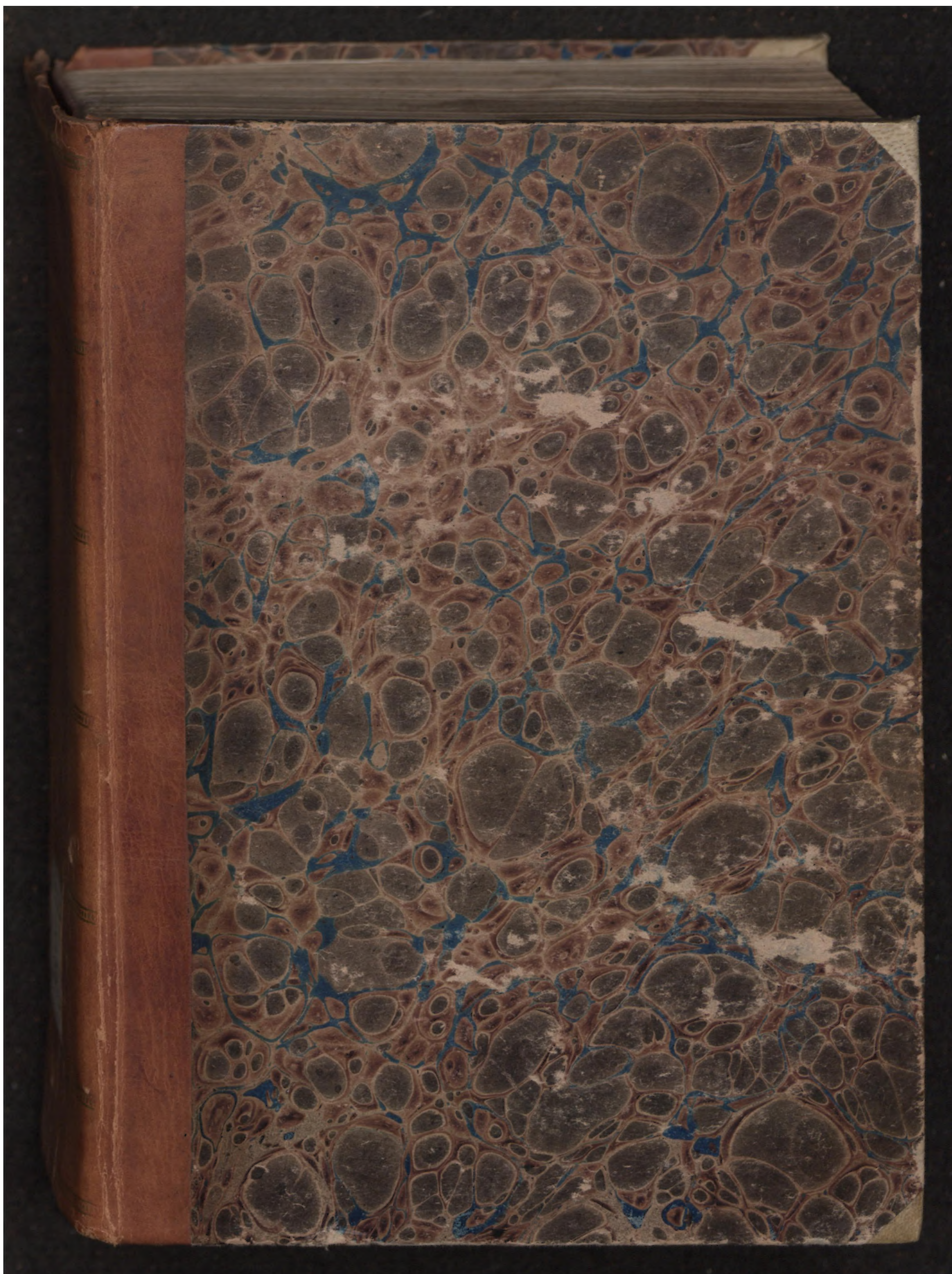
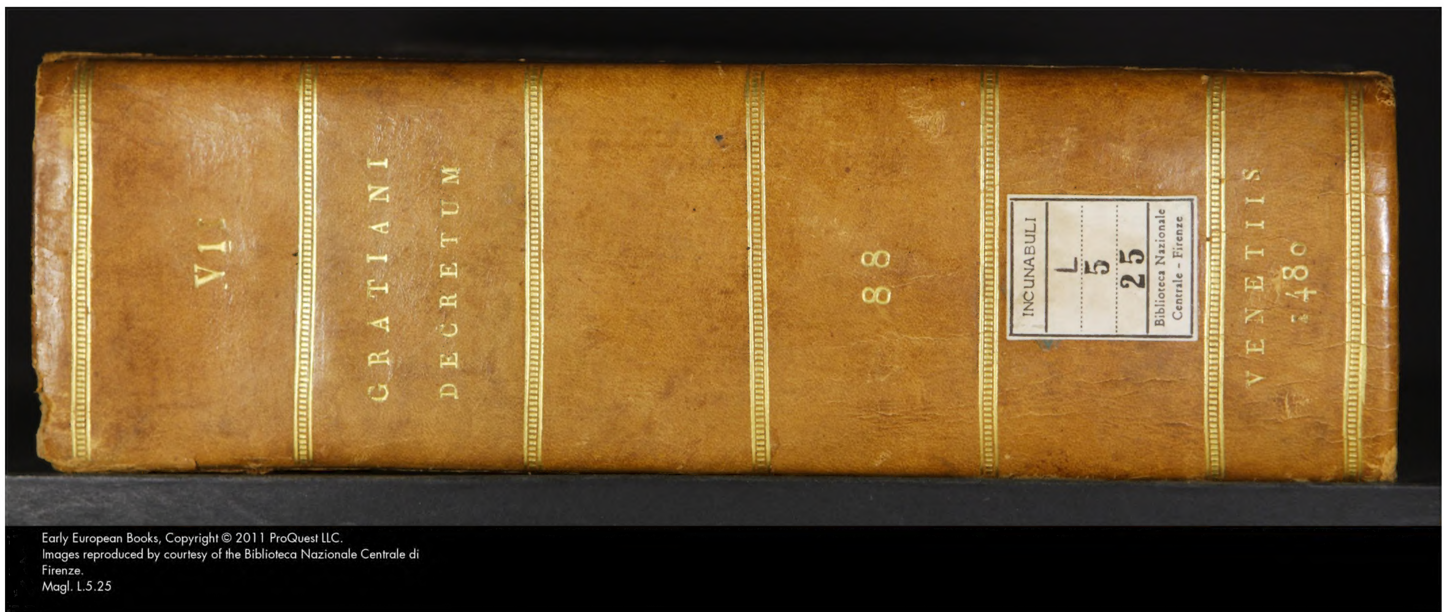
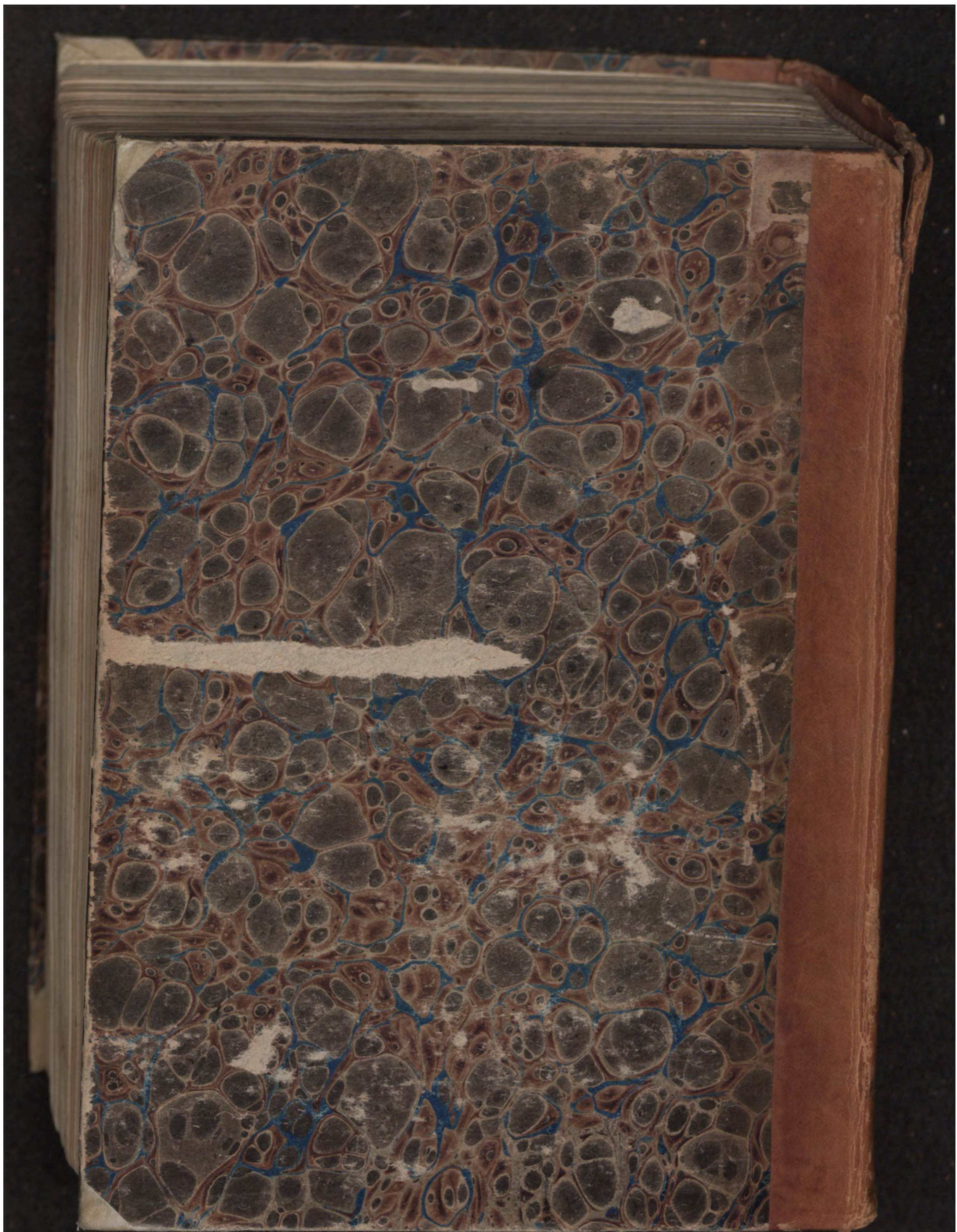

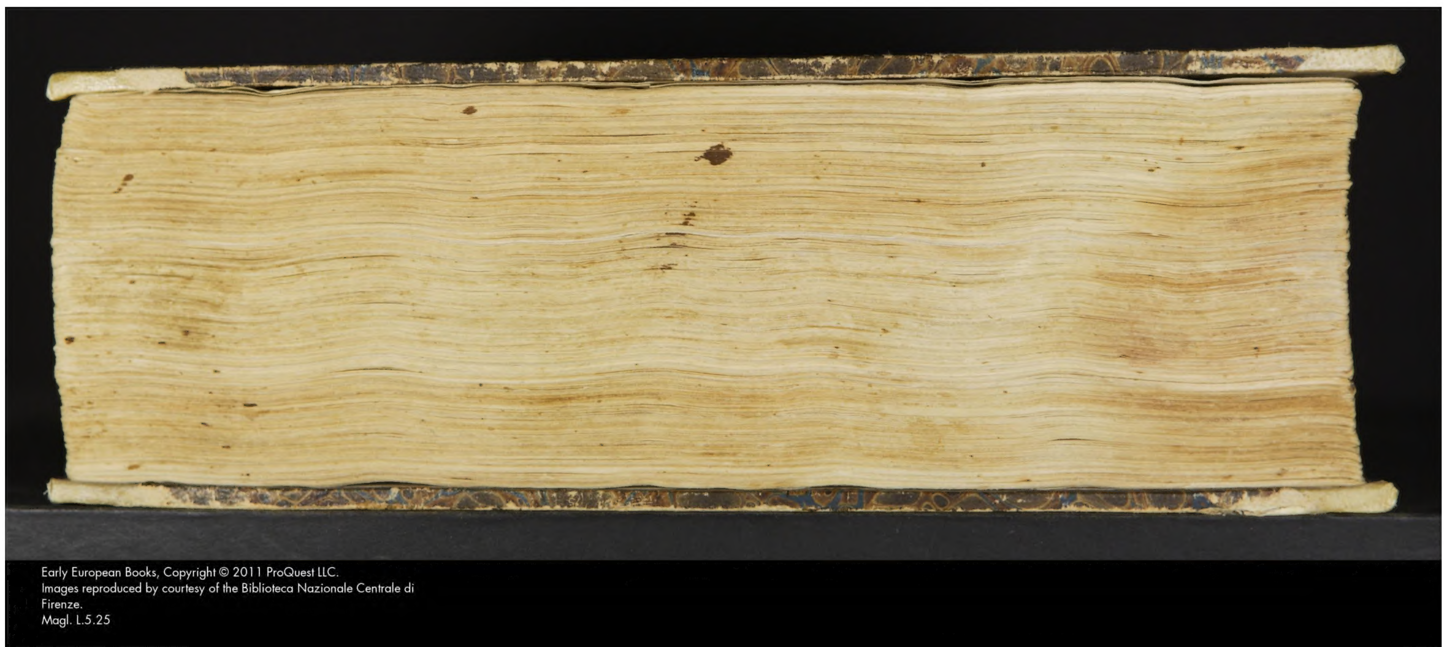

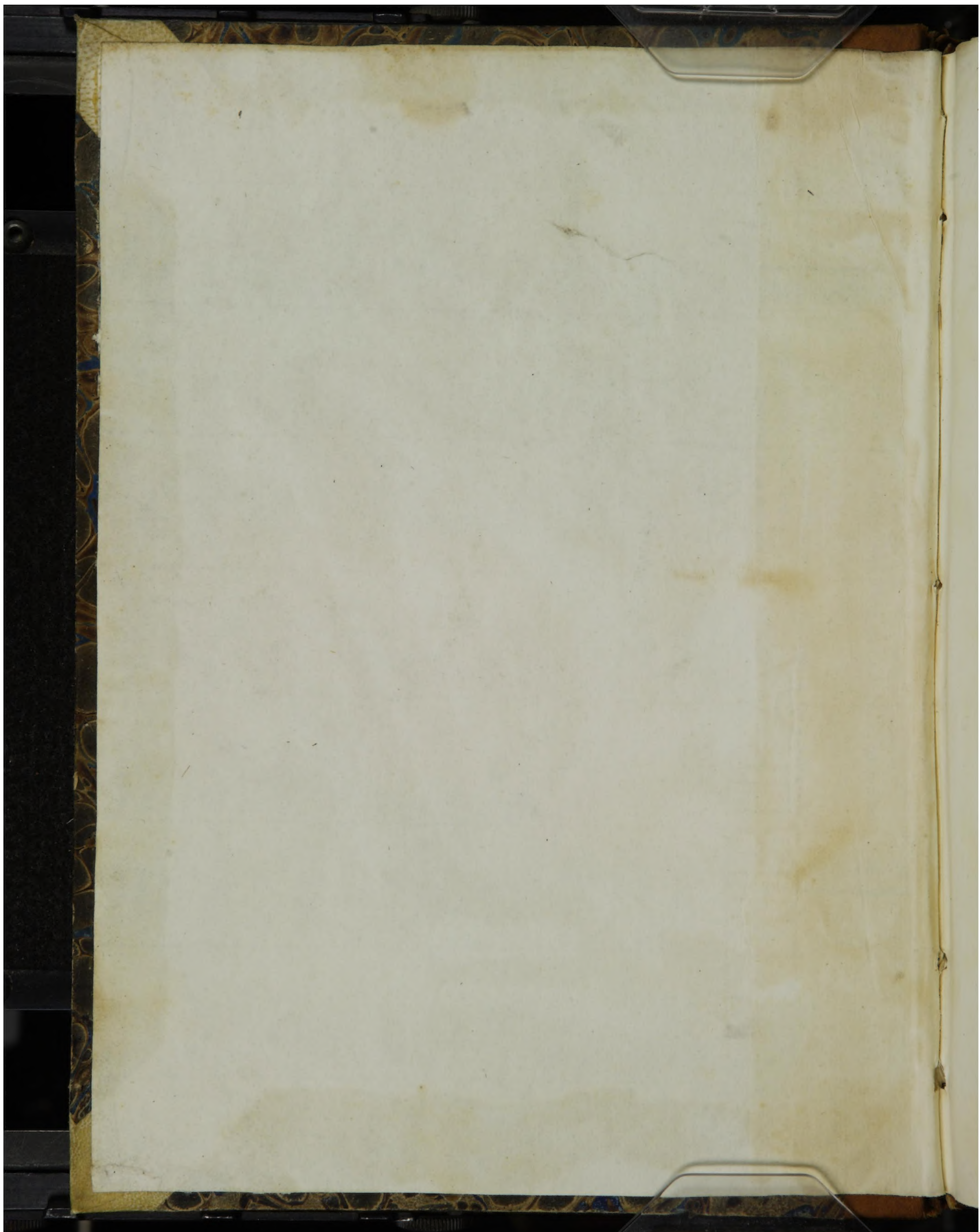
VI
GRATIANI
DECRETUM
88
INCUNABULI
L
5
25
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
VENETIIS

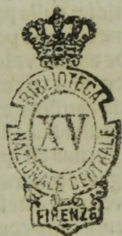

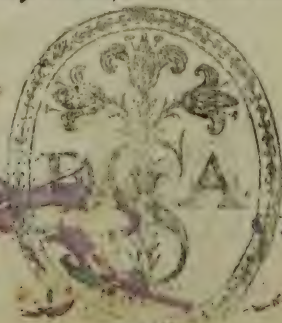

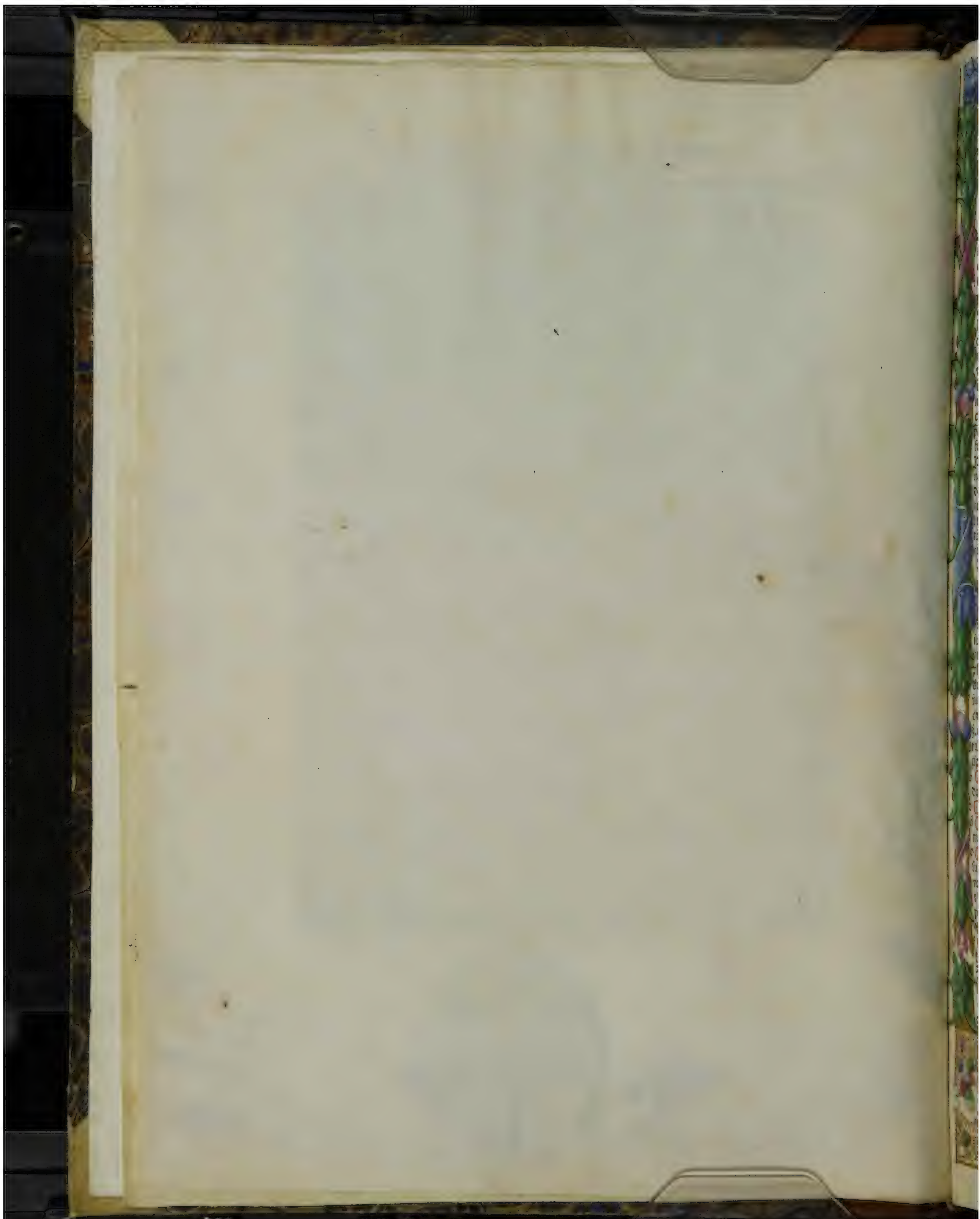

BIBLIOTECA
XV
NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

Ghijsbertus de stoutenburch omnibus in iure pon-
tificio studentibus Salutem plurimam dicens.

Etsi antea sepenumero ab egregijs atq; doctissimis viris hic liber emendatus sit vt non sine arrogantia quisq; aliorum sententias reuoluere videatur: mihi tamē visum est sine cuiusq; iniuria ea que pretermissa sunt q̄ diligentissime castigare. Neq; mea spōte hanc prouinciam me suscepisse: sed vict... precibus Ade de rotwil hominis mei amantissimi atq; familiarissimi: testes sunt plurimi. Qui singulari ingenio atq; industria limandis expoliendisq; characteribus illis merito comparatur qui sculpendi poliendiq; reges se profitentur. Nec parui ingenij aut contēnende industrie illud existimandū est. Siquidem pluris semper habitū est sine excolendo siue poliēdo alijs ue occultis archanisq; artis ministerijs: decorem ac venustatē addere: q̄ rudem materiā cudere aut contondere. Hinc est ut arbitror ꝙ nemo per ipsas primas veritates scientiarum: quas dignitates appellant: cuiusmodi sunt: omne totū est maius sua parte. Item si ab equalibus equalia demas: que remanent: sunt equalia: vere doctus aut apprime eruditus dici possit: sed continuis studijs ⁊ assiduis preceptis nos meliores doctioresq; efficiūt Et vt alibi dicitur: veritas sepius exagitata magis splēdescit in lucem ⁊ cultus diuinus est iusticiam sepius recenseri. Item gaius iuriscōsultus. xxi. libro dig. ti. de edil. edict. inter cetera ait. Si serui venditor eū vigilacem: sobrium: parsimonia peculium querētem: aut deniq; grauem confirmauerit nō exigitur: vt per dies noctesq; vigilet: aut ut nihil penitus comedat: neq; exacta grauitas quasi a philosopho: sed omnia cū quodam temperamento exigenda sunt. Si preterea eū cocum dixerit: non requiritur ut optimus in eo artificio sit: quoniam ut iurisconsultus ait hoc prestari nō posset. Omne inquit artificium per continuū exercitium recipit incremētum. Quorsum hec tam lōga repetita oratio? Nempe ut nemo moleste sustineat: ea que ab eo pretermissa sunt: uel ab alijs immutata: per me instaurata esse: quoniam nihil adeo perfecte absolutū est atq; cōsū... solę quin amplius perfici posset. Et ut si quando Adam virū humanissimu[m] huius rei opificem appellauerim ne id quidē temere dixerim. Quoniam nō maioris industrie videtur ruditer ⁊ inculte sculpere: q̄ bene limare expolireq;. Illud plane me vehemēter consolatur: ꝙ nulla cupiditate: nulla inuidia: nulla preterea lacessendi libidine ad hoc progressus sum: sed dūtaxat ne ei deessem: cui nihil possum negare: tum etiā ut mihi satisfacerem vtpote qui quinquēnio in hoc diuino volumine discēdi causa assidue incubui et fere immēsos errores in eo deprehendi: ⁊ cū calamus deesset vel digito designaui: quos contra vtilitatem hominis mei amantissimi: atq; omniū qui iuri pontificio operam dant: salua fide ⁊ humanitatis officio: dissimilare nō poteram. Nec tamē hoc emendādi munus iccirco minori labore a me perfectum est ꝙ plures errores madēti: ut aiunt: digito ⁊ antea sine perlegendi studio designare poteram: siquidem alia que prius discendi causa me legētem fortasse fugerant: venari ⁊ inuestigare conatus sum. Hoc postremo mihi vendicare possum: maiorē operam multis coequalibus meis in hoc volumine me impēdisse: iccirco potissimū ꝙ inter duas professiones eius scientia media ē: theologiā et ius pontificium. Quod male attendūt quidam indocti theologi: de quibus Anthonius archiep̄s queritur qui assidue contēplandis rerum essentijs: intuendisq; formalitatibus vacantes sacre scripture lectionē atq; interpretationē pretermittūt: qua hic diuinus liber abundat atq; exuberat. Item et alij qui ius pontificiū profitētur: paucis locis ⁊ titulis de procuratoribus de iudicijs ⁊ sponsalibus insistentes: qui in iudicijs et in foro tractantur: totam canonicā scientiam despiciunt. Hec propterea dico vt magno studio: ⁊ vix sine mei iactura: cum plura fortasse opinione mihi attribuo: vos cōmonefaciam ad emēdum hunc diuinum codicem: vt eius scientia in hoc seculo iucundam: ⁊ in futuro beatam vitam degere possitis feliciter valete: ⁊ ghijsbertum vestrum diligite Venetijs. viij. calen. Februarij. Anno salutis dominice. M. cccc. lxxx.

Quoniam nouis superuenientibus causis nouis est remedijs succurendum: iccirco ego bartholomeus brixiēsis ꝯfidens de magnificētia creatoris apparatū decre-

In nomine sancte ⁊ indiuidue trinitatis. Incipit ꝯcordātia discordantiū canonum: ac pri mum de iure ꝯstitutionis nature et humane. Rubrica.

Humanū genus duobus regit̄ nāli uide licet iure ⁊ morib⁹. Ius natu rale est qđ in lege ⁊ in euangelio ꝯtinet̄: quo quisqꝫ iubetur alij facē: quod sibi vult fieri: ⁊ ꝓhibet̄ alij inferre quod sibi nolit fie ri. Vñ christus in euangelio Omnia quecūqꝫ vultis ut fa ciant vobis hoīes: et vos ea- dem facire illis. Hoc ē.n. lex ⁊ ꝓphe. Hinc isido. in. v. lib. ethymo. ait. Diuine leges natura: hūane morib⁹ ꝯstant.

Omnes leges aut diui ne sunt: aut hūane. Di uine natura: hūane mo ribus cōstant. Ideoqꝫ he di- screpant: qm̄ alie alijs genti- bus placent. Fas lex diuina est: ius lex humana. Transire per agrum alienuꝫ fas est ius non est. Ex his verbis hui⁹ auctoritatis euidenter datur intelligi in quo differant inter se lex diuina ⁊ hūana: cū om̄e quod fas est: noīe diuine uel naturalis legis accipiat̄: noīe vo legis humane mores iure cōscripti ⁊ traditi intelligant̄.

torꝫ duxi in meli⁹ reformādum: nō detrahēdo alicui nec attribuendo mihi glosas quas nō feci: sꝫ supplē- do defectū solū- modo: ubi corre ctio necessaria vi debat̄: vel ꝓpter subtractoēm de- cretalium ⁊ dimi nutoēm earū deꝫ vel ꝓpter iura q̄ superuenerūt de nouo. Interduꝫ etiā solutoēs int̄ posui: q̄ ꝑtermisse fuerāt a ioanne. Hoc feci ad ho- norē oīpotentis dei ⁊ eccl'e roma ne ⁊ ad cōem vti litatē oīum studē tium ī iure cano nico.

Humanū. genus. tra ctatu- rus gratianus ð iur̄ canonico pri mo incipit a sim- plicioribus secū duꝫ naturam. s. a iure naturali: quod antiquius ⁊ dignius est. Cepit enim ab ipsa rationali creatura: ut insti. de reꝝ di. §. cōmodius. Assignat ergo multas dr̄as iuris natu ralis ad alia iura usqꝫ ad. xv. di. in qua aggredit̄ pri cipale ꝓpositū de iure cāonico originē ei⁹ assignās

b ¶ Duobus. signatur ꝯtrariū. ī. xcvi. di. duo. sꝫ illis duobus regit̄ tāqꝫ auctorib⁹ istis tāqꝫ instrumētis.

c ¶ Naturali. id est diuino.

d ¶ Moribus. i. ꝯsuetudinario iure vel etiā iure hu mano siue scripto siue nō scripto. xxv. q. ij. istitutōis

e ¶ Vult. Sed nōne ego volo ꝙ alter det mihi reꝫ suam: nō tn̄ ego volo ei dare reꝫ meā? Expone ergo vult. i. debet velle ⁊ sic exponit ibi: habe charitateꝫ ⁊ fac quod vis: ⁊ sic exponit̄ lex. ff. de solu. l. i. vel ex pone. iubet̄. i. ꝯsulitur. sic ecōuerso v̄bum rogādi ꝓ v̄bo precipiendi ponitur. xi. q. iij. rogo.

f ¶ Prohibet̄. nūqꝫ inuenimus expresse ꝓhibituꝫ in lege vl' in euāgelio nisi ꝑ quandā ꝯñam. Nā vbi vnū ꝯrioꝝ precipit̄: ꝑ ꝯñs aliud ꝓhibet̄. sic vbi iudicat̄ a liquid meum esse: per cōsequēs iudicat̄ tuum non esse: ut. ff. de procur. pomponius. §. ij.

g ¶ Inferre. Sed nōne iudex vult inferre mortem reo: sed tn̄ nō vult ut sibi mors inferat̄: sed dic ꝙ iudex nō infligit mortē sꝫ lex: ut. xxiij. q. v. homicidas. ⁊. c. cū homo vel intelligas hec oīa de operibus misericordie ad q̄ qui libet tenetur: ut. lxxxvi. di. nō satis. io.

h ¶ In euangelio mat- thei.

i ¶ Vultis. id ē debetis uelle.

k ¶ Hoc est. n. i. in his ꝯ sistit. sic ponit̄ ibi: deum time ⁊ mādata eius ob serua. hoc est oīs hō.

l ¶ Hinc. ad probandaꝫ diuisionem supradictā.

m Omnes leges. i. omnis lex. et ponitur plurale pro singulari. si enim de mōstrares duas leges: vnam diuinam ⁊ aliam humanam: non pōt ve- re dici iste leges aut sūt humane: aut diuine. et valet talis interpretatō in rescriptis quandoqꝫ cuꝫ ita scribitur: si vera sunt. i. si hoc verꝫ est. sic ex̄ de ap. significauit in fi. ⁊ ex̄ de ꝑben. cū iam dudū. ⁊ ex̄ de rescript. ex ꝑte. sic. ī. ij. q. i. in pri mis. ⁊. ff. ð ꝯdi. ⁊ de. fal sa. ⁊. ff. de sta. ho. sūma.

Di. i.

n ¶ Discrepāt. nō tamē sūt ꝯtrarie. nam trāsire per agrum alienum di uina lex ꝑmittit: hūana ꝓhibet. sed ꝓhibitio et ꝑmissio non sunt cōtraria. nam dn̄s ꝑmittit vxorem īfidelē dimitti: apostolus prohibet: ut. xxviij. q. i. iam nunc.

o ¶ Alijs. ut. ī. xij. di. illa. ⁊. ī. xxxij. di. placuit.

p ¶ Alienū. sed nonne iure naturali oīa sunt cōia: ut. ī. c. ius naturale. ⁊. ī. di. viij. quo iure? nō ergo aliquis ager est alie nus. iō expone alienū. i. qui est alienus modo.

q ¶ Fas est. i. equum est cum subest cā: ⁊ innoxi⁹ ē trāsitus: ut. xxiij. q. ij. c. ult. Itē iure diuino licitū ē comedere vuas in agro alterius: sed nō exportare. conterere spicas ⁊ co- medere licitum est. vi. q. iij. c. i. sꝫ non mittere falcem: ut. ī. de con. di. v. discipulos. sed licet sit equum iure diuino ta men non est ius. i. ius nō dat ciuilem actionem. ubi eniꝫ a- liquid mihi prodest ⁊ tibi nō nocet: equum est ut mihi non prohibeas: licet ius ibi deficiat: ut. ff. de aqua pluui. arcē. in summa. §. item varus. Transire tn̄ per agrum alienū licꝫ in casibus. s. si seruitutem debeat: ut. C. de ser. per agrum. Item si thesaurum suuꝫ quis vult effodere. ff. ad exhi. the- saur⁹ ī fi. Itē si glans mea decidit in agrum tuum. ff. ð glā de legē. l. vnica. ⁊ dum quero hominem fugitiuū. ff. ð ser- uis fugi. diuus. ⁊ in alio casu. xxiij. q. ij. c. ult. Item dū via publica destructa est. ut. ff. quēadmodū seruit⁹ amit. si lo cus. §. ultimo. ioannes.

IHS

r Ius generale. q: iustum est. nec iudex dicitur nisi iustꝰ sit: ut. xxiij. q. ij. c. i. quãq; est aliquod ius quod nõ est equũ nec iustũ ut si alicuius uxor adulteraẽ: ꝙ ille non possit ꝓmoueri: ut. xxxiiij. di. si cuius. quod intelligo si ille postea cognouerit eam: q: sine culpa puniri nõ d;: ut. xvi. q. vij. inuẽtũ. Itẽ equũ ⁊ iustũ est: ut nemo cũ alteriꝰ iactura locupletetẽ: ut ex̃ de pe nis suã. ⁊ ff. de ɔdi. inde. nam hoc ⁊ tñ ɔ illã equi tatẽ inducta ẽ vsucapio siue p̃scriptio. Item ini quũ est ut vnus puniaẽ ꝓ alio: q: nõ debet ulẽ ꝓgredi pena q̃; reperia tur delictũ: ut ex̃ de his q̃ fi. a ma. par. c. q̃siu. t: tñ ɔ hanc equitatẽ mul ta iura loquũtur: ut. i. q iiij. itẽ peccato ac hoc. ⁊ vi. q. i. §. uex ⁊ ex̃ ꝺ spõ. nõ est vobis. S; dic ꝙ i oibus talibus ex cã ⁊ ꝓ bono pacis uel publico inducitur q̃ñq; rigor ɔ nãlez equitatẽ: ⁊ hoc so lum ꝓ rõe sufficit ꝙ ita scriptũ est: ut. ff. qui ⁊ a qbus manu. liberi. ñ fi.

s l. prosperit.

Lex est ⁊c.

t Mos lõga. Quã ɔsuetudinẽ dicis esse lõgã: uel quot vices dicis inducere ɔsuetudinẽ: nũ qd illud qꝺ bis factũ est: ut. xv. q. ij. ita nos: uel illã q̃ ter facta est: ut ex̃ ꝺ elc. venerabilẽ in fi. uel illã que sepiꝰ q̃; ter est facta: ut ex̃ ꝺ cã pos. ⁊ ꝓprie. cũ ecclia sutrina: uel illã q̃ decies facta est: sic lõga p̃scriptio dicit̃ que est. x. annoꝝ: ut. C. de p̃. lon. temp. ꝑ totũ: vel illã cuius nõ extat memoria: ut. iij. q. vi. hoc qp pc. ff. de aqua quot. hoc iure. §. ductꝰ aque: dici ɔsueuit ꝙ in criminalibꝰ due vices inducũt ɔsuetudinẽ: s; i alijs tres nõ sufficiũt. C. de epi. audi. l. iij. in fi. io. Hoc teneas ꝓ certo ꝙ fm ius canonicũ nõ ualet ɔsuetudo nisi p̃scripta sit et rõnabilis: ut ex̃ de ɔsue. c. ult. bartholomeus.

u De moribus. Hec descriptio duplicit̃ videt̃ incõueniẽs ⁊ q: idẽ ponit̃ in descriptõe qꝺ in descripto: ⁊ q: idẽ ponit̃ ꝓ specie ⁊ genere. s; dic ꝙ aliter sumit̃ hic hoc nomẽ mos ⁊ aliter hoc nomẽ moribus: ⁊ aliter hoc nomen ɔsuetudo. hͦ nomẽ mos sumit̃ ꝓ iure nõ scripto: s; hͦ nomẽ ɔsuetudo sumit̃ generalit̃ ꝓ iure scripto ⁊ nõ scripto: ut. j. c. ꝓximo: sed hoc nomẽ moribꝰ sumit̃ h̃ ꝓ frequẽtibꝰ actibꝰ hominũ.

x Consuetudo. institutũ. videt̃ hic manifeste ꝙ plures vices nõ sufficiũt ad hoc ut aliqd dicat̃ ɔsuetudo: nisi istitutũ sit ꝙ illꝺ ꝓ cõsuetudine ãmodo seruet̃. nã põt eẽ ꝙ ex gr̃a vel tolerãtia hoc sepiꝰ ꝑmissũ sit: ut ex̃ de. x̃. si. abbate ⁊. x. q. iij. q: cognouimꝰ. vñ l; aliqd sepiꝰ factũ sit: nisi eo aĩo factũ sit: ut in posterũ fieret etiã si suo iure id facẽt: t̃lis vsꝰ nõ dicit̃ vsus: ut. ff. de itinere actuq; priua. l. i. §. iulianꝰ rcẽ ait. ⁊. l. ult. Itẽ alia rõe patet ꝙ sole vices nõ inducũt ɔsuetudinẽ: q: l; pluribꝰ vicibꝰ aliqd iudicatũ sit: nõ iõ in posterum ita iudicandũ est: q: nõ exemplis sed legibꝰ est iudicãdum: ut. C. de sen. ⁊ inter. nemo. sed fm ɔsuetudinẽ bñ iudicat̃: ut ex̃ de eo q mit. in poss. cã. cum venis: ⁊. xij. dist. illa. ⁊. xxxij. di. placuit. Itẽ m̃lta alia requirũt̃ ad hoc ut aliqd dicat̃ cõsuetudo: ut dicemꝰ. j. di. viij. frustra.

y Cum deficit. h̃ ex̃ ꝙ tũc demu; recurrẽdũ est ad ɔsuetudinẽ: cum lex deficit. ⁊ sic ẽ ar. ꝙ nũq̃; fm cõsuetudinez est iudicãdũ: si ius ɔtrium p̃cipiat. ⁊ ar. j. xi. di. ɔsuetudinis ⁊. c ɔñs. et. j. di. viij. si ɔsuetudinẽ. ⁊. c. ɔsuetudo: ⁊ ex̃ de sen. et re iu. cũ cã: et ex̃ de fo. ɔpe. ꝙ clericis. R. ꝙ nõ fm ɔsuetudinẽ s; fm iura est iudicãdũ ut. ff. ꝺ sepul. vio. l. iij. §. diuus fm hoc multa occurrũt ɔtria: ut. j. xxxij. di. placuit. ⁊ ex̃ de eo q mit. in poss. cũ venisset. ⁊ ex̃ de cogna. spi. sup eo: ⁊ ex̃ de arbi. cũ dilecti. ⁊ ex̃ de ɔsue. c. ij. Ex oibꝰ istis hẽt̃ ꝙ ɔsuetudini stat̃ ɔ ius scriptũ. Solutionẽ aũt istiꝰ qñ ɔsuetudo p̃iudic; iuri dicemꝰ. j. viij di. c. frustra. io. Hoc tene ꝙ ɔsuetudo rõnabilis ⁊ p̃scripta iuri scripto p̃iudicat ita mihi vr̃: ut ex̃ ꝺ ɔsue. c. ult. etiã si alia nõ interueniãt de qbꝰ facit mẽtõe; io. i illo. c. frustra. b. S; ad quã ɔsuetudinẽ dicis recurrẽdũ: an ad ɔsuetudinẽ terre: an ad romanã cõsuetudinẽ: an ad ɔsuetudinẽ loci: an ad ɔsuetudine; vicinaꝝ ꝓuinciaꝝ: vr̃ ꝙ ad ɔsuetudinẽ ro. ut. j. xi. di. c. ult. insti. de sat. §. ult. cɔ vr̃ ꝙ ad ɔsuetudinez loci ut. xij. di. illa. ⁊. C. ꝺ edi. p̃ua. an in totũ: ⁊ iura p̃alli. ad hoc inducas. Ad hoc dico ꝙ iudex maxime del. p̃mo fm canones iudicabit: deficiẽtibꝰ canonibus iudicet fm leges: ut ex̃ de no. ope. nũ. intelleximus ⁊. j. di. x. si in adiutoriũ. deficiẽte oi iure ꝓcedat ad generalẽ ɔsuetudinẽ vl̃ etiã ꝑticularẽ cũ defuerit generalis: l; qdã tũc dicãt recurrẽdũ ad ɔsuetudinem ro. deficiẽte iure ⁊ ɔsuetudine ꝓcedat de filibꝰ ad filia: ut. xx. di. de qbꝰ. ff. de legi. l. nõ pñt. oibꝰ deficientibꝰ ad ro. ɔsuetudinẽ ꝓcedat: ut ff. de legi. ⁊ cõ. de qbꝰ. l; sit ar. ꝙ ad ɔsuetudinẽ vicinaꝝ ꝓuinciaꝝ sit recurrẽdũ ex̃ de cen. sup eo.

z Rõe. ar. ꝙ deficiẽte lege vl̃ canone põt allegari rõ: ut. xix. di. si romanoꝝ: ⁊ di. viij. frustra.

⁊ Quod religioni. multa enĩ sunt ɔ rõem: tñ ɔgruunt religioni: ut virginẽ peperisse.

Est autem ius generale nomẽ multas sub se ɔtinens spẽs. Unde in eodẽ libro ethymologiarum isidorus ait.

Ius genus: lex autẽ species eius est.

Ius generale nomen est: lex autem iuris ẽ species. Ius autem est dictũ quia iustum est. Omne autem ius legibus ⁊ moribus constat.

Quid sit lex

Lex est ɔstitutõ scripta.

Quid sit mos

Mos est longa cõsuetudo de moribus tantummodo tracta.

Quid sit consuetudo

Consuetudo autem est ius quoddam moribus institutum: quod pro lege suscipitur cum deficit lex. nec differt a scriptura an ratione consistat quoniam et legem ratio commendat. Porro si ratione lex cõsistat: lex erit omne iam qꝺ ratione constiterit duntaxat quod religioni conueniat qꝺ discipline congruat quod saluti proficiat. Vocatur autem consuetudo quod in communi est usu. Cum itaq; dicitur non differt utrum consuetudo scriptura an ratione consistat: apparet ꝙ consuetudo est partim redacta in scriptis partim moribus tantum utentium est reseruata: que in scriptis redacta est: constitutio siue ius uocatur. que xͦo in scriptis redacta non est: generali nomine cõsuetudo videlicet appellatur. Est et alia diuisio iuris ut in eodẽ libro testatur isidorus ita dicens.

Que sint species iuris

Ius aũt naturale est: aut ciuile: aut gentium.

Quid sit ius naturale

Ius naturale est commune omnium nationum: eo q ubiq3 instinctu nature non constitutione habetur aliqua ut viri aut femine coniunctio liberoꝝ successio ⁊ puerorum educatio: cōis oīum possessio ⁊ omniū vna libertas: acquisitio eorum q̄ celo terra mariq3 capiunt: item deposite rei uel cōmendate pecunie restitutō violentie p vim repulsio. Nā hoc aut siqd huic simile ē: nūq̄3 iniustū s3 naturale equūq3 habet.

Quid sit ius ciuile

Ius ciuile ē quod quisq3 pplš uel ciuitas sibi ꝓpriū diuina hūanaq3 causa ꝯstituit

Quid sit ius gentium.

Ius gentium est sediū occupatio: edificatio: munitio: bella: captiuitates: seruitutes: postliminia: federa pacis: inducie: legatoꝝ non violandoꝝ religio: connubia inter alienigenas ꝓhibita. hoc inde ius gentium appellat. q2 eo iure oēs fere gētes vtunt.

Quid sit ius militare.

Ius militare est belli inferēdi solēnitas federis faciendiq3 nexus: signo dato egressio in hostē uel pugne cō missio. Item signo dato receptio. Item flagitii militaris disciplina si locus deseratur. Item stipendioꝝ modus: dignitatū gradus: premioꝝ honor: veluti cū corona uel torques donatur. Itē prede decisio ⁊ ꝓ personaꝝ qualitatibus ⁊ laboribus iusta diuisio ac principis portio.

Quid sit ius publicum.

Ius publicum est in sacris ⁊ sacerdotib9: ⁊ magistratibus.

Quid sit ius quiritum.

Ius quiritum est proprie romanoꝝ: quod nulli tenent nisi quirites id est romani: in quo agitur de legitimis hereditatibus: uel de curationibus: uel de tutelis: de usucapionibus. q̄ iura apud nullum alium populum repiunt:

y ¶ Quod discipline. q2 l3 prelat9 de rōe possit coercē subditū delinquētē: tn̄ disciplinate tenet ipm coercēut ꝓficiat ei a d salutē: ut. xlv. di. cū beatus.
z ¶ Quod saluti. l3 rō sit q hō debeat ꝓseq inimicu3 tn̄ nō ꝓficit hoc ad salutē.

a Ius natale. Ad intelligētia3 istoꝝ nota q nā multis modis dr. qn̄q3 dicit nā vis insita reb9 similia de similib9 ꝓcreās. Secūdo mō dr nā qdā stimul9 siue instinctus nature ex sēsualitate ꝓueniēs ad appetēdū vel ad ꝓcreandū vl ad educādū. xxxii q. v. horrēd9. ff. d vē. inspi. l. i. §. ius nāle. insti. de iure na. gen. ⁊ ci. i pri. Tertio mō dicit instinct9 nature ex rōe ꝓueniens: et ius ex tali nā proueniēs dr naturalis equitas. ⁊ ꝑm hoc ius nāle dicūt oīa cōia. i. cōicāda tpe necessitatis: ut. xlvij. di. sicut. Quarto mō dr ius nāle p̄cepta nālia hoc ē n̄ furtū facies: n̄ mechaberis. xxxij. q. vij. qd adulterio. insti. de ob. q̄ ex delic. na. circa prin. ⁊ oē ius diuinū dr nāle ius. ⁊ ꝑm istud ius similiter oīa dicūtur cōia. i. cōicāda. hn̄ eni fuit aliquid ꝓpriū de iure diuino. nā ipsi adē fuit dictū. In sudore vultis tui vesceris pane tuo. ⁊ alibi: nō ꝯcupisces rē ꝓximi tui. Similiter ius ciuile dr varijs modis. qn̄q3 dr ius ciuile illud ius qd nō est nāle vel ius gētiū. ꝑm hoc ius canonicū dr ius ciuile ꝑm q hic sumitur. Scdo mō dr ius ciuile oē illud qd nō ē canonicū ius. Tertio mō ius ciuile dr lex. xij. tabulaꝝ. ff. de orig. iur. l. ij. §. exactis. Quarto mō dicit ius ciuile ad drīam iuris pretorij. io.
b ¶ Cōiūctio. si itelligas de ꝯiūctōe corpoꝝ: ꝑ3 hoc ius nāle ꝓueniēs ex sēsualitate. si itelligas d ꝯiūctōe aīoꝝ ē ius nāle ex rōe ꝓueniēs ex d biga. debitū.
c ¶ Successio. nō intellige de successione q̄ fit p heriditatē cū illa nō fit nālis: sed de successione p carnis ꝓpaginē. vl ēt intelligi pōt de illa qua liberi iur nature succedūt parētib9. ff. vn̄. li. l. i. ⁊. l. scripto. § n̄ sic
d ¶ Et educatio. patres. n. thesaurizāt filijs: nō filij parētib9. ut. xvi. q. i. predicator. silr fili9 patrē egētē cogit alere. xxij. q. iiij. iter. ⁊. C. de ale. li. l. i. ⁊. ij. ⁊ in cāu mr filiū. ⁊ libert9 pr̄ onū. ff. d agno. li. sigs ex. §. solēt.
e ¶ Cōis oīum. i. nihil erat ꝓpriū alicui iure diuino. vel dic cōis. i. cōicāda. tpe necessitatis: ut. xlvij. di. sicut. nā ēt ꝑ3 lege romanā tpe periculi cibaria maxime erūt cōia: ut. ff. ad l. ro. l. ij. §. cū in eadē naue in fi.
f ¶ Capiūt. hec. n. ⁊ alia q̄ i nulli9 bonis st: cedūt occupāti: ut insti. d rerū di. §. fere.
g ¶ Itē deposite. Fallit i duob9 casib9: ut. j. xxij q. ij. c. ne qs. ⁊ cū dn̄s ⁊ deponens sil petūt re3 poti9 restituit dn̄o: ut. ff deposīti bona fides.
h ¶ Cōmēdate. cōmendare idē ē qd deponere ut. ff. depositi luci9 tici9
i ¶ Per vim. qd cuilib3 licet: ut. ff. de iusti. ⁊ iur ut vim. ex d sen. ex. c. iij. §. si vero i fi. de illa mā hēs nōtū. xxiij. q. i. in sūma. io.
k Ius ciuile. vl ciuitas. sic aliq̄ ecclia ius sibi statuit: ut. j. dis. xi. catholica. ⁊ de ꝯ. di. iij. ꝓnūciādum.
l ¶ Humana. i. ꝯtēplatione dei. de cō. di. iij. c. iij. ⁊ hominū: ut. ff. d fer. l. i.
m Ius gētiū. sediū. i. hostiliū: ut. xxiij q. vij. si d reb9. ⁊. q. v. dicat aliqs. isti. d rerū di. §. itē q̄ ex hostib9. ff. de acq. re. do. nālē. §. fi. vl dic sediū vacātiū: q̄ occupāti ꝯcedūt: ut. isti. d re. di. §. fere. aliogn si ꝓpa aucte raperet etiā rē suā cadit a dn̄o: ut. j. xvi. q. vi. placuit. ff. qd me. cā. extat. C. vn̄ vi. si qs in tantā. nisi forte alio mō nō posset ea ꝯseq p iudicē: ut xxiij. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊. ff. q̄ i frau. cre. ait p̄tor. §. si debitorē. io.
n ¶ Seruitutes. alibi dr q ꝑuit9 sit inducta p ebrietatē. xxxv. di. sexto die. alibi vr̄ inducta ex p̄scriptōe septennij: ut dicā. j. di. vij. §. ius aūt. s3 dr inducta de iure gētiū qa ius gētiū eam approbauit. nō q eā primo iuenerit. si ergo bellum iustū est q capit fit ꝑu9 capiētis: ut. xxiij. q. v. dicat. ⁊ ꝑ3 hoc peccat talit capt9 si recedat a dn̄o suo: ut. xvij. q. iiij. sigs seruū. sed si bellū nō est iustū licitū est ei fugere dū potest: ut. ff. de cap. nihil interest. io.
o ¶ Postliminia. postliminiū ē ius: quo restituit alicui res quā p captiuitatē amiserat: ut. xvi. q. iij. p̄ma actōe: nisi sint arma q̄ nō restituūt q2 illa turpit amisit: ut. ff. e. l. ij.
p ¶ Legatoꝝ. sigs legatū vel amicoꝝ vl hostiū impedit: ꝑ3 canones excōicat: ut. xciiij. dist. sigs. ꝑm leges tradit hostibus: ut fit seru9 illoꝝ. ff. de legatio. l. ult. io.
q ¶ Alienigenas. ut. xxviij. q. i. caue. ⁊. c. sequēti.
r Ius militare. federis. i. pacis ꝯponēde.
s ¶ Deserat. ꝑm canones. q fugit in bello publico

infamis eſt:ut.vi.q.i.īfames.ſm leges capite puniť:ut.ff. de re mili.omne.§.qui in acie.io.
t ¶ Modus.ī.xij.q.ij.vulterane.ꝛ.ī.xvi.q.ult.c.i.ꝫ.
u ¶ Dignitatū.qs ſit dignioꝛ uel ſuperioꝛ alio.
x ¶ Cū coꝛona.i.maius munus.
y ¶ Uel toꝛques.i.mu/nus min⁹.

Di.ij.

z ¶ Ac pꝛīcipis.ň ergo oīa que capiunť in bel/lo ſunt pꝛīcipis.ꝛ ſic eſt ꝫ.xxiij.q.v.dicat.vbi di ciť ꝙ regis ſunt oīa.ſed dič ꝙ pꝛīcipis ſunt oīa ſed ipſe teneť ea diuide re ſm merita ꝑſonaꝛuꝫ xij.q.ij.vulterane.

a IUs publicuꝫ ē.vñ q ledit ſacerdoteſ uel res ſacras ab oib⁹ tanꝗ ꝓ publico crimie pōt accuſari.ar.ij.q.i.ī pꝛimis.

b IUs quiritū.a qui rino.i.romulo.

c ¶ Quod nulli.ꝫ.C.de iudeis.iudei.vbi diciť ꝙ iudei viunť romano iure.ſed ibi oēs vocanť romani ſubiecti romāo imperio:ꝓut dr̄ ꝓpꝛiū romanoꝝ habere filioſ ī ꝑtāte.ꝓut etiā gētiles ſunt ſub romano impe/rio.nā imꝑatoꝛ eſt pꝛin ceps toti⁹ mūdi:ut.vij. q.i.in apib⁹:ꝛ in diuer ſis ꝓuīcijs diuerſi re/ges ſub eo ꝯſtituti ſunt vi.q.iij.ſcitote.ff.ad.l. rho.ď iactu.q leuande q ergo nō vult eſſe ſub romano iꝑerio.nec he reditatē hr̄e pōt:nec a/lia q̄ h̄ de iure romano enumeraťť.ar.viij.di.quo iure.

d ¶ De legitimis hēditatib⁹:ab inteſtato uel ex teſtō dela tis.Et hēditas ē ſucceſſio ī vniuerſū ius qđ defūctus hūit tꝑe moꝛtis vel qđ ſuꝑeſt deducto ere alieno.

e ¶ De vſucapionib⁹.vſucapio ē acqſitio dominij ꝑ ꝯtinua tōem poſſeſſionis tꝑis lege diffinitī:ff.de vſuc.l.iij.

f C Onſtat.In hac.ij.diſt.agiť q̄ ſint ꝑtes ſiue ſpēs ro/mani iuris.agiť etiā q̄re leges ꝯſulares uel tribu/nicie uel alie ſic ſint appellate ꝛc̄.

g LEx eſt popli.oli ꝑpl's ſtatuit leges:ſed hodie ň: qꝛ trāſtulit hāc ꝑtātē ī iꝑatorē:ut īſti.ď iure nāli.§.ſꝫ qđ pꝛīcipi.vl' dic ꝙ ppl's hodie pt:ꝛ ꝙ dr̄ ibi trāſtulit.i.ꝯceſſit

h ¶ Qua maioꝛes.maioꝛes natu dicūť nobilitate antiqta/te dignitate ſcia:ut.ij.q.vij.q̄ren⁂.ꝛ.c.criminatōes.

i PLebiſcita ſūt.Plebiſcita pꝛimo facta fuerunt ꝓpter diſcoꝛdiam q̄ fuit inter nobiles ꝛ plebeios:ut.ff.ď oꝛ.

iuř.l.ij.§.hiſdē tꝑibus:

k COnſtitutio uel edictū eſt.ꝓpꝛie dicūť ꝯſtituti tōes pꝛincipū ꝛ edicta ꝑtoꝝ.dr̄ etiā edictum iudicis.ut.xxiij.q.iij.de illicita.

sed ꝓpꝛia ſunt romanoꝝ ꝛ in eos ſolos conſtituta Q Onſtat aūt ius quiritū ex legibus ꝛ plebiſcitꝭ ꝛ ſenatuſcōſultis ꝛ ꝯſtitutio/nibus pꝛīcipū ex edictis ſena toꝝ ſiue rñſis pꝛudentum.

Quid ſit lex.

LEx ē ꝯſtitutio populi qua maioꝛes natu ſimul cū ple bibus aliquid ſanxerunt.

Quid ſit plebiſcitum.

PLebiſcita ſūt que plebes tm̄ ꝯſtituūt.ꝛ vocanť ple/biſcita eo ꝙ ea plebs ſciat:ul' ꝙ ſciſcitatur ꝛ rogat ut fiant

Quid ſit ſenatuſconſultum.

SEnatuſcōſultū ē qđ tm̄ ſe/natoꝛes ꝑplis ꝯſulēdo de/cernūt. Quid ſit ꝯſtitutio ul' edictū.

COnſtitutio uel edictū eſt qđ tm̄ rex ul' im/ꝑatoꝛ ꝯſtituit uel edidit.

Que ſint reſponſa pꝛudentū.

REſponſa pꝛudentū ſunt q̄ iuriſconſulti rñdere dicun tur ꝯſulentibus:vnde ꝛ reſpō ſa pauli dicta ſūt.fuerūt eniꝫ quidā pꝛudētes ꝛ arbitri eq/tatis:qui inſtitutiones ciuilis iuris cōpoſitas ediderūt:qui bus diſſidentium lites contē tioneſqꝫ ſopirēt.

Que ſint tribunicie uel ꝯſu/lares leges.

QUedam etiā leges dicun tur ab his qui eas ꝯdide runt:ut cōſulares tribunicie: iulie:coꝛnelie.nā ſub octauia no ceſare ſuffecti ꝯſules papi us ꝛ pōpeius legem tulerūt: que a noibus eoꝝ appellatur papia ꝛ pompeia ꝯtinēs patꝝ pꝛemia ꝓ ſuſcipiendis liberis ſub eodē quoqꝫ imꝑatoꝛe fal/cidius tribunus plebis legeꝫ fecit:ne qs plus extraneis in teſtamēto legaret q̄ꝫ ut quar/ta pars ſuꝑeſſet heredib⁹:ex cuius noie lex falcidia eſt no minata. Quid ſit lex ſatyra.

SAtyra vero lex ē:que de pluribus ſimul rebus loq/tur dicta quidē a copia reꝝ ꝛ quaſi a ſaturitate.vñ ꝛ ſatyrā ſcribē ē poemata varia cōde/re:ut oꝛatij iuuenalis ꝛ perſij

Quid ſint rhodie leges ꝛc.

RHodie leges naualiū cō mercioꝝ ſūt ab iſula rho/do cognominate:in qua anti/quitus mercatoꝝ uſus fuit.

OMnes he ſpecies ſe/cularium legū ꝑtes ſūt Sed quia ꝯſtitutionuꝫ alia eſt ciuilis:alia eccleſiaſti ca.ciuilis vero foꝛenſe uel ci uile ius appellať.quo noie ec cleſiaſtica cōſtitutio appelleť videamus.Eccleſiaſtica cō/

l REſpōſa.oliꝫ licuit cuilibꝫ totā hēditatē ſuā reliquere alteri: ſed falſidi⁹ ſtatuit ꝙ quarta ꝑs he/reditatis dꝫ relīq legitimis heredi b⁹.Eſt āt triplex falſidia.Una eſt debita iure natu re q̄ ꝯpetit legiti mo hēdi.Alia eſt debita iure inſti/tutōis quam pōt iure heres inſtitu t⁹ petere cum to ta hēditas eſt ex hauſta.io.Et iſtaſ duas pōt hodie hr̄e fili⁹ inſtitut⁹ ex̄ ď teſta.rainal/dus.ꝛ ita ceſſat o pinio dñoꝝ.C.ad l.fal.q̄ꝗ.b.Ter/tia q̄ dr̄ q̄rta tre/bellianica:ꝛ ꝯpe tit heredi iſtituto q rogat⁹ ē here/ditatē alteri reſti tuē:ut legiť ex̄ de teſta.rainuti⁹ io.

Di.iij.

m ¶ Sopirēt.nec n.lꝫ iudici ab eo/ꝛū rñſis deuiare: ut īſti.ď iure nāli §.rñſa.

n QUedā pꝛe/mia.hec fu erūt ꝑmia ꝙ ſiqs hēret rome tres filios:ī italia quattuoꝛ:in pꝛouincia.v.non pote/rat vocari ad onus tutele.inſti.de excu.tu.in pꝛinc. uel aliť ꝯſtitutū eſt ꝙ ſiqs hꝫ min⁹ q̄ꝫ.xxv.annos ex/cludiť ab honoꝛib⁹:tñ ſi eſſet.xx.ānoꝝ.ꝛ haberet.v. filios:numer⁹ filioꝝ ſuppleret numeꝝ annoꝝ.ff.de mune.ꝛ ho.l.ad rē.ꝛ.ff.de mino.l.ij.

o SAtyra.de hac ſatyra nihil habem⁹.ſꝫ tangiť in C.de lati.libe.l.vnica ī ꝑn.ꝛ in pꝛoemio.dige ſtoꝝ.§.et antea in fi.

p RHodie.Iniquiſſima ē illa lex.ſ.ꝙ patientib⁹ naufragiū inhabitatoꝛes oīa auferāt:ut.ff.e modeſtin⁹.ſꝫ hodie lex illa coꝛrecta ē.C.ď furt.auč. nauigia.ꝛ ex̄ de ꝯſuc.c.fi.imo tales ſunt excōicati ipſo iure:ut ex̄ de rap.excōicamus.

q OMnes.Sed quia.ſ̄.tractauit de ſpeciebus ſecularium legum:mō vult tractare de eccle/

siasticis constitutoib⁹ q̄ variis noib⁹ appellan̄t. qn̄q3 illud appellat̄ canon: qn̄q3 decretū: qn̄q3 decretalis epl'a. Canon dr̄ id qd̄ statuit̄ i vniuersali ɔcilio. ex̄ d̄ biga. altricatōis. Decretū dr̄ qd̄ papa statuit d̄ cōcilio cardi. suorū ad nulli⁹ ɔsultationē. Decretalis epl'a dr̄ quā statuit papa uel solus uel cū cardinalib⁹ ad ɔsultatōe3 alicui⁹ edidit. Itē adhuc alias inuenim⁹ appellationes canonice cōstitutōis: ut dogma: mādatū: interdictū: sanctio: ut xxv.q.ij. siqs dogmata. Dogma ē qd̄ ɔsistit i doctrina fidei xp̄iane. xxiij. dist. qr̄ p̄us. Mādatū qd̄ cōsistit in doctrina d̄ morib⁹. xxiij. di. his igit̄. Interdictū in quo nulla pena adijcit̄. Sāctio ubi pēa adijcit̄. xxxvi. di. c. ij.

r Canon. h3 āt canō sub se quattuor species ut. xxv. q. ij. siquis dogmata.

s Regula. aliorsum. ergo si regula nūq3 t̄hit aliorsū ois regl'a ē ius. male ergo dicit lex q̄ ita diffinit regulā. Regula ē q̄ rē breuit̄ enarrat. nō ut ex ea ius fiat. ff. de reg. iuris. l. i. Ad hoc dicas q si illud appellas regulam in qua aliqd generaliter statuit̄ nō adiūctis exceptōib⁹. secūdū hoc ex regula ñ sumit̄ ius: ⁊ ita loquit̄ lex. sed si appellas regulā id quod includit in se suas exceptōes secūdū hoc regula nūq3 fallet: ⁊ ita sumit̄ h̄ io.

t Porro. v3. legato. ad hoc spāliter destinato. lic3 enī aliqs sit generalis legat⁹ nō t̄n pōt facere generale uel etiā p̄uinciale ɔciliū: q2 ea q̄ spālit̄ ro. pōtifici ɔcedūt̄ mandata generali iurisdictōe nō trāseūt̄: ut ex̄ de offi. le. q trāslatōem. ⁊ mādata generali iurisdictōe ɔciliū nō pōt exercere is cui mandat̄ ut. ff. de off. ei⁹ cui mā. est iur. l. ij. Sed uniqd metropolitani in suis ɔcilijs p̄nt cōdere canones: non v̄r: ut. j. xvij. di. nec licuit. ⁊ c. se. ar. ɔ. j. xi. di. catholica. ⁊ d̄ cō. di. iij. c. i. dicas q de p̄uis negotijs ⁊ de his que spectāt ad onus p̄nt cōdere cāones. d̄ magnis reb⁹ ñ p̄nt: ut. xvij. di. multis. ⁊ xxiij. q. i. quod.

stitutio canonis nomine censetur. Quid autem canō sit isidorus in libro. vi. ethymol. declarat dicens.

Quid sit canon.

Canon grece latine regula nuncupatur.

Unde dicatur regula.

Regula dicta ē eo q recte ducit: nec aliquādo aliorsum trahit. Alij vero dixerūt regulam dictam uel q regat uel q normā recte viuendi p̄beat: uel q distortum prauum q3 corrigat. Porro canonum alij sunt decreta pontificum: alij sunt statuta conciliorum. Conciliorum vero alia sunt vniuersalia: alia p̄uincialia. Prouincialiū alia celebrantur auctoritate pontificis romani p̄sente videlicet legato sancte romane ecclesie: alia vero auctoritate patriarcharum uel primatum uel metropolitanoru3 eiusdem prouincie. hec quidē de generalibus regulis intelligenda sunt. ¶ Sunt autem quedā priuate leges tam ecclesiastice q3 seculares: q̄ priuilegia appellantur. De quibus. v. libro ethymologiarum isidorus ait.

Quid sit priuilegium.

u Priuilegia. priuatorum. Priuati dicūt̄ p̄prie q nō sūt cōstituti in aliqua dignitate: ut. xxiiij. q. i. q ɔ. Sed h̄ priuati dicūt̄ oēs exēpti a iur̄ cōi siue sit collegiu3 siue aliq̄ spālis p̄sona. vii. q. i. petisti. h̄ pr3 rō q̄re v̄ba posita i p̄uilegijs poti⁹ ponūt̄ cālit̄ q3 ɔditionalit̄. cum dr̄ sic: iuste possides si illud v̄bū fuerit i p̄uilegio exponas sic p qa. ⁊ hac rōe. q2 cū p̄uilegiū sit lex ⁊ lex d3 eē c̄ta: ut. j. di. xx. c. erit ⁊ v̄ba p̄uilegij dn̄t eē c̄ta. hāc rōe3 assig̃t inno. ex̄ de. v̄b. si. abbate. io.

x In priuato. i. i p̄uatis.

Priuilegia sunt leges priuatorum quasi priuate leges. nam priuilegium dictum est: eo q in priuato feratur. Officium vero secularium siue ecclesiasticarum legum est precipere quod necesse ē fieri: aut p̄hibere quod malum est fieri. permittere uel licita ut premium petere: uel etiam quedam illicita: ut dare libellum repudij ne fiāt grauiora. Unde in code3 libro isidorus scribit dicens.

Quod sit officium legis.

a Omnis āt pmittit. Trib⁹ mōis dr̄ aliqd pmitti. Uno mō qd̄ nullo iur̄ p̄hibet̄ ut fas nuptias ɔhē: ut. xxxi. q. i. hac rōe. Scd̄o mō qd̄ ɔ ɔstitutōes hūanas indulget̄: ut ɔhē i. v. q̄du: ut. xxxv. q. ij. q̄dā. ⁊ est hec v̄a pmissio ⁊ dr̄ absoluta pmissio. Tertio mō dr̄ illicitū pmitti ut magis illicitū vitet̄ ut comessatōes die dn̄ico: ut di. iiij deniq3. ⁊ pmittit̄ adulteriū ne fiat homicidiū: ut xxxiij. q. ij. si qd̄ ueri⁹ et di. iiij. pmittit̄ subdiacono habē vxā: ne peccet cū plib⁹: ut ex̄ q cle. ul uo. significauit: ⁊ hec dr̄ ɔpatiua pmissio s3 poti⁹ appl'at̄ tolerātia q3 pmissio ⁊ scd̄3 hāc pmissionē dic̄ canō: q ea q̄ pmittimus ñ approbam⁹: ut. xxxi. q. i. hac rōe. ⁊ s̄m hāc pmissionē dic̄ decre. q multa toleram⁹ q̄ si i iudiciū deducēm⁹ cassaret̄: ut ex̄ d̄ p̄be. cū iā dudū. io.

Omnis autem lex: aut permittit aliquid ut vir fortis petat premium: aut uetat ut sacrarum virginū nuptias nulli petere liceat: aut punit ut qui cedem fecerit capite plectatur: eius enim premio aut pena vita moderatur humana aut precipit ut diliges dominum deum tuum.

Causa vero constitutionis legum est humana3 coercere audaciam et nocendi facultatem refrenare. Sicut in eodē libro isidorus testatur dicens.

Quare leges facte sunt.

Facte sūt āt leges ut earum metu humana coerceat̄

b Ut q cedē. s3 nūqd iudex eccl'iastic⁹ pōt talit̄ dictare sn̄ia3 i cā sāguinis cū nec cāe sanguinū p̄ssit interesse: ut. xxiij. q. viij. his a quib⁹. s. d dic q iudex eccl'iastic⁹ pōt dicē ius interrogāti. sed nō pōt illud p̄cipe uel ɔsulere. sic. v. q. ult. delatori. ⁊ xxiij. q. ult. pessimam. io. sed videt̄ hodie correctū de exces. p̄re. ex l̄ris. bar.

c Fecerit. ut de pe. di. i. siqs cum telo.

d Eius. i. legis. e Premio. i. pmissione.

f Moderat̄. passiue.

g Aut p̄cipit. hoc respicit superiora.

h Causa. hic intitulat̄. iiij. di. in q̄ ostēdit q̄re leges sint inuēte. Secūdo ostēdit q̄ sit cōsiderāda in ɔstituendis legib⁹. Ultimo ostendit quasdam leges esse abrogatas per ɔtrariam cōsuetudinem. io.

i Facte sunt. coerceat̄. nā p leges nemo cogit̄ bn̄ facē. s3 malefacere p̄hibet̄: ut. xxiij. q. v. ad fidem.

audacia: tutaqꝫ ſit inter impro-
bos innocētia: ⁊ in ipis improbꝭ
formidatō ſupplicio refreneť
audacia ⁊ nocendi facultas.
Preterea in ipſa conſtitutio-
ne legū maxime qualitas cō-
ſtituenda ꝓ obſeruāda eſt: ut
ꝯtineat in ſe honeſtatem iuſti
tiam poſſibilitatē conuenien-
tiam ⁊c̄. que in eodē libro iſi-
dorus enumerat dicens.

Qualis debeat eſſe lex.

Erit autem lex honeſta iu
ſta poſſibilis ſm naturam
⁊ ſm conſuetudinē patrie lo-
co temporiqꝫ ꝯueniēs: neceſ-
ſaria ⁊ utilis: manifeſta quoqꝫ
ne aliquid per obſcuritatē in-
cautum captione ꝯtineat: nul
lo priuato cōmodo ſed ꝓ com
muni ciuium vtilitate conſcri
pta. Ideo aūt in ipſa conſti-
tutione iſta conſideranda ſūt
quia cum leges inſtitute fue-
rint: non erit liberū iudicare
de ipſis: ſed oportebit iudica
re ſm ipſas. Unde auguſti.
ait in li. de uera religione.

De legibus tunc eſt iudican
dum cum inſtituūtur non cum
inſtitute ſunt.

In iſtis temporalibus le
gibus qꝫqꝫ de his homi-
nes iudicent cū eas inſtituūt
tamen cum fuerint inſtitute ⁊
firmate non licebit iudici de
ipis iudicare: ſed ſm ipſas.
Leges inſtituūtur cum pro
mulgantur: firmātur cum mo-
ribus utentium approbātur.
Sicut enim moribus utentiū
in contrarium nōnulle leges
hodie abrogate ſunt: ita mori
bus utentiū ipſe leges confir
mantur. vnde illud teleſpho-
ri pape quo decreuit ut cleri-
ci generaliter a quinquageſi
ma ieiunandi ꝓpoſitum ſuſci-
perent: ⁊ a carnibꝰ ⁊ illicitis
abſtinerēt: q2 moribꝰ utentiū
approbatum nō eſt: aliter agē
tes tranſgreſſionis reos non
arguit. Unde teleſphorus
urbis rome archiepūs omni-
bus epiſcopis.

Septē hebdomadibus a car
ne ⁊ delicijs ante paſca cleri
ci abſtineant.

Statuimus ut ſeptem heb
domadas plenas ante ſan
ctū paſca omnes clerici in ſor
tem domini uocati a carne ie
iunent: quia ſicut diſcreta de
bet eſſe vita clericoꝝ a laico
rum conuerſatione: ita ⁊ in ie
iunio dꝫ eſſe diſcretio. Has
ergo ſeptē hebdomadas om
nes clerici a carne et delicijs
ieiunent: ⁊ hymnis et vigilijs
atqꝫ oratōnibus inherere die
noctuqꝫ ſtudeant. Item am
broſius in libro ſermonū.

Septimam hebdomadam te
leſphorus quadrageſime ad-
didit.

Quadrageſima ſex ſepti-
manas habꝫ. cui addidit
teleſphorus pōtifex. vij. heb
domadam: ⁊ uocatum eſt hoc
tempus quinquageſima.
Quod ſimiliter de eo capitu-
lo eſt intelligendū: quod bea
tus gregorius auguſtino an-
glorum epō ſcribit dicens.

A quinquageſima ieiunandi
propoſitum ſumant quos ec-
cleſiaſtici gradus dignitas ex
ornat.

Deniqꝫ ſacerdotes ⁊ dia-
coni ⁊ reliqui om̄es quos
dignitas eccleſiaſtici gradus
exornat: a quinquageſima ꝓ-
poſitum ieiunandi ſuſcipiať.
quo ⁊ aliquid ad penſum ſan
cte inſtitutionis adijciant: et
eorum qui in laicali ordine cō
ſiſtunt obſeruantiam ſicut lo-
co ita ⁊ religione precellant.
De ipſa uero die dominica he
ſitamus: quid [illegible] dicendū ſit:

k Tutaqꝫ. i. ut. boni inter malos quiete viuāt: ut. xxiij. q. v. n̄
l frustra. ioannes.
Erit aūt lex honeſta. Quia in iure nō tā deſiderať iuſti
tia qꝫ honeſtas: ut. xxxv q. iij. porro.
m Iuſta. aliť. n. nō eſt
ius niſi ſit iuſtum: ut. s.
di. i. ius generale.
n Poſſibilis. q2 ſi de i
poſſibilitate legis quis
trāſgrederet: fruſtra im
putareť ei ad penā: ut
xv. q. i. nō eſt. xxiij. q. iiij
nabuchodonoſor: et. ff
qū ap. ſit. l. i. §. dies aūt
iſtos.
o Secū dū nām. i. nālē
rōnem. s. di. i. conſuetu
do. io.
p Cōſuetudinē. q2 ſi ē
ꝯ ꝯſuetudinē inhabitā-
tiū ꝑ ꝯriā cōſuetudinē
abrogatur: ut. j. eo. §. le
ges. ⁊. c. ſtatuimꝰ. Itē
q2 ꝯſuetudo interpreta
tur legē: ut ex̄ de. v. ſig.
abbate. ff. de legibꝰ cū
de ꝯſuetudine.
q Loco. q2 in aliquibꝰ
locis aliqua ſtatuūtur q̄
alibi nō reciperenť: ut. xx
xi. di. aū. ⁊. c. aliter. Itē
in iure ꝯſtituēdo ꝯſide-
rāda ē vicinitas locorū
uel remotio: ut. lxiij. di.
cū longe.
r Tēporis. oīa. n. de-
bēt ꝯuenire ſuis tpibꝰ
ut. xxiij. q. iiij. ſi eccla.
s Neceſſaria. q2 nō niſi
inſtante neceſſitate ius
ſtatui dꝫ: ut. xxix. di. rſe.
t Captōe. ne aliqs ca-
ptioſe poſſit eā interp-
tari. uel etiā ne alicui la
queus pareť ꝑ eā. io.
u Priuato. tūc. n. eſſꝫ
priuilegiū.
a In iſtis iudicēt. cū
ergo papa vult ꝯ
dere canones epiſpn̄t ꝯ
dicē: ⁊ dicere: canō iſte
nō ꝯuenit ꝯſuetudini re
gionis nr̄e: ut. s. e. c. ꝓ
ximo. Sꝫ nūqd potius
ſtabiť ſnīe apoſtolici vł
ciuium epōꝝ: videť qꝫ oī
um epōꝝ. q2 orbis ma-
ior eſt vrbe: ut. xciij. di.
legimꝰ. ar. qꝫ ſnīa pape
ꝑualet: ut. xxxv. q. ix. ve
niā. nā etiā error princi
pis ius facit: ut. ff. de ſepul. le. l. iij. in fi.
b Licebit. ar qꝫ ſcť eſt approbatū ammō nō poteſt
reprobari: ut. viij. q. ij. dilectiſſimi: ⁊. c. licet. ⁊. xxxij.
q. v. horrendus.
c Leges abro-
gate. abrogare ē
in totū tollere le
gem. derogare ē
ꝓ parte detrahē
legi: ut. ff. de vb.
ſig. derogať. Sꝫ
qualiter pōt popu-
lus abrogare ca-
nonē: cū nō poſſit
cōdere canonem
maxie ex quo to
ta ptās trāſlata ē
in principem? Sꝫ
dic qꝫ nō pōt ab-
rogare niſi per ex
preſſū ꝯſenſū pa-
pe: ut ex̄ de pbē.
cū iam dudū. lꝫ q
dam dixerint qꝫ
ſufficeret ſola ſci
entia pape. io. ſꝫ
credo qꝫ ꝯſuetu-
do rōnabilis ⁊ p
ſcripta tollit legē
ut ex̄ de ꝯſuet. c.
ulť. etiā ſine ſcien
tia pricipis diffi
cile [illegible] eſſet eum
oēs ꝯſuetudines
q̄ ſeruāť ſcire. b.
d Statuimꝰ. ut
ſeptem iſtis
duobꝰ. c. obſtat.
j. de cō. di. iij. a ſa-
cerdotibꝰ ubi q̄-
drageſima ꝑcipi
tur ſuari. ſed dic
qꝫ iſtud. c. n̄ tenet
q2 hodie qnqua-
geſima nō ſeruať
cuꝫ ipſa celebreť
poſt paſca. io.
e Clericoꝝ. ali-
as viles reputāť
e. q. i. viliſſimꝰ.
f Quadrageſi
ma.
g Deniqꝫ ſacer
dotes. di-
gnitas. Hic hēs
qꝫ qlibet ordo ec
cleſiaſticꝰ dicitur
dignitas ſiue ho
nor: ut. i. q. i. reꝑi
untur. Qnqꝫ ſecu
lares poteſtates

dicũtur dignitates.xxiij.q.v.administratores.Qñ ꝙ ꝯstãtes hoĩes dicũť hře dignitatẽ ƀm ꝙ ƀui dicũtur hře dignitatẽ:ut.ff.de usuf.sed ⁊ siqd.§.i.ex hᵒ pꝫ clericos ñ eẽ puatas ꝑsonas:cũ ille sole dicãť pri uate ꝑsone q̃ non hñt dignitatẽ:ut xxiij.q.i.q ꝯ.

b ¶ Ad pẽsũ.i.ad quãtitatẽ:ut sint due ptes.

i ¶ Sicut loco.i.dignitate.⁊ est h̃ ar.ꝙ q p̃cedit aliũ dignitate dꝫ eũ p̃cedere etiaꝫ in aliis:ut.i.q.i.vilissimus.io.

k ¶ Dominica cã nisi priuiłgii.

l ¶ Hesitamᵒ.nõ qd iuris sit:sꝫ qd statuẽdum sit ne scãdalũ oriať.C.de testa.l.omniũ i.q.ij.q̃pio.

m ¶ Et seculares et pro id est.

n ¶ Cõsuetudine ar.ꝙ cõsuetudo excusat ĩ delictis ut hic.⁊.xxxij.q.iiij.obijciũť.⁊ ex̃ de tẽp.or.sane.sꝫ ꝯ ꝯsuetudo ñ minuit peccatũ sed auget:ut.xxiiij.q i.scisma.xxxij.q.vij.flagitia.ex̃ de simo.nõ satis.immo ꝯsuetudo veniale peccatũ facit, mortale:ut.xxv.di.§.criminis So.ꝯsuetudo excusat a pẽa tpali:sed nõ a ichẽnali

o ¶ Uenia.qd est ergo qꝺ dr̃ alibi nũq̃ esse veniam datã inpenitenti:ut.xxiiij.q.ij.legatur.ĩõ ĩtelligas de venia pene nõ de venia culpe tolerat.ergo g̃g̃.crimẽ tale ꝓpter periculũ scismatis vel scãdali.vñ nõ est dicẽdum ꝙ ignoscať eis lꝫ nõ puniat eos ꝓpť multitudinẽ uel scãdalũ.sustinẽda eni sunt crimina rõe scandali uel scismatis:ut.xxiij.q.iiij.nõ potes.⁊ rõe multitudinis:ut.l.di.ut ꝯstitueret hodie ñ tolerať:ut ex̃ de vi.⁊ ho.cle.a crapula.

p ¶ Peiores.hec ẽ ꝯparatiua ꝑmissio.

q ¶ Sanguinẽ.Sic q multũ corrigit offendit.ut.xlv di.cũ beatus:⁊ alibi dr̃ noli esse nimiũ iustus:ut de pe.di.i.serpẽs.ij.q.vij.de his.

r ¶ Par.i.equũ ⁊ iustum.

s ¶ Ab oibus.q.dicat ex quo caro ꝓhibetur ergo ⁊ omnia que de carne procedunt.

t ¶ Sementiuam.i.semen.

cum omnes laici et seculares illa die plus solito ceteris diebus accuratius cibos carniũ appetant.⁊ nisi noua quadaꝫ auiditate usq͡ꝫ ad medias noctes se ingurgitent:nõ aliter se huius sancti sacri tpis obseruationẽ suscipe putant.qꝺ utiq͡ꝫ nõ rõni sed voluptati immo cuidã mẽtis cecitati ascribendũ est.vñ nec a tali ꝯsuetudine auerti possunt:⁊ ideo cum venia suo ingenio relinquendi sunt:ne forte peiores existant si a tali ꝯsuetudine ꝓhibeãtur. ¶ Ut enim ait salomon:Qui multum emungit elicit sanguinẽ.Et post pauca:Par aũt est ut nos qui his diebus a carnibus aĩaliũ abstinemus:ab oĩbus quoq͡ꝫ q̃ sementiuam trahũt originem carnis ieiunemus:a lacte videlicet caseo ⁊ ouis.Et post pauca:Ceterꝝ piscĩũ esus ita christiano relinquiť:ut hoc ei infirmitatis solatiũ non luxurie pariat incendiũ.Deniq͡ꝫ q a carne abstinent nequaq͡ꝫ sumptuosiora marinarꝝ beluarum ꝯuiuia pparent.Uinum quoq͡ꝫ ita bibere permittimur:ut ebrietatẽ oĩno fugiamus:alioquin restat ut omnia que corporibus libent:similiter faciamus. ¶ Hec ⁊ si legibus cõstituta sint:tamen quia cõmuni usu approbata non sunt:se non obseruãtes transgressionis reos non arguũt:alioquin his non obedientes ꝓprio priuarentur honore:cum illi qui sacris nesciunt obedire canonibus:penitus officio iubeantur carere suscepto.nisi forte quis dicat hec non decernendo esse statuta sed exhortando conscripta.Decretum vero necessitatem facit:exhortatõ autem liberam voluntatẽ excitat.

Hec que de priuilegijs et ceteris infra positis scripta sunt:tam secularibus q͡ꝫ ecclesiasticis legibus ꝯueniũt.nunc aũt ad differẽtiam naturalis iuris ⁊ ceterorũ reuertamur.Naturale ius inter omnia primatum obtinꝫ tẽpore ⁊ dignitate.Cepit.n.ab exordio rationalis creature.nam nec variatur tempore sed ĩmutabile semper permanet.Sed cum naturale ius in lege ⁊ in euangelio supra dicatur esse cõprehensum quedam aũt contraria his que in lege statuta sunt nũc inueniũtur concessa:non uidetur ius naturale ĩmutabile permanere.In lege nãq͡ꝫ precipiebatur:ut mulier si masculũ pareret.xl.si vero feminam.lxxx.diebus a templi cessaret ingressu:nunc auteꝫ statim post partum ecclesiam ingredi nõ ꝓhibetur.Item mulier que menstruã patitur ex lege imũ

u ¶ Sumptuosiora.Sꝫ paruos pisciculos põt hõ comedẽ:ut.ĩ.lxxxij.di.presbyter.

x ¶ Alioquin.ar.ex quo vnũ ꝯcediť ergo oĩa similia intelligũť esse concessa:ut.ĩ.di.ꝓxi.ad eiᵒ ⁊.xxvij.di.ꝙ.interrogasti.⁊.xxij.q.ij.siqs ꝑ testamẽtum.

y ¶ Hec ⁊ si ꝯscripta.et q exhortať mãdatoris opa nõ fungiť.ff.de his q̃ no.infa.ob hec ṽba.

a ¶ Hec que.In hac b v.di.incipit assignare drãs iuris nãlis ad alia iura.Notandum ergo ꝙ ius nãle ĩ quattuor differt ab alijs iuribus:in origine:dignitate:ãplitudine:⁊ siñe rigoř.In origine differt q: incipit ab exordio rõnalis creature:ut insti.de rer.di.§.ꝯmodiᵒ.sꝫ alia iura ortũ habẽt ab inuentõe hominũ.ĩ.di.vi.c.ult.Dignitate differt:q: hoc ius nullam patiť ĩmutatõem.naꝫ si qd est ꝯtrũ iuri nãli.illud iniquũ est.Iteꝫ amplitudine:q: iure naturali oĩa sunt cõia:sꝫ hoc nõ est alio iure.Itẽ sententie rigore:q: ꝯ ius naturale nulla fit dispẽsatio sed aduersus alia iura sepe.Cepit enim per intelligẽtiã nõ ꝑ essentiam.immo veriᵒ posset dici ꝙ cepit quo ad vsũ q: ius nãle.i.nãlis eqtas ab eterno fuit nisi velis ĩtelligeř ꝺ iure diuino.illud.n.p̃mo fuit q͡ꝫ esset redactũ ĩ scriptis.

b ¶ Sꝫ ĩmutabile qᵒ ad p̃cepta ⁊ ꝓhibitões:ut di.vi.§.ult.

c ¶ Sed cũ naturale.obijcit ꝯ id qꝺ dixit:ꝙ ius naturale ñ mutať.⁊ ꝓbat per tria sequẽtia capitula ꝙ mutetur.Solutõem ponet.ĩ.di.ꝓxi.§.his ita.⁊ ẽ talis obiectio magistri puerpa ⁊ mẽstruata usq͡ꝫ ad certũ tpus ꝓhibebanť intrare ecclam:sed mõ neutra ꝓhibeť:⁊ hec ꝓhibitio est de iure naturali.ergo restat ꝙ ius naturale sit variatũ.

d ¶ Xl.q: tot diebᵒ mortuᵒ est partus añ infusionẽ aĩe.sed fetus femininᵒ.lxxx.diebᵒ.ƀm hoc videť:ꝙ tpe quo ꝯcipit deberet abstinẽ.sed rõe dubitatõis secᵒ ẽ:q: nesciť qᵒ tpe

ↄcipit. Itē q: nescit vtrū masculū uel feminā pariat. io.
c ¶ Um enixa. si mulier. gdā libri hūt cū enixa sed illud ē palea usq; ad hūc locum. f ¶ Pōdere peccati. sed nōne i brocardo legit i pnīali theodori: q feminā p9 ptuʒ masculi abstinebit. xxxiij
nō pōt. ff. de sol. l. qđ dicimus.
k ¶ Prohibētur. i. sub forma ꝓhibitōis dissuadent sic exponunt quidam.
l ¶ Inuita. hoc est regulare. ut qđ qs inuit9 patit q ñ afferat ei p̄iudici

dieb9. ab ingressu eccle sed post partū femine. lxvi. ꝛ si añ itrabit tot di ebus penitebit i pane ꝛ aq̄. quot dieb9 ituit ec clāʒ ꝛ q ill' dieb9 ↄmiscet ei. x. dieb9 pēitebit i pa ne ꝛ aq̄. Itē ↄsuetudo ē ↄria illis. c. gḡ. sed illō theodori intelligas de ea q̄ nō ex deuotōe in/ trat uel de illa q̄ sine ne cessitate intrat. sed veri us credo q pōt intrare sine sit necessitas siue ñ ut ex̄ de pur. post partū uolēs ↄsuetudo tñ se in cōtrariū habet.
S ¶ Penā. afflictis eni nō dʒ afflictio addi: ut vij. q. i. cū pcussio. illud tñ fallit q: corrupta per violētiā nō ↄsecrat. i. xx vi. di. acuti9. ꝛ. xxxij. q. v. ille aūt ꝛ mutilati mē bris nō ꝓmouēt: ut. lv. di. p totum.
h ¶ Baptizari. mora. ar. q mora ē vitanda ubi timet periculū: ut. x xviij. di. de syracusane. ꝛ de cō. di. iiij. ne q ab/ sit. ar. ↄ. ff. de iudi. si de bitori. ꝛ. ff. de solu. l. qđ dicim9. so. illud in ↄtra ctib9: istud i periculum anime. io.
i ¶ Ad ei9. ablactet. Tē pus ablactatōis hʒ appellat tps post partū qñ mulier nimis abun/ dat lacte: ꝛ nisi extrahe ret per puer̄ oporteret ipsam infirmari. iō aūt ꝓhibet tpib9 illis ↄmis ceri cū eis: q: ex tali coi tu nascūt morbosi et le prosi. Sed si mulier pe tat debitū a viro tēpor mēstrui uel tpe purgati onis? dico q nō reddet debituʒ ei: nisi timeret fornicatio ei9. xiij. dist. duo mala. Itē si vir pe/ tit debitū tpe mēstrui a mulier: mulier negabit ꝛ exponet ei cām quare

da esse reputabatur: nūc aūt nec intrare ecclesiā nec sacre cōionis mysteria pcipere inhi betur: sicut illa que parit uel illud qđ gignit: nec statim p9 partū baptizari ꝓhibet. Uñ cidem augustino anglor̄ epo gregorius scribit dicens.

Mulier enixa grās actura ec clesiā intrare ñ ꝓhibet.

Palea.

Om enixa fuerit mulier p9 quot dies intrare ecclesiā debeat: testamēti veteris pce ptione didicistis: quia ꝓ ma/ sculo. xxxiii. ꝓ femina autem lxvi. diebus debet abstinere. quod tñ sciendum quia in my sterio accipiat. nā si mulier ea dē hora qua genuerit actura grās intrat ecclesiā nullo pō/ dē peccati grauat. voluptas etenim carnis nō dolor in cul pa ē. In carnis aūt ↄmixtiōe voluptas ē: in ꝓlis uero par/ tu dolor ꝛ gemitus. vñ ꝛ ipsi p̄ me mulieri dr̄. In dolorib9 pa ries filios. Si itaq; enixā mu lierē ꝓhibemus intrare eccle siam ipam: eius penā vertim9 in culpā.

Mulierē enixā uel qđ ab ea gignat eadē hora ni hil ꝓhibet baptizari.

Baptizari aūt uel enixā mu lierē uel hoc quod genue/ rit si piculo mortis vrget: uel ipa eadē hora qua gignit: uel eadeʒ etiā qua natū est id qđ gignitur: nullo mō ꝓhibetur. ne dū hoc tps ad ꝑbendū re/ dēptionis mysteriū queritur: interueniēte paululū mora in ueniri non valeat qui redimat.

Item augustinus.

Antēq̄ puer ablactet uel ma ter purificetur: ad eius cōcu bitum vir non accedat.

Ad eius uo ↄcubitū uir su9 accedere nō debet quous q; qui gignitur ablactet. Pra ua aūt ↄsuetudo in ↄiugator̄ morib9 irrepsit: ut filios quos gignunt nutrire mulieres cō/ temnāt: eosq; ad nutriendum aliis mulieribus tradāt. qđ vi delicet ex sola carnis inconti nentia videt fuisse inuentum. q: dū se ↄtinere nolūt: despi/ ciunt lactare quos gignunt. He aūt sciāt que filios suos ex praua ↄsuetudine alijs ad nutriendū tradūt: nisi purga/ tionis tps prius transierit: vi/ ris suis non debent admisceri. Quippe ꝛ sine partus cā cuʒ in mēstruis ↄsuetis detinētur viris suis misceri ꝓhibentur. Ita ut lex sacra morte illū fe riat: siquis vir ad menstruatā mulierē accedat. q̄ tñ mulier dū ex ↄsuetudine mēstrua pa titur: ꝓhiberi ecclām intrare nō debet: q: ei nature superflui tas in culpā reputari nō debʒ ꝛ ꝓ hoc qđ in vita patit: iniu/ stum ē ut ecclesie ingressu pri uet. Nouimus nāq; q mulier que fluxū sanguinis patiebat post tergū dñi humiliter veni ens vestimēti eius fimbriā te/ tigit: atq; ab ea stati sua infir mitas recessit. Si ergo in flu/ xu sanguinis posita laudabili ter potuit vestimentū dñi tan gē: cur etiā que menstruā pa/ tit sanguinis: ei ñ liceat eccle siā intrare? Si enim ea bñ p̄su psit: que vestimētū dñi in lāg/ uore posita tetigit qđ vni pso ne infirmāti ↄcedit: cur ñ ↄce dat cūctis mulierib9 q̄ nature sue vitio ifirmant? Sācte quo q; cōionis mysteriū in eisdē di ebus pcipe ñ dʒ ꝓhiberi. si āt ex ueneratione magna pcipe ñ p̄sūpserit laudāda ē. sʒ si su/ scepit ñ est iudicāda. Bonar̄ quippe mētiū ē ibi etiā culpas suas cognoscē: ubi culpa nō ē

um: ut h. ꝛ. l. dist. p̄sbyteros. ꝛ. C. q petāt tu. cū mr̄i/ bus. ꝛ. C. de isti. ꝛ sub. l. i. C. đ ap. p̄ses. arg. ↄ. i. lv. di. c. ult. xlix. di. c. ult. C. de cōdi. insti. legatū. Iteʒ ar. q q̄ fiūt ab in uitis ꝛ nolētibus eis iputari ñ de/ bēt: ut de cō. di. v. discipulos. xv. q. i. aliquos. ꝛ. q. vi. c. i. ꝛ. xxxi. q. ij lothari9. io. So. si aliqs cogit co/ actōe absoluta a liqd facē ↄ deum nō iputat ei quo ad deū: sec9 si cō ditionali coactio ne: ut ex̄ qđ me. cā sacris. l. di. p̄s byteros. In cō/ tractib9 si aliquis cogit p metū qui debuerit cadere in ↄstātem viruʒ. nō imputat ei ut ibi. ꝛ ex̄ qđ me. cā ad audiētiam nisi sua inciderit in taleʒ metū: ut ff. qđ me. cā si mu lier. sed in ordini bus sec9. nā siqs p vi mutilet pro/ mouēi ñ pt: ut ex̄ de corp. vici. ex/ posuisti. ꝛ corru/ pta p vim nō ↄse crabit inter vgi/ nes: ut. xxxij. q. v ille. ꝛ hoc fit ꝓpt̄ reuerētiā sacror̄ sic mihi bartho/ lomeo brixiēsi vr̄ breuit distinguē dum.
m ¶ Quod vni p/ sone. ar. q vni cē cedit p ↄñs vr̄ a/ lijs esse cōcessum sic. ↄ. di. iiij. dem

q3.⁊ hoc verū ē si de iure cōi aliqd pcedit̃ sec⁹ si ex p̄uilegio:ut.xvi.q.i.hinc.⁊.vij.q.i.petisti.
n Cognoscē.ar.ꝯ.j.xxij.q.ij.cū humilitatis. dic ꝙ quilibet pōt dicē se peccatorē:dū tñ nō credat ꝯrium.de pe.di.iij.
adhec.

o Sine culpa. ar.ꝙ nō semꝑ imputat̃ factus: ubi culpa p̄cedit.xv.q.i.sane.

Di. vi.

p Quia vo. Hic intitulat̃ di.vi.in q̄ q2 fecēat mentōem de supfluitate nat̃e:digredit̃ a p̄cipali ꝓposito agens de nocturna pollutōe:ostēdit ergo auct̃e grego. gbus modis ꝯtīgit:⁊ ex qb⁹ causis ⁊ qñ fit peccatū ⁊ qñ nō .poste a respōdet obiectōi facte in p̄missa di.in illo.§ his ita. Et nō fm quosdā nocturna pollutio q̄ ꝓcedit ex īfirmitate nō est peccatum etiā veniale.maxime cū sit pena ut.j.c.px.ibi oīno. hec pollutio uel illusio ñ est timēda q2 animus ⁊c.illa vo q̄ ꝓcedit ex crapula est veniale peccatū ut.j.c.ꝓxi.ibi h3 exinde anim⁹ aliquē reatū.silr illa q̄ ꝓuenit ex cogitatiōe p̄cedenti peccatū ē.sed distinguit̃: q2 si illa cogitatio nō processit ad ꝯsensum ueniale peccatū ē pollutio ex ipsa ꝓueniēs. si vo ꝓcessit tūc ē mortale.fm istoꝝ opinionē accidit:ꝙ aliqs nesciēs peccat mortaliter ⁊ venialit̃.⁊ opat̃ bonū ⁊ ēt meret̃ vitā eternā:q2 si corp⁹ dormit aīa vigilat vñ illud.cor meū vigilat ad te de⁹. Idē ī furioso dicūt:si culpa sua deuenit ad furorē.ar.xv.q.i.figs.in fi.imo nesciēs peccat.xxxij.q.vij.quēadmodū.ar.ꝯ.ff.de act.⁊ obli.et maleficio .§.figs absēs:ubi dr̃ ꝙ nescientes ñ peccāt.alij dicūt ꝙ dormiētes ñ peccāt.xv.q.i.si cōcupiscētia.⁊.c.aliquos.dormiēs.n.furioso ꝯpat̃.ff.d acq pos.l.i.§.adipiscimur.⁊ ita nō peccat. Si ergo ī nocturna pollutōe hō ñ venit ad ꝯsēsū:nullo mō peccat. si vo ꝓuenit peccat mōtalit̃ fm istos: nisi forte imaginet̃ cū vxore:q2 tūc dirigit affectū ī vxorē.⁊ ñ peccat mortalit̃.hanc opinionē fouet .h.et ꝓbat̃.j.e.di.ñ ē:ibi luxurie ⁊c. S3 ꝯ p̄orē opinionē obijcit̃.qd si cogitaui turpit̃.s3 anteq̄ dormiui stati penitui p⁹ polluor ī sōno: peccaui ul' nō ⁊ vr̃ ꝙ sic.Ro.l3 ꝯtritus sim tñ vestigia r̃manēt ⁊ reliquie:sicut in liberto vestigia s̃uitutis vñ patron⁹ ei succedit īsti.de succes.li.§.sed nr̃a: sic ī furios̃ mr̃imoniū manz ꝓpt̃ religas prioris volūtatis.ff. de his q sui l' alie.iur̃.sūt.pr̃e furioso Imputē ergo mihi:salte si initialit̃ turpiter cogitaui.

q2 sepe sine culpa agit̃ qd venit ex culpa. vñ etiam cū esurimus sine culpa comedimus qbus ex culpa primi hominis factū est ut esuriamus

Quia vo de nature supfluitate s̃mo cepit h̃ri: querit̃ an post illusionē q̄ per sōniū solet accidere: corpus dñi quilibet ualeat accipe: ul' si sacerdos sit sacra mysteria ualeat celebrare. De his ita scribit beatus gregorius augustino angloꝝ epō.

De multiplici genere illusionum.

Testamentū veteris legis hūc pollutū dicit nisi aqua lotus fuerit: eiq3 usq3 ad vespeꝝ ecclam intrare ñ ꝯcedit̃ qd tñ aliter intelligēs ppl'us spūalis quasi ꝑ sōniū eum illudi reputat: q tētatus īmundicia veris imaginib⁹ in cogitatione inquinat̃. s3 lauādus est aqua ut culpā cogitationis lachrymis abluat: ⁊ nisi pri⁹ ignis tentationis recesserit: reū q̄si usq3 ad vesperā se cognoscat S3 ē in eadē illusione necessaria ualde discretio q̄ subtiliter pensare d3 ⁊ ex qua re accidat mēti dormiētis. aliqñ.n. ex crapula: aliqñ ex nat̃e sue supfluitate uel īfirmitate: aliqñ ex cogitatione ꝯtingit pollutio. ⁊ quidē cū ex nature supfluitate uel īfirmitate euenerit: oīno hec illusio ñ est timēda q2 hanc anim⁹ nesciēs ptulisse magis dolēdus ē q3 fecisse. Cū vo ultra modū appetitus gule in sumēdis alimētis rapit: atq3 iccirco humoꝝ receptacula grauant̃: h3 exinde animus aliquē reatū: ñ tñ usq3 ad ꝓhibitōnē sacri mysterii ꝑcipiendi uel missaꝝ solēnia celebrādi: cū fortasse aut dies festus exigit aut exhibē mysteriū ꝓ eo ꝙ sacerdos alius deest ipa necessitas cōpellit. nā si alii adsunt qui implē mysteriū ualeant: illusio ꝑ crapulam facta a ꝑceptiōe sacri mysterii ꝓhibere non debet: sed ab īmolatiōe sacri mysterii ut arbitror abstinere debet humiliter: si tñ dormientez turpi imaginatione illusio nō ꝯcusserit. nam sunt quidā in qbus ita plerūq3 illusio nascitur: ut eoꝝ animus etiā in sōno corporis positus turpibus imaginationibus nō fedetur. Qua in re vnum ibi ostenditur: ꝙ ipsa mens omnino rea non sit tunc: sed suo iudicio penitus libera cum se ⁊ si dormiēs corpore nihil meminit vidisse tamen in vigiliis corporis meminit se in ingluuiem ventris incidisse. si vero ex turpi cogitatione vigilantis oritur illusio in mente dormientis: patet animo reatus suus. videt enim a qua radice inquinatio illa processerit: quia quod cogitauit sciēs: hoc pertulit nesciens. propter talem pollutionem a sacro mysterio ea die abstinere oportet.

Palea.

Sed pensandum est quando ipsa cogitatio utrū in suggestione an in delectatione ul' quod magis est in peccati cō sensu ceciderit. tribus enim mōis implet̃ oē peccatū videlic3 suggestiōe: dlectatōe: ꝯsē facere.

a Testamētū. In leuitico legit̃ dñm dixisse si fuerit hō pollut⁹ nocturno semine egrediat̃ ex̃ castra.et nō reuertat̃ usq3 ad vesperaz donec lauet̃:et post solis occasum reuertatur ad castra.hoc greg.exponit hic: et retorquet̃ ad illos qui polluuntur
b Hūc. Talez morem de quo q̄ris adhuc romani seruant: ut.xxxiij.q.iiij.vir cū ꝓpria uxor̃
c Immūdicia.i.imūda cogitatōe.
d Ueris imagib⁹.cu3 videt mulierem et delectat̃ in ea.
e Aqua.i.pnia.
f Ad vesperā.i.quousq3 r̃cessit ignis tētatōis
g Pertulisse.q̄.ī dicat poti⁹ itelligit̃ tē pati q̄3
h Reatum.id ē veniale peccatum et ideo nonprohibet a sumptōe eucharistie sed ꝓhibet ul' dissuadet a cōfectiōe nisi sit necessitas.
i Necessitas q̄ legē nō habet.de cō.di.i.sicut.

k ¶ Humiliter. ergo ꝯsiliū est. bñ eñi pōt celebrare si vult nā ꝓ leuib⁹ criminib⁹ nō abstinebit sacerdos a celebratōe missaꝝ: sed ꝓ talib⁹ abstinebit ꝓ q̄b⁹ posset excōicari: ut ꝺ cō. di. ij. si nō sunt. ⁊. c. quotidie. tñ ꝓ quolibet mortali peccato q̄libet est suspēsus quo ad se: ut ex̄ de coh. cle. ⁊ mu. c. ult. nisi peregerit penitētiā: ut ex̄ de tēp. or. quesitū. h.
l ¶ Si tñ. i. maxime
m ¶ Nō cōcusserit. pollutio ipa.
n ¶ Mens rea. q. d. nec mēs est rea in sōno. nec est rea post sōnū. cū est libera in suo iudicio: s; tūc fuit rea qñ se ingurgitauit. vñ satis patet h̄ ꝙ hō i sōno ñ peccat.
o ¶ Libera. supple sed prius peccauit.
p ¶ Radice. i. mala cogitatōe.
a ¶ Nō ē ꝯcupiscēdo. i. absq; libidine p̄cedētis ardoris.
b ¶ His ita. h̄ ponit magister solutōem obiectiōis quā fecerat in p̄cedenti distinctōe. nos ergo cū ipso pleni⁹ distinguam⁹ ꝙ eoꝝ q̄ ꝯtinent̄ in lege alia sūt moralia alia mystica. Moralia sūt q̄ mores informāt. ⁊ sic sunt intelligēda ut ipsa uerba sonant: ut diliges deū: ñ occides honora patrē de q̄bus nō. xxxij. q. vij. quid in omnibus. Mystica sunt figuralia q̄ aliquid significāt pret̄ id quod lr̄a sonat. Hoꝝ alia sunt sacramentalia alia cerimonialia. Sacramētalia sunt de q̄b⁹ rō reddi pōt: quare ad lr̄am sic fuerūt p̄cepta ut ꝺ circuncisione et ꝺ obseruatione sabbati ꝺ quibus hēs ex̄ de bap. maiores. ⁊ ex̄ de cōstit. trāslato. Cerimonialia sūt de q̄b⁹ rō reddi non pōt quare ad lr̄am sint

su. Suggestio quippe fit per diabolum: Delectatio ꝑ carnem: Cōsensus per spiritum. Quia ⁊ primo culpā serpens suggessit: eua delectata ē velut caro: adam vero velut spiritus cōsensit: Et necessaria est magna discretio inter suggestionem ⁊ delectationem et inter delectationē atq; ꝯsensum. iudicem sui faciat animū presidem. Cum enim malign⁹ spiritus peccatu; suggerit in mentem: si nulla peccati delectatio sequatur: peccatū omnino perpetratū non est. Cu; vero delectari caro ceperit tunc peccatū incipit nasci. Si autē etiam ad consensum ex deliberatione consentit: tūc peccatum cognoscitur perfici. In suggestione ergo peccati semē est. in delectatione fit nutrimētum: in consensu ꝑfectio. Et sepe contingit: ut hoc quod malignus spiritus seminat in cogitatōne: caro in delectationem trahat: non tamen animus eidem delectationi consentiat. ⁊ cum caro delectari sine animo nequeat: ipse tamē animus carnis uoluptatibus reluctās: in delectatione carnali aliquo modo ligatur inuitus: ut ei ex ratōne contradicat nec consentiat. ⁊ tamen ea delectatione ligatus sit: sed ligatū se uehementer ingemiscat. vnde ⁊ ille celestis exercit⁹ precipuus miles gemebat dicēs: video aliam legem in membris meis repugnātem legi mentis mee ⁊ captiuū me ducentem in legē peccati q̄ est in membris meis Si autem captiuus erat minime repugnabat: quapropter ⁊ captiuus erat ⁊ pugnabat. Igitur mentis legi eius lex q̄ in mēbris est repugnabat. Si autem repugnabat captiuus non erat. Itaq; est homo ut ita dixerim captiuus ⁊ liber. liber est iusticia: captiuus ex delectatione quam portat inuitus ¶ Itē isidorus in sententiarum libro primo.

Quando sit peccatū nocturnis imaginibus illudi.

Non est peccatu; quando nolentes imaginibus nocturnis illudimur. Sed tunc est peccatum: si anteq̄ illudamur: cogitationis affectibus preuenimur. Luxurie quippe imagines quas i veritate gess im⁹: sepe dormiētibus in animo apparent: sed innoxie sūt si non concupiscēdo occurrūt Item: Qui nocturna illusione pollnitur: quāuis extra memoriam cogitationū turpium sese persētiat inquinatum: tamen hoc ut tentaretur culpe sue tribuat suāq; īmundiciam statim fletibus tergat. His itaq; respōdetur. In lege et euangelio naturale ius continetur: non tamē quecunq; in lege ⁊ in euangelio inueniuntur: naturali iuri cohere re probatur. Sunt enim in lege quedam moralia precepta: ut non occides ⁊ cetera. quedā mystica utpote sacrificiorū p̄cepta: ut de agno ⁊ alia his similia. Moralia mandata ad naturale ius pertinēt: atq; iō nullam mutabilitatē recepisse monstrātur. Mystica vero quantum ad sup̄ficiem a naturali iure probantur aliena: quantum ad moralem intelligentia; inueniūtur sibi ānexa ac per hoc ⁊si ꝯm superficiem videantur esse mutata: tamē ꝯm moralem intelligentiā mutabilitatem nescire probatur Naturale ergo ius ab exordio rationalis creature inci-

mandata: ut nō arabis in boue ⁊ asino: ut. xvi. q. vij. in nona. nō feres vestē de lano ⁊ lino ꝯtextā ñ seres agrū diuerso semine. Lex ergo quātū ad moralia nō recipit īmutatōem: sed quātū ad sacramētalia ⁊ cerimonialia mutat̄ quātū ad sup̄ficiē lr̄e: sed ñ ob hoc dr̄ esse mutatū ius nāle. q̄r in his nō ꝯsistebat ius nāle quo ad superficiē lr̄e ꝯm quā hec sunt mutata l; quo ad mysticā intelligētia; ꝯm quam nō sunt mutata. sed mysticus eoꝝ itellect⁹ nō est mutat⁹. vñ lex nō dr̄ mutata i. q. i. marchion.
c ¶ Ius. nūc ostēdit a quo tp̄e cepit ius ꝯsuetudinariū ⁊ ꝯstitutōis ⁊ dicit ꝙ a tp̄e ca y; cepit ius ꝯsue. q̄ primo edificauit ciuitatē qua; ex nōie filij sui vocauit enoch. sed ius cōstitutōis a moyse. io.
d ¶ Extinctū. ius ergo nō terminatur. i. nō finitur i vij. sicut nec incipere pōt a septē q̄r ad min⁹ dece; debēt facē plebē ut. j. x. q. iij. vnio.
e ¶ Coram deo. i. eoꝝ que sūt dñi uel ꝑmittente domino. quicq̄d. n. fit iudicio dei fit ut. xxvi. q. v. nec mirum.

Ius autē. In hac.vij.di.oñdit qñ ⁊ a quibus ceperit ꝯstitutiões humane tam eccl'iastice q̃ȝ seculares. Ecclesiastice ceperunt a moyse ⁊ tpe moysi. Seculares a diuersis ⁊ tpe diuerso ceperūt: ut patet in sequētib⁹.c.

g A iustificatōib⁹.i.a iudicijs legitur in exodo: q̄ dñs dixit filijs isrł rahel p moysen. si emeris seruū hebreū.s.q añ fuus nō fuit: sex annis fuiat tibi nisi annus iubile⁹ interueniat: in septīo anno egredit lib ⁊ gratis cū q̃li veste intrauit. si habuit prius vxorē cū filijs cū vxore ⁊ liberis exeat. si dñs dedit ei vxorem: mulier cum filijs erit dñi. sed si elegerit seruus manere cuȝ dño amore dñi ul' vxoris ⁊ filiox offeret eū dñs dijs.i. sacerdotibus ⁊.

Di.vij.

applicabit ad hostiuȝ tabernaculi ⁊ pforabit aureȝ ei⁹ cū subula ī signū ppetue seruitutis. ⁊ eius erit seruus usq̃ȝ duȝ viuet ul' usq̃ȝ ad annū iubileum. Ab hac ꝯstitutōe cepit moyses iudicia sua: ut dr̄ i exodo.io.

h Quas. nā et a diuinis scriptis ornat⁹ ōis sciē sū psit initiuȝ: ut.j.xxxvij.di.§.hic ēt.

i Moyses. trimegist⁹. ꝓpter tres potentias.s. eloqentiā scientiā ⁊ v̄tutem de qbus hēs.xxxvij.di. relatū. et xvi. q.i. sic viue. C. de profes.l. magistros.

piens ut supradictum est manet immobile. Jus vero ꝯsuetudinis post naturalē legem exordium habuit: ex quo homines ꝯuenientes in vnū ceperunt simul habitare. quod ex eo tempore factū esse creditur: ex quo caym ciuitatem edificasse legitur. quod cum in diluuio propter hominū raritatem fere uidebatur extinctum: postea a tēpore nēroth repatum siue potius immutatū existimatur: cum ipse simul cū alijs alios cepit opprimere: ⁊ alij sua imbecillitate eox ditioni ceperunt esse subiecti. vñ in geñ. legitur de eo: cepit nēroth robustus venator eē coram deo.i. hominū oppressor ⁊ extinctor: quos ad turrī edificandam allexit.

Ius autem constitutionis cepit a iustificationibus quas dñs tradidit moysi dicens: si emeris seruum hebreum ⁊ cetera. Vnde isidorus in li. quinto ethymologiarum ait.

De conditoribus legum.

Moyses gentis hebree primus omniū diuinas leges sacris litteris explicauit. Foroneus rex grecis primus leges iudiciaq̃ȝ ꝯstituit. Mercurius trimegistus primus leges egyptiis tradidit. Salon equidē primus leges atheniensibus edidit. Ligurgus primus lacedemonijs iura ex apollinis auctoritate confinxit Numa pōpilius qui romulo successit in regno primus romanis leges edidit. Deinde cum populus seditiosos magistratus ferre non posset. x. viros legibus scribendis creauit: q leges ex libris salonis in latinum sermonem translatas. xii. tabulis exposuerunt.

Nomina eorū qui leges. xii. tabularum exposuerunt.

Fuerunt autem hi. Apius claudius: Titus genuti⁹: Publius sestius: Lucius veturius: Caius iulius: Aulus mālius: Publius sulpiti⁹: Publius curiatius: Titus romulius: Spurius postumius. Hi x. viri legum conscribendarū causa electi sunt. Leges autem redigere in libris primis consul pōpeius instituere uoluit: sed nō pseuerauit obtrectatoruȝ metu. Deinde cepit cesar id facere: sȝ ante interfectus est. Paulatim autē antique leges uetustate atq̃ȝ incuria aboleuerunt: quarū ⁊si iam nullus est usus: noticia tamen necessaria videtur. Noue autem leges a constantino cesare ceperūt ⁊ reliquis succedentibus erantq̃ȝ permixte ⁊ inordinate. Postea vero theodosius minor augustus ad similitudinem gregoriani ⁊ hermogeniani codicem factū cōstitutionum a constantini tēporibus sub ꝓprio cuiuscūq̃ȝ imperatoris titulo disposuit. quem a suo nomine theodosianum uocauit.

Differt autem ius naturale a ꝯsuetudine ⁊ cōstitutione. nā iure naturali omnia sunt cōia omnibus quod non solum inter eos seruatum creditur de qbus legitur. Multitudinis credentiū erat cor.u. ⁊.a. vna ⁊c. verum etiā ex precedenti tpe a philosophis traditum inuenitur. vnde apud platonem illa ciuitas iustissime ordinata tradit in qua quisq̃ȝ proprios nescit affectus. Iure ergo consuetudinis uel cōstitutionis hoc meū est. illud vero alterius. Vñ aug. ait super ioannem.

k Prim⁹. imo pri⁹ romul⁹ tradit: sȝ paucas. ff. de ori. iur. l.ij. ⁊ q2 paucas io dicit iste prim⁹ edidit.

l X. viros. cū eni leges ꝓpter discordiā plebeiorū cum nobilib⁹ fere p.xxx. annos in dissuetudinem abijssēt creati sunt.x.viri q de grecis ciuitatibus leges collectas trāstulerāt ī latinū ⁊ eas in tabulis eburneis scripserūt. postea ijdē.x.viri accepta ptāte corrigēdi ⁊ interptādi leges vidētes multa deesse tabulis decē. postea duas tabulas sup addiderūt. ⁊ appellate sunt ille leges.xij. tabularū. q aūt fuerūt illi decē viri stati determinat isidorus dicēs se.c.

m Fuerūt. metu. ar. q̄ met⁹ verborū excusat. ar.j.xxiij.q.viij ꝯuenior ibi dic aliqd in deū ⁊ morē. ⁊ ar. ff. de acq. here.l.vi. in fi. ar.ꝯ ex qō me. cā sacris.

n Necessaria. sȝ si nullus est earū vsus ut qd mēbranas occupant: ut xix.di. si romanox. sȝ iō noticia est necessaria ut sciat cā quare tollāt: ut C. de cadu. tol.l. vna. q̄a ⁊ ipse papa argumētat ex abrogato iure: ut ex de iudi. nouit. uel est necessaria nō ut ꝓbēt sȝ ut reprobēt male dicta: ut xxxvij.di. legim⁹. ⁊.c.q de mensa.

o Vocauit. hūc tamē īmutauit postea iustinianus ⁊ fecit vnū codicē

Di.viij.

ex trib⁹. C. de no. co. cō po. v̄sus prin. io.

a Differt autēȝ. In hac.viij.di. ostēdit mgr̄ q̄lit ius nāle excellat alia iura amplitudine. q2 s'm hoc ius oīa sunt cōia.

b Eos.i. apl'os.xij.q.i. dilectissimis.

c Nescit q'q's. q'sq̃ȝ enī tm̄ diligit aliū ut se. fm xit.ii. plato quādā rem publicā in qua oīa sunt cōia.xij.q.i.c.ij.

Iure diuino omnia sunt cõi omnibus: iure vo ꝯstitutiõi

Quo iure defendis villas eccľe diuio an hũano? Diuinũ ius in scripturis diuinis hẽmus: hũanũ in legibꝰ regũ. vñ quisqȝ possidet qđ possidȝ nõne iure hũano? nã iure diuino dñi ẽ terra ꝛ plenitudo eiꝰ pauperes ꝛ diuites vna terra supportat. dñs de vno limo fecit ꝛ paupes ꝛ diuites. Jure gº hũano dr̃ hec villa ẽ mea. hic seruus ẽ meꝰ: hec domus mea ẽ. Jura autẽ hũana iura impatoꝝ sũt. q̃re? qꝛ ipsa iura hũana ꝑ ĩpatores ꝛ rectores seculi deꝰ distribuit hũano generi. Jtẽ tolle iura impatorũ ꝛ qs audet dicere hec villa ẽ mea: meꝰ ẽ iste suꝰ: mea ẽ hec domus? Si aũt ut teneant ista ab hoibus regũ iura fecerũt: vultis ut reticiamus leges ut gaudeatis: Jtẽ relegant leges ubi manifeste ꝑceperunt impatores: eos q ꝑter ecclie catholice cõionẽ usurpãt sibi nomẽ christianũ nec uolunt in pace colẽ pacis auctorẽ: nihil noie eccľe audeant possidẽ. Sȝ dicitis qd nobis ꝛ impatori? Sȝ ut iã dixi de iure hũano agĩt. apľs uoluit seruiri oibus regibus: uoluit honorare reges ꝛ dixit: regẽ uereremi. Noli ergo dicẽ quid mihi et regi: qd tibi ergo ꝛ possessioni? ꝑ iura regũ possident possessiões. dixisti qd mihi ꝛ regi noli ergo dicere possessiões tuas: qꝛ ipsa iura renunciasti hũana qbus possessiones possident. Dignitate vo ius naturale similiter ꝑualet ꝯsuetudini ꝛ ꝯstitutõni. q̃cunqȝ .n. uľ moribus recepta sunt uel scripturis ꝯp̃hensa: si naturali iuri fuerint aduersa: uana ꝛ irrita habẽda sunt. Vñ aug. ait in libro ꝯfessionũ secundo.

Aduersus naturale ius nulli quicq̃ agere licet.

Que cõtra mores hominũ sũt flagitia: ꝓ moꝝ diuersitate sunt vitanda: ut pactuȝ inter se gẽtis aut ciuitatis cõsuetudine uel lege firmatum nulla ciuis aut ꝑegrini libidine violeť: turpis ẽ enim omĩs pars vniuerso suo ñ cõgruẽs. Cũ aũt deus aliqd ꝯtra morẽ uel ꝯtra pactũ quorũlibet iubet fieri. ꝛsi ibi nunq̃ factũ ẽ tñ faciendũ ẽ. ꝛsi omissuȝ est: restaurandũ ẽ: ꝛsi statutũ non erat: instituendũ est. Si enim regi licet ĩ ciuitate cui regnat iubere aliqd: qđ neqȝ ãte ipm quisq̃ nec ipe vnq̃ iusserat: ꝛ si nõ est ꝯtra societatẽ ciuitatis eius obtẽperatur ei: imo contra societatẽ fit si ei ñ obtẽpereť. gñale quippe pactuȝ ẽ societatis hũane obtẽperare regibus suis: quãto magis deo regnatori vniuerse creature sue ad ea q̃ iusserat sine dubitatione seruiẽdũ ẽ. sicut enim ĩ ptãtibus societatis humane maior potestas minori

a Quo iure defendis .i. petis: uel defẽdẽdo retines. e Nam iure diuino. Ex hoc vr̃ ꝙ tm̃ iure humano aliqua possideatur ꝛ non diuino. ꝛ sic obstat .j. xxiij. q. vij. c. i. vbi dr̃ ꝙ iure diuino aliquid possideť. sed nõ ẽ ꝯtriũ imo potiꝰ ꝯcordat: qa dr̃ ibi ꝙ iustoꝝ sunt oĩa iure diuino: ꝛ bene põt esse ꝙ iure diuino aliqd sit ꝓpriũ. sed iđ dic hic ꝙ iure humano possidẽtur possessiões: qꝛ iura humana potissime tractãt de possessionibus: sed ius canonicũ de decimis ꝛ ꝑmicijs. uel dic ꝙ ibi ius diuinũ stricte sumiť ꝓ iure canonico: sed hic ius canonicũ cõp̃hẽdiť sub iure hũano. ꝛ habes hic ꝙ petẽti restitutõem obstat exceptio heresis. heretico enĩȝ nihil est licituȝ possidere: ut. xxiij. q. v. si uos. ꝛ. q. vij. c. i. ꝛ. ij. Jtẽ hic est ar. ꝙ a petẽte restitutõem possumꝰ quereř quo iure petat an ꝑ interdictũ uel iudicis officio. Jtẽ ꝙ causã petẽdi teneť explicare ꝛ qđ ſm iura canonica actio sit ꝑponẽda: hẽs ex̃ de iudi. examinata. ꝛ ex̃ de li. ob. dilecti. nec obstat ex̃ de iudi. dilecti. io. So. ego credo ꝙ cã ꝛ modꝰ agendi est ꝑponẽdus: ut ſm illũ modũ iudex ferat sñiam ex̃ de simo. lȝ hely. licet nõ cogať actionẽ ꝓponeř qꝛ etiã ſm leges sola cã sufficit: ut. C. de edic. diui. hadri. l. iij. b.

f Mea est. hec verba meũ ꝛ suum spectãt ad dñm non ad bone fidei poss. ut. ff. đ relig. ꝛ sũp. fu. l. ij. §. i.

g Gaudeatis. retinendo possessiones uel eas uel eas recuperando.

h Leges. ꝯstitutões ĩpatoꝝ suꝑ rebꝰ eccľiasticis ñ valuiſſent nisi postea ꝯfirmate fuiſſet ab eccľa: ut. xcvi. di. bene.

i Possidẽ hoc canones ꝑcipiũt: ut. xxiij. q. vij. c. i. ꝛ. ij.

k Noli ergo dicẽ. ar. est h̃ ꝙ q vnũ dicit dicit ꝛ oĩa que sequũť ex illo: ut. xi. q. iij. existimãt. ꝛ. c. se. ꝛ ex̃ de dolo. ꝛ cõtu. cũ dilectus filiꝰ. ꝛ. ff. ꝙ me. cã. l. i. Jteȝ ar. ꝙ idẽ iuř ẽ in vno ꝯneroꝝ ꝙ in reliquo: ut. i. q. iij. siqs obiecerit. ꝛ. iij. q. vi. hoc quippe. Jtẽ ar. ꝙ q renũtiat vni renũciat oibꝰ que sequũť ex illo ꝛ etiã omnibꝰ coherẽtibꝰ: ut. lxxxi. di. siqs sacerdotum. ꝛ. i. q. i. siquis eꝑus. ꝛ. ix. q. ij. nullus primas.

l Dignitate. h̃ oñdit q̃re ius nãle sit dignꝰ q̃ȝ alia iura. nã quecũq̃ ꝯstitutio uel consuetudo ẽ ꝯ illud ius: ẽ irrita. ꝛ ad hoc ĩducit oĩa. c. sequẽtia.

m Que ꝯ mores bonos

n Flagitia .i. q̃si flagitia. xxxij. q. vij. flagitia.

o Diuersitate .i. aduersitate. io.

p Aut peregrini nũqd ergo peregrini ꝛ scholares teneť seq cõsuetudinẽ illoruȝ inter quos cõmorãt. ar. videť h̃ ꝙ sic. ꝛ. xij. di. illa. ꝛ xli. di. c. i. ar. ꝯ qꝛ viatores nõ sortiuntur foꝝ illiꝰ loci ꝑ quẽ trãseunt ut. ff. de iudi. heres. §. ij. ꝛ ẽ ar. ꝙ soli ꝑpetuo habitãtes obligantur legi ciuitatis: ut ff. đ pig. debitor.

q Jmmo. quasi dicat nõ est ꝯ pactũ humane societatis ei obtpař immo ſm pactũ: qꝛ ĩ oĩ pacto semper intelligiť excepta maioris auctoritas: ut ex̃ de iureiuř. venientes

r Gnãle .i. gnãlis lex.

s Sicut. in hoc facit ad ꝓpositũ qꝛ id qđ deꝰ ꝑcipit cũ sit de iure nãli p̃ferť ꝯsuetudini uel ꝯstitutõi.

t Maior. ergo magis obedit monachꝰ epo q̃ȝ abbati. qđ falsum est: ut. lviij. di. c. i. ꝛ. ij. sed de hº dic ut notaui. xi. q. iij. q resistit.

u Mala cõsuetudo. ar. ꝙ id qđ alr̃ est illicitũ rõne ꝯsuetudinis nõ fit licitũ. ar. ꝯ. s. di. iiij. denique ar. ꝯ. ex̃ de ꝯsue. c. ult. etiã mĩnꝰ rõnabilis ꝯsuetudo inducit ius. ex̃ de in inte. resti. ꝯstitutꝰ. Jtẽ est h̃ ar. ꝙ honesta ꝯsuetudo inducit priuilegiũ: ut. ix. q. iij.

ꝯquestus.ꝛ.lxxxij.di.plurimos.

r ¶ Nō miu⁹.hec.vij.capl'a ꝺ mala ꝯsuetudīe loquūt

a Veritate.ar.ꝙ veritas p̄iudicat opinioni.ut h̄ ꝛ.lxxxi.di.qcūqꝫ.ꝛ ex̄ de bigamis.nup.ex̄ q fi sint le.ꝑ tuas.et ex̄ de pur. vul.si/gnificātib⁹.ꝛ ex̄ de fri.ꝛ male.fraternitatis.ar.ꝯ.ī iij.q.vij.§.tria.et ex̄ de iure pa.cō sultationib⁹.ꝛ.C de testa.l.i.

b ¶ Manifestata ꝑ doctrinā ꝛ reuelatōem.

c ¶ Dubitet.qn̄qꝫ tn̄ ꝯsuetudo p̄ua let leg.ex̄ ꝺ ꝯsue. c.ult.

d Si ꝯsuetudinē.dic aler.ꝙ v̄bis ē inherē/dū ex̄ de deci.ad audiētiā.

e ¶ Uetusta.i.q. iii.sigs p̄bēdas. ar.ꝯ.ff.de legi.ꝺ qb⁹.§.iueterata ff.cōia p̄di.l.venditor.§.si ꝯstat ex̄ ꝺ ꝯsue.cū dilect⁹ ꝛ ex̄ de p̄scrip.si/gnificauit.ꝛ ex̄ ꝺ capel.mo.c.i.et ex̄ de iure pa.c. cura pastoral'.In his ꝓpt̄ diutur/nitatē tp̄is susti/net id qꝺ ē min⁹ rōnabile.

f Ui ꝯtēpta. Qui circuncidebat ꝛ cib⁹ discernebat ꝑꝑ qꝺ paul⁹ ei restituit ī faciē: ut.ij.q.vij.c. petr⁹.ꝛ.c.paul⁹.

g Frustra consuetudineꝫ Ex his oīb⁹ capitulis v̄r ꝙ semꝑ ius p̄iudicet consuetudine videam⁹ ergo qn̄ ꝯsuetudo p̄iudicet iuri. Ecce inuenio in electōe ꝯsuetudineꝫ p̄iudicare iuri. nā ꝑsona q̄ ali as ē ineligibilis rōne consuetudinis fit eligibilis:ut.ī.xij.di.nos ꝯsuetudinē.Item rōne ꝯsuetudinis cogit̄ aliquē eligē de aliena eccl'ia: ut ex̄ de ꝯsue.cū dilectus in fi. Rōe ꝯsuetudinis pōt ep̄s eligi ī ꝑpositū.ex̄ de ꝯces.p̄bē.cū nr̄is.Itē rōe ꝯsuetudinis eligit minor eccl'a cū.cathedrali.ex̄ de ca.pos.ꝛ ꝓpte.cū eccl'a ex̄ de ꝯces.p̄bē.nō va.cum

ad obediendū p̄ponit: ita de⁹ oībus. Item nicolaus papa ignaro remēsi archiepiscopo

Radicitus est euellēda perniciosa ꝯsuetudo.

Mala aūt cōsuetudo n̄ minus q̄ꝫ ꝑniciosa corrupte la vitanda ē.q nisi citi⁹ radicitus euellat̄:in priuilegioꝝ iur̄ ab impijs assumit̄: ꝛ incipiūt p̄uaricatione.ꝛ varie ꝓ̄sūptiones celerrime n̄ cōpresse ꝓ legibus venerari: ꝛ priuilegiorū more perpetuo celebrari. Itē aug. de vnico baptismo li.ii.

Veritati ꝛ rōni consuetudo est postponenda.

Veritate manifesta cedat ꝯsuetudo veritati. plane qs dubitet veritati manifeste ꝯsuetudinē cedē? Iteꝫ nemo ꝯsuetudinē rōni ꝛ veritati preponat: q2 ꝯsuetudinē rō ꝛ veritas semꝑ excludit. Itē gregorius guillimūdo auersano ep̄o.

Quelibet ꝯsuetudo veritati est postponenda.

Si ꝯsuetudinē fortassis opponas: aduertendū ē qꝺ dn̄s dicit. Ego sū veritas ꝛ vita n̄ dixit ego sū ꝯsuetudo sꝫ veritas. Et certe ut beati cypriani vtamur s̄nia: q̄libet ꝯsuetudo q̄ꝫtūuis uetusta q̄ꝫtumuis vulgata ueritati ē oīno post/ponēda: ꝛ usus q veritati ē cō trari⁹ ē abolēdus. Itē aug. in li.de baptismo ꝑuuloꝝ.

Veritate reuelata consuetudinem sibi cedere oportet.

Qui cōtempta veritate p̄/sumit cōsuetudinē sequi: aut circa fratres inuidus ē ꝛ malignus qbus ueritas reuelatur: aut circa deū ingratus est inspiratōne cuius ecclesia eius instruitur. Nam dn̄s in euangelio: Ego sū inquit ve/ritas: nō dixit ego sū ꝯsuetu/do. Itaqꝫ veritate manifesta ꝯcedat consuetudo veritati. Reuelatione igit̄ facta ueri/tatis: ueritati cedat cōsuetu/do: q2 ꝛ petr⁹ q circūcidebat cessit paulo veritatē p̄dicāti. Igitur cū christus veritas sit magis ueritatē q̄ꝫ ꝯsuetudinē seq debemus: q2 ꝯsuetudinē rō ꝛ ueritas semper excludit. Idem in lib.iiij.de baptismo.

Cōsuetudo rōni frustra opponitur.

Frustra inquit quidē q rōne ꝯuincitur: ꝯsuetudinē nobis obijciunt: quasi ꝯsuetudo maior sit veritate: aut non sit in spiritualibus sequēdum quod melius a spiritu sancto reuelatum est. hoc plane ve/rū est: quia ratio ꝛ veritas cō suetudini preponēda sunt: sꝫ si ꝯsuetudinem ueritas suffragat̄ nihil oportet firmius retineri. Item cyprianus.

Rationem ꝯsuetudo impedire non debet.

Consuetudo q̄ apud quosdā irrepserat: impedire n̄ debet quo minus p̄ualet veritas ꝛ vincat. nā cōsuetudo si/ne veritate uetustas erroris ē. ꝓpter quod relicto errore sequamur veritatē: scientes quia apud hesdram veritas

nr̄is.ꝛ.c.litteras.Itē rōe ꝯsuetudinis solus abbas sine cō sensu fratrū ꝯfert stipēdia: ut de his q fi.a pre.sine:cō.c.ea noscit̄.Itē in sacramēto baptismi p̄ualet ꝯsuetudo: ut.ī.de cō.di.iiii.c.de trina.Itē in matrimonio respicitur ꝯsuetudo.ex̄ de cog.spi.super eo.Itē in cōtinētia cle/ricoꝝ.lxxxiiij.dis.cū de quorūdā. It̄ in alijs casib⁹ quos nōui.s̄.i.dis. c.cōsuetudo. Scias ergo ꝙ ad hoc ꝙ ꝯsuetu/do p̄iudicet iuri. regrit̄ ꝙ sit p̄scripta: ut ex̄ ꝺ cā pos.cū eccl'ia.ꝛ ex̄ de ꝯsue.c.ult.Itē ꝙ obtinuerit ī ꝯtradictorio iudicio populi. ut ex̄ de.v.sig.abbate.ff.de leg.et ꝯsti.cū de cōsuetudine Itē ꝙ eo animo fiat ut credāt se ius hr̄e ꝛ ī posterū illud intendāt fa/cere alioquin talis vsus n̄ dicit̄ vsus: ut.ff.ꝺ iti. ac.qꝫ p̄.l.i.§.iulian⁹ rcē ait.Itē ut res illa sit p̄/scriptibilis: ut.xciij.di. c.illud.Itē ꝙ possit di/ci antiqua ꝛ approbata ut ex̄ ꝺ postul'.bone.ij. circa fi.Itē ꝯtinē dꝫ nā lem eqtatē. ex̄ de dolo ꝛ ꝯtu.c.i.ex̄ de ꝯsue.ex ꝑte.Itē ꝙ sit de scia pn cipis inducta nō tm̄ de tolerātia: ut ex̄ de p̄bē. cū iā dudū.Itē ꝙ nō ꝑ errorē sit inducta.ff.de legi.qꝺ nō rōe.ī.e.consuetudo.It̄ ꝙ maiō ꝑs ꝑpl'i ꝯsueuerit illa ꝯsuetudīe vti: q2 sicut mior ꝑs ꝑpl'i n̄ posꝫ iducē legeꝫ sic nec ꝯsuetudinē.qdā tn̄ dicūt ꝙ illa ꝯsuetudo p̄iudicat iuri.q̄ excedit hoīuꝫ memoriā. Illud enī loco ꝯstituti hēt: ut ff.de aq̄.quo.ꝛ esti.hoc iure.§.duct⁹ aq̄.ꝛ.iij.q. vi.hoc qppe.io.hoc breuiter teneas: ꝙ sufficit s̄m canones ꝙ sit rōnabilis ꝛ p̄scripta: ut ex̄ de ꝯsue.c.ult.bar.

h Consuetudo. Pone casū: ut.ī.ꝺ ꝯ.di.iij.c.ij.

i ¶ Hesdrā.qn̄ ꝓhibuit iudeis ne alienigenas du cerēt vxores nisi esset ꝺ tribu sua.ipi āt duxerūt alienigēas ꝺ filijs cananeoꝝ: ut.xxviij.q.i.§.i.vl' tāgit q̄lit̄ bibliotheca ꝛ psalteriū fuit a babylonijs destructa ꝑ hesdrā repata fit vl' alit̄ q̄sitū ē q̄ vr⁹ esset maior.R.qdā mulieres: ali⁹ regis ali⁹ vini: ali⁹ veritatis.hāc approbauit hesdras.

k Quia ignorãs.ar.ꝙ
ignorantia iur̃ excusat:
ut hic.⁊.xxx.q.i.de his
⁊.ij.q.iij.§.notãdum.et
xxiiij.q.i.ſiqs dederit.
⁊.xxviij.di.preſbyterũ.

l Si ſolus.i.nullus ei
ↄri⁹.ſic.ĩ.viij.q.i.
ſciẽdũ in fi.

m Dominum.ergo iu
dei regũtur humanis ↄ
ſtitutõibus.⁊ ſic eſt ↄ.ĩ.
xij.di.oĩa.ubi dicitur ꝙ
tm̃ iudei diuinis ↄſtitu/
tõib⁹ regũt̃.ſed verum
eſt ꝙ olim regebãt̃ ↄſti
tutõib⁹ humanis.ſ.ſcri
baꝝ ⁊ phariſeoꝝ:ut hic
dicit:ſed hodie ñ.ut ibi

a Quod aũt ↄſtitu/
tio.ſ.in pri.di.
viij.oſtẽdit qua
liter ius naturale pre/
ualet ↄſuetudini.in hac
ix.di.oſtẽdit̃ qualit̃ ius
nãle ꝑiudicat et ꝑualet
ↄſtitutõi.Et ſumit̃ ꝑ to/
tam hanc di.ius natu/
rale ꝓ iure diuino qđ ↄ
tinetur in lege ⁊ in euã
gelio. Itẽ ꝑ totã hanc
di.vocat canonicã ſcri
pturam neuũ ⁊ ve.te.

b Imperatores.qui
cunq;.hic incipit
⁊ habes idem.xxiij.q.
iiij.nõ inuenitur.

Di.ix.

c Ergo legib⁹.nõ ar.
a ↄtrijs:ut.xv.q.iij.đ cri
mine.⁊.xxiiij.q.i.quod
cũq; ligaueris.⁊.q.ij.ſa
ne.xv.di.qualis.et for/
tiſſimũ ẽ ar.a cõtrarijs
ff.de offi.eius cui man.
eſt iur̃.l.i.⁊.xi.q.iij.im/
peratores.

vincit ut ſcriptum eſt.veritas
ualet ⁊ inualeſcit ⁊ viuit in e/
ternũ ⁊ obtinet in ſecula ſecu
loꝝ.Idem ignoſci põt ſimpli
citer errãti:ſicut đ ſeipo pau/
lus apl's dicit.qui primo fuit
blaſphemus ⁊ ꝑſecutor ⁊ iniu
rioſus:ſʒ miſericordia meruit
quia ignorãs fecit.poſt inſpi/
rationẽ vero ⁊ reuelationem
veritatis factam qui in eo qđ
errauerat ꝑſeuerat prudens
⁊ ſciens:iam nõ in ueniã igno
rantie peccat.preſumptione
enim atq; obſtinatõne quadã
nititur cũ ratiõe ſupet̃. Itẽ

Dei veritatem non hominũ
ↄſuetudinem ſequi oportet.

SI ſolus chriſtus audien/
dus eſt:non debemuſ attẽ
dere quid aliquis ãte nos fa/
ciendum putauerit:ſed quid
prius qui ante om̃es eſt:chri/
ſtus prior fecerit.neq; enĩ ho
minis ↄſuetudinẽ ſequi opor/
tet ſed dei veritatẽ:cuʒ ꝑ iſai
am ꝓphetam loquat̃ deus et
dicat:ſine cauſa colũt me mã/
data ⁊ doctrinas hominũ do/
centes. Liquido igitur ex ꝑ̃
miſſis apparet:ꝙ cõſuetudo
naturali iuri poſtponitur.

Quod autem cõſtitutio
naturali iuri cedat:mul
tiplici auctoritate ꝓba
tur. Ait autem auguſtin⁹ ad
bonifacium.

Leges principũ naturali non
preualent iuri. Palea

IMperatores qñ ꝓ falſi/
tate contra ueritatẽ con/
ſtituũt malas leges:ꝓbantur
bñ credentes ⁊ coronãtur ꝑſe
uerantes.qñ aũt ꝓ ueritate
ↄtra falſitatẽ conſtituunt bo/
nas leges terrẽtur ſeuiẽtes ⁊
corrigũt̃ intelligẽtes. Qui
cũq; ergo legibus impatoꝝ q
ꝓ dei veritate ferũtur obtẽ/
perare nõ vult:acquirit gran
de ſupplicium.Quicũq; vero
legibus impatoꝝ que contra
dei volũtatem ferũtur obtẽ/
perare nõ vult:acquirit grã/
de premium. Nam a tẽpo
ribus ꝓphetaꝝ oẽs reges q
in populo dei non ꝓhibuerũt
nec euerterũt que cõtra dei
precepta fuerãt inſtitutũ:cul
pant̃.⁊ qui ꝓhibuerũt ⁊ euer
terunt ſuper alioꝝ merita lau
dãtur.Et rex nabuchodono
ſor cum ſeruus eſſet idolorũ
conſtituit ſacrilegam legẽ:ut
ſimulachrũ adoraret̃.ſed ei⁹
impie cõſtitutioni qui ei obe/
dire noluerũt pie fideliterq;
fecerunt.Idem tñ rex diui/
no correctus miraculo piã et
laudabilem ꝓ veritate conſti
tuit legem:ut quicũq; diceret
blaſphemiã in deum ſidrach
miſach ⁊ abdenago:cũ domo
ſua penitus interiret. Item
ex uerbis iſidori.

IUſtum eſt principem le/
gibus obtemperare ſuis.
tũc enim iura ſua ab om̃ibus
cuſtodienda exiſtimet:quan/
do ⁊ ipĩ illis reuerẽtiam ꝑ̃bet
principes legibus teneri ſuis
nec in ſe poſſe damnare iura
que in ſubiectis conſtituunt.
Iuſta eſt enim uocis auctori
tas eoꝝ ſi quod populis ꝓhi
bent ſibi licere non patiãtur.
Idem aug.in ꝓlogo libri.iij.
de trinitate.

Scripturis canonicis [illegible]
toꝝ littere diſcernu[illegible]

NOli meis litteris quaſi ca
nonicis ſcripturis deſer/
uire.ſed in illis ⁊ que nõ cre/
debas cum inueneris incũctã
ter crede:in iſtis autem quod
certum habebas:niſi certum
intellexeris:noli firmum tene
re. Idem ad vincentium vi
ctorem libro.ij.

In tractatoꝝ opuſculis mul
ta corrigenda inueniũtur.

NEgare non poſſũ nec de/
beo ſicut in ipis maiorib⁹
ita multa eſſe in tam multis o
puſculis meis que poſſunt iu
ſto iudicio ⁊ nulla temeritate
culpari. Idem ad hierony/
mum epiſtola.viij.

d Noli.canoni
cis.q.đ ca
nonicis ſcriptu/
ris nõ poſſumus
diſputar̃ an iuſte
ſint vel nõ:ut.ĩ.e
qs.neſciat.

e In iſtis.Loq
tur hic ſm illa tẽ
pora cum adhuc
ſcripta auguſtini
⁊ alioꝝ ſanctoruʒ
patrũ nõ erãt au
ctẽtica.ſʒ hodie
iubẽt̃ oĩa teneri
uſq; ad ultimum
iota:ut.ĩ.xv.diſ.
c.ult.vl' hoc iõ di
cit ut oſtendat ꝙ
maior ſit auctori
tas veteris teſta
mẽti q̃ ſanctoruʒ
patrũ:ut.xix.diſ.
in canonicis.

f Negare.iuſto
iudicio.⁊ nõ
aug⁹ multa oꝑa
poſtea retracta/
uit:ut.xxiij.q.vi.
vides.xij.q.i.cer
te.⁊.xxvi.q.iiij.
quodã loco.

In ſcripturis canonicis men dacia nō admittuntur.

Ego ſolis eis ſcriptoꝝ q iā canonici appellanť didici hūc timorē honorēq̄ꝫ referre: ut nullū eoꝝ ſcribendo erraſſe audeam credē. aut ſi aliquid ī eis offēdero qđ videatur ꝯtrariū veritati: nihil aliđ exiſtimē q̄ꝫ mendoſū eſſe codicē: uel nō eſſe aſſecutū interpretē qđ dictū eſt: uel me minime intellexiſſe nō ambigā. alios aūt ita lego ut q̄ꝫtalibet ſāctitate q̄ꝫtaue docrina polleāt: nō ideo veꝝ putē: q͛ ipſi ita ſenſerūt: ſꝫ q͛ mihi ꝑ alios auctorēs uel canonicas uel ꝓbabiles rōnes qđ a vero ñ abhorreat ꝑſuadē potuerť. Idē

Libris veteꝝ hebrea uolumina nouis greca auctē ipēdūt

Ut veteꝝ libroꝝ fides de hebreis voluminibus examināda ē: ita nouoꝝ ueritas greci ſmonis normā deſidēat. Idem ī epl'a prima ad hiero.

Nihil auctis canonicis remanebit ſcripturis: ſi ad eas mē dacia fuerint admiſſa.

Si ad ſcripturas ſacras ad miſſa fuerint uel officioſa mēdacia qđ in eis remanebit auctoritatis? q tandē de ſcripturis illis ſnia ꝓferť cui⁹ pōdere ꝯtētioſe falſitatis obſereť improbitas? Idē de vnico baptiſmo libro ſecundo.

Literis omniū epōꝝ ſacra preponitur ſcriptura.

Quis neſciat ſacrā ſcripturā canonicā tā ueteris q̄ꝫ noui teſtamēti certis terminis ſuis cōtineri: eāq̄ꝫ poſterioribus oībus epoꝝ lr̄is ita ꝑponi: ut de illa oīno dubitari et diſceptari nō poſſit utꝝ verū vel utꝝ rectū ſit qcquid in ea ſcriptū ſit uel cōſtiterit eſſe? Epoꝝ aūt lr̄as q̄ poſt ꝯfirmatū canonē uel ſcripte ſūt uel ſcribunť: ⁊ ꝑ ſmonē forte ſapiētioꝝ in ea re cuiuſlibet peritōris ⁊ ꝑ alioꝝ epoꝝ grauiorē auctēm doctiorēq̄ꝫ prudentiā ⁊ ꝑ ꝯcilia licē rephendi: ſi qđ in eis forte a veritate deuiatū ē. Idē in epl'a ad vin.

Ex dictis quorūlibet epoꝝ contra diuina mandata caluānie non colliguntur.

Noli frater ꝯ diuīa tā mlta tā ꝑclara tam indubitata teſtimonia colligere uelle calūnias ex epoꝝ ſcriptis: ſiue nroꝝ ſicut hilarij ſiue cypriani ⁊ agripini anteq̄ꝫ ps donati ſepararet. primoq̄ꝫ hoc gen⁹ litteraꝝ ab auctē canonū diſtinguendū eſt: ñ enim ſic leguntur tanq̄ꝫ ita ex eis teſtimoniū ꝓferať: ut ꝯ ſentire nō liceat: ſi cubi forte aliter ſapuerint q̄ꝫ veritas poſtulat. In eo quippe numero ſum⁹ ut ñ dedignemur etiā nobis dictū ab apl'o accipe. ⁊ ſiquid aliter ſapitis hoc quoq̄ꝫ uobis deus reuelabit.

g Ego ſcriptorū.i.ſcriptoribus.

h Erraſſe. Nefas.n.ē dicere: q̄ ſcriptura mētiať: ut.xxij.q.v.qđ ergo. Immo qđ ī eis dr̄ defendē debem⁹ uſq̄ꝫ ad ſanguinis effuſionē: ut.xxv.q i.ſūt qdam.

i Quantalibet: ar.q̄ nō eſt ꝯſiderādū qs dicat. ſꝫ qđ dicať: ut.xix. di.ſecūdum.⁊ eſt ar.ꝓ dictis quorūdā teſtiū.q̄ nō eſt magis credēdū honorabiliori pſone q̄ꝫ alij: quia veritas a quocūq̄ꝫ ꝓlata ſemꝑ ꝑferēda eſt: ut.ij.q vij.querit.⁊.ī.e. neq̄ꝫ.⁊.ff.đ ſupellec.labeo. eis enīꝫ magis crediť q rei aptiora dicūt ut.iiij.q.iij.§.itēꝫ in criminali.v̄.ſi teſtes. nec ſanctitas pſone ꝓdeſt ut citi⁹ credať.l. di.ſiqs' ꝑpoſtera ⁊ ar.ad idē.i.q.i. teneam⁹.vi.q.ij. placuit.⁊.iij.q.ix c.ult.ar.ꝯ.xi.q.i. qcūq̄ꝫ.xcvij.diſt. nobiliſſim⁹ ⁊.viij q.iij.c.i.⁊.xl.diſ. c.i.⁊.xi.q.iij.abſit.io.

k Probabiles. ar.q̄ rō equiualꝫ canoni: ut.ſ̄.diſ. i.ꝯſuetudo.⁊.ī.c ſane.io.

l Et veterū.i. veteris teſtamēti.

m Greci.hiero: in ſecūdo ꝓlogo bibliothece ꝯ ait dicēs: q̄ emēdatiora ſūt exemplaria latina q̄ꝫ greca: ⁊ greca q̄ꝫ hebrea: ſed aug⁹ ad primitiuā eccl'am reſpicit: qñ exēplaria greca ⁊ hebrea nō erāt corrupta. ſed ꝓcedēte tꝑe, cū ppl's xp̄ian⁹ mltū eſſet auct⁹. ⁊ hēſes multe eſſent facte inter grecos ī inuidia chriſtianorūꝫ iudei ⁊ greci ſua exēplaria corruperūt. ⁊ ſic factuꝫ ē q̄ exēplaria eoꝝ magis corrupta ſunt q̄ꝫ latinoꝝ: ad qđ tp̄s reſpicit hiero. vel reſpicit ad latina exēplaria a fidelib⁹ interpretib⁹ trāſlata. aug⁹ reſpicit ad exemplaria latina a nō fidelib⁹ ⁊ falſatorib⁹ trāſlata in quib⁹ ſiqđ falſitatis videať dicit eūdem eſſe ad originalia. Uel dic q̄ in hoc magis credēdū eſt hiero. q̄ꝫ aug⁹. q͛ inter iſtos tres aug⁹. hiero. ⁊ greg. auguſtino magis credēdum eſt in diſputatōib⁹. hiero. in hiſtorijs. ⁊ trāſlatōibus. greg. in moralib⁹ ꝑponiť: q͛ nō oēs in oīb⁹ ſed certi ꝑ certa ⁊c̄. C. đ veteri iure enu.l.i.q͛ nō oēs. Et eſt hic ar.q̄ quātūcūq̄ꝫ autenticū ſit aliquod inſtrumētū. ſi tñ de ipo aliqđ in dubiū reuocetur ſemꝑ exhibēdū ſit illud a quo originē ducit: ut ī.lxxvi.di.c.ieiuniū ī pn. ⁊.ī.xxv.q.ij.ſancim⁹. et optime ex̄ de ſen. ⁊ re. iu.cū inter. ⁊ hoc cōtra dñꝫ albericū qͥ dicit q̄ ſi vna publica charta originē ducit ab alia publica charta: nō eſt neceſſe exhibere originale. ar.in auc̄.ut fratrum filij.§.q͛ vero.coll'.ulti. ſecus in priuata. auc̄.ut ſpō.lar.§.⁊ hoc inſuper ar.ꝓ ipſo.xix.diſt.ſi romanoꝝ. qđ iuris ſit de hoc dixi.ī.c.di.contra morem.

n Sermonis. totū.n. nouū te.ſcriptū ē grece ꝑter euāgeliū matthei ⁊ epl'am pauli ad ro. q̄ eſt ſcripta latine.io.

o Si ad officioſa. officioſa dicūtur que cōtinēt pietateꝫ q̄ nulli obſunt ⁊ alicui proſunt ſicut inofficioſū dr̄ teſtamētū qđ eſt ꝯ officiū pietatis: ut.ff.de inof.te. l.iij.

p Quid in eis. ar.q̄ ſi inſtr̄a uel atteſtatōes ꝓ ꝑte inueniūť falſe: q̄ in totū reprobāť: ut.ī.xvi di.c.canones.⁊.iij.q.ix pura.⁊.ī.de cō.di.iij.ñ liceat.⁊.ff.de edil'.edi. cū eiuſdem.ar ꝯ.xxxvij.dj.q de menſa.xij.q.ij.ſiquos.⁊ de cō.di.iiij.ſi nō ſanctificatur.⁊.xvij.q.iiij.q̄ſti ſunt.⁊ ex̄ de arbi.cū ipe.⁊ de ꝑbē. dilect⁹.⁊.C.de tranſac.ſi ex falſis. So. ſi plura capl'a ſibi ꝯnexa ſūt vel vnū eſt acceſſoriū alteri: vno caſſato cōnexa et acceſſoria caſſanť. ſec⁹ ſi diuerſa ⁊ ſepata ſit.ff.de mino.ēt. §.fi.⁊.ff.de neg.ge.cū actū..⁊.ī.ij.q.vi.§.diffinitiua.v̄.ē aūt qñq̄ꝫ circa fi. uel diſtingue ut diſtinguiť ex̄ de fide iſtr. ex lr̄is.io. Ego dico q̄ ſi aliqđ falſitatis repiatur in inſtro: q̄ totū reddiť ſuſpectū nec ei crediť: ut.ff.de fide inſtru.l. ij.in fi.⁊ hoc notaui ī.qōibus bar.

q Pondere.i.auctoritate.

r Quis nesciat. terminis. i. libris.
s Disceptari. ita ut in dubiũ reuocẽt q̃ ibi statuta sunt. sed disputare lʒ de eis ad maiorẽ intelligẽtiã non reprobando. xcvi. di. satis.

a Noli frat. calũnias vba. n. iuris ñ sũt calũniãda. i. xxxvij. dis. relatũ. ⁊. ff. ad exhiben. l. penult.
b Donati. Donatus p̃mo fuit catholicus: sed postea ẽ in hẽsim lapsus c⁹ hẽsi adheserũt cyprian⁹ ⁊ agrippinus.
c Neq̃. quorũlibʒ disputatões. i. expositões. nõ. n. ex ipo leditur fama alic⁹ p id q᷑ reprobat̃ testimoniũ suũ: ut ex̃ ð except. deniq̃:
d In scripturis. ar. q᷑ q̃sq̃ iuris i alterꝝ statuit ⁊ cetera: sic. ij. q. vi. q̃ se scit. xxij. q. v. de forma. ff. q᷑ q̃sq̃ iur. l. i. ex̃ ð cõsti. cum oẽs.
e Sana. al̃. sane.
f Cui rõni.
g Cõcordãt q̃ñq̃.
h Sʒ illa exẽpla. Hoc io dicit. q² nõ semp imitãda sunt exẽpla: ut. C. de sen. nemo. sed exemplũ pape est sequẽdũ: ut xvi. q. iij. lʒ. ex̃ de sen. et re iudi. in causis.
i Excellẽtiora. nõ ẽ tale exẽplũ lucretie. xxxij. q. v. ꝓposito. ṽ. lucretia
k Pietate. ar. ꝓ mĩa a iudice ipetrãda: ut. xlv di. lʒ plerũq̃. xxvi. q. vlt. alligãt. l. di. põderet. i. q. vij. dispẽsatores. ⁊. c. exigũt. lxxxvi. di. nõ satis. xxxv. q. ix. veniã de pe. dist. i. q² diuinitatis ar. ↄ̃. l. di. absit. xxiij. q. est iniusta. xxxv. q. ix. lo cũ. ↄ̃. xlv. di. sed illud. ex̃ ð sori. ex tenor̃.
l Constitutões. in hac. x. di. oñdit mgr̃ q᷑ secularis ↄ̃stitutio cedit ecclesiastice. q² sacre leges nõ dedignãt̃ seq̃ sacros canones: ut. ij. q. iij. §. hinc colligit̃ ex̃ de iudi. clerici.

lauit. Idẽ in epl̃a ad fortunatũ. Non debetur par reuerentia canonicis scripturis ⁊ expositionibus earum.

Neq̃ quorũlibet disputationes q̃uis catholicorꝝ et laudatorꝝ hoĩm ueluti scripturas canonicas hr̃e debemus ut nobis ñ liceat salua honorificẽtia q̃ illis ðbet̃ hoĩbus aliqd i eorꝝ scripturis iprobare atq̃ respuere: si forte inuenirem⁹ q᷑ aliter senserint q̃ ueritas hʒ diuino adiutorio ul' ab alijs intellecta uel a nobis. talis ego sũ in scripturis aliorꝝ: quales uolo eẽ intellectores meorꝝ. Idem ad casulanũ. Exẽplis ratio sana p̃fertur.

Sana quipperatio etiã exemplis anteponẽda ẽ. cui quidẽ ⁊ exẽpla ↄcordãt: sʒ illa que tm̃ digniora sũt imitatiõe quantũ excellẽtiora pietate. Cum ergo in naturali iure nihil aliud p̃cipiatur q̃ qð deus vult fieri. nihilq̃ aliud vitet̃ q̃ qð deus ꝓhibet fieri: Deniq̃ cũ in canonica scriptura nihil aliud q̃ qð i diuinis scripturis ⁊ legibus inuemat̃: diuine v̾o leges natura ↄ̃sistant patet q᷑ quecũq̃ diuine uolũtati seu canonice scripture cõtraria ꝓbãtur: eadẽ etiã naturali iuri ineniunt̃ aduersa. vñ quecũq̃ diuine voluntati seu canõice scripture seu diuinis legibus postponẽda cẽsentur eisdẽ naturale ius p̃ferri opõtet. Cõstitutiões ergo uel ecclesiastice uel seculares si naturali iuri cõtrarie ꝓbantur. penitus sunt excludende.

Constitutiones v̾o principũ ecclesiasticis ↄ̃stitutionibus nõ p̃eminent. sʒ obsequũtur. Vñ nico. papa scribit epis in concilio apud cõnincinium congregatis. Lex impatorꝝ ecclesiastica iura dissoluere non potest.

Lege impatorꝝ nõ in oĩbus ecclesiasticis ↄtrouersijs vtẽdũ ẽ: p̃sertim cũ inueniat̃ euãgelice ac catholice sanctioni aliquotiẽs obuiare. Itẽ lex impatorꝝ ñ ẽ supra legẽ dei sʒ subtus. Impiali iudicio ñ pñt iura ecclesiastica dissolui. Ad qð oñdendũ duorꝝ horꝝ. s. innocentij ⁊ greg. satis sufficiũt testimonia. Sanctus quidẽ inno. in decretali epl̃a sua ad alexãdrũ antiochenũ epm̃ ait: Qð sciscitaris inquiẽs utrꝝ diuis impiali iudicio ꝓuincijs ut due metropoles fiãt: si duo metropolitani debeãt noiari: ñ visũ ẽ nobis ad mutabilitatẽ necessitatũ mũdanarꝝ rerꝝ dei ecclesiã ↄmutari: honoresq̃ aut diuisiones ꝑpeti: q̃s ꝓ suis cãis faciẽdas duxerit imperator. Beatus gre. scribẽs ad theoristã patriciũ ait iter cetera Si ingt religionis cã cõiugia debere dissolui dicant̃: sciendũ est q² ⁊si hoc lex hũana cõcessit: lex tñ diuina ꝓhibuit. Ecce queẽadmodũ impiali iudicio nõ pñt ecclastica iura dissolui. Ecce q̃lit̃ qð lex humana ↄcessit: diuĩa lex ꝓhibu

erunt duo metropoles: ut h̃ ⁊. c. i. di puenit. Et est h̃ ar. q᷑ si p̃nceps legitimat aliquẽ in tp̃alib⁹: non io ẽ legitimat⁹ in spũalib⁹. ex̃ q̃ fi. sint le. p̃ venerabilez nisi ubi p̃̃iceps restituit aliquẽ q̃ fuit infamis rõne paterni criminis ut. vi. q. i. §. verꝝ.
n Ecclastica. ecclesia nõ astrigit̃ mũdanis legib⁹ xxxiij. q. ij. int̃. nec etiã de rebus ecclesiasticis põt ĩpator legẽ ↄdere ut. xlvi. di. bñ nisi h⁰ eccl̃a petat: ut xvij. di. §. hic ẽt ⁊ nisi i eccl̃ie puilegiũ statuat̃ aliqd ut. xvi. q. i. gñali ẽ ⁊. q. iij. nẽo. io.
o Diuisiones. ar. q᷑ epũs inuito plebano nõ põt. diuidẽ parochiã ei⁹: nec papa inuito epo diuidere epatũ: ut. xvi. q. ij. multis. quod eñ ẽ vnũ diuidi non põt: ut. xxiiij. q. i. loquit̃. ⁊. c. scilma io. Sed credo q᷑ papa hoc possit facere ex cã ut ẽt eps: ut i ca. ðcre. sicut vnire. bar.
p Lex humana ut hẽs. xxvij. q. ij. sunt q̃ dicũt. Sed mirũ ẽ cũ iustinian⁹ fuerit valð catholic⁹ impator qualit̃ istud statuerit ↄ̃ legez dñi: cũ dñs dixerit q᷑ ob solaz cãm fornicatiõis mulier possit separari a viro: ut. xxxij. q. ij. quos de⁹. sʒ dic ut q̃dã dicunt q᷑ ignorãt̃ fecit: ⁊ iõ veniã meruit: ut ẽ. viij. di. ↄ̃suetudo. uel errauit sicut hiero. ut. xxvi. di. c. i. vel io p̃misit hoc ut grauia vitaret̃: sicut vsuras p̃misit ut vitarẽt rapinas. ⁊ ↄiugia p̃misit dissolui ut vitaret̃ vxoricidiũ: ut. xxxij. q. ij. si quod verius
q Cõt̃ hẽticos. ⁊ sic vtor ꝓ me qð nõ vter ↄ̃ me. i. xxxviij. di si q̃d veri. ⁊. ij. q. viij. si hẽtic⁹ ⁊ sic ẽ ↄ̃. di. xix si romanorꝝ in f. . iij. q. iij. §. itẽ. l. si q̃s testibus.

m Lege ipatorũ. diuisis ꝓuincijs. Impator diuidit prouincias: ut. ff. de offi. asse. si eadẽ. ⁊ papa epat⁹ diuidit ⁊ vnit: ⁊ epũs ecclias: ut ex̃ de excef. p̃la. sicut vnire. qd aũt iuris sit dũ vniunt̃ vel diuidũt̃ notaui. xvi. q. i. post q̃s. ⁊ c. ex tp̃is. lʒ ergo ipator diuidat vnã ꝓuinciã in duas: nõ io

r Non lз.ar.ↄ̄ illas leges q̄ ꝑmittūt vsuras exigē ar.di.ix.c.j.v̄.gcūq3.ꝛ.xcvi.di.bn̄.xi.q.iij.qui oipotentem.xxv.q.i.oē ꝙ ꝛ.c.nl̄i.ꝛ.c.generali.xx iij.q.viij.ↄuenioꝛ.ar.ↄ̄.di.lxiij.c.hadrianus. de le.i.siquis inquilinos.§.ultimo.

b Imperiū.administratōib⁹. Distincta ē.n. ptās sua a ptāte pontificali:ut.j.c.qm̄.ꝛ.xcvi.di.cū ad veꝝ ali oquin si vsurpat coꝝ officia lepra ꝑcutit: ut ozias.ij.q.vij. §.itē cū dauid.tn̄ inueni tur ꝙ reges ↄferūt de canat⁹:ut ex̄ de cōsuet. cū int in ꝑte decisa.io.

a Certū ē.hoc c.ꝛ.c.susci pitis.ꝛ.c. qm̄ lo quūr quasi de ea dē mā.

b Et sacrosācta i.precepta.

c Cui⁹.i.ecclie.

d Submittere Imperatoꝛ eniz fili⁹ ē ecclesie nō ꝑsul. ut.xcvi. di. si ipatoꝛ:ꝛ iclina bit caput suum epis:ut lxiij.dist. valētinia⁹.ꝛ excō municari pōt ab epo:ut.xviij.dist. qm̄ qdem.ꝛ.xcvi di.duo.

e Mensura .i. dū impatoꝛ exce dit mensurā suā.

f Constitutiones. Nunqd ergo legib⁹ sem per derogar̄ per canones: absit:ni si quo ad cās spū ales.ꝛ hoc est qd̄ dr̄ ꝺ cō.di.iij. ce lebꝛitatē ibi.al a ē rō cāꝝ seculari um:alia diuinaꝝ ar.ꝺ.e.c.i.vtrūq3 n.suo mō rōnabi liter ↄstitutū ē:s3 diuerso mō.ar.ꝺ e.certum.nec pa pa posset leges toller̄ nisi quo ad suū foꝝ imperiū eni3 ꝛ sacerdotiū ex eodem princi pio ꝓdierunt: ut in auc.qūo opoꝛ teat epos. in pn̄. col.i.ar.j.e. dis. qm̄.sed hoc non credo:ut ex̄ de ꝑ scrip.qm̄ oē.

g Mores. Nec iuramētū obligat ↄ̄ bonos moꝛes: ut ex̄ de iureiur̄. quēadmodū.ꝛ.ff

Certum est hoc.ꝛ.c. ... it.nō ꝙ impatoꝝ leges: qbus sepe ecclia utit̄ ↄtra hēticos sepe ↄtra tyrannos atq3 contra prauos quoscūq3 defenditur: dicamus penitus renuendas: sed ꝙ eas euangelicis ꝛ apostolicis atq3 canonicis decretis qbus postponēde sunt non posse inferre preiudiciu3 asseramus. Itē symmachus papa in.vij.synodo.

Nihil qd̄ euāgelicis regulis obuiet impatori agere licet.

Non licet impatori uel cuiq3 pietatē custodienti aliquid ↄtra diuina mādata presumere nec quicq3 quod euāgelicis ꝛ ꝓpheticis aut apostolicis regulis obuiet agere. Item feli. papa.

In ecclesiasticis causis regia uolūtas sacerdotibus ē postponenda.

Certum est hoc rebus vestris esse salutare: ut cū ꝺ causis dei agit̄ iuxta ipsius cōstitutionē regiam voluntate3 sacerdotibus christi studeatis subdere nō preferre: ꝛ sacrosancta ꝑ eorum presules potius discere q3 docere: ecclesiasticam formā sequi nō huic humanitus obsequendo iura prefigere: neq3 in eius sanctionibus uelle dn̄ari: cuius deus voluit clemētia sua ꝑie deuotōnis colla submittere: ne dū mensura celestis dispensationis exceditur: eatur in contumeliam disponentis. Idem

Bonis moribus ꝛ decretis romanoꝝ pontificū ↄstitutōnes contraire non possunt.

Constitutiones ↄtra canones ꝛ decreta presulū romanoꝝ uel bonos moꝛes nullius sunt momenti. Item nicolaus papa.

Que sacerdotij sunt regibus usurpare non licet.

Imperiū uestrum suis publice rei quotidianis administratiōibus debet esse cōtentum: non usurpare que sacerdotibus domini solum cōueniant. Item gregori⁹ nazancenus imperatoribus constantinopolitanis.

Tribunalia regum sacerdotali sunt potestati subiecta.

Suscipitis ne libertatē uerbi libenter accipitis: ꝙ lex christi sacerdotali vos subijcit potestati: atq3 istis tribunalibus subdit. Dedit enim ꝛ nobis potestatem: dedit ꝛ principatum multo perfectioꝛem principatibus vestris. aut nūquid iustum uobis videtur si cedat spiritus carni? si a terrenis celestia superentur? et si diuinis preferantur humana?

Ecce ꝙ constitutiones principum ecclesiasticis legib⁹ post ponende sunt. ubi autem euāgelicis atq3 canonicis decretis non obuiauerint: omni reuerentia digne habeantur.

Unde augustinus ait in dialogo contra petilianum.

Leges imperatorum in adiutorium ecclesie licet assumere.

Si in adiutorium nostrum terreni imperij leges assumendas putatis non reprehēdimus. Nā fecit hoc paul⁹ cū aduersus iniuriosos romanum ciuem se esse testatur. Item cyprianus iuliano episcopo.

Reges pontificibus ꝓ eterna vita ꝛ pontifices regibus ꝓ temporalibus indigent.

Quoniā idē mediatoꝛ dei ꝛ hominū homo christus iesus sic actib⁹ ꝓprijs ꝛ dignitatibus distictis officia ptātis

i Suscipitis.i.accipe debetis.

k Libertatē.i.uerbu3 predicatōis.

l Perfectioꝛē.ut.xcvi di.duo sunt.

m Spirit⁹.i.ecclesiasti ca ↄstitutio.

n Carni.i.seculari cō stitutōi.

o Si i adiutoꝛiū. hoc iō dicit q: nō sūt al legāde leges nisi in defectu3 canonū: ut ex̄ de no.op.nū. itellexim⁹.

p Ciuē.ciuē ro. appel lat se: q: pat̄ ei⁹ societa tē ↄtraxerat cū romanis ꝛ in signum fuit data ei penula.

q Quoniā.hoc.c. est pars illius .xcvi. di.cū ad verū.

r Dei.i.diuine et humane nature.

s Sic actib⁹.s. ipsoꝛu3 officioꝝ.qdā.n.fecit.tā q3 ipatoꝛ.cū vidētes et emētes flagellando de tēplo eiecit .i. q.iij. ex multis.ꝛ.c emētes.qdā ut sacerdos cu3 seipm obtulit hostiā, discipulis suis dicēs: hoc ē coꝛpus meū .de cō.di.ij. sacerdos.sed ↄ̄riū ꝓbat̄ per auctoꝛitatē istā.s.ꝙ de⁹ noluit ea esse distincta cū ꝑ seipm vtriusq3 ptātis act⁹ exercuit. Ro h⁹ iō fecit ut ostenderet ꝙ utraq3 ptās ab eo ꝓcessit: si ꝙ vna persona illa duo officia exerceat vl̄ gerē debeat. hec.n.duo dona iperiū ꝛ sacerdotium ab eodē prin.sunt ut in auc.qūo opoꝛteat epos in pn̄.coll.i.

t Discreuit.cū ergo ptātes iste sint distincte.est hic ar. ꝙ imperiū nō habeṫ a papa:ꝛ ꝙ papa nō hꝫ vtrūq; gladium. nā exercit⁹ facit impatorē:ut.xciij.di.legim⁹.ꝛ iperiū a solo deo habeṫ:ut.xxiij.q.iiij.quesitū.alioqui,si ab ipo habetur:licite appellareṫ in tpalibus ad ipm ꝙ ꝓhibet alex.ꝛ diciṫ ꝙ illa nō ptigūt suā iurisdcōez:ex̄ de ap.si duob⁹:ꝛ ex̄ qui fi.sint le.cām.ꝛ.c.lator. Item ecclesie soluūt tributū impatori:ut.xi.q.i.magnū. Sed ꝯ ꝛ celestis ꝛ terreni imperii iura sunt ei ꝯcessa:ut.xxij.di.c.i.Item impator iurat pape:ut.lxiij.di.tibi dn̄o:ꝛ papa deponit imperatorē:ut.xv.q.vi.alius.Itē ipse trāstulit iperiū de oriēte in occidētem:ex̄ de elec.venerabilē. Ego credo ptātes esse distinctas:lꝫ papa qn̄q; vtrāq; ptātem sibi assumat.s.cū legitimat aliquē in spūalibus ꝛ tpalibus:ut ex̄ q fi.sint legi.p venerabilē.sed illud fuit ad petitōem regis:qui hoc ipm fecisse potuit:ut ibi dr̄ nec obstat ꝙ a seculari iudice appellaṫ ad papā: q꞉ h° fit ꝓpter defectū iudicii secularis:ut exprimitur ex̄ de fo.ꝯpe.lꝫ.nam etiā vacāte iperio supplet defectū imperij:ut ex̄ de fo.ꝯpe.licet.

u Pro cursu.ar.ꝙ imatrimonio ꝛ ceteris causis spūalib⁹ nō sit utēdū legib⁹ iperialib⁹.sꝫ cōt.xxxv.q.v.ad sedē.dic ergo ꝙ illud tātūmodo determinat illud verbū vteretur:vt sicut spūales cause ad iudicē secularē nō pertinēt:sic nec cause sanguis ad ecclesiasticū: vt.j.xxiij.q.viij.sepe pncipes.ꝛ.c.his a quib⁹.

vtriusq; discreuit,ꝓpria volēs medicinali hūilitate sursū efferri nō hūana supbia rursus i inferiora demergi: ut ēt christiani impatores ꝓ eterna vita pōtificibus indigerēt:ꝛ pōtifices ꝓ cursu tpalium tm̄mō rerꝫ impialibus legib⁹ vterēt: q̈tenus spūalis actio a carnalibus distaret incursib⁹:ꝛ deo militās mīme se secularib⁹ negocijs implicaret: ac vicissim ne ille reb⁹ diuinis p̄sidere videreṫ: q eēt secularib⁹ negocijs implicatus. Itē leo.iiij. lothario augusto. Leges imperatorꝫ custodiri oportet.

De capitulis uł pceptis imperialibus vr̄is vr̄orumq; etiā pōtificū p̄decessorꝫ irrefragabiliṫ custodiēdis ꝛ ꝯseruādis q̈to naluim⁹ ꝛ nalemus christo ꝓpicio ꝛ nūc ꝛ in euuꝫ nos ꝯseruaturos mōis oībus ꝓfitemur. ꝛ si fortasse qlibet aliter uobis dixerit uel dicturus fuerit: sciatis eū ꝓ certo mendacem. Item ioannes vij. lodouico imperatori. Legis auctē dissolui quod contra eam fit.

Vides fili charissime qa quicqd cōtra leges accipiṫ p leges dissolui mereṫ. Item gelasius rufino ꝛ aprilli epis. Leges principū uel regulas patrum contēni non licet.

Quis aūt leges principuꝫ aut regulas patrū aut ad monitōnes pr̄nas dicat debē ꝯtemni:nisi q impunitū sibi tm̄ estimet trāsire ꝯmissū. Itē theodorico regi. Seruētur ab oībus rōnorꝫ pncipū leges.

Certū ē magnificētiā vr̄aꝫ leges romanorꝫ principuꝫ q̈s in negocijs hoim custodiēdas esse precepit multo magis circa reuerentiaꝫ beati petri apli ꝓ sue felicitatis augmento uelle seruari. Itē leo.iiij lothario augu. Romana lex nullius temeritate dꝫ corrūpi.

Vestrā flagitamus clemētiam ut sicut hactenus romana lex viguit absq; vniuersis ꝓcellis et quod ꝓ nullius psona hominis remiscitur eē corruptū:ita ꝛ nūc suū robur ꝓpriūq; vigorem obtineat.

Quod vo legibus ꝯsuetudo cedat isidorus testatur dicens in synonimis libro secundo. Prauus usus ratōne supatur ꝛ lege.

Usus auctoritati cedat. p̈uum vsū ꝛ lex ꝛ ratio vincat. Itē nicolaus papa michaeli imperatori. Nō potest flagitiis pontificū cōsuetudo cuiusq; refragari.

ꝛ Quis aūt ꝯtēni.Qui ꝯtēnit leges peccat. nō tn̄ oīs peccat q non parꝫ legib⁹ vbi d̄ ꝯcilio loquūṫ: ut xiiij.q.i.qsqs.ꝛ sic aliud ē ꝯtēnē.aliud ē nō parē.io.

a Certū est q̄s i.q꞉ eas.

b Negocijs. h° vult dicē ꝙ ex q° leges fuāṫ in negocijs laicorꝫ multo forti⁹ sūt fuā de i negocijs clericorꝫ nisi obuiēt cāonicis īstitutis

c Vestrā flagitam⁹.q̄ pro nulli⁹.q꞉ i nullius psona obmittēdū ē qđ statutū generalib⁹ ꝯtineṫ: ut lxi.di.miramur.

d Reminiscitur passiue.

e Quod vo.legib⁹. h̄ ītitulat.xi.di.i q̄ dr̄ ꝙ ꝯsuetudo p̄ Di.xi. ua cedit legi tam ecclasiastice q̄; seculari. Sꝫ nō ꝙ cōsuetudo q̄dam ē gnāł q̄dā est spāł ut.§.e.catholica xij.di.illa.Gnāł ē q̄ vł̄r cōsensū oīuꝫ est approbata et oēs astrigit.ꝛ hec tāq; canō vł tāq; lex ē obseruanda ut.j.e.ecclíasticarū.ꝛ.c.qs nesciat.Spāł siue pticularis ē illa q̄ hoīes alicui⁹ loci astrigit:ꝛ in eodē loco hꝫ legis vigoreꝫ: ut.j.e.di.catholica:nisi sit onerosa:ut.xij.di.oīa.lxviij.di.corepi.ṫnisi pariat occasionē malignādi.tunc n.reijciṫ.ar.xij.di.nos ꝯsuetudinē.Oli.n.donatiste de facili recipiebāṫ ꝛ de ꝯsuetudine ad primatiā ꝓmouebāṫ.qđ abolitū ē.q꞉ heretica prauitas idemmus cauebaṫ uel nisi sit ꝯ̄ria ꝯstitutōi:ut.j.e.c.ij.ꝛ.iij ꝛ nisi ꝯsuetudo sit ꝓdita et illcāis:ut.j.xxix.di.sciēdū.uel nisi pnceps ꝯsentiat:uel nisi fit sup tali articulo q indifferēs est:ut.j..prima di.illa hug.sed melh⁹ distingue:ut dixi.§.viij.di.frustra.io.

x De capitulis.pōtificū.ipatores.n.oli pōtifices appellabāṫ:ut.xxi.di.cleros. y Mēdacē.ex magna humilitate.h̄ loquiṫ sicut alibi.j.ij.q.vij.nos si incōpetēter.

z Vides dissolui.j.xxv.q.ij.impali.hec regula suppleṫ p aliā regulā:ꝙ pncipali destructo destruiṫ accessoriuꝫ ꝛ oē qđ sequiṫ ex eo:ut ex̄ de fide instru inter dilectos i fi. sed regula multas recipit īstātias. ꝯ legē.n.fit si ꝯ̄hat p⁹ simplex votū:tn̄ ꝯ̄ct⁹ tꝫ:ut.xvij.q.i.nuptiarꝫ. Itē ꝓhibeṫ ne sn̄ia feraṫ sb̄ ꝯditōe tn̄ si lata fuēit tꝫ:ut.ij.q.vi.§.bidu.circa fi.Itē ꝓhibeṫ ne eps ꝯsecrꝫ alt̄i⁹ ecclaꝫ:tn̄ si ꝯsecrauēit tꝫ ꝯsecratō:ut.vij.q.i.eps i diocesi.Sꝫ dic ꝙ hec rła itelligiṫ d̄ talib⁹ ubi ē ppetua cā ꝓhibitōis.s.ne fili⁹ ꝯ̄hat cū mr̄e.vł dic ꝙ mereṫ dissolui nisi ubi p ꝯstitutōem aliam tolerareṫ. ar.ꝯ.xlv.di.de iudeis.sꝫ hoc in fauorē fidei ff.de reli.ꝛ sump.fu.sūt psone.

f Usus.malus.

g Auctoritati scripte.

h Et rō vincat.ut.§.di.viij.veritate.io.

i Onsequens est.i.conueniens. k Plena.pape auctoritas plena,est: aliorū epōꝝ semi plena est:q2 ipsi sunt in ptē solicitudis voc·ti:nō in plenitudinē ptātis:ut.ij.q.vi. decreto ⁊.c.qui se scit.

de cōsuetudine pticulari:q̄ l3 bona sit tñ nō vincit legē etiā in illo loco nisi adsint illa q̄ dixi.s̄.di.viij.frustra.

o Ecclesiasticaꝝ traditōc.sine scriptis.io. p Ministerio.diuino.

l Consuetudis. nisi talis sit cōsuetudo q̄ possit piudicare iuri: ut nō ui.s̄.viij.di.frustra.

m Nolite ⁊ docere. patz hic ꝙ nō semꝑ cō suetudinē ro.ecclesie tenemur sequi:nisi ipsa precipiat eā esse seruandaz: ut.j.e.c.ult.multa eni seruat ro.ecclesia:q̄ alie nō seruāt: ut xxxi.di.aliter. et de con.di.iiij. de terna.⁊ dist.i.de hymnis.

n Consuetudinis.vincat. ar. ꝙ cōsuetudo nūq̄ȝ tollit legem ut.s̄.di.i.ꝯsuetudo. Sȝ obijcitur Dec.l.aut loquit̄ de bona ꝯsuetudine aut de mala si de bōa illā nulla rō vicȝ.si d̄ mala d̄ illa nō pōt dici ꝙ nō sit vil̄ ei9 auctoritas.ad h° dicūt quidam ꝙ pricipiū loquit̄ d̄ bona:finis antez d̄ mala ꝯsuetudine.sed ille intellectus inept9 ē qui sepat caudā a capite:qd̄ non licet ex̄ de bap.maiores.Alij fere oēs ita exponūt qd̄ h̄ dicit̄ non vicit legem.supple gnālem:sed in eo municipio bñ vincit ubi seruat̄.l3 certe de hoc nūq̄ȝ aligs dubitauit:ꝙ cōsuetudo particularis dȝ vicer̄ legē in oib9 alijs locis.iō expōas

Onsequens est: ut qd̄ ab huius sedis rectorib9 plena auctoritate sācitur: nulli9 ꝯsuetudinis ꝑpediente occasione ꝓprias tm̄modo sequēdo voluntates remoueat̄: sed firmius atq̄ȝ inconcusse teneatur. Item iulius papa.

Non licet a consuetudine romane eccle mēbris dissentire

Nolite errare fratres mei charissimi doctrinis varijs ⁊ extraneis nolite abduci: et instituta apostoloꝝ ⁊ aplicoꝝ viroꝝ canonesq̄ȝ habetis. his fruimini: ut freti eis ꝯtra cuncta inimicoꝝ iacula persistere ualeatis. Satis enim indignū est quenq̄ȝ vel pōtificū uel ordinū subsequentiū hanc regulā refutare: quā beati petri sedem ⁊ sequi viderit ⁊ docere Multum ꝯuenit ut totū corpus ecclesie in hac sibi obseruatione ꝯcorder: que inde auctoritatē habet ubi dn̄s toti9 ecclesie posuit principatum. Item Cod.lib.viij.ti. que sit lon. consue.

Non potest usus ⁊ consuetudo legem ⁊ rationem vincere

Onsuetudinis usus q̄ȝ longeui non vilis auctoritas est: veꝝ non usq̄ȝ adeo ualitura momento ut aut rationem vincat aut legem scriptā. Cū ꝯo nec sacris canōib9 nec humanis legibus cōsuetudo obuiare monstratur: inconcussa cōsuetudo seruanda ē. Unde augustinus ait in libro ex dictis basilij.

Inuiolabilis est cōsuetudo q̄ nec hūanis legibus nec sacris canonibus obuiare monstrat̄

Ecclesiasticaꝝ institutionum quasdam in scriptis quasdam vero apostolica traditione per successores in ministerio cōfirmatas accepim9 quasdam vero consuetudine roboratas approbauit usus. quibus par ritus ⁊ idē utrisq̄ȝ pietatis debetur affectus vnde quis uel aliquantulum sacrarum expertus scripturarū hesitauerit. Si enim attenderimus cōsuetudines ecclesie nō per scripturas a patribus traditas nihil estimare q̄ȝtum religio detrimēti sit latura intentiue inspiciētibus liquido constabit. Que enim ut inde exordiamur scriptura salutifere crucis signaculo fideles docuit insigniri? uel q̄ triparia digesta super panem ⁊ calicem ꝓlixe orationis uel consecrationis uerba commendauit? nam non mō quod in euangelio continetur uel apostolo quolibet insertum secretis dicimus: sed ⁊ alia plura adijcimus magnam quasi vim commendātia mysterijs. que orientem uersus nos litterarū orare forma docuit? Bn̄dicimus fontem baptismatis oleo vnctionis. Huic accedit ꝙ ter oleo inungimus quos baptizamus. uerbis abrenunciare sathane ⁊ angelis eius informamur. vnde et hec et alia in hunc modum nō pauca nisi tacita ac mystica traditiōe a patribus eccl̄iastico more ac reuerentiori diligētia sunt in ministerijs obseruata magis silētio q̄ȝ publicata scripto? Itē ad casulanum presbyterum.

Laudabilis est consuetudo: que nihil fidei cōtrarium usurpat.

Onsuetudinez laudamus que tamen contra fidem catholicā nil usurpare dignoscitur: Idem ad eundem.

Ubi auctoritas deficit: mos populi ⁊ maiorum instituta ꝓ lege seruantur.

q Cōsuetudine. nō ab aplīs sed nescit̄ a quo.
r Unde.i.de quo.
s Uel.i.etiā.
t Hesitauerit.q.d.nēo etiā insci9 h̄ dubitat.
u Nō ꝑ scripturas.sed per ꝯsuetudinē.
x Estimare.i.valere.
y Latura.i.passura.
z Intētiue.i.intente.
⁊ Scripta.ve.vel no.te.Nō.n.scriptura vet. uel no.te.hoc docuit: l3 docȝ canonica in frōte sed ī alijs mēbris signaculū crucis debere fieri de cō.dist.iiij. postea signat̄:⁊ di.v.nūqd.veꝝ tamē videt̄ signū crucis traxisse originē ex vete.te. q2 cū angelus deberet occidē primogenita egypti: ꝓceptū ē filijs isrl̄ vtrūq̄ȝ postē liniri d̄ sāguine agni ad moduȝ thau.lr̄e: q̄ ē ad moduȝ crucis.⁊ dr̄ ꝙ iacob cācellatis manib9 suis bñdixit filijs ioseph.s.effraim ⁊ manasse. Itē ī ezechiele legit̄ ꝙ cuȝ apparuissent ei.vi. viri. vasa hñtes in manib9: ⁊ qdā vir apparuisset ī medio coꝝ habens atramētū ad renes: dn̄s dixit ad eū signa thau ī frōtib9 dolentiū ⁊ gemētiū: sed illud fuit tm̄ in figura ꝓceptum.
ꝯ Triparia. Triparia dicūt̄ vba: q2 eadem tertio repetūt̄ ī secretis .s.hostiā scāȝ.ho.purā ho.īmaculatā.hic ordo nec in ve.te. nec ī nouo est ꝑfixus sed a sanctis pr̄ib9 vsualiter tradit9 vel iō dicūt̄ triparia: q̄ si sub triplici silētio fiāt primū est usq̄ȝ ad sanct9 ꝯm usq̄ȝ ad dn̄icā oratione.tertiū usq̄ȝ ad agnus dei.
ꝑ Alia plura. hec hēs ex̄ d̄ cele.mi.cū marthe
ꝗ Que orientē.scilicet

no. ⁊ ve. te. Sȝ tñ legit̃ q̄ daniel in babylonica captiuitate orabat vsꝰ tēplū ⁊ iudei siṁr. tēplū aūt erat vsꝰ oriētē. ⁊ in salomone legit̃ mane ad solē orab. sȝ dic q̄ illa faciebat in veneratōe tēpli. st ⁋ Oleo. oleo ī scapulis ⁊ pectore: ut ḋ cō. di. iiij. demū: tertio ī vtice fit vnctio: sȝ hᵒ fit crismate: ut de ꝯ. di. iiij pꝰ q̄ȝ ascēdit. sȝ larga acceptōe h̄ appellat̃ oleū crisma: sic ꝑ cōuerso in. xcv. di. illud sup̄fluū. io

a C Onsuetudinē. q̄. j. di. xij. c. nos ꝯsue/tudinē. ⁊. j. di. ,ꝑx. oīa ꝯ ibi. ii. dr̃ q̄ q̄uis ꝯsuetudo ñ sit ꝯ fidē tñ ē repellēda. So. h̄ de tolerabili: ibi de sup̄stitiosa ⁊ intolerabili ꝯsuetudine. ⁊ sic oms auctes itelligēde sunt: q̄ cōtra illud. c. reclamare vident̃.

b ⁋ Cōt fidē. i. ꝯ bonos mores. ⁊ q̄ ita sit exponēdū hēs de cō. di. iiij. si non sanctificat̃: vbi ex necessitate oportet facē

a I eādē expositōeȝ. N his rebꝰ ꝑ lege. Sēꝑ diuini mores ꝑ lege fuāt̃: ut. j. di. ,ꝑx. diuini. sic. s̄. e. di. ꝯsuetudis

b ⁋ Cōsuetudinū. Nō q̄ eq puniat̃ trāsgressor cōsuetudis sic trāsgressor legis: ut. i. q. vij. siqs oēȝ ⁊. s̄. e. eccl'iasticaꝝ. vñ sicut canonicis ñ lȝ obuiare legi sine lĩia pape: sic nec ꝯsuetudini: ut dr̃ i hᵒ. e. c. ⁊ tñ ḋ cōsēsu pn̄t vemi ꝯ ꝯsuetudinē ēt iuramēto firmatā si cā iubē ut ex̄ de his q̄ fi. a ma. ꝑ. c. cū i cunctis. sȝ ꝯriū ēi statutis. xv. q. vi. auctēio

c C Atholica. ꝑticula/ris. Sed ꝯ. j. c. di. ꝯ morē. vbi dr̃ q̄ ꝑticularis ꝯsuetudo nō excusat sȝ tñ guāt. sȝ hᵒ verū i ill' q̄ tñ ex p̄uilegio pn̄t h̄ri vbi ñ vȝ cōsuetudo nisi vl'is sit.

d ⁋ Sȝ aucte

I N his rebus de qbus nil certi statuit diuia scriptura: mos ppli dei ⁊ instituta maioꝝ ꝑ lege tenēda sūt. ⁊ sicut p̄uaricatores diuinaꝝ legum ita ꝯtemptores ecclesiastica/rum ꝯsuetudinū coercēdi sūt I dē in libro ḋ christiana fide

Auctoritate ⁊ traditione generali uel spāli ecclesia regit̃

C Atholica eccl'ia per orbē terraꝝ diffusa tribus mo/dis ꝑbat̃ existere: quicqd enim in ea tenet̃: aut auctoritas est scripturarū: aut traditio vni/uersalis: aut certe ꝑpria ⁊ ꝑ/ticularis instructio. sed auctē tota ꝯstringit̃: vniuersali tra/ditōne maioꝝ nihilominus tota. priuatis xō ꝯstitutōnibus ⁊ ꝑpriis informationibꝰ vnaq̄q̄ ꝑ locoꝝ varietate ꝑut cuiq̄ visū ē subsistit ⁊ regit̃ I dē in li. ꝯ manicheos

Valet ad fidē catholicā auctas eccl'e.

P Allā ē q̄ in re dubia ad fidem ⁊ certitudinē ualeat auctas eccl'e catholice: q̄ ab ipis fūdatissimis apl'oꝝ sedibꝰ usq̄ ad hodiernū diē succedētiū sibimet ⁊ epoꝝ serie ⁊ tot ppl'oꝝ ꝯsensiōe firmat̃. I tē leo pa.

Ab apl'icis institutis non licet recedere.

H Oc vr̃e indicimꝰ charitati ut ab apl'icis istitut̃ nll'o ulteriꝰ recedat̃ excessu: q̄ inultū pꝰ hoc eē ñ poterit: si q̄sq̄ apl'icas regl'as in aliqᵒ crediderit eē negligēdas. I tē inocen. decētio epo

Ab oibꝰ obfuari vȝ q̄ḋ romana seruat ecclesia

Q Uis nesciat aut ñ aduertat id q̄ḋ a p̄ncipe apl'oꝝ

i. scripte. e ⁋ Tota. eccl'a. f ⁋ Regit̃. q̄ q̄libȝ ꝑuicia abūdat ī suo sēsu: ut. lxxvi. di. vtinā. ⁊ ex̄ ḋ sepl'. c. certificari.

g P Allā. In his tribꝰ. c. logt̃ de gn̄ali ꝯsuetudine ro. ec. ꝑ quā etiā ī aliis ecclesiis statuit obseruandam.

h ⁋ Ad fidē astruēdā. i ⁋ Catholice. s. rōane. ad quā recurrit ī dubijs: ut. xx. di. ḋ libell'. ⁊ sic s̄uādeff leges apl'ici sic leges pet̃: ut. xix. di. sic oēs. k ⁋ Et tot. ar. q̄ p̄uilegiū q̄ḋ a plibꝰ epis dat̃: p̄ualet illi q̄ḋ a paucioribꝰ dat̃: ⁊ ar. xix. di. in canonicis.

l H Oc vr̃e. pꝰ hoc ar. q̄ q̄uiꝰ puniat̃ delictū iteratū: ut. xvq. viij. hi qui. m ⁋ Decētio. iste fuit electꝰ ī epm: ⁊ lȝ sciret ꝯsuetudines ro. ec. tñ petiit a papa ut ei scribat eas ꝑ maiorē auctem. xxiij. dis. q̄ȝq̄ȝ

petro ro. ec. t̃ditū ē ac nc̄ usq̄ custodit̃ ab oibꝰ debē s̄uari: nec supduci aut itroduci ali/qd q̄ḋ auctē dēat gn̄alē aliū/de accipe ul' exēplū: p̄serti cū sit māifestū in oēȝ italiā ⁊ gallias hispanias ⁊ africā atq̄ siciliā īsulasq̄ intiacētes nullū īstituisse eccl'as nisi eos quos venerabil' apl's petrꝰ aut successores eiꝰ ꝯstituert̃ sacerdotes. Legāt āt si in his ꝑuiciis aliꝰ apl's iuenit̃ aut legit̃ docuisse. q̄ si ñ legūt q̄ nusq̄ iuenīunt: oȝ eos hoc seq q̄ḋ eccl'ia romana custodit: a q̄ p̄ncipiū eos accepisse ñ dubiū est: ne dū peregrinis s̄monibus studēt caput institutionū videantur amittē. Sepe dilectionē tuaȝ ad urbē venisse ac nobiscū in eccl'a ꝯuenisse nō dubiū est: ⁊ quē morē uel in ꝯsecrādis mysterijs uel ceteris agēdis ar/canis teneat agnouisse. quod sufficere arbitraremur ad in/formationē tue eccl'ie uel re/formationē si p̄decessores tui minus aliqd aut aliter tenuerint: satis certū haberemꝰ nisi de aliqbus nos ꝯsulēdos esse duxisses qbus iccirco responndemꝰ ñ q̄ te ignorāe credamꝰ sȝ ut maiori auctē uel tuos instituas: uel si q a ro. ec. institutiōibꝰ errāt aut ꝯmoneas aut nob indicare ñ differas: ut scire ualeamꝰ q sint qui aut nouitates inducūt aut alterius ecclesie q̄ȝ romane existimāt cō/suetudinē esse s̄uandā

Q Uod absq̄ discretiōe iusticie nulli agē licet.

U Ñ calixtus pa. oibꝰ epis ait.

n Q Uis nesci/at. petrus apl's ul' aliqs ex eius mandato ut paulus. nā petrꝰ paulo dedit lĩiaȝ predicādi auctē dn̄i: dū dic: segregate mihi paulū ⁊ barnabā: ut. lxxv. di. q̄ dic.

o ⁋ Aliꝰ. i. ꝯrius: sic ponitur. xi. q. iij. c. ij.

p ⁋ Morē. sic cōstrue. satis certū hērem' dilectionē tuā agnouisse quē morem in celebrādis ⁊c̄.

q ⁋ Teat. s. ro. ec l' teat. i. ve debeat dilectio tua.

r ⁋ Certū. tuā dilectōem.

s ⁋ Duxisses. dilectio tua.

t ⁋ Ignorat̃. hic indicat euȝ scire ⁊ nescire. sȝ vulgarit̃ logt̃ q̄si di. satis crederē te scire nisi a me q̄siuisses

u ⁋ Auctē. cum iste eps hᵒ sua auctē poterat facē ⁊ ꝑ cōfirmatōem pape nihil noui iuris dat̃: ut. j. di. ,ꝑri. p̄ceptis q. n. ꝯfirmat nihil do/nat: ut ex̄ de fide instru. int̃ dilcōs In qᵒ ē ergo maioris auctas: di/

Di. xij.

cūt qdaȝ q̄ solet plꝰ timeri ⁊c̄. ut. xxiij. di. q̄ȝq̄ȝ. immo dico q̄ auctas pape vl' eiꝰ ꝯfirmatio id q̄ḋ minꝰ fuit validū fac̄ validū: ut ex̄ ḋ trāsac. c. i. Itē q̄ nulli p̄ter auctoritatē ro. po. lȝ illud reuocar̃: ut ex̄ ḋ ꝯfir. c. ij.

x ⁋ Nouitates. j. xxx. di. ⁊ hᵒ. scripsimꝰ. ⁊. ff. de cōsti. p̄ri. i rebꝰ. s̄. iiij. di. erit. y ⁋ Alteriꝰ. s. ꝯrie bōis mōibꝰ: sic soluit̃ ꝯ. j. di. ,ꝑx. neuit ꝯ sic isti. ḋ sat. §. ul.

a Uod absq̄. i. ut noua ꝯsuetudo teneat̃. i hac xij. di. magist̃, ꝑseqt̃ usq̄ p̄cedēt̃ di. s. q̄ ꝯsue/

q tudo sit s̄uāda q̄ ñ ē ꝯria iuri nāli ul' ꝯstitu

tõi:ĩ fi.dĩc ꝙ oẽs eccľe dẽant ſuaꝝ cõſuetudinẽ metropolitãe eccľie ut.ĩ.e.di.de his niſi ſint monaſteria ut ibi dr̃.põit ãt ĩ p̃ri.duo.c.ꝑ q̃ vult ĩterp̃etari vltimuꝫ.c.p̃cedentis di.vbi dr̃ ꝙ a ꝯſuetudĩe ro.

ec.deuiare nõ d̃bem⁹.⁊ ſic intelligit ꝙ ſine diſcretõe deuiare ñ debem⁹:ſꝫ cũ rõne poſſũ⁹.qḋ ꝓbat ꝑ duo.c.ꝓx.a ꝯ̃rio ſenſu.10.

b Non decet. membra. Sic ĩ.de cõ.di.iij.celebritatẽ.⁊ ĩ auc.de eccľaſticis ti.ĩ p̃i.⁊ ẽ h̃ ar.idẽ iure ẽẽ ĩ toto qḋ in parte:ut.i.q.i ſiqs ẽps.

c Diuꝫ.ergo ⁊ grecoꝝ:ut.xxiij.q.i.parat⁹.

d Diſcretione. nũqd g° cũ diſcretõe licitũ ẽ ꝯ̃ illã agẽ? certe nõ:ut xxvij.q.iiij.§.q ãt vñ vacat h̃ arg.a ꝯ̃rio ſenſu.10.

e Receptis.ñ dura ꝗuis grue ⁊ ĩtolerabile ſit adiplẽdũ ẽ:ut xix.di.in memoriã.⁊.c.di.ꝯ̃ morẽ.uľ aſſignetur ratio quare adimpleri ñ poſſit ut ex̃ de reſcrip.ſi qñ

Nulli agẽ licꝫ ſine diſcretiõe iuſticie ꝯ̃ diſciplinã roma.ec.

Non decꝫ a capite mẽbra diſcedẽ:ſꝫ iux̃ ſcript̃e teſtimoniũ oĩa mẽbra caput ſequãt.nulli ṽo dubiũ ẽ ꝙ apľica eccľa mr̃ ſit oĩum eccľaꝝ:a cui⁹ reglis nullaten⁹ vos ꝯuenit deuiare.⁊ ſic dei fili⁹ uẽit facẽ voluntatẽ p̃ris:ſic ⁊ vos ĩplete volũtatẽ m̃ris vr̃e q̃ eſt eccľa cui⁹ caput ut p̃dictum ẽ romana ꝯſiſtit eccľa. Quicqd ergo ſine diſcretiõe iuſticie ꝯ̃ hui⁹ diſciplinã actũ fuerit:ratũ hr̃e nulla rõ ꝑmittit. Itẽ greg.papa. Apoſtolicis p̃ceptis nullus ſupbe reſiſtat.

Receptis apľicis nõ dura ſupbia reſiſtat:ſꝫ ꝑ obedientiã q̃ a ſãcta ro.ec.⁊ apľica auctẽ iuſſa ſũt ſalutifere ĩpleant:ſi eiuſdẽ ſancte dei eccľe q̃ ẽ caput vr̃m cõiõnẽ hr̃e deſideratis.ñ nouũ aliqd p̃ſenti iuſſione p̃cipim⁹:ſꝫ illa q̃ olim vident̃ idulta firmam⁹:cũ nulli dubiũ ſit:ꝙ ñ ſolũ põtificaľ cauſatio ſꝫ oĩs ſancte ſpei ro.ec.⁊ religionis relatio ad ſedẽ apľicam q̃ſi ad caput oĩum eccľaꝝ debuit referri:⁊ inde

f Non nouam.argu.ꝙ non dicitur nouum quod qñꝗ ſtatutũ fuit:ſꝫ mõ renouat̃:ut.xxiiij.q.i.acati⁹ ⁊.xxxiiij.q.i.ñ ſatis.vñ ſi ẽps iurat ꝙ non alienabit nouũ feudũ.tñ feudũ de nouo vacãs põt licite alienare:ut ex̃ d̃ feu.ex ꝑte. Itẽ hẽs h̃ ꝙ ꝑ ꝯfirmatõem pape ñ dat̃ ius nouũ:ut ex̃ de ꝯfir.cũ dilecta quid iuris ſit.dixi de hoc.ſ̃.di.ꝓx.c.ult. g Cauſatõ i.accuſatio ẽpoꝝ.ſolus.n.papa põt ꝯdẽnare ẽpm:ſꝫ ab alio poſſit abſolui:ut.iij.q.vi.ꝗuis.⁊.c.dudũ.⁊ v.q.iiij.duodeci. It ſol⁹ papa reſtituit eũ:ut.ij.q.vi idõ. Itẽ ſol⁹ agit d̃ renũciatõe:ut.vi.q.iij.demꝗ:⁊ d̃ coꝝ mutatõe:ut.vij.q.i.mutatõeſ ⁊ d̃ eoꝝ exẽptõe

a ut.xvi.q.i.fr̃. / d̃ ẽna ⁊ d̃ cõ.di.ij.quotidie. Cit ſcã.ꝯſuetudĩeſ:ut.xxxi.di.aliť.⁊ d̃ ꝯ.di.iiij/

b Lud t̃ditõea.i.ꝯſuetudĩes.viij.di.q̃ ꝯ̃ mores

c Preſertiꝫ.i.tm̃ ſic põit.xi.q.iij ſiqs ẽps dãnat⁹.⁊.xi.q.iij.ꝑ ſiglãs.vij.q.i.ſiqs p̃ſbr.⁊.xxvij.q.i mľtoꝝ ⁊ dic ñ officiãt.i.q̃ fidei ñ adṽſẽt ľ morib⁹ bonis:ut.ĩ.e.oĩa. d Cõtrario mor̃.ar.ẽ h̃ ꝯ̃ ẽpos.q ſic argumẽtãt̃ ꝯ̃ eccľiaꝫ aliquã.Ex q° alie eccľe h° ľ illḋ faciũt g° ⁊ iſta idẽ faciet.rñdeat̃ g° eis ꝙ ꝯſuetu

do vni⁹ eccľe ñ ſubṽtit̃ ꝑꝑ ꝯ̃rias ꝯſuetudĩes aliaꝝ ar.tñ ẽ ꝓ eis.c.di.ꝯ̃ morẽ.ex̃ d̃ cẽ.exꝑte.ar.ꝯ̃ ex̃ ḋ capeľ.mo.dilcũs circa fi.10. So.q̃lib꞉ eccľa faciet id qḋ alie faciunt de iure cõi.lxi.di.miramur:niſi p̃ſcripſerit:ut ex̃ d̃ p̃ſcrip.auditis:

normã aſſumẽ vñ aſſũpſit exõdiũ ne caput ĩſtitutõis videat̃ omitti cui⁹ auctis ſãctõnẽ oẽs teneãt ſacerdoteſ:q noluerit ab apľice petre ſuꝑ quã xp̃s vniuerſã fũdauit eccľam ſoliditate ꝯuelli. Siqs hec apľice ſedis p̃cepta ñ obſuauerit p̃cepti honoris eẽ hoſtis non dubitet̃. Itẽ nico.michaeli impatori. [illegible] ꝯſuetudini cui canõica ñ obſtat au[illegible]

Cit ſacta ro.ec. [illegible] ꝙ nihil obſũt ſaluti credẽtiũ diuerſe ꝓ loco et tꝑe ꝯſtitutiões uľ ꝯſuetudiẽs ſi illˀ canõica ñ obſiſtat auctaſ ꝓ q̃ eis obuiare debeam⁹.vñ nil iudicam⁹ eis debẽ uľ poſſe reſiſti. Itẽ hiero.ad lucianũ. Conſuetudieo q̃ fidei ñ officiũt aut a maiorib⁹ t̃dite ſũt obſuent.

Llud breuit̃ te admonendũ puto:t̃ditiões eccľaſticas p̃ſerti q̃ fidei ñ officiãt ita obſuãdas:ut a maiõib⁹ t̃dite ſũt:nec aliquoꝝ ꝯſuetudineꝫ alioꝝ ꝯ̃rio more ſbuerti. Itẽ nico.ignatio ẽpo. Traditões a p̃rib⁹ [illegible] ñ ſũt infrigẽde

Idiculũ ẽ ⁊ ſatis abominabile dedecus:ut tradi

ſi hẽat p̃uilegiũ.xvi.q.i hic ẽt.b. Ex his duob⁹ c.vr̃ ꝙ iudex delegat⁹ iudicabit ſꝫ ꝯſuetudinẽ loci.⁊.ĩ.e.diſt.illa.⁊.ſ̃.di.viij.c.q̃ ꝯ̃ mores.vbi dĩc nulla ciuis ľ ꝑegrini ex̃ ḋ eo q mit.ĩ poſ.cum veniſſꝫ.⁊.C.d̃ ediſ.p̃.ã ĩ totũ:ubi dr̃ ꝙ iudex ſeruabit ea q̃ ĩ eodẽ oppido frequẽt̃ ſuata ſũt:et legat⁹ ſuabit ꝯſuetudinẽ ꝓuĩcie.nã magnũ eſtimãt ꝓuĩcialeſ ſibi ſuari ꝯſuetudĩes ſuas.ff.de of.ꝓcõ.obſuare. It lex p̃cipit ꝙ iudex ſuet cõſuetudinẽ ꝓuĩcie.ff.de teſti.l.iij.ĩ fi.eꝯ̃ ꝓbat̃ ꝙ iudicabit ſm ius ro.ut ſ̃.di.ꝓx.c.ult.⁊.c.ꝯſuetudis.⁊ ĩ ſatiſdatõe dicit lex ſuãdã ꝯſuetudinẽ urbis rome:ut ĩſti.d̃ ſatiſdat̃.§.ult. It q̃ delegat⁹ ñ ſua ſꝫ d̃legãtis vice fũgit̃:ut.xciij.di.c.ul ex̃ d̃ offi.d̃le.ſãe.ff.d̃ offi.ei⁹ cui mã.ẽ iur̃.l.iij. It magnũ ſquẽt̃ ĩcõueniẽs ſi ſꝫ ꝯſuetudinẽ loci iudicaret̃:q̃ ſi illa loca hẽrẽt diṽſas conſuetudĩes ĩ quib⁹ iudicatur: iam ſequeretur ꝙ eadẽ cã regẽt̃ ſꝫ ꝯſuetudĩes

ꝯ̃rias.xij.q.ij.monem⁹. It vr̃ ꝙ ſꝫ ꝯſuetudinẽ r̃i ſit iudicãdũ:tũ q̃ actor ſꝑ ſeq̃t̃ foꝝ rei:ut.xi.q.i.exꝑiẽtie:tũ q̃ fauorabilio:es rei ſt̃ ꝗ actores. Ad h° dñt qdã ꝙ ſi al:q ſpõte ſe ſubijciãt iudicio alic⁹ ľ ſpõte petãt iudices d̃legatos:ꝙ ſꝑ ſꝫ ꝯſuetudinẽ delegãtis iudicãdũ ſit.ſi ãt iuitis dat⁹ ſit iudex:tẽ iudicabit̃ ſꝫ ꝯſuetudinẽ litigãtiũ ⁊ poti⁹ ſꝫ ꝯſuetudinẽ rei ꝗ actoris.meli⁹ p̃t diſtĩgui:aut appellat̃ ad papã aut ñ ſi ꝑ ap.obtinet̃ iudex dico tẽ delegatu debẽ ſeq ꝯſuetudines illi⁹ loci a q° ẽ appellatũ:q̃ iudex appellatõis tenet̃ ſe q.ľ.p̃oris ſnĩe:ut ĩ auc.coll̃.viij.cũ d̃ ap.cog.ĩ p̃n.ar.ad h° ex̃ d̃ teſta.raynuci⁹ vbi iudẽx ap.ſeq̃t̃ ꝯſuetudinẽ loci a q° fuit appellatũ:ſꝫ ſi ſine ap.ĩpetret̃ iudẽx tẽ tẽt̃ ſeq ꝯſuetudinẽ d̃legãtis ar.ad h°.ff.d̃ ꝯdi.⁊ de.q̃ ꝯdicio ĩ fi.ip.. Ego credo ꝙ iudex iudicabit ſm ꝯſuetudinẽ rei cũ actor foꝝ rei ſeq̃t̃ ut ex̃ d̃ fo.ꝯpe.cũ ſit gnãle niſi rõe ꝯ̃ct⁹ ľ maleficij fcãs ſit d̃ foro alteri⁹:q̃ tẽ ſuabit̃ ꝯſuetudo loci ubi ꝯtraxit ľ ubi d̃liq̃t:ut.viij.di.q̃ ꝯ̃ mores.⁊ ex̃.d̃ fo.ꝯpe.c.ult.bar. e Cõtrario mõe. C d̃ tẽ.ĩ ĩte.r̃ſti.pe.l.ult.ꝯ̃ ubi dr̃ ꝙ abſurdũ ẽ ex locoꝛuꝫ dr̃a aliqḋ ĩduci diſcrimẽ. So.veꝝ ẽ ꝙ ꝑꝑ loca diṽſa ñ dꝫ ĩduci ius diṽſũ niſi alia rõ ſubſit.xxix.di.ſciẽdũ.

f Idiculũ eſt.ff.d̃ interdi.⁊ rele.l.relegatoꝝ.§.vlt.

g Diuturni. hoc dicitur insti. de iure na. §. ex nõ scripto

b Consuetudo. ubi nõ est cõtraria iuri scripto.

i ¶ Cõtra longã: Sed longũ est illud quod est .x. uel .xx. annorũ: ut .C. de ꝑscrip. lõ. tẽ. ꝑ totũ. nõ ergo requirit ꝙ ꝯsuetudo excedat hominũ memoriã: ut dicũt qdã: uel etiã ꝙ sit ꝑscripta. sꝫ istõ uerũ est ubi ꝯsuetudo ñ est ꝯ ius: uel qñ est vetusta ita ut excedat memoriã hominũ. ff. de aqua plu. ar. in sũma. §. itẽ varus: q2 tũc habet loco ꝯstituti: ut .l. hoc iure. §. duct⁹ aque. ff. de aqua quot. ⁊ esti. ubi aũt ẽ iuri ꝯtria requirũtur ea q̃ no. ß. viij. di. frustra.

k Nos ꝯsuetudinẽ. i. motã. ⁊ ex̃ de consue. cũ venerabilis: sed ibi de cõsuetudine circa statuta canonũ: ut .xxij. q. i. ⁊ iurabunt.

l ¶ De ꝑmatib⁹. ar. est h̃ ꝙ ꝯsuetudo attẽdit ĩ electiõe: ut .xxiiij. q. i. pudẽda in fi. ⁊ ex̃ de elect: cũ inter vniuersas. ⁊ c. cũ eccl̃ia. ꝺ cã poss. ⁊ ꝓpe. cũ eccl̃a. Itẽ ẽ h̃ ar. ꝙ ꝑsona q̃ al' est ineligibilis. rõne ꝯsuetudinis fit eligibilis ex̃ de cler. ꝯiu. cũ olim. ⁊ ff. ꝺ cur. nõ tm̃. ar. ꝯ ex̃ de ꝯsue. cũ venerabil'. Itẽ hẽs h̃ ꝙ dispẽsat in vno ordĩe cũ aliquo g tñ nõ põt ꝓmoueri ad superiorem ordinẽ: ut .xxxiij. di. lector. ⁊ .i. q. v. c. i. ⁊ q. vij saluberrimũ. põt .n. aliquis hr̃e minorẽ honorẽ q nõ põt habere maiorẽ: ut .ff. de interdict. ⁊ rel'. relegatorũ. §. ulti. ⁊ .xx. q. ult. c. i.

m ¶ Etiã cũ. i. q̃uis.

n ¶ Ordo. lꝫ sit tal' ordis ꝙ possint esse priates.

o ¶ Prohibem⁹. xxiij. q iiij. ipsa pietas. ꝯ. i. q. i. sigs heretice. i. q. vij. c. i. ⁊ c. ꝯueniẽtib⁹ ꝯ so. ꝺ iure cõi ẽ ꝙ nullus rediẽs ab heresi põt ordinari. i. q. vij. c. i. sed dispẽsat cũ eis multipliciter.

dispensatur. n. cum eis qñq3 semiplene: qñ ad minores ordines ꝓmouent: ut .i. q. i. sigs heretice. plena est qñ põt fieri sacerdos ⁊ nõ ultra .i. q. vij. conueniẽtib⁹. plenior qñ põt fieri epŝ sed nõ primas: ut hic plenissima qñ ad oẽs ordines ⁊ dignitates ꝓmouetur .xxiij. q. iiij. ipsa pietas. io.

tiones quas antiquitus a patribus suscepimus infringi patiamur. Item institutionum libro .i. ti. ij.

Diuturni mores ꝓ lege sunt habendi.

Diutni mores nisi legi sint aduersi ꝯsensu utentiũ approbati legem imitãtur. Itẽ Cod. li. viij. ti. q̃ sit lon. cõ. l. i.

Quicquid fit contra longam ꝯsuetudinẽ reuocari oportet

Consuetudo precedens ⁊ ratio que consuetudinem suasit tenẽda est. ⁊ quicqd cõtra longã ꝯsuetudinẽ fiet: ad solicitudineꝫ suam reuocabit preses ꝓuincie. Item greg. vniuersis epis numidis.

Immota maneat ꝯsuetudo q̃ cõtra fidem catholicam nihil usurpare dignoscitur

Nos ꝯsuetudinem que cõtra fidem catholicam nil usurpare dignoscitur imotam ꝑmanere cõcedimus: siue de primatibus ꝯstituẽdis siue de ceteris capitul': exceptis his qui ex donatistis ad epatum ꝑueniunt: quos ꝓuehi ad primatus dignitatẽ etiam cum ordo clericorũ eos ꝺferat ad locum eundẽ modis oĩbus ꝓhibemus. sufficiat aũt illis cõmisse sibi plebis curã gerere: non aũt illos antistites quos catholica fides in ecclesie sinu docuit ⁊ genuit ad obtinẽdum culmẽ primatus anteire. Item gregorius.

Non negetur que consuetudinis sunt.

Quemadmodũ que illicita sunt ꝑpetrare non patimur: sic que sunt ꝯsuetudinis non negamus. Item grego. augustino anglorum epo.

Non locus consuetudinẽ sed ꝯsuetudo locum cõmendat

Nouit fraternitas tua romane ecclesie ꝯsuetudinẽ in qua se meminit esse nutritã sꝫ mihi placet ut siue in romana siue in gallicorũ ecclesia siue in qualibet ecclesia inueni sti quod plus omĩpotenti deo possit placere: solicite eligas ⁊ in anglorũ ecclesia que adhuc in fide noua ẽ: ⁊ in constitutione precipua que de multis ecclesijs colligere poteris infundas. non enim pro locis res sed ꝓ rebus loca amãda sunt. Ex singulis ergo quibusq̃ ecclesijs que pia que religiosa que recta sunt elige: ⁊ hec quasi ĩ fasciculũ collecta apud anglorũ mentes in ꝯsuetudinẽ depone. Item aug. ad ianuarium.

Quod neq3 cõtra fidem neq3 ꝯtra bonos mores esse ꝯuinci tur indifferẽter est habendũ.

Illa aũt que nõ scripta sꝫ tradita sunt custodimus. que quidem toto orbe terrarum obseruant: datur intelligi uel ab ipsis aplĩs ul' ex plenarijs concilijs quorũ ẽ in ecclesia saluberrima auctoritas ꝯmendata atq3 statuta retineri: sicut id quod dñi passio et resurrectio ⁊ ascensio ad celum aduentus spũs sancti anniuersaria solẽnitate celebrãtur. Et siqd aliud tale occurrerit: quod seruet ab vniuersis quocũq3 se diffundit eccl̃a alia xo que per loca terrarũ regionesq3 uariant: sicut est ꝙ alij ieiunant sabbatũ: alij non alij xo quotidie cõicant corpori ⁊ sanguini dñi: alij certis diebus accipiunt: ⁊ siqd aliud huius aĩaduerti potest: totũ hoc genus rerũ liberas habꝫ obseruationes. qꝺ enim neq3 ꝯ fidẽ catholicaꝫ neq3 contra bonos mores esse cõuincitur indifferẽter est habendum: ⁊ pro eorum inter quos viuitur

p Quẽadmodũ. sic. filis cõꝑatio est .ij. q. i. sicut sine. io.

q Nouit. siue i gallicorũ. ß ꝯria di. c. ulti. ꝯ sed ibi de generali ꝯsuetudine. vel ibi de illa q̃ ꝯsistit ĩ ordine. liiij di. ex antiqs. hic de illa q̃ ꝯsistit in obsequijs.

r ¶ Res. i. ꝯsuetudies. quasi dicat nõ iõ ẽ ꝯprobanda ꝯsuetudo mala q2 bonus locus est .xl. di. nõ loca

s Illa: intelligi. ar. ꝙ ꝑsumẽdũ est ꝯsuetudinẽ esse iustaꝫ et ex iusta cã ꝓcessisse: nisi ꝓbet ꝯrium. ar. ꝯ .ij. e. di. oĩa. ⁊ .lxviij. dist. coepi. ⁊ ex̃ de cẽ. ꝑuenit. vbi hẽs ꝙ lꝫ ordo coepõrũ diu seruat⁹ ab oĩbus fuerit tñ abolet: q2 cã instituti onis ignorat: sed illa ꝯsuetudo mala fuit ⁊ onerosa ⁊ iõ fuit extirpata. hic aũt loquit de bona ꝯsuetudine ⁊ ñ onerosa. Itẽ est h̃ ar. ꝙ ex tp̃e ꝑsumit aliqd esse debitũ: ut .xviij. q. ij. fuitiũ.

t ¶ Cõmẽdata cẽ

u ¶ Retineri. i. ut retineantur.

x ¶ Liberas. hic dicit aug⁹. ꝙ liberũ est sabbato ieiunare q̃tũ ad extraneos ñ q̃tũ

ad illos vbi talis cõsuetudo fuata ẽ. Sed ꝯtrã dicit inno. ĩ. de cõ. di. iij. sabbato. ſʒ ibi loq̃r de ꝯsilio: vel ſpãlr̃ illud pcipit rõanis. lxxvi. di. vtinam.

y ¶ Societate. ar. ꝙ q̃libet tenetur viuere ſʒ ꝯsuetudinẽ illoꝝ inter quos v̄ſat: ut. s. viij. di. q̃ ꝯ. ⁊. xli. di. quiſq̃s.

z ¶ Veneris. ar. ꝙ viatores tenẽt seq̃ ꝯsuetudines loci ad quẽ veniunt: ut h. ⁊. s. di. viij. q̃ ꝯ. ar. ꝯ. ff. d iud. hẽs absens.

⁊ ¶ Amplexa est. sed forte nõ libẽter ieiunauit.

ꝯ ¶ Hoc autẽ. qd supradictũ est de consuetudine ser uanda.

a Omnia talia. loquit̃ d cõ sue. irrõnabili: ne sit ꝯ. s. c. illud.

b ¶ Cause. arg. ꝙ nõ sufficit dicere ita statutũ ẽ: nisi cã statuti assignetur: ut. ĩ. i. q. v. cõ suluisti. ĩ. de cõ. di. i. placuit. ĩ. lx viij. di. corepi ar. s. ff. de leg. non omnium.

c ¶ Facultas. id ẽ ubi põt fieri sine scãdalo: ut. l. dis. ut ꝯstitueret.

d ¶ Religionem xpianam.

e ¶ Quã ĩ paucissimis. ar. ꝯ illos q nimias fũdunt orãtões. ff. quod me. cã. l. i. verius q̃ gaudent breuitate moderni. nota. e. ti. l. i.

f ¶ Manifestissimis. s. di. iiij. erit

societate seruandũ est. mater mea mediolanũ me secuta inuenit eccl'am sabbato non ieiunãtẽ. ceperat fluctuare qd ageret. Tũc ego consului de hac re beatissime mẽorie ambrosium epm. At ille ait: Cũ romã uenio: sabbatũ ieiuno: Cum mediolani sũ nõ ieiuno Sic ⁊ tu ad quãcũq̃ forte ecclesiã veneris: eius morẽ serua: si cuiq̃ nõ vis esse scandalũ nec quenq̃ tibi. hoc cũ matri renunciassẽ: libenter ãplexa est. Hoc aũt de ꝯsuetudine illa intelligendũ ẽ: que uel vniuersalis ecclie usu uel tp̄is plixitate roborat̃. Ceterum si p varietate tempoꝝ ul' annoꝝ uel locoꝝ uarie ꝯsuetudines introducãtur: inuenta opportunitate resecãde sũt potius q̃ obseruande. Vñ au. scribit ad iq̃sitões ianuarij

Resecãda sunt que neq̃ auctoritatibus neq̃ moribꝰ vniuersitatis comprobãtur.

Omnia talia que neq̃ sanctaꝝ scripturaꝝ auctĩbus ꝯtinentur nec in ꝯciliis epoꝝ statuta inueniunt̃ nec ꝯsuetudine vniuersalis eccl'e roborata sũt: sʒ diuersoꝝ locoꝝ diuersis moribus innũerabiliter uariãtur: ita ut vix aut nunq̃ oĩno possint inueniri cause q̃s in eis ꝯstituendis hoĩes secuti sunt: ubi facultas tribuitur sine ulla dubitatione resecanda existimo. q̃uis. n. neq̃ hoc inueniri possit q̃õ ꝯtra fidẽ sint: ipsam tñ religionẽ quam in paucissimis ⁊ mãifestissimis celebrationũ sacramẽtis misericordia dei uoluit eẽ liberã: seruilibus oneribus premunt adeo ut tolerabilior sit conditio iudeoꝝ. Quin etiã si tempus libertatis non cognouerunt: legalibus tamẽ sacramẽtis non humanis presũptionibus subiiciunt. Item ex cõcilio tol'. xi.

Omnes prouinciales eundem in psallendo mo-dum teneant quẽ metropolitanã sedem hr̃e cognouerint.

De his qui cõtra aplicam uoluntatẽ circũferuntur omni vento doctrine: placuit sancto ꝯcilio ut metropolitane sedis auctẽ coacti vniuscuiusq̃ puincie ciues rectoresq̃ eccl'aꝝ vnum eundemq̃ in psallẽdo teneãt modũ quẽ a metropolitana sede cognouerint institutũ: nec aliqua diuersitate cuiusq̃ ordinis uel officij a metropolitana sede patiãtur disiungi. sic enim iustum est ut inde vnusquisq̃ sumat regulas magisterij: vñ honoris ꝯsecrationẽ acceperit: ut iuxta maioꝝ decreta sedes q̃ vniuscuiusq̃ sacerdotal' dignitatis est mater: ecclesiastice dignitatis uel rationis sit magistra. Abbatibus sane in dultis officijs que iuxta volũtatem sui episcopi regulariter ab illis implenda sunt: cetera officia publica id ẽ uesperas matutinum siue missam aliter q̃ in principali ecclesia celebrare nõ liceat. Quisquis autem horum decretorum violator extiterit: sex mẽsibus a cõmunione priuatus apud metropolitanum sub penitentie censura maneat corrigendus: quatenus apud illum ⁊ preterite transgressionis culpã lachrymis diluat: ⁊ necessariam officiorũ doctrinam studiose adiscat. Sub ista ergo regula discipline nõ solum metropolitanus totius sue puincie pontifices uel sacerdotes astringat: sed ⁊ ceteri episcopi subiectos suos ecclesiaꝝ rectores obtemperare suis institutionibus cogant. Item ex concilio bracaracensi.

Ordo seruetur in matutinis ⁊ vespertinis officiis vnus et idem.

Placuit omibus communi cõsensu: ut vnus atq̃ idẽ psallẽdi ordo in matutinis ul'

g De his. volũtatem illam. s. doctrinis variis nolite abduci: ut s. di. pri. nolite.

h ¶ Ciues. Ciues ergo cãtant cũ clericis ⁊ dñt amẽ. xxxviij. di. sedulo.

i ¶ Sui epi volũtatẽ. ar. ꝙ regimẽ omniũ monasterioꝝ spectat ad epm ut. ix. q. iij. p singulas. ⁊ xvi. q. i. q vere. ⁊. lxi. di. obitũ. sed nõne monasteria monachoꝝ potiꝰ sunt ſm abbatẽ regẽda ad quẽ tota ptãs monasterij spectat: ut. xviij. q ij. c. nullã. sed illud verũ est de regulis viuẽdi: ñ de regulis cãtandi. xij. q. i. nõ dicatis.

k ¶ Publica. i. clericoꝝ secularium quoꝝ officia publica sũt cũ ipi pplm habeãt: sed monachi nõ semp habẽt pplm. unde ipi nõ faciũt publica officia. ⁊. xvi. q. i. interdicimus.

l ¶ Astringat. ar. metropolitanũ posse suspẽdẽ ⁊ excõicare suũ suffraganeũ: ut. ĩ. xviij. di. placuit. ⁊. c. si eps. ĩ. x. q. iij. q̃ cognouimus. xi. q. iij si quis eps.

m Placuit. ĩ. de con. di. v. ꝯuenit. istis tñ capitulis derogatur per contrariam ꝯsuetudinem.

vespertinis officijs teneatur: ⁊ non diuerse ac priuate neqꝫ monasterioꝝ consuetudines cum ecclesiastica regula sint permixte.

Item aduersus naturale ius nulla dispensatio admittit̄ nisi forte duo mala ita urgeant: ut alteꝝ eorum necesse sit eligi. Unde in toletano concilio. viij. sic legitur.

Minus malū de duobus malis eligendum est.

Duo mala licet oīno cautissime sint p̄cauēda: tñ si pericli necessitas vnū ex his ꝑpetrare cōpulerit: id debemus resoluere qđ minori nexu noscit̄ obligari. Quid aūt leuius ex his quidue grauius sit pure rōnis acumine inuestigemus. Etenim dum peierare cōpellimur: creatorem quidem offendimus ⁊ nos tñmō maculamus. Cū vo noxia ꝓmissa complemus: et dei iussa ꝯtēnimus: ⁊ ꝓximis īpia crudelitate nocem⁹: nosipos crudeliori mortis gladio trucidamus. Illic eni duplici culparum gladio perimus: hinc tripliciter iugulamur. Itē gregorius in moral. ꝑte. vij. libro xxxij. c. xiiij.

De eodem.

Nerui testicloꝝ leuiatan ꝑplexi sunt q2 suggestionū illius argumēta implicatis inuētis alligant̄: ut plerosqꝫ ita peccare faciāt: quaten⁹ si fortasse fugere peccatū appetāt hoc sine alio peccati laqueo non euadant: ⁊ culpam etiam faciant: dū aliqua vitant: atqꝫ nequaqꝫ se sub vna valeāt absoluere nisi in alia ꝯsentiāt se ligari. qđ melius ostēdimus si qua ex ꝯuersatione hominū alligationis huius exēpla ꝓferamus ⁊ infra. Ecce quidā dū mundi huius appetit ami-

a Item aduersus. Assignauit magister drām iur̄ naturalis ad alia iura ī origine ⁊ dignitate ⁊ ãplitudīe nūc assignat drām eiusdē iur̄ ad alia iura in snie rigore. nã ꝯ alia iura admittit̄ dispēsatio. sed ꝯ ius nãle qđ ꝯsistit in p̄ceptis ⁊ ꝓhibitōib⁹ nūqꝫ. mgr̄ tñ excipit vnū casū de ꝑplexitate ⁊ male. Uideamus ergo qđ iuris sit de ꝑplexitate. dicūt qdã ꝙ aliqs pōt esse ꝑplex⁹ int̄ **Di. xiij.** duo mortalia: ut iudei q crucifixerūt xp̄m peccauerūt mortalit̄: ꝯ pe. di. i. periculose. ⁊ si nō occidissēt filiū peccassēt mortalit̄: q2 fecissēt ꝯ ꝯsciã q̄ dicebat eis ꝯtriū: quia dictū erat eis qcūqꝫ fecerit se filiū dei morte moriat̄. ⁊ oē qđ fit ꝯtra ꝯsciã edificat ad gehēnã. xxviij. q. i. §. i. ex̄ ꝯ p̄scrip. qm̄. Itē ut dicunt pōt aliqs esse ꝑplex⁹ int̄ mortale ⁊ veniale: ut cū aliqs q̄rit aliquē inimicū suū quē scio esse in loco aliquo: si dico q̄renti illū esse in loco illo pecco mortalit̄ q2 ꝓdo eū; si nego eū esse ibi pecco saltē venialit̄ uel ēt mortalit̄: si sū ꝑfect⁹: ut. xxij. q. ij. neqs. si taceo: ex taciturnitate mea ꝓsumit̄ eū esse in loco illo. Itē ī alio exemplo si vxor petit debitū a viro: ⁊ vir negat peccat mortalit̄ si r̄ddit: videt̄ peccare venialiter: q2 delectatio carnis ñ pōt esse sine veniali peccato: ut videtur. xxxiij. q. iiij. vir cū ꝓpria: ⁊ sic est ꝑplexus. Similiter videt̄ ꝙ aliqs possit esse ꝑplexus inter duo venialia: ut si aliqs simplici uerbo ꝓmisit se bibere plus qꝫ possit; si pl⁹ bibat peccat venialiter ut. xxv. di. §. criminis. si cōtra verbū suū facit peccat venialiter: ut. xij. q. ij. primū. Sed dicēdum est ꝙ nullus pōt esse ꝑplexus inter duo mala: q2 fm hoc sequeret̄ ꝙ aliqs ex necessitate teneret̄ facere malū. sed dicit canon vasis ire deus nūqꝫ redderet interitū: nisi spōtaneū reperiret̄ hr̄e delictū: ut. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. ꝟ. vasis ire. preterea si ex necessitate teneremur aliqd facere: lex q̄ illud ꝓhiberet esset īpossibilis: cū tñ oīs lex debeat esse possibilis: ut s̄. di. iiij. erit. Perplexio ergo quantū ad rē nihil est. sꝫ qꝫtū ad aīuʒ ⁊ ad stultā opiōeʒ alic⁹ ꝑplexio aliq̄ ē vñ iudei ñ erāt ꝑplexi nisi qꝫtū ad aīuʒ ⁊ iō obuiussent ꝯsulē peritiores ut aplos l' sacras scripturas. In alio exēplo dicas ꝙ ille q itrogat̄ dʒ tacere: nec hoc ei nocet si alter ex taciturnitate sua aliquid ꝓsumat. absit. n. ꝙ ea que ⁊c̄. ut. xxiij. q. v. de occidendis. p̄terea nō semꝑ sequitur ꝙ q tacet cōsentit: ut. lxxxvi. di. tanta. Quod aūt obijcit de vxore: nō credo ꝙ talis delectatio sit aliqđ peccatū. Si tñ vis tenē ꝙ fiat ibi veniale peccatū dicas, cū. h. ꝙ vir dʒ mulierē petētē debitum prudēter eludē, ꝓmittēdo se postea factuꝝ donec ipa eff:r

uescat: ⁊ si nec sic illa desisteret tūc vir det ei copiam corpis sui ut qꝫ cito mulier expleuerit libidinē suaʒ stati vir recedat nec p̄cedat ad actū.

b Non mala intellige, qꝫtū ad fatuā illius opinionē: q se credit perplexū. ⁊ sic intelligas oīa v̄ba h' posita. nō. n. vtrūqꝫ illoꝝ malū est: sꝫ ille opinet̄ vtrūqꝫ malū esse.

c Necessitas .i. casus: uel refert ad opinionē stultam.

d Resoluere .i. facere.

e Quod minori. fm ꝙ ipse opinat̄ cū alterū illorū ñ obligat ipm.

f Peierare. fm ꝙ talis opinat̄. ñ n. peierat sꝫ ñ seruet tale iuramentū: ut. xxij. q. iiij. si aliquid.

g Illic .i. iuramento.

h Duplici. Non intelligas ꝙ ī homicidio tria peccata ꝯmittāt̄ ⁊ ī piurio duo: sꝫ iō dicit ꝙ ī homicidio tres offēdūt̄ ī piurio duo ⁊ ē ar. ꝙ q plꝫes offēdit pl⁹ peccat. xciiij di. siqs legatōem. ⁊. xi. q. iij. p̄cipue. Itē ē h' ar. ꝙ ꝓ illo poti⁹ ē iudicādū: ꝓ quo plures rōnes faciūt: ut ex̄ de ꝓba. sꝫ ī fi. ⁊ q potiora iura oñderit obtinebit xx. di. §. i. ut. C. de edic. d. hadri. toll. l. ult. sic ⁊ deterior ē cā illi⁹ ꝯ quē plura faciūt: ut. xxviij. di. de syracusane. Itē ꝯtriū h' signat̄. xxij. q. v. ille q ubi dr̄ ꝙ piurium sit mai⁹ hōicidio. sed ibi soluitur.

i Hinc tripliciter. s. in homicidio. io.

k Nerui testiculoꝝ .i. suggestiones diaboli neruose .i. calide ⁊ illaqueantes.

l Testiculoꝝ. testiculi dicūtur suggestiones ei⁹ qa sicut testiculi sunt ministri ⁊ instr̄a humane generatōis. ⁊ ī se ꝯtinēt oē incentiuū libidinis: ita suggestiones diaboli generāt in hominibus vicia ⁊ ad oīa ill cita accēdūt. s̄. vi. di. sed pensandum.

m Leuiatan. diaboli.

n Perplexi sūt .i. ꝑplectentes. ⁊ sic oīa uerba intelligas actiue.

o Implicatis .i. īplicātib⁹.

p Inuentis .i. inuentōibus.

q Particeps. fm opinionē coꝝ stultā sꝑ itelligas

r Protagione. Iste āmonebit illum ne faciat. ut. ij. q. i. si peccauerit. si nolit cessare faciat qđ dr̄. xxij. q. v. hoc videt̄. ⁊ sic liberabit se q2 sacr̄m nō fuit inuentū ut esset vinculū iniquitatis. xxij. q. iiij. iter cetera

cicias: cuilibet alteri similez
sibi ducenti vitam φ secreta
scelera illius omni silentio cō
tegat: se iureiurādo ꝯstringit
sed is cui iuratū est adulteriū
ꝑpetrare cognoscit: ita ut ēt
maritū adultere occidere co/
netur. Is aūt qui ei iusiuran
dū prebuit reuertit ad mentē
et diuersis hincinde cogitati
onibus impugnatur: atq₃ hoc
silē formidat: ne silentio adul
terii simul et homicidij parti/
ceps fiat. ꝓdere trepidat: ne
reatu se periurij obstringat. ꝑ
plexis ergo testiculorum ner/
uis ligatus est: qui in quālibet
partem declinet metuit: ne a
transgressionis contagione li
ber non sit. ¶ Alius cuncta
que mundi sunt deserens at/
q₃ per oīa frāgere proprias
uoluntates querēs alieno se
subdere regimini appetit: ſ₃
eum qui sibi ad deum preesse
debeat minus cauta inquisi/
tione discernit: quia fortasse
is qui sine iudicio eligitur cū
preesse iam ceperit: agere q̄
dei sunt ꝓhibet: ꝛ que mundi
sunt iubet. pensans itaq₃ sub
ditus uel que sit culpa inobe
dientie uel quod contagium
secularis vite: ꝛ obedire tre/
pidat: et non obedire formi/
dat. ne autem obediens deuz
in suis preceptis deserat: aut
rursus non obediens deum in
electo priore contemnat: ꝛ in
fra. ¶ Alius pensare pon/
dus ecclesiastici honoris ne/
gligens ad locum regiminis
premijs ascendit. sed q₂ omne
quod hic eminet plus merori
bus afficitur q̄₃ honorib⁹ gau
det: dum cor plus tribulatio/
ne premitur: ad memoriā cul/
pe reuocat. doletq₃ se ad la/
borem cum culpa peruenisse
quanq₃ sit iniquum quod ad/
miserit: ex ipsa fractus diffi/
cultate cognoscit. reum se igi
tur cū impensis premijs agno
scens vult adepte sublimita/
tis locum deserere: sed timet
ne grauius delictum sit susce
pti gregis custodiam relinquē
se. vult suscepti gregis curaz
gerere: sed formidat ne dete
rior culpa sit regimina pasto/
ralis gregis dimittere q̄₃ em/
pta possidere. per honoris er
go ambitum ligatū culpa hinc
inde se conspicit esse. Quip/
pe sine reatu criminis neutrū
videt: si aut susceptus semel
grex relinquit: ac rursus sa/
cra actō seculariter empta te
neatur. vndiq₃ metuit ꝛ suspe
ctus: latus omne pertimescit
ne aut stans in empto regimi/
ne non digne lugeat quod nō
etiam deserens emendat aut
certe regimen deserens dum
aliud flere nitit: rursus aliud
de ipa gregis destitutione cō
mittat. Est tamē φ ad destru
endas beethimoth uersutias
subtiliter fiat: ut cum mēs in/
ter minora et maiora peccata
constringitur: si omnino nul/
lus sine peccato aditus patz:
minora semper eligantur: q₂
et qui murorum vndiq₃ am/
bitu ne fugiat clauditur: ibi
se in fugā precipitat ubi bre/
uior murus ingeritur. Hinc
etiam paulus cum quosdam
in ecclesia incōtinentes aspi/
ceret: concessit minima: ut ma
iora declinarent dicens: pro/
pter fornicationem vnusquis/
q₃ suam habeat uxorem: et q₂
tunc solum coniuges sine cul
pa in admixtione sunt: cum
non pro explenda libidine:
sed pro suscipienda prole mi/
scentur: ut hoc etiam quod

vñ si qs iurauit aliū nō accusare: tñ pōt denunciare
crimē ei⁹: ut ex̄ de iureiur. quēadmodū in fi. cū aūt
nō pōt ꝓbare d₃ tacere: ut. ij. q. vij. pleriq₃. si aūt ꝓ
bare pōt faciat qđ dr̄. ij. q. i. si peccauerit. uel dicāt
alij sic: frat̄ scias
φ qdā te vult oc
cidē nō tñ nōian
do aliquez. ex̄ de
off. iu. or. si sacer
dos. ꝯ tñ ē ex̄ de
furt. q cū fure. ſ₃
nō est ꝯ: q₂ fur ñ
manifestauēat fur
tū iudicanti.
f ¶ Formidat. qd
si subdit⁹ credit
φ pceptū plati sit
ꝯ deū: secure nō
obediat: q₂ l₃ ge/
neralit̄ iurauerit
ei obedire ī oīb⁹
nō est tñ ītelligē/
dū nisi de licitis
ꝛ iustis ꝛ honestis
ut. xi. q. iij. nō sēp
ꝛ. c. si dñs. ꝛ ex̄ đ
iureiur. ad nr̄am
ꝛ. c. veniētes. ff. đ
pig. obligatione
generali. ſ₃ si du/
bitet an sit ꝯ deū
obedire d₃: ut. xx
iij. q. i. qd culpat̄
in fi. vtrū aūt ē te
neatur recipere
ordīes ab eo quē
scit simoniacū eē
nō. i. q. i. si q a si/
moniacis.
s ¶ Suscepti. iste
si vult saluari di/
mittat locū: ꝛ sit
ī ꝑpetua pniā: ut
i. q. i. si qs neq₃. et
q. vij. requiritis.
ꝛ ex̄ de simo. mat
the⁹. nō tñ dimit
tat sine aucte pa/
pe: ut. vij. q. i. mu
tatōes. et. c. sug/
gestū. sed credo
ut io. fa. dicit φ
bñ pōt dimittē
sine licētia pape
q₂ rē h₃ furtiuaz
vñ ipsam tenetur
statim restituere
aliter nō penitet
xiiij. q. i. si res alie
na. ꝛ fur semꝑ est

in mora: ut. ff. de cōdi. fur. si ꝓ fure. §. ult. sed ar ꝯ ex̄ de re/
nū. c. nisi. ꝛ. c. post trāslatōem.
u ¶ Precipitat. qd si pcipitet se in fugam ꝛ morit̄: vtrū pec
cet mortaliter querit̄. ꝛ distinguēdū est: φ si nō ita esſ₃ alt⁹
murus φ bñ p̄sumebat
se euadē nō peccat mor
taliter: aliter sic. ar. pro
primo. xxiij. q. v. de occi
dēdis: ꝓ ſo ar. xiij. q. v.
si nō l₃. ꝛ. c. nō est nr̄m. ꝛ
ex̄ de sepul. ex pte.
x ¶ Cōcessit i. ꝯcessū oñ
dit: sic alibi expōnit̄. da
i. datū ꝓnūcia: ut. xxiij.
q. v. §. hic notādū.
y ¶ Minora. i. matrimo
nia.
z ¶ Maiora. i. fornicatio
nem vel minima appel/
lat immoderatam ex/
act. debiti ꝯiugalis ꝛ il
lud pott⁹ ꝑmisit apl̄s q̄₃
fornicatōez: ut. xxxij. q. ii
qcqd. ꝛ fm hoc ꝓprie
pōnit̄ cōcessit. fm prio/
rē intellectū pōnit̄ con
cessit. i. ꝯcessū oñdit.
ꝛ ¶ Et q₂. ar. ꝯ. h. q dicit
φ vir nūq₃ pōt cognos/
cere vxorē sine peccato
ut nōuit⁹. xxxiij. q. iiij. vir
cū propria.
ꝯ ¶ Sed ꝓ suscipienda.
ꝛ cā reddendi debitum
ut nota. xxxij. q. ij. qcqd.

p ❡ Minimis. quotiēs.n. sine captōe nihil fieri pōt: id faci
endū ē qđ minꝰ captiosū ē: ut. ff. de re. iur. quotiēs. ⁊. l. sēp
z ❡ Sine venia. sic dr̄ alibi qđ ꝑmittimꝰ nolētes ꝑcipimꝰ
ut. xxxi. q. i. hac ratione

a Verū. In hac di.
xiiii. querit: an a
liqs debeat mi
nꝰ malū ꝯmittē ut alter
euitet gūꝰ malū. ⁊ dicē
dū est ꝙ nō: ut. j. c. ꝓxi.
⁊ ꝯtinuat iste. §. ad id qđ
dixerat ꝙ cū duo mala
nobis instāt minꝰ ē eli
gendū. sed hoc nō ē ve
rū circa diuersas ꝑsōas
b Quod ait. qm̄ vba
sūt augꝰ. ⁊ incipe
ibi merito querit.
c ❡ Periculosissime. hic
dicit augꝰ. ꝙ nemo dꝫ
minꝰ malū ꝯmittē ut alt̄
euitet maius malū: ⁊ in
telligūt hoc qdā ꝙ nēo
dꝫ minꝰ mortale cōmit
tere: ut aliꝰ euitet maiꝰ
mortale: sed veniale dꝫ
ꝯmittē ut alt̄ euitꝫ mor
tale. nā etiā aīam quis
debet ponē ꝓ ꝓximo: ⁊
sic mortem tꝑalē pōt ali
qs subire ne alt̄ īcurrat
penā eternā. de pe. di.
ij. charitas. §. ꝓximos.
sed ꝓ veniali debet̄ tm̄
pena tꝑalis, ꝓ mortali e
terna. xi. q. iij. nemo. er
go aliquis pōt peccare
venialit̄ ut alt̄ non pec
cet mortalit̄. Itēꝫ quia
apl's dicit orabā esse a
nathema ꝓ fratribꝰ me
is: sed nemo anathema
tizat̄ nisi ꝓ mōtali: ut. xi
q. iij. nemo. Itē cū vtus
⁊ viciū sint ꝯtria: nec se ꝯ
patiant̄: ut. xxxij. q. i. cū
renūciat̄: sed venialia sit̄
cū vtutibꝰ insūt homini
nō ergo ꝓprie dicūt̄ vi
tia: ut de pe. di. iij. septi
es. Alij dicūt ꝙ nullum
peccatū dꝫ hō facē vel
ꝓ suo bono vel alterius
ut. xxiij. q. v. cū hō. v. qd
si, aliꝰ. nō. n. vult deꝰ iste
dānū cū tali lucro cōpē
sari: ut. xxv. q. v. si dicat
nō. n. dꝫ qs crimē suum
alienis ꝯmodis īpendē
ut. xlvi. di. sicut nō suo.

Di. xiiii.

concesserat sine culpa quis
minima non esse mōstraret ili
co adiunxit: hoc autem dico
sm̄ indulgentiam non sm̄ im
perium. non enim sine vitio ē
quod ignoscitur ⁊ non preci
pitur. peccatum ꝓfecto vidit
sed ꝙ possit indulgeri preui
dit. sed cum in dubijs cōstrin
gimur: utiliter minimis subdi
mur: ne in magnis sine venia
peccemus. ❡ Itaqꝫ plerūqꝫ
neruorum beethimoth istius
perplexitas soluitur: dum ad
virtutes maximas per ꝯmissa
minora transitur.

Verum, hoc ita ī vna ea
demqꝫ persona intelli
gitur: ceterum an in di
uersis eadem dispensatio lo
cum habeat: videlicet ut com
mittamus minora ne alij gra
uioribus implicentur: merito
queritur. De his ita scribit
augustinus in li. v. questionuꝫ
super genesi li. i.

Non sunt a nobis aliqua cō
mittēda delicta ne alij grauio
ra cōmittant.

Quod ait sodomitis loth:
Sunt mihi due filie que
nondum nouerunt viros: per
ducam illas ad uos ⁊ utimini
illis sicut uobis placuerit: tā
tum in viros istos ne faciatis
iniquum. quoniam volebat ꝓ
stituere filias suas hac, com
pēsatione: ut viri hospites eiꝰ
nihil a sodomitis tale paterē
tur. Utrum admittēda sit cō
pensatio flagitiorum uel quo
runcūqꝫ peccatorum: ut nos
faciamus mali aliqd: ne alius
grauius malum faciat? an po
tius perturbationi loth non
consilio tribuendum sit? quod
hic dixerit merito queritur. ⁊
nimirū periculosissime admit
titur hec compensatio. si autē
perturbationi humane tribui
tur ⁊ menti tanto malo ꝑmote
nullo modo imitāda ē. Con
suetudinis autem uel consti
tutionis rigor nōnunqꝫ rela
xatur. Unde leo papa ait.

Que constitutiones valeant
temperari uel que non.

Sicut quedā sunt que nul
la possunt ratione ꝯuelli:
ita multa sunt que aut pro ne
cessitate temporum aut ꝓ cō
sideratione etatum oporteat
temperari: illa cōsideratione
semper seruata ut in his que
uel dubia fuerint aut obscura
id nouerimus sequendum: qđ
nec preceptis euangelicis cō
trarium nec decretis sanctoꝝ
patrum inueniatur aduersum

Quoniā de naturali iu
re ⁊ ꝯstitutione uel cō
suetudine hactenꝰ dis
seruimus differentiam qua ab
inuicem discernūtur designā
tes: nunc ad ecclesiasticas cō
stitutiones stilum vertamus:
earūqꝫ originem ⁊ auctorita
tem prout ex libris sanctorum
patrum colligere possumus:
breuiter assignantes.

Quo tempore ceperūt cano
nes generalium concilioꝝ.

Canones generalium con
ciliorum ut isidorus ait in
libro. vi. ethy. capitulo. xviij.
a temporibus constantini ce
perunt. In precedētibus nā
qꝫ annis persecutione feruen
te docendarum plebium mini
me dabatur facultas. Inde
christianitas in diuersas he
reses scissa est: quia non erat
episcopis licentia conuenien
di in vnum: nisi tempore supra
dicti imperatoris. Ipse enim
dedit facultatem christianis
libere congregari. Sub hoc
etiam sancti patres in conci
lio niceno de omi orbe terra
rum conuenientes iuxta fidē

Preterea neqꝫ ꝓ salute alteriꝰ tꝑali uel eterna de
bet qs peccare venialit̄: qr nullꝰ ꝑducēdus ē ad sa
lutē opitulāte mēdatio: ut. xxij. q. ij. c. faciat. ⁊. c. pri
mū. io. Sed quare redarguit̄ h̄ loth ab augustino:
cū alibi cōmēde
tur ab ambrosio
ut. xxxij. q. vij. of
ferebat? sꝫ ābrosi
us ꝯsiderauit pie
tatē quā hūit ad
hospites. augꝰ vo
delictū filiaꝝ. xx
vi. di. c. i. ⁊. ij
d ❡ Hec ꝯpēsatō
ar. q nō ē admit
tēda ꝯpēsatio in
malis: vt. xiiij. q.
v. forte. ⁊. xxij. c. i
⁊. xxxij. q. viij. nō
solū. ⁊. i. q. i. nō ē
putāda. admittit̄
tn̄ ꝯpēsatio in cri
minibꝰ vel excipi
endo vel replicā
do: ut. xxxij. q. vj
nihil. ⁊. ff. so. ma.
viro. vexꝫ ēī iudi
cūs admittit̄: nō ī
foro penitentiali
ꝯpensatio.
e Sicut qdam
sunt. ut ꝑce
pta decalogi et
forma baptismi ⁊
forma cōficiēdi
corpꝰ xp̄i: de cō.
di. iiij. ꝓprie vbi
actio ⁊ di. ij. acci
pite.
f ❡ Tēpor: ut. i. q
vij. qđ ꝓ r̄medio
⁊. lxxxi. di. ꝑsbyt.
⁊. xxxiiij. di. frat
nitatis.
g ❡ Etatū. ut. j. xx
xiij. q. ij. ī adolesꝰ
centia. ⁊. lxxxvi.
di, tanta.
h ❡ Cōsidēatōe. j
xxix. di. sciēdū.
i ❡ Uel dubia. e x̄
de spō. iuuenis.
k Quoniam
de natali
iure. Ha
ctenus tractauit
mgr̄ de nāli iure
h̄ incipit tractar̄
de iure canonico
assigt. itaqꝫ rōem

Di. xv.

⁊ originē ipſi⁹: et oſtēdit ꝗ̄ opuſcu la recipi: ⁊ ab ec cleſia: ⁊ ꝗ̄ nō.

l Canones. cō ſtātini. ī. xvi di. iſidorus ꝯ. ibi dr̄ ꝙ a tp̄e clemē tis fuerunt cele bꝛata cōcilia. Rꝰ ꝙ ante fuerūt ce lebꝛata. ſed ñ ita generaliter. ⁊ ita hoc v̄bū genera liter ſoluit ꝯriū.

m ¶ Apl'os. apl'i n. fecerūt p̄mū ſymbolū. ſ. credo in deū: ſed nice na ſynodus fecit credo ī vnū deū ⁊ dr̄ a ſyn qđ. eſt cō ⁊ bolos qđ eſt moꝛſellus: q̄ ql̄i bet apl'oꝝ d̄ ſuo moꝛſello aliquid appoſuit.

n ¶ Harum pꝛioꝛ ccc. xviij. alibi dr̄ de tricētis ep̄is ut. x. q. i. hanc ſed dic ꝙ minoꝛ nu mer⁹ ñ excludit maioꝛē. ff. de in lit. iur̄. cū furti.

o ¶ Quā de ineq̄ litate dicebat. n. patrē maioꝛem filio: ⁊ filiū maio rē ſpū ſācto. xxiiij q. iij. q̄dā. v̄. arri am.

p ¶ Synod⁹ con ſtantinopoli. ī. c. ſicut.

q ¶ Ma cedoniū q̄ dixit ſpiritū ſā ctū ſuū patris et filij: ut. i. q. i. eos qui. xxiiij. q. vlti. quidam. v̄. mace doniani.

r ¶ Quā tota. h°. nō habem⁹: q̄ ñ habem⁹ niſi apl'o rū et nicenū et a thanaſij q̄cunq̄ vult.

euangelicam ⁊ apoſtolicā fim poſt apoſtolos ſymbolum tra diderunt. inter cetera autē cō cilia quatuoꝛ ſūt uenerabiles ſynodi: que totam pꝛincipali ter fidem cōplectuntur quaſi quatuoꝛ euangelia uel totidē paradiſi flumina. Nā pꝛioꝛ nicena ſynodus. ccc. xviij. epi ſcopoꝝ ſub cōſtantino augu ſto imperatoꝛe pacta eſt: in q̄ arriane perfidei condemnata eſt blaſphemia. quam de ine qualitate ſācte trinitatis idē arrius aſſerebat. ꝯſubſtanti alem enim deo patri dei filiū eadē ſancta ſynodus per ſym bolum diffiniuit. Secūda ſy nodus. c. l. patrum ſub theo doſio ſenioꝛe ꝯſtātinopoli cō gregata eſt: que macedoniū ſpiritum ſanctū eſſe deum ne gantē ꝯdemnās: ꝯſubſtantia lem patri ⁊ filio ſpiritū ſāctū demōſtrauit: dās ſymboli foꝛ mam quam tota grecoꝝ ⁊ la tinoꝝ confeſſio in eccleſijs p̄ dicat. Tertia ſynodus ephe ſina pꝛima. cc. ep̄oꝝ ſub iunio re theodoſio auguſto edita ē que neſtoꝛiū duas pſonas aſ ſerentē in chꝛiſto iuſto anathe mate ꝯdēnauit: oſtendēs ma nere in chꝛiſto duas naturas ⁊ vnam dn̄i noſtri ieſu chꝛiſti pſonam. Quarta chalcedo nenſis: que. dc. xxx. ſacerdotū ſub martiano pꝛincipe habita eſt: in qua euticē ꝯſtantinopo litanū abbatē uerbi dei ⁊ car nis vnam naturā ꝓnunciantē ⁊ eiuſdē dioſcoꝝ defenſoꝛem quōdam alexandrinū epiſco pū ⁊ ip̄m rurſus neſtoꝛiū ep̄m cū reliquis hereticis vna pa trum ſententia ꝯdamnauit: p̄ dicans eadem ſancta ſynod⁹ chꝛiſtum deū ſic natum de vir gine ut in eo ſubſtantiā ⁊ diui ne ⁊ humane ꝯfiteamur natu re. ¶ He ſunt quatuoꝛ ſyno di pꝛīcipales fidei naturam pleniſſime pꝛedicantes. Sꝫ ⁊ ſiqua ſunt alia concilia ꝗ̄ ſan cti patres ſpiritu dei pleni ſā xerunt: poſt iſtoꝝ quatuoꝛ au ctoꝛitates omni maneāt ſtabi lita vigoꝛe: quoꝝ geſta in hoc ope ꝯdita ꝯtinētur. ¶ Sy nodus aūt ex greco interp̄ta tur comitatus uel cetus. Cō cilij vero nomē traditum ē ex moꝛe romano. tp̄e. n. quo age bantur cauſe: ꝯueniebāt oēs in vnū ⁊ ꝯmuni intentione tra ctabant. vnde ⁊ ꝯciliū a com muni intētione dictū eſt quaſi ꝯſiliū: ⁊ ꝯſiliū quaſi ꝯſidiū. d. in. l. lr̄am tranſeuntē: uel ꝯci lium dictū eſt a cōmuni inten tione eo ꝙ in vnum dirigant omnē mentis obtuitū. Supci lia etenim oculoꝝ ſunt. vnde q̄ ſibimet diſſentiūt nō agunt conciliū: quia non ꝯſentiūt in vnum. Cetus vero cōuentus eſt uel congregatio a coeun do. i. a ꝯueniendo in vnū. hic conuentus eſt nūcupatus: ꝙ ibi homines ꝯueniūt in vnū: quia ſicut ꝯuentus uel cetus dicitur: ſic ⁊ ꝯcilium a ſociera te multoꝝ in vnū appellatur. De quatuoꝛ quoq̄ concilijs ſcribit beatus gre. ita dicens

De auctoꝛitate. iiij. ꝯciliorū.

Sicut ſancti euāgelij qua tuoꝛ libꝛos: ſic quatuoꝛ cō cilia ſuſcipere ⁊ venerari me fateoꝛ. Nicenū. ſ. in quo per uerſū arrij dogma deſtruitur. Conſtantinopolitanū quoq̄ in quo eunomij et macedonij erroꝛ ꝯuincitur. Ephesinū ēt pꝛimum in quo neſtoꝛij impie tas iudicat̄. Calcedonēſe v̄o in quo eutici ⁊ dioſcoꝛi praui tas ē repꝛobata. hec tota de uotione amplectoꝛ integerri ma appꝛobatōne cuſtodio: q̄ in his uelut in quadrato lapi de ſancte fidei ſtructura ꝯſur git: ⁊ cuiuſlibꝫ uite ꝯmunis at q̄ actōnis noꝛma ꝯſiſtit. Qui tum vero ꝯcilium veneroꝛ: in quo ep̄la que ibi dicitur erro ris plena repꝛobatur: in quo theodoꝛus perſonā mediato

s ¶ Tertia. pꝛia. hoc dic̄ ad dr̄am ſecunde ꝗ̄ fuit repꝛobata: ut. ī. xvi. di. quā ſancte.

t ¶ Perſonas. verbi et hominis.

u ¶ Unā. vna eſt perſōa ſꝫ habet duas naturas ī. c. ſicut. v̄. quintū.

x ¶ In q̄ euticē. q̄ poſt r̄ ſurrectōem xp̄m haber̄ vnā naturā dixit. ſ. diui nam. xvi. diſt. ſexta. v̄ſ. quarta.

y ¶ Defenſoꝛem pecca bat ergo in fide ex quo erat defenſoꝛ heretico rū: ut. xxiiij. q. i. c. i. ⁊. ij. q. iij. q̄ alioꝝ. ⁊ ex̄ de he ret. vergentis. ſic dicit l. de latrone. C. d̄ his ꝗ̄ latro. oc. l. i. ſꝫ ꝯ. xxi. di. in tantū: et. xxiiij. q. ij. ſa ne ꝓfert. ibi. n. dr̄ ꝙ di oſcoꝛ⁹ nō peccauit in fi de. ſed expone non pec cauit in fide. i. ñ pecca uit in fide tātū: quia in h° peccauit ꝙ auſus fu it papā leonē excōicar̄ xxi. di. in tantū.

z ¶ Fidei. articulos.

⁊ ¶ In h° iſidoꝛi. nec fit ꝯ. xix. di. ſi romanoꝝ. v̄. pꝛeſertim.

a Sicut ibi dicit̄ ab i uentoꝛe.

b ¶ Mediatoꝛis. i. xp̄i. ioannes.

c ¶ Substantijs.s. per/
sonis.
d ¶ Presumit. Videtur
ergo ꝙ papa nõ possit
destruere statuta ꝯcilij
q2 orbis maior est urbe
xciij.dis. legimus circa
medi. vñ requirit papa
cõsensum ꝯcilij.xix.dist.
anastasi⁹.ar.ꝯ.xvij.dis.
§.hic etiã.⁊ ex de elect.
significasti. vbi dicit ꝙ
cõcilium ñ põt pape legẽ
imponere.⁊.xxxv.q.ix.
veniaꝫ. sed intellige qḋ
hic dicitur circa articu
los fidei.xxv.q.i.sunt q
dam.

ris dei ⁊ hominum in duabus
substãtijs separans ad ipietatis
ꝑfidiã cecidisse ꝯuincit: et in
quo scripta theodorij ꝑ ꝙ̃ bea
ti cyrilli fides rephẽdit ausu
demẽtie ꝓlata refutant. Cũ
ctas ꝯo q̃s ꝑfata veneranda
ꝯcilia ꝑsonas respuũt respuo
ꝙ̃ venerant amplector: q2 duꝫ
vniuersali sũt ꝯstituta ꝯsensu
se ⁊ ñ illa destruit q̃squis ꝑsu/
mit absoluere quos ligãt: aut
religare quos absoluũt. De
eisdẽ etiã scribit gelasius pa.
dicens. Que concilia sacta
romana ecclesia suscipiat.

SAncta romana eccl'a post
illas ueteris testamẽti ⁊ no
ui scripturas q̃s regularit su/
scipimus: etiaꝫ has suscipi nõ
ꝓhibet: sanctã synodũ ephe/
sina primã in q̃ nestorius ꝯdẽ/
natus ẽ cũ ꝯsensu beati pape
celestini mediãte cirillo alexã
drine sedis antistite ⁊ archa/
dio epo ab italia destinato: sã
ctã synodũ nicenã.ccc.xviij.
prm mediãte ꝯstantino maxi/
mo augusto: in q̃ arrius hẽti/
cus ꝯdẽnatus ẽ: sanctã syno/
dũ ꝯstãtinopol. mediãte theo
dosio seniore augusto: in qua
macedoni⁹ hẽticus debitam
dãnationẽ excepit. sanctã sy/
nodũ chalcedonẽsẽ mediãte
martiano augusto ⁊ anatolio
ꝯstãtinopolitano epo: in q̃ ne
storiana et euticiana hẽsis si
mul cũ dioscoro eiusq3 ꝯplici/
bus ꝯdẽnate sũt. s3 ⁊ siq̃ sunt
ꝯcilia a sanctis p̃ribus hacte
nus instituta post istoꝝ q̃tuor
auctem etiã custodiẽda ⁊ re/
cipienda mãdamus ⁊ decerni
mus. ¶ Jam nũc subijciẽdũ
ẽ de opusculis sanctoꝝ prm q̃
in eccl'a catholica recipiunt.
Opuscula beati cypriani mar
tyris ⁊ carthagiñ. epi. Item
opuscula beati athanasij ale/
xandrini epi. Itẽ opuscula
beati greg. nazãneñ. epi. Itẽ
opuscula beati basilij cappa/
doceñ. epi. Item opuscula
beati ioãnis ꝯstãtinopol. epi.
Itẽ opuscula beati hilarij pi
ctanieñ. epi. Itẽ opuscula
beati augustini epi hyponeñ.
Itẽ opuscula beati ambrosij
epi mediolaneñ. Itẽ opu/
scula beati hieronymi p̃. bri.
Itẽ opuscula beati ꝓsperi vi
ri religiosissimi. Itẽ opuscu
la beati leonis pape ad flaui/
anũ epm ꝯstãtinopol. destina
ta: cui⁹ textum aut vnũ iota si
quisq3 idiota disputauerit: et
ñ eũ in oibus venerabilit ac/
cepit: anathẽa sit. Itẽ opu/
scula atq3 tracta: ⁹oĩum patꝝ
orthodoxoꝝ q i nullo a sãcte
romane eccl'e ꝯsortio deuia/
uerũt nec ab ei⁹ fideli ꝑdica/
tione seiuncti sũt: sed cõionis
ipius gr̃a dei usq3 ad ultimuꝫ
diẽ vite sue ꝑticipes fuerunt
legẽda decernim⁹. Itẽ de/
cretales ep'le q̃s btissimi pa/
pe diuersis tꝑibus ab urbe ro
mana ꝓ diuersoꝝ prm ꝯsulta
tione dederũt venerabiliter
suscipiẽde sũt. Itẽ gesta sã
ctoꝝ martyꝝ q multiplicibus
tormentoꝝ cruciatib⁹ ⁊ mira
bilibus ꝯfessionũ triũphis ir
radiãt. ¶ Quis ita esse ca/
tholicorum dubitet ⁊ maiora
eos in agonib⁹ fuisse ꝑpessos
nec suis uiribus s3 dei gr̃a et
adiutorio vniuersa tolerasse?
S3 ideo fm auctem antiquã
ul' cõsuetudinẽ singulari cau
tela in sancta ro. ec. ñ leguñ:
q2 eoꝝ q scripsere noĩa peni/
tus ignorant: et ab infidelib⁹
aut dictis supflua aut minus
apta q̃3 rei ordo fuẽit scripta
eẽ putant: sicut cuiusdã grici
⁊ iulite: sicut gregorij alioꝝ q3
passiones. huiusmõi q̃ ab he/
reticis ꝓhibent cõscripte. pp
qḋ ut dictũ ẽ ne leui⁹ subsanã
di oriret occasio: in sãcta ro.
ec. ñ legunt. nos tñ cũ p̃dicta
eccl'a oẽs martyres ⁊ eoꝝ glo
riosos agones q deo magis
q̃3 hoibus noti sũt oi deuotio
ne ueneretur. Itẽ vitas pa

trū antonij pauli hilariōis et
omnium heremitaꝝ q̄s tñ vir
beatissimus scripsit hierony-
mus cū oī honore suscipimus
Itē actus beati siluestri apl̄i
ce sedis p̄sulis lꝫ eius q scri-
psit nomē ignoremꝰ. a multis
tñ in urbe romana catholicis
legi cognouimꝰ et ꝓ antiquo
usu multe hoc imitant̄ eccl̄e.
Itē scripta de inuētione san-
cte crucis dñice: ⁊ alia scripta
de inuētione capitis beati io
annis baptiste. nouelle quidē
reuelatiōes sūt: ⁊ nōnulli eas
catholici legūt. sed cū hoc ad
catholicoꝝ manꝰ ꝑuenēit: bti
pauli apl̄i sñia p̄cedat. oīa ꝓ-
bate: quod est bonum tenete
Itē rufinus vir religiosus
plurimos eccl̄astici opis edi-
dit libros: nōnullas aūt scri-
pturas iterp̄tatꝰ ē. Sꝫ qm̄ bea
tus hierony. in aliqbus eū de
arbitrij libertate nōuit: illa sē
timus q̄ beatū hieronymū p̄-
dictū sentire cognoscimꝰ: et ñ
solū de rufino sꝫ etiā ꝺ vniuer
sis quos vir sepiꝰ mēoratꝰ ꝫe-
lo dei ⁊ fidei religione rep̄hē
dit. Itē origenis ñnulla opu
scula q̄ vir beatus hiero. non
repudiat legēda suscipimꝰ: re
liqua aūt oīa cū auctore suo
dicimus eē renuēda. Itē cro
nicā eusebij cesarieñ. atq̄ eiꝰ
dē historie eccl̄astice libros:
q̄uis in primo narratiōis sue
libro tēperauerit ⁊ pꝰ in laudi
bus atq̄ excusatione origēis
scismatici vnū cōscripsit librū
ꝓpter reꝝ tñ singularē noti-
ciā q̄ ad instructionem ꝑtinet
usq̄quaq̄ ñ dicimus renuen-
dos. Itē orosiū viꝝ eruditis
simū collaudamꝰ: q2 ualde ne
cessaria aduersus paganoꝝ
calūnias ordiauit: miraq̄ bre
uitate cōtexuit. Itē venera-
bilis viri sedulij pascale opus
qꝺ heroicis descripsit versi-
bus insigni laude ꝓferimus.
Itē vincētij nihilominꝰ labo
riosū opus ñ spernimꝰ sꝫ imi-
tamur. Ceteꝝ q̄ ab hereticis
cōscripta uel p̄dicta sūt nullā
tenꝰ recipit catholica ⁊ apo-
stolica eccl̄ia romana. Que
ꝺo opuscula uel q libri sint in
ter apocriphos cōputādi: idē
gelasius oñdit dicēs: In pri-
mis arriminensē synodū a cō-
stantino cesare cōstātini filio
congregatā mediāte tauro p̄-
fecto extūc ⁊ in eternū cōfite
mur eē dānatā. Itē itinerari
um noīe petri apl̄i qꝺ appella
tur sancti clemētis libri. viij.
apocriphi. actus noīe andree
apl̄i apocriphus: noīe philip-
pi apocriphus. actus noīe pe
tri apl̄i apocriphus. actus no
mine thome apl̄i apocriphus
euāgelia thadei noīe apocri-
pha. euāgelia nomine thome
apl̄i: quibus manichei utūtur
apocripha. euāgelia nomine
barnabe apostoli apocripha
euangelia nomine bartholo-
mei apocripha. euangelia no
mine andree apostoli apocri
pha. euāgelia que falsauit lu-
cianus apocripha. euangelia
que falsauit hircius apocri-
pha. liber de infantia saluato
ris apocriphus. liber de nati
uitate saluatoris ⁊ de sancta
maria uel de obstetrice salua
toris apocriphus. liber q ap-
pellatur pastoris apocriphus
libri omnes quos fecit lenti-
cius discipulus diaboli apo-
criphi. liber qui appellat̄ fun
damentum apocriphus. liber
qui appellatur thesaurꝰ apo-
criphus. liber qui appellatur
de filiabus ade uel genesis
apocriphus. pentameruꝫ de
christo virgilianis cōpagina-
tum versibus apocriphum. li-
ber qui appellatur actus the
de ⁊ pauli apocriphus. liber
qui appellatur lepccius apo
criphus. liber prouerbiorum
ab hereticis transcriptus et
sancti sixti nomine signatus
apocriphus. reuelatio que
appellatur pauli apocripha.

reuelatio que appellat̃ tho-
me apocripha. reuelatio que
appellat̃ ſtephani apocripha.
liber q̄ appellat̃ tranſitus ſcē
marie apocripha. liber q̄ ap-
pellat̃ penitentia ade apocri
phus. liber q̄ appellat̃ dioge
nes noīe gigantis q̄ poſt dilu
uiū cū dracone ab hereticis
pugnaſſe phibet̃ apocriphus
liber q̄ appellat̃ teſtamētum
iob apocriphus. liber q̄ appel
lat̃ de penitētia origenis apo
criphus. liber de pnīa cypria-
ni apocriphus. liber q̄ appel
latur iamne ⁊ mambre apocri
phus. liber q̄ appellatur ſors
apl'oꝝ apocriphus. liber luſa
ni apocriphus. liber canonū
apl'oꝝ apocriphus. liber phi
ſologꝰ ab hereticis ꝯſcriptꝰ:
ſ; beati ambroſij noīe p̄ſigna-
tus apocriphus. hiſtoria euſe
bij pāphili apocripha. opuſcu
la tartuliani ſiue aphricani a-
pocripha. opuſcula iouiniani
et galli apocripha. opuſcula
montani ⁊ pricillę ⁊ maximille
apocripha. oīa opuſcula fau-
ſti manichei apocripha. opu-
ſcula alterius clemētis alexā
drini apocripha. opuſcula caſ
ſiani p̄ſbyteri galliaꝝ apocri-
pha. opuſcula pictauieñ. vi-
ctoris apocripha. opuſcula
fauſtini regineñ. galliaꝝ apo
cripha. opuſc'a frumētici apo
cripha. opuſcula ieſu ad aba
gaꝝ apocripha. paſſio geor-
gij apocripha. paſſio quirici
⁊ iulite ſcripta que appellant̃
ſalomonis ꝯtradictio apocri-
pha. philateria omnia que ñ
ab angelis ut illi ꝯfingunt: ſ;
magis a demone ꝯſcripta ſūt
apocripha. Hec ⁊ his ſimilia
que ſimō magus nicolaꝰ cher-
intꝰ martion baſilides ebion
paulus etiā ſamotaſenꝰ ⁊ bo-
noſius qui ſimili errore defe-
cerunt: montanus quoq; cum
ſuis obſceniſſimis ſeq̄cibus:
apollinaris valentinus ſiue
manicheus fauſtus ſabellius
archius macedonius eunomi
us vonacius ſebaciuſ calixtꝰ
donatus ⁊ euſtanchius iubia
nus pelagius iulianus ⁊ lati-
eñ. celeſtinus et maximianus
priſillanus ab hiſpania: lape-
dius dioſcorus euticius pe-
trus ⁊ alius petrus: ex quibꝰ
vnus alexandriā alius antio-
chiā maculauit: achacius cō-
ſtantinopolitanus cū cōſorti-
bus ſuis: necnon ⁊ oēs hēſes
quas ipſi eoꝝq; diſcipuli ſiue
ſciſmatici docuerūt uel ꝯſcri
pſerūt: quoꝝ noīa minime re-
ueremur: non ſolū repudiata
uerū etiam ab omni ro. ec. eli
minata atq; cū ſuis auctoribꝰ
auctorūq; ſeq̄cibus ſub ana-
thematis indiſſolubili vincu-
lo in eternū ꝯfitemur eſſe dā
nata: q̄bus ⁊ pauca q̄ ad mēo
riam uenerūt ⁊ catholicis vi-
tāda ſunt decreuimus eē ſub
denda. quidā q̄ in ſeptuageſi
ma ponūt pēthateucū uſq; in
xi. die ante paſca a quintade-
cima die āte paſca ponūt hie
remiā uſq; in cenam dñi: in ce
na dñi legunt tres lectiones
de lamentatōnibus hieremie
quō ſedet ſola ciuitas ⁊ cete-
ra: ⁊ tres lectiones de tracta
tu ſancti aug. in p̄s. lvij. Ex-
audi. d. depca. meam ⁊ ne de-
ſpexeris: ⁊ tres de apl'o: ubi
ait in epl'a ad corinth. ꝯuenie
tibus uobis in vnū. Secūda
lectio ſic incipit: ſimiliter poſt
q̄; cenauit. Tertia de ſpūali-
bus: nolo uos ignorare f̄res.
In paraſceue tres lectiones
de lamētationibus hieremie
tres de tractatu ſancti augu.
in p̄s. Exaudi. do. depreca. ⁊
tres d̄ apl'o ubi ait in epl'a ad
hebreos: feſtinemus ingredi
⁊c. ſecūda lectio omnis nāq;
pontifex. tertia de quo nobiſ
ē grandis ſermo. In ſabba-
to ſācto tres lectiones de la-
mētatōnibus hieremie pphe
te: ⁊ tres de tractatu ſācti au
guſtini. lxiij. p̄s. Exaudi deꝰ

Apostolorũ. hic intitulatur xvi. di. in qua probat ꝙ canones apostoloꝝ sũt recipiẽdi postea ostẽdit quo tp̃e ⁊ quo resideñte ĩ papatu uel imperio q̃õli bet cõciliũ est celebratũ. Et nõ ꝙ gratianus ponit quãdã ꝯrietatez de canonib⁹ apostoloꝝ: ⁊ eam nõ soluit. ꝓbat eniꝫ auctoritate isidori ꝙ cãones apostolorum nõ sunt r̃cipiendi q̃ꝛ sunt apocriphi poste a ꝓbat auctoritate zepherini ⁊ leonis ꝙ sũt recipiendi. ⁊ nõ sunt apocriphi. Solu. breuis ẽ: q̃ꝛ illi canones sũt recipiendi q̃ a veris apostolis sũt editi sꝫ illi nõ q̃ a pseudo apl̃is sunt editi. s̃. ꝓxi. dis. v̄si. itẽ gesta.

b Canones. sic ꝯstrue: q̃cũq̃ ĩn eis canonibus q̃ canones dicũt̃ apl̃oꝝ.

c ¶ Utilia. arg. ꝙ vtile vitiat̃ ꝑ inutile: ut nõtur. s̃. di. ix. si ad scripturas.

d ¶ Atq; iter apocripha. i. sine certo actore: ut sapientia salomonis. liber iesu filij sirach q̃ dr̃ ecclesiastic⁹ ⁊ liber iudicũ ⁊ thobie et lib machabeoꝝ hi apocriphi dicunt̃: ⁊ tñ legũtur sed forte nõ generaliter.

orationẽ cum tribuloꝛ. ⁊ tres de apl̃o: ut ait in epl̃a ad hebreos: ubi ait: christus assistẽs pontifex futuroꝝ bonoꝝ. secũda lectio: ubi enim testamẽtum. tertia: umbrã enim habet lex futurorũ bonorũ. In pasca dñi omeliam ad ipsum diẽ ꝑtinentẽ. Infra hebdomadã omelias. In octauis pasce ponũt apocalipsim ⁊ act⁹ apostoloꝝ ⁊ epl̃as canonicas usq; ĩ octauis pẽthecostes. In octauis penthecostes ponũt libros reguꝫ ⁊ parolipomenon usq; ĩ calẽdis augusti. In dominica prima mẽsis augusti ponunt salomonẽ usq; in calẽdis septẽbris. In dominica p̃ma mẽsis septembris ponunt iob thobiam hester hesdram usq; in calendis octobris. In dominica prima mensis octobris ponũt librũ machabeoꝝ usq; in calendis nouẽbris. In dominica prima mensis nouembris ponũt ezechielem ⁊ danielem ⁊ minores ꝓphetas usq; in calendis decẽbris. In prima dominica mensis decẽbris ponunt isaiam ꝓphetã usq; in natiuitatẽ dñi. In natale dñi legunt primũ de isaia. iij. lectiones. prima lectio: primo tp̃e alleuiata est terra ⁊c̃. secũda consolamini. tertia: consurge Deinde legũtur s̃mones uel omelie ad ip̃m diem ꝑtinentes. In natale sancti stephani omel̃. de ipsa die. In natale sancti ioannis similit̃. In natale innocentium sil̃r. In natale sãcti siluestri sil̃r. In octaua natalis dñi omeliam de ip̃a die. In dominica p̃ia post natiuitatẽ dñi ponũt epistolas pauli usq; in septuagesima. In epiphania lectiões iij. d̃ isaia. prima lectio incipit omnes scientes. secunda: surge illuminare. tertia: gandẽs in domino gaudebo. Deinde leguntur sermones uel omelie ad ip̃m diem pertinentes.

Apostolorum canões q̃ per clementem pontificem romanuꝫ sicut quidam asserunt dicũtur eẽ translati: sunt quinquaginta. hos ñ recipiendos sed inter apocripha deputatos isidorus scribit dicens.

Apostoloꝝ canones apostolica reijciantur auctoritate.

Canones qui dicunt̃ apl̃orum seu q̃ꝛ eosdem nec sedes apostolica recepit: nec sãcti patres illis assensũ prebuerũt ꝓ eo ꝙ ab hereticis sub noĩe apl̃oꝝ compositi dinoscũtur: q̃uis in eis utilia inueniãtur: tñ ab auctoritate canonica atq; apostolica eorũ gesta cõstat esse remota: atq; inter apocripha deputata. Zepherinus aũt econtra scribit epis ꝑ siciliam constitutis.

Apl̃oꝝ canones sunt recipiendi.

Sexaginta s̃nias apostoli p̃ scripserunt cũ alijs q̃pluri mis ep̃is: quas seruãdas eẽ censuerũt. Item leo papa ix. ꝯtra epl̃am nicete abbatis

Exceptis. l. capitulis canões apl̃oꝝ inter apocripha deputantur.

Clemẽtis librũ. i. petri apostoli itinerariũ ⁊ apostolorum canones numerãt patres inter apocripha exceptis capitulis. l. que decreuerunt orthodoxe fidei adiungenda. Item. vi. synodus capitl̃o. ij.

Placuit huic sancte synodo ut ãmodo confirmata ⁊ rata sint canonum apostolorũ. lxxxv. capitula. ¶ Epl̃a isidori in capite canonũ. Isidorus s̃uus christi lectori suo conseruo.

Propter eoꝝ auctoritatẽ ceteris ꝯcilijs p̃ponimus canones qui dicũtur eẽ apostoloꝝ: licet a quibusdã apocriphi dicãtur q̃m plures eos recipiũt: ⁊ sancti patres eorũ sẽtẽtias synodali auctoritate

c Clementis. i. q̃ sub noĩe clemẽtis cõpositꝰ ẽ ab hereticis:

f ¶ Itinerariũ. q̃ actus petri ꝯtinet quos ꝑ orbẽ itinerãdo peregit.

g ¶ Exceptis. improꝑa r̃ hec exceptio: q̃ꝛ aut excipit̃ a veris canonib⁹ aut a falsis. nõ de falsis q̃ꝛ nullus ex illis obseruat̃: itẽ non de veris q̃ꝛ nullus illoꝝ est apocriphus. vel dic ꝙ hoc nomẽ canones sumitur large tã ꝓ veris q̃ꝫ pro falsis canonib⁹: ut ponitur. ĩ. xvij. di. §. verũ.

h Placuit. ex his tribus. c. surgit ꝯrietas q̃ꝫ gratian⁹ ñ soluit nec ponit. sexta synod⁹ dicit. lxxxv. capl̃a canonũ apl̃icoꝝ esse seruanda. zepherin⁹. lx. et leo. l. q̃dã ita soluũt ꝙ sexta synod⁹ fuit ante zepherinũ ⁊ añ leonẽ ⁊ obseruabãt̃. lxxxv. canones: ꝓut dicit sexta synodus sed postea in dissuetudinẽ abierũt. xxv. ⁊ remãserũt. lx. ut dicit zepherin⁹: ꝓcedẽte vero tp̃e x. ex illis perierũt ⁊ sic remãserũt tm̃. l. ut dicit leo. sed hec solutio stare nõ põt. nã zepherin⁹ p̃cessit. vi. synodũ. nã. vi. synod⁹ fuit celebrata tẽpore agathonis: ut. ĩ. e di. c. sexta. q̃ lõgo tp̃e fuit post zepherinũ ut ex cronicis apparet. omissis alijs solutõibus. dic ꝙ nõ ꝯ̃dicũt sibi: q̃a dicebat synod⁹. lxxxv. fuisse capl̃a. zepherin⁹ ñ dicit de capitulis sed d̃ sẽtentijs: ⁊ põt eẽ ꝙ ĩ vno capl̃o sint s̃niẽ plures.

i ¶ Isidorus. p̃ponim⁹. ar. ꝙ illi q̃ sunt maioris auctoritatis debẽt h̃re priorẽ vocẽ in electiõe: xix. di. in canonicis. vñ

lz anchiritana synodus
fuerit prior micena: tñ ꝓ
pter maiorẽ auctorita/
tem nicena ꝑponit: ut
ĩ. c. di. c. sexta. ibi ꝑma
annotatio ⁊c̃. ar. ex ǒ re
scrip. ab excõicato.

a Sextam. sexte syno/
di falsa est lr̃a. ⁊ dz
ibi esse septime synodi.
qualiter enim dubitarz
sexta synodus de eo qǒ
ipsa fecerat ⁊c̃.

b Habeo volũtatem.
Quidaz dicebant
tm̃ vnã fuisse volũtatez
in christo: sed dicẽduz ẽ
ꝙ due fuerunt volunta
tes in eo ꝙ homo fuit.
vna sẽsualitatis: ſm quã
ipse dixit: pater si fieri
põt trãseat ⁊c̃. alia rõis
ſm quã ipse dixit: verũ
tamẽ nõ sicut ego sed si
cut tu vis.

c Cõstantini. nõ illius
magni ꝯstãtini q fuit tẽ
pore siluestri. sub eo enĩ
fuit nicenũ cõciliuz tpe
siluestri.

d Cõstantini. ꝯ insti. ǒ
donat. §. est ⁊ aliud. isti.
q nõ ẽp. fal. tes. sec⁹ vbi
iustinian⁹ vocat patrez
suũ iustinũ. sed loquitur
h̃ de alio iustiniano sub
quo sexta synodus cele
brata fuit tpe agathõis
pape: ut. ĩ. c. sexta: sub
iustiniano aũt cuius le/
ges legũtur celebrata
est quita synod⁹: ut. ĩ. c.
c. sexta.

roborauerunt ⁊ inter canoni
cas posuerunt ꝯstitutiones.
Item primus ordo ut ꝑdictũ
est de celebrando concilio in
sertus habetur. postmodũ ca
nones apostoloꝝ atq3 aplico
rum. i. a sancto clemente usq3
ad sanctũ siluestꝝ decretorũ
atq3 conciliorũ diuersoꝝ bre
uiariũ est interpolatũ sequẽs
ordinem suum. Item cũ ha
drianus papa sextã synodum
suscipiat cũ omnibus canoni/
bus suis: cum etiam sãcta. viij
vniuersalia concilia ꝓfessio/
ne romani pontificis sint ro/
borata: in sexta aũt synodo si
ne in septimo ꝯcilio apostolo
rũ canones sunt recepti ⁊ ap/
probati: patet ꝙ non sunt in/
ter apocripha deputãdi. Un
de scribit hadrian⁹ papa tha/
rasio patriarche.

Sexta synodus auctoritate hadriani corroboratur.

Sextam synodũ sanctã cuz
omibus canonibus suis re
cipio. Sed dubitatur de ea
an canones conscripserit: qǒ
ex quarta actione. s. sexte sy/
nodi facile absoluitur. Ait
ẽps petrus ẽpo nichodemie.

Sexta synodus canones cõscripsit.

Habeo librum cõtinentem
canones sancte synodi se
xte patriarcha dixit. Quidaz
scandalizãtur per ignorantiã
ꝓ canonibus istis dicentes:
nunquid sexta synodus cano
nes fecit. sciant ergo qm̃ syno
dus sancta sexta sub ꝯstanti/
no congregata est ꝯtra eos q
dicebant esse vnam opationẽ
⁊ vnam voluntatẽ esse in chri
sto: in qua sancti patres illos
utpote hereticos anathema/
tizauerũt ⁊ orthodoxam fidẽ
explanauerũt. Soluta ẽ hec
synodus constantini. xiiij. an/
no. post quatuor aut quinq3 an
nos ijdem sancti patres con/
gregati sunt sub iustiniano fi/
lio cõstantini: ⁊ predictos ca/
nones ꝓmulgauerũt: de qui
bus nullus dubitz. Qui enim
sub constãtino impatore in sy
nodo fuerunt: ijdem ipsi epi/
scopi sub iustiniano istis cano
nibus subscripserũt. Oporte
bat enim ut synodus vniuersa
lis canones ecclesiasticos ꝓ/
mulgaret. Item sancta syno
dus vniuersalis sexta post ꝓ
mulgatã ab eo diffinitionẽ cõ
tra monoscelitas constantino
impatore qui eã congregaue
rat nõ multo post defuncto iu
stiniano filio eius regnãte ꝓ
eo eadẽ sancta synodus diui
nitus inspirata iteꝝ constanti
nopolim. iiij. aut. v. anno con/
gregata est: ⁊ canones nume
ro. cc. ij. ad correctionẽ eccle
sie ꝓmulgauit. Ex his ergo
colligit ꝙ sexta synodus bis
congregata ẽ: primo sub con/
stãtino impatore ⁊ nullos ca/
nones constituit: secũdo sub
iustiniano filio eius et prefa/
tos canões ꝓmulgauit. Un/
de sancti patres in eadem sy
nodo congregati dixerunt.

Constitutiones synodi sexte

Quoniam sancte vniuersa
les synodi. v. sub iustinia/
no augusto. vi. sub constanti/
no patre suo augusto ǒ miste
rio fidei plenissime disputan/
tes canones nõ fecerũt: sicut
certe quatuor vniuersales sy
nodi: ꝓpterea nos ꝯuenien/
tes in hanc impialem vrbẽ sa
cros canones conscripsimus.
Item placuit huic sancte sy/
nodo ut amõ confirmata ⁊ ra
ta sint canonũ apostoloꝝ. lxx
xv. capitula. Item ꝯfirma/
mus ⁊ cete os sanctoꝝ cano
nes ⁊ synodos: primã nicenaz
⁊ anchiritanã: neocesariensẽ
gangrẽsem: antiochenam: lao
diceñ: ꝯstãtinopolitanã: ephe
sinam primã: chalcedonẽsem:
sardicensem: carthaginensem
⁊ opuscula theophili alexan
drini episcopi ⁊ gregorij trie/
gistri neocesariensis episcopi

e Sub iustinia/
no. sed certe nec
sic cessat ꝯrietas
q2 taz leo ꝙ̃ syno
dus loquit̃ de ca
pitulis. tu distin/
gue tpa ⁊ cõcor/
dabit scriptũ. ij. q
i. multi.

f Eadẽ. nota ꝙ
eadẽ dr̃ synodus
q2 ijdem patres
ibi ꝯuenerũt: sic̃
vij. q. i. deniq3. et
ff. de iudi. ꝓpõe
batur. Et est hic
ar. ꝙ eadez sit cã
appellatõis cum
cã pricipali. ij. q.
vi. sigs i quacũq3

g Sancta. viij.
Hec cõcilia
dicũt̃ octo: quia
octies sunt cele/
brata ut hic: dicũ
tur ⁊ quattuor q2
in quattuor locis
celebrata: ut. s̃.
di. ꝓx. sicut.

⁊ dionyſij alexandrini epiſcopi ⁊ martyriſ: athanaſij epiſcopi alexandrini: baſilii ceſaree cappadocie epi: gregorii miſeni epi: gregorii theologi amphilogij yconenſ epi: thymothei alexādrini epiſcopi: germani conſtantinopolitani cyrilli alexandrini epi: cypriani carthagineñ. epiſcopi: ⁊ ſynodū ſuam. Item ex diurno libro ꝓfeſſio romani pōtificis.

Auctoritate romani pontificis ſancta. viii. concilia corroborantur.

Sancta. viii. vniuerſalia cōcilia primum nicenum: ſecundum conſtantinopolitanū tertium epheſinum chalcedoneñ. iiii. ⁊. v. item cōſtantinopolitanū. vi. item nicenuȝ. vii. viii. quoqȝ conſtātinopol' uſqȝ ad vnū apicem īmutilata ſeruare ⁊ pari honore ⁊ veneratione digna habere: ⁊ que p̄dicauerunt ⁊ ſtatuerunt modis omnibus ſequi ⁊ predicare: ⁊ quecunqȝ ꝯdemnauerūt ore ⁊ corde ꝯdemnare ꝓfiteor. Quo autē tempore ſexta ſynodus ⁊. i. ii. ⁊. iiii. ⁊. v. congregate ſūt: beda in libro de temporibus ſcripſit dicens.

De tpibus conciliorum.

Sexta ſynoduſ vniuerſalis conſtantinopoli congregata eſt ⁊ greco ſermone conſcripta temporibus pape agathonis exequēte pijſſimo p̄ncipe ꝯſtantino intra palatium ſuum: ſimulqȝ legatis apoſtolice ſedis ⁊ epiſcopis. c. l. reſidentibus. Prima ſynodus vniuerſalis in nicea congregata ē ꝯtra arrium. ccc. xviii. patrum temporibus iulij pape ſub conſtantino magno p̄ncipe. Secunda in conſtātinopoli. c. l. patrum contra macedonium ⁊ eudoxium temporibus damaſii pape et gratiani principis quando nectarius eiuſdem urbis epiſcopus eſt ordinatus. Tertia in epheſina. c. patrum contra neſtoriū auguſte urbis epiſcopum ſub theodoſio magno principe et papa celeſtino. Quarta in chalcedone. vi. c. xx patrum ſub leone papa temporibus martiani principis contra euticem nefādiſſimorum monachorum preſulem. Quinta in conſtantinopolitana temporibus iulii pape ſub iuſtiniano principe contra theodorum ⁊ omnes hereticos.

Prima autē ſynodus in nicea. ccc. xviii. patrū contra arrium alexandrinum preſbyterum qui tres inequales gradus in trinitate aſſerebat patrem ſcilicet maiorem: filium minorem: ſpiritum ſanctum creaturam uel ſeruum temporibus conſtantini principis ⁊ ſiluestri pape romani: macharii bieroſolymitāi: alexandri alexandrini: qui condemnata eadem hereſi ſtatuerunt canones. xx. quorū auctor maxime prefatus alexāder epiſcopus fuit. Secunda ſynodus in conſtātinopol'. c. l. patrum contra macedonium conſtantinopol' epiſcopū qui negabat ſpiritum. ſ. deuȝ eſſe temporibus gratiani et theodoſii principum: damaſi pape romani cyrilli bieroſolymitani: nectarii alexandrini qui cōdemnata prefata hereſi ſtatuerunt canones quatuor: quorum auctor maxime beatus nectarius conſtantinopol'. epiſcopus fuit. Tertia in epheſo. ccc. prm cōtra neſtoriū ꝯſtantinopol'. epm: q dicebat beatā virgineȝ mariā non dei ſȝ hois tm̄mō genitricem ut aliā pſonā carnis aliā facēt deitatis: tpib⁹ theodoſii p̄ncipis iunioris: celeſtini pape ro. iuuenalis ꝯſtāti. epi cyrilli alexādrini. q. xv. capl'a ꝯtra neſtorii blaſphēias totidē ca. auctore eodē ſcō cyrillo anathēatizādo ꝯſcripſerūt

b Sexta. maiorē. ar. q̄ nō q prior eſt tpe potior ē iure: ſȝ melior p̄ferēdus eſt q2 nō gradus elegātior ſȝ vite melioris actō ꝯ ꝓbat ut. xxiii. q. iiii. ſic ⁊. xl. di. non loca ⁊. c. multi in fi. in auc̃. de monachiſ §. ordinatōe. honeſtiorib⁹ eni honores debentur ar. ī. xxv. di. c. i. ī fi. ⁊. ff. de mune. ⁊ hono. honores ar. C. de offi. magi. officiorum nemo agētiū. ⁊. lxi. diſt. miramur. et ar. ꝯ. lx. di. c. pe. ⁊ vlt.

Quarta in chalcedone.vi.c.xx.prm̃ ꝯ euticē ꝯſtātinopol'. abbatē q aſſerebat chriſtū p⁹ hūanā aſſūptionē ñ ex duab⁹ naturis exiſtē: ſʒ ſolā in eo diuinā naturā ꝑmanere: tꝑibus martiani principis: leonis pape romani: iuuenalis hieroſolymitāi: anatholij ꝯſtātinopol'. q ꝯdēnata ꝑſcripta hēſi ſtatuerūt canones.xviij. quoꝝ auctor maxie idē ſenes anatholius cōſtantinopol'.epūs fuit. Quita in ꝯſtātinopoli ꝯ theodoꝝ meſochenū ⁊ oēs hēticoſ q theodorus dicebat aliud eē dei verbū ⁊ aliud chriſtū: ⁊ ſactaʒ mariā ꝟginē negabat dei genitricē fuiſſe: tꝑibus iuſtiniani ꝑncipis: iulij pape romani dñi antiocheni: euticij ꝯſtātiopolitāi: q.xxvij. capitula anathematiʒādo deſcripſerunt ꝯ theodorij ⁊ ſocioꝝ eius blaſphemias. Sexta in ꝯſtātinopol'.c.l.prm̃ ꝯ macharium antiochenū epm̃ ⁊ ſocios eius: qui vnā volūtatē ⁊ unā oꝑationeʒ in chriſto falſa ſuſpicōne aſſerebāt tꝑibus ꝯſtātini ꝑncipis agathonis pape romani: gregorij ꝯſtātinopol'. q cōdēnata hereſi ꝑfata anathēatiʒando ſcripſerūt.viij.ca.interi⁹ānexa

Prima ānotatio angritane ſynodi dr̃: q̃ ante nicenam fert̃ fuiſſe: ſed ꝓpter auctem maiorē poſtponit̃. in q̃ pr̃es.xvij. ſtatuerūt canones.xxiiij. quoꝝ auctor maxie vitalis antiochenus epũs extitit. Secūda neoceſarieñ. q̃ poſt angritanā ⁊ antiochenā legit̃ fuiſſe in qua pr̃es.xvij. ſtatuerūt canones.xxiiij. quoꝝ auctor maxime vital' ſalomitanuſ extitit Tertia gangrēſis. q p⁹ nicenā legit̃ fuiſſe. in qua pr̃es.xvi. ſtatuerūt canones.xx. ꝓpter quaſdā neceſſitates eccl'aſticas maxime ꝯ euſtachiū: q dicebat q̄ null⁹ i ꝯiugali gradu poſitus nec ullus fidelis q nō oibus renūciaret q̃ poſſideret ſpem ullam ad deū haberet ⁊ multa alia venenoſa q̃ enumerare lōgum ē. Quarta ſardicēſis: in q̃ pr̃es.lx. ſtatuerunt canōes.xxii. quoꝝ auctor maxime oſius cordubēſis epũs et uincētius capuanus epũs ⁊ ianuarius bñuentan⁹ ⁊ calepodius neopolitanēſis ſācte ro. ec. legati extiterūt. Quinta antiochena: in qua pr̃es.xxx ſtatuerūt canōes.xxv. quoꝝ auctor maxime euſebius paleſtinēſis epũs extitit. Sexta laodicēñ: in qua pr̃es.xxxii. ſtatuerūt canōes.lxiii. quoꝝ auctor maxime theodoſius extitit epũs. Septima carthaginēſis: in qua pr̃es cc.xxviij. ſtatuerūt canones.xxiii. quorum auctor maxie aurelianus carthaginēſis epũs extitit: ⁊ ſctūs auguſtin⁹ hyponeñ. epūs i eadē ſynodo legit̃ fuiſſe tꝑibus honorij auguſti. Octaua africana ſub theodoſio minore auguſto: in qua pr̃es.cc.xxix. recitauerūt ⁊ firmauerūt canōeſ c.v. q ꝑ diuerſa ꝯcilia africane ꝓuincie tꝑibus aurelij carthaginēſis epi legunt̃ eſſe cōſcripti. Nona arelateñ. in qua patres.dc. ſtatuerunt canones quatuor: quoꝝ auctores maxime ſilueſter urbis rome epūs ⁊ ſanctus maurin⁹ arelateñ. epũs extiterūt tꝑibus ꝯſtantini auguſti ſicut quidaʒ aſſerūt. Decima iteꝝ arelateñ. in qua pr̃es.xviij. ſtatuerūt canones quoꝝ auctor maxime ceſarius arelateñ. epūs tꝑibus auguſti ꝯſtantini extitit. Undecima iteꝝ arelatē. in qua pr̃es.xviii. ſtatuerunt canones. Duodecima iteꝝ arelateñ. in uico hortenſio: in qua patres.xi. ſtatuerunt canones: quoꝝ auctor maxime ſanctus ceſarius epũs extitit. Tertiadecima iteꝝ arelateñ. in qua patres.xv.iii. ſtatuerūt canones: quoꝝ auctor maxie ſarpidius arelateñ. epũs exti-

tit. Quartadecia aurasicen̄. in qua patres.xxvi.ꝯstituerũt canones quoꝝ auctor maxie hilarius eps̄ extitit. Quinta decima empanen̄.in q̄ patres xxvi.statuerũt canões.ix.quorũ auctor maxime cesarius extitit eps̄. Sextadecima agathen̄.in qua pr̄es.xxxix. statuerũt canones quoꝝ auctor maxime arelaten̄. eps̄ extitit. Septimadecima aurelianen̄. in qua pr̄es.lxxij. statuerunt canones quoꝝ auctor maxie aurelianus arelaten̄.eps̄ extitit. Octauadecima iteꝝ aurelianen̄.in qua pr̄es.xxx.statuerũt canones quoꝝ auctor maxime melianus eps̄ rhodonen̄s.extitit. Nonadecima iteꝝ aurelianen̄.in qua pr̄es xxx.statuerũt canones quoꝝ auctor maxime sanct9 albinus andegauen̄.eps̄ extitit. Uicesima aluernen̄.in qua pr̄es xv.statuerũt canones: quorũ auctor maxime honorat9 brelitensis.eps̄ extitit. Uicesimaprima maticen̄.in qua patres xxi.instituerũt canones: quorũ auctor maxime priscus lugdun̄ eps̄ extitit. Uicesimasecũda iteꝝ maticen̄.in qua patres.lxxvi.statuerũt canones quoꝝ auctor maxime idē priscus lugdun̄.eps̄ extitit. Uicesimatertia lugdun̄.in q̄ patres.xviii.statuerũt canones quoꝝ auctor maxime philippus menen̄.eps̄ extitit. Uicesimaquarta iteꝝ lugdun̄.in qua patres.xx.ꝯstituerũt canones: quorũ auctor maxime idē priscus lugdun̄ eps̄ extitit. ¶ Sed ꝙ nicena synod9 xx.canones supra statuisse dicitur: ꝯtrariũ videtur ei qd̓ in epl̓a athanasij inuenit. ¶ Scribit eni athanasius alexādrin9 eps̄ marco pape ita dicens.

Epistola anastasij postulātis capitula niceni concilij.

Eptuaginta niceni ꝯcilii capitula q̄ d̓ p̄fata synodo iubente dn̄o meo alexandro decreta omnium epoꝝ attuli: que sũt igne cõbusta: optam9 ut a sede sancte ecclie vestra auctoritate ꝑcipe per presentes legatos mereātur. Itē p̄ntibus nobis.lxx.in memorata synodo capitula tractata sũt.xxx.a grecis greca edita lingua: ⁊.xxx.a latinis similiter edita latina lingua. Sed visum ē.ccc.xviii.epis spiritu sancto repletis ⁊ maxime iam dicto alexādro ⁊ aplice sedis apocrisarijs: ut.x.capl̓a adunarent: aliis atq̧ aliis ꝯgruis locis insererētur ⁊ ad formaꝫ lxx.discipuloꝝ uel toti9 orbis terre linguaꝝ.lxx.tanti ⁊ tam excellētis concilij fierēt capitula: que oēm christianoꝝ informarent orbē. Quomodo ergo.xx.tm̄ capitula in nicena synodo statuta dicũtur cũ lxx.capl̓a ut anastasius scribit in ea statuta monstrentur. His ita rn̄detur: capl̓a nicene synodi quedā in dissuetudinē abierũt: viginti tm̄ in romana eccl̓a habētur. Unde stephanus papa scribit dicēs luthobio epo maguntino.

Niceni concilii.xx.tm̄ capitula habentur.

a Uiginti tm̄ capitula nicene synodi in sacra romana eccl̓a habētur.sed quo neglectu alia defecerũt: ambiguuꝫ est.plurimi arbitrātur antiocheno ꝯcilio esse ea inserta. Sardicense quoq̧ ꝯciliũ auctoritate nicolai pape recipit. Unde idem scribit clero ꝯstātinopol.

Auctoritate apl̓ca sardicense ꝯcilium recipitur.

b Quod dicitis neq̧ sardicēse ꝯciliũ neq̧ d̓creta alia vos hr̄e sanctoꝝ pr̄m uel recipere: n̄ facile nobis facultas credēdi tribuit: maxime cum sardicēse ꝯciliũ qd̓ penes uos in vestris regionibus actũ est ⁊ oīs ecclesia recipit. qua ratione cõueniat: ut hec sancta

a Uiginti a sardicense.

b Quod dicitis. regionib9. hic ē duplex ar.vnũ tale.ex quo oēs alij hoc faciũt: ergo ⁊ tu obseruabis hoc: ut nō.ā.xij.di.illud. Item ar.ꝙ nulli lꝫ ignorarī ea q̄ publice facta sũt.xij.q.ij.g ⁊ humanis.viij.q.i.lꝫ.xi.q.iij.cure.xx.dis.si decreta.lxxxvij.di.c.ult.xxiij.q.i.parat9.ff.d̓ institoria sed ⁊ si.§.proscribere.C.de liberali cā.si filiuꝫ ex̄ de postul̓.ad hoc.ar.ꝯ.lxxxij.dist.ꝓposuisti.⁊.i.q.i.si q a si moniacis.⁊.xxiiij.q.i.si quis dederit.primũ regulare.s̄m casuale.propter casum ignorantis ex̄ q̄ma.accu.pos̄.cum in tua.

ꝯstantinopol. ecclesia abijceret: ⁊ ut dictum est ñ recipet.

Generalia quoq ꝯcilia quorum tpe celebrata sunt uel quorū auctas ceteris pemineat: scōꝝ auctibus supra mōstratū ē. Auctoritas xo aggregādoꝝ ꝯciliorum penes aplicam sedē est. Unde marcellus papa scribit maxencio epo.

Absq romani pon. auctē synodū aliqbus cōgregare ñ licet

Synodū epoꝝ absq huius sedis romane auctē quāq quosdā epos possitis congregare: nō potestis regularit facere. ¶ Neque ullū epm qui hanc appellauit aplicam sedē dānare: anteq hinc snīa diffinitiua pcedat. nā si seculares in publicis libell' utunt appellatorijs: qnto magis sacerdotibus hec eadē agē licet: q sup illos sunt de quibus dictū est Ego dixi dij estis. Item iulius papa orientalibus epis.

Non est ratū ꝯcilium: qd auctoritate ro. ec. fultū non fit.

Regula vr̄a nullas habz vires nec hr̄e poterit: quoniaz nec ab orthodoxis epis hoc ꝯciliū actū eē: nec ro. ec. legatus interfuit canōibus pcipiētibus: sine ei⁹ auctē concilia fieri nō debere: nec ullū ratū ē aut erit unq ꝯciliū qd eius ñ fuerit fulcitum auctē. Itē damasus pa.

Nullus usurpet ꝯcessa romane eccle

Hic sedi cōcessa nullus usurpare sine eius ꝯsultu psumat: q nō vult honore ecclesiastico indignus aut cōtēptor iudicari. Itē greg. pa.

Absq aplice sedis auctē synodū aliqbus cōgregare ñ lz

Nec licuit alicui aliqñ nec licebit pticularē synoduz cōgregare. sz quotiēs aliq de vniuersali synodo aliqbus dubitatio nascit: ad recipiendā de eo qd nō intelligūt rōnem: aut spōte hi q salutem aīe sue desiderāt: ad aplicam sedē p recipiēda rōne ꝯueniāt: aut si forte sicut de talibus scriptuz ē: peccator cū puenerit in pfundū maloꝝ ꝯtēnit: ita q obstinati ⁊ ꝯtumaces extiterint: ut doceri ñ velint: eos ab eisdē sedibus aplicis aut attrahi ad salutē quoquo mō necesse ē: aut ne alioꝝ pditio esse possit: ſm canōes p seculares oportz opprimi ptātes. Itē pelagius papa lepis q ꝯuenerant ad illicitā uocationē ioānis ꝯstantinopolitani epi.

Non est ꝯcilium sed ꝯuenticulū quod sine sedis apostolice auctoritate celebratur.

Multis dnuo ecclasticis ⁊ canōicis atq aplicis instruimur regulis: nō debere absq snīa romani pōtificis ꝯcilia celebrari. Quapropter ut iā dictū est recte ñ ꝯciliū sz ꝯuēticulū ur̄m uel ꝯciliabulū cassatur. ⁊ quicqd in eo actū ē: irritū habeat ⁊ vacuū. uos quoq deinceps videte ut nullius hortatu talia psumatis: si aplice sedis cōione carere ñ vultis. si xo in qlibet puincia orte fuerint questiones: ⁊ inter ipos puincie epos discrepare cepit rō: atq inter ipos dissidentes nō ꝯueniat: ad maiorē tūc sedē referātur. ⁊ si illic quidem facile ⁊ iuste non discernunt: ubi fuerit synodus

Generalia ꝯcilia. in hac. xvij. di. ostēdit q possunt facere ꝯcilia. Sūt aūt ꝯcil oꝝ qdā vniuersalia: qdam pticularia siue puincialia: qdā epalia. Uniuersale ē qd a papa uel ei⁹ legato cū oīb⁹ epis statuit. Particulare siue puinciale ē quod metropol'. uel prımas facit cū suffraganeis suis: ut. xviij. dist. c. i. ⁊. xcij. distin. sigs episcop⁹. Sed vniuersale nō dz fieri sine auctoritate pape ut hic nec pticulare sine auctē metropol'. uel pmatis: nec epale sine auctē epi Metropolitan⁹ tñ pōt facere ꝯciliū sine auctē pmatis: ut. xcij. di. sigs eps. Similiter eps sine auctē metropolitani: ut. xxxviij. di. qñ. ⁊. xij. q. ij. placuit. Nec obstat q legit. j. di. pr. c. ppter in fi. ⁊. c. penult. q: illud est intelligēdū de puincialib⁹ ꝯcilijs. vel intellige illud de canonibus ꝯstituēdis. io.

a Synodū. s. generalem.

b ¶ Cōgregare. cū ꝯueniūt epi ad examinādū cām criminalē alicuius clerici. ⁊ ſm hoc est ar. q talis ꝯgregatio epo rū nō dr̄ synod⁹ gnālis

c Regula. legat⁹ ad hoc spāliter destinat⁹ al' nō posset legat⁹ facē ꝯciliū: ut nō. s. dist. iij. §. porro. ⁊ ex̄ de offi. legati q trāslatōem.

d ¶ Ratū est. ar q id qd nullū ē ñ pōt ratū hr̄i: ut nō. ix. q. ij. c. null⁹ alteri⁹ ex̄ de elec. auditis.

e Hic sedi. ꝯcessa. h expresse habet q illō qd soli pape ꝯpetit nō trāsferi generali mādato nisi spālit mandet ut ex̄ de offi. leg. q trāslatōem q aūt illa sint di xi. xij. di. pceptis. ⁊ alia hēs ex̄ de offi. le. q trāslatōem.

f Nec licuit. pticularē ad aliqd generalit statuēdū l' ad reuocādū illud qd vniuersalib⁹ ꝯcilijs est statutū: ut isti epi q uolebāt retractare statuta ꝯstātinopol'. synodi. Videt hic q ad solū papā spectat interpretari statuta vniuersalis ꝯcilij. ⁊ ex̄ de ꝯcessi. p. ⁊ ec. nō va. dilect⁹. ar. ꝯ q ab oīb⁹ epis vel a saniori pre eoꝝ q interfuerūt: pōt fieri interpretatio: q: ab eo iudice pdire dz interpretatio: q ius statuit. ex̄ de sē. ex. inter. d iudi. cū venissent: sed sol⁹ papa pōt ī memoriā petri. xix. di. sic. oēs.

g ¶ Ad recipiendā. eo ipso q qs errat nō dr̄ hereticus si pat⁹ est corrigi: ut. xxiiij. q. i. hec est. sed si dubitat de fide hēticus dr̄: ut ex̄ de hereti. c. i:

h ¶ Per seculāes. possūt ergo laici coercere clericos etiā ñ depositos ī casib⁹: ut nō. xxiij. q. v. pnceps al' aūt etiā depositū nō pōt laic⁹ punire nisi incorrigibilis sit: ut ex̄ de iudi. cū nō ab homine. nūq. n. cleric⁹ qtūcunq sit criminosus tradēdus ē curie seculari dūmō possit corrigi p ecclasticā ptāte: ut. lxxxi di. dictū. ex̄ d iudi. at si clerici: nisi in crimine falsi lr̄aꝝ aplicaruz: ut ex̄ de cri. fals. ad falsarioꝝ. Itē hēs hic q ubicūq deficit ecclastica ptās: semp recurrit ad brachiū seculare: et xi. q. i. petim⁹. et xxiij. q. v. de liguribus.

i Multis. hortatu. arg. q auctoritas superioris nō excusat ut. xij. q. ij. gcūq militū. ar. ꝯ. xij. q ij. de rebus. lxiij. salonitane. tu dic q ī leuibus excusat al' non.

k ¶ Ad maiorē. i. ad metropol'. ⁊ ita cum appellat ab oīb⁹ epis puicie ad metropol'. vr̄ q metropol'. sol⁹ maior sit oīb⁹ epis puicie: q: de pari ad parez nō lz appellari. ij. q. vi. §. anterioꝝ. v. idē etiā. It h appel

laꝫ a metropol. ad ꝯſiliũ metropol.ĩ.ij.q.vi.oĩs. et ſic ꝯſiliũ eſt maius ipſo metropol.⁊ ſic appellaꝫ ab a liquo ad ſe ipm cũ alijs:⁊ ē ſi.ff. qñ ap. ſit.l.i.§. ſolēt Sed qd ē qꝺ hic dr̃:ꝙ ſi diſſentiut epi: recurraꝫ ad ſupiorē! q̃re ñ ſta

a ꝯciliis.ſꝫ hic pncipaliꝫ habuit a dño ſecũdario a ꝯcilijs. q ℭ Reuerētiã.dꝫ ĩpator reuerētiã eccľe:ſꝫ de reb⁹ eccľe ni hil pōt diſponē:ut.xcvi.di.bñ.vñ nec dignitates nec ſpbē/ das dare pōt:ut.xvi.q.vij.ſigs deinceps.ar.ꝯ eꝫ de ꝯſue.

tur hic lĩie pluri um:ut.lxv.di.ſãe Intelligũt qdaꝫ ꝙ h dr̃ ĩ cã crimi nali epĩ vbi opor tet oẽs epõs ꝯſē tire:ut.vi. q.iiij. c.i.⁊.ij. Sed pōt intelligi in eo ca ſu qñ ĩ ꝓuīcia du bitaꝫ de negocio aliquo inꝫ epõs: tũc recurriꝫ ad ſe dē ſupiorē. vel in telligas ĩ eo caſu ēt qñ diſſentiunt epĩ ĩ ſniã: nõ ꝙ ſē tentiã aliquã ꝓ/ feraꝫ ſꝫ q2 vr̃ qui buſdã vno modo ſniandũ alijs alio modo.

l ℭ Maiores.ut ꝺ fide:ut.xxiiij.q.i. quotiens.

m C Oncilia ſa cerdotum i.epõꝝ.

n ℭ Perdiderũt. nõ ꝙ aliqs dr̃ ꝑ/ dē qꝺ nũq̃ hũit ſic.v.q.vi. q2 iuꝫ xxiij.q.iiij.guilifa ri⁹.xxiij. di. quo rũdã.,ſic.xxxij.q. ij:ꝙ vo.⁊.c.moy ſes.

o ℭ Hic ēt pcepiſ ſet.Iſti epĩ vene rũt ad citatõem regis:ñ ꝙ venire tenerēt:ſꝫ ut ſuo carēt eũ ab erro re ſuo.ſiĉe ad hoc eꝫ ꝺ excep.olim.

p ℭ Iuſſione dñi hꝫ ergo romana eccľa auctēꝫ a cõ cilijs: ſꝫ ĩpator a ppľo:ut.xciij. di. legim⁹ ĩ.ſi. ꝯtra huic ſignatur.xxi diſt.q̃uis.⁊.xxij. di.oẽs.vbi dr̃ ꝙ romana eccľa hꝫ pmatũ a dño ⁊ ñ

regulariter cõgregata: cano/ nice ⁊ iuſte indiceꝫ. ℭ Ma iores vo ⁊ difficiliores queſti ones ut ſãcta ſynodus ſtatuit ⁊ beata cõſuetudo exigit: ad ſedē ſemp referāꝫ apoſtolicã

Item ſymmachus papa.

Prouĩcialia ꝯcilia ſine roma ni pon. pſentia pōdē carebũt.

COncilia ſacerdotũ eccľa/ ſticis legibus quotannis decreta ꝑ ꝓuincias: q2 pñtiaꝫ pape ñ hñt: ualitudinē ꝑdide rũt. legitis inſaniſſimi aliqñ in illis ꝓuincijs maioribus pter aplĩci apicis ſanctionē aliqd ꝯſtitutũ ⁊ ñ de maiorib⁹ ñego cijs ad ꝯſultatõnē ſiqd occur rerit pfate ſedis arbitrio fuiſ ſe reſeruatũ. ℭ Hinc etiam cum ancťas theoderici regis ex diuerſis ꝓuinciis ad urbē romanã ſacerdotes ꝯuenire pcepiſſet: ut ſãctum ꝯciliũ iu/ dicaret: ꝺ his q̃ venerabili pa pe ſymmacho pſuli aplĩce ſe. ab aduerſariis ipſius dicebā tur impigi: ligurie ⁊ emilie epĩ ſeu uenetiaꝝ ſuggeſſerꝫ ipm ꝗ dicebaꝫ ĩpetitus debē ſyno dũ ꝯuocare: ſciētes ꝙ ei⁹ ſe/ di primũ petri aplĩ meritũ: de inde ſecuta iuſſione dñi ꝯcili/ orũ venerādoꝝ auctoritas ſin gularem in eccleſiis tradidit ptãtem: nec ãtedicte ſedis an tiſtitē minoꝝ ſubiacuiſſe iudi cio. Ad hoc ſereniſſimus rex deo ĩſpirāte rñdit: ſynodalis eē arbitrii in tãto negocio ſe/ quēda pſcribere: nec aliquid ad ſe pter reuerētiã de eccľa ſticis negociis ptinē: ꝯmittēs etiã ptãti pontificũ ut ſiue ꝓ poſitũ vellēt audire negociũ ſiue nollēt: qꝺ magis putarēt utile: deliberarēt: dũmõ vene rãdi ꝓuiſione cõcilii pax in ci uitate romana dareꝫ. epĩ vero in ſynodo reſidētes congre/

gata auctoritate eiuſdē ſym/ machi dixerunt. ℭ Symma/ chus papa ſedis apoſtolice p ſul ab huiuſmodi oppoſitioni bus impetitus q̃tũ ad hoĩes reſpicit: ſit immunis et liber: cuius cãm totã dei iudicio re ſeruam⁹. ℭ De clericis vo memorati pape ꝗ ab epõ ſuo ante tempus contra regulas diſceſſerunt ⁊ ſciſma fecerũt ⁊ hoc fieri decreuimus ut illi ſatiſfaciētes epiſcopo ſuo mi ſericordiã conſequãtur: ⁊ offi ciis eccľaſticis ſe gaudeāt re ſtitui. ℭ Laurentius ecclie mediolanēſis epiſcopus huic ſtatuto nr̃o in quo totã cauſã dei iudicio cõmiſimus ſubſcri pſit. ℭ Petrus eccľe rauen natis eps ſub eiſdem uerbis ſubſcripſit et poſt eum.lxxv. epiſcopi. Illud de clericis ꝓ pace in urbe reformanda miſericordiꝫ ⁊ diſpēſatie factũ dinoſcitur. Hoc quoqꝫ notã/ dum ꝙ in hoc cõcilio ⁊ in alia ſynodo ſymmachi pape ante rauēnatem epiſcopũ mediola neñ. epiſcopus ſubſcripſiſſe ⁊ reſpõdiſſe legitur: ex quo et ſedis prerogatiuã ante eum habere colligiꝫ. Ait eni gre. ſiageio epõ auguſtudineñ.

EPiſcopos ſm ordinatiõis ſue tempus ſiue ad conſe dendũ in concilio ſiue ad ſub ſcribendũ uel in qualibet alia re ſua attēdere loca decreui mus: ⁊ ſuorum ſibi preroga/ tiuã ordinũ vēdicare. Ex tps ordinatiõis ñ ad ecclãs ſꝫ ad pſonas referꝫ: ſicut ex cõ/ ſuetudine cardinaliũ ſancte romane ecclie ⁊ epõꝝ vniuſ/ cuiuſqꝫ ꝓuĩcie euidenter ap. paret.

EPiſcoporũ igiꝫ ꝯcilia ut ex pmiſſis apparet ſũt inualida ad diffiniēdũ ad

cũ iꝫ ĩ pte deciſa.ubi dr̃ rex ꝯferre decanatũ: ſꝫ hoc forte ex ꝯſuetudine ⁊ ex priuilegio .xvi.q.i. hinc etiam.

r ℭ Immunis .ĩ.ij.q.vij §.itē cũ balaã in ſi.ꝯ ibi dr̃ ꝙ ſimoniac⁹ p⁹ reſti tutõeꝫ rñdē teneꝫ accu ſatorib⁹.ſed dic ꝙ pmo fuit accuſat⁹ ꝺ hereſi: ſꝫ cũ apparēt calũnia ac/ cuſantis: poſtea fuit ab ſolut⁹: ut hic diciꝫ.

ſ ℭ Ante tēp⁹. qꝺ fieri ñ debuit: ut.viij.q.iiij.nõ ne.§.illud. t ℭ Syno do.ut.xcvi.di.bene.

u EPos.ſue tps.gnã/ le ē ꝙ ꝗ p⁹ digni/ tatē ceperũt pferēdi ſũt alijs: ut.lxxiiij.di epõꝝ ⁊.lxxv.di.c.vlti. ⁊ eꝫ de ma.⁊ obe.c.i. qm̃ ille g̃ dus cetos añcedit: quē labor ꝓlixior ⁊ ſtipēdia lõgiora fecerunt ante ire: ut.C. de offi. magi. offi.l. nemo.niſi ſi aliqs recipit dignitatē a pnci pe.ille.n. pponiꝫ alijs: ut eꝫ ꝺ ma.⁊ obe.ꝑ tuaſ ⁊.ff.ꝺ albo.ſcri.l.ij.⁊ niſi ſint loco metropol. ꝫ ali cui⁹ maioris dignitatis ꝗ lꝫ ſint poſteri⁹ ordiati tñ pponũꝫ alijs: ut hicĩ palea placuit.

a EPiſcopoꝝ. h in titulaꝫ.xviij.di. In ꝓrima diſt. mgr̃ oñdit ꝙ ꝓuĩcialia ꝯcilia nihil gnãliꝫ pñt ꝯ ſtituē.iõ ꝯſequēꝫ oñdit ad qd ſint vtilia. Addit etiã quotiēs ĩ anno ⁊ q⁹ tpe anni ⁊ c⁹ aucťe ſint celebrãda: ⁊ ꝙ metro/ pol.nihil dꝫ exigere ab epĩs ꝯuenietib⁹ ad ꝯci/ liũ. Addit de pena epĩ ꝗ vocat⁹ ad ſynodũ nõ ve nit. In ſine dicit ꝙ ĩfra

Di.xviij.

vi.mēſes dꝫ epĩs iudica re ſuis ſubditis ea q̃ in ꝯcilio acta ſunt.

constituendum: nō autem ad corrigēdum. Sūt enim necessaria epoꝝ concilia ad correctionem ɿ ad exhortationem que ɿ si nō habent vim constituendi: habent tū auctoritatem imponēdi ɿ dicēdi quod alias statutū est ɿ qꝺ generaliter seu spāliter obseruari p̄ceptum est. Ex gabilonensi concilio. c. vi: Palea

Placuit ut conseruato metropol. primatu ceteri epi ꝭm sue ordinationis tēpus alius alij deferat locum. Unde leo papa anastasio thessalonicēsi epo. Bini ꝯuētus p singulos ānos ab epis celebrēt.

De ꝯciliis autē epalibus ñ aliud indicim⁹: ꝗ̃ sācti patres salubrit ordinauerūt: ut s. bini ꝯuētus p ānos singlos hēant: in qbus de oibus q̄relis q̄ inter diuersos eccle ordines nasci assolēt iudicet: ac si forte inter ipsos q p̄sunt de maiorib⁹ peccatis qꝺ absit nascitur cā: q ꝓuinciali examine nequeat diffiniri: frnitatē tuā de toti⁹ negocii q̄litate metropolitan⁹ curabit instruere: ut si corā positis ptibus nec tuo fuerit res sopita iudicio: ad nr̄am cognitionē quicqd illꝺ ē trāsferatur. Idem ex niceno concilio. Quo tpe concilia epoꝝ sunt celebranda

Habeatur semel ꝯciliū añ dies quadragesime: ut oibus si que sūt simultatib⁹ amputatis mūdū ieiuniū ɿ solēne deo possit offerri. secūduz vero agat circa tēpus antūni. Itē ex antiocheno ꝯcilio. Ad moꝝ correctionē ɿ ꝯtrouersiarum dissolutionē bis in anno epale concilium fiat.

Propter ecclasticas causas ɿ que existunt controuersias dissoluendas suffice/re nobis visum est bis in āno per singulas ꝓuincias episcoporum conciliū fieri. Semel quidem post tertiam hebdomadam pascalis solennitatis: ita ut in quarta hebdomada que sequitur ɿ in medio temporis inter pasca et pēthecosten concilium cōpleatur. admoneant autem cōprouinciales hi qui in amplioribus ciuitatibus id est metropolitanis degunt. ¶ Secundum vero conciliū idibus octobris habeatur. q dies apud grecos hyberperiti mensis decimus inuenitur. ¶ In ipsis autem concilijs ɿ p̄sbyteros ɿ diaconos presentes esse oportet: ɿ omnes quotquot se lesos existimant ɿ synodicam expectare sententiā. nec liceat aliquibus apud semetipos concilia sine metropolitanoꝝ ɿ episcopoꝝ conscientia ɿ cōsensu facere: quibus et de omnibus causis constat esse permissuz iudiciū. Item ex ꝯci. laodi. Semetipos accusant: q uocati ad synodū venire ꝯtemnūt

Non oportꝫ uocatos epos ad synodū ꝯtēpnere venire: sꝫ adire debē ɿ aut docere aut doceri q̄ sūt ad eccle ceteroruq̄ꝫ correctionē utilia. q si contēpserint seipos videntur accusare: nisi forte ire ñ possint. Itē ex ꝯci. chalcedoñ. Corripiātur epi: q ad ꝯcilium vocati venire recusant.

b ¶ Constitucēdū. Istud nō est verū q2 epi bñ possunt ꝯdere canones epales ɿ archiep̄s ꝓuinciales: q2 quilibet ppl's et q̄libet eccl'a sibi pōt aliqꝺ ius statuē: ut. s̄. di. i. ius ciuile. ɿ viij. di. q̄ꝯ. ɿ. xi. di. catholica. ɿ. xiij. di. illa. ɿ ꝺ cō. di. iij. c. i ɿ ex̃ ꝺ fer. ꝯquest⁹. sꝫ de maiorib⁹ negocijs non p̄nt aliqd statuere: ut h ɿ. xij. di. p̄ceptis.

c ¶ De cōcilijs bini. h° corrigit. j. e. qm̄. ɿ ex̃ de accusa. sicut olim

d ¶ De oib⁹. ad eos spectantibus.

e ¶ Ordines. i. laicos vl' clericos. loqt' primati l' patriarche.

f ¶ Metropolitan⁹. nō q i magnis negocijs sēper ꝯsulet archiep̄s suū primatem: ut hic: ɿ. lxv. di. de p̄sona. ɿ. vi. q. iiij. si inter ep̄os. Itē hēs h q p̄mas nō debet interesse ꝯcilio metropol. et xcij. di. c. penult. ɿ. xi. q. i. si cleric⁹ aduersus.

g ¶ Instruere. ergo iudex a quo appellat: pōt instruere iudicē ad quē appellat. ɿ ei⁹ cām q̄re nō recipit ei⁹ ap. ɿ ex ēplū sibi reddē dꝫ: ut. ff. de ap. recipi. sciendum nō tū tāq̄ꝫ testis: ut. ij. q. vi. statuendū.

h ¶ Habeat. dies quadragesime. In se. c. dr̄ q post tertiā hebdomadā pasce: sed iste canō p̄iudicat illi: q2 iste canō est niceni ꝯcilij. vl' loqt' ꝭm diuersas cōsuetudines. xvi. di. c. sexta sy. prima.

i ¶ Simltatib⁹. simltas ē odiū p̄uatū. lxv. di. c. i

k ¶ Circa tp̄s. idib⁹ octobris: ut. j. c. se.

l ¶ Propt. admoneant i. ꝯuocēt: vl' ꝓprie ɿ sic ē ar. q mora pt purgari lꝫ cert⁹ dies sit apposit⁹. al' q̄re admonerēt sic. j. c. di. qm̄ ɿ ex̃ de ꝯcel. prebē. ɿ ec. nō va. q2 diuersitatem. ɿ. ff. ꝺ pic. ɿ cō. rei vē. l. i. §. lꝫ aūt. ar. ꝯ. ex̃ ꝺ elec. cū i cūctis. ar. ꝯ vij. q. i. p̄ntiū. ɿ. xx. q. ij. puella. ɿ. C. de ꝯhē. sti. magna. ɿ ex̃ de dolo ɿ ꝯtu. cū dilecti. So. ubi dies p̄figit a canone mora pōt purgari: sec⁹ si ab hoie p̄figit dies. ar. ff. de ar. si cuz dies. §. ult. ɿ. l. cellus. io. Sed hoc nō est uerū: ut ex̃ ꝺ sup. neg. p̄la. lꝫ. vbi dici vr̄ q mora purgari non possit. sꝫ certe noua decre. dicit q in solutōe p̄ēsionis mora intra breue tp̄s possit purgari: ut ex̃ de locato. c. ul ti. sed illa loquit' in alio casu q̄ꝫ decre. lꝫ. vel dic q illa cōrigit decre. licet. b.

m ¶ Idib⁹. h° falsū vr̄: q2 id⁹ semp ē i. xiij. die vl'. xv. ꝭm q none precedūt. si. n. mensis hꝫ. iiij. nonas sunt idus in. xiij. die. si vero sex nonas sūt i. xv. die. ɿ ita idus nūq̄ꝫ sunt in x. die. verum est apud nos. sed apud grecos bñ ē in. x. die. dicunt quidā q idus q̄n q̄ꝫ dr̄ large: ut hic s. totū illud tēpus et q°. post nonas stati incipiūt cōputari: ut cuꝫ dr̄ viij. id⁹. vi. id⁹. et sic deinceps. nā i pri. mēsis dr̄ kl'e deinde. iiij. vl'. vi. nonas. deīde terminatis nonis dr̄ viij. id⁹. q̄re ergo dr̄ q sit decimus sed dicas q h uocat hoc noie id⁹ quēlibet diē q est int' illos dies qui dicūt' id⁹: nō ultimū diē illoꝝ q ꝓprie ɿ absolute dr̄ id⁹. alia expositō q̄ fit h nō valet.

n ¶ Hyberperiti mēsis. i. octobris

o ¶ Et oēs ɿ ꝓ id est. al' si oēs ꝺbēt ꝯueniri ꝺ ꝓuicia: q̄re ep̄s referarꝫ eis oia ea q̄ fierēt i synodo: ut. j. c. ꝺcernimus.

p ¶ Cōcilia ꝓuincialia: q2 qlibet ep̄s irreq̄sito metropolitano pōt facere cōcilia ep̄alia: ut. xxxviij. di. qm̄.

q ¶ Causis. q̄ ad statū ꝓuincie spectāt.

r ¶ Non oꝫ doceri. lꝫ. n. ñ dēāt idigē doctrīa: ut. i. q vij. ꝯuenietib⁹ tū dicē debēt. xxiiij. q. iij. si hēs

s ¶ Accusat. i. debēt excōicari: ut. ij. q. vi. q̄sq̄s ꝓbat⁹

a P Eruenit.q multe.ar.q p sequētia intelligūt et ꝑsumūtur ꝓcedētia:nā siqs ab hereticis p vio lentiā tract⁹ fuerit.⁊ p mensem steterit cū eis:ꝑsu mitur nō tractus:ut.i.q.i.ꝯstat.Itē ar.ꝯ ꝑlatos ex obtinet si est potioris auctis:ut.l.di.dño sancto in fi.io.ve rū est qd in rescriptis ꝯtinet:sed oīum scōꝝ hr̄e memoriaȝ poti⁹ ē diuinitatis q̄ hū anitatis.C.d veteri iure enu.l.ij.§. siqs.nec ꝑsumit papa ex cta scia īdulgē p sm rescriptū p⁹ primū sup eodē:sed pre

P Eruenit ad nr̄as aures: q in ꝓuincijs ꝯstituta epi scopoꝝ concilia minime cele brentur.hoc ex eo ꝓbatur q multe que correctione opus habēt ecclastice res negligā tur.Statuit hec ergo sancta synodus sm regulas pr̄m bis in anno in vnū ꝯuenire p sin gulas ꝓuincias epos:ubi sin gula q̄ emerserint corrigātur Qui vo noluerit ꝯuenire epi cōstituti in suis ciuitatibus: ⁊ hoc maxime cū sui corpis sa nitate sint ꝯsistentes: cū etiaȝ ab omnibus alijs urgentibus necessitatibus ⁊ inexcusabili bus negocijs sint liberi : lice re eos fraterne charitatis cō monitionibus corripi. I tem ex concil.vij.synodi.

Canonicis subiaceat penis metropolitanus qui saltim se mel in anno celebrare conci lium negligit

Q Voniāquidē regula est: que dicit bis in anno p sin gulas ꝓuincias oportere fie ri p cōuentū epoꝝ regulares inqsitiones ꝓpter fatigatiōes ⁊ ut opportune habeatur ad iter agendum hi q cōgregādi sunt: diffinierunt sexte synodi sancti pr̄es omni excusatione remota oibus modis semel in anno fieri ⁊ deprauata corri gi. Nunc ergo canonem ⁊ nos renouam⁹: ⁊ si quisq̄ pri ceps inuētus fuerit hoc ꝓhi bere: cōione priuet. Siqs ue ro metropolitan⁹ hoc negle xerit agere absq̄ necessitate uel vi seu aliquo rōnabili oc casione: canonicis penis sub iaceat. dū aūt synodus agitur sup canonicis ⁊ euangelicis negocijs: oportet cōgregatos epos in meditatione et solici tudine fieri custodiendoꝝ di uinoꝝ ⁊ viuificandoꝝ dn̄i mā dātoꝝ. Porro non habet metropolitanus licentiam ex his q̄ defert eps secū siue iu mentū siue aliquā spēm expe tendi. q si hoc egisse ꝯuictus fuerit: soluat quadruplum.

I tem leo.iiij.

Non cogantur presbri ad sa cra cōcilia eulogias deferre.

D E eulogijs ad sacra ꝯci lia deferēdis nihil inueni mus a maioribus terminatū: sȝ sicut vnicuiq̄ presbr̄o pla cuerit. nā si ꝯstitutū fuerit ali qd illo tpe bn̄dictiōis afferre forsitā minus libēter ad syno dū occurrerēt: ⁊ magis vēire obtrectabūt. q̄ n̄ sunt ut arbi troꝝ rōnabiliter requirende: nec ultro delate respuende.

viciis subditoꝝ ⁊ ꝯ mgr̄os ex vi tijs discipuloꝝ: ut.xxviij.di. pri usq̄.⁊.xxix.q.ij. q ait.liij.di.legē xij.q.ij.quattuor xliiij. di. multis. xxiiij.q.i. cū per bellicam.⁊.C.de adult.hi qui.

b Necessitatib⁹ que necessitas ex cuset.hēs de cō. di.iiij.hi q.Item siqs ꝓpter tēpe statē uel flumē vl̕ q: vocatus ē ad testimoniū vl̕ ad dignitatē. ul̕ si in cipit abeē cā rei publice:vel si do mestico funere i pedit:vel si mai⁹ negociū ipm tra hit excusat:ut.ff. si qs cau.l.i.§.i.⁊ ij.⁊.l.iiij.⁊.ff.ex q b⁹ cau. maiores itē hi. vl̕ si ad ma ius tribunal vo cat⁹ est:ut.ff.d re iudi.ꝯ pupillum §. his q eodē. itē timor hostiū ex d ap.ex pte.

c Q Voniāqui dem regu la.Illud nō.q cū hec synod⁹ velit corrigē antiquaȝ ꝯstitutōem:facit mētōeȝ de ipa.⁊ sic est h ar. q vna ꝯstitutio nō reuocet per aliā:nisi faciat mētōeȝ illi⁹ sic ē in rescriptis:q: alit nō videt papa ex certa scia ꝯriū ꝯstituere.sed hoc nō dico verū:⁊ lȝ ī rescriptis ⁊ priuilegijs requirat:q fiat mētio prioꝝ ad hoc ut priora reuocētur:nō tn̄ est ita in ꝯstitutōibus.⁊ hoc iō q: ꝯstitutio ꝓcedit ex libero motu dn̄i pape ⁊ q̄ oīa iura hēt in scrinio sui pectoris:ut.C.d testa. om niū.Itē ⁊ ē ar.ad hoc ex de cog.spi.c.i.sic in testa mētis nō requirit q fiat mētio prioris q: testm̄ pro lege seruat.xiij.q.ij.c.ult.nisi in duob⁹ casibus ut si sit testm̄ factū int liberos:ut.C. de testamētis.auc. hoc int liberos.⁊ nisi ipse testator legē sibi testandi dix rit:cū dixerit:si fecero aliud testm̄ nō valeat:q: tūc faciēdo sm oportet:q faciat mētōem de primo ut.ff.de lega.iiij.siqs in prin. In ꝯcilijs aūt antiq⁹

sumit q hoc faciat īme mor doris:ex de offi.de le.ex pte .i.ipm.n. fallit obliuio.xxiij. di.pterea sed ut tangit in glo.ioā. ipse hȝ l̕ ꝑsumit hr̄e oīa iura in scrinio pectoris sui.in legib⁹ ⁊ ꝯstitutōi b⁹ ꝯtinēt iura ⁊ posteri or tollit poreȝ lȝ nō faci at mentōem de ipsa.ff. d le.nō est nouū. In te stamētis aūt alia est rō ne libertas supmi iudi cij infringat:.qd esse nō dȝ.ff.ꝓ socio:cū duob⁹ §.idē rn̄dit.q: nihil ē qd magis hōib⁹ debeatur q̄ q supme volūtatis li ber sit stilus: ⁊ liberum qd iterū nō redit arbi triū.C.de sa.sanc. ec.l.i in fi. Sed in duob⁹ casi b⁹ supra nōtis in glo.io. est spāle.bar.

d Excusatōe. friuola. nā rōnabiles exceptōes semper admittūt: ut ex de offi.dele.ex pte.

e Cōione.nō.pncipes posse excōicari: qd vex ē etiā a sacerdotib⁹: ut ī.xcvi.di.duo sunt.xi.q iij.si aūt nobis.⁊.C. ubi de cri.agi oportet.auc. qua in prouincia.

f Uel vi. vr̄ ergo q si aliqs p vim detineatur ab aliquo ⁊ aliqd interi sit ꝯ ipm : q retractari possit illud: Idē ē si p dolū alteri⁹ nō veniat: ut ex d ī inte. resti.ex lr̄is.lȝ ꝯriū legit.ff.siqs caut.l.ij.§.ult.⁊.ff.de eo p quē factū erit.l.ult.ubi dr̄ q si p dolū aut p viȝ alic⁹ aliqs nō venerit ad iudiciū nō reuocat id qd fcm̄ ē. lȝ dat actio ꝯ ipm īpediētē.lȝ dic qd nō reuocat ipo iure lȝ p ī inte.re.vl̕ ī eo casu reuocat:qn̄ detēto n̄ ē soluēdo:ex de re. spo. olim.

g Quadruplū.ar.q clici pnt pecunialit puniri ⁊ punire ⁊.xxiij.di.q̄q̄ ī fi.⁊.xvij.q.iiij.diffinuit.⁊.e.siqs deinceps ⁊.xxiij.q.v.d ligurib⁹.ar.ꝯ ex de penis lȝ.lȝ dic q ubi pēa spūalis ē ī iure statuta:nō dȝ infligi pecuniaria:al̕ secus.ex ut lit n̄ ꝯt.qm̄ ī fi. Iō āt punit ī q̄druplū: q: crimē ꝯcussiōis ꝯmisit: qd punit pēa q̄drupli.i.q.i.qdā.⁊.q.vij.sācim⁹ ī fi. ⁊ tā laic⁹ q̄ clic⁹ punit pena ꝯcussiōis:ut.xxiij.q.i.militar h signat ꝯriū.xij.q.ij.fraternitas.vbi dr̄ q ecclia nō dȝ suū cū augmēto recipe.sed dic q h non recipit nōie eccle sed ꝓprio nōie.xvi.q.vi.si epm.

b Ne eulogiis. eulogie dicũtur munera que deferũt lẽ p iti suis plãis.

i ℂ Mīnꝰ. ar. ꝙ mgr̄i nõ petẽt collectã a scholaribꝰ ut libẽnius veniãt ad scholas. sic. i. q. i. baptizandis. c. placuit: ut vnusq̄sq̄. i. q. i. vẽdẽtes.

k ℂ Respuẽnde. ar. ꝙ q̄dam licite possumꝰ recipere: q̄ tñ petere ꝓhibemur: ut. i. q. ii. placuit. c. q. q̄pio. xiij. q. ij. q̄sta.

l Episcopꝰ. legatuz. ar., ꝙ licet citatus ad iudiciũ venire ñ possit: nihilominꝰ tenetur mittere ꝓcuratorẽ. v. q iij. si egrotans. ⁊ ex̄ de ap. ꝯstitutꝰ. ar. ꝯ ex̄ de ꝓcur. q̄relã. de hac mã q̄ras. v. q. iij. si egrotãs sed illud. caplm querelam loq̄tur in ardua cã.

m Placuit. neq̄ egritudiẽ graui: ut. j. e. siq̄s epoꝝ. nõ. n. excusat leuis febricula vl' vetus quartana: ut. ff. de edil. edic. l. i. §. sꝫ sciẽdũ

n ℂ Litteratorie. ul' etiã ꝑ certũ nũciuz cui credi possit: ut. xciij. di. nobilissimus. ex̄ de offi. del. prudẽtiã: ex̄ de rescrip. ex pte. ⁊. c. sciscitatꝰ.

o ℂ R õem. Nota nõ sufficit dicẽ se nõ posse venire: nisi rõem impedimẽti assignet. sic ex̄ de off. ⁊ po. iudi. del. prudẽtiã: ⁊ de rescrip. sciscitatus. ⁊ illã cãz ꝓbabit ut. iiij. q. v. q̄sq̄s in fi. ⁊ ꝑ vnũ testẽ eam põt ꝓbar̄ ut ex̄ de ꝓcur. ex insinuatõe. lꝫ sit ar ꝯ ex̄ de in inte. resti. ex lr̄is. io. Sꝫ certe credo hꝰ eẽ spãle ut vni testi. credat̄ cum suo iuramẽto. io.

p ℂ Cõione. Videt̄ ꝙ aliq̄s põt esse excõicatus in vna ecclĩa ⁊ nõ ĩ altera: ut s̄ ⁊ lviij. di. siquis de alteriꝰ: ⁊ sic ẽ ꝯ. iiij. q v. q̄sq̄s. sed dic ꝙ iste nõ est excõicatꝰ sed cũ alijs epis nõ cõicabit: q2 nõ veniet ad negocia ipoꝝ uel ad ꝯsecrandũ epum cũ alijs.

q Episcopꝰ. abbatẽ. Hoc intelligi põt de abbatibus cistercieñ. ordi. ut ex̄ de sta. mo. c. i. nisi ꝓ crimĩe enormi. xi. q. iij. priuilegiũ. ar. ex̄ de priuil'. tuaꝝ. sꝫ alij abbates debẽt venire ad cõciliũ: ut. xviij. q. ij. abbates. ⁊. j. c. decernimus. ⁊ hãc paleã habes. xvij. q. ij. §. ult.

Item ex conci. cartha. iiij.

Sine graui necessitate epus ad synodum ire nõ tardet.

Episcopus ad synodũ ire non tardet: si nõ satis graui necessitate inhibeat̄. sic tñ ut in ꝑsona sua legatũ mo iat suscepturus salua fidei veritate quicquid synodus statuerit. Itẽ ex ꝯci. cartha. v.

Excusatorias litteras dirigant qui grauati ad synodũ ire non possunt.

Placuit ut quotienscunq̄ congregandũ est conciliũ epi qui neq̄ etate neq̄ egritudine neq̄ alia grauiori necessitate impediũtur: competenter occurrãt. ꝙ si non poterint occurrẽ: excusationes suas litteratorie conscribant nisi aũt rationẽ impedimenti sui apud primatẽ suũ reddiderint: eccl'e sue cõione debent esse contenti. Item ex concilio turo. c. ij. Palea

Episcopus non debet abbatẽ cogere ad synodum ire: nisi aliqua rõnabilis causa existat. Item ex concilio arelateñ.

A cõmunione sit alienus: qui synodo adesse contempserit.

Si quis aũt synodo adesse neglexerit: uel cetuꝫ frm anteq̄ conciliũ dissoluat̄ crediderit esse deserendũ: alienũ se a frm cõione agnoscat. nec eũ recipi liceat: nisi in sequenti synodo fuerit absolutus. Itẽ ex cõci. ij. agathẽ.

Usq̄ ad primam synodum a cõmunione abstineat: q a metropolitano uocatꝰ absq̄ graui necessitate in synodo adesse neglexerit.

Si eps metropol'. ad comprouinciales epos eplãs direxerit: i qbꝰ eos aut ad ordinationẽ sũmi põtificis aut ad synodũ inuitet: postpositis oibus excepta graui infirmitate corpis ac p̄ceptione regia ad cõstitutam diẽ adesse non differant. q̄ si defuerint sicut prisca canonũ auctoritas p̄cepit: usq̄ ad ꝓximã synodum a charitate frm ⁊ ecclesie priuentur cõione. Item ex cõcilio turoneñ.

Cõmunione priuetur eps qui a metropol'. uocatus ad synodum venire contemnit.

Si quis epoꝝ cõmonitus a metropol'. ad synodũ nulla graui necessitate intercedante corpali venire cõtempserit: sicut statuta patruꝫ sanxerunt usq̄ ad futuꝝ conciliũ cunctoꝝ epoꝝ charitas communione priuetur. Item ex concilio martini pape.

Presbyteri ⁊ diaconi ⁊ cũcti qui se lesos existimãt ad metropol'. synodum conueniãt.

Propter eccl'asticas causas ⁊ altercationũ solutiones bñ placuit ꝑ singulas ꝓuincias bis in anno conciliuz fieri: ꝯuocãte metropol'. epo oẽs ꝓuinciales epos ita ut ad conciliuz ueniant oẽs presbr̄i ⁊ diaconi uel hi q se lesos existimãt: ut in cõcilio cause examinate ad iustũ iudiciũ pducantur. ⁊ siqui manifeste epi

a Si q̄s aũt: anteq̄. sic. j. de cõ. di. i. omnis. ⁊. xi. q iij. certum.

b ℂ Nisi in se. sic ergo qñq̄ differt̄ absolutio: ut maiori rubori ei fit absolui cõrã multitudine. sił' in sacrilegio differtur ut diutius ꝯfundat̄ xvij. q. iiij. si quis suadẽte. sic differtur absolutio illiꝰ q multũ deliquit ut. xi. q. iij. qui iubente. vñ lꝫ ante voluerit absolui nõ audit̄. al' regulariẽ nõ dꝫ differri: ut ex̄ de app. q̄ fronte.

c Si eps. põtificis. i. epi: ut. ij. q. vij. c. accusatio. uel audire de eis q̄ ordinauerit sũmus pontifex.

d ℂ Regia. lꝫ eps suo metropol'. iã q̄ maiori tenet̄ obedire: ut. s̄. di. viij. q̄ ꝯ moreꝫ: tñ hic defert̄ regie dignitati: ut. xij. q. ij. de rebꝰ. lxiij di. salonitane. Itẽ in hac synodali citatõe vnica citatio sufficit: ut hic ⁊ sił'. j. iiij. q. v. q̄squis. sed in iudiciali, trina req̄rit̄ ut. xxiiij. q. iij. de illicita.

e ℂ Regia. xxiiij. q. vlti. si vobis et c. siq̄s eps ꝯ. sꝫ h loquit̄ de his cui hñt feudũ: ibi nõ imo ⁊ q̄libet deberet venir̄ si vocaretur ꝓpt̄ negociũ regni. ul' illud intelligit̄ cũ eps relicto ecclesiastico iudicio pgit ad ĩpatorẽ petẽs ibi iusticiam qd̄ nullus clericus debꝫ facere. xi. q. i. placuit.

f Si quis epoꝝ nihil notatur.

g Propt̄ ecclĩasticas cãs. martinꝰ q fuit solicitꝰ ꝓ re publica r̄nouauit cãones. vñ dr̄. renouator canonum.

h ℂ Vel hi. q. d. uel omnes veniant uel saltẽ hi q sũt

lesi.nō.n.omnes tenent venire:ut.j.e.c.pr.
i Cōto episcoporum.ioannes.
k Sententiam absolutōis.
l Cōcilia.puinc alia.s.cū alijs epis.sed epale pōt
ut.xxxviij.dist.c.i
qñ.xij.q.ij.c.pla
cuit
m Decernim⁹
ut dum id
est postq̄.
n Abbates.Im
mō abbates non
uocabit ad syno
dū:ut.s.e.in illa
palea eps.
o Excōicatōis.
i.suspētōis ab offi
cio duorum mēsiū
sic.xxxvi.di.tāta
z.v.q.iij.āno i fi.
p De eplis.
s.in pri.
di.tracta
uit d auctoritate
canonū h agit de
auctē decretaliū
z ōndit h q eius
dē sit auctis dcre
tales z canones.
Sciēdū itaq q q̄
dā decretalis epi
stola ē gnālis que
dā spālis. gnālis
ē q ad oēs dirigi
tur:ut.ij.q.v.om
nib⁹.spalis est q̄
spālit ad aliquos
mittit:ut.xxxv.q.
iij.qd scripsi.vij.
q.i.petisti.siue sit
gnālis siue sit spā
lis dūmō aliquid
diffiniat p eā pro
iure generali ha
bēda est:ut.xvi.q
iij.lz.ex de sen.et
re iudi.in causis
nisi sit tradita ex
Di.xix.
tpe ex loco z cā:
ut.xxix.di.scien
dū.lz si dubiū ē
an sit decreta.re

uel psbyteri aut diacones in-
uenti fuerint in offensa:sm ra
tione excōicētur:q̄diu de cōi
consensu de his placuerit da
re sententiam. Nulli autē
epo liceat ppria apud semet
ipm concilia facere: pter eos
qbus metropoles sunt credi-
te. Ex concilio bilonensi
Palea
Annis singulis epus in sua
diocesi synodū faciat de suis
clericis necnō abbatibus: et
discutiat alteros clicos z mo-
nachos Singuli vero eporū
suis ecclijs notificare stude-
antque in concilijs statuūtur
Unde in toletano concilio
Que in concilijs statuunt:sin
guli eporum suis ecclesijs noti-
ficent.

Decernim⁹ ut dū in quali-
bet puincia conciliū agi-
tāt: vnusqsq eporum āmonitio-
nibus suis infra sex mensium
spacia oēs abbates presbros
diacones atq cleritos seu ēt
oēm conuentū ciuitatis ipius
ubi pesse dignoscit: necñ z cū
ctam dioces sue plebē aggre
gare nequaq̄ imoret: qtenus
corā eis plenissime oīa rese
ret que eodē anno in cōcilio
acta sunt uel diffinita,esse no-
scunt. q si quispiā hec puipē-
denda crediderit: snia excōi-
catiōis duorum mēsiū curriculo
psistat usqquaq mulctatus.
De eplis uo decretali-
bus querit: an vim au-
ctoritatis obtineāt: cū
in corpe canonū ñ inueniant.
Ide3 his ita scribit nicolaus
papa archiepis z epis p gal-
liā cōstitutis. Decretales
eple vim auctitatis habeant.
Si romanorum pontificū de
creto ceterorum opuscula
tractatorum approbāt ul repro
bāt: ita ut qd vere sedes apli
ca pbauit hodie teneat acce

ptū: z qd illa repulit hacten⁹
inefficax hēat: q̄to poti⁹ ea q̄
ipa p catholica fide p sanis
dogmatib⁹ p varijs z mltifa
rijs eccle nccitatib⁹ z fideliū
moribus diuerso tpe scripsit:
oī honore debent pferri: z ab
oibus prsus in qbuslibet ne-
cessitatib⁹ uel opportūitatib⁹
discretiōe uel dispēsatiōe ma
gistra reuerent assumi: q̄q̄ q
dā vrm scripserint: haud illa
decretalia pscorum pōtificū in
toto canonū codicis corpe eē
descripta: z ideo int canones
ñ assumēda: cū z ipi ubi sue in
tētioni hec suffragari cōspici
unt in oib⁹ illis indrnter utāt:
z solū nūc ad diminutionē se-
dis aplice ptātis z ad suorum
augmētū puilegiorum min⁹ acce
pta eē phibeāt. Item.
Si iō nō eē decretales eplas
priscorum pōtificū rōnorum admit
tendas dicūt: qr in codice ca-
nonū ñ hñt ascripte: ergo nec
sancti greg. nec ulli⁹ alteri⁹ q
añ ipm fuit uel p⁹ ipm ē aliqd
institutū ul rescriptū recipien
dū: eo q in codice canonū nō
hēat ascriptū. ergo doctrina3
eorum z sāctiōes q̄ ab oī lingua
uenerant: qri codice canonū
ñ hñt ascripte: d codicib⁹ suis
abradāt: ut qd uel mēbranas
occupāt postq̄ ñ hñtur acce-
pte. Sz q̄re multū imoremur:
cū nec ipsas diuias scriptas
ve. z no. testamēti iā recipie-
m⁹: si istos dixerin⁹ eē audiē-
dos: eteni neutrum horum in codi
ce canonū ecclasticorum hētur
insertū. Sz rñsuri sūt isti q ad
resistēdū poti⁹ q̄ ad obedien
dū pati sūt: dicētes q iter ca
nones inueniat capitulū sācti
pape innoceñ. cui⁹ auctē do-
ceatur a nobis utrunq testa-
mentum esse recipiendū: q̄q̄
in ipis paternis canonib⁹ nul
lū eorum ex toto cōtineat isertū

currēdū est ad registrū:ut.s.di.ix.ut veterū. psumit tamē
q sit decretalis si repit int alias decretales ad instar illius
q repit int alias moniales q̄ presumitur ex hoc monialis.
ar.xx.q.i.quē pgenitores.vel si plures eam tenēt tenēda
est:ut.xvi.di.isidor⁹.di
stingue put dr ex de fi
de instru.pastoralis.
q Si romanorum.repro
bat.ar.q id quod
papa approbat l repro
bat: z nos approbar vl
reprobare debem⁹: ut
xxiiij.q.i.hec est fides.z
xxxv.q.ix.veniā.
r Quāto.Satis.n.ab
surdū est aliquē alij opi
tulari z nō sibi:ut.C.de
natura.li.l.nup in fi.
s Suffragari.ar.q il-
lud qd p se qs inducit
etiā ɔ ipm inductū non
d3 reprobare:ut infra
z siqua similia sūt.ar.di.
ix.neq quorumlib3.z.iiij
q.iij.§.itē i criminali.v.
sigs testib⁹. z.iij.q.viij.
cuius in agendo.ex de
cē.cū oli3.ar.ɔ.ij.q.vij.
si heretic⁹.ɔ di.xxxvij.si
qd iuri.z.s.di.x.lege.
primū regulare: sm spe
ciale in odiū hereticorum
z fauore fidei z religio
nis.ar.ad hoc ex de fo.
ɔpe.cū sit generale.
t Itē si iō mēbranas.
lz leges abrogatas non
teneam⁹. tñ noticia ea
rū est necessaria.s.dist.
vij.fuerūt.z est hic ar.
q nullū vbū positū i ali
qua scriptura d3 vacār
vel superflue poni: ut.x
xviij.q.i.si enim.z ex de
maio.z obe.solite.z.ff.
de vsur.l.iiij.ar.ɔ.C.de
fideius.nō recte.

u ¶ Restat.q.d.id quod obtinet ĩ vno dꝫ obtinere in oĩb⁹ similibus:ut.iiij.di.deniqꝫ in fi.⁊.xxvi.di.deinde.
x ¶ Capitulũ.illud.c.est.xxv.q.ij.oĩa.ibi tñ attribuitur da maso pape:⁊ põt esse ꝙ vterqꝫ fecerit illud ⁊ est simile.i.q. i.de cetero.⁊ de cõ.di. i.ↄsulto.
y ¶ Dicẽdo.ar.ꝙ verbo gnãli oĩa debẽt ↄprehẽ di:ut h̄ ⁊.i.q.i.sũt non nulli. ⁊.xiiij.q.iij.putãt ⁊.xij.q.i.c.dilectissimis ⁊.xiij.q.ij.nõ estimem⁹ ↄ de cõ.di.ij.reuera.et j.lxxv.di.ꝙ dic.
z ¶ Desũt.ẽ h̄ ar.ꝙ si pa pa in aliquo ꝑuilegio vł rescripto ↄfirmat alicui eccłe ꝑuilegia exẽptõis uł alteri⁹ rei quã hꝫ in ꝑ uilegijs suis:ꝙ eo ipso robur h̄eant illa ꝑuile gia.lꝫ nõ possint exhibe ri.dr̄.n.h̄ ꝙ decretales sint recipiẽde cũ capłis leonis:qđ est in corpoꝛ canonũ hoc dicat:qͣuis ille nõ sint in corpore ca nonũ.de hoc dixi.s̄.di. ix.ut veterũ.
a ¶ Diuersis.Nõ ꝙ vbũ indiffinite ꝓlatũ gnãlit̃ ẽ intelligẽdũ:ut.i.q.iij. saluatõ.⁊.xv.q.i.nec is xxviij.q.i.idolatria.xxxi q.i.ꝙ si dormierit.ar.ↄ i.q.i.sũt nõnulli.
a Sic oẽs.petri.Naꝫ papa sanctitatẽ re cipit a cathedra:ut.xl. di.nõ nos.io.
b In memoriã.iugũ ut.c.di.ↄ morem xi.q.iij.qđ ergo idẽ est i alijs prelatis:ut.ij.q.vij sacerdotes.
c ¶ Falsã.dr̄ charta fal sa ex dicto uel tacito.et ĩ tali falso distinguit̃:ut ex̃ de rescrip.sup lr̃is.⁊ tal' dr̄ bñ falsari⁹:ut.ff.đ fals.sigs obrepserit.It̃ dr̄ falsa scripta:ut cum scribit oẽs vł maiorem ꝑtẽ fuisse ꝑñtẽ q̄ nõ fuit dñs:ut ex̃ de his q̄ fi. a ꝓ.sine cõ.c.q̄ꝛto.⁊ talis falsari⁹ suspẽdit̃ ab offi cio ⁊ bñficio:ut ex̃ đ te sti.tã lr̃is in fi.Itẽ ipso fcõ dr̄ falsari⁹ ut si char ta appet rasa ł inmutata

¶ Quibus ad hec rñdẽdũ ẽ: qm̄ si uet⁹ nouũqꝫ testm̃ sũt re cipiẽda:ñ ꝙ codici canonum ex toto h̄eant annexa:sꝫ ꝙ de his recipiẽdis sancti pape in nocentij ꝓlata videat̃ eẽ snia restat nimirum ꝙ decretales epłe romanoꝝ põtificũ sũt re cipiẽde:⁊si ñ sũt codici cano nũ ↄpaginate:qm̄ inter ipsos canones vnũ beati leonis pa pe capitulũ ↄstat eẽ ꝑmixtũ. q° ita oĩa ↄstituta sedis apłi ce custodiri mãdant̃:ut sigs i illa ↄmiserit:nouẽit sibi veniã đnegari ¶ Dicit enim.ca.x. suaꝝ decretaliũ. ¶ Ne qd uero sit qđ ꝑtermissũ a nobis forte credat̃:omĩa decretalia ↄstituta tã bone recordatiõis inocen.qꝫ oĩum ꝑdecessoꝝ no stroꝝ q de eccłiasticis ordib⁹ ⁊ canonũ ꝓmulgata sũt disci plinis:ita nr̃a delectatiõe cu stodiri mãdamus:ut sigs in il la ↄmiserit:veniã sibi nouerit denegari deinceps ¶ Dicẽ do vero oĩa decretalia ↄstitu ta:nullũ de decretalib⁹ ↄstitu tis ꝑtermisit:qđ ñ mãdauerit eẽ custodiẽdũ. Et rursus as serẽdo oĩum ꝑdecessoꝝ nr̃oꝝ nullũ pontificũ romanoꝝ qui añ se fuerũt excepit:cui⁹ ita ñ ꝑceperit decretalia cõstituta ab oĩbus custodiri:ut sigs in illa ↄmiserit:veniam sibi dein ceps nouerit denegari. Ita qꝫ nihil' interest vtꝝ sint oĩa nec ne decretalia sedis aplice cõ stituta inter canones ↄcilioꝝ ĩmixta:cũ oĩa in vno corpore ↄpaginari ñ pñt:⁊ illa eis in tersint q̄ firmitatẽ his q̄ desũt ⁊ vigorẽ suũ assignãt:ꝑsertim cũ synodalia gesta inter q̄ ipsi canones statuti sũt:in codice canonũ ñ h̄eant̃:sꝫ a nobis oĩ cultu debito venerent̃. Con sonat aũt huic beatissimo leo ni pape etiã facũdissimus sã

⁊ talis falsari⁹ deponit̃:ut ex̃ de crimine falsi ad au dictiã:q aũt fłam chartã fabricat de nouo:nõ solum deponit̃:sed ⁊ curie tradit̃:ut ex̃ de falsarijs ad fal sarioꝝ. Dicit̃ falsa charta q̄ nõ hꝫ testes inscriptos

ctus in decretis suis papa ge lasius ita iquiẽs: Decretales epłas q̄s btissimi pape diuers̃ tꝑib⁹ ab urbe romana ꝓ diuer soꝝ pr̃m ↄsultatiõe dederũt: venerabilit̃ suscipiẽdas đcer nim⁹ ¶ In quo notãdũ ẽ:ꝙ ñ dixit decretales epłas q̄ int̃ canões hñtur uł q̄s moderni põtifices ediderũt:sꝫ q̄s btis simi pape diuersis tꝑib⁹ ab ur be romana dederũt. Dicens ãt diuers̃ tꝑib⁹:ẽt illa tꝑa vir sãctus ↄꝑhẽdit q̄ crebrescẽti bus paganoꝝ ꝑsecutõnib⁹ ad sedẽ apłicã deferri cãs epoꝝ difficilłie ꝑmittebãt ¶ His itaqꝫ diuĩa fauẽte grã ꝑlibat̃ ostẽdim⁹ nullã eẽ drãm iter illa decreta q̄ i corpe canonũ hñt sedis apłice ꝓsulũ: ⁊ ea q̄ pre multitudine vix ꝑ singula coꝛ poꝝ volumia reꝑiunt̃:cũ oĩa ⁊ oĩm ꝑdecessoꝝ suoꝝ decre talia ↄstituta atqꝫ decretales epłas q̄s btissimi pape diuers̃ tꝑibus ab urbe romana dede rũt:fore venerabilit̃ suscipiẽ das ⁊ custodiẽdas eximios ꝑ sules leonẽ.s.⁊ gelasiũ man dasse ꝓbauimus. Itẽ aga tho papa oĩbus epis. Oẽs sãctiões aplice sedis irrefra gabiliter sunt obseruande.

Sic oẽs sãctiões apłice se dis accipiende sunt:tanq̄ ipsius diuina uoce petri firma te. Itẽ ex.c.caroli impato. Tolerandũ ẽ iugũ quod a sã cta sede imponit licet intole rabile uideatur

In mẽoriã bti petri apo stoli honoremus sanctaꝫ romanã eccłam ⁊ aplicam se dem:ut q̄ nobis sacerdotalis mater ẽ dignitatis: eccłastice eẽ debet magistra rõnis. q̄re obseruãda ẽ cũ mãsuetudine humilitas:⁊ licet vix ferendũ ab illa sãcta sede imponat̃ iu gũ:tñ feram⁹ ⁊ pia deuotiõe

ut ex̃ đ.ꝓcur.c.i. Itẽ dr̄ fła q̄ hꝫ lꝫ scriptões varijs manib⁹ nõtas:et q̄ ñ ẽ ꝑfcã eadem manu:ut ex̃ đ ꝑri uił.cũ oli ĩ fi.nisi ex h° sit ibi diuer sitas:ꝙ sit ibi ca lami.vł atramẽti mutatio:ut ĩ auc. đ fiđ istru.⁊ cau. ĩ ꝑn.coll.vi. Iteꝫ dr̄ fła si ẽ alieo si gillo sigillata:dũ mõ ille hũit ꝓꝑũ ł nisi dixerit ꝙ tẽ ñ hũit ꝓꝑũ:ut ex̃ de app.significa uit.Itẽ dr̄ fła si ẽ ↄriũ alteri ex ea deꝫ ꝑte ꝓlati:ut ex̃ đ fide instru.ĩ putari:⁊.C.đ fiđ instru.scripte.It̃ dicũt̃ false lr̃e pa pe ꝑ falsã ꝯmati cã:ex̃ de rescrip. audictiã.It̃ dicũ tur false si sint sus pecte ⁊ eis ñ ipo nit̃ fides:ut.C.đ ꝓba.iubem⁹.It̃ dr̄ falsa charta si sigillũ ẽ fractũ vł si nõ est ann⁹ idi ctõis apposit⁹:ut ex̃ de fide instru. int̃.Itẽ si filũ est ruptũ:ut ex̃ đ cri mine falsi lꝫ.Iteꝫ si sũt impetrate lr̃e pẽdẽte appel latõe:ut ex̃ đ testi cãm.Itẽ si sũt im petrate sine man dato dñi:ut ex̃ đ rescript.nõnulli.
d ¶ In carcerẽ.si certũ ẽ eũ esse fal satorẽ deponit̃.l. di.si eṕs:⁊ ex̃ de cri.fal.ad falsari orũ.sed ubi ẽ du biũ fit quod h̄ di citur.

a Nulli pstratus. h vr̃ ꝙ oĩs q̃ nõ obedit statutis romãe sedis sit hẽtic⁹. ⁊ varios mõs heresis nõui. xxiiij. q.iij.§.q̃ vero.et c.qdã. sed intelligas qd̃ h dr̃ ꝙ q̃ dicit romanã ec. nõ esse caput nec posse ↄdere cãones: ille ẽ hereticus: ut. xxij.di.c.i. ⁊.xxv.q.i.violatores.⁊.q.ij.siquis dogmata. s3 siqs alr̃ trãsgredit ei⁹ mãdata: nõ propterea ẽ heretic⁹ s3 peccet: ex̃ d re script. si qñ. io.

b Iudicio. s3 ↄ xxiiij.q.i.subdiaconus. sed ibi nõ admittit dãnatũ ab hereticis. sed si vult peniter̃ admittit eũ. sed h° ñ est io q̃ heretic⁹ eũ dãnauit: s3 q̃ alr̃ malus est.

c Maioris. ar. ꝙ q̃to aliqs delinquens est maior: tanto magis est puniẽdus: ut. xl. di. hõ christian⁹. xi.q.iii. pcipue. ⁊ xv.q.i. nulli fas.

d Sed ẽt alijs. arg. ꝙ q̃ tenet̃ aliquẽ defendere ↄ alios multo fortius ↄ se: ut. xvi.q. i. in canonib⁹. et ff. si fui. vẽ. alti⁹.

toleremus. Si vero quod non decet q̃libet siue sit presbyter siue diaconus aliquã pturbationẽ machinãdo ⁊ nr̃o ministerio insidiãdo redarguatur falsã ab aplica sede attulisse eplam: uel aliud qd̃ inde non uenerit: salua fide et integra apud apľicũ hũilitate penes epm̃ sit ptãs vtrũ eum in carcerẽ aut in aliã detrudat custodiam: usq3quo per eplam aut p idoneos sue partis legatos aplicam interpellet sublimitatẽ: ut potissimũ sua sãcta legatione dignet̃ decernẽ: ⁊ quid de talibus sancta romana lex statuit diffinire: ut ⁊ is corrigatur: ⁊ ceteris modus imponatur. Item stephanus qntus

Quicqd romana eccľa statuit uel ordinat ab omibus obseruandum est.

Omnimũero q̃ in speculũ et exemplum sctã ro. ec. cui nos christus pesse voluit: preposita ẽ: ab oĩbus quicqd statuit quicqd ordinat: ppetuo quidem ⁊ irrefragabiliter obseruãdum est. Item greg.

Si pontificalibus sit alienus officijs qui apostolicis ñ vult obedire preceptis.

Nulli fas est uel uelle uel posse trãsgredi apľice sedis pcepta nec nr̃e dispositionis ministeriũ qd̃ vestram seq oportz charitatẽ. sit ergo ruine sue dolore pstratus quisq̃s aplicis voluerit ↄire decretis nec locũ deinceps inter sacerdotes hẽat: s3 exors a sancto fiat misterio. nec de eius iudicio quisq̃ postea curã hẽat: qm̃ iã dãnatus a sctã ⁊ aplica eccľa sua inobediẽtia atq3 presũptione a quoq̃ esse ñ dubitet: q̃ maioris excõicationis deiectione est abijciẽdus: cui sãcte eccľe ↄmissa fuerit disciplina: q̃ non solũ plate sãcte eccľe iussionibus parẽ debuit s3 etiã alijs ne pterirent insinuare. sitq3 alienus a diuinis et pontificalibus officijs: qui noluerit pceptis apostolicis obtẽperare. Item augu. de doctrina christiana lib. ij.

Inter canonicas scripturas decretales eple pnumerantur.

In canõicis scripturis ecclesiarũ catholicarũ q̃plurimũ diuinarũ scripturarũ sollertissimus idagator auctem sequat̃: inter q̃s sane ille sint: q̃s apostolica sedes hr̃e ⁊ ab ea alij meruerũt accipe eplas. Tenebit igit̃ hũc modũ in scripturis canonicis: ut eas q̃ ab oĩbus recipiunt̃ ecclesijs: pponat eis quas quidã nõ accipiũt. In eis vero q̃ nõ accipiunt ab oĩbus: pponat eas q̃s plures grauioresq3 accipiunt ei quas pauciores minorisq3 auctis ecclesie tenẽt. si autez alias inuenerit a plurib⁹ alias a grauiorib⁹ haberi: q̃q̃ hec inueniri uix possit: equalis tñ auctoritatis eas hñdas puto. Item leo.

Ministerii diuini se exortem intelligat: qui a soliditate petri recedit.

Ita dñs noster iesus christus humani gñis saluator instituit: ut ueritas q̃ antea legis ⁊ pphetarũ pconio ↄtinebatur: p apostolicã tubam in salutẽ vniuersitatis exiret. Sicut scriptũ est: In oẽm terrã exiuit sonus eorũ: et in fines orbis terre vba eorũ: s3 huius muneris sacramentũ ita dñs ad omniũ apostolorũ officiũ ptinere voluit: ut in beatissimo petro omniũ apostolorũ sũmo principaliter collocarz: ut ab ipo quasi a quodã capite dona sua uelut in corp⁹ omne diffundẽt: ut exortẽ intelligeret se diuini ministerij esse: qui ausus fuisset a petri soliditate recedere. hũc enim in ↄsortium indiuidue vnitatis assumptũ id quod ipe erat dominus voluit nominari dicendo. Tu es petrus ⁊ sup hanc petram edificabo ecclesiam

e In canonicis. inter quas cãonice scripture sunt eple.

f Habere. meruit. ab alia eccľia.

g Preponat. ar. ꝙ sẽper psumit̃ p multitudine: ut. lxi. di. nullus inuitis. Itẽ ar. qd̃ a plurib⁹ recipit̃ maioris est auctoritatis q3 ꝙ a paucioribus: ut. s̃. xvi. di. isidorus. ⁊. ij. q. vij. puto. lxij. di. c. ult. Sed q̃lit̃ stari põt qd̃ hic dr̃. nõne oẽs canonice scripture eq̃liter sũt recipiẽde. ar. xv. di. sancta romana: quo ergo vna pponit̃ alijs? Rñsio põt esse ꝙ oẽs recipiant̃ nõ tñ ꝙ oẽs in eadẽ ven. ratõe habeãtur. vel intelligas istud de localib⁹ canonibus: ut ille pponat̃ alijs q̃ a plurib⁹ tenetur. ⁊ sic põt intelligi. l. di. dño sãcto in fi.

h Plures. Nõ ꝙ h di gnitas psonarũ ↄdenset̃ cũ numero. sic̃ i testib⁹ ut ex̃ de testi. in nostra sic̃ in creditorib⁹: ut. ff. de pactis maiorẽ. sed i electõe semp numerus ꝑiudicat: s3 maior sit dignitas ex pte altera et maius meritũ persone: ut ex̃ de elec. dudũ. i. s3 sit ar. ↄ. lxiij. di. c. ult. et lxxvi. di. §. nõ aũt.

i Inueniri. ar. ꝙ iura aptãt̃ ad ea q̃ raro accidũt: de cõ. di. iiij. sãctuz est. ⁊. ff. si pars here. pe. autiq. ar. ↄ. xxviij. di. d syracusane. xiiij. q. v. denique. ff. de legi. nã ad ea

k Ita sacrm̃. i. hoc sanctũ mun⁹.

l Hũc. i. petrum.

m Indiuidue. i. eccľe.

n Erat. i. ab eo qd̃ ipse dñs erat. s. petra: voluit eũ vocari petrũ. de cõ. di. ij. reuera.

mcā: ut eterni templi edifica
tio mirabili munere gr̄e dei in
petri soliditate ꝯsisteret. hāc
etiā ecclām suā firmitate cor
roborās: ut illā nec hūana te/
meritas posset appetere: nec
porte inferi ꝯtra illā p̄ualerēt
Uerū hanc petre istius sāctis
simā firmitatē deo ut diximus
edificāte ꝯstructā nimis vult
impia p̄sumptione violare: q̄s
q̄s eius ꝑtātem tentat infrin
gē fanēdo cupiditatibꝰ suis:
⁊ id qđ accepit a ueteribꝰ nō
sequ ēdo. Hoc aūt intelligē
dū ē de illis fāctionibꝰ uel de/
cretalibꝰ eplis in q̄bus nec p̄/
cedentiū patꝝ decretis nec
euāgelicis p̄ceptis aliq̄d ꝯtriū
inuenit. Anastasius.n. secun/
dus fauore anastasij impato/
ris: quos achaciꝰ post sniam i
se ꝓlatā sacerdotes uel leui/
tas ordinauerat: rite fūgi ac/
ceptis officijs debē decreuit:
ita inquiēs. Anastasius. ij.

Nulla lesionis portio attigat
q ab hēticis iā dānat ordinat

Secunduz eccle catholice
ꝯsuetudinē sanctissimū se
renitatis tue pectꝰ agnoscat:
ꝙ nullū de his quos baptiza
uit achacius: uel quos sacer/
dotes uel leuitas sm̄ canōes
ordinauit aliq̄ ex noīe achacij
portio lesiōis attigat. quo for
sitan ꝑ iniquū tradita sacram̄
ti gr̄a minus firma videat̄. nā
⁊ baptisma qđ ꝓcul fit ab ec/
clesia siue ab adultero siue a
fure datū fuerit: ad ꝑcipientē
munꝰ ꝑuenit illibatū: q2 vox il
la q̄ sonuit ꝑ columbā hic ē fi
lius meus ⁊c. oēm maculā hu
mane pollutionis exclusit. qđ
declarat̄ cū dr̄. hic est q bapti
zat in.s.s. ⁊ igne. nā si inuisibilis
solis istiꝰ radij cū ꝑ loca feti/
dissima transeūt nulla ꝯtactꝰ
maculatione inquinātur: multo
magis ipius qui istū uisibilem
fecit virtus nulla ministri indi/
gnitate cōstringit̄. nā ⁊ iudas
cuz fuerit sacrilegus atq3 fur
quicq̄d egit inter aplos ꝓ di
gnitate cōmissa sibi bn̄ficia ꝑ
indignū data nulla ex hoc de
trimēta senserūt. Declarāte
hoc ipm dn̄o māifestissima uo
ce: Scribe inquit et pharisei
sup cathedrā moysi sederunt
Quecūq3 dicūt facite: q̄ aūt
faciūt nolite facere. dicūt. n.
⁊ n̄ faciunt. Quicq̄d ergo ad
hoīm ꝓfectū quilibz in eccla
ministri ꝓ officio suo vidētur
operari: hoc totum ꝯtineri im
plente diuinitatis effectu. ita
ille ꝑ quē loquit̄ christus pau
lus affirmat: Ego plantaui:
apollo rigauit: sz deus incre/
mentum dedit. Itaq3 neq3 q
plantat est aliq̄d: neq3 qui ri/
gat. sed qui incrementum dat
deus. Adeo autē non reqrit̄
q̄s uel q̄lis p̄dicet sz q̄d p̄dicz
ut inuidos etiā christum bene
ꝯfirmet predicare: quo malo
ipe diabolꝰ deiectus ē: ⁊ hoc
ipse p̄dicare non desinit. Idō
ergo ⁊ hic cuius nomē dicitur
reticendū eē: male bona mini
strando sibi tm̄ nocuit. Nam
inuiolabile sacramentū quod
ꝑ illud datū est in alijs ꝑfecti/
onē sue virtutis obtinuit. qđ
generaliter quidē uerꝝ est ni
si aliquoꝝ in tm̄ se extenderz
curiosa suspicio: ut imaginent̄
prolato a felice papa iudicio
postea inefficaciter in sacra/
mentis q̄cunq3 achacius usur
pauit: ipm egisse. ac ꝓinde oz
eos metuere: q uel in ꝯsecra/
tionibus uel in baptismate mi
nisteria tradita susceperīt: ne
irrita diuina beneficia videā
tur. Quia ergo illicite ⁊ nō
canonice: sed ꝯtra decreta p̄/
decessoꝝ ⁊ successorum suoꝝ

o ¶ Et sup hāc petrā. Per hāc distinctiōez n̄ credo dr̄m ali
ud demōstrasse: q3 hec v̄ba q̄ petrꝰ rn̄dit dn̄o cū dixit: tu es
xp̄s filiꝰ dei viui: q2 sup illo articulo fidei fūdata ē ecclia.
p ¶ Appetere.i. lacessiri uel calūniari.
q ¶ Nec porte.i. vitia vl̄
ēt hēses: q2 ecclia n̄ pōt
errare: ut .xxiiij.q .i. a
rcā. nec eccla pōt eē nul
la: ut .xxiiij.q.i. pudēda
q2 ipe dn̄s rogauit pro
ea ut nō deficeret: ut .x
xi. di. §.i. in fi.
r ¶ Cupiditatibꝰ.i. volū
tatibus.
s ¶ A ueteribꝰ. ar. ꝙ di/
cta veterꝝ sunt sequēda
ut .xxxvij. di. relatū. xxii
ij.q.iij. trāsferunt: ut .j.
di. ꝓxi. de quibꝰ.
t ¶ Hoc aūt.s. ꝙ decre/
tales eple sint paris au
ctoritatis cū canonibꝰ.
u ¶ Achaciꝰ. hēticꝰ ⁊ ex
cōicatꝰ. xxiiij.q.i. acha/
cius. fuit.n. excōicatus
ꝓpt̄ hēsim a gelasio ⁊ a
felice papa: ut ibi dr̄.
a Secūdū varijs mo/
dis ponit̄ casus hꝰ
c. gra. inducit q̄si sit ab/
rogatū: ⁊ melēdꝰ sentit
cū eo: ⁊ oēs q dicūt ve/
ritatē sacroꝝ nō esse a/
pd hēticos: ut .xxiiij.q.i
scisma. ⁊ .i.q.i. ex eccla3
h dicit ꝙ .c. nec ē repro
batū: nec auctor ꝓ his
q̄ h ꝯtinent̄ dānatꝰ fuit:
q2 nihil h ꝯtinet̄ qđ n̄ ca
nonice dicat̄: sz idō fuit
iste dānatꝰ: q2 ꝯcōicauit
fotiuo hētico: ⁊ q2 uolu
it reuocare achaciū he
reticū pꝰ mortē: ⁊ idō iste
anastasiꝰ fuit dānatꝰ: ut
j.c. anastasiꝰ. alij dicūt
ꝙ idō hoc .c. cuz auctore
ē reprobatuz q2 voluit
dicē ꝙ ordinati ab hēti
co sine oī dispēsatōe de
iure p̄nt sua officia exer
cere. dicit.n.h. ꝙ hētici
hn̄t veritatē sacroꝝ sed
nō habēt executōez co
rū: ut de cō. di. iiij. sic in
sacramētis. ⁊ .c. nō i. vo
bis: ut nō .i.q.i. q ꝑfectu
onē. ⁊ .c. dn̄s.
b ¶ Baptizauit.i. forma
ecclesie.
c ¶ Munꝰ.i. baptisma
d ¶ Quia vox. Hic est qui baptizat.
e ¶ Per colūbā.i. ꝑ spiritū sanctū in specie colūbe.
f ¶ Et igne.i. charitate.
g ¶ Nam si inuisibilis.i.q.i. si fuerit.
h ¶ Cōtineri.i. ꝑ/
fici.
i ¶ Diuinitatis.i.
deo cooperāte.
k ¶ Plātaui. p̄di/
cando.
l ¶ Appollo. disci
pulus pauli.
m ¶ Rigauit. ba
ptizando.
n ¶ Incremētū.i
gratiā ⁊ remissio
nē peccatoꝝ.
o ¶ Uel q̄lis. hoc
itellige de tolera
tis al' bn̄ q̄rit̄: ut
xlij. di. q̄scamꝰ.
nā nēo p̄t p̄dica
re nisi mittat̄: ut
xvi .q.i. adijcimꝰ
debere. cū ex iu
iūcto. vl' logt̄ sm
antiqua tp̄a: q̄n
oēs poterant pre
dicare.
p ¶ Predicet. sed
q̄ predicet.
q ¶ Ut inuidos.i.
pseudo aplos.
r ¶ Cōfirmet. Et
hoc i epla ad phi
lippēses: cū dicit
siue ꝑ veritatem
siue alio mō xp̄s
p̄dicet̄: in hꝰ gau
deo ⁊ gaudebo.
s ¶ Et hoc ipe.i. i
uidiam.
t ¶ Et h.s. achaciꝰ
u ¶ Alijs.s. igno/
rātibus.
x ¶ Sue virtutis
quo ad veritatez
sacramēti.
y ¶ Qđ gnālit̄.i. s
cī sacramēto.
z ¶ Ut imaginēt̄.
achacium.
⁊ ¶ Metuē.i. sm
opinionē falsam.
nam in veritate
susceperūt ordi/
nem. sed nō exe/
cutionem .i.q.i.
ordinatiōes.i.q.
vij. daibertū.

a Anastasi⁹.abegert.i.remouerūt.xxxij.di.§.ve rū.sed ꝯ.viij.q.iiij.nōne.ubi dr̄ ꝙ añ tps snie nō pñt clici recedē ab ep̄o.ſꝫ h̄ ñ recesserūt añ sniaꝫ q̄ꝛ iciderat i heſi iā dānatā:ut.xxiiij.q.i.c.i.

Scia.ar.ꝙ null⁹ pōt eē iudex eccliastic⁹ maxime:nisi sit perit⁹:ut ex̄ de cōsang.ꝛ affi.ex lr̄is i fi.ꝛ.i.q.i.ut euident xi.q.iij.ꝛ si ad tps.xxiiij.q.iij.siqs papa:de pe.di.v.ꝯsidēt. ꝛ di.vi.q vult:ꝛ q̄ꝛ leges scire tenet i auc.ð iudicib⁹ coll.vi §.q̄ꝛ v̄o. Itē q̄ꝛ snia ferē da ē i scriptis:ut.ij.q.i. i p̄mis i fi.itē q̄ꝛ iudices p se debēt scribē snias ꝛ r̄citare:ut.C.ð assesso rib⁹:p̄sides.ſꝫ ꝯ.C.ð iu dic.certi.vbi dr̄ ꝙ mili tes pñt eē iudices:q̄ꝛ p quotidianū vsū pñt ha bere peritiā iudicandi. Mediocris tñ scia sic ꝛ i p̄lato ita ꝛ i iudice suf ficit:ut ex̄ de elec cū no bis olim.

b Cōcilio.vr̄ g⁹ ꝙ papa tenet re quirē ꝯciliū ep̄o rū.qð vex̄ ē vbi ð fidē agit:ꝛ tc̄ syno d⁹ maioꝛ ē papa: ut.xv.di.sic i fi.

c Qui cōicauerat.ꝯ.xi.q.iij.qm̄ ubi dr̄ ꝙ excōica tio ñ trāsit i t̄tiaꝫ p̄sonā:ſꝫ h̄ cōica uit ei i maleficio vñ potuit trāsire ad t̄tiā p̄sonā:ut ex̄ ð sen.ex.nup.

d Occulte.Vñ magis p̄sumit ꝯ ipsuꝫ:ut ex̄ ut ec. bñ.ut n r̄m ex̄ de offi.del.ꝯsuluit. ff.de ritu nup.pa: lam.ff.de admi. tu.nō existimo.

e Diuino. quia dū asse'laret.emi sit intestina.

f Propt.obtineāt. q̄ꝛ pre ter formā ecclie ꝯtulit.i.q.i.extra eccliam.

g Que circa cū ar.ꝙ qcqd fit ab itrusis vl̄ viciose elect⁹ totū cassat ut.xij.q.ij.aliena tōes.xxv.q.i.oē arg.ꝯ.iij.q.vij.§. tria i p̄n.ꝛ C.ð sa. sāc.ec.l.decerni⁹

Decretales In hac.xx di.mgr̄ q̄rit ð expositoib⁹ sacre scripr̄e: an sit paris auct̄is cū canonib⁹ ꝛ de cretalib⁹:ꝛ.ī.sol uit ꝙ quātū ad sa crā scripturā ex ponēdā p̄ualet sā croꝝ auct̄as:quā tū aūt ad cās dif niēdas p̄ualet au ct̄as ro.pōtificū

Di.xx.

hec rescripta dedit: ut ꝓbat felix ꝛ gelasius qui achacium ante anastasiū excōicauerūt: et ormisda qui ab ip̄o anasta sio tertius eundem achacium postea damnauit.ideo ab ec clesia romana repudiatur:et a deo percussus legit fuisse hoc modo.

Anastasius a deo reprobatus nutu diuino percussus est.

Anastasius.ij. natione romanus fuit temporib⁹ theoderici regis.eodem tempore multi clerici se a cōmunione ipsius abegerunt: eo ꝙ cōmunicasset sine ꝯcilio ep̄orum uel presbyteroꝝ ꝛ clericoruꝫ cuncte ecclesie catholice diacono thessalonicēsi noīe fotino qui cōicauerat achacio.ꝛ quia uoluit occulte reuocare achacium ꝛ non potuit: nutu diuino percussus est. Hinc ē̄t de maximo ep̄o in ꝯstantinopolitana synodo statutū est.

Que circa indisciplinatos et ab eis geruntur:in irritum reuocentur.

Propter totius indisciplinationis eius doctrinam que constantinopoli exorta ē statutum est ne maximus fuisse aut esse iam putetur ep̄us. neq̧ hi qui ab eo sunt ordinati qualēcunq̧ gradum clericatus obtineant: oīmibus.s.que circa eam uel ab eo gesta sūt in irritum reuocatis.

Decretales itaq̧ epistole canonibus ꝯciliorū pari iure exequantur.

Nunc antem queritur de expositionibus sacre scripture: an exequantur aut subijciantur eis. quo enim quisq̧ magis ratione nititur: eo maioris auctoritatis eius uerba eē videntur. plurimi autem tractatorum sicut pleniori gratia sancti spiritus ita amplio ri scientia alijs p̄cellentes ration magis adhesisse ꝓbantur. vnde nōnullorum pontificum constitutis augustini hieronymi atq̧ aliorū tractatoꝝ dicta videntur eis esse preferenda. sed aliud est causis terminū imponere: aliud scripturas sacras diligenter exponere. in negocijs diffiniēdis non solum est necessaria scientia sed etiā potestas. vnde christus dicturus petro: Quodcunq̧ ligaueris super terram erit li. ꝛ in celis ꝛ cetera: prius dedit sibi claues regni celoꝝ. in altera dedit ei scientiā discernendi inter lepram ꝛ lepram: in altera dans sibi potestatem eijciēdi aliquos ab ecclesia uel recipiendi. Cum ergo quelibet negocia finē accipiāt uel in absolutione innocentium uel in condēnatione delinquentiū: absolutio vero uel ꝯdēnatio non sciam tantū sed etiā p̄tātem presidentium desiderāt: apparet ꝙ diuinaꝝ tractatores scripturaꝝ ꝛ si scientia pōtificibus p̄emineant: tñ q̄ꝛ dignitatis eoꝝ apicē nō sunt adepti: in sacraꝝ quideꝫ scripturaꝝ expositōnibus eis p̄ponunt: in causis vero diffiniendis secundū post eos locum merent. Vnde leo pa.iiij. scribit ep̄is britanie.

Quorum scripture romāoꝝ pōtificū decretis non sunt preponende.

De libellis et cōmentarijs aliorum non ꝯuenit aliquos iudicare: ꝛ sanctoꝝ conciliorum canones relinquere uel decretaliū regulas que habētur apud nos simul cū canonibus qbus in oībus eccl'asticis utimur indicijs.i.ap̄loꝝ niceno anchiritanoꝝ neocesariēsiū gāgrēsiū sardicēsiū aphricanē. carthagiñ. ꝛ cū ill' regule p̄sulū rōnoꝝ siluestri cyricij

k Pri⁹.ar.ex ordie facti aliqd p̄sumēdū: ut.xxiiij.q.iiij.ð sp̄licet.ꝛ.i. q.i.ut euidēt. sīr ex ordie v̄boꝝ:ut.xliij.di.sit rector.ꝛ ex̄ de rescrip. cū dilecta.

l Dedit.S.h̄ vr̄ velle: ꝙ alia sit clauis ligandi alia soluēdi ꝛ alia scie.ꝛ ita ꝙ sint due claues.ſꝫ dico tm̄ vnū esse sed dicūt due esse ꝓpt̄ duos effectus.sed qualit̄ scia dr̄ esse clauis cuꝫ aliqs possit h̄re sciam q̄ nō hꝫ clauē ꝛ ecōtra? ſꝫ dic ꝙ lꝫ scia pri⁹ nō fuisset clauis anteq̧ haberet ordinem: tñ post ordinē incipit esse clauis. Si tamē queras qd ꝓprie sit clauis sacerdotalis: dico ipsam p̄tātem sacerdotalem per quam ligat ꝛ soluit.

m Int̄ leprā.i.it̄ cāꝫ ꝛ cām.ꝛ alludit ei qð fiebat i lege.cū.n.dubitabat ð aliquo an esset infect⁹ lepra:ducebat ad sacerdotes: ꝛ r̄m coruꝫ arbitriū vl̄ recipiebatur l̄ deijciebat:ut.xi.q.iij quo.ð pe.di.i.his vb̄. moysi.

a De libell'.i.r̄m libellos ꝛ ꝯmētarios.

b Alioꝝ.s.hiero.ꝛ au. p quoꝝ scripta nō est iudicādū obmissis canonibus.l.di.si ille.

innocentij zoſimi celeſtini leonis hilarij gelaſij ↄ̄miſde et gregorij iunioris. iſti omnino ſunt ⁊ ꝑ quos iudicant epī: et per quos epi ſimul ⁊ clerici iudicantur. nā ſi tale emerſerit uel ↄ̄tigerit inuſitatū negocium: qđ minime poſſit per iſtoſ finiri: tunc illoꝝ quoꝝ meminiſtis dicta hieronymi aug. iſidori uel ceteroꝝ ſimiliter ſanctoꝝ doctorum ſimiliū ſi repꝑta fuerit magnanimiter ſūt retinenda ac ꝓmulganda: uľ ad apoſtolicam ſedem referatur de talibus. Quam ob cauſaȝ luculentius ⁊ magna voce ꝓnunciare nō timeo: q̄ qui illa que p̄diximus ſanctoꝝ patꝝ ſtatuta que apud nos canonū nomine ↄ̄titulātur: ſiue ſit eṗs ſiue clericus ſiue laicus nō indifferenter recipe ↄ̄uincitur: nec catholicam ⁊ apoſtolicā fidē: nec ſancta quatuor euāgelia vtiliter ⁊ efficaciter ad effectum ſuū retinere uel credere ꝓbatur. Item nicolaꝰ papa clero ↄ̄ſtantinopoľ.

Corrigendi ſunt qui decreta romanoꝝ pontificum non habent uel non obſeruant

SI decreta romanoꝝ pontificum nō habetis de neglectu atq; icuria eſtis redarguendi. ſi uero habetis ⁊ non obſuatis: de temeritate eſtis corripiēdi ⁊ increpādi. Itē innocentius papa.

Ad quos ſit recurrendū: cuȝ ſacre ſcripture auctoritas nō occurrit.

DE quibꝰ cauſis nulla ſoluendi ligandiq; auctoritas in libris ue. ⁊ no. te. ⁊ quatuor euangelioꝝ cū totis ſcriptis apoſtoloꝝ non appareat ad diuia recurrite ſcripta greca. Si nec in illis: ad catholice eccľe hiſtorias catholicas a doctoribus catholicis ſcriptas manu mittite. ſi nec in illis: ſanctoruȝ exempla ꝑſpicaciter recordamini. ꝙ ſi in omnibus his inſpectis huius queſtionis qualitas nō lucide inueſtigatur: ſeniores ꝓuincie congregate ⁊ eos interrogate. facilius nanq; inuenit qđ a pluribus ſenioribus querit̄ uerus etiam repromiſſor dn̄s ait: Si duo ex uobis uel tres ↄ̄ueniunt ſuper terram in nomine meo: de omni re quācunq; petierint fiet illis a patre meo.

DEcretis ergo romanorum pōtificum ⁊ ſacris canonibus conciliorūȝ eccľaſtica negocia ut ſup̄ mōſtratum eſt terminātur. Miniſtri vero ſacroꝝ canonum ⁊ decretoꝝ pontificū ſunt ſummi pōtifices ⁊ infra preſules ⁊ reliqui ſacerdotes: quoruȝ inſtitutio ē in ueteri teſtamēto inchoata ⁊ i nouo plenius ↄ̄ſūmata. Summi etenim pontifices ⁊ minores ſacerdotes a deo ſunt inſtituti ꝑ moyſen: qui ex precepto dn̄i aaron in ſūmum pontificem filios vo eius vnxit in minores ſacerdotes. poſtea vero dauid cū miniſteria domus dn̄i ampliaret: ianitores ⁊ cantores inſtituit. porro ſalomon quendam modum exorcizandi inuenit: quo demones adiurati ex obſeſſis corporibus pellebātur huic officio mancipati exorciſte uocati ſunt. De quibus dn̄s in euāgelio: ſi ego in belſebuch eijcio demōia: filij ueſtri. ſ. exorciſte in quo eijciūt hec omnia in nouo teſtamēto eccleſia imitata habet ianitores ſuos quos hoſtiarios appellamus: ꝓ cātoribus lectores ⁊ cantores inſtituit: exor

c ¶ Iunioris. ecce hic approbāt̄ dicta greg. iunioris: alibi videt̄ reprobari. xxxij. q. vij. c. ꝙ ꝓpoſuiſti. ⁊ i ſe. §. ubi dic̄ ꝙ ſūt ↄ̄ria euāgelio. ſȝ illđ c. itelli de arta ⁊ ſic bn̄ tȝ. io.
d ¶ Illoꝝ. hic videt̄ ꝙ potiꝰ iudicādum ſit ſm̄ illū q innitit̄ auctoritate canonis q̄ȝ q innitit̄ auctoritate hiero. uel auguſtini. qđ verū eſt: niſi augꝰ iuuetur auctē vet. uel no. te. uel etiā aliquo canone. naȝ lȝ ↄ̄ciliū apud aqſgrani factū ↄ̄ſtituerit ꝙ raptor nō poſſit mr̄imonialiter iūgi cū rapta: ut. xxxvi. q. ij. placuit. tn̄ hiero. ↄ̄riuȝ ſtatuit: ⁊ ei ſtat̄: ut xxxvi. q. ij. tria.
e ¶ Euincit̄. Sȝ nōne orietalis eccľia nō recipit canones: videt̄ ꝙ n̄: ut. xxxi. di. aliť. nūq̄d gꝰ ipſa ē heretica: ſed dic ꝙ lȝ iſtos nō r̄cipiāt canones nō tn̄ ↄ̄tēnit eos uel dic ꝙ papa approbat ↄ̄ſuetudinē ipſoruȝ ſ. di. ꝓt. ſi romanoꝝ.
f SI decreta nō habetis ꝑ ſciam.
g ¶ De neglectu. Nulli n. eſt licitū ignorare canones: ut. j. xxxviij. di. nulli. ⁊. c. oēs.
h ¶ Corripiendi. ar. ſimile. xvi. di. ꝙ dicitis.
i DE qbꝰ. apľorū. i. apľicoꝝ.
k ¶ Exēpla. ar. ꝑ exēpla poſſe iudicari: ut. xxxvij di. q̄ đ mēſa. ⁊. xxiiij. q. iij ſi hēs ar. ↄ̄. C. de ſententijs nemo. ſed illud itelligit̄ cū ius habet̄ tūc ꝑ exēpla nō eſt iudicandū vel dic ꝙ exēplis p̄uatorū nō eſt vtendū ſed exemplis publice ꝑſone ſiue auctētice: ut exēplis pricipis primi ſiue apľicorū: ut. xvi. q. iij. lȝ ex̄ đ ſen. ⁊ re iudi. in cauſis. vel dic ꝙ exemplis paucoꝝ nō eſt vtēdū ſȝ pluriū bene.
l ¶ Seniores. i. ſapientes: ut. lxxxiij. di. porro
m ¶ A pluribꝰ. ſic ex̄ de offi. dele. prudētiā in fi. i. ſ. naȝ per ampliores oībes māifeſta veritas reuelat̄: ut. C. de fideicō. l. penul. ⁊. C. de inge. ma. l. iij. h̄ patȝ ꝙ primo ad ↄ̄ſuetudinē loci recurrit̄: cum lex deficit q̄ȝ ad ↄ̄ſuetudinē ro. ſic. xij. di. illa. ⁊. ff. de legi. ⁊ ſe. ↄ̄. de qbꝰ. alij dicūt p̄mo ad ↄ̄ſuetudinē ro. eccľe recurrēduȝ ut ar. ſ. xi. diſt. c. ult. io. q̄d autē de hoc ſeruet̄ nōui. xij. di. illud meliꝰ xi. di. ↄ̄ſuetudo.
n DEcretis. hic agit̄ de eccľiaſticis ordinibꝰ. ⁊ oſtēdit originem ipſoꝝ: ⁊ vn̄ ſic appellāt̄. poſtea oñdit ꝙ ille q eſt in maiori ordine vľ dignitate nō pōt iudicari a minori ⁊ ſic papa a nemine pōt iudicari.

Di. xxi.

o ¶ In minores. Cū ergo moyſes elegerit ſacerdotes i veteri teſtō ⁊ dn̄s in nouo: ut j. e. in nouo. videtur ꝙ ad eṗm de iur̄ ſpectat electō canonicoꝝ. ⁊ iꝑator dicit ꝙ epus eligit clericos in ↄ̄ſtantinopoľ ciuitate: ut in auc̄. de menſura ordinandoꝝ clericoꝝ in primo. §. Ad hꝰ dicas: ꝙ eṗs de iure cōi cuȝ alijs eliget: ut ex̄ đ his q̄ fi. a p̄. ſine cō. c. nouit. ⁊. c. ca nōſcit̄. ↄ̄ſuetudo tn̄ eſt ſuāda: ut ex̄ đ elec. cū eccľa. It̄ vr̄ ex loco iſto ꝙ moyſes fuit ſacerdos cū vnxerit ſacerdotes. ⁊ ideȝ dicit innocē. ex̄ đ ma. ⁊ obe. ſolite. Sed ↄ̄ homicida fuit ergo nō potuit eſſe ſacerdoſ ut. xxiij. q. iij. n̄ inferēda. ſed dic ꝙ olim ſacerdotes bn̄ erāt hōicide

ut.ij. q.vij.§. his ita.ſ; dauid p̄mo fuit ꝓhibitꝰ ↄſti/ tuere tēplū:quia vir ſanguinū erāt: d̄ ↄ.di.i.c.i. Qua re aūt iudices et executores teſteſ ⁊ aduocati ī cau/ ſa ſanguīs ꝓmo/ ueri ñ p̄nt: nō.in q̄ſtionibꝰ in illa.q q̄ ſic incipit.aliq̄s ex officio ſuo ho minē interfecit. de hoc dixi.li.diſtin ctione ꝑ totum.

p ¶ Alij p̄mates. Hec diuiſio nō ē niſi rōne nominū q: idē ſūt p̄mateſ ꝙ patriarche: ut xcix.di.c.i.

q ¶ Lxxij. diſci/ pulos. Contra.j. e.di.in nouo. ibi dr̄ ꝙ diſcipli dñi .i. apl̄i elegerūt. lxxij. diſcipulos. h̄ dr̄ ꝙ a dño.ſed dic ꝙ dñs hñ dr̄ feciſſe qḋ eiꝰ mi/ niſter facit:q: q ꝑ aliū facit ꝑ ſeipſū facē dr̄: ut ex̄ de ſen.ex. mulieres

r ¶ Ordīatos. ut xciij.diſ.dñs nr̄. ⁊.c.diaconi.

ſ ¶ Subdiaconoſ Nō vr̄ verū dicē ꝙ tp̄e apl̄oꝝ aliq fuerūt ſubdiaco ni:ut.xxxv.di.epi ſcopꝰ. q: ille ē ca non apl̄oꝝ.ſ; dic ꝙ ſubdiaconatꝰ tūc fuit: ſ; nō fuit ſacer ordo adhuc ex̄ de eta. ⁊ q̄li.a multis.

a Cleros. Pri mo oſtēdit iſidorus: q̄ noie vocant miſtri ec/ cleſie:⁊ q̄re ſic vo centᷣ miſtri eccl̄e ſcḋo ponit q̄dri/ mēbrē diuiſionē epoꝝ. tertio po/ nit interp̄tatiōes

ciſtas aūt noie ātiquo ⁊ offō ꝑmanēte recepit. ꝓ filijs vo aaron oēs infra ſūmū pōtificē ſacerdotiū āminiſtrātes ſunt cōſecrati. Inter eos quedā̄ diſcretio ſeruata eſt:ut alij ap pellētur ſimpliciter ſacerdo/ tes alij archipreſbr̄i alij core/ piſcopi alij ep̄i alij archiep̄i ſeu metropolite alij primates alij p̄riarche alij ſūmi pontifi/ ces. ¶ Hoꝝ diſcretio a gē tilibꝰ maxime introducta ē: q ſuos flamines alios ſimplicit flamines alios archiflamines: alios ꝓthoflamines appella/ bāt. ſimpliciter vo maioꝝ ⁊ mi noꝝ ſacerdotū diſcretio in no uo teſtamēto ab ipo chriſto ſū pſit exordiū. q. xij. apl̄os tāq̄ maiores ſacerdotes. lxxij. di/ ſcipulos q̄ſi miores ſacerdo/ tes īſtituit. petrū vo q̄ſi in ſū/ mū ſacerdotē elegit: dū ei pre oībꝰ ⁊ ꝓ oībꝰ claues regni ce loꝝ tribuit: ⁊ a ſe petra petri nomē ſibi ipoſuit. atq̄ ꝓ eiꝰ fi de ſe ſpāliter rogaſſe teſtatuſ ē: ⁊ ut ipe ceteros ↄfirmarē ſi bi ſubiūxit dicens: Ego ꝓ te rogaui petre: ut nō deficiat fi des tua: ⁊ tu aliqñ cōuerſꝰ cō firma fratres tuos. hāc eādē formā apl̄i ſecuti in ſingulis ci uitatibꝰ epos ⁊ p̄ſbr̄os ordina uerūt. leuitas aūt ab apl̄is or dinatos legimꝰ: quoꝝ maximꝰ fuit btūs ſtephanꝰ. ſubdiaco/ nos ⁊ accolitos ꝓcedēte tp̄e eccl̄a ſibi ↄſtituit. De his ēt ſcribit btūs iſodorus in li. vij. ethymol̄. c. xii. noīa illoꝝ ⁊ no minū cās exponens ita inqui ens.

Vñ nomē eccleſiaſticoꝝ gra duum ſumatur.

Cleros ⁊ cl̄icos hic appel latos credimꝰ: q: matthiaſ ſorte electꝰ ē quē p̄mū ꝑ apl̄oſ legimꝰ ordīatū. Cleros. n. gre ce ſors latine vel hēditas dr̄. ꝓpterea ergo dicti ſūt clerici q: de ſorte dñi ſūt: vel q: dñi ꝑ tē habēt. Generalit aūt cle/ rici nūcupātur oēs q i eccl̄ia chriſti deſeruiūt. quoꝝ gradꝰ ⁊ noīa ſūt hec: oſtiarius pſal miſta lector exorciſta accolitꝰ ſubdiaconꝰ diaconꝰ preſbyter ep̄s. Ordo vo epoꝝ q̄driptitꝰ ē. i. in p̄riarchis archiep̄is me tropolitꝭ atq̄ ep̄is. Patriarcha greca lingua ſūmꝰ patrū inter ꝑtat: q: primū. i. pꝰ apl̄icū tenē locū: ⁊ iō q: ſūmo honore fūgi tur tali noie cēſet: ſicut roma/ nꝰ: antiochenꝰ: alexādrinus. Archiep̄s greco īterꝑtat vo/ cabulo: ꝙ ſit ſūmꝰ epoꝝ: tenet eni vicē apl̄icā ⁊ p̄ſidet tā me/ tropolitanis q̄ ceteris ep̄is: Metropolitani aūt a mēſura ciuitatū vocātur. ſingulī. n. ꝓ uincijs p̄eminēt: quoꝝ aūctī ⁊ doctrie ceteri ſacerdotes ſub iecti ſūt: ſine qbꝰ nihil reliq̄ agere licet ep̄iſ. ſolicitudo. n. totiꝰ ꝓuincie archiep̄is ↄmiſ/ ſa ē: Omnes aūt ſupiꝰ deſigna ti ordines vno eodēq̄ voca/ bulo ep̄i nominātur: ſed iō ꝓ/ uato nomie qdā vtuntur ꝓpt̄ diſtinctōem ꝑtātū quā ſingula riter acceperūt. Patriarcha pa trū princeps: archos. n. grece princeps latine: ide archiepi ſcopꝰ priceps epoꝝ. Metro/ politanꝰ a mēſura ciuitatum. Ep̄atꝰ aūt vocabulū ide dc̄m ē: ꝙ ille q efficit ep̄s ſupintē/ dat. ſ. curā gerēs ſubditorum Scopin. n. grece latine inten dē dr̄. Ep̄i. n. grece latie ſpe/ culatores intꝑtāt. nā ſpecula/ tor ē ꝓpoſitꝰ ī eccleſia: iō dicꝰ eo ꝙ ſpeculet̄ ⁊ ꝓſpiciat ppl̄o rū ifra ſe poſitoꝝ mores ⁊ vi/ tā. Pōtifex priceps ſacerdo/ tū ē vel dr̄ eē q̄ſi via ſequētiū ip̄e. n. ſūmus ſacerdos: ip̄e pō tifex maximꝰ nūcupat̄. ip̄e. n. efficit ſacerdotes atq̄ leuitaſ ip̄e oēs ordīes eccleſiaſticos diſponit. ip̄e qḋ vnuſqſq̄ facē dē oſtēdit. antea aūt pōtificeſ ⁊ reges erant. nā maioꝝ hec cōſuetudo fuit: ut rex eēt ſa/ cerdos ⁊ pōtifex. vnde ⁊ pon

oīuꝫ ordinū eccl̄iaſtico rū ⁊ eoꝝ officia. ſcḋa ꝑs incipit ibi: ordo epoꝝ. tertia ibi: pontifex.

b ¶ Matthias. cū quo fuit electus ioſeph.

c ¶ Primū ī cl̄icū. ſ. ſed aliꝰ. ſ. iacobꝰ fuit primo ep̄s factꝰ: ut. j. lxvi. diſ. porro. ⁊ ē h̄ ar. ꝓ ſorte faciēda: ut. ff. de iudi. ſ; cū ābo. ⁊ ꝙ in electioni bus tp̄e neceſſitatiſ poſ ſumꝰ ſm ſortē ꝓcedē: qḋ ñ ē vex: ut. xxvi. q. ij. nō exemplo.

d ¶ Partē. i. decias et p̄mitias q̄ dicūt̄ de:: ut xij. q. ij. c. qſq̄s 10. ⁊. c. q abſtulerit.

e ¶ Pſalmiſta. Hic pꝫ ꝙ pſalmiſta ⁊ oſtiariꝰ ⁊ le/ ctor ſūt cl̄ici: ⁊. xxv. diſ. ꝑlectis. ⁊. xxiij. di. ſeria tim. ⁊. lxxij. di. clericū. ⁊ xi. q i. de ꝑſona. ⁊ depo ni p̄nt ſicut alij cl̄ici: ut xxvij. q. i. ſiq̄s ep̄us. ⁊ q inijcit manꝰ in iſtos: ex/ cōicatꝰ ē: ut. xvij. q. iiij. ſiq̄s. ⁊ ex̄ de ſen. ex. non dubiū. ⁊. c. parochianeſ ⁊ ꝑ p̄mā tonſurā fit ali/ q̄s pſalmiſta: ⁊ illa ton/ ſura ē ſacr̄ale ſignū: ut xij. q. i. duo. Sꝫ ſi hᵒ di/ cat̄ tūc erūt. ix. ordies: verūtñ videt̄ ꝙ ñ ſit or/ do: q: vbi tractat̄ ꝙ cl̄i/ cus alij obedientiā ꝓſta bit: nil agit̄ de iſtis or/ dinibꝰ: ut. xciij. di. a ſub diaconis: ſil̄r alibi: ut. lx vij. di. illḋ. ſ; dic ꝙ tm̄ ſeptē ſūt q ↄferūt̄ cū ſo lēnitate: ſ; tñ nouē ſūt. io. ſ; certe oēs ↄferunt̄ cū ſolennitate hodie p̄t̄ pſalmiſtatū q a ſolo ſa/ cerdote ↄfert̄: ut. xxiij. di. pſalmiſta. b.

f ¶ Ep̄s. ar. ꝙ ep̄atꝰ ē or do: ut. xciij. di. diacōes

g ¶ In p̄riarchis. quo noie ↄphendit p̄ncipa/ les p̄riarchas: ut roma nū cōſtantinopolitanū alexandrinū hieroſoly mitanū antiochenū.

h ¶ Archiep̄is. i. p̄mati bus. quo noie ↄphēdit

c

alios p̃riarchas ſiue p̃/
mates:ut aquilienſẽ cã
tuarienſem bituricenſẽ
i ¶ A mẽſura.qꝛ.r.vł.ri.
dꝫ ſub ſe hr̃e:ut.vi.q.iij
ſcitote.vł dr̃ a metros
qḋ ẽ mater ⁊ polis qḋ ẽ
ciuitas:qꝛ ẽ mater alia/
rũ ciuitatum.xij.di.de
his.
k ¶ Licet.de his q̃ ſpe/
ctant ad totã ꝓuinciã:
ſꝫ de his q̃ ad ſuã dioce
ſim ſpectãt ſine eoꝝ li/
cẽtia pñt diſponere.xx.
q.iij.c.i.⁊.ix.q.iij.c.i.⁊
ij.
l ¶ Diſponit. Ergo eṗs
ↄfert dignitates eccle/
ſiaſticas:ut.lxxiiij.diſ.
eṗoꝝ.ar.ↄ̃.xciij.di.legi
mus.vbi dr̃ ꝙ tantũ ad
eṗm ſpectat ↄfirmatio:
ſꝫ hoc refert̃ ad diuer/
ſas ↄſuetudines:ut ex̃ ḋ
elec.cũ i cũctis.⁊.c.cũ
eccleſia vulterana.ego
credo ꝙ de iure cõi tm̃
electio dignitatũ ſpe/
ctet ad capłm cuꝫ eṗo:
ut ex̃ de his q̃ fi.a p̃la.ſi
ne cõ.ca.ea noſcit̃.⁊.c.
quanto.
m ¶ Ex greco.ſ.dos.qḋ
eſt datio.
n ¶ Uirga.qua arcebãt
aues a carnib⁹ ſacrifi/
ciorum.
o ¶ Nudis.ar.ꝙ nõ ince
dit nudus q filũ fert in
capite.
p ¶ Dignitatẽ.ut.lxxxi/
iij.di.porro.
q ¶ Et nõ etatis tm̃ ſup
ple:qꝛ alibi dicit̃ qḋ eſt
nomen etatis:ut.xciij.
di.legimus.
r ¶ Predicãt.i.legũt re
citãdo nõ aũt p̃dicãdo
qꝛ illud ẽ officiũ ſacerdo
tũ.xvi.q.i.adicimus.
ſ ¶ Miſerabilit̃.nõ p ꝓꝛa
nã vocẽ ſꝫ poti⁹ p altam
vocẽ ⁊ ſonorã.⁊ iſte in/
tellect⁹ pꝫ ex lr̃a ſequẽti
vbi dicit tãta eni ⁊c̃.
t ¶ Et ĩfideles.i.excõica
tos.⁊ ita oſtiari⁹ remo/
uet excõicatos ab ec/
cleſia:ut h̃ ⁊.xxv.diſ.p/
lectis.

tifices romani ĩperatores ap
pellabãtur.vates a vi mentiſ
appellatus ẽ:cui⁹ ſignificatio
multiplex ẽ.nã mõ ſacerdoteꝫ
mõ ꝓphetã ſignificat mõ poe
tã. Antiſtites ſacerdos dict⁹
ẽ ab eo qꝛ ante ſtat.p̃m⁹ ẽ.n.ĩ
ordie eccłe:ut ſup̃ ſe nullũ ha/
beat. Sacerdos aũt nomẽ ha
bet cõpoſitũ ex greco ⁊ latio
quaſi ſacrũ dãs.ſicut.n.rex a
regẽdo ita ſacerdos a ſacrifi/
cãdo vocat⁹ ẽ.ↄſecrat.n.⁊ ſã
ctificat.ſacerdotes aũt gẽtili
um flamines dicebãtur.hi ĩ ca
pite habebãt pileũ:in q° erat
breuis virga deſup hñs lane
aliqd.qḋ cũ ꝓpter eſtũ ferre
nõ poſſent:filũ tm̃ ĩ capite re/
ligare ceperũt.nã nudis eos
penit⁹ capitib⁹ incedere nefaſ
erat.vnde ⁊ a filo quo vtebãt̃
flamines dicti ſũt q̃ſi filamines
vex in feſtis dieb⁹ filo depoſi
to pileũ ĩponebãt ꝓ ſacerdo
tij eminẽtia. Preſbyter grece
latine ſenior inſ̃pretat̃:non mõ
ꝓ etate vel ḋcrepita ſenectu
te ſed ꝓpter honorẽ ⁊ dignita
tẽ quã acceperũt p̃ſbyteri no
minãtur.iõ aũt ⁊ p̃ſbr̃i ſacer/
dotes vocãt̃:qꝛ ſacra dãt ſicut
epi:q licet ſint ſacerdotes:tm̃
põtificat⁹ apicẽ nõ hñt:qꝛ nec
chriſmate frõtẽ ſignãt:nec pa
raclytũ ſpũm dãt:qḋ ſolũ debe
ri epis lectio actuũ apoſtolo/
rum demõſtrat. Unde ⁊ apḋ
veteres idẽ epi ⁊ p̃ſbyteri fue
rũt:qꝛ illud nomẽ dignitatis ⁊
nõ etatis ẽ. Leuite ex nomine
auctoris ſũt vocati.de leui.n.
leuite exorte ſũt:a qb⁹ in tem
plo dei myſtici ſacramẽti my/
ſteria explebãtur.hi grece di
acones latie miſtri dicũt̃:qꝛ ſi
cut ĩ ſacerdote cõſecratio:ita
in diacono miniſterii diſpenſa
tio habet̃. Hypodiacões gre
ce quos ſubdiaconos dicim⁹
q iõ ſic appellãt̃:qꝛ ſubiacent
p̃ceptꝭ ⁊ officijs leuitaꝝ. Ob
lationes enim in tẽplo dñi a fi
delibus ipi ſuſcipiũt:⁊ leuitis

ſupponẽdas altarib⁹ deferũt
hi apud hebreoſ nathanei vo
cãtur.lectores a legẽdo:pſal
miſte a pſalmis canẽdis voca
ti ſũt.illi.n.predicãt popułvo
lũtatẽ dei ⁊ qd ſequantur:iſti
canũt vt excitẽt ad cõpũctõeꝫ
animos audiẽtiũ.licet ⁊ qdam
lectores ita miſerabiliter pro
nũciẽt:vt quoſdã ad luctũ la/
mẽtationeſqꝫ cõpellãt. Iideꝫ
etiã ⁊ ꝓnũciatores vocant̃:qꝛ
porro annũciãt.tãta etiã ⁊ taꝫ
clara erit eoꝝ vox:ut q̃uis lõ
ge poſitoꝝ aures adipleant.
Cãtor aũt vocatus ẽ:qꝛ vocẽ
modulat̃ ĩ cãtu.hui⁹ duo gene
ra dicũtur ĩ arte muſica:ſicut
ea doctiſſimi hoĩes latine di/
cere potuerũt:p̃cẽtor ⁊ ſuccẽ
tor. Precentor.ſ.q vocẽ p̃mit/
tit in cãtu. Succẽtor aũt q vo
ce ſubſequẽter canẽdo reſpõ
det. Cõcẽtor aũt dicitur quia
cõſonat ⁊ cõcinnit.q aũt ñ cõ
ſonat nec cõcinnit nec cõcen/
tor erit. Accoliti.n.grece lati
ne ceroferarij dicũtur a ḋpor
tãdis cereis quãdo legẽdũ ẽ
euãgeliũ aut ſacrificiũ offerẽ
dũ:tũc.n.accendũtur lumina
ria ab eis:⁊ deportãtur nõ ad
effugãdas tenebras dũ ſol eo
dẽ tp̃e rutilat:ſed ad ſignũ le/
ticie demõſtrãdũ:ut ſub typo
lumis corporalis illa lux oſtẽ
datur de q̃ in euãgelio legit̃.
Erat lux ve q il.o.ho.ve.i.h
mũdũ. Exorciſte ex greco in
latinũ adiurãtes ſiue increpã
tes vocãtur. Inuocãt.n.ſup
cathecuminos vel ſuper eos
q hñt ſpũm imũdũ nomẽ domi
ni ieſu adiurãtes p eũ:ut egre
diat̃ ab eis. Oſtiarij.i.ianito
res q in veteri teſtamẽto ele/
cti ſũt ad cuſtodiã tẽpli:ut nõ
ingrederetur in eũ imũdus ĩ
omni re.dicti aũt ſũt oſtiarij q
p̃ſũt oſtijs tẽpli. Ipi.n.tenen
tes clauẽ oĩa itus extraqꝫ cu/
ſtodiũt:atqꝫ inter bonos ⁊ ma
los hñtes iudiciũ fideles re/
cipiũt ⁊ reſpuunt infideles.

a ¶ In nouo.tu
es petrus.
Uidet̃ ergo ꝙ p
hec v̾ba tu es pe
trus ⁊c̃.dat⁹ fuit
petro pontifica/
tus:⁊ ita añ paſ/
ſionẽ qꝛ añ fuit ei
dictuꝫ.⁊.j.videt̃
ↄ̃dicere.l.di.ↄſi/
derandũ.⁊.c.fi/
delior.nã ibi dr̃
ꝙ p⁹ paſſionẽ qꝛ
antea nõ fuit da
tus ecclie paſtor
So.p̃mo fuit apo
ſtol⁹ añ paſſionẽ:
ſꝫ p⁹ paſſionẽ fuit
paſtor creat⁹ p il/
la v̾ba ſi diligis
me ⁊c̃.ut extra ḋ
elec.ſignificaſti.
qḋ etiaꝫ h̃ innuit̃
cũ dicit:tibi da/
bo claues ⁊c̃.h°
eni ẽ ꝑmittẽ ⁊ nõ
donare.
b ¶ Pari.Ar.ꝙ
oĩs eṗus ſit par
apłico q̃ꝫtũ ad or
dinẽ ⁊ rõnẽ cõſe/
cratiõis.xxiiij.q.
i.loquit̃ in p̃n.pe
tr⁹ tñ fuit maior
alijs ĩ adminiſtra
tione:ut.ij.q.vij.
puto.põt eni ali/
qs eẽ maior alio
in ordine:ſꝫ tñ mi
nor ĩ admiſtratio
ne:ut archip̃ſbr̃ẽ
maior archidia/
cono ut.xxv.diſ.
plectis.De apo/
ſtolis qñ fuerunt
ↄſecrati ñ legim⁹
dicũt qdã ꝙ ĩ ce
n.⁊ qñ dictũ ẽ eis
hoc facite ĩ meaꝫ
ↄmẽorationẽ:de
ↄ.di.ij.ĩ xp̃o. Alij
cũ dictũ ẽ eis ite
baptizate oẽs:ḋ
ↄ.di.iiij.ꝓp̃e.de
paulo ⁊ barnaba
habem⁹.lxxv.di.
ꝙ die.⁊ de iaco/
bo.lxxi.di.porro
c ¶ Preclarato.in
gre.c.q̃ hic nõ ẽ.

d Oparios.ar. hic signauerūt doctores q̄ lȝ sit sta tut⁹ cert⁹ numer⁹ canonicoꝝ: si tñ excrescāt ecclesie facultates: q̄ ꝑbende debēt augeri: ⁊ ex̄ ð vi. ⁊ ho. cle. qm̄. hoc expeditū ē. ex̄ de ꝯsti. cū. M. ferr. ⁊ ex̄ ð cen. quanto.

instantiā cū maior se subiicit arbitrio minoris: ut. xi. q. i. ꝑuenit. Secūda regula fallit in incēdiarijs ⁊ excōicatis: q̄ debēt ꝑ papā absolui: ex̄ de sen. ex. tua. ⁊ ex̄ de offi. del. q̄renti. Tertia regula fallit. ī. de ꝯ. di. iij. sanctū. vbi hēs q̄

e Rogauerūt. ar. q̄ ñ nisi volentib⁹ dabit̄ platus etiā a papa. ⁊ . ī. di. pri. sacrosancta. si. viij. q. i. iciedū. ⁊. c. audacter

f Quāuis. ꝯstitutis. s. tm̄.

g Die. hic vr̄ q̄ eodeȝ die petrus ⁊ paul⁹ fuerūt crucifixi. ij. q. vij. beati. ð icunt tñ quidā q̄ reuoluto anni spacio paul⁹ fuit decollatus: lȝ eodē die p⁹ annū. historia tñ dicit. xiiij. āno imperij neronis eos fuisse occisos

h Cōsecrarūt. Ergo ecclia cōsecrat̄ sanguie alicui⁹ sicut aliquis baptizat̄ sanguie suo: ut de ꝯse. di. iiij. baptismi vicē

i Prima. digni tate. Nā ecclia antiochena ꝓcessit istā: ut. xxiiij. q. i. rogamus.

k Nec aliquid. Ar. q̄ vbicūq̄ sūt boni ibi ē ecclia.

l Gradus. in ordinib⁹. de quib⁹ s̄. dixit. c. di. cleros.

a Inferior. Ex hoc. c. tres colligunt̄ regule ꝓma hec ē: inferior supiorē non pōt ligare vl̄ soluere. secūda hec ē: q̄ pōt ligare et absoluere. tertia talis: q̄ pōt soluē ⁊ ligare. q̄lībȝ harū regularū videtur habē exceptionē. Prima regula videt̄ recipe

Itē anacletus. Romana ecclia a deo ꝓmatū accepit.

In nouo testō p⁹ christum dñm a petro sacerdotalis cepit ordo. q2 ipi primo pōtificat⁹ in ecclia christi dat⁹ ē dñomino dicēte ad eū: Tu es inqt petr⁹: ⁊ su. h. pe. e. ec. meā: et porte inferi nō ꝑualebunt aduers⁹ eā. Et dabo tibi claues regni celoꝝ. hic ergo ligandi soluēdiq̄ ptātē prim⁹ accepit a dño: ꝑmusq̄ ad fidē populū sue ꝑdicatōis virtute adduxit Ceteri ꝟo apostoli cū eodeȝ pari cōsortio honorē ⁊ ptāteȝ acceperūt: ipmq̄ ꝑncipē eoꝝ eē voluerūt. q̄ etiā iubēte dño in toto orbe terraꝝ dispsi euāgeliū ꝑdicauerūt. ipis quoq̄ decedētib⁹ in loca eoꝝ surrexerūt epi quoꝝ ordiatio ꝑtaxato debet fieri ordine ⁊ mō. quos q̄ recipit ⁊ ꝟba eoꝝ: deum recipit. q̄ āt respuerit eos eū a quo missi sūt ⁊ cui⁹ legatione fūgūtur spernit: spernet̄ ⁊ ipe indubitāter a dño. videntes aūt ⁊ ipi apostoli messē eē multā ⁊ operarios paucos: rogauerūt dñm messis: ut mitteret operarios in messem suā. vñ ab eis electi sūt. lxxij. discipuli: quoꝝ typū gerūt presbyteri atq̄ in eoꝝ loco sūt cōstituti in ecclesia. Itē pelagi⁹ vrbis rome eps oib⁹ orthodoxis Primatū romāe eccle nō aliā synod⁹ sȝ christ⁹ instituit.

Quāuis vniuerse p orbem catholice ⁊ apostolice cōstitute ecclesie vn⁹ thalamus christi sit: tñ sācta romana ecclesia catholica ⁊ aplica nullis synodicis cōstitutis ceterꝭ ecclesijs plata ē: sȝ euangelica voce dñi ⁊ saluatoris nr̄i ꝑmatū obtinuit: Tu es inqens petrus: ⁊. s. h. p. e. ec. meā. Cui data est etiā societas beatissimi pauli vasis electionis: qui non diuerso sic̄ heretici garriūt sed vno tpe vna eadēq̄ die gloriosa morte cū petro i vrbe romana sub cesare nerone agonizans coronat⁹ ē: ⁊ su pradictā parit̄ romanā ecclesiam christo dño cōsecrarūt: eāq̄ oibus vrbib⁹ i vniuerso mūdo sua pñtia atq̄ venerando triūpho ꝑtulerūt. Est ergo ꝑma apostoli petri sedes romana ecclesia nō hñs maculā neq̄ rugā nec aliqd hmōi. In his oib⁹ q̄to grad⁹ celsior tāto maior auctoritas inuenitur In maiorib⁹ siqdē ē regendi ⁊ iubēdi potestas: in miorib⁹ obsequēdi necessitas. Itē nicolaus papa scribit cōstātino pol. epo dicens.

Inferioꝝ facta superioꝝ sententijs obnixa sunt.

Inferior sedes potiorem absoluere non pōt. Sola eni potior inferiorē cōueniēter absoluit. hinc liqdo ꝓuidetur: q2 quē nō pōt absoluer̄ nec pōt iudicio inferior potiorē ligare. vñ ꝓpheta ait: nunqd gloriabit̄ securis cōtra eū q̄ secat in ea: aut exultabitur serra ꝯ eū q̄ trahit eā: His ita q̄ ex diuia scriptura ꝯmemoratꝭ sole clari⁹ exhibuim⁹ nō posse queq̄ q̄ minoris auctīs ē eū q̄ maioris ptātis ē iudicijs suis adiicere aut ꝓpis diffinitōib⁹ subiugare. Idē.

Nolite nos existimare De eodē cuiuscūq̄ facta ꝓximoꝝ nr̄oꝝ ea q̄ sūt digna reprehēsione velle dēfēdē: sȝ q̄ ita velim⁹ filios circa spūaleȝ prēm ⁊ discipl̄os erga magr̄m deuotos eē ac sobrios: vt nulla penit⁹ temeritate ad eoꝝ vitā: vt ñ tm̄ dicam⁹ diiudicādā sȝ nec saltē tenuiter repħēdēdā ꝓsiliāt. Itē nicola⁹ papa

q̄dā penitens absoluit aliū tpe piculi: quē tñ ligare non posset. Itē fallit. iij. q. vi. quāuis. ⁊. C. vbi senatōes. l. iij. siliter fallit ut videt̄ cū aliquis ꝯfitet̄ extraneo sacerdoti: q̄ ipsū tūc absoluit. ñ tñ posset ligare. io. Sȝ illa exceptio nō vȝ: q2 ñ ꝯcedo q̄ aliquo modo ꝯsequat̄ qs remissioneȝ q̄ ꝯfitet̄ extraneo sacerdoti: ut dicitur in ex̄. de pe. ⁊ re. oīs. nisi pri⁹ obtenta lnia a ꝓprio sacerdote: ut dr̄ in eadeȝ de cre. oīs. nisi in necessitate: ut ex̄. e. ti. c. vlti. b. Et ē hic ar. q̄ si papa mandat alicui q̄ excōicet aliquē q̄ possit etiā ipsum absoluē: q2 excōicatio ⁊ absolutio pari cōditiōe cēsent̄ ut si vnū ꝑmittit̄ ⁊ reliquum: ut. ī. de pe. di. i. ꝟbum. Ar. ꝯ. xxvij. q. i. si hō. In oib⁹ istis. c. vsq̄ in fine loquit̄ de eadē mā. s. de facto suffraganeoꝝ ignacij ꝯstantinopolitani archiepi: q̄ a suis suffraganeis est dposit⁹ fauore ipatoris

b Hinc. ar. q̄ idem iuris ē in vno ꝯrioꝝ qð i reliquo: ut. ī. e. deniq̄. ⁊. xxvi. di. deinde. ⁊. iij. q. vi. hoc quippe. ⁊. ff. de ꝟbo. ob. inter.

c Vñ ꝓpheta. isaias.

d Exhibuimus. i. ꝓbauimus.

e Nolite. repħendendā. Sȝ ꝯ. ī. ij. q. vij oēs. ⁊. ix. q. iij. si aūt. vbi dr̄ q̄ subditi pñt reprehendē platos. Sol. triplex est repħensio. ipe riosa q̄ fit impio ptātis: hec tm̄ maiorib⁹ ꝯcedit̄ alia socialis: hec miorib⁹ ꝯcedit̄. lxxxi. dis. in oibus. tertia temeraria est: q̄ infamandi cā fit: ⁊ hec nulli ꝯcedit̄ ut hic.

Inferiores maiorib⁹ nec bñ dicere nec maledicere pñt.

Deniq3 si in epistola ad hebreos legim⁹: ꝙ minor a maiore bñdicitur: restat ꝓfecto ut exigẽte rõe etiã maledicatur. sic gdẽ ꝑnoscẽtes hec periculosa tp̃a illi q ante nos fuerunt: ꝓuidã i ecclesijs cõsuetudinẽ tradiderũt. hodie quoq3 i romana ecclesia que magistra ẽ omniũ ecclesiarum imptermissa seruat: ita ut nullus sacerdos maiore suo non inuente sacerdote cuiuslibet rei benedictionẽ dare nitat: sed anterior stans ad ꝓnunciandã aliquã lectionẽ bñdictõnẽ quidẽ postulat: sed ei glibet inferior non audet benedicere. Cur hoc? nũquid bñdicere peccatũ est? absit. De maledicis enĩ nõ benedict dicit apostolus: q2 regnũ dei nõ possidebũt. sed per hoc innuitur q̃nte cẽsure freno inferiores quiq3 a suis prepositis iudicãdi coercendiq3 sunt: si hi nec etiam benedicẽdi ius vllũ penit⁹ obtineãt. I de michaeli imperatori.

De eodem.

Nunc aũt diuina inspiratõne nõ nos pigebit: nec nobis impossibile erit vobis oñdere: si tñ audire velitis: non posse queq3 rite ab his q inferioris dignitatis vel ordis sũt iudicialib⁹ submitti diffinitionibus. sigdẽ tp̃e diocleciani ⁊ maximiani augustoꝝ marcellinus ep̃s vrbis rome: q postea insignis martyr effect⁹ ẽ. adeo cõpulsus ẽ a paganis: ut templũ eoꝝ ingressus grana thuris sup prunas imponeret. c⁹ rei grã collecto vniuersoꝝ cõcilio epoꝝ ⁊ inqsitõe facta: hoc idẽ põtifex se egisse cõfessus ẽ: nullus tñ eoꝝ ꝓferre sniam in eũ ausus ẽ: dũ ei sepissime oẽs dicerẽt: Tuo ore iudica cãm tuã nõ nr̃o iudicio. ⁊ iteꝝ noli audiri in nr̃o iudicio: sed collige in sinu tuo cãm tuam. Et rursũ: qm̃ ex te ingũt iustificaberis aut ex ore tuo ꝯdẽnaberis. Et iteꝝ dicũt: p̃ma sedes nõ iudicabit a quoq3. I tẽ in eadẽ. S3 cũ quodã tp̃e gdã cõtra sixtũ papã tẽtassent q̃dã mali rumoris obiicere: ⁊ in cõcilio cui valẽtianus august⁹ interat dictũ fuisset ñ licere aduers⁹ põtificẽ sniam dare: surrexit ꝓtin⁹ idẽ impator: ⁊ i arbitrio ꝑfati põtificis tribuit iudicare iudiciũ suum. Eteni null⁹ põtificũ minorum vel inferioꝝ vrbiũ subact⁹ iudiciis inuenit. I tẽ nicolaus papa.

Maiores a minorib⁹ iudicari nõ pñt.

Summittit ignaci⁹ minoꝝ inferioꝝ ⁊ subiectoꝝ deliberatõib⁹ ecõtra sacris canonibus ꝑcipiẽtib⁹ ⁊ exẽplis sãctoꝝ patrũ semp vbi ẽ maior auctas eundẽ eẽ: ⁊ i oĩb⁹ controuersiis ad potioris sedis iudicia dirigãtur. qđ nõ soluz a catholicis verũ etiã ab ipis cõstat obseruatũ eẽ hereticis aliogn accephalũ liquet eẽ cõciliũ: vbi de tãta ꝑsona agitur ⁊ maioꝝ nõ expectat snia: cũ ⁊ in cã clericoꝝ inferioris gradus soli⁹ epi sui iudiciũ tãtũmõ postulãdũ sit. I tem michaeli imperatori.

Minoꝝ sententia maiores dãnari nõ valent.

In tm̃ hãc ꝑsũptõem sacri patres apud chalcedonẽ detestati sũt: ut dioscoꝝ alexandrinũ antistitẽ inter cetera iccirco potissimũ sine vlla restitutione dãnauerũt: q2 ponẽs i celũ os suũ ligua e⁹ transeunte super terram excõmu

f Deniq3 ad hebreos. vbi legit ꝙ melchisedech bñdixit abrahe. ⁊ ꝑ hoc ꝓbat apl's melchisedech fuisse maiorẽ

g Etiã maledicat. Contrarioꝝ. n. eadẽ est rõ: ut. s. e. inferior. ff. de v. ob. inter stipulantẽ.

h Maiore. Ar. ꝙ minor iudex ñ põt exercẽ iurisdictionẽ suaꝫ p̃nte maiore iudice: ut. xcv. di. ecce. ff. de offi. ꝓcõ. l. vlti. ar. ꝯ. xi. q. i. ꝑuẽit. ⁊. C. de dona. in hac.

i Benedicere. S3 dr̃ epo p⁹ hanc bñdictionẽ ora ꝓ nobis pater scẽ: i gbusdã locis ipse inferior dicit epo. Iube domine bñdicẽ: ⁊ eps benedictiõe facta legit.

k Peccatũ. ar. ꝙ aliqd ꝓhibet nõ ꝙ ipsum malũ sit: s3 ꝙ inde malũ põt sequi: ut. xxij. q. i. in nouo. ⁊. xi. q. iij. nolite. ⁊. lxiij. di. cũ hadrian⁹. §. verum.

l Nunc aũt. diocleciani. Nõ duos fuisse impatores. s3 ꝯ. vij. q. i. in apibus. s3 forte vn⁹ habuit dignitatẽ alter administrationem.

m Marcellin⁹. S3 de isto legit: ꝙ ꝯcilio ꝯgregato ꝯfessus ẽ qđ fecerat ⁊ i se tulit sniam depositionis: ⁊ veniẽs corã diocleciano ꝯfessus est se christianũ eẽ ⁊ excõicauit ꝗcunq3 eũ post mortẽ sepeliret. s3 videt ꝙ hec snia qua ꝑcepit ñ sepeliri corp⁹ suũ cõtineat errorẽ: vñ nulla d3 esse: ut ex̃ de sen. ex. per tuas. siqs enim ꝑcipiat ꝙ corp⁹ suũ nõ sepeliat hoc ꝑceptũ nõ ẽ adimplendũ: ut. ff. de ꝯdi. isti gdam. ꝑterea q̃liter poterat iste seipsũ excõicare vl' deponere: cũ par i parẽ nõ habeat imperiũ: ut ex̃ de elec. innotuit. ad hoc põt dici ꝙ nõ fuit snia quã tulit s3 quedã interp̃tatio ⁊ in fuit ei tacita ꝯditio. s. nisi deus aliter reuelauerit. ⁊ dñs reuelauit alit q2 sepultus fuit p⁹. xxx. dies post mortẽ. Item obiicit quare isti epi nõ deposuerũt papã cũ esset ꝯfessus đ heresi: ut. xl. di. si papa. dicit. h. q2 ꝑatus erat corrigi. s3 enĩ papa vl' alius sit heretic⁹: si tñ paratus ẽ corrigi nõ deponit ut. xxiiij. q. iij. dixit apl's. vel iõ nõ debebant ipsuz deponere: quia coactus fecit. l. di. ꝑsbyteros.

n Cõpulsus. cõditionali nõ absoluta coactione. si enĩ fuisset absoluta nõ deliqsset: ut l. di. presbyteros

o Ex ore. Ar. ꝙ aliqs põt esse iudex in ꝓpria causa. si. ff. de adop. l. iij. C. đ fideicõ. l. vlti. sed iudex ibi improprie dicit. i. arbitrator.

a Summittit. hereticus. Ar. ꝙ ab exẽplis gentiliũ ẽ argumentandũ: ut. xi. q. i. sacerdorib⁹. xiij. q. ij. questa. ⁊ c. nõ estimemus.

b Inferioris. i. xv. q. vij. si aũt in fi. contra vbi dicitur ꝙ solus epus illoꝝ causas põt audire. s3 nõ excludunt ibi clerici s3 alij epi. xv. q. vij. epus nullius:

c In tantũ ꝑsũptionẽ. s. depositionẽ ignacij.

d Ut dioscorũ. qui intronizatus fuit ꝑ regem: qui postea excõmunicauit papam.

e ¶ Qm̄ secūdis. Videt̄ hic ꝙ iu/dex in sn̄ia tenet̄ exprimē causaʒ q̄ ipsū mouit. C. de iudi. pperandū. §. illo. ⁊. ff. de his q̄ no. infa. ꝙ ait. §. p̄st. ar. ꝯ. ex̄ de sen. ⁊ re iudi. sic. ad hoc dico ꝙ sꝑ tenet̄ exprimere causā: si tñ nō ex/presserit tenet sē tentia. ij. q. vi. bi/duum.

f ¶ Sidem. tm̄. ne sit ꝯtra. ꝫ. xv. dis. canōes circa me dium.

Di. xxii.

g Q Uia ex/o. In hac di. ostēdit ordinē maioꝝ ec clesiaꝝ. ⁊ primo oñdit quē ordinē habuerūt ꝑm an tiqua tpa. secun/do oñdit quē or/dinem postea ha buerunt ꝑm mo/derna tpa. talis fuit ordo. prima fuit romāa eccle sia: alexandrina secūda: antioche na tertia: quarta hierosolymitana. sʒ postq̄ʒ imperiū fuit translatū cō/stantinopol̄. con stantinopolitana eccl'ia obtinuit se cundū locū. post ro. alexādrina ter tium antiochena quartū: hierosol̄. v. ⁊. hoc dr̄. j. c. ꝯstantinopolitāe ⁊ dr̄ ex̄ de p̄uile. antiqua.

b O Mnes. sic cōstrue. ro. ec. instituit oēs. s. p̄latos siue i api/cē cuiuslibʒ p̄triar che. i. p̄triarchat⁹ ⁊ p hoc pʒ ꝙ sol⁹ papa nouas facit dignitates.

nicationē in sanctū leonē pa/pā dictauit: ita vt in sn̄ia cōtra ipm̄ p̄lata hoc videāt̄ memo/rare p̄cipue dicētes. Qm̄ se/cūdis excessib⁹ porē inigtatē valde trāscēdit. p̄lsupsit. n. ex/cōicationē dictare etiā aduer sus sāctissimū ⁊ beatissimū ar chiepm̄ magne rome leonem ⁊c̄. Nūgd ibi legit̄ igsitionem factā fuisse: vtꝝ ille dioscor⁹ ipam excōicatōeʒ iuste dictas set i papā? non plane: sʒ absq̄ʒ oī ꝯtrouersia hoc i eo vlti sūt q2 cū eēt iferior potiorē gbulli bet conat⁹ ē lacessere iniurijs teste anatholio cōstātiopol̄. ꝑ sule: q dicit ꝑpt fidē nō ē dā/nat⁹ dioscor⁹: sʒ q2 excōicatio nē fecit i dñm archiepm̄ leonē

Q Uia s̄⁹ maior a mi̅o ri iudicari nō dʒ: vi/dēdū ē q̄ inter cete/ras eccl'ias p̄mū locū q̄ scd̄m vl' tertiū obtineat. Ro mana eccl'ia sic sup̄dictū ē pri mū locū inter ceteras obtiet: alexādria ꝑm: antiochena ec clesia tertiū ab ea locū acce/pit. Un̄ nicola⁹ papa scribit mediolanēsibus. Romana ecclesia ceterarū p̄matū tenet

O Mnes siue p̄triarche i cu iuslibet apicē siue metro/poles p̄matuʒ aut ep̄atuū ca/thedras vel ecclesiaꝝ cuius/cūq̄ʒ ordis dignitatē institu. t romana ecclesia. Illā vō sol⁹ ipe fūdauit: ⁊ sup̄ petrā fidei mox nāscētis erexit: q btō pe tro eterne vite clauigero ter/reni simul ⁊ celestis imperij iu ra cōmisit. Nō ergo quelibet terrena sn̄ia: sʒ illud vbū quo cōstructū est celū ⁊ terra ꝑ qd̄ deniq̄ʒ oīa ꝯdita sūt elemēta: romanā fūdauit ecclesiā. Illi us certe p̄uilegio fūgit̄ c⁹ anc̄ te fulcit̄. vñ nō dubiū ē q̄a gsq̄ʒ cuilibet ecclesie ius suū detra hit: iniusticiā facit q aūt roma ne ecclesie p̄uilegiū ab ipe su mo oīm ecclesiaꝝ capite tradi tū auferre conat̄: hic p̄cul du

bio in heresim labit̄. ⁊ cū ille vocet̄ iniust⁹: hic ē dicēd⁹ he/retic⁹. fidē q̄ppe violat q ad/uersus illā agit q̄ ē mr̄ fidei. Et illi cōtumax inuenit̄ q eaʒ cūctꝭ ecclesijs p̄tulisse cogno scitur: ⁊ infra. vñ ipe sanct⁹ am brosius se i oib⁹ seq magistraʒ sāctā romanā ecclesiā ꝑfitet̄. Itē anaclet⁹ ꝑu⁹ christi iesu

Nō ab ap̄lis sʒ ab ipo dño ro mana ecclesia p̄matū accepit.

S Acrosācta romana ⁊ apo stolica ecclesia nō ab apo stolis sʒ ab ipo dño ⁊ saluato/re nr̄o p̄matū obtinuit: sic be/ato petro ap̄lo dixit. Tu es petr⁹ ⁊. s. h. p. e. ec. meā ⁊c̄: vs q̄ʒ soluta ⁊ i celo. adhibita est etiā societas in eadē romana vrbe beatissimi apostoli pau/li vasis electōi: q vno die eo dēq̄ʒ tp̄e rome cū petro glori osissima morte coronat⁹ est: ⁊ ambo sanctā ecclesiā romanā cōsecrauerūt: atq̄ʒ oib⁹ alijs vrbib⁹ in mūdo vniuerso tam sua p̄ntia q̄ʒ venerādo trium/pho p̄tulerūt. ⁊ licet ꝑ oibus assidua apud deū oīm sancto/rū effūdat̄ oratio: his tñ vbis beatissim⁹ paul⁹ romanis ꝑpo chirographo pollicet̄ dicens testis ē mihi de⁹ cui seruio in spū meo i euāgelio filij ei⁹ ꝙ sine intermissione memoriam vestri facio semper in oratio nib⁹ meis. Prima ergo sedes ē celesti bn̄ficio romana ec clesia: quā ut memoratū ē bea tissimi petr⁹ ⁊ paul⁹ suo marty rio cōsecrauerūt. Scd̄a autē sedes apud alexādriā q̄ bea/ti petri noie a marco ei⁹ disci pulo atq̄ʒ euāgelista ꝯsecrata est. Tertia vero sedes apud antiochiā eiusdē beati petri apostoli habet̄ nomine hono rabili: quā illic priusq̄ʒ romā veniret habuit: ⁊ ignaciū ep̄m cōstituit ibi: ⁊ illic p̄mū nomē christianoꝝ exortū est. Et p⁹ pauca: īter beatos apostolos q̄dā fuit discretio p̄tātis. ⁊ lʒ

i ¶ Mor. i. ab initio.

k ¶ Nascētis. q̄stum ad nouū testamentum.

l ¶ Celestis. ar. ꝙ papa hʒ vtrūq̄ʒ gladiū ⁊ spiri tualē ⁊ tp̄alē. lxxij. di. ti/bi dño. ⁊. xv. q. vi. alius. ⁊. c. nos sanctoꝝ. ⁊. c. iu ratos. ⁊. i. q. iiij. q2 p̄lu/lat⁹. ⁊. xcvi. di. duo. trā stulit eni de grecia im/periū: ut ex̄ de elec. ve/nerabilē. ar. ꝯ. xcvi. di. duo. ⁊. xciij. di. legim⁹. ⁊. xxi. di. §. i.

m ¶ Iniusticiā. Nec pa pa dʒ vni eccl'ie detra/here ⁊ dare alteri: ut. x/cix. di. ecce. ⁊. c. nullus. ⁊. xv. q. ij. ō eccl'iasticis. nisi subsit cā: ut. ix. q. iij. ꝯquest⁹. ⁊. c. nūc vō per p̄ncipalē.

n ¶ Conat̄. Solus ergo conat⁹ hic punit̄: ut. vi. q. i. §. verū. ⁊. i. q. i. q stu det de pe. di. i. sigs.

a S Acrosancta. ꝙ sine intermissione. nō tñ i quolibet instāti: sʒ horis ꝯstitutis. sic. j. xxxi. di. si laic⁹. ⁊. xxxvij. di. de q/busdam.

b ¶ A marco. ut. xxiiij. q. i. cū beatissimus.

c ¶ Primū. ut. vii. q. i. mutationes.

d ¶ Christianoꝝ. Prio eni oēs fideles fuerunt dicti discipuli vl' frēs: sʒ postq̄ʒ ap̄li fecerūt ꝯci/liū antiochenū dicti sūt christiani. xxiiij. q. i. ro/gamus.

e ¶ Moyses. sʒ moyses ⁊ aarō p̄mi ⁊ sūmi dicti sacerdotes: tñ moyses fuit maior q̄ʒ aaron in administratiōe nō quo ad ꝯsecrationē sacerdo talē. i hoc eni ambo pa res fuerunt. moyses tñ hostias nō offerebat: sʒ vota offerebat ꝑ p̄plo: ut. xxxvi. di. sigs vult. ⁊ lxxxvij. di. decreuit. itē ⁊ i hoc erat moyses ma ior q̄ʒ aaron: q2 instrue/bat ⁊ redarguebat euʒ tanq̄ʒ minorē: ut de pe. di. iij. inter hec hircū.

omnes eēnt apostoli petro a dño tñ cōcessū ē: ⁊ ipi int se vo luerūt idipm: vt religs oībus p̄esset apls: ⁊ cephas.i. caput ⁊ pncipiū teneret aplat⁹: q̄ ēt eādē formā suis successoribus ⁊ religs epis tenēdā tradide rūt. ⁊ nō solū hoc i nono testō ē cōstitutū: s₃ etiā i veteri fuit vñ scriptū ē: Moyses ⁊ aarō in sacerdotib⁹ ei⁹.i. pmi inter eos fuerūt. ⁊ p⁹ pauca: hec vō aplica sedes caput ⁊ cardo vt p̄fatū ē a dño ⁊ ñ ab alijs cō stituta ē. ⁊ sicut cardie hostiū regit: sic h⁹ aplice s̄cte sedis auc̄te oēs eccl̄ie dño dispone te regūtur. Hac auc̄te alex andria ecclesia ₰m a pma lo cū hr̄e cēset: s₃ postea i ɔstāti nopolitana synodo eccl̄ia cō stātinopol. ₰m a sede aplica lo cū accepit. Vñ i eadē syno do cōstitutū ē ita.

Secūdum a romano pōtifice ɔstātiopolitan⁹ obtinet locū.

Constātipolitane ciuitatis epm hr̄e o₃ pmat⁹ honore₃ p⁹ romanū epm: ꝑpt q̄ð fit ro ma noua. Itē gre. ioāni epi scopo syracusan₉.

Apostolice sedi cōstātinopo litanā cōstat eē subiectam.

De ɔstātinopolitana eccle sia q̄ð dicūt qs eā dubitet sedi apostolice eē subiectam: tñ siqd boni vel ipa vl' altera eccl̄ia h₃: ego ēt minores me os quos ab illicitis ꝓhibeo: i bono imitari parat⁹ sū. Stul tus.n.ē q se in eo pmū existiat vt bona que viderit discē con tēnat. Itē eidē. Nā q̄ p mas bizāzen⁹ sedi apostolice dicit se subijci siq̄ culpa i epis suis inuenit: nescio qs ei subie ctus nō sit. Cū vō culpa non exigit: oēs ₰m rōem hūilitatis eq̄les sum⁹. Itē gelasius pa pa.

Cōstātinopolitanus epo aut̄e rōani pōtificē ordinatur.

Qua traditōe maioꝝ apo stolicā sedē i iudicium vo cāt: an secūde sedis antistites ⁊ tertie ceteriq₃ hn̄ cōscij sibi sacerdotes depelli debuerūt ⁊ q extiterit religionis inimi c⁹ depelli nō debuit? videant ergo si alios hn̄t canones: q b⁹ suas ineptias exeq̄nt. Ce terū isti q sacri q ecclesiastici q legitimi celebrāt: sedē apo stolicā ad iudiciū vocare non pn̄t. Cōstātinopolitane vero ciuitat' eps q vtiq₃ p canones inter sedes nullū nomen acce pit: in coionē recidēs pfidoꝝ nō debuit submoueri. Item ex. vj. synodo.

Cōstātinopolitana eccl̄ia ₰m a romana eccl̄ia obtinet locū.

Renouāte sācti cōstātino politani decreta cōcilij pe tim⁹ vt cōstātinopolitana se des silia p̄uilegia q̄ inferior ro ma h₃ accipiat: non tñ i eccle siastic' reb⁹ magnificet vt illa ⁊ hec secūda p⁹ illā existēs p̄ usq₃ alexādria sedes numere tur: deide antiochena: ⁊ post eā hierosolymitana. Hic da tur intelligi q̄ alexādrina ec clesia de scd̄a facta sit tertia: ⁊ antiochena de tertia sit q̄r ta: nisi forte qs duas cōtēdat esse scd̄as: ut cōstātiopolitanā ⁊ alexādrinā parē sue digni tatis velit locū obtinere. Vñ

a Constantinopolitane. noua. noua roma dicta ē ɔstan tinopol. q₂ ɔstantin⁹ illuc cū alijs romanis iuit: ⁊ ea₃ b ɔstituit. vnde ⁊ ɔstantinopol' ⁊ roma est dicta. De ɔstantinopolitana. imo ipse ipator eā fatet' subie ctā ro. ec. ut in auc̄. de eccliast. ti. in p̄n.

c Discē. ar. ē hic ɔ̄se niores: q erubescūt di scere a iuuenib⁹: sic. xxx v. ij. di. null⁹. ⁊. xxiiij. q. iij. si hēs. ⁊. lxxiij. dist. p̄uenit. Ite₃ hēs hic q̄ maiores tenent seq ex empla minorū si bona st. i. q. i. si fuerint. ⁊. c. neq₃ i hoīe. ⁊. xix. di. scd̄m.

d Bizanzen⁹. i. ɔstanti nopol. p̄mo eni ɔstanti nopol' dicta fuit bizāziū

e Subijci. ita demu₃ siqua culpa ⁊c̄.

f Nescio. q. d. ex quo ɔstantinopolitan⁹ eps fatet' se eē subiectū ro. ec. multo magis ⁊ alij tenent fateri. sic videt' q̄ ɔfessio p̄lati nocet ec clesie: ut ex̄ de capellis mo. dilect⁹. ⁊ de sen. et re iudi. suborta. ⁊ de p̄. p̄l'. ad hec. io. q̄ð credo verū eē si de cōsensu sui capl'i facta ē in iudicio: ut ex̄ de iudi. cām. ⁊ de ꝓcura. c. i. b.

g Hūilitatis. Hoc vult dicē q̄ oēs eēnt eq̄les si oēs vellēt eē boni: sed q₂ aliq peccare volunt necesse ē q̄ aliq sint ma iores q puniāt peccata eoꝝ. culpa eni cā subie ctiōis ē: nā ñ peccātes legi ñ subijciūt': ut i auc̄. deinces. nup. §. si vero. coll'. ij. xix. q. ij. due sūt. ⁊ alit' ñ posset ɔsistē ge nus hūanu₃: nisi qdam eēnt maiores ⁊ alij mio res sicut ē i angelis: ut lxxix. di. ad hoc.

h Illa traditiōe. La sius: achaci⁹ ɔstan tinopolitan⁹ p̄riarcha cū eēt i heresi alexādri nū ⁊ antiochenū p̄riarchā excōicauit ⁊ deposuit: q₂ sibi ñ fauebāt i errore suo. ⁊ ꝑpt hoc i alia synodo ɔgregata fuit deposit⁹ a felice ⁊ gelasio: ut. xxiiij. q. i. c. i. de hoc ɔq̄rebat' achaci⁹ ⁊ dixit q̄ roman⁹ pōtifex nō posset aliquē epm de ponē sine ɔcilio epoꝝ: ⁊ sic volebat cogē gelasiū ad ɔgre gandū ɔciliū de facto suo: ⁊ dr̄ h̄ q̄ ñ pōt ad hoc cogi.

i Vocāt. ad ɔciliū faciendū. k Depelli. ab achacio.

l Inimic⁹. achaci⁹. m Qui sacri. ironice dic̄. n Nomē. Quia tpe gelasij ɔstātinopolitana eccl̄ia ñ hūit scd̄m locū adhuc. vl' nullū vocat ꝑpt heresim ibi statutam.

o Renouātes silia. In q busdā q₂ ad ipsa₃ appellat' medijs p̄termissis: ut. xi. q. i. si cl'ic⁹. ⁊ quia deponit epm ut videt': ut. iij. q. v. q₂ suspecti. ⁊ ipa tor dicit q̄ idē iu ris h₃ i suis subdi tis q̄ð papa i suis ut. j. auc̄. de eccl'. ti. §. i. coll'. ix. sili' alexādrina eccl'a forte i p̄dictis si mile h₃ p̄uile. ro mane: ut. lxv. dis. qm̄. ⁊. c. mos an tiquus.

p Priusq₃. Sic g⁹ aliq̄ eccl'a p̄uat' iure suo sine culpa sua: ⁊ hoc fit q̄ñq₃ ꝑpt fauorē: q̄ñq₃ ꝑpt odiū. ꝓpter fauorē m'tiplicit' vno mō ut h̄. alio mō fauore sacer dotij: ut. liij. dis. frequens. ⁊ alio mō ꝑpt vi ɔsecra tionis: ut. xiiij. q. vi. ɔpim⁹. q̄ñq₃ ꝓ pter fauorē reli giōis: ut ex̄ d̄ ec. edi. ad audientiā q̄ñq₃ ꝑpt scanda lū: extra de cleri. egro. tua. q̄ñq₃ ꝓ pter defectū sa cramēti. ut. xxxiiij di. si cui⁹. Itē ꝑpt odiū alt'i⁹: ut. lxx. di. neminē. xvi. q vij. decernim⁹. ꝓ pter paup̄tatē. x. q. iij. vnio. al's re gulare ē q̄ nemo sine culpa sua p̄i uand⁹ ē iure suo. ut. xvi. q. vij. inuentū. ⁊. lvi. di. satis p̄uersū. hic pōt hr̄e locū distinctio q̄ q̄ñq₃ p̄dit p̄ui legiū ꝓpter fauorē: ut hic: q̄ñq₃ ꝑpt enorme dānū: ut ex̄ de deci. suggestū. q̄ñq₃ ꝑpt abusū. xi. q. iij. p̄ui legiū. q̄ñq₃ ꝑpt delictū. xxv. q. ij. ita nos. q̄ñq₃ ꝑpt negligētiā. ff. de nūdinis. l. i. q̄ñq₃ ꝑpt ɔ̄riū factū: ex̄ de p̄uil'. si de t̄ra. ⁊. c. accedētib⁹. ⁊ nō q̄ l₃ qs sine

culpa ꝑdat ꝓuilegiū nūq̄ tñ ſine cā: ex̄ ut lit. nō ↄt. qm̄ frequenter.§.porro.

q Diſſinim⁹.ac hieroſolymoꝝ. ſūt ⁊ alij p̄riarche ut bituriceñ.a gle gleñ ſi:ut.ix.q.iij.ↄq̄ſt⁹.nūc v̄o.j.xxx ij.di. erubeſcāt.

a Breuit. In hac. xxiij. di. oñdit q̄lr ſinguli ordies ſūt ↄferēdi.⁊ p̄mo oñdit q̄lr papa dʒ eligi ⁊ ordiari.ſcd̄o q̄lit ordinād⁹ i epꝫ debeat examiari tertio q̄lr ep̄s et alij iferiores ſint ordinādi.q̄rto annectit de hitu clicoꝝ: ⁊ ꝙ monia-

Di.xxiij.

les n̄ debet ↄtīngere ſacra vaſa.

b In nomine. Hec ſūt v̄ba nōrij vſq̄ ibi nouit btitudo.

c Indictiōe. Indictio dr̄ ſpaciū triū luſtriū.

d Priarchij.in quo papa reſidʒ.

e Trapezitas.i. campſores.

f Adeo. h̄ tāgit latent qd̄ legit in cronicis ꝙ bñdictus.x.q ſucceſſit ſtephano eiect⁹ ē de pōtificatu ⁊ factus ē papa ioannes ſabieñ.ep̄us ꝑ pecunia: cui ipoſitū ē nomē ſiluester.⁊ iſte ēt dictus ē: ⁊ deinde repat⁹ ⁊ reſtitut⁹ ē bñdict⁹.⁊ iterū eiect⁹ ē bñdict⁹ ⁊ dat⁹ papat⁹ ioanni archip̄ſb̄ro an̄ portā latinā:cui ipoſitum ē nomē gregori⁹.⁊ hic ab hērico ipatore ē depoſit⁹: ⁊ vltra mōtes trāſlat⁹.h° totū vno āno factū eſt.⁊ ꝑpt̄ hoc datū fuit ꝓuilegiū hērico de q° hic fit mentio.

in. viij. ſynodo legitur.

Que p̄riarchaliū ſediū ꝓuīcie deinceps teneat locū.

Diffinim⁹ neminē ꝓrſ⁹ mūdi potētū queq̄ eoꝝ q patriarchalib⁹ p̄ſūt ſedib⁹ inhonorare aut mouē a ꝓprio throno tētare: p̄cipue qdē ſāctiſſimū papā ſenioris rome: deinceps ↄſtātiopoleos p̄riarchā deide v̄o alexandrie ac antiochie ac hieroſolymitanoꝝ.

Breuit q̄ inter eccleſiaſtica officia ſit dr̄ia mōſtrauim⁹. Nūc a ſūmo pōtifice incipiētes ⁊ vſq̄ ad vltimū gradum deſcēdētes: q̄liter qſq̄ eorum debeat ordiari ſāctoꝝ auc̄tib⁹ oñdam⁹. Vñ nico.papa.

Decretū nicolai pape de electione ro. pon.

In noie dñi nr̄i ieſu chriſti ⁊ ſaluatoris ab incarnatione ei⁹ āno. M.lix. mēſe aprili indictōe. xij. ꝓpoſitꝫ ſacroſāctis euāgelijs p̄ſidente quoq̄ reuerēdiſſimo ac beatiſſio ac btiſſimo papa nicolao i baſilica lateraneñs p̄riarchij q̄ cognominatur cōſtātiniana cōſidētib⁹ etiā reuerēdiſſimis epiſcopis abbatib⁹ preſbyteris diaconib⁹ idē venerabilis pōtifex auc̄te apoſtolica decernēs de electōe ſūmi pō.ingt. Nouit btitudo vr̄a dilectiſſimi fratres ⁊ coepi iferiora q° q̄ mēbra nō latuit: defūcto bone mēorie dñō ſtephano. p̄.n. hec ap̄lica ſeds cui auctōe dō fuio: quot aduerſa ꝑtulerit: quot deniq̄ ꝑ ſimoniace hereſis trapezitas repetitis malleis crebriſq̄ tūſionib⁹ ſubiacuit: adeo qdē vt colūna dei viuētis iā pene videret mutare ⁊ ſagena ſūmi piſcatoris ꝓcellis intumeſcētib⁹ cogeret in naufragii ꝓfūda ſubmergi. vnde ſi placꝫ fraternitati vr̄e: debem⁹ auxiliāte deo futuris caſib⁹ prudēter occurrē: ⁊ eccleſiaſtico ſtatui ne r̄cediua qd̄ abſit mala p̄ualeāt p̄cauere: q̄ꝓpter inſtructi p̄deceſſoꝝ nr̄orū alioꝝq̄ ſāctoꝝ patꝝ auc̄te decernimus atq̄ ſtatuim⁹: ut obeūte h⁹ romāe eccleſie vniuerſalis pōtifice in p̄mis cardinales epiſcopi diligētiſſime ſimul de electōne tractantes. Mox chriſti clericos cardiales adhibeāt: ſicq̄ reliqu⁹ clerus ⁊ populus ad ↄſēſū noue electiōis accedāt: nimiū p̄cauētes: ne venalitatis morbus aliq̄ occaſione ſurrepat. Et iō religioſiſſimi viri p̄duces ſint in ꝓmouēda pōtificis electione: reliq aūt ſeq̄ces. Certus vero atq̄ legitim⁹ hinc electionis ordo ꝑpēditur: ſi ꝑſpectis diuerſoꝝ patꝝ regulis ſiue geſtis etiā illa beati leonis p̄deceſſoris nr̄i ſnīa recolatur nulla ingt rō ſinit vt int̄ ep̄os habeātur q nec a clericis ſūt electi nec a plebib⁹ expetiti: nec a cōprouincialib⁹ ep̄is cū metropolitāi iudicio ↄſecrati ſʒ q̄ ſedes ap̄lica cūctis i orbe terraꝝ p̄fert eccleſijs: atq̄ iō ſup ſe metropolitanū hr̄e nō pōt: cardiales ep̄i ꝓculdubio metropolitani vice fūgūt q videlicꝫ electū antiſtitē ad ap̄lici culmis apicē ꝓuehāt cōſecrādū. Eligat āt d̄ ipi⁹ eccl̄e gremio ſi repit idone⁹. vel ſi d̄ ipa nō iuenit ex alia ſumat ſaluo debito honore ⁊ reuerētia dilecti filii nr̄i hērici: q ip̄ñtiarū rex hr̄ ⁊ futur⁹ ipator deo ↄcedēte ſperat: ſicut iā ſibi ↄceſſim⁹ ⁊ ſucceſſoribus illi⁹ q ab hac apoſtolica ſede ꝑſonalit̄ hoc ius impetrauerint. ꝙ ſi prauoꝝ atq̄ iniquorum hominū ita ꝑuerſitas iualuerit: ut pura

g Caſib⁹. Nō ad cautelā futuroꝝ aliqd ſtatuit:ut.lxiij.diſ. cū hadrian⁹ ⁊.i.q.vij.ↄueniētib⁹.ff.loca.ſiqs domū.§.ij.ar. ↄ ꝙ n̄ iputat alicui ſi n̄ diuinauit: ut ex̄ ut ec.bñ. ut noſtrū. ut.ff.ad.l.acq̄l.ſi putator.

h Tractātes. Videt̄ ꝙ electionē ſp dʒ p̄cedē tractat⁹:aliogn electio nulla ē.ſic alienationē dʒ p̄cedē tractat⁹: ut.xij.q.ij.fine.io. qd̄ hodie ex p̄ſſū ē:ex̄ d̄ elec.i geneſi ⁊.c.q̄ ꝓpter.b.

i Religioſiſſimi.i. ep̄i cardinales.

k Preduces.j. di.lxx ix.c.i.ↄ.ſʒ hic dicit p̄duces nō reſpectu cardinaliū:ſʒ alioꝝ clicoꝝ: vl̄ religioſos appellat hic ep̄os cardinales.

l Legitim⁹.i.canōic⁹

m Nulla.j. di.lxij.c.i.

n Fūgant. Nō tñ ideo ſūt maiores papa:q̄ cōſecrāt eū:q̄ ſuffraganei ↄſecrāt metropolitanū n̄ tñ iō ſunt maiores: ut lxvi.di.c.i.

o Gremio.ergo aliqs in ec. romana pōt eē n̄ idone⁹ ad papatū.⁊ ſic ē ↄ.xxi.di.q̄uis i fi.vbi dr̄ ꝙ ibi n̄ ē macula nec ruga. ſʒ bñ pōt eē ꝙ oēs ſūt ſci n̄ tñ oēs ſūt idonei ad papatū vl̄ q̄ ſūt corꝑe viciati vl̄ aliō hñt ipedimētū. Itē hēs ꝙ ſp d̄ clicis ipſi⁹ eccleſie eligend⁹ ē p̄lat⁹ ſi ibi eſt idone⁹:ut.lxi.diſ.null⁹ obitū.⁊.lxiii.di.metropolitano.idē in abbate ut.xviij.q.ij.q̄ſ fit. ⁊ tūc ſufficit ꝙ ſit bon⁹:ſʒ ſi d̄ alia eccl̄ia eligit̄ reqrit̄ ꝙ ſit optim⁹:ut dicūt qdam.⁊ ē ar.ad hoc.ff.d̄ tu.⁊ cu.diu⁹.de hac mā plene iuenies.viij.q.i.lʒ io. ⁊ tñ tali iuri pōt renūciari. vñ ſi maior ꝑs capl̄i eligat de alia eccleſia valebit electio:ex̄ de elec.cū nobis olim. ⁊.c.cū int̄ canonicos.⁊ c.i cauſis.lʒ io.dixerit ↄ ⁊ ſufficit ēt tūc ꝙ ſit bonus:ut in.c.decre.cū nobis.b.

q ¶ Personalit̄. Ex his verbis apparet ꝑsonale p̄uilegiū hꝰ fuisse ⁊ id ad alios nō ꝓrogari. ff. de cen. etatē. ⁊. vij. q. i. pe tisti. ⁊. xvi. q. i. hinc etiā. q ¶ Fieri in vrbe. Semꝑ enī ibi est faciēda ordinatio ⁊ examinatio clericoꝝ: ut xxiiij. di. qn̄ ⁊ si alibi fit electio q̄ꝫ in loco ad hoc determinato: electio ē nulla: ut ex̄ de elec. venerabilē. nisi subsit cā: ut hic dicit̄. et lxiij. di. quāto. ⁊ extra d̄ elec. bone.

r ¶ Licet. hoc tm̄ ad laicos refertur.

s ¶ Et disponendi. In alijs p̄latis secꝰ est. nam illi añ ꝯfirmationē non hn̄t ius administrādi: ut ex̄ de elec. nosti. nisi sint archiep̄i transmontani ut ex̄ de elec. ꝙ sicut. vl' nisi sint exēpti. q si transmontani sūt statim pn̄t admistrare: ut ex̄ d̄ ele. nihil. sꝫ certe videt̄ ꝙ i oībus idē iuris est: ut si electꝰ nō possit intrare possessionē rei ad quaꝫ est electus nihilominꝰ ꝓ possessore ē hn̄dꝰ: ut xcuij. di. siqs ep̄s. ⁊ ex̄ d̄ resti. spol'. sepe. sꝫ illa. c. loquunt̄ qn̄ ipedit̄ ꝑ aduersariū: secꝰ posꝫ dici qn̄ ipedimētū ē i seipso puta q2 nōdū est ꝯsecratus: ex̄ de vo. ⁊ ꝯtu. contingit.

t ¶ Audientia. Hic hēs casū vbi alicui denegatur audiētia. s. in casu intrusionis. ⁊. iij. q. i. §. pꝫ: Itē ⁊ in casu scismatis: ut. xxiij. q. v. n̄ vos. Itē qs recipit ecclesiaꝫ de manu laici: ut. xvi. q. vij. siqs deinceps. Itē cuꝫ qs excōicat suū maiorē ut. xxi. di. in tantum. vn̄ videt̄ ꝙ spoliatꝰ ꝓ aliq° illoꝝ casuū n̄ possit petere restitutionē: ex q° ei denegat̄ audiētia: ar. ꝯ. ex̄ de resti. spo. i litteris. io. So. qlibꝫ spoliatus restitui dꝫ nisi spoliatus sit a iudice iusta de cā: ut ex̄ de rescrip. dilectꝰ. ⁊ nisi in casibus exceptis: ut ex̄ de resti. spo. litteras. ⁊. c. ex trāsmissa. iij. q. i. i sūma. nec excōicatꝰ directe poterit restitutionē petē: ut ex̄ d̄ excep. cū inter. b.

u ¶ Furorē. i. vindictam.

x ¶ Elemēta. i. siue sit in terra siue in aqua puniat̄.

y ¶ Confundāt. i. a ꝯfusione nō liberentur.

⁊ sincera atq; gratuita fieri in vrbe n̄ possit electio. cardinales ep̄i cū r̄ligiosis clericis catholicisq; laicis lꝫ paucis ius p̄tātis obtineāt eligēdi ap̄lice sedis pōtificē: vbi ꝯgruēit. Plāe postq̄ꝫ electio fuēit f̄cā si bellica fuēit tēpestas l' qlslcunq; hominum conatꝰ malignitatis studio r̄stitēit: vt is q electꝰ ē in ap̄lica sede iux̄ cōsuetudinē ithronizari nō valeat: electꝰ tm̄ sic verꝰ papa obtineat auctoritatē regēdi romanā eccliāꝫ ⁊ disponēdi oēs facultates illiꝰ: qd̄ beatū gregoriū āte suā ꝯsec ratiōeꝫ ꝯgnouimꝰ fecisse. ꝙ siqs ꝯ hꝰ decretū nr̄ūꝫ synodali sn̄ia ꝓmulgatū qsi ꝑ seditiōeꝫ l' p̄sūptioneꝫ aut quolibꝫ igenio electꝰ aut etiā ordiatꝰ seu ithronizatus fuēit: auctoritate diuina ⁊ scōꝝ ap̄loꝝ petri ⁊ pauli perpetuo anathemate cū suis auctōibꝰ ⁊ fautoribꝰ ⁊ seq̄cibꝰ a limibꝰ sācte dei ecclie sepatꝰ abijciatur: sic ātichristꝰ ⁊ inuasor ⁊ destructor totiꝰ christianitatis. nec aliq̄ sup hꝰ ei audiētia reseruet̄: sꝫ ab. omi ecclesiastico gradu i quocūq; fuēat priꝰ sine r̄tractatiōe d̄ponat̄. cui qsqs adheserit: l' qlēcunq; tāq; pōtifici reuerētiā exhibuerit aut i aliq° eū defēdere p̄sūpserit: pari sn̄ia sit mācipatꝰ. ꝙ si qs hꝰ nr̄e sācte d̄cretal' sn̄ie temerator extitēit: ⁊ romanā ecclesiā sua p̄sūptiōe ꝯfūdere ⁊ ꝑturbare ꝯ hꝰ statutū tētauēit ꝑpetuo anathemate atq; excōicatiōe dānet̄: ⁊ cū ipijs qn̄ r̄surgēt i iudicio r̄putet̄. oīpotētis irā ꝯ se sētiat: ⁊ scōꝝ apostoloꝝ petri ⁊ pauli: quoꝝ ecclesiā p̄sumit ꝯfūdere i hac vita ⁊ i futura furorē sētiat. fiat habitatio eius deserta: ⁊ i tabernaculis suis n̄ sit q ihabitet fiant filij eius orphani: ⁊ vxor eius vidua. Cōmotus cōmoueatur ipse ⁊ filij eius mendicent: ⁊ eijciātur de habitationibus suis. Scrutetur etiā fenerator omnē substantiā eius ⁊ diripiant alieni labores eiꝰ. orbis terraꝝ pugnet cōtra eū ⁊ cūcta elementa sint ei ꝯtra ⁊ omniū sanctoꝝ quiescētium merita illū cōfundāt: ⁊ in hac vita sup eū apertā vindinctaꝫ eoꝝ ostendāt. Obseruatores autē huiꝰ nostri decreti oīpotētis gr̄a ꝓtegat: ⁊ auctoritas beatoꝝ petri ⁊ pauli ab oīuꝫ peccatoꝝ vinculis absoluat.

Episcopi vero ⁊ ceteri ordines ifra cōstituti qualiter ordinari debeāt ex auctoritate carthagin̄. cōcilij. iiij. cui interfuit augustinus tēpore honorij augusti ostēdamus ab eoꝝ examinatiōe incipientes.

Quomodo sit examinādus q in episcopū eligitur.

Qui episcopus ordinādus ē: antea examinetur si natura sit prudēs si docibil' si moribus tēꝑatus si vita castus si sobrius si ꝑuigil si semꝑ suis negocijs cauēs si humilis si affabilis si misericors si litteratus si in lege dn̄i instructꝰ si in scripturaꝝ sensibꝰ cantꝰ vel acutus si i dogmatibꝰ ecclesiasticis exercitatꝰ: ⁊ aute oia e i fidei documēta verbis simplicibus asserat. i. patrē ⁊ filium ⁊ spūm sanctū vnū deū eē cōfirmās: totāq; trinitatis vnitatē deitatē coessentialē ⁊ cōsubstātialē ⁊ coeternā ⁊ cooipotētē p̄dicās: si singlas q̄sq; in trinitate ꝑsonas plenū deū ⁊ totas tres ꝑsonas vnuꝫ deū si incarnationē diuinā nō i patre neq; in spū sācto factā sed in filio tm̄ credat: vt q erat in diuinitate dei pr̄is filiꝰ verus

⁊ ¶ Dn̄dāt. Nec peccauit iste maledicēdo: q2 maledictoꝝ duo sūt genera. xxiiij. q. iij. cū sancti.

a ¶ Qui ep̄s. ordinandꝰ. i. ꝯsecrādꝰ: q2 tūc ē scrutiniū faciēdū

b ¶ Examinetur. Ista examiatio n̄ ē faciēda nisi circa ignotos. xlvij. di. d̄ petro. ⁊. xciiij. di. valde. ⁊ hꝰ verū' ē de scrutinio electiōis: nisi forte sūmati etiā circa notū q̄rēt d̄ mō eligēdi ⁊ de his q̄ hēs ex̄ de elec. cū i cūctis. Scrutiniū āt qd̄ fit i ꝯsecrādo illd̄ nūq̄ꝫ ē omittēdū etiā circa notuꝫ: ut hic. ⁊. lxv. di. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. lxxv. di. c. i. imo repellit̄ ⁊ si i vno deficiat. xxxviij. di. q̄ ipsis.

c ¶ Si docibilis. melius dicēt̄ docilis: q2 hō ē docilis ⁊ doctrina' liber docibil'. qn̄ q̄ꝫ tn̄ ponit̄ vnum ꝓ alio: ut hic ⁊ petrus i ep̄la ⁊ erūt oēs docibiles d̄o dꝫ aūt rōnē reddere oi poscenti xxxvi. di. §. ecce.

d ¶ Tpatꝰ ĩ. xi. q. iij. illa d̄positoꝝ.

e ¶ Uita. ĩ. di. liij legem.

f ¶ Cauēs. Nā ꝓpter simplicitatē repellit̄ qs: ut. xxxix. di. petrus. sꝫ iā ꝓmotꝰ n̄ deponit̄ sed ei adiutor dat̄. vij. q. i. q2 frater noster.

g ¶ Documēta.i.fidē. h ¶ Simplicib⁹.i. aptis ñ iplicitis ex̄ de sū. tri. firmit.ut.s̄.di.iiij. erit aūt nō inulitatis.j.di.xxxvi.illitteratos.meli⁹.xxxvij.di.re latū.ar.ad testes repellēdos.ar.iiij.q.iij. itē i testi/ bus.ar.ↄ̄ instra. p baptismū adultis:s; nullū mortale si nō h; charitatē.i.q. i.vide: m ¶ Extra ecclesiā.i.q.i.ex̄ ecclesiā catholicā.et c.ex ecclia. n ¶ Et laicoꝝ.s; q̄re hic p⁹ examinationē re quirit ↄsensus clericorū ⁊ laicorū. q eni electiōi ↄsensit:po

i ¶ Asserat.Profi teri d; q̄ obser/ uabit patrū regu las: i auc̄.quō o; epos.§.ad nos ergo circa prin. coll.i.

k ¶ Nō p ↄditio/ nē.i.p creationē; vult eni dicē q̄ ñ ē creat⁹ mal⁹ ut q dam dicunt:s; ex libero arbitrio fa ctus ē mal⁹: imo adhuc h; liberu; arbitriū:s; illud ē tm̄ ad malū. alio qn si nō hr̄et arbi triū ñ demereret̄ imo quotidie fit peior.nr̄ angel⁹ h; liberū arbitriū s; illud est tm̄ ad bonū:⁊ p id quo/ tidie meret̄ ⁊ fit melior.hō h; libe rū arbitriū eque ad bonum ut ad malū: ut.xxij.q. iiij. nabuchodo/ nosor.

l ¶ Dimittant̄ .i. dimissa ondunt̄. nā p ↄtritionē di mittūtur adulto peccata ñ p bap tismū. aut eni ad ultus accedit ad baptismū cū cha ritate aut ñ. si cū charitate: iā nul lū in eo est pecca tū: ut legit̄ de cē turione: ut.xxvi. dis.deinde. ⁊ de ↄ.di.iiij.nō dubi to. si sine charita te:nullū pctm̄ ei dimittit̄: d ↄ.di. .iiij.ondit̄.dimit tunt̄ tm̄ satisfactio nes q̄s p pecca tis facē d;:ut de ↄsē.di.iiij.sine pe nitentia.itē ⁊ ori ginalia dimittūt

de⁹ ex pr̄e eēt ⁊ verus hō ex matre carnē ex mr̄is viscerib⁹ hn̄s ⁊ aīam hūanā rōnabilem simulq; i eo vtriusq; nature.i. de⁹ ⁊ hō vna psona vn⁹ filius vn⁹ christ⁹ vn⁹ de⁹ creator oīm q̄ sūt: ⁊ auctor ⁊ rector ⁊ deus cum pr̄e ⁊ spū sācto oīm cre aturarū. q passus sit p salute nr̄a vera carnis passione mor tu⁹ vā corpis sui morte:resur rexit vā sua carnis receptiōe ⁊ vā aīe resūptōe in q̄ veniet iudicare viuos ⁊ mortuos.

Querēdū ē etiā ab eo: si vete ris ⁊ noui testamēti.i.legis et pphetaꝝ ⁊ aploꝝ vnū eūdem q; credat auctorē ⁊ deū viuos ac mortuos iudicaturū: ⁊ si di/ abol⁹ nō p cōditionē s; p arbi triū fact⁹ sit mal⁹. Querendū ē etiam ab eo: si credat hmōi quā gestam⁹ carnis ⁊ nō alte/ rius resurrectionē. Si credat iudicium futuꝝ ⁊ recepturos singlos p his que i carne hac gesserit vel penas vel pmia. si nuptias non phibeat. si scd̄a mr̄imonia nō dānet. si carnium pceptionē nō culpet. si penitē tib⁹ recōciliatis cōicet. si i ba ptismate oīa peccata.i. tā ori ginale peccatū ↄ̄ctū q; illa q̄ volūtarie admissa sūt dimittā tur. si extra ecclesiā catholicā null⁹ saluet̄. Cū in his oibus examinat⁹ fuerit inuēt⁹ plene instruct⁹: tūc cū oī ↄsensu cle ricoꝝ ⁊ laicoꝝ ⁊ couētu toti⁹ puicie epoꝝ maxieq; metro/ politani vel auc̄te vel pn̄tia or dinet̄ eps. suscepto i noīe dn̄i nr̄i iesu christi epatu nō sue de lectationi nō suis morib⁹ sed his patrū diffinitōnib⁹ acqe/ scat. Itē isidor⁹ de vita cle/ ricoꝝ.

Qualis esse debeat clericoꝝ conuersatio.

His igit̄ lege pr̄m cauetur vt a vulgari vita seclusi a mū/ di voluptatib⁹ se abstineāt. nō spectaculis nō pōpis intersint cōuiuia publica fugiāt: puata nō tm̄ pudica sed sobria colāt vsuris nequaq̄ incūbāt neq; turpiū occupatōib⁹ lucroꝝ. ñ fraudib⁹ cuiuscūq; studiū ap/ petāt. amorē pecunie q̄si ma/ teriā cūctoꝝ criminū fugiant ⁊ secularia negocia officiaq; abijciāt. honoris gradū p am bitionē nō suscipiāt: p bn̄fici is medicine dei munera nō ac cipiāt. dolos ⁊ coniurationes caueāt: odiū emulatōnes ob/ trectatōes atq; inuidiā fugiāt nō vagi oculis nō effreni lin/ gua aut petulāti fluidoq; ge/ stu incedāt: s; pudorē ⁊ vere/ cūdiā mētis simplici habitu in cessuq; ondāt. obscenitatē ēt mēbroꝝ ⁊ vboꝝ sicut ⁊ opeꝝ penit⁹ execrētur. viduarum ⁊ virginū frequētatiōes penit⁹ fugiāt. Cōtubernia extranea rū feminaꝝ nullaten⁹ appetāt Castimoniā quoq; nō violati corpis ppetuo obseruare stu deāt: aut certe vni⁹ matrimo nij vinculo federētūr. seniori/ bus quoq; debitā pbeāt obe/ diētiā: neq; vlli⁹ iactantie stu/ dio semetipos attollāt. postre mo doctrine lectōib⁹ psalmis hymnis cāticis exercitio iugi ter icūbat. Tales. n. debēt eē q diuinis cultib⁹ sese mācipā/ dos studēt. s. vt dū sciētie ope rā dāt: doctrine grām populis admistrēt. Itē clemens.

Qui digne sacra tractare nō pn̄t: ad misteriū non eligātur diuinum.

Tales ad misteriū eligātur clerici: q digne pn̄t domini ca sacramēta tractare. melius ē. n. dn̄i sacerdoti paucos hr̄e mistros q possint digne opus dei exercere: q; multos inutiles

stea electo nihil obijce re pōt: ut. viij.q.ij. dile ctissimi. s; dicas hic loq de examiatiōe q̄ fit tpe ↄsecrationis. nec aliud vult dicere: nisi q̄ cōse crari d; si ita ē q̄ oēs cō senserit i eū. Itē p; hic q̄ laici pn̄t ↄ̄dicere ele ctiōi: ut dicā.j.c.illō ⁊c̄.

a His igit̄. spectacul̄ vbi turpes ludi ex ercent̄: ut.j. de ↄsē. dis. v. nō o;. ⁊. xxxiiij. dis. pr̄ byteri.

b ¶ Publica.i. ↄtinētia quo ad sermones laici nos ⁊ quotidie elurire debēt: ⁊ eē cū vacuo vē tre: ut.j. de ↄ. di.v. sint tibi.

c ¶ Pecunie. diuites tn̄ nō sūt abijciendi cū bo nis opibus. xxx.di. hoc scripsimus.

d ¶ Pro bn̄ficiis: et p sacris ecclasticis q̄ dicū tur medicina dei: q: sa nāt vulnera peccatorū xiij.q.ij. aīe. Jo. fauēti nus dixi i oibus sacris cōmittit simoniā nisi in mr̄imonio: iō forte q: ibi ñ ↄfert̄ grā spūs sci: ut.i.q.i. quicqd inuisibit̄ greg. dixit q̄ ibi ↄmitti tur simonia cū sit ma⁹ inter sacra: ut dixi. xxxij q.ij. honorantur.

e ¶ Et frequentatiōes. Nō solā frequentationē phiberi. ex eo eni q̄ fre quēter fit psumit̄ q̄ ma le fiat: ut. lxxxi. di. clic⁹ ⁊ si q̄spiā ⁊ volum⁹. ⁊. xx xij. di. hospitiolum.

f ¶ Senorib⁹.i. platis.

g ¶ Exercitio. j. de ↄsē. di. v. nunq̄.

h Tales. paucos. Mul titudo eni aliquos facit magis viles: ut. xc iij. di. legim⁹. ⁊ multitu do ē canonib⁹ inimica; ut ex̄ de pben. q: in tm̄. ⁊ multitudo onerosa nil h; honesti: ut in auc̄. de

referēdarijs in fi. Itē est hic ar. ɔtra illos q allegāt multa de ɔſe. di. v. nō mediocriter. xxiiij. q. i. odi ⁊ ꝑieci. nā vtili⁹ ē pauca effūdere ⁊c. C. de veteri iure enu. tāta. §. ſiqd aūt.

i Graue. Qui ex certa ſcīa indignū ordinat: aut deponiť aut priuať ptāte ordinā di: ut. l. di. ex penitenti bus. ⁊. li. di. aliquātos.

k Illud. Caſus. ſi ele cto ɔſecrādo obij citur crimē: nō est ɔſe crandus añ cauſe exa minationē. ⁊ ſi ꝑus ve nerant quatuor epī ad ɔſecrationē: adhuc ve niāt duo: ⁊ ſi añ venerāt tres: veniāt adhuc alij tres ad audiendā cām criminis obiecti. ⁊ ſm hoc exponas eligendū .i. ɔſecrandū. ⁊ expone purgandū. i. examinan dū. ⁊ itellige ꝙ hic obi ciebať crimē in modū accuſationis. nā ſi eſſet obiectū in modū excep tionis ñ videreñť neceſ ſarij tot epi: cum cā illa poſſet expediri ꝑ ꝓcura torē: ut ex̄ de accuſ. ſuꝑ his. ⁊ ſic pʒ ꝙ metropo lis poſſit audire cauſaʒ crimialē epi: ſʒ nō poſſʒ eū deponere: tñ reqriť pñtia pluriū epoꝝ. alij intelligūt tm̄ de eo q te neť ſe purgāe. dic ut. iij q. vi. c. q̄uis. ⁊. c. accuſa tus.

l Ad eligendū. i. ɔſecrandū. m Suborta. i. ꝙ obijciť crimē electo. n Ad purgandū. i. ad examinandū.

o Tres. q ſoli eū poſſent ɔſecrare: ſʒ ipſi ſoli ñ pñt audire cauſā criminalē. p Tm̄. l. accedere. q Et in eadeʒ Ibi enī meli⁹ pōt inqri de cr̄ie vbi aliqs ɔuerſat⁹ ē: ut. xxiiij q. i. pudēda. ex̄ de elec. poſtq̄. r Plebe. Nō ar. ꝙ laici admittūť ad accuſādū electū: ut. ſ. e. q eps i. fi. lxi. di. ſtudij lxiij. di. vota. nā epꝰ dʒ hr̄e bonū teſtioniū ab hiſ q foris ſūt ut. viij. q. i. ſʒ. ⁊ de ɔ. di. i. iubem⁹. itē qr̄ inteſt ipſoꝝ: ut ex̄ ꝺ teſti. c. de cetero. ⁊ ē ar. ad hoc ex̄ de teſti. ex pte ade. ⁊ in auc̄. de ſanctiſ. epis. §. ſiqs aūt. coll. ii. ⁊ est ar. ad hoc: ut. lx xxi. di. maximian⁹. ar. ɔ̄. xxviij. di. ɔſulendū. vbi etiā ad de nūciationē ñ admittuñť laici. Itē ſi iō dicis admittendos laicos qr̄ ipſoꝝ intereſt: ergo ſiue ſint bone fame ſiue male admittuñť: qr̄ nullus remoueť ab accuſatione q ſuā iniuriā ꝓſequiť: ut. iij. q. vi. oib⁹. male ergo dicit decretū ꝙ laici infames ñ admittuñť ad accuſationē clicoꝝ: ut. ij. q. vij. ac cuſatio. pōt hic dici ꝙ hic loquiť cū ciuiliť agiť: ⁊ i eo caſu qlibʒ admittiť etiā femia: ut ex̄ de teſti. tā lr̄is. Si q̄ris q̄re ergo tot epi ɔuocanť cū ciuiliť agiť. R̷. qr̄ agiť de cr̄ie ſʒ nō criminaliť. vñ oʒ etiā inſcribi ad penā extraordinariā: ut ex̄ de accu. ſuꝑ his. ⁊ est ar. ad hoc. iij. q. vi. hoc q̄ꝑꝑe. vbi. xij. epi requirūť: ⁊ tñ ibi ciuiliter agiť ut videtur.

qui onus graue ordiatori ad ducāt. Itē ex cō. char. iij.

Si electo i epm aliqua obijci untur. v. vel. vj. epi ad ei⁹ pur gationē ꝑueniāt.

Illud ſtatuēdū ē: ut qñ ad eligēdū epm ɔuenerimus ſiqua cōtradictio fuerit ſubor ta: qr̄ ſepe talia ſūt facta apꝺ nos: nō ꝑſumāt ad purgādum eū q ordinād⁹ ē tres tm̄ acce dere: ſʒ poſtulētur ad numeꝝ ſuꝑdictoꝝ. ij. vel. iij. ⁊ i eadeʒ plebe cui ordinād⁹ ē diſcutiāť ꝑmo ꝑſone ɔ̄dicētiū: poſtremo etiā illa q̄ obijciūtur ꝑtractēť ⁊ cū purgat⁹ fuerit ſub aſpctū publico: ita demū ordiceť: ſi h° vr̄e ſāctitatꝭ aīo ɔcordat: cor roboreť vr̄e dignitatꝭ miſſione ab vniuerſ epis dictū ē ſatis placet. Itē ex cō. toletāo. xj

Vota ſue ꝓmiſſiōis ſpōdeāt: q°s eccl'iaſtica ꝓmouet diſci plina

Quāq̄ oēs q ſacrꝭ māncipāť ordib⁹: canonicꝭ regul' teneāť aſtricti: expedi bile ē tñ: ut ꝓmiſſiōis ſue vo ta ſub cautōe ſpōdeāt: q°s ad ꝓmotōis grad⁹ eccl'iaſtica ꝓ bat diſciplia. ſolʒ. n. pl⁹ timeri qꝺ ſingulariť polliceť q̄ʒ qꝺ ge nerali ſpōſione ɔcludiť. Et iō placuit huic ſancto ɔcilio: vt vn⁹qſq̄ʒ q ad eccl'iaſticos gra dus ē aſcēſur⁹: nō añ honoris ɔſecratōem accipiat: q̄ʒ placi ti ſui ānotatōe ꝓmittat ut fidē catholicā ſyncera cordis ɔtri tōe ac deuotōne cuſtodiēs iu ſte ⁊ pie viuere dēat: ⁊ ī nullis oꝑib⁹ ſuis canonicꝭ regul' con tradicat. atq̄ʒ vt debitū ꝑ oīa honorē atq̄ʒ obſequij reuerē tiā ꝑminēti ſibi vn⁹qſq̄ʒ depē dat iuxta illud pape leonis e dictū. Qui ſe ſcit aliqb⁹ eſſe ꝑpoſitū: nō moleſte ferat ali quē ſibi eē ꝑlatū: ſʒ obediētiā quā exigit etiā ipe dependat. pena tñ iuxta eccleſiaſtice cō ſuetudinis morē ⁊ placitꝭ tali um inferēda ⁊ ab his q tranſ greſſores fuerit ꝑſoluēda eſt.

ehinc diſponiť q̄lit eccle ſiaſtica officia ordinentur

Qualiter ordineť epus.

Epiſcop⁹ cū ordinať: duo

s Que. ſ. ſi ſint grauia vł nō. t Et cū purgat⁹. a Q. i. iudicať innocens. Nanq̄. ſacris. i. eccleſiaſticis. b Expedibile. i. iuſtū. c Cautiōe. ſ. iuratoria.

d Plus. Sic g° aliqs iure cōi ſe pōt tueri ⁊ ꝑuiſ. lxxxvij. di. qlqs. ⁊ ex̄ de reſcrip. c. i. ar. ɔ̄. de fide in ſtru. itē. vbi dr̄ ꝙ idē ñ pōt dari et ɔfirmari. Itē ar. ɔ̄. C. de theſau. l. vnica. de hoc plu ra ar. īuenies. c. di. ɔ̄ morē. Sʒ ita dicat ɔſilio meo ſi q̄rať ab eo: hoc habeo ꝺ iure cōi ⁊ ſi hoc ñ eēt hēo ex ꝑuilegio. Itē nō ꝙ pl⁹ vʒ ſpālis cautio q̄ʒ gnālis: ut hic. ⁊. ff. ſiquis caut. ſʒ ⁊ fi. §. q̄ſitū Item ⁊ pl⁹ ſpālis ɔfirmatio q̄ʒ ge neralis: ex̄ de cō fir. bone. itē ⁊ ſpe ciaľ appellatio q̄ʒ gnālis; ut ex̄ de ap. ſuꝑ eo. ⁊ ſpāľ delegatio q̄ʒ ge neralis: ut ex̄ de reſcrip. ad hoc. ⁊ ſpālis ſubſcriptio q̄ʒ generaľ. ff. ad .l. cor. de fal. diu⁹. i. R̷. ⁊ ſpāle mandatū: ut ex̄ de re ſcrip. c. i. ⁊ meli⁹. c. paſtoraľ. tñ pl⁹ valʒ gnālis corre ctio q̄ʒ ſpālis qñ mľtitudo ē in cā. xxiij. q. iiij. nō pōt ⁊ gnālis petitio: ut. xiij. q. ij. ñ extimem⁹. ⁊ gnāľ qꝺ ff. de qōni. l. i. §. q qōnē. e Quā placiti. i. pacti. f Annotatiōe. i. ſcriptura. g Ut fidē. nō. ꝙ q libet cl'ic⁹ ſuo ꝑlato ꝑſtabit obediētiā: ut. j. de ɔ. di. v. in oib⁹. ⁊ nō ꝙ ꝑſtat elect⁹ ſuo maiori iuramētū ꝺ fide ⁊ canonib⁹ ſuādis ut hic de indēnitate rerū ec cleſie: ut. xxviij. di. de ſyracuſane. de imoderata ex actiōe ñ facieda. x. q. vlti. c. i. ī fi. itē de fidelitate: ex̄ de iureiurā. ego. ii. itē de penſionib⁹ debitis ſoluen dis: ar. ex̄ de no. oꝑe. nūc. cū ex iniūcto. ex̄ de elec. q̄ lit. Itē de penſionib⁹ ñ augēdis: ⁊ ar. ex̄ de iureiur. tua. Itē ſuſpect⁹ de inobediētia iuramētū ꝑſtat de obīa ſuādā: ex̄ ꝺ ma. ⁊ obe. cū eccleſijs ī fi. nec ob. ɔ̄triū ex̄ de ma. ⁊ obe. legebať. qr̄ ibi loqť de iā ꝓmo to ⁊ nō ſuſpecto. h Tranſgreſſores. Hic hēs ꝙ cl'ic⁹ ſe pōt obligare ſub pena ſpūali ⁊ pecuniaria. ad ſpūalē penā ſe pōt obligare. ſ. ad penā depoſitio nis vł anathematis: ut. i. q. vij. quotiēs. de ɔſe. di. ii. ego berengari⁹. ex̄ de elec. cū dilect⁹ ī fi. ſilr ad pe cuniariā penā ſe pōt obligare. xxi. q. v. ſiqs cuiuſlibʒ

ex̄ de arbi. cū di
lecti. Sꝫ nūqd pe
na soluta potest
agi ad obediētiā
vl' ad id qđ ꝓmis/
sū ē sub pena: vel
an sufficit tm̄ pe/
nā eē ɔtētū? de h°
dic ut nōui. xxv.
q.ii. quecūqꝫ. ⁊. §.
hinc etiā.

i Episcopꝰ. co
dicē. Cōsue
uit q̄ri: an qlibet
istoꝝ epoꝝ ordi
net epm̄? ⁊ an ap
positio libri fit đ
substātia ɔsecra/
tionis: ⁊ pōt dici
ꝙ nullꝰ solꝰ eū or/
dinat: sꝫ qlibꝫ eo/
rū ɔsecrat eū: q2
ɔsecrare ē cū alio
sacrare: ut. xxiiii.
q.i. pudēda. sicut
plures ferūt tra/
bē sta ꝙ nullꝰ per
se. ff. ad. l. aq̄r. ita
vulneratꝰ. §. i. nō
āt credo ꝙ liber
sit de substātia cō
secrationis.

k Presbyter.
nihil notaꝶ.

l Ecclesiastica
orario. i. sto
la.

m Corpis. No/
ta ꝙ si i egritudi/
ne sumit sacerdos
eucharistiā circū
dabit stola vtrū/
qꝫ humerū.

n Ceruicēꝫ. Si
sacdos legit euā
geliū: nūqd vteꝶ
stola sm̄ ꝙ diaco
nus? ar. ꝙ sic: ut
xciii. di. pcipimꝰ
⁊. xciiii. dis. c.i. ⁊.
ii. potius credo
sequendā ɔsuetu
dinem: ut. xii. di.
scit. xi. di. marie.
in his q̄ breuiter
sunt edicta. ff. de
ven. inspi. l. i. §. vl
timo.

epi iponāt manꝰ ⁊ teneāt euā/
gelio ꝑ codicē sup caput ⁊ ver
ticē eiꝰ: ⁊ vno sup eū fundēte
bn̄dictionē reliq oēs epi q ad
sūt manibꝰ suis caput eꝰ tāgāt

Qualiter ordinet presbyter.

Presbyter cū ordiatur epo
eū bn̄dicente ⁊ manū sup
caput eiꝰ tenēte etiā oēs pre/
sbyteri q p̄sētes sūt manꝰ suas
iuxta manꝰ epi sup caput illius
teneāt. Hic aūt in die sue or
diatōis sacerdos orario vtro
qꝫ humero ambiꝶ: ita tpe cōse
crationis eodē orario dꝫ vti i/
stanter. Ut in bracarēsi con
cilio legitur.

Qđ qlqꝫ accepit tpe cōsecra tionis ferat tpe oblationis.

Ecclesiastica institutione p/
fixū nouimꝰ: ut oīs sacer
dos cū ordinaꝶ orario vtroqꝫ
humero ambiaꝶ. s. ut q ipertur
batus pcipiꝶ persistere int ꝓ/
spera ⁊ aduersa virtutū semp
ornamēto vtroqꝫ circūseptus
appareat humero: q̄ ergo rōe
tpe sacrificij nō assumit: qđ se
in sacramēto accepisse nō du/
bitat: ꝓinde modis oibus cō/
uenit: ut qđ quisqꝫ pcepit i cō
secratione honoris: hoc reti/
neat etiā in oblatione vel per
ceptione sue salutis. s. vt cum
sacerdos ad solēnia missarum
accedit: aut per se deo sacrifi
ciū oblaturus: aut sacramētū
corporis ⁊ sāguinis dn̄i nostri
iesu christi sūpturus: non ali
ter q̄ꝫ orario vtroqꝫ humero
circunseptus sicut tempore or
dinationis sue dinoscitur con
secratus: ita ut de vno eodē/
qꝫ orario ceruicem pariter et
vtrunqꝫ humerum premens si
gnuꝫ in suo paret pectore cru
cis: siquis autem aliter egerit
excōicatōi debite subiacebit.
Dalmaticis autem nec epi/
scopis nec diaconibus abs/
qꝫ apostolica licentia vti per/
mittitur. Unde gregorius
egregio episcopo francorum.

Absqꝫ apostolica licentia dalmaticis nec episcopis nec diaconibus vti licet.

Communis filius diaconꝰ p
petrus nobis innotuit: ꝙ
fraternitas vestra tempore q°
hic fuit poposcit: ut sibi ⁊ ar/
chidiacono suo vtēdi dalmati
cis licētiā preberemꝰ. Sed q2
hominum suoꝝ infirmitate cō
pulsus festināter abscessit: vt
nec ipe meror incūbens diutiꝰ
vt dignū erat ⁊ res desidera/ q
ta poscebat: sineret permane
re: ⁊ nos in multis implicatos
vt ecclesiastice rationis ē: cō/
sideratio nouū hoc incōsulte
⁊ subito indulgere nō permit
teret: iccirco rei postulate ꝓ/
longatus est effectus. Nunc
vero charitatis tue bona re/
uocantes ad animum: huiꝰ au
ctoris nostre serie petita ɔce/
dimus: atqꝫ te ⁊ archidiaco/
num tuum dalmaticarum vsu
decorandos esse concessimus
casdemqꝫ dalmaticas dilectis r
simo filio nostro cyriaco ab/
bate deferēte trāsmisimus.

Qualiter ordinetur diaconus.

Diaconus dum ordinatur s
solus episcopus qui eum
benedicit manus super caput
eius ponat: quia non ad sacer
dotium sed ad ministerium cō
secratur. Queritur auteꝫ an
post benedictionem manꝰ pre
sbyterorum ⁊ diaconorūꝫ chri
smatis liquore debeāt perun/
gi? De his ita scribit nicola
us papa radulpho archiepi/
scopo bituricēn̄.

Nec presbyteris nec diaconibus in consecratione chrismate manꝰ pungere licet.

Preterea sciscitaris vtrum
solis presbyteris an etiam
diaconibus debeant cum or/
dinantur: manus chrismatis
liquore perungi. Quod in san
cta romana ecclesia cui au/
ctore deo seruimus de neu/
tris agitur. Sed qđ sit a noue

o Communis filius.
ille diaconus.

p Suorū. Nō ꝙ ꝓpter
infirmitatem suorū pōt
aliqs se excusare: sicut
ꝓpter timorē suorū: ut
ex̄ de ap. ex pte. itē nō.
ꝙ ꝓpter intēperiē loci
aliqs excusaꝶ: ut hic. et
lxxiiii. di. quorū dā. ar. ɔ̄
ex̄ de dolo ⁊ ɔtu. cū di/
lecti in fi. io.

q Nouū. Nō ꝙ ea que
de nouo petunꝶ: nō sine
magna deliberatiōe cō
ceduntꝶ: ut hic. ⁊. xvi. q.i
in parochia. maxime a
ro. ec. q̄ oīa sine magna
maturitate solet tracta
re: ut. xxxv. q. ix. aplice.
q2 in rebꝰ nouis ɔstituē
dis: euidēs dꝫ esse vtili/
tas: ut. ff. de cōsti. pn̄. in
rebꝰ. hodie vo diaconi
oēs indistincte vtuntur
dalmatica: ut. xi. q. iij.
epus aut p̄sbyter. lxxvi.
di. de ieiunio.

r Diaconus. ordinaꝶ
solus epus: sacer/
doti aūt imponūt manꝰ
oēs p̄sbyteri astantes:
ut. s. e. p̄sbyter.

s Preterea. chrisma
tis. Manꝰ sacerdo
tis inungiꝶ oleo. silr
inungiꝶ ⁊ brachiū siue
humerus pncipis. sed
⁊ manꝰ ⁊ caput epi iun
gitur chrismate: ut ex̄ đ
sacra vnctione cū venis
set in fi. ɔ̄riū hic signaꝶ
xvi. q.i. §. ecce sufficienꝶ
ibi dꝶ ꝙ manꝰ sacerdo/
tis ɔsecranꝶ. sꝫ verū ē ꝙ
ɔsecranꝶ oleo: sꝫ n̄ chris
mate ut dixi. si aūt ali/
quis ē vnctus oleo pro
chrismate vel ecōuerso
nihilominꝰ ordinatꝰ est
sꝫ suppleri dꝫ id quod
omissum est: ut ex̄ de sa/
cra. nō iteran. pastora/
lis.

t ¶ Fallat. Nō ergo pa/
pa hꝫ oīa iura ī pectoꝛe
suo. vñ etiā vꝛbanus di
cit ꝙ nō repitur ꝓhibi/
tū quin vir ⁊ vxoꝛ simul
pñt suscipere puerū: ut
xxx. q. iiij. ꝙ aūt. ⁊ tamē
antecessoꝛ eiꝰ leo ꝓhi/
buerat: de ꝯse. di. iiij. ñ
plures ⁊ hoc ꝯcedo. qđ
aūt dr̄ ꝙ papa hꝫ oīa iu
ra in pectoꝛe suo: ut. C.
de testā. omniū. verū est
ꝑ interꝑtationē: qꝛ oīa
interꝑtari pōt. nā ⁊ qñ/
ꝙ impedit minoꝛi intel/
ligētia: ut ex̄ de cen. cū
instantia.

a O Uoꝛūdā. īposuisse
Dic hēs ꝙ duo ī/
ꝑfecta sacramēta nō cō
stituūt vnū ꝑfectū. ⁊ hꝰ
iō qꝛ sacramēta sūt vni
tatis: ut de ꝯse. di. ij. qꝛ
passus. ⁊ vnitas diuisio
nē ñ recipit. xxiiij. q. i. lo
quit. idē dico in sacra/
mento baptismi ⁊ eu/
charistie ⁊ ī oībus illis
vbi certa foꝛma deside
raf: ꝙ duo impꝑfecta nō
faciūt vnū ꝑfectū. idē
ē in excusatiōe tutoꝝ ꝙ
due impꝑfecte excusatio
nes nō faciūt vnā ꝑfe/
ctā: ut. C. q nūero tute/
larū. l. i. idē ē in stipula/
tione. qꝛ illa nō diuidit
ff. de vbo. ob. l. i. ⁊ l. cō
tinuus. ſꝫ sacramentum
solennitatis ut in missa
bñ diuidit: ⁊ ibi duo im
ꝑfecta faciūt vnum ꝑfe
ctū: ut. vij. q. i. nihil.

b ¶ Non pōt. Quia cri/
mina moꝛte extinguūt
⁊ nullus pꝰ moꝛtem pōt
accusari: ut. xxiiij. q. ij. c.
i. ff. de bo. eoꝝ q aū sen
tētiā moꝛtē sibi ꝯ. l. vlti.
⁊. xxiij. q. ij. admonere.
nisi in crimīe heresis: ut
xxiiij. q. ij. sane. vł si ali/
qs hereticos istituit he
redes: ut ex̄ de here. si
qs epus. vł si ī notoꝛio
crimīe decessit: ut. lxxx/
viij. di. neqꝫ. ꝓut cōsue/
uit notari. xxiiij. q. ij. in
sūma.

legis ministris actū: nusꝙꝫ nisi
nos fallat obliuio legimꝰ. er/
go ad beati innocētij pape ca
nonica decreta sanctitatē tuā
trāsmittimꝰ: ⁊ q tibi sint in ꝯse
crationibꝰ ⁊ oꝛdinibꝰ obseruā
da: principia pagine ad decē/
tiū eugubinū epm emisse te af
fatim edocebūt. Palea.

O Ex epistola simplicij pape
seuero ⁊ floꝛentino epis
discreta ad cognitōem vestri
examīs gabꝛenēs diaconi re/
latu ꝑuenit de qbusdā eccle/
sie ipius quoꝝ vnꝰ ad presby/
terij duo ad leuitarū misteria
cōsecrarētur: eps eoꝝ oculo/
rū doloꝛe detētus fert manuꝫ
suā suꝑ eos tm̄ posuisse: ⁊ pꝛe
sbyterū quēdā illis cōtra ec/
clesiasticū oꝛdinē bñdictionē
dedisse. qđ ꝓpter tantā ꝑsūpti
onis audaciā poterat accusa/
tus iudicio pñti dānari: si ad/
huc in coꝛꝑe positꝰ nō fuisset:
moꝛtis vocatione ꝑuētus. sed
qꝛ ille examini diuino relictꝰ
ē: humano iudicio accusari ñ
pōt. hi q supersūt ⁊ ab eo non
cōsecrationis titulū ſꝫ ignomi
nie potiꝰ eulogiū acceperunt
ne sibi licentiā talis vsurpatio
faciat: decernimꝰ vt gradꝰ sa
cerdotalis ⁊ leuitici oꝛdinis
quē ꝑuerse adepti sūt deposi/
ti equo iudicio arbitrātur. ta/
les enī merito iudicati sunt re
mouēdi: qꝛ praue inuēti sūt cō
stituti. I tē queritur an eoꝝ
oꝛdinatio sit rata habēda: q/
bus eps oculoꝝ lāguoꝛe īpe/
ditus manꝰ imponit: ⁊ pꝛ ebyt
super eos oꝛationē dic. D e
his ita statutū est in concilio
toletano.

Et oꝛdinatoꝛ ⁊ oꝛdinatus dā
nationis subeat penā: cū eps
manū imponit ⁊ alius oꝛatio/
nem dicit.

Q Uoꝛūdā clericoꝝ dū vnꝰ
ad pꝛesbyteriū duo ad leui
tarū misteriū sacrarētur: epi/
scopus oculoꝝ doloꝛe detētꝰ
fertur manū suā suꝑ eos impo
suisse tantū: ⁊ pꝛesbyter qdaꝫ
illis cōtra ecclesiasticū oꝛdi/
nē benedictionē dedisse: sed
qꝛ iam ille examini diuino reli
ctus humano iudicio accusa/
ri non pōt: hi q supersunt gra/
dū sacerdotij vel leuitici oꝛdi
nis quē ꝑuerse adepti sunt a/
mittāt. E x cōcilio char. iiij.

Qualiter subdiaconus oꝛdi/
netur.

S Ubdiaconꝰ cū oꝛdinatur
qꝛ manꝰ impositionē nō ac/
cipit: patenā de manu epi acci
piat vacuā ⁊ calicē vacuū. de
manu vero archidiaconi acci
piat vꝛceolū cū aqua manili ⁊
manutergium.

Qualiter accolitꝰ oꝛdinetur.

A Ccolitus cum oꝛdinat: ab
epo qdē doceat: qliter in
officio suo agere debeat. sed
ab archidiacono accipiat ce/
roferariū cū cereo: ut sciat se
ad accēdēda ecclesie lumina
ria māicipari. accipiat ⁊ vꝛceo
lū vacuū ad suggerēdū vinuꝫ
in eucharistiā sāguis chꝛisti.

Qualit exoꝛcista oꝛdinetur.

E Xoꝛcista cū oꝛdinat. acci
piat de manu epi libellum
in quo scripti sūt exoꝛcismi di
cēte sibi epo: accipe ⁊ cōmen
da memoꝛie: ⁊ habeto ꝑtātem
imponēdi manꝰ suꝑ energumi
nū siue baptizatū siue cathe/
cuminum.

Qualiter lectoꝛ oꝛdinetur.

L Ectoꝛ cū oꝛdinat: faciat
de illo verbū eps ad ple/
bē indicās eiusdē fidē ac vitā
atqꝫ ingeniū. pꝰ hoc spectante
plebe tradat ei codicē in quo
lecturus est dicens: accipe ⁊
esto relatoꝛ verbi dei: habitu
rus si fideliter ⁊ vtiliter imple
ueris officiū tuū: ꝑtē cū eis q
verbū dei ministrauerunt.

Qualiter ostiariꝰ oꝛdinetur.

O Stiarius cū oꝛdinat: post
ꝙꝫ ab archidiacono instru
ctus fuerit qualiter in domo
dei debeat conuersari: ad
suggestionē archidiaconi tra

c ¶ Amittāt. ⁊ tñ
nunꝙꝫ eū recepe
rūt: ⁊ ita aliqs di
cit amittē qđ nū
ꝙꝫ habuit: ut. v. q.
vi. qꝛ. xxiij. q. iiij.
guihlarius.

d S Ubdiaco/
nus. ab hoc
loco vsqꝫ ad fineꝫ
distinctionis po
ne casū: qꝛ litte/
ra plana est.

e ¶ Quia manus
ꝯsecratoꝛiā ſꝫ oꝛ/
dinatoꝛiā accipit

f ¶ Impositionē.
verū ꝙ nō īponi
tur manꝰ suꝑ ca/
put subdiaconi si
cut diaconi vł sa/
cerdotis: ſꝫ īpo/
nit manꝰ suꝑ ipsū
ſm qđ impositio
manꝰ idē ē ꝙ oꝛ/
dinatio. ⁊ sic non
ob. ꝯtrā. lxix. di.
qm̄. vbi dicit ꝙ
etiā lectoꝛi manꝰ
imponit.

g A Ccolitꝰ. ce/
roferariū. i.
candelabꝛū.

h ¶ Ad accendē/
da. nō ī lāpadibꝰ
ſꝫ cū legit euāge
liū: ut. xxi. di. cle/
ros.

i ¶ Urceoluꝫ. ad
vinum.

k ¶ Eucharistiā. i.
calicem.

l E Xoꝛcista. su
per energu
minū. Energumi
ni dicunt lunati/
ci ⁊ obsessi a de/
monibꝰ: ab en qđ
ē in: ⁊ erge ꝙ est
laboꝛ: ⁊ mene qđ
ē defectus.

m L Ectoꝛ. spe
ctāte. lxvij
di. reliq ꝯ. ibi dr̄
ꝙ eps minoꝛes oꝛ
dines pōt ꝯferre
sub testō triū. sed
hic loqt de igno/
tis.

n Ostiarius.claues.ut eiiciat excõicatos ꝛ infi/deles:ut.xxi.di.c.i.in fi.

o Psalmista.sola. de abbatib⁹ nõ dubitaẽ ꝙ cor/epis qn minores ordines ꝯferãt:ut.j.lxix.dis.qm̃. similiter eps q renũciauit epa/tui: ex̃ de eo q re nũc.epa.regñiit sꝫ qualit sacerdo/tes ꝯferãt ordi/nem cũ ordinari nemo possit sine titulo: ut.lxx.di. c.i. ꝛ solus epus ꝯfert titulũ:ut x/vi.q.vij.c.nulli.ꝛ ex̃ de offi.archi. cũ satis.sꝫ hoc ve rũ est de maiori/bus ordinib⁹. vl̃ dic ꝙ pñt assigna re titulũ sꝫ nõ cu/rã aiaꝝ.signatur ꝯtrũ.xxv.di. ple/ctis.ibi dicĩ ꝙ collatio illoꝝ or/dinũ spectat ad epm̃: sꝫ illud ẽ ve rũ de solẽni ordi ne.

p Clerici.vi.pa rũ.nã magnitudo corone ẽ signum cõuersiõis:ut ex̃ de succes.ab in/testa.cũ dilectus in parte decila.

a Prohibete. P iuxta.i epi/stola ad corinthi os dicĩ: vir si co mã nutrit igno/minia est ei. mu/lier si comam nu trit gloria est ei.

b Spere.j.xij. q.i.duo.

c Clerici qui comã etiaꝫ vxorati: ut ex̃ de vi.ꝛ ho.cle. cleri cus.xxxij.di. pla cuit. sꝫ illud põt intelli si vult gau dere puilegio cli cali al's secus:ut. lxxxiij.di.quisqs Jo. Ego dico ꝙ cleric⁹ ꝯiugatus nõ põt gaudere

dat ei eps claues ecclesie de altario dicens ei sic age sic vi ue quasi redditurus deo ratio nẽ ꝓ his reb⁹ que his clauib⁹ recluduntur.

Qualit psalmista ordinetur.

Psalmista.i.cãtor põt abs ꝙ sciẽtia epi sola iussione presbyteri officiũ suscipe catã di dicẽte sibi presbytero: vide vt qd̃ ore cãtas corde credas ꝛ qd̃ corde credideris opib⁹ cõpleas. Clerici comã nutri re ꝓhibẽtur: quoꝝ caput de/sup in modũ spere rasũ eẽ dꝫ. Unde annicius papa.

Clerici comã nutrire ꝓhibẽt

Prohibete fr̃es ꝑ vniuer/sas regionũ vr̃aꝝ ecclesi/as: vt clerici iuxta apostolum comã non nutriãt: sꝫ desup ca/put i modũ spere radãt. Itẽ ex cõcilio agathensi.

Clerici q comã nutriũt: ab archidiacono etiã si nolue rint inuiti tõdãtur. vestimẽta etiã vel calciamẽta eis nisi que religionẽ deceãt vti aut habe re nõ liceat. Itẽ gregori⁹.

De eodem.

Si q ex clericꝫ relaxauẽit comã: sit anathema.

Quib⁹ vestibus monialis sit induta cũ cõsecratur.

Sanctimonialis virgo cum ad ꝯsecrationẽ suo epo of fertur: in talib⁹ vestib⁹ appli/cetur: qualib⁹ semꝑ vsura est ꝓfessioni ꝛ sanctimonie aptis Uasa quoqꝫ sacrata ꝛ vesti/mẽta altaris mulieres deo de dicate cõtingere ꝛ incensum circa altaria deferre ꝓhiben tur. Uñ sother papa omnib⁹ epis italie.

Uestimẽta altar. ꝛ vasa sacra ta mulieres tãgẽ ꝓhibẽtur.

Sacratas deo feminas vel monachas sacra vasa vel sacratas pallas penes vos cõ tingere ꝛ incẽsũ circa altaria deferre platũ est ad apostoli/cã sedẽ. que oĩa rephẽsione plena eẽ ꝛ vituꝑatõne nulli re cte sapiẽtũ dubiũ ẽ.q̃ ꝓpt h⁹ sancte sedis auctᵉ hec oĩa no/bis resecare fũdit⁹ ꝙcitꝰ po/teritis cẽsem⁹. ꝛ ne pestis hec latius diuulgetur: ꝑ oẽs ꝓuin cias abstergi citissime mãda/mus. Itẽ ex cõ.laodicẽ.

Sacrariũ subdiaconib⁹ igre di non licet.

Non oportet subdiacones licẽtiã hr̃e in sacrariũ siue secretariũ: qd̃ grece diaconiũ appellãt: ingredi ꝛ cõtingere vasa dominica. Item de eo dem.

De eodem.

Ministrũ nõ oꝫ vti orarijs nec hostias delinquere.

Item. De eodem.

Non oꝫ lectores aut ostia/rios aut psalmistas orari/is vti ꝛ sic legere aut psallere Itẽ ex con.charta.iiij.

Mulieri in cõuẽtu viros do/cere non permittitur.

Mulier quãuis docta ꝛ san/cta viros in cõuentu do/cere nõ presumat. laicus autẽ presentibus clericis nisi ipsis rogantibus docere non aude at. Item ex conci. agathẽsi

Ministris non sacratis vasa dominica cõtingere nõ licet.

Non oportet i sacratos mi nistros licentiam habere in sacrarium quod greci dia/conium appellant ingredi et contingere vasa dominica. Item ex con. bracarẽ.i.

Cuilibet ex lectorib⁹ vasa sa cra portare nõ licet.

Non liceat cuilibet ex le/ctoribus sacra altaris va sa portare: nec alijs nisi his q ab episcopo fuerint subdia/coni ordinati. Item ex con. martini pape.

priuilegio clicali: nec dꝫ ferre tonsurã cũ hoc facẽt i vitupe riũ ordinis clicalis: ut ex̃ de cle.ꝯiu.b.

d Religionẽ.aliogn ꝑdit puilegiũ clicale: ex̃ de vi.ꝛ ho. ex lr̃is.ex̃ de sen.ex.in audictia. de hitu clicoꝝ plene hẽs. xxi.q.iiij.in sũma.

c Sigs.Comã vl̃ bar bam: ut ex̃ de vi.et ho.cle.c.v.

f Anathema sit. videĩ ergo ꝙ oĩs apostata sit excõicat⁹: ut ex̃ d̃ apo/sta.c.i.ꝛ infamis ẽ.iij.q iiij.sigs a suo.vi.q.i.in/fames.qd̃ nõ ꝯcedo.et expone sic.i.f.at. nã mo nachus i apostasia põt recipe ordinẽ: ut ex̃ de tẽp.or.ex ꝑte.ꝛ innocẽ. dicit ꝙ ãmoueri dꝫ pri vl̃ ꝙꝫ suspendaĩ:ut ex̃ de sen.ex.sacro.

g Sanctimonialis.sꝑ etiã in lecto ꝛ i in/firmitate:ut.xx.q.i. vi/dua.

h Sacratas vl̃ mona/chas.nõ sacratas sacratas.s.corꝑalia.

i Et ne pestis.sic.s̃.v/iij.di.mala.

k Non oportet.secre tariũ.i.altare: ne sit ꝯ.j.c.nõ liceat.

l Diaconiũ. appellaĩ altare: q: ibi diaconus ministrat sacerdoti.

m Ministrũ.i.subdia conum.

n Derelinquere.sꝫ ꝯsu/mere dꝫ eas cũ alijs mi nistris:ut de ꝯ.di.ij.tri bus.

o Mulier. docere ñ ꝓsumat. Hoc eni ẽ sacerdotale officiũ:ut xvi.q.i.adijcimus. idꝫ plenius hẽs.xxxiij.q.v. mulierem.

p Laicus.ar.ꝯ tẽpla/rios ꝛ hospitalarios. sꝫ illi nõ dicunĩ laici.cum sint deo deuoti:ut.xij.q i.duo.vl̃ ipsi hñt hoc ex generali puilegio.

q Pñtib⁹.marie. naꝫ nec absentib⁹. quõ eni ꝑdicabit gs nisi mittaĩ: ex̃ de heret. ad abolẽ/dũ.ꝛ.c.cũ ex iniũcto.

r Non opoꝛtet insacratos.i.nõ sacros.

s Non liceat. poꝛtare in ꝓcessione. ⁊ vocat hic vasa sacra vbi continent̃ reliquie.

t Non liceat. i secretario. hic secretariũ dr̃ loc⁹ in quo sacra vasa ponũt̃.⁊ sic ñ ẽ ꝯ.ꝯ̃ e.di.nõ oꝫ.vbi dr̃ ꝙ sub diaconi secretariũ igredi nõ debent.

u Sponsus. ut a paranymphis.i.a parẽtibus vl̃ ancill̃: ⁊ dicũt̃ panymphe q̃si parãtes lymphã.

x In virginitate. Alibi dr̃ de biduo vl̃ triduo: ut.xxx.q.v.alit̃.ſꝫ itelligo ⁊ illõ ⁊ istud eẽ ꝯsiliũ

g Qualiter.nũc aũt. In hac di.agit̃ d̃ examinatiõe cl̃icoꝝ. p̃mo oñdit oẽs examinãdos eẽ.scd̃o oñdit q̃liter ⁊ qñ sint examinãdi ⁊ a qbus. tertio q̃liter pmiant̃ q sine examinatiõe ꝓmouent̃.

Di.xxiiii.

b Man⁹.lxxviij.di.qd est.

c Preiudicio.i.precedenti iudicio.

d In alterã.i.in ꝯ̃riã ꝓut ponit̃.ij.q.iij.§.notandũ.ibi p̃uaricatoꝛ.

e Null⁹. testionio. h̃ habes ꝙ testimoniũ populi equalet examinatiõi. vñ sufficit ꝙ cl̃ic⁹ oꝛdinand⁹ hẽat famã ꝓ se. ⁊ p hoc etiã pꝫ ꝙ noti nõ sũt examinãdi:ſꝫ tm̃ ignoti:ut.xlvi. di.de petro.xciiij.dist. valde:ex̃ de p̃sũp.mandata.

a Presbyteri. ciuitatis.carẽtis ep̃o.ſꝫ nõne vacãte sede ep̃ali capl̃m potuit dare iuestiturã:ut ex̃ de hereti. ad abolendam.⁊ ex̃ de elec.q̃ diligẽtia:ſꝫ.ꝙ i uestitura tãtũ ad ep̃os spectat:ut.xvi.q.vij.nullus. est hodie exp̃ssũ ex̃ ne se. va. illa. vbi dr̃ ꝙ capl̃m ñ supplet defectũ ep̃i i collationib⁹ p̃bendaꝝ.vl̃ dic ꝙ capl̃m istũ diaconũ nõ potuit alienare se.va.q̃ eccl̃iastice res a capl̃o alienari ñ pñt se.va.ut.xij.q.ij.siq̃ d̃ reb⁹.⁊.lxxi.di.fraternitatẽ.et maioꝛ ẽ alienatio p̃sone q̃ꝫ alteri⁹ rei ut.xij.q.i.p̃cipim⁹.q̃re ñ petebãt hoc ab archiep̃o: foꝛte q̃ ecclesia erat exẽpta itẽ q̃re non petebãt hoc a vicinis ep̃is:ut.lxv.di. si foꝛte.ſꝫ foꝛte nolebãt.poterãt.n. ire ad papã oĩb⁹ omissis medijs:sicut ad eũ appellat̃ omissis medijs. vl̃ capl̃m ipsũ elegit et petijt a papa ꝯfirmationẽ.nã idẽ nõ põt eligẽ ⁊ ꝯfirmare.

b Sciturus. sp ergo hoc ẽ expꝛimendũ:ne ꝓ iure possit hoc i posterũ sibi vẽdicare: ut.vij.q.i.põtifices.ex̃ d̃ iurepa. ex litteris.

c Creasse.i. oꝛdinasse illum.

d Nec mĩstro.⁊ ita q̃libet eccl̃ia hẽbit sacerdotes ⁊ diacones. alibi dr̃ ꝙ hẽbit duos sacerdotes.x ij.q i.illud.⁊ ex̃ de fi. p̃s.ꝓposuit.

e Episcopi. q plurimo.tales eni p̃ferendi sũt alijs i oꝛdine ⁊ in dignitate:ut lxi.di.statuimus. lxxv.di.c.vlti.

f Quando. sacerdotes. in hoc videt̃ esse officiũ archidiacom: ⁊ rep̃ntare abbates oꝛdinãdos:⁊ abbatissas i sede ponẽ:ut ex̃ de offi.archid.ut nostrũ. ⁊ ẽ ar.ad hoc.ꝯ̃.di.ꝓx.osti arius.ſꝫ hoc videtur ꝙ si archidi.

De eodem ut clerici comam non nutriant.

Non liceat cuilibet misteria tangere nisi subdiacono aut accolito iu secretario vasa dominica.nec oꝫ clericos comã nutrire ⁊ sic mĩstrare: ſꝫ attõso capite aurib⁹ patẽtib⁹ ⁊ ſm̃ aaron thalarẽ vestẽ iduere vt sint in habitu oꝛnato.

Qualiter sponsus ⁊ spõsa sũt benedicendi.

Sponsus ⁊ spõsa cũ bñdicẽdi sũt a saccrdote. a parentibus suis vel a paranymphis offerãtur. q cũ benedictioneꝫ acceperint eadẽ nocte ꝓ reuerentia ipius benedictionis in virginitate permaneant.

Qualiter ep̃s sit examinandus: q̃liter ip̃e simul cũ reliquis infra ip̃m cõstitutis sit oꝛdinandus breuiter mõstratum ẽ. nũc aũt videndũ est de sacerdotibus ⁊ reliqs an sine examinatione sint ꝓmonẽdi ad oꝛdineꝫ. De his ita scribit paulus ad thymothe. Man⁹ nemini cito imposueris: ⁊ nihil sine preiudicio facias in alterã p̃tẽ declinãdo. Ex decretis silue stri pape. c. viij.

Nullus accolitoꝝ vel subdiaconoꝝ rem consecratã a presbytero alijs poꝛrigat q̃ aliud est minister aliud assistẽs: nisi tm̃ ip̃e suppoꝛtet qd̃ ei sacerdos iposuerit oꝛe suo benedictũ. Itẽ ex concilio char. iij.

Ante ꝓbationẽ nullus oꝛdinetur clericus.

Nullus oꝛdinetur clericus nisi ꝓbato vel examine episcopoꝝ vel populari testionio. Item gelasius papa celestino ep̃o.

Ad ministeriũ alieni⁹ eccl̃ie clerici eiusdẽ nõ ꝓmoueãtur.

Presbyteri diacones ⁊ vniuersi clerici stomeñ ciuitatis petitoꝛio nobis suggessere poꝛrecto in ecclesia beati martyris eleutherij ep̃i . que i supꝛadicte ciuitatis parochia ꝓbatur esse cõstructa: pꝛesbyterũ qui cõstitut⁹ fuerat defecisse: atqꝫ in eius locũ iulianũ diaconẽ ip̃ius ecclesie ꝓ celebꝛitate ip̃ius loci quãtoti⁹ debere oꝛdinari. ⁊ iõ frater charissime si de eius vita vel moꝛibus nihil est qd̃ cõtra canonũ veniat statuta: supꝛascriptum pꝛesbyterij honoꝛe decoꝛabis sciturus visitatoꝛis te nomie nõ cardinalis creasse põtificẽ pariter etiã ⁊ felicissimũ diaconẽ i eius ecclesie ministeriũ si cõuersatio eius fuerit ꝓbabilis subꝛogabis: vt locus ꝓcessionis celeberrimus ad ministerioꝝ cõsecrationẽ nec sacerdote idigeat nec ministro Itẽ ex cõci. laodicensi.

Metropolitanoꝝ ⁊ ep̃oꝝ examine ꝓmoueãtur ceteri ep̃i.

Episcopi iudicio metropolitanoꝝ ⁊ eoꝝ ep̃oꝝ q circũcirca sũt ꝓmoueãtur ad ecclesiasticã dignitatẽ: hi videlicet qui plurimo tẽpoꝛe ꝓbantur tã verbo fidei q̃ꝫ recte cõuersationis exemplo. Cum itaqꝫ sine examiatõe null⁹ sit oꝛdinandus: queẽadmodũ ⁊ quo tẽpoꝛe sacerdotum ⁊ ceteroꝝ infra scriptoꝝ examinatio debeat fieri considerandum est. De his in concilio nauatensi ita legitur.

Qui oꝛdinandi sunt feria. iiij ad examinationẽ conueniant

Quando episcopus oꝛdinationem facere dispo nit: omnes qui ad sacrum ministeriũ accedere voluerint: feria. iiij. ante ip̃sam oꝛdinatõnem vocandi sunt ad ciuitatẽ

dz examīare instituēdū: q teneť ordīato ad bñficiū pferendū.ar.liiij.di.si fu⁹.ar.ɔ̄. eī de pben.eps. vľ illud ē qñ eps ordiat sine repñtatiōe: vľ qñ repñtās nō ē soluendo. g ¶ Patriā. nā ,ppter natiuitatē vľ patriā acri⁹ vľ vili⁹ emiť manci pium.ff. de ediľ. edic. q si nolit.§. q mancipiū. h ¶ Institutionē. .i.titulū. i ¶ Inuestigēt. s3 nunqd ordinādi ita rigide sūt exa minādi: qd videť ut eī de pur. ca. ɔstitut⁹.ar.ɔ̄.ff. ð ediľ.edic.sigd vē ditori pñ. vbi dř q ñ ita amare: s3 cū quodā tpamē to accipiendū ē: ut non regrať ni mia pfectio: eī ð elec.cū nobis oli bec aūt potissime regrēda sūt: etas legitima: lr̄atura sufficiēs: mox bo nestas: ut eī de elec. cū i cūctis. ⁊ si nō fuerit i bis trib⁹ examiatus deponend⁹ ē: ut eī de elec.nibil ē k ¶ Iā cōdēnati. sunt g°.tales ipso iure suspēñ.i.q.i. reperiunť. l ¶ Alias.i.si ñ sūt examīati a colla teralib⁹ epi vľ ,p bati p testimoniū populi. m ¶ Episcopus clicoz.S3 ɔ̄.xv.q.vij.c.vlti. ibi dicit q solus eps bonorē dare pōt: sol⁹ auferre nō pōt.s3 ibi bec dictio sol⁹ nō ex cludit clīcos suos s3 alios epos. ad buc signať aliud ɔ̄riū.lxvij.di.relig.s3 illud loqť de notis clīcis.reg riť ergo ɔsens⁹ canonicoz i ordinib⁹ ɔferēdis: ut b. itē in cāz diffinitiōib⁹: ut.xv.q.vij.eps.Itē i ɔferen dis bñficijs: eī de bis q fi.a p.sine ɔ.ca.ea noscitur xciij.di.legim⁹.itē i puilegijs ɔferēdis ⁊ alijs nego cijs: ut extra: e.ti.quanto.

vna cū presbyteris q eos rep sentare debēt. ⁊ tūc eps a late re suo eligere dz sacerdotes ⁊ alios prudētes viros gna ros diuine legis exercitatos in ecclesiastic᷑ sactionib⁹: qm ordinādoz vitā gen⁹ patriam etatē instōem locū vbi educa ti sunt: si sint bñ litterati: si in structi in lege dei añ oia dili gēter inuestigēt. si fidē catho licā firmiter teneant ⁊ verbis simplicib⁹ asserere queāt. ipi aūt qbus cura ɔmittitur caue re debēt: ne aut fauoris gra tia aut cuiuscūq3 muneris cu piditate illecti a deo declinent vt indignū ⁊ min⁹ idoneū ad sacros grad⁹ suscipiēdos epi manib⁹ applicēt. qd si aliter fe cerint ⁊ ille q indigne accesse rit ab altari remouebiť: ⁊ illi q donū sancti spūs vēdere co nati sūt corā deo iam cōdēna ti ecclesiastica dignitate care būt. Igitur per tres continu os dies diligenter examinenť ⁊ sic sabbato q ,pbati sūt epo representētur. Alias aūt si ne clericoz videlicet cōcilio ⁊ populi testimonio nullū eps ordinare presumat. Unde i cōci. char.iiii legitur.

Sine clericoz cōcilio episco pus clericos non ordinet.

Episcop⁹ sine cōcilio cleri coz suoz clericos non or dinet: ita ut ciuiū cōniuētiā et testimoniū querat. Querit qd fieri debeat ð bis q sine ex aminatione ,puecti sunt. De bis ita legitur in conciľ.marti ni pape.

De bis q sine examinatione ordinantur ⁊ postea peccata sua cōfitentur.

Sigs pšbř aut diacon⁹ sine aliq examinatōne ordinati sūt: aut cū certe discuterētur criminosa peccata cōfessi sūt aut post ordinatōem ab aliis detecti sūt: abiiciātur ex cle ro.similiter vero ⁊ de vniuer so clericoz ordine seruetur. nā boc sibi qd inreprebēsibile est sācta catholica defēdat ec clesia.

Quod nullus sine ex aminatōne ordinād⁹ sit breuiter ,pbatum est. qd aūt ad episco pū qd ad vnūqnenq3 inferio rē ptineat: isidor⁹ ispaleñ. eps in epistola ad ludifredū scri bit ita dicens.

Qð epi ⁊ ceteroz sit officiu3 in ecclesia.

Perlectis sāctitatis tue lrīs gauli⁹ sū: q optatā salutē tuā earu3 relatu ɔgnoui. De bis aūt q i ɔsequētib⁹ isinuať eloquii tui sermo studuit: grās ago deo: q solicitudinē offi cij pastoralis ipēdis: qliter et quō ecclesiastica officia ordi nētur pgrīs. ⁊ licet oia prudē tie tue sint cognita: tñ q2 affe ctu frno me ɔsulis: ex pte qua valeo expediā: ⁊ ð oib⁹ eccľe gradib⁹ qd ad vnūquēq3 pti neat eloqr. ad ostiariū nāq3 p tinēt claues eccľe vt claudat ⁊ apiat tēplū dei: ⁊ oia q̄ sunt int⁹ extraq3 custodiat. fideles recipiat: excōicatos ⁊ ifidēles excipiat. ad exorcistā ptiet ex orcismos mēoriť řtieř: man⁹q3 sup energūinos ⁊ catbecūios

n ¶ Sigs.ɔfessi. Si metu ,pbationū aligs ɔfiteť crimē: ta lr̄ p ɔuicto.s3 si spōte aligs ɔfiteť crimē nulla examia tione pcedēte puaľ qd legiť.xv.q.viij.q admiserit. ⁊.c.sigs pšbr.⁊ poniť boc vbū abijciaľ ip2ope.vno mō exponiť q3 tū ad ordinandos: alio mō q3tū ad ordiatos.⁊ q dicit ordinatū dei ciēdū si pus fuerit crio sus.itelligas de maiori crie: q2 sigs i mīori crie existēs ordiari se pmise rit ñ deponiť s3 iponiť ei pnia: ut.lxviij.di.c.i. lxxxij.di.pšbr.eī de re nū.nisi.§.,ppter criminis ɔsciam. q ergo tpe ordi nationis sue tacet cri men suū deponiť: ut.l. di.et penitentib⁹. vľ si qs sine examinatiōe p

Di.xxv.

motus fuerit: ut.lxxxiiij di.q̄qs.⁊.lxxxi.di.sigs sine examinatione. S3 pone q i oib⁹ sit idone⁹ q ordinat⁹ ē sine exami natiōe: nūqd ,ppter b°. solū deponend⁹ ē q nō ē examinat⁹: ita videť.b dici.⁊ boc nō est,ppter suū viciū: s3,ppter viciū ordinātis: ut.lxx.di.c.i. xvi.q vij. decernimus. itē qñ intrauit p ostiū vñ mori dz: ut rem⁹.ff. de re.di.l.vlti.alij ɔ̄riū dicunt.10. o ¶ Qð inrepbensibile. ergo minores ordies cū examiatiōe ɔferēdi sūt nā ⁊ deponiť qdē a mi norib⁹ ordinib⁹: ut.xxv ij.q.i.sigs epus.

a Quod null⁹. qd āt In hac di.oñdit qd ptineat ad vnūquē q3 ordinē.scdo ponit re gulā apli: oz epz eē sine crie.⁊ inde nacta occa sione poit varias signi ficatiōes b⁹nois crimē ⁊ oñdit qd sit mortale: qd veniale. b ¶ Perlectis. ɔgnita.nō q q̄rē pessū⁹ ea q̄ sť nob nō: ut.xi.di.qs nesciat. c ¶ Infideles.ɔ̄.i.de ɔ.di.i.eps nullū.s3 illud ñ teneť. d ¶ Bñdictiōes.i.bñdicamus. e ¶ Laudes.i.alleluia.vľ illð xps vicit ⁊c. f ¶ Sacrificiū .i.offertoriū. g ¶ Lectiones.legēdas in matutinis. h ¶ Predicare.i.legere: ne sit ɔ̄.xvi.q.i.adijcimus. i ¶ Et aplm.i.epistolam cū deest subdiaconus.

k ¶ Precū.dicēdi letanias. l ¶ Et recitatio.ordinādoꝝ ⁊ baptizandoꝝ ⁊ mortuoꝝ ⁊ excōicatoꝝ.ij.q.i.legum.
m ¶ Premonet.cū dicit humiliate vos ⁊c. n ¶ Clamare kyrieleison in rogationib9. o ¶ Pacē.cū dicit dn̄s vobiscū vl' par vobiscū ſm ꝯsuetudinē alteri9 loci.
p ¶ Annūciat.festiuitates.
q ¶ Chrismatis.Alia plura.spectant ad epm̄: ut lxviij.di.q̄uis.
r ¶ Et sacrificij. portandi ad altare ⁊c.
ſ ¶ Et iurgia. hic videt̄ q archidiaconi hn̄t ordinariā iurisdictionē:et q possunt instituere clericos ⁊ suspēdere vl' excōicare.⁊. lxiij. di'.si in plebib9. ⁊ ex̄ de penis l3. ⁊ ex̄ de exces. p̄la.ad hoc.⁊ de offi. dele.sup co.⁊ de p̄bē.referēte.⁊ ex̄ de insti. cū venisset. ar.ꝯ.xvi.q.vij.nullus. ⁊ ex̄ de offi. archi.c.vlti. itē vicari9 est epi:ut.j.e c.i.⁊ ex̄ de offi.archi.c. i.ergo h3 delegatā iurisdictionē nō ordinariā. Ad hoc dico q archi.h3 ordinariā iurisdictionē ⁊ qd̄ legit̄ ex̄ de offi.ar. c.iiij.intelligo cū archidiacon9 extēdebat manus ad ea q̄ sibi n̄ ꝯpetebant ex officio:nisi ꝯsuetudo sit p̄scripta vl' generalis aliaꝝ eccl'iaꝝ illius dioces. nec ob.qd̄ dr̄ esse vicari9 epi q2 nihilomin9 ē ordinari9 iudex.nā ⁊ vicari9 alicui9 eccl'ie ꝑpetu9 dr̄ ⁊ ordinari9:ut ex̄ de p̄ben.de monachis. sic video q vicari9 iudicis ordinariā h3 potestatē. qd̄ ex eo p3 q2 interponit decretum de alienādis reb9 minoꝝ:ut.C.de offi.ei9 q vi.iu.gerit.l.ij. s3 hoc nō posset facē si hr̄et delegatā iurisdictionē:ut ff.de offi.ei9 cui mā.est iurisdictio.l.ij. videt̄ tn̄ ex hoc q habeat delegatā iurisdictionem:q2 appellat̄ ab ipso ad archiepm̄:ut ex̄ de p̄ben. referēte. s3 si hr̄et ordinariā iurisdictionē gradatī fieret appellatio: ut.ij. q.vi.anterioꝝ.Itē alia rōne videt̄ hoc:q2 tm̄ de humilioribus negocijs cognoscit:ut hic dicit̄,ergo ē pedaneus iudex:ut.C. de pedaneis iudicib9.l. vlti. s3 pedanei iudices delegati sunt:ut. C.de peda.iudi. l.pēt. Itē q2 ep̄s hoc officiū delegat alijs:ut.x.q.i epm̄.s3 illud intelligas de illo iure visitandi:qd̄ epo cōpetit.H. dicit ipsū hr̄e ordinariā s3 tn̄ eā nō pōt exercē sine auctē epi: sicut metropolitanus ius h3 ꝯsecrādi epm̄:illud ius tn̄ nō pōt exercē sine alijs epis.lxiij.di.c.i. ioannes.Mihi videt̄ q solus ep̄s in ciuitate sua debeat eē iudex ordinari9:ut.vij.q. i.in apib9.nisi secus sit iā de ꝯsuetudine p̄scripta: ut ex̄ de p̄scrip.c. quarta. ⁊.c.audiẗis.⁊ meli9 de of. archi.c.vlti.qd̄ ē bonon̄.h.
t ¶ Pro reparandis.Alibi dicitur q2 hoc ad p̄posītū spectet:ut.lxx di.sanctoꝝ.s3 ibi nomen prepositi large sumitur:ut ex̄ de v̄bo.sign. q̄uis.

exorcizādo iponere. ¶ Ad accolitū ꝑtinet p̄paratio luminarioꝝ in sacrario ipe cereū portat:ipe suggesta ꝓ eucharistia subdiaconibus p̄parat. ¶ Ad psalmistā ꝑtinet officium canendi s.dicere benedictiones laudes sacrificiū rn̄soria ⁊ q̄cq̄d pertinet ad canēdi peritiā. ¶ Ad lectorē ꝑtinet lectiones ꝓnūciare et ea que ꝓphete ꝓnūciauerūt populis p̄dicare. ¶ Ad subdiaconū ꝑtinet calicē ⁊ patenam ad altare christi deferre ⁊ leuitis tradere eisq3 ministrare vrceolū quoq3 ⁊ aquā manile ⁊ manutergiū tenere: epo presbyteris ⁊ leuitis ꝓ lauandis ante altare manib9 aquā p̄bere. ¶ Ad diaconū ꝑtinet assistere sacerdotib9 ⁊ ministrare in oibus que aguntur in sacramētis christi in baptismo siue in chrismate ⁊ patena ⁊ calice. oblatōnes quoq3 inferre ⁊ disponere in altari . cōponere etiā mēsam dn̄i atq3 vestire crucē ferre ⁊ p̄dicare euāgelium ⁊ apostolū ad populū . nā sicut lectorib9 vet9 testamētū ita diaconib9 nouū p̄dicare p̄ceptū ē. ad ipm quoq3 ꝑtinet officiū p̄cū ⁊ recitatio nominū ipe p̄monet aures hr̄e ad deū ipe hortat̄ clamare:ipe donat pacē ⁊ ipe annunciet. ¶ Ad presbyterū ꝑtinet sacrificium corporis ⁊ sanguis dn̄i i altario dei cōficere:orōnes dicere ⁊ bn̄dicē dona dei. ¶ Ad epm̄ ꝑtinet basilicaꝝ ꝯsecratio vnctio altaris ⁊ cōsecratio chrismatis. ipe p̄dicta officia ⁊ ordines ecclesiasticos distribuit: ipe sacras virgines bn̄dicit: ⁊ dū p̄cesserit vnusq3q3 in singulis ordinibus:iste tn̄ est preordinator in cūctis. Hi sunt ordines ⁊ ministeria clericorum que tn̄ auctē pōtificali in archidiaconi cura primicerij et thesaurarij solicitudine diuidūtur. Archidiacon9.n. imperat subdiaconib9 ⁊ leuitis: ad quē ista ꝑtinēt misteria ordinatio vestiēdi altaris a leuitis cura incensi ⁊ sacrificij necīa solicitudo: q̄s leuitaꝝ ad populū euāgeliū: q̄s preces dicat seu respōsoria in dominicis diebus aut solēnitatib9 decantet. Solicitudo quoq3 parochiarū ⁊ ordinatio ⁊ iurgia ad eiusdem ꝑtinet curā. ꝓ reparandis diocesanis basilicis ipe suggerit sacerdoti. ipe ingrit p̄ochias cū iussione epi: ⁊ ornamēta ⁊ res basilicaꝝ vel parochiarū gesta ⁊ libertatū ecclesiasticarū epo idē refert. collectā pecuniā de cōmunione ipe accipit. ⁊ epo defert: ⁊ clericis ꝑtes ꝓprias ipe distribuit. ab archidiacono nūciāt̄ epo excessus diaconoꝝ . ipe denūciat sacerdoti i sacrario ieiuniorū dies atq3 solēnitatum: ⁊ ab ipo publice i ecclesia p̄dicant̄ qn̄ vo archidiacon9 absens ē vicē eius diacon9 sequēs adimplet. ¶ Archipresbyter vo se esse sub archidiacono: eiusq3 p̄ceptis sicut epi sui sciat se obedire. ⁊ quod specialit̄ ad eius ministeriū ꝑtinet: super omnes presbyteros in ordine positos curā agere ⁊ assidue in ecclesia stare: ⁊ quādo epi sui absentia contigerit ipe vice ei9 missarū solēnia celebret ⁊ collectas dicat vel cui ipse iniunxerit. ¶ Ad primicerium ꝑtinent accoliti exorcistę psalmiste atq3 lectores: signū quoq3 dandū ꝓ officio clericorū ꝓ vite honestate ⁊ officium cātandi ⁊ peragendi solicite lectiones psalmum laudes rn̄soria q̄s clericoꝝ dicē debeat

n ¶ Sacerdoti.i.epo. x ¶ Cū iussione.gnāli.
y ¶ Basilicarū.i.ruraliū: q: eas q̄ sūt i vrbe custodit pimiceri⁹. z ¶ De cōmunione.i. de oblationib⁹.
⁊ ¶ Diaconus. cū ergo possit vices suas delegare ergo ē ordinari⁹ ut.C.de iudi.a iudice.

a ¶ Archipsbyr̄. in qbusdam ecclesijs vocatur iste decanus: ut l.di.in capite.sed ille est archipsbyter ruralis.
b ¶ Collectas.s.orationes.
c ¶ Signū.i.pulsatio campanaꝝ.
d ¶ Modus.i.cū organo vl' sine eo
e ¶ In vrbe. s3 archidiacon⁹ extra vrbē: ut.s.c. dictum est.
f ¶ Clericos. ciuitatenses.
g ¶ Basilicanos. i.custodes basilicarum.
h ¶ Et matriculā faciet scribi. qd' glibet canonicus legere debeat.
i ¶ Aut lege.i.ordine.⁊ ē ar.litteraturā eqpollere dignitati.
k ¶ Ordinatio.s. ut ordīet illa que sūt necessaria ad basilicā.s. claues candelas.

Ordo quoq3 ⁊ modus canendi in choro ꝓ solēnitate ⁊ tēpore. Ordinatio quoq3 ꝓ luminarib⁹ deportādis. si qd etiam necessariū fuerit ꝓ reparatione basilicarū que sunt in vrbe ipse denunciat sacerdoti epistolā3 episcopi ꝓ dieb⁹ ieiunioꝝ parochianis ꝑ ostiarios ipse dirigat. clericos q°s deliquere cognoscit ipe distringat: quos vero emendare nō valet: eoꝝ excessus ad agnitionē episcopi deferat: basilicanos ipe constituat: ⁊ matriculā ipse disponat. Quādo āt primicerius absens ē: ea que dicta sūt ipse exquirat qui ei aut lege est ꝓximus aut eruditione. Ad thesaurariū pertinent ostiarij basilicaꝝ ordinatio incensi pparatio cura chrismatis cōficiendi cura baptisterij ordinandi preparatio luminarioꝝ in sacrario ⁊ sacrificijs. Ex hac epistola liquet quid cuiusq3 officij sit. ¶ Est etiā alia distinctio epoꝝ presbyteroꝝ diaconoꝝ quā fecit clemens in epistola sua ita dicens.

Quid ab episcopis qd a presbyteris quid a diaconib⁹ audire oportet.

a ¶ Audire. o3. subditos
b ¶ Monita.i. cōuersationē.
c ¶ Discipline .i. regulā viuēdi: ut xi.q.i.sicut.
d ¶ Unū. in sinistro humero. Et hoc idō ut ondat̄ q̄ d3 trāsire d̄ leua ad dextrā: ut de tpalib⁹ ad spūalia: ⁊ hoc ondit̄ cū circūflectit̄ postea v̄sus dextrā.

Audire epm attentius o3: ⁊ ab ipo suscipere doctrinā fidei. Monita autem vite a presbyteris iquirere: a diaconibu. v̄o ordinē discipline. ¶ Sacerdos quoq3 vtrūq3 humerū orario ambit diacon⁹ v̄o sinistꝝ tm̄ ut ad ministeriū expeditius discurrat. Unde in toletano con.c.ii.

Quare leuita vnū tm̄ humeꝝ ambit orario.

Unū orariū o3 leuitā gestare in sinistro humero ꝓpt qd' orat.i.predicat. dexteram autem partē o3 habere liberā vt expedit⁹ ad misteriū sacerdotale recurrat. Nunc aūt ꝑ singulos grad⁹ ordine recurrētes: g ex quib⁹ ordinib⁹ i quē gradū cōscēdere possint: g p⁹ lapsum valeāt reparari vel g nō: qbus culpis a ꝓprio gradu mereātur deiici. quo accusante qbus testificantib⁹ possint cōuinci: cui⁹ sentētia sint absoluendi vel dānandi breuiter cōsideremus. Ac primum a pōtificali gradu incipientes qualē oporteat eū esse g in episcopū ē ordinandus diligēter inuestigemus apostoli regulā secuti quā in huiusmodi re thymotheo ⁊ tito scribit dicens: o3 episcopū irreprehēsibilē esse.i.nō obnoxiū reprehensioni. hoc ad thymotheū ad titū aūt o3 epm sine crimine esse. qd' ut hiero. scribit ad oceanū idē ē. Nomine aūt criminis qd'libet peccatū intelligitur. vnde in eadem epistola hiero. dicit: res contra naturā pene est vt sine peccato aliqs sit. sed talis eligatur cuius cōparatione ceteri grex dicātur: In epistola vero ad titu3. crimen vocatur criminale peccatum vel criminalis infamia. vñ ibi legitur: crimen est querela.i. peccatum accusatione ⁊ damnatione dignū. quod aūt sine crimine iubetur esse g in episcopum eligitur non aū baptisma sed post baptismum intelligendum est. vt a tempore

e ¶ Nūc aūt. Ab hoc loco vsq3 ad.xlix.di. assignat.xiij. capl'a apl'ice regule q̄ in locis suis distinguem⁹. ⁊ ꝑtingit hic tractatus vsq3 ad.xij.cām assignādo q̄les i quolibet ordine er quo ⁊ in quē debeat ꝓmoueri. g lapsi valeāt reparari ⁊ g nō ⁊ sub quo iudice quilibet accuset̄. siqua aūt alia interponit incidentia sūt: ut iii.vi.vij.viij.ix.⁊.x.cā. Cōtinua hactenus ondimus q̄les sint ꝓmouēdi: ⁊ q̄liter sint examinandi: nūc autē ⁊c̄.

f ¶ Breuit̄.i.vsq3 ad.xij. causam.
g ¶ Regulam. Hec sūt.xiij.capl'a q̄ ꝓsequit̄: oportet epm esse sine crimie vni⁹ vxoris virū nō violentū prudentē ornatū hospitalē pudicū doctorē nō ꝑcussorē nō litigiosū nō cupidū domui sue bn̄ ppositu3 nō neophitum.
h ¶ Ad thymotheū.scribit.
i ¶ Noīe aūt. Gratian⁹ volens exponere auctē apl'i: o3 epm eē sine crimine assignat hic plures significatiōes hui⁹ nois crimē. Et l3 hic qdam.v.significationes assignēt: ego nō assigno nisi q̄tuor. dr̄ eni qn̄q3 crimē oē delictum siue mortale siue veniale siue ex deliberatiōe ꝓcedat siue ex ignorantia. ſm qd' dr̄ nemo sine crimine viuit. ⁊ hanc significationē innuit ibi: nomine autē criminis. qn̄q3 dr̄ crimē infamia ꝓcedens ex crimie ꝓut ibi sumit̄ in epl'a v̄o ad titū qn̄q3 dicit̄ crimē solū id qd' ex deliberatione ꝓcedit. siue sit mortale siue veniale ꝓut ibi sumitur criminis appellatio ⁊c̄. q̄rto mō dicit̄ crimē solū id qd' ē dignū d̄positiōe: ꝓut ibi sumit̄: al's ea demū.io. Deinde exemplificat qd' crimē sit mortale qd' veniale: ondens q̄ mortalia delēt̄ ꝑ pniam: venialia i purgatorio: hic videas q̄liter dixi in casib⁹.b.
k ¶ Criminis.i.p̄cedēti auctoritate.
¶ Un̄ in eadē epl'a. sic ɔtinua. l3 qd'libet delictū dicat̄ crimē: nō tñ ita accipit̄ i p̄cedenti aucte q: ſm hoc fere nullus esset idoneus ⁊c̄.
m ¶ Pene.s.de pe.di.i.c.vlti. n ¶ Pene. Dicit ꝓpter beatā v̄ginē ⁊ sctm̄ ioannē g fuerūt sanctificati i vtero: vel

est philosophicū tempamentū. o ¶ Sicr.sic.i.q.i.vilis/
simus.lxi.di.in sacerdotib⁹. p ¶ Uel.p id est.
q ¶ Criminis appellatio late.s₃ lati⁹.ã.ibi noīe aūt.hic eni₃
solū mortale ⁊ veniale qḋ ex deliberatione,pcedit.

r ¶ Et ignorantia.s.ve/
nialia peccata.
s ¶ Quia facile. Quia ēt
laico possum⁹ea ɔfiteri
ꝙuis habeat copia sa/
cerdotis.s₃ mortalia nō
ɔfitebimur nisi sacerdo
ti dūmō possit hri eius
copia: al's laico possu/
mus ea ɔfiteri: ut ꝺ pe.
di.i. quē penitet. ⁊ di.
vi.q vult.vł iō dicit faci
le: q₂ p orationē dn̄icā₃
vł p elemosynā vł p mo
dicū ieiuniū ⁊ p aspsio/
nē aque bn̄dicte: ut de
pe.di.iij.ꝺ quotidianis
⁊ di.vi. q̄ vult. ⁊ de ɔse.
di.iij.aquam.
t ¶ Hinc etiā. Respicit
ad id qḋ dixit si ex deli
beratione.io.
u ¶ Criminale.i.cui⁹assi/
duitas ⁊ ɔtempt⁹vitan
di veniale nō fiat mor/
tale.non eni videt qꝫ id
qḋ ē veniale posset fie/
ri mortale:nisi velis di/
cere qꝫ veniale ⁊ morta
le n̄ sint spēs peccati s₃
accidētia.vn̄ sicut mor/
tale fit veniale recepta
pn̄ia:de pe.di.i.serpēs
sic ecōuerso fit veniale
mortale.alij dicūt qꝫ tm̄
ipse ɔtēptus venialiū ē
mortale peccatū. ⁊ fm
hoc expone:fit mortale
.i.tibi p ɔtēptū fit mor
tale:sicut ibi exponit:ac
cedat v̄bū ad elemētū
⁊ fit sacramentum.
a ¶ Sup hoc.i. sup fidē
.i.postq̄ fidē qs susce/
perit.i.s₃ qs p⁹ fidē sūp
tā veniali peccauerit
nihilomin⁹saluus erit.
b ¶ Ligna. Per hoc in
nuit tria gnā venialiū.
ligna vocat grauiora ve
nialia fenū minora: sti/
pulā mīma. ligna enim
diuti⁹ sūt i igne q̄ fenū
⁊ fenū diuti⁹ q̄ stipula.
c ¶ Non capitalia. Hac
auc̄te dicūt qdā qꝫ nul/
lus,p mortali pctō puni

videl₃ baptismatis nulli⁹ cris
cōscia mentē ei⁹ remordeat.
vn̄ hiero.scribit in eadē epl'a
ad titū: Criminis appellatio
alias late p₃ ɔplectēs oē pec
catū qḋ ex dliberatōe,pcessit
vn̄ beda sup epl'a₃ iacobi: pec
cata q̄ ex ignorātia l' infirmi/
tate hūana ɔmittunt. dicit et
p̄cipit alterutrū ɔfiteri: q₂ fa/
cile dimittunt: q̄cūq₃ vero sūt
ex dliberatōe nō nisi p penitē
tiā. Hic etiā aug⁹ ait: nullum
peccatū ē adeo veniale qḋ nō
fiat criale dū plac₃. Alias ea
demū significat q̄ semel ɔmis/
sa ad dānatōe₃ sufficiūt. mlta
ei₃ ex deliberatōe,pcedūt: q̄
nisi sepi⁹ reiterata ⁊ i ɔsuetu/
dinē fuerit deducta q̄uis gra
uēt p⁹ mortē nō tm̄ eternaliter
pdūt: q₂ ⁊si q̄dā rōe crimina ap
pellent: tm̄ mortifera ⁊ capita
lia nō sunt. vn̄ aug⁹. in omel'.
de igne purgatorio exponēs
verba apostoli ait: Si qs sup
hōc fundamētū edificauerit
ligna fenū stipulā ⁊c̄. multi sūt
q lectionē istā male intelligē/
tes falsa securitate decipiunt
dū credūt qꝫ si super fundamē
tū christi capitalia crimina edi
ficāt: peccata ipsa p ignē trāsi
toriū possint purgari: ⁊ ipi po
stea ad vitā ppetuā puenire.
Intellectus iste fratres cha/
rissimi corrigēdus est: q₂ ipsi
se seducūt q sibi sic blādiūtur
illo eni trāsitorio igne de quo
dicit apostol⁹: ipse salu⁹ erit:
sic tamē quasi per ignē nō ca
pitalia s₃ minuta peccata pur
gant. de qbus etsi non oia vel
aliqua cōmemorāda sūt: ne ali
quis inaniter excusare cone/
tur: ⁊ dicat se nescire que sunt
minuta peccata ⁊ que crimina
lia. ⁊ q̄uis apostol⁹ plura ca/
pitalia cōmemorauerit nos tm̄
ne desperationē facere vide/

tur igne purgatorio s₃ tm̄.p veniali. alij dicunt qꝫ si
aliqs cepit penitere,p mortali ⁊ nō pficit hic pn̄ia₃:
pficiet eā in purgatorio. s₃ si hic n̄ ē ɔtrit⁹ ꝺ mortali
nō purgabit,p illo i purgatorio: sic vł aug⁹. hic vel/

amur: breuiter dicamus q̄ illa
sūt: sacrilegiū homicidiū adul
teriū fornicatio falsum testio/
niū rapina furtū superbia inu/
dia auaricia: ⁊ si lōgo tēpore
teneatur iracūdia: ⁊ ebrietas
si assidua sit in eoꝝ numeꝝ cō
putatur. qcūq₃ enim aliqḋ de
istis peccat' in se dominari co
gnouerit: ⁊ nō digne emenda
uerit: ⁊ si habuerit spaciū lon/
go tēpore penitētiā nō egerit
⁊ largas elemosynas nō ero/
gauerit: ⁊ a peccatis ipis non
abstinuerit: illo trāsitorio igne
de quo apostolus ait: purgari
nō poterit: sed eterna illū flā/
ma sine vllo remedio crucia/
bit. Que aūt sunt minuta licet
omnibus nota sint: tm̄ q₂ lōgu₃
ē ut omnia replicentur: opus
est ut ex eis vel aliqua nomi/
nemus. quotiēs aliqs in cibo
aut in potu plus accipit q̄ ne/
cesse ē: ad minuta peccata no
uerit pertinere. quotiēs plus
loquitur q̄ o₃ pl⁹ tacet q̄ ex/
pedit. quotiēs paupes impor/
tune petētes exasperat. quo/
tiens cū sit sanus corpore ali/
is ieiunātibus prādere volue
rit: aut somno deditus tardi⁹
ad ecclesiā surgit. quotiēs ex
cepto filioꝝ desiderio vxorē
suā cognouerit. quotiēs i car
cere positos tardius reqsierit
⁊ infirmos tardius visitauerit
Si discordes ad cōcordiā re
uocare neglexerit. Si plus
aut proximum aut vxorem
aut filium aut seruum exa/
sperauerit q̄ oportet. Si am
plius blanditus fuerit q̄ o₃.
Si vnicuiq₃ maiori psone aut
ex volūtate aut ex necessita/
te adulari voluerit. Si paupe
ribus esurientibus nimiū deli
ciosa vel sūptuosa conuiuia p̄
parauerit. Si se aut in eccle/
sia aut extra ecclesiā fabulis

le ꝺ pe.di.i.si pec
catū. ⁊ de pe.di.
vi.c.vltimo.
d ¶ Nō oia.s.que
sint mortalia que
venialia.
e ¶ Uel.p saltem.
f ¶ Ebrietas.que
qn̄q₃ ē mētis ob/
liuio. ⁊ hec ē pēa
⁊ nō ē aliqḋ pec/
catū: ut.xv.q.i.sa
ne. qn̄q₃ dicit stu
diū ad inebrian/
dū se. ⁊ hoc ē mor
tale peccatu₃: ut
xxxv. di. an̄ oia.
ex de vi. ⁊ ho.cl'i.
a crapula. qn̄q₃
dr̄ frequēs act⁹
bibēdi: ⁊ illud est
veniale.
g ¶ Plus accipit
casu n̄ ex ɔtēptu:
⁊ nō ad ingurgi/
tationē. al's esset
mortale peccatū
ut.iiij.di.deniq₃.
h ¶ Plus tacet.
In p̄latis ē taci/
turnitas mortale
peccatū: ut.xliij.
di.sit rector.xl.di.
si papa: i alijs est
veniale.
i ¶ Ieiunantib⁹.
S₃ nōne ɔmedē
an̄ horā ɔmeden
di ē mortale pec
catū: ut de ɔ.di.
iij.c.i. de ɔ.di.v.
qnq₃ modis.s₃ nō
itelligas de ieiu
nijs statutis: s₃ ꝺ
illis q̄ qlib₃,p sua
volūtate suat.l.
xvi.di.vtinam.
k ¶ Tardi⁹. Sic
peccatū ē aliqd
tardi⁹ dare. xiij.
q.ij.q oblatiōes.
xvi.q.i.decime.
l ¶ Excepto.ar.ɔ
.H. q dicit qꝫ vir
nō pōt cognoscē
vxorē qn veniali
peccet: ut dixi.s.

di.xiij.neruus: m ¶ Desiderio.supple et cũ redden di debiti. n ¶ Neglexerit.hoc ẽ i plato mortale: ut.xc.di.pcipim⁹. o ¶ Seruũ.In hoc casu fuus audit agẽs ꝯ dñm suũ: et dñs talis cogit eũ vendẽ: ut.ff. de his q sui vl alieni iuris sũt .l.ij.§.dñoꝝ. silit marit⁹ vxorẽ tenetur moderate castigare: ut.vij.q.i.sicut i si. nisi sit clic⁹ q eã durius põt castigare: ut xxxiij.q.ij.placuit. p ¶ Adulari.xxij.q.ij.primũ ꝯ.et.xi q.iii.nemo pitoꝝ et.xlvi.dis.clic⁹ g. So.trib⁹ modis adulat qs:vel attribuendo alicui hõi bonũ qd nõ hz vl nimiũ extollẽdo bonũ qd hz vtrũq istoꝝ ẽ veniale: vel approbãdo malũ qd hz istud est mortale ii.q.iij.ne illis. q ¶ Velsũ ptuosa xli.di.nõ cogant. r ¶ Iuram⁹.itellige cũ qs iocando iurat.nã p temerario iuramẽto bñ peccat aliqs mortalit:lz nõ tãta pnia iponat ei sicut si solemnit et ex discretiõe iurasset: ut.xxij.q.iiij.g sacr o.idem dico i iuramẽto p metũ extorto: ut ex ꝺ iureiurã. verum.

a ¶ Qualis.hic.hoc verũ ẽ ꝺ sũme bonis vel sũme mal.nã qdã sũme boni qdam sũme mali. b ¶ In iudicio:ut xiij.q.ij.tps.io.

ociosis de quibus in die iudicii ratio reddẽda ẽ occupauerit. Si dũ incaute iuramus et cũ hoc per aliquã necessitatẽ implere nõ poterimus vtiqꝫ p iuremus: et cũ omni facilitate vl temeritate maledicim⁹: qm̃ scriptum est. Neqꝫ maledici regnum dei possidebunt.

Item grego.

Que sunt venialia peccata q post hanc vitam purgantur.

Qualis hinc quisque egreditur:talis in iudicio apparebit vel representabitur.sed tamen de quibusdã culpis eẽ ante iudiciũ purgatõis ignis credendus est: pro eo qd veritas dicit:quia siquis in spiritum sanctum blasphemias dixerit:neqꝫ in hoc seculo remittitur ei neqꝫ in futuro.in q sententia datur intelligi quasdaz culpas i.hoc seculo quasdam in futuro posse relaxari. quod autem de vno negatur consequens intellectus pateat: qr de quibusdam conceditur:sz tamen vt predixi hoc de paruis minimisqꝫ peccatis fieri posse credendum est:sicut et assiduus et ociosus sermo:immoderatus risus: vel peccatum cure familiaris quod vix sine culpa vel ab ipsis agitur qui culpam qualiter declinare debeant sciunt. que etiam post mortem grauãt: si adhuc in vita positis minime in morte fuerint relaxata. Item agustinus.

De eodem **Palea**

Qui in aliud seculum distulit fructum conuersionis: prius purgabitur igne purgationis.hic ignis etsi non sit eternus:miro tamẽ modo grauis est. superat enim omnem penam quam vnqꝫ passus est aliquis in hac vita vel pati potest. lias autem ea tantum delicta significat: quorũz est perpetua infamia. vnde illud hieronymi: primum itaqꝫ sine crimine et cetera. Unde hieronymus scribit in eadem epistola ad titum.

A die baptismi sine crimine debet inueniri qui in episcopum est ordinandus.

Primum itaqꝫ sine crimine iubetur esse episcopus: qꝫ alio verbo ad thymotheum irreprehensibilem nominatum puto:non qꝫ eo tantum tempore quo ordinandus est sit sine vllo crimine et preteritas maculas noua conuersatione diluit. sed qꝫ ex eo tẽpore quo in christum renatus est: nulla peccati conscientia mordeatur.quomodo enim potest preses ecclesie auferre malum de medio eius qui in delictum simile corruit? aut qua libertate peccantem corripere potest:cum tacitus ipse sibi respondeat eadem se admisisse que corripit? Ecce q ordinãdus ẽ in episcopum non solum tempore sue ordinatõis

stinatus i pctõ.et illud dicit irremissibile.i.nõ ita de facili remittit sicut pcedentia:de pe.di.i.§.vlti. f ¶ Negat.ar. qd de vno negat de alio ꝯcedit:ut.xv.q.iij. de crie.ff.de iudi.cũ ptor.sic qd de vno ꝯcedit de alio negat:ut.xlv di.disciplia.i.q.i.p isai.i. xxxiij.q.v.g sitit.ar.ꝯ.C. de na.liberis.auc. itez sigs.vbi lz vnũ nolet: tñ extẽdit ad alios:sic.lx .di.miramur.ar.ff. de custo.re. siquis. g ¶ Sine culpa.Siliter militia mercatio,pcuratio siue ministratio aliq vix sine pctõ fit:ut de pe.di.v.falsas.et.c.qlitas.

h ¶ Primũ.Ex hoc capitulo tres oriũt opiniões. dicit .h. qꝫ q semel peccauit ñ põt ãmõ pmoueri vl aliquos act⁹ legitimos exercẽ:ut hic et.xlviij.di.qm̃.et.i.q vij.sigs oẽm.et.l.di.illo et.vi.q.i.g crimẽ.et.viij.q.i.i scripturis i si. et ex ꝺ eta.et qli. ex iuc. et ar.p eis.ff.ꝺ edil.edic.g si fugitiuus.i.§.°fur.ii. nõ purgat viciũ furti lz rẽ restituat. ff. de fur.g ea mẽte: nec raptor,vi ciũ rapine.ff. de vi bo. rap.l.pst. alij dicunt qꝫ p⁹ qdlibet mortale acta pnia põt qs pmoueri nisi sit crimẽ enorme:ut lxxxi.di.apls. et ẽ ar.ad hoc.l.di.ferrũ.ff.ꝺ edi. edic.qd ita sanatũ ẽ: qr datus nři tpis etc.ut.xxxiij.di.fraternitatis.et dicũt qꝫ ille canon corrigit alios q de rigore loquunt.Tertij dicunt qꝫ qñtũcunqꝫ sit graue delictũ dũmodo sit occultũ p⁹ pniam ñ ipedit pmouendũ:ut.l.di.ꝺ his ego credo qꝫ siue sit occultũ siue manifestũ dũmodo sit enorme impedit pmouendũ licꝫ egerit pniam.l.di.miror.io.sz certe hoc ñ ẽ vex lz io.hoc dicat nã p occulto crie nẽo repellit p⁹ pniam nisi i homicidio:ut dic noua decretal ex ꝺ tẽp.or.c.vlt.q declarat hoc totũ.b. i ¶ Preses.i.cps. k ¶ Corripe.Nota qꝫ põt qs accusari de peccato de quo penituit.xxxiij.q.ij.admonere. l ¶ Respondeat.sic.i.di.pxi.vna tantũ.et.xlij. di.§.i. et.lxi. di.in sacerdotibus.§.i.

c ¶ Culpis.s.venialib⁹. d ¶ Credend⁹ ẽ.hoc vult dicẽ qꝫ quedã culpe tollunt p ignẽ purgatorij ante diẽ iudicij. e ¶ Blasphemias.Qui peccat p ipotentiã dr peccare i patrẽ qr pri attribuit potentia. xxiij.di.g cps.g peccat p ignorantiã dr peccare i filiũ:qr filio attribuit scia.xxxviij.di.si iurta.sz q ex cõtẽptu peccat dr peccare i spm̃ sanctũ:ut ille q ẽ ob-

m Sequit̃. In hac.xxvi.di.exequit̃. ꝫm ꝓceptuꝫ aplice regule:oꝫ epm eſſe vni⁹ vxoris virum:qḋ negatiue exponit̃ .i.nõ pluriũ.tñ in caſu neceſſitatis bigam⁹ ꝓmouet̃ vſqꝫ ad ſubdiaconatũ:ut.xxxiiij.di.lector.Aſſignã tur aũt q̃tuor rões q̃re bigam⁹ nõ poſſit ꝓmoueri.vna ꝓpter defectũ ſacramẽti: q: nõ ẽ ibi ſacramẽtũ vnitatis cũ carnẽ ſuã diuiſerit: ut.j.e.

Di.xxvi.

acutius.itẽ ꝓpter ꝓrogatiuã ordinuꝫ: ut.j.e. vno.itẽ ꝓpter ſignũ incõtinẽtie ex eo ꝙ ḋ vna trãſiuit ad aliã:ut.lxxxij di. ꝓpoſuiſti. itẽ ex eo ꝙ nõ hꝫ frontẽ hortãdi viduitatẽ:ut.j.e.vna ⁊c̃

n Unius.i.nõ pluriũ ſic ex̃ de teſti.lꝫ. et ſic ṽba affirmatiua exponunt̃ negatiue: ut.i. q.i.iudices.xxiij.q.iiij. ſi ea.

o ¶ Poſt baptiſmũ.Nõ dicit verũ:q: mr̃imoniũ nõ ſoluit̃ i baptiſmo: ut j.c.deide. ⁊ male ſentit hic hieronym⁹:vñ aug⁹ cũ corrigit in ꝓxi.c.

p ¶ Nouo. Sub comõ loquẽdi ſu⁹ p⁹ manumiſſionẽ dr̃ nou⁹ hõ: ut.ff. de admi.le.ſu⁹ legat⁹. ⁊ alia lex dicit ꝙ p⁹ manumiſſionẽ ali⁹ itelligit̃ ut.ff.ḋ ſol̃.q res.§.areã

q ¶ Acuti⁹.de ſacr̃o.ſẽ ſius ẽ:bigam⁹ ñ repellit̃ q: peccauit ſꝫ ꝓpt̃ ſacr̃i defectũ q ẽ in eo: ex̃ de biga.a nobis.⁊.c nup.Et nõ ꝙ in mr̃imonio duplex deſignat̃ ſacramentũ.ꝯiũctio aĩoꝝ p ṽba de p̃ñti deſignat ꝯiũctionẽ fidelis aĩe ad xp̃m: ſꝫ cõmixtio carnis deſignat ꝯiũctionẽ xp̃i ⁊ eccl̃ie: ut ex̃ de biga.ḋbitũ.itẽ deſignatur ibi vnio deitatis cũ hũanitate:ut de ꝯ.di.ij in xp̃o. ⁊ illã ḋſignat cõiũctio corpoꝝ.

ſed etiam omni tempore poſt baptiſma a crimine immunis debet eſſe.

Sequitur in vtraqꝫ epiſtola vnius vxoris virũ p⁹ baptiſma videlicet nõ añ baptiſmũ. **U**t ñ hieronym⁹ ſcribit ad oceanum.

Poſt baptiſmum debet eẽ monogamus qui eſt in epiſcopuꝫ ordinandus.

Unius vxoris virum.i.monogamum poſt baptiſmuꝫ ſi enim ⁊ ante cõiugem habuerit que obierit:nõ imputetur ei: cui ꝓrſus nouo homini nec ſtupra nec alia que ante fuerunt iam obſunt. **A**uguſtin⁹ vero econtra teſtatur ſcribẽs in epiſtola ad titum.

Qui ante baptiſmũ habuerit vnam ⁊ poſt baptiſmum aliam ordinãd⁹ eſt.

ACutius intelligũt qui nec eum qui cathecuminus vl̃ paganus habuerit vnam ante baptiſmum ⁊ poſt baptiſmum habuit alteram ordinandũ cẽ ſuerunt: q: de ſacramento agitur non de peccato ꝓpter ſãctitatem ſacramenti. ſicut ſi femina cathecumina viciata eſt nõ poteſt poſt baptiſma inter dei virgines cõſecrari: ita nõ abſurde viſum eſt bigamum non peccaſſe ſed normam ſacramenti amiſiſſe: non ad vite meritum ſed ad ordinatõis ſignaculum. vnius vxoris vir epiſcopus ſignificat ex omnibus gentibus vnitatem vni viro chriſto ſubditam: ſicut duo b⁹ dominis ſeruire. ſic ab vno

r ¶ Cõſecrari.Queri ꝯſueuit cũ ꝯſecratio epi maior ſit ⁊ dignior q̃ ṽginũ: q̃re poſſit ꝯſecrari in epꝫ q ñ ſolũ vxorẽ hꝫ ſꝫ ẽt p⁹ mortuã vxorẽ hũit ꝯcubinã: ut xxxiij.di.habuiſſe.⁊.xxxiiij.di.c.fraternitatis.⁊ ſiq̃ fuerit corrupta vl̃ añ baptiſmũ vel poſtea ñ poſſit inĩ ſacras ṽgines ꝯſecrari:ut.xx.q.i.iuuẽculas.R̃.º ſacra ṽgo ſignificat eccl̃iaꝫ triũphantẽ: vbi ñ ẽ macula neqꝫ ruga.xxi.di.q̃uis. ſꝫ epus eccl̃iaꝫ militantẽ vbi ſũt boni ⁊ mali.xxx.di.qm̃.xi.q iij.audi.

s ¶ Significat.⁊ ita ipſe eps ẽ ſacr̃m ſic aq̃ ipſa.i.q.i.detrahe.ṽ.qḋ ẽ aq̃ niſi aq̃.

t ¶ Uni viro.i.deo ⁊ ñ diabolo:⁊ ſic bñ aptat̃ ſequẽs lr̃a.

domino apoſtatare: atqꝫ i alterius ſuperſtitionem ire non licet. **I**tem innocentius rupho ⁊ euſebio ⁊ ceteris epiſcopis macedonibus.

In baptiſmate culpa dimittitur nõ lex coniugij aboletur

DEinde opponitur non dici oportere bigamum euꝫ qui cathecuminus habuerit: ⁊ amiſerit vxorem:ſi poſt baptiſmum fuerit aliam ſortitus eamqꝫ primam videri que nouo homini copulata ſit: q: illud coniugium per baptiſmi ſacramentum cum ceteris criminibus ſit ablatum. quod de vna vtiqꝫ dicitur. certe ſi tres habuerit in veteri poſitus homine vxores: erit ei que poſt baptiſmum quarta eſt: ſic iter pretantibus prima: virginis eque nomen accipiet: q̃ quarto loco ducta ẽ. quis oro iſtḋ non videat contra apoſtoli eẽ preceptum: qui ait vniuꝫ vxoris virum oportere fieri ſacerdotem: Sed obijcitur ꝙ i baptiſmo totum quicquid in veteri homine geſtum eſt ſit ſolutum: dicite mihi vt cum pace veſtra loquar: an crimina tantum dimittuntur in baptiſmo: an ⁊ illa que ſcḋm dei precepta ac dei inſtituta complẽtur: vxorem ducere crimen ẽ: an non eſt crimen: ſi crimen ẽ ergo vt cum prefata venia dixerim erit auctor in culpa: qui ut crimina committerentur in paradiſo precepit: cum ipſe eos benedixit. ſi vero non eſt crimen: quia quod deuꝫ inſtituit: nefaꝫ eſt crimẽ appellari

a **D**Eide cũ ceteris.i.ꝓpter hec dictio cet̃is: ut ibi: ⁊ cũ eo alij duo latrones.ſic.lvi.di. cenomanẽſẽ.xxxiiij.di.ſiqs viduã viij.q.iij.artald⁹. vñ lꝫ ſic inueniat̃ ſcriptũ i aliq.º inſtr̃o:hec eccl̃a cũ cet̃is capell̃ ꝑ h.º ñ ꝓbat̃ eccl̃aꝫ iſtã eſſe capellam.

b ¶ Eq.i.ſili rõne

c ¶ Sꝫ obijcit̃.i. nũc obijcit ꝯ̃ ſecundã opinionẽ.

d ¶ Quid ḋ taliũ. hic obijcit ꝯ̃ tertiã opinionẽ.

e ¶ Ul̃ nãleſ. Qui dicũt̃ legitimi: q nãles: q ſpurij habes.xxxij.q.iiij.liberi.ff.de ſta.ho. .l.vulgo.

f ¶ Sortiunt̃.vxores ⁊ viros.

g ¶ Rñſũ. nõ int̃ꝑtandas eẽ locutiones ꝫm ꝑſonaſ q̃ loquũt̃ qḋ vl̃ q bus loquunt̃: ut hic.⁊.i.q.vij. dicici. ⁊ ex̃ de ma. ⁊ obe. ſolite. ⁊ ꝙ ꝑſona loquẽs cõꝓhendit̃ in gnãli ſmone: ar. ff. de pig.paulus.§.vl. ar.ꝯ̃.ff.locati que inſulã.§.vlti. vbi etiã familia non excipit̃ in generali ſermone.

h ¶ Auctoritate. Quod enim rõne ꝓbari nõ poteſt extirpanduꝫ eſt: ut.lxviij.di.corepi.

i ¶ Lex ꝓcipit.xxiij.q.iij.q peccat.nõ peccat legis auctoritate ⁊c̃.

k ¶ Deſtinatos.qḋ de h.º iuris ſit hẽs.xxiij.q.v.reos

l ¶ Cõceſſũ.q.d.eadẽ cã nõ ꝑpat̃ ꝯ̃rios effectus:ſic lvij.di.ſiqs in egritudĩe.ſicut eadẽ ſol̃o ñ parit liberationẽ ⁊ repetitionẽ:ut.ff.de ſol̃. q hominẽ.§.vlti. ex̃ de bap.maiores.ar.ꝯ̃.ff.rẽ ra.ha.l.ij.§.vlti.

l Inter peccata. videſ ꝙ infamia contracta ante
baptiſmū nō tollitur ꝑ baptiſmū: ⁊ ita qui ante bap
tiſmū fuit infamis poſtea nō pōt ꝓmoueri: ut. xlviij
di. qm̄. ⁊. i. q. i. vij. ſiqs omnē. hoc non credo: ſʒ dico
infamiā ⁊ irregu
laritatē ex ꝓprio
delicto ꝓuenien
tē tolli in baptiſ/
mo: q: dona bap
tiſmi ſunt ſine oī
penitentia ⁊ ſatiſ
factione: ut de ꝯ.
di. iiij. ſanctum.
Si enim peccatū
nō deleref quan
tum ad infamiaʒ:
adhuc poſt bap/
tiſmū obeſſet. qꝺ
negat ambꝛoſius
j. e. vna. vñ ſi ali/
quis occidit mil/
le homines ante
baptiſmū: oīs in/
famia ⁊ irregula
ritas tollif: ut. li.
di. ſiqs poſt acce
ptū. hoc etiā pa/
tet in paulo q añ
baptiſmū fuit ho
micida ⁊ tñ pꝰ ea
factus eſt apľus:
ut. l. di. §. ecōtra.
Si obijcis ꝙ ſm
hoc illa que coꝛ/
rupta ē ante bap
tiſmū: poſt baptiſ
mū eſt irregula/
ris: ⁊ iō debet cō
ſecrari: hñ conce
do ꝙ nō ē irregu
laris: ſʒ tñ impe/
ditur a conſecra
tione ꝓpter defe
ctum ſacramenti
ſed quare repelli
tur mulier ꝓter tu
foꝛnicatiōis quā
ante baptiſmum
cōmiſit: ut ex de
diuoꝛ. gaudemꝰ
in fi. ſic videtur i
ꝓmouendo. ſed
hoc ideo ē: quia
illud delictū non
tm̄ vxoꝛē ſʒ etiam
virū maculat: ut
xxxij. q. i. in cōiu/
gio. ſic vides ꝙ ꝑ
libertatē tollitur
delictū vel infa/
mia quā quis in ſeipſo ꝯmiſit: ſʒ illud delictū qꝺ in alio cō
miſit nō tollitur: ut. ff. de his q̄ no. infa. l. penulti. ⁊. l. athle/
tas. §. pomp. ꝑterea ꝑ baptiſmū tollif crimen ꝑcedens ñ
tñ tollif exceptio ꝯpetens ex crimie: ſicut ꝑ penitentiā tol
litur crimē nō tñ excep
tio competēs ex crimi
ne: ut. ꝯ. di. ꝓri. c. vlti. ⁊
xxxiij. q. ij. admonere.
io. qꝺ aūt hic dicif nō ē
peccatum ſed ſequela
peccati. ſ. īfamia ex pec
cato contracta. ſecꝰ aūt
in illa que nō pꝛouenit
ex peccato ſed ex con/
ſtitutione eccleſie: ut in
illa q̄ inuita ē coꝛꝛupta:
ut. ꝯ. e. c. ij. ⁊ in iudice ⁊
executoꝛe: ut. l. diſ. ſiqs
viduā. ⁊. li. di. aliquan/
tos. ⁊ tamen nō peccāt
tales. xxiij. q. v. miles.
ſed ſm hoc videf ſequi
incōueniens. ſ. ꝙ melio
ris conditionis ſūt de/
liquentes q̄ʒ illi qui nō
deliquerūt. xxxiiij. diſ.
fraternitatis. xix. q. iij.
mandamus in glo. non
tñ. ſed hoc contingit ex
virtute ſacramenti.

⁊ ſalomon addidit eteni a deo
pꝛeparatur viro vxoꝛ: quō cre
ditur inter crimina eſſe dimiſ/
ſuʒ: qꝺ deo auctoꝛe legitur cō
ſūmatū? qd de taliū filiis ꝑcē/
ſetur: nūqd nō erūt admitten
di in hereditatis cōſoꝛtiū: qui
ex ea ſuſcepti ſunt: que añ ba
ptiſmū fuerat vxoꝛ? erūtqʒ ap
ꝑellādi vel naturales vel ſpu
rij: q: nō eſt legitimū matrimo
niū: niſi illud ut vobis videſ
qꝺ poſt baptiſmū aſſumif: Ip
ſe deus cū interrogaref a iu/
deis ſi liceret vxoꝛē dimittere
atqʒ exponeret fieri nō debe
re addidit: quos deus cōiun/
xit hō nō ſeparet. an de his lo
cutus eſſe credatur que poſt
baptiſmū ſoꝛtiūtur? meminе/
rit hoc ⁊ a iudeis interrogatū
⁊ etiā iudeis eſſe reſpōſum. q
ro ⁊ ſolicitus quero: ſi vna e/
deqʒ ſit vxoꝛ eiꝰ qui añ cathe
cuminus poſtea ſit fidelis fili
oſqʒ ex ea cū eēt cathecumi/
nus ſuſceperit: ⁊ poſtea alioſ
filios cū ſit fidelis: vtrum ſint
fratres appellādi: an nō habe
ant poſtea defūcto patre fa/
milie hercíſcūde hereditatis
cōſoꝛtiū? qbus filioꝝ nomen
regeneratio ſpūalis creditur
abſtuliſſe? qꝺ cū ita ſentire ab
ſurdū eſt: que ratio ē hoc de/
fēdi ⁊ vacua magis opinione
iactari: q̄ʒ aliq̄ auc̄te roboꝛari
cum non poſſit inter pecca/
ta deputari: qꝺ lex pꝛecipit
⁊ deus adiūxit? nūqd q cathe
cuminus virtutibꝰ ſtuduit: hu/
militatē ſecutus ē: patiētiam
tenuit: elemoſynas fecit: moꝛ/
ti deſtinatos qualibet rōe eri/
puit: adulteria exhoꝛuit: ca/
ſtitatē tenuit: quero ſi hec oīa
cū fuerit factus fidelis amit/
tit: q: per baptiſmū totum qꝺ
vetus hō geſſerat putatur au
ferri? aſpicias gentilē hominē
coꝛneliū oꝛationibus atqʒ ele
moſynis vacantē angelū audi
entem per reuelationem ipm/
qʒ petrū videntē: nūquid per
baptiſmum hec illi ablata ſūt
ꝓpter que ei baptiſmū videſ
eē cōceſſū? ſi itaqʒ creditur mi
hi credite: non modicum erra
tur: q: qcqd bene geſtum fue
rit ⁊ ſecūdū pꝛecepta legalia
cuſtoditū non pōt facientibuſ
deperire. nuptiarum ergo co
pula quia dei mandato perfi
citur: non poteſt dici peccatū
⁊ quod peccatum nō eſt inter
peccata credi ſolui nō debet.
Eritqʒ integrū ⁊ ſalutare eſti
mare aboleri non poſſe pꝛio/
ris nomē vxoꝛis: cū ñ ſit dimiſ
ſum pꝛo peccato quod ex dei
ſit voluntate completū. Itē
ambꝛoſius in libꝛo de officiis

Bigamus reputatur qui an/
te baptiſmum habuerit vnam
⁊ poſt baptiſmum aliam.

Vna tantum nec repetita
nobis copula permittitur.
⁊ in ipſo coniugio lex eſt non
iterare coniugium: nec ſecun
de coniugis ſoꝛtiri coniuncti/
onem. quod pleriſqʒ mirum vi
detur: cum etiā āte baptiſma
iterata coniugia electiōi mu/
neris ⁊ pꝛerogatiue oꝛdinati/
onis impedimenta generent:
⁊ cum etiam dedicta obeſſe ñ
ſoleāt: ſi lauachꝛi remiſſa fue
rint ſacramento: ſed intellige
re debemus quia in baptiſmo
culpa dimitti poteſt: lex abo/
leri non poteſt. in coniugio ñ
culpa ſed lex eſt. quod culpe
eſt igitur in baptiſmo relaxa/
tur. quod legis eſt in cōiugio
non ſoluitur. quomodo auteʒ
poteſt eſſe hoꝛtatoꝛ viduitatiſ
qui ⁊ ipſe coniugia frequēta/
uerit. Ioānes baptiſta dñ
herodem ab inceſtu ꝓhiberꝫ

a Vna copula. oꝛdi/
nandis. ſiſe. j. xxx
ij. di. ſeriatim.
b Nō ſoleant. Ergo in
famia ex delicto ꝓue/
niens nō nocet quantū
ad legem ꝓmotionis. ſ.
ꝑ baptiſmū deleta.
c Hoꝛtatoꝛ. ſic. xxv. di.
c. vlti. ⁊. xlvij. di. §. neceſ
ſe.
d Sacerdotis. idem
de quolibet ſacro oꝛdi
ne. xlij. di. quieſcamus.

e Qui sine crimine.

f Quod aūt. In hac.xxvij.di. p̄mo ponit incidentē q̄stionē.s.an eps possit vti matrimonio ↄtracto.secūdo ponit ↄrietates capl'oꝝ quoꝝ̄dā q̄ loquūt̄ de vouētibꝰ:⁊ ea soluit distinguēdo inter vouētes solēniter ⁊ simplicit̄. et incipit hic tractare de ↄtinētia clericoꝝ ⁊ ꝓtendit̄ iste tractatus vsq₃ ad.xxxvi.di.

g Diaconꝰ.fm ꝙ p₃ p.§.sequentē hoc c.pōt intelligi de matrimonio iā cōtracto ⁊ de ↄtrahēdo.⁊ fm hoc diuersis modis exponet̄ lr̄a.fm ꝙ intelligit̄ de ↄtracto planū ē: q₂ iste .M.papa p̄cessit greg. q induxit ↄtinentiā subdiaconibꝰ.xxxi.dis.an̄. fm hoc expone ꝓ accipiendo.i.ꝓ ↄtracto retinendo. licuit.n.etiam tpe syricij.vsq₃ ad greg. subdiaconibꝰ vti iā ↄtracto matrimonio.lxxvij.

Di.xxvij.

di.qcūq₃.lxxxij.di.ꝓposuisti.expone ergo desiderauerit.i.desiderauerit vti iā ↄtracto. fm āt qꝺ̄ loquit̄ de ↄtrahēdo de diacono fuit tm̄ q̄stiū ⁊ de eo tm̄ rn̄sū.Idē tn̄ ē ⁊ de subdiacono.j.xxxij.di.sigs coꝝ.⁊ fm hoc plana est lr̄a: qꝺ̄ tn̄ dixi ꝙ.M.p̄cessit gre.h.dicit ꝑ cronicā suam falsū cē.⁊ dicit ꝙ grego.p̄cessit martinū.lxvi.annis.

h Si ↄtestatꝰ.Nō ꝙ ꝓtestatio v₃:ut ex̄ de no.ope.nūc.cū ex iniūcto.ut.j.di.ꝓxi.diaconi.ex̄ qꝺ̄ me.cā ꝑlatū.xxxi.q.ij.lotharīꝰ.⁊.ff.de neg.ges.nesēnīꝰ.ff.q.mo.pig.vl̄ po.sol. si debitoꝛ.§.i.ar.ↄ.ex̄ de ↄsti.cū.M.fer̄r.⁊ de ap.solicitudinē.io.hoc credo tenendū ꝙ ꝓtestatio semꝑ valet facta p̄nte aduersario:nisi ↄtradicat aduersarīꝰ vl̄ iudex:si facta fuerit re adhuc integra existente:ut in hoc.c.⁊ in ex̄. de in integ.resti.cū venissent.nisi in qbus exp̄ssū ē ꝙ ꝓtestatio n̄ valeat:ut in ex̄.de ↄsti.cū.M.⁊ de ap.solicitudinē.

i Tacuerit.Ar.taciturnitatē hr̄i ꝓ ↄsensu:ut hic ⁊.liiij.di. si seruus.⁊.lxv.di.si forte.⁊.xx.q.ij.puella.ff.so.ma.l.ij.ar.ↄ ex̄ de p̄scrip.nihil. So.taciturnitas semꝑ habet̄ ꝓ ↄsensu nisi in tribꝰ casibꝰ nōtis.ij.q.vij.plerīq₃.Itē ⁊ in casibꝰ illis vbi reqrit̄ exp̄ssus ↄsensus:ut in s̄uitute īponenda nō sufficit ↄsensus tacitus s₃ exp̄ssus:ut.ff.de s̄ui.vr.p̄di.inuitum. itē in ꝓcuratoꝛe ↄstituēdo.ff.de ꝓcu.filīꝰ.§.inuitū.itē i furto.ut.ff.de fur.q vas.§.vetare.itē in soluēdo mr̄imonio:ut ff.de ritu nup.i eo iure.§.iij.Uel distīgue an tale sit factū qꝺ̄ possit fieri me ꝓhibēte.in eo casu nō obest taciturnitas ut rē meā qs pōt vendē me inuito:⁊ iō n̄ nocet taciturnitas:ut.ff.de ↄben.emp.rē alienā.Si aūt tale factū est qꝺ̄ n̄ pōt fieri me ꝓhibēte: taciturnitas hr̄ ꝓ ↄsensu ut ex̄ de his q̄ fi. a p̄la.c.ij.sic distinguit lex.ff. de re iudi.sepe.sic.xi.q.iij.qn̄:⁊ ex̄ de sen.⁊ re iudi.q̄₃uis.io.

k Hac auctē. licite.allegādo dicit.

l Quidā post votū.qdā₃ dicūt illud votu₃ eē simplex qꝺ̄ fit ꝑ v̄ba de futuro: ut ego voueo ꝙ pꝰ moꝛtē vxoꝛis ↄtinebo.hoc votū impedit ut dicūt: s₃ nō dirimit matrimoniū.votū solēne ē qꝺ̄ fit ꝑ v̄ba de p̄nti:ut ego voueo ↄtinē tiā.istud impedit ⁊ dirimit.ego credo tribus modis votū solēnizari v'l ꝑ ordinē vl̄ ꝑ habitū. vel ex eo ꝙ corā aliqbꝰ testibus d̄uouit se alicui religiōi:⁊ dic ut nō.xxvij.q.i.c.i.io.qꝺ̄ io.dicit d̄ habitu intelligas si recipiēdo habitū fecit ꝓfessionē exp̄ssā vl̄ tacitā:ut ex̄ de regul̄.statuimꝰ.⁊.c.p̄cedēti.q₂ solus habitꝰ n̄ solēnizat votū:ut.e.ti.poꝛrectū.

m Si vir.votū.i.ꝓpositū ꝑpetue ↄtinētie hn̄de.

n Sed tribꝰ annis.alibi dr̄ ꝙ isti sūt peioꝛes adulteris:ut.xxvii.q.i.nuptiaꝝ.q̄re g°.istis tm̄ triennij p̄nia indicit̄ cū adulteris septēnis indicat̄.xxxiij.q.ij.hoc ipsū.itē cū isti in deū peccent grauīꝰ essent puniēdi q₃ illi q in hominē peccāt:ut.xvij.q.iiij.sicut q.xxij.q.i.mouet.s₃ istud ē ꝓpter bonū matrimonij adiunctū.⁊ sic hēs ꝙ minuit̄ pena delicti ꝓpt̄ adiūctū:ut.xxxij.q.ij.qcqd.⁊.q.iiij.dixit.⁊.c.oꝛigo.⁊.xxij.q.ij.si quelibet.

o Uouentibꝰ etiā velle.sic ergo videt̄ ꝙ sola volūtas etiā quo ad ecclesiā punit̄:ut.xix.di.anastasius sic ergo l₃ nubē ꝑ se sit bonū:tn̄ malū ē istis:sicut coꝛpus chꝛisti malū fuit iude:ut de ↄse.di.ij.sicut iuda, ⁊ arboꝛ paradisi mala fuit ade:ut.xi.q.iij.qd ergo.

dicēs. Non licet tibi habere vxoꝛē fratris tui: euidēter osn̄dit inter fideles cōiugia esse. vnde datur ītelligi ꝙ bigami dicūtur nō solū q post baptisma cōiugia frequētāt: sed etiam q ante baptismū vnā ⁊ pꝰ baptismū alterā habuisse ꝓbātur. Bigamꝰ v̄o in sacerdotē oꝛdīari nō d₃: nō quia deliquerit secundā accipiēdo vxoꝛē: s₃ q₂ p̄rogatiua exutꝰ ē sacerdotij. Unde ambꝛosius in ep̄l'a ad vercellēses ait.

Nō peccat bigamꝰ: sed p̄rogatiua sacerdotij exuitur.

Qui sine crimine vniꝰ vxoris est vir: tenet̄ ad legem sacerdotij suscipiēdi. q aūt iterauerit cōiugiū: culpā qdē nō habet coinquinati: sed p̄rogatiua exuitur sacerdotis.

Quod aūt vniꝰ vxoris vir eps iubetur eligi querit̄ an de tpe oꝛdinatōis hoc sit accipiēdū: ut tpe sue administrationis eius possit copula fugi: quā vnicā ⁊ virginē sibi despōsauit? Hoc martinus papa ꝓhibet dicēs.

Non oꝛdinet̄ diaconꝰ nisi castitatē fuerit ꝓfessus.

Diaconꝰ q eligit̄ si cōtestatꝰ fuerit ꝓ accipiēdo matrimonio: ⁊ dixerit se in castitate nō posse mānere: hic nō oꝛdinet̄. ꝙ si in oꝛdiatōe tacuerit: ⁊ oꝛdinatꝰ fuerit ⁊ postea mr̄imoniū desiderauerit: sit alienꝰ a ministerio ⁊ vacet a clero. Hac auctē dat̄ intelligi. ꝙ illi q vxoꝛes hn̄t vel accipe volūt: nec diacones nec sacerdotes fieri pn̄t: nisi cōtinētiā ꝓfiteātur. Si v̄o diaconꝰ a ministerio cessare voluerit: ↄtracto mr̄imonio licite pōt vti. nā etsi i oꝛdiatōne sua castitatis votū obtulerit: tn̄ tāta ē vis in sacr̄o cōiugij: ꝙ nec ex violatōe voti pōt dissolui ipm ↄiugium. Unde au gꝰ.i li.ꝺ̄ bono cōiugali ad iulianū.

Nubētes post votū nō sūt ab inuicē separandi.

Quidā nubētes pꝰ votum asserūt adulteros eē. ego aūt dico vobis: ꝙ grauit̄ peccāt q tales diuidūt. Item theodoꝛus.

De eodem.

Si vir simplex votū virginitatis hn̄s adiūgit̄ vxoꝛi: pꝰ ea nō dimittat vxoꝛē s₃ tribus ānis peniteat. Hieronymus vero scribit econtra.

p Si nupserit virgo q̄ nō vouit ⁊c̄.

q Quod interrogasti. ⁊ finit. q̄dā siml'atio fit ex honesta cā q̄dā ex inhonesta. Ex honesta: ut. xxij. q. ij. vtilē. ⁊. xxiij. q. ij. dn̄s. sicut si aliqs siml'at religionē ꝓpt̄ timorē: talis simulatō n̄ nocet dūmō ꝓtestatio ꝓcedat: ut ex̄ qd̄ me. cā ꝑlatū. Simulatio āt ex inhonesta causa semꝑ facit monachū. nec admitterer̄ si vellet ꝓbare ɔ̄riū: ut. xxvij. q. i. vidua. et ex̄ d̄ regul. vidua ⁊. C. de latina li. tol. l. vnica. §. s; q dn̄i fun9 pilleati. Et nō qꝫ io. fauē. distinxit: ē fictio intētiōis ⁊ fictio opis. fictio intentionis ē cū qs ficte ad baptismuz accedit: ⁊ l; ficte accedat tn̄ veruz baptismū recipit ut. i. q. i. sic̄ ficti. similit̄ siqs ficte fit monach9 ad hoc ut possit fieri abbas: nihilomin9 ē monach9 l; ficta ⁊ n̄ sincera sit ei9 intentio. Fictio opis d̄r vbi factū fingit̄ eē qd̄ n̄ fiat: ut. ff. de ritu nup. simulate. vl' cū simulat se vendere ⁊ donat. sm̄ qd̄ d̄r. C. pl9 valē qd̄ agit̄ q̄ qd̄ simulate ɔcipit̄. similit̄ dico qꝫ si aliqs eo ꝓposito copulat̄ alicui mulieri qd̄ nolit stare legitime cū ea: ⁊ hoc pat9 ꝓbare sit qꝫ nō ē audiendus: nā in sponsalibus recurrit̄ ad cōem intelligētiā vboꝝ: lic; ɔ̄hens aliū intellectum

Dānabile ē vouētibus velle nubere.

Uouētibus v̄ginitatē non solū nubere sed etiā velle dānabile ē. Itē cōtra ad lucianum.

Dānationē habebit si nupsit q v̄ginitatem vouit.

Si nupserit virgo non peccat: nō illa v̄go que semet cultui diuino dedicauit. Marī. n. siqua nupserit: habebit dānationē: q2 primā fidē irritā fecit. Itē nicola9 papa ad albinū viēnē. ec. archiepm̄.

Que sanctimonialē se eē finxerat: nubere nō valet.

Quod interrogasti de femina que p9 obitū mariti sui sacrū velamē suꝑ caput suum iposuit: ⁊ fixerit se sub eo dē velamine sanctimonialē eē postea vero ad nuptias rediit bonū mihi videt̄: q2 ꝑ hypocrisim ecclesiasticā regulā cōturbare voluit: ⁊ nō legitīe in voto suo ꝑmāsit: ut penitentiam agat de illusione nefāda: ⁊ reuertat̄ ad id qd̄ spopōdit: ⁊ in sacro misterio ꝑmāeat qd̄ ichoauit. Palea. Nā si ɔsēserim9 qꝫ oīa sacr̄a ecclesiastica qsqꝫ ꝓut vult fingat ⁊ nō vere faciat: ois ordo ecclesiastic9 turbabit̄: nec catholice fidei iura cōsistūt: nec canones sacri rite obseruātur. Quid. n. ꝓfuit simoni mago baptismū sacruz ficte suscipe ⁊ in christianitate se ꝑmāsuꝝ fixisse: cū ꝑ apostolū fraude eius detecta qd̄ sibi futuꝝ eēt ꝑnūciatū fuit. Ait enim: Pecunia tua tecuz sit in ꝑditionē. cor eni tuū nō ē rectū corā deo. pniam itaqꝫ age de hac inīqtate tua: ⁊ rogo deū vt forte remittātur tibi cogitatōes cordis tui. In felle eni amaritudis ⁊ obligatione inīqtatis video te esse. idō tales nisi resipiscant: spūali gladio ꝑcutere cēsemus. Nō eni fas ē spiritui sancto mētiri: sicuti ananias ⁊ saphira mētiti sunt ⁊ statim perierunt. Item calixtus papa.

In sacris ordinibus cōstituti non ducant vxores: ⁊ si duxerint seperentur.

Presbyteris diaconib9 subdiaconib9 ⁊ monachis cōcubinas habere seu matrimonia cōtrahere penit9 interdicim9. cōtracta quoqꝫ matrimonia ab huiusmōi ꝑsonis disiungi: ⁊ ꝑsonas ad pniam redigi debere iuxta sacroꝝ canonū diffinitōez iudicam9. Hic distinguēdū ē: qꝫ vouētiū alii sūt simpliciter vouētes: de q̄bus augustin9 ⁊ theodor9 locuti sūt: alii sūt q̄bus p9 votū bn̄dictio accedit cōsecratiōis vel ꝓpositū religionis: de q̄bus hierony. ⁊ nicolaus ⁊ calixtus scripserūt. Unde idē ɔ̄ eūdē iouinianū hiero. scribēs ait. Inceste sūt v̄gines que p9 cōsecrationē nubunt.

Uirgines q̄ p9 ɔsecratōez nupserint: non tam adulte sunt q̄ inceste.

Ecce ōnsum ē breuit̄: qꝫ nolētes vouē cōtinētiā nec ad subdiaconatū nec ad superiores grad9 cōscēdere pn̄t. Unde ad subdiaconatuz accedētes nō sine voto castitat; iubētur admitti auc̄te btī gregorii q scribens petro subdiacono ait.

Nō fiat subdiacon9 si se cas[tu]e [viuer]e non ꝓmiserit.

Nullū facere subdiaconū ꝓsumāt epi: nisi q se castuz vicuꝝ ꝓmiserit: q2 nullus ad ministeriū altar; accedere d; nisi cui9 castitas an̄ susceptuz ministerii fuerit approbata.

habuerit: ut ex̄ de spō. ex lr̄is. Ubi. n. v̄ba nō sūt ābigua n̄ ē locus intp̄retatiōi: ut. ff. de le. iij. ille aut ille.

r Reuertat̄. Hoc itellige qn̄ p9 hitū assūptū stetit int̄ moniales: ut. xxvij. q. i. vidua. al's sol9 habit9 n̄ dirimēt sequēs matrimoniū: ut ex̄ d̄ regul. porrectū. ⁊ ex̄ d̄ cōuer. ɔiu. ex ꝑte in fi.

s Presbyteris. diaconibus. ut ex̄ q cle. vl' vo. suꝑ eo. ɔ̄ s; ibi fuit dispensatio ɔꝑatiua.

t Disiūgi. Nō. n. d; dissimulatiōe culpabili nefanda liga roborari. C. de inces. nup. l. vlti. i fi.

u Disiūgi quo ad carnis copulā: q2 qd̄ n̄ ē nō pōt dissolui neqꝫ accusari: ex̄ de despō. ipu. ad dissoluendū sic dic̄. l. qꝫ matrimoniū n̄ d̄r dissolui qd̄ ab iītio nullū fuit ut i auc̄. de nup. §. si vo ab initio.

x Uirgīes. q̄ inceste sacrilege ēt sūt. xxvij. q. i. v̄ginib9. q2 vasa dn̄i. i. seipsas ɔtamināt j. di. pri. decernim9.

a Ecce ōnsuz ē. In hac. xxviij. dist. agit de ɔtinētia clicoꝝ i trib9 ordinib9. ōndit etiā q̄lit̄ sint ordinādi: q ab infātia ecclesiasticis officijs adiūgūtur. Itē ōndit qꝫ relicte p̄sbroꝝ ⁊ diaconoꝝ nō pn̄t alij nubē: ⁊ qꝫ sacerdotes a sua cura n̄ d̄bēt

Di. xxviij.

abijcē mr'ieres. vltio qꝫ ad laicos n̄ spectat iudicare de sacerdotib9 lic; mali sint.

b Nullū. ꝓmiserit. Expss̄e ⁊ tacite. expsse: ut. xxiij. di. quāq̄. ⁊ xxviij. q. i. ut lex. tacite: j. e. diacōi. Si q̄ris quō ecclia iponit alicui necessitatē ɔtinēdi: cū ɔtinētia sit res voti n̄ p̄cepti: ut. xxxij. q. i. integritas: dico qꝫ ecclia neminē cogit ɔtinē: s; i ordie quē dat pōt iponē legē quā vul: sicut qlib; ali9 in traditione rei sue: ut ff. de pac. i traditiōib9.

e D Ecernim⁹. careant. miti⁹ agit cũ eis decretal' q̃ iubet eos amoueri p⁹ ãmonitionẽ: ut ex̃ de coha. cle. sicut.
d Q Uando. & diacones. hodie etiã accolitis ↄferunt ec clesie ex dispensatione: ut ex̃ de eta. & q̃li. pterea.

sed ↄ. i. q. ii. pueri. sʒ dic q̃ beneficiũ pñt haberi sʒ nõ plaruras: ut ex̃ de eta. & quali. indecorũ.
k ¶ Electorũ. noie lectoris hic ↄprehẽdit omnes mi nores ordines. s̃. xxv. di. c. i.

e ¶ Professionẽ. qd ꝑmittere debeat diri. xx iij. di. quãq̃.
f P Riusq̃. ab alta pte. i. medietate: q² noie ptis medietas designat: ut. ff. d̃ vbo. sig. nomẽ. §. portionis.
g ¶ Paruulã. Paruitas filie fuit argumentũ q̃ nõ diu fuerat ↄtinens. vñ aliud esset si habuiss; magnã filiã: ut sic non obstet: ut. j. e. de syracu sane. vñ ibi fuit dispensatũ. sed hodie iure cõi nullus talis ꝑmouend⁹ ẽ in epm: ut. lxi. di. cati neñ.
h ¶ Filiã. Nõ q̃ p factuʒ ipsũ ꝑbat aliqd: ut. lxxx ij. di. ꝑposuisti. xij. q. ij. quatuor. & xviij. di. pue nit. ex hoc. c. videt q̃ iu dex ex suo officio possit aliqd supplere de facto qd sibi nõ ↄstat tanq̃ iu dici. & lʒ nõ obijciat ali qd ptib⁹ ↄtra psonã ele cti: ipse tñ superior pot ob ijcere. sʒ hic id supplet d̃ facto q² illud spectat ad substantiã electiõis: sicut supplet de tali facto qd spectat ad substantiã iudicii: ut diri. ij q. vij. alieni. io. al' iudex nõ supplet de facto nisi q d̃ ↄstat iudici tanq̃ iu dici: ut. C. de tẽp. ap. l. i. §. vlti. & C. de ap. ãplio rem circa pn. & ff. de te sti. l. iij. §. tu magis scire sʒ licʒ possit supplere: tñ ci soli nõ credit: ut ex̃ d̃ ꝑba. qm̃ ↄ falsam. sʒ de iure supplet. C. ut q̃ de sũt aduo. l. vna. b.
i D E his. infantie. i. puericie: q² infan tia nõ durat nisi vsq; ad septenniũ: ut. C. de iure delibe. si infanti. sic er go videt q̃ pueri bene pñt hr̃e bñficia ecclesia stica: nã & ꝑmoueri pñt: ut. lxxvij di. in singulis.

Officio atq; beneficio careat subdiacon⁹: si nupserit.

D Ecernimus vt hi q in ordine subdiaconat⁹ & sup̃ vxores duxerint aut cõcubinas habuerit: officio atq; ecclesiastico bñficio careãt. cuʒ eni ipi tẽplũ & vasa domini sacrariũ spũs sancti debeãt esse & dici: indignũ eos ẽ cubilib⁹ & imũdicijs deseruire. Iteʒ ex con. toletano. v.

Caste se victuros promittãt in diaconos vel presbyteros ordinandi.

Q Uãdo presbyteri & diacones p parochias cõstituũtur: oʒ eos ꝑfessionẽ epo suo facere: ut caste & pure viuant sub timore dei: vt dũ eos tal' ꝑfessio obligat: vite sancte disciplinã retineãt. Item gregori⁹ nobilib⁹ ciuib⁹ neapol'.

Qui longam corporis sui continentiam non habet: in epum eligi non debet.

P Riusq; ad nos scriptura vr̃a discurrisset. ioannem diaconũ q ab altera pte electus ẽ: puulã hr̃e filiã quorũ dã relatõe cognouim⁹. vnde si rationẽ voluissent attẽdere: nec alij eũ eligere nec ipse debuerat cõsentire. nã qua presũptione auderet ad epatũ accedere q adhuc longã corporis sui cõtinentiã filia teste cõ uincit nõ habere. Item ex con. toletano. ij.

Ad subdiaconatum accessuri continentiam ꝑfiteantur.

D E his quos voluntas parentũ a primis infantie annus clericatus officio mancipauerit: id statuim⁹ obseruandũ: vt mox detonsi vel ministerio lectorũ traditi in domo ecclesie sub episcopali presentia a preposito sibi debeãt erudiri. at vbi octauũdecimũ etatis sue cõpleuerint annum: coram totius cleri plebisq; conspectu volũtas eorũ de expetendo coniugio ab episcopo perscrutetur. qb⁹ si gratia sãctitatis deo inspirante placu erit: & ꝑmissione castimonie sue absq; coniugali necessitate sese spopõderit seruaturos hi tanq̃ appetitores artissime vie: leuissimo domini iugo subdantur. ac primuʒ subdiaconi ministeriũ habita ꝑbatione ꝑfessionis sue a vicesimo anno suscipiãt. q̃ si inculpabiliter ac inoffense. xx. & v. ãnũ pegerint: ad diaconij officiũ si adimplere id posse ab epo ꝑbant ꝑmoueri debent. Cauẽdũ ẽ tñ his: ne quãdo sue sponsionis immemores aut ad terrenas nuptias aut ad futuros cõcubitus vltro cõcurrãt. qd si forte fecerit vt sacrilegi rei ab ecclesia habeantur extranei. quibus aũt voluntas propria interrogationis tempore desideriũ nubẽdi persuaserit cõcessam ab apostolo licẽtiaʒ auferre nõ possumus: ita vt cũ ꝑuecte etatis in coniugio positi renũciaturos se pari ↄsensu operibus carnis spopõderint ad sacros ordines aspirẽt. Item ex con. arelatensi. iij.

In coniugio cõstitutus ad sacerdotiũ assumi nõ debet.

A Ssumi aliquem ad sacerdotium in coniugii vinculo constitutum non oportet: nisi fuerit ꝑmissa conuersio. Item ex eodem. iiii.

Nõ ordinẽtur diaconi q castitatẽ nõ ꝑfiteantur.

P Reterea placuit vt deinceps non ordinentur diacones coniugati: nisi qui prius conuersionis proposito confessi fuerint castitatem. Ce rum illa priori auctoritate dia

l ¶ Octauũdecimũ. in clerico seculari requiritur votũ in. xviij. anno: ut hic. & lxxvij. di. in singulis. sʒ in monacho i. xv. ut. xx. q. i. illd. qd ideo fit ne monachalis habit⁹ ꝑpter nuptias deserat: nisi vbi dura ẽ ↄuersatio: ut in insulis vbi dat maius spaciũ: ut ex̃ de regul'. q² in insulis.
m ¶ Probatione dʒ eni longa pcedere ↄtinẽtia: ut s̃. e. pri. c. & lxxv ij. di. qcunq;.
n ¶ Aut ad terrenas. q² terrã replent: virginitas paradisũ. xxxij. q i. nuptie.
o ¶ Auferre. qd ergo de iure cõi ↄpetit negandu; nõ ẽ: i auc. d̃ nup. circa fi. §. sed hoc q². ff. de re iudi. l. iiij. sigs ↄdẽnatus.
a A Ssumi. Ab illo loco vsq; ad. §. ecce oĩa. c. inducunt ad ꝑbandũ q̃ subdiaconi ↄtinere non tenent. & idem ꝑbat de diacono & sacerdote oĩa sophistice inducit. vel loquunt de tẽpore illo quo cõtinentia ceperit introduci.
b P Reterea.

c Diaconi. Ad intelligentiā hoꝝ capl'oꝝ notabis' ꝙ i orietali eccl'ia. ⁊ i occidētali licite ꝯhit i minorib⁹ ordinib⁹. ⁊. xxxij. di. si qs eoꝝ. ⁊. c. lectores. ⁊ .c. placuit. ſꝫ ꝯstituti ī ſupiori ordine nec apud nos nec apud grecos' pñt ꝯtrahere: nec poterāt a tēpore aplo'ꝝ. ⁊ ñ ꝯbaut nō est mr̄imoniū ut hoc pꝫ ex sexta synodo q̄ ī oriēte fuit celebrata ⁊ regulaꝫ statuit eis: ut. xxxij. di. si qs eoꝝ. xxxi. di. nicena. lxxxiiij. di cū in ꝑterito. In hoc aūt differt inter eos ⁊ nos. ipi eni siue sint ꝯiugati siue nō, pmouēt ad sacros ordines nō ꝑmissa ꝯtinētia: ut. xxxi. di. qm̄. ſꝫ occidētales nūꝙ pmouent nisi ꝯtinētia ꝑmissa: ut. s. e. nullū. ⁊. c. assumi. a tpe aūt cyricij et innocētij ñ licuit occidentalib⁹ ad diaconatū vl' supra pmoueri nisi ꝑmissa ꝯtinētia: ut. lxxxij. di. ꝑposuisti. ⁊. c. plurios ſꝫ subdiaconib⁹ vsꝙ ad tps gregorij licuit: ut. xxxi. di. añ triennium oriētales g°. licite vtunt mr̄imonio ꝯtracto añ sacros' ordines: postea ī sacris ordinibus ꝯhere ñ lꝫ: ut. xxxi di. qm̄. ⁊. c. aliter. et ex̄ de cl'i. ꝯiu. cuꝫ olim. ſꝫ p⁹ receptū sacrū ordinē ñ pñt ꝯhere ut ibi dicit.

conibus videtur pmitti cōiugiū: cū ad sacerdotiū tm̄ cōiugati ꝑhibētur assumi. porro i sequēti videtur pmitti aucte subdiaconib⁹: cū de diaconibus spāliter p̄cipitur: vt sine ꝑbatione castitatis nō ordinētur. hoc idē in anchiritana synodo videtur eē pmissū: i qua sic statutum est.

Diaconi nō ꝑhibeantur a ministerio ꝑ nuptijs si in ordinatione dicunt se continere non posse.

Diaconi qcūꝙ cū ordinantur: si in ipa ordinatione ꝑtestati sunt: dicētes se velle hr̄e vxores nec posse se ꝯtinere: hi si postea ad nuptias peruenerit: maneāt in ministerio ꝑpterea ꝙ his epus licētiam dederit. qcūꝙ sane tacuerint ⁊ susceperint manus impositō nē ꝑfessi ꝯtinētiā: si postea ad nuptias pueneri(n)t: a ministerio cessare debebūt. Item ex concilio neocesariensi.

Presbyter ducēs vxorem ab ordine deponatur.

Presbyter si vxorē duxerit ab ordine illū deponi debere: ꝙ si fornicat⁹ fuerit vel adulteriū ꝯmiserit: extra ecclesiā abijci ⁊ ad penitētiā inter laicos redigi oportet. Item gregorius.

De eo q relictā cuiusdā diaconi duxit vxorem.

Quia sūt culpe: in qb⁹ culpa ē relaxare vindictā: q̄renda ē semꝑ veritas: ut ingri debeat vtrū accusatū noxa cōdēnet: an a pena innocētia pa tefacta subducat. itaꝙ peruenit ad nos faustinū defensorē vltionē exercere in petrū latorē p̄sentiū voluisse: ꝑ eo ꝙ in q̄ꝫtū dicitur relictā cuiusdā diaconi tpe quo cōductor fuit: marito tradiderit. ſꝫ qm̄ iste cōiugē diaconi asserit non fuisse: dicēs nec eam virginē ad eū peruenisse: deniꝙ nec religiosam mutasse vestē postꝙ ille in ordine sacro ꝑmotus est ⁊ adijciēs etiā priusꝙ ad diaconē pueniss et ⁊ postea p̄aua illā mulierē opinione vixisse. Ideo fraternitateꝫ tuam his hortamūr affatib⁹: ut cū dei sicut decet timore cām hāc subtili animo inuestigatione pquirere: ⁊ si in coniugio diaconi mulierē de qua agitur fuisse cōstiterit: supscript⁹ lator memorato defensori ⁊ rectori patrimonij ad vindictā modis oibus tradat: ⁊ cū ꝯpetēti emēdatione hi q male sociati sunt disiūgātur. Si vero in ei⁹ cōiugio nō fuerit. memoratū faustinū ex nostro mādato cōmonere te volumus: ut ei facere nil p̄sumat: nec falsa illū accusatio in aliquo p̄grauet. Itē ex cō. aurelianeñ.

De vxore presbyteri vel diaconi si alij se cōiūxerit.

Si se cuiꝙ mulier duplici cōiugio presbyteri vel diaconi relicta cōiunxerit: aut castitate fruantur: aut seperent aut certe si in criminis intentione p̄stiterint pari excōmunicatione plectantur. Item ex concilio martini pape.

b Ad pniam. l. di. ꝯfirmandū ꝯ. ſꝫ illud itelligit de solēni pnia: quaꝫ cleric⁹ facē ñ dꝫ: istud ō publica: ut. xxx. q. i. si qs sacerdos. ⁊. xxx. di. si qs p̄sbyter. ſꝫ si depositus fuerit bñ pōt solēnit penitere: ut de pe. di. vi. sacerdos. adhuc signatur ꝯ. lxxxij. di. p̄sbyter. vbi dr̄ ꝙ sacerdos ñ dꝫ publice penitē inter laicos. ſꝫ illud verū ē qñ crimē ē occultū. ſꝫ hic loquit qñ crimē ē publicū apō laicos'. v. q. i. si peccauerit

i Quia sūt. qm̄. ꝙ hec allegatio valeat ꝑbatur. xxxiiij. di. si qs viduam.

k Cōductor. i. defēsor

l Dicēs. ⁊ ita ñ potuit vxor ei⁹ ꝯsecrari: q̄ maritus corrupte non pōt ꝑmoueri.

m Nec eā vginē. Hic ꝑ duo extrema colligit mediuꝫ. ex eo eni ꝙ ab initio ñ erat vgo: ⁊ p⁹ea iste pmot⁹ fuit in diaconē: colligit eā nō fuisse vxorē. ff. de hē. insti. ſꝫ ⁊ si. §. solem⁹. ⁊. liij. di. si. c. legē. qñꝙ mediū trahit extrema. ff. de fui. ru. ꝑ. q in cella. §. vlti. ⁊. l. [illegible] ꝑdia. qñꝙ ꝑncipiū trahit ad finē. j. xxxv. di. ab exordio. ff. de le. iij. si qs i ꝑn. qñꝙ finis trahit ad se ꝑncipiū: ut. xiij. q. ij. c. vlti. ff. de adimē. le. l. iij ⁊. l. iiij.

n Nec religiosā. i. religiosū hītū: quē solēt sumere vidue vl' alie deuote: ſꝫ nō ꝯuertant ad aliquā ecclesiā. nec eni credo ꝙ vxor illi⁹ q ꝑmouet ad sacrū ordinē teneat intrare religionē: ſꝫ sufficit ꝙ voueat ꝑpetuā ꝯtinentiā: ut. lxxvij. di. eps. nec obstat ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. sane. q̄ illud spāle ē i vxore epi. ſꝫ adhuc obstat de cle. ꝯiu. qō aūt. ſꝫ illud intellige cū ordinat⁹ vult trāsire ad religionē. ſꝫ nec hic papa aliqd dicit de veste: ſꝫ petrus illud allegauit.

d Protestati. s̄ ꝑrio diacon⁹. ⁊ ex̄ de in inte. resti. c. i. ī fi.

e Postea. sic ex̄ de cle. ꝯiu. diuers. ⁊ ex̄ de ꝯces. ꝑ. nō vacan. cū ꝑ qōne in fi. ex̄ de fil' p̄sby. veniens.

f A misterio. q̄ videret venire ꝯ ꝑmissionē ꝑp̄iā

g ut ex̄ de ꝯse. ap. ꝑ tuas.

Presbyter. ab ordine. i. ab officio ⁊ ñ a bñficio ⁊ ſm hoc magis punit sacerdos q fornicat: ꝙ q legitime ꝯhit. ⁊ hoc iō q̄ facit ꝯ sacrū ordinē ⁊ etiā ꝯ legē. ⁊ iō min⁹ peccat ducēdo vxorē q̄ credit hoc sibi licere. sicut illa min⁹ punit q̄ publice delinqt ꝙ q̄ puate dlinquēt: q̄ credit hoc sibi licē: ut. ff. de ritu nup. l. vltima.

o Fuisse. supple ⁊ eū' ordiatū ipa sciēte. nā si ea iuita ordinaret vl' ignorāte ñ fiet ei p̄iudiciū

56

ꝪꝪ ſi ſciuit ⁊ tacuit fit ei ꝑiudiciū ut pꝰ mortē illiꝰ ñ poſſit nubere: ut. xxxij. di. ſeriatim. vñ nō reqrit̄ ꝙ mulier voueat: ſꝫ ſufficit ſi ſcit virum ſuū ordinari.

p Si ſe. duplici. quantū ad primū. ii.

q ¶ Sepenũ. dubitaī de vxoribꝰ ordinandoꝝ q̄liter vouē debeāt ⁊ dare liniaꝫ. videt̄ ꝙ ſolo verbo: ut. ſ. e. di. de his in fi. ⁊. c. q2 ſūt culpe. ⁊. xxxii. di. ſeriatim. ſꝫ ꝯ. ex̄ ꝺ ꝯuer. ꝯiu. ſane. ⁊. xxxiiij di. fraternitatis. vbi dr̄ ꝙ vxor ꝓmouēdi intrabit monaſteriū. Itē alia rōne q2 cetus clericoꝝ ꝑeminet cetui mōachorū: q2 vir bonus monachus facit bonū clicū. xvi. q. i. legi. ⁊ facit ad hoc ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ꝯiugatus. ſꝫ nullꝰ ſuſcipit̄ i monachū niſi cōuertat̄ vxor. xxvij. q. ij. agathoſa. dic nō eſſe neceſſe ꝙ ꝯuertat̄ ſꝫ ꝙ voueat tm̄ niſi de ea habeat̄ ſuſpicio: ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. cuꝫ ſis ꝑditꝰ. ⁊ ſpāle ē in illa decre. ſane. ī vxore epi. Sꝫ obijcit̄ hic mulier ñ vouit ſolēniter ergo ſi ꝯtraxerit tenet mr̄imonium. qꝺ hic negatur. So. ſm quoſdā votum iſtud ē ſolenne ex ꝓpria ꝓfeſſione: ut ex̄ q cle. vl̄ vo. ꝯſuluit. al's nō videt̄ ꝙ ſola ſcia mulieris ſolēnizet votū: niſi ipſa expreſſe vouerit. io. ſꝫ videtur ꝙ ſola ꝯſtitutio eccleſie hoc faciat. ex eo ꝓꝫ q2 grecꝰ nō ꝑmittit ꝯtinentiā dū recipit ſacros ordines: ut. xxxi. di. qm̄. tñ ſi ꝯtraxerit pꝰ ſacros ordines ñ tꝫ matrimoniū. hoc ergo nō facit votū ſꝫ ſola ꝯſtitutio eccleſie. b.

a Si q̄. vel diaconi. iō ñ facit mentionem de ſubdiaconibꝰ: q2 tēpore gregorij ꝓmouebat̄ qs ī ſubdiaconatuꝫ ñ ꝓmiſſa ꝯtinētia nec fiebat vxoribꝰ aliqꝺ ꝑiudiciū: ut. xxvij. q. ij. multoꝝ.

b De ſyracuſane. ſolꝫ nō caueri ꝺ here

Si qua vidua **De eodem** epi vel preſbyteri aut diaconi maritū acceperit: nullus clericꝰ nulla religioſa ꝑſona cū ea conuiuiū ꝑſumat: nunq̄ꝫ cōicet. morieti tñ ei ſacra ſubueniat. Itē pelagiꝰ cethego patricio.

Cuiuſdā epi ordīatio differt̄ q2 vxorē hꝫ ⁊ filios.

De ſyracuſane vrbis antiſtite optaueramꝰ in ipō initio glorie vr̄e deſideriis obedire: niſi nos multiplex rō ipſius nō paucis tpibꝰ ordinationē differre ſacerdotij coegiſſet. ob hoc aūt ꝙ vel ꝑſone q̄litas: ſicut ⁊ vos melius noſtiꝫ vel ſupſtes vxor aut filij per quos eccleſiaſtica ſolet periclitari ſubſtātia: nr̄os aīos diutius ab eiꝰ ordiatione ſuſpenderet. ⁊ q̄ꝫtū ad cautelā humanā pertinet: integro pene āno diſtulimꝰ: optnātes ꝙ in meliꝰ ſyracuſanoruꝫ ꝑuenire poſſet electio. Sed q2 in volūtatis ſue ꝓpoſito irreuocabiliter ꝑſtiterūt: nullus ē alius in eadē reꝑtus eccleſia: niſi in lōgioribꝰ adhuc tēpoꝝ differret̄ ſpacijs: ne paulo āplius īſanirent ſicut filij noſtri magnifici ꝑtoris teſtificatōe didicimꝰ: inter hmōi ambiguitates illud conſultius iudicauimꝰ faciēdū: ut cōgrua ꝓuidētia cām ꝓpter quā principalis cōſtitutio habētē filios ⁊ vxorē ad epatus ordinē ꝓmoueri ꝓhibet: ſalua diſpoſitōe ꝯcilij muniremꝰ qua de re ſūmo ſtudio ab eodē ſyracuſane vrbis epo priuſ q̄ꝫ a nobis cōtigerit ordinari huiuſmodi exegimꝰ cautionē ꝑ quā ⁊ ſuā fateret̄ quantulacūq̄ ꝑn̄tis tpis habita reꝝ deſcriptione ſubſtātiā ⁊ nihil vn̄q̄ꝫ ꝑ ſe aut ꝑ filios ⁊ vxorē ſiue q̄ꝫlibet ꝓpinquā aut domeſticā vel extraneā forte ꝑſonā ꝺ rebꝰ audeat vſurpare eccleſie: ⁊ vniuerſa ſui epatus q̄ſita tꝑe eccleſie ſue dominio ſociaret: nihil vltra id qꝺ mō deſcriptū ē filijs ſuis vel heredibus relicturꝰ. Ecce hac auctoritate electus in epatū ꝓhibet̄ hr̄e vxorē ⁊ filios. eligi aūt ad epatū nō dꝫ niſi aut ſacerdos aut diaconus: ſubdiaconus vero ñ niſi neceſſitate cogēte. Siue ergo preſbyter ſiue diaconꝰ ſiue ſubdiaconꝰ fuerit: apparet ꝙ in ꝑfatis ordinibꝰ cōſtituti licite matrimonio vti ꝑñt. Quia ergo auctoritate gregorij q relictā diaconi marito tradidit puniendus ē. Item in neoceſarieñ cōci. Preſbyter ducēs vxorem nō diaconꝰ iubetur deponi. Itē in anchiritana ſynodo. Diaconi q in ordinatione ſua dicunt ſe velle hr̄e vxores: ſi poſtea ad nuptias venerint: non ꝓhibētur a miſterio. Patet ꝙ nec diaconi nec ſubdiaconi ſunt ꝓhibēdi a cōiugio. ſed qꝺ ꝺ electōne obijcitur: verū quidē ē in epatum nō eligēdū eſſe niſi ī ſacris ordinibus cōſtitutū: ſed ipm vxorem hr̄e ⁊ filios nō repugnat ꝑmiſſis auctoritatibꝰ de cōtinentia clericoꝝ. ¶ In laicali vero habitu vel in minoribꝰ ordinibꝰ cōſtitutꝰ potuit hr̄e vxorē ⁊ filios. ſed poſtea ex cōſenſu vxoris cōtinētiā ꝓfeſſus ſubdiaconatum vel diaconatum vel preſbyterij graduꝫ adeptus fuerat: ⁊ tamen vxori ⁊ filiis ipſū neceſſaria ſubmiſtrare oportebit. ¶ Illꝺ autem gregorij duobꝰ modis ſoluitur: vel quia eccleſia illa cui diaconus ille militauerat nondum continentie votū ſuſceperat in diaconibus ⁊ reli

ex eo ꝙ ſolet aliqd fieri: ut. xcix. di. afros. ⁊. lxiij. di. noſſe.

c ¶ Perſtiterūt. nō ar. ꝙ āmbulatoria ē voluntas eligentiū vſq̄ꝫ ad ꝯfirmationē: ut. lxi. di. ſtudij ⁊. lxiij. di. quāto. ⁊ ex̄ de elec. cū terra. ⁊ ꝙ nullū ius acqrit̄ electo añ cōfirmationē: ut ex̄ de accuſa. ſuꝑ his. ⁊. xxvij. q. ii. ñ dubiū. ⁊ ex̄ de elec. cū in cūctis ⁊. c. noſti. ar. ꝯ ex̄ de elec. cū inter ī fi. ⁊ ꝑ illā decre. dico ꝙ nō ꝑōt variari. io. Sed hodie publ'cato ſcrutinio variare nequeūt electores: ut ex̄ de elec. publicato poſtulatō aūt variat̄: ſi poſtulātes diffidūt ꝺ iure ſuo: niſi ſit iā ꝑn̄tata ſuꝑiori ut ex̄ de poſtula. bone. b.

d ¶ Quā ꝑncipal' .i. ꝑncipū. in auc. de ſāctiſ. epis circa ꝑn. hic ꝓhibet̄ in epm eligi hñs vxorē ⁊ filios. et lxi. diſ. catinēſis. idē eſt ſi hꝫ nepotes: ut ī auc. quō oꝫ epi. §. i. coll'. i. ſꝫ hoc ꝑōt intelligi qñ filij mali ſūt vl' nepotes. nam ꝓpter tales ab alijs legitimis actibus ꝑr̄es remouent̄: ut. vi. q. i. q crimen. vl' qñ ita tenē diligit eos ꝙ ꝑſumitur rōne ipſorū ꝙ dilapident̄ bona eccl'ie ut hic dr̄. idē ē ſi hꝫ patrē vel ſi hꝫ fr̄es de qbus ē timor al's nō repellit̄ qs ꝓpter vxorē vl' filios: cū hꝰ ꝑmittit apl's. ⁊ ē ar. ad hoc. xij. q. ii. eps q filios. et ex̄ de teſta. c. i. dū tñ lōga ꝯtinētia ꝑceſſerit: ut. ſ. e. ꝑriuſq̄ꝫ. ⁊. lxxvij.

di. quicūq;. e ¶ Quesita. de reb9 eccl'ie vel intuitu ecclesie: ut. xij. q. i. manifesta. z. c. se. z. q. v. c. plt. f ¶ Ecce hac. nisi necessitate. hodie iure cōi eligit: ut ex de eta. z quali. a multis.

at. z ex de cle. pug. henric9. z ex de clerico egro. tua. c ¶ Propter delictū. i. qd factū cōmiserit p ignorantiā. d ¶ Ignorantie. ar. q lz aliquis ignorat se debere ptinere q ordiat: tñ ex eo q recepit ordinē tenet ptinē. xxiij. di. q̄q;

g ¶ Gregorij. s. e quia sūt.
h ¶ Susceperat: Hec solutio ñ valet: q2 a tpe aplo rū ñ licuit in ordine illo ptrahere nec in subdiaconatu: ut. lxxxiiij. di. cuz in pterito.
i ¶ Neocesarieñ. s. e. psbyter si.
k ¶ Anchiritane. s. e. diaconi.
l ¶ Ex tpe. illud stare ñ pōt: q2 dr in fi. illius. c. diaconi pfessi continentiam.
m ¶ Ex loco. g. ita credebat q i orientali eccl'ia diacooni possent ptrahere: sz nō ē hoc verū.
n Siqs. ptem/ nē. q̄tuz ad exhibitionē necessarioz: ut. xxxi. di. oino. z. §. pōt.
o Siqs discernit. z. j. zc.
a Presbyteriū nō legalib9 Pōt intelligi de eo q ptraxit secū das nuptias per ignorantiā iuris
b ¶ Habere. s. dignitatē. Bñficiuz enī retinebit z locū in choro: z cātabit cū alijs z intererit electionibus. sz hoc solum deest ei: q nō dz ministrare ut sacerdos: ut. xv. q. vlt. q admiserit. z. c. si qs psbyter. z nota q de utroq; iure esset puandus ut. lxxxiiij. di. quisqs. sz hoc bñficiū pcedit sublato officio. z. l. di. psbyteros. z. c. stude/

quis ministris: vel q2 sicut de electo in epm suprascriptū est ante subdiaconatū memorat9 diaconus eam in vxorē duxerat. ¶ Illud aūt neocesariēsis z anchiritane synodi vl' ex tēpore vel ex loco intelligitur Ex tempore q2 nondū erat introducta continentia ministrorum altariz. ex loco: quia utraq; synodus orientalis est: et orientalis ecclesia non suscepit generale votū castitatis. hoc tamen diligenti obseruatione custodit: ut post adeptū sacerdotiū defūcta priori vxore cū qua sacerdos factus fuerat: si alterā duxerit deponatur. Item opponitur illud qd legitur in canone aploz.

Presbyter cā religionis nō cōtēnat ppriā vxorem.

Siquis docuerit sacerdotem sub obtentu religionis ppriam vxorem ptēnere: anathema sit. Item ex concilio gangrensi.

Anathema sit q presbyterum piugatū discernit nuptiarum occasione.

Siquis discernit presbyterum cōiugatuz tanq; occasione nuptiarū: q offerre non debeat z ab eius oblatōne iō abstinet: anathema sit. Itē ex. vj. synodo.

Ab officio abstineat presbyt nō legalib9 nuptijs detentus.

Presbyterum non legalib9 nuptiis detētum cathedrā quidem habere: sed ab officio abstinere precipimus. sufficit enim huiusmodi indulgentia ei: q2 benedicere aliis eū qui vulnera sua debet curare cōsequens nō est. benedictō. n. sanctificationis traditio est. qui vero hanc nō habet ppt delictū ignorantie: quō alijs tradet: non enim publice nec priuate benedicat: nec corpus domini dispēset aliis nec aliquo modo ministret: sed sufficiet ei q presidet: z imploz a deo ut dimittatur ei iniqtas ignorantie sue. manifestum est aūt q z hmōi nō legitime nuptie soluentur: z nullaten9 vir accessū habeat ad eam ppter quā sacro ministerio puat9 ē. Itē nicola9 ad cōsulta burgarorum.

De presbyteris non est laicis iudicandum.

Consulendum decernitis: utz presbytez habentem vxorem debeatis sustentare z honorare: an a vobis pijcere In quo respondem9: qm licet ipi valde sint reprehensibiles nos tamen deū cōuenit imitari: qui solē suū oriri facit sup bonos z malos. deiicere enim a vobis iō nō debetis: qm nec iudā domin9 cū esset falsus discipulus a numero discipuloz eiecit. vez z de presbyteris vobis q laici estis nec iudicādū est nec de vita eoz qcq; inuestigādū: sz epoz iudicio qcqd id sit: est reseruādum.

Sed notādū est q secundū isidorū pleraq; capitula ex causa ex loco ex tēpore ex psona consideranda sunt. Ait isidorus.

Ex tpe: loco: z psona: z causa regule canonū intelliguntur.

Sciendum est q pleraq; capitula ex causa ex persona ex loco ex tempore cōsideranda sunt. quoruz modi quia medullitus non indagantur: i errōris laberinthum nonnulli intricando impinguntur: cuz ante iudicant q; intelligant: ante inculpant q; iterando lecta pquirant.

e ¶ Priuatus. videt hic q si sacerdos ē excōicatus vel suspens9 q nō dz puari dicē horas suas. qd nō ē verū imo ad h' tenet: dū tñ non faciat hoc officiādo suā ecclesiam: ut colligit. xi. q. iij. siquis eps.
f Consulendū. reprehensibilis. si. xv. q. vlti. c. vlti. sz p. xxxij. di. null9. sz illud itelligitur cū notoriū est crimē ei9
g Sed notandū est. q2 dixerat. s. pr. di. §. ecce in fi. q̄dā. c. esse ipalia vl' localia: iō ad soluendū multa pria ōndit in ista. xxix. di. q̄dam capl'a esse tradita ex cā: q̄dam ex tpe: q̄dā ex loco: q̄dam ex psona.
h Sciendū ē ex cā. ex cā fuit statutum ne neophiti pmoueant ad epatus: ut. xlviij. di. c. i. s. ne in supbia extollerētur. sz hec causa cessauit in ambrosio q cathecuminus est elect9 in epm ut. lxi. di. §. his oibus.
i ¶ Ex psona. ut in augustino q factus ē coepus alij: ut. vij. q. i. nō aūt.
k ¶ Ex loco. q2 ppter p/

Di. xxix.

pinquitatē vl' remotionē loci aliqd statuit: ut lxiij. di. cū longe. xxiiij. q. i. pudēda. z. s. di. iiij. erit aūt. vl' iō dicit quia quedā sūt localia quedam nō.
l ¶ Ex tpe. sicut anglicis datū fuit ppter nouitatem ut piūgant quarto gradu: ut. xxxv. q. iij. q̄dam.
m ¶ Intelligant. quod esse non debet. xi. q. iij. eorum.

n Perquirát.quod inciuile est:ut.ff.de legi.inciuile.
o Regule.negocio.i.ꝑpter q̄litaté negocij aliqd statuiť qd é ꝯ ius.sicut i.cā matrimonij ꝯsanguinei admittū tur in testimoniū:ut.xxxv.q.vi.ꝯsanguíneos.ꝛ ꝑpter cām ecclie statuiť ꝙ domestici admittunť i testiōniū:ut.xiiij.q.ij.sup pru dentia.

p Necessitate.q: lex ñ dꝫ institui nisi ꝑpter necessitaté:ut.s̄.di.iiij.erit

q Necesse é.cās.xxiij q.viij.occidit.

r Uulnerib⁹.nō ꝙ varietas delictoꝝ regrit varietaté penaꝝ:ut.xlv di.lꝫ.l.di.ut ꝯstitueret. xliiij.di. ꝯmessationes. xli.di.nō coganť.

s Collyrio.ar.ꝯ illos q tales in oib⁹ ꝯriis ponūt solutiōes:aliud ſm leges aliud ſm canōes vl hoc nouū illud vet⁹.

t Illud aūt.dictuꝫ fuit.s̄.xxviij.di.i c.illo sigs docuerit.ꝛ c.se.ꝙ sacerdotes nō debēt a se abijcere vxores suas ṕtextu religiōis. hic dicit ꝙ ex cā fuit hoc statutum.s.ꝑpt̄

Di.xxx.

quosdá hereticos q cō iugia detestabanť.

u Quorūdā.hēticoꝝ.

a Si qs.fideles.fidelibus ꝛ infidelibus parentib⁹ tenenť subuenire:magis tñ fidelib⁹: ut.lxxxvi.di.ñ satis.sed pone ꝙ hēs patré hereticū:nūgd ṕferes ipsuꝫ extraneo bono? P.māducator dixit hanc questioné eé nebulā ꝛ tenebrosā aquā in nubibus aeris.sꝫ dicas ꝙ patrē qualiscūqꝫ sit debemuſ ṕponere extraneo etiā sancto: in his q̄ spectát ad opus mīe in ꝓuidendo ei in necessarijs:nisi alter magis indigeat: tūc poti⁹ tenenť extraneo subuenire:ut.lxxxvi di.pasce.ambrosi⁹ tñ videť ꝯdicē huic opiniōi in cáticis in illo loco ordinauit i me charitaté. sit eni multoꝝ é charitas inordinata.qdā eni id qd est ṕmū ponūt tertiuꝫ vel quartū.sꝫ ṕmo diligend⁹ est deus:scdo parētes deinde filij:postea domestici: q si boni sūt malis filijs sūt exponédi:de pe.di.ij.charitas.sꝫ illa auctas intelligéda é de affectu interiori non de bñficioꝝ exhibitione.nāꝫ magis debem⁹ diligē extraneoſ bonos q̄ ꝑpinquos malos lꝫ illſ potius debeam⁹ subuenire.xiij.q. ij.nō estimemus.

b Dei cultus. Qd quidā hereti ci fecerūt ratiōe illius auctoritatis: q reliquerit patré ꝛ matré ꝑpter me cétuplū accipiet.xxviij.q i.in pn.

c Quecūqꝫ.ꝯ. de ꝯse.dis. v.fucare.xxx.q.v mulier.io.

d Si qua mulier.discedē sine eius ꝯsensu.

e Si quis.

f Si quis.

g Si qua mulier. ꝑposito.q: magis é habilis ꝛ magis parata é in scissa veste q̄ in clausa ad meretricandū.

h Si qs.ꝯtéptū q: si nō facit i ꝯtéptū illi⁹ diei etiā oí die bonuꝫ est ei si ieiunat:ut lxxvi.di.vtiná.

c Si qs.necessitaté.i.ꝯtinétiam.

d Si quis.basilicas.nisi cū fiūt p inanes reuelationes: ut ī ꝯse.di.i.placuit.

Hinc etiā gregorius ait.

Pro diuersitate reꝝ temperā tur regule sanctoꝝ.

Regule sacroꝝ patꝝ ꝑ tēpore loco ꝛ ꝑsona ꝛ negocio instāte necessitate tradite sūt. Item hiero.in epistola ad ephesios.

Pro diuersitate locoꝝ tpoꝝ ꝛ hoīum scripṫe intelligēde sūt

Necesse ē ut iuxta diuersitates locoꝝ tēpoꝝ ꝛ hominū qb⁹ diuerse scripture facte sūt: diuersas cās ꝛ arguméta ꝛ origenes habeāt. ꝛ quō beatus ioānes i apocalꝰ sua septē scribēs ecclesijs in vnaqꝫ earū vel specialia vicia reꝑhendit vel virtutes ꝓbat: ita ꝛ sāctus aplus paulus p singulas ecclesias vulnerib⁹ medetur illatis. Nec ad instar imperiti medici vno collyrio oīum oculos vult curare.

Illud aūt qd in canone aploꝝ ꝛ in gāgrēsi cōcilio ꝛ i sexta synodo legiť: ex cā cōsiderať ꝛ ex tēpore. cā fuit heresis manicheoꝝ: que cōiugiū detestabať: sicut etiā quorundā supstitio multa in catholicoꝝ detestatōnē introduxisse inuenitur: cōtra quos in gangrensi cō.statutū legitur.

De multimoda supstitōe hereticoꝝ quos gāgrense ꝯciliū anathematizauit.

Si qui filij parētes maxie fideles deseruerint occasione dei cultus: hoc iustū eē iudicantes ꝛ nō potius debitum honoré parētib⁹ reddiderint vt hoc ipm in eis venerentur ꝙ fideles sint: anathema sint.

Quecūqꝫ mulier De eoð religioni iudicās ꝯuenire comā sibi āputauerit: quā de⁹ ad velamē eius ꝛ ad memoriā subiectionis illi dedit: tāqꝫ resoluens ius subiectionis anathema sit. Itē De eodem.

Si qua mulier derelicto viro discedere voluerit soluto vinculo coniugali nuptias cōtēnēdo: anathema sit. Itē De eodē

Si qs ꝑpter deum virginitaté ꝓfessus in cōiugio positos p arrogātiaꝫ vituperauerit: anathema sit.

Item. De eodem

Si qs vel virginitaté vel cōtinētiā ꝓfessus in cōiugio tāqꝫ abominabiles nuptias iudicat: ꝛ nō ꝑpter hoc solū ꝙ cōtinētie ꝛ virginitatis bonuꝫ sanctū ꝓpositū sit: anathema sit. Item. De eodem.

Si qua mulier suo ꝓposito vtile iudicans vt virili veste vtatur: ꝛ ꝑpter hoc virilē habitum imitetur: anathema sit. Item. De eodem.

Si quis tanqꝫ hoc continētie conuenire iudicans die dominico ieiunauerit in eiusdem diei contēptum anathema sit. Item. De eodem.

Si quis eoruꝫ q in ꝓposito sunt cōtinentie: ꝑpter necessitaté corporalem superbiat: ꝛ ieiuuia communia putauerit contemnenda: totius ecclesie perfectam in sua conscientia iudicans rationem: anathema sit. Itē De eodem.

Si qs per superbiam tanqꝫ perfectum se existimans conuentus qui per loca ꝛ basilicas sanctorum martyrum fiunt: vel accusauerit: vel etiaꝫ oblationes que ibidem celebrantur spernendas esse crediderit memoriasqꝫ sanctoruꝫ contēnendas: anathema sit.

Item. De eodem.

Si quis docet domum dei contēptibilem debere esse ꝛ cōgregationes que in ea fiunt: anathema sit. Item:

e Si quis do/ cet.
f Si quis ex. & do mus in qua hec fiũt publicã/ da ẽ: ut in auc. de eccle. ti. §. si quis in ſua domo. io.
g Si quis nupti/ as.
h Si quis ex fide id ẽ ex bona ↄſcientia.
i ¶ Immolatam. idolaticis nõ de bem⁹ veſci: ut h̃ & l. di. õſ h̃os. & xx/ xij. q. iiij. ſicut ſa/ tius. ſ3 ↄ̃riũ videt̃ illud ap̃li ad co/ rinth. ſi quis infide liũ vocat vos ad cenã oẽ qđ vobiſ apponit̃ mandu/ cate nihil iterro gãtes. ſ3 illud lo/ quit̃ ſ3 ſua tp̃a cũ adhuc pauci erãt fideles. qđ aũt di cit de ſanguie et de carne ſuffoca ta: hodie ñ tenet q: tantũ ĩ figura fuit ꝓhibitũ.
k Si quis. filios nã ex iura/ mẽto ñ poſſum⁹ aſtringi ad illud: ut. xxij. q. iiij. inĩ. de hoc habuiſti ſ̃. di. i. ius nãle.
l Si quis viroꝝ. veſte. ſufficit ergo ꝙ quis veſte vtat̃ ſm cõſuetu/ dinẽ regionis. et ſic trãſmontani ñ cogunt̃ vti affibu latiſ veſtib⁹ ut ita lici: nõ obſtante noua ↄſtitutione ex de vi. & ho. cle. ut clerici. q: lex d3 ↄuenire ↄſue/ tudini: ut. ſ̃. diſ. iiij. erit.
m Hec ſcripſi/ mus. & no. ua. ff. de ↄſti. pri. in rebus.
n ¶ Diuites. hoc

De eodem.

Si quis extra eccleſiã priua/ tim populos cõgregãs cõ/ tẽnat eccleſiaſticas ſanctõneſ & eccleſiã ipam apõ ſe ſine cõ cilio epi cũ preſbytero agat: anathema ſit. Itẽ De eod

Si quis nuptias in accuſatio nẽ duxerit: & mulierẽ fide/ lẽ ac religioſã cũ viro ſuo dor mientẽ abominãdã credide/ rit: aut etiã accuſandã tanꝗ̃ nõ poſſe cõiugatos in regnũ dei ingredi anathema ſit.

Item. De eodem.

Si quis carnẽ mãducantẽ ex fide cũ religione preter ſã guinẽ & idolo immolatã & ſuf/ focatã crediderit ↄdẽnãdum tanꝗ̃ ſpem nõ habentẽ: q eã mãducat: anathema ſit. Itẽ

De eodem.

Si quis reliquerit ꝓprios fi lios & nõ eos aluerit: & qđ pietati ẽ neceſſaria nõ ꝑbue rit. ſed ſub occaſione continẽ tie negligẽdos putauerit: ana thema ſit. Item. De eodẽ

Si quis viroꝝ putauerit ſan/ cto ꝓpoſito. i. continentie cõuenire: ut pallio vtat̃ tanꝗ̃ ex eo iuſticiã habiturus: & re prehẽdat vel iudicet alios q cũ reuerentia birris vtuntur: & alia veſte cõmuni que ĩ vſu eſt: anathema ſit. Item.

Hec ſcripſimus nõ abſciden tes eos q in eccleſia dei ſecũ/ dum ſcripturas ꝓpoſitũ ſãctũ continentie eligũt: ſed eos q ſuſcipiunt habitum eius & ĩ ſu ꝑbiã efferũtur aduerſus eos qui ſimplicius viuunt: & etiã eos cõdẽnamus q ſe extollũt aduerſus ſcripturas & eccleſi aſticos canones & noua intro ducũt precepta. Nos aũt et virginitatem cũ humilitate ad miramur: & continentiam cum caſtitate & religionem deo ac ceptiſſimã eſſe dicimus: & re nũciationes ſecularium negoci orum atq; actuum cum humili tate approbando laudam⁹: et nuptiarum vinculũ qđ ſecũdũ caſtitatẽ perdurat honoram⁹ & diuites cũ iuſticia & operib⁹ bonis non abiicim⁹. Item ex con. martini pape.

Anathematizat q manicheo/ rũ ſupſtitiones ſequitur.

Si quis preſbyter vel diaco/ nus publicã penitentiam a ſacerdote acceptã abſq; aliq̃ neceſſitate die dominica pro quadã religione ieiunauerit: ſicut manichei: anathema ſit. Similiter & qđ ab apoſtolis traditum canon tenet antiqu⁹ placuit vt per oẽs dies domi/ nicos & per omnes dies paſce vſq; ad penthecoſten non pro ſternat ſe in oratione humili/ tatis: ſed recto vultu ad domi num orationis fungantur offi/ cio: quia in his diebus gaudi um reſurrectionis domini ce/ lebramus. Si quis etiam non ꝑ abſtinentia ſed ꝑ execratio/ ne eſcarum a carne abſtinet: placuit ſancto cõcilio vt pre/ guſtet: & ſi ſic vult abſtinẽ ab/ ſtineat. Si autem ſpernit ita ut olera coacta cũ carnib⁹ nõ deguſtet: iſte nõ obediẽs nec ſuſpicionẽ hereſis a ſe remo/ uens deponatur de ordine cle ricatus.

Tempus quoq;: quia nondum erat inſtitu tũ: ut ſacerdotes cõ tinentiã ſeruarent. Unde gregorius ſcribẽs pe tro ſubdiacono ſicilie.

Qui caſtitatem non ꝓmiſit: ab vxore ſua ſeparari non co gatur.

Ante trienniũ omnium ec/ cleſiarum ſubdiaconi ſici/ lie prohibiti fuerant: vt more romane eccleſie ſuis vxorib⁹ nullatenus miſceantur. quod mihi dũrum atq; incompetenſ videtur ut qui vſum continen tie non inuenit neq; caſtitatẽ ꝓmiſit: compellatur a ſua vx ore ſeparari: atq; per hoc qđ abſit in deteri⁹ cadat. Inde

vex ẽ de talib⁹ q faciũt mĩam nõ bñtib⁹: ut. xxx iij. q. v. ſecũdũ. nã & do/ min⁹ habuit pecuniã: ut xij. q. i. exemplũ. alr̃ ab iiciẽda ẽ pecunia exem plo ſocratis: ut. xij. q. ij. ſocrates. nã aliena rapẽ ↄuincit̃ q vltra neceſſa/ ria ſibi retinet: ut. xlij. di. §. i. io.
o ¶ Diuites. nõ eſt ↄ̃il/ lud: facili⁹ eſt camelum ꝑ foramẽ acus tranſire: q: illud de talib⁹ intelli git̃ q ĩ diuitijs ſpem po nentes grati⁹ intuent̃ aurũ ꝙ̃ ſolem: de quibus habet̃. xlvij. di. ſicut.
p Si quis ꝓpter publi cã. quã facere põt ſacerdos ſ3 nõ ſolemnẽ: ut dixi. ſ̃. xxviij. di. preſ/ byter.
q ¶ Proſternat. ut ſ̃ ↄ. di. iiij. qm̃ ſũt.
r ¶ Preguſtet. Ecce ꝙ ſuſpect⁹ cogit̃ cõedẽ ſiue guſtare. ſ3 nũqd idẽ ẽ ſi aliqs. ẽ ſuſpect⁹ eo ꝙ ñ cõicat in anno: nũqd co gend⁹ ẽ cõicare? nõ: q: illa nõ recipit̃ ſine pec/ cato: ſi recipiẽs ẽ pec/ cator. ſ3 ad hoc põt cogi ut faciat ſe dignũ. i. ut peniteat: de ↄſe. di. ij. ſi quis intrat.

Di. xxxi.

Temp⁹. In hac. xx xi. di. oñdit: ꝙ a tẽ pore gre. ſtatutũ fuit: ut ſubdiaconi ñ ordinarẽt̃ niſi ꝓmiſſa ↄtinentia. ſe/ cũdo agit de cã ↄtinẽ/ tie p̃ſ byteroꝝ. & diaco/ noꝝ. tertio dicit ꝙ l3 or dinati ĩ ſacris ordinib⁹ vxorib⁹ ñ dẽbẽt ↄmiſceri tñ neceſſaria ꝓuidebũt eis. vltĩo aſſignat drĩã inter orientales & occi/ dentales.
a Ante trienniũ. caſ⁹ olim ꝓmouebant̃ ſubdiaconi ñ ꝓmiſſa ↄti nẽtia: & licite vtebantur vxorib⁹ & bñficijs. p⁹ea pelagius ꝑdeceſſor gre gorij ſtatuit: ut vl̃ ↄten ti eſſent vxorib⁹ tñ vel

bñficijs tm̃.de qua cõ/sti.greg⁹.facit mentio/nem.xxvij.q.ij.multoꝝ. postea idẽ pelagi⁹ aliã edidit ꝯstitutionẽ: in q̃ ꝑcise ꝓhibuit ut subdia coni nullo mõ ꝯmisceri debeãt ãmodo vxorib⁹ suis.⁊ illã ꝯstitutionẽ q/dã subdiaconi fuabãt quidã nõ.ſ; q² illa ꝯsti/tutio fuit iniqua: ꝙ ali/gs q nõ ꝓmisit ꝯtinẽtiã cogeret ꝯtinere:retra/ctat hic a gregorio et statuit: ꝙ siq subdiaco/ni mõ sũt nõ cogant ꝯti nere nisi velint. siq aũt in futurũ sũt ordinãdi: nõ admittant:nisi ꝓmit tant continentiam.

b ¶ Durũ.statutũ pela/gij fuit ꝯtra euangeliũ in quo excipit sola forni catio:ut.xxxiij.q.ij.quos deus.⁊ iõ reprobatum fuit.ſ; q̃re reprobat illa ꝯstitutio pelagij ut aut beneficia aut vxores di mittãt? cũ idẽ statuerit alexander:ex̃ de cl̃i.cõ iu.c.i.ſ; dic cũ aliqs in minorib⁹ ordinib⁹ exi/stẽs postea ꝯtrahit:põt ꝑuari bñficio prius ha/bito: ⁊ de illis loquitur alexander. cũ ṽo aliqs primo ꝯtrahit:⁊ postea eccl̃ia sciens ei ꝯfert be neficiũ:postea non põt illud auferre: ⁊ de illis loquit pelagius:⁊ ideo ꝯstitutio ei⁹ fuit iniqua si.ex̃ de cle.ꝯiu. diuer/sis.

c ¶ Nõ inuenit.i.nõ sus cepit.

d ¶ Mala.i.ꝯtinentiam q̃ iuuenib⁹ est mala.xxx q.ij.in adolescẽtia.

e ¶ Promiserit.hoc in/telligo si habeat licen/tiam vxoris.

f Sacerdotibus.

g Episcopos.

h Tenere. qm̃ sanct⁹ sũ. ex quo dñs se ꝯmẽdauit: ⁊ xp̃i actio

videtur mihi:ut a pñti die epi scopis oĩb⁹ dicat:ut nullũ fa/cẽ subdiaconũ ꝑsumãt: nisi q se victurũ caste ꝓmiserit: qua ten⁹ ⁊ preterita mala q̃ ꝓposi to mentis appetita nõ sũt: vio lenter nõ exigantur: ⁊ futura caute caueãtur. q vero p⁹ eã dem ꝓhibitionẽ q̃ ante triẽni um facta est cõtinẽter cũ suis vxoribus vixerint: laudãdi at qꝫ remunerãdi sũt: ⁊ ut in bo/no permaneãt exhortãdi. eos aũt q post ꝓhibitionẽ factam a suis se vxorib⁹ cõtinere no/luerint: ad sacrũ ordinẽ nolu/mus ꝓmoueri: q² nullus debꝫ ad altaris ministeriũ accedẽ: nisi cui⁹ castitas ante susceptũ misterium fuerit approbata.

Causa vero huius institutio nis mũdicia fuit sacerdotalis vt libere cũctis dieb⁹ vite sue orationi possẽt vacare. Si.n. ut paulus ait ab vxorib⁹ ẽ ces sandũ: ut expeditius oratõni vacem⁹: ministris itaqꝫ altaris qbus quotidiana necessitas orãdi incũbit: nũq̃ꝫ ꝯiugali of ficio vacare ꝑmittitur. Unde beda suꝑ lucã ait.

Sacerdotib⁹ semꝑ castitas ob seruãda ꝑcipit.

Sacerdotib⁹ ut semꝑ vale/ant altari assistere: semꝑ ab vxorib⁹ est abstinendũ: semꝑ/qꝫ castitas obseruãda ꝑcipit. Itẽ in cõci.char.ij.

Qui diuinis sacramẽtis ins̃/uiunt cõtinẽtes esse oportet.

Episcopos presbyteros et diaconos ita ut placuit ⁊ decet sacrosanctos antistites aut sacerdotes aut leuitas: vel qui sacramẽtis diuinis in/seruiũt continẽtes esse debẽt in omnib⁹. Itẽ innocẽti⁹ vi ctorino rothomagensi epo.

Sacerdotes ⁊ leuite cũ vxo/ribus suis misceri nõ debent.

Tenere debꝫ ecclesia vt oĩ modo sacerdotes ⁊ leuite cũ vxorib⁹ suis nõ misceantur q² misteriũ diuini quotidianis

necessitatib⁹ occupãtur. Scri ptũ est enim sancti estote: qm̃ ego sanct⁹ sum dominus deus vester. Nã priscis tꝑib⁹ anno vicis sue d̃ tẽplo ñ discedebãt sicut de zacharia legim⁹: nec domum suam oĩo tãgebant. quibus vtiqꝫ ꝓpt̃ sobolis suc cessionẽ vxoris vsus fuerat re laxatus: q² ex alia tribu ꝑter q̃ꝫ ex semĩe aaron ad sacerdo tiũ nullis accedere permitte/batur: quãto magis hi sacer/dotes ⁊ leuite pudiciciam ex die ordinationis sue seruare debent: qbus vel sacerdotiũ vel misteriũ sine successione est: nec p̃terit dies q̃ vel a sa crificijs diuinis vel a baptis/matis officio vacẽt. Palea

Iam sicut paulus scribit ad corinthios dicens: abstinete vos ad temp⁹ ut expediti⁹ va cetis orationi: ⁊ hoc vtiqꝫ lai/cis ꝑcepit multo magis sacer/dotib⁹ qbus orãdi ⁊ sacrificã di iugẽ sacrificiũ ẽ: semꝑ de/bebũt ab hmõi cõsortio absti/nere. Itẽ exuperio tholosa no episcopo.

Qui ab vxorib⁹ suis abstinẽt ad sacrificia admittãtur.

Hos ad sacrificia fas sit admitti: qui vel etiã cũ vx ore nõ exerceant carnale offi cium. Item hierony. contra iouinianum.

Sacerdoti cui est semper orã dũ: matrimonio semper est ca rendum.

Si laic⁹ ⁊ qsqꝫ fidelis ñ põt orare nisi careat officio cõ iugali: sacerdoti vero cui sem/ꝑ offerẽda sũt sacrificia semꝑ orãdũ ẽ. si semꝑ orãdũ ẽ: ergo semꝑ matrimonio carẽdum.

Quod aũt manicheoꝝ cã d̃ cõ/iugio sacerdotũ illud supradi ctũ sit: ex gãgrẽsi cõcilio ap/paret: in quo sic statutũ legit.

Anathema sit: q nuptias vitu perat.

Siqs vituperat nuptias: ⁊ dormientẽ cũ viro suo fid.

nostra ẽ electio: q̃ ⁊ nos possumus nos ꝯmẽdare: et aug⁹.i. ꝯmẽdat egꝑando se ꝓphe tis: ut.xxiij.q.iiij ecce.⁊ ꝓcõsul po test ꝑmittere li/bellũ ꝯmendatio nis sue: ut. ff. de offi.ꝓcõsu.obser uare. siliter ille q impetrat veniã etatis se ꝯmẽdat C. de his qui ve: eta.ipe.l.ij.

i ¶ Anno.i.septi/mana.sic alibi po nit dies ꝓ anno: ut.xxxiij.q.ij.hoc ipsum.⁊ tempus ꝓ anno: ut de cõ. di.iiij.oĩ tꝑe.

k ¶ Nec ꝑterit.ex cepto sabbato sã cto ⁊ die veneris ꝑcedente: ut de ꝯse.di.iij sabbato qui dies nulli re/putãt ꝓpter pau citatẽ: sic.j.de cõ se.di.ij.reuera.

l ¶ Uel a baptis/matis.dum ẽ ne/cessitas.

m Hos.etiam nedũ cum alia.

n ¶ Officiũ . post votum factum.

o S i laic⁹.ora/re.qd d hac materia iuris sit habes.xxxiij.q.iiij.c.i.z.ij.

p Matrimonio ar.q si aliqua sibi coherent vl' si aliquid sequitur ex alio: vno pbato z reliquu est pbatum.ut.xxxiij.di.sigs viduā.xxvi.di.deinde.iij.q.vi.hoc qppe.ar.c d pe.di.i.sicut primi in fine.

q Q Uod aut.re spicit tria penultima.c.xxviij.di.dicēs q illud statutum fuit pper hēsim manicheorum.

r Q Uicūq.in canone.s.xxviij.di.sigs docuerit.

a L Ex ptinētie eis nō licē:nō q pter mutationē stat⁹ incipit aliqd nō licē qd pri⁹ licuit.xij.q.i.nolo.z.xxij.q.ij.ne qs arbitret.

b O Mnino.et vestitu3.ex quo dicit victū z vestitu3: videt q nomie victus nō ppbendat vestit⁹ ut.ff.de transac.cū hi.§.q transigit.qd nō ē verū.ff.de vbo.sig.verbo victus.

c Largiat.seq̄strato in habitaculo:ut.lxxvij.di.eps.z hoc cū pso na est suspecta.

d Aplo dicēte.ducebāt eni vxores secū ut seruirēt eis i cibis parādis z ab eis pascerent cu3 essent paupes de mercede pdicatiōis.

lē ac rligiosā detestat aut culpabilē estimat velut q regnum dei introire nō possit: anathema sit. I tē. De eodem

Q Uicūq virginitatē custodiēs aut cōtinētie studens velut horrescens nuptias nec pter hoc q bonū z sanctum ē nomē virginitatis assumit: anathema sit. P otest z aliter illud intelligi qd i canone apostolo legit: ut iste sit sens⁹ capituli: Sigs docet sacerdotē vxorē suā cōtenere nō quā in sacerdotio accepit sed quā aū sacerdotiū dū adhuc esset laicus vel i minorib⁹ ordinib⁹ cōstitutus sibi copulauit: cū qua cōtinētiā pfessus ē: cū ad sacros ordies ascēderet: quam null⁹ d3 ptēnere: hoc ē ab aio z cura sua abijcē qn ei necessaria pnident. pbat aut hec interpretatio auctoritate leonis pape: q scribēs rustico narbonens epo ait.

Ministris altaris cū epis et psbris eadē ē lex cōtinētie.

L Ex cōtinētie eadē ē altaris ministris: q epis aut presbyteris. q cū eēnt laici siue lectores licite qdē z vxores ducere z filios pcreare potuert sed cū ad pdictos puenerunt gradus: cepit eis nō licere qd licuit. vn ut iā de carnali fiat spūale piugiū: o3 eos nec dimittere vxores: sed q hnt sic hre videātur qsi nō habeant: quo z salua sit castitas cōnubiox z cessēt opa nuptiarum. I tem leo.ix.cōtra eplam nicete abbatis.

Epe vl presbyter vxorē ppā a sua cura nō abijciat.

O Mnino cōfitemur nō licere epo presbytero diacono ppriā vxorē cā religionis abijcere a cura sua: sed ut ei victū z vestitū largiat: sed non vt cum illa carnaliter ex more iaceat: sicut z sāctos aplos legim⁹ egisse beato paulo apostolo dicēte. Nūqd nō habemus ptātē mulierē sororē circūducēdi: sicut z frater dñi et cephas: Uide insipiēs q2 non dixit: nūqd nō habem⁹ potestatē sororē mulierē āplectendi sed circūducēdi. s. ut mercede pdicationis sustētarent ab eis nec tū deinceps vlteri⁹ foret carnale inter eos piugium. H inc z illud gregorij in dialogo.

P Resbyter qdā. Regre infra. U t igitur ex his auc tib⁹ apparet: sacerdotes vxorib⁹ quas in laicali habitu vl' in minorib⁹ ordinib⁹ cōstituti sibi legitime copulauerūt: necessaria ministrare: debita reddere non valēt. S ed obijcit illud tripartite histoire.

Dissuasu pōtini nicena synod⁹ pstituit: q presbyteri cū suis vxorib⁹ nō dormirent.

N Icena synod⁹ volēs corrigere hominū vitā in ecclesiis pmorātiū posuit leges qs canones vocam⁹: i quox tractatu videbatur aliqbus itroducere legē: ut epi presbyteri diaconi subdiaconi cū coniugibus quas ante cōsecrationem duxerunt non dormirent. Surgens autem pannuti⁹ cōfessor contradixit. honorabiles confessus nuptias z castitatem dicēs esse cū ppria cōiuge concubitum. suasit itaq3 cōcilio nec talē poneret legē graue esse asserens cām que aut ipis aut eox piugalibus occasio fornicationis existeret. z hoc quidem pannutius licet nuptiarum esset inexpertus expoluit. synodusq3 laudauit sententiam eius: z nihil ex hac parte sancivit: sed hoc in vniuscuiusq3 voluntate non necessitate permisit. I tem synodus sexta.

[illegible] sed tpe oblationis a pplexu suax vxox sacerdotes abstineant.

Q Uoniā i romani ordie c[illegible] nōis eē pgnouim⁹ traditu

e Sororē.s.qsi sororē.

f Circūducēdi.nobiscum.

g Ut mercede.ar.q sigs h3 vxorē z filios: d bonis ecclie ipsos pōt pascē: si nō h3 ppria: ut lxxxvi.di.nō satis.j.di.pri.sig vo.z.l.di.studeat i fi.z.xxxvij.di.legāt. q2 nemo carnē suā nūq odio habuit: ut.xiij.q.ij nō estimem⁹.z hec vera sūt si indigentia sit secus: ut.xxviij.di.d syracusane.vn z si viro relictus est vsus alicui⁹ rei mulier eadē re pōt vti: ut.ff.de vsu.z ha.l.ceterū.§.mulier.

h Hinc illud.j.in illo.c.psbyter quidā.qd est j.di.pri.io.

i N Icena.introducē de psensu vxoris: aliter esset iniqua.

k Castitatē.sic z q bñ comedit abstinēs ē: ut xliiij.di.puiuia in fi.

l Sententiā.vn⁹ ergo pōt ptradicere toti vniuersitati si h3 rōnabile3 cām: ut ex de his q fi.a ma.par.ca.c.i.nā sinia vnius pōt alios trahē ad ptē suā: ut ex de eo q mit.in pos.c.cum sicut.ff.de arbi.itē si vnus.§.vlti.z.C.de ve.iu.enu.l.i.§.sed is zc.

m Q Uoniā.i.qūuis.

n Romāi.hic assignatur differētia inter orientales z occidentalas.

79

o¶ Qui ordin ti.i. or-
dinant.
p¶ Apl'ice. qr apl's pce
pit ut vir reddat debi-
tum vxori.
q¶ Opportuno.istud ē
ɔ gandulphū ⁊ alios:q
dicūt ꝙ vir quolibet lo
co etiā in eccl'ia ⁊ quo-
libet tpe teneē reddere
debitū vxori:ſʒ ſicut de
bitor nō dʒ ſemp venire
ſacco pat⁹:ut.ff. de ſol.
qđ dicim⁹:ſic nec vir ſp
dʒ eē patus.xxxiij.q.iiij
christiano.
r¶ Diligēs.i.dignus.
ſ¶ Cōtinētes.Sʒ nūqd
in orietali eccl'a vir pōt
pmoueri ſine lnīa vxo-
ris?dicit.h.ꝙ ſic:qr nec
ſit ei p̄iudiciū aliqđ.ſed
certe p̄iudiciū ſit ei: qr
p⁹ mortē viri nō pōt ɔ-
here.itēʒ ⁊ in alio ſit ei
p̄iudicium: qr tpe vicis
ſue nō dʒ ei cōmiſceri:
cū etiā ad tpš vir iuūta
vxore nō poſſit orare:
ut.xxxiij.q.iiij.apl's.ſed
ibi expone orare.i. pe-
grinari.ioannes.
a¶ Liter.copulant.i.
copulato vtuntur
mr̄i ex hac lr̄a dixerūt
ꝙ orietales pn̄t ɔ̄here
in ſacris q̄tuor ordinib⁹
ſʒ eis obſtat.j.di.pri.ſi
qs eoꝝ.ſʒ ipſi dicunt ꝙ
ibi ſexta ſynod⁹ nobis
p̄ſcrixit regulam.
b¶ Nicolai. xxvij. diſt.
conſulendum.
c¶ Synodi.xxviij. diſ.
preſbyterum.
d¶ Siqs.ē.xxviij.di.ſi
quis.
e¶ Subdiacon⁹.j.xxx-
iiij.di.ſi ſubdiaconus.
f Eruanda eſt. Jn
hac.xxxij.di.ad-
huc pſequit̄ d̄ cō
tinentia clericoꝝ.dicit
ergo ꝙ ɔſtituti in q̄tuor
ſacris ordinibus tenent̄
ɔtinere: ⁊ q nō fuerint
ɔtinētes p̄uant̄ officio
⁊ bn̄ficio.⁊ ſi hn̄t publi
cas ɔcubias null⁹ miſſā
eoꝝ audiat: ⁊ ut facili⁹

eos qui ordiati ſūt diaconi vl'
preſbyteri ɔfiteri : ꝙ n̄ ſuis iā
copulētur vxorib⁹ antiquū ſe
quētes canonē apoſtolice di-
ligētie ⁊ cōſtitutōes ſacroꝝ vi
roꝝ legales nuptias amō va-
lere volumus:nullo mō cū vx
orib⁹ ſuis eoꝝ cōnubia diſſol
uentes aut p̄uātes eos famili
aritate ad inuicē in tpe oppor
tuno. qcūqꝫ ergo diligēs inuē
tus fuerit ſubdiaconali ordia
tione aut diaconali aut ſacer-
dotali hi nullo mō ꝓhibētur
ad talē aſcendere gradū pro
vxoris ſue cohabitatōne. nec
etiā tpe ordiationis ſue ꝓfite
ri cogantur:ꝙ abſtinere debe
ant a legalis vxoris familiari
tate. Jtē oʒ eos q altari mini
ſtrant in tpe oblationis ſācro
rū cōtinētes eē i oib⁹:ut a deo
poſſint cōſeq que ſuppliciter
poſtulāt. Siqs igitur p̄ſūpſe-
rit cōtra apoſtolicos canones
aliquos preſbyteroꝝ ⁊ diaco
noꝝ priuare a cōtractu ⁊ a cō
munione legalis vxoris ſue d̄
ponaē. Similiter ⁊ preſbyter
aut diacon⁹ q religionis cauſa
vxorē ſuā expellit : excōiceē.
ſi vo in hoc p̄māſerit. depona
tur. Hoc aūt ex loco intelli
gendum ē. orientalis.n. eccle-
ſia cui ſexta ſynodus regulam
viuēdi p̄ſcripſit: votū caſtitatꝭ
in miſtris altaris nō ſuſcepit.
Unde ſtephan⁹ papa ait.

Occidetalis nō orietalis ec-
cleſia caſtitatis votū obtinuit

Aliter ſe orietaliū traditio
habet eccleſiaꝝ aliter h⁹
ſācte romane eccl'e.nā earum
ſacerdotes diaconi aut ſubdi
aconi in mr̄imonio copulātur
iſti⁹ aūt eccl'e vel occidētaliū
null⁹ ſacerdotū a ſubdiacono
vſqꝫ ad epm licētiā hʒ cōiugiū
ſortiēdi. Similit̄ ⁊ capitulū ni
colai ex loco ɔſideraē: qr gēs
bulgaroꝝ nouiē ad fidē ɔuer
ſa ꝓpoſitū ſacre religiōis ex
integro aſſumē nōdū didice-
rat. ꝙ aūt in. c. vi. ſynodi pre-

ſbyter nō legitimis nuptiis de
tent⁹ puniē:nō legales nuptie
ſʒ ſcōe intelligēde ſūt:a qbus
auc̄te canonica ſacerdos gli-
bet dʒ eē imunis. Jllđ aūt gā-
grēſ cōcilii:ſiqs diſcernit pre
ſbyteꝝ cōiugatū ⁊c̄:ſimilit̄ in
telligēdū ē:vel localiter tradi
tū:vel cōiugatū ab ea eſſe ap
pellatū quā an̄ tpš ordiatōnis
ſue duxerat. Jllđ quoqꝫ mar
tini pape ſi ſubdiacon⁹ ſcđam
duxerit vxorē: nō diſſimiliter
intelligēdū ē. primā eni vxorē
an̄ ſubdiaconatū hr̄e p̄mittiē:
q̄ defūcta vel caſtitāte ꝓfeſſa
p̄mouet̄ iſte ad ſubdiaconatū
ꝓmot⁹ aūt ſi ſecūdas deſidēa
uerit nuptias:ſnīe martini pa
pe ſubiacebit.

Eruāda eſt ergo cō-
tinentia ab omnibus
in ſacris ordinib⁹ cō
ſtitutis. Unde leo
papa ait.

Nō etiā cōnubiū ſubdiaconi
h⁹ conceditur.

Omniū ſacerdotū tā excel
lēs ē electio:ut hec que i
aliis mēbris eccleſie vacant
a culpa:in illis tn̄ habeantur
illicita. cū enim extra clerico-
rū ordinē cōſtitutis nuptiaruʒ
ſocietati ⁊ ꝓcreationi filioꝝ
ſtudē ſit libeꝝ: ad exhibēdaʒ
tn̄ pfecte cōtinētie puritatem
nec ſubdiaconib⁹ carnale cō
nubiū qdē cōcediē:ut ⁊ q hn̄t
ſint tāqꝫ nō habētes: ⁊ q nō ha
bēt p̄maneāt ſingulares. qđ ſi
in hoc ordine q q̄rtus extat a
capite dignū ē cuſtodiri: q̄to
magis in primo uel in ſecūdo
tertioue ſeruādū ē. nec aūt le
uitico aut preſbyterali hono-
re aut epali excellentia qſqꝫ
idoneus exiſtimeē: q ſe a volu
ptate luxurie necdū refrenai
ſe detegiē. Jtē gregori⁹ lec
ni epo catinenſi. Palea.

Ultoꝝ relatione cōperi
mus hāc apud nos ɔſue-
tudinē olim tenuiſſe:ut ſubdi-
aconi ſuis licite miſceantur:

poſſint ſuare cō-
tinentiam: p̄cipiē
eis:ut extraneaꝝ
feminaꝝ familia
ritatē vitēt.io.Sʒ
nūqd qlibʒ ordo
eſt ſacer ? ⁊ certe
videē ꝙ ſic. nā ut
dr̄ in libro.iiij. ſē
tentiarū.xxij.di.
c.i.in p̄n.ꝙ ordo
eſt ſacrū ſignacu
lū i quo traditur
ſpūalis ptās or-
dinatō ⁊ officiū.
⁊ in quolibet or-
dine ɔferē gratia
ſi digne ſumaē:ut
ibi dr̄.So. reue-
ra qlibet ordo ſa
cer eſt.ſʒ quatuor

Di.xxxij.

p̄cipue dicuntur
ſacri a ſanctitate
caſtitate ⁊ ɔtinē-
tia: quā inducūt
ē.xxviij.di.nullū.
⁊.c.decernim⁹.
g Omniū ſacer
dotū. que ī
alijs.i.laicis.
h¶ Clericorū. ſa
crorum.
i¶ Singulares.i.
diuiſi ab eis.
k¶ Jn hoc.i.ſub
diaconali.
l¶ A capite.i. ab
epatu:⁊ ſic videē
ꝙ epat⁹ ſit ordo:
liiij.di.ſi ſuus.et
xciij.di.diaconi.
⁊ di. xxi. cleros.
ſic.xxviij.di. nul-
lum.
m¶ Jtē hic hn̄t
qdam.c.quod eſt
xxvij.q.ij.multo-
rum ⁊c̄.

n Sig exterius. signat contrariu. xij. q. i. necessaria. 7 de consec. di. v. in oib⁹. vbi dr q oes clerici simul dormiēt. ſꝫ dic ut nō. xij. q. i. q: tua.
o ℂ Inuigilēt. ſꝫ eni sint vxorati: tñ abstinebūt a negociatione 7 armis: ut. lxxxviij. di. fornicari. xx. q. iij. eos: sic ex de elec. transmissa: 7 lxxxi. di. dictū.
p De illo. damus. ſꝫ nū qd papa dare potest subdiaconis liciam contrahendi: vr q sic. nā dispēsat eccl'ia cū consangui neis. 7 dispēsat i alijs votis: ut ex de vo. 7 vo. redē. et multa. 7 in iuramētis: ut. xv. q. vi. auctē. vbi dr dissolue obligationes impietatis: ecōtra videt ut ex de sta. mo. cū ad mōasteriū in fi. So. si votū ipsū obliget ordinatū: papa n pōt dispēsare: ſꝫ si cōstitutio obliget 7 ñ votū: tūc pōt papa dispensare: q2 cōstitutiones ecclesie bñ dispēsat xxv. q. i. sūt qdā. Io. ego credo q papa possit dispēsare cū hoc nō sit cōtra articulos fidei 7 ipse hēat plenitudinē ptātis: ut ij. q. vi. decreto. 7 c. se. b.
a Nullus. audiat. Contrarium legit. xxviij. dis. cōsulendū. xv. q. vlti. c. vlti. ſꝫ h loquit ꝺ illo cui⁹ crimē notoriū est vl' p sniam vl' p ppriā cōfessionē: ut ex ꝺ coha. cle. vestra. imo si adhuc p⁹ sniam corrigi voluerit: nō dici eū suspensū

vxorib⁹. qd ne denuo qsq3 presumeret: a seruo dei sedis nostre diacono ex auctē nri pdecessoris ē isto mō phibitū: ut eodē tēpore hi q iā vxoribus fuerāt copulati: vnum de duobus eligerēt. i. aut suis vxoribus abstinerēt: aut certe minime ministrare nullo mō presumerent. 7 q̄ztū dicit speciosius tūc subdiacon⁹ p hac re ab administrationis se suspēdit officio: 7 vsq3 in obitū sui tpis notarij qdē gessit officiū: 7 a misterio qd subdiaconū oportuerat exhibere cessauit. Et post aliq̄ de cetero vo fraternitas tua sit oino solicita: ut quos ad h° officiū cōtigerit pmouere: h° q̄3 maxime diligēter inspiciat: ne si vxores hñt miscēdi se cū eis licētia potiātur: sed ad similitudinē ap. se. eos cūcta obseruare sua nihilomin⁹ districtione cōstituat. Itē grego. augustino anglo⁊ epo.

Extra sacros ordies cōstituti ducāt vxores: 7 ab ecclesia stipendia accipiant.

Si qui vero sūt clerici extra sacros ordines cōstituti: q se cōtinere nō pñt: sortiri vxores debēt: 7 stipendia sua exterius accipere: q2 7 de eisdē a patrib⁹ nouim⁹ scriptum q diuidebāt singulis put cuiq3 op⁹ erat. de eo⁊ ergo stipēdijs cogitādū atq3 puidēdū est: 7 sub ecclesiastica regula sūt tenēdi: ut bonis morib⁹ viuant 7 canendis psalmis inuigilēt: 7 ab oibus illicitis 7 cor 7 linguā 7 corp⁹ deo auctore cōseruēt. Itē nicola⁹ papa odoni viēnensi archiepo.

Subdiacono vxorē ducē non licet.

De illo clerico aluico noie quē p ordines ecclesiasticos vsq3 ad subdiaconatū vix isse dicitis: cur vra auctē vxorē duxerit miramur: eo q nl'li vnq3 exceptis illis quibus ecclesiastica regula hre pmittit: vxorē habēdi licētiā damus. Itē nicola⁹ papa oib⁹ epis.

Nō audiatur missa presbyteri cōcubinam habētis.

Nullus missā audiat presbyteri: quē sit cōcubinā indubitāter habere: aut subintroductā mulierē. vñ etiā ipa sancta synod⁹ h° capitulū sub excōicatione statuit dicēs: qcunq3 sacerdotū 7 diacono⁊ 7c. sicut in subsequēti caplo alexādri cōtinetur.

Item alexander. ii.

Nō ē audiēda missa a presbytero q cōcubinā habet.

Preter hoc aūt pcipiendo mādamus: ut nullus missā audiat presbyteri: quē scit cōcubinā habere idubitāter vel subintroductā mulierē. vnde etiā sancta synodus hoc capitulū sub excōicatōe statuit dicens: quicūq3 sacerdotum diacono⁊ subdiacono⁊ p⁹ cōstitutū beate memorie predecessoris nostri sācti leonis pape: 7 nicolai de castitate clerico⁊ cōcubinā palā duxerit vel ductā nō reliquerit: ex pte oipotēt dei 7 auctē principū apostolo⁊ petri 7 pauli pcipimus 7 oino cōtradicim⁹: ut missas nō cātet nec euangeliū legat neq3 epistolā ad missā: neq3 in presbyterio cū his ad diuina officia q prefati cōstitutioni inobediētes fuerit maneat: neq3 ptē ab ecclesia suscipiat. p̄cipiētes etiā statuim⁹: ut hi p̄dicto⁊ ordinū q eisdē pdecessorib⁹ nostris obediētes castitatē seruauerit: iuxta ecclesias sicut oportet religiosos clericos simul manducēt 7 dormiant: 7 quicqd eis ab ecclesiis

ipso iure: ut. lxxxi. di. si qui sūt psb'ri. ex de coha. cle. 7 mu. c. sicut. has. tñ dicit hūc canonē fuisse qñq3 late snie: ſꝫ hodie ñ eē: 7 hoc qd dixi: spāle ē in hoc crimie fornicatiōis: ut notorius fornicator sit suspens⁹ ipso iure 7 etiā simoniacus: ut. j. §. verū. ſꝫ i alijs criminib⁹ nō ē expssū. 7 iō ſꝫ notoria sint: ñ est ppt illa abstinendū ab officijs ipo⁊: vl' q ſꝫ notori⁹ fornicator ipso actu sit suspensus: tñ ppter contriū ipso iure restituit ei officiū. lxxxi. di. si q sunt vñ q̄3cito peniter licite celebrat. io. ſꝫ certe qc qd dicat io. hoc tene p certo siue sit notoriū p sniam siue p cōfessionem vl' p rei euidentiā ꝺ fornicatione, ipsi⁹: q vitari oꝫ: ut ex de coha. cle. c. vlti. b.
b ℂ Quē scit. sciencia iuris nō facti. io.
c Preter. ab eccl'ia. hoc cōcedo i suspēso a canone. idē ē in excōicato: ex de ap. pastoralis: nō ita dico i suspēso ab hoie: q ibi statim debeat amittē bñficiū q2 relegato ad tps bona ñ adimunt: nisi hoc in snia exprimat. C. de penis deportato⁊: q2 dū alijs rōnib⁹ qs cōstringi pōt: ñ sūt ei subsidia subtrahēda. C. ꝺ execu. rei iu. stipēdia. io. imo dico q nec hic adimerent nisi in snia exprimeret. qd de hoc iuris sit notaui in questionibus. b.
d ℂ In dispositione. ar. p cōi vita cl'ico⁊: ut. i. q. ij. sacerdos. ſꝫ cōtrarie sūt cōsuetudines: ex de cōsti. cū oēs. 7 de ele. cū eccl'ia vulterana.
e ℂ Sepent. ar. q laici excōicādi sūt q decias vl' oblatōes soluē nolūt xvi. q. i. statuim⁹. 7. c. reuertimi. xiij. q. ij. q oblationes. xij. q. i. duo sunt genera.
f ℂ Verū. hic. §. diuidit in tres partes.
g ℂ Hieronymo. i. q. i. quia christus.

70

h ¶ Augustino.i.q.i.si fuerit.ꝛ.c.neqꝫ in homine.
i ¶ In epl'a.i.q.iij.saluator. k ¶ Preposito sancti vincē-tij.epl'a destinata fuit ab heretico i q̄ multa obijciebanť ei .s.vtrū vera eēnt sacr'a vl' sacrificia hereticoꝝ: cui cū ñ rñ-dere posset: misit eā pape vrbano: ut rñderet: ipse v̄o rñdit ad singula

l ¶ Ad hoc. hic incipit. c.vrbani.

m ¶ Et venerāda.ꝛ etiā suscipiēda.ꝛ p.hoc rñdꝫ duab⁹ qōnib⁹.s. q ipsa sacramēta vera sūt: ꝛ p̄terea q suscipiēda sūt. ꝛ ita facias vim in verbo illo ueneranda.

n ¶ Malus. Nō sufficiēť pbat hoc: cū aliud dici pōt in baptismo aliud i ceteris. nā ꝛ a pagano ɔferri pōt de ɔ.di.a q̄dam.sꝫ meli⁹ pbat p̄se-quēs nō abhorreat.

o ¶ Colūba.i.bonus.

p ¶ Attamē.huiuscꝫ itelligiť de malis occultis ꝛ de illis q tolerant.

q ¶ Cōstiterit.p sniaꝫ vl' p ɔfessionē vl' p rei euidentiā: ut.s̄.diri.c.null⁹

r ¶ Ducib⁹.ar.hic q laicus ō mādato supioris pōt suspendē clicos et excōicare: q: excōicatō ē iurisdictiōis potius q̄ ordinis: ar.eť de elect. transmissā.nā electioni pñt interesse.lxiij.di.hadrian⁹.ꝛ.c.in synodo.ꝛ ar.xcvi.di. bñ qdē.ꝛ.c. nos ad fidē.ꝛ causis matrimonialib⁹.xxx.q.v. ad sedē circa me.ij.q.v mennā.io. hoc tñ videť alienū a laico: cū de rebus spūalib⁹ se nō intromittat: ut eť de iudi.decernim⁹. īmo ut ibi dr̄ pbibeť platis: ut talia laicis nō ɔmittāt: nñ dominu⁹ papa q hꝫ plenitudinē ptātis eis posset ɔmittere: ut excōmunicarent.b. s ¶ Officiū.b. istud intelligit de notorio simoniaco sicut de notorio fornicatore. meli⁹ credo q etiā occultus simoniacus suspensus sit: si ē simoniacus in ordine: ut.i.q.i.repuniť. suspens⁹ est enī quo ad se ꝛ quo ad alios. hoc io dicit q: qlibet peccator suspens⁹ ē quo ad se ñ quo ad alios pter notoriū fornicatorē ꝛ occultū simoniacū. vñ ab occulto simoniaco quē scis esse simoniacū ñ debes re-cipere sacramēta: ut diri.i.q.i.siq a simoniacis.ꝛ pbať eť de simo.p tuas.sꝫ a quolibet alio q adhuc tolerať potes recipe: q: lꝫ qlibet peccator sit quo ad se suspens⁹: ut.i.q.i.sacerdotes.nō tñ quo ad alios: ut hic pꝫ.ꝛ.xv.q. vlti.c.vlti.sic qñ-qꝫ aliqs ē suspensus quo ad alios ꝛ nō quo ad se: ut eť de cli.pegrinātiue.

t ¶ Porro. hec sť v̄ba vrbani.

u ¶ Si ab idignis .i.q̄uis.

x ¶ Presumūť.i. p̄sūptiue ɔficiūť

y ¶ Et agētib⁹.ab hoc loco vsqꝫ ad illū locū ceteruꝫ agit de simōiaco ꝛ de fornicatore ꝛ ab illo loco vsqꝫ ibi sciendū. logť de heretico ꝛ scismatico.ꝛ tres innuūť hic int hos duos.s.simoniacū ꝛ fornicatorē. ꝛ int illos duos .s.hereticū ꝛ scismaticū. prima ē q simoniacus et fornicator ipe necessitatis ɔferūt duo sacramenta s.baptismū ꝛ corpus christi: sꝫ illi baptisma tm̄. secūda ē q isti ɔferūt sacr'm ꝛ effectū sacramēti: illi tm̄ sacr'm. tertia q: ordiati ab istis recipiūť sine manus īpositione: sꝫ ab illis nō.i.q.i. man⁹.ꝛ.c.q qdā

a ¶ Contra p̄fatorū.nicolai ꝛ gregorij.ꝛ sic pꝫ q hic tm̄ logť de simoniacis ꝛ fornicatoribus. b ¶ Instituta.obsunt.
c ¶ Uel cōione. Sic ergo ab istis recipitur eucharistia sꝫ nō ab hereticis: ut.xxiiij.q.i.siqs dederit.
d ¶ Talibus.sacerdotib⁹. e ¶ Ordinationū.i.ordinum. f ¶ Et sacramentoꝝ.aliorum.
a ¶ Cōfectio.improprie dicunť ordines ɔfici.
b ¶ De malis. Hec lr'a hñ innuit: q: ab illo loco porro

competit: hoc cōmuniter habeant. deinde ut decime ꝛ primitie seu oblationes viuorum ꝛ mortuoꝝ ecclesijs dei fideliter reddātur a laicis: et ut ip̄e in dispositōe epoꝝ sint: q̄s q retinuerit a sancte eccl'ie coiōne separētur. Uerū pricipia haꝝ auctū ɔtraire vidētur hieronymo augustino ꝛ ceteris: q christi sacramēta neqꝫ in bono neqꝫ in malo homine fugiēda demōstrat sicut subsequēs cā simoniacoꝝ pleni⁹ demōstrat. Sꝫ vrban⁹.ij. in epl'a destinata p̄posito sancti vincētij hāc cōtrarietatē determiat dicēs. Ad hoc vero qđ subiūgitur in epl'a.i. vtrū sit vtēduꝫ ordinationib⁹ ꝛ reliqs sacramētis a criminosis exhibitis: ut ab adulteris vel sācti monialiū violatorib⁹ vel hmōi: ad hoc iqꝫ respōdem⁹: Si scisinate vel heresi ab ecclesia nō separētur: eorūdē ordiatōnes ꝛ reliq sacr'a sācta ꝛ veneranda nō negam⁹ sequēdo beatū augustinuꝫ: q sup ioannē ꝛ hmōi tam copiose qꝫ veraciter dissērit. Ait.n. baptizat seru⁹ siue bon⁹ siue malus. Nesciat se ille q baptizatur baptizari non ab eo q sibi baptizandi dedit potestatē. ꝛ paulopost: nō abhorreat colūba mysteriū malorū: respiciat domini potestatē attamē p̄decessores nostri nicolaus ꝛ gregori⁹ a missis sacerdotū quos tales reuera esse cōstiterit: fideles abstinere decreuerūt: ut ꝛ peccādi licētiam ceteris auferrēt: ꝛ hmōi ad digne penitētie lamēta reuocarēt. scribit enī p̄decessor noster gregori⁹ rodulpho et bertulpho ducib⁹: inter cetera officiū simoniacoꝝ ꝛ in fornicatione iacētiū scienter nullo mō recipiatis: ꝛ q̄tū potestis tales a sanctis misteriis vbi oportuerit phibeatis ꝛc̄. Porro ad hec que tibi sylogistice in eadē epistola obiiciūtur: ꝛ si corpus ꝛ sanguis christi non sunt ꝛ alia que predirimus: siue virtutis effectum nō habeant: quid hoc agentibus obsunt: q si habent cur spernūtur: si ab indignis presumūtur: Ad hec inqꝫ ita responde mus: pprias qdem habēt virtutes ꝛ dignitates: ut p̄fat⁹ augustin⁹ ait sup io. cōtra donatistas: sed agētib⁹ vel suscipiētib⁹ hec eadē sacramēta contra p̄fatoꝝ pōtificū instituta: nisi forte sola morte interueniente vtpote ne sine baptismate vel cōmunione qlibet hūanis reb⁹ excedat: eis inqꝫ agētib⁹ vel suscipiētib⁹ in tm̄ obsūt: vt vere idolatre sint: cum talibus ꝛ ordinationum ꝛ sacramentorum confectio ꝛ aliť qꝫ permissum est sciēter suscep̄tio vehementer a sanctis canonibus phibeantur: ait eniꝫ samuel ppheta: quoniam peccatū ariolandi ē repugnare ꝛ quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. ¶ Hec de malis catholicis qui intra ecclesiam sunt. Ceterum scismaticorum

z hereticoꝝ sacramenta quoniam extra ecclesiã sunt: iuxta sanctoꝝ patrũ traditiones .s. pelagij gregorij cypriani augustini z hieronymi formã quidem sacramentorum habent: non autem virtutis effectũ habere ꝓfitentur: nisi cum ipi vel eorũ sacramẽtis initiati per manus impositionẽ ad catholicã redierint vnitatem. Sciendũ vero est ꝙ canones apostolorum quorum auctoritate oriẽtalis z ex parte romana vtitur ecclesia: etiam insignis cyprianus martyr z.lxxx. episcopi cum eodem baptisma hereticorum lauachrũ diaboli appellant. Stephanus vero et cornelius martyres z pontifices romani z venerabilis augustinus in libro de baptismo eundem cyprianuz z prefatos episcopos ob hanc causaz vehementer redarguũt: affirmãtes baptisma siue ab heretico siue scismatico ecclíastico more celebratum ratum esse baptisma. z merito quia alia i baptismo z alia in reliquis sacramentis consideratio est: quippe cum z ordine prior est: z necessarior sit fides. subito eniz morituro prius in baptismate ꝙ dominici corporis communione vel aliis sacramentis consulitur. z dum forte catholicus non inuenitur: sanctus est ab heretico baptismi sacrmaentum sumere ꝙ in eternum perire. z hanc sententiam prescriptorum pontificum cornelii stephani z augustini secuti sunt cyricius innocentius leo anastasius et magnus gregori⁹ z omnis catholica ecclesia tenet. Prohibẽtur ergo de manibus talium sacerdotum sacramenta suscipi: non quin sint vera ꝙ tum ad formam z ad effectum sed quia dum huiusmodi sacerdotes se a populo contemptos viderint. rubore verecundie facilius ad penitentiam prouocantur. Item ex sexta synodo.

Qui vxorem ducere volunt: ante ordinem subdiaconatus hoc faciant.

Siquis eorum qui ad clerum accedunt. voluerit nuptiali iure mulieri copulari: hoc ante ordinationem subdiaconatus faciat. Item ex concilio chartaginensi quarto.

Lectores aut vxores ducant aut cõtinẽtiã ꝓfiteãtur.

Lectores cũ ad ãnos pubertatis veniũt: cogãtur aut vxores ducere: aut ꝯtinẽtiã ꝓfiteri. Itẽ grego. bonifacio epo rhegitano.

Subdiacones cõtinẽtiam obseruare oportet.

Subdiaconibus tuis hoc quod de singulis statuim⁹ decernimus obseruari: nec illam diffinitionem nostram cuiusꝙ contumacia sinas aut temeritate corrumpi. Itẽ vrban⁹ secund⁹ in synodo apud melphiam.

Bñficio z officio careãt q p⁹ diaconatũ vxorib⁹ vacant.

ad hec z c. tñ de malis catholicis intelligunt: ñ de pcisis. nec ꝯdicit illud ꝯ donatistas: q2 vrban⁹ inducit auctẽ gregorij a mĩori. nã hoc dicit de sacris donatistaꝝ ꝙ hñt ꝓprias virtutes z c.

c Formã. i. virtutẽ hñt: q2 vera z integra sũt. i. q. i. ꝙ quidã. z ꝺ ꝯ. di. iiij. oñditur.

d Initiati. i. cõsecrati: siĺe de ꝯ. di. ij. q2 corpus. xij. q. ij. aurũ. xxiij. q. i. caue. xxvij. q. ij. cũ initiatur.

e Per manus. i. q. i. hi qui.

f Per manus. sed quid dices ꝺ pnia: nũquid est ab istis pcisis accipienda. R̃o. i casu necessitatis eis hñ possum⁹ ꝯfiteri. nã z cuilibz: ꝺ pe. di. quẽ penitet. sz lz eis cõfiteant: tñ nõ debemus recipere pniam: q2 nec in eo casu imponenda est pnia sz ĩnotescenda. xxvi. q. vij. ab infirmis. vł dic ꝙ nõ debemus eis ꝯfiteri. xxiiij. q. i. §. si z illud: ne inducant nos in desparationẽ: sicut iudei iudã cũ ei penitẽti dixerint: tu videris: de pe. di. ij. his potest.

g Aplo ꝝ. i. qui sub noĩe aploꝝ facti sunt: sz sunt apocriphi. xx. q. i. aliter.

h Quoruz. simpler ẽ hec relatõ

i Et ex pte. ut. xxi. di. aliter.

k Diaboli. si q° ad effectũ dixissent i detestationẽ crimis hereseos hñ dixissent: sz hoc dixerãt: q2 nõ credebãt eẽ sacramentoꝝ veritatẽ apud hereticos: z iõ rephensi fuerũt ab augustino. h.

l Appellant. j. de ꝯ. di. iiij quõ.

m In baptismo. Videt ꝙ nec baptism⁹ i necessitate ab hẽtico sit accipiend⁹. nã cordis cõtritio sufficit: ut de ꝯ. di. iiij. baptismi vicẽ. sic nec corpus xp̃i. xxiiij. q. i. c. pst. z vlt. q2 q credit mãducat: de ꝯ. di. ij. qd paras. R̃o. hec ẽ rõ q2 baptism⁹ necessarior ẽ. nã i eo delent oĩa peccata. ꝙ etiã ignis purgatorij pena ñ sentiet. nõ aũt ita ẽ in cordis ꝯtritiõe vel pnia. nã p ea ñ põt purgatoriũ euitari: qꝺ excedit oẽm penã: quã h̃ posset qs sustinere. sm ꝙ hec colligunt ꝺ pe. di. vlti. c. vlti.

n Necessarior. imo est ianua oĩuz sacroꝝ. i. q. i. sigs ꝯfugit. de ꝯse. dis. iiij. hi ꝺo. ex̃ de cle. non bapti. veniens.

o Siquis eorũ. istud .c. euidẽter ẽ ꝯtra illos q dicunt: ꝙ greci pñt ꝯhere in sacris ordinib⁹: cũ hoc. c. sit sexte synodi: z sexta synod⁹ ꝓfitit eis regulã viuendi: ut. xxi. di. nicena. pz ꝙ apud eos in sacris ordinib⁹ nõ ꝯtrahit matrimoniũ nec etiã tpe apostoloꝝ licitum fuit ꝯtrahere i subdiaconatu: ut lxxxiiij. di. cũ i pterito.

p Lectores. pubertatis. plene. q̃ ẽ. xviij. an. in secularib⁹ clericis: sz in monachis. xv. xx. q. i. illud. xxviij. di. ꝺ his. hec enim dicit plena pubertas: institu. de adop. §. minorẽ. sz quantum ad matrimoniũ cõtrahendum dicit plena pubertas. xiiij. anni in viro vel. xij. anni in muliere: ut extra de despon. im pu. puberes.

q Subdiaconibus. contumacia. quia non est fauore alicuius psone obmittendum: quod statutis generalib⁹ continet. lxi. di. miramur.

Os q. qd hic dr intelligo qñ q̃si mrimonialr ducunt vxores: ꝛ in eo casu filij redigũt in fuitutem eccle: ut xv. q. vlti. cũ multe. p̃mo tñ ipse eps rediget in fuitutẽ eas si põt: ut. lxxxi. di. qdã clici. sꝫ si ipse non sufficit: tũc itur ad brachiũ seculare ut hic dicit. Sꝫ obijcit: nõne p̃nceps hꝫ iurisdictionẽ sup istã: cũ sit laica? q̃re ergo eis indulgetur istud cũ ipi eas p se possint punire? si legitima esset vxor ista: tũc planũ esset: qꝛ legitĩa vxor sortit forũ ex psona viri ut. ff. de iurisdi. om. iu. cũ quedã. sꝫ illa q̃ nõ est legitima ñ: ut. ff. ad muni. de iure. §. vlti. ad hoc põt dici ꝙ cũ sit ð familia sacerdotis: ẽ de foro ecclie: sicut ꝛ alij q sũt de familia ei⁹: ut. lxxxix. di. indicatũ. ꝛ. xij. q. ij. eccliaꝝ fuos. vl iõ cẽset de foro ecclie: qꝛ deliquit in psona eccle: qꝛ rõne delicti fit qs ð foro alterius: ut. vi. q. iij. placuit.

s Consenserint. hodie deponit: ut ex de vi. et ho. cle. ut clericoꝝ mores. ꝛ. lxxxiij. di. sigs eps ꝛ ex de, fimo. nemo. sed illud verũ qñ pce vl prec io ꝯsensit: ut ibi dr in illa ꝯstõne: ut clicoꝝ. si aũt eps negligẽs esset suspendat p. ij. menses: ut. i. q. i. quicquid.

t Erubescãt. secretorũ. ex hoc pꝫ ꝙ ecclesia nõ iudicat de occultis: sic. xxxij. q. v. christiana. ij. q. v. ꝯsuluisti. ꝛ vi. q. i. nõ oĩa. ꝛ est ar. p opinione illoꝝ q dicũt ꝙ occultũ delictũ ñ irrogat irregularitatem io. qd ẽ expssũ hodie ex de tẽp. or. c. vlti. b.

u Nemo. virgo. qd si credit se ꝯhere cũ vgine ꝛ ẽ corrupta? dico eũ nõ p̃mouendum cũ sit marit⁹ corrupte: ut. li. di. q in aliquo: qꝛ ibi nec error nec violentia excusat: ut. xxxij. q. v. ille aũt. sicut nec casus excusat: ut. xv. q. i. c. vlti. qd si primo corrupi vgine ꝛ p⁹ ea cã desponsaui: ar. ꝙ p̃mouerí nõ possũ si volo eã ducere: ut. xxx. q. v. q̃lis. ꝛ. j. di. pxi. maritũ. h°. nõui i q̃stiomb⁹. b.

Os q post diaconatũ vxorib⁹ vacare voluerint: ab omni sacro ordine remouem⁹ officioqꝫ atqꝫ bñficio ecclesie carere decernim⁹. ꝙ si ab epo cõmoniti nõ se correxerit: p̃ncipib⁹ indulgem⁹ licẽtiã: ut eorũ feminas mãcipent seruituti. Si vero epi cõsenserint eorũ prauitatibus: ipius officij interdictione mulctent. Item gradensi p̃triarche dominico.

Excludẽdi sũt a suoꝝ graduum dignitate subdiaconi ꝛ deincep. si cõtinẽtes esse noluit

Erubescãt impij ꝛ apte intelligãt iudicio sancti spũs eos q mõ in sacris trib⁹ gradibus. s. presbyteratu diaconatu subdiaconatu positi mulierculas nõ abiecerit ꝛ caste nõ vixerint. excludẽdos ab eorũ dẽ graduũ dignitate. de manifestis qdẽ loquimur: secretorũ aũt ꝛ cognitor de⁹ ꝛ iudex est Item meldensi synodo presidens ait.

Ad sacros ordines non accedat: nisi virgo aut probate castitatis.

Nemo ad sacrũ ordinẽ permittatur accedere: nisi aut virgo aut p̃bate castitatis: et q vsqꝫ ad subdiaconatũ vnicã ꝛ virginem vxorẽ habuerit. Itẽ in con. char.

In tribus gradibus constituti etiam ab vxoribus abstineant.

Placuit epos presbyteros ꝛ diaconos subdiaconos scdm priora cõstituta etiã abstinere ab vxorib⁹. qd nisi fecerint ab ecclesiastico remoueãtur officio. ceteros vo clericos ad hoc nõ cogi: sed fm vniuscuiusqꝫ ecclesie cõsuetudinẽ obseruari debere. Itẽ leo cõtra eplam nicete abbatis.

In minorib⁹ ordinibus cõstituti vxorẽ ducãt: nisi voto aut religioso habitu p̃hibeãtur.

Seriati ꝛ apte p̃sequamur qd sãcta ro. ec. de gradib⁹ clericoꝝ ait: clericos ostiarios lectores exorcistas accolitos: si extra votũ ꝛ habitũ monachi inueniãtur: ꝛ cõtinẽtiam p̃fiteri noluerit: vxorẽ ducere virginẽ cũ benedictõne sacerdotali pmittũtur nõ aũt viduã aut repudiatã: qꝛ p̃pter hoc deinceps nec ad subdiaconatũ p̃uehi poterũt: quia nec laic⁹ nisi virginẽ sortitus vxorẽ aut bigam⁹ ad clericatũ põt ascẽdere. vel si qs ex p̃fatis ordib⁹ desiderat ad subdiaconatũ ascẽdere: nõ põt sine cõsensu vxoris sue: vt fiat de carnali deinceps spũale cõiugiũ nemine cogẽte eos. Neqꝫ pmittitur postea vxor iungi eidẽ marito suo carnalit: nec cuiq̃ꝫ nubere in vita aut post mortẽ illi⁹. Item ex concilio chalcedo.

Nõ liceat clericis alteri⁹ secte vxorem accipere.

Quoniã in quibusdã p̃uincijs cõcessum est lectorib⁹ ꝛ psalmistis vxores ducere: cõstituit sancta synodus cuiq̃ꝫ ex his non licere accipere secte alterius vxorẽ. Item niceni concilij capitulo. iij.

Nõ habitent cũ clericis mulieres

x Placuit. etiã abstinere. i. nõ contrahere. y Sꝫ vniuscuiusqꝫ. Nõ. ꝯsue. fuandã i mrimonio: ut h ꝛ. j. e. qm. ꝛ ex de cog. spi. c. ij. sꝫ ꝯ ex ð spõ. duoꝝ tuas. ꝛ ex h°. vr ꝙ eps i sua diocesi possit statuere ne accoliti ꝯhant. sꝫ credo hanc ꝯsuetudinẽ referẽdã ad bñficia: ut si ꝯsue. sit ꝙ accoliti vxõati habeãt bñficia: ipa fuet. sꝫ hodie corrigit p decre. ex ð cle. ꝯiu. io. ꝛ. c. cum decorem.

a Seriatim. habitũ. bñ dicit hitũ ꝛ votũ: qꝛ sol⁹ hĩt⁹ nõ solẽnizat votũ: ut ex ð regu. porrectũ

b Post mortem ð ista vxore p̃moti dic ꝙ eo ipo ꝙ dat lniam intelligit vouẽ: sil'r etiã ea cui⁹ marit⁹ suscepit hitũ rligionis. vñ neuter dꝫ ꝯhere: si tñ ꝯxerit sꝫ fm quosdaꝫ nã votũ ñ fuit solẽnizatũ. distigue tñ virũ hui⁹ vxor sciat ius vl dicat sibi: qꝛ tunc vouẽ intellr ñ tñ solẽnizatur votũ. si vo ignorat nec ei dr ñ intelligit vouẽ. i vxore tñ p̃moti sec⁹ posset dici ñ p̃pter votũ sꝫ p̃pter ꝯstõnẽ. s. ut nõ sit mrimoniũ si ꝯhat: ut vr ex p̃ssũ. ð. xxviij. dis. qꝛ sũt. h. dicit ꝙ i vtraqꝫ vxore p̃moti ꝛ igressi votũ ð pñti dirimit sꝫ nõ solẽnizet actũ. Jo. fa. dic alið eẽ in vxore igressi. aliud i vxore p̃moti: qꝛ illa p⁹ mortẽ ꝯhit: sꝫ vxor p̃moti ñ. q ẽ rõ diuersitatis qꝛ dignior ẽ clicat⁹ q̃ꝫ monachat⁹. nã etiã bigam⁹ põt eẽ monach⁹. xvi. q. i. legi. sꝫ mirũ ẽ ꝙ tãtus vir hoc dixerit cum manifeste obuiet. xxvij. q. ij. agathosa. ꝛ. c. sigs ꝯiugat⁹. ꝛ. xxxiij. q. v. q vxorẽ. posset aũt dici ꝙ votũ uxoris solẽnizat ex uoto viri p̃-

moti: et ita uir vxori cõicat uotũ: ut xxviij. di. q2 süt. d hoc nõ in dicto. c. quorem.

c Uoniã in q bulda. du-cere. i. retinere.

d Secte. j. xxvi ij. q. i. caue. et c. ñ oportet.

e Interdixit. aut sororẽ i quib9 nil seui cri minis existimari fed9 nãle pmittit ut eẽ de cobabi. cle. c. p.

f Idoneas. et uxores suoꝝ suo rũ: ut. lxxxi. di. vo lum9. et c. cũ oib9

g Suspiciões. q2 suspectas mu lieres hẽbant: ut eẽ de coba. cle. c. i. et ij.

h Ospitiolũ tuũ. malũ ẽ Nota ar. a õrijs: si unũ ẽ bonũ reli quũ ẽ malũ. fallit in pdigalitate et auaricia. itẽ duo õria qñq; iueniũ tur bona: ut nubẽ et nõ nubere: quo tidie cõicare et ñ cõicare. xxviij. q. i. sic eni. et de cõse. di. ij. quotidie. et ar. C. de pcu. cri gẽdi. ibi iusti9 est tamen.

i Ulieres. et matricurie. i. hñtes curã de reb9 ecclesie.

k Ecce. si qrit hic mitũ las. xxxiij. dist. in q mgr oñ dit: q bigami cor pore viciati vsu rarij publice pe nitẽtes lusores i Di. x. iiij. scena ludẽtes fu riosi arrepticij ac cipiẽtes meretri ces in vxores ha

eres nisi que naturali federe oẽm suspicionẽ excludũt.

Interdixit p õia sacta sy-nod9 nõ epo nõ presbyte-ro nõ diacono nõ subdiacono nõ alicui oĩno q in clero ẽ: li-cere subintroductã hr̃e mulie rẽ: nisi forte aut matrẽ aut so-rorẽ aut amitam aut etiã eas idoneas psonas: que fugiant suspiciones. Itẽ hierony.

Palea

Ospitiolũ tuũ aut raro aut nũq; mulieꝝ pedes te rat: q2 nõ pot toto corde cum deo habitare q feminaꝝ ac-cessib9 copulat. femina cõscië tiã secũ pariter habitãtis exu rit. nũq; de mulierũ formis di sputes. femine nomẽ tuũ nesci ant. feminã quã bene videris cõuersantẽ: mente dilige: non corporali freqũẽtia. Si bonũ est mulierẽ nõ tãgere: malũ ẽ ergo tãgere. Itẽ grego. in dialogo li. iiij.

Presbyter vxorẽ suã q̃si sororẽ diligat: et quasi hostẽ fugiat

Resbyter qdã sibi cõmis-saꝫ regebat ecclesiã cũ ma gno timore dñi: q ex tpe acce-pti ordinis presbyterã suã vt sororẽ diligẽs: sed q̃si hostem cauẽs ad se ppius accedere nõ sinebat: eãq; sibi appropin quare nulla occasione pmitte bat: ab ea sibi cõmunionẽ fun ditus familiaritatis abscidit. Presbyterã vero quã debea mus accipere: laodicẽse cõci liũ ostẽdit dicens.

Vidue vel seniores presbyte re appellentur

Ulieres q̃ apud grecos presbytere appellantur: apud nos aũt vidue aut senio res vniuire et matricurie ap-pellãtur: in ecclesia tãq; ordi natas cõstitui nõ debere.

Ecce q in sacris ordi nib9 cõstituti vxores hr̃e nõ pñt. vel si bi-gami aliq fuerit inuẽ ti: ad sacros ordines ascẽde-re nõ valẽt. Sed qrit siqs p̃e ter vxorẽ cõcubinã habuerit vtꝝ in sacerdotẽ pmoueri va leat: tales a sacris ordinibus auctẽ canonũ aplõꝝ phibẽt: in qbus sic statutũ legit.

Secũdis nuptiis p9 baptisma copulat9 aut cõcubinã hñs ad sacrum ordinẽ conscẽdere nõ valet.

Iqs post acceptũ sacꝝ ba ptisma scdis fuerit nuptiis copulatus: aut cõcubinã ha-buerit: nõ põt fieri eps nec sa cerdos nec diaconus aut pr-sus ex numero eoꝝ qui in mi-nisterio sacro deseruiunt.

Deseruiẽtes sacro misterio intelligũtur subdiaconi: q ca licẽ diacono offerũt: et accoli-ti q cum cereis diaconos pce dũt. vnde ceroferarii dicũtur qui etiã vinũ et aquã prepara-do calici subministrãt. Cõcu-bina intelligẽda ẽ preter vxo rem: ut iste sit sensus capituli Siqs post acceptũ sacrũ ba-ptisma scdis fuerit nuptiis co-pulatus aut concubinã habu erit: distinguẽdũ ẽ anteq; vxo rem duxerit: siue p9 mortẽ uxo ris. Unde beat9 gregori9 ait.

Duarũ matronarũ marit9 p9 baptismum cleric9 nõ ordinet

Aritũ duarũ matronarũ post baptismũ clericũ nõ ordinandũ censemus: nec euꝫ quidẽ qui vnã cõcubinam uel meretricẽ in matrimoniũ assũ pserit: nec illum qui semetipm abscidens quodlibet membꝝ indignatione aliqua uel iusto uel iniusto timore superatus truncauerit: neq; illos q vsu-ras accepisse conuincuntur: aut in scena lusisse noscuntur: nec eum qui publica peniten-tia mortalia crimina defleuit: neq; illũ qui in furiam aliquã do uersus insaniuit uel affli-ctione diabolica uexatus est neq; enim qui per emptionem ad imitationem simonis magi pecuniam obtulerit. Item

bẽtes cõcubinas nõ pñt pmoueri: qñq; tñ dispẽ sat i cõcubinarijs. j. e. c. vlti. et nõ q i pmis duo bus capl'is mgr accipit cõcubinã p vxore quam qs duxit sine solennita te: ut. j. xxxiiij. di. §. cõcu binam. s; b. intelligit d uera cõcubina quã siqs habuit p9 baptismũ p moueri ñ d5: ut. xxv. di. c. vltimo.

l Iqs post acceptuꝫ marime. idẽ eum est si añ baptisma hũit unã et p9 aliam vxorem uł cõcubinã: uł determi nat vbũ. j. positum.

m Aut cõcubinã. post p̃mã vxorẽ. talis tñ ex dispensatiõe qñq; pmo uet: ut. j. e. habuisse. et xxxiij. di. fraternitatis

a Aritum. concubi nam. ar. q siquis habuit virginẽ concubi nam. licet postea sumat eam in vxorẽ: q nõ põt pmoueri: ut. xxxiij. di. curan duꝫ. et c. pcipim9 et. xxx. q. v. qualis.

b Uel meretricẽ. xx ij. q. i. c. nõ est culpand9 ar. cõtra. Solutio. illõ i figura et ita ex uno eo demq; facto punit quis et meretur: ut. ff. q. ut idig. l. i.

c Uel iniusto. i. ex indi gnatione uel ex nimia cõmotiõe: secus si pp̃ter necessitatem faceret: ut lv. di. siquis a medicis.

d Illos. talis etiã de ponit. xlvij. di. d petro et c. quoniam.

e Penitẽtia. ut. li. di. que in aliquo. l. di. de his.

f In furiam. tñ pmo tus nõ deponit: ut. vij. q. i. quãuis.

s Ommunit. De istis q ita vexant distinguendū est. nā si frequent cadunt: nō debēt mistrare: ut. vij. q. ij. c. i. si vo raro. et emittūt voces ɔfusas: siliter nō debēt mistrare: ut. j. vij. q. ij. c. ij. si aūt raro. nec emittunt voces ɔfusas pñt: sȝ hr̄e debēt coadiutores: ut. vij. q. i. illud pmoueri aūt nō possūt tales ex quo passi sunt semel: ut. s̄. c. maritū. et hec ē opinio. h. nec i h. hȝ ɔ̄dicitū. In demōiacis silr nulla est ɔ̄dictio int. h. et alios quo ad pmotionē: q2 oēs dicunt q null9 talis dȝ pmoueri: ut. c. maritū. et. c. clici In pmotis aūt distinguit int. h. et alios. nam dicūt alij q sicut nō dȝ pmoueri q semel ē arrept9 a demōe ita nec officiū pōt exercē etiaȝ si iā pmot9 sit et q hoc dicūt illā lr̄am: q tñ aliter intelligūt q̄ȝ. h. nā dicūt q hoc relatiuū q refertur ad prime positū. s. epiléticos: et ē sens9 lr̄e: epilétici nō debēt se ingerē diuis sacr̄is exceptis illis q sine passionibus. i. q sine vocis ɔfusse emissione et spume iactatione. qui tñ et ipsi. i. isti q hoc ñ faciūt sȝ tñ cadūt: debēt esse tādiu suspēsi: donec appareat eos p annū liberatos. i. nō occupatos incursu demonū. i. appareat q illa passio ñ ē demoniaca sȝ epilética. h. vo dicit in demoniacis pmotis: q si p annū steterit et nō fuerint passi supradicta: pñt exercē diuia officia. vñ dicit q illud relatiuū q refert pprie p demoniacis: et ipropprie hm eū ponit in si. liberati.

pius papa.

Arrepticij vl' epilétici sacris altarib9 nō ministrent.

COmmuniter diffinimus: ut nullus de his q aut iterra arrepti a demonib9 eludūt: aut quolibȝ mō vexatōis icursib9 efferūt: vel sacr audeāt ministrare altarib9 vel idiscusse se ingerāt sacramētis diuis: exceptis illis q corpoꝝ icōmoditati ōditi sine hmōi passionib9 i terra pbāt elisi. q tñ et ipi tandiu erūt ab officij sui ordie et loco suspēsi: q9usqȝ vni9 āni spacio p discretōeȝ epi iueniātur ab icursu demonū liberati.

Itē nico. pa. De eodem

CLerici q i adolescētia a demonib9 ɔgnoscūt obsessi: ad supiorē sacri regiminis gradū ascēdē ñ pñt. Item gelasius papa. De eodem.

USqueadeo sane ɔperim9 illicita queqȝ pñipē: ut a demonib9 silibusqȝ passionib9 irretit misteria sacrosācta tractare tribuat. qb9 si i h9 ope positis aliqd pprie necessitatis occurrat: qs d̄ sua fideliūqȝ salute ɔfidit: vbi mistros ipos curatōis humane tāta psperit calamitate versari: atqȝ iō necessario remouēdi sūt: ne qbuslibet p qb9 christ9 mortu9 est scādalum generet ifirmis. postremo si corpe sauciatū fortassis aut debilē neqq̄ȝ sancta cōtingere lex diuina pmisit: q̄ȝto magis doni celestis dispensatores eē nō cōuenit qd ē deteri9 mēte pcussos. Item innocēti9 papa felici epo ca. iij.

Qui tpe baptismi vxores hñt si postea religiose vixerit: clerici fieri nō phibētur.

LAici q habentes vxores baptizati sūt: ac sic se instituerūt ut in nullo eoꝝ opinio vacillet: aut clericis iūcti sunt monasterijs ex quo baptizati sūt adheserunt: si nō cōcubinā si nō pelicē nouerit: si in bonis opibus vigilauerint: nō phibētur hmōi ad clericat9 sortē assumi. Ceteꝝ ante susceptū sacrū ordinē quosdā legimus cōcubinā habuisse: quos tñ sacri canones nō reijciūt: si post sacrū ordinē ab eius cōmixtōne sese imaculatos custodiūt. Unde gregorius andree tarentino epo.

De quodā epo q añ sui epat9 apicē cōcubinā habuit.

HAbuisse te cōcubinā manifesta veritate comperimus: et te illius criminis participationē habere de qua etiā contraria est quibusdam innata suspicio. Sed quia in reb9 ambiguis absolutum non debet esse iudicium: hoc tue cōscientie committendum eligimus: qua de re si in sacro ordine constitutus eius te recolis permixtione maculatū: sacerdotij honore deposito ad ministrandum nullo modo presūas accedere: sciturus in anime tue periculo te ministrare et deo nostro te sine dubio reddere rationem: si huius sceleris conscius in eo quo es ordine celans veritatem permanere volueris.

pore remouent: multo magis viciati mēte: ar. xxxvij. di. sedulo.

t Laici. instituerūt. i. informauerūt.

u Si non pelicē. pelicē vocat quā hs ad tps hȝ cā saturāde libidis.

x Habuisse in ambiguis. s̄. xiiij. di. sicut ɔ̄. sȝ dic q triplex ē ābiguitas. ambiguitas iuris: ambiguitas facti: ābiguitas psone. vbi ābiguitas iuris ē: ibi de silib9 ad silia pcedit: ut xx. di. de libellis: et de tali ābiguitate loquit illud. c. xiiij. di. sicut. sed vbi factū ambiguū est: tūc nūqȝ ferēda ē snia i alicui9 piudiciū: ut. i. q. iij. graue. hoc iō dico: q2 si nulli fit piudiciū: ut in baptismo ɔsecratione vl' ordinatione bñ fertur i dubio certa snia. s. ut baptizet uel ecclia ɔsecret vl' denuo ordinetur ut de ɔ. di. iiij. puulos. et di. i. solénitates. et. lxviij. di. pl'b2. tñ qñqȝ dubitat de facto et fert snia i piudiciū alteri9: ut ex de spon. iuuenis. sȝ illud ē ppt piculū aie: vbi āt ē ābiguitas psone: sȝ factū ē certū: bñ fert certa snia: ut. v. q. i. qdā.

y Cōmittendū: sȝ quare nō indicitur ei hec purgatio: q2 exilis fuit infamia: et sic qñqȝ aliqs pprie cōscientie ɔmittit: ut. s̄. di. iiij. denīqȝ. et. xv. q. viij. c. i. et. xxxiij. q. iiij. vir cū ppria.

h Uel indiscusse. i. temere

i Exceptis illis: epilēticis q raro cadunt.

k Passionib9. i. sine spuma et c.

l Qui tñ. s. demoniaci hm. h.

m Spacio. vij. q. ij. c. vltimo. ɔ̄. sȝ sibi fuit dubiū: hic certum.

n Usqȝ. ope. i. in diuino obsequio.

o Necessitatis. i. ifirmitatis.

p Ne qbuslibȝ. pma rō

q Sauciatū. i. debilitatū: ut. xlix. di. c. i.

r Diuina. i. mosaica.

s Quāto. q. d. ex quo viciati corpore remouent: [continued above]

z Deposito. i. suspenso quousqȝ satisfaciat. sic ponitur. xxi. q. ij. quoniam.

& Presumas. Ar. q occultū delictū ireddit hoiem irregularē. ar. ɔ̄. di. pxi. erubescant. dic ut ibi. hoc forte in eo casu qñ ñ penituit sup crimine.

a Distinctio.

Omestica rū. In hac xxxiiij. di. oñdit: ꝙ clici ēt domesticis ꝑsõis non exhibebunt nimiā familiaritatem. secundo ꝙ clici nō interunt venationibꝰ aut aucupationibus tertio ꝙ bigami qñqꝫ ꝓmouentur ad subdiaconatū: ut. ĩ. e. lectoꝝ:

b Quorundā. germanos .i. teuthonicos q sunt veruꝫ germen vel uere nobiles. ar. extra ð elec. venerabilē. ⁊ de ꝓben. venerabilis.

c Uenatorem. existentem venatorē: ne obijciat de eustachio. lxxxvi. di. esau.

d Fama. non ꝙ aliqd ibi seui criminis existimaretur ꝓpter fedus naturale: sꝫ quia corā omnibꝰ eaꝫ nimis osculabat ⁊ ponebat manꝰ in gremium eius ⁊ iō nō fuit ei indicta purgatio: sic ex̄ de pur. ca. cum in iuuētute.

e Epis. ar. ꝙ solus metropol nō pōt audire causā epi etiā ciuilē. et xi. q. i. si clericus. ⁊. vi. q. iiij. si inf.

Omesticaꝝ quoqꝫ ꝑsonaꝝ imoderatā familiaritatē epm vitare oportet. Unde nicolaus papa ad aluinum archiepm.

Etiā cōsāguineaꝝ imoderatā familiaritatē epm vitare oꝫ.

Quorūdā relatione fideliū nostris auribꝰ intimatū est: ꝙ lāfredꝰ eps q ⁊ iuuenis dicit venationi sit deditus qđ viciū plurimos etiā de clericali cathalogo genere dūtaxat germanos ⁊ gallos irreuerētes implicat. verū iste si ita est vt audiuimꝰ: merito iuuenis dicit: q in iuuenilibꝰ desideriis occupatus nulla grauitate constringitur. nam ut beatꝰ dicit hieronymꝰ: venatorē nū q̄ legimꝰ sanctū. nihilominꝰ āt de hoc epo relatū ē apostolatui nostro: ꝙ cū quadam filia sua imoderatā teneat familiaritatē: ⁊ ob id mala fama ei orta sit. ꝓ qua re a sactitate tua ceterisqꝫ coepiscopis suis amonitꝰ atqꝫ correptꝰ ē: sed nullatenꝰ emēdatꝰ. q res in hꝰ maxime displicet ⁊ magis ac magis deteriorē de se reddit opinionē: in quo beatitudini tue ⁊ ceteroꝝ coepoꝝ suoꝝ rationibꝰ nō obedit: ⁊ ꝑ inobediētiā i culpā ꝓthoplausti relabitur. opꝫ ergo fraternitatē tuā synodale cuꝫ epis ⁊ suffraganeis tuis cōuocare cōciliū: et huc salutaribꝰ eloquijs epum cōuenire: atqꝫ illi pastorali auctoritate ꝑcipere: q̄tenus ab omniū bestiarū vel volucrum venatōne penitꝰ alienꝰ existat atqꝫ ab imoderata filie sue familiaritate semet oino coerceat. qđ si parere cōtēpserit: ⁊ tā ꝓ venationis delicatione q̄ ꝓ imoderata filie sue ꝯuersatione vitāda vobis āmonentibꝰ obedire distulerit: a vr̄o collegio excommunicatꝰ abscedat. ꝙ si in hoc contumax adhuc apparuerit: a misterio cessare debebit. Ex con. aurelanen. iiij.

Episcopū presbyterū aut diaconum canes ad venādū aut accipitres aut hmōi res hr̄e nō licet. ꝙ siqs taliū ꝑsonaꝝ in hac voluptate sepiꝰ detētꝰ fuerit: si epus tribꝰ mēsibꝰ a cōione suspēdatur. diaconꝰ vero ab oi officio ⁊ cōmunione suspēdat. Item Palea

Omnibꝰ seruis domini venationes ⁊ siluaticas vagationes cū canibꝰ ⁊ ut accipitres aut falcones habeāt interdicimꝰ. Cōcubina aūt hic intelligit que cessantibꝰ legalibꝰ instrumētis vnita est ⁊ cōiugali affectu nāciscit: hāc cōiugē facit affectus: cōcubinā vero lex nominat. De hac dicit in concilio tolētano.

Qui nō hꝫ vxorē: loco illiꝰ cōcubinā debeat hr̄e.

Is q nō habet vxorē ⁊ pro vxore cōcubinā hꝫ: a cōione nō repellat: tn̄ ut vniꝰ mulieris aut vxoris aut concubine sit cōiūctione cōtētꝰ. Item isidorꝰ de d. stāꝛia noui ⁊ veteris testamenti.

Christiano non dicā plurimas sed nec duas simul habere licitū ē: nisi vnam tm̄ aut vxorē aut certe loco vxoris si cōiūx deest ꝯcubinā. Ex dictis augustini. Palea.

Audite charissimi mēbra christi ⁊ matris catholice ecclesie filij. qđ dico cōpetentibꝰ audiāt fideles: qđ dico fidelibꝰ audiāt cōpetentes. qđ dico fidelibꝰ ⁊ ꝯpetētibꝰ ⁊ penitētibꝰ: audiāt ⁊ cathecumini: audiāt oēs ⁊ timeāt ⁊ nemo ꝯtēnat. sit mihi i ꝯsolatione vester auditꝰ: ne vobis sit i testimoniū dolor meꝰ. Cōpetētibꝰ dico fornicāi vob n̄ lꝫ. sufficiāt vob vxōes audiat deꝰ si vos surdi estis: audiāt āgli si vos cōtēnitis. ꝯcubias hr̄e n̄ lꝫ vob. ⁊ si n̄ habetis vxores: tn̄ nō licet

f Bestiaꝝ. ĩ. lxxxvi. di. qui venatoribus.

g Excōicatus. ut non interfit cum eis negocijs cōmunibus.

h Concubina. hoc respicit id qđ dixit. s̄. ꝓ prima di. c. i.

i Nācis cit. i. amplectitur.

k Lex canonica. ut. ĩ. .c. primo. vel etiā lex ciuilis: q: ꝯcubinatus a lege nomē accepit: ut ff. de concubi. in concubinatu.

l Is q. xxx. q. v. aliter ꝓ. sꝫ ibi loquit qñ n̄ ꝯstat de mutuo ꝯsensu.

m Coniunctione. ſm leges ita est ꝙ si ipares sunt ꝑsone ꝯtrahentiuꝫ nō ꝑsumit matrimoniū nisi dotalia instrumēta interueniāt. C. de nup. imperialiū. §. imo ⁊ illđ ff. de dona. donatiões. secus si pares. ff. ð ritu nup. in libere. ſm canones semp ꝑsumit adulterium: nisi appareant legales solēnitates: ut xxx. q. v. aliter.

n Christiano. concubinam. i. mulierem nō solenniter ductam: sed tamen mutuus consensus interuenit quia alias concubinam nō licet habere: ut. xxxij. q. iiij. nemo.

o Katernitatis. nō patit̄. Ecce casus vbi plus iuris h₃ luxuria q̄₃ castitas: q₂ castus repelleret̄ si ↄtrariū₃ cū secūda: s₃ fornicator nō. ad idē facit ex̄ de bigamis q₂ circa. itē p istud. c. qdā dicūt derogatū cē illi. xxv. di. c. vlt. q₂ cū istud sit eqtas ⁊ illud rigor: merito eqtas p̄ponit̄ rigori: ut. xlv. dis. s₃. l. di. ponderet. ex̄ de fur. c. vlti. C. de iudi. placuit.

p Professura. alibi dicit̄ q̄ d₃ vendi: ut. lxxxi. di. qdā. alibi dr̄ q̄ redigit̄ in s̄uitutē: ut. xxxij. di. eos. s₃ dic q̄ diuersitas penaꝝ cp̄o dat optionē: ut ex̄ de offi. del. de causis. vl' distiguas an sint publice ducte q̄si vxores vl' n̄. xv. q. vlti. cū multe. S₃ q̄liter pcipit̄ isti intrare religionē cū hec res nō sit p̄cepti: ut. xxxij. q. i. integritas: dic q̄ rōne delicti cogit̄ intrare monasteriū q̄n̄q₃ aliqs ad agendā p̄niam: ut. l. di. si ille lxxxi. di. siqs cleric⁹. vel expone iubem⁹. i. cōsulimus.

a Siqs. nullaten⁹. h⁰ de stricto iure loqtur: ut illud. xxv. di. primum.

b Quod ergo. meretricari. hec rō nō val et q₂ nū̄q₃ marit⁹ corrupte ꝓmouetur.

c Urandū. virginē. xxx. q. v. qualis.

d Recipim⁹. lr̄as. s. ꝓrsus: ut. xxxvi. di. illitteratos.

e Uiciatū. enormiter

f Siquos. iā ordinatos supple: alit̄ repetēt.

g Scui⁹ vxorē. admitti. s₃ nōne h̄ videt̄ nimius rigor: q̄ aliquis sine culpa sua puniat̄: ꝓpter hoc intelligūt qdam qd̄ hic dr̄ qn̄ marit⁹ p̄on⁹ est turpitudinis ⁊ leno. s₃ certe tūc repelleret̄ ꝓpter ꝓpriū delictū: ut. xxxij. q. i. c. i. ⁊. ij. dic ergo q̄ iō ꝓhibet̄ q₂ ē marit⁹ corrupte. tn̄ si nō cognouit eā post adulteriū ꝑpe/

vobis habere concubinas q̄s p⁹ ea dimittatis ⁊ ducatis vxores. tāto magis dānatio erit vobis: si volueritis h̄re vxores ⁊ cōcubinas. Ceteꝝ si nō talis ↄcubina fuerit: ⁊ etas illius de quo agit̄ future incontinētie suspicionē auferre dinoscit̄: aplica ↄcessione ad ordinē diaconat⁹ ꝓuehi potest. Un̄ pelagi⁹ papa scribit florentino epo.

Qui p⁹ mortē vxoris habuerit de ancilla filios: diaconus fieri permittatur.

Katernitatis tue relatione suscepta ei⁹ latorē secūdas qdē nuptias expertū nō fuisse didicim⁹: castitatē tamē eū priori nō seruasse cōiugio designasti. ⁊ q̄₃uis multa sint q̄ in h̄mōi casib⁹ obseruari canonice iubeat sublimitatis auctoritas: tū q₂ defect⁹ nr̄i tp̄is: q̄b⁹ nō solū merita sed corꝑa ipsa hominū defecerūt. districtionis illius nō patit̄ manere cēsuram: ⁊ etas illi⁹ de quo agit̄ future incōtinētie suspicionē auferre dinoscit̄: ut ad diaconatus ordinē possit ꝓuehi cōcessisse nos noueris. micenā₃ vero ancillā ei⁹ de q̄ se p⁹ vxoris trāsitū filios h̄re cōfessus est: iubem⁹ ut tua dispositiōe cuiq₃ monasterio cōtinētiā ꝓfessura tradat̄. Hoc ex dispēsatione misericordie. Ceterū ex rigore discipline intelligitur illud aurelianen̄. ↄci.

Nō admittat̄ ad cleꝝ q̄ p̄ter vxorē aliā cognouerit.

Siqs de laicis post vxore₃ suā aliā cuiuscūq₃ cōdictōnis cognouerit mulierē: in clerū nullaten⁹ admittatur. Nō ergo de pelice ⁊ meretrice apud gregoriū ⁊ innocētiū scribitur: ꝓpter spē future incōtinētie cōstitutū cē credit̄: quia difficile continentiam seruat: qui se illicito concubitu maculare non metuit. vel ꝓhibetur ordinari qui pelicē vel meretricem cognouerit maritali affectu: vel quia corrupta florem virginitatis amiserat: vel quia meretricari non desinit licet in vxorē ducatur. vtrūq₃ enim impedimentum cuilibet prestat: quominus ad sacros ordines pertingere valeat. Unde hilarius papa scribit dicens.

Qui virginem non duxit vxorem: ad sacros ordines nō accedat.

Orandum ergo in primis est: ne ad sacros ordines sicut gestis prioribus ante scriptum est: qsq₃ qui in vxorem n̄ duxit virginem aspiret. Itē grego. vrbis romane presul silitano epo.

Bigamus vel penitens corꝑe viciatus litteras ignorans curie vel condictioni obnoxius clericus non fiat.

Precipimus ne vnq₃ illicitas ordinationes facias. nec bigamum aut qui virginē non est sortitus vxorem aut ignorantem litteras vel qualibet parte corporis viciatum vel penitentem vel curie aut cuilibet condictioni obnoxiū ad sacros ordines permittas accedere: sed siquos huiusmodi repereris: non audeas ꝓmouere. Item in neocesariensi concilio.

Non fiat sacerdos: cuius vxorem euidenter constat adulterium admisisse.

Si cuius vxorē adulterium cōmisisse cū esset laic⁹ euidenter fuerit ꝓbatum: hic ad ministerium ecclesiasticum admitti nō potest. q̄ si in clericatu eo ia₃ ↄstituto adulteranit

ratū h̄n ꝓmouet̄: ut. j. e. c. vlti. S₃ pone q̄ vir accuset vxorē de adulterio: nū̄qd pendente accusatione tenet̄ ei reddere debitū si talis ē q̄ vult ꝓmoueri: di cūt qdā q̄ nō: q₂ si reddit fit ei p̄iudicium: sicut nec cogit̄ reddē debitū ei quā audiuit esse ancillā: ut ex̄ de ↄiugio seruoꝝ. ꝓposuit. sed tn̄ ibi alia rō ē: q₂ cū serua nō ē matrimoniu₃: s₃ hic est matrimoniu₃ vn̄ melius videt̄ q̄ sibi p̄iudic₃ cognoscen do eā q̄₃ q̄ illi iniuriā faciat. s. denegando ei debitum. ⁊ s̄m hoc segt̄ q̄ aliqs punit̄ ex eo qd̄ tenetur facē ex necessitate. ⁊ ē ↄ id xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. vbi dr̄ q̄ nēo puniendus est ex eo qd̄ necesse h₃ facere. Itē ex hoc seq̄ret̄ q̄ aliqs ꝓ vno facto mereret̄ penam. quod est ↄ id. viij. q. i. sciendū. Itē ex hoc sequit̄ q̄ aliqs pro vno facto ⁊ meret̄ ⁊ demeretur qd̄ est ↄ id. ff. de neg. gest. siue. meretur eni dū cognoscit vxorē: ut xxxiij. q. v. c. i. ⁊ q̄ vna res h₃ ↄrios effectus. quod ē ↄtra id. ff. de sol. qui hominē. §. vlti. io. posset tn̄ dici q̄ si marit⁹ reddat debitū vxori

corrupte nõ p̄iu-
dicet sibi qn pos-
sit ꝓmoueri: quia
tūc potiꝰ dr̄ cog-
nosci ab vxore q̄ꝫ
cognoscere ipsā
ut. xxxij. q. v. ita
ne. sicut nec facit
sibi p̄iudiciū qui
possit eā accusa-
re de adulterio lꝫ
sit ar. ꝯ. xxxij. q. i.
siqs. ff. so. ma. cū
mulier. ff. ꝺ adul.
si vxor. §. vlti. qd
iuris sit de hoc ĩ
qōmbꝰ nōui: ꝛ ibi
videas ꝛc. posset
tñ ꝓbabilit̄ dici.
ꝙ sibi p̄eiudicat
quo ad legē ꝓmo
tionis q̄ factū so-
lū regrit: nō quo
ad legē mosaicā:
ut. xv. q. i. §. fi. nō
ob. ꝙ minꝰ hoc
fecit vl̄ passꝰ fuit:
ar. xxxi. di. acutiꝰ
hoc totū deter-
minat decre. ex̄
ut lit̄. pen. c. ij. b.

b Si quis. hoc
bñ habes. ĩ.
auc̄. de sācti s. epi.
§. clericos aūt ñ
alit̄ ordinari.

i Laicus. iō di
xit de laico q2 mi
nus videret̄ ꝺ eo
vl̄ iō q2 si cleticꝰ
hoc facēt nō solū
nō ꝓmoueret̄: sꝫ
oī p̄uilegio eccle
siastice dignita-
tis p̄uaret̄: ut. lxx
xiiij. di. quisqs.

k Vicio. i. defe
ctu. sic. lvi. di. q2
simplicit̄. ꝛ. xxvi.
di. acutius.

l Cognoscamꝰ
de p̄sbytero
supple ꝛ diacono
ut. lxxxi. di. c. i.

m Addidisse.
Augꝰ. tñ dicit ꝙ
s̄m interp̄tationē
apl̄s intellexit ꝺ
quolibet ordine:
ut. lxxxi. di. apl̄s.

dato repudio dimittere eā de
bet. Si vero retinere eiꝰ con
sortiū velit: ñ potest suscepto
ministerio perfrui. Item ex
con. martini pa. De eodē

Si laici vxor ĩ adulterio fu
erit dep̄hensa: hic talis ad
misteriū ecclesiasticū nl̄lo mō
adducat̄. Si aūt pꝰ ordia
tionē alicꝰ clerici vxor adulte
rata fuerit: dimittat eā: Si au
tē cū ip̄a voluerit ꝑmanere a
misterio existat alienꝰ. Pre-
missis auc̄tibꝰ bigami ꝛ q vir-
gines non sūt sortiti vxores: a
sacris ordinibꝰ ꝓhibentur.
Sed querit̄ siqs ante baptis-
ma viduā duxerit vxorē: an
sit ꝓhibēdus a sacris ordini-
bus? De his ita scribit in
nocentiꝰ papa victori rotho-
magensi ep̄o.

Qui añ baptisma seu pꝰ ba-
ptisma viduā duxerit vxorem
nō admittatur ad clerū.

Siqs viduā licet laicꝰ du-
xerit vxorē seu āte baptis-
mū seu post baptismū non ad-
mittatur ad clex: q2 eodē vi-
cio videtur exclusus. In ba-
ptismate enim crimina dimit-
tūtur: nō accepte vxoris con-
sortiū relaxatur. ꝙ si nō puta-
tur vxor esse cōputāda q̄ an-
te baptismū ducta ē: gͦ nec filii
q añ baptismū geniti sūt: ꝓ fili
is habeant̄. Prohibētur etiā
bigami a quolibet ordine cle-
ricatus iuxta illud āb̄rosii ad
vercellenses.

Qui secūda cōiugia sortitur:
clericus nō fiat.

Cognoscamꝰ non solum de
ep̄o ꝛ p̄resbytero apostolū
statuisse: sed etiā p̄res in cōci
lij niceni tractatu addidisse: cle
ricū quenq̄ꝫ nō debere eē: qui
secūda cōiugia sit sortitus.
Similiter etiā viduax mariti
vel ancillax vel meretricū: si
in vxores accipiūt: clerici fie
ri nō p̄nt. Unde in canonibꝰ
apostolo itur.

Spectaculis publicis manci-
patā vel reiectā vel ancillam
ducēs vxorē diaconꝰ nō fiat.

Siqs viduā ꝛ eiectā acce-
perit aut meretricē aut an
cillā vel aliquā de his que pu
blicis mācipantur spectaculis
nō p̄ōt esse ep̄s aut p̄resbyter
aut diaconus: aut ex numero
eox q misterio sacro deserui-
unt. Que aūt sit vidua q̄ eie
cta vel meretrix: hieronymꝰ
ad fabiolā de veste sacerdota
li ostendit dicens.

Que sit vidua vel eiecta vel
meretrix.

Vidua est cuius maritus
mortuus est. eiecta ē que
a marito viuente eijcitur. me-
retrix que multox libidini pꝫ.
Sed postea tēpox defectui
condescendens papa martinꝰ
in minoribus ordinibus cōsti-
tui eos ꝑmisit dicens.

Inter lectores vel ostiari-
os deputetur subdiaconus
scd̄am ducēs vxorem.

Si subdiaconꝰ scd̄am vxo-
rem duxerit: inter lectores
vel ostiarios habeatur: ita
ut epistolā nō legat: Necessi
tate tamen exigente bigamus
vsq̄ꝫ ad subdiaconatū potest
ꝓmoueri. Unde martinꝰ pa
pa ait.

Viduā ducēs vxorē subdia-
conus fieri non potest.

Lector si viduā alteriꝰ vxo
rem acceperit: in lectora-
tu permaneat: aut necessitas
fuerit subdiaconus fiat: nihil
autem supra. similiter si biga-
mus fuerit. Quibus autē ꝓ
pria coniugia ꝓhibentur: int-
dicit̄ etiam nuptialibus conui
uiis interesse. Unde in aga-
thensi concilio legitur.

Nuptiarum conuiuiis presbyteri
interesse non debent.

Presbyteri diacones sub-
diacones uel deinceps: q
bus ducendi uxores licentia
modo non est: etiam alienarū
nuptiarum euitent conuiuia
nec his cetibus misceantur:

n Siqs. ancillā. lꝫ q̄re
hic ꝓhibet̄ cum tñ
eo ipso ꝙ aliqs ducit an
cillā suā in vxorē ipsa li-
bera efficit̄: ut. C. de la.
li. tol. auc̄. ad hoc. ꝛ. C. ꝺ
op. li. liberte. sitt̄ tenet
matrimoniū cū aliena
ancilla: ut. xxix. q. ij. c. i.
ꝛ. ij. Rꝰ. ꝑpter p̄rogati
nam sacerdotij: vl̄ iō q2
nō videt̄ ibi eē plenum
matrimoniū: ut. xxxij. q
ij. sicut nō oīs. ꝛ iō non
videt̄ ibi eē plenū sacra
mentū. vl̄ hoc iō contin
git: quia vilis ꝑsona p̄su
mitur: q ꝯtrahit cum an
cilla.

a Vidua ē. meretrix
alibi dr̄ meretrix
cuiꝰ turpitudo publice
venalis est: ut. xxxij. q.
iiij. meretrices.

b Que multorū. q̄ ad
miserit plures q̄ꝫ. xxiij.
milia hominum: ut. xlv.
di. disciplina. vl̄ q̄ admi
sit. xl. ut ex̄ de clerico ex
cōicato latores.

c Si subdiaconꝰ. col
lige casū ex eo qꝺ
habet̄. s̄. xxxi. dis. §. sitt̄
in fi.

d Inter lectores. de
iure cōi ꝑdit p̄uil. cl̄ica
le: ut. lxxxiiij. di. qs qs. iō
fit hoc ex dispēsatione:
ꝙ remaneāt ĩ sacris mi
norībꝰ ordinibus.

e Lector. fiat. sic er-
go papa dispēsat
ꝯ apl̄m ut hic: ꝛ. lxxxij.
di. p̄sbyter. Innocentiꝰ
tñ dicit nō lꝫ dispensari
cū bigamo: ut ex̄ ꝺ big.
nup. ꝛ idē qꝺ hic dicit
martinus. l. dis. siqs vi
duam. lucius tñ dispen
sauit cum panormitano
archiep̄o q fuit bigamꝰ
Itē habes hic ꝙ licꝫ sit
dispensatū in vno ordi
ne nō iō intelligit̄ dispē
satū ceteris: ut. xij. dis.
nos ꝯsuetudinē. ꝛ. l. di.
qcūq̄ꝫ penitens. sic di
pensat̄ in primo matri
monio ꝛ nō in secundo:
ut. xxxvi. q. ij. si aūt.

f P Resbyteri. etiã alienaꝝ. ⁊ si clerici fuerint ĩ aliquo cõ/
uiuio: ⁊ adueniãt ioculatores: surgãt ⁊ recedãt de mẽ
sa: ut de ꝯse. di. v. nõ oportet.
g V Alentinus. hunc casum habes ex̃ de biga. debitum.

h A Quibꝰ. hic agitur
a ĩ tertio. c. ꝯplice
regule oꝫ ordinandũ ñ
esse vinolẽtũ. infert ẽt
de pena illoꝝ q̃ frequẽ
ter indulgẽt ebrietati: ⁊
dicit ꝙ minores corpalit
puniunt maiores pꝰ ad
monitionẽ. xxx. diebus
cõione puant: ut. ĩ. e. c.
vltimo.
i Quia vẽter. pinguis
venter grossũ generat
sensũ. xliiij. di. §. si ergo
k E Piscopus. alee.
clici nõ debẽt lu/
dere vl' ludis interesse: ut
ex̃ de vi. ⁊ ho. cli. clici
nec pticipes erũt ludẽ/
tibus nec inspectores
ludi: ut in auc. de sãctis.
epis. § interdicimꝰ. Sed
nũqd põt repeti id qd ĩ
alea pdit̃: dicũt quidaꝫ
ꝙ nõ: sꝫ paupibꝰ est ero
ganda pecunia illa: ar.
xiiij. q. v. nõ sane. cũ eni
turpitudo vertit̃ ex pte
vtriusq3: melior ẽ ꝯditio
possidẽtis. melius cre/
do ꝙ possit repeti: ut. ff.
de aleatoribꝰ. l. vlti. ĩ fi.
etiã vsq3 ad. l. annos: ut
dicit̃ greca ꝯsti. C. de re
lig. ⁊ sũp. fu. ⁊ de alea:
⁊ siqs existens in alea rẽ
suã vendiderit nõ tene
tur de euictione: ut. ff.
quarũ rerũ actio ñ da.
Di. xxxv.
si filios. §. f. sꝫ aũt hic pbi
beat̃ ludus tñ ꝓ ꝯuiuio
bñdo põt ludi. ff. e. l. vlt.
l Deseruiens. i. valde
fuiens: ut illa ꝓpositio
argumẽt ex. ff. depositi
l. i. in pñ. qñq3 priuat: ut
ibi. Sepe pcor mortem
mortẽ quoq3 ópcor idẽ
m Aut definat. ñ ergo
ꝓ quolibet delicto sta/
tim epi debẽt fulminare
ut vel excõicent vel de/
ponãt. ad idẽ facit. xlviij
di. eps. ⁊ xcii. di. c. vlti.
Siquotiẽs peccãt ho/
mines sua fulmina mit/

vbi amatoria cãtãtur ⁊ turpia
aut obsceni motꝰ corpoꝝ cho
reis ⁊ saltatõibꝰ efferũt: ne au
ditꝰ ⁊ obtuitꝰ sacris misterijs
deputati turpiũ spectaculorũ
atq3 verboꝝ cõtagione pollu
antur. V idua vo ẽ itelligen
da: si pꝰ solẽne fedus nuptiaꝝ
morte interueniẽte a viro suo
diuisa fuerit. ceterũ si añq3 cõ
ueniãt fatali necessitate ab al
terutro diuisi fuerint: licet ex
spõsalibꝰ vxor sit appellata: ñ
tñ pꝰ mortẽ spõsi: etiã si ĩ ꝓpria
domo sit ducta ⁊ etiã cũ eo ve
lata: vidua appellata ẽ: nec ex
eius copula a sacris ordinibꝰ
aliqs ꝓhibetur. V nde pela
gius papa scribit.

Qui cũ alio velatã non tñ illi
nuptam vxorẽ duxerit: sacer
dos fieri nõ ꝓhibetur.

V Alẽtino clerico cui muli/
er cũ alio añ velata nõ tñ
illi nupta sed virgo pmanens
post mortẽ eiꝰ cũ quo velata
fuerat sponsa: cõiugali est co
pula sociata: qr iterũ velamen
accepit: nullũ ꝓmouẽdo ge/
neretur obstaculũ. qr nihil est
q3tum ad hũc articulũ pertinꝫ
qd ei de canonicis obuiet cõ/
stitutis.

A Quibus ordinibꝰ bi
gami ꝓhibeantur: ⁊
vtrũ reputẽtur biga/
mi qui ante baptismũ
habuerũt vnã ⁊ post baptismũ
habuerũt alteram: ⁊ an liceat
sortiri vxores in sacris ordini
bus ꝯstitutis multoꝝ auctibꝰ
breuiter mõstratũ ẽ. S equit
aũt in descriptione illa aposto
lica: ut sit sobrius qui ordinan
dus est non vinolentus. quod
ex auctoritate veteris testa/
menti introductum est. mini/
stri enim templi prohibentur
vinum ⁊ siceram bibere: ne e
brietate grauentur corda eo

tat. Jupiter: exiguo tẽpore nullus erit.
n Priuetur. aut verberent̃: ut. ĩ. e. c. vlti.
o A B exordio. nec carnibꝰ. ⁊ tñ lamech fuit vena
tor. sꝫ illud fuit ꝓpter pelles nõ ꝓpter carnes.

rum: vt sensus eoꝝ vigeat sem
per ⁊ tenuis sit: vel quia ven/
ter mero estuans facile despu
mat in libidines. V nde noe
ebrietate nudauit femora.
Loth autem quem sodoma nõ
vicit: vina vicerunt. Q uod
autem vinolentus esse ꝓhibe
tur: non semel sed frequenter
vino repletus debet intelligi.
H inc etiam in canonibus a/
postoloꝝ legitur.

Diaconus presbyter ⁊ episco
pus ebrietati ⁊ alee deseruiẽ/
tes: nisi desierint deponantur

E Piscopꝰ aut presbyter aut
diaconus alee atq3 ebrie/
tati deseruiẽs: aut definat aut
certe dãnetur. Subdiaconꝰ
autem aut lector aut cantor si
milia faciens: aut definat aut
communione priuetur: simili/
ter ⁊ laicus. I tem hieronỹ.

Esus carnium ⁊ vini potꝰ pꝰ
diluuium concessus legitur: pꝰ
christi aduentum inhibitus.

A B exordio conditõnis hu
mane nec carnibus vesce/
bamur: nec dabamus repudi/
um: nec prepucia nobis eripie
bantur in signum. ⁊ hoc cursu
vsq3 ad diluuium peruenimus
post diluuium autem cum da/
tione legis date per moysen:
quã implere nullus potuit: car
nes ingeste sũt ad vescendum
⁊ repudii concessa duritia: et
cultellus circũcisionis appo/
situs: quasi dei munus plus in
nobis creauerit q3 necesse est
Postq3 autem christus venit ĩ
fine tempoꝝ ⁊. o. etiã reuelat
ad. a. extremitatẽ retraxit ad
principium. nec repudium no
bis dare permittitur: nec cir/
cũcidimur: nec comedimꝰ car
nes dicente apostolo: bonum
ẽ vinũ nõ bibere ⁊ carnes nõ
comedere. vinum enim cũ car
nibus post diluuium dedica/

p In signuꝫ. ut
p eã fideles dis/
cernerẽt ab alijs
vl' fuit signũ inte/
rioris circũcisio
nis: vl' fuit signuꝫ
futuri baptismi:
qr tũc p circũci/
sionẽ tollebantur
peccata sicut nũc
p baptismũ: ut. ĩ.
de cõse. di. iiij. ꝙ
apud nos.
q Implere. s.
di. iiij. erit ꝯ. dic
ꝙ facile nõ põt ĩ
pleri. vl' dic ꝙ tũc
nullꝰ potuit eã ĩ/
plere quo ad hoc
ꝙ adipisceret̃ vi/
tam eternã: qr p
circũcisionẽ non
aperiebat̃ ianua
celi: sꝫ ianua infer
ni esset pclusa. se/
cus hodie p bap
tismũ: ex̃ de bap.
maiores. vel ido
istud dicit ꝙ ꝯrie
tas fuit ĩ lege. cũ
eni pceptum fuit
ꝙ sabbati die nõ
fieret aliqd opꝰ:
Itẽ pceptuꝫ fuit
ꝙ. viij. die circũ/
cideret̃ puer: po
tuit ꝯtingere: ꝙ
sabbatũ esset di/
es. viij. ab ortu
pueri. sꝫ tñ in hoc
ñ peccabãt quia
excusat̃ ãt ꝓpter
ĩpossibilitatẽ. ido
ãt fuerit eis data
dura pcepta: qr
ex supbia dixerũt
nõ deest q̃ ĩpleat
sꝫ deest q̃ iubeat.
r Duricia. tamẽ
peccatũ erat: ut
ex̃ de diuor. gau/
mus.

tum eſt. Item ex epiſtolis eiuſdem.

Alienū eſt a ſapiēte potationibus ⁊ ebrietatibus vacare.

Luxurioſa res eſt vinū et cōtumelioſa ebrietas. oīs qui cum his miſcetur: non erit ſapiens. Idem.

Ignominioſum eſt ſacerdoti affluere delicijs epulis atq̧ laſciuijs.

Ecleſie principes qui delicijs affluūt ⁊ inter epulas atq̧ laſciuias pudiciciā ſeruare ſe credunt: ꝓpheticus ſermo deſcribit: ꝙ eijciendi ſunt de ſpacioſis domibus lautiſq̧ conuiuijs ⁊ multo labore epulis cōquiſitꝪ. ⁊ ſi vis ſcire quo eijciendi ſunt ꝓpter malas cogitationes ⁊ opera ſua: euangeliū lege in tenebras. ſ. exteriores: vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. an non confuſio ⁊ ignominia eſt ieſum crucifixū pauperem ⁊ eſurientem farſis ꝑdicare corporibus: ⁊ ieiuniorꝫ doctrinā rubentes buccas tumentiaq̧ ora ꝓferre: ſi in apoſtolorꝫ loco ſumus: non ſolum ſermonem eorꝫ imitemur: ſed etiam conuerſationem ⁊ abſtinentiam. Idem.

De eodem. Palea

Venter mero eſtuans cito ſpumat in libidinem. vbi ebrietas ibi libido dominatur ⁊ furor. Idem.

De eodem Palea

Vinolentum ſacerdotē ⁊ apoſtolus damnat: ⁊ vetus lex ꝓhibet. ſacerdotes qui miniſtrant in templo dei ꝓhibentur vinum ⁊ ſiceraꝫ bibere: ne crapula ⁊ ebrietate aggrauētur corda eorum. Sicera hebreo ſermone omnis potio nūcupatur: qua quis inebriari poteſt. quicquid inebriat: ſtatum mentis euertit. fuge ſimiliter ⁊ vinuꝫ in quo eſt luxuria Nolite ait apoſtolus inebriari vino: in quo eſt luxuria: qui altari deſeruit: vinum ⁊ ſicerā non bibat. Sponſa chriſti vinum fugiat vt venenum. vinuꝫ ⁊ ebrietas incendium eſt.

Item proſper.

De eodeꝫ

Luxuriā facit ⁊ nutrit vini perceptio nimia non natura. Iteꝫ ambroſius in ſermone de ieiunio qui ita incipitur diuinum ad patrē reſultat oraculum.

In paradiſo abſtinentia poſt paradiſum edendi laſciuia accepit.

Sexto die beſtie ſunt create: ⁊ cum beſtijs orta ē edēdi poteſtas ⁊ vſus eſcarum: vbi cibus cepit ibi finis factꝰ eſt mundi. ibi cepit ſua incrementa neſcire: vbi ceperūt diuina opera circa eum feriari. quo indicio declaratū eſt: ꝙ per cibos mūdus haberet minui per quos deſijt augeri: et infra. ut ſciamus non eſſe nouellum ieiunium: primam illic legem conſtituit de ieiunio: ⁊ infra. eo vſq̧ nemo preuaricari nouerat: cum adhuc orta non eſſet: que prima eſt preuaricatio. indictum eſt ieiunium abſtinentie lex a domino deo preuaricatio legis a diabolo. culpa per cibum: latebra poſt cibum. cognitio infirmitatis in cibo: firmitatis virtus in ieiunio. ſerpens ſuaſit gule: dominus ieiunare decreuit. itaq̧ gula a paradiſo regnantem expulit: abſtinentia ad paradiſum reuocauit errantem et infra. In principio generis humani ignorabatur ebrietas primus noe vineam plantauit dedit naturam ſed ignorauit potentiam. Itaq̧ vinum nec ſuo pepercit auctori: ſed illius ebrietas nobis ſuadet ſobrietatem. ſemel enim inebriatus eſt noe. ubi malum ebrietatis agnouit: iumentum ſuum ad remediū temperauit

ſ Et. o. q̄ eſt vltima lr̄a grecorꝫ.
t Ad. a. q̄ ē ꝑma latinorꝫ. ⁊ eſt ar: ꝙ reſtituta re ad priſtinū ſtatū priora iura reſtituūtur: ut. xxvi. q. vi. ſiqs de corꝑe. ff. de hui. ru. ꝑdi. hig. Itē ar. ꝙ nō ſit iniuria rei ſi reſtituit ad priſtinum ſtatū. ff. de pac. ſi vnus. §. ꝙ in ſpē dotis.
u Nec comedimus. i. ſuademus nō comedere. cōſiliū eſt.
x Dedicatū eſt id eſt in vſum aſſumptum.
a Ecleſie p̄ncipes. i. p̄latos: ut de ꝯ. di. i. corpora.
b Prophetica. ſ. michee.
c Lautiſq̧. i. delicatis.
d Epulis. i. terrenis dilicijs que multo labore q̄runt: de ꝯſe. di. v ne talia.
e Exteriores. i. ex toto extra lucē ar. xli. di. qualibꝫ
f Buccas. plenus venter facile de ieiunijs diſputat. xij. q. ij. glīa epī. ar. ꝙ archidiaconus cū viſitat parochias n̄ ē ex illis ꝓſtāda ꝓcuratio: ut. x. q. iij. illud. hoc verū eſt añ viſitationē factā: ex de cen. exigit gregꝰ. x.
g Exto. iſtud inducit ad deteſtandā ebrietatē i ue gulā. ꝑmo q: ꝑ eā deierauit hūana ꝯditio. ſecūdo exemplo noe. tertio q: ſuitus ē inducta ꝓpter eā: q̄rto exēplo loth. deinde comēdat ſobrietatē exēplo abrahe q cibum miniſtrauit angelis ſine vino. ⁊ exēplo ioannis baptiſte.
h Sexto die. i. die veneris. nā dñico die dñs cepit facē mūdū: ut. lxxv. di. qđ die. Alij dicūt ꝙ oīa ſimul creauit. vñ ſalomon: q̄ viuit in eternū oīa ſimul creauit. ſꝫ lꝫ ſimul facta fuerint nō ſimul dici oīa poterāt: ⁊ iō ſcriptura vtit̄ tali diſtinctiōe: ex̄ de ſū. tri. c. i.
i Beſtie. i. aīalia i terra. nā. v. die fuerūt creata volatilia ⁊ piſces.
k Cepit. mūdus.
l Feriari. i. ceſſare.
m Deſijt. tūc fuit hōmo ſpoliatus gratuitis ⁊ vulneratus in naturalibus: de pe. di. ij. ſadā.
n Ieiuniū. i. abſtinentia.
o Preuaricatio. ibi fuit:
p Latebra. q: abſcondit ſe adam a facie dñi
q Reuocauit. q: ꝑmi parentes ſaluati ſūt: ut de pe. di. i. ſi ꝑmi. et de ꝯſe. di. i. hi duo.
r Iumentū. i. carnem ſuam quam paſcit quaſi iumentū. vl̄ dr̄ corpus iumentū quaſi iuuamētum.
ſ Nō eſſet. ſ. diſ. i. iuſgentiū. ꝯ. lꝫ ibi ſolui.
t Prelationis iuidia. q: chaim interfecit fratrem ſuum.
u Pietas. paterna.
x Ebrietas. i. ebrius.
y Tentant. i. inebriāt.

z ¶ Partus.i.effectus. istud vult dicē q̄ vinum ex se duos ꝓduxit effe/ctus.p̄mo ebrietatem: deinde incestū. ⁊ ebrie tas fuit deterior effect⁹ vini. vl' aliī ex ebrietate ꝓcessit fuit⁹. Itē ex ea ꝓcessit incest⁹ q̄ deteri or est. vl' illud vult dicē q̄ filia ē deterior q̄ȝ mr̄ q̄ȝ moabite ⁊ amonite q̄ ab illis ꝓcesserāt: fue rūt deteriores q̄ȝ mr̄es
⁊ ¶ Peccati.i.viciū.
ɔ ¶ Remissio.i.deus re mittēs peccata.
x ANte oīa. aut cor/porali. ſȝ ep̄us nō v̄berabit clericū ꝑ lai/cū: ut ex̄ de sen.ex. vni/uersitatis.nisi sit incor/rigibilis: ut ex̄ de sen. ex.ut fame.
a OPortet. Ab hoc loco vsq̄ȝ ad. xl. di. oñdit quā pe/ritiā hr̄e debēt clerici. In hac oñdit q̄ bēbūt ꝑitiā lr̄aꝝ sacraꝝ.in ꝑri ma di. oñdit q̄ ēt habe būt ꝑitiā seculariū sciē/tiaꝝ. ⁊ inde sūpta occa sione oñdit in. xxxviij. di. q̄ ignorātia ē ꝑiculo sa cl'icis i. xxxix. di. dic̄ q̄ hēbūt ꝑitiā secularium negocioꝝ: ⁊ agit hic de quarto. c. ap̄lice regl'e.
b ¶ Simplicitatis. nec simplicitas nec aliud ꝑt excusare sacerdotis im peritiā: ut. xxxviij. di. si in laicis.
c ¶ Seculariū.cū.n.ep̄s sit iudex ⁊ corpoꝝ ⁊ aīa rū: ut. xi. q. i. de ꝑsona. ⁊ x. q. i. q̄cūq̄ȝ. oȝ ipsū tam sp̄ūali q̄ȝ seculari sciā or nari. xxxix. di. circa p̄n.

Di. xxxvi.

d ILlitteratos. peni tus. sufficit tñ me diocris sciā: ut ex̄ ꝺ ele. cū nobis olī. nō eni reg rit i cl'ico sūma ꝑfectio sic. ff. de edil'. edic. sciē/dū. §. illud. ⁊. l. si q̄s ven ditor. licȝ sit ar. ꝫ. ex̄ de pur. ca. ꝯstitut⁹. ſȝ q̄d si penit⁹ laic⁹ ordinaretur

nec effudit ad vicium. mane bat aūt añq̄ȝ vinū inueniretur oibus incōcussa libertas. ne/mo sciebat a consorte nature sue obsequia seruitutis exige re. ñ eēt hodie seruit⁹: si ebri/etas nō fuisset. obrepserat q̄/dē fraterne ꝑlationis inuidia manebat tñ adhuc paterne pi etatis reuerētia. lesa pietas ē dū irridet ebrietas. nō illis ita q̄ȝ solis nocent vina: quos tē/tant: sed etiā illis ampli⁹ ocu/lis quoꝝ temulenta ebriosum membra nudātur: ⁊ infra. Le gim⁹ etiā q̄ patrē loth inebri auerūt filie in mōte: ad quem timētes incendiū sodomitarū cōfugerāt: ⁊ habitabāt in spe lūca. fuit itaq̄ȝ ebrietas origo incesti pessime regnatricꝫ par tus deterior. at nō abrabā vi/na in suo cōuiuio mīstrabat: ſȝ immolabat vitulū. butiꝝ ⁊ lac etiā angel' hospitibus exhibe bat. recte enim illic deerat ma teria peccati: vbi erat remis/sio peccatoꝝ. denīq̄ȝ annūcia/uit dominū ioannes nō mādu cās panē neq̄ȝ bibens vinū. q̄ enim christū annūciat: ab om/ni vicioꝝ incētiuo prestare se debet alienū. Itē ex conci/lio agathensi.

Triginta dieb⁹ a cōione absti neat cleric⁹: quem ebriū fuis/se constiterit.

ANte oīa clericis vetetur ebrietas. q̄ omniū vicioꝝ fomes ac nutrix est. Itaq̄ȝ eū quē ebriū fuisse cōstiterit: vt ordo patit̄ aut. xxx. dieꝝ spa/cio a cōmunione submoueat̄: aut corꝑali subdat̄ supplicio.

OPortet ordinandum esse prudētē. q̄ꝺ ꝯon tra eos notandū est q̄ sub nomine simpli/citatis excusant stulticiā sacer dotū. prudētē aūt ep̄m oportȝ intelligi: ñ solū lr̄arū ꝑitia: ve rū etiā seculariū negociorum dispensatione. Unde in epi/stola gelasij pape legitur.

Illitterati ⁊ corpore viciati nō ꝓmoueantur ad clerum.

ILlitteratos aut aliqua ꝑ/te corporis viciatos vl' im minutos nullus presumat ad clericatus ordinē ꝓmouere: q̄ȝ litteris carens sacris nō po test esse aptus officijs: ⁊ vicio sum nihil deo prorsus offerri legalia p̄cepta sanxerūt: simi liter q̄ seipsos abscindunt.
Item zosimus papa.

Ad summū sacerdotiū ñ aspi ret: q̄ diuinis stipendijs vel di sciplinis nō est eruditus.

QUi ecclesiasticis discipli/nis per ordinē nō est imbu t⁹: ⁊ tpoꝝ approbatōe diuinis stipēdijs nō ē eruditus: neq̄q̄ȝ ad sūmū ecclesie sacerdotiuȝ aspirare p̄sūat. ⁊ nō solū in eo ambitio inefficax habeat̄: v̄m etiā ordinatores ei⁹ careant eo ordine: quē contra p̄cepta patrū crediderūt p̄sumēdum. Ecce q̄ sacrarū litteraꝝ oȝ ep̄m habere peritiā. vnde i ve teri testamēto inter cetera or namenta pōtifex rōnale fere/bat in pectore: in quo scribe/batur manifestatio ⁊ veritas: q̄ȝ in pectore pōtificis manife sta dȝ eē cognitio veritatꝫ: hic etiā vecte. q̄b⁹ arca portaba tur iugit̄ ānulis erāt inserti: ut cū arca eēt portāda: nulla eēt vel fieret mora de intromittē/dis vectibus. q̄ȝ p̄dicatores ꝑ quos eccl'ia circūfert̄: sacris lr̄is semꝑ debēt insistē: ne tunc querāt discē: cū ex officio ali/os d̄beāt docē. Hic ēt dauid pri⁹ ex gr̄a sp̄ūs sancti donum sciē ꝑcepit: ⁊ p⁹ea administra tōeȝ r̄gni assecut⁹ ē. Salomō quoq̄ȝ nō diuitias nō lōga tꝑa h⁹ vite ſȝ sapiētiā a deo expe/tijt ⁊ ipetrauit. hic etiā dñs pri us poit v̄ba sua ore ꝓphete ⁊ p⁹ea cōstituit eū suꝑ gētes ⁊ regna dicēs ad hieremiā: Ec ce dedi v̄ba mea i ore tuo ecce ꝯstitui te sr̄ gētes ⁊ r̄gna. hic ēt

nūq̄d recipet cha racterē? sic ar. i. q. i. ventū ibi: ſȝ dr̄ de hoc nō. xl. di. sicut. ⁊ ex̄ de cle. ꝑ sal. ꝓri. c. vno.
e ¶ Imminutos. enormit̄.
f ¶ Seipsos. ex in dignatione. io.
g QUi eccl'ia/sticis. stipē dijs. i. officijs.
h ¶ Ordine. h̄ hr̄ bes q̄ q̄ iniuste cō fert aliquē ordinē p̄uat̄ ꝑtāte ꝯferē di illū. i. q. i. si qui ep̄i. alibi suspēdi tur a celebratiōe misse ꝑ annū: ut. lv. di. null⁹. alibi deponit̄: ut. li. di. c. i. ⁊. lxij. di. c. vl/ti. ⁊. lxxxi. di. tan/tis. ꝯsueuit distin gui: q̄ si ex negli/gētia ordinat q̄s indignū: tūc sus/pendit̄. si ex cer/ta sciā: tūc depo/nit̄. vel aliter: aut ordinat illū cum quo de facili dis/pensare pōt: vel cum quo dispen sare non potest: s̄m hoc magis vl' min⁹ puniat̄. ho/die tñ mitius agi tur cū talibus: ut extra de preben. graue. io.

¶ Ecce. querāt. nec enī eps dȝ egere doctrina alio rū: qm̄ alios debet instruere: ut. i. q. vij. ꝯuenienti/ bus. ſic. xvi. q. i. ſic viue. io.

k ¶ Cōſtituit: nō ex ordine loquendi, ꝓbare ordinem factorū: ſic. xliij. di. ſit rector. ⁊. xx di. §. i. io.

l ¶ Cuſtodiūt. q: videre dȝ quibuſ ꝑdicet quib⁹ nō. ut. xliij. di. in, mā/ datis. ⁊. xxij. q. vlti. c. pſt. io.

m ¶ Qui audit di ſcendo.

n ¶ Ueni. docen do.

o ¶ Serpētes. ne eoꝝ dolis ſupplā temini.

p ¶ Et ſimplices. ne alijs doloſ ma chinemini. io. ut. xvi. di. ſi cupis.

q ¶ Satiſfactio/ ne. ſ. rn̄dendo eis ⁊, eſt ar. ꝙ ꝑlati te nent rn̄dere ad oēs queſtiones. nā tm̄ debēt dif/ ferre ꝑlati a ſub/ ditis quantū gra nū a palea: ut. xv diſ. §. crimis. i. q. i. viliſſim⁹. ⁊. viij. q. i. lȝ. io.

r ¶ De ea fide. i. ꝺ articulis quos creditis ⁊ tene/ tis. io.

ſ ¶ Spe. i. de his que ſperatis.

t ¶ Oculi ſponſe

u ¶ Pleniſſima. ſic ſemꝑ ꝑlati ſe/ debūt iuxta fluē ta euāgelioꝝ et ſacre ſcripture. ⁊ ſicut colūba ſedȝ ex nā iuxta aquā ut videat in ipſa aqua vmbrā ſuꝑ/ uenientis accipi tris: ⁊ ſic ſibi ꝓca/ uere ꝯſueuit: ſic ꝑlatus ſibi ꝑ ſcri/ ꝑturā ꝓcauebit ꝯ̃ hereticos. x. diſ. c. i. in fi. xi. di. no lite.

malachias: labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciētiā: ⁊ legē exq/ runt de ore ei⁹: q: angel⁹ dn̄i exercituū ē. hinc etiā idē ſal/ uator noſter pri⁹ in medio do/ ctoꝝ ſedit audiens illos ⁊ int rogans ⁊ poſtea ꝑdicare ce/ pit: q: prius q̄ſq; diſcere: ⁊ po ſtea ꝑdicādi officiū vſurpare debet. hinc etiā ſalomon ait: prius tp̄s tacendi ⁊ poſtea lo/ quēdi: q: veritas pri⁹ tacēdo diſcitur: ⁊ poſtea loquēdo ꝑ/ dicatur. hinc idē dn̄s ait: q au dit dicat veni. hinc etiā, prius aplos docuit: deīde eos ad ꝑ dicandū miſit dicens: Eſtote prudētes ſicut ſerpētes ⁊ ſim/ plices ſicut colūbe. ſic etiā p⁹ reſurrectionē pri⁹ illis ſenſuȝ aperuit ⁊ ſcripturas explana uit: ⁊ poſtea dixit eis: Eūtes in mūdū vniuerſum ⁊c̄. Unde cū de q̄nq; panib⁹ q̄nq; milia hominū vellet reficere: prius panes accipiēs fregit: ⁊ p⁹ ea diſcipulis dedit. ⁊ p⁹ eos de/ mū turbis appoſuit: q: ſacra/ mēta legis ⁊ ꝓphetaꝝ prius diſſerendo expoſuit: ⁊ poſtea eoꝝ ſciētiā diſcipulis dedit: ⁊ ꝑ eos tandē illā fidelib⁹ diſpē ſauit. hinc petr⁹ etiā cū recto ribus eccleſie ſcriberet ait: ꝑ ati eſſe debetis reddere rōnē oī poſcēti vos ſatiſfactionē ꝺ ea fide ⁊ ſpe q̄ in vobiſ ē. hinc etiā paul⁹ ſcribēs ad thymo. ait: Attēde lectioni ⁊ exhor/ tationi ⁊ doctrine. ¶ ꝯ q/ bus oībus liquido colligitur ꝙ nō ſufficit ꝑlatis bona ꝯuer ſatio ⁊ moꝝ honeſtas, niſi ad datur ſciētia doctrine. vn̄ ſa/ cerdotes ingreſſuri tēpliī ta/ bernaculi prius lauabātur in labio eneo qꝺ fecerat moyſes ex ſpeculis mulieꝝ. hinc etiaȝ in canticis cāticoꝝ: oculi per quos ꝑlati eccleſie intelligūt

aſſimilātur colūbis que reſi/ dent iuxta fluēta pleniſſima. Hinc etiā hiero. in leuitico.

Sacerdotis ē legē ſciam hr̄e nō bellis ſȝ orōnib⁹ vacare.

Si qs vult pōtifex eē: non tā vocabulo q̄ merito imi tetur, moyſen imitet ⁊ aaron. qd enim dicit̄ de eis: ꝙ nō di/ ſcedūt de tabernaculo domi/ ni. erat ergo moyſes indeſinē ter i tabernaculo dn̄i. qd aūt ei opus erat: ut aut a deo ali/ qd diſceret: aut ipē populum doceret. hec duo ſūt pōtificis opa: vt a deo diſcat legendo ſcripturas diuinas ⁊ ſepi⁹ me/ ditando: aut populū doceat. ſed illa doceat que a deo ipē didicerat: nō ex ꝓprio corde vel humano ſenſu: ſed q̄ ſpūs ſanctus docet. eſt ⁊ aliud op⁹ qꝺ fecit moyſes. ad bella non vadit: nō pugnat ꝯ̃ inimicos: ſed qd facit: orat ⁊ donec orat vincit popul⁹ ei⁹. ſi relaxaue/ rit ⁊ dimiſerit man⁹: popul⁹ e⁹ vincit̄ ⁊ fugat̄. oret ergo ſacer dos eccleſie indeſinenter: vt vincat popul⁹ q ſub ipō ē: ho ſtes inuiſibiles amalechitas q ſūt demones ipugnātes eoſ q volūt pie viuē in chriſto.

Sed querit̄: an ſecla/ rib⁹ lr̄is oporteat eē eos eruditos: De his ita ſcribit̄ i con. charta. iiij.

Libros gētiliū nō legat epūs.

Epiſcop⁹ gētiliū libros nō legat: hēticoꝝ aūt ꝑlegat ꝓ neceſſitate aut tp̄e. Item hiero. ad damaſū papā de fi/ lio ꝓdigo.

Reprehēdūtur ſacerdotes: q omiſſis euāgelijs ꝯmedias le gūt.

Sacerdotes dei omiſ ſis euāgeliis ⁊ ꝓphetijs vi dem⁹ ꝯmedias legere: amato ria bucolicoꝝ verſuū vba cā

x ¶ Si quis vult. nō vadit. nū quid ergo epi nō interierūt bellis: imo q: etiā pn̄t alios hortari ad bellū: ut. xxiij. q. viij. igit̄. ⁊. c. hortatu. io.

y ¶ Indeſinenter. aīo vel horis ſtatūtis. ſic. xxi. q. iij. hi q. de ꝯſe. di. v. nūq̄. xxxi. di. ſi laicus. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ſiqs ita. xxij. diſ. ſacroſancta.

a Sed querit̄ in hac xxxvij. di. querit .G. an ordinād⁹ debeat habere ꝑitiam ſeculariū ſcientiarū. ꝑ/ mo autē oñdit ꝙ cleri/ ci nō debēt reſpicere li bros gentiliū. ſecundo ponit ar. in ꝯriū: ⁊ talē dat ſolutionē ꝙ qdam legūt libros gentilium cauſa delectationis et voluptatis: ⁊ hoc eſt ꝓ/ hibitum. quidam legūt ad eruditionē: ⁊ illud li citum eſt: ut ꝑ eos ſciāt recte loqui ⁊ diſcerne/ re verum a falſo. io. ut ĩ. e. §. cū ergo. ⁊ nota ꝙ in omnibus capl̄is vſq; ad. §. econtra videt̄ ſo/ la voluptas ꝓhiberi.

b Epiſcopus. genti lium. ergo nec le ges audire debent: nā obprobrium eſt eis ſi ſe velint eſſe peritos diſ/ ciplinarum forenſium. C. de teſta. conſulta diu alia, lȝ ꝯtra: leges ſūt ꝑ ora ꝓncipum diuinitus ꝓmulgate: ut. xvi. q. iij. nemo. dic ꝙ ad ho. lȝ au dire leges: ut ꝑ eas me

Di. xxxvij.

lius intelligant̄ cano/ nes: ar. j. e. di. §. ſecula res. io.

c Sacerdotes. neceſ ſitatis ut ſciāt re/ cte loqui.

d N Onne.

e U Jno.intelligũt.ta libus qui male in/telligũt dicta magiſtri eſſent aures preciden/de:ut.xxiiii.q.i.ſi petrꝰ.

f ¶ Idem ſm tropolo/giam .i. ſm moralẽ in/tellectum . a tropos ꝙ eſt conuerſio : quando verba noſtra conuerti/mus ad mores informã dos.xliij.di .ſit rector.

g L Egant. de eccle/ſiaſticis.ar. cõtra ſ̃.xxxi.di.omnino.

h ¶ Strenam . ſtrena ẽ primũ donum quod da tur in ꝑncipio calenda/rum.

i ¶ Sportulã.quod daſ ꝓ fabulis ſaturni.

k ¶ Sꝫ quia filios.talis repellitur a teſtimonio ut.vi.q.i.qui crimẽ.itẽ nec poteſt eſſe cõꝰus:ut xlvij.di.§. neceſſe. imo potius dicitur canis q̃ꝫ epiſcopus:ut.ij.q.vij.ꝗ nec.io.

tare:tenere virgilium in mani bus ⁊ id qđ i pueris adeſt cã neceſſitatis: crimen in ſe face re voluptatis. I dem.

In vanitate ⁊ obſcuritate ſẽ ſus ãbulãt: ꝗ ſecularibꝰ diſci/plinis occupantur.

N Onne vobis videtur i va nitate ſenſus ex obſcurita te mẽtis igredi: ꝗ diebꝰ ac no/ctibus in dialectica arte torq̃/tur: ꝗ phyſicus ꝑſcrutator ocu los trans celos leuat: ⁊ vltra ꝓfũdũ terraꝝ ⁊ abyſſi qđdã inane demergit: ꝗ iãbũ feruet ꝗ tantã metroꝝ ſiluã i ſuo ſtu dioſius corde diſtinguit ⁊ con gerit: ⁊ ut ad alterã ꝑtẽ trãſeã ꝗ diuitias ꝑ fas ⁊ nefas q̃rit: ꝗ adulatur regibꝰ: hẽditates captat alienas ⁊ opes cõgre/gat: q̃s in momẽto cui ſit reli/cturus ignorat. I dẽ i iſaia.

Qui ſcripturas ſacras male i telligit: vel ſeculari ſapientia abutit: vino iebriat ⁊ ſicera.

U Jno inebriant ꝗ ſcriptũ/ras ſacras male intelligũt atq̃ꝫ ꝑuertunt ſicera : ꝗ abutũ tur ſeculari ſapientia ⁊ diale/cticoꝝ tẽdiculis. q̃ nõ tã tẽdi/cula ſũt appellãda: q̃ꝫ fãtaſma ta.i. vmbre quedã ⁊ imagines q̃ cito pereunt ⁊ reſoluuntur. Idẽ: ſecũdũ tropologiã pſeu do ꝓphetas eos debemꝰ acci pere: ꝗ alit̃ ſcripturarũ verba accipiũt: q̃ꝫ ſpũs ſãctꝰ ſonat. ⁊ diuinos eos ꝗ cõiectura men tis ſue incerta futuroꝝ q̃ſi ve/ra ꝓnũciãt abſq̃ꝫ diuinoꝝ au ctoritate verboꝝ. Idẽ: ꝗcun q̃ꝫ ſcripturas nõ ita intelligũt vt rei veritas hꝫ: vuã acerbaꝫ ꝯmedũt. I dẽ in epiſtola ad epheſeos.

Reprehẽdũtur epĩ ꝗ filios ſu os ſecularibꝰ erudiũt litteris.

L Egant epĩ atq̃ꝫ preſbyteri ꝗ filios ſuos ſecularibus erudiũt lr̃is: ⁊ faciunt illos co medias legẽ: ⁊ mimoꝝ turpia ſcripta cãtare de eccleſiaſtic ſũptibꝰ forſitan eruditos. ⁊ qđ in corbonã ꝓ peccato virgo vel vidua vel ſubſtãtiã ſuã to/tã effundẽs qlibet paup obtu lerat: hoc in calendarũ ſtrenã ⁊ ſaturnaliũ ſportulã ⁊ miner uale munꝰ grãmaticꝰ ⁊ orator aut in ſũptus domeſticos aut in tẽpli ſtipes aut ſordidũ cõ/uertit in lucrũ. hely ſacerdos ipe factus fuit: ſed q: filios tu os nõ erudiuit i oĩ diſciplia ⁊ correctione : ſupinꝰ cecidit et mortuꝰ eſt. I tẽ ex rñſalibus vrbani pape ad Karolũ capi tulo.xlviij.

Palea.

O Mnẽ vim iuentoꝝ ſuoꝝ i dialectica diſputantes po nũt heretici. q̃ philoſophorũꝫ ſnia diffinit: nõ aſtruendi vim hr̃e: ſed ſtudiũ deſtruẽdi. ſed nõ i dialectica placuit deo pa tri fi. ⁊ ſp.ſ. regnũ eni dei i ſim plicitate fidei ẽ: nõ in cõtẽtio/ne ſermonis. I tem rabanuſ de preſſuris eccleſiaſticis.

Beatꝰ hieronymꝰ ab angelo verberatur qui ciceronis li/brũ legebat.

L Egimꝰ de beato hierony/mo. ꝙ cũ: libros legeret ci ceronis: ab angelo ẽ correctꝰ eo ꝙ vir chriſtianꝰ paganorũꝫ figmẽtis intẽderet. H inc ẽt filiꝰ ille ꝓdigꝰ i euãgelio reꝑ/hẽditur: ꝗ de ſiliqs quas por/ci mãducabãt: vẽtrẽ ſuũ reple re cupiebat. hic etiã origenes cimphes ⁊ ranas qbꝰ egyptii ſũt percuſſi. vanã dialecticoꝝ garrulitatẽ ⁊ ſophiſtica argu/mẽta intelligit. Ex qbus oĩbꝰ colligit: ꝙ nõ eſt ab eccleſiaſti cis ſeculariũ lr̃aꝝ q̃rẽda peri tia. S ed ccõtra legit: ꝙ moy/ſes ⁊ daniel oĩ ſciẽtia egyptio rũ ⁊ chaldeoꝝ eruditi fuerint legit etiam ꝙ ꝑcepit dñs filiis iſrahel: ut ſpoliarẽt egyptios auro ⁊ argẽto: moraliter iſtru ens vt ſiue aurũ ſapientie ſiue argentũ eloquẽtie apud poe/tas inueniremꝰ in vſũ ſalutife re eruditionis vertamus. In leuitico etiã ꝑmitias mell.i.

a L Egimus. li bros . quia legit eos cã dele ctationis nõ cau ſa eruditionis: ut de conſe. di.v. ñ mediocriter.

b ¶ Hinc etiam. qui de ſiliquis.i. ſecularibus ſciẽ/tiis: que inflãt nõ ſatiant.

c ¶ Ut ſpoliarẽt. xiiij.q.v.dixit.

d ¶ Partes. ſcilꝫ moralem natura lem rationalem.

e ¶ Deſpecta. re ſpectu aliaꝝ ſciẽ/tiarũ.io.⁊c̃.

f T Urbat. siq̄.
Tar. q̄ vtile n̄
viciat̄ p̄ iutile: ut
xvij. q. iiij. questi
ō. di. ix. si ad scri/
pturas. ̄c. io.

g ¶ Magister. nā
legit̄ q̄ cū paul⁹
venisset athenas
vidit aram igno
ti dei: in qua erat
scriptū: hec ē ara
ignoti dei: ī qua
viuim⁹ morimur
ꝛ sumus. a q̄ scri/
ptura apl's cepit
p̄dicationē suam
ꝛ aperuit ill' athe
niensib⁹ sensū il/
lius scripture p/
sequens de deo
nostro ꝛ dicens:
quez vos dicitis
ignotū ego p̄di/
co. ꝛ ideo tūc dio
nysius ariopagi/
ta vidēs quendā
cecū transeuntē
dixit: si illumina/
ueris istū cecum
credā tibi. statim
iuocato nomine
christi illuminat⁹
est: ꝛ ille credidit

h ¶ Indidisset. in
ep'la pauli ad ti/
tū illud epigmē/
dis poete creten
ses semp̄ menda
ces male bestie
ventris pigri. i. q
i. dñs declarauit
Interseruit etiā
in prima ep'la ad
corinth. illud te/
rētij: sepe bonos
mores corrūpūt
colloquia praua
xxviij. q. i. sepe.
Itē vsus est illo
versu: odero si po
tero si n̄ iuit⁹ ama
bo. sꝫ hiero. de c.
di. v. nunq̄. vsus
est v̄sibus ouidij
ꝛ aug⁹. illud luca
ni menſ hausti.
nulla ꝛc. xxvi. q.
v. nec mirū. ꝛ iu/

dulcedinē humane eloquētie
dño iubemur offerre. magi q⁹
q̄ꝫ tria munera obtulerūt: in q
b⁹ nōnulli tres p̄tes philoso/
phie volūt intelligi. deniq̄ꝫ vt
in expositione psalterii cassio
dorus testat̄: oīs splēdor rhe/
torice eloquentie: oīs moduſ
poetice locutiōis q̄libet uarie
tas decore p̄nūciatiōis a diui
nis scripturis sūpsit exordiuꝫ.
hic etiā ambrosius ait sup̄ epi
stolā colossensiū. omnis rō sup̄
ne scientie uel terrene creatu
re ī eo est: q est caput earuꝫ et
auctor: ut q hūc nouit nihil ul
tra q̄rat: qa hic est p̄fecta v̄t⁹
ꝛ sapiētia. quicq̄d alibi q̄ritur
hic p̄fecte inuēitur. In danie
le ꝛ ī salomōe ostēdit īfidelib⁹
se esse auctorē totius eloquē
tie ꝛ sapiētie. qd̄ infideles nō
putāt: q̄r nō legūt in euāgelijs
ꝛ p̄phetijs astrologiā et alia
huiusmōi q̄ despecta sūt: q̄r ni
hil valēt ad salutē sꝫ mittūt in
errorē: ꝛ dū his studēt curam
anime nō habēt: q vero chri/
stū nouit: thesaurū sapiētie et
scie iuēit: q̄r id nouit qd̄ vtile
ē. Hic ēt beda ait in li. regū.

Non p̄hibeant̄ clerici secu/
lares litteras legere.

TUrbat acumē legentiū et
deficere cogit: q eos a legē
dis secularibus libris oībus
modis existimat p̄hibēdos. ī
qbus siqua inuēta sūt vtilia q̄
si sua sumere licet. alioq̄n moy
ses ꝛ daniel sapiētia et litteriſ
egyptiorꝫ chaldeorūq̄ꝫ nō pa/
terent erudiri: quorꝫ tamē sup̄
stitiones simul ꝛ delicias hor/
rebant. nec etiā ip̄e magister
gentiū aliquot versus poeta/
rū suis vel scripturis vel dictꝭ
indidisset. Cur ergo legi pro
hibētur q̄ tā rōabiliter legē/
da p̄bant̄: Sed seculares lit
teras quidā legūt ad volupta
tē poetarū figmentis verborꝫ
ornatu delectati. quidā vero
ad eruditionē eas adiscūt: vt
errores gentiliū legendo de/
testentur: ꝛ vtilia q̄ in eis inue
niunt: ad vsum sacre eruditio
nis deuoti vertant. tales lau/
dabiliter seculares l'ras adi/
scunt. vnde beatus gregoriuſ
quendam episcopum non rep̄
hendit: quia eas didicerat: sꝫ
quia contra episcopale offici
um p̄ lectione euāgelica grā/
maticam populo exponebat.
Hinc etiam ambrosius scri/
bit sup̄ lucā.

Seculares littere legēde sūt
ne ignorentur.

LEgimus aliqua ne negli/
gantur. legimus ne ignore
mus. legimus non ut teneam⁹
sed ut repudiemus. Item
hieronymus super epistolam
ad titum.

Grammatica legenda est: vt
per eam sacre scripture intel/
ligantur.

SI quis artem nouerit gra/
maticam vel dialecticam:
vt recte loquendi rationē ha
beat ꝛ inter falsa ꝛ vera diiu/
dicet: non improbamus. geo/
metrica ꝛ arismetrica ꝛ musi/
ca habent in sua scientia veri
tatem: sed non est scientia illa
scientia pietatis. scientia pie/
tatis est nosce legere scriptu/
ras ꝛ intelligere p̄phetas ꝛ in
euāgelio credē: apl'os n̄ igno
rare. grāmaticorꝫ aūt doctrīa
etiā pōt p̄ficē ad vitā: dū fue
rit ī meliōes vsus assumpta.
Idē. Exēplo danielis p̄
batur non esse peccatuꝫ secu
laribus litteris erudiri.

QUi de mēsa ꝛ vino regis
noluūt comedere ne pollu
erentur: vtiq̄ꝫ si sapiētiā atq̄ꝫ do
ctrinā babyloniorꝫ scirēt esse
peccatū: nūq̄ꝫ acqescerent di/
scere qd̄ nō licebat. discūt aūt
nō ut sequāt̄: sꝫ ut iudicēt atq̄ꝫ
cōuincāt. quō si q̄spiā aduer/
sus mathematicos velit scri/
bere: imp̄it⁹ matheseos risui
pateat: ꝛ aduers⁹ phōs dispu
tat si ignorat dogmata philo/
sophorꝫ. discant g° ea mente

risp̄itus auctoritate vir
gilij. ff. de rerū di. in tā
tum. §. cenothaphiū et
homeri: insti. de ̄cben.
emp. §. p̄ciū.

i ¶ Sꝫ seculareſ. vñ bea
tus greg⁹. ̄i. lxxxvi. diſ.
cū multa.

k LEgimus. negligā
tur. ut vetus testa
mentum.

l ¶ Ne ignoremus. nam
q̄uis nullus sit vsus: tñ
scientia necessaria ē: ut
ō. di. viij. c. vltimo.

m ¶ Repudiem⁹. ut li/
bros hereticorꝫ: ut. xxiiij.
q. iij. c. vlti.

n SIqs. geometrica
de astronomia nō
facit mentionē: q̄r hec
abijt in dissuetudinē: ut
xxvi. q. ij. §. is ita.

o QUi de mensa. da/
niel ananias mi͡sa
el azarias. nā turpe est
alicui decertāti ius in
quo versat̄ ignorare: ut
ff. d̄ ori. iuris. l. ij. §. fui⁹.

p ¶ Scirēt esse peccatū
ex eo q̄ hiero. hic indu
cit exemplū danielis:
colligit̄ ar. q̄ in dubijs
recurrendū est ad exē/
pla maiorꝫ ꝛ aliorꝫ. xvi.
q. i. sūt nōnulli. xxij. q. i.
ut noueritis. i. q. vij. cō
uenientibus. xiij. q. ij.
questa. xvi. q. iij. p̄sulꝫ.
xiiij. q. i. c. vlti. xxvi. q. ij.
nō statim. ꝛ. c. nō exem
plo. C. de sen. ꝛ inter. ne
mo. ̄c. So. vbi iura de/
ficiūt recurrendū ē de
similib⁹ ad filia aliis nō.
itē ar. p̄sumi ex eo ipso
bonū qd̄ ab aliquo bo/
no sit factuꝫ: ut. vij. q. i.
oīs qui. ꝛ. xxiiij. q. i. cuꝫ
beatissim⁹. x. q. ij. hugō.
xij. q. i. expedit. xxviij. q
. i. sic eni. xxxi. di. omni/
no. io.

q ¶ Predicta. s. de in/
carnatione.

y ¶ Cõtineri. ut illud virgilij. Iã noua ꝓgenies celo demit tit alto: ⁊ illud ouidij. Odero si potero: si n̄: iuit⁹ amabo ⁊c.

a De gbusdã locis. neq̄ mgr̄os. ar. ꝙ scholares i schol̄ de ecclesijs suis debẽt hr̄e ꝓbẽdas. s̄. di. xxxij. sig. ff. ex q. ca. ma. integrum. nec nõ. ff. de neg. ges. l. .i. ex̄ d cle. nõ resi. inter q̄tuoꝛ. j. q. ij. sacerdos. s3 ꝯ. i. q. ij. placuit. j. de ꝯse. di. i. nemo. j. xij. q. ij ꝯcessa. xvi. q. i. gnãliter

b ¶ Subiectis. i. baptis̄malibus ecclesijs.

c ¶ Ut magistri. qd iuris sit de mgr̄is: habes ex̄ de mgr̄is q2 nõnulli. ⁊ ex̄ de mgr̄is. c. i. q2 a clicis ipſi⁹ ecclesie et a paupib⁹ nil petẽt: ut ibi dicit. S3 nũgd mgr̄ iure licito põt facere collectã? videt̄ ꝙ n̄: q2 scia donũ dei ẽ: vñ vendi n̄ põt: ut. i. q. iij. nõ solum q2 ꝓfessoꝛes iuris et si honeste accipiũt tñ inhoneste petũt: ut. ff. de vari. ⁊ exoꝛ. cog. l. i. §. est qdem. Itẽ q2 poti⁹ debent ꝓijcere pecuniam exẽplo socratis: ut. xij. q. ij. socrates. Itẽ ꝓpter honoꝛẽ adipiscendũ legũt nõ ꝓpter vtilitatẽ alioꝝ: ut. ff. de neg. ges. si pupilli. §. ij. t3 ꝯ. qui ꝓ tꝑe ꝓstat obsequiũ: debet cõsequi bñficiũ: ut xij. q. ij. charitatẽ. itẽ q̄rẽ non posset magister vendẽ doctrinã: sicut iurisperitus ꝯsiliũ: ut. xiiij q. v. nõ sane. itẽ nõne testis gratis testat̄: et tñ recipit ꝓcurationem. i. pecuniã ꝓcurationis nomine: ut. iiij. q. iij. §. venturis. ⁊ ep̄s gratis ꝯsecrat ⁊ tñ recipit ꝓcurationẽ: ut ex̄ de simo. cu3 sit. ⁊ officiũ magistri remunerandũ est: ut. ff. d dona. acquili⁹. so. tunc petet mgr̄ collectã: cu3 ei sua plenissime n̄ sufficiũt: ut. x. q. iij. ꝓscis. ⁊. xii. q. i. ep̄s ecclesiasticarũ rerũ. io. ego credo qcqd dicat io. ꝙ mgr̄ põt facere collectã de qua viuat: ⁊ ꝓcuret̄ etiam si abũdet: q2 ep̄us cũ ꝯsecrat ecclesiã ⁊ cũ visitat r̄cipit ꝓcurationẽ etiã si abũdet: ut in decre. de simo. cũ sit romana. ⁊ ex̄ de censi. cũ ap̄lus. ⁊. e. ti. sopite. nec vendit magister sciam: q2 estimari nõ põt: s3 ꝓ laboꝛe suo ꝓmittit̄ ei ꝓmiũ. nã ⁊ ꝓdicatoꝛ ñ dicit̄ vendere ꝓdicationẽ: ⁊ tñ petere põt sustentationẽ: ut ex̄ de ꝓscrip. cũ ex officij. ⁊ de cen. cũ venerabilis. ⁊. xiij. q. i. §. q2 ergo. b.

...doctrinã chaldaicã: q̄ ⁊ moyses omnẽ sapientiã egyptioꝝ didicerat. Idẽ si quãdo cogimur lr̄arũ seculariũ recoꝛdari: ⁊ aliqua ex his discere: q̄ olim omisimus: nõ nostre ẽ voluntatis: sed ut ita dicã grauissime necessitatis: vt ꝓbem⁹ ea que a sanctis ꝓphetis ante secula multa predicta sũt: tã grecoꝝ q̄3 latinoꝝ ⁊ alioꝝ gẽtiliũ litteris cõtineri. Item ex synodo eugenii pape.

Magistros ⁊ doctoꝛes episcopi cõgruis locis cõstituãt.

De quibusdã locis: vt ad nos refertur: neq̄ magistroꝝ neq̄ curã inueniri ꝓ studio litteraꝝ. Idcirco ab vniuersis ep̄is subiectis plebib⁹ ⁊ aliis locis: in qbus necessitas occurrerit: omnino cura ⁊ diligẽtia habeat̄: ut magistri ⁊ doctoꝛes ꝯstituãt̄: q studia lr̄aꝝ liberaliũq̄ artiũ dogmata assidue doceant: q2 in his maxime diuina manifestantur atq̄ declarantur mãdata. Item augusti. in li. ꝯ manicheos.

Auctoꝛib⁹ gẽtiliũ eoꝝ vanitas retũditur atq̄ cõuincitur.

Si qd veri de deo sibylla vl̄ oꝛpheus aliiue gẽtiliũ vates aut philosophi predixisse ꝓhibẽtur: valet quidẽ ad reuincendã paganoꝝ vanitatẽ non tamen ad istoꝝ auctoꝛitatem cõplectendã. q̄tũ enim distat de chꝛisti aduentu inter predicationẽ angeloꝝ ⁊ cõfessionẽ demonũ: tantũ inter auctoꝛitatẽ ꝓphetarũ ⁊ curiositatẽ sacrilegoꝛum. Itẽ clemẽs pa.

Ad intelligentiã sacraꝝ scripturarũ seculariũ peritia necessaria ostenditur.

Relatũ nobis est: ꝙ quidã in vestris partibus cõmorantes aduersantur sacris doctrinis: ⁊ ꝓut eis videtur: nõ scd̃m traditionẽ patrũ sed iuxta suũ sensum docere videntur. multas enim quidã vt audiuimus vestrarũ partiũ ingeniosi homines ex his que legũt: verisimilitudines capiũt ⁊ ideo diligenter obseruãdu3 est: ut lex dei cũ legitur: non scd̃m ꝓpꝛiã ingenii virtutẽ vl̄ intelligentiã legatur vel doceatur. sunt eni3 multa verba in scripturis diuinis: que possũt trahi ad eũ sensũ: quẽ sibi vn⁹ quisq̄ spõte presũpserit: sed nõ opoꝛtet. non enim sensum extrinsecus alienũ ⁊ extraneum debetis querere: ut quõ ipm ex scripturarũ auctoꝛitate cõfirmetis: sed ex ipsis scripturis sensum capere veritatis opoꝛtet. ⁊ ideo opoꝛtet scientiã ab eo discere scripturarum: q eã a maioꝛibus secũdũ veritate3 sibi traditam seruat: vt ⁊ ipse possit eam: quam recte susceperit: cõpetenter asserere. cũ enim ex diuinis scripturis integram quisq̄ ⁊ firmam regula3 veritatis susceperit: absurdum non erit si aliquid etiam ex eruditione communi ac liberalibus studiis: que foꝛte etia3 in pueritia attigit: ad assertionem veri dogmatis conferat: ita tamen vt vbi vera didicit: falsa ⁊ simulata declinet

d ¶ Assidue. i. boꝛis ꝯpetentib⁹: sic. s̄. xxxi. di. sacerdotib⁹. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. sigs ita legauit.

e Si quid veri. ar. ꝙ testes vl̄ instr̄a pñt ꝓ ꝑte rata hr̄i ꝓ ꝑte nõ: ut dixi. s̄. dis. ix. si ad sacras. s3 illud verum ẽ q n̄ reꝓꝛobãt̄ rõne ꝑsone: sec⁹ si reꝓꝛobent̄ ꝓpter dicta Itẽ ar. ꝙ si aliqd induxero ꝓ me: ꝙ nõ teneoꝛ recipere ꝯtra me. s̄. di. xix. si romanorum. ꝯ. io. So. si vxoꝛ aliquo ꝯ me ⁊ ꝓ me vti debeo nisi in casib⁹ spãlibus. ij. q. vij. si hẽtic⁹ dic ut ibi. b.

f ¶ Ualet qdẽ. ar. esse argumentãdũ ab exẽplis paganoꝝ ⁊ i dubijs ad ea recurrẽdũ j. xiij. q. ij. questa. s̄. di. xxi. submittitur.

g ¶ Demonũ. cũ dixerũt filio dei: ad qd venisti añ tꝑus toꝛq̄re nos: ap̄lus tñ in ep̄la ad coꝛinth. videt ꝯtrariũ dicere cum dicit: si cognouissent eũ nũq̄ dñm gloꝛie crucifixissent. dic ꝙ nõ ꝑfecte eũ nouerunt: tñ credebãt eũ filiũ dei cũ viderũt eũ ambulantẽ super aq̄s: cũ viderũt eũ esurire nõ credebant.

h Relatum est. traditionẽ. tales dicũt̄ transferre terminos patrũ: ut. xxiiij. q. iij. transferũt.

i ¶ Uerisimilitudines. ꝑ similitudines licitũ sit argumentari: ut. xx. di. de libellis. nõ tñ semꝑ: ut. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. ⁊. xxviij. q. i. sic enim.

k ¶ Alienu3. nisi illud reperiat̄ in auctoꝛitate: ut cu3 inuenimus annũ poni ꝓ die vel econtra: ut. xxxi. di.

tenere.xxxiij.q.ij.hoc ipsū. l ¶Discē.pri9 eni dz discē q̄ docere:ut.xvi.q.i.si clericatus.
m ¶In pueritijs.ar.q aliquis pōt testificari de eo qđ vidit ī puerili etate:ut hic.ꝛ de ɔſe.di.iiij.cū ita q̄.ꝛ.c.placuit. et xxvi.di. deinde. nā ꝛ liber factus pōt testari de eo qđ vidit cū esset suus: ut.ff.de v̄.si.notionē.§.vlti. ar.ɔ̄.q2 hec etas nescit qd agat:ut C.de fal.mo.l.i. ꝛ ipubes nihil intelligit scire:ut.ff đ iur.ꝛ fac.igno.l.vlti.dic q si fuerit capax doli: bn̄ pōt de eo qđ tūc vidit testari đ puero facto lʒ de circūstantijs.s.q̄liter aliqd factuʒ sit nō.q2 ī hoc facile potuit falli pueri mēoria.qđ satis credo.
n ¶Ideo.phibetur.ar.insti tu.de iuti.stipul.§.pupill9.ꝛ.ff.de re.iur.negocijs.
o ¶Thura.q.d.ñ refert.an qd fiat an ei9 sile:ut.xi.q iij.existimant. et lxxxvi.dis.pasce.ff.man.l.vlti.
p ¶Oculi eoꝝ.i.plati q regūt alios.
q ¶Dorsū.i.subditi:qui sustētari debēt a platis q̄si in dorso:vel q2 sequūt dorsū ipo rū.xi.q.iij.precipue.
Di.xxxviij.
r ¶Qui ignorat.i.q negligit scire vl' q ɔtēnit scire.
s ¶Qui noluit.vl' g°.q illi sint excusati:ad q°s p̄di catio aploꝝ nō ꝑuenit:ut.lxxxij.di.ꝑposuisti.sʒ nō ē ita q2 in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ.nec etiā excusatur qs ꝑ ignorantiā:q pōt hr̄e copiā ꝑitoꝝ.ff. đ iu.ꝛ fac.igno.regula. vl' si sui prudētia facile potuit illud scire:ut.C.de inge.ꝛ ma.l.iij.ff. qs ordo ī bonorum pos.ser.l.ii.§.in bonorum.

a C Um itaq; ignorantia. Supiori distinctiōe facta fuit mētio de ignorātia.iđ mgr ānectit istā.xxxviij.di.in q̄ ōndit q ignorātia ꝑiculosa ē:maxie sacerdotibus

Item isidorus in li. sniaꝝ.

Quare phibeat christian9 poetica figmenta legere.

Ideo phibet christianis legere figmenta poetaꝝ:q ꝑ oblectamēta fabulaꝝ nimiū mentē excitāt ad incētiua libidinū.nō enim thura solū offerendo demonib9 imolātur: sʒ etiā eoꝝ dicta libētius capiēdo. Itaq; ex premissis auctoribus apparet: imperitia sacerdotib9 semꝑ esse dʒ aduersa: qm si per ignorantiā cecitatis alijs ducatū ꝑstare ceperint: ambo in foueā cadūt. vnde dicitur in psalmo: obscurēt oculi eoꝝ ne videāt: ꝛ dorsū eorū semꝑ incurua. cū.n. obscurant illi q preeūt ad ferēda onera peccatoꝝ: facile sequētes inclinātur. elaborādū ē itaq; sacerdotib9:ut ignorātiā a se q̄si quandā pestē abijciāt. licet.n. seru9 nesciēs volūtatē dn̄i sui ꝛ nō faciēs dicatur vapulare paucis: nō tn̄ hoc de omnibus generaliter intelligit. ait enim aplus: q ignorat ignorabitur. qđ de eo intelligēdū ē: q n olu it intelligere vt bene ageret.

¶ Unde aug9. ait in libro questionum.

Non ois q ignorat imunis est a pena. Ille eniʒ ignorans pōt excusari a pena: qui qđ disceret nō inuenit. illis autem hoc ignosci non poterit: q hn̄tes a quo discerēt: operam non dederunt.

Cum itaq; volūtaria ignorantia oibus sit noxia: sacerdotibus est ꝑiculosa. Unde in con. toletano.

Sacerdotib9 maxime ignorātia vitanda est.

Ignorātia mater cūctoꝝ erroꝝ maxime ī sacerdotib9 dei euitāda ē: q docēdi officiū in populo dei susceperunt sacerdotes legere sanctas admonētur scripturas: paulo apostolo dicēte ad thymotheū attēde lectioni ꝛ exhortatōni doctrine: ꝛ semꝑ ꝑmane in his. Sciāt ergo sacerdotes sācras scripturas ꝛ canones: ꝛ omne op9 eoꝝ ī ꝑdicatōe ꝛ doctrina cōsistat: atq; edificēt cūctos tā fidei scia q̄ operū disciplia.

Item ex eodem.

Officialē libellū ab epō accipiāt presbyteri cū ordinātur.

Quando presbyteri in parochijs ordinātur: libellū officialē a sacerdote suo accipiant: ut ad ecclesias sibi deputatas instructi accedāt: ne ꝑ ignorātiā etiam in ipis diuinis sacramētis christū offendāt. cum vero ad letanias vel ad cōciliū venerint: rationem epō suo reddant: qualiter susceptū officiū celebrēt vel baptizent. Itē leo epis cōstā.

Inscia sacerdotū nec excusatione ē digna nec venia.

Si in laicis videtur intolerabilis inscientia: q̄to magis in his qui presunt: nec excusatione est digna nec venia.

Item celestinus orthodoxis omnibus episcopis.

Canones non licet sacerdotibus ignorare.

Nulli sacerdotuʒ liceat canones ignorare. nec q̄c̄q̄

Notandū ē g°.q ignorātia alia iuris nālis alia ciuil' vl' canonici. Ignorātia iuris nālis nemiē excusat: si ē adult9 vl' discret9:q2 in his parū interest decipe et decipi posse:ut.xvi.q.i.si cupis đ hac dr̄ ignorās ignorabit. Ignorātia iuris ciuil' vl' canōici nemīnē excusat:ut.j.e.si ī laicis q̄ ipsis.aliquos tn̄ excusat:ut milites mulieres rusticos miores. Io.in dāno tn̄ vitādo nulli nocet:ut.ff.de iu.ꝛ fa.ig. erro2 ī fi. nisi ī his q̄ introducta sūt ad rigoreʒ iuris ɔseruandū:ut ī cōstōne. sicq; in tantā ꝛ in ꝑscriptiōe.b. Ignorantia facti alia ꝓbabilis ꝛ hec excusat: q2 ēt ꝑitissimos fallit: ut.j.i.q.i. si qs a simoniacis: ut.ix.q.i. ordinatiōes. alia ē crassa ꝛ supina:ut cū qs ignorat id qđ publice factū ē in ciuitate. hec nemīnē excusat: ut.xvi.di.qđ dicitis.xij.q.ij.q ꝛ hūanis.hoc plen9 inuenies.i.q.iiij.§.vlt.ī fi.
b Ignorātia.ad thymotheū.ar.q vni dr̄ ad oēs extendit: ut.xxiiij.q.i.qđ cū q.ꝛ.xvi.q.i.ꝑdicato2.lx.di.miramur.đ pe.di.i.§.his auctib9.C.đ diuer.r̄p.l.i.ff. pac.iur.gē.§.pactoꝝ.ar.ɔ̄.xxv.di.q̄lis.
c Quādo.officialē.ī quo ɔtinet officiū ecclesiasticum.
d ¶A sacerdote.i.epō.
e ¶Ad letanias.i.ī rogatiōib9 ꝛ sic pʒ q oēs sacerdotes venient ad cathedralē ecclesiā ī festo rogationū: sic.j.de ɔſe.di.iij.c.iij.de ɔ.di.i.ad hoc.
f ¶Uel ad ɔciliū.sic pʒ q ɔuent9 quē hʒ epš cū cl'icis suis dr̄ ɔciliū: ut.xviij.q.ij.abbates.xij.q.ij.placuit.xviij.di.ꝑpter.ꝛ.c.placuit.
g Si laicis.Uidet g°.q laici hēbūt ꝑitiā iuris: maxime si sint iudices cū teneant ferre sniam ī scriptis: ut dixi.

xx.di.§.i. Sȝ pōt intelli
gi de iure ꝯsuetudina/
rio vl' de iure nāli in q°
ꝑiculosa est ignorātia:
ut.xvi.q.i.si cupis.
b ¶ Nulli.canones pnīa
les.si intelligis ð sacer
dotib⁹.ut.xvi.q.vii.ipa
si intelligis de epo pla/
nū est:ut.xxiij.di.q eps
i Q Ue ipsis.ad discē
dum sup.hec sūt.
k ¶ Sacramētoꝝ.i.mis
sale.
l ¶ Cōputus. quo ad di
es ⁊ menses.
m ¶ Si vnum.ar.ꝙ vbi
plura requirūt ex necef
sitate:si vnū ex his de/
est nihil agit:ut de ꝯse.
di.iiij.in synodo.xxij.q.
ij.aīaduertendū.sic qui
offendit in vno fact⁹ est
reus omniū: ut de pe.
di.v.ꝯsideret.⁊ ē sile.C.
de testa.si vn⁹.⁊.ff. de
transac.cū hi.§. si pro.
ar.ꝯ.xxx.q.v.aliter.ff.ð
ven.inspi.l.i.in fi.
n ¶ Uir. q: vbi res de/
est:nec nomē habebit:
ut.lxviij.di. corepi.vij.
q.i. fact⁹.C. de ferijs a
nullo.xxv.q.vij. qd est.
o O Mnes.repromit/
tim⁹.i. videmur
nos obligare:cum dici
mus illa vba: in iustifi/
cationib⁹ tuis medita/
bor.
p ¶ Psalteriū.ut.lxxxv.
di.archidiaconū.xxiij.
di.qui episcopus.
q ¶ Substantia.i. ð sub
stantia sacerdotij videt
esse ꝙ ordinand⁹ habe/
at scientiam.
r ¶ Disceptauerit.i.si cō
tradixerit.
s P Lacuit.inculcent
sit: cū nouum cele
brat ꝯciliū:ut.xviij.dis.
decernim⁹.xi.q.iij.cure.
t S Icut stellas.
u S I iuxta.sapia ē.sic
argumentat: xp̄s
ē scia:g. q ignorat sciaȝ
ignorat christū ⁊ intelli
ge de tali ignorante q
ꝯtēnit discere.io.ā. di.

facere qð patrū possit regulis
obuiare. q.n. a nobis res di/
gne seruabit: si decretaliū nor
ma ꝯstitutoꝝ ꝓ alioꝝ libitu li
cētia populis ꝑmissa frāgatur
I tē ex dictis augustini.
Que sint sacerdotib⁹ necessa
ria ad sciēdū.
Q Ue ipis sacerdotib⁹ ne/
cessaria sint ad discēdū: id
est sacroꝝ liber lectionarius
ātiphonari⁹ baptisteriū ꝯput⁹
canones penitētiales psalteri
um omelie ꝑ circulū āni in dñi
cis dieb⁹ ⁊ singulis festiuitati
b⁹ apte. ex qb⁹ oib⁹ si vnū de/
fuerit: sacerdotis nomē vix in
eo cōstabit: q: valde ꝑiculose
euāgelice mine sūt: qb⁹ dicit:
si cec⁹ cecū ducatū prestet: am
bo in foueā cadūt. I tem ex
vij. synodo.
Que oporteat scire eum qui
ep̄us ē ordinandus.
O Mnes psallētes reprom̄t
tim⁹ deo: in tuis iustifica/
tionib⁹ meditabor: nō obliui/
scar sermones tuos. qð oēs q
dā christianos obseruare salu
berrimū ē: sȝ ꝑcipue hos q ec
clesiasticā ꝯsecuti sūt dignita/
tē. vñ diff. nim⁹ oēm q ad ep̄at⁹
ē ꝓuehēd⁹ gradū: modis om
nib⁹ psalteriū nosse: ut ex hoc
etiā oīs cler⁹ q sub eo fuerit:
ita moneat ⁊ ibuat. Ingratur
aūt diligēter a metropolitano
si in ꝓmptu hēat legē scrutabi
liter ⁊ nō trāsitorie tā sacros
canones ⁊ sāctū euangeliū q̄ȝ
diuini apostoli libꝝ ⁊ oēm di/
uinā scripturā atq; secūdū mā
data conseruare ⁊ docere sibi
populū ꝯmissū. substātia.n. su
mi sacerdotij nostri sūt eloqa
diuinit⁹ tradita: i. vera diuina
rū scripturarū disciplina: quē
admodū magn⁹ ꝑhibet diony
sius. ꝙ si disceptauerit. ⁊ ita li
bēter facere ⁊ docere minime
spospōderit: nullaten⁹ cōsecre
tur. ait.n. ꝓphete de⁹: tu sciaȝ
repulisti: ⁊ ego repellam te ne
sacerdotio fungaris mihi.

I tē ex cō. char.iiij.
De eodem
P Lacuit ut ordināđis ep̄is
vel clericis: ꝑus ab ordia/
torib⁹ suis decreta cōciliorū
auribus eoꝝ inculcent: ne se
aliqd cōtra statuta cōcilij fe/
cisse peniteāt. I tē zepheri/
nus papa.
Sacre scripture inherētes nō
obscurātur inigtate mūdana.
S Icut stellas celi nō extin/
guit nox: sic mētes fideliū
⁊ inherētes firmamēto sancte
scripture nō obscurat munda/
na iniqtas. I tem hiere. in
isaia.
Ignorātia scripturaꝝ ē igno/
rantia christi.
S I iuxta apostolū paulum
christ⁹ dei virt⁹ ē ⁊ dei sapi
entia: scripturaꝝ ignorantia
christi ē ignorātia. I tē gre/
gori⁹ in moralibus.
A dño sciūtur vel ignorātur:
qui ea que dei sunt sapiunt vl'
ignorant.
Q Ui ea que dei sūt sapiūt:
a dño sapiūtur: ⁊ q ea que
dei sunt nesciūt: a domino ne/
sciūtur. paulo attestāte q ait:
siqs ignorat: ignorabit. I dē
quicūq; stultus ē in culpa: erit
sapiēs in pena. I tē aug⁹.
Alio q aliqd nescit: sȝ q putat
se scire qð nescit: errare ꝓbā
tur.
Q Uāuis errare q̄ta possu/
mus cura cauēdū sit: non
solū in maiorib⁹ veꝝ etiā i mi/
norib⁹ reb⁹: nec nisi reꝝ igno/
rātia possit errari: nō ē tñ ꝯse/
quēs ut cōtinuo erret: qsquis
existimet se scire qð nescit. sȝ
siqs existimet se scire qð ne/
scit: ꝓ vo qppe approbat fal/
sum. qð erroris est ꝓpriū. veꝝ
tamē in qua re qsqs erit inter
est plurimū. nā in vna cadēq;
re ⁊ nesciēti sciēs ⁊ errāti nō
errās recta rōne ꝑponit. in di
uersis aūt reb⁹. i. cū iste sciat
alia: ille alia. ⁊ iste vtiliora: et
ille minus vtilia vel etiam no

ꝓxi.c.finali.
x Q Ui ea.sapi
untur.i. ap
probant.
y ¶ Ignorat. in/
tellige de eo qui
ꝯtēnit scire: vl' de
eo q de facili sci/
re possȝ: si habuis
set tractatū cum
ꝑitis: ut.C. de in/
ge. ⁊ ma.l.iij. ā.
di. ꝓxima.
a Q Uāuis er/
rare. errāe
enī ē aliud ꝓ alio
putare: ut.xxij.q
ij. si qlibet.
b ¶ Eadēq;. i his
q̄ spectāt ad salu
tē aīe nihil interest
decipi ⁊ decipe:
ut.xvi.q.i.si cupis
c ¶ Quā scire. h
videt ꝙ bonū sit
ignorare mala: ⁊
xxxij.di.hospitio
lū. sȝ ꝯ. oīs scia a
deo ē: ut. xxxvij.
di.§.hinc. ⁊ bonū
ē scire mala ut ea
vitem⁹: ut.ā. dis.
ꝓxi. q de mēsa. ⁊
c.siqd. dic ꝙ oīs
scia bona ē: sȝ dr̄
aliq̄ scia mala est
mala: q: mala est
illi cui dat occa/
sionē peccādi: si/
cut ade fuit malū
pomū ꝑadisi: ut.
xi.q.iij.qd ergo.
⁊ iude buccella.
i.q.i. opponit.§.
nec mirū. de ꝯse.
di.ij. ⁊ sancta.
d S Edulo.sctē
tias. nō ꝙ
magis ꝯsideran/
da est snīa q̄ȝ ver
ba: ut.i.q.i.mar/
chion. xxij. q.v.
hūane. de ꝯ.dis.
iiij. retulerūt ⁊ si
nō sanctificat. et
potius mens est
ꝯsideranda q̄ȝ v/
ba: ut. xxiij.q.i.
ꝑatus. Ar. ꝯ. ex ð
sponsalib⁹ ex lr̄is

So. nõ ē a vbis
recedendū: nisi
ex vbis prauus
generet intelle/
ctus: ꝛ tūc verba
sūt interptanda.
e Quā formosi
orēs. vñ seneca.
infirmus nō que
rit medicum elo
quentē ſʒ curare
scientem.
f Intelligere.
ar. ꝙ nō est depo
nend⁹ aliqs ꝑpt̄
impitiā: ut. x. q. i.
placuit.
g Dicat. ar. ꝯ eē
de fil. pſby. ꝓpo/
suit. vij. q. i. illud.
ſʒ nec hic popul⁹
rñdit amen: offi/
ciādo ecclesiā vł
missā. ꝛ ita videt̄
ꝙ nec sine mini/
stro pōt pſbyter
missā dicere: licʒ
.h. dixerit: ꝙ bñ
possit cū populo
tm̄ ecclesiam offi
ciare.
h Amen. videt̄
ergo sufficere si
popul⁹ rñdeat sa
cerdoti in missa
ꝛ sic est ꝯ. vij. q. i.
illud. ſʒ dic ꝙ nō
rñdit popul⁹ offi
ciando ecclesiā.
i Ut sono. hoc
ē dicere: sicut in
cōcione laici cō/
positos ſmones
ꝛ politos ꝯside/
rant: sic viri eccle
siarū votū ꝛ intē/
tionē cōsiderare
debēt sacerdotis
k Itaqꝫ. i. q̄uis
l Illa concio.
m Bonadictio.
nominetur. nō tñ
pōt dici benedi/
ctio. xxviij. di. pſ/
bytero.

xia: quis nō in eis que ille scit
ei preferat nesciētē: sūt. n. que
dā q̄ nescire meli⁹ est q̄ȝ scire.
Sed licet ꝑ ignorātiā grāma/
tice artis aliqd viciosum ꝓfe
rāt epi vel presbyteri: nō tamē
iō a scholasticis sūt ꝺspiciēdi
q² moꝝ vicia magis q̄ȝ verbo
rū sūt precauēda. Unde au/
gustin⁹ in libro de cathecizā/
dis rudibus.

Nō ꝯtēnāt scholastici eccle
siasticā simplicitatē.

Eduio monēdi sūt schola/
stici: ut humilitate induti
christiana discāt nō cōtēnere
quos cognouerint moꝝ vicia
magis q̄ȝ verboꝝ deuitare: ſʒ
cordi casto linguā exercitatā
nec cōferre audeāt: quā ēt ꝑ
ferre cōsueuerūt. his maxime
vtile ē: nosse ita eē ꝑponēdas
verbis snias: ut ꝑponit̄ anim⁹
corpori. ex quo fit ut ita malle
debeāt veriores q̄ȝ dissertio/
res audire sermones: sicut mal
le debēt prudentiores q̄ȝ for/
mosiores habere amicos. no/
uerint enī nō eē voces ad au
res dei nisi animi effectū. Ita
enim nō irridebūt: si aliquos
antistites ꝛ ministros ecclesie
forte animaduertūt vł cū bar
barismis vel soleocismis deū
inuocare: vel eadē verba que
ꝑnūciant non intelligere: ꝑtur/
bateqꝫ distinguere. non q² ista
minime corrigenda sunt: ut po
pulus ad id quod plane intel
ligit: dicat amē: sed q² pie tole
rāda sunt ab eis: q didicerunt
ut sono in foro: sic voto in ec/
clesia benedici. itaqꝫ forensis
illa nōnūq̄ȝ forte bonadictio:
nūq̄ȝ tñ benedictio dici potest
Idem ad alexandrinū epm̄.

Indignum vehemēter ex
istimo ut verba celestꝭ ora
culi restringā sub regulis do/
nati. Idem de vera religio/
ne.

Locutio diuinarū scriptu/
rarum scdm̄ cuiusqꝫ lingue
ꝓprietatem accipiēda est. ha
bet enim omnis lingua quedā
ꝓpria locutionū genera: que
cū in alia transferūtur: vident̄
absurda. Item hieronymus
ad pamachium.

Ecclesiastica interpretatio
etiā si habeat eloquentie
venustatē: dissimulare eā de/
bes non fugere: ut non ociosis
philosophoꝝ scholis paucis/
q̄ȝ disciplis ꝛ vniuersa loquā/
tur hominum genera. Item
clemens.

Propter obprobriū senectutꝭ
a puulis ꝛ a minimus non eru/
bescat discere eps.

Nullus epūs ꝓpter obpro
brium senectutis vel nobi
litatem generis a paruulis vł
minimis eruditis siquid forte
est vtilitatis aut salutis: inqui
rere negligat. qui enim rebel/
liter viuit: ꝛ discere atqꝫ age/
re bona recusat: magis diabo
li q̄ȝ christi membrum esse ostē
ditur: ꝛ potius infidelis q̄ȝ fi/
delis esse monstratur.

Ecce plenarie mon/
stratū ē: ꝙ sacerdo/
tes oʒ lr̄aꝝ tā sacra/
rū q̄ȝ seculariū eē pe
ritos. Nūc aūt querit̄ an secu
lariū negocioꝝ oporteat eos
habere peritiā: hāc ꝑlatis ec
clesie eē necessariā multis rō
nib⁹ ꝓbat̄. debēt ꝑlati subdi/
tis nō solū spūalia: ſʒ etiā car/
nalia subsidia mistrare. exem
plo igit̄ christi q turbas sequē
tes nō solum verbo docebat:
sed etiam virtute sanabat: ꝛ
corporalibus alimētis reficie
bat ut aūt prelati hec oīa ple/
ne perficere possint: seculari
um negociorū oportet eos ha
bere solertiam: ut eoꝝ caute/
la ꝛ ecclesie seruētur indēnes
ꝛ cuiqꝫ necessaria pro suo mō
ministrētur. vnde qdā in epm̄
electus a beato grego. ꝓ sua
simplicitate repellit̄: ne ei⁹ oc
casione res ecclie dilapidarē
tur. Unde grego. scribit nobili
bus ciuib⁹ neapolitanis.

n Nullus epus. ob/
probrium. ꝛ dicit
aug⁹. ego senex a pue
ro nōdū anniculo para
tus sū edoceri: ut. xxiiij.
q. iij. si habes. ꝛ stult⁹ est
q bona q̄ videt discere
ꝯtēnit: ut. xxij. di. de cō
stātinopolitane. ꝛ si vnū
pedē haberem in sepul
chro aliuʒ extra adhuc
vellē discere: ut. ff. de fi
deicō. li. apud iulianū.
vñ seneca: nulla etas se
ra est ad discendū.

Ecce. In trib⁹ su
pra distinctiōib⁹
demon stratū est
epm̄ debere esse prudē
tem in lr̄is tam diuinis
q̄ȝ secularibus. Nūc vo
in hac. xxxix. distīdit ꝙ
oportʒ epm̄ esse prudē
tem in negocijs secula
rib⁹: ut sua cautela red
dant̄ ecclesie indēnas
ꝛ cuiqꝫ necessaaria pro
suo modulo ministrent̄
ꝛ hoc exemplo dn̄i: qui
turbas sequētes non so
lum vbis spiritualibus

Di. xxxix.

ſʒ etiam corporalib⁹ alit̄
mentis reficiebat. quā
peritiā. quia petr⁹ dia
conus nō habuit: est a
dignitate repulsus: ad
quā fuerat electus: ut
ꝓbat̄ se. c. quod ꝑ se pa
tet.

b Petrus.simplex ē. Quedā ē simplicitas q̄ ē ɔ̄ria dolo: ⁊ illa ē bona:ut.xvi.q.i.ſi cupis.ſz hic vocat ſimplicitatē negligentiā ſiue ſtulticiā:ut.xxvi.di.in p̄n.illa enī impedit ꝓmouendū:ut hic.⁊.lxxiiij.di.epoꝝ.ſz ꝓmotū ñ deijcit ſed dat ei coadiutor:ut vi.q.i.q: frater.⁊.xij.q.ij.nobis.tñ iſte petr⁹ ñ tm̄ ꝓpter ſimplicitatē ſuit remot⁹:ſz etiā q: ſolidos dedit ad vſuram ut.xlvij.di.de petro.

¶ Extrinſeca.dz enim cautus circa ſua negocia eē:ut.xxiij.di.q epõs ⁊ eſt ſi.lxxxvi.di.frēz.io.

Di.xl.

Oportet.Hic ꝓſequit.v.c.aplice regule:oz epm eē ornatū. Eſt aūt duplex ornat⁹ exterior ⁊ interior. Exterior ornat⁹ ɔſiſtit i grauitate ⁊ inceſſu ⁊ i habitu ⁊ tꝑantia cibi ⁊ potus.de iſto ornatu agit in ꝑrima ſe.di. Interior ornat⁹ ē ṽtus: et de hoc agit hic.⁊ oñdit ꝙ loc⁹ nõ dat ṽtutē nec dignitas ſz vite meritū

b Non nos.pennem aplicā dignitatē ꝑ bona merita acq̄ſitā.

c ¶ Cū hereditate.i.ad hoc trāſmiſit:ut eēnt heredes bonitatis ſue.

d ¶ Per actuū.i.det ꝑ bonos actus.

e ¶ Quos.i.q: eos.

f ¶ Quis eni. q̄ſi di. ⁊ ſi qñqz forte aplici ñ eēnt boni:tñ ſemꝑ p̄ſumūtur eē boni.qs enī ⁊c. | z nõ ne ɔ̄riū ē.xix.di.anaſtaſius.xxi.di.nūc aūt.ſz ñ dicit hic ꝙ ſci ſint:ſz ſancti p̄ſumūt donec ɔ̄riū ɔſtet de ipſo ꝙ adulteriū ɔmiſerit vl' homicidiū.dicit.h.ꝙ lz ñ poſſit accuſari inde tñ peccat.⁊ ꝙ h dr ſemꝑ hñſacere:intelligit de his q̄ p̄nt eq̄ ftorq̄ri ad bonū vl' ad malū:q: ſꝑ i dubio ꝑ ipſi⁹ facto p̄ſumit.ſz h°.certe idē ē in quolibz ſacerdote:ut.xi.q.iij.abſit.⁊.xli.di.c.i.⁊.xvi.q.i.ſi clicat⁹.R°.hoc verū ē: lz tm̄ magis hoc p̄ſumit ꝑ papa: ut.xciij.di.c.i.vñ ſacrilegij inſtar eēt diſputare ð facto ſuo ut.xvij.q.iiij.§.q aūt.vl' dic ꝙ facta pape excuſant ut ſamſonis ⁊ furta hebreoꝝ ⁊ adulteriū iacob:ut ex ð diuor.gaudem⁹io.

g ¶ Illuſtrat.i.dat eis occaſionē bñ viuēdi:ut in quo ſi deſinit bona acquiſita ꝑ meritū:ſufficiūt que a loci p̄deceſſore teſtantur.aut.n.claros ad hec faſtigia erigit. aut q erigūtur illuſtrat. Itē hjeronymus.

Seculariū negocioꝝ impiti ñ ſūt in epõs ordinādi.

Petrus diacon⁹ quē a vob electū aſſeritis: dio vt dicitur ſimplex ē. ⁊ noſtis q: h° tēpore talis in reginiis arce debet cõſtitui: q nõ ſolū de ſalute aiaꝝ verꝫ etiā de extriſeca vtilitate ⁊ cautela ſciat eſſe ſolicitus.

Oportet quoqz epūm eſſe ornatū ⁊ hoſpitalē. Per ornamēta epalia virtutes debēt intelligi: que a dño eis repmittūtur: dū dicit: ſacerdotes ei⁹ induātur ſalutari. vnde in veteri te. variis veſtib⁹ ex p̄cepto domini ſacerdotes ornati legūtur: q: multis modis virtutib⁹ dz ſplēdere vita pontificis:ut gradui cõferat decorē quē ab eo nõ accepit. nõ.n. loca ſed vita ⁊ mores ſāctū faciūt ſacerdotē. vnde ex officio ſuſcepto nõ licētia peccandi ſed neceſſitatē viuēdi ſe nouerint aſſecutos. Unde ſymmachus papa ait.

Officiū ſacerdotū nõ cõfert ſed adimit licētiā delinquēdi

Non nos beatū petrū ſicut dicitis a dño cū ſedis priuilegio vl' ſucceſſores ei⁹ peccandi iudicam⁹ licētiā ſuſcepiſſe. Ille quippe pennē meritoriū dotē cū hereditate innocentie trāſmiſit ad poſteros: qð illi cõceſſū ē ꝑ actuū lucē ad illos ꝑtinet: quos par ɔuerſationis ſplēdor illuminat. qs enim ſanctū dubitet eē: quem apex tante dignitatis attollit

b Non eſt facile.
lxxxi.di.valet.

Nos.ñ ex locoꝝ.tm̄ ne r ſiɔ̄.lxxxi.di.valet.

k ¶ Morū.C.de epis ⁊ cle.ſi quenqz.

l ¶ Nobilitate.ſic ī.i.q.i.viliſſimis.

Filij ſanctoꝝ ſunt qui exercent opera eorum.

Non eſt facile ſtare in loco petri ⁊ pauli: ⁊ tenere cathedrā regnātiū cū chriſto. q: hinc dicit nõ ſanctoꝝ filij ſunt q tenēt loco ſanctoꝝ:ſed q exercēt opera eoꝝ. Itē gre.

Moꝝ nobilitas nõ loci ñ generis ſacerdotes notificet.

Nos qui p̄ſumim⁹:nõ ex locoꝝ vel generis dignitate ſed moꝝ nobilitate innoteſcere debem⁹:nec vrbiū claritate ſed fidei puritate. Itē ana ſtaſio preſbytero.

Non loca vel ordines ſz merita deo coniungunt.

Non loca vel ordines creatori noſtro nos proximos faciunt:ſed nos aut merita bona coniungunt aut mala diſiūgunt. Item ioannes chriſoſtomus.

Magnitudo peccati vel dignitatis quenquā fortiter deijcit.

Homo chriſtianus fortiter cadit in peccatum ꝓpter duas cauſas: aut ꝓpter magnitudinē peccati aut ꝓpter altitudinem dignitatis. Itē ex dictis bonifa.martyris.

Dānat aplic⁹ q ſue ⁊ frne ſalutis ē negligēs.

Si papa ſue ⁊ fraterne ſalutis negligēs dephēditur

m Non loca vl' ordies.tm̄ q: ꝑ ordines ɔfertur gr̄a: ut.i.q.i.qcqd.⁊ ē ſile.xxiiij.q.iiij.ſicut.

n Homo.cadit.i.cadē videtur ab eccl'ia.

o ¶ Cadit.ex hoc.c.plurimi dicūt ꝙ circūſtātie loci ⁊ tꝑis ⁊ dignitatis ⁊ ſcie aggrauant peccatū ut magis peccet clicus q̄z laic⁹ in eodē genē delicti:⁊ magis lr̄at⁹ q̄z nõ lr̄at⁹:⁊ magiſ peccat i loco ſacro vl' tꝑe q̄z ex: ar. xix.di.nulli.⁊.l.di.q: tua.⁊.xi.q.iij.p̄cipue.⁊.xxv.q.i.nl'li.de pe.di.v.ɔſideret.⁊.xxxij.q.v.q viderit.⁊ augetur pctm̄ dignitate peccātis:ut.ff.de re mili.oē.§.auget. alij dicūt ꝙ circūſtātie cū ſint bone ⁊ a deo ñ oz eē alicui occaſio mali.vñ dicūt ꝙ circūſtātie nõ aggrauāt peccatū:ſz ſol⁹ ɔtēptus.ſi q°.laicuſ ex maiori contēptu peccat:magꝭ peccat q̄z clic⁹.ſz q: ñ ɔſtat eccl'e q̄liter qs peccet an ex ɔtēptu vl' alio mõ xxiiij.q.iij:de⁹.iõ ñ põt iudicare ð pctõ ſm ɔtēptū:⁊ iõ iudicat ꝑ circūſtantias q̄ſi ꝑ q̄ſdā p̄ſūptiões:⁊ magis punit clic⁹ q̄z laic⁹:q: magis p̄ſumit ɔ̄ ipſū.⁊ lz hic due cauſe tm̄ enumerent:q vident aggrauare pctm̄:tñ plures ſūt:ut de pe.di.v. conſideret.

p Si papa.taciturn⁹.taciturnitas mortalis ē i p̄lato:ut.xliij.di.c.i.

q ¶ Mācipio.i.diabolo qui

mancipatꝰ ē iehēne. n ¶ A nemie. papa a nemie pōt iudicari: ut. ix. q. iij. nemo. qḋ itellige nisi ipse se subijciat alij. ij. q. vij. nos si incōpetent. sʒ ꝯ. xxiiij. q. ij. sane ꝑfert. v. itē romāoꝝ. vbi dr̄ ꝙ dioscorꝰ papa ro. ec. fuit excōicatus ꝗuis ī fide ñ peccauerat. sʒ ibi appellat papā p̄triarchā ꝯstātinopol: itē adhuc ob. xij. q. ij. ñ liceat: vbi vnꝰ papa iudicat ꝺ suo successore. sʒ ibi ñ iudicat de ipso: sʒ dicit ꝙ nō liceat ei alienare res ecclesie.

t ¶ A fide. qḋ intelligit. b. cū papa ñ vult corrigi. si eni paratꝰ esset corrigi: nō posset accusari: ut. xxiiij. q. i. apte. ꝛ. c. agit ꝛ. q. iiij. dixit apl̄s sʒ q̄re nō pōt accusari de alio crimie: ponamꝰ ꝙ notoriū sit crimē eiꝰ vl̄ ꝑ ꝯfessionē vl̄ ꝑ facti euidentiā: q̄re ñ accusat vl̄ de crie simōie vl̄ adulterij? ꝛ ēt cū admonet icorrigibil̄ ē: ꝛ scādalizat ecclia ꝑ factū eiꝰ? certe credo ꝙ si notoriuʒ ē crimē eiꝰ qḋcūꝗ ꝛ inde scādalizat ecclia ꝛ icorrigibil̄ sit: ꝙ inde possit accusari: nā ꝯtumacia dr̄ heresis: ut. lxxxi. di. si q̄ p̄sbri. ꝛ cōtumax dr̄ ifidel: ut. xxxviij. di. nullus. h tñ spāliter fit mētio de hēsi iō q2 ꝛ si occulta eēt heresis ꝺ illa posset accusari: sʒ ꝺ alio occulto crimie nō posset. itē nūqd pōt denūciari crimē pape ſm regulā: si peccauerit ī te frat tuꝰ cū noīe fratris qlibʒ xp̄ianꝰ dicat: ut. xi. q. iij. ad mensā. sʒ dico ꝙ nō pōt denūciari crimē de ipso: nisi inde posset accusari. nā iutil̄ eēt denūciatio. Itē nūqd papa posset statuere ꝙ nō posset accusari de heresi: rñde nō q2 ex hoc piclitaret tota ecclia qḋ ñ lʒ. ꝯ. xxv. q. i. sūt qdē q2 hoc fit ī eo casu quo desinit eē caput ecclie et ita nō tʒ ꝯstō. Sʒ ꝑ quo pctō pōt impator depoñi ꝑ quolibʒ si ē incorrigibil̄: vñ depo nit si est minus vtil̄: ut. xv. q. vi. alius.

inutilis ꝛ remissus in suis opibus: ꝛ insup a bono taciturnꝰ qḋ magis officit sibi ꝛ oībꝰ: nihilominꝰ inumerabiles populos caternatim secū dacit primo mācipio iehēne cū ipo plagis multis in eternū vapulaturꝰ: huiꝰ culpas istic redarguere presumit mortalium nullus: q2 cūctos ipe iudicaturꝰ a nemine ē iudicādus: nisi dephendatur a fide deuius. ꝑ cuiꝰ ꝑpetuo statu vniuersitas fidelium tāto instātiꝰ orat: quāto suam salutē post deū ex illius incolumitate aiaduertit ꝑpensius pēdere. ¶ Itē augꝰ. ad valerium.

Non ordines sed vite merita nos deo ꝯmēdāt.

Ante oia peto: ūt cogitʒ religiosa prudētia tua: nihil esse in hac vita ꝛ maxime hoc tēpore facilius ꝛ leuiꝰ ꝛ hominibus acceptabiliꝰ epi aut presbyteri aut diaconi officio si ꝑfūctorie atꝗ adulatorie res agatur: sed nihil apud deū miserabilius ꝛ tristius ꝛ dānabilius. Idē: nihil in hac vita ꝛ maxime hoc tpe difficilius ꝛ laboriosius ꝛ periculosius epi aut presbyteri aut diaconi officio: sed apud deū nihil beatiꝰ: si eo mō militet qno noster imperator precipit. qs autem sit modus: nec a puericia nec ab adolescētia mea didici. et eo tēpore quo discere ceperā vis mihi facta est merito peccatoꝝ meoꝝ. nā qd aliud existimē nescio: ut scḋus locꝰ gubernaculoꝝ mihi traditus est q remū tenere nō noueram. Itē isidorus.

Corrūpit ꝛ ad terrā sacerdotiū trahit: nisi legaliter ꝛ iuste seruetur.

Sicut viri ꝛ mulieres digna ꝯiunctio vnū facit matrimoniū: ꝛ sicut duoꝝ copulatō vnū perficit corpꝰ: ita clericatus ꝛ sacerdotiū vnū faciunt presbyterū: ꝛ electio ꝛ consecratio vnū faciūt epum. que oia vnū faciūt corpus: qḋ citius corrūpitur: ꝛ ad terrā trahitur: nisi legaliter conseruet nisi iuste viuēdo laudet. Itē ambrosius. De eodem.

Illud autē animaduerte: ꝙ extra paradisum vir factus ē: intra paradisuʒ mulier vt aduertas: ꝙ nō loci nō generis nobilitate sʒ virtute vnꝰ qsꝗ gratiā cōpat sibi. deniꝗ extra paradisum hoc est in inferiori loco vir factus melior inuenitur. ꝛ illa que in meliori loco hoc est in paradiso factꝰ est: inferior inuenitur. Itē gregorius.

Gratia non locus saluat animam.

Quelibet occulta loca sine gratia aiam saluare ñ pñt qḋ aliquādo in ipis quoꝗ cōspicimꝰ erratibꝰ electoꝝ. Nā loth in ipsa puersa ciuitate fuit iustus: in monte peccauit. Sʒ ista cur dicimꝰ: cū maiora nouerimꝰ: qd eni paradiso iocundius: quid celo securius? ꝛ tamen homo ex paradiso ꝛ angelus de celo peccādo cecidit. Idem.

De eodem.

Adam primus homo ꝑ peccato de paradiso eiectus ē hoc est quia dei nobilitatē a se deiecit: nobilitate loci priuatus est. Idem ioannes chrisostomus.

Non est verus sacerdos omnis qui nominatur sacerdos

Multi sacerdotes ꝛ pauci sacerdotes: multi in nomine ꝛ pauci in opere. videte ergo fratres quomodo sedeatis super cathedram: quia nō ca

r ¶ Ante oia. si ꝑfūctorie. i. negligenter.

u ¶ Periculosiꝰ. q2 qui epatū desiderat in terra: inueniet ꝯfusionē ī celo. viij. q. i. q epatū. ꝛ. ꝯ. c. c. multi.

x ¶ Mihi. ꝛ sic aliqs pōt cogi: ut fiat eps. qḋ veꝝ ē ab initio cogit: ut fiat de nolēte volēs: ut. xxiij. q. iiij. displicet. sʒ si ꝑseueraret ī volūtate ñ eēt cogendꝰ: ut. lxxiiij. di. vbi ista.

y ¶ Ut secūdꝰ locꝰ q2 ꝑmus locꝰ ē papatꝰ: secūdus locꝰ ē epatꝰ. vl̄ ideo hꝰ dixit q2 factꝰ ē coeps alteri: ut. vij. q. i. ñ aūt.

z Sicut clicatꝰ. i. minor ordo. Hic vide ꝙ si laicꝰ ꝑmoueret ī sacerdotē. nullū reciperet characterē. sʒ si hr̄et aliquē minorē ordinē ꝛ ꝑ saltū reciperet supiorē: hñ reciperet characterē: ut lij. di. solicitudo. alij dicūt ꝙ laicꝰ verū ordinē reciperet dū tñ baptizatꝰ

ꝛ ¶ Electio. ꝯsueuit isto induci: ꝙ ex sola electione ñ ꝯseqt̄ aliqs ius: ut de hꝰ. dixi. lxiij. di. ꝗto.

a Illud. ex̄ ꝑadisū. ī agro damasceno

b ¶ Qḋ ñ loci. ar. ꝙ rōe loci vl̄ dignitatis, vl̄ nobilitatis ꝑ aliqꝰ nō p̄sumit: ut. xij. q. ij. gl̄ia. ar. ꝯ. xxiij. di. ꝗto. ꝛ certe ꝑ nobilibꝰ sꝑ dʒ p̄sumi ī his q̄ spectāt ad nobilitatē: ar. ff. ꝺ fide instru. l. si.

c Quelibet occulta

ar.ↄ̄ heremitas. d ¶ Erratibꝰ.i.peccatis.
e ¶ Peruersa ciuitate.ar.ꝙ nō nocet bono maloꝝ ꝯuersatio vel cohabitatio. f ¶ In monte.xv.q.i.inebriauerūt
g ¶ Cecidit.nā ex varietate locoꝝ nullū discrimē inducitur C.ↄ̄ tē.in īte.resti.l.vlt.
ar.ↄ̄.xxxij.q.v.ꝗ viderit.
h ¶ Cecidit.⁊ hec ē cā quare nos ꝑsequit̄: qꝛ nos illuc debemꝰ ascendere: vn̄ ipse descendit xvi.q.ij.c.i.

i Adam.

a Multi.ſʒ hō locum sic res accedē dʒ hoībꝰ ⁊ nō hō rebꝰ.ff.ↄ̄ edil'.edic.iustissime.
b ¶ Desiderauit.ad h° ut ꝑsit nō ut ꝓsit: ne obstet.viij.q.i.ꝗ epatū.
c ¶ Tractauerit.nō ꝙ eo solo ꝙ cū aliqs loqt̄ de epatu punit̄: sic eo ipso ꝙ qs loqt̄ ambitiose de nūmis peccat.xvi q.i.si cupis.⁊ ꝗ loqt̄ de mulieribꝰ: ut.xxxij.dis. hospitiolum.
d ¶ In honore.quia nō gradꝰ elegantior ſʒ vite melioris actio comprobat̄.xxiij.q.iiij.sicut.⁊.xvi.q.i.sūt nōnulli.Et est hic ar.ꝙ illa pars q̄ iustiori rōne innitit̄: maior dr̄ lʒ sit minor: sic.xxxi.di.nicena.xix.di.in canonicis.iiij.q.iij.§.ij.ex̄ de testi.in nostra.

Di.xli.

Ecce quibꝰ.Supra ꝑcedēti distictione dictū ē: ꝙ oʒ epm̄ esse ornatū moribꝰ ⁊ ꝟtutibꝰ. In hac.xli.di.dr̄ ꝙ oʒ eū eē ornatū in exterioribꝰ i habitu ⁊ incessu.i hītu ne fulgidis vl' sordidis vestibꝰ se exornet.qđ ꝓbat auc̄te hiero.nec affectate sordes nec exquisite delicie laudes pariūt. qđ tā vestibꝰ q̄ȝ cibis intelligendū est: ⁊ ad hoc inducit se.c.de incessu aūt dicit.j.§.vltimo:
f ¶ Et incessu.ut grauitate itineris ostēdat grauitatē mentis.ut.j.e.§.vltimo.

thedra facit sacerdotē sed sacerdos cathedrā.nō locꝰ sanctificat hominē ſʒ hō locū sanctificat: nō oīs sacerdos sanctus sed oīs sanctꝰ ē sacerdos ꝗ bene sederit sup cathedrā: honorē accipit cathedre. qui male sederit: iniuriam facit cathedre. Ideoq̄ʒ malus sacerdos de sacerdotio suo crimē acqrit nō dignitatē.in iudicio eni tuo sedes.siqdē bn̄ vixeris ⁊ bene docueris: populū istruis.si bene docueris ⁊ male vixeris: tui solꝰ ꝯdēnator eris. Nā bene viuēdo ⁊ bn̄ docendo populū instruis quō viuere debeat: bn̄ autē docendo ⁊ male viuēdo deū istruis: quō te debeat cōdēnare. Idē: quicūq̄ʒ desiderauerit ꝑmatum in terra: inueniet cōfusionē in celo.nec inter seruos christi cōputabitur.ꝗ ↄ̄ primatu tractauerit nec vnꝰ qſq̄ʒ eoꝝ festinet quō alijs maior appareat: sed quō oībus inferior videatur: qm̄ nō ē ꝗ maior fuerit in honore inter homines: ille est iustior: sed ꝗ fuerit iustior: ille ē maior.

Ecce qbus oporteat sacerdotē eē ornatū moribꝰ. Sʒ preterea oportet illū eē ornatum exterioribꝰ habitu videlicet ⁊ icessu.habitu ut nec fulgidis nec sordidis se vestibus ornet.ut enim ait hiero.nec affectate sordes nec exqsite delicie laudes pariūt.qđ tā ↄ̄ vestibus q̄ȝ de cibis intelligēdū est. Unde augꝰ.ait in libro de doctrina christiana.

Pro moribus eoꝝ cū qbꝰ viuimꝰ etiā vti debemꝰ alimētis.

Quisqs rebꝰ ꝑtereūtibꝰ restrictius vtitur q̄ʒ se se habēt mores eoꝝ cū qbus viuit aut intēperās aut supstitiosus

g Quisqs.viuit.nō ꝙ qlibet se cōformabit socijs suis in cibo ⁊ moribꝰ: ut di.viij.q̄ ↄ̄.xij.di.illa. ⁊ ē ar.ꝙ rōne societatis tolerat̄ excōicatꝰ: qꝛ excōicatus rōe ꝯtractꝰ ad cōmunionē ꝯmittit̄: ex̄ de sen.ex.si vere.

est.quisqs vero sic eis vtitur: vt metas cōsuetudinis bonorū: inter quos versatur excedat: aut aliqd significat aut flagitiosus ē. In oībus.n.talibꝰ nō vsus reꝝ sed libido ī culpa est.qđ igit̄ locis ⁊ tēporibꝰ et ꝑsonis cōueniat: diligent̄ attēdēdū ē: nec temere flagitia ꝑhēdamꝰ. fieri eni pōt ut sine aliquo vicio cupidinis vel voracitatis ꝑciosissimo cibo sapiens vtat̄: isipiēs aūt fedissima gule flāma in vilissimū olus ardescat.⁊ sanius qſq̄ʒ maluerit more dn̄i pisce vesci: q̄ʒ lēticula more esau nepotis abrahe aut ordeo more iumētoꝝ.non eni ꝓpterea cōtinentiores nobis sūt plereq̄ʒ bestie: qꝛ vilioribꝰ alūtur escis. Nā in oībus huiuscemodi rebꝰ nō ex eaꝝ reꝝ natura qbꝰ vtimur: sʒ ex cā vtēdi ⁊ mō appetēdi: vel ꝓbādū vel iprobādū ē qđ facimꝰ. Itē augustinꝰ sup eplā ioannis.

Nō cibꝰ sʒ appetitꝰ ī culpa ē.

Delicie qlibet si absq̄ʒ desiderio ꝑcipiātur: nō officiunt.⁊ viles vbi cibi appetēter accepti impediūt ꝓfectū abstinētie. Dauid eni aquā male cōcupitam effudit: ⁊ helias carnē ꝯmedit. Idē in libro de verbis domini.

Cōtra sue infirmitatis cōsuetudinē aliqbꝰ cibis diuites vti non cogantur.

Non cogātur diuites pauperꝝ cibis vesci. vtātur cōsuetudine infirmitatis sue: sed doleāt aliter se nō posse sustētare. Si cōsuetudinē mutant egrotāt. vtātur supfluis: dent inopibꝰ necessaria. vtant̄ preciosis: dent pauperibꝰ vilia. Unde in li. q̄stionū euāgelij.

Equanimitas tolerādi nō vsꝰ vel abstinētia cibi īn̄iciā facit.

ex.si vere.
b ¶ Aut intēꝑans i.nolēs ꝯformare se alijs.
i ¶ Supstitiosus. inanis glīa cupidus vl' ipocrita.
k ¶ Sigificat.forte hʒ vētrē īsatiabilē.vl' cā infirmitatis hoc facit.
l ¶ Aut flagitiosꝰ est.ꝓdigꝰ vl' ipocrita.
m ¶ Sʒ libido.q.d.potiꝰ ꝯsiderabimus causā facti q̄ʒ ipsū factum sic.xxiij.q.viij.occidit.⁊.xix.di.sciendū.ar.j.xxxij.q.iiij.origo.
n ¶ Flagitia.i.nō statim dicamꝰ aliqd esse viciosum. nā dubia ī meliorē ꝑtē sūt interꝓtanda: ex̄ de reg.iur.estote.
o ¶ Pisce.hāc historiā hēs de pe.di.ij.§.opponit̄.
p ¶ Sʒ ex cā ⁊.j..xxi.q.iiij.oīs iactantia.
q Delicie.

a Non cogant̄.ar.ꝙ mitiꝰ agendū ē cū diuitibus ⁊ nobilibꝰ q̄ʒ cū pauperibꝰ ut.lxxxvi.di.non satis.⁊.lxxxiiij.di.ꝑuenit.l.di.cōtumaces.xxvi.q.vij tꝑa.ar.ↄ̄.xxij.q.v.ꝗ ꝯpulsus.dic ꝙ ignobiles magis puniant̄ corporali pena q̄ʒ nobiles: ſʒ pecuniariter magis pun̄it nobil' q̄ʒ ignobilis: ut.xxiij.q.i.ꝗ ↄ̄.⁊.ff.de pe.siqs aliqd.⁊.l.q̄dā

b ¶ Diuites.cum sũt in pñia.
c ¶ Si ꝯsuetudinẽ.ar. ꝙ ꝯmutatiões penaꝝ pñt fieri in spũalib⁹. lxxxij.di.p̃sbyter.
d ¶ Supfluis .i. p̃ciosis.
e ¶ Paupib⁹:ar. ꝫ.i.xlix.di.c.vlt. ĩ fi.
f Q Uod dicit ĩ euã gelio. tãgit hic qd̃ xp̃s in euãgelio mathei. vi. dicit de iudeis: venit ioannes nõ mãducans carnes neq̃ bibẽs vinũ: et dixistis dmoniũ habꝫ. venit iesus mãducans ꝛ bibens: ꝛ dixistis: ecce vorato ꝛ potator vini. sꝫ licet alij male opinarent̃ d̃ ipso: tñ iustificat⁹ ẽ ab apostolis suis.
g ¶ Illi.datiui casus.
h ¶ Positas. corã aliis.
i ¶ Si id.i.ꝑ tpe .f.cũ corã aliqb⁹ tpe necessitatis citi⁹ ꝓponit̃ cib⁹.
k ¶ Neq̃.i.id̃ dꝫ qs statim ꝯmedẽ qd̃ videt alios necessitate exigẽte ꝯmedere.ꝛ ꝓponit̃ cibus.
l ¶ Cũ.i.qñ.
m ¶ His.i.eis.
n ¶ Scio.sic faciẽt epĩ cũ veniẽt ad paupes ecclesias:ne breuis hora ꝯsumat victũ longi tpis: ex̃ de censi.cũ apl'us.
o P Arsimoniã. i.ꝑpatũ vsũ.
p ¶ Diligentiam .i.voluptatẽ.
q ¶ Infucatũ.i.p̃ciosũ.vl infucatũ i.ñ p̃ciose fucatũ

Q Uod dic̃ dñs in euãgelio iustificata ẽ sapiẽtia ab oĩbus filijs suis: ondit filios sapientie ntelligere: nec in abstinẽdo nec in mãducãdo esse iusticiã sed in eq̃nimitate tolerãdi inopiã ꝛ ꝑpantia ꝑ abũdãtiã nõ se corrũpẽdi atq̃ opportune sumẽdi vel nõ sumẽdi ea quoꝝ nõ vsus sꝫ cõcupiscẽtia reprehẽdẽda ẽ.nõ eñi interest oĩno qd alimẽtoꝝ sumas: ut succurras necessitati corpoꝛis' dũmõ cõgruat in generib⁹ alimẽtoꝝ his cũ qb⁹ tibi viuẽdũ ẽ.neq̃ q̃tũ sumas interest multũ: cũ videam⁹ aliorum stomachũ citi⁹ saturari cibis: ꝛ eos cũ illi ipsi puo quo saciãtur ardẽter itolerabiliter ꝛ oĩo turpiter inhiare: alios aũt paulo pl⁹ poculo qdẽ saturari sed tolerabiliter inopiã ꝑpeti. vl' añ horã positas epulas si id in tẽpore aut op⁹ sit aut necesse sit cũ trãq̃llitate aspicẽ: neq̃ tangere. magis ergo interest: non qd vel q̃tũ alimẽtoꝝ ꝓ cõgruentia hominũ atq̃ ꝑsone sue ꝛ ꝓ sue valitudinis necessitate qs accipiat: sꝫ q̃ta facilitate ꝛ serenitate animi careat: cum his vel oportet vel necesse ẽ: carere: ut illud in animo christiani cõpleat: qd̃ apostol⁹ dic̃ scio ꝛ min⁹ habere: scio ꝛ abũdare vbiq̃. ꝛ in omnib⁹ imbutus sũ. ꝛ satiari ꝛ esurire ꝛ abũdare ꝛ penuriã pati. oĩa possũ in eo q me cõfortat. Item. ex conci. gangrensi.

Tẽpantia ciboꝝ ꝛ vestiũ nõ dissolutio eoꝝ laudatur.

P Arsimoniã cũ veste humili nõ reprobam⁹: sicut etiã ornatũ p̃ter corpis diligẽtiam infucatũ laudam⁹. dissolutos autẽ ꝛ fractos vestib⁹ ꝛ incessu nõ recipim⁹. pietatẽ in puatis domibus ñ includẽtes oẽs locũ in noĩe dei edificatũ honoramus ꝛ cõgregatõem ĩ ecclesia dei factã ad vtilitatẽ cõmunẽ recipim⁹: ꝛ bona opera que supra vires in f̃res pauperes exercẽtur: ꝑm ecclesiasticas traditões beatificam⁹ ꝛ oĩa que cõueniũt traditionibus apostolicis ꝛ sãcraꝝ scripturarũ p̃ceptis in ecclesia fieri exoptam⁹. Itẽ grego.

Sub spe virtutũ sepe se vicia ingerunt.

S Epe se vicia ingerũt: ꝛ se esse virtutes mẽtiunt̃ ut: ut tenacia parsimonia: effusio largitas: crudelitas zel⁹ iusticie: remissio pietas velit videri. Itẽ ex cõ.char.iiij.

Meritis fidei ꝛ vite nõ diuicijs epalis auctas queritur.

E Piscop⁹ vilẽ suppellectilẽ ꝛ mẽsam ac victũ paupe rẽ habeat: ꝛ dignitatis sue auctoritatẽ fidei ꝛ vite meritis q̃rat: hospiciũ quoq̃ nõ longe ab ecclesia habeat. Itẽ ex eodem. De eodem.

C Lericus ꝓfessionẽ suã et habitu ꝛ incessu ꝓbet. et idõ nec vestibus nec calciamẽtis decorẽ querat. Sicut ergo in cibis mores eoꝝ cũ quib⁹ viuim⁹ obseruare monemur sic ꝛ de indumẽtis intelligendũ ẽ. ut.n.a'ibi dicit̃: q̃sq̃s ꝯtẽptis his cũ qb⁹ viuit lautiora sibi vl' austeriora p̃ ceteris idumẽta vel alimẽta q̃rit. aut intẽperãs sui aut supstitios⁹ est. In icessu aũt debet eẽ sacerdos ornatus: vt grauitate itineris mẽtis maturitatẽ ostendat: Incõpositio.n. corporis ut angustin⁹ ait q̃litatẽ idicat mẽtis. vñ historiographus ille cum eius mutabilitatẽ describeret cuius cõsciẽtia excitata curis mẽtẽ vastabat: inter cetera hoc etiã notabile indicauit dicẽs: incess⁹ ei⁹ mõ citus modo tardus.

H Ospitalem xp̃o sacerdotẽ eẽ oꝫ: ne fit d̃ numero eoꝝ: qb⁹ in iudicio dicetur hospes fui ꝛ non suscepistis me. qui enim apostolum secut⁹ fuerit: alios ad

r ¶ In puatis.ar.ꝯ illos q dicũt meli⁹ esse orandũ in puato loco ꝛ non corã hoib⁹ q̃ in ecclia: ex illa auctẽ. tu aũt cũ oraueris intra cubiculũ tuum ꝛ clauso ostio ora patrẽ. sꝫ illud de cubiculo mentis intelligit̃.
¶ Que supra. nã q̃cqd superogaueris reddaꝫ tibi: sic. lxxxvi. di. nõ satis.
t S Epe vicia. multi dũ vitãt vicia in ꝯria currunt.
u E Piscopus. suppellectilẽ. hoc hodie nõ tenet q2 mõ hñt amplas possessiones: ut. xij q.i. expedit. ꝛ sic nõ ẽ ꝯ de ꝯ. di.i. vasa. ꝛ ex̃ de censi. cũ apls. vbi d̃r ꝙ archiepĩ .l. eq̃taturas hẽbũt in visitationib⁹.
x ¶ Unde historiographus. salustius.
y ¶ Mutabilitatẽ. Catelinẽ.
a H Ospitalem. In hac distinctiõe ondit gratian⁹ ꝙ hospitalis erit ordinandus: q2 nõ haberet frontẽ inuitãdi alios ad hospitalitatẽ: si domũ suã hospitib⁹ clauderet ꝛ q2 hec pietas remunerat̃ eternaliter ꝛ tpalit̃. Itẽ exemplo abrahe ꝛ loth: q qm̃ hospitales erãt: angelos hospitio recipere meruerũt. addit etiã ꝙ in hospitalitate nõ erit electio vl' delectus ꝑsonarũ. adiũgitur etiã de ꝯuiuijs ĩ ecclesia nõ faciẽdis. in fine breuiter tangit. vij. c. apostolice regule. s. oportet epm esse pudicum

Di. xlii.

b ¶ A seipso. ff. ff. de nego. gest. si pupilli. §. vlti. ff. de fideius. tutoꝝ. ff. d̃ pactis cũ in eo. xlvij. di. §. necesse in pn.

e ¶ Aliẽa.xlviij.di.ficut.
j.xciij.di.diaconi.j.xiiij
q.iiij.qd dicã. fic ex̃ de
reſt. ſpol'.ſepe.7.xvi.q
.i.decime.
d ¶ Corpalis. fine opi/
bus pietatis.
e ¶ Ad oïa.i.ad tpalia 7
eťna:ut.xvi.q.i.decime
f ¶ Ab hac. hoſpitalita
te.
g ¶ Alien⁹:ut.lxxxv.di.
archidiaconũ.
h ¶ Uidua.xxxi.q.i.q°/
i S modo.
Iquis.
k ¶ Hinc ẽt diocrepẽ ꝓ
pꝛiũ nomẽ: vł.i. facer/
l O dotem.
Uieſcam⁹. curioſi
tate. nõ.n.ſp erim⁹ cu/
rioſi.nã multa ſũt diſſi/
mulãda.ff. de noua.do
li in fi.
m ¶ Periculũ. ſi enĩ in
mĩoꝛib⁹adhibẽda ẽ diſ
cretio:foꝛti⁹ĩ maioꝛib⁹
ſic.vij.q.ij.c.vltĩa.ff. ad
carbo.l.i.§.ij.
n ¶ Poſtulat.g°.indiſtin
cte oĩb⁹ẽ dãda elemo/
ſyna:ut.j.e.c.pri.7.ſ.§
pri.7.lxxxvi.di. paſce.
7.i.q.ij.q̃pio.7.xi.q.iij
oĩ multos.7.xvi.q.i.ſi
cupis.7.xxiij.q.iiij.duo
alibi dr̃ oĩ petẽti retri/
bue.ſʒ ꝯ dñs dicit: de/
ſudet elemoſyna ĩ mãu
tua: donec ĩuenies iu/
ſtũ cui des: 7 ĩ canticis
vbi dr̃: oꝛdinauit in me
charitatẽ. 7 dicit ãbꝛo.
oꝛdinata ẽ charitas: ut
p° de⁹.ſcdo parẽtes.deĩñ
filij poſtea domeſtici.
vltĩo extranei diligant̃.
7 alibi dicit ambꝛo⁹. ꝙ
dlect⁹pſonaꝝ dʒ eẽ ĩ mi
ſericoꝛdia ĩpendenda:
ut.lxxxvi.di.nõ ſatis. 7
hiero⁹.dicit ꝙ ĩ paupe
rib⁹nõ tã paupꝑtas q̃ re
ligio ẽ attẽdẽda:ut.xvi.
q.i.qm̃ quicqd. 7 aug⁹.
dicit vtilı⁹ eſurienti pa
nis tollit̃ q̃ de cibo ſe
curus 7c̃.ut.v.q.v.non
oĩs.xxiij.q.iiij.nimiũ.
Diſtingue:eoꝝ q petũt
elemoſynã.alij ſunt co

hoſpitalitatẽ debet innitare
quõ hoſpitalitati exhoꝛtatoꝛ
poterit eẽ q domũ ꝓpꝛiam ho
ſpitibus claudit? Si enĩ ſacer
dos pmũ a ſeipo 7 a domeſtica
ſua eccleſia debet exigere:qđ
poſtea populis imperet: ſi pꝛi
mũ imitãdo chꝛiſtũ ipe dʒ face
re que poſtea populũ doceat
neceſſe ẽ ut pauperes in ho/
ſpicio recipiat: quo ad hoſpi/
talitatẽ facilius ſuo exemplo
ſubditos attrahat. ¶ Oꝛdi/
nãdus itaqʒ ſacerdos ad me/
moꝛiã reuocet: quõ abꝛahaʒ 7
loth per hoſpitalitatis ope/
ra deo placere 7 angelos ho/
ſpicio meruerũt recipere. quõ
angeli ſodomis hoſpitalitatis
domum ingreſſi loth cum fa/
milia ſua liberauerũt. quomõ
clauſos domos cũ hoſpitibus
ignis ingreſſus pdiderit: quõ
etiã ſecũdũ hiero. aliena rape
re conuincit̃: q vltra neceſſa/
ria ſibi retinere ꝓbat̃. ac ſic p
opa oĩa pietatis ſe inſtituat:
vt etiam pñtis vite ſubſidia et
eterne claritatis vite pꝛemia
a deo pcipiat vtrũqʒ enĩ pieta
ti ꝓmittitur. vñ apoſtolus ſcri
bẽs ad thymo. ait: exerce teip
ſum ad pietatẽ. nã coꝛpoꝛalis
qdẽ exercitatio ad modicum
vtilis eſt: pietas aũt ẽ vtił ad
oĩa habẽs ꝓmiſſioneʒ vite: q̃
nũc eſt 7 future. ab hac qſqs
alien⁹ fuerit: in ſacerdotẽ oꝛ/
dinari nõ poterit. Si.n. vidua
ab eccleſia recipi ꝓhibet̃: que
paupes nõ recepit ĩ hoſpicio:
que pedes ſanctoꝝ nõ lauit: q̃
omne op⁹ bonũ nõ ẽ executa
multo magis ſũt ꝓhibẽdi a ſa
cerdotio q ab ope pietatis ꝓ
bant̃ alieni. U ndeqdam ho
ſpitalitatis opa deſpicientes
in gangrenſi cõcilio excõicant̃
ſic enim in eo ſtatutũ eſt.
Non ſunt deſpiciendi q cõui/
uia pauperibus exhibent.
S Iqs deſpicit eos q fidelit̃
agapes.i. cõuiuia paupe/
rũ exhibẽt: 7 ꝓpter honoꝛem

domini cõuocãt fratres: 7 no/
luerit cõmunicare hui⁹cemo
ni vocationib⁹ puipẽdens qđ
geritur: anathema ſit. H inc
etiã ioannes euãgeliſta in epi
ſtola ſua quendã diocrepẽ ex
cõicauit: qui nec pauperes re
cipiebat 7 recipientes de ec/
cleſia deiiciebat. ¶ In ho
ſpitalitate aũt nõ ẽ habẽdus
delectus perſonaꝝ: ſed indif/
ferenter qbuſcũqʒ ſufficimus
hoſpitales nos exhibere de/
bemus. U nde ioannes chꝛi
ſoſtom⁹ ĩ epiſtola ad hebꝛeos
In recipiendis hoſpitib⁹ nul
la debet eſſe diſtinctio.
Q 'Uieſcamus ab hac abſur
da curioſitate 7 diabolica
7 peremptoꝛia. Si enim ĩ cle/
ro ſe electũ eſſe dicat: ſi ſacer
dotem ſe nominet: ſcrutare. ñ
enim ſine periculo in talib⁹ in
diſcuſſa cõmunicatio eſt. cir/
ca maioꝛa periculũ vertitur.
nõ enim das ſed accipis. Si
vero ꝓ nutrimẽto poſtulat: ne
in his examines. quõ abꝛahã
hoſpitalẽ ſe circa oẽs oſtẽde/
bat: ſi ſcrutatoꝛ eſſet circa re/
fugientes ad ſe. nũq̃ angeloſ
hoſpicio recepiſſet. foꝛtaſſis
.n.ñ putaſſet eos angelos: ſʒ
cũ reliquis repelleret. ſʒ qm̃
omnes recipiebat. ſuſcepit et
angelos. non enim ex vita eo/
rũ quos accipis mercedẽ tibi
retributur⁹ eſt de⁹: ſed ex vo
lũtate 7 honoꝛificẽtia multa 7
miſericoꝛdia 7 bonitate. Aʒ
licet ipa conuiuia deſpiciẽda
non ſint. tamen non in eccleſi/
is celebꝛari. nec clericos ad
ea conuocatos partes ex eis
ſibi tollere opoꝛtet: U nde ĩ
laodicenſi concilio.
Clerici ad agape vocati par/
tes ſibi nõ tollant.
N On opoꝛtet miniſtros al/
taris vel quoſlibet cleri/
cos ad agapem vocatos par/
tes tollere. ꝓpter iniuriam q̃
ex hac occaſione eccleſiaſti/
co oꝛdini poterit deputari.

gniti alij nõ. Itẽ
alij petunt q̃ſi ex
debito: ut pdica
toꝛes 7 plati: alij
ꝓ ſuſtẽtatiõe coꝛ
poꝛis. Si g°. qs
petat ex debito
7 rõne officij: qꝛ
dicit ſe ad hoc
miſſũ: ut tibi pdi
cet: 7 tale officiũ
ꝯſtat ei ꝯmiſſũ eẽ
recipiend⁹ ẽ. ſi ẽ
incognit⁹: eſt exa
minand⁹: an ita
ut ĩ hoc.c. ſi autẽ
qs petit ꝓ nutri
mento. tunc indi
ſtincte oĩbus eſt
dãda: ut hic.i.q.
.ij.q̃pio. 7. xi.q.
.iij.qm̃. niſi qs p
ſecuritatem cibi
negligat iuſticiã
tũc ſubtrahenda
eſt ei: ut.v.q.v.ñ
oĩs. niſi iã fame
moꝛiat̃: ut.lxxxvi.
di.paſce. ſi aũt ñ
poſſum⁹ oĩb⁹ ſuffi
cere: tũc danda
eſt poti⁹ bono q̃
malo 7 cõſangui
neo q̃ extraneo:
7 ſic loqt̃ illud de
ſudet elemoſyna
7c̃. 7 illud oꝛdina
uit ĩ me charita/
tem. 7.lxxxvi.di.
nõ ſatis.
o ¶ Sed qm̃ oẽs.
ar. ꝙ rõe dubita
tiõis. meli⁹ eſt ex
abundanti aliqd
facẽ: q̃ aliqd di/
mittere: ut.xi.q.
iij.nolite.xiij.q.ij.
nõ eſtimem⁹. xx
iiij.q.iij. coꝛripi
ant̃. 7 eſt ar. ad q̃
ſtionẽ cũ dubita
tur qs ex duob⁹
occiderit hoiem
ꝙ poti⁹ ambo ad
mittant̃ ad oꝛdi
nes q̃ ãbo repel
lant̃.ar.ꝯ.xxiij.q
vlti. ſi q̃tuoꝛ. qd
iuris ſit de hoc:
notat̃ in qõnib⁹.
7 eſt exp̃ſſum de

homi.significasti ꝛ cetera.

p ¶ Non oportꝫ ptes.ꝛ domū mittere.ꝛ est ꝯtra epos: q nolūt,puncias visitare: ꝛ tñ petunt redimi ꝓcurationes:ut.x.q.i.relata.

q ¶ Propter iniuriā.i.infamiā.

r ¶ Nulli.transeūtes.sic i tabernis pñt clerici comedere cā necessitatis:ut.xliij.dis. clerici. de vi.ꝛ ho.cle.clici.

s ¶ Hospitioꝝ.tñ ecclesiastice cause possūt ꝛ debēt tractari,in ecclia ut.ij.q.ij.pceptū

a ¶ Pudicus.b breuiter tāgit.vij.c. apsice regule: oportet
D.viij.
epm esse pudicū.

b ¶ Gene.sicut.n. p genas cibi: sic p pdicatores ecclesie fideles incorporanf: ut de ꝯse.di.ij.q: passꝰ

c ¶ Debet grām. hic ꝓsequif.viij. .c.apsice regule: oꝫ ordinandū eē doctorē.i. talem q sciat docere et pdicare.ꝯsideraibit aūt priꝰ qbus ꝛ q̄ pdicet q: non oīa omnibus sūt pdicāda.hereticis enī secreta fidei nō sūt pandēda:nec nimis alta dicet minꝰcapacibꝰ.ꝛ si subditi nō obediūt pdicanti:nō iō cessabit a doctrina ꝛ correctiōe coꝝ

d ¶ Silentio.expone negatiue: sic.ij.q.vij.sācta.

In locis deo dedicatis nec comedere nec accubitꝰ sternere liceat.

Non oportet i basilicis seu in ecclesijs agapē facere: ꝛ intus mādūcare vel accubitꝰ sternere nō licet. Itē ex concilio char.iij.

Nisi necessitate coacti clerici in ecclesia nō conuiuētur.

Nulli epi vel clerici in ecclesia cōuiuētur: nisi forte trāseūtes hospitioꝝ necessitate illic reficiātur.populi ēt ab hmōi cōuiuijs q̄ntū pōt fieri,p hibeātur. Itē ex dictis beati benedicti abbatꝫ.

De eodem.

Oratoriū,hoc sit qđ dicitur nec ibi qcq̄ aliud geratur vel cōdatur: q̄ qđ diuinis mysterijs cōueniat. Itē augꝰ.

In oratorio pter orādi et psallēdi cultū penitꝰ nihil agat: ut nomini huic ꝛ opa iugiter impēsa cōcordent.

Audicꝰ quoq̄ oꝫ esse sacerdos: ut ꝛ moribus ꝛ verbis pudorē indesinēter exhibeat. Unde in cāticis cāticorū gene spōse.i. predicatores turturi cōpantur.debet etiam gratiā docēdi hre: q: ut hieronymꝰ ait: Innocēs absq̄ sermone cōuersatio q̄ntū exēplo ꝓdest:tātū silentiū nocet. naꝫ latratu canū ꝛ baculo pastoꝝ lupi sunt arcēdi. In ipsa autē doctria discretū oꝫ esse rectorē.ne aut tacēda ꝓferat :aut dicenda taceat. Unde gre. in.xv.c.sui pastoralis ait.

De discretione pdicatoris et silentij.

Sit rector discretꝰ in silentio vtilis i verbo:ne aut tacenda ꝓferat: aut ꝓferenda reticescat. Nā sicut icauta locutio in errorē ꝑtrahit:ita indiscretū silentiū eos q erudiri poterāt:in errore derelinqt Sepe nāq̄ rectores improuidi humanā amittere grām formidantes loqui libere recta p timescūt: ꝛ iuxta veritatis vocē neq̄q̄ gregis custodie pastoꝝ studio sed mercenarioꝝ vice deseruiūt: q: veniente lupo fugiūt dū se sub silentio abscōdunt.hinc nāq̄ eos p prophetā dominus icrepat dicēs in isaia: canes muti nō valentes latrare. hinc rursus dominus dicēs i ezechiele: nō ascēdistis ex aduerso: neq̄ posuistis vos muruꝫ ꝓ domo israel vt staretis in plio in die domini. Ex aduerso qppe ascēdere est ꝓ defēsione gregis voce libera huiusmodi potestatibus contraire. ꝛ in die domini in prelio stare: est prauis dcertantibus ex iusticie amore resistere. pastorem enim recta timuisse dicere: quod est aliud q̄ tacendo terga pbuisse? qui nimirum si ꝓ grege se obiicit: murum ꝓ domo israel hostibꝰ opponit. hinc rursus delinquēti populo dicitur in hiere. prophete tui viderūt tibi falsa et stulta: nec aperiebant tibi iniquitatem tuā: ut te ad penitētiam ꝓuocarent. ꝓphete qppe in sacro eloquio nonnūq̄ doctores vocantur. qui dū fugitiua esse presentia iudicant que vētura sunt manifestant. quos diuinus sermo falsa videre redarguit: quia dum culpas corripere metuunt: in cassum delinquētibus ꝓmissa securitate blandiūtur. qui iniqtatē peccātium neq̄q̄ aperiūt quia ab increpatōnis voce cōticescūt. clauis quippe aperitionis est: sermo correctionis que increpando culpam detegit: quā sepe nescit ipse etiam qui perpetrauit. hinc etiā paulus ait ad titū: ut potēs sis in doctria sana exhortari: ꝛ eos qui cōtradicunt redarguere. hinc per malachiam dicitur: labia sacerdotis custodiūt sciētiam ꝛ legē exquirunt ex ore eius: quia angelus domini ex,

e ¶ Nā latratu.i.pdicatione.

f ¶ Canū.ꝫ.ij.q.vij. que nec.

g ¶ Et baculo.i.ꝯminationis.

h ¶ Sit rector. Casus. pmo dicit ꝙ pdicator vl rector nec silēda ꝓferet: nec ꝓferēda silebit. secundo dicit ꝙ talia ꝓponat: q̄ nō deducant hoies i errorē.et hoc ꝓbat tribꝰ auctibꝰ. tertio oñdit q: etiā vtilia nō oꝫ nimis effūdere ꝛ hoc ꝓbat.iij.auctibꝰ.

i ¶ Uemēte. iuxta illud Nā siluisse nocꝫ: multosq̄ silentia damnant.

k ¶ Latrare. ꝓpter pigritiam.

l ¶ Rursus. pmo ꝯquerit: ꝛ pmo ponit verba ꝓphete: deinde ea exponit: ꝛ sic ꝓcedit p totum.c.

m ¶ Dicere.i.dicitur.

n ¶ Terga.nō ꝙ tacens ꝛ timens fugere dr. vñ etiā ꝓ ꝯtumacia habef: ut.lxv.di. si forte.ꝛ.ff. d interro.act.de etate.§. qui tacuit.

o ¶ Qui dū fugitiua.i. transitoria.

p ¶ Quos.simplex relatio.

q ¶ Securitate.eo ipso ꝙ tacef: ꝑmittit securitas delinquentibus: ut lxxxiij.di.error.

r ¶ Sermo.doctoris.

s ¶ Nescit.s.esse peccatū ille cui pdicaf. vl cū eiꝰ pñia audit: querif ab eo locus ꝛ tps ꝛ psona cū qua deliqt. q̄ forte peccator ꝓpter verecūdiā vult occultare: ut d pe.di.vi.c.i.in fi.tñ i q̄stionibꝰ vbi fit pindiciū alij ñ fiēt spales itrogatiōes: ut.ff.de questionibus.l.i.§.q̄ questionē

t ¶ Custodiūt.i.custodire debent.

u ¶ Quia angelus.i. nūcius domini.

x ¶ Preconis.ꝫ.de ꝯse. di.iiij.baptismus.

y ¶ Pastores.i.aplos.
z ¶ Tintiabulis.lxxx.di.
tintinabula.τ totidē ma
la punica i iferiori mar
gine tunice sacerdotal'
pendebant.
τ ¶ Nō moriat aīa.s.pec
cando vl' ut fama ei⁹ nō
sit mortua.
ꝯ ¶ Opa.ar.ꝙ si aliqua
pmiserit se desponsari
vel arrari:ꝫ exp̄resse nō
ꝯsentiat: videt ꝙ spon/
salia sint ꝯtracta.ar.xxx
q.v.femine.xxvij.q.ij.si
quis desponsauerit.xx/
xij.q.ij.honorant.ff. de
spon.ꝫ quē. Nā opa ꝓ/
bant:ut.xlvi.di.c.i.xi.q
iij.extimant.xxij.q.v ca
uete. ut ex̄ de his q̄ fi.a
ma.p.ca.ex ore. ar.ff.ꝺ
mino.si fili⁹.ff.de inoffi.
testa.l.vltia.ff. de edil'.
edic.si tñ.§.ei g.io.Ego
dico ꝙ si ꝯtrahētes pñt
loqui:exprimere debēt
ꝯsensū suū:aliogn nō iu
dicaret ꝓ matrimonio:
cum necessaria sint vba
q̄tū ad ecclesiam: ut in
extraua.de spō. tue fra
ternitatis.qꝛ etiā mut⁹
si ꝯtrahit signis debet
exprimere ꝯsensū:ut ex̄
de spon.cū apud.b.
a ¶ Sꝫ sapere.ad hec q̄
hic dicunt bene facit ex̄
de hereti.cū ex iniūcto
b ¶ Ad sobrietatē.i.sine
p̄suptione.
c ¶ Nimie.i.in multilo/
quio.
d ¶ Leuigat.i. leuis et
inanis ab auditoribus
iudicatur.
e ¶ Erit.s. vsqꝫ ad vespe
ram: ut.s̄.dis.vi. testa/
mentum.

exercituū ē.hinc p ysaiā dñs mo
net dicēs.clama ne cesses q̄si
tuba ex alta vocē tuā. preco/
nis quippe officiū suscipit q̄s/
qs ad sacerdotiū accedit:vt
añ aduentū iudicis q terribi/
liter sequit: ipe.s. declamādo
gradiat. Sacerdos ergo si p̄/
dicationis est nesci⁹: quā tibi
clamoris vocē datur⁹ est p̄co
mutus? Hinc ē eni ꝙ i actib⁹
aploꝝ sup pastores pmo i lin
guarū spe spūs sāctus insedit
qꝛ nimiꝝ quos repleuerit ꝺ se
ꝓtin⁹ loquētes facit. hic moy
si precipit in exodo:ut taber/
naculū sacerdos igrediēs tin
tinnabulis ambiat: vt videlicꝫ
predicatōis voces habeat:ne
supni inspectoris iudiciū ex si
lentio offēdat. scriptū qppe ē:
vt audiat sonit⁹ qñ ingreditur
τ egredit sanctuariū in cōspe
ctu dñi:τ nō moriat. sacerdos
nāqꝫ ingrediēs vel egrediens
moritur:si de eo sonit⁹ nō audi
atur:qꝛ irā cōtra se occulti iu
dicis erigit:si sine predicatio
nis sonitu incedit. apte añt tin
tinnabula vestimētis illi⁹ de/
scribūtur inserta. vestimēta.n.
sacerdotis qd aliud q̄ꝫ recta
opa debemus accipe? ꝓpheta
testante q ait in p̄s.cxxxvi. sa
cerdotes tui indu.in.vestimē
tis itaqꝫ illi⁹ tintinnabula ihe
rēt:si vite viā cū lingue sonitu
ipa quoqꝫ opa sacerdotis cla
mēt. Sed cū rector se ad lo/
quendū pparat:sub q̄to cau/
tele studio loq̄tur attēdat:ne
si inordiāte ad loquendū rapi
tur:erroris vulnere corda au
dientiū feriant: τ cū fortasse
sapiētē se videri desiderat: v/
nitatis cōpagēꝫ insipiēter absci
dat. Hic nāqꝫ veritas dicit in
marco. salē in vobis τ pacem
habete inter vos. p salē quip/
pe verbi sapientia designat. q
ergo loqui sapiēter nitit:ma/
gnopere metuat:ne eius elo/
quio audiētiū vnitas cōfūdat
hinc paulus ait ad romanos:

nō plus sapere q̄ꝫ oꝫ sapere:ꝫ
sapere ad sobrietatē. Hinc in
exodo i sacerdot' veste iuxta
diuinā vocē tintinabulis mala
punica cōiūgūtur. Quid ergo
p mala punica nisi fidei vnitas
designatur? Nā sicut in malo
punico vno exterius cortice
multa interi⁹ grana muniūtur
sic innumeros sancte ecclesie
populos vnitas fidei cōtegit:
quos intus diuersitas merito
rū tenet. ne igit rector incaut⁹
ad loquēdū ꝓruat:hoc qꝺ iaꝫ
pmisimus p semetipsā veritas
discipulis clamat in marco:ha
bete salē in vobis τ pacē inter
vos. ac si figurate p habitū sa
cerdotis dicat:mala punica ti
tinnabulis iungite:ut p oē qꝺ
dicitis vnitatē fidei cauta ob
seruatione teneat'. ꝓuidēdū
quoqꝫ ē solicita intentōne re/
ctorib⁹:ut ab eis nō solū pra/
ua nullo mō:sed nec recta qui
dē nimie τ inordinate ꝓferāt
qꝛ sepe dictoꝝ virt⁹ pdit: cum
apud corda audiētiū loq̄citas
incauta opportunitate leuiga
tur: τ auctorē suū hec eadem
loquacitas inquinat: q seruire
auditoribus ad vsum ꝓfectus
ignorat. vñ per moysen dicit i
leuitico: vir q fluxū seminis pa
titur imūdus erit in mēte. qp/
pe audiētiū semē future cogi/
tationis est audire equalitas
locutōnis: qꝛ dū p aurē sermo
cōcipit: cogitatio in mēte ge/
neratur. vnde τ ab hmōi sapiē
tib⁹ in actib⁹ aploꝝ p̄dicator
egregi⁹ semiuerbi⁹ ē vocatus
q ergo fluxū seminis sustinet:
imūdus asserit: qꝛ multiloquio
subditus ex eo sese ingnat. qꝺ
si ordiate ꝓmeret: ꝓlē recte
cogitationis edere in audien
tiū corde potuissꝫ. dūqꝫ incau/
tus p loquacitatē defluit: non
ad vsum generis sed ad imun
diciā semē fūdit. vnde paul⁹
quoqꝫ cū discipulū de instātia
p̄dicationis ammoneret: dixit
ad thymotheū epl'a scꝺa: testi

f ¶ Semiuerbi⁹
a p̄sbyteris athe
niensiū dictū est
de aplo: qd sibi
vult iste semina/
tor verboꝝ. τ s̄m
hoc erit hic semi
uerbius. ꝫ si hēs
semiuerbus: tūc
dic ꝙ obscurus
erat: vl' qꝛ ut dici
tur viciuꝫ lingue
habebat.
g ¶ Premisit.ar.
ꝙ ab ordine ver/
boꝝ ē argumen/
tandū.xlij.di.§.i.
τ.xxiij.q.iiij. dis/
plicet.τ.i.q.i. ut
euidenter.τ.iij.q
vij.in grauib⁹.ex̄
de rescrip.cū di/
lecta.τ si p̄cedēs
verbuꝫ est dubiū
τ sequens mani/
festū sequēs clau
sula ē sequēda.ff.
de pe.here.vtrū
autem. qñqꝫ etiā
s̄m p̄cedentē ex/
ponit sequens.ff.
de leg.i.si seruus
plurium in fi.
h ¶ Importuni/
tas. nota ꝙ ꝓpt
tria ꝯsueuit indu
ci.c.s.ꝙ tacens τ
timens videt fu/
gere.itē ꝙ aliqd
ꝓbatur factis ut
dictis:itē ordinē
verboꝝ attendē/
dum: ut p nō: s̄.
positam.

sicor corā deo ⁊ christo iesu: q iudicaturus ē viuos ⁊ mortuos ⁊ p aduentum ipsius ⁊ regnū eius: predica verbū: ista opportune ⁊ importune. dicturus importune pmisit opportune: q2. s. apud auditoris mentē ipse sua vilitate se destruit: si habere iportunitas opportunitatē nescit. Item origenes.

Porcis ⁊ canib9 sacra nō sunt committenda.

In mādatis habem9: vt venietes ad ciuitatē discam9 prius qs in ea dign9 sit: ut apđ eū cibum sumam9: q̃to magis nosse oportet: qs q̃lisue sit is: cui imortalitatis verba credēda sūt. soliciti eni debem9 esse ne margaritas nostras mittamus ante porcos. sed ob alias causas vtile est viri hmōi hr̄e noticiam. Si enim sciam quia in his de quibus nō potest dubitari q bona sint: emendatus est ⁊ inculpabilis: hoc est si sobrius si misericors si iustus si mitis ⁊ humanus est: que vtiq3 bona esse nullus ambigit: tunc consequēs videbitur: ut ei qui optinet bona virtutum etiam quod deest fidei ⁊ scientie conferatur: ⁊ in quibus maculari eius vita videbatur que est in reliquis probabilis emendetur. Si vero in his q̄ palam sunt peccatis inuolut9 permanet ⁊ inquinatus: non me oportet aliquid de secretioribus ⁊ remotis diuine scientie proloqui: sed magis protestari ⁊ conuenire eum ut peccare desinat: ⁊ actus suos a vicijs emendet. quod si ingesserit se. ⁊ prouocabit nos dicere ea: que enim minus recte agentem non oporteat audire: prudenter eum debemus eludere: nam nihil omnino respōdere auditorum causa vtilinon videtur: ne forte estimēt nos responsionis penuria declinare certamen: ⁊ fides eorum ledatur non intelligentium propositum nostrum. Item anacletus.

Verba predicationis persecutoribus suis prelati nō subtrahant.

Scimus autem multos ob id infestare doctores suos vt eos perdant: ⁊ placita proprie voluntatis adimpleant: non propterea tamen doctores in q̃tum vires suppetunt a recta emulatione ⁊ bona intentione recedere debent: scientes quia beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam. Item gregorius venantio epo.

Non est mundus a sanguine subiectorum: qui dei consiliū illis non annunciat.

Ephesijs paulus dicit: mundе sunt manus mee a sanguine omnium vestrum. non enim subterfugi: quomin9 annunciarem omne cōsilium dei vobis. mundus ergo a sanguine eorum non esset: si eis dei consilium annunciare noluisset: quia cum increpare delinquentes noluerit: eos procul dubio tacendo pastor occidit. Itē nicolaus papa.

Eterne dānationis penā icurrit pdicator: q semen verbi dei non spargit.

Dispensatio est nobis celestis seminis iniuncta: ve, si non sparserimus: ve si tacuerimus. quod cum electionis vas formidet ⁊ clamet: quāto magis cuilibet exiguo metuēdū est. pinde sicut nō leue di-

a In mandatis. nō pōt. nā timor in dubijs deteriora creauit: ⁊ lucan9. Pessim9 in dubijs augur timor. b Qđ. i. quia bona est. c Uirtutum. ergo videt q q nō hz fidē. possit hr̄e virtutē qđ nō est verum: ut. xxiiij. q. i. vbi. d Que palaz. i. indubitanter sūt mala. e Permanet. se pius āmonitus. f De secretioribus. sz ea q̄ spectant ad admonitionē nō autē secreta fidei: quia si illa sciret: facili9 nos inde impugnaret: ut. xi. q. iij nolite. g Prudenter. Transferēdo nos callide ad alienā materiā: cuz nec ipsi debeāt alieni regni scrutari arcana. C. de cōmercijs mercatores. ⁊ ex̄ de elec. q sicut. imo subtili ingenio debemus a barbaris extorquerē aurū ut. C. de cōmercijs. l. ij. ⁊. xxiiij. q iiij. ab illo. ⁊. q. v. c. dixit. h Eludere. nō: dolum esse bonū ꝯ hostē: sic. xxij. q ij. vtilē. ⁊. ff. đ dolo. l. i. i Penuria. ar. ꝯ. ī. xxiiij. q. iij. cū quibus. k Scimus. perdāt. i. cōfundant. l Emulatione. i. dilectione. vn̄ nota versum q valet ad multas expositiones. Emulor inflat amat inuidet ac imitat. b. m Recedē. nō q ppter subsannationē vł psecutionē nō cessabit doctor a docēdo vł plat9 a pdicādo: ut h. ⁊. xi. q. iij. nolite. q2 ⁊ si illi nō pficiāt: tn̄ ipse faciet qđ suum est: ut. xlvij. di. qđ ad nos. ⁊. xxiij. q. iiij. sicut nō est. nec ob. c. pxi. vbi dixit: q prudent debem9 eludere tales: nec etiā illud ob. xxiiij. q. iij. dixit apl's vbi dicit hereticū hoiem p9 pmā ⁊ secundā correctionē deuita: q2 vtrūq3 illoꝝ obtinet in secretioꝛib9 fidei: q̄ nō debem9 pandē illis: sz ab illis q̄ faciunt ad correctionē nūq3 cessandum ē: ut. i. q. vij. cōuenientibus. io. Hodie autē si heretici nō corrigant: statī tradendi sūt curie seculari ad puniēdum. si autē corrigunt ⁊ iurēt stare mādato ecclesie: i ppetuo carcere debēt detrudi ad agēdam penitentiā: ut ex̄ de hereticis. c. pl't. b. n Ephesijs paulus. in actib9 aplo꜅. o A sanguie. i. pctō. p Annunciarē. ar. q si p te nō stat aliquid quomin9 fiat: nō ē tibi impu tandū: ut. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊. xlvij. di. c. vlti. ⁊. §. necesse. ⁊. C. đ insti. ⁊ substi. l. i. ar. ꝯ. ex̄ đ eo qui mit. i pos. cā rei ser. c. i. io. Sz certe ibi stetit p petentē possessionē. ff. de re. iu. culpa. b. q Mund9. ar. a destructione añcedentis: ut xxiiij. q. ii. sane. r Tacēdo. ī. lxxxiij. di. error. s Dispensatio. s. eterna mors. xi. q. iiij. ve qui. t Et clamet. infelix homo quis me liberabit de corpore mortis hui9 ꝯ. vi. di. sz pensandum. u Quanto magis. ar. a maiori: ut. xxxij. q. v. si paulus. viij. q. i. si ergo ita. x His. i. subditis. y Parere. i. obedire.

5 ¶ Irreuocabile. oratius. nã semel emissũ volat irreuocabile verbũ: ex̃ de v. sig. forus. ⁊ ouidiꝰ nescit vox missa reuerti: iuxta illud: vox semel emissa irreditura volat.

2 ¶ Torto. j. di. xlix. c. i. hinc eteni nasũ compat discretioni q̄ꝛ p eum ppendit odor ⁊ fetor.

a Um aũt. Hec distictio spectat ad tertium. c. aplice regle: q̄ tractata ē. xxxv di. oz ordinandũ esse ñ vinolentũ sz sobriũ. sz ñ tractauit ibi nisi de sobrietate potus: iõ resumit hic ⁊ tractat de intempantia ⁊ sobrietate cibi. annectit ꝙ laici et clici qui faciũt magna puiuia causa lasciuie delinquũt. Itē addit ꝙ clici nõ debēt comedere vł bibere in tabernis nisi necessitas cogat. deinde dicit ꝙ cibũ clicorũ semp pcedet ⁊ sequetur oratio. Itē ꝙ in sacerdotali couiuio semp debet legi lectio sacre scripture.

b ¶ Utrunqꝫ. ar. ꝙ vno phibito vł pmisso idem erit incõnexo sibi: ut. s̃. di. iiij. deniqꝫ. ⁊. i. q. i. sicut christus. Et hic est ar. ꝙ si papa vel epš aliquē scienter ordinat: videt restituere ipsum fame cũ fama ⁊ sacerdotiũ sibi sunt anneta. io. qđ falsũ est: ut ex̃ de scisma. c. ij. vbi dr̃ ꝙ pbare debet secũ fuisse dispensatum. b.

Di. xliiij

c ¶ Uiuere. sufficere ē dz ergo, clerico qđ viuat. i. sola necessaria habeat: ⁊ artatur illa necessitas tm̃ ad victum ⁊ vestitũ: ut. xli. q. i. epus. q̃liter tñ hoc intelligendũ est dixi. xxi. q. i. c. i.

d Comessatiões. putant. a stultis.

e ¶ Lugendum. i. nõne vnusquisqꝫ hoc lugendum. videat.

f ¶ Carneis. s. spũalibꝰ.

g ¶ Cũ multitudie. multi sũt. xl. ut ex̃ de cle. ex.

scrimē incũbit põtificibꝰ filuisse qđ cõgruit: ita his qđ absit nõ mediocre piculũ ē: q cũ debeãt parere despiciũt. ¶ Pariter quoqꝫ obseruar̃ dz sacerdos: ne indignis ⁊ non intelligentibus secreta mysteria sua pdicatiõe reserare incipiat. q enim ea docet: q̄ ab auditoribus nõ valēt intelligi: non ad eoꝝ vtilitatē sed sui ostētatione facit. vnde in expositõnem beati imaculati dicit: viciũ aiē indignis secreta vulgare. qđ fit vel loq̃citate incauta dũ sinĩ iudicio volat irreuocabile verbũ: vel adulatõe: ũt ei placeat cui secreta reuelat: vel iactatione scie: vt plura scire videatur. In q̄bus oibꝰ pfecto dat intelligi: quãta debet esse discretio i pdicatõne sacerdotis. quia si forte caruerit: tanqꝫ torto naso sacerdotalis officij iudicat indignus.

Um aũt vinolētꝰ eē phibet: gule intēperãtiã neq̃qꝫ habere pmittitur. neqꝫ. n. ebrietas phibetur: ⁊ voracitas pmittitur. vtrũqꝫ enim inter opa tenebraꝝ aplus commemorat scribēs romanis: nõ in comessationibꝰ ⁊ ebrietatibus. ventris nãqꝫ ingluuies ad luxuriã puocat facile: ⁊ oē opus bonũ dissoluit. vnde hieronymꝰ vēter ⁊ genitalia sibimet ipis vicina sũt: ut ex vicinitate mēbroꝝ pfederatio intelligatur vicioꝝ. hinc nabuzardã princeps cocoꝝ muros hierusalē destruxisse legitur: q̄ꝛ venter cui multitudo cocorũ d̃seruit edificia virtutũ ad solũ redigit. sacerdos itaqꝫ de altari viuere nõ luxuriari q̃rat. vñ ait hiero. tibi o sacerdos d̃ altari viuēñ luxuriari pmittitur. Sũt aũt comessationes nõ solũ sacerdotibus sed etiã laicis noxie: q festiuos ⁊ solēnes dies nõ aliter se digne celebrare putant: nisi comessationibꝰ deseruiãt. Unde augꝰ. scribit ad aurelĩũ epm.

Nõ ē vacãdũ comessationibꝰ ⁊ ebrietatibus.

Comessatões ⁊ ebrietates ita cõcesse ⁊ licite putant: ut in honore beatissimoꝝ martyrum nõ solũ p solennes dies qđ vnusq̄sqꝫ lugēdũ videat q hec nõ carneis oculis inspicit sed etiã quotidie celebrētur. ⁊ post pauca: nõ ergo aspere q̄tũ extimo nõ duriter nõ mõ impioso ista tollũtur: sed magis docēdo q̄ iubēdo. magis monēdo q̄ minãdo: sic. n. agēdũ ē cũ multitudine peccãtiũ. Seueritas aũt exercēda est in peccata paucoꝝ. ⁊ siqdem minamur cũ dolore: fiat d̃ scripturis cõminãdo vindictã futurã: ne nos ipi in nostra potestate sed deꝰ in nostro sermõe timeat. Itaqꝫ pus mouebunt spũales aut spũalibus primi quoꝝ anc̄te ⁊ leuissis gdē ⁊ instãtissis admonitionibus cetera multitudo frangatur. Itē ex cõcilio laodicensi.

Nulli clericoꝝ aut cõtinētiũ licet tabernas intrare.

Non oz clericos seruiētes a presbyteris vsqꝫ ad diacones ⁊ deinceps ordinis ecclesiastici oēs vsqꝫ ad mĩstros aut lectõe aut exorcistas aut ostiarios aut psalmistas aut ēt eos q in pposito cõtinētie sũt tabernas nisi cã necessitatis intrare. Itē ex. vj. synodo.

Deponatur clericus qui tabernas aut ergasterium habere voluerit.

Ulli clerico licet tabernã aut ergasterium habere. si enim hmõi tabernã ingredi p

latores. aliqñ. xxiij. milia sũt pauci: ut. xlv. di. disciplina. Et habes hic ꝙ ppter multitudinē detrahit seueritati. ut. l. di. ut pstitueret. ⁊. i. q. vij. quot. ⁊. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ⁊. c. nõ põt. qñ qꝫ ⁊ cũ paucitate mitius agendũ ē cũ timet scandalũ. xxiij. q. iiij. cuz quisqꝫ. vbi ergo aliqd male fit et quasi ex auctoritate d̃fendit: tũc nõ dz dormire seueritas. qñ vo ñ defendit: tũc dissimulari põt ppt̃ scandalum: ut de pe. di. vi. c. i. in si. ⁊. lxxxij. di. plurimos. ⁊. l. di. dño sancto. sed ppter scandalũ nũq̄ dz deseri vitas ipsa vt ex̃ de re. iur. q scandalizauerit: sz seueritas penarũ põt deseri ut hic. io. Itē vbi nõ hz locũ dispensationis remediuz ut i matrimonio ppter multitudinē nõ est recedēdum a seueritate canonica: ut ex̃ d̃ trãsac. ex pte. b.

b Non oz. vsqꝫ improprie ponit hic vsqꝫ cũ nulli sint i medio

i ¶ Qui pposito. ut deo deuoti cõuersi. xij. q. i. duo ⁊ cetera.

k Nulli ſʒ. aut ergaſteriū. .i. ſtationem.

l Quāto magis cui nō licet minꝰ nō licebit ⁊ maiꝰ ut hic. ⁊. xxiiij. q. i. miramur. ⁊. lxxiiij. di. geſta. xiiij q. v. penale. ſicut in caſu cōuerſo. xvi. q. ij. viſis.

m Aut ceſſet. ſic xxxv. di. c. i.

n Clerici. niſi pegrinationis. Nota ꝙ pmittiť viatori qd alij nō pmittiť: ar. ſi. i. xi. q. iij. qm̄ multos.

o Multis. actionuʒ. ar. pſumi ꝯ aliquem qn̄qʒ ꝓpter crimen pteritū. xv. iij. di. puenit. xxxiiij. q. i. cū p bellicam. qn̄qʒ ex preſenti circa pn̄s: ut hic: qn̄qʒ circa futurū. l. di. ſiqs diaconꝰ. qn̄qʒ ex pterito circa preritum. xxij. q. i. nō ē. qn̄qʒ ex pterito circa futurū. xxij. q. v. ſi apud. et lxxxij. di. plurios

p In teſtimonium. hic vnū factū ꝓbat aliud: ut. i. q. i. ꝯſtat ⁊c.

q Conuiuia. mordetur. vn̄ verſus. Quiſquis amat dictis abſentis rodere vitā. Hanc menſam iuetitā nouerit eſſe ſibi.

bibetur: q̄nto magis aliis miniſtrare in ea. Siqs vo tale qd fecerit: aut ceſſet aut deponatur. Itē ex cō. char. iij.

Niſi neceſſitate compulſi clerici tabernas non ingrediantur.

Clerici edēdi vel bibendi cā tabernas nō ingrediantur: niſi peregrinatōis neceſſitate cōpulſi. Itē grego. natali epō.

Compiēdꝰ ē epūs q cōuiuiis occupatur.

Multis ab vrbe tua veniētibꝰ frater chariſſime didici paſtorali cura derelicta ſolī te cōuiuiis occupatū: q̄ audita nō crederē: niſi hec actionū tuaꝝ experimētis ꝓbarem Nā qꝛ nequaq̄ʒ lectioni ſtudeas: neq̄qʒ exhortationi inuigiles ſed ipm quoqʒ vſū eccleſiaſtici ordinis ignores. hoc ē i teſtimoniū: ꝙ his ſub qbꝰ es poſitus: ſeruare reuerētiā neſcis. Itē ad eūdē. De eodem.

Conuiuia cōmunia q̄ ex intentione impēdēde charitatis fiūt: recte veſtra fraternitas in ſuis epiſtolis laudat. Sed tn̄ ſciēdū ē qꝛ tūc ex charitate veraciter ꝓdeūt: cū in eis nulla abſentiū vita mordetur: nullus ex irriſione reprehendiť: nec in eis inanis ſecularium negocioꝝ fabule ſʒ verba ſacre lectionis audiuntur: cū nō plus q̄ʒ neceſſe ſit ſeruitur corpori: ſed ſola eius īfirmitas reficitur: vt ad vſus exercēde virtutꝭ habeat. hec ita qʒ ſi vos in veſtris conuiuiis agitis: abſtinētiū fateor magiſtri eſtis. Item ex concilio nanetēſi. Palea.

Nullꝰ preſbyteroꝝ qn̄ ad anniuerſariuʒ diem. xxx. aut. vii. vel. iii. alicꝰ defuncti: aut q̄cūqʒ vocatione ad collectā ueniūt: ſe inebriare nullatenꝰ pſumat: nec precatꝰ amore ſanctoꝝ vel ipſius aīe bibere aut alios ad bibēdū cogere: vel ſe aliena pcatione īgurgitare: nec plauſꝰ ⁊ riſus īcōditos ⁊ fabulas īanes ibi referre aut cātare pſumat: aut turpia ioca vel vrſo uel tronatricibꝰ an̄ ſe fieri patiať. nec laruas demonū an̄ ſe ferri conſentiāt: qꝛ hoc diabolicū ē et ſacris canonibꝰ ꝓhibitum. Itē ex eodem. De eodē Palea.

Quādo aūt veniūt preſbyteri ad aliqđ cōuiuiū: aliqs prior illoꝝ verſum an̄ menſam incipiat: ⁊ cibū bn̄dicat: ⁊ tūc ſecūdū ordinē ſedeant alť alteri honorē prebētes: ⁊ per vices cibū ⁊ potū bn̄dicant: ⁊ aliqs de illoꝝ clericis aliqd đ ſancta ſcriptura legat. poſt refectionē ſimiliter hymnū dicant ad exēplū domini: ſicut i cena feciſſe legitur: ⁊ ſe contineāt oēs preſbyteri maxime i talibꝰ locis: ut nō vituperetur miſteriū illoꝝ. Itē ex eodē De eodē. Palea.

Quādo preſbyteri p calendas ſimul cōueniūt: pꝰ pactum diuinū miſteriū ad neceſſariā collectōem nō quaſi ad plenam refectionem ſed quaſi ad prādiū ibi ad tabulas reſideant: ne per talia inhoneſta conuiuia ſe iuicē grauēt: quia indecens eſt ⁊ oneroſūʒ. ſepe etiam tarde ad eccleſiā redeuntes maius dānū de reprehēſione cōſequūtur: qđ de grauedine mutua cōtrahūt. q̄ʒ lucrū ibi faciāt: nā de hmōi cōuentu paulus corīthios reprehendit: qꝛ īcōueniēter cenam domini mādu care cōueniebāt ſic ⁊ q ad cenam dn̄icam. i. ad collectōem vbi ſub occaſione cōueniūt: ⁊ ex igluuietate vētris cauſa cōiungūtur: reprehenſibiles corā deo ⁊ hominibus habētur: ⁊ iō pactis oībꝰ q uolūt panē cū charitate in domo fratris ſui ſimul cū fratribꝰ frāgāt: ⁊ ſinguli ſingulū bibere faciāt: ⁊ maxime ultra

r Abſtinentium. Nota ꝙ abſtinens dicitur qui bene comedit: ⁊ continens dicitur qui bene cognoſcit vxorem ſuaʒ ut. xxxi. di. nicena.

a Non oportet. B ha bet gdã .c. nullus qð est. j. de ɔſe. di. v. nul lus.

b Ex symbolo. symbolum est qñ plures ɔferunt ad ɔuiuia faciẽda idẽ est ɔfertum.

c Celebrare. nã ut ait Iuuenalis miserũ ẽ aliena viuere quadra.

d Pro reuerẽtia. j. ð ɔſe. di. v. in oib.

e Non liceat. hymno .j. de ɔſe. di. ii. panis. ⁊ .c. ⁊ calix. ⁊ .c. didicimus.

Sequit. In hac .xl v. di. ɔsequit .ir. c. aplice regule: oportet epm ñ esse pcussorẽ. ⁊ pmo pbat q pla ti nõ debẽt aliquẽ pcutere: vſq ad. §. ſalomon postea allegat in ɔrius nota ergo q est pcussio ſpũalis: ⁊ est pcussio corporalis. ſpũalis ẽ. ſ. cuz qs indiscreto ſermone corrigit aliquos. iſta pbibet: ut. j. e. c. vlti. corporalis ẽ illa q̃ fit manu ⁊ iſta vbi fit ex ira vel odio vel ad hoc ut magis timeat peccatũ est: ut. j. e. c. i. ſz ſi fit cã correctionis licita est ei q habz ptãtẽ in eũ: ut. j. e. cum beatus. ⁊ .xxxv. di. ante oĩa. hoc tñ ſcias q eps ſuis manib nemĩnẽ verberabit: ut. lxxxvi. di. ñ liceat: ſz p aliũ põt: ut. v. q. v. illi. nõ tñ p laicuz ſz p clericũ ſi clicus fuerit verberand: ut ex de ſen. ex. ut fame itẽ diſtinguendũ est circa qualitatẽ ipſaz pſonaz q corrigende ſunt: ⁊ etiã circa quãtitatem criminũ. nã q ſũt in minorib ordinib ɔstituti licite verberant: etiã pro minorib criminib: ut j. e. §. ſalomon. ⁊ .xxxv. di. ante. ſz maiores non

Di. xlv.

Non oportet ministros altaris vel quoslibz clicos aut etiã laicos christianos ex symbolis q vulg comessalia appellat: ɔuiuia celebrare. Itez ex cõcilio tol. iij.

Christiani ex symbolis conuiuia non celebrent

tertiã vicẽ poculũ nõ ɔtigãt: ⁊ ſic ad ecclesias redeant. Item ex con. laodicensi.

Sacraz ſcripturaz lectio ſacerdotalib ſɔ ɔuiuijs miscea tur

Pro reuerẽtia dei ⁊ ſacerdotũ id vniuersa cõstituit ſynod: vt q2 ſolent crebro mẽsis ocioſe fabule interponi: omĩ ſacerdotali cõuiuio lectio diuinaz ſcripturaz imiſceat. p hoc. n. ⁊ aĩe edificãtur ad bonũ: ⁊ fabule nõ necessarie pbibẽtur. Itẽ ex concilio martini pape.

De cõfertis nec ɔuiuia facẽ nec ante horã diei tertiã clericis comedere licet

Non liceat ſacerdotes vel clicos ſz nec rligiosos laicos ɔuiuia facẽ de ɔfertis. nec ops clicos vel laicos rligioſos ãte ſacrã horã diei tertiã inire ɔuiuia: nec aliqñ clicos ñ hymno dẽo comedere panem: ⁊ p cibos grãz auctori deo rferre. Si ergo laicis comessationes dãnabiles ſũt: mlto magis ſacerdotib iputant ad gehẽnã vẽter. n. piguis vt hieronv. ait crassuz ſensũz generat cũ ſacerdotalis ſens econtra vigil esse debeat ⁊ tennis. atq ideo edacitatis vicio obnoxij in ſacerdote vngi ñ debẽt. Di. n. ut ait greg. in moralib: q adhuc vicioz bello ſubiacẽt: nequaq p predicationis vſũ pre esse magiſterio ceteroz debẽt

Sequitur nõ pcussorẽ. Nõ eni oz epum ita esse iraſcibilẽ ⁊ pturbari ſensus ut percutiat q debet eẽ patiẽs. ſed ſequatur eũ q dorſum poſuit ad flagella. Unde grego. ſcribit io. epo cõſtãtinopolitano.

Verboz correctõe nõ verberib timeri debet eps.

Quid aũt de epis q verberib timeri volũt: canones dicãt: bñ fraternitas vrã nouit. pastores eni facti ſumus: nõ pcussores. egregi pdicator dicit: Argue: obsecra: increpa in oĩ patiẽtia et doctrina. Noua vero atq inaudita eſt iſta predicatio: q̃ verberibus exigit fidẽ. Item in quodã concilio.

De eodem

Neminẽ qlq peccãtẽ clericũ cede attingat: non pſbr diaconẽ nõ eps clericũ vel ſeruitorẽ ecclesie ad cedẽ perducat. q ſi ita cã exigit. i. ſi icorrigibil extiterit cleric: triduo priuetur honore: ut penitẽs redeat ad matrẽ ecclesiã. Idẽ paſcaſio epo neapol.

Nõ asperis ſz blãdis ad fidẽ verbis ſũt aliq puocãdi.

Qui ſyncera intẽtõe extraneos a christiana religione ad fidem cupiũt rectã perducere: blãdimentis debẽt ñ asperitatib ſtudere: ne quoz mentẽ reddita ratio a plano poterat reuocare: pellat procul aduerſitas. Nã qcũq aliter agũt: ⁊ eos ſub hoc velamĩne a cõsueta ritus ſui voluerit cultura remouẽ: ſuas illic magis q dei cãs pbãtur attẽdere. Iudei ſigdẽ neapolim habitantes qneſti ſũt nobis asserẽtes: q quidã eos a qbuſdã feriaz ſuarum ſolennitatibus irrationabiliter nitantur arcere ne illis ſit licitum feſtiuitatum ſuarum ſolennia colere: ſicut eis nunc vſq ⁊ parentibus eorum longis retro temporibus licuit obſeruare. q ſi huius rei veritas ita ſe habet ſupernacue rei videntur operam dare. Nam quid vtilitatis eſt quando etſi contra longum vſum fuerint vetiti: ad fi

ſunt verberãdi niſi p maioribus vel enormib criminib: ut. j. e. cum beatus. ⁊ .xxxv. di. an. Sũt tñ aliq caſus in qbus licite pcutit clicus: ut nõ. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadente.

a Quid autem canones. lx xxvi. di. nõ liceat

b Fidem. ad fidem. u. nemo cogend est. ut. xxiij q. v. ad fidem. ⁊ .j e. de iudeis. ſz ſi fidem receptã cogit qs retinere: ⁊ ſic nõ obſtat. xxiij q. iij. qs nos. ⁊ q. vi. iam vo.

a Neminẽ. peccantem. dũ tñ nõ nimis enormiter excedat. vel intellige: q clic in ſacris ordinibus ɔſtitut ñ eſt grauiter ⁊ immoderate verberãd. ⁊ ſic nõ. ob. ex de ſen. ex. vniuerſitatis.

b Triduo. ſi is ſuſpenſio eſt. v. q iiij. in loco rẽ.

c Qui ſyncera blandimentis. vel etiã munerib: ut. xxiij. q. iiij c. vlti. ſz ar. ſit ɔ. i. q. ij. ɔpio.

d ¶ Cerimonias. cerimonie dicūt ſacrificia iudeoꝝ quia cereis exer cebant. ſ. diſ. vi. §. his ita.

e ¶ Licentiā. ſed nōne iudei mortaliter peccāt iſta faciēdo: quō dat eis lnia peccādi mortalit? item ſi peccāt mortalit: qre nō puniūtur: cū ipſi in alijs de lictis puniūt: ut xvij. q. iiij. ꝯſtituit ex de vſur. p⁹ mi ſerabile? ſʒ dic nō dat eis hic lnīam peccādi: ſʒ libera tionē a pena. ⁊ ē ſile. iiij. di. deniqꝫ xxi. q. ij. placuit. xxiii. q. i. paratus. Ad aliud rn̄deo ꝙ ſi iudei ab hoc ꝓhiberent: ergo iā cogerent ad fi dem. ⁊ hec vera ſūt: dūʒ tn̄ ipſi in ꝯtēptuʒ noſtre fi dei nō exerceant talia: ut. C. de iu deis iudeos ⁊c.

f Licet. beni uolētia. Nā ſciā q̄ miāʒ vetat fugiēda eſt. l. di. ponderet.

g ¶ Sine pctō: ut lxxxi. di. apl'us. et xxv. di. §. nūc aūt

h ¶ Expectandi. ar. ꝙ ſemp iudex poti⁹ ſequat miſe ricordiaʒ q̄ȝ iudi ciū: vl' eqtatē q̄ȝ rigorē: ut. lxxxvi. di. nō ſatis. l. diſ. ponderet. xxvi. q vij. alligāt. ⁊. xxxv q. ix. veniam.

i ¶ Iudicandi. i. damnandi.

k ¶ Scandaloꝝ. nā ſcandalū ē cle ricū ſtatiȝ puniri poſt delictuʒ: ſic xi. q. iij. rurſus.

dei illius cōuerſionē nihil ꝓ ficit: aut cum iudeis qualiter cerimonias ſuas colere debe ant regulaʒ ponimus: ſi per hoc eos lucrari non poſſum⁹ agendum eſt ergo. ut potius ratione ⁊ manſuetudine pro uocati ſequi nos velint non fu gere: ut eos ex eorum codici bus oſtendentes que dicimus ad ſinum matris eccleſie deo poſſumus auxiliante conuer tere. Itaqꝫ fraternitas tua eos monitis ꝓut potuerit deo ad iuuante ad conuertendum ac cendat: ⁊ de ſuis illos ſolenni tatibus inquietare denuo non permittat: ſed omnes feſtiui tates feriaſqꝫ ſuas ſicut ha ctenus tam ipſi q̄ȝ parētes eo rum per longa colentes retro tempora tenuerunt: liberam habeant obſeruandi celebrā diqꝫ licentiam. Item vni uerſis epiſcopis per galliam ⁊ europam ⁊ germaniam con ſtitutis.

Non ſeueritate ſʒ beniuolē tia ſubditos prelati corrigi ant.

Licet plerūqꝫ accidant ſa cerdotibus q̄ ſunt reph̄en denda: plus tn̄ erga corrigen dos agat beniuolētia q̄ȝ ſeue ritas: plus cohortatio q̄ȝ con minatio: pl⁹ charitas q̄ȝ ptās: cū nemo nr̄m ſine reph̄ēſione aut ſine pctō viuat. Nā ſi dn̄s ſtati poſt trinā negationē btm̄ petꝝ aplm̄ p̄ceptorē nr̄m iudi caſſet: n̄ tm̄ ex eo fructū ſicut fecit recepiſſet. expectādi g° atqꝫ corrigēdi magis ſūt recto res eccl'e: q̄ȝ ſtati iudicādi. vn̄ neceſſe ē q̄qꝫ negocia eccl'aſti ca p⁹ multaꝝ exp̄imēta cārum ſoliciti⁹ ꝑſpici ⁊ diligēti⁹ p̄ca ueri: q̄tenus p ſpm̄ charitatis ⁊ pacis oīs materies ſcādalo rū ⁊ p̄ſumptio iniquoꝝ atqꝫ op preſſio ſimpliciū fr̄m d̄ ecclijs dn̄i auferant. ⁊ ſicut non vult quiſqꝫ fratꝝ ſe alioꝝ iudicio pregrauari: ut nō audeat alij inferre qd̄ ſibi n̄ vult fieri. Iu dei nō ſunt cogēdi ad fidem: quā tn̄ ſi inuiti ſuſcepint: co gendi ſunt retinē. Unde in tol. ꝯci. ſtatutū ē.

Sic n̄ ſunt iudei ad fidē cogēdi: ita nec ꝯuerſi ab ea recedē permit tuntur.

De iudeis aūt p̄cepit ſācta ſynod⁹ nemini deiceps ad credendū vim inferre. cui eni vult deus miſeret: ⁊ quē vult indurat. nō enim tales inuiti ſal uandi ſūt: ſed uolētes: ut inte gra ſit forma iuſticie. ſicut eni homo ꝓpria arbitrij uolūtate ſerpenti obediens perijt: ſic uocante ſe grā dei ꝓpria men tis cōuerſione quiſqꝫ creden do ſaluatur. ergo non vi ſed libera arbitrij ſui uoluntate ⁊ facultate ut conuertātur: ſua dendi ſunt: non potius impel lendi. qui autem iam pridē ad chriſtianitatem coacti ſunt: ſi cut factum eſt temporibus re ligioſiſſimi principis ſizebuti: quia iam conſtat eos ſacramē tis diuinis aſſociatos ⁊ bapti ſmi gratiam ſuſcepiſſe ⁊ chriſ mate vnctos eſſe et corporis domini extitiſſe pticipes: opō tet ut fidem quam etiam ui ul' neceſſitate ſuſceperunt: tene re cogantur: ne nomē domini blaſphemet: ⁊ fides quam ſu ſceperunt: vilis ac contēptibi lis habeatur. Item leo pa pa eps̄.

Beniuolentia plus q̄ȝ ſeueri tas circa corrigendos agat.

Licet nōnunq̄ȝ accidant q̄ in ſacerdotibus ſunt rep̄ hendenda perſonis: pluʒ ta men erga corrigendos agat beniuolentia q̄ȝ ſeueritas: pl⁹ exhortatio q̄ȝ comminatio: pluʒ charitas q̄ȝ poteſtas. ſed ab his qui que ſua que runt: non que ieſu chriſti: fa cile ab hac lege diſcedit. ⁊ dn̄ dominari magis q̄ȝ conſulere

l ¶ Nō vult. ſic. ij. q. vi. q ſe ſcit.

m De iudeis. ſaluan di ſūt. q2 null⁹ in uitus fit bon⁹. xxiij. q. vi vides.

n ¶ Coacti ſūt. coactio ꝯditionalis de qua hic loquit non impedit ſa cramentū baptiſmi nec etiā ſacramentū ordis ut. lxxiiij. diſ. vbi. impe dit tn̄ ſacramentuʒ ma trimonij. ut ex de ſpon. cum locum. ſed ſi fuerit abſoluta coactio null⁹ character imprimit: ut ex de baptiſ. maiores. ſed in dormientibus et amentib⁹ diſtinguit: ꝙ ſi prius habeāt ꝓpoſitū baptiʒādi recipiūt cha racterē alit nō: ut ibidē dicit in fi. q2 dormiens poſſeſſionē nō acquirit ut ff. de acq̄ren. poſ. l. i. §. i.

o ¶ Uilis. nota ꝓpter vtilitatem vitandaʒ ali quid fieri. l. di. priſca. ⁊ c. ſe.

p Licet. ⁊ qd̄ ꝓuiſū eſt. ſile eſt qd̄ dicit decre. qd̄ alicui ꝓ pieta te ꝯcedit: non debet re dūdare in alterius iniu riam: ut ex de ec. edi. c. ij. ⁊ ex de ap. reph̄enſi bilis.

q ¶ Concordiā.s.ut vnꝰ
p̄esset alijs:ne fieret scis
ma:ut.xciij.di.legimꝰ.
⁊.lxxxix.di.ad hoc.
n Episcopū aut p̄s
byterū.docuit.s3
nōne dn̄s flagellis ꝑcus
sit:ut.i.q.iij.saluator.sic
s3 nō fecit hoc ut timere
tur ⁊c̄. s3 cā correctiōis
ut.s̄.c.in sūma.
b Cum beatꝰ.graui
oribꝰ.hic patet ꝙ
maiores clici nō sūt v
berādi:nisi ꝓ maioribꝰ
culpis:s3 miores etiā v
beranť ꝓ mioribꝰ:ut.x
xxv.di.ante.⁊.xxi.di.c.
dn̄iq3.v.q.v.illi q sūt ēt
alie ꝑsone q̄ hn̄t coertio
nē vberū:s3 ꝑatā:ut pr̄
dn̄s patfamilias mgr̄
maritus:ut.xxiij.q.iiij.
duo ista.⁊.q.v.c.i.⁊.vij.
q.i.ficut.vn̄ si pr̄ vberat
filiū clicū i minoribꝰ or
dinibꝰ ꝯstitutū:nō ē ex
cōicatus.idē ē de alijs
ꝓpinquis vel de his q
familiā hn̄t:ut ex̄ de se.
ex.cū volūtate i fi.Jo.
Tancredꝰ tn̄ rn̄dit:ꝙ si
pr̄ aīo corrigendi vbe
rat filiū in sacris ordini
bus ꝯstitutū:ꝙ nō ē ex
cōicatꝰ:q2 manꝰ illa nō
ē iniuriosa:cū nō faciat
aīo iniuriandi:ut ex̄ de
sen.ex.c.i.hoc etiā no
taui in questionibꝰ.b.
c ¶ Subtrahāt.ar.ꝙ ex
quo ꝑlatꝰ n̄ suat reuerē
tiā subdito:nec subditꝰ
teneť ei suare:ut.xcv.
di.esto.xxij.q.v.de for
ma.xxxij.q.vi.iniquū.
d ¶ Leniť.ff.ad.l.acq̄l.
preceptoris.
e ¶ Exilij.nō clicū posse
relegari i exiliū:ut.ij.q.
i.in p̄mis.⁊ nō .iij.q.iiij
hi qui.
f ¶ Salomon.flagella
uit:ut.i.q.iij.saluator.
g ¶ Fornicatorē.j̄.ij.q.
.i.de manifesta.j̄.xxiij.
q.viij.legi.
h ¶ In canonibꝰ.In hꝰ
libro n̄ inuenio illos ca
nones:s3 vba correctio
nis inuenīť.xxviij.di.

subditis placz:honor inflat in
supbiā:⁊ qd̄ ꝓuisū ē ad ꝯcor
diā:tēdit ad noxā. Item ex
canone apostoloꝝ.

Deiciāt ab officio presbyter ⁊ diaconꝰ ⁊ ep̄s verberibꝰ timeri querens.

Episcopū aut presbyterum aut diaconū ꝑcutiētē fide les delinquētes aut infideles inique agētes ⁊ ꝑ hmōi volentē timeri deiici ab officio suo ꝑcipimꝰ:q2 nunq̄3 nos docuit hoc dn̄s:s3 ecōtrario ip̄e cū ꝑcuteret nō repcuciebat:cum malediceret nō maledicebat:cū pateret nō ꝯminabatur.

Itē ex cōci.bracarensi.

Nō verberibꝰ s3 verbis subditos ep̄i corripiāt.

Cum beatꝰ paulꝰ ap̄lus arguere ⁊ obsecrare vel increpare in omni patiētia ꝑcipiat:extra hāc doctrinā nouimꝰ quosdā ex fratribꝰ tāt ce dibꝰ ihonoratos efferuescere q̄3tas poterāt latrocinātiū ꝓmereri ꝑsone.⁊ iō q gradꝰ iam ecclesiasticos meruerūt.i.presbyteri abbates siue leuite q exceptis grauioribꝰ ⁊ mortalibus culpis nullis debēt verberibꝰ subiacē.n̄ ē dignū:ut passim vnꝰ q̄sq3 ꝑlatꝰ honorabiliora mēbra sua:ꝓut voluerit et ei placuerit:vberibꝰ subiiciat ⁊ dolori:ne dn̄ icante subdita ꝑcutiāt mēbra: ip̄i quoq3 debitā sibi subditoꝝ reuerētiā subtrahāt:iuxta illud qd̄ qdā sapiens dicit:leniť castigatꝰ reuerētiā exhibet castigāti.asperitatis aūt nimie icrepatio nec increpātōez recipit nec salutem. Et iō si qs aliť q̄3 dictū est ꝑdictos honorabiles subditos licētia ꝑcepte ptātis elatus malicia animi tm̄ crediderit vberādos:iuxta modū vberū quē intulerit:excōicatōis pariter ⁊ exilii sn̄iam sustinebit. Salomon vo ecōtra āmonet dicēs:ꝑcute filiū tuū virga:⁊ liberabis aīam eiꝰ a morte. hic etiā beatꝰ grego.scribit in dialogo:beatū bn̄dictū quēdam monachū virga ꝑcutiēdo sanasse:quē crebra admonitiōe curare nō poterat.hic ēt dn̄s flagello facto de funiculis male uersantes in tēplo flagellauit:⁊ de orōnis domo eiecit. hic etiā ap̄lus fornicatorē illū sathane corꝑaliter vexādum tradidit:⁊ magū illū corꝑali cecitate dānauit. Hinc etiam in canonibꝰ pueri q an̄ rōales annos irrationabiliter versantur:verberibꝰ castigari iubentur.virgines quoq3 si religionis veste deposita aliis se copulauerint:ergastulis retrudi ꝑcipiūtur. Hinc etiā gregoriꝰ i moralibꝰ.xx.li.ꝑte.iiij.c.xi.

Disciplia n̄ ē suādā sine mīa:nec mīa sine disciplina.

Disciplina vel mīa multuz destituit:si vna sine altera teneať.s3 circa subditos inesse dz rectoribꝰ ⁊ iuste cōsulēs misericordia ⁊ pie seuiēs disciplina. Hic ē ꝙ semiuiui illiꝰ vulneribꝰ:q a samaritano i stabulū ductꝰ ē:⁊ adhibeť vinum ⁊ oleū:ut ꝑ vinū mordanť vulnēa ꝑ oleū foueāť:q̄tenꝰ vnꝰ q̄sq3 q sanādis vulneribꝰ p̄est i vino morsū districtōis adhibeat:in oleo mollicie pietatꝭ. ꝑ vinum mūdāť putrida:ꝑ oleū sanāda fouēť.miscēda ē gꝰ lenitas cū seueritate.faciēdū ē igiť qdā ex vtroq3 tꝑamētū:ut neq3 multa aspitate exulcerenť subditi neq3 nimia benignitate soluāť hoc nimiꝝ illa tabernaculi arca significat:i qua cū tabulis virga siť ⁊ māna ē:q2 cum scripture sacre scia ē i boni rectorꝭ pectōe:si ē vga districtiōis sit ⁊ māna dulcedis. Hic ēt dauid ait:Virga.t.⁊.b.t.ip̄a me ꝯsolata sūt. vga.n.ꝑcutiur et baculo sustētamur.sit ergo districtio iusticie que feriat:sit ⁊ consolatio baculi que sustenter:sit itaq3 amor s3 n̄ emolliēs

de his.⁊.xij.q.i.
.c.i.
i ¶ Ergastulis.j̄.
xxvij.q.i.impudi
cas.⁊.c.ꝑuenit.
k Disciplina.
i.rigor siue
pena.
l ¶ Miscēda ē.nō
ꝙ iudices sꝑ se
quenť mediocri
tatē:ut ar.ex̄ de
cen.ex ꝑte.ff.de
pig.acti.si huꝰ.ff.
de iu.⁊ fac.ignor
nec supina.ex̄ de
offi.custo.c.i.et.
ff.d̄ v.ob.ꝯtinuꝰ.
.§.cū ita.ar.ꝯ.ff.
de neg.ges.nēse
nius in fi.io.So.
iudex potiꝰ seq̄ť
equitatē q̄3 rigo
rē:ut.C.de iudi.
placuit.vbi cer
tum ēst ius ab eq
tate dissentire:ut
in restitutione mi
norum:nisi ex cā
magis sequereť
rigorē:vbi.s.mul
tis crassantibus
opꝰ est exēplo:ut
ff.d̄ pe.ant facta
in fi.vbi aūt ius
scriptū nō est:iu
dex semꝑ sequiť
equitatē:ut ex̄ d̄
transac.c.vlt.b.
m ¶ Meus nō ē.
ar.qd̄ de vno cō
cediť de alio ne
gatur:sic.i.q.i.ꝑ
isaiam.xxxiij.q.v
qui sitit.⁊.xxiij.q
iiij.forte.sic.xxv.
di.qualis.siliter
cū iudicatur rem
meā esse ꝑ conse
quens iudicatur
tuā nō esse.ut.ff.
de ꝓcur.pompo
nius.§.ij.

n ¶ Dele. sed quare hoc petit moyses: cum nemo deleri possit nisi per pctm̄: quia spūs sanct⁹ nulli ingerit imeritā penā: ut. xi. q. iij. illud. dicūt quidā quod ipetu mentis hoc dixit. alij dicūt: quod ex magna ↄfidētia hoc dixit quasi dicēt ipossibile ē quod me deleas Aug⁹. tñ dixit quod hec dictio aut ponit ↄditionaliter .i. si nō dimittis eis hāc noxā: dele me cū eis. postea destrue ↄsequēs: sed nō deles me: ergo dimittes eis hāc noxā ꝛ greg⁹. hic ↄditionalit̄ exponit. alij intelligūt h°. de morte tpali: put videt̄ sonare lr̄a sequens.

o ¶ Obtinuit. j. l. di. sigs pposteraꝫ. ibi dr̄ quod veniā petijt sed nō obtinuit. R᷑. obtinuit ad tps vl' ne punirent̄ eternalit̄: sed nō ut nūqȝ puniret̄. puniti. n. sūt pro illo pctō i romana ꝛ i babylonica captiuitate ut. lxxvi. di. ieiuniū: vel obtinuit veniā quo ad vitā eternā nō quo ad tpalē. sicut et dauid remissum fuit pctm̄ quo ad vitā eternā: sed tñ punit⁹ fuit tpalit̄: ut de pe. di. i. sic primi.

p ¶ Paucoꝝ. nō. .xxiij. milia dici pauca: quia pauci fuerunt respectu alioꝝ: sic. ff. de v. sig. maiorē.

q ¶ Gladijs. ar. quod idē pōt eē aduocat⁹ vtriusqȝ ptis ꝛ nūc inducē iura pro vna pte nūc pro altera. ꝛ sic tutor duoꝝ litigantiuꝫ pro vno agit ꝛ pro altero rn̄dit: ut. ff. de auc. tuto. accipientis. ex hoc loco sumit̄ cā: quare epūs accedēs ad altare deponit mitrā ꝛ baculū: sed cū ↄuertit se ad populū resumit

r ¶ insignia ↄminatiōis sue: ut de ↄse. di. i. nullus⁹ epūs ꝛc.

O Mnis. i. vtroqȝ. i. in absoluēdo ꝛ ↄdemnando.

s ¶ Portat. sed q̄lit̄ istud stare pōt: quod iudex hēat miām ꝛ rigorē: pmū ea rōne quia iudex nō pōt mitigare penaꝫ a canone latā vl' lege inflictā: ut .ij. q. iij. §. notandū. sed illud ibi expeditū ē. Itē q̄liter miseret̄ iudex illius: quē occidit? Itē q̄ miā fit circa illuꝫ qui deponit̄. Itē q̄ miā fit ibi vbi fili⁹ punit̄ pro delicto pr̄is: ut. vi. q. i. §. verū. Sol. iō dr̄ iudex suare rigorē ꝛ miām nō quod sil exerceat ea circa aliquē sed quia si op⁹ fuerit ꝛ causa subest: dꝫ eē misericors in dispensando. si cā nō subest: dꝫ esse rigidus i iudicando. vl' dic quod iudex semp habebit miāꝫ etiā occidēdo hoiem: ꝛ si nō p mitigationē pene saltim p ↄpassionem ut. j. e. vera. itē ex hoc facit miām cū facit ut ille ↄterat̄ int̄ flagella: ꝛ ne fiat deterior. vn̄ eo ipso quod iudex punit aliquē miām facit: ut. j. e. c. pri. ꝛ iste intellectus patē pōt ex illis capitulis. xxiij. q. iiij. duo ista. ꝛ. c. ea vindicta. qui eni facit finē peccato: misericors ē: ut de pe. di. vlti. c. vlti. in fi.

t ¶ Et qui emēdat. dimittit. qlibet pōt ꝛ tenet̄ dimittē rancorē sed nō tenet̄ dimittere satisfactionē: ut. xc. di. si quis ↄtristatus. ꝛ. xxiij. q. iiij. si illic.

sit rigor sed nō exasperans: sit zelus sed nō imoderate seuiens: sit pietas sed nō plusqȝ expediat parcēs. intueri libet in moysi pectore miām simul cuꝫ seueritate sociatā. videamus amātē pie ꝛ districte seuientē certe cū israhelitic⁹ populus an̄ dei oculos pene inueniabilē ↄtraxisset offēsā: ita ut eius rector audisset: descende pec cauit pplus tu⁹: ac si ei diuina vox diceret: qui in tali peccato lapsus ē: me⁹ nō ē: atqȝ subiungeret: dimitte me: ut irascatur furor me⁹ cōtra eos ꝛ deleam eos: faciāqȝ te in gētē magnā ille semel ꝛ iteꝝ pro pplo cui pr̄erat: obicē se ad impetū dei irascentis opponens ait: aut dimittte eis hāc noxā: aut si nō facis: dele me de libro tuo, quē scripsisti. pēsem⁹ ergo qb⁹ visceribus eūdē pplm amauit: pro cui⁹ vita de libro vite deleri se petijt. Sed tñ iste qui tāto amore ei⁹ populi ↄstrigit̄: cōtra e⁹ culpas pēsem⁹: q̄to zelo rectitudinis accēdat̄. mox. n. culpe veniā ut ne delerent̄ obtinuit: zelo rectitudinis succēsus inquit: ponat vir gladiū sup femur suū. ite ꝛ redite de porta vsqȝ ad portā p mediū castrorū: ꝛ occidat vnusqsqȝ fratreꝫ ꝛ amicū ꝛ pximū suū: cedideruntqȝ in illo die q̄si. xxiii. milia hominū. ecce qui vitā hominum etiā cū sua morte petiit: paucoꝝ vitā gladio extixit. Int⁹ arsit igne amoris: foris accensus est zelo seueritatis. tanta fuit pietas: ut se pro illis coraꝫ dn̄o morti offerre nō dubitarꝫ tāta seueritas: ut eos quos diuinitus feriri timuerat: ipse iudicii gladio feriret. Sic amauit eos quibus prefuit: ut pro eis nec sibi perceret: ꝛ tñ delinquētes sic psecut⁹ ē quos amauit: ut eos etiā dn̄o pcente pro sterneret: vtrobiqȝ legat⁹ fortis: vtrobiqȝ admirabilis mediator: cām populi apud deuꝫ pcibus: cām dei apud populū gladiis allegauit. intus amās diuine ire supplicādo obstitit foris seuiēs culpā feriēdo cōsūpsit. in regimine ergo vtrūqȝ moyses miscuit: ut nec disciplie deesset miā nec mie disciplina. vn̄ in iob iuxta vtranqȝ virtutē dicit̄: cūqȝ sederē quasi rex circūstāte exercitu: erā tñ merētiū cōsolator. Sedere quippe circūstante exercitu: vigor est discipline regiminis: merētiū vero corda consolari est misteriū pietatis. Idem

Iuste iudicas misericordiam cū iusticia seruat.

OMnis qui iuste iudicat: stateram in manu gestat. In vtroqȝ penso iusticiā ꝛ misericordiā portat. sed per iusticiā reddit peccati sniam: per misericordiā peccati tēperat penā ut insto liberamine quedaꝫ p equitatē corrigat: quedā vero p miserationē indulgeat. qui dei iusticiā oculis suis pponitur: semp timēs ꝛ tremēs in oi negocio formidat: ne de iusticie tramite deuiās cadat: ꝛ vnde nō iustificatur: inde potius cōdēnetur. Itē aug⁹. in enchiridion.

Qui remittit ꝛ qui corripit vtrumqȝ misereretur.

ET qui emēdat verbere i quē ptās datur: vel coercet aliqua disciplina: ꝛ tñ peccatuꝫ eius: quo ab illo lesus aut offensus est: dimittit ex corde: vel orat vt ei dimittatur: non solū eo quod dimittit atqȝ orat: verum etiam in eo quod corripit et aliqua emendatoria pena plectit: elemosynaꝫ facit: quia misericordiam prestat. multa. n.

n Corripit. Hic videt q aliqs pot verberare vl excõicare aliquē p ppria iniuria: sic. ij. q. vij. sigs. sz ꝯ. j. di. pri. seditionarios. vbi dr q clici nō debēt esse vltores pprie iniurie. similiter est ꝯ. xxiij. q. iiij inter. vbi dr q nullus dz aliū excõicare p ppria iniuria. silr est ꝯ. xxiij. q. v. de occidendis. vbi dicit q iudex p sua iniuria nō dz reū occidere. sz soluē: ut viri. ij. q. vij. sigs eps io. So. p ppria iniuria pot platus aliquē punire: dūmodo non faciat hoc aīo vlciscendi: ut. j. di. pri. seditionarios. vl ut magis timeat: ut s. e. di. c. i. sz si aīo corrigendi hoc facit z nō ex indignatione bñ lz: ut i hoc. c. dicit. b.

r Inuitis. ar. q iuito ꝯferi bñficiū: ut. xxiij. q. iiij. displicet. z. q. v. nō vos. lxxiiij. di. placuit. z c. ꝯsuluit. ff. de neg. gel. soluēdo. ff. de libe. cā. l. i. z. ii. z. ff. de ap. nō tm. ar. ꝯ. xx. q. iij. pñs. xxiij. q. v. ad fidem. ff. de re. iur. inuitū. Sol. ad bonū semel receptū bene cogit aligs illud retinere: als nō. ꝯria vo iura in casib⁹ specialibus loquunt in quib⁹ quis cogitur.

y Tria sūt. quicquid hec est magna elemosyna: q dat vltra id quod potest: ut. xli. di. parsimoniam.

s Dimittere. quantuz ad rancorē ad minus: xc. di. sigs ꝯtristatus.

t Ve sūt. redūdat. i. abūdat.

? Benigno corde. qz q dat pauperi elemosynā nō ex charitate: sed tō ut remoueat a se importunā petitionē: rem pdit z meritū: z veniali ter peccat: ut. xxv. di. §. criminis.

p S Unt nanqz.

bona pstātur inuit⁹: qñ eorū ꝯsulitur utilitati nō uolūtati: qz ipi inueniuntur sibi inimici Sunt enim multa genera elemosynaꝝ: de qbus albin⁹ ait.

De multiplici gñe elemosynaꝝ

Tria sunt genera elemosynaꝝ. vna corpalis: egenti dare quicqd poteris. altera spūalis: dimittere a quo lesus fueris. tertia delinquētes corrigere z errantes in viā reducere ueritatis. Item augu.

Elemosynis pecunie prefertur elemosyna cordis.

Due sunt elemosyne: vna cordis: alia pecunie. elemosyna cordis ē dimittere ei a quo lesus es. nā dare aliqd indigēti aliqñ queris: z nō habes. indulgere peccāti quātū uolueris redūdat tibi. elemosyna cordis multo maior est qz elemosyna corpis. charitatis elemosyna sine substantia terrena sufficit. illa vo que corpaliter dat: si sine benigno cōde tribuit oīno non sufficit. Ex his oībus apparet: q nec lenitas māsuetudinis sine rectitudine seueritatis nec zel⁹ rectitudinis sine māsuetudine i platis debet inueniri. pcussores ergo q premissis auctoritatibus ab epāli officio remouētur: nō quilibet corpaliter flagellātes sed ꝑtermissa māsuetudine ad vbera semp parati intelligēdi sunt: qui p flagella nō vicia corrigere sz timere appetunt. qbus petrus scripsit: ne sitis dñantes in clero sed forma facti gregis ex animo. Hinc etiam gregorius scribit in moralibus li. xix. parte. iiij. c. xxiij.

Mansuetudo z discretio ab inuicem non separentur.

Sunt nanqz nōnulli ita districti: ut etiā omnē mansuetudinē benignitatis amittant. z sunt nōnulli ita māsueti: ut pdant districti iura regiminis. vñ cunctis rectoribus utraqz sūmope sunt tenenda: vt nec in disciplinę vigore benignitatē māsuetudis nec rursus in māsuetudine districtiōez deserāt discipline: quatenus nec a cōpassione pietatis obdurescāt: cū cōtumacem corrigūt: nec discipline vigorē molliāt. cū infirmoꝝ aīos cōsolantur. regat ergo vigor disciplie māsuetudinē: z māsuetudo ornet sermone vigorē. z sic alterū ꝯmēdetur ex altero: ut nec vigor sit rigidus: nec māsuetudo dissoluta. Item.

Vere iustus miseris cōpatit: delinquētib⁹ indignatur

Uera iusticia cōpassionem hz: falsa vo dedignatōem qūuis z iusti soleāt recte peccatorib⁹ indignari. Sz aliud est qd agit typo supbie: aliud qd zelo discipline indignant etenim: sz nō ded gnātes sūt. at ꝯ hi q d falsa iusticia supbire solēt: ceteros quosqz despiciūt: nulla infirmātib⁹ mīa ꝯdescēdūt: z quo se peccatores esse nō credūt: eo deteri⁹ peccatores fiūt. Itē hiero. i hieremia.

Peccātes māsuetudine prouocetur: nō austeritate abijciāt

Recedite inqūt polluti: recedite abite: nolite nos tāgere: nobiscū nolite cōicare. talis loquela nō illuminat cecū: nō sanat egrotū: nō curat i firmū: sed magis occidit atqz in desperationē piclitantē mittit. boni eteni rectores ex sua infirmitate alioꝝ infirmitates pēsātes magis p humilitatis z māsuetudinis leuamētū studēt peccantes ab erroris laqueo eruere: qz per austeritatē i fo

a Uera. falsa vo. vñ falsa iusticia nō est iusticia. z si iusticia in eo nō est: nō est iudex: ut. xxiii. q. iiij. est iniusta. sicut falsus denarius nō ē denarius: nec falsus tutor est tutor: ut. ff. de v. sig. paulus. z nota q facit hic differentiam inter indignari z dedignari: ut dignatio spectet ad malos z indi gnatio ad bonos. z illud odiū est bonum: quo qs odit peccata nō hoīes: ut lxxxvi. di. odio. z iustus irascet peccatis populorū: ut. vij. q. i. §. cum vero.

b Recedite. hec sūt verba illoꝝ q habēt falsā iusticiam. sz hec verba nō de corporali sed de spirituali recessu intelligenda sūt ut. xxiij. q. iiij. recedite.

c Infirmitate. ideo enim dominus pmisit petrū cadere: ut ex sua infirmitate sciret qualiter deberet alioꝝ infirmitatibus compati: ut l. di. considerandum.

d Leuamentū. debet enim plaꝰ tus singulos iuuare ꝓ posse: ut. viij.q.i.o clemēs

e Sed illud. ꝙ vno.s.achor qui furatꝰ fuerat vnā regulam auream de biericō tino anathemate ut.i.q.iiij.itē peccato achor.

f Ut ceteri. nō ꝙ cū qs delinqt publice: publice est arguēdꝰ ⁊ nō occulte: ut sic ceteris metus incutiat ⁊ etiā scandalū auferat: u.ii.q v.si mala. ⁊.q.vij quapropter. ⁊.xxiij.q.iiij.ita plane.⁊.xviij.q.ij.ꝑuenit. ⁊. xi.q.iij. c.vlti. ⁊ multis ꝑsonis crassantibꝰ exemplo opus ē: ut.ff. ꝺ penis aut facta.§.vlti.

g Duobus. ex hoc.c.videt ꝙ illa auctoritas: si peccauerit: intelligat etiā de manifesto ꝺlicto.gd iuris sit: dixi.ii.q i.si peccauerit.

h Morbida.ī. i.q.i.ferꝛ.xxiiij.q iij.resecande.

i Hinc etiā.alibi.ar.ꝙ possumꝰ vti iure aliqꝰ cuiꝰ nō habemꝰ auctorem: ut.s̄.c.nemī nē. ⁊ ex̄ de fri. et male. c.i. de ꝯse. di.iiij.sanctū.ar. ꝯ. ff. de falsis .l. vltia.vbi dicit ꝙ falsariꝰ est q allegat leges quarū nō habet auctor Jo.hoc iō contingit in legibus: q2 nulla sine auctore certo inuenitur.h.

ueā ꝑditiōis nūtātes ꝓpellere. Unde doctor gētiū factꝰ sū ingt infirmꝰ infirmis. Idē

In ꝑ. populū ira dei descendit: cū ꝑdicator delinquētes ꝑ se par nō corripit.

Sed illud nō ociose trāscurrēdū ē: ꝙ vno peccāte ira dei sup oēs populū venit. hoc quō accidit: qn̄ sacerdotes q populo ꝑsunt erga delinquentes beniuoli videri volunt: ⁊ verētes peccantiū linguas ne forte male de eis loquātur: sacerdotalis seueritatis immemores nolūt cōplere qꝺ scriptū ē: peccātē corā oībꝰ argue vt ceteri metū habeāt. ⁊ iterū auferte malū a vobis ip̄is. nec zelo dei succēsi imitātur ap̄lm dicētē: tradidi hmōi hoiem sathane in interitū carnis: ut spiritꝰ salꝰ fiat. neqꝫ illud euangelij implere student: ut si viderint peccātē: p̄mo secreto euꝫ cōueniāt: post etiā duobꝰ vel tribꝰ adhibitis testibꝰ. q si contēpserit: ⁊ post ecclesie correctionē nō fuerit emēdatꝰ. ꝺ ecclesia expulsū velut gētilē habeāt aut publicanū: ⁊ dū vni ꝑcūt: vniuerse ecclesie moliūtur interitū. q̄ ē ista mīa: q̄ ista bonitas vni ꝑcere: ⁊ oēs in discrimē adducere: polluit enīꝫ ex vno peccatore populus: sicut ex vna oue morbida vniuersꝰ grex inficit. sic ⁊ vno fornicāte vel aliud qꝺcūqꝫ scelꝰ committēte plebs vniuersa polluitur. Hic etiam alibi dicit: rectorē subditis pietas matrem disciplina vero patrē exhibeat. Percussor quoqꝫ dicit: qui sermone inutili infirmoꝝ ꝯsciētiā vulnerat. Unde anacletꝰ papa.

Qui sermone incauto ꝯsciam ꝑcutit infirmoꝝ: ꝑcussor vocat

Sane percussor ille doctor dicitur: q sermone inutili cōsciētiā ꝑcutit infirmoꝝ. Ideo tenere vos ⁊ oēs fideles oꝫ eū: q scd̄m doctrinā fidelis est sermone: ut potēs sit consolari in doctrina sancta ⁊ cōtradicentes redarguere ⁊ recte viuētes atqꝫ etiā rectā fidem tenentes consolidare.

Sequitur in epistola ad corinth. nō litigiosum. nihil est enim impudētiꝰ arrogātia rusticoꝝ: q garrulitatē auctē putant: ⁊ parati ad lites in subiectos tumide intonāt. qꝺ ex arrogātia superbie ꝓuenire manifestū ē. Unde grego. scribit i moralibꝰ li.xxiii.ꝑ.v.c.xij

Arrogātes nesciūt iferre humiliter que docēt.

Hoc habet ꝓpꝛium doctrina arrogantium: vt humiliter nesciant inferre que docent: ⁊ recta que sapiunt etiaꝫ recte ministrare non possunt. In verbis eni eoꝝ ꝓdit: qꝺ cū docēt quasi i quodā sibi videntur sūmitatis culmine residere: eosqꝫ quos docent: ut lōge infra se positos velut i imo respiciūt: qbꝰ nō cōsulēdo loqui sed vix dominando dignātur. recte aūt his ꝑ ꝓphetam dn̄s dicit: vos aūt cū austeritate impabitis eis ⁊ cū potentia Cum austeritate enim ⁊ potētia imperant: qui subditos suos nō cū tranquillitate ratiocinādo corrigere: sed aspere iflectere dominando festinant at cōtra: vera doctrina tanto vehemētius hoc elationis viciū fugit per cognitionē: q̄to ardentiꝰ verboꝝ suoꝝ iaculis ip̄m magistrū elationis insegt cauet enim ne eū elatis moribus p̄dicet: quē in cordibꝰ audientiū sacris sermonibꝰ insectat. Ecce quare litigiosi ꝓhibētur in ep̄os ordinari. ē et alia cā hꝰ ꝓhibitōis. litigiosi nāqꝫ vl' adulatōibꝰ aīos p̄ncipū sibi ꝯciliāt: vl' fr̄ibꝰ suis detrahēdo ifamie notā igert: vl' int fr̄es discordiā seminādo seditōeꝫ nūqꝫ facē cessant. q̄ oia in p̄latis dānabilia eē ꝓbant.

k Sequitur. In hac xlvi. dis. exequit x.c.apostolice regule.s. oportet episcopum nō esse litigiosum

talis aūt duplici de cā ꝓhibet ordinari. vna q2 cum talis sit arrogans nescit humiliter docē: vnde subditi vilipēdūt eius doctrinā. Itē alia ratiōe: quia ꝯsueuerūt tales distemperati esse in moribus. solent enīꝫ esse adulatores ꝓditores detractores maledici inuidi scurriles: ad vlciscendas iurias suas ꝓmpti: q̄ ꝭm ordineꝫ hic exequit.

l Hoc habet. in vbis ex vbis.n.ꝑpendimus alicuius stulticiaꝫ ut.xciij.di. legimus. et extra de succe. ab inte. cum dilectus. ⁊ ex verbis ꝑpendit quanta fides adhibeat testibus: ut.ff.de questionibꝰ de minore. quandoqꝫ etiā ꝑ signa ꝑpendit: q2 impudicus oculus ⁊c. ut xxxij.q.v.nec solo. ⁊ de pe.di.i.in actione.

m Magistrum.i.diabolum.

n Insectatur.i.ꝑsequitur.

a S Unt.augēt.nō eni oȝ laudādo augere maliciā sui: ut .ff.de suo cor.l.i.§.psuadere in fi.
b ¶ Sȝ sanctus.s.iob cui⁹ verba greg⁹.hic exponit.
c ¶ Estimat.q₂ dubia in meliorē ptē intp̄retant: ut ex̄ de re. iur.estote.

dr a sesq qd ē totū ⁊ plica.vñ sescupla vsura dr: cuȝ dat sūma aliq̄: ⁊ recipit sūma illa cū sua plice.i. medietate. Sexcupluȝ scriptū p.x.dr q̄libet res sexies multiplicata.

d C Leric⁹ q adulatio nib⁹.triplex ē adulatio ut dixi. xxv.di.§. alias.
e ¶ Proditionib⁹. pditor dicit q ppter timorē nō defēdit veritatē: ⁊ q tacet eā: ut.xi.q.iij. nolite. itē q crimē alterius sibi soli notū manifestat: ut.ij.q.i. si peccauerit. itē maliciose circūuenit aliū ⁊ callide seducit: ut in piculū salutis trahat.xvi.q.i.si cupis.itē q rē sibi ɔmissaȝ exponit hostib⁹.xxij.q.v.de forma. Itē q iussa ⁊itatis cōtēnit. xi.q.iij. abiit.itē q sibi ɔmissum reuelat.xiij.di.nerui.
f A Ccusatores .i. detractores.
g ¶ Nō ad clerū. optimū est hic ar.p.h.q dicit q q semel fuit excōicatus: āmodo ñ admittat ad actus legitimos ut dicā.iiij.q.i.illi.i pñ.
h C Leric⁹.cogat.cogat p excōicationē: ut.vi.q.i.illi q. ⁊.xxij q.i.pdicandū.
i ¶ Reuocet.ar.q ep̄us possit depositū restituē de hoc dixi.ī.ij.q.vi.iō vel dic degradet.i.suspendatur.
k C Lericū scurrilē.
l C Lericus inuidēs.
m S Editionarios. ordinandos.⁊ ordinatos deiiciendos.
n ¶ Usurarios.q₂ tales ppter auariciā p minimo litigant.
o ¶ Uel iniuriaꝝ.d hoc dixi.s.di.pri.⁊ q emēdat.
p N On lȝ.sescupla. h ponit sescuplū p sesqaltera. qd ɔtinet totū ⁊ ei⁹ medietatē.Sescuplū fm q p s scribit:

U nde grego.scribit i moralibus libro.xviij.pte.iiij.c.iij.
De his q peccatorib⁹ adulāt
S Unt nonnulli q dū malefacta hominū laudib⁹ efferūt: augēt que icrepare debuerāt hinc.n.p ppheta dicit: ve his q cōsuūt puluillos sub oī cubito manus: ⁊ faciūt ceruicalia sub capite vniuerse etatis: ad hoc qppe sub cubito puluillū vel ceruical sub capite iacēti ponit: ut molliter qescat. qsqs ergo male agētib⁹ adulatur: puluillū sub cubito vel ceruical sub capite iacēti ponit. vt q corripi ex culpa debuerat: i ea fult⁹ laudib⁹ molliter quiescat. hic rursus scriptū ē: ipse edificabat parietē: illi aūt liniebāt eū. parietis qppe nomie peccati duritia designat. edificare ergo parietē ē ɔ se quenpiā obstacula peccati cōstruere. sȝ parietē liniūt q peccata ppetrātib⁹ adulāt: ut qd illi puerse agētes edificāt: ipi adulātes q̄si nitidū reddāt: sȝ sāct⁹ vir sicut mala de bonis nō estimat: ita iudicare bona d malis recusat dicēs: absit hoc a me: ut iustos vos iudicē: donec dficiā: nō recedā ab innocentia mea. H ic etiā i ɔci. char.iiij legitur.
Adulator vel pditor cleric⁹ ab officio degradetur.
C Leric⁹ q adulatōib⁹ ⁊ pditionib⁹ vacare dephēdit: degradet ab officio. I tem
Excōicetur ab ep̄o: q frib⁹ ñ approbāda obiiciūt.
A Ccusatores fratrū ep̄s excōicet: q nō pbāda fribus obiiciūt. ⁊ si emēdauerint vicium: recipiat eos ad cōmunionē nō ad clerū. I tem.
Remoueat ab officio cleric⁹ maledic⁹. scurra fratrū pfectib⁹ inuidēs nō pmoueatur

C Lericus maledic⁹ maxie in sacerdotibus cogat ad postulandā veniā. si noluerit: degradetur: nec vnq̄ȝ absq̄ satisfactione ad officiū reuocet.
I dem De eodem.
C Lericum scurrilē ⁊ verbis turpibus ioculatorem ab officio esse retrahendum.
I tem. De eodem.
C Lericus inuidēs fratrum pfectibus donec in vicio est: non pmoueatur. I tem.
Nō sūt ordināndi qui seditionibus vacant.
S Editionarios statuim⁹ nūq̄ȝ ordinādos clericos: sic nec vsurarios vel iniuriarum suaꝝ vltores. I tem ex concilio laodicensi.
Usuras exigere clericis minime licet.
N On licet fenerari ministris altaris vel in sacerdotali ordie cōstitutis: vel vsuras vl lucra que sescupla dicūtur accipere. I tē leo papa.
Nec suo nomine nec alieno cleric⁹ fenerator existat
S Icut nō suo ita nō alieno noie aliqs clericoꝝ exercere fen⁹ attētet. indecēs ē eniȝ crimē suū cōmodis alienis impendere ⁊ exercere. fen⁹ autē hoc solū aspicere ⁊ exercē debem⁹: ut qd hic misericordit tribuim⁹: a dño q multipliciter ⁊ in ppetuū mānsura tribuit: recipere valeamus.
Q Uod aūt in fine h⁹ capituli vsurarij ordinari phibēt: inde est q vsurā exercentes cupiditati deseruire pbātur. cupidi autem ab aplo ordiari phibētur: q₂ tales facile a iusto deuiarēt. U ñ i canonib⁹ aploꝝ legitur.
Diacon⁹ pbr̄ ⁊ ep̄us exigēs vsuras: nisi desierit: deponat.

q S Ic ñ suo.ar. qd qs ñ pt facē suo noie nec ēt alieno.ut.xxiij q.viij. his a qb⁹. ⁊.ff.de admi.re. ad ci.p.l.i. in pñ. ar.ɔ.lxxxviij.dis. ep̄us.⁊.ij.q. vi.si ep̄s.v.q.iij.c.vlt. .ff.q res pig. ob. pos.aristo.Etē h ar. q si aliqs q̄si pcu.vl tutor q̄nq̄ recipit vsuras q ñ possit petē ut sibi reddāt vsure Jo.vñ si aliqs tutor a me recepit vsuras noie pupilli: finito officō possū petē vsuras a tutore: q₂ p alio peccare ñ dbuit ut dicit h. secus i aliis ɔctib⁹: q₂ finito officio nō cōuenit tutor vel curator: ut.C. de admi.tu. si ñ subscripsisti. ⁊.C. q̄n minores.l.i.lȝ sec⁹ sit i pcuratore: ut ff.de pcu. pcu.q p euictiōe.q₂ tutor sit necessitate pcu.volūtate.ff. de pcur.l.i.bar.
r ¶ Cōmodis. q₂ piculosa ē tal cōpensatio.xiiij.di. q ait.
Q Uod aūt. Hic psegt xi.c.aplice
Di.xlvij.
regule ñ cupidū. ⁊ cōtinuat illi.c. seditionarios.et iō phibet cupid⁹ qa facile a vero deuiat.
t ¶ Prohibent. i epistola ad corinthios.

u Episcopus. exigēs. sed nō suscipiēs: tūc enī deponeret: ut. j. e. siqs ꝯ. vbi de accipiente dr̄ vl' exigēs cū effectu. vl' illud ꝓ tpe datū ē: ⁊ nō hꝫ locū hodie sꝫ hūit locū tpe aploꝝ ꝓpter nouitatē ecclesie. ⁊ habes h̄ ꝙ nō qđlibꝫ mortale peccatū deijcit i. ā ꝓmotū: ut xxxv. di. c. i. ⁊. v. q iiij. in loco.

a Quoniā mlt' ti. centesimā. centesima dr̄ vsura q̄ sorti equiparat' i anno.

b Transigēs. i. ꝯ͂cūqꝫ nouū pactū vl' ꝯtractū inueniēs in fraudē vsuraꝝ. ut si sumat rē i pignore ⁊ nō ꝯputat fructus i sortē. c. i. ⁊ ij. ex͂ de vsuris.

c Excogitans. ar. ꝙ sola cogitatio punit': ut. vi. q i. §. verū. qđ veꝝ est quo ad deū ⁊ si non ꝓcedit ad actū: ut. xxvij. q. i nec aliqua.

d Omnes. pal maꝝ. ƀm illud: iustus ut palma florebit.

e Amplꝰ tantū faciatis boni: q̄tum fecistis mali non intelligas ꝙ tādiu debeat penitere q̄diu fuit malus: q2 tanta posset esse ꝯtritio ꝙ momentanea pnīa sufficeret: đ ꝯse. di. iiij. baptismi.

Episcopus aut presbyter aut diaconꝰ vsuras a debitoribꝰ exigēs aut desinat aut certe deponatur. Item ex con. niceno. c. xviii.

Usuras exigēs siue clericus siue subiectus regl'e deiciat'.

Quoniā multi sub regula cōstituti auariciā ⁊ turpia lucra sectātur: oblitiqꝫ diuine scripture dicētis. q pec. su. nō de. ad vsu. mutuū dātes centesimas vsuras exigūt: iuste cēsuit magna ⁊ sancta synodus: vt siqs inuētus fuerit post hāc diffinitionē vsuras accipiens aut aliquā adinuētionē facieſ vel quolibet mō negocia transigens aut emiolā. i. sesupla exigens vel aliqđ tale ꝓrsus excogitans turpis lucri gratia: deiiciatur a clero: ⁊ alienꝰ existat a regula. Hinc etiā gregorius in. xix. li. moral'. scribit dicens.

Tēporalibus lucris deseruiētes deo nequaq̄ militare probantur.

Omnes huius seculi dilectores in terrenis rebꝰ fortes sūt in celestibus debiles. Nā ꝓ tpali gloria vsqꝫ ad mortē desudare appetūt: ⁊ ꝓ spe ꝑpetua nec parū in labore q̄dē subsistūt. ꝓ terrenis lucris q̄slibet iniurias tolerāt: ⁊ ꝓ celesti mercede vel tenuissimi verbi ferre contumelias recusant. terreno iudici toto etiam die assistere fortes sūt in oroe vero corā dn̄o vel vniꝰ hore momēto lassant'. Sepe nuditatē deiectionē famē ꝓ acgrendis diuitiis atqꝫ honoribꝰ tolerāt: ⁊ eaꝝ reꝝ spe se ꝑ abstinētiā cruciāt: ad quas adipiscēdas festināt: supna aūt laboriose querere tanto magis dissimulāt: q̄to magis ea retribui tardiꝰ putāt. hi itaqꝫ quasi maloꝝ arboꝝ morte deorsum vasti sūt: sursū angusti: q2 fortes in inferiora subsistūt: sꝫ ad superiora deficiūt. atqꝫ cōtra ex q̄litate palmaꝝ designatur ꝓficiens vita iustoꝝ: q neq̄q̄ sūt in terrenis desideriis fortes ⁊ in celestibꝰ debiles: sed lōgius atqꝫ distātiꝰ studiosos magis deo se exhibēt: q̄ seculo fuisse meminerit. Nā cū q̄busdā ꝑ ꝑdicatorē nostrū dicitur: hūanū dico ꝓpter infirmitatē carnis vestre. sicut. n. exhibuistis mēbra vr̄a seruire i̅mūdicie ⁊ iniqtati ad iniqtatē ita nūc exhibete membra vr̄a seruire iusticie i sāctificatione eoꝝ proculdubio infirmitati ꝯdescēdit: ac si eis aptꝰ diceret: si neq̄q̄ āpliꝰ potestis: saltē tales estote i fructu bonoꝝ opeꝝ: q̄les fuistis dudum in actione vicioꝝ. nec debiliōes vos habeat sācta libertas actis: quos in carne validos habuit vsus terrene voluptatis. Itē gregoriꝰ ciuibꝰ neapolitanis.

Ad sacros ordines vsurarii ꝓmoueri nō debent.

De petro isūp ꝑuenisse ad nos cognoscite: q2 solidos dedit ad vsurā. qđ vos oportet cū oī subtilitate ꝑgrere: ⁊ si ita ꝯstiterit: aliuꝫ eligite: et ab hmōi vos ꝑsona sine mora suspēdite: nā nos amatoribus vsuraꝝ nulla rōe manꝰ imponimꝰ. Si vo subtili hita igsitōe hoc falsū eē putaueritis: q2 ꝑsona eiꝰ nobis ignota ē: ⁊ vtꝝ ita sit đ simplicitate qđ ad nos ꝑlatū ē ignoramꝰ: cū decreto a vobis facto ad nos eū venire necesse ē: ut vitā moresqꝫ illiꝰ soliciti ingrētes sensū quoqꝫ ꝑiter ꝯgnoscamꝰ: ut si iudicio huic aptꝰ extiterit: vr̄a iu adiuuāte dn̄o desideria ꝯpleamus. Itē ex cō. elibertano.

Degradet' clericus: q vsuras accipere detegitur.

Siqs clericoꝝ detectꝰ fuerit vsuras accipe: placuit degradari ⁊ abstinere. Itē leo epus anatholio epo.

Nec implicari errore nec cu-

f Tales. videt' h̄ ꝙ alīqs possit tantū crescere in malicia q̄tū in bonitate. qđ nō ē verū quia charitas pōt i infinitū extēdi iuxta illud: bonū mihi ē et orī̄ tuū sr̄ milia ⁊c. sꝫ malicia nō: q2 aliqs pōt esse sūme malꝰ: ut de pe. di. ij. §. ex ꝯtrario.

g Aeris. i. celestis cōuersationis.

h De petro. de eodē petro habes. xxxix. di. petrꝰ. ⁊. lxi. di. studij. de hac materia notaui. s. xxviij. di. p̄uilegꝫ

i Peruenisse. iste repullus erat ꝓpter duo. s. ꝓpter viciū vsuraꝝ ⁊ ꝓpter simplicitatē. ⁊ in̄ uentrā sunt ei forte oppositū. ⁊ ita est ar. ꝙ iudex ex officio suo poterit aliquid obijcere.

k Subtilitate. nota ꝙ alicui ꝯmittit' inq̄sitio đ ꝓprio facto. sꝫ hec inqsitio erit sūmaria nō plenaria: al's nō cōmitteret'.

l Ignota. ꝑ hoc pꝫ ꝙ qui ē notꝰ nō examinat' ut. xciij. di. valde. ⁊. xxxv. q. ix. veniā. vn̄ ⁊ notus sine ꝓbatione recipitur: ut ex͂ de regula. ad aplicā. sꝫ dū ꝯsecrat' bn̄ examinat'. xxiij. di. q episcopus.

m Cum decreto. oīuꝫ subscriptionibꝰ roborato: ut. lxi. di. eps. ⁊. lxiij di. quanto.

n Siqs clicoꝝ. degradari. ī. xiiij. q. iiij. quoniam.

o Et abstinere. a sacramētis quousqꝫ penitet.

p Virũ. mens. quia mẽs alligata fisco cupiditatis cito deuiat a vero: ut. xcvi. dis. bñ i ꝑn. ⁊. lxxxiij. di. nihil.

q Potentie. i. hũane dignitatis.

r Sicut hi qui. satietas. q: tot⁹ mund⁹ nec obolus videt̃ auaro: ut. xiiij. q. iiij. qd dicam. vñ illud semꝑ auarus eget: ⁊ illud: eris ꝑ uus eris si te spẽs trabat eris: vñ in thobia: desit auaricie fex: cui sua deesse stupescit copia nuda sicca ebria plena fames diues habere cupit: quanto plus oĩa sumit.

a Aliena. q. d. circa rẽ ꝓpriã nõ põt qs peccare. sꝫ certe expedit rei publice: ne quis re sua male vtatur: ut insti. de his q sũt sui vl̃ alie. iu. §. sꝫ hoc tempore.

b Cõmune. i. cõicandũ tempore necessitatis: ut. xij. q. i. duo. ⁊. q. ij. aurũ. lxxxvi. di. nõ satis. ⁊ lex dicit ꝙ cibaria tẽpore necessitatis sunt omnib⁹ cõicanda: ut. ff. ad. l. rho. l. i. §. cũ in eadem in fi.

c Etiã violenter. dicitur hic ꝙ per violentiã dicit̃ auferre q vltra necessaria sibi retinet. et xij. q. i. nolo. ⁊. q. ij. aux. qd verũ est si hoc fiat tẽpore necessitatis. nã al̃ põt qs sibi necessaria retinere: ut. xij. q. i. expedit. ⁊. c. habebat. ⁊. q. ij aurum.

d Min⁹. alibi iuenit̃ ꝙ magis delinquit qui aufert q̃ q ñ dat: ut. xij. q. ij. ⁊ si illi.

e Esurientiũ. nũquid ergo paupes ipsuꝫ põt petere: nõ directo iudicio: sꝫ denũciare ecclie illũ qui nõ dat. ⁊ sic ecclesia põt eũ cogere ut det: ar. extra de simo. ad apostolicam.

cupiditate violari sacerdotez oportet.

Virũ catholicũ ⁊ pcipue dñi sacerdotẽ sicut nullo errore iplicari: ita nulla oportet cupiditate violari. dicẽte sacra scriptura: post ꝯcupiscẽtias tuas ne eas. mẽs etiã potẽtie auida ne abstinẽ nouit a uetitis: nec gaudere ꝯcessis: nec pietati adhibere cõsensũ

Item greg. Qui cupiditatẽ a se nõ abscidit: bonoꝝ auctori inherere non valet.

Bonoꝝ auctori inherẽ alit̃ nõ valem⁹: nisi cupiditateꝫ a nobis: q̃ oĩm maloꝝ radix ẽ abscidamus. Itẽ amb. de eo qd scriptũ ẽ in euãgelio homi nis cuiusdam diuitis: fructus uberes ager attulit.

Auari ẽ hoĩum bona inuadẽ: quoꝝ necitatib⁹ subuẽire valꝫ.

Sicũt hi q ꝑ insaniã mente translati sũt: nõ iã res ipas sꝫ fantasias passiõis sue vidẽt ita etiã mẽs auari semel vinculis cupiditatis astricta sẽper auꝝ semꝑ argẽtũ videt: semp redditus cõputat: grati⁹ituet̃ auꝝ q̃ solẽ. ipa eius orõ ⁊ supplicatio ad deũ auꝝ q̃rit. ⁊ p⁹ pauca: iterdũ etiã usure arte neqssima ex ipo auro auꝝ nascit̃: sꝫ si nec satietas unq̃ nec finis adẽit cupiditati. ⁊. j. sed ait aliqs: qd iniustũ ẽ: si cũ aliena nõ inuadã: ꝓpria diligenti⁹ꝑnoꝯo ipudẽs dic tu: qd propria dicis q̃ ex qb⁹ recõditis i hũc mũdũ detulisti: qñ ingressus es i hãc lucẽ: qñ de matris vẽtre existi: qbus facultatib⁹ q̃so: qbus subsidijs stipat⁹ ingress⁹ es: ⁊ post pauca: ꝓpriũ nemo dicat qd ẽ cõmune. plus q̃ sufficeret sũptui etiã violẽter obtentũ ẽ. ⁊ infra: nũquid iniqu⁹ ẽ deus: ut nobis ñ eq̃lit̃ distribuat vite subsidia: ut tu quidẽ esses affluẽs ⁊ abũdãs alijs ṽo deesset ⁊ egerent: an iccirco magis q: et tibi voluit benignitatis sue expimẽta cõferre: ⁊ aliũ ꝑ virtutẽ patiẽtie coronare: tu ṽo susceptis dei munerib⁹ ⁊ i sinũ tuũ redactis nihil te reputas agẽ iniquũ: si tã multoꝝ vite subsidia sol⁹ obtineas. qs. n. tã iniust⁹ tã auarus q̃ q tã multoꝝ alimẽta nõ suũ usũ sꝫ abũdãtiã ⁊ delicias facit: neq̃. n. min⁹ ẽ crimis habẽti tollẽ: q̃ cũ possis ⁊ abundãs sis: indigẽtib⁹ denegare. esuriẽtiũ panis ẽ quẽ tu detines. nudoꝝ idumentũ ẽ qd tu r̃cludis. ⁊ miseroꝝ redẽptio ẽ ⁊ absolutio pecunia quã tu in terra defodis. tantoꝝ te ergo iuadẽ scias bona: quãtis possis pstare qd velis. Necesse ẽ etiã: ut ille q ordinãd⁹ ẽ: sue domui sit bñ ꝑposit⁹. i. si i laicali hitu uxorẽ habuit ul̃ filios: a vicijs ad ṽtutũ studia ⁊ verbo ⁊ exẽplo ꝓuocet: ut qd postea pceptur⁹ ẽ pplis: pri⁹ exigat a dõesticis. vñ apls ephesijs scribit: ut uxões suas sicut sua corpa diligãt: ⁊ filios suos ñ ad iracũdiã ꝓuocẽt: sꝫ enutriãt illos i oĩ disciplina ⁊ correctione dñi. vñ cũ paulus ad thymotheũ scribẽs dixissꝫ sue domui bñ ꝑpositũ: stati subiũxit: hñtẽ filios sibi subditos i oĩ castitate ⁊ ñ i accusatiõe luxurie. ñ. n. taliũ cohabitator frõtẽ hꝫ alios redarguẽdi. vñ de beato iob legit̃: ꝙ ꝓ filijs suis q°tidiana offerebat deo sacrificia offerẽs holocausta ꝑ singulos. quos tãta charitatis ꝑfectio in vnũ cõstrixit: ut qsqs eoꝝ in suo die ꝯuiuium fratrib⁹ ꝑpararet: ⁊ ad epulãdũ secũ tres sorores suas pariter inuitarẽt. qd q: hely facere dissimulauit: ac falsa pietate supat⁹ deliquẽtes filios ferire noluit: sicut in libro regũ legit̃: apud districtũ iudicẽ semetipm cũ filijs crudeli dãnatione ꝑcussit. vnde ei diuina voce dicit̃: honorasti filios tuos magis q̃ me. Hinc etiã dauid erga filios bonitatem

f Necesse ẽ. hic ꝓsequit̃. xij. c. apostolice regule. oꝫ ordinandũ eẽ domui sue bñ ꝑpositum. tũc dicit̃ qs bñ ꝑpositus domui sue: qñ familiã suã bñ gubernauit ṽbo ⁊ exẽplo: q: qui negligenter suos gubernauit: ꝑsumit̃ ꝯ eũ: ꝙ circa extraneos sit magis negligens: nec hñt frontez redarguendi alios q suos noluit corripere. tñ si ꝑ euꝫ nõ staret qn familia ei⁹ emendaretur: nõ imputaretur ei. j. e. c. pl̃t ⁊ vlti.

g A domesticis vtor ṽo dicit̃ domestica: ut. xxxij. q. vi. c. vlti. ⁊. C. de re mili. quicũq̃. ff. ad sill̃. l. i.

h Unus amon sororẽ thamar.

i Sibi sic. viij. q i. quid aũt.

k Debet. i. consueuit. hoc iõ dico q: nemo dꝫ ꝑferre res suas rebus sibi cõmodatis: ut. viij. q. i. qd aũt. ⁊. ff. cõmo. si ut certo. §. cõmodatum.

l Nõ enĩ. sic. ij. q. vij. qui nec regiminis: sꝫ libertas corrigẽdi alios cum corripit suos.

m ¶ Principi .i.
plato 7c.io.
n ¶ Quod tūc. s.
domui sue sit bñ
ppositus.
o Quātulibet
inter. viij.
ipse pater 7 tres
filij 7 q̄tuor ipso-
rum vxores.
p ¶ Unus scilicet
cham.
q ¶ Dileri.i.dili-
gendū preuidi.
r ¶ Odio.s.puidi
ꝙ esset futur⁹ ma
lus.
s ¶ Difficile.i.vir
q̄nꝙ ponit ꝑ nō.
ut.i.q.i. pncipa-
tus:sic.ij.q.vi.§.
biduū.
t ¶ Difficile.nota
ꝙ difficile aliqui
inueniunt melio
res q̄ȝ monachi.
vñ hic euidenter
colligit ratio q̄re
ille q est ex natali
bus maxime ē ir
regularis:p mo-
nachatū fiat re-
glaris:ut.lvi.di.
c.i.q2 cum sit pfe
ctus in virtutib⁹
nō requirit q̄ȝtū
ad alia tanta pfe
ctio in ipso.xvi.q
i.legi i fi. 7 adde
id qđ ē.xix.q.vl-
ti.nō liceat.i auc.
de monachis cir
ca pn.vbi dicitur
ꝙ monachat⁹ ma
liciā oēm tollit.7
sicut plurimi hic
ꝑ illis q i mona-
sterio ꝑfecerūt:
ita plurimi ꝯ illos
q in monasterio
defecerūt: vñ pȝ
ꝙ rōne loci nō p
sumit ꝑ aliquo:
ut.xl.di.nō loca.
7.xij.q.ij. glia in
fi.7 hoc verū est
vbi psona ē nō:sȝ
vbi ignota semp
plurimi ꝑ ipsa ra

nō discipline seueritatē exer-
cens eoꝝ iuuētutē experimē
to dicit esse perniciosam: quo
rū puericiā vaga licētia pmi-
sit esse voluptuosam. vn⁹ quip
pe eoꝝ sororē suā stupro corrū
pēs a fratre ei⁹ absolone vi-
delicet inter epulas: q̄s fratri
bus suis fraudulēter paraue-
rat: obtrūcatus ē. absolon ve
ro postq̄ȝ veniā a pr̄e obtinuit
de regno illū expulit: 7 ad cō-
cubinas ei⁹ ingressus est. de-
mū per inuia deserti patrē pse
quens quercui inhesit: atq̄ȝ ita
suspensus interijt. Hinc etiāȝ
paul⁹ ad thymotheū scribit di
cēs: q suoꝝ 7 maxime domesti
coꝝ curā nō habet: fidē nega
uit: 7 est ifideli deterior. iure
ergo q domui sue nescit preesse:
in epum ordinari ꝓhibetur
q2 q in re nimia de qua sibi fa-
miliarior debet cura inesse: fi
delis non est: quō in ecclesia
dei vbi tot sunt 7 alieni: sollici
tā diligentiā exhibebit? vnde
hiero. nō enim iustus polluit
ex vicijs filioꝝ: sed libertas
ab apostolo ecclesie principi
reseruatur: ut talis fiat q non
timeat ꝓpter vicia liberorum
extraneos reprehendere. qđ
tunc fiet si non erit quod sibi
imputetur. cū enim gressus ho
minis a domino dirigātur: nec
sint in homine eius vie: corri-
pere qdē pōt: corrigere nō va
let. pulsare pōt: non aperire.
manus cōprimere: nō animum
mutare. Unde augustin⁹ ad
vincentiū donatistā.

Bonoꝝ hominū disciplia mo res immutare nō valet.

Quātūlibet vigilet discipli
na domus mee: hō sum 7 i
ter homines viuo. nec mihi ar
rogare audeo vt domus mea
melior sit q̄ȝ arca noe: vbi tan
tū inter octo homines vn⁹ re-
probus inuētus ē: aut melior
sit q̄ȝ domus abrahe cui dictuȝ
ē: eijce ancillā 7 filiū eius: aut
melior sit q̄ȝ dom⁹ isaac: cui ō
duobus geminis dictū ē i ma-
lachia: iacob dilexi: esau aūt
odio habui. simpliciter autem
fateor charitati vestre coram
dn̄o deo vr̄o: q est testis mihi
super animā meā: ex quo deo
seruire cepi: q̄m sicut difficile
sum expertus meliores q̄ȝ qui
in monasterio ꝓfecerūt: ita ñ
sum deteriores exptus: q̄ȝ qui
in monasterio defecerūt: hinc
arbitror dictū in apocalypsi:
iustus iustificet adhuc: 7 quia
in sordib⁹ ē: sordescat adhuc
tem cypriano cornelius
papa.

Cōuicia pditoꝝ a via rectitu dinis nos mouere non debēt

Quod ad nos attinet: con
scientie nostre ꝯuenit sem
per dare operā: ne q̄s culpa
nr̄a de ecclesia pereat. Siq̄s
aūt vltro 7 crimine suo perie-
rit: 7 penitentiā agere atq̄ȝ ad
ecclesiā redire noluerit: nos i
die iudicij inculpatos futuros
credim⁹: qui eoꝝ cōsulim⁹ sa
nitati. illos solos in penis re-
mā
suros q noluerint concilij
nostri salubritate sanari. nec
mouere nos debēt cōuicia p-
ditoꝝ: quo minus a via recta
7 a certa regula non receda-
mus: quam 7 apostolus insti
tuit dicēs: si hominib⁹ placerē
christi seruus nō essem.

Prohibent autem ne
ophiti in episcopis
ordinari. ut qui heri
erat cathecuminus:
hodie non fiat episcopus qui
heri erat in theatro hodie nō
sedeat in ecclesia. qui ves-
pere erat in circo: hodie
non ministret altario. qui du-
dum fuerat fautor histrionum
hodie non consecrator virgi-
num. Causa autem huius ꝓ
hibitionis est scđm apostolum
ne elatus in superbiam tanq̄ȝ
religio christiana plurimum
eo egeret: incidat in ruinam
diaboli. nomentaneus nan-
q̄ȝ sacerdos nescit humili-

tione loci.xxiiij.dis.q̄ñ
a Quod ad nos. in-
culpatos. ar. bo-
num: si p aliquē nō stat
quo min⁹ aliqd fiat: id
nō ē ei imputandū. sic
xxij.q.ij.faciat hō.7.xx
iij.q.v. de occidendis.
xliij.di.ephesiis.sufficit
enī vtiliter inchoari lȝ
nō hēat effectū.ff.đ ne-
go.ges.lȝ an vltro.§.i.
b ¶ Quo min⁹. s.s̄ dis.
xliij.scimus.
c ¶ Nō recedamus.hic
minus 7 nō faciūt vnaȝ
affirmationē: ut.ff.đ v.
sig.duobus.
d Prohibent. hic i
titulat.xlviij.dis.
in qua ꝓsequitur
xiij.7 vlti.c. apl̄ice regu
le: oportet ordinanduȝ
nō esse neophitū. dicit
aūt neophit⁹ nouellus
in fide vel in religione
ꝓhibent aūt tales ordi
nari duplici de cā.s. ne
incidant in supbiā putā
tes ꝙ fides christiana
multū eis indigeat: vel
q2 nōdū ē exptus statū
ecclie: vñ nescit se.aliis
ꝯformare. virū aūt i ali
q° casu tal' valeat ordi-
nari: dicetur.i.di.lxi.§.
his omnibus.
e ¶ Neophiti. nō facile
ē tyroni ꝯmittenda cu-
stodia. Nā culpa ꝑdita
di.xlviij.
is cl'pe re⁹ ē ei q cōmisit
ff. de custo. re. ñ ē facile
f ¶ In theatro. hec sunt
vba hieronymi sup epi
stola ad titū io.
g ¶ Nomētane⁹. lōgo
enī tempore dȝ esse ali
quis pfectus: ut.xxiiij.
di.epi.in auc.q̄ño opor
tet epos.§.sancimus.7
graue est inexptos 7c.
xix.q.iij.monasterijs.
h ¶ Miserum. est.i.lxi.
di.miserum.

i Q Uoniã multa.ne/
cessitatẽ.si ꝓpt̃ ne
cessitatẽ aliqd fit.videt̃
ꝙ illud licite fit:q₂ qđ ñ
est licitũ i lege necessi/
tas facit licitũ: ex̃ đ re.
iur.qđ.nõ ẽ licitũ.item
necessitas legẽ nõ hʒ.ĩ.
de ꝯ.di.i.sicut.nõ g.° fit
ꝯ̃ regulã.R.° necessitas
q̃ repit̃ i aucte: ut necel
sitas vite excusat: ut ex̃
de fur.sigs ꝑ necessitatẽ
de ꝯ.di.v.discipulos.sʒ
i adulterio necessitas ñ
excusat:ut.ff. đ ritu nu.
palã.nã poti⁹ debemus
q̃libʒ mala tolerare ⁊c̃.
xxxij.q.v.ita ne.
k ¶ Uenissent.ĩ.de ꝯse.
di.v.neophiti.
l ¶ Et tẽpore.l.di. pon/
deret ꝑ institia tp̃m: ut
lxxvi.di.in singulis.
m ¶ Tp̃e.i. añ ordiatio
nẽ ⁊ p⁹ baptismũ sicut
intelligit̃.ĩ.i.q.vij.sigs
oẽm. hoc iđ dico: q₂ ꝓ
crimie ꝯmisso añ baptis
mũ ñ deponit̃: ut.xxvi.
di.vna.
n ¶ Cessabit.i. ñ ordina
bit̃: vl' ẽm alios etiã or/
dinat⁹ degradabit̃.⁊ sic
videt̃ ꝙ crimẽ ciuiliter
ꝓbatũ inducit deposi/
tionẽ:sic.xxiiij.di.c.vlt.
o ¶ Fecerit.ꝓmouẽdo
tales ⁊c̃.
p S Icut.repẽte.i.no
uiter i monachali
hitu. talis ñ ẽ eligend⁹
in p̄latũ : ut ex̃ de elec.
cũ câm.⁊ ex̃ de elec.of/
ficij.q̃ aũt debeãt eẽ in
terstitia:hẽs.lxxvij.dis.
in singulis.
q ¶ Qui ad sũmi.ĩ.i.q.i.
pueri ⁊ sigs ꝑ pecuniaʒ
⁊.lxi.di.statuimus.
r ¶ Gradib⁹.i.iterstícijs
nec obstat.lij.di. solici/
tudo.
a E Cce.A.xxv.di.
huc⁹sqʒ tracta
tũ est de.xiij.c.
ap̄lice regule. hic mgr̃
in his duob⁹.c.sub cõ/
pendio tractat de eisdẽ

tatem obseruare ⁊ modos ꝑ/
sonaꝝ vel sese contẽnere.nõ
ieiunauit: ñ fleuit: nõ se corre
xit:nõ pauperib⁹ erogauit in
arrogãtiã que est ruina diabo
li incidũt:qui in puncto hore
necdũ discipuli fiũt magistri.
⁊ sicut innocẽtius ait:miserũ
est eũ fieri magistrũ: qui nec/
dum didicit esse discipulus.
U nde de eisdẽ in niceno cõ
cilio legitur.

Neophitus in ep̄m nõ est or/
dinandu

Q Uoniaʒ multa sunt siue ꝑ
necessitatem siue ex q̃cun
qʒ cã cõtra regulã gesta:ita vt
homines ex vita gentiliũ nuꝑ
adhuc cathetizati vel instru/
cti statim ad sp̄uale baptisma
venissent. ⁊ cõtinuo cũ bapti/
zati sũt:etiã ad ep̄atũ vel pre/
sbyteriũ ꝓuecti sũt:recte igit̃
visũ est de cetero nihil tale fi
eri .nam ⁊ tempore opus est
ut sit cathecumin⁹: ⁊ post ba/
ptisma multa ꝓbatione indi/
get.euidẽs nãqʒ est apostoli
cũ p̄ceptũ dicẽs:nõ neophitũ
ne forte elatus in supbiã in iu
diciũ incidat ⁊ in laqueũ dia/
boli. Si vero precedente tp̃e
aliqđ mortale peccatũ admise
rit: ⁊ cõuictus duobus vel tri/
bus testibus fuerit: cessabit a
clero:q huiusmodi est. siquis
vero p̄ter hoc fecerit tãq̃ʒ cõ
tra statuta sãcti cõcilij gerens
etiaʒ ip̄e p̄cipitabitur de statu
sui cleri. Neophiti vero ho/
die appellant̃ ꝓpositum sacre
religionis nouiter assumẽtes.
U nde beat⁹ grego. scribit si
agrio ep̄o.

Qui dicatur neophitus ⁊ vn/
de sit.

S Icut neophitus dicebat̃
q in initio sancte fidei erat
eruditione plãtatus:sic modo
neophitus habẽdus ẽ q repẽ
te in religionis habitu planta
tus ad ambiẽdos sacros ordi
nes irrepserit. Ordiate ergo
ad ordineʒ ascẽdẽdũ est, nam

casũ appetit:q ad sũmi loci fa
stigia postpositis gradib⁹ per
abrupta querit ascẽsũ. scimus
aũt ꝙ edificati parietes non
prius tignoꝝ põdus accipiũt:
nisi a nouitatis sue humore sic
centur:ne si ante põdera q̃ʒ so
lidẽtur accipiãt: cũctam simul
ad terrã deponant fabricam.

E Cce a q̄bus vicijs đ
beãt eẽ imunes: qui
in ep̄m sunt ordinãdi
apparet.q eni inter/
cessores ꝓ populo ad deũ pa
rantur:necesse est:ut ei⁹ grãʒ
bene viuẽdo mereãtur. vnde
grego. ait in pastorali. Solici
te formidãdũ est:ne qui pla/
care posse irã dei credit: hãc
ip̄e ex ꝓprio reatu mereatur.
cũcti enim liqdo nouim⁹ quia
cũ is q displicet ad intercedẽ
dũ mittitur:irati anim⁹ ad de
teriora ꝓuocatur. qui ergo đ
siderijs terrenis astringitur.
caueat ne districti irã iudicis
grauius accẽdens dñ loco de
lectat̃ glorie: fiat subditis au/
ctor ruine. Solerter ergo se
quisqʒ metiatur :ne locum re/
giminis assumere audeat: si
adhuc in se vicium damnabi/
liter regnat :ne quem crimen
depravat proprium: intercel/
sor fieri appetat pro culpis a/
liorum. I dem in eodem pa
storali.

Sacrificiũ deo nõ offert qui
vicijs est maculatus.

H Inc etenim superna voce
ad moysen dicit̃ in leuiti/
co:loquere ad aaron: homo
de semine tuo per familias q
habuerit maculam non offe/
rat panes deo suo:nec acce/
dat ad ministerium eius. vbi
repente subiungitur: si cecus
fuerit:si claudus: si vel paruo
vel grãdi vel torto naso : si fra
cto pede: si mancus : si lippus
si gibbosus: si albuginem hñs
in oculo: si iugem scabieʒ: si im
petiginem in corpore vel pon
derosus. Secus quippe est q

b Quia cũ is.vl
det̃ hic ꝙ or̃ones
facte a sacerdoti
bus malis noce/
ant subditis qđ
intellige cuʒ ip̄si
ex certa scia 'eli/
gũt malũ ⁊ ꝯfor/
mẽ suis moribus
al's.s.eq̃ opat̃ re/
missionẽ ꝑ maluʒ

Di.xlix.

ut ꝑ bonũ sacer
dotem:ut.i.q.i.si
fuerit.ad hoc ar.
vi.q.i.et merito.
ar.viij.q.i. auda/
cter.
c ¶ Displicet. iij.
q.vij.in grauib⁹.
d ¶ Si adhuc.ar.
ꝙ qs nõ põt ac/
cusari de crimie
de quo penituit:
⁊ ꝙ nõ impediat̃
a ꝓmotione.xxvi
q.v.qcũqʒ.ꝯ.xlvi
di.cleric⁹. ⁊.viij.
q.i.in scripturis.
ar.ꝯ̃. xxxiij. q. ij.
admonere. Sol.
accusari põt si cõ
missũ ẽ p⁹ baptis/
ma:ut.xxv. di.p̃/
mum.
e H Inc. ꝓbat
greg⁹. i h.°
c. ꝙ viciosi ñ pñt
offerre paẽs do
mino: nec aliorũ
peccata diluere
quia in veteri te.
cor ꝑe viciati re/
pellebant̃. ⁊ hoc
ꝓbat.iij.exẽplis
q̃ vicia figuralit̃
intellecta in no/
uo testamẽto re/
pellunt.

f ¶ Uel ponderosus.i.criminosꝰ.
g ¶ Seruabit.ne labant i peccatū
h ¶ In tenebris. peccatorum.
i ¶ Et nimia. nimia subtilitas in iure reprobatur: ex de iudic. dilecti. & sic fit aliqd in iure otra rationem dispnt andi. .ff. ad.l. acqſ. ita vulneratꝰ in fi. et magis valet ſimplicitas q̄ȝ diffi- cultas. insti. de fi deicō. heredi. §. sed quia stipula- tiones.
k ¶ Facie.i. rōnē q̄ est facies cordis.
l ¶ Et eo.i.iō.
m ¶ Quo se.i.q:.

sugne lucē cōtēplationis ignorat: q pñtis vite tenebris pres sus dū lucē vēturā neq̄ȝ diligendo cōspicit: quo egressus opis porrigat nescit. Hic etenim p ,pphetātē ānā dicit in li. regū: pedes sanctoꝝ suoꝝ seruabit: & impij in tenebris cōticescēt. C laudꝰ vo ē q qdeȝ quo pgere debeat aspicit: sed p infirmitatē mētis vite viam pfecte nō valet tenere quā videt: q: videlicet qs ad virtutꝭ statū dū fluxa cōsuetudie non erigit: quo desideriū eiꝰ nitit: illuc gressus opis efficaciter nō sequūtur. Hinc eteni paulus dicit ad hebreos: remissas manꝰ & dissoluta genua erigite & gressus rectos ,facite pedibꝰ vrīs: ut nō claudicās quis erret: magis aūt sanet. P aruo aūt naso ē q ad tenēdā mēsurā discretōis idoneꝰ nō est. naso qppe odores fetoresq̄ȝ discernimꝰ. recte ergo p nasuȝ discretio exprimit: p quā vrtutes eligimꝰ: delicta reprobamꝰ. vnde etiā in laudibꝰ sponse dicit in cāticis cāticoꝝ: nasus tuꝰ sicut turris q̄ ē in libano. q: nimirū sancta ecclesia q̄ ex cāis singulis tētamēta prodeāt: p discretionē cōspicit: & vētura vicioꝝ bella ex alto ꝺ prehēdit. Sȝ sūt nōnulli q duȝ se existimari hebetes nolūt: sepe in quibusdā inquisitionibꝰ plꝰ q̄ȝ necesse ē exercētes ex nimia subtilitate fallūtur. vn̄ hoc quoq̄ȝ subdit vel grādi vl' torto naso. nasus qppe grandis & tortꝰ ē discretionis subtilitas imoderata. q̄ dū plꝰ q̄ȝ decet excreuerit: actōnis sue rectitudinē ipa cōfūdit. Fracto aūt pede vel manu ē: q viā domini pgere omnino nō valȝ atq̄ȝ a bonis actibꝰ funditꝰ ex orȝ vacat. quatenꝰ hec nō vt claudꝰ saltē cū infirmitate teneat: sed ab his omnibꝰ alienꝰ oīno existat. Gibbosꝰ vero est quē terrene solicitudis

pōdus deprimit: ne vnq̄ȝ ad superna respiciat: sed solis his que in infimis calcātur intendit. q & siqñ aliqd ex bono patrie celestis audierit: ad hoc nimiꝝ pverse ꝯsuetudinis pōdere pgrauatus cordis faciē nō attollit: q: cognitionis statū erigere nō valet: quē terrene solicitudinis vsus curuum tenet. ex eorum qppe specie psal. dicit in psalmo. xxxvij. incuruatꝰ & hūiliatꝰ sum vsq̄ȝq̄ȝ quoꝝ culpā p semetipam veritas reprobās ait in luca: Semen aūt qꝺ i spinis cecidit: hi sūt q audierūt verbū: & a solicitudinibꝰ & diuitijs & voluptatibꝰ vite eūtes suffocātur & nō referūt fructū. Lippꝰ vero ē cuiꝰ qdē ingeniū ad cognitionē veritatis emicat: sed tamē hec carnalia opa obscurat.

¶ In lippis qppe oculis pupille sane sūt: sed hūore defluenti ifirmātes palpebre grossescūt. quoꝝ qdē q: infusione crebra atterit: & acies pupille viciat. & sūt nōnulli quoꝝ sensum carnalis vite opatio sauciat. q videre recta subtiliter per ingeniū poterāt: sed vsu prauoꝝ actuū caligātur. lippꝰ ita q̄ȝ ē cuiꝰ sensum natura exacuit: sed conuersationis puitas cōfūdit. cui bn̄ p angelū dicit in apocal'. collyrio inūge oculos tuos: ut videas. collyrio quippe oculos vt videamꝰ inungimꝰ: cū ad cognoscēdā veri luminis claritatē intellectꝰ nostri aciē medicamine opatōnis bone adiuuamꝰ. Albuginē vero hȝ in oculo: qui veritatis lucē videre nō sinit: qui arrogantia sapiētie seu iusticie excecatur. pupilla nanq̄ȝ oculi nigra videt: albuginem tolerās nihil videt. q: videlicet sensus hūane cogitatiōis si stultū peccatorēq̄ȝ intelligit cognitioneȝ intime claritatis apprehēdit. Si aūt sibi cādorem iusticie seu sapiētie tribu

n ¶ Aliaȝ.impropꝛie ponit.fic.ꝺ.xxvi.di.ꝺeinde.ibi cū ce
teris criminibꝰ. o ¶ Ponderosus.ꝑ imūdā cogitationē.
p ¶ Ad opus.ex hoc videt ꝙ occultū peccatū nō impedit
ꝓmouendū:ꝛ ex eo sequit ibi grauat i abditis.ꝛ ar.l.di.sa
cerdotes.q; latētia pec
cata nō hñt vindictam
quo ad ecclesiā militan
tē:ut.xxxij.q.v.chꝛistia
na.ꝛ.xxxij.di.erubescat
a Sacerdotes.ad se.
nō ꝙ aliqd dr ma
lū quo ad se:fic.i.q.i. ꝙ
qdā.ꝛ.q.iij.saluatoꝛ.fic
matrimoniū dr dissolui
quo ad socerū q repu
diū misit:nō quo ad cō
iuges.ff.de dona.inter
vi.ꝛ vxo.cū hic stat9.§.
si socer.ꝛ facit qs aliqd
ꝙtū in seipso ē.xi.q.iij.
inf Vba.fic.xiij.q.ij.§.
vlti.in fi.j.de ꝯse.di.iiij
queris.
b ¶ Potentē.i eo ꝙ po
tens est.
c ¶ Pauperē.j.xi.q.iij.
pauper.
d ¶ Locat.in dignitate
e ¶ Usquequo.dictū fuit
ab helya fugiēte irā re
gine iezabelis vniuerso
populo colenti baal:nā
deficit ambobꝰ q vult
fuire duobꝰ:ꝛ.xxvi.di.
acutius.
f ¶ Illum.i.alium.
g ¶ Indignū ē.ꝯ.ꝺ.xli.
di.nō cogant.s; ibi de
rebꝰ:hic de ꝑsonis.
Ex pmissis tracta
uit huiusq; mgr
de qualitate oꝛdi
nandoȝ.in hac di.l.tra
ctat pmo de iā ꝓmotis
an ipsi postꝙ lapsi sunt
valeāt reparari.ꝛ pmo al
legat ꝙ nō pñt repara
ri postea allegat ꝑ pte
ꝯria.ꝛ hoc bñ soluit.j.
.c.§.qūs.ꝑ parte pma
allegat vsq; ad.§.econ
tra.ꝛ postea inducit mř
ta.c.ad ꝓbandā solutio
nē suā vsq;ad.§.sed illō
vbi aliā ponit ꝛ eam ꝓ
bat p.c.se.vsq; ad.§.ꝙ
vo.ꝛ postea adiungit ꝺ
lapsis in heresi:ꝙ nō fit
eis cōmunicandū ante
reconciliationē.ab illo
.§.qō vo subiūgit tra

it: a luce superne cognitionis se excludit: ꝛ eo claritatē veri luminis nequaꝙ penetrat: quo se apud se per arrogantiam exaltat. sicut de quibusdā dicitur i epistola ad romanos dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt. Iugem vero scabiem habet: cui carnis petulantia sine cessatōne dominatur. in scabie etenim feruoꝛ viscerum ad cutem trahitur: per quā recte luxuria designatur. ꝙ etsi coꝛdis tentatio vsq; ad operationem ꝓsilit: nimirum feruoꝛ intimus vsq; ad cutis scabiem pꝛorumpit: ꝛ foras iam coꝛpus sauciat: quia dum i cogitatione voluptas non repꝛimitur: etiam in actione dominatur. Quasi enim cutis pꝛuriginem paulꝰ curabat abstergere: cum dicebat ad coꝛinthios: tentatio vos non appꝛehendat non humana. ac si aperte diceret: humanum quidem est in coꝛde tentationem perpeti: demoniacum vero est tentationis certamine ꝛ operatione superari. Impetiginem quoq; habet in coꝛpoꝛe quisquis auaricia vastatur i mente: que si in paruis non compescitur. nimirum sine mensura dilatatur. Impetigo quippe sine doloꝛe coꝛpus occupat: ꝛ absq; occupati tedio excrescens membꝛoꝛum faciem decoꝛaȝ fedat quia etiam auaricia capti animam dum quasi delectat exulcerat: dum adipiscenda quisq; negocia cogitationi obijcit: in inimicicias accendit: ꝛ doloꝛem in vulnere non facit: quia estuanti animo ex culpa abundantiam pꝛomittit. Sed decoꝛ mēbꝛoꝛum perditur: quia aliaruȝ quoq; virtutum per hanc pul

ctatuȝ de homicidis vsq; ad illū.§. pmissis. deinde addit de solenniī penitentibꝰ: ꝙ nō debeant oꝛdinari vł ad miliciā secularē redire: ꝛ ꝙ clericis talis pnia nō sit imponēda: ꝛ ꝑ qbus culpis sit imponenda: vltimo subdit

chꝛitudo depꝛauatur: et quasi totum coꝛpus exasperat: quia per vniuersa vicia animū supplantat. paulo attestante qui ait ad thymotheum: radix omnium maloꝛum est cupiditas. Ponderosus vero est q turpitudinem opere non exercet sed tamen ab hac cogitatione cōtinua sine moderatione grauatur in mēte. qui nequaquaȝ quidem vsq; ad opus nefariū rapitur: sed eius animus voluptate luxurie sine vllo repugnationis stimulo delectatur. vicium quippe ponderis est: cum humoꝛ viscerum ad virilia labitur: que pꝛofecto cum molestia dedecoꝛis itumescūt Ponderosus ergo est: qui totis cogitationibus ad lasciuiam defluens pondus turpitudinis gestat in coꝛde. ꝛ quanuis praua non exerceat opera: ab his tamen non auellitur mente: nec ad vsum boni operis in aperto valet assurgere quia grauat hunc in abscōditis pondus turpe. qsqs ergo cuilibet hoꝛum vicioꝝ subijcit panes domino offerre pꝛohibetur: ne pꝛofecto aliena delicta non valeat is diluere. quē adhuc ꝓpꝛia deuastāt. Quia igitur paucis ad pastoꝛale magisteriū dignꝰ qualiter atq; indignꝰ hoc pertimescat ostēdimꝰ nūc is qui ad illud digne peruenerit: in eo qliter viuere debeat: demonstremꝰ. Itē hiero nymꝰ super malachiam.

Indoctus terrena lucra sectās viciatus oꝛdiari nō dȝ.

Sacerdotes nomē domini despiciūt: ꝛ ꝙtū ad se panē pollutū offerūt: q ad altare indigne accedūt: quiq; dato mu

de apostatis: qui
nec ad habitū se
cularē nec ad cle
ricatū ascendere
pñt pꝰ pniaȝ. Cir
ca lapsos tres re
gule sūt notande
q ptinent.j.e.di.
ut ꝯstitueret. Pri
ma regula fm.h.
hec est: ut q moꝛ
talit peccauit pꝰ
baptismū: nō ꝓ
moueat: ut.xxv
di.pmū.i.q.vij.si
qs omnē. Secun
da est: ꝓmotus si
moꝛtalit peccat:
deijciendꝰ est.j.
e.q semel. Tertia
est: qui ab oꝛdine
deponit āmodo
nō restituit.j.e.c.
i.ꝛ.ij.ꝛ.c.puenit.
ꝛ vbicūꝙ mitius
agit dispensatio
est. Iste aūt tres
regule fm tres
opiniones recipiūt intpꝛetatio
nē. qdā eni dicūt
ꝙ omne peccatū
moꝛtale impedit
ꝓmouēdū ꝛ de
ijcit iā ꝓmotū. et
si talis fit ꝓmoꝰ
ꝛ egerit pniam:
tñ ñ pōt ministra
re sine dispensa
tione. alij intelli
gunt de magnis
criminibꝰ pdictas
regulas: q; mino
ra post penitētiā
nō repellunt nec
deijciūt: ut.lxxxi
di.c.aplus.xlvi.
di.c.clicus.v.q.
iiij.in loco.lxviij.
dis.c.i. q; nec oē
publicuȝ crimen
anime moꝛtē irrogat: institu.de
publi.iudi.§.vlt.
Tertij intelligūt
pdictas tres re

gulas de manifestis. occulta enī post pn̄iam nec re pellunt nec deiiciunt: immo iure cōmuni ꝑmouet: & si ꝑmotus est remanet in ordine suo. j.e.c. de his vo & c. ꝑcedenti. & hec opinio verior ē & benignior. h⁹ tñ excepto ꝙ maxima peccata ēt occulta repellūt: ut de hoc plene dici. s. xxv. dis. c. vltimo. De adulteriis aūt & siib⁹ pōt epus simplex dispensare: ex. de iudi. at si clerici. j.e. ꝯtumaces. de maiorib⁹ nō. j.e. in iror. & in simonia. i. q. i. erga. et sm̄ quosdam in omnibus criminibus dispensat⁹ vbi nō ꝓhibetur: extra de sen. ex. nuper. & d̄ pe. di. vi. §. i. in fi. & lxxxii. di. presbyter. & in plurib⁹ casibus inuenio episcopū posse dispēsare: ut notaui. i. q. vii. §. nisi rigor. De. hispan⁹ contrariū dixit: nam cū in quibusdam casibus ei ꝑmitti

Di. l.

tur dispēsare: ergo in aliis ꝓhibetur ar. xxv. di. q̄lis. & C. de ꝓcur. marit⁹. Quis autem cum deposito possit dispensare dixi. ii. q. vi. iō cum suspenso aūt vel penitēte etiā in heresi bene dispensat episcop⁹ j.e. presbyteros. ioannes. Iste opiniones hodie terminant̄ ꝑ decret. gregorii in extraua. de tēp. or. quesitum: vbi reprobatur opinio io. & credo ꝙ episcopus semꝑ possit dispensare. nisi ei ꝓhibeatur expresse: ut. xxvii. q. ii. lex diuine in fi. & extra de sen. ex. nuper. b.

nere sacerdotium presumunt. Panē quoqꝫ polluit: q doctrinā domini in populo male dispergit: & qui honorat potētes & despicit pauperem. & infra: Si offeratis cecū animal ad immolandū: nōne malū est? & cetera. Superi⁹ accusati de panibus: nunc accusātur de victimis. Cecū animal offert: q ordinat indoctū in loco docti magistrūqꝫ facit qui vix discipulus esse poterat. Claudū offert: qui lucra terrena querentē locat: vtpote pedē in diuersa ponentē: vnū in diuinis alterum in carnalibus. cui potest inferri illud de libro regū vsquequo claudicas in duas partes. Languidum offert: q viciosum habet pro religioso quiqꝫ tardum & pigrum probat: patientem dicens illum negligentie redarguendum. indignum est enim dare deo quod dedignatur homo.

Ex premissis auctoritatibus liquido mōstratum est: ꝙ variis criminibus irretiti in sacerdotes ordinari non possunt. nunc autem de eisdem q̄ritur: vtrum post peractam penitentiam vel in propriis ordinibus remanere: aut ad maiores gradus conscendere valeant. multorum auctoritatibus variis criminibus irretiti a propriis ordinibus deiiciuntur: & ab accessu maiorum prohibentur. Unde gregorius ait constantino mediolanensi epo.

Lapsi in suum ordinem reparari non possunt.

Si lapsis ad suum ordinem reuertendi licentia conceditur: vigor canonice proculdubio frangitur discipline: dum pro reuersionis spe praue actionis desideria quis cōcipere non formidat. & post pauca: illud autem pre omnibus studete cauere: ut lapsos in sacro ordie nulla nobis supplicatio aliquo modo reuocare studeat: ne huiusmodi non statuta sed temporaliter dilata credatur eis esse vindicta.

Item martinus papa amando epo.

Qui post ordinationem labitur: depositus permanebit.

Qui semel post suam ordinationem in lapsum ceciderit. deinceps iam depositus erit: nullumqꝫ gradum sacerdotii poterit adipisci.

Item gregorius fabiano episcopo.

Presbyter post lapsum nulla ratione in sacro ordine reparari valet

Presbyterum de quo nos fraternitas tua latoris presentium legatione consuluit: nulla ratione in sacro ordine post lapsum aut permanere aut reuocari posse cognoscat circa quem tamen mitius agēdum est: quia commissum facinus facili dicitur professione confessus. Item ioannes. viii. comoniaco veticensi epo.

Post patratum homicidium sacerdotale officium ministrare non potest.

a Si lapsis. hoc. c. loquitur de deposito: ut pꝫ ꝑ finem. b Spe. quia facilitas venie &c. ut. xxiii. q. iiii. est iniusta.
c Supplicatio. carnalis sꝫ spūalis bene. j.e. clerico.
d Reuocare. j. xxiii. q. iiii. est iniusta.
e Nō statuta. ꝑpetuo qui enim deponit ꝑpetuo deponitur: ut hic. lxxxi. di. si quis clericus & ar. C. de penis seruus ar. ꝯtra. xxxiii. q. iiii. nō oportet. ibi simpliciter ponitur sepeni: & tamē sepantur ad tempus nō ꝑpetuo: ut extra de consti. ex litteris in fi. sꝫ certe illa nō sunt cōtraria: quia ibi nulla fuit depositio. & est hoc ideo statutū: ne leges ludibrio fiant: ut. C. de bo. q̄ lib. vlti. §. vlti. & ē simile qd̄ lex dicit: ꝙ damnatus de crimine ad miliciā nō recipitur: ut. ff. d̄ re mili. qui cū vno. §. adulterii.
f Qui semel. adipisci hoc. c. intelligit d̄ rigore vl̄ in maiorib⁹ vl̄ de manifestis criminibus. sic nō obstat. lxxxi di. presbyter. & xv. q. vltima hi qui.
g Presbyterum. aut ꝑmanere. sicut. s. xxiiii. di. c. vlti. j. xv. q. vltima si quis presbyter. ꝯ so. in inferiori ministrabit: ut ibi: sed non in superiori: ut hic.
h Mitius. ar. ꝙ miti⁹ cū confesso q̄ꝫ cū ꝯuicto ut. j.e. de his vo. & xv. q. vlti. si quis p̄sbyter. si. lvi. di. q̄ simpliciter. i. q. v. p̄sentiū ar. contra. xxiiii. di. c. vlti. sꝫ ibi timore ꝓbationū ē ꝯfessus.
i Facili. i. sponte. ut extra de homici. lator.

115

k Miror.hic habes:q eps nõ põt dispẽsare cũ homici da.itẽ nec cũ simoniaco:ut.i.q.i.ergo.nisi qñq3 ut.i.q v.c.i.7 vlti.io. de simoniaco ẽ expssũ ex de elec.c.plr.vbi dr q si aliq̃s ignorãte sit ɔmissa simonia: eps cũ eo põt dispensare:si i simplici bñficio sit ɔmissa simonia secus si i platura. si aũt eo sciẽte sit facta: eps nõ põt dispẽsare cũ eo: ex de simo.nobis.b.itẽ nec cũ ɔposito sm quos dã:ut.ij.q.vi.iõ.itẽ nec cũ eo q excõicatꝰ celebrat:ut.xi.q.iij.siqs eps 7.vij.q.i.siqs pſbr. l3 sit ar.ɔ.ij.q.v.q̃to.itẽ nec cũ eo q accedit ad iudiciũ seculare:ut.xxi.q.v.siqs eps.itẽ nec cũ bigamo:ut ex de biga.c.de bigamis.7.xxxiij.di.lectoz.io.nec dispẽsat bo dic cũ filijs pſbroz:ut ex de fil.pſ.c.plr.v.ministrauit.p3 imediate.b.dispẽsat aũt i plerisq criminibꝰ:ut nõui.i.q3 vij.§.nisi.7 gñalr vbi ñ phibet epo dispẽsatio semp dispensare põt:ut ex de scn.ex.nup.l3 qdã dicãt:q i illis solis casibus dispẽsabit:vbi a iure pmittit.q2 cũ in qbus dã criminibꝰ eis ɔmittitur dispẽsatio:ut ex de iudi.at si clici.g.in alijs eis phibet.ar.xxv.di.q̃lis.7.C.de pcur.maritꝰ 7 l3 dispẽsatio sit ius qd peti ñ põt:tñ qñq3 eps tenet dispẽsare:ut.j.e.ut ɔstitueret in fi.7.c.si qs diaconꝰ.7.c.dño sancto.7.i.q.vij.dispensatiões.7.xxiiij.q.i.noli infi.

dine iã hito:s3 ad supioꝛes hñdos petet dispẽsatiõnẽ:ut ex de homici.c.ij.nec ob.e x.e.latoꝛ.vbi dr q ad supioꝛes tales licite pmouet. q2 hoc intelligo ex dispensatiõe.io. S3 certe qcqd dicat io. de necessitate ieuitabili.c.

Miroꝛ minꝰ doctã scientiã3 tuã sacerdotẽ putare post perpetratũ homicidiũ posse in sacerdotio mĩstrare: immo qd est ineptius nobis suadere velle:ut ipi tali psũptioni pbeamus assensũ. Quis.n. tã demens tãq3 peruersi sensus tale qd existimaret:vel post q̃tãcũq3 penitẽtiã cõcedẽdum: cũ oino canonice disciplie sit cõtrariũ? Ds ergo sacerdotõ priuatꝰ lachrymarũ fonte flagitiũ tam imane diluere: vt talibus saltẽ remedijs curatos salutis possit inuenire suffragium. Itẽ nicolaus papa.

Ad maiorẽ gradũ cleric9 puenire nõ põt: q paganũ occidit

Clericũ: q paganũ occiderit:nõ opoꝛtet ad gradum maiorẽ pmoueri:q carere etiam d3 acqsito.homicida.n.ẽ. Nã cũ discreti sint milites seculi a militibꝰ ecclesie:non cõuenit militibꝰ ecclesie militare secu lo:per qd ad effusionẽ sanguinis necesse sit puenire. Itẽ hoſbaldo coꝛepo q̃dratino.

Qui defẽdẽdo se paganũ occiderit:sacerdotali careat offi

De his clericis p fitio. qbus cõsuluistis: scilicet

q se defẽdẽdo paganũ occiderũt:si postea per pñiam emendati possint ad gradũ pristinũ redire aut ad altioꝛẽ cõscẽdere:scito nos nullã occasionem dare:nec vllã tribuere eis licẽtiã quẽlibet hominũ quolibet mõ occidẽdi.verũtñ si cõtigerit:ut clericus sacerdotalis oꝛdinis saltẽ paganũ occiderit:multũ sibi cõsulnit: si ab officio sacerdotali recesserit:satius q3 ẽ illi i hac vita dño sub iferioꝛi habitu irrephẽsibiliter famulari:q̃ alta indebite appetẽdo dãnabiliter in pfũdũ inferni demergi. Itẽ ex concilio agatensi.

Cadat ab offiõ eps: pſbr aut diaconꝰ capitale ɔmissũ crim

Si eps aut pſbyter aut diaconꝰ capitale crimẽ cõmiserit: aut chartam falsauerit: aut falsũ testimoniũ dixerit ab officij honoꝛe depositꝰ i monasterio detrudat: 7 ibi q̃diu vixerit: laicã tñmõ cõionẽ accipiat. Itẽ ex cõ.martini pape.

Qui homicidii fco aut pcepto aũt ɔsilio pꝰ baptismũ ɔsciꝰ fuerit cleric9 nõ oꝛdinetur.

Sigs viduã aut ab alio relictã duxerit: nõ admittat

vr expsse dicẽ q tal necessitas i nullo obsit:ut.j.e.q2 re obnoxiũ.de hõnõui i qõnibꝰ.b. si vero casu ɔmittit homicidiũ aut dedit opam rei licite aut ñ. si dedit opeãr rei licite: ei ñ iputat:s3 põt mĩstrare i suscepto: et ascendẽ ad supioꝛẽ:ut ex.e.c vlti.7.j.e.sepe.7 ex.e.io.s3 si illicite rei operã dedit tũc nec i suscepto põt mĩstrare nec ad supioꝛẽ ascẽdẽ ut.j.e.clico.7.c. siqs voluntate.si vo volũtate occidit:nũq̃ dispensandũ ẽ cũ eo:s3 qd logr.c.miroꝛ.b.tñ cũ suo rigoꝛe dixit:q i nullo casu põt homicida pmoueri:q2 potius d3 qlibet pmittẽ se occidi q̃ aliũ occidẽ:ut.xxiij.q.v.ita ne.et dicit q hoc vbũ ɔsulẽdi ponit pꝰ vbo pcipiẽdi:ut.xxiij.q.i.sic enim

l Homicidiũ.spõte.ut ex de homi: latoꝛ. m Suadere.plus enĩ ẽ suadere q̃ ɔpellere.ff. de suc coꝛ.l.i.§.psuadere.7 plꝰ punit suasoꝛ q̃ faciẽs.lxxvi.di.tanta.io.

n Clericum.occiderit.sponte.b.

o Militare.p hoc p3 q logr de illo q i bello fuit. hoꝛtari tñ põt clicꝰ aliquos ad defensionẽ sue eccle.xxiij.q.viij.ut pridẽ.ar.ff.de his q no.infa.ob hec vba.§.vlti.

p Per qd.ar.q rõne vmꝰ delicti imputãt oĩa delicta q̃ se quũt ex illo:ut.xv.q.i.siqs insaniẽs.xxij.q.iiij.inf.ff.qd metus cã si mulier.ar.ɔ.ex de sponsalibꝰ veniẽs.A.

q De his.circa illos q ɔmittũt homicidiũ distingue sic: q2 aut ɔmittit homicidium ex necessitate aut ex casu aut ex volũtate.si ex necessitate:aut illa necessitas ẽ euitabilis aut ineuitabil.si ẽ euitabil: ad supioꝛes oꝛdies nõ pt ascẽdere:s3 in iã susceptis tolerat:ut.j.e.d his clicis.si fuit ineuitabil necessitas: sine oi dispẽsatiõe põt mĩstrare i oꝛ

itẽ sm.b.etiã si crimẽ hoicidij sit occultũ:tñ pꝰ pniã3 ñ põt exeq suũ officiũ.secus ẽ sm eũ in quolib3 crie alio:ut.j.c. de his nisi i simonia.io. 7 hoc expsse dr ex de tẽp.oꝛ.c.vlti.7 ita duo crimia tñ excipit.s. simoniã 7 homicidiũ. ar.ex de accu.inqsitionis.b. Alij aũt plimiq3 dicũt q siue sit homicidiũ siue aliõ crimẽ:dũmodo sit occultũ:pꝰ pniam b ñ exeqt officiũ suũ sine oi dispensatiõe l3 ñ possit pmoueri:s3 in simõia pꝰ nullã pniã3 pt exeq officiũ suũ.i.q.i.ergo.

r Defendẽdo.incaute sine moderamie.cuilib3.n. licitũ se ẽ defẽdẽ cũ moderamie:ut.s.di.i.ius nãle

a Si episcopus.aut chartã.dic ut.s.xix.di.i memoriã: b Testimoniũ.j.v.q.vi.pſbyteri.

c Sigs iudex executoꝛ 7 assessoꝛ i causis crimialibus nõ pñt pmoueri.hoc nõ est rõne peccati: q2 nõ peccant ista faciẽdo:ut.xxiij.q.iiij.q̃situ.7.q. v.miles.l3.ppter irregularitatẽ quã ex tali facto cõtraxerũt. d Aut facto.ut miles.

e Aut pcepto.ut iudex. f Aut ɔcilio.ut asses‑
sor.ꝛ ita ex ɔcilio punit aliqs̄ ɔtra illud.ff. man.l.ij.
in fi.ꝛ.l. denicꝫ. Sꝫ nūqd addi ōꝫ de volūtate.ar.l.
q.iiij.q: ɔsulatꝰ in fi.qḋ nō ɔcedo: lꝫ añcꝫ fiat vellet
illud factū eē: vł
pꝰ factū gratum
habeat.
g Defensione.
cuitabili.
h Post baptis‑
mū. ergo si ante
baptismū potest
bazianus dixit: si
añ baptismū oc‑
cidit nō peccādo
ut iudex non pōt
ꝓmoueri: q: non
tollit irregulari‑
tas sed si occidit
peccando tollit
totū. Jo. de hoc
qd iuris sit nota
i questionibꝰ. b.
a Peruenit. fu
erit.de quo
fuerit ɔuictus vł
ɔfessus: ꝛ hoc ve
rū est nisi eps cū
eo dispēsasset: ut
eē ō iudi. at si cle
rici.ꝫ nōne canō
iste ꝓhibet epo
dispensare i hoc
casu? nō: ꝫ redar‑
guitur indiscreta
dispēsatio: ut di‑
xi eē de pbēn.de
multa.
b Accedēs. pſ‑
bytero. er‑
go clericꝰ degra
datus nō retinet
ordinem.ar.liiij.
di.ex antiqs.ꝛ.xi
q.iij.eps.ꝛ.xv.q.
vlti. sigs pſbyter
ꝛ.xxiij.q. vlti.cle
rici.ꝛ idē videt̄ p
hoc qḋ dicit̄.j.in
ter laicos cōmu‑
niones. ꝫ tñ dico
ꝙ characterem
semp retinet: p id
qḋ habes.i.q.i.
ꝙ qdā.ꝛ.xxxij.q.
vij.licite.ar.lxxxi
di.dictū. vñ q p‑
cutit ipsū incidit
in canonē saltem
in memoriā pſti‑
ne dignitatis: ut

ff.de decur.l.vlt.ꝛ.ff.de qſti.l.vniꝰ.§.finis.ꝛ de ɔse.di.iiij.
ostendit.io.qḋ nō credo cū careat omni puilegio clericali
nec credo ꝙ conficiat: quia omnē potestatē amisit.b.
c Jn tue.ergo epus pōt remittere penitentiā iniūctā a
papa: sic.xxxiij.q.ij.la‑
torem.
d Abbatem.ergo ab‑
bas pōt esse diaconus:
q: abbas potiꝰ ē nomē
officij ꝙ dignitatis: ut
xviij.q.ij.c.i.imo in mi
noribꝰ ordinibus ɔstitu
tus pōt eē abbas: eē ō
eta.ꝛ quali.c.x.uā.
e Ueneris.crimīnte.
f Cecidisse.p crime.
g Priorē.i.ut sit mo‑
nachus ut priꝰ fuit: non
tñ erit abbas.
h Obtineat. nō ordi‑
nem vel dignitatē.
i Solicitudinē.i.ut sit
ꝓcurator loci: ꝫ sit infa
mis: q: infames nō ex‑
cluduntur a ciuilibꝰ mu
neribus: ꝫ honoribus:
ar.C.li.x.de his q im‑
plesti.sacra.li.sūt.l.i.et
extra de eta.ꝛ qua.tuā
ꝛ sic ꝓcurator monaste
rij pōt esse infamis: sed
nō ꝓcura.epi.v.q.iij.q:
epus.q: nō requirit̄ sū‑
ma in eis pfectio inte‑
gritatis: ut.xvi.q.i.legi
k Ostꝙ.ꝛ vltra tres
menses.tres men
ses dant̄ ad electionē a
die mortis: et alij tres
menses ad ɔsecrationē
petendam.j.c.di.qm̄.ꝛ
lxiij.di.obeuntibꝰ.ꝛ eē
de elec.ne ꝓ defectu.ni
si p necessitatē ꝓrogeт:
ut.xxviij.di. de syracu‑
sane.
l Si post ordinatio‑
nem.
m Ecōtra.ō maria di
citur.ij.q.vij.§.item ob
ijcitur.
n Aaron. hec historia
habet̄.xl.di.discipliā.

ad clerū: ꝙ si irrepserit: deiici
atur. Similiter si homicidij
aut facto aut precepto aut cō
silio aut defēsione post baptis
mū cōsciꝰ fuerit: ꝛ p aliquā sur
reptionē ad clericatū venerit
deiiciatur: ꝛ i fine vite sue lai
cā cōionē tm̄modo accipiat.

Jtē gre. ianuario epo cara‑
litano.

**De sacris ordinibꝰ lapsi repa‑
ri nō pñt.**

Peruenit ad nos quosdam
de sacris ordibꝰ lapsos vł
post pñiam vel ante ad misterij
sui officiū reuocari. qḋ oio ꝓ
hibemꝰ: ꝛ in hac re sacratissi‑
mi quocꝫ canones cōtradicūt
q igit̄ pꝰ acceptū sacrū ordinē
lapsus i peccatū carnis fuerit:
sacro ordie careat: ꝛ ad altarꝭ
ministeriū nō accedat. Jdē
venātio lunensi episcopo.

De eodem

Accedēs ad gorgoniā insu
lā frñitas vr̄a discutiat id
qḋ ad nos de saturnino pſbro
relatū ē. puenit nāqꝫ ad nos:
ꝙ pꝰ ꝙ de sacris ordinibꝰ lap
sus a sui sacerdotij ordie ē de
tectꝰ: ad explēdū misteriū pre
sbyterij ɔsūpsit accedē: ꝛ oīpo
tēti deo hostias imolare. qḋ si
ita factū eē vr̄a fraternitas re
perit: cū sacri corpis ꝛ sangui
nis dn̄i pticipatōe puatū in pe
nitētiā redigat: ita ꝛ vsqꝫ ad di
em vltimū in eadē excōicatōe
pmaneat: ꝛ viaticū tm̄mō exi‑
tus sui tpe pcipiat. Si aūt eūꝫ
talē pniam agē frñitas vr̄a co
gnouerit: ut ei iuste ad recipi‑
endā int̄ laicos cōionē etiā añ
exitū debeat misereri: hoc in
tue fraternitatis ponimꝰ ptā‑
te. ꝛ infra: Preterea ad frñi
tatis tue ɔsulta rñdētes statu
imꝰ diaconē abbatē quē ō por
tu veneris idicas cecidisse: ad
sacrū ordinē nō debere vł pos

se aliquo mō reuocari. quē q
dē sacro ordie puatū in pniaꝫ
deputare te ɔuenit: cꝰ si pꝰ ea
actꝰ cōuersatioqꝫ meruerit: eo
rē iter alios monachos vbi ō‑
creueris: stādi locū nō ordinē
obtineat. subdiaconi quocꝫ
quos similis culpa ɔstrigit: ab
officio suo irreuocabiliter de
positi inter laicos cōionē acci
piāt. Jn portu aūt veneris lo
co lapsi diaconi aliū: q hoc of
ficiū iplere debeat: ordiabis.
Saturninū vo pſbrm vt nūꝙ
ad sacri ordis misteriū presu‑
mat accedē scriptis cauere ō
creuimꝰ. sed eū i insula gorgo
nia atqꝫ capraria solicitudineꝫ
monasterij gerere: ꝛ i quo sta‑
tu ē sine cuiusꝙ aduersitate p
mittimus. Jdem

Loco lapsi aliꝰ ordiandus est

Ostꝙ quēꝙ crialit caden
tē in locū: quo lapsus ē: nul
la rō pmittit reuocari: ꝛ vltra
tres mēses ecclesiā vacare pō
tifice statuta sanctoꝝ canonū
nō pmittūt: ne cadēte pastore
dn̄icū gregē hostꝭ: qḋ absit: an
tiquꝰ insidiādo dilaniet: frñi‑
tas vr̄a depcationi eoꝝ cōsen
tire: ꝛ i lapsi loco oꝫ epm ordia
re. Jtē martinꝰ papa.

**Qui pꝰ ordiatōem suā i lapsū
ceciderit: sacra mysteria nō oꝫ
tractare**

Si pꝰ ordiatōem
suā qspiā in lapsuꝫ cecide
rit: ꝛ si puaricatōis peccato fu
erit dephēsꝰ obnoxiꝰ: oimodo
ꝓhibēdꝰ ē cū manibꝰ lutulētꝭ
atqꝫ pollutū mysteria nr̄e salu
tis tractare. cōtra exēplis
ꝛ auctibꝰ ꝓbat̄ pꝰ actā pniam
ꝓpos gradꝰ licite posse admi
nistrare ꝛ ad maiores posse cō
scēdere. Maria n. soror aarō
pꝰ ꝙ lepra pcussa ē: q: i moysē
murmurauerat acta pnia a pec
cato mūdata ē: ꝛ pstinā grām
ꝓphetizādi recepit. aaron au

120

o ¶ Dauid. hec historia dicta est. ij. q. vij. §. item cum balaam.

p ¶ Lapidauit. i. lapidātibus cōsensit custodiē-do vestes: ut. j. e. ꝯside-randū. vnde nō fuit penitus īmunis: ut ex̄ de homici. c. sicut. §. illi q°. q3. tñ hoc exemplū non cōpetit: quia istud fuit ante baptismum.

q ¶ Augustinus. q fuit manicheus an baptismū. ⁊ ꝯ nō cōpetit ex̄ plus ⁊c̄.

r Ponderet. grauis per ꝯ quilibet ī ver-bis: ut. iiij. q. iij. §. itē in criminalib⁹. v. in testi-bus. ⁊ qui cito fatur ad penitētiā pperat: ut dic seneca: ⁊ pōt qs ī pprio facto petere inducias ad rn̄dendū. ff. de inte-roga. ac. q intrrogat an heres sit. Nā testis re-pentinus ⁊c̄. v. q. v. §. s3 aliud.

b ¶ Qð tibi. in thobia.

c ¶ Tempore. nā rō tē-poris mutat ꝯstitutionē ut. xxxiiij. di. fraternita tis.

d ¶ Apl̄s. ad galathas.

e ¶ Dauid. hoc exēplu3 nō cōpetit. nā nihilominus fuit dictū ei nō sa-crificabis mihi: q2 vir sanguinu3 es. j. de ꝯse. di. i. c. i.

tem post cōflatū vitulū etiā in sūmū sacerdotē cōsecrat⁹ est. dauid p⁹ adulteriū ⁊ homicidium spūm pphetie recepit: ⁊ ī pprio gradu pmāsit. achab q° q3 p⁹ mortē nabute viri sanctissimi p pniam hūiliat⁹ ī regia se de remāsit. Et ut ptereamus multa exēpla veteris te. petr⁹ negauit christū: ⁊ p⁹ea pnceps apl'o4 fact⁹ ē. paulus stephanū lapidauit: ⁊ tñ a deo ī aplm elect⁹ ē. multi quoq3 ab heresi ad vnitatē catholice fidei re-uertētes ī suis ordib⁹ sūt recepti. alij vo ad epalē etiā gra-dū sūt pmoti: ut pote aug⁹. et alij q3plures. Itē ex ep'la cyrilli ad ioānē antiochenū.

De eodē

Ioānes chrysostom⁹ dua b⁹ synodis orthodoxoru3 epo4 fuit diiud cat⁹: s3 itex fuit restitut⁹. marcell⁹ eps anchiregallice deposit⁹ fuit: s3 postmodū pprīū recepit epatum. Asclepi⁹ diiudicat⁹ a synodo eccl'iam suā p⁹ea recepit. marcean⁹ eps ādrinopolite dānat⁹ a papa iulio recepit eccliā3 sui epat⁹. cyrillus eps hierosolymitan⁹ deposit⁹ fuit: p⁹ea recōciliat⁹ ē sue eccl'ie. Simili mō polocromiū eiusdē eccl'e hierosolymitane pōtificē fix-t⁹ papa dānauit: ⁊ itex ipe eū recōciliauit. innocētius papa fortunatū epm dānauit: s3 ipe postea eū ī pprīū locū restituit ecclesie sue. misenū epum a felice papa dānatū gelasi⁹ papa successor illi⁹ recōciliauit: ⁊ ecclesie sue restituit. leuncius dū eēt presbyter deposit⁹ fuit s3 p⁹ea in antiochia pr̄iarcha extitit. grego. vo. iiij. pa. theodosiū quē eugeni⁹ ei⁹ ancessor p̄sbr̄ij honore priuauerat: sācte ecclesie seguie cōsecrauit epm abbas nāq3 eps diiudicat⁹ fu-it: s3 sācta synod⁹ canonice suā illi r̄stituit ecclesiā. Rocardū vo ep3 sācte suesoniēsis ecclesie a synodo cui karol⁹ iterfu-

it rex cōdēnatū ⁊ sophidinum placētinū ep3 merito reprobatū nicola⁹ papa ābos recōciliauit. Preterea calixt⁹ papa ð hmōi scribit ita.

Clerici p⁹ lapsū suis ordinib⁹ reparari possunt.

Pondēt vn⁹qsq3 sermones suos: ⁊ qð sibi loq nō vult alteri nō loqtur. vn̄ bn̄ sac̄ scriptura ait: Qð tibi nō vis fieri alteri ne facias. nos. n. tpe indigem⁹: ut aligd maturi⁹ aga-m⁹. nō p̄cipitem⁹ ꝯsilia ⁊ opa nr̄a: neq3 eo4 ordinē corrūpam⁹. S3 si aliqs laps⁹ quoq°mō fuerit: portem⁹ eū ⁊ fraterno corripiam⁹ affectu. sic ait btūs apl'us. Si p̄occupat⁹ fuerit hō ī aliq° delicto: vos q spūales estis istruite hmōi ī spū lenitatis alt̄ alteri⁹ onera portātes ⁊ sic adiplebit3 legem christi. Porro sāct⁹ dauid de mortiferis crib⁹ pniā3 egit: ⁊ tñ in honore pmāsit. Beat⁹ quoq3 petr⁹ amariss' mas lachrymas fudit: qñ dn̄m se negasse penituit: s3 tñ apl'us pmāsit. ⁊ dn̄s p pphetā pollicet dicēs: peccator ī q̄cūq3 hora cōuers⁹ fuerit et igemuerit: oīm inīqtatū ei⁹ nō recordabor āpli⁹. Errāt itaq3 q putāt: sacerdotes p⁹ lapsum si cōdignā egerit pniam: ⁊ nō ñ posse mīstrāe ⁊ suis honorib⁹ frui: si bonā deīceps vitā duxerit: ⁊ suū sacerdotiū digne custodierit. ⁊ ipi q hoc putāt nō solū errāt: s3 etiā traditas ec-clesie claues despicē videtur de qb⁹ dr̄: qðcūq3 solueris in terra erit solutū ⁊ ī celo. alio-qn hec snīa ant dn̄i ñ ē: aut vera ē. Nos vo īdubitāter tam dn̄i sacerdotes q3 reliq°s fidē-les p⁹ satisfactionē dignā posse redire ad honorē credim⁹ testāte dn̄o p pphetā: nūgd q dormit nō adijciet vt resurgat ⁊ ppheta dauid pniam agens dixit. Redde mihi leti. sa. t. et sp. p. c. me. ipe nāq3 p⁹ pniā3 ⁊ alios docuit: ⁊ sacrificiū deo

f ¶ Mīstrare. dispēsatiue. si crimē est manifestū vel ipso iure si crimē est occultū: ex̄ ð tēp. or. c. vlti.

g ¶ Qui dormit. in peccato.

h ¶ Nō adijciet. .i. nō conatur bn̄ operando.

i ¶ Ut resurgat. p penitentiam.

k ¶ Docuit. i. docturū se pmisit. ⁊ sic eo ipso q3 quis pmittit se velle docere: deo obligatur. sic. xxi. di. in nouo: vbi sicut arguit anacletus ex illa auctoritate dabo tibi claues. i. do in corpore mortali: et sic futuru3 ponit p pn̄ti: ut de ꝯse. di. ij. in christo. ff. de v. sig. verbu3 erit.

l ¶ Miſericoꝛdiā
ſi eni in aliquo re
darguendi ſumꝰ
meliꝰ eſt miſeri/
coꝛdie reddere
ratione ꝙ̄ crude
litatis. xxxv.q.ix
veniā.⁊.ī.xxvi.q
vij.alligāt.⁊.xi.q
iij.nemo.ī.lxxxvi
di.nō ſatis.ī.i.q.
vij.exigūt.ſ.diſ.
ix.ſana quippe.
m E T purga/
bit. verba
malachie ſūt.ec/
ce veniet dn̄s ex/
ercituū: ⁊ qs pōt
cogitare diē ad/
uentus eiꝰ: ⁊ qs
ſtabit ad viden/
dum eū? ipſe eni
quaſi ignis ꝯflās
⁊ quaſi herba ful
lonum: ⁊ ſedebit
conflans ⁊ emū/
dans quaſi aurū
⁊ argentū: ⁊ pur
gabit filios leui:
⁊ colabit eos q̄ſi
aurū ⁊ argentuȝ
⁊ erūt offerētes
dn̄o iuſta ſacrifi/
cia: ⁊ placebit do
mino ſacrificium
iuda ⁊ hieruſalē:
ſicut dies ſeculi
⁊ anni antiqui.
n ¶ Tempꝰ. ver/
ba petri i epiſto/
la canonica.
o ¶ A domo .i. a
ſacerdotibꝰ oīa
eni mala a ſacer/
dotibus ꝓceſſe/
runt. xxiiij. q.iij.
tranſferūt.
p ¶ Et alibi.i eze
chiele.
q ¶ Omnē.ar.qđ
de vno dicit̄ de
oībus intelligit̄:
ut.lxi. diſ. mira/
mur. ⁊.xxiiij.q.i.
quodcunq̄ȝ.
r ¶ Antiqui.i.pa/
tres.
ſ ¶ In pꝛincipio
ante peccatum.
ar.ī.ꝓxi.c.

obtulit: dās exēplū doctoꝛibꝰ
ſācte eccl'e ſi lapſi fuerit: ⁊ cō
dignā pniaȝ deo geſſerit: vtrū
q̄ȝ facē poſſe docē ⁊ ſāctificar̄
docuit.n. qn̄ dixit: docebo ini
quos vi.t. ⁊ i. ad te cō. Sacri
ficiū deo obtulit ꝓ ſe dū dice
bat. Sacri. deo ſp. cōtri. coꝛ
cōtri. vidēs āt ꝓpheta ſua ſce
lera mūdata p̄ pniaȝ n̄ dubita/
uit p̄dicādo ⁊ dn̄o libādo cura
re etiā aliēa. Ouidet ergo hō
a peccato: ⁊ gr̄a dei reſurgit
a lapſu: ⁊ i p̄ſtino māet officio
iuxta p̄dictas auc̄tes. videat
ne āpliꝰ iaceat: ſȝ euāgelica ſē
tēria i eo māeat: q̄ ait: vade et
āpliꝰ noli peccare. vn̄ apl's ait
nō ergo regnet peccatū i vr̄o
moꝛtali coꝛp̄e: ⁊ nō obediatis
ꝯcupiſcētijs eꝰ. ſniam q̄ vetat
mīam: nō ſolū tenē fr̄es ſȝ etiā
audire fugite: qꝛ potioꝛ ē mīa
oībꝰ holocauſtōatibꝰ ⁊ ſacrifi
cijs. Item hiero.

In p̄ſtinū gradū pꝰ pniam re
uocari p̄nt penitētes.

ET purgabit filios leui. t̄ps
.n. ē vt iudiciū a domo dei
incipiat. ⁊ alibi ſcribit̄: a ſāctiſ
meis incipite. In filiis auteȝ
leui oēm ſacerdotalē itelligēs
eē dignitatē. ſi aūt ſacerdotes
purgādi ſūt ⁊ colādi: ut puruȝ
auꝝ remaneat ⁊ argētū: q̄d de
ceterꝪ ē dicēdū: q̄ cū emēdati
fuerit ⁊ colati: tūc offerēt deo
iuſta ſacrificia: ⁊ placebit dn̄o
ſacrificiū eoꝝ qđ offert̄ ꝓ iu/
da ⁊ hieruſalē? hoc ē ꝓ his q̄
dn̄m cōfitētur ⁊ pacē eiꝰ men
te cōſpiciūt: ſicut dies ſeculi ⁊
ſicut āni ātiq̄: hoc eſt ut quō in
p̄ncipio placuerūt deo: ſic pꝰ
peccatū ⁊ pniam placē icipiāt
cū oīm fuerint peccatoꝝ ſoꝛđ
purgati. Itē grego. ſecūdio

Lapſi reparari poſſunt.

QVia ſāctitas tua reqſiuit
vt tibi de tali ſacerdotali
officio pꝰ lapſū reſurgēdi au/
ctoꝛitates ſcriberemꝰ: dū dicꝪ
de hoc canonū diuerſoꝝ te le
giſſe diuerſas ſnias alios re/
ſurgēdi alios neq̄q̄ȝ poſſe. iō
nos generales ſynodos a ni/
cena ſynodo incipiētes hāc cū
reliqs quatuoꝛ veneramur. qꝛ
ipam ſeqūētes cetere in cūctꝪ
canonicis ſētētijs vnanimiter
ꝯcoꝛdāt. nos xp̄o p̄cedētes pa
tres ſeqmur: qꝛ auctoꝛe deo a
ſacra doctrina illoꝝ nō diſcoꝛ
damꝰ. a capite itaq̄ȝ icipiētes
vſq̄ȝ in quartū altaris miſteri
um hāc foꝛmā ſeruandā ꝯgno
uimꝰ: ut ſicut minoꝛē maioꝛ p̄/
cedit honoꝛe: ita etiā crimine
⁊ quē maioꝛ ſeq̄tur culpa: ma/
ioꝛi plectatur vīdicta: ⁊ ſic pꝰ
ea pnia credat̄ eē fructuoſa.
q̄d.n. ꝓdeſt triticū ſemīare et
fructū eiꝰ n̄ tollere: aut domū
cōſtruere ⁊ nō illic habitare.
pꝰ dignā itaq̄ȝ ſatiſfactōeȝ cre
dimꝰ poſſe redire ad honoꝛeȝ
⁊ ad fōtē miſericoꝛdie recurrē
tes euāgelicā ſniam ꝓferamꝰ
gaudeo inq̄t ſup̄ vno peccato
re pniam agēte: magis q̄ȝ ſup̄
xcix. iuſtos qui non indigent
penitētia: ⁊ ouē perditā. xcix.
nō errātibus relictis in deſer
to humero pij paſtoꝛis ad oui
le repoꝛtādam dominus ip̄e te
ſtatur. Si ouis perdita errās
poſt inuentionem ad ouile hu
mero depoꝛtatur p̄dictus.
xcix. non errantibus in deſer
to relictis: cur iſte poſt peni/
tentiam ad eccleſie miniſteriū
lapſus nō reuocetur? ſicut i a/
pocal' dicit̄ de miniſtro eccle
ſie: memēto vnde cecideris ⁊
agere penitentiā ⁊ pꝛima op̄a
fac. Quid.n. grauiꝰ ē: aut car
nale delictū cōmittere ſine qͦ
pauci inueniūtur: aut dei filiū
iureiurādo negare: in quo x̄/
bo hūc ip̄m beatū petrū apl'o
rū pꝛincipē ad cuiꝰ ſacrū coꝛ/
pꝰ indigni ſedemꝰ: lapſū eſſe
ꝯgnouimꝰ? ſȝ pꝰ negatōem pe
nitētia ſecuta ē. ⁊ pꝰ pniaȝ mīa
data ē: q̄ ab apoſtolatu eū nō
expulit: qui ante quidem ip̄m
ſe negare pꝛedixit. Ideȝ ſu
per ezechielem.

t ¶ Sic poſt peccatum.
imo plus.ī.c.fidelioꝛ.
a QVia. quatuoꝛ.ſ.cō
ſtantinopolitana.
ephefina: chalcedonen
ſis: ⁊ angritana. de qua
habes.ī.e.dn̄o.
b ¶ A capite.i.ep̄oꝛ
c ¶ Vſq̄ȝ ad quartum.i.
ſubdiaconatum.
d ¶ Ita etiā crimine.ī.
xxi ij.q.i.nō afferamꝰ.
e ¶ Triticū.i.penitentia
f ¶ Et fructum.i. reſtitu
tionem.
g ¶ Gaudeo.ideo dicit
gaudeo: qꝛ poſt pniam
foꝛtioꝛ reſurgit homo:
ut.ī.e.fidelioꝛ.
h ¶ Nouē. p̄ quod deſi/
gnantur.ix. oꝛdines an
geloꝛū de quibꝰ habes
de pe.di.ij.pꝛincipiū.
i ¶ In deſerto.i. i celo:
qđ diabolus p̄ caſū de
ſeruit.
k ¶ Et p̄ma. ar. q̄ reſti/
tuti p̄nt accuſare ⁊ teſti
ficari: ar.ī.e.ferrū.⁊.c.
dn̄o ſancto.
l ¶ Pauci. difficile.n. ē
ꝯtinere: ut.xxviij.di.de
his.⁊.xxxiij.q.v. q̄ ſicut.
nec tn̄ iō minꝰ delictum
eſt: ut.ij.q.i. multi in ſi.
⁊.xxxij.q.vij. flagitia. et
lȝ iſtud ſit naturale: non
tn̄ excuſat: ut.ff.ad.l.ac
q̄l.ſi ſeruus.§. ſi foꝛnica
rius.

m ¶ Quid est. q pphete. ezechieli. n ¶ Stans. hic stās accipit̄ī mala significatiōe ⁊ pri⁹ in bona. ⁊ ita ē hic ar. q aduocat⁹ varijs mōis pōt iura exponē. sic hec auctas Ṽbū caro factū ē: vl illud: Ṽitas de t̄ra orta ē. qn̄q3 exponit .i. xp̄s de Ṽgine nat⁹ est ut. xxxv. q. x. c. i. qn̄q3 exponit. i. ɔfessio de penitente de pe. di. i. qcūq3 ar. ɔ̄. xxiij. q. vij. q aūt.

o ¶ Timore fuili. s. cum quo charitas dedignat̄ hītare. inducit tn̄ iste timor filialē sicut seta filū ut. j. de pe. di. ij. sigs tātam.

a ¶ Ferrū. in iob ɔtinetur ita. h3 argentū venaꝝ suaꝝ pn̄cipia: et auro loc⁹ ē in quo ɔflatur. ferrū de t̄ra tollit̄: lapis calore solut⁹ i es ɔuertitur.

b ¶ Incipit. ar. q post pniā3 reuertit̄ qs ad p̄ores act⁹. si. xxxij. q. i. cū renūciat̄. ⁊. q. v. p̄ceptū i fi. ⁊. vi. q. i. illi q. ⁊. s̄. e. q2 tua i fi. ff. đ edil. edi. qđ ita. ar. ɔ̄. lxi. di. in sacerdotib⁹. R° q nūq3 p pniam reuertit̄ res ad p̄orē statū: ut. xxxiij. q. ij admonē. ⁊. lxxxi. di. romanus. ⁊. c. sigs clic⁹. s3 p dispensationē: ut. ij. q. iij. §. notandū i fi. io. nisi i occultis crimib⁹: ut ex̄ de tēp. or. c. vlti. b.

c ¶ Qđ nō fuit. i. q̄lis nō fuit. ⁊ sic nō ē hic aliq̄ fictio iuris. vl dic q ius fingit eū eē nouū hoīe3 sicut baptizatū. xxvi. di. c. i. alterat⁹ tn̄ ē. ij. q. vij. §. q2 ergo. sic fingit ñ eē homicidā q ē homicida xxiij. q. v. si homicidiū. silr fingit aliquē nō trāsisse q trāsiuit: ut. vij. q. i mutatiōes. ⁊ ñ eē epm q ē ep̄s: ut. ij. q. vij. ñ oēs ⁊. c. q nec. ⁊ eē Ṽginē q̄ nō ē Ṽgo: ut. xxxij. q. v. pposito. ⁊ nō eē mr̄imoniū: qđ ē: ut. xxx. q. v. alr. S3 nūqd p tales fictiōes p̄iudicabit̄ Ṽitati: ita ut nō admittat̄ pbatio i ɔ̄riū? vr̄ q sic: ut ex̄ đ regul. vidua. vr̄ ɔ̄. ut ex̄ de renū. sup eo. ⁊. ff. q me. cā. nō ē verisile. ⁊ vna p̄sūptio p aliā p̄sūptionē tollit̄. ff. de i ite. re. dīu⁹. Ego dico breuit: q ɔ̄ oēm p̄sūptione3 audit̄ pbatio: nisi vbi ius de iure alicu⁹ ñ tm̄ p̄sūit: s3 eēt certū qd statuit nec multū apprecior illā distinctionē quorūdā: q ē quedā p̄sūptio iuris q̄d ā hoīs q̄dā nature: q2 lex dicit q p fictionē iuris Ṽitas ñ ɔfūdit̄ nec delet̄: ut. C. de iure do. in rebus. in prin.

d ¶ Qum exaudiero. isaias ppheta ⁊c̄.

Post acerrimā pniam lapsi reparantur.

Quid ē hoc qđ pphete iacēti dicit̄ sta sup̄ pedes tuos ⁊ loquar tecū. q. n. iacenti loquebat̄: cur statim pmitit se locuturū? Sed sciēdū ē: quia alia sūt q̄ iacētes: alia q̄ stātes audire debem⁹. iacēti. n. dicit̄ vt surgat: statim aūt p̄cipit̄ vt ad p̄dicationē pficisci debeat adhuc. n. nobis in infirmitatis cōfusione iacētib⁹ p̄beri nō d3 auctas p̄dicationis s3 cū iā in bono ope surgim⁹: cū iā recti stare ceperim⁹: dignū ē vt ad lucrādos alios i p̄dicatōe mitti debeam⁹. Stās ergo ppheta visionē sp̄ualē vid it ⁊ cecidit. cadēs vero admonitionis Ṽba suscepit: ut surgeret: surgēs aūt p̄ceptū audiuit: ut p̄dicaret. Nā q adhuc ex supbie vertice stam⁹ cū iā de eternitatis timore aliqd sentire ceperim⁹: dignū ē: ut ad pniam accedam⁹. ⁊ dū in firmitates nostras subtiliter cognoscentes hūiliter iacem⁹: p diuini verbi ɔsolationē ad fortiora opa resurgam⁹. Idē.

De eodem

Ferrū de terra tollitur: cū fortis ppugnator ecclesie a terrena quā p̄us tenuit actōne sepat̄. nō ergo in eo d3 đspici qđ fuit: q2 iā incipit eē qđ ñ fuit. Item aug⁹.

Post cōdignam pniam pristia recipiūt officia.

Qum exaudiero eos: dabo eis virtutē sp̄ūs mei: ⁊ implebo eos iudicio meo ⁊ fortitudine. Animaduertite i pn̄ti loco posse docere aliquē post peccatū: si tn̄ vicia p̄stina pnia digna diluerit. vn̄ dauid post adulteriū ⁊ homicidiū loqtur i p̄s: asp̄ges me hysopo ⁊ mū. la. me. ⁊ su. ni. deal. nec sua tn̄ puritate ɔtēt⁹ ē: s3 infert: red de mi. le. sa. t. ⁊. s. p. cō. me. cū q3 hoc feceris docebo ait iniquos vias tuas. Itē hiere.

De eodem

Iesus fili⁹ iosedech sacerdos magn⁹: q3q3 i typo aduētū p̄cesserit saluatoris: qui nr̄a peccata portauit: ⁊ alienigenā sibi ex gētib⁹ copulauit ecclesiā: tn̄ ƀm lr̄am p⁹ sacerdotiū sordidat⁹ inducit̄. astat diabol⁹ a dextris ei⁹: ⁊ cādida illi deiceps vestimēta reddūtur Itē ex cō. agathensi.

Post pniā3 clici correcti gradū suū ⁊ dignitatē recipiant.

Contumaces clerici: put dignitatꝭ ordo pmiserit: ab epo corrigātur. ⁊ siq p̄oris gradus elati supbia cōionē fortasse cōtēpserint: aut ecclesiā frequētare vel officiū suū iplere neglexerint: peregrina eis cōmunio tribuat̄ ita: ut cū eos pnia correxerit: rescripti i matricula gradū suū dignitatēq3 recipiāt. Itē ex cō. martini pape.

De eodē.

Siqs p̄sbr̄ aut diacon⁹ inuēt⁹ fuerit aliqd de misteriis ecclesie venūdasse: q2 sacrilegiū ɔmisit: placuit eū i ordinatione ecclesiastica nō hr̄i. In iudicio tn̄ ep̄i dimittēd⁹ ē: si in suo debeat recipi gradu: quia multotiēs hoc ip̄m qđ đ sacro

e ¶ Iesus. in typo. q2 duxit alienigenā sicut xp̄s ecclesiam.

f ¶ Sordidat⁹. q2 dimisit vxorem:

g ¶ Diabolus. i. vxor q̄ idola coluit

h ¶ Candida. qn̄ ad ɔsiliu3 hesdre religt illā. xxviij. q. ij. §. i. ⁊. ij.

i ¶ Contumaces put ordo. alio. n. mō sūt puniēdi clici mioꝝ ordinū ⁊ alio maiorū: ut. xxxv. di. añ oia. ⁊. xi. q. i. si q clicoꝝ. ⁊. xij. q. ij. fraternitas.

k ¶ Prioris. i. altioris.

l ¶ Cōionē. i. nolūt eē int̄ alios:

m ¶ Peregrina. aufert eis beneficiū ⁊ officiū.

n ¶ In matricula sic. ij. q. i. nomē.

o ¶ Dignitatēq3. si. n. a vigilijs deest: auferēdū ē ei stipendiū: ut. xci. di. clic⁹ victū. s3 si plat⁹ p tres hebdomadas deest: p trienniū suspēdit̄: vl ēt si dieb⁹ solēnib⁹ deest: ut vij. q. i. siqs i clero. si p duos mēses p̄uat̄ eccl'a: ut vij. q. i. pn̄tiū. nisi velis dicē hodie correctū: ut ex̄ đ cle. ñ resi. ex tue. S3 an possit repetere fruct⁹ postea cū reuertit̄: ñ vr̄: ut. C. de re mili. l. i. li. xij. alioqn spe restōnis facilius delinq̄ret: ut. s̄. e. di. c. i. itē q2 pene ñ solēt repeti. ff. đ ɔdi. inde. pene. ⁊ penā quā qs ex suo delicto p̄stitit: ñ repetit̄. ff. de pcur. q ppo. §. penā. Itē h ⁊ i. c. se. vr̄ q ep̄s possit dispēsare cū đposito. nā ⁊ senat⁹ restituit. ff. đ postu. l. i. §. de q̄ aūt. ⁊ senat⁹ eq̄pat̄ p̄ncipi: ut. ff. de aq̄ plu. ar. q p̄ncipis: ⁊ eccl'a h3 suū se/

natū: ut. xvi. q. i. ecclia. ar. ad hoc xi. q. iij. eps. z. C. de epis z cle. pl3 ar. 9. ex de cle. n̄ resi. et tuc. z dixi de hoc. ij. q. vij. iō io. So. cū depo, sito solēnit sol' pa pa dispēsat: ut de pe. dis. vi. c. i. in fi. b.

a S Jgs. iudicō epi. Dic g. pmittit epus dis, pēsare in sacrile, gio sic z i heresi: ut. j. e. ps' b2os. g z i occultis ēt ma gnis. j. e. de his. z hoc verū ē: nisi sit enorme sacri, legiū: ut. xij. q. ij. de viro.

b U Constituere tur. n̄ despe ratiōe. i. ob hoc q' eccl'a despet se posse r̄stitue. t'es

c ¶ S3 rigore. hic maifeste colligit q canones q di, cūt lapsos n̄ esse repandos v'resti tuēdos d rigore loquunt.

d ¶ Etiā de cete, ris. i. omib'. noie eni ceterox oēs intelligūt. ff. d v. sig. ceterox.

e ¶ S3 nō iō. q. d. l3 possint restitui alig fm rigorē. |

f ¶ Nihil detrahe bat. i. vbi n̄ time tur piculū.

g ¶ Aligd. i. rigo re: ut n̄ restitueré tur: ut sic fierent magis hūiles.

h ¶ Addiderūt. s. ut n̄ possit r̄stitui

i ¶ Per affecta, tes. i. pp̄ter.

k ¶ Potentias. i. dignitates.

l ¶ Ergmēta . sic xxv. di. sciendu3. v' alit ut qn̄g fiat i esto qn̄g nō.

sancto altario cōtamiatū ē: in epi ptāte dimissum ē. Item aug'. ad bonifaciū.

B Ene valet sacerdos resti, tui ad honorē suū post per actā pniam: licet in hoc diuer si diuersa sentiāt dicētes non posse restitui ad honorē. l3 sic dictū ē ppter simulatas pn̄ias quoꝝdā z ppt affectatas ho noꝝ dignitates. Itē aug'.

S Acerdos qdē si cadit: va, let z h3 restitutōis locū p' dignā z pactā pniam in hono rē suū pphetā attestāte q ait: nūqd qui cadit nō adijciet ut resurgat. z beat' grego. dicit hoc ad secūdinū epm inclusu3 amicū suū: etiā ab ipo pphe, ta in hoc argumētū habemus q cū p' pactū adulteriū z ho micidiū ppetrauit: z tn̄ p' ea p acta digna pnia p dei gratiam ad pstinū officiū r̄stituit. Quō igit hmōi auctū dissonātia ad cōcordiā reuocari valeat. bre uiter inspiciam'. Sūt tn̄ qda3 quos nō odiū crimis sed tior vtilitatis z amissio pprij gra dus z ambitio celsioris ad pe nitētiā cogit. hos sacri cano, nes irrecupabilit deijciūt: q3 q simulatōe pnie vel affectōe honoris a deo nō cōsegt veni am: nec ab ecclesia repatōem meret. Un̄ aug'. scribit ad bonifacium.

Quare cōstitutū ē in ecclesia ne q' pniam ḡs ad clicatū re deat.

U T cōstitueret in ecclesia: ne qsq̄ p' alicui' cris pe, nitētiā clericatū accipiat vel ad clericatū redeat vel in cle ricatu permaneat: nō despatō ne indulgētie sed rigore factū ē disciplinē: aliogn cōtra cla ues ecclesie datas disputabit de qb' dictū ē. Quicūq̄ solue ritis sup terrā: soluta erūt z in celo. Sed ne forte etiā d cete ris crib' spe honoris ecclesia stici anim' intūesc̄es supbe a, geret pniam: seuerissime pla, cuit: ut post actā pniam de dā, nabili crimine nēo sit clericus vt desperatōe tpalis altitudi, nis medicina maior z verior es, set hūilitatis. Nā z sanct' da uid de crib' mortiferis egit pniam: z tn̄ i honore suo psti, tit: z beatū petrū qn̄ amarissi, mas lachrymas fudit: v. iq3 de um negasse penituit: z tn̄ apls pmāsit. Sed nō iō opināda ē supuacua posterioꝝ doctorū diligētia: q3 vbi saluti nihil de trahebat: hūilitati aligd addi derūt: quo salus tuti' inuenire tur. expt' credo aliquoꝝ fi, ctas pnias p affectatas hono rū potētias. cogūt. n. multas i uenire medicias multoꝝ expi mēta morboꝝ. Vm i hmōi cau, sis vbi p graues dissensionum scissuras nō h' aut illi' hois pi culū sed ppl'oꝝ plurimoꝝ stra ges iacet: detrahēdū ē aligd seueritati: ut maiorib' sanan, dis malis charitas syncēa sub ueniat. Itē ex epl'a cleri ro mani missa pape cypriano.

Repatōis officiū nō nisi p' pniam d3 concedi.

H Ostis a romana ecclia vigo rē suū tā pphana facilita te dimittē: z neruos seueritat̄ euersa fidei maiestate dissol, uere: ut cū adhuc nō tm̄ iace, ant i peccatis: s3 etiā cadant euersoꝝ fratꝝ ruine pperata nimis remedia cōicationū vti q3 nō pfutura pstētur. vbi. n. poterit pnie medicina pcedere si ēt ipe medic' intercepta pe nitētia idulget pericul': hoc ē nō curare: sed si vm dicē vo, lumus: occidē. Itē cyprian' de lapsis. Q' pemteōtib' venia cōcedi nō pōt.

S Jgs pposterā festinatōne temerari' remissiōnē pec, catoꝝ cūct' putat se dare pos se: aut andet dn̄i pcepta resci dere: nō tm̄ nihil pdest: s3 ob, est lapsis. puocasse. n. irā dei ē nō seruasse sniam. nec miam pijssimi dn̄i depcari s3 ptēpto

m ¶ Strages. s. xliiij. di. comessationes.

n ¶ Detrahēdū ē. h dēs q dispensatio qn̄q̄ est dbita. s. vbi strages mi, toꝝ iacet. z alibi: ut. xl. di. l3. z. i. q. vij. dispensa tiōes. z. xi. q. iij. plerū, q3. z. xxiij. q. i. noli in fi. z. j. e. ꝯsiderandū. cū. n. dispēsatio sit qn̄ quedā mīa: z ē certū q glibet tenet eē misericors: ut lxxxvi. di. nō satis. z lic3 debita sit tn̄ peti nō pt. sicut epat' debet bono z tn̄ nō pōt eū perē: ut viij. q. i. q epatum. qn̄q̄ aūt pbibet dispēsatio: ut. i. q. i. erga. z. s. e. mi ror. qn̄q̄ etiā pmittitur dispēsatio: ut. j. e. dn̄o. z. s. e. figs ps' b2. Et nō q aliud ē rigor: aliud ē ius aliud ē dispensatio. Ri gor ē qdā excessus iuris z qda3 austeritas facta ad terrorē. fm qd dicit canon q pnia imponit ꝯbcuti secūdas nupti, as: ut. xxxi. q. i. hac rōe. z. c. pcedēti. z q coio n̄ ē dāda etiā i fi. vite his q defecerūt i accusatio ne clicorū: ut. ij. q. iij. si qs epm. z rigor nō ē h, uand' nisi vbi timet crē plū mali: ut. xlv. di. l3 il, lud. qn̄q̄ tn̄ rigor ē ide3 qd subtilitas iuris: ut ex de restit. spol. in l'ris. z ex de no. ope. nū. intel, lerim'. Dispēsatio ē idē qd iuris relaxatio. z ea n̄ ē viendū nisi sit neces sitas v' vtilitas: ut. i. q. vij. tali. Jus aūt media strata incedit int rigorē z dispensatiōnē. ff. d iu risdi. om. iu. iurisdictiōi

o ¶ Maiorib'. sic di. iiij denīq̄.

p ¶ Cleri romani. v' cor nelij pape.

q ¶ Cypriāo. i cronicis n̄ inuenit: q aligs papa dict' fuit cyprian': tn̄ q fuit papa habes. j. e. d eo tm̄. l3 forte z h z ibi ē mendosa littera.

r ¶ Abst. fidei.i.disci/pline.
s ¶ Iaceat.in peccatis.
t ¶ Sz etiā cadāt. vlte/rius.
u ¶ Ruine.i.euersi irruentes fratres.
x ¶ Properata.q2 q̄ cō mittunt in deū: remitti nō pñt sine pnia. 7 q2 facilitas venie incentiuū tribuit delinquēdi: ut.ī xxiij.q.iiij.si his g.7.c.ē iniusta.
y ¶ Intercepta.i.dimis sa.

a Sigs.remissionē.q̄ eni in nos deliquū tur possum⁹ remittere sine pnia sz nō q̄ in deū ut.xxiij.q.iiij.si is qui.
b ¶ Sniam.g ergo non fuat sniam iudicis offē dit iudicē: 7 iniuriam facit iudici: g frustratorie appellat ab ipso .C. qñ puo.nō est neces.l.vlti: in fi.7 hec pōt esse cā q̄re iudex debeat eē sus/pectus ei g appellauit ab ipso: ut ex̄ de ap.ad hec.
c ¶ Martyres.i. christi sacerdotes.
d ¶ Ut sciamus.p signa exteriora cōsiderata in penitentibus.
e ¶ Uideri.ar.q nō sta/tim tenet gs credē etiā bono viro: ut.ix.di.ego solis si.ff.qd cū falso.tu l.ij.imo imputat alicui: q nimis ē credul⁹ xi.q. iij. nō solū.lxxxvi.dis.si od vo.ff.de eo p quem fac.l.i.§.i.nō ob.xxiij.q i.qd culpat vbi i dubio obedit: q2 ibi loquit dū plātus pcipit qd est dubiū: hic de martyribus g nō erāt plati.xxvi.q.v nec mirū.

a Domino sācto. In eplis massan⁹ ro/gat isidorū: ut solutionē canonū ɔtrioꝝ circa re/stitutionē lapsoꝝ ei re/scriberet.
b ¶ Uendicare.i.defendere.

dño de sua facilitate presumere: 7 infra. mādāt.n. aliq̄ mar/tyres fieri: sed si iusta si licita si nō ɔ ipm dñm ac dei sacerdo/tes sūt: faciēda sūt. Si obtem perātis facilis 7 pna ɔfessio si penitētis fuerit religiosa moderatio: mādāt martyres aliq̄ fieri: sed si scripta nō sūt in le/ge dñi: q̄ mandant: añ ē ut sciam⁹ illos a deo impetrasse que postulāt: 7 tūc facere qd man/dāt. neqz.n. statim videri pōt diuina maiestate concessū: qd fuerat hūana pollicitatōe p/missum. Nā moyses p peccatis populi petijt. nec tñ peccā tib⁹ veniā a deo c̄ petisset accepit. Itē isidorus ad mas/sanū epm.

Qui sunt reparādi post lapsū vel quādo.

Domino sācto meritisqz sācto fratri massano epo isi/dorus eps salutē. qd in episto lis venerabilis fr̄nitas tua innotuit: videlicet q in canone angritano. ca.° xix. legit p⁹ la/psum corpalē restaurādū ho/noris gradum post penitenti/am: alibi legitur post huiusmodi delictum neq̄q̄ repandum antiq ordinis meritū. hec di/uersitas hoc mō soluitur. illos .n. ad pristinos grad⁹ redire canones pcipiūt: quos pnie p cessit satisfactio vel condigna peccatoꝝ cōfessio. at cōtra hi g neqz a vicio corruptōis emē dātur: atqz hoc ipm carnale delictū qd admittūt: vēdicare q̄/dā supstitiosa temeritate nitun tur: nec gradū vtiqz honoris nec gratia recipiūt cōionis. er go ita ē determināda snia: vt necesse sit illos restaurari i loco honoris: g p pniam recōci/liationē recepisse merētur statim diuine pietatis. hi.n. non imerito cōsequūtur adepte dignitatis statū: g per emēdationē pnie recepisse noscūtur remediū vite. Id aūt ne forte magis sit ambiguū: diuine au/ctoritatis snia cōfirmet. eze/chiel gdē ppheta sub typo p uaricatricis hierusalē osten/dit post pnie satisfactionē pstinū restaurari posse honorem. cōfundere ingt o iuda 7 porta ignominiā tuā. 7 post paululū 7 tu inquit 7 filie tue reuerti/mini ad inigtatez tuā. q dixit cōfūdere: oñdit p⁹ op⁹ peccati debere queqz erubescere: 7 p⁹ cōfessionē p admissis sce/lerib⁹ verecūdā frōtē humo pstratā demergē: p eo q di/gnū ɔfusione ppetrauerit op⁹ deinde pcepit ut p⁹ ignominiā 7 deiectionē sui nominis siue dignitatis reuertatur ad suaz antigtatē. ergo dū quisqz post op⁹ cōfessionis sue cōfūditur atqz ignominiā portās deposi tionē suā cū humilitate luget reuocare fm pphetā ad priorē statū poterit. Item ioānes euāgelista āgelo ephesi ecclesie inter cetera quedā similia scribit. Memor esto vñ ceci/deris: 7 age pniam 7 pma opa fac. aliogn veniā tibi 7 mouebo cādelabꝝ tuū de loco eius ecce in q̄tū valui cōcilii ang/ritani antiquā plane 7 plenaz auctē sacris testimoniis explanaui: oñdēs eū posse restaurari in pprio gradu: g p pnie satisfactionē nouerit pora deli/cta deflere. g vo negligit nec luget q̄ gessit: 7 lugenda sine vllo pudore religionis vel ti/more diuini iudicii ɔmittit: eū nullo mō posse ad pstinū statū restaurari cognoscas. In fi/ne aūt hui⁹ eple hoc adiicien dū putaui: ut quotiēscūqz i gestis cōcilioꝝ discors snia inuenitur: illi⁹ cōcilii snia magis teneatur: cui⁹ ātiqor 7 potior extat auctas. Quicūqz p crimi nib⁹ suis digne deo pniam ob tulerint: auctē gregorii 7 au/gustini hieronymi 7 isidori gra dū pstine dignitatis recipere pñt. g aūt nō odio cris sed ti/more vilitatis vel ambitione

c ¶ Supstitiosa.s̄ viij.di. quo iure.
d ¶ Necesse.ex h.° vbo necesse 7 ex illo vbo pcipiūt qd.s̄.ponit patet dispensationē qñ qz esse debitā: ut s̄.c. ut ɔstitueret 7 sic patz: q epus peccat si nō dis/pensat vbi pz rō dispēsandi: ut: x/xxiiij.di.fraternitatis.ar.ij.q.v.q̄to.c uz tñ supiore agi pōt officio iudicis: ut fiat dis/pensatio: ut ex̄ d iure pa.null⁹. lz ñ possit peti iure actiōis: sicut pōt dici de elemosy/na paupi debita.
e ¶ Antigtatez.i. mores antiquos
f ¶ Atqz ignomi/niā.ex h.° vbo 7 ex illo vbo ɔpositū est ar. q eps pōt depositū 7 infa/mē restituere: q2 ignominia idē ē qd infamia: ut.ff. de his g no.infa. l.ij.§.ignominie. 7 sic pz q pōt tollere infamiā. qd concedo vbicūqz pōt dispēsare: ut dixi.ij.q.iij.§.hic colligitur.
g ¶ Depositionē .i.suspensionē.sic xlvi.di.clicus.
h ¶ Discors. non ne illa snia est potius sequēda que maiorem ptinet pietatē: ut.ix.di. sana.lz eni canon aploꝝ potior sit: q2 antigor sit ali/is canonib⁹: tñ p iudicat ei p posteriores: ut. lxxij. di.psbr. idē pz in canōe io.ut.xxxi. di.deinde.7.c.a/cuti⁹. itē qñqz p/iudicat ille canō

g nō ē potior:ut.xxv.q.i.ↄ̄ statuta.qd̄ ergo dicit̄ hic intellige cū ambe ↄstitutiones sūt ꝑticulares ⁊ locales ⁊ de illis loquit̄.c.xix.di.in canonicis.ſ; si ambo sūt generales: semper posterior p̄iudicat: ut ex̄ de cog.spi.c.i.ff. de legi.nō ē nouū.ſ; q̄r ꝑfert̄ vn⁹ canon alteri:cū oēs sint ꝓmulgati instinctu spūs sancti.xvi.q.iij.nēo.R̸.° ꝙ duo canōes pn̄t esse ↄ̄rij: ⁊ tn̄ vterq; ē iuste institut⁹.qd̄ eni vn⁹ statuit ⁊ iuste alī ↄ̄riū pōt statuē ⁊ iuste.lxiij.di.§.verum:

i ¶ Cui⁹ antiquor. si ambo sūt eq̄lis pietatis. xix.di.i canonicis.

k ¶ Quicūq; ⁊c̄.

a ¶ Siqs diaconus. prima ps:c.facit ↄ̄ solutionē grati.Idē facit ꝓ ea in scd̄a ꝑte:q̄ incipit ibi: ꝙ si eos.

b ¶ Ecce. vsq; ad hūc locū sūt verba niceni ↄcilij:

c ¶ Cccxviij.ergo videt̄ ꝙ hoc sit statutū niceni ↄcilij cui tot īterfuerūt: ut.xv.di.canōes ſ; damasus papa de.ccc.tm̄ loq̄t̄.x q.i.hāc ↄsuetudinē.ſ; mīor nūer⁹ n̄ excludit maiorem.

d ¶ Dep̄hensi.aliquo sequētiū modorū. vr̄ ergo ꝙ sola dep̄hēsio sufficit: ut hic.⁊.lxxxi.di.p̄sbr.⁊ hēs.ī.e.de his.ſ; nō ē ita nisi sint ↄuicti vl̄ ↄfessi:ut seq̄t̄.ī.ij.q.i.nos ī quēq;.⁊.xij.q.i.n̄ dicatis vl̄ intellige dep̄hensi ita ꝙ factū sit notoriū ex facti euidētia:ut ex̄ de coha.cle.⁊ mu.tua.tales eni g in maleficio publice dep̄hendunt̄ sine iudicio dā nant̄:ut.C.de defen.ci.l.defensores.lex.vij.est.

e ¶ Nō pn̄t.de iure. f ¶ Pietate.ironice loquitur.

g ¶ In sancto.s̄.e.maior. h ¶ Remedia.i.penas ↄ̄ illos g nō ꝑuāt statuta. i ¶ Aut oib⁹.ar.ꝙ g vni facto ↄ̄dicit: oib⁹ ↄ̄dicit:sic.s̄.iiij.di.deniq;.de pe.di.v.frēs ⁊ ex̄ de re.iur. defleat.de ↄse.di.ij.cōpimus.

k ¶ Et inimic⁹. nō ꝙ eo ipso ꝙ aliqs non dedit ꝓlato ei⁹ est inimic⁹:ut.xxiiij.q.i. qm̄ vet⁹.s̄.e. siqs ꝓpostera.

l ¶ Palpare.i.adulari.

m ¶ Deberem⁹.nō dispēsationē eē debitā: ut s̄.e.ut ↄstituerent̄.⁊.xi.q iij.plerūq;.

n ¶ Digna. qd̄ nulli fac. xxiiij.q.ij.legat̄.

o ¶ Dimiserit.nō.n.tā cito dimittit de⁹: sicut sacerdos absoluit d̄ pe.di.i.quē penitet.

p ¶ Dicturi.nūqd voce tūc loquent̄: cū apl's dicat qd̄ tūc lingue cessabūt: ſ; ꝓpheta ↄ̄riū dicat:exultatiōs dei i gutture eoꝝ. S; qcqd sit:tūc null⁹ accusabit aliū: sed sola ↄsciā accusabit quēlibet.ix.q.iii.alioꝝ.

q ¶ Indulgemus.i. indulsimus.

r ¶ Permittim⁹.i. ꝑmisimus:

s ¶ Quis vno .s. achor. viij.q.i.audact̄.ī.i.q.iiij §.itē peccato achor.io.

t ¶ Quicunq;.diuini.i. ecclesiastici.

u ¶ Difficile.tale difficile hēs.xlvij.di.q̄tūlib; al's.ponit̄ ꝓ n̄.ij.q.vi.§. biduū.V.si aduersus.

a ¶ Qui sub gradu.i.in ſ; nō ne istud laico ↄcedit̄:ut.i.q.i.qd̄ qdā ſ; dic ꝙ iste pōt solennit̄ baptizare.qd̄ laic⁹ n̄ pōt: ut.lxxxi.di. diacon⁹.itē obijcit̄ si iste pōt baptizare:g.° ⁊ sacrificare: ut dicit hiero⁹.i.q.i. sicut christus.sed ibi loq̄t̄ de adhuc tolerato.

b ¶ Ministrare.ſ; ū celebrare.vel dic ꝙ pōt remanere i officio sacerdotali:ſ; nō pōt esse ep̄us.

c ¶ Presbiteros q īmolauerūt.coacti ↄditionaliter.

honoris falsas deo pn̄ia s offerūt:in pristini honoris gradū repari mīme poterūt. S; obijcit illud hormisde pape:q scribit oib⁹ ep̄is ꝑ vniuersas prouincias.

Diacon⁹ aut p̄sbr̄ in adulterio dep̄hēsi repari nō pn̄t.

Siqs diacon⁹ aut p̄sbr̄ post acceptā bn̄dictōem leuiticā cū vxore sua icōtinēs iueniat̄: ab officio suo abiiciat̄: Ecce māifeste cōstat: q2 s̄m titulos antiquoꝝ patrū sācto spū suggerēte cōscriptos: ⁊ s̄m sētētias.cccxviii.ep̄oꝝ q̄s etiā gallicani canones cōtinere videntur: clerici in adulterio d̄ p̄hēsi aut ipi confessi aut ab aliis cōuicti ad honorē redirē nō pn̄t.sed q2 forte nō desunt qb⁹ ꝓ nimia pietate sup̄scripta sanctoꝝ patrū seueritas mīme placeat: sciant se.cccxviii. ep̄oꝝ q ⁊ reliquos statuerūt canones: sn̄ias rep̄hēdere vel dānare. ſ; q2 forte maior ē in illis pietas q̄; ī sup̄scriptis cccxviii. ep̄is maior ē ī illis misericordia q̄; ī sācto ioāne papa: maior charitas q̄; ī religs sāctis sacerdotib⁹: q hoc exēplo r̄media ecclesiaꝝ suis diffinitōib⁹ deliberauerūt. ⁊ idō aut ꝓ sua volūtate p̄cept; illorū cōsentiāt: aut oib⁹ illis contrarios ⁊ inimicos se eē ↄgnoscāt. q ē ista iusticie īimica bonitas palpare criminosos: et vulnera eoꝝ vsq; ī diē iudicii icurata seruare? Qd̄ si eos durissimā pn̄iam ꝑ plurimos ānos viderim⁹ agere: tūc nos ⁊ saluti eoꝝ possem⁹ cōsulē: ⁊ statuta canonū deberem⁹ tēꝑare cū x̄o ī aliqb⁹ nec compūctio hūilitatis nec instātia orandi appareat: nec beatum dauid imitētur: q dicit lauabo ꝑ sin. no.le.me.la.m.stra.m.rigabo ⁊ illud: cinerē tāq; pa.mā. ⁊ p. m.c.f.m.nec eos ieiuniis vl' lectionib⁹ vacare videam⁹: possumus agnoscē si ad pristinos grad⁹ vel honores redirēt: cū q̄ta negligētia ⁊ cū q̄to torpore ⁊ aīe sue īimica securitate ꝑmanerēt. credentes ꝙ sic eis nō acta pn̄ia digna dimiserit de⁹: quō sacerdotes idulsisse videt̄: vere dico q2 ipi: q b⁹ cū ꝑiculosa ⁊ falsa mīa indulgere videmur: cū añ tribunal christi ꝓ tātis peccatis dānādi aduenerit: cōtra nos cāā dicturi sūt dicentes: ꝙ dū aut durā aspitatē ligue eoꝝ expauim⁹: aut falsa blādimēta ⁊ periculosas adulatōes ipoꝝ libēter accepim⁹: i eisdē ꝑmanere peccat' eis intilit̄ idl'gem⁹: aut ipa pctā augē ꝑmittim⁹: nō recordātes illō qd̄ i ve.te. scriptū ē: q2 vno peccāte ↄ̄ oēs ira dei discēuit. Itē hiero.

Difficile ē p⁹ lapsū ad pristinū gradū redire.

Quicūq; dignitatē diuini grad⁹ nō custodiūt: cōtēti fiāt aiaꝫ saluāe. reuerti. n. ī pstinū gradū difficile ē. Itē basili⁹.

Laps⁹ p⁹ pn̄iaꝫ altario tm̄ mistret.

Qui sub gradū cecidēit: p⁹ pn̄iaꝫ ↄtēt⁹ fiat baptizāe: cōiōnē ifirmis dare ⁊ altario tm̄mō mistrāe. Itē ex con. anchiritano.

De sacerdotibus diaconibus vel laicis qui idolis turificant.

Presbyteros q immolauerunt: ⁊ postea iterum certamen inierunt: et si ex fide luctati sunt: ⁊ nō ex cōpacto

d ¶ Inierũt.i.ſupbie cã
e ¶ Et nõ ex cõpacto.i. figmento.
f ¶ Honorẽ.ſ.bñficiũ.
g ¶ Offerre.i. officium nõ retinent.
h ¶ Fungi.hic diſpenſatur in bñficio ſʒ nõ ĩ officio: ut ex̃ de cle. pug. henric⁹.τ.j.c.ſtudeat.
i ¶ Nec calicẽ. añ confectionẽ q: poſt ↄfectionem nõ eſt eis licitũ offerre.τ ſic nõ eſt ↄ̃.xciij di.peruenit.
k ¶ Penes. hic patʒ ꝙ ep̃us diſpenſat in hereſi τ cũ ſciſinatico: ut.ſ̃.e ut ↄſtituereť: nõ tñ cuʒ excõicato miniſtrante. xi.q.iij.ſiqs ep̃us.
l ¶ Per neceſſitatẽ. famis. ĩmo poti⁹ debent mori fame ꝙ̃ veſci idolaticis.xxxij.q.iiij. ſicut ſatius.τ.j: xxxij.q.v.ita ne.vľ vocat hic neceſſitatem coactionem.
m ¶ Propter cautelam qñq; enĩ ad cautelã ĩmponitur alicui pnĩa: ut xxxiiij.q.ij.in lectũ.
n ¶ Cõmodari. q: reſtituunť ad ↄmunionẽ nõ ad officiũ. vľ dabiť ſuſtentatio eis.xvi.q.vi.ð lapſis.
o ¶ Sʒ illud hormĩſde. ſ̃.ſiquis diaconus.
p ¶ Aũt hiero.ſ̃.e.quicunq;.
q ¶ Baſilius.ſ̃.e: q ſub gradu.
r Sacerdotes.manifeſtus: p euidentiã facti.
ſ ¶ Nõ poſſunt.ſine diſpenſatione: ſʒ ſi ẽ occultum poteſt ſine diſpẽſatione poſt pnĩam.

ad oſtẽtationẽ vt offerrent ipſi fecerũt: hos placuit honorẽ q dẽ ſedis ꝑprie retinẽ: offerre aũt illis τ ſermonẽ ad populũ facẽ aut aliqb⁹ ſacerdotalib⁹ officiis fũgi nõ liceat. diaconi ſilr q ĩmolauerũt: p⁹ea Ꝟo iterũ reluctati ſũt. alias qdẽ honorẽ hr̃e oʒ: ceſſare aũt debẽt ab oi ſacro miſterio: ita ut nec panẽ nec calicem offerãt nec euãgeliũ ꝓnũciẽt: niſi forte aliq epoꝝ cõſcii laboris eoꝝ τ hũilitatꝭ τ mãſuetudinis volu erit eis ãpli⁹ tribuere vel adhibere. penes ip̃os ergo ð his erit prãs. ¶ Qui aũt fugientes ↄp̄hẽſi ſũt vel a domeſticiſ traditi: vel adẽptis facultatib⁹ ſuſtinuere tormenta: aut in cuſtodia retruſi ꝓclamauerũt ſe chriſtiãos eẽ: τ eo vſq; aſtricti ſũt: vt man⁹ eoꝝ cõp̄hẽdentes violẽter attraherẽt: τ funeſtis ſacrificiis admouerẽt: vt aliqd polluti cibi p necitatem ſumere cogerẽť i oi deiectiõe τ hitu τ hũilitate vite fidẽ cõfitẽtes: hos Ꝟo velut extra ðlictũ ↄſtitutos a coionis gr̃a nõ ꝓhiberi decernim⁹. Si Ꝟo ꝓhibiti ſũt ab aliqb⁹ ꝑpť cautelã ãpliorẽ vel ꝑpter quorũdã ignorãtiã: ſtatim recipiant. Hoc aũt ſiľiter τ de clericꝭ et ð laicis obſeruare cõueniat. Pergſitũ eſt aũt τ illud: ſi pñt etiã laici q i has necitatꝭ anguſtias iciderũt: ad clericat⁹ ordinẽ ꝓmoueri. Placuit ergo τ hos tãq; q nihil peccauerit ſi p̄cedẽs eoꝝ vita ꝓbauerit: ad hoc officiũ ꝓuehi. De his aũt q negauerũt p̄ter necitatẽ aut p̄ter ablationẽ facultatuʒ aut p̄ter piculũ vľ aliqd hmõi qð factũ ẽ ſub tyrãnide licinij placuit ſãcte ſynodo: q̃uis humanitate ꝓbẽtur ind gni: tam̃ eis beniuolẽtiã ↄmodari. Sʒ illud hormiſde pape deſidioſos τ negligẽtes nõ vere penitẽtes repari ꝓhibet. Illud ãt hiero. fateť hoc eẽ difficile nõ

impoſſibile. Baſilius autem circa delinquentes rigoreʒ iuſticie ſeruandum oſtẽdit: quẽ circa penitentes alii relaxandum miſericorditer affirmant. Poſſunt et aliter diſtingui premiſſe auctoritates. quorum crimina manifeſta ſunt ãte vel p⁹ ordinationem a ſacris ordinibus deijciendi ſunt. quorum autem peccata occulta ſunt: τ ſatiſfactione ſecreta ſm ſacerdotis edictum purgant: in propriis ordinibus remanere poſſunt. ¶ Unde nicolaus papa carolo epiſcopo τ eius ſuffraganeis.

Non poteſt reſtitui in ſacerdotium: cuius crimen fuerit manifeſtum.

Sacerdotes ſi in fornicationis ceciderint laqueum: et criminis manifeſtus ſiue oſtẽſus ſit actus: ſacerdotij honorem habere nõ poſſunt ſm canonice inſtitutõis auctoritatẽ. Itẽ raban⁹ archiep̃s ſcribit ad eribaldum.

Qui valeãt repari p⁹ lapſum vel nõ.

De his Ꝟo viſuʒ ẽ nobis ſcribẽdum eẽ: q ſacros ordĩes hñtes τ añ vel p⁹ ordinationẽ cõtamĩatos ſe eẽ ĩ capitalib⁹ crib⁹ cõfitẽtur. In qb⁹ ut mihi videť hec diſtãtia eẽ oʒ: ut hi q dep̄hẽſi vel capti fuerit publice ĩ piurio furto atq; fornicatõe τ ceterꝭ hmõi criminib⁹ ſm canonũ ſacroꝝ inſtituta a ꝑprio gradu decidant: q: ſcãdalũ ẽ populo dei tales pſonas ſup̃ ſe poſitas hr̃e: qs vltra modũ vicioſas eẽ ↄſtat. nẽpe inde retrahũtur homĩeſ a ſacrificio dei: ſicut quõdam heli filiis peccantib⁹ feciſſe leguntur: τ rebelles huic atq; cõtrarii exiſtentes eorum prauiſ exemplis quotidie peiores fiunt: qui autem de predictꝭ peccatis abſconſe a ſe admiſſis peccata p occultã cõfeſſionẽ corã ãgeľ dei pñte ẽt ſacẽdote q eis idictur⁹ ẽ pnĩaʒ ↄfiteť

a De his.q deprehenſi τ ↄuicti: ut.xv.q.vltima.c.vlti.τ ex̃ de iudi.cũ nõ ab hoĩe.τ aduocabit teſtes p quos ꝓbabit ipſũ ĩ crimine dep̄henſuʒ τ detineat eum p .xx.horas.ff.de adulť.capite.
b ¶ Seruato.ſm quoſdã iure cõi τ ꝓmoueť τ manet in ordine ſuſcepto, occult⁹ peccator poſt pniam ut etiã ſentit gratianus.ſ̃.e.§.ſed illud: niſi in ſimonia vbi qs ordinẽ emit q q̃tũ ad ſe τ ad alios ẽ ſuſpẽſus: ut.xxxij.di.§.verũ: et ex̃ de ſi.tanta.licʒ ſit ar.ↄ̃ ex̃ de ſi.ex tue.ſʒ ibi nõ dr̃ ꝙ diſpẽſabať cũ eo.ſʒ dr̃ ꝙ ꝓhiberi nõ poteſt cũ ſit occultũ ſʒ obijciť iſtis qð dicit in fine ð ſpe venie.ſʒ ipſi intelligũt de ſpe venie q̃tum ad peccatum.h.Ꝟo dicit ꝙ in occulto peccato non põt diſpenſari: quia de illo nõ põt qs accuſari vľ puniri:

q2 occulta peccata ñ hñt vindictã:ut.xxxij.q.v.chri
stiana.ad hoc g°.ꝙ occult⁹ peccator possit ꝓmoueri
ꝯfitebit̃ epo crimẽ suũ:⁊ nõ ei soli sꝫ corã aliqb⁹ ꝑso
nis:⁊ sic poterit dispẽsare secũ. sꝫ ut dixi.s̃.xxv.di.
c.vlti.peccatũ si/
ue sit occultũ,siue
manifestũ dũ tñ
sit enorme sꝑ im/
pedit:ne possit si
ne dispensatione
ꝓmoueri:sꝫ pos/
sit exeq susceptuꝫ
ordinẽ cũ ẽ occul
tũ peccatuꝫ ⁊ ꝙ
occultũ pctm̃ im
pedit ꝓmouẽdũ:
habes ex̃ de tẽp.
or. ex tenore. io.
sꝫ he opiniões ho
die sublate sũt ꝑ
decre.ex̃ de tẽp.
or.c.vlti.h. Sed
nunqd sacerdos
tꝑe pnĩe põt exe
qui officiũ suum?
videt̃ ꝙ nõ:ut.s̃.
di.v.vestimentũ
⁊ de ꝯse.di.ij.si ñ
sũt.⁊.c.quotidie.
et.s̃.e.qd ẽ hoc.
cũ qlibet sit suspẽ
sus q̃ztũ ad se ꝓ/
pter mortale pec
catũ:ut.i.q.i.sa/
cerdotes.⁊ facit
hoc de cel̃.mis̃.ꝺ
hoie dico ꝙ me/
lius ẽ si abstineat
si credit se indi/
gnũ:si aũt ꝯterit̃
dico ꝙ põt cele/
brare.non ob.s̃.
di.xxxiij.habuis/
se qꝺ ẽ ꝯ.sꝫ illud
intelligit̃ de eo
quẽ non penituit
adhuc de pe.di.
iij.int̃ hec hircũ.
§.de lapsis.io.
c De eo.cõica
to.oli eni
epũs nõ poterat
sine ꝯcilio recõci
liare hereticũ:ut
i.q.vij.siqs epũs
sꝫ hodie sec⁹ ex̃ ꝺ
hereticis ad ab/
olendũ.§.q2 vo.
d ¶ Uꝺ vo.s̃.e.c.
clicũ.⁊.c.de his
clicis.⁊.c.miror.

⁊ semetipos grauiter deliq̃sse
querũtur:si se ꝑ ieiunia ⁊ ele/
mosynas vigilias sacrasq3 ora
tiones purgare certauerit:his
etiã gradu suato spes venie
de mĩa dei ꝓmittẽda ẽ. De
lapsis etiã in heresim hoc ob/
seruãdũ ẽ:ut añ sñiam cõcilij
nullus eis cõicet. Unde cy/
prian⁹ papa antonio ait inter
cetera.

A cõmunione abstineant qui
lapsis ante restitutionem com
municant.

De eo tñ qꝺ statuendũ ẽẽt
circa cãm lapsoꝝ distuli:
vt cũ quies ⁊ tranqllitas data
eẽt:⁊ epos in vnũ cõuenire in
dulgẽtia diuina ꝑmitteret:tũc
cõicato ⁊ liberato de oĩ colla
tione cõsilio statuerẽ qꝺ fieri
oportet. siqs vero añ cõsilium
nostrũ ⁊ añ sñiam de omni con
silio statutã cõmunicare volu
isset temere lapsis:ipe a cõmu
nione abstineat. Quod vero
supra de homicidis statutũ le
gitur:intelligit̃ qñ facultas ef
fugiẽdi datur:nec necessitate
claudũtur obsidionis. ceterũ
cũ necessitate angustati effu/
gere nõ pñt:si tũc homicidiuꝫ
admiserint:purgati per pniaꝫ
⁊ officio ⁊ cõioni reddantur.
Unde i hilerdensi concilio
legitur.

Post duoꝝ annoꝝ pniam offi
cio ⁊ cõmunioni restituant cle
rici:q in obsidionib⁹ positi ne
cessitate sanguinẽ fuderũt.

De his clericis q in obsidi
onibus necessitate positi
fuerint:id statutũ ẽ:vt q alta/
rio mistrãt:⁊ christi corp⁹ ⁊ sã
guinẽ tradunt:vel vasa sacra
officio deputata contractant
vt ab omni hũano sanguine ẽt
hostili se abstineãt. ꝙ si i hoc
ceciderint:tam officio q̃3 cõ/
munione corporis domini duo

bus ãnis priuẽtur: ita ut i duo
bus annis vigilijs ⁊ ieiunijs ⁊
orõnib⁹ ⁊ elemosynis ꝓ viri/
bus q̃s dñs donauerit expien
tur:⁊ ita demũ officio vel cõ/
munioni reddant̃:ea tñ ratiõe
ne vlteri⁹ ad officia potiora ꝓ
moueãtur. ꝙ si indiffinito tꝑe
negligẽtiores circa salutẽ suã
extiterint:ꝓtelãde ipius pnĩe
tẽpus in ptãte maneat sacer/
dotis. Casu quoq3 si cleric⁹
homicidiũ fecerit:i ꝓprio gra
du ex dispẽsatione remanere
ꝑmittetur. Unde vrban⁹.ij.
scribit guarnerio narbonensi
epo.

Qui casu homicidiũ facit:ex
dispensatione in ordine suo ꝑ
maneat.

Clerico iaciente lapidẽ pu
er dicitur interempt⁹: nos
ꝓ amore dei ⁊ tuo in suo ordi
ne eũ ꝑmanere ꝑmittim⁹:ut tñ
semꝑ in pnĩa ⁊ timore ꝑmane/
at. Itẽ stephan⁹.v. sichiber
to corsice epo. De eodem

Quia te quasi obnoxiũ iu/
dicas:eo ꝙ a saracenis ca
ptũs hoies interfecisse vide/
ris:bñ facis. sꝫ qm̃ nõ tua spõ/
te id fecisse cognosceris:inde
canonice nullo mõ iudicaris.
Si vero ira ꝑsbr̃ cõmotus ali
quẽ interfecerit:⁊ si animũ oc
cidẽdi nõ habuerit:ꝑpetuo tñ
depositus erit. Uñ nicola⁹ pa
pa scribit hosbaldo corepo q̃/
drantino.

Perpetuo careat officio pre/
sbyter q ira ꝯmot⁹,lꝫ extra ani
mũ aliquẽ interfecerit.

Studeat sanctitas tua ꝑsua
dere epo tuo sibi canonicũ
cõsociare numeꝝ collegarum
.i.sex ex vicinis ꝓuincijs fra
tres ⁊ coepos suos:qb⁹ tecuꝫ
cõiũctis ⁊ decernẽtibus dili/
genter inuestigate: ⁊ omni ni/
su ꝑscrutari ꝓcurate: q̃tenus

e De his.ꝙ si in hoc.ex necessitate.
f ¶ Priuet̃.ad cautelã:ꝺm .h.clico i nulla necessita/
te licitũ ẽ occidere:imo poti⁹ dꝫ ꝑmittere se occidi. sꝫ nos
intelligim⁹ istud de necessitate euitabili:q2 poterat bñ exi
uisse castrũ añ aduentũ
paganoꝝ.si eni esset in/
euitabil̃ necessitas:non
iponeret̃ eis pnĩa. vnꝺ
dicas ꝙ si necessitate i/
euitabili sine oĩ dispen
satione põt celebrare i
ordine hito:sꝫ nõ debẽt
ꝓmoueri sine dispẽsa/
tione:ut ex̃ de homici.
c.ij.sꝫ ob.ex̃.e.lator.vbi
videt̃ ꝙ licite põt ꝓmo
ueri ad suꝑiores. sꝫ illꝺ
ẽ dispensatio.de hoc di
xi.s̃.e.c.de his. sꝫ me/
lius dicas ꝙ ibi fuit ca
sus fortuitus.
g ¶ Sacerdotis.vide
q̃ꝺ circa canones pe/
nitẽtiales hꝫ ipse sacer/
dos plenã ptãtẽ:ut.xx/
vi.q.vij.tꝑa. ꝺm leges
duplicat̃ tꝑs pnĩe ei:q
nõ suat penã iniunctã:
ut.ff.de penis aut dam
nũ.§.inter eos.
h Clerico.si iste de/
dit operã rei lici/
te expellẽdo porcos de
agro suo:tũc intellige:
ꝙ min⁹ diligent̃ fecerit
al's in nullo puniret̃: ut
dixi.s̃.e.de his.
i ¶ Pro amore.spũali.
talis eni amor nõ indu
cit simoniã:ut.i.q.i.fi/
liũ.⁊.c.latorẽ.⁊.xxxv.q
ix.veniã.
k ¶ In pnĩa.interiori.
sacerdos nõ facit publi
cã pniam nisi ꝓ enormi
crimine:ut de pe.di.vi.
sacerdos.
l Quia te.iudicas.
cã nõ sis.
m ¶ Inde canõice.i.ꝺm
rigorẽ canonũ: q2 tũc
misericordit̃ tolerant̃.
vl' intellige qñ ineuita/
bili necessitate hoc fece
rit.
a Studeat.hꝫ.intel
lexit hoc.c.ꝑut lit
tera sonat:ꝙ lꝫ ex ꝑcus/
sione ceciderit ⁊ ꝯfre/
gerit ceruicẽ:nõ iꝺ ẽ sa
cerdos deponend⁹.ar.

.i.e.q̄stu.nā si suū tuū vulneraui:ꝛ ille postea et ictu alte/ rius perijt nō teneoꝛ de occiso.ff.ad.l.aqͥl.huic scripture §.si suus.ꝛ.l.ita vulneratꝰ.ꝛ hanc regulā q occasionē dāni dat:damnū dedisse videt᷑: intelligit᷑ de occasiōe ꝓxima et sufficiēti. ſʒ expsse est ꝯ ex.e.p̄sbyteꝝ.ꝛ.ff.ad.l. cornel.de sic. nihil inf/ est. vn̄ intellige ꝙ si nō cecidit ex ꝑcussione sed alio mō cecidit: tūc nō tenet᷑ de morte eiꝰ: sed de eo.ꝙ priꝰ ipsū incau te ꝑcussit.

b Ser. q: tot nō erāt in ꝓuincia illa.

c Cadens.postea.

d Interijt. nō ex cā ꝑ cussionis:ſʒ ex alio casu

e Percussione.siue di recta siue occasionali.

f Et si volūtatē. dire/ ctam.

g Prodiit.ꝛ sic.ꝓpter vnū delictū ꝓnūt oīa q̄ sequūt᷑ ex illo.i.e. se/ pe.ꝛ.ō.e.clericum.

h Ut tale būficiū.hic dispensat᷑ i būficio ñ in officio:ut.xxviij. di. p̄s/ byteꝝ.dʒ aūt de iure ca rere vtroqꝫ:q: cui īn̄di cit vnū ꝛ reliquū cū sint ꝯnexa:ut.lxxxi.di.si qͥs. nā male meriti ꝯtinua egestate laborare dʒbēt ut.ff. depositi bona fi/ des.ſʒ iō dispēsat᷑ ne ꝓ pter necessitatē victus ad turpia lucra ꝯuertat᷑ ut.lxxxi.di.ad reatū.

i Exsuī.sui.n.filij eadē ꝑsona itelligūt᷑:ut.xxv q.iij.§.hac auctē i p̄n.ꝛ vxoꝛ dr̄ ps viri.xxxiij.q ij.admonere.vn̄ vr̄ ꝙ ſʒ clicus sit suspensꝰ ab ho mine vl canone:ꝙ tn̄ ei reling debeat:vn̄ se ꝛ su os possit sustētare.ꝛ est si.ar.ff.de dca.l.pfr. de vsu.ꝛ ha.l.ij.marie cum ēt vroꝛ ꝛ filij de bonis ecclie palci p̄nt:ut.xxxi di.omo.nec totū erroꝛ quēdū ē a debitoꝛe qd̄ hʒ:ſʒ hn̄da ē rō ne egeat ff.de re iudi.int᷑ eos i fi. ille aūt q excōicat᷑ nil ꝑ cipiet noīe ecclie: ut ei de ap.pastoralis.

inuenire valeatis: vtꝝ ꝓ ꝑcussione iā noīati p̄sbyteri an ex unicis fractione idē diaconꝰ vt fert᷑ ex ictus ē: ꝛ siqͥdē a p̄fa/ to presbytero nō ad mortē ꝑ/ cussus ē:ſʒ ex equo cadēs cer uice fracta interijt: secūdū ar bitriū vr̄m ꝓ ꝑcussione icau/ te agēti p̄sbytero pniam cōpe tentē indicite: ꝛ aliq̄to tpe a missaꝝ solēnijs suspēdat᷑: de/ nuo pꝰ hoc ad sacerdotale re diturꝰ officiū. ꝙ si veracit᷑ q̄li cūqꝫ ꝑcussione presbyteri ille mortuꝰ est diaconꝰ: hūc nulla rōe ministrare sacerdotis more decreuimꝰ. q̄m etsi volūtatem occidēdi non habuerit: furoꝛ tn̄ ꝛ indignatio ex qbꝰ motio illa mortifera ꝓdijt: in oībꝰ et p̄cipue i dei ministris multiplici ter inhibet᷑ atqꝫ dānat᷑. verū si presbyter adeo vr̄o studio ob noxiꝰ forte clarnerit: ꝑcipimꝰ vt tale būficiū sibi eccle sine cōcedatur: quo ꝛ ipe ꝛ sui suf ficiēter possint hr̄e sine susten tationis solatiū. Itē ex cō. maticen̄.c.vi. Palea.

Qui vo odij meditatōe vl ꝓpter cupiditatē iudeum vel paganū occiderit: q: ima/ ginē dei ꝛ spem future ꝯuersio nis extermiat. xl. dies in pane ꝛ aqua peniteat. Palea.

Sigs homicidiū fecerit: si epc ē.xv.ānis peniteat et deponat᷑: cūctos dies vite sue pgrinādo finiat. p̄sbr̄.xii.ānis peniteat: tres ex his in pane ꝛ aqua: ꝛ dponat̄ sn̄pioris sen tētia. diaconꝰ. x. ānis pēiteat: tres ex his i pane ꝛ aqua. cle ricꝰ ꝛ laicꝰ. vii. ānis peniteat: tres in pane ꝛ aqua: ꝛ ad gra/ dū cuiuslibet sacerdotij acce/ dere nō presumat. Itē ex cō cilio neocesarien̄si.

Quinquēnio a cōione abstine ant: q cāu homicidiū faciūt.

a Os vo.ſʒ casu.vū tn̄ culpa pcesserit casū. al's ēt clicꝰ posset ꝓmoueri:ex.e.c.ex pte.ꝛ.c.significasti.ꝛ.c.dilectꝰ i fi. imo tal' minister dei dr̄: ut.xv.q. i.nec is.

b Pūana.ꝛ iō magis ē tenēda: ut.ō. ix.di.sana.io. qd iuris sit de hoc. nōui pleue i qōnibus.b.

c Sigs femina. ancillā. hic hēs ꝙ eq pūitur dn̄s occidēs suū siū sic alienū: ut. ff.de his q sūt sui vl alie.iur.l.i.i fi. modica tn̄ casti/ gatio ꝑmittit᷑ dn̄o ff.de his q sūt sui vl alie.iur.l.ij.vn̄ sm̄ iura nr̄a suus pōt ꝯqri de dn̄o si seuiat i ipsū: ut xxiij.q.iiij.si ec/ clesia.ꝛ.c.q pec/ cat in fi. ꝛ dic ut nōui sup illo.c. si ecclesia.

d Sigs sēp.i. boris statu/ tis:sic.xxij.di. sa/ crosācta.ꝛ.xxvi/ di.sigs vult. ꝛ de ꝯse.di.v.nūqꝫ.

e In exitu. sup ple si morit᷑ an̄ fi/ nitū tps pnie: q: pꝰ tps pnie licite cōicat: ut.xxvi.q vi.sigs de corpe.

f Ui saccum. animꝰ. ſʒ ꝯ furtū sine affectu furādi nō ꝯmittit᷑ xiiij.q.vlti.c.vlti. ꝛ insti. de vsuca. §.itē si his. ſʒ dic ꝙ rōne accessiōis ꝯmittit᷑ furtū. Nā ꝛ q ꝯmodatis vl depositis rebus accedūt. depositi intelligūt᷑.ff.cō mo.l. si ut.§. vsqꝫ adeo. vl dic aniꝰ mꝰ.f.ꝑncipalit᷑.ſʒ secūdario ꝛ indi recte ꝑ quandaꝫ ꝯsequētiā fuit ei animꝰ sacci furan di. ꝛ sic nō ē ꝯriū ff.de fur.sigd fur.

Os vero q nō volūtate ſʒ casu homicidiū fecerint: prioꝛ qdē regula post. vii. tm̄ ānoꝝ pniaꝫ cōioni sociauit sm̄ gradus cōstitutos. hec vo hu mana diffinitio quinquēnij tps tribuit. Itē ex ꝯcilio eliber tano.

Quibꝰ tpoꝝ spacijs a cōione abstineat: q volūtate vel casu ancillā suā interfecerit.

Sigua femina furore accē sa zeli flagellis verberane rit ancillā suā: ita ut infra cer/ tū diē aīam cū cruciatu emit/ tat: eo ꝙ incertū sit volūtate an casu occiderit: si volūtate post septem annos: si casu pꝰ. v. annoꝝ tēpora acta legitima penitētia ad ꝯmunionē placu it admitti. ꝙ si infra cōstituta tēpora fuerit infirmata: acci/ piat cōmunionē. Itē ex cō/ cilio martini pape.

De his q volūtate vel cāu ho micidiū faciūt.

Sigs voluntate homicidi/ um fecerit: ad ianuā eccle sie catholice semp iaceat: ꝛ cō munionē in exitu vite sue reci piat. Si antē non volūtate ſʒ casu aliqͥd homicidiū fecerit: prioꝛ canon. vii. ānis agē peni tentiā iussit: scd̄s canō. v. mā dauit. Itē dige. t. de furtis.

Qui saccū habētē pecuniā surripuit furti etiam sacci noīe tenet᷑: q̄uis nō sit ei ani/ mus sacci surripiēdi. Cōtra animū nō ē opꝰ puniri vt libro ix.codi.ti.ad.l.cornel.ꝺ sicca rijs exēplis sacraꝝ litterarum diocletiani ꝛ maximiani colli/ gitur. De eodem

Om qui asseuerat homici diū se nō volūtate sed ca/ su fortuito fecisse: cum calcis ictu mortis occasio prebita vi deat᷑. si hoc ita est: neqꝫ super hoc ābigi poterit oī metu ac

§.i. fic.ff. ꝙ met⁹
ca.l. ſi mulier.§.
pe.xv.q.i.merito
xxiij.q.iiij. diſpli
cet.
g ¶ Cõtra. hucuſ
ꝙ oñdit op⁹ ſine
aio puniri: nunc
oñdit ꝯriũ.
h ¶ Um q.cum
calcis. qm̃
fecit ludi cã.
i ¶ Si hoc.ſ.ꝙ in
ludo occidit. et
iſtud obtinet cũ
lud⁹ licit⁹ eſt.ff.ad
.l.acgl.nã lud⁹.ſꝫ
ſi ẽ illicit⁹ lud⁹ nõ
excuſat: ut ex̃ de
ꝑiũ p. c.i. ex quo
aũt ꝯſtat: ꝙ in lu
do mortu⁹ eſt: nõ
ẽ neceſſe ꝓbare:
ꝙ caſu occiderit
ut.ff.ad.l. acgl.l.
in lege.ex̃ de ſen
ex.ſup eo.alias q
caſũ allegat: ipſũ
ꝓbare tenet: ut.
C.de pig. acti.q̃
fortuitis.⁊.C. de
iniur.ſi nõ ꝯuicij.
ergo ſi aduerſa
rius dicit: ꝙ ipſũ
dolo occiderit:
hoc ꝓbabit: q̃ q
dolũ obijcit ipſũ
ꝓbabit.ff. de ꝓ
ba.quotiẽs.⁊ in
tellige ꝙ lud⁹ fu
it licit⁹.⁊ ſm hoc
intellige ꝙ ñ pu
nit talis lege cor
nelia ex quo ni
hil fecit dolo.pu
nit tñ.l.acglia: in
q̃ venit leuiſſima
culpa.ff.ad.l.ac
gliã:l.in lege.
k ¶ Annotatione
.i.lege.
l ¶ Uantũ.i.ſi
cut alienos
ſi vis dicẽ ꝙ iſte
furabat caballos
⁊ ducẽdo eos col
liſit mulierẽ: tunc
qd̉ dicit i fi. ñ pu
niri p.l.vex eſt.l.
cornelia de ſic.in
q̃ venit dol⁹ ñ la

ſuſpicione: quã ex admiſſe rei
diſcrimine ſuſtinet: ſm id qd̉
ãnotatione noſtra cõprehẽſuꝫ
ẽ: volum⁹ liberari. Hic etiã
pelagius papa. De eodem

Uãtũ dicit iſte placidius
Q ãno pterito dictũ ẽ de vx
ore illi⁹: que ſubito iter cabal
los inuẽta eſt. ⁊ dũ traherent
caballi colliſa eſt illa ⁊ abor
ſum fecit. Qd̉ ſi ita ẽ: forte ſi
caballos alienos furatos tu
lerit: inde ẽ culpabilis. Nã d̉
muliere que caſu inter cabal
los cõfracta ẽ: vbi volũtas il
lius nõ agnoſcitur pniciosa fu
iſſe: nõ pot adiici p leges.

Item nicola⁹ papa. De eodẽ

Hi q arborẽ incidere vidẽ
tur: ſi cõtigerit vt cadens
arbor occiderit hominẽ: icul
pabiles ſũt atqꝫ innoxii: quia
nec volũtate eoꝝ nec deſide
rio homicidiũ perpetratũ eſt.
Si vero aliq̃ culpa eoꝝ vl' ne
glectu moriẽtis hominis inte
ritus cognoſcit aduenisse: ab
ijciendi ſũt a gradu ⁊ i ſacro
ordine nullatenus ſuſcipiẽdi

Item ex cõ. guarmacineñ.

De eodem

Epe cõtingit. dũ quis ope
S ri neceſſario inſiſtẽs arbo
rẽ inciderit: ut aliquis ſubtus
ipam veniẽs deprimat. ⁊ iccir
co ſi volũtate vel negligentia
incidentis arborẽ factũ ẽ: vt
homicida penitentie dꝫ oino
ſubmitti. ꝙ ſi nõ ex voto ſed i
curia illi⁹ mortuus ẽ: non hec
eũ ſententia cõtigit. Si. n. dũ
ille opi neceſſario fortaſſis in
cũberet: ⁊ iſte inſperatus oc
currerit ſub arbore: ⁊ ſub ipa
oppreſſus ẽ: inciſor arboris ñ
tenet p homicida. Itẽ ex
concilio triburieñ. De eodẽ

I duo fratres in ſiluã ar
S bores ſucciderint: ⁊ appro
pinquante caſura ipſius ar
boris frater dixerit fratri:
caue. ⁊ ille fugiens in preſſurã
arboris ceciderit: ⁊ mortuus
fuerit: viuens frater innocẽs

de ſanguine germani diiudice
tur. Premiſſis auctoritatib⁹
lapſis permittitur: ut poſt pe
nitentiam in ſuis ordinibus re
parari valeant: ad maiorẽ au
tem conſcendere poſt lapſum
nulla eis auctoritate permitti
tur: immo penitus prohibetur
Unde in hilerdenſi concilio
legitur

Lapſi in ſuis ordinibus repa
rari pñt: ſed nõ ad maiores cõ
deſcendunt.

I qui ab altario ſancto d̉
S ſeruiunt: ſi ſubito in flẽda
carnis fragilitate corruerint:
⁊ domino reſpiciẽte digne pe
nituerit: ita ut mortificato
corpore cordis contriti ſacri
ficiũ deo offerãt: maneat i po
teſtate pontificis vel veraci
ter aff.ictos non diu ſuſpende
re vel deſidioſos ꝓlixiori tẽ
pore ab eccleſie corpe ſegre
gare. ita tamen vt ſic officiorũ
ſuoꝝ loca recipiãt: ne poſſint
ad altiora officia vlterius ꝓ
moueri. Quod ſi iterato ve
lut canes ad vomitum reuerſi
fuerint: ⁊ velut ſues in voluta
bris emerſi iacuerint: non ſo
lum dignitate officii careant.
ſed etiam ſanctã cõmunionem
non niſi in exitu percipiant.
Sed exemplo beati petri: q
poſtqꝫ terne negationis macu
las confeſſione diluit amoris
non ſolum in gradu ſui apoſto
latus remanſit: verum etiam i
paſtorem toti⁹ eccleſie a chri
ſto inſtitui meruit. ex hoc pro
bantur lapſi poſt dignam pe
nitentiam non ſolum propria
officia retinere: ſꝫ etiã ad ma
iora poſſe conſcendere. Qd̉
autem beatus petrus poſt ne
gationem paſtor eccleſie a do
mino ſit inſtitutus: probatur
auctoritate beati gregorii: q i
omelia dominice reſurrectio
nis de eodem principe apoſto
loꝝ ſcribit dicens.

Petr⁹ p⁹ culpã negatõis prin
cepſ apłoꝝ a dño ẽ inſtitut⁹

ta culpa: ut.ff. de ſic. in
lege.tñ de culpa bñ pu
nit: ut.ſ̃.e.c.ſtudeat.
m ¶ Culpabil'.ſic pꝫ ꝙ lꝫ
aliqs de furto teneat:
ñ tñ tenet d̉ his q̃ ſequũ
tur ex furto: ſic.xv.q.i.
ſane.ſ̃.v.di. ad ci⁹.ff.d̉
furtis vex. ex̃ de ſpon.
veniẽs.ar.ꝯ.ſ̃.e.c.ſicu.
n ¶ Nõ agnoſcit. qñ eã
ꝓmonuit.h.
o Hi qui arborẽ.icul
pabiles.ſi fecit in
ꝓuato loco tũc eni non
potuit diuiare: ut.ff.ad
.l.acgl.ſi putator. ut ex̃
ut ec.bene.ut noſtrũ.ſi
in publico debuit cla
mare: ut.j.e.ſi duo.
a ¶ Epe ꝯtingit.vl' ne
S gligentiã. ar. ꝙ q
occaſionẽ damni dat:
ſic.lxxxvi.di.paſce.xvi.
.q.i. decime. ⁊ extra.e.
preſbyterũ. xxvij.q.ij.
ſi tu. ⁊.xxxi.q.ij.de nep
tis.⁊.i.q.i. placuit.b.
ar.ꝯ.xv.q.i.inebriaue
rũt.⁊.ff.de ſuo corrne
racins.§.ſi ſui.ff.de fur
tis.verũ de eo qui fre
git oſtium meretricis.
ſꝫ ideo nõ punit ampli⁹
q̃ ſatis eſt punitus ꝓ
pter ignorantiã.
b ¶ Inſuperatus.fortui
ti enim caſus nullo ho
minũ conſilio ꝓuideri
poſſunt.ff. de admi.re.
ad ciui.pti.l.ij.
c ¶ I duo.ad.l.acgl'.ſi
S putator.
d ¶ Premiſſis. ſ̃. e. de
his clericis.
e ¶ Permittit.allegan
do dicit ꝓpter ſequens
.c.io.
f Hi q.hoc.c.habes.
H xv.q.vlti.hi qui.

150

Onſiderādū nobis ē: cur oīpotēs de⁹ eū quē cūcte eccleſie preferre diſpoſuerat: ancille vocē ptieſcere ⁊ ſeipm̄ negare pmiſit. Qđ nimirū magne eē aciū pietatis diſpēſatōne cognoſcim⁹: ut is q futuruſ erat paſtor eccleſie: in ſua culpa diſceret q̄liter alijs miſereri debuiſſet. pus itaq; eū oſtēdit ſibi: ⁊ tūc ppoſuit ceteris vt ex ſua infirmitate ɔgnoſceret: q̄ miſericorditer alienas infirmitates toleraret. Itē ambro: in omel. li. i.

Poſt negationē in fide ⁊ gradu petrus pfecit.

Idelior fact⁹ ē petr⁹ poſt q̄ fidē ſe pdidiſſe defleuit atq; iō maiorem grām repit q̄ amiſit. tāq; n. bon⁹ paſtor tuēdū gregē accepit: vt q ſibi añ infirm⁹ fuit: fieret oīb⁹ firmamētū. ⁊ q ſe interrogatiōis tētatōne mutauerat: ceteros vere fidei ſtabilitate fūdaret. deniq; ppter ſoliditatē deuotionis eccleſiaꝝ petra dicit: ſicut ait dñs: tu es petr⁹ ⁊c. petra eni dicit: eo q pm⁹ in natōnib⁹ fidei fūdamētū poſuerit. ⁊ tāq̄ ſaxū imobile toti⁹ corporis chriſtianitatis cōpagē moleq; cōtineat. Itē obijcit: penitētes ad ſacros ordines pmoueri nō debēt: ñ ergo lapſi p⁹ pniam ad maiora ptigere pñt. Vñ in cō. char. iiij. legit.

Nō ordiet cleric⁹ ex penitentibus.

Ex penitētib⁹ q̄uis ſit bon⁹: tñ cleric⁹ nō ordinetur ſi p ignorātiā epi factū fuerit: a clero deponat: q ſe ordiatōnis tpe nō pdidit fuiſſe penitentē. ſi aūt ſciēs eps ordinauerit talē: etiam ipe ab epatu ſuo ordinādi dūtaxat ptāte puetur. ſiſe ſnie ſubiacebit eps ſi ſciēs ordinauerit clericū: q vidnā aut repudiatā vxorē habuerit aut ſecūdā. Itē ſyricius papa imerio epo.

Bigam⁹ penitēs vidue marita ſacre milicie ſe ingerē: ſine ſpe pmotionis in ſuo ordine permaneat.

Quicūq; penitēs qcūq; bigam⁹ qcūq; vidue marit⁹ ad ſacrā militiā indebite ⁊ incōpetenter irrepſerit: hac ſibi cōditione veniā a nobis intelligat relaxatam: ut in magno debeat cōputare beneficio: ſi adempta ſibi omni ſpe pmotōnis in hoc quo inuenitur ordine ppetua ſtabilitate permaneat. Item ex concilio gerundenſi.

Nō pbibeat a clero q preſſ⁹ lāguore p cōionē pnie benedictionem accepit.

Si vero q i egritudinis lāguore depreſſus penitentie benedictionē: quā viaticū dicim⁹ p cōionē acceperit: p⁹ modū reconualeſcēs ſi caput pnie i eccleſia publice nō ſubdiderit: ſi pbibitis vicijs non detinetur obnoxius: admittatur ad clerum. Item hormiſda papa omnibus epiſcopis p vniuerſas prouincias conſtitutis.

Qui ad pniā agēdā i monaſterio recludit pbr̄ ñ ordiet.

g Conſiderandū. pmiſit. i. nō pbibuit. h Debuiſſet ar. diſpenſationē eſſe debitā.

i Prepoſuit. hoc vbo paſce oues meas: fact⁹ eſt pnceps ex de elec: ſignificaſti. n. o. illo. tu es pe. ⁊c. q illud fuit ei dictū añ paſſionē.

k Fidelior. gratiam ar. q poti⁹ ē eligēdus q peccauit ⁊ penituit: q̄ q ſemp fuit bon⁹ q magis ſcit ɔpati: ut. s. c. pri. nā infirm⁹ fortior reſurgit: de pe. di. i. pōt. ar. ɔ. xij. diſ. nos ɔſuetudinem.

l In nationib⁹. i. gentilibus.

m Ex penitentib⁹. ſi p ignorantiā. bñ eni pōt ignorare cū nō ipſe ſ; alij examinēt. xxiiij. di. qñ. ex de ec. bñ. ut noſtrū.

n Nō pdidit. ex hoc. c. videt q glibet ordinandus teneat pdē crimen ſuū: ut. xxiiij. di. c. qñ. et c. vlti. ⁊ lxxxi. di. tātis. ⁊ c. quicunq; ⁊. viij. q. iij. artaldus i fi. ſic videt q in iure teneat glibet cōfiteri delictū ſuū ſi intrrogat⁹ fuerit: ut. xi. q. iij quiſquis. ⁊. xxxv. q. vi. ſi duo. ⁊. xv. q. vlti. c. i. ⁊ vlti. qđ. h. cōcedit ⁊ dicit q glibet in examiatiōe ⁊ i iudicio teneat ɔfiteri crimē ſuū: ſ; i examinatione ſufficit ut dicat q in genē ɔfiteat ſe criminoſū: ⁊ ſic petat diſpenſationem. ſ; ſi ſpāliter p aliquo crie fuerit intrrogatus: tūc rñdebit ⁊ dicet ſe feciſſe inde pniaꝫ nec ob. j. de pe. diſ. i. §. his auctib⁹. vbi dr̄ ñ tibi dico ut te pdas: q illud logt de penitente q ſe nō dz i publico pdē. niſi. n. occult⁹ peccator pdat crimē ſuū: dicit. h; nō poſſe diſpēſari ſecū: ⁊ corā plurib⁹ dz dicē ⁊ pdere ſe: q pdeſt in publicū dicē: ut. ij. q. i. ſi peccauerit. ſicut eni eps nō pōt audire cām crimialē niſi cū clicis ſuis: ut. xv. q. vij. eps. ſic nec ſol⁹ pōt diſpēſare. q̄lr̄ eni pbaret aliqs ſecū diſpenſatū eſſe niſi corā plurib⁹ factū eſſet: ut ex de ſciſmaticis fraternitatis. alij dicūt q nec i iudicio nec in examiatione teneat aliqs pdere ſe: q dñs occultat peccatū de quo aliqs penituit: ut. xxxij. q. i. apud. ⁊ ſic licitū ē alicui redimē ſanguinē ſuū quocūq; mō pōt. ij. q. iij. §. notādū. ⁊. ff. đ bonis eoꝝ q añ ſnīaꝫ. l. i. ſic ⁊ bono rē ſuū. S; nūq đ clico pmouēdo piudicat ɔfeſſio ſua ut ĩñ deat pūiri: vr̄ q ſic: ut ex đ elec. p igſitōnē. ⁊ ex de exceſ. pl. q̄ ſit graue. dico q nō niſi in ſolo hoc q nō admittunt ad ordies: ut. xxiiij. diſ. qñ in fi. ſic ex de excep. deniq;. ⁊ ē ea rō q l; cōfeſſus fuerit: tñ ñ puniat: q ad hoc nō agebat: ut dixi. iij. q. vij. h⁹ gp. pe. idē dico ſi teſtis ɔfitet crimen ſuū: ut pbat ex đ accu. igſitiōis. io.

o Puuet. h ſignant ɔria: q ſoluta ſūt. xxxvi. di. q eccliaſticis.

p Quicūq;. inuenit. ſic ergo facili⁹ diſpenſat in ordie ſuſpto q̄ i ſuſcipiēdo: ut ex de renūc. niſi cū pridē. q turpius ⁊c. ut ex de iureiurā. quēadmodū. vl̄ vocat h ſacrā miliciā minores ordies ad quos pñt pmoueri: ut j. e. placuit.

a Si vo. Quidam ita ponūt caſū. aliqs tēpore egritudis tale recepit mandatū a ſacerdote ut poſtq̄ ɔualeſceret ſolēnē faceret pniaꝫ. talis ñ pbibet a pmotione. dū tñ nō ſteterit int penitētes. S; iſte caſ⁹ ñ placet: q poſtq̄ ſanat⁹ ē: talis teneat eē i ordine penitētiū: ut. xxvi. q. vi. q recedūt. Itē cū pnia talis nō miūgat niſi p graui pctō mortali: ergo p⁹ mortale petm̄ nō dz pmoueri: ut. xxvi. q. vi. c. vlti. Alij ſic ponūt caſū. qdā coionē nō accepit: quouſq; fuit i piculo mortis. dubitabat de tali: vtrū poſſ. t pmoueri p⁹ ſanitatē: q nō videbat vere penitēs: q timore mortis penituit. ⁊ rñdet q pōt. ⁊ hec fuit cā dubitatōis: q ſic

ñ põt.pino zeri q i egritudie baptizat: q2 poti⁹ ɔ̄su/ mit ex timoze q̄ʒ ex volũtate libera baptizat⁹:ut.lviij di.si qs i egritudie.ɀ idē videbat̃ de penitēte tali:ʒ nō ē sīle q2 multi obmittūt ex deuotiōe: ꝙ ñ cōicāt: ut de ɔ.di.ij.quo tidie.ʒ qcũqʒ dif fert baptizari in mora ē ɀ ēt ī cl'pa

b ¶ Pnie.pnia i/ firmis ñ ē iponēda ʒ inorescēda.xxvi .q.vij.ab ifirmis io.tu aũt videas casũ quē nõui.b.

c ¶ Bñdictionē.i. ɔmunionē.

d SI ille.mo/ nasterio.g°. ꝓ aliquo delicto als.n.ñ cogeret ibi manē.xx.q.i. sicut ɀ dic ut ibi notaui.

e ¶ Dicend⁹ ē.ꝓ pter silitudinē in ieiunijs ɀ vigilijs als.n.differũt pu blica pnia ab in/ gressu monasterij ut.j.xxxiij.q.ij. admonē.j.ij.q.i. i pmis.ɔ̄ ibi cpi missi in monaste/ riũ ad agendam pniam p⁹ sex mē ses restituũt ordi ni suo.ʒ ibi tpalit̃ fuerũt missi h̃ ꝑ/ petuo.vel dic ꝙ ad supiorē ñ põt ꝓmoueri ut h̃:ʒ ad eũdē põt redi re:ut ibi dr̃.io.

f NOn ɔfidat. vel sine lr̃is. s.xxxvi.di.illitte ratos.

g ¶ Cōgruētis.j. lxxvij.di.singulis ɀ cetera.

h CAnones.ab infirmis:sic xxiiij.di.c.vlti.

i Excludũt.nisi necessitate:ut.j. c.placuit.

a SIqs p⁹ re/ missionē,q semel egit pniā solēnē nō põt fie ri cl'ic⁹ nec ēt mi/

SI ille q vltro petit penitē/ tiã: q̄ʒuis eã ꝑfecte agat:ñ põt ep̃s aut presbyter ordinari ita ut etiã si per ignorantiã or/ dinatus fuerit: ɀ postea cõuin citur penitentiaʒ accepisse de ijciat: ille ergo qui inuitus ad penitētiã agēdã mittitur ĩ mo nasterio: qui vtiqʒ nihil aliud q̄ʒ penitens dicēdus ē: q cõsci entia ad sacerdotiuʒ ꝑuenire permittitur? nemo mihi talia q̄ libet cõtra auctē se.ap.vel cõ tra.cccxviij.epoꝝ ɀ reliquoꝝ canonũ cõstituta obijciat: q2 qcqd cõtra illoꝝ diffinitioneʒ in qbus spiritũ sanctum credi mus locutũ dictũ fuerit: reci/ pere nõ solũ temerariũ sed eti am ꝑiculosum eē nõ dubito.

Itē gelasius vrbis rome epi scop⁹ oib⁹ epis.

Bigam⁹ vel q̃libʒ p⁹ pniaʒ sa/ cris nõ applicet misterijs.

NOn cõfidat q̃sqʒ põtificũ fas esse bigamos aut con iugia sortientes ab aliis reli/ cta siue quoslibet p⁹ pniaʒ vel sine litteris vel corpore vicia tos vel cõditionarios aut cu/ rie publicarũqʒ rerũ nexibus implicatos aut passim nulla tē poris cõgruētis expectatione discussos diuis seruituros ap plicare misterijs. Itē inocē.

CAnones apud nicenã ɔsti tuti penitētes etiã ab infi/ mis officiis clericoꝝ excludũt

Hoc nõ de qbuslibet penitē/ tib⁹ intelligit: sed de illis tm̃: q p⁹ pniam secularis militie cin gulũ accipiũt. De qb⁹ inno cētius ep̃us scribit victori ro/ thomagensi ep̃o.

Nõ dʒ fieri cl'ic⁹: q p⁹ remissio nē pctoꝝ militie cingulum ha buit.

SIqs p⁹ remissionem pecca toꝝ cingulũ militie secula/ ris habuerit: ad clericatũ om nino admitti nõ dʒ. Potest ɀ aliter intelligi. est q̃dã pnia q solēnis appellat̃: q solũ sel' tm̃ in ecclesia cõcedit̃.de quo am brosius ait: Sicut vnũ ē bapti sma: ita vnica ē pnia. itē: non ē secũdus loc⁹ pnie. Itē hiro. repiũtur q̄ʒplurimi q sepi⁹ agē dã pniam putãt: q luxuriãtur in christo. Nam si vere pniam agerēt: nũq̄ʒ iterãda putarent Itē aug⁹.ad macedonium.

QUãuis caute. Decodē ɀ subtiliter ɀ salubriter ꝓ uisũ sit: ut loc⁹ humillime pnie semel tm̃ i ecclesia concedat̃: ne medicina nimis vtilis ,vilis habeat̃: m̃ quotidie peccãtib⁹ nũq̄ʒ ꝑ pniam venia negat̃.

Hec aũt pnia quõ iponenda sit: i agathēsi conci.legit̃.in q° sic statutũ ē.

Quõ penitētes ad penitentiã accedant.

PEnitētes tēpore q° pniam petũt.ipositionē manuũ et ciliciũ sup capita sua a sacer/ dote sicut vbiqʒ statutũ ē ɔse/ quãtur. Si aũt comas nõ dpo suerint: aut vestimēta nõ mu/ tauerit: abijciãtur: ɀ nisi digne deo penituerit: nõ recipiãtur. Iuuenib⁹ etiã pnia nõ facile cõmittēda ē ꝓpter etatis fra/ gilitatē. viaticũ tñ oib⁹ i mor/ te positis nõ ē negãdũ. Iteʒ ex eodem.

Que sunt facienda i solēni pnia

IN capite q̃dragesime oẽs penitētes q publicã susci/ piũt aut susceperũt pniam: an fores ecclesie se repñtēt ep̃o ciuitatis sacco iduti nudis pe dib⁹ vultib⁹ in terrã demissis reos se eē ip̃o habitu ɀ vultu ꝓtestãtes. Ibi adesse debēt decani.i.archipresbyteri pre/ sbyteri parochiaꝝ ɀ presbyte ri penitētiũ: q eoꝝ pniam ɀ cõ

les: ut.xxxiij.q.ij.admonē. nec laicalē hitũ põt deferre: ut j.e.c.vlti.tñ ƀm regulã ecclesiasticã viuet: ut de pe.di.v.ɔsuũ ɀ.c.fallas.ɀ ē tm̃ ɔuenied⁹ sub iudice ecclesiastico: ut.xi.q.i. aliud.io. b ¶ Remissionē.i.baptisma.ut.l.di.si qs p⁹ ac ceptũ.ɀ intellige d offi ciali q seua execut⁹ ē: ut li.di.c.i.

c QUãuis.ne medici na.hec ē vna rõ q̄ re nõ iterat̃ solēnis: q2 ē sacrm̃ ɀ significat eiecti onē ade de paradiso.j. c.i capite.ɀ iõ ñ ē faciē/ da iiuria sacrõ: ut de ɔ. di.iiij.oñdit̃.ɀ.i.q.i.sa/ cramēta.gr̃an⁹ tñ dixit ꝙ ƀm ɔsuetudinē quarũ dã ecclesiaꝝ iterat̃: ut de pe.di.iij.§.ex ꝑsona.

d ¶ Uilis.nõ ꝙ.ꝓpt̃ fu/ giendaʒ vilitatē multa statuũt: ut hic.ɀ.xlv.di. de iudeis.lxxx.di.epi. xxvij.q.ij.institutũ.

e ¶ Pniaʒ.ꝑparatam.

f PEnitētes.ipositio nē.ab ep̃o ad queʒ solũ spectat iponere so lēnē pniaʒ: ut.j.c.ꝑxi.ɀ recõciliatio ad solũ cuʒ spectat nisi i necessitate ut.xxvi.q.vi.c.i.ɀ vlti.

g ¶ Comas.ʒ nũqd de ponet mulier comã eaʒ cēt eis solēnis pnia im ponit̃: ut.xxxiij.q.ij.de his.R°.ñ.q2 eã hʒ i signũ subiectiõis.xxx.di.c.ij. iõ aũt comam deponet vir: q2 ãmodo ĩ hitu vi/ uet cl'icali.j.de ɔ.di.v. dictũ.ɀ.xxxiij.q.ij.ad/ monere.ɀ.j.e.c.vlti.

h ¶ Iuuenib⁹.ɀ si fuerit iposita ñ iõ ꝓhibent̃ ɔ/ bere.xxxiij.q.ij.i adole scētia. Alij aũt nõ pñt ɔ bere.xxxiij.q.ij.de his. Idē dico de decrepitis q2 etatis rõ hñda ē i pe nitētia.xxvi.q.vij.tpa.ɀ c.hoc fit.ɀ p̃sumit̃ magis ꝓ sene q̄ʒ ꝓ iuuene: ut.x xiiij.di.fraternitatis.

i Omib⁹.ij.q.iij.si qs epm.ɔ̄.illud terroris ē: vl' h̃ d penitētib⁹ digne

a IN capite.suscepe rat.g°.alio tpe pt pnia ipsm a sacerdote ɀ p⁹ea fit hec solēnsita

ab episcopo.

b ¶ Sacco. sicut fecit achab de pe. di. iij. §. ecce.

c ¶ Archipresbyteri. videt q. quod alius sit decanus alius archipresbyter. et sic est contra. lx. di. c. i. sed ibi ponit hec dictio aut subdisiunctiue. vel loquitur hic de rurali decano.

d ¶ Per prefatos. i. preter. c. q. hic nō est.

e ¶ Iniungere. ar. quod eps nō pōt iudicare de subditis suorum platorum: ut extra de offi. or. cum ab ecclesiarum. io. quod nō est verum cum sit iudex ordinarius omnium clericorum sue diocesis: sed dicitur ibi quod nō debet epus reuocare sn̄ias excōicationis iuste latas ab eorum platis.

f ¶ Bn̄dictā. ut per eā tollantur venialia peccata: ut de cōse. di. iij. aquā. et di. iiij nec quenquam.

g ¶ Ministris. i. ostiariis ad cuius hoc spectat officium: ut. xxii. di. cleros. et xxv. di. perlectis.

h ¶ Cena. i. de cōse. di. ij in cena.

i ¶ Repr̄esent. ita fit quolibet anno ut tali die imittant i ecclesiā. et stent i ecclesia nō tamen cōicabūt cū aliis in eucharistia vel i osculo. et sic erūt vsque ad octauā pasce. et tunc iterū exibūt de ecclesia et erūt extra ecclesiā vsque ad talē diē sequētis anni. et hoc fiet vsque ad finē pnie. et etiā si bn̄ peniteret secūdo vel tertio ano pōt ei reddi ingressus ecclesie: ut. xij. q. ij. de viro. et. xxxiij. q. ij. latorē. quandoque etiā vsque i finē vite manebit extra ecclesiā: ut. xxxiij. q. ij. admonē. et hec intromissio fit a pprio sacerdote: nisi solēniter debeat recōciliari ecclesie. s. finito tpe pnie: vel etiā añ si epo visū fuerit. hāc enim solus eps pōt facere. ut. xxvi. q. vi. c. i. ité solēnis pnia nō ē iponēda nisi pro crīe manife

uersationē diligēter ispicere debēt: et sm̄ modū culpe pniaz p pfatos gradus iniūgere. posthec eos i ecclesia itroducāt: et cuz oi clero septē pniales psal. in terra pstratus epus cū lachrymis pro eorum absolutōe decātet tūc resurgēs ab orone iuxta quod canones iubēt: manus eis imponat: bn̄dictā aquam super eos spargat: cinerē prius mittat. deinde cilicio capita eorum operiat: et cū gemitu et crebris suspiriis denūciet eis: qm̄ sicut adā proiectus est de paradiso: ita ipi pro pctis ab ecclia abiiciūt. postea iubeat ministris: vt eos extra ianuas eccle expellāt. clerus vero prosequtur eos cū rn̄sorio. s. i sudore vultus tui vesceris pane tuo: vt vidētes sācta ecclia pro facinoribus suis tremefactā atque cōmotā nō parui pēdāt pniam. in sacra aūt dn̄i cena rursus ab eorū decanis et eorum pbr̄is eccle limibus repn̄tēt. Hāc aūt penitētiā nulli vnquam clericorum agere cōcedit: atque iō hmōi penitētes ad clerum admitti phibēt. Vn̄ in cartha. cō. v. statutū est.

Clerici nō ipōat manus tanquam peitētibus.

Confirmādū ē: vt siqui tibus pbr̄i vel diaconi i aliq grauiori culpa cōuicti fuerit: qua eos a ministerio necesse sit remoueri ad tps: nō eis manus tanquam peitētibus vel tanquam fidelibus laicis ipōat: neque vnquam pmittēdū ē: ut rebaptizati ad clericatus gradū pmoueāt. Vn̄ siricius pa.

Nec clerico pniam agē: nec penitēti ad clericatū accedē pmittitur.

Illud quoque nobis par fuit puidere: vt sicut pniam agere nulli vnquam cōcedit clericorum: ita post penitudinē ac recōciliationē cuiquam laicorum non licet honorē clericatus adipisci: qm̄ quāuis sint oīm pctorum cōtagiōe mūdati: nulla tamen gerēdorum sacrorum debēt instr̄a suscipere: qui dudū fuerūt vasa viciorum. Itē leo papa.

Presbyteris et diaconibus tanquam penitētibus nō debēt manus iponi.

Alienū ē a cōsuetudie ecclesiastica vt qui i pbr̄ali honore aut diaconij gradu fuerit cōsecrati: hi pro crīe aliquo per manus ipositōem remediū accipiāt penitēdi quod sine dubio ex apl̄ica traditōe descendit: sm̄ quod scriptū est: sacerdos si peccauerit quis orabit pro eo? vn̄ hmōi lapsis ad pmerēdam mīaz dei puata ē expetēda successio: ut illis si satisfactio fuerit digna: sit etiam fructuosa. Probātur etiā auctē toletani cōcilii huiuscemodi penitētes ad clerū non admittēdi. In quo sic statutū est.

Causa necessitatis ad clerū penitētes admittātur.

Placuit vt penitētes nō admittātur ad clerum: nisi tm̄ si necessitas aut vsus exegerit: tūc deputētur inter ostiarios vel iter lectores: ita vt epl'am vel euāgeliū nō legāt. Siqui aūt ordiati sūt i diacones iter subdiacones ita habeātur: ut manū nō iponāt nec sacra contingāt. eū vero penitētē dicimus: qui post baptisma aut pro homicidio aut pro diuersis criminibus grauissimisque peccatis publicam pniam gerēs sub cilicio diuino fuerit reconciliatus altario. Apostate quoque ad clericatus officium admitti nō debent. Unde in concilio arelatensi secūdo.

Ad clericatus officiū non admittātur apostate.

Hi qui post sanctam religionis professionem apostatant: et ad secularem redeunt conuersationem: et postmodū penitentium remedia nō requirunt: sine penitentia communionem penitus non accipiant: quos etiam iubemus ad clericatus officium non admitti. et quicunque ille sit post penitentiam habitum secularem accipere non presumat: quod si pre

sto et enormi: quod totā vrbē cōmouit. xxvi. q. vi. c. vltimo.

a Confirmandū. penitētibus. nisi sit depositus: tūc pōt solēnē pniam facē. et sic itelligūt contraria de pe. di. vi. sacerdos. tamen publicaz pniaz pōt facere sacerdos: ut. xxiij. di. presbyter. xxx. di. siquis pbr. et. lxxxi. di. siquis epus.

b ¶ Rebaptizati. scienter: ut. i. de cō. di. iiij. qui bis. tamen in habitu clericali vel regulari semper erūt ut de cōse. di. v. dictum.

c Illud. par. i. equū.

d ¶ Instrumēta. i. ordines vel vtensilia.

e ¶ Qui dudū. si. i. lxi. di. i sacerdotibus. ar. contra. s. e. ferrū. et. xxxiij. q. ij. admonē.

f Alienū ē. hec oia. c. loquūtur de solēni pnia.

g ¶ Successio. nec tamen credendū ē statim: quod cā pnie sit i monasterio. nā quandoque boni viri ingrediunt monasteriū: quia meritū augere cōsiderāt. xxvij. q. ij. sūt qui dicunt.

h Placuit. aut vsus. i. vtilitas. hec enim inducūt dispēsationē i. q. vij. tali. vel vsus. i. cōsuetudo. sic ē ar. quod cōsuetudo attendit circa ordinādos: ut dixi xij. di. nos cōsuetud. nem.

i ¶ Aplim. ar. quod difficilius dispēsat cū penitēte quam cū bi

gamo:ut.xxxiiij.di.lecto2. k ¶ Nō iponant.i.nō ministrēt in officio subdiaconat⁹:sȝ tm̄ nomē babeant:ꝛ babeāt locū subdiaconoꝝ in choro ꝛ ī cibo. ꝛ ē si.xv.q.viij.q admiserit.ꝛ.c.siquis presbyter.

q:nō pōt esse melioris ꝯditiōis peccās q̄ȝ nō peccās. Ad hoc facit.ff.qd vi aut clam seruus.

d Aliquātos.q p⁹.hoc iō dicit q: q̄cūqȝ pctā qs fecerit añ baptismū nō iputant p stea:ut.j.e.siqs p⁹.ꝛ.ᵹ.di.pri.

l ¶ Apostate dicunt retro abeūtes a fide religione vł clicatu.xxvi Di.li. q.vlti.nō obseruetis.io.

a H3 q post.ꝛ ad secularē qd fieri nō licȝ:q: qui semel babuit tonsurā clicalē: semp retē ea:ut xxxij.di.siq clici.xx.q.iij.eos.io. h°tene p certo.q̄ i mioribus ordib⁹ ꝯstitut⁹ pt ꝯhere ꝛ ad seculū redire:nec tūc dȝ ferre tonsuram nec apostata iudicaꝛ ut in extua.de cli.ꝯiug.ioannes.si aūt retinēdo ecclesiā dimitteret tonsurā ꝛ bitū vł religios⁹ religionem suā apostata iudicaꝛ:ut i extua.de aposta.c.i.et vlti.h.

b ¶ Secularē.ec c dinteri acgsierit:cedet monasterio.xviij.q.ij.abbates.ꝛ.C.ð epi.ꝛ cli.l.vlt.§.h°ēt.

sumpserit:ab ecclesia alienus habeatur.

Ecce q̄ criminosi vel nō.ve penitētes vel publicam penitentiā agentes a sacris prohibentur ordinibus. Adiecit quoqȝ sancta mater ecclesia: vt curiales aut post baptisma militantes aut in foro decertātes a sacris prohibeantur ordinibus. Unde ait innocentius papa.

Post baptismum militātes vl in foro decertātes a sacris p̄hibētur ordinibus.

Aliquantos ex his qui post acceptam baptismi gratiā in forensi exercitatione versati sunt: ꝛ obtinendi ptinaciaȝ susceperint ascitos ad sacerdotium esse comperimus: ð quorū numero aliqui ꝓhibentur ad sacerdotiū assumi. aliq̄tos ex militia:q cū ptātib⁹ obedierūt seua necessario precepta sunt executi. aliq̄tos ex curialib⁹:q dū parerēt potestatib⁹ qui sūt sibi imperata fecerunt aliquantos qui voluptates et editiones populis celebrauerunt ad honorem summi sacerdotii peruenisse. quorum omnium neminem ad societatem quidē ordinis clericoꝝ oportuerat peruenire. que si singula discutienda mandaremus: non modicos motus aut scandala hispaniensibus ꝓuincijs quibus mederi cupimus ð studio emendatōes induceremus Idcirco remittēda potius hec putamus. sed ne deinceps similia cōmittātur:dilectōis vestre maturitas ꝓuidē debebit vt tāte vsurpatōi nūc finis necessari⁹ iponaꝛ. eo videlicȝ cōstituto:ut qcūqȝ tales ordiati fuerit:cū ordiatorib⁹ suis dponantur. Itē felici epo nuceriano.

De qbus laicis ad clericatuȝ nō pñt peruenire.

Designata sūt gn̄a laicoꝝ: ð qb⁹ ad clericatū aliqui venire non possunt.idest siqs fidelis administrauerit:de curialib⁹ aūt māifesta est rō:qm̄

figs viduā.ꝛ.c.placuit.ꝛ.xxvi.di.vna.

e ¶ Exercitatiōe.ut aduocati.

f ¶ Ad sacerdotiū qcūqȝ fuit accusator aut aduocat⁹ aut iudex aut testis vł ēt notari⁹ ī cā sanguis ñ pōt ꝓmoueri:ut ut.ᵹ.di.ꝓri.siqs viduā Nā ꝯstat q̄ clic⁹ nō pōt eē accusator ī cā sāguis ut.ij.q.vij.siqs.ꝛ.c.sacerdotes.nec iudex.xxiij.q.vlti.his a qb⁹.nec testis.xi.q.i.testionuȝ.nec notari⁹.xxiij.q.iiij.illud.ꝛ in extua.ne cli.vł mo.sniam.bazian⁹ tm̄ intelligit hoc de aduocato accusatoris.nā cuilibet licitū ē defendē reū xxiij.q.v.reos.ꝛ.C.de epa.aud.addictos.ꝛ si obijciaꝛ ei:nōne si accusator deficit puniet pena taliōis:ꝛ hic videt h° iponendū aduocato q obtinēdi ptinaciā suscepit:ȝ ipse rn̄det q: ad hoc nō egit aduocatus ut accusator puniret:sȝ ut re⁹ absolueret.itē q: alio iudicio agendū est de calūnia accusatoris

ꝛ.dicit clicuȝ appellare posse ꝓ ꝯuicto in cā sanguis:q: ibi qlibet audit appellās:ut.ff.de ap.l.nō tm̄ ꝛ sic cāȝ ap.pōt exercere.por opinio magis ē tuta:ut nec ꝓ accusatore nec ꝓ reo possit clic⁹ aduocare.nec ob.xxiij.q.v.reos.q: ibi ñ dr̄ q̄ aliqs possit patrocinari ꝓ dānatis:ȝ possum⁹ intcedē ꝓ eis.ȝ eni aduocat⁹ rei nō intendat ad hoc:q̄ accusator puniaꝛ:tñ p quandā cōsequentiā tendit ad hoc:ut.xv.q.i.merito.ꝛ ar.i.q.iij.siqs obiecerit.ad idē ar.ꝯ.ᵹ.di.ꝓri.clicū.

c Ecce.adiecit quoqȝ.triplex assignaꝛ rō:q̄re officiati siue curiales ñ ꝓmoneꝛ.vna ē rō quia frequēt ꝯhūt irregularitatē ex officio suo:ut j.c.i.ꝛ.ij.secūda q: multū molestaꝛ eccl̄a cū tales repetūꝛ:ut.j.c.ij.ꝛ.iij.tertia rō:q: ꝓlūt ꝯ eos q̄ ñ cā religiōis ordineꝛ:sȝ ut fugiāt rōcinia:ut.liij.di.legē ꝗdā addūt duas alias rōnes.s.q̄ eccl̄ia tristaꝛ ð eis cū repetūꝛ de qb⁹ gaudē debēt.itē ꝓpt voluptates q̄s forte habuerūt i suis officijs:ut.j.e.ꝓterea.dicūtur aūt curiales oēs q aliquo mō sūt obligati curie siue milites siue aduocati forenses siue iudices siue officiati siue histriones.Null⁹ g° officiaꝛ ꝓmoueꝛ nisi pri⁹ sit absolut⁹ a curia postea sic:dū tm̄ seua ñ exercuerit:nec effuderit sanguinē hūanū nec turpia ꝛ inhonesta facta fecerit ut histriones.De iudicib⁹ aūt ꝛ aduocatis ē dicēdū:q̄ si tm̄ intfuerūt ciuilib⁹ causis ñ repellūꝛ:ut.lxi.di.ofius.ꝛ hoc ē verū si p⁹ baptisma h⁹i officiū exercuerūt:sec⁹ si añ:ut.j.e.c.siqs. hȝ.tñ dic̄ q̄ si añ baptismū aliqs ex officio occidit hoiem:tal p⁹ baptismū ñ pōt ꝓmoueri:q: baptismū tm̄ crīa tollit:ut.xxvi.di.deinde.ꝛ.c.vna.fin.h.pōt

g ¶ Aliquātos.milites. h ¶ Ex curialib⁹.i.officiatis. i ¶ Voluptates.i.ludibria qb⁹ voluptatib⁹ excitabant hoies. k ¶ Et editiōes.q̄ narrabant voluptatis cā.s.ea q̄ edita erāt ab hoib⁹.s.turpes fabulas vł cantus. l ¶ Discutiēda.i.corrigēda. m ¶ Remittēda.ar.rōne scādali aliqd tolerari:sic.ᵹ.di.iiij.deniqȝ.xxviij.di.de syracusane.ꝛ nōui.xliiij.di.comessatiōes.itē ar.q̄ aliqd ꝓhibeꝛ fieri:fctm̄ tñ toleraꝛ:ut.vij.q.i.eps i dioc.ᵹ.di.ꝓ.qcūqȝ.io.

a Designata.fidelis.i.p⁹ baptismū. b ¶ Administrauerit.curie in seuis actib⁹. c ¶ Qui debeāt.ex merito vite.ꝛ ē ar.hic:q̄ si aliqd ē ꝓ me:ꝛ aliud ꝯ me:magis nocet mihi qd ē ꝯ me:q̄ȝ ꝓsit id qd ē ꝓ me.sic.lvi.di.ismael ꝛ.ff.qb⁹ ad li.ꝓcla.nō lȝ.l.vlti.ꝛ ex de offi.del.sup qdnū in fi.ar.ꝯ.ff.ð iu.fis.ñ intellr.§.i.ꝛ ex ð re iudi.cāȝ i fi.

d ¶ Sepe.ar.aliqd statui ꝓpter cautelā futuroꝝ:ut.xviij.di.de syracusane.liiij.di.generalr.xxiij.di.in noīe dn̄i.

a ¶ Preterea.fūctionibꝰ.i.officijs.⁊ intelligit̄ de his qui alicui officio obligati sūt:ut tutores vl' curatores vel ꝓcuratores q finito officio suo licite ꝓmouēt: ut ex̄ de ob.ad rō.c.vnico. Nā q ex admīstratione aliq̄ ē obligatꝰ reipublice: nō pōt ꝓuehi ad honores: ut.ff. de mu.⁊ ho.rescripto.§.debitores:secꝰ si obligatꝰ est ꝓ aliquo debito ut ibi dicit̄.⁊.C.de epis ⁊ cle.qsqs emersis. Sꝫ qd si aliqs ē obligatꝰ ad scribendū aliqd forte iuramēto: nūqd talis pt cōuerti i mōasteriū: dicit .h.ꝙ sic nec fit iiuria illi cui seruire tenet̄: q2 instictu spūs sancti fit:sic xiiij.q.v. dixit.ar.ꝓ eo ex̄ de voto scripture.⁊ ex̄ de ꝯuer.ꝯiu. et publico.⁊.c.vlti.⁊.xxxiij.q.ij.c.admonere.xix.q.ij.due.sicut soluit̄ ingratitudo religionis igressu:ut.xix.q.iij.c.i. Sed ecōtra videt̄ ꝙ etiā mortuus debitor nō pōt sepeliri nisi satisfaciat:ut ex̄ de ap.q̄ fronte.satis videt̄ ꝙ possit intrare ⁊ ꝙ monasteriū nō i amplius tenet̄ ꝗꝫ ad ipsum ꝑuenerit nisi postea ratione sui ad pinguiorez fortunā ꝑueniat ꝑ successionē aliquā:ut.xix.q.vlti.siq̄. vl' dic ꝙ i monasterio existens pōt exeq tale officiū:dū tñ negligat diuinū obsequim:ut xci.di.clericus.

b ¶ Mūeribꝰ.i.officijs munerū minorū.

c ¶ Instabat.tñ facti sacerdotes nō restituūt̄.liiij.di.ex antiquis.

d ¶ Siqs.pone casū.ī.de pe.di.i.siqs cū telo.alij ponūt casū de officiali.

e ¶ Militauerit.milites ut videt̄ nō pn̄t ꝓmoueri sine lnīa pape:ut.xix.q.iij.monasterijs.ꝫ intelligo illud ꝺ his q irregularitatē ꝯxerūt.vn̄ ñ ꝯcedo ꝙ hoc solū ipediat ꝓmotionē ꝙ gladiū assūpsit ⁊ militiā nisi seua facta exercuit: ut.ī.liij.di.legē.si vo sepe intfuit bell': ⁊ ꝑ eū nō stat qn occidat aliquē:lꝫ nō occidat tñ ꝓpter ābiguū duplicitatis ñ admittere talē.ar.xxiij.q.v.excōicatoꝝ.

f ¶ Ac cingulū.i.characterē militarē:ut.i.q.i.ꝙ qui dā in si.

g ¶ Si ad clerū.ad subdiaconatum.

h ¶ Fuerit.ex dispensatione.

i ¶ Qui i aliquo ꝑmo ponit̄.xxvi. ipedimēta: q̄ ipediunt ꝓmouendū i epm̄.secūdo dicit ꝙ epūs ad minꝰ a tribus epis ē ꝯsecrandꝰ ibi: vbi metropolitano placuerit: metropolitanus aūt ē ꝯsecrandꝰ i ciuitate metropoli a suis suffraganeis.

k ¶ Infamie.ēt ꝺ facto ut dixi.ij.q vij.c.ipsi apl'i.

l ¶ Qui ꝯcubinas ex hoc vr̄ ꝙ epūs ipo facto ñ dispēset.si.n.ipo facto dispēsaret q̄re h puniret̄ ꝓmouēs ꝯcubinariū: cum tñ cuꝫ ipso possit dispēsare ipso facto:ut ex̄ de iudi.at si clici:⁊ fac ad hoc.lxxxi.di.si q.⁊ ex̄ de scisma.fr̄nitatis.⁊ ex̄ ꝺ ꝑben.referēte.itē fm hoc epūs sꝑ diceret se dispēsasse: ut sic ñ puniret̄ ꝙ aūt ipso facto dispēset:ꝓbat̄ ex̄ de fil.psb.veniēs.xxviii.di.diaconi liiij.di.si fuꝰ.⁊ ex̄ de resti.spo.lr̄as vbi habes:ꝙ ecclesia mādādo vl' dissimulādo dispēsat.⁊ hoc credo ꝙ circa notū solo facto dispēsatur:ꝫ ñ circa igꝰtū: q2 noti examinatiōe ñ egēt:ut.xlvii.di.de petro.ꝯsulo tñ ꝙ testes vl' lr̄as habeāt sup dispēsatiōe facta sibi.vl' dic ꝙ hic redarguūt̄ illi q ex ꝯtēptu ordināt aliquos ñ examinādo eos:ut.lxxxi.di.dictū.⁊.c.qcūqꝫ.⁊ tm̄ idiscreta dispēsatio redarguit̄ h ⁊ i oibꝰ filibꝰ ex̄ ꝺ ꝑbē.ꝺ mlta

⁊ si inueniātur hmōi viri q debeāt clerici fieri:tñ qm̄ sepius a curia repetūtur: cauēdū est ab his ꝓpter tribulatōez que sepe de his ecclesie ꝓuenit.

Item.

Nō admittantur curiales ad clericale officiū.

Preterea frequēter qdam ex frībꝰ nr̄is curiales vel qbuslibet publicis fūctionibꝰ occupatos clericos facē ꝯtēdūt. ꝑ qbus postea maior est tristicia: cū iā de reuocandis eis aliqd ab ipatore ꝑcipit̄: ꝗꝫ grā nascat̄ de ascito.cōstat.n. eos i ipis mūeribꝰ.i. misterijs ⁊ officijs ⁊ voluptates exhibere:q̄s a diabolo iuētas eē nō dubiū ē:⁊ ludoꝝ ⁊ mimoꝝ apparatibꝰ aut ꝑesse aut forsitan interesse. Sit certe i exemplū solicitudo ⁊ tristicia frm: quā sepe ptulimꝰ ipatore p̄nte cū ꝓ his sepiꝰ rogaremꝰ: quaꝫ ipe nobiscū positus ꝯgnouisti qbꝰ nō solū iferiores clerici ex curialibꝰ verū ēt i sacerdotio cōstituti ingēs molestia vt redderētur instabat. Item ex con.toletano.

Siqs post acceptū baptisma militauerit: ⁊ clamidem sūpserit ac cīgulū ad necādū fideles: etiā si grauia nō admiserit: si ad clerū admissus fuerit: diaconi nō accipiat dignitatē. Itē i toletano cōci.iiii.

A qbus dꝫ eē imunis q i epm ordinatur.

Qui in aliquo crīe detentī sūt: q infamie nota aspersi sunt: q scelera aliqua ꝑ publicā pniam se admisisse confessi sūt: q in heresiꝫ lapsi sūt: vel q i heresi baptizati sunt aut rebaptizati esse noscūtur: qui se metipos absciderūt: aut q naturali defectu mēbroꝝ minus hr̄e noscūtur: q secūde vxorꝫ cōiūctionē sortiti sūt: aut numerosa cōiugia frequētauerīt q viduā vel a marito relictam duxerūt: aut corruptaꝝ mariti fuerūt: q cōcubinas aut fornicarias habuerūt: q seruili cōditioni obnoxii sunt: q ignoti sūt: q neophiti vel laici: q secularí militie dediti sunt: q curie nexibus obligati sūt: q inscii lr̄aꝝ: q nōdū ad.xxx. ānos ꝑuenerūt: q ꝑ gradꝰ ecclesiasticos nō ascēderūt: q ābitu honorē q̄rut: q honorē munéribꝰ obtinē moliūtur: q a decessoribꝰ in sacerdotiū eligūtur. Sꝫ nec ille deiceps sacerdos erit quē nec clerꝰ nec popꝉꝰ ꝓpe ciuitatis elegit: vl' auc̄tas metropolitani vel cōꝓuincialiū sacerdotū assensus non exqsiuit. Quicūqꝫ igit̄ deiceps ad ordinē sacerdotii postulatus: ⁊ in his q̄ ꝑdicta sūt exqsitus sed in nullo hoꝝ deꝓhēsus fuerit: ⁊ examiatꝰ ꝓbabili vita ⁊ doctrina extiterit: tūc secundū synodica vel decretalia cōstituta cū oim̄ clericoꝝ vel ciuiū volūtate ab vniuersis cōꝓuicialibꝰ epis aut certe a tribꝰ in sacerdotē die dominico cōsecrabitur: cōueniētibꝰ ceteris q absētes sunt suis litteris: ⁊ magis auc̄te vel presētia eius qui vere metropolitanus episcopus est cōstitutus episcopus autem cōꝓuincialis ibi cōsecrādus est: vbi metropolitanus elegerit. metro

m ¶ Laici.nõ enĩ repetẽte de laico fiet eps.lxi.diſ. c.i.⁊.ij. n ¶ Qui a deceſſorib⁹.niſi i hoc papa diſ pẽſauerit:ut.vij.q.i.petiſti. o ¶ Dñico.hora ter tia.lxxv.di.ꝙ die. p ¶ Metropoli.in ꝓpria ciui tate ↄſecrãdus ẽ metropolitanus ut hic.⁊.lxiij.di. metropolitano. q ¶ Ꝯuenietib⁹. h hẽs: ꝙ metropolitan⁹ ↄſecrandus ẽ a ſuffraganeis:ut.lxvi.di.c .i.ex̃ de tẽp.or.ſi archieps.⁊ i auc.

Di.lij.

de eccliaſ.ti.§.i. ar.ↄ.xxiiij.q.i.pudẽda.vbi dr̃ ꝙ a papa ſit ↄſecrandus.ſʒ pmũ ẽ de iure.papa tñ iam pſcripſit ↄ ius illud.

Quia vero.

b Solicitudo. ſubdiaconatus.dr̃ g.ꝙ aligs ꝓmouet i ſacerdotẽ:q nullũ hũit ordinẽ ut laic⁹ q fit ſacerdos h.b. ſʒ huic ob.xl.diſ. ſicut.ex̃ de cli.ñ bap.veniẽs.ſʒ ↄ ex̃ de cli.p ſal.ꝓmo.c.vnico.eps aũt nõ põt eẽ niſi fuiſſet ſacerdos: ut ex̃ de exceſ.p. ex lr̃is i fi.de hoc dixi.xl.di.ſicut.ſi vo ñ baptiʒat⁹ ꝓmoueret vl̃ chriſ

Di.liij.

maret:nullũ reciperet ſacr̃m:q᷑ baptiſm⁹ ẽ ianua ſacr̃oꝝ:ut.xxxij.di.§.verũ.niſi.n. poſitũ fit fundamentũ nihil põt ſupedificari:ut.i.q.i.cũ paul⁹. Et ẽ ar.ꝙ ꝑpoſteratio facti nõ viciat factũ:ar.ↄ.vij.q.i.nihil.xxiij.diſ. quorũdã.de ↄ.di.iiij.ois.io.ſo.dicaſ ꝙ laic⁹ recipit ordinẽ ſacerdotij ⁊ ẽt cpat⁹:q᷑ character impmit:ſi ↄferat i forma ecclie ab eo q ptãtẽ hʒ:ut ex̃ de cl̃i.p ſal.ꝓmo.c.i.⁊ hoc dũmodo ſit baptiʒat⁹.nec ↄcre.

pol̃.aũt ñ niſi i ciuitate metropoli a ↄprouincialib⁹ ibidẽ cõuenietib⁹. Sigs aũt deiceps cõtra pdicta vetita canonum ad ſacerdotij gradũ indignus aſpirare ↄtẽderit:cũ ordinatoribus ſuis adepti honoris periculo ſubiacebit.

Qui vo ptermiſſis aliqbus gradib⁹ nõ ſupbia ſed negligentia ad maiorẽ aſcẽderit gradũ:tãdiu a maiorib⁹ abſtineat:quouſqʒ cõgruo tpe pretermiſſos accipiat. Vñ alexander.ij.ſcribit grimaldo cõſtantieñ epo.

De eo q ſubdiaconat⁹ ordine poſtpoſito diacon⁹ ⁊ preſbyr ẽ ordinatus.

Solicitudo dilectõnis tue ſtuduit cõſulẽ: vtꝝ portator iſtaꝝ litteraꝝ diaconat⁹ ⁊ preſbyterat⁹ officiũ idoneus ſit pagere necne:cũ ad id pꝰ poſtero curſu ſubdiaconatus ordie p⁹poſito negligẽtia potius qʒ ſupbia cognoſcat aſcẽdiſſe. vñ nos cõſulẽdo charitati tue mãdam⁹: vt ab officio ſacerdotali eũ ꝓhibeas: donec ꝓxio.iiij.tpm ieiunio ſubdiaconat⁹ miſteriũ ſibi rite imponas:⁊ ſic deinceps ad maiora officia eũ redire ↄcedas.

Curiales aũt vt ſupſcriptũ ẽ: iõ ordinari ꝓhibẽtur:q᷑ frequẽter dũ ab eccleſia repetũtur:plurima icõmoda eccleſia cõſeqtur.vel q᷑ ijdẽ curiales nõ voto religiõis ſed vt officioꝝ ſuoꝝ rõcinia fugiant ad eccleſiã ſe trãſferũt. Vñ

Quia illa ex lr̃is in aliquo contradicit.h.

d Curiales. Hic aſſignat tertiã cãm q̃re curiales nõ ꝓmouent.io.

Legem.quã pri⁹.nõ.q̃liter ex ſequẽti,facto ⁊ pcedẽti ꝓbat̃ mediũ:ut.xxviij: di.quia.

c ¶ Ex militarib⁹.milites nõ ipedit religio ſacramẽti:q᷑ ⁊ cl̃ici ſacr̃o tenent̃ epis:ut.xxiij.di. quãqʒ.⁊ tñ cis iuitis ꝓmouẽt:ut.xix.q.ij.due.

f ¶ In ſuo.nõ ꝙ i ſuo habitu gſqʒ ꝓband⁹ ẽ:ut h ⁊.liiij.di.multos.⁊ ex̃ ↄ regul̃.ſup eo.⁊.xvij.q.ij ſigs incognit⁹.dicũt tñ gdã ꝙ poti⁹ i monachali hitu ꝓband⁹ ſit:q᷑ nõ ſolũ alij ipſũ ꝓbabũt:ſʒ etiã ipſe ꝓbabit aſperitatẽ ordinis ⁊ habitus ipſoꝝ.qđ nõ põt facere i ſua veſte.io. Sʒ certe lʒ iura gdã dicãt ꝙ in ꝓprio hitu ſit ꝓband⁹ gs ↄſuetudo tñ ſe in ↄriuʒ hʒ.⁊ decre.etiã ↄdicit ex̃ de regul̃.ſtatuim⁹.

g ¶ Per trienniũ. incognitus ꝓbabit̃ p trienniũ ut hic.⁊.xvij.q.ij.ſi gs incognit⁹.ſʒ laic⁹ cognit⁹ vl̃ cl̃ic⁹ ignotus p bienniũ.xix.q.iij.monaſterijs.cl̃ic⁹ not⁹ p annũ xvij.q.ij.gonſaldus vel forte notus ſtati põt recipi:ex̃ ↄ regu.ad apli

Di.liiij.

cã in cruce ſignatis ſtatuit̃ dimidi⁹ ann⁹:ex̃ de regula.c.i.

h Serui. Primo oñdit: ꝙ nec puatorũ nec ecclaꝝ ſerui ſũt ꝓmouendi:niſi libertatẽ ſint ↄſecuti. Secũdo oñdit gd iuris ſit ſi alit̃ ſint ordinati:Tertia q̃lit̃ fui iudeoꝝ a dominio ipſoꝝ valeant liberari. Nõ g.ꝙ nũqʒ ſuus puati ẽ ꝓmouend⁹ niſi plenã libertatem ſit ↄſecut⁹:ita ꝙ nihil iuriſ retineat in eo dñs:ut.ĩ.e.gcũqʒ.ecclia tñ nõ põt manumittere ſuos ſuos pleno iure:niſi det plat⁹ duos eiuſdẽ meriti.xij.q.ij.eps q.nec tũc pleno iure mãumitti:ut ibidẽ colligit̃.de hoc diſtigue:ut ex̃ de ſuis ñ ordi.eo liberi⁹.

i Nullus eoꝝ.i.iſti⁹ vel illi⁹.ſufficit.n.vnius voluntas ſi

grego.ſcribit.li.viii.regiſtri oib⁹ epis ↄ lege mauricii auguſti.

Quare ſit cõſtitutũ:ne curiales ordinẽtur.

Legẽ quã pijſſim⁹ impator dedit:ne fortaſſe hi q militie vel rõnib⁹ ſũt publicis obligati:dũ cãꝝ ſuaꝝ periculum fugiũt:ad eccleſiaſticũ hitum veniãt:vel i mõaſteriis cõuertãtur: vr̃e ſtudui fraternitati trãſmittere:ob hãc maxie cãʒ ꝙ hi q ſeculi actõib⁹ implicati ſũt in clero eccleſie pꝓpere ſuſcipiẽdi nõ ſũt:q᷑ dũ i eccleſiaſtico hitu nõ diſſimiliter qʒ pri⁹ vixerãt viuũt:neq̃qʒ ſtudẽt ſeculũ fugẽ ſʒ mutãe. ꝙ ſi etiã tales gqʒ mõaſteriũ petũt ſuſcipiẽdi nullo mõ ſũt:niſi prius a rõcinijs publicis fuerint abſoluti. Sig vo ex militarib⁹ viris annumerari in monaſteriis feſtinãt: nõ ſũt temere ſuſcipiẽdi:niſi vita eoꝝ ſubtiliter inquiſita fuerit ⁊ iux̃ normã regularẽ i ſuo hitu p triẽnium ꝓbati:tũc monaſticũ habitũ deo auctore ſuſcipiant.

Serui aũt ordiari ꝓhibentur:niſi a ꝓpis dñis libertatẽ legitimã ↄſeqntur. Vñ leo eps ſcribit oibus epis.

Seru⁹ ad clericat⁹ officiũ nõ ꝓmoueatur.

Nullus epoꝝ ſeruũ alteri⁹ ad clericat⁹ officiũ ꝓmouere pſũat:niſi forte eoꝝ petitio aut volũtas acceſſerit:q aliqd ſibi in eo vẽdicãt poteſtatis:debet eni eẽ imunis ab aliis qui diuine militie ẽ aggre

plures sũt:ut insti.de dona.§.erat oli.C.de cõi fuo.ma.l.i. seruus.vbi habes q dño reddit seru⁹ si deserit monasteriũ:p id qd habes ex de ɔdi.appo.c.ij.sʒ si vult transire ad aliud monasteriuʒ:tunc distinguit:ut ex de seruis nõ ordi.eo libentius.

k Aut volũtas.etiã si tacita:ut.j.e.si seruus.

l Qui aliqd.ar.q oĩuʒ ɔsensus ẽ requirend⁹:quoꝝ iuri i aliquo detrahit:ut hic.ꝛ.lxxxv.di.archidiaconũ:ut ex de offi.dele.sup eo.C.de auct.pstãda.l.vlti.ꝛ.ff.de aq plu.ar.l.in ɔcedẽdo.lxvi.di.archieps.viij.q.i.licet.

m Nulli publice.ar.Nq si aliq sunt publice facta:nẽo postea audit ɔdictoꝛ.viij.q.i.licet.ꝛ.xvi.di.q dicitis ꝛ.xij.q.ij.q ꝛ hũanis.fi.ex q matri.ac.pos.c.vlt.ar.ɔ.xv.q.vi.c.i.in fi.

n Ceciderit.nisi sit p̃sbyter vl diacon⁹:ut.j.e ex antiqs.Sʒ nũqd gaudebit talis p̃uilegio clericali q̃stum ad canonẽ:si qs suadẽte:ar.q nõ ex de fo.ɔpe.c.ij.ꝛ.xvij.q.iiij.siqs deinceps.ar.ɔ ff.de decur.l.vi.ad hoc dico q iste i oib⁹ caret p̃uilegio clicali p̃terq̃ i eo solo q ñ pot vberari sine sacrilegio:q2 illd p̃uil.datũ ẽ clicis ñ tm fauore ipsoꝝ sʒ ẽt odio laicoꝝ.vñ i odiũ laicoꝝ vtit eo:ut ex de sen.ex.sup eo.sʒ als accusari pt a bigamis ꝛ iudicari a laico:sʒ fit secus in clico deposito:ꝛ hoc io ẽ:q2 iste fecit furtũ corporis sui:ut.C.de ser.fug.l.i.itẽ nũqd pot ɔhere matrimoniũ:nõ q2 noluit qd facẽ potuit:ex d cõuer.ɔiu.quidã.io.ñ credo excõicatũ q depositum pcutit cũ sit p̃uatus oĩ dignitate ꝛ p̃uilegio qd hẽbat.ar.ad hoc.lxxiiij.di.qsqs.b.

o Qui ex famulis.religet.hoc obtinet in fuis ecclie tm ut ꝓpt ingratitudinẽ reuocet in fuitutẽ.xij.q.ij.octaua.itẽ si p̃sbyter sit.xij.q.iij.diaconi.sʒ i laicis secus.Nã illi oẽ ius quod hñt in fũo tenent remittere:vñ nõ pñt reuocare in fuitutẽ.nec tenet lex.C.de epis ꝛ cleri.si

gandus:vt a castris dominicꝫ qb⁹ ascribit nomẽ ei⁹ nullius necessitatis vinculis abstrahatur. Itẽ ex cõ.triburiensi.

De seruili cõditione null⁹ ad sacros ordies deueniat.

Nulli de seruili ɔditõe ad sacros ordines ꝓmoueãt nisi pri⁹ a ꝓpriis dñis legitiaʒ libertatẽ cõseqnt.cui⁹ libertatis cartha añ ordiatõem in ambone publice legat:ꝛ si nullus cõtradixerit:rite cõsecrabũt.porro seru⁹ nisi canonice ɔsecrat⁹ postq̃ de gradu ceciderit:ei⁹ cõditõis sit:cui⁹ fuerat añ gradũ. Ex cõ.magociensi.c.viij. Palea.

Magn⁹ eps augustudinẽsis dixit qd dilectõis vr̃e ꝓcuratores actores ꝛ executores seu curatores pupilloꝝ si debeãt ordiari:grat⁹ eps dixit si p⁹ deposita vniuersa ꝛ reddita rõcinia act⁹ vite ipoꝝ fuerit cõprobati ꝛ i oib⁹ debere eos ꝛ cũ laude cleri si postulati fuerint honore munerari. Si.n.añ libertatẽ negocioꝝ ꝛ ab aliquo fine cõsideratiõe fuerit ordiati ab ecclesia infirmẽtur.vniuersi dixerũt:recte oĩa statuit sãctitas vr̃a.Ideo q itã nr̃a quoq ẽ ista sentẽtia Itẽ ex cõ.toletano.ix.

Post donũ libertatis famuli reuocẽtur in cleꝝ.

Qui ex famulis ecclie seruituri deuocãt in cleꝝ:ab epis suis necesse ẽ ut libertatis pcipiãt donũ.ꝛ si honeste vite claruerit meritis adiuti:tũc semẽ maiorib⁹ fũgãtur officiis.quos vero flagitii sordidauerit icorrigibilis noxa:ꝑpetua fuitus cõditõis religet i cathenã. Qui aũt ordinãdi a dñis suis libertatẽ cõsequũt ab eoꝝ p̃ocinio penitus debẽt eẽ alieni:vt i nullo eoꝝ m obsequiis inueniãtur obnoxij Vñ in cõ.toletano.iiij.legit:

Ad clericalẽ gradũ suscipiãt q nullo obsego retẽto a dñis suis libertatẽ pcipiũt.

Quicũq libertatẽ a dñis suis ita recipiũt:ut sibi in eis nullũ obsegũ patron⁹ retẽret:si isti sine crimie sũt ad clericat⁹ ordinẽ liberi suscipiãtur:q2 directa manumissione absoluti noscũtur.q vo retẽto obsego manumissi sũt:ꝓ eo q adhuc patroni seruitute tenẽtur obnoxij:nullaten⁹ sũt ad clericat⁹ ordinẽ ꝓmouẽdi nẽ qñ voluerit eoꝝ dñi:fiant ex clericꝫ fui. Ex cõ.toletano.lxxxij.ca°. Palea

De seruoꝝ ordiatõe q passi ad grad⁹ ecclesiasticos ꝓmouent:placuit cĩb⁹ cũ sacris canonib⁹ ɔcordare:ꝛ statutũ ẽ:vt null⁹ epoꝝ deinceps eos ad sacros ordies ꝓmouere p̃sumat:nisi p⁹us a ꝓpriis dñis libertatẽ cõsecuti fuerit.ꝛ si q libet seru⁹ dñm fugiẽs aut per lr̃as aut adhibit⁹ testib⁹ munere cõductꝫ vel corruptꝫ aut qlibʒ calliditate vl fraude ad grad⁹ ecclesiasticos puenẽit:decretũ est ut deponat:ꝛ dñs ei⁹ eũ recipiat.Si vo au⁹ aut p̃r ab alia patria i aliã migrãs i eadẽ ꝓuicia filiũ genuerit:ꝛ ipe fili⁹ ibidẽ educat⁹ ẽ ꝛ ad grad⁹ ecclesiasticos ꝓmotus fuerit:ꝛ vtꝝ seru⁹ sit ignotum sit:ꝛ postea veniẽs dñs illi⁹ legib⁹ eũ acqsierit:sãcitũ ẽ:vt si dñs eius illi libertatem dare voluerit:in gradu suo ꝑmaneat.Si vero eũ cathẽa seruitutis a castris dominicis abstrahere voluerit:gradũ amittat q2 iuxta sacros canones vilis ꝑsona manẽs sacerdotii dignitate fũgi nõ pot. Itẽ ex concilio martine pape.

a Quicũq.nullũ obsequʒ.dicũt quidam q obsequiũ qd cõsistit in nõ faciendo.s.de nõ vocãdo in ius:vl qd in reuerentia ɔsistit ut de assurgendo non pot p̃ronus remittere:q2 illd nãlit debet:ut.C.de bo.li.l.vlti.C.de in ius vo.l.ij.sʒ hoc nõ est verũ q2 sup eo pot libertus transigẽ.ff.de ɔdi.indebi.l.si nõ sortem.§.libertus.sʒ bene ɔcedo q generali remissione non tollit ut ibi dicit sʒ speciali potest.nec tenet qd ẽ ex de seruis nõ or.c.nullus.nõ eñi in eo retineri pot aliqd iuris:sʒ fit ar.ɔ.j.c.frequẽsio:vel melius dic q honesta cõditio fuit ibi apposita quã q2 nõ seruabat derogari iubet i illa decre.nullus.b.

b Ex clicis.qd tñ facere nõ pñt:nisi ꝓbata cã ingratitudinis:ut xv.q.vij.cp̃us sacerdotibus.

c Ceterũ.h agit qd iuris sit:si seruus ordinatur ñ adepta libertate vñ nota q si sciẽte ꝛ ɔtradicente dño ordinat:reuocatur in fuitutem etiã si sacerdos sit factus sm quosdã.sʒ.h.hoc neget:ut.j.e.qs aũt.si sciente ꝛ ñ ɔtradicente dño

fit ingenuus:ut.j.e.si seruus.Si autem domino ne scie(n)te distinguitur:aut episcopo sciente aut ignorante.si aute(m) sciente episcopo vel eo qui p(rese)ntat ipsum ordinetur: duplum restituet domino episcopus vel p(rese)ntans.j.e.si seruus absente.Si vero episcopo et p(re)sentatore ignora(n)te:tunc locu(m) habet hoc cap(itu)l(u)m.

d ¶ Ex antiq(ui)s. ante fuerit ar. (con)stitutione(m) extendi ad p(re)terita. iij.q.iiij.o(mn)es.et.x.q.iij. sic quidam. ar.(con)tra extra de (con)stitu.cognosce(n)tes.

e ¶ Religioso. g(ratia). videtur q(uod) auferatur eis p(ri)uil(egium).cl(er)icoru(m):de hoc.lxxxiiij.di. quisq(ui)s.

f ¶ Peculij. s(ed) no(n)ne peculiu(m) d(omi)ni e(st). xiij.q.ij.illo(rum). que ergo q(uo)d est hec pena? dic peculij.i. reru(m) quas p(ost)(quam) sacerdotium est lucratus. vel forte habuit vsum peculij et ille aufert ei.

g ¶ Aut vicarium s(ed) vnde dabit cu(m) nihil habeat: sed dic q(uod) suu(m) videt(ur) esse quod lucrat(ur) co(m)mue(n)tib(us) oculis domini.ff. de ma.l.iij. domin(us) enim recipiendo rem a seruo ipsi(us) videtur approbare dationem: ut.C.de (con)di. ob. tur.ca.l.vlti.similiter seru(us) reipublice cum manumittitur dabit vicariu(m) p(ro) se:ut.C.de ser.reipu.ma.l.i.

h ¶ Uicariu(m). ar. q(uod) quis dando vicariu(m) liberat se. sic.xxxvi.q.i. de raptoribus.Sed quid si nil p(ossi)t n(on) potest habere vicariu(m):nu(m)quid postea dando liberat se:satis credo q(uod) sic.C.de patribus qui fil.dis.l.ij.

i ¶ Requens.actores.i.p(ro)curatores.et sic i(n) causa liberali inuenit p(ro)curator:(con)tra id.ij.q.vi.sign(ificasti).sed ibi loquitur de eo qui impetit: hic de eo qui impetit(ur).item hic habes q(uod) ciuilit(er) agitur et tamen ad depositionem.sic.xlvij.di.qu(ia)m (con)tra regulam illa(m).ff.de inu.et ho.rescripto.et ex(tra) de accusa.qualiter.sed hoc ideo est:quia aliter no(n) p(otes)t restitui domino nisi deponeretur.

k ¶ Diluere. hic habes q(uod) incu(m)bit onus p(ro)bationis reo:(con)tra id.vi.q. vltima.p(re)terea ei q(ui) e(st) i(n) possessione libertatis p(ro)batio incu(m)bit. sed dic q(uod) n(on) habet io(m) co(m)moda possessoris: q(ui)a viciose fuit in possessione:ut.C. de p(ro)ba.l.ius eius.vel dic q(uod) ideo p(ro)bat q(ui)a seru(us) no(n) potest interuertere possessionem suam:licet sit fugitiuus.ff. de acqui. pos. rem que nobis. s(ed) quare no(n) co(n)uenit istos coram seculari iudice: cum seruus fugitiuus et gerens se p(ro) libero remittendus sit ad forum domini: licet alibi inueniatur:ut.C.vbi et apud que(m) ca(usa) sta.l.i.sed hoc facit p(ri)uilegium ordinis.

Sine p(at)roni (con)se(n)su no(n) ordi(natur) q(ui) p(at)rocinio cuiuslib(et) e(st) oblig(atus).

Si q(ui)s obligat(us) fuerit tributo seruili vel aliq(ua) (con)ditione vel p(at)rocinio cuiuslibet dom(us) no(n) est ordinandus clericus:nisi p(ro)bate vite fuerit et patroni consensus accesserit. Ex co(n)cilio toletano. c. ij. Palea

De rebus vero illorum vel peculio q(ui) a p(ro)prijs dominis libertate donatur: ut ad gradus ecclesiasticos p(ro)moueri debeant: statutu(m) est: vt in potestate domino(rum) consistat: q(ui)c(qui)d ante libertatem habuerunt: vtru(m) illis co(n)cedere an sibi retinere voluerit. Ceter(um) si a dominis suis libertate(m) co(n)secuti n(on) fuerint: et ad ecclesiasticos ordines aliquo modo irrepserit p(re)sb(yte)r peculii amissione multe(n)tur. diacon(us) vero factus aut vicariu(m) p(ro) se p(re)stabit: aut in seruitute(m) deuocabitur. ceteri vero grad(us) non p(ossu)nt quenq(uam) a nexu seruitutis absoluere.

Unde gelasius scribit martino et iusto ep(iscop)is.

Seru(us) si latenter irrepsit ad sacerdotium: peculii amissione mulctetur.

Ex antiq(ui)s regulis et nouella synodali explanatio(n)e co(m)p(re)he(n)su(m) e(st): p(er)sonas obnoxias seruituti cingulo celestis militie no(n) p(re)cingi. sed nescio vtru(m) ignora(n)tia aut volu(n)tate rapiamini: ita ut ex hac ca(usa) null(us) pene episcopo(rum) videat(ur) extorris. ita.n. nos freque(n)s et plurimo(rum) q(ue)re(la) circu(m)strepit: ut ex hac parte nihil penit(us) putetur co(n)stitutu(m) actores sigde(m) illustris viri filii nostri ama(n)di grauiter co(n)queru(n)tur: homines suo iuri debitos alios ia(m) in clericos alios iam in diacones ordinatos: cu(m) no(n) solum post modernum concilium: quod tantorum collatione pontificum sub omnium saluberrime prouisionis assensu constat esse perfectum: huiuscemodi persone suscipi no(n) deberent: verum etiam siqui forte in diuine cultu militie ante fuerint ignorantia facie(n)te suscepti: eliminati prorsus et exuti religioso priuilegio ad dominorum suorum possessiones iusta debuerunt ammonitione compelli. et ideo fratres charissimi eos: quos supradicti viri actores in clericatus officio monstrauerint detineri: discussos et obnoxios approbatos custodito legum tramite sine intermissione restituite: ita ut siquis iam ex his presbyter reperitur: in eode(m) gradu peculii sui amissione mulctatus maneat. diaconus vero aut vicarium prestet: aut si non habuerit ipse reddatur. reliqua vero officia sciant neminem posse ab hac noxietate si conuincitur vendicare: quatenus hoc ordine custodito nec dominorum iura nec p(ri)uilegia vlla ratione turbentur. Idem herculentio stephano et iustis episcopis.

Seruus clericus factus seruituti obnoxius maneat.

Frequens equidem et assidua nos querela circumstrepit de his pontificibus: q(ui) nec antiquas regulas nec decreta nostra nouiter directa cogita(n)tes obnoxias possessionibus obligatasq(ue) p(er)sonas venientes ad clericale cingulu(m) non refutant. nuper etenim rectores illustris femine placido petitorii oblatio(n)e (con)q(ue)sti su(n)t sabinu(m) marcellianensis vrbis antistite(m) antiochu(m) seruum iuris patrone sue absentis d(omi)ne

k ¶ Reddi.q̄ri ꝯsueuit quare seru⁹ alien⁹ ꝯsecratus dño red
dat:⁊ nō res aliena ꝯsecrata:ut.xiiij.q.vlti.ꝯpimus:℞°. q꜠
in reb⁹ inaīatis null⁹ ꝑpendit dolus:sic.vij.q.i.epus. itē q꜠
ibi ē ꝯsecratio ĩ supficie:ſ in hoīe ē in aīa:⁊ lex dicit ꝙ alia
ē rō in hoīe q̄ ĩ alia re.
ff.de le.i.si dom⁹.§.cuꝫ
alicui in fi.

m ¶ Quis aūt leges.
repellant.i.resti-
tuant ei.⁊ sic habes hic
ꝙ plus valet ꝯdictio q̄
absentia ꝯ regulā: ex̄ d̄
elec.ꝙ sicut.itē hēs hic
ꝙ id qd̄ p⁹ ꝓbabilē cō-
tradictionē factū ē:cas
sat.nunq̄d eodē mō eo
ipso ꝙ aliq̄d p⁹ ꝓbabi-
lē ap.factū ē:cassandū ē
statim: qd̄ videt:ut.ij.q
vi.quotiēs ĩ fi.dico ꝙ n̄
nisi ꝓbet cā ap.ut ex̄ de
testib⁹ et pte ade.ex̄ de
resti.spo.audita.ij.q.i.ĩ
p̄mis.ſ nōne ē ꝯriū.ĩ.e
si su⁹:ibi eni epus sciēs
ꝯdēnat in duplū.ſ pōt
esse ꝙ ⁊ epus ꝯdēnat ⁊
su⁹ restituat.

a ¶ General. ⁊ origina
rios:originarij sūt
q et ascripticiis nati sūt
in ipso solo:ut.C.de a-
gri.⁊ cen.l.xi.colonos.
⁊ tales sine gleba n̄ pn̄t
vendi:ut.C.d̄ agri.quē-
admodū.nec vr̄ esse dif
ferētia int̄ eos ⁊ suos:
ut.C.e.ne diuti⁹.ascrip
ticij sūt q p.xxx. annos
fuerūt ĩ solo.C.e.cū sa-
tis.io. Ascripticij enim
duob⁹ modis fiunt:aut
ꝑscriptione aut duplici
ꝯfessiōe p scripturā bis
factā:ut.C.d̄ agri.⁊ cē.
cū simus.b.

b ¶ Institutū.i.ne fauo
re ecclie aliq̄d iniuste sta
tuat:q꜠ ꝑtextu pietatis
nō ē faciēda impietas:
ut.xiiij.q.v.forte.⁊.i.q.
i.nō est puranda.

c ¶ Iurgari.i.litigare.

d ¶ Seruituti.i.clicatui

e ¶ Transactiōe.⁊ nōne
hec ē simonia:ut qs se
emat ut ꝓmoueat:imo ut ꝓmot⁹ maneat in ordine:ut.s̄.e.
ex antiq̄s.ſ dic ut hic nō fit transactio sup ordine ſ sup li-
bertate vl' sup ipso suo.⁊ sup suitio pōt fieri transactio.xv-
vi.q.i.de raptorib⁹.nec est magis simonia q̄ siq̄s emeret
terrā ut ibi edificaret ecclesiā.ſ tn̄ ipse suus nō pōt transi

occasione captata ad presby-
terii honorē vsq̄ ꝑductū: ciusq̄ fratrē leunciū clericalis officij ꝑuilegio decorasse. ⁊ idō frēs charissimi inter supradictos actores ⁊ eos q extreme cōditōis repetūtur obiectu: cognitōnem vobis nr̄a aucte deputam⁹: vt oī vitate discussa si reuera obiectā sibi maculā iuste refragationis nō poterit ratione diluere: leunciū clericū quē gradus ꝑfinit⁹ legib⁹ nō defēdit: ad sequēdā cōditōnis sue necessitatē modis omnib⁹ reddi iubete. antiochum vo q꜠ p sacerdotiū retolli non pōt: si ĩ sua ecclesia in hoc ĩ q° ē honore collocare desiderat dña: nō velut redditū sibi habeat: ſ ꝓ misterioꝝ celebratione susceptū. Idē ruphino ⁊ aprili epis. De eodem

Quis aut leges ꝑncipū aut patrū regulas aut admonitōes modernas dicat debere cōtēni: nisi q ipunitū sibi existimat trāsire cōmissū: actores siq̄dē filie nr̄e illustr̄ ⁊ magnifice femine maxīe peritorij nobis insinuatōe cōquesti sūt silue strū atq̄ cādidū origīarios suos cōtra cōstōes q̄ supdicte sūt ⁊ cōtradictōe p̄eūte nō legitime a lucerino pōtifice diacones ordinatos. idō frēs charissimi tāte ꝑuaricatōis excessus noueritis sagaci⁹ ingrendos. ⁊ si cōstiterit q̄relā veritate fulciri: cōtinuo contradictione p̄eūte q nō legitime sūt creati: a sacris officijs repellātur. Idem eisdem.

Nec ad religiose vite ꝓpositum: nec ad clericat⁹ officium serui sine dñoꝝ cōsensu admittantur.

Generalis querele etiā vitāda ꝑsūptio: quā ꝓpemodū causant vniuersi passiꝫ seruos ⁊ originarios dñoꝝ iura possessionēq̄ fugiētes sub religiose cōuersatōis obtētu vl' ad mōasteria sese cōferre vel ad ecclesiasticū famulatū cōniuētib⁹ quoq̄ ꝑsulib⁹ indifferēter admitti. q̄ modis oīb⁹ est admouēda: ne ꝑnicies p christiani noīs institutū aut aliena iura ꝑuadi aut publica videatur disciplina subuerti: ꝑcipue cū nec ipam monasteriū clericatus hac obligatōne fuscari dignitatē ꝯueniat: cogaturq̄ ꝓ statu militātiū sibi ꝯditōe q̄ iurgari aut videri qd̄ absit obnoxia qb⁹ solicita ꝯpetēter interdictōe ꝓhibitis q̄sq̄s epus vel presbyter ⁊ diacon⁹ vl' eorū q monasteriis p̄esse noscūt hmōi ꝑsonas apud se tenētes nō restituēdas ꝑonis aut deinceps vel ecclesie seruituti vel religiosis cōgregatōib⁹ putauerint applicādas: nisi volūtate forsitan dñoꝝ suoꝝ subscriptōnis testimonio ꝑmit⁹ absolutas vel legitia trāsactōe cōcessas piculū se ꝓpriī honorꝫ nō ābigāt cōionisq̄ subituros si super hac re cuiusq̄ verax nos querela pulsauerit. Magnis q̄ppe studiis sm̄ beatum petꝝ aplm̄ ꝑcauēdū ē: ne fides ⁊ disciplina dn̄i blasphemetur. Idē: nihil perire credim⁹ ecclesiasticis vtilitatib⁹: si q̄ sūt aliena reddantur. Hoc tunc

gere cū dño:ut.C.de trāsac.interpositas.
f ¶ Aliena.ĩ.xij.q.ij.fraternitas.ĩ.xiiij.q.vi.si res.ꝓ-
pter quā. g ¶ Reddant.postq̄ scit ecclia ea esse
alteri⁹.Sꝫ pone ꝙ ꝑlat⁹ sciat rē nō esse ecclie: nūq̄d
statim tenet resti
tuere: videt h ꝙ
sic. ⁊ ex̄ de simo.
p tuas ĩ fi.⁊ ex̄ de
postula.bone. q꜠
bonā fidē dꝫ ag°
scere:ut.ff. man.
qui⁹.dico ꝙ si dif
fidit d̄ iure eccle
denunciabit illi
queꝫ credit dn̄m
ut rē petat.nec in
hoc facit fraudē
ut.ff.de neg.ges.
atq̄ natura.§.cuꝫ
me absente. ⁊ de
hoc inuenies .xx
iiij.q.ij.si virgo

h ¶ Hoc tūc iude
us.distingue aut
su⁹ iudei ē vnacu
lus.i.ex ꝓpria an
cilla nat⁹ aut em-
ptici⁹: si ē empti-
ci⁹: aut emit eum
anq̄ fuit xp̄ianus
aut p⁹. itē si emit
eū an̄: aut cā suiē
di aut cā merci-
monij. vnacul⁹ si
vult fieri xp̄ian⁹:
statim eripit in li
bertatē nullo ꝑ-
cio dato:ut.C.de
epis ⁊ cli.deo no
bis.§.vltio. sicut
eni empt⁹ ad suiē
dū sine ꝑcio libe-
ratur: si vult fieri
xp̄ian⁹: multo ma
gis q natus est ex
ancilla ꝓpria sine
ꝑcio liberat si vl't
fieri christian⁹. di
cit eni greg⁹ ꝓ il
lo solo dandū ꝑ-
cium: q cā merci
monij ē empt⁹: ut
ĩ.e. fraternitatē.
si aūt ē empt⁹ p⁹
q̄ fuerit xp̄ianus
liber efficit nullo
ꝑcio dato: q꜠ ꝯmerciū xp̄iani penit⁹ est ei int̄dictū:
ut ĩ.e.mācipia.si aūt eēt empt⁹ dū esset pagan⁹ si cā
suitij ē empt⁹: ⁊ vult fieri xp̄ian⁹: liber efficit sine ꝑ-
cio:ut.ĩ.e.fratnitatē.si aūt cā mercimonij ē empt⁹:
si eū venalē nō exponit.ĩ. tres mēses postea sine ei

ꝓcio liberat̄ q2 ꝓ̄ſumit̄ ꝙ ad ſuiēdū eū emerit:ut.e: c.fraternitatē. Si aūt.ī.tres mēſes eū exponit venalē ⁊ forte eū vendē n̄ pōt: ſi vult fieri chriſtian⁹ liberat̄ relicto ꝓcio.xij. ſolidoꝝ ex̄ de iude. c.i. idē ꝑ oīa in ſuis paganoꝝ: ſʒ

h. dicat ꝙ ſi vnaculus pagani fiat xp̄ian⁹. tenet̄ ſeruire dn̄o ſuo ſm illud ap̄li: qcūqꝫ ſui ſunt ſub iugo infidelium dn̄os ſuos omī honore dignos arbitrēt̄: ⁊ alibi: ſui ſubditi eſtote dn̄is ⁊c. ⁊ ſm hoc pōt paganus eſſe dn̄s xp̄iani ſʒ nō fieri.

i Mancipia. xp̄iana. an̄ emptionē.

k ¶ Ad libertatē. .ī. xvij. q. iiij. iudas q̄ ꝯ. ſʒ hic de eo agit̄: quē ꝯſtat eſſe xp̄ianū: ibi d̄ eo q mētit̄ ſe chriſtianū: ut euadat iugū ſuitutis.

l ¶ Perducite.i. ꝑductos oſ̄dite: q2 ſtatim liber ē. ex̄ de iudeis.c.ij. tn̄ coloni pn̄t eſſe iudeoꝝ: ut ibi d̄r. Sʒ nūqd chriſtianus pōt emē iudeū mācipiū? ſic: tn̄ ut cū illo n̄ moret̄: ut.xxviij.q.i. ſepe. ⁊.c.null⁹.io.

m Nulla officia.ī.xvij. q.iiij.ꝯſtituit.

n ¶ Occaſio. ar. ꝙ nēo cogit̄ ſibi eligere exoſū: ut. lxiij.di.c. vlti.io. ar.liiij.di.c.i.

o ¶ Nō reddito. ſm.l. decapitat̄. C.ne iude⁹ xp̄ianū man.l.vnica.

a Fraternitatē. fuerit.i. debēt vēdi. ⁊ tūc cū emptor n̄ iuenit̄: nō ꝑdit ſerui ꝓciū.ar.xvi.q.iij

obſeruādū ē: cū dn̄s ⁊ ſeruus eiuſdē ꝓfeſſionis iueniuntur. ceteꝝ ſi iude⁹ mācipiū chriſtianū emerit: iudicis vel epi auctoritate ēt eo iuito ad libertatē dʒ ꝓduci. Un̄ grego. libertano epo.

Ad libertatē perducātur mācipia xp̄iana a iudeis ꝯꝑata.

Mancipia chriſtiana quencūqꝫ iudeū cōꝑaſſe patuerit: ad libertatē iux̄ legū ꝓcepta ſine oī ābiguitate ꝑduci/te: ne qđ abſit religio chriſtiana iudeis ſubiecta polluatur. Itē ex cōci. toletano. iiij.

Officia publica iudeis nō ſūt committenda.

Nulla officia publica iudeis iniūgātur: ꝑ que eis occaſio tribuat̄ penā chriſtianis inferre. Si vero chriſtiani ab eis in iudaiſmo ritu ſūt maculati vel etiā circūciſi: nō reddito ꝓcio ad libertatē ⁊ religionē redeant chriſtianam. De his aūt q in infidelitate empti ad grām baptiſmi venire deſiderāt: qd fieri debeat grego. ſcribit fortunato neapol. epo.

In libertatē vēdicētur ſerui q ab īfidelitate ad fidē accedunt.

Fraternitatē vrām ꝑmo oʒ eē ſolicitā: ſi de iudeoꝝ ſeruitio nō ſolū iudeus ſʒ etiā qſqꝫ paganoꝝ fieri voluerit chriſtian⁹: p⁹ꝗ voluntas eius fuerit patefacta: ne hūc ſub quolibʒ igenio vel argumēto cuipiā iudeoꝝ venundādi facultas ſit: ſed is q ad chriſtianam cōuerti fidē deſiderat: defēſione nr̄a ī libertatē mōis oīb⁹ vēdicet̄. hi vero quos hmōi oʒ ſuos amittē: ne forſitan vtilitates ſuas irrarōnabiliter exiſtimēt ipediri: ſolicita nos hoc cōuenit cōſideratione ſeruare: ut ſi paganos quos mercimonii cā de extra

neis finib⁹ emerit: infra tres mēſes dum emptor cui vēditi fuerint nō inuenit̄: fugere ad eccleſiā forte cōtingit: ⁊ velle ſe dixerit fieri chriſtiano: vl̄ extra eccleſiā hāc talē volūtatē ꝓdiderit: ꝓcium coꝝ ibi a chriſtiano emptore ꝑcipiāt: ſi aūt p⁹ ꝓfinitos tres mēſes qſ⁹ꝗ huiuſcemodi ſuoꝝ iudeoꝝ velle ſuū dixerit ⁊ fieri voluerit chriſtian⁹: nec aliqs eū p⁹modū emerit: nec dn̄s ꝗlibet occaſionis ſpecie hūc audeat venūdare: ſed ad libertatis ꝓculdubio ꝓmia ꝑducat̄. q2 hūc nō ad vēdēdū ſed ad ſibi ſeruiēdū dicit̄ cōꝑaſſe. Idē ianuario carolitāo epo. Palea

Si qlibet iudeoꝝ ſeru⁹ ad veneabiliora loca fidei cā cōfugerit: nullaten⁹ eū patiamini ꝑiudiciū ſuſtinē. Sʒ ſiue olim chriſtian⁹ ſiue nūc fuerit baptizat⁹: ſine vllo chriſtianorū pauperꝝ dāno religioſo eccleſiaſtice pietatis ꝓcinio mōis oīb⁹ defēdat̄. Itē ex conci. toletano. Palea

Ut ſi iudeoꝝ ſui in eccleſiis cōuerſi ad chriſti grām cōuolauerint: libertati donēt̄. Itē ex cōci. maticenſi. xvi. Palea

Preſenti cōcilio deo auctore ſācim⁹: ut nullū chriſtianum mācipiū iudeo deinceps ſeruiat. Sed datis ꝓ quolibʒ bono mācipio. xii. ſolidis iſtū mācipiū qcūqꝫ chriſtianorum ad ingenuitatē ſeu ad ſeruitium licētiā habeat redimēdi. ⁊ ſi chriſtian⁹ fieri deſiderat: et nō permittitur: ſimiliter faciat q2 nephas eſt: ut quē chriſtus domin⁹ ſanguinis ſui effuſiōe redemit: blaſphemū chriſtiane religionis vinculis tenere: quod ſi acquieſcere ſtatut nostris quicūqꝫ iude⁹ noluerit:

placuit. vl̄ forte venditi fuerāt: ſʒ emptor abſentauit ſe aliq̄ de cā. b ¶ Percipiāt. datis. xij. ſolidis ꝓ meliori mancipio: ut ex̄ de iudeis. c.i. ſʒ qd ſi nēo ipſum vult redimē: q̄rat ꝓciū hoſtiatim: ut. ff. de manu.l.iij. aut ſuiat. v. ānis. C. de captiuis.l.vlti. ⁊. xxxvi. q.i. de raptoribus.

c ¶ Percipiāt. ſic ergo aliqs cogit̄ vendē rem ſuā: ut. xi. ij. q. vi. ꝯgim⁹.

d ¶ Emerit.i. emet: ſic qn̄qꝫ ponit̄ futurū ꝓ ꝓterito: ut. lxiij. di. noſſe. ponit̄ forte ꝑeritū ꝓ ꝑueniſſe: ſic. ff. de v. ſig. vbū erit. ⁊. ff. de le.iij. etiā. ⁊. ſ. di.l. ponderet

e ¶ Dicit̄.i. ꝓſūit̄. ⁊ hec eſt ꝓſumptio iuris. ⁊ dicunt quidā ꝙ ꝯ hāc ꝓſūptionē nō admittit̄ ꝓbatio: cū hic nō tm̄ ꝓſumat ſʒ etiā ſtatuat ius: ut ex de regula. vidua. ex̄ de ap. ꝑ tuas. Et iſtō ꝯcedo ꝙ vbicūqꝫ n̄ tm̄ ꝓſumit ius: ſʒ etiā aliqd certi ſtatuit: ꝙ n̄ admittat ꝓbatio in ꝯtrū. licet .b. ꝯtrū dicat: ut. xxvij. q i. nec aliq̄. ⁊. xxxv. q. iij. extraordinaria. ī. xvij. q iiij. i venditionibus .io. Ego credo ꝙ ſemꝑ admittit̄ ꝓbatio in ꝯtrū: niſi ius ſtatuit ꝙ nō admittat̄. de hoc habes. l. di. ferrū. b.

f Si ſuus abſente. videt̄ eni epus tunc cū eo diſpenſaſſe. ſi. xxviij. di. diaconi. ⁊ eſt ar. ad hoc ꝙ epus diſpenſat ipſo facto circa notū ut dixi. li. di. q ī aliquo.

g ¶ Officio, de diſpenſatione fauore libertatis. deberet eni deponi: q2 furtū cōmiſit corporis ſui: ut. C. de ſeruiſ fu.l.i. Sʒ qd ſi iſti n̄ hn̄t vn̄ ſoluāt: tūc dico iſtuʒ reddendū dn̄o: ut. ſ. c. ex antiquis. ar. ff. de eo ꝑ quē factū eſt.l. vlti.

170

b ¶ Recōpenset.i.si habet ꝓpriū:alioqn nō: q: delictū ꝑso/ne ⁊c̄.ut.xvi.q.vi.si epm.ex̄ de ap.rep̄hensibilis.
i ¶ Supplicauerit.⁊ sic pꝫ ꝙ nō semꝑ deponit ordinat⁹ qui occultat crimen suū.qđ est ꝯtra.h.ut dixi.l.di.ex penitēti/bus.itē pꝫ hic ꝙ ep̄s nō tenet ꝓuidere ordiato cū alter eū examiat: ut s̄.xxiii.di.quando.

k S I seru⁹.sciēte.ar. de taciturnitate: ex̄ de his q̄ fi.a p̄s̄.c.ii.⁊ dixi.xxvii.di. diacon⁹.⁊.xxviii.di.diaconi.
l ¶ Unius.sꝫ q̄lit hoc sta/re pōt in p̄sb̄ro vel dia/cono:nā ep̄us dꝫ ꝟuare interstitia tp̄m q̄ sunt.ī.lxvii.di.in singulis. sꝫ si obseruauit:ꝯstat ꝙ pl⁹ stetit q̄ꝫ ꝑ annū. dicunt q̄dā ꝙ iste fuit ordinat⁹ sine examinatiōe ⁊ non obꝟuatis interstitijs.vl' dic ꝙ erat grandeuus: vn̄ vsqꝫ ad annū potuit ꝓmoueri in diaconem ut.lxxvii.di.monachus vl' dic ꝙ annus iste inci/piat nō a tp̄e ordinatio/nis sꝫ a tp̄e scientie. ar.xvii.q.ii.siqs incognit⁹
m ¶ Seruilē.plus enim valet ordo q̄ꝫ scientia ⁊ militia:ut.ff.đ liber.ca.qui de libertate in fi.
n ¶ Suū.cū distinctiōe s̄.e.ex antiqs.
o ¶ Per triennium.ad monachatū dat̄ triēniū ad cl'icatū ann⁹ q: cl'ici sūt in publico ⁊ mona/chi latēt.
p ¶ Ep̄alis.⁊ etiā sacer/dotalis:ut.s̄.e.ex anti/quis.
q ¶ Sꝫ nō a curiali.qui/dam dicūt ista v̄ba nō esse in ipsa.l.⁊ verū est.ꝙ in illa nō ponunt sed alibi:ut ī auc̄.de sanctis.ep̄is.sꝫ hoc q̄dem.sꝫ ꝟm hec iura canonica hoc nō tenet:q: cū ordo li/beret a fortuna multo forti⁹ a curiali.q̄ aūt di/gnitas liberat a ptāte patria:hēs in auc̄.cōsti/tutio q̄ đ digni.coll'.vi.⁊.C.de decur.l.vlti.⁊ in auc̄.ut ordinarie p̄fec.coll'.v.

q̄ꝫ diu ad pecuniā cōstitutā ve/nire distulerit:liceat mācipiū ipm cū christianis vbicūqꝫ vo/luerit habitar. Itē ex cō. aurelianensi. De eodem

S I seruus absente dn̄o aut nesciente:ep̄o tn̄ sciēte ꝙ seruus sit:aut presbyter aut di/acon⁹ ordiat⁹ fuerit: ip̄o i cle/ricat⁹ officio ꝑmanēte ep̄s eū dn̄o suo cū duplici satisfactiōe recōpēset. Si vero ep̄s eū ser/uū nescierit: q̄ testimoniū ꝑhi/bēt aut supplicauerint eū ordi/nari:simili reddibitiōe tenean/tur obnoxii. Itē leo omnib⁹ ep̄is ꝯstitutio noua. De eodē

S I seru⁹ sciēte ⁊ nō cōtra/dicēte dn̄o suo in clero fue/rit ordiat⁹:ex hoc ip̄o liber ⁊ ingenu⁹ erit. Sed si ignorāte dn̄o.licet ei intra spaciū vni⁹ anni ⁊ seruilē fortunā ꝓbare: ⁊ seruū suū accipe.verū etiaꝫ si legitimo ꝓbatus expimēto monach⁹ efficiat̄:euadit iugū seruitutis.debēt.n.ꝑ trienniū anq̄ꝫ mōachi efficiātur:in mo/nasterio ꝑmanē.p⁹ea vero si monachi effecti fuerint:liberi efficiūtur.ep̄alis.n.ordo libe/rat a fortuna seruili vel ascri/pticia:sꝫ nō a curiali siue offi/ciali:nā ⁊ p⁹ ordiationē durat sed etiā ius patrie ptātis sol/uit ep̄alis dignitas. ascriptici/os vero i ip̄is possessionibus clericos etiā p̄ter volūtatē do/minoꝝ fieri ꝯmittimus: ita ut clerici facti impositā sibi agri/culturā adipleant. Item leo papa oīb⁹ ep̄is.

A Dmittūtur passim ad sacꝝ ordinē: qb⁹ nulla natalium nulla moꝝ dignitas suffraga/tur.⁊ qui a dn̄is suis cōseq li/bertatē minime potuerunt:ad fastigiū sacerdotii tāq̄ꝫ seruil' vilitas hūc honorē capiat ꝓ/uehūtur.ab his itaqꝫ fr̄es cha/rissimi oēs v̄re ꝓuincie absti/neāt sacerdotes:⁊ non tm̄ ab his sꝫ etiā ab aliis originariis vel q̄ alicui conditioni obliga/ti sūt volum⁹ tēperari:nisi for/te eoꝝ petitio aut volūtas ac/cesserit:q̄ aliq̄d sibi in eos vē/dicāt ptātis. De seruis mo/nasterii querit̄.an ecclesiasti/cis officiis possint aggregari an nō.sꝫ famuli ecclesiaꝝ non sūt ordinādi sicut sup̄dictū est nisi a ꝓpriis ep̄is libertatē cō/sequātur. Porro seru⁹ mona/sterii libertatē cōseq nō valet nō ergo ad clericatū sibi acce/dere licet.ꝙ aūt liber fieri nō possit:ꝓbat̄ auc̄te.viii.synodi in qua sic statutū legitur.

Monasterii ꝟuū abbati vel mōacho nō licet libeꝝ facere

A Bbati vel mōacho mōaste/rii ꝟuū nō licebit facē libe/rū.q̄.n.nihil ꝓpriū hꝫ: liberta/tē rei aliene dare nō pōt. Nā ⁊ sicut seculi leges sāxerūt: n̄ pōt possꝟio alieāri nisi a ꝓp̄o dn̄o. Hac aūt auc̄te ꝓhibēt̄ ꝟui adipisci libertatē recedē/di ab obsēqo mōasterii:sꝫ n̄ ꝓ/hibēt̄ nācisci libertatē ꝓmouē/di ad sacros ordies. pōt.n. in sacris ordib⁹ cōstitut⁹ mōaste/rii obsēqo ꝑpetuo deꝟuire.ac sic seru⁹ mōasterii ⁊ libertatē adipisci ⁊ sacris officiis asso/ciari valꝫ.vn̄ i alio.c.p̄fate cō/stitutōnis hec cā reddit. iniu/stū.n.est:ut monachis rurale op⁹ faciētib⁹ ꝟui eoꝝ ocio tor/peāt ac đliciis affluāt. ¶ Qđ aūt ꝟui eccl'iaꝝ quo nōie etiā monasterii seruos significari intelligim⁹:ad sacre religiōis ꝓpositū debeāt assumi: auc̄te gregorii ꝓbat̄:q̄ in generali sy/nodo residēs dixit.

Si ꝯuersatōis ꝓbate fuerit famulus ecclesie: potest ordi/nari.

r ¶ Adimpleāt.hoc nō tenet:ut.s̄.e.gēuīqꝫ.
f A Dmittunt̄.originariis.tales enī liberi sunt:ut.C.de agri.ne diutius.⁊ ex̄ de iudeis.c.ii.io.

a A Bbati.libe/rū.q: si ma/numitit̄ ꝟu⁹ ec/cl'ie:duo dabunt̄ loco illi⁹:ut.xii.q.ii.ep̄s.sꝫ abbas ni/hil hꝫ ꝓprii ut.xii.q.i.nō dicatis.vn̄ n̄ pōt facere hāc recōpensationē.
b ¶ Propriū.q: nēo pōt plus iuris in aliū ⁊c̄.ut ex̄ đ dona.inter vi.et vxo.nuꝑ.⁊.ff.de re.iuris nemo.i.q.vii.daibertum sꝫ fallit ex̄ đ elec.suffraganeis.ff.đ acgren.re.do.nō est nouum.
c ¶ Alienari.xii.q.ii.siquis.nisi in ca/sibus:ut.ff.đ pig.acti.si ꝯuenerit.⁊ insti.q̄ ali.nō.§.i.⁊.ff.de vsufruc.l.ꝙ nostrum.
d ¶ Proprio.sile ex̄ de iurepa.ꝙ autem.
e ¶ Hac auctori/tate.in alio.ī.xvij q.iiii.in venditio/nibus.

Multos de ecclesiastica familia novimus ad omnipotentis servitiū festinare: ut ab hūana servitute liberi in divino servitio valeāt in monasteriis cōversari. quod si passim dimittimus omnibus fugiēdi ecclesiastici iuris dominiū occasionē pbemus. Si vero festinātes ad omnipotētis servitiū incaute retinemus: illi invenimur negare quādā qui dedit oia. unde necesse est: ut siquis ex viris ecclesiasticis vel secularis militie servitute ad dei servitium converti desiderat: probetur prius in laicali habitu constitutus: et si mores eius atque conversatio bono desiderio illius testimonium ferunt: absque ulla retractiōe in monasterio omnipotēti domino servire permittatur: ut ab humano servitio liber recedat: qui divino amore districtiorem appetit subire servitutem. Si autem et in monachali habitu secundum patrum regulas irreprehensibiliter conversatus fuerit: post prefixa a sacris canonibus tēpora iam ad quodlibet ecclesiasticum officium provehatur. si tamen illis non fuerit criminibus maculatus: que in veteri testamento morte mulctātur.

Ecce quando servi ad clericatum assumi valeant: vel quādo non admittantur. liberti quoque non sunt promovēdi ad clerum: nisi ab obsequiis sui patroni fuerint absoluti. Unde in con. elibertano.

Absque patroni assensu liberti nō promoveātur ad clerum.

Prohibendum est ut liberti: quorum patroni in seculo fuerint: ad clerum non promoveantur.

Corpore vero viciati similiter a sacris officiis prohibentur. Unde gelasius papa scribit dicens.

Qui de monasterialibus disciplinis ad clericale munus accedit et de laicis: ante acta eius vita examinetur.

Priscis igitur pro sua reverentia manentibus institutis que quidem ubi nulla rerum vel temporum urget angustia regulariter convenit custodiri: quia eatenus ecclesie vel cunctis vel sufficientibus private sunt ministris: ut plebibus ad se pertinētibus divina munera supplere non valeant: cōcedimus ut siquis monasterialibus disciplinis eruditus ad clericale munus accedit etiam de laicis: ante acta eius vita requiratur: ne sit aliquo facinore infectus vel illitteratus vel bigamus vel ab adolescētia sordidatus vel corpore viciatus vel servilis vel originarie conditionis vel curie, vel publicarum rerum nexibus implicatus vel publica penitentia notatus vel nulla congruētis temporis expectatione discussus. Itē ex concilio arelatensi.iii.

Annue suspēsioni subiaceat: qui preter canonum formam aliquem ordinat.

Nullus penitentem nullus bigamū nullus viduarum maritū in predictis honoribus

a Multos.negare.ex hoc videt quod servi ecclesiarum secundum prescriptū modum probati impediri nō possunt si velint promoveri: cum opus sit pietatis mānumittere suos.xij.q.ij.cū redēptor.sed dic quod greg⁹.nō dat potestatē hic servis cōvertēdi et se subtrahēdi:sed prelatos instruit ut nō aliter manumittāt quam probatione adhibita.vel dic quod loquitur de iā manumissis ut etiā tales indistincte nō sint recipiendi:nisi probentur per trienniū in laicali habitu.

b ¶ Oia.et ita nō debem⁹ oēs refutare:nec etiā oēs admittē et sic media via tenēda ē: ut.xlv.di.disciplina.ff.de offi.procōsul.solent.

c ¶ Militie.non ob.xix.q.iij.monasteriis.et dixi.liij.di.legem.

d ¶ Morte.non tā oia:nec sola quā tūc puniebantur morte hodie repellūt a promotiōe quia furtum et simplex fornicatio nō puniebantur morte ut.xxxvi.q.ij.denique.et in aliis multis:ut.xxij.q.ij.siquis puenit⁹.hec tā hic repellūt a promotione.

e Prohibēdū ē.fuerint.i.vixerint.vel eorum heredes:ut.C.de liber.et eorum li.libertine.fili⁹ tamē liberti pōt:ut.ff.de obsequiis liber.heres.C.de opis libertorum quod ex liberta.sec⁹ tā ē in libertis ecclesiarū ut.s.e.qui ex famulis:quia eorum dña.s.ecclia nūquam morit:ut.xij.q.ij.liberti.io.

f Corpore viciati.hic agit de corpe viciatis:et quā pena debeat ordinatorib⁹ taliū.notandū quod sponte viciati in quocūque mēbro repellūt a promotione et deiiciunt iā promoti:ut.s.e.penitētes.sunt.n.sui homicide.s.e.siqs.et.c.qui partē.si aūt casu viciati sūt corpe.s.ab hostib⁹ inviti vel propter egritudinē volūtarii sive a se sive a medicis nō obest eis.s.e.siqs a medicis.si aūt alis sūt viciati:aut ipsi insistebāt operi licito aut operi illicito.si illicito repellunt.si licito et sūt viciati i minimis mēbris sive occultis nō repellunt a promotione:ut.s.e.qui partē.et.c.eunuchus.sed si i magnis et manifestis nō promovē tur:ut.s.e.si evāgelica.si ergo aliqs in pncipalibus mēbris.s.in oculo vel manu hz enorme viciū nō promovet:secus si modicū et quod nō generet scandalū:ut ex. de cle.egro.vel debili.c.presbyterū.ex.de cor.vici.c.i.et.ij.ioannes.

g Priscis.vel sufficiētib⁹.ubi eni nō ē copia aliorum:hij assumūtur minus legitimi:ut.ff.de decur.generalit.§.pst.sic alis in defectum probationū admittit minus idone⁹ testis:ut.iij.q.iij.sui.xiiij.q.ij.c.ij.

h ¶ Monasterialib⁹.hic vr quod monachi nō pnt eē plati ecclīarum secularium nisi ex dispēsatiōe:ex.de capell.mo.c.i.h.dicit quod de iure pnt dū tā habeant et abbatis et epi cōsēsū.xvi.q.i.cū pro utilitate et.c.doctos.de regularib⁹oēs quod licite pnt:ut ex.de sta.mo.c.ij.io.credo quod de iure cōi pnt promoveri:si pnt secū hre sociū sui ordis.ut ex.e.ti.monachi.

i Nullus seueriorē.et nōne severior fuit illa cōstō quā puat tales potestate ordinādi:ut.xxx.vi.di.qui ecclīasticis.sic et hic adiciat alia pena.

k ¶ Anno.nō h annū cōputari a tpe sciētie:ut.xvij.q.ij.siqs incognit⁹.ij.q.vi.§.biduū.quid si ān⁹ fit bisextilis i quo aliqs suspens⁹ ē: nū quid suffic abstinē.ccclxv.dieb⁹:nō vr:quia illi duo dies hnt pro uno ut ex.de v.si.quesiuit.sed nō ē ita:ut.de sta.li.cū heres.§.sticbus quia hoc c.logt de viciatis i aia.et quātū ad hoc fac ad ppositū mgri.

audeat oꝛdinare. ⁊ lꝫ hoc iam oīm ꝑpe canonuꝫ inſtituta cōtineāt: tñ ne cuiqꝫ ſacerdotum ſupplicātiū ſicut iā ſupͣdiximꝰ īpoꝛtunitas vel ſuggeſtio iniq̄ ſubꝛepat: neceſſe fuit vt nunc ſeueriorē regulā ſibi velit dñi ſacerdotes iponē. ⁊ idō quicūqꝫ ab hac die cōtra ea q̄ ſupiꝰ cōꝓhēſa ſūt: clericū oꝛdiare ꝓſūpſerit: ab ea die q̄ hoc ei potuerit approbari: anno integro miſſas non ꝓſumat celebꝛare: quā rē ſiqs obſeruare noluerit: ⁊ cōtra ſtatuta fratꝝ faciens miſſas celebꝛare ꝓſūpſerit: eccleſie cōmunione priuet̄ ⁊ ab oīum frm̄ cōione nouerit ſe alienū: qꝛ dignū ē vt ſeueritatē eccleſiaſtice diſcipline ſētiat: q ſalubꝛiter a ſanctꝭ patribꝰ iſtituta obſeruare ꝯtēnit. Itē hilariꝰ papa.

Nō oꝛdinēt̄ penitētes vł illiterati.

Penitētes vel inſcij lr̄aꝝ aut aliq̄ mēbꝛoꝝ dāna ꝑpeſſi ad ſacros oꝛdīes aſpirare nō audeāt. qſqs aūt talium cōſecratoꝛ extiterit: factū ſuū ipe diſſoluet. Coꝛpoꝛe autē viciati intelligūtur nō caſu ſꝫ ꝓpꝛia volūtate abſciſi. Un̄ in canonibꝰ aplo̅ꝝ legit̄.

Qui ſemetipm̄ abſciderit: nō oꝛdinetur.

Siqs abſciderit ſemetipm̄ .i. ſiqs āputauerit ſibi virilia: nō fiat clericꝰ: qꝛ ſui ē homicida ⁊ dei cōditioni iīmicꝰ. Siqs cū clericꝰ fuerit: abſciderit ſemetipm̄: oīno dānet̄: qꝛ ſui homicida ē. Itē ex cōci. arelatenſi. ij.

Nō ꝓducatur ad clerū: q ſemetipos abſcidūt.

Hi q ſe carnali vicio repugnare neſciētes abſcidūt ad clerū ꝑuenire nō poſſunt. Itē innocētius ſcribit felici miceriano epō.

Nō ē oꝛdinandus q ꝑtē digiti volēs ſibi abſcidit.

Qui ꝑtē cuiuſlibet digiti ſibi ipi volēs abſcidit: hunc ad clerū canones ñ admittūt. cui vo caſu aliquo cōtingerit dū operi ruſtico curā impēdit aut aliqd faciēs ſe nō ſpōte ꝑcutit: hos canones ꝑcipiūt et clericos fieri: ⁊ ſi in clero repti fuerint nō abiici. In illis.n. volūtas ē vindicāda: q̄ ſibi cā fuit ferrū inijcere: in iſtis aūt caſus veniā meruit. Similiter vo intelligēdū ē de his q per languoꝛē a medicis ſecantur: aut a barbaris abſcindūt: aut a dominis caſtrātur. Unde in niceno concilio legitur.

Qui per languoꝛem a medico deſecat̄: ad cleꝝ valꝫ admitti.

Siqs a medicis ꝓpt̄ lāguorem deſectꝰ ē aut a barbaris abſciſſus: hic ī clero ꝑmaneat. Siqs aūt ſe cū ſanꝰ eēt abſcidit: hūc ⁊ in clero cōſtitutum abſtinere ꝯueniet: ⁊ deinceps nullū debere taliū ꝓmoueri. Sicut aūt claret hoc: qđ de his q hāc rē affectauerint audētqꝫ ſeipoſ abſcidere: hec q̄ diximꝰ ſunt ſtatuta: ſic eos quos aut barbari aut dñi caſtrauerūt: ſi iueniūt̄ alr̄ digniſſimi: taleſ ad cleꝝ ſuſcipit eccleſiaſtica regula. Itē ex canone apoſtoloꝛum.

Licite oꝛdinatur epūs q ꝑ hominū inſidias eunuchizatur.

Eunuchꝰ ſi ꝑ inſidias hominū factꝰ ē: vel ſi in ꝑſecutione eiꝰ ſūt āputata virilia: vł ſi ita natꝰ ē: ⁊ ē dignꝰ fiat epiſcopꝰ. Itē ex cō. martini pa.

Nō excludātur a clero: qui a medicis vel a barbaris vel a dñis ſuis caſtrātur.

Siqs ꝑ egritudīe naturalia a medicis ſecta habuerit ſimiliter ⁊ q a barbaris aut qui

a Penitētes. diſſoluet. ar. aliquē venire ꝯ factū ꝓpꝛiū. ſi. xxxv. q. ix. ꝙ qs. xij. q. i. certe. ex̄ de elec. noſti. ar. ꝯ. ꝺ cle. ꝯiu. diuerſis fal. ex̄ de ꝯceſ. ꝓben. cū ſup qōne. ex̄ de fi. ꝓſ. veniēs. vł dic ꝙ ipe dr̄ diſſoluē: qꝛ ob ignominiā ſui diſſoluit̄. ſic. lxx. di. neminē. ⁊. xxi. q. ij. c. i. cū. n. ob hoc ſit dignꝰ depoſitiōe ipſemet ñ diſſoluet. io. ſo. de iure cōi ñ pōt aliqs venire ꝯ factū ſuū niſi ī caſibꝰ exꝓſſis i iurē. b.

b Siqs abſciderit. ex indignatiōe vel ēt cā continentie.

c Clericꝰ. ſꝫ qd dices ꝺ oꝛigene: q ſe eunuchū fecit: ut liberiꝰ i occulto poſſet ꝓdicare tpe ꝑſecutiōis eccl̄e mulieribꝰ ⁊ tñ pꝰ ea apud ceſareā factꝰ ē ſacerdos. itē marcus ꝓcidit ſibi pollicem ut ſic fieret indignꝰ ſacerdotio: ⁊ tñ pꝰ ea factꝰ ē ſacerdos: ut legit̄ i hiſtoꝛia eccl̄iaſtica. ſꝫ hec nō ſūt trahēda ad cōſequētiaꝫ. iiij. q. iij. c. vlti. vij. q. i. petiſti.

d Homicida. nō ꝙ homicida ſit: ſꝫ ꝑ ꝑi homicidij ꝑiculū qđ ſeq ꝑotat ſectionē dr̄ homicida: ſicut q infantē exponit hoīcida dr̄. lxxxvij. di. c. vlti. ⁊ ē ar. ꝙ ñ ē ꝯſiderādū qd eueniat. ſꝫ qd euenire poſſit: ut. xxij. q. i. i nouo. xxi. di. deniqꝫ. xxiij. q. v. relegētes. ff. de his q deiec. ſi vo. §. ꝑt̄r. ⁊. C. de vſufruc. ambiguitatē. ar. ꝯ. xxiij. q. v. de occidendis.

e Hi q ſe. vicio. ſ. xxiij. di. maritū ⁊c̄.

f Qui ꝑtē. digiti. foꝛte ſi hr̄et ſupfluos digitos eos poſſet ꝓcidere. ſic vngues vł dentes nimis ꝓlixos ꝓcidē poſſꝫ. ⁊ hieronymꝰ fecit ſecare dētes ⁊ iſaias ſuā linguā āputauit: ut. viij. q. i. i ſcripturis. ar. ꝯ. xxv. di. ab exoꝛdio. vbi dr̄ ꝙ deꝰ nihil ſupfluum creauit i nobis: ⁊ eſt ar. ad hoc. ꝯ. e. ſiqs. vbi dr̄ inimicus.

g Precipiūt .i. ꝑmittūt: ſic. xxxi. q. i. hac rōne.

h Caſus. ſic ſimplicitati ⁊ ignorātie venia tribuit̄. j. de ꝯ. di. ij. c. iij. ⁊ ex̄ ꝺ re. ꝑmu. cū vniuerſoꝝ. tñ caſꝰ ñ excuſat i amotiōe terminoꝝ. ff. de termi. amo. l. ij.

i Similit̄. iſtđ reſpicit vltimā ꝑteꝫ capituli.

k Siqs a medicis. medicꝰ licite ꝓmouet̄: ſi eū non remoꝛdet ꝯſcia ex̄ de eta. ⁊ q̄. ad aures. ei. n. nō iputat̄ euētus moꝛtalitatis. ff. ꝺ offi. ꝓſi. illicitas. §. ſicuti. ⁊ tñ ipitia eiꝰ culpe ānumerat̄. ff. ad. l. acq̄l. idē iuris circa medium.

l Defectꝰ eſt. ut tñ ñ pariat nimiā ꝺfoꝛmitatē: ut ex̄ de cle. egro. pꝛeſbyterum.

m Audētqꝫ. qui eni ſibi audet manū inferre: mł̄to potiꝰ aliis audēt: ut. ff. de edil̄. edi. cū aūt. §. excipit̄.

n Aut dñi. q āt ſuū caſtrat capite punit̄: ⁊ ſuus ⁊ locus in quo hoc factū ē cōfiſcant̄. C. ꝺ eunuchis. l. i.

o Eunuchus. talis. n. vicioſus ē: ut. ff. de edil̄. edic. cū aūt ⁊ qñqꝫ ꝓcioſioꝛ. ff. ad. l. acq̄l. ſi ſeruus. §. ⁊ ſi puerū.

p Si i ꝑſecutione. nō ē q̄. neceſſe ſuare carnē illaꝫ vł puluerē ut dicunt vulgares.

q Natus. ut frigidus.

r Siqs ꝑ egritudīe. ñ ꝑ diſciplinā: ut videatur corā hoībꝰ eiꝰ ꝯtinentia. ⁊ foꝛte hꝰ facit ꝓpt̄ hypocriſiꝫ: ſic. xxxv. di. eccl̄e ꝑncipes.

f S Iquis. claudus. non tamen ut oporteat ipsum venire cū baculo ad altare ut de conse. dis. nullus episcop⁹. tamen s̄m legem veterem claud⁹ nō ꝓmouebatur xlix. di. c.i. ⁊ vlti.

t L Ator. a normannis. de istorum ferocitate habes. ī. vij. q. i. sciscitaris.

u C Sinistre. idē si dextre dux tamen nō fit defor mitas magna: extra. e. c. i. ⁊ extra de cleri. egro. p̄sbyteruȝ. maxime si nō amisit aliquē de illis per quos fit signū crucis.

a P Recepta. debiles. s. voluntate nō casu.

b C Inferiores: videbatur ꝙ iste nō posset esse sacerdos: quia nec miles esse posset nisi habēt ad minus vnū testiculum. ff. d re mili. ȝ qui cum vno.

a dominis suis castrati fuerint ⁊ morb⁹ digni inueniūtur: hos canon admittit ad cleꝝ ꝓmoueri. Siqs aūt san⁹ nō ꝑ disciplinā religionis ⁊ abstinentie sed ꝑ absciſioneȝ a deo plasmati corpis existiat posse a se carnales cōcupiscētias āputari: ⁊ iō se castrauerit: nō eū admitti decernim⁹ ad aliqd clericatus officiū. ꝙ si iam fuerit añ ꝓmot⁹ ad cleruȝ: ꝓhibitus a suo misterio deponat. Item ex con. hilerdensi.

Nō ꝓhibet a sacris ordinib⁹ q medicoꝝ incisiōe claud⁹ efficitur.

SIqs in infirmitate positus cleric⁹ medicoꝝ incisione claud⁹ efficit: ꝓmoueri ad sacros ordies eū nō denegam⁹. Itē stephan⁹ roberto marē si epo.

Nō ꝓhibet a clero: q digituȝ sibi casu abscidit.

LAtor p̄ntiū flaui⁹. s. cleric⁹ ad sedē ap̄licā veniēs detulit a te directā nobis epistolā: q indagare studuisti euȝ a normānis nuperrime captuȝ sinistre manus digitū hr̄e absciſū. sciscitaris si ob h° ad ecclesiasticū ordiem valeat promoueri an nō. Qd etiā nos reperiētes qr solertia tua magꝫ sup hoc solicita a sede ap̄lica doceri flagitat: normā iusticie semp seq ↄsiderās: studiū tue sācitatis merito collaudam⁹ reuerētiā tuā scire volentes: qm̄ si ita ē ꝙ a normānis digitū ipe habeat absciſū ad ꝓmouēdū si alias dignus fuerit: nil ei nocebit. eo ꝙ qd de his qui a medicis vel dn̄is siue paganis nō spōte tale qd patiūtur: sacri cēseāt canones: dilectōem tuā latere nō credim⁹. Iteȝ gelasi⁹ papa palladio epo.

Tpe synceritatꝫ dignitas accepta seq̄nti ↄbilitate n̄ amittit.

PRecepta canonica: qbus ecclesiastica regit disciplina: sicut nō patiūtur venire ad sacerdotiū debiles corꝑe: ita siqs in eo fuerit ↄstitut⁹ ac tūc fuerit sauciat⁹: amittē nō p̄ōt qd tpe sue synceritatꝫ accepit Stephan⁹ siqdē p̄sbr̄ petitorio nobis defleuit oblato: ꝙ hr̄et in subditis oli sibi ⁊ ante ānos plurimos collatā p̄sbr̄ij dignitatē: quā reuera īmaculati corpis iudicio suscepisset sed nuꝑ ꝑpt ꝓuicie vastitatē thuscie: quam p̄ oīb⁹ ꝓuiciis barbaroꝝ feritas diuersa sectātiū ⁊ ābiguitas inexit aiorū diū iminētes gladios euadere fuge p̄sidio niteret: acutꝫ sudib⁹ occurrētia sibi septa trāsiliēs iferiores ꝑtes corꝑis inseruisse suggessit: q̄ vix adhibita curatione biēnio potuissent abstergi. ⁊ iō fr̄ charissime sup̄dicto locū suū dignitatēq; r̄stitue: q̄ten⁹ sacrosancta mysteria sicut cōsuenit exerceat. nec. n. cōuenit ob hoc auferri añ susceptū ordinē: i quo p⁹modū i iualitudinem corꝑis cāu ꝓbat faciente ꝓlapsus. Hoc aūt non de oīb⁹ mēbris itelligēdū ē. q. n. oculum casu amiserit: lȝ desit volūtas: tamē sacerdotiū adipisci nō potest. Un̄ gelasius scribit ruphino epo.

Nō sūt p̄stāda iura sacerdotii cui ocul⁹ erutus est.

SI euangelica admonitio iracūdiā nec vsq; ad xbuȝ furētē ꝓsilire ꝑmittit: ut si racha frī suo qs dixerit: re⁹ sit gehēne ignis: q̄li putam⁹ pena plectēdū eē: q nō solū pugno impie ꝑcussit i leuitici ordis hoiem misterio fuiētē: sȝ quasi nō sufficeret ad cedē manus: ita istigāte se diabolo rapt⁹ ē ad iracūdiā: ut fuste nō solum ꝑcuteret: sed etiā erueret oculū fratris: ⁊ quāuis hmōi excessus grauiori eēt pena plectēdus: bn̄ tn̄ fr̄nitas tua fecit ab officio eū presbyterii remoueri. hoc tn̄ solicitudinis tue sit: vt locū ei pnie cōstituas: et

c C Postmodū. ar. ꝙ licet quis ꝑuenit ad statum a quo nō p̄ōt incipere: tamen toleratur. xxix. q. ij. platum. xxx. q. i. ad limina. xxxij. q. vij. hi qui. ⁊ c. neq;. ar. contra extra de eta. ⁊ qua. c. i.

d S I euangelica. iniuitus. ar. est ad q̄stionem ꝙ si sponsa est oppressa a sponso non possit intrare religionē quia nō ꝓdest ei ꝙ inuita est passa. quid d hoc sit in questionibus dixi tamen qui oculum amiserit remanet tutor: ut. C. d e excusa. tu. frater tuus.

e C Excepisse. ar. ꝙ vbi canon non excipit: nec nos excipere debem⁹. ij. q. v. ↄsuluisti.

f C Iniurie. quia pena vnius nō debet conuerti in premiū alterius. ff. ad sill. l. si sequens. ff. ꝙ metus cā sicut. §. pedi⁹

g C Prouocare. grau⁹ deliquit qui me ad iracundiaȝ ꝓuocat: q̄ȝ eg o. C. ad. l. iul. de vi priua. qm̄. ⁊. xxiij. q. v. cū homo.

a Presbyteroꝝ. de legitimis nõ ẽ dubiũ qn licite pmo ueant: sz illegitimꝰ nõ si tñ sint i mõsterijs vl' canõicis regularibꝰ licite pmouẽt: ut. j. e. c. i. ⁊ ex. e. c. i. ⁊. c. ad abolendũ. qꝛ ingressꝰ mõsterij tollit irregularitatẽ: ut. xvi. q. i. legi. tit. q. vlt. c. vlt. ⁊ in auc. de mona. i pn. sz qdã ꝯriũ dicãt. ⁊ dicũt ꝙ religio circa eos nõ plꝰ opat nisi ꝙ facilꝰ cũ eis dispensat. ar. p eis. lo. di. c. p̃scis. ⁊. l. di c. si ille. ⁊ dico ebm posse dispensare circa tales ut ex. e. veniens. ⁊. c. ex trãsmissa. sz solꝰ papa dispẽsat cũ eis i epatu: ut ex. ḋ elec. inotuit. dicũt tñ qdam ꝙ circa p̃rnas ecclas imediate bñdas solꝰ papa possit dispensare. ar. ex. e. ex tua. qḋ non credo p illã decre. veniẽs. io. sz certe solus papa dispẽsat i hoc casu: ut ex. e. dilectꝰ filiꝰ. ⁊ ex. e. c. vlti. vbi de hoc tra ditur. b.

b Presbyteroꝝ. idez de diaconis ⁊ subdiaconis: qꝛ nõ est alia cã phibitiõis: nisi qꝛ timent i eis exẽpla p̃rni Di. lvi. crismat. q. i. §. verũ. ⁊ ẽt ppter odiũ paternũ: ut xv. q. vlti. cũ multe. ⁊. xxiiij. di. qñ.

c Filios. sz nũqd hoc ad nepotes extendit? ⁊ videt ꝙ sic: qꝛ noie filiorũ nepotes ꝯtinẽt. ff. ḋ ṽ. si. liberoꝝ. ⁊. ar. ff. ad macedo. filiũ. sz nõ ẽ ita qꝛ odia sũt restringẽda ut de pe. di. i. pene. ff. ḋ liberis ⁊ postu. cũ qdaz tollit eni viciũ p successionẽ: ut. j. e. vñs. ⁊ lz senator nõ possit ducẽ illã cuiꝰ pater vel mater artẽ ludricã fecit: tñ pt illã ducẽ cꝰ auꝰ l' auia artẽ ludricã fecit. ut. ff. de ritu nup. lege. §. i.

d Cenobiis. sz hoc ad facilitatẽ dispensatiõis referas ut qdã dicunt. idẽ est vbicũqꝫ ꝯuersentur religiosi: qꝛ locꝰ non sanctificat hoiem: ut. xl. di. nõ loca: nã ꝯuersati in monasterijs sepe deteriores sũt aliis: ut. xlvii. di. quantũlibet.

e Sz intelligendũ ẽ. istud spectat ad principiũ capituli.

f Undecũqꝫ. nulla. filis locutio. vestes q̃s geritis sordida lana fuit

g Sic mali. nõ ꝙ bonũ p̃cedẽs nõ excusat malũ sequẽs: nec bonũ sequens purgat malũ p̃cedẽs: ut xxiii. q. v. relegentes. ⁊. xxiij. q. v. forte. ⁊. c. neqꝫ. sz verũ ẽ ꝙ nõ nocz delictũ p̃ris filio q̃tũ ad vitã eternã: nocet tñ quo ad ordines. item quo ad successionẽ: ut. vi. q. i. §. verũ. itẽ quo ad alias penas: ut. i. q. iiij. itẽ peccato. mitiꝰ tñ logt lex de ill' q spurij sũt ꝙ nõ obest eis hoc quil possint eligi ad decurionatũ: qꝛ nõ ẽ ipediẽda dignitas eiꝰ q nihil admisit: ut. ff. de decuri. spurij in pn. l. generalit. §. spurios. ⁊ boetius: qd genꝰ aut pauos ⁊c. ⁊ iuuenalis. tolle tuum hãnibalẽ. Malo p̃r tibi sit tersites dummodo tu sis Eacide silis vulcaniaqꝫ arma capessas. Quã te tersiti silem pducat achilles.

a Nunqꝫ. nescio. hoc vult dicẽ: ꝙ ille q natus ẽ ex pentibꝰ pꝛsus aliẽis a ṽtutibꝰ: dũ tñ ipse sit bonꝰ melior ẽ: q̃ ille q natꝰ ẽ de bonis pentibꝰ: lz etiã ipse sit bonꝰ

b Parentibus. s. rõne parentũ.

in aliquo eũ monasterio retrudas laica tñ sibi cõione ꝯcessa. in loco aũt illiꝰ aliũ te necesse ẽ ordiare p̃sbr̃z. Nã illi cui erutus ẽ oculꝰ: nõ pñt s̃m canones sacerdotii iura cõcedi neqꝫ. n. aliqd ei pdest: q oculũ iniuitꝰ amisit: cũ nec volens q̃sqꝫ oculũ amisisse credẽdꝰ ẽ nec sacratissimos canones aliquẽ casũ i amissione oculi ei q sacerdotiũ adipiscẽdũ nõ impediret suis excepisse reguł inuenimꝰ. sed hoc tñmõ ad phibitõem fecisse videmꝰ: vt q caret oculo sacerdotij officiũ adipisci nõ possit. Sed nec illi vllatenꝰ q̃si i cõpẽsatõne iniurie sacratꝰ ordo ꝯcedi poterit: q ad tãtã sacerdotẽ ppriã potuit iracũdiã puocare: vt ⁊ ille officiũ in quo erat amitteret: ⁊ iste puectꝰ sui perderet facultatem.

Presbyteroꝝ etiã filij ad sacra officia nõ sũt admittẽdi. Unde urbanꝰ pa. ij. ait.

Filij p̃sbr̃oꝝ a sacris phibentur officiis.

Presbyteroꝝ filios a sacris misteriis remouemus: nisi aut i cenobiis aut in canonicis religiose pbati fuerit cõuersari. Sed hoc ĩtelligẽdũ ẽ de illis q paterne incõtinẽtie imitatores fuerit. vex si moꝝ honestas eos cõmẽdabiles fecerit exẽplis ⁊ auctibus: nõ solũ sacerdotes sz etiã sũmi sacerdotes fieri pñt. Unde damasꝰ papa scribit hiero. p̃sbr̃o. Dalea

Osiꝰ papa fuit filiꝰ stephani subdiaconi. Bonifaciꝰ papa fuit filiꝰ iocũdi p̃sbr̃i de titulo fasciolo. Agapitiꝰ papa filiꝰ gordiani p̃sbr̃i. Theodorꝰ papa filiꝰ theodori epi ḋ ciuitate hierosolyma. Silueriꝰ papa filiꝰ siluerii epi rome

Deusdedit papa filiꝰ iocũdi p̃sbr̃i. Felix. n. tertiꝰ natõe romanꝰ ex p̃re felice p̃sbr̃o fuit. Itẽ gelasiꝰ natõe afer ex p̃re epo valerio natꝰ ẽ. Itẽ agapitꝰ natiõe romanꝰ ex p̃re gordiano p̃sbr̃o originẽ duxit. q̃ plures ẽt alii inueniũtur: q de sacerdotibꝰ nati aplice sedi prefuerũt. Hinc augꝰ. ait.

Vicia parẽtũ filiis ñ iputẽtur

Undecũqꝫ hoies nascãtur si parẽtũ vicia nõ sectãtur honesti ⁊ salui erũt. Semẽ. n. hois ex q̃licũqꝫ hoie dei creatura ẽ: ⁊ eo male vtẽtibꝰ male erit: nõ ipm aliqñ malũ erit. sic aũt boni filii adulteroꝝ nulla ẽ defẽsio: sic mali filii cõiugatorũ nullũ ẽ crim̃ nuptiaꝝ. Itẽ ioãnes chrysostomus sup mattheum omelia. iiij.

Omnĩqꝫ de viciis erubescamꝰ parẽtũ: sz illud vnũ queramꝰ: semp ãplectamur virtutẽ videlicz. hmõi etiã si alienigenã habet matrẽ etiã si fornicatõe pollutã vel quolibz huiusmõi de decore sordidatã: nihil tñ ḋ eiꝰ aut vilitate fuscabit aut crimĩe polluet. qḋ si fornicatorẽ ipm ad meliora ꝯuersũ neqq̃ꝫ prior vita cõmaculat multo magis ex meretrice natus ⁊ adultera si ppria ṽtute decoret. parẽtũ suoꝝ nec dedecorat opprobriis. Itẽ non ẽ oĩo nec de ṽtute nec ḋ vicio parentũ aut laudandus aliqs aut culpãdꝰ. nemo vere inde aut obscurꝰ aut clarꝰ ẽ. imo ẽt vt si cõsiderãtiꝰ aliqd dicamꝰ aut expressius. nescio quõ ille magis nõ resplẽdet: q ex parẽtibꝰ a ṽtutibꝰ pꝛsus alienus q̃ ipe q fuerit dei ṽtute mirabilis. Itẽ hiero. in epla contra ruphinũ.

Non parẽtum sz ppria culpa quenqꝫ ꝯdemnat.

c Nasci. qđ suū ē. mulieres eni ad hoc natura genuit: ut partus ederēt: ut. C. de indic. vidui. l. ij. ⁊ pudor ē femi nis nuptiaꝝ premia nō hr̄e: ut. xxxij. q. ij. pudor.

d ℂ Sācros. tñ in hoc nō fuit sanct⁹ q: temerariū iuramentū voluit suare: ut. xxij. q. iiij. vnusquisqꝫ.

e ℂ Triticū. xxiiij q. i. qm̄ vetus.

f Sponsus. ecclesia vocat̄ sponsa xp̄i: q: ad huc p delictū separi pōt ab ipsa sicut sponsa a spō so añ ꝯfirmatum matrimoniū: sed ī futuro seculo dicet̄ vxor que mō sponsa dicit̄. vij. q. i. sicut vir.

g Satis puersū istud. c. īntel ligit̄ de iā ꝓmoto. tal̄ eni ꝓpter delictū alteri⁹ nō puat̄ iure suo. nō eni puand⁹ est qs iure suo: nisi pro grauissimo delicto: ut. xvi. q. vij. inuentū. ⁊. lxxiij. di. gesta. excipiūt qdā casū in eo q ignoranter adeptus ē bñficiū pecunia p̄ris: ut. i: q. v. c. i. ꝫ illud iō pdit: q: furtiuū ē Sꝫ qd si pr̄ cōmi serit crimē lese maiestatis: nōne fili⁹ puand⁹ est bñficio: cū fit infamis fact⁹: ut. vi. q. i. §. verū. ⁊ infames ꝓmoti etiā deijciunt̄: ut. vi. q. i. infames. nō: quia cū clicus fit: est a iurisdictione pn̄cipis exemptus

Nasci ō adulterio nō ē ei⁹ culpa q nascit: sed illi⁹ qui generat. quō in seminib⁹ non peccat terra q̄ cōfouet: nō semē qđ in sulcꝫ iacit: nō humor vel calor qbus tēperata frum̄ta ī germē pullulāt: sꝫ vbi gfa fur ⁊ latro q fraude ⁊ vi eripit semina: sic gen⁹ humanum recipit terra. i. vulua qđ suū ē ⁊ receptū cōfouet: ⁊ cōfouendū cōporat: corpatū ī membra distinguit: ⁊ inter illas sacri vētris angustias dei man⁹ semp opat̄. ideqꝫ corpis creator et aīe ē. noli despicē bonitatē figuli. i. dei q te plasmauit ⁊ fecit vt voluit. ipe est dei virtus ⁊ dei sapientia: qui in vtero v̄ginis marie edificauit sibi domum. Jepte inter viros sanctos apostoli voce numerat⁹ meretricis est filius. esau ō rebecca ⁊ isaac hispid⁹ tam mente q̄ꝫ corpore quasi bonum triticum inter lolium auenasqꝫ ō generat: quia non in semib⁹ sed in voluntate nascentis cā viciorum est atqꝫ virtutum. Item augustinus.

Iniquitates parēū filijs obesse nō possunt.

Sponsus ille: qui vocaturus erat ad nuptias bonos et malos congruens inuitatis: nasci etiam voluit de bonis ⁊ malis: quo exēplo discant parentum suorum filij iniquitates sibi obesse non posse. Item gregorius.

Non aliena culpa sed ꝓpria aliquē ab eo quo fūgitur deijcit gradu.

Satis peruersum ⁊ contra ecclesiasticam probatur esse censuram: ut frustra quorū dam voluptatibus suis quis priuetur off ciis: quem sua culpa vel facinus ab off. cij quo fungitur gradu non deijcit. Itē hieronymus.

Ex adulterio natus a sacerdotibus non ꝓhibetur.

Dominus noster iesus christus voluit non solum de alienigenis commixtionibus: sed etiam de adulterinis nasci nobis magnam fiduciam p̄stans. vt qualicunqꝫ modo nascantur: dū tamen vestigia ei⁹ imitemur: ab ipsius corpore ñ seperemur: cuius per fidem membra effecti sumus. ⁊ sicut ille verus est pontifex ⁊ ex adulterinis natus coniunctionibus: ita qualicunqꝫ ordine natus sit aliquis: tamen vt perfectam fidem habeat: ⁊ quod fide tenet operibus impleat: sitqꝫ litteratus ⁊ vir vnius vxoris nequaq̄ a sacerdotio repellitur. Judas enim patriarcha concubuit cuꝫ thamar nuru sua: et ex illo concubinatu nati sunt phares ⁊ zaram. inde postea salomon qui fuit dux in deserto: inde obet: inde quoqꝫ booz. inde postea isay qui fuit pater dauid. ex illa ergo progenie origo ducitur christi qui verus sacerdos est. ideoqꝫ si filii eius sumus que ipse fecit nos imitari debemus. Item augustinus de vnico baptismo libro primo.

A populo dei non separat aliquem materna conditio: sꝫ ꝓpria.

Ismael vt separetur a populo dei non obfuit mater ancilla: sed obfuit fraterna discordia. nec profuit potestas vxoris cuius magis filius erat: quia per ipsius iura coniugalia ⁊ in ancilla seminatus erat: ⁊ ex ancilla susceptus est Contra bonifa. martyr scribens regi angloꝝ.

Vicia parētū etiam ad posteros transferuntur.

Si gens angloꝝ: sicut per istas ꝓuincias diuulgatuꝫ est et nobis in frācia ⁊ i italia

itē fallit illud ex̄ de eē. edifi. ad audientiā. ij. ⁊ extra de cli. egro. c. ij. vbi qs fine culpa puat̄ iure suo. hoc tamē scias ꝙ multotiens qs puīt̄ fine culpa.

h Domin⁹. repellit̄. sꝫ nōne filij sacerdotū serui sūt ecclie: ut xv. q. vlti. cū multe. q̄lit̄ ergo ꝓmouēt̄ nō adepta libertate: sꝫ dic ꝙ illud loquit̄ de his. q q̄ñ legitime ⁊ solēniter ducunt: vel derogatū ē ei contraria consuetudie. iiij. di. §. leges.

i ℂ A sacerdotio. nō intelligas ꝙ ipo iure possit ꝓmoueri: sꝫ hoc iō dicit ꝙ epūs tenet̄ in hoc casu dispensare: q: dispensatio q̄nqꝫ ē debita ut dixi. l. di. ut ꝯstituere tur.

k Ismael. fraterna. quā habuit cōtra isaac. xxxij. q. iiij. recurrat.

l ℂ Potestas. hanc oliꝫ habuerūt potestatē mulieres: ut de licentia vl̄ potestate ipsaꝝ viri possent accedere ad ancillas suas. ⁊ filij ita nati dicebant̄ poti⁹ filij dñe q̄ꝫ ancille: sed erat legal̄ filius dñe ⁊ carnalis filius ancille. ⁊ ita fm legem mosaicā mulieres poterāt adoptare filios sꝫ fm legē iustiniani nō pñt: nisi filij ei⁹ sint ī acie amissi: ut insti. de adop. §. femine.

m Si gens. degeneres. quo ad fortitudinē ⁊ nobilitateꝫ: ut xxxv. q. iii. quedā.

n ¶ Permisit. nō q̄ ꝓpt delictū ꝑmittit de⁹ inferri penas: ut. v. q. v. nō ōis. xvi. q. i. ⁊ tpis. ⁊. c. reuertimini. ⁊. vij. q. i. scilicitaris.

o ¶ Uñ. istud ꝯtinuat̄ ei qd̄ dixit. s̄. ī illo. §. s̄ h°.

a Aplica. ab ecclesia nō q̄ dr̄ ab eccl'ia elect⁹: q̄ a maiori ꝑte capituli ē electus: ut ex̄ de ele. cū nob̄ oli. ff. ad mūicipal̄. q̄ maior. extra de elec. c. inter in prin.

b ¶ Cetere. īproprie ponit: sic. xxvi. di. deinde. vl̄ noīe ceteroꝝ oēs cōphendunt̄: ut. ff. de v̄. si. ceterorum.

c Cenomanensē electū. hodie nō sunt tales eligēdi s̄ postulādi a solo papa: q̄ metropolitan⁹ cū electo in epm̄ nō posset dispensare: ut ex̄ de elec. innotuit.

d ¶ Sz ad tp̄s. j. i. q. vij. tali. 10.

e ¶ Cū ergo. respicit ꝑmū. §. hui⁹ di.

f ¶ De fornicatiōe. non dicit bñ: q̄ si eēnt legitimi sine dispensatiōe ꝓmouerent̄. §. qd̄ aūt.

g ¶ Negat̄. s̄. e. vñcūq̄.

h Quia simpl'r. dinoscit̄. ar. ꝯ. ff. de acqren. here. s̄ ⁊ si d̄ sua.

i ¶ Et vitā. ex quo plura fecerūt ꝓ ipso ⁊ tm̄ vnū faciebat ꝯ ipsū nō debuit īpediri ei⁹ ꝓmotio xxviij. di. de syracusane ⁊. xiij. di. duo mala.

k Itē q in egritudie ī hac di. tradit̄ q̄ q baptizat̄ ī egritudine: nō ē ꝓmouend⁹ ⁊ est intelligendū d̄ tali q cū sanus esset distulit baptizari: s̄ timore mortis petiit baptismū. causa aūt hui⁹ q̄stōnis ē: q̄ ꝑsumit̄ nō vere penitēs q̄ timoris cā ē penitēs: ⁊ sic ꝑsumūt̄ peccata n̄ esse ei dimissa: si tn̄ stati moreret̄: ꝑsumeret ecclesia peccata ei dimissa esse: ut de pe. dis. vij:

improperat̄ ⁊ ab ipīs paganis nobis obijcit̄: spretis legalib⁹ cōnubiis adulterādo ⁊ luxuriādo ad instar sodomitice gētis fedā vitam duxerit: de tali cōmixtione meretricū estimādum est degeneres populos ⁊ ignobiles ⁊ furētes libidie fore ꝓcreādos: ⁊ ad extremum vniuersā plebē ad deteriora ⁊ ignobiliora vergētē: ⁊ nouissime nec bello seculari fortem nec ī fide stabilē: ⁊ nec honorabilē hoīb⁹ nec deo amabilē eē ventur ā: sicut alijs gētib⁹ hispanie ⁊ ꝓuicie ⁊ burgūdoꝝ populis cōtigit. q̄ sic a deo recedētes fornicate sūt: donec iudex taliū criminū vltrices penas ꝑ ignorātes leges dei etiā ꝑ sarracenos venire ⁊ seuire ꝑmisit. Unde idē vrban⁹ in fine supioris. c. distingnēdo subiūxit: nisi aut in cenobiis aut ī canonicis religiose ꝓbati fuerint cōuersari. Itē alex. ij.

De eodem

Apostolica auc̄te ꝑcipimus vobis: vt si eū q ab eccl'ia elect⁹ ē altero digniorē eē canonicāq̄ ei⁹ electionē ꝓbaueritis: fulti nostra auc̄te ꝯsecretis. nā ꝓ eo qd̄ fili⁹ sacerdotis dicit̄: si cetere virtutes ī eū cōueniāt: nō reijcim⁹: s̄ suffragātib⁹ meritis cōniuēdo eū recipimus. hoc aūt qd̄ de filiis sacerdotū dicitur: ex dispēsatione ecclesie introduci videtur ⁊ qd̄ ex dispēsatione introducitur: ad cōsequentiaȝ regule generalis trahi nō potest. Unde vrban⁹ scribit bar. turonen̄. archiep̄o.

Filij sacerdotū nō ꝓhibētur ab ep̄atu: si cetere virtutes in eis inueniantur.

Cenomanēseȝ electū ꝓ eo q̄ filius sacerdotis dicit̄: si cetere virtutes in eū cōuenīant: nō reiicimus: sed suffragātibus meritis eū patienter suscipim⁹: nō tn̄ vt hoc ꝓ regula in posteꝝ assumatur: sed ad tēpus ecclesie periculo consulitur. Cum ergo ex sacerdotibus nati in summos pontifices supra legantur esse ꝓmoti: nō sunt intelligendi de fornicatione: sed de legitimis coniugiis nati: que sacerdotibus añ prohibitionē vbiq̄ licita erāt ⁊ in orientali ecclesia vsq̄ hodie eis licere ꝓbātur. Quod autem viciū originis semini imputari negatur: videtur eē cōtrariuȝ illi snīe. adulteroꝝ filii abominatio sunt domino. sed sicut supradictū ē de presbyteroꝝ filiis: ita ⁊ hoc d̄ filiis adulteroꝝ intelligendū videtur: vt illi dicantur esse abominatio domino: ad quos paterna flagitia hereditaria successione descēdunt. similiter ⁊ illud vrbani intelligendum est: qd̄ ipe scribit petro legionēsi ep̄o. De eodē

Quia simpliciter ad se. ap. veniens humiliter peccatum confessus es: q̄ pontifici tui videbatur officiū impedire: videlicet q̄ ex matre nō legitima ꝓcreatus sis: quam viuente propria vxore pater tuus cognouisse dinoscitur: nos apostolice mansuetudinis gratia admonente a ceteris q̄ sacerdotiū impediunt criminib⁹ tandiu professione q̄ fratrum testimonio qui tecum sunt immunem te agnoscentes: ⁊ vitā tuam religiosam audiētes ab huius te peccati vinculo absolutum in suscepto sacerdotali officio confirmamus.

Item qui in egritudine cōstitutus baptizatur: presbyter ordinari non debet. Unde in neocesariensi concilio legitur.

Non ordinetur clericus qui in egritudine constitutus baptizatur.

Siquis in egritudine constitutus fuerit baptizatus presbyter ordinari non debet non enim fides illius voluntaria: sed ex necessitate est: nisi

null⁹. ⁊ sic eccl'ia circa idē factū hȝ ꝯtrias ꝑsūptiōes s̄ diuerso respectu: de ꝯ. di. iij. ꝑlatum.

a Siqs. intellige adultus. nā pueri ab hereticis baptizati ꝓmouēt̄: ut. i. q. iiij placuit.

b ¶ Sz ex necessitate. i. ꝑsumit̄: et sic canon ꝑsumit hoc in deteriorē ꝑtē. sil'r. xxx. q. v. alit̄. s̄ cū irregularitas ꝓueniat a peccato: ⁊ baptismus tollat peccatū: quare nō tollit irregularitatē ipsius: R̄°. q̄ baptism⁹ inducit hāc irregularitatem: vñ nō pōt eā tollere. q̄ eadē res nō pōt habere cōtrarios effectus ar. ex̄ de bap. maiores vl'r medius ibi: s̄ hec tanq̄ ipossibilia. sic. s̄. xxvi. di. deinde. sicut eadeȝ causa n̄ pōt parere obligationē ⁊ liberationem: ut. ff. d̄ sol. q hominem. §. vltimo.

Di. lviij.

forte postea ipsius studiū & fides pbabilis fuerit: aut hominū raritas exegerit.

Itē ex monachali habitu nullus assumat ad ecclesiasticū offm nisi fuerit oblat⁹ proprii volūtate abbatis. Unde gregori⁹ scribit.

Monach⁹ nō ordinet cleric⁹ nisi volūtate abbatis epo fuerit oblatus.

Nullus ad ecclesiasticū officiū ex monasterio pducat monach⁹: nisi quē abbas loci admonit⁹ ppria volūtate obtulerit epo. Itē ex conci. char. v.

De eodem

Siqs de alteri⁹ monasterij cōuētu repertū vel ad clericatū pmouere voluerit vel in suo monasterio maiorē psonā monasterii ɔstituere sine licētia abbatis & monachorum: eps q hoc fecerit a ceterorū cōione seiūct⁹ sue tm̄mō plebis cōmunione cōtēt⁹ sit: & ille neq̧ cleric⁹ neq̧ canonicus neq̧ ppósit⁹ pseueret.

Itē q ecclesiastic disciplinis ibuti nō sūt & tēpor approbatōe discussi nō sūt: ad sūmū sacerdotiū puehi nō aspirēt. Unde ait pa. zosinius.

No aspiret ad sūmū sacerdotiū q ecclesiasticis disciplinis nō est imbutus.

Qui ecclesiasticis disciplinis p ordinē nō ē imbutus nec tēpor approbatōe diuis stipēdiis erudit⁹: neq̄q̧ ad sūmū sacerdotiū ecclesie aspirare vel psumere dz. & nō solū in eo ābitio inefficax hēatur: verū ordinatores ei⁹ careant eo ordie: quē cōtra pcepta credi derāt psumēdū. Item vrbanus papa.

Ad sacerdotale officiū null⁹ nisi per singulos grad⁹ approbatus accedat.

Si officia secularia pncipalē locū nō vestibulū actōis ingressus: sz p singulos grad⁹ examinatis deferūt: qs tā arrogās tā ipudēs inuenit: q in celesti militia que ppēsius pōderāda ē: & sicut aur repetit ignib⁹ explorāda: statim dux esse desiderat: cū tyro añ non fuerit: & pus velit docere q̧ discere: assuescat i dñi castris in lector pmit⁹ gradu diuini rudimēta fuitii. nec illi vilescat exorcistā accolitum subdiaconū & diaconū p ordinem fieri: nec hoc saltu: sed statut maiorū ordiatōe tpib⁹. Iam vo ad presbyterii fastigiū talis accedat: & ut nomē etas ipleat: et meritū pbitatis stipēdia ante acta testētur: inde summi pontificis iure locum sperare debebit. facit hoc nimia remissio consacerdotum nostrorum q pompam multitudinis qrūt: & putāt ex hac turba aliqd sibi dignitas acquiri. hinc passim numerosa pluralitas ēt in his locis vbi solitudo est talium reperitur: dū p parochias extēdi cupiūt: aut qbus aliud prestare non possunt: diuinos ordines largiūtur. qd oz districti semp eē iudicii. raruz est enim omne qd magnum est Item gregorius.

c Postea. & ita p sequēs factū elidit pcedens psūptio: sic de ɔ. di. iiij. tūc valere. xxxiij. q. i. cū p bellicam. sic qn̄q̧ psūptio sequēs elidit pcedentē: ut. ff. de in inte. resti. diuus. d Karitas. ar. q ppter raritatē hominū liqua cōceduna ut. lv. di. c. pscis.

e Itē ex monachali. s̄. lv. di. c. pris

Di. lviij.

cis dixerat. q monachi pnt prefici parochialib⁹ ecclesiis: sz crederet aliqs q hoc posset fieri sine lnīa abbatis: iō hanc ponit distinctionem &c.

f Null⁹. ad ecclesiasticum. abbas. nō q nullus monach⁹ pōt pmoueri ad ecclesiasticos honores: nisi cū licētia abbatis: ut. xvi. q. i. siqs monachus & c. cū p vtilitate idez intellige de quolibet clico: ut sine lnīa plati sui nō possit ab epo transferri ad aliū locū: nec clic⁹ epi ab archiepo: ut. liiij. di. null⁹. ix. q

Di. lix.

iij. p singulas. & nō solū volūtas abbatis ē regrēda: sz etiā monachorū: ut. xix. q. iij. statuim⁹. nā hec est quedaz alienatio vn̄ nō pōt fieri sine ɔsensu oiuz: ut xij. q. ij. sine. io. qd dicit de epo credo falsuz. si causa subest. b.

g Siqs. maiorē. ex hoc loco videt q monachus possit eē platus in ecclia seculari. q eps possit esse nō ē dubiū: ut. xviij. q. i. statutū. itē q pleban⁹ possit esse: habes. xvi. q. i. monachos. & c. in parochia. itē q canonic⁹ possit esse videt. lxxiiij. di. quorūdā. itē q vicedñs epi possit esse videt: q2 epus debet habere testimoniū a monachis: ut. ij. q. vij. cū pastoris. sz iconomū debet habere epus: ut sit ei testis: ut. xvi. q. vij. qm̄. ergo pōt esse iconom⁹ vel vicedñs epi: & istud. h. admittit. ar. ɔ̄. xvi. q. i. de pñtium. de hac materia notaui. xi. q. vij. in noua. pōt tn̄ intelligi: qd hic dicit d ecclesia monachali: que episcopalis etiā fuit.

h Sue. site. s̄. di. xviij. placuit. sed ɔ̄. j. iiij. q. v. c. i.

i Itē dictū. fuit. s̄. di. l. nō ɔfidat. & lv. di. pscis. q nullus ordinand⁹ ē nisi seruatis interstitiis tēporum. iō ostendit hic q ad instar secularium dignitatū nul⁹ p saltū est ordinand⁹.

a Qui ecclesiasticis.

b Si officia secularia. i. seculares n̄ deferūt principalē locum ingressis &c.

c Quis. nō modū argumentādi. ex quo ita est apud seculares: eodē mō erit apud ecclesiā: sic. xxi. di. tenere. iij. q. v. q2. xix. q. iij. monasteriis. sic. xij. q. ij. cū de notissimā. Et ē ar. ad q̄stionē illā: q si aliqs est legitimat⁹ a pncipe: q apud ecclesiam ē legitimus: qd non credo: ad hoc e. q fi. sint legitimi p venerabilem.

d Saltu. gradatim eni deferendi sūt honores: ut. xciij. di. legim⁹. in fi. & ff. de mu. & ho. ut gradatim. Nā casū appetit q p abrupta ascensum querit: ut. xlviij. di. sicut.

e Stipendia. nota, q magis psumit p illo qui plura stipendia habent in ecclesia: quia is gradus ceteris antecedit: quem labor plirior & stipendia longiora fecerūt anteire: ut. C. de offi. mag. off nemo. & lxi. di. miramur.

f Karum. sic. j. xciij. di. legimus.

g Hoc ad nos.tonſurant.ar.ꝙ null⁹ debet tonſurari ad hoc ut dignitatem ꝯſequat.⁊ ad idē.lxi.di. bñ.⁊.xvi. q.vij.ꝑ laicos.qd iuris ſit de hoc ibi notaui.h.dicit ꝙ ipſa ſpes nō inducit ſimoniā:dū tñ nō interueniat pactio:quia ſola animi deſtinatio ñ inducit ſimoniam:ut ex̄ ut eccl'ia.bñ.ut noſtrū. Alij ꝯtrium dicūt:ut ar. viij.q.iij.artaldus.io.⁊ certe decretal' videt̄ di cere ꝙ ſola ſpes indu/ cat ſimoniā:ex̄ de ſimo. c.vlti.⁊ tal' ſimo.ꝑ ſolā̄ ꝑniam abolet̄:ut ibi dr̄ hoc tñ credo ꝙ ſpes ꝓ honeſto ſeruitio nō in/ ducit ſimoniā.

h Inculpati. nō ꝙ ſꝑ pſumit̄ ꝙ in fraudē re/ ceperit ordinē:q ſubito recipit:lʒ bñmeritus ſit al's ſic pſumit̄ ꝙ liber/ tas in fraudem data ſit qñq3:lʒ ſeru⁹ ſit bñmeri tus:ut.ff. q̄ ⁊ a qb⁹ ma. .l.i.in fi.ar. ad hoc.lxi. di.miramur.

i Ordinatos . nō ꝙ ꝯfeſſio vni⁹ nocet alij:qđ ē ꝯ id.ij.q.v.int/ rogatū:lʒ hoc eſt ꝓpter cauſe cōnexionē:ut.lxx xi.di.tantis.ut nō.iij.q vi.hoc qppe.vel dic ꝙ nō nocet niſi quo ad p/ ſūptionē:ut lxxxvi.di. tanta.

k Ratiōe.ut prius ſit diſcipulus.

l Cōfirmat.i.cōfirma/ re debet.

m Difficilius.ſ.xl.di. ante omnia.

a Ecce.hic oñdit ex qb⁹ ordib⁹ aliqs eligend⁹ ſit i ꝑpoſitū vl' decanū vl' archipſbyte rum vel epm.⁊ dicit ꝙ null⁹ eligend⁹ eſt i ꝑpo ſitū niſi ſit diacon⁹ vel pſbyter:null⁹ in archi/ diaconum niſi ſit diaco nus:null⁹ in decanū vel archipſbyterū niſi preſ byter:null⁹ in epm niſi ad min⁹ ſit ſubdiacon⁹.

Cuiuſlibet meriti laic⁹ ad ſū/ mū nō aſpiret ſacerdotium.

Hoc ad nos ꝑueniſſe qđ nō diſſimili dignū ē dete/ ſtatione cōplecti : ꝙ qdam ho noris deſiderio inflāmati de/ fūctis epis tōſorātur:⁊ fiunt repēte ex laicis ſacerdotes. atq3 inuerecūde ⁊ repēte reli gioſi ꝓpoſiti ducatū arripiunt q nec eſſe adhuc milites didi/ cerūt.qd putam⁹ ꝙ iſti ſubie/ ctis preſtaturi ſūt:q añq3 di/ ſciplinat⁹ limē attingāt: tene/ re locū regimis non formidāt q̄ de re neceſſe eſt: vt q̄uis in culpati qſq3 ſit meriti: ante tñ per diſtincta eccleſiaſtici ordi nis ſe exerceat officia. Itē celeſtinus eps galliarū.

Nō aſpiret ad ſūmū ſacerdo/ tiū:q eccleſiaſticis diſciplinis nō ē imbutus.

Ordiatos vo quoſdā fr̄es chariſſimi epos: q nullis eccleſiaſticis ordinib⁹ ad tāte dignitat̄ faſtigiū cōſtituti fue rint: cōtra pr̄um decreta hui⁹ vſurpatōe q ſe hoc recogno/ ſcit feciſſe didicim⁹:cū ad epi ſcopatū his gradib⁹ qb⁹ fre/ quētiſſime cautū ē debeat ꝑ/ uenire :ut i miorib⁹ iniciat̄ of ficiis ad maiora firmēt. dʒ.n. añ eē diſcipulus qſqs doctor eē deſiderat:ut poſſit docere qđ didicit.ois.n.vite iſtitutio hac ad id qđ tēdit ſe rōe cōfir mat.q mīme litter̄ opaʒ dede/ rit:ꝑceptor eē nō pōt litteraꝝ q nō ꝑ ſingula ſtipēdia creue/ rit:ad meritū ſtipēdij ordineʒ nō pōt ꝑuenire.ſolū ſacerdo/ tiūʒ inter iſta rogo vilius eſt: cur facili⁹ tribuit̄:cū difficili⁹ impleatur:

Ecce oſtēſū ē ex pte q pñt ad ſacerdotii ordinē ꝓmoueri ⁊ q nō. Nūc aūt ꝯſiderā dū ē ex qb⁹ ordinib⁹ in archi preſbyteꝝ vel ꝑpoſitū vl' epm vel archiepum ſint elligendi.

De his ita ſtatutū ē i cō. vr/ bani pape celebrato aluernie

Archipreſbyter vel diaconus aut archidiacon⁹ ñ niſi diaco nus aut preſbyter ordinetur.

Null⁹ eps in eccl'ia ſua niſi diacon⁹ ſit archidiaconuʒ inſtituere:nec archipreſbyte/ rū aut decanū:niſi preſbyteri ſint: ordiare pſūat.qđ ut diſtri ctius teneat̄: apl'ica auc̄te ꝓ/ hibem⁹ ⁊ interdicim⁹. Itē ca/ lixtus papa.

Nullus in ꝑpoſitū vel archi/ epiſcopū vl' archipſbrm vl' ar chidiaconū niſi pſbr̄ vel diaco nus ordinetur.

Null⁹ i ꝑpoſitū:null⁹ in ar/ chiepm:null⁹ i archipſbr̄ʒ null⁹ in decanū:niſi preſbyter vel diacon⁹:null⁹ in archidia conū:niſi diacon⁹ ordiet̄. Itē innocentius.ij. De eodem

Innouam⁹ aūt ⁊ ꝑcipim⁹: vt null⁹ in archidiaconum vel decanū niſi diacon⁹ vl' pre ſbyter ordinet̄. archidiaconi vero vel decani vel ꝑpoſiti:q infra ordines ꝑnominatos ex iſtūt:ſi iobediētes ordinari cō tēpſerit:honore ſuſcepto ꝑuē tur. ꝓhibem⁹ aūt ne adoleſcē tib⁹ vel infra ſacros ordines ꝯſtitut̄:ſʒ q prudētia ⁊ merito vite clareſcūt: ꝑdicti ꝯcedant̄

laturā:ut ex̄ de eta.⁊ quali.ꝑterea.vbi dr̄ ꝙ diſpen ſatiue pōt eligi.vl' dic ꝙ exponit̄ hec dictio ſit.i.fiat ſufficit enim ſi talis ſit ꝙ in breui poſſit ꝓmoueri ad iſtos ordines:ut ex̄ de eta.⁊ quali.ꝑterea. nō enim refert an iā ſit an cito fiat:ut ex̄ de p̄.ſig.c.iij. ⁊ d̄ ꝯ. di.iiij.qñ. Sʒ q̄/ re ſtatuit̄ iſtud d̄

Di.lx.

iſtis dignitatib⁹ cū in epm poſſit eligi ſubdiacon⁹ ut.ſ.e.c.vlti.ſed hui⁹ rōnē aſſignat gra.ſ.e.di.§. ho/ rū.⁊.§.alterū ſ. ꝓpter ordinis di gnitatē. In quo aūt ordine debe at eſſe cantor vel ꝑmiceri⁹:ꝯſuetu dini relinquo.lici te ergo pōt qs i minorib⁹ ordini/ bus eligi ad has dignitates:dum tñ habeat etatē. ſed his ob.ex̄ de elec.dudū in fi.

c Eps.ergo col latio archidiaco natus ſpectat ad epm.lxxiiij.diſt. epoꝝ.⁊.xxv.di.c .i.⁊.lxxi.di..c.i. ⁊.lxxxix.di.volu/ m⁹. ſʒ ꝯ.xciij.di. legimus.⁊ ex̄ de elec.cū in cūctis vbi dr̄ ꝙ ad cano nicos ſpectat.dic ꝙ ad epm tñ ſpe ctat ꝯfirmatio ad canonicos elec/ tio de iure.in ta/ lib⁹ tñ ꝯſiderāda ē ꝯſuetudo:ut ex̄ de elec.cū eccl'ia

d Niſi pſbr.ſ.i.x xiij.q.iiij.ſicut ex cellentiam.ꝯ vbi dr̄ ꝙ nō gradus elegantior ſʒ vite melioris ⁊c̄.ſʒ dic ꝙ nō tm̄ ordo ꝯſi derat̄:ſed ordo ⁊

b Nullus.hec duo.c.dicit.h.abrogata per id qđ eſt.ſ.c. pſt.⁊ vlti.ex̄ de elec.cū in cūctis.vbi dicit ꝙ ſi ē in ſa cris ordinib⁹ pōt eligi in ꝑpoſitū vel archidiaconū:ſʒ ſub/ diaconat⁹ eſt hodie ſacer ordo:ex̄ de eta.⁊ quali.a multis. ⁊ hoc ſatis ſuſtineri pōt:cū accolitus etiā poſſit eligi ad ꝑ/

e Nmeritum.

Nullus.

f Innouamus.vl' pſbr.redde ſingula ſingulis.

g Ordinari.cogit̄ ergo aliqs recipere or/ dinē.⁊ ſic ē ꝯ hoc.lxxiiij.di.geſta.ſʒ iſtud ē rōne ad/

functi ordinis: b ¶ Ne adoleſcentib⁹.i.xxv.ānos ut ex̄ de elec.cū in cunctis.
a ¶ Nullus.in ſacris.poſtulari tñ pōt in epm laic⁹ ut.lxi.di.oſius.&.lxiij.di.valentinianus.

b ¶ Habuiſſe.ſup ple ſacros. nā ēt ſubdiacon⁹ fuit tpe aplorum:ut.xx/ xv.di.eps.
c ¶ Romani.ho/ die licite eligit: ut ex̄ de eta. & q̄. a multis.
d ¶ Metropoli/ tani.ſicut g°. me/ tropolitan⁹ olim potuit diſpēſare circa ordines: ſic videtur q adhuc poſſit: cū nō auſe rat ei hec diſpen ſatio ſiue iuriſdi/ ctio.ar.ex̄ de ſen. ex.nuper.
e ¶ Itē laici.h oſtendit q laici ñ ſūt eligēdi in epos: ſed pñt poſtulari itē oñdit q tm̄ ō ppria eccl'a faciē da ē electio.dein de oñdit ō viſita tore q nihil dz ṗ ſumere de rebus illi⁹ eccl'ie cui da tus ē viſitator.et nota q vocat hic laicos illos q nō
Dicti.
ſūt ordinati: & il los q repente ſūt ordiati. & nec iſti nec illi ſūt eligē di.
f ¶ Sacerdotale. ſubito. & ita iniq̄ & male.iniq/ tas eni oia ōcipi tat: ut.j.ō pe.di. iij.int hec hircū. ſi tñ neceſſitas ē: in āno & dimidio pōt laic⁹ recipe oēs ordines: ut. lxxvij. diſt.mona chus.&.c.ſe.
g ¶ In ſacerdo tib⁹. corri/ gendis: ſic.iij.q. vij.iudicz.&.c.ſe.

honores.

Hoc vnū ppter pcacitatē quorūdā ſtatutū ē: q no mē ppoſiture adepte officium cōtēnūt nolētes fieri ſacerdo tes: alias aūt inane eſſet: cum etiā in epm eligi pñt in ſubdia conatu cōſtituti. Iuxta illud vrbani pape.

Nō eligatur i epm niſi i ſacris ordinib⁹ cōſtitutus.

Nullus in epatū eligat niſi in ſacris ordib⁹ religioſe viuēs fuerit inuent⁹. Sacros aūt ordies dicim⁹ diaconatuz & preſbyteratū. hos ſiqdē ſo/ los pmitiua legit habuiſſe ec/ cleſia. ſubdiaconos vero q2 & ipi altarib⁹ miniſtrāt: opportu nitate exigēte cōcedim⁹: ſi tñ ſpectate ſint vite rligiōis & ſci ētie qd ipz ñ ſine rōni pōtificis vl' cū metropolitani ſcia firmi ter pmittim⁹. Alterū vo: vt in epm vel archiepm: niſi in ſa/ cris ordibus cōſtitut⁹ nō eli/ gat: ppter dignitatē ordis ſta tutum eſt.

Itē laici nō ſūt i epos eligēdi: ſz p ſingulos ordines pri⁹ ſūt pbādi. Vñ gregori⁹ bru nichilde regine frācorum.

Sacerdotes ex laicis non ſunt ordinandi.

Sacerdotale officiū veſtris in ptib⁹ in tāta: ſicut didici m⁹: ē ābitione pductum: ut ſa/ cerdotes ſubito qd nimis gra ue eſt: ex laicis ordinēt. Itē hormiſda papa oib⁹ epis.

De eodem

In ſacerdotib⁹ eligendis vel ordinādis curā oportz eē pſpicuā. irrephenſibiles eē cōuenit: quos pēſſe neceſſe ē corrigēdis. lōga dz vitā ſuā p batōe mōſtrare: cui guberna/ cula cōmittūtur eccleſie. Idē nō negam⁹ eē in laicis deo pla citos mores: ſz milites ſuos p batos ſibi querūt inſtituta fi/ deliū. diſcere prius qſq debz añq doceat: & exēplū religio/ ſe cōuerſationis de ſe potius aliis preſtare: q ſumere. emē/ datiorem eſſe cōuenit populo quem neceſſe eſt orare pro po pulo. longa obſeruatione reli gioſus cultus tradatur: ut lu/ ceat & clericalibus obſequijs erudiendus inſeruiat. vt ad venerandi gradus perductus ſummam quis ſit: fructus hu/ militatis oſtendat. nec tantum conſecrare de laicis inhibe/ mus: ſed nec de penitentibus quidam quiſq ad huiuſmodi gradū prophanus temerator aſpiret. ſatis illi ſit poſtulanti veniam cōcedi. qua conſciētia abſoluat reum: qui ſe peccata ſuo populo ſit teſte confeſſum quis enim quem pauloante ia centem viderat: veneretur an tiſtitem: proferens memoran/ di criminis labem non habet lucidam ſacerdotij dignitatez Item innocentius papa.

De eodem.

Miſerum eſt eum fieri ma giſtrum: qui nunq fuit di ſcipulus. eumq ſummum ſa/ cerdotē fieri qui in nullo gra du vnq obſecutus fuerit ſa/ cerdoti. Item leo eps.

De eodem.

Miramūr tm̄ apud vos p occaſionem tēporis impa cati aut ambientium preſum/ ptionem aut tumultum valuiſ ſe popularem. vt indignis qui buſlibet & longe extra ſacer/ dotale meritum cōſtitutis pa/ ſtorale faſtigium & gubernatō eccleſie crederetur. non eniz eſt hoc conſulere populo: ſed nocere: nec preſtare regimen ſz augē diſcrimē. integritas. n.

h ¶ Longa.ſic.ſ.xxviij.di.priuſq.
i ¶ Preſtare.vñ nō petere exemplū: ſz dare dign⁹ erat.ad idē.xvi.q.i.pdicator. l ¶ Emendatiorē.ſic.viij.q.i.qua lis.i.q.i.c.viliſſimus. m ¶ Humilitatis.q2 nihil ita ſplē det i pontifice ſicut hu militas: ut.c.di.ī more
n ¶ Teſte. q2 publica ō licta publico egent re/ medio: ut de pe.di.i.§. hoc ergo.&.c.quis.
o ¶ Memorandi.& hoc ppter memoriā pteri/ ti delicti: ſi.xxv. di.c.vl ti.& xlviij.di.§.i.&.iij.q. iiij.c.ij. &.ff.de decur.l. vlti.
p ¶ Miſerū eſt.q nūq.ſ.lix.diſ.ordina tos.
a ¶ Miramur. aut tu/ multuar. q nō ē deuiandū a iure cōmuni ppter tumultū popula rem nec ppter ſedandā diſcordiam: ut lxiij.di. docendus. xviij.q.ij.ſi qs abbas.viij.q.i.lz.ſic C.de penis decurionū & ar. ex̄ de ap.c. inſtitu tus ar.ctra.ff.ad.l.cor. de ſic. l.pl't. &.xxviij.di. de ſyracuſane.&.xi.q.iij anteceſſor.&.l.di. ut cō ſtitueretur.ex̄ de regu. iu.qui ſcandalizauerit.
b ¶ Diſcrimen.i.pericu lum.
c ¶ Preſidētiū.i.ſacris officijs deputatorum.
d ¶ Principatus.i.q.i. principatus.
e ¶ Inordinatū.ſ.ut po tius eligatur ille q diu militauerit in eccleſia: ut.j.e.qd.pderit: vl' etiā ille qui eſt in maiori or dine conſtitutus: ut.lxx v.di.c.vlti.

f ¶ Quanto. nõ quanto
res ē maior tãto maior
est inq̄sitio facienda: ut
lix. di. ordinatos. xlviij.
di. quantũlibet. xlij. di.
quiescam⁹. ⁊. vij. q. ij. c.
vlti. ⁊ est hoc ꝯtra illos
qui dicunt ꝙ in causis
matrimonialibus nõ ē
ita districta examiatio
faciēda circa testes.

g ¶ Omniuꝫ. ar. q̄d vni
dicit̄ ad alios extendit̄:
ut dixi. xxxviij. di. igno/
rantia. ⁊ ar. xxxij. q. vij.
apostolus. ⁊. xxxi. q. i. ꝙ
si. ⁊. C. de naturali. libe.
auc̄. item siquis.

h ¶ Persona. nõ ꝙ pro
pter ꝑsonam nõ recedi
tur a iure cõmuni: ut h.
⁊. l. di. ex penitentibus.
⁊. lxxix. di. singula. lix.
di. hoc ad nos: tñ q̄nꝗ
receditur a iure ꝓpter
ꝑsonã: ut fuit in augusti
no: ut. vij. q. i. nõ aũt. itē
ꝓpter scandalum quod
timet̄ in ꝑsona: ut. xxiij.
q. iiij. non pōt. similiter
ꝓ miseratione ꝑsone: ut
lxxxvi. di. tanta. sꝫ dic ꝙ
ibi fauore ꝑsone nõ re/
ceditur a iure: sꝫ ꝓpter
vtilitatē ꝓuenientē ex
ꝑsona.

i ¶ Pro laborib⁹. nõ ꝙ
eo ipso ꝙ qs electus ē:
ꝑsumit̄ esse melior alijs
ut. s̄. di. lix. c. i. ⁊. xl. dis.
c. i. ar. ꝯ. viij. q. i. illud.

k ¶ Documēta. hic ma/
la vita ꝓbat aliquē am/
bitiose ꝑuenisse ad di/
gnitatē: sic ecõuerso me
rita alicui⁹ excusãt ipsũ
de ambitione: ut. i. q. i.
quibusdam.

a E Piscopũ ꝯstitui.
i. ꝯsecrari. sol⁹ enī
nõ dꝫ cõsecrare ipsum:
licꝫ solus possit ipsum
ꝯfirmare: ut. lxiiij. di. c.
i. ⁊. li. di. c. vlti. dum tñ
assit ꝯsensus capl̄i sui: ut
eī de his q̄ fi. a pla. no/
uit.

b ¶ Multo. sic. s̄. di. lix.
c. vlti. ⁊. s̄. e. in sacerdo
tibus.

presidētiũ salus ē subditoꝝ. et
vbi ē incolumitas obediētie:
ibi sana ē forma doctrine. Pri
cipat⁹ aũt: quē aut seditio ex/
torsit aut ambit⁹ occupauit: ēt
si morib⁹ atꝗ actib⁹ nõ offen
dit: ipsius tñ initij sui ē ꝑnicio/
sus exemplo. ⁊ vix bono ꝑa
gũtur exitu: que malo sunt in/
choata ꝑncipio. Q̄d si in qui/
buslibet ecclesie gradib⁹ ꝓui
dēter sciēterꝗ curãdũ ē: vt in
domo dñi nihil inordīatũ sit ni
hilꝗ ꝑpostēꝝ: q̄̄to magis ela
borãdũ ē: ut electōe ei⁹ q sup̄
oēs grad⁹ ꝯstituit̄: nõ erret̄. nã
toti⁹ familie dñi status ⁊ ordo
nutabit: si q̄d regritur in cor/
pore nõ inuenitur i capite. vbi
ē illa beati pauli apl̄i ꝑ spiritũ
dei emissa ꝑceptio: q̄ in ꝑsona
tymothei oim sacerdotũ chri/
sti numer⁹ erudit̄: ⁊ inde vni/
cuiꝗ nr̄m dicit̄: man⁹ nemini ci
to imposuerꝭ: neꝗ cõmunices
peccatis alienis. Quid ē cito
man⁹ imponere: nisi añ maturi
tatē etatis añ tp̄us examis añ
tp̄s emeritũ obediētie añ ex/
ꝑiētiã discipline sacerdotalē
honorē tribuere nõ cõꝓbatꝭ
⁊ qd ē cõicare peccatis aliēis
nisi talē effici ordinãtē q̄lis est
q nõ meruit ordiari. Sicut. n.
boni opis sibi cõꝑat fructũ: q
rectũ tenet i eligēdo sacerdo
tē iudiciũ: ita graui semetipm
afficit dãno: q ad sue dignitatꝭ
collegiũ sublimat idignũ. Nõ
enī in cuiusꝗ ꝑsona ꝑtermittē
dũ ē: ꝙ institutꝭ generalib⁹ cõ
tinet̄: nec putãd⁹ est honor ille
legitim⁹: q fuerit cõtra diuine
legis ꝑcepta collat⁹. ¶ De
rito patꝝ beatoꝝ venerabiles
sanctiones: cũ de electione sa
cerdotũ loq̄rētur: eos demuꝫ
sacris admistratõib⁹ idoneos
cēsuerũt: quoꝝ oīs etas a pu/
erilib⁹ exordiis vsꝗ ad perfe
ctiores annos ꝑ discipline sti/
pēdia ecclesiastice cucurrissꝫ
⁊ vnicuiꝗ testimoniũ prior vi/
ta ꝑberet. nec pōt de ei⁹ ꝓue/
ctione dubitari: cui ꝓ labori/
bus multꝭ ꝓ morib⁹ castis ꝓ
actionib⁹ strenuis celsiorꝭ lo/
ci ꝑmiũ debet̄. Si. n. ad hono
res mũdi sine suffragatione tē
poris sine merito laboris indi
gnũ ē ꝑueniri: ⁊ notari ambit⁹
solēt: quos ꝓbitatis documē/
ta nõ adiuuãt: q̄̄ diligens ⁊ q̄̄
prudēs habēda ē dispēsatõ di
uinoꝝ muneꝝ ⁊ celestiũ digni
tatũ. Item ex concilio lao/
dicensi.

E Piscopũ nõ oꝫ ꝑter indici
um metropolitanoꝝ ⁊ fini
timoꝝ epoꝝ cõstitui ad eccle/
sie ꝑncipatũ. nec eligãtur nisi
hi quos multo añ nota ꝓbabi
lisꝗ vita cõmēdat: ⁊ nihilomi/
nus si in sermone fidei ⁊ recta
rõe ꝓ sua ꝯuersatõe ꝓbati fu
erint. Itē celestin⁹ omnib⁹
orthodoxis. De eodem

Q Vid ꝓderit ꝑ singula sti/
pēdia clericos militasse ⁊
oēm egisse in dominicis castrꝭ
etatē: si hi q futuri sunt sacer
dotes ex laicis regrãtur. qui
vacãtes seculo ⁊ omnē ecclesi
asticũ ordinē nesciētes: saltu
ꝑpostero i alienũ ambiũt ho/
norem imoderata cupiditate
trãscēdere ⁊ in aliud vite ge/
nus calcata reuerētia ecclesi/
astice discipline transire. tali/
bus itaꝗ fr̄es charissimi ne/
cesse ē: vt obueniem⁹. his ita/
ꝗ fr̄nitatē vr̄am decretis cõ/
monem⁹: ne qs laicũ ad cleri/
catus ordinē admittat ⁊ finit
fieri: vnde ⁊ illũ decipiat: ⁊ si/
bi cãs generet: qb⁹ re⁹ ꝯstitu/
toꝝ decretaliũ fiat. Itē leo

Rudibus ⁊ imperitis guber/
nacula ecclesie non sunt com/
mittenda.

S Tatuim⁹ ne in aliquo apo
stolica ⁊ canonica decreta
violēter ⁊ ne his regēda do/
mini ecclesia credatur: q legi/
timaꝝ institutionũ nescij ⁊ toti⁹ hu
militatis ignari nõ ab infimis
sumere incremētũ: sed a sum/
mis voluit habere ꝑncipiũ: cũ

c Q Uid ꝓderit
nõ ꝙ licituꝫ
ē alicui fuire i ec
clesia spe stipen/
dioꝝ: ut. s̄. lix. di.
si officia. ⁊. lxxiiij.
di. cõsuluit. ar. ꝯ.
viij. q. i. sũt i eccl̄a
⁊. xij. q. i. habebat
sꝫ dic ꝙ sperare
pōt: dũ tñ nõ ꝑn/
cipaliter ad hoc
seruiat: ut. lxxvij.
di. in singulis. et
viij. q. i. q epatũ.

d ¶ Alienũ. i. alijs
debitũ: sic. s̄. xlij.
di. §. i. ff. d̄ adop.
l. fi.

e S Tatuimus.
ab infimis.
sic. xlviij. di. sicut

f ¶ Noui. seniores
in ecclesia semꝑ
ꝑponendi sũt iu/
nioribus in ele/
ctione in respon
sione in subscrip/
tione: ut. lxxv. di.
c. vlti. ⁊. lxxiiij. di.
episcopoꝝ. ⁊. xvij
dis. §. hinc etiã. ⁊
c. se. xcvi. di. bñ.

valde iniquū sit absurdūq̄: vt impij a magr̄is: noui antiq̄s p̄ferātur: rudes emeritis. His oīb⁹ auctib⁹ laici ꝓhibētur ī epatū eligi. Ecōtra beat⁹ nicola⁹ ex laico elect⁹ est ī epm beat⁹ seuer⁹ ex lanificio assūptus ē in archiepm. beat⁹ ambrosius cū nōdū eēt baptizat⁹ in archiepm ē elect⁹. Sꝫ sciendū ē q̄ ecclesiastice ꝓhibitiones ꝓprias habēt cās: qbus cessātib⁹ cessāt ꝛ ipe. Vt enī laicus ī epm ñ eligeret hec cā fuit: q̄ vita laicalis ecclesiastice disciplinis p ordinē non erudita nescit exēpla religionis de se prestāe alijs: que ī se ipa experimēto nō didicit. Cū ergo q̄libet laic⁹ merito sue pfectionis clericalē vitā trāscēdit: exemplo beati nicolai ꝛ seueri ꝛ ambrosij ei⁹ electō pōt rata haberi. Vñ idē ābrosi⁹ in ep̄la ad vercellēses ait de se ipso.

Neophit⁹ ꝓhibet ordinari ne extollat ī supbiā. sed si nō deest humilitas ɔpetēs sacerdotio: vbi cā nō adheret: viciū nō īputat. itaq̄ ordiatio nē meā occidentales epī iudicio: oriētales etiā exēplo ꝓbarūt. Itē obijcit illud sardicēsis concilio.

Scolastic⁹ ex foro aut ex admistratōe postulari pōt epūs.

Osius eps dixit: ꝛ hoc necessariū arbitror vt diligētissime tractet: si forte aut diues aut scholastic⁹ de foro aut de admistratōe eps fuerit postulat⁹: ut non prius ordinet: nisi añ lectoris munere ꝛ officio diaconij aut presbyterij fuerit p functus: ꝛ ita per singulos gradus si dign⁹ fuerit: ascēdat ad culmē epat⁹. Sꝫ aliud ē postulari aliud eligi. postulat ne xibus curie astrict⁹ ab impatore: cleric⁹ alteri⁹ ciuitatꝫ a suo epo. sꝫ nō eligit aliq̄s nisi in sacris ordinib⁹ cōstitut⁹. fit. n. electio cū solennitate decreti oīm subscriptōnib⁹ roborati: postulatio vo simplici petitōe quā districtōem beat⁹ grego. innuit ī registro scribēs cuidā epo.

Electio epī dꝫ fieri cū solēnitate decreti oīm subscriptōne roborati.

Episcop⁹ dū fuerit postulat⁹: cū solennitate decreti subscriptōib⁹ oīm roborati et

g Hijs omnib⁹. hec so. nō valet: q̄ laic⁹ quātūcūq̄ sit pfect⁹ nō ē eligend⁹: sꝫ tm̄ postuland⁹: ut. ī. e. obitum. ꝛ. s̄. e. ī sacerdotib⁹. ꝛ. s̄. e. di. pri. hoc nos. qd aut dicit de his trib⁹ nō ob. q̄ diuina inspiratione fuit factū: vel dic q̄ isti postulati fuerunt.

h Neophitus. supbiā. s̄. xlviij. di. qm̄.

i Causa. videt ergo q̄ vbi ꝓhibet electio ex cā q̄ cessāte illa causa possit fieri electio: ut dic. ꝛ. xxv iij. di. de syracusane. i. q. i. qd pro necessitate. ar. ɔ. xxxij. q. i. dixit. et xix. q. ij. due sunt. vno mō sic potest exponi: cessante causa ꝛ cessat ɔstitutio. i. qñ causa cessat actu ꝛ exēplo. i. ut nō possit trahi in ɔnicié exempli. lxiij. di. §. verum. vel dic q̄ cessat circa psonā illā ad hoc tm̄ ut dispensari possit secū. vl' dic q̄ tūc cessat: qñ hoc in iure exprimit q̄ cessare debeat. vl' dic qñ oīs causa cessat ꝛ impulsiua ꝛ finalis ꝛ efficiēs ꝛ occasionalis: tūc cessat cōstitutio.

k Judicio. i. p sententiam.

l Exēplo. sꝫ nō ordinādo: sꝫ dispēsātie: ꝛ sic planū ē:

m Osius. aut diues. q de suis facultatib⁹ aliquid dedit ecclie: nō tm̄ ē recipiend⁹ iō: nisi al's dignus sit: ut. i. q. iij. et multis. nec enī diuites sūt reijciendi: ut. xx. di. hoc scripsim⁹.

n Scholastic⁹. i. l'ratus.

o De foro. s. causaꝝ ecclesiasticaꝝ.

p De administratione. ciuili vel curiali.

q Añ lectoris. ī. xviij. q. ij. q̄s sit. ꝛ ita differri pōt cōsecratio epoꝝ q̄nq̄ vltra annū: ut. v. j. q. i. ɔstitutū.

r Sed aliud ē. postulatio fit his vbis: petim⁹ ut facias te ꝓmoueri: q̄ volum⁹ te eligē. ꝛ tūc dr̄ postulari a seipso. ab alio aūt fit postulatio: ut si laicus vel clic⁹ sit de epatu alteri⁹: tūc postulat ab epo loci: ut lxxi. di. ꝓmat⁹. ꝛ etiā a seipso: q̄ vni⁹ ɔsensus nō sufficeret. Si aūt laicus dicēt: nolo tonsurari: nisi certus sim de electione: vl' clicus diceret: nolo ordinari nisi certus sim de epatu: de hoc nullū pactū ē interponendū: ut. lix. di. hoc ad nos. ꝛ. xvi. q. vij. p laicos nec peccat q hac spe recipit ordinē: dū tm̄ principal'r eo ꝓposito ñ ordinet: sꝫ ad hoc ut possit ꝓdesse. viij. q. i. sūt ī ecclesia. si g° cleric⁹ ē de eodē epatu: ille nō postulat: ꝛ ē monend⁹ ꝛ etiā cogend⁹ suscipe sacros ordīes: ut. ī. e. bñ. sed de eodē epatu a seipso postulat: ut. s̄. e. osius. Ille aūt a quo postulat nō cogit dare postulatū nisi velit: ut. lxiij. di. l'ras lxxv. di. archidiaconū lxxv. di. dilectiōis ī auc. de sanctis. epis. §. nullū. pōt tm̄ p supiorē cogi ut ipsū det: qñ ñ subest iusta cā obmittēdi. ar. ex̄ de iurepa. null⁹. Sꝫ q̄re ad quē titulū ordinetur iste cū adhuc nō sit electus: nec aliqd hꝫ bñficiū: dico ad titulū eccl'e ad quē ē postulat⁹. pōe g° q̄ aliū postea eligant hoc enī facē pñt: q̄ per postulationē nō ē ius q̄situ postulato: ut ex̄, de postul'. bone. ꝛ. c. postulationē. ꝛ ita tenebit electio alteri⁹. dico q̄ sꝫ nil iuris sit q̄sitū postulato tm̄ pōt eos cōuenire ut ꝓuideāt ei stipēdio cōueniēti: ut ex̄ de iurepa. pastoralis. ñ enī debuerūt mutare ɔsiliū in alterius iniuriā: ut. xxij. q. ij. primū. ff. de re. iur. nēo. si āt nōdū elegerūt aliū pōt eos ɔuenire: ut eligant ipsū ad illū epatū. ꝛ hoc pōt dici q̄ pñt variare si aliq̄s a seipso postulat. Si vo postulat a supiore ꝛ postulatio pñtata ē ei ꝛ ille ɔsensit: satis pōt dici q̄ ñ pñt variare postulationē: ut ex̄ de postul'. bone. ij. Itē clic⁹ alteri⁹ eccl'e bñ pōt eligi: sꝫ post electionē ē postuland⁹: ut. lxxvi. di. dilectiōis. lxiij. di. l'ras. lxxxv. di. florētinū. sꝫ laic⁹ ꝓmo ē postulād⁹ deinde eligēd⁹.

a Episcop⁹. i. dū aliq̄s postulat ut fiat eps. lxiij. di. l'ras

b Subscriptionib⁹. in qb⁹ ɔtinet de vita electi: ut ī. e. catinensis. ꝛ. vij. q. i. q̄r. Sꝫ nūqd adeo regrit hoc decretū: ut electio sine decreto facta nulla sit: videt q̄ sic: ut h̄ ꝛ. xlvij. di. de petro. ꝛ. ij. q. i. legū. ꝛ. viij. q. i. q̄r. ꝛ. viij. q. iij tal: a. ꝛ. xij. q. ij. sine exceptiōe. ꝛ. lxiij. quāto. Sꝫ dico q̄ sꝫ in electiōe regrat decretū cū subscriptionib⁹ canonicoꝝ: tm̄ electio facta sine ipso tenet. Duab⁹ enī de causis fit subscriptio. Una cā ut si q̄s vellet variare vota sua inciperet ei obuiare ꝓpria ɔfessio: ut. i. q. vij. saluberrimū. Alia rōne: ut p subscriptionē sciat: an oēs canonici fuerit pñtes ī electiōe. ar. ex̄ de his q̄ fi. a pl'. quāto ī fi. sꝫ g° scriptura regrat ī electiōe tm̄ ñ fiat sine ipsa tenet: ꝛ ē sile. nā ī mr̄imonio mlta regrūt interuenire: ꝛ tm̄ si nō interueniāt: tenet mr̄imoniū: ut. xxx.

q.v.noſtrates.ſo.b.ex̄ de elec.innotuit.
c Hic beatus ⁊c̄.
d Nec emeritis.i.bene meritis in vita ⁊ ſciā.i.q.i.viliſſimus.
e Nullus inuitis.a pͥncipio.ſʒ ſi ꝑ negligentiā neminē eligiſſēt bn̄ daret̄ eis inuitis: ut.lxxxix.di. volūꝰ. ſilr̄ vbi minoꝛ ꝑs cōtradicit nec hʒ iuſtā cām ꝯtradictionis:bn̄ dat̄ eis ep̄s inuitis. Idē pōt dici de laicis:ꝙ eis inuitis non eſt dandꝰ ep̄s: ſi hn̄t iuſtā cauſā ꝯdictionis:ut.lxiii.di.ſi foꝛte.de hoc notam.xxiii.di.c.illud.
f ¶ Ciuitatis.nūqd ꝑ hoͦ intelligēs pͥꝰ clīcos totius ciuitatis vl̄ dioceſ eſſe reꝓbādos? videt̄ ꝙ ſic:ut.i.lxiii.di. ſacroꝝ.⁊.c.plebs.⁊.c.neſſe ⁊ ex̄ de vſu pall̄.cū ſup. illi eni nō vident̄ eē de aliena ecc̄ia: cū totū ñ ſit aliud a pte : ut ex̄ de elec.cū nobis olim.⁊ q i ꝯtinētibꝰ edificijs morant̄:rome moꝛari vidētur:ut.ff.de v̄.ſig.l.q in ꝯtinētibꝰ.⁊.l.edificia.⁊.l.pupillꝰ.§.incola. ſic in tutela reꝓbādi ſūt oēs d̄ ciuitate anq̄ʒ eat̄ ad vicinas ciuitates:ut ff.de tuto.⁊ cu.l. diuus ⁊ p̄ſes dʒ eſſe de dioceſi ut.C.li.x.de incol̄.l.veꝝ ⁊ hoc ꝯcedit.h.ſʒ credo ſufficere ꝙ reꝓbati ſūt oēs de maioꝛi caplo:ar.ex̄ de v̄.ſig.cū clīci.⁊ de reſcrip.radulphꝰ.Sʒ qd ſi maioꝛ ꝑs eligit extraneū ⁊ minoꝛ eligit de gremio ſuo? videt̄ ꝙ h̄ ꝓualebit electio paucoꝝ:ut.vii.q.i.deniq̄ʒ.Nā i poſtulatiōe oēs erūt ꝯcoꝛdes:ut.lxiii.di.lr̄as.io.Sʒ hoc falſū ē.ſufficit.n.ꝙ due ptes ꝯſentiāt i poſtulatiōe:de elec.ſcriptū.b. Itē minoꝛ ꝑs iuſtā hʒ cām ꝯdicendi.vn̄ lʒ ſint paucioꝛes:auditur coꝝ ꝯdictio:ut ex̄ de his q̄ fi.a ma.ꝑ.ca.cū in cūctis. xxxi.di.nicena.ar.ꝯ ex̄ d̄ elec.cū nobis oli.⁊.c.cū int̄.dico tenē electionē mioꝛis ptis q eligūt ſm formā canonicaʒ de ſuo gremio.vn̄ ſi diuerſi ſūt clīci:pꝛiꝰ examinat̄ ille q ē de aliēa ecc̄ia:ut di.lxxxv.floꝛentinū archidiaconū.nec obſtant pͥmiſſe decre.iō eni ibi tenuit electio maioꝛis ptis: qꝛ nullꝰ fuit ibi ex aduerſo electꝰ.Sʒ adhuc ob.ex̄.e.ti.i cauſis.vbi ꝓualet poſtulatio triū de aliena ecc̄ia electioni duoꝝ de ꝓpꝛia.ſʒ hoc fuit ꝓpter formā mādati:qꝛ ita ꝯuenerāt: ut in quē maioꝛ ꝑs ꝯueniret:ille eēt potioꝛ.⁊ de hoc nō ex̄ d̄ ele.cū inter canonicos.Sʒ qd ſi oēs el gūt de aliena ecc̄ia pͭ vnū q eligit de ꝓpꝛia?hic dico nō valē electionē vniꝰ.quia nulla de ꝓpꝛia pōt eligē cū qlibet coꝝ ꝯſenſit i aliū: vn̄ in ſeipſum non poteſt conſentire. Itē quid ſi data eſt aliqbꝰ ptās ut eligāt:⁊ ipſi poſtulāt extraneū? ſʒ poſtulatio ut ex̄ de renū.pꝰ tranſlationē. ex̄ de elec.in cauſis.d̄ poſtul̄.bone.lʒ aūt ex pte ſint egreſſi fines mādati:tn̄ fecer̄t id qď ē vicinū mādato: ut.ff. iudi.ſol̄.iā tn̄.§.vlt.io.gcqd dicat io.eiꝰ opinio nō ꝓuat̄ d̄ electiōe minoꝛis ptis de eadē eccleſia. vn̄ cū totū caplm̄ facē videatur qď ſit a maioꝛi pte capl̄i: ut in ex̄ua.d̄ his q̄ fi.a ma.ꝑ.ca.cū i cūctis. tenebit electio extranei: ut dicit.T.ꝑ decre.lupiꝰ alligatas:qꝛ multa fieri nō debent:tn̄ alit̄ facta tenēt. Nā melioꝛ eligi dʒ:ut.viii.q.i.licʒ.tn̄ ſufficit ſi bonꝰ eligat̄:ut in ex̄.de elec.cū nobis.⁊.c.cū dilecti.⁊.C.de ſtatu.⁊ ima.l.vlti.bar.
g ¶ Nō credimꝰ. nō benignā p̄ſūptionē: ꝙ ſꝑ p̄ſumit ꝙ aliqs ſit dignus i ecc̄ia: ut i.c.obitū.
h ¶ Fructū.ſic.ff.de adopt.nec ei.§.ptere.

dilectionis tue teſtimonio lr̄aꝝ ad nos cōſecrādus occurrat. Hic beatꝰ ābꝛoſius ante ſuſceptū baptiſma ab impatore ē poſtulatꝰ nō electꝰ. Idē clerici alteriꝰ eccleſie nō ſunt pꝛeferēdi i electione his : qui bn̄ militāt i ꝓpꝛia eccleſia.

Unde celeſtinus papa.

Extranei emeritis in ſuis eccleſijs nō ꝑponantur.

Nec emeritis i ſuis ecclijs peregrini ⁊ extranei ⁊ qui anꝫ ignoti ſūt: ad excluſionē eoꝝ: q bn̄ ciuiū ſuoꝝ merentur teſtimoniū: ꝑponantur. Itē

Nullus inuitis det̄ ep̄s. tunc aūt alter de altera eligat̄ eccleſia: ſi de ciuitatis ipiꝰ clero cuiꝰ eſt ep̄us oꝛdināďꝰ nullus qď euenire nō credimꝰ dignꝰ poterit reperiri. pͥmū. n. illi reꝓbādi ſūt: vt aliq de alienis eccleſiis merito pꝛeferantur. habeat vnuſqſq̄ʒ ſue fructū militie i ecc̄ia i q̄ ſuā ꝑ oīa officia trāſegit etatē: in aliena ſtipēdia minime alter obꝛepat: nec aliī debitā alter ſibi vēdicare audeat mercedē. ſit facultas clericis renitēdi ſi ſe viderit ꝑgrenari: ⁊ quē ſibi i genere ex trāſuerſo viderit: non timeāt refutare. q etſi nō debitū epatꝰ pmiū: vel liberū d̄ eo q eos recturꝰ ē: debēt h̄re iudiciū.

Palea

In oꝛdiatōe ꝑpoſiti illa ſemp ꝯſideret̄ rō: ut hic ꝯſtituatur: quē oīs ꝯcoꝛs cōgregatio ſm timorē dei ſiue ēt ꝑs ꝯgregatōnis q̄ʒuis pua ſanioꝛi ꝯſilio elegerit. vite aūt merito ⁊ ſapientia eligat̄: q oꝛdinandꝰ eſt: etſi vltimꝰ ē i ꝯgregatōne. ꝙ ſi oīs ꝯgregatio viciis ſuis cōſentientē ꝑſonā pari ꝯſilio elegerit ⁊ vicia ipa aliq̄tenꝰ in noticiā epi vel ad alios vicinos ꝑpoſitos vel chꝛiſtianos claruerint ꝓhibeat̄ prauoꝝ ꝓualere conſenſū: ſʒ domui dei ep̄s ꝯſtituat cū aliis dignū diſpēſatoꝛeʒ. Itē grego. ciuibꝰ neapoli.

Studii vr̄i ſit De eodem. etiā aliū q aptꝰ ſit ꝓuidere vt ſi foꝛte petrus quē a vobis electū aſſerit̄ huic oꝛdini nō videat̄ idoneꝰ: ſit in quo declinari veſtra electio poſſit. nam graue cleri illiꝰ erit oppꝛobꝛiū: vt ſi hic foꝛtaſſe ꝓbatꝰ nō

i ¶ Premiū.ſ.obtinet ut aliqs de ipſis eligat̄.ꝑ hoc vr̄ ꝙ lʒ aliq ꝑdiderit ius eligēdi: ꝙ pn̄t excipe ꝯ illū q dat̄ eis. videt̄ tn̄ ꝙ excipe non pn̄t ſʒ tm̄ agere: ſic ex̄ de ap.ꝯſtitutꝰ in fi.
k ¶ Uel liberū.i.ſaltem.
l Studij. declinari.ar.ꝙ ecc̄ia pōt i duos ꝯſentire: ut ſi vnꝰ nō obtineat: alter ſaltē obtineat.lxxxv.di.archidiaconū.⁊.viii.q.i.i ſcripturis.maxime vbi diffidūt d̄ iure ſuo.ut ex̄ de poſtul̄.bone. Sʒ nō ne ꝓuati debēt eſſe iure ſuo: ut ex̄ d̄ elec.cū i cūctis ſʒ hic ⁊ ſilia loquūt̄ in eo caſu qn̄ eligētes latebat viciū electi: ſic.xxxiii.di. d̄ ſyracuſane.ſm alios ſcďus pōt eligi ſub conditione ut ſi pͥmus nō obtineat: ſecundus maneat: ut.lxxxv.di.archidiaconū floꝛentinū.ſic ex̄ d̄ elec.cū terra.ſic.vii.q.i.q̄ʒuis.⁊.c. paſtoralis.
m Obitū.ſolēniter.i.ita plene q̄ſi ep̄us oīa diſponeret: ut.xii.q.i.qm̄ relinq.
n ¶ Studio.diſſentione uel inuidia.
o ¶ Et in piculū. ⁊ ita videt̄ ſi vicioſa ſit electio imputat̄ viſitatoꝛi.⁊ ꝑ hoc.c.dicit.h.viſitatoꝛē h̄re ius

in electione:z.j.c.pxi.z.lxiij.di.plebs.al's q̄re pateret penā.sʒ dico ꝙ nō pl⁹ hʒ iuris q̄ꝫ ꝑ canonē exp̄imat:ar.xviij.q.ij.hoc tm̄.vn̄ nō dico ipsū posse eligeretur.lxiij.di.§.ex his.ca aūt facit visitatoꝛ q̄ per fuit manifeste.idē dico de nepotib⁹:ut ī auc.q̄ñ oꝫ ep̄os §.i.col.i. c ℭ Cōpellat.ergo aliqs pōt cogi ad ep̄atū sicut ad alios oꝛdines:ut.xl.di.an̄ oia.xcij.di.siqs ep̄us vacans.lxxiiii.di.placuit.io.

sacerdotes ñ p̄nt expediri: ut.vij.q.i.pōtifices.itē nisi infra annū ꝓcuret:ꝙ sit ibi episcop⁹ ipse remouet.vij.q.i.ꝯstitutū.z viuet de rebus eccl'ie.xij.q.ij.charitatē.z.c.ecclesiasticis.Itē visitatoꝛ dare potest p̄bēdas z ecclesias vacātes: ut hic innuit in fi.c.z.xij.q.ij.nō liceat.

p ℭ Parochia in tota diocesi habebit iste ꝓuisionē: ut.xij.q.i.qm̄ velina.ut pʒ hic i fi.c.

a Catinensis. ipossibile i.non cōmode alit̄ fieri potuit:quia iste erat vicinus: sic sumit̄.ff.de v.sig.nepos ꝓculo Itē dr̄ ipossibile qđ nō ē honestū.ff.de ꝯdi.insti.filius.Itē qđ ñ iuste fit.xxiiii.q.ij.sane.xxij.q.ij.faciat homo.

b ℭ Nec filios.tn̄ al's q̄tū ad seculares honoꝛes ꝓ sūt filii vbi filius ꝓ anno ꝯputatur.ff.de mino.l.ij.Sʒ nūqd istud ē ꝯtra p̄ceptū ap̄li q dixit vnī⁹ vxoris virū.Sol.hic loquit̄ qñ p̄sumptio ē:ꝙ ꝓpter filios dilapidet bona eccl'ie:sic.xxviij.di.de syracusane.z tunc dabit cautionē:z faciet inuētariū.xij.q.i.

fuerit:aliū se dicās q eligi debeat nō habere. Item gregori⁹ in registro. De eodem

Obitum victoꝛis panoꝛmitane ciuitatis antistitis directa relatio patefecit. quapropter visitationis destitute ecclesie fraternitati tue operam solenniter delegamus. z ideo fraternitas tua ad predictam ecclesiam ire properet: z assiduis exhoꝛtatiōibus clerum plebēq; eiusdem ecclesie ammonere festinet:ut remoto studio vno eodemq; consensu talem p̄ficiendum sibi expetant sacerdotē: qui tanto ministerio valeat dign⁹ reperiri z a venerādis canonib⁹ nullatenus respuat̄. cōmonem⁹ etiā fraternitatē tuā: vt nullū de altera eligi ꝑmittas ecclesia:nisi foꝛte inter clericos ipsius ciuitatis in qua visitationis impēdis officiū:nullus ad ep̄atū dign⁹ qđ euenire nō credimus poterit inueniri: ꝓuisur⁹ ante oia ne ad cuiuslibet cōuersationis meritū laice ꝑsone aspirare p̄sumāt:ne z ille ꝑsone voluntatis affectū nō inueniāt:et tu ꝑiculū oꝛdis tui qđ absit: incurras.monasteria aūt siq̄ sūt in ipius cōstituta ꝑochia sub tua cura dispositōeq; quousq; illic ꝓpri⁹ fuerit oꝛdiat⁹ ep̄s eē cōcedim⁹. Itē pelagius papa eucarpo messanensi episcopo. De eodem

Catinēsis ecclesie visitatōnē tibi iniūgim⁹: cui⁹ ep̄m de hac luce transisse suscepta cleri relatōe didicim⁹. impossibile enī ē vt nos in ꝓuincia illa dūtaxat ī syracusanis ꝑtib⁹ alii cuilibet causas que ad deum ꝑtinēt cōmittam⁹: nisi foꝛte talē ꝑ te de⁹ nūc i catinensi ecclesia eligē voluerit: de cuius cōsciētia possim⁹ esse securi: vt a te laboꝛes istos paululū remouere possim⁹. mox ergo dilectio tua ad supradictā catinēsiū ecclesiā pergat: z hominē de clero q nec vxoꝛē habeat nec filios nec crimē aliqđ canonib⁹ inimicū: eligi cuʒ auxilio dei cōpellat atq; suadeat: z statim eū ad vrbē romā cū decreto z testificatione relatōis tue trāsmitte. Itē gregorius passiuo ep̄o.

Qui in ep̄m eligit: nō sit reus criminū q̄ sacra lex moꝛte p̄nit

Bene nouit fraternitas tua q̄ꝫ lōgo tp̄e apꝛuciū ciuitas pastoꝛali sit solitudie ꝯstituta vbi diu quesiuim⁹ qs oꝛdinari debuisset: z neq̄q̄ꝫ potuim⁹ inuenire. sed q2 optim⁹ mihi in moribus suis i psalmodie studio in amoꝛe oꝛonis valde laudatus r̄ligiosā vitā oio dicit̄ agē hūc volum⁹ vt fraternitas vestra ad se ꝓfaciat venire: z de aia sua admoneat:qten⁹ i bonis studiis crescat. z si nulla ei cria q̄ ꝑ leg; sacre regulam moꝛte mulctāda sūt: obuiāt: tūc hoꝛtād⁹ ē vt vl' mōach⁹ vl' a vobis subdiacon⁹ fiat: z p⁹ aliq̄ꝫ tū tp̄is:si deo placuerit.ip̄e ad pastoꝛalē curā dēat ꝓmoueri Qui sūt visitatō iniūgit̄:nihil de reb⁹ ei⁹dē eccl'e a quoq; p̄sumi patiat̄. Unde gregoꝛius.

Nō patiat̄ a quoq; p̄sumi d̄ rebus eccl'e:nisi cui fuerit iniūcta visitatio.

Quoniā festus capuane ecclesie ep̄s in romana ciuitate posit⁹ de hac luce migrauit:cure nobis fuit q̄ vniuersis ecclesiis impenditur: fratnitati tue p̄sentia scripta dirigere: ut memoꝛate eccl'e visitatoꝛ accedas. sic tamē vt nihil de ꝓuectionibus clericoꝝ de redditu oꝛnatu ministeriisq; vel q̄cq̄d p̄fati loci eē

d Bene.vbi diu.ar.ꝙ differri pōt electō cū nō īuenit̄ idone⁹.z lʒ aliq infra tēpus statutum iusto impedimēto detenti non eligūt: non ꝑuat̄ electione: ut ex̄ d̄ elec.ne.ꝓ defectu.nam nō currit p̄scriptio ꝯtra illū qui ñ poterat eligere:ut ex̄ de cō.p̄e.nō va.q2 diuersitatē.z ar.C.de ána.ex.l.i.i fi.z.C.de inoffi.te.cōtra.ff.ex qui.ca.ma.l.ꝙ quidā.

e ℭ Uel mōachus.sed quare mōachus? foꝛte q2 erat monasteriū.uel iō q2 si ē monachus citius pōt ꝓmoueri ad sacros oꝛdines.ut.lxxvii.di.mōach⁹.sed nōne h̄ diuti⁹ expectabitur q̄ꝫ per.vi.mēses:quod esse nō debet.ut.l.di.postq̄ꝫ sic.s.c.osius.z.vii.q.i.cōstitutū.

f Quoniaʒ uisitatoꝛ. hic hēs ꝙ papa visitationis cōmittit officiū.sed an metropolitanus possit visitatoꝛē cōstituere:sicut p̄eses curatoꝛē:ut insti.de cura.§.ulti.nō credo.io.ego dico ꝙ sic:cū nō inueniam p̄obibitū extra.de sen.ex.nuper har.

g ℭ Redditu.a quo custodiri debent bona vacantis ecclesie notaui.j.xii.q.ii.charitatem:z.c.illud.

poterit a quoq̃ p̄sumi patiarꝭ sed oēm vigilātiā atq̃ cautelā circa clericos plebēq̃ eiusdē ecclesie exhibere te cōuenit: vt in vigilijs obsequioq̃ ecclesiastico sedule ac deuote debeant deseruire.

BReuiter mōstratū ē ex qbꝰ ordibꝰ i quos gradꝰ sunt eligendi. Nūc vidēdū ē a qbꝰ sūt eligēdi ꝛ cōsecrandi. Electio clericoꝝ ē cōsensus pncipis petitō plebis. Unde leo pa.

Nō sunt habēdi inter epos q nec a clericis eliguntur nec a plebibus expetuntur.

NUlla rō sinit vt inter epos habeātur: q nec a clericis sunt electi nec a plebibꝰ sunt expetiti nec a cōprouincialibꝰ epis cū metropolitani iudicio consecrati. vnde cū sepe q̄stio de male accepto honore nascitur: qs ambigat: neq̃q̃ ab istis esse tribuendū: qđ nec docet fuisse collatum. Si q aūt clerici ab istis pseudo epis i eoꝝ ecclesijs ordīati sūt: ꝛc̄: infra cā simoniacoꝝ tertia. Itē celestinus papa.

Populꝰ nō dꝫ pire sꝫ subseqni

DOcēdus ē populus nō sequēdus. nos quoq̃ si nesciunt eos qd liceat qdue nō liceat cōmonere nō his cōsensum prebere debemꝰ. qsqs conatꝰ fuerit tētare ꝓhibita: sētiet cēsurā sedis aplice minie defuturā. q eni sola admonitionis aucte nō corrigimꝰ: necesse ē ut p seueritatē cōgruētē regulꝭ vīdicemꝰ. ꝓ totas ergo: q ꝓprijs rectoribꝰ carent ecclesias: volumꝰ vt hoc innotescat: vt nullus sibi aliq̄ spe forsitan blādītijs illudat. Si aūt canonice electꝰ fuerit: cōsecrari non debet. Unde calixtus papa.

Nō cōsecretur in epm: nisi canonice electus.

NUllus in epm nisi canonice electū cōsecret. qđ si sumptū fuerit: cōsecrās ꝛ consecratus absq̃ recupationis spe deponatur.

LAici nullo mō se debent inserere electōni. Unde hadrianꝰ papa.

Laici electioni pōtificū nō se ingerant.

NUllus laicoꝝ pncipū vel potētū semet inserat electioni patriarche metropolite aut cuiuslibet epi: ne videlicꝫ inordinata ꝛ incōgrua fiat electio vel cōfusio vel cōtētio: p̄sertim cū nullā in talibꝰ ꝑtātē quēq̃ ꝑtātiuoꝝ vel ceteroꝝ laicoꝝ hr̄e cōueniat. ꝛ infra: Quisqs seculariū pncipū vel potētū vel alteriꝰ dignitatꝭ laicus aduersus cōmunē cōsonātem atq̃ canonicā electionem ecclesiastici ordinis agere tētauerit: anathema sit: donec obediat ꝛ consentiat: qcqd ecclesia de electione ꝛ ordinatōne ꝓprii presulis se velle mōstrauerit. Item ex. viij. synodo.

De eodem.

HAdrianus papa. ij. quod nicolaus predecessor eiꝰ disposuerat missos suos donatum scilicet ostiensem episcopum ꝛ stephanum neophesinū

b h BReuit. nūc. hic ōndit ꝙ clicoꝝ sit eligē: ꝛ ppli ꝯsentire. ōndit etiā ꝙ si aliqs fuerit ꝯsecratꝰ sine aucte metropolitani deponitur.

i NUlla. nec a plebibꝰ. ꝯsensꝰ plebis reqrit i electione. ꝛ eo ipso cōsentiūt ꝙ ꝓhibent ei testimoniū. quia testimoniū plebis equalet electiōi: ut. xxiiij. di. .c.i. ꝛ. lxvij. dis. relig. Sꝫ qd si aliqs ē ꝯsecratꝰ q n̄ habuit ꝯsensum plebis: nūqd cassabit ꝯsecratio videt ꝙ sic in odiū ꝯsecrantiū ꝛ eligentiū cuꝫ ꝯtemptꝰ ē: lꝫ ex grā populꝰ sit reqrendꝰ vl vocandꝰ: ut. xvi. q. vij. decernimꝰ. xxi. q. ij. c. i. et lxxvij. di. c. i. nā sp ꝯsensus plebis ē reqrendꝰ: ut. viij. q. i. lꝫ. Itē q laicus pōt excipe ꝯ electū ꝛ dicē ꝙ ei iuito nō est dandꝰ eps: ut. j. lxiij. di. c. si forte. ꝛ. c. hadrianꝰ. .h. dicit si orit scandalū ex hoc: ꝙ cassanda sit electio ꝛ ꝯsecratio. sꝫ dico nō iō cassādā lꝫ affuerit: q plura exigūt q tn̄ omissa n̄ viciāt factū. ar. xxxv. q. v. nr̄ates. q hꝰi leuia obmissa nō viciāt rē: ut. ff. de ven. inspi. l. i. i fi: eo ipo aūt itelligit laicꝰ ꝯsentire si n̄ dissentit: ut liiij. di. si suus. ff. so. ma. l. ii.

k Tribuendum. isti tn̄ dāt ordinē ꝛ hn̄t eū sed nō iuste: ut. j. de ꝯse. di. iiij. nullꝰ aūt.

l Nec docet. si. ex̄ de iurepa. ꝙ aūt.

m Siq. i. q. i. sacerdotes. ꝛ. c. siq a pseudo episcopis.

n Ocendꝰ. ut p seueritatē. s. excōicatione. ferro. n. resecanda sūt vulnera ꝛc̄. ut. xvi. q. i. in canonibus.

a NUllus. deponat. i. q. i. siqs eps. siq epi. s̄. di. l. ex penitentibus. s̄. xxxvi. di. qui ecclesiasticis.

b l LAici. in pcedēti di. ōnsū ē ꝙ laici tm̄ debēt ꝯsētire electioni. plenꝰ h ꝓseqt ꝙ nullo mō debēt inēesse. ꝛ hoc facit vsq̃ ad illū. §. his oibꝰ. deinde ꝓbat ꝯriū vsq̃ ad illū. §. electiones. ꝛ ibi soluit. deinde ōndit q ꝑuilegia fuerūt imperatoribꝰ data circa electōes: q pꝰ modū fuerūt eis ablata. vltio dicit ꝙ religiosi viri nō sūt excludēdi ab electiōibꝰ. ē g. hec v̄itas: ꝙ nullꝰ laicꝰ dꝫ inēesse electioni etiā i ꝯuentuali ecclia: nisi hoc hēat ex ꝯsuetudine: ut ex̄ d iurepa. nobis. lꝫ. h: dixerit ꝙ ibi pōt hn̄ patronꝰ inēes. se: ut. xviij. q. ij. abbaté. ꝛ hoc. c. dic̄ intelligi de n̄ patronis: eq̄lr aūt ē p̄onus q minus dat sicut q plꝰ: q vnꝰ pōt supplē p opaꝫ qđ ei deest i patrimonio. ff. ꝓ so. l. v.

Di. lxiij.

a NUllꝰ. cōem cum gº hec tria reqrunt. s. cōmunis ꝯsonās et canonica: si vnuꝫ istoꝝ deest: vicio sa ē electio: ut ar. xxxviij. di. q ipsis n̄ eni sufficit electionē eē cōeꝫ: nisi sit canonica: ut hic. ꝛ. lxxix. di. c. i ꝛ. c. sīplr. Iteꝫ h ē ar. ꝙ si aliq separatim ꝯsenserūt i aliquē: ꝙ talꝭ ꝯsensus n̄ valet: q nominatiōes circa ꝯsiliū publicū facte n̄ valēt: ut. ij. q. vi. noīatiōes. ꝛ ꝑuata ꝯuēticula i electionibꝰ ꝓhibent: ut. lxxix. di. c. i. ꝛ. c. nullus. h. ar. ꝯ. lxiii. di. q̃rto ex̄ d elec. ꝙ sicut ꝛ ex̄ de postul. bone i fi. ꝛ h uiꝰ separatim ꝯcedit. ff. d fui. p fundū. dico null ā talē eē electionē: cū sit clandestina: ut ex̄ de elec. ne ꝓ defectu. io. hoc hodie determiātū est: ex̄ de elec. i genesi. vbi dr̄ ꝙ singulares electiōes n̄ valēt. b.

b Ecclia. eccliam. hic vocat viros eccliasticos. qñq̃ vocat ꝯgregatio fideliū. ut. j. d ꝯ. di. i. eccla: d hº. dixi. vij. q. i. scire

c HAdrianꝰ. disposuerat. ar. successorē debē ꝯf. r.

mare qđ añcessoꝛ ichoauit:ut hic.ꝛ. xviij.q.ij.dudū
ꝛ.xij.q.ij.hec hui⁹. d ¶ Augustos.nō ꝙ filij im/
patoꝝ dicunt etiā augusti:q2 sperabat ꝙ eēnt futu/
ri impatoꝛes: ꝛ q̄si p augurium hoc sperabat. vł sicut
impatoꝛ dr̄ augu
stus:q2 illi⁹ ꝓpo/
siti dꝫ esse qđ au/
geat:sic ꝛ fili⁹ pōt
dici augustus:q2
ꝛ hoc ꝓpositū dꝫ
hr̄e:cū habebit
imperiū.
e ¶ Bibliotheca/
rius.i.cācellari⁹.
s̄.xxi.di.sub hniit/
titur.
f ¶ Cōsecratiōes:
hec sūt v̄ba ꝯcilij
g ¶ Laicoꝝ.j.xc/
vi.di.bn̄ qdem.
h ¶ Ad ꝯtractan/
dū.i.sit tractādū
i ¶ Imitat.h imi/
tant laici ad ele/
ctionē alibi ad ser
monē faciendū:
ut.xxiij.di.mlier.
qn̄qꝫ ad cās ma/
trimoniales:ut.
xxxv.q.v.ad sedē
causis āt fidei in
tererūt etiā n̄ vo
cati: ut.xcvi.dis.
ubi nā.sꝫ nūquid
subscribent laici?
ar. ꝙ sic. vij. q.i.
ep̄s de loco.
k ¶ Ualentinian⁹
V epos.g°.ele
ctioni metropoli
tani interūt oēs
epi ꝓuinciales: ut
j.e. metropolita
no.ꝛ.lxvi.dis.c.i.
io.sꝫ i his nō attē
do nisi ꝯsuetudi
nē: ut ex̄ de elec.
cū eccl'ia. ꝛ ex̄ de
postul'. bone. de
iure cōi omīs ele
ctio spectat ad ca
pitulū: ut ex̄ đ cā
pos.ꝛ ꝓprie.cum
ecclesia.b.
l ¶ Solo.sic mgr̄i
moꝛib⁹ ꝛ facūdia
alios debēt pce
dere: ut.C. de ꝓ
fessoꝛib⁹ ꝛ medi
cis mgr̄os.li.x.
m ¶ Testemqꝫ.nō

ep̄m ꝛ marinū diaconē sancte
romane ecclesie ad basilium
imperatoꝛē ꝛ ad filios ei⁹ con
stantinū ꝛ leonē augustos cō/
stātinopolim direxit: cū qbus
ꝛ anastasius bibliothecarius
romane sedis vtriusqꝫ lingue
grece ꝛ latine perit⁹ p̄rexit. ꝛ
synodo cōgregata: quā octa/
uā vniuersalē synodū illinc cō
uenientes appellauerūt: exoꝛ/
tū scisma de ignatii depositōe
ꝛ fotini oꝛdiatōe sedauerunt
fotinū anathematizātis ꝛ igna
tiū restituentes. i q sic statutuꝫ
ē: cōsecratōes ꝛ ꝓmotōes epi
scopoꝝ cōcoꝛdās prioꝛib⁹ cō
ciliis clericoꝝ electione ac đ/
creto ep̄oꝝ collegio fieri hec
sācta ꝛ vniuersalis synod⁹ dif
finiuit ꝛ statuit: atqꝫ iure pro/
mulgauit neminē laicoꝝ p̄nci/
pū vel potētū semet inserere
electioni vel ꝓmotioni patri/
arche vel metropolitani aut
cuiuslibet epi: ne videlicet in
oꝛdinata ꝛ incōgrua hinc fiat
electio ꝯtēptio vel cōfusio: p̄/
sertim cū i talibus nullā pote/
statē quēqꝫ potestatiuoꝝ vel
laicoꝝ ceteroꝝ hr̄e ꝯueniat
sꝫ silere ꝛ attēdē sibi vsqꝫquo
regularit a collegio ecclesie
suscipiat finē electio pōtificꝫ
futuri. Si v̄o qsqꝫ laicoꝝ ad
cōtractandū vel coopādū inui
tat ab ecclesia: licet hmōi lai/
co cū reuerētia si foꝛte volue/
rit obtēpare se assiscētib⁹. ta/
liter eni dignū pastoꝛē sibi re/
gulariter ad suā ꝛ ecclesie sa/
lutē ꝓmoueret clerus. Itē
ex historia triptita.

Electioni epoꝝ impatoꝛ inter
esse nō debet.

Ualētinian⁹ impatoꝛ veni/
ens ab oriēte ad hesperi/
as ptes: ut refert historia ec/
clesiastica moꝛtuo auxentio
sarrianepfidie magistro: q me
diolanensem ecclesiam vt lu/
pus dilaniauerat: cū vellet im
peratoꝛ catholicum deo oꝛdi
nante ibi consecrari ep̄m: euo
cans episcopos hec eis locu/
tus est. nostis aperte eruditi
diuinis eloquiis qualem opoꝛ
teat esse pontificem: ꝛ quia nō
decet eū verbo solo sed etiam
conuersatione gubernare sub
iectos ꝛ totius semetip̄m imi/
tatoꝛem virtutis ostendere te
stemqꝫ doctrine conuersatio/
nem habere bonam. talem ita
qꝫ in pontificali constituite se/
de: cui ꝛ nos qui gubernamus
imperium syncere nostra capi
ta submittamus: ꝛ eius moni/
ta dum tanqꝫ homines delinq/
mus necessario veluti curan/
tis medicamina suscipiamus.
hec autem cum dixisset impe/
ratoꝛ: petiit synodus: ut magis
ipse decerneret sapiens ꝛ pi⁹
existens. atqꝫ ille ait: sup vos
est talis electio. Uos eni gra
tia diuina potiti ꝛ illo splēdo/
re fulgentes melius poteritis
eligere. tūc sacerdotes egres/
si de episcopali sede tracta/
bant. cum autem oꝛdinatione
diuina ambꝛosius nondum ba
ptizatus electus fuisset: exul
tans iperatoꝛ ait: gratias ago
tibi domine omnipotēs ꝛ sal/
uatoꝛ noster: quoniaꝫ huic vi
ro ego quidem commiseram
coꝛpoꝛa: tu autem animas: et
meam sententiam ostēdisti iu/
sticie tue conuenire. cūqꝫ san
ctus ambꝛosius cōtristaretur
de hoc quod acciderat: ꝛ idē
ipse in suis epistolis scripsit:
ꝯfoꝛtauit eū impatoꝛ ꝛ ait: no
li timere: q2 de⁹ q te elegit: sem
per te adiuuabit: ꝛ ego adiu/
toꝛ tuus vt meū oꝛdinē decet
semp existā. Itē nicola⁹ pa
pa lothario regi.

Auctoritate apostolica non

ꝙ ꝯuersatio p̄bet alicui testimoniū: ut.ij.q.vij.cū pastoꝛis
n ¶ Submittam⁹.ar.ꝙ impatoꝛ ē mioꝛ quolibꝫ ep̄o.ꝛ excō
municari pōt ab ep̄o: ut hic innuit.ꝛ.xviij.di. qm̄ quidē.ꝛ.
xcvi.di. duo.tn̄ impatoꝛ ē maioꝛ in tpalib⁹ illis q ab eo re/
cipiūt tpalia: sꝫ minoꝛ ē
in spūalib⁹: ex̄ de ma.ꝛ
obe.solite.
o ¶ Sup vos .i. ad vos
spectat: sic r̄ndit theo
dosius.xvij.di.§.hinc.
vł ideo hic dicit super
vos: q2 electio ē piculo
eligentiū.sicqs enim aliā
noiat tenet de oi dāno
ꝛ dispendio qđ p eū ac
ciderit.C. de piculo no
minatoꝝ.l.i.li.xi. Itē
si inhabilem nomināt ꝛ
appellat tenentur dare
sūptus quos fecerant
aduersarij.C.de recur.
l.ij.
p ¶ Electus. ꝛ ita male
dicit. g. ꝙ fuerit postu
latus.s̄.lxi.di.§.sic bea
tus i fi. sꝫ pōt dicere ꝙ
fuit elect⁹ i postulandū
ut ex̄ de renū.p⁹ transla
tionem.io.ꝛ dicit.T.ꝙ
cl'icus alteri⁹ eccl'ie i sa
cris oꝛdinib⁹ eligi pōt:
ita nō in illa decre. post
translationē: nisi sit ep̄s
ut videt dicere decre.
ex̄ de elec. cū int canō.ꝛ
postea dꝫ postulari.b.
q ¶ Coꝛpoꝛa . ꝛ ita fuit
curialis sꝫ absolut⁹ fue
rat: nec ex officio ꝯtra
xerat irregularitatem:
alioquin nō ꝓmouerentur.
tur.li.di.siqs post.
r ¶ Oꝛdinē.ex hoc v̄bo
dixerūt qdā ꝙ impatoꝛ
dꝫ hr̄e oꝛdinē subdiaco
nalē: sꝫ nō ē verū: q2 ha/
bet militarē characterē
ut.i.q.i.ꝙ qdā.gerit tñ
officiū subdiaconi: cum
ministrat episcopo.

a Porro. fauentē in crimine adulterij cū galdrada. vel forte fecit eos iurare ei fidelitatē: qđ clici nō debent facere laico. xxi. q. vlti. c. vlti. nisi habeat ab ipso regalia. xxij. q. v. de forma. b Eligi. videt gº q in illis duabus ecclesijs nō possit fieri electio: nisi volūtas pape regrat. sicut ē in ecclesia rauēnati. vl' istud ꝓ tpe fuit statutū. vl' dic eligi. i. ꝯsecrari uel insti tui.

c Si p ordinationem recipi. tñ ille q recipit ecclesiā a laico nō ē excōicatus: ut eɿ ꝺ iu repa. ꝑterea. nisi a sacramētis. xvi. q. vlti. c. qm̄. ⁊. c. siqs deinceps. si tñ pº donationē laici accesserit ꝯsensus epi: cōfirmatur donatio: ut eɿ. e. cura pastoralis. io. hodie etiā talis ineligibilis fit: ut eɿ de elec. qs.

d Nequis. b.

Non est.

e Omnis electio. regulā. xvi. q. vij. si quis deinceps.

f Non licet.

g His omnibº. eꝯ. tu dicas q laici debēt interesse nō ad eligendū sꝫ ad ꝯsentiendum. j. e. nosse.

h Prime. i. salonitāe q sic dcā ē: q iustinianº ibi natº est. alij dicūt ꝺ rauēna: q vtraqꝫ ē illirisia uel adiacet illirico mari.

i Quia igitur. cōcilij. i. collegij.

k Consentimº. ꝯfirmādo electionē tuā. ⁊ ita papa ꝯfirmat oēs metropolitanos: ut. j. e. q̄ꝫ to. ⁊. c. salonitane. ⁊. c. di. qm̄. qđ verū ē cū nō hñt pmatem: sꝫ ei nullo medio subsūt: ut. j. e. cū longe. ⁊. j. di. ꝑti. q p ambitionē. nisi velis dicere q eo ipso q qs recipit palliū a papa. intelligit ꝯfirmari ab ipo imo ⁊ ꝑlerīqꝫ archiepi nō ꝯfirmant nec ꝯsecrātur: nisi a suis subditis nec petit cōfirmatio a

regio fauore eps ē eligēdus.

Porro scias q relatū ē nobis: q quicunqꝫ ad epatū in regno tuo ꝓuehēdus ē: nō nisi fauentē tibi permittas eligi. Idcirco apostolica auctoritate sub diuini iudicij obtestatōne iniūgimº tibi vt in treuerēsi vrbe ⁊ in agrippina colonia nullū eligi patiaris: anteqꝫ relatū super hoc nostro apostolatui fiat. Itē ex cō. parisiēsi.

Nō recipiat a ꝯprouincialibº q regia ordiatōe epale culmē est adeptus.

Si per ordinationē regiam honoris istius culmē ꝑuadere aliqs nimia temeritate ꝑ sumpserit: a cōprouincialibus illiº loci episcopis recipi nullatenus mereat: quē vero idebite ordiatū agnoscūt: siqs de cōprouincialibº recipe eū cōtra interdicta presūpserit: sit a fratribº oibus segregatº: ⁊ ab ipoꝝ omni charitate semotus. Item ex con. laodicēsi.

De eodem.

Non ē permittēdū turbis electionē eoꝝ facere: qui sunt ad sacerdotiū ꝓmouēdi. Item ex secūda actione. vi. synodi. ccc. l. epoꝝ.

Irrita sit electio epi vel presbyteri a principibº facta.

Omnis electio epi vel presbyteri vel diaconi a ꝑncipibus facta irrita maneat secūdū regulā que dicit: Siqs eps secularibus potestatibus vsus ecclesias per ipsos obtinuerit: deponatur: ⁊ segregēt omnes illi q communicant. Itē ex con. martini pape.

Non eligatur a populo q sūt promouēdi ad clerum.

Non licet populo electōeꝫ facere eoꝝ: qui ad sacerdotium ꝓmouentur: sed in iudicio epoꝝ sit: vt epi eum probent si in sermone ⁊ fide ⁊ spirituali vita edoctus sit. His omnibus auctoritatibus laici excludūtur ab electōne sacerdotum: atqꝫ iniungitur eis necessitas obediendi non libertas imperandi. Econtra vero scribit beatus gregorius ioanni epo prime iustiniane illirice.

Voluntas principis in ordinatione desideratur.

Quia igitur suscepta fratꝝ atqꝫ coepiscopoꝝ relatio ad locum vos sacerdotij totiº concilii vnito consensu ⁊ serenissimi principis voluntate declarat accersiri: gratias saluatori nostro magna cum exultatione retulimus. nos quoqꝫ in persona fraternitatis tue per omnia consentimus: atqꝫ oipotentē deū deprecamur: vt charitatē vestraꝫ sicut gratia sua te elegit: ita in omnibus sua ꝓtectione custodiat. Itē gregorius ioanni subdiacono.

Clerus ⁊ populus pontificis electioni intererunt.

Quanto apostolica sedes sua auctē cunctis prelata constat ecclesijs: tanto inter multiplices curas ⁊ illa nos valde solicitat: vbi ad consecrandum antistitem nostrum speratur arbitrium. defuncto igitur antistite laurētio ecclesie mediolanensis archiepiscopo sua nobis relatione clerus innotuit: i electione se filij nostri constantij diaconi sui vnanimiter consensisse. sed quoniam eadem non fuit subscripta relatio: ne aliud quod ad cautelam pertinet omittamus: idcirco huius precepti auctori

papa sꝫ tñ palliū: ut dixi de hoc. li. di. q in aliquo.

l Quanto. subscripta relatio. ex hoc loco qdam dixerūt q electio possꝫ variari vsqꝫ ad subscriptionē: ⁊. i. q. vij. saluberrimū. ⁊. xxvij. q. i. oēs femine. ⁊ ar. ꝓ eis eɿ de cen: olim. alij dicūt vsqꝫ ad cōfirmationeꝫ esse ambulatoriā voluntatē eligētiū: ut eɿ de ꝑben. cū nō ignores. ⁊ ex eo q dicit h ꝑdurare. j. e. salonitane. xxviij. dis. de syracusane. lxi. di. studij. vñ ⁊ ꝑore stipendia retinet vsqꝫ ad ꝯfirmationē: ut eɿ de elec. cū in cūctis. nec cogit inscribere q excipit ꝯ electū nō cōfirmatū: q nō deijcit ab obtento sꝫ ab obtinēdo: ut eɿ ꝺ accusa. sup his. Itē q añ ꝯfirmationē nō renunciat electº epatui: cū adhuc nil iuris sit ꝯsecutº. ut eɿ de translati. int. sꝫ tu dicas q p ꝯsensū eligentiū ius est acqsitum electo: dū tñ ipse ꝯsētiat vl' ꝯsentire velit: ut eɿ de elec. cū int. canonicos in fi. io. nec pñt post electionē variare sꝫ añ publicationē scrutinij pñt: ut eɿ de elec pu blicato. b. Si qras q̄le ius acqritur electo p electionem: dico q ius ꝑlature ⁊ ius administrandi: sꝫ ñ exercitiū ꝑlature uel administrationis. p ꝯfirmationē eni nihil iuris noui acqrit: sꝫ tm̄ exercitiū. electō eni facit impatorē: ut. xciij. di. legimus. Sꝫ qritur

tate ſuffultum ianuam pꝛofici ſci neceſſe eſt. ⁊ quia illic mul ti mediolanenſium coacti bar barica feritate conſiſtunt: eo/ rum te volūtates opoꝛtet con uocatis clericis in communio ne perſcrutari. ⁊ ſi nulla eos diuerſitas ab electionis vnita te diſterminat: ſiquidem in p̄/ dicto filio noſtro conſtantino omnium voluntates atqꝫ con/ ſenſum perdurare cognoſcis tunc enim a pꝛopꝛijs epiſcopis ſicut antiquitatis mos exigit: cum noſtre auctoꝛitatis aſſen/ ſu ſolatiante domino facias conſecrari: quatenus huiuſ/ modi ſeruata conſuetudine ⁊ apud ſedem ꝓpꝛium vigoꝛem retineat: ⁊ a ſe conceſſa aliis iura non minuat. Item gela ſius papa philippo ⁊ gerenti/ no epiſcopis.

In electione epiſcopi popu/ lus debet adeſſe.

Plebs diotrenſis data no/ bis petitione defleuit diu ſe ſine rectoꝛis pꝛopꝛii guber/ natione diſpergi. ac ſicut aſſe ritur: is qui a vobis iam pꝛo/ batus dicitur: a paucis ⁊ te/ nuibus putatur electus: cum ad vos pertineat vniuerſos aſſidua ammonitione compel lere: vt omnes in vnum quem dignum ſacerdotio viderint ⁊ ſine aliqua repꝛehenſione con ſentiant. ⁊ ideo fratres cha/ riſſimi diuerſos ex omnibus ſepe dicti loci parochijs ⁊ pꝛe ſbyteros ⁊ diaconos ⁊ vniuer ſam turbam vos opoꝛtet ſepi/ us conuocare: quatenus non pꝛout cuilibet libuerit ſed con coꝛdantibus animis talem vo bis admonentibus ſibi que/ rāt: ſola diuinitatis attentio/ ne perſonam: quam nulla cō/ trarietas a conſtitutis poſſit reuocare reſcriptis.

Item ſtephanus epiſcopus ſeruus ſeruoꝝ dei romano archiepiſcopo rauennati.

De eodem.

Noſſe tuam fraternitatem volumus ad noſtras aureſ foꝛe peruentum imolēſem epi ſcopum ab hac luce migraſſe: in cuius ſucceſſoꝛis electione populi diuiſionem perueniſſe audiuimuſ. quod quia ſepe cō tingere ſolet: querentibꝰ ſin gulis que ſua ſunt non que ie ſu chꝛiſti: non adeo miramur. Verūtamen in hoc tuā pluri/ mum opoꝛtet adhiberi ſolici/ tudinem: vt conuocato clero ⁊ populo talis ibi eligatur ꝑ dei miſericoꝛdiam: cui ſacri n̄ obuient canones. ſacerdotū quippe eſt electio: ⁊ fidelis populi conſenſus adhibendꝰ eſt: quia docendus eſt popu/ lus non ſequendus.

Item nicolaus papa ioanni rauennati archiepiſcopo.

De eodem.

Epiſcopus per emiliam nō conſecres: niſi poſt electi onem vel conſenſum cleri et populi.

Item pelagius papa iulia/ no epiſcopo grumentino.

vtrū ꝑ noīationē aliqd iuris acqrat: videt̄ ꝙ ſic: ut. xvi.q.vij.ꝯ ſanctoꝝ.⁊.ij.q.vi.noīationes.⁊.lxxij.di. placuit.⁊ ex̄ de elec.auditis.ar.ꝯ ex̄ de elec.ꝙ ſicut ⁊.c.innotuit. dico ꝙ ſi noīatio ē: tractatꝰ ꝓcedens electionē ꝑ noīa tionē nihil iuris acqrit. nā ꝑ talē noīationē exꝑmit̄ cōſenſus de futu ro ⁊ ē ſenſus: no mino talē.i.noīo eū eligendū ſicut etiā aliqs eligit in poſtulandū: ut ex̄ de renū.pꝰ trā ſlationē.⁊.ſ̄.e.va lentinianꝰ. ſicut nō ꝯtrahit̄ matri moniū carnale ꝑ hec v̄ba denoīo te in mulierē. ſꝫ ſi ꝑ denoīationem exꝑmit̄ ꝯſenſus d̄ p̄nti: tūc denoīa/ to ius ē acqſituꝫ: q: nō refert qbꝰ v̄bis qs exꝑmat ꝯſenſū: ut.xxij.q. v.humane. ⁊ maxi me ſi ꝯſuetudo ē alicuꝰ eccleſie ꝙ ꝑ talia v̄ba cele/ bꝛet̄ electio: tunc in talibꝰ ad cōem intelligētiā v̄bo rū ē recurrendū ut ex̄ de ſpon. ex lr̄is. Quid de po ſtulatiōe iuris ſit dixi.ſ̄.lxi.di.§.ſꝫ aliud. Sꝫ q̄re re/ pꝛobat̄ hec elec/ tio ꝓpt defectuꝫ ſubſcriptiōis: ſed intellige ꝙ hic n̄ erāt due ꝑtes p̄n tes q̄ ad minꝰ de bent eē i electiōe ⁊ iō in fraudē no lebant ſubſcribē ne eoꝝ paucitas rep̄hendere͠t. vn̄ cum ab initio nō fuit ꝯſenſus eoꝝ legitimꝰ: bn̄ di/ cit papa ſi ꝑdurat: ſic.ſ̄.xxviij.di.de ſyracuſane.⁊.x xxix.di.petrꝰ. ſꝫ videt̄ ꝙ nō eēt denuo regrendꝰ eo rū ꝯſenſus: ut.ff.de ſer.ru.p̄.ꝑ fundū. ſꝫ illud nō eſt ſile: q: ſeruitꝰ cedi pōt ſeparatim: ſꝫ electio dꝫ eē cōis ut hic dicit̄.⁊.ſ̄.e.c.i. ſꝫ cum gra. intelligat hoc.c. ꝙ ꝯſenſus laicoꝝ hic regrebat̄: quare ergo dicit ſub/ ſcripta relatione cū laici nō ſubſcribāt: videt̄ tamē ꝙ ſub/ ſcribāt.vij.q.i.ep̄s de loco.⁊.ij.q.vij. ſiqs aūt ep̄s. Itē ſub ſcriptio nō eſt de electione ſꝫ de ſolēnitate: ut.lxxi.di.ep̄s.

m ¶ Januā. nō ꝙ vocant̄ abſentes a mediolano vſqꝫ ad ia nuam. ſꝫ nō vſqꝫ ad.xij. dietas: ut extra de ele. cum inter. quid de hoc iuris ſit: dixi.vij.q.i.fa ctus.

n ¶ Barbarica. ꝓpter hoc v̄bū inducit mgr̄.c. ut etiā cōſenſus laico rum requirat̄.

o ¶ Perdurare. ar. ꝙ n̄ eſt cōſenſus niſi duret: ut de pe.di.i.diuoꝛtiū: ex̄ de v̄.ſig. nā ⁊ ego.ff. de in rē ver.ſi ꝓ patre. §.verſum.

p ¶ Aſſenſu. hic habes ꝙ papa ꝯfirmat electi oneꝫ metropolitani: ut dixi.ſ̄.c.ꝓxi.

a Plebs.⁊ tenu.hꝰ. .i.modice auctoꝛi/ ritatis.⁊ ſic n̄ tm̄ nume rus ſꝫ etiam auctoꝛitas eligentiū cōſiderat̄. ar. xix.di.in canonicis. ar. ꝯ extra de elec. dudū.

b ¶ Et omnibꝰ. ergo in electione ep̄i totus cle rus ciuitatis intererit: ut hic ⁊.j.e.obeuntibꝰ. ⁊.viij.q.i.licꝫ. ſed verū eſt ꝙ intererūt ad con ſentiendū ⁊ non ad eli gendū. uel interſūt ſi ē ꝯſuetudo: ex̄ de cā poſ. ⁊ ꝓpꝛie.cū eccl̄ia.

c ¶ Turbā. hoc.c.⁊ oīa q̄ dicunt laicos uocari ad electionē. intelligit .h.de patronis.

d ¶ Admonentibus: er go patꝫ hic ꝙ uiſitatoꝛ nō eligit: ut dixi.lxi.di. obitum.

e Noſſe. imolenſem. Etiā tp̄e ſtephani n̄ erat imola ſedes ep̄al: ſꝫ iuxta in caſtro ſancti caſſiani. ⁊ ſic ē ar. ꝙ non uiciat̄ reſcriptū licꝫ qs noīet̄ ep̄s nō nomie ca thedre. ſꝫ hoc iō fecit q: locus ille celebꝛioꝛ erat.

f ¶ Spe.j.e.c.ulti.⁊.j.viij.q.i.nec nouum.

g ¶ Clero ⁊ populo. ⁊ nota v̄bum ſemel hic poſitū equoce poni: ſic.xxviij.di.pꝛeſbyterum.

h Epiſcopos. ꝑ emiliā. emilia dicitur a rauenna vſqꝫ ad placentiam.

i Litteras. ut si oēs. h̄ colligit q̄ oēs ɔsentire debent in postulatiōe extranei: ut dixi. s. lxi. di. null⁹. ⁊ iō dicit decre. q̄ postulatio n̄ admittit i discordia: ut ex̄ de postul. bone. qḋ tn̄ verū ē s̄m distinctionē ei⁹ qḋ legit ex̄ de elec. scriptū est.

cū alijs i eccl̄ia ɔuētuali. alij dicūt q̄ eccl̄ia ep̄alis n̄ hz patronū. m Principis. sz q̄re p̄ etebat istḋ ab ip̄atore: q̄z isti curiales erāt: vl̄ forte p̄ron⁹ erat. ⁊ ita ē ar. q̄ p̄ron⁹ nō tm̄ p̄latū sz etiā subdiaconuz ⁊ diaconū pōt isti tuere. ar. xviij. q. ij. eleutberi⁹. xvi. q. ij. siq̄s ep̄oꝝ. in auē. ḋ scil. ep̄is si q̄s oratorij domū ⁊ ex̄ de fil. p̄s. ex transmissa. dū tn̄ h°fiat cū ɔsensu p̄lati: ut ex̄. e. ti. p̄posuit. sz veri⁹ credo hoc spectare ad ipsū p̄latū: ut ip̄e possit mistros p̄ficere quos velit: ut ex̄ de iure pa. postulasti. qd iuris hēat i electione p̄ron⁹: dic decre. ex̄ de iure pa. nobis.

k Et vis. h̄ hēs q̄ cl̄ic⁹ alteri⁹ ep̄i ē postuland⁹ ut. lxi. di. §. sz aliud. ⁊. c. osius. ⁊ laic⁹ ēt ē postulād⁹: ut ibi dr̄ ⁊ illegitim⁹: ut ex̄ ḋ elec. innotuit. Itē h̄ hēs q̄ ep̄s n̄ cogitur dare postulatū: ⁊. lxxv. di. florentinū. Nēo enī cogit emācipare filiū suū: ut insti. q. mo. ius pa. po. sol. §. vlti. Sz pone q̄ eligat tal̄ cl̄ic⁹: et ep̄s ei⁹ postea n̄ ɔsētiat nūqd isti sūt p̄uati electiōe: q̄z elegerūt eum quē n̄ poterāt hr̄e: vel nūqd ɔsens⁹ illi⁹ a q°erat postulād⁹ ɔfirmauit electionē: ar. q̄ n̄ ɔfirmat: ex̄. e. auditis. ar. q̄ sic. ex̄. e. q̄ sicut. ⁊ ex̄ de iurepa. cura pastoral̄. ad hoc dico q̄ si eligit i postulādū hn̄ tz tal̄ electio ut ex̄ de renū. p⁹ trāslationē. vl̄ dic q̄ si elegerūt eo p̄posito ut statim debeat tenē electio: nō ratificat p̄ sequentē cōsensū illi⁹ a q°eēt postuland⁹. si vō sciebāt electionē p̄ se inualidā esse sz sp̄abat q̄ dn̄s eā ratā hr̄et: tūc ratificatione dn̄i ɔfirmat: sic. ix. q. ij. lugdunēsis. Sil̄r ez distinctionē facit lex. ff. ḋ sol. siq̄s offerēti. vl̄ dic q̄ n̄ ē icōueniēs. si cl̄ic⁹ alienus eligat: q̄z tal̄ p̄mo dz eligi ⁊ postea postulari: ut dixi. lxi. di. §. sed aliud. Itē obijcit cū cl̄icus ɔ̄dicēte ep̄o possit fieri monach⁹: ut. xix. q. ij. c. i. q°multo forti⁹ pōt p̄moueri ad ep̄ale regnū: cū ille trāseat p̄ p̄uata vtilitate: iste p̄ cōi q̄ p̄iudicat p̄uate: ut. vij. q. i. scias. ⁊. viij. q. i. i scripturis. R°: monach⁹ trāsit ad locus deiectiōis: vbi nulla p̄sumit ābitio. h̄ p̄sumit ābitio: ex eo q̄ nolēte ep̄o vltro se ingerit q̄ poti⁹ trahi dz: ut. viij. q. i. sciendū. male tn̄ facit ep̄s si eū absq̄ iusticia negat: ut. vij. q. i. oēs q. ⁊ p̄ supiorē cogi pōt. ar. ex̄ de iurepa. null⁹.

De eodem

Litteras charitatis tue suscepim⁹: qb⁹ significas latinū diaconē tuū ad ep̄atū ecclesie marcellianēsis a clero ⁊ omnibus q illic conueniūt postulari. hic itaq̄z dicimus: ut si omnes eum eligūt: ⁊ vis eum cōcedere: gratū nobis eē cognosse. ⁊ si ita pōt: ante diem sanctū festinet occurrere: vt vel sabbato ip̄o noctꝫ magne post baptismum cū dei gratia valeat ordinari. I dē laurētio ep̄o centūcellēsi.

Sacra principis auctas ordinandis est necessaria.

Principali deuotissimorꝫ militū: q illic in ciuitate cētumcellēsi cōsistūt: relatōe ad nos directa sacrā ep̄laꝫ insinuant se clementissimi principis impetrasse: q eis presbyterum diaconē ⁊ subdiaconem fieri debere precepit: ideo hortamur dilectionē tuā: ut personas ip̄as videas ⁊ diligenter requiras: ne aliquid cōtra canones commisissent: ⁊ si eas inculpabiles repereris: ⁊ vite ipsorum laudabile testimoniū videris: veniente mediana septimana pasce: si dominus voluerit: ⁊ si vixerimus: vnūquēq̄z per officia que prediximus non differas promouere.

Item leo. iiij. lothario ⁊ lodoico augustis.

Papa rogat augustū: ut reatieam ecclesiā cuidā electo dignetur cōcedere.

Reatina ecclesia que per tot temporꝫ spacia pastoralibus curis destituta constituta constitit: dignū est vt brachio amplitudinis vestre subleuetur: ac gubernationis regimine protegatur. vnde salutationis alloquio premisso vestram mansuetudinem deprecamur: quatenus colono humili diacono eandem ecclesiam ad regendam concedere dignemini: vt vestra licentia accepta ibidem deo adiuuante consecrare valeamus episcopum. sin autem in predicta ecclesia volueritis vt preficiatur episcopus: tusculanam ecclesiam que viduata existit: illi vestra seueritas dignetur cōcedere: vt consecratus a nostro presulatu deo omnipotenti vestroq̄z imperio grates peragere valeat. Item rite commisisse.

Regio p̄cepto ab apostolico colon⁹ reatine ecclesie ordinatur ep̄us.

Nobis domin⁹ imperator ⁊ imperatrix per suas epistolas dixerunt: vt colonum in reatina ecclesia que pastoris officio per longa iam tempora destituta videbatur: episcopum facere deberemus: sicut ⁊ fecimus. Itez stephanus guideni comiti.

Imperatoris epistola in electionis confirmatione desideratur.

Lectis sagacitatis vestre apicibus: qui defuncto ecclesie reatine antistite clerum ⁊ plebem eiusdem elegisse sibi futurꝫ ātistitē ⁊ a nobis ɔsecrādū vr̄o studio directū esse

n Mediāa. s. cū cantat sitiētes io.

o Si vixerim⁹. si habes vixerimus planū ē. si habes vixerim⁹: ē ar. q̄ mandatū ⁊ p̄ceptū morte mandātis re integra soluit: ex̄ de offi. de le. gratum. io.

p Reatina. hoc c. ⁊ duo sequēt. a loquunt i eadē mā.

q Lnia. cōsens⁹ p̄ncipis ē requirendus electiōe celebrata: ut ex̄ ḋ ele. q̄ sicut. nisi aliud suadeat scandalū ex̄. e. q̄z. vl̄ p̄scripta cōsuetudo: ut ex̄ ḋ iurepa. nob.

r Accepia. xvi. q. vij. decernim⁹.

Grates. sp̄ūales n̄ carnales. h°. enī eēt simōia: ut i. q. i. sūt nōnulli. ⁊. q. ij. sicut.

l Principali. ex. c. isto ⁊ se. dicit. h. p̄ronū debere eligere

r Nobis. dn̄s. ex hūilitate h°fecit: q̄z dn̄s ip̄ator dr̄: cū sit fili⁹ eccl̄ie: ut. xcvi. di. si imp̄ator.

a Lectis. di. i. vltra tres mēses: ut. l. di. postq̄z. nisi causa necessitatis: ut. lxxv. di. qm̄. ⁊. vij. q. i. ɔstitutum. ⁊ ita restringit q̄nq̄z vaga significatio alicuius verbi: ut. lxv. di. p̄sona.

b Metropolitano. metropolim. ibi enī ꝯsecrā-dus ē metropolitanꝰ: ut. lij. di. q̄ in aliquo. ⁊ ē ar. hic ꝙ ꝓuinciales epi intererūt electioni metro-politani: ut. s̄. c. valentinianus.

c ¶ Ex p̄sbyteris. p̄sbyterū p̄mittit q̄ eni p̄rior est in ordie: erit prior ī electiōe: ut. lxxv. c. vlti. vñ hec di-ctio vel nō dat il-lis optionē sic vt sic eligendi: s; or-do verboꝝ ondit quo ordine debe ant eligi: sic. j. de ꝯse. di. ij. in xpo. ⁊ optime hoc dr̄ ff. ad trebell. l. he-redes in fi.

d ¶ Uel ex diaco-nibꝰ pōt eligi ex̄ de eta. ⁊ quali. a multis.

e ¶ Optimis. fi. ī auc. d̄ monachis §. ordinationem. S; qs dicet opti-mus: qd eni sup-abundantiā dicit vni soli ꝯuenit: ut ff. de V. ob. vbi āt nō apparet. l. §. ff. de edil. edic. si quis venditor. §. vltio. qualit̄ istud intelligat̄ inueni es. viij. q. i. licet.

f ¶ Si in plebibꝰ ꝓficiscatur. s. p̄ali auctoritate epi: alis nō liceret: ut ex̄ de offi. archi. cū satis: nisi hoc habeat de ꝯsue-tudine p̄scripta. ⁊ sic intell̄o ex̄ d̄ excel. p̄la. ad hoc ⁊ ex̄ de ap. bone. ⁊ ex̄ de insti. cum venisset. quid tñ de hoc iuris sit: dixi. xxv. di. ple-ctis.

g ¶ Agatho. que solita: quili bet eni eps dare ꝯsueuit aliquid impatori in ele-ctione sua: ut. j. e q. ?. dūmodo red-ditus epales excederēt duas libras auri: ut in auc. de san ctis. epis. §. iiij. ⁊ forte tūc cū mos erat: crimen nō erat: ut xxxij. q. iiij. obijciunt. S; nōne impator ꝯmisit simoniā re-larando illud ius sub hac ꝯditione: ut ꝯsensus eius requi-ratur in electione: s; dic ꝙ prius vtrūq; ius ha-buit: vñ modo alterum potuit remittere. ideo aūt petijt a papa hanc ꝯsuetudinē tolli: quia ꝯtinebat speciē mali: ut i. q. i. emēdari.

h ¶ Adrianꝰ. d̄fendē das. ad hoc tenē tur oēs principes: ut. x xiij. q. v. principes. ⁊ si nollent eā defendē p̄nt excōmunicari: ut. xxiij. q. v. administratores.

i ¶ Patriciatꝰ. ut puni-ret crimina. ⁊ s̄m hoc po test intelligi. ij. q. vi. oīs oppressus. ⁊ ita uidet ecclesiasticꝰ alij pōt cō-mittere causā sanguis vel intellige ꝙ ē aduo-catus rome: ut extra d̄ elec. c. venerabilē.

k ¶ Per singulas. ergo in francia ⁊ ī hispania. vnus est eni impator: ut vij. q. i. in apibus. quod ꝯcedo nisi ꝓbent se ex-emptos ab impatore: ut. xxiij. q. viij. §. ecce. vñ adhuc de capite suo dabūt tributū impato-ri: cū nō ꝓbent se exem ptos ab impatore: ut. ff de censi. l. vlti. si eni di-cūt se nō subesse roma-no impio: p cōsequens dicant se nō habere ali quid ꝓprij: ut. s̄. dist. i. ius quiritū. fateamur ergo impatorē esse do-minū mūdi: ut. ff. ad. l. rho. qui leuande. obstat ꝙ reges hispanie cum nō subessent impio re-gnum ab hostiū fauci-bus eruerunt.

ne ipa ecclesia diu sine ꝓprio cōster pastore fatebant. Nos de obitu prioris dolētes: nunc ips̄ electū vnanimitate ⁊ cano nica ipsius ecclesie electiōe: vt mādastis tā citissime ordinare omisimus: eo ꝙ impialē nobis vt mos ē absolutionis minime detulerit epistolā. ꝓ q. s. re am biguū ē nobis: ideo voluntati vestre in hoc parere distulimꝰ ne augustalis animꝰ durissime hoc quocūq; mō perciperet. S; sciētes ecclesiā dei sine ꝓprio diu pastore nō debere cōsiste re. glorie vestre mandamꝰ: qm̄ aliter nos agere nō debuimꝰ: vt a vestra solertia impiali vt prisca cōsuetudo dictat: perce pta licētia ⁊ nobis queadmo dū vos scire credimꝰ impera-toria directa ep̄la tūc volūta-ti vestre de hoc parebimꝰ: eū-dēq; electū dño adiuuāte cō-secrabimus. qd charissime fili moleste nullo mō suscipias.

Item leo papa.

Clericoꝝ ⁊ ciuiū volūtate me tropolitanꝰ ē ordinandus.

Metropolitano defuncto cū in loco eius aliꝰ fuerit subrogādus: ꝓuinciales epi-scopi ad ciuitatē metropolim cōuenire debēt: ut omnium cleri-coꝝ atq; ciuiū volūtate discus sa ex presbyteris eiusdem ec-clesie vel diaconibus optimꝰ ordinetur. Itē isidorus in li bro officioꝝ.

Cū clero ⁊ populo archipre-sbyteri fiat electio.

Si in plebibus archip̄sbri obierint: aut ꝓ aliquo rea tu exinde eiecti fuerit: archi-diaconꝰ q̄citiꝰ ꝓficiscat̄ illuc ⁊ cū clericis ⁊ populis ipsius plebis electionē faciat. q̄tenꝰ dignꝰ pastor domui dei cōsti-tuatur. ⁊ dū ordinatur eiꝰ ꝓ-uidētia ipa plebs custodiatur

Itē ex gestis romanoꝝ pon tificum.

Electū in romanū pōtificē nō ordinet: nisi ei decretū impe-ratori primus p̄sētetur.

Agatho natōe siculus: cꝰ legatione fūgens ioannes eps portuensis dominico die octauo pasce in ecclesia sācte sophie publicas missas coraz p̄ncipe ⁊ patriarcha latine ce lebrauit. hic suscepit ab i. lo dinalē id est regiā epistolā se-cūdū suā postulationē: p quā reuelata est quātitas pecunie que solita erat dari ꝓ ordina-tione pōtificis faciēda: sic tñ vt si contigerit post eius tran-situ electionē fieri: nō debeat ordinari qui electus fuerit: ni si prius decretū generale intro ducatur in regiā vrbē secūdū antiquā cōsuetudinē: vt cū eo rū cōscientia ⁊ iussione debe-at ordinatio ꝓsperari. Itez vitalianus natione siguēsis di rexit respōsales suos cū syno dica epistola iuxta cōsuetudi nē in regiā vrbem apud piissi-mos pricipes significās de or dinatione sua. Item ex hi-storia ecclesiastica.

Impatori ius ē eligēdi ponti ficem.

Adrianꝰ papa romā veni re carolū regē ad defēdē das res ecclesie postulauit. ca rolus vero romā veniēs papi am obsedit: ibiq; relicto exer citu in sācta resurrectione ab hadriano papa rome honorifi ce susceptus ē. pꝰ sān ctā resur rectionē reuersus papiā cepit desideriū regē. deinde romaz reuersus cōstituit ibi synoduz cū hadriano papa in patriar-chatu lateranensi in ecclesia sancti saluatoris. que synodꝰ celebrata ē a. c. liij. episcopis religiosis ⁊ abbatibꝰ. hadria-

i Publicari. hic eccl'ia publicat bona laicoꝝ. ⁊ qñq₃ deponit laicos a dignitatib⁹. xxxij. q. v. p̄ceptũ in fi. vl' dic ꝙ h̄ docet eccl'ia qd fieri debeat: sic. xxiiij. q. iiij. de illicita. ⁊ v. q. vlti. delatori.

ligendũ ẽ de illis successoꝛib⁹: q hoc impetrare pos sint: ut. xxiij. di. in nomine.

k Salonitane. iussissent. ar. ꝙ auctoritas maioris excusat: ut. xiiij. q. v. dixit. xxviij. di. diaconi. xxiij. q. v. miles. ar. ꝯ. xij. q. ij. qcunq₃ ⁊. xvi. q. i. in canonib⁹. io. So. i malo nulli ẽ obediẽdũ: nec aliqs excusat: ut. xi. q. iij. si dñs. b.

a In synodo. ꝯfirmamus. ar. ꝙ idẽ ẽ dari ⁊ ꝯfirmari: ⁊. xxiij. di. in noie. ⁊ ex̄ de elec. cũ int. ar. ꝯ ex̄ de fide instru. c. inter dilectos. ⁊ ff. de iurisd. om. iu. ⁊ q₂ qñq₃ etiã dr̄ dare. i. datũ ondere: ut. xxiij. q. v. §. hinc notandũ. ff. d̄ testa. heredes. §. siquid.

b Primo. nõ dicas p̄mo regi: s₃ p̄mo ottoni. i. añ quẽ null⁹ ali⁹ fuit: sic ex̄ de v̄. sig. ioseph. ⁊ ff. de v̄. sig. primus.

c Successorem. hoc spãle fuit ꝯ id. viij. q. i. moyses. sicut. vij. q. i. petisti. hic p₃ ꝙ maximam h₃ ptãtẽ papa circa imperiũ. s₃ dic ꝙ tm̃ i italia pmitterẽt facẽ successorem.

d Ac p hoc. q̃si dicat: ex quo i ro. ec. h̃ pmittit: ergo i mioꝛib⁹. ⁊ est ar. ꝙ idẽ iuris ẽ in mẽbris qd̄ in capite: ut. xvi. q. ij. c. i. xij. q. i. cognouimus. ⁊. q. i. ꝯcipim⁹. ⁊. i. q. iij. siqs ep̄s. xxiiij. q. i. rogamus.

e Cõcessit. vr̄ g°. ꝙ imꝑatoꝛ possit dare p̃uilegiũ libertatis: ut ex̄ de resti. i inte. auditis.

f Sit patrici⁹. ⁊ sic papa dat hic gladij ptãtẽ: cui⁹ tñ exercitiũ ipse nõ h₃. io. ex̄ de elec. suffraganeis. h.

g Aplicã. s₃ nũqd papa possit ei ptãtẽ dare ut deponẽt ipsũ₃? sic in heresi ⁊ de ꝯsensu cardinaliũ: imo in oib⁹ se põt subijcere ei: ut. ij. q. vij. nos si.

h Exilio. nõ ecclesiam posse aliquẽ mittẽ in exiliũ: ut. iij. q. iiij. hi qui.

In synodo. ꝯfirmamus ... nus aũt papa cũ vniuersa synodo tradiderũt carolo ius ⁊ ptãtẽ eligẽdi põtificẽ ⁊ ordinãdi apostolicã sedẽ: dignitatẽ quoq₃ patriciat⁹ ei cõcesserũt. insup archiep̄os ⁊ ep̄os p singulas ꝓuincias ab eo inuestiturã accipe diffiniuit: vt nisi a rege laudet ⁊ inuestiat episcop⁹: a nemine cõsecretur. et qcũq₃ cõtra hoc decretũ ageret: anathematis vinculo eum innodauit: ⁊ nisi resipisceret: bona eius publicari precepit. Item leo papa.

Electio romani pontific̃ ad ius ptinet imperatoris.

In synodo cõgregata rome in ecclesia sancti saluatoris ad exẽplũ beati hadriani apostolice sedis antistitis: qui dño carolo victoriosissimo regi frãcoꝝ ac longobardorum patriciatus dignitatẽ ac ordinationẽ aplice sedis ⁊ inuestiturã epoꝝ ꝯcessit: ego leo q°q₃ seru⁹ dei ep̄s cũ toto clero ac romano populo cõstituim⁹ ⁊ cõfirmam⁹ ⁊ corroboramus ⁊ p nostrã apostolicã auctoritatẽ cõcedimus atq₃ largimur domino ottoni primo regi theutonicoꝝ eiusq₃ successoribus hui⁹ regni italie in ppetuũ facultatẽ eligẽdi successorẽ atq₃ sũme sedis apostolice pontificẽ ordinãdi ac per hoc archiep̄os seu ep̄os: ut ipsi ab eo inuestiturã accipiãt ⁊ consecratõem vñ de bẽt: exceptis his quoꝝ imperator põtificibus ⁊ archiep̄is cõcessit: ⁊ vt nemo deinceps cui⁹cũq₃ dignitatis vel religionis eligẽdi vl' patriciũ vel pontificẽ sũme sedis apostolice aut quẽcunq₃ ep̄m ordinãdi habeat facultatẽ absq₃ cõsensu ip̄ius imperatoris. qd̄ tñ fiat absq₃ oĩ pecunia: ⁊ vt ip̄e sit patricius ⁊ rex. Qd̄ si a clero ⁊ populo quis eligatur episcopus: nõ a sup̄dicto rege laudetur ⁊ inuestiatur: non consecretur. Siqs cõtra hãc apostolicã auctẽm aliqd molietur: hũc excõicationẽ subiacere decernim⁹ et nisi resipuerit irreuocabili exilio puniri vel vltimis supplicijs affici. Item gregorius.

Precepto principũ maximo remittitur ꝙ absq₃ auctẽ apostolica ordinatur.

Salonitane ciuitatis ep̄us me nesciente ac responsali meo ordiatus ẽ: ⁊ facta ẽ res que sub nullis anterioꝛib⁹ principibus euenit. Qd̄ ego audiens ad eundẽ preuaricatorẽ₃ q inordinate ordinat⁹ ẽ: ꝓrin⁹ misi: vt oĩo missaꝝ solẽnia celebrare nullo mõ p̄sumerẽ: nisi prius a serenissimis dñis cognoscẽm: si hoc fieri ip̄i iussissent. qd̄ ei sub excõicatõis interpositione mandaui. q cõtẽpto me atq₃ despecto in audacia quorũdã seculariũ hominũ qb⁹ denudata sua ecclesia premia multa prebere dicitur nunc vsq₃ missas facere presumit: atq₃ ad me venire fm iussionẽ dominoꝝ noluit. ego aũt preceptioni pietatis eoꝝ obediens eidẽ maximo qui me nesciẽte ordinatus est: hoc qd̄ in ordinatione sua me vel respõsalem meum pretermittere pre

l Sub excõicationis. ex hoc videt ꝙ p talia verba fiat excõicatio: cũ sic dicit: p̄cipio tibi hoc sub pena excõicationis. ⁊ ẽ ar. ad idẽ ex̄ d̄ eo q fur. rece. c. i. ar. ꝯ. ex̄ de iurepa. relatũ in fi. ⁊ de sagittariis. c. vno. vbi d̄ hoc. h. dicit ꝙ si talis ꝓhibitio fiat a canone ñ fit excõicatio p illa v̄ba: ut. xxx. di. p totũ. sec⁹ si ab homine: q₂ canõ mitius agit q̃ hõ: ut. xxvi. q. vij. alligãt ⁊. ff. de arbi. celsus. alij dicunt ꝙ refert an diffiniẽdo illa v̄ba ꝓferãtur ut tũc p ea fiat excõicatio: an ꝯstituendo ius ⁊ tũc nõ fiat excõicatio p illa v̄ba. S₃ hec v̄itas est: ꝙ illa v̄ba nõ hñt vim sñie s₃ tm̃ cõminatiõis: ut. C. cõmia. eplas per totũ. Hoc aũt nõ scias ꝙ sub ꝯditione põt qs excõicari. ⁊ taliter hic intelligo latã sñiam: vñ existẽte ꝯditione ligat excõicatio ⁊ ñ pri⁹

i Affici. cũ hec p̃uilegia fuerũt oib⁹ successoꝛib⁹ data: q̃re nõ vtunt eis? R̄°. q₂ imꝑatores eis renũciauerũt: ut. j. e. tibi. Itẽ q₂ p abusũ ea pdiderũt: ut. j. e. §. verũ. Itẽ q₂ ex cã fuerũt ꝯcessa: vñ cessante cã ipsa cessauerũt: ut. i. q. vij. qd̄ pro remedio. nec obstat qd̄ hic dr̄ de successoꝛib⁹: q₂ hoc intel

⁊ tñ a tali excõicatione põt appellari: l₃. hu. ꝯrium scripserit: ut ex̄ de ap. p̄terea. ⁊ hoc iõ q₂ excõicatio tũc ñ trahit secũ suã executionẽ: q₂ nõ cedit nec venit dies añ existentẽ ꝯditionẽ: ut. ff. de v̄. sig. cedere. S₃ qd si excõicãs morit priusq̃ existat ꝯditio: tunc

dico excōicatū qñ extat ꝯditio ⁊ ita aliqs excōicat a mortuo. Utrū aūt ꝯditione existēte intelligat re/tro fuisse excōicat⁹ ꝑ id qđ legit. ff. q poti. in pig. po/tior. ⁊. ff. de manumis. tes. neraci⁹. vl' tm̄ a tpe ꝯditio/nis extantis ꝑ id qđ est. ff. de edil. edic. bouem. §. si sub ꝯditione. dis/putationi relinq°. Jo. ego credo q a die existētis cō/ditionis ꝑ decre. illā ptcrea: ex de appel. b.

m ¶ Obediēs. h°. dicit: q? ei pcipē nō poterant. h.

n ¶ Relaxaui. nō epm remittē pos/se q ad ipsū spe/ctāt nō q ad deū ut. xxiij. q. iiij. si is q plat⁹. Sȝ nōne q fiūt i psona epi vl' alteri⁹ plati: fi/unt in ꝯtemptuȝ ecclie ⁊ iō in deū vtiqȝ: lȝ principa/liter in platuȝ. s̄. di. xlv. ⁊ q emen/dat: ⁊. xxiij. q. iiij. inter.

o ¶ Ac si me. ar. q ratihabitō seqns facit aliqd legiti/mū qđ ab initio factū fuit illegiti/me: ex d' iurepa. cura. xviij. q. ij. d' monachis. ix. q. ij. lugdunensis.

p ¶ Cognoui. per auditū: ut. ij. q. v. quanto. xxiij. q. v. hoc videt nō tan/qȝ iudex. ij. q. j. §. quando.

q ¶ Um longe. potestati. ni/hil tñ h regi sub/trahit: quia sicut pri⁹ eligebat: ita ⁊ modo post pri/uilegiū collegio ꝯcessum. h.

r ¶ Atqȝ gallacie. connumerat hic gallaciā hispanie cū tñ sit pars ei⁹ ⁊ ita pars cōnu/

sumpsit: ita ex corde relaxaui ac si me auctore fuerit ordina/tus. alia vero illi⁹ peruersa. s. mala corporalia que cognoui vel quia cum pecunia est ele/ctus: vel q excommunicatus missas facere presumpsit: pro/pter deum irrequisita preteri/re non possum. ⁊ si ad me veni/re diu distulerit: exercere in eo districtionem canonicam nullo modo cessabo. Item ex concilio toletano.

In electione episcoporū prin/cipis desideratur assensus.

Um longe lateqȝ diffuso tractu terrarꝫ cōmeantiuȝ impeditur celeritas nuncio/rum: quo aut nequeant reg/bus audientibus decedentis presulis transitus notificari: aut de successore morientis episcopi libera principis ele/ctio expectari: nascitur sepe aut nostro ordini de relatōne taliuȝ difficultas aut regie po/testati: dum consultum vestrū subrogandis pontificibus su/stinet innumerosa necessitas. vnde placuit omnibus ponti/ficibus hispanie atqȝ gallacie vt saluo priuilegio vniuscu/iusqȝ prouincie licitum mane/at deinceps toletano pontifi/ci quoscunqȝ regalis potestas elegerit: ⁊ iam dicti toleta/ni episcopi iudicium dignos esse probauerit: in quibuslibȝ prouincijs ⁊ in precedentium sedibus preficere presules: et decedentibus episcopis eli/gere successores. ita tamen vt quisqȝ ille fuerit ordinatus: post ordinationis sue tempus infra trium mensium spacium metropolitani proprij presen/tiam visurus accedat. Ele/ctiones quoqȝ summorum pō/tificum atqȝ aliorum infra pre/sulum quondam imperatori/bus representabātur: sicut de electione beati ambrosij ⁊ be/ati gregorii legitur. quib⁹ ex/emplis ⁊ premissis auctoritati/bus liquido colligitur laicos non excludendos ab electio/ne neqȝ principes esse reijciē/dos ab ordinatione ecclesia/rum. Sed q populus iubetur electioni interesse: non preci/pitur aduocari ad electioneȝ faciendam: sed ad consensum electioni adhibenduȝ. Sacer/dotum enim vt in fine superio/ris capituli stephani pape le/gitur: est electio: ⁊ fidelis po/puli est humiliter consentire. desiderium ergo plebis requi/ritur: ut clericorum electioni concordet. tunc enim in eccle/sia dei rite preficietur antistes cum populus pariter in eum acclamauerit: quem clerus cō/muni voto elegerit. Unde celestinus papa ait.

Plebis nō est eligere sed ele/ctioni consentire.

Cleri plebisqȝ consensus ⁊ desideriū requirat. Iteȝ leo primus.

De eodem

Uota ciuiuȝ testimonia po/pulorum honoratorum ar/bitrium electio clericorum in ordinationibus sacerdotū cō/stituantur. ⁊ infra: per pacem ⁊ quietem sacerdotes qui fu/turi sunt postulantur. teneat subscriptio clericorum: hono/ratorum testimonium ordinis conuentus ⁊ plebis. Princi/pibus vero atqȝ imperatorib⁹ electionem romanorum ponti/ficum atqȝ aliorum episcopo/rum referendas vsus ⁊ ꝯstitu/tio tdidit ꝑ scismaticorꝫ atqȝ hereticorꝫ dissensionib⁹: qb⁹

merat suo toti: sic. j. e. ego. ⁊. C. de excus. tu. exactores. vbi dicit oneribus ⁊ tutelis.

s ¶ Priuilegio. i. iure. sic. ix. q. iij. saluo. ff. q. mo. pig. vl' ipo. sol. si debitor. §. i. poti⁹ ergo on⁹: qȝ ius pmatie ꝯcessū fuit huic collegio: cū enim rex eligeret olim de cō/silio oiuȝ epoꝝ hoc con/silium ꝯcedit ei hic.

t ¶ Maneat. ar. ꝑpter loci ⁊ tēporis difficulta/tem electionem fieri: a quo nō debeat: ut. xxiiij. q. i. pudenda. xciij. dis. iuxta.

u ¶ Episcopis eligere. i. a rege electos conse/crare ⁊ confirmare.

x ¶ Infra. j. di. xciij. iur/ta ex, de iurepa. si vo. j. lxv. di. si qs ꝯtra. sed nō est contra.

y ¶ Electiones. ⁊ beati gregorij: non in hoc vo/lumine: nisi argumento s̄. e. agatho.

z ¶ Stephani. s̄. e. dis. nosse.

a ¶ Uota. i. cōniuentia ⁊ consensus: ut. s̄. di. xiiij. episcopus.

b ¶ Ciuiū. non rusticorꝫ extra ciuitatē consisten/tium.

c ¶ Honoratoruȝ. s. ma/iorum de populo ⁊ cle/ro. s̄. e. hadrianus in fi.

d ¶ Arbitriū. s̄. di. xxiij. c. i. ⁊. xxiiij. di. c. nullus.

e ¶ In ordinationibus. i. electionibus.

f ¶ Ordinis. q? dicitur ordo cerdonuȝ pellipa/riorum vel alterius cor/poris.

g ¶ Et plebis.noīe plebis censenť illi qui nō sūt collecti ad aliquod corpus faciendū:de quo corpore habes.ff.quod cuiusq3 vniuer.l.i.⁊ ē ad h°.bonū ſi.C.ð epali audi.iubem⁹.

h P Rincipib⁹.legib⁹.xxiij.q.vij.c.ſ.⁊.ij.ſ.ði.vij.q.iure.

i Q Uia ſancta.pn̄te.
.j.ðiri.lxxix.ði.nul lus.

k ¶ Iuramēta. videtur ergo ꝙ an̄ electionē nō ſit pſtandū iuramentu3 de indēnitate eccleſie: ut.viij.q.iij.artaldus.⁊ ſ.xxviij.ði.de ſyracuſa ne.pſumereť enim hoc facere ut eligeretur. di cunt tn̄ quidā ꝙ ſi ē cō/ ſuetudo ꝙ pſteť: pſtari pōt.⁊ ſic intelligūt qð ðiciť hic in fine.quid ta men iuris ſit de hoc ha bes.viij.q.iij.in ſūma.

l ¶ Conſuetudo.p hoc videť ꝙ in ſpūalib⁹ ſer/ uanda ſit ꝯſuetudo i re cipiendis munerib⁹:⁊ ſ.e.agatho.⁊ in auc.de ſanctiſ.epis.§.iiij.⁊.i.q iij.queſitū.⁊.ir.q.iij.cō queſt⁹.⁊ eꝛ de ſimo.ad aplicā.ar.ꝯ.eꝛ de ſimo. cum in eccle.⁊.c.ſicut⁊ ad hoc ðicunt quidā ꝙ licitū eſt aliqd petere i ſpūalib⁹ ſed nō ꝑ ſpiri/ tualib⁹:ut nō petať pro ꝯſecratione ſ3 ꝑ ꝯſuetu dine. vł ðic ꝙ ſi ꝯſuetu do illa pietatē ꝯtinet ſi pōt peti:tn̄ ſupior cogē pōt ut ſerueť talis con/ ſuetudo:ut ðicit illa cō ſtitutio ad aplicā.h.tn̄ ðicit ꝙ iſtud referatur ad legatos impatoris: ut nō aliud romana ec cleſia petat ab eis ꝙ̄ ip ſi ſoliti ſunt facere.ſ.ut papa nō cogat eos aliō iuramentū facere pape ꝙ̄ iuramentū fidelita/ tis qð impator ꝯſueuit pſtare:ut.j.e.tibi.⁊ hoc indicat illud verbū mi/ nuatur.

m ¶ Excelſa.i.tēpla ido lorum in excelſis poſita ideo quia iuſſu ðn̄i fa/ ctus erat:⁊ q2 cum re/ ſpicientes liberabanť

n ¶ Deſtruxit.hic ezechias cōmendať et deſtructio ne imaginis que erat occaſio ſupſtitionis.quare er go maſſilienſis epus ꝯdemnať:qui deſtruxit imagi nes in quibus populus idolatriā cōmittebat:ut de ꝯſe.ði.iij.platum ðic ꝙ ſerpēs iſte fuit tēporalis ad ſananda vulnera vn̄ ceſſante cauſa ceſſare debuit ef fectus.ſ3 cā ima/ ginū ꝑpetua ē:ut habeať in eis me moria dei.

o ¶ Deſtruať.ar. ſucceſſores debē mutare facta ⁊ i/ ſtituta pdeceſſor̄ etiā bona:ſi vide rint eſſe ea perni cioſa exemplo.xij q.i.vidētes.xxxv q.i.c.i.xcvi.bene i ſi.ði.lxviij.cor/ epi.⁊ eꝛ de deci. ſuggeſtum.vbi ē ar.ꝙ priuilegiu3 quod eſt exēplu3 mali:remouēdū eſt.inſtitu.vi bo. rap.§.ne dū talia

p Q Uin hadria nus.trabe/ retur.debet eni ire quaſi inuitus ut ar.i.q.vi.ſicut is.C.de epi.⁊ cli. ſi quenꝙ̄.ſic enī appellantur qua ſi ꝑprio nomine. ⁊ quia portať pa pa in manib⁹:ne offendatur ad la/ pidem.

q ¶ Tēporis.no/ ta que nō ſūt ma la interdū debēt omitti:ne ſint ex emplo pnicioſa: ut.ſ.diſt.xxiij.in nomine.ſ.ði.xxi deniꝙ̄.xij.q.ij.li/ berti ij.q.vij.ac/ cuſatio.⁊.xxx.q. i.c.i.inſti.vi bo. rap.§.ſ3 ne dum talia.

nōnūꝙ̄ eccleſia dei cōcuſſa pi clitabatur.contra quos legi/ bus fideliſſimor̄ imperatorū frequenter eccleſia munita le gitur. Repſentabatur ergo e/ lectio clericor̄ principib⁹: vt eor̄ auctoritate roborata nul lus hereticor̄ vel ſciſmaticor̄ auderet cōtraire:⁊ ut ipi prin cipes tanꝙ̄ deuotiſſimi filii i eum cōſentirēt:quē ſibi in pa/ trē eligi viderēt:vt eis in om/ nibus ſuffragatores exiſterēt ſicut valētinianus beato ābro ſio ſupra legitur dixiſſe:noli ti mere:quia deus g re elegit:ſē per te adiuuabit:⁊ ego adiu/ tor ⁊ defenſor tu⁹ vt meū ordi nē decet ſemper exiſta3. Un de ſtephanus papa ſtatuit di/ cens.

Preſentibus legatis impera/ toris ordineť pōtifex roman⁹

Q Uia ſancta romana ec/ cleſia cui deo auctore pſi/ dem⁹:a pluribus patitur vio/ lentias pontifice obeunte:q̄ ob hoc inferūtur: quia abſq3 imperiali noticia pontificis fit electio ⁊ cōſecratio:nec ca nonico ritu ⁊ cōſuetudine ab imperatore directi ſūt nūcij:q veterē ſcādala fieri: volum⁹ vt cū inſtituendus ē pontifex:cō uenīētib⁹ epis ⁊ vniuerſo cle/ ro eligatur preſente ſenatu et populo q ordinād⁹eſt.⁊ ſic ab omnib⁹ electus preſentib⁹ le/ gatis imperialib⁹ cōſecretur nulluſq3 ſine piculo ſui iura/ menta vel pmiſſiones aliquaſ noua adinuētione audeat ex torquere:niſi que antiqua exi git conſuetudo: ne vel eccle/ ſia ſcandalizetur ⁊ imperialis magnificentia minuať. Uel ex q2 imperatores quādoꝙ̄ mo/ dū ſuū ignorātes nō in nume/ ro conſentientiū ſed primi di/ ſtribuentiū immo exterminan

tiū eſſe voluerūt: frequenter etiam in hereticorum perfidiā ꝑlapſi catholice matris vnita tem eccleſie ipugnare conati ſūt:ideo ſanctor̄ patr̄ ſtatuta aduerſus eos ꝑdierūt:ut ſe/ met electioni non infererent ⁊ qſqs eor̄ ſuffragio eccleſiā obtineret:anathematis vincu lo innodaretur:ſicut ſcriptura quoꝙ̄ diuina ðicit: ꝙ poſtꝙ̄ ezechias diſſipauit excelſa ⁊ cōtriuit ſtatuas ⁊ ſubcidit lu/ cos ⁊ fregit ſerpētē eneū quē fecit moyſes:videlicet q2 illū ſerpentē deus fieri iuſſerat: ne ſerpētina morte populus i teriret:iō ipe populus colere ⁊ venerari eū ceperat.⁊ iccir co ðſtruxit iſte qð iubēte deo fecerat ille.ac per hoc magna auctoritas iſta ē habēda in ec cleſia: vt ſi nōnulli ex pdeceſ/ ſoribus ⁊ maioribus noſtr̄ fe cerunt aliqua que illo tēpore potuerūt eſſe ſine culpa:⁊ p⁹/ ea vertūtur in errorem ⁊ ſup/ ſtitionē:ſine tarditate aliqua ⁊ cū magna auctoritate a po/ ſteris deſtruantur. Poſtremo pn̄tibus legatis imperatorum ⁊ inconſultis electiones roma nor̄ pōtificū legūtur celebra/ te.⁊ tandē ijdem imperatores religioſo mentis affectu prefa tis priuilegiis renūciauerunt: multa inſuper donaria eccle/ ſie dei cōferentes. Itē gre/ gorius.iiij.ſcribit.

Inconſultis legatis impera/ toris hadrianus ad pontifica tū eligitur.

Q Um hadrianus.ij.ad ro/ manum pontificatu3 ab ec cleſia dei genitric̄ domine no ſtre que ðicit ad preſepe tra/ heretur ad lateranenſe patri/ archium:certatim a populo ⁊ clero ⁊ proceribus deportat⁹ eſt.qð audiētes miſſi lodoici

r ¶ Et ad salutandū.[ar.eos ɔsensisse electioni: et q̄ interfuerūt ⁊ eū salutauerūt:⁊ nō reclamauerūt:sic ex̄ de his q̄ fi.a ma.p.ca.ex ore in fi.⁊ ex̄ de puil. cū olim in fi.⁊ ex̄ de sen.ex.si aliqn̄.⁊ eo ipso ꝙ qs salutat aliū: videtur ɔsentire ei:ut.xx iiij.q.i.oīs.sic et eo ꝙ qs non vult salutare aliū ꝑsu mit inimicus:ut ex̄ de offi.deleg. cū sup.⁊ eo ipso. ꝙ stephanus dixit plegat:intelligit cōsensisse: ut xcvi.di.bene. sic ī.de ꝯ.di.ij.pacē

a O So. confir matiōis.nota ꝙ aliqd simul dat ⁊ ɔfirmat:ut notaui.s.e. ī syno do.

b ¶ Atq3 viculis. i.villis.ff. ad municipal.q ex vice nec posset imperator illā donationē reuocare: nā dicit lex ꝙ sola imēsitas ē mēsura rerū donatarū in eccl'ia.C.de sacrosan.ec.auc. s3 hodie.imo nec ɔcedit hic s3 concessa ɔfirmat. nā oīa hec ⁊ alia plurā iā pri⁹ fuerant eccl'ie.ī.xcvi.di. ɔstantinus. ꝑterea quia impator nō pōt alienare res imperij:ut.ff. de leg.i.apud iul.§. vlti.Itē q2 p hāc ɔcessionē nō leditur imperium:ex quo res redit ad primū statum: ut ff. ꝺ pactis si vn⁹ §.pactus.⁊.xxv. di.ab exordio.ñ ob.xij.q.ij. nō liceat. q2 ille ñ poterat legē imponere suo successori.ex̄ de elec.innotuit.

c ¶ Et territorijs qd sit territoriu3 qd sit oppidū qd vrbs habes.ff.de v̄.sig.pupilli⁹.§.territoriū.⁊ sic est hic ar.ꝙ noīe ciuitatis nō cōprehendunt eius territoria: ut.xij.q.ij.c.vlti.⁊.ff.de v̄.sig.l.ij.⁊.ff.de arbi.si cū dies.§.si arbiter.ar.ꝯ.ff.de v̄.sig.q in cōtinentib⁹.⁊.l. edificia.ff. de iudiciis insule.ff. de offi.p̄.vr.l. .i.ibi cū vrbem.

imperatoris moleste tulerunt: ⁊ indignati sūt: ꝙ dū p̄ntes essent nō fuerūt inuitati: nec optate a se futuri ꝑsulis electiōi interesse meruerūt. q accepta rōe ꝙ nō cā cōtēptus augusti sed futuri tpis ꝓspectu h⁹ cōmissum fuerat: ne videlicet legatos principū in electōne romanoꝝ ꝑsulū expectandi mos p hmōi fomitē inolesceret: omnē indignationē medullit⁹ sedauerūt: ⁊ ad salutādū electū etiā ipi humiliter accesserunt.

Item pactum cōstōnis imperatoris pmi lodonici cū romanis pontificibus.

Electio romanoꝝ pōtificu3 a lodouico cōced. romanis.

Ego lodouic⁹ impator romanu⁹ august⁹ statuo ⁊ cōcedo p hoc pactū cōfirmatōnis nostre tibi beato petro pncipi aplo̅ꝝ ⁊ p te vicario tuo dn̄o pascali sūmo pōtifici ⁊ successorib⁹ ei⁹ ī ppetuū: sicut a predecessorib⁹ vr̄is vsq3 nūc i vestra ptāte ⁊ ditione tenuistis ⁊ disposuistis romanā ciuitate3 cum ducatu suo ⁊ suburbanis atq3 viculis oībus ⁊ territoriis ei⁹ mōtanis ⁊ maritimis litorib⁹ ⁊ portub⁹ seu cūctis ciuitatib⁹ castellis oppidis ac villis in tuscie ptib⁹. Idē: qn̄ diuina vocatione hui⁹ sacratissime sedis pōtifex ꝺ hoc seculo migrauerit: null⁹ ex regno nostro aut frāc⁹ aut lōgobardus aut de q̄libet gte hō sub nostra ptāte cōstitut⁹ licētiam habeat cōtra romanos aut publice aut puatim conueniendi aut electōe3 faciēdi: nullusq3 in ciuitatib⁹ aut in territoriis ad ecclesie beati petri apostoli ptātē ptinentib⁹ aliqꝺ malū preterea facere ꝑsumat. s3 liceat romanis cū omni veneratōne ⁊ sine qualibet ꝑturbatiōe honorificā suo pōtifici exhibere sepulturā: ⁊ eū quē diuina inspiratōe ⁊ beati petri intercessione oēs rōni vno consilio atq3 vna ɔcordia sine aliqua ꝓmissione ad pontificat⁹ ordinem elegerint: sine aliqua ambiguitate atq3 cōtradictione more canonico consecrare ⁊ dū consecratus fuerit: legati ad nos vel ad nostros successores reges francoꝝ dirigantur: qui inter nos ⁊ inter illum amiciciā ⁊ charitatem ac pace3 consocient. Item leo iiij. lothario ⁊ lodouico augustis.

Electio ⁊ cōsecratio romani pontificis nō nisi iuste ⁊ canonice fiat. Palea.

Inter nos ⁊ vos pacti serie statutū ē ⁊ cōfirmatu3 ꝙ electio ⁊ consecratio futuri romani pontificis nō nisi iuste ⁊ canonice fieri debeat.

Idem.

Ab iperatore vel nunciis ei⁹ electioni romani pōtificis nullum obstaculum generetur.

Palea

Constitutio primi henrici ⁊ primi ottonis cū romanis pontificibus: vt nullus missorum nostroꝝ cuiuscūq3 impeditionis argumētū in electōe romani pōtificis cōponere audeat oio ꝓhibem⁹. Item in electione romanorū pōtificu3 neq3 liber neq3 seruus aduenire ꝑsumat: ut illis romanis quos ad hāc electionē p cōstitutionē sanctoꝝ patꝝ antiqua admisit cōsuetudo: faciat aliquod impedimētū. ꝙ siqs contra hanc nostrā constitutionē presumpserit: exilio tradatur. Item constitutio ottonis.

Iuramētū ottonis: quod fecit domino pape ioanni.

d ¶ Seu. hec dictio seu potius auget donationē q̄3 disiūgat inter res donatas:ut.ff.de au.et ar.le.sigs ita.

e ¶ Migrauerit. olī enī nullus audebat tractare de electiōe pape an̄ tertiū diē p⁹ sepultura3 ꝑmortui: ut.ī.di.lxxix. nullus. s3 p ɔtrariā consuetudinem hoc hodie abrogatum est.

f ¶ Oēs romani. nō ꝙ olim oēs romani intererāt electioni ex ɔsuetudine.ī.c.pri.

g ¶ Francoꝝ. nō imperiū pri⁹ francoꝝ fuisse: s3 postea theutonici virtutibus ꝓmeruerūt imperium: ut.xxviij.q.i.ex his. in quos hodie translatū ē imperium: ex̄ de elec. venerabilē.

h Inter nos.

i Ibi dn̄o. ar. ꝙ qui feudum recipit ab ecclesia iuramentū fidelitatis nō solū eccl'ie s3 etiā p̄latis ꝑstare d3: ut ex̄ de iureiurā. ego eps s.di.xxiij. quāq3: ⁊.xxij. q.v.de forma. imo etiā ipsi caplo: ut ex̄ de v̄.si. cū cl'ici. cū ipsi sint pars corporis sui: ut.vi.q.i. §.verū. nō ob. ex̄ de fimo.ex diligenti. q2 ibi nō erat ius feudi. de q̄ iure plene habet in cōstitu. federici de feuð.

k ¶ Et iurare.nō φ icono⁹ siue sindic⁹ iurat in aīaȝ ꝓpriā ·ex̄ de iura.calū.ī ꝑtractandis.ſȝ ꝓcura. iurat in aīam dñi: ut hic.ꝛ.c.di.optatū.ꝛ.xvij.q.iiij.metuentes.ꝛ ex̄ de offi. le.nemī ī ꝑte decisa.Fit aūt hoc iuramentū sub talib⁹ verbis: ego iuro in animā dñi mei:φ ipse hoc seruabit.vel sic iurat: dñs meus iurat ꝑ me:ꝑ hoc fuabit sic ipsū deus adiuuet.Sȝ qualit obligat aliqs aliū ꝑ iuramentū ꝯ id qḋ legit insti.de inutil.stipul.§.siqs alij. ſȝ dic φ dñs semel obligat ſȝ ꝑ aliū:ut ex̄ ḋ sen. ex.mulieres.ff.ḋ admi. tu.ita aūt.§.gessisse.Sȝ qd si dñs reuocet mandatū:nūqd intelligitur obligat⁹ ꝑ tale iuramētum:ita si nō ꝑuenit reuocatio ad ꝓcuratorē: sicut id qḋ facit iudex: tenet donec ignorat reuocatū mandatū:ut ex̄ de ap. si duob⁹. ꝛ rōne ignorātie tȝ snīa: ut.iij. q.vij.§. tria in pn. ꝛ.ix. q.i.ordinationes.ff.de offi.ꝑsi.si forte.ff.de ꝓcura.si ꝓcuratorē in fi. ff.man.si mandassē.io. si aūt lis esset ꝯte. oporteret φ reuocatio ꝑueniret ad iudicē vl̄ ad aduersariū: aliogn firmuȝ ē qḋ fit cū ꝓcur.ut ex̄ ḋ ꝓcura.mādato.si aūt ñ sit lis ꝯt.videt sufficere si reuocatio ꝑueniat ad ꝓcur.ut dicit expsse de cre.ex̄ de ꝓcura.ex insinuatione.ꝛ.c.le.b.sunt tñ spāles casus in qbus regrit ꝑseuerātia: sicut cū mrīmoniū ꝯhit ꝑ nūciū:si dñs reuocat mandatū:nō dico dñm obligatū:ſȝ nūcius ignoret reuocatū.ꝛ cū pr̄ mādat filio ut aliquē manumittat.ff.de manumis.vindic.si pater.ꝛ hoc iō ē q̄ pr̄ ꝛ fili⁹ cēsent vna ꝑsona:ut.xxxv.q.iiij.§.hac aucte. io.

Ibi dño ioanni pape ego rex otto ꝓmittere ꝛ iurare facio ꝑ patrē ꝛ filiū ꝛ spm̄ sanctū ꝛ ꝑ lingnū hoc viuifice crucis ꝛ ꝑ has religas sanctorum φ si ꝑmittēre dño romā venero:sanctā romanā ecclesiā et te rectorē ipius exaltabo secūdū meū posse. ꝛ vitā aut membra nūq̄ neq̄ ipm honorē quē habes:mea volūtate aut meo consilio aut meo consensu aut mea exhortatōe ꝑdes: ꝛ in roma nullū placitū aut ordiatōȝ faciā de oibus que ad te aut ad romanos ꝑtinēt sine tuo cōsilio. ꝛ qcqd de terra sācti petri ad nostrā ꝑtātē ꝑuenerit: tibi reddā. ꝛ cuicūq̄ italicum rgīnē ꝯmisero:iurāe faciā illū vt adiutor tui sit ad defendendū terrā sācti petri secūdū suum posse. Itē ex ꝑmo libro capitulorū caroli ꝛ lodouici imperatoꝝ.

Liberū sit clero ꝛ populo ḋ ꝓpria diocesi epm̄ eligere.

Sacroꝝ canonū non ignari vt ī dei nomie sancta ecclīa suo liberi⁹ potiat honore: assensū ordini ecclīastico ꝑbem⁹ vt.s.epi ꝑ electionē cleri ꝛ populi sm̄ statuta canonū ḋ propria diocesi remota ꝑsonaꝝ ꝛ muneꝝ acceptōe ob vite meritū ꝛ sapie donū eligāt:ut exēplo ꝛ vbo sibi subiectis vsq̄q̄ ꝓdesse valeāt. Ex his cōstitutionib⁹ ꝛ pacto lodouici imꝑator ꝫ deꝑhēdūtur imꝑatores illis renūciasse ꝑuilegijs q̄ de electōe sūmi pōtific ꝫ hadrian⁹ papa carolo imꝑatori ꝛ ad imitationeȝ ei⁹ leo papa ottoni ꝑmo regi theutonicoꝝ fecerat. Cū ergo ꝑmissis auctib⁹ cūctis liqat electōeȝ clericoꝝ tm̄mō eē:qrit quoꝝ sit ipa electō an clericoꝝ maior ꝫ ecclesie tm̄ an ēt alioꝝ religiosorū q ī eadē ciuitate fuerit:sed sicut in breuiatione canonum fulgentii chartagineñ. ecclesie diaconi inuenit:in. vij.niceno cōcilio ꝛ ī gāgrēsi statutū ē:ut ad eligēdū epm̄ sufficiat ecclesie matricie arbitrum ¶ Nūc aūt sicut electio summi pōtificis nō a cardinalib⁹ tantū verū etiā ab aliis religiosis clericis auctoritate nicolai pape ē faciēda.ita ꝛ epoꝝ electio nō a canonicis tm̄ sed etiā ab aliis religiosissimis clericis:sicut ī generali synodo innocētii pape rome habita cōstitutum est. Ait enim.

Absq̄ religiosoꝝ viroꝝ cōsilio canonici maioris ecclesie epm̄ nō eligant.

Obeūtib⁹ sane epis qm̄ vltra tres mēses vacare ecclesiā sāctoꝝ patrū ꝓhibēt sāctiones:sub anathemat ꝫ vinculo īterdicim⁹:ne canonici ḋ sede epali ab electōe epoꝝ ex-

l ¶ Meoꝝ.ſȝ quā cautionē pōt de hoc facere: φ sui nō dēt damnū ꝯ id.ff.cōmodati ad eos:vl̄ qliter pōt se obligare ad alienū factū ꝯ id insti.de inutil.stipu.§.siqs alij.nec eni tenet qs de facto familie sue si ipse nō mādauit nec ratum habuit:ut.i.q.iiij.q̄ ꝑsulat⁹.ex̄ de resti.spo.cū ad sedē.ff. de vi ꝛ vi ar.l.i.§.ait ꝑtor.ſȝ dic φ intelligit se obligasse se curaturū:ne ab eis damnū daret.xij.q.v.de forma. sicut ē cū qs ꝓmittit aliū sisti in iudicio tantū ad hoc tenetur ut operā det quā pōt.ff.de vbo.ob.quotiēs qs.ſȝ littera illa meoꝝ nō est in libro meo.io.

a ¶ Sacrorū.ꝑ electionē. hoc nomē ꝓprie ꝛ improprie sumitur hic cū illis genitiuis cleri ꝛ populi.ar.ff.cōmo.si ut certo.§.cōmodatum.

b ¶ Diocesi.nō ꝓ.h.φ examinādi sūt oēs de diocesi ꝑusq̄ eligāt extraneus ut dixi.lxi. di.nullus.

c ¶ Personaꝝ.sic viij.q.ij.dilectissimi.ꝛ ex̄ de instit. ad decorem.

d ¶ Et munerum cū talis eligāt: a deo dicit.eligi. viij.q.i.si ergo.b.

e ¶ Ut exemplo. nā cepit iesus facere ꝛ docere:ut xxvi.di.§.ecce.§. ex his.

f ¶ Maioris. sic g⁹.nomē clericoꝝ restringit ad maioris eccl̄e canonicos: ut.x. q.i. antiquos.viij.q. i.c.ij. ex̄ de v. si. cū clici. bñ ē ī talib⁹ fuanda ꝯsuetudo:ut ex̄ de cā pos.cū eccl̄ia.

g ¶ Nō a cardinalib⁹:ut.s̄.di.xxiij c.i.ꝛc̄.

h Obeūtibus. sub anathematis. qd ē hoc tenē debeas:di. x.s̄.c.sathane.

i ¶ Excludāt. dic .h.tripliciter istos excludi. tūc ꝓpe excludunt:cū nō vocant:vl̄ si vocati nō audiūt:vl̄ si sponte veniāt nō admittāt. credo hoc.c.nō tenere aliud eni fuat.ꝛ religiosi hic vocāt clici ciuitatis vl̄ ꝑlati epatus.ar.lxxix.di.siqs pecunia.

k ¶ Religiosos.i.ꝑlatos aliarū ecclesiarum.

l ¶ Exclusis.q̄ inuite nuptie ꝛc̄:xxxi.q.ij.§.i.

m ¶ Cōsensu.vr̄ φ ñ tm̄ ꝯsiliū religiosoꝝ.ſȝ etiā ꝯsensus ipsoꝝ regrend⁹ ē.ꝛ ita videt φ religiosoꝝ ꝑsone faciāt ꝑtē in electione.ar.ex̄ de elec.cū in veteri.nā ꝛ seqces sūt alioꝝ in electione:ut.lxxix.di.c.i. ꝛ.c.si qs pecunia.ꝛ.xxiij.di.c.i.ꝛ satis pōt dici: φ nisi cōsiliū ipsoꝝ fuerit regsitū:φ nulla sit electio:si tñ fuit habitū ꝯsiliū ꝛ nō ꝯsens⁹ tenet:ut ex̄ de arbi.cū oli. ꝛ ē si.ff.de admi.tu.quidā decedēs.§.pap.ꝛ ex̄ ḋ regul.ſȝ.C.de iure emphi.l.vlti. ꝛ expone ꝯsensu regsi

to: sȝ nō habito. n ¶ Eoꝝ. ar. ꝙ nō sufficit religiosoꝝ pñtia nisi habeat ꝯsiliū. ar. j. x. q. ij. castellas. ar. xij. q. ij. sine exceptiōe. §. i. o ¶ Et ꝯniuētia. ar. qd̄ aliquoꝝ ꝯsensu fieri dȝ: eoꝝ dissensu ipedit faciēdū ꝛ dissoluit factū: ut. s̄. di. li. q̄ i aliquo. ꝛ. xxxi. q. ii. si verum. s̄. di. lxij. nulla rō. i. q. i. ordinatiōes. x. q. ij. castellas. xij. q. ij. alienatiōes. ꝛ. c. sine. xv. q. vii. eps nullꝰ. xxxiij. q. v. ꝙ deo. ꝛ. c. manifestū. xx. q. ij. puella.

p ¶ Nunc gͦ q̄rit. sup isto. §. posuit. h. di. q: cū eligētes dissentiūt tria ꝯsiderāda sūt auctas: nūerꝰ: et bonꝰ zelꝰ. auctas ꝯsideraē i dignitatibꝰ. zelꝰ ꝯsistit in aīo: ut si ñ carnali amōe eligāt sȝ fm meritū psone: de nūero pȝ: ꝛ dicit ꝙ vbicūq duo ex istis ꝯcurrūt. p̄ponderāt tertio. vñ si ex vna pte ē auctas ꝛ bonus zelꝰ: ex altera nūerꝰ, p p̄ore iudicaē: ut. xxiij. dis. c. i. ꝛ. xciij. di. miratꝰ. vij. q. i. denīq. Itē si ex vna pte ē nūerꝰ ꝛ auctas ꝛ ex altera ē bonꝰ zelꝰ. p p̄mo iudicaē. ar. xxviij. dis. de syracusane. ibi eni bono zelo ꝯdicebāt q significabāt pape electū hr̄e vxorē ꝛ filios. sȝ tn̄ q: plures erāt ex alia pte ꝛ maioris auctatis: ꝯsensit papa ill'. Itē si nūerꝰ ꝛ bonꝰ zelus ē ex vna pte: ꝛ ex altera pte auctas: stat p̄mo. lxv. di. c. i. ꝛ. ij. hāc di. nō approbo: q: lȝ ex vna pte sit auctas ꝛ melior zelus: ex altera numerꝰ: stat p nūero: ut ex̄ de elec. dudū. ꝛ ex̄ de ap. ꝯstitutus. nisi numerꝰ esset in paruo maior auctoritas alioꝝ longe p̄cellēt: ꝛ posset eo casu fieri ꝯpensatio: ut ex̄ de testibꝰ in nostra. Nā vbi ē par debitū ꝛ dispar numerꝰ creditoꝝ semper numerꝰ p̄fert: ut. C. q bo. ce. pos. l. vlt. §. i. tūc. n. decurreē ad dignitatē cū par numerꝰ ē hic inde. ff. de pac. maiorē. silr dico ad zelū decurrēdū: cū par vl' fere par numerꝰ ē hinc inde. Sȝ qd si par ē zelus numerꝰ ꝛ auctoritas hic inde: tūc recurraē ad meritū psone: ut. ī. c. pxi. sȝ si oīa sūt eq̄lia: tūc cassetē viriusq electio ꝛ nouus eligaē: ut. lxxix. di. si duo. vl' iudex cogat eos ad cōcordiā: ut insti. de satisda. tu. §. finaūt. vl' res sorte dirimaē: ut in matthia: ut. xix. di. cleros. C. cōia de le. l. vlti. in p̄n. ꝛ. ff. de iudi. sȝ cū ambo. vl' metropolitanꝰ gratificet cui velit: ꝛ ex̄ de parech. c. i. ꝛ. ff. ad sill. l. iij. §. si cū oēs. ꝛ. ff. de relig. l. vlti. vel p̄feraē ille qui priꝰ ordinatꝰ est: ut. lxxv. di. c. vlti. vl' senior p̄feraē: ut. xxxv. q. vi. c. i. ff. de fi. instru. l. vlti. vl' ille q priꝰ noīatꝰ ē: ut in auc. de monachis. §. plr. vl' p̄feraē ille q nūq deliquit illi q semp bonꝰ fuit. ut. l. di. fidelior. vl' p̄feraē ille qui diutius militauit i ecclesia: ut. lxi. di. quid pderit. si autē vtraq electio ē viciosa b vtraq cassaē: ut ex̄ de elec. considerauimus.

cludāt religiosos viros: ꝛ eorū cōsilio hōesta ꝛ idonea psona i epm eligatur. ꝙ si exclusis religiosis electio fuerit facta qd̄ absq eoꝝ ꝯsensu ꝛ cōniuētia factū fuerit: irritū habeaē ꝛ vacuū. Nūc ergo q̄rit: si vota eligētiū i duas se diuiserint ptes: qs eoꝝ altri sit p̄ferēdus. De his ita scribit leo epus.

Cū vota eligentiū i duas se diuiserit ptes: qs sit p̄ferēdꝰ alti

Si forte qd̄ nec rephēsibile nec irreligiosū iudicamus vota eligētiū i duas se diuiserit ptes: is metropolitani iudicio alteri p̄feraē: q maioribus iuuatur studiis ꝛ meritis: tn̄ vt nullꝰ deē iuitis ꝛ nō petētibus ne plebs inuita epm nō optatum cōtennat aut odiat.

Si forte se diuiserit. q: natura hominis pna est ad dissentiendū. ff. de arbi. si vnus. §. vlti. ar. xx. q. iij. pcliuus. ꝛ presumit hic canō: ꝙ licet discordia sit in electiōe. ꝙ vtraq pars bono zelo moueatur: ut. viij. q. i. nec nouum. sȝ contra. s̄. e. nosse. idem frequentiꝰ: hoc autē raro. xij. q. i. omis

Di. lxiiii.

Hinc ꝯsiderādū ē a qbꝰ vel quo tpe sacri ordines sint tribuendi: vl' qbꝰ i locis. p̄riarche p̄mates archiepi corepi et reliq sacerdotes sint ordiandi. A qbꝰ ordinētur epi: i niceno cōcilio diffinitū ē: in quo sic legitur.

Ab oībus ꝯprouincialibꝰ epi ordinētur.

Episcopi ab oībꝰ q sūt in puincia sua debēt ordinari Si vero hoc difficile fuerit vl' vrgēte necessitate vel itineris lōgitudine: tres episcopi debēt in vnum cōgregari: ita vt ceterorum qui absentes sunt: consensum in litteris teneant.

r ¶ Judicio. sed quid si metropolitanus ñ vult ipsum consecrare: videtur ꝙ tunc a suffraganeis petenda sit consecratio: ut. lxxix. di. volumus. sed melius ē ꝙ a superiore petatur: ut ix. q. iij. nūc vo. ꝛ. viij. q iij. artaldus.

s ¶ Qui maioribus. eligentiū. quia magis appetitur iste q̄ ille. t ¶ Tamen ut nullus. quasi dicat si timetur scandalū: tunc vtriusq electio cassabiē: ut. lxxix. di. si duo. tunc eni est aliquid detrahendū seueritati: ut. l. dis. ut constitueretur.

a Hinc considerandū est. hic depigitur. lxiiij. distinctio in p̄cedenti di. docuit ad quos ptineat episcoporū electio: in hac ordiē tractatum suū vsq ad. lxxxi. dis. ostendendo a quibus sacri ordines sūt distribuendi ꝛ quo tempore in quibus locis. A quibus hoc facit in hac di. A quo tempore: hoc facit in. lxxv. In quibꝰ locis. hoc facit i. lxxx. p̄mo dicit de consecratione episcopoꝝ. Nota ergo ꝙ electus in episcopum confirmatus debet consecrari a metropol. cum suis suffraganeis. vbi aūt metropolitanus adesse nō potest vl' etiā nō vult: prestabit auctoritatem hoc faciēdi tribus ad minus: alijs omnibus p litteras suas consensum prebentibus. Itē metropolitanus ab omnibus suis suffraganeis debet consecrari aut saltem a tribus.

b ¶ Episcopi. tres epi absq metropol. ex̄ de tempo. or. c. nec episcopi. vel dic ꝙ duo sufficiūt cum metropolitano. ꝛ fm hoc dic ꝙ hec dictio preter ibi ponitur inclusiue: sic. xv. q. vij. felix. ar. ad hoc. ī. e. c. iij. io. sȝ certe ibi non est preter: nec littera contradicit. b.

c ¶ Litteris. ar. ꝙ in quocunq contractu vel causa consensus aliquoꝝ desideraē: nil refert an presentes consensū exprimant an absentes p litteras consentiāt: ut. c. di. optatū. ꝛ est ar. de consensu absentiū: ut di. lxiij. quanto. ꝛ di. xviij. placuit. ꝛ est ar. matrimoniū cōtrahi inter absentes: ut. ī. xxx. q. v. c. nec illud. ꝛ extra de conuer. coiu. ex parte. ff. de spon. l. vltima. Nam in consensu nō exigitur verboꝝ solennitas. ff. de acti. ꝛ. o. consensu. sȝ licet ita sit in consecratione: secus est in electione nisi p pcuratorem fieret electio: ut extra de elec. quia propter in fi. io.

d ¶ Potestas. quo ad ꝯfirmandū. nā ꝯsecrare nō pōt epm ꝯtempto minimo epo q in ꝓuincia fit: nec ille recipet exe/cutionē: nec dico cū plus posse i hoc casu q̄ aliū epm. ar. lx. q. iij. c. i. ⁊. ij. ꝯfirmare aūt dꝫ statim vł infirmare si ei notus est electus etiā simplici v̄bo ⁊ in camera: ex. de app. qua fronte. sufficit eni si est notꝰ ut dicat eligatis magis idoneū. ar. xviij. di. priuilegꝫ. xxxix. di. petrꝰ. vbi est ignotus examiet eū In ꝯsecratione vo sēp examinet: ut. xxiij. di. q episcopus.

a ¶ Ordinationes. auctoritate gnāli ut huiꝰ. c. ⁊ similiū.

b ¶ Assensū. sꝫ qūo p̄stabunt assensū. cū eis forte notus nō fit q eligit: nec eū viderūt vnq̄ vel audierūt aliq̄d de eo: sꝫ dic ꝙ sufficit si nō ꝯtradicāt. vł dic ꝙ quē indignū esse ñ nouit: dignū dꝫ estimare ⁊ ei testimoniū ferre: ut ex. de seruiti. in ordi. fa. ex parte.

c ¶ Comprouinciales. iussu. sꝫ si eccl'ia archiepo vacat: cuiꝰ auctoritate hoc facient ⁊ ꝯueniēt. R'. apl'ici vł capitulū matricis eccl'ie: ex. de hereti. ad abolendā. ⁊ ex. de elec. q: diligentia. nā ⁊ penes vnū stat ius vniuersitatis. xij. q. ij. nō liceat alicui. ff. qđ cuiusq̄ vniuer. sicut ⁊. lxv. di. si forte.

d ¶ Extra ꝯscientiam plurimoꝝ. nā dicit lex ꝙ p āpliores homines pfecta veritas reuelat. C. de fideicō. l. vlti. ⁊ est si. ex. de offi. d le. prudentiā. i. R. in fi.

e ¶ Ne furtiuū. iō dicit furtiuū: q: qđ ad omēs spectat isti surripiūt: nil tñ vnꝰ ꝯfert. lxvi. di. c. ij. potius ergo hoc dicēdo respexit silitudinem facti q̄ rei essentiā. L.

Potestas sane vel cōfirmatio ptinebit p singulas ꝓuincias ad metropolitanū epm. Itē anacletus. De eodem.

Ordinatōnes epoꝝ auctē apostolica ab omnibus q in eadē ꝓuincia sūt epis celebrande sunt. ꝙ si omnes simul minime cōuenire poterint: assensum tñ prebeant suis apicibus: vt ab ipa ordinatōne animo nō desint. Ex con. auraſico. c. xx. Palea.

De abiectione ⁊ ambitiōe eiꝰ quem duo p̄sūpserūt ordinare epi in vestris ꝓuinciis: placuit de p̄sūptionibꝰ vt sic vbi contigerit duos epos tertiū ordinare: ⁊ epi ⁊ actores damnabūtur: quo cautius ea que sūt antiqtꝰ statuta: seruentur. Itē annitiꝰ papa.

Ceteris assentientibus cū tribus cōprouincialibꝰ ordinetur episcopus.

Comprouinciales episcopi: si necesse fuerit: ceteris consentiētibus a tribus epis iussu archiepi cōsecrari pñt. Item innocentiꝰ papa.

Non ordinet epꝯ extra cōscientiā metropolitani.

Extra cōsciētiā metropolitani nullus audeat ordiare epm. integrū eni ē iudiciū qđ plurimoꝝ sentētiis confirmatur. nec vnum epus p̄sumat ordinare epm: ne furtiuū bñficiū prestitū videat. hoc eniꝫ ⁊ synodus nicena cōstituit atq̄ custodiendo diffiniuit. Iteꝫ gelasius vniuersis epis p dardaniam constitutis.

Episcopꝰ a suo metropolitano ⁊ ipse ab eisdē cōsecretur.

Quia p ambitiones illicitas nō pudet quosdam ecclesiarū iura turbare: ac priuilegia que metropolitanis vel ꝓuincialibꝰ episcopis decreuit antiqtas: temeraria p̄sumptione peruadere: ꝓpter qđ etiā cōmunionis apostolice cōsiderāt dissidiū tenere: ꝙ scilicet ab eius auctē diuisi: vł ꝙ impune ꝓprias vsurpationes exerceāt nō respiciētes quia eterno iudici rationē tā de catholice synceritatis iniuria q̄ de traditionū p̄iudicijs p̄rnarum nō sine ppetue sint dānationis interitu reddituri si in hac obstinatione permanserint: charitatē vestrā duximꝰ instruendā: vt vos omnes i cōmunione fratres siue p dardaniam siue p vnāquanq̄ contiguam prouinciā cōstituti: vos qui sub metropolitanis vr̄is esse meministis: ⁊ ab eisdē substitui decernētes: sicut vetus cōsuetudo deposcit: vnanimiter statuatis antistites: ⁊ vicissim si metropolitanus humāe conditionis forte decesserit. a comprouincialibus episcopis sicut forma transmisit: sacrari modis omnibus cēseatis. neq̄ sibi quenq̄ quod vobis antiqua dispositione concessum ē patiamini vendicare: quatenus ⁊ iter ipsas aduersantiuꝫ voluntatū ꝓcellas veterū regulas nullatenꝰ custodire cessetis: sicut p̄secutionū tpe diuersarū patres nostros cōstāter fecisse nō dubiū est. Item ex cōci. martini pape.

questus. ⁊ p̄stationes q̄ fiūt a rusticis tpe acquirunt C. de agricol. litibꝰ. ar. ꝯ. x. q. iij. q. ⁊ diti. xviij. q. ij. seruitium. l ¶ Uel impune. i. saltē de facto. lau.

m ¶ Synceritatis. q: catholicā synceritatē nō obseruant.

n ¶ Duximus. h resume q: q̄si dicat q: hic ⁊ hic ē: ⁊ iō duximꝰ eam ⁊ cetera.

o ¶ Meministis. ⁊ iō debitū honorem eis exhibere debetis.

p ¶ Et. i. etiam.

q ¶ Decernētes in cōmune. cōeꝫ vtilitatē ꝯsiderātes: ⁊ ad scrutiniū veniētes vos oēs inquā vnanimiter.

r ¶ Statuatis. et hoc fieri. s.

s ¶ Antistites. substitui sicut vetus ⁊c̄.

t ¶ Et vicissim. oibꝰ modis censeatis.

u ¶ Metropolitanus. subaudi sacrari a cōprouincialibus epis: si metropo. de hac vita ⁊c̄. hic est verus intellectus huius littere: nec habet cōtrariuꝫ alij intelligūt sic ꝙ mortuo metropolitano: suffraganei pñt interiꝫ aliqueꝫ electū cōsecrare. fm hꝰ hec dictō sacrari ponitur passiue: ⁊ ñ subaudit ibi metropol. ut. lxv. di. si forte. sed ꝯ. c. dist. qm̄ ibi dr̄ ꝙ vacante sede metropol. nō debēt epi ordinari. nec enim eccl'a sustinet semper viceꝫ defuncti: ut. xij. q. ij. si qua. et extra de prescriptōibꝰ c. i. sed illud potest intelligi: quando ille fuit in mora petendi pallium. io.

f ¶ Quia p ambitiones. i. dissensiones.

g ¶ Illicitas. dimitte. ⁊ incipe ibi: nō pudet.

h ¶ Metropolitanis. in ꝯsecrandis epis.

i ¶ Episcopis. in metropolitanis ꝯsecrandis.

k ¶ Antiqtas. nō ꝙ ꝯsuetudo puilegiū inducit. ix. q. iij. cō/

x ¶ Patiamini. et ita resistere pōt qs ꝓ iure suo. ar. C. vñ ui. l. i. ff. ad. l. aquil. sciētiaꝫ. §. penul. Argue: ꝙ

licitū sit tibi sic tua iura tueri.qđ q2 resisto ī n̄ potes
inde q̄ri.xxiij.q.vlti.igit̄ cū sepe.ff.de peti.here.il/
a E lud.7.lxi.di.nullus.
piscopū.oȝ.i.ɔgruū 7 opportunū ē.lau.
b Difficile.s.
di.lxi.catinēsis:
ibi ut īpossibile
7c.lau.ita sumit̄
h̄ difficile.ut ibi
impossibile.
c I Llud.sigs.
j.di.pri.c.
iij.7.i.q.i.ordina
tiones.7.q.vlti.
qm̄ gcgd.§.i:
d Q Omproui
cialiū.hic
intitulatur
lxv.di.in q̄ q̄tuor
articuli ponunt̄.
p̄m⁹ ē gd iuris sit
in ordinatiōe ep̄i
si aliq ep̄i dissen/
tiūt.secūd⁹ q᷑ me
tropolitan⁹ n̄ dȝ
ɔsecrare ep̄m p̄/
di.lxv.
ter ɔsciam p̄ma/
tis vbi p̄mas est.
terti⁹ q᷑ ep̄s non
ɔsecrat⁹ in p̄n̄tia
archiep̄i dȝ eū in
fra spaciū triū mē
siū visitare.q̄rtus
est:q᷑ si vnum tm̄
ep̄m ɔtingit ī p/
uinciā supesse:in
uitare dȝ vicine
puincie ep̄os:7
cū eis cōsecrare
comprouīciales
ep̄os.aut si ipse
negligit:ep̄i cō/
uenīēt eo ɔ̄dicē/
te 7 consecrabūt
ep̄os.in p̄mo g°
articulo obtine/
bit snīa plurioꝝ.
e S Ane.aiosita
te.ꝑ hoc pȝ
eos malo ȝelo du
ci:q2 cūcta mala
mistrat impet⁹ đ
pe.di.iij.int̄ hec
hircū.al's sec⁹.i.
si nō aiositate:ut.xxxi.di.nicena. f Cōtradicāt
sȝ gd si archiep̄s sol⁹ ɔ̄dicat nec vult ɔsecrare:7 oēs
alij volūt:vl' ipse vult 7 ipsi nolūt:dico archiep̄m p̄/
ferendū:nisi ille malo ȝelo moueret̄:vl' ipsi cām non
assignarēt.7 ordinabit ipsū cū ep̄is vicine puincie
fm̄.h.tu dic q᷑ si archiep̄s cām nō assignet sue ɔ̄di/

De eodem.

E Piscopū oȝ maxime gdeȝ ab omni cōsilio cōstitui.q᷑ si hoc aut ꝑ necessitate aut ꝑ lōgingtate itineris difficile fuerit:ex oib⁹ tres eligātur.vt oim̄ presentiū vl' absentiū sub scriptōes teneātur:7 sic p⁹ ea ordīatio fiat.Potes⁹ aūt rei potestas ī oi puicia ad metropolitanū ꝑtinet ep̄m. Itē ex cōcilio niceno.

Nō erit ep̄s:q̄ p̄ter metropolitani ɔsciam fuerit ordinatus

I Llud generaliter ē claruȝ q᷑ sigs p̄ter snīam vel cōscientiā metropolitani fuerit factus ep̄us:hūc magna synod⁹ diffiniuit ep̄m esse nō oporter̄.

Q Omprouincialiū episcoporū vniuersalit̄ desiderat̄ consensus in ordiatione ep̄i.q᷑ si aliq animositate ducti cōtra dicere voluerint:obtineat sententia plurimoꝝ. Unde ī niceno concilio.

Si ceteris cōsentiētib⁹ ordiationi ep̄oꝝ duo vel tres cōtradicāt:obtineat snīa plurimoꝝ

S Ane si cōmuni oim̄ cōsensu rationabiliter ꝑbato secūdū ecclesiasticā regulā duo vel tres aiositate ducti ꝑ ɔtētionē cōtradicāt:obtineat plurimoꝝ snīa sacerdotū. Iteȝ ex cōcilio martini pape.

De eodem.

N On debet ordinari ep̄us absq3 ɔsilio 7 p̄n̄tia metropolitani ep̄i.adesse aūt oȝ oēs q sūt in puincia sacerdotes:quos per suā epistolā dȝ metropolitan⁹ cōuocare.7 sigdē oēs cōcurrāt bn̄ est.si aūt hoc difficile fuerit:plures oȝ concurrere.q aūt nō cōueniūt ꝑsentiā sui ꝑ ep̄las suas faciant 7 sic omniū facto cōsensu ordinationē ep̄i fieri oportet.si autē aliter preterq̄ a nobis terminatū est fuerit factū:talem ordinatōeȝ nihil valere decernim⁹. Si aūt secūdū canones ordinatio episcopi fuerit facta:7 aligs cum sua malicia in aliquo cōtradixerit:plurimorū consensus obtineat. Itē ex cōcilio antiocheno.

De eodē.

E Piscopus nō est ordinād⁹ sine cōsilio 7 presentia metropolitani episcopi.cui meli⁹ erit:si ex omni puincia cōgregētur episcopi.qđ si fieri non potest:hi q adesse nō possunt ꝑprijs litteris cōsensum suuȝ designent.7 tūc demū post plurimoꝝ ep̄oꝝ siue ꝑ p̄n̄tiaȝ siue per litteras cōsensum snīa cōsona ordinetur.qđ si aliter q̄ statutū ē fiat:nihil valere huiusmodi ordinationē sciat. Si vero etiā secūdū diffinitas regulas ordiatio celebretur:cōtradicāt aūt aliq ꝑpter ꝑprias 7 domesticas simultates:his cōtēptis snīa de eo obtineat plurimoꝝ. Si aūt puincia p̄matem habere constiterit:nec etiam metropolitano absq3 conscientia eius episcopum consecrare licebit. Vñ leo papa anastasio episcopo.

Absq3 p̄mate cōsensu metropolitan⁹ ep̄um nō ordinet.

D E persona aūt consecrandi episcopi 7 de cleri ple/

ctionis ꝑ ɔsentiēte hr̄.ar.ff.so.ma.dotem.ex̄ de his q̄ fi.a
ma.ꝑ.ca.cū i cūctis.ff.de le.i.filiusfa.§.diu⁹.ex̄ de iurepa.
pastoral'.7 vn⁹ oib⁹ resistet si cām assignauerit.xxxi.di.nice
na.imo si nō audiret̄ deponeret̄:7 ordinator 7 ordinat⁹.lx
xxi.tātis.7 in auc.de sā
ctis.ep̄is:§.ij.vel dic q᷑
petet̄ ɔsecratio a supio
re:ut dixi.lxiij.c.vlti.
g N On dȝ.oportet.
occurrē duos ad
min⁹.lxvi.di.porro.
h P̄n̄tiam.exhibet g°
gs ꝑ suas lr̄as tm̄ p̄n̄tiā
suā:7 exonerat̄ ꝑcura/
tor a satisda.ac si p̄n̄s
esseȝ cū lr̄is de rato.ff.
de ꝑcu.si ꝑcuratorē.ar.
ɔ.de pe.di.i.quē penitet in fi.insti.đ auct̄.tu.
§.i.7.ff.de auct̄.tu.obli
gari.§.pupill⁹.sit̄r ꝑ le/
gatuȝ rep̄n̄tat̄ supioris
auctas.xciij.di.c.i.7 ex̄
de ap.cū parati.lau.
a E Piscop⁹.ꝑprijs
lr̄is.si ēt oēs ɔ̄di/
cerēt:7 vn⁹ ɔsentiret.n̄
pōt reuocare ɔsensum
suū.ff.quoꝝ le.l.i.§.si al
ter.ɔriū nō.s.lxiij.di.
quanto.
b Cōtēptis.i.omissis
ff.de mio.si iudex.xi.q.
iij.q resistit.nā nemineȝ
debemus cōtemnere.
c Plurimoꝝ.regula/
re ē q᷑ p̄iudicet ɔsensus
maioris ꝑtis ut hic dr̄:
nisi i casu:ut ex̄ đ rescri
ptis pastoral'.7 ī cā patronoꝝ:ut ex̄ đ iurepa.
qm̄.7 cū examiat̄ cā cri
mialis ep̄i:ut.vi.q.iiij.
c.i.7.ij.7 ī re cōi:ut.ff.
cōidi.sabin⁹.7 ī iudici/
bus del'.a p̄ncipe:ut.C.
de ap.in offerēdis.7 in
cā liberali:ut.C.de cōi
huo.ma.l.i.§.ij.7 dū gs
plus iuris hȝ ī re:ut.C.
de dona.sancim⁹.§.ne
aūt.Itē dū gs facit hoc
qđ religio regrit vl' nā
rei:ut insti.de reꝝ di.§.
religiosum.
d S I aūt ep̄m.ex quo g° p̄matē hȝ archiep̄s:sȝ ɔsulat eum
sup ɔsecratiōe ep̄i.7 si p̄mas forte n̄ vult ɔsentire:dicit.h.
cū supiore eē agendū.ar.viij.q.iii.artald⁹.vl' forte ſex tunc
archiep̄s poterit ɔsecrare.In ɔfirmatiōe aūt faciēda n̄ di
co p̄matē ɔsulendū:q2 nō inuenio exp̄ssū.nec p̄mas ɔsulat
papā sup ɔsecratiōe sui suffraganei:ut.ar.lxiij.di.cū longe

al's nulla vł modica esset auctas p̄matis. quid iuris p̄mas habet: dixi. s̄. xviij. di. c. i. ⁊ cetera.

e ¶ De psona. fraternitatē tuā. anastasij patriarche ↄfirmet. ij. xvi. q. vij. nullus oīno. f ¶ More. sic. ij. q. i. sic. et ex̄ de sen. ⁊ re iu. iurgā tiū: imo ⁊ vbi pena ē im ponēda: nulla mora dꝫ interuenire: de pe. dis. i. adā. ar. ↄ. xi. q. iij. cū apud. negocia g. cū ce leritate expediēda sūt.

g ¶ Placet. i. quocūq3 dū tm̄ honesto. nā dicit lex: ꝙ cū dicit qdā sūt alijs p̄ferēdi: intelli gendū ē si sūt honesti. ff de mu. ⁊ ho. ut gradati ff. de recept. si cū dies. §. si arbiter.

b ¶ Si aūt necessitas. i. si archiep̄s n̄ ē i ꝓuīcia.

i ¶ Mos. antiqu⁹. ar. ꝙ ↄsuetudiue ser uanda: ut. xi. q. iij. con questus.

k ¶ Vel pētapolim. re gio est.

l ¶ Parilis. i. silis in q busdā: qꝛ vtq3 deponit ep̄os. vł dic romano. ⁊. constantinopol. sic po nit. xxiiij. q. ij. sane ꝓfer tur. hec enī subest pape sicut alie: ut. ix. q. iij. cū cta. ⁊. xxiiij. q. i. quotiēs

m ¶ Ecclie. j. di. xcix. ec ce.

n ¶ Noniaꝫ. ut helie vocata est ciuitas hierosol. ab helio que store q situm ciuitatis mutauit cū p̄mo dicta fuit salēꝫ: postea iebus postea salomonia a sa lomone. inde dicta est hierusalē a hieron qđ ē sacra: ⁊ salomon quasi sacra ciuitas salomōis.

o ¶ Manente. ut nō mi nuat ab eo. electio eniꝫ ep̄oꝝ ad solum metro politanū est referenda sed consecratio nō de bet fieri sine noticia p̄ matis.

p ¶ Sigs. nō fuerit. vbi enī vult metropolitanus: ibi ordi nandus est ep̄us: ut. li. di. qui in aliquo.

q ¶ Impletis. sic ergo ep̄us consecratus p̄ter ↄscientiam metropolitani ei⁹ ↄspectui dꝫ p̄n̄tari infra tres menses: ut s̄. di. lxiij. cū longe. sꝫ ordinati a papa debent se p̄n̄tare cō spectui eius singulis ānis. xciij. di. iuxta sanctorum.

bisq3 consensu metropolitan⁹ ep̄s ad fraternitatē tuā refe rat. qđq3 in ꝓuincia bn̄ placu it scire te faciat: ut ordinē rite celebrādū tua quoq3 cōfirmet auctoritas: q̄ rectis dispositio nibus nihil more aut difficulta tis debebit afferre: ne gregi bus domini diu desit cura pa stoꝝ. Itē ex cō. char. iiij.

De eodem.

Placuit oībus: vt incōsulto primate cuiuslibet ꝓuicie tā facile nemo p̄sumat licet cū multis in quocūq3 loco sine eius vt dictū ē p̄cepto ep̄m or dinare: si aūt necessitas fuerit tres ep̄i in quocūq3 loco sint: cū primatis p̄cepto debēt ordi nare ep̄m. Item ex concilio niceno.

Vnicuiq3 ecclesie ꝓpri⁹ ho nor obseruetur.

Mos antiqu⁹ pduret i egy pto vel libya ⁊ pētapolim vt alexādrin⁹ ep̄s hoꝝ oīm ha beat ptātem. qm̄ qdē ⁊ roma no ep̄o parilis est mos: similit aūt ⁊ apud antiochiā ⁊ ceteras ꝓuincias honor suus vnicui q3 seruetur ecclesie. Itē ex eodem.

De eodem.

Quoniāmos antiquus ob tinuit ⁊ vetusta traditō: vt helie. i. hierosolymoꝝ ep̄o ho nor deferatur: habeat ↄsequē ter honorē manēte tamen me tropolitane ciuitatis honore ꝓprio. Qui vero a ↄprouin cialib⁹ suis cū metropolitani licētia fuerit ordinatus: infra constituta tēpora ei⁹ se repre sentet ↄspectibus. Unde in terraconensi con. legitur.

De eodem.

Sigs in metropolitana ciui tate ep̄us non fuerit ordia tus: postea q̄3 suscepta bn̄di ctione p metropolitani litte ras honorē fuerit adept⁹ ep̄i id optimū eē decernim⁹: ut p⁹ modū statuto tēpore. i. imple tis duobus mensibus se metro politani sui presentet aspecti bus: vt ab illo monitis ecclesi asticis instructus plenius qd obseruāe debeat recognoscat ꝙ si forte hoc implere negle xerit: in synodo increpatus a fratribus corrigatur. ⁊ si forte infirmitate aliqua ne hoc im pleat fuerit impeditus: hoc su is litteris metropolitano indi care ꝓcuret. His auctibus datur intelligi: ꝙ ep̄i a cōpro uincialib⁹ suis debeāt ordina ri. Sed queritur si in ꝓuicia plurimi ep̄i fuerint: ⁊ contige rit forte vnū remanere ep̄um: qd si fieri debeat. ille qꝛ solus est ordinare nō pōt ep̄m. ↄpro uinciales. n. non habet cū qui bus ep̄m cōsecrare valeat. cū ergo talis necessitas fuerit: qd faciendū sit: in sardicēsi cō cilio diffinitur: in quo sic statu tum legitur.

Si forte vnus tm̄ in ꝓuicia re māserit ep̄us: ad cōsecratōem ep̄i de vicina prouincia cōuo centur.

Si forte in ꝓuincia vnū tā tū contigerit remanere epi scopū: superstes ep̄us ↄuocet ep̄os vicine ꝓuicie: ⁊ cum eis ordinet comprouinciales sibi ep̄os. qđ si facere neglexerit populi cōueniant episcopos

r ¶ Duobus. s̄. di. lxiij. cū longe. ↄ. sꝫ potius ↄsonat qꝛ ibi ⁊ hic infra terciū mensem hoc facit.

s ¶ Et si infirmitate. si. s̄. di. xviij. ep̄us ad synodum. v. q. iij. c. i. vbi de hoc tractaui: ⁊. ff. de le. i. si grege. §. si. Idē ē i alijs impedimentis: ⁊ hoc ponit gra tia exempli.

t ¶ Si forte. hoc c. semper ad hoc ↄsueuit indu ci: ꝙ vniuersitas stet i vno. ⁊. ff. qđ cuiusq3 vniuer. l. sicut. imo potius in ↄriū pō indu ci: cū iste solus n̄ possit id qđ vni uersitas potuit. vnde dico ꝙ vni uersitas perijt cū redigit ad vnum caput. ar. ff. đ le. i. si grege. vn̄ sa nus dici pōt: ꝙ si oēs delinquēt in el gēdo p̄ter vnū ꝙ ille sol⁹ nō pōt eligē cū nō ↄsistit in eo ius vniuer sitatis. io. qđ cre do falsū: ut. ff. qđ cuiusq3 vniuer. si cut municipiū in si. ⁊ ex̄ đ elec. bo ne mēorie. vn̄ di co ꝙ si oēs pec cent p̄ter vnū: ꝙ ille solus pōt eli gere p iura supe rius posita. b. sꝫ qs dabit istis epi scopis expensas eccl'a q̄ vacat. ar. iij. q. ij. vēturis. ⁊. x. q. iij. cauen dū. ⁊. xij. q. ij. cha ritatē. si ē tenuis comedāt de suo: ⁊ ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. cū ab oī.

u ¶ Cōuocet. sed nūqd tenent illi ↄuenire ad cōuo cationē illi⁹? tenent qdē: ⁊ nisi venirēt peccarēt. ar. xj. q. i. sicut eni. ar. dis̄ xc. p̄cipim⁹. ⁊ debēt tūc cogi ab ipsoꝝ p̄lato vł papa. H. dicit ꝙ ab isto compelli p̄n̄t auctate hui⁹ canonis. nā q̄nq3 par in parē habꝫ imperiū: ut. ij. q. vi. placuit. ⁊. vi. q. iiij. c. ij.

x ¶ Cōuocet. ar. ꝙ vacante eccl'ia cl'ici p̄n̄t vicinos

ep̄os ꝯuocare:ut.vij.q.i.pontifices. y ¶ Neglexerit.ar.ꝙ ſi ſubditi negligūt facē q̄ debēt:ea debeant ſuppleri a maiori vł ꝑ ſe vł ꝑ aliū:⁊ ecōuerſo.ar.xi.q.iij.cū ſimus.ar.lxxxix.di. volumꝰ.viij.q.iij. artaldus.

z ¶ Populi. large ſumit hic populꝰ:q2 cā' cōis ē ⁊ ita nō ē ꝯ.ix.q.iij.cū ſimus.

⁊ ¶ Tacuerit.hic tacēs ꝓ ꝯtumace habet:alibi ꝓ fugiēte:ut.xliij. di. ſit rector.alibi ꝓ ꝯdicente:ut.ff.d̄ ꝓcura.filiꝰ.§.invitus.lxxxvi.diſ. tanta.alibi ꝓ cōſenſu.li ij.di.ſi ſ'nus.ff. de mtro. acti. de etate.§.q tacuit: alibi ꝓ neutro.ff. de re. iur.q tacet.

a A Rchiep̄s. Hic depingitur.lxvi. di.in q̄ oñdit magiſter duo.ſ. qui debeāt intereſſe in conſecratione metropolitani: q2 oēs ſuffraganei.⁊ ꝙ nullꝰ debeat ꝯſecrari in ep̄m a paucioribus q̄ꝫ a tribꝰ.dicit ergo.h. b referre int ꝯſecratione ep̄i ⁊ archiep̄i:q2 in ꝯſecratione archiep̄i oēs ep̄i intererūt:niſi eſſet vrgentiſſima neceſſitas. i cōſecratione ep̄i etiā ſi nō ſit grauis dū tñ aliq̄ ſit neceſſitas:ſufficit ꝑ lr̄as ꝯſentire.

ꝓuincie vicine:⁊ illi prius cōmoneāt ep̄m q in eadem ꝓuincia cōmoratur:⁊ oſtēdant q̄ñ populi petāt ſibi rectorē:⁊ doceant iuſtū eſſe vt veniat ipe ⁊ cū eis ordinet ep̄m. ⁊ ſi litteris cōuentus tacuerit ⁊ diſſimulauerit nihilꝫ reſcripſerit tunc ſatiſfaciēdū ē populis:vt cōueniāt ex vicina ꝓuincia ⁊ ep̄m ordinent.

A Rchiep̄us aūt ab oibus ſue ꝓuincie ep̄iſ debet ordinari. Vñ anniciꝰ papa ait.

Di.lxvi.

Ab oibus ſuffraganeis ſuis archiep̄us ordinetur.

A Rchiep̄s ab oibus ſue ꝓuincie ep̄is ordinet. Hoc aūt qđ de archiep̄i ordiatione p̄ceptū eſt:vt omnes ſuffraganei eum ordinent: nullatenus liceat imutari:quia ille q p̄eſt ab omnibus ep̄is quibus preeſt debꝫ cōſtitui. Si autē aliter p̄ſumptum fuerit: viribus carē nō ē dubiū:q2 irrita erit ſecꝰ acta ordinatio. De epiſcopis nō ordinādis a paucioribꝰ q̄ꝫ a tribus ep̄is anacletꝰ ſcribit dicens.

b ¶ A Rchiep̄us.ar.ꝙ ſi eligit abbas alicuiꝰ monaſterij qui p̄eſt alijs monaſterijs omnes abbates illorū monaſteriorum debent conſentire ⁊ electioni intereſſe.

c ¶ Ab omnibꝰ.ar.qđ omnes tangit ab omnibꝰ debet approbari:ut.viij.q.i.lꝫ.⁊.C.de auct. p̄ſtan.l.vltima.⁊.liij.di.c.i.

d ¶ Irrita.quo ad officij executionem.

e ¶ De ep̄is.q̄ꝫ tribꝰ.ſꝫ q̄re tres ep̄i debēt intereſſe? q2 in tribꝰ eſt fidei fundamentū: quā puris ⁊ ſimplicibus vbis ꝯfiteri tenent.xxiij.di.q ep̄s.⁊.xxiij.di.

f ¶ P quando.

Prio.archiep̄us.ſ̄.xxi.di.cleros.ꝯ.ſꝫ mathias fuit priꝰ ordinatꝰ i clericū:iſte p̄mus i archiep̄m

g ¶ Nuncupatus:q2 filius fuit ſororis mr̄is dñi:vel q2 fuit ei ſimilis ꝓlius in ꝑſona:vł q2 mater fuit filia fratris ioſeph qui putabatur pater domini.

h ¶ Ordinatus.i.ad certi loci adminiſtrationē electus.Sꝫ nōne oēs ap̄li erant ep̄i?videt ꝙ ſic:quia petro primo fuit datus pontificatꝰ:⁊ oēs alij fuerūt pari ꝑtāte p̄diti:ut.xxi di.in nouo. Itē ep̄i ſucceſſerūt in loco ap̄loꝝ: ut.lxviij.di.quoꝝ.ergo ap̄li fuerūt ep̄i.Itē legitur de iuda: ꝙ ep̄atum eiꝰ accipiat alter.Ad hoc dicūt qdam ꝙ oēs ap̄li erāt ſimplices ſacerdotes: ⁊ tñ ꝯſecrare poterāt. nā moyſes ſimplex ſacerdos erat:⁊ tñ ꝯſecrauit aaron:ut.xxi.di.§.i.nec tūc differentia erat inter ep̄m ⁊ ſacerdotē:ut.xcvi.di.olim.vł dic ꝙ tm̄ viſibili vnctione ꝯſecrauerūt eū:ſed priꝰ erat inuiſibilit vnctus a dño. vel dic ꝙ ñ ordinauerūt eum ſꝫ tm̄ formam ordinādi alijs oſtenderūt.vel dic ꝙ ñ i ep̄m ſꝫ in archiep̄m eū ordinauerūt.vel dic ordinauerunt.i.inthronizauerūt eū ad adminiſtrationē certi loci. priꝰ eni erat ep̄us ſine titulo.

P Rio ⁊ hieroſolymitanus primꝰ archiep̄s beatus iacobus q iuſtꝰ dicebat: ⁊ ſecū dū carnē frater domini nuncupatus ē: a petro iacobo ⁊ ioanne apoſtoliſ ē ordinatꝰ:ſucceſſoribꝰ aūt ſuis formā dantibꝰ videlicet:ut minus q̄ꝫ a tribus ep̄is religſꝗ oibus aſſenſū p̄bētibus nullatenꝰ ep̄s ordinetur:⁊ cōmuni voto ordinatio celebretur.

P Reſbyteri vo ⁊ corep̄i ab vno ep̄o ordinari poſſunt. Unde anacletus.

Di.lxvii.

Sacerdotes ab vno ep̄o pñt ordinari.

R Eliq ſacerdotes a ꝓprio ordient ep̄o: ita vt ciues ⁊ alij ſacerdotes aſſenſū p̄beāt: ⁊ ieiunātes ordiatōeꝫ celebrēt ſilr ⁊ diacōi ordient. Ceteroꝝ aūt graduū diſtributōi triū veraciū teſtioniū cū ep̄i approbatōe ſufficē pōt. Itē i hiſpanēſi cōcilio legitur. Eiuſdē

E Piſcopus ſacerdotibꝰ ac miniſtris ſolus honore dare poteſt: ſolus auferre non poteſt.

i P Reſbyteri. Hic depingit. lxvij. di. oñſo ꝙ ep̄us non pōt ordinari niſi a pluribꝰ: oñdit hic ꝙ reliqui ſacerdotes ⁊ clerici ordinari pñt ab vno ſolo ep̄o. in ordinatiōe tñ ſacerdotū ⁊ diaconoꝝ alij ſacerdotes ⁊ ciues aſſenſum debēt p̄ſtare:i reliquoꝝ ordinatiōe ſufficit teſtimoniū triū

k ¶ R Eliq.reliq ut ciues qbꝰ debēt p̄eſſe.

l ¶ Sacerdotes qbꝰ aſſociari:vel d̄ quoꝝ collegio ē.vł de clericis maioris eccl'ie dicit: ſine quoꝝ ꝯſenſu ep̄s cl'icos ordiare nō dꝫ:ut dixi.xxiiij.di.ep̄s.

m ¶ Ieiunātes. tā ordinantes q̄ꝫ ordinati:ut.j.de ꝯ.di.v.ut ep̄i.j.di.lxxv.ꝙ a patribꝰ

n ¶ Diaconi.nā eccl'ie p̄cipue ꝯmittunt p̄ſbyteris ⁊ diaconibus.xij.q.ij.diaconi.

o ¶ Vel triū.j.i.q.i.placuit ut de ordinatiōe.v. multorū. ſꝫ ibi multi pñt dici tres;inſtit.de iure ꝑſonaꝝ.§.vlti.ſ̄.di.xxiij.ep̄us.ꝯ.ſ̄.di.xxiij.lector.ꝯ.ſꝫ hoc de notis intelligit: illud de ignotis.vł hic cū occulte ordinat ⁊ ſine ſolēnitate illud cū publice ⁊c.

p ¶ E Piſcopus ⁊c.ſolus.i.ſine alijs ep̄is pōt ordinare aliquos:ſꝫ ſine alijs ep̄is nō pōt deponere:ut.xv.q.vij felix.nō aūt excludunt clerici: q2 nec ſine illis pōt bñficia conferre:niſi habeat ex ꝯſuetudine:ut ex̄ de his q̄ fi.a ma. par.ca.ea noſcitur.

q ¶ Auferre.j.xi.q.iij.ep̄us.⁊.q.vij.c.vlti.

Querit. Hic depingit.lxviij.di.in q̄ mgr̄ oñdit qd iuris sit de clicis q ordināt ab eis quos ñ ɔstat eē epos q̄ dr̄ia sit int̄ epos ꝛ corepos: ꝛ q̄re corepi recesserūt ab aula. q̄rto oñdit q̄ successerūt in loco apl'orum.

dat ordiné. ad hoc facit. i. q. i. §. ecce apparet. §. qđ ergo. Itē lʒ ī viuo p̄sumat aligs poti⁹ ñ baptizat⁹: tñ in mortuo poti⁹ p̄sumit baptizat⁹: ut de ɔſe. di. iiij. si eos. supple ut suffragia ecclie ei pficiāt. xiij. q. ij. nō estimem⁹. ꝛ. c. aie

Di. lxviij.

f Sicut. hoc. c. nō facit ad ppositum. §. grani. q: hoc. c. logt̄ de illis q sūt ordinati a talibus quos ɔstat esse episcopos. ꝛ illud ɔ̄: qđ seqtur: silr male inducit: q: nullo mō ē ɔ̄riū: ꝛ ita superficialis ē argumētatio magistri.

t Cōsecrat⁹. i. q. i. sigs confugerit. ɔ̄. ꝛ. i. q. vij. daibertū. ɔ̄ ibi dr̄ ꝙ ordinat⁹ male vł baptizatus iterū ordinat̄. ſʒ illđ verū ē cū extra formaʒ ecclie ē ordinat⁹ vł baptizat⁹: al's sec⁹ de ɔ. dis. iiij. oñdit̄. v. si. ꝛ. c. quō.

u Cū leui culpa. dicūt gdā veniali. ar. xxv. di. §. crimis. alij leui. i. mortali preūte tñ nō pmanēte. nā peccauit ſʒ penituit: ſʒ q: post talē culpā se pmisit pmoueri: aliaʒ culpā ɔtraxit: cū q̄ pmotus est: de q̄ hic logt̄. tu dic ꝙ pmoueri potest cū culpa existēte ꝛ manente mortali. dū tñ leui. de h⁹ı culpis collige exēpla. v. q. iiij. in loco. xxi. q. iiij. c. vlti. xxviij. di. c. vlti. de ɔſe. di. ij. relatum. Sʒ hic nō ꝙ oēs ɔcordātie iste de pmotis loquūt̄. ſʒ si enorme peccatū tacuissʒ: secus esset: ut. l. di. ex penitētibus. nisi esset occultum peccatū: ut ex̄ de tēpor. or. q̄sitū. nisi in homicidio: ut ibi.

Queritur d' illis q ordinantur ab his: quos nō cōstat fuisse epos an sint iterū cōsecrandi an nō. Qđ v̄o ɔsecrādi nō sint pbat̄ aucte gregorii: qui scribēs ioāni rauēnati episcopo ait.

Semel cōsecratus iteꝝ consecrari nō debet.

Sicut semel baptizat⁹ iteꝝ baptizari nō dʒ: sic ꝛ semel cōsecratus iterum consecrari non potest. sed siquis cum leui culpa ad sacerdotiū venerit: p culpa pñia dʒ indici: ꝛ tñ ordo seruet̄. Econtra idē gregori⁹ testat̄ scribēs cuidā epo.

De presbyteris q ordinant ab eis: quos ɔstat epos ñ fuisse.

Presbyteri quos repisti si incogniti fuerit viri illi qui ordināt: ꝛ dubiū ē eos epos fuisse: aut q eos ordiauerūt si bone actōis viriq catholici sint ꝛ ipi presbyteri ī misterio christi oiq sancta lege edocti ab epo suo bñdictionē presbyterat⁹ suscipiāt ꝛ cōsecrētur: sic ꝛ misterio sacro fūgātur. Qđ ergo ɔsecrat⁹ in ordine iterū cōsecrari phibet̄: de eo intelligēdū ē: q ɔsecrat⁹ est ab illo quē certū erat cōsecrandi ius hr̄e. Qui aūt ab illo cōsecrat̄ quē nō cōstat ius ɔsecrādi habuisse: iteꝝ cōsecrand⁹ est. q: si ille cōsecrādi ius nō habuerit: iste ex olei effusione nil cōsecratōis accepit. ꝛ q: ī ipo ordine ɔsecrat⁹ nō erat: nūc q̄si pmū ad cōsecratōem veniens ab epo sacerdotalē bñdictionē ꝛ ɔsecratōem ɔseqtur. Si aūt ius ɔsecrandi habuerit in pma vnctōe ɔsecut⁹ ē ɔsecratonē. In secūda v̄o nō reiterat̄ ɔsecratio: ſʒ sola vnctio: sicut de quo dubiū ē an sit baptizat⁹ vel nō debeat baptizari. Qđ si prius baptizat⁹ nō fuerat: cōseqtur grām baptismi. si aūt baptizat⁹ erat: nihil accipit ī secūda vnctione. nec ptinet hoc ad reiteratonē baptismi: ſʒ ad cautelā salutꝭ. hoc ēt de ecclesijs cōsecrādis similit̄ obſuādū ē. Unde ī niceno cōcilio legitur.

Nō debet iterū cōsecrari ecclesia semel cōsecrata.

Ecclesijs semel cōsecratis deo nō iteꝝ dʒ ɔsecratio adhiberi: nisi aut ab igne exusta aut sāguis effusione aut c⁹cūq semie fuerint pollute: q: sicut ifās a q̄licūq sacerdote ī noīe pr̄is ꝛ fi. ꝛ. s. s. semel baptizat⁹ nō dʒ iteꝝ baptizari: ita nec loc⁹ deo dedicat⁹ ē iterū cōsecrād⁹: nisi pp̄ter eas cās q̄s supi⁹ noīauim⁹: si tñ fidem sācte trinitatꝭ tenuerūt q eam cōsecrauerūt. Inter epos ꝛ corepos aūt ē hec dr̄ia: ꝙ epi nō nisi in ciuitatib⁹ corepi ꝛ in

z Nō iterat̄. hec solutio ē canonica. dixit tñ grān⁹ ꝙ si millies ordinat̄ psb̄r: tot psbyterales ordines recipit: quot recipit sacerdotia: idē dicit de baptismo. al'r. n. quō fiēt iiuria sacro: ut. j. de ɔ. di. iiij. oñdit̄. vł quō diceret̄ gs bis baptizari: ut. j. đ ɔ. di. iiij. q bis. ꝛ. c. eos. Itē cū gs dicat̄ accedat v̄bū ad elemētū ꝛc̄. i. q. i. đtrabe. ergo quotiens dicunt̄ v̄ba illa ꝛ apponit̄ elemētum fit nouū sacr̄m. ꝛ sepius sumit aligs corp⁹ xp̄i: ꝛ sepi⁹ excōicat̄ aligs: ꝛ ex plurib⁹ causis aligs possidet rē aliquā: ut. ff. de ac. pos. possideri §. ex plurib⁹. sed certe sm̄ h.° si centies aligs ɔ̄heret cū aliq: tot essent mr̄imonia. Iteʒ posset sm̄ hoc depōi ab vno sacerdotio ꝛ retinere aliud. dicas g.° ꝙ ñ itat̄ nisi vnctio exterior: et sicut scđa manumissio nihil adijcit pme ut. C. đ mãu. vidic. l. ij. sic ī sacro vltīa opīo ē verior

x Presbyteri. q ordinant̄. vera lr̄a ē ordināt. ad hoc facit. iij. q. iiij. oēs quos. y Et ɔsecrent̄. hic ī dubio poti⁹ p̄sumit̄ nō ordinat⁹ q̄ʒ ordinat⁹: silr in dubio p̄sumit̄ poti⁹ nō baptizat⁹ q̄ʒ baptizat⁹: ut de ɔſe. di. iiij. puulos. in dubio poti⁹ p̄sumit̄ ecclia nō ɔsecrata: ut de cō. di. i. solēnitates. Sʒ cū ita p̄sumit̄ ī bis sacr̄is: q̄re in sacro mr̄imonij poti⁹ p̄sumit̄ p ipso q̄ʒ ɔ̄: ut. xxxiij. q. i. siquis accepit. R̄ẏ.° sine oī piculo ē si sacr̄a illa iterent̄: ſʒ piculū esset si iudicaret̄ nō esse matrimoniū vbi ē. Itē q̄re non credit̄ hic v̄bo illi⁹ q se dicit ordinatū: sicut credit̄ ei q se dicit baptizatū: ut de ɔ. di. iiij. placuit. ꝛ. c. đ infantib⁹. R̄ẏ.° q: sola fides ɔfert alicui sacr̄m baptismi: ut ex̄ de cle. nō bap. mi. c. ij. ſʒ sola fides ñ

a Ecclesijs. qd iuris sit de hac mā̃ nōm de ɔ. di. i. ecclesijs. b Semie. fornicario. nā dixit. g. ꝙ etiā ī ecclia vir vxori tenet̄ debitū reddē ſʒ male. ar. ff. de sol. qđ dicim⁹. c Propter eas. adde aliū casū de ɔ. di. i. si motū. d Inter epos. tres ponit dr̄ias int̄ epos ꝛ corepos. isti aūt corepi aligd hēbāt supra psb̄ros: ſʒ nō bñ determinat quid. e Formatas. Formate siue dimissorie dicūt̄ lr̄e q bus gs eximit̄ a iurisdictiōe sui epi: q̄ oli cū solēnitate magna fiebāt: ut. lxxiij. di. c. i. Cōmēdaticie siue pacifice dicūt̄ q̄ dant̄ viatori: qb⁹ ɔmendat̄ ut paci

fice possit ereg officiū suū. ꝛ h̄ .g. dicit ꝙ corepi ta les dare poterāt: illud nō credo ꝫ sol⁹ eps: ut de ꝯ. di. v. nō oportet. lxxi. di. extraneo. ꝙ archidiacon⁹ eas dare nō possit: habes ex̄ de offi. archidi. significasti.

f Cōmendaticias. ar. ꝯ. lxxi. extraneo.

g Leuiticā. nec subdiaconalē. nisi tm̄ lectoratus: ut. j. pr. di. c. i. ī fi. ꝫ .g. fuit decep tus ex. c. se. vbi n̄ dr̄ nisi de duob⁹ ordinib⁹ tm̄.

b Quāuis. plurima. quo ad minores ordines ꝯferēdos q. ad ꝑdicationē q. ad ꝯfectionē: ita tn̄ ꝙ nō possit cōferre nisi lectoratum ꝛ inferiores ostiariatū ꝛ psalmistatū.

i Erigere. in ecclesia cōsecrata. nā aū ꝯsecratio nē ꝫ ꝑsōis cōstituere altaria sed p⁹ nō nisi de ꝯsen su epi. qꝺ si fecerit deponaꝛ. ar. j. ꝺ ꝯse. di. i. null⁹ psbyter. hec expositio ē illius verbi ꝯstitutio altaris.

k Fidelib⁹. baptizatis. h. intelligit litterā sic baptizatis. s. extra ecclesiā ꝛ redeuntibus ad eā: ut de ꝯ. di. iiij. ab antiq qꝺ postea sequit de hereticis itelligit in ecclīa baptizatos: vel dic ꝙ idē repetit in sequēti lr̄a. alij intelligūt de baptizatis ī necessitate a p̄re vl' a m̄re xxx. q. i. ad limina

vicis ordinari pn̄t. epi formatas tribuūt lr̄as: corepi nō nisi ꝯmēdaticias ꝛ pacificas dare valēt. epi ius cōsecrādi habēt: corepi tm̄ minores ordines tribuūt: leuiticā aūt ꝛ sacerdotalē bn̄dictionē nō valēt p̄stare. De his ita scribit leo eps̄ oibus epis.

In q̄b⁹ corepi ab epis differāt

Quāuis corepis ꝛ presbyteris plurima cū epis ministerioꝝ cōia sit dispēsatō: que dā tn̄ sibi ꝑhibita nouerit: sic est presbyteroꝝ diaconorum ꝛ virginū cōsecratio: cōstitutio altaris ac bn̄dictio vel vnctio sigdē nec erigere altaria nec ecclesias cōsecrare eis licitū est: nec p impositionē manuū fidelib⁹ baptizatis vel cōuersis hereticis paraclytū spūm .s. tradere: nec chrisma conficere nec chrismare baptizatorū frōtes signare: nec publice qdē in missa quenꝗ̄ penitētes recōciliare nec formatas cuilibet epistolas mittere. Nec oia illicita sunt corepis: q ad exemplā ꝛ formam. lxxii. discipuloꝝ esse noscuntur vel presbyteris q eandē gestant figurā. qm̄ q̄ꝗ̄ cōsecrationē hn̄t: pontificatus tn̄ apicē nō hn̄t. Si vero ꝑpter insolentiā suā qua officia epoꝝ sibi vsurpant ab ecclesia ꝑhibiti sunt. Vn de damasus papa ait.

Q̄re coepoꝝ a sacra sede reprobantur

Corepiscopi tam ab hac sacra sede q̄ ab epis totius orbis ꝑhibiti sunt. nimis enī eoꝝ institutio improba ē ꝛ prava

ut. xxvi. q. vi. c. vlti. ꝛ. c. i. n Unde damasus. ꝫ tn̄ hunc nicolaus ē secut⁹. ꝛ sic ē ꝯ di. l. studeat. ꝫ iā tpe nicolai abo leuerat ꝯstitutio damasi. vl' fuerūt ꝑhibiti nō qn essent. ꝫ ne essent ut prius.

na: quia etsi de sūmo sacerdotij misterio aliqd ꝑsumāt: omni tn̄ auctē carēt. nā nō amplius q̄ duos ordines inter discipulos domini esse cognouim⁹. i. duodecim apostoloꝝ ꝛ. lxxii. discipuloꝝ: vnde iste terti⁹ ꝑcesserit: ignoram⁹: ꝛ qꝺ ratiōe caret: extirpare necesse est. Quod aūt epi nō sint: qui mi nus q̄ a tribus sunt ordinati episcopis: oibus patet. ꝑhibitum ē enim a sanctis patribus vt q ab vno vel a duobus sūt ordinati episcopis: non nominentur episcopi. si enim nomē non habent: qualiter officium habebūt. Item vrbanus.

Ap̄loꝝ in ecclesia locum epi scopi tenent.

Quorum vices in ecclesia habeant episcopi: ꝛ quis eis hanc dignitatem dare debeat: sanctus augustinus ostēdit inquiens: ꝑ patribus tuis nati sunt tibi filii. patres missi sunt apostoli: ꝑ apostolis filii nati sunt ꝛ constituti episcopi hodie enim episcopi qui sunt per vniuersum mundum vnde nati sunt: ipsa ecclesia patres illos appellat: ipsa illos genuit: ꝛ ipsa illos constituit in sedibus patrum. Non ergo te putes desertam: quia non vides paulum: non vides petrū: q̄ non vides illos per quos nata es de prole tua. creuit tibi paternitas. ꝑ patrib⁹ tuis nati tibi sunt filii. constitues eos ꝑ patribus suis super omnem terram. filios genuit ecclesia. constituit eos ꝑ patribus suis principes sup omnem terram.

o Corepi. vn̄. i. ex q̄ cā ꝑcesserit: quo ad talē ꝑsūptionem.

p Ignoram⁹. ꝫ nō ne p totū orbē fuerūt corepi: q̄ ꝑsumendū est: ꝙ fuerūt ab ap̄lis vl' ꝯciliis instituti: ut. xij. di. illa. ꝫ hic nō negat illos ab ap̄lis institutos: sed cām īstitutiōis ignorat ꝛ ē h̄ ar. ꝙ a quocūꝗ̄ auctore aliqd sit institutū ꝛ q̄tācūꝗ̄ diu obtentū si n̄ subest cā. vl' si onerosū ē: extirpādū ē: ut. xij. di. oia. j. de ꝯ. di. i. placuit. x. q. i. hanc. ꝛ. lxiij. di. §. verū. ꝛ ꝺ cē. ꝑuēit.

q Et qꝺ rōne. institutionis. ꝛ ē ar. pro rōne reddēda: ut ex̄ de cen. ꝑuenit. ꝛ. C. de codicill'. l. pſt. ff. so. ma. doté.

r Quod aūt si nō hn̄t: q̄r officiū habebūt. ar. si re pueris nec nomen hr̄e mereris. xxxij. q. iij dicat i fi. C. ꝺ feri. a nullo. ar. lxxxvi. di. fratrē. xvi. q. i. si cupis.

s Quorū vices. j. xij. q. i. vidētes. ꝫ. di. xxi. in nouo.

t Eccl'ia. g⁹ ē eccl'a m̄r ꝛ filia. Itē ecclia qnꝗ̄ dr̄ vxor. vij. q. i. sic. qnꝗ̄ m̄r. xij. q. ij. g abstulerit qnꝗ̄ dr̄ filia: ut ꝺ ꝯ. di. i. eccl'a. naꝫ catholicoꝝ collectio q̄ ē ecclia per epoꝝ ꝑdicationē generaꝛ. ut. xxij. q. iiij. recurrat. Itē etiā dr̄ loc⁹ vbi deū timētes pctōꝝ venia postulant: in auē. ut l. ce. ma. ꝛ auie. §. q̄ vo coll'. viij.

u Patres. q̄ eā ꝑtegūt ꝛ defendūt.

x Genuit. p baptismū ꝛ ita eccl'e fili⁹ dat ei cu

gbus postea eps in ꝯfirmatione dꝫ ea ꝯferre: q̄ collata eis nō fuerūt: ut hic. i. q. i. §. ecce. sequēs vo littera intelligit de baptizatis nō ī necessitate. ꝛ ita n̄ repetit idē. l Hereticis. j. de ꝯse. di. iiij. q̄uis. m Nec publice. qꝺ sol⁹ eps pōt nisi in necessitate:

ratorꝫ qꝺ etiā lex dicit. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab his is q patres. dic ut nō. xij. q. i. c. vlti. y Illos. i hoc ꝯpaꝛ p̄ri epus ꝛ eccl'ia filio: ꝙ sicut fili⁹ nō pōt sine auctē p̄ris litigare: ut. C. de bo. q̄ libe. l. vlti. sic ecclia sine auctē plati: ut ex̄ de iudi. cām. ꝛ. xvi. q. i. monachi. Itē sicut fili⁹ nō ꝑuenit ꝫ p̄r noīe

f.lii:ut.C.de bo.ma.l.i.⁊.C.de ãna.ex.l.i.sic ip̄e ꝑlat⁹ ē cõ uen end⁹ nõ eccl'ia. nisi negocia eccl'ie distincta sint a ne gocijs ꝑlati:ut ex̄ de rescrip.edoceri. z Per quos.ꝑ cos pullulauit ⁊ creuit:cũ nulla esset tũc tp̄is.

a Natur in ista di.⁊c. Neminẽ.etiã in mĩoꝛib⁹ oꝛdinib⁹ ñ dꝫ oꝛdinari. ar.xij.q.i.videtes.xxxij.di.siqs vo. cũ eni hẽat offi ciũ i eccl'ia:g°.⁊ bñficiũ dꝫ hr̄e:ex̄ ð simo. dilect⁹.ex̄ de fi.p̄s.ꝑposuit

⁊ Nata ẽ.i.augmẽtata

Di.lxix.

Tonsura vo. In hac.lxix.dis. tra ctat de collatiõe minoꝝ oꝛdinũ vsqꝫ ad lectoꝛatũ. ⁊ noie tonsu re accipe hic tres mio res oꝛdines psalmista tũ ostiariatũ ⁊ lectoꝛa tum.⁊ hoc lꝫ abbati tm̄ in suo monasterio:exoꝛ cistam tñ facere vl' acco litũ nõ lꝫ.j.e.c.vlti.

b Quoniã vidimus. tonsurã.i.coꝛonã nã aliã tonsuram posset femina dare.

e Lectoꝛis. vl' etiam ostiarij.nõ aũt exoꝛciste vl' accoliti faciendi ius hꝫ:lꝫ sit ar.ↄ̄. ex̄ de oꝛ. ab eo q resi. ca.ꝑmo.lꝫ ⁊ si abbas ex ꝑuilegio habeat:ut oẽs minoꝛes ↄferat: bene põt. Sed nũgd hodie abbas põt conferre istos oꝛdines credo ꝙ sic:si tñ ei ma nus ẽ imposita: ut ex̄ ð eta.⁊ qua.oꝛ. cũ contin gat.io.ego nõ credo ꝙ possint ↄferre tales oꝛ dines abbates: nisi le ctoꝛatũ:ut videt̄ dicere hoc.c.⁊ decre.cũ ↄtingat. si aũt eẽt sacerdos abbas possꝫ etiã ↄferre psalmistatũ:ut.xxiij.di.psalmista.q2 psalmista tũ dat simplex sacerdos:ut.xxiij.di.psalmista.

d Aũt man⁹.s̄.xxiij.di.subdiacon⁹.ↄ̄. e Monaste rio.lꝫ ⁊ monachos alteri⁹ monasterij põt oꝛdinare si inuita tus fuit.ix.q.ij.lugdunensis. f Impositio.q̃ nõ ẽ nisi bñdictio:ut.i.q.i.man⁹. g Scd̄m moꝛẽ.de quo hẽs. xij.q.ij.alienatões.nec hoc postulabit a suꝑioꝛe.nã sufficit semel a iure ↄcedi.ff.de ↄdi.insti.l.q̃ sub ↄditiõe.§.fi.

i h Preceptione.generali.ar.xvi.q.i.cunctis. Non opoꝛtet.exoꝛcizare.i.legere exoꝛcismos.

k Promoti.ad oꝛdinẽ exoꝛciste. l In domib⁹.i.ec clesijs nõ ↄsecratis.supfluunt duo neqꝫ.io.

m Ab epis. Hic depingit̄ lxx.di.q2 dixerat p̄sb2os ⁊ re liquos clicos ab ep̄o debẽ oꝛdiari.inde sũpta occa sione ↄ̃dit ꝙ null⁹ oꝛdinand⁹ ẽ sine titulo.i. sine ec clesia vl' eccl'iastico bñficio.⁊ si fuerit oꝛdiat⁹ dꝫ deponi tã i iniuriã oꝛdinãtis q̃ꝫ oꝛdinati:q2 ꝑmisit se sic ꝓmoueri.xvi q.vij.decernim⁹.xxi.q.ij.c.i.lꝫ qm̄ ep̄i hãc penã nullã re putabãt:hodie ꝓuisũ ẽ ut remaneãt ꝓmoti. ⁊ ep̄us vl' etiã ei⁹ successoꝛ eis ꝓuideat:ex̄ de p̄ben.ep̄s.ex̄.e.ti.cũ scd̄m.

n Alteri⁹.hoc exequit̄ in di.se. o A ꝓpꝛio.hoc exeq

Tonsura vo clici ð mãu abbat⁊ suscipi põt:si eið abbati man⁹ ipositio ab ep̄o fcã noscat̄. Vñ i.vij.syno do legit̄. Abbates:qb⁹ ab ep̄is man⁹ iponit̄: aliq° tõsu rare p̄nt

Quoniã videm⁹ multos sine man⁹ipositõe a puula etate tõsurã clici accipi ẽtes:nõdũqꝫ ab ep̄o man⁹ ipo sitõe p̄cepta sup ãbone irregu larit̄ icollecta legẽtes:p̄cipim⁹ ãmodo id mime fiẽi.id ip̄m q° qꝫ obsuãdũ ẽ ẽt int̄ mõachos lectoꝝ ãt man⁹ ipositõe lnia ẽ vnicuiqꝫ abbati i ꝓpo mõaste rio solũmõ faciẽdi: si dũtaxat abbati man⁹ipositõ fcã noscat̄ ab ep̄o s̄m moꝛẽ p̄ficiẽdoꝝ ab batũ dũ ↄstet illũ eẽ p̄sbr̄ꝫ. Si mili mõ s̄m antiquã cõsuetu dinẽ coꝛep̄m p̄ceptõe oꝫ ep̄i ꝓ mouẽ lectoꝛes. Itẽ ex con. laudicẽsi. Nõ exoꝛcizẽt:q ab ep̄o ꝓuecti nõ sunt.

Non oꝫ exoꝛcizãe eos: qui necdũ ab ep̄is suis sunt ꝓ moti neqꝫ i eccl'ijs neqꝫ i domi bus.

Ab ep̄is alterius ciuitatis cl'ic⁹ oꝛdiari ñ potit:nec ẽt a ꝓpo absolute oꝛdi nãd⁹ ẽ. absoluta.n. oꝛdĩatio i chalcedoñ. cõ. ꝓhibet̄: ⁊ va cuã hr̄e man⁹ ipositõeꝫ p̄cipit̄ In quo sic statutũ est.

Null⁹ oꝛdiand⁹ ẽ absolute.

Neminẽ absolute õdiari in bem⁹ p̄sbr̄m neqꝫ diaconũ nec quẽlibꝫ i eccl'iastica oꝛdia tõe ↄstitutũ:nisi mãifeste i ec clesia sue ciuitat⁊ siue possio nis aut i mãtyrio aut i mõaste rio h q oꝛdiat̄ mereat̄ oꝛdiatõ nis publice vocabulũ. eos ãt q absolute oꝛdiant̄: ðcreuit sã cta synod⁹ vacuã hr̄e man⁹ im positõeꝫ ⁊ nullũ tale fcm̃ valẽ ad iniuriã ip̄i⁹ q eũ oꝛdiauit.

Itẽ ex cõ. vꝛbãi hito placẽtie

Irrita sit õdiatõ sine titlo fcã

Sanctoꝝ canonũ statut⁊ cõ sona sãctiõe ðcernim⁹: vt si ne titulo fcã õdiatio irrita ha beat̄. ⁊ i q̃ eccl'ia qlibꝫ ititula t⁹ ẽ:i ea ꝑpetuo ꝑseueret. oĩo ãt i duab⁹ aliquẽ titulãi ñ lice at:sꝫ vn⁹qsqꝫ i q̃ titulat⁹ ẽ:i ea

ne dicat̄.mẽdicat in plateis infelix cl'ic⁹: ut.xciij.di. diaconi.

D.lxx

b Absolute.i.si ne titulo.

c Ciuitatis.h°. iõ dixi:q2 poti⁹ ẽ p̄ñ and⁹ cl'icus q est de ciuitate q̃ꝫ extraneus: ut.j. di.,ꝑxi.hõtamur C.de ep̄is ⁊ cleri cis in ecclesijs.

d Siue posses sionis.i.si oꝛdina tur ad titulũ pa trimonij sui:ut ex̄ de p̄bẽ.c.tuis.vl' hoc iõ dicit:quia poti⁹ sũt illi cl'ici instituẽdi ð quo rũ bonis ẽ fũda ta eccl'ia: ut ex̄ ð rescrip. cũ adeo

e In martyrio vbi sunt reliquie martyrũ. vl' logi ð regulari eccl'ia colligit̄ etiaꝫ hic ex eo ꝙ dicit siue possessiõis: ar. ꝙ siqs hꝫ p̄rimoniũ sufficiẽs oꝛdinari põt sine titulo:ex̄ de p̄ben.ep̄us.

f Vacuã.quo ad executionẽ. g Ad iniuriã.⁊ etiã suũ delictũ:q2 se sic ꝑmisit ꝓmoueri.al's alteri⁹ odio nõ dꝫ ali⁹ p̄grauari.ff.de inoffi.te.siqs in suo: ex̄ de his q̃ fi.a ma.ꝑ.ca.qsiuit in fi.

h Sanctoꝝ.in ea ꝑpetuo.i.dũ viuit.ff.ꝓ so.l.i. fi lius eni nõ dꝫ esse tp̄alis nec heres.ff.ð adop. q̃sitũ.⁊ insti.de here insti.§.heres. i In duab⁹ q eni titulũ hꝫ in vna eccl'ia:si recipit secũdã eccl'iaꝫ vl' p̄bendã ꝓ titulo ꝑdit p̄imã:ut ex̄ de ↄcess.p̄ben.nõ vacã.lr̄as.lꝫ si recipit ip̄sã q̃si bñficiũ ⁊ q̃si cõmẽda tã siue stipẽdiũ tũc sec⁹:⁊ tũc ñ ẽ canonic⁹ secũ de p̄ bẽde nec cũ eis p̄t eligẽ.si q̃ras q̃re canõ iste ꝑmit tit ep̄o dispẽsare in ecclesijs ⁊ nõ i p̄bẽdis. dico ꝙ eq̃ põt dispẽsare i p̄bẽdis sicut i ecclesijs:dũmõ sint de eodẽ ep̄atu. ẽ g°. hec v̄itas ꝙ de iure cõi nõ põt qs hr̄e duas eccl'ias vl' p̄bẽdas in eodẽ ep̄atu vl' in diuersis: nisi in casib⁹ notatis. xxi.q.i. in sũma. Sꝫ nũgd hodie bñficiũ h⁹ canõis ẽ sublatũ ep̄is ꝑ illã nouã ↄstõnẽ de multa i ti.de p̄ben.ex eo ꝙ d̄r ibi ꝑ se.ap. poterit dispẽsari? dico ꝙ nõ: sꝫ tm̄ vaga ⁊ in discreta dispẽsatio ẽ ablata ab eis ñ ꝓbabilis. sicut

ꝑ reuocationē ap.ñ remouet̃ necessaria ap.vl̃.pba/bilis eẽ de ap.pastoral̃.sic cũ dñs ꝓhibuit iurare:ñ ꝓhibuit iuramentũ necessariũ ſꝫ temerariũ: ut.xxii q.i.c.ita. sic cũ dñs ꝓhibait vxorē ſeparari a viro i/telligendũ ē tm̃ de illa ſeparatione q̄ fit tm̃ ſine rõne ut.xxxiij.q.ij.q°s deus.ſi obijcias ꝙ punit̃ eps qui ꝑmittit ipſũ hr̃e p⁹ ſtipēdiũ ut ibi dē dr̃: ut eẽ de p̃ ben.q: iuramtũ ꝺ cle.ñ reſi.q: nō/nulli.g°.diſpēſare ñ põt:nõ ſeqt̃: q: eps punit̃ q ordi nat clicũ ꝯcubi/nariũ:ut.l.di.q i aliq°.:⁊ tñ cũ ipo diſpēſare põt.ſꝫ iõ punit̃ q: indi/ſcrete diſpēſat.ſi obiicis ꝙ dr̃ ibi

Di.lxxi.

ꝑ ſe.ap.g°.ñ põt ꝑ aliũ:ñ ſeqt̃:q: eo dē mõ decretũ dicit : ꝙ ordina/tiones epoꝝ fa/ciende ſũt auc̃te ap.lxiiij.di.ordi/natiões.⁊ tñ ꝓ/pria auc̃te fieri pñt.ſic etiã alibi dr̃:ꝙ q̄libet pſb̃r põt ⁊ dꝫ baptiza re vl̃ celebrare ꝺ lnia epi:ut.xvi.q.i.cũctis.⁊ tñ ſuo iure põt baptiza re.ſꝫ iõ dic̃ h°.ꝙ ei⁹ auc̃te ſaltē gnãli debeat fieri diſ pēſatio.vl̃ dic ꝙ tũc ſol⁹ papa diſpēſat cũ qs diuer ſa bñficia i diuerſ epatib⁹ vult hr̃e.ꝓpt̃ repugnãtiã q̄ ex h°.ꝓueniret:q: nẽo duob⁹ dñis põt ſuire:ut.xxi. q.i.c.i.io.hec gl̃.nihil vꝫ: q: papa tm̃ diſpēſat circa pl̃es eccl̃ias hñtes curã aiaꝝ ⁊ pl̃es dignitates:ut expſſe dic̃ de multa. ſꝫ circa pl̃a bñficia ſimplicia ñ vr̃ epõ diſpēſare ꝓhibitũ. k ¶ In duab⁹.nec iu/re ciuili qs i duob⁹ collegijs põt ꝯnũerari.ff.ꝺ col. l.i.§.i.nec duas milicias hr̃e.C. q mili.ñ poſ.l.v.§.i poſterũ.nec duos honores.ff.ad munici.libert⁹.§. pſcriptio. l ¶ Diuerſ.ñ ꝯuẽtualib⁹.cũ enĩ nec ca nonic⁹ in diuerſ ꝯuentualib⁹ eẽ poſſit:g°.multo ma gis nec p̃lat⁹ ita ꝙ ſit in eis canonic⁹. m ¶ Cura xij.q.ij.bone rei.l̃. n ¶ Prepoſito.i.epõ q ē ordi nator i cũctis:ut i ꝯrio ꝺ ſignato.xxv.di.c.i.vel dic ꝑpoſito.i.archidiacono:eẽ de ꝟ.ſig.ꝗuis.⁊ ſic nec illꝺ eĩt ꝯriũ. o ¶ Tã ꝺ ꝓſſeſſiõib⁹.ar.ꝓ capell̃: ut decie debire maiori eccl̃ie cõicent̃ ill̃.ar.ꝯ.xi.q.i. vidẽtes.i.q.i.c.i. p ¶ Prouideat.ut deñt vini vl̃ ſtl̃ vniant̃:ut.x.q.iij.vnio.de ꝯ.di.i.c.ij.

q ¶ Nomen.de ꝯſe.di.i.inuenimus.

De clicis ꝟo. In hac di.lxxi.oñdit.g.ꝙ clic⁹ vni⁹ epi ñ ē ab alio ordinand⁹ epo:vl̃ i aliq̃ eccl̃ia inſtituēd⁹ ſi/ne lr̃is ſui epi.qꝺ ſi factũ fuerit irritabit̃:niſi hoſtili/tatis cã clic⁹ exularet.ſ.

tm̃ canonic⁹ hēat̃.ſꝫ.n. epi di/ſpoſitõe vn⁹ diuerſ p̄eẽ poſſit eccl̃ijs.cãonic⁹ tñ p̃bēdari⁹ ni ſi vni⁹ eccl̃ie i q̃ ꝯſcript⁹ ē eẽ ñ dꝫ. Si q̃ tñ capelle ſunt:q̄ ſuis redditib⁹ clicos ſuſtẽtãe ñ pñt ea cura ac diſpoſitõ prepoſito maiorꝫ eccl̃e cui capelle ſubdi te eẽ videt̃ im̃ineat: ⁊ tã ꝺ poſ ſeſſiõib⁹ q̃ꝫ ꝺ eccl̃iaſticꝫ capel/laꝝ officijs ip̃e ꝓuideat. In eodē ẽt cõ.ãtiqs noue p̃fatiõi b⁹ decima addita ē: q̃ ita ſe hꝫ equũ ⁊ ſalutãe: ⁊ te i ve.vl̃ aſ/ſũptõe be.marie collau.bñ. et p̃.q̃ ⁊ vnigẽitũ tu.ſ.ſ.obũ ꝯce. ⁊ virgi. gl̃a pma. lu.eter. mũ. eſſu.i.chriſtũ dñm nr̃m.

De clicꝫ ꝟo ñ ordiandis ab epõ alteri⁹ ciuitatꝫ i ſardicēſi cõ.ſtatutũ eſt.

In q°ianuari⁹ eps dixiſſe le gitur. **Clerici ab epo alteri us ciuitatꝫ non ordinentur.**

Illud q°q̃ꝫ ſãctitas vr̃a ſta tuat:ut nulli epõ liceat al/teri⁹ ciuitatꝫ eccl̃iaſticũ homi nē ſollicitãe: ⁊ i ſua dioceſi cli/cũ ordiare:q: ex his ꝯtẽtõib⁹ ſolẽt naſci diſcordie. ⁊ iõ ꝓhi beat̃ vi ſnĩa:ne qs h° facẽ au/deat. Oſius eps dixit ⁊ h° vni uerſi ꝯſtituim⁹:vt qcũqꝫ ex ali a ꝑochia voluẽit alienũ miſtꝝ ſine ꝯſẽſu epi ſui ⁊ ſine volũta te õdiare:ñ ſit rata ei⁹ ordiatõ tẽ innocẽti⁹. **De eodem.**

De aliẽa eccl̃a õdiare clicũ null⁹ p̃ſũat:niſi ei⁹ eps p̃ci b⁹ exorat⁹ ꝯcedẽ voluẽit.

Itẽ ex niceno cõcilio.

Qui ſine ſui epi ꝯſenſu ordiat̃ irrita ſit eius ordinatio.

Siqs auſ⁹ fuẽit aliqnē: q ad alteꝝ ꝑtinꝫ: i eccl̃ia ordiare cũ ñ hēat ꝯſẽſũ illi⁹ epi a q° re ceſſit clic⁹: irrita ſit hmõi ordi natõ. Itẽ ex cõ. chalcedoñ.

Clericos in ſingl̃is eccl̃ijs ꝯſtitutos ñ liceat ſicĩã diffi niuim⁹ i alteri⁹ ciuitatꝫ eccl̃ijs õdiari: ſꝫ qeſcãt i ea i q̃ ab ini/tio miſtrãe meruerĩt: exceptꝫ il lis q ꝓpas ciuitates ꝑdiderĩt: ⁊ ex necitate ad alias eccl̃as migrauerĩt. Si ꝟo qcũqꝫ eps

e.clericos.

b ¶ Illud.ꝯtentiõib⁹ nã cõitas mr̃ diſ/cordie ē.ff.de le.ij. cuꝫ pater.§.dulciſſimis.

c ¶ Et ſine volũtate.ar. expreſſũ ad id qꝺ dixi. vij.q.i.placuit.

d ¶ Ordiatio. niſi p⁹ea ratũ hr̃et ſu⁹ eps: ut.lx iiij.di.ſalonitate.

e De aliena.exhorta tus. ſꝫ nũqd ſuffi/ceret ut diſſimularet:ñ ut.lxxv.florẽtinũ.⁊ lxi ij.di.lr̃as. ut nõui.ſ.vij. q.i.placuit.

f Siqs auſus. ꝯſenſũ g°.cũ ꝯſenſu ei⁹ po/terat.C. ꝺ ſacroſan. ec. q ſub ꝑtertu:⁊ expreſſo ꝯſenſu ñ tacito.ff.de ꝓ/cura.fili⁹.§.inuitus.

g Clericos.ſꝫ qeſcãt niſi vocent̃ ⁊ eligã tur ad alias eccl̃as.tũc enĩ auc̃te maioris pñt trãſire ad alias:ut.vij.q .i.epus de loco.

h ¶ Ex neceſſitate. ſed pone ꝙ pſbyter amiſit eccleſiã ſuã: eps ciuita/tē ſuã : tñ retinet̃ in ali/qua ꝑte ſui epat⁹: nũqd cleric⁹ recedet q° voluerit ſine lr̃is epi: dicũt qdã ꝙ nõ.nã adhuc p̃lat⁹ remanet amiſſe eccl̃ie alij dicũt ꝯriũ:ut dixi.vij.q.i.paſtoral̃.ſꝫ verior ē rõ p̃or:q: epus adhuc nõ deſinit eſſe ſu⁹ p̃lat⁹: q: nõ tm̃ rõne bñficij ſꝫ etiã rõne ordinis ē p̃lat⁹ ſuus.alij dicũt i pendẽti eẽ vtꝝ ſit p̃latus.nã ſi poſtea liberat̃ eccl̃ia: remanet eccl̃ie p̃lat⁹: aĩs nõ.ar.ad hoc eẽ de cle.nõ reſi.fratnitatis. Itē pone ꝙ eps dat lnĩam tranſeũdi ad aliũ epatũ ſub ea ꝯditiõe:ut ſi redierit p̃or eccleſia ad libertatē redeat ad eã: nũqd epus interi ē p̃lat⁹ ei⁹: ſic: nõ tñ põt eũ excõicare: niſi forte eccle ſia liberata nõ velit redẽ.ſꝫ enĩ interi ſit ei⁹ p̃lat⁹: ligatã tñ hꝫ executionē. Itē ſi ad aliã eccleſiã vellet eũ reuocare nõ poſſet: niſi ad ſuã: ex q° ei lnĩam dedit: niſi ei ſub hac ꝯditio ne lnĩam dediſſet: ut poſſet eũ qñcũqꝫ vellet reuocare. Itē ſi tot⁹ epat⁹ occupat⁹ eſt a ſarracenis: nũqd remanent clici iſti⁹ epi: cũ oẽs ſint i epatu alteri⁹: dico ꝙ remanẽt: ſꝫ ñ ha/bẽt iuriſdictionē liberã in eos. Item nũqd pñt eos vicini epiſcopi recipere ſine litteris eius: ſic: ipſe tñ ſi epatus ei⁹ eſſet liberatus: poſſet eos reuocare etiã ſi eis licentiã de/diſſet: niſi forte licentiando eos abſolueret: vl̃ dic ꝙ prior deſinit eſſe p̃latus ipſoꝝ: ut notat̃.vij.q.i.paſtoralis.

i ¶ Tandiu. i. xxi. q. iiij. epi. ar. i. vij. q. ij. c. ij. 7c.
k Faternitatē. habiturus. absolute ponit sine vbo. lxiij di. agatho. l ¶ Licentiā. s3 nūqd capitulū dū eccle sia vacat posset ipsū licētiā ē: nō: q2 qdā alienatio ē q̄ n̄ pōt fieri vacante ecclia. xij. q. ij. siq̄. de hac mā habes. xxiiij. dis. c. ij. s3 qd si ecclia h3 visitatorem: videt ꝙ iste possit alienare: ut insti. de cura. §. vlti. nā auctate metropolitani d3 ꝯstitui visitator. sed vr̄ ꝯ qd dicit lex: q2 ad ea: q̄ solēnitatem iuris desiderāt: tutore opus ē. ff. de consensu 7 auc. p̄stan. l. curatorē. vn̄ nō credo h⁹ fieri p visitatorē. io.

m Primat⁹. sine lr̄is. i. xc. di. c. ij. 7 iij 7. i. lxxvi. di. c. vlti. 7 s̄. c. pri. 7 s̄. lxi. di. osius. 7. lxxxv. di. florentinū i fi. s̄. lxiij. di. lr̄as.

n ¶ Sine litteris. crederez tn̄ 7 testes sufficere C. de fide instru. in exercendis: 7 ex̄ de cle. peregri. tue. lau.

o ¶ Obtineat. s3 nonne extraneus eps pōt ordinare laicū de alteri⁹ epatu: cu3 laicus possit transferre domicilium quo voluerit: dico ꝙ sic s3 domicilio nō translato nō pōt eū ordinare: sicut nec alia sacramenta ab extraneo r̄cipere posset: ut de pe. dis. vi. placuit: de ꝯse. di. ij. tribus. nec pegrinari pōt laicus sine lnia epi: ut d ꝯse. di. v. nō oportet.

p ¶ Eius epi. sic. C. de offi. ma. mi. milites. vbi dr̄ ꝙ sine lnia impatoris 7c.

q ¶ A collega suo. s3 pone ꝙ eū ꝯcedat: vbi dicit̄ iste hr̄e domicilium dic ꝙ si vtrūq3 beneficium retinet vtrobiq3. ff. ad municipal. l. labeo 7. l. assumptio. §. a uiris prudentibus.

r Extraneo clerico. comendaticijs: i. de ꝯse. di. ij. trib⁹. ex̄ de cle. pe. c. tue. 7. xx. q. vlti. c. vlti. 7. xix. q. ij. c. ue. 7. C. de epis 7 cle. siquis.

s Hortamur. veniēs. hoc verū est. cū ille qui clericū p̄ntat laicus ē: q2 q̄diu idone⁹ ē in suo episcopatu: nō p̄ntabit extraneū. eps eni vndecūq3 posset p̄ntare: ut. i. xvi. q. ij. sigs episcoporum.

post diffinitionē istā ad alium epm ptinentē clericum susceperit: placuit sancte synodo: 7 hūc q suscepit: 7 eū qui susceptus est: tādiu excōicatos manere: q̄diu ipe clericus reuertatur ad ppriā ecclesiā. Itē grego. fortunato epo neapolitano.

Apostolica permissione vni⁹ ecclesie cleric⁹ in altera valet ordinari.

Faternitatē tuā a nobis petisse recolim⁹: vt gratia nr̄i ecclesie benefrane diaconē tue cōcederemus ecclesie ordinādū: 7 qm̄ nec epm cui obsecūdare debeat: ppria ecclesia habeat hoste. s. phibente quo suum debeat misteriu3 exhibere: petitōe3 tuā nō preuidim⁹ differendā. iccirco tibi scriptis p̄ntibus eum necessario duximus cōcedēdū: habituris licētiā illū diaconū nr̄a interueniente auctē ecclesie tue deo ppicio ꝯstituere cardinalem. Item ex concilio charta. i.

Sine litteris epi sui in aliā ecclesia cleric⁹ nō suscipiatur.

Primatus epus begeselitanus dixit: Suggero sanctitati vestre: ut statuatis non licere clericum alienū ab aliquo episcopo suscipi sine litteris epi sui neq3 apud se retinere: nec laicū vsurpare sibi de plebe aliena vt eum obtineat sine cōsciētia eius epi de plebe cuius est. Gratus eps dixit: hec obseruātia pacem custodit. Nā 7 memini in sanctissimo concilio sardicensi similiter statutū: vt nemo alteri⁹ plebis hominē vsurpet: sed si forte erit necessarius petat a collega suo: 7 per consensum sui epi habeat. Itē ex concilio chalcedonēsi.

Sine litteris commendaticijs cleric⁹ extra suā ecclesiam nō ministret.

Extraneo clerico 7 lectori extra suā ciuitatē sine cōmendaticijs litteris pprij epi nusq3 penitus liceat ministrare. Item ex sermone sancti augustini ad populum.

De eodem.

Hortamur christianitatem vestrā iuxta sanctoꝝ canonū instituta: ut i ecclesijs a vobis fundatis aliūde veniens presbyter non suscipiat: nisi a vestre fuerit ecclesie cōsecratus epo: aut ab eo p cōmēdaticias litteras suscipiatur. Itē ex con. antiocheno.

Absq3 formata clerici peregrini nō suscipiātur.

Nullū absq3 formata qua3 greci epistolā dicūt peregrinoꝝ clericoꝝ suscipi o3.

Dimissorias vero litteras epus nisi rogatus nō tribuat: sicut statutū est in synodo habita rome. Unde leo papa ait.

Nisi eodē petēte nulli dimissorie littere prestentur.

Episcopus subiecto sibi sacerdoti vel alij clerico nisi ab ipo postulatus dimissorias nō faciat: ne ouis quasi perdita aut errās inueniat̄. Itē ex con. char. iiij. **De eodē.**

Clericū alienū nisi cōcedēte ei⁹ epo nemo audeat vr̄ retinere vel pmouere in ecclesia sibi credita. Clericoꝝ aūt nomē etiā lectores 7 psalmiste 7 ostiarij retinēt. Ite3 ex con. mileuitano.

In vna ecclesia ordinatus in alia nō suscipiatur.

Placuit vt gcūq3 in vna ecclesia semel eligit̄: ab alia ecclesia ad clericatum non te

a Nullū absq3
b Dimissorias. hic depigitur. lxxij di. dixerat. s̄. magister clericū sine cōmēdaticijs litteris sui epi nō esse recipiendū: nūc ondit: ꝙ epi scopus nō d3 eas dare nisi instant rogatus.
c Episcopus. nisi ab ipo. s. g eū hr̄e desiderat: 7 postulat: sicut cū gs trāsit in familiam alteri⁹: ut. ff. d adop. l. ij. sic s̄. lxx. di. c. ij.

Di. lxxij.

d ¶ Postulatus. sūt eni qdā q̄ nō ꝯceduntr̄ nisi cum instātia: ut palliū c. di. p̄ica. 7 apli. ij. q. vi. p⁹ appellationē. hn̄ accedit ad hoc: q2 g preest parcissime debet cōmeatu3 dare. ff. de re mili. officiū.
e Clericū. epi scopo. sic. C de emanci. iubemus.
f ¶ Clericoꝝ aūt s̄. di. xxi. cleros. ergo 7 g eos vbe rat incidit in canonē. lau.

Di.lxxiii.

g P Lacuit. eli
gitur.ar.ex
electione ius ac/
quiri.gdaʒ tamē
dicūt contrariuʒ
exponūt semel.i.
pfecte:ita qꝫ con
firmatus sit. ar.
ex de offi.deleg.
in litteris. ⁊ etiā
si nōdū ē transla/
tus:ut est ar.ff.d
dona.qui sarum.

h Q ualiter.
Hic depi/
git, lxxiij.
di. q̄ in s. holis n̄
legit. q: que i ea
ɔtinent:in dissue
tudineʒ abierūt
.s.de formatis q̄
liter ⁊ quibus lit
teris concipien
de sunt :ut quid
ergo mēbranaʒ
occupat : ut.xix.
d .si romanorū.

negatur.

Q Ualiter vero cōmē/
daticia vł dimissoria
seu formata epistola
faciēda sit: videnduʒ
est.debēt nanqꝫ littere grece
interponi in ea epistola ⁊ non
sine cā.greca eni elemēta lit/
terarū numeros etiā exprime
re nullus q vel tenuerit greci
sermonis noticiā ignorat. Ne
igitur in faciēdis epistolis ca/
nonicis quas mos latin⁹ for/
matas vocat: aliq̈ fraus falsi/
tatis temere presumeret: hoc
a patrib⁹.cccxviij.nicene cō/
gregatis saluberrime inuētū
est ⁊ cōstitutū: ut formate epi/
stole hāc calculatōnis seu sup
putationis habeāt rationē.i.
vt assumantur i supputatione
prima greca elemēta patris ⁊
fi. ⁊.s.s.hoc est t.y.a. que ele/
mēta octogenariū quadrage/
simū ⁊ pmū significāt numeros
petri quoqꝫ apostoli pma litte
ra. i. n. q numeros octoginta
significat ei⁹ q scribit epi pma
littera. cui scribit secūda: ac/
cipiētis tertia littera. ciuitatꝫ
quoqꝫ de qua scribit q̄rta: ⁊ in
dictōis quecūqꝫ ē id tēporiˢ.
id est q fuerit numer⁹ assuma
tur. atqꝫ his oībus litteris gre
cis que ut diximꝰ numeros ex
primūt: in vnū ductis vnā que
cūqꝫ collecta fuerit summā epi
stola teneat. hāc q suscipit cuʒ
oī cautela requirat expressā. ad
dat preterea sepatim in epistola
etiā nonagenariū ⁊ nonum nu
merū q secūdū greca elemēta
significat amen.

Exēplar formate eplē: que in
nicena synodo a. cccxviij. pa/
trib⁹ facta est.

I N noie patris.n. ⁊ filij.y.
⁊ spūs sancti.a. vualterio
spirēsis ecclesie episcopo ego
broccard⁹ sancte vuarmacien
sis ecclesie deuot⁹ gregis chri
sti famulus in deo sūme felici/
tatis beatitudinē. Cū sācta
catholica ecclesia ppmpta sit
sequi documenta euangelica
que dicūt: qui recipit pphetā
in noie pphete mercedē pro/
phete accipiet: ⁊ q recipit iu/
stū i noie iusti ⁊c: ⁊ apostol⁹ iu
beat hospitalitatem sectari: ⁊
necessitatib⁹ viroꝝ sanctoruʒ
cōmunicare: tamē ppter eos
q cauteriatam habēt suā con/
scientiā dicētes se esse simpli/
ces cū sint astutia diaboli re/
pleti: ⁊ p opere pietatꝫ debēt
se de loco ad locū trāsire: cuʒ
sint fugitiui sua malicia faciēte
⁊ dicūt se eē ministerio sacro
insertos cū nō sint: statutū est
a patrib⁹ sanctis neminem cle
ricū alienum ⁊ ignotum recipi
ab aliquo episcopo ⁊ inthro/
nizari in sua ecclesia: nisi ha/
beat a pprio epō epistolam q̄
in canonibus nominatur for/
mata. Ideo notum facimus
paternitati vestre: qꝫ presens
frater noster haꝝ litterarum
portator nomine hermannus
non pro sua nequicia expuls⁹
est a nobis: sed postulantibus
fratribus eo qꝫ ex familia nr̄a
fuit ⁊ noster baptizatus : feci/
mus ei libertatē receptam in
cornu altaris canonice ⁊ ordi/
nauimus eum ad gradum pre
sbyterii. cui etiam has dimis/
sorias siue cōmendaticias lit/
teras facimus: ⁊ eum ad ve/
stram dilectam fraternitatē di
rigimus: ut i vestra parochia
sub vestro sacro regimine ⁊ d
fensione cōsistere valeat,: ego
inqꝫ broccardus humilis eps
in nomine patris.n. ⁊ filii. y. ⁊
.s.s. a. ⁊ in vnitate sancte ec/
clesie: in qua petro datum est
ius ligandi atqꝫ soluendi : ab
soluo hermannū presbyterū d
ciuitate vuarmaciensi indictō
ne.x. ⁊ licentiam do vobis in/
thronizandi eum in quacunqꝫ
ecclesia vultis vestre pochie
hāc ergo epistolam grecꝫ litte
ris hinc inde munire decreui/
mus ⁊ ānulo nr̄e eccl'e firma/
re censuimus. fraternitatē ve

ſtrã chriſtus nobis incolumen cõſeruet. Hyam. Data guarmacie idus marcij. anno dñice incarnationis. M. ii. mẽſe. xii. indictione. x.

Incipit ep̃la formata a. ccc. xviii. ep̃is ⁊ abbatibꝰ cõſtãtinopolitane vrbis ep̃o edita.

Sanctiſſimo in chriſto fratri ſũma dulcedine charitatis ãplectẽdo. a. illiꝰ ciuitatꝫ ep̃o. i. illius eccleſie preſul ꝑpetue beatitudis optat in chriſto ſalutẽ. y. c. y. c. p. c. l. v. De cetero nouerit ſãcta fraternitas vr̃a: ꝙ iſte clericꝰ ber. nomine nr̃a in ꝑochia iſtructꝰ ac deuotõſus ꝑuitatẽ noſtrã rogauit: quatenꝰ illi cõmẽdaticias litteras ſcriberemꝰ: qbus vr̃e celſitudini cõmẽdatus ſub tuitione veſtri regiminis degere poſſet. cuius volũtati cõſentientes ſecũdũ canonicã auctoritatẽ lr̃as ei dimiſſorias dedimꝰ per quas ⁊ ipſi cõcedimus: vt ſub veſtro magiſterio diuine ſeruituti inſiſtẽs ſue deſeruiat vtilitati. ⁊ vobis licẽtiã tribuimus vt ſi dignũ eũ iudicaueritis: ad ſacros ordines ꝓmoueatis. cõmẽdatũ ergo eũ cure veſtre ſuſcipite: ⁊ nr̃is ex partibus abſolutũ in vr̃aꝝ ouium numero cuſtodite. Quas litteras vt vigore veritatis firmare indubitãter a vobis ſuſcipiantur litteris grecis: vt canonica docet auctoritas cõfirmare ſatagimꝰ. Sancta trinitas veſtrã beatitudinẽ ad regimen ſãcte ſue eccleſie ꝑpetualiter bñ valere cõcedat. amen. xcviiij. vel ſic ꝙ eãdẽ ſũmã exprimũt. indictione. x. cõtinet hec formata epiſtola ſũmã numeri M. ccc. xv. y. grecã in nomie illius primã ponimꝰ: qꝛ greci eam in qbuſdã locis ꝓ. v. conſonãte ponunt: ſicut eſt. a. n. y. s. id.

Queritur de his clericis: q ab ep̃is ſuis ꝓmoueri cõtemnunt an inuiti ſint ſublimãdi an nõ de his ita ſtatutũ eſt in concilio aure.

Anne ſuſpenſioni ſubiaceat ep̃s: q inuitũ ordiare ꝓ̃ſumit.

Epiſcopus q inuitũ aut reclamantẽ ordinare preſumpſerit: annali penitẽtie ſubditus miſſas facere non preſumat. Itẽ grego. in regiſtro

Nullus ꝓmoueat inuitus.

Geſta que nobis cõcilii vr̃i cõfecta ſecretario direxiſtis: in quibus archidiaconus honoratꝰ adducitur plena eẽ cognouimꝰ ſemine iurgiorum cũ vno eodemqꝫ tẽpore vna ꝑſona nolens ad ſacerdotii ordinẽ ꝓuehitur: que tanq̃ȝ immerita a diaconatus officio remoueatur: ⁊ ſicut iuſtum ẽ vt nemo creſcere cõpellatur inuitus: ita cenſendum puto ne quiſq̃ȝ inſons ab ordis ſui miniſterio deiiciatur iniuſte.

Contra inuenitur in concilio chartaginenſi.

Qui ab epiſcopi ſuis ꝓmoueri contennit: a loco ſuo deiiciatur.

Si qui clerici ab epiſcopis ſuis promoueri contempſerint: nec illic maneant: vnde

Querit. Hic depingit. lxxiiij. di. in q̃ q̃rit an qs inuitꝰ ſit ordinandꝰ. ⁊ ꝓ̃ciſe ꝯtinet in qbuſdã. c. ꝙ nõ: in qbuſdã ꝙ ſic: ut. ſ. ꝺ nolẽtibꝰ fiãt volẽtes. cũ g°. nec aliqs vult ꝓmoueri: nec neceſſitas vl̃ vtilitas eccl̃e exigat ñ ẽ cogendꝰ: ut. ĩ. e. c. i. ⁊. ii. ſi aũt neceſſitas eccl̃ie hoc exigit: cogit: iuxta illud qꝺ hẽs. ĩ. e. c. iij. ⁊ iiij ⁊. xxiij. q. iiij. diſplicet. ſi autem exigat vtilitas eccl̃ie: tũc dꝫ cogi iuxta id qꝺ hẽs. ĩ. e. c. vlt. hec tñ diſtinctio videt̃ reprobari. ĩ. e. ep̃oꝝ. ⁊ ex̃ de eta. ⁊ quali. or. ꝓ̃ſi. q̃ris. ⁊ iõ dici põt: omia hec referẽda ad arbitriũ iudicis: puta qñ dices ꝙ vtilitas ſit ⁊ ñ neceſſitas. tũc dico eẽ vtilitatẽ tm̃: cũ eccl̃ia indiget ꝓmotione aliquoꝝ q nolunt ꝓmoueri: ⁊ tñ aliq ſũt in eadẽ eccleſia q ꝓmoueri pñt: ut. ĩ. e. c. vlti. tũc aũt dico neceſſitatẽ eſſe qñ eccl̃ia indiget ꝓmotiõe aliq°rũ: nec alij ſũt in eccl̃ia q digne poſſint ꝓmoueri: ut. ĩ. e. c. iiij. ſi vis diſtinguere ſcḋm diſtinctionẽ. h. ſ. qs ſit ꝓmouẽdꝰ dic ꝙ ꝓmouendꝰ ad dignitatẽ cogit̃ ꝑ attractationẽ etiã corpis ad ordines: ut. ĩ. i. q. vi. c. vlt. viij. q. i. in ſcripturis. xxiij. q. iiij. diſplicet ſi tñ ſit ſemꝑ inuitus nõ cogit̃ xx. q. iij. pñs. ĩ. e. c. vbi inuitis enĩ nõ ſunt dandi honores. ff. de decur. l. iij. §. vlti. ſꝫ ꝓmouendꝰ ad ordines ſuadẽte vtilitate tm̃ cogit̃: ſcḋm qꝺ hẽs. ĩ. e. c. vlt. ſ. ꝙ maiores ſũt pluribꝰ bñficiis honorãdi: ut ibi dicet̃: neceſſitate cogẽte cogitur ſuſpenſione ab officio. ĩ. e. ſig. ⁊. c. placuit. in quo intelligo ⁊ priuationẽ bñficij. regularit̃ enĩ vno ſubtracto ⁊ reliquũ ẽ ſubtractũ: ut. lxxxi. di. ſiqs ãmodo. credo tñ ꝙ debeat ꝓ̃cedere ſuſpenſio ab officio q̃ſi qdã excõicatio. quã ſi ꝯtẽnit: ſequit̃ bñficij ſubtractio: ut. lx. di. inouamꝰ. xxiij. q. iiij. forte. ſi vo nec vtilitas exigit: nõ ẽ cogendꝰ. ⁊ ſi ep̃s eũ cogat videt̃ cã odij ⁊ ingratitudinis eũ cogere. ĩ. e. ep̃us. ⁊. c. geſta. qdã tñ volũt remouẽ diſtinctionẽ de neceſſitate

⁊ vtilitate. ar. ĩ. e. ep̃oꝝ. ⁊ dicũt ꝙ diuerſi canones diuerſas penas imponũt nolentibꝰ ꝓmoueri: ⁊ ẽ in arbitrio ep̃i quã imponat. alit̃ tñ ſoluit̃ hec ꝯ̃rietas ex̃ de eta. ⁊ qua. q̃ris. h. io. quicqd dicat io. decre. illa q̃ris dicit ꝙ cogi pñt: ſi vtilitas vl̃ neceſſitas exigat ꝑ ſubtractionẽ officij ⁊ bñficij ⁊ tũc dico vtilitatem eſſe eccl̃e: cũ ille qui ꝓmoueri petit̃ vtilior ẽ in officio q̃ȝ ille qui iã eſt ꝓmotus: ⁊ vtile ẽ plures eẽ in eccl̃ia in eodẽ officio. neceſſitas ẽ cũ iã ꝓmotꝰ nõ ſufficit. vl̃ nõ ẽ aliqs ꝓmotus. b.

b Epiſcopus q inuitũ. aliquo indicio alio

Di. lxxiiij.

q̃ȝ voce volũtatẽ oſtendentẽ.

c Aut reclamãtẽ. voce vl̃ ſigno. l. di. ſiqs diaconus. q̃uis. n. eẽt inuitꝰ ſi nec voce nec aliquo indicio reclamaret: ꝓ̃ſumeret̃ voluntariꝰ. liiij. di. ſi ſeruus. aut reclamãtẽ ſigno ſaltẽ. nã ⁊ ꝑ ſigna ita apparet volũtas ſicꝑ vocẽ. xxxii. q. v. nec ſolo. xxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊ ſic nota dr̃iam int̃ inuitũ ⁊ reclamãtẽ: ut. ff. de ſ. vo. ꝓ̃. inuitũ.

d Nõ ꝓ̃ſumat. nihilominꝰ deponet̃. ĩ. e. vbi.

e Geſta. hoc. c. ⁊. c. honoratus loquũt̃ ꝺ eadẽ mã: ⁊ idẽ ẽ caſus vtriuſq̃ȝ.

f Secretario. alit̃ ſumit̃. xxiij. di. ñ eꝫ. g Perſona. ar. ñ debẽ ꝓmoueri ad maiora q minoribꝰ indignus iudicat̃. ar. xxiiij. q. i. miramur. ⁊ di. xliij. nulli liceat. ff. de ſena. q indignꝰ. ⁊ cum in dicũ pomeriũ ⁊c. ff. de ſuis expoꝛ. cum pacto. ff. de iudic. ⁊ rel. re legatoꝝ. §. vlti. h Que tanq̃ȝ. i. ⁊ illa. ar. ꝙ ꝯ̃ria

allegãs nõ ẽ audiend⁹.xiij.q.ij.q̃ꝫ p̃posterũ.de cõ. di.ij.reuera.xxiij.q.vij.c.iij. ex̃ de ap.ſolicitudinẽ.
i Creſcere.ar.ꝙ monachis vl̃ canonicis inuitis di ſtrictior vita nõ poſſit iponi.ar.xv.q.i.nõ ẽ.⁊.xx.q. iij.pn̄s.io.xxxij.q i.integritas.
k Sꝫ q clici.recedere.nõ ꝙ amittat gs ordines inferiores ſi ꝓmouet̃ ad maiores:ſꝫ dr̃ recedere quo ad executionẽ ſolẽnẽ:qꝛ nõ ita ſolẽnit̃ exequit̃ gs iferiores ordines vl̃ recedit quo ad appellationẽ.ꝙ eni recedãt a priore ẽ ar.xxxvij.di.q de mẽſa.xcij.di.i ſãcta.ſꝫ ut p̃diti:recedit q°.ad onus nõ quo ad honorem.ar.op.ff.ad municipa.municipes.ſꝫ qd ſi ſe dicit crimioſũ: ẽ ei credendũ: vidᷓt ꝙ nõ:qꝛ mora iã ſibi ꝯtrouerſia hoc dicit.ar. ex̃ q ma.ac.poſ. cã in tua.⁊.c.puenit.ſed dic ei credendũ ex̃ de eta.⁊ quali.q̃ris a nobis.ſiſr ſi ſe dicit inſufficiẽtẽ audiend⁹ ẽ.ar.ĩ. e.ep̃oꝝ.al̃s ſi nõ audit̃ ei⁹ excuſatio p̃t appellare. C.de ap.ciues.⁊ l.bi q ad ciuilia.
l. Placuit.
m Epiſcoporũ.ſic cõſtrue.null⁹ ep̃oꝝ p̃ponat posteriorẽ priori:q̃uis poſterior ſit de numero eoꝝ ⁊c̃.⁊ nõ ſm opi.h.ꝙ prior dꝫ ſemp eligi.⁊ de priore ut dicit ſufficit ne mal⁹ exiſtat:ſꝫ poſterior melior ſit:ut.ĩ.lxxv.di.c.vlti.alij dicũt ſemp meliorẽ p̄ferendũ etiã ſi poſterior ſit.ar.xvi.di.vi.ſynod⁹ ꝟ.p̄mo. n Sane.hanc lr̃am intelligũt qdã de ꝓmouẽdo ⁊ etiã totũ.c.⁊ ita aſſignant̃ duo caſus ĩ qbus poſterior p̄fert̃ priori.ſ.cũ renuit p̄or ꝓmoueri.vl̃ cũ eſt ſimplicior q̃ꝫ eſſe debeat in officio ad qđ eligitur ⁊ tũc lege ille.ſ.poſterior tenebit nomẽ loci ſui.i.debiti ſibi priori:vl̃ debiti rõne prioritatis.
o Propter ſimpliciorẽ.vij.q.i.qꝛ.⁊.c.petiſti.ꝯ.ṽ.di.xxxix petrus.⁊ di.xlvij.ꝺ petro.

recedere noluerant. Item.

De eodem.

Placuit vt quicunqꝫ cleri vel diaconi ꝓ neceſſitatibus eccleſiaſticarum rerũ nõ obtemperauerit epiſcopis ſuis volentibus eos ad honorẽ ampliorem in eccleſia ſua promoueri:nec illi miniſtrẽt ĩ ſuo gradu:vnde noluerant recedere. Itẽ ex cõ.agathenſi.

Poſteriores prioribus ep̄i [illegible] nõ preponant.

Epiſcoporum etiam quoꝝ vita non reprehendit poſteriorẽ priori nullus preponat:niſi forte ſuperbia elatus quod pro neceſſitate eccleſie epiſcopus iuſſerit implere cõtẽnat. Sane ſi officium archidiaconatus ꝓpter ſimpliciorem naturam implere aut expedire nequiuerit:ille loci ſui nomen teneat ⁊ ordinationẽ eccleſie:quem elegerit ep̄us p̄ponendus. Item gregori⁹ ioanni epiſcopo ſyracuſano.

In loco quo quis ordinat⁹ eſt:inuitus teneri nõ debet.

Quorundam ad nos relatione peruenit:coſmam q ex monacho monaſterii ſãcte lucie a deceſſore tuo venerãde memorie maximiano in eccleſia ſyracuſane ſubdiacon⁹ eſt factus: atqꝫ a te poſtea in poſſeſſione que iuliana vocatur preſbyter dicitur ordinat⁹ ita nimia triſtitia ⁊ loci qualitate vehementer afflictum: vt vitam ſibi penam exiſtimet: ⁊ contritionis ſue fuge querat auxilium: ⁊ ideo quia tales erga ſubiectos noſtros debem⁹ exiſtere: quales nos ſi ſubiecti fuiſſemus noſtros vellem⁹ eſſe prepoſitos :magne benignitatis eſt: ſi eum in eccleſia vbi ſubdiaconi functus eſt officio: ſanctitas tua reducere atqꝫ illic ſtuduerit conſtituere cardinalem. quod etiam facere q̃ꝫtum arbitramur debes ſi nihil eſt quod iuſte cõtra eũ animos tuos exaſpẽt. Si vero aliqua culpa eſt:ſuis nobiſ epiſtolis hoc veſtra fraternitas vt ſcire poſſim⁹ inſinuet.

Verꝫ illud gregorius de illᷓ intelligendum eſt:qui nõ cauſa neceſſitatis ſed cauſa igratitudinis callide ab epiſcopis ſuis promoueri queruntur. illud autem carthaginenſis cõcilii .ꝺ his intelligitur :qui nolunt obtemperare epiſcopis ſuis propter neceſſitatem eccleſie volentibus eos ad altiora promouere. Hanc diſtinctionem ex decreto ſimplicii pape quilibet corroborare valet: qui ſcribens ioanni archiepiſcopo rauennati ait inter cetera.

Non eſt aliquis inuit⁹ ad epiſcopatum pertrahendus.

Ubi iſta didiciſti que ĩ epiſcopum ⁊ fratrem noſtrũ gregorium non dilectione ſed inuidia perpetraſti : quem in excuſabili violentia pertrahi a te paſſus es atqꝫ vexari: vt ei tantum honorem non per animi tranquillitatem ſed per amentiã ſic dictũ eſt irrogareſ

p Et ordinationem.i. adminiſtrationẽ.⁊ dic archi.ſ.dandi.⁊ ita ſimplicitas ĩpedit ꝓmouẽdũ ſꝫ nõ deiicit.ſi vis intelligẽ de iam ꝓmoto: dic ille.ſ.ſimplex tenebit.i.hẽbit honorẽ ⁊ dignitatẽ: qꝛ nõ remouebitur ſꝫ dabit̃ ei coadiutor.⁊ hoc eſt qđ dicit ⁊ ordinationẽ.i. adminiſtrationẽ teneat ille quẽ elegerit ep̄us.
a Quorũdã.ſyracuſana. q̃ monachorũ ẽ ſicut ⁊ cãtuarienſis.⁊ ita ñ ẽ ar.h ꝙ monach⁹ poſſit eſſe ſecularis canonic⁹.ſꝫ.n. poſſit eẽ p̄latus: tñ nõ p̄t p̄bẽdã hr̃e q̄ p̄uate ẽ vtilitatis .h.ꝯ ꝯſentit: ut diri.lvij.di.c.ij.⁊.xvi.q.vij.in nona.
b Qualitate. ar. ꝙ ſi gs trãſlat⁹ ẽ de vna eccleſia ĩ aliã ecc̃liaꝫ ⁊ deceptᵘ ẽ q̃litate loci reſtitued⁹ ẽ ⁊ ita error q̃litatis diſſoluit mr̃imoniũ ſpũale:⁊ adde qđ dixi. xxiij.di.cõis.
c Et iõ qꝛ.ut ĩ auc̃.ut cũ ꝺ ap.co.§.ꝯſiderate
d Ubi iſta.honorẽ.ſꝫ pꝫ ꝙ ſꝫ gs coact⁹ ordinat̃:tñ recipit ordinẽ.ar.i.q.i.ꝙ'qdã.⁊.xlv di. de iudeis. ſꝫ ſi abſoluta eſſet coactio: tunc nullũ recipet ordinẽ:ut ex̃ ꝺ baptiſmo maiores Sꝫ nũqd ille q cõditionali coactiõe ordinat⁹ eſt tenet̃ ꝯtinẽ: videt̃ ꝙ ſic:ut.xlv.di.de iudeis Itẽ qꝛ coacta volũtas ẽ volũtas:ut.xv.q.i.merito.matie ſm illos q dicũt ꝙ ordini ſit votũ ãnexũ:ut.xxvij.di.diacon⁹.lxxxiiij.di.cũ ĩ p̄terito.dicũt qdã ꝙ tal̃ teneat̃ ꝯtinẽ:⁊ ſꝫ nõ debeat gs cogi ad recipiendũ ordinẽ:tñ receptũ cogit̃ ſeruare. ſꝫ hoc nõ credo vbi metus talis ẽ q cadit in ꝯſtantẽ virũ : ut ex̃ qđ met⁹ ca.ꝑlatũ.⁊.c.cũ dilect⁹.qꝛ integritas eſt res voti ⁊ nõ p̄cepti.xxxij.q.i.integritaſ.⁊ ꝯtinẽtia nõ dꝫ eſſe niſi volũtaria

ut.xxi.di.añ trienniū.⁊.xx.q.iij.pñs. nec dico talē in aliq° habere priuilegiū clerici:ſi tñ vult vti eo pōt.ſ; tūc ↄtinere teneť. Secus aūt in baptiſmo:q² illud ē ſacramētū ſalutis ⁊ neceſſitatis iō illud cogitur retinere.

e ¶ Inuitū.ī.xxiij.q.iiij) diſplicet tibi. ↄ.ī. i.q. vi. ſicut is. ↄ ⁊. vij.q.i. ſcias.C.de epis ⁊ cle.ſi quādꝫ.ↄ ſ; dico ꝙ ſemꝑ ab initio d; eſſe inuitus ut dixi.ī.viij.q.i.ī ſcripturis.io.

f ¶ Honorat⁹. ſalonitane.ī.xciij.di.miratus.

g ¶ S; cā ingratitudis q aliū ꝓpter odium vel ingratitudinē noīat ad dignitatem:teneť ei ad oē damnū qd ei inde accidit.C. ſi ꝓpter inimicicias creatio facta ſit. l.i.li.x.

h ¶ Honorem.nā dicit lex: ꝙ ex quo qs ꝓmoueť ad maiorē dignitatē:amittit p̄orē.C. de p̄micerio.l.i.l.xij.⁊.ar.ff. ad municí.l.municipes

i ¶ Cōſcius.ar.ꝙ q vocat⁹ non venit hoc ipſo vr̄ diffidere de cā.xi.q. i.chriſtianis.iij.q.ix.de creuimus.

k ¶ Tot ſcriptis.ar.hic ꝙ nēo puniend⁹ ē ꝓ p̄ma ↄtumacia.xcij.di.c. vlti.⁊.lxxxiiij.di.c.i.ſed fieri d; ꝓut canon dicit xxiii.q.iiij.forte. qd nō ē verū:ut dixi .iiij.q.v. qſqs.in hoc ↄueniūt.t. ⁊ iaco.ꝙ puniri d; ī expenſis citat⁹: ſi in p̄ma citatiōe nō veniat:licet ius ei ↄcedat trinā citationē:ut.xxiiij.q.iij. de illicita.⁊.C.qūo ⁊ qñ.in auc. q ſemel. nec dicit antea cōtumax qͣtū ad excōicationē vł miſſionē in poſ.puniri tñ d; ī expēſis ſi p̄ma citatiōe nō venit.ff.ſiqs ius dicenti nō ob.l.vna.⁊ ita in publico couentu. Re: ia.t.⁊.h.⁊ eſt ar.ↄ.h.ſniam quā nō.iiij.q.i.in ſūma. Nam ſi p⁹ ↄtumaciā infamis eſſet:nō retinēt dignitatē.C. de dig. l.ij.li.xij.ex̄ de exceſ.prela.inter.

l ¶ Cōtradices.attende archiep̄m a ſubdito excōicari poſſe:eiuſdē cenſure ſimilitudine poſſe ꝺponi illi⁹ auctoritate a quo fuit deſtinat⁹:ut.ij.q.vi.ſi ep̄us .b.

m ¶ Adhuc.ar.ꝙ creſcente ↄtumacia d; creſcere ⁊ pena.ff.de inter.⁊ reł.relegatoꝝ.⁊ iſte ordo eſt ſeruandus cū aliqs puniť ꝓ ↄtumacia ut poſt admonitionē ſuſpendať: ſecūdo excōmuniceť: tertio deponať:quarto curie tradať:ut.xxiij.q.iiij. forte in fi.⁊.lxxxiij.di.q° rundā.ſ; ſi ꝓ crimine quis puniť tūc p̄mo deponitur:poſtea excōicať:ut.lxxxi.diſt. dictū:ex̄ de iudi. cū nō ab hoīe.

n ¶ Priuabis .i. priuatū eſſe oſtēdes. Nā eo ipſo ꝙ cōtumax erat: p̄uatus erat. vel priuabis quo ad hoc ut poſſit vitari ab alijs in ſacramentis.

neqꝫ.n.talia potuiſſēt fieri ſanitate cōſilij.nolum⁹ exaggerare qd geſtū eſt: ne cogamur indicare qd dignū ē. Nā priuilegiū dignitatis mereť amittē: q p̄miſſa ſibi abutiť ptāte. denunciam⁹ aūt ꝙ ſi p⁹ hoc tale aliqd p̄ſūpſeris. ⁊ aliquē talē ſeu ep̄m vel preſbyteꝝ vel diaconū iuitū facē poſſe credideris: ordiationes tibi rauēnat ecclesie vel emiliēſis noueris auferēdas. Itē grego. antonio ſubdiacono. De eodem

Honorat⁹ archidiacon⁹ ſalonitane eccleſie a ſancte memorie deceſſore meo miſſa ſupplicatōe popoſcerat: ut ab antiſtite ſuo ꝓuehi inuit⁹ ad fortioris grad⁹ ordiem ↄ morē nullo mō cogereť. hoc .n. ſibi fieri nō cā ꝓuehēdi ſed ingratitudinis ꝓhibeat. ꝓ q̄ re tūc etiā ſācte mēorie p̄deceſſor noſter ſcriptis ſuis natali fratri ⁊ ep̄o nr̄o interdixerat: ne p̄dictū honoratū archidiaconē iuitū ꝓueheret: neue dolorē cōcepte ingratitudinis i corde r̄tineret. cūqꝫ etiā a me hec ſūmope fuerāt īterdicta: nō ſolū mādata dei negligens ſed etiā ſcripturā meā cōtemnēs p̄fatū archidiaconē quaſi ad fortiorē honorē ꝓuehens conat⁹ ē callide degradāe. vñ actū ē: ut eodē archidiaconat⁹ ſubmoto loco aliū aſciſcēt: q ei⁹ obtēperāe morib⁹ poſſet quē honoratū archidiaconeꝫ arbitramur antiſtiti ſuo aliūde diſplicē nō poſſe: niſi ꝙ eū ſacra vaſa ſuis ꝑentib⁹ dare ꝓhibebat. quā cām ſubtili v olu imus ⁊ tūc ſancte memorie deceſſor me⁹ ⁊ nūc ego indagatione ꝑgrere. ſ; ſui ſuoꝝqꝫ actuum ↄſci⁹ ꝑſonā ſuā ad iudiciū poſtpoſuit deſtinare. vñ exꝑiētiā tuā p̄ntis p̄cepti auc̄te dux im⁹ fulciēdā: q̄tenus veniens in ſaloniā natalē fratrē noſtꝝ ⁊ coep̄m ſaltē tot ſcriptis admonitū ſtudeas adhortari: vt ſupra memoratū archidiaconeꝫ in ſtatu ſuo ſuſcipiat. Qd ſi facere hoc contumaciter: ut cōſueuit forte diſtulerit: vſum ei pallii q ab hac ſede cōceſſus ſibi fuēat: ex auc̄te ſe ꝺap. cōtradices. quē ſi etiam in eadē ꝑtinacia amiſſo pallio adhuc perſeuerare perſpexeris dominici corporis ⁊ ſanguinis eūdē antiſtitē participatione p̄uabis. Adhibēda eſt etiaꝫ diſciplina qua nolentes ꝓmoueri ad ſacros ordies ad obediendum epiſcopis ꝓmouentur. in minorib⁹ ſiqdem ordinibus cōſtituti paulatim ꝑ ſingulos gradus ſunt ꝓmouēdi: vt alij cōtemnētes ſuis obedire ep̄is: doleant ſibi illos eſſe p̄latos: quos hēbāt ſubiectos. Unde gelaſius ſcribit victori ep̄o.

Cū maiores ordiari ↄtēpſerit de minorib⁹ ꝓmoueātur ordinibus.

Onſuluit dilectio tua d ſuoꝝ ꝓmotōe clericoꝝ: perhibēs ꝙ diaconi ad p̄ſb̄rij gradū quo eccleſiam tuā memoras indigere: venire detractant. quapropter quia inuitos fieri eccleſiaſtica moderatio grauitaſqꝫ non patitur:

a ¶ Onſuluit.i. digere .h°. vbi ꝫ tempat. h. ita ꝙ ſonat in vtilitatē nō neceſſitatē. dr̄.n.qs indigere eo qd bonū ⁊ vtile eſt ſibi hr̄e. ſi eni neceſſitas eſſet: ↄpelleret ꝑ ſubtractionē bñficij vł officij.ē.e.c.iij. ⁊.v. l; ſit ar.ↄ.ē.e.epiſcopoꝝ.ex̄ d eta. ⁊ q̄li.q̄ris: f; quā poteſ ſoluē canones iſtos. illa tñ logť d bis q hñt plura beneficia. ꝓut ipſa lr̄a dic. ⁊ ꝙ ibi dicit p̄uabis. dic ꝑte ſtipēdioꝝ ñ oīuꝫ.io.gc qd dicať: illi decre.q̄ris ſtab.b.

b ¶ Cōmoda.nā exhortatione p̄mioꝝ ⁊c̄.ff.de inſti.⁊ iur.l.i.⁊.xxiij.q.iiij.c.vltimo

c ¶ Propenſius.ſed quomodo hoc procedet vbi p̄bende omnes equales ſunt: poteſt dici ꝙ decurtētur p̄bende coꝝ. vel dic ↄſequanť ſpe nō re.

d ¶ Propensiꝰ. ē hic ar. ꝺ iure cōi plꝰ p̄sb̄ros q̄ diaconos de oblationibꝰ ⁊ decimis debē hr̄e. ar. xxiij di. pter hoc: qd verū ē: s; de spālitate q̄nq; aliter fit i. q. ij. c. vlti. e ¶ Hac. ɔsecutiuū ē. i. q. i. q̄sqs. si. n. esset causatiuū simoniā ɔmitteret q. pter questum deo fuiret: deo eni ppter deum fuiendū ē pncipalit̄: ut. viij. q. i. sūt in ecclia: ⁊. i. q. i. nō ē. ⁊ si esset causatiuū videretur eos inuitare ad iuidēdū aliis. Itē ar. bn̄ficiū sicut puilegiū nūq; concedi alicui odio alterius.

Di. lxxv.

f ¶ Kōne. graue eni videt q plus det sotio q̄ sibi etiā fratri. C. de bo. q li. cū oportz i. R°. nec de eadē societate d; vnꝰ plus q̄ aliꝰ ɔseq. ff. p socio verū. § sicut tres. nec est alicui ɔferendū. vn̄ alij scrupuloso corde moueāt̄ ut. xvi. q. vij. c. i.

g ¶ Nitant̄. ar. q fit nūq; secūdario qd pncipalit̄ fieri nō pōt: ut h ⁊. ff. de postul̄. l. i. §. vlti.

vt ex nolētibus fiant volētes ordinatio illa pōt pficere: si quos habes i accolitis vl' sub diaconibꝰ maturiores etate: ⁊ quoꝝ sit vita pbabilis: hos in p̄sb̄ratū studeas pmouere: vt q i suis ordinibꝰ pficē noluerint. reddātur suis inferioribꝰ pꝰ miores. ipa cōmoda p̄sbr̄i ppēsius q̄ diaconi ɔseq̄ntur: vt hac saltē rōe ɔstricti ad honorē quē fugerāt: appetere nitantur ⁊ questum.

T Empꝰ aūt ɔsecrationis sicut i ordie rōano habet ad epi bn̄dictionē nō eligitur di. n. tpe bn̄dicūtur. dūmo ieiuni ⁊ hora tertia bn̄dictionē accipiāt. V n̄ anacletꝰ papa scribit oibus episcopis.

Ordinationes epoꝝ q̄ hora fieri debeant.

O Rdinatōnes epoꝝ auctē apostolica ab oibꝰ q i eadē puicia fuerit epis sūt celebrāde: q simul ɔueniētis scrutiniū cū precibꝰ celebrēt: manus cū sanctis euāgeliis iponentes dn̄ica die hora tertia orātes: sacraq; vnctōe pphetarū exēplo regū capita periū gentiū eos more apostoloꝝ ⁊ moysi vngētes: q: ois sāctificatio cōstat eē in spū sancto: cuiꝰ v̄tus inuisibilis sācto est chrismate pmixta. ⁊ hoc i ita solēnē celebrēt ordinationem. N ēpꝰ aūt ɔsecrationis trium mēsiū spacio claudit̄: vltra qd nisi necessitate cogēte epoꝝ ɔsecratōes pꝰ electionē differri nō licet. V n̄ in chalcedonensi cōcilio legitur.

Vltra tres menses nō differat epoꝝ ordinatio.

Q Voniā qdā metropolitanoꝝ: sicut ad nos platū ē: negligūt sibi greges creditos ⁊ differūt ordiatōes facē eporū: placuit sancte synodo in a tres mēses fieri ordinationes epoꝝ: nisi forte inexcusabilis necessitas coegerit ordinationis tēpus āplius ptelari. Si aūt qs epoꝝ hoc non obseruauerit: ipum debere ecclesiastice ɔdēnationi subiacere: redditus vero eiusdē vidnate ecclesie itegros reseruari apud iconomū eiusdē ecclesie cēsemus. C eteꝝ vero clericorū

T Empus aūt. Hic depingit̄. lxxv. di. in q̄ agit mgr̄ ꝺ ɔsecratiōe epoꝝ ⁊ de tpibꝰ ordinationū. subiūgit etiā de ordinatiōe alioꝝ clicoꝝ d; aūt ordinatio epoꝝ fieri hora tertia die dn̄ico. j. e. c. i. ⁊. c. q die. cetero ꝝ vo ser tpibꝰ anni. s. i q̄tuor tpibꝰ ⁊ in sabbato medie hebdomade q̄dragesime ⁊ in sabbato sancto. j. e. c. vlt. ex̄ de tēp. or. c. iij. ⁊. lxiij. di. lr̄as. i ¶ Nō eligit̄. i. nō ē electū vel determinatū i canone. k ¶ Omni eni tpe. i. oi mēse vl' septimana. sic restrigit̄ de ɔ. di. iiij. oi tpe: ibi exponitur. i. omni anno.

l ¶ Ordinatiōes. casus. on̄dit̄ a qbꝰ: q̄lit̄: q̄ hora: q̄ die eps debeat ordinari. m ¶ Auctē. generali. ex̄ de elec. cū in cūctis. n ¶ Scrutiniū. i. examinatione: de q̄ hēs di. xxiij. q eps. o ¶ Manꝰ. duo ponēt sup caput ɔsecradi codicē euāgelioꝝ: tertiꝰ fūdet bn̄dictionē: alij oēs ponūt manꝰ sup caput eiꝰ ut. xxiij. di. eps. p ¶ Tertia. multiplex ē rō ꝺ hora tertia: q: tūc d; missa publice celebrari: ut de ɔ. di. i. nocte. sine q̄ missa qs nō pōt ɔsecrari: q: nec ecclesia sine missa ɔsecrat̄ de ɔ. di. i. oēs: l; qdam dicāt ɔ̄ q. s. nō fit de substātia. qbꝰ ego assentio: q: nō ē vnctio ipsa: de q̄ magis videt̄ eē de substātia: imo si omissa ē supplet̄: ex̄ ꝺ sacra vnc. c. vno. alij tn̄ dicūt oia ista esse de substantia. ar. xxiij. di. quorundā pter tps vl' horā: q: quocunq; tpe ordinat̄ recipit ordines. ar. j. lxxvij. di. subdiaconꝰ. ex̄ de tēp. or. sane. nā q̄nq; citius quandoq; tardius missa celebratur. Item iō est facienda consecratio hora tertia: q: spiritus sanctus i igneis linguis hora tertia ⁊c̄. de ɔse. di. i. nocte. quorum loco succedūt episcopi xxi. di. in nouo. ⁊ quia hora illa dominꝰ est crucifixus: ut ibidē dicit̄: ⁊ tali hora apostoli consecrauerūt paulū ⁊ barnabam ⁊c̄. j. e. q die.

q ¶ Exemplo. quia samuel iunxit dauid et saule; elizeus iehu regē israel.

r ¶ More apostolorum qui iunxerūt iacobu; ꝫ. lxvi. di. porro.

s ¶ Et moysi. qui iūxit aaron ⁊ filios eius. xxi. di. §. i.

t ¶ Sanctificatio. i. ois vnctio sanctificās ⁊ efficax est a spiritu. ⁊ sic patet q in collatiōe sacramenti confert̄ gratia: ⁊ illa gratia inuisibiliter operat̄: ut. i. q. i. multi. ⁊ si sacramētū aliquod confert̄ digno: tunc corroborat virtutē priorē: ut de cōse. di. v. nouissime. ⁊ augetur in eo gratia: de ɔse. di. iiij. nō ex quo. sed si sacramentū confert̄ indigno: solum sacramentū recipit: ⁊ illud recipit ad sui malū: sed nō recipit re; sacramenti. hec materia optime tractatur ex̄ de sacra vnc. cum venissent.

u ¶ Chrismati. ⁊ ita chrisma est sacramentum. qd concedo sic ⁊ aqua. i. q. i. detrahe.

x ¶ Quoniā quidam. tres. vsq; ad tres menses fit electio: ut. l. di. postq; ⁊ vsq; ad alios tres menses consecratio: ut hic dicit̄. ⁊ di. c. quoniam.

y ¶ Necessitas. ppt quā nūq; poss; differri p totā vitā electi marie ɔfirmati: ut si iaceret in corpe. ar. ex̄ de elec. cum in cūctis. l; sit ar. ɔ̄ ex̄ de eta. ⁊ qua. c. i. vl' si nō repit̄ idoneꝰ in ecclia: nisi in minoribꝰ ordinibꝰ: ut. j. vij. q. i. ɔstitutū. ꝫ. di. lxi. osius. xxviij. di. de syracusane. z ¶ Epoꝝ. vl' metropolitanoꝝ vl' electoꝝ: q epi sūt destinatione. ɔ̄ vtrosq; eni pena ē statuta. c. di. qm̄. ⁊ ¶ Apud iconomū. de hac

a Omateria dixi.j.xij.q.ij.illud.
Ordinatiões.leuitarũq;.hoc idẽ ẽ ĩ ſubdiacono:niſi in papa tm̃:ex̃ de tẽpo.or.c.i.ſ; ſm hec decreta nõdũ ſubdiaconatus erat ſacer ordo:ar.j.e.c.pſt. b Tẽpore.⁊ in maiori eccleſia:ut ar.ʒ̃.di.lxvij.reliqui.⁊ ar.xxiiij.di.c.vlti. miores ãt ordines vbi ⁊ qñ libuerit põt epũs ɔferre:ut ex̃.e.c.iij.⁊ oẽs ſimul ſi ɔſuetudo habeat hoc ĩ ꝓuincia:ex̃ de eo ꝗ fur.reci.or.c.cũ.b.lator.

c Quod a patribus. ſabbati.gdã intelligũt hoc.c.de ſabbato paſcali:ut ſi qs tũc velit ɔferre ordines:debeat eos ɔferre in occaſu ſolis: q₂ miſſa tunc nõ eſt cantãda niſi die illa finita:ut.j.de ɔſe.diſ.iij.ſabbato.qđ p; ex eo qđ dicit̃ tũc: deus q hanc ſacratiſſimã noctẽ.b.dicit ꝙ oẽs ordies ſint cõferendi die dñico: ⁊ dicit veſpa p̃cedentis noctis trahit̃ ad diẽ ſequẽtẽ:ut ſiue de veſpe ĩ ſabbato ſiue de mane ĩ dominico ɔferant̃:ſemꝑ in die dñico vident̃ ɔferri ſ; certe ſm hoc nõ eſſet neceſſaria ɔtinuatio ieiunij.ꝑterea oĩa iura dicũt: ꝙ tm̃ in ſabbato ɔferendi ſint ordines: ut ex̃.e.c.iij.Alij dicunt ꝙ oẽs ordines ſabbato ɔferunt̃.⁊ dicũt ꝙ mane dñice diei potiꝰ trahit̃ ad veſpam p̃cedentẽ q; veſpera ad mane. ⁊ ita ſiue ɔferat̃ veſpe ĩ ſabbato ſiue ĩ mane ſequẽti:ſemꝑ fictione canonica ɔferent̃ ſabbato ⁊ ſm hoc de iure deb; ɔtinuari ieiuniũ.innocentiꝰ aũt nõ determiat an mane trahat̃ ad veſperã p̃cedentẽ:an veſpe ad mane:de tẽp.or.litteras.ɔſuetudo tñ h; ꝙ tm̃ circa horã nonam ſabbati fiũt ordinationes.ſm.h.exponit̃:poſt diẽ ſabbati.i.pꝰ finitum diẽ ſabbati.Alij exponũt pꝰ diẽ ſabbati.i.pꝰ inceptũ diem ſabbati.iõ.⁊ certe.h.opi. vera videt̃ ⁊ male reꝑhendit̃ de ɔtinuatione ieiunij:q₂ iã incepta ẽ dies dñica ⁊ iõ ẽ neceſſariũ ieiuniũ:l; nõ ſeruet̃ de cõſuetudine: niſi velis dicẽ ꝙ hec.c.ſint abrogata ꝑ decre.ex̃.e.ti.c.iij.b. In ɔſecratiõe aũt epi nõ ẽ neceſſaria ɔtinuatio ieiunij: cu; tm̃ die dñico ɔſecret̃:⁊ ĩ mane qlibet intelligat̃ ieiunꝰ.ut ex̃.e.lr̃as.ſ; lic; qs poſſit ordinare aliquẽ in ſacerdotẽ in ſabbato ⁊ ĩ mane in epm:tñ aliũ ordinẽ nõ poſſit eidẽ ɔferre in mane cui vnũ ɔtulerat in ſabbato ex̃.e.lr̃as.ſ; nũgd dñico die in mane põt qs ordinari in ſacerdotẽ: ⁊ eadem die hora tertia in epm.b.dicit ꝙ ſic:q₂ hoc nũq; inuenit̃ ꝓhibitũ.

ordinationes non niſi temporibus certis ⁊ diebꝰ maxime ſacerdotũ ⁊ leuitarum fieri debent: veſpera videlicet ſabbati vel mane diei dominice continuato ieiunio. Vñ zepherinus papa ſcribit omnibus epiſcopis:

Ordinatiões presbyteroꝝ q̃ hora fieri debeant.

Ordinationes presbyterorũ leuitarũq; tempore cõgruo multis coram aſtantibꝰ ſolenniter agite. ⁊ ꝓbabiles ac doctos viros ad hoc opus prouehite:ut de eorum ſocietate ⁊ adiumento plurimum gaudeatis. Item leo epiſcopus dioſcoro alexandrino epiſcopo.

Presbyteri ⁊ leuite qua hora ordinandi ſunt.

Quod a patribus noſtris ꝓpenſiori cura nouimus eſſe ſeruatum: a nobis quoq; volumus cuſtodiri: ut non paſſim diebus omnibus ſacerdotalis vel leuitica ordinatio celebretur. Sed poſt diẽ ſabbati eiuſq; noctis que luceſſit in prima ſabbati exordia cõſecrãdi eligantur. in qbus his q cõſecrãdi ſunt ieiunis ⁊ a ieiunãtibus ſacra bñdictio conferatur. qđ eiuſdẽ obſeruãtie erit ſi mane ipo die dominico continuato ieiunio ſabbati ordiatio celebretur: a quo tẽpore p̃cedentis noctis initia nõ recedunt. qđ ad diem reſurrectõis ſicut in paſca dñi declaratur: pertinere nõ dubiũ eſt. Idẽ.

Quare die dñico ſacerdotu; ordiationes celebrẽtur.

Quod die dominico ordiationes ſacerdotũ celebrẽtur: non tantum ex conſuetudine: ſed etiam ex apoſtolica nouimꝰ venire doctrina. Scriptura manifeſtãte: ꝙ cũ apoſtoli paulũ ⁊ barnabã ex ſpũs ſancti precepto ad euangeliũ gentibus mitterent predicandũ: ieiunantes ⁊ orantes ipoſuerũt eis manus: ut intelligamus quãta ⁊ dantiũ ⁊ accipiẽtiũ deuotione curandũ ſit: ne tante benedictionis ſacramẽtum negligenter videatur impletum. ⁊ ideo pie ⁊ laudabiliter apoſtolicis morem geſſer; inſtitutis: ſi hãc ordinandorũ ſacerdotũ formã per eccleſias quibus dñs preeſſe te voluit: etiã ipe ſeruaueris: vt his q conſecrandi ſunt: nunq; benedictio niſi in die dominice reſurrectionis tribuatur: cui a veſpere ſabbati initium conſtat aſcribi. que tantis diuinarum diſpenſationum myſterijs conſecrata eſt: ut quicquid a dño eſt inſigne conſtitutum: in huius diei dignitate ſit geſtũ in hac die mundus ſumpſit exordium: in hac per reſurrectõ

d In prima.i. mane die. dñico
e Eligant̃.i.electi cõſecrent̃.hipallage.xviij. q.ij.diffinimus.
f Quod eiuſdẽ. i.ɔferant ordies
g Continuato. ab ordinatoribꝰ ⁊ ordinãdis.lau.
h Ieiunio. qd pranſus ɔferat ordinẽ: nũgd ɔfert̃ ordo? b. dicit ꝙ ſic: ⁊ idẽ dicit in alijs ſacramẽtis pret̃q; in eucbariſtia. ⁊ forte idẽ poſſet dici in eucbariſtia. ar. de ɔ.di.ij.liqdo. qđ ɔcedo ꝙ pranſꝰ hñ põt ɔficẽ: l; ñ debeat.ar.illius c.liqdo.
i Declarat̃.legitur eni in quadã omelia Bede: q̃ legitur nocte illa ſuꝑ euãgelio illo veſpe aũt ſabbati: vbi dicit beda ꝙ in die illa noctes incipiũt p̃cedere dies: iõ forte ut tres dies ⁊ noctes hr̃i poſſint: in qbus dñs fuit ĩ vẽtre terre. qđ nec ſic habet̃ niſi ſynodochice.
k Uel declarat̃ q₂ miſſa nõ decãtat̃ ĩ ſabbato: ſ; ĩ p̃ncipio ſequẽtis noctis. ⁊ dr̃: deꝰ q hãc ſacratiſſimã noctẽ ⁊c̃. ⁊ ita ẽ de die dñica nox illa.lau.
l Quod die.h.ponit fundamẽtũ ſue opinionis ĩ c.iſto.ꝙ.ſ.in die dñico pñt ordines ɔferri: qđ p; ꝑ hoc ꝙ dicit ordinatiões ſacerdotũ: ⁊ ꝑ id initiũ ⁊c̃. Nos q ɔ̃riũ dicimꝰ exponimꝰ: ordinatiões ſacerdotũ.i.epoꝝ ɔſecratiões: ꝓ quo ĩtellectu bñ facit qđ infra ſubijcit ex apl̃ica ⁊c̃. nã paulꝰ ⁊ barnabas epi fuerũt. vñ ꝑ eoꝝ exemplũ nil ꝓbatur: niſi de epis. ⁊ ꝙ dicit eni initiũ ⁊c̃. dic nil facere ad rẽ: ſ; dicit incidenter: imo aſcribit̃ ei fictiõe canonis: nõ in vitate

sacerdotū.i.epo℞.⁊ sic nō erit p.h.
m Ut gcqd.xvi.q.i.c.vlti.⁊ de ↄse.di.iiij.qris.
n Ordinatiões.quarti.i.ieiunij.hoc semp in omi septimana penthecostes occurrit.⁊ logť ƺ3 antiquā cōputatio nem latino℞:quī incipiebāt annū a martio.
o Et septimi.i. septēbris.
p Decimi.i.decembris.
q Quadragesimalis.in pma septima quadragesime.
r Mediane.in qua cantať sitientes:.q pcedit dominicā de passi: one.
s Seu pībyterū de hoc dixi.s.lxxiiij.di.epo℞.viij q.i.licet ergo.
t Preferre.ecce.h hēs ꝙ pri9 ordinati pferun tur alijs in habēdis honorib9⁊ in alijs:ut.xvij.di. §.hic.⁊ cē ō ma.
Di.lxxvi.
⁊ obe.c.i.⁊.lxxiiij di.epo℞ū.etiā lƺ posteriores sint meliores.nō ob. xxiij.q.iiij.sicut. viij.q.i.lƺ.ut ibi nō.licƺ sit ar.ↄ.s. di.xvi.scā.io.bo die sufficit:si electus a maiori pte capituli sit bon9 ut cē de elec.cū nobis.b.

nem ⁊ mors interitu3 ⁊ vita acce pit principiū. Ex ordine romano. De eodem

Quando ⁊ vbi libitū fuerit vsq ad subdiaconat9 officium ordinantur clerici.diaconi vero ⁊ presbyteri nūq̄ nisi in publica ordinatione. Item gelasius omnibus epis.

De tempořib9 ordinationis.

Ordinationes presbyterorū ⁊ diacono℞ nisi certis tempořib9 ⁊ diebus exerceri non debent.i.quarti mensis ieiunio ⁊ septimi ⁊ decimi:ƺ3 etiam quadragesimalis initij ac mediane hebdomade etiam sabbati ieiunio circa vesperas ipsas ordinationes noueritis celebrandas: nec cuiuslibet vtilitatis causa seu presbyte℞ seu diaconem his preferre audeant:qui ante ipsos fuerint ordinati.

Quibus temporibus ieiunia celebranda sint: calixt9 papa determinat scribens benedicto epo.

Quibus tēporib9 ieiunia celebrentur.

Ieiunium quod ter in ãno apud nos celebrare didicisti:conuenientius nunc per quattuor tempora fieri decernimus:ut sicut annus per quattuor voluitur tempora: sic et nos quaternum solenne agamus ieiunium per quattuor anni tempora. Item ex concilio magociensi. De eodem

Constituimus vt quattuor tempora anni ab omnibus hominibus communi ieiunio obseruentur: id est in martio hebdomada prima:in iunio secūda:in septēbri tertia:in decembri quarta. Item ex concilio salegusta habito.

De eodem

De ieiunio autem quattuor temporum hanc certitudinem statuimus: vt si calēde martij in quarta feria siue antea euenerint:eadem hebdomada ieiuniu3 celebretur. Si autem calende martij in quinta feria aut in sexta feria aut in sabbatum distendantur: in sequenti hebdomada ieiuniū differatur.simili quoq modo si calende iunij in quarta feria aut ante euenerint: in subsequenti hebdomada ieiunium celebretur.⁊ si in quinta aut in sexta feria aut in sabbato contigerit:ieiunium in tertia hebdomada reseruetur. Et hoc sciendum est:ꝙ siquando ieiuniū mensis iunij in vigilia penthecostes ƒm predictā regulā euenerit:non ibi celebrandū erit: sed in ipsa hebdomada solenni penthecostes:quia vigilia simul ⁊ ieiunium celebrari non debet.⁊ tunc ꝓpter solennitatē sancti spiritus diacones dalmaticis induātur:⁊ alleluia decantetur:⁊ flectam9 genua non dicatur. eode3 modo de septimi mensis ieiunio constitutum est: vt si calende septēbris in quarta feria eueneriut aut antea:in tertia hebdomada ieiunium celebretur. et si in quinta aut sexta aut in sabbato contigerit:in quarta hebdomada ieiunandum erit In decembri vero illud obseruandu3 erit:vt in proximo sabbato ante vigiliam natalis domini celebretur ieiunium:q: si vigilia in sabbato euenerit: simul vigiliam ⁊ ieiunium celebrari non conuenit. Contra vrbanus.

De eodem.

Statuimus etiam vt ieiunia quattuor temporum:

Quib9 tēporib9.In hac di.lxxvi.agit magister de tēporib9 ieiunio℞ū.ostēdit etiā diuersas origines eo℞ū.postea ponit differētiā īter nos ⁊ hebreos ī ↄputatõe mēsiū.ostēdit etiā ꝙ nō sit ieiunādū a pasca dñi vsq ad pēthecosten nec esse flectenda genua.
x Ieiuniū voluit.lex tñ in estatē ⁊ hyemē ānū distinguit.ff.ō aqua quo.⁊ es.l.i.§.hoc interdictū.
y Constituimus.
a De ieiunio.martij. nō semp:imo pria septimana q̄dragesime
b Iunij.nec hoc semper:imo si septimana penthecostes.
c Et hoc sciēdū ē.hebdomada.qȝ ab hinc dr̄ manet imutatū.supior p sequētē canonē mutātur.s.statuim9.⁊ ita vtile nō viciať p inutile ↄ. ix.di.si ad sacras.lau.
d Celebrari.cedit ergo in ieiunio min9 dignū digniori:ar.ff.ō mino.verū.§.vlti.cē ō cō. cc.vel al.c.qȝ in dubiis ⁊ ē ar.ꝙ si festū alic9 apl'i die lune euenerit:sabbato vigilia ieiunāda ē q: ieiuniū ⁊ dominica simul ↄcurrere ñ pñt. cē de ob.ie.c.i.ar.ↄ cē de ver.sig.quesiuit .lau.
e Ieiunium.ⱨ.de ↄse. di.iii.quoniam.
f In decēbri.Prima quadragene seruate ieiunia veris.Pneumatis hebdomada secūda seruare iuberis.Tertia septēbris cultū fert mercurii istū.Sabbata ieiunēt vigilē preeūtia christum.lau.
g Statuimus.i.septēbri.ƒm di.c.superioris in fine.

hoc ordine celebrentur. pri/ mū in initio q̄dragesime secū dū i hebdomoda pēthecostes tertiū vero in septēbri: qrtū in decēbri more solito fiat. Itē ex sermone leonis pape.

De eodem.

Igitur p⁹ sancte letitie di es quos i honorem dñi a mortuis resurgētis ac deinde celū ascēdētis exegim⁹: p⁹q͡ꝫ acceptū sancti spūs donū salu briter ⁊ necessarie cōsuetudo ē ordinata ieiunij: ut sigd for/ te inter ipa festinitatꝫ gaudia negligēs libertas ⁊ licētia im moderata p̄sūpserit: hoc reli/ giose abstinentie cēsura casti get. Item. De eodem

Huius obsruātie vtilitas frēs dilectissimi i ecclesia sticis p̄cipue ē cōstituta ieiu/ nijs: q̄ ex doctrina sancti spūs ita p̄ toti⁹ āni circulū distribu ta sūt: ut lex abstinētie oib⁹ sit ascripta tēporib⁹. Sigdē ieiu niū v̄nū i q̄dragesima: estiuū in pēthecoste: autūnale in mē se septimo: hyemale in hoc q ē decim⁹ celebrem⁹: intelligē/ tes diuinis eē nihil vacuū pre ceptis: ⁊ v̄bo dei ad eruditio nē nostrā oia elemēta seruire: dū p̄ ipius mūdi cardines qua si p̄ quattuor euāgelia icessa/ bili tuba discim⁹: qđ ⁊ p̄dica/ mus ⁊ agim⁹. Primū v̄o men sem q̄rtū septimū ⁊ decimū: nō hebreoꝝ rōne: sed nr̄a debe/ mus accipe. pm⁹. n. mēsis apđ illos ē aprilis: q̄rt⁹ iuli⁹: septi mus october: decim⁹ ianuari us: in qb⁹ etiā ieiunabūt. pre/ terea in qnto mēse q est augu stus. que fuerit ei⁹ cā ieiunij hieronym⁹ sup̄ zachariā expo nit dicens.

Quare in sup̄scriptꝭ tēporib⁹ ieiunia lex imperauit.

Ieiuniū q̄rti ⁊ ieiuniū qui/ ti ⁊ ieiuniū septimi ⁊ ieiu/ niū decimi mēsis domui iude ⁊ hierusalē i dies festos vertet̄ in gaudiū. hoc loco nostrorūꝫ multi multa dixerūt ⁊ inter se dissonantia. cogimur itaq͡ꝫ ad hebreos recurrere: ⁊ scientie veritatem de fonte magis q͡ꝫ de riuulis querere. Ieiuniūꝫ quarti mensis qui apud lati/ nos vocatur iulius die. vij. et .x. eiusdem mensis: illud arbi/ tramur: quando descendens moyses de mōte sinay tabulas legis abiecit atq͡ꝫ cōfregit: et iuxta hieremiam muri primūꝫ rupti sunt ciuitatis. In quito vero mense qui apud nos ap/ pellatur augustus: cuꝫ per ex ploratores terre sancte sedi/ tio esset orta in populo: iussi sunt montem non ascendere: sed per. xl. ānos longius a ter ra sancta circuire dispendiis vt exceptis duobus caleph et iosue omnes in solitudine ca/ derent. in hoc mense ⁊ a nabu chodonosor: ⁊ multa post secu la a tito ⁊ vespasiano templūꝫ hierosolymis incensum est at/ q͡ꝫ destructum capta vrbe be/ thel: ad quam multa milia con fugerant iudeorum. In. vij. vero qui apud nos appellatur october: occisus est godolias ⁊ iude tribus: ac hierusalēꝫ re liquie dissipate sunt. Mense decimo qui apud nos ianuari us dicitur: eo q͡ꝫ ianua sit anni atq͡ꝫ principium: ezechiel in ca ptiuitate positus audiuit ⁊ cū ctus populus captiuorum qn to mense templum esse subuer sum. quod plenissime in eodē propheta cognouimus. hoc igitur est omne quod dicitur dies planctus ⁊ ieiuniorum: quos hactenus habuistis i lu/ ctū: sciatis q͡ꝛ ego cogitaui vt

h Igitur.

i Huius obseruantie.

k Primū. accipe in su periori di. c. vlti.

l Ieiuniuꝫ. subaudit̄ mēsis. ⁊ ar. sumi p̄t ex hoc. c. q͡ꝫ etiā ea que moralia sunt imutant̄ p̄ ecclesiā hodie. nā aliis tp̄ib⁹ celebrant̄ oli hec ieiunia: alijs nūc.

m Loco. v̄ba hiero.

n Dixerūt. oñdendo cās q̄stōnis tal̄ ieiunij.

o De fonte. collige ī dubijs ad rei originem recurrēdū pl⁹ mgr̄o q͡ꝫ discipulis credendū: ut dixi di. ix. ut veteruꝫ. ⁊ di. xx. de quib⁹. xxiiij. q. i. logi. s̄. di. xij. p̄ceptis ar. q̄. nūq͡ꝫ ad rei origi/ nē recurrendū. ff. đ le. ⁊ se. cō. ⁊ iō. nā dicit lex q͡ꝫ si de cib⁹ q̄ cōstituta sūt. q̄reret̄ ⁊c̄. ff. e. ti. nō omniū.

p De riuul̄. ar. nō valē sūptū sine originali. C. đ edē. auc̄. ibi posita. ar. q̄ ex̄ đ fideiuſ. p̄uenit. Di/ xit alberic⁹ q͡ꝫ si ē trāscri ptū p̄ manū tabelliōis valet. ar. ff. de admi. tu. cyrographis. aꝫ. dicit nō valere nisi p̄ iudiceꝫ fiat trāslatio: ut in auc̄. ut fratrū filij. §. istđ. col̄. ix. C. de testa. publicati iø. hec qđ determinat̄ hodie p̄ decre. quā ha/ bes ex̄ de fi. istru. c. vlt. vbi dr̄ q͡ꝫ exēplata istr̄a aliq̄ iusta cā aucte iudi cis eandē vi hñt cū au/ tēticis ⁊ originalib⁹. b.

q Querere. s̄. di. ix. ut veterum.

r Quarti mēsis. s. ſm hebraicā q̄stitutionē.

s Abiecit. cū iuenisset iudeos q̄flasse vitulos: ut. xlv. di. disciplina.

t Ciuitatis. a nabucho donosor q cū chaldeis cepit ciuitatē hierusalē xxij. q. v. §. hinc in fi.

u Omnes. q diffidere ceperūt: sꝫ cū moyses ñ diffideret ⁊ esset maior. xx. ānis: q̄re nō intrauit ter rā p̄missionis: rōnē hēs. xxiij. q. iiij. §. his oib⁹. ⁊ dic oēs q a. xx. ānis ⁊ supra exiuerunt de egypto.

x Multa. sꝫ q̄re inducit ho. de tito ⁊ vespasiano: cū añ p̄ multa tē/ pora fuit illud ie iuniū q̄stitutū. et dicim⁹ q͡ꝫ istud ñ facit ad p̄positū: vñ est ar. q͡ꝫ qñq͡ꝫ aliq̄ inserunt̄ de/ cretis. q̄ ñ faciūt ad p̄positū p̄nci/ pale. ar. s̄. p̄xia dis. q͡ꝫ die. v̄. cui initiū.

y Hierosolymis legit̄ in psalterio ut qd deus repu listi: q͡ꝫ hierusaleꝫ capta ē eo tp̄e q° interfecerūt iesū christū. s. in pasca possum⁹ dicē q͡ꝫ tūc fuerit capta sꝫ illesa q̄seruata in se vsq͡ꝫ ad augu stū qñ fuit accēsa ab ismaele q iu/ deus erat: et a q buſdā alijs.

z Igit̄ oē. i. hoc signat apud nos Nā apud grecos decim⁹ inueniт̄ october: ut. s̄. di. xxiij. p̄pter.

a Anagogeꝫ. i. superiorem ⁊ spiri/ tualē intellectuꝫ nā ana. s̄. goge ducere: inde pe dagogus q̄si du ctor. hoc modo exponit̄ hic. ē. n. quidā intellect⁹ historic⁹: allego/ ricus: moralis si ue tropologicus anagogic⁹: sicut diximꝰ. s̄. di. xxx vij. vnic. sicut hec vox hierl̄ꝫ histori ce signat ciuita/ tem illā terrestrē

allegorice ecclesiā: moralit̄ aīam fidelē: anagogice celestē hierusalē. moralis intellect⁹ attendit q̄ iuxta nos sūt: allegoricus q̄ intra nos: anagogic⁹ q̄ supra nos. hic ergo ponit̄ anagogic⁹ p allegorico.

b Et fames. ī. viij. q. i. audact:

c Non aūt vidē tur. improbat qd̄ dictū ē. s̄. de ieiu nijs. s̄. c. pstitui mus. & c. de ieiu nio in prin.

d Ieiunia. ī. de psē. di. iij. roga tiones. p̄. so. licz ibi ieiunemus tri bus diebus. nihi lomin⁹ tn̄ ibi ē cō tinuata festiuitas nā dicit lex q̄ p̄ ennis ē siue cōti nuus fluui⁹ licet qn̄qȝ exarescat. ff de flu. l. i. i. ℟. v dic psuetudinem sequendā. xij. di. illa.

a Scire. succe dam⁹. quia vnū genu succe dit aliud: & ita fa ctū notat.

b Quīq̄gesima si quadragesimā diceret meli⁹ di xisset. nā post. xl. ascendit in celuz de psē. di. v. ieiu niū. & sic ponit̄ to tū p pte: sic. xxiij q. iiij. cum sugna. sic econuerso ps ponit̄ p toto. xiiij q. v̄. penale.

c Eoꝝ. ar. p oi bus vigilijs apo stoloꝝ ieiunādis vl̄ p nullis qd̄ fal sum est. ecc̄ia tn̄ romana psueuit in vigilijs oīuz ie iunare: ex̄ de ob ser. ie. pfiliū. nisi ioannis philippi & iacobi: ut ibi. k.

d In apologia .i. sermone excu satorio de adulte rio: qd̄ dauid cō misi. cū bersabee. ab apo qd̄ ē re & logos qd̄ est s̄mo quasi responsio p aliquo.

e Cyrographoqȝ. i. peccato quo tenebamur diabolo ob ligati tanq̄ȝ cyrographo

f Euacuato. ut. C. d̄ plus pe. l. vna. & est ar. q̄ cancellato instrumēto: liberat̄ debitor: qd̄ verū est nisi creditor p bet p̄tra. ff. de pba. si cy rographum.

g Cantatur. ī. de psē. di. iij. ne quis p̄. &. c. ie iunium.

h Necessario. obseruā tie. hic male dicit. & in se. §. imo vigilia penthe costes necessario ieiu nanda est: ut in. c. nosse & . s̄. c. de ieiunio nō ob. c. scire. quia p vno die nec plus nec minus. sȝ q̄ ieiunari debeat: hoc habȝ ecclesie psuetudo generalis.

i Nosse. pnoctant̄. p totā noctē significat. ff. de v̄. sig. vrbana. §. pnoctare.

k Unde necesse est. i. cōueniens est s̄m. g. nā pfilium est. nō eni quic quid consuluit: iuris ne cessitati subijcit̄ de pe. di. vi. c. i. in fi. ff. de iudi nō quicquid.

l Post pasca. relaxa uerit. interdicēdo ieiunia.

m Utinā: in actibus s̄. xxx. di. siquis tanq̄ȝ p̄.

n Contextas. i. inter sertas solēnitates: vel contextas. i. piunctas. & ptinuatas. s̄. e. scire.

o Auferam. dicendo tunc esse ieiunandū.

p In suo. ut morē ob seruet in ieiunijs: sicut dicit̄ de vigilia bartho lomei: ex̄ de obser. ie. consilium.

q Aplicas. psuetudo eni interp̄tatur legē. ff. de v̄. sig. anniculus.

r Dilectionis. ut ve niret. qꝛ forte sub erat pape e iste eps nul lo medio.

bn̄faciā isrl̄: & domui iuda nobis in leticiā & gaudiū & solēnitates esse vertēdas. ita dūtaxat si veritatē diligat̄ & pacē iuxta anagogē: qꝛ tūc ieiunam⁹ qn̄ spōsus aufert̄ a nobis & nō meremur eius h̄re p̄ntiaz cū reuers⁹ fuerit ad nos dn̄s & cogitauerit vt bn̄faciat nobis: ois tristicia vertet̄ i gaudiū: & fames pristina sermōis dn̄i p̄ntia doctrinarū ei⁹ & celestis panis saturitate cōpēsabitur. Nō aūt vidētur ieiunia quarti mensis posse celebrari an̄ diē pēthecostes. a die eniz dn̄ice resurrectōis vsqȝ i diem pēthecostes nō dicūtur obseruāda ieiunia. Un̄ ābrosius i eiusdē diei s̄mone q sic icipit.

Scire dȝ sāctitas vr̄a p hos .l. dies nobis ē iugis & continuata festiuitas: ita ut h° oi tp̄e neqȝ ad obseruādū idicam⁹ ieiunia: neqȝ ad exorādum dn̄m genib⁹ succedam⁹. & ifra ad instar ergo dn̄ice resurrectionis tota. l. dieꝝ curricula celebrātur: & oēs isti dies velut dn̄ici deputāt̄. resurrectio eni dn̄ica dies ē. in dn̄ica. n. resurgēs saluator reuersus ē ad hoies: & p⁹ resurrectōem tota qn̄q̄gesima cū hoib⁹ pmorat⁹ ē equalis eoꝝ. ergo necessarium ē vt sit festiuitas quoꝝ eq̄lis ē & sanctitas: nō ergo ieiunamus i qnquagesima: qꝛ i his dieb⁹ nobiscū dn̄s cōmoratus ē. Itē in apologia dauid: hūc numeꝝ qnquagesimū videlicet leti celebram⁹. p⁹ dn̄i passionē remisso culpe toti⁹ debito cyrographoqȝ euacuato ab oi nexu liberi suscipim⁹ aduenientē i nos gratiā sp̄us sancti in die pēthecostes vacāt ieiunia: laus dicit̄ deo & orō: & alleluia cātat̄. Necessario ergo ecclesia cōstituit: ut p⁹ diē pēthecosten ieiunia celebren tur. Sȝ qd̄ in illis. l. dieb⁹ ieiu nādū eē negat̄: ex obseruātie necessitate intelligit̄. vn̄ in ei⁹ dē diei sermone q sic incipit.

De eodem

Nosse credo vos fr̄es non minore leticia celebram⁹ diem pēthecostes q̄ȝ diē sanctuȝ pasce celebrare curauim⁹. tūc eni sicut mō fecimus ieiunauimus sabbato vigilias celebrauim⁹ orōnib⁹ pnoctāter instituim⁹. vn̄ necesse ē vt similē obseruantiā similis leticia subsequat̄. Obseruantia v̄o simil̄ quo ad factū ē nō quo ad necessitatē. Itē isidorus.

De eodem.

Post pasca aūt vsqȝ ad penthecosten licet traditio ecclesiarū abstinētie rigorē prandiis relaxauerit. tn̄ siq̄s monachoꝝ vl̄ clericoꝝ ieiunare cupit: nō sūt phibēdi. qꝛ & antonius & paul⁹ & ceteri p̄res antiqui etiā his dieb⁹ in heremo legūtur abstinuisse: neqȝ soluisse abstinētiā nisi tm̄ die dominico. Item hieronym⁹ ad lucinū. De eodem.

Utinam omni tp̄e ieiunare possem⁹: qd̄ in actib⁹ apostoloꝝ diebus pēthecostes et die dominico apostolū paulūȝ & cū eo credentes fecisse legimus. nec hoc dico q̄ festiuis diebus ieiunādū esse putē: et cōtextas qnquaginta diebus ferias & solēnitates auferam sed vnaqueqȝ pūincia abundet i suo sensu: & precepta maiorum leges apostolicas arbitrentur. Item pelagius papa petro epo potētino.

Sabbato magno post horam baptismi episcopus valet ordinari.

Dilectionis tue scripta suscepimus qbus significas

f ¶ Ab ep̄o.ar. ꝙ clericus alicuius ep̄i in alia ꝓuincia non debeat eligi: nec ipse dꝫ consentire: nisi habeat litteras dimissorias: quibꝰ absoluatur ab obnoxietate sui ep̄i.ar. di.lxxxv. florentinū archidia. ⁊. di.lxxi. fraternitatē.ar. ꝯ ꝙ.s. nō exigatur consensus episcopi insti. de adop. §. si quis nepotis. ꝯ hoc di xi. ē. lxi. di. ſꝫ aliud.

t ¶ Ad quarti. ē. e. di. c. ordinationes.

u Hijs temporibus. Hic intitulatur. lxxvij. di. in qua tractat de interstitiis temporū obseruandis. nota ergo ꝙ siqs ab infantia sit mancipatus militie clericali: anno septimo pōt ordinari clericꝰ ostiarius lector exorcista. et sic stabit vsqꝫ ad annū duodecimū. exinde accolitus vsqꝫ ad annum. xx. ⁊ postea in. xxi. subdiaconꝰ. in. xxvi. anno diaconus. in. xxxi. p̄sbyter: exinde pōt esse episcopus: ut. j. e. in singulis. ⁊. c. quicūqꝫ. xxviij. di. de his. sed si adultus velit ordinari: sic fieri pōt ordinatio: ut per septē annos recipiat ordines omnes: in duobꝰ primis quatuor minores: in reliquis quinqꝫ ordinentur accolitus subdiaconus diaconus p̄sbyter ⁊ episcopꝰ: si electus fuerit. j. e. quicūqꝫ si aūt secus factū fuerit deponi debet. j. e. di. subdiaconus. ex generali tamen consuetudine his omnibꝰ capitulis derogatū est. vbi vero maior necessitas ecclesie incūbit: laicus p annum ⁊ dimidiū: monachꝰ vero p annū pōt recipē oēs ordines: ut. j. e. c. vlti.

Di. lxxvij.

latinū ecclesie grumētine diaconē ad ep̄atū marcellianēsis eccl'e siue clusitane ab oibus fuisse electū. qđ iā an̄ hoc tempus rettulisti: ⁊ iussimꝰ vt veniret credētes eos de p̄sona eiusdē ab ep̄o suo dimissorias accepisse. qđ si nō fecerūt: facite eū velociter ad vrbem romā occurrere: ut si deꝰ iusserit i sabbato magno pꝰ horam baptismi ordinetur. ꝙ si an̄ memoratū diē nō occurrerit: cogetur vsqꝫ ad quarti mensis ieiunia subsistere.

Hijs tpibꝰ secūdū anacletū ⁊ zepherinū gelasiū ⁊ pelagium ep̄i p̄sbr̄i diacōes sūt ordinandi. metropolitanꝰ aūt iuxta leonem papaꝫ ex p̄sbr̄is eiusdē eccl'ie vel ex diaconibꝰ optimis ordinetur. Ex mōachis aūt vel laicis nullꝰ nisi p gradꝰ eccl'e dꝫ ad sūmū sacerdotiū puenire. Unde gelasius papa.

Nō nisi p distinctos gradꝰ quisqꝫ ad sacerdotiū aspiret.

Illud nos statuētes ⁊ vobis oibꝰ suare mādamꝰ: ut omnes ad eccl'iasticos ordies sic accedāt. i eccl'ia q ordiari meretur. i. siqs ep̄s eē meretur: sit p̄mū ostiariꝰ deinde lector pꝰea exorcista: inde sacretur accolitꝰ deinde vero subdiaconꝰ deinde diaconꝰ ⁊ pꝰea p̄sbr̄: exinde si meretur ep̄s cōsecretur. Unde zosimus papa vrbis rome ait.

Que internalla tpis in singulis gradibꝰ seruāda sint.

In sigulis gradibꝰ hec ip̄a sūt obsuāda: si ab ifātia ecclesiasticis misteriis nomē dederit: ut inter lectores ⁊ exorcistas qnquēnio teneatur: exide accolitꝰ vl' subdiaconꝰ. xiiij. ānis fiat: ⁊ sic ad bñdictōeꝫ diaconatꝰ si meretur accedat in quo ordie qnqꝫ ānis si inculpare se gesserit adhēre debebit. Exin suffragātibꝰ sibi meritis stipēdijs p tot gradꝰ datis ꝓpe fidei documētis poterit sacerdotiū pmereri. de quo loco si eū exactio ad bonos mores vita pduxerit: sūmū pōtificatū spare debebit. Defēsores aūt eccl'e etiā q ex laicis fiūt: supdicta obsuatōe teneātur: si meruerit eē i ordie clericatꝰ. Itē syriciꝰ papa.

De eodē.

Quicūqꝫ itaqꝫ se vouerit obsequijs eccl'ie a sua ifātia an̄ pubertatis ānos

i ¶ Pontificatū. j. de ꝯ. di. v. de his vero. ē. di. xviij. si ep̄s. ⁊ di. lix. si officia.

k ¶ Defensores. i. aduocati castal di. i. q. iij. saluator

l ¶ Ex laicis. j. di. lxxxix. indicatū. ꝯ ſꝫ hic isti laici erāt de foro eccl'e: ibi nō. ⁊ cōstitui debēt isti quo ad tēporalia n̄ quo ad spūalia. xvi. q. vij in nona.

m ¶ In ordine. ꝯ nonne isti sūt grādeui cū eis committatur admistratio: ergo p. vij. annos tm̄ pn̄t ascēdere ad oēs ordines. quare ergo hic dicit supradicta obseruatiōe: iō ut gradati oēs ordines recipiāt ⁊ nullū ptermittant: nec tn̄ p tanta interstitia. vel hoc corrigitur. io.

n ¶ Quicūqꝫ. pubertatis. i. an̄ annū. xiiij. sm quosdam. sm. h. ante xij. insti. q. mo. tu. fi. in p̄n. ex de despon. ipu. ipuberes. ex. q. i. illud. vbi incipit ab adolescentia ⁊ sufflatur ⁊ exulat pubertas. l. io. qđ dicit. h. de. xij. ānis nō ē verū in masculo ſꝫ in puella: ut insti. q. mo. fi. tu. in p̄ma colūna. h.

o ¶ Baptizari. ſꝫ quare dicit ꝙ tūc dꝫ baptizari: cū sit dubiū ⁊ piculosū intantū differri baptisma: ut de ꝯse. di. iiij. qn̄ qs. iō dicit cū baptisma sit ianua oīuꝫ sacramentorū: ut. xxxij. dis. §. veruꝫ nō posset ordinari si nō esset baptizatꝰ: ex de p̄sbytero nō bap. c. ij. nō ꝙ debeat differri: ſꝫ si casu dilatū est baptizari dꝫ.

p ¶ Accolitus. ⁊ ita videtur ꝙ de iure nō debeāt miores ordines sil' ꝯferri: qđ credo nisi dispensatiue vl' nisi sit ꝯsuetudo: ut ex de eo q fur. re. or. cū. h. lator.

q ¶ Ad diaconij ꝯtinentia p̄tinente. iō hoc nō dixit de subdiaconatu: qr nōdum erat sacer ordo tpe syricij: q antiqssimꝰ fuit. xxxij. di. erubescant. hodie vero est sacer ordo.

r ¶ Exinde j. e. di. ep̄s ꝯ. ſꝫ referas hoc ad. xx. annū de quo sermo pcessit: nō ad quinquenniū ꝓximū. ⁊ sic eris in. xxx. āno: ut ibi dr̄. ⁊ ex de elec. cū in cūctis. vel dicas eē tm̄ subdiaconū: qđ patꝫ ex. c. se. vbi dr̄ ꝙ ab accessu adolescētie vsqꝫ ad. xx. ānos fiat accolitus ⁊ subdiaconus. s. in. xv. āno accolitꝰ: in. xxi. subdiaconus.

x ¶ Illud. p̄mū. ē. xxi. di. cleros. ꝯtra. xxxij. di. seriatim. ꝯtra. ē. lxix. di. nō oportet. nā ibi colligitur ꝙ psalmista eius sit ordo p̄mus: ſꝫ melius colligitur ex de eta. ⁊ quali. cū ꝯtingat. ſꝫ dic ꝙ hec dictio p̄mū sequētia respicit: non ꝙ sit p̄mus ordo ostiariatus: ſꝫ p̄mus ē respectu sequētiū.

a ¶ In singulis. si ab infantia. i. septimo anno. C. de iure delibe. si infanti.

b ¶ Nomen. ut scribatur in matricula. l. di. ꝯtumaces.

c ¶ Quinquēnio. post septenniū. j. e. c. subdiaconus.

d ¶ Exinde. post. xij. annos cum voluerit.

e ¶ Vel subdiaconus. vel ꝓ. i. hoc ꝓbatur in. c. s. ar. C. de v. si. l. vlti. ar. ex de eo q fur. rece. or. c. ij.

f ¶ Xiiij. ānis. ꝯputatis a tpe septēnij.

g ¶ Xiiij. ānis. hic respicit qđ dicit de infantia. i. a septēmo. ⁊ ita i. xxi. anno.

h ¶ Xiiij. ānis. hec determiatio. xiiij. ānorū nō respicit nisi

baptizari ⁊ lectorum dꝫ misterio sociari. q ab accessu adolescē tie vsq₃ ad. xx. sue etatꝭ ānū si ꝓbabilr̄ vixēit: vna tm̄ ⁊ ea q₃ v̄ginē cōi p sacerdotē bn̄dicti one pcepit vxōe ɔtēt⁹ accolit⁹ ⁊ subdiacon⁹ eē dēbit: p⁹q₃ ad diacōij gradū si seipm pmi t⁹ ɔtinētia peūte dignū ꝓbaue rit accedat. vbi si itra. v. ānos laudablr̄ ministrauēit: ɔgrue pſ byteratū ɔseq̄t. exide p⁹ decē niū epalē cathedrā posit adi pisci: si tm̄ p hec tpa itegritas sue vite ac fidei ei⁹ fuēit ap ꝓ bata. q v̄o iā etate grādeuus meliorꝭ ꝓpositi ɔuersatōe ꝓ uocat⁹ ex laico ad sacrā militi am puenir̄ festiat: ɔ̄siderij sui fructū n̄ alr̄ obtiebit: nisi eo q° baptizet tpe stati lectorum aut exorcistarum nūero societ. si tm̄ eū vnā habuisse vl' hr̄e ⁊ hanc v̄ginē accepisse ɔstet vxorē: q dū iiciat⁹ fuēit expleto biēnio p qnquēniū aliud accolit⁹ et subdiacon⁹ fiat: ⁊ sic ad diaco natū si p hec tpa dign⁹ iudica t⁹ fuēit ꝓuehat. exinde iā ac cessu tpm pſbr̄io vl' epatui si eū pleb aut cleri euocauēit elec tio n̄ imerito societ. Itē ex sexta synodo. De eodem.

Subdiacon⁹ n̄ minor. xx. ānorū ōdiet. Siqs v̄o i aliquo sacro ōdie sacerdotali pt̄ ɔsti tuta tpa ōdiat⁹ fuēit: dpōatur. Itē ex cō. char. De eodem.

Placuit vt añ xxv. ānos etatꝭ nec diacōi ordient. nec v̄gies ɔsecrēt: ⁊ ut lectōes po pulū n̄ salutēt. Itē ex cō. aga thēsi. Minorib⁹. xxv. anis le uitica nō pstet bn̄dictio.

Ep̄us bn̄dictōez diacōatus miorib⁹ q₃. xxv. ānorum pit⁹ n̄ ɔmittat. Sane si ɔiugati iu uenes se ɔsēserit ōdiari: ēt vxorum volūtas ita regrēda ē: vt se qstratio māsiōis cubiclo r̄ligi one ꝓmissa p⁹ea q₃ pit ɔuersi fuerit ōdient. pſbr̄m v̄o vl' ep̄z añ. xxx. ānos. i. añq₃ ad pfecti viri etatē pueniāt: null⁹ metro politanorum ōdiare p̄sūat: ne p etatē q̄d aliq°tiēs euēit: aliq° errore culpētur. Itē ex. cō. toletano. iiij.

De eodem.

In veteri lege ab āno. xxv leuite tabernaculo suire iubētur. cui⁹ auc̄tatē i canoni b⁹ ⁊ sancti patres secuti sunt. nos ⁊ diuie legis ⁊ p̃ceptorū

cōstitutionū varietatem. h.

t Grandeuus. s. xxxiij. annorum: vel. xxx. q̄ hec ē viri lis etas. j. e. c. episcopus. etas eni multum facit ad eruditionē. xxvi. q. vij. hoc sit. ⁊ si sit. xxiij. annorum ita recipit omēs or dines infra. xxx. annū sicut quili bet ali⁹ qui a pu eritia deseruiuit ecclesie. vl' gran deuus. s. xviij. an norum. ar. xxviij. di. de his. xxxij. di. lectores.

t Statim. s. di. xlviij. §. i. c. i. con tra sed non dicit statim. i. in conti nenti: sed statim. id est paulopost: simile statim ha bes. ff. de procu rato. qui procu ratorem. vel ibi nō ꝓhibetur nisi de episcopatu et pſbyteratu.

u Vel habere. ita tamen ꝙ du dum iam ꝓmise rit continentiam nam preire debꝫ continētia: ut. xx viij. di. c. priusq₃. preterea de isto grandeuo nō ex primit in canone xxvi. di. qui sine. distingue tamen inter ordinem et odinem. ⁊ ita ar bitrio boni viri relinquitur: ex̄ de offi. dele. de causis. ff. de iure de liberan. l. i.

x Aliud. a biennio si esset in. xv. anno. nec refertur ad antecedens quinquenniū: q̄ nō precessit aliud: sic. C. qūo ⁊ qn̄ iudex. auc̄. qui semel.

a Subdiaconus. nō minor. xx. annorum ita ut cō pleuerit. xx. annum. hoc eni requiritur i hono ribus ecclesiasticis: ut ex̄ de elec. cum in cunctis. lꝫ secus sit in honoribus ciuilibus: vbi sufficit attigis se. xxv. annum: ut. ff. de mune. ad rem. licet sit ar. cō tra. j. di. pri. c. presbyter. In vsucapionibus sufficit attigisse vltimū diē: ut. ff. de diuer. ⁊ tēp. pſcrip. in vsucapione. similiter quantū ad factionem testamē ti sufficit attigisse vltimū diem. xiiij. anni: ut. ff. de te sta. qua etate. sed quantum ad excusationē ciuilium munerū requiritur ꝙ annus sit completus: ut. ff. de iure imuni. maiores. Sed quantum ad beneficium restitutionis fit computatio de momento ad mo mentum: ut. ff. de mino. l. iij. §. minorem. sed in tem poralibus actionib⁹ oportet ut vltimus dies sit comple tus: ut. ff. de acti. ⁊ obli. in omnibus temporalibus. io.

b Placuit. j. xx. q. i. placuit.

c Salutent. solebant forte lecturi in pulpito ali quam salutationem no bis ignotam premitte re. vel dicebant domi nus vobiscū: ut modo dicunt iube domine be nedicere. xxi. di. denique.

d Episcopus. iuue nes. idem est de alijs regulariter. ar. xx xiij. q. v. p totum. si sunt senes bene potest alter conuerti ⁊ alter in secu lo remanere: ex̄ de con uer. ɔiu. cum sis.

e Sequestrato. j. lxxxi di. volumus contra. lꝫ hic de suspectis vel dic ꝙ thalamus tantū de bet sequestrari: nō autē mansio ⁊ hoc obtinet i vxore ꝓmouendi: secus est in vxore illius q vult conuerti: quia tūc vxor intrabit religionē: vel si est senex promittet con tinentiā: ut ex̄ de ɔuer. ɔiu. cū sis. ⁊ de illa materia notaui. xxviij. di. q̄ sūt culpe. Quid si vxoratum ꝓmouet ep̄us ad maiores ordines: dꝫ ne ab eo exigere ɔtinentiā cū sine ti tulo eū nō debeat ꝓmouere: ⁊ beneficiū simul cum vxore habere n̄ possit: sic: si tm̄ ꝓmouet: nec exegerit: habebit be neficiū: ar. xxxij. di. siq. ab eo aūt qui vxorē nō habet: non ē exigēda ɔtinentia. xv. q. iij. §. cū aūt.

f Religione. i. ca stitate: q̄ q̄liter ꝓmitti debeat dixi. xxxij. di. seriati. nec eni ista dꝫ religionē intrare: q̄ nec vir ei⁹ intrat: secus ē i vxo re monachi vl' epi: ex̄ de ɔuer. ɔiu. sane.

g Anteq₃. nō ꝙ canon alit̄ interp̄tat virilē etatē: alit̄ int̄ pretat lex. ff. de mino. l. i. C. de his q ve. eta. impe. l. vlt. sed diuersificant: q̄ diuersos habent respect⁹. p̄tor nō habuit respectū nisi ad rerū suarū administrationem.

h Ne p etatē. ar. rōne etatis p̄sumi ꝓ aliquo vl' ɔtra: ut. s. xxiiij. di. quorū dam. xxxiij. q. i. antiqui.

i In veteri lege. leuite. in veteri lege a. xxv. anno leuite deseruiebant tabernaculo ⁊ custodiebant vasa taber naculi aurea: antea nō.

k ¶ Tabernaculo. qd ſit tabernaculū hēs. ff. de v. ſi. tabernaculo. l ¶ Nos. ɔmiſcet ſe alijs ut citi⁹ rep̄hendat. m ¶ Pueros. puer q̄nq; ſuū q̄nq; puellā ſignificat. ff. ď v. ſig. pueri. q̄nq; dicit̄ puer. xviij. annoꝝ. ff. de ali. ꝛ ciba. l. l. mela.

pensatio auctoritatis ad numerū: ex̄ de teſti. ī nr̄a. g ¶ Examinare. ar. ꝙ ſi laic⁹ inducit̄ in teſtē: diligentius ē examinandus q̄ȝ clericus. h ¶ Cōuenientia. i. conuenientib⁹ miniſtris.

n ¶ Leuite. oēs q in tēplo ſeruiebāt: dicebantur leuite: q̄ꝛ de tribu leui aſſumebant̄. Sȝ nū qd ɔferebat̄ eis character: ſic ar. de ɔſe. di. i. c. i. ſȝ nō idē q hodie. ar. ex̄ de ſacra. vnc. cuȝ veniſſet in fi. xxi. di. c. i. qď ē ɔ̄ opi. h. quā diri. ā. lxxv. di. c. i. ꝙ ſi ſine miſſa ɔferat̄ character: ſȝ hodie īmutata eſt forma ꝑ chriſtū. vñ nec aaron ſine miſſa ɔferret hodie characterem.

a S Iquis.

b M Onachus. hoc. c. loquit̄ ſm̄ caſum illū. ā. di. lv. p̄ſcis. ſ. diſpenſatione ꝓcedente ď iure ɔmuni.

c ¶ Nouitius. q̄ꝛ de nouitio maioꝛ dubietas videbatur eſſe.

d ¶ Uel notari⁹. a notiſ. i. lr̄is legendis. pedi⁹ tñ ſcripſit lr̄as nō eē notas. ff. de bo. poſ. ſȝ cuȝ p̄r ono. §. notis. note āt q̄nq; dicūt̄ cicatrices. vñ lex dicit ꝙ ꝛ note et noīa fugitiuoꝝ ad magiſtrat⁹ ſūt referenda. ff. de ſer. fu. l. ij. iuxta illud. foliiſq; notas ꝛ nomina manda.

e ¶ Defenſoꝛ. i. exorciſta. nā pri⁹ fit oſtiari⁹ p⁹ exorciſta. ā. e. c. i. ꝛ dicitur exorciſta defenſoꝛ q̄ꝛ defendit corp⁹ a demonibus.

f ¶ Deuotio. ſicut ꝛ ingeniū ſupplet tēpus in bñ ſtudēte: ſic ꝛ bonitas etatē: ꝛ ita ɔpenſat̄ ꝓbitas cū tp̄e. ſic ergo bonitas ſupplet etatē ſiue

canonum imemores ꝛ īfantes ꝛ pueros leuitas facim⁹ ante legitimam etatē ante experiētiam vite. ideoq; ne vlteri⁹ fiat a nobis ꝛ diuia lege ꝛ canonica admonemur ſententijs: vt a. xxv. anno ſue etatis leuite cōſecrētur: ꝛ a. xxx. preſbyteri ordinentur.

I tem gelaſius papa.

Per que interualla temporū ordinetur qui de monachis in clericatū eligitur.

S Iquis de religioſo ꝓpoſito ꝛ de monaſterialib⁹ diſciplinis eruditus ad clericale mun⁹ accedit: in primis ei⁹ vita acta temporibus requiratur: ſi nullo graui facinore ꝓbatur infectus: ſi ſecundā forte non habuerit vxorem: neq; a marito relictam ſortit⁹ oſtēditur. I dem. De eodem.

M Onachus vero nouitius morum honeſtate fulcitus continuo lectoꝛ vel notarius aut certe defenſoꝛ effectus p⁹ tres menſes exiſtat accolitus maxime ſi huic etas ſuffragat̄ ſexto menſe ſubdiaconi nomē accipiat. at ſi modeſte conuerſationis honeſteq; voluntatis exiſtat: nono menſe diaconus completoq; anno ſit preſbyter cui tamen quot annorum fuerant interſtitia collatura ſancti propoſiti ſponte ſuſcepta doceatur preſtitiſſe deuotio. Si vero laicus quiſpiam eccleſiaſticis eſt aggregandus officijs: tanto ſolicitius in ſingulis que ſuperius comprehēſa ſunt: huiuſmodi decet examinare perſonam: quantum inter mundanaȝ religioſamq; vitam conſtat eſſe diſcriminis: quia vtiq; conuenientia eccleſie miniſteria ſunt deputanda non inconuenientibus meritis ingerenda. tantoq; magis qď ſacris aptum poſſit eſſe ſeruitiis in eorum querendum eſt inſtitutis: quantum de tempore quo fuerint hec aſſequenda decerpitur: ut morum hoc doceatur habere ꝓbitas qď prolixioꝛ conſuetudo non cōtulit: ne per occaſionem ſupplende penurie clericatus vicia potius diuinis cultibus intuliſſe nō legitime familie domini computemur procuraſſe compendia. quorum promotōnibus ſuper anni metas nihilominus ſex menſes ſubrogamus: quoniam ſicut dictum eſt diſtare debet inter perſonam diuino cultui dedicatā ꝛ de laicorum conuerſatione venientem. que tamen eatenus indulgenda credimus: vt eccleſiis ab hac occaſione ceſſantibus canonū p̄ſnorum vet⁹ forma ſeruetur.

Q Ua vo etate ſacerdotes ordinari debeant: bonifaci⁹ papa diffiniuit dicens.

Ante annos. xxx. preſbyter nō ordinetur.

S Iquis. xxx. etatis ſue annum non impleuerit: nullo modo preſbyter ordinet̄: etiā ſi valde ſit dignus. I tem in nouell.

De eodem. Palea.

N Emo preſbyter conſecret̄ qui minoꝛ. xxx. annis ſit.

i ¶ Uicia. i. vicioſos clericos.

k ¶ Cōpendia. i. vtilitates vl' vtiles miniſtros.

l ¶ Quoꝝ. ar. poteſt colligi ex h⁰. c. ꝙ tantū valeat teſtimonium. iiij. clericoꝝ q̄ȝtū ſex laicoꝝ. nam ſex q̄ in altera ꝓportione videt̄ ſe hn̄t ſicut ſe hn̄t q̄tuoꝛ q̄ꝛ tantū pōt clericus facere per annū q̄ȝtū laicus ꝑ ānū ꝛ dimidiū xlvi. di. c. pl't.

m ¶ Metas. ā. di. e. quicūq;. ɔ̄. ſed ibi de neophito. hic de renato ab infantia loquitur vl' illud regulariṫ ex rigore: hic ſpecialiter ex diſpēſatione. vñ ſubijcit que tñ ꝛc.

n ¶ Diſtare. ī. viij q. i. nec ſufficere.

o ¶ Ceſſantibus. ceſſante cauſa cōceſſionis: ceſſare dȝ parit̄ ꝛ ɔceſſū ut. i. q. vij. qď pro

Di. lxxviij.

remedio. ꝛ. c. exigūt. ā. di. lv. priſcis. lvi. di. iſmael ɔ̄. C. famil'. herc. l. ij. l.

p Q Ua vero. Dicmitulat. lxxviij. di: ī q̄ oñdit magiſter n̄ debere ordinari ſacerdotes de iure cōi ante. xxx. ānos cōpletos: q̄ꝛ ī tali etate do

tp̄us: ut. C. de ꝑpo. ſacro ſcri. l. i. ſic ꝛ malicia dr̄ etatē ſupplere. C. ſi minoꝛ. ma. ſe dix. l. iij. ex̄ ď de ſpō. īpu. de illis. ita ꝓbitas ꝛ honeſtas ſupplet tp̄us. C. de his q ve. eta. l. oēs. ꝛ. ff. de decre. ab or. faci. l. i. ſic aliqd qď ē min⁹ exoperatur alij qď ē maius facta ɔpenſatione hincinde. vi. q. i. quero. ꝛ xix. di. in canonicis. Iſtud idē ɔſiderat̄ in teſtib⁹: q̄ꝛ fit cō-

minus baptizat⁹ eſt ꝛ p̄dicare cepit ꝛ quidā alij ꝓphete. ſȝ q̄ꝛ ꝛ ante hoc tēpus ꝓphete ad p̄dicanduȝ miſſi ſūt: pñt neceſſitate imminente a. xxv. anno ordinari. ī. e. di. c. vlti. ff. ad tre. filium. §. i.

q S Iquis. nō impleuerit. extra ď elec. cū ī cūctis

r ¶ Sit dignus. ar. nō debere derogari iuri

cōi.ꝑpter ꝑsonā.s̄.di.l.ex penitentib⁹.di.lxi. mira/
mur.ſʒ.ꝑpter neceſſitatē vl' vtilitatē derogaẗ iuri: ſʒ
f nō.ꝑpter dignitatē tm̄:ut.i.q.vij.c.tali ⁊c.

Nemo presbyter.

t Quid ē. hoc eſt i epl'a ad thym ꝯtheū:manus cito nemini impoſueris:neqȝ cōices peccatis alienis.

u ¶ Cōicare.cōicat peccatis alienis:q illis cōſentit:ut ar.di.lxxxvi.culpā.⁊.lxxxiij c.qd enī.

x Preſbyt̄ añ.xxx.pōt tn̄ ei cōcedi in.xxv. anno regimē parochialis eccl'ie: ex̄ de elec. cum i cūctis. ſʒ cui incūbet.ꝓbatio de etate ſi dubitaẗ de etate? dico q̄ ei q agit.ſ.q petit ordinē. vn̄ ſi minor eſt actor ipſe ꝓbabit ſe maiorē ſiue minorem: ut.C.de.ꝓba.cuȝ te.C. de in inte. reſti. ſi minorē.ff ō mio.mior aſpectu. ſʒ ſi mior eſt reus:tūc aduerſari⁹ ꝓbabit: ut C. q ⁊ aduerſus quos.l.i. ff.ō mino.de etate.

y ¶ Predicauit. ſʒ ſacerdotis officiū ē p̄dicare: ut xvi.q.i.adijcim⁹ vn̄ eſt ar.hic ꝯ id qḋ dixim⁹ q̄ debeat iplere.xxx. annum. dixit io. chriſoſtomus.q̄ de.xxx. anno nō dū attigerat ieſ⁹ niſi.xxx. dies ſicut in euangelio cōtineẗ:erat ieſus quaſi annoꝝ.xxx. ſed ē ar.ſuꝑficiale ſʒ.ꝓbaẗ ꝑ hoc q̄ añ.xxx.annū nō poſſit.ꝓmoueri.

z Hoc regularit.p̄dicaſſe.añ hoc tempus.

a Si.xxx.annoꝝ.neceſſitas.vl' vtilitas:cū illa etiā inducat diſpenſationē.ut.i.q.vij.tali.īmo ō iure cōi ut videẗ.cū enī in.xxv.anno ad regimē eccl'e

Nemo diaconus vel ſubdiaconus fiat: qui minor viginti/ quinqȝ annis ſit.nemo lectorib⁹ connumeretur:q minor.xviij. annis fuerit.nemo inter diaconiſſas cōſecreẗ ſacroſancte eccleſie:q minor ſit.xl.ānis: vl' ad ſecūdū matrimoniū ꝑuenerit. Item leo papa.

Nō ē ordinandus ſacerdos: niſi lōgo ſit ꝓbat⁹ examine.

Quid ē man⁹ cito imponere:niſi añ etatis maturitatē añ tēpus examis añ meritū obediētie añ expientiā diſcipline ſacerdotalē honorē tribuere nō ꝓbati:? ⁊ qd ē cōicare peccato alieno:niſi talē effici ordinātē: qualis ille ē q n̄ meruit ordiari. Itē ex concilio neoceſarieñ.

Ante.xxx.annoꝝ etatē preſbyter nō ordinetur.

Preſbyter añ.xxx.annorū etatē nō ordieẗ q̄uis ſit ꝓbabilis vite:ſed obſerueẗ vſqȝ ad p̄ſtinū tēp⁹. dn̄s.n.xxx. anno baptizat⁹ ē: ⁊ tūc p̄dicauit. Hoc reglariter. vn̄ ⁊ chriſt⁹ ⁊ ioānes baptiſta ⁊ ezechiel ⁊ nōnulli ꝓphetaꝝ nō legūtur añ hoc tp̄us p̄dicaſſe ⁊ ꝓphetaſſe. veꝝ q̄r hieremias ⁊ daniel añ iuuenilē etatē ſpirituȝ ꝓphetie accepiſſe legūtur: dauid quoqȝ ⁊ ſalomon i adoleſcentia vncti inueniūtur: ⁊ ioannes euāgeliſta cū adhuc eſſet adoleſcēs a dn̄o i aplm̄ electus ⁊ cū aliis ad p̄dicandum miſſus inuenitur: paul⁹ quoqȝ apoſtolus i adoleſcētia a dn̄o eſt elect⁹ ⁊ ad p̄dicādū miſſus

poſſit aſſumi:ut ex̄ de elec:cū in cūctis.⁊ qliber p̄lat⁹ debeat eſſe p̄ſbr.xxi.q.ij.ſicut.cū etiā talis debeat eligi q ꝑ breue tp̄us poſſit.ꝓmoueri:ut ex̄ de eta.⁊ qua.ordi. p̄terea.⁊ breue tp̄us ē ut nō vacet eccl'ia niſi ꝑ tres mēſes ad pl⁹:ut l.di.poſtq̄ȝ.ergo p̄dicta .c.videnẗ correcta.Jo. qḋ non credo: ut ex̄ de elec.dudū.⁊ ex̄ de p̄bē. cū iā dudū in ſi.

aſſeriẗ: eccleſia ſimiliter neceſſitate exigēte n̄nullos añ.xxx annos ordiare cōſueuit. Vn̄ zacharias papa bonifacio epiſcopo.

Neceſſitate exigēte.xxx. annoꝝ preſbyteri ordinētur.

Si triginta annoꝝ nō repeRiūtur: ⁊ neceſſitas expoſcit: a vigintiqnqȝ annis ſacerdotes ordinentur.

Apoſtolicus aūt non niſi a cardinalibus ⁊ religioſis clericis ē inthronizādus. Vn̄ nicolaus papa ait.

De eo:q ſine cōcordi cardialiū electione inthronizatur.

Siquis apoſtolice ſedi ſine cōcordi ⁊ canonica electōne cardinaliū eius eccleſie ac deinde ſequentiū clericoꝝ ac religioſoꝝ inthronizantur: nō papa vel apoſtolicus ſed apoſtaticus habeatur. Itē ſymmachus papa.

Papa ſuperſtite eo incōſulto de electōe futuri pōtificis nemo audeat loqui.

Siquis papa ſuperſtite ꝓ romano pontificatu cuiqȝ quolibet modo fauorem preſtare conuincitur: loci ſui honore priuetur. ⁊ infra: Siquis preſbyter aut diacon⁹ aut clericus papa incolumi ⁊ eo inconſulto aut ſubſcriptionē ꝓ romano pontificatu accōmodare: aut pitatia ꝓmittē aut ſacramentum prebere tentauerit aut aliquod certe ſuffragium polliceri: vel de hac cauſa priuatis conuenticulis fa/

a Apl'icus aūt. Hic depigiẗ.lxxix.di. in qua ſpālit̄ agit de electione ſūmi pontificis a qb⁹ debeat eligi.⁊ dicit q̄ a cardinalibus.⁊ qn̄: q̄r di- p⁹ depoſitio [illegible] ut.j.e.null⁹.ſubdit eti

Di.lxxix.

qd iurīs ſit cū duo malo zelo eligunẗ:ut.j.e.ſi duo.vl' cū ſimōiace aliqs eligiẗ.j.e.ſiqs pecunia.⁊ dicit q̄ a ſolo deo pōt deijci.de ordinatione ei⁹ nō tractaẗ hic: q̄r de ea dictū eſt.s̄.xxiij. di.in nomine.

b Siqs.et canonica. Siquā electionē vocas canonicā? nūqd dices idē eſſe qḋ in alioꝝ electionib⁹ iāltē quo ad hoc ut debeat eſſe ō ea dem eccl'ia.vl' ut melior eligi debeat: vl' etiā por vl' ut nō ſit aliquo mō irregularis. ſʒ breuiẗ dico q̄ ſi ē elect⁹ a duab⁹ ptib⁹ ammodo nulla admittiẗ ꝯ ipſū exceptio: nec dr̄ vicio eligentiū vl' electi: q̄r non eſſet coram quo iudice exceptiones ille.ꝓponerenẗ. vn̄ ſi tertia ꝑs vellet ꝓbare electionē eē ſimoniacā: nō audireẗ: ut ex̄ de elec. ſʒ.q tn̄ ſic eligūt peccant.

c ¶ Sequentiū. hi ꝯſentire debēt: ſi tn̄ vocādi ſūt de neceſſitate.

d ¶ Religioſorū.s̄.diſ. xxiij.c.i.ꝯ. ſed ibi dicit religioſos viros p̄duces nō reſpectu cardinaliuȝ ſʒ reſpectu laicoꝝ.

e Siqs.ꝓ romano.matie.ar.j.e.nullus pontifice.

f ¶ Aut ſubſcriptionē.al's ſubſcriptiōis. g ¶ Pitatia. pitatia hic dr̄ ſcripttura obligatoria.xxx.q.iij. pitatiū.⁊ ſm̄ hoc dr̄ pitatiū a pingēdo: vl' dicūẗ munera q̄dā: ⁊ ſm̄ hoc

dicit a petendo. b ¶ Districtionis.i.districte ɔstitutionis sniā. i ¶ Pertulerit:ar.in simonia aliquē de se confessū audiri ɔ̄ socios eiusdē criminis.sʒ ē ar. ɔ̄.xv.q.iij.nemini.sʒ subintelligendū ē ibi vł cū simonia. ⁊ ita p hoc.c.determinat̃ ⁊ supplet̃ illō.

mio li.ac.l.i.⁊ ita inuitat̃ aliqs p p̄miū ad accusandū ut.vi.q.i.§.verū.⁊.l.siqs cū.

O Portebat.planum est.

vñ colligit̃: ꝙ crimē simonie ⁊ crimē lese maiestatis equalēt ⁊ equis passib⁹ ambulāt: ut.xv.q.iij.sane.⁊ quidē q̄cūqꝫ psone recipiunt̃ i accusatiōe i crīe lese maiestatis: recipiunt̃ i crimine simonie. ⁊ cuʒ ibi recipiant̃ socij inite factiōis ɔ̄ se sit̃ ⁊ hic. Itē hic dr̃ ꝙ aliqs illū cum quo simoniā ɔmisit.pōt accusare: ⁊ ille puniet̃ ⁊ iste nō. qō.h. intelligit vbi res ñ pcessit ad actū.s.ad donationē vł receptionē pecunie: tunc enī vterqꝫ debʒ deponi io.qō ego nō credo: cū crimē istud pcedat ad instar crimis lese maiestatis: ut.xv.q.iij.sane. in quo socius crimis si pbat crimē remunerat̃ ut.vi.q.i.§.veruʒ.b.ar.ex̃ de testi.veniens.dicūt tñ quidā ꝙ nūqꝫ in simonia socius sociū accusat.xv.q.iij.nemini. nisi qñ simul ɔmittit̃: ut hic. Et ad.c.sane rñ° ꝙ quo ad quedā non quo ad oīa simonia eqs passibus ambulat cū crimine lese maiestatis.Sed vr̃ ꝙ ille q accusat illum quē dicit fuisse sociū in crimie nō esset audiendus: tñ iō q2 stati puniēdus esset ex quo sponte ɔfessus ē crimē suū: ut.ij.q.i. nos in quenqꝫ: tū q2 turpitudinē suā allegans nō audit̃: ut ex̃ de dona.int.sʒ dic hoc spāle esse i hoc crie: ut allegans suā turpitudinem audiat̃: ⁊ ut ɔfessio ei⁹ ñ puniat̃: tū q2 ē directa ɔfessio qñ qs ɔfitet̃ ut accuset.sʒ lʒ ɔfessio accusatoris ñ puniat̃ i simonia: tñ ɔfessio testis punit̃: ut ex̃ de elec.p inqsitionē.Sʒ qd si ɔfessus nō pōt pbare crimē? videt̃ ꝙ tūc puniend⁹ sit: q2 tacē debuit crimē qō pbare ñ potuit: ut.ij.q.vij.pleriqꝫ.vi.q.ij si tm̃.qō ɔcedo. k ¶ Remuneratiōe. nō ipso facto: sʒ a iudice eā ipetret: ut.C.ex q.ca.sui.p pre

ctis deliberare aliqd atqꝫ decernere p̄sūpserit: loci sui dignitate vel cōione priuet̃: ⁊ infra: pp̄ter occultas frandes ⁊ cōiurationū secretas insidias q̄s sniā huius districtōis psequitur: siqs ad ecclesiasticā ptulerit noticiā vel cōsilia eoꝝ q cōtra hāc synodū de pōtificali egerit ambitu ⁊ rōnabili pbatiōe cōuincitur: pticeps hmōi actionis nō solū purgatus ab omni culpa sit: sʒ etiam remuneratōe q̄ nō indigna sit: subleuet̃. Item ex cōci. stephani pape.

Jn apostolat⁹ culmē null⁹ nisi ex cardinalibus pmoueatur.

O Portebat vt hec sacra sācta dñā nr̃a romana ecclesia inx̄ qō a beato petro ⁊ ei⁹ successorib⁹ institutū ē: rite ordinaret̃: ⁊ in apostolat⁹ culmē vnus de cardinalib⁹ presbr̃is aut diaconib⁹ cōsecraretur. Item ex eodem.

De eodem.

N Ullus vnqꝫ laicoꝝ neqꝫ ex alio ordine presumat: nisi p distinctos grad⁹ ascēdēs diacon⁹ aut presbyter factus fuerit cardinalis: ad sacꝝ pōtificatus ordinē pmoueri. Item ex eodem.

Anathematizet̃ eps mōachus vel laic⁹ romanā ecclesiā inuadens ⁊ in gradū filioꝝ eius prumpens:

S Iqs ex ep̄is vel mōachis vel laicis contra canonum ⁊ sanctoꝝ patrū instituta prūpēs in gradū filioꝝ sancte romane ecclesie.i. presbyteroꝝ cardinaliū ⁊ diaconoꝝ ire p̄sumpserit: ⁊ hāc apostolicam sedē inuadere qlibet ex sup̄dictis tētauerit ⁊ ad summum pōtificalē honorem ascēdere voluerit: ipsi ⁊ sibi fauētibus fiat ppetuū anathema.⁊ infra siqs resistere p̄sūpserit sacerdotibus atqꝫ p̄matib⁹ ecclesie vel cūcto clero ad eligendum sibi romanū pōtificē: secūduʒ canonicā traditionē anathema sit. Itē ex cō. leonis pape quarti.

Anathema sit q canonice electioni romani pōtificis cōtradicere presūpserit.

S Iqs ex sacerdotib⁹ seu p̄matib⁹ nobilibus seu cuncto clero huius sancte romane ecclesie electioni romani pontificis cōtradicere presūpserit: sicut in cōcilio beatissimi pape bonifacii ⁊ stephani legitur statutū: anathema sit. Itē ex cō. bonifacij.iij.

Nulli⁹ epi fiat electio nisi post diē tertiū depositōis alterius

N Ullus pōtifice romano viuēte aut epo ciuitatis sue p̄sumat loqui aut partē sibi facere: nisi tertio die depositionis eius adūato clero ⁊ filiis ecclesie. ⁊ tunc electio fiat.

Sed queritur: si duo cōcertātiū temeritate electi fuerit: qs eoꝝ alteri p̄ferēdus sit. De his ita scribit honorius aug⁹. ab bonifaciū papam.

Si temeritate concertantium duo fuerint ordinati.

S I duo forte cōtra fas temeritate cōcertātiū fuerit ordinati: nullū ex eis futurum sacerdotē pmittim⁹: sed illum

m N Ullus.

n S Iqs p̄sbroꝝ.ar.cardinales p̄sbros maiores esse diaconibus.⁊ ex illō p̄mo dʒ eligi ⁊ postea ex diaconib⁹ si in illis nō inueniat̃ idone⁹.ar.s̄.di.xxiij.i noīe.ar.ɔ̄.s̄.c.pri.q2 ibi p̄⁹ dicit diacon⁹ ⁊c̃. sʒ ordini lr̃e nō ē standū.ff.de sol. nec enim.

o ¶ Perpetuum donec peniteat. x.q.i.q2 sacerdotes.si. ex̃ de ɔsti. ex lr̃is.⁊ insti.locati.§.adeo. alit sumit̃.ff. p so.l.i. ⁊.x.q.ij.ppetua. ex̃ de iureiuran. veritatis.

p S Iqs.seu p̄matib⁹. primates nobiles appellat quosdā forte nobiles qui intersūt ut ppl̃in arceāt: q si iuste mouerent̃ exaudirent̃.

q N Ullus. viuēte. idem dr̃ ex̃ de elec.bone.sʒ nūqd mortuo papa ecclīa erit monstrū sine capite? vł nunqd vniuersitas cardinaliū erit caput si hoc dicas: cardinales tūc tpis pn̄t deponē epm eadē rōne canonici mortuo epo pn̄t deponē clericū aliquē.dic ergo ⁊ ecclīaʒ tūc viuē: ⁊ tñ carē capite.ar.tñ ē ꝙ cardinales suppleāt defectū mortui pape.ɔ̄.c.siqs.io.meli⁹ ex̃ de maio.⁊ obe.his q̄.⁊.c. cū olim.b.

r S Ed q̃rit̃. de his honori⁹. sʒ qd spectat ad ipatorē statuere aliqd de electionib⁹ ɔ̄ id.xcvi.di.bñ.sʒ illō

fecit rogatu ecclie. et est ar. ad qonem illam: q laic9 de rebus ecclasticis vel spualib9 possit iudicare. ar. contra di. xcvi. deniq. sed ibi intelligit pter aucte ecclastici plati. de hoc dixi ex de arbi. contingit.

mortua elegeris in papam et psecraris: et vxor te repetit: an ei reddend9 es? vel si tu neges eam tuam vxorem esse apud quem cognoscet: cum papa iudicari non possit nisi de heresi? Rnde. si reuocet in dubiu non est cogend9 stare iudicio alicui9: immo excipere pot: dns est qui me iudicat. ix. q. iij. alio. si aut certu est: tenet ei reddere debitu: nisi mulier induci possit ad ptinentia obseruanda: vel abrenunciabit papatui et satisfaciet vxori etc.

a Si duo. forte contra fas: et ideo neut obtinet: ut ex de elec. psiderauim9. nec puat cardinales h. casu ptate eligendi contra id ex de elec. cu in cunctis. Sed quis erit iudex de hoc an electio sit ptra fas? non ipsi cardiales: q sic essent iudices in pprio facto. nam null9 pt supior inueniri: ut ex de elec. in fi. dic istud. c. locum hre qn neut est electus a duab9 ptibus: vel dic q concilium vocabit.

t Nullu. s. dis. lxiij. forte contra. sed qd hec dr: sit cum vtraq ps ducit malo zelo: ibi cum vtraq ps bono zelo ducit. et hoc pz per hec vba contra fas.

u Hoc aut.

a Si quis pecunia. non aplic9 vr p principiu isti9. c. q papa possit de simonia accusari: q non est aplic9 sed apostatic9. et q simonia heresis est. i. q. i. eos q. et c. fert. c. cu liqat. et p primu. c. h9 di. q non credo. et loqt hic de eo q p simoniam elect9 est ab illis q non hebat ptatem eligedi non a cardinalib9. simonia aut large vr heresis: non sm q papa vel ali9 de heresi pot accusari: cu s. errat aliqs in articulis fidei sed anq eligat papa exceptione cuiuslibet criminis repelli poterit. Sed pone q aliqs accusat cardinales: q simoniace elegerint papam? hoc. n. licite pot fieri: ut. j. c. pri. nunqd si pbata fuerit simonia papa deponet? no. ar. ij. q. v. interrogatu. ff. de adulterijs denunciasse. Sed qd si du vxor tua credit

in sede apostolica pmansurum censemus: quem ex numero clericorum pro noua ordinatione diuinum iudiciu et vniuersitatis consensus elegerit. Hoc aut capitulu non de eo intelligedum est: qui vno p apostasiam ordiato a cardinalib9 et religiosis clericis apostolice sedis inthronizatur: etiam si ille apostaticus ita cathedram beati petri violenter tenuerit: vt canonica et catholica ecclesie electio intra vrbem fieri non valeat. Unde nicolaus papa statuit dicens.

De eo q per pecuniam vel populari tumultu non canonica electione ordinatur.

Si quis pecunia vel gratia humana aut populari seu militari tumultu sine concordi et canonica electione cardinalium et sequentium religiosorum clericorum fuerit apostolice sedi ithronizat9: non apostolicus sed apostatic9 habeat. liceat q cardinalib9 et aliis clericis deum timetib9 et laicis inuasorem illum anathematizare: et humano auxilio a sede apostolica pellere. q si hoc intra vrbem perficere nequierint: apostolica aucte extra vrbem pgregati i loco quo eis placuerit electionem faciant concessa electo aucte regedi et disponedi res in vtilitatem romane ecclesie iuxta qlitatem tpis qsi inthronizatus sit. Electio vo romani pontificis etia cum deliberatione p decessoris fieri dz. Unde symmachus papa ait.

Si papa de electione sui successoris decernere non potuerit.

Si transitus pape inopinatus euenerit: vt de sui electione successoris ante discernere non possit ut supra placuit: siquidem totius in vnum conuenerit ecclesiastici ordinis electio: consecretur electus episcopus. Si vero ut fieri solet studia ceperint esse diuersa: eorum de quibus certamen emerserit conuincat sententia plurimorum: sic tamen vt sacerdotio careat qui captus pmissione non recto iudicio de electione decreuerit. Sicut supra monstratum est: electio summorum sacerdotum a cardinalibus religiosis clericis debet fieri electio vero eorum iudicio diuino reseruata est. Unde anaclet9 papa.

Summorum pontificum sibi dominus electionem reseruauit.

Electionem vero summorum pontificum vel sacerdotum sibi dominus reseruauit: licet electionem eorum bonis sacerdotibus et spiritualibus populis concessisset.

Di. lxxx.

Loca vero in quibus primates et patriarche archiepi episcopi et presbyteri sint ordinadi hec sunt secundum lucinum papam et clementem atq anacletum. Ait enim lucinus papa

In quibus locis primates vel patriarche debeant ordinari

b Laicis. j. di. xcvi. c. i. contra. sed illud generalit phibet in malis: hoc specialit contra inuasorem aplice sedis pmittit. vel i singulis referenda sut singula: s. clicis anathematizare et laicis humano auxilio a sede aplica pellere et sic aliquis punit pena canonica et ciuili contra id ex ut lite non ptes. qm in fi.

c Inthronizatus. s. xxiij. di. in noie.

d Si transitus. non possit. j. viij. q. i. epo. non. contra. so. aliud est de sui successoris electione cu fratrib9 deliberare: qd posset fieri ut hic pmittit: et aliud est ex testameto qsi dignitatis sue heredes subscribere. qd ibi penitus phibetur: quia nec pape lz: q nec moyses potuit: viij. q. i. moyses nec est trahendu ad psequentia factu petri clemente substituetis sibi viij. q. i. c. i. q et ad eius vba curabant infirmi. de hoc dici psueuit. i. q. i. petrus.

e Snia. s. duarum ptium ex de elec. licet.

f Careat. accusabit q iste de simonia: nec piudicabit pape. ar. ij. q. v. interrogatu est.

g Electione. et ita fallit regula ad quem spectat istitutio et destitutio. xvi. q. ij. visis. q bndicere pt et maledicere: q ligare et absoluere pt: ut. xxi. di. iferior. et c. deniq

h Loca. Hic ititulat. lxxx. di. s. mgr ondit a qbus et qn sint ordinadi clici. nuc subdit i qb9 locis ordinadi debeat ordiari. et qd e pmates pstituunt vbi oli ponebat pthoflamies getiliu: archiepi vbi archiflamies: epi vbi eorum flamies. et h. et maria pte fcm est ex istone bti pe. ut. j. e. c. i. et ii.

u Rbes. statute. a gentilib⁹. ⁊ ita ē ar. ꝙ diuisiones gē-tiliū sunt autētice. ar. xcix. di. c. i. nec ē ꝯ. xiij. q. i. c. i. nā illud de parochijs: hoc de ciuitatib⁹. k Appellabant ergo bñ dr̄ appello papā: appello sedē aplicā. ⁊ aplus dicit cesarē appello.

l Pr̄iarchas. repetitio est eiusdē: q̄ idē est p̄mas ⁊ pr̄iarcha. xcix. dis. c. i. sicut ⁊ dicit lex differētia tm̄ nois ē int̄ pign⁹ ⁊ hypothecā. ff. d̄ pig. res hypothece. §. inter pignus.

m Illis. petr⁹. ar. a tpe petri eē limitatas p̄uincias.

n In fide. i. fideli. i. xxiiij. q. i. quotiens. ꝯ. j. xvi. q. i. frater nr̄. ꝯ ibi dr̄: ꝙ tm̄ ad petrū ē referēda q̄ō fidei. s; expone hic in fide. i. fideli. vl̄ p̄nt agitare cās fidei s; nō p̄cedē ad sniaз. vl̄ distingue q sint q dubitant. nā si laici: videt̄ ꝙ epī possint determiare ex̄ de here. ad abolendā: si clici papa ex̄. e. ti. cum christus.

o Tenebāt. i. reputabant.

p Singulos. ar. i vna ciuitate ñ p̄les eē debē epos. de augustio ⁊ valerio fuit spāle: ut. j. vij. q. i. nō aūt. S; qd d̄ venetis q pr̄iarchā hñt et epm̄? s; dic ꝙ nō est patriarcha venetoꝝ s; grādensis: q locus differt multū a venetijs.

q Vocabula. nā olim ⁊c. xcv. di. olim.

r Par. s. di. xxi. i nouo. ꝯ. xxiiij. q. i. loqt̄. ꝯ. s; par fuit quo ad cōsecrationē nō quo ad administrationē.

s Episcopi nō in castellis. qñq; tamen epus est in castro. xvi. q i. ⁊ temporis. vbi dicit̄ cumāi castri sacerdos.

t In modicis. similit̄ leges in maiorib⁹ ciuitatibus ⁊ regalib⁹ tm̄ sūt docende: ut in proemio. ff.

Urbes ⁊ loca in quib⁹ primates presidere debent: non a modernis sed multꝭ ante aduentū christi statute sunt temporibus: quarū primates gentiles etiā p maioribus negociis appellabāt. in ipsis vero vrbibus post aduentū christi apostoli ⁊ eoꝝ successores patriarchas ⁊ primates posuerunt: ad quos episcopoꝝ negocia salua tamen in omnibus apostolica auctoritate ⁊ maiores cause post apostolicā sedem sunt referende. Item clemens papa. De eodem.

In illis vero ciuitatib⁹ in quibus olim apud ethnicos primi flamines eorum atq; primilegis doctores erāt: eporū primates vel patriarchas beatus petrus poni precepit: qui reliquoꝝ causas episcoporum ⁊ maiora negocia in fide agitarent. in illis autem in quibus dudū apud predictos ethnicos erant eoꝝ archiflamines: quos tamē minores eē tenebāt q; memoratos primates: archiepos institui precepit. in singulis vero religs ciuitatibus singulos ⁊ non plures episcopos constitui precepit: qui episcopoꝝ tantū vocabula sortirentur: quoniam neq; inter ipsos apostolos par fuit institutio: sed vnus prefuit omnibus. Itē anacletus. De eodem.

Episcopi non i castellis neq; in modicis ciuitatib⁹ debent cōstitui: sed presbyteri p castella ⁊ modicas ciuitates atq; villas debent ab episcopis ordinari ⁊ poni: singuli tm̄ per singulos titulos suos. episcopus non ab vno sed a pluribus episcopis debet ordinari. ⁊ ut dictum est non ad modicam ciuitatē: ne vilescat nomen episcopi: sed ad honorabilem titulandus est ⁊ denominādus. presbyter vero ad q̄lēcunq; locum in eo constitute ecclesie preficiendus est. Item leo papa. De eodem.

Illud sane quod ad sacerdotalem pertinet dignitatem inter omnia volumus canonum statuta seruari: vt non in quibuslibet locis neq; quibuscūq; castellis: ⁊ vbi añ nō fuerunt episcopi consecrētur cū vbi minores sint plebes minoresq; cōuentus: presbyterorū cura sufficiat. epalia aūt gubernacula nō nisi in maiorib⁹ populis ⁊ frequentiorib⁹ ciuitatib⁹ oporteat presidere: ne q̄ō sanctoꝝ diuinitus patꝝ inspirata decreta vetuerunt: vt viculis ⁊ possessionib⁹ vl̄ obscuris ⁊ solitariis municipiis tribuatur sacerdotale fastigium. Item ex concilio laodicensi. De eodem.

Non debere in vicis ⁊ i castellis epos ordiari: s; visitatores. i. q circūeant cōstitui hos aūt q ante ad hoc ordinati sunt: nihil agere cēsemus sine conscientia episcopi ciuitatis. similiter autem presbyteri nihil sine precepto ⁊ consilio episcopi agant. Sedes autē episcoporum non longo interuallo debēt disiungi: vt ad cōsecrationem sui comprouincialis sine difficultate possint occurrere. Unde gregori⁹ augustino angloꝝ epo.

Episcopales sedes non longo interuallo a; se debent disiungi.

Fraternitatem tuā ita volumus ordinare epos: vt sibi ipsi longo interuallo minime disiungantur. quaten⁹ nulla sit necessitas: ut i ordinatōe

u Singuli. ar. nullū debere in duab⁹ ecclesiis intitulari. x Vilescat. q̄tū ad vulgi opinionē: nam p̄pter hoc nō ē vilior eps: ut. xciij. di. legim⁹. similiter sponsa nō ē statim tradēda: ne vilescat desideranti: ut. xxvij. q. ij. institutū ē. sile ē in fide suscepta p vi: ut. xlv. dis. de iudeis. sic epus nō erit solus ne vilescat p hoc: ut. xciij. di. diaconi q. Idē ē in p̄nia nō iteranda: de pe. di. iij. q̄uis.

y Illud sane. ⁊ ubi. ut ⁊. j. xvi. q. i. felix eps ⁊. c. mltis ꝯsilijs. ⁊. xvi. q. i. plures

z Consecrent. nisi mltitudo excreuerit: vl̄ gens de nouo sit ꝯuersa ad fidem: ut. j. xvi. q. i. p̄cipim⁹. ar. dis. xcix. nulli archiepi: ex̄ de ec. edi. ad audiētiam.

a Non debē. s; visitatores. i. archidiaconos vel archipresbyteros.

b Siliter autē p̄sbyteri. j. xij. q. ij. abbatibus.

c Sine p̄cepto si volunt res ecclesie alienare. vl̄ intellige de p̄cepto generali: ut. xvi. q. i. cūctis

d Fraternitatẽ.longo.dicũt quidã longo:ut.xx. miliariũ.ar.ff.de v.sig.l.iij.meli9 hoc requirit arbitrio boni viri.i.iudicis.ar.ff.de iure deli.l.i.ex de offi.iudi.dele.de causis. vñ si multũ distant ciuitates ille inter se in locis intermedijs dz poni eps cõuenienti ergo interuallo dz distingui habita cõ sideratione situs ꝛ qualitatis regionis ipsius ꝛ difficultatis viarũ: sic.xvi.q.i. ꝛ ipis

Di.lxxx.

e ❡ Trib9. ad minus.s.di.li.c.vlt. s.di.lxiiij.epm.

f Hec de ordinandis.A xxv.di. vsqz.l.tractauit magister.xiij.c.apl'ice regl'e.ꝛ ab hac lxxxi. dis. vsqz ad xciij.di.ix.c.apostolice regule repetit: nõ ordine illo quo illa executus ẽ. ꝛ in hac exequit illud: oz epm esse sine crimine. addit etiã de incõtinentib9 i quo includitur secundũ.c. apl'ice regule. ꝛ ꝙ q puat officio debet puari bñficio ꝛ ꝙ archidiaconus solus nõ dz accedere sub pretextu hũilitatis ad tabernacula matronarum.

g ❡ Sub epilogo i.breui repetitione superiorũ.

h Apostolus. qñ elegit.i. eligi pcepit.vi.q.i.sacerdos.

i ❡ Ad ppositurã.i.ad qdcũqz ecclesiasticũ officiũ.ꝛ ita pz: ꝙ criminosus etiã a minimo ordine phibet: ut hic ꝛ.xxxiij. di.c.i.ꝛ.ij.xxxiiij.di.cognoscam9.xxiiij.di.c.vlti.h° hodie terminat ex de tẽpo.or.c.vltimo.

k ❡ Reprobaret.j.de pe.di.iij.septies.§.ninjuire.

l ❡ Ordinaret.sic'e de pe.di.iij.c.pe.ꝛ di.ij.si enim.

m ❡ Fraus.hoc verũ est cũ fraudi dolus inest. nam ois dolus ẽ fraus:sz nõ puertit.ff. de pac.iur.gen. §.dolo.ꝛ sic sumit ex de rescript.ceterũ. qñqz large sumit fraus.ff.de re.iur.fraudis.

n ❡ Et dãnatione.solet qri ppter q̃ crimina qs deponi dz. nõ eni p quolibet deponit.v.q.iiij.in loco. ꝛ ẽ sup hoc duplex opinio.qdã dicũt ꝙ p quolibet crimine deponit:nisi expressũ sit in õriũ: ꝙ p eo deponi nõ dz.alij dicũt ꝙ nũqz deponi dz p aliquo nisi expressuz sit p quo.Ego dico ꝙ pro quolibet crimine i quo qs ẽ incorrigibilis deponi dz. sz statim tñ nõ deponit aliqs p prima õtumacia:ut.xlv.di.licz ꝛ dixi.lxxiiij.di.honoratus.illud aũt nõ ẽ crimẽ v.q.iiij.in loco. nec illa quorum exempla posui.lx viij.di.c.i.ꝛ multa exẽpla de hoc posui. xv.q. viij.in sũma.

o Nemo recte. monitoris.i.pdicatoris

p ❡ Errata.i.maiora.lx viij.di.c.i.al's õdiceret pposito gra.sic.xxv.di. c.vlt.ꝛ.iij.q.vij.iudicz.

q Fautis.literis. et ita res iã erat litigiosa:ex d offi. iudi.de le.gratum.

r ❡ Obrepsit. ex quo ãt se pmoueri fecit lite pẽdente deponend9 est: etiã si innocens inuenitur:ex de accu.deus oĩpotens.ff.de li.cã q de libertate.io. qd fallũm credo put notaui i qõnib9.h.d hoc nõui.viij. q.iiij.nõne.io.si aũt accusator p annũ tacuerit postea põt promoueri elect9:ut.ff.d mu.ꝛ ho. reus. sz i epatu tm̃ tres mẽses dant:ut in auc.d sanctis.epis.§.iiij.nisi iudex breui9 tpus fuit moderatus:ut.iiij.q.v.qs qs.ar.ex. d fide instru. accepim9.ex de ap.pso nas in fi.

s ❡ Cõuicto de crimine.vl' ꝙ p9 accusationem fuerit ordinat9.

t ❡ Sociabit.sic ergo snia lata õ ordinatũ piudicat ordinatori:sicut õfessio ordinati piudicat ordinatori:ut hic ꝛ.lix.di.ordinatos.ꝛ hic videt ppter cause cõnexionẽ:ut dixi.iij.q.vi.hoc quippe.vel dic ꝙ tunc piudicat ordinatori sententia lata contra ordinatũ: qñ psens est ꝛ scit causã agi ordinati.cuz eni quasi sua cã agi videat ꝛ tacet nec defendit causaz: sibi piudicat: ut ex de sen.ꝛ re iudi.cũ vis.ꝛ.ff.de re iu.sepe.

episcopi cõuenire nõ possint. nã eporum ordinatio sine aggregatis tribus aut quattuor episcopis fieri nullaten9 debet.

Hec de ordinandis ꝛ ordinationib9 atqz d singulorum graduũ distinctionib9 ꝛ officijs dixisse nõ sufficiat. verũ quia aliquantulũ diffusius i his immorati sumus:pcedentib9 coherẽtia quedã sub epilogo ad memoriã subijciam9. Debet ordinãdus in epm vt apostol9 scribit esse sine crimine .i. sine peccato mortali. qd nõ solum de epo sed etiam de quolibet electo ad aliquã prepositurã ecclesie oportet intelligi.

Unde augustinus scribit super ioannem.

Sine crimie ꝛ graui peccato dz eẽ q ordinatur epus.

Apostolus paulus quando elegit ordinandos vel presbyteros vel diacones: ꝛ qcũqz ordinãdus est ad ppositurã ecclesie non ait: siqs sine peccato ẽ. hoc enim si diceret ois homo reprobaretur: ꝛ nullus ordinaret. Sed ait: siqs sine crimine ẽ sicuti est homicidiũ adulterium aliqua immũdicia fornicatõis furtũ fraus sacrilegiũ ꝛ cetera hmõi. crimẽ aũt ẽ graue pctm̃ accusatiõe ꝛ damnatione dignissimũ. Quolibet itaqz horũ implicat9 ordinari nõ debet: vel si iam ordinatus añ tẽpus vel p9 tẽpus sue ordinationis aliquod eorum admisisse õuincitur: suscepti gradus ab officio priuabit. Unñ symmachus papa ait.

Monitoris psonã nõ recte suscipit: qui verbis non operibus docet.

Nemo recte monitoris personã suscipit: nisi q actib9 suis errata condẽnat: ꝛ amorem innocentie conuersatiõe demonstrat. Item celestin9 papa.

Caret ordine quem prestat qui indignum sublimare non metuit.

Tantis daniel grauat9 testimonijs facinorum tãta accusatione pulsatus sacrarum vt dicitur virginũ pollutus incestu epus asseritur ordinatus: ꝛ vt in nostri libellis scrinij cõtinetur: quorum ad vos quoqz exemplaria direximus: in pontificij dignitatẽ hoc tẽpore quo ad cãm dicendã missis a nobis literis vocabat obrepsit: sacro nomini absit iniuria. facili9 est enim vt hanc dignitatem tali dando amiserit ordinator: qz eam obtineat ordinat9: cui cõuicto sociabitur qui eum sibi credidit largiendo pontificium sociandum. qualis enim sit ipe quiqs tales ordinauerit: ostendit. Item ex concilio niceno.

Nõ recipit ordo ecclesiastic9 q sine examinatiõe vel post cõfessũs ordinatur.

Si qui sine examinatiõe p͛moti presbyteri sunt: ꝛ p⁹ea examinati sunt cõfessi peccata sua: ꝛ cũ cõfessi fuissent veniẽtes homines cõtra regulã ei⁹ manus imposuerũt: hos ecclesiasticus ordo non recepit. in omnibus enim qđ irreprehensibile est sancta defẽdit ecclesia. Itẽ eiusdẽ cõcilii.

Lapsi per ignorantiam aut cõtemptu ordinantium tõsurati deijciãtur.

Quicunque ex his qui lapsi sunt per ignorantiam iam ordinati sunt uel contemptu eorũ qui eos ordinauerunt: hoc non preiudicat regule ecclesiastice. cũ enim cõpertũ fuerit deponẽtur. Itẽ innocẽtius.

Alienus fiat a misterio: q illđ viuẽdo illicite polluit.

Maximianus filius nr̃ qualem detulerit querelam libelli eius series annexa dclarat: qui zelo fidei atq͡ȝ discipline duct⁹ nõ patitur ecclesiam pollui ab indignis presbyterꝫ quos in presbyterio filios asserit pcreasse. ꝛ ideo fratres libelli huius: q subiectus ẽ tenore pspecto eos q talia ppetrasse dicũtur: debetis in medio collocare: discussisq͡ȝ obiectionibus que ipsis presbyteris impingũtur: si conuinci potuerint: a sacerdotali remoueantur officio: q꞉ q sancti nõ sũt sancta tractare nõ possunt: atq͡ȝ alieni efficiantur a misterio qđ viuẽdo illicite polluerunt. Itẽ eugenius papa.

Cuilibet deponẽdo epi puidẽtia locus pnie deputetur.

Sacerdos aut quiuis alius in ordine ecclesiastico prouectus: si in eo scelere inuenitur quo abiiciẽdus cõprobetur depositus puidẽtia epi bene puiso loco cõstituatur: vbi peccata lugeat: ꝛ vlterius nõ cõmittat. Item ex concilio magociensi.

Retrudũtur ĩ monasteriũ presbyteri: qui penitẽtiam agere contemnant.

Dictum ẽ nobis presbyteros ppter suã negligẽtiaꝫ canonice degradatos ꝛ seculariter gradu amisso viuere ꝛ penitẽtie agende bonũ negligere: vnde statuim⁹: vt gradu amisso agende penitẽtie gratia in monasteriũ aut in canonicã regularẽ mittãtur. Si vo hoc fieri causa quelibet phibuerit: vbicũq͡ȝ sint penitẽtiã agere nõ desistãt. si aũt amisso gradu seculariter viuere voluerint ꝛ penitentiã agere neglexerint: ab ecclesie cõmunione separentur. Item isidorus.

Mutatio loci aliqñdo valet cõuersis ad pniam.

u Si qui sine examinatione. sꝫ qđ de epo q sine examinatione tales ordinat? dicit lex ꝛ canon eũ deponendũ in auc. q̃uo opor. epos. §. oportet. ꝛ. i. q. i. si q epi. ꝛ. s̃. di. xxiiii. §. vlti. s̃. di. l. de his vo. ꝛ. c. ex penitentib⁹. Itẽ qđ si dicat epus se dispensasse cũ eis: nõ ẽ ei credendũ nisi pbet se cũ eis dispẽsasse: vel nisi bonas lr̃as sibi dederit. nã hec res cõmissa ẽ epo querẽda non negligenda. ff. de transact. cũ hi. §. si ptor. dꝫ ergo pbari dispensatio: ut est expressũ ex̃ de scisma. c. ii. maxime cũ epus dispensare nõ debeat sine psensu capituli vel maioris ptis: al's post errores suos semp mentiretur epus se cũ eis dispensasse. quod verũ credo etiã circa notuꝫ. hoc tñ nõ nego qn circa notã psonã solo facto dispensat epus: ut dixi di. li. c. vlti. puniť tñ episcopus si indiscrete dispensat.

x Examiati. cũ ad maiora pmouenť. s. ad episcopatum.

y Contra regulã. que interdicit tales ordinari.

a Qui cũq͡ȝ. p ignorãtiã ordinantiũ.

b Uel ptemptu. i. eis scientibus.

c Nõ piudicat. factum eni ptoris iuri publico nõ derogat. ff. de feri. l. i.

d Cõpertũ. ar. q qñcunq͡ȝ de vitate pstat sequenda ẽ. viij. di. q con tẽpta. nam diuturnitas tpis ꝛc. ex̃ de simo. non satis. inducit tñ dispensatiõnẽ. xxxv. q. viij. de gradib⁹. ꝛ ex̃ q ma. ac. ñ pos. p tuas

e Maximianus. i. iij. q. ij. q꞉ ea.

f Querelã. ex̃udi criminalẽ. nã cleric⁹ erat iste. nõ eni laic⁹ posset istos accusare nisi forte patron⁹ plati de dilapidatione: q꞉ tunc sua interest. ar. xvi. q. vij. filijs. al's laic⁹ nõ audit de hoc crĩe: ut. xxviij. di. psulendũ.

g Libelli. p hoc q dicit libelli: ꝛ postea psbris argumẽtať: q qs in eodẽ libello pres accusare possit. Io. qđ iuris sit de hoc nõ. plene. ij. q. i. phibenť in glo. q incipit questus. b.

h Libelli. i. charta quã papa misit. xxx. q. iij. pitatiũ. b.

i Prospecto. videť ergo q sufficiat si autẽtice ipsũ exhiberet: sꝫ ut etiã teneať exhibere libellũ: quẽ porrexerat pape: ut. vij. q. i. pñtiũ. ꝛ. lv. di. pcepta: maxime vbi pcurator impetrauerat lr̃as: ꝛ dubitať an ille de hoc hũit speciale mandatũ: ut ex̃ de rescriptis nõnulli. vl' an fuerit excõicatus: ut ex̃ de pba. c. post cessionem.

k Remoueant. g⁹ psbr ppter simplicẽ fornicationẽ deponiť: ut. xxvij. q. i. ut lex. q. ꝛ. i. lxxxij. di. psbr. ꝛ. xxxiiij. di. fraternitatis. Io. coiter aũt dr̃: q p simplici fornicatiõe q꞉ deponi nõ dꝫ: cũ pauci sine illo vicio inueniãť: ut. l. di. q꞉ tua.

l Polluerũt. cõtra ad se. xlix. di. c. vltimo.

m Sacerdos. si in eo. ergo p oĩ cã nõ deponiť. h.

n Prouiso loco. i. monasterio: ut c. se.

o Dictũ ẽ. negligentiã. nõ q aliqs eq̃ deponiť ppter negligentiã: sicut p pter dolũ. ꝛ. lxxxvi. di. c. i. ꝛ. xi. q. iij. placuit. ꝛ. c. di. qñ. ꝛ ex̃ d sta. mo. cũ ad monasteriũ. ꝛ. C. de of. pfec. ori. siquos. ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhi. re. l. carceri. ꝛ. l. milites. qđ intelligo cũ crassa ẽ negligẽtia: ut. i. q. i. qcqđ. ꝛ. ff. d v. sig. magna.

p Gradu. ar. p illis: q dicũt exauctoratũ puari sacramẽto. vñ colligiť talẽ posse vberari sine sacrilegio. ar. ẽ ad hoc. l. di. accedẽs.

q Seculariť. h p; q deposit⁹ sm regulã ecclĩasticã teneť viuẽ. ar. ad hoc. xxxii. di. si q vo. xx. q. iij. eos. vñ vberãs eos incidit in canonẽ: ꝛ ecclĩa eos tueri dꝫ: nisi sint incorrigibiles: ut ex̃ d iudi. cũ ñ ab hoĩe. io. qđ fallũ credo cũ sit exauctorat⁹ ꝛ nudat⁹ oĩ puilegio. b. Sꝫ nũqđ q hoc mõ detrudiť ĩ monasteriũ ibi cogiť eẽ ppetuo? qđ vr̃ di. l. c. i. i. c. si qs cl'ic⁹. sꝫ dic hoc eẽ ĩ arbitrio iudicis: ꝛ sm q̃litatẽ delicti. nã qñq͡ȝ ad tps detrudiť: ut. ij. q. i. ĩ pmis. qñq͡ȝ iubeť pegrinari p orbẽ: ut de pe. dis. vi. sacerdos. qñq͡ȝ tradiť curie: ut. xi. q. i. statuim⁹. al's nunq͡ȝ cogiť qs inuit⁹ ingredi monasteriũ: nisi ppť delictũ

r ¶ Vt.xx.q.i.ficut.⁊.lv.di.fi euangelica. ¶ Alet.gr̃a coopante. s ¶ Interdū.interdum nocet:ut.s̃.di.lxxiiij.quorūdā.⁊.C.quō ⁊ qñ iudex l.v.ſʒ valet fi fiat ex charitate. t ¶ Mutat̃ loc⁹.j. xxxv.q.vi.ab isto die.j.diſ.lxxxvi. fratrum.

¶ In aſpectu. memoria delicto rū.q̃ ē ɔcupiſcētia deteſtabilis ē.xv q.i.mulier.q̃ aūt ē ad ɔpunctionē illa bona ē.nullus eni tale delictoꝝ remediū eſt ficut eoꝝ ɔtinua ē me moria de pe.di. iii.iudas.de pe. di.i.nō tibi dico. ⁊.s.ſe.ſub.§.bis auctibus.⁊ qñq̧ bona ē mēoria rei ad terrorē:ut.vij q.i.deniq̧ in fi.

x ¶ Siquis.

y ¶ Roman⁹.ro mana.ſed q̃ rōne detrudit̃ cū aliūde eēt' q̄ ibi forte ɔmiſerat:ut in auc.ut nulli iu dicū.§.fi vo.

a ¶ Preſbyt̃.aut furto.ſʒ q̃lit̃ laici ꝓbabūt iſtō eſſe:cū nō poſſint teſtari ɔ̄ clericū.

b ¶ Capt⁹ ē.⁊ cō uict⁹ ex̃ de iudic. cū nō ab hoīe.ō hoc dixi.l.di.de his.⁊.c.ſiq̧s dia conū.vn̄ cū capi tur.detineri dʒ ꝑ xx.horas diurnas ⁊ nocturnas ut vi deat̃:ut.ff.de ad ulte.capite.ſʒ nec teſtib⁹ admiſſis credit̃:niſi a pn̄ci pio clericū ī adul terio viderit.nec laicis credet̃ de hoc:q̄ laici oppi do nobis infeſti ſūt.ij.q.vij.laici. vl̃ dic capt⁹ ꝑ ſen tentiā vl̃ ꝑ ɔfeſſio

Valet interdum conuerſis ꝓ ſalute ſue anime mutatio loci. plerunq̧ enim dū mutatur loc⁹ mutatur mentis affectus. congruum eſt ergo et inde etiam corporaliter euelli vbi quiſq̧ illecebris deſeruiuit. Nam loc⁹ vbi quiſq̧ praue vixerit in aſpectu mentis apponit quod ſepe ibi quiſq̧ cogitauit vel geſſit. Itē ex .v.ſynodo aurelianenſi.

Clericus adulteraſſe conuictus vel cōfeſſus in monaſterio retrudatur.

Siquis clericus adulteraſſe aut confeſſus aut conuictus fuerit: depoſitus ab officio communione conceſſa in monaſterio toto vite ſue tempore detrudatur. Itē pelagius cōſtātino defenſori.

De eodem.

Romanus eccleſie thianēſis clericus: ꝓ crimine adulterii: quod admiſiſſe perhibetur: a clericatus ordine depoſitus in monaſterio hic i vrbe romana ad agendam penitentiam ex noſtra iuſſione detruſus eſt. Item ex canone apoſtoloꝝ.

In crimine captus preſbyter vel diacon⁹ deponat̃: ſed non cōmunione priuetur.

Preſbyter aut diaconus q in fornicatione aut periurio aut furto aut homicidio captus eſt: deponatur: nō tamen cōmunione priuetur: ſi paruerit ſentētie dicit enim ſcriptura non iudicat deus bis in id ipſum. Item. De eodem

Siquis epiſcopus aut preſbyter aut diacon⁹ p⁹ diaconii gradū acceptum fuerit fornicatus aut mechatus deponatur: ⁊ ab eccleſia proiectus inter laicos agat penitentiam. Item ex concilio aurelianenſi.

De eodem.

Si diaconus aut preſbyter crimen capitale commiſerit: ſimul ⁊ ab officio ⁊ a communione pellatur. ſi vero pro reatu ſuo ſe ab altaris communione ſub penitentis profeſſione ſubmouerit: his quoq̧ ſi alii defuerint ⁊ cauſa certe neceſſitatis exoritur poſcentem baptiſma liceat baptizare.

Vnde gregorius omnibus per regnum italicum ⁊ theutonicorum.

Non ingrediantur eccleſiam preſbyteri diaconi ſubdiaconi: qui in fornicationis crimine iaceat.

Siqui preſbyteri ſunt diaconi vel ſubdiaconi: qui in crimine fornicationis iaceāt: interdicimus eis ex parte dei patris omnipotentis ⁊ ſancti petri auctē eccleſie introitū vſq̧dum peniteant ⁊ emendēt ſiqui vero in peccato ſuo perſeuerare maluerint: nullus veſtrum eorum preſumat audire officium: quia benedictio eorum vertetur in maledictionē ⁊ oratio in peccatum: teſtante domino per prophetam: maledicam inquit benedictionibus veſtris. qui vero huic ſaluberrimo precepto obedire noluerint: idolatrie peccatum incurrent: ſamuele teſtante ⁊ beato gregorio inſtruēte: peccatum ariolandi eſt non obedire et ſcelus idolatrie non acquieſcere. peccatum igitur paganitatis incurrit quiſquis dū chriſtianū ſe eſſe aſſerit: ſedi apoſtolice obedire contemnit.

Itē alex.ij.eps regi dalmaticoꝝ. Officio ⁊ bñficio priuetur eps pſbr̃ vel diacon⁹ vxorem ſuſcipiēs vel ſuſceptam retinens.

nē ꝓpriā vel rei euidentiā:ut ex̃ de coha.clī.vr̃a.⁊.c.vlti. c ¶ Scriptura.ex̃ de iudi.at ſi ō pe.di.iij.§.auctas.ff.nau. cau.ſʒ.§.vlti. d ¶ Bis.i.ꝑfecte. e ¶ Siq̧s eps int̃ laicos.hoc intellige qñ crimē venit in noticiā populi: ut.s̃.di.xxviij.pſbyter.

f ¶ Si diacon⁹. cōione corꝑis chriſti vl̃ ad tp̄us: ⁊ ſic ſoluit̃ ɔ̄ illud c.pſbyter. vl̃ expone.i. bn̄ficio. ⁊ ſic ſoluit̃ ɔ̄.s̃. e.c.pſbyter.

g ¶ Neceſſitat̃.ar.alicui licē cā neceſſitatis baptiſmū ɔferre: cui nō licʒ aliud ſacramentū ɔferre.j.de ɔſe.di.iiij.ɔſtat i.q.i.ſicut chriſt⁹.s̃.diſ. .l.c.q ſub gradu.

h ¶ Liceat. cū ſolēnitate.al's etiā laic⁹ hoc poſſet.

i ¶ Baptizare. dic ut.l. di.q ſub gradu.

a ¶ Siq.dū peniteant. ex hoc determinā tur ɔ̄ria.s̃.di.lti.miramur.

b ¶ Emendēt. ex hoc videt̃ ꝙ ſicut tales ipſo facto ſuſpendunt̃: ſic ipſo facto ꝑ ɔ̄riū r̃ſtituit̃ eis officiū: ut dixi.xxxij.di. nullus.ar.ad hoc.xv.q vi.nos ſanctoꝝ.⁊.xvi.q vij.ſiq̧s deinceps.

c ¶ Audire.s̃.xxxij.diſ. ꝓter hoc.ſʒ.j.xv.q.viij. ſciſcitantib⁹.ɔ̄.ſʒ ibi ſolui.

d ¶ Maledictionē.i.reprobabo: vel reputabo maledictionē cū benedixerint vobis.

e ¶ Paganitatis.i.infidelitatis.

f ¶ Contēnit.q̃liter ſit h⁹ intelligendū: dixi.xxij. di.oēs.xix.di.in memoriā.io.

SIqs āmodo eps presbyter aut diaconus feminā acceperit vel acceptā retinuerit: a ꝓprio gradu decidat vsq3 du3 ad satisfactionē veniat. nec in choro psallentiu3 maneat nec aliquā portōem de reb⁹ ecclesiasticis habeat. Item clero mediolanensi. *De eodem.*

SIqs sacerdotū vel diaconoꝝ vel subdiaconoꝝ officiū cōtumaciter deserēs feminā sibi potius eligit: sicut spōte ob fornicationē dimittit officiū: ita ob ꝑuaricationem dimittere cogatur etiā inuit⁹ bn̄ficiū. Itē populo mediolanensi. *De eodem.*

EOs etiā q nt fornicari eis liceat diuinū officiū derelinquunt: a deo recedētes diabolo ⁊ operib⁹ eius seruiunt: sicut se iustissime ab officio alienos faciūt: ita beneficio ecclesiarū priuatos esse iudicamus. Item lucius papa. *De eodem.*

MInistri altaris presbyteri siue diaconi ad dominicatales eligātur officia: q cōtinētiā seruēt. Si vo p⁹ ordiatōe3 suā mistros cōtigerit ꝓprie vxoris inuadere cubile: sacrarij non intrēt limina neq3 sacrarii portitores fiāt: neq3 altare cōtingāt: neq3 ab offerētibus holocausti oblationē suscipiant: neq3 ad dominici corporis portionē accedāt neq3 ꝓpinēt: neq3 sine maioris natu auctē minora gerāt officia: vrceū sane ad altare vel calicē nō suggerant. Idem.

Cleric⁹ matronarū domicilia frequētās deponatur.

CLericus solus ad femine tabernaculū non accedat neq3 ꝓperet sine maioris natu sacerdot3 iussione: nec sol⁹ presbyter cū sola femina fabulas misceat: nec archidiacon⁹ sub ꝑtextu hūilitatis aut officij freqnēter intret domicilia matronarum: aut forte ꝑ clericos aut domesticos matrone mādet aliqd secrete. si agnitu3 fuerit: ⁊ ille deponat: ⁊ illa a liminib⁹ ecclesie arceatur.

De eodem. Palea

SEd si forte aliq̄ intercessio fuerit: epō suggerat. ⁊ si talis est ad quā ire debeat: ipse per interuentū pergat. sin aūt de latere suo dirigat cū duob⁹ aut tribus testibus. nemo tamē cū extranea habitet femina: nisi soror aut ꝓxima fuerit: et cū magna solicitudine fiat: nō enim ignoro malitias sathane. Ex decreto eugenij pape.

De eodē. Palea.

SI quispiam sacerdotu3 id est presbyter vel diaconus vel subdiaconus de quacunq3 femina crimine fornicationis suspicatus post primam secundam ⁊ tertiam admonitionem inueniatur fabulari cum ea ⁊ aliquo modo conuersari: excommunicetur. femina canonice iudicetur. Itē grego.

Simul cū mulierib⁹ sacerdotes habitare nō licet.

OPortet sacerdotes quib⁹ domini populus commissus est: cū magna cōstantia vigilare super dominicas oues: ne lupinis morsibus .i. diaboli

g Si quis. hec tria .c. de eadē materia loquunt: ⁊ idē est casus. b Diacon⁹. vł subdiaconus: ut in .c. se. i Decidat. quo ad execution ē: ꝓut p3 in sequenti littera. s3 nec statim d3 suspendi: s3 expectari d3 ꝑ .xl. dies. ex̄ ꝺ cohabi. cłi: sicut ad extirpandā. s3 illud dispensatio est. ius eni erit ꝙ statim deponat. ꝫ. e. c. i.

k Si quis sacerdotū. officiū. ex his duobus capłis habet: ꝙ cui interdicit officiū ⁊ bn̄ficium. qn̄q3 tn̄ ꝑmittit bn̄ficiū ⁊ nō officiu3: ut .l. di. studeat. ⁊ .xxviij. di. ꝑsb̄rm. qn̄q3 ecōuerso: ut .i. q. v. c. i. qn̄q3 ēt punit in ꝑsona ⁊ non in rebus: ut. xxi. q. vi. cognouim⁹. ⁊ .c. illud.

l Cogatur. ergo ꝑ electionē vnius vł ꝑ renūciationem intelligit alij abrenunciatum. ꝫ. viij. di. quo iure. C. de fur. l. i. ff. de tribu. ꝙ in heredem. §. eligere. ff. de re. iur. nemo. §. quotiens. ar. ꝯ. ff. quoꝝ le. l. i. §. iij. ⁊ ar. ꝑsa de hoc inuenies .xiij. q. i. i fi. io. so. vbi sūt aliqua repugnantia eligendo vnū renūciat alteri: ał's sec⁹. b. ꝺ pe. di. i. §. item si anteq3.

m Mos. beneficio. j. xvi. q. vi. illud. ar. ꝯ. ff. de pecu. l. i. ⁊ C. de vsufruc. l. vlti.

n Ministri. ꝓp̄e vxoris. maxime quia idem est in aliena. ⁊ nō. ꝙ dicit inuadere: q2 ia3 nō ē vxor quo ad debitū reddendū. ꝫ. lxxvij. di. episcopus. cum qua votum emisit. ⁊ si eā cognoscat incestū cōmittit: ⁊ filij erūt illegitimi ⁊ serui. xv. q. vlt. cū mulie. ē tn̄ vxor quo ad administrationē. xxxi. dis. lex. ⁊ plus peccat cum ista q3 cum soluta. b.

o Sacrarij. i. sacroru3 vasorum.

p Ab offerentib⁹. i. sacerdotibus. qui offerūt. i. ꝯficiunt. vel expones nec ad oblationē alijs porrigendam: quasi dicat nec ipsi sumant corpus christi nec alijs porrigant. vel melius hoc vult dicere: diaconi nec exerceant officiū diaconale nec ꝑsbyteri ꝑsbyterale. vel expone nec ab offerentibus .i. subdiaconib⁹ qui offerre solent diacono patenam cum eucharistia.

q Holocausti. i. eucharistie. ⁊ dic intransitiue.

r Nec accedāt ꝑsbyteri. i. nō conficiant.

s Minora. i. minorum ordinum sine licentia superioris: ⁊ planum est capłm.

t Clericus. femina. ar. ex solitudine vel societate ꝑsumi ꝓ aliquo vel ꝯ. j. e. in oībus. ⁊ .c. clerici. ar. xviij. q. ij. in decia. ⁊ .c. dif. finimus.

u Humilitatis ꝑtextu eni pietatis nō ē cōmittēda impietas. ff. depositi si homine. ⁊ .xxx. q. i. nosse. et. xiiij. dis. ꝙ ait.

x Frequenter. ratione frequentie ꝓ aliquo vł ꝯ ꝑsumit. similiter ex longa mora. ar. xxxiiij. di. q°rundam. xix. dis. anastasius.

y Secrete. magis enim peccat occulte peccans q3 manifeste: ut xix. di. anastasi⁹. S3 contra. ff. de ritu nup. l. vlti. ff. de auc. tu. pupillus. §. vlt. qui eni male agit odit lucem. xviij. q. ij. ꝑniciosā. ex̄ de of. iudi. dele. consuluit. ⁊ ex̄ ut eccł. bene. ut nostru3. So. vbi quis magis contēnit: ibi magis peccat: siue secrete siue palam. ꝺ hoc. xl. di. homo xp̄ianus.

a Oportet. nefarium. i. horribile. nam si nefariu3 esset dicere malefaceret gregori⁹ dicendo.

b Stimuli. na3 ex cohabitatione ꝑsumit accessus xviij. q. ij. diffinimus.

c Ne fallamus. publicū eni testimoniū ⁊ opinio n̄ est fallenda. C. de lati. li. tol. l. i. §. s3 ⁊ qui scim⁹. ⁊ ar.

xxvij.di.q interrogasti. d ¶ Qui fallitis. dicunt eni fallere ex quo hnt voluntate fallendi: nec min9 peccat de pe.di.i.si cui.als aut no fallut.xxiiij.q.iij. deus.metiri eni deo &c.de co.di.ij.panem.

que sine alijs esse no possunt.vel intellige de episcopo cui no licet aliqua secum habere.C.de epis.auc.epo. k ¶ Sororis mee.q2 socius socij mei socius meus non est. ff.p so.nam socij:nec vasallus mei vasalli: sicut nec libert9 mei liberti libert9 me9 est.ff.de v.sig.modesti nus.nec frater fratris mei.ff.de ritu nup.generalis.§.int puignos.

e ¶ Pollutos.q3 tu ad sacerdotes xlix.di.c.vlti.

f Volum9. qd dicit in istis .c.videt corrigi ex de coha.cle.& mu.c.i.vel intellige illud qn pso ne sut suspecte vl secum hnt suspectas. sed vsq ad que gradu lz cle ricis cu asangui neis hitare? dici pot q vsq ad secudu i linea trasuersali.i.e.cu oi bus.sz in ascende ti vsq ad.vij. vel hodie vsq ad qr tum:q2 cu his ni hil seui criminis &c.& ex de coha. cle.a nobis.&.C. de epis & cle. eu qui. etia si ille psone iuuenes sint vltra secundu vo distingue: an suspecte sut: q2 iuuenes sut: an no quia sut senes: & tuc pot:in primo casu no.sic etiam distingue i ancillis.& sic intellige i.e.feminas.sz d no ne clerici debet simul dormire xij.q.i.necessaria sz hoc de alijs q simul no viuunt. Jo.& nota q illi decretali a nobis e standu : q vltia e de illa materia & corrigit decre.pma illi9 tituli.b.

stimulis lanietur. Neq enim hoc silere debeo quod cu graui animi tristitia & amaritudie dico: sacerdotes cum feminis habitare cospicio. qd nefariu est dicere vel audire & contra sanctorum canonum sancita. vbi eni talis fuerit comoratiu habitatio antiq hostis stimuli no desunt. ideoq admonedi sunt vt no antiq hostis decipiatur fraude: qten9ux apostoli voce no vitupet misteriu nostrum cauere eni oz nos fratres ab illicitis: vt mudas valeamus man9 ad dnm leuare. scriptum est.n. sancti estote qm sanctus ego su. siqs vo presupserit alr age: sacerdotij sui honore priuetur. vnde omnimo cauedum e fratres: ne fallam9 populum & illud pphete dictu impleat in nobis: Sacerdotes mei cotaminat sacta & reprobat lege quos & alius ppheta increpauit dices: O vos sacerdotes q fallitis nome meu: & dixistis in q re fallim9 nome tuu? qbus responsu e: offeretes ad altare meu panes pollutos. no e mihi volutas in vobis dicit dns: & sacrificiu no accipia de manibus vestris q2 polluti estis. Idem symmacho.

De eodem.

Volumus vt sacerdotes phiberi debeat ne cu mulieribus conuersentur: excepta dutaxat matre vel sorore vel vxore que casta regenda est. Idem in registro.

De eodem.

Legitur q beatus augustinus nec cum sorore habitare consenserit dicens: que cum sorore mea sunt sorores mee non sunt. docti ergo viri cautela magna nobis debet esse instructio. Item ex septimo synodo.

De eodem.

In omnibus obseruare couenit: ut certus quis & certo tempore & certo loco & certis personis vel apparere clericus vel loqui debeat mulieribus: ut excludatur omnis nefanda suspicio. certe solum ad solam accedere nulla religionis ratio permittit. melius enim duo q vnus. similiter.n. & fidelius & tutius res geritur ve enim vni: quia si ceciderit: non est qui erigat eum. Item ex con. char. iiij.

De eodem.

Cum omnibus omnino clericis extranee femine non cohabitent: sed sole matres aue & matertere amite sorores filie fratrum aut sororum & quecunq ex familia domestica necessitate etiam anteq ordinarentur: iam cum eis habitabant: vel si filij eorum iam ordinatis parentibus vxores acceperunt: aut si seruis non habentibus in domo quas ducant aliunde ducere necessitas fuerit. Item ex concilio laodicensi.

De eodem.

Non oportet ministros altaris vel clericos quosli-

l In omnib9.ut certus.i.ille ad cuius spectat officiu. xviij.q. ij.in decima.

m ¶ Loco. in hoc.c.habes psumi d alique: & p aliquo rone numeri loci tpis: rone etia psone & cause.xxiij.q.viij.occidit:&.xxix.di sciendu.& xviij.q.ij. diffinimus.

n ¶ Duo.ar.q melius e esse duos q vnu: ut.ij.q.i.illud.&.xij.q.ij.vobis ar.d.ff.de admini.tu.l. iij.§.qui in tutorib9.ff.d exerci. ne in plures. et adam du solus fuit no peccauit: ut de pe.di.ij ite ambrosius. ar.d.xxi q.ij.sicut.vij. q.ij. sicut. vij.q.i.in apib9.so.hoc broccardoru e ut referas te ad id de quo agitur: lz eni binari9 reprobetur.xxxij.q.i.nuptie. no tn quo ad omnem significationem.

o Cum omnibus.et familia. quis eni ferret coniuges a viris vel patres a filijs separari.C. coia vtriusq iudi.possessionu.ar.ad h.xi.q.iij. quoniam multos. dura enim esset talis sepatio. ff. de fundo instruc.qsitum.§. saliuarium.

g ¶ Vel vxore.s.dis.lxxvij.epus.ar.d.sz hoc de senib9: illud de suspectis.vl loquit hic sm antiqua tepora. vl solue ut ibi dixi.& q dicit caste: q2 castitas &c.xxxi.di.nicena.

h Legit.ar.q etia a licitis debemus abstinere: si eorum occasione puenit ad illicita. ar.di.lxiij.§.veru.xi.q.iij.puilegium.&.xxi.di.deniq.

i ¶ Mea.& hoc intellige cu tales sint consanguinee:

p ¶ Etia anteq ordinarent.idem si post: sz ideo dicit: q2 forte no haberet necesse tot psonas recipe ia ordinatus: ut filius ducet vxore in domu patris clerici.sed si pri9 ante ordinatione patris ia ea habebat in domo: no debet ea eiicere: na turpi9 eijcit q no admittit hospes: ex de iureiuran.queadmodu.

q Non oportet.& oino.vnde si vir accedit ad balneum extranee mulieris: puatur donatione ppt nuptias:

.106

⁊ mulier dote ſi cũ viro alio habuit balneũ. C. de repu. l. vl ti. imo etiã infamis ẽ q tenet mulieres cuſtodiẽtes balnea toꝝ veſtes: ut. ff. de his q no. infa. athletas.

A Rchidiaconũ. q niſi: ut. xxxiij. q. iij. de illicita.

Priuatũ. p⁹ trinã cõmonitionẽ: ut ex. e. ti. ſi quiſpiam.

Q Uidã clici. mulierũ. i. ancillarum.

Et venũdenf. ⁊ hoc ſi filios habuerint. ſi ãt filios nõ habuerit: claudunf monaſterio: ut di. xxxiiij. fraternitatis. ne filij peant. ꝑpter eoꝝ abſentiã. Jtẽ hoc exaudi qñ ꝯtrahũt cũ eis tanq̃ cũ vxoꝛib⁹: als nõ ꝯcedo: q͂ venũdari debeãt vl' in ſeruitutẽ redigi ꝑpter ſimplicẽ fornicationẽ. ar. xv q. vlti. c. vlti. ⁊ ut notam. xxxij. di. eos. ⁊. xxxiiij. di. fraternitatis.

F Eminas. ꝑmiſit. q̃ ẽ. s̃. e. in omnib⁹.

C Lerici. ꝯtinẽtes. ut ſũt ꝯuerſi ⁊ deuoti.

Aliqui. hoc nõ põt intelligi niſi de laicis. ꝑpt litteram ꝓcedentem. Sʒ qd ſi duo clerici dicunt me ꝯmiſiſſe fornicationẽ cum aliqua tali die: duo laici dicũt me fuiſſe ſecum tota die in alio loco? dico ꝓponendos laicos: q2 ſtant pro reo. ⁊ ita pʒ hic: q͂ clic⁹ põt ſe purgare qñq̃ cũ laicis: ut. xviij. q. ij. in decima. ut ibi dixi.

O Reatũ. vite. cogunf eni qñq̃ ſanctimoniales ꝑpter defectũ reꝝ opas aliquas facere clicis vl' alijs: ⁊ ꝑ talẽ familiaritatẽ ⁊ reꝝ defectũ cogunf aliqua turpia facẽ. ꝓcipit ergo hic q͂ ſi aliq ſint paupe res q͂ eps ꝓuideat: et hoc facit de quarta pauperũ. ſi obijcias. j. ꝯ. ꝯſe. di. v. nũq̃ vbi nũq̃ ꝑmittif: imo iubef ne ſint ocioſe: ſʒ faciãt calatos vl' ſilia. ſʒ illud intellige: q͂ eccłie pñt facẽ opas ñ extraneo

V Jdue. j. lxxxvij. di. c. i.

G Eneralit. hic. depingit. lxxxij. di. in qua tractat adhuc mgr de ꝯtinẽtia miſtroꝝ: ⁊ addit: ſi gs miniſtrorũ fornicationẽ ꝯmittat ⁊ agat pñiam et diſpenſatione poteſt remanere in oꝛdinibus: ut. c. vlt. ⁊ refe runf hec duo que dicuntur in hac di. ad id: oportet epm eſſe ſine crimine: ⁊ ad id: oportet epiſcopũ eſſe monogamum: tñ ꝑmittit in. i. c. q̃ liſ epi pauperib⁹ ⁊ infirmis debeant ꝓuidere.

C Qui ſuis. pauper eni q laboꝛare põt: ſi ſe imiſcet elemoſyne imperatoꝛis redigitur in ſeruitutem ſi. C. de mẽdi. va. l. i. li. xi.

C Non pñt. ei q põt laboꝛare nõ debet eccłia ꝓuidere: ut. v. q. v. ñ omis: ⁊ dicit gl. ſup mattheũ: iuſtius feceris ſi in iuſte petentẽ coꝛrexeris q̃ ſi ei dederis ⁊c.

bet aut ſe cõtinẽtes ⁊ omnino chriſtianũ cũ mulieribus lauacra habere ꝯmunia. hec ẽ. n. apud gentiles patria reprehẽſio. I tẽ gregoꝛius iannario epo carolitano.

De eodem.

A Rchidiaconũ tuum vt audio habitare cũ mulierib⁹ ꝓhibuiſti: ⁊ nũc vſq̃ in ea ꝓhibitõe deſpiceris: qui niſi iuſſioni tue paruerit: eũ ſacro oꝛdine volum⁹ eſſe priuatum.

I tẽ ex cõci. toletano.

Venũdẽtur ab epo: q̃ appetunt ꝯſoꝛtia clericoꝝ illicita.

Q Uidã clerici legitimũ nõ habẽtes cõiugiũ extraneaꝝ mulierũ vel ancillarũ ſua rũ que interdicta ſunt ꝯſoꝛtia appetũt. ideo quecũq̃ cleric talit cõiũcte ſunt: ab epo auferantur ⁊ venũdẽtur: illis ꝑ tẽpoꝛe religatis ad pñiam: quoſ ſua libidine infecerunt. I ñ ſyricius papa imerio epiſcopo. c. xij.

Nõ habitẽt mulieres cũ clicis niſi q̃s neceſſitudo excuſat.

F Eminas nõ alias in domo clericoꝝ eſſe patimur: niſi eas tãtũ quas ꝑpter ſolas neceſſitudinũ cãs habitare cum eis ſynodus nicena ꝑmiſit.

I tem ex concilio aphꝛica nõ quarto.

Niſi maioꝝ iuſſione ad feminarũ domicilia clerici non accedant.

C Lerici cõtinentes ad viduas vel virgines niſi ex iuſſu vel permiſſu epoꝝ aut pſbyteroꝝ nõ accedãt. ⁊ hoc nõ ſo li faciãt: ſed cum clericis vel cum quibus epus aut preſbyter iuſſerit. nec epiſcopi ipſi aut preſbyteri ſoli habeãt acceſſum ad huiuſmodi feminas ſed vbi aut clerici preſentes ſũt aut graues aliqui chriſtiani. I tẽ ex concilio chartaginenſi. iiij.

Epiſcopi ꝓuideãt: ne occaſione tẽpoꝛaliũ clericoꝝ familiaritatibus virgines ſocientur

A D reatum epiſcopi pertinent vel preſbyteri qui parrochie preeſſe: ſi ſuſtẽtãde vite preſentis cauſa adoleſcentioꝛes vidue vel ſanctimoniales clericoꝝ familiaritatibus ſubijciãtur. I tẽ ex eodem.

U Jdue que ſtipẽdio eccleſie ſuſtentantur: tam aſſidue in dei opere eſſe debent. vt meritis ⁊ oꝛationibus ſuis eccleſiam adiuuent.

Di. lxxxij.

G Eneraliter etiã pauperibus ⁊ his qui ſuis manibus laboꝛare non poſſunt. epiſcopus neceſſaria ꝓuideat. U ñ i aurelianẽ. cõ. legit. De eod.

E Piſcopus pauperibus vl' infirmis qui debilitate faciente ſuis manibus laboꝛare non poſſunt: victum ⁊ veſtitũ inquantum ſibi poſſibile fuerit: largiatur. I tem innocentius exuperio toletano epo.

Qui voluptatẽ officio prepoſuerit: modis omnibus ſubmoueatur.

P Ropoſuiſti quid ꝺ his obſeruari debeat: quos ĩ diaconij miniſterio aut in officio contrahere. xxxij. di. ſiqui.

E Piſcopus. pauperib⁹. ſ. di. lxxxvi. c. i. ⁊. ij.

C Innocenti⁹: qui fuit tertius a ſyricio.

P Ropoſuiſti diaconij. iõ nõ dicit de ſubdiaconis: quia ñ erat facer oꝛdo: nõ tamẽ poterat

C Filij. filius eni eſt ar. ambulans ſup terrã de incontinentia patris teſtificaf. xxxiij. di. ꝑuſq̃.

C Oẽ ſola. i. a ſolis continentibus: ut. lxxxiij. diſ. cum in pterito.

C Jam inde. i. de hoc articulo:

presbyterij positos incõtinentes esse aut fuisse generati filii ꝓdiderũt. de his etiã manifesta est diuinarũ legũ disciplina. ⁊ beate recordationis syricij epi monita euidẽtia cõmearunt: vt incõtinentes in officijs positi talibus omni honore ecclesiastico priuarẽtur: nec admittãtur ad tale ministeriũ qđ sola continẽtia oportet impleri. est enim vetus admodũ sacre legis auctoritas iam inde ab initio custodita: ꝙ in templo anno vicis sue habitare p̄cepti sunt sacerdotes: ut seruientes sacris oblationibus puros ⁊ ab omni labe purgatos sibi vendicẽt diuina misteria. neqꝫ eos ad sacra officia fas sit admitti: qui exercẽt ẽt cũ vxore carnale consortium: quia scriptũ est. Sancti estote qm̃ ego sanctus sum dicit dñs deꝰ vester. qbus vtiqꝫ ꝓpter sobolis successionẽ vsus propterea fuerit relaxatus: qꝛ ex aliẽa tribu ad sacerdotiũ nullus fuerat ausus accedẽ: quo magis ipsi sacerdotes vel leuite pudicitiã ex die ordiationis sue seruare debẽt: quibus ⁊ sacerdotiũ vel misteriũ sine successione est. nec p̄terit dies qua vel a sacrificiis diuinis vel baptismatis officio vacent Nã sic paulꝰ ad corĩthios scribit dicens: Abstinere vos ad tempus vt expeditius vacetis orationi. ⁊ hoc vtiqꝫ laicis precepit. multo magis igitur sacerdotes quibus ⁊ sacrificandi ⁊ orandi iuge officium est: semper debebunt ab huiusmodi consortio abstinere: quia si cõtaminatus fuerit carnali cõcupiscentia: quo merito se posse exaudiri credit: cum dictuz sit omnia munda mundis: coinquinatis autem ⁊ infidelibꝰ nihil est mundũ: sed coinquinata est eoꝝ mens ⁊ conscientia sed fortasse hoc sibi licere credit: quia scriptũ est: vnius vxoris virum. non dixit hoc: vt permaneat in concupiscentia generandi sed propter continentiam futuram. quod apertius declarauit dicens: qui autem sunt in carne deo placere non possunt. vos autem iam non estis in carne: sed in spiritu. sed ea plane dispar ⁊ diuersa sñia est. nam si ad

m ¶ Qđ in templo. sufficit ergo scholari ad hoc ut stipendiũ cõsequat̃: ut sua vice seruiat ecclesie. s. cũ ibi est. n ¶ Vicis. i. septimane. al's est dies pro anno: ut. xxxiij. q. ij. hoc ipsum.
o ¶ Cum vxore. multo ergo fortius si cum alia.
p ¶ Scriptũ est. sufficit ergo ita scriptum esse: licz sit dux. ar. xix. di. in memoriam. ff. qui ⁊ a qui. li. ma. .l. ꝓspexit.
q ¶ Estote. ar. ꝯ. xxxi. di. nicena. nã castitas est cum ꝓpria coniuge.
r ¶ Quo magis. id est quanto magis.
s ¶ Nec preterit. preter sabbatum magnum ⁊ in diẽ precedentem: ut de ꝯsecra. di. iij. sabbato. vel dic sacrificijs. i. officijs diuinis.
t ¶ Vel baptisma tis. cum necessitas exiget. al's baptismus qui fit cum cerei benedictione. ⁊. ix. lectionibus bis in anno tm̃ fit de cõse. di. iiij. proprie.
u ¶ Precepit. i. ꝑsuasit: ut. xxxiij. q. iiij. christiano. vl' p̄cep. i. vxoribus volentibꝰ continere. vl' dic p̄ceptũ esse cum vir accipit corpus christi: ut. s. nõ exigat: sz reddere tenetur omni tempore.
x ¶ Vxoris. i. ñ dicit eũ ẽẽ virũ vxoris vniꝰ: ut ea vtatur tempore syricij in sacerdotio.
y ¶ Vt ꝑmaneat. ar. voces affirmatiuas resoluẽdas in negatiuas. ar. ꝯ. di. xxvi. vna tm̃. ⁊. c. vnius.
z ¶ Sz ꝓpter incontinentiã. i. ut ea mortua cõtineat ⁊ secundã nõ ducat. ⁊ sic negatiue legitur. i. nõ plurium. ar. extra de testi. licet.
⁊ ¶ Futuram. i. quam timebat.
ꝯ ¶ In carne. carnaliter viuentes.
ꝶ ¶ Sz ea plane. hic respondet ꝯsultationi: ⁊ reuertitur ad ꝯstitutionem syricij: đ qua dixerat. dicit aũt .h. ⁊ alij ꝙ syricius bis emisit ꝯstitutionẽ. p̄mo illam q̃ erat data ab ap̄lis. s. ut in sacris ordinibꝰ nullus ꝯtrahẽt: ⁊ si ꝯtraheret deponeret̃: ut. lxxxiiij. di. cuz in p̄terito. hec fuit p̄mo ab ap̄lis statuta. sz qꝛ aboleuerat: renouata ẽ a syricio, ꝓcedente tp̄e referebat̃ qđ de talibꝰ de quibꝰ Inno. hic loquitur. sed tamen quia quidaz p̄tendebãt ignorantiã prime ꝯstitutionis syricij. ⁊ inde sũpta occasione aliã edidit humaniorẽ mitigando rigorẽ p̄me. s. ut ignorãtes excusent̃: ut. j. c. plurimos. ⁊ hanc formam scribit. s. secũde innocentius exuplo. ⁊ ꝙ scripsit bis syricius patet ex h°. c. ⁊ sequen. vbi dr̃ ꝙ quidam excusant̃ ignorantia cõstitutionis syricij sed qualiter hoc dicet̃ in prima constitutione quidã dicunt ꝙ nõ dedit de hoc facto nisi semel constitutionem renouando constitutionẽ apostolorũ ⁊ mitigãdo eam cum sua distinctione. ⁊ ꝭm hoc eadem est causa decisionis innocẽtij: nisi ꝙ innocentiꝰ vtitur distinctione circa cõstitutionẽ syricij: ⁊ syricius ꝯ ꝯstitutionem apostoloꝝ. ter tij dicunt ꝙ syricius duas emisit ꝯstitutiones: sed in nulla renouauit ap̄loꝝ constitutionẽ: qꝛ ap̄li nihil ꝯstituerũt de incõtinentia. ar. xxxi. di. qm̃. ⁊ dicit. g. ꝙ quedã ꝯstituit ecclesia q̃ nõ fuerũt statuta ab ap̄lis: ut de continentia ministroꝝ. xxxv. q. i. §. hac itaqꝫ in fi. qđ aũt dicit̃. j. lxxxiiij. di. cuz in p̄terito. ꝙ. s. ap̄li docuerũt: verũ ẽ exemplo. xxxii. di. oĩno. nõ ꝯstitutione. sz de hoc dixi. xxviii. di. diaconi. prima ergo ꝯstitutio syricij fuit de ꝯtinentia: ut qcũqꝫ vellet ꝓmoueri ad sacros ordines faceret hoc nõ tm̃ ꝓmissa sz etiã p̄euntе ꝯtinẽtia. hoc innui videt̃. lxxvii. di. quicũqꝫ. sed quia illa nõ seruabatur a quibusdã p̄tendentibꝰ ignorantiã: ideo aliã fecit cũ distinctione. j. e. plurimos. nec fecit primã nisi de ꝓmouendis. ꝓmotos enim nõ posset astringere sine suo velle. sicut nec posset papa ꝯstituere de accolitis iã ꝓmotis ne ꝯtraherẽt ar. xxxii. q. i. integritas. qđ falsũ est: cũ habeat plenitudinẽ potestatis. ii. q. vi. decreto. nec legibꝰ astringit̃: ut. ff. de le. ⁊ cõ. p̄nceps. ⁊. C. e. digna vox. har. nec ĩ p̄mo vl' in secũdo c. habes. ꝙ syricius aliquã ꝯstitutionẽ fecerit: sz inuehitur in secũdo. c. ꝯ incõtinẽtes: de qbꝰ ꝯsultꝰ fuerat distĩguẽdo ĩmo potiꝰ dispensãdo. qđ pz ex v̄bo monita in p̄n. c. ⁊ ꝑ verbũ admonitionẽ in fi. ⁊ hic cõmeauit nõ constituẽdo sed ignoscendo ⁊ dispensando: ut. j. c. presbyter.

a ¶ Et diuersa.i.diuisa ⁊ bimēbris. nā recepit diuisionē.i. distinctionē: ⁊ hic de secunda.
b ¶ Prouincias.p maiori parte.
c ¶ Nō ꝓbat̄. et hoc videt̄ q̄ q dicit citationē ad se nō ꝑuenisse: q̄ hoc nō tenet̄ ꝓbare: sꝫ poti⁹ aduersarius tenet̄ ꝓbare: q̄ ꝑuenerit ad eū: cū talis negatiua nō possit ꝓbari: ut ex̄ de elec. bone. sed nō est verū: q: credendū est ꝟbo nūcij donec ꝯtrariū ꝓbet̄: ut nō. iiii. q.iij.§. itē in criminali. ꝟ.itē testes quos. sic ergo expone: nō ꝓbat̄ ꝑuenisse.i. ꝓbat̄ nō ꝑuenisse. cū eni ꝯstitutio sit publice ꝓmulgata: quilibet eā tenet̄ scire: ut xvi. dis. q̄ dicitis. ⁊ ſm leges tenet̄ eā quilibet scire vsq̄ ad duos menses: ut i auc. ut facte noue ꝯstōnes. §.i. ſm canones vsq̄ ad.vi. menses: ut. xviij. di. decernimus. q: ergo p̄sumebat̄ ꝑuenisse ad istos: tenebant̄ ipsi ꝓbare ignorantiā. ex hoc ē generale: q̄ ꝓpter p̄sumptionē cogit̄ ꝓbare aliquis ignorantiā: ut hic ⁊ ex̄ ꝺ elec. innotuit. ⁊.i.q.i. si qui a simoniacis. ⁊. C. ꝺ pi.tu.l.pst. al's qui dicit aliquē sciuisse hoc tenetur ꝓbare: ut. iij.q.ix. indicas. ⁊. ff. de admi. tu. hoc aūt. qđ eni peccat: q p̄ntis legis inscius p̄stinā sequit̄ obseruantiā ut. C. de testa. iubemus in fi. Sꝫ qualit̄ ꝓbat aliqs se ignorasse? dico suo sacramēto: ut. xxxiiij.q. ij. in lectū. ex̄ de sen. ex. si ꝟo. ut nō. iiij.q.v. qsqs in fi. io. vl' etiā alio mō si pōt se ꝓbare fuisse in alio loco. ⁊ forte si p̄sūptio ē ꝯ eū: nō credere iuramēto suo. b. sꝫ qđ si collegiū vl' aliqs ꝯuentus dicit se ignorasse: nū qđ tūc oēs iurabūt? dico q̄ sufficit si ep̄s cū maiorib⁹ de cap'lo iuratur. ff. de ꝯdi. ⁊ de. municipib⁹. alij dicūt q̄ eo ipso ꝓbat̄ ignorātia q̄ nō ꝓbat̄ scia: ut. C q nihil. n̄ pos. sup his li. xij.

aliquos forma ecclesiastice vite pariter ⁊ discipline q̄ ab ep̄o syricio ad oēs ꝓuincias cōmeauit non ꝓbat̄ ꝑuenisse his ignorantib⁹ venia nō negabitur: ita vt de cetero penitus incipiant abstinere: ⁊ ita gradus suos in qb⁹ fuerint inuēti retentēt vt eis nō liceat ad potiora cōscendere: qbus in bñficio esse dꝫ: q̄ huc ipm locū quē retinēt nō amittūt. Si qui aūt scisse formam viuendi missam a syricio detegūtur: necq̄ statim cupiditatē libidinis abiecisse: illi sūt modis omnibus submouēdi: q post admonitionē cognitā p̄ponēdā arbitrati sūt volnptatē. Item syricius papa.

De eodem

Plurimos sacerdotes christi atq̄ leuitas post longa cōsecrationis sue tp̄a tā de cōiugiis ꝓpriis q̄ etiā de turpi coitu sobolē didicim⁹ ꝓcreasse ⁊ crimē suū hac prescriptōe defēdere: q: in veteri testamēto sacerdotib⁹ ac ministris generandi facultas legit̄ attributa dicat nūc qsqs mihi ille est sectator libidinū p̄ceptor viciorum. si estimat q̄ in lege moysi passim sacris ordinibus a deo nostro relaxata sūt frena luxurie: cur eos qbus cōmittebantur sancta sanctoꝝ premonet dicens: sancti estote quia ego sanctus sum dñs deus vester? cur etiam ꝓcul a suis domib⁹ anno vicis sue in templo habitare iussi sunt sacerdotes? hac videlicet ratione: ne vel cum vxoribus suis possint carnale exercere cōmercium: ut conscietie itegritate fulgētes munus acceptabile deo offerrēt quib⁹ expleto deseruitionis sue tp̄e vxoris sue vsus solius successionis causa fuerat relaxatus: q: non ex alia nisi ex tribu leui qsq̄ ad dei misteriū precept⁹ fuerat admitti. Itē

De eodem.

Quia aliquāti de qbus loqmur vt tua sanctitas retulit ignorantia lapsos se esse deflent: his hac cōditione misericordiā dicim⁹ nō negādam vt sine vllo honoris augmēto in hoc quo deiecti sūt quādiu vixerit officio ꝑseuerēt: si tamen post hoc cōtinētes se studuerint exhibere. hi vero q illiciti priuilegij excusatōe vtūtur ⁊ sibi asserūt veteri hoc lege cōcessū: nouerint se ab omni ecclesiastico honore quo indigne vsi sunt apostolice sedis auctē deiectos: nec vnq̄ posse venerāda tractāe mysteria a qb⁹ seipi dū obscenis cupiditatib⁹ inhiāt p̄uauerūt. ⁊ quia exēpla p̄ntia cauere nos p̄monēt i futurū: si qlibet ep̄s p̄sbr̄ aut diacon⁹: qđ nō optam⁹ fuerit talis inuēt⁹: iā nūc sibi omnē p nos idulgētie aditū intelligat obseratuꝫ: quia ferro necesse est: ut abscindantur vulnera que fomētoꝝ non sentiūt medicinam. Qui autem propter peccata iubentur deponi post condignam penitentiam in sue ordine poterunt reparari. Unde in gangrēsi cōcilio legitur.

Que pnīa sit iponēda sacerdoti: q ꝺ fornicatōe ꝯuict⁹ fuerit

d ¶ Ignorātib⁹. decretū n̄ ligat ignorātes. ff. de decre. ab or. fa. l. vlt. ff. loca. l. si ignorās.
e ¶ Negabit̄. ar. neminē ligari an̄q̄ ꝯstitutio ad eū ꝑueīat. ar. di. xxxi. an̄ ieiuniū. xxxv. q. vlti. si aūt. xij. q. v. sic vbi. ⁊. xlvij. di. qm̄. xiiij. q. iiij. siqs ali. liiij. di. ex antiqs.
f ¶ Deregunt̄. eo ipso q̄ nō ꝓbant ignorantiā: cum ad oēs ꝯmeauerit.

a ¶ Plurimos. soli⁹ successionis cā p̄cipue. nā ⁊ cā incōtinētie. xxxij. q. ij. §. his itaq̄.
b ¶ Quia aliquāti. ut tua: cū ergo hic scribat vni: ⁊ in p̄cedenti. c. dicat̄: q̄ constitutio syricij pape ad oēs ꝓuincias cōmeauit: pꝫ q̄ duas emisit syricius ꝯstōnes ⁊ etiā q: hic dicit ignorantia respectu prime: lapsos respectu. s. secūde ꝯstōnis.
c ¶ Misericordiā q: illa ignorātia iuris nō eos excusat a toto: sꝫ q: facilius cum eis dispensat̄. alij dicūt q̄ vnā tantū emisit: ⁊ dicunt ignorantia ap'lice ꝯstitutionis.
d ¶ Deiecti.i. lapsi.
e ¶ Priuilegij. ar. ꝯ eos q p̄tendūt se n̄ debē dare decimas: q: p̄decessores sui n̄ dederūt. ⁊ sic vni volunt p̄uilegijs suoꝝ antiquorū: ex̄ de deci. c. ij. ⁊ c. q̄uis. Itēꝫ ar. ꝯtra illos q ꝓ sui iuris tuitione cōsuetudines antiquas allegat: ut xxxij. q. iiii. nemo. ⁊. i. q. iiii. c. vlti.
f ¶ Cauere. ar. ex p̄ntibus futura presumi. ar. di. l. si quis diaconus. ⁊ di. li. preterea.
g ¶ Ut abscindant̄. sic. xvi. q. i. in canonibus.

h P Resbyter. hoc. c. intelligũt quidã de dispensatione: alij de iure: q2 eps p9 pactã pniam tenet dispensare. ar. l. di. dño sancto. vñ dicũt hodie pro fornicatiõe nemine deponẽdũ: nisi i ea pduret. ⁊ id q2 hodie fragiliora sũt corpa nr̃a q̃ olim erãt. xxxiiij. di. fraternitatis. s3 eadẽ rõne debes dicere de quolibet crimie ut. j. e. c. ꝟ. eadez quoq3. ⁊ nõ. s̃. p rima di. c. marimianus.

i ¶ Apl'oꝝ. hic cõciliũ dispensat ꝯ aplm in penis: ut s̃. di. pri. psb2. sic s̃. xxxiiij. di. cognoscamus. ⁊. c. lector.

k ¶ Auctoritatẽ. hanc nõ habem9 in corpe canonũ beati siluestri.

l ¶ Decez annis. alibi dr̃ q̇ sacerdoti p fornicatione imponit pena xij. annoꝝ. ⁊ e ꝯ xv. xxx. q. i. si sacerdos. ⁊. c. non dz. alibi. vij. ut. e xxiij. q. ij. h°. ipsũ S3 varietas delicti iducit varietatẽ pene. s. cum fornicatio ẽ simplex vl' incestuosa poterit sacerdos mitigare penã p q̃litate criminis.

m ¶ In vesperã. nã ea hora ĩbẽt comedere ieiunãtes de ꝯse. di. i. solent.

P Resbyter si fornicationez fecerit q̃3q̃3 s̃m canones apostoloꝝ debeat deponi: tam̃ iuxta auctem beati siluestri si in vicio non pdurauerit si sua sponte cõfessus adiecit vt resurgat. x. annis in hũc moduz peniteat. tribus qdẽ mensib9 a ceteris remot9 pane ⁊ aqua a vespere in vesperã vtat. tñ aũt diebus dominicis ⁊ pcipuis festis modico vino ⁊ pisciculis atq3 leguminibus recreetur: sine carne ⁊ sanguie ouis ⁊ caseo sacco indut9 humi adhereat: die ac nocte miam dei oipotẽtis iploret. finitis trib9 mensibus cõtinuis exeat: tñ in publicũ nõ pcedat: ne grex fidelis in eo scãdalũ patiat: nec enim dz sacerdos publice penitere sicut laicus. postea aliq̃ntisp viribus resũptis vnum annũ ⁊ dimidiũ i pane ⁊ aqua expleat: except̃ dominic̃ diebus ⁊ precipuis festiuitatib9 in quibus vino ⁊ sanguie ouis ⁊ caseo iuxta canonicã mẽsurã vti poterit. finito primo anno ⁊ dimidio corporis ⁊ sanguis domini ne indurescat particeps fiat: ⁊ ad pacẽ vẽiat: psalmos cũ fratrib9 in choro vltimus canat: ad cornu altaris ñ accedat: iuxta beati clement̃ vocẽ minora gerat officia. deinde vero vsq3 ad expletionẽ septimi anni omni qdẽ tẽpore exceptis pascalibus diebus tres legitimas ferias in vnaq̃q3 hebdomada i pane ⁊ aqua ieiunet. expleto septimo anni circulo si fratres apud quos penituerit eius congruã penitentiam laudauerint: eps i pristinũ honorẽ iuxta beati calixti pape auctem euz reuocare poterit. Sane sciendũ q̇ secũdam feriã vnũ psalteriũ canẽdo aut vnũ denariũ pauperibus dãdo: si opus est redimere poterit. finitis aũt septẽ annis: deinde vsq3 ad finẽ decimi anni sextam feriã nulla int̃ueniẽte redẽptione obseruet in pane ⁊ aqua. eadem quoq3 penitẽtia erit sacerdoti de omnib9 aliis peccatis ⁊ criminib9 que in depositionẽ eũ inducũt neq3 hoc cuilibet onerosũ videatur: si sacerdos post lapsũ digne vt supra dictũ est: penitens ad pristinos redeat honores.

P Rouidenduz quoq3 est: ne is q ad ordinãdum eligitur: etsi a pprio vicio videatur alien9: ꝯsentiẽdo alienis coiqnetur: vt symmachus papa ait Non est grandis differentia an letum inferas vel admittas mortem enim languẽtibus pbatur infligere: qui hanc cum possit non excludit. Hic gregorius vij. ait. Suspendatur eps

de ambitu locũ h3 in romana ciuitate: imo spũale dat hic tñ. s. elemosyna pro spũali. bene facit ad hoc: q2 sicut ecce peccator iste se vẽdidit: ut. xv. q. i. nõ ẽ q̇ cuiq3. ita ⁊ pecunia sua se redimat de pe. di. i. medicina. ⁊ ẽ ar. p cõmutatione pene. xxxvi. q. i. de raptorib9. Nũquid aũt põt hic ieiunare p aliũ? qd̃ videt: quia denariũ põt dare ut se redimat a ieiunio. ergo multo fortius p alteri9 ieiuniũ pt̃ liberari. Itẽ q2 ieiuniũ viui liberat mortuũ: ut xiij. di. aĩe. de pe. di. vi. c. i. qd̃ cõcedo. ⁊ dz iste denarius esse talis q̇ ñ euincat ab eo: al's ñ cõtingeret liberationẽ. C. de sen. ⁊ inter. libera. ff. de le. iij. q ꝯcubinã. §. si heres. q2 non intelligit datũ: qd̃ euinci põt: ut ibi dr̃. ar. xiiij. q. v. nõ molans. S3 nũqd penitẽs sua auctẽ põt hanc cõmutationẽ facẽ? dicunt q̇ sic: qd̃ nõ ꝯcedo i penitẽtia iposita ab hoie: ut ex̃ de vo. ⁊ vo. re. ex mlta i fi. ꝯ. s3 certe qd̃ h dr̃ de denario auctẽ huius canõis facẽ põt penitens. nec decre. illa i aliquo ꝯdicit. b.

Di. lxxxiiij.

u ¶ Redimere. ar. q̇ ea q̃ facẽ tenemur alia equalentia faciendo posse recõpensare ⁊ ita mutationẽ penaꝝ posse fieri ar. xxxvi. q. i. de raptoribus di. xl. nõ cogant. ꝯ. i. q. i. nullus epus.

x ¶ Sextã feriã. g° quartã posse redimẽ. qd̃ eni de vna negat de alia cõcedere videt. xxv. di. q̃lis.

y ¶ Eadẽ. nõ tñ eadẽ dispensatio in oibus: q2 in aliquibus phibetur.

n ¶ Et sanguine. ar. q̇ licz comedẽ de sanguine illis dieb9 quib9 oua ⁊ caseũ l3 comedẽ. iij. di. deniq3.

o ¶ Penitere. s̃. di. pri. sigs eps. ꝯ. ⁊. xxviij. di. psbyter. ꝯ. l3 expone publice. i. solenniter.

p ¶ In choro ut mistret.

q ¶ Vocẽ. quã nõ habemus in hoc corpe.

r ¶ Legitimas. ferias. s. ij. et iiij. ⁊. vi. feriã: ut. j. e. innuit. ⁊ de ꝯse. di. iij. ieiunia. ⁊ xxij. q. v. c. i.

s ¶ Expleto. ergo recõciliandus est qs pacta pte pnie ⁊ si tota finita nõ sit: ut. xij. q. ij. de viro. ex̃ de fur. ex l'ris in fi.

t ¶ Denariũ. ⁊ ita põt dare denariũ p ieiunio qd̃ spãle ẽ: nec tñ simoniam ꝯmittit: q2 cũ deo itelligit ꝯhere. sicut nec lex iulia

P Rouidendũ. In duab9 supiorib9 di. tractauit magister: q̇ ordinand9 dz esse sine crimie pprio. in hac di. oñdit q̇ nõ dz alienis criminib9 ꝯsentire.

b ¶ Inferas. sile ẽ. j. lxxxvi. di. pasce. ⁊ ex̃ de sen. ex. quãte. ⁊ p3 hic: q̇ medicus gratis tenet curare pauperẽ infirmũ: q2 plus dz valere apud eũ vita illius q̃ ppria pecunia: ut lxxxvi. di. nõ satis. S3 qd si infirm9 diues ẽ ⁊ nihil vult dare medico: nũqd gratis tenet ipsũ iuuare: cum nemo de suo cogat facere beneficiũ: ut. x. q. ij. pcarie. cũ etiã medicus licite põt recipe mercedẽ: ut. xiiij. q. v. nõ sane. dico q̇ tenet eũ curare suis ipensis: ⁊ si ꝯualuerit repetat expensas

q2 vtilit̃ gessit negociũ ei⁹:ut.ff.ꝺ nego.gesͤ.pōponi⁹. etiã
si moriat̃ eger pōt petere īpensas: q2 sufficit si vtilit̃ cepit
gerere:ꝫ euent⁹ ñ sit secut⁹:ut.ff.e.ti.ꝫ an vltro.nec pōt ei
obijci ꝙ cã pietatis fecerit sũpt⁹ illos:nec esset ꝑpinqu⁹ in
firmo:ut.C.e. alimēta.
Sꝫ qd si infirm⁹ ꝓhibet
ne aliq̃ medicine fiãt ei
tũc dicũt q̃dã ꝙ medi
cus nullã hꝫ actionē:ut
C.de nego.gesͤ.l.vlti. ſꝫ
dico ꝙ cũ īuitũ possum
curare:sicut īuitũ possũ
extrahere ꝺ domo rui
tura.xxiij.q.iiij.ipsa.īui
to eñi pt̃ ꝯferri bñficiũ:
ut.xlv.di.ꝛ q emendat.
imo p̃sumo ipsum fuisse
furiosũ: cũ illa v̓ba di
rit in egritudĩe: ut.ff.ꝺ
ꝯdi.īsti quidã.ꝛ ex̃ de
succesͤ.ab itesta.c.fi.Sꝫ
ed dices siquis vult me
inficere:nisi dem ei pe
cuniã:nunqd teneor ei
dare ut me liberē a mor
te:ita videt̃.ꝑ hoc qꝺ h̃
dr̃:ꝛ.lxxxvi.di.nõ satis
in p̃n. dicunt tñ q̃dã so
los p̃latos ad hoc tene
ri:ut.xij.q.ij.glĩa.ꝛ.xvi
q.i.c.vlti.alij dicũt ꝙ q
libet tenet̃ redimē vitã
altius.vtrũ aũt q̃libꝫ te
neat̃ defendere aliũ:di
xi.xxiij.q.iij.ñ i ferēda.
c Sĩqs eps̃.p̃cio. de
hac mã inuenies:
xvi.q.vij. decimas.ꝛ.i.
q.i.c.vlti.ꝛ.c.null⁹ eps̃
.j.xxiij.q.iiij.c.si is q.ꝛ
c.si illic.
d Suspendat̃.i.depo
nat̃.i.q.iij.siqs eps̃.al's
esset ꝯ.xi.q.iij. teugal
dum.
e Nemo.redarguere
.s̃.di.xl.si papa.vi
q.i.oues.q2 vult magis
placere silēdo: q̃ displi
cere redarguēdo.
f Extendit̃.delicta.n.
maiorũ trahunt̃ ab alijs
in exemplũ: ut.xi.q.iij.
p̃cipue.
g Nõ corrigit.cum est
clamor de talib⁹: ex̃ de
simo.licet heli.

ab officio clericorum suorum
fornicationi cõsentiens.

Si quis episcopus fornica
tioni presbyterorum. diaco
norum vel crimē incestus i sua
parochia precio vel precibus
interueniente consenserit:vel
commissum auctoritate officij
sui non impugnauerit:ab offi
cio suspendatur. Item au
gustinus.

Maxime ecclesiam ledit: qui
sub nomine sanctitatis delin
quit.

Nemo quippe nocet in ec
clesia dei amplius q̃ qui
peruerse agens nomen vel or
dinem sanctitatis ꝛ sacerdo
tis habet. delinquentem nãq
hunc redarguere nullus pre
sumit: ꝛ in exemplum culpa ve
hementer extenditur: quãdo
pro reuerētia ordinis pecca
tor honoratur. episcopus ita
q̃ qui talium crimina non cor
rigit: magis dicendus est ca
nis impudicus q̃ episcopus.
Item innocentius.

Qui non resistit erroribus: cõ
sentit.

Error cui non resistitur ap
probatur: ꝛ veritas cũ mi
nime defensatur opprimitur.
negligere quippe cum possis
perturbare peruersos nihil ē
aliud q̃ fouē. neq̃ caret scru
pulo societatis occulte: q ma
nifesto facinori desinit obuia
re. Itē pius papa.

Non prodest suo errore non
pollui: qui alieno consentit.

Quid enim prodest illi suo
errore non pollui: qui cõ
sensum prestat erranti. Itē
gregorius.

Qui non occurrit cõsentit er
ranti.

Consentire videtur erran
ti: qui ad resecanda q̄ cor
rigi debent non occurrit. Si
cut autem quis aliorum vicia
palpare non debet: ita nec ma
lorum laudibus delectari.
Unde anacletus papa cun
ctis fidelibus.

Miserrimus est episcopus: q
malorum laudibus gloriatur.

Nihil illo pastore miserius
qui gloriatur luporum lau
dibus. quibus si placere volu
erit atq̃ ab his amari elegerit
erit hinc ouibus magna perni
cies. nullus igitur pastor pla
cere lupis ꝛ gregibus ouiũ po
test. perdit enim memoriam la
borum mens terrenis obliga
ta carceribus. sicut autem ar
tium in suo quoq̃ opere inue
nitur mater instantia: ita no
uerca eruditionis est negligē
tia. Quanq̃ sacerdotem tam
a suis q̃ ab alienis criminib⁹
oporteat esse immunem: tamē
si aliorsum sese habuerit: non
ideo verba sue predicationis
debent contenni. sicut enim
ait hieronymus: vt lixiuium p
cinerem humidum fluens la
uat ꝛ non lauatur: ita bona do
ctrina per malum doctorē ani
mas credentium lauat a sordi
bus peccatorum.

Sollicitum quoq̃ ꝛ vi
gilantem oportet eē
episcopum circa de
fensionem pauperum
releuationem oppressorum tui
tionem monasteriorum. quod

so. nec p̃termittendum.
k Quid eñi nõ pollui. directe.nã occasione alte
ri⁹ bñ polluunt̃:si ei ꝯsenserit. l Qui.j.xxij
q.v.siqs. m Consensũ. de triplici ꝯsensu distin
xi.ij.q.i.notũ i fi.
n Consentire.
videt̃ corri
gi.j.xi.q.iij. q cõ
sentit.j.xxiij.q.iij
ostdit.ꝛ.xxiiij.q.
iij.qui aliorum.
o Nõ occurrit.
sit̃e.ff.de surepa.
adigē.ff.de nor.
si huus in si.ff.de
his qui no. infa.
qd ergo.§.i.
p Sicut autem
aliorum ꝛc̃.
q Nihil.qui lu
porũ.i.lai
corum:q qñq̃ dicũ
tur oues: ut.ij.q
vij.oues.
r Placere. sic.
xxi.q.i.c.i.sit̃e ex̃
de cle. ꝯiu.c. di
uersis.sit̃e.ff. de
ope.libe.duorum.
s Laborum.i.p̃di
candi vel etiã re
darguendi.
t Obligata. si.
.j.viij.q.ij.c.vlti.
ꝛ.c.dilectissimi.
u Negligētia.s̃
xxxvij. dis̃. igno
rantia:
x Sollicitum.
Tria.c.a
postolice
regule hic breui
ter tãgit: ꝙ debꝫ
esse prudens: cõ
tinens: monoga
mus.

Di.lxxxiiij.

a Pervenit.pau
peres.quo
rũ curã nõ ꝑ se ſꝫ
ꝑ archip̃sbrm vel
archidiaconũ ge
rere dꝫ:ut.j. lxxx
viij.dis̃. eps̃ gu
bernationē.

h Error.cũ possis ex officio. hoc eñi intelligũt q̃dã de
p̃lato.ar.xxiij.q.iiij.ita plane.ſꝫ.h. de quolibꝫ.xxiij.q
iij.tã sacerdotes. i Societatis. improprie sumit̃ hoc
nomē societatis: q2 inhonestarum rerũ societas nulla est.ff.ꝑ

b Cõsilia. vñ augustin⁹ dicit: ꝙ a puero nõdũ anni
culo parat⁹ ē doceri:ut.xxiiij.q.iij.si habet̃.stult⁹ al's
esse ꝯuincit̃:ut.xij.di.de ꝯstantinopolitane.q enim
bono ꝯsilio nõ acq̃escit: amittere dꝫ dignitatē: exē
plo roboã: q senioribus nõ credidit.vij.q.i.deniq̃.vt

si facere neglexerit: aspere ē corrigendus. Unde gregorius autemio subdiacono campanie.

Corripiatur episcopus: qui circa officium suum negligens extiterit.

PEruenit ad nos fratrem et coepiscopum nostrum pascasium ita desidem et negligētem in cunctis existere: vt in nullo quia est episcopus cognoscatur: adeo ut neqꝫ ecclesia ipsius neqꝫ monasteria siue filii ecclesie vel oppressi vel pauperes eius erga se dilectionis studium sentiant: nec aliquam supplicantibus sibi in quibus iustum est opem defensionis accommodet. et quod est grauius dici: consilia sapientium et recta suadentium nulla ratione patiatur suscipere: vt quod per se nequit attendere: ab altero saltem possit adiscere. quod si ita est non sine tua culpa esse cognoscas: qui eum obiurgare atqꝫ coercere vt dignum est distulisti. volumus itaqꝫ ut eum coram aliis sacerdotibus et quibusdam de filiis suis nobilibus cōtestari pro hac re debeas et hortari. si vero quod non credimus post hanc adhortationē vestram solito adhuc more neglig̃es esse tentauerit: ad nos est omnibus modis transmittendus: ut hic positus discere possit quid vel qualiter secūdum dei timorem agere conueniat sacerdotem. Idem ad eundem.

De eodem.

NUnciatum est nobis campanie episcopos ita negligentes existere et immemores honoris sui: vt neqꝫ erga ecclesias neqꝫ filios paterne vigilā tie curam exhibeant vel monasteriorum solicitudinem gerant: seu in oppressorum siue pauperum se tuitionem impendant. ideoqꝫ hac tibi auctoritate precipimus: ut eis ad te conuocatis ex nostro illos mādato districte commoneas q̈tenus ita in his que eos iuste secundum deum agere conuenit vigilantes existant: ut nullum nos de his denuo murmur exasperet. si quem vero eorum post hec negligentem esse cognoueris: ad nos eum sine aliqua excusatione transmitte: vt q̃ꝫ sit graue nolle ab his q̃ reprehēsibilia et valde vituperanda sunt corrigi: regularem in se valeat districtionem sentire. Quod autem de mundicia castitatis sacerdotibus imperatur: hoc etiam de quibuslibet altari deseruientibus intelligendum est. Unde in cōcilio .ij. aurelius episcopus dixisse legitur.

Qui sacramentis diuinis inseruiunt: continentiam in omnibus seruent.

OMm in preterito concilio de continentie et castitatis moderamine tractaretur: isti tres gradus conscriptione q̃dam castitati per consecrationem annexi sunt: episcopos inq̃ꝫ presbyteros et diacones ita placuit vt condecet sanctos antistites ac dei sacerdotes necnon et leuitas vel qui sacramentis diuinis inseruiunt continētes esse in omnibus: quo possint simpliciter quod a domino postulant impetrare: vt quod apostoli docuerunt exemplo: et ipsa seruauit antiquitas: nos quoqꝫ custodiamus

ad instar vxoris loth: q̄ cōuersa ē in statuā sal. et dicit lex: qr ea firmitate nitunt̄ q̄ cōsilio gerunt̄. C. d̄ repu. l. iij. cū etiā cōsilio clericorum debeat eps disponere d̄ reb⁹ ecclie: ex de bis q̄ fi. a pla. sine cō. ca. nouit. Et iste ñ excusat̄ qñ potuit scire s; noluit. xxxviij. di. q ea. nec iudici licz deuiare a responsis prudentū. in stit. de iure na. §. responsa. et dicit lex qr nō prodest alicui ignorantia qñ potuit scire p se vl' p aliū. ff. de bono⁊ pos. in bonor. ff. de iuris et fac. igno. regl'a.

c ¶ Sapientiū. i. q. i. estote.

d ¶ Ab altero. s̄. di. xxxviij. c. vlti.

e ¶ Possit. nā oē artificiū ⁊c. ff. de le. iij. seruis legatis. §. ornatricib⁹

f ¶ Distulisti. hoc iō q: iste erat legatus isti⁹ prouincie.

g ¶ Sacerdotib⁹ . i. epis.

h ¶ Discere. j. xv. q. v. c. i.

a NUnciatū ē vigilantes nā vigilātib⁹ ius ciuile scriptū est ff. d̄ his q̄ i frau. cre. pupillus.

b ¶ Aliqua excusatione. ar. i hoc casu nō licere appellare. ar. j. xxvij. q. i. si custos. et c. si homo. ar. ex̄ de. ap. cum sit romana. ⁊. c. irreprehensibilis. dic in sufficienti: ne sit cōtra ex̄ de offi. dele. c. ex parte.

c ¶ In se. ut si stultus sit in culpa sapiens sit in pena ut. xxxviij. di. quica. ⁊. xxvij. q. i. si custos. ⁊. c. si homo.

d Quod aūt de īmundicia castitatis.

e OUm in p̄terito c. s. in p̄mo cōcilio chartaginēsi. hoc. c. et sequēs intelligit. h. de matrimonio cōhendo: q. s. non l; p̄sbyteris vel diaconibus.

f ¶ Qui sacramētis diuinis inseruiūt. i. diaconi ⁊ qd̄ dicit. j. e. ab vxoribus abstinendū: dicas de ducendis. ⁊ s̄m hoc supplet̄ hic qd̄ dicit̄ i. c. se. in quo nō fit mentio de subdiaconib⁹ p illud qd̄ habemus. xxxij. dis. placuit. in quo sūt fere eadem v̄ba: ⁊ est similit̄ chartagi. cōcil. ⁊ hic dicit. h. qr apl'i nō instituerūt de nō vtendo iā cōtracto: q: si apl'i hoc instituissent: orientales hoc admisissent. Alij intelligunt ea de contracto. ⁊ qd̄ dicit. j. etiam ab vxoribus: dicunt aut legitime sibi copulatis aut d̄ facto. nā dicunt qr ista capl'a facta fuerūt ante tempus gregorij: q introduxit continentiam ministris. xxxi. dis. ante triennium. i. subdiaconibus. p̄sbyteris v̄o ⁊ diaconis syricius introduxit: imo dicunt qr olim sacerdotes poterāt cōtrahere ante syricium. vnde ⁊ moyses contraxit. exponūt ergo: apostoli docuerūt exemplo ⁊ opere ⁊ admonitione s̄m. h. nō cōstitutione: vl' cōstitutione s̄m alios.

g ¶ Antiqtas. a tẽpore syricij hic vocat antiquitatẽ.

h Um de quorũdã ordinatione. cũ referet̃ de inconti/nẽtia quorũdã clericorum placuit &c.

i ¶ Uxores. cũ quib⁹ pfessi erant ꝯtinentiam seruare.

k ¶ Et diaconos. & subdiaconos. xxxij. di. placuit. vbi sũt eadẽ vba.

l ¶ Remoueant̃. s. di. lxxi. ministri.

m ¶ Cõsuetudinẽ. xxxij. di. placuit. &. c. cũ in quibusdam.

n Uisquis clicus. i. minorib⁹ ordini/bus ꝯstitutus: quia de alijs nõ posset intelligi.

o ¶ Uiduã. s. di. xxxiiij lector ꝯ.

p ¶ Duxerit. & ita nõ incidit in canonẽ q eũ v/berauit. hoc verũ erat tpe syricij: q successit innocentium q edidit illud. xvij. q. iiij. siqs suadẽte. sed qd hodie: h. dicit qꝫ incidit: qr iste coronam tenet̃ portare ex̃ de vi. & ho. cle. cleric⁹. tu dic qꝫ vbi ꝯtraxerit cũ cor/rupta vł vidua: statĩ priuat̃ oĩ pnilegio: put h⁰. c. dicit. si vo cũ virgine tũc ẽ in eius optiõe an velit retinere puilegiuꝫ an nõ. si vult retinẽ portabit coronã & viuet clicalit̃. si non: eruit̃ omni dignitate & honore clericali: licꝫ quidã ꝯtradi/cant. io. hoc hodie cor/rigitur p decre. ex̃ ð cli. ꝯiu. io. b. Itẽ patꝫ hic qꝫ puilegiuꝫ pdit̃ p actuꝫ ꝯriũ: ut ex̃ de ꝯsti. cum accessissent. &. c. cũ. m.

q ¶ Quã. s. ꝯmunionem

r ¶ Possidere. ar. incorporalia possideri. de h⁰. di. xi. ij. q. vij. null⁹. & sciẽtia possidet: ut. xvi. q. i. reuertimini. imo lex dicit plaue qꝫ ius possidetur. ff. cõia pdi. l. ij. ex̃ ð cã pos. cum ecclia. & ita facit ad hoc qꝫ restitutio cõmunionis possit peti ut aliarũ rerum.

ab vniuersis episcopis ẽ dictũ oibus placet vt epi presbyte/ri & diaconi & q sacramẽta contractãt: pudicitie custodes ẽt ab vxorib⁹ abstineãt. ab oib⁹ dictũ ẽ: placet ut in omnib⁹ et ab omnib⁹ pudicitia custodiatur: q altario deseruiũt. Itẽ ex cõ. char. vj.

De eodem.

Om de quorũdã clerico/rũ quis erga vxores ppri/as incontinentia referat: pla/cuit epos presbyteros & diaconos secũdũ priora statuta etiã ab vxorib⁹ cõtinere. qð nisi fecerint: ab ecclesiastico remo/ueantur officio. ceteros autẽ clericos ad hoc nõ cogi sꝫ se/cũdũ vniuscuiusqꝫ ecclesie cõsuetudinẽ obseruari debere. Cõtra martinus papa. Si lector viduã duxerit vt supra le/gitur. sed illud vbi necessitas hic vbi nulla necessitas vr/get. Similiter qꝫ monoga/mus eps esse iubetur: etiã ad reliquos ordines ecclesiasti/cos deriuari oꝫ. Unñ syricius pa. scribit imerio terraconẽsi epo.

Laica fit tm̃ cõione cõtẽt⁹ clericus viduã ducẽs aut secũdã vxorem.

Uisqs cleric⁹ aut viduam vel secũdã duxerit vxorẽ omni ecclesiastice dignitatis priuilegio mox denudetur lai/ca sibi tantũ cõmunione con/cessa: quã ita demum poterit possidere: si nihil postea ppt qð hac carere debeat admit/tat. Presbyterorum vo nomẽ

s ¶ Presbyterorum. maturitatẽ. sapientia scia & moribus. i. q. i. vilissimus.

t Prorsus. sapientiã. &. xxxv. q. vi. c. i. sic. xx. di. de qb⁹. ff. de iure imu. semp. ff. de fide instru. l. ij. & l. vlti. ar. ꝯ. ff. de edil. edic. pcipiũt ediles. si. hẽs ex̃ de elec. olim.

u ¶ Alius ante abrahã. melchisedech enĩ fuit sacer/dos contemporaneus abrahe.

a ¶ Archidiaconũ florentinũ. pprium nomen. vel qr inde fuit.

qꝫqꝫ a senectute sit sumptum: magis tñ maturitatẽ indicat sapientie qꝫ caniciẽ corporis. Unde anacletus.

Presbyteri seniores dicũtur nõ tã etate qꝫ sapiẽtia.

Orro moysi pcipitur vt eligat presbyteros. i. seniões vnde & in puerbiis dicit: glo/ria senũ est canicies: hec vero canicies sapiẽtiã designat: de qua scriptũ ẽ: canicies homi/nũ prudẽtia ẽ. cũqꝫ nõgẽtis et amplius annis ab adã vsqꝫ ad abrabam vixisse homines le/gamus: nullus ali⁹ primus ap/pellatus ẽ presbyter. i. senior: nisi abraham: q multo paucio/ribus vixisse annis cõuincitur nõ ergo ppter decrepitã eta/tẽ vel senectutẽ: sed ppter sa/pientiã psbri nominãtur.

Hospitalitas vero vsqꝫ adeo epis ẽ neces/saria: ut si ab ea inue/niantur alieni: iure phibeatur ordinari. Unñ gre/gori⁹ scribit ioãni epo.

Hospitalitatem nesciẽs nõ fiat eps.

Archidiaconũ florentinuꝫ ecclesie anchonitane q ad epatũ fuerat electus scriptu/re quidẽ sacre sciam hr̃e sꝫ ita etatis senio iam confectũ ac/cepimus: ut ad regiminis officium non possit assurgere: ad/ijciẽtes etiã illũ ita tenacẽ existere: vt in domo eius amicus nũqꝫ ad charitatem introeat. Rusticus autem diacon⁹ eiusdem ecclesie: q similiter elect⁹ fuerat vigilãs quidem homo

b ¶ Senio. ecce qꝫ senectus ipedit pmouendũ: sꝫ nõ deijcit pmotuꝫ: ut. vij. q. i. petisti. ex̃ de renũ. litteras.

c ¶ Ita tenacem non auaricia ipedit pmouendũ: ut. xlij. di. §. i. naꝫ dom⁹ clerici erit oibus cõmunis xvi. q. i. qm̃.

d ¶ Qui ab omnibus id ẽ a maiori pte. c. vł dic qꝫ h plures simul fuerunt electi: ut si quis reprobaretur: alter assumeretur: ut. lxi. dis. studij.

e ¶ Singulorum Itẽ hic patꝫ qꝫ pmo examinat̃ electi de ppria ecclia qꝫ de extranea. & satis pꝫ h: c. qꝫ lꝫ extrane⁹ elect⁹ sit a maiori pte: qꝫ tñ pfert̃ ille qui ẽ de gremio ecclie: ut dixi. lxi di. null⁹ inuitis. & c. qd pderit. Itẽ hic pri⁹ examinat̃ archidiacon⁹ tanqꝫ maior qꝫ diacon⁹. qr maiores & seniores semp pferunt̃ in electionib⁹: vł in electione minoribus: ut. lxxiiij. di. episcoporũ. & lxxv. di. c. vltimo.

dicit: sꝫ q̄stū asserit psalmos ig norat. florētinū vo diaconum ecclesie rauēnatis: q ab oīb⁹ elect⁹ memorat: solicitū eē no nim⁹: sed q̄lis sit interi⁹ oio ne scim⁹. ideoq; fraternitas tua vna cū frē nrō armenio sup̄scripte ecclesie anconitane visitatore illuc festines accedē: ꝛ diligē ter de vita ac morib⁹ singuloꝝ regrere: si nullo crimie sint cō scij qd eos ad hoc officiū ve/ ret accedere. pariter etiā reg rendū ē: si hoc qd de p̄fato ar chidiacono dictuꝫ ē: q̄ nunq̄ amic⁹ ei⁹ domū ingressus ē: si ita se veritas habeat ꝛ vtꝝ ex necessitate aut ex tenacitate talis sit: aut si ita est senex: vt ad regēdū nō possit assurgere vel si tactis sanctis euāgeliis sicut nobis nūciatū ē iuiurā/ dū p̄buerit: nunq̄ ad epatū se accedere sꝫ etiā de rustico dia cono q̄stos psalmos min⁹ tenet scrutādū ē. florētino aūt diaco no rauēnati si nullū sicut dixi/ m⁹ crimē est qd obsistat. apud epm ei⁹ necesse ē agere: vt ei debeat cessionē cōcedere. nō tn̄ ex nrō mādato vel edicto: ne cōtra suā volūtatē eū con/ cedere videatur.

Octorē aūt epum oꝫ eē: ne inferioꝝ cul/ pe in eū refūdātur: q docēdi officiū acce/ pit: qd exequi nescit vel negli/ git: Vn̄ leo eps scribit aqui/ legiēsi epo.

Negligētie rectoꝝ imputant culpe inferioꝝ.

Inferioꝝ culpe ordinū ad nullos magis referēde sūt q̄ ad desides negligētesq; re/ ctores: q multā sepe nutriūt pe stilentiā: dū austeriorē dissimu lāt adhibere medicinā. Itē leo eps rustico narbonēsi epo

Homies sūt diligēdi: peccata odio habēda.

Odio habeātur peccata nō hoīes: corripiātur tumidi tolerētur infirmi: ꝛ qd seueri⁹ castigāe necesse ē: nō seuiētis plectat aio sꝫ medētis. Itē ioannes. viij.

Qui negligit emēdare qd va let: facientis culpā habet.

Culpā pculdubio faciētis hꝫ: q qd pōt corrigere ne/ gligit emēdare. scriptū qppe ē nō solū q faciūt sed etiā q con sentiūt faciētib⁹ participes iu dicātur: ꝛ libat dn̄o p̄spera: q ab afflictꝭ pellit aduersa: ꝛ ne gligere cū possit ꝑturbare per uersos: nihil est aliud q̄ foue re: nec caret scrupulo cōsensi onis occulte q manifesto faci nori desinit obuiare: ꝛ probat odisse se vicia qui cōdēnat er rantes: neq; reliquit sibi locū veniādi qui nō pepercit errā ti: ꝛ p̄m⁹ inocētie grad⁹ ē odis se nefāda: ꝛ latū pādit dliqnē

f ⁋ Sacrosanctis. videt ergo q ꝑpter tale iuramen tū aliqs repellit ab epatu. q̄re enim iuberet de hoc ingri: si ꝑpter hoc nō repelleret. h. distinguit: si iu/ rans hoc intellerit q nollet recipe epatū quecunq; necessitas insta/ ret iuramentū ta le nullū fuit: nec tenet illud suare ut. vij. q. i. scias. viij. q. i. in scriptu ris. sed si alio mō intellerit venialit peccauit: q̄ temē iurauit: ut. xxij. q. iiij. §. illicitū. sem per aūt intelligit iuramētū esse te/ merariū: cū non subest necessitas ut ex de iureiur. ꝛ si christ⁹. si autē ignorat an gene ralit intellerit vl nō: tūc p̄sumo q tm̄ de licitis iura uerit: ut ex de iu/ reiurā. ad nostrā Sꝫ nūqd tale iu/ ramentū exclu/ det electū? nō vi det: ut ex de re/ nunc. cū int in si. ex de iureiurā. si cut nr̄is. nec te/ merariū iuramē tū repellit a bn̄fi cio ex de restitu: spol. solicite. nec a testimōio: ut ex d testi. intimauit ex d testi. co. pue nit. cū pnia om⁹ lxxxvi. āni iponat ꝑ te/ merario iuramē to: ut. xxij. q. iiij. q sacro. eꝯ videtur q nō possit eligi ut hic patꝫ. sicut eligē pōt: q illud iurauit: ut ex q me. cā ad aures. Itē ꝛ q̄ si esset illicitū tn̄ ꝑpa aucte n̄ p̄t venire ꝯ il/ lud: ut. xxij. q. iiij. innocēs ex d elec. venerabilē. Itē q̄ lex dicit q grā ei faciēda ē qui hoc iurauit: ut. ff. ad municipal. impatores. nō ergo ē ius. cōe. so. cre do q possit eligi dūmodo penituit de tali delicto: q̄ temerariū iuramētū nō irrogat ppetuā infamiā iudicio meo: sꝫ tm̄ solēne. io. ego credo io. bn̄dicē. b.
g ⁋ Quātos. de iure dꝫ totū psalteriū scire. xxxviij. di. oēs. ꝛ. xxiij. di. q eps. ex de elec. cū nobis olim.
h ⁋ Apud epm. nota q aliqs an̄ pōt eligi q̄ postula ri a suo epo. lxxvi. di. dilectionis. ꝛ. lxiij. dis. lras. ex de renūc. p⁹ translationē.
i ⁋ Voluntatem. ar. nō epm debē cogi ut ꝯcedat clericū suū sine volūtate sua. ar. di. lx/ iij. lras. di. lxxvi. dilectiōis. nā nemo cogit aliquē a sua po/ testate liberare. C. de eman. nec auus. nec cogit qs inuit⁹ mutare familiam. C. de adopt. l. pst. §. i. sic nec abbas cōpellend⁹ ē mo nachū suū ꝯcedere. i. q. ij. q̄pio. lviij. di. c. i. ꝛ. ij. ita nec epus in auc. de sanctis. epis. §. nullū aūt epm. Itē ar. q mādatū pape sic ē inꝑpretandū: ut nulli faciat p̄iudiciū: ut. ix. q. iij. nūc vo. ex d offi. del. sup eo. xcix. di. ecce. C. d emā. nec au⁹.

a ⁋ Doctorē aūt. In hac di. lxxxvi. r̄pe tit illud. c. ap̄lice regle: oꝫ epm eē doctorē. hec aūt doctrina dꝫ ꝯsistere i disciplina correctiōis ꝛ i s̄mone p̄dicatiōis: i disciplia ut corrigat ex charitate ꝛ cū lenitate n̄ ex odio? nec modū ex cedat i correctione: sꝫ si excesserit veniā nō cogi tur a subditis postulare In s̄mone p̄dicationis .s. ut p̄dicet sciam sacre scripture nō hūane. i. e. cū multa. replicat etiā in hac di. c. oꝫ epm esse hospitalē: sꝫ vbis aliis. .s. oꝫ epm eē liberalē. l.
b ⁋ Inferioꝝ. culpe. nō q p culpā sub/ ditoꝝ ꝑbat negligētia p̄lati: ut. xviij. di. ꝑpter ꝛ. c. ꝑuenit.
c ⁋ Negligētes. ꝑpter negligentiā g°bn̄ punit aliqs de ꝯse. di. i. nemo ff. ad. l. acql. fu⁹. §. si for nicari⁹. lxxxi. di. dictū.
d ⁋ Odio. n̄ hoīes. xxiij. q. iiij. duo ista. i. de pe. di. i. q̄obrē ē. xlv. sūt nāq;.
e ⁋ Nō seuiētis. q̄ hoc solū bn̄ agit ꝛc. i. de pe. di. iij. iportuna. ꝛ. c. q̄ diuinitatis. xxiii. q. iij. cū sancti.
f ⁋ Sꝫ medentis. ut. xxiij. q. v. ꝑdest. ē etiā opi/ nio similis in auc. de man. pn̄. §. nō ꝑmittas. coll. iij. lau.
g ⁋ Culpam. facientis. hic io. ligat arenas sine cemento: ꝛ idem decies dicit. bar.
h ⁋ Emendare. culpā habet facientis: q negligit. hoc exau di post admonitionē. ar. xxvij. q. i. si custos. nā als esset ea/ dem pena negligētie ꝛ cooꝑationis: qd falsū est. i. q. i. quic quid.
i ⁋ Et p̄rim⁹. nā tres sūt innocentie gradus. xxiij. q. iiij. ita

plane.pm⁹ ē malū nō face.secūd⁹ ē facientib⁹ nō ꝯsentire. terti⁹ peccātes si pōt corrigē.xlv.di.c.tria.ꝛ.c.due.
k ¶ Alieno.j.vi.q.i.q crimē in fi.xxxvij.di.legāt.s.de ꝯsensu alieni peccati.nā de alieno peccato null⁹ punit saltē i alio seculo.i.q.iiij.nā itaqȝ.

ꝗ de femina:q꞉ cōis generis est.ff.de vbo.si. hois appellatione.sȝ meli⁹ dic:ꝙ grāmaticā hic appellat sciam auctorū.recitabat eni in ecclia fabulationes iouis:ꝛ eas moralit exponebat i pdicatione sua.

ꝛ.c.crimen.ꝛ.lxxiij.di. qd ꝓdest.vij.q.i.§. cum aūt.io.
l ¶ Quando. dura nimiū. ꝛ tūc peccat ꝑlatus venialit. xxiij.q. iiij.q peccat.sic ꝛ q pauperē exaspat iportune petentē.xxv.di.§.criminis.j.ij.q.vij. nos sine. ꝯ.Sȝ illud ex hūilitatis lenitate:hic ex auctē ꝑlature. vbi aūt ꝑlat⁹ ex odio modū excessit:tenet veniā postulare:q꞉ tenet iniuriaꝝ.ff. ad.l. acql.§.ingratus.iō aūt magis parcit ꝑlatis in hoc casu ꝗ alijs: q꞉ vix pōt qs in cura rei familiaris peccatū euitare. xxv.di.qualis.vl hoc ex audi vbi modū ignorāter excessit:quo casu nō tenet.ff.vi.bo.rap.l.ij. §.si publican⁹.officiatis eni facili⁹ parcit ꝗ alijs ut ex de sen.ex.si vo.
m ¶ Ne apud eos.ij. q. vij.nos si incōpetent.ꝯ.
n ¶ Frangat auctoritas augere ex ingenio debȝ dignitatē.nimia eni familiaritas ꝯtemptū generat.ff.de offi.ꝑsi. obseruandū.ff. de offi.ꝓcōsu.nec quicq̄.§.circa qd verū ē int fatuos.ita exponebat azo:ut ab eo audiui.illa ergo auctas vade pri⁹ recōciliari fratri tuo āteq̄ offeras ad altare d̄ ꝑlatis nō intelligit.
o ¶ Diligatis.i.diligere debeatis.
p ¶ In doctrina.
q ¶ Nec laudes. iu p pit ex alio piuria ridȝ amātum.
a ¶ Cum multa.ut negare.ar.ꝙ si subditus honest⁹ est:ꝑlatus ei⁹ iustas ꝑces ei⁹ debȝ exaudire j.xij.q.ij.religiosā.ꝛ.xxxv.q.ix.veniam.
b ¶ Grāmaticā.sȝ quō iste exponebat grāmaticā populo? q꞉ forte dicebat: cuȝ ego dico hō:intelligatis tā de mare

tibus aditū qui iungit cuȝ prauitate ꝯsensum: ꝛ nihil ꝓdest alicui nō puniri ꝓprio q puniendus est de alieno peccato Si autē in corripiēdo qsquis modū excesserit:non a subditis sed a dño veniā petat.. Unde aug⁹.de vita clicoꝝ.

Veniā a subditis nō petat: qui in corripiēdo modū excesserit

Quādo necessitas discipline in morib⁹ coercēdis dicere vos dura verba cōpellit: si etiā ipsi modū vos excessisse sentitis:non a vobis exigit ut vos a subditis veniā postuletis:ne apud eos:quos oportet esse subiectos: dū nimium seruatur humilitas regēdi frāgatur auctoritas. ꝛ tamē petēda ē venia ab omniū dño qui nouit eos quos plus iusto forte corripitis: quāta beniuolentia diligatis. In doctrina vero sacre scripture auctoritatē debēt epi ꝓferre nō secularē litterarū peritiā ostentare. nō enim est epalis officii grāmaticam exponere:nec laudes iouis personēt in ore pontificis Unde gregori⁹ scribit desiderio episcopo.

Sacrā scripturā nō grāmaticā debet epus exponere.

Cum multa nobis de vestris studijs fuissēt nūciata :ita nostro cordi est innata leticia vt negare ea que sibi vr̄a fraternitas cōcedenda deposcit minime valerem⁹. sed post h° peruenit ad nos qd sine verecūdia memorare nō possumus fraternitatē vestrā grāmaticā quibusdā exponere. quā rē ita moleste suscepim⁹ ac sum⁹ vehementer aspnati:ut ea q pri⁹ dicta fuerāt in gemitū ꝛ tristitiam verterem⁹: q꞉ in vno ore se cū laudib⁹ iouis christi laudes nō capiūt: ꝛ ꝗ graue nefādumq̄ sit epis canere qd neq̄ religioso cōueniat considera Liberalē quoq̄ necessitatē patientibus sacerdotē esse oȝ alias aūt vacuū portabit nomē episcopi. Unde gregori⁹ scribit ꝓ suo dei inter cetera.

Sine liberalitate inane portatur nomē epi.

Fratrē nostrum marianum epum verbis qbus vales excita: q꞉ eū obdormisse suspicor. dic ergo illi vt cū loco et mentē mutet: nec sibi credat solā lectionē ꝛ orationē sufficere:ut remotus nihil studeat de manu fructificare:sed largam manū habeat: necessitatē patientib⁹ cōcurrat: alienā inopiā suā credat. q꞉ si hoc nō habet: vacuū nomē epi tenet. In ipsa aūt liberalitate modus adhibendus est reꝝ ꝛ ꝑsonarū. rerū vt non omnia vni sed singulis quedā prestentur vt pluribus ꝓdesse possimus iuxta illud ꝓphete: dispersit dedit pauperibus. personarū vt primū iustis deinde peccatorib⁹: quibus tamē dare prohibemur: nō q꞉ homines sunt sed q꞉ peccatores. Unde augustinus sup ioannē pte.ij.

Immane peccatū est res suas donare histrionibus.

Donare res suas histrionibus viciū est immane non virtus. ꝛ scitis de talibus ꝗ sit freqnēs fama cū laude: quia laudatur peccator in desideri

c ¶ Verterem⁹. i.debem⁹ vertē.
d ¶ Laudib⁹. s̄. di.xxxvij.c.i.ꝛ.ij. c.legim⁹.ꝛ.§.cur ergo.
e ¶ Nō capiūt. s̄ bn̄ ꝯueniūt: nec in vna sede morātur maiestas et amor.
f ¶ Canere. laudes iouis agmina christi.
g ¶ Liberalē.hic .§.respicit illū.§. ꝑri.s̄.di.hospitalitas.
h ¶ Fratrē nr̄m iste de monacho factus fuit eꝑus: ꝛ tota die volebat legē ut i monasterio faciebat.
i ¶ Mutet.s̄. di. lxxxi.valȝ.j.di.c. rationis.
k ¶ Ut remot⁹.j. di.lxxxviij.eꝑs.ꝯ ꝛ.c. eꝑs nullā ꝯ. sȝ aliud ē nulla necessitate faciēte curā rei familiaris suscipe: et lectionū atq̄ oratio nū studio tepidū inberē:qd ibi interdicit. aliud in necessitate alijs subuenire:ꝛ ꝓpt ꝓximos ꝯtēplationis studiū tēperare:qd hic ꝑcipitur.
l ¶ Patientibus. magis tñ religiosis succurrat. xvi q.i.c.olī.
m ¶ Vacuū. quo ad etymologiam q꞉ nō est supintendens.viij.q.i.qui

epatū. n ¶ Nomē.imo ꝗ noie ꝛ re ꝑuand⁹ est:ut. xxxviij.di.q ipsis.lxviij.di.corepi.
p o ¶ Prohibem⁹.alit debemus.
Donare.histrionib⁹. isti histriones ꝓhibentur

is anime sue: ⁊ qui iniqua gerit benedicetur. Idē i psalmo. cij.

Grauiter delinquūt: q venatori aliquid donant.

Qui venatoribus donāt: q̄re donant dicāt mihi. quare dāt venatorib⁹. hoc in illo amant in quo nequissimus est: hoc in illo pascunt: hoc in illo vestiunt ipsam nequitiā publicant spectaculis hominū: qui dant histrionibus. q donāt meretricibus q̄re donāt nūquid nō ⁊ ipsa hominibus donātur nō tātū naturaʒ ibi attendunt operis dei: sed nequitiā operis humani. Item:

De eodem.

Qui venatoribus donāt: ñ hominib⁹ donāt: sed arti nequissime. Nam si homo tantum esset: ⁊ venator non esset nō ei donares: honoras in eo vicium non naturam. Idem in psalmo. clxiij.

De eodem.

Vident homines venatores ⁊ delectantur: ve miseris si se non correxerint. q eni venatorem vident ⁊ delectantur: videbunt saluatorem ⁊ tristabuntur. Item hieronym⁹ in psalmo. lxxxij:

De eodem.

Esau venator erat quoniā peccator erat: ⁊ penitus ñ inuenimus in scripturis sanctꝭ sanctum aliquem venatorem. piscatores inuenimus sanctos. Item ambrosius in omelia de quadragesima:

De eodem.

Quid prodest ieiunare visceribus: ⁊ luxuriari venatibus: abstinere a cibis: ⁊ errare peccatis. Item.

De eodem.

An putatis illum ieiunare fratres qui primo diluculo non ad ecclesiam vigilat: ñ beatorum martyrum sancta loca perquirit: sed surgens congregat seruulos: disponit retia: canes producit: saltus siluasq̧ perlustrat: seruulos inq̄ secum pertrahit forasse magis ad ecclesiam festinantes: ⁊ voluptatibus suis peccata accumulat aliena: nesciens reum se futuram tam de suo delicto q̄ de perditione seruorum. Item ambrosius in libro de officijs.

Que sunt in liberalitate seruanda.

Non satꝭ ē bñ velle: nisi ꝯ̄ deas etiaʒ benefacere. neq̧ satis est iterum benefacere nisi id ex bono fōte ꝓcedat: hoc ē ex bona volūtate ꝑfici scat. Item ꝑfecta libēalitas fide cā loco tpe commendat:

a ꝓmotiōe. xxxiij. di. maritū. ⁊ a corpe christi de cō. di. ij. ꝑ dilectiōe. ⁊ infames sūt. iiij. q. i. c. i. ⁊. ff. ꝺ his q no. infa. l. i. §. ait ꝑtor. q ¶ Talib⁹. dare cā vaneglie. ꝑ exercitio sui vicij imane peccatū ē: sʒ in necessitate nō. Idē de venatorib⁹ ⁊ meretricib⁹. i talib⁹ eni nō viciū ē fouendū: sʒ nā sustētanda ē. sʒ qd de citharistis ⁊ alijs q varijs vtunt instrumētis nūqd ē licitum audire ea vl tangē vl talib⁹ ꝑsonis aliqd dare? ⁊ quideʒ si ad voluptatē vl luxuriā nō: q2 deū manib⁹ stimulat: qui populū vocibus delectat: ut. xcij. di. in sancta. sʒ ad laudē dei bñ: vel ob aliā iustā: puta recreationis: q2 debil' ē vl ifirmus de ꝯ. dis. iij. ꝯuenit. ꝟ. si.

r ¶ Peccator. j. x xiij. q. iiij. duo.

s Qui venatoribus. nō q venatio q̄dā oppressiua est: ⁊ hec illicita ē: ut. s̄. di. vi. §. vlti. q̄dā arenaria: q̄dā saltuosa. arenaria ē cuʒ qs pugnat in arena cū bestia dētata ⁊ ad hoc locat opas suas. hāc q exercet peccat mortaliter. ⁊ qui eam aspicit ⁊ qui eam exercet infamis est: nisi grā viriū suaꝝ expiendaꝝ. ff. de postu. l. i. §. itē senat⁹. ꝺ hac logt hoc. c. ⁊ duo se. ⁊. iii. q. vij. §. tria. saltuosa ē q̄ fit in siluis ⁊ saltib⁹. hec licita ē: tñ ē illicita ex tpe: ut in q̄dragesima ⁊ dieb⁹ ieiunioꝝ: xxiij. q. viij. si nulla. j. e. di. an putatis. Itē ex ꝑsona: q2 clico nō ē licita etiā si paup sit s̄m quosdā: ut. xxxiiij. di. quorū dā. q2 pōt al' victū q̄rere. xci. di. clic⁹. nā facit cistas ⁊ calatos ⁊ retia: de ꝯ. di. v. nū q̄. laico licita ē ob necessitatē ꝑ pellib⁹ ⁊ carnib⁹ nō ob voluptatē. ⁊ hoc de ea q̄ cū clamore fit. ponē āt laqueū vl rete sine strepitu ⁊ clamore ⁊ canib⁹ sʒ etiā clicis: cū monacho ēt liceat terē iūn ꝑ capiēdis piscib⁹: de ꝯ. di. v. nū q̄. De saltuosa loquit. j. e. esau. ⁊ duo se. capla.

r ¶ Meretricib⁹. mētrix tñ ñ turpit accipit: sʒ turpit meretricia faciat. ff. de ꝯdi. ob tur. ca. l. iiij. §. sʒ qꝺ meretrici. sʒ nōne cā affectiōis meretricib⁹ dare possum⁹. ff. ꝺ do. affectiōis: dicūt qdā q sic pactiōe nō ꝑcedēte. sʒ cā remunerādi bñ possum⁹ p⁹ factū. qꝺ nō credo: q2 sppctm̄ ē dare ar. xvi. q. i. legi. ff. ꝺ do. int vi. ⁊ vx. l. iij. §. i. rē āt quā dedi mētrici repetere ñ possū: sʒ pign⁹ nō pignoraticia sʒ rei ven. possū. ut. C. de cōdi. ob tur. ca. l. ij. ñ i tex. sʒ i gl. h. q2 ꝯuenit tūc tāq̄ quilibet ali⁹ possessor. ff. ad exhi. de eo. §. heres.

u Esau. venatorem. dū venator ꝑmanet: ne obijciat ꝺ custa chio. l. di. ferrum.

x ¶ Piscatores. sʒ quare ꝓhibet venari ⁊ nō piscari: q2 forte piscatio fit sine clamore: venatio ñ. vl q2 maior ē delectatio in venatione. dū eni qs ē in venatione nihil pōt de diuinis cogitare.

y Quid ꝓdest ieiunare. efficacit ad salutem.

z An putatis. suulos ñ tñ sui debēt obedire ci. xi. q. iij. nō semp excusant tñ quo ad qd ut xxij. q. v. q ꝯpulsus. C de sepul. vio. l. ij. C. de his q sibi in te. asc. l. vlt. nō i totū: q2 i atrocib⁹ ñ debēt obedire. ff. de re iu. ad ea. ff. de act. ⁊ ob. h⁹. ⁊ dñs tenet ꝑ oib⁹ pctis eoꝝ ex de testi. sic ⁊. xxij. q. v. q ꝯpulsus.

a Non satis. velle. cū facultas adest: et necessitas instat. al's sufficit bona volūtas cū charitate. xlv. dis. due.

sic ex ꝺ eo qui mit. i pos. ꝯstitutus. b ¶ Ex bona. al's ñ ē bonū. ar. ff. mā. l. i. §. ii. ⁊. l. si. ꝓcu. xxiij. q. v. sic. c ¶ Ex bona informata. s. charitate. l. d ¶ Liberalitas. nō i liberalitate eē attēdendā fidē cāʒ locū tps modū necessitudineʒ etatē debilitatē ꝯditionē. q̄ diligēt ⁊ ordie tractant. c. pñti vsq̧ ibi pulchra ēt liberalitas: vbi tractat ꝑcipue de mō vs q̄ ibi. itē sup lucā. exiñ ondit ꝑceptū de mīa ipendēda eē cōe ⁊ gnāle oib⁹. e ¶ Domesticos. nisi extne⁹ indigēt ad mortē ⁊ domestici ñ: tūc. n. ꝑ⁹ extnco subuenirē. Sʒ qd si pri me⁹ ē infidelis ⁊ eq̄lr indiget cuʒ fideli: cui tenear magis pe. mādicator nō. hāc questionē tenebrosā aquā i nubib⁹ aeris. possʒ tñ dici q magis fideli: q2 dicit hic fidei. ⁊. j. e. cāʒ ꝑstat nā: ñ grā. h. ꝑfert patrē infidelē: ut dixi. xxx. di. c. i.

f ¶ Suoꝝ. q2 qs magꝭ timet in filiis q̄ in se. ff. q me. cā. iiii quidē. §. vlt.

g ¶ Et ꝓpter debitū. hic loquitur ſm ea tempora quando ſi debitor nō erat ſoluendo dabat̃ creditoribus ad puniendū ipſum. hodie aūt ſi aliquis conuenit̃ ex maleficio ⁊ non eſt ſoluendo puniri pōt. xiiij. q. vi. ſi res. ff. de pe. l. i. §. i. et hoc caſu non eſt ſubueniendū: nec redimenda eſt pena eius: q2 ei⁹ pena ꝑcio remitti ꝓhibet̃ i. q. i. iubemus. ſi aūt cōuenitur ex cōtractu nō eſt cruciādus: ſ3 ſuffi cit ꝙ cedat bonis. C. q bo. ce. poſ. l. i. ⁊ inanis ē actio ⁊c̃. ff. de do. ma. l. nam is. tenet̃ tñ ſi poſt ꝑueniat ad pinguiorem fortunā. ff. de ceſ. bo. is qui.

h ¶ Excrucietur. de facto nō de iure: extra d̾ pig. c. ij. C. de ob. ob es ī auc̃. ut nulli iu. §. quia vo. coll. ix. l.

i ¶ Ad mortē. qualiter hoc intelligi debeat in ueníes. xxiij. q. v. reos.

a ¶ Eſt ꝓbanda. natura. nam omnes fideles ꝓximi ſunt noſtri: ut de pe. di. iij. c. ꝓxios ⁊. c. charitas.

b ¶ Uelint. nam tanꝙ̃ pauperib⁹ debes dare al's nō. xij. q. ij. quiſquis

c ¶ Nō gratia. vñ ſupple ⁊ affectio.

d ¶ Putant. parentes tui: qui volunt te dare bona eccleſie illis.

e ¶ Conſideranda eſt. hic de etate.

f ¶ Ingenuos. hic d̾ cōditione.

g ¶ In egeſtatē. dic̃ boetius. Inter omnes aduerſitates fortune infeliciſſimū genus infortunij eſt fuiſſe felicem.

h ¶ Et maxime. i. tantū. nam aliter nō teneor ei ſubuenire: ut. ff. depo. l. bona fides. ⁊. v. q. v. nō omnis. ſed verum eſt ꝙ redimere nō teneor: ſ3 dare elemoſynā bene.

vt primū operetur circa domeſticos fidei. grandis culpa eſt ſi ſciēte te fidelis egeat. ſi ſcias eū ſine ſūptu eſſe: ⁊ famē tolerare: erumnā ꝑpeti qui preſertim egere erubeſcit. Si in cauſa ceciderit aut captiuitatis ſue vel ſuoꝝ filioꝝ aut calumnie: ⁊ nō adiuuas. ſi ſit in carcere poſitus: ⁊ penis ⁊ ſupplicijs ꝓpter debitū aliqđ iuſtus aliqs excrucietur. Nam et ſi omnibus debetur miſericordia iuſto amplius. Si tēpore afflictionis ſue a te nihil impetret. Si tēpore ꝑiculi quo rapitur ad mortē plus apud te pecunia tua valeat: ꝙ̃ vita morituri: non eſt leue peccatum. Item.

De eodem.

Dominus nō vult ſimul effūdi opes ſed diſpenſari. niſi forte ut elizeus qui boues ſuos occidit: ⁊ pauit paupes ex eo qđ habuit: ut nulla cura teneretur domeſtica: ſed relictis omnib⁹ in diſciplinā ſe ꝓphetiā daret. Item.

De eodem.

Eſt ꝓbāda ⁊ alia liberalitas: vt ꝓximos ſeminis tui ne deſpicias ſi egere cognoſcas. meli⁹ eſt. n. vt ipſe ſubuenias tuis quibus pudor eſt ab alijs ſumptū depoſcere aut alicui poſtulare ſubſidiū neceſſitatis: nō tñ vt illi ditiores fieri velint: ex eo qđ tu potes conferre inopibus. cām enim natura preſtat nō gratia. neqꝫ. n. ꝓpterea te deo dedicaſti: vt illos diuites facias: ſed vt tibi vitā perpetuā fructu boni operis acquiras ⁊ precio miſerationis peccata tua redimas putant ſe parū poſcere: ꝓmiūꝫ querūt tuū: vite tue adimere contendūt fructū: ⁊ accuſant ꝙ eos diuites nō feceris cum te velint illi parētes eterne vite fraudare mercede. Item

De eodem.

Conſideranda eſt in largiēdo etas atqꝫ debilitas: nōnunꝙ̃ ⁊ verecūdia que ingenuos ꝓdit natales: vt ſenibus plus largiaris qui ſibi iam nequiunt victū querere. ſimiliter ⁊ debilitas corporis ꝓmptius eſt adiuuāda. tum ſi qs ex diuitiis cecidit in egeſtatē ⁊ maxime ſi ſine ſuo vicio: ſed aut latrociniis aut preſcriptione aut calūnijs que habebat amiſit. Item.

Pulchra etiam liberalitas eſt in ipſo quoqꝫ pauperis dato menſurā tenere: vt abundes plurib⁹: nec cōciliandi fauoris gratia vltra modū fluere. quicqd enim ex affectu puro ac ſyncero ꝓmittit̃: hoc eſt decoꝝ: nō ſuꝑfluas edificationes aggredi: nec ꝑtermittere neceſſarias. ⁊ maxime ſacerdotibus hoc cōuenit: ornare dei tēplū honore cōgruo etiā vt cultu aula dei reſplendeat: impēſas miſericordie frequentare quantum oporteat: largiri peregrinis non ſuperfluas ſed cōpetentes. Item cōpatiamur itaqꝫ alienis calamitatibus: neceſſitates alioꝝ ꝙ̃tū poſſumus iuuemus: ⁊ plus interdum ꝙ̃ poſſumus. meli⁹ eſt enim cauſas preſtare pro miſericordia ⁊ inuidiā perpeti: ꝙ̃

m ¶ Honore. j. de conſe. di. i. c. i. ⁊. xij. q. ij. gloria. cōtra. ſed ibi notant̃ illi qui hoc ita faciunt: ꝙ ſuꝑ dei pauperes nō intendunt hoc nō ita fieri ꝑcipit̃ ut cura pauperum relinquatur.

n ¶ Superfluas. ar. j. xxii. q. iiij. c. ij. l.

o ¶ Poſſum⁹. qđ ſit cum nobis neceſſaria ſubtrahimus: ad quod nō tenemur: ut. xlij. di. §. i. ſi tñ hoc facimus cōmendādi ſumus: ut. xli. di. parſimoniam. Nam dicit lex: ꝙ tunc tenet̃ libertus patronū alere: quando ſuper eſt ſibi ⁊ deeſt alij ut. ff. de li. ag. ſi quis. §. de alimēnis. C. de ope. li. l. i. ⁊ dicit canon ꝙ in tantū debet dare quantū ſibi poſſibile eſt. lxxxij. di. c. i. dicit ergo hic quantum poſſumus. i. quātum debemus ⁊ tenemur ex precepto.

i ¶ Pulchra. hic iterū repetit de modo.

k ¶ Dato. quanto enī minora ſunt que ſparguntur tanto plures recipientes erunt in auc̃. de conſuli. §. ſi autē coll. iij. vnde pauperibus nō ſunt facienda ſumptuoſa cōuiuia: ut. xxv. di. §. alias.

l ¶ Neceſſarias. C. de cur. fur. l. vlti. §. i. lau.

p ¶ Cauſas. ſic. ſ. di. l. ponderet i ſi. ⁊. xi. q. iij. nemo ⁊. xxvi. q. vij. alligant. ar. contra. ff. depoſiti. ſi hominem: vbi punit̃ pietas. ſ3 ibi miſericordia dolo ꝓxima fuit: ⁊ eſt quandoqꝫ iniuſta miſericordia. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta.

q Qđ ɔfregerimus.ī.xij.q.ij.aurum.
r In singulis.vnū.ī.xxiij.q.i.militare.
s Omnib⁹.de misericordia īpendēda.
t Crasset.i.ipinguat rapiēdo ⁊ spoliādo hoīes.l.
u Pauper.ar. ꝙ pauper de elemosynis q̄s colligit dʒ elemosynā facere.ī.xij.q.i.habebat.
x Ut ɔferāt.gc gd eni habes vltra id qđ tibi sufficit alioꝝ ē:ut.xlvij.di.sicut hi.
y Nō hñti.q: habēti dare nl aliđ est q̄ ꝑdere:ut.i.q.ij.pastor.
a Ceterū.quo loco.i.qua auctoritate.
b Insolentē.q̄ erat:quia ipsi filij sua oīa dabāt ecclesijs vl sacerdotib⁹ ⁊ nolebāt pascere parētes:ut xxx.di.c.i.Nā et si ipi⁹ pr̄ fit:tñ pascēd⁹ est:ut i auc̄.de incest.nup.§:si vo ɔtingit.col.ij.
c Pasce.tpe eni necessitatis cibaria cōia sunt ff.ad.l.rho.đ iac.l.ij.§.idē etiā.
d Occidisti.occidit qs aliū per subtractionē panis corpalis:ut ĩ ⁊.xiiij.q.v.imo lans.⁊ spūalis ut di.xliij.ephesijs.detractiōe occidit qs odio accusatione:ut.ī.de pe.di.i.homicidioꝝ.ut đ pe.di.i.oīs negligētia.ī.di.,pri.c.vlti.⁊ lv.di.siqs absciderit.⁊ ē sile.ff.đ li.agno.necare.ī.xvi.q.i.decime.ff.de re mili.oē.§.q ꝓponit.xxi.q.iij.nō solū.xij.q.ij.aurū.ē.dis.l.sepe ɔtingit.ī.xxij.q.v.nullū aūt.ē.di.xlvij.sicut.xv.q.vij c.ij.
e Qui clementiā.q̄uis.i.q̄uis faciāt opa spūalia lau.

pretendere inclementiā.⁊ nos in inuidiā incidimus: ꝙ cōfregerimus vasa mystica:vt captiuos redimeremus. Idē super lucam. De eodem.

In singulis quoq; generibus hominum conueniens tribuit sanctus ioannes baptista respōsum vnū omnibus ita:publicanis ne vltra ꝑscriptum exigant: militibus ne calūnias faciant ne predam requirant:docens iccirco stipēdia cōstituta militie ne dū sūptus queritur predo crassetur. sed hec ⁊ alia officiorum precepta ꝓpria sunt singulorū: misericordie est communis vsus. iō cōmune ꝑceptū est omnibus etatibus omnibus officijs necessaria ⁊ ab omnibus deferēda. non publicanus non miles excipitur non agricola vel vrbanus diues ⁊ pauper. oēs in cōmune admonētur: ut conferant non habenti:misericordia enim plenitudo virtutum est. ⁊ ideo oibus ꝓposita perfecte forma virtutis ne vestimentis alimētisq; suis parcāt misericordie tamē ipsius pro possibilitate cōditionis humane mensura seruetur:ut non sibi vnusquisq; totū eripiat: sʒ qđ habet cū paupere partiatur. Idem. De eodem.

Ceterū dei traditio est: vt prius pascas parētes .nā si iuxta diuinū oraculū contumelia parentis morte luitur: quanto magis fames que multo grauior est. quo loco insolentem dominus infrenat iactantiam. Idem in libro de officiis.

Pasce fame morientē. quisquis enim pascēdo hominē seruare poteris:si non paueris: fame occidisti. Item hieronymus. De eodem.

Qui clemētiā nō habet nec indutus est viscera misericordie ⁊ lachrymarum:q̄uis spiritualis sit non adimplet legē christi. Similiter etiā oʒ episcopum nō esse ꝑcussorem idest ad vindictā facilē. In de gregori⁹ scribit ioanni episcopo corinthiorum.

Ad vindictam facilis episcopus esse non debet.

Si qd vero ad aures tuas de quocūq; clerico peruenerit: ꝙ te iuste possit offendere:facile non credas. nec ad vindictam te res accendat incognita:sed presentib⁹ ecclesie tue senioribus diligenter ē veritas perscrutanda: ⁊ tunc si qualitas rei poposcerit canonica districtio culpam feriat delinquētis. Idem ianuario episcopo.

De quodam episcopo:qui antequā missarū solennia celebraret:die dominico ad exarandam messem cuiusdam profectus est.

Tanta nequitia ad aures nostras de senectute tua ꝑuenit:ut eā nisi humanitas pēsaremus: fixa iam maledictione feriremus. dictum quippe est mihi: ꝙ dominico die prius q̄ solennia celebrares: ad exarandam messem latoris presentium perrexisti: ⁊ post exarationem eius missarum solen

f Sigd.qualit hoc.c.debeas intelligere:habes ex̄ de fi.iʒ beli. g Nō credas.ī.xxij.q.iiij.innocēs.ɔ.ibi đ incredulitate q inter socios hñda,ē loquit: sʒ hic đ illa que ad iudicē ꝑtinet.vl refert vtrū bona vel mala de aliquo dicant.đ hac materia notaui.xxiij.q.iiij.q̄ magnum.
h Eccl'ie.cū hoc.c.de cā inqsitiōis loquat: ut ex̄ de accu.qualit.ij.g̊ in cā inqsitionis nō hʒ necesse eps alios ɔuocare:nisi canonicos tm̄ nā noīe eccl'ie tue maior ecclesia intelligitur ar.ex̄ de ꝟ.sig.cū clerici.ar.ɔ.xviij.q.ij.siquis abbas. et extendit hoc nomen ecclesie tue ad omnes eccl'as diocesis ex̄ de vsu pall'.c.i.Item est ar.hic ꝙ eps nō vocatis alijs epis possit ēt sacerdotē cōdemnare. sʒ dic ꝙ seniores hic vocat epos: cū iste corinthioꝝ esset archieꝑus. vl logt tm̄ de cā pecuniaria: quā pōt tractare eps tm̄ cū suis clicis vl ē derogatū huic per alios canones. vl canonica districtio dicat pena suspensiōis:quā eps cū suis clicis pōt inferre.vl loquit de clericis infra sacros ordines cōstitutis:quoꝝ causas ēt criminales pōt eꝑus cū suis clericis tractare ⁊ decidere. ar.xv.q.vi.si aūt. quid de hoc iuris sit.inuenies.xv.q.vij.in sūma.io.
i Tanta.ī.i.q.vij.tanta.
k Fixa.i.certa. sed cū iste absens esset quomodo papa ferret i eū sententiā? dic ꝙ hic loquit de sñia cōminatoria .s. cōminando ei.vl citat⁹ fuit ⁊ noluit venire ⁊ domin⁹ papa recepit testes eo absente. de vno habes hic.de duob⁹ habes.xi.q.i.fratris.alij dicūt sniam fuisse latā sub ɔditione si.s.ɔstaret de his q̄ dicta fuerūt de ipso. l Etiā terminos.in hoc peccauit grauiter ⁊ ꝫm leges punit pena.l.aureoꝝ ⁊ relegatiōe:ut.ff.de termio amo.l.ij.⁊.iij.cū distinctiōe vtꝝ sit iuuenis an senex: ut ibi dr̄.ꝫm legē aūt diuinā maledict⁹ reputat.xij.q.ij.in legib⁹

m ¶ Sȝ fili⁹. ar. ꝙ credit̃ dicto vni⁹: ut. j. viij. q. iij. talia. ⁊. c. xxi. q. i. c. i. ĩ forma iudicij q̃ztũ ad verã ꝓbationẽ vni testi ñ credit̃: ut ex̃ de testi. l; ĩ fi. ⁊. c. ti. veniẽs. ſȝ q̃ztũ ad p̃ſũptio nẽ: ut. C. de re. cre. in bone. niſi caſ⁹ aliq̃s ſpãlis ĩueniat̃: ut

ex̃ de in inte. resti. ex lit teris. ⁊ de ꝓcura. ex in ſinuatione. ⁊ ex̃ q̃ð me. cã. c. vlti. io. ſil̃r vbi ñ fit p̃iudiciũ alij: credit̃ vni testi: ut de ꝯ. di. iiij. cum itaq; .b.

n ¶ Quia ſimplicitatẽ. nõ ꝙ ꝑcit̃ ſenectuti: ut xxxiiij. di. fraternitatis xxvi. q. vij. ipa. Itẽ ꝑcit̃ ſimplicitati de ꝯ. diſ. ij. c. ij. ⁊ ex̃ de re. ꝑmu. cuȝ vniuerſoꝝ.

o ¶ Tacem⁹. nõ ergo ſꝑ q̃ tacet ꝯſẽtit: nec ſemꝑ idẽ eſt tacẽ q̃ð voce cõ ſentire. ar. de ꝯſe. di. iiij cũ ꝓ ꝑuulis. ⁊. lxv. di. c. ſi forte.

p ¶ Eos. ff. de re. iu. cõ cilij. lau.

q ¶ Excõicatos. ar. ꝙ q̃nq; magis puniũt̃ ꝯſi liarij q̃ faciẽtes. di. xc vi. duo. xi. q. iij. q̃ ꝯſentit ⁊. xxiiij. q. iij. q̃ alioꝝ. ſȝ hoc iõ factũ ẽ: q2 i iſtis nõ ꝯueniebãt ea ꝓpter q̃ fieret diſpẽſatio circa eos. ſȝ l; iſte debuit pu niri: tñ indultũ ẽ ei rõne etatis ⁊ ſimplicitatis.

r Non liceat. q̃ð iñ ꝑõt ꝑ aliũ: ⁊ ſi non ꝑ ſe: ut. v. q. v. illi q̃. ⁊. x iiij. q. vi. c. i. lxxxviij. diſ. epũs gubernationẽ. ita tñ ꝙ ſit cl̃ic⁹. ſi. ..... laicũ ꝑcutit̃ incidit in canonẽ ex̃. de ſen. ex. vniuerſita tis. ſȝ q̃d ſi clericũ nõ hȝ tũc v̈beret ꝑ ſe: ut dixi. xlv. di. in ſũma.

s ¶ Manib⁹. C. de ep̃is ⁊ cle. auc̃. ſȝ neq; ꝓprijs manibus ⁊ cetera.

t Peruenit. ꝯductio nes. ꝯ ex̃ de deci mis. c. dilecti. nã ibi nõ reprobant̃ monachi: q̃ hñt terras ad firmã. ſȝ

nia celebraſti: poſt miſſaꝝ ſo lennia etiã terminos poſſeſſio nis illius eradicare minime ti muiſti. q̃ð factũ q̃ debeat pe na ſequi omnes qui audiũt ſci unt. dubij aũt de tãta peruer ſitate fueramus: ſed filius no ſter cypriac⁹ abbas a nobis re quiſitus: ita ſe cognouiſſe ꝓhi buit. ⁊ quia adhuc canis tuis parcimus: hortamur vt aliquã do reſipiſcas miſer ſenex: atq; a tãta leuitate moꝝ ⁊ operum ꝑuerſitate compeſcere: ⁊ quã to morti vicinior efficeris: tan to ſolicitior atq; timidior eſſe debes. ⁊ q̃dem pene ſnĩa inde fuerat iaculãda: ſed q2 ſimpli citatẽ tuã cuȝ ſenectute ꝯgno uimus: interim tacemus. eos vero quoꝝ cõſilio hoc egiſti: in duobus menſibus excõmu nicatos eſſe decreuimus: ita vt ſiq̃d in eis intra duoꝝ men ſium ſpaciũ humanitatis adue nerit: benedictione viatici nõ priuẽtur. deinceps aũt ab eo rum cõſilijs cautus exiſte.

Vel ꝑcuſſor eſſe ꝓhibetur: ne videlicet ꝓprijs manibus aliquẽ cedat. Unde in aga thenſi cõ. legitur. De eodem

Non liceat epiſcopo mani b⁹ ſuis aliquẽ cedere. h° enim alienũ a ſacerdote eẽ dȝ Prohibetur etiã ep̃s turpis lucri gratia eſſe cupidus: ne a liquo etiam inhoneſto nego cio victum vel cetera ſibi ne ceſſaria querat. quod genera liter etiam de omnibus diuino cultui mancipatis. i. cl̃icis vel mõachis ĩtelligẽ oȝ. Unde in chalcedonenſi cõcilio legitur

t ¶ Auaritie. nã ꝓpter neceſſitatẽ hñ poſſent. xci. di. c. ij. y ¶ Ad tutelas. j. di. lxxxviij. c. vlt. ꝯ. xxi. q. iij cyprianus. ꝯ. ſȝ illud cypriani de teſtamẽtaria tute la ſiue datiua: hic aũt de legitĩa tutela intelligitur.

Qui connumerantur in clero turpibus lucris non inſeruiãt

Peruenit ad ſanctam ſyno dum quia de his qui in cle ro connumerantur: quidã ꝓ pter turpis lucri gratiam alio rum poſſeſſionum conductio nes ⁊ cauſas ſecularium ſuſci piunt: ⁊ a ſacris officiis ſe per deſidiam ſeparant. ad domos autẽ ſeculariũ concurrunt: et ſubſtantiarũ eorum guberna tioneſq; auaritie cauſa ſuſcipi unt. decreuit igitur ſancta vni uerſalis vel magna ſynod⁹ ne minem hoꝝ deinceps hoc eſt epiſcopum ſiue clericũ aut mo nachum conducere poſſeſſio nes aut miſceri ſecularib⁹ poſ ſeſſionibus poſſe: niſi forte q̃ legibus ad minorum etatis tu telas ſiue curationes inexcu ſabiles attrahũtur: aut cui ip ſius ciuitatis epiſcopus eccle ſiaſticarum rerum commiſerit gubernacula: ⁊ orphanoꝝ at q; viduarum que indefẽſe ſũt aut earum perſonarũ que ma xime eccleſiaſtico indigẽt am miniculo propter dei timorem ſiquis vero transgreſſus fue rit hec precepta eccleſiaſtice correctioni ſubiaceat.

Viduis autẽ ⁊ orpha nis eccleſie preſidiũ implorantib⁹ epiſco pi debent adeſſe: et contra improborum violenti as protectionis patrocinium eis negare non debent. Unde gelaſius gerontio ⁊ petro epi ſcopis.

Implorantib⁹ patrocinia ep̃i debent adeſſe.

Itẽ. xvi. q. i. gene ralit̃. ꝯ. ad h°. dic ꝙ clerici non co gunt̃ recipe ali quã tutelã. pñt tñ legitimaȝ recipe tutelã ſi volũt: ut hic dicit̃. ⁊ eſt h° p̃uilegiũ clerico rũ: ꝙ licȝ ipſi poſ ſint ſuccedẽ ali cui ab inteſtato: nõ tñ tenent̃ reci pere tutelã: l; al̃s illud obtineat: ut inſti. de legitima pa. tu. ſȝ ep̃us vel monach⁹ etiam volens non poſſȝ recipe legitimaȝ tutelã: ut in auc̃. de ſanctiſ. ep̃is. § deo amabiles. vl̃ dic ꝙ illi auc̃. p̃iu dicat̃ ꝑ canonem iſtũ: ut ep̃s ⁊ mo nachus ſi velint poſſint recipe le gitimã tutelã: ſȝ nõ datiuã vel te ſtamentariã. ſed ad tutelã miſera biliũ ꝑſonaꝝ oẽs clerici ſiue mona chi tenent̃: ut hic ⁊. lxxxviij. di. c. i. ⁊. c. ep̃s guberna tionem.

Di. lxxxvij.

z ¶ Correctioni. i. ſuſpenſioni. lau.

a Viduis. In xi. lxxxvij. oñdit mg̃r ꝙ viduis ⁊ pupil lis libertis ⁊ op preſſis tenet̃ p̃la tus patrocinium impendẽ: ⁊ etiaȝ manumiſſos de fendere. ad vlti

dic ꝙ illud ẽ cum ſua eis nõ ſufficiũt: vel cũ ipſimet exco lunt: nõ ut inde plus lucrent̃: ſȝ ut de fructib⁹ viuant. adeo aũt hoc ꝓhibet̃ clericis. ꝙ ſi ꝓpter hoc capiunt̃ in fraudẽ: nõ ſubueniẽt eis: ex̃ ne cle. vel mo. c. ſacerdotib⁹.

u ¶ Cauſas. de hoc notaui. xv. q. ij. in ſũma.

mũ ſubiũgit de expoſitis. j. ex̃c. vlti. ⁊c̃.

b Licet. j. xi. q. i. xp̃ianis. c ¶ Plus tñ. nõ ꝙ ẽt cauſe pauperũ ⁊ opp̃ſſoꝝ ⁊ ꝑegrinoꝝ. ſpectãt ad eccleſiã: ut. xxiiij. q. iij. ſiq̃s de potẽtib⁹. ⁊. c. ſe. et ꝯ. c. pri. ⁊ ex̃ de v̈. ſi. ſup q̃buſdã ĩ ſi. ſpectãt etiaȝ ad

iudiciū regis:ut.xxiij.q.v.regū.ꝛ.c.admīstratores. Silr viduis ꝛ pupillis ɔcessit impator magnū puilegiū.s.ꝙ aliqs nō possit illos trahē ad iudiciū extra ,puinciā:ip̄i tn̄ pn̄t alios trahē.C.qn̄ ip.int pupil.ꝛ vidu.l.vna.vidua

tractu h; actionē aduers⁹ dantē ꝛ accipientē.C.si tu.vl' cu.inter.si vo ledat in iudicio:h; actionē aduersus tutorē tm̄ C.de iudi.,pperandū in fi.sꝫ ɔ.ff.de mi.l.etiā.§.i.sꝫ illa lex ,pperandū intelligit qn̄ tm̄ circa instantiā iudicii lesus est.

Licet omnibus de nobis sperantibus non debeam⁹ in quantum possumus nos denegare:plus tamen viduarū ꝛ orphanorum causas ꝛ impēsius ducimus exequēdas: q̄s tueri a nobis vel ab omnibus diuina manifestat assertio. Idem anastasio epo.

De eodem.

Defensionis ,pprie desolatis auxilio ꝛ qui suis actibus adesse pro etatis infirmitate non possunt:exoratū pontificem decet subuenire:quia pupillis ꝛ viduis tuitionē etiā diuinitas iussit impendi.ꝛ iō maximo ꝛ ianuario clericalis officii qui se solatio parentum vel ,ppinquorum asserunt destitutos: auxiliū ex nostra delegatione prestabis:ut aduersus improbitates aduersariorum suorum ,ptecti:tue executionis nisu noxia commēta nō sentiant. Item leutio ꝛ petro episcopis.

De eodem.

Quisquis in negociis suis nostri nominis intercessione sperat sibi remedia posse conferri:prona nos conuenit animositate prestare. Idem honorio episcopo.

De eodem.

Diuine retributionis memor ad pontificalem conscientiam non ambigas pertinere egentium commodis piā solicitudinem non negare. Item fortunato epo.

Tuetur ecclesia quos in sui defensione suscipit.

Irreligiosum prorsus ꝛ execrabile indicamus:si qsq̄ clericus vel extraneos in sua tuitione susceptos non omni fide ꝛ tota animi sui edificauerit sanctitate. Ac cum olympius diaconus dilectionis tue felicis atq; olympii suggeratur auunculus: eosq; paruulos tutele vice susceperit nutriendos: vltro latrocinium esse indicamus: ꝙ eos bonuscu lis parentum sicut asserunt reliquit extorres alia retinendo alia contra leges ꝛ iura vendendo. Item ex concilio aurasico.

Confugientes ad ecclesiam extrahere non licet.

Eos qui ad ecclesiam confugiunt tradi non oportet sed loci sancti reuerentia ꝛ intercessione defendi. Siquis autem mancipia clericorum ,p suis mancipiis ad ecclesiam confugientib⁹ crediderit occupanda:per omnes ecclesias districtissima damnatione feriatur. In ecclesia quoq; manumissos ꝛ per testamentum ecclesie commendatos: siquis in seruitutem vel obsequium vel ad colonariam conditionem reuocare tentauerit.animaduersione ecclesiastica coerceatur.

Item ex concilio agathensi

In libertate ecclesia tueatur libertos.

ē q̄ ēt maritū nō hūit.ff.d v.si.malū.§.viduā.pupillus ē q infra pubertatē desiit esse i pr̄is ptāte.ff.e.pupill⁹.R'.i.

d Defensiōis.pupill'.pupillo tu eris adiutor.

e Executionis:i.defensionis.

f Commenta.i.fraudes.

g Quisqs.remedia.ar.ꝙ debeat qs de hoc de q̄º cert⁹ ē vl' secur⁹ puilegiū ro.sc.ipetrare:ut h elicit:cū oēs teneamur defendē talē.sp ali⁹ ar.ex de tes.lꝫ vniuers.ar.di.xxiii.q̄q̄.l.

h Nos.ut tn̄ p̄mo corā suo iudice deferat q̄rela:ut ex de fo.cōpe.ex trāsmissa.

i Animositate.i bona significatione sumit: al's i mala lxv.di.sane.

k Diuine retributiōis.q̄ nullū bonuꝫ irremuneratū de pe.di.iii.piū est.nec aliqd malū ipunitū de pe.di.i.nullus.ꝛ ē si.lxxxi.di c.pst.

l Irreligiosū.nō oi fide.p h⁹.c.ꝛ.s.,pri.di.puenit.colligit ꝙ clic⁹ bn̄ pōt legitimā tutelā suscipē

Illa lex etiā in p̄ncipali cā loquit cū restituat in iudiciis minor:ut.ff.de mio.etiā.§.ex cā.ꝛ.C.si aduersus rē iudi.p'totū Io.imo etiā restituitur mior ꝛ si ɔtumax fuerit ut.ff.de mio.etiā.b.

o Contra leges.C.de p̄di.mio.p totū.

p Eos q ad eccl'as.j.xvij.q.iiij.reum.

q Mancipiis.de istis manumissis ab eccl'a dicit.h.vl' de cōmendatis eccl'ie:ꝙ si postea ipetātur sup libertate:ipsi coram eccl'iastico iudice debēt rn̄dē.vn̄ siqs eos detinēs nollet rn̄dē nisi sub seculari iudice:posset stati eccl'a ipsū excōicare.si vo n̄ ē manumissus i eccl'ia: tūc p̄mo dꝫ ɔueniri q eos molestat sub seculari iudice.ꝛ si n̄ vult satisfacē p eū: tunc eccl'ia eū ɔpellet excōicando vel alio mō. lau.dicit ꝙ vbicunq; manumittāt:nisi manumittāt i eccl'ia ut clici fierēt:ut ex d h.nō or.c.i.ꝙ semp p̄mo ɔueniend⁹ ē q eis litē facit sub iudice suo seculari. Sꝫ q̄ro ad qd ergo recipit eccl'a libertos sub ,ptectiōe sua:cū illud ius sit i aliis oib⁹:ꝙ si aliqs n̄ pōt hr̄e iusticiā corā iudice seculari accedit ad iudicē ecclesiasticū: ut ex d fo.ɔpe.ex trāsmissa.videt ergo ꝙ liberti spectēt ad iudiciū ecclesie:ut.xi.q.i.xpianis.vel dic ꝙ lꝫ iste psone ꝛ alie de quib⁹ h agit recipiāt sub ,ptectione eccl'ie: n̄ tn̄ eximūt

sꝫ etiā extranearū psonarū si vult.l. m Nō oi fide ꝛ ita vr̄ ꝙ tutor teneat etiā de leuissima culpa.C.de picu.tu.ꝛ cu.tutorib⁹.ar.ɔ ꝙ.s.nō teneat nisi d leui C.ar.tu.qcqd.ꝛ ꝙ dicit fide est ar.ɔ pfidos aduocatos q plena fide clientulos n̄ ɔfendūt.ar.ii.q.iij.§.notandū. n Paruulos.nō ꝙ si mior ledat i cō

a iudicio seculari:ut ex de puil.recepim⁹.ꝛ ē expssū ex de fo.ɔpe.ex tenore. r Per oēs.i.vna excōicet:i aliis denūciet.si dicis ꝙ nēo pōt pluries excōicari:dic ut nō.ni.q iiij.c.vlti. s Et per testamentū.ex de ser.nō or.c.i. t Coerceat.nisi admonitus satisfaciat.ꝛ ē ar.hic ꝙ oē crimen ē eccl'iasticū.xxxv.q.vi.eps i synodo.

Libertos legitime a domi nis suis factos ecclesia si necessitas exegerit tueatur. q̄ siqs añ audientiã aut pua/ dere aut expoliare p̄sũpserit: ab ecclesia repellat. Itē ex concilio tolerano quarto.

A sacerdotib⁹ defēdantur li/ berti: qui i seruitutib⁹ reuocãt

Liberti q a quibuscũq; ma numissi sunt: atq; ecclesie patrocinio cõmendati existũt sicut regule antiquoꝝ patruz cõstituerũt: sacerdotali defē/ sione a cuiuslibet insolentia ꝓ tegãtur siue in statu libertatis eoꝝ seu in peculio quod hr̄e noscũtur. Item ex concilio toletano.

Expositos defēdat ecclesia: siqs eoꝝ calũniat⁹ extiterit.

Si expositus ante ecclesiã cuiuscunq; sit miseratione collectus: cõtestatiõis ponat epistola: vt si is q collect⁹ est intra .x. dies quesitus agnitus q; nõ fuerit: securus habeat q collegit. Sane qui post predi ctũ tēpus calũniator extiterit vt homicida ecclesiastica di/ strictione dãnabitur: sicut pa/ trum sanxit auctoritas.

Prohibētur ergo cle rici cupiditatis ne/ gocia suscipere: non pietatis curam vidu is ꝛ orphanis impendere. Unde melchiades papa.

De eodem.

Decreuit sancta synodus nullũ deinceps clericũ aut possessiones conducere aut negociis secularibus se immi scere: nisi ꝓpter curã aut pu/ pilloꝝ aut orphanoꝝ aut vidu arum: aut si forte ep̄us ciuita/ tis ecclesiasticarũ rerũ solici/ tudinem eũ habere precipiat. vbi patet quia alia sunt nego cia secularia ꝛ alia ecclesiasti ca. Nonne moyses in seculo erat cũ crebro intraret taber naculũ ꝛ exiret: qui intus con templatione rapiebatur: fo/ ris infirmantiũ negocio vrge/ batur. sed ꝛ iacob ascendētes ꝛ descendentes angelos vidit quia rectores ecclesiarũ non solum contemplãdo ascendũt sed deorsum quoq; ad mēbra illius miserando descendunt. ꝛ dum sacerdotes eorũ facta imitantur: ꝛ se custodiũt: ꝛ sub ditorum onera portant. Itē gelasius.

De eodem.

Consequens est: vt illa quo q; que de picenis partib⁹ nuper ad nos missa relatio nũ ciauit: non pretereunda puta remus. i. plurimos clericorum negociationibus inhonestis ꝛ turpibus lucris inhiare: nul lo pudore censentes euangeli cam lectionem: qua ipse domi nus negociatores ex templo verberatos asseritur expulis/ se: nec apostolica verba reco/ lentes quibus ait: nemo mili/ tans deo implicat se negocijs secularibus. psalmistam quo/ q; dauid surda dissimulantes aure cantantem: quoniam nõ

a Libertos:

t Liberti peculio. sȝ nũqd liber hõ hȝ peculiũ: nõ: q: sic̄ fiuus nõ hȝ bona: ita pr̄ familias nõ hȝ peculiũ. ff. ð v. si. pr̄fa. sȝ loqͥ hic fm tē pus quo fu⁹erat. vl̄ pe culiũ sumit hic iproprie ar. C. de inof. te. l. vlt. ff. ad tre. cogi. l. .i. de pe/ culio aũt fui q manumit tit: hoc in sũma notabis q̄ si manumittit int vi/ uos: dñs videt ei ꝯcedē peculiũ: nisi adimat ex presse. Si aũt i testamē to libertas ei religt pe culiũ apð hēdē remanȝ ꝛ nisi expsse ei ꝯcedat. C. ð pecul. ei⁹ q li. l. vna.

a Si expositi⁹. expo/ nit aliqs a pr̄e vel dño vl̄ ab extraneo. si a pr̄e vl̄ dño: aut necessi/ tate vl̄ sponte. si sponte nũq; põt recolligē eum postea. nec eni suũ dicē poterit: quē peuntē cõ tēpsit. C. de infan. expo. l. i. ꝛ .ij. si necessitate: re petit qñcũq;: q: iuit⁹ vr̄ exposuisse. C. de infan. expo. l. i. ꝛ i his casib⁹ lo cũ ñ hȝ ꝯtestatio. qð tñ dixi de necessitate: vr̄ maledictũ. nã dicit lex: q̄ si ipse nõ põt eũ alē: dȝ eũ i xenodochiũ mit tere. C. de lati. lib. tol. l. vna. §. sȝ scim⁹. sȝ qð di/ xi intelligas cũ nullũ ta

Di. lxxviii.

lē locũ iuenit. ꝛ intelli/ gas maxie hoc de filijs nã de seruo videt q̄ po tius debeat eũ vendē: q; exponere. ꝛ ē iste cas⁹ in quo fu⁹habit⁹ ꝓ de/ relicto: stati in libertatē eripit: ut. C. ð lati. li. tol. l. vna. in auc. de nup. §. hoc ampli⁹. ꝛ. §. multo magis vel occupãti ꝯcedit. si aũt ab extraneo ꝛ sciēte dño vl̄ pr̄e: tũc locũ hȝ qð hic dr̄. si vo ignorante: sp põt repetē qñcũq; venerit. C. de ifan. expo. l. i. h. dicit q̄ iñi vsq; ad .x. dies audit pr̄ i hoc casu. qð veri⁹ credo: q: ð his q̄ publice fiũt nõ põt ptendi ignorãtia: ut .xvi. di. q̄ dicitis. Idē põt qñ pr̄ ꝓpria volũtate exposuit. io. hoc teneas breuit q̄ si a pr̄e infans exponit vl̄ ab alio eo sciēte vl̄ ratũ hñte stati li/ berat a pr̄ia ptãte. ꝛ si dñs idē facit fu⁹ stati eripit i liber/ tatē: ꝛ libert⁹ in igenuitatē. Idē ē si alimēta fuerit istis lan guentib⁹ denegata. aut si isti lãguētes expositi fuerit cuius cũq; fuerit etatis. ꝛ q eos suscipiũt: ñ hñt aliqð ius in ipsis: ut ex̄ de infan. vl̄ langui. expo. c. i. b.

b Intra decē dies. ð his .x. dieb⁹ dic q̄ currũt a tpe sciē ꝛ sũt ꝯtinui. ꝛ si i tali loco ē q̄ venire nõ põt restituit p clausu lã generalē. ar. ff. ex q. cau. ma. l. i. alij dicũt q̄ sunt vtiles cũ .s. expiri põt ff. de edil. e/ dic. cũ ser. ꝛ ð di/ uer. ꝛ te. p̄. l. i. si vo ille q colligit expēdit aliq̄ i pue ro erudiēdo i ali qua arte: repetit a recolligēte. C. de infã. expo. l. i. qð aũt cã alimēti expēdit nõ repe/ tit: nisi in duob⁹ casib⁹. s. vbi ꝓte/ stat⁹ ē. C. de neg. ges. nēsenius. vel vbi collect⁹ ñ vl̄t ducere filiã suã i vxorē. C. de nup. patrem.

c Habeat. nõ i fuũ. C. de infan. expo. l. vltia. ꝛ iõ dr̄ iste eũ hr̄e: q: ali⁹ iã nõ põt pe/ tere puerũ. puer tñ hñ recedit ab eo cũ voluerit. ꝛ ꝯtinebit ep̄la: q̄ s. exeat ꝛ ꝓbet eē suũ al's nõ crede ret ei. ar. ꝯ ex̄ qui filij sint le. trans/ misse. vbi credit patri ꝛ mr̄i dicē/ tib⁹ aliquē nõ eē filiũ suũ: q: non ē p̄sumēdũ aliquez denegare filium suũ.

d Prohibent facta int/ positiõe de viduis ꝛ libertis ꝛ expositis reuertit in hac di. lxxviij. ad ꝓpositũ suũ. s. ad illud. c. ñ cupidũ ꝛ oñdit clicos cã turpitudīs ꝛ cupiditatis nõ debē opa exercere. tandē subijcit q̄ null⁹ p̄l ꝑm i testamē to dȝ noiare tutorē ꝛc̄.

e Decreuit. ꝯducere. s. cã cupiditatis: ut nõui. lxx xvi. di. c. vlti. ꝛ sp intelligo cã cupiditatis hoc fieri: nisi necessitas ꝓbet. ar. xij. q. i. c. i. f Ubi pȝ. i. ꝓ pter qð pȝ. g Angelos. p angelos intelligũt p̄/ dicatores q ꝓ ingenio auditoꝝ debēt se aptare: ut

viij.q.i.c.oз.ꝛ di.xliij.sit rector.§.vlti.vñ nõ ꝓpt ia/
b cob ʒ ꝓpter angelos inducit hec auctas.
Onsequẽs.q: sacerdotes erant isti:ut.ij.q.vij.
accusatio.l. i Cantãtẽ.i.metrice describentẽ.

k Negociatões i.falsã traditionẽ iudeoꝝ q:.s. cre/ debãt se iustifica ri ex opib⁹ legis figuras legis se/ ctãtes a grã resi lientes.

l Uel negocia/ tiones.i. ut vili⁹ emãt:ꝛ cari⁹ ven dant.

m Inꝫenio:ar. ꝙ nec sub q̃libet fraude excogita/ ta pñt exerceri negociatiões.g°. nec cã necessita/ tis: ut qdã assert nec cã lucri cap/ tandi paupeꝝ.i: q.iij. siqs obiece rit.ar.ↄ̃ ex̄ ne cli. ul' mo.c.i.xci.di. cleric⁹.lau.

n Cessandũ. vr̄ ergo ꝙ ĩ ei⁹ op/ tione sit:aut velit abstinere a q̃stu: aut ab officio. ff. de iure do.plerũ qꝫ.§.vlti.qd̃ fallũ ẽ.ʒ h̄ aut ↄtinua tiuũ ẽ.xi.q.i.pla/ cuit.

o Piscopus curas.ꝛ.xxi q.iij.c.i.ij.ꝛ.iij.ꝛ xi.q.i.te quidẽ.

p Erlatũ.ꝛ p̄/ toriis.i. lo/ cis iudicij tractã di.gd sit p̄torium habem⁹.ff. de iu sti.ꝛ iure.l.pl'r.

q Preceptũ.ĩ. xxiij.q.iij iustũ.ĩ. xxiiij.q.iij.clic⁹.

r Quinqꝫ dieb⁹ ar. morã posse purgari. Itẽ nõ inducias ꝛ expe/ ctatiões.v.dieꝝ ꝛ hoc a tp̄e q°su/ scepit lr̄as:ex̄ de ap.sup eo.iiij.q.

cognoui negociationes intro ibo in potentias domini. pro/ inde huiusmodi aut ab indi/ gnis posthac questibus noue rint abstinẽdum ꝛ ab omni cu iuslibet negociationis igenio cupiditateqꝫ cessandum: aut in quocunqꝫ gradu sint positi mox a clericalibus officiis co gantur abstinere: quoniam do mus dei domus orationis et esse ꝛ dici debet: ne per offi/ cia negociationis potius sit la tronum spelunca. Item ex canone apostolorum.

In sacris ordinibus constitu tus seculares curas assumere non debet.

Episcop⁹ aũt sacerdos aut diaconus nequaqꝫ seculi curas assumant. sin aliter deij ciantur. Item gregorius ro mano defensori.

Episcopus secularib⁹ causis occupari non debet.

Perlatum est ad nos reue/ rendissimum fratrem nr̄m basilium episcopum velut vnũ de laicis in causis secularibus occupari ꝛ pretoriis inutiliter deseruire. que res quoniam ipsum vilem reddit ꝛ reueren tiam sacerdotalem annihilat: statim ut experientia tua hoc preceptum susceperit: ad re/ uertendum eum districta exe/ cutione compellat: quatenus ei illicite insistenti. v. diebus sub qualibet excusatione im/ morari nõ liceat: ne si quolibꝫ modo eum ibidem ampli⁹ mo/ ram habere permiseris: cum ipso apud nos grauiter incipi as esse culpabilis. Item ex concilio chartaginensi.iij.

Testamentorum tuitionem e curam rei familiaris episcop⁹ non suscipiat.

Episcopus tuitionem testa mentorum non suscipiat.

Item ex eodem De eodem

Episcopus nullam rei fami liaris curam ad se reuocet sed lectioni ꝛ orationi ꝛ verbo predicationis tantũmodo va/ cet. Item ex eodem.

De eodem.

Episcopus gubernationem viduarum ꝛ pupillorum ac peregrinorum non per seip̄m sed per archipresbyterũ aut archidiaconũ agat. Itẽ gre gorius quartano prefecto.

Ratiociniorum causas cleri/ cus suscipere non debet.

Inutile ꝛ valde laboriosũ est hominem litteratuꝫ ra tiociniorum causas assumere ꝛ in eis quod non expedit se obligare. Item hieronym⁹.

Fugiendus est clericus ne/ gociator.

Negociatorem clericum et ex inope diuitem ꝛ ex ig/ nobili gloriosum quasi quan/ dam pestem fuge. Item au/ gustinus in libro questionum veteris ꝛ noui testamenti.

Clerico negociari non licet.

Fornicari hominibus sem per nõ licet: negociari ve/ ro aliquando licet. anteqꝫ eniꝫ ecclesiasticus quis sit: licet ei negociari: facto iam non licet Item ioannes chrisostomus super mattheum.

De eodem. Palea

Eiiciens dominus venden tes ꝛ ementes de templo significauit: quia mercator nunqꝫ potest deo placere: et ideo nullus christianus debet esse mercator: aut si voluerit esse: proijciatur de ecclesia di cente ꝓpheta: quia non ↄgno ui negociatores introibo ĩ po tentias domini. quemadmodũ enim qui ambulat inter duos inimicos volẽs ambobus pla cere sine alloquio mali esse nõ

s Piscop⁹.testamẽtoꝝ.i.aptionẽ:ut.s.corã eo nõ apianẽ ʒ corã mgr̄o cens⁹.C.d̃ testa.ↄsulta.vł dic tuitionẽ.i. ꝙ sit aduocat⁹.als ꝑ eũ dꝫ adipleri qd̃ ĩ testamẽtis relictũ ẽ:ex̄ d̃ testa.si heredes. ꝛ.ff. de pe. here. hereditas iiij.c.i.ꝛ.q.v.c.i.qñqꝫ duoꝝ.v.q.ñ.c.pñti.

t Piscop⁹.ad se re/ uocet p̄ncipalit vł ꝑ se. ꝛ tũc nõ ẽ ↄ̃.lxxxvi. dis. in fi.io.

u Piscop⁹. guber/ nationẽ ʒ ꝑ archip̄sby/ terum. nã ꝛ ptiri debẽt onera sua:ex̄ de offi. ar chi.c.vlti.ar.ꝑ alios no bis licere q̃ nobis ꝑ nos nõ lꝫ.ar.v.q.iij.c.vlt.ar. xij.q.i.ꝺcipim⁹. ꝛ valet ad qõnẽ:ꝙ eccl'ia possit ai cui ↄcedere gladiũ: lꝫ ei nõ liceat eo vti ꝑ se xxiij.q.vlt.c.sepe.sili'r in uenit qd̃ lꝫ nobis ꝑ alios ꝛ ꝑ nos:ut di.xcv.illud supfluũ. ꝛ ecõuerso qd̃ nõ lꝫ nobis ꝑ nos nec ꝑ alios.xlvi.di.sicut.xxiii q.vlti.his a qbus. ꝛ ↄse quit qs ꝑ aliũ:qd̃ ñ põt ꝑ se.ff. de sta. ho.impa/ tor.ꝛ id ꝑ se qd̃ nõ ꝑ aliũ C. de his q ve. eta.l.ij. ff. de adop.p⁹ mortẽ.§. neqꝫ.xxiij. dis. quorum/ dã. ꝛ qñqꝫ pl⁹ ꝑ se valet de ↄ.di.iiij.illd̃.io.So. generale ẽ ꝙ qs põt.ꝑ se qd̃ põt ꝑ aliũ ꝛ econ/ tra:ʒ in casib⁹ spãlibus fallit qñqꝫ rõne ꝑsone:q̃ ꝓhibet ꝑ se facere: ut ĩ hoc.c.ʒ ꝑ aliũ ñ ꝓhibet vł rõne rei:q: ĩ cã crimi nali aliqs agit ꝑ se ꝛ nõ ꝑ aliũ:ut.v.q.iij.in cri/ minalibus.b.

x Inutile.

y Negociatorẽ.ʒ nũ/ qd lꝫ clico hr̄e ta/ bernã:vr̄ ꝙ sic.C. d̃ epi. ꝛ cle.l.ij.Sꝫ dicim⁹ ꝙ lꝫ lex ↄcedat:canon tñ nõ ꝑmittit.vł dic ꝙ põt ha bere tabernã ꝓt neces sariã ꝛ honestã negocia tionem.

a Fornicari. sp nõ lꝫ. .i.nũqꝫ.xxxij.q.iiij.nẽo. ar.ↄ̃.xxxi.q.i.hac rõne.

282

ſed li et aliqñ licentia pene:ſed licentia culpe nõ:q2 nõ euadit culpaꝫ
b Nõ licet. ar. ꝙ ꝓpt mutationẽ ſtatus:quod ipſi erat licitũ fit illicitũ ⁊ ecõtra.ar.di.xxxi. let ar.contra.xij.q.i.nõ dicatis.

poteſt:neceſſe eſt vt iſti male loquatur de illo:⁊ illi male de iſto:ſic mercato2 ſine mendacio ⁊ periurio eſſe non poteſt Sed ſubſtantia talium ſtabilis eſſe non poteſt:neqꝫ ad bonum ꝓficit quod de malo congregatur. Quemadmodũ eni ſi triticũ aut aliud tale cernas in crib2o: dum huc ⁊ illuc iactatur omnia grana paulatim deo2ſum cadunt: ⁊ tandem in crib2o nil remanet niſi ſtercus ſic de ſubſtantia negociato2ũ nouiſſime nil remanet niſi ſolum peccatum. ſed omnes videntur eſſe mercato2es. oſtendant ergo quis non eſt negociato2:ut qui talis non fuerit eũ intelligas eſſe negociato2em. Quicũqꝫ rem compat non vt ita integram ⁊ immutatam vẽdat:ſed ut materia ſibi ſit inde aliquid operandi:ille non eſt negociato2. qui vero rem comparat vt integram ⁊ immutatã vendendo lucretur:ille ẽ mercato2: qui de templo dei deijcitur. vnde ſuper omnes mercato2es maledictus plus eſt vſurarius. ipſe nanqꝫ rem datam a deo vendit:non compatam vt mercato2. poſt fenus rẽ ſuã repetit:tollens aliena cum ſuis. mercato2 autem non repetit rem venditam. Dicit aliqs qui agrum locat vt agrariam accipiat:aut domum vt penſionem recipiat:nonne eſt ſimilis ei qui pecuniam dat ad vſuram:abſit. P2imo quidem qm̃ pecunia non eſt diſpoſita niſi ad emendum. Secundo: qm̃ agrum habens arando accipit ex eo fructum. habens domum: vſum manſionis capit ex ea. ⁊ ideo qui locat domũ vel agrum ſuum: vſum dare videt ⁊ quodammodo videtur mutare cum lucro lucrum. ex pecunia repoſita nullum vſuꝫ capis. Tertio ager vel dom[9] veteraſcitur. pecunia ſpiritualiter intelliguntur homines:q2 ſicut nummus habet caragma ceſaris:ita homo caragma dei ⁊ ſicut nummus qui non habet caragma ceſaris rep2obus eſt ita homo qui non oſtẽdit imaginem dei. vnde iſaias ait ad hieruſalem: caupones tui miſcent vinum cum aqua. Ideo ergo menſas nummulario2um euertit:ſignificans quia in tẽplo dei non debent eſſe nũmi niſi ſpirituales. i. qui dei imaginem non diaboli po2tãt: aut certe menſas nummulario2um ideſt ſacerdotum dicit ſcripturas. nouo enim teſtamẽto ſuccedente p2io2i euerſe ſunt ſcripture illo2um. Item auguſtinus.

Palea.

Quoniam non cognoui litteraturam. aliqui codices habent negociationes. in quo diuerſitas interp2etum ſenſuꝫ oſtendit:non erro2em inducit quia non cognoui negociationes non negocientur ch2iſtiani. Sed ait ipſe negociato2: affero ex longinquo merces: mercedem labo2is mei vnde viuam peto. dignus eſt enim mercenari[9] mercede ſua. De mendacio ⁊ de periurio agit non de negocio. Ego. n. mentio2 non negociũ. Nã poſſum dicere tanto emi:ſed tanto vẽdam. ſi placet:eme. qũo ergo reuocas mea negociatione? omnes artifices mentiuntur: ſuto2es: agricole. Uis vt optem carum tempus:ut poſſum vendere annonã quam ſeruaui. ſed hoc nõ faciũt boni agricole inquit. neqꝫ illa boni negociato2es. eſt peccatum hr̃e filios: quia quando eis dolet caput: matres infideles querunt eis ligaturas ſacrilegas incantationes. omnia iſta ſũt peccata hominum non rerum quare ergo ipſe dicit mihi negociato2 quomodo pſalmiſtã intelligas. ⁊ noli me ꝓhibere a negociatione. negociatio. n. non me facit malum:ſed iniq-

a Neq̄ꝫ.hec pars est illi⁹.xxi.q.iij.cyprianus. b ¶ Dei.⁊ nõne accusat̃ iste p⁹ morte ꝯ id. xxiij.di.quoꝝ dã.C.si reus vl' accusa.moꝛ.fu.l.i.⁊.ij So.dicũt qdã ꝙ accusari põt qs p⁹ moꝛtẽ ꝑ instrumentũ sicut hic:

laicos iconomos constituere in ecclesia vel vicedominos ⁊ ꝙ ecclesiastica officia ꝓpinquis nõ concedat.lau.

d Singula.Nota difficile est ut vnus vicẽ duoꝝ obtineat.ff.de pac.si plures.C.de asses.nemo.C.de testa.consulta.vbi dicit̃ ꝙ absurdum est:si ꝓmiscuis actibus rerum turbent̃ officia.ff.ꝙ cuiusq̄ꝫ vniuersitat.§.vlti.similiter lex dicit: ꝙ nõ potest quis ꝑ plures ciuitates plures habere potestarias.ff.ad municipal.libertus.§.ꝑscriptio.So.regulare est ꝙ vna ꝑsona nõ suppleat vicẽ pluriũ

q2 apparebat ꝑ instrumentũ.i.ꝑ testamentũ cum decidisse ĩ moꝛtali peccato.sed.h. dicit:q⁹ iste nõ accusat̃:q2 notoꝛiũ erat eũ impenitẽtẽ decessisse: al's nõ posset accusari p⁹ moꝛtẽ nisi ꝺ heresi.xxiiij.q.ij.sane.⁊ in illo casu C.ad.l.iul.ma.l.vlti.Sꝫ nõne dꝫ ꝑsumi ꝓ isto:quia etiã in vltimo instanti potuit penitere:ut.xxvi.q.vi.qui recedunt.⁊.c.cognouim⁹.ar.ꝯ de pe.di.i.agite.dicit ergo .h.ꝙ cũ moꝛtalit̃ peccauerit nec penituerit nõ dꝫ ꝓ eo oꝛari.xiij.q vlti.c.vlti.⁊ punitur hic in quo deliquit.xij.q.ij.de viro.vl' hoc intelligas quo ad sepulturã tñ:ex̃ de toꝛnea.c.i.io.credo hoc ad terroꝛem institutũ:nec mõ locũ hr̃e.qꝺ vltio dr̃ seruat̃ ꝺ facto.bar.

tas mea ⁊ mendacium meum. queramus ergo negociatoꝛes qui pꝛesumunt gloꝛiari ex suis operibus.si sunt contra illam gratiam quam hic spiritus cõmendat:vt nemo de suis operibus gloꝛietur.⁊ sicut contra medicos superbe pollicitãtes salutem vigilat hoc quod dictum est tota die salutare tuũ: sic contra negociatoꝛes operibus suis gloꝛiantes vigilat hoc quod dictum est: os meũ annunciabit laudem tuam.vnde ⁊ dominus eiecit eos de tẽplo volentes suam iusticiã statuere:⁊ ignoꝛantes iusticiam dei.merito dictum est negocium:quia negat ociũ quod malum est:neq̄ꝫ querit veram quietem:qui est deus. Item cassiodoꝛus in eodem psalmo.

De eodem. Palea.

Quid est aliud negociũ nisi que possint vilius cõparari:carius velle distrahere? negociatoꝛes vero illi abominabiles existimantur:qui iusticiam dei minime considerantes per immoderatum pecunie ambitum polluuntur:merces suas plus periurijs onerando q̄ꝫ preciis. tales eiecit dominus de templo dicẽs:nolite facere domum patris mei domum negociationis. Itẽ cypꝛianus.

Nomine sacerdotis careant: qui dei ministros suis euocant officiis.

Neq̄ꝫ apud altare dei memorentur nominari in sacerdotum pꝛece:qui ab altari sacerdotes ⁊ ministros volunt auocare.⁊ ideo victoꝛ cum cõtra foꝛmam nuper in concilio a sacerdotibus datam geminum faustinum pꝛesbyterum ausus sit tutoꝛem constituere: ob doꝛmitionẽ eius apud vos non fiat oblatio:neq̄ꝫ aliqua depꝛecatio pꝛo nomine ei⁹ frequẽter in ecclesia:ut sacerdotum decretum religiose aut necessarie factum obseruetur a nobis.

Domui quoq̄ꝫ sue oꝫ episcopũ esse bñ pꝛepositũ:ut q̄dam inde quodãmõ future dispensationis argumenta sumantur.in dispensatione vero ecclesie hãc regulam obseruandam nouerit:vt nulli quantumlibet exercitate persone duo simul officia committat: neq̄ꝫ secularib⁹ viris res ecclesiasticas gubernandas committat. Itẽ gregoꝛius scribit omnib⁹ episcopis.

Uni persone duo non cõmittantur officia.

Singula ecclesiastici iuris officia singulis q̄busq̄ꝫ personis singulatiꝫ cõmitti iubemus. Sicut enim in vno coꝛpoꝛe multa mẽbꝛa habemus: omnia aũt mẽbꝛa nõ eundem actum habent:ita in ecclesie coꝛpoꝛe multa membꝛa sunt secundum veridicam pauli sententiam.in vno eodẽq̄ꝫ spiritu ali coꝛpoꝛe conferendum est: hoc officiũ vni:alii ꝯmittẽdũ ẽ illud.neq̄ꝫ.n. quãtũlibet exercitate vni ꝑsone vno tꝑe diuarũ rerũ officia ꝯmittẽda sunt q2 si totũ coꝛp⁹ ẽ ocul⁹:vbi auditus.sicut.n.varietas mẽbꝛorum ꝑ diuersa officia ⁊ robur coꝛꝑis seruat:⁊ pulchꝛitudinẽ repñtat:ita varietas ꝑsonarũ

Di.lxxix.

nisi in causa necessitatis ut idẽ sit carnalis ⁊ spiritualis pater.xxx.q.i.ad limina.vel ꝑlatus in diuersis ecclesijs.x.q.iij.vnio.vel idem sit eligens ⁊ confirmans:ex̃ de elec.cũ inter.vel ut ipsemet tradat sibi possessionem.ff.de contrahen emp.fistulas.§.fundum.vel nisi causa vtilitatis:ut cum due ecclesie vni cõmittant̃.xvi.q.i.⁊ tempoꝛis:vel ut idẽ seruus vicẽ pluriũ dominoꝝ sustineat.ff.de sti.s.l.i.§.cõis seruus.vel ut apud semetipsũ aliquis emãcipet̃ vl' adoptetur.ff.de adop.si consul.lau.

e ¶ Ecclesiastici.nõ oꝛdinum sꝫ dignitatũ.vnus eni bene habet omnes oꝛdines licet ab vno tãtum denominetur.

f ¶ Singulis.ij.xxi.q.i.c.vltimo ꝯ.sed illud ex speciali pꝛiuilegio:hoc ex generali iure.xi.q.i.huic.lau.

g ¶ Cõmittendum est. alius habebit archidiaconatũ.alius archipꝛesbyteratũ:⁊ sic de alijs: ar.ĩ.xiij.q.i.c.i.lau.

Domui.hoc.c.tractat mgr̃.ŝ.xlvij.di.§.necesse.sꝫ alit̃ hic ⁊ alit̃ ibi.ibi eni exposuit domui.i.familie sue.hic aliter domui sue.i.ecclie sue.⁊ illud est q̄si ꝑparatoꝛium ad istud:ut in hoc.§.innuit.oñdit ergo in hac di.lxxix qualiter pꝛelatus ecclesiastica bñficia debeat dispẽsare:quia plura nõ debet cõmittere vni.⁊ ꝙ nõ dꝫ

b ¶ Quantũlibet.ar.nõ esse derogandũ iuri generali ꝓpt̃ ꝑsone ꝑrogatiuam.ŝ.di.lxi.miramur.ŝ.di.lxxviij.sigs.l.

p diuersa nihilomin⁹ distribu-ta officia ⁊ fortitudinē ⁊ venu-statē sancte ecclesie dei mani-festat. ⁊ sicut indecoꝝ ē in cor-pore humano vt alteꝝ mēbrūz alterius fungatur officio: ita nimirū noxiū simulq̧ turpissi-mū est: si singula rerū ministe-ria personis totidē nō fuerint distributa. Itē gregori⁹ an-tenno subdiacono.

Quilibet eps vicedominū et iconomum habeat.

Volumus vt frater noster pascasius ⁊ vicedn̄m sibi ⁊ maiorē ordinet dom⁹. quaten⁹ possit vel hospitib⁹ superueni-entib⁹ vel causis que eueniūt idoneus ⁊ paratus existere. si vero negligentē eū ꝓspicis vl' ea que dicimus implere diffe-rentē: oīs clerus ei⁹ adhiberi debet vt cōmuni consilio ep̄i eligātur: quoꝝ persone ad ea que prediχim⁹ valeāt ordina-ri. Hinc colligi pōt archidia-coni electionē a cuncto clero si ep̄s negligens vel differens fuerit canonice fieri posse.

Officiū vicedomini ē ep̄atuz disponere. Unde gregorius clemētine patricie post alia.

Quid sit officiū vicedomini.

Diaconū vero anatholiūz quē ad vos dirigere popo-scistis: hoc nos facere nō pos-se: cūe magis modus q̄ȝ rigorē auctoritas facit. vicedominū enim eum cōstituimus: cui⁹ ar-bitrio ep̄um cōmisimus dispo-nendum. Item ex con. chal-cedonensi. De eodem.

Quia in quibusdam eccle-sijs sicut ad nos peruenit sine iconomo episcopi res ec-clesiasticas tractant: placuit omnes ecclesias habētes epi-scopos etiam iconomos habe-re de proprio clero: qui guber-nent res ecclesie cum arbitrio sui epi: ut non sine testimonio sit gubernatio ipsarum rerum ecclesiasticarum. neq̧ eχ hoc eueniat res eiusdem ecclesie dispergi: ⁊ sacerdotali dignita-ti obtrectatio generetur. si ve-ro quis hoc non obseruanerit diuinis subiacebit regulis. Itez gregorius ioanni caro-litano episcopo.

Secularibus viris res eccle-siastice non committantur.

Indicatum est nobis: q̄ la-icis quibusdam curam ve-stri patrocinii commiseritis: q postmodum in rusticorum ve-strorūz depredationibus atq̧ fatigationibus fuerint depre-hensi. Quod si ita ē: districte a vobis discuti conuenit: atq̧ inter eos ecclesieq̧ vestre ru-sticos causam eχaminare sub-tilius: ⁊ quicquid fraudis in-uentum fuerit: cum pena legi-bus statuta reddere compel-lantur. de cetero vero cauen-dum est a fraternitate vestra: ne secularibus viris atq̧ sub regula vestra non degentibus cuiuslibet res ecclesie commit-tantur: sed ꝓbatis de officio vestro clericis in quibus siqd repiri poterit prauitatis: vt in

f Ocul⁹.i. si oē officiū attribuit ei q dr̄ in ecclia ocul⁹: vbi erit audit⁹.i. auris.i. officiū qd̄ ei attribuit q dr̄ in ecclesia auris. p oculū intelligunt maiores i ecclia: q sibi ⁊ alijs ꝓ-uidēt. p aurē in ecclia discreti intelligūt ⁊ sciētes. vl' refe-ras hoc ad illud qd̄ di-xit: q̄ diuersitas officio-rū sit in ecclia. al's n̄ ob-staret: q̄ si tot ⁊c̄. quia si homīes in ecclia essent vni⁹ officij: quō ipleret corp⁹ ecclesie cū diuer-sis opus est.

k Et pulchritudinē. sin-gula queq̧ locū teneāt sortita decenter. l.

l Volum⁹. ⁊ vicedo-minū. exponit. h.i. icononū rerū ep̄aliū et hospitaliū: q reb⁹ ep̄ali-bus ⁊ hospitib⁹ supue-nientib⁹ ꝓuideat.

m Et maiorē.i. icono-mū rerū canonicoꝝ. et iste intellect⁹ habet ex rubrica q̄dā. vl' maiora ē q̄dā dignitas q̄ ē in q-busdā ecclesijs: ut Vcel-len̄. in ecclia scē marie.

n Uel hospitib⁹. quia ep̄s nō pōt i ꝓpria ꝑso-na tractare talia nego-cia. v. q. iij. q̄ ep̄s ⁊ re-feras qd̄ dicit de hospi-tibus ad vicedn̄m.

o Cler⁹. ar. q̄ si p̄lat⁹ nō vult vl' negligit face-re ea q̄ d::ea debēt sup-pleri p subditos: ⁊ econ-uerso. ar. ī. ix. q. iij. cum sim⁹. ⁊ videt q̄ i talib⁹ n̄ sit necessaria admōitio ut eχ̄ de sup. neg. p̄l'. l3. eχ̄ de ꝯces. p̄. ⁊ ec. n̄ va. q̄ in fi.

p Diaconū. vicedo-minuz. et hoc. c. pz q̄ vicedn̄s ē: q hz po-testatē sup res ipsi⁹ ep̄a-tus. iconomus q super res canōicoꝝ: cui. s. res ecclesiastica gubernan-da mādat. C. d̄ sacrosan-ctis ec. iubem⁹ in p̄n. ⁊ sicut ep̄s dispensat res ep̄ales sub testimonio vicedomini sic canonici res eccl'iasticas sub testimonio iconomi: ⁊ ecō-uerso: ut. xvi. q. vij. qm̄. ⁊. xij. q. i. manifesta. ⁊ iste iconomus in qbusdam ecclesijs appellatur prepositus.

q Quia in qbusdā. ep̄os. vl' etiā alios p̄latos. qlibet eni p̄lat⁹ dz iconomū ꝯstituere. C. de ep̄is ⁊ cle. oēs. §. h°. nihilomin⁹. ar. ix. q. iij. cū simus. eχ̄ de of. or. cū vos. de of-ficio iconomi sindici actoris notat. xvi. q. vij. qm̄. ar. ep̄m posse corrigere iconomū res eccl'ie dispensantē: si-cut ⁊ archidiaconus. ar. di. lxxiiij. honoratus.

r Testimonio. ipsi eni ꝓhibent testimoniū sue ad-ministrationis. s3 cubicularij sui ꝓhibent testimoniū sue ꝯuersationis ut. ij. q. vij. cū pa-storis.

a Indicatū ē. int eos. sed nōne isti erant lai-ci: ergo debēt cō-ueniri sub secula-ri iudice: ut. xi. q. .i. experientie. s3 iō cōueniunt coraz eccl'iastico: q̄ ra-puerunt bona ec-clesie: ut eχ̄ de fo-ro cōpe. c. cuz sit generale. Et est hoc ꝯ rectores ci-uitatū: q compel-lunt rusticos ec-clesiarū sub se re-spondere. Alij di-cunt suos ⁊ liber-tos eccl'ie seq fo-rū dn̄e.i. eccl'ie: ut diχi. xi. q. i. c. ij rusticos aūt non s3 seculare: nisi ec-clesia ab impato-re consecuta essz iurisdictionē sup eos. ar. lxiij. di. ego. eχ̄ de app. si duobus. veri⁹ di-cit h laicos istos conueniri in foro ecclesie ⁊ ratione p̄dicta: ⁊ quia ad-huc erant in ad-ministratione. vn̄ ratione admini-strationis rusticos conuenire pote-rant sub episcopo. ar. ij. q. vi. §. nulli quoq̧ officialiū post depositā administrationē nō nisi forte in breui vl' nisi fugerēt in auc. ut iu. fine quoquo suf. §. sigs āt. ⁊. §. necessitatē. Alij dicūt: q̄ iste ep̄s rep̄hensus fue-rat: q̄ iconomū fecerat aliquē de istis laicis: q tan-tū clericus esse dz: al's hn̄ posset eis cōmittere cu-ram rusticorum ⁊ aliorum bonorum episcopatus.

b ¶ Cū pena.isti cōmittebāt crimen ꝯcussionis:cui⁹ pena quadruplū est:ut.xviij.di.qm̄.⁊ hoc cū ciuilit̄ agit̄.cū vo crimialit:punit̄ ꝑ arbitrio iudicis:ut.i.q.i.ꝯcussiōis.⁊ sic ecclia suū qn̄qꝫ p̄t cū augmēto repetere:ut.xii.q.ij.fraternitas.⁊.c.in legibus.

domo patris mei ⁊c̄.de pe.di.iij.in domo.sꝫ nō preerit ⁊ vide q̄uo ꝑlatus ⁊ subditus sibi connectunt̄:ut.xcv.di.esto ⁊ hec diuersitas ordinū ꝓpter maiorē concordiā est statuta:ut.xlv.di.licet.ij.

c ¶ Ut ī subditis videt̄ ergo ꝙ ꝑdicti laici nō sint d̄ foro eccle:sꝫ iō h⁹ dicit:q: facili⁹ coercent̄ clici q̄ꝫ laici.

d ¶ Quā accusēt.i.accusabiles.oñdant,⁊c̄.

e Ecēter.aut sanguīe.sic x.q.ij.hoc ius in fi.vl̄ intellige de his qui male vite sūt:al̄s videt̄ esse ꝯ.ā.di.lxxvi.nō satis.qs eni carnē suā odio habebit:sꝫ q̄re ꝓhibet hoc d̄ ꝓpinquis: iō q: magis ꝓni sūt ep̄i ad dandū cōiunctis ꝑsonis q̄ꝫ aliis: sicut sepius ⁊ fortius ꝓhibet̄ fornicatio q: poti⁹ peccat̄ hoc genere peccati.l.di.q: tua. Itēꝫ sicut magis punit̄ q interficit vxorē q̄ꝫ matrem quia ꝓniores sūt hoīes ad illud faciendū:ut.xxxiij.q.ij.admonere. Itē sicut hac ratione subuenitur mulieri cū intercedit:nō cū dat: q:ꝓnior est ad intercedendum:q̄ꝫ ad danduꝫ.ff.ad vell̄.l.iiij.Itē ⁊ alia rōne ꝓhibet̄ dare ꝓpinquis: q: semꝑ p̄sumit̄ ꝙ res ecclesie latent̄ ledant̄ ꝑ eos.i.q.iij.ꝓuenit.⁊.x.q.ij.episcopus.

subditis emēdare quod illicite gestū fuerit valeatis:quo videlicet apud vos habit⁹ sui officii magis cōueniēter administrent q̄ꝫ accusent. Propinquis etiā vel fauore sibi ꝯiunctis ecclesiastica officia ep̄us cōmittere nō audeat. Unde in toletano cōcilio.x.legitur.

Ecclesiastica officia nō committat ep̄us cōiunctis vel fauore ꝓpinquis.

Ecēter oībus placet i p̄senti tale rescindere factū ⁊ nō esse de cetero faciendūꝫ quicūqꝫ igitur pontificū deinceps aut sanguine ꝓpinquis aut fauore persone q̄buscūqꝫ sibi cōiunctis talia lucra commendare tētauerit:ad suū nefande p̄esūptionis excidium ⁊ qđ iussum fuerit deuocetur in irritū:⁊ qui ordinauerit:annue excōmunicationi subiaceat.que vo ablata fortasse fuerint:ab eo qui tulerit reddant̄ in duplū. Porro ipsa officia quare sint ita distiguēda ⁊ nō vni ꝑsone oīa committēda ex auc̄te gregorii ⁊ bonifacii pape datur intelligi:q ait.

Graduū ⁊ ordinū distributio ecclesie vnitatē conseruet.

Ad hoc dispēsationis ꝓuisionis gradus diuersos et ordines constituit esse distinctos:ut dū reuerētiā minores potiorib⁹ exhiberēt:⁊ potiores minoribus dilectionē impenderēt:vera ꝯcordia fieret ⁊ ex diuersitate cōtextio:⁊ recte officioꝝ gereretur administratio singuloꝝ. neqꝫ.n. vniuersitas alia poterat ratione subsistere:nisi hmōi magn⁹ eā differētie ordo seruaret. quia vero queqꝫ creatura i vna eadēqꝫ q̄litate gubernari vel viuere nō p̄ōt:celestiū militiarū exēplar nos instruit:q: dū sūt angeli sūt archāgeli:liquet q: nō sunt eq̄les:sed i p̄tāte ⁊ ordine sicut nostis differūt alter ab altero.

Litigiosus quoqꝫ ꝓhibet̄ ordinari: q: q sua p̄tāte discordantes ad ꝯcordiā debꝫ attrahere:q oblationes discidentiū ꝓhibet̄ recipere: neq̄qꝫ litigandi facilitate alios ad discidiū debet ꝓuocare. Unde in concilio char.iiij. legitur.

Clerici discordes deijciāt vel reuocētur ad cōcordiam.

Discordātes clericos episcopus vel ratione vel potestate ad concordiā trahat. inobedientes synodus per audientiam dānet. Item ex eodem.

Dissidentiū fratrū oblationū dona nō recipiātur.

Oblationes dissidentium fratrū neqꝫ i sacrario neqꝫ in gazophilatio recipiantur. similiter dona eorum:qui pauperes opprimunt:a sacerdotibus refutanda sunt. Item cyprianus.

i ¶ Uera.i.ꝑ veram cōcordiam.

k ¶ Contextio.ī.xcv.di.esto.io.

l ¶ Uniuersitas.creaturarum.

m ¶ Qualitate.q: natura corporū nō p̄ōt manere in vno statu:ut de cō.di.v.ne tales.⁊ dicit lex:ꝙ circa statum humanū nihil ē stabile: ut.in auc̄.d̄ nō alie.aut ꝑmu.§.ut aūt.vl̄ dic q̄litate.i.eq̄litate:quia nō oēs p̄nt esse ep̄i.

Di.xc.

n Litigios⁹. In hac di.xc.tractat hoc c.nō litigiosū qđ tractauit.xlv.di.sꝫ dissil'r ibi eni oñdit ꝙ ep̄s nō dꝫ eē litigiosus. hic vo ꝙ discordātes dꝫ ad cōcordiā reuocare.vltrio addit̄ ꝙ ep̄i debent sibi vicissim p̄stare auxiliuꝫ ad pacem seruandā.

o Discordātes.rōne i.amicabili cōpositione extra iudiciū et de plano.naꝫ iudex ad cōcordiā laborare dꝫ: v.q.ij.si p̄mates.⁊ litigantes recōciliare.ff.de vsufruc.si cui⁹.§.eq̄ssimū.⁊ de offi.p̄si.illicitas.§.ne potentiores.si ergo inter se cōpositio nē faciāt remanebūt crimina īpunita ꝯ illud.ff.ad.l.acq̄l.ita vulnerat⁹ sꝫ hoc in crimīe iniuriarū obtinet:qđ q̄libet p̄t remittere.sꝫ si criminaliter ageret̄:esset fallūꝫ. sꝫ si delictū tangeret ecclesiā:ibi nō posset subditus cōponere cū ꝑlato:ut.xxiij.q.iiij.si is qui.potest tñ renūciare accusationi:ut ex̄ de accu. veniens.

p ¶ Uel potestate.s.coertione:ut.ff.de offi.p̄.congruit.⁊.j.c.placuit.

f ¶ In duplū.sic.xij.q.ij.fraternitas.⁊.c.in legib⁹.

g Ad hoc.diuersos.int̄ p̄elatū ⁊ subditum.

h ¶ Et potiores.hoc erit vsqꝫ in diē iudicij tm̄.dicit eni ap̄lus.Dū mūdus iste durabit: hoīes p̄sunt hoīb⁹:demones demonib⁹:angeli angel'.cū aūt deus erit oīa in oīb⁹:cessabit oīs ꝑlatio:non tñ ordo vel maioritas.aliqs enim maior erit alio.nā

q Oblationes.cū odium eoꝝ apertū est ⁊ notoriūꝫ. hoc intellige de voluntarijs oblationib⁹:nō de decimis ⁊ p̄mitijs:ex̄ de deci.de terris.xvi.q.i.decime.l.

r ¶ In gazophilacio.i.arca vel loc⁹ vbi reponunt̄ oblationes.a gaza qđ est diuitie:⁊ philare quod est seruare.

s ¶ Dona.dicit.h.hoc gn̄alit intelligendū esse de quolibꝫ

qui ē in mortali peccato: ꝛ grā exēpli ē istud positū. tu melius dic: ꝙ cū hec sit pena: nō dʒ extēdi nisi qten⁹ repit. nā spālit de qbusdā psonis iuenit ꝓhibitū: ut hic de isto. Itē de eo q pauperē oppmit. Itē de sacrilego: ut. xij. q. ij. ꝺ viro. Itē de eo q vi extra dit fuā ad ecclesiā fugiētē: ut. xvij. q. iiij. miror. Item de raptore ex̄ de rap. sup eo. Itē de vsurario ex̄ de vsur. c. qꝛ in oib⁹. sʒ etiā penitentes qn̄qꝫ ꝓhibent oblationes facere de ꝯ. di. iiij. cos. idē dico de meretrice. Sigs tn̄ officiat⁹ opprimit rusticos: quia forte dʒ hr̄e. x. accipit xij. dona ei⁹ nō sunt respuēda de iure fm quosdā: qꝛ transfert dn̄iū in huiusmodi. ꝛ fieri inde pōt elemosyna: nec est vera rapina. ar. xiiij. q. v. nō sane. si tn̄ ꝓpterea correctus nollet cessare debēt respui. vel dic ꝙ inde pōt fieri elemosyna: nō tn̄ oblatio. Idez dico i meretrice: ut dixi. xiiij. q. v. in pn.

a Neqꝫ. ecclesiā. extra quā q inueniūt: exterminabunt. xxiiij. q. i. qꝛ ex sola. l.
b Nō sanguie si impenitēs decedat.
c Sanguine. hoc ad exaggerationē hui⁹ criminis dr̄: qꝛ idē ē i quolibet alio crimīe.
d Abluit quo ad vitaz eternā: sʒ valʒ martyriū quo ad minorē penā.
e Inexpiabilis. verū est post mortem: alr̄s de nemie despandū est: ut ꝺ pe. di. vij. nemo. xxxij. q. ij. ancillā. nā q ipenitēs decedit i martyrio nō saluat de pe. dis. i. c. vlti. sʒ miti⁹ punit: ut ibi dē dr̄: ꝛ de pe. dis. iij. §. potest.
f Alien⁹. opus. i. oratio ei⁹ si clic⁹ ē. op⁹ eni ei⁹ ē orare. xxxvi. di. c. vlti. vł si ē laic⁹ op⁹ ei⁹. i. oblatio ei⁹. ꝰ. e. di. oblatiōes. ꝛ. xij. q. ij. dno:
g Neqꝫ. sic. ij. q. vij. §. de his etiā.
h Murmurauerūt. ut in deserto illa pena ē ut citi⁹ moriat. xi. q. iij. cōi si sacerdotali.
i Ab exterminatore. i. ab angelo malo: q exterminauit murmurātes in deserto a terra ꝓmissionis.

Extra ecclesiā eē ꝓbat: q pacē cū proximo nō habet.

Neqꝫ ad chaim neqꝫ ad munera ei⁹ respexit de⁹. neqꝫ eni hr̄e placatū deū poterat: q cū fratre nō pacē sed zeli discordiā habebat. quā sibi igit pacē ꝓmittūt inimici fratrum: q sacrificia se celebrare credūt emuli sacerdotū: secū esse christū cū collecti fuerint opinātur hi: q extra ecclesiā christi colligūtur. tales etiā si occisi in cōfessione nominis christi fuerit: macula ista nec nō sanguie abluit iexpiabilis. n. ꝛ grauis culpa discordie neqꝫ passione purgat. Itē ex. viij. synodo.

Murmurātes a fratrū vnitate alieni efficiātur.

Alien⁹ sit a fratrū vnitate: q murmurat. ꝛ op⁹ ei⁹ abijciatur: q murmurās extiterit: ne pena murmurātiū incurrat de q apostolus scribit: neqꝫ. n. murmurauerit (sicut qdā murmurauerūt ꝛ perierūt ab exterminatore. Iuxta mēsuram itaqꝫ opis peccator: qđ in hac snīa apostoli pleni⁹ declarat: sacerdotis iudicio peniteat. Item ex eodem.

Corripiātur q rixas ꝛ contentiones amant.

Sigs monach⁹ cōtentiōes vel rixas amauerit: vel manifestū conuiciū fratri intulerit: iuxta arbitriū rectoris modūqꝫ peccati diuturna expiet penitētia. Itē qui contentiosus aut murmurans extiterit fm arbitriū prioris tandiu peniteat: q̄diu culpe qualitas extat. Item ex conci. char. quarto.

Dissidētes epi ad cōcordiam redire cogātur.

Dissidētes epos sine timore dei synodus recōciliet. Item ex eodem.

De eodem.

Studendū est epis: vt dissidētes fratres siue clericos siue laicos ad pacē magis q̄ ad iudiciū coerceant. Item ex eodem.

Nō recipiātur dona eoꝝ: qui pauperes opprimunt.

Hoꝝ qui pauperes opprimūt: dona a sacerdotibus sunt refutanda. Item ex cōcilio agathensi.

A cetu alienētur fideliū: qui ad ꝯcordiā redire ꝯtēnunt.

Placuit etiā vt sicut plerūqꝫ fit quicūqꝫ odio aut longinqua inter se lite dissenserit ꝛ ad pacē reuocari diuturna obstinatione nequiuerint: a sacerdotibus ciuitatis primitus arguātur. qui si inimicicias deponere perniciosa intentione noluerint: de ecclesie cetu iustissima excōmunicatione pellantur. Item fabian⁹ papa.

Inedijs maceretur acerrimis qui fratri suo recōciliari non vult.

Siquis cōtristatus noluerit recōciliari fratri suo satisfaciēte eo q cōtristauit: acerrimis maceretur inediis vsqꝫ dum gratanti animo satisfactionem recipiat. Item innocentius. ij.

k Siquis. vł manifestū. i. manifeste.
l Peccati. diuturna. videt ꝙ tanto tpe debeat qs eē in pena: quāto fuit in peccato. iij. q. ij. c. i. Sʒ dicim⁹ hoc ponendū in arbitrio plati. nā qn̄qꝫ inuenit ꝙ dʒ esse tāta de pe. dis. i. q̄obrē. qn̄qꝫ minor de pe. di. vlt. c. vlt. qn̄qꝫ maior de pe. di. iij. ꝓductior.
m Prioris. i. abbatis. abbas eni pōt absoluē monachū suū iniciētē man⁹ in monachū suū vł alteri⁹ sʒ nō pōt si ꝑcusserit clicū secularē ut ex̄ de sen. ex. cū illorum ꝛc.
n Dissidentes ꝛ cetera:
o Studendū. ad pacem. hec ꝛ filia intelligo cū ciuilit agit de crie vł in cā. ciuili. sec⁹ vbi criminalit ageret. expedit eni peccata nocentiuʒ esse nota. ff. de iniur. cū q. ꝛ ex̄ de col. c. i. vł cū agit actione iniuriaꝝ: ut ꝰ. dictū ē. c. i.
p Coerceāt. ar. ꝙ epus si qs corā eo accusauerit aliquem ꝛ velit desistere: ꝛ ille velit ei remittere non debeat eos cogere ꝓseq cām illaʒ etiā lite ꝯtestata: ꝛ ꝙ illi possint desistere: cū eps debeat eos magis hortari ad paceʒ q̄ ad ꝯtentionē. ar. v. q. ij. si primates. qđ verū credo in crimie iniuriarū vel cū agit ciuiliter vel nō: ut ex̄ de col. c. ii.
q Horum ꝛc.
r Placuit. arguant. ar. ꝙ admonitio semp dʒ pcedere vindictā. ar. xii. q. ii. indigne.
s Excōicatione. vł tn̄ ꝙ pmo iudex secularis cogꝫ eos ad ꝯcordiā. ꝛ si hoc nō sufficiat: ꝙ tūc excōica

b int. vii. q. iiii. de presbyteroru͂ ⁊c.

a Si q̄s. satisfaciete. imo etiā nō satisfaciete rancore teneť dimittere: ut de pe. di. v. c. vlt. q2 nō ē licitū nobis aliquē odio h̄re: ut. xxiii. q. iiii. cū i lege xi. q. iii. int vba. s3 actionē iniuriaꝝ .i. satisfactionem n̄ tenemur dimittere. Nā ad renūtiandā iniuriā nullus est cogend9: xxiii. q. iiii. si illic: imo bn̄ facit qui dimisso rancore agit iniuriaꝝ. xlv di. ⁊ q emendat. xxiii. q. v. de occidendis.

b Inediis. i. penis excōicatiōis

c Recipimus p ista. c. patet q ad iudiciu3 eccl'ie spectat facere pacē: ut hic ⁊ ex. de treugis. treugas. Ite3 p3 hic q epi pūniūt q sibi non p̄stant mutuū auxiliū: ut iii. q. i. nlli. ⁊ etiā mortuo epo vel ifirmo vicini epi tenent supplere defectum epi: ut vii. q. i. pōtifices ioannes.

d Erlatū est. Discrepare Di. xci. hoc dicit canon ut simplā teneamus baptismi formā pp̄ter scisma vitandū: de ꝯse. di. iiii. pp̄ter vitandū. vbi tn̄ cōsuetudo ē diuersa: nihil officit: ut de ꝯse. di. iiii. de trina.

e Concordare: cū metropol. ecclesia. xii. dis. c. vlti. de ꝯse. di. i. c. vlti. ⁊ c. altaria. ⁊ di. iii. l'ris. io.

Epi ad pacē firmit tenēdā vicissi3 sibi ꝯsiliū ⁊ auxiliū p̄stent

Hec pimus. n. vt epi ad so lū deū ⁊ salutē populi habentes respectū omni tepiditate seposita ad pacē firmiter tenēdā mutuū sibi cōsiliū ⁊ auxiliū impēdāt: neq3 hoc alicuius amore vel odio p̄termittāt q si q̄s in hoc dei ope tepidus inuentus fuerit: dānū pp̄rie dignitatis incurrat. Item victor papa.

Expellēdi sūt a cōione fideliū: q sibi inuicē recōciliari noluerint.

Erlatū est ad sedē apostolica aliquos vestrū nocere fratrib9 velle: ⁊ ut cadāt decertare similiter in sacramētis discrepare: ⁊ ob id cōtentiones ⁊ emulatiōnes fieri inter vos: a quibus dissensionib9 vos auertere ⁊ in his oīb9 cōcordare ⁊ opē ferre vicissi3 mandamus. Nam si hoc agere cito neglexeritis: ⁊ vicissi3 recōciliari nō studueritis: ab apostolice se. ⁊ toti9 ecclesie cōione vos pelli n̄ dubitetis.

Qui autē turpi lucro vel inhonesto negocio victū sibi querere p̄hibet: de oblationibus ecclesie stipēdia cōsequātur. q si ecclesia ei sufficere nō potuerit: pp̄rio artificio vel agricultura exemplo apostoli qui de labore manuū viuebat sibi necessaria inueniat ita tn̄ ut occasione sui operis ecclesie vigiliis nō desit. quod absq3 ineq̄litate sui corporis nulli ipune cōcedimr. Unde pelagius papa.

Compiātur clerici: q officiis matutinis vel vespertinis se subtrahunt.

Eleutheri9 frater ⁊ coepi' noster querit clericos suos sibi contra canones super bire: ⁊ id q̄d nobis iubētibus facta in scrinio cautione promisit: ut quotidianis dieb9 vigilie in eius celebrai entur ecclesia: illis contēnentibus implere nō posse. sed magis vnū quenq3 suis postposito ecclesie seruitio vacare negociis. ⁊ ideo experiētia tua eos quos tibi esse ostenderit contumaces: debita obiurgatione compesce: ⁊ modis omnibus vigiliis vacare compelle. Item ex cōci. ananethensi.

De eodem. Palea

Presbyter mane matutina li offi. cio expleto pensum seruitutis sue canēdo primaꝫ tertiā sextā nonā vesperāq3 persoluat: ita tn̄ ut horis ꝯpetentibus iuxta possibilitatē aut a se aut a scholarib9 publice cōpleantur. deinde pactis horis infirmus visitat: si voluerit ad opus rurale exeat ieiunus: vt iterū necessitatib9 pegrinorū ⁊ hospitū sine diuersoꝝ cōmeantiū infirmoꝝ quoq3 atq3 defunctoꝝ succurrere possit vsq3 ad statutam horam p quali tate tēporis ⁊ opportunitatis. Item ex dictis sancti benedicti pp̄heta dicēte: septies i die laudem dixi tibi. qui septenarius sacratus numerus a nobis sic impletur: si matutini prime tertie sexte none vesperi cōpletorii tempore nostre seruitutis officia psoluam9: q2 de his dixit propheta: septies in die laudē dixi tibi. nam de nocturnis vigiliis ipse idem propheta ait: media nocte surgebam ad confitendum tibi ⁊ cetera. ergo his temporibus referamus laudes creatori nostro super iudicia iusticie sue. Unde in char. concilio legitur.

f Qui aūt. Dictum est. s. l'ra viii. di. clericis non licere negociari. vn̄ oñdit in hac. xci. di. et quo debeāt sustentari qn̄ de ecclesiasticis stipendiis ali sufficient nō possunt. vbi aūt clico nō sufficit ecclesia pp̄riis manib9 sibi querere victū deb3 iuxta apostolū: nō tn̄ q hac occasiōe subtrahat se eccl'asticis officiis. b.

g Quod absq3 inequalitate. nisi cum inequale est corp9 exuberātia vl' defectu humorū. hec ē causa infirmitatis.

h Eleutheri9. pmisit. q. pmittēda sūt notaui. xxiii di. quāq3.

i Uigilie. i. mortuoꝝ: etequie vl' generalit ecclesiastica officia. lxi. di. qm̄ festus. ⁊ pp̄ter cām hec cautio fuit exacta ab epo isto: quia clerici sui negligētes erant circa diuina officia. al's de iure cōi huiusmodi cautio nō est in ordinatiōe epi exigenda. S3 videt q eleutheri9 hoc modo p suis clericis obligari nō potuit pmittēdo eorū factū: insti. de inutil. stipu. §. si q̄s aliū. s3 dic q bn̄ potuit cū ad eius officiū spectaret eos ad hoc cogere: ⁊ ita sua i terfuit. p̄terea p illa vba videt pmisisse se curaturū ut illi intsint: sicut cū q̄s pmittit aliū iudicio sisti. ar. ff. de v. ob. quotiēs q̄s aliū. ⁊ ē fiſe. s. lxiii. di. tibi dño. Itē ē ar. hic q eps pōt i ducere ꝯsuetudinē nouam i sua eccl'ia quo ad officia celebranda. xii. di. nouit. ⁊ de ꝯse. di. iii c. i.

Sine officii d̄trimēto artificiolo sibi clicꝰ necessaria querat

Clericꝰ victū ⁊ vestitū sibi artificiolo vel agricultura absqꝫ officii sui duntaxat d̄trimēto p̄paret. clericꝰ enī q absqꝫ corpusculi sui ineq̄litate vigiliis deest: stipēdio priuatus excōicet. Itē dē. De eodem

Clericꝰ q̄libet v̄bo dei eruditꝰ artificio victū querat Itē oēs clerici q ad opandū validi sūt: ⁊ artificiola ⁊ lr̄as discāt. q v̄o nō ꝓ emēdo aliqd in nūdinis vel foro deābulāt: ab officio suo degradenť interēptores aūt ab officio declinātes vel negligētiꝰ agētes ab officio remoueātur. Itē ex cō. aurelianēsi. De eodē

Clerici vero q ad opꝰ sanctū adesse cōtēpserint: ſm arbitriū epi ecclesiasticā suscipiāt disciplinā.

Cum aūt ad ecclesiā venerit: corde magis q̄ʒ voce cātādū meminerint. Itē hiero.i eplā ad ephesios. Corde nō voce deū laudare debemꝰ

Cantātes ⁊ psallētes i cordibꝰ vr̄is dn̄o. audiāt hec adolescētuli. audiāt hi quibꝰ in ecclesia ē psallēdi officium deo nō voce sed corde cātandū. nec in tragediaꝝ modum guttur ⁊ fauces medicamine liniēde sūt: ut in ecclesia theatrales moduli audiātur ⁊ cantica. Ab officio aūt cantādi ⁊ psallēdi diacones ineniūtur excepti: ne dū vocis modulationi studēt: altarꝫ misteria negligāt. Itē gregorius.

Cātandi officiū diacones nō vsurpent.

In sācta romana ecclesia dudū ꝯsuetudo ē valde rep̄hēsibilis exorta: ut qdā ad sacri altarꝫ misteriū ꝯstituti cantores eligātur: ⁊ in diaconatꝰ ordīe ꝯstituti: modulatōi vocꝫ inseruiāt: quos ad p̄dicatiōis officiū ⁊ elemosynarūʒ studia vacare ꝯgruebat: vn̄ fit plerūqꝫ ut in sacro misterio dū blanda vox q̄rit: ꝯgrua vita negligat: ⁊ cātor minister deū moribꝰ stimulat: cū populū vocibꝰ delectat. Qua de re p̄nti d̄creto ꝯstituo: ut i hac sede sancti altarꝫ mistri cātare nō debeāt solūqꝫ euāgelice lectōis offm̄ intra missaꝝ solēnia exoluant psalmos v̄o ac reliq̄s lectōes cēseo p subdiaconos vel si necessitas exigit p miores ordines exhiberi: siqs aūt ꝯ hꝰ decretū meū venire tētauerit: anathema sit. Aqbꝰ ordinandos oporteat eē imunes: breuiter mōstratū ē. d̄ qbꝰ v̄o manibus suos ordīes suscipe debeāt: facile patꝫ. sacerdos .n. ⁊ cūcti ifra ip̄m ꝯstituti ab episcopis debēt ordinari. Unō

a Clericꝰ.agricultura.ar.C.de epis ⁊ cle.l.ii.nā mercari nō pōt.h.

b Officii.ergo clericꝰ non pōt opas suas p totū diē locare: cū nō debeat officio deesse.

c Uigiliis.nō tn̄ videnť puniēdi si desint diuinis officiis: cū nō possint pcipē necessaria ab eccl̄ia: cū de altario debeāt viuere. secus tn̄ ē: q: fecerūt sibi p̄iudiciū qn̄ pmiserūt se ꝓmoueri ad tā tenuē ecclesiā: sicut est in mr̄imonio carnali.ar.xxxii. q.v. horrendꝰ. vn̄ sicut vir teneť mistrare necessaria vxori q̄ tn̄ debituʒ reddē nō valet: ut.xxxii.q.vii.qð ꝓposuisti. ita iste tenetur officiare ecclesiā: lʒ paup sit: ⁊ dicē cū aplo: scio ⁊ abūdare ⁊ esurire ⁊c̄.xli.di.ꝙ dicit. ⁊ mistrent ei manꝰ. xxi.q i.clericꝰ in fi. Sed qd si a principio fuit diues eccl̄ia cuʒ ad eā ꝓmotus ē: lʒ pꝰ vergit ad exiguitatē: dices clericū adhuc teneri: sic: eps tn̄ in hoc casu ⁊ pmisso debʒ eā vnire ecclesiis aliis.x.q.iii.vnio. de ꝯ. di.i.omnes.

Di.xcii.

d Stipendio.lʒ cui applicabiť hoc: pōt dici ꝙ canonicis insimul cum epo. hoc verū ē i eo qð de cōi pcipiebať: al's videť ꝙ tm̄ canonicis.ar. C.de heredi.decu.⁊ naui.l.i.ii.⁊.iii.nisi cū muniste puatꝰ est. tūc enī oia ip̄e recupat: q̄ amisit.ff. de re mili.l.pst.C.e.l.i. li.xii.lau. sed certe ego credo ꝙ suū bn̄ficiū dʒ assignari alicui q celebret ꝓ eo: donec ipse ē excōicatꝰ: ut ex̄ de ap. puenit.h.

e Clericꝰ.artificiola.ex q̄li artificio clicꝰ,pōt sustentare se.nō.xiiii.q.iii i sūma.

f Intemptores. ſm ꝙ solet eē inter ēptores. ⁊ sic idē repetit: ⁊ tūc sūt due ptes. ſm ꝙ ē hic intemptores ē vna ps: ⁊ vocat intemptores ꝓsenetas de quibꝰ hēs.ff.de ꝓsene.l.ii.

g Declinātes.s.clici.io.

h Cum aūt.oñdit mgr̄ in p̄cedēti di. ꝙ clici debēt celebrare diuia officia i eccl̄ia. in hac.xcii.di. oñdit mgr̄ q̄lit: q: s. nō debēt voci modulationis insistē. adiicit etiā ꝙ in eccl̄ia romana diacones cātare nō debēt: lʒ v̄bo p̄dicatiōis vacare. postea mouet incidentē q̄one: vtrū epi q nō recipiūť i sua eccl̄ia possint i alia parochia epale officium exercere.

i Cantantes. hec sūt v̄ba apostoli.

k Audiant. v̄ba hieronymi exponentis.

l Nō voce. nō voce tm̄: nā ⁊ voce decantandū est: ut de ꝯse.di.v.nō mediocrit: ⁊ ibi: psallite deo i iubilatione: tn̄ magis cordis deuotione q̄ʒ vocis iubilatiōe: ut.xxxiii.di.sedulo.

m Liniende. ut populū delectēt nā nec ipsa v̄itas ꝓnūcianda sic est ut qs hoibꝰ placeat.xxii.q.ii.primū. linire aūt ut melꝰ cantēt ⁊ ꝓnūciēt veluti electuaria: peccatū nō ē: si ad laudeʒ dei ⁊ nō gr̄a laudē ꝯsequēdi delectanť.ar.xxxii.q.iiii. obiiciunť. ꝓcurare enīʒ dʒ ut clara voce nō rauca ꝓnunciet: ut.xxi.dis.c.i.ut populꝰ plane intelligēs dicat amen: ut.xxxviii. di.sedulo.

n Theatrales. tragedi sic faciebāt i theatro decantādo tragedias. ⁊ dicunť a tragos qð ē hircus: ⁊ oda qð ē laus: q: hirco remunerabanť ꝓpter fetidā materiā.h.

o Ab officio excepti. hoc intellige qn̄ induti sūt in eccl̄ia ad cantandū euangeliū: ⁊ sic intellige sequens.c.

p In sancta. misteriū ꝯstituti.

q Predicationis.i.xvi.q.i.adiicimꝰ.ꝯ.lʒ illud ex cā dictū ē ꝓpter quosdā ip̄obos monachos: al's etiā diaconi pn̄t p̄dicare. vl̄ hoc intellige ex delegatiōe: al's solꝰ sacerdotis officiū ē p̄dicare. vl̄ p̄dicationē appellat lectionē euangelicā.

r Stimulat.i.exasperat ꝯ se.

s In sede apo.ex hoc dicūt qdā hanc ꝓhibitionē i ec.ro.locū hr̄e. alii tm̄ de cardinalibꝰ intelligūt. h. v̄o gnālit intelligit eē ꝓhibitū: cū. s. ad legendū euāgeliū sūt induti. qð pʒ ex illo v̄bo qð. i. dicit int missarū: ⁊ cā huius ꝯstitutionis fuit honestas.

t ¶ Soluūq3.ar.φ dia conᵒ nō nisi cā necessitatis debeat legere eplām.xxv.di.c.i.ꝛ cetera.

u N On liceat.psallere.ar. ꝓ laicis q nō cantāt in pulpito s3 alibi ī ecclesia. x ¶ Qui ab epo.

tropol'.vi.q.iij.scitote.lau.

k S Iq.i.siqui clerici ordinati sūt epi.

l ¶ Ubi priᵒ.i.in quo loco vł in quo ordine. S3 nū qd prior eccła tenet eos recipe? videt φ n.lxxij.di. placuit

vł abbate.lxix.di. c.i.vł etiā a sacerdote:ut.xxiij.di. psalmista.

a S Iquis.hec tria.c.loquū tur de eadē materia.s. cū qs est ordinatus epus ad aliquā ecclesiam s3 nō audet ire illuc ꝓpter scandalū vł ꝓpter hostilitatē: vł q2 nō recipit ibi aliqua ꝺ cā:sine culpa tñ sua iste nō d3 aliquid ꝑsumere de rebᵒ eccłe ad quā diuertit: ꝛ expectabit quousq3 ꝓuideat ei synodᵒ alibi .vij.q.i. pastoralis.

b ¶ Pro ɔtentiōe ar.ɔ.xvi.q.vlti.'si plures.

c ¶ Aut ꝓ aliqua ꝛ .s.de iure: q2 dicūt se nō elegisse eū: vł dicūt φ renūciauit epatui.

d ¶ Cōtingere.i. nō epalia: nisi inuitatus sit.ar. ex ꝺ eo q resig. c.i.j. vij.q.i.c.epi.

e ¶ Judicare. nā aliā ecclesiā si vacat debēt ei ɔferre.vij.q.i. pastoralis:s3 ꝛ ꝑplus ē excōicandᵒ: q eū nō recepit cū iustā cām nō ꝓtendit:nisi scandalū timeat.sicut ꝛ ipe excōicat:cum ad ecclesiā illā ire n̄ vult.j.e.c.iij.

in con.martini pape legitur.

Qui nō sūt ordiati ab epo: in pulpito nō psallāt neq3 legant

N On liceat in pulpito psallere aut legē:nisi q ab epo sūt ordiati lectores. De episcopis aūt a qbus vel i qbᵒ locis ordiari debeāt: sup̄ diffinitū est. Nūc aūt querit ꝺ his q ordiati a ꝑochia sua nō recipiunt: vł ꝑ aliq cā eas adire noluerint: an in alterius ꝑochia epale possint officiū celebrare De his in con.mar. pape sic statutum est.

Sacerdotꝫ officiū gerat epus quē sua parochia nō recipit.

S I qs ordinatᵒ epus ad parochiā cuius ē electᵒ ꝓ cōtentione populi aut ꝓ aliq ratione nō ꝓ sua culpa i ꝑochia que ei fuerit data nō ierit:hūc honorem o3 sacerdotij tm̄mō cōtingere: ita ut de rebᵒ ecclesie in quā venit nihil ꝑsūat. sustineat aūt qd de eo sanctū cōciliū iudicare voluerit. Itē ex concilio antiocheno.

De epo ordinato quē sua parochia nō recipit.

S I qs epus ordinatᵒ ad parochiā cuius ē electᵒ minime accesserit non suo vicio:s3 φ eū aut populᵒ vetet aut propter aliā cām nō tñ eiᵒ vicio ꝑpetratā: hic ꝛ honoris sit ꝛ ministerij ꝑticipes: dūmodo rebᵒ ecclesie vbi mīstrare ɔgnoscitur: in nullo molestᵒ existat. quē etiā obseruare conuenit qcqd synodᵒ ꝑfecte ꝓuincie iudicādo decreuerit. Item ex conci.anchiritano.

A sua ꝑochia nō recepti alijs molestiā nō inferant.

S I qui epi ordiati sunt neq3 recepti ab illa ꝑochia in q fuerāt denomiati: voluerintq3 alias occupāe ꝑochias: ꝛ vim ꝑsulibus eax inferre seditiones aduersus eos excitando eos abijci placuit. φ si voluerint in presbyterij ordie vbi ꝑ́us fuerāt: ut presbyteri reside re:nō abijciātur a ꝓpria dignitate. si aūt seditiones cōmouerint:ibidē cōstitutis epis presbyterii quoq3 honor talibᵒ auferatur: fiantq3 dānatione notabiles. Item ex cōcilio antiocheno.

Cōmunione ꝑuetur epus: q sibi cōmissam ecclesiam adire neglexerit.

S I quis epus per manus impositionē epatu3 acceperit ꝛ sibi cōmissum ministeriū subire neglexerit:nec acqeuerit ire ad ecclesiā sibi cōmissam: hūc oportet cōmunione ꝑuari donec susceperit coactᵒ officiū aut certe de eo aliquid itegra decreuerit einsdē ꝓuincie synodus sacerdotū. Item ex eodem.

Sine concilio integri ordinis vacantem episcopus ecclesiā non adeat.

S I qs epus vacās in ecclesia nō habentē epm surripiens populos sine cōcilio integri ordinis irruerit: etiā si populus que3 seduxit desideret illum: alienu3 tamē eum ab ec

ar.xxi.q.ij. siqs iā translatus. Ad hoc dic: φ si habuit corporalē possessionē ꝑ se vel ꝑ aliū eius eccłie ad quā mō nō recipit:nō tenet prior ecclesia eū recipe:l3 nōdū eiᵒ beneficiū sit collatū si nō habuit possessionē tenet l3 iam alijs ɔcessa fuerint eiᵒ beneficia:ut ex de elec.cū in cūctis. vij.q.i.eos.C. de repu. here.l.vlti. ꝑ aliu3 dixi: q2 idē ē ac si ꝑ se ex de ꝓben.accedēs.ar.iij.q.i.§.i.hec glo.nō adaptatur ad textū. S3 nū quid ē cłicus huiᵒ epi? distingue: q2 si nō vult renunciare epatui ad quē electus est:nō erit cłicᵒ eiᵒ remanebit tñ ei priᵒ bñficiū qꝺ ius ɔseruauit ei Si vo renūciauit: eius clericᵒ erit ꝛ ab eo iudicabit: ex de renunc.ad supplicationē:nisi in criminali cā.tñ nō.pōt eu3 deponere in memoria3 ꝑstine dignitatis.ff.de decur.l.vlti.qꝺ ergo dicit auferat honor:dic φ ꝑ papā.ar.C. vbi se.vel cla.l.vlti. circa mediū. rōne aūt delicti poterit eū excōicare si excessesserit in sua diocesi: l3 non abrenūciet epatui: q2 ꝛ posset quēlib3 archiepiscopū nō suū.ar.vi.q.iij placuit.ff.de offi.ꝑsi.ꝑses. hoc tñ tene: φ sine snīa pape nō abrenūciabit:ex de transla.epi inter corporalia.l.

m ¶ Nō abijciant. ar.φ nō d3 electᵒ in alia ꝓuincia ꝑuari bñficio priori

f S Iqs.cuius est.i.ad quam.

g ¶ Aliā.quā forte allegat.

h ¶ Et honoris.videt ɔ.s.xxi.c.s3 dic honoris.i.honorabilis misterij: q2 in vestibᵒ epalibᵒ exercebit sacerdotale officiū nō epale:nisi inuitatᵒ sit:ut dixi.c.xxi.ꝛ maior reuerētia ei exhibebit q3 alij ꝑsbytero simplici. i ¶ Prouincie.q.s.h3.x.vł.xi.epos ꝛ me

n S anteq3 transferat ad aliam.

S Iquis.impositionē.i.ordinē epalem.

o ¶ Nec acquieuerit.infra tres mēses.j.c.di.qm̄.sponsa tñ infra duos mēses ꝛc.ex de ɔuer.ɔiu.ex publico.

a S Iqs epus.vacans.i.vacans epatu vł epatū nō hn̄s: sic dr̄.mulier vacans q virū nō habet.ff.ad.l.iul.de vi publica qui cetu.§.qui vacante.io.

clesia esse oportet. Integruʒ autē ꝛ perfectū conciliū dici/mus illud: cui metropolitanus epus interfuit. Quod auteʒ supra clerici se vigiliis subtra/hentes excōmunicari iubētur de his intelligendū est: qui ab epō frequēter admoniti negli/gentiā suā corrigere contem/nunt. Unde in concilio mar/tini pape legitur.

Excōmunicetur cleric⁹: qui ab episcopo commonit⁹ matu/tinis vel vespertinis horis ad/esse neglexerit.

Siqs presbyter aut diaco/nus vel qlibet clericus ec/clesie deputatus: si in quolibʒ loco fuerit in quo ecclesia est ꝛ ad quotidianū psallēdi offi/ciū matutinis ꝛ vesptinis ho/ris ad ecclesiā non cōuenerit deponatur a clero: si tamē ca/stigatus veniā ab epō per satis/factionē noluerit ꝑmoueri.

Obedientiā aūt infe/riores ex ordine su/perioribus debent. summo enim pōtifici ea debetur ab omnibus obe/dientia: vt nulli liceat ei cōmu/nicare cui pro actibus suis in/imic⁹ ipse extiterit. Nec i ec/clesia esse poterit: q ei⁹ cathe/drā deserit. Unde beatus pe/trus princeps apostoloꝝ in or/dinatione clementis populuʒ alloquēs inter cetera ait.

Cui ꝑ actib⁹ suis prauis apo/stolicus inimicatur: cōmunica/re non debemus.

Si inimicus est iste clemēs alicui ꝑ actibus suis pra/uis: ꝛ vos nolite expectare vt ipē vobis dicat: cū illo nolite amici esse: sed prudēter obser/uare debetis: ꝛ volūtati eius absqʒ monitiōe obsecūdare: ꝛ auertere vos ab eo cui ipsum sentitis aduersum: neqʒ loqui his quib⁹ ipse nō loquit. Unō/vnusqsqʒ q in culpa est: dū cu/pit omniū vestrū amicicias ha/bere: festinet citius recōcilia/ri ei q omnibus preest: ꝛ ꝑ hoc redeat ad salutē: cū obedire ceperit monitis ꝑsidentis. Si vo qs amic⁹ fuerit his quibus ipē nō loquitur: vn⁹ est ipē ex illis q exterminare ecclesiam dei voluīt: ꝛ cū corpore videa/tur eē nobiscū: mēte tñ ꝛ ani/mo cōtra nos ē. ꝛ est multo ne/gor hostꝭ hic: qꝫ illi q foris sūt ꝛ euidēter inimici sunt. hic eni ꝑ amiciciarū speciē q inimica sunt gerit: ꝛ ecclesiā dispergit ꝛ vastat. Ideoqʒ hmōi aposto/licis institutis vos monētes in/struim⁹: vt effecta certior cha/ritas vestra solicitius deinceps agere studeat ꝛ cautius: ne ꝑ/uersi ꝛ infideles homines le/dendi fideles ꝛ beniuolos ha

b ¶ Irruerit. sʒ qd si iste intrusus aliq̄ ꝯtulerit ipsi ecclīe: te/neꝭ ei ecclīa restituere sicut de simoniaco eẋ de si. veniēs. ꝛ q: nihil deperit ecclīe. liiij. di. generaľ. sʒ si bñ ꝑmot⁹ esset ecclīa nō teneꝭ ei restituere. io. sʒ ꝯ eẋ de si. de hoc. So. i si/moniaco dicunt qdā ꝙ nil dʒ ei restitui: ꝛ qd̄ di/cit illa decre. veniēs di/spensatio fuit. alij dicūt ꝙ ꝑpꝭ delictū abbatis ꝛ monachoꝝ hoc ꝯtigit T. dicit ꝙ clīco i seculo remanēti nil restituiꝭ: se/cus si ad religionē tran/sit: ut. xxvij. q. i. siqs ra/puerit. de clīco aūt se/culari q remoueꝭ ab ec/clesia qd iuris sit si aliq̄ ꝯtulit: nō eẋ de cle. ꝯiu. ꝙ a te. b.

c ¶ Desideret. ar. ꝙ que malo sūt inchoata ꝑnci/pio ñ ꝯualescunt: q̄uis ad eū casū deueniant a q° recte ꝑnt icipi: ut. vij q. i. epm. eẋ de elec. au/ditis. ar. ꝯ eẋ ō iurepa. cura pastoraľ. eẋ de cō/uer. ꝯiu. placet. Io. dic ꝙ ipso iure nullū ē: ñ cō/ualescit: aľs sec⁹. b. Itē ar. ꝙ ñ vʒ electio ꝯcors nisi canonica sit. xviij. q ij. siqs abbaľ. lxiij. di. c. i

Di. xciij.

d ¶ Et ꝑfectū. ꝛ nō ꝙ cō/ciliū dꝭ ꝑfectū lʒ ñ adsit ꝑmas: ut. xviij. di. c. i.

e ¶ Siqs. deputatus. ꝑ hāc lr̄aʒ dicūt qdā illū teneri ad hoc tm̄: q alicui ecclīe intitulat⁹ ē aľs nō etiā si ordinat⁹ sit ad titulos sue possessio/nis: eẋ de ꝑben. eps. tu dic eū ꝛ quēlibʒ clīcū te/neri ad hoc. lʒ ñ teneaꝭ spāľr ad hāc vľ illā eccle/siā: sic exaudi eẋ ō regľ. sup eo. f ¶ Matutis. matutia dicūꝭ officia q̄ celebranꝭ a mane vsqʒ ad nonā: vesptina a none vsqʒ ad noctē. xi. q. iij siqs epūs i ꝯcilio. g ¶ Castigat⁹. nō ꝙ ꝑ ꝑma offensa ñ ē qs puniend⁹: ut. lxxiiij. di. honoratus.

h Obedientiā. Hic intitulaꝭ. xciij. di. in q̄ oñdit mgr̄ ha/cten⁹ q̄ľr ꝛ a qb⁹ ꝛ in qb⁹ locis clīci ꝛ ꝑlati debēt or/dinari. sʒ q: dignitas ꝑlatoꝝ sine obediētia ꝯtēptibiľ est: iō oñdit hic de obīa quā debēt inferiores supiorib⁹. Et ꝑmo de obediētia q̄ debeꝭ pape. scđo de obīa quā debēt miores ordines maiorib⁹ rōne ordinis. p⁹ea de obīa quā debēt subditi clīci suis epīs. oñdit etiā drīam int̄ ꝑsbros ꝛ diaconos qñqʒ loquēs ꝯ istos qñqʒ loquēs ꝯ illos. ad vlti/mū oñdit ꝑsbros maiores eē diaconib⁹. nō aūt ꝙ obīa cō/sistit i trib⁹: i reuerētia exhibēda: i mādato suscipiē/do: in iudicio subeūdo. Reuerētiā dʒ mior: ut assur/gat maiori ꝛ cedat ei ꝑmū locū i sedēdo ꝛ eūdo: nisi miori maior admīstratio ꝯmissa sit. vñ archipsb̄r vel ꝑsb̄r archidiaco/no dʒ reuerētiā: lʒ ordie maior sit rōne maioris ad/mīstratiōis. xxv. di. c. i. hac ꝯside/ratiōe qñqʒ ꝑsb̄r teneꝭ obedir̄ dia/cono prelato. In mādato āt ꝛ iudi/cio nēo teneꝭ obe/dire: nisi ei qui hʒ admīstrationē vľ iurisdictionē sup eū: nisi ab eo ab/soluaꝭ ꝑ appella/tionē vľ recusatio/nē: vľ si ei ꝯtrouer/siā moueat: vľ si ꝑ/lat⁹ deponaꝭ. viij q. iiij. i sūma. ꝛ ñ/ne. l.

i ¶ Aploꝝ. clemē/tis. i ꝑsb̄rm. nā pe/tro viuēte nō fuit clemēs papa. viij q. i. si petrus.

k Si inimic⁹ ē. inimic⁹ dꝭ h quo ad opinionē excōicati: sicut iu/dex dꝭ crudeľ la/troni. xxiij. q. v. ñ ē crudeľ. aľ papa neminē debʒ hr̄e odio: imo paceʒ cū oīb⁹ hēbit. xi. q. iij. int̄ vba. vel inimic⁹ ē actib⁹: ut lxxxvi. di. odio

l ¶ Nolite. sic. vij. q. i. scire. xi. q. iij. i qb⁹ epi. ar. ꝯ. vi. q. ij. si tm̄. sʒ ibi so/lutū ē. m ¶ Expectare. q° denūciatio ñ ē expectā/da: eẋ de sen. ex. cū ñ ab hoīe. tñ sola fama sꝑ ñ suffi/cit ad hoc ut qs vitand⁹ sit: ut eẋ de excel. ꝑľ. inꝭ. lʒ sit ar. ꝯ eẋ de elec. venerabilē. Sʒ qd si papa cōicat ex/cōicato. ñ incidit iō in canonē: q: papa ñ ligaꝭ a ca/none: ut eẋ de elec. innotuit. ff. ō recep. l. ꝑꝭ. nec eo ipso eū absoluit. ar. eẋ de sen. ex. cū desideres. si tñ ei cōicaret intēdēdo eū absoluē facto: etiā si ñ vbo hñd⁹ ē ꝑ absoluto: cū ꝑnceps sola volūtate liberta/tē ꝯcedat. ff. de manu. l. apud. ꝛ facit ad hoc eẋ ō sē. ex. si aliqñ. eẋ de ꝑuiľ. cū oli. C. de fideicō. liber. l. si volūtate. n ¶ Dicat. ñ eni dʒ certiorari q ñ igno/rauit. ff. de act. emp. l. i. o ¶ Nolite. nā eo ipso qs

suspect⁹ e: q inimicoꝝ e amic⁹. ar. iii. q. v. c. ii. ⁊ ob h.⁹ fili⁹ matre exheredat. C. de inof. tes. liberi. ⁊ e fi. ex̄ de accu. cū oꝫ. p ¶ Nō loqt. hoc verū e i hoc casu sig .s. excōicati sūt. sec⁹ si ppt puatū odiū alicui nō loq̄retur.

q ¶ Qui extermia re. ⁊. xxiiii. q. i. q̄ niā vetus.

r ¶ Hostis. vn̄ boetius: nulla pestis efficatior e ad nocendū q̄ familiaris inimic⁹. ar. C. de do. lata. nō e deterior hostis q̄ fictus amic⁹: nō odiū graui⁹ q̄ simulat⁹ amor. vn̄ illud etiā: mus in pera ⁊c. ar. xiii. q. i. §. ite ꝑcepit. si. e xii. q. ii. certe. ic.

a ¶ Mirat⁹. clero. ⁊ ita glibet eps suffraganе⁹ e de clero metropolitani. ar. ex̄ de postul. pl. bone. ar. lxxxvi. di. si qd vo. forte iste fuerat canonic⁹ ⁊ adhuc retinebat ibi prebendā.

b ¶ Uix. qd g.⁹ vix fit tn̄ fit. ff. de iudi. vix. xix. di. i memoriā. ar. ꝯ. ff. ad vell. tutor. q ibi dr̄ vix fieri ut gs ꝑ se apud eundē intercedat. i. nūq̄: sic. ii. q. vi. §. biduū. V. si aduers⁹

c ¶ Ordinib⁹. ar. ꝑ eis q multitudinē n̄ sequūt: ut vii. q. i. deniq̄. et q multitudo n̄ excusat a delicto vl pena. ar. ii. q. i. mlti. s̄. di. xxiii. i nomine. ar. ꝯ. s̄. di. xix. in canonicis.

d ¶ Filii. q g.⁹ puati sūt a sacris filii sūt eccl'ie. q̄ sūt epi. s. filii: cū certū e q q non e cū epo: extra ecclesiā e. ar. vii. q. i. scire. vl dic q iā erant absoluti vl q̄ cā hūilitatis hec dixit. ii. q. vii. nos si incōpetenter.

e ¶ Iuxta. hoc. c. loquit de eis q subsunt dn̄o pape nullo medio. f ¶ Propinq sūt. q. s. in eadem

beant facultatē. Ité grego.

A nullo debet suscipi: quem romana depellit ecclesia.

Miratus valde sum: quia i tanto salonitane ecclesie clero ⁊ populo vix duo in sacris ordinibus inuenti fuerūt frater. s. ⁊ coepus meus paulinus ⁊ dilectissim⁹ fili⁹ me⁹ honoratus archidiaconus eiusdem ecclesie: q communicare maximo sacerdotiū rapieti minime cōsentirent: ⁊ se christianos eē cognoscerēt. debuistis enim filii charissimi pēsare ordines vestros: ⁊ quē sedes apostolica repellebat: repulsuꝫ cognoscere: vt prius si posset ab illatis criminibus mūdaretur: ⁊ tūc ei vestra dilectio cōmunicaret: ne pticeps obligationis existeret. Item cyprianus.

Non est in ecclesia: q cathedram petri non sequitur.

Qui cathedraꝫ petri i supra quā fundata est ecclesia deserit: in ecclesia se esse nō confidat. Episcopi vero q apostolice ordinationi subiacent etiā hāc reuerentiā debēt: vt in singulis annis apostolorum liminibus sese representent. Unde anaclet⁹ ⁊ ꝫacharias papa.

Singulis annis apostoloꝝ limina visitent epi: q ordinatōnibus apostolicis subiacent.

Iuxta sanctoꝝ patrum et canonū istituta omnes episcopi qui huius apostolice sedis ordinationi subiacent: et qui propinqui sunt annue circa idus maii sanctorum principum petri ⁊ pauli liminibus ꝑsententur omni occasione seposita. qui vero de longinquo sunt iuxta cyrographum suum impleant. qui autem huiusmodi constitutionis contemptor extiterit: preterq̄ si egritudie fuerit detentus: sciat se canonicis subiacere sententiis.

Reliqui vero in ecclesia minores semper debent maioribus subesse: sicut i synodo sancti siluestri legitur.

Minores maioribus obediētiam exhibeant.

A Subdiacono vsq̄ ad lectores omnes subditi sint diacono cardinali viro reuerendissimo in ecclesia representātes ei honorem. Porro pontifici presbyter: presbytero diaconus: diacono subdiaconus subdiacono accolitus: accolito exorcista: exorciste lector: lectori ostiarius: ostiario abbas: abbati monachus i omni loco representēt obsequiū siue in publico siue i gremio ecclesie. Item ex epistola clementis pape.

Quid sit officiū diaconorum.

Diaconi ecclesie sint tāq̄ oculi episcopi oberrātes ⁊ circūlustrātes cū verecūdia actus totius ecclesie ꝑscrutātes diligentius: si quē videāt fieri vicinū precipitio ⁊ pximū esse peccato: vt referant hoc ad epum. ⁊ ita epo suggerere que ad cultum ecclesie ⁊ disciplinam ei⁹ pertinent: diaconibus cura sit. Item in eodem.

De eodem.

ꝓuincia sūt illos vocat lex pn̄tes. C. de ꝓscrip. x. an. l. vlti.

g ¶ Pn̄tent. p se vl p alios: ex̄ de iureiuran. ego. h.

h ¶ De longinquo. ar. rōne loci pmitti: qd als nō pmittit. ar. xxiii. q. i. pudēda. s̄. di. lxiii. cū longe. s̄. di. xxix. c. i. ⁊. ii s̄. di. iiii. erit. s̄. di. lxiii. c. i. ⁊ dic de longinquo. ut si vltra italiā ꝯstitutꝫ ut ex̄ de elec. nihil e qd eccl'ie. vl remotos vocat vltra duas dietas: ut ex̄ de rescrip. nōnulli.

i ¶ Iuxta. ar. q expediri p alios sufficit: qd iuste impedit⁹ p se facē nō pōt. xviii. di. eps.

k ¶ Cyrographū ex̄ de elec. significasti. s̄. lxv. di. sigs. v. q. iiii. si egrotans.

l ¶ Canonicis. s̄. di. xviii si quis epoꝝ.

m A Subdiacono. ad lectores. hoc noīe lectorū oēs inferiores ordines comprehendit.

n ¶ Honorē. ratione ordinis. hec e eni iusticia ut minor seruiat maiori xxiii. q. vlti. est ordo: nisi minor i administratione maior sit. xcv. di. c. i. vl nisi obtineat locū superioris. i. e. c. vlti.

o ¶ Abbas. loqt sm ea tpa cū monachi n̄ erāt clici: ut. i. xvi. q. i. generalit. vl forte qlibet clericus dignior e quolibꝫ monacho. ar. xvi. q. i. alia e cā: ⁊. c. legi. hodie maior honor debet abbatib⁹ q̄ aliis clicis. ar. ex̄ de eta. ⁊ qli. c. i. lxix. di. c. i.

p ¶ Siue in gremio. ar. ꝯ. xcv. di. eps. nā ibi dr̄ q i domo collega debꝫ esse nō in ecclesia.

q Diaconi. oculi. et nō q loco diaconoꝝ successerūt archidiaconi. q dicunt oculi epi q plustrāt. alia cā hr̄ i. e. diaconi.

r ¶ Oberrātes. sūt ⁊ alii oculi circūlustrātes synodales testes. xxxv. q. vi. eps i synodo. vl ibi loquit de excessib⁹ laicoꝝ: hic clericoꝝ. h.

s ¶ Precipitio. ergo non tm̄ tenetur gs denunciare iā cōmissum crimē sꝫ etiā ꝯmittendū: qd verū e. xxii. q. v. hoc videt. ar. ex̄ de cog. spi. tua. de ꝯ. di. ii. cū oē crimē.

r Sacerdotes.sal terre.in oib⁹ eni opib⁹ nr̄is sal offerre debem⁹:de ɔ.di.iiii.sal.⁊ p sal sapia intelligit.xliiij.di. sit rector. u Maledixerit.nō φ ex maledictiōe bñdictionē 9s ɔsequat:ſʒ ex patia quā sustinet.xi.q.iij.q̄ iust⁹.l. idem.xxii.di.c.i. m Absq episcopo.i.absente epō vel p̄sbytero:qbus solū baptizandi misteriū pmissum est:ut de ɔ.di.iij.cōstat.⁊ dic φ absq epō.i. pter auctoritatē ei⁹. n Necessitas.nō φ vbi necessitas exigit:⁊ p̄sbr ē absens pōt diacon⁹ etiā iure suo baptizare et corp⁹ christi erogare infirmis si ɔsecratū est.ſʒ in ecclesia in pñtia p̄sbri nō pōt:etiā si necessitas exigat:nisi iussus a p̄sbytero:puta cū multi sūt q indigent baptismo:⁊ p̄sbyter ñ pōt oibus sufficere.sitr si mlti sūt q volūt accipē corp⁹ xpi nec p̄sbyter sufficit omnibus.

Sacerdotes vero dicebat beat⁹ petr⁹ sal terre ⁊ mundi lumē docēs eos in splēdore bonoꝝ operuʒ glorificare deū patrē de qb⁹ ait dñs: beati estis cū maledixerint vobis homines ⁊ reliqua.⁊ iteꝝ vos estis sal terre. Itē ex concilio parisiensi.

Qui nō sūt habēdi clerici: q epali pvidētia nō gubernantur.

Nulla rōne clerici aut sacerdotes hñdi sunt:q sub nulli⁹ epi disciplina ⁊ pvidentia gubernantur. tales.n.acephalos.i.sine capite prisca cōsuetudo nūcupauit. Item

De eodem.

Qui suis epis nō obediūt: indubitāter reprobi ⁊ rei existūt.porro ipi a deo donum sūmi mūeris ɔsequūtur:q suis doctorib⁹ q recti epi intelligūtur libēter obediūt.

Item anacletus.

Illi in deū scādalizātur:q suo nō obediūt epō.

Ille pculdubio scādalizatur in deū:q recte nō docʒ ⁊ q ei⁹ scādalizat epum vel sacerdotē. Itē euaristus omnibus episcopis.

Sepṫē debent eē diacones in vnaquaq ciuitate.

Diaconi q q̄si oculi videntur eē epi:in vnaqq ciuitate septem debēt eē:q custodiant epm pdicātē:ne ipe eps ab insidiatorib⁹ quoquo mō ifestet: aut ledat a suis:aut vba diuina detrahēdo aut insidiando polluāt vel despiciātur:ſʒ veritas spūali redoleat feruore: ⁊ pax pdicata labiis cū volunate ai ɔcorder. Itē ex con. neocesariensi. De eodem.

Diacōi septē debēt eē sm regulā:q̄uis nō magna sit ciuitas.regule aūt auctas ista ē:qd ⁊ liber actuū apłoꝝ idez insinuat. Et igit ex pmissis apparet auctibus diaconi debēt obedientiā presbyteris:sicut presbyteri epis sed diaconi superbiētes sacerdotibus exequari vel potius pferri q̄rebāt:cōtra quoꝝ insolentiam multoꝝ auctes manauerūt eorū supciliū reprimētes:atq vt sacerdotib⁹ cōdignā obediētiā exhibeāt decernētes. Unde pelagius papa ait.

Nihil eoꝝ que sūt decreta primis ordinibus:vendicent diaconi.

Diacones ppriā constituimus obseruare mēsuram. neq vltra tenorē paternis canonibus deputatū qppiā tentare pmittimus:⁊ nihil hoꝝ in suo misterio penitus applicare que primis ordib⁹ pprie decreuit antiqtas. absq epo vel presbytero baptizare ñ audeant:nisi pdictis ordinibus fortassis lōgius cōstitutis necessitas extrema ɔpellat: qd etiā laicis christianis facē plerūq ɔcedit.sacri corpis erogationē sub ɔspectu epi seu p̄sbri nisi his abñtib⁹ ius ñ habeāt exercēdi. Itē i niceno cō.legitur.

Inferiores p̄sbris se diaconi cognoscant.

Peruenit ad sanctū concilium:φ in locis quibusdā et

r Nulla.i.xviii.q.ij. abbatibus.

y Acephalos.puilegiati tñ q pape subsūt:non sūt acephali:quia papa eps eoꝝ ē.ar.ex d puil. recipim⁹. tales sicut ex cōicatos ds qlibʒ excludere de ecclesia sua: ex de paroch.⁊ alie.paro. c.ij.⁊ ē hic ar.p plātis ⁊ φ etiā heremite subsūt epo i cui⁹ territorio sūt:ut.xvi.q.i.q vere.

a Ille.pcul.scandalizat.i.scandalizat deū.viij.q.i.o vos.io.

b Diaconi.hoc.c.loquit d epali ecclesia: vbi debēt eē septeʒ diaconi:ut de ɔse.di.i. eps deo:⁊ vbi facultates suppetūt:ut.vij.q.i. illud.

c Ne ipse epus.quoquo mō infestet aut ledat ab istis iusidiatoribus.i.hereticis:vel ita ne quoq̊ mō offendat ab illis aut ledat a suis clicis p oppressionē: et iō debēt ei astare ⁊ ab eo auertere huiusmodi oppressiones.

d Aut vba.hec ē secūda cā hui⁹ ɔstitutionis.

e Detrahēdo.timore hereticoꝝ.s.subticēdo.

f Redoleat.i.exeat in publicū ex frequēti ardore.

g Cū volūtate.j.de ɔ. di.ij.reuera.io.

h Diaconi.actuum. vbi agit de septeʒ diaconib⁹ ordinatis ab apłis.io.

i Ex pmissis.ab isto loco incipit mgr altricationē suam int p̄sbros ⁊ diaconos.⁊ pmo allegat.p p̄sbris:φ diaconi debent eis subesse vsq ad illud.c. diaconi.post in illo.c.diaconi allegat.p diaconib⁹.vltimo in.c.legim⁹.dabit sniam ɔ diaconos.h.

k Diacones.deputatū.sic.xviij.q.ij.hoc tm̄.

l Primis.i.maioribus epali.s.⁊ p̄sbyterali.⁊ ita cpatus ē ordo.ut.lxxxiiij.di.cū i pterito.xxi.di.cleros: ad

o Christianis.⁊ etiā hereticis:ut j.i.q.i.φ qdā ⁊c.

p Peruenit.p̄sbyteris id est eucharistiā cōfectā.sanguinem aūt hñ porrigūt.j.e.diaconi sūt.⁊ hec ē ratio quare sacerdos corpus christi p se sumat. calicē aūt de altari p̄sbyteris sumere nō lʒ:ſʒ diaconus eis porriget q: sūptio corporis futurā resurrectionē significat:quam deus sua virtute facit sine oi misterio. ſʒ sūptio sanguis significat redemptionē peccatoꝝ q̄ fit intercessionibus alioꝝ.s.di.l. p̄sbyteros q ɔtra ibi. In penaʒ dr̄ de diaconib⁹:ne panē offerant:quare de iure licitū esse videt. Io.ſʒ illud itelligit qñ in pn.secretorū diaconus accipiēs patenā cū pane offert sacerdoti. Imponit q̊ diaconis ad penā:ne panē offerant altario ministrando: hic aūt phibet:ne post sacramēta ɔfecta corp⁹ christi porrigant sacerdoti:ut sumat.h.

q Etiã ante.i.anteq̃ epiſcopi ſumant.
r In medio.ſm conſuetudinem diuerſorũ locorũ hec variantur. In quibuſdam enim locis hec obſeruantur: in quibuſdam nõ.

s Non oportʒ. ſed iuſſione hoc obſeruatur ſm conſuetudinẽ quarũdam eccleſiarum: cuʒ redit a lectione euangelij.lau.
t Non oportʒ: panẽ.i.corpus domini. vel dic dare.i. conficere: quod ad ſolum preſbyterum ptinet.i.q.i.c.dictum.
u Diaconi.ita ſe.in miſſa. nam alibi magis ſũt miniſtri epiſcopi.
x Reſẽte.ero get.iuſſ9 vel non iuſſus longe poſitis epiſcopo vel preſbytero.ſ̃.c.diacones.

a Diaconus. loco.i.in aliquo de omni tamen honeſto. ff. de arbi. ſi cũ dies.§.ſi arbiter.et de munc.ꝛ ho.ut gradatim.§.i.
b Diaconus.in conuentu.vbi cõueniunt ad ſynodum.
c Loqtur.id eſt predicat. nam officium predicandi preſbyterorũ eſt.xvi.q.i.adijcimus.b.
d Alba .i. dalmatica. ar. xi.q. iij.epiſcopus pſ̃byter.
e Et lectionis. euangelij.

ciuitatibus preſbyteris ſacramenta diaconi porrigant .hoc neq̃ regula neq̃ conſuetudo tradidit: vt hi qui offerendi ſacrificii nõ habent poteſtatem his qui offerũt corpus chriſti porrigãt. ſed illud innotuit q̃d qdam diacones etiã ante epiſcopos ſacramẽta ſumũt. hec ergo omnia amputentur ꝛ excidãtur: ꝛ in ſua diaconi menſura permaneãt ſcientes ꝙ qꝛ epõ ꝛ miſtri ſunt: inferiores a preſbyteris habẽtur. per ordinẽ ergo poſt preſbyteros ſacre gratiã cõmunionis accipiant aut epõ aut pſ̃bytero porrigẽte eis. ſed nec ſedere ĩ medio preſbyterorũ diacono liceat: qꝛ ſi fiat hoc preter regulã pbatur exiſtere. Siqs autem poſt has diffinitiones obedire noluerit: a miniſterio ceſſare debebit. Item ex cõcilio laodicenſi.

Diaconus honorem exhibeat preſbytero: ꝛ ipſe ab inferioribus honoretur.

Non oꝫ diaconũ corã preſbytero ſedere: ſed iuſſione preſbyteri ſedeat. ſimiliter autem diacon9 honorẽ habeat a ſequẽtibus.i. a ſubdiaconibus ꝛ ab oĩbus clericis. Item ex eodem.

Calicẽ bñdicere ꝛ panẽ dare diacono non licet.

Non oꝫ diaconos panẽ dare nec calicẽ bñdicere. Item ex cõ .charta.iiij. cui papa zoſimus interfuit per vicarios.

Sicut epĩs ita ꝛ preſbyteris diaconi miniſtrent.

Diaconi ita ſe preſbyteri ſicut epĩ miniſtros eẽ ɔgnoſcant. Item ex eodem.

De eodem.

Preſente preſbytero diaconus euchariſtiam corporꝭ chriſti populo ſi neceſſitas cogit iuſſus eroget. Item ex eodem.

De eodem.

Diaconus ſedeat iubente preſbytero in quolibꝫ loco. Item diaconus in cõuẽtu preſbyterorũ interrogatus loquatur. alba vero tantũ tẽpore oblationis ꝛ lectionis vtatur. Item ex cõcilio toletano quarto.

Diacones preſbyteris ſe ſuperiores nõ ɔgnoſcant.

Nonnulli diacones in tantã pꝛ̃ſũpunt ſupbiã: vt ſeſe preſbyteris anponãt: atq̃ in pmo choro ꝛ ipſi priores ſtare pſumãt. pſ̃byteris ĩ ſecũdo choro cõſtitutis. ergo ut ſublimiores ſe pſ̃byteros agnoſcãt: taꝫ illi q̃ hi in vtroq̃ ɔſiſtãt. Cõpagis vero calciari abſq̃ apoſtolica licẽtia diaconib9 nõ pmittitur. ſicut nec mappul' vti abſq̃ eius auctẽ quibuſlibet clericꝭ cõcedit. Uñ grego. ioanni epõ ſyracuſano.

Abſq̃ apſ̃ica licẽtia diacões ɔpagis vti nõ preſumant.

Peruenit ad nos: ꝙ diaconus eccleſie cathinẽſis calciatus cõpagis pcedere preſũpſiſſet. q̃d qꝛ hactenus nulli per totã ſiciliã licuit: niſi tãtũmõ diaconibus meſſanẽſis eccleſie qbus olim a pdeceſſoribus nrĩs nõ dubitatur eſſe cõceſſum: bene recolitis. qꝛ ergo

byteros ſublimiores ſe.ſ. diaconibus.ꝛ ſtabunt ſm tẽp9 ſue ordinationis.ꝛ vij.di.§.vlti.in fi.
c Compagis.i.ſandalibus.ꝛ dicuntur compagi ſandalia vel callige epiſcopales: ꝛ eſt.maſ.ge.io.
d Nec mappulis id ẽ ornamentis equorum: que conſtantinus conceſſit cardinalibus.ĩ.xc vi.di.conſtantinus.naʒ mappa ornamentum ẽ equi.ſimiliter in auc.de conſuli.§.quantacũq̃.ꝛ ſunt quedã alba lintbiamina quibus cooperiũtur eqni cardinaliũ: cuʒ pceſſioneʒ faciunt. alij dicunt ꝙ mappule ſunt mitre epiſcopales.

e Peruenit. alicuius ar.et hoc ꝛ ſe.c.habes: ꝙ illud videt phibitum quod nõ oſtenditur eſſe conceſſũ. ar.di. .c.ↄtra morẽ. ar.xxv.q. .ij.amputato. ar.x. q.i. hanc. ar.ij.q. v. conſuluiſti.ꝛ eſt hoc verum in bis q̃ ſũt de iure ſpecia li.al's q̃d nõ eſt phibitũ intelligitur eſſe conceſſum.xxvij.q.ij. lex diuine.ꝛ.xxx.q.iij.illud.
f Auctoritate.nã ſi maioris auctoritate hoc fecieſſet hoc eſſet utcunq̃ excuſabile. ar. diſ.lxiij.

a Nonnulli.atq̃ in primo.i.i.primo ordine: ut ſit parſius.
b Ut ſublimiores.ſic conſtrue: ergo tam illi q̃ iſti conſiſtant in vtroq̃ ita.ſ.ut diaconi agnoſcant preſ ſalonitane.ꝛ di.xxviij.diaconus.
g Uiam.C.de indic.vidu.l.ij.in fi.C. vnde vi.meminerit ĩ.xxi.q.i.c.ij.ĩ.xxij.q.iij.eſt iniuſta.i.q.vij.exigunt.ↄtra.ĩ. xxxv.q.ix.loci noſtri.

b Illud aūt.ꝓsumptū.ar.antiquitatem vel longā consuetudinem nō dare ꝓuilegiū:ut.c.di.contra morez. ar.lxiiii.di.quia.ix.q.iii. conquestus.⁊ est ratio: quia hoc possideri nō poterat de iure cōmuni.ar.ex de ꝑscrip.causam.Naz ⁊ sūt alia iura que nō prescribuntur: ut subiectio vel procuratio: extra de ꝑscript. cum ex officij.vł via publica.ff.de via pub.viā. ar.C.de aque ductu.diligenter.li.xi. ⁊ est simile.C.de fundis rei ꝓua. ⁊ sal.diuine domꝰ vsus aque.li.xi.

k Et filios.i.illicitos motus.

l Nō agnoscentes.i.nō noscentes:sed ad petram illidentes.

m Habet.quia sine diacono epūs missam celebrare nō poterit:nisi necessitate instāte tunc enim ⁊ sī nō possit habē diaconum absqꝫ eo missam celebrare poterit.

rante temeritatis ausus leuitē nō est attēdēdus:cū omni hoc fraternitas vr̄a subtilitate ꝑgrat:vt an per se vel alicuius hoc auc̄te presūpserit: nobis subtiliter innotescat. Nā si negligēter ea que male vsurpantur obmittimꝰ: excessus viam aliis aperimus. Itē ioanni rauēnati epo.

Mappulis clericis sine apostolica licētia vti nō licet.

Illud aūt qđ ꝓ vtendis a clero vestro mappulis scripsistis: a nr̄is clericis fortiter est obuiatū dicētibꝰ nulli hoc vnqꝫ alii cuilibet concessū fuisse ecclesie:nec rauēnates clericos vel illic vel in romana ciuitate tale aliqd cū sua cōsciētia presūpsisse:nec si tentatum eēt ex furtina vsurpatiōe sibi ꝑiudiciū generari.sed etiā si in aliqua ecclesia hoc ꝑsuptum fuerit:asserūt emēdandū. qđ nō cōcessione romani pōtificis sed sola vsurpatione vel subreptione ꝑsumitur. Itē hieronymꝰ ad rusticū episcopum narbonēsem.

Sicut in ministerio ita in dispēsatiōe sine diacono episcopus non vtitur.

Diaconi sūt quos i apocalipsi legimꝰ septē angeli ecclesiarū:hi sūt septem cādelabra aurea:hi sunt voces tonitruoꝝ virtutū opatione ꝑclari hūilitate ꝑditi geti humiles euāgelizātes pacis annūciantes bona dissensiones ⁊ rixas ⁊ scādala resecātes docentes soli deo colloquētes in tēplo nihil penitꝰ de mūdo cogitantes: dicētes patri ⁊ matri non noui vos: ⁊ filios suos nō agnoscentes. sine his sacerdos nomē habet nō officiū. hic minister dei dicit: qꝛ scriptū est: maiorē q ministrat: qꝫ cui ministratur. ⁊ sicut ē in sacerdote ministratio: ita in ministro dispēsatio sacramēti. sacerdotibꝰ etiā ꝓpter presūptionē nō licet de mēsa dn̄i calicē tollere: nisi ei traditꝰ fuerit a diaconibꝰ. ita eni dn̄s nr̄ oīpotens vniuersa disposuit: vt q maiorē se crediderit minor eēt: ⁊ q minor videretur maior existeret. deniqꝫ qūo hoc verū sit: tu ipse ꝑpende. leuite cōponūt mēsam dn̄i. ⁊ leuite sacerdotibꝰ cū sacramenta benedicūt: assistūt. leuite ante sacerdotes orāt. Et si distinctio locoꝝ credat in mūdo: tn̄ in altari dei videāt sibi epi q supbi sunt diacones anteponi: si humilitatē diligunt. ⁊ diaconi maioresse esse in eo ꝙ sūt humiles recognoscant. tūc demū vt aures habeamus ad deū: diaconus clamat: ipse predicat: ipse hortatur: ipe ēt cōmonet astātibus sacerdotibus. nec leuiter hāc vocē que loquitur: ⁊ pacē annūciat: audiant aut negligenter aspiciant. Sufficit huic ordini tātuz fuisse per deū cōcessū: vt non solum sacerdos in templo dei totum agere ⁊ implere videat ⁊ infra. Nūc aūt ex quo in ecclesiis sicut in romano imperio creuit auaricia: periit lex de sacerdote ⁊ visio de ꝓphe ta. Singuli quoqꝫ ꝑ potētiam coepalis nominis quā sibiipsi

a Diaconi. angeli. id est prelati.

b Candelabra. q̄ erāt in templo domini.

c Voces. audite a ioanne in apocalipsi.

d Docentes. populū quo ad vitam actiuam.

e Soli deo. quia solꝰ deus nouit eorum conscientiam. ei nanqꝫ cor omne patet ⁊ omnis loquitur voluntas: ut.xxiiij.q.iiij.deus.

f Colloquentes. quo ad contemplationem. vel hoc duz sunt in oratione: de consecra.di.i. quando.

g Patri.id ē diabolo hoc potest intelligi historice quando moyses in vltiōe idolatrie vituli conflati precepit leuitis: ut nemini parcerēt nec etiam patri. similit̄ diaconi nō deberent eos cognoscere.i.amori dei amorē eorum ꝑponere. vel potest intelligi mystice de diabolo et concupiscentia carnis ⁊ eius motibus: ut in glo. hic depictis.

h Et matri.i.carnali concupiscentie.

i Nō noui.i.nolo preponere vestrū amorē amori dei.

n Minister. hic cōmendat eos a ministerio.

o Ministratio. id est cōsecratio eucharistie.

p Sacramenti scilicꝫ ꝑn̄tibus sacerdotibus corā eis: ut.s̄.di.e.diaconi.

q Maiorem.i. humiliorem. vel hoc cuz bene administrat.

r Orant.i. predicāt: ut dis.xxv. vnum. ⁊.xi.q.i.sicut eni. vnde exponendo subdit tūc demū. quod autem dicitur in altari anteponi: respicit quod de calice ꝑmiserat: Calicē nō tollere nisi eis traditus fuerit ⁊ diaconibus. vel dic orāt id est ad orandu inuitant: cum dicunt flectamꝰ genua.

s Tunc demū. scilicꝫ circa finez misse: cum diaconus clamādo dicit populo: humiliate vos ad benedictionem.

t Predicat.ī.xi q.i.sicut enim.s. legendo euangelium.

u Sacerdotibꝰ quedam hic referunt que ex toto bene nō intelligunt: quia nō in omnibꝰ ecclesijs hec officia habet diaconus.

x Huic. cōmendat eos ab institutione.ī.e.dominꝰ contra.s̄.e.di.xxi.§.i. contra. sed intelligas tm̄ per deum ꝑncipaliter: quia eius auctoritate hoc in ve

teri teſtamento fuit inſtitutū. ar. extra de ſen. excō. mulieres. y ¶ Lex. de ſacerdotibus. verba iſaie id eſt multi ſacerdotes nō adimplent legem.
ʒ ¶ Et viſo. i. gratia ꝓp hetizandi ꝓpter auariciā: q: omnes virtutes patiuntur detrimentū ab vno vicio ⁊c̃. de pe. di. v. c. i.
⁊ ¶ Per potentiā. inuehitur in epiſcopos.
ꝯ ¶ Abſq; eccleſia ſcilicet tali modo ut aliena vſurpēt aliter videt̃ contra. ī. e. c. ꝓx. xcv di. olim.
a ¶ Qui. ſ̃. di. lxxxvi. nō ſatis.
b ¶ Deſolatus. i. ſuis meritis.
c ¶ Utit̃. i. nō vlt partiri onera ad miniſtratiōis cū fratribus: ex̃ de offi. archipſbyte. c. vlti. de pſump. mandata. vel dic id eſt rebus eccleſiaſticis.
d ¶ Alienas. cum qd̃ ſuum non eſt: ſcire dꝫ ad alios ptinere. C. vñ vi. cum querebatur
a ¶ Occidit. hoc refert̃ ad laicos: quibus occaſionē mortis preſtat lxxxvi. di. paſce.
b ¶ Accuſant̃. nā ep̄s oīa etiā ea que de nouo eueniūt. inſimul cuꝫ aliis debēt diuidere. ar. xii. q. ii. cognouim⁹. Itē nec ea diſtribuē debet ſine ꝯſenſu canonicoꝝ: ex̃ de his q̄ fi. a p̄la. nouit. lꝫ ſit p̄ordinator in cunctis. xxv. diſ. plectis.

illicite abſq; eccleſia vendicauerūt: totū qd̃ leuitarū ē in ſuos vſus redigūt. nec hoc ſolū qd̃ ſibi aſcriptū eſt vēdicāt: ſꝫ cūctis auferūt vniuerſa. Mē dicat infelix in plateis cleric⁹ ⁊ ſeruili operi mācipat⁹ publicā a quo licet poſſit elemoſynam. q ex eo magis deſpicit̃ a cūctis: quo miſer ⁊ deſolatus iuſte putatur ad hāc ignominiam deueniſſe. ſolus eps incū bit bonis: ſolus vtit̃ miſterio: ſolus ep̄s vniuerſa vendicat: ſolus ꝑtes inuadit alienas: ſolus occidit vniuerſos. hinc ꝓpter auariciam ſacerdotum ſepe odia ꝯſurgūt: hic ep̄i accuſāt a cleric̨: hic ꝑncpū lit̨: hic detractōnis cauſa: hinc origo fit criminis. Etenim ſi vnuſq̄ſq; ita in hoc mundo viſibili aliquid poſſidere iubet̃: vt ſua tantum poſſeſſione ſit contentus: ac res non inuadat alienas: non agrum pauperis tollat: non vineam: non ſubuectorium aliquod: non famulos non fructum: quanto magis q eccleſie dei preeſt dꝫ ita ſeruare in omnibus iuſticiam. vt ſolum ſibi vendicet quod ſui iuris eſſe cognoſcat: aliena nō rapiat: aliena non tangat. eq̄lem ſe ceteris faciat: ⁊ ſicut ſine his in miniſterio non viuit: ita in diſpenſatione non viuat Certe vt ipſe noſti qui viſibiliter in hoc mūdo ius inuadit alienū: accuſatur a paupere: damnatur a iudice: ita in eccleſia dei dum quiſq; ſtipendia ꝑdit: clamat ad dominum: ⁊ exauditur a chriſto. nec differtur vltionis ſentētia: ſi nō reddantur vniuerſa. Moderatō enim dei ac pietas ſolum noſtrum reditum querit: ac nos cupit longe bonitate ſua ſaluari: Si non conuertimur: ſi duri colli ſumus: ſi in peccatis vſq; ad mortem illicite perduramus: aſſidue peccantium non miſeretur deus. Hoc capitulo ſacerdotum auaricia reprehenditur: diaconorum dignitas ſiue officium commendatur. Sed quia vt ſupra dictuꝫ eſt diaconi inſoleſcentes etiam preſbyteris ſe preferēdos arbitrati ſunt: contra eorum ſupercilium ſcribit hieronymus ad euandum vel eugeniuꝫ epiſcopum.

Diaconi preſbyteris debent ſubeſſe.

Legimus in iſaia fatuūs fatua loquitur. audio quendam in tantam erupiſſe vecordiam: ut diaconos preſbyteris ideſt epiſcopis anteferant Nam cum apoſtolus perſpicue doceat eoſdem eſſe epiſcopos quos preſbyteros: qd patitur menſarum ⁊ viduarum miniſter: ut ſuper eos tumidus ſe efferat: ad quorum preces chriſti corpus ⁊ ſanguis conficitur. queris auctoritatem? audi teſtimoniū. paulus et tymotheus ſerui chriſti ieſu omnibus ſanctis qui ſunt philippis cuꝫ epiſcopis ⁊ diaconib⁹ vis ⁊ aliud exemplū in actib⁹

d ¶ Sibi. ar. ꝓ diſtributione portionū inter clericos:
e ¶ Equalē. ſi. xcv. di. epiſcopus. ⁊ eſt iſte vn⁹ gradus humilitatis: ut. ſ̃. di. xcii. de conſtantinopol.
f ¶ Ita in diſpenſatione. i. diſtributione p̄bendarū:
g ¶ Ultiōis. ex toto. q: nō dicitur differri: quia totū tempus hui⁹ vite breuiſſimū reputat̃: de pe. di. v. ꝯſideret. Nam ꝙ q̄ñq; pena differatur eſt expreſſū. ī. xxiii. q. iiii quia chriſtus. xlv. di. licꝫ ⁊ eſt ratio quare quandoq; differatur: ut de pe. di. iii. quid ergo. de pe. di. i. ꝑdixerat.
h ¶ Aſſidue. i. iterato nō miſeretur de facili. naꝫ vulnus iteratū tardius ſanatur: ut. ī. de pe. diſ. iii. inanis.
i ¶ Hoc capitulo. inſoleſcentes: quia ſepe ex laudis preconio innaſcitur ſupbie inflatio: ut vi. q. i. ſūt plurimi. ſupbiebant forte ex eo: ꝙ ſ̃. c. ꝓxi. cōmendati ſūt
a ¶ Legimus. in iſaia. fatua. nō ar. ꝙ qui fatua loquit̃ fatuus eſt. ⁊. xxiii. q. viii. cōuenior. ⁊. ff. de ꝯdi. inſti. qdā. ī. de pe. di. i. §. pōt. ⁊. i. q. i. ita fit.
b ¶ Menſaꝝ. quam iniuriā patitur.
c ¶ Audi. iō dicit teſtimoniū: quia duo ſunt ꝑ quos probat.
d ¶ Philippis. nomen eſt ciuitatis in macedonia.
e ¶ Cū ep̄is. cum in vna ciuitate plures ep̄i non debeāt eē. ar. di. lxxx. in illis. ⁊. c. ep̄i. ⁊. xiii. q. i. c. i. ⁊ iō hoc ipſo p̄ſbyteri intelligunt̃.
f ¶ Ep̄os. i. p̄ſbros: cum in vna eccl̄ia ep̄i plures eſſe nō debent.
g ¶ Cōtērioſe. q: ſingularū eccl̄iarū ſinguli ep̄i: ut. vii. q. i. in apibus.

niſi hoc ſibi vendicaret ep̄s ex ꝯſuetudine: ex̃ de hiſ q̄ ſi. a p̄la. ea noſcit̃. ⁊ eſt ar. ꝙ ſemp p̄ſumit̃ ꝙ accuſatio epiſcopoꝝ fiat ex odio: ut nō. ii. q. vii. ſiquis ep̄s ar. contra. vi. q. i. ſi omnia. c ¶ Poſſidere. hoc ad laicos refert̃. vñ caute dixit in hoc mūdo: in alio ſecus: ut. ī. xii. q. i. c. duo ſunt.

h ¶ Reliqui. vba ap̄li ad titū: poſt ſequit̃ ad thymotheū.
i ¶ Luxurie. i. de luxuria accuſabiles. i. nō ſubditos: q: ꝓpt̃ peccata filioꝝ citi⁹ rapit̃ ꝑs morte. xlvii. di. §. neceſſe. cū. ſ. ipſe eſt negligens. k ¶ Propheciā. i. ꝑ electionem.
l ¶ PReſbyterii. ſ. mei. preſbyterii: ⁊ ſic loquit̃ de ſeipſo cū tñ ipſe paulus eſſet ep̄us cū eū ordinauerat.

m ¶ Cōpresbyter. ecce petrus se vocat p̄sbyterū: cū tn̄ esset epus ⁊ sūmus. s̄. di. lxxv. ꝙ die dn̄ica. in ꝟ. sacerdotū.
n ¶ Non ex necessitate. i. ex gratia turpis lucri. ar. j. di. xcv. esto. ⁊ ita est ar. ꝙ p̄sbyter nō dꝫ locare operas suas. ar. xxi q. ij. precipimus.

dionysium. ⁊ dic ꝙ marc⁹ fuit ꝯtempoꝛane⁹ petro ⁊ clemēti. ar. xxiij. q. i. cū beatissim⁹. esdras aūt ⁊ dionysius fuerūt ꝯtēpoꝛanei ipsi hieronymo. ⁊ ita ē illud sedatū. lxxx. di. in illis. ⁊ illud de cō. di. v. manus

o ¶ Significantius. s. ꝙ eps dicit presbyter: q̄si dicat vbi ꝓ epo dr̄ presbyter significanti⁹ dicceret. sic epithius: q2 magis accedet ad significationē vocabuli epus q̄ꝫ hoc nomen p̄sbyter.
p ¶ Filius. i. ioannes: qui altius intonuit. ⁊ q2 cū iacob assumptus seoꝛsū audierūt vocē nubis: hic est fili⁹ meus dilectus.
q ¶ Presbyter. ecce ioannes vocat se p̄sbyteꝝ cum tamen esset epus.
r ¶ Electe. ꝓpꝛiū nomē
s ¶ Gaio: mitto salutē.
t ¶ Postea. hic respondet tacite obiectioni: quare hoc imutatū est: ad hoc rn̄det. Sꝫ queritur i quo facta fuit hec p̄latio. si dicat ꝙ in officio: ꝯtra de ꝯ. di. v. manus. q2 exercere epalia nō licuit: nisi his q successerūt in locū aplōꝝ. lxviij. dis. quoꝝ vices. xxi. di. in nouo. ⁊ ita hec prelatio ab initio facta fuit. si aūt dicat ꝙ i nomine obstat. lxxx. di. in illis. q2 ibi dicit ꝙ quidam positi sūt q tm̄ episcopoꝛuꝫ vocabulo ⁊c̄. ad hoc dicūt quidā ꝙ i p̄matiua eccl'a cōe erat officiū epoꝝ ⁊ sacerdotum: ⁊ noīa erant cōia ⁊ officiū erat cōe. sed in secūda p̄matiua ceperunt distingui ⁊ noīa et officia. h. dicit ꝙ tm̄ in noīe fuit facta p̄latio. p̄mo eni omnes dicebātur sacerdotes: licꝫ quidam aliis prelati essent quantū ad officiū. ⁊ qd dicit. lxxx. di. in illis. qui tm̄ epoꝝ vocabulo potirent: expone. i. nō archiepoꝝ nec p̄matū. ⁊ ita excludit superi⁹ nō inferius. tertij dicūt ꝙ p̄latio hec facta fuit quo ad nomen ⁊ quo ad administrationē ⁊ quo ad quedā misteria q̄ spectāt tm̄ ad officiū epale. ⁊ fuit hec p̄latio facta a tpe petri. ⁊ h⁰ innuit hec lr̄a ibi. Nā ⁊ a marco euangelista vsqꝫ ad esdrā ⁊

apostoloꝝ: ad vnius ecclesie sacerdotes ita paulus loqtur attendite vobis ⁊ cūcto gregi: in quo vos fratres spūs sāctus posuit epos: ut regatꝫ ecclesiā dei: quā acqsiuit sanguine suo. ac ne quis cōtentiose in vna ecclesia plures epos fuisse cōtendat: audiat aliud testimoniū: in quo manifestissime declaratur vel cōpꝛobat eundē esse epum atqꝫ presbyterū. ꝓpter hoc reliqui te crete: ut que deerāt coꝛrigeres: ⁊ constitueres epos per ciuitates: sicut tibi mandaui: siqs est sine crimine vnius vxoꝛis vir filios habēs fideles nō in accusatione luxurie aut nō subditos. opoꝛtet epum enim sine crimine esse quasi dei dispensatoꝛem. Et ad tymotheū: noli negligere gratiam que tibi data est per ꝓphetā ⁊ per impositionē manuū presbyterij. Sed et petrus in pꝛima ep̄la presbyteros qui in vobis sunt precoꝛ ego cōpresbyter ⁊ testꝫ passionū chꝛisti: ⁊ future que reuelāda est gloꝛie passionuꝫ particeps: regite gregē chꝛisti: ⁊ inspicite nō ex necessitate sed volūtarie iuxta deū. qd qdē grece significantius dicit epithius: vnde ⁊ nomē epi tractum est. parua tibi videntur tantoꝝ viroꝝ testimonia: clangat tuba euāgelica filius tonitrui quem iesus plurimū amauit: qui de pectoꝛe saluatoꝛis doctrinarū fluenta potauit p̄sbyter electe domine: ⁊ filiis eius quos ego in veritate diligo. ⁊ alia epistola presbyter

gaio charissimo: quē ego i veritate diligo. Quod aut postea vnus electus est q ceteris preponeretur: in scismatis remedium factum est: ne vnusquisqꝫ ad se trahens ecclesiaꝫ chꝛisti rumperet. Nam ⁊ alexandrie a marco euangelista vsqꝫ ad esdram ⁊ dionysiū episcopos presbyteri semper vnū ex se eligebant: ⁊ in excelsioꝛi gradu collocabant: quē episcopum nominabant: quomodo si exercitus sibi imperatoꝛem faciat. diaconi autem eligant de se quem industrem nouerint: ⁊ archidiaconum nuncupent. quid enim facit excepta oꝛdinatione episcop⁹: qd presbyter non facit: nec altera romane vꝛbis ecclesia: altera toti⁹ oꝛbis estimāda est ⁊ gallie ⁊ britānie. nam ⁊ aphꝛica ⁊ persis ⁊ oꝛiens ⁊ india ⁊ oēs barbare nationes vnum chꝛistum adoꝛant: vnam obseruāt regulā veritatis. Si aūt auctoꝛitas quereretur: oꝛbis maioꝛ ē vꝛbe. vbicūqꝫ fuerit episcopus siue rome siue eugubij siue constantinopoli siue rhegii siue alexādrie siue thebis siue guarmacie: eiusdē meriti est et eiusdē sacerdotii. Potentia diuitiaruꝫ ⁊ paupertatis humilitas vel subliminoꝛem vel inferioꝛem episcopum nō facit: ceterum omnes apostoloꝝ successoꝛes sunt. Sꝫ dices quomodo rome ad testimoniū diaconi presbyter oꝛdinatur: quid enim profers vnius vꝛbis consuetudinē: qd paucietatem de qua oꝛtum est

Añ p̄lationē ergo ista noīa p̄sbyter eps erāt ꝑsus synonyma. ⁊ etiam admīstratio cōis erat: q2 cōi ꝯsilio sacerdotū regebant eccl'ie. xcv. dis. ecce olim. in scismatis ergo remediū ut hic dr̄ facta ē p̄latio: ut vn⁹ p̄esset ⁊ quo ad nomen ⁊ quo ad admīstrationē ⁊ quo ad q̄dā sacramēta: q̄ modo approbant epis.
u ¶ Imperatoꝛē. ex sola eni electiōe p̄ncipū dico eum verū imperatoꝛem anteq̄ꝫ a papa ꝯfirmet. ar. hic: lꝫ nō ita appelletur: ut dixi. lxiij. di. q̄ꝫ ro ꝯtrū ē verū ex̄ de elec. venerabilē. xxiij. di. in noīe.
x ¶ Diaconi. supple ⁊ quo modo diaconi eligunt ⁊ cetera.
y ¶ Eligant. ecce ꝙ episcopi nō est archidiaconum eligere ⁊c̄. ar. ꝯ. lxxiij. di. epoꝝ. sꝫ varie sunt cōsuetudines. xxi. dis. §. i. ex̄ de elec. ecclesia vulterana.
z ¶ Oꝛdinatione. in oꝛdinatione cetera intelligunt: que nō fiunt nisi ab episcopis. hec continent s̄. dis. lxviij. q̄ꝫuis coꝛepiscopis.

⁊ ¶ Nec altera. R̄x⁰. est ad tacitā questionē. nōne diaconi cardinales romani p̄ponunt omnib⁹ presbyteris exceptis presbyteris cardinalibus: quib⁹ ⁊ vidētur parificari: R̄x⁰. ꝙ ꝯsuetudo romane ecclesie nō est attrahenda ad consequentiā: vl' R̄x. est hic in pꝛin. c. ibi audio quendā ⁊c̄. dicebant eni quidam: ꝙ sicut

rome honorabiles erant diaconi: ita debebant esse vbiq; locorum.

p ¶ Totius. imo fideles sūt vna ecclesia. et hoc ē qd̄ sequit̄ et gallie et ci da est cōsuetudo generalis: ut. s. di. xij. nouit. s. di. xl. nos q. et. c. non loca. et est hic ar. q̄ statuta cōcilij p̄iudicant statuto pape si ɔtradicāt ut dixi. ix. q. iij. ne mo.

b ¶ Eiusdē meriti est quantum ad sapientes et peritos et discretos. Nā idiote et vulgares episcopū puc ciuitatis cōtemnere solēt. ar. di. lxxx. epi.

c ¶ Et paupertatis. nā paupertas ciuitatis non minuit ꝓrogatiuā regni, j. xcvi. dis. sic nec mulier propter paupertatē dicitur humilis vel abiecta. C. de incest. nup. humilē. ar. ɔ̄ in auc. de defen. ciui. §. nos igitur coll. iij.

d ¶ Diaconi. hoc non solū rome fit sȝ etiā aliarū ecclesiarum ɔsuetudo obseruat. sȝ forte tpe hieronymi ñ fiebat: hodie fit et̄ de seru. in ordi. fa. c. i.

e ¶ Urbis. s. dis. xi. qs nesciat. ɔ̄. et c. nolite. ɔ̄. sȝ ibi d̄ ea consuetudine agit: quā ecclesia romana seruat et alijs mandat seruandā. hic v̄o de ea quā sola fuat nec vult ab alijs seruari. vñ ibi dr̄ quā romanā ecclesiā viderint seq et docē de conse. di. i. basilicas.

f ¶ Consuetudinē. quasi dicat: nō qd fiat: sȝ qd fieri debeat ɔsiderandū ē: ut et̄ de elec. c. venerabilē. xij. q. v. gloria in fi. ff. de offi. p̄. sed licet.

g ¶ Paucitatē. q̄ pauci erant tales diaconi: et iō sū

a ¶ Maior ē. et iō magis sequē paucietatem de qua ortum est supercilium in leges ecclesie vendicas: omne quod rarū est plus amplectit̄. pulegiū apud indos pipere preciosius est. diacones paucitas honorabiles: presbyteros turba cōtemptibiles facit. ceterū in ecclesia etiā rome presbyteri sedēt: et stant diaconi: licet paulatim crebrescētibus vicijs inter presbyteros. absente epo diaconos sedere videamꝰ: et domesticis conuiuijs benedictionē corā presbyteris dare. discant qui hoc faciūt: non se recte facere. audiāt apostolos: nō est dignū: ut nos relinquētes verbum dei ministremus mensis. sciant diaconi quare cōstituti sunt. legant acta apostolorum et recordētur cōditionis sue. presbyter et epus aliud etatis aliud dignitatis est nomē. vnde ad titum et tymotheū de ordine episcopi et diaconi dicit̄. de presbytero omnino reticet quia in episcopo etiā presbyter continetur. qui ꝓuehitur a minori ad maiꝰ ꝓuehitur. aut igitur ex presbytero ordietur diaconꝰ: vt presbytero maior cōprobetur in quē concrescit ex puo: aut si ex diacono ordietur presbyter. nouerit se laicis maiorē sacerdotibꝰ esse minorem. Item cyprianus.

De eodem.

Dominꝰ noster iesus christus rex et iudex et deꝰ noster vsq; ad passionis diē seruauit honorē pōtificibus et sacerdotibus: q̄uis illi nec timorē dei nec agnitionem christi seruassent. Nā cū leprosū mūdasset dixit illi: vade et ostēde te sacerdotibus et offer donū. humilitatē nos christꝰ humilis docuit: sacerdotē adhuc appellās quē sciebat esse sacrilegū. Item subditus passioni: cum alapā accepisset: et ei diceret sic respōdes pontifici: nihil ille cōtumeliose locutus ē in personam pontificis: sed sic magis innocētiā suā tutatus ē dicēs: si male locutus sum exprobra de malo. si autē bene: quid me cedis: que omnia ab eo ideo facta sunt humiliter atq; patiēter: ut nos humilitatis ac patientie haberemus exemplum: docuit eni sacerdotes veros legitime et plene honorari: dū circa falsos sacerdotes ipse talis extitit. meminisse autem diaconi debent: quoniā apostolos idest episcopos et presbyteros dominus elegit. diacones autem post ascensum domini in celum apostoli sibi cōstituerunt episcopatus sui et ecclesie ministros. q̄ si nos aliquid audere contra deū possumus qui episcopos facit: possunt et contra nos audere diacones a quibus fiunt.

Hoc autem quod de diaconorum minoritate dicitur: vbi q; seruandum est: nisi cum locum diaconus habuerit: aut proprij patriarche aut metropolite sui. Unde in sexto synodo legitur.

Diaconus sacerdotibus non preferatur: nisi locum alterius

pbiebant. quicqd eni raro accidit miraculū est in auc. de cōsu. §. itaq;. coll. iiij. b ¶ Preciosius. sicut et bcla rerū i qbusdā locis variant̄. ff. de eo qd̄ certo lo. l. ideo.

i ¶ Mensis. viduarū et pauperū: sȝ tm̄ instemus p̄dicationi.

k ¶ Dignitatis. j. viij. q. i. q epatū. ɔ̄. sȝ ibi iuxta etymologiā huiꝰ nomis designat̄. hic q̄ ex vsu loquendi ex noie ɔcipit. vel dicendū q̄ nō ē nomen honoris tm̄: sȝ etiā opis. viij. q. i. illud inferendum.

l ¶ Continet̄. nā in toto ɔtinet̄ et pars: ut. xiiij. q. v. penale. et. ff. de re. iu. in toto. et est sile. ff. quod me. cā. l. ij.

m ¶ A minori. hoc bene dr̄. ff. d̄ mu. et ho. ut gradatim.

n ¶ Sacerdotibꝰ. j. de pe. di. i. §. et his itaq;.

a Dominꝰ noster. sacrilegum. ar. q̄ si dn̄s papa aliquē suis p̄uilegijs p̄uatē appellat ex ipsa noīatione ius ei acquirit̄. xxxij. q. iiij. dicat in fi. xvi. q. vlti. ɔtra sanctorū. ar. ɔtra. iij. q. vi hoc quippe: et̄ d̄ p̄sūp. illud. C. de iur. et fac. igꝰ nō icirco. etiā ē ar. hic q̄ tam bonꝰ q̄ malus sacerdos gaudet p̄uil. clericali. xi. q. i. sacerdotibus.

b ¶ Ut nos. sȝ debēt eē fortes. i. debēt prestare exemplū facti boni ex aio. i. ex dilectiōe et non velint dn̄ari:

c ¶ Elegit. nō q̄ quāto a maiori qs ordinat̄: tāto ē maioris dignitatis ut. i. q. i. filiū. et̄ de ma. per tuas.

d ¶ Constituerūt. hoc i nouo te. nā i veteri oter q̄ a dn̄o. s. e. c. diaconi. ɔ̄. sed illud in veteri te. hoc in nouo. vel p̄ dn̄m fit qd̄ ab aplis statuitur ut. xxviij. q. i. sic eni. tamen auctoritate eius de ɔse. di. iij. quando.

e ¶ A quibus fiūt. ar. q̄ nemo debet se opponere illi a quo recipit beneficiū: ut. xxii. q. v. de forma. et et̄ de postulando c. ulti. ff. de moffi. testa. si pars in fi. §. hoc autem. viij. q. iij. illud.

f ¶ Precipim⁹.an̄ p̄ſbyterū ſedeat in ꝯcilio.xvii.di. in fi. g ¶ Tūc.ar.aliquē tādiu hr̄e p̄uilegiū q̄ʒdiu tenet ei⁹ locum.xvi.q.i.generalit̄.C.de reſ.mi.l.vlti.ꝛ hec dictio tūc extremitatē.i.finē iuriſdictiōis ꝯplectit̄.ar.ff.de cō.ꝛ de.l.iiij.§.ſi ita.ar.ꝙ qs ꝯſeq̄t ex alteri⁹ pſona qd̄ nō hʒ ex ſua.ff.q̄ res pi.ob.poſ.l.ariſto. ꝛ dicit lex:ꝙ ſi nō potes ꝓhibē me euntē p fundū:nec aliquē noīe meo.ff.de v̄.ob. ſi ſtipulat⁹. tn̄ ea tm̄ hʒ iſte q̄ iuriſdictiōis ſūt:nō q̄ ordinis. ar.ad p̄mū ex̄ de offi.del.ſane.

h ¶ Ultim⁹.nō ꝙ q̄ delinq̄t in aliquo ordine i

Di.xciiii.

hoc punit̄ ꝙ poſtponit̄ alijs ſui ordīs:ut.l.diſ.accedēs.ꝛ.xix.q.iij.mādam⁹.xxv.q.ij.ſic decet xxiiij.di.§.i.ꝛ.i.q.vij.c.i.

i ¶ Subdiacono. Di intitulat̄.xciiij.di. in q̄ mgr̄ idē dicit d̄ ſubdiacono qd̄ dictū erat in ſuperiori.c.de diacono: ꝙ.ſ.etiam legat⁹ pape pōt eſſe. Et ponit tres.§.ꝛ in.§.ſingulis mutat̄ mā. In p̄mo dr̄ qd̄ dixi. In ſcd̄o ꝙ ſiq̄ſ ipedit legatū dn̄i pape excōicand⁹ ē. In tertio ꝙ archidiacon⁹ vltra ſuū ſtatutū exigere nō dʒ.ioannes.

a ¶ Ualde.oīa.ſ.di.lxxxix.ſingula.ꝯtra.ſʒ dic oīa quo ad cognitionē cauſaꝝ:nō quo ad dignitates vl̄ officia eccleſiaſtica:ut ibi.

b ¶ Pn̄tes.ar. ꝙ pn̄tia nō exhibet̄ p aliū.ar.ꝯ.lxv.di.c.ij.

c ¶ Precipimus.ar. ꝙ papa etiā laico cām ſpūalē ꝯmittē poſſit.xxxij.di.§.verū.

d ¶ Pn̄tet̄.nā idē ipſe vr̄ cognoſcē q̄ dedit iudicē: ut ex̄ de offi.del.ſane.C.vbi ꝛ apud quē reſtitutio peti dʒ.l.iij.C.de iudi.l.vlti.

e ¶ Auc̄tas.nō ꝙ delegat⁹ nō hʒ pl⁹ iuris q̄ʒ delegās ſiue par ſit aīs delegat⁹.ar.ff.de dā.ifec.q̄ bona.§.vlti.ſiue ſit maior.ff.de offi.ei⁹ cui mā.ē iuriſ.ꝛ ſi p̄tor.qn̄ q̄ʒ tn̄ hʒ min⁹ qs ſi ex delegatiōe cognoſcat q̄ʒ ſi ex iure ſuo ex̄ de offi.del.ſup q̄ōnū.§.ſi v̄o.ar.C.de ꝓcu.maritus.

f ¶ Dubitare.ar.ꝙ ſi papa ex certa ſcīa dat iudicē: ꝙ ille n̄ pōt recuſari.ff.de offi.p̄.p̄tor.l.vnica.ſic.ī.xvij.q.iiij.§.qui aūt.ex̄ de rerū p̄mu.oli.ꝛ ex̄ de ap.nouit. ſʒ ꝯ ex̄ d̄ ap. cum ſpāli.ꝛ.c.poſtremo.io. So.iudex poterit ſp recuſari iuſta

poliſani ſui obtineat.

Precipim⁹ ne diacon⁹ q̄ʒuis etiā dignitate hoc ē in officio quolibʒ eccl'iaſtico ſit: an preſbyteꝝ ſedeat:niſi cū locum habuerit ꝓp̄ii p̄triarche aut metropolite ſui ꝑ aliq° capitl'o.tūc.n.ſic illi⁹ locū tenēs honorabit̄. Siq̄ſ v̄o p̄ſūpſit h° tyrānice facē:a ꝓp̄o gradu repulſus vltim⁹ omniū fiat in ordine ſuo.

Subdiacono etiā ſūm⁹ p̄triarcha vices ſuas ꝯmittere valet.

Unde ſymma.pa.ait.

Etiā ſubdiaconib⁹ vices ſuaſ apoſtolica cōmittit eccleſia.

Ualde neceſſariū ꝓſpexim⁹ eē:ut ſicut p̄deceſſorū nr̄oꝝ fuit iudiciū:ita vni eidēq̄ʒ pſone oīa ꝯmittamus: ꝛ vbi nos pn̄tes eē nō poſſum⁹: nr̄a p eū cui p̄cipim⁹ repn̄tet̄ auctoritaſ. quāobrē petro ſubdiacono ſedis noſtre intra ꝓuiciam ſiciliā viceſ nr̄aſ auxiliāte deo cōmiſim⁹.nec eni de ei⁹ actib⁹ dubitare poſſum⁹: cui deo auxiliāte totū nr̄e eccleſie noſcimur patrimoniū ꝯmiſiſſe. Legatū v̄o ap̄lice ſedis q̄cūq̄ʒ impedierit vſq̄ʒ ad ſatiſfactionē excōmunicet̄. Unde alexāder.

Excōicet̄:q̄ legatū ſedis apoſtolice impedire tētauerit.

Siqs aūt legationē ipēdit: nō vni⁹ ſed multoꝝ ꝓfectū

cā inſuenīente:etiā ſi eſſet legat⁹ pape:ut ex̄ de offi.del.lʒ:cū legitīe exceptiōes cuilibʒ refuent̄:ut ex̄ d̄ offi.del.ex pte.b.

g ¶ Patrimoniū.g°ſicilia ē de p̄rimonio beati pe.ut.ar.x.q.iij.relatū.xi.q.i.p̄uēit

h ¶ Siqs aūt legationē.immo q̄ legatū, hoſtiū ipedit: tradēdus ē hoſtib⁹:ut.ff.de legationib⁹.l.vltima.

i ¶ Sʒ mltoꝝ.ar. ꝙ q̄ peccat ī multos grauius peccat:ex̄ de teſti.ſic xxiij.q.v.q̄ ꝯpulſus. ſicut q̄ circa eandē pſonā multis modis peccat graui⁹ peccat.xxiij.q.v.relegētes Sʒ nūqd q̄ eū capit pōt ab eo abſolui? ſic ex̄ d̄ ſen.ex. ad eminentiā ꝛ nō ꝙ legat⁹ h⁹i nō pōt epm̄ deponere nec mutare de loco ad locū:nec ī ei⁹ manibus poſſet epus reſignare:niſi ad h°.hr̄et ſpāle mandatū:ex̄ d̄ offi.le.c.ꝙ tranſlationē.ar.de offi.ei⁹ cui mā.ē iuriſ.l.i.baʒ.legebat h°.c.truſ fādo. ſiqs ipedit legatū: n̄ auertit ꝓfectū vni⁹ tm̄.ſ.cardinal̄:ſʒ mltoꝝ

Di.xcv.

rū.i.familie ſue ꝛ parētū.ꝛ ſic multis nocʒ ille.ſ.cardinal̄:ita a multiſ ē redargued⁹:ꝛ ex ita vſq̄ʒ in finē.

auertit. ꝛ ſicut mltꝭ nocet.ita a multis arguēdus ē ꝛ bonoꝝ ſocietate p̄uād⁹. ꝛ q2 dei cām ipedit ꝛ ſtatū ꝯturbat eccleſie iō ab ei⁹ limib⁹ arceat̄.ab omnib⁹ itaq̄ʒ talis ē cauēd⁹: ꝛ nō in cōiōnē fideliū vſq̄ʒ ad ſatiſfactionē recipiēd⁹. Archidiacon⁹ quoq̄ʒ q̄ʒuis ex officio ſuo clericoꝝ vitā diligēti examinatiōe debeat ingrere: ꝛ q̄ corrigēda inuenit epo nūciare:tn̄ dn̄ationē ſup eos exercere ꝛ cēſum ab eis exigere ꝓhibet̄. Unde in cabilionēſi cōcilio legitur.

Archidiaconi ſup preſb̄ros iuriſdictōem nō exerceāt.

Dictū ē ꝙ in pleriſq̄ʒ locis archidiaconi ſup preſbyteroſ p̄ochianos quādā exercēt dn̄ationē: ꝛ ab eis cēſū exigūt qd̄ magꝭ ad tyrānidē q̄ʒ ad rectitudinis p̄tinʒ formā. ¶ Si eni iuxta ap̄l'i ſniam epi nō debēt eē domināte in clero ſed forma facti gregis ex aīo:multo min⁹ facē hoc iſti debēt. ſint itaq̄ʒ cōtēti regularib⁹ diſciplinis: ꝛ teneāt ꝓp̄iā mēſurā. et qd̄ ab epis eis iniūgit̄: hoc p parochias ſuas exercere ſtudeāt nihil p cupiditatē ꝛ auariciā p̄ſumētes.

Quod autē ſacerdotes ſup̄ iubētur epis tanq̄ʒ ſubditi obedire:nō ita intelligēdū

k ¶ Nocet.g°.q̄cūq̄ʒ aliqd nocumēti ſētit admittit̄ ad agendū vl̄ accuſandū:ut.xij.q.ij.n̄ liceat.

l ¶ Impedit.nec legat⁹ delegatū ipedire dʒ: ex̄ de offi.le.ſtuduiſti.

m ¶ Limib⁹.ar.ī q°.qs deliq̄t ī eo debere p̄uiri.xij.q.ij.q̄ ꝛ būanis:xvij.q.iiij.fr̄ ꝛ coeps

a ¶ Dictū ē.rectitudis.ſʒ nūqd d̄ ꝯſuetudie pſcripta pn̄t archidiaconi mulctare? vr̄ ꝙ nō:ex̄ d̄ penis lʒ.ſʒ dic ꝙ bn̄ pn̄t ex q°.iudicare pn̄t d̄ ꝯſuetudie pſcripta.ar.ff.d̄ iudi.l.ij.§.vlti.ꝛ ex̄ de of.del.ex lr̄is Illud g°.exaudi:cū pecuniaria pena n̄ timet̄.al's ſi illa magis timet̄ iponēda ē.xxiij.q.v.ꝓdeſt.dū tn̄ pena ꝓ eodē pctō n̄ infligat̄:niſi ter in anno.C.de mo.

mulc.eos. b Apli.i.petri.l3 alibi dicat φ noīe apli paul⁹ designat.xvi.q.i.pdicator.x.q.iii.q2 cog° uim⁹. c Iniūgit.vr g° φ archidiacon⁹ nō hēat nisi demandandā iurisdictionē.d hoc nōui.xxv.dis. plectis.

pōt demādare nisi epo er de cō.ec.aq̄. Ea vo que iurisdictionis sūt pōt etiā psb̄ro: sicut recōciliare.xxvi.q.vi. psb̄r aureli⁹.l3 etiā int ea q̄ iurisdictiōis sūt: q̄dā nō pn̄t demandari nisi eis q amminiculo ordis illa exercē pn̄t: ut deponē

d Quod autē hic intitulat.xcv.di. i q̄ ponit gra.quādā ↄrietatē z eas soluit.postea ponit duas qōnes z eas soluit auctē gelasij.repetit p⁹ ea d dignitate psbyteroꝝ oñdens multa licē psb̄ris in epoꝝ pn̄tia.

e Chrismate .i. de cō.di.v.man⁹ ↄ.z.c. nouissime. ↄ.s.di.xxi.clicos ↄ.hoc ad tps p sedando scandalo fuit ↄcessū: nunc vo antiq̄tū. vl in pmitiua eccl̄a psbyteri chrismabāt nūc vo minime: er d ↄsue.q̄nto.io.

f Peruenit: de beāt ↄcedimus. Hoc expeditū ē: φ psbyter chrismādo si sua auctē hoc facit nihil agit: nec pueri aliqd recipiūt: er de ↄsue. q̄nto. S3 nūqd papa ei demādare h° pōt qdā dicūt φ sic: z φ oīa sacra que recipit psb̄r ex delegatiōe pape cōferre pōt. Ar.hic.vn̄ diacon⁹ pōt ↄferre dia conatū z ↄfirmare i fronte: l3 nō pōt papa ei demādare: ut ↄferat ordinē quē nō h3: vl etiā φ ↄficiat corp⁹ xpi: q2 sol psb̄ris dictū ē: hoc facite i meā ↄmemorationē.ar.i.q.i.dictū.hoc dicit.h. alij dicūt φ n̄ pōt papa delegare psb̄ro: ut chrismet i fronte.vn̄ isti ↄferebāt. Si obijciat q̄re h pmisit greg.hoc illi: cū videat eis dare lniam peccādi? dicūt φ iuit⁹ pmisit ob nimiū scandalū: nec dabat eis occasionē mali: q2 iuit⁹ hoc ↄcedebat.xxv.q.iii. φ scripsi.z.xxxiij.q.ij.si φ veri⁹.alij dicūt φ hoc.c.logt p̄m antiq̄ tpa.l3 hoc nihil ē: q2 lr̄a hui⁹.c.ↄdicit: ibi s3 veterē vsū. z q2 s3 h° greg⁹ nihil hic ↄcederet. S3 nūqd papa posset eis ↄcedē ut chrisma ↄficerēt? h.dicit φ n̄. Itē q̄rit nūqd eps demādare pōt ea q̄ sūt ordis epal? sic: l3 ea n̄

est q̄si nō liceat eis presbyteris pn̄tib⁹ epis sacramēta celebrare.sicut epali supcilio qdā ab his volebāt presbyteros phibere: s3 q2 presbyteri pōtificibus tāq̄ filij parētib⁹ debent obedire: z baptizatos ēt chrismate eis tāgere ↄcedit. Ĩ n̄ grego. scribit ianuario episcopo carolitano.

Vbi epi desūt: baptizatos psbyteri i frōte chrismate tāgāt

Peruenit ad nos quosdam scādalizatos fuisse: φ presbyteros tāgere chrismate eos qui baptizati sunt phibuimus z nos quidem p̄m veterē vsū ecclesie nr̄e fecim⁹. sed si omnino de hac re aliqui contristantur: vbi epi desunt: vt presbyteri etiam in frontib⁹ baptizatos chrismate tāgere debeant cōcedimus. Supra leo epus cōtra q̄uis corepiscopis

Item gelasius papa.

Vltra suū modum presbyteri cōtendere nō psumāt.

Presbyteros vltra moduꝫ cōtendere phibemus. nec epali fastigio debita sibimet audacter assumere nō conficiendi chrismatis non consignationis pontificalis adhibēde sibimet arripere facultatem.

Sed istud gregorii pro scandalo sedando semel concessum legitur. Illud autem leonis pape z gelasii vsu approbāte preualuit. nisi forte vbi aliquorum consuetudo hoc admisit: vt in absentia episcopi extrema necessitate cogente z ex concessione gregorii presbyteri baptizatos in frontibus liniant. Prohibitio vero leonis z gelasii in eo casu intelligatur: cum episcopi presentes sunt: vel cū non cogit vltia necessitas. oleo vero sanctificato permittitur eis vngere infirmos. vnde iacobus ait: infirmatur quis in vobis: inducat presbyteros ecclesie qui orent super eum vngentes eum oleo in nomine domini: z oratio fidei saluabit infirmum. Sed queritur: an episcopis liceat eodem oleo vngere infirmos: vel si impenitentibus huiusmodi vnctio sit concedenda.

De his vero ita scribit innocentius papa.

Oleo sanctificato nō phibet epus infirmos tangere.

Illud supfluū videm⁹ esse adiectū: vt de epo ambigatur quod presbyteris licere non dubium est. nam iccirco de presbyteris dictū est: q2

vberare clicū.alia sūt q̄ etiam laicis demādari pn̄t: sicut iudicare in cā ciuili. Itē dico φ epus nihil h3 hodie: qd sit meri imperij qd demādari nō possit: de quo logt ff.de offi.ei⁹ cui mā. est iurisd.l.i.q2 oīa alij epo demādare pōt: nisi vsū pallij: er d vsu pallij ad hoc.

g Presbyteros.

h Sed istud.hoc allegādo dicit al ↄsuetudo nō iuuaret i hoc: er de cōsue.quanto.

i Sāctificato.quo deficiēte: admiscet aliud: er de cō.ec.vl alta.c. φ in dubijs.z ē duplex cā quare infirmi inungūt: q2 venialia delent: z ↄstat augmentū vtutib⁹. ar.de ↄ.di.v.c.i.z.ij.et er de sacra.vnc.c.i.z q2 citi⁹ liberat ab īfirmitate corpali. ar.h. S3 qd sigs n̄ h3 oleū z inungit chrismate t3 vnctio? vr φ sic: q2 ppe eadē vr̄a est. q2 chrisma nō ē nisi oleū balsamo admixtū: er d sacra vnc.c.i.sic z t3 emptio cū acetū vendit p vino: q2 ē p eadē vsia.ff. de ↄhē. ep.i vēditiōib⁹ l3 forte sec⁹: q2 n̄ ē forte ppe eadē vsia. Itē nūqd ↄfert h° sacr̄m sigs inungit oleo nō ↄsecto? vr φ sic: q2 z baptism⁹ ↄfert i aq̄ n̄ ↄsecrata. alij dicūt ↄ.nec ē sile: q2 vis baptizādi tota ē i vbis. hic aūt vis ē in re ipsa.s.in oleo. l3 ista rō calūniā h3 er de bap.c.plr. S3 nūqd pōt hoc sacr̄m iterari? dicūt qdā φ nō.i.q.i.φ qdā.de ↄ.di.iiij.oñdit.si obijciat de mr̄imonio nō valet: q2 vitate inspecta mr̄imoniū n̄ iterat.p2i⁹ enī vnū delet q̄ scd̄m ↄhat.alij dicūt φ pōt iterari: q2 cū quis scd̄o infirmat: defuit in eo esse illud sacr̄m: qd pri⁹ accepit

a Illud.ut de epo.ar. φ l3 mīori ex officio multo forti⁹ maiori licē.ar.xxxiij.q.ij.histōia.xxxv.q.vi.si duo.ar. ↄ.lxxxviij.di.epus gubernationē.ar.si. p ↄriū.viij.q.i.si g°

b Dictum.a iacobo: vbi dixit: i īfirmatur quis zc. q̄uis in hoc nomine presbyteri possunt intelligi episcopi. ar.ā di.l.placuit.v.ut manus imponatur.

c Chrismate.i.oleo.vel ut dicūt quidam epus chrismate presbyter oleo inungit.h.

epī preoccupatōnibus aliis i-pediti ad omnes lāguidos ire non possunt. ceteꝝ si epūs aut potest aut dignū ducit aliquē a se visitandū: ⁊ benedicere ⁊ tangere chrismate sine cunctatione pōt: cuius est ipsū chrisma cōficere. nā nō penitentibus istud fundi nō potest: q2 genus est sacramenti. nā quibus reliqua sacramēta negantur: quō vnū genus putatur posse cōcedi? his igitur frater charissime omnibus que tua dilectio voluit a nobis exponi: ꝓ ut potuimus respōdere curavimus. Chrisma vero a suis episcopis ad baptismi sanctificationē presbyteri petant.

Unde in con. char. iiij.

De eodem

Presbyteri qui per dioceses ecclesias regūt: nō a quibuslibet epīs sed a suis nec ꝑ minorē clericū sed omni anno aut per seipsos aut per illū q sacrarium tenet: ⁊ ante pasce solennitatē chrisma petat.

Item hieronymus super epistolā ad titum.

Presbyter idem est qui episcopus: ac sola consuetudine presunt epi presbyteris.

Olim idem presbyter q epi scopus ⁊ anteꝗ diaboli instinctu studia vel scismata i religione fierent: ⁊ diceretur in populis: ego sum pauli ego sū apollo ego autē cephe comuni presbyteroꝝ consilio ecclesie gubernabantur. postꝗ autem vnusquisqꝫ eoꝝ quos baptizauerat suos esse putabat nō christi: in toto orbe decretū est vt vnus de presbyteris superponeretur: ⁊ scismatū semina tollerentur. ⁊ paulo pꝰ. Sicut ergo presbyteri sciūt se ex ecclesie cōsuetudine ei qui sibi prepositus fuerit esse subiectos: ita epī nouerint se magis consuetudine ꝗ dispēsationis dominice veritate presbyteris eē maiores: ⁊ in cōmuni debē ecclesiā regere. Idē ad rusticū narbonensem epum.

Coram episcopis presbyteris docere non licet.

Ecce ego dico presentibꝰ epis suis atqꝫ astantibꝰ in altario presbyteros posse sacramenta conficere. sed quia scriptum est presbyteri duplici honore honorentur: maxie q laborāt in verbo dei: predicare eos decet. vtile enim est bn̄dicere: cōgruum est confirmare: conuenit reddere cōmunionem: necesse est visitare infirmos orare ꝓ inualidis: atqꝫ omnia dei sacramenta cōplere. nemo hinc epoꝝum inuidia diabolice tentationis inflatus irascatur: si plebem interdum presbyteri exhortantur: si i ecclesiis predicēt: si plebi ut dictum est benedicant. eteni abnuentibus mihi ista sic dicam. qui non vult presbytero facere que iubētur a deo: dicat qd maius est christo: aut quid poterit corpori ⁊ sanguini eiꝰ an-

d Nō penitētibꝰ. ita ꝯtinua: ve ei quē epūs dignū duxerit ad visitādū: ⁊ ita in originali hr̄: nō penitētibꝰ. qd intelligit de solenniter penitentibꝰ. e Nō pōt. sic. l. di. c. vlti. f Negant. ar. ꝙ excōicatus vl' anathematizatꝰ n̄ possit cōtrahē matrimoniū. qd nō ē verū: ex. d eo q du. in ma. quā pol. significasti in fi. b.

g Negant. ar. oīa eiusdem generis eodē iure censeri. ar. di. iiii. deniqꝫ ar. s. di. v. ad eiꝰ. de cō. di. ii. comperimꝰ. ar. ꝯ. di. l. studeat. ar. di. lxxxi si quis sacerdotum.

h Presbyteri. s. i. de cō. di. iiii. psbyteri

i Epis. peccant ergo abbates q volunt potiꝰ hoc accipere ab aliis ꝗ a suis: nisi forte priuilegiati sint: ut possint petere a quibuscūqꝫ velint.

k Anno. hoc exponit de cō. di. iiij. oī tēpore.

l Per sacrariū. i. ꝑ diaconē. xciij. di. nō oportz nō ꝙ ex quo res datur certo nūcio: eius est iaz piculo cuius est nūcius si nūcio rem dari voluit secus si misit nunciū: ut eū admoneret ꝙ res ei mitteret: ut hec colligūtur. ff. cōmo. eū q rem. §. si rē ⁊ legibꝰ duabus seq̄ntibꝰ. ⁊ ē ar. ff. de so. si quis. ⁊. l. si solutusꝰ.

m Olim. pauli. i. baptizatus baptismo pauli.

n Tollerent. ⁊ dicit lex ꝙ cōmodius est singulas res singulis noībꝰ distingui insti. qui. mo. te. infir. §. sz q2. distictio nominū differentiā reꝝ declarat: ut. xxi. di. cleros. sic. C. de codicillis nō codicillum.

o Consuetudine. nihilominus ex institutione ut. s. di. xciij. legimus. ⁊ ita exaudi qd sequit ⁊ magis ex consuetudine ꝯtrarium. ar. extra de his que fi. a prela. nouit.

p Ecce ego. sz quia. ita ꝯtinua: dico ꝙ presentibus epis possint conficere: q2 nō solū hoc sz alia possint facere Ex vi littere ⁊ etiā ꝓbationis videt ꝙ epi nō ꝓhibent presbyteros missas cantare: sz benedicere ⁊ ꝑdicare ⁊ cetera q̄ sequunt. q Duplici. a clericis. s. ⁊ laicis vel q°ad obedientiā in spiritualibus ⁊ subministratione in temporalibꝰ vel duplici. i. officio predicādi ⁊ sumendi tympanū. i. temporalia: iuxta illud: sumite psalmū ⁊c.

r Benedicere. cū episcopus abest. sz hec so. nō valet: q2 hic loquit cū p̄ns est episcopus. vl' intelligas illud quando benedicit p̄uatim sine solēnitate. al's ꝯtra. xxi. di. deniqꝫ. Itē ꝯtra. xxvi. q. vi. ministrare. sed ⁊ si illud similiter intelligit de solēni benedictione. vl' dic ꝙ quando cantat missam p̄nte episcopo ut ipse benedicat. sz si vult episcopus benedicere non benedicet presbyter. ar. de conse. di. i. cuz ad celebrandas. al's p̄sbyter suo iure potest benedicere. nam eo ipso ꝙ ei dat potestatē benedicendi: supponit ei tanꝗ mior: ⁊ potest ab eo benedici. ar. ff. de iurisdic. om. iudi. illud receptū. ⁊ ad trebell'. ille a quo. §. tempestiuū. b. vel dic ꝙ eo ipso ꝙ ꝑmittit ei missam celebrare: ꝑ consequēs oīa q̄ sine missa esse nō possunt: ut extra de offi. del'. preterea.

s Confirmare. i fide. xi. q. iii. ꝙ ꝑdecessor. vel iungere oleo infirmoꝝ vel chrismate in vertice.

t Oīa. q̄ ad eos ꝑtinent. ar. vocabulū generaliter ꝓlatum nō oīa ꝑticularia comꝑhendere. ar. contra xxviii. di. de syracusane.

u Benedicere. i. absoluere vel priuatim reconciliare nō solenniter: ut. xxvi. q. vi. c. i.

x Nō debet. ar. cui licet plus licet ⁊ minus: ut. xvi. q. ii. c. i. sed magis tripliciter dicit efficatia ut baptismus: ut. xxxii. di. §. verū. s. q2 mortalia tollit ⁊ venialia ꝓpter rē subiectā ⁊ sanctitatē: ut corpus christi

ut hic. auctoritate ministrantium ut q ad episcopos solos ptinent: ut. j. de conse. di. v. manus. et quarto modo propter significationem: ut matrimonium quod significat christi et ecclesie coniunctionem: ex de biga. debitum. quinto ꝓpter multitudinem conuersorum. i. q. i. interrogo.

y Nomen. ar. C. de cura. fur. cum alijs in fi.

z Inferatis. i. remoueatis presbyteros a consecratione et predicatione: sicut ille qui gibbum habet: ut. s. di. xliv. hinc etenim. vel damnum gibbi: quia non predicantibus presbyteris curuatur populus in delictis: et quasi gibbosus efficit.

et Patrimonij. id est rerum ecclesie. j. xxi. di. in nouo.

ɔ Negociorum. i. causarum: ut. xi. q. i. relatum. et. ij. q. v. siquis.

ꝑ Sacerdotus. ergo et omnes inter erunt concilio metropolitani: ut. xviij. di. c. penulti. et vltimo.

a Error. hic colliges: quod ea que per errorem statuta sunt: ex diuturna utentium probatione ius faciunt Jo. quod falsum est: cum consuetudo debeat esse rationabilis et prescripta: ut extra de consuetu. c. vlti. necista littera contradicit. b. et ratione multitudinis excusantur a pena non a culpa ut. s. di. iiij. denique. quod enim factum est: infectum esse non potest: in auc. de equal. do. §. i. ff. de cap. in bello. §. facti.

reponi: si presbyter christum consecrat cum in altario dei sacramenta benedicit: benedicere populum non debet: qui christum consecrare non metuit: circa laicos ac mulieres iubentibus vobis o iniustissimi sacerdotes presbyter dei benedictionem perdit: officia amittit: lingue opus non habet cofiderti am predicandi: et truncatus est omni parte virtutum. solum presbyterij habet nomen: plenitudinem ac perfectionem que consecrationi eius competit: non retentat. quis igitur hoc rogo sacerdotes honor vester est: vt damnum gibbi inferatis: quoniam cum pastoribus per potentiam aufertur deo digna diligentia: contagium quoddam: et calamitas crescit in gregibus ac dominici patrimonij damna conquiritis: dum soli vultis in ecclesijs potentari. presbyteri vero ab initio iudices negociorum esse mandati sunt. presbyteri sacerdotum interesse debent concilijs: quoniam et ipsi presbyteri vt legimus epi nominantur: secundum quod dictum est ad epum: noli negligere gratiam que data est tibi per impositionem manuum presbyteri. et alibi ad maiores natu: qui vos posuit epos regere ecclesiam suam. Sed oderunt hoc superbi sacerdotes in presbyterij nomine qui nolunt hoc esse quod christus: qui discipulorum pedes lauit: qui baptizatus a ioanne est: licet baptizandum a domino se esse ꝓclamaret. quod ꝓpterea scribo vobis: vt si preteriti tpis error iam non pot reuocari: vel ad presens in ecclesijs faciant quod rome fit: quod in aphrica: quod in oriente: quod in hispania: quod in gallia: quod in britania: quod in omnibus locis: ubi humilitas perseuerat. quod etiam in celis fit quod maius est: vbi sedes angelorum legitur disposita.

Idem ad nepotianum.

Episcopi et clerici inuicem sibi honorem exhibeant.

Esto subiectus pontifici tuo et quasi parentem anime ama sed epi sacerdotes sciant se esse non dominos. honorent clericos quasi clericos: vt ipsis epis quasi epis honor deferatur. scitum est illud oratoris domicij: cur ego inquit te habeam vt principem: cum tu me non habeas ut senatorem: quod autem aaron et filios eius hoc esse epm et presbyteros nouerimus: vnus dominus vnus baptismus vnum templum vnum sit misterium. recordemur semper quod apostolus petrus precepit sacerdotibus: pascite eum qui in vobis est gregem domini puidentes non coacte sed spontanee secundum domini preceptum: neque turpis lucri causa sed voluntarie: neque vt dominantes in clero sed forma facti gregis ex animo: vt cum apparuerit princeps pastorum percipiatis inmarcescibilem glorie coronam. Pessime consuetudinis est in quibusdam ecclesijs tacere presbyteros: et presentibus episcopis non loqui: quasi eis inuideant aut eos dedignentur audire. sed si aliud inquit apostolus fuerit reuelatum sedenti prior taceat presentibus maioribus.

b Vel ad presens. i. amnodo.

c Quod rome. s. vbi minores exercent sua officia presentibus maioribus.

a Esto. quasi clericos. hoc est contra supercilium episcoporum: qui subditos appellant filios: cum debeant eos appellare fratres: ut. viij. q. i. quid autem. vel socios: ut. x. q. iij. cauendum. caueant tamen clerici ne cum scribunt episcopo vocent eum fratrem: prout dicit dominus imperator: quod iudices superioribus honorem debent facere in salutatione. C. de offi. diuer. iudi. l. ij. ar. C. de offi. pre. pr. l. i. vbi hocidem dicitur.

b Deferatur. sed pone quod episcopus aliter se habeat contra istum quam debeat: numquid poterit iste suo iure ei obedientiam negare: videtur quod sic. ar. xlv. di. cum beatus. xxij. q. v. de forma. et fides non est seruanda non seruanti: ex de iureiuran. peruenit. Secus tamen est. consulo ergo ei ut agat per superiorem ar. xi. q. iij. si epus. ix. q. iij. nunc vo.

c Scitum est. i. sapienter dictum: et ideo sciri dignum.

d Ut principem. factus respicit. Nam de iure tolerandus est prelatus vsque ad sententiam. viij. q. iiij. none.

e Me. ar. quod frustra petit debitum: qui quod debet non impendit: ut xxiij. q. i. si infidelis. et xxij. q. vi. si ducturi. s. di. ix. neque in fi. x. q. i. placuit. xxij. q. vlti. de forma. xviij. q. ij. abbatibus ar. contra. xi. q. iij. inter verba. xciij. di. dominus. xxxiij. q. v. quod deo. b.

f Inuideant. ar. contra episcopos: qui malunt habere illitteratos quam litteratos circa se.

g Reuelatum. s. di. viij. frustra. C. de offi. rec. potentiores.

h Sedenti. in loco inferiori.

i Taceat. cum non debeant interrumpere verbum eius.

ceat. Gloria p̄ris ē filiꝰ ſapiens. Gaudeat ep̄us in iudicio ſuo: cū taleſ elegerit ſacerdotes. I tē ex cō. laodicēſi.

Preſbyteri ep̄os nō p̄cedāt: ſꝫ comitētur vel ſubſequātur.

N On oꝫ preſbyteros añ ingreſſū ep̄i ingredi ⁊ ſedeř in tribunalibꝰ ſꝫ cū ep̄o ingredi: niſi forte aut egrotet ep̄us aut in pegrinatiōis ꝯmodo eū eē cōſtiterit. I tē ex concilio char. quarto.

Ep̄us nō dñm ſed collegā ſe preſbyterorū cognoſcat.

E Piſcopus ī quolibet loco ſedēs ſtare preſbyterū nō patiatur. I tem ex eodem.

De eodem.

E Piſcopus in eccleſia in cōſeſſu preſbyterorū ſublimior ſedeat: intra domū vero collegā preſbyterorū ſe eſſe ꝯgnoſcat. I tē ex cō. martini pape

Sine p̄cepto ep̄i preſbyter nō ſigner infantes.

P Reſbyter p̄ñte ep̄o non ſignet infātes: niſi ab ep̄o fuerit illi preceptū. I tē ex cōcilio genitenſi. c. iij.

De eodem. Palea.

P Reſbyteri in eccleſia ciuitatis ep̄o p̄ñte vel preſbyteris ipſius vrbis offerre ñ p̄ñt nec panē ſacrificatū dare calicēq̄ porrigē. ſi vero abſētes hi fuerit: ⁊ ad dādā orōnē vocētur: ſoli dare debent.

I Llud aūt honorij auguſti qđ de electiōne ſūmi pōtificis ſupra cōſtituiſſe legiť: nullus eē momēti pbať: cū nō ſolū de ordinibꝰ ſed nec etiā đ rebus eccleſiaſticis laicis legať aliqnādo attributa diſponēdi facultas. vnde quecūq̄ a p̄ncipibꝰ in ordibꝰ vel in eccleſiaſticis rebꝰ decreta inueniunť auctis nullius eē mōſtrantur.

V nde ſymmachus ſimpliciuſ ep̄us catholice eccleſie vrbis rome in ſynodo reſidēs dixit.

De rebꝰ eccleſiaſticiſ diſponēdis laicis nulla facultas attribuitur.

B Ene qdē fraternitas vr̄a eccleſiaſticis legibꝰ aſſueta ſub diuini timore iudicij que erāt ſtatuenda diffiniuit: ⁊ ad iuſticie cumulū puenit: cū ſufficiēter oia amplectiť: nec adiectione indiget plēitudo: maxime de clericꝫ quos amor dominatiōis iuaſit ⁊ iugū diſcipline eccleſiaſtice fecit reſpuere quorū exceſſus enarrare difficile eſt. vnū tñ qđ occurrit venerādo ordini vr̄o intiare non differo: inť alia ſcripturā quādā illuſtris mēorie baſiliū q̄ſi p eccleſiaſtice amore ſubſtātie cōſcripſiſſe refero: in q̄ nullus romane eccleſie interfuit vel ſubſcripſit antiſtes: per quē potuiſſet firmitatē legitimā ſortiri. ne ergo inde diſputē. vñ pōt vr̄m iudicare ꝯſiliū regratur ⁊ referať i mediū: vt ex lectōe cognoſcatꝫ cuiuſmodi poſſit hr̄e ſubſtātiā. Sācta ſynodus reſpōdit: deferať in mediū: ut cuiuſmodi ſit poſſit agnoſci. hoc cū diceret: hormiſda diaconꝰ recitauit. cū in māſoleo qđ ē apđ beatū paulū apoſtolū reſideret ſublimis ⁊ eminētiſſimꝰ vir p̄fectus pretorio atq̄ patriciꝰ agens etiā vices precellētiſſimi regꝫ odo

k N On oportet. tp̄e ſolēniū officiorū: vł cū redeūt a pceſſione ad chorum.

l Et ſedere. ꝯiungas ingredi ⁊ ſedere: alr̄s falſū eſſet.

m In tribunalibꝰ. C. de heret. ⁊ manicheis cūcti.

n In tribunalibꝰ. i. in ſede iudiciaria: ut nō iudicent ſine eo.

o In pegrinatiōis. đ mīa ſupioris. j. de ꝯ. di. v. nō oꝫ. ⁊ de ꝯſenſu ipſiꝰ eccleſie: ex̄ de vo. ⁊ vo. re. c. magne. ⁊ etiā dñi pape.

p E Piſcopus. nō patiať: ita q̄ nō liceat ei ſedere: niſi p̄ſbr̄ aſſumeret ſibi offm̄ ſtādi. C. de poſtula. quiſq̄s. §. vltimo.

q E Piſcopꝰ. collegā ſta tñ q̄ nō ꝯtēnať ff. de offi. p̄ſi. obſeruandum. io.

a P Reſbyter. ñ ſignet in vertice. q: ī fronte nō pōt etiā aucte ep̄i ut de cō. di. iiij. p̄ſbyri.

b I Llud aūt: hic depingiť. xcvi. diſ. mgr̄ poſuit ꝯſtitutionē honorij auguſti latā ſup ele. ro. po. lxxix di. ſi duo: ſꝫ ne viderenť laici hr̄e poteſtatē ꝯſtituendi vł diſponēdi de rebus ecclie: iō reducit hic illā ꝯſtitutionem ad memoriam: ut oñdat q̄ laicus nō hꝫ poteſtatē ſuo iure ꝯſtituēdi aliqd de rebus eccle: bene tñ poſſūt laici rogati cōcilijs intereſſe ⁊ de rebꝰ eccliaſticis ꝯſtituere: ñ tñ ut valeat eorū ꝯſtitutio: q: ipſi ꝯſtituūt: ſꝫ q: ratuꝫ habet eccleſia: ut dic̄ gra. j. di. pxi. §. i. ⁊c̄.

Di. xcvi.

c B Ene. ſymmachus papa laborabat in extremis: ⁊ timuit ne in electione ſui ſucceſſoris pp̄ter ſtrepitus hereticorū ſciſma iteruenirer rogauit patriciū baſiliū qui gerebat vices odoacris regis: q̄ ipſe intereſſet in electiōe ſui ſucceſſoris. baſilius ſtatim ſymmacho viuēte fecit quandā cōſtitutionē. ſ. q̄ ſine eiꝰ ꝯſultatione nō fieret electio ſūmi pontificis. preterea q̄ nō liceret alicui pdiū ipſius eccleſie alienare. que conſtitutio retractať hic: tñ quia ibi quedā conſtituta ſūt q̄ a laico nō p̄ñt cōſtitui: tū quia res eſſet mali exempli. lxiij. di. §. verum.

d Plenitudo. j. vi. q. i. ſi omnia.

e Maxime. hñ diffiniuit ſupple.

f Memorie. q̄ iā deceſſerat baſilius tp̄e huiꝰ ſynodi.

g Vel ſubſcripſit. ar. in ꝯtractibus rerū eccleſiaſticarū nō ſufficē ꝯſenſus clericorū nec ī alienationibus: niſi ſpecialiť ſubſcribāt. ar. x. q. ij. caſellas. xij q. ij. abbatibꝰ. et xij. q. ij. ſine exceptione.

h Inde diſputē nō eſt diſputandū de eo de quo ſtatim ꝯſtare pōt. ſi ergo vxor petat ſibi virū reſtitui: ⁊ vir paratꝰ ē in cōtinenti pbare de ꝯſanguinitate nō ē audiēda. ff. ut ī poſ. le. ſ a qͦ ar. ꝯ ex̄ de reſti: ſpoſ. lr̄as.

i Synodꝰ. vba notarij.

k In māſoleo. verba ſcriptoris: manſoleū pprie ē ſepulchrū: ⁊ dr̄ a māſoleo rege: cui vxor ꝯſtruxit ſepulchrum mire pulchritudis: vñ ⁊ alia ſepulchra ſic ſūt appellata.

l Electione. nō tñ ut aliqd inde cōſtitueres: ⁊ ita exceſſiſti ſinē mādati baſilij

m Hac ne ꝯfuſionis pſecutio legꝫ ⁊ ꝯtinuanť verba ſic: nō celebretur de electione pape ⁊c̄. ac ne.

n Nihil debuiſſet. hoc dicit pp̄ter quoſdā qui viuente priore ſymmacho tentauerūt aliū eligere: ut di. lxxix. ſiquis papa. ⁊. c. nullus. io.

o ¶ Preferentes.i.pmo statuentes.
p ¶ Rusticū.qd sit rusticū pdiū ⁊ qd sit vrbanū pre/diū habem⁹.ff.de s.rusti.pdi.⁊ de suitu.vrba.p.
q ¶ Titulis.siue donatiōis siue emptionis.
r ¶ Maxim⁹.sic ⁊ iurisperiti dicūt qd sentiant.ff.de his q̄ in tes.delē. l.ꝑrime.
s ¶ Laico.non licuit laico iure suo sȝ ex delegatione pape bn̄.ar.xxxii di.§.verū.⁊.q.iij c.vlt.Sȝ vtrū epi scopus laico pos sit hoc cōmittere iā dicemus.i.e. c.ꝙ nō.m. tn̄ di cit ꝯ.quia mucro epi:imo nec pres byter hoc potest
t ¶ Munitū.nam siqs emit rem ecclesie vł aliā rē in casu illicito: non pōt pscribere.nā dicit lex ꝙ nō est dubiū eū male fi dei possessorē: q ꝯtra legū interdi cta mercat.C.de ag.queadmodū. nā nec iuris igno rantia pōt eū ex cusare.ff.de iur. ⁊ fac.igno.l.iure. ⁊ hoc benigne sta tueret.Sec⁹ tn̄ ē de iure: q: bene pscribit laicus rē ecclesie:cum fru ctib⁹ etiā pcipie dis: si fit male fi dei possesso: de resti.spol.grauis
u ¶ Perlegat.ff. de le.⁊ cō.i ciuile
x ¶ Heredes.tur pia.n.lucra ab he redib⁹ sūt erro ꝛ quēda: ex ɔ̄ vsur. tua.ff.de calū.in heredē.sȝ ⁊ alie natoꝝ posset con ueniri: ut nō.,xii. q.ij.monemus.

acris basilius dixit: ꝙꝙ studij vr̄i ⁊ religionis interfit: vt in epat⁹ electōe ꝯcordia pncipali ter suetur ecclesie: ne tn̄ per electionis occasionē stat⁹ ciui tatis reuocet in dubiū: admo nitiōe btissimi viri pape nostri symmachi simplicij: quaȝ ante oculos semp hr̄e deberemus: hoc nobis sub obtestatiōe me ministis fuisse mādatū:ut ꝓpt illū strepitū ⁊ venerabilis ecclesie detrimētū si eū ɔ̄ hac lu ce trāsire cōtigerit:nō sine no stra cōsultatiōe cuiuslibȝ cele bret electio:hec cū legerētur cresconi⁹ tudertine eccl̄e eps surgēs de ꝯuētu dixit:hoc ꝓ pēdat sācta synod⁹: vtꝝ pter missis religiosis psonis: qbus maxie cura ē de tāto pōtifice: laici electōnē ei⁹ i suā possint redigere ptātē.qɔ̄ cōtra cano nes esse manifestissimū ē. Itē hormisda diacon⁹ legit dixisse ac ne cōfusionis atqȝ dispēdii aliqd venerabilis ecclesia su stineret:miramur pretermissis nobis qcqȝ de reb⁹ ecclesie fu isse tētatū: cū sacerdote nr̄o su pstite nihil debuisset assumi. q̄ re si āplitudini vr̄e ⁊ sāctitati placet icolumia oīa que ad fu turi antistitis electionē respiciūt.religiosa veneratiōe ser uem⁹ hāc legē spāliter pferen tes:quaȝ nobis heredibusqȝ nr̄is chustiane mētis deuotōe sancim⁹:ne vnqȝ pdiū siue rusticū siue vrbanū vel ornamen ta aut misteria ecclesiaꝝ q̄ nūc sūt vel que ex qbuslibet titul' ad ecclesiaꝝ iura puenerit: ab eo q nūc antistes sub electiōe cōi fuerit ordinād⁹ ⁊ illis q fu turis seculis sequūtur: quocū qȝ titulo atqȝ cōmēto alienari liceat. ⁊ qcūqȝ hoc facē volue rit:inefficax atqȝ in irritū reuo cetur.sitqȝ faciēti ⁊ cōsentiēti

dāti accipiētiqȝ anathema.
¶ Maxim⁹ eps bletane ecclesie dixit: nō sācta synodus dignet edicere: si licuerit laico homini anathema i ordinē ecclesiasticū dictare: aut si po tuit laicus sacerdoti anathema dicē: ⁊ cōtra canones qɔ̄ ei nō cōpetebat cōstituere. dicite qd vobis videt de me: licuit laico legē dare: Sācta synodus dixit: non licuit. ⁊ adie cit: lege sequētia. hormisda di acon⁹ legit: etiā is q pdiū seu rusticū vel vrbanū iuris eccle siastici fuerit ꝯsecut⁹: nouerit se nulla lege vel pscriptōe mu nitū. sed siue is q alienauerit: siue q eū sequēs volūtate cō traria prediū huiusmodi alie natū retinere voluerit: id cum fructibus restituat: quos illic cōsecutus fuerat: hec cū lege ret: stephan⁹ venusine eccle sie epus surgēs ex consessu di xit: perlegat. hormisda diaco nus legit. q̄ pena placuit acci piētis etiā heredes afficere: i q̄ re cuilibet clericoꝝ nulla cō tradicendi libera sit facultas Iniquū est. n. ⁊ sacrilegij in star: ut que ꝓ salute ⁊ requie aiaꝝ suarū vnusqsqȝ venerabi li ecclesie pauperū cā cōtule rit aut certe reliquerit: ab his quos maxie seruare cōuene rat in alterū trāsferatur. plane quecūqȝ in gēmis vel auro atqȝ in argēto necnō ⁊ vestibus min⁹ apta vsib⁹ vł ornatui vide būt eccl̄e q̄ suari ac diu manē n̄ pñt: sb iusta extiatōe vēdāt: ⁊ erogatō religioni ꝓficiat cū qȝ lecta eēt: laurēti⁹ eps mediolañ. eccl̄e dixit: ista scriptura nullū romane ciuitatis potuit obligare pōtificē: q: nō licuit laicis statuēdi i eccl̄a pter romanū pōtificē hr̄e aliquā ptā tē q⁹ sobsequēdi manȝ nccitas

y ¶ Reliquerit.in morte relinquēdo.nā vbum illud ⁊c ff.ɔ̄ tabu.exig.l.ij.§.vlti.
z ¶ Uendantur.ar.C.de adminiſtru.let.
⁊ ¶ Proficiat.hic terminatur lex ipsa.
ꝯ ¶ Mediolañ.ar.mediolañ.ꝓrogatiuā sedis habere añ rauēnatē:cū ante eū rūderit:sicut in alia synodo añ eū scripsisse legitur.ɔ̄.di.xvij.§. hinc.⁊.§.illud igit.tn̄ ali ter hoc soluit di.xvij.§. illud.
ꝝ ¶ Preter romanuȝ.i. pape auctoritaē ⁊ ꝯsen sum ei⁹.sȝ ꝯ.xvi.q.vlti.i nona actione.sȝ ibi non ꝓhibet ꝙ eps laico nō possit cōmittere officiū ad temp⁹: sȝ ne iurisdictionē largiat ei in ppetuū.⁊ ē ar. papā qualibet causā ecclesiasticaȝ posse cōmittere laico. ar.xxiij.di.mulier.⁊.xc iiij.di. valde.v. q.iij.q: epus.lxxix.di.si duo.j. e.deniqȝ.ꝯ.intelligēdū ē nō sua auctoritate.Sȝ nūquid auctoritate epi pōt laicus aliqd constituere in ecclesia: videt ꝙ pdicare pōt inuitat⁹ a clicis.xxiij.di. mulier ar.ex ɔ̄ so.cō.null⁹ iudi. dic cum.h.ꝙ nō pōt ex delegatione epi,causas spūales tractare nec ex cōicare.vn̄ nihil faciūt q p pueros excōicant ⁊ pseruiētes.causā autē ciuilē laicis epis cōmit tere pōt. ⁊ ita intellige h.decre.⁊ qɔ̄ dicit de pdicatione spāle ē.Quid ergo dices ɔ̄ tēplarijs nōne ipsi possunt excōi care fratrē suū: dici pōt ꝙ sic: q: ipsi nō sūt laici ar.xij.q.i.duo.

ff ¶ Imperandi.j.xvi.q.vlti.nō placuit.
ft ¶ Legal.verū est φ nō legitur assensus metropol.ſm canones.i.legitim⁹.bene tamen legit ꝯsensus episcopoꝝ.ar.j.e.c.i.Illa ergo determinatio q̄ pcedit ſm canōes soluit contra.

a Nos.interesse.similit solebat interesse electioni pape.ppter hereticoꝝ scandalū.ar.di.lxiij.quia sancta.
b ¶ Inuenta.ꝛ ita videt q possit de fide catholica disputari.ar.ꝯ.C de sūtri.nemo.xxiiij.q.iij.cū quibus.ſ.°dubitando nō lꝫ disputare ꝺ ea:q꜠ dubi⁹ in fide hereticus est:et de hereti.dubius.als disputatur.j.e.satis xxiij.q.vi.vides.C.de ep̄is ꝛ cle.quoniam.

a ¶ Nec canonibus cōiūcta.accipere hec duo nō diuisa vel iuris conceptio.
b ¶ Religiosis.j.xvi.q.vlti.laicis.
c ¶ Debere.j.xviij.q.iij c.ij.
d ¶ Qui merito.ꝫ.xl.di nō nos.
e ¶ Primatuꝫ.j.ix.q.iij.nemo.ꝛ.c.antiquis.
f ¶ Tribuere.ꝫ.di.xvij.c.i.ꝛ.ij.
g ¶ Carere.ꝫ.di.xxi.in tantū.
h ¶ Uel stephani.iste tñ stephanus nō dixit nisi plegatur:ꝛ sic p tale verbum intelligit aliqs cōsentire:ut nō.ꝫ.lxiij.di.in synodo.
i ¶ Ratione.ar.rōne auctoritatis aliqua repelli:lꝫ sint bona.ar.xvi.di.c.i.i.q.i.pncipatus.ff.ꝺ re mili.l.iii.§.in bello.ar.ꝯ.i.q.i.dn̄s declarauit.ar.ꝯ.i.q.i.nōne.ꝛ.c.sodomite.
k ¶ Actione.dicit p̄ma actio:quia fiebat p prima die in synodo.xvi.q vij.in nona.

nō auctas impandi:maxie cuꝫ neqꝫ papa roman⁹ subscripsit: nec alicuius ſm canones metropolitani legat assēsus:petrus ep̄s rauēnatis ecclesie dixit.scripturā q̄ in nr̄a ꝯgregatione vulgata est:nullas vires hr̄e manifestū est:q꜠ nec canonibus conuenit:ꝛ a laicali persona ꝯcepta videtur:maxime q꜠ in ea null⁹ apostolice sedis p̄sul interfuisse vel ppria subscriptōe eā firmasse mōstratur eulalius ep̄s syracusane ecclesie dixit.scripturā q̄ i sacerdotali ꝯcilio recitata ē:euidētissimis documētis ꝯstat eē inualidā.pmū φ cōtra patrū regulas a laicis q̄uis religiosis q̄bus nulla de ecclesiasticis facultatib⁹ aliqd disponēdi legit vnq̄ꝫ attributa facultas facta videt.deinde φ null⁹ p̄sulis apostolice se.subscriptiōe firmata docet.φ si cuiuslibet puincie sacerdotes intra suos terminos ꝯcilio habito qcqd sine metropolitani sui auctē tractauerint irritū eē debere sancti patres sanxerūt:quāto mag꜠ qꝺ i apostolica sede nūc extante presule qui merito beati petri apostoli per vniuersū orbē primatū obtinēs sacerdotij statutis synodalibus cōsueuit tribuere firmitatē a laicis:licet consentiētibus aliquātis ep̄is qui tñ pōtifici a quo cōsecrati pbātur p̄iudiciū inferre nō potuerūt:presūptam fuisse ꝯgnoscitur viribus carere nō dubiū ē:nec posse intra ecclesiastica vllo mō statuta censeri sancta synodus dixit.licet ſm psecutionē venerabiliū fratrū nostroꝝ laurentij petri eulalij cresconij maximi vel stephani neqꝫ apud nos incertuꝫ habet:hāc ipam scripturā nullius esse momēti.verūtamē etiam si aliqua possit ratione subsistere:modis omnib⁹ in synodali conuentu puida beatitudinis vestre sententia eneruari conueniebat ꝛ in irrituꝫ deduci:ne in exemplū remanerꝫ presumendi quibuslibet laicis q̄uis religiosis vel potētibus in quacūqꝫ ciuitate quolibet modo aliquid decernere ꝺ ecclesiasticis facultatibus:quarum solis sacerdotibus disponendi indiscusse a deo cura cōmissa docetur. Unde in septima actione chalcedonensi cōcilij martianus imperator dixit inter cetera.

Imperatores ad fidem ꝯfirmandā nō potētiā ostendēdaꝫ synodo interesse debent.

Nos ad fidem cōfirmādaꝫ non ad potentiam ostēdēdā exemplo religiosissimi p̄ncipis constātini synodo interesse volumus:vt veritate innēta non vltra multitudo prauis doctrinis attractata discordet tem ex eadem.

De eodem.

Quedā capitula sunt q̄ ad honoré vestre reuerentie vobis obseruauimus:decoꝝ esse iudicātes a vobis hec regulariter potius firmari p synodū:q̄ꝫ nostra lege sanciri. Item nicolaus papa.

Synodali conuentui impatores interesse non cōuenit:nisi vbi de fide agitur.

Ubi nā legistis ipatores an̄cessores vr̄os synodalib⁹ ꝯuētib⁹ interfuisse:nisi forte i q̄busdā vbi de fide tractatū ē que vniuersalis ē:q̄ omniū cōmunis:q̄ nō soluꝫ ad clericos verū etiā ad laicos ꝛ ad oēs oio ptinet christianos. Idē

De presulib⁹ diuinarū rerum q̄ hūanis rebus presunt:iudicare nō possunt.

c Ubi nāꝫ.hec iiij.c.loquūtur de mā ignacij:de quo dicit.ꝫ.xxi.di.submittitur.ar.omissuꝫ intelligi qꝺ scriptū nō inuenitur ar.x.q.i.hac consuetudine de cō.di.iiij.cū itaqꝫ.et c.se.ff.de ꝟ.obl.quicquid.
d ¶ Interfuisse.ñ rogatos.lxiij.di.hadrianus.
e ¶ Ad clericos.dic hic φ nomen clīcos stricte accipit:vñ p finē et ad oēs ꝛc.cōprehēdit deo deuotos ꝛ tales personas.vel dic put sonat.ar.qꝺ oēs tangit ab oibus debere tractari ꝛ approbari.ar.di.lxvi.c.i.C.de auc.p̄l.ut veterū de hoc:et de his que fi.a p̄l.c.fi.

DEniq3 hi qbus tm̄ hūanis rebus nō diuinis preesse pmissū est: quō de his p que diuina mīstrātur iudicare presumāt: penitus ignoram⁹. Idē

Nec etiā imparor iura pōtificis: nec pontifex iura regia vsurpet

CUm ad verū ventū est. vltra sibi nec īpator iura pōtificatus arripuit: nec pōtifex nomē imperatoriū vsurpauit. qm̄ idē mediator dei ⁊ hominū hō christus iesus actibus ꝓpriis ⁊ dignitatibus distinctis officia ptātis vtriusq3 discreuit: ꝓpria volens medicinali hūilitate sursū efferri non humana superbia rursus in inferno demergi: ⁊ vt christiani imperatores ꝓ eterna vita pontificib⁹ indigerent: ⁊ pontifices ꝓ cursu temporalium tm̄mō rerū imperialib⁹ legib⁹ vterentur: q̄tenus spūalis actio a carnalibus distaret īcursib⁹ ⁊ deo militās minime se negociis secularib⁹ implicaret. ac vicissim nō ille rebus diuinis presidere videretur: q eēt secularibus negocijs implicat⁹ Idem.

A seculari potestate pōtifex prorsus nec solui nec ligari valz

SAtis euidēter ostēditur: a seculari ptāte nec solui ꝓrsus nec ligari pōtificē: quē cōstat a pio pncipe constantino quē lōge supius memorauim⁹ deū appellatū: cum nec posse deū ab hominib⁹ iudicari manifestū sit. Sed ⁊ theodosius minor sancte synodo scribens ephesine pme dixit: deputat⁹ est ergo cādidian⁹ magnificētissimus comes strenuoꝝ domesticoꝝ trāsire vsq3 ad sanctissimā synodū nostrā: ⁊ ī nullo quidē que faciēde sunt de pijs dogmatibus questiones seu poti⁹ expositiones cōmunicare. illicitū nanq3 est eū q nō sit in ordine sanctissimoru3 epoꝝ: ecclesiasticis itermiscere tractatib⁹. ⁊ post pauca.

¶ His itaq3 māifeste repte apparet comministrum nostrū ignacium per imperialem tantummodo sententiā modo potuisse prorsus expelli: in cui⁹ damnatione quia presulū quoq3 assensus est subsecutus: apparet id causa patratu3 fuisse adulationis non legitime sanctionis. Idem lodouico imperatori.

Facta pōtificū imparor iudicare non deber

IN scripturis narratur cōstantinus imperator dixisse: vere si ꝓpriis oculis vidissem sacerdotē dei aut aliquē eoꝝ qui in monachali habitu circumamicti sunt peccantem clamidem meam expoliare3 ⁊ cooperirem eū: ne ab aliquo videretur. In quibus igitur desideratissime fili necessario cōmonemini: ut quēadmodu3 fidē ⁊ religione ac honoris parilitate ei adequari videamini. ita quoq3 humilitate atq3 deuotione equiperari nihilominus anheletis: ita ut in nullo inferior eo sed potior inueniamini post illius exempla qui

f DEniq3. ar. q epūs in causis eccl'iasticis laicū nō possit pficere. ar. ꝯ. s̄. e. bene quidem.

g ¶ Judicare. j. xvij. q. iiij. diffinit ꝯ in fi. sed ibi dic pncipis. i. pncipalis psone: vel. i. epi. xxxv. di. ecclie

h ¶ Presumant. ar. q cleric⁹ diffinitionibus principū ⁊ laicoꝝ nō debeat supponi: nisi p recōuentionem.

i CUm ad verbum. hoc. c. expositum ē. s̄. x. di. qm̄ idē. iō hic nō labores.

k ¶ Ad verū. i. ad discussionē veri: vl. i. ad temp⁹ xpi

l ¶ Usurpauit. ar. cū iste ptātes sint diuise: q impatō nō habz gladiū a papa: ut. j. e. ī scripturis. ⁊. c. duo. ⁊. c. si īpator. ⁊. xc iij. di. legim⁹. et q2 impium a solo deo est. xx ij. q. ij. quesitū. ar. ꝯ. lxiij di. tibi dn̄o. Ite3 q2 petro sūt date claues celestis ⁊ terreni imperij. xxij. di. c. i. Jtē q2 deponit impatorē. j. xv. q. vi. ali⁹. ⁊. c. iuratos. ⁊. i. q. iiij. q2 pilulatus q̄re. s̄. de hac mā x. di. c. qm̄.

m ¶ Proprijs. i. imperij ⁊ sacerdotij: vel ꝓprijs quo ad christum q̄dā eni gessit tāq3 impator: puta cū eiecit de templo ⁊c̄. ij. q. vii. accusatio. ⁊ cū corona de spinis portauit: qd̄ est signū rgni. xij. q. i. duo

n ¶ Discreuit. immo videt ꝯ. quia nō discreuit s3 ꝯfudit: cū ipse vnus ⁊ idē vtrūq3 officiū gessit. s3 dic q iō ipse vtrūq3 officiū gessit p se: ut notaret q ex eodē fonte ꝓcesserūt. xxi. di. clicos. nā dicit lex: q sūma nobis dona a deo ꝯcessa sunt. s. sacerdotiū ⁊ impiū in auc. qūo oz epos in pn. coll'. i.

o ¶ Rursus. pmus p supbiā cecidit vn̄ hoies in infernū demergebant: christus aūt nos hūilitate sua sursū erexit. s3 si haberēt oēs oīa officia: supbirēt ita q iterū demergerent in infernū.

p ¶ Pro eīna. j. de pe. di. i. multiplex.

q ¶ Temporaliū. ar. q in causis spūalibus: ut in matrimonio n̄ sit vtendū legib⁹ tpalib⁹. ar. xxxiij. q. ij. inter hec. xi. q. i. cōtinua. ar. de ꝯ. di. iij. celebritatē. s3 in alijs l3 eis vti si nō obuient canonibus ar. di. x. si in adiutoriu3. ar. di. liiij. ex antiqs. b.

r ¶ Tantummodo. hoc aduerbiu3 determinat tm̄ illud adiectiuū temporaliū. nō illud verbū vterent. ⁊ sic est falsum hic notatū ab. b. ar. q ī causis spūalib⁹ ⁊c̄. Na3 hn̄ licet leges allegare in spūalibus. xxxv. q. v. ad sedem. xv. q. iij. §. cū aūt. laurentius. vel dic tantūmodo. i. maxime. sic econtra. xi. q. iij. figs. episcopus.

a SAtis ōn̄dit. in alia pte capl'i q̄ hic nō ē

b ¶ Appellatū. legit eni omnes clericos deo appellasse: ut. xi. q. i. sacerdotibus. xij. q. i. futurā. ſm hanc rationē nec ab epo possent iudicari clici s3 h°. dixit ut ōn̄deret quanti sint hn̄di. si. ex. ꝯ iudi. nouit.

c ¶ Ephesine. prime: q2 secūda nō est recepta ī auctoritate.

d ¶ Seu poti⁹. optime corrigit se: q2 qōnes nō debēt fieri sup fide dubitando. ar. ex. de here. dubi⁹. doxma aūt per g est doctrina in fide. si ne g est angul⁹. vn̄ illud sedebat domare dom⁹

a IN scripturis. xi. q. i. c. sacerdotib⁹.

b ¶ Et cooperirē. ſt. de iniur. eū q nocentē ꝯ. s3 hoc de occulto qd̄ non posset ꝓbare: q2 talia n̄ habent vindictā. ⁊ sic solue cōtrariū illud. lxxxiij. di. c. iij. illud aūt in manifestis in quib⁹ etiā non deberet eū ꝓdere: ut nō. ij. q. i. si peccauerit.

c ¶ Cōtegatis. ⁊ tn̄ corripiatis. ij. q. i. si peccauerit. hoc de occultis intelligit. nā ꝯ manifestis cogimur accusare pmissa tn̄ admonitione. ij. q. vij. quapropter. ar. ꝯ. j. v. q. ij. c. vlti. ⁊c̄.

talem se exhibuit añ talia ꝓꝛ/ſus exempla. ſed hoc ꝗdez diximꝰ cautos vos reddere cupientes: vt ſi de domini ſacerdotibus: ꝗ iure patres aīarū dicuntur aliqd cōtigerit vos audire: qđ cōfuſione piis mentibus ingerat non infrunitū ſꝫ pudoꝛatos filios noe imitantes patriā de reliquo verecūdiā cōtegatis: ut affluenti quē admodum ⁊ illi bñdictione repleri moderāte dño mereamini. Itē ex epiſtola gregoꝛii ad hermānū metenſem epūm.

Regū ⁊ principū patres ⁊ magiſtri ſacerdotes eē cēſentur.

Quis dubitet ſacerdotes chꝛiſti regū ⁊ pꝛincipū omniūqꝫ fideliū patres ⁊ magr̄os cēſeri. nōne miſerabil' inſanie eē ꝯgnoſcit: ſi filiꝰ patrē diſcipulus mgr̄um ſibi conetur ſubiugare: ⁊ iniqs obligationibꝰ illū ſue ptāti ſubijcere: a quo credit nō ſolū in terra: ſed etiam in celis ſe ligari poſſe ⁊ ſolui. Item gelaſius papa anaſtaſio imperatoꝛi.

Auctas ſacra pōtificū ⁊ regalis poteſtas huius mundi gubernacula regūt.

Duo ſūt quippe ipatoꝛ auguſte: qbꝰ pncipaliter hic mūdꝰ regitur: auctas ſacra pōtificū ⁊ regalis ptās. in qbꝰ tāto grauiꝰ ē pōdꝰ ſacerdotū: q̄ꝫ to etiā ꝓ ipis regibꝰ hominum in diuīo ſūt reddituri examie rōem. ⁊ pꝰ panca: noſti itaqꝫ inter hec ex illoꝝ te pēdere iudicio nō illos ad tuā poſſe redigi volūtatē: talibꝰ igitur iſtitutis talibuſqꝫ fulti auc̄tibus pleriqꝫ pōtificū alii reges alii impatoꝛes excōicauerūt. Nā ſi ſpāle aliqđ de pſonis principū regratur exēplū: beatꝰ innocētiꝰ papa archadiū imperatoꝛē: qꝛ cōſenſit vt ſanctꝰ ioannes chꝛyſoſtomꝰ a ſua ſede pelleretur excōicauit. beatus etiam ambꝛoſius licet ſanctꝰ nō tñ vniuerſalis eccleſie epūs ꝓ culpa que ab aliis ſacerdotibꝰ nō adeo grauis videbaꝛ: theodoſiū magnū impatoꝛem excōicās ab eccleſia excluſit. ꝗ etiā in ſuis ſcriptis oñdit: ꝙ aurū nō tā precioſius ſit plūbo q̄ꝫ regia ptāte ſit altioꝛ oꝛdo ſacerdotalis. hoc mō circa pncipiū ſui paſtoꝛalis ſcribēs: honoꝛ fratres ⁊ ſublimitas epālis null' poterit cōpationibus adequari. ſi regū fulgoꝛi compares ⁊ pꝛincipū diademati: lōge erit inferiꝰ q̄ꝫ ſi plūbi metallū ad auri fulgoꝛē cōpares ꝗppe cū videas regū colla et pncipū ſubmitti genibꝰ ſacerdotum: ⁊ oſculata eoꝝ dextra oꝛōnibꝰ eoꝝ credāt ſe cōicari vel muniri. Itē ioānes pa.

Impatoꝛes debēt pōtificibꝰ ſubeſſe ⁊ nō preeſſe.

Si imperatoꝛ catholicꝰ eſt qđ ſalua pace ipius dicimꝰ filius eſt non pꝛeſul eccleſie. qđ ad religionē cōpetit: diſcere ei conuenit non docere. habet pꝛiuilegia ſue ptātis: que adminiſtrandis legibus publicis diuinitus cōſecutꝰ eſt ⁊ eiꝰ bñficijs nō ingratꝰ cōtra diſpoſitionē celeſtꝭ oꝛdinis nil vſurpet. ad ſacerdotes enim deus voluit que eccleſie diſponenda ſunt pertinere: nō ad ſeculi poteſtates quas ſi fideles ſunt eccleſie ſue ſacerdotibus voluit eſſe ſubiectas. non ſibi vendicet alienū ius ⁊ miniſterium quod alteri deputatum eſt: neqꝫ cōtra eum contendat abꝛumpi a quo omnia conſtituta ſunt: ⁊ contra illius beneficia pugnare videatur: a quo ꝓpꝛiam conſecutus eſt poteſtatem. non legibus publicis

d Quis dubitet ſi filiꝰ. ſic in auc̄. de nup. §. ſi vo: ibi dicit ꝙ erubeſcit lex filios eſſe coꝛrectoꝛes patrū. ſi tñ pater caderet in furoꝛē: filiꝰ daref tutoꝛ: ut eū regeret. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his is ꝗ. vi. q. i. oues. ⁊. c. ſacerdotes.

e Duo ſūt. in auc̄. qº modo oꝫ epm in pꝛi. ā. di. i. humanū.

f Quibꝰ. ut ab eis. ſūt aūt alia duo qbus aut ꝑ que regif: ut. ā. humanū genus.

g Auctoꝛitas. neuter pendet ex reliquo. ⁊ ita eſt ar. ꝓ impatoꝛe: quia diuinitꝰ ꝯſecutꝰ eſt imperiū. ⁊. ĩ. c. pꝛi.

h In qbus. i. ꝑ quos. vñ dicit lex: ꝙ parū eſt ius in ciuitate eſſe: niſi ſint ꝑ quos ius reddaf. ff. de oꝛigi. iur. l. ij. §. pꝰ oꝛiginem.

i Rationē. ĩ. xviij. q. ij. cognouimus.

k Te pendere. quo ad ſpūalia. ĩ. de peni. di. i. multiplex.

l Judicio. zacharias quoqꝫ regē frācoꝝ depoſuit: ⁊ in locū eius pipinū ſubſtituit: ut. ĩ. xv. q. vi. alius.

m Conſenſit. ar. ꝯſentientē maioꝛi pena aſtringi q̄ꝫ facientē. ar. xxiiij. q. iij. qui alioꝝ. ar. ā. lxxxvi. di. tanta nequitia.

n Excōicauit. nota pncipē poſſe excōicari ēt a quouis epo. ā. di. lxiij valētinianus. ar. ĩ. xi. q. iii. ſi aūt vobis. videtur tñ ꝙ hoc fecerit ex delegatione ſynodi: qđ innuit ex illo: ꝓ culpa que ab aliis ſacerdotibꝰ ⁊c. ſed pꝛimū eſt verum.

o Videbaf. ſed male: quia licꝫ ꝓ minimis cauſis nō ſit quis excōicandus: ut. xi. q. iij. epi. tñ quelibet cōtumacia digna eſt excōicatione: imo tāto maioꝛ videtur quanto ex re minoꝛi cōſurgit. ii. q. vij. nō pōt.

p Fulgoꝛē. ⁊ quanta ē differentia inter ſolem ⁊ lunā tanta eſt differētia inter imperiū ⁊ ſacerdotiū: ex. de ma. ⁊ obe. c. ſolite.

q Si imperatoꝛ. filius ē. ĩ. xxiij. q. vlti. cōuenioꝛ: qui tñ plati eccleſiarū dicunf: ut dixi. xi. q. iii. pcipue.

r Nō docere. ĩ. xvi. q. i. adiſcimus.

ſ Diuinitus. nō ergo a papa. naꝫ imperium a ſolo deo eſt: ut. xxiij. q. iij. queſitum. nā a celeſti maieſtate habet gladij poteſtatez. C. de ve. iur. enu. l. i. in pꝛin. qđ cōcedo de vero impatoꝛe. ſed quis ē verus impatoꝛ? dicunt quidā ꝙ cōſtantinopolitanꝰ ſꝫ iſte alius ꝓcuratoꝛ eſt ſiue defenſoꝛ ro. ec. ar. ā. ꝯſe. di. v. in die. ⁊ huic romana ec. cōcedit gladij poteſtatē ⁊ coꝛonaꝫ ſed ꝯ ex. de elec. venerabilē. dicif ibi ꝙ romana eccleſia tranſtulit imperiū in occidentē a grecis: ⁊ ita iſte romanus eſt verus.

t Quas. ergo debet dici bona poteſtas eſt iſta.

u Jus. ā. diſ. x. imperiū. ⁊. c. certum eſt. xi. q. i. ſi tributum.

t ¶ Beneficia. ar. clericum stantem contra ecclesiam unde habz beneficiū: debere illo ꝑuari: nisi forte ꝓ talibus ꝑsonis ꝓ quibus licitū sit ei contra quēlibz agere: quas habes. ff. de postul. l. hi qui. ⁊. iij. q. vij. §. tria in fi. s. ī ꝓpria causa vł parentū suoꝝ vł pupilloꝝ suoꝝ. sic est inter vasallum ⁊ dñm: ut. ī. xxij. q. vlti. de forma. fi. de aduocatis. C. de aduoca. di. iudi. l. ij. C. de reuo. do. l. i. ⁊. vij. q. i. q: frater. ⁊ dixi ꝺ hoc. iij. q. i. nulli. hoc tamen exaudio de ecclesia ad quā intitulat⁹ est: pro qua stare potest ꝯtra quālibet ecclesiā etiam in qua habet beneficiū: q: saluus fuit ius ꝑme: imo si aliqꝺ munus ei iniūgit ab ecclesia: nullam excusationem pōt pretendere. C. ꝺ ex. tu. libertos. xxiij. q. i. in sūma.

non a potestatibus seculi: sed a pontificibus ⁊ sacerdotib⁹ omnipotēs deus christiane religionis clericos ⁊ sacerdotes voluit ordinari: ⁊ discuti ⁊ recipi de errore remanētes. Imperatores christiani subdere debēt executiones suas ecclesiasticis presulib⁹ non ꝑferre.

I De eodem.

Nunq̄ȝ de pōtificibus nisi ecclesiā iudicare debere: non eē hūanarum legū de talibus ferre sniam: absq̄ȝ ecclesie ꝑncipaliter cōstitutis pōtificibus obseq solere ꝑncipes christianos decretis ecclesie nō suā ꝑponere potestatē: episcopis caput subdere ꝑncipes solitū est nō de eoꝝ capitibus iudicare.

De eodem. Palea.

Constātinus impator coronā ⁊ omnē regiā dignitatē in vrbe romana ⁊ in italia ⁊ in ꝑtibus occidentalibus apostolico cōcessit. Nā in gestis beati siluestri: q̄ beatus papa gelasius in cōcilio. lxx. epoꝝ a catholicis legi cōmemorat: ⁊ ꝓ antiquo vsu multas hoc imitari dicit ecclesias: ita legitur.

De eodem. Palea.

Constātinus impator q̄rta die sui baptismi priuilegiū romane ecclesie pōtifici cōtulit: vt in toto orbe romano pōtifices vel sacerdotes ita hūc caput habeāt: sicut iudices regē. in eo priuilegio ita inter cetera legitur. Utile iudicam⁹ vna cū omnib⁹ satrapis nřis ⁊ vniuerso senatu optimatib⁹ et cūcto populo imperio ro. ec. subiacēti: ut sicut beat⁹ petrus in terris vicari⁹ filij dei videt̄ esse constitutus: ita ⁊ pontifices ipsius principis apostolorū in terris principatus potestatē amplius q̄ȝ terrene imperialis nostre serenitatis mansuetudo habere videt̄: cōcessam a nobis nostroq̄ȝ imperio obtineāt. eligentes nobis ipm principem apostoloꝝ vel eius vicarios firmos apud deū eē patronos. et sicut nostra ē terrena iperialis potētia: ita ei⁹ sanctā romanā ecclesiā decreuimus veneranter honorare: et amplius q̄ȝ nostrū imperium terrenūq̄ȝ thronū sedē sacratissimā beati petri gloriose exaltari: tribuentes ei ptātem et gloriā et dignitatē atq̄ȝ vigorē et honorificētiā imperialē: atq̄ȝ decernētes sancimus: ut ꝑncipatū teneat tam sup quatuor sedes alexandriam anthiochenā hierosolymitanā cōstātinopolitanā: q̄ȝ etiā super omnes in vniuerso orbe terrarum ecclesias dei. et pōtifex qui ꝑ tēpora ipsius sancte romane ecclesie extiterit: celsior et ꝑnceps cūctis sacerdotibus ⁊ totius mūdi existat. et eius iudicio que ad cultū dei vel fidem christianoꝝ vel stabilitatē ꝓcurāda fuerint: disponātur. et infra: ¶ Ecclesiis beatorum apostoloꝝ petri et pauli pro continuatione luminariorum possessionū predia cōtulimus et reb⁹ diuersis eas ditauim⁹ et ꝑ nostrā impialē iussionē sacrā tā in orientē q̄ȝ in occidentē vel etiā a septentrionali et meridiana plaga videlicet in iudea grecia asia thracia aphrica et italia vel diuersis insulis nostra largitate ei cōcessimus ea ꝓrsus rōe: ut ꝑ man⁹ beatissimi patris nostri siluestri sūmi pōtificis successorūq̄ȝ ei⁹ omnia disponātur. et infra: Btō siluestro et omnibus successoribus eidem presenti tradidimus palatium imperij nostri lateranense: deinde diadema videlicet coronam capitis nostri simulq̄ȝ phrygium necnon et superhumerale videlicet lorum quod imperiale circundare assolet collum. verum etiam clamidem purpuream atq̄ȝ tunicā coccineā et oīa impialia indumēta seu etiam dignitatē

y ¶ Et discuti. ergo anteq̄ȝ esset aliqua cōstitutio etiam clerici nō erāt de iurisdictione seculari: vnde omnes constitutiones q̄ emanauerunt ꝙ clerici nō sūt iudicandi: nisi ab episcopis: nō sunt nisi iuris declaratio.

z ¶ Presulibus. hoc bñ dicit: nam dicit lex: ꝙ si iudex secularis iudicauerit clericum esse damnandum: primo debet exui ꝑuilegio clericali ut. xi. q. i. sigs. ī auc. ut cle. ap̄. ꝓprios. §. illud plane. coll. vi. lȝ illꝺ hodie teneatur. si. ex̄ ꝺ iudi. at si clerici. ⁊c̄.

a Nunq̄ȝ.

imperialium presidētiū eqtūꝫ
ꝯferētes ei etiā īpialia sceptra
simulqꜫ cūcta signa atqꜫ bāna
⁊ diuersa ornamēta impialia ⁊
oēm ꝓcessionē īpialis culmis
⁊ glām ꝑtātis nr̄e iuris etiā di
uersi ordis reuerēdissimis cle
ricis sācte rōne eccl'e seruiēti/
bꝰ illud culmē singularꝫ poten
tie ⁊ ꝑcellētie h̄re sācimꝰ: cuiꝰ
āplissimꝰ nr̄ senatꝰ videt̄ gloria
adornari. i. patricios ⁊ ꝯsules
effici: necnō ⁊ ceterꝫ dignitari
bus impialibus eos ꝓmulga/
mus decorari: ⁊ sicut imperia
libus extat decorata militia:
ita clerū sācte ro. ec. adornari
decreuimꝰ. ⁊ quēadmodū im/
perialis potētia diuersis offi/
ciis cubiculariorꝫ nēpe ⁊ ostia
riorꝫ atqꜫ oīm ꝯcubitorꝫ ordia
tur: ita ⁊ sāctā rōnā ecclesiā d̄
corari volumꝰ: ⁊ ut āplissime
pōtificale decꝰ ꝑfulgeat decer
nimꝰ: ⁊ ut clerici eiusdeꝫ rōne
ecclesie mappul'⁊ litheamibꝰ
. i. cādidissimo colore decora
tos equos eqtēt. ⁊ sicut nr̄ se/
natꝰ calciamētꝫ vtit̄ cū vlonibꝰ
. i. cādido litheamie illustrēt̄:
⁊ ita celestia sicut terrena ad
laudē dei decorēt̄. Pre oībus
aūt licētiā tribuimꝰ beato sil/
uestro ⁊ successoribꝰ eiꝰ ex no
stro indicto: ut quē placatꝰ ꝓ
ꝓrio ꝯsilio clericari voluerit ⁊
i religiosorꝫ nūero clicorꝫ ꝯnu
merare: nullꝰ ex oībꝰ ꝑsūat agē
Decreuimꝰ itaqꜫ ⁊ hoc: ut ip̄e
⁊ successores eiꝰ diademate vi
delicꝫ corōa quā ex capite no
stro illi ꝯcessimꝰ: ex auro pu/
rissimo ⁊ gēmis ꝑciosis vti de/
beat ꝓ honōe bt̄i petri. ip̄e ve
ro bt̄issimꝰ pa. sup̄ coronā cle
ricatꝰ quē gerit ad glām bea/
tissimi petri ip̄a ex auro nō est
passꝰ vti corōa. phrygiū x̄o cā
dido nitore splēdidū resurre/
ctionē dn̄icā d̄signās eiꝰ sacra
tissimo x̄tici māibꝰ nr̄is īposui
mꝰ: ⁊ tenētes frenū eq ip̄iꝰ ꝓ
reuerētia bt̄i petri stratorꝫ of/
ficiū illi exhibuimꝰ: statuētes

eodē phrigio oēs eiꝰ successo/
res singlarit̄ vti i ꝓcessionibꝰ
ad imitationē īpij nr̄i. vn̄ ut pō
tificalis apex n̄ vilescat: sꝫ ma
gis q̄ꜫ terreni īpij dignitas glā
⁊ potētia d̄coret̄: ecce tā pala/
tiū nr̄m q̄ꜫ rōnā vrbē ⁊ oēs ita
lie siue occidētaliū regionū ꝓ
uicias loca ciuitates bt̄issimo
pōtifici ⁊ vniuersali pape silue
stro ꝯcedimꝰ atqꜫ religmꝰ: ⁊ ab
eo ⁊ a successoribꝰ eiꝰ p̄ prag/
maticū ꝯstitutū d̄creuimꝰ dis/
pōnda: atqꜫ iuri sācte rōne ec
clesie ꝯcedimꝰ ꝑmanēda. vn̄d̄
ꝯgruū ꝑspeximꝰ nr̄m īpiū ⁊ re
gni ꝑtātē orīētalibꝰ trāsferri re
giōibꝰ: ⁊ i bizātie ꝓuīcie opti
mo loco nomini nr̄o ciuitatē e
dificari: ⁊ nr̄m illic īpiū ꝯstitui
qm̄ vbi ꝑncipatꝰ sacerdotū et
christiane religiōis caput ab
īpatore celesti ꝯstitutū ē: instū
nō ē vt illic īpator t̄renꝰ hēat
ꝑtātē. hec oīa x̄o q̄ p̄ hāc īpia
lē sacrā ⁊ īpialia diualia d̄cre/
ta statuimꝰ ⁊ ꝯfirmauimꝰ: vsqꜫ
i finē mūdi illibata ⁊ incōcussa
ꝑmanē d̄creuimꝰ. vn̄ corā deo
viuo q nos regnare ꝑcepit: et
corā terribili eiꝰ iudicio obte/
stamur oēs nr̄os successores
vel cūctos optiates satrapas
etiā āplissimū senatū ⁊ vniuer
sū populū i toto orbe terrarū
nūc ⁊ in posterꝫ nulli eorꝫ quo
quo modo licere aut cōfringe
re vel in quoqꜫ ꝯuelli. siqs au
tem qd̄ nō credimus in hocte
merator aut cōtemptor extite
rit: eternis condēnationibus
subiaceat innodatus: ⁊ sāctos
dei principes apostolorꝫ petri
⁊ pauli sibi in presenti ⁊ in fu/
tura vita sentiat cōtrarios: at
qꜫ in inferno inferiori concre
matus cum diabolo ⁊ omnibꝰ
deficiat impijs. huius vero im
perialis decreti paginam pro
priis manibus roborantes su
per venerandū corpus beati
petri posuimus. data ratione
tertō cal'. april'. a ꝯstātio augu
sto. iiij.ꝰ ꝯsule ⁊ gallicāo. iiij.ꝰ cō.

a Sicut. ſenſus eſt. ſicut parua ciuitas nõ põt regnũ impugnare: ita nec impiũ ſacerdotiũ. vl' ſicut licʒ epõs ſit in pua ciuitate: rex tñ nõ põt iudicare de clericis ei⁹ ſm hoc dic diſpẽſationis religioſi id eſt epi conſtituti in parua ciuitate.

b Nõ tñ ꝯ religionẽ. Nã i eo caſu poſſet a quocũq̄ redargui. xl. di. ſi papa vl' etiã ſi ſciſma faceret. xxiij. q. v. de liguribus. Et plures caſus in quibus laici habẽt iuriſdictionem ſuper clicos dixi. xxiij. q. v. principes.

c Nullaten⁹. lxiij. di. valentinianus.

d Boni. contritas. ut. xxv. q. i. diuinis ⁊c.

Di. xcvij.

e Reſtaurare. xvi. q. iiij. diffiniuit. xvi. q. i. ſtatuimus.

f Hoc caplo. Reſpicit i hac di. xcvij. illud. c. hñ quidem in. xcvi. diſ. ⁊ aſſignat in hoc §. quandã ꝯtrarietatem: ⁊ dat poſtea ſolutionẽ.

Item gregorius gelaſio.

Impia is auctas religioſe diſpẽſatõis mẽſurã nõ mutat.

Sicut quis pua ciuitas pro gatiuã pñtis regni nõ minuit: ſic impialis pñtia mẽſurã diſpẽſatiõis religioſe nõ mutat. ⁊ infra. Semp ẽ effectũ in ſacerdotali cõcilio de ſacerdotibus iudicia puenire. Nã q̄ leſcũq̄ põtifices ſint ⁊ ſi errore humanit⁹ accedẽte nõ tam cõtra religionẽ vllaten⁹ excedẽte ſnullaten⁹ vidẽtur a ſeculari ptãte poſſe pcelli. Item marcellus papa maxẽtio epo.

Eccleſias reſtaurãe ꝯtritas nõ põtifices pſeq boni principis eſt.

Boni pncipis ẽ ac religioſi eccleſias ꝯtritas atq̄ conſciſſas reſtaurãe nouaſq̄ edificare: ⁊ dei ſacerdotes honorare ac tueri. Vñ ſãctos apoſtolos eorũq̄ ſucceſſores ſub diuia cõteſtatiõe ꝯſtitutos pcepiſſe legim⁹ nõ debẽ fieri pſecutiões nec iferri fluctuatões nec inuidẽ laborãtibus in agro dñico nec expelli eterni regis diſpẽſatores.

Hoc caplo patẽt oſtẽditur: q̄ nec ipatori nec cuilibʒ laico licʒ dcernẽ vel de electõne ſũmi põtificꝭ vel d reb⁹ eccleſiaſticꝭ. q̄cũq̄ aũt ab eis cõſtituta fuerit p ifectꝭ hñda ſũt niſi ſubſcriptiõe rõni põtificꝭ fuerit roborata. vñ illd honorij auguſti: ut ſup dictũ ẽ vanũ eẽ videt: qd ꝯ auctẽ ſacrorũ canonũ d electiõe ſũmi põtificis dcernẽ tentauerit. ſʒ ſicut ex eodẽ caplo habet: eccle pcib⁹ impatori pſũptões valet decernẽ. ſic p defẽſione fidei quõdã decreuiſſe legitur: ne hẽtici aliqd noie eccle poſſiderẽt: ab ea aũt nõ iuitati d reb⁹ eccleſiaſticꝭ aliqd diſponẽdi nõ hñt facultatẽ. honori⁹ vero auguſt⁹ nõ ſua auctẽ ſʒ beato bonifacio ſupplicãte eccleſiaſtice geti cõſulẽ ⁊ cõcertantiũ ãbitionẽ punire curauit. Vñ idẽ bonifaci⁹ eps ſupplicatiõis eplam honorio auguſto deſtinauit dicens. Epla bõifacij ad honoriũ auguſtum

Eccleſie mee cui de⁹ nr̃ meum ſacerdotiũ res vobis hũanas regẽtib⁹ dputauit: noſ cura ꝯſtrixit: ne cãis ei⁹ q̄uis adhuc corpis icõmoditate detinear: ppt cõuẽt⁹ q a ſacerdotib⁹ vniuerſis ⁊ clericꝭ ⁊ chriſtiane plebis ptur batõib⁹ agitãtur. apud aures chriſtianiſſimi pncipis exiſtiemur deeſſe Si. n. ſec⁹ q̄ oʒ eueniat: ñ vos id facẽ q cũcta eq̄ modratiõe ꝯponitꝭ: ſʒ nos p nr̃aʒ tacẽtem deſidiã videbimur qd ciuitatꝭ getẽ ⁊ eccleſie pacẽ puertere valeat admiſiſſe. cũ. n. hũanis reb⁹ diuie cultor religiõis dño fauẽte puideas: nr̃a culpa erit ſi nõ id ſub vr̃a gl'ia quã certũ ẽ diuis reb⁹ ſemp aio pmptiore fauiſſe: firmo ⁊ ſtabili iure cuſtodiat: qd p tot ãnoꝝ ſeriẽ ſub illis etiã pncipib⁹ obtinuit quos nulla nr̃e religionis cura ꝯſtrixit. i. vt licita fuẽtur et ſub vr̃o ipio clemẽtie mĩme q ſũt licita formidẽtur. Ipa eni eccl'ia deuotionẽ tuã chriſtianiſſime impator nõ meo quidem ſmõe ſʒ ſuo q̄dẽ venerabili affectu appellat: quã chriſt⁹ de⁹ nr̃ vere fidei rector ⁊ vr̃i gubnator imperij ſibi vni dſpõſatã ⁊ intactã vginẽ ſeruat: ne i ea aliquos patiamini iſidiãtiũ pcellarũ fluct⁹ illidi: ⁊ getã faciem tẽpeſtatis inſolito tumore turbari glorioſiſſime ⁊ trãqlliſſime ipator auguſte ipa vo q̄ vni deſpõſata ẽ: nr̃a tñ eccl'ia mr̃ ẽ: pietatẽ vr̃am legatiõe eiq̄ ſuis ſacerdotib⁹ ꝯmiſit appellat: pterita pñtiaq̄ repetit. vobis ingt religioſiſſime ipãtib⁹ mõ tut⁹ ẽ popul⁹ tã fidelis deo q̄ tibi pncipi chriſtiano. ecce eni inter myſteria iter pces ſuas q̄s eccleſia p felicitate ve

g Honorij. ſ. di. lxxix. ſi duo.

h Ne heretici. ſ. di. viij. quo iure. ⁊. xxiij. q. iiij. nimirũ.

i Inuitati. ſ. diſ. lxiij. hadrian⁹. ⁊. c. in ſynodo

a Eccleſie. ĩ. c. pri. victor. ꝯ. ſʒ ut ibi dicit iam erat i cõualeſcẽtia: adhuc tñ erat debilis: ut hic.

b Cõuentus. i. cõuenticulas. C. de epis ⁊ cl'i. conuenticulas.

c Facere. ſ. videmini.

d Tacentẽ. ex̃ d teſta. q̃ ingrediẽtib⁹. ⁊. lxiij. di. c. i.

e Sub illis. ⁊. xi. q. i. d ſacerdotibus.

f Formident. chriſtianis.

g Virginẽ. ⁊. xxvii. q. i. nuptiaꝝ in fi.

h Procellaꝝ. i. hereticorum.

i Faciem: eccleſie.

k Preterita. ſ. bñficia

l Preterita. ſic intelligit de ꝯſe. di. ij. panis: q̄. ſ. p oi munere debemus deo gratias referre pñti. ſ. ⁊ pterito non futuro: q̃ nec deus futurũ peccatũ indulget. ĩ. de pe. di. i. j. ſane cauẽdum. nec valet pactum ſi fiat q̄ nõ agã de futura iiuria. ff. d pac. ſi vn⁹ §. pacta.

m Repetit. i. recolit ⁊ ad memoriã reducit.

n Tibi. ne ſis ingrat⁹.

o Euulſa. p affectuʒ i. euellens.

p Proſequentib⁹. legationẽ noſtram.

q Poſtulatis. datiui caſus.

a V Ictor. sȝ q̃re ꝑmisit hic impator nomē suū? forte hec ꝯsuetudo erat olim. C. ꝺ sū. tri. inˀ claras. papa tamē alios sibi ꝓponit. xij. q. i. dilectissimis. vł forte tūc nouella erat eccłia ⁊ adhuc obtinebat illud: q̃re fremuerūt gētes ⁊c. postea aūt impator subiecit se pape: ut. xxiij q. iiij. displicet.

b ¶ Sua studia. i. ꝯspirationes. io.

c N Obilissimꝰ. ar. ꝙ sine lr̄is nō est adhibenda fides legatis. ix. q. ij. lugdun̄.

d ¶ Signatis. oȝ ergo ꝙ legatꝰ exhibeat lr̄as legatiōis sue: ad hoc ut credatˀ ei: ut hic ⁊. lxiiij. di. lectis. ⁊. C. de man. ꝑn. l. vnica. Sȝ qd si ꝑdidit lr̄as ⁊ vult ꝓbare amissionē? dico ꝙ pōt: nō tn̄ sufficit ꝓbare tenorē lr̄e: nisi ⁊ ꝓbetˀ ꝙ illa littera fuerit sine vicio: ut ex̄ de ꝑuil. cū olī in fi. ⁊ C. de fi. instru. l. vlti. Sȝ nūqd sufficit mandatū sine lr̄is? dico ꝙ legato nō sufficit ꝓbare mādatū: ut. C. de man. ꝑn. l. i. q: legati nō sine ꝑiculo recipiuntˀ. vn̄ maior ē in eis faciēda examinatio ut. xlii. di. qescamꝰ. sȝ de legatꝰ pōt ꝓbare mādatū sine lr̄is: ut in auc̄. de liti. §. omnē. collˀ. viij. ⁊ ar. ex̄ de offi. delˀ. prudētiam. ⁊ ex̄ de rescrip. ex parte. io. T. qdā alij dicūt ꝙ in iudice delegato n̄ sufficit ꝓbare amissionē rescripti: nisi ostēdat autenticū: ut ex̄ ꝺ of. delˀ. cū in iure. xxv. q. ij. sancimꝰ. ⁊ ex̄ de fi. istru. c. i. ita nōuit. ⁊. sup illa decre. cū olim. io. Sȝ pōe ꝙ ptes viderūt ⁊ approbauerūt rescriptū: ⁊ postea redactū fuit in publicā formā ꝑ tabellionē nūqd amisso postea rescripto iudex ꝓcedere poterit? satis credo ꝙ sic: ut notaui, in qōnibꝰ meis. h. Sȝ cū hic indistincte dicat: ꝙ lr̄e debeāt esse signate: videtˀ q a quocūq̄ sint signate: ꝙ sufficiat ad hoc ut scriptura dicatˀ autentica: ut ex̄ de ap. ꝑsonas. ⁊ ex̄ de fideiusˀ. ꝑuenit. Nā ⁊ ep̄us sigillat sigillo eccłie sue: ut. lxxiiij. di. i noīe dn̄i. Itē ⁊ alieno an-

...stri depēdit imperii teste apꝺ quē ⁊ de cuiꝰ sede agitˀ sancto petro solicitꝫ ꝓ religionis obseruātia vocibꝰ clamat cū solicita petitōe miscetˀ oratio. ne hūanas res solito tētatore occulte solicitante sesˀ euulsa discordia distrahat. egēt pluribꝰ princeps christianissime mater ecclesia: nisi apꝺ te suaruȝ eēt cura cāꝝ: ⁊ nisi in oppressionibꝰ idoloꝝ i hēticoꝝ correctionibꝰ fide tua diuino parit cultu cū iperio nr̄o semꝑ florēte vicissim. hȝ refugiū piū tue māsuetudis āmū cū sue religionis venerātōe ꝯiūctū: cū qcqd huic ꝓficiat ecclesie vos agatis ⁊ ꝯferatꝫ fr̄ibꝰ meis ꝓbatissimis virꝫ a me ⁊ ab oībꝰ q ecclesiā faciūt legatꝫ: qbꝰ ꝓsequētibꝰ ꝑcamur sacre cā religionis: ut in vrbe vr̄e māsuetudinis hoc aio quo postulatꝫ ⁊ ānuitis i ꝑpetuū statui vniuersalis ecclesie consulatis.

Rescriptū honorij ad bonifacium papam.

V Ictor honoriꝰ inclytꝰ triūphator semꝑ augustꝰ sācto ac venerabili bonifacio pape vrbis rome. scripta btītudinis tue debita reuerētie gratulatione suscepimꝰ. qbꝰ recēsitis egimꝰ oīpotēti ꝺo maxias gratias: ꝙ sāctioniā tuā pꝰlōgū icōmodū optate redditā didicimꝰ sanitati. ⁊ iō ṽuertētibꝰ venerabilibꝰ virꝫ gaudiū nr̄m sāctorū apicū attestatiōe signamꝰ: ac petimꝰ: ut quotidiāis orōnibꝰ aplatꝰ tuꝰ studiū ac votū suum circa salutē atq̄ iꝑiū nr̄m ipēdere dignetˀ. Illꝺ aūt pietati nr̄e satꝫ placuisse ꝯgnosce: ꝙ sāctimonia tua ꝺ ecclesiaꝝ ac populi ꝑturbatōe solicita est: q̄ vt aliq̄ rōe nō possit euenire satis clemētia nr̄a credidit eē ꝓuisū. deniq̄ ꝑdicāte btītudine tua id ad clericoꝝ cūctoꝝ noticiam volumꝰ ꝑuenire: ut si qd forte religiōi tue qꝺ nō optamꝰ hūana sorte ꝯtigerit: sciant oēs ab ābitionibꝰ eē cessādū. ac si duo ꝯ fas ⁊c: ut supra ⁊ infra. vn̄ id ṽuādn̄ ē: vt oēs trāqllā mētē ⁊ pacificos aīos ex serenitatis nr̄e admonitōe custodiāt: nec aliqd seditiōnis ꝯspiratōibꝰ tētare conentˀ: cū certuȝ sit nulli ꝓtiū sua studia ꝓfutura. Sine signatis apicibus n̄ ē mos rōne ecclesie vndecūq̄ legationē suscipe neq̄ mittē. Vñ nicolaus papa.

Romana nō ꝯsueuit ecclesia sine signatis apicibꝰ legatōēs vndecunq̄ suscipere.

N Obilissimus vir atq̄ strenuꝰ vr̄e sublimitatis legatus licȝ nullā ep̄lam iux̄ ꝯsuetudinē a vobis nr̄o pōtificio ꝺtulisset: licet nunq̄ apostolice sedis morꝫ fuerit absq̄ signatis apicibꝰ vndecūq̄ legatōeȝ suscipe: nos tn̄ vos in illo honorātes eiusq̄ grauitatē ⁊ eloquioꝝ illiꝰ veridicas ꝯgnoscētes assertiōes nihilominꝰ eū et sicut decuit suscepimꝰ: ⁊ ei sicͭ honestum fuit credidimus.

Q Ue circa ordinādos sint obseruāda: q̄ in eoꝝ electiōe diligenter sūt cōsideranda: multoꝝ auctēibꝰ mōstrata sunt sȝ q: veritas rei nōnūq̄ obscurat mutatione ꝓuīcie: decretū ē sacris canonibꝰ. vt ꝑegrimittuntˀ de ꝓuincia ad ꝓuinciā: ...

nulo pōt qs signare testamentū: ut insti. de testa. §. ꝑnt aūt. Itē ⁊ alienū sigillū etiā non iudicis sui facit fidē: ut. j. di. ꝑx. c. i. ⁊. ij. sȝ dic ꝙ alienū sigillū facit fidē si nō habetˀ ꝓpriū: alˀs nō: ut ex̄ de ap. significauit ⁊. lxv. di. ep̄s. itē lr̄e n̄ dicūtˀ signate si legi non ꝑnt characteres: ut ex̄ de fide instru. inˀ. ⁊. ff. de testa: ad testiū. §. signa ⁊. §. signū. Iteȝ si filū ruptū sit non dicūtˀ signate: ut ex̄ de cri. fal. c. lȝ. si aūt filū ex toto nō ē fractū: bene dicūtˀ signate: ut ff. de bo. pos. ꝑm tabu. l. i. §. si linū.

e ¶ Nihilominus ergo ⁊ cardinali q bene notꝰ est in aliq̄ ꝓuincia credenduȝ esset sine lr̄is: maxime cuȝ nō ꝯtingat cardinalē vnq̄ abesse nisi legationis cā. ioannes.

f ¶ Credidimus. ar. ꝙ interdū voci ⁊ assertiōi vniꝰ credendū sit: si ꝑsona sit honesta ⁊ autēnca. ar. viij. q. iij. c. i. sic econuerso ex ꝑsona ꝓferētis instr̄m minus creditˀ instr̄o ut. ff. de edē. siqs §. i. sic si malꝰ aliqd dicat nō facile ei creditˀ: ut. xxiiij. q. i. qsqs. ar. ꝯ xix. di. secundū.

Di. xcviij.

Q Ue circa. Hic depingitˀ. xcviij. di. in cuius ꝑncipio vtitˀ g. transitu: in quo ostēdit quid dixerit hactenus: ⁊ quid in hac dicturus sit. Nā q: clerici sepe ... breuiter ostēdit ꝙ n̄ sūt recipiēdi in alia ꝓuincia sine lr̄is epoꝝ suoꝝ.

b N Ullus aliq̄. ista. c. introducta sūt ad cautelā: vł leguntˀ de ꝑmitiua eccłia: ⁊ sic secus hodie.

ni nisi qnq3 vel eo āpli⁹ suorum epōꝝ fuerint ꝯmendati cyrographis nō ordinētur. Unde silaester papa i generali cō. psidens dixit.

Nisi p. epōꝝ lr̄is designatum trāsmarinū hominē ad clericatū nullus suscipiat.

Nllus aliq rōe transmarinū hominē3 penes vos in cl'. cat⁹ grad⁹ suscipiat: nisi qnq3 aut eo āpli⁹ epōꝝ designat⁹ sit cyrographis. Idē anastasius vrbis rōne eps oībus episcopis.

De eodē.

Trāsmarinos hoies i clericat⁹ honorē nemo suscipiat nisi qnq3 aut eo āpli⁹ epōꝝ cyrographis fuerit designati: q2 p subreptionē multa solēt euenire. Idē grego. romane ecclesie presul squiliciano epō.

De eodem.

Aphros passim z ignaros peregrinos ad ecclasiasticos ordies accedētes nulla rōe suscipias: q2 aphroꝝ alii qdē manichei alii rebaptizati sūt. peregrini vo plurimi i minorib⁹ ordinibus ꝯstituti fortiores de se ptendisse honores sepe pbati sūt. Itē ex cō. elibertano.

Nō sūt pmouēdi ad clerū: q peregre fuerit baptizati.

Omnes q in peregrinatione fuerit baptizati: eo q eoꝝ minime sit ꝯgnita vita placuit ad cleꝝ nō eē pmouēdos in alienis puinciis.

De pmatib⁹ aūt quorū sup mētionē fecimus: querit quē gradū in ecclesia obtineant: an aliquo a patriarchis differant: quam obedientiam archiepiscopi eis debeant: primates z patriarche diuersorū sunt nominum sed eiusdem officii. ab archiepiscopis: quotiens necesse fuerit: episcopi ad primates appellant: sed a primatibus ad archiepiscopos appellari non licet. debēt ergo obedientiam primatibus archiepiscopi in omnibus que sibi fuerint ab eis iuste imperata. Unde anacletus papa ait.

Que obedientia sit exhibenda primatibus et patriarchis

Prouincie multo ante christi aduentum tempore diuise maxima ex parte sunt: et postea ab apostolis z beato clemente predecessore nostro ipsa diuisio est renouata. et in capite prouinciarum vbi dudum primates legis erant seculi ac prima iudiciaria potestas: ad quos qui per reliqs ciuitates commorabātur quā do eis necesse erat qui ad aulam imperatorum vel regum confugere non poterant vel quibus permissum non erat: confugiebant pro oppressionibus eorum vel iniusticijs suis: ipsosq3 appellabant quotiens opus erat: sicut in lege eorum scriptum erat. ipsis quoq3 in ciuitatibus vel locis nostros patriarchas vel primates: qui vnam formam tenent licet diuersa sint nomina:

c Nisi qnq3. ꝯ. lxxi. di. c. si. s3 hec. c. loquit̄ qñ ita remoti sūt: q sigilla epōꝝ z etiā loca ignota sūt. illud qñ eps ppinquus ē z ei⁹ sigillū bñ cognoscit. z hoc colligit̄ ex̄ de cleri. pe. tue. S3 pone q nō h3 lr̄as: est recipiend⁹ si pbet p testes: ita ex̄ de cleri. pe. c. vlt. nā magis credendū ē viue voci q3 mortue: in auc̄. de fide istru. §. si vo. coll'. vi. h. intelligit hec. c. abrogata. oli eni habuit locū hoc c. ppter multitudinē hereticoꝝ. S3 illō. c. tue euacuat opinionem istā. s3 certe nō videt̄ recipiendus et si mille sigilla haberet ignota: q2 nō plus fidei prestāt mille ignota q3 vnū ignotū. preterea in testamēto ita inuenis q cum signa sūt ignota couocant̄ oēs illi quoꝝ dicunt̄ sigilla: ut sciatur an recognoscant sua signa: ut ff. quemadmodū te. ape. cū ab initio. z hoc ꝯcedo: q nisi aliq̄ q̄lis q̄lis habeat̄ noticia de sigillis z ō illis remotis ecclesiis: q ñ sit eis credendū z si mille sint. ar. ex̄ de fide instru. c. q sup bis.

d Transmarinos. idē intelligo de quolibet ignoto: q sigilla representat ignota.

Di. xcix.

e Cyrographis lr̄is in quib⁹ ꝯtinebit̄ de vita de morib⁹ de ordinib⁹ de irregularitate sua.

f Per subreptionē. si. ex̄ de pcur. c. i. z. iij. q. iij. inducie.

g Aphros. rōne puincie ꝯsumit̄ ꝯtra aliquem. ar. xxiiij. di. qñ: ff. de edil'. edic. q si nolit. §. q mācipia.

h Suscipias. ut officiēt populū. al' hñ ex̄ de cle. pe. c. pl'r.

i Fortiores. hec ē vna rō quare nō admittunt̄: alie assignā tur. xix. q. ij. due.

k Omnes. hoc. c. loquit̄ de adultis. S3 nōne baptismus tollit omnē peccati maculā: vtiq3 sic. j. de pe. di. vlti. c. vlti. ergo hoc iō q2 forte isti bigami vl' alias irregulares sunt: q2 ante baptismū forte fuerūt bigami.

l De pmatib⁹. Fecerat. g. s. in di. lxxx. mentionē de pmatibus patriarchis: s3 ne qs crederet pp̄ter nominū diuersitatē aliquā esse realē differentiam: iō oñdit in hac di. differentiā tm̄ eē i noīe oñdit etiā de reuerētia quā debēt archiepi suis pmatib⁹. oñdit etia3 q nec romanus pontifex d3 vl'is appellari.

m Prouincie. añ xp̄i aduentū. ergo añ tp̄s gelasij z dionysij distincte erāt puincie. vñ reprobat̄ solutio q̄ ponitur. x. q. iij. nec numer⁹ q. s. tūc nō erāt puincie limitate. s3 dic q puīcie fuerūt diuise: ut hic: sed dioceses non nisi a tp̄e dionysij. xiii. q. i. c. i. vel solue p illā lr̄am: maxia ex pte: quasi dicat non omnes.

n Quibus p̄missū. q2 modica erat sūma. ij. q. vi. anterioꝝ. §. illud.

o Nō erat. ut clericis qui in causis ecclesiasticis nō possūt appellare ad principem: ut. j. xi. q. i. placuit.

p Quotiēs. i. his a sententia vel post sn̄iam. z nota q dicit quotiens s̄m leges: s3 tñ nō licet s̄m leges appellare nisi in casu añ sn̄iam: z ita est ar. ad expositionē illi⁹ ij. q. vi. omnis oppressus.

q Ipsis. repetit quod dixerat.

r Formā. ar. C. de codicill' si idē ꝯ: q2 diuersitas nominū d3 designare diuersitatē rerū: ut. xxi. di. cleros.

f ¶ Comitibꝰ.i.comitantibꝰ vł sequentibus eos.vł comitatibꝰ.i.epis.comitatꝰ eni dr districtꝰ alicuiꝰ ciuitatis vbi est eps.vł hoc vult notare: ꝙ archieps maiorē hꝫ ptātē i ꝓuincia ⁊ iurisdictionē ꝙ pmas. Nā metropolitanꝰ ē iudex ordinariꝰ oiuꝫ epoꝝ ꝓuincie: pmas tm̄ archiepi. vn̄ fm hoc maior est patriarchis comitibꝰ.i.ꝓpter comites ⁊ ꝓpi episcopos suffraganeos.

ꝭ.xx.q.iij.ꝯquestꝰ.ꝭ.xi.q.i.ꝑuenit.ꝯ.lxiij.dis.quto.ꝯ.lxxv.di. archidiaconū florētinū in fi.ar.ꝯ.viij.q.iij artaldus: sic ex̄ de of.del.sup eo.vbi dr: nō ē intētionis nr̄e alicui derogare ꝑ rescriptū nr̄m.⁊ ita ar.qđ vni attribuit alij subtrahit.ar.xlv.dis.disciplina.ff.de iudi.cū ptor i fi.⁊ ex̄ đ rescrip.oli in fi.lxxv.archidiaconuꝫ.ar.nemi ꝯsulēdū cū alteriꝰ iactura: ut ꝭ.xi.q.iij.figs vo nō.xxij.q.ij.pmū xxiiij.q.v.deniqꝫ

e ¶ Noie.ar.ex noibꝰ ſꝑ res nominū.i.res significatas ꝑ noia debē attendi.

a Ulli archiepi primates vocent.C.de lib.cā iubemꝰ.C.de ꝓba.nec epis.

b ¶ Qui pmas.sicut romanꝰ antiochenꝰ alexādrinꝰ.ꝯ.xxi di.cleros.qđ de veneto? dic ergo ꝙ ē pmas respectu inferioꝝ: ex̄ de puil.c.antiq

c ¶ Ad fidē ꝯuertat.naꝫ ⁊ apes accrescētes ⁊c̄. de ꝯ.di.v.nūqꝫ. Et iuuentus romana excrescens nouā sibi ciuitatē edificauit.ar.C.de sacrosan.ec.iubemꝰ. Et bn̄ dixit ꝯuertat.nā als vix possꝫ ꝯtingē: ꝙ i aliquo loco tantū excresceret ppls ut pmate indigeret: ut xxiiij.di.fraternitatis.

d ¶ Cōstitui.ar. īfra parochiā alicuiꝰ n̄ debere ꝯstitui ecclesiā: nisi multitudo fideliū excreuerit. Sꝫ nūqd illo inuito cuiꝰ ē parochia poterit hoc fieri ⁊ irreqsito? nō: ut.xvi.q.i.multis ꝯsilijs xvi.q.i.felix.⁊.c.se.ꝫ si reqsitꝰ nollet ꝯsentire n̄ minꝰ tn̄ fieret ꝑ maiorē.ꝯ.ꝑ papā ex̄ de ec.edif.c.iij.eiꝰ tn̄ ꝯsensu pmo reqsito.⁊ nō ꝙ hꝰ i reqsitio faciēda ē: cū ille locꝰ eēt i quo excreuit multitudo fideliū iā deputatus alicui epatui: als n̄.

leges diuine ⁊ ecclesiastice poni ⁊ esse iusserūt: ad quos epi si necesse fuerit cōfugerēt eos ꝙ appellarēt: ⁊ ipsi nomine pmatū fruerētur. Reliquę vo metropolitane ciuitates q̄ minores iudices habebant licet maiores comitibꝰ eēnt: haberēt metropolitanos suos q p̄dictis iuste obedirēt primatibus: sicut in legibꝰ seculi olim ordinatū erat: q nō primatum sꝫ aut metropolitanoꝝ aut archiepoꝝ nomine fruerētur. Item anicius.

Nō vocētur primates: nisi q primas sedes tenent.

Nulli archiepi pmates vocētur: nisi illi q pmas sedes tenēt: qrū epos apostoli eorū ꝙ successores regulariter patriarchas vel primates eē cōstituerunt: nisi aliq̄ gens deinceps ad fidē cōuertat: cui necesse sit p̄ multitudine pmateꝫ cōstitui. Reliq metropolitani nominent q alias metropoles tenēt. Itē ex cō.aphricano

Princeps sacerdotū vel sūmꝰ sacerdos nō appellet nisi prime sedis epus.

Prime sedis eps nō appelletur pnceps sacerdotum: vel sūmus sacerdos aut aliqd hmōi: sed tm̄ prime sedis epus Uniuersalis aūt nec etiā romanꝰ pōtifex appellet. Unđ pelagiꝰ omnibus epis.

Nec etiā romanꝰ pōtifex vniuersalis est appellandus.

Nullus patriarcharū vniuersalitatis vocabulo vnq̄ꝫ vtatur: q: si summꝰ patriarcha vniuersalis dicitur: patriarcharū nomē ceteris derogat. sed absit hoc a fidelibꝰ hoc sibi velle quempiā arripere. vn̄ honorē fratrū suoꝝ imminuere ex ꝙtulacūqꝫ ꝑte videatur q̄propter charitas vestra neminē vnq̄ꝫ etiā suis in epistolis vniuersalē nominet: ne sibi debitū subtrahat cū alteri honorem infert indebitū. Item gregoriꝰ eulogio patriarche alexandrino. De eodem

Ecce in prefatione epistole quā ad meipm q ꝓhibui direxistis: superbe appellationis verbū vniuersalē me papam dicens imprimere curastis. Qđ peto mihi dulcissima sanctitas vestra vltra n̄ faciat: q: vobis subtrahitur qđ alteri plusq̄ꝫ rō exigit prebet. Ego nō verbis quero prosperari sed moribꝰ: nec honorem eē deputo in quo fratres meos honorē suū perdere ꝯgnosco. Meus nāqꝫ est honor vniuersalis ecclesie: meꝰ honor ē fratꝝ meoꝝ solidꝰ vigor. Tūc ego honoratꝰ sum: cū singulis qbusqꝫ honor debitꝰ non negatur. Si eni me vniuersalē papā vestra sanctitas dicit: negat se hoc esse qđ me fatetur vniuersum: sed absit hoc. recedāt vba q̄ veritatem inflant ⁊ charitatem vulnerant.

Episcopos aūt ordinare ān palliū acceptū nec archiepo nec primati nec p̄triarche lꝫ. Qđ ex auct̄e pelagii pape lꝫ minus euident dat intelligi:

b ¶ Prebet. non debēt eni plꝰ esse subditi q̄ꝫ expedit.ij.q.vij.admonēdi.nec plati ita hūiles ut ꝯtēnant lxxxvi.di.qn̄.ff.đ of.ꝑ.obseruādū.

i ¶ Nō negat. sic.C.đ cadu.tol.l.i.§.vlti.C.de nup.impiat.in pn̄.nec eni publice ꝓdest ⁊c̄.C.de sen p̄fec.p̄.l.i.

k ¶ Negat se hoc esse.i.esse de vniuersitate: cum tn̄ romana ec.nō sit vlis lꝫ sit de vniuersitate.io.

a Episcopos Hic intitulat.c.dis.⁊ q: fecerat mētionē de pmatibꝰ ⁊ archiepis: ⁊ coꝝ dignitas videtur eē impfecta sine pallio: ut extra đ elec. significasti.

Di.c.

iō specialiter tractat de pallio: oñdens ꝙ nisi habeant palliū non p̄nt epalia exercere officia: pōit etiā infra qđ tps debeat peti ⁊ dari: q: infra tres mēses.qbꝰ q: bene meritis ⁊ fortiꝰ postulantibꝰ.⁊ quo tpe sit eo vtendum: quia tm̄ in celebratione misse: nisi plus ex puilegio alicui concessū sit.⁊ qualiter sit dandū: q: cuꝫ donatione noui priuilegij vel renouatione veteris ⁊ cetera.

e Prime.i.patriacbalis.

f Nullus.

g Ecce i p̄fatione.subtrahit.ar.ꝙ papa ꝑ suū mandatuꝫ nō vult derogari iuri alicuiꝰ.ꝭ.xxv.q.ij.ꝙ vo dicitis

b Quoniã.fidẽ.s.fidelitatẽ vel ẽt symbolũ:ut.j.c. optatũ. c ¶ Epoꝝ.sꝫ q̃re differũt ꝑ hoc ꝯse cratiões epoꝝ:cũ eccl'a vacãte ꝯprouĩciales epi ali quẽ ꝯsecrare ĩ epm possint:ut.lxiiij.di.q2.ex̃ ꝺ elec. q2 diligẽtia.Itẽ ꝛ

fin hoc ẽ b ar.ꝙ mora põt purgari.Alij dicũt ꝙ hec admo nitio dꝫ fieri tm̃mõ a suffraganeis metropolitani:ad quos ut dicũt trãslata ẽ ptãs:cũ metropolitan⁹ negligẽs extitat si g°.suffragãei p⁹admonitionẽ neglexerit ꝯsecrare vl' eligẽ

si ipse ñ hẽat pal liũ:tñ alijs mãda re possꝫ ꝯsecratio nẽ:ut ex̃ de elec. suffraganeis . ad h°.põt dici:ꝙ istꝺ c.logr̃ qñ elect⁹ ẽ ĩ mora petẽdi pal liũ.s.p⁹tres men ses elapsos.vñ ip se alijs ñ pt̃ ꝯmit tere ꝯsecrationẽ: nec ẽt tũc suffra ganei sui pñt ꝯse crare aliquẽ:ut ꝑ hoc maior rubor ĩcuciat electo:cũ viderit suffraga neũ suũ ꝯsecrari ab alijs ex̃neis:q2 ñ multũ curaret si a suis ꝯsecraret sꝫ vsq3 ad tres mẽ ses añq3 sit ĩ mora petẽdi palliũ sa tis vr̃ ꝙ ꝯprouin ciales epi possint epalia iura supplẽ cũ sẽp vicini epi suppleãt defectũ alicui⁹ vacãtis ec clesie: ut. vij.q.i. põtifices. ꝛ.lxv. di.si forte.Sꝫ ipe elect⁹ lꝫ sit ꝯsecra tus iura epalia ñ põt exercẽ añ re ceptũ palliũ:nec ṽgines ꝯsecrare nec clicos:nec sy

ait enim pelagius papa.

Infra tres menses fidẽ suã ex ponẽ ꝛ palliũ postulãe a romã eccl'ia quisq3 metropolitan⁹ ita deat.

Quoniã q̃dã metro politanoꝝ fidẽ suã sm̃ pri scã ꝯsuetudinẽ sãcte sedi apo stolice exponẽ ꝺtractãtes vsũ pallij neq3 expetũt neq3 ꝑcipi unt:ac ꝑ h° epoꝝ ꝯsecratio vi duatꝫ eccl'ijs nõ sine ꝑiculo ꝓ telat̃:placuit vt quisq3 metropo litan⁹ vltra tres mẽses ꝯsecra tõis sue ad fidẽ suã exponẽdã palliũq3 suscipiẽdũ ad ap̃licã sedẽ ñ miserit; ꝯmissa sibi careat dignitate:sitq3 metropolitanis licẽtia aliis p⁹ hãc ꝛ t̃tiã ꝯmo nitõnem viduatꝫ eccl'ijs ꝯsilio ro.põ. ordinãdo epm subueni re.Si ṽo ꝯsecrãdi epi negli gentia ꝓuenerit:vt vltra tres mẽses ecclesia viduata ꝯsistat ꝯmuniõe ꝑuet̃:q°usq3 aut loco cedat:aut se ꝯsecrãdũ offerre nõ differat. Qꝺ si vltra.v.mẽ ses ꝑ suã negligẽtiã retinuerit viduatã eccl'iã: neq3 ibi neq3 alibi ꝯsecratõis donũ ꝑcipiat imo metropolitani sui iudicio cedat. Itẽ grego papa.

Honor pallij ñ det:nisi meritꝫ exigẽtib⁹ ꝛ fortiter postulãti.

Prisca ꝯsuetudo obtinuit: vt honor pallij nisi exigẽti b⁹cãꝝ meritꝫ ꝛ fortit̃ postulan ti dari ñ debeat. Itẽ ioanni corinth.epo. De eodẽ. Palea.

Nouit sãctitas tua q2 ꝑus palliũ nisi dato ꝯmodo nõ dabat̃.qꝺ q2 icõgruũ erat fcm̃ ꝯciliũ añ corp⁹ bti petri ap̃loꝝ p̃cipis tã ꝺ hoc q3 ꝺ eoꝝ ordi natiõib⁹ aliq̃d accipẽ sb̃ distri cta int̃dictõe vetuim⁹. Oꝫ ergo vt neq3 ꝑ ꝯmodũ neq3 ꝑ grãm aut q°rũdã supplicatõib⁹ ali q°s ad sacros ordĩes ꝯsẽtiatis vl' ꝑmittatꝫ adduci. Q̃ ãꝝ ṽo merita accipiẽda sũt:vt ꝛ is q postulat mereat̃ accipẽ: ꝛ fidi sue ꝓfessionẽ ꝑus iuramẽto cõ firmet: ꝛ ap̃licꝫ decretꝫ atq3 sy nodalib⁹ statutꝫ se obediturũ nihilomin⁹ caueat. Pallio aũt nõ nisi certꝫ dieb⁹ ꝛ itra eccle siã ad missaꝝ solẽnia cuiq3 pe ne metropol'. vti liceat. Itẽ ioãnes eps giliberto agripp nẽsi epo. Nisi p⁹ ꝯsuetã fidej ꝓfessiõem palliũ dari nõ debꝫ.

Optatũ tibi palliũ nũc ꝯfer re nequim⁹:q2 fidi tue pa ginã min⁹ q3 oporteat ꝯtinere reꝑim⁹:cũ videlicꝫ nullã in ea sãctaꝝ vniuersaliũ synodoꝝ i q̃b⁹ fidei nr̃e symbolũ ꝯtinet̃: nec decretaliũ põtificũ ro. cõ stitutoꝝ sm̃ morẽ fecerꝫ mẽtio nẽ. Sed nec illã ꝓp̃a subscri

vicini metropolitãi ꝯse crabũt ꝯsilio pape. Sꝫ q̃re aufert̃ capl'o eligen di:q2 neglexerũt admo nere suũ electũ ad petẽ dũ palliũ:al' dico reuer ti ad eos ius eligẽdi. Sꝫ q̃re descẽdit ad metro politanũ: cũ tñ ad pa pã ꝺuoluãt̃ epat⁹:ut ex̃ ꝺ ꝯcel.p̃hẽ.ñ va. dilect⁹ sꝫ hoc ñ p̃cise descendit ad metropol'.sꝫ ad papã cũ eis. vl' tũc descendit ad papã cũ aliqs ẽ neg ligẽs ĩ eligẽdo. ꝛ ẽ sil'e. lxv.di.si forte.io.hodie sol⁹ papa fac̃ h°.ꝑ decre. illam dilectus.

b ¶ Cũ ꝯsilio.dicũt q̃dã h°.gnãle eẽ:ꝙ vbicũq3 ꝑ negligẽtiã vni⁹ trãsfert̃ ptãs ad aliũ:ille ñ ꝓce det:nisi p̃⁹ requirat auctẽ superioris. sꝫ hoc nego. ꝛ ẽ h ĩ spãle:al' sec⁹.ix.q.iij cũ sim⁹.ar.ff.ꝺ ꝯdi.isti, q̃ sub ꝯdi.§.vlti.

i ¶ Ultra.sꝫ q̃re ñ dat̃ ni si tres mẽses archiepo: ut.s.e.c.q2 mai⁹ ꝑiculũ ẽ in mora metropolita ni.xlij.di.quiescam⁹.

k ¶ Cedat.ꝫ.vij.q.i.mu tatiões.ꝛ iij.q.vi.q̃uis ex̃ de trãsla.int̃.sꝫ h°.spã le est ut ꝯfirmatũ possit metropolitan⁹ deponẽ ꝛ h°.in odiũ negligẽtie. Ali⁹ ẽ casus.xcij.di.siq̃s eps ꝑ man⁹:terti⁹.xxiij

nodũ celebrare:ut ex̃ de elec.ꝙ sic ĩ si.ꝛ ex̃.e.signifi casti.Sꝫ nũq̃d elect⁹ ĩ archiepm ꝛ ꝯfirmat⁹ põt ꝯfir mare eos q sũt electi ĩ epos? dico ꝙ sic ex̃ ꝺ elec.no sti.ꝛ.c.trãsmissã:de trãsla.cũ ex illo.imo ꝛ capl'm põt ꝯfirmare q2 supplet vicẽ p̃lati:ex̃ ꝺ hẽ.ad abolendã. Sꝫ dico ꝙ nec capl'm ĩ h°.supplet ꝺfectũ p̃lati:ut ex̃ ne se.va.illa.lꝫ sit ar.ꝙ sol⁹ papa possit.xxiiij.di.ꝺsori ex̃ de ꝯces.ꝑ.q2 diuersitatẽ. d ¶ Uiduatis.o.i.nã p⁹ꝯfirmationẽ electi iã ẽ m̃rĩmoniũ int̃ eũ ꝛ eccl'iã: ꝺ trãs.pl'.int̃ corꝑalia.vl' dic ꝙ vidua ẽ q°.ad epalia. e ¶ Tres.accusat⁹ de h°.corã papa:al's ñ. f ¶ Cõ secratiõis.i.ꝯfirmatiõis si añ erat epus. g ¶ P⁹ secũdã.dicũt q̃dã faciẽdã ipsi metropolitano infra alios duos mẽses añq3 deponat̃:sicut p⁹ legi ꝺ epis qꝺ eni dr̃ de epis.j.h°.exaudi de metropol'. vñ hec t'ciatio p⁹ secũdã ꝛc.decimiat illud ṽbũ careat.ꝛ

di.illꝫ.sꝫ certe h ñ ꝺpõit nisi ab obtinẽdo ñ ab ordie quẽ hꝫ

l Prisca ꝯsuetudo.ꝛ fortit̃.sꝫ si fortit̃ postulet nõne pt no tari ãbitio? ñ:q2 cũ qs suo iure vtat̃ ꝓdest istãtia ꝺ pe. di.i.ĩportuna.lxxij.di.c.i.ꝛ.ij.q.vi.p⁹appellationẽ.

a Optatũ.min⁹.ar.totũ ꝯtractũ vel rescriptã vel instr̃m nil valẽ ꝛ eẽ irritandũ si aliq̃ necessaria desint ĩ eo. ar. xxviij.di.q̃ ipsis.iij.q.ix.pura.ꝛ idẽ fecit pl⁹ qꝺ min⁹:ut.ix di.si ad sacras.ar.ꝫ.q2 sup̃flua ñ viciãt:ut de ꝯ.di.iiij.si ñ sã ctificat̃.ff.de re.iu.nõ solẽt. b ¶ Mentionẽ.de eis ꝯser uãdis.q̃d aũt iurare ꝺbeat q palliũ petit:hẽs ex̃ de iureiu. ego.ꝛ de elec.significasti.ꝛ nõ.xxiij.di.q̃q3. c ¶ Sub scriptiõe.ar.donationẽ epi nihil valẽ nisi ei⁹ subscriptione firmet̃.sicut nec ꝯcedit aliquẽ locũ vl' iurisdictionẽ alicui⁹ loci alicui loco vl' hospitali.ar.di.xcvi.bñ.ar.xij.q.ij.sine ex ceptiõe:ꝛ.c.cũ redẽptor. d ¶ Aliquẽ.ar.quẽ ꝑ aliũ iura re.s.di.lxiij.ubi dñs.j.xvij.q.iiij.metuẽtes.

e ¶ Iurando.ex̄ de iura.calū.inherentes.

f ¶ In ea.qđ transmisim⁹.ar.pactiones in donatiōe spiritualiū posse inueniri ⁊ ȝditiōes.ar.ꝯ.i.q.ij.q̄3pio. sȝ ibi intelligit̄ pactio ⁊ ȝditio illicita. sȝ hec ē licita cū ad cas nihilomin⁹ teneret̄.vel añ electionē nulla debȝ esse:sȝ p⁹ electionē ante ȝsecrationē pōt esse saltim licita:ut de rebus ⁊ cōsuetudine eccl'ie ⁊ fidei articul' ⁊ h⁹i obseruandis: ⁊ hoc a maiori ⁊ nō a minori exigi pōt: ar.xxviij. di. de syracusane. ut nō.viij.q.iij. in sūma.vel dic ꝙ hec dictio si nō notat hic ȝditionē:sȝ quandā modificationē.ar.ff. de tutel'. muto.§.ij.sic ponit̄ ex̄ đ ele.significasti:imo nec dr̄ ȝditio cū subintelligat̄.ff.de ȝdi.⁊ demon. ȝditiones.ar.ꝯ. q: ȝditio ē.Nā si dico dato illi si iurauerit : hoc ē dicē ne dato illi ne iurauerit ff.de ȝdi.⁊ de.qb⁹ diebus.§.i.Io. ego credo ꝙ honesta ⁊ licita cōditio apponi pōt in collatione spūaliuȝ : ut ex̄ de elec.significasti:⁊ ex̄ de ꝟuis ñ or.eo libenti⁹.b.

g ¶ Discurrentib⁹.i.cito directis.

h ¶ Palliū tibi.ecclesiā tuā.quancūq3 sue diocesis:ex̄ de vsu pall'. c.i. Nō aūt pōt vti pallio alteri⁹:ut ex̄.e.c.ad hec.nec i alteri⁹ diocesi e.ti.c.ad honorē.

i ¶ Missarū.⁊ in synodo etiā vti pōt. sȝ nō pōt synodū ȝgregare añ susceptionē pallij:ut ex̄ de elec.significasti.in̄.c.primū dicere videt̄:ꝙ tm̄ in ecclesia debeat vti pallio:nec in ꝓcessione vtet̄ eo:ut ex̄.e.c.i.

k ¶ Contra morē patientissime.ar. ꝙ sȝ videat̄ iniustuȝ qđ ꝓcipit ꝓlat⁹:patient̄ tm̄ ferendū ē.s̄.di.xxxi.añ triēniū ⁊ di.xix.in memoriā.xxiij.q.i.qd culpat.

l ¶ Cōsuetudines.sȝ nunqd valet priuilegiū ita gnāle:sic: ut.xix.di.si romanoꝝ.⁊ ē sile.ix.q.ij.epi.xxiij.di. ꝑterea.ff.đ le.i.l.si qñ. tm̄ cū hoc priuilegiū obscure loqt̄ ⁊ faciat mentionē alteri⁹ ꝑuilegij vel ȝsuetudinis;necesse ē ut illud exhibeat̄:ut.lxxvi.di.ieiuniū in ꝑn.⁊ ex̄ de ꝟ.si abbate.ut nō.s̄.di.ix.ut veterū.ad hoc dicūt qdā:ꝙ si in hoc ꝑuilegio inserit̄ totus tenor ꝑmi:nō est necesse ꝑmū exhiberi:ex̄ de iura.calū.inherentes.C.de dona.si donatio.ff.de dona.ex hac scriptura ff.de admi.tu.cyrographis. sȝ certe illud nō sufficit. nā adhuc pōt esse falsitas i bulla vl' filo:ut ex̄ de ꝑuil'.cū olim i fi. Alij dicūt ꝙ si auc̄te iudicis ē rescriptū:nō ē necesse exhiberi.sec⁹ si ꝑ tabellionē:q: publicatio facta corā iudice fidē facit:sȝ postea ꝑdat̄.ut.C.de testa.publicati.⁊ iudex diligēti⁹ singula ȝsiderat q̄3 tabellio. Sȝ istis ob.ex̄ de sen.⁊ re. iudi. cū int̄. ad hoc dico ꝙ sufficit si corā iudice ē publicatum:ita ut nō teneat̄ exhiberi ꝑ⁹ instrm̄:nisi aduersari⁹ dicat se velle ꝓbare falsum. tūc enim dȝ illud exhibere:sȝ prius fuerit ei fides imposita:nisi iuret illud se ꝑdidisse:ut C. de fi.instru.c. vlt.io.hoc hodie determinat ex̄ đ fi.instru.c.vlti.b.

m ¶ Priuilegio. vide q̄lr argumētat̄:ex quo ꝑ ꝑuilegiū hoc vendicat̄:nō g°.de iure cōi hoc pōt vēdicari.q̄si sl' nō pōt qs inniti ꝑuil'. ⁊ iure cōi:ut.xvi.q.i. hic ē.⁊.ff.ad municipal'.l.i.ff.đ le. i.si qñ.sȝ certe qñ q̄3 vtit̄ qs ⁊ ꝑuil'. ⁊ iure cōi:ut ex̄ đ ȝsue.cū dilectus nec renūciat qs ꝑuilegio militari sȝ vtat̄ iure cōi:ut ff.de mili.testa.l. iij.sic.ff. de ꝑuil'. cre.l. añpl'r.xxiij. di.quāq3 in ꝑn.sic ⁊ iuri cōi ⁊ etiā ȝsuetudini pōt qs inniti:ut ex̄ de censi.c.sopite.⁊.xcv.di.oli.io. sȝ certe quicqd dicat ioannes nō dicit̄ ꝑuilegiū de eo qđ ȝpetit de iure cōi cū ꝑuilegiū sit lex ꝑuatiua.s̄. dis. iij.ꝑuilegia.nec illa decre.de ȝsue.cū dilect⁹ ȝtradicit:imo ȝcordat cū ȝfirmatio ad ꝑuilegiū ⁊ electio ad ius cōe ꝑtinē dicat̄:ex̄ de elec.cū inter ad fi.b.

n ¶ Omniū.vide q̄lr argumētat̄:ex quo alie ecclesie vtunt̄ tali consuetudine:ergo ⁊ ista debet vti eadē. ar.si.ex̄ de censi.ex ꝑte. sȝ huic argumēto posset rn̄deri:ꝙ consuetudo aliarū ecclesiaꝝ nō derogat cōsuetudini istius:ut.s̄.xij.di. illud.⁊ ex̄ de capell' mona.dilectus circa finē.

o ¶ Ostendi.hoc ē cōtra tres regulas.vnā ꝙ tenet̄ possessor dicere titulū sue possessionis.hoc ē contra id.ij.q.v.§.i. aliā.ꝙ ab eo qui ius negat nō requirit̄ ꝓbatio: qđ ē contra id.ff.

ptione munieras:nec aliquē q hāc inreiurādo firmaret:inise ras: Itē grego. aregio epō francorum.

Qui palliū ꝯsidēat accipe:p⁹ a se amouē illicita ꝓmittat.

In ea synodo quā ꝯ simoniacā hēsiȝ ꝑ frēm ⁊ coepm nr̄ȝ siagriū đcreuim⁹ ȝgregari sāctitatē vr̄am volum⁹ intesse atq3 eidē fr̄i ita palliū qđ trāsmisim⁹ tribui: si ꝓus se ꝓmisit illicita q̄ ꝓhibuim⁹ ꝑ diffinitionē synodi a sācta eccl'ia remoueri. đ q̄ synodo oē nobis sub tilit̄ ordiem tuā fratnitatē volum⁹ scriptꝭ discurrētib⁹ nūciare: vt ipe c⁹ nobis sāctitas valde expta ē:nos reddat đ oib⁹ certiores. Idē vigilio epō arelatensi.

Nō nisi ad missaꝝ solēnia archiepis vti pallia licet.

Palliū tibi trāsmisim⁹: q° fratnitas tua itra tuā eccl'iaȝ ad sola missaꝝ solēnia vtat̄. Itē ioāni rauēnati archiepō. De eodem

Non multū tpis int̄ Palea uallū ē: ꝙ q̄dā nobis đ tua fratnitate fuerūt nūciata: đ q b⁹ veniēte illuc castorio notario sācte eccl'e: cui deo auctōe ꝓsidem⁹ subtil'r nos iudicasse memini⁹. ꝑuenēat nāq3 ad nos q̄dā i eccl'a vr̄a ꝯ vtilitatē ecclesie ⁊ ȝsuetudis tramitē geri. q̄ sola vt bñ nostis est officij sacerdotal' ereptō. Que si sapiētia vr̄a vl' māsuete vel cum epale suscepisset studio :ñ đ illis accēdi đbuēat:sȝ opōtuēat hec eadē cū gr̄aꝝ actōe corrigē. Idē ioāni archiepō rauennati. De eodem.

Contra morē qppe eccl'iasticū ē si ñ patiētissime tolerat̄ qđ a nob̄ absit ēt iiusta correctō. ⁊ ifra: illđ fr̄ charissime ñ putam⁹ tibi ignotū: ꝙ pene đ nullo metropol'. i qbuslibȝ mūdi ꝑtib⁹ sit auditū ex̄ missaꝝ tē p⁹ vsū sibi pallii vēdicasse. ⁊ ꝙ bñ hāc ȝsuetudieȝ gn̄al' eccl'ie noueritꝭ vr̄is nob̄ māifestissimis significastꝭ eplis: qb⁹ ꝓceptū ꝑdecessorꝭ nr̄i ioānis pa. nob̄ i subditꝭ trāsmisistꝭ ānexū ȝtinēs oēs ȝsuetudies ex ꝑuilegio ꝑdecessoꝝ nr̄oꝝ ȝcessas vob̄ vr̄eq3 eccl'e debē ȝsuari. ȝfitemini igit̄ eē aliā gn̄al' ecclesie ȝsuetudieȝ: p⁹q̄3 ea q̄ geritꝭ vob̄ ex ꝑuilegio vēdicatis nll'a g°nob̄ i hac re vt arbitramur potit rēanē dubietas. aut .n. moȝ oim metropol'. ēt a tua ē frn̄itate ꝟuād⁹: aut si tue ecclesie aliqd spāl'r dicꝭ eē ȝcessū ꝓceptūue a ꝑoꝝib⁹ ro. vrbis pōtificib⁹: ꝙ hec rauēnati ec

de ꝓba. ab ea. tertiã ꝙ accusatore nõ ꝓbante reus nõ absoluit. vi. q. vlti. actor. ꝫ hoc ẽ ideo: qꝛ ꝑsũptio contra ipsũ facit.

p ¶ Nõ ostendit. qui eñ priuil'. allegat debet ꝓbare ꝛ ostendere: ex ꝺ ꝑuil'. pastoralis. nullus tñ tenetur edere nisi illũ articulum qui facit ad rẽ: ex de fide instru. contingit. ꝫ al's nemo poss; iudicare de ꝑuilegio se. apo. ex de iudi. cũ venissent tñ q defendit se ꝑ tale ꝑuilegium oꝫ ut illud exhibeat: ut ex de fi. instru. accepim⁹ sic ergo canonic⁹ q possidet duas ꝑbẽdas cũ de iure non possit eas possidẽ si ꝯtra eũ agaꝉ: ipse teneꝉ ꝓbare qualiꝉ habeat. sec⁹ si ꝯueniaꝉ sup ꝑma tñ. dicunt tñ quidã: ꝙ canonico indistincte incumbit onus ꝓbandi .s. institutionẽ suã: ex de ap. ꝑsonas. ar. ex de ꝓcur. ex insinuatione. ar. ij. q. i. legũ.

q ¶ Te cõprobes nõne ꝑscriptione posset iste se tueri: ñ: qꝛ nullũ ius ꝓditũ ẽ quo talia a talib⁹ taliꝉ possideanꝉ. ꝛ qꝺ de iure cõi nõ possideꝉ: nec ꝑscriptione acquiriꝉ: ut ꝭ ꝛ. xciij. di. illud.

r ¶ Splendidius

clesie sũt ꝯcessa a vobis opoꝛtet ostẽdi. qꝺ si hoc non oñdiꝉ restat p⁹ꝙ talia agẽ neq; ꝯsuetudie generali neq; ꝑuilegio vẽdicas: vsurpare te ꝯprobes qꝺ fecisti. ꝛ ĩfra: ꝺcorari pallio nolum⁹ forsan morib⁹ inde cori: duꝫ nihil in epali ceruice splendidi⁹ fulgeat ꝙ hũilitas. oꝫ ergo f'nitatẽ tuã si honores suos sibi qbuslibꝫ argumẽtis stabi'li ꝑposuit mẽte ꝺfẽdẽ: aut q̃ualitat; vsũ ex ñ scripto seq: aut ex script; ꝑuilegijs se tueri. Qꝺ si postremo nihil hoꝛũ ẽ: aliis metropolitãis hmõi te ꝑbẽ volum⁹ ꝑsũptiõis exẽpluꝫ ¶ Priuilẽia quoq; sẽp cuꝫ vsu pallii debẽt ꝯcedi. ¶ ñ idem grego. hagrio epo augustudiñ.

Ratõis ordo o io **De eodẽ** nos admonꝫ: vt cũ vsu pallii aliq̃ ꝑuilegia largiri debeam⁹. Sꝫ qm̃ cũ honor; augm̃to cura quoq; solicitudis dꝫ excrescẽ: vt cultui vestiũ actõis quoq; ornam̃ta ꝯueniãt: oꝫ vt eni xi⁹ i cũct; studiisse vr̃a fraternitas exerceat: ꝛ circa subiectoꝝ act⁹ sit cura vigilans. ¶ dẽ ioãni epo ꝑme iustiniãe illirice. **Vt⁹ pallij ꝯcedat: ꝛ antiq ꝑuilegia innouatur.**

Pallium vobis ex more trãsmisim⁹: ꝛ vices vos aplice sedis agẽ iterata innouatione decreuim⁹. ¶ dẽ epis epiris

Scriptoꝝ vr̃oꝝ **De eodẽ** insinuatio frẽs charissimi patefecit andreã nichomediane ciuitat; epm deo ꝓpicio solẽniꝉ ordiatũ: cui palliũ nos direxisse ꝯgnoscite atq; ꝑuilegia cũcta ꝯcessisse q̃ ꝑdecessores nr̃i ei⁹ ꝑdecessorib⁹ ꝯtulerũt.

In vna ãt ꝓuicia duo metropolitãi eẽ ñ debẽt: sicꝉ i chalcedoñ. cõ. legiꝉ statutũ eẽ. **Duo metropolitãi i vna ꝛ eadẽ ꝓuicia eẽ non debent.**

Peruenit ad nos: ꝙ qdã ꝑter ecclesiasticas ordiationes affectãtes potẽtiã ꝑ pragmaticũ sacrũ vnã ꝓuiciã i duas diuidãt. ꝛ ex hoc iueniant duo metropolitãi epi i vna eadẽq; ꝓuicia eẽ. Statuit g° sãcta synod⁹ deiceps nihil tale attẽtari a quolibꝫ epo eos vo q aliqd tale tẽtauerit: cadẽ ꝺ ꝓpo gradu. ¶ Hacten⁹ ꝺ electõe cl'icoꝝ tractauim⁹. Nunc ad simoniacoꝝ ordiatões trãseam⁹. Et ut facile liq̃at qd sn per hãc hẽsim sãctoꝝ patꝝ decreuit auctas. cã ꝺducaꝉ imediũ. c⁹ negociũ ꝛ ꝺscientẽr a simoniac; ordiat; ꝛ ꝺ ignorãter a simoniac; ꝯsecrat; ꝛ ꝺ ordiationib⁹ q̃ ꝑ pecuniã fiunt. contineat.

archiebs. ar. ff. de arbi. nõ distinguemus. §. i.

d ¶ Scriptorũ vestroꝝ. ordinatum. a suis epis. nã hoc ẽ regulare ut a suis suffragãeis cõsecreꝉ archiebus. lxiiij. di. quanto. ꝛ põt ꝑpendi ex hoc. c. ꝛ. š. ex qm̃. ꝛ lxiiij. di. quia qꝺ metropol'. etiã sine lnia sũmi pontificis põt ꝯsecrari ꝛ ad papã nõ spectat ut videtur nisi datio pallij. alij dicũt istud obtinere vbi metropolitanus hꝫ ꝑmatẽ vl' cũ hoc habꝫ ex ꝯsuetudie. hodie tamẽ vult papa ꝙ petatur ab eo ꝯfirmatio cũ pallio: ut ex de elec. ꝙ sicut. ut dixi. li. di. c. vlti.

e ¶ Atq; ꝑuilegia. ista ꝑuilegia fuerũt ꝑsonalia ꝛ transierũt cũ ꝑsona. ff de re. iur. ꝑuil'. ꝛ ex de insti. cũ venissent. ꝫ licꝫ transeant cum ꝑsona: tñ debẽt cõcedi successori cũ petierit. ꝛ fit iniuria ei: nisi ꝯcedaꝉ sibi. beneficiũ tñ ẽ si ei ꝯcediꝉ. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. l. i. §. pl't. nã si ĩpetraui ut ducã aquam de flumie publico ꝑ ꝑdiũ meũ: et vendo tibi ꝑdiũ: ꝑuilegiũ nõ trãsit ad te: ꝫ tñ ĩpetrabile ẽ a te: ꝛ iniuria fit tibi si nõ ꝯcedaꝉ. ꝫ tñ multa põt iudex et dꝫ facẽ ad q̃ ꝯpelli ñ põt: ff. de iudi. nõ quicqd. C. q̃uo ꝛ qñ iu. l. ij.

f In vna.

r ¶ Splendidius sic nihil ẽ splendidi⁹ in ꝑncipe ꝙ recta fides. C. ꝺ sũ. tri. inter claras. s ¶ Ex nõ scripto. i. xxv. q. ij. instituti onis. š. di. i. ꝯsuetudo. t ¶ Tueri. š. di. xi. catholica. ar. ꝯ. š. So. onus põt qs inducẽ sibi ex consuetudine nõ honorẽ. viij. q. i. in scripturis.

a Rationis ordo. cura. ar. ad quẽ ꝑtinet honor et onus: ut. di. lvi. dñs noster. di. lxxxvi. fratrem. di. xiij. nerui. xl. di. ante oĩa. di. xxxv. eccl'ie. nã dicit lex ꝙ vtilitas ꝑ dignitatem augmentaꝉ. ff. de iudi. si longius in fi. ff. de dona. filius. §. i.

b ¶ Subiectoꝝ. š. lxxxvij. di. §. i. ꝛ. c. diuine.

g Peruenit. š. di. x. c. i.

h ¶ Per pragmaticũ. i. principis rescriptũ. pragma eñ cã dr'. pragmatica sanctio diciꝉ cã in ꝯsistorio principis ventilata corã ꝓcerib⁹ sacri palatij. ꝛ ꝯstitutio principis facta ex cognitione cause dr' pragmatica sanctio.

i ¶ Unã. nã ex quo princeps diuidit due sũt ꝓuincie. ff. de offi. asses. si eadẽ. k ¶ In vna. qꝺ fieri nõ dꝫ nisi excrescat multitudo pꝺpuli: ut. š. xcix. di. nulli. l ¶ Tale. ar. ꝙ licꝫ princeps legitimet aliquẽ: nõ tñ erit legitimus quo ad ecclesiam. ꝛ ita erit legitimus quo ad vnũ forũ nõ tamẽ quo ad aliud.

Quidam habēs filiū obtulit eū ditissimo cenobio: exactus ab abbate ⁊ a fratribus decē libras soluit: ut filius susciperet. ipo tñ bñficio etatis hõ ignorāte. creuit puer: ⁊ p incremēta tempoꝝ ⁊ officioꝝ ad virilem etatem ⁊ sacerdotii gradū puenit. exinde suffragātib⁹ meritis i epm eligit: interueniēte obsego ⁊ paternis pcib⁹ data qͦq pecūia cuidā ex ꝯsiliariis archiepi ꝯsecrat iste i āntistitē nesci⁹ paterni obsequij ⁊ oblate pecunie. pcedente vo tpe nōnullos p pecuniā ordiauit: quibusdā vo gratꝭ bñdictōez sacerdotalē dedit. tādē apd metropolitanū suū accusat⁹ ⁊ cōuict⁹ sniam i se dānatiōis accepit. Hic pmū qrit: an sit peccatū emē spūalia. Scd̄o an p ingressu eccl̃ie sit exigēda pecunia. vel si exacta fuerit an sit psoluēda. Tertio an ingressum vel pbēdas ecclesie emē sit simoniacū. Quarto an sit iste re⁹ criminis qd eo ignorāte pater admisit. Quīto an liceat ei eē in ecclesia vel fungi ea ordinatiōe quā paterna pecunia ē assecut⁹. Sexto an illi q ab eo iā simoniaco ignorāter ordiati sūt: abiiciēdi sint an nō. Septio si renūciās sue heresi sit recipiēdus in epali dignitate vel non.

Quod āt spūalia emē pctm̄ sit: pbat multis auctib⁹. Ait n. leo papa.

Simoniaci grām nō prestant: quā vēdere querunt.

Gratia: si nō gratꝭ dat vl' accipit grā nō ē. Simoniaci aūt nō gratis accipiūt. igitur grām q̄ maxie in ecclesiasticis ordinib⁹ opat: nō accipiūt. Si aūt nō accipiūt nō hñt. si autē nō hñt: nec gratis nec nō gratꝭ cuiq̄ dare pñt. qd ergo dant? pfecto qd hñt. Quid aūt hñt spiritū vtiq̄ mēdacij. quō hoc pbam⁹? qꝛ si spūs veritatꝭ testāte ipa veritate de q̄ pcedit gratis accipit pculdubio spūs mēdacij esse ꝯuicit: q non gratis accipitur vel dat. Item grego. siagro epo augustudin.

Inaniter sacerdos dicit: qcūq simoniace ordinatur.

Quicūq studet pcij datione sacrū ordinē accipere: sacerdos non est. sed inaniter tm̄modo dici cōcupiscit.

Item in registro.

Spolietur honore: q ecclesiā per pecuniā obtinet.

Presbyter si per pecuniam ecclesiā obtinuerit: non solum ecclesia priuetur: sed etiā sacerdotii honore spolietur. qꝛ altare ⁊ decimas ⁊ spiritum

Quidā. Quia hic tractat de simonia: videam⁹ qd sit simonia ⁊ vñ dicat. qb⁹ modis ꝯmit. qs ad accusandū vl' testificandū i tali crie admittat. q̄ pena iponat. q̄ dispēsatio circa tales admittat. Simonia ē studiosa cupiditas vl' volūtas emēdi vl' vendēdi aliqd spūale ut. j. e. q studet. nec ob addi vl' annexū spūali pter illud. c. i. q. iii. siqs obiecerit: videt tñ q hoͦ addi dꝫ. ar. ex d iurepa. de iure. lꝫ qdā dicāt ius patronat⁹ spūale eē et male. de fructib⁹ vo nō ē qd: qꝛ etiā dari porcis ⁊ vendi pñt: ut ex ne pl'. vi. su. c. fi. Dr simonia a simone mago: q pmo in nouo testamēto h⁹ sceleris auctor extitit. Sicut eni giezi i veteri testamēto voluit vendē sanitatē naaman: sic ⁊ iste voluit emere donū dei. vñ giezitic⁹ est dicend⁹ q vēdit gratiā: simōiac⁹ q emit. vñ simoniaci sūt appellandi emptores. Cōtrahit aūt tribus modis: a manu: ab obsego: ⁊ a lingua: ut. j. e. sūt nōnulli. ⁊ ꝯmit qñq ex pte dātis. qñq ex pte accipiētis: qñq ex vtraq: qñq ex neutra: ex de si. ⁊ si qōnē: ut nō. j. e. q. v. c. i. Admittit aūt qlibet ꝯ simoniacū: sicut i crimie lese ma. xv. q. iij. sane. si tñ clīcus accusat cū distictione admittit laic⁹. s. bone fame. ꝯ eū tñ sm distinctionē: ex d simo. p' tuas ij. q. i. in pmis in fi. Imponit aūt eis pena quadruplex: qñq excōicatio: qñq in monasteriū retrusio: ut. j. e. repiunt qñq spoliatio oīuꝫ bonoꝝ: ut. triij. q. v. de ligurib⁹ qñq depositio: ut hic ⁊ in multis. c. Clici eni deponūt: ut. j. e. statuimus. ⁊ sūt ifames: ut. j. e. q. iij. c. si. accepta tenēt restituere ex de simo. de hoͦ. j. e. q. iij. siqs dator. dispēsat aūt circa tles qñq ut laicā habeāt coionē: ut. j. e. q. vij. c. i. ⁊ ministrāt qñq in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstituti: ut. j. e. q. v. c. i qñq remanēt in acceptis. j. e. q. vij. saluberrimū. Quis aūt valeat dispēsare habes. j. e. q. v. c. si. io.

a Quod aūt spūalia. Spūalia āt dicūt trib⁹ mōis: vno mō dicūt grā vtutū ⁊ dona dei. hec nō pñt emi vl' vēdi q̄tū i eis est. nō. n. ꝯferunt nisi gratis. j. e. q. iij. saluator ⁊ hic c. i. Qñq dr dignitas ordis ⁊ oē sacrm eccl̃iasticū pter matrimoniū. Itē ⁊ oia iura eccl̃iastica spūaliū rerū ut administratiōes pbēde ius decimaꝝ cimiteria ordo. hec vēdita trāsferūt qͦ ad characterē tm̄: ñ quo ad vite meritū. de facto eni nō de iure pcedit i talib⁹ vēditio. Qñq ipse res sacre: ut vasa ⁊ oia vtēsilia. hec hñ vēdūt clicis ⁊ laicis ꝯflata ⁊ ꝯfracta: ut. x. q. ij. hoc ius.

Nō. i.

In sūma q̄. scias q p spūalibus i corporalib⁹ qñq mun⁹ dat aliqñ p digno. nec ē pctm̄ si ē mun⁹ a lingua. j. e. filiū sꝫ ⁊ obsegū tpale dū tñ sine pactione: ex de cli. ñ re. de cetero. de spirituali obsego qn qñq dari possit si ē qd etiā ex ꝯuentione: ex de pbē. significatuꝫ: imo sp omiū aliqd dꝫ intuenire spūale s. meritū bois. talis enim simonia spūalis nō reprobat: sicut nec vsura spūalis. ar. xx iiij. q. i. aduocauit pecunia aūt p spiritualib⁹ i corpalib⁹ nūq̄ intuenire dꝫ: nisi i v. casibus. i mrimonio j. e. q. c. q. d. ⁊. xxxij. q. ij. honorant: in opis etiā q̄s clic⁹ nō dꝫ: ut si sacerdos locat opas suas p ānū. ar. ex ne pl'. vi. su. c. vlt. xij. q. ij. charitatē. Idē ē ⁊ si sint debite. dū tñ ius dicat aliqd dandū. ar. x. q. iij. relatū. ex de simo. cū sit. Itē p salute eīna ⁊ pctōꝝ remissiōe: de pe. di. i. medicia. xiii. q. ij. aie. Itē sm quosdā p iure sibi ꝯpetēte: ne vexet i eo. j. e. q. iij. q̄stū. ex de vsur. c. i. ⁊ ex de si. dilect⁹. spūale āt p spūali pmutari pōt: ex de rerū pmu. ad qōnes. p spūalib⁹ aūt corpalib⁹ pecuniā dare ñ ē simonia: ut p calice p libro: nisi iueniat phibitū: ut i eccl̃ia i cimiterio ⁊ chrismate: ut. j. e. placuit ⁊c̄.

b Gratia. i. donū spūs sancti vl' eccl̃iastica dignitas. c Si nō gratis. i. sine munē aliqͦ ñ debito. d Accipit. ar. ꝯ. xxiij. q. iiij. ille gladiū: qꝛ ibi dr gladiū accipe: q illicite accipit. e Gratis. i. cū grā. i. cū charitate. i. nō ꝯfert gratia nisi gratis ⁊c̄.

f ¶ Possūt.ar.queꝗ nō posse dare qđ nō hʒ.i.q.vij. dalbertū.ff.de re.iu.neō.de cō.di.iiij.qūo.j.e.q.q pfectionē.de ꝯ.di.iiij.solet.ꝯ.creditoꝛ distrabit pignus cui⁹ dn̄iuʒ ñ hʒ.vñ ar.ꝯ.ff.de acq.re.do.ñ ē nouū.ꝛ ex̄ de elect.

suffraganeis.io: Sol.gnāle est ꝙ nemo de iure dare pōt qđ ñ hʒ:sʒ fallit in casib⁹.b.

g ¶ Spm̄ mēdacij.i.effectū diaboli q pr̄ ē mēdacij:q: isti sūt mendaces cū sint hereici:ꝛ oīs hereticus⁹ mēdax ē.j.e.ꝛ figs inquit.

b ¶ Testāte.cum ait gratis accepistis gratis date ꝛc̄.ar.a ꝯrijs.cōtraria enī ꝯrijs opponūt.ꝯ.di.ix c.i.ꝛ.xxv.q.ij.de cessoꝝ.ꝛ.xxiiij.q.ii.sane.xxxij.dis.hospitiolū.vi.q.v delatoꝛi.ꝛ de pe.dis.ij.c.ij.ꝛ vide qđ nō.viij.q.i.sciendum.

i ¶ Quicūꝗ studet.hic ergo sola volūtas facit hoiem simoniacū:ut.j.e.repiunt.ꝛ.q.iij.nō solū.sicut spes sola facit hoiem vsurariū:ut.xiiij.q.iij.c.i. Itē hic volūtas sine effectu iputat.ꝛ dicit baʒ.ꝙ h⁹ī peccatū si nō ꝓcesserit ad actū sola volūtate delet: sicut ea sola ꝯmissū ē.ar.ex̄ de re.iur.oīs.vl intellige hoc ṽbū studet.s.cū effectu.j.xxxvi.q.ii.figs nō dicā.ꝯ.ꝯ.di.li.figs p⁹.ꝯ.ꝯ.di.xix.anastasius.ꝯ.di.l.is ṽo q.ꝯ.vi.q.i.§.verū.l.di.figs cū.io.So.hodie sola pn̄ia sine resignatiōe q̄sitoꝝ sufficit: cū simonia ī aīa gerebat vtriꝗ: ut ex̄ de simo.c.fi.b.

k ¶ Cōcupiscit.i.ex sua ꝯcupiscētia sequit: ut inanis dicatur.sacerdos.

l ¶ PResbyt̄ si.sacerdotij.hoc veꝝ ē si ī modū accusationis ē ꝯuict⁹.sʒ si ī modū exceptiōis secus:ut ex̄ de accu.sup his.itē si ī modū inq̄sitiōis ꝯuincitur tūc puat bn̄ficio ꝛ nō oꝛdine:ex̄ de si.dilect⁹ qn̄ꝗ ēt nō puat oīb⁹ bn̄ficijs in eo casu:ut ex̄ de elec.p inq̄sitionē.Item hec vera sūt:ꝙ pdit p̄oꝛa bn̄ficia si eo sciēte fuerit data pecunia.al's sine culpa sua puaret eo:qđ eēt legitime adept⁹:ut.xvi.q.vij.iuentū.Itē nec ipsā bn̄ficiū nec oꝛdinē pdet:si ī fraudē ipsi⁹ fuerit data pecunia:ut ex̄ de si.sicut.ꝛ.c.nobis.i.q.vi.§.vlti. m ¶ Et spm̄ sanctū.i.oꝛdinē ꝛ alia officia q̄ dona sūt spūs sancti. n ¶ Simoniacā.ar.j.e.q.iij altare.j.e.q.qcūꝗ sacros.j.e.q.v.c.i.

o ¶ BEnedictio illi.ad hoc.i.q sic honoꝛē accepit heresim incurrit.ē enī ꝯsecutiuū ñ causatiuū:ut di.lxxiiij.ꝯsuluit.ꝛ.iij.q.vij.§.itē.ꝛ.vi.q.i.ex merito.ꝛ ē si.lex subintrauit ut abūdaret delictū.fi.C.de obsequiis patro.pstā.si māumissoꝛi ꝛ hic.ꝛ.ff.ad.l.acq̄l.l.si ex plagis.§.i.sic ꝛ.C.ꝺ iudi:ꝓperandū in pn.

sacrū emē vl vēdē simoniacaʒ hēsim eē null⁹ fideliū ignorat.

BEnedictō illi i [De eodē.] maledictōem ꝯuertit: q ad h⁹ vt fiat hētic⁹ ꝓmouet. Idē in eodē. [Parte habebit cū simone: q ꝯ simoniacos vehemēter non exarserit.]

QUisqs p pecūiaʒ ōdiat: ad hoc vt fiat hētic⁹ ꝓmouet qsqs ergo ꝯ simoniacā ꝛ neophitoꝝ hēsiʒ p officij sui loco vehemēt ñ exarserit: cū eo se ñ dubitʒ hituꝝ poꝛtōeʒ: q pus ꝯmisit hoc piaculare flagitiū. Itē gelasi⁹. [Simōis danatō pit daté ꝛ accipiētē inuoluit.]

QUos ꝯstitēit idignos meritis sacrā mercatos eē precio dignitatē: ꝯuictos oʒ arcēi ñ sine piclo tāle facin⁹ ppetrātes q: dātē pit ꝛ accipiētē dānatio simonis quā sac lectō testat inuoluit. Itē ābꝛo.i lj.pastoꝛa. [Anathematis snia dānat: q simoniace oꝛdiat.]

REperiuntur ꝗplurimi negociatione muneris mercari velle gratiam.s.s. dum illi p̄ciū donāt vt pōtificat oꝛdinis sublimitatē accipiāt: obliti ṽboꝝ petri q dixit ad simonē: pecūia tua tecū sit ī pditōem: q: existiasti donū dei pecunia possidē. Proide q: ꝛ vsitatū ē tm̄ malū ꝛ maioꝝ extat freq̄nt mucrōe succisū: nos q°ꝗ huic vulnēi cācerosō ignitū qđ sup ē adhuc iiijcim⁹ ferrū: decernētes oio vt qcūꝗ deiceps p accipiēda diuini dignitate doni qđlibʒ p̄miū dtect⁹ fuēit obtulisse: ex eoꝺ tpe se nouēit anathemat̄ oppꝛobꝛio ꝯdēnatuʒ: atꝗ a pticipatiōne cōpis ꝛ sanguis chꝛisti alienū: ex q° illuʒ ꝯstat execrabl'e xp̄o ppetrasse flagitiū. ꝙ si aligs ei⁹ accusatoꝛ extiterit: ille q hūc oꝛdinē mūeꝝ fuēit datōe lucrat⁹: ꝛ suscepto honoꝛ gradu puet: ꝛ ī mōasterio sub pēni pn̄ia ētru

p ¶ QUisqs.neophitorū.q: a neophito.s.a simone oꝛtū hūit.vl q: neophiti solebāt dare pecuniā ut cito ꝓmouerent: q: alit nō poterāt:ut.xlviij.di.c.i.

q ¶ Exarserit.ut.j.e.qui cūꝗ.ꝛ.c.placuit.hoc verū ē si pōt ꝓbare illud: al's nō nocet ei taciturnitas:ut.ij.q.vij.pleriꝗ sʒ si nō pōt ꝓbare faciat qđ dicit aug⁹.xxij.q.v.hoc videt.Itē ꝛ si ꝓbare pōt ꝛ si timeat scādalū tūc faciat id qđ legit xxiiij.q.iij.tā sacerdotes xxiij.q.iiij.foꝛte.

r ¶ Piaculare.iō dicit, piaculare: q: s̄m leges cōparat ei q moꝛte expiat.xv.q.iij.sane.v.q: vi.delatoꝛi ꝛc̄.

a ¶ QUos.hic vacat ar.a ꝯrio sensu.j.e.q.iij.saluatoꝛ.ṽ.qsqs ꝓpter sua lucra.ar.j.q.e.figs eps.ar.ꝯ.dis.lxi.miramur.

b ¶ Testat.actuū aploꝝ: cū dixit pecunia tua tecū sit in pditionē.j.c.pri.ꝛ.c.qui studet.i.

c ¶ REpiunt.velle.ꝛ ita sola volūtate ē simoniac⁹.hoc ītelligo de volūtate ad actū aliquē exterioꝛē ꝓductā.al' nō ē suspensus ab ingressu eccl'ie.ꝛ sic etiā exaudi.j.e.q studet.ꝛ.ꝯ.e.qcūꝗ.xxiiij.di.qn̄ eps.ex̄ de si.tanta.

d ¶ Quia vsitatū.ar.ꝙ mos nō excusat a crīe.j.e.q.iij.c.fi.ar.ꝯ.lxiij.di.agathosa.ꝛ.c.q:.ꝯ.di.iiij.deniꝗ.j.xxxij.q.iiij.obijciunt. e ¶ Succisum.p canones.

f ¶ Iniicim⁹.hoc dicit q: adiicit penā.vl dic iniicim⁹.i.iniectū esse ōndim⁹ ꝛc̄. g ¶ Anathematis.ar.ꝙ ipso iure sit anathematizat⁹ cleric⁹ simoniac⁹.vl dicit anathema separationē a coꝛpe ꝛ sanguine.vñ subdit atꝗ p.i.ꝛc̄.nā p⁹ea excōicand⁹ est.j.e.q studet.ꝛ.q.iij.ex multis.qđ ē p quolibet moꝛtali peccato.sʒ ad detestationē ipsi⁹ dr̄: ꝙ generalit intelligit.hoc tn̄ est spāle in notoꝛio crīe foꝛnicationis ꝛ simonie ꝙ suspēsi sūt:ut di.xxxij.§.verū.sʒ ar.tn̄ ē:ꝙ simōiacus ñ sit ipso iure suspens⁹:ex̄.e.tue.dicas ergo.ꝙ oīs peccatoꝛ occult⁹ suspens⁹ ē quo ad seipsū.ut.j.e.sacerdotes.sʒ simoniac⁹ suspens⁹ est quo ad se ꝛ quo ad alios: ut ex̄ de si.tanta.ꝛ hoc verū ē de illo q emit oꝛdinē: talis enī penitere nō pōt.cū rē furtiuā habeat:ut.xiiij.q.vi.si res.

h ¶ Condēnatū.a statutis patrū ipso iure ex genere delicti iij.q.vij.§.poꝛꝛo. i ¶ Ex quo.q̄si dicat ex eo tpe sit excōicatus: vel sciat se ꝯdēnatū: ex quo tpe ꝯstat vobis ꝛc̄.q.d. ex eo tpe sit excōicat⁹: vl sciat se ꝯdēnatū ex q° tpe ppetra

uit crimē.ꝛ ē filē in crīe lēse ma.ar.C.ad.l.iul.ma.qſqs.ꝟ. donatiões ꝛc̄. Et ita illud ꝟbū ex quo determiat ꝟbū ꝑpetrasse.ꝛ ſm hūc intellectū etiā occult⁹ ſuſpenſ⁹ ē. vl' determinat hoc ꝟbū ꝯſtat:tūc ē ſenſ⁹:ex quo ꝯſtat eū ſimoniacū tūc demū erit ſuſpenſ⁹.
h°.vltimū dicebat martinus hiſpanus.
k ¶ Extiterit. hoc verū ē ſi pōt ꝓbare illud alſ nō nocet ei taciturnitaſ ut.ij.q.vij.pleriq̄ꝫ.ſꝫ ſi ñ pōt ꝓbare faciat qđ dicit aug⁹.xxij.q.v.hoc videt. Itē ꝛ ſi ꝓbare pōt ꝛ timeat ſcandalū faciat id qđ legit.xxiiij.q.iij tā ſacerdotes.et.xxiij.q iiij.forte.
l ¶ Perpetuo.ſ.quouſq̄ꝫ emēdet.ſi.ex̄ de ꝯſti.ex lr̄is.xxvij.q.i.de viduis ar.ij.q.v.q̄ꝫto.vl' ꝑpetuo .i.ꝑpetua ſeꝑatiōe a corpore xp̄i.i.vſq̄ꝫ ad finē vite etiā ſi añ peniteat. ꝛ hoc ē i crīs deteſtatione.ar.ff.ꝓ ſocio.l.i.vl' ꝑpetuo.i.ꝯtinuo.ar.ff.đ ṗ.vr.ṗ.foramen.
a Siquis epūs.huiuſq̄ꝫ itroduxit capl'a de ſimonia q̄ fit ab accipiente.nūc introducit vſq̄ꝫ ad.§.q2 ergo.capl'a tā de accipiēte q̄ꝫ de dāte ordinē vel aliud ſpirituale ꝑ pecuniā.
b ¶ Redegerit.q̄ꝫtū in eo eſt.xlix.di.c.vlti.ff.đ recep.l.celſus.de ꝯ.di. iiij.c.queris.
c ¶ Diſpenſatorē.i.iconomū vl' quēlibet eccleſiaſticaꝝ rerū admiſtratorē:ut ꝑpoſitū iconomū ꝛ vicedn̄m:ut.ś.e.quos ꝯſtiterit:ī.e.q.iij.ſaluator.h.
d ¶ Defenſorē.i.aduocatū vl' iudicē vl' caſtaldū.ħ collige: ꝙ caſtaldiā emē ē peccatū.nā diſpenſationē religioſe domus emē ē pctm̄. e ¶ Uel quēlibꝫ.i.archip̄ſbrm archidiaconū monachū vl' quēlibꝫ officio eccl'iaſtico mācipatū: ut dicet.ī.e.q.iij.ſaluator.hoc exaudi ꝑ id qđ legit.xviij.q. ij.gdā.in auc̄.de ſan.epi.§.ſꝫ neq̄ꝫ. f ¶ Sꝫ ſit.i.a ꝑlatura
g ¶ Uel ſolicitudīe.i.admiſtratiōe: h ¶ Mediator. itē nō infamie iſti ꝑcellunt:ut.i.q.iij.c.vlti.hi oēs ſimōiaci ſūt nec recipiūt ad teſtimoniū:ut ex̄ de teſti.veniens.In alijs aūt ꝯtractib⁹ ñ recipit inſuetor i teſtioniū niſi de volūtate ꝑtiū in auc̄.de teſti.§.qm̄ ꝟo.Nō ergo ꝙ i crīb⁹ ñ exceptis gcūq̄ꝫ admittit ad accuſandū ꝛ ad teſtificādū: ut.iiij.q.iij. c.i.ar.a ꝯ̄rio ſenſu.nā tm̄ integre fame admittūt i ill'ut ꝓꝑriā iiuriā ñ ꝓſequāt.iiij.q.vi.oīb⁹.i quo caſu ñ admittent ad teſtioniū:ut ex̄ de teſti.de cetero.ꝛ ſm.h.eadē ſuat regula i exceptis:q2 nec ad accuſādū nec ad teſtificandū ad

dat. Illi ꝟo q hac cā mūeꝝ acceptōes extiterit:ſi cl'ici fuerit honoris ſui amiſſione mulctēt:ſi ꝟo laici ꝑpetuo anathemate ꝯdēnēt. Itē ex cō.chalcedonēſi. Damnat epūs:qui ꝑ pecuniā ordiatōem facit.

Siqs epūs ꝑ pecuniā ordinationē fecerit:ꝛ ſub ꝑcio redegerit.ſ.ſ.gr̄am q̄ vēdi ñ pōt ordiauerit q̄ꝫ ꝑ pecuniā ꝑſbr̄m aut diaconū vel quēlibꝫ đ his q ꝯgnomiant i clero ꝓmouēit ꝛ diſpēſatorē aut defēſorē vel quēlibꝫ q ſubiect⁹ eſt regl'e ꝓ ſui turpiſſimi lucri ꝯmodo is q h°attētare ꝓbat⁹ fuēit:ꝓpꝛi grad⁹ ꝑiculo ſubiacebit:ꝛ qui ordiat⁹ ē nihil ex hac ordiatōne vel ꝓmotōe q̄ ē ꝓ negociatione facta ꝓficiat:ſꝫ ſit alien⁹ a dignitate vel ſolicitudine quaꝫ pecunijs acqſiuit. Siqs ꝟo mediator tā turpib⁹ ꝛ nefādis datis vel acceptis extitēit ſiqdē cleric⁹ fuēit a ꝓꝑꝛio gradu decidat:ſi ꝟo laic⁹ anathematizetur. Itē ex.viij.ſynodo. A ſacerdotio ē alien⁹:q ꝑ pecūias ordiat vel.ordiatur

Qui ꝑ pecuniā quēq̄ꝫ ꝯſecrauēit vel ab alio ꝯſecratus ē: alien⁹ a ſacerdotio fiat. Itē calixtus papa.

Nec ordiari nec ꝓmoueri in eccl'a dei ꝑ pecuniā aliqs valꝫ

Sanctoꝝ patꝝ exempla ſequētes ꝛ officij nr̄i debito innouātes ordiari quēq̄ꝫ ꝑ pecuniā in eccl'ia dei vel ꝓmoueri auc̄te ſedis apl'ice modis oībus ꝓhibem⁹. ſiqs ꝟo i eccleſia ordiationē vel ꝓmotionē talit acqſierit: acqſita ꝓꝛſus careat dignitate. Itē gregorius nazanzenus. De eodem

Qui ſtudet donū dei ꝑcio mercari: in ſacro ordīe nulla rōe đ cetō ꝑmanē aut reuocari poſſe dubiū nō eſt. talis a cōione oībus modis abſcidat Nā ſpūs ſācti donū ꝑcio ꝯparari qd aliud ē q̄ꝫ capitale crimē ꝛ ſimoniaca hēſis? Qđ q̄ꝫ deteſtabiliter i vtroq̄ꝫ teſtō vidicatū ſit:multoꝝ exēplis facile appet. Giezi.n. gr̄am ſanitatis naaman ſyro vēdidit. eādē gr̄am ſanitatis eliſeo vidicāte lepꝛoſ⁹ fact⁹ amiſit. Iudas oīm redēptorē vendidit: mox laqueo ſuſpēſus eādē redēptoris gr̄am nō obtinuit et merito:q2 nemo pōt retinere qđ vēdidit. Simon etiā maguſ cū eādē ſpūs ſancti gr̄am emē vellet: dānationis ſniam a petro audiuit: Pecunia tua tecū

mittāt teſtes:niſi ſint integre fame:niſi accuſat⁹ antea male extiterit opiniōis.ar.ij.q.i.i ꝑmis.ſꝫ.h.ſecus i exceptis dicit.nā admittit iſamē ad accuſatione ꝯ̄ quēlibꝫ cl'icū q pꝛaue opiniōis ē.ar.ex̄ de ſi.c. tāta.ſꝫ nō ad teſtificādū aliq̄ ꝓeūte ꝓſūptiōe.ar.ex̄ đ ſi.lꝫ.ꝟ.ꝓſerti cum alia ꝛc̄.nā teſtes i his crīb⁹ torquēdi ſūt.iiij.q.iij.itē i crīali.ꝟ.itē ſi reſ exegerit.v.q.v.illi q.in auc̄.đ teſti. §.ſi ꝟo ignoti. ſꝫ tormēta ſine ꝓſūptōe ñ ſūt infligēda ex̄ de re.iu.cū i ꝯtēplatiōe.ff.de qōib⁹.l.i.C.e.ti. milites.§.oꝫ.ꝛ tm̄ nō: ꝙ vbi etiā ꝓeūte ꝓſūptiōe admittit crīoſus teſtis i exceptis:nō tm̄ qlibꝫ:q2 ñ iimicus ñ ꝯſpirator: ex̄ đ ſi.lꝫ.lꝫ ibi agēt ñ crīalit ſꝫ denūciatiue.ibi ēt exaudi tales ñ fuiſſe admiſſos de rigore iuris:ſꝫ ꝑ ꝯpātiā eqtatis.ꝑtea ibi accāt⁹ excipiebat de miorib⁹ crīb⁹ ꝯ̄ eos q̄ꝫ de q°ipſi teſtificabāt marie cū de crīe iā eēnt emēdati: ex̄ de ſi.ꝑ tuas.et de hoc dixi.ij.q. i.i ꝑmis i ſi.xv.q. iij.ſane.io.
i Qui ꝑ pecuniā.a ſacerdotio.cui⁹ noīe qlibꝫ ordo eccl'iaſtic⁹ intelligit:ꝓſerti ſacer:ar.ś.di.lxxxi.ſiqſpiā.xxiij.q.iiij. guiliſari⁹.vl' expone a ſacerdotio.i.ab admiſtratiōe temporaliū.
k Qui ſtudet.caſus:dr̄ ꝙ ſimoniac⁹ ñ poſſit i ordine remanē:ſꝫ tal'a cōione remouēd⁹ ē. ꝛ ꝙ graue ſit pctm̄ ꝓbat exēplo giezi ꝛ iude ſimōis:ꝛ exēplo dn̄i: q vendētes eiecit de tēplo. l ¶ Studet.cū effectu.ꝟba.n.ſūt recipiēda cū effectu.ff.qđ qſq̄ꝫ iuris. li.i.ex̄ de cle.ñ reſi.relatū.vl' ſufficit ꝙ dat operā.
m ¶ Ordīe.bn̄ dicit ordīe:q2 ſiqs emit ordinē ñ pōt diſpēſari circa ipſū:ut.ī.e.erga.ꝛ ex̄ đ ſi.nobis i ſi. niſi a pr̄e ſuo eo ignorāte eēt ēpt⁹ ordo: tūc diſpēſari poſſet.ī.q.v:c.vlti. ſꝫ ſec⁹ ē i bn̄ficioꝝ retētiōe.cū eni renūciat qs bn̄ficio ēpto pōt i illo l' i alio tolerari: ut.ī.e.q.v.c.i.ꝛ i decre.đ ſi.et iſinuatiōe: Illa tm̄ decre.logt cū a pr̄e ipſo ignorāte ē ꝯmiſſa ſimonia.

fit in pditionē: q2 donū dei exi stimasti pecunia possidere. do min9 etiā vt vēdētes ꝛ emētes huius grē expertes ostēderꝫ cūctos alios peccatores per grām in tēplo dimisit: singulariter vēdētes ꝛ emētes increpās ꝛ flagellās ō tēplo eiecit in quo vēditores ꝛ emptores suos grā spūs sancti ꝯstat destitutos esse ꝛ vacuos. quos eni christ9 eiecit de tēplo: nūq̄ꝫ spiritus christi sibi faciet tēplū. Itē gregorius.

Simoiaci sacerdotes ee ñ pñt

Quicūqꝫ sacros ordies vēdūt aut emūt sacerdotes esse nō pñt. vñ scriptū ē: anathema dāti: anathema accipiēti: hoc ē simoniaca heresis. q°mō ergo si anathema sūt ꝛ sancti nō sūt: sāctificare alios pñt ꝛ cū i christi corpe ñ sint: quō christi corp9 tradere vel accipere pñt: q maledict9 est: bñdicere quō pōt. De eodē

Cum liqueat hāc heresim añ oia radice pestifera surrepsisse: atqꝫ in ipa origie sua apostolica esse detestatōe dānatā: cur nō cauef: cur nō perpēdif: q2 bñdictio illi i maledictionē cōuertit: q ad hoc vt fiat hētic9 pmouef. Itē dē ambro. de mysterijs. Qui pcio ordiat: leprā nō offm confert.

Cum ordinaref epus quod dedit aurū fuit: qd pdidit aia fuit. cū aliū ordiaret qd accepit aurū fuit: qd dedit lepra fuit. Itē De eodem

Gratiā cū ordinareris non suscepisti: q2 gratuito eā ñ meruisti. Itē de giezi. De eod

Quo turpē seqt lepra mercedē: ꝛ pecunia male quesita corp9 aiamqꝫ ꝯmaculat. vides quia facto auctoris successio dānatur heredis. inexpiabilis ē. n. culpa vēditi ministerij: ꝛ vīdicta gratie celestis trāsit in posteros. Deniqꝫ moabite ꝛ ceteri nō intrabūt ecclesiā dei vsqꝫ in tertiā ꝛ quartā generationē: tandiu videlicet ut simplici9 iterptemur. donec clpā auctoꝝ multiplicꝫ successio gñationis aboleret. Sꝫ cū illi q i deū idolatrie errore deliq̄rūt: i tertiā ꝛ q̄rtā gñatione videātur eē mulctati: pfecto durior eē videtur snia qua giezi semē vsqꝫ in eternū pro cupiditate habēdi prophetica auctē damnaf: psertim cum

n Permanē. j. e. sigs. nisi ex dispēsatione. j. e. q. d. pntiū: o A cōione. nūqd p sola volūtate ē excōicand9 qs cū sit simoniac9: certe ñ: q2 i volūtate ñ scādalizaf ecclia nisi pcesserit i actū. ar. xxiiij. q. iij. de9. ꝛ. di. xxxij. erubescāt. ꝛ itellīe a cōione. s. fideliū ab alia ipso iure sepatus ē ēt occult9: qd tenēdū ē: ex ō si. c. tāta. io. quod forte hodie correctū ē ex de temp. or. c. fi. b. p Capitale. id ē mortale vl dignū depositiōe. q Sanitatis. nūqd g° licitū ē medicos recipe pecuniā p ꝯferēda sanitate: sic: q2 illud dr poti9 honor q̄ꝫ pciū: ut. xiiij. q. v. ñ sane. vñ nō rcipit pecuniā p dāda sanitate: cū illō fit grā: sꝫ p labore suo. sic mgr ñ recipit pecuniā p scia quā dat: sꝫ p labore vl honore: sic ppha recipitur. j e. q. iudices. sic dñs recipit decias p honore nō pcio: ut. xvi. q. i. decime. r Judas. sꝫ nūqd iudas cōmisit simoniā: ꝛ qdem plagiū ꝯmisit i eo q liberꝫ hoiēꝫ vēdidit. ff. ad. l. faui. de plag. l. i. simoniā ēt ꝯmisit i eo q rē sacrā vēdidit dicit. h. q dñs ñ pt vēdē fuū iā ordinarū. cōmutare tñ potīt vl alio genē ꝯct9 alieare. qdā tñ dicūt ꝯ: ut. h. liiij. di. gnāl. s Vēdidit. nō q dic vēdidit: ꝛ tñ qñ iste exegit muuera iā ille grāꝫ fuerat ꝯsecut9. ꝛ ita ē ar. ꝯ eos q ñ exigūt añ collōnē bñficij sꝫ p9. ar. j e. eos. ꝛ. q. iij. sigs obiecerit. ff. de calū. l. i. §. q aūt. tñ qdā dicūt giezi dānatū ñ p vēditiōe sꝫ p mendatio: qd mihi ñ plꝫ. t Pecunia tua. h° i detestationē cris dictū ē. i. q. iiij. §. eꝯ. ar. ꝯ. u Dimisit. ar. ex pssū ꝯ baꝫ. dicentē q qlibꝫ p pctm mortale erat puanus ab itroitu ecclie. ar. de pe. di. i. q scūs sacerdos xxxiij. q. iiij. vir cū ppa. nā dñs solos simoniacos de corpe ecclie eiecit relictis alijs pctōrib9. intellē tñ h° de illī q simoniā ꝯmittūt i ordie accepto: lꝫ auctas gnālr loq videaf. vñ dic cū ba. ꝛ. m. q nec tal simoniac9 nec publīc9 fornicator dꝫ eccliaꝫ añ. pniaꝫ itrare. de hac mā nōui. xxxiij. q. iiij. vir cū ppa. Jo. T: tñ dic qd ēt mihi sepe rñdit: q pctōr qlibꝫ ꝛ ēt excōicat9 pōt itrare ecclesiā cā orādi: dūmō nō intersit diuis officijs: cuꝫ nō inueniaf pbibitū: ex de sen. ex. nup. b.

a Quicūqꝫ. sacdotes: q2 si p pniaꝫ recōcilienf: qd tñ p pecuniā acqsierūt retinē ñ pñt: vl quantū ad imp̄cationū effectū. b Vñ scriptū est. q offert alijs vel accipit ab alijs ut ordinef excōicatus ē hic. ꝛ. j. e. platū. c Hoc ē simōiaca. i. sic dare vl accipe simoniaca heresis est. d Tradē. i. digne exercere officiū sacerdotis. e Cum liq̄at. añ oia. ꝯ ō ꝯ. di. ij. pma. sꝫ h° verꝫ ē p9 resurrectionē. vl añ. i. p oib9 alijs. f Origie. h° verꝫ ē q° ad nouū testm̄. nā iudaf añ ꝯmisit. l dic satis fuisse i origine: q2 q̄ꝫcito h° fec fuit dānat9 stati. j. e. cito g Cum ordinaref. le pra. i. pcti vulnere se infectū reddidit. h Gratiā. ñ meruisti ar. xxi. q. iiij. c. vlti. i Quo turpē. iexpiabil ē. q° ad ordinis execuitionē. l dic q i detestationē cris dr. ꝛ sic culpa discordie: q̄ forte nec passiōe purgaf: ut. ꝯ di. xc. neqꝫ ad caim: l q2 peniter vsqꝫ ad morteꝫ: ut. j. e. siquis. k Deniqꝫ moabite. isti moabite ꝛ amonite idolatre erāt ꝛ cū redirēt filij isrl ō captiuitate egyptiaca: ꝛ scirēt isti q sitim patiebāf: obuiauerūt eis cū pane sine potu ducētes balaā secū ariolū ut eis maledicēt: pp qd pctm̄ p̄cepit dñs: ne eos factos pselitos recipent i ecclia dei vsqꝫ i septimā gnātionē: lꝫ fm aliā trāllationē dicaf vsqꝫ i. x. sꝫ ñ ꝯdicūt sibi. nā descēdētes p sexū masculinū ñ recipiūt vsqꝫ i septimā: p feīuꝫ vsqꝫ i. x. lꝫ hebre9 dixit: q nihil aliō erat recipe eos ad eccliaꝫ dei: nisi dare eis nuptui filias suas. historiā ō ill moabitis hēs. xxxv. di. c. sexto die. l Vsqꝫ i tertiā. s. nisi hēant fidē tnitatis ꝛ q̄tuor gnā vtutū vl q̄tuor euāgelioꝝ. m Multiplicis. ar. culpā vl dolū purgari pcessu tpis: ut. ij. q. i. i pmis. xxxv. q. ix. ō gradib9. ff. ō hē. l ac. vē. l. vēditor. ff. de act. ꝛ ob. is q. ex ō fil. pl. p totū. ex q ma. ac. pos. isup. ar. ꝯ. j. e. vētū. ff. depo. l. i. §. si rē. ff. de ꝯdi. furti l. q furtū. ꝛ. l. vlt. sꝫ rei vitas ē: q licꝫ ñ possit purgari pcessu tpis q° ad pñtē casū: purgaf p eccle dispēsationē: ut. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. vñ vs9. Cōposito late fetēti q̄so cibate. Qui putas exclusū crimē p tpis vsū. n Et q̄rtā. nō psegtur ābro9 nrāꝫ intptationē: sꝫ. lxx. intptū. l dic q refert se h ad mysticū itellectū. i. dōec hēat fidē tnitatis ꝛ. iiij. euāgelioꝝ

o ¶ Durior. ⁊ qs dubitat scelerati⁹ esse cōmissū qđ durius est vindicatū: ut. ĩ. xxiiij. q. i. nō afferam⁹ in fi. qđ ꝑpetuū ē. licet ⁊ ꝓprie vxoris interfector grauius puniat: ut. ĩ. xxxiij. q. ij. admonere. ꝙ̃ matricida. xxxiij. q. ij. latorē. qđ tñ spāle est ⁊ ob frequentē causam factum ⁊ ob ꝑnā in vxores suas maliciā refrenandā. talia quia sūt specialia ad consequentiā trahi nō debent. io. ut. xxvij. q. i. nuptiarū. ⁊ di. xxvij. si vir.

p ¶ Presertim. respicit id quod dixerat durior vel incipit ibi versus et respicit ad litterā sequētem. s. cur ergo.

q ¶ Per lauachri. sine quo nemo habet vitam eternā: nisi ꝓ christi nomine quis fuerit baptizatus sanguine: ut. xv. q. i. §. ut itaqꝫ. de cōse. dis. iiij. c. firmissime.

r ¶ Ut viciorū. sophistice argumentat. nā idē est in idolatria sed i'ꝓdictis nō cōsiderat nisi litteralē intellectum.

ſ ¶ Ui pfectionē. plenitudinē. i. execucionē ordinis. hic interserit magister de ordinibus hereticorū. Sꝫ qcquid io. fauen. ⁊ alij de hac materia dixerint: istud est tenendū: ꝙ quilibet episcopus siue catholicus siue heretic⁹ siue i ecclesia siue extra conferat ordinē: dū tñ conferat ſm formā ecclesie ⁊ recipit ordinatus ordinē: licet nō recipiat execucionē ordinis similit si taliter ordinati alios ordinent idē est ⁊ sic in infinitū: ut. ĩ. e. ꝙ quidā. ix. q. i. ordinationes. Idē dico de conficiēdo corpore xp̄i. ĩ. e. dominus declarauit. ⁊ c. nō nocet. ĩ. de cōse. di. iiij. nō in vobis. loquit ergo ꝑncipium capli đ his qui in forma ecclīe receperūt ordinē. Secūda pars đ illis qui extra formā. illi nihil recipiūt nec aliquid ꝯferunt quia nemo dare pōt ⁊c. ut. s̃. c. i. ⁊. ĩ. q. vii. daibertū.

dñs iesus christ⁹ ꝑ lauachri regenerationē oīb⁹ remissionem ꝺdit peccatoꝝ. Cur ergo giezi semē in eternū dānat: nisi vt vicioꝝ magis ꝙ̃ generꝫ semē sectatores itelligas. sicut enim q filii ꝓmissionū sūt existimāt in semē bonū: ita etiā q errorꝫ sunt: existiant in semē malum. Nā ⁊ iudei ex p̄re diabolo sūt nō vtiqꝫ carnis successione sꝫ cris. ergo oēs cupidi oēs auari giezi leprā cū diuitijs suis possidēt: ⁊ male q̄sita mercēđ nō tā p̄rimonij facultatē ꝙ̃ thesaurū criminū ꝯgregauerunt eterno supplicio ⁊ breui fructu. Onia ergo auctē leonis pape simoniaci nō nisi spiritū mēdacij accipiūt: secūdū grego. apud simoniacos sacerdotiū nō subsistit. bñdictio eoꝝ in maledictōem ꝯuertet. apud eos manet anathēa dādi ⁊ accipiēdi cū sācti ñ sint neci xp̄i ꝯstituti corpe cū sint maledicti: nec sācrificare alios pñt: nec corp⁹ christi tradere vl' accipere: nec bñdicē alijs valēt ſm ambro. Uo anathematis opprobrio ꝯdēnātur atqꝫ a ꝑticipatiōe corpis ⁊ sanguis christi alienātur: cū accipiat aurū ⁊ lepra det: cū inexpiabilis sit culpa vēditi mysterij ſm chalcedonēse ꝯciliū ex tali ordinatione nihil ꝓficere indicātur ſm gelasiū simonis dānatione inuoluūtur. ſm grego. nazāzenū i sacro ordie ꝑmanere aut renouari nulla rōe pñt. ab heliseo lepra ꝑfūdūtur. a petro in ꝑditione damnātur. a christo vero de tēplo eijciuntur. Quid aliud simoniacus simoniaco i sua ordinatione pōt cōferre: nisi qđ innocētius de ceteris hereticis testat dicens.

Qui spūs perfectionē nō habēt: ipam dare nō possunt.

Qui perfectionē spūs sancti quā acceperāt ꝑdiderunt: non dare eius plenitudinē possunt: que maxime operatur in ordinationibus quā per suā perfidiā perdiderunt Et iterū: qui honorē non habuit: honorem dare non potuit. nec aliquid ille accepit: q2 nihil erat in dante. sed dānatōnem quā habuit: per prauā manus impositionē dedit. Idē

Simoniacus per prauam manus impositiōem nō bñdictionē sꝫ dānatiōem prestat.

Uentū ē ad tertiā questionem ꝓ sui difficultate longiorē exigit disputationē. cū nos dicimus ab hereticis ordinatos vulneratū per manus impositionem habere caput vbi vulnus infixū est: medicina est adhibēda qua possit recipere sanitatem. que sanitas post vulnus secuta sine cicatrice esse non poterit. Atqꝫ vbi penitētie remediū necessariū est illic ordinationis honorem locum habere non posse decernimus. Nam sicut legit: qui tetigerit immūdum immūdus erit: quomodo ei tribuetur quod mundicia ⁊ puritas consueuit accipere: sed ecclesia asserit eū qui honorem amisit: honorem dare non posse:

vel factus clericus ꝓpter hoc debeat deponi. cui⁹ determinationē ponit. s̃. di. xxxiiij. siquis viduā. Secunda erat vtrū dicend⁹ esset bigam⁹ qui ante baptismū vnā post baptismū habuit alteram. cui⁹ determinationē ponit s̃. di. xxvi. deinde. Tertia q̄stio erat an remaneāt clerici. i. an characterem reciperēt ab hereticis ordinati. vel an deberent ad vlteriora ꝓmoueri. ⁊ dicit ꝙ nunqꝫ. ⁊ hanc i hoc. c. explicat.

b ¶ Pro sui difficultate. quia fuit quesitū: si ordinati ab hereticis acceppissent honorē ⁊ si ad ecclesiam reuersi recipiantur in honorē clericatus.

c ¶ Uulneratū. i. capitalē ⁊ sacramentalē dignitatē cū vulnere. i. cū damnatione suscepta tenere.

d ¶ Caput. i. animā. nam ⁊ anima ponit ꝓ homine de ꝯse. di. v. ne tales.

e ¶ Uulnus. vbi cui malū contingit ⁊c. ij. q. i. si peccauerit.

f ¶ Medicina. h° videtur sic exponendū. i. iterandum est in his sacramentū. ĩ. e. q. vlti. ꝑ illicitā. hoc enim videtur intelligendū cum obmissa fuit forma. ar. i. q. vltia. daibertū. vbi h° inducitur.

g ¶ Cicatricē esse quia ⁊ si peniteant: tamen irregularitas manet que nō abolet ꝑ penitentiam: ut. xxv. di. primū. ⁊. l. di. illud. ⁊. i. q. vij. si quis omnem.

a ¶ Uentū est. tres nanqꝫ macedones episcopi: quib⁹ hec scripsit innocentius: inter alia fecerant' questiones: Prima erat vtrū quis ducēs viduā i vxorē possit ꝓmoueri

b ¶ Habere. ĩ. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ꝯ. sꝫ ibi de ordinatis a catholicis ⁊ p⁹ in heresim labentib⁹. hic de his quibus heretici manus imposuerūt. vel hoc de

rigore: illud de m͞ia. f ¶ Q̄ño ei tribuetur. ar. ꝙ vxor nō tenetur reddere debitum viro leproso. ar. ꝯ. xxxij. q. vij. oēs. ⁊. q. v. sigs vxorē. vide doc cui est standū: ex̄ de ꝓu. le. c. i. ⁊. ij. k ¶ Accepisse. al's ac
cipere. ⁊ supple:
iō ñ dꝫ ei nocere
gn ordinari pos
sit. quasi dicat id
qđ nihil est nō dꝫ
ꝓstare ipedimen
tū: ut ex̄ de iure
pa. qđ aūt in fi. sꝫ
hoc fallit extra đ
sponsał. c. ad au
dientiā.
l ¶ Dānationē. i.
sacr̄m qđ dāna
bilit hūit: dānabi
lit dedit: ⁊ ita fa
ctus ē ꝑticeps dā
natiōis. j. e. q. vij
sigs. j. e. q. iiij. §.
cū ergo. j. de cō.
di. iiij. ab antiq̄.
m ¶ Nō possū. de
mero iure. nā ex
dispēsatiōe possū
i. q. vlti. ꝯuenien
tibus.
n ¶ Dicit. i. obijci
tur. ⁊ hec erat se
cūda obiectio: q̄
fiebat innocētio.
ꝑma fuit ibi: sꝫ ꝯ.
o ¶ Bn̄dictione.
q̄ ē cū heretic⁹ re
diens recōciliat
eccl'ie: vł q̄ erat sꝫ
alios ꝯ quos hic
agit innocēti⁹: qñ
reuertētes ad ec
clesiā iterū ordi
nabāt: vł qñcūqꝫ
aliqs ordinat. b.
p ¶ Sꝫ nr̄e. s. oc
cidentał. hec est
tertia ratio.
q ¶ Lex. i. ꝯsuetu
do. C. de emāci.
l. i. alibi ponit ꝓ
regula. j. e. q. vij.
c. ij. alibi ponit ꝓ
rōne. i. di. ꝯsuetu
do. s. di. xxxi. ni
cena.
r ¶ Per man⁹ ipositionē. q. d. nō solū q ab hereticis ordinati sūt: sꝫ etiā q apud eos baptizati sūt tm̄: ita ꝙ nō ordinati: ut. j. e. q. vij. q in qualibet.
s ¶ Uel exiguū. secus ē in orīētali eccl'ia q̄ illos ꝑ vn ctionē chrismatis reformat: ut. j. de ꝯ. di. iiij. ab anti quā. j. e. q. iiij. placuit. ꝯ. sꝫ ibi de infantibus: hic de

nec illū aliqd accepisse: q² nihil in dāte erat qđ ille posset accipe: acquiescim⁹ ⁊ vex̄ est certe. q² qđ nō habuit dare nō potuit. dānationē vtiqꝫ quam habuit ꝑ prauā manus impositionem dedit. ⁊ qui particeps factus sit dānationis: quō honorē debeat accipe: inuenire nō possū. sed dicit vera ⁊ iusta sacerdotis bn̄dictio auferre pōt oē viciū qđ a vicioso fuerat iniectū. ergo si ita ē applicentur ad ordiationē sacrilegi atqꝫ omniū criminū rei: q² bn̄dictione ordiationis crimina vel vicia putentur auferri nullus penitentie locus sit: q² potest id prestare ordinatio: qđ lōga satisfactio prestare cōsueuit. sed nostre lex ecclesie veniētibus ab hereticis q tūc illic baptizati sunt ꝑ man⁹ ipositionē laicā tātūmodo tribuere cōmunionem cōsueuit: nec ex his aliquē in clericat⁹ ordinē vel exiguū honorē subrogare. Sed obiicitur: alii heretici a fide exorbitant: simoniaci autem ⁊ si gratiam spiritus sancti velamē putāt: tamē a fide alieni nō sūt. atqꝫ ideo qđ ab inocētio de ceteris hereticis decernitur: nō valet de ill' cōsequēter itelligi. His ita respōdetur: simoniaci ⁊ si fidē tenere videātur: ifidelitat(ta mē ꝑditiōi subiiciūtur. Unde beat⁹ ambrosius i primo libro de penitentia ad nouatianum scribēs dixit. Simoniaci fidei integritatē nō habēt.

PEtrus: cū simō magice artis cōsuetudie deprauatus putasset ꝙ gratiā christi ꝑ impositionē manus ⁊ infusionem spūs sancti pecunia cōpararꝫ ait: nō est tibi sors neqꝫ pars i hac fide: q² cor tuū nō est rectum apud deū. vides ꝙ hūc magica vanitate blasphemantem in spiritu sancto apostolica auctē ꝯdēnat: ⁊ eo magꝭ ꝙ purā ꝯscientiā fidei nō habebat. Itē grego. in registro. Simoniacum infidelem esse ꝓbatur.

OMm omnis auaricia idolox̄ sit seruitus: qsqs hanc ⁊ maxime in dandis ecclesiasticis honoribus vigilāter nō ꝑcauet: infidelitatis perditōi subijcit: etiā si tenere fidē verbis quā negat facto videat.

Itē ex ep'la thrasij cōstātinopolitāi epi missa pape hadriāo Simoniacox̄ heresim ceteris dānabiliorem esse ꝓbatur.

OOs qui ꝑ pecunias man⁹ imposuerūt vel imponunt petrus diuinus ap'lus: cui⁹ cathedrā sortita est sanctitas vestra: tanqꝫ simonē magū deponit. Tolerabilior est. n. macedonij ⁊ eox̄ q circa ipsum sūt spūs sancti impugnatox̄ ipsa hēsis. Illi. n. creaturā ⁊ seruum dei patris ⁊ filij spiritum sanctū delirādo fatentur. isti vero eūdē spiritū sanctū efficiunt suū seruū. Omnis eni dominus qđ habet si vult vendit siue seruum siue aliquid aliud eox̄ que possidet. Similiter ⁊ qui emit dominus eius volēs esse quod emerit per precium pecunie illud acqrit. ita ⁊ hi q hāc iniquā actionem operant

adultis ⁊ discretis. t ¶ His ita. dictis a se. nā sibi ipsi opponit ꝓpter ꝯparationē int̄ simoniacos ⁊ hereticos i. §. q² in fi. ⁊ ita sub alternatiōe veniet vsqꝫ ad. §. ꝯstat g.
a PEtrus. deprauat⁹. sicut dicit. c. de saule: qđ deprauat⁹ cā peccati ad se trāstulit qđ ꝑdānauerat. xxvi q. v. nec mirū.
b ¶ Per ipositionē. s. ut qcūqꝫ iponēt manū acciꝑet spm̄ sanctū: ⁊ ei infūderet spūs sanctus.
c ¶ In hac fide. s. nr̄a catholica. sꝫ in actib⁹ ap'lorū hr̄ in simone isto: ut j. e. eos q. vn̄ pōt dici in hac fide tua. i. in eo qđ credis obtinē. s. ut pecunia infūdat spūs sanctus. In hoc facit ad ꝓpositū grāni: q² dicit nō ē tibi ꝑs i hac fide: ⁊ ita infidel. ergo heretic⁹. ⁊ sic exaudi. c. sequēs ⁊c.
d ¶ Qđ purā. q̄ etiā ad acta ꝓgressa ē đ pe. di. i. c. sicut etiā si nō ꝯtigat
e ¶ Fidei. ⁊ in hoc facit ad ꝓpositū.
f OUm oīs. auaricia. iō dr̄ auaricia specialit huit⁹ idolorum: q² tanqꝫ deo ex oibꝫ auar⁹ nūmo reuerentiā. j. xi. q. iij. pauper.
g ¶ Idolox̄. ar. vi. q. i. quero.
h ¶ Predicatiōi. ⁊ ita ē heretic⁹ ꝭm propositūꝫ gratiani.
i ¶ Subijcit. poti⁹ enim vocat qꝫ sit. j. xxiiij. q. ij. sane. ⁊. j. xxij. q. v. caue te. viij. q. i. sciendū: j. xx iij. q. iiij. forte. io.
k OOs: diuin⁹. i bona significatiōe a deitate sumit: nō a diuinitate vł diuinatiōe: ut j. e. nunqꝫ.
l ¶ Et eox̄. i. seq̄ciū ei⁹.
m ¶ Efficiūt. s. q̄tū i se est: sicut emē ⁊ vendē dicunt. j. q. iij. saluator. b.
n ¶ Si vult. nihil eni tā cōsonū ⁊c. insti. de rerū di. §. ꝑ traditionē. C. de ꝯhen. emp. dudū i fi. nisi vbi lex inhibei: ex̄ de iurepa. de iure. C. de reb⁹ alie. l. vlt. imo ⁊ qñqꝫ ꝯpellit vendē. C. de cōi huo ma. l. i. ff. de relig. sigs sepul. et ff. cōi. di. l. i. §. vlti. emere aūt nō ꝯpellit qs. C. de iure deli. nec emē. ar. ꝯ. C. de do. sancim⁹. o ¶ Pecunie. nā pciū in pecunia numerata ꝯsistit: insti. de emp. ⁊ ven. §. itē pciū.

ar. cū de rerū pmu. ad q̄stiones. nā vbi aliud p alio datur ī specie ꝑmutatio ē. ff. de ꝯhen. emp. l. i. ſʒ tñ hec emptio large ⁊ pecunia ſiūr large accipit: ut. i. q. iij. ꝑ totū.

p ¶ Detrahūt. ſicut enī iudei miraculoꝝ ꝺpationē tribuebāt diabolo q̄ ꝑ ſpiritū ſanctū fiebat: ita iſti ordīes q̄ ſunt dona ſpūs ſancti ꝑ diabolū ſibi acqrūt.

q ¶ Cū ergo. meli⁹ diceret cū enī ⁊c. ſm qđ p⁹ ſequit in littera.

r ¶ Sanctoꝝ. q̄ ſic ſe hʒ ſiqs cēs p̄ſbyt aut diaconus obtinuerit ꝑ pecuniā dignitatē: ⁊ ipſe ⁊ ordinator ei⁹ modis oībus a cōione abſcidātur: ſicut ſimon magus a petro.

ſ ¶ Et tertius vbi dī de hieroboā: q̄ qcūq̄ volebat implebat manū ſuā ⁊ fiebat ſacerdos excelſoꝝ: ⁊ ꝓpter hāc cauſā peccabat dom⁹ hieroboā ⁊ verſa ē ⁊ deleta d̄ ſupficie terre.

t ¶ Accipe. ar. in electionib⁹ ⁊ in alienationib⁹ ut firme ſint fieri ex cōſenſu p⁹ ſequēte ſicut ex p̄oꝝ. ꝫ. xxix. q. i. §. his ita ꝫ. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. q. vij. decimas ⁊c. ⁊. c. eccl'as ex̄ d̄ iure pa. cura paſtoralis. ar. ꝫ. xxxiij. di. c. vlti. v. de hoc.

detrahūt ſpiritui ſancto equaliter peccātes his q blaſphemauerūt: dicētes chriſtū ī belzebuch eijcere demonia. atq̄ vt veri⁹ dicam⁹ iude cōpant ꝓditori. q iudeis occiſoribus chriſtū vēdidit. cū ergo ſpūs ſanct⁹ ꝯſubſtātialis ſit chriſto eiuſdē ipi portōis erūt. ⁊ procuIdubio in eis nō ē grā ſpūs ſācti. i. ſacerdotii ſāctitas. naʒ qđ nō acceꝑunt nō hñt. ait. n. petr⁹ ſimoni: nō ē tibi ꝑs neq̄ ſors in ſermone iſto: q² exiſtiaſti donū dei pecunia poſſideri. nā ⁊ vigeſimuſnonus canon ſāctoꝝ apl'oꝝ ⁊ act⁹ eorūdē et terti⁹ ⁊ q̄rtus liber regū alienū oio a ſacerdotio ꝓnūciant eū: q aliqñ dederit vel acceꝑit pecuniā i aliquo tpe ſiue ante manus ipoſitōem ſiue p⁹. accipere. n. ē qñcūq̄ acciꝑe. Itē ex con. bracarenſi. ij.

Et q dat ⁊ q accipit: vt ordines ſacri p̄ſtent: anathema ſit.

Placuit vt de ordīatiōe clericoꝝ epī munera nulla ſuſcipiāt: ſʒ ſicut ſcriptū ē qđ gratis donāte deo accipiūt: gratꝫ dent. nō aliquo p̄cio dei grā ⁊ ipoſitio manuū venūdet: quia antiq̄ diffinitio patrū ita de eccleſiaſticꝫ ordīatōnib⁹ ſtatuit dicēs. anathēa ſit dāti ⁊ accipienti: ꝓpterea q² multꝫ ſceleri b⁹ aliq̄ti obruti ſācto altario indigne miſtrātes hoc nō teſtionio bonoꝝ operū ſʒ ꝓfuſione muneꝝ obtinēt. oʒ nō ꝑ grām muneꝝ ſʒ ꝑ diligētē p̄us diſcuſſionē deinde ꝑ multoꝝ teſtimoniū clericos ordiare. Ex illa auctē beati ābroſii ⁊ gregorij

u ¶ Accipe. ſiūr ipendē ē qñcūq̄ ipendē: ut. ꝫ. e. q. iij. ſaluator. ⁊. ꝫ. e. ſiqs ꝑbendas. ⁊. c. ſiqs obiecerit. ⁊ ē ſiſe. ff. de calū. l. i. §. qđ aūt. Eſt ergo ſimoniac⁹ q rōne ordinis vel bñficij collati aliqđ mun⁹ dat: ut diri de gie ꝫ. ſ̄. c. q ſtudet. io.

a ¶ Placuit. aliquanti. ar. ꝓpt indignos hāc ꝓhibitionē inſtitutā fuiſſe: porrigit tñ ad oēs. ꝫ. e. q. iij. ꝓuenit. ꝫ. xix. q. ij. due

b ¶ Oportet. ſ̄. di. lxxv c. i. So. hic appellantur multi duo vel tres. vel hoc intellige cū clerici ſunt ignoti.

c ¶ Per multoꝝ. ſ̄. di. lxvij. relig. ꝫ. ſ̄. xxxiiij. di. lector. ꝫ. ⁊ xx. q. ij. oʒ.

d ¶ Itē opponit ei. ſ. q ꝓpoſitū ē pncipalit: q. ſ. vendē ſpūalia ſit peccatū: vel q ordo vendi⁹ nō hab grātiā ſpūs ſancti.

e ¶ A iuda. huiuſmodi obiectionis ſolutionē ponit. ꝫ. §. cū ergo pme. ī. c. iudices ⁊c.

f ¶ Iudices. al's incipit duces. vba michee ꝓphete. ⁊ eſt talis caſus. Quidā cū reprehenderent de ſimonia: excuſabāt ſe exēplo quorundā in veteri

pʒ: q ſimoniaci ſicut ⁊ alii hērtici a fide exorbitant: ⁊ iō ꝯſequēter de illis itelligit: qđ ⁊ d̄ aliis decernit. Itē opponit: q ꝓphetia donū. ſ. ſ. eſt. hoc aūt i veti teſtō a ſāctis ꝓphetis vēdi ꝯſueuerat. vñ ſaul ad ſamuelē ꝓ vaticinio expetendo nō niſi cū mūere ire p̄ſūpſit vxor ēt hieroboā ad hoieʒ dī nō niſi cū mūere acceſſit. item chriſt⁹ a iuda vēdit⁹ auriculaʒ ſerui ſanauit. Exemplo itaq̄ ſaul' ⁊ vxorꝫ hieroboam pʒ: q donū ſpūs ſācti emē vel vēdē nō ē pctm̄. Exemplo chriſti liquet: q. ſ. ſ. ⁊ ſi iiuſte a ſimoniacis tñ venalis putet: vtutꝫ tñ ſue grām nō obliuiſcit: nec deſinit effectū ſue grē etiā vēditus p̄ſtare. ſʒ de ꝓphetia btūs hieronym⁹ i michea ꝯpetēt ſoluit malos tm̄ accepiſſe ⁊ ñ bonos denuncians.

Quali ꝓphete nō boni ꝓphetiam vendebāt.

Iudices ingt ei⁹ in mūeribus indicabāt: ſacerdotes ei⁹ in mercede rñdebāt: ⁊ prophete ei⁹ in pecuniis diuiabāt ⁊ ſup dñm regeſcebāt dicētes nōne dñs ē i nobis? nō veniēt ſup nos mala. iccirco ꝓpt voſ ſyon q̄ſi ager arabit: ⁊ hieruſalē ut cuſtodia pomerii erit. nēo ābigat hieruſalē ꝓpt ſcelera q̄ i hoc capitulo legūtur fuiſſe ſubuerſam. Et paulo p⁹ poterat petr⁹ ſimoni mago vēdere qđ petebat: imo ſimulare vēdere. ſpūs. n. ſanct⁹ nec vēdi nec emi pōt: ſʒ oblatā pecuniā cū offerēte dānauit. nec moueat quēq̄ illud qđ i primo

teſtamēto: qđ hieronym⁹ ponit in hoc. c. Primo g°. pōit vba michee ꝓphete ⁊ expoinit ea oñdens ꝓpter huiuſmōi ſimoniacos hieruſalē fuiſſe deſtructā. Secūdo ibi poterat petrus: ponit vba petri cū oblata pecunia ſimonē ꝯdemnātis. Tertio excuſat ſamuelē de quarta pte ſicli a ſaule oblata. Quārto excuſat helyā de panib⁹ ſibi ab vxore hieroboaʒ oblatis. Quinto heliſeū de pecunia quā azael nūcius benadab ſibi obtulit: q² non eſt veriſile q accepit.

g ¶ Eius populi. iudaici. io.

h ¶ Regeſcebant ille dr regeſcere ſup dñm q obtentu ſacerdotij vel ꝓphetie nō viuit luxurioſe. ⁊ expone regeſcebāt. i. grāʒ ei⁹ habebāt ſecū ſm opinionē ſuam.

i ¶ Nō veniēt. q̄ſi ipunitatē ſibi ꝓmittebant.

k ¶ Mala. q̄ minant nobis ꝓphete.

l ¶ Arabit. hoſtili aratro. i. deſolabit ⁊ eſſe deſinet ar. ff. quibus mo. vſufruc. amit. ⁊ ſi vſufru. ⁊ hoc factum eſt a romanis.

m ¶ Pomerij erit. cuſtodia enī pomerij collectis pomis deſerit: ⁊ iō hoc dicit.

n ¶ Sʒ fac. i. pone. ⁊ ita ſm canones pōt qs ponere falſū de cō. di. iiij. ſanctū.

o ¶ Quinq̄ ſūt oboli. ar. in delicto quantitatē rei attendi. ꝫ. xiiij. q. vlti. c.

vlti.ĩ.xvij.q.iiij.
quicūqꝫ.ĩ.xvij.q.
vlti.questi ſũt.
p ¶ Qui vtinã. et
hoc negatiue le/
gas .i. vtinã non
plꝰ acciperet.ſiſc
vtinã hẽs.xxiij.q
iiij.ſi ea.⁊ .xxvi.q
v.epi.⁊ iõ hoc for
te dicit:q̃ ſi plus
nõ debeat acci/
pere:nullus eſſet
q̃ vellet ſimoniaꝫ
cõmittere.vel iõ
forte q̃ quãto qs
minꝰ accipet tãto
minꝰ peccaret ſ₃
qđ dr̃ de abigeo
minꝰ eni punit̃ ꝓ
porco vel oue q̃ꝫ
ꝓ boue.ff.de abi
geis.l.i.i. ꝶ̃ vel
poſſet intelligi ſ₃
illã decre. ex̃ de
ſi.⁊ ſi qõnes.ar.
ꝯ.ĩ.xiiij.q.vlti.c.
vlti xvij.q.iiij.q/
cunqꝫ.ex̃ de ſi.et
tue.
q ¶ Ad hoiem .ſ.
achiã: q̃ ei ꝑdixit
mortẽ filij abie:⁊
q̃ peccata ſua et
probraret ⁊ ſuam
vltionẽ ꝑdiceret
ut.ĩ.c.ſiqs ingr.
r ¶ In ſũptũ.ad
ſumptꝰ eni ⁊ ſuſtẽ
tationẽ accipe l₃:
ex̃ de ſimo.cũ ſit
ff.de offi.ꝓcõſul
ſolẽt ff.de offi.ꝓ/
ſi.plebiſcito. Et
ita pſbyter ſi pau
per ẽ accipe põt
pro celebratiõe
miſſe: ex̃ de ꝓbẽ.
ſignificatũ.niſi ſit
ꝓprius ſacerdos
de cõ.di.i.ſuffi/
cit.

regũ libro legimꝰ ſaulẽ volẽtẽ
ire ad ſamuelẽ dixiſſe puero
ſuo ad eũ ſe ire nõ poſſe:q̃ꝛ ꝑ/
ciũ nõ ẽ i manu mea. Et adie/
cit:q̃rta ps ſicli ẽ i manu mea
hãc dabo viro dei:⁊ ãnũciabit
nobis viã nr̃am.nõ.n.ſcriptuꝫ
ẽ ꝙ ſamuel accepit aut ꝙ illi
obtulerit:q̃n potius paſcũtur
a ꝓpheta. Sed fac eũ acce/
piſſe.ſtipes magis ſũt extimã
de tabernaculi q̃ꝫ munera ꝓ/
phete. Siclus.n.viginti obo/
los h₃.q̃rta ergo pars ſicli q̃n
qꝫ ſũt oboli.nr̃i ergo ſacerdo/
tes ſi volũt vendere ꝓpheriã
⁊ colũbã in cathedris ſuis ꝓ/
ponere:quas dñs flagello ſub
uertit q̃nqꝫ tm̃ oboloꝝ ſint mer
cede contẽti.q̃ vtinã nõ ꝑciuꝫ
villaꝝ ſ₃ q̃nqꝫ obolos accipẽt
hoc ipm ſonat in tertio regum
libro de vxore hieroboam ad
hominẽ dei ꝑgentẽ: que nõ ni
ſi decẽ panes obtulit ⁊ cruſtu
lã ⁊ vas mellis.hec magis i ſũ
ptũ ꝓphete q̃ꝫ muneri ꝓphe/
tie reputãda ſũt: l₃ potuerunt
hi q̃ ad alios ire ꝯſueuerant:
ex mala eoꝝ cõſuetudie id ip/
ſum exiſtimaſſe de ꝓphetis: ⁊
voluiſſe ſancti viri offerre:qđ
diuinis offerre ꝯſueuerãt.vñ i
q̃rto libro regũ legit̃: ꝙ heliſe
us venit ad damaſcũ: ⁊ bena/
dab rex ſyrie egrotabat.annũ
ciauerũtqꝫ ei dicẽtes:vẽit vir
dei huc.ait rex ad azaelẽ.tol/
le tecũ mũera: ⁊ vade i occur/
ſum viri dei: ⁊ cõſule dñm ꝑ eũ
dicẽs:ſi euadere de infirmita/
te hac potero. Iuit igit̃ azael
in occurſum eiꝰ hñs ſecũ mũe/
ra ⁊ oĩa bona damaſci: onera
xl.cameloꝝ.ſed nõ eſt credẽ/
dum accepiſſe:ſicut de eodeꝫ
heliſeo legit̃: ꝙ naaman mun/
datus a lepra obtulit ei mune
ra dicens:obſecro te vt acci/
pias benedictõnẽ a ſeruo tuo
at ille rñdit: viuit dñs an q̃ꝫ ſto
q̃ꝛ nõ accipiã. cũqꝫ vim facẽr.
penitus non acquieuit. Idẽ
in eodem.

Nvnq̃ꝫ diuinatio in bonam
parte accipitur.videbãtur
quidẽ ſibi eẽ ꝓphete:ſed quia
pecuniã accipiebãt ꝓphetia
eoꝝ facta ẽ diuinatio. Cũ er
go ſm hiero.boni ꝓphete nõ
munera ꝓphetie accipiebant
ſed ſtipes tabernaculi:mali ãt
ꝙ accipiebant ꝓphetiã q̃ dei
erat donũ in diuinationẽ q̃ dia
bolica ẽ ꝯuertebant: q̃d aliud
colligit̃:niſi ꝙ i ſimoniacis qđ
ſuperiꝰ dictũ eſt:nulla ſpiritua
lis gr̃a coopat̃: Cũ eni i ſacriſ
neqꝫ q̃ plãtat neqꝫ q̃ rigat ſit a
liquid.ſed qui incrementum
dat deus quis operatur in eis
ſi dñs q̃ incrementũ dat in eis
nõ lucet ſ₃ eſt ocioſus: Itẽ qđ
dicit̃ de chriſto: ꝙ ſicut chriſtꝰ
vẽditꝰ auriculã reſtituit mal/
cho ⁊ fecit miracula:ſic ⁊ ſpũſ
ſãctꝰ poſſit vendi ⁊ i ipa vẽditõ
ne ſuã gr̃am opari:nõ val₃ hec
ſimilitudo.nõ eni opat̃.ſ.ſ. ſpi
ritualiter i ꝑfidis mercimoniiſ
auaricie.qđ chriſtus geſſit cor
poralit̃ certi miſterii cã ad exẽ
plũ patiẽtie.ſi eni omnifaria ẽ
ſimilitudo:cũ credat̃ poſſe vẽ
di ſicut chriſtꝰ credat̃ etiã ſpi/
ritus ſanctꝰ poſſe crucifigi:qđ
impoſſibile eſt.põt ẽt intelligi
vt a ſimilitudine nõ recedamꝰ
ꝙ ſicut chriſtus venditus non
venditori vel ementi:ſed eis q̃
neſcientes aderant dona ſue
gratie contulit:pro quibꝰ etiã
in cruce ſupplicauit:ſic ⁊ ſpũs
ſanctus non vẽdenti vel emẽ/
ti:ſed his qui de manibus eo/
rum ignorantia ducti ſacramẽ
ta dominica accipiũt: ſue gra/
tie effectum largiri probatur:
Item obiicitur: ꝙ etſi malum
ſit eccleſiaſtica emere: tamen
ſepe ſiniſtra principia ad feli/
ces perueniunt exitus: vt ia/
cob per ſupplantationem per
uenit ad benedictionem: vt ſe/
ges que leproſa manu ſeritur
munda tamen metitur: vt ex
adulterino cõcubitu pulchra
ſoboles naſcit̃. ſic ⁊ pecũia q̃

ſ ¶ Libro regũ: q̃ miſit
lignũ in aquã: ⁊ natauit
ferrũ.ĩ.de cõ.di.ij.re/
uera.
t ¶ Ad azaelẽ.ſuaꝝ rerũ
diſpenſatorẽ.
u ¶ Bona.i.aliqua ď oĩ/
bus bonis.i.de oĩ ge/
nere bonorũ.ff.de reg.
iu.aliud.§.refertur.
x ¶ Obtulit.ar.in eodẽ
facto ſm diuerſitatẽ in
tentionis alterũ pecca
re ⁊ alterũ nõ: ut.xxxij.
q.v.ꝓpoſito.
y ¶ Viuit. hec iuratio
erat i veteri teſtamẽto
xxij.q.i.⁊ iurabũt.ar.ꝯ
cathalanos.
a Nvnq̃ꝫ.i.raro.pro
maiori eni ꝑte di
ctum eſt:al̃r falſũ ẽ: ut.
ĩ.eos qui.
b ¶ Diuinatio. hoc eni
ĩpoſſibile ẽ ꝙ diuinatio
ſit ꝓphetia.expone er/
go ſic facta ẽ diuinatio
.i.diuinatio eoꝝ q̃ cre/
debat̃ eſſe ꝓphetia.eo/
rũ eni ꝓphetia declara
ta eſt nõ eſſe ꝓphetia.
c ¶ Num ergo.ſi.n.⁊ ita
docet nos magiſter re/
ſiſtere. ar.a ſili.xxvij.q.
i.nuptiarũ.ff.de ꝯdi.in
debi.ſi reꝰ.xxxij.q.vij.
apl̃s.ꝑterea rñderi pt
ꝑ id qđ nõ.ĩ.e.eos.
d ¶ Itẽ obiicit̃.in defen
ſionẽ ſimoniacorũ vſqꝫ
ad.§.ſ₃ nihil.⁊ ibi ſtatim
incipit impugnare eos
e ¶ Per ſupplantatio/
nem.tñ inſtinctu factaꝫ
domini.

f Principat⁹.ñ offēdit.sic.xiiij.q.v.neq; exēplo.Multitudo exēpli ₇ rō exēpli nōnulla sigdē in canonibus opant. Multa tñ reprobant ne sint pniciosa exēplo:q̄ possent tole rari:ut.xi.q.iij.pcipue.ꝫ.l.di.ō bis vo.ꝫ.di.lxxxij.plimos ꝫ.di.xcvi. bñ.ar. ₇.xxi.

auc.ō san.epi.§.p oīb⁹.ff. ō cald.l. ₇ gnār.§. illud. Itē gd si ex pecunia simoniaca gs emit vineā:nūgd de fructu faciet elemosynā? ñ:q₂ eodē iure censet cū pecūia: cū fructus i locū pecunie succedant :ar.

q.ij. sigs iā.ar.xxx.q.i.ꝙ si.j.xxvij.q.ij.institutū ē

g Et difficile.i.nūq̄.j c.sigs neq;. qñq; ponit p vix.xlvij.di.quātūlibꝫ

h Bono.ar.ꝯ. ex̄ g sit. sint le.tāta.₇ de mrimo nio ꝯtracto post votuꝫ de futuro.

i Principio.ar.initiū ispectādū: ₇ q̄tū valeat bona fides a principio collige ex his.ar.x.q.iij placuit.xx.q.iij.ppositū lxi.di.miramur.xcij.di. sigs eps.ex̄ ō ele.audit ex̄ ō cē.puenit.ff.de rei vē.si i aliena.₇ de publi cana de pcio .ff. de his g no.īfa.gd g.º ₇ ō orig. iu.l.i.ar.ꝯ.ff. de leg.nō oiuꝫ. xvi.q.iij.§. pōt.ꝫ. di.xvij.regula.j.xiiij.q. v.neq;.j.xvi.q.i.c.vlt.₇ q.iij.si sacerdotes. ex̄ ō iurepa. cura pastoralis io.sigs semp hꝫ malā fi dē:nūq̄ hebit exitū bo nū.secus in ꝯrijs.b.

a Cum paul⁹ dicat fū damentū.ar.ꝯ.de bile pncipiū melior for tuna seq̄t.₇ ar.nō bapti zatū nō suscipe ordinē. xxiiij.q.i.vbi sana.j.e.q sigs p.ex̄ de ps.ñ bap,ve niens.₇.c.siquis.

b Non ē. Cas⁹ i pma pte pbat triplici auc̄te:ꝙ de illicite acq̄sitis ñ ē elemosyna faciē da. Prima auc̄tas ē illa hostie impior₇ ₇c̄. Scda honora deū. Tertia q offert sacrifi.₇c̄. In q̄rta pte dr̄: ꝙ si aliqs ad ho norē dꝫ accedē p⁹ vires suas cōsideret. ₇ etiā si se sufficientē videat:cuꝫ timore accedat:alr̄ nullo mō accedat.

per simoniā acquiritur felicez habet exitum cū pauperibus pfutura erogatur. sꝫ nihil ho rum simoniacis patrocinatur

Ait.n.leo eps ad mauros

Que malo inchoantur princi pio: nō peragūtur bono exitu

Principat⁹ quē aut seditio aut ābitus occupauit: etiā si morib⁹ aut actib⁹ nō offēdit: ipius tamē initij sui est pnicio sus exēplo. ₇ difficile ē vt bo no pagātur exitu: q̄ malo sunt inchoata principio. Itē gre go. antiocheno epo.

Nō supedificatur bonū opus vbi fundamētū nō est.

Cum paulus dicat fūdamē tū aliud nemo pōt ponē p̄ ter id qd̄ positū est christ⁹ ies⁹ ꝯsequēter pbatur: q₂ vbi chri stus nō est: fūdamentū nullius boni operis est super edificiū Idē siagrio episcopo.

Nō pōt fieri elemosyna ex pe cunia simoniace acq̄sita.

Non est putāda elemosyna si pauperibus dispensetur quod ex illicitꝫ reb⁹ acquirit: q₂ q hac intētione male acci pit vt bñ dispēset: grauat etiaꝫ poti⁹ q̄; iuuetur. Vñ etiā cer tū est: q₂ ₇ si monasteria vl̄ xe nodochia vel aliqd aliud ex pecunia que p sacris ordib⁹ datur cōstruātur: non pficiat mercedi. Ne ergo sub obten tu elemosyne cum peccato ali qd studeam⁹ accipere: prohi bet scriptura dicēs: hostie im piorum abominabiles sunt do mino que offeruntur ex scele re. Quicquid enim in dei sa crificio ex scelere offertur: omnipotentis dei non placat iracundiam sed irritat. Hinc rursus scriptuꝫ est: honora de um de tuis iustis laboribus. Qui ergo male tollit ut quasi bene prebeat: constat quia si ne dubio dominum non hono rat. Hinc quoq; per salomo nem dicitur: qui offert sacrifi cium de substantia pauperis: ac si victimet filium in conspe ctu patris. Quantus autē do lor sit patris perpendamus si in ejus conspectu filius victi metur: ₇ hinc facile cognosci tur quantus apud deuꝫ dolor exasperatur: quando ei sacri ficium ex rapina tribuitur. Ni mis ergo declinandum est sub obtentu elemosyne peccata si moniace hereseos perpetra re. Naꝫ aliud est propter pec cata elemosynas facere: aliud propter elemosynas peccata perpetrare. Et post panca: Quisquis ergo sacerdotium non ad elationis pompam sed ad vtilitatem adipisci deside rat: prius vires suas cum eo quod est subiturus onere me tiatur: ut si ē impar abstineat: ₇ ad id cum metu etiam cui se sufficere existimat accedat. Item theodorico ₇ theode berto regibus francor₇.

Pastor simoniacus nullā oui bus prebet medicinam.

Certar simoniaca heresis que pma cōtra dei ecclesiā diabolica supplantatione sur repsit: ₇ in ipso ortu suo zelo apostolice vnctōis pcussa atq;

ex̄ de vsu.cū tu in si.ff.ō le.ij.ipator .§.vlti.₇.l.se.₇.ꝫ. xciiij.di.c.i.ar.ꝯ ff.de furtis q vas

d Facē.sꝫ oppo nit: fac tibi ami cos de mānona inigratis.sꝫ sic ex ponit de diuitijs solicitudib⁹ ₇ la borib⁹ acq̄sitis.vl̄ qb⁹ abstulisti sua restituas vel cor pentib⁹: vl̄ ill̄ mor tuis sacerdotib⁹ offeras.₇ isti oēs facti tibi aīci ora bāt p te ad dñm: lꝫ dictū sit q̄ i ma lū acq̄sisti i bonū expēde: ñ tñ id ē pcinabit.h.ma le acq̄rē ppt ele mosynā: ₇ id i bo nū expēdē: ē filiū in cōspectu pr̄is mactare. alr̄ aūt acq̄sitū ut amore filior₇ ₇ i bonū ex pēsū: id tibi pro ciabit ad pmiū.h

e Pri⁹ vires su as. Sumite māꝫ vr̄is qui scribitis equā virībus: ₇ vsate diu qd fer re recuset. Quid valeāt hūeri. ar. ff.ō execu.tu.pau ptas. Idē dic̄ lex i mulioe.ff. ad.l: acq̄r.idē iuris.§.i ₇.l.q̄ actiōe.§.v.

f Abstineat.h p sumit ꝯ idignū p latū stati ꝙ male sit elect⁹. ar.a ꝯ rio sensu .lxi.dis.

c Ex illicitis re bus.h dr̄ ꝙ de male acq̄sitis ñ dꝫ fieri elemosyna: verū est cū dñiuꝫ nō ē trāslatū: vl̄ si repetitio ꝯpetit: ut dixi i sūma. xiiij.q.v.sꝫ vbi nō ꝯpetit repetitio bñ. vñ ₇ meretrix pōt fa cere elemosynā sꝫ nō latro.ar.ff.de ꝯdi.ob tur.ca. idē.§.q. tiens. Sꝫ qd si de pecunia simoniaca fūdata ē ecclia? dico nō demoliet.xiiij.q.vi.ꝯpim⁹.₇.xij.q.ij.aurū. Sꝫ qd ō iure pronat⁹? dic ꝙ dat eccle cui facta ē ignominia: ex ō si. ₇ h⁹

a Amiramur.v.nec putandus est honor.

Cert.simōiaca. Notat ergo pmo de negligentia reges istos frācie: eo ꝙ dñat simōia in regno cor₇. Scdo dic̄: ꝙ ipsor₇ plator₇ culpa i eor₇ regimē retor q̄at. Tertio timēdū eē ō his q tales apd deū intces sores hñt: q ad se puocāt irā dei: quā placare dbēt.

b Et i ipso ortu. q.º ad nouū testm̄. ₇ itellige p⁹ resur rectionē: ₇ sic ñ ē ꝯ.ō ꝯ.di.ij.pma.

c Fides. pfessiōis.s. d Opib⁹.exterior₇b⁹.

e ¶ Mortua ē.ſi tpꝰs daṫ vel locꝰ:de pe.di.iij.c.vlti.
f ¶ Uerū etiā excellētie.ecce ꝙ crimē alicuiꝰ nocet innocēti.ar.di.lxi.miramur.v.ſicut eni.ar.e.q.dñs.ↄ.j.q.iiij.c.i.ar.viij.q.iiii.c.i.ↄ.di.lxxxi.ſiq̄ pſbr.ar.di.xxxvij.§.ut ita q̄ʒ.ar.de ↄ.di.i.i ſancta.ar.ↄ.xxiiij q.i.nō turbaṫ.ar.vi.q.i.ex merito.ar.xlix.di.§.i.ar.ij.q.vij.c.i.§.ſiqs ar.j.e.q.multi.ꝛ ē ar.ꝙ res inter alios acta alijs ñ ꝑiudicat.j.ð pe.di.vi.c.i.ff.de re iudi.ſepe.io.hoc breuiṫ tene:ꝙ reſ int alios acta alijs nō nocet generaliṫ:nec crimen alteriꝰ alii nocet. Jn caſibꝰ tñ ſpāli bus fallit:q in iure expſſi inueniūtur:eṫ de re iudi.q̄uis.ꝛ.vi.q.i.§.verū.ꝛ alijs ſilibꝰ caſibus.
g ¶ Suffragatur nā dicit lex q̄liter quiſq̄ mereṫ:nō q̄tū dare ſufficiat extimeṫ.C.de epis ꝛ cle.ſi quē q̄ʒ.Sʒ q̄re ſcribit papa regi:cū nō habeat ptātē ſup hiſ.ix.q.vij.ſacerdotibꝰ.iō q: ꝑticeps erat:vl quia erant incorrigibiles:ut.j.e.q.vlti.c.vlti.
h ¶ Ultoris.i.ꝓlati q vicia alioꝝ dʒ vlciſci.
i ¶ Ulciſcendꝰ.i.propter peccata puniendus.
k ¶ Ulnerato.ꝓuocāt.in ſe nō in illos ꝓ quibꝰ ſupplicāt.ꝛ ita etiaʒ exaudi.iij.q.vij.i grauibus.

dānata ē:in regni vr̄i finibꝰ domiari.cū i ſacerdotibꝰ fides ſit eligēda cū vita:ſi.n.vita deeſt fides meritū nō hʒ:btō iacobo atteſtante:q ait:fides ſine opibꝰ mortua ē. Que.n opera eē valeāt ſacerdotꝭ q honorē tāti ſacrī ↄuiciṫ obtiere ꝑ p̄mium.ꝛ pꝰ pauca: Hic igiṫ nō ſolū i ordiatorꝭ ꝛ ordiati aiam letale vulnꝰ infligiṫ: vex etiā excellentie vr̄e regimen vr̄oꝝ epoꝝ culpa quoꝝ magꝭ infceſſionibꝰ inuāi ðbucat ꝑgrauaṫ Si.n.dignꝰ is ſacerdotio credit:cui nō actōis merita ſʒ p̄miorū copia ſuffragaṫ: reſtat vt nihil ſibi i eccleſiaſticꝭ honori hꝰ grauitas nihil ſibi ðfēdat induſtria:ſʒ totū auri ꝓphanus honor obtieat.ꝛ dū vicia honore mūerat:i locū vltoris is fortaſſe q fuerat vlciſcēdꝰ adducit.atq̄ʒ hic ſacerdotes nō pficē:ſʒ ꝑire potiꝰ iudicātur. Ulnerato nāq̄ʒ paſtore qs curādis ouibꝰ adhibet medicinā:aut quō pplʒ orōis clypeo tueaṫ:q iacul hoſtiū ſeſe feriēdū expōit:aut q̄lē fructū de ſe ꝓductrꝰ ē:cꝰ graui peſte radix ifecta ē. Maior ergo metuēda ē locis illis calamitas:vbi tales interceſſores ad locū regiminis adducunṫ:q dei magꝭ i ſe iracūdiā ꝓuocāt:q̄ʒ ꝑ ſemetipos placare ðbuerāt Dū ergo ſm leonē ſimonia ñ bono pagaṫ exitu: ſm grego. nulli boni opis ſeq̄ṫ edificiuʒ nec ē putāda elemoſyna q̄ ex ꝑcio ſimonie erogaṫ paupibus vulnerato paſtore medicina ñ adhibetur curādis ouibꝰ: de infecta radice fructus nō producitur.maior etiā calamitas in futuro metuitur.ergo de tā ſiniſtro pncipio:qs felix exitꝰ ſperaṫ. Hinc etiā augꝰ.ait.

Simoniacoꝝ ſacramēta effectu gratie carent.

Sic eunuchꝰ fuit q ioſeph cōparauit:ita q gratiā mercaṫ vluū ſemē nō hʒ ſiccis genitalibꝰ:ſic quoq̄ʒ ignis ſacrificij:q ꝑ ſeptuaginta annoſ babylonice captiuitatꝭ ſub aqua vixerat extinctꝰ eſt antiocho iaſoni vendēte ſacerdotiū.qð ſignificauit ſpūs ſācti ignē nō lucē i ſimoniacꝭ ſacrīs. Quid i his ſilitudinibꝰ beatꝰ augꝰ. notare voluit:niſi q: ſacrā ſimoniacoꝝ ſic̄ ꝛ ceteroꝝ hēticoꝝ:licet ſint vᵃ q̄tū ad formā:iania tñ ꝛ falſa ſūt q̄tū ad effectū:cū nō poſſint i cordibꝰ hoim gignē vel accēdē celeſtē grām. Sʒ obijciṫ illud auguſtini circa hereticos.

Siue bonꝰ ſiue malꝰ ſit miſter: ꝑ vtrūq̄ʒ effectꝰ grē ↄfertur.

Si iuſtꝰ fuerit miſter: cōputo eū cū paulo q gloriā ſuā nō q̄rit dicēs:Ego plātaui:apollo rigauit:deꝰ aūt icremētū dedit.q vo ſupbꝰ fuerit miniſter:cū ʒabulo ↄputabiṫ.ſed nō ↄtamiaṫ donū chriſti:q: ꝑ illū purꝰ fluuiꝰ trāſit ꝛ venit ad fertilē terraʒ.ſcio q: lapis ex aq̄ fructū ferre ñ pōt:ſʒ ꝑ lapideos canales trāſit aq̄ ad areolas.i canali lapideo nihil generaṫ:ſʒ hortꝰ plurimū fructū affert. Spiritualis.n.virtꝰ ſacramēti ...

m ¶ Semen.ſ.boni operis
n ¶ Antiocho.iſte antiochus grecus fuit ꝛ multū iudeos oppreſſit.vendidit ſacerdotiū templi.ꝛ ē ar.hic ꝙ in veteri teſtamēto ſimonia erat ordinē emere.
o ¶ Nō licere.ignis miſſus a hieremia i puteo:qui tñ poſt nunq̄ʒ fuit inuentus.ſʒ aqua piguis lapidi ſuppoſita illū cōburebat.ð iſto igne habes de pe.diſ.iij.inter hec hircū.ꝛ puteꝰ erat in vale ioſaphat:vbi rex perſarū fecit fieri templū:ꝛ appellatū ē a hieremia neptā:qð interpretaṫ purificatio.io.l.
p Sed obijciṫ.in defenſione ſimoniacoꝝ ꝓbando ꝙ hñt effectū ſacramēta ab eis collata.io.
q Si iuſtus fuerit.ab iſto.c.vſq̄ʒ ad illud etiā corde oñdit magiſter:ꝙ ſacramenta hereticorū vera ſūt ꝛ vere ab eis ↄferunṫ:ſi in forma ecclēie conferanṫ:ñ tñ quo ad virtutē cū diſtinctione tñ:q: ſacramenta neceſſitatis ſi in neceſſitate quis ſumat ab heretico:vl etiam ſi ignoranter ſumat:ꝛ virtutē ꝛ veritatē qdem accipit ſacramēti.ſi vo nō neceſſitate vl ſcienṫ accipit:veritatē quidē accipit ſacramēti nō virtutem.ſi tñ agat pniaʒ habebit vtrūq̄ʒ de cō.diſ.iiij.tūc valere.ꝛ in.§.ſʒ notandū.j.e. Jn ſacramento vo dignitatis:ut i ordine diſtingue ſʒ illā diſtinctionē.ix.q.i.ordinatiōes.ꝛ in ſūma ibi poſita. Jn ſacramēto eucharíſtie dicimus ꝙ de manu heretici ſumendū nō eſt.xxiiij.q.i.c.vlti.ꝛ.xxxij.di.§.verū ſi tñ accipiaṫ verū ē corpus ſi in forma eccleſie ↄfectū ē:nō ꝓut quidaʒ dicūt ꝙ ipſi nō ↄficiūt.xxiiij.q.i.ſciſma.

l Sicut eunuchos.putifar qui primo habuit vxorem filiā pharaonis:cū poſtea fuit ordinatꝰ ſacerdos elipol fuit erectus.vel ut quidā dicunt:ficcauit dominus genitalia eius:quia ad turpes vſus emerat ioſeph.
r ¶ Plantaui.ꝑdicando. s ¶ Rigauit.baptiʒando.
t ¶ Tranſit.j.e.ſic populꝰ.ↄ ſo.hic de ſacris neceſſitatis q̄ ſemꝑ hñt effectū:niſi culpa ſuſcipiētis ipediat.j.de ſacrīs dignitatis.vel hic de ficte ordinatis:ibi de his quos eccleſia tolerat.vl dic ꝙ ſūt polluta quantū ad illos:ut.xlix.

a Di.c.vltimo.
Ex catholica. In hoc ⁊ duob⁹.c.se.dicit: ꝙ vera sūt sacramēta hereticoꝝ: q̄ i forma eccl'ie celebrant.
b Oia.i.oiuȝ sacroꝝ vitas ⁊ forma.
c Habebāt.ar. ꝯ.j.e.ex catholicā.sȝ ibi expone .i. ex formā catholice eccl'ie.
d Sic aūt de⁹. deus dr̄ adesse talib⁹ sacr̄mētis: ut vitas subsistat ⁊ ut vtus pstet ei q acci pit ignorant.j.e.si iust⁹.
e Et vbis suis. ⁊ ita vba necessaria sūt.ar.j.e detrahe.
f Nec foris.
a Sacramēta. mutastis.i. nō ex formā eccl'ie tradidistis.
b Iniuriā .ar.ꝙ ꝓpt alterū n̄ dȝ alt̄i iiuria fieri: de cō.di.iiij.oñdit.ff. de re.iu.nō dȝ.io.
c Sicut ficti.sȝ nūqd ē dandū baptismū ei q ficte accedit? dic sic sȝ p⁹ ꝯpeilend⁹ ē fidē obseruare.ar.xlv.di.de iudeis. vtrū aūt baptizet ignorās vl' inuit⁹ vl' dormiēs: hēs ex de bap. et ei⁹ effectu.c.maiores.
d Nō emēdam⁹.j.ꝺ ꝯ. di.iiij.oñdit.⁊.c.solȝ q̄ri j.e.sigs ingt. Sȝ ꝯ.j.e. q.sicut vrgeri.sȝ hoc de fictiōe accipiētis q̄ n̄ i/pedit: ibi de fictiōe dātis: vl' qñ nō i forma ecclesie.xxxij.di.§.verū.
e Neq. i hoie malo. .i.tolerato vl' i necessitate: ⁊ sic nō ē ꝯ.s̄. di.xxxij.null⁹.⁊.c. pter hec.h.
f Nonne.vult ꝓbare aug⁹.i hoc.c.ꝙ apud hēticos sūt vera sacramēta: ⁊ q₂ erāt apud iudeos q peiores erant sodomitis.vñ ⁊ alia rōne: q₂ si gētiles aliqd boni hñerūt: hoc sancti viri n̄ reprobauerūt.ꝙ āt apud iudeos eēnt vera

cramēti: vt lux pura ab illuminādis excipit: sed p imundos trāsiēs nō coinquinat. Itē ad vicētiū donatistā. De eodem.

Ex catholica ecclesia sunt oia sacr̄a dñica. q̄ sicut habetis ⁊ datis: sic habebātur ⁊ dabātur priusq̄ inde exiretis Itē ad donatistas. De eodē

Sic aūt de⁹ adest sacr̄is et vbis suis p quoslibȝ administrētur: quoꝝ sacramēta et vba recta sūt: sicut mali hoies qbus nihil ꝓsunt: vbiq̄ puersi sūt.i. intus ⁊ foris. Item.

Nec foris ergo nec int⁹ qsq̄ q ex pr̄e diabolo ē: pōt in se vel in quoq̄ maculare sacramētū qꝺ christi ē. Itē ad demētium.

Sacramēta que non mutātur catholicis ⁊ hēticis cōia ꝓbāt

Sacramēta q̄ nō mutastis sicut habetꝭ approbāt a nobis: ne forte cū vr̄am prauitatē corrigē volum⁹ illis mysteriis q̄ i vr̄a puitate deprauata n̄ sūt. sacrilegā faciam⁹ iniuriam neq̄ saul deprauauerat vnctōnē: quā accepat. cui vnctioni dauid pius sepi⁹ exhibuit tm̄ honorē. Idē ad donatistas.

De eodem.

Sicut ficti veracit̄ nō ficte recipiūt: nec eoꝝ baptisma reprobat: sic ⁊ illa q̄ scismatici ⁊ hētici nō alit̄ hñt: nec aliter agūt q̄ vera ecclesia: dū ad nos veniūt nō emēdam⁹: sȝ potius approbam⁹. Idē ꝯ petilianū

Nec effugiātur sacramēta a quocūq̄ ministrētur.

Neq̄ i hōie bono aliqs dei sacr̄a fugiat neq̄ i homine

sacr̄a: ꝓbat exēplo dñi ⁊ zacharie. zacharias tñ bonus fuit. vñ rōne psone nulla ē ꝓbatio. sȝ iste eodē mō sanctificabat. quo ⁊ alij.
g Peiores.j.xxiiij.q.i.nō afferam⁹: q₂ illi tm̄ naturalē legē trāsgressi sūt: iudei etiā scripturā. illi pdicatores nō habuei ūt: isti etiā iesū christū. apud illos nulla

miracula facta sūt: apud istos multa facta sūt. ⁊ pterea christū crucifixerūt.
b Iusta.i.min⁹ mala.ar.viij.q.i.vereor. vnde dicit ꝯparatiōe melioris vite nō potestate iudicij.

malo. Idē in li. ꝺ baptismo.

Dominū malicia sacr̄a n̄ pro. ph. nat.

Nonne sodomite ethnici erāt. i. gētiles: peiores ergo iudei: qb⁹ dñs dic̄ tolerabili⁹ erit sodomis in die iudicij q̄ vobis ⁊ qb⁹ ꝓpheta dixit: iustificatis sodomā. i. cōpatiōe vr̄a iusta fcā ē. Nūqd tñ iō sacr̄a diuia q̄ apꝺ iudeos talia erāt q̄les ⁊ ipi erāt: q̄ dominus quoq̄ ipe suscepit ⁊ ad ea celebrāda leprosos q°s mūdauēat misit: ⁊ ea zacharie ministrāti angel⁹ astitit: eūq̄ i tēplo sacrificātē exauditū eē nūciauit. hec eadē sacr̄a ⁊ i bōis hōib⁹ illi⁹ tpis erāt ⁊ i mal' peiorib⁹ q̄ sint ethnici: qñqdē in malicia plati sūt sodomitꝭ: ⁊ tñ illa sacr̄a erāt i vtrisq̄ integra ⁊ diuia. Nā ⁊ ipi gētiles siqd diuinū ⁊ rectū i doctrinis suis hr̄e potuerūt: nō iprobauerūt sācti viri. q̄uis illi p suas supstitōes ⁊ idolatriā supbiāq̄ ⁊ ceteros pditos mores detestādi eēnt: ⁊ nisi corrigerētur diuino iudicio puniēdi. Idem

Sacr̄a mali hr̄e pñt: sȝ vtutes spūs sācti hr̄e nō possint.

Multe aūt opatōes sūt. s.s. q̄s cū aplus i quodā loco ꝯmemorasset ita ꝯclusit: oia āt hec opat vn⁹ ⁊ idez spūs diuidēs singul' ꝓut vult. Cūq̄ g° aliꝺ sit sacr̄ȝ qꝺ hr̄e ēt simō magus potuit ⁊ aliud ꝓphetia q̄ i malis hoib⁹ etiā fieri solȝ: ut in saul: aliud opatō eiusdē spirit⁹ sācti quā nisi bōi hr̄e non pñt. i. charitas. qꝺlibȝ hoꝝ hētici ⁊ scismatici accipiāt: charitas q̄ opit mltitudinē pctōꝝ

i Talia.i. tale sacrificiū: q̄lis sacrificās.j.e.dñs declarauit.
k Que dñs.s.ut circūcisionē ⁊ qñ cū hostiis i tēplo fuit pñtat⁹: de ꝯ. di.iiij. ꝓprie i fi:
l Et ea zacharie ecce p bonos ondit sacrificiū fuisse apud iudeos.
m Et rectū. ar: ꝓpter psone detestationē nō reprobari dicta illius.s̄. xxxvij.di: siqd veri.⁊c. turbat.j. xxiij.q.iiij. qd ergo.j.e.q.i. dñs declarauit. s̄.xix.di.secundū j.xxvi.q.ij. si ꝺ area.ꝯ.ix. di. si ad sacras.ꝯ.dil: xvi canones. dic ut i decre. si ad sacras vl' dic ꝙ vtile viciat p inutile: cuȝ alteri sit piudiciū xvi.di.c.i.
a Multe autēȝ opationes .i. multa sūt dona q̄ spūs sanct⁹ operatur.
b In quodā .i. in epl'a prima ad corinthios. xij.c.
c Ut in saul. ⁊ i cayrpha: expedit ut vnus moriatur ⁊c.j.e.q. ꝓphetauit.
d Boni.s.p gratiā inhabitantē.j xxiiij.q.iij.de⁹ q.
e Remissionēȝ peccatoruȝ auari indigni sūt dare.j.de cō.di.

iiij.qñō.vel intellige de pcisis: q₂ nō dant i veritate nisi sacramentū in necessitate ⁊ ei⁹ etiā virtutē.
f Auari.idolatrie.i.quilibet mali.
g Que p oratiōnē. q₂ facili⁹ pcibus iustoꝝ q sūt in eccl'ia obtinet remissio: ut.j.xxiij.q.iiij. obtinere.vl'

ꝑ vinculū charitatis eccl'ie dimittunt peccata.ĩ. de cō.di.iiij.eccl'ie charitas.
h ¶ Foris.si intelligas.c.de toleratis:dic foris.i.extra ecclesiā q̄ ꝯplectit tm̄ grana. si de p̄cisis: dic foris.i. extra ecclesiā q̄ ꝯplectit grana cum paleis.
i ¶ Apte. cum sit christian⁹ ecclesiā ĩpugnās manifeste. siue ꝑturbat ecclesiā occulte. xxxij.q.iiij.recurrat.v̄.si:
k ¶ Si ergo sacramenta. respicit illud.c. si iust⁹ fuerit.s̄.e.
l ¶ Et inania.verū ē hoc ĩ sacramento necessitatis. t xiiij. q.i. si quem forte.
m ¶ Sed notandū .s. ꝯ simoniacos. Rn̄det eni ꝑ distinctionē sequentē sue ꝯclusioni. sacramentū eni male acceptū duplici caret effectu: aut q2 ĩ eo ꝯstito ñ ꝑcipit gr̄a: s3 arguit malicia. t h° oibus sacramentis ē cōe. vl' q2 negat executio q̄d spāle ē ĩ sacramētis dignitatis.
n ¶ Necessitatis. necessitatis gn̄q3 sūt sacramēta: baptismus ꝯfirmatio pnia vltia vnctio corp⁹ christi. In baptismo hoc tm̄ est spāle: q2 in sū ma necessitate accipi pōt a quocū q3.xxxii.di.§.verū v̄.si.ʒ idem circa pniam.nā ꝯfiteri possū cuicūq3 in necessitate d̄ pe.di.i.quē peniter. Circa alia sacramenta necessitatis vel circa ista duo cū nō instat necessitas hoc ē attendēdū: q2 cū peccat quis accipiē do acta penitentia: rata intelligunt quo ad effectū. In sacramētis v̄o dignitatis hoc ē de iure q2 nō habeant executionē cū penitēant accipiētes nisi cum

ꝓpriū donū ē catholice vnitatis ʒ pacꝫ. nec ē ĩ oib⁹ donū ei⁹ q2 nec oēs sūt eius. Idem.

Licꝫ sacr̄a mali ministrēt: remissionē peccatoꝝ nō prestāt.

Remissionē peccatoꝝ ani nō dāt: q̄ ꝑ oratione.i.ꝑ colūbe gemitū dat. Quicūq3 baptizat si tñ ad ei⁹ pacē illi ꝑtinēt q̄b⁹ dat. nō.n.raptoribus ʒ feneratorib⁹ dic̄ dñs: sicui dimiseritꝫ peccata dimittūtur illi sicui tenueritꝫ tenebūtur. forꝫ q̄dem nec ligari aliq̄s pōt nec solui: ubi nō sit q̄ aliū ligare possit aut absoluere. s3 soluit q̄ cū colūba fecit pacē: ʒ ligat q̄ cū colūba non h3 pacē: siue apte foris sit: siue int⁹ eē videatur. Si ergo sacr̄a ĩ modū lucis ab imūdis coinq̄nari non pñt: si in modū puri fluuij ꝑ lapideos canales ad fertiles areolas ꝑueniunt: patet q2 simoniaci sacramētū vnctiōis sibi q̄dē inutiliter ʒ ꝑniciose habēt: aliis vtiliter ʒ salubriter eādē vnctionē administrēt. sicut ergo sunt vera sacramēta hereticorum quātum ad formā: ita sunt vera ʒ non inania quātū ad effectū. Sed notandū est q2 sacramentorum alia sunt necessitatis: alia dignitatis. q2.n. necessitas non habet legem: sed ipsa sibi facit legē: illa sacramenta que saluti sunt necessaria: quia iterari non possunt: cum sint vera auferri vel amitti non debent: sed cum penitētia rata esse permittūtur. Illa vero sacramenta que sunt dignitatis: nisi digne fuerint administrata: ita ut digni digne a

eis dispenset.ʒ sacramēta dignitatis sūt ordo: ʒ iō dicit in plurali q2 sūt plures species ordinis.xxi.di.cleros. ʒ dicū tur dignitatis: q2 a dignioribus.i.episcopis ꝯferunt: vel q2 nō nisi digni assumendi sūt. videt etiā q2 baptismus non sit necessitatis sacramētū. ar.de con.di.iiij.c.baptismi vicem.
o ¶ Illa.h̄ assignat vnā differētiā int̄ baptismū ʒ alia sacramēta. aliam ponit.ĩ.in sequēti.§. ecce si clericus.aliā in illo §.ecce cū honoris.
a ¶ Si qui a pseudo.i.ñ canōice electis toleratis tñ: sic.lxii.di.c.i. ar.ꝯ. xii.q.ii. alienationes: ibi ius cōe: hic misericordia.
b ¶ Ecclesiis.ĩ.e.q.v.c.i.ꝯ.So. ibi ꝓpter scandalū in ecclesia quam ꝑ manifestā adeptus est simoniā non ꝑmittit ministrare: hic ecōtra.s.ꝓpter scandalū: cū occultū sit delictū in ecclesia cui titulatus est ʒ nō in alia suscipit. vl' hoc cum emit illū ordinem: illud cū dignitatē ʒ bñficiū. ĩ.e.erga.
c ¶ Quod ꝓ necessitate tꝑis ʒc̄. cessāte necessitate ʒ dispensatio cessare debet.
d ¶ Mō.i.q2 dispensatio vrget. vl' q̄d est accusati ui casus.i.q̄d necessitas vrgebat.i. inducebat. ar.ꝯ.ĩ.xix. q.ii. due. ibi ꝓpter criminosos.
e ¶ Siq̄s.hoc.c.nō loq̄tur de mero iure.
f ¶ Promotionis.s̄. xxxii.f.di.p̄cipimus.C.de positi si depositi. de hoc eni gratificare debet ut ibi.
g ¶ Inuenit.nisi in casibus notatis.ix.q.i.in sūma.
h ¶ Ecce.oñdit magister in hoc.§. differētiā inter sacramēta dignitatis: ʒ alia ʒ causam differentie.
i ¶ Infamia.q̄ etiā sine culpa ꝯtrahit.vi.q.i.§.verū.

dignis promoueantur: dignitates esse desinunt: non vt minuatur veritas sacramēti: sed vt cesset officium administrandi vel loco vel tempore vel ꝓmotione. Loco vt ait leo.

De his qui a pseudo episcopis ordinantur.

Siqui a pseudo episcopis ordinati fuerint: potest rata haberi talis ordinatio: ita vt in ipsis ecclesiis perseuerent: aliter vana habenda est talis ordinatio. Ecce aliq̄s a pseudo episcopis ordinatus si locum sue ordinationis mutauerit: vana est: ʒ sine administratione erit talis ordinatio. Tempore: ut ait innocentius de ordinatis a bonoso heretico.

Que pro necessitate conceduntur. eadem cessante cessabunt.

Quod ꝓ necessitate tēporis statutum est: cessāte necessitate debet cessare pariter quod vrgebat: quia aliud est ordo legitimus: aliud vsurpatio. Ergo si aliquis aliorē pore ab eo qui bonoso similis sit ordinatus cessabit ab administratione. que pro necessitate illius temporis fuit permissa. Item promotione: vt ait leo.

Qui ab hereticis redeunt: sine spe ꝓmotionis in suis ordinib⁹ recipi possunt.

Siq̄s heretice ꝯmunionis cōtagione se maculauerit h°. ĩ magno bñficio habeat si adēpta sibi omni spe ꝓmotōis: in quo iuenit ordine permaneat.

k ¶ Mūdicie. ut in illo qui cōtrahit cū ancilla. xxxiiij. dis. si quis viduā. l ¶ Istud solū .s. ordinem.
m ¶ Si qui episcopi. talē. ex. de tēp. or. litteras. n ¶ Qualē. ex. de pben. graue.
o ¶ Aliquo mō. dispensatiue.
ii. admonere. j. xxvii. q. ii. qui dormierit.
u ¶ Ecce. adhuc pseuerat assignando differentiā et causam differentie.
a ¶ His quoscūqꝫ. i. aliquos. collige qꝺ ex illo verbo asseclis ab obse quoꝛ obseqris. Vñ illud: assecla coꝛuus. aliter si essent digni plus eis tenerent. ar. xii. q. ii. hoc ius. lxxxvi. di. ñ satis.

p ¶ Increpatione: ut. xlv. di. cū beat⁹. Item scie recognitione. xvi. q. i. reuertimi in fi. Itē in potestate ligandi vel soluendi. xxiiij. q. iij. de illicita. Itē in puilegio. xi. q. iij. puilegiū. Item in ordinis collatiōe: ut in. c. pñti. si q epi. Itē in honoris ablatiōe: ut di xi. xcix. di. null⁹. Itē in armoꝝ retentione: ut. ii. q. vii. c. i. h.
q ¶ Ordinatiōis. s. di. l. ex penitentibus. ꝯ. s. di. xxxvi. q ecclesiasticis. s. ꝯ. d. lv. nullus. s. dis. li. c. i. So. ibi de his qui ex ptinacia contra canones ordinant tales: hic de illis q ex sola negligentia hoc faciūt intelligit. ar. ii. q. i. in primis. nec ē ꝯ. ex de tēp. or. lras. q? ibi nō indignū sꝫ indigne ordinauit: als semp est hec veritas: ꝙ q ꝓmouet indignū depositionē meret ut. l. di. ex penitentib⁹. ꝛ ar. hic ibi euaserint: ita tñ si scienter hoc facit: cū ꝛ ille sit in notorio crimie. alr nō posset eū repellere ab ordine suscipiēdo: ex de temp. or. ex tenore. vel dic ꝙ varie sunt pene. hodie miti⁹ agit: ut ex de pbē. graue.
r ¶ Illi. bazi. dicit ꝙ illū eundē ordinē nō pōt cōferre: sꝫ minorē vel maiorē bene. ar. ex de tēp. or. lras. q? hec pena est ꝛ iō nō debet ampli⁹ extendi ꝗ inueniat delictū. h. ꝯtradicit ꝙ hec dictio illi. facit simplicē relationē.

Ecce si cleric⁹ vel ordinatione vel quolibꝫ sacro hereticis cōicat cessās a ꝓmotiōe vix i suo ordie pseuerat. Nō est. n. ꝺ sacramēto hoc vt de ceterꝭ. Cetera. n. vel ad culpas abluēdas dant: ut baptism⁹ ꝛ pnia vel ꝓ culpis nō in eternū sꝫ ad horā negant: ut eucharistia q̄ in articulo moꝛtis penitenti ēt de nefarijs peccatis ꝯceditur hoc nō solū ꝓ culpa sed etiā ꝓ infamia. interdicit etiā pro mūdicie sue iminuta vel extrinsice vel intrinsice pfectōis prerogatiua: ut bigamis vel vidue maritis vel illitteratis vel corporis qlibet pte viciatis denegat: qbus tñ baptism⁹ vel eucharistia nō negat. pōt etiā talis cetera sacra admīstrare: q istud solū nō valet cōferre.

Unde leo ait.

De epis q talē cōsecrāt: qualē cōsecrare nō licet.

Si q epi talē cōsecrauerint sacerdotē qualē non liceat esse: etiā si aliquo mō dānū ꝓprij honoris euaserint: ordinationis tñ ius vlteri⁹ non habebūt: nec illi vnqꝫ sacro intererunt qꝺ immerito pstiterunt.

Ecce cū honoris periculum euadāt: vt cetera sacra sacerdotaliter administrare permittantur: ab hoc solo non modo ꝓ heresi vel ꝓ qualibet maiori culpa: sed etiā ꝓ negligētia remouentur. In quib⁹ omnibus solicite notandū est: ꝙ sacramentū sacerdotalis ꝓmotionis pre ceteris omnib⁹ magis accurate ꝛ digne dandum vel accipiendum est: quia nisi ita collatū fuerit: eo ꝺfinet eē ratū quo nō fuerit rite perfectū. Cetera enim sacramenta vnicuiqꝫ ꝓpter se dātur: ꝛ vnicuiqꝫ talia fiūt quali corda vl conscientia accipiūtur. Istud solū nō ꝓpter se solū sed ppt alios dat. ꝛ ideo necesse ē vt vero corde mūdaqꝫ ꝯscia ꝗtū ad se sumat. ꝗtū ad alios xo nō solū sine omni culpa sꝫ etiā sine omni infamia ppt scādalū fratrū: ad quoꝝ vtilitatē ñ solū ut presint sꝫ etiā ut ꝓsint sacerdotiū dat. Vñ hiero. in michea.

Simoniaci rei sūt ifidelitatis eoꝝ q se scandalizant.

His quoscūqꝫ de asseclis suis ordinātes ꝛ vitā eoꝝ in scādalū populi exponētes rei sūt infidelitatis eoꝝ q scādalizantur. Reuera. n. q ad hoc eligūtur vt ceteris presint: sic ordinātur dignitate: sic pemīnere debēt sāctitate: alioquin cur ceterꝭ pferūtur: qui nulla meritoꝝ gra a ceterꝭ assumūt. Hinc etiā symmach⁹ laurentio mediolanēsi epo.

Sicut honore ita ꝛ scia quisqꝫ pcellere debet.

Vilissim⁹ ꝯputandus ē nisi pcellat scia ꝛ sācitate: q ē honore prestātioꝛ. Patet ergo illud augustini. sacramēta videlicet christi p hereticos ministrata suo nō carere effectu: nō de oībus intelligi generaliter sed ꝺ sacro baptismi. Vñ idē augustinus ait.

Baptismus sine per bonū siue per malum ministretur: reiterari non debet.

b ¶ In scandalū. q ergo occasionē damni dat dānū ꝛc. ex de iniuri. ꝛ dam. si egressus. j. e. placuit. ar. ꝯ. xxiii. q. v. de occidendis.
c ¶ Vilissimus. s. dis. xv. §. nūc aūt.
d ¶ Nisi pcellat. i. nisi habeat illam discretionē q i plato exigit: ꝛ si nō eminentē: tñ sufficientē: ex ꝺ elec. cū nobis olim. sufficit eni ꝙ sit bonus. lxv. di. c. vlt. quid ergo si oēs sint valde piti: nō iō erit iste vilissimus: quia nō est ut salomon: ꝺ h. viii. q. i. licet.
e ¶ Ergo. respicit illud. c. ex catholica. ꝛ. c. si iustus. ioannes.
f ¶ Dedit. dicit: ꝙ baptism⁹ collatus a ioāne erat quoddā sacramentale quo abluebat corpus exterius tm: ꝛ valebat ad assuefactionem.

s ¶ Nō habebūt. s. cū aliquis punit in eo in quo deliquit.
t ¶ Unqꝫ. ar. in eo puniendū esse aliquē: in quo deliquit. j. xii. q. ii. de viro. ꝛ. c. qui ꝛ hñanis. j. e. q. v. c. i. s. di. lxxxi. valet. xvii. q. iiii. frater. ꝛ. vii. q. i. si qs de ordine. et. xxxiii. q.
g ¶ Dedit. in nomine christi. vel in nomine patris ꝛ filii ꝛ spūs sancti. ꝛ ideo nō fuit ꝛc. de conse. di. iiij. aliud.
h ¶ Dedit. in noīe venturi ꝛc. ꝛ iō fuit ioannis.
i ¶ Et baptizatū ē. j. de ꝯ. di. iiii. nō regenerabant.

DEdit baptismū iudas ⁊ ñ baptizatū ē. p⁹ iudā dedit ioānes: ⁊ baptizatū ē p⁹ ioānē q̄ꝛ q dat⁹ ē a iuda baptismus christi ē: q a ioāne ioānis erat nō iudā ioāni sꝫ baptismū christi etiā p iude man⁹ datū bapti smo ioānis recte pponim⁹. Itē quos iudas baptizauit ⁊ christ⁹. Sic g° quos baptizat ebri us homicida adult christ⁹ baptizat. Itē sacr̄m eccl̄e tā magnū ē: ut nec ab homicida ministrāte polluat. **I**tē contra donatistas. De eodem.

SIcut vrgeri videor dū mihi dr̄: g° hēretic⁹ dimittit peccatū cū iuste baptizat: sic ⁊ ego vrgeo dū dico: ergo auar⁹ religionis simulator pctā dimittit. Si p vim sacramēti: sic ille ⁊ ille. ⁊ si p meritū suū: nec ille nec ille. Illud. n. sacr̄m christi ⁊ in mal' hoīb⁹ eē ꝯgnoscit. In corpore āt vnice colūbe imaculate nec ille nec ille inenit: ut si cui⁹ man⁹ eēt arida: v̄m qdem eēt mēbrū q̄uis sine sāguine ⁊ inefficax eēt ⁊ mortuū: sic ⁊ fides cū sit v̄a: tū sine opib⁹ mortua ē. **I**tē sic i hēsi baptizat⁹ i noīe sācte trinitat ñ fit tñ tēplū dei: si ab hēsi nō recesserit qm̄ neq; i auaricia i eodē noīe baptizat⁹ fit tēplū dei si ab auaricia ñ recedat q̄ ē idoloꝝ seruit⁹. **E**x his itaq; v̄bis apparet: q si baptisma ab hētic tribuit v̄tute sua remissionē cōferre peccatoꝝ. Sꝫ idē aug⁹. ecōtra testat in li. d̄ baptismo dicēs. Baptisma christi etsi nulla puersitate violet: apud hēticos tñ caret effectu.

ETiā corde tardiores intelligūt baptismū christi nulla puersitate dant vl' accipiētis posse violari. Sꝫ q̄ꝛ aliud ē sacramētū ab effectu sacri: cum eos q i ipa vnitate eccl'ie pdite viuūt: ꝯstet remissionē peccatoꝝ nec dare nec hr̄e posse q̄ꝛ ñ malignis sꝫ bonis filijs dictū ē: sicui dimiseritꝭ peccata dimittūt: cui tenueritꝭ tenebūtur. pꝫ g° hēticos tm̄ dare vel accipe sacr̄m baptismi: ⁊ ñ dare remissionē pctoꝝ. **I**tē in v̄bis dñi d̄ blasphemia spūs.

COrpalia sacr̄a q̄ portāt et celebrāt etiā segregati ab vnitate corpis christi formam hr̄e pietatis pñt. virt⁹ v̄o inuisibilis ⁊ spūalis ita in eis eē ñ pōt: quēadmodū sensus nō seqtur mebrū qñ amputat a corpore. **I**tē ambro. in li. de initiādis rudib⁹. De eodem.

NOn sanat baptismus pfidoꝝ nō mūdat sꝫ polluit. q in diluuio aquaꝝ ad dñm ñ approximabūt. q̄ꝛ vt p apl'm dr̄ q̄cqd nō ē ex fide peccatū est ⁊ ex ipis q faciūt ⁊ qb⁹ faciant nō solū nō pdest sꝫ ad iudiciū est. **I**tē leo ad nicetē epm. Per man⁹ impositōe ꝯfimet q ab hētici baptisma accipiūt.

k ¶ Christi ē. in q̄rto libro sniaꝝ legit. Hic ꝯsiderandū ē: si baptizati sūt baptismo christi a ioanne baptizati: ⁊ qua forma v̄boꝝ sit vsus ioannes. Illi q baptizati sūt a ioanne nescientes spm̄ sanctū esse: ac spē ponētes in illius baptismo: postea baptizati sūt baptismo christi. baptism⁹ aūt ioānis tm̄ dabat in noīe venturi. vñ hieronym⁹ sup iob: qui dic se i xp̄m credere ⁊ nō credit in spm̄ sanctū: nōdū hꝫ claros oculos. vñ baptizati a ioāne i noīe venturi: q̄ꝛ dixerāt: sꝫ neq; si spūs scūs ē audiuim⁹ iterū baptizati sūt i nomine xp̄i explicite. Illi v̄o q spē in baptismo ioannis hēbāt: patrē ⁊ filiū ⁊ spiritum sanctū credebāt nō fuerūt postea baptizati: sꝫ ipositione manuū ab apl'is sup eos facta spm̄ sanctū receperūt. Alij v̄o q ñ ita credebāt: baptizati sūt baptismo xp̄i: ut dictū ē. vñ hiero⁹. q spm̄ sanctū nesciebāt cū baptismū a ioāne accepērūt: iterū baptizati sūt: ne quis ex iudeis vl' gētilib⁹ putaret aquā sine spū sācto sufficere ad salutē. nec itatū ē in eis sacr̄m sꝫ inouatū. Sꝫ q̄re cū in baptismo ioānis ñ ꝯferret remissio pctoꝝ: ut d̄ ꝯ. di. iiij nō regenerabant: nec ad v̄itatē baptismi valeat fides alicui⁹ vl' infidelitas officiat: cur reiterat baptismus i q̄busdā a ioanne baptizatis: marie cū p circūcisionē originale fuisset deletū. Nā si dicas baptismū xp̄i necessariū eē et circūcisis: ꝯcludit g° q in oīb⁹ baptizatis a io. necessariū ē siue bñ crederēt siue male: si aūt dicas ñ eē necessariū: q̄re g° baptizati sūt baptismo xp̄i iā a io. baptizati: cū iidē eēnt circūcisi. pōt dici forte: q añ passionē xp̄i nulli erat baptism⁹ necessari⁹: sꝫ tm̄ baptizati sūt ab apl'is: ne putarēt aliq baptismū sine spū scō sufficē ad salutē: q̄d credo. vl' forte a baptismo xp̄i. i. postq̄ xp̄s baptizat⁹ fuit oīb⁹ baptismus fuit necessari⁹ siue io. siue xp̄i. sꝫ baptism⁹ xp̄i tanq̄ a seipso rat⁹ ñ indiget fidei adminiculo: sec⁹ in io. baptismo. vñ baptizati sūt qb⁹ recta fides ñ affuit: q̄d locū hūit in baptismo io. vide q̄d nōt de ꝯ. di. iiij et quo.

l ¶ Ebri⁹. ita tñ q sētiat q̄d faciat: q̄ꝛ itētio baptizātis exigit: ut. j. d̄ ꝯ. di. iiij. solet. q̄ꝛ nēo dicit q̄d ñ sentit. ff. de suppel. leg. l. labeo. ⁊ ita ñ est ꝯ j. e. §. ecce.

a **S**Icut. dimittit. s. i. e. remissionē.

b ¶ Sic g°. ar. sufficē rñdenti dare instātiā: alibi sufficit assignare rōnē xxviij. q. i. sic eni: ⁊ dicit aristoteles. viii. thopicorū: optimi instantiaꝝ ē dicere q̄re ñ sic. sic ordinabis. ar. heretic⁹ iuste baptizat: g° dimittit peccatū: quod ego nego ⁊ insto. auar⁹ baptizat iuste: ergo dimittit pctm̄: q̄d nō ꝯcederent ipsi. sꝫ dic instantiā non valere: q̄ꝛ fꝫ suā opinionē ꝯcludit: sic. xxvij. q. i. nuptiarum.

c ¶ Unice. que ꝯplectit tm̄ grana. xxxii. q. iiij. recurrat.

d **E**Tiā. ab isto loco inducit mgr̄. c. q̄bus vult pbare: q heretici ⁊ si sacr̄m ꝯferre possint nō tñ effectū sacri: q̄nq; tñ inducit q possint effectū ꝯferre. ⁊ sub ista alternatione venit vsq; in finē q̄ōnis fracto freno.

e ¶ Sꝫ q̄ꝛ. sicut aliud est elementū aliud ꝯsecratio: ut de ꝯ. di. iiij. p aquā. ⁊ iō nōl⁹ fuit cyprian⁹ q̄ꝛ ñ fecit istā driam. j. e. si ces inqt. f ¶ Hereticos. sacr̄m q̄ rē dat de⁹ ēt p malos: ipsā v̄o grāꝫ ñ nisi p seipsū: ut. j. d̄ ꝯ. di. iiij. q̄ūo.

g **C**Orpalia. q̄ꝛ misterio corpoꝝ ꝯferūt. vl' q̄ꝛ q̄dā sūt corporea ut chrisma: vl' forme corpoꝝ sūt: vl' q̄ꝛ sub corpalib⁹ speciēb⁹ ꝯferūt. Sꝫ nūqd cū corpe peunt: ar. q nō. j. e. q gdā. xxxij. q. vij. tantū valet. h ¶ Pietatis. i. v̄itatis. Sꝫ iō dicit: q̄ꝛ tūc ē ibi pietas cū ⁊ v̄itas ⁊c̄.

i **N**On sanat baptism⁹. dat⁹ extra formā eccl'ie: ut. j. e. §. sꝫ notandū. k ¶ Qui in diluuio aquaꝝ. i. multiplicitate diuersarū sniaꝝ vl' sectarū: vl' in diluuio tm̄: q̄ꝛ scl'⁹ bap

256

tisimus nō sufficit nisi ꝛ grā dei.

l Ex fide.i.cū fide opaute ꝑ dilectionem.

m Hi qui.baptizati.Nā tūc nihil acceperūt ab eis.lxviii.di.§.hi vo.

n Unus.incōmutabilis.

o Una.i.ab vno veniens.

p Unū.i.vnā habens efficatiā in oib⁹ puulis: nisi malicia suscipiētis impediat. vł vnū q: nō iterandū.

q Ut q.s.sanctitatis virtutē gratiā remissionem peccatoꝝ.exaudi tū ut dicit gratianus.j.e.§.nemo. Nā aliter cō stitutus ī necessitate accipit.xxxii.di.§.verū.

r Sed notandū ē.quoꝝ ut arriani: q dicūt filiū ñ coeternū patri.xxiiii.q.iii.c.quidā.v.arriani

s Personaꝝ.ut sabelliani q dicūt eandē psonam esse patris ꝛ filii ꝛ spūs sancti:ut.xxiiii.q.iii.quidā.v.sabelliani.

t Ecclie.q̄ necessaria ē.xxxii.di.§.verū.

u Siqs.paulianistis.q dicebāt christuꝫ nō fuisse semp sꝫ a maria assūpsisse initiū:ut.j.xxiiii.q.iii.quidā.§.paulianiste.Cathafrige dicūt spm̄ sanctū puulum hominē ꝛc̄.ut in pce.c.quidā.v.cathafrige.

x Et cathafrigis.i.qui nō baptizant ī forma ecclesie ꝛ sic so'lūi ꝯtra.j.de cō.di.iiii.qb⁹ sꝫ hic ñ fuit facta iniuria sacro:cū nullū pcesserit ibi ꝯ.vł hoc intelligendū ē ꝑ illud.Nā ibi dr̄ nisi necessitas ꝛc̄.Itē ꝯ.j.e.siqs ꝑ ignorantiā.sꝫ hoc de dispensatione: illud de rigore. vł h loquit de iure:q: cū hoc nullū fuit pus baptismū nec ordo vñ nō fit iniuria hic alicui sacro:sꝫ tm̄ baptizant ꝛ ordinant nec tangit illud.c.hoc:q: ibi alius casus.s.q: ibi sūt due q̄stiones fm̄ vnū casū. y Debere.ar.nō baptizat⁹ nullū recipit ordinē:ex̄ de psb̄ro ñ bap.c.siqs psbyt.j.e.ii.siqs ꝑ ignorantiā.j.e.cū paulus. z Deponi.de facto.vel hic deponi.i.nō admitti.

a Paulianiste ꝛ cetera.

b Alii.hic.§.respicit.§.s̄.positū sꝫ notandū.

c In patria.q: nemo ē acceptus ꝓpheta in patria sua.

d Nō poterat.i.nolebat:q: potētie sue nō ꝯgruebat.ar.xxvi.q.v.si paulus.q: ipsi erāt increduli.sꝫ nōne potat facere ne essent icreduli ꝛ ita facē miracula? nā dicit regula iuris:q̄ q pōt facere ut possit dr̄ posse.ff.de re.iur.q pōt.

Sꝫ lex illa itelligit de eo q tenet ex necessitate ꝛ astrictus ē ad aliquid faciendū.

e Detrahe.i.si aliqs imergat aliquē ꝛ ñ ꝓferat verba ñ baptizat.q: nec solū elementū nec sola verba ad hoc sufficiūt vł alr̄ qdā baptizāt tm̄ ī noīe pr̄is ꝛ spūs sci. ꝛ tunc expone detrahe vbū.i.filiū: qd ē aq̄ nisi aq̄.q.d.ñ ē ibi baptism⁹: de ꝯ.di.iiii.i synodo vł alr̄ detrahe verbū aq̄.i.formā.ꝛ ñ erit sacr̄m baptismi.Et nō q gādulphus dixit:q ipsa aq̄ fit sacr̄m .s.ipsū elementū ar.de ꝯ.di.ii.c.sacrificiū.vñ si asinus bibat aquaꝫ illā: bibit sacr̄m: sic ꝛ de mure diximus:de ꝯ.di.ii.q bñ nō custodiūt. alii dicūt q ipossibile ē:q asin⁹ bibat sacr̄m.nā dicūt q aq̄ illa i eodē instāti icipit ꝛ definit eē sacr̄m .s.i vltia ꝓlatiōe ipsi⁹ forme:baptizo te ī noīe pr̄is ꝛc̄.ut nōuis de cō.di.iiii.c.i.sꝫ ꝑ alias orones q̄ primo fūdunt sup ipsam aquā nō fit aq̄ sacramētū.ꝛ hoc ita verū ē fm̄ eos:q si eo instāti quo forma finit ꝛ aq̄ fit sacr̄m puer ñ eēt in aq̄ pura anq̄ dixisset ꝛ spūs sancti leuasset eū de aq̄ ñ esset baptizat⁹ nec ē mirū si icipiat ꝛ desinat eē i eodē instāti: cū sit idē etiā i aliis casib⁹ fm̄ legē.Nā siqd mihi debebat sub ꝯditiōe ꝛ illud acceptotuli añ existentiā ꝯditionis:si p⁹ existat ꝯditio:i eodē icipit ꝛ desinit eē debitū.ff.de acceptilat.l.añplr.ꝛ.l.q i die.meli⁹ pōt poni exemplū i suo dato vxori a viro ut eū mānumittat nā in eodē instāti icipit ꝛ desinit hr̄e dñiuꝫ.ff.de do.int vi.ꝛ vxo.q añ.§.vlti.ar.h in fi.ꝯ.q: ali⁹ ē son⁹ ꝛc̄ sꝫ qd dicit q virt⁹ ꝑmanet ñ itellige i aq̄ sꝫ in puero. Itē ar.ꝯ.ff.de vsufru.titio cū moriet.Itē aliud exēplū pōt poni vbi qs sil' incipit ꝛ desinit eē debitor: ut ff.ad vell.debitrix.qdā aūt intelligūt alir̄ illā lr̄am.

f Uerbū.nā vba necessaria sūt.ar.s.l.i.ff.de v.ob.

g Et fit sacramētū.i.sacr̄m fit ibi ex forma ꝛ aq̄ qd ē baptism⁹.sꝫ q̄rit si in littore maris baptizet qs:an

Siqs baptisma ab hereticis acceperūt: cū antea baptizati ñ fuissēt: sola sācti spūs inuocatione ꝑ īpositiōeꝫ man⁹ ꝯfirmandi sūt: q: formā tm̄ baptismi sine sāctificatiōis vtute sūpserūt. ꝛ hāc reglam vt scitis fuādā i oib⁹ ecclijs p̄dicam⁹: ut lauacrū sel' initū nulla itatiōe violet dicēte aplo: vn⁹ de⁹: vna fides: vnū baptisma. cui⁹ ablutō nlla itatōe temerāda ē: sꝫ ut diximus sola sāctificatō spūs sācti inuocāda: vt qd ab hereticis nō acci pit: a catholicis sacerdotib⁹ cōseqt. Sꝫ nōndū ē: q heretici ut arriani ꝛ sabelliani: quoꝝ alij in eq̄litatē alii i discretōeꝫ psonaꝝ ꝯfitēt: baptisma ñ i for̄ ecclie sꝫ sue puersitatis mistrabāt. De his spālr̄ ābro. locut⁹ ē dicens Nō sanat baptism⁹ hereticoꝝ et cetera: sꝫ ēt rebaptizēt ꝛ reordinēt ꝛc̄. Ut ñ i ꝯcilio nicēo statutū ē. Rebaptizēt ꝛ ōdient q ē paulianiste ꝛ cathafrigis ad ecclesiam redeunt.

Siqs ꝯfugerit ad eccliaꝫ catholicā de paulianistis ꝛ cathafrigis: statutū ē rebaptizari eos oio debē. Siqui vo clici erāt apd eos: siqdē iclpati fuerit ꝛ irrephēsibles: rebaptizādi sūt. ꝛ rurs⁹ ēt ab epō ecclie catholice ordinēt. Si vo examiati min⁹ apti fuerit depheñsi: deponi eos oꝫ: Silr̄ āt ꝛ circa diacōes ꝛ de oib⁹ q i eodē clero inueniūt: eadē for̄ suabit. Itē innocentius. De eodem

Paulianiste i noīe pr̄is ꝛ.f.ꝛ.s.s.mime baptizāt: ꝛ nouatiāi eisdē nōib⁹ tremēdis baptizāt. nec apd istos de vnitate ptāt diuie hoc ē pr̄is ꝛ.f.ꝛ.s.s. qō aliqñ ꝯmota ē ꝛc̄. Alij forma eccle i baptizādo suāt. Sꝫ dū ab eis baptizāt q i heresi l' scismate eis cōicāt: sacr̄m qdē baptismi ab eis accipiūt vtutem vo ñ ꝯsequūt quā sine fide nll⁹ ꝯseq pt. vñ de dño dr̄: q in pr̄ia sua ñ potat facē signū ꝓpt icredulitatem eoꝝ. Ut ñ aug⁹. in omel.lxxx. Dū verbū accedit ad elemētū: fit sacramētū.

Detrahe vbum: qd erit nisi aq̄? accedit vbū ad elemētū ꝛ fit sacr̄m. vñ ista tāta vtus aq̄: ut cōp⁹ tāgat ꝛ cor abluat? nisi faciēte vbo: ñ q: dr̄ sꝫ quia credit? Nā ꝛ i ipo vbo aliud ē son⁹ trāsiēs alid virt⁹ manēs.

De his ēt q i heresi vł scismate baptizāt: scribit aug⁹. ad petꝝ diaconē dicēs. Extra ecclesiā baptizati pniciē sibi cumulant: si ad ecclesiā ñ redierint

Permissime tene & nullate/nus dubites ex eccliaz baptizatos si ad ecclesiã ñ redieriẽ baptismo cumulari pnicie.

Tm.n. valz eccliastice societat cõio ad salutẽ: ut baptismo ñ saluet: cũ ibi ñ dat ubi oz vt detur. Idem.

Inutilia sũt dona: q̃ pter vnitatẽ ecclesie habentur.

Teneamus fres mei vnitatez pt vnitatẽ & q̃ fac miraculũ nihil ẽ. In vnitate erat pplus israel & ñ faciebat miracla pt vnitatẽ erãt magi pharaõis: & faciebãt silia moysi. ppls israel ut dixi ñ faciebat miracla: q erãt saluãdi apd deũ: q faciebãt miracula: an q ñ faciebãt? Petrus apls resuscitauit mortuũ. Simõ magus fec mlta. Erãt qdaz christiani: q ñ poterãt facere qd faciebat petrus: nec qd faciebat simõ: sz ind gaudebãt q: noia eoꝝ scripta erãt i cel. Itẽ leo ad nicetẽ epum.

Baptisma semel traditũ aplius nõ est reiterandum.

Hanc reglaz ꝯsuãdã i oibus ecclesijs pdicimus: vt lauachrũ semel iitũ nlla itatõe violet dicẽte aplo: vnus deus: vna fides vnũ baptisma. cuius ablutõ nulla reitatiõe violãda ẽ: sz sola spiritus sactificatõ inuocãda: vt qd ab hetics neo accepit: a catholics sacerdotibus ꝯseqt. Nemo i hesi vrsicismate ꝯstitutus itelligedus ẽ. Ceteꝝ si cũ fidi itegritate & ai puritate d mãu heticoꝝ i for eccle aliqs baptisma accepit: tc iplet illd augustini: p lapideũ canalẽ aq̃ trãsit ad areolas: & iteꝝ spũal vtus sacri &c. Itẽ i li. d blasphẽia. s.s.

Etiã p malos boni colligũtur

Spũs sactus i sãcta ecclia ẽt i isto tpe q° velut granũ atterit cũ palea sic opat: vt nullius verã ꝯfessiõez aspnet: nullius simlatõne fallatur: atq3 ita repbos fugiat: ut ẽt p illoꝝ ministeriũ pbos colligat. Ecce qñ ab hetics baptisma cũ sua vtute accipit: cus tã neccia administratõ ẽ: vt nec ẽt a paganis datũ possit reiterãi. vñ i ecclesiastica histõia legit: q alexã. eps alexãdrie: cũ petri martyrs solẽnia celebrarz: pus expleta missaꝝ sacra vidit lr orã maris pueroꝝ ludũ imitãtiũ vt fieri solet epum: & gerentiũ ea q i ecclesia geri mos est. Mox eos ad se pduci iubet: & qd egissẽt pcõctat. Illi rei ordiez pãdũt baptizatos a se eẽ quosdã cathecumios ꝯfitẽt p anathasiũ pueꝝ: q illis fuerat eps simlatus. vbi ex rñsis eoꝝ vidit sz religiõis nre ritũ cũcta ꝯstãe: statuit illis qbus itegrs introgatõibus & rñsionibus aq̃ fuẽat infusa: iterari baptismũ nõ debẽ sz adimplere ea que sacerdotibus mos est. Hinc ẽt isidorus ait.

De his q p ignorãtiã ordinãtur: anteq̃3 baptizentur.

tota aqua ꝯsecret an nõ? dicendũ est q illa tm̃ q̃ puerũ tangitur. ff. de reli. l. ij. §. celsus. nã ibi dicit q sola terra q̃ tangit corpus hois ẽ religiosa. vl põt dici q & illa que istã tangit: ut. ff. de rei ven. que religiosis. sz extraudi p canonẽ. xi. q. iij. qñ multos. quia excõmunicatio nõ transit in tertiam psonã: sic nec religio.

b Faciente. xi. i forma euangelij in noie patris et filij & spũs sancti

i Creditur. s.e. sicut. videtur ergo q mutus possit baptizare: q2 matrimoniũ potest ꝯtrahere maxime si tres psonas põt exprimẽ qd concedo si est mutaster: aliter si loqui nõ potest ñ baptizabit. & qd dicitur bm q creditur hoc ad suscipientẽ refertur quia nõ exigitur fides conferẽtis sed suscipientis: de conse. dis. iiij. tũc valere. ab ipo eni dante sola intentio requiritur ut dixi. s.e. sicut.

k Sonus. est sonus vocalis & est sonus mentalis.

l Aliud. i. efficacia a deo sibi collata. j. de conse. di. iiij. solet q̃uis & c. ecclesia paradiso.

m Permissime i. cumlari ad cumulũ supplicij xxiii. q. vlti. vsq3 adeo.

n Teneamus. pbat baptismũ posse conferri a malis. & ipsi possãt miracula facere. j. e. pphetauit.

o Nihil est. quo ad vitam eternam.

p Magi. manes & mãbres. isti magi scilicz manes & mambres tria fecerãt miracula. virgas in serpentes conuerterũt & aquã in sanguinẽ: & fecerũt aquã ranas ebullire: sz cinphes nõ potuerũt educere ut moyses: vnde dixerũt. digitus dei est hic. & ita defecerũt in qrto miraculo. s. i tertia plaga: q2 primus ñ fuit plaga. & id qñq3 dicũt defecisse i tertio miraculo. quia in tertia plaga. xxvi. q. v. c. nec mirũ.

q Hanc. hoc. c. ẽ pars illius. s. c. hi igit. & exponit finẽ illius

r Nemo. ar. ad questionẽ de inuasore vtrũ p eũ possit pñtari clericus in ecclia. & p hereticũ snia iusta det: de cõse. di. ii. & dixit dñs io. quorũ vtrũq3 falsum est: q2 inuasor nõ toleratur: & hereticus & excõicatus. b.

s Forma. s. in necessitate vel ignoranter.

t Per lapideũ. s. e. si iustus.

a Spiritus. in sãcta ecclesia fallat. nã mẽtiri deo possumus: sz ipsũ fallẽ ñ possumus: de ꝯ. di. ii. panẽ. oia .n. certa sũt ei. ff. d iudi. sz & restituatur. §. vlti. ar. ꝯ. lxxxi. di. oz. xvi. q. i. reuertimini.

b Reprobos. ar. nõ b iudicare alicui in sua cã religionẽ alterius. nõ. n. melius dz alicui credi q2 signa & miracula facit: cum etiã bonis & malis fint cõia. s. e. c. multe.

c Probos. q2 illud sacramẽtũ puro corde sumũt. j. e. nõ nocet.

d Ecce. pagãis. si i forma ecclie det: de ꝯ. di. iiij. a quodã.

e Pueroꝝ. doli capaciũ: alit nihil ageret. nã tales furiosis ꝯparant. ff. de acq. pos. l. i. §. i. xv q. i. illud. qs aũt sit doli capax lex dicit q. s. ẽ. proximus pubertati. ff. d re. iur. pupillũ. ignorãs tñ bñ acqrit aliqd. ff. quẽ ad. s. amit. si ptẽ. §. ij.

f Per anathasiũ. proprium nomen est.

g Interrogationibus. p hoc q dicit integris pz nõ iocose factũ fuisse & ita nõ soluit h illa qd aug. de cõ. di. iiij. solet qri: lz quidã dicãt eã hic solui. lz dico etiã q lz formã ludẽdo accipiat, dum tñ baptizare intẽdat baptizat. si aũt oia iocose fiãt nõ erit baptismus. ar. xxij. q. ij. §. q aũt. ff. de act. & ob. obligationũ substantia. §. vlti. ex de sen. ex. si vo.

h Baptismũ. ar. nõ iterari sacramentũ: lz nõ sit pfectũ.

i Nõ debere. ar. simulationẽ alicui piudicare. s. di. xxvij. q interrogasti. j. xxij. q. v. ecce. j. de ꝯse. di. iiij. solet queri. ꝯ. j. xxij. q. v. q ait. ff. de act. & ob. obligationũ.

k Sz adimplere. ar. xxiiij. di. quorũ daz. vij q. i. nihil. ca que. s. ut in vertice & pectore & in spatulis vngant: ex de sacra. nõ iteran. c. i. & fi. &c. io.

a Siqs.qdā ponūt ita casū istū. Due qōnes fiūt b isido/ ro. pma vtrū baptizati ab ordinato ante baptisma sint rebaptizādi. secūda vtrū ipse debeat ordiari. Ad pmā qō/ nē rūdet ab illo loco: sz roman9. secūde qōni nō rūdet sz pt decidi p.c. s. e. siqs ↄfu gerit. 7 fm hoc legit to tū sub interrogatione vsq ad illud: sz roman9. sz supplebis fm hoc in lra: vlteri9 nō ordinet: sz id est q2 7c. 7 ita rūdet vni qōni nō alij. ar. ex ð ꝓsūp. nōne. isti. de iutil. stipul. §. quotiēs. C. de diuer. rescrip. l. i. 7 hoc verū ē cum sūt ↄnexe. alij legūt. c. plane. 7 di/ cunt ꝙ baptizati ab eo debēt baptizari: sz male dicūt. vñ illud: sz roma/ nus ē correctiuū.

b ¶ Ordinat. 7 hoc cor/ rigit. s. e. siqs ↄfugerit. vel hic loquit de rigore fm isidorū secundū ca/ sū quē ponit isidor9 fm falsā quorūdā opiniōnē ꝙ. s. tales debēt rebap/ tizari. vñ corrigit se stati ibi: sz romanus. q. d. ita alij dicūt: sz roman9 7c.

c ¶ Nō ordinet. de rigo re. ał secus de cle. non or. mi. c. i.

d ¶ Paganus. s. di. xx/ xii. §. verū. j. de ↄ. di. iiij quos a paganis ↄ. sed ibi pter formā ecclie fu erūt baptizati. hic aūt ð eo baptismo agit: qð in forma ecclie tradit.

e Quod aūt. nō pos/ sint. cum effectu gratie.

f Sic popul9. sic ↄse/ cutiuū est. 7 hec se/ quētia. c. loquūt qñ for ma ptermittit vł scient pter necessitatē sacra/ menta recipiunt.

g ¶ Vel vota. generale est 7 postea subdiuidit p partes: h ¶ Vel ꝓ salute. ꝓ sa lute 7 ꝓ pctō dicit: qsi sint noīa sacrificiorꝫ: quorꝫ vnū ad sa lutē ↄseruandā alterū ad peccata purgāda offerebat. qdā codices hñt fm. h. vł sacrificiū qð offerebat ꝓ pace adep/ ta vel adipiscēda. i ¶ Vel holocaustū. holō totū cauma incendiū. l. di. ponderet. v. si. k ¶ In ↄspectu meo. ec/ clesiastica eni dignitas nō facit eū christianū: ut. j. ij. q. vij. nō omnes episcopi.

l Odit. 7 claudit. hūana loquit silitudie: ut. xxiiij. q. i. odi

m ¶ Ali. vere. i. ex charitate 7 fide: de pe. di. iiij. c. pl't.

n ¶ Truncato. i. fide q ē fundamentū oīuz bonorꝫ

Siqs p ignorātiā ordiat añ q baptizet: debēt ab eo ba ptizati iterꝫ baptizāi: 7 ipe vl/ teri9 ñ ordiet. Sz ro. pō. ñ hōi nē iudicat q baptizat: sz tm spi ritū ði subministrāe grāz credit baptismi: sz pagan9 sit q bapti/ zat. Palea. Si pſbr ordiat9 de phēderit se ñ eē baptizatū: ba ptizet 7 ordiet iterꝫ: 7 oēs quos p9 baptizauit. Nō āt ceta sa/ cramta ab hēticꝭ mistrāi ñ pos sint testat hiero. i aggeo ꝓpha

Nō placēt dōa q ab hēticꝭ offe runtur

Sic ppl's iste hētico rū oim ē i ↄspectu meo dic dñs. oē qð fecerūt qð mihi ob tulerūt vł vota vł ꝓ salute vel pacifica vł ꝓ pctō vł holocau sta vł elemosynas sine ieiunia vł corpis castitatē: ↄtaminata erūt i ↄspectu meo. Quāuis. n. sacta videāt spe sui q offerūt: tñ q2 tractata sūt ab illo q pol lut9 ē i aīa: polluūt oīa. Itē i amos ꝓpheta. De eodem.

Odit de9 sacrificia hēticorꝫ 7 a se ꝓijcit. 7 q9tiescūq cō gregati sūt i noīe ei9 detestat fetorē eorꝫ. 7 claudit nares su as. Itē i osee. De eodem

Ali offerūt sacrilegi panē 7 dāt elemosynas 7 sectāi vidēt hūilitatē. q ego si ve fiāt holocausta in tpror: cū āt sciaz dei dereliqrit: frustra trūcato capite fidei ceta mēbra hñe se iactāt. Idē i epła ad gala.

Sine fide 7 charitate nec euā geliū hēt: nec ꝓsūt aliq bona.

o Ms. e. cum paulus.

Marchion. iste marchiō dixit duo esse pncipia: vnū supiorū aliud inferiorꝫ. xxiiij. q. iij. qdā. v. 7 mar chioniste. p ¶ Basilides. iste negauit xpm fuisse passū: ut. c. qdam xxiiij. q. iij.

Marchion 7 basilides 7 ce tere hēticorꝫ pestes ñ hñt dei euāgeliū: q2 nō hñt spiritū sāctū sine quo hūanū euāgeliū nō docet. Nec putem9 i vbis scriptarꝫ eē euāgeliū: sz i sensu ñ i supficie sz i medulla: ñ i fmo nū folijs: sz i radice rōis. Idē

Vide qtū bonū ē charitas Si ita martyriū fecerim9 vt nras velim9 ab oib9 reliquias honorari: 7 si opionē vulgi se/ ctātes itrepidi sāguinē funderi m9 7 sbam nraz vsq ad mēdici tatē ꝓpriā dederim9: huic opi nō tā pmiū q pēa debet: 7 pfi/ die magꝭ tormēta sūt q corōa victorie. Itē ex cō. laodicē.

Hēticorꝫ bñdictō maledictō ē

Non oz hēticorꝫ bñdictōes accipe: qm magꝭ sūt male/ dictōes q bñdictōes. Itē ex cō. martini pape. Cū hēticꝭ nec cū scismaticis licꝫ orare.

Non liceat clicꝭ vł laicꝭ ab hēticꝭ eulogias. i. bñdictio nes accipe: q2 maledictōes sūt magꝭ q bñdictōes. neq liceat aut cū hēticꝭ aut scismaticꝭ ora re. Itē leo ad anathoiū cō stātinopolitanū epm. Extra ecclīam nō sūt vera sacrificia.

In ecclīa dei q corp9 chri sti ē: aliter nec rata sūt sa/ cerdotia nec vera sacrificia: nisi i ꝓprietate sue nature ve/ rus nos pōtifex recōciliet. Itē leoni augusto.

Impiorꝫ manibus diuina sa/ cramenta se subducunt.

q ¶ Quo hūanū. i. ñ diuinū nō cō ferens gratiā.

r ¶ In vbis. ar. v ba reb9 nō res v/ bis deseruire. ꝓ/ fert eni intētio v bis. ar. xiij. q. i. §. ij. v. vba. ar. xxx iij. di. sedulo. ar. xxij. q. v. hūane. 7 q. ij. ne qs. ar. xx/ iij. q. i. pat9. 7. q. viij. occidit. ar. x/ xix. di. regule.

s ¶ Sz i sensu. ar. xi. q. iij. añcessor: 7. c. qð pdecessor ar. ff. de le. 7 se. ↄ. scire leges. ar. ex de v. sig. ꝓptea. 7. c. intelligentia. ar. xxij. q. ij. is q.

a Vide quātū operi. ar. ꝙ dare elemosynaz ad vanā gloriam sit peccatū ar. x/ xiij. q. i. militare. xxiiij. q. i. odi.

b ¶ Quā. corona. s. di. xc. neq i fi. 7. c. siqs aūt. j. de pe. di. iiij. §. pl't. ↄ ibi dicit aug9. ꝙ siqs ñ hñs chari/ tatē patit marty/ riū 7 si non ꝓdest ei ad vitā eternā ꝓdest ei tñ ad mi nus supplicium subeūdū. So. ibi agit de illis q bo no zelo 7 si nō fm ↄsciam martyriū subeūt: hic de ill's q arrogant: ut hic innuit. io.

c Non oz. bñdictiōes. i. sacra vł dogmata. vł hoc dicit ironice: bñdictiones. i. dignitates 7 pdi/ cationes q idiotis vident bñdictiōes vł benedictio num abusiones.

d Non liceat. scismaticis. j. de cō. di. i. eps nullū. ↄ. so. illō antiq9: istō ð ↄsuetudie ecclie roboratū. b

e In ecclia. dei. nec va qtū ad bñdā rē sacri 7 li/ citā executionē. f ¶ In ꝓprietate. i. in vera fide icarnatiōis. i. ut ñ credam9 xpianos deo recōci liari nascēdo moriēdo 7 rsurgēdo 7c. xxiij. di. q eps.

g ¶ Manifestum est.p crudelissimā.ſ. arrianā extra ctum:ut.xxiiij.q.iij.reſecande.

h ¶ Intercepta.i.p2o2ius quo ad effectū conſūpta. ⁊ ita dicit ouidius maio2 in fabula ranarū. Et interceptaq₃ colla gerebant.

i ¶ Siqs. Caſus. Intēdit cyprianus ,pbare: ꝙ nō debemꝰ vti ſacramētis hereticoꝝ. Primo au ctoritate apl'i qui cibū co2palē,phibet cū eis ſumi. Secūdo auctoritate dñi qui ,pbibuit abdon p2ophetā cuʒ eis cibū ſumere. Tertio quia heretici more ſimie imaginē tm̄ hñt ſacramentoꝝ ſʒ ñ hñt vera ſacramēta. Quarto q2 ſi mali ſūt in eccl'ia pꝰ trinam monitionē ɔparant ethnicis ⁊ publicanis ut cū eis non ſumamꝰ cibū: multo fortiꝰ ipſi heretici pciſi. Quinto q2 nō tm̄ ipſi puniunt ſʒ etiaʒ eis fauētes ⁊ eorum ſacramētis vtentes. Sexto auctē oſee ,ppbete dicentis: ſacrificia eoꝝ eſſe panem luctus.

k ¶ Exierit.i.egerit.,ppter qȯ meret exire ⁊ dānari: ar. xxiiij.q. iij. ſiqs nō recto.

l ¶ A ſemetipſo.i. ad ſuū effectū ſiue factū cadēdo in hereſim iā dānatā: ut.j.iiij.q.v c.i.j. xxiiij.q.i.c. i.ij.⁊.iij.

Manifestū est p crudelissimā ⁊ insanissimā veſaniaʒ in alexādrina ſede oē celeſtiū ſacramētoꝝ lumē extictū. intercepta ē ſacrificij oblatio: ɔfecit chriſmatis ſāctificatio: et paricidialibꝰ māibꝰ ipioꝝ oīa ſeſe ſubtraxē miſteria. Itēʒ beatꝰ martyr cyprianꝰ i ep'la ɔ hereticos. Sacramēta extra ecclesiā ministrarj pñt: salutē vero cōferre non possunt. Siqs inquit de ecclesia heretica pſūptōe exierit: a ſemetipō dānatꝰ ē: cū hmōi ſm aplm nec cibū qdē ſumere debemꝰ. declarat hoc i libro regū: vbi cū hō dei ad hieroboam miſſus eēt ꝙ peccata ſua exprobraret atq₃ vltionē ſuā futurā pdiceret: panē apud illū edere ⁊ aquā bibē ,phibitꝰ ē. qȯ cū nō cuſtodiſſet: diuina ſnia ide rediēs morſu leonis i itinere iterijt. An dʒ qſq₃ dicere ſacramētū ſalutare ⁊ gratiā celeſtē cōem cū hereticis eē poſſe: cū qbꝰ nec terreſtris cibꝰ nec ſecularis potꝰ dʒ eſſe cōis? cōſtat aūt oleū vnde baptiʒati ſingūtur ſāctificari et euchariſtiā fieri apō illos oio nō poſſe vbi ſpes nulla ē ⁊ fides falſa vbi oia p mēdacium gerūtur. Nā hereticꝰ more ſimiaꝝ q cū hoies nō ſint formā hūanā imitātur: vultū eccleſie catholice ⁊ auctē ſibi ⁊ veritatē vēdicat: cū ipe i eccleſia nō ſit. bñdicit: cū a deo ſit maledictus. vitā pollicet: cū ſit mortaꝰ: deū iuocat: cū ſit blaſphemꝰ. ſacerdotiū āmiſtrat ,pphanus. munꝰ ponit añ altare ſacrilegꝰ. ad hec oia accedit et illud malū: ut antiſtes diaboli audeat euchariſtiā facē. Et cū nec ſacrificari oblatio illic poſſit vbi ſpūs ſāctꝰ nō ſit: nec cuiq₃ p eiꝰ dñs pces ⁊ orōnes ,pſit q deū ipe violat. Si.n.q eccleſiā violāt ethnici ⁊ publicani habētur: multo mag' rebelles ⁊ hoſtes falſa altaria ⁊ illicita ſacerdotia ⁊ ſacrificia ſacrilega ⁊ oīa adulterina ſingētes int ethnicos ⁊ publicanos neceſſe ē ut computētur: quos oēs ɔſtat a charitate et vnitate eccleſie catholice receſſiſſe. Ergo oia quecūq₃ faciūt heretici: carnalia ſūt ⁊ inania ⁊ falſa: ita vt nihil eoꝝ q illi geſſerūt a nobis ,pbari debeāt. Nō ſtati ſuſcipiēda ſūt. ⁊ aſſumēda q iactātur in chriſto noie: ſʒ que gerūtur i chriſti noie: ſʒ que gerunt in chriſti ꝟtute. Quō.n. pficere que agūt aut ipetrare aliqd illicitꝭ conatibꝰ a deo pñt: q ɔtra deum qȯ eis nō licet moliūtur? Quare q hēticis ⁊ ſciſmaticꝭ patrocinātur. cēſura diuia in eoꝝ ,pbātur facinore ⁊ penis nō ſolū duces ⁊ auctores ſed etiā pticipes deſtinari: niſi ſe a cōione maloꝝ ſepauerit pcipiēte dño p moyſen: ſepamini a tabernaculis hominū iſtoꝝ duriſſimoꝝ: ⁊ nolite tāgere de oibus que ſūt in eis: ne ſimul pereatꝭ i peccatis eoꝝ. ⁊ qȯ cōminatꝰ dñs per moyſen fuerat impleuit: ut qſqs ſe a chore ⁊ dathan et abiron nō ſeparaſſet: penas ſtatim ,p impia cōmunione ſolueret. ſic etiam

q.c.p yſaiā.ī.di.tit.ſecundū.

p ¶ Per mendacium. hic errauit cyprianꝰ ,put dicit augꝰ. ⁊ eū corrigit.xxxij.di.§.verū.j.de ɔſe.di.iiij.quō.qdam tñ volunt eū hic excuſare: q2 intellexit hoc de hereticis.q formā eccl'ie nō tenēt. vł hoc ꝟbū vbi oia p mēdaciū ⁊c. eū excuſat. ar. de ɔ. di.iiij.ſolet queri. vel hꝰ dixit ɔ hereticos.quos ſemp inſequebat: ſic ut ⁊ pelagiꝰ.xxiiij.q.i.ſciſma. ⁊ fuit ibi excesſꝰ veritatis: ar. de ɔſe. di.ij. ego berēgarius. magiſ tñ credo augꝰ qui dicit eū erraſſe.

q ¶ Nō ſtatim. ar. ꝙ nō oī doctrine ꝟbo credēdum eſt.j.xxiiij.q.i.aduocauit.ī.di.xix.ſcōm. ar.ɔ.ī.l.di.ſiqs ppoſtera.j.xxiij.q.iiij.ille.⁊.q.v.miles. ⁊.q.i.qd culpat. viij.q.i.ſciendū.ar. xi.q.iij.ſiqs eps.⁊.c.nō ſemp.⁊.c.ſi dñs. Ar.h. hic ē ar.ɔ ſigilla q ñ ſtatim debēt recipi.ar.ex de,pba.iij.nā lr̄e app2obande ſūt.ff.de ,pcura. ſi,pcuratorē.ff.qȯ cuiuſq₃ vniuer.itē coꝝ.§.ꝙ ſi acto2.nō tñ ſigillum reprobat: ſi nomē acto2is nō hʒ: ex de eo q mit.in poſ.cū ſicut i pte deciſa

r ¶ Seperauerit. hic ē ar.ꝙ maritꝰ ſciēs ſe vxori in ,ppinquo gradu cōſanguineū: ſʒ in ,pbādo ɔſanguinitatē defecerit: dʒ abſtinē ab eiꝰ toro etiā iubente epo ne abſtineat: ar. di.l. ſiqs pppoſtera.qd gꝰ ſi epus eū excōicat? patient ferat: nec curet cū nō liget apud deū: ut. xi.q. iij.quō qd.obeſt.j.c. ut euidenter.h.

s ¶ Sic etiā.p oſee.

t ¶ Peccato.i.conſenſu peccati eoꝝ. viij.q.i. §. cū aūt.⁊.xxiij.q.iiij.ita plane.⁊.c.ſiquis a catholica.

m ¶ Dānatꝰ ē.i.ipſe iniecit ſe in excōicationē.vij. q.i.deniq₃.

n ¶ Ad hieroboā.q fecerat duo idola ⁊ vnū poſuerat in bethel: aliud in dan.

o ¶ Nō poſſe.q2.ſ.effectus vł res ſacramenti nō eſt apud illos.ſʒ nec veritas ſacramēti ſm cyprianū: ut j.de ɔſe.di.iiij.quō.ī.di.xxxij.§.verū.ſʒ ɔ eū eſt.j.c.

a ¶ Extra eccleſiam.i.extra formā eccleſie ratione effectus.

b ¶ Subueniēte noctis.q̄tuo2 ſūt ptes noctis: ɔticinium: intepeſtaʒ: gallicinū: antelucanū.

c ¶ Accipet. q̄re in neceſſitate pñt ab heretico baptiſmum accipē ⁊ nō euchariſtiā: dixi rationē.xxiiij.q.i.ſiquem.

d ¶ Arrianos. sacerdotes indignos christi honoribus.

e ¶ Sub imagine. imaginē pnīe appellat publicā reconciliationē: q̄ fit ꝑ man⁹ impositionē.

f ¶ Quī. hec rō nō videtur sufficiēs. ſʒ facias vī in hoc ꝙ dicit auctores eoꝝ. nā tūc sunt auctores eoꝝ: cū isti ⁊ illi sūt extra ecclesiā. vl' dic ꝙ sufficiēs est quo ad hoc ꝙ nō pn̄t ꝯferre de merito vite. xl. di. multi.

g ¶ Baptisinate. qđ fecerūt vł accceperūt. ŝ. e. q. siquis contra.

h ¶ Nō arbitramur. subaudi dici. nō enī videntur clerici ⁊c̄. q̄: eoꝝ laicos ⁊c̄. q̄si cū hoc al's fit de laicis: merito sic dʒ esse de clīcis: nō. n. clerici sili forma recipient ⁊ iō pʒ ꝙ sunt digni ecclesiasticis honorib⁹. ⁊ ꝯtinuaṫ hoc. c. cuʒ fine illi⁹. ŝ. e. ventū. vel dic q̄: eoꝝ. i. ꝗuis. q. d. ꝗuis laicos eoꝝ ita suscipimus: nō tn̄ clerici ita suscipiēdi sūt ī honore.

i ¶ Perfectionē. i. sanctitatē ⁊ officij executionem.

k ¶ Ut eoꝝ. i. q̄: eoꝝ ut sit relatiuū cū causa: et ita ꝑ hoc ꝑcedēs lectio approbata nō videṫ. i. ideo nō videṫ q̄: ⁊c̄.

l ¶ Impfectos. quia nō receperūt gratiā ꝑ illđ baptisma.

m ¶ Qui tetigerit. tactu mētis ex̄ de sen. ex. nuper.

n ¶ Dānati. dānationis vł auctoris iā dānati ⁊c̄

o ¶ Ex eo. n̄ ē ratio hec: q̄: sūt q̄dam sacramēta q̄ iterantur: q̄dam nō: ut vnctio infirmoꝝ ⁊ dedicatio ecclesiaꝝ.

p ¶ Impositio. recōciliatoria. ⁊ intelligas de ꝑuata: q̄: solēnis nō reiteratur.

q ¶ Precipiṫ. quotiensc̄uq̄ reuertūṫ ab heresi

per osee ꝓpheta spūs sanct⁹ testaṫ dicēs: sacrificia eoꝝ tāq̄ panis luct⁹: oēs q mādūcāt ea ꝯtaminabūtur: docēs. s. et ostēdēs ⁊ oēs oīo cū auctorib⁹ ⁊ fautorib⁹ supplicio ꝯiūgi q fuerit peccato eoꝝ ꝯtaminati. Itē augustinus.

Vera sacramenta non nisi in fide ecclesie celebrantur.

Extra catholicā ecclesiam nō ē loc⁹ veri sacrificij. Itē grego. in. iij. li. dialogorū ait de ermigillo rege leouigili filio.

De manu hereticoꝝ communio non est recipienda.

Superueniēte pascalis festiuitatis die, intēpeste noctꝭ silentio ad eū ꝑfid⁹ pater arrianū epm̄ misit: ut ex ei⁹ ꝑfidis māib⁹ sacrilege cōsecratiōis cōionē acciperet: atq̄ ꝑ hoc ad prīs gratiā redire mereretur. Sʒ vir deo dedit⁹ arriano episcopo veniēti exprobrauit vt debuit: ciusq̄ a se ꝑfidiam dignis increpatōibus repulit. Itē innocentius cap. vij.

Sacerdotes hereticoꝝ epi honoribus nō habētur digni.

Arrianos ꝑterea ceterasq̄ eiusmodi pestes: q̄: eoꝝ laicos cōuersos ad deū sub imagine pnīe ac spūs sācti sanctificatōe ꝑ impositōem man⁹ suscipim⁹: nō vidētur clerici eorū cū sacerdotij aut cuiuspiā misterij suscipiendi dignitate esse: qm̄ qb⁹ solū baptisma ratū eē permittimus: qđ vtiq̄ in noīe patris ⁊ filij ⁊ spūs sācti ꝑcipitur: nec spiritū sāctū eos habere ex illo baptismate illisq̄ misterijs arbitramur: qm̄ cū a catholica fide eoꝝ auctores discederēt: etiā ꝑfectionē spūs quā acceperāt amiserūt. nec dare eius plenitudieʒ pn̄t: q̄ maxime in ordinatōib⁹ operaṫ q per impietatis sue ꝑfidiā fidē domini ꝑdiderunt. ꝓpter qđ fieri nō pōt: vt eoꝝ ꝓphanos sacerdotes dignos christi honoribus arbitremur quoꝝ laicos imperfectos vt dixi ad spiritus sancti ꝑcipiēdam gratiā cū penitentie imagine recipimus. Itē legitur qui tetigerit immundū: immūdus erit. Quō ergo ei tribuetur qui immūdicias ⁊ spurcitias cōsueuit accipere: ⁊ īfra: q particeps fact⁹ ē dānati: quō honorē đbeat accipere: inuenire non possumus. Ex eo autē ꝙ manus impositio iterari ꝑcipitur: sacramētū nō eē ondītur. Unde aug⁹. de baptismo libro quarto.

Manus impositio non est sacramenti iteratio.

Manus impositio nō sicut baptismus repeti nō pōt. quid enim est aliud nisi oratio super hominē? Cum ergo innocentius solum baptisma hereticis ratū esse permittat: cū grego. sacrilegam vocet consecrationem arrianorum: cum cyprianus quecūq̄ ab hereticis fiunt carnalia ⁊ inania et falsa iudicet: cum hieronym⁹ omnia que ab eis offeruntur contaminata in conspectu dei asserat: cum leo extra ecclesiam nec rata sacerdotia nec vera sacrificia esse testetur: pʒ ꝙ sacramenta ecclesiastica preter baptisma: vt supra dictum est ab hereticis ministrari non possunt. Item obijcitur illud hieronymi ad luciferianum.

Qui in baptismo sanctus est: ad altare peccator non accedat

Sicut christus est qui baptizat: ita ipse est qui sanctificat. vnde oro te vt aut sacrificandi licentiam ei tribuas cuius baptisma approbas aut reprobes eius baptisma quem non putas esse sacerdotem: neq̄ enim potest fieri: vt qui in baptismo sanctus est: sit ad altare peccator. Sed hoc de peccatore tm̄ catholi

:ŝ. e. hi q baptisma ⁊c̄.

r Manus. sensus ē: manus ipositio pōt repeti: ut. j. đ cō. di. iiij. quō baptismus. lxviij. di. sicut.

s ¶ Impositio: cōsecratoria: ſʒ confirmatoria n̄. Itē nec ordinatoria: ſʒ curatoria bene iteraṫ: de qua dicitur: suꝑ egros manus imponēt ⁊c̄. recōciliatoria fit: ut hic. iponiṫ enī reconciliatoria man⁹ hereticis reuersis: ut. ŝ. e. arrianos. đ ꝯ. di. iiij. quō. Et excōicatis: ut. x. q. iij. cū aliquis et penitentib⁹: ut. l. di. in capite. ⁊ in hereticis vel excōicatis nō ē sacramentū: ⁊ ideo repetiṫ. in penitētibus si ē publica ē sacramentū: et iō nō iteraṫ. ⁊ cōuenit tm̄ epis: ut xxvi. q. vi. c. i. ⁊. l. di. in capite. si est ꝑuata nō ē sacramentū: reiteraṫ ⁊ ꝯuenit etiā presbyteris: ut. xxvi. q. vi. c. presbri. §. ecce.

t ¶ Nō sicut. i. lʒ.

u ¶ Repeti. j. e. q ꝙ qdā ꝯ. So. sed ibi man⁹ ipositionē ꝯsecrationem noīat. hic vō manus extensionem suꝑ penitentē oratione īuocato sācto spū ꝑaclyto. vł ibi ꝓhibʒ reiterationē man⁹ impositionis fieri ī publico: hic autē ꝑmittit fieri ī occulto.

a S Icut chꝛiſtus ē q baptizat inferi⁹: ꝯ ꝯſe.di.iiij. nemo.vel cū effectu.
b Unde oꝛo ꝛc.putabat iſte cū q homicida vł adulter fuerat mūdari in baptiſmo:nō ita tñ ut dign⁹ eſſet ſacerdotio.
Sꝫ an⁹ tñ hoc intelligit ꝯ occulto peccatoꝛe: nā dicebāt qdā de tali ꝛ male: ꝙ lꝫ poſſꝫ baptiſma dare:ñ tñ ꝯficere.ꝛ h talesreꝑhendūt:ꝛ ſm hoc ē ar.ꝫ.l.di.q ſub gradu.ſꝫ ibi ꝯ depoſito cū quo diſpenſat ut baptizet:hic ꝯ tolerato.
c Sacerdotē.i. poſſe ſacramēta ꝯficere.
d Pōt fieri.ar. ꝙ vno de duob⁹ q ſūt eiuſdē iuris ꝯceſſo:alterū cōcedit.ex quo eni aliqd alicui ꝯcedit:ei⁹ coherens ei ꝯcedit:ut.ī.iij.q.vi.hoc gppe.ꝛ xvi.q.i.ſi monachus.ꝛ.q.ij.c.i.ꝫ viij.di.q° iure.h.
e Cooperante. iſtō coopante falſum ē q̄tū ad dātem vł facientē:ñ q̄tū ad recipientē.ī.e.dñs.
f M Aledicam. aliā expoſitionē h⁹ vbi hēs.ī.e.multi ſecularium.
g I Ntra.ab iſto loco vł ꝗ ad.c.ſacerdotes loquūt oīa.c. ꝯ malis ſacerdotib⁹ toleratis ab eccleſia.
h Creant.quo ad ſuſtentationē coꝛpis:ꝛ p⁹ aīe.
i O Mnia ſacra ꝛ vbū.i.pdicatio: q ſi fiat ab indigno alijs ꝓdere:ſꝫ ſibi nocet ar.di.lxxxiij:§.q

co non de heretico intelligendum eſt: qui quicquid cum fide catholica ꝓ officio ſuo facit:licet indignus tamen diuina gratia cooperāte ratū eſſe creditur. alioquin ſi de hereticis dictum intelligitur:ipſe ſibi contrarius eſſet cum dicat in oſee:ſacrificia eoꝛum ꝛ cetera. ꝛ alibi in ꝑſona domini.

Benedictionibus hereticoꝝ deus maledicit.

M Aledicam benedictionibus veſtris. hoc eſt quicquid a vobis benedicitur:ꝑ me erit maledictuꝫ. [H]oc ergo intelligendum ē de heretico. Illud autem ad luciferianū: de eccleſiaſtico peccatore de quo aug⁹. ait in libꝛo de coꝛpoꝛe domini.

Boni ꝛ mali ſacerdotes eque coꝛpus chꝛiſti conficiunt.

I Ntra catholicaꝫ eccleſiā in myſterio coꝛpoꝛis ꝛ ſanguis domini nihil a bono maius nil a malo minus perficit ſacerdote: qꝛ non immerito conſecrantis ſed in verbo ꝑficitur creatoꝛis ꝛ virtute ſpūs ſancti. Si enim in merito eēt ſacerdotis: nequaq̄ ad chꝛiſtum pertineret. Nunc autēꝫ ſicut qui baptizat ipſe chꝛiſt⁹ eſt.ita ipſe eſt qui per ſpiritū ſanctum hanc ſuam efficit carnem ꝛ tranſfundit in ſanguinē Credendum eſt enim ꝙ i verbis chꝛiſti ſacramenta conficiantur: cuius pꝛius creantur iperio: eius vtiq; verbo recreantur ad melius. Item in libꝛo ſecūdo contra epiſtolam parmeniani.

De eodem.

O Mnia ſacramenta obſūt indigne tractātibus: ꝓſūt tamen per eos digne ſumentibus.ſicut ꝛ verbum dei vnde dictum eſt: que dicunt facite: que autem faciunt facere nolite. Item in tractatu epiſtole ioannis.

De his qui ſanctis male vtuntur.

P Rophetauit ſaul rex malus cum etiam ſanctum dauid perſequeretur. non ergo ſe iactent qui foꝛte ſine charitate habent ſanctum munus dei:ſed videant:qualem rōeꝫ ſint habituri cum deo qui ſanctis non ſancte vtuntur. Ex his erunt qui dicturi ſunt i iudicio:ꝛ in nomine tuo ꝓphetauimus. Quibus non dicet mentimini:ſed non noui vos ꝛ cetera. Spūm ergo ꝓphetie dicendi ſūt habuiſſe ſed ñ meritū. Item hieronymus i aggeo.ij.c.

Quiſq; nō tā ſacrificat ex hoſtijs: q̄ꝫ ꝑ peccato polluitur.

P Rophetā qui altari tūn extructo ꝛ domo mea diruta hoſtias mihi offers in altari ꝛ victimis eius ſanctificari te putas: Scito qm̄ ſanctū quidem ē qꝺ offertur in altari: ſꝫ non tā ſanctificaris ex hoſtijs q̄ꝫ ex moꝛtuis operib⁹ pollueris. Itē auguſtinus in li.de verbo domini.

Cōtra ſpūm verbū dicit: cum ex diſperſione nūq̄ꝫ reditur.

I Ta fit verbū contra ſpiritum ſanctum: cuꝫ ex diſpēſione ad congregationem nūq̄ꝫ venitur: que ad remittenda peccata accipit ſpūm ſanctuꝫ ad quā congregationem etſi ꝑ malum clericum ſed tamen catholicum miniſtrum repꝛobuꝫ ꝛ fictum ſi aliquis acceſſerit coꝛde non ficto in ipō ſpiritus ſanctus operatur remiſſionē peccatoꝛum: qui in ſancta eccleſia ita operatur vt repꝛobos fugiat: ꝛ tamen per eoꝛū miniſterium pꝛobos colligat.

q̄ꝫ.ar.xv.q.vlti.c.vlti.
k Dictū ē.tales inſtruūt deū qualit eos punire debeat.
l P xl.di.multi.
Rophetauit.hic ꝓbat ꝙ mal⁹ ſacerdos pōt ꝯficere:qꝛ ſaul mal⁹ erat ꝛ ꝓphetauit:imō mali hñt omia dona ſpūs ſancti ꝑter charitatē.ꝫ.e.multe.hiſtoꝛia aūt erat h ꝓ calu.
m Nō noui.i. ñ appꝛobaui.ita dicūt aliq ſcholares q noti ſūt aliqbus in ſchol: cū vidēt eos i terra ſua dicūt:nō noui vos. vł qñ ſunt diuites dicūt paupib⁹:nō noui vos. vł qꝺ pei⁹ eſt: nolunt loqui cū eis.
n P Kopheta. ad lrāꝫ intelligit de babylonica captiuitate. naꝫ cyro dante liām reuertēdi de babylonica captiuitate: ppls iſrł edificauit altare: ꝛ deiecerūt fundamentū tēpli. ſed ꝑ lrās cābiſe ducis militie ipſi⁹ cyri ꝓhibit⁹ ē in edificatiōe ꝓcedē vſq; ad ſcdm annū darij in quo egreſſ⁹ ē edificare templū ceptū ab aggeo ꝓpheta ad hoc exhoꝛtante populū. loqt ergo hieronym⁹ de medio tpe: in quo imolabāt in altari.ſꝫ domum dei.ſ. tēplū reedificare negligebāt: cū domos ꝓꝑias reedificarēt: qꝺ in ipſo aggeo plan⁹ pꝫ.
o Diruta.i.edificatione virtutū.diruit enim remotis virtutib⁹ aīa. xv.q.i.ex merito.
p I Ta fit verbum.in blaſphemia.ī. de pe.di.i.§.plt.ꝛ di.iij.§. fine.h.
q Congregationē.i. vnitatem eccleſie.
r Nūq̄ꝫ. ꝛ ita peccatū in ſpiritum ſanctū eſt finalis impenitētia: de q dicit auguſtinus ꝯ pe. di.vij.c.i.ꝛ fi. ꝛ notatur. xxv.di.qualis.

s Et tñ.b⁹. dicit: q̃ ab isto possũ accipe etiã sine necessitate
t ET euidenter. quodã. ita ⁊ aduocatus põt allegare: ut dicit quedã lex. xlv. di. cũ beatus.
u Et continuo. ar. ℣bo℞ ordinẽ spectandũ esse: ut. xxiij. q .i. §. i. ar. ex serie ℣bo℞ aliqd ppendi. j. xxiiij. q. .i. alienus.
x Dimiseritis. bñ dixit dimiseritis: non cui putaueritis dimitti.
y Hoc. ẽ. s. s. j. xi. q. iij. illud. ⁊. c. nemo ꝯdẽnat j. e. q. dictũ ẽ. j. de ꝯse. di. iiij. nemo. h.
z Ostiarius. i. christus idẽ est ⁊ ostiũ: ut. j. e. q. ordinationes.
⁊ Preiudicio. i. prauo iudicio. j. xxiiij. q. iij. si quis. ⁊. xi. q. iij. si ep̃us forte. s̃. e. q. remissionẽ j. ij. q. iij. qd obest. h.
a QUam scriptura. hic intendit ambrosi⁹ ꝓbare: ꝙ sp̃us sanctus opatur hoc tpe inuisibilit̃ in sacramẽtis eccl̃ie. qd̃ ex eo ꝓbat: q̃ olim visibiliter operabat̃ in legalibus sacramentis
b Scriptura. quã nõ habem⁹ s3 ẽ in scriptura lxx. interpretum.
c Hieroboã. hieroboam q fuit malus fm falsũ intellectũ gratiani. al's hieroboã quasi sacra baal destruẽs. hierobo. n. hinc eni dictus est gedeon: s3 hoc ñ faceret ad ꝓpositũ gratiani. io.
d MUlti. hoc. c. intelligit̃ de malis toleratis: q̃ generaliter loquit̃ de oib⁹ sacramẽtis. Calus. In p̃ma pte rep̃hendunt̃ quidã laici q vitã sacerdotũ rep̃hendendo diuina sacramẽta ab eis collata ꝯtẽnebãt: gerẽtes trabem in oculis suis: ⁊ festucã volentes mouere de oculis alio℞. In secũda pte dr̃ ꝙ quantũcũq₃ sit sacerdos malus sacramenta tñ ei⁹ vera sũt: nec magis sanctificant̃ a bono. In tertia qd sit mysteriũ ⁊ qd sit

ITem ambrosius in sermone de remissione peccato℞.

Nõ meritis hominũ: sed ℣tute sp̃us sancti pctã remittũt̃.

ET euidẽter oñderet dñs a sp̃u sãcto quẽ donauit fidelibus suis dimitti peccata nõ meritis hominũ: quodã loco sic ait: accipite spiritũ sanctũ. ⁊ ꝯtinuo subiecit: sicui dimiseritis peccata remittũtur ei: hoc ẽ sp̃us sanct⁹ dimittit nõ vos. Proinde sicut is quem sacerdos tolerat i ecclesia est tñ extra ecclesiã ⁊ extra corpus ei⁹ cuius caput ẽ christus si ei ostiarius ñ aperuerit: ita nõ iõ extra ecclesiã ẽ: ⁊ nõ est de corpore siqs pastoris p̃iudicio cõpellit̃ foris esse. ITe3 ambrosius de sacramentis.

De⁹ nõ merita psona℞: s3 sacerdotũ officia cõsiderat.

QUm scriptura testet̃: ꝙ ad p̃ces hieroboam ignis descẽdit de celo: ⁊ rursus p̃cãte helia ignis missus ẽ q sacrificia cõsumeret: dat̃ intelligi ꝙ de⁹ nõ merita psona℞ ꝯsidẽat s3 officia sacerdotũ. Ignis ille visibilis mittebat̃ vt crederẽt: nobis inuisibilis operatur qd̃ credim⁹. Crede ergo adesse dñm iesum inuocatũ p̃cib⁹ sacerdotu3: q ait: vbi fuerint duo vel tres ꝯgregati in noĩe meo: ibi sum in medio eorum. ITem gregorius.

Nõ merita sacerdotũ s3 ℣tus diuina sacramẽta sanctificat.

MUlti seculariũ hominum cũ plus sacerdotis vitam q̃3 suã discutiũt: in magnũ conteptionis diuino℞ sacramẽtorũ crimẽ incurrũt. magna eni3 trabe vulneratos hñtes oculos eãq₃ negligẽtes festucam tenuẽ i alio℞ cõspiciunt oculis: quã dũ incaute festinãt auellẽ erroris in foueã dilabuntur: minus qdem cõsiderantes ꝙ nõ eos sacerdotũ vita lederẽ si ipi humiliter bonis sacerdotũ admonitionibus aurẽ accomodarẽt. Sed dũ hypocritarũ more plus illo℞ famã q̃3 ꝓpriã vitã vel vite negligentia3 diiudicãt: spernũt sancta monita ⁊ sp̃ualia dona. vñ fit vt ñ solũ ab eis dicta respuãt: sed qd̃ est deteri⁹ diuina etiã mysteria ꝯtẽnãt: ut nec corporis cõionẽ nec sanguinis dñi nostri iesu christi eo℞ ministerio cõfectã assumãt: putãtes hãc minus esse sanctificatã: si illorũ fiat officio: quo℞ vita eo℞ oculis videt̃ ignobilis. Heu in q̃3 magnũ laqueũ incidunt: vt diuina ⁊ occulta mysteria plus ab alijs sanctificata posse fieri credãt: cũ vnus idẽq₃ sp̃us sanctus in ecclesia diffusa p totũ orbẽ terra℞ incõprehensibiliter ea mysteria ⁊ occulta atq₃ inuisibiliter ⁊ operãdo sanctificet ⁊ bñdicendo benedicat. Mysterium itaq₃ fratres ob hoc dicit̃: ꝙ secretã ⁊ reconditã h3 dispẽsatõem. Sacrificiũ aũt quasi sac℞ factũ: q̃ prece mystica cõsecrat̃ ꝓ nobis i memoriã dominice passionis. Sacramẽtũ ℣o est in aliqua celebratione cũ res gesta ita fit: vt aliqd sanctificate accipiamus qd̃ sancte accipiendũ est. Sũt autẽ sacramenta baptisma chrisma corpus ⁊ sanguis christi: que ob id sacramẽta dicũtur: q̃ sub tegimẽto corporaliũ re℞ diuina virtus secreti⁹ salutẽ eorũdẽ sacramento℞ opatur effectũ. vnde a secretis virtutib⁹ vel sacris sacramenta dicũtur que ideo fructuose penes ecclesiã fiunt: q̃ sanctus i ea manẽs sp̃us eorũdem sacramẽtorum latenter operatur effectũ

sacrificiũ. Ultimo ponunt̃ ℣ba osee ꝓphe.
e Lederet. ar. alteri⁹ crimen nõ nocere inn j. e. q. iiij. c. i. s̃. e. q. fert. ꝯ. h.
f Spernũt. ex his ꝯuincit̃ ꝙ missa malo℞ sacerdotũ audiri possit: ⁊ si ꝓhibitũ fit in casu: ut. j. xv. q. vltt. j. viij. q. .iiij. c. vlti. s̃. xix. di. c. si. ꝯ. s̃. di. xxxij. nullus. di. lxxxi. siq presbyteri s3 illud de publico vel de damnato: s3 hic de tolerato. h.
g Minus. i. nõ.
h Incomp̃hensibiliter. nõ eni a nobis comp̃hendi põt qualit̃ trãssubstantiatio sub specie panis ⁊ vini corpus christi ⁊ sanguis fiat.
i Itaq₃. ⁊ q̃ occulte ⁊ inuisibilit̃
k Dispensationem. i. virtutem ⁊ gratiam a deo dispensatã ⁊ collatam.
l Quia prece. sacrificia veteris testamenti nõ faciebant̃ qd̃ figurabant: ar. de ꝯ. di. ij. sacrificium. ⁊ quod dicit hec mystica ꝯsecrat̃: hoc referas ad speciem facti fm .h. quia nec corpus christi consecratur: q̃ ⁊ prius corpus sacratissimũ erat: nec panis: q̃ ibi desinit esse statim.

m ¶ Quid meli⁹ corpe? certe aīa christi. vñ hoc di ctū intelligas dū tatat amplifica- tionis gr̄a.ſi.ī.ꝛ xxij.q.vi.nihil. et q.vij.gd in oībus vt ſic q̄ſi nulla ſa- cramēta eccleſia ſtica quo ad ſan- ctitatē ꝛ reueren tiā:ut.ī. ꝺ ꝯſe.di. ij.nihil.ꝛ.c. q mā ducat. ꝛ.xcv. di. ecce.vl inter res eiuſdē generis.ſ. inter corpalia. vl intellige de cor- pore qꝺ ē xp̄s.

n ¶ Qui rigat.ī. e.q.interrogo.ꝭ ꝯ.ꝭ.di.lxxxi.ſiqui pſbyteri.ꝭ ibi ex pone vbū.i.filiū ꝛ ſic nō ē ꝯ ꝺ pe. di.i.verbum.

o ¶ Uel quia.iſta duo l'rſpiciūt rm̄ ꝓrimū membrū cuius duo inue- niunt expoſitio- nes ꝑ ſequentia.

p Significaſtiſ nō cōgruen ter.iō vitabāt eo rum ſacramenta.

q ¶ Docuerunt. ergo nec nos pre ſumere vl inueni re debemus: ut ꝭ.diſ. xxxvij. qui de menſa.ī.ij.q. .v.conſuluiſti.ī.x xxi.q.i.ꝙ ſi.ꝭ.di. lv. ſi euangelica. ꝭ.di. xlv. ſi epm. vij.q.i.c.i.

a Non quales nec enī illoſ nota modum ar- guendi de malis ad bonos:de cō. di.i.c.i.ī.xi.q.i.ſi ſacerdotibus.ꝭ. di.xxi.ſubmittit.

cuius panis ꝛ calicis ſacramē tū grece eucharíſtia dicit:lati ne bona gratia interp̄tat. Et gd meli⁹ corpore ꝛ ſanguine chriſti:ſiue ergo ꝑ bonos ſiue ꝑ malos miſtros intra eccleſi- am diſpēſetur:ſacꝝ tñ ē q: ſpi ritus ſanct⁹ myſtice illud viui ficat:q quondā apoſtolico in tpe viſibilib⁹ apparebat ope ribus.nec bonoꝝ meritis di- ſpēſatoꝝ ampliat:nec maloꝝ attenuatur:q: neqꝫ q plātat ē aliqd neqꝫ q rigat:ſed q incre mētū dat deus. hoc de corpo re ꝛ ſanguine domini nr̄i ieſu chriſti.hoc etiā de baptiſmate ꝛ chriſmate ſentiēdū ē ꝛ tenē dū:q: virt⁹diuina ſecreti⁹ opa tur in eis. ꝛ diuina ſolūmō hec eſt virtus ſine ptās:nō hūane efficacie. polluim⁹ itaqꝫ panē .i.corp⁹ chriſti qñ indigne ac cedimus ad altare: ꝛ ſordidi mundum ſanguinē bibim⁹. ꝛ in fra:maledicā inquit benedic- tionibus veſtris: hoc eſt ijs q̄ nūc meis benedictionib⁹poſ- ſidet:ſeu quicqd a vobis be nedicitur maledicā. vel qñ ñ benedicūt ſanctis ex vō cor- de:vel q: qui inique agūt be- nedicūtur ab eis : adulātur qꝫ peccatorib⁹ dūmodo diuites ſint. Item fabian⁹ papa epi ſcopis orientalibus.

Non ſacerdotū merita:ſed q̄ docent ꝛ miniſtrant conſidera re debemus.

Significaſtis inſuper ple- roſqꝫ attendere multos in ipſis honoribus eccleſiaſtic non cōgruenter viuere ſermo nibus ꝛ ſacramentis que per eos populis miniſtrantur . O miſeros homines qui hos in- tuendo chriſtū obliuiſcūtur:q ꝛ multo ante predixit vt legi dei potius obtemperetur: q̄ imitandi videantur illi q ea q̄ debent nō faciūt. ꝛ traditorē ſuū tolerās vſqꝫ in finē:etiam eū euāgelizare cū ceteris mi- ſit.nā talē cōſuetudinē nō ha

buerūt nec habendā docue- runt. Item nicolaus papa michaeli imperatori. De eodē

Non q̄les ſacerdotes do- mini ſunt:ſed qd de domi- no loquātur eſt vobis magno pere ꝓuidendū. Nec in vica rijs beati petri apoſtoli vobiſ eſt attendēdū qd ſint: ſed qd ꝓ correctione eccleſiaꝝ:quid ꝓ ſalute veſtra ſatagant. nec enim illos inferiores dicetis ſcribis ꝛ phariſeis ſedētibus ſuper cathedrā moyſi:de qui bus dñs ꝑcepit dicēs:quecū- qꝫ dixerit vob facite:ſm ope ra eoꝝ nolite facē. Ergo im- perator cōſidera:ſi illos dixit audiendos q ſuper cathedrā moyſi ſedebāt:q̄to potius q ſup cathedrā petri reſidēt eē exiſtimas obaudiēdos. Itē auguſtinus cōtra petilianum.

Sacerdotū immundicia ſa- cramentum non polluit.

Dominus declarauit ī vno cetu hominū eadē ſacra- menta ſumentiū nō obeſſe mū dis aliquoꝝ immūdiciā. petili anus dixit:at ſi quiſqꝫ carmia ſacerdotis memoriter teneat nūquid inde ſacerdos eſt: ꝙ ore ſacrilego carmē publicat ſacerdotis: auguſtinus reſpō dit:ita iſtud dicis quaſi modo queramus quid ſit ver⁹ ſacer dos:ꝛ non quid ſit verum ba ptiſma. vt enim quiſqꝫ ſit ver⁹ ſacerdos: oportet vt non ſolū ſacramento ſed iuſticia quoqꝫ induatur:ſicut ſcriptū eſt:ſa- cerdotes tui induantur iuſti- cia. qui autem ſolo ſacramen- to ſacerdos eſt:ſicut fuit pon tifex caiphas perſecutor vni⁹ ꝛ veriſſimi ſacerdotis: q̄uis ipſe verax non eſt :quod dat tamen verum eſt: ſi non det ſu um ſed dei. Item: Creten- ſes male beſtie pigri corde. Si ergo apoſtolus neſcio cu ius alienigene teſtimoniū q: verum comperit etiam ipe at teſtat⁹ eſt: cur nos apud quē-

b Dominus declara uit.nota ꝙ augu- ſtinus in hoc.c. impro- bat duas opiniōes pe- tiliani : qui petilianus dicebat immundiciam malorum mūdis obeſſe dicebat etiam: ꝙ mali ſacerdotes nō confere bant vera ſacramenta. Dicit ergo in prima ꝑ- te. ꝙ īmundicia malo- rum bonis ꝛ mūdis nō obeſt. In ſecūda ponit quandam obiectionē petiliani que nō tangit ꝓpoſitum ꝛ eam ſoluit. In tertia oſtendit:ꝙ ſa cramenta ſi in forma ec cleſie cōferantur a quo cunqꝫ:vera ſunt. et hoc oſtendit triplici exem- plo caiphe apoſtoli et dauid. In quarta oſtē- dit:ꝙ quales ſūt qui ſa cramenta accipiūt: ta- lia ſūt eis ſacramenta. In quinta infert dupli cem ꝯcluſionē ꝯtra du- plicem opinionem pe- tiliani gr̄as agens deo ꝙ acquieuit petilianus ſuis rationibus.

c ¶ Declarauit.ī.in para bolis de zizania ſeparā da a tritico.xi.q.iij. no lite de edis. ut.xxiij.q. vij.c.i.vel declarauit ſu ſtinendo iudam.ij.q.i. vnus ex vobis.

d ¶ Cetu .i. collectione apoſtolorum vel eccle- ſie:vbi ſūt boni ꝛ mali. xxxij.q.iiij.recurrat.

e ¶ Petilianus. obijciē do.dicebat enī malum ſacerdotem non poſſe conficere:quia non eſt verus ſacerdos: ſicut nec laicus poteſt.

f ¶ Baptisma. qñ hoc q̄rim⁹ ꝛ nõ illud. ꝛ iõ ñ vꝫ õbiectio ꝛc.
g ¶ Sacramēto. ordine ꝛ officio sine iusticia: ar. ꝯ. xl. di. si/ cut viri. sꝫ ibi agit̄ de essentia sacerdotis: hic de q̄litate.
h ¶ Suū. i. si nõ sua sꝫ dei forma: s. ecclesie.
i ¶ Itē. Vba sūt epime/ nidis illi⁹ thebani sacer dotis q mal⁹ fuit: ꝛ apo stolus sumit eadē vba in testimoniū in episto/ la ad titum.
k ¶ S I ergo. ꝛ verū ē. sup ple ꝛ iõ approbem⁹.
l ¶ Habet. ar. ꝑ testimo nio alicui⁹ q nõ est bon⁹ ꝛ ut. credat̄ testimonio in quo verū dicit ꝛ si in alijs mentiat̄. s̄. di. xxx/ vij. turbat. ꝛ. c. sigd. sed ꝯ. iij. q. ix. pura.
m ¶ Verū. q. d. nõ. ꝛ ita nõ quicunqꝫ verū dicit verax ē. xij. q. ij. hoīes.
n ¶ Violatis. i. violāda esse creditis.
o ¶ Sacrilegiū: q̄si cõ/ probare scisma vestruꝫ videamur: ex eo ꝙ sa/ cramēta vestra nõ re/ probamus.
p S I non habebat saul quē dñs elegerat ꝛ fe/ cerat regē. i. fieri iusse/ rat. ut. j. viij. q. i. audact
q ¶ Panniculū. qñ ꝑci/ dit clamidem vestimēti sui: ut. ij. q. vij. §. de his ꝛ. §. item opponitur.
r N Os dicim⁹. oīa mū da iuxta illud. Qui ma/ nibus sordes: operum pri⁹ ablue sordes. In/ tus te mūda: q꞉ mū dis oīa munda.
s ¶ Optati. ꝓprium no/ men est: ꝛ erat mal⁹ ca/ tholicus vł hereticus sꝫ occultus.
t ¶ Sacrificio. hic pꝫ: ꝙ peius ꝯficit: ut. j. e. nõ nocet. ꝛ. c. dicunt. ꝛ de ꝯse. di. iiij. nõ in vobis. ꝑterea q̄ esset rõ q̄re dā natus a deo posset ꝯfi/ cere: q̄ꝺdiu tolerat̄ ab ecclīa: sꝫ damnatus ab hoīe nõ. dicas ergo ꝙ heretic⁹ excõicatus põt hoc sacramentū ꝛ reliqua sacra/ menta ministrare ꝑ capitula q̄ dixi. gdam tñ ꝯtrariū dicūt ꝑ id quod ē. xxiiij. q. i. scisma. vbi dicit pelagius: si veritate duce regimur: nõ est christi corpus qd̄ hereticus conficit. Itē quia hoc sacramentū est sacramentum vnitatis: ut de conse. di. ij. quia passus. Item quia extra vnitatem ecclesie confici nõ potest: ut. s̄. e. extra ecclesiam. j. e. sacerdotes.

cunqꝫ inuenimus qd̄ christi ē: ꝛ verū est: etiā si ille apd̄ quē inuenim⁹ peruersus ꝛ fallax est: nõ discernim⁹ ꝑpter viciū quod hõ habet: veritatē quā nõ suā sed christi habet: ꝛ dici mus sacramētū hoc verū est: sicut ille ait: testimonium hoc verū ē: sed nūgd ideo dicim⁹ etiā ipē hõ verax ē: q꞉ dicim⁹ sacramētū hoc verꝫ est: vobis aūt necesse ē vt semper erretꝭ q̄ꝺdiu ꝑpter hominū vicia dei sacramēta violatis: aut nos ꝑ pter dei sacramenta q̄ i vobis violare nolum⁹: etiā vestri sci smatis sacrilegiū assumere pu tatis. Itē. Baptisimi ergo puritas ab impuritate vel im/ mundicia cõscientie siue dan/ tis siue accipientis oīo distin cta est. Item. Memento sacramentis dei nihil obesse mores maloꝝ hominū: quo il la vel non sint vel minus san/ cta sint. Item. Si nõ habe bat saul sacramenti sanctita/ tem: quid in eo dauid venera batur? Si autem habebat ino centiam: quare innocentem persequebatur? nam eum ꝑ pter sacramenti vnctionem ꝛ honorauit viuū: ꝛ vidicauit occisum. Et q꞉ vel panniculū ex eius veste abscidit: ꝑcusso corde trepidauit. Ecce saul nõ habebat innocētiā: ꝛ tamē habebat sāctitatē nõ vite sue sed vnctionis. Nā hec sine in nocentia haberi nõ potest: sꝫ sacramentū dei qd̄ ꝛ in malis hominibus est sanctum est. Item. Nos dicimus tale cuiqꝫ sacrificium fieri: qualis accedit vt offerat: ꝛ qualis ac cedit vt sumat: ꝛ eos de sacri ficijs talium manducare qui ad illud tales accedunt qua/ les ꝛ illi sunt. Itaqꝫ si offerat deo malus: ꝛ accipiat inde bo nus: tale cuiqꝫ est qualis quis qꝫ fuerit: quia ꝛ illud scriptuꝫ est: Omnia munda mundis. Per hanc sententiam veridi/ cam ꝛ catholicam etiam vos optati sacrificio non estis pol luti. Si facta ei⁹ displicebāt vobis: non vtiqꝫ panis illi⁹ pa nis luctus erat: sub cuius ini/ quitatibus aphrica tota luge bat. Sed panem luctus om/ nibus vobis communem esse omnium vestrum malum scis/ matis facit. Item gratias ago deo: quia tandem confes sus est posse valere inuoca/ tum nomen christi ad aliorum salutem: etiam si a peccatori/ bus inuocetur. Hinc ergo in telligite: cum christi nomen in nocatur: non obesse aliorum saluti aliena peccata. Idē in libro psalmorum.

Etiam per malum ministrum dona dei ad eos perueniunt: qui cum fide accipiunt.

Christus quid fecit nobis qui traditorem suum tanta patientia pertulit. vt ei primā eucharistiam confectam ma/ nibus suis ꝛ ore suo commen datam sicut ceteris apostolis traderet? Quid nobis fecit deus: qui eundem traditorem suum: quem diabolum nomi/ nauit: qui ante traditioneꝫ do mini nec loculis dominicis fi/ dem potuit exhibere: cum ce

u ¶ Polluti. ar. nõ imputari socio peccatū alterius si ei displiceat: dūmodo cū ad/ moneat ut resipis cat: ut. j. e. q. iiij. c. i. incipit nulli⁹ crimen. ar. xxiij. q. iiij. recedite. viij. q. ij. q autem j. xi. q. iij. ꝙ ꝑde/ cessõ. j. xxiiij. q. iij si habes. j. de ꝯ. di. i. in sancta. ꝯ. j. e. q. v. c. i. ꝯ. h.
a C Hristus gd fecit. qui si/ gna patiētie ostē dit nobis.
b ¶ Primā. i. pri mo confectā eu/ charistiaꝫ dedit. nā vna sola est: et iõ nõ est prima vł vltima: vł sic: pri/ mā. i. vnicā ꝛ nõ plures.
c ¶ Ore. cū dixit hoc ē corp⁹ meū j. de ꝯse. di. ij. ac/ cipite.
d ¶ Ceteris. j. xx iij. q. iiij. tu bon⁹ ꝛ. c. q̄ꝺmagnuꝫ. j. de ꝯse. di. ij. cum omne. ꝯ. so. sꝫ ibi d̄ buccella panis quā soli iude tra didit: postea hic de corpore chri/ sti qd̄ primo tra/ didit sibi: postea omnibus dedit.
e ¶ Nominauit. v. nescio. sed cre do ꝙ ibi: q intin/ git mecū manuꝫ ꝛc. ar. insti. de ex here. libe. §. sed si feminini.
f ¶ Loculis. ar. ꝯ infideles seruiē/ tes. io. ꝙ sint dia boli: de pe. di. i. §. hoc idem.
g N On nocet. ad ecclesie. j. de cõse. di. i. ecclesijs ꝯtra sꝫ illud qñ forma seruata nõ est.
h ¶ Consecratonē. dum tamen cesset omnis pactio vel aliqua turpis ꝓmissio: aliogn execrata potius q̄

ↄſecrata dici dꝫ:ut.j.e.q.iiij.eccl'ia.ſꝫ hoc in odium ↄſecrantis.nam reuera conſecrata eſt.
i S Ed obijcit.reſpicit.§.hoc ergo.ſ.,prime poſituꝫ nã inducit iſta.vi.c.q̃dam directe: q̃dã a ſenſu ↄ̃rio ad ,pbãdũ:ꝙ malus ſacerdos nõ poſſit ↄficere ſacramẽta. ſed ſibi rñdet in ſequẽti §.cum vita.
k S Acerdotes. imp̃cantis. id ẽ inuocantis ꝑ preces.
l Nõ vitã.q̃tuꝫ ad rẽ ſacramenti .ſ.ut indigne ↄficiant.al's vita nõ erigit ut ↄficiãt.
m Macla.mortalis peccati: ar.de ↄſe.di.ii. quotidie. vl' venialis ꝛ tũc eſt ↄſiliũ. ar.di.vi. teſtamẽtum.h. tñ hec auctoritas intelligitur õ macula corporali:ut.xlix.di. hinc etiã. ꝛ ita ſophiſtice inducit. §.nõ accedat.dũ eni' eſtuauerit in pectore p̃cantis ignis alienus: q erurit ꝛ nõ ſatiat nõ põt digne accedere ad altare de pe.di.iij.inter hec hircũ. vñ nõ hic: ꝙ qlibet ſacerdos ,p macula mortalis peccati ſuſpenſus ẽ quo ad ſe:quo ad accipiẽtes Ꝟo ñ: niſi ut nota.xxxij. di.§.verum. ꝛ.c. nullus.
n I Pſi ſacerdotes. comedũt.i. oblata ,p peccatis.vl' dicũtur comedere peccata populi: q? delẽt. ꝛ ſic comedunt peccata populi orationibus ſuis.vl' forte e? exemplo bone operationis ꝛ Ꝟbo

teris diſcipulis ad predicandum regnum celorum miſit: ut monſtraret dona dei peruenire ad eos: qui cum fide accipiunt: etiam ſi talis ſit per quẽ accipiunt: qualis iudas fuit.
Item gregorius.

Sacramentis epiſcopi malicia nõ nocet.

N On nocet malicia epiſcopi neqꝫ ad baptiſmum infãtis neqꝫ ad eccleſie conſecrationem: quia baptiſma a deo datur non ab homine venit. ſic ꝛ euchariſtia ꝛ omnia que cunqꝫ in altari ponuntur: non ab homine ſed a deo ſanctificationem accipiunt. Sed obijcitur illud hieronymi in ſophonia.

Non verba ſed merita ſacerdotum euchariſtiã faciunt.

S Acerdotes: q euchariſtie deſeruiũt ꝛ ſanguinẽ domini populis eius diuidunt. impie agunt in lege chriſti: putãtes euchariſtiam imprecantis facere verba non vitã: ꝛ neceſſariã eſſe tantũ ſolennem orationem et non ſacerdotũ merita. De qbus dicitur: ſacerdos in quacunqꝫ fuerit macula: non accedat offerre oblatiões dño. Itẽ alexãder.

Tãto facilius ſacerdotes exaudiũtur: q̃to apud deũ ſunt digniores.

I Pſi ſacerdotes ,p populo interpellãt: ꝛ peccata populi comedunt: quia ſuis precibus ea delent atqꝫ cõſumũt q quãto digniores fuerint: tãto facilius in neceſſitatib9 ,p qbus clamant exaudiuntur.
Itẽ gelaſi9 elpidio ep̃o.

Nõ adeſt ſacramẽtis ſpũs ſanctus: que per criminoſos miniſtrantur.

S Acroſancta religio que catholicã cõtinet diſciplinã ꝫ p̃dicationis corrigũt hoies: ꝛ ita q̃tũ in ſe eſt delẽt. ſolus eni deus delet peccatũ.i.peccati reatũ.ſacerdos penã infligendã ,p peccato orationib9 minuit: ,ppter qd̃ peccatuꝫ delere dr̃.h. vl' illi dicunt comedẽ peccata ppl'i: q de ſuis poſſent ſuſtentari: ꝛ tñ ꝑcipiũt de eccl'iaſticis xij.q.ij.illud.cũ hñti dare ꝛc.j.q.ij.paſtor.

tantam ſibi reuerentiã vendicat: vt ad eam qlibet niſi pura conſcientia non audeat peruenire. Nam quomodo ad diuini myſterij conſecrationẽ celeſtis ſpiritus inuocatus adueniet: ſi ſacerdos ꝛ qui eum adeſſe deprecatur: criminoſis plenus actionibus reprobet.
Item gregorius in regiſtro

Manus immunda tacta inquinat non mundat.

N Eceſſe eſt ut munda ſit manus: que diluere ſordes curat: ne tacta queqꝫ deteri9 inquinet: ſi ſordida ſequens lutum tenet. Scriptum nãqꝫ eſt: mundamini qui fertis vaſa domini: domini etenim vaſa ferunt que ,pximorum animas ad interiora perducendas in conuerſationis ſue exemplo ſuſcipiunt. Itẽ auguſtinus.

Eque ſeruandum eſt verbuꝫ chriſti et corpus chriſti.

I Nterrogo vos fratres vl' ſorores: dicite mihi quid pl9 videt vobis corp9 chriſti an verbum chriſti? Si vultis vere reſpondere: hoc dicere debetis: ꝙ non ſit minus verbum dei q̃ꝫ chriſti corpus. et ideo quãta ſolicitudine obſeruamus: quando nobis corpus chriſti miniſtratur: ut nihil ex ipſo de manibus noſtris in terram cadat: tanta ſolicitudine obſeruemus: ne verbum domini: quod nobis erogatur: dum aliud aut cogitamus aut loquimur: de corde puro pereat: quia non minus erit reus qui verbum dei negligenter audierit: q̃ꝫ ille qui corpus chriſti ſua negligentia in terram cadere permiſit.
Item.

De eodem

o S Acroſancta.i. religioſa.ſacramẽtoꝝ reuerẽtia.vl'.i.euchariſtia vl' qdlibet aliud ſacramentũ.ſ.e.ventũ.
p Conſecratiõe. quã diuinũ myſteriũ facit ñ miniſtri adminiſtratio: ut.j.de ↄſe.di.iij.nõ eſt aqua.
q Adueniet.adueniet quidẽ magis ad ↄficiẽtis detrimentũ q̃ꝫ ad ſalutẽ: de ↄſe.di.ij.ut ſctã
r N Eceſſe eſt. vaſa.i. ſubditoꝝ aias: q? dñs in eis ſedet: ut.xxiij.q.iiij.nabuchodonoſor.xxxij.q.v.ſi paulus. quoꝝ ſanguis reqritur de manib9 noſtris.xliij di.epheſijs.
ſ Ad interiora.i.ſpiritualia ꝛ celeſtia. vl' dic .i.ad vicia.ꝛ tunc dic ꝑducendas vapulaturas a primo mãcipio iehẽne.xl.di.ſi papa.
t I Nterrogo.Ꝟbum.i.p̃dicatio q̃ plures cõuertit ꝛ plus facit cõpungi hominẽ: ita ut oia peccata ꝑ eã tollant.ſed ꝑ corpus chriſti tñ venialia tollunt: ut de ↄſe.di.ij.iteratur ꝛ.c. quotidie. ꝛ ſic non obſtat.ſ.e.multi.
u Negligẽter.i. id qd̃ Ꝟbo ſignificat: vel per verbũ concipit.
x Cadere.de cõſe.di. ij.qui bene.

a N Ecꝫ.nota ꝙ tria dicūẗ hic:q? ſacramenta dñi nō rite vł recte ꝯferunẗ niſi a dignis ꝯferāẗ ⁊ a dignis ſumā tur ⁊ in fo?ma eccłie.pmū notaẗ ibi:niſi p ſacerdotē. ſcdm ibi:nec niſi.tertiū ibi:atqꝫ id ⁊c.qdam diuidunt.c in duas ptes.In pma fit mētio de ſacrificio qđ ab eo accipiẗ ꝑ quo offerẗ.et hoc vſqꝫ ad illū locū atqꝫ id.In ſecūda fit mētio de ſacramēto qđ nō accipiẗ ab eo ꝑ quo offerẗ.⁊ dicit ſine vicio.i. ſine peccato.

b Rite. quo ad offerētem ⁊ accipientē.

c Pro quibus offerẗ. ſupple nec pōt rite offerri niſi ab eis.

d Sine vicio.i.non ſit citra fo?mā eccłie: ſꝫ in ipſa fo?ma eccłie.

e Ut ꝑ vicioſis.expone ut recte poſſit offerri ꝑ vicioſis .i. venialia hñtib⁹. Sꝫ intellige generaliẗ:q? offerẗ etiā ꝑ habentib⁹ mo?talia.

f Mūdandis.i.venialis peccati maculā habentibus.

g Cum vita . reſpicit hoc.c. ſacerdotes ⁊ bñ ſcluit. ⁊ ad ꝯfirmandā ſuā ſolutionē inducit capitulum ſequens.

a D Ictū eſt.ꝓbat auguſtin⁹.ꝙ bñdicē nō tm̄ meritū ſꝫ etiā o?dinē reqrit. In p?ima ergo pte ponit aucto?itatē dñi vſqꝫ ibi quanta In ſecūda ꝓbat intentionē ſuā ⁊ aucto?itate ⁊ exēplo caiphe.

b Nos ponite.i. inuocate.

c Prodeſſe.hic colligiẗ:ꝙ lꝫ volūtas ſacerdotis nō fit ut ꝓſit:p?odeſt tn̄.i̅. de ꝯſe.di.iiij. nō illud ⁊c.Sꝫ qd ſi cantet miſſā ut deus pdat aliquos:ꝯficiet reuera ſꝫ dꝫ puniri.ar.xxvi.q.v qcunqꝫ.

d Q Ued vo. dictū eſt ſ.in.§.ſi ergo. ꝙ ſacramēta dignitatis ab hereticis collata effectuꝫ ñ hñt. ꝯ qđ allegat aucto?itatē anaſtaſij: quaꝫ

N Ecꝫ pōt rite offerri niſi p ſacerdotē iuſtum ⁊ ſanctū nec niſi ab eis accipiaẗ qđ offertur ꝑ qb⁹ offerẗ. atqꝫ id ſine vicio ſit: vt ꝑ vicioſis mūdādis offerre poſſit. hoc certe oēs cupiūt:q ꝑ ſe offerre ſacrificiū deo volūẗ. Cū vita ſacerdotū euchariſtie neceſſaria eſſe dicitur :nō cōſecrationi ſed effectui intelligēdū eſt. Non enim effectū ſalutis ꝯfert ei quē merita faciūt indignū. poti⁹ cōpletur in eo illud apoſtoli:q mādūcat co?pus domini ⁊ ſanguinē bibit indigne:iudiciū ſibi māducat ⁊ bibit. ergo contra eos qui creb?a oblatione ſacrificij ſe putāt poſſe mūdari nō ceſſantes impie agere in lege dei intelligitur illud eſſe dictū hieronymi. Qđ vero ſacerdos et ſi malus ſit:tn̄ ꝑ officio ſue dignitatis gratiā trāſfūdat hominibus:teſtatur auguſtinus in li.queſtionū ve. te.

Sacerdotes nomē dñi vocāt dominus aūt bñdictiōeꝫ pſtat

D Ictū eſt a domino in numeris ad aaron: vos ponite nomen meū ſup filios iſrael.ego dominus benedicā eis vt gratiā traditā per miniſterium o?dinati trāſfundat hominibus:nec volūtas ſacerdotis obeſſe aut ꝓdeſſe poſſit: ſed meritū benedictionem poſcentis.quanta autē dignitas ſit ſacerdotalis o?dinis vel officij: hinc aduertam⁹. Dictū eſt autem de nequiſſimo caipha interfecto?e ſaluato?is inter cetera. hoc autem a ſemet ipſo non dixit:ſed cū eſſet p?inceps ⁊ pontifex ſacerdotū anni illi⁹: ꝓphetauit. per quod oſtenditur ſpiritū ſanctū datorem gratiaꝝ nō perſonam ſeq digni aut indigni ſed o?dinē

oſtendit friuolā eſſe aucto?itatē gelaſij ⁊ felicis.

e In tractatu.p hoc ꝓbaẗ:ꝙ gratian⁹ nō diuiſit p diſtinctiones hoc op⁹:ar.xi.q.iij.§.euidenter.

f Itē obijciẗ ei.ſ.qđ dictū ē.ſ.e.§.cū ergo innocētius.

traditionis:vt q̄uis aliqs boni meriti ſit:nō tamē poſſit bñdicere niſi fuerit o?diatus: vt officij miſteriū exhibeat:dei autē eſt effectū tribuere benedictionis. Qđ vero per hereticos ſacramēta dignitatis miniſtrata dicuntur carere eff ectu:imp?obaẗ aucte anaſtaſij pape:q o?diatōem achacij q̄uis heretici ita ratam app?obat:ut etiam eis quos poſt dānationē baptizauit vel o?dinauit:in nullo reā pſonā nocuiſſe aſſerat:Sed hoc eū illicite ⁊ nō canonice:immo cōtra decreta ſuoꝝ p?edeceſſoꝝ feciſſe ⁊ ſucceſſoꝝ ꝓbat felix ⁊ gelaſius:qui achacium ante anaſtaſium excōmunicauerunt:⁊ ho?miſda qui ab ipſo anaſtaſio tertius eundē achaciū dānauit. Unde etiā ab eccleſia romana repudiaẗ ⁊ a deo fuiſſe percuſſus legiẗ etiam in geſtis romanoꝝ pontificum hoc modo . Anaſtaſius ſecūdus natione romanus ⁊ cetera.require retro in tractatu decretalium epiſtolarum. Item obijcitur illud auguſtini ad parmenianum de hereticis et damnatis.

Qui recedit ab eccleſia: nec baptiſma nec ius dādi amittit

Q Uod quidam dicunt baptiſma quod accipit nō amittit:qui recedit ab eccleſia ius tamen dandi quod accepit amittit:multis modis apparet fruſtra ⁊ inaniter dici.p?mo quia nulla oſtenditur cauſa:cur ille qui ipſum baptiſmū amittere non poteſt:ius dandi poſſit amittere. vtrūqꝫ eniꝫ ſacramentum eſt:⁊ quadā cōſecratione vtrunqꝫ homini datur:illud cum baptizatur: iſtđ cum o?dinatur. Ideo non licet a catholico vtrūqꝫ iterari

a Q Uod qdaꝫ Caſus:opinio ē quo?ūdā ꝙ ſacerdos vł eps recedēs de eccleſia ad hereticos ſacramentū baptiſmi nō amittit: ſꝫ ſacramentum o?dinis amittit. Iſtud imp?obat auguſtinus multipliciter. P?imo ſic:q? cū vtrunqꝫ ſit ſacramentū: ñ pōt aſſignari rō quare potius p datur vnū q̄ aliđ Secūdo ſic:quia cōſuetudo eccłie eſt.ꝙ cū tales recedunt nō ſolent reo?dinari:ſi eos eccleſia vult tolerare. Tertio dicit ꝙ ſicut recedenſ ab eccleſia vtrūqꝫ retinet:⁊ ſic videtur ꝙ vtrunqꝫ poteſt conferre alijs extra eccleſiā:licet male cōferant. ⁊ cum qs recepit ſacramētum extra eccleſiam ⁊ reuertitur ad eccleſiam:nō eſt ſacramentum iterandū in eo.⁊ hoc ꝓbatur tripliciter:p baptiſmū datum a laico qđ non iteraẗ licet illud iniuſte datur:p ſignū publice monete imp?eſſum ab eo q nō debuit imp?imere:⁊ p charactere militie q nō repetiẗ.

b Dandi.ſ.o?dinem.

c ¶ Amittit.characterem eni nõ pōt amittere:licet videatur aliter dici.xi.q.iij.episcopus.
d ¶ Amittere.nam vbi eadem ratio ⁊ idē ius.ff.ad .l.acquil.illud. an tamen hoc sit verū notat̃.xxviij. q.i.sic eni.xxxij.q vij. apostolus.§. e.q.§.cum ergo.
e ¶ Ius dandi.i. ordinem:de ꝯse. di.iiij.ostenditur vel potestatē cõferendi baptisma ĩ.xxxij.q.vij. licite.
f ¶ Utrūq3.s.baptismus ⁊ ordo.
g ¶ Domini.hoc de baptismo sacerdotis in quo potestas baptizandi est sacramētum: in laico est quedam licentia nõ sacramentum ar.ꝙ sentētia heretici valeat ⁊ ligatio et solutio: cum ius ligandi iudicādi atq3 soluendi a tempore consecrationis accepit.§.di.xlviij c.i.
h ¶ Parte.collectio enim hereticorum rectissime pars appellatur a ꝑciendo.i. diuidendo:nõ i sacramentis fuit viciū
i ¶ Sunt. quia a quocūq3 dentur iterari nõ debēt ⁊ iō ipsa sūt.i.firma ⁊ vera sunt et bona.
k ¶ Manus.§.e. q.c.manus impositio.ꝯ.sed hic de consecratoria.
l ¶ Dandi ē.i.cõsecrandi:vel dandi ipsam ordinationem.
m ¶ Aliud.ar.contra illud generale quod est extra de transla.inter.⁊.vij.q i.factus.ff.siquis caut.quotiens.ar:lxiij.di. salonitane.xlv.di. iudeis. vij.q.i. episcopus.
n ¶ Necessitate.hic apte colligit̃:ꝙ laici nõ habent ius baptizandi: nisi large dicatur ius vel potestas id est ꝑmissio:ut.ĩ.de ꝯse.di.iiij.constat.⁊.c. a quodam.⁊.xxx.q.i.ad limina.
o ¶ Nescio.i.nõ approbo.siquis dixerit repetendū.
p ¶ Delictū est.hic philosophicū temperamentū est. nam in veritate nullū est.⁊ est simile.xxij.q.ij.in quibus.

Nā.si ex ipsa ꝑte venientes ēt ꝑpositi q ꝓ bono pacis correcto scismatico ꝑ errore suscepti sūt:etsi visū ē op⁹ eē ut eadē officia gererēt q̃ agebant: nõ tñ rursus ordinādi. sed sic baptism⁹ in eis ita ordiató mā sit integra: q: in precisione fuerat viciū qδ vnitate pacis ē correctū:nõ i sacramētis que vbicūq3 sūt ipa vͣ sūt ⁊ cū ipi expedire videt̃ eccl'e ut ꝑpositi ea ꝑ vēiētes ad catholicā societatē honores suos ibi ñ administrēt:nõ eis tñ ipa ordinationis sacramēta detrahūtur sed ibi remanēt etiā sup eos. Ideoq3 nõ eis impositio manus impōit:ne nõ hōi s3 ipi sacramēto fiat iniuria. ⁊ infra:sicut aūt ē in baptismo qδ ꝑ eos dari possit:sic in ordiatione ius dādi ē. vtrūq3 qdē ad ꝑniciem suā q̃diu charitatē nõ hñt vnitatis. S3 tñ aliud ē ꝓrsus nõ habere:aliud ꝑniciose habere:aliud salubriter hr̃e. qcqd nõ habetur:dādū ē cū opus ē dari. qδ vͦ ꝑniciose habet̃ ꝑ correptionē depulsa pernicie agendū ē:ut salubriter habeatur. Qδ etsi laic⁹ alicui pereunti necessitate cõpulsus baptisma dederit:qδ cū ipe acceperit quō dādū eēt addidicit: nescio an qsq3 dixerit pie esse repetēdū. nulla eni cogēte necessitate si fiat ei: alieni muneris vsurpatio ē. Si autē necessitas vrgeat:aut nullum aut veniale delictum ē. Sed si nulla necessitate vsurpetur: ⁊ a quolibet cuilibet det̃:qδ datū fuerit nõ pōt dici nõ datū: q̃uis recte dici possit illicite datū. Illicitā ergo vsurpationē corrigit remiscētis ⁊ penitētis affectus. qδ si non correxerit:māebit ad penā vsurpationis qδ datū ē: vel eius qui illicite dedit: vel eius q illicite accepit:non tñ ꝓ non dato habebit̃. Si enim aliqui furtim ⁊ extraordinarie non in monetis publicis aur̃ vl' argentū ꝑcutiēdo signauerint: cū fuerit deprehēsum:nõne illis punitis vel indulgētia liberatis cognitum regale signum thesauris regalibus cõgregetur. Et paulo post:si forte militie characterē in corpe suo nõ militās pauid⁹ exhoruit: ⁊ ad clemētiā imperatoris cõfugerit: ⁊ impetrata venia militare iā ceperit: nunqd homine liberato atq3 correcto character ille repetitur: an nõ potius agnitus approbat̃: an forte minus haberēt sacramēta christiana q̃3 corporal' hec nota: cū videam⁹ nec apostotas carere baptismate: quibus vtiq3 per penitētiā redeūtib⁹ nõ restituitur: ⁊ ideo amitti non posse iudicatur. De his q ab ecclesie catholice vnitate separati sunt:nulla iā questio ē: quin habeant ⁊ dare possint sacramēta.sed perniciose habent perniciioseq3 tradunt: q: extra vinculū pacis sunt.neutri sacramento iniuria facienda est. ⁊ infra:sicut non recte habet:qui ab vnitate recedit sed tantum habet ⁊ ideo rede notabo in lr̃a.

q ¶ Habebit̃.ar.contra extra de iurepa.ꝙ autē in fine.
r ¶ In monetis.i.signis vl' sigillis nūmismatib⁹ vel instrumentis monetam cudendi.
s ¶ Punitis. isti variis penis puniuntur.C.de fal.mo.ꝑ totum.parcit̃ tñ illi q formauit: si anteq̃3 signum imprimat penitet.ff.ad.l.cornel. de fal.qui falsum ⁊c.
t ¶ Exhoruit. qui forte fugit de bello publico: ⁊ ita infamis effect⁹ est. vi.q.i.ifames.⁊ hoc intelligit̃ de militib⁹ illis q iurauerūt se mortē ñ euitaturos ꝓ republica ⁊ isti habebāt stigmata vel alia signa de aliquo colore.de quib⁹ dictū est:milites nostros arma scire volumus nõ leges.C. de iure delibe. sancim⁹. vl' sensus ē h⁹ lr̃e:ꝙ si aliquis ꝑter auctoritatē principis adeptus ē militie cingulū ⁊ p⁹ recōciliat̃ ipsi principi: erit ne iterandus character? q.d.nõ.
a ¶ De his.repetit que iā dicta sunt.dubitat̃ h fore.§.sed nõ est dubitandū:quia nõ est.
b ¶ Ex his.infert ex ꝑcedenti.c.ꝙ sacramēta vera sūt apud hereticos indistincte vsq3 ad.§.opponit̃.⁊ ibi obiicit aug. ꝓut ipse intelligit aug. dicere vsq3 ad.§. sed ne ibi:ponit vnā solutionē vsq3 ad.§.q̃uis. vbi ponit aliā bonā ⁊ catholicā:ad quā ꝓbādā inducit quatuor exēpla: que notabo in lr̃a.
c ¶ Perimāt illa.i.corꝝ abusio.ab isto loco dicit io.fa.ꝙ vͣba sūt augustini vsq3 ad.§.opponitur.h. ꝯ.imo gratiani:ut in notula hic apparet.ĩ.e.
d ¶ Crassus.iste dictator fuit contemporaneus iulio cesari ⁊ pompeio: ⁊ a parthis auro feruenti interfectus est.
e ¶ Alium.cuius ope vel consilio furtū cõmittit̃: tenet̃.ff. de con.fur.ꝓinde.Est aūt differentia inter furē ⁊ cõmuni-

catorem: quia communicator manifestus esse non potest. ff. de fur. is qui opem.

f ¶ Furti. videt̄ ergo: q teneẗ quis se purgare de ꝯscientia ar. insti. de obliga. que ex delict. §. sed he actiones. C. de fur. ciuile. ar. j. q iiij. q2 p̄latus cum suis cōcor. ⁊ ita ē ar. q qs pōt ⁊ tenetur indicare furtum. ar. ex de furtis g cū fure cū concor. ibi positis ar. ꝯ. ff. de cōdi. ob tur. cau. ite si nō ob stuprū. §. vlti. ⁊. ff. de p̄scri. v̄. solet. Nam in vtraq3 dicit̄ q licite possū accipere pecuniā a dño: ut suuz iudicem fugitiuum. io. So. in casu isto videtur posse dici: q s̄m canones nō est licitum accipere: secus s3 leges. b.

g ¶ Perhibet. hic apparet potius hec esse verba gratiani q̄3 augustini

h ¶ Op̄ponit̄. hoc mō. p̄cedit in hoc. §. p̄mo ponit obiectionē suā ꝯtra augustinuz: quā tangit vsq3 ad. §. sed ne: ibi ponit quandā solutionem suā: q̄ ꝓtendit̄ vsq3 ad. §. q̄3uis ⁊c̄. ibi autē ponit aliam q̄ magis ꝯmunis est. ad quam ꝓbandam inducit quadruplex exemplū. p̄mum ibi ipsa eni: secundū ibi: itē dn̄s in patri. ⁊c̄. tertiū ibi. ut plane. quartū de. x. virginibus: qd̄ incipit ibi: sic ⁊ omnes ⁊c̄. vltimo concludit ab illo loco sciendū v̄o. ⁊ ad ꝓbandā conclusionē suam inducit. c. ꝑ isaiam.

unti nō redditur. sic etiā nō recte dat q ab vnitate discedit: sed tn̄ dat qd̄ accepit. ⁊ iō qd̄ accepit ab eo venienti ad vnitatē nō iteratur. ⁊ infra: sic̄ redeūti nō datur qd̄ ⁊ foris habebat: sic venienti repetendū nō est qd̄ foris acceperat. vn̄d cōsequēter intelligitur ꝑuersitatē hominū esse corrigendaz sanctitatē aūt sacramentoruz in nullo peruerso esse violandam. Constat enim eā in peruersis hominib⁹ ⁊ sceleratis siue in eis qui intus sunt: siue in eis qui foris sunt impollutam atq3 inuiolabilem ꝑmanere. ⁊ q dicūtur eā mali polluere quātum in ipis ē dicūtur: cum illa impolluta ꝑmaneat: sed in bonis permanet ad premium in malis permanet ad iudiciū ⁊ infra: Quō catholici nō clarificant dominū: qui sacramēta eius tam debita veneratione ꝓsequūtur: ut etiā si ab indignis tractata fuerint vl' sua peruersitate dānantis: illa intemerata sanctitate permanē demōstrātur. Ex his verbis augustini cōstat in omnib⁹ tā apostatis q̄3 hereticis vel dānatis permanere christi sacramēta vera quātū ad se ⁊ sancta. ⁊ nisi penitētia vel indulgētia subuētū fuerit: ad damnationē vsurpatoris perueniēt vel habentis vel dātis vl' accipiētis. Quid ergo ꝓdest q vera ⁊ sancta sunt: cū vsurpatores suos eque perimant: ac si essēt mala ⁊ noxia. Crassus auruz siuiit: aurū bibit. eque periit vero auro sicut vero veneno. Item. Aurum eque verum est in arca furis sicut in thesauris regis: sed a fure quia illicite habetur: illicite datur vel accipitur. a rege autem licite habetur: licite datur ⁊ accipit̄. Ideo ipse fur ⁊ communicator furti: nisi forte de cōsciētia furti se purgauerit: perhibet gelasius ad anastasiū imperatorem vterq3 iuste ⁊ digne dānabitur. Opponitur autem huic sententie augustini: potestas dandi baptismū ⁊ ius cōsecrandi dominicū corpus ⁊ largiēdi sacros ordines plurimū inter se differunt. suspenso enim vel deposito sacerdote nulla ei relinquitur potestas sacrificandi. Sacramentū tamen baptismi nō solū a sacerdote deposito vel laico catholico: verūetiā ab heretico vel pagano si ministratum fuerit: nulla reiteratōne violabitur. nulla autē rō sinit: vt inter sacerdotes habeantur: qui de manib⁹ laici vel pagani oleum sacre immo execrande vnctionis assumant. Non ergo cōsequenter colligitur: vt si recedētibus a fide ius baptizādi relinquitur: potestas etiam distribuendi sacros ordines eis relinquatur q̄3uis vtrūq3 a consecratione ꝓueniat. ¶ Degradatus. n. episcopus potestatem largiendi sacros ordines non habet: facultatem tamen baptizandi non amisit. Sed ne augustinum in hac sententia penitus reprobemus: intelligamus aliud esse potestatem distribuēd ordines sacros: aliud esse executionem illius potestatis qui intra vnitatem catholice ecclesie constituti sacerdotalem vel episcopalem vnctionē accipiunt: officium ⁊ executionem sui officij ex consecratione adipiscuntur. Recedentes vero ab integritate fidei ꝓtātē acceptā sacro ten⁹ retinēt: effectu sue ꝓtāt ꝑeit⁹ priuant̄. sicut cōiugati abinuicez

i ¶ Snie. c. p̄cedentis. vbi dicit q vtrūq3 añ ꝯfirmationē dat̄. ⁊ ita videt̄ parificare ordinē ⁊ baptismū.

k ¶ Consequenter. noli rep̄hendere hic magistrum nā opponendo dicit hoc: ut patet ex solutionib⁹ sequentibus maxime ex secunda.

l ¶ Potestas id ē execucio potestatis: ⁊ sic verū dicit al's mentit̄. nā potestas sacerdotalis. i. ordo sacerdotalis in eo remanet. s̄. c. q. si quis ꝑ ignorantiam. s̄. e. §. ecce qn̄. j. de cōsc. di. iiij. quos apo. j. de consecra. di. iiij. a quodam.

m ¶ Potestatem nō bene argumētatur: q2 si nocet potestas sacerdotalis ordinem vl' sacramentū: nec hic nec ibi amisit potestatē: s3 execucionem ⁊ hic ⁊ ibi amisit.

n ¶ Largiendi. s3 cū hereticus ꝓcisus posset ꝯferre tam baptisma q̄3 ordinem q̄ specialitas erit in baptismo: dico q in casu necessitatis nō peccat baptizans: qd̄ nūq̄3 ē i collatiōe ordinū

o ¶ Sed ne. hoc dicit gratianus ac si aug⁹. intellerit̄ ser ius dandi habent. i. execucionem: ⁊ ita soluit.

p¶ Unitatem. hic tangit gratianus opinionem io. fa. dicentis: qꝫ qui recipit vltimam manus impositionem in ecclesia ⁊c. hec opinio videt̃ expresse con firmari: ex̃ de scisma. c. i. sꝫ expresse reprobatur. ix. q. i. ordinatiões.

q¶ Sacramento tenus. id ẽ qꝛ si ordinant confe runt ordines: licet non debeant ⁊ hoc est quod sequitur sine effectu ⁊c.

r¶ Dissoluunt. xxiij. q. vij. c. ij.

s¶ Chalcedonensi. s̃. e. q. c. sigs episcopus.

t¶ Etiam innocẽtio. s̃. e. ventum.

u Quãuis. So. vera est quã ⁊ supra tetigit: ⁊ que recitatur. ĩ. ix. q. i. in prin.

x¶ Bis. quantuꝫ ad primã vl' quãtum ad secundã put videbat̃ duobus discipul'ĩ castellũ emaus euntibus. sed quare dicit in carne: cũ etiã modo sit dominus in carne? sed dicunt quidam in carne. s. mortali: sꝫ male. nam in car ne mortali semel tantũ transfiguratus est. post passionem 3 vo etiam semel. ⁊ iõ potest dici cũ esset ĩ carne. i. inter car nales: vbi carnem assumpsit. vl' potest intelligi in carne. s. mortali. ⁊ sic fiet ibi punctus. bis transfiguratꝰ est: cum esset in carne. i. vna transfiguratione. s. in monte thabor. in altera post resurrectionẽ in specie. s. peregrinus apparens.

y¶ Sol. s. christus. ⁊ hꝰ est primũ exemplum.

3¶ Apparuit mirabilis coram iacobo ⁊ ioanne in monte thabor.

⁊¶ Aliũ. i. alterius mũdi.

ɔ¶ Sonans. quia seipsum constringit: alij sonum prestans.

ꝶ¶ Charitas. s̃. e. q. vide.

a¶ Ceco. Si cecꝰ secuꝫ conet̃ ducere secũ. In foueam ductor primuꝫ cadit: inde secutor.

b¶ Ne in eis. existendo in heresi. vel quo ad effectum: nisi in causa necessitatis. vel ignorant̃ s̃. e. q. supueniente.

c¶ Innocentius. s̃. e. q. qui pfectionem. ĩ. e. q. vij. item innocẽtius qꝫ p remedio.

discedentes coniugium semel initum non dissoluunt: ab opere tamen coniugali inueniuntur alieni. ¶ De his ergo q accepta sacerdotali potestate ab vnitate catholice ecclesie recedunt: loquitur augustinus: non de illis qui in scismate vel in heresi positi sacerdotalem vnctionem accipiũt. alioquin esset contrarius chalcedonensi concilio: in quo ordinati a simoniacis in nullo pficere iudicantur: etiam innocentio: qui ordinatos a ceteris hereticis per prauam manus impositionem solam dãnationem ⁊ capitis vulnus assecutos testatur. Quãuis possint generaliter dici sacramẽta q̃ apud hereticos non aliter qꝫ in ecclesia dei celebrantur: vera ⁊ rata esse quantum ad se: falsa vero ⁊ inania quãtum ad effectum ⁊ in his a quibus male tractantur ⁊ in illis a quibus male suscipiuntur.

Nec mirum: ipa enim salꝰ nostra buccellam iude dedit. statim cum buccella non bonꝰ sꝫ malignus spiritus intrauit. q̃re: non quia bonus non daret bonum: sed quia malus male accepit bonũ. Sic qꝺ bonũ effectum bonum non habuit: qꝛ vbi llud faceret non inuenit.

Item. Dominus in patria sua presens ⁊ verus affuit nõ per malum ministrum sed per seipsum. nihil potuit: quia fidem non inuenit. p perfidia aliorum non caruit sua veritate: sed effectus boni virtute. Quod vt plane in omnibꝰ sacramentis ostenderet: bis est transfiguratus cum esset ĩ carne. In vna trãsfiguratõne sol apparuit mirabilis: ut fides credentium augeretur ad cõtemplandam celestem gloriaꝫ super se eleuatam. In altera vt peregrinus incognoscibilis de se dubitantibus ire longius se finxit: ⁊ ne agnoscere tur oculos eorum tenuit. ad quid aliud, nisi ut quia per fidem non erat in cordibus eorum: longius se ab eis recedere ostenderet: ⁊ quia ipsũ nõ credebant esse quod erat: viderent eum alium quã erat? Ecce ĩ vtraqꝫ visione sua erat presentia ⁊ veritas: sed ĩ vna exercebatur fides: ut magis crederent qꝫ credebant: in altera tenebatur incredulitas: ne etiam agnoscerẽt quod videbant. Sacramentum ergo corporis ⁊ sanguinis sui alijs est ad salutem: alijs est ad iudicium. fides etiam qꝫuis sit vera: tamen sine operibꝰ mortua est. Sic ⁊ omnes decem virgines: sed ex his quinqꝫ erant fatue ⁊ quinqꝫ prudentes. equa erat virginitatis veritas: sed pro eiusdem virginitatis intentione non omnibus equa meriti identitas. Sic etiam est es sonans aut cymbalum tinniens martyrium vl' elemosyna quã nescit charitas. Si vo cecꝰ ceco lucerne ministret veritatẽ: neut̃ tñ iõ magis suã illumiat cecitatẽ. sic ⁊ malus mĩstrat malo vera sacramẽta: sed nõ iõ dona spũalia: qꝛ malis eoꝝ meritis spũs sanctꝰ impedit: ne ĩ eis qꝺ suũ ẽ operetur. inde innocẽtius cũ hereticoꝝ baptisma cõcedat eẽ ratum: nõ tñ ex illo baptismate concedit haberi spiritũ sanctũ. Et leo hos qui formã baptismatis acceperũt: non sinit rebaptizari: sed iubet spiritũ sanctũ quem ab hereticis nemo accipit: p eiꝰ inuocationẽ ⁊ manus impositionem a catholicis sacerdotibus cõseq.

d ¶ Sacrificia. ut dicit̃. s̃. e. q. §. ſꝫ hoc. s̃. e. illi nos dicimꝰ.
⁊. c. ſiquis inquit.
e ¶ Nõ quantũ. s̃. di. xlix. ſacerdotes. ⁊. e. q. iij. ſaluator.
a ¶ Per iſaiam. Caſus. Primo ponũt ṽba ꝓphete. Secũ
do dicit augꝰ. ꝙ
vbicũqꝫ malus ſacrifi/
ciũ ſibi ꝑniciẽ irrogat ñ
digne ſumenti. Tertio
dicit̃ ꝙ ſpũs ſanctus di
ſcipline effugiet fictum
nã ꝑ eum nõ opatur re/
miſſionẽ peccatoꝝ ſed
ꝑ officiũ opatur. ⁊ ꝺ ma
lis toleratis intelligit̃
quod hic dicit̃.
b ¶ Vitulũ. talis ẽ. ⁊ ita
augꝰ. quaſi ⁊c̃.
c ¶ Coquit. al's colit. i. ĩ
cultu quaſi colendo in
ſacrificio offert. ⁊ eſt ſi/
milago flos farine de
quo fiebat panis ꝓpo/
ſitionis.
d ¶ Mereat̃. ꝙ dicit ꝓ/
pheta.
e ¶ Audire. ſ. ſibi dictũ
eſſe.
f ¶ Nõ illis bonis. acci/
pientibꝰ ab eis ſacr̃a.
g ¶ Nõ alijs. ar. ꝙ ꝺ vno
⁊c̃. ut di. xlv. diſciplina:
ibi meꝰ nõ ẽ. ar. ꝯ. j. xxiij
q. iiij. forte.
h ¶ Conſtat. ſupius in/
troduxit mgr̃ multa. c.
ꝑ q̃ oñdit de hereticis
⁊ ſimoniacis idẽ eſſe. ex
qbus infert ꝯcluſionem
ſuã in iſto. §. Sꝫ ſue con
cluſioni obijcit ſtati du
plicit̃ ibi: ſꝫ obijcit̃: ⁊ ibi
imo.
i ¶ Sꝫ obijcit̃. ad hoͦ. qꝺ
dixit ꝺ ſimoniacis locũ
hr̃e qꝺ ꝺ alijſ hẽticis dr̃
k ¶ Hoc ſolũ. qꝺ nõ eſt
ĩ ordinatiõe hereticoꝝ
l ¶ Reputet̃. verũ ẽ qꝫ/
tũ ad characterẽ.
m ¶ Baptizãdis. ꝯſiguã
dis. i. chriſmãdis
idẽ ẽ ĩ quolibꝫ ſacr̃o: ex̃
ꝺ ſimo. cum in eccleſie.
n ¶ Prefigant. ſic. j. x. q
vlti. nec numerꝰ. ſm ꝙ
ibi ẽ in lr̃a nũmꝰ eſt ſiſ̃e.
al's ſi ẽ numerꝰ nõ ẽ ſiſ̃e.
o ¶ Renaſcẽtes. i. renaſ
ci volẽtes volũtate ſua
vel parentum.
p ¶ Erigere. aliquid tñ

Sciẽdũ vero ẽ: ꝙ ſacramẽta
hereticoꝝ dicũtur irrita vel
damnanda falſa ⁊ inania: non
quantum ad ſe cum ſint ſan/
cta ⁊ vera etiã ab heretico ce
lebrata: ſed qꝛ cũ illicite dan/
tibus ꝑfidis ſint ad iudiciũ: il
licite ab eis accipiẽtibꝰ nõ cõ
ferũt ſpiritũ ſanctũ. Irrita ⁊
nõ vera dicũtur: qꝛ qꝺ ꝓmit/
tũt ⁊ cõferre credũtur: nõ tri
buũt. ⁊ ideo dãnãda vt ea da/
ri vel recipi ab hereticis non
approbẽtur ſed interdicãtur.
nõ enim q̃tũ ad ſe polluta ſũt
q̃bus ab hereticis pollui dicã
tur. vnde gregorius coionem
arrij vocat execrationẽ: ⁊ ino
cẽtius vocat bonoſij ordina/
tionẽ dãnationẽ: nõ ꝙ ita ĩ ſe
ſint: ſed qꝛ male dantibus vel
accipiẽtibꝰ id efficiũt. Sic ẽt
hieronymꝰ in oſee ſacrificia
eoꝝ panẽ luctꝰ vocat nõ q̃tũ
ad ſe: ſed q̃tũ ad effectũ. qꝺ
ipſemet oſtẽdit ſubiũgẽs. qcũ
qꝫ comederit ex eo cõtamina
bitur: qꝛ ſibi ad iudiciũ ſumet
Hinc etiam auguſtinus li. ij.
cõtra epiſtolã parmeniani.

Sacramẽta q̃bus obſint indi
gne tractantibus: ꝓſunt tamẽ
digne ſumẽtibus.

Per iſaiam dñs dicit: faci/
noroſus qui ſacrificat mi/
hi vitulũ quaſi canẽ occidat.
⁊ qui coquit ſimilaginẽ quaſi
ſanguinẽ porcinum. ⁊ q offert
thus in memoriã q̃ſi blaſphe/
mus. Quilibet vbilibet offert
ſacrificiũ tali corde vel factis
vt hinc mereatur audire: per
niciẽ ſibi infert: nõ illis bonis
q accipiũt ab eis ſacramenta
eadẽ. q ſcꝺm ꝓphetã ezechie
lẽ ab eis gemũt ⁊ merent pec
cata ⁊ iniquitates que ſunt in
medio eoꝝ: q̃bus inde ſe non
corporaliter ſeperent. ⁊ infra
Sacrificia impioꝝ eis obe/
runt qui offerũt impie. nã vnũ
atqꝫ idẽ ẽ ſacrificiu ꝓpter no
mẽ domini qꝺ ibi inuocatur: ⁊
ſemꝑ eſt ſanctũ. ⁊ tale cuiqꝫ fit
quali corde ad accipiendum
acceſſerit. q enim mãducat ⁊
bibit indigne: iudiciũ ſibi mã
ducat ⁊ bibit: nõ alijs ſed ſibi
⁊ infra: Hoc pene in oibꝰ ta/
libus queſtionibus intelligen
dũ eſſe admonemus: qꝛ ſimul
oia ſacramẽta cũ obſint indi/
gne tractãtibus: ꝓſũt tamẽ ꝑ
eos digne ſumẽtibus. ⁊ infra.
Spũs ſanctus in eccleſie pre
poſito vel miſtro ſic ineſt: vt
ſi fictus nõ ẽ: operetur ꝑ eum
⁊ eius mercedẽ in ſalutẽ ſem/
piternã: ⁊ eoꝝ etiã regenera/
tionẽ vel edificationẽ q ꝑ euꝫ
ſiue cõſecrãtur ſiue euãgelizã
tur. Si aũt fictus ẽ: qm̃ veriſ/
ſime ſcriptũ ẽ: ſpũs ſanctus di
ſcipline effugiet fictũ: deſit q/
dẽ ſaluti eius: ⁊ aufert ſe a co
gitationibus eius q̃ ſũt ſine ĩ
tellectu. myſteriũ tamẽ eiꝰ non
deſerit qꝺ per eũ ſalutẽ ope/
ratur alioꝝ. Cõſtat ergo vt
innocẽtius ait de ceteris hẽti
cis ordinatos a ſimoniacis ꝑ
prauã manus ſimoniace impo
ſitionẽ vulneratũ habere ca/
put. Sed obijcit̃: ꝙ in ordina/
tione ſimoniacoꝝ hoc ſolũ re
prehenſibile inueniat̃: ꝙ gra/
tia ſpũs ſancti ſub ꝑcio redigi
putetur. aliorſũ aũt in oibus
integra forma ſacramẽtoꝝ ſer
uetur. Cũ ergo illicita ſacra/
menti vſurpatio ꝑ penitẽtiam
correcta fuerit: ut gr̃a ſpiritꝰ
ſancti gratuita ⁊ non venalis
exiſtimet̃: integer debet adeſ
ſe vnctionis effectus. immo ẽt
ſi nõ ſequat̃ penitẽtia licet ſi/
moniace: tñ reuera cõſecratꝰ
reputetur. ſicut illi q quondã
nõ niſi ꝑcio dato ad ſacri ba/
ptiſmi regenerationeꝫ nec ad

ſponte oblatũ recipi põt: ut. s̃. di. xviij. de eulogijs
q ¶ Moliant̃. ſꝫ quid ſi ſacerdos nullo mõ vult bap/
tizare niſi ei det̃ pecunia? dicũt quidã ꝙ ſi baptizan
dus eſt adultꝰ nihil ei dꝫ dare: qꝛ ſola fides ei ſufficit
ꝺ ꝯſe. di. iiij. bap
tiſmi. vel ipſemet
baptizet ſe. ar. ff.
de adopt. ſi ꝯſul.
ar. ꝯ. cx de bap/
tiſmo ⁊ eiꝰ effectu
debitũ. Io. Sed
certe ſi ĩ neceſſi/
tate tali aliqs ſe/
ipſũ baptizet ñ ẽ
tñ baptizatus: ſꝫ
ad patriã ſi dece
deret cõuolaret:
ut dicit decreta.
illa debitũ. h.
Si eſt puer bap/
tizet eũ offerens
vl' pr̃. ſꝫ ſi illi etiã
ita debiles ſunt:
vl' neſciũt formã
baptiſmi: vl' nul/
lus eſt alius qui
baptizet in neceſ
ſitate: nõ iõ dan/
da eſt pecunia et
ꝯmittenda ſimo/
nia: potius ꝑmit
tat̃ mori ſine bap
tiſmo: ar. hic ⁊. j.
e. placuit. ego tñ
certe potiꝰ darẽ
pecuniam q̃ euꝫ
ſic dimitterẽ mo
ri ⁊ bene: licꝫ nõ
deberem facere
ar. h. j. e. placuit.

sancte cōmunionis participa-tionē admittebantur: licet si-moniace: tamen non ideo mi-nus baptizati uel sacre cōmu-nionis ꝑticipes reputati sunt. sed hoc tm̄ sacris canonib⁹ cō-stitutū est: ne de cetero sacra-menta christi simoniace distri-buātur. Unde gelasius.

A baptizandis uel consignan-dis precia non exigantur.

Baptizandis consignandis-qȝ fidelibus sacerdotes ꝑ-cia nulla prefigant: nec illatio-nibus quibuslibet īpositis ex-agitare cupiant renascentes. qm̄ qđ gratis accepimus gra-tis dare mandamur. ⁊ iđ nihil a predictis prsus exigere mo-liantur: quo uel pauꝑtate co-gente deterriti uel indignatō-ne reuocati redēptionis sue causas iure despiciant: certū habētes: ꝙ qui ꝓhibita dep̄-hensi fuerint admisisse uel cō-missa nō potius sua spōte cor-rexerint: periculū subeant ꝓ-prij honoris. Item de sexta synodo.

A percipiente grām commu-nionis: preciū exigi nō debet.

Nullus eps aūt presbyter aut diaconus: qui sacram dispensat cōmunionem: a pci-piēte grām cōmunionis aliqđ precium exigat. neqȝ enim vē-ditur grā: neqȝ ꝓ precio gra-tiam spiritus sancti damus: sȝ dignis muneribus sine ꝯfrau-datione ꝑticipare ꝯcedimus Si quis vo eoꝝ qui cōnume-rātur in clero ab eo cui sacrā coionem dispensat: aliqđ pre-ciū exegerit: deponatur sicut imitator simoniace fraudis. Item ex concilio toletano. xi

Munera visibilis gratie que-stibus non sunt prestanda.

Quicqđ inuisibilis grē cō-solatione tribuitur: nunqȝ questibus uel quibuslibet pre-mijs venūdari penitus debet dicente dn̄o: quod gratis ac-cepistis gratis date. Et ideo quicūqȝ deinceps in ecclesia-stico ordine ꝯstitutus aut pro baptizādis ꝯsignandisqȝ fide-libus ꝓ chrismate uel ꝓmoti-onibus graduū precia q̄libet uel premia nisi uoluntarie ob-lata ꝓ huiusmodi ambitione susceperit: equidem si sciente lo-ci epo tale quicqȝ a subditis ꝑpetratum fuerit: idem epūs duobus mensibus excōicatio-oni subiaceat: ꝓ eo ꝙ in sciē-tia mala contexit ⁊ correptio-nem necessariam non acquisi-uit. Si autē suorum quispiā eodem nesciente quicqȝ de su-pradictis capitulis accipiēdū sibi esse crediderit: si presby-ter est quattuor mensium ex-cōmunicatione plectatur: si di-aconus triū. subdiaconus uel clericus his cupiditatib⁹ ser-uiens ꝓ arbitrio competenti pena ⁊ debita excōmunicatio-ne plectendus est. Item ex con. chartagineñ. quarto.

Nihil a sacerdotibus exiga-tur ꝓ balsamo: quod in chris-mate ponitur.

Placuit ut nullus episcopo-rum pro modico balsamo: quod benedictum pro baptis-mi sacramento per ecclesias datur: quia singuli tremissē ꝓ ipso exigere solent: aliquid ul-terius exigant: ne forte quod ꝓ salute animarum per inuo-cationem spiritus sancti con-secratur: sicut simō magus do-num dei pecunia uoluit eme-re: ita nos venundantes dam-nabiliter venūdemur. Item ex eodem.

Non est aliquid exigendū ab his: qui infantes suos ad ba-ptizandum adducunt.

r Correxerint. relinquēdo honorē ⁊ ꝑpetuo peni-tendo: ut. j. e. q. siquis neqȝ. io.

a Nullus eps. aut diacon⁹. j. de ꝯse. di. ij. ꝑuenit ꝗ. ibi dr̄ ꝙ p̄sb̄r dare dȝ eucharistiā: sȝ hoc ī ne-cessitate. xciij. di. diacones. ⁊. c. ꝑ-sente. h.

b Exegerit. cuȝ effectu. l' etiā ipe conat⁹ puniend⁹ est ī detestationē cris. s̄. e. q studet ar. vi. q. i. §. verū. ar. xlv. ij. di. qm̄. h.

c Quicqđ. nō ꝯiugiū non esse de his sacris q̄ ꝯsolationē cele-stis grē tribuūt: ⁊ iđ in ipso posse p̄ciū interuenire xxxij. q. ij. honorā-tur. cetera ita sa-cre rei tenēt signi-ficationē: ut ⁊ ei⁹ pariter habeant virtutē. Istud so-lā significationē. cetera verbo: sȝ istud ex consensu ꝑficit: cetera a iu-re canonū initiuȝ habuerūt. hoc a iure naturali ini-tiū habuit: ex̄ de biga. debitū. Il-la aūt nō est ratio sufficiēs ꝙ pecu-nia interueniat: q: in eo nō ꝯfert gratia: q: nec in sepultura nec in funeratione gra-tia ꝯfertur: est tm̄ simonia. xiij. q. ij. questa. imo dicit lex: matrimonia nō debēt esse ve-nalia. ff. đ dona. inter virū ⁊ vxo. l. ij. ⁊ dic ꝙ lȝ que-ratur ī matrimo-nio quantuȝ det̄ ꝓ dote: hoc nō ē simonia: ar. đ cō-secra. di. i. nemo. Nā episcopus n̄ consecrat eccle-siam: nisi dos fue-rit ei assignata: ut sbi dicit: ⁊ tn̄ illud nō est simonia. j. e. q. ij. placuit.

d Inuisibilis. i. sacramentū in quo gratia inuisibilis ꝯti-netur ꝑ significationem.

e Questibus. a quero queris: nō a queror quereris.

f Excōicationi. i. suspē-sioni. xxxij. di. eos. nota epm suspendendū esse q: nō corrigit subdituȝ

g Credidit. i. ad hoc ut occulte illud crimē

h Si presbyter. hanc leuē penā antiquit⁹ su-stinuit. ex posteriorib⁹ autem decretis pro hu-iusmodi sui honoris pe-riculo subsūt: ⁊ nota in-famie precellunt: ut. s̄. e. q. baptizandis. ⁊. i. q iij. c. vlti.

i Excōmunicatione. hic grauius punitur sa-cerdos q̄ȝ episcopus. ar. contra. xl. di. homo sed hic presbyter ī duo-bus deliquit: ⁊ quia cō-temnit: ⁊ quia simoniā cōmittit. episcopus tm̄ in negligentia. ⁊ qđ di-cit quatuor mensiū ex-cōmunicatione: hec pe-na nō excludit deposi-tionem. Alij intelligunt hoc. c. tm̄ de negligen-te nō de cōmittente. sȝ huic intellectui obuiat illud accipiendū: ⁊ illđ cupiditatibus. sȝ exau-di hoc per illud ex̄ de si-mo. nemo. cū. s. quis ce-lat crimen alterius pro pecūia: ar. s̄. e. c. ibi cō-texerit. sȝ dic ꝙ maior pena ē epo cessare per duos menses: q̄ȝ presby-tero ꝑ quatuor.

k Clericus. ⁊ s̄m hoc clericus in minoribus ordinibus potest esse ꝑ-latus.

l Competenti. deposi-tionis. j. e. q. iij. c. vlti.

m Placuit. ut balsa-mo. i. chrismatis nā ꝑ⁹ ꝯsecrationē chris-ma ē. chrisma ergo vē-di nō pōt: nec etiā in ne-cessitate: cū sit sacramē-tum. i. q. i. multi. ⁊. i. q. iij. siqs p̄bendas.

a ¶ Tremissem. tertia ps solidi est tremissis. de hoc tremis/ se habes. C. de veste mili. fortissimis. ⁊ inde dicit̄ tremissis fm isidorū quasi ter missus solidū ɔstituat.

P Lacuit. eoꝝ. ar. ꝙ in eadē sit ꝑditione: ⁊ q dāni causā vł occasionē dat: dānuꝫ dedisse videt̄. ī. xxiij. q. v. de occidēdis. ⁊. c. cū homo. ɔ̄. xxvi. q. vi. si pͥsbyter. ī. xxvij. q. ij. si tu abstines. ō̄. di. lv. siquis absciderit. ī. xvij. q. iiij. diffiniuit. ō̄. l. di. studeat. ī. xv. q. i. decime. io. So. hoc intelligendū ē de cā ꝓxima: maxie cuꝫ malo zelo cām vł occasionē pͥstant. b.

b ¶ Perditio. nihil enī interest an occidat qs: an causā mortis pͥbeat. ff. ad. l. cor. ď sica. nihil vñ si pͥstito īpunitatis sacramēto suos fugiētes ad ecclesiā sacerdos ñ reddiderit: ⁊ postea fugerit: fuga eoꝝ a sacerdote querēda ē: ut. ī. xvij. q. iiij. diffiniuit. q enī occasionē dāni ⁊c̄. ff. ad l. acql'. q occidit. §. vl. io.

c ¶ Requirat̄. nō ꝓ loco ⁊ tpibus illicita reddūt̄ q̄ simplicit̄ licita sūt: ut xxvij. q. i. neq̧ viduas.

d O Mendari. nō mittāt. ꝓsumit̄. n. simonia. hs'is pͥsumptio ē ex tpe vel loco. ī. xxxi. q. i. relatū. ō̄. di. lxxxi. ī oib9 ī. viij. q. iii. c. i. ⁊. ij. ō̄. di. lvij. sigs in egritudine. ī xviij. q. vlti. eleutheri9. ɔ̄. ex̄ de simo. cū sit id. ī. e. q. ij. placuit. So. exaudi hoc de nūmis exactis. nā spōte oblatos accipe possū. ar. ī. c. ꝓx. Alij dicūt hoc vitandū ꝓpter spēm mali: ar. ex̄ de transac. ɔstitutus. ff. ad. l. iul'. de ambitu. l. i. vbi dr̄ ꝙ accusat9 nō dꝫ intrare domū iudicis. hic argue. op9 ꝑ se laudabile rōne tpis r̄pͥobari: ⁊ ne malignādi occasionē inducat. lꝫ enim nūmos in conchā mittere opus pietatis sit: ipe tñ suscipiēdi baptismi simonie suspicionē inducit: ar. est. ff. ad. l. iul'. de ambitu. l. vna in fi. adeo ut si etiā sub alio p̄textu tēpore ꝓhibito det: pͥsūptio simonie nō euanescat: ar. lvij. di. sigs in egritudine. viij. q. ij. c. i.

P Lacuit vt vnusqsq̧ episcopus per ecclesias suas h° faciat: vt hi qui infantes suos ad baptismum offerunt: siquid voluntarie pro suo voto offerunt: ab eis suscipiatur. Si vero per necessitatem paupertatis aliquid nō habeant quod offerant: nullum eis pign9 violēter tollatur a clericis. Nā multi pauperes hoc timentes filios suos a baptismo retrahunt. Quidam forte dum differuntur si sine gratia baptismi de hac vita recesserint: necesse est vt ab illis eorum perditio regratur: quoꝝ spolia ꝑtimescentes a baptismi gratia se subtraxerunt. I teꝫ ex cō cilio elibert.

Qui baptizat̄ nullos nūmos i cōcham mittere cogatur.

O Mendari placuit: vt q baptizantur vt fieri solebat: nūmos in conchā non mittant ne sacerdos quod gratis accepit precio distrahere videatur: neq̧ enī pedes eoꝝ lauādi sunt a sacerdotibus vel clericis. I tem ex cō. triburiēsi

Pro perceptōne baptismi vel chrismatis aliquid exigi non debet.

D Ictū est solere in quibusdam locis ꝓ perceptōne chrismatis nummos dari: similiter ꝓ baptismo ⁊ ɔmunione hoc simoniace heresis esse detestata ē sancta synod9: ⁊ anathematizauit. ⁊ ut de cetero nec pro ordinatione nec pro chrismate vel baptismo vel ꝓ balsamo nec pro sepultura vł communione quicq̧ exigatur statuit. Sed gratis dona christi gratuita dispensatione donentur. I tem ex concilio cabilonensi.

Nec ꝓ dedicandis basilicis vel ꝓ sacramētis ecclesie cōferendis aliquid exigi debet

S Tatuimus: vt sicut ꝓ dedicandis basilicis ⁊ dandis ordinibus nihil accipienduꝫ ē ita etiam ꝓ balsamo vel ꝓ luminaribus emendis nihil presbyt̄i chrisma accepturi dent. Episcopi itaq̧ de facultatib9 ecclesie balsamū emāt ⁊ luminaria singuli in ecclesijs suis. S icut ergo hec sacramenta licet simoniace ministrentur: tñ effectum bñdictionis cōferunt accipienti: sic ⁊ sacerdotalis vnctio licꝫ simoniace ministretur: suo tamen non debꝫ carere effectu. sed sicut supra dictum est: illa sacramenta sūt necessitatis: hec dignitatis: et ideo priuilegia illorū non pñt generare communem legem istorum. habent ergo simoniaci vulneratum caput per simoniace manus prauam impositionem. hoc autem de illis intelligit̄: quos nec excusat ignorantia nec attractionis violētia: qui ab illis ordinantur: quos indubitanter sciunt esse simoniacos siue simoniace siue non simoniace ordinentur ab eis. vt enim distinguit nicolaus papa: alij simoniace ordināt̄ a simōiac̄: alij simōiace ordinātur a nō simoniacis: alij non simoniace a simoniacis. Hanc distinctionem innuit nicolaus papa. c. ij. dicens.

De multiplici gn̄e simoniacoꝝ

S Tatuimus decretum de simoniacis simoniace ordinatoribus vel ordinatis: ⁊ de simoniacis simoniace a non simoniacis: ⁊ de simoniacis nō simoniace a simoniacis. Simoniaci simoniace ordinati vł ordinatores scđum ecclesiasticos canones a proprio gradu decidant. Simoniaci quoq̧ simoniace a non simoniacis

e ¶ Ne sacerdos. ar. nō solū abstinendū eē a mal'; sꝫ etiā ab oī specie mali: ar. ō̄. liiij di. generalis.

f ¶ Lauandi sūt. q2 mediolanēses primo aqua ɔsecrata pueroꝝ pedes lauāt: ⁊ p9ea baptizant: ⁊ non peccāt: q2 auctoritate ābrosij h° faciūt: q2 q ē mūdus totus: nō indiget nisi ut pedes lauet. tñ i illa auctoritate intelligunt̄ pedes. i. affectus. s. ut habeant cor purū. iuxta illud: q̄ speciosi pedes euangelizantium pacem ⁊c̄.

g D Ictum est.

h S Tatuimus. luminarib9 etiā in conficiendo chrisma necessarijs fraudē remouet. nō ꝓ tpe etiā luminū p̄ciū interdici: extra aler. iij. de his sane. h. satis dr̄ ex̄ de simo. nō satis ⁊. c. cū in eccl'ie.

i S Icut. accipit hic sinē altercatio grani: q̄ qñq̧ simoniacos compat hereticis: qñ q̧ nō: ut. ō̄. e. §. q2 ergo. ⁊. §. se.

k ¶ Hec sacramēta. i. baptisma et chrisma.

l S Tatuimus. idē dicit̄ hic qđ in. §. nisi. quia subiūgit qđ iuris sit: cū sic vel sic ordinantur.

ordīati similiter ab officio male accepto remouētur. Simoniacos autem non simoniace a simoniacis ordinatos misericorditer per manus impositionem pro temporis necessitate in officio concedimus permanere. Sed hoc intelligendū est de his que ordinantur a simoniacis quos ignorabāt esse simoniacos. hos facit simoniacos: non reatus criminis: sed ordinatio simoniaci. De quibus vrbanus papa ait.

De his qui non simoniace a simoniacis ordinantur.

Si qui a simoniacis non simoniace ordinati sūt: siquidem probare potuerint: se cū ordinarentur nescisse eos simoniacos esse: ⁊ ꝙ tunc pro catholicis habebantur in ecclesia: talium ordinationes misericorditer sustinemus: si tamen eos laudabilis vita commendat. qui vero scienter se a simoniacis cōsecrari immo execrari permiserint: eorum consecrationem omnino irritā eē decernimus. Item nicolaꝰ iunior. Hoc idem alexāder .ij. de cetero statuimꝰ: ut siqs in posterū ab eo quē simoniacū eē nō dubitat: se cōsecrari posse pmiſit: ⁊ ꝯsecrator et ꝯsecratꝰ ñ disparē dānatiōis sniaꝫ subeāt: sꝫ vterqꝫ depositꝰ pniaꝫ agat: ⁊ puatꝰ ꝓpria dignitate ꝑsistat. Idem.

Simoniaci in dignitate suanda nulla ē impēdēda mīa.

Erga simoniacos nullam mīam i dignitate seruāda habēdā eē decreuimꝰ: sꝫ iuxta canonū sāctionē ⁊ sanctoꝝ patrū decreta eos oīo dānamus ac deponēdos anc̄te aplica sācimꝰ. Subaudiēdū ē: nisi violēt attracti fuerit. De his. n. ⁊ a qbuslibet hēticis violenter ordinatis ait innocentius.

De his q inuiti ad hēticoꝝ ordiatōez trahūt.

Constat mlꝰ tos vi passos atqꝫ inuitos attractos repugnātesqꝫ ab hēticis ordinatos. sꝫ hmōi aliqs si pꝰ ordiationē talē nō interfuit cū illi ꝯficerēt sacramēta: si cōmunioni eoꝝ pticipatꝰ nō ē: si statim discedētibꝰ illꝰ pessimo

m ¶ Simoniacos aūt nō. illi sola voce ñ reatu simoniaci dicunt: ex̄ de simo. de simoniace. §. ꝓpter ordinationem a simoniacis factam: sicut vsurarius qnqꝫ dicitur q vsuras dat. ff. de vsuris debitor.

n ¶ Misericordit ⁊ ita dicit hic ꝙ nō receperūt executionem.

o ¶ Permanere. in executione.

p ¶ Sꝫ hoc. respicit vltimā partē. c. pcedentis.

a Si qui. h. intelligit hoc .c. de pcisis. q tñ nesciebant pcisi esse ab ordinatis nā opinio eius ē: ꝙ si occultū ē eū ordinatorē esse simoniacū: q tolerat ordinatus suscipit executionē: ut. xv. q. vi. c. vlti. nisi sit notorium: ut. xxxij. di. §. verū. vel nisi testibus hoc pbari possit: ut. s̄. e. qsqs. ⁊ iō ut locum habeat sm eum qd misericordit. ⁊c. necesse habet legere de pcisis. nos vo q aliter senti nus. ar. j. e. quibusdā. ⁊. s̄. e. reperiūtur. legimꝰ hoc. c. d occultis nā qtūcunqꝫ occulti sint ⁊ etiam ignoret iste: nō ꝯsequit executionē ⁊ hoc in simoniaco in ordine. ⁊ lꝫ sine culpa istiꝰ ordinati ꝯtingat: indiget tñ dispensatione. ⁊ hoc i detestationē criminis. ⁊ iō dicit misericorditer. ⁊ lꝫ hoc ignorante: secus tñ in eo q coactus ē: ut. j. e. cōstat. nā ille de iure admittendꝰ est ad executionē. ⁊ ea est rō: qr magis ꝯstat nobis de volūtate coacti qꝫ ignorātis. nec intelligas illd. c. de absolute coacto: qr ñ recipiet characterē: ex̄ de bap. maiores. §. si aūt.

b ¶ Siqdem ꝓbare. p sacramentum: ex̄ de sen. ex. si vo. Uel ꝓbat. eo ipso ꝙ nō ꝓbat ꝯ. C. q mili. ñ pos. sup huis. sꝫ pone plātū meū esse simoniacum: ⁊ vult me ordinare: si ꝓbare possū nō debeo ab eo ordies recipe sm plurimos doctores. exequi tñ nō possuꝫ ordines sine dispensatione pape: sm alios cuiuscūqꝫ supioris. Ista tñ dispensatio dꝫ fieri in occulto: ne infamet ille plātus: cuiꝰ crimē occultū ē. huic tñ obuiat ex̄. e. p tuas. io. hoc teneas ꝓ certo: ꝙ si ego scio simoniacū esse aliquē lꝫ occultū: nō debeo recipere ordines ab eo: ut in pre. decre. p tuas. ⁊. j. e. d cetero. ⁊ si vellet me cogere: potiꝰ debeo pati excōicationem: ut ex̄ de sen. ex. inqsitiōi. bar.

c ¶ Uel ꝓbare. hic argue ꝙ q ignorātiā allegat: eā ꝓbare dꝫ. ⁊ cū ꝓbatio triplicit fiat: tūc. s. directe. tū ꝓbato eo ex quo id qd intendit necessario aut verisilit sequit ignorātia: tñ verisilis ꝓbatio sufficit: qd pꝫ ex eo qd dr̄: tūc ꝓ catholicis habebātur. ex his quoqꝫ vbis sequentibꝰ: si tñ eos laudabilior vita ꝯmēdat: argui pōt pcedētia merita ad delicti pꝰ ꝯmissi veniaꝫ impetrandā ꝓdesse. ar. ff. de re mili. nō oīs. io. ar. allegantē ignorātiā debere eā ꝓbare: ut. j. ix. q. i. ordinatiōes. j. xxiiij. q. vlti. in lectū. ex̄ de elec. innotuit. s̄. dis. lxxxij. ꝓposuisti. ꝯ. j. iij. q. ix. indicas ꝯtra. b.

d ¶ Et ꝙ tūc. xv. q. vlti. .c. vlti. ar. j. ix. q. i. c. iij. ꝯ. ibi nāqꝫ dr̄: ꝙ siq ab hereticis noīatim excōmunicatis fuerint ordinati ignorātes illos eē dānatos: eoꝝ ordinationes rate habebunt hic aūt dicit tūc ratas esse: si ordinatores ꝓ catholicis habebant. vñ colligit: ꝙ si tūc non catholici sꝫ dānati habebant: taliū ordinatio ñ tolerat. sꝫ sciendū est ꝙ nō semp ꝯtrarius sensus auctoris pro lege ⁊ certa ratione suscipiendus ē: sicut i nōnullis decretoꝝ locis diligētia lectoris inueniet. vel dicat strictiꝰ se hr̄e in simōiacis ꝓpter odiū ipsiꝰ horrēdi cris: ⁊ mitigantius in alijs puersis ordinationibꝰ qd illo. c. demōstrat. xi. q. i. ab excōicatis. vel qd hic dr̄ catholicis: nō ad ordinātes sꝫ ad ordinatos refert. b. melius intellige sm ꝙ dixi in glo. hoc teneas.

e De cetero. dubitat. qr ē notoriū: vel p sniaꝫ. h. sꝫ ꝯdicit ꝯtra.

f ¶ Sniam subeāt. tu intellige de eo quē ꝓbare potuit simoniacū q est ordinandꝰ. meliꝰ intellige sm qd dixi in glo. hoc teneas.

g Erga. nullā. j. e. siqs neqꝫ. j. e. q. vij. regritis. j. e. q. v. c. i. ꝯtra. Solutio hic simonia ē in ꝓmoto ⁊ ꝓmouente.

h ¶ In dignitate. i. in ordine: ex̄ de simo. tanta. ⁊ nō. j. e. q. v. c. i. cū eni furtiuꝰ sit character. j. e. ordinationes nō pōt dispensari. M. secus dixit ex̄ de simo. ex insinuatione.

i Ui. stat. si statim. ar. ꝙ siqua alicui tradit inuita: ⁊ pro viribꝰ renuēs si statim post traditionem fugerit: nō tꝫ illud matrimoniū. quod sumit ex verbo si statim: maxime si nunqꝫ consensit. b. ⁊ ita p ꝯsequentia deꝑhendunt pcedētia. xxij. q. ij. ꝙ ait: de pe. di. iij. iudas.

conciliabulo eorũm abrenun‑tiauerit: si ad ecclesiam redijt talis potest habere colorē ali quem excusationis. Ceterum ꝗ post mensem aut amplius re dierunt cũ se cõfiderēt ab he reticis ordinatos: quãuis ni‑hil ab eis acceperũt: rei sunt vsurpate dignitatis. ¶ Ta‑les plerũqꝫ ex intuitu pietatis reformat catholice manus im positio cũ satisfactione ⁊ medi cina penitentie. Sed damna‑tionē simoniacoꝝ ⁊ eoꝝ qui eis consenserunt legimus: me dicinã vero autenticã ex hac heresi nominatim nõ legimus nisi ꝙ sicut vsurpatũ est in no‑uatianis vel donatistis mino‑ribus vtiqꝫ hereticis nõ cano nice sed ex intuitu pietatis: ita etiã ex his posse fieri colligi‑mus. Ideo etiam quia alior‑sum per omnia orthodoxã ha bent fidem: nisi ꝙ spiritum sanctum credunt esse vena‑lem. Et ut ait beatus augusti nus: heretici cũ redierint qua parte se absciderint ab eccle sia curentur: qua vero parte adheserint cognoscantur.

Hinc ⁊ leo scribit] ianuario episcopo.

Qui ab heresi ad ecclesiã re‑deũt: in qᵒ iueniũtur ordie: ex beneficio perseuerent.

Omnis cuiuslibet ordinis clericus qui catholicã de serens vnitatem heretice vel scismatice coniunctionis con tagione se maculauerit: si ad ecclesiam redierit cum legi‑tima satisfactione ⁊ erroris sui dãnatione: hoc in magno beneficio habeat: si adempta spe omnis ꝓmotionis in quo inuenitur ordine permaneat.

De his autem qui ordina‑tur simoniace a non simonia‑cis: utpote illi qui data pecu‑nia archidiacono vel concilia rijs episcopi episcopo ignorã te hoc efficiunt: vt de manu eꝰ sacros ordines accipiant: ita scribit gregorius quartus.

Ordinationes que simoniace fiunt false iudicantur.

Ordinationes que inter‑ueniente precio vel pre‑cibꝰ vel obsequio alicui ꝑsone ea intẽtione impẽso vel ꝗ non cõi cõsensu cleri ⁊ populi ſm canonicas sãctiones fiũt: ⁊ ab his ad quos ꝯsecratio ꝑtinet nõ cõprobãtur: falsas esse di‑iudicamꝰ. quoniã ꝗ taliter or‑dinãtur: ñ ꝑ hostiũ id ē ꝑ chri stũ intrant: sed ut ipa veritas testatᷓ fures sũt ⁊ latrone. Quia ergo simonia tripliciter in hoc capitulo notatur: vidē dum est quot modis [precium in hac heresi detur. Hoc be atus gregorius in euãgelioꝝ tractatu exponit dicens.

De eodem.

Sunt nonnulli ꝗ qdē nũmo rũ pmia nõ accipiũt: ⁊ tamẽ sacros ordĩes ꝓ hũana gratia vel laude largiũtur: atqꝫ ꝺ ipa largitate laudis solũmõ retri butõem querũt. Mi nimi ꝑ qꝺ

k ¶ Redijt. eo aĩo ut iterũ nõ redeãt ad eos. sicut dicit leᷓ ꝙ is ꝗ fugit ab hostibꝰ eo aĩo ut iterũ ad eos redeat: nõ hꝫ postliminiũ. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. nihil interest. C. e. l. pſt. nec eni satis est domũ quẽ redijsse si mente alienꝰ est: ut. ff. de offi. pſi. l. diuus. ⁊. iij q. ẜ. indicas.

l ¶ Excusatiõis. ar. ꝙ co actio excusat in ordini bus: sic. l. di. pſbros. xv. q. v. c. i. xx. q. iij. pñs. ar. ꝯ. xv. q. i. merito. ⁊. j. ꝺ ꝯse. di. iiij. eos quos.

m ¶ Post mensẽ. ar. ꝙ si aliqua alicui iuita tra dita fuerit: ⁊ aliquanto tpe cũ eo in domo mã‑serit: ⁊ cũ potuerit non effugerit: si postea virũ dimiserit poterit reuo‑cari ab eo: qꝛ ex tacito tpis ꝯsensu ratũ fuit ma trimoniũ: ar. xxxi. q. ij. de neptis. lxiij. di. quã‑to. l. di. pſbros ꝗ. ⁊ diſ. xlv. de iudeis. ⁊ ex̃ de spon. ad id qꝺ.

n ¶ Amplius. ar. ad ꝓ‑bandũ cõsensũ iñfuisse mr̃imonio si nõ statĩ di uertit. xvi. q. i. reuertimĩ

o ¶ Tales. s. ꝗ ꝯsenserũt hereticis vel statim re‑cesserunt: vel nõ statim idē intelligo etiã pᵒ mo mentũ si iã ꝯsensissent: ⁊ idē pᵒ centũ aunos si nõ ꝯsensissent. Nã semꝑ excusarenᷓ. ff. ꝺ re mili. nõ oĩs. §. captꝰ. factum gᵒ tangit hoc dicẽdo. iõ tñ dicit ꝗ pᵒ mensẽ: qꝛ ⁊ si infra mensẽ redierint semꝑ fuisse iuiti ꝑsumũ tur: nisi ꝯriũ ꝓbaretᷓ. sꝫ pᵒ mensẽ ꝑsumerẽt ꝯsen sisse: nisi ꝯriũ ꝓbaretᷓ. ⁊ ẽ sile. C. ad vell. l. si mu‑lier ꝑfecte.

p ¶ Autẽticã. i. fructuo‑sam: nisi excusationi rei adepte renũciauerit: ut e. q. siqs neqꝫ.

q ¶ Usurpatũ. i. ꝯ rigorẽ factũ ẽ. ar. C. de iure do. vbi.

r ¶ Nouatianis. j. e. q. vij. maximũ donatum.

s ¶ Miorib ꝰ. ñ. n. cũ maioribꝰ hẽticis dispẽsatᷓ: ut. i. q. vij. c. i

t ¶ Ita etiã. cũ simoniacis ẽ dispensandũ: ut iã habebitᷓ

u ¶ Alioꝝ. q. d. ⁊ hoc facit ad dispensationem.

x ¶ Cognoscantᷓ. ar. ꝙ si instr̃m sit falsũ in aliq̃ ꝑte ⁊ in aliq̃ verũ: vbi verũ ẽ debemꝰ illud recipe. C. de transac. si ex fal sis. ar. ꝯ. ix. di. si ad sacras.

y ¶ Omnis. bẽat. si tñ iterata vnctione nõ fuerit maculatꝰ ut. j. q. vij. saluberrimũ.

z ¶ Inueniᷓ. si tñ illos or dines simoniace nõ recepit. Et cũ ꝗbus dispensetur cũ ꝗbus non: dicũt isti versus. Si bis ordo datᷓ: seu baptismus repetatur. Ut euertatur fidei status or do petatur. Uel si ꝓstetᷓ ꝙ vtrunqꝫ simon operetur. Ut dispenseᷓ: spes irrita prorsus ha‑betᷓ. s. e. siqs.

a ¶ Ordinatio‑nes. precio dato vl' retẽto vl' ꝓmisso. C. de trãs act. trãsactio. Nã remittere dare ẽ ex̃ ꝺ testi. veniẽs. ff. ꝺ his q̃ i frau. cre. si pignꝰ. Itẽ nũqd est simonia abrenũciare bñfi cio ut alij decᷓ: nõ nisi deducatᷓ i pa ctũ: ut ex̃ de pbẽ. dilecto: spẽ tñ in de habere nõ est simo. ex̃ ꝺ pac. cũ pdem. Itẽ q̃liter regnũ dei pecu‑nia possit emi: cũ nihil sit spũalꝰ: ꝺ pe. di. i. medicia. ⁊ nõ ordo vl' ho‑nor ecclesiasticꝰ: ⁊ ẽ ratio: qꝛ cũ vẽ dente regnũ ce‑loꝝ nõ pot eẽ ma licia: hic secus. sꝫ falsũ ẽ regnũ dei emi: sꝫ ex mĩa me ritisqꝫ pcedenti‑bus acquiritᷓ. xiij. q. ij. aĩe. de pe. di. i. medicina.

b ¶ Uel pcibus. hoc de pcibus ꝓ indigno ⁊ carna‑li amore ipensis vel a se porrectis alſ nõ: ut. j. e. la‑torem.

c ¶ Uel pcibꝰ. hic habes: ꝙ pces inducũt simoniã: ⁊. j. c. sunt nõnulli. viij. q. i. moyses. ⁊ hoc verũ ẽ: si aliqs ꝓ seipso petat tal' se ãt ingerit. qꝺ ñ lꝫ: ut. viij. q. i. i scripturis. ⁊ ex̃ de urepatro. ꝑ nostras. Alij dicũt ꝙ aliqs ꝓ se si est dignꝰ pot petẽ. Nã petrus dixit: qd ergo fiet nobis qui secuti sumus te: ⁊ ita ꝓ seipso petijt. sed si pces porriguntur ab alio: distinguitur: ut. viij. q. ij. in sũ‑ma. ⁊. q. i. c. moyses.

accipiũt gratis: gratis nõ tri/buũt: quia de impẽso officio sanctitatis, nũmũ expetũt fauoris. vnde cũ virũ iustũ, propheta describeret ait: Beat⁹ q excutit manus suas ab omni munere. nõ dixit solũ a munere sz ab omni munere: qr aliud est munus ab obsequio aliud a manu aliud a lĩgua. Mun⁹ ab obsequio ẽ seruit⁹ indebite ĩpẽsa. Mun⁹ a manu pecũia ẽ. Mun⁹ a lĩgua fauor q g° sacros ordĩes tribuit: tũc ab oĩ munẽ man⁹ excutit: qñ i diuinis reb⁹ nõ solũ pecuniã nullã sed nec etiã hũanã grãz reqrit. I dẽ in registro.

Eternã dãnatiõem incurrit: q quolibz munẽ ad sacros ordines accedit

S Igs neqz sã ctis pollẽs morib⁹ vl' neqz a clero populoqz vocatus vel pulsatione coact⁹ impudẽter christi sacerdotiũ iã quolibet facinore pollut⁹ ĩiusto cordis amõe vel sordidis pcib⁹ oris siue comitatu siue manuali seruitio siue fraudulẽto munusculo epalẽ seu sacerdotalẽ ñ lucro aiaꝝ sz ianis glĩe auaricia fult⁹ dignitatẽ accepit: ⁊ i vita sua nõ spõte reliqrit: eũqz ĩsperata mors penitẽtẽ nõ ĩuenerit: pculdubio ĩ eternũ pibit. H inc idẽ grego. ioanni corinthioꝝ epo. Pro ordinationib⁹ nihil oĩo accipiatur.

D E ordiatõib⁹ accipe aliqd sub districta ĩt̃dictõe decreuim⁹. oz g° ut neqz p donũ neqz p grãz neqz p quorũdam supplicatõez aliq°s ad sacros ordĩes ꝯsẽtias vl' pmittas adduci. I dẽ vniuersis epis p elẽdã puĩciã ꝯstitutꝯ. Nec pcio nec gra nec supplicatiõe aliq ad sacros ordiẽs accedãt

Q Uibusdã narrãtib⁹ agnoui: q̄ ĩ illis ptib⁹ null⁹ ad sacrũ ordinẽ sine ꝯmodi datione pueniat. qđ si ita ẽ flẽs dico gemẽsqz denũcio: qr cũ sacerdotalis ordo it⁹ ort⁹ occidit: foris quoqz diu stare nõ poterit scim⁹ qppe ex euãgelio qđ redẽptor nr̃ p seipm fecerat: qr ĩgress⁹ tẽplũ cathedras vendẽtiũ colũbas euertit. Colũbas. n. vẽdere ẽ de spũ sancto quẽ de⁹ oĩpotẽs ꝯsubstãtialẽ sibi p ĩpositõem manuũ hoĩb⁹ tribuit ꝯmodũ tpale pcipere ex quo vt pdixi malo iã eueni

d Intentiõe. g°. sine ea intentiõe nõ ẽ simonia al's secus: ut nõ. ex̃ de simo. nemo. h.

e Fures. videt̃ g°. cũ simoniac⁹ furi ꝯparet̃: q̄ cũ simoniaco nemo possit dispẽsare: nisi renũciet ordini male suscepto ut. j. e. si qs neqz. ut. s̃. e. erga. ⁊ ex̃ e. nobis. ĩ fi. quia nec vicium furti purgatur nisi res furtiua redeat ĩ potestatẽ dñi: ut. xiiij. q. vi. si res aliena. Istud satis poss et ꝯcedi: ⁊ fm hoc posset dici q̄ simoniac⁹ nec etiã characterẽ reciperet: qr simoniac⁹ dz renũciare rei quaz viciose ẽ adeptus ꝯstat q̄ execucioni nõ renũciet: qr execucionẽ nũqz habuit: characteri etiã nõ põt renũciare. vñ satis videt̃: q̄ nõ recepit characterẽ nisi velles dicẽ q̄ recepisset possessionẽ characteris: sicut fur dicit̃ hr̃e rẽ furtiuã. i. possessionem rei tñ, credibili⁹ est: ut dicat̃ q̄ hr̃at characterẽ: et q̄ papa possit cum eo dispẽsare: licz ille nõ renũciet. Nã etiã viciũ furti põt purgari re apud furẽ manẽte. ff. de vsuca. si fur in pñ. idẽ videt̃ in violento detẽtore: ut. ff. de pcario certe. §. iulianus.

f S Unt nõnulli. accipiũt. extra de simo. ⁊ si qõnes

g Describeret. nõ ẽ in ysaia id qđ sequit̃: sz ĩ psalmo: iudica me dñe. ibi in quorũ manibus.

h Ab obsequio. ⁊ sic videt̃ q̄ nõ possim fuire, p beneficio: ut hic ⁊. s̃. c. pxi. ar. ꝯtra. xij. q. ij. qcũqz suffragio. ⁊. c. charitatẽ. ⁊ de clericis ñ resi. decetero. licite etiã põt qs sperare vel appetẽ dignitates: ut lxxiiij. di. ꝯsuluit. lxi. di. qd pderit: ⁊ ex̃ de pac. cũ pdem. So. h. dicit si directe habeat animum ad hoc cũ fuit ẽ simoniac⁹: ut. viij. q. i. sũt qdam. sz tu dic q̄ si dign⁹ est: ⁊ dignũ exhibet fuitiũ nõ ẽ simoniac⁹: ut hic ⁊ ex̃ de cle. nõ resi. de cetero. al's si indign⁹ ẽ vl' dign⁹ ⁊ indigne fuit simoniac⁹ ẽ. ⁊ hoc notauit cũ dixit fuitus indebite ⁊c. ⁊ lz dign⁹ fuire possit: nõ tñ hoc põt duci in pactionẽ. nã illud simoniacũ ẽ: ex̃ de pac. pactiones. Nullũ ergo mun⁹ dabit: nisi illud qđ al's fuisset datur⁹, ppter aliqs necessitates: ut ex̃. e. ⁊ si questiones. vl' nisi det exeniũ aliqđ: ut. ff. de offi. pcõsu. l. solẽt. §. vlti. vl' nisi recipiat illud ad stipes tẽpli: ut. s̃. e. iudices.

i Ab oĩ. ut oĩa pticularia ⁊ singularia ꝯphenderet. s̃. xix. di. si romanoꝝ. si. j. xiiij. q. iij. putãt. j. e. q. iij. saluator. ꝯtra. xxxi. q. i. q̄ si dormierit. Nota q̄ dicit indebite. nã si debite ĩpendat̃: ñ ita fit: ut. j. e. q. iij. saluator. ⁊ expoĩt bazian⁹. indebite cũ indebite dign⁹ vl' debite indign⁹ fuit, p bñficio. al's nõ ar. insti. de societate. §. de illa.

k Gloriã. s̃. xxiiij. di. quando.

l S Igs vocatus. ⁊ ẽt lz valde dign⁹ sit: ñ in effrenata temeritate sz trepida deliberatiõe on⁹ sacdotij dz subire: ut s̃. c. ñ ẽ putãda. ⁊ di. xiij nerui. lxi. di. miramur.

m Amore. ex hoc collige oẽm esse simoniacũ q duct⁹ amore alicui indigno bñficiũ ꝯfert. ar. ex̃ de simo. nemo. nã ex quo fauor tertij nũmũ fauoris inducit: multo magis ipsi⁹ q ordinat̃. vl' expone hoc ita: q̄ cesset iste intellect⁹ iniusto cordis amore. i. in cupiditate ⁊ ambitione.

n Comitatu. i. seruitio

o Fraudulẽto. fraudulentũ est mun⁹: cũ dicit se al's voluisse hoc ei dare: ut ex̃. e. ⁊ si qõnes. vl' qñ altera ps dicit se expensas fecisse ⁊ illas petit ut cedat bñficio: ut ex̃ de pac. cũ pdem.

p Nõ sponte. hoc idẽ de quolibz crĩe. sz hoc dr̃ ad terrorẽ. ⁊ nõ q̄ dicit spõte: qr si cogeret̃ iuris ordinẽ dimittere nõ sponte: nõ valẽt ei ad salutẽ.

q Mors. ⁊ hoc ut dixi ĩ quolibz crĩe nõ vz pñia ad salutẽ nisi pseueret aĩo vsqz in finẽ: de pe. di. i. §. his aũt ꝟ. itẽ illud. io. ⁊ lz de oĩb⁹ alijs criminib⁹ possit qs penitere ordĩe retento: ut. lxxxij. di. pl'br. l. di. de his. hic nõ nisi renũciet ordini. vñ nõ videt̃ q̄ hic locũ habeat ãmonitio: ar. ꝯtra. i. q. vlti. pater.

r D E ordinationib⁹. supplicationẽ. j. e. latorẽ. ꝯ. vbi papa ad supplicationẽ quorũdam ordinat quedam. sz distingue: aut aliquis petit, p se aut alius pro ipso: ut. s̃. e. ordinationes.

s Q Uibusdã. casus. pmo dicit greg⁹. se dolere: q̄ in illis ptib⁹ nemo, pmouet̃ ad sacrũ ordinẽ sine cõmodi datione. secũdo, pbat auctẽ dñi simoniacos ipso iure esse suspensos. tertio, phibet hoc de cetero fieri: ⁊ statuit penam in cõmittentes.

t Stare. quo ad id i quo nūq̄ steti. s. quo ad executionē arg. ff. de cōsti. pe. id qđ. ar. cō. xxxij. q. ij. moyses.

u Eoꝝ. et ita simoniaci etiā occulti ipso iure sūt suspēsi: nō tñ vitandi sūt: cū pbari nō pōt eis simonia. vi. q. ij. si tm̄. sic exaudi ex̄ de simo. tāta. et. s. c. repiunt.

x Parator. qđ noua testa capit iueterata sapit. quo semel ē imbuta recens seruabit odorē testa diu. et est simile in auc. ut iudices sine quo quo suffrag. §. i. coll. ij. vbi dicit. dato enī vno illicito principio necesse est eū q dationē facit plures man⁹ circuire:

y Et actionis. hic argue carnales pces pro digno porrectas ñ iacē simoniā: sec⁹ in pecunia vł obsequio q̄ loco precij incedere solēt. qđ preces nō faciūt: ut. j. e. q. v. c. vlti. et lȝ p indigno porrecte facerēt simoniā: tñ ppter merita digni ab hac accusant: ut j. xxxij. q. ij. quicqd. io: sȝ quare min⁹ cōmittit simonia in pcib⁹ oblatis p indigno q̄ꝫ i pecunia. R̄. iō q2 in pcibus nihil dat de suo: et iō ibi nullū intelligit eē cōmerciū nā pdere vba leue ē: et ita nihil puenit ad accipientē: ar. C. de dona. int vi. et vxo. marit⁹. ff. đ do. aristo. sȝ in alio casu dat. sȝ et p indigno magis detestat ecclia munerū dationē q̄ꝫ precuȝ effusionē. vel dic q̄ hec dictio nisi non excipit a supplicatiōe sed a vbo pmouere: sic ponit. s. xxviij. di. sedulo.

a Nullus. culpetur. et puniat pena centū aureoꝝ et irrogat infamia q petierit aliquā dignitatē. et. ff. ad. l. iul. de ambi. l. i. et. j. q. vij. sācim⁹. ar. cō. ff. de offi. pretoris barbarius. sed soluet. j. q. vi. sicut is.

re creditur. q2 q in tēplo dei colūbas vēdere pśūpserunt: eoꝝ iudice deo cathedre ceciderūt. q videlicet error in subditis ppagat cū augmēto nā eo ipo q̄ qsq̄ꝫ ad sacrū ordinē vel honorē pducitur: iaȝ in ipa puectus sui radice viciatus parior ē alijs venūdare qđ emit. et vbi ē qđ scriptū est gratis accepistis gratis date et cū primo cōtra sanctā ecclesiā simoniaca heresis sit exorta: cur nō perpēdit: cur nō videtur: q2 eū quē cū precio qs ordiat puehēdo agit vt hereticus fiat: Ideoq̄ꝫ hortamur vt vestꝝ nullus hoc denuo fieri patiat: sed neq̄ꝫ gratia alicuius neq̄ꝫ supplicatione aliquos ad sacros ordines audeat pmouere: nisi eū quē vite meritū et actionis q̄litas ad h⁹ dignū eē mōstrauerit. nā si aliter factū senserim⁹: denuo districta et canonica illud nonerītis vltione cōpesci. Idem symmachus.

Ad epalē honorē nullus per ambitum accedat.

Nullus itaq̄ꝫ p ambituȝ ad epalē honorē pmittat accedere: nā cū hic excessus in laicali cōuersatōe culpet: qs dubitat quin religiosis et deo seruientib⁹ inijciat vel incutiat opprobriū. Item grego.

De eodem.

Estote ergo in ordiatione pcipue soliciti et ad sacros ordines: nisi puectiores etate et mūdos opere nullatenus admittatis. Eoꝝ. n. q i sacro sunt ordine collocādi: pri⁹ vitam moresq̄ꝫ discutite: et ut dignos huic officio adhibē possitis: nō vobis potētia aut supplicatio quarūlibet subrepat psonaꝝ. Quādo igitur đ his tractari necesse ē: graues expertosq̄ꝫ viros cōsilij vestri adhibere pricipes: et cū eis cōi hoc deliberatione pensate. Idem columbo episcopo.

Neq̄ꝫ fauore neq̄ꝫ venalitate ad sacros ordines qsq̄ꝫ pmoueatur.

Pueri ad sacros ordines nullatenus admittātur: ne tāto piculosius cadāt: quanto citius cōscendere ad altiora festināt. Nulla sit in ordiatione venalitas. potētia vel supplicatio psonaꝝ nihil aduers⁹ hec: que phibemus obtineat Nā pculdubio de⁹ offendit si ad sacros ordines qsq̄ꝫ non ex merito sed ex fauore quod absit aut venalitate puehitur. Cōtra idē gregori⁹ qbusdaȝ supplicātibus vnū accolitū et alterū diaconū legitur ordinasse: sic ipe scribit petro epo corsice inter cetera.

Epo interueniente papa quēdam accolitū ordinauit.

Latorē pñtiū p intercessionē vestre sanctitatis accolitū fecim⁹: quē ad obsequia vestra retrāsmisimus: vt si i lucrādis aiabus amplius seruierit: pficere amplius possit. Idem helie pśbro et abbati.

Quisqs i romana ecclesia sacrū ordiem accepit: ab ea vlterius egredi nō poterit.

Filiū vr̄ȝ epiphaniū mādastis: vt ad sacrū ordinē p-

d Pueri. pueri dicūt. j. xiiij. annū: ex̄ de etate et qli. indecoꝝ. vł pueri. i. neophiti. xlviij. dis. sic neophitus.

e Sacros. Nā minores añ. xiiij. an. bñ pñt accipe lȝ nō oēs. et ita intelligat. lxxvij. di. c. iij. q2 nō accolitatū. lxxvij. di. in singulis. tñ si puer ordinet in sacris ordinib⁹: bñ recipit characterem cuȝ possit recipē miores ordines ut i dicto. c. i singulis. lȝ nūq̄d tenet cōtinē: sic si est doli capax als ñ. Nā et voto et sacramēto se obligare pōt doli capax: ex̄ de delic. pu. c. i. sȝ religiōi nō. ut nō. xxvij. q. ij. §. cū g⁹. xx. q. ij. c. ij.

f Ad sacros. si tñ ordinet: ordines suscipiūt sacros ēt septēnes

g Quāto citius. s. di. xlviij. sicut nā casuȝ appetit et c. gerendoꝝ enī honoꝝ nō pmiscua facultas ē. nō enī pri⁹ gerē dȝ maiorē honorem q̄ꝫ minorē. ff. de mu. et ho. honor. §. gerendoꝝ.

h Latorē. p intercessionē nā sepe papa ad intercessionē laicoꝝ ordinat vł dispēsat vł tolerat: ut. xxviij. di. đ syracusane. l. di. cū co. lxiij. salonitāe

i Proficē. ex̄ đ ma. et obe. p tuas ex̄ de tēpo. ordi. cū i distribuēdis

k Filium mandastis. et ita mādat mior maiori: sic. xi. q. iij. rogo.

b Religiosis. i. clericis. et p hoc expone illud. c. xx. q. iij. pñs in fi. ar. gradū altiorē grauius facere cōmissū: ut. j. xi. q. iij. pcipue. ar. j. xxv. q. i. nulli. et. viij q. ij. illud quidē.

c Estote ergo et c. graues. s. xxiiij. di. quando.

l Nō habet. sine lnīa ei⁹. lxiij. di. lr̄as. et quo ad h⁹ nihil ē spāle i ecclia romana: ut. xxi. q. ij. c. i. lxx. dis. sanctoꝝ. sȝ ordinati a papa lȝ int alios digni honōe sint: subsūt tñ epis: ex̄ de maio. per tuas. ff. de albo. scri. l. vlti. et pferent eis tm̄: q sūt eiusdē ordinis. ff. e.

l.i.7 ab epo pot deponi:ordinatus a papa.
n Nō itaq3 ordinandi.7 ita aliqs pot p se dignas pces offerre:qd.b.ñ pcedit.in quo eni nō credo eū bñdicere:q2 multos pdemnat.io.

mouere deberemus vobiscq3 transmittere:sed i vno vos audiuimus:in altero minime potuimus audire.diaconus quidem factus est. Sed quisqs semel in hac ecclesia sacrū ordinem acceperit: egrediendi ex ea vlterius licentiam non habet. Si vero videre vos ñ potui:ex hac reconsolationē habeo:q2 in filio vestro requiesco. Non itaq3 quorūlibet precibus ordinationes facte false diiudicantur:sed he demum que precibus ordinandi vel eius amici nō spirituali s3 carnali affectu porrectis fiūt cum alias future non essent: quas non charitas interueniens sed ambitio supplicās extorquet. nō solum autem clericos cuiuslibet episcopi summus pōtifex in ecclesia romana valet ordiare:vex etiā opportunitate exigēte mōachos 7 quoscūq3 clericos cōuocare potest 7 initare. Vñ nicolaus papa.

De eodem

Per principalē beatorum petri 7 pauli ptātē ius habemus nō solū in monachos xpm etiā in quoslibet clericos de quacūq3 dioceci cū necesse fuerit ad nos cōuocare atq3 ecclesiasticis exigētib9 opportunitatibus inuitare. Quolib3 ergo munere interueniēte falsa diiudicatur ordinatio. Sicut autem precio interuenien te sacri ordines non sunt tribuendi:ita nec restituēdi:ut ait.n. beatus ambro. sacri ordies nec pcio sūt emēdi nec redimendi. Hinc etiam gregorius. vij. ait.

Precio interueniente sacerdotale officium nō restituatur

Nullus episcopus grauamen seu seruile seruitium ex vsu contra ecclesiasticam normam abbatibus seu clericis suis imponat:vel interdictum sacerdotale officium precio interueniēte restituat. qd si fecerit:officij sui periculum subeat. Qui autem pecunias accipiunt:ut ordinandis sacri ordines non tribuant:vel vt canonice electioni assensū nō prebeant:aut ecclesijs edificandis vel consecrandis lapidem bñdictū vel cōsecratōe3 subtrahāt: multis argumētis accepte pecunie rei 7 ifames eē pbātur. Ait.n.pascal.ij.

Sacrilegi sūt iudicādi qui ecclesiā dei nō permittunt regulariter ordinari.

Sunt qdā q vel violētia vl fauore nō pmittunt ecclesias regulariter ordinari:hos etiā decreuim9 ut sacrilegos iudicandos. Codice libro.ix.ad.l.iul. repetūdarū.

Iubem9 7 hortamur:ut siqs forte honoratorum decurionū possessorum postremo etiam colonorum aut cuiuslibet ordinis a iudice fuerit aliq rōe cōcussus:siqs scit de iure venalē fuisse sniam:siqs penā vl precio remissam vel vicio cupiditatis ingestam:siquis postremo qcunq3 cā iprobū iudicē potuerit approbare: is vel

·Per principale hoc.c.habes.ix.q.iij.c.vl. Ptātē.hoc idem pōt epō.ij.q.vij. cū pastoris.ex d cle.nō resi.de cetero.

o Quolib3.tractauit mgr questionē istam affirmatiue:nūc autē vult tractare ea3 negatiue.s. vtrū sit simonia dare pecuniā:ut ñ ordinet qs.sed qm nō babuit.c. inducit leges q in hoc faciūt ad ppositū:vbi in eis aliqd dr negatie q aūt h°. sit simoniacū:habet de simo.nemo.

p Redimendi. ex de simo.qrelā 7.c.si nullus.

q Nullus.seruile seruitiū vocat angariā vl pangariā.qd ex vocat fore sordidū mun9.xvi.q.i.§.nouarum.

r Ex vsu.i.nō assuescat. vl ex vsu pterito preter id qd hacten9 ē pstitutū qsi rōne prescriptionis ut angarias sacerdotibus ñ iponat. cū eni de aliq rerū pscriptione agit inspiciendum est vtru3 cōi iure talia a talib9 possideri valeant nec ne.pino casu sola longe vsurpatiōis detētiōe currit pscriptio:ut.xvi.q.iij.7.iiij.p totū saluo eo qd de limitib9 dr.c.7.q.e.l3.7.c.inf mēoratos. pscriptio eni ius aduocat creatū:nouū aūt nō creat:ut.xxxiij.q.v.q deo.7 di.c.p morē.7 di.xcij.illud aūt.7.xvi.q.i.c.vlti. 7.q.iij.§.pōt etiā.7.q.vij.decimas.7.i.q.iij.qsitū.in his oib9 7 in alijs infinitis casib9 pscriptio euanescit:q2 nō ē pditū ius cōe scriptū vl nō scriptū:quo tales talia valeāt possidere.io.fa. Hec regula fallit:ex de cā pos.cū ecclesia 7 ex de pscrip.audiris.io.S3 certe ñ fallit:q2 iura incorpalia quasi possident 7 iterdicta p eis possessoria pstituta sūt ff.de fuitu. quotiēs.b.

s Ex vsu.nā tpus nō ē modus.7c.x.q.iij.q2 cognouim9.ff. d ac.7 ob. obligationū fere.§.placet. nisi forte cui9 non extat mēoria. ar. ff. de aq quoti.7 esti.hoc iure 7 ex de v.sig.c.abbate

t Ecclesiastica3. nā iusta de cā bñ pōt ab eis auxiliū petē:ex de cen. cū aplus. 7 sic nō est p. xviij.q.vlti.fuitiū.quia illud intelligit d licitis

u Restituat.nec absoluere pōt p pcio nisi sit cōsuetudo:ex de simo. nemo.Itē nec reconciliare:ex de simo.c.nēo. S3 nūqd ipsi clerico l3 redimere cum iiuste suspensus ē:videt q non s.§.pri.i fi.ex de simo. matthe9. ar.p. s. q possit redimere ius suū et vexationē suā.i.q.iij.qsitū.ex de vsur.c.i.7 ex d simo.dilect9.imo 7 siqd dederit repetē poterit C.de pdi.ob tur.cā3 qd euitādi.qdā dicūt q ñ pōt in aliq°.casu redimē alij p.s. cū iiuste suspenditur hoc nō.xvi.q.vij. decimas.

x Ui aūt.infames. et simoniaci large.ar.ex d si.nēo.ar.p.C.de inoffi. te.siqñ. l3 alij p. ppter dscriptionē simonie: l3 mortalit peccāt.i.e.q. iij.vendētes. l3 certe simoniaci sūt ut dicit illa decre.nemo.io.

a Sunt.sacrilegos.i. simoniacos. als ñ facit ad ppositū.S.7 q sit sacrilegiū:sic pbat.si eni ille q frāgit imunitatē ecclie vl q inde aliqd eripit sacrileg9 iudicat: multo fortius q facit ne ecclie ordinent vl ne ordies tribuant:vl impediat alicui9 electio vel pmotio.

b Iubem9.ad hoc introducit has leges:ut ondat pari pena mulctādos q pcio iducti ipediūt fieri: 7 q faciūt qd de iure fieri ñ debēt. c Hortamur.se tēpat:ne accusare iubere quē videat inuitū.C.ut nemo inuitus 7c.

d ¶ Administrante.si is talis sit quē in ius vocari liceat.sed ꝯ.ij.q.i.ꝓhibenť.So.illud de maiorib⁹ magistratib⁹ hic ꝺ minorib⁹.ar.ff.de iniur.nec magistratib⁹.⁊.ff.de i ius vo. l.ij.vľ hoc de ꝑpetuo iudice ar.ff.de reb⁹ credi.ꝓsidis.⁊.l. ꝓcedenti.in auc̄. ut dif ferētes iudices.§.si tñ. colľ.ix.⁊ hoc ne crimen eius inultū remaneat: illud de tꝑali.vľ hic cuȝ peccauit in ipsa admi nistratione: ibi de eo q extra administrationeȝ cōmisit .ff. de iudi.l.ij. §.legatis. in auc̄. ut iu dices sine quo. suffra. §.siquis aūt.colľ.ij.
e ¶ Reportatur⁹.repor tabit enī quadruplū.ī. l.ꝓxi.xij.q.ij.deuotissi mam.
f In cū.annū vtilem a ꝑncipio p⁹ conti nuū.ff.de calū.annus.
g ¶ In q̄druplū.in quo cōtineť rei ꝑsecutio: ut tm̄ triplū sit pena.⁊ h°. ē verū cū ipse idē dat. nā si alius daret ꝓ eo: tūc quadruplū ē pena: q̄r ille qui dedit repetit pecuniā quā dedit. ff. e.ſ.de calū.siqs ab alio h⁹ aūt q̄drupli medie tas dabiť fisco medie tas spoliato.
h ¶ Cōpetit.nō ei q de dit cū turpiť dederit:ſȝ ei ad cui⁹ lesionē data ē ut.ff.de calū.l.genera liter.§.illud erit.
i Concussiōis.ꝯcussi onis crimē ē:cū qſ minať alicui nisi ita vel ita faciat.ī.xxiij.q.i.mi litare.ff. ꝺ ꝯcuſ.l.i.⁊.ij.
k ¶ Publicū.i. ordina riū ⁊ hoc ſꝑ. vľ nō ē pu blicū nisi cū qs pecuniā extorſerit. ⁊ hoc ē qꝺ ſe qť.ſȝ si iō publicū est ad cui⁹ accusationē qlibȝ ꝺ ꝑplo admittiť:nisi infa mis sit:ut insti.de pub. iudi.circa principiū.
l ¶ Cōsultis. volusiano ⁊ liboniano.ff.ad.l.cor. de fal.l.i.ff.ad.l.iuľ.de vi.pu.ex senatusconsulto
m ¶ Cornelie.cui⁹ pena i libero ē deportatio:in ſuo vltimū suppliciū.ff ad.l.cor.ꝺ fal.l.i.§.vlti.

admiſtrāte eo vel post administrationē depositā in publicū ꝓdeat: crimen deferat: delatū approbet: cū ꝓbauerit victoriā reportatur⁹ ⁊ gloriam.

Ulpianus li.x. De eodem

In eum q ut calūnie causa negociū faceret vel nō faceret: pecuniaȝ detegiť accepisse: intra vtilē annū in q̄druplū eius pecunie quā accepisse dicitur: post annum in simplum in factum actio cōpetit.

Ibidem libro.xlvj.titulo de concussione iudicis.

Concussionis iudicium publicū nō est.sed si ideo pecuniā qs accepit: ꝙ crimē minatus sit: pōt iudiciū publicū esse ex senatusconsultis: quib⁹ pena legis cornelie teneri iubentur: q in accusatōe innocētū coierint: quiue ob accusandū vel nō accusandū denūciandū testimoniū pecuniam accipiunt.

Ibidem libro.xlviij.titulo de lege iulia repetundarum.

Quicūqȝ aliquā ꝑtāteȝ habet: pecuniā ob iudicandum vel non iudicandum decernēdūue acceperit: vel que magis aut minus quid ex officio suo faceret. Idem.

Eadeȝ lege teneť: q ob denunciandū vel non denunciandum testimoniū pecuniaȝ acceperint. Lege iuľ. repetūdarum cauetur: ne qs ob militem legendū obmittendumue es accipiat: neue quis ob sententiam in senatu ꝯsilioue publico dicendā pecuniā accipiat vel ob accusandū vel nō accusandū. Marcellus. Lex iuľ. repetūdarū ꝑcepit: ne qs ob iudicē arbitrumue danduȝ mutandum iubendumue: neue ob nō dandum vel non mutandum vel non iubendum: neue ob litē estimandā iudiciumue capitis pecunieue faciendūȝ vel nō faciendū aliqd acceperit: hodie ex lege iulia repetūdarū extra ordinē puniūtur: ⁊ plerūqȝ vel exilio puniūtur vel etiam durius ꝓut admiserint. Hac lege damnatus testimoniū publice dare aut iudex esse postulareue ꝓhibeť.

Sequitur.ij.questio: qua queritur: An ꝓ ingressu monasterij pecunia sit exigēda vel exacta ꝑsolueuda. Hoc vtrūqȝ licitū fieri vtriusqȝ testamenti serie ꝯprobatur. Legitur eniȝ in primo libro regū ꝙ anna detulit secum samuelem postqȝ ablactatus fuerat in tribus vitulis ⁊ tribus modijs farine ⁊ amphora vini ad domū domini in sylo. ¶ In actibus vero apostoloꝝ legiť: ꝙ multitudinis credētiū erat cor vnum ⁊ anima vna. nec aliquid eorum que possidebant quisqȝ suum esse dicebat: sed erant illis omnia communia. singuli vendebāt predia sua ⁊ ponebāt precia eoꝝ ante pedes apostoloꝝ. Quorum vn⁹ scilicet ananias dum partem sibi reseruaret cum vxore sua saphira: sententia maledictionis accepta ante pedes apostoli cecidit mortuus. Hinc liquido apparet: ꝙ ingressuri monasterium sua debent offerre rectoribus: nec aliť sūt recipiendi nisi sua obtulerint Sed aliud est sua sponte offerre: aliud ē exacta ꝑsoluere. Anna mater samuelis nō exacta neqȝ petita ſȝ spōte munera sacerdotib⁹ obtulit. Credētes ēt sua spōte offerebant aplīs: ut idigētiū necītatib⁹ ꝺ ſuirēt: q̄ instāte persecutōe infideliū eis possidere ñ licebat

n ¶ Innocentū.sec⁹ si nocentū.xvi.q.vij.sane.
o Eadē lege teneť. q̄r reddit q̄druplū ⁊ infamis efficiť.ff.e.eadē.§.i.hoc crimē ēt extraordinarie puniť.ff.e.l.§.fi.
p ¶ Lege iuľ.legendū.i.eligēdū ut eligať q nō dȝ vel ꝯtrariū.
q ¶ Ob mittēdū: ut mittať ī legati onē q nō ē mittē dus: vľ nō mittať q mittendus est.
r ¶ Dandū. puta ñ ad ꝓbādos fi deiussores: vľ lo co iudicis ṙcusati
ſ ¶ Estimandā.ne

Qō.ij.

.ſ.estimet litē mi noris vľ maioris ꝓ pecūia: qꝺ qñ qȝ facē vř.ff.ad.l. acqľ.ꝓinde.§.no tandum.
Sequiť. Hec qō nō hȝ qōnē: ex̄ ꝺ simo. c.eccľe: meli⁹ ex̄ .e. veniēs. meli⁹ ex̄.e.qm̄ simonia ca.vñ nec añ nec p⁹ pōt peti aliqd ut.ī.q.i.eos q.⁊ ī.e.q.iij.siqs ꝑbē das.nisi forte mo nasteriū ita esset tenue: ꝙ ñ posset ꝓuidere ei. tunc enī bñ posset di ci ei nec essȝ simo nia: bñ recipem⁹ te si haberemus possessiōes vnde posses sustētari. ar.ī.e.siqs ꝓpter hoc.hoc tñ vř re ꝓbare illa ꝯstitu tio qm̄ simoniaca ꝙ ꝑtextu paupꝛta tis possit peti pe cunia.io.quicqd dicat.io.si sic di cať simonia ē: ut videť exꝑsse dicē decre. qm̄ simo niaca.b.
b ¶ Multitudis. xij.q.i.c.ij.

c ¶ Aliter. hoc nõ est verũ: sʒ allegãdo dicit hoc.
d ¶ Sponte. qđ licet. xix. q. iij. siqua mulier.
e ¶ Ex pte. ar. q nõ debeat qs cõicata reuocare. j. de pe. di. iij. sũt plures. xvij. q. iiij. sũt qui opes.

g ¶ Responsũ. nõ dubitauit papa qd iuris esset in questione: sʒ ironice hoc dicit. h ¶ Anxiu. q2 dubitatis vtrũ ad dei cultũ quispiã interuentu muneris ꝓuocand⁹ sit: sʒ dubitandũ nõ est: ex̃ de simo. ⁊ si questiones.

a Placuit. ex debito. ar. j. q. i. placuit. j. e. q. iiij. ecclia. s̃. e. q. i. statuim⁹. j. xviij. q. ij. eleutherius ꝯ. so. ibi.
b ¶ Aliqđ. aliud a ꝯuiuio vl ꝓcuratione in auc. de man. pñ. §. illud. ⁊ in auc. ut nulli iudi. §. nulli. sʒ bñ illã exigit: ex̃ de simo. cũ sit. alia ñ dʒ exigere: sʒ spõte oblata recipe põt. vel põt dici: q ⁊ illa q̃ ꝯsueuit pcipere, ppter ꝓ curationẽ exigẽ põt q̃si ꝓ labore. ar. xij. q. ij. charitatẽ. vbi hoc diu obtinuit.
c ¶ Dotem. imo nec pmariũ lapidẽ ponẽ debuit: ut. j. de ꝯse. dis. i. nemo. in auc. ut determi. sit numerus cle. §. inuestigãtes igit̃. col. i. j. xvi. q. vlt. pie. ⁊ c. frigenti⁹ sʒ hic omissũ fuit ⁊ iõ ẽ restaurandũ. vel iã dederat p̃us: sʒ hic dʒ facere instrumentũ: Vñ si dotẽ nõ dedisset p2i⁹: nũc ẽ cõpellend⁹: q2 ibi fecit poni pmariũ lapidẽ sicut in eo q ꝓmisit reipublice pecuniã dare ff. de poll. l. i.
d ¶ Eoꝝ. plurib⁹ ergo suffic̃ere dʒ ecclesia: ut. vij. q. i. illud. ⁊ de ꝯse. di. i. hoc quoq̃.

Ananias quoq̃ nõ iõ dãnat⁹ est: q2 sua nollet offerre: sed q2 spiritui sancto mẽtit⁹ pcia eoꝝ que apostolis obtulerat ex pte fraudabat. nõ ergo his auctib⁹ pmittit̃ rectorib⁹ ab ingressuris aliqd exigere: sʒ spõte oblata suscipere: q2 illđ dãnabile est hoc vero minime.

Unde in bracarẽsi cõci. legit̃

Pro dedicãdis ecclesijs nihil exigatur.

Placuit ut quotiẽs ab aliquo fideliũ ad cõsecrãdas ecclesias epi inuitãtur: nõ quasi ex debito munus aliqđ a fũdatore regrãt: sed ipe fundator siqdẽ aliqd ex suo voto obtulerit nõ respuatur. Si vero aut pauptas illũ aut necessitas retiet: nihil exigat̃ ab illo Hoc tñ vnusqsq̃ epoꝝ meminerit: ut nõ prius dedicet ecclesiã: nisi antea dotẽ basilice ⁊ obsequiũ ipius p donatõem chartule cõfirmatũ accipiat. Nã nõ leuis culpa ẽ ista temeritas: ut sine luminarijs vel sine substãtiali sustẽtatõne eoꝝ q ibidẽ seruituri sũt: tãq̃ domus priuata cõsecret̃ ecclia.

Itẽ bonifacius vrbis rome eps scribit oib⁹ carolitane ecclesie cenobijs.

Ab his q ad cõuersatõem accedunt: nihil ẽ exigẽdũ: nec pcio aliqs ad conuersationem est inuitandus.

Quãpio mẽtis affectu fratres charissimi vestre destitutioni romana cõpatiatur ecclesia: vobis fortassis ẽ icognitũ: sed cognitori oim nõ incognitũ habetur. Dubitationi autẽ vestre qđ idoneũ ẽ demus respõsum: deũ testificor: ipsa quoq̃ me dubitatio reddit anxiũ ⁊ ineptũ. nunq̃ eniʒ legimus domini discipulos vl eoꝝ ministerio cõuersos quẽpiã ad dei cultum aliquo muneris interuentu ꝓuocasse: nisi forte de paupeꝝ alimẽto qs in cõmune ꝓponat: quoꝝ nulli cuiuscunq̃ ꝓfessionis esset victualia negabãtur. Scimus qdem qđ omne datum optimũ ⁊ omne donũ perfectum đ sursum est: descendens a patre luminũ apud quẽ ⁊ a quo bone voluntatis donũ accipit: q sãcto deliberationis arbitrio gratis deo seruire disponit. Restat ergo ut qui ꝓ aliqua ecclesie susceptione mun⁹ accipit: donũ dei qđ a patre luminũ descẽdere debuit vẽdat munus aũt largiẽs iportunus emat. qd aũt đ diuini doni vẽditoribus vel emptorib⁹ cõsequatur: cõclusi necesse nõ est Cauẽte g° fratres q̃ sit ambiguũ qđ petistis cõsiliũ qđ qdẽ scđm nostre volũtatis ꝓpositũ nulla inuenim⁹ rõe ꝯfirmatũ verũtñ si vr̃e necessitati adeo ẽ opportun⁹ quẽ reperistis: dũ tñ ois absit pactõ ois cesset cõuẽtio nullaq̃ vestre ecclesie fiat distractio: accedat gratis deo seruire incipiat: suiq̃ regiminis deuote gestet obsequium: ⁊ postmodũ vos quasi subsidij gratia aliqua sue ecclesie munera largiri fratꝝ solatio romana pmittit ecclesia.

i ¶ Interuẽtu. j. xxiij. q. iiij. dʒ. s̃. xlv. di. q sincera. ꝯ. sʒ non vr̃ ꝓhiberi nisi pactio. Nã ⁊ dando ⁊ honorãdo ⁊ loquẽdo possum⁹ blandiri infidelibus ut ꝯuertant̃. h. Sʒ tu dic simoniacũ si pagano vl heretico detur ut christian⁹ fiat: ex̃ de simo. q̃relã. sʒ videt̃ ꝯ. q cũ me possim pecunia redimere: ut de pe. di. i. medicina. videt̃ q ⁊ aliũ possim. ⁊ siluester ꝓmisit oibus munera q vellent baptizari.
k ¶ Alimẽto. qđ dabant apli paupibus ꝯuersis.
l ¶ In cõe. q2 nõ competit oppositio.
m ¶ Quoꝝ. i. q2 eoꝝ.
n ¶ Negabantur. ar. q anathematizato debet dari elemosyna. s̃. dis. xlij. h eiscamus. xi. q. iij. qm̃. xxiij. q. iiij. dʒ. ꝯ. sed illud de iam catholico. xvi. q. i. si cupis. sʒ ꝯ. v. q. v. c. ij.
o ¶ Pactio. nõ remouetur nisi pactio inhonesta. nã honesta nõ remouet̃. xxiii. di. quanq̃. s̃. di. c. in ea synodo. ar. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ex̃ de pben. significatum. xvij. q. vi. p laicos. s̃. di. lix. hoc ad nos. vij. q. i. mutatiões. hoc nõ. viij. q. iij. in sũma.
p ¶ Conuentio. nomen ꝯuentionis generale ẽ ff. de pac. l. i. §. ij.
q ¶ Postmodũ. ar. q lʒ p⁹ qđ nõ lʒ añ: ut. j. viij. q. iij. talia. ⁊ c. artald⁹. ar. qđ nõ lʒ añ nec p⁹: ut s̃. e. q. i. eos. ⁊ qđ lʒ añ qđ nõ p⁹: ut. s̃. di. iiij. in istis. ij. q. vj. quotiẽs epi. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. s̃. e. q. i. eos ꝯ. So. ibi ex pactiõe datũ fuit qcqd datum fuit: hic vo ex mera liberalitate vl gr̃a subsidij concedit̃. io.
r ¶ Subsidij vl honoris: ut. j. e. q. iij. ex multis. ⁊. ff. man. si remunerãdi. ⁊ certe hoc casu idẽ esset añ ⁊ p⁹. sʒ hoc fit h ꝓpter ꝓsũptionẽ vitandã ⁊ hoc soluit ꝯriũ. s̃. e. q. i. eos. sʒ ex quo ãbitio p̃cessit: ⁊ petitio pecunie nocẽ certe debuit

e ¶ Ibidẽ. ar. ꝯ clericos q alibi q̃ in ecclia sua morant̃. s̃. di. xxxvij. de qbusdã. ꝯ. j. xvi. q. i. generalit̃. j. xij. q. ij. concesso.
f Quampio. qdã petebant ab alijs: ut darent eis abbatẽ ipsoꝝ. sʒ hoc illi nolebãt gratis cũ esset eis vtilis. ⁊ hec est consultatio.

etiā p⁹. vł grā subsidij debuerūt pcipere: ar. ī. e. sicut epm in fi. a contrario sensu.

f Sicut mister. i. archidiacon⁹ cū examīat vocando ordinādos. xxiiij. di. qn̄. ex̄ de simo. c. i. ⁊ ar. ī superiori palea. §. regulā ⁊c.

t Uocē. i. lectionē euāgelicā

u Calamū. i. scripturā quā ordinat⁹ recepit ab ordinatore ne dubitet de ei⁹ ordinatiōe: ut. ī. ij. q. i. legū. hoc olim. h. vł hoc intelligit: cū hʒ salariū de publico als deputatū. hoc tn̄ dico q in collatiōe ordinis nō ē distinguendum an habeat salariū vł nō. nā dicit q in collatiōe ordinis nec p labore nec p charta dʒ aliqd recipere: sʒ epus pcuret ita ut sine muneris alicui⁹ acceptione scribat: nec tenet lex ī auc. ꝺ sanctis. epis. §. iiij.

x Ex ambiētis. vbi. n. cā nō adest viciū nō imputatur.

y Auctoritate. ꝯuersionem. i. fidē ⁊ cultū dei. lxi. di. §. his. oibus.

z Opponit. ad id qꝺ dixit nihil exigendū ab ingressuris. q. d. indifferenter oēs debēt suscipi: ut pascant de rebus ecclie: exceptis talib⁹ de qbus loquit in. c. sequentibus.

a Uiduas honora. q̄ debēt sūptib⁹ ecclesie sustētari. ⁊ vidua qnq̄ dicit q̄ virū nōdū habuit. ff. de v. sig. malū. §. viduam.

b Uidue. i. q̄ sicut a viris ita ⁊ a reb⁹ ⁊ amore mūdi sūt destitute: non recipiant ut sustentent sūptib⁹ ecclie: nisi sua dent ecclie. xij. q. i. illi. ꝯ di. xlij. §. i. ꝯ di. x. viij. sicut.

c Sufficiat. ar. q non teneant canonici suscipere aliquē vltra q̄ facultates ecclie sufficiūt ⁊ de ꝯse. di. i. oīs. ⁊ ex̄ ꝺ insti. c. i. xvi. q. i. quomā quicquid.

Unde vrbanus papa.

De eodem. Palea.

Nullus abbas pciū sumere vel exigere ab eis: qui ad cōuersionē veniūt: aliq̄ pacti obseruatione vel occasione presumat. regulā antiquaʒ sequēs nulli vnq̄ de ordiationibus aliqd oio accipiendum eē ꝯstituo: neq̄ ex datōe pallij neq̄ ex donatione chartarū neq̄ ex ea quā noua p ambitionē simulatio inuenit appellatione pastelli. qꝛ enī i ordinādo epo pontifex manū iponit: euāgelicā lectionē minister legit: cōfirmationis aūt eius ep̄lam notari⁹ scribit.

Item gregori⁹ in registro.

Ab ordinādo nō debet aliqd exigi: sed nec voluntarie oblata respui oportet.

Sicut epm nō decet manuʒ quā imponit vēdē: ita minister vel notarius nō debet i ordinatōe eius vocē suā vł calamū venūdare. Is aūt q ordinatus fuerit: si nō ex pacto neq̄ exact⁹ ac petitus p⁹ acceptas chartas ⁊ palliū offerre aliqd cuilibet ex clero gratie tātūmō cā voluerit: hoc accipi nullo mō phibem⁹: qꝛ ei⁹ oblatio nullā culpe maculam ingerit: que nō ex ambiētꝭ petitione pcessit. ¶ Auctoritate bonifacij patenter ostenditur: q sicut null⁹ pcio ē inuitādus ad ꝯuersionē: ita nulli pecunie intuētu ecclesie largiri oʒ ingressū. Auctē vo gregorij dat itelligi q p igressu ecclesie nō licet pecuniā exigere: sʒ spōtanee oblatā licet suscipe. Itē opponitur illꝺ apostoli ad thymotheum.

De eodem.

Uiduas honora que vere vidue sūt. que aūt nō sunt vere vidue. i. que suis vel parentū opib⁹ sustētari possūt: nō recipiātur: ut ecclesia sufficiat his: que vere vidue sunt.

Itē hiero. ad damasū papā

Qui sūptibus ꝓprij sustētari pōt: ab ecclesia stipēdia nō accipiat.

Clericos aūt illos ꝯuēit ecclesie stipēdijs sustētari: qb⁹ pentū ⁊ ꝓpiquoꝝ nllā suffragāt bona. Qui aūt bonis pentū ⁊ opib⁹ suis sustētari pūt: si qꝺ paupeꝝ ē accipiūt: sacrilegiū pfecto ꝯmittūt: ⁊ p abusionē taliū iudiciū sibi mādacāt ⁊ bibūt. Item psper in li. de ꝯtēplatiua vita x. c.

Quib⁹ sua sufficiūt: ecclesie alimētis nō sustententur.

Pastor ecclē his qbus sua sufficiūt: nō dʒ aliqd erogare. quādoqdem nihil aliud sit habētib⁹ dare q̄ pdere. nec illi q sua possidētes dare sibi aliqd volūt sine grādi peccato suo vnde paup victur⁹ erat accipiūt. de clericis qdē dicit. s. s. peccata populi mei cōmedūt. sʒ sic nihil habētes ꝓpꝛium nō peccata sʒ alimēta qbus indigere videtur accipiunt: ita possessores nō alimēta qbus abūdāt sʒ aliena peccata suscipiūt. Uex his auctib⁹ phibētur ab ecclesia suscipi nō illi q quōdā fuerūt diuites sed postea oia reliquerūt: vt petr⁹ ⁊ matthe⁹ ⁊ paul⁹: aut pauperibus distribuerūt vt zache⁹: aut ecclesie reb⁹ adiūxerunt sicut illi pdia sua vēdētes ponebāt pcia ante pedes ap̄loꝝ vt eēnt illis oia cōia: sed illi q in domib⁹ parētū residētes vł sua relinquere nolētes ecclesiasticis facultatibus pasci desiderant. De qbus in eodē libro psperi subinfertur.

Qui sua relinqre nō vult: nō dʒ de sūptib⁹ eccłe sustentari.

d Clericos. accipiūt. ⁊ in alios vsus ꝯuertūt. et sic intellige sequētia. c. cū. l̄ male dispensant. ī. xij. q. i. illi q.

e Sacrilegiū. ar. q stipēdia ecclie nō sūt danda his: qbus ꝓpria sufficiūt: ut. xij. q. i. illi q. ex̄ de simo. cuʒ sit ratio nec vlla ecclīastica: ar. ꝯ. xij. q. ij. charitatē ff. de reg. iur. sm naturā. So. qꝺ h dicit exhortatio est nō pceptum. vel de his loquit q occasiōe patrimonij ampliandi qꝺ hñt se a diuis subtrahūt obsequijs: qbus se ab sentātib⁹ dandū non est. vł hic de quarta paupibus debita q̄ dari phibent abundantibus. panis eniʒ egentiū ⁊c. ut. ī. xiiij. q. v. c. ij. ī summa. si abundātes de bonis ecclesie suscipiūt siue absentes siue pñtes sūt: lʒ nō debʒ eis denegari portio qꝛ nemo cogitur suis stipēdijs militare: mortaliter tn̄ peccāt psertiʒ si ex cupiditate sua reseruant. ī. e §. verū cū. c. se.

f Pastor ecclie paup. panis egentiū vita pauperis est: q fraudat illū. homo sāguinis ē: ut. ī. xiij. q. v. c. ij. iij. q. i. nulli.

g Uerū. suscipi. i. suscepti alimentari. nō enī tm̄ de suscipiēdis loqt.

h Petrus. non videt̃ ꝯpetẽ exẽplũ de petro qui fuit paup piscatõ ⁊ ita religt paupꝫtatẽ tm̃ ꝓpt̃ amorem dei. ⁊ sic faciũt multi tẽplarij ⁊ hospitalarij hodie ⁊ quasi oẽs religiosi: ꝫ petr⁹ semetipsũ abnegauit.

i Jqs.ut quid .xij.q.i.expedit.xxiij.q.vij. qꝫ aũt.xij.q.i.illi autem.§.i.

k Alienis.i. oblatis ꝓ peccatis aliorum.

l Uel ꝓ ipsa expensa sua.ar.aliquem posse dare ecclesie de ꝓprijs ꝓ sua sustentatione.h.hoc non est verũ nisi illud fiat sine pacto: ut ex̃ de simo. tua. nec excusat paupꝫtas: ut ex̃.e. qm̃ simoniaca.

m Jactãtia. nã nocet iactantia. vi.q.i.imitare.

n Quia pfectior .i.expeditior ad seruiendũ deo ẽ:

o Expediat.nã tũc dicit̃ i co manere spũs sanct⁹ cũ volũtariã diligit paupꝫtatẽ: de pe.di.ij.q̃rendũ. diuites tñ cũ bonis ⁊c̃.xxx.di. h°. scripsimus.

p Sacerdos dispensatiõis .j.xij.q.i.c. expedit

q Accipit.i.accipere debet.

r Dispensat.i. dispẽsare dꝫ tam sibi q̃ꝫ alijs ⁊c̃:

s Pauperibus. qd̃ ei lꝫ. xij. q.iij. c.i.⁊.iij.

Siquis ꝓpter hoc sua relinquere non vult: vt habeat vnde viuat: ut qd accipit vnde rationem reddat: vt qd peccatis alienis sua multiplicat: Jdem. Non est meum dicere quale peccatum est q cibos pauperum presumendo suscipiunt: qui ecclesiam quã iuuare de ꝓprijs facultatib⁹ debuerant: suis expẽsis insuper grauant: ꝓpter hoc fortassis in congregatione viuẽtes ne aliquos pauperes pascant: ne aduenientes accipiant: aut ne suum censum quotidianis expensis minuant. qꝫ si aliquid de fructibus suis ecclesie vel ꝓ ipsa expensa sua contulerint: non se preferant inani iactantia illis: quos nihil habẽtes pascit ⁊ vestit ecclesia: qꝛ ꝑfecto perfectior ẽ illi q se mũdi rebus expoliat: aut q cum nihil habuerit nec habere desiderat: q̃ꝫ ille q ex multis que possidet ecclesie aliquid prestiterit: ac se de eo qd̃ prestiterit forsitan iactat. Ecce q ꝓhibentur ab ecclesia suscipi. Jlli vero q oĩa sua relinquũt vel pauperib⁹ distribuũt vel ecclesie rebus adiungũt: ⁊ ab ecclesia laudabilit̃ suscipiẽdi sunt ⁊ eius opibus sustentandi. Unde in eodeꝫ libro legitur.

Qui sua relinquũt vel pauperibus distribuũt vel ecclesie rebus adiũgũt: laudabiliter ecclesiastica dispensant.

Sacerdos cui dispensatõis cura cõmissa ẽ: non solũ sine cupiditate sed etiã cũ laude pietatis accipit a populo dispensanda: ⁊ fideliter dispensat accepta: quia omnia sua aut parentib⁹ reliquit aut pauperibus distribuit aut ecclesie reb⁹ adiũxit: ⁊ se in numero pauperum paupertatis amore constituit: vt vnde pauperibus subministrat: inde et ipse tanq̃ꝫ pauper voluntari⁹ viuat. Cl'ici quoq̃ꝫ quos pauperes natiuitas fecit cuꝫ perfectione virtutis: vite necessaria siue in domibus suis siue in congregatione viuentes accipiant: quia ad ea accipienda non eos cupiditas ducit: sed viuendi necessitas cogit de talibus dicere videtur apostolus: qui in sacrario operantur: que de sacrario sunt edãt ⁊ qui altario deseruiunt de altario participent. Quod nisi hoc de contemptoribus suarum facultatum vellet intelligi: nunq̃ꝫ secutus adiungeret Jta ⁊ deus ordinauit his qui euangelium annũciant: de euangelio viuere. De euangelio viuunt: qui nihil habere proprium volunt: qui nec habent nec habere aliquid concupiscunt non suorum sed cõmunium possessores. Quid est aliud de euangelio viuere nisi laborantem inde vbi laborat necessaria vite percipere apostolus tamen sic predicauit euangelium: ut necessaria sibi suis manibus ministraret de se confidenter loquitur: Ego autem nullo horuꝫ vsus sum. ⁊ quare dixerit: secutus aperuit dicẽs: Expedit mihi magis mori: q̃ꝫ ut gloriam meam quis euacuet. Euacuari dicit gloriam suam: si ab eis q bus predicabat: voluisset accipere vite temporalis expensam. nolebat quippe in presenti laboris sui fructu: sed in futuro recipere. Item ex concilio agathensi.

Juxta meritum laboris ecclesiastici stipendia sacerdotes distribuant.

Clerici omnes qui ecclesie fideliter vigilanterq̃ꝫ deseruiunt: stipendia sanctis laboribus debita sc̃dm seruitij sui meritum per ordinationeꝫ canonum a sacerdotibus consequãtur. Item ex concilio vrbani pape habito aluernie.

t In domib⁹.j.de ꝯ. di.v.in oĩbus.ꝯ.j.xij.q.i.necessaria. ꝯ.j.xij.q.ij.vobis. So.hic loquit̃ de clericis indigentib⁹ qbus tenet̃ ꝓuidere sicut alijs paupibus. isti tales accipiũt ab ecclesia nõ qꝛ clici ꝫ qꝛ pauperes: ar. canonicis licere bñficia diuidere: ut priuatim ꝑcipiãt qd̃ in cõi soliti erant habẽ ut di.xxxij.sig vo.

u Sacrario.j. xiij.q.ij.§.qꝛ ergo.j.xvi.q.i.c. penultimo.

x Percipe.xij.q.ij.charitatem.

y Manib⁹.j.x.q.iij.cauendũ.j.xxi.q.i.clicus.

ꝫ Usus sum.ne ea occasione pseudo apl'i acciperẽt ⁊ sic in p̃dicatione ꝑsisterent: Nã ex quo videbãt eũ ñ accipere: verecũdabant̃ ⁊ ipsi accipere.

⁊ Gloriaꝫ. quã habeo apud deũ de hoc qd̃ ñ accipio. vl' si acciperem cũ scandalo vel vltra q̃ꝫ deberẽ. vl' si p̃dicarem eo obtentu ut acciperẽ

a Clerici. seruitij. ẽt infirmi seruiũt: ex̃ de cle.egro.c.i.ff.d̃ sta. libe.l.cũ heres.§.stich⁹

b Meritũ.j.xvi.q.vij. c.i.ꝯ.ꝫ ibi soluit̃. vl' meritũ.i. ut p̃sbyteri plus q̃ꝫ alij ꝑcipiant: ut di.ꝯ. .lxxiij. ꝯsuluit. qd̃ nõ ẽ in alia societate.ff. pro so.verũ.§.sed cũ tres.

c Ultorum.

d Sed adhuc. hic depigit. iij. qō. an. s. ingressū vł ꝓbē/das emere sit simoniacū. pmū mēbrū expeditū est s̃. e. ꝓxi. q. scōm expedit hic. Nō ꝙ ꝓbēda dr̃ qñq3 ius qd dā spirituale ꝑcipiēdi eccłiaz vł ipsā ꝓbendā. hoc mō emē simoniacū ē. qñq3 dicūt ipsi fruct⁹ ꝓbēde quos emē nō ē simonia

Qō. iij.

cū: ut ex ne pla. vi. suas. c. vlti: nisi qs emeret forte fruct⁹ ab initio sue ordinationis ī ipsa eccłia ut habeat dum vixerit. ar. j. e. siqs obiecerit. c. saluator. tūc enim ita sūt annexa ut q ꝑuat̃ officio ꝑuet̃ ⁊ illis: ut. lxxi. di. siqs sacerdotū.

e ¶ Annexa. ar. ꝙ idē iuris sit ī vno coherentiū ⁊ ꝯnexoꝝ qd in altero. vñ q ꝑuat̃ officio ⁊ bñficio: ut. s̃. di. xxviij. decernim⁹. s̃. di. lxxxi. siqꝰ sacerdotū. c. eos. s̃. di. l. studeat. ꝯ. ibi de gratia hic de rigore.

f ¶ Ostia. i. q gerit officiū ostiarij. vñ vr̃ ꝙ emē huiusmōi officiū ostiarij vł pulsandi cāpanas sit simoniacū cum illud spectet ad officiū ꝑmicerij. xv. di. ꝑlectis. simoniacū est qd ꝯcedo. sed emere quācūq3 administrationē rerū eccłie puta ꝙ det panē ī refectorio vł vinū vł cuiuscūq3 alteri⁹ rei dicit h. simoniacū esse: ar. s̃. e. q. i. siqs eps ꝓpe finē. ⁊. j. e. q. saluator. ⁊ dicit ꝙ licite pōt dari pecunia alicui ut suscipiat tale officiū. s3 tñ ille nō poss3 dare pecuniā ut ei daret̃. ⁊ sic aliqd vēdi pōt licite: qd ñ pōt emi. Alij dicūt ꝙ tūc ē simoniacū emere aliquā administrationē eccłiasticā: cū aliqd spūale h3 annexū. vł talis ē ꝙ ꝑ clericū tm̃ ꝯsueuit exerceri ⁊ ratione officij qd magis credo.

Multoꝝ auctoritatibus luce clarius constat: ꝙ ab ingressuris monasteriū nō licet pecuniā exigere: ne ⁊ ille qui exigit ⁊ ille qui soluit simonie crimē incurrat.

Sed adhuc obijcitur ꝙ ingressuri mōasteriū si pecunias tribuunt: nō ꝓpositū religionis sed participatōez stipēdioꝝ ecclesie emunt. Tēporalia ergo non spiritualia ementes nequaq3 simoniaci habendi sunt. His itaq3 respondet̃ non solum qui spiritualia sed etiam qui tēporalia eis annexa precio accipiunt vel tribuunt: simoniaci videantur. vnde malachias loquens ex ꝑsona domini ait: Quis est inquit in vobis qui claudat ostia et accendat ad altare meum gratuito. non est mihi volūtas in vobis dicit dominus exercituum ⁊ munus non suscipiam de manu vestra. Ostia claudere nō est sacri muneris officiū s3 tm̃ sibi adiunctū. Itē gregori⁹ scribit vniuersis episcopis.

De his q sacros ordines munerū acceptione dispensant.

Audiuimus dilectissimi qd nos audire oportuit: s3 audisse ꝑfecto non libuit: quosdā scilicet eē sacroꝝ ordinum ꝓfessores: q sub muneꝝ datōne vel acceptione dei ecclesias vel eaꝝ tibi bñficia vsurpāt. qd qdē scelus vos iā non dudū acriter correxisse vehementer admiramur. Juste. n. vterq3 corripiēdus est ⁊ a sancte liminibus ecclesie submouendus: ⁊ qui ꝑ ecclesie ambitu munera largiuntur: ⁊ qui vt ecclesiam adeant quicq3 accipere presumunt. Iste quippe donum dei emere: hic aūt

g Audiuim⁹. sacrilegio. ⁊ crīe lese ma. xv. q. iij. sane. ij. q. i. ī ꝑmis. h ¶ Causat̃. i. in cām ducit vł ꝑ cā. s. ꝑ acceptiōe vł datione pecunie fit: vł causat̃. i. facit vnde causari. i. accusari debeat.

presumit vēdere. a sacrilegio quoq3 hoc facinus non dispar dixerim: cum id quod sponte ⁊ sacro liberationis arbitrio gratis fieri debuit: sub pecunie pactione causatur. Quare fratres charissimi que taliter facta sunt curiose refellite infecta ꝓhibete: vestrisq3 iussionibus resistentes digno anathematis vinculo percutere non dubitate. Itē rothomagensi episcopo ⁊ gallicis omnibus epis.

De his qui ecclesiā vel ecclesiastica beneficia vendunt.

Siquis dator vel acceptor dei ecclesias vel ecclesiastica beneficia que quidam ꝓbendas vocant sub pecunie īteruentu susceperit: siue dando emerit siue accipiendo vēdiderit: a simonis non excluditur perditione. Sed si perseuerans fuerit perpetua mulctetur damnatiōe. nā qui sub religionis obtentu deo famulari voluerit: siquid accipit et meritum perdit ⁊ beneficio accepto frustatur. Rationis ergo vigore cogitur qd iniuste reperitur restituere: ⁊ quicquid turpis lucri gratia receperat non tenere. Itē gregorius. vij. papa.

Ab officio suspendatur epus beneficia vel ecclesiastica officia vendens.

Siqs eps ꝓbēdas archidiaconat⁹ ꝑposituras vel aliq officia ecclesiastica vēdiderit vel aliter q3 statuta sāctoꝫ patrū ꝑcipiūt ordinauerit: ab officio suspēdatur. dignū est. n. vt sicut gratis episcopatū accepit: ita mēbra eiusdē epatus grat distribuat. Itē ex ꝯci. vrbani pape habito aluernie

Nec altaria nec ꝓbēdas episcopis vendere licet.

i Siqs dator. restituere. s3 cui dices restituēdā pecuniā: vr̃ ꝙ ei in cui⁹ ignominiā data ē: ut. xvij. q. iiij. siquis in atrio. xv. q. vltia. cū multe. xxvij. q. i. siqs rapuerit: ex̃ de simo. de h. in auc. de sanctis. epis. §. sed neq3. coll. ix. ⁊ ex̃ de si. audiuim⁹. eꝯ videt̃ ꝙ illi q dedit eā: ut ex̃. e. veniēs Jte3 videt̃ ꝙ illa pecunia nō d3 remanē penes ecclesiā: cū petrus dixerit pecunia tua ⁊c. Jtē q3 fisco ꝯpetit ꝑsecutio coꝝ q̄ scelere ꝯqsita sūt. ff. d iure fis. luci⁹. ff. de do. int̃ vi. ⁊ vx. cū hic status. §. fi.

k Siqs epus. suspendat̃. id est deponatur lxxxiij. di. c. i. vel dic ut. s̃. e. q. i. quicquid.

l ¶ Mēbra. j. iij. q. ix. pura. ar. j. xu. q. ij. cognouim⁹. s̃. di. lxiij. in synodo. ar. est hic. ꝙ idē iuris ē ī toto qd ⁊ in ꝑte ⁊ minori ⁊ maiori. xxij. q. v. de forma. ex̃ de ꝓben. maioribus. xcvi. di. esto ff. ꝓ derelicto. l. iij.

Qꝫ ſtū ē ꝺ epīs q altaria monaſterijs data frequenter redimi ꝯpellebāt pecunia qꝛ gdam ſimoniace prauitatis vſus in galliaꝝ ptibꝰ iā diutiꝰ inoleuit: vt eccleſie vł decime q̄ vulgari vocabulo apꝺ eos altaria nūcupāt: monaſterijs date ſepiꝰ ab epīs ſub palliata auaricia vēdūtur: mortuis niꝫ ſeu mutatꝭ clericꝭ quos ꝑſonas vocāt. nos aūt auctore deo venalitatē oēꝫ tā ex rebꝰ q̄ꝫ ex miſterijs eccłiaſticꝭ ꝓpellētes hꝰ vitiꝰ fieri auc̄te ap̄lica ꝓhibemus: ſic ēt ꝑbēdas oēs venūdātes in̄tdicimꝰ. Porro q cūq̄ꝫ altaria vł decias ab ānis xxx. ⁊ ſup hmōi redēptōe poſſediſſe mōaſteria noſcūt: q̄ete deīceps ⁊ ſine moleſtia q̄libꝫ eis poſſidēda firmamꝰ. Saluo vtiq̄ꝫ epoꝝ cēſu ānuo: quē ab eiſdē altaribꝰ hr̄e ſoliti ſūt.

Itē grego. *Quicqd data vel ꝓmiſſa pecunia in ſacrꝭ ordinibꝰ acq̄rit̄ irritū habeatur*

Ea q̄ a ſāctis p̄ribꝰ de ſimoniacꝭ ſtatuta ſūt: nos quoq̄ꝫ ⁊ iudicio ⁊ ap̄lica auc̄te firmamꝰ. Quicqd ergo in ſacris ordinibꝰ vel in eccleſiaſticꝭ rebꝰ vel data vel ꝓmiſſa pecūia acquiſitū ē: nos irritū eē ⁊ nullas vnq̄ꝫ vires hr̄e cēſemus.

Itē auguſtinus de doctrina chriſtiana.

Quicqd poſſidetur nomine pecunie intelligitur.

Totū qcqd hoīes habēt in terra: oīa quoꝝ dn̄i ſūt: pecunia vocat̄. ſeruus vas ager arbor pecꝰ: qcqd hoꝝ ē: pecunia dicit̄. iō aūt pecunia vocata ē: qꝛ antiq habebāt i pecoribꝰ qꝺ habebāt.

Itē paſcalis papa.

Qui eccłiaſtica bn̄ficia emerit: eccleſias quoq̄ꝫ eme ꝓbat

Siqs obiecerit: nō cōſecrationes emi ſed res que ex conſecratione ꝓueniūt: penitus deſipere ꝓbatur. nam cuꝫ corporalis eccleſia aut epiſcopus aut abbas aut tale aliqd ſine rebus corporalibꝰ in nullo ꝓficiat: ſicut nec anima ſine corpore corporaliter viuit: quiſqs hoꝝ alteꝝ vendit ſine quo nec alterū ꝓuenit: neutꝝ

m Queſitū eſt. ſm. h. caſus talis ē. quidā epī cōtulerant eccłias qualdā cū oī iure ſuo qbuſdā locis religioſis. mortuis ꝑſonis illaꝝ eccleſiarū collataꝝ epī volebant in eccleſijs cōſtituē clericos ꝓ ſua voluntate: niſi abbates darent eis pecuniā dicit̄ ꝙ talis datio pecunie ſimoniaca ē: ar. ad h. xvi. q. ij. c. ij. Alij caſꝰ inutiles ꝯſueuerūt hic notari quos omitto.

n Data. a ꝑdeceſſoribꝰ ſuis pro redēptione animaꝝ ſuarū.

o Xxx. ꝓpt̄ qꝺ credebant aliqꝺ ius acq̄ſitū epo: qꝛ ꝑ. xxx. ānos et vltra recepit huiuſmōi redēptionē a monaſteriis ſꝫ n̄ ē ita qꝛ furtiue recepit: ⁊ iō non ꝑſcripſit. itē licet monachi ſingulꝭ ānis emerēt ius inſtituendi: nō tn̄ epīs ex h. fuit iuſ q̄ſitū inſtituēdi. ⁊ lꝫ hic fuerit ſimonia ex ꝑte epoꝝ: nō tn̄ ex ꝑte monachoꝝ: qꝛ illi qꝺ eoꝝ fuit redimebant. qꝺ licite facere poterant: ut dixi. ſ̄. e. q. i. nullꝰ. ⁊ ſic ſimonia eē pōt ex vna pte ⁊ n̄ ex altera. ſił̄e fuit in giezi: ſicut etiā ſponſalia pn̄t eē ex vna ꝑte ⁊ nō ex altera: ex̄ de ſpon. de illis. ⁊ plura ſił̄ia notaui. xxxij. q. v. ꝓpoſito. ⁊ lꝫ ep̄us peccet recipiendo pecuniā: tn̄ monachi nō peccabāt dādo: ut xxiiij. q. i. qd culpat̄. ꝯ. tn̄ huic ſignat̄. ī. xvi. q. iiij. poſſeſſiones. lꝫ nō ē ꝯ. qꝛ monachi licite q̄ſierāt iſta altaria: vn̄ nō habuerūt ea iure ꝑſcriptiōis ſed ex iuſta donatiōe.

p Et ſupra. hec dictio ſupra ad modicū tp̄s refert̄. ff. ex qbꝰ ca. ma. ab hoſtibꝰ. §. ſed ꝙ ar. ff. de ꝟ. ſi. hec adiectio. ſꝫ nūqd ē licitū redimere ius ſuū? hoc nō. ſ̄. q. i. nullꝰ ep̄s grauamen. ⁊. xvi. q. vlti. decimas. dici enī pōt ꝙ vbicūq̄ꝫ qs ſcit aduerſariū ſuū nō credēſe ius hr̄e: redimat vexationē ſuā ſꝫ q̄re nō deponūt̄ iſti epī? dic qꝛ nō agebat̄ ad hoc: ⁊ ſn̄ia dꝫ dictari ſm formā petitiōis: ex̄ de accu. q̄lr ⁊ qn̄.

q Utiq̄ꝫ. nō enī pleno iure oīno videt̄ donaſſe eccłias ep̄s: nec pōt donare ſine ꝯſenſu capituli: extra de dona. paſtoralis.

a Ea q̄. vł ꝓmiſſa. tertiū caſū habes. ſ. vł retēta. ut ex̄ de tranſac. ſup eo. Nā remittē ē dare: ex̄ de teſti. veniēs. ff. de calū. l. ij. ⁊ ita i ſpūalibꝰ nō pōt intuenire trāſactio cū his tribꝰ modis tm̄ fiat trāſactio. C. de tranſact. l. tranſactio. ff. e. l. i. ſꝫ nec ꝑmutatio pōt fieri ſup bn̄ficio habito uł habēdo: ał bene ad hoc ex̄ ꝺ reꝝ ꝑmu. queſitū nec etiā tranſac. ut ex̄ ꝺ trāſac. ſup eo. ar. cōtra ex̄. ff. ꝺ offi. iudi. deł. ſi quādo. ſꝫ ibi fuit facta trāſactio nō ſup beneficio ſꝫ ſup ꝓprietate ⁊ ſic intellige ex̄ ꝺ decimis ex multiplici. iteꝫ ſup re ſpūali tanq̄ꝫ ꝓprietate pōt fieri ꝑmutatio: ex̄ ꝺ rerū ꝑmu. ad q̄ſtiones. nō tn̄ ut det̄ tp̄ale ꝓ ſpirituali: ex̄ de reꝝ ꝑmu. c. vlti. Illud aūt dubiuꝫ nō ē: qn amicabilis cōpoſitio intuenire poſſit ex̄ de trāſact. c. ij. item ⁊ auc̄te iudicis pōt intuenire pecunia ex̄ ꝺ ꝓben. niſi in fi. ⁊ de trāſact. ſtatuimꝰ. ff. de his q nō. infa. furti.

b Totū. ꝓbat̄ ꝑ hoc. c. ꝙ ſicut i pecūia ſimonia ꝯmittit̄: ita ⁊ in alia re.

c Pecunia. ſtrictiꝰ accipit̄ tm̄ ꝓ pecunia numerata. ī. xiiij. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij.

d Pecunia. nomē enī pecunie etiā iura continet q̄nq̄ꝫ. ff. de ꝟ. ſig. pecunie. itē q̄nq̄ꝫ etiā ſpeciē ⁊ rē quālibet: ut hic ⁊. ff. de lega. iij. quiſqs. Itē q̄nq̄ꝫ ea tm̄ q̄ ꝯſiſtūt i pondē numero vł menſura. ff. ꝺ le. i. l. talis ſcriptura. ꝑciū aūt nō ꝯſiſtit niſi in numero tm̄. ff. de emp. ⁊ ven. §. item ꝑcium.

e Siqs. ſꝫ res. nō de rebꝰ corꝑalibꝰ: ſꝫ de iure ſpūali cui coheret officiū intelligit̄. vł intellige de iure ꝑcipiēdi res vł de rebꝰ ipſi officio adherentibꝰ vł de rebꝰ ꝯſecratis ut in ſyndone. ar. xvij. q. iiij. ſi forte. ar. ī. iij. q. vi. hoc q̄ppe. ī. xvi. q. ij. c. i. §. vlti. vł intelligas de reꝝ admiſtratiōe. ⁊ ſit in hoc. c. de duobꝰ mētio. ſ. de ꝯſecratiōe ⁊ admiſtratione ex ordine ꝓueniēte. ⁊ facit ad hoc. ī. q. vi. §. i. vł de iure quo res ipſe ꝑcipiūt̄. vł hoc intellige de rebꝰ ipſis ſm. h. ⁊ tunc qn̄ qs ꝓmouēdꝰ ē ad eccleſiā vł ordinē fructꝰ ꝓueniūt iure ordinis ⁊ iō nō licite emit. tūc enī ꝑſumit̄ emere eccleſiam vel ordinē. alio aūt tp̄e emere nō eſt peccatū. ſ̄. ne ꝑ. vi. ſu. c. iij. xij. q. ij. alienationes.

f Uel ep̄us. i. dignitas ep̄alis.

g Aut abbas. i. dignitas abbatialis.

h Nullo. bn̄ accedit ad id qꝺ legit̄ in auc̄. ut iudi. ſine quo ſuffra. §. cogitatio. Nā ibi dicit̄ ꝙ fiſcus abundare dicit̄ ſi vtat̄ ſubiectis locupletibꝰ: ut. ſ̄. e. q. ij. c. ij. ꝯ. ſ̄. e. q. i. eos. ꝯ ſed hoc cum ex pacto ꝑcedenti.

i ¶ Nec aĩa.i.ip̃z collegiũ vl' ad lr̃az. k ¶ Viuit.exercẽdo senſ⁹ corporeos.al's falſũ ẽ:cũ añq̃ fit ĩ corpe viuat.ſic ex/ audi.xxxij.q.ij.moyſes. l ¶ Neutrũ.ar.idẽ iuris eſſe in vno ↄnerox q̃d ĩ reliquo.ar.s̃.di.viij.quo iure.iij.q.vi.hec ꝗppe.⁊.xvi.q.i.c.i.⁊.ff. d̃ iureiu.cũ q.§.ſi libtuſ

m ¶ Paſtũ.ar.ↄ̃ ĩ auc. de ſanctiſ.epis.ꝑ ↄſue tudinibus.

n ¶ Nec poſtea.ar.ff.de pac.iur̃.gen.§.dolo.ut ne q̃d fiat q̃d añ ꝓmiſit

o ¶ Soluat.nõ etiã ſub obtẽtu ↄſuetudis.j.e.q c.vlti.ↄ̃.dic ut ibi.

p Saluator.caſus.In p̃ma pte oñdit̃ auctoritate euãgelij here ſes debẽ circa finẽ ſecu li imminere.vñ oꝫ nos ex aduerſo ↄſurgere cũ ꝓpheta ⁊ cũ apl'o ꝓ domo iſrl'. In ſc̃da oñdit̃ .v.auctib⁹ ꝙ vendẽ ecclesiaſtica bñficia ſit ſimoniacũ.

q ¶ Sꝫ tñ portas.i.vicia ⁊ et hereſes q̃b⁹ intraĩ ĩ infernũ q̃ ñ p̃ualẽt eccl'e ⁊ q̃r ſp aliq boni ſũt ĩ ecclesia.xxiiij.q.i.a recta. ⁊.c.pudenda.

r ¶ Oportet.i.vtile ẽ ut nos excitent.j.xxiiij.q. vlti.c.vltimo.

ſ ¶ Eccl'iaſticã.i.eccleſiaſticũ bñficiũ:ut aliquã rẽ ↄſecratã in caſu ñ cõceſſo puta calicem ſm quoſdã.nã ⁊ nomẽ rei generale ẽ.ff.de v̈.ſig. rei appellatiõe.s̃.e.q̃ſi.tñ.vl' dic eccleſiaſticam adminiſtrationeꝫ ⁊ ſic bñ adaptat̃ lr̃a chalcedonenſis ſynodi.

t ¶ Et donũ.i.officiũ p q̃d dat̃.ſ.ſ.ptãs faciendi miracula.

u ¶ Sed ambitionẽ.ar. affectũ vel conatũ ſine effectu puniri.ar.xxij. di.c.i.

x ¶ Quiſq̃s.hic collige ꝙ corpales res eccleſie emere vl' vendere ſimonia eſt in tali caſu cũ q̃s intrat eccleſiã:ut.s̃.e.in pn.

y ¶ Propter ſua.hic vacat argumentũ a ↄ̃rio ſenſu:ut.s̃.e. q.i.eos quos.⁊.c.ſiq̃s ep̃us.j.xxix.q.ij.ꝑlatũ.

z ¶ Sꝫ ad ꝓp̃ria.i.p̃cib⁹ q̃s ꝓ ſe q̃s offerre ñ pot ſm.h.ut notaui.s̃.i.q.i.ſũt nõnulli.ſꝫ q̃d teneas:ibi dixi.

a ¶ Chalcedonẽſis.ſi illi q̃ emũt vel vendunt res eccleſiaſticas nõ ſũt ſimoniaci:cur ⁊c̃.

b ¶ Milites.cl'ici.ſ.q̃ tales milites ſunt quox arma lachryme ſũt.xxiij.q.vlti.ↄuenior.vl' or̃ones:ut.xxiij.q.viij.c.rep̃heñſib.le.vl' excõicatio.xvi.q.ij.c.i.et caſtra eox ſũt eccleſie.lxiij.diſt.c. nullus.

c ¶ Nõ militãtes ↄ̃.s̃.di.xix.nulli fas.j.viij.q.i.illõ ⁊.xxxij.q.v.q̃ viderit.s̃.di.xl.hõ j.xi.q.iij.p̃cipue j.xxv.q.i.nlli fas .j.e.q.ꝑuenit.ↄ̃: ſol.põt dici ꝙ iõ dr̃ laic⁹ peccare magis:q̃r peccat ĩ duob⁹:⁊ q̃r rem eccl'ie emit:⁊ q̃r ſuo officio ñ debitã.ar.ff.de re.iu. culpa.cleric⁹ aũt ĩ vno q̃r emit tm̃:

d ¶ Dãnabili⁹.i.dãnabilit̃.ar.xxvij.q.ij.ↄiuges.vl' hic appellat̃ ñ militãtes eccl'ie nõ laicos ſꝫ cl'icos q̃ eccl'ie ñ ſuiũt illi magis peccant q̃m ĩ plurib⁹ q̃ꝫ q̃ emũt ⁊ ſuiũt.⁊ ſꝫ hoc ñ ſunt ↄ̃ria q̃ hic ſignant̃.

e ¶ Procuratoriſ gñalit̃ ſumit̃ hic nomẽ ꝓcuratoriſ ar.ff.de ꝓcu.l.i.⁊

f ¶ Prepoſitũ.ſꝫ quã d̃riam facit int̃ iſta noĩa: põt dici ꝙ nomẽ p̃poſiti gñale ẽ:⁊ ↄtinet alia ſub ſe.ar. ex̃ de v̈.ſig.q̃uis vl' dic ꝙ p̃poſit⁹ et iconom⁹ noĩa diuerſa ſũt ſꝫ idẽ ſignificãt:ſicut p̃mas ⁊ p̃r̃iarcha. xcix.di.c.i.vl' bñ p̃nt eẽ ĩ eadẽ eccleſia p̃poſitus ⁊ iconom⁹.de vicedño planũ ẽ:q̃r ille ẽ q̃ p̃eſt reb⁹ ep̃i.lxxxix.di.volumus.vicedñs ĩ reb⁹ ep̃i.iconom⁹ ĩ reb⁹ canonicox. ſepe tñ vnũ ponit̃ ꝓ alio.

g ¶ Iconomũ.iconomus ẽ cui res eccl'iaſtica gubernãda mandat̃.C.de ſacroſanc.eccl'.iubem⁹.

h ¶ Aduocatũ.ſ.q̃ p̃eſt tm̃ cauſis tractãdis:q̃ al's dicit̃ ſindicus.

innẽdiui dereliq̃r. nullus igit̃ emat prebẽdã vel eccleſiã vl' aliq̃d eccleſiaſticũ nec paſtellũ nec paſtũ antea:nec poſtea ꝑ hm̃õi ſoluat. Itẽ vrban⁹ ep̃s ſu⁹ ſuox dei dilecto filio p̃poſito eccleſie ſãcti vincẽtij ſalutẽ ⁊ aplicã bñdictionem.

Quare in euãgelio ꝓhibet̃ in veſtitura eccleſie a laicꝭ fieri

Saluator p̃dicit ĩ euãgelio circa finem ſeculi pſeudo chriſtos ⁊ pſeudo ꝓphetas ſurgere ⁊ multos ſeducere:⁊ fideles ſuos in mũdo multas habiturõſ preſſuras.ſꝫ tñ portas ĩferi non ꝓualituras.ꝓinde vt ait aplus:oꝫ hereſes eẽ vt q̃ ꝓbati ſũt manifeſti fiant. oꝫ nos cum ꝓpheta ex aduerſo conſurgere:⁊ mux oppo nere ꝓ domo iſrahel:⁊ cuꝫ apoſtolo p̱ multas tribulatõeſ intrare in regnũ dei: q̃m ñ ſũt ↄdigne paſſiones h⁹ t̃pis ad futurã gloriã:q̃ reuelabit̃ ĩ nobis. Igit̃ q̃r innotuiſti nob̃ q̃d tibi obijcit̃:vtx vẽdere eccleſiaſticã rẽ ſimoniacũ ſit: h⁹ ſimoniacũ eſſe patenter colligitur ex hoc q̃d beat⁹ apl's petr⁹ ait ſimoni: pecunia tua tecũ ſit ĩ p̱ditõem:q̃r exiſtimaſti donũ dei pecũia poſſideri. donũ q̃ppe dei ẽ ſp̃us ſanctus:et donũ dei ẽ res ipi eccleſie oblata. ⁊ ſi bñ aiaduertis: ſimon mag⁹ q̃ ad fidẽ ficte acceſſit: nõ ſpiritũ ſanctũ quo ip̃e erat indignus:q̃m ut ſcriptũ ẽ:ſpirit⁹ ſanct⁹ diſcipline effugiet fictũ:ſed donũ eius emere volluit:vt ex vẽditione ſignorum q̃ p̱ eũdẽ fierent ⁊ multiplicatam pecuniam lucraretur:nec apoſtolus emptõem.s.s. quã bene fieri nõ poſſe nouerat: ſed ambitõem queſtus talis ⁊ auariciã que ẽ idolox ſeruit⁹ in eodẽ ſimone exhorruit et eũ maledictõis iaculo p̱cuſſit q̃ſq̃s igitur res eccleſiaſticas ⁊ dei dona que a deo fidelib⁹ ⁊ a fidelibus deo donant̃ que q̃ꝫ ab eodem gratis accipiunt̃ ⁊ ideo gratis dare debent: ꝓpter ſua lucra vendit vl' emit. cũ eodẽ ſimone donũ dei poſſidẽ pecunia exiſtimat. Ideo qui eas nõ ad hoc ad q̃d inſtitute ſũt ſed ad ꝓp̃ria lucra muneꝛe lingue vel indebiti obſequij vel pecunie largit̃ vel adipiſcitur:ſimoniac⁹ ẽ:cũ principalis intentio fuerit ſimonis ſola pecunie cauſa auaricia videlicet.i.idolatria vt ait apoſtolus paul⁹. alioq̃n cur ſancta ſynod⁹ chalcedonẽſis ſexcentox.xxx.ep̃ox ꝓcuratorẽ vel defẽſorẽ eccleſie vel quẽq̃ꝫ regule ſubiectũ adeo p̱ pecuniã ordinari ꝓhibet:vt int̃uentores quoq̃ꝫ tãti ſceleris anathematizet:niſi ꝙ eoſdem ſimoniacos indicet. Q̃d ſi p̃fati milites eccleſie ob huiuſmodi ſcelus taliter p̱cellũtur: nemo ſapiẽs negabit nõ militantes eccleſie multo damnabili⁹ ob hanc cauſam.i. emptionis vel venditionis debere p̱celli Sed beat⁹ anteceſſor noſter paſcaſius li.de con.affirmauit ꝙ quiſquis eorum alterum vẽdiderit:ſine quo alterum non ꝓuenit:neutrum inuenditum derelinquit:ac per eum q̃ res eccleſie vendit vel emit: ſimoniacũ eſſe intelligit. In nomi

ne vero ꝓcuratoris intelligit
p̄fata synod⁹ quēlibet ecclesi/
asticaꝝ reꝝ administratorē: vt
verbi gratia: ꝑpositū iconomū
vicedominū: defensoris nomi
ne aduocatū siue castaldum ⁊
iudicē. In subiecto ẜo regu
le archipresbyteꝝ archidiaco
nē diaconū canonicum mona/
chū vel quēlibet ecclesiastico
mācipatū officio. Qd̓ ẜo .s.
.s. q̄tū in se ē vēdat vel emat
g ꝑpositurā vl' aliqd huiusmo
di vendit vel emit: audi augu
stinum super ioannē: O quot
ꝑposituras fecernūt vl' sequū
tur. aliū prepositū habet char
taginē principatus alterū in
mauritania rogatus: alteꝝ ha
bet in numidia ille vel ille q°s
iā nec nomiare sufficim⁹. Cir
cuit ergo aliqs emere colūbā
vnusqsq̄ laudat ꝑpositū suum
q vendit ⁊c̄. Ecce venerabi
lis augustin⁹ de ꝑpositure di/
stractione agēs in nomine co/
lūbe. s. s. vēditōem vel emptio
nem accipit: sicut ⁊ oēs huius
euangelici capituli tractato/
res. Pensandū vero est: q̄ pe
na mulctent qui iam deo ⁊ ec/
clesie sue oblata vendunt vel
emūt. si cū flagellis a dei tem/
plo eiecti sūt qui que deo erāt
offerēda vēdebāt vel emebāt
si de offerēdoꝝ vēditorib⁹ vl'
emptorib⁹ dictū ē: vos fecistis
domū p̄ris mei: domū negoci/
ationis ⁊ speluncā latronū: qd
dicet de ecclesie iā oblatorum
vēditorib⁹ vel emptorib⁹? Et
ne qs insanus iā obijciat: me/
rito hoc dn̄m tā acerbe vidi/
casse: q2 tūc illa i dei tēplo vē/
debātur: ecclesiastice ẜo res
mō extra tēplū distrahātur: at
tēde superi⁹ augustinū nō ter/
minātē locū vēditōis vel em/
ptionis ꝑpositoꝝ: s3 tm̄ indefi/
nite dicentē: circuit aliqs eme
re colūbā vnusqsq̄ ꝑpositū su
um laudat q vēdit: nō adijci/
ens i tēplū vel extra tēplum.
Hec circa vēditores vel em/
ptores reꝝ sacraꝝ sufficiant.
Itē alexāder eps̄ fuo
rū dei lucēsis ecclesie clero et
populo salutē ꝑpetuā. Mini
stri ⁊ rectores eccle absq̄ vlla
venalitate ab epis ordinētur.
Ex multis tpib⁹ hoc detesta
bile malū i vr̄a eccl'a ino/
leuisse ꝯgnouim⁹: ut nulli vnq̄
clerico q̄uis religioso q̄uis
scia ⁊ morib⁹ ꝓdito eccliasticū
bn̄ficiū ꝯcederet: nisi ei q pro
phano pecunie munere illud
emere studuisset: fiebatq̄ ec/
clesia ⁊ res eius ita venalis:
velut quedam terrena ⁊ vilis
merx a negociatorib⁹ ad ven/
dēdū exposita: qd̓ malū q̄ de
testabile q̄tū deo sanctisq̄ sit
ꝯtriū: ⁊ sacri canones docēt et
fere oib⁹ manifestum existit.
Ista snīa iuenit̄ i. ij. ca° chalce
donēsis ꝯcilij. Chalcedonēse
nāq̄ ꝯciliū vnū ex p̄ncipalib⁹
sili pēa ꝯdennat eos: q ecclie
bn̄ficiū iteruētu pecūie acqrūt
⁊ eos q sacrā man⁹ iposit̄oez p
quā. s. s. ꝯfert̄ mercari dinoscū
tur viros q̄. n. auc̄te iexpugna
bili illos a bn̄ficio istos a sa/
cro ordie iub3 expelli. vn̄ hūa
ni gn̄is redēptor oēs ementes
⁊ vēdētes d̓ tēplo eijciens ca
thedras vēdētiū colūbas euer
tit: nūmulārioꝝ effudit es: p̄ce
pit sui auc̄te dnūciās ⁊ dicēs.
Nolite facē domū p̄ris mei do
mū negociatōis. Illd̓ q°q̄ in
eod̓ s̄co solicite ꝯsidēate: qd̓ p
totū textū s̄ci euāgelij nusq̄ r̄
pit̄ dn̄3 tāta seueritate rādistri
cta cēsura iusticie peccātes cor
ripuisse: cū nō solū elogo icre
pās ẜm ēt s̄cō flagello d̓ funicul'
ẜberās omnes elimiauit de tē
plo: aperte dmōstrās q tales

i Castaldū. s. q h3 curā exterioꝝ reꝝ: q d̓r al' maior
dom⁹. k Et iudicē. sicut i eccl'a bon̄. s3 nōne isti
tres p̄nt eē laici? sic sine dubio. q̄r g° i istis officijs
q̄ nihil spūalitatis h̄nt annexū simonia ꝯmittit̄? dic
.h. q in oi admi/
nistratiōe rei ec/
clesie cōmittit̄ si/
monia si emat̄: si/
cut notaui. s̄. e. i
p̄n. ⁊ hoc ē simo/
niacū q2 ꝓhibet̄
nō iō ꝓhibitū q2
fuit an̄ simoniacū
s3 alij n̄ ita late ex
tendunt simoniā
inherētes ꝯsuetu
dini gn̄ali. dicūt
eni q tūc tm̄ ē si/
monia i ēpta ad/
ministratiōe si ta
lis ē q habeat ali
qd̓ spūale ānexū
sibi: al's nō:
l In subiecto
ẜo. nōne. ēt ico/
nom⁹ cl'ic⁹ d3 eē?
vtiq̄. xvi. q. vij. in
nona. dic ergo q
istud ẜo poti⁹ ad
uersat̄ offō q̄ or/
dini. nā circa alia
ꝯsistit officiū ico
nomi: ⁊ circa alia
archip̄sb̄ri ⁊ alio/
rū hic sequentiū.
qdā āt intelligūt
hoc totū d̓ cl'icis
i qb⁹ dicūt simo/
niacū eē h⁹ i offi/
cia emē. ⁊ qd̓ dic̄
i subiecto ẜo ⁊c̄.
iō dicit q2 illi ma
gis sunt subiecti
regule eccl'ie q̄
isti: s3 oēs sint cl'i/
ci. nā dū illi ẜsan
tur circa exterio
ra negocia ⁊ ad/
ministrationes isti
circa diuia offi/
cia: ⁊ iō dicit mā
cipat̄ officio ⁊ n̄
dixit ordini: vl' iō
dicit in subiecto
⁊c̄. ut notet̄ q isti
h̄nt curā aīaꝝ cō
nexā. ⁊ qd̓ dicit d̓
canonico vl' mo/
nacho n̄ referas
ad administrationē
s3 ad emptionē p
bende vl' ingress⁹ monasterij. vl' iō dicit i subiecto regl'e q2
eos ligat ista ꝯstitutio nemo militās deo ⁊c̄. supior aūt sit
administratio circa tpalia: ⁊ eos n̄ ligat ista cōstitutio nemo
militās deo. m Arcbidiaconē. hoc totū intellige de
dignitatib⁹ ipsis.
n Qd̓ vēdit. i eo q lau
dat nō ꝯmittit simoniā
s3 i eo qd̓ vendit: q2 qd̓
ꝯmēdādi cā d̓r ꝓ nō di
cto h̄r. ff. de dolo q vē
ditor. s3 hoc verū est dū
ꝯmendatio ꝯsistit i gnē
Nā vbi descēdit ad spe
cialia tenet̄ ex eo qd̓. cō
mēdando pl⁹ vēdidit ni
si qd̓ ꝯmēdādo dicit sit
in euidenti. ff. de ꝯhen.
emp. ca que.
o Indefinite. nō. ex
indefinita colligi vl'em
ut. s̄. q. i. eos qui. ff. de
aleato. l. i. §. q aūt. et q°
eni a canone nil excipit̄
nec nos excipe debe/
m⁹: ut. xxxi. q. i. q si dor
mierit. i. ij. q. v. ꝯsuluisti
s̄. di. xix. si romāoꝝ. ar.
s̄. di. lv. si euāgelica. s̄.
e. q. i. sūt nōnulli. ar. ꝯ. i
xxviij. q. i. idolatria.
p Hec circa. hec pti/
cula de. c. nō ē ⁊c̄.
q Ex multis. casus.
i. p̄ma pte rephen
dit alexāder oēs simo/
niacos ⁊ sp̄alit̄ lucēses
inducēdo auc̄tē chalce
donēsis ꝯcilij ⁊ dn̄i q vē
dentes ⁊ emētes eiecit
de tēplo. In s̄cda ꝯsti/
tuit q null⁹ cōmittat si/
moniā. In t̄tia ꝯstituit
penā depositiōis ꝯ trās
gressores hui⁹ ꝯstōnis.
r Nisi ei sil'e hēs. xxxij
di. interdixit.
Chalcedonēsis. s̄. e.
q. i. si qs eps.
t Ex p̄ncipalib⁹. papa
tn̄ h' pōt dispēsare: si n̄
sit i articul' fidei. xv. di.
sic sancti vl' de vli statu
eccl'e: ut no. xxv. q. i. c. st
qdam. s̄. di. xvi. sancta.
u Inexpugnabili. q̄/
tū ad ordies retinēdos
x Illos. s. emētes ec/
clesiasticū beneficiū.
y Istos. s. emētes sa/
crā man⁹ impositionē.

negociatores non sicut ceteri peccatores sūt corripiēdi: sed a tēplo dei id ē a sācta ecclesia lōgi⁹ sūt ꝓijciēdi. Nā sicut ꝑ colūbarꝝ vēditores illi denotātur: q sacrā man⁹ impositionē vēdere conātur: sic ꝑ nūmularios ecclesiastici bñficij vēditores designātur: q domum dei teste euāgelio spelūcā latronū efficiūt. Quapropt ego alexāder sācte romane ecclesie ꝛ apostolice sedis eṗs imo minister indign⁹ tot ꝛ tāta mala ī multis ecclesijs ꝛ maxime in lucēsi ecclesia ex iniq̄ ꝯcupiscētia fieri cōspiciēs: ne sanguis iniquorꝝ a districto iudice de manu nr̄a regrat̄: illa extirpare ꝛ penit⁹ eradicare decreuim⁹. cōstituim⁹ itaqꝫ ꝛ presenti decreto firmam⁹: sic olim nostri decessores fecisse noscūtur: vt null⁹ deinceps eṗorꝝ bñficiū ecclesie qḋ qdā canonicatū vel prebēdā seu etiā ordines vocāt: ꝓ aliquo ṗcio vel munere clericis audeat vnq̄ꝫ cōferre: sꝫ oēs mīstros ꝛ fuitores ecclesie gratis ꝛ absqꝫ vlla venalitate in sācta ecclesia studeat ordīare. nec eligātur in domo dñi q maiores sacculos pecunie cōferāt: sꝫ eos q morib⁹ ꝛ disciplina atqꝫ sciētia diuites ꝓ officio suo ipam valeāt sustētare ecclesiā. Cōstituim⁹ ꝛ eodē mō firmamus vt nullus cuiuscūqꝫ grad⁹ clericus ꝓ ecclesie beneficio aliquid audeat conferre: aut fabrice ecclesiarū vel donarijs ecclesiarꝝ seu etiā quod pauperibus sit tribuendū: q₂ teste scriptura q aliquid male accipit vt bene dispēset: poti⁹ grauatur q̄ iustatur. Qḋ si aliqs diuinorꝝ preceptorꝝ ꝛ animarꝝ salutis immemor ṗfatū beneficiū ecclesie iniqua cupiditate ductus vēdere vel emere temerario ausu ṗsūpserit: sicut ī chalcedonēsi cōcilio diffinitū ē: grad⁹ sui periculo eū subiacere decernim⁹: nec mīstrare possit ecclesie quā pecunia venalē fieri cōcupiuit: ꝛ insuper terribilis anathematis mucrone ꝓfossus nisi resipuerit ab ecclesia dei quā lesit modis oibus abscidatur. Itē gregorius omel. xiij.

Qui dona dei vendūt vel emūt: pariter a deo damnantur.

Vendētes ꝛ emētes de tēplo eliminauit christus: q₂ vel eos q ꝓ munere impositionē manuū tribuunt: vel eos q donū dei emere nitūtur dānat.

Item. De eodem.

In templo vendentes sūt qui hoc quod iure cōpetit qbusdā ad premiū largiuntur iusticiā enim vendere est: hāc ꝓ premij acceptione seruare. Ementes vero in tēplo sunt: qui dum hoc quod iustum est: ꝓximo persoluere nolūt: dum qꝫ rem iure debitam facē contēnūt: dato patronis ṗcio emitur peccatū. Item beda.

Qui gratiā quā a deo accipiunt non gratis exercent: vendentes columbarum sunt.

Non solum venditores sūt colūbarum ꝛ domuꝫ dei faciunt domū negociationis: q sacros ordines largiendo preciū pecunie vel laudis vel etiam honoris inquirūt: verū hi quoqꝫ qui gradū vel gratiam in ecclesia spūalē quā demino

a Corripiēdi. ar. simoniacos sine ṗcedēti admonitiōe eē puniēdos. qḋ. h. nō ꝯcedit: q₂ fm cū etiā in accusatiōe necessaria ē admonitio ꝓpter euangeliū. Itē ut volēs accusare si defecerit: subeat penā: quā ꝯuict⁹ aduersari⁹ subibit. Itē ut aduersari⁹ ñ grauet̄ i expēsis: ꝛ ut disciplina ecclie nō deserat̄. xxiij. q. v. excōicatorum ar. ꝯ. h. ex̄ de simo. licet io. q. qd dicat. b. illi decre. lꝫ stabit. b.

b Sancta ecclia. i. cōsortio fideliū ꝑ anathema. nā ipsi fideles sunt domus dei: ut. j. de pe. di. iiij. i domo. nam al's ipso iure sūt suspensi: ut nō. s̄. e. q. i. reperiunt̄.

c Sāguis. i. vindicta vl̄ ꝑditio vl̄ peccatū. j. ix. q. iij. episcopo.

d De manu. nō. ṗlatū ex negligētia sua teneri lxxxi. di. dictū.

e Cōferre. isti nolebāt facere fraudē legi: quia nec etiā tali ṗtextu dꝫ qs accipe vl̄ dare: ex̄ ḋ viuris. c. sup eo. ꝛ hoc ē fraudulentū munus: ut s̄. e. q. i. siqs neqꝫ. ar. ꝯ. s̄. e. q. i. iudices.

f Scriptura. s̄. e. q. i. nō ē putāda. xiiij. q. v. forte.

g In chalcedonēsi. s̄. e. q. i. siqs epus.

h Possit. ar. cū simoniaco ñ posse dispēsari in ordīe vl̄ bñficio simoniace acqsito: ar. j. e. q. vij. reqritis. s̄. e. q. i. siqs neqꝫ. io. tñ cū eo q sciēter ꝯmittit simoniā: solus papa dispensat. sꝫ si eo ignorāte simonia cōmissa sit vel si tm̄ in aīo eṗs dispēsat: ut ex̄ de simo. de regu. ꝛ. c. ex insinuatione. ꝛ. c. fi. imo cū solo aīo ꝯmittit̄ simonia sola pnīa sufficit: ex̄ de simo. c. fi. ꝛ ita dixit. T. sup decre. de simo. nobis. io. vl̄ sic: in ṗlatiōe ñ pōt epus dispensare nec in ordine ꝑ simoniā acqsito sꝫ i bñficio sic: ut innuit illa decre. nobis. b.

i In tēplo. ꝯpetit. ar. ꝙ in trāsactiōe illicite pecunia interuenit: cū remittit̄ alicui qḋ de iure erat illi remittendū. k Iusticiā. ar. ꝙ lisa etiā iusta si ꝑ pecuniā data fuerit: nulli⁹ momēti sit ꝛ simoniā ꝯmittit: ut. xiiij. q. v. nō sane. xi. q. iij. q recte. sꝫ q₂ ṗmisit expositionē de simoniacis: videt̄ ꝙ i his duob⁹ modis nō fit simōia. qḋ verū ē. al's tñ graue peccatū ꝯmittit̄: ꝛ sententia ñ valet. ij. q. vi. §. diffinitia. vl̄ venales. C. ḋ pe. iudi. q ma. iudi. l. i. dicūt tñ qdam ꝙ si cā ē eccliastica ꝙ q iusticiam emit simoniā cōmittit: nisi i mr̄imonio. s̄. e. q. i. qcqd inuisibilis.

l Debitā. vl̄ q. ꝙ theologi ꝛ decretiste ñ pñt aliqd ꝑcipere ex eo qḋ docēt. nā ad hoc tenet̄: ut. xliij. di. ephesijs. xvi. q. i. fuerunt. ar. ꝯ. xxviij. q. i. iam nūc. xij. q. ij. charitatē. sꝫ dic accipi posse licite. Sꝫ pone ꝓmissiōe facta qñ tenet̄ sibi soluē: dico ꝙ in pn. āni. ar. C. ḋ ꝓfesso. l. medicos. li. x. itē aduocat⁹ in pn. dꝫ salarius accipe. ff. locati. q eṗas. ar. ꝯ. C. ḋ suffrag. l. vna salariū aūt ñ dꝫ excedere sūmā centū aureorꝝ. ff. ḋ va. ꝛ exo. cog. l. i. §. si cui cautū est.

m Debitam. i. quā iure tenent̄ soluē. s. cū qs aduocato dat pecuniā: ut ipsū defendat. sic vacat illa glo. videt̄ ergo.

n Non solū. vl̄ gratiā alicui⁹ sciē vl̄ alterius doni. cū enī sint litteāti ꝛ aliis donis prediti nolūt nisi ītuitu humane retributionis hec exercē ī eccl'ia: ut. s̄. q. ij. q̄ꝫpio. ꝛ ex̄ ḋ mgr̄is c. i. ij. ꝛ. iij. nā dicit etiā lex ꝙ ciuilis iuris etiā sapia neqꝫ ṗcio nūmario ꝛc. ff. de va. ꝛ exor. cog. l. i. §. i. dicit tñ lex ꝙ tutor pro facultate pupilli dꝫ magistro

dare.ff.de admi.tu.cũ plures.§.ſi tutor.
n ¶ Largiẽte.j.xvi.q.i.reuertimi. o ¶ Dei.i.deo attribuit ñ ſibi. p ¶ Qui miſtrat.i.loq̃ ⁊ miſtrã ẽ dz
q ¶ Res eccle.aliquẽ.⁊ ita videt ꝙ ſimoniacus ſit violent⁹ de teror.ſicut aſs di cit ꝯmittere ſacri legiũ q res eccle ꝓmiſſas ñ donat ar.xvij.q.iiij.c.ij.
r ¶ Urbanus hic vn⁹ vrban⁹ facit mentionẽ ð alio: ⁊ ita fuerũt duo. lxxxi.di.ſi ſũt.
ſ ¶ Peruenit.j. xvi.q.vij.p uenit.
t ¶ Siniſtra.nota de epis q omnia agunt ſiniſtre: ut xxxv.di.eccle.
u ¶ Oblatiões.x. q.i.q: ſacerdotes
x ¶ Laicalibus. qđ fieri nõ dz: ut ex de deci.ꝓhibem⁹.vñ nota ꝙ fruct⁹ bñ pñt dari laico ex cã:ſed ius decimale neq̃ꝗ.nã aliud ẽ ius aliud eſt ipſa res:ſicut dicit in reſpſus ꝙ cũ dicim⁹ vitulũ eſſe fructũ vacce:nõ ius ſʒ corpus demonſtram⁹.ff.de euict.vacce.pñt ergo dari decie. .i.res ipſe in feudũ.ſʒ tñ nõ tranſit ad hẽdes:ex de deci.ad hec. vñ forte ſʒ ꝙ feudũ ꝓprie accipit non pñt dari in feudũ:ex ð deci. ꝗuis.de h⁹ dixi. xvi.q.i.c.vlti. Et nota ꝙ ſi dãt decime laicis ⁊ al q̃ creſcãt noualia: nõ accreſcũt eis decime noualiũ: ſʒ eccleſijs:ex de deci.c.tua.⁊ dicit Inno.ꝙ in his reſtrĩgẽda ẽ ptãs ñ prorogãda:ex de deci.tua nobis.
y ¶ Grauius.nota ꝙ min⁹ peccatũ ꝓpt adiũctũ grauius puniſ.mui⁹ eni peccatũ ẽ dare ꝯſanguineo ꝙ

largiente perceperunt: nõ ſimplici intentione ſed cuiuſlibet humane cãe retributionis exercent:cõtra illõ petri apoſtoli: q loquitur quaſi ſermones dei: qui miniſtrat tanq̃ ex virtute quã adminiſtrat deus: vt in omnibus honorificetur deus. Quicũq; ergo tales ſunt: ſi nolunt veniẽte domino ð eccleſia auferri: auferãt iſta de actibus ſuis: ne faciãt domum dei domum negociationis.

Itẽ ex epla vrbani pape.

Que ex conſecratione pueniunt in ſuũ ius vi vel munere nemo conuertat.

Res eccleſie que ex conſecratione ꝓueniũt in ſuum ius vel vi vel aliquo munẽ aliquẽ cõuertere nõ debere docẽs ſact⁹ vrbanꝰ ait: qſqs res eccleſiaſticas q̃ dona dei ſunt qm̃ a deo fide ib⁹ ⁊ a fidelib⁹ deo donãtur: q̃ ab eodẽ gratis accipiũtur ⁊ ið gratis dare debẽt: ꝓpter ſua lucra vẽdit vel emit: cũ eodẽ ſimone domum dei pecunia poſſidere exiſtiat

Item gregorius.vij.

Simoniacus ẽ:q decimas et oblationes laicis non clericis diſtribuit.

Peruenit ad nos fama ſiniſtra: ꝙ qdã epoꝝ nõ ſacerdotib⁹ ꝓprie dioceſis decias atq; chriſtianoꝝ oblatões cõferãt: ſʒ potius laicalib⁹ ꝑſonis militũ videlicet ſeruitoꝝ: vel qð grauius eſt cõſanguineis. vnde ſiquis amodo epiſcopus inuentus fuerit huius diuini pcepti tranſgreſſor: inter maximos hereticos ⁊ antichriſtos nõ mini⁹ habeatur. et ſicut nicena ſynodus de ſimoniacis

extraneo.lxxxvi.di.nõ ſatis.hec ẽ ordĩata charitas.ſʒ q:ꝓ ui dẽdo ꝯſanguineis enormiter ledũt eccliaſ:ideo dicit ꝙ peius ẽ dare ꝯſanguineis.i.inde grauiorẽ leſionẽ ſentit ecclia:ſi.j.xxxiij.q.ij.latorẽ. vl dic grau⁹.i.cõius.xxxij.q. .vij. qđ in oib⁹. nã ceci ſũt epi circa nepotes: vi.j q ij.dilectiſſimi.vñ tant⁹ imper⁹ in eos oĩa fũdendi ſunt reſtringendus ut dicit.l.ĩ alio caſu.ff.ad.l.iul.ð adulte. nec in ea.

cenſuit: vt epus qui dat: ⁊ qui recipiunt ab eo laici ſiue precio ſiue bñficio: eterni incẽdij ignibus deputentur. Item pa ſcalis.ij.

Spiritũ ſanctũ vendit qui decimas ꝓ pecunia tribuit.

Altare ⁊ decimas ꝑ pecuniam dare ⁊.ſ.ſ. vẽdere ſimoniacã hereſim eſſe nullus fidelis ignorat. Item innocenti⁹ papa.ij.

Careat honore male acquiſito q eccleſiaſtica bñficia pro pecunia inuenit̃ retinere.

Siquis prebẽdas vel prioratũ ſeu decanatũ aut honorem vel ꝓmotionẽ aliquam eccleſiaſticã ſeu quodlibet ſacramentũ eccleſiaſticũ vtpute chriſma vel oleũ ſanctũ et cõſecrationes altariũ vel ecclesiaꝝ interueniẽte execrabili ardore auaricie ꝑ pecuniã acquiſiuit: honore male acqſito careat: ⁊ emptor atq; vẽditor ⁊ interuẽtor nota infamie pcellantur: ⁊ nec ꝓ paſtu nec ſub obtentu alicuius cõſuetudinis ante vel poſt aliqd exigatur vel ipſe dare preſumat: quoniã ſimoniacũ eſt: ſed libere abſq; diminutione aliq collata ſibi dignitate atq; beneficio perfruatur. ¶ De ſecunda ⁊ tertia queſtione qd ſacri canones diffiniant: auctoritatibus hinc inde in medium deductis patefactum eſt.

Nunc ergo de quarta queſtione eſt pertractandum. qua querit an paternum crimen huic imputetur: quod eo ignorante cõſtat admiſſũ. ꝙ ignorantia hunc excuſet: multoꝝ

a ¶ Altare.ſ. q̃ i altari offerunt: vl in adminiſtratiõe altaris vl in eccleſia.
b ¶ Et decimas. ſi eps ab aliquo milite redimeret decimas: nõ ẽ ſimoniacũ ſʒ rei eccliaſtice liberatio.ſʒ ſi emẽ a laicis cũ aliĩ nollẽt tribuere: ſimoniacũ eſſet.
c ¶ Siqs pbẽdas.vl bñdictiões nubẽtiũ vl ſepulturas: ex de ſi. cũ in eccleſie.
d ¶ Sacramentũ.i.qð ꝯfert gr̃a.aliũ ſumi põt pecunia. xxxij.q.ij. honorant. M. tñ ꝯniũ dic ar.ex de off.del. cauſã ex de ſpõ du.duob⁹.
e ¶ Et ꝯſecratiões.ſʒ nũ qd ꝯſecratio altaris eſt ſacrm̃:ſic large ſũptum cũ ſit ſacre rei ſignũ:de ſimo.cũ ſit romana.ar. xxiij.q.i.§.ſʒ iſtud.
f ¶ Interueniẽte. miliciã ſeculare bñ põt qs emẽ ff.de ac.ẽp.credit or.§ ini vẽditorẽ.⁊.§ ſʒ ꝙ an
g ¶ Percellant.ſ. i ppetuũ.ð.e. q.iij. ſiqs.⁊.c. ſaluator.ð.e.q.i.ſiquis epiſcopus.
h ¶ Cõſuetudis.ar.con ſuetudinẽ longã ñ face ad iniã; vl ad excuſatio nẽ ſimonie:ex de ſi.cũ i eccle:ar.ꝯ. i auc.ð ſan ctiſ.epis.§. ꝓ ꝯſuetudinib⁹.ix.q.iij.ꝯqueſt⁹.ð. di.c.nouerit.ð.e.q.i.re periunt.ð.di.iij.deni

Q.iiij.

q;.ar.ꝯ.xxxij.q.iiij.obiciũt.ꝯ.ð.di.viij.ſi cõſuetudinẽ.ĩ. xiij.q.ij.qſta ẽ.ꝯ.io.hodie pterito ꝯſuetudis nihil peti pt nec añ nec p⁹: de ſi.iacob⁹.b. i. ¶ Diminutiõe.niſi cũ ex cã detinet fruct⁹ epoꝝ ut ex ut eccliaſtica bñſi.ſiñ dim inutiõe.

auctoritatibus ꝓbatur. Ait enim augustinus.

Alienum crimen nescientem non maculat.

Nullius crimē maculat nesciētē. Itē. De eodem

Quis locus innocentie relinquitur: si alienū crimē maculat nescientē? Item in aphricano concilio legitur.

De infantibus qui ab hereticis baptizantur.

Placuit vt de infantib⁹ q ab heretic baptizātur: ne q; suo hoc fecerūt iudicio: cū ad ecclesiā dei salubri ꝓposito fuerint reuersi: ne parentū illos error impediat: quo minus ꝓmoueant ad sacri altaris ministeriū. Itē i eodem.

De eodem.

Qui apud donatistas paruuli baptizati sunt nōdū scire valentes erroris sui interitū: si postq; ad etatē rationis capacē pueniunt: agnita veritate falsitatē eoꝝ abhorrentes ab ecclesia ordine antiq° per manus impositōem recepti sunt: tales ad suscipiendū munus clericat⁹: non deb; impedire nomē erroris. Item leo ꝗrt⁹ ebrunio & adelfrido episcopis.

Cōsanguineoꝝ maleficia in nullo clericis obsunt: nisi conscij fuerint.

Quia presulatus nostri qd̄ bene nostis magisterium non solum de sacerdotum verum etiam secularium vtilitatibus debet esse solicitum: ꝓpterea fraternitatem vestra; scire volum⁹ hūc pñtē p̄sbyterum ad sedem apostolicā venisse: nobisq; violentiam & excōmunicationem suam per ordinem retulisse: q etiam sine iusto legis tramite illi sua eēt ablata ecclesia similiter indicauit: quā alius dato munere sacerdos zelo ductus inuidie vsurpare presūpsit. Inde parentes eius magno dolere cō pulsi presbyterum illum q suā tenebat ecclesiam: mox comp̄henderunt: & eius oculos eruerunt: tamen ipse sepedict⁹ sacerdos dic̄: q absq; sua voluntate & sine eius consilio h° sit peractum. quod si ita ē: vt ip̄e nob̄ suo ore testat⁹ est vobis magnopere preuidendu; est: vt si canonice ipse excommunicatus non est: canonica super eum fiat remissio.

Digestis titulo de penis.

Crimen vel pena paterna nullam maculam filio infligere potest. nanq; vnusq̄sq; ex suo admisso sorti subijcitur nec alieni criminis successor

ut nostrū. Et ita si dignitas ꝯferat alicui diminuta: isolidū pōt eā petē. ar. extra. de institu. cum uenissent.

k Que quarta. Ad itelligētiā hui⁹ q̄onis nō q triplex ē pena: eterna corporal' & spiritual'. Eterna pena nūq; punit̄ un⁹ ꝓ alio: ut. ī. e. c. i & c. iā itaq;. Corporalis pena duplex ē: quedā circa corp⁹ ip̄m & illa sepe punit̄ un⁹ ꝓ alio. ī. e. §. itē peccato. queda; circa statū rei: ut ē seruit⁹ ul' ifamia: & illa etiam punit̄ fili⁹ ꝓ p̄re: ut. vi. q. i. §. uer. xv. q. vltia cū multe. Spiritual' q̄druplex ē. nā q̄dā ē excōicatiōis: & illa nunq; punit̄ un⁹ p ro alio: ut. xxiiij. q. iij. si habes. aliud iterdictū: & illa punit̄ vn⁹ ꝓ alio: ut eē de spō. nō est vobis alia ē remotio ab oblatiōe: & illa fili' punit̄ un⁹ pro alio. xvij. q. iiij. mirор. alia ē ordīs: & illa fili' punit̄ un⁹ ꝓ alio. nā ꝓpt̄ delictū vxoris uir remouet̄ a ꝓmotiōe: ut. xxxiiij. di. si cuius. itē si pater nesciēte filio emerit ei ecc̄iā: ille ꝓ peccato nō remouet̄ a pro motiōe: s; tñ ꝑdit ecc̄iā ut. ī. q. v. c. i. io.

l Nulli⁹. scil; alteri⁹. nā suū quoq; cōmaculat: ut ꝺ pe. di. ij. scien dum. xxxij. q. vij. quēad modu;: & ita ñ ꝯp̄hēdit̄ ꝑsona de q̄ fit sermo.

m Maculat. ī. xv. q. i. mulier & q. vlt. cū multe. ī. xxij. q. iiij. miror. xxxiiij. di. si cui⁹ & vi. q. i. §. uerum. xxiiij. q. i. non turbatur. io.

n Placuit. ꝓmoueant̄. s̄. e. q. i. uentū ē cōtra. ī. e. q. vij. q ī quolib;. ꝯ. solutio. sed illꝺ ex nimio rigōe hic ex dispēsatiōe. vl' ibi de his q postmodū i adulta etate heresi cōsētiūt: vl' q adulti ab hereticis baptizāt̄: hic de istis q nō agnoscūt vl' q pueri baptizātur ab hereticis.

o Qui apud. paruuli. i. doli capaces de. ꝯse. di. iiij paruuli.

p Ordine: id est secundum antiquam regulam ecclesie.

q Que p̄sulat⁹ ablata. & ideo erat ei restituēda lic; hoc expresse nō dicat̄ sufficit ei; c ōqueri ꝺ spoliatiōe: lic; expresse ñ petat̄ restitutio: ut. ij. q. i. notū eē ꝺ cā ꝑ cl. cū ecclesiā. hic tañ nō rñdet ad hoc. sed rñdēdo eū inocētē: ergo & restituēdū. ar. C. ꝺ diuersis rescrip. l. i. eē ꝺ pu. lepro. c. vltimo.

r Volūtate. ar. q nudā uolūtatē teneat̄ quis purgare si sus pect⁹ habet̄. & alibi nuda uolūtas legit̄ grauit̄ plectēda: ut. ī. ꝺ pe. di. i. si qs cū. & c. si qs pulsat̄ & xxxij. q. v. qui ꝺrit. ar. ꝯ. ꝺ pe. di. i. cogitatōis. Dicas igit̄ & ꝓ. i. ul' dic de volūtate i actū ꝓducta: al' nō tenetur purgare eā. ar. xxiij. q. vltia. c. vlti si. ē eē de homici petr⁹ eē de testi. constitutis.

s Canonica. ar. q si ꝯsanguinei alicui⁹ clerici abs q ei⁹ cōsēsu epm suū offēderēt: ꝓpter hoc ep⁹ nō pōt priuare clericū bñficio. ar. xxiij. q. iiij. c. i. ip̄e tamē non debet conqueri consanguineis: si credit q ita acerbe eu; puniant. Sed nūquid tenet̄ ei remittere actione; iiurie cu; sciat q si non remiserit iterficiēt eū frēs sui: nondū tñ ip̄e eis nihil dicat: s; rancorē tenetur dimittere. &c. di si quis ꝯtristat⁹.

t Remissio. nullam enim pena; patiet̄ iniuste excōicat⁹: ut. xi. q. iij. nō d; . absit. n. ut iniuste &c. C. de penis sancim⁹.

v Crimen. ex suo admisso nō eni; d; aliqs alieno pregrauari. C. de inof. te. si quis in suo. §. leg̃. & hoc est uex in penis: sed in usucapiōib⁹: quia viciū transit ad heredem. ff. de acquiren. pos. pōp. item quod hic dicitur regulare ē: ut. lvi. di. vñcūq; et. c. nasci et. c. satis. in casu tamen, qñq; aliter inuenitur de temporali pena: ut. vi. q. i. §. uerum & c. ex merito. xv. q. vltia. cum multe & xiiij. q. iii. §. his ita. s̄. q. i. fertur. viij. q. i. audacter. & di. xlviij. §. ecce cū multis alijs capitulis.

a Iudei fideles. s; nihil speciale constituitur hic circa iudeos. idem enim fit in filijs aliorū dānatorum. C. de bo. dam. auc̄. bona. nisi in damnatis crimine le. ma. vt. vi. q. i. §. uerum. preterea si cōuertantur filij ad ecclesiam non possunt eos parentes exheredare: extra de iudeis iudei. quid iuris sit ꝺ filijs hereticoꝝ: dixi. xxiii. q. vij. in p̄ncipio. io.

constituitur. Idq; etiam diui fratres hieropolitanis respō derunt. Itē ex cō. toletano

Perfidia parentum filijs ob esse non debet.

Iudei baptizati si postea preuaricantes in christum qualibet pena damnati extite rint: a rebus eorum fideles fi lios excludi non oportebit: quia scriptum est: filius non portabit iniquitatem patris: ꝛ pater non portabit iniquita tem filij. Item augustinꝰ ad bonifacium.

Non imputantur peccata pa rentum his: qui ab his ꝑsona liter diuisi ꝓbātur.

Tam itaq; cum homo in se ipso ab eo qui genuit eum alter est effectus: peccato al terius sine sua cōsensione nō tenetur obnoxius. Traxit er go reatum quia vnus erat cū illo ꝛ in illo a quo traxit: quā do quod contraxit admissum est: non autem trahit alter ab altero: quando sua vnoquoq; propria vita viuente iam ē vt vere dicatur: anima que pec cauerit ipsa morietur. vt autē regenerari possit per officiū voluntatis aliene cum offert consecrandus: facit vnꝰ hoc spiritus ex quo regeneratur oblatus. Hinc etiam grego rius in libro. xxvj. moralium.

Et qui imitatur: impietas al terius nocet.

Homini qui similis tui est: nocebit impietas sua. ꝛ fi lium hominis adiuuabit iusti cia tua. humana impietas ei nocet: quem peruertendo co inquinat. ꝛ rursus eum adiu uat nostra iusticia: quē a pra uis actionibus immutat: noce re. n. vl' ꝛ adiuuare nesciunt ea: q̄ vel a bono corrūpere vl' a malo permutare non possūt Sed contra dominus ad moy sen: ego sum deus zelotes qui visito peccata patrum in filios vsq; in tertiam ꝛ quar tam generationem: licet non inequalitate iudicij sed ma gnitudine clementie. Augu stinus asserit hoc dictum ita dicens: In tertia ꝛ quarta ge neratione peccatum patrum se dominus comminatur in le ge filijs redditurum non ine qualitate iudicij: vt alij pec cent ꝛ alij puniantur: sed ma gnitudine clementie: dum sem per expectat ad penitentiam: ꝛ quod in prima generatione delinquitur: non prius corri pit ꝛ emendat: nisi ꝛ tertia et quarta generatio euenerit. Cum ergo de baptizatis ab hereticis innocentius scribat lex est ecclesie de his qui ab hereticis baptizati sunt: per manus impositionem laicam tantum communionem prebe re: nec ex his aliquem in cle ricatꝰ honore vel exiguo sub rogare: patet q̄ infantes qui ab hereticis baptizati sunt so la excusat ignorantia: vt iux ta illud aphricani concilij ad suscipiendum clericatus offi cium non eos impediat nomē erroris. Item sicut augusti nus scribit ad auxilium epi scopum.

De eodem.

Non imputantur filijs pec cata parentum: que post eorum natiuitatem a parenti bus committuntur. nec ꝓ pec catis parentum spirituali pe na filij sunt plectendi. officio autem vel beneficio ecclesie priuari spiritualis pena est: non igitur hanc ex peccato patris promeretur filius.

b Nam alter. siue de natiuitate in vtero siue d̄ na tiuitate ex vtero.
c Consensione. sed nec tunc dicitur teneri pecca to alterīꝰ sed suo scilicet cū cōsentit ad peccatū alte rius. s̄. di. lvj. vnd̄ cūq;. j. xv. q. viij. c. iij. ꝯ. j. xxiij. q. ii ij. ita. ꝛ. c. si quis a catholica.
d Reatum. i. causam reatus. s. originale pctm̄. ex hoc. c. colligit̄ q̄ aliud ē i via: a liud i iuio. nā nō pōt qs peccar̄ ꝑ aliū: licȝ possit sal uari ꝑ aliū: ut de pe. di. i. tres. ꝛ d̄ cō. di. iiij. q̄ris. ꝛ bonū simile ē i le ge. nā dicit lex q̄ si qs hȝ filiū: ꝛ po stea creat̄ d̄curio iste nō dicet̄ filiꝰ decurionis: sȝ illi tm̄ q postea geni ti sūt. C. d̄ decuri. l. vl. ff. e. l. ij. §. i fi lijs.
e Vnꝰ. ptꝰ. n. ꝑs viscer ē: vt de cō. di. iiij. si qs qd ff. d̄ vētre. insp. l. i. §. i.
f Admissū. i. re ceptum.
g Aia. sic dn̄s ꝑ ezechielē ait: ut. j xxiiij. q. iij. si hēs.
h Cōsecrādꝰ. i. baptizandꝰ. io.
i Homini. ver ba iob sūt vl' q; ibi hūana. ibi verba gregorij v̄ ba iob exponētis
k Noc; exēplo.
l Ea que. sicut il li sūt ex qbꝰ exē pla ñ sumunꝰ: ut venustas corpis egritudo.
m Sed cōtra. visito. i. postea visitādo ad penitētiā ex pecto vsq; ad se niū. s. quousq; vi deat̄ tertia ꝛ q̄r ta generatio. qd̄ ē dicere vsq; ad finem. sic augustinus exponit. vn̄ sic licet mihi exponere
n In filios. istud pōt intelligi ad litteram. ꝛ hoc iō dicit q: hoīes nō ꝯsueuerūt vltra viuere. Vel pōt intelligi my stice. nā prima generatio dicit̄ primi motꝰ ꝛ isti nō puniūt̄ de qbꝰ dictū ē: beatꝰ q allidet puulos suos ad petrā. Secūda genera tio dicit̄ cogitatio q̄ nō punit̄: de pe. di. i. cogita tōis. Tertia dicit̄ cōsen sus: ꝛ iste punit̄. nā faciē tē ꝛ ꝯsentiētē par pena constrigit. ij. q. i. notum Quarta est opꝰ: ꝛ ista si militer punit̄ i filios: cū sint imitatores paterni sceleris: al' nō. s̄. i. q. i. ci to turpē. Aliter nume rātur iste quattuor ge nerationes: de pe. di. i. super tribus.
o Redditur. i. vsq; in tpus filior: ꝛ vltra eos expectatur ad penitē tiā d̄ peccatis suis.
p Inequalitate. ut a lij peccant et alij pu niant̄ ꝓut seqtur: ꝛ est vna dictio inequalitate ꝛ hec v̄ba licet nō ine qualitate: sūt v̄ba augu stini. ꝛ auctoritas ista fa cit ad ꝓpositū. S. expo sitio vero contra eum.
q Deuenerit. i. nisi cū vitam finierint. io.
r Cum ergo. hic osten dit q̄ ignorantia excu sat infātes ab hereticis ordinatos: ꝛ a simili vi detur excusandꝰ cui pa ter ignoranti ecclesiam adeptus est.
s Ignorantia. sed nō semper: de pe. di. ij. sciē dum. j. c. xxi. §. notādū.
t Non imputātur fi lijs. s̄. e. q. i. pla cuit.
u Pena. s. excommu nicationis. j. xxiiij. q. iij si habes. sed alia be ne: extra d̄ fi. pres. c. i. j. q. v. c. i. ꝛ ideo sophisti ce ꝓcedit de vna ad ali am. ar. ꝯ. lvj. di. c. i. item si excusatur. s̄. e. q. i. sig ā simoniacis.

x ¶ Excusand⁹. excusanť a reatu criminis ſʒ nõ ꝗ priuenť bñfi cio. ĵ. c. q. v. c. i. ⁊. c. pñtium.

y ¶ Ecclesia. pactiõe. ĵ. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ɔ̃ so. aliud eſt p:i⁹ ñ ɔſecrare niſi aliqd ex pacto deť vł ꝓmittať qd̕ h̕ penit⁹ reprobať: alid̕ ē p⁹ dedicationẽ paciſ ci de annuo redditu ex oblationib⁹ eccłie ſug gerẽte epo ⁊ ei⁹ eccłie pſbyteris. qd̕ ibi fieri ꝑ mittiť. hugo. ɔ̃. vij. q. i. eps. ſ. e. q. i. nõ nocet ſʒ dic ꝙ hic nõ fuit ɔſe crata ĩ forma eccłie: et io͂ dʒ cõſecrari de ɔſe. di. i. eccłias. vel dic in odiũ ɔſecrãtis h⁹ dici: ſi. xxiiij. q. i. pudẽda. et io͂ ita inťpretať. S. ĵ. §. his ita. v. ĩ deteſtatiõe. q: reuera ẽ ɔſecrata.

ʒ ¶ Itẽ peccato. h̕ ꝓbat ꝙ vn⁹ puniť ꝓ alio tꝑaliť: ꝑmo ꝑ hiſtoriã d̕ achor ſcđo ꝑ hiſtoriã d̕ amale chitis: tertio ꝑ plagas egyptioꝝ: quarto ꝑ ar ce captionẽ: q̄nto ꝑ ꝓ phetas ꝓpter peccata plebis captos.

⁊ ¶ Conqueſita. idẽ ẽ in vſura: ex de vſuris cum tu. ⁊ ẽ ratio q: in viciũ ſuccedũt parentũ. ff. d̕ diuer. ⁊ tẽp. ꝑſcrip. cuʒ heres. nã turpia lucra ſũt ab heredib⁹ extor quẽda. ff. de calũ. l. ĩ he redẽ. ar. ɔ̃. C. ne ex de lict. defũc. l. vnica. ſʒ de canonica eq̄tate ſemꝑ teneť: etiã ſi nihil ad eũ ꝑuenit ex maleficio: ut dixi. xvi. q. vi. ſi epũ.

a ¶ Achor. ⁊ nõne iã di xit de peccato achor? ſic ſʒ nõ de plebe.

b ¶ Manum. io͂ repetit ut addat de ppło de q⁹ nihil dixerat.

Item ſi excuſatur qui igno ranter a ſimoniaco ordinatur vt ſupra in. c. vrbani legitur: ⁊ iſte excuſandus eſt ꝗ ꝑ igno rantiã ſimoniace ordinať. Sʒ obijcitur illud gregorij.

De eccleſia: que pactione cõ ſecratur.

Eccleſia que pactione cõ ſecrata fuerit: potius exe crata ꝙ̃ cõſecrata dici debet Itẽ peccato ciuiũ theſauri hierico anathematizati legũ tur. vnde achor qui regulam aureã ⁊ quedã alia precioſa furatus ẽ: de anathemate di citur tuliſſe. Item peccato amalechitaꝝ aĩalia eoꝝ iuſſa ſunt interfici: quibus q: ſaul pepercit: audiuit a ſamuele: Neſcis q: peccatũ ariolandi eſt repugnare: ⁊ quaſi ſcelus idolatrie nolle acquieſcere. Item peccato egyptiorum poſſeſſiones eoꝝ grãdini tra dite iumẽta ⁊ ꝑmogenita mor te cõſũpta ſũt. Itẽ peccato iſrahelitaꝝ arca domini phili ſteis tradita eſt. Si ergo que ſenſu carent: ut eccleſia alta re arca domini lapides hieri co vel execrantur vel pecca toribus tradũtur: vel anathe matizantur vel grãdine deua ſtantur: ſi ea que vim intelligẽ di nõ habent: vt animalia egy ptioꝝ ⁊ amalechitaꝝ peccatꝭ hominũ perdũtur morte: patʒ ꝙ nullũ excuſat ignorãtia cri minis: maxime cum ex eo vtili tas deferatur ignoranti: velu ti ſi quiſpiã de latrocinio ⁊ ra pina filio ſuo ignoranti diuiti as congreget: nõ excuſat fili um ignorantia: quin poſt mor tẽ patris cogatur reddẽ ma le conqueſita. Item pecca to achor plebs iſrahelitica in manibus hoſtiũ tradita eſt. Itẽ peccato filioꝝ hely po pulus in manu philiſtinorum corruit. Peccato quoq; ple bis electi eoꝝ ſepe ſũt impe diti: ⁊ tandem cũ eis ꝓphete ducti ſunt in captiuitatem.

His ita reſpõdetur: inſenſi bilia ⁊ irrationabilia pecca to hominũ vel execrantur vł anathematizanť vel morte ꝑ duntur nõ ꝑticipatione pec cati ſed cã ſacramẽti: vel de teſtatione peccati vel flagel lo delinquentiũ. cã ſacramen ti: vt theſauri hierico ⁊ ani malia amalechitarũ. hierico enim luna interpretatur: ⁊ ſi gnificat mundũ iſtũ. amalechi te interpretantur lingentes ſã guinẽ: ⁊ ſignificãt cupidos a uaros ⁊ demones. iſrahelite interpretantur viri videntes deũ: ⁊ ſignificant multitudinẽ ſanctoꝝ. lapides ergo ⁊ the ſauri hierico anathematizanť animalia amalechitaꝝ interfi ci iubentur ad examinandam cupiditatẽ iſrahelitice plebiſ ⁊ ut ſignificaretur ꝙ muri vi tioꝝ ⁊ huiuſmodi theſauri ꝗ per lapides ⁊ theſauros hie rico deſignantur: irrationabi les quoq; vitiorum motus ꝗ per animalia amalechitarum intelliguntur: non debẽt tran ſire in ſortem ſanctoꝝ. anima lia vero egyptiorum ⁊ poſſeſ ſiones eorum ⁊ primogenita grandine ⁊ morte conſumpta ſunt: vt in illis punirẽtur quo rum felicitate letabãtur: ⁊ vt daretur intelligi: ꝙ mund⁹ pe ribit ⁊ concupiſcentia ei⁹: ſed ⁊ terra iſrahelitaꝝ in ſalſugi nem verſa eſt: ⁊ ſegetibus eo rum imbres aduerſi ſunt. ani malia eorum ſterilitate ⁊ mor bo confecta ſunt: vt auctorẽʒ ſuũ quẽ per beneficia cogno ſcere noluerũt: ſaltẽ inter ſup plicia ſentirent. in deteſtatõe

c ¶ His ita rñdetur. ſacramenti. i. figure.

d ¶ Vel flagello. aliter enumerat hic iſtos modos ⁊ aliter exequitur in littera.

e ¶ Ad examinandã. i. ut examineť cupidi a nõ cu pidis: Alia lr̃a ẽ ad exterminãdã.

f ¶ Animalia. hic de flagello delin quentiũ ſꝛe. xvi. q. i. reuertimini.

g ¶ In deteſtatio ne. hec ẽ deteſta tio criminis.

h ¶ Eccłias. d̕ ɔ. di. i. arrianoꝝ. et. c. eccleſias. iſta duo. c. male ĩdu cit gratianus: q: arrianoꝝ eccłie nõ ɔſecranť a ca tholicis in dete ſtationẽ criminiſ ſʒ q: ñ fueřt ɔſe crate ĩ forma ec cleſie: ergo me lius potuiſſet in ducere. ſ. e. q. ec cleſia q̄ pactiõe.

i ¶ Sanctificatio nem. ſ. e. q. i. c. ꝗ ſtudet.

k ¶ Carebant. i. extra formã ɔſe crabant. ał's fal ſum eſſet.

l ¶ Item popul⁹. hic addit quar tum.

m ¶ Pro meritis ĵ. vi. q. i. c. x meri to. ĵ. ij. q. vij. §. i.

n ¶ Portantes. i. tolerãtes.

o ¶ Illata. hoc ſol uit ſtatim.

p ¶ In diminuti one. ar. ꝙ ĩ eo pu nitur quis ĩ quo deliquit. ĵ. xvij. q. iiij. frater. ĵ. xvi. q. i. reuertimini. ĵ. xij. q. ij. de viro. ⁊ c. qui ⁊ humanis ſ. di. lxxxi. valet.

p ¶ Paruulos.hiſtoriã habes.xlij.di.§.i.
q ¶ Pariter.habetur alia rñſio.
r ¶ Flagellari.licꝫ etiã in eis crimẽ paternũ nõ timeretur.
ſ ¶ Chanaam filiꝰ ⁊ ideo maledicit chanaam ⁊ non cham: qꝛ dñs benedixit ei.⁊ iõ nõ fuit auſus ei maledicere.vł ratio in lege eſt: ut.ff.qd̃ me.ca.iſti qdẽ
t ¶ Et reliquie eorũ.i.iſti addicti ſunt pene ꝓpter mortẽ chriſti.
u ¶ Addicte.ĩ.de pe.di.iij.§.ecce.
x ¶ Poſteri eius euangeliſta enĩ tranſitum facit a iorã vſqꝫ ad oziaꝫ qui fuit quartus poſt eum: qꝛ dictum erat ꝑ heliam ꝓphetam in domo regni tui queq̃ꝫ nõ eſſe ſeſſurum de domo achab: niſi in q̃rta generatiõe:tñ illi tres qui omiſſi fuerũt bñ ſederũt in throno: ſꝫ dicunt̃ nõ ſediſſe ex merito vite.
y ¶ Eſau. qui alio noĩe dicitur hedom.inde dicunt̃ hydumei q̃ſi hedomei.
z ¶ Exẽplis.ſ.poſtremis de cham giezi achab eſau io.

vero peccati pecunia ſimoniſ dãnata eſt:cui dictũ eſt: pecunia tua tecũ ſit in perditioneꝫ qꝛ exiſtimaſti donũ dei pecunia poſſideri. in deteſtatione quoqꝫ eiuſdẽ criminis altare ⁊ eccleſia que ꝑ ſimoniã cõſecrãtur:non tã cõſecrari q̃ꝫ execrari dicũtur:quia ꝗ interuẽtu pecunie oleũ ꝯſecrationis fundit:nõ cõſecrare ſed execrare credẽdus ẽ. Hinc ẽ ꝙ beatꝰ gregoriꝰ eccleſias ab arrianis cõſecratas iterꝫ conſecrare p̃cepit: qꝛ ſanctificationẽ cõſecrationis:que nõ niſi i fide trinitatis perficit̃:preſtare nõ poterant qui fide carebãt. arca vero ⁊ ꝓphete peccato ſuorꝫ ciuiũ hoſtibꝰ traditi ſũt. electi quoqꝫ ꝗ murmure eorꝫ impediti ſũt:nõ in penaꝫ criminis ſed i experimẽtũ ⁊ exẽplũ patiẽtie hec paſſi ſũt. Itẽ populus ꝗ peccato achor⁊ filiorꝫ hely in manibꝰ hoſtiũ traditꝰ ẽ: ſignificat ſubditos corporaliter flagellari: ut int̃ ip̃a flagella peccata prelatorꝫ feriãtur: ſicut achor ſorte deprehẽſus lapidibus obrutꝰ ẽ. ſic̃ ⁊ nauicula ione periclitat̃: vt fugitiuus ſorte dep̃hẽſus fluctibus immergeret̃. aliq̃n pro meritis p̃latorꝫ deprauat̃ ⁊ dãnatur vita ſubditorꝫ: ut prelatis ſuis ſubditi fauẽtes ad malũ cũ eis ſimul corruãt: ſicut filij iſrahel diu portãtes peccata ſacerdotũ tandẽ cũ eis ceciderũt in manibꝰ hoſtiũ. Itẽ dauid populũ numerauit: quo peccato gladius dñi deſeuit i populũ. ſed in lata gente gloria regis eſt: in diminutõe plebis cõtritio principis: ꝗ ergo de numeroſitate ſue gẽtis ſupbiuit: iure in eius diminutõne punitꝰ eſt. Itẽ paruulos ſodomitarꝫ nõ excuſauit ignorãtia: quin paterno ſcelere celeſti igne cõſumerent̃. ſed igne hoc pena illis diminuta eſt: ꝗbus ſucceſſio paterni ſceleris eſt adẽpta. pariter etiã demõſtratũ ẽ peccatis parentũ paruulos aliquãdo corporaliter flagellari. Illud idem etiã intelligendũ ẽ de paruulis: qui peccato dathan ⁊ abiron viui deſcẽderũt ad inferos. Item cham peccãte chanaam filiuſ eius maledicit̃. Giezi delinquẽte lepra tranſmittit̃ ad poſteros. Iudeis enim clamãtibus: ſanguis eius ſuꝑ nos et ſuper filios noſtros etiã reliquie eorꝫ pene mortis chriſti addicte ſunt. Achab quoqꝫ peccãte poſteri eius regni ſoliũ amiſerũt: ⁊ qui de eiꝰ ſemine in regno inde nati ſũt: vſqꝫ ad purgatã labẽ idolatrie illius familie a genealogia domini ſũt excluſi. Odium quoqꝫ eſau vt malachias teſtat̃: trãſiuit ad hydũeos. Quibus omnibus colligitur: ꝙ ignorãtia peccati nõ excuſat aliquem. Sed his exemplis non ꝓbat̃ teneri peccato aliorũ niſi imitatores nequitie eorum: quicunqꝫ enim de ſemine eſau et ceterorum ad deum conuerſi paternam maliciam deteſtati ſunt: non odium ſed dei clementiam experti ſunt. Iteꝫ ambroſius ait.

Turbatur nauicula petri in qua erat iudas:.quia: qui ſuis meritis erat firmus: turbatus eſt alienis. Ignorabat autem petrus peccatum iude. Non ergo ignorãtia excuſauit illuꝫ: ſed turbatio: hec non eſt peccati coinquinatio: ſed corporalis perſecutio intelligitur: quia meritis malorum nonnunq̃ꝫ adeo premũtur boni: vt eorum turbetur infirmitas. Non itaqꝫ his auctoritatibus ſimoniaci probantur pro quibus ignorantibus pecunia data eſt. non ergo poteſt probari iſte reus criminiſ cuius non habuit conſcientiã Notandum quoqꝫ eſt: ꝙ nõ omnis ignorantia aliquem ex

a Turbat̃.ĩ.xxiiij.q.i.nõ turbatur.ĩ.vij q.i.aduerſitas.ĩ.de ꝯ.di.i.in ſancta.
b Notandũ.ignorãtia Eſt ignorantia facti et ignorantia iuris. Ignorantia facti ſemꝑ excuſat: ſiue ignoret de alieno facto ſiue de ꝓprio: dũ tñ ꝓbabił ſit. Ignorantia ꝓprij facti excuſat: ut.xxxiiij.q.ij.i lectũ ⁊.i.q.i. ſiqui a ſimoniacis. magis tñ excuſat error in alieno facto q̃ꝫ in ꝓprio: qꝛ ꝓbabilis eſt ignorantia in alieno facto: ut.ff.ꝓ ſo.l.vlti.ſed nõ eſt veriſił ꝙ ꝗs dubitet ſiue erret d̃ ꝓprio facto vł de ꝓpria re: ut C.de reſcin.ven.quiſqꝫ Licet aũt ſit ignorãtia de alieno facto dũ tamen nõ ſit ꝓbabilis nõ excuſat: ut. xij.q.ij. qui ⁊ humanis. xvi. diſ.qd̃ dicitis.ad hoc auteꝫ ut quis ꝓbabiliter dicat̃ errare nõ requirit̃ ꝙ ſit nimis ſcrupuloſus ⁊ diligens ⁊ curioſus in inquirendo: nec ꝙ ſit nimis negligens ⁊ diſſolutus in ingrendo: ut.ff de iuris ⁊ fac.igno.nec ſupina. Ignorantia iuris: alia eſt iuris naturalis alia iuris canonici ſiue ciuilis. ignorantia iuris naturalis neminem excuſat: qꝛ ibi nihil intereſt in vicio decipere vel decipi: ut.xvi.q.i.ſi cupis. ⁊.C. d̃ in ius vo.l.ij.⁊ de hac dicit̃ ignorans ignorabit̃. xxxvij.di.§.vlti.xxviij.di.ꝗ ea. Ignorantia iuris canonici ſiue ciuilis neminẽ excuſat: ut.xxxviij.di. ſi in laicis.⁊.c. q̃ ipſis.et hoc intellige cũ ius tale eſt qd̃ aliquis de facili ꝑ ſeipſum ſcire potuit vł etiã ꝑ alios dũ tamẽ habuerit copiam iuriſperitorꝫ: ut.ff.de iuris ⁊ fa.igno. regula.et.ff. de bo.poſ.in bonorum.

vbi enī de bona fide agit̄:nō ē de iuris apicibꝰ disputan/dū:ut.ff.man.si fideiussor.§.q̄dam. ⁊ hec vera sunt nisi sint milites rustici minores ⁊ mulieres.istos enī excusat iuris ignorātia.Itē iuris ignorātia si ē de dāno vitādo excusat: si ē de lucro captādo n̄: ut.ff.e.iuris. Si querat̄ ergo q̄ sit differētia int̄ has.iiij. ꝑsonas ⁊ inter alias q̄tū ad ignorātiā iuris:cū nulli noceat in dāno vitādo ut in dicta .l.iuris. dic ꝙ lꝫ oībus alijs noceat ī lucro:nō tn̄ istis.alit̄ nō esset ali/qd spāle in istis. Sꝫ tn̄ nota drīam int̄ istas q̄/tuor:q2 nō ꝯcedo ꝙ mu/lieribꝰ ⁊ rusticis noceat in lucro nisi vbi expresse inuenit̄ ꝙ nō. nā nocet qn̄qꝫ:ut.C.e.si emācipa/ta: ⁊ alias vbi expresse inuenit̄.lꝫ ubi nō īuenit̄ expressū n̄ subuenit̄ eis. Subuenit̄ enī eis ī vel/leiano.⁊ in alijs casibus notatis.C.e.l.vlti.sꝫ mi/litibꝰ ⁊ minoribꝰ vbiqꝫ subuenit̄: nisi ubi exp̄s/sū inuenit̄: ꝙ nō sit sub/ueniendū.Itē ignoran/tia iuris ciuilis siue ca/nonici nocet oībus in dāno vitando in tēpo/ralibꝰ p̄scrip.q2 p̄scrip/tio introducta est ad ri/gorē iuris ꝯseruandū. idē ē in ꝯstitutione siqs in tantā.C.vnde vi.b.

cusat. Est enim ignorantia a/lia facti alia iuris. Facti alia est eꝰ facti qđ oportuit eū sci/re:alia qđ non oportuit eum scire. Quod nō oportuit eum scire: sicut apostolus ait :siqs infidelium vocauerit vos ad cenā:quicqd vobis appositū fuerit:comedite nihil interro/gantes. siquis vobis dixerit hoc idolis immolatū est:noli/te comedere. Ecce ꝙ voca/tum ad cenā non oportuit sci/re carnes sibi appositas idor̄ fuisse immolatas. Qđ oportu/it eū scire: sicut ignorantia iu/deoꝝ ⁊ reliquoꝝ infideliū q ea que a ꝓphetis de christo fuerāt p̄nūciata:adhuc igno/rant esse completa:vnde a iu/deis adhuc expectatur vētu/rus. hec neminē excusat. Itē ignorantia iuris: alia natural̄ alia ciuilis. Naturalis omni/bus adultis damnabilis est. Ius vero ciuile alijs p̄mittit̄ ignorare alijs non. Iuris ci/uilis ignorantia nemini obest in dāno vitādo :si negociū in/de contigerit: ut si minor pe/cuniā dederit filiofa. repetit: in maiore vero q̄si delictū, est Itē. Si ī successionē etiā ti/bi maiori ōlatā cū alio sine iu/dice diuidas:putās testamen/tū iure subnixū cū nō esset:so/lidā successionē obtinebis. vl̄ si id qđ nullo iure ōbuisti :aut iure naturali nō debuisti sꝫ ci/uili:tāq̄ ex chirographo sol/uas aut ꝓmittas:repetis:non ita si delictū. nā si putat rē suā sibi ꝑ legē licere rapere: inci/dit in cōstitutōem istā codicis li. viij. ti. vn̄ vi. Imꝑator vale/riꝰ augꝰ. Palea. Siqs in tātā furoris audaciā ꝑuenerit vt possessionē reꝝ apđ fiscum vel apud quoslibet hoīes cō/stitutaꝝ an̄ euētū iudicial̄ ar/bitrij violēter inuaserit: dn̄s q/dē cōstitutꝰ possessionē quam abstulit:restituat possessori: ⁊ dn̄ium eiꝰ rei amittat. Si vo alienaꝝ reꝝ possessionē inua/sit:nō solū eā possidētibꝰ red/dat:verū etiā estimationē ea/rūdē reꝝ restituere cōpellat̄: In hoc aūt nō fuit ignorātia iuris sed facti: ⁊ illiꝰ quod nō

c Dixerit.ar.ꝙ ad dictū vniꝰstatī aliqs teneat̄ ⁊ possit cre/dere: ut.xxij.q.iij.īnocens.de hoc nota.xxiij.q.iiij.q̄ꝫ ma/gnū.⁊.xi.q.iij.nō solū in principio.

d Comedere.exp̄ssa ergo nocent nō tacita:ar.ff.de ꝯdi. ⁊ demon.nōnūq̄ꝫ.⁊ de euict. si fui venditor. diuersa ē enī causa volūtatis exp̄sse ⁊ eiꝰ q̄ inest.ff.de v.ob.eū q certaꝝ

e Optuit.hec n̄ excusat cū sit iuris nālis.xxxviij.di.q̄ꝫuis

f Iudeoꝝ.hec ignorantia iuris etiā dici pōt:eo ꝙ igno/rabant ꝓphetas:q2 si eos intelligerēt nō ignorarent facta eoꝝ. g Dānabilis.velut de patronis absqꝫ venia im/petrata in ius nō vocādis ab eoꝝ libertis.nec enī in ea re parcendū est rusticitati cū naturali ratione huiusmōi ꝑso/nis honor debeatur:ut.C.de in ius vo.l.ij.

h Alijs.nō in lucro captando:q2 in danno vitādo oībus ff.de iuris ⁊ fac.igno.l.iuris ignorantia.

i Negociū.i.si errat ī ꝯtractu.nā alit̄ est ī maleficio ī quo nec etiā minor excusat̄.C.si aduersus delic.l.i.⁊.ij.

k Filio maiori. nā tūc pōt repetē.ff. de mino.verū in fi. Si aūt filiusfa.minor esset: nō repeteret si ꝯsūpta esset vel deꝑdita.ff.e.ti.si minor.

l Quasi delictū ē.ff.ad mace.l.ij.⁊ bene dicit: q̄si delictū nā si vere esset delictū:nec minori subueniret̄.

m Si successionē.sine iudice secus si ꝑ iudicē.ff. fa/her.cū putarē.⁊ hoc cū fidē ⁊ ꝯfessionē eiꝰ iudex se/cutus ē.nā al̄s repetē posset.C.de iuris,⁊ fa.igno.si pꝰ. n Naturali.cū qs soluit indebitū:aut inde/bitū ē iure ciuili tm̄:q̄le ē illud qđ pōt ꝑ falci.retinē C.ad le.fal.error hic.si ꝑ ignoran/tiā facti soluit:re/petit.C.de iur.et fac. igno.cū qs. C.ad.l.fal.error si ꝑ ignorantiā iu/ris soluit nō repe/tit:ut in legibus p̂dictis nisi a mi/nore vl̄ a muliere vl̄ alia ꝑsona p̂ui/legiata soluat̄. ff. de ꝓba.cū de in/debito.§.sui aūt. ⁊.ff.de ꝯdi.inde. interdū.al̄s inde/bitū aut est ō iu/re naturali tm̄:q̄/le ē illud ad qđ ꝑ chirographū ob/ligamur ut spe fu/ture nūeratiōis: aut idebitū vtro/qꝫ iure. ī his duo/bus casibꝰ quacū/qꝫ ignorantia sol/uat repetit.ff.de ꝯdi.inde. indebi/tum.⁊ de ꝓba.cū de indebito. aut ꝑ exceptionē tm̄ ⁊ tūc si tꝑalis est exceptio dū tn̄ sit certū debitū nō repetit.ff.de ꝯdi.inde.sub ꝯditiōe.⁊.l.nā si maritꝰ. Si aūt ē ꝑpetua ⁊ fauorabilis:hic quacūqꝫ occasio/ne soluit repetit.C.ad vell.q̄ꝫuis.ff. de cōdi.inde.q exceptionē.Si est odiosa:vl̄ sciēs soluit vl̄ ignorans si ignorās aut ius aut factū:his duobꝰ casibꝰ nō re/petit.ff.de ꝯdi.inde.q exceptionē.al̄s si rigore iuris ꝯseruandi gratia ē exceptio introducta: hic sciēs si soluit nō repetit.ff.de ꝯdi.inde.iulianus.si ignorās repetit s̄m pyleū cum illa exceptio sit ꝑpetua ⁊ non odiosa.alij vo ꝯ.nā ⁊ post s̄niam remanet debitum naturale:q2 s̄nia de iure ciuili est: ⁊ ideo ea q̄ iuris naturalis sūt:tollere nō pōt:quare si soluat nō repe/tit:ar.ff.de ꝯdi.inde.iulianus.si aūt dubitat̄ an tem/poralis an ꝑpetua:hic repetit.ff.de ꝯdi.indebi.suf/ficiat.

o Repetis.hoc tamen intra bienniū:⁊ hoc cū ꝓ/mittit spe future numerationis.

p Poterat.⁊ ita dupliciter eū excusat.

Quod vo.huiꝰ questionis duo sunt articuli. Primus an liceat isti esse in ecclesia quā pa/terna pecunia est assecutus. Secūdus est si

pater ei emit ecclesiā aut ordinē: an liceat ei illo ordine fungi. De pⁱma qōne dicas: ꝙ postq̄ ecclesiā dimisit: ex gratia pōt ibidē manē: ut. j. c. i. ⁊ ex̄ ŏ si. de regularib⁹. In secūda dico: ꝙ si ꝑ patris pecunium adeptus ē ordinē: ita tn̄ ꝙ simonia nō fuit in ordinante: postq̄ ordini renunciat pōt eodē ordine ex mīa fūgi: ut. j. e. c. vlti. si aūt ipe dedit vl' simonie Q6.v. ꝯscius fuerit: tūc distinguit: aut accepit ordinē vel dignitatē aliquā vl' aliqŏ bn̄ficiuʒ eccl'iasticū. si ordinē vel ꝑlationē depōit: nec dʒ secū dispēsari: ut. s̄ q. i. erga. ⁊ c. figs neq̄. ⁊. j. q. vij. si qs oēm. ⁊ c. reqritis. si vo eccl'iaʒ vl' ꝑbendā, vl' si'le bn̄ficiuʒ: de iure ŏponit: ut. s̄. e. q. .i. ꝑsbr. sʒ ex dispēsatiōe p⁹ renūciationē pōt i eodē bn̄ficio manē ut. j. c. pri. io.

a Quicunq̄. ꝑuuli. h̄ ꝑsumit ꝓ etate. s̄. q. iiij. placuit.

b Partes. i. p̄bēdas. ⁊ sic ñ ē ꝯ xxi. q. ij. sic. ex̄ de ꝑben. maiorib⁹.

c Pro magna. ⁊ de iure. cuʒ. n. ñ peccauerit isti: ñ ' it p̄uādi ordib⁹ suis: ar. j. §. ex hac

d Cōcedim⁹: ut p̄mū locū ibi obtinē possint. ⁊ istŏ ibidē respicit nisi qŏ seqt̄ in fi. c. ꝭm vnū intellectū.

e Si i alijs. h̄ ꝑsumit ꝯ etatē: ut. j. e. q. vij. q i q̄libʒ s̄. di. lxxxi. valet. ꝯ. s̄. e. q. i. figs a pseudo. sʒ ibi illā ecclesiā licite fuerat adept⁹. f Magna. nā ex rigore iuris oīno deponi debēt: ut. s̄. e. q. i. ꝑsb2. ⁊. vij q. i. pn̄tiū. ⁊. c. sancitū ē. ⁊ vere de mīa. nā ŏ iure nō pn̄t. ⁊ iŏ hac mīa digni sūt q alieno laborāt vicio. C. de nā. libe. legē. g Ordies. i. ad misteriū sacrorū ordinū: quos tn̄ p⁹ emptionē eccl'e receperāt. ⁊ ita grauat eoꝝ pena i eccl'iaꝝ emptiōe. h Salua. ut. s. papa possit dispēsare si velit. vl' ut hāc reuocet si iteꝝ ei videbit expedire. i An emptionē. ar. superueniēs delictū vl' nouā cāʒ ñ viciare legitie factū. xxx. q. i. nosse. ⁊. c. dictū. ⁊. s̄. di. lv. ꝑcepta xxxij. q. vij. hi qui. j. e. q. vij. figs omnē. ꝯ.

oportuit eū scire. a reatu ergo criminis simonie eū ignorātia excusat paterni dilecti: qŏ etsi oportuisset eū scire: infirmitate tn̄ etatis deprehendere non poterat.

Quod vo primo loco qrit: an liceat ei eē in ecclesia vel fūgi ordinatōe: quā paterna pecunia ē assecutus: auc̄te vrbani diffinit: q scribēs de simoniacꝭ ac inter cetera.

De paruulis q cupiditate parentū ecclesias emunt.

Quicunq̄ sane cupiditate parētū cū adhuc paruuli eēnt: ecclesias vel ecclesiarū ꝑtes ꝑ pecuniā adepti sūt: p⁹q̄ eas oio dimiserūt: si canonice i eis viuere voluerit: ꝓ magna mīa ibidē eos esse cōcedimus. neq̄ ꝓ facto a sacris ordinibus illos remouem⁹: si alias digni iueniātur. Illi vero q per seipsos cū maioris etatis eēnt: nefāda cupiditate ducti eas emerūt: si in alijs ecclesijs canonice voluerint viuere: seruatis ꝓprijs ordinib⁹ ꝓ magna mīa ibi eos ministrare ꝑmittim⁹: ꝙ si ad alias fortassis trāsferri nō poterūt: ⁊ i eis canonice viuere ꝓmiserit minorib⁹ ordinib⁹ cōtenti ad sacros ordines nō ascēdāt salua tn̄ in omnib⁹ apostolice sedis auc̄te Siqui tn̄ añ emptōnē catholice ordinati sūt: cum ea que emerūt dimiserint ⁊ vitā canonicā egerint: i suis gradibus permittātur: nisi forte hmōi ecclesia sit vbi primū locum debeant obtinere. primū enim vel singularē vel ꝑpositure locuʒ in emptis ecclesijs eos hr̄e nō patimur. Hoc āt eū nō in p̄iudiciū canonū sed ex mīe dispēsatione dixisse ex epistola eiusdē colligit missa vitali presbytero i hec verba

In dignitate seruāda simoniacis mīa pōt impēdi si eos vita ꝯmendat

Hos q ecclesiā emerunt: si ꝑsona talis fuerit quā vita cōmēdet: videlicet in canonijs vel monasterijs regulariter viuat: In sui honoris officio misericordit condescēdēdo ministrare concedimus absq̄ tn̄ sanctoꝝ canonū p̄iudicio. Ex hac itaq̄ auc̄te colligit: ꝙ ignorantia tales excusat a reatu crimis vt sup̄ dictū ē: nō a fructu emptōnis: cū i eccl'ijs q̄s pentū pecunia adepti sūt: ñ nisi p⁹q̄ eas oio dimiserit: ⁊ ex mīa ibideʒ eis eē ꝯcedit. in quo pʒ ꝙ si ⁊ ill' ignorātib⁹ simōie pctm̄ eēt admissū: fructū tn̄ parne ēptōis reportare ñ pn̄t. Qŏ vo a crimine excusent: hic pʒ. q2 ꝓ h° facto a sacris ordib⁹ nō remouētur. Si. n. illi⁹ crimis ꝑticipes eēnt ad sacros ordies cōscēdē nō possēt. Illud idē intelligēdū ē ŏ eo q ꝑ pecūiaʒ ē adept⁹ sacerdotij dignitatē ñ epo sʒ cuidā ex p̄ncipib⁹ ei⁹ datā vtroq̄ tn̄ ordiatore videlʒ ⁊ ordiato h° ignorāte. Ur. ñ. vrban⁹. ij. scribit alberto metēsi epo.

De quodā ꝓ quo incaria parentū pecuniā dedit nō epo sed vni principum.

k Permittant. i eadē eccl'ia. hec ē dr̄ia inter istū casū ⁊ secundū.

l Nisi. istŏ nisi respicit duos articulos vltios. nā i p̄mo casu pōt ex dispēsatiōe singl'arē locū obtinē. sʒ male dicit qui h°. dicit. nā cū vltio magis dispēsat q°. ad executionē ordis q̄ cū medio vn̄ istud nisi infert ad p̄mū mēbrū. Ego cū hugo. dico ꝙ istud nisi respicit oēs tres casus p̄dictos. nā i nullo ipsoꝝ p̄mū vl' singularē locuʒ i empta eccl'ia poterit obtinē: ut in fi. c. dr̄ manifeste. ꝑhi. additio est.

m Primū. ar. ex̄ de si. ex insinuatiōe. ⁊ intelligūt qdā hoc tm̄ de ꝑlatione. h. intelligit de q̄libet dignitate. q2 nec archip̄sbyt nec decan⁹.

n In emptis. si'le. xij. di. nos ꝯsuetudinē.

o Hos qui. absq̄ tn̄. s̄. di. lv. ꝑscis. q̄si nō de iure cōi sʒ ex dispensatione.

p Dimiserint. hoc idē habes ex̄ de simo. de regularibus.

q Reportare. nam ex alieno dolo alius lucrū reportare nō dʒ. ff. de eo ꝑ quē fac. est. l. vltia. ꝶ°. i. ⁊ hoc verū ē nisi in casu: ex̄ de simo. nobis. s. ꝑ fraudē ē alterius.

r Presentium. tria ꝓ isto faciūt. coactio accipiēdi illū ordinē. s. sacrū spontanea confessio: renūciatio. Duo faciūt ꝯ. detestatio criminis ⁊ disciplina ecclesiastica.

s Incuria. i. negligētia vl' stulticia vel ignorantia iuris.

t Cuidam. idem si epo. s̄. e. q. i. statuimus.

u Et inuitum. i. coactū a parentib⁹: vl' inuitū postq̄ sciuit

x Culpam. nota sermonis improprietatē. nā exponit culpam. i. defectū. s̄. di. lvi. c. vltimo.

y ¶ Istam. hic collige ratione cū qs obijcit aliqd ee culpā nō q culpa sit sz q solet esse. sic. xv. q. i. c. mulier.
z ¶ Supplicauit. vñ mitius cū eo agendū fuit. j. xii. q. i. ñ di/catis. s. di. l. qr te. C. ne tutor vel cu. vec. pducat. l. vna. sed nōne male rogabat cū depositū sequat ifamia ff. de his q no. infa. l. ij. §. ignominie: nec etiam qs deponi debeat nisi p mario crimie. lxxxi. di. apls. dic ergo rogauit ut deponeret. i. ab executiōe suspēderet.

d ¶ Per electionē. s. di. xl. sicut viri.
e ¶ Electione. s. j. xv. q. iij. sane.
a SIqs. suffragatrices. s. e. q. i. estote. j. xvi. q. vij. siqs eps. s. di. lv. nullus.

& ¶ Fratrūqz. & sic epus i tali casu dispēsare non pōt sine csensu & auctoritate fratrū. xv. q. vij. eps nullus. nā in oi dispensatiōe csensus capli regrendus est. ꝑterea p . c. istud nota dispensari circa simoniā cmissā in ordine. nā si ipse ordinatus dedit pecunias vel alius dū tñ det eps: ñ poterit epus hoc casu dispensare. & hoc notauit cū dixit: non epo. q. di. secus si epo eēt data. vñ strictior erit epi ptās. dispēsandi i simonia cōmissa i ordine qz in bñficio. s. e. q. c. i. sz hoc nō admitto. vñ dico q siue simonia fuerit cmissa in ordie siue bñficio: dum tñ epo fuerit data pecunia: q eps nō possit dispensare. sz in hoc dico eē driaz: q si epo fuerit data pecunia p bñficio & tūc nō eps sz qlibz superior possit dispēsare siue i illo bñficio siue in alio fm eū modū q tradit. s. e. c. i. sed si fuerit epo data pecunia p ordine: tūc nō possit secū dispēsari: nisi a solo papa: ut. s. q. i. erga. & c. si quis neqz. & i. q. vij. siqs oem. & c. regritis. illud aūt expeditū ē: q epus vl caplm pōt dispēsare cū eo q ignorant ē adeptus bñficiū etiā simoniace: ut ex de simo. ex insinuatiōe. io. qd aūt iuris fuet p decre. dixi. s. q. iij. ex multis in vltia glo. bar.

PResentiū portatorē quem parētū in curia p pecuniā nō epo sed cuidā principū eius datā & inuitū sacerdotij dignitatē obtinuisse significasti: licet sacri canones deponēdū esse testētur: tñ qr culpā istam nesciēs & coactus cōmisit: & qr ab eodē ordine vt deponeret supplicauit vltroneus: ex cōsideratione discretiōis q mater ē omniū virtutū: magis qz ex rigore canonum misericordie viscera adhibēdo ipm in eod ordine eē fraternitati tue cōsulimus: ita tñ ut si ecclesia illa cui deseruit: sacerdotū penuriā nō patit: suspēsus a sacerdotali officio pmaneat. q si fortasse ecclesie vtilitas exegerit: ut curā regiminis assumat: liceat ei ex cncessione sui epi fratrūqz obedientia sacerdotali officio fungi.

Qō. vi.

QVid vero de his fieri debeat: q ignoranter a simoniacis ordinati sūt: qd sexto loco quesitū ē: supra in. c. videlicet vrbani qd sic incipit: Siq a simoniacis nō simoniace ordinati sūt: regratur. Nūc aūt de illis querit: q nō p ordinatione pecunias offerūt: sed p electione vel ut decretū electionis fiat vel ut subscriptione firmetur vel ut electioni ñ resistatur: aliqbus premia largiuntur: an eor electio viciosa sit iudicāda. Nō eni videtur spūs sancti donū emere: q nō p cōsecratione sed p electione munera largiūtur: cū nullius spūalis gratie aliquos faciat electō pticipes: sed sicut ecclesiasticar rer emptores simoniaci iudicātur: qr ecclesiasticis officijs ita adiuncte sūt: ut alterū sine altero alicui nō pueniat: ita qr p electōem puenitur ad cōsecratōnē: pinde simoniacus habetur: q p electione pmia largit: ac si pro csecratōe munera dedisset.

Unde symmachus scribit cesareo epo. De his q p muneribus ordinatōem faciunt.

SIqs aūt epatū desiderat data pecunia potētes psonas minime suffragatrices sibi adhibeat: nec ad decretuz sibi faciēdū clericos vel ciues ad scribēdū adhibito cuiuslibet generis timore cpellat: vl pmijs qbuslibet exhortetur.

Itē grego. saloni csistētibus. Simoniacus ē: q ut eligat premia largit.

QVo āt vestre dilectioni puidens & me anime omnipotētis dei iudiciū ptimescēs eiusdē maximi cās subtilit exgri desiderio: si nullis criminibus pssus q sacro ordini cdicūt: si nō p simoniacā heresiz. i. pmia qbusdā se eligētibus pbēdo ad sacerdotale ptigere conat officiū. Tūc. n. liber p vobis apud dñm intcessor erit: si ñ obligatus de suis ad locū intcessionis venerit. Itē grego. fiagro epo augustudinensi.

Sicut ordiatio sic electō sine cōsēsus sine venalitate dz p/ferri.

SIcut is q inuitatus rē nuit qsitus refugit: sacris altaribus est admouēdus: sic qui

b ¶ Pecunia. j. xviij. q. ij. c. i.
c ¶ Ad subscribēdū. s. cū patroni sūt. vl hoc cū specialit vocant laici ad electionem. lxiij. di. hadrianus. vl dic q factū pbibet nō iō dic q de iure subscribere debeāt ciues. ar. extra d elec. c. i. Subscribere debēt ciues nō ut eligētes sz ut csentiētes: ut. j. vij. q. i. epus de loco

d ¶ Timore. sz nūqd timor inducit simoniā? dico q ñ: peccat tñ mortalit q p timorez obtinet bñficiuz ar. c. s. q. iij. res ecclesie. & est hic ar. q nō tm timor mortis vl cruciatus corpis sz etiā timor vbor viciat electionē: ar. xxiij. q. viij. cuemor. io.

e QVo aūt. maximi. d isto agit. ij. q. v. qrto. lxiij. di. salomitane.

f ¶ Ergri. tūc tenet platus ingrē cuz ad eū puenit clamosa qrelatio ex de simo. sz heli

g ¶ Intercessionis. iij. q. vij. i grauibus.

h SIcut is qui inuitatus rēnuit. dū tñ nō eēt pseuerās: qr si semp esset inuoluntarius: nō esset cogēdus: ut. lxxiiii. di. vbi ista. sz faciendū est ut de nolēte fiat volens: & sic licite ordinat: ut. xxiij. q. iiij. displicet. xl. di. añ oia. vij. q. i. i scripturis. & xvi. q. i. vos aūt. Sz mirū ē q hoc dicit: q fugere dz cū alibi dicat: q epatū &c: ut. viij. q. i. q epatū &c. nā si illud ge/

a QVid vo de his. hoc. c. determinatū ē p. c. qd. S. inducit. b ¶ Nūc aūt. hic ponit icidentē qōnē: que dubia nō est. c ¶ Rerū. s. i. q. iij. siquis obiecerit.

rit in aīo ⁊ aliud exteri⁹ indicat peccat. nā ita menti tur. q̄s simulatis opib⁹ sicut o₂e. xxij. q. v. cauete. et ꝙ peccet p₃. xxij. q. ij. cū hūilitatis. dicūt q̄dā ꝙ istō mendaciū nō ē mo₂tale l₃ nō sit benignitatis vl' io/ cositatis: q₂ caret dolo: ⁊ iō nō est mo₂tale. dico ꝙ iste d₃ esse nolēs ⁊ d₃ fugere. i. ti/ mere ne fo₂te nō sit sufficiēs: ut. xl. di. añ oīa. vñ me tiri debet vires suas. s̄. q. i. nō est putāda. vl' dic ꝙ intelligit fugere q̄ dign⁹ est: si se ñ ingerit. q̄ q̄rit̄ et nō querit.

i ¶ Uel impo₂tu/ nū. nā eo ipso ꝙ se ingerit ē suspe ctus. ff. de ꝓcur. q̄ oīa. idē in tuto re. ff. de testa. tu. ex sn̄ia. ar. ꝯ ꝙ pt petere q̄s bono/ rē. ff. de decur. l. eos ⁊ pecuniā ꝓ eo dare. ff. de of. pſi. barbari⁹. ar. viij. q. i. q̄ ep̄atū. Q. ö. vij. ff. de mune. ⁊ ho. reus. Ad has le ges rñdent q̄dā ꝙ publice peti pt nō i occulto. Alij ut pv. dicūt ꝙ me ritis pōt q̄s perē als nō q₂ lex iul'. de ambitu nō h₃ locū rome. ff. ad .l. iul'. de ambitu l. i. vl' dic ꝙ quon dā a ppl'o potue/ rūt peti mō vero ab impato₂e. vel aliud in dignita/ tibus secularib⁹ vñ ⁊ milicia secu laris emi pōt. ff. d act. emp. l. cre dito₂. §. int vēdi/ to₂ē. multū ꝯtradicit solutioni huic: eē de simo. no/ bis. vbi semp nocet datio pecunie: nisi cū data ē ab aduersario. l₃ iō hic excusat: q₂ nihilomin⁹ erant cū electuri: sic eē. c. ⁊ si q̄nes. ⁊ hoc tenet. h.

k Nunc aūt. recipiend⁹. nō de iure l₃ de dispē satione. sic. xxij. q. iiij. ipsa pietas. Süt tñ q̄/ dam casus in q̄bus eccl'ia nō ꝯsuenit dispensare: quos nō. j. ix. q. i. in sūma. ⁊ determiat̄ hec q̄ō. j. e. §. ex hac auctē. io.

l Si qui p̄sbyteri. o₂dinatione. j. xxiij. q. iiij. ipsa pietas ꝯ l₃ illud ex pietate matris eccl'ie: istud de rigo₂e pater/ ne disciplinē. ⁊ ad hoc facit. l. di. ut ꝯstitueret.

m ¶ Quib⁹. nota puniri aliquē in eo in quo de/ liquit. ar. xij. q. ij. q̄ ⁊ hu manis.

n ¶ Contra nos. ar. ꝙ si cleric⁹ beneficiat⁹ est in duabus ecclesijs ñ pōt p̄stare patrocinium vni cōtra aliā. ar. xcvi. di. si impato₂. iij. q. i. nulli. si tñ habet administratio nē in vna poterit cōtra aliā stare. ar. ff. de i ius vo. quesitū. ⁊. iij. q. vij. si contra. in fi. io.

o ¶ Si quis. Casus. in/ tendit. vij. synodus ꝓbare: ꝙ licet p p̄niam subueniat̄ cuilibet pec/ cato₂i: tñ post p̄niam ñ pōt de iure ꝓmoueri. imo si post peccatū p₂o motus ē vel p⁹ ꝓmotio nē peccauit depon̄ed⁹ est. ⁊ dicit hoc regulare fuisse tam añ institutio/ nē baptismi q̄ȝ post. Et hoc ꝓbat exemplis ta₃ ve. te. q̄ȝ no. ⁊ hoc sonat littera illa: nullū tñ eo₂ qui ante baptismu₃ ⁊c̄. nā illi q̄ ante baptismū peccant: ꝓmoueri p̄nt ut exp₂essū est. xxvi. di. deinde.

p ¶ Oēm. i. aliquā de oī bus. si. xx. q. i. mulier.

q ¶ A sacerdotio. ar. ꝙ legitime factū supuẽ/ niente delicto irritat̄. j. xxvij. q. ij. q̄ do₂mierit. j. xxx. q. i. de eo. ⁊. c. ad limina. ꝯ. s̄. e. q. i. c. i. ꝯ. j. xxxij. q. vij. c. hi q̄. ⁊. c. neq̄ȝ. ꝯ. s̄. di. xciiij. siquis. j. xxv. q. ij. sig ep̄i. j. xvij. q. iiij. frater. j. xij. q. ij. q̄ ⁊ humanis.

r ¶ A sacerdotio. i. ecclesiastica dignitate: ut. s̄. e. q. i. qui p pecuniā.

s ¶ Indulget. de pe. di. i. c. verbum.

t ¶ Penitentiā. ⁊ adeo hoc verū est: ꝙ siquis etiā p̄ueniat ad sūmū malo₂: subueniat̄ ei p p̄niam: ut de pe. di. iij. talis nā in quacūq̄ȝ ho₂a ⁊c̄. nec tibi dico septies. ⁊c̄. de pe. di. iij. adhuc instant.

ultro ambit vel impo₂tunum se ingerit: ē ꝓculdubio repel lendus. Nā sic q̄ nititur ad al tio₂a cōscēdere: q̄d aliud agit nisi ut crescēdo decrescat: et ascēdendo exterius interius i ꝓfūdo descēdat: Itaq̄ȝ frat̄ charissime in sacerdotib⁹ o₂/ dinādis synceritas vigeat: sit simplex ⁊ sine venalitate con sensus: pura p̄ferat̄ electio vt ad sūmū sacerdotij vel pōtifi/ cij nō suffragio vēdito₂ ꝓue/ ctus l₃ dei credat̄ eē iudicio. Si aūt pecunia ꝓmissa fuerit vel soluta electo vel o₂diato penit⁹ igno₂āte nec eo mō ad electionē vel o₂diatōem ꝓue/ nerit: ei nullatenus obesse vi/ detur. nec ad reatu₃ criminis ptinet: cuius cōsciētiā nō ha/ buit nec ad electōis vel o₂di nationis cassationē ptinet: ad quā alias nō p prauā illo₂ cu piditatē ꝑuenisse docetur.

Nunc aūt de. vij. que stione tractādū ē: an renūciās sue heresi sit recipiēd⁹ in ep̄ali dignitate vel nō. De his ita q̄ȝ scribit cyp₂ian⁹ ad stepha/ num.

Qui redeūtes ab he/ resi suis o₂dinibus recipiūtur

Si q̄ p₂esbyteri ⁊ diaconi i ecclesia catholica pri⁹ o₂di nati fuerit: ⁊ postmodū pfidi ⁊ rebelles extiterit ꝯ ecclesiā vel apud hereticos a pseudo ep̄is ⁊ antichristis cōtra chri/ sti dispositōem ꝓphana o₂dia tione ꝓmoti sūt: ⁊ cōtra alta/ re atq̄ȝ diuinū verbum sacrifi/ cia fo₂is falsa ⁊ sacrilega of/ ferre conati sunt. eos quoq̄ȝ hac cōditione suscipi cōuenit cū reuertūtur vt cōicēt laicis ⁊ satis habeāt ꝙ admittuntur ad pacē q̄ hostes pacis extite rūt: nec debere eos reuerten tes ea apud nos o₂diationis ⁊ hono₂is arma retinere: q̄b⁹ cōtra nos rebellauerūt. Itē ex. vij. synodo.

De his q̄ ꝓ muneribus o₂di/ nationē faciūt: ⁊ q̄ redeuntes ab heresi i suis o₂dib⁹ recipiāt

Si q̄s oēm traditōem eccle siasticā scriptā vel nō scri/ ptā violat: anathema sit. oīs ep̄s aut p₂esbyter aut diaco/ nus cōuictus ꝙ ꝓ muneribus o₂dinationē dederit vel acce perit: a sacerdotio cadat. sed dicūt quidā q₂ penitētiā agi/ mus ꝓ peccato: ⁊ deus indul get illud: ita ⁊ ego dico quia omnem penitentia₃ recipit de us: ⁊ indulget per penitentia₃ peccata que iam facta sunt. Noui eni₃ ꝙ dauid fo₂nicato rem ⁊ homicidā p penitentia₃ recepit deus ⁊ ꝙ dixerit d eo Inueni virū sm co₂ meū. No ui rursus eūdē audiētē a deo: Non edificabis mihi domum q₂ vir sanguinū es. Scio ma/ nassem per cōfessionē dimissā impietatē suā. Scio meretri/ ces ⁊ theolonarios p penitē/ tiā receptos: nullum tamē eo rum qui ante baptismum pec/ cauit sacerdotibus cōnumera tum. Scio quosdam du₃ eēnt in mundo in multa fo₂nicatio/ ne mansisse: monachos vero factos quasi luminaria mūdi resplenduisse nullū tamen ad sacerdotium ascendisse. Oō

etsi raro contigit nulla tamen lex ecclesie fuit. Nouimus pec catricē prius mariam: p⁹ ꝯuersionē q̃uis sancta ꝛ casta tam̄ inter diaconissas nō ē cōputa ta. sed qd hoc dico: sequēs sā ctos apostolos ꝛ venerabiles fratres cū omni fiducia clamo Qui p simoniā ordinat⁹ est siue eps siue presbyter siue dia conus: alien⁹ ē a sacerdotio. neq̄ n. venalis ē gratia spūs sancti. Cayphe traditio ꝛ ad inuētio simonis a sacro sacer dotio ē aliena. Et si in forni catione lapsus ē aliqs p⁹ ba ptismū: in sacerdotiū nō reci pitur. canones. n. hoc ꝓhibēt Siqs vo cū hoc peccato ad sacerdotiū ꝓuect⁹ est: cogni tus degradet. Itē. Epum q per pecuniā ordinat⁹ ē: cōfi teor q̄ p penitētiā recipit de⁹ bon⁹ ē in oībus ꝛ apta viscera sūt eius oī homini penitēti sed qm̄ iuxta apostolū oz epm̄ irreprehensibilē eē: qcunq̄ p pecuniam vel ordinauerit ali quē vel ordinat⁹ est: ab oī sa cerdotio alien⁹ fit. Tharasius pr̄iarcha dixit: Quicūq̄ p pe cuniā vel ordināt vel ordiaue rūt vel ordinati sūt epi vel pre sbyteri vel diaconi vel qlibet de numero sacerdotali: repel lātur oīo a sacerdotali hono re sicut simon magus a petro. qcūq̄ p pecuniā dispēsationē vel curā sortiti sūt monasterio rū vel ecclesiaꝝ vel religiosa rū domoꝝ hierocomioꝝ seno dochioꝝ orphanotrophiorūz cū depositōe expellantur a di spensatione illa ꝛ cura. Qui post baptismū cadens in forni catione ordinatus est: si post modū confessus fuerit: cesset ab administratione. Si vo cō uictus ab aliquo: deponatur omnino. Similiter percussor epus aut presbyter aut diaco nus per se vel p aliquē alium quasi p hoc timeri volēs depo nat. Itē qui p seculares pote states ordinatus fuerit aut ec clesiam obtinuerit: deponat. si vero religiosam domū: expel latur. Idem ex cōcilio mel densi.

De eodem.

Cauendū est ꝛ sūmopere studendū ac p virtutē chri sti sanguinis interdicēdū epis ꝛ regibus ꝛ omnibus sublimi oribus potestatibus atq̄ cun ctis fautoribus ꝛ electoribus quorūcunq̄ consensorib⁹ seu ordinatoribus in gradu eccle siastico: vt nemo per simonia cā heresim obtineat locū qua cūq̄ fūctione calliditate pro missione seu cōmoditate aut datione per se aut submissam psonā. Itē in eadē synodo.

Qui redeuntes ab hereticis recipi possunt vel non.

Conuenientib⁹ apud nice nā bithynie ꝛ ꝯsedētib⁹ pe tro archiepo ꝛ petro presby tero ꝛ abbate monasterij san cte sabine locū tenētib⁹ hadri ani pape ꝛ tharasio archiepo cōstātinopolitano ꝛ ioanne et thoma apocrisarijs apostoli carū sediū orientaliū ꝛ ceterꝭ epis epi sicilie dixerunt: Di gnū ē ut de futuris inquiram⁹ Itē basilius eps anchire di xit: Constitutio ecclesiastica

u ¶ Et dixerit. ꝛ ita synodus inducit hanc auctoritatē ac si pmo peccasset dauid: ꝛ postea dn̄s dixisset ei: inueni ꝛc. qd tn̄ secus fuit: sz synodus nō curauit de ordine: sz d veritate q: dn̄s sic ei dixit ꝛ ille penituit: nec tn̄ post pn̄iam pmiss⁹ est edificare: ꝛ in hoc fa cit ad ꝓpositū. vl' retulit se synodus ad diuinam prescientiaz vbi iā pn̄s erat futurū peccatum dauid.

x ¶ Scio manassen. eze chie filiū: q acta pn̄ia re stitutus ē ad regnū: ar. de pe. di. ij. si eni inqt.

y ¶ Peccauit. ecce p ba ptismū nō aboleri infa miā: cuz etiā p⁹ baptis mū ipediat ꝓmouendū qd nō ē verū: q: oīa cri mina ꝛ etiā seq̄la pecca ti dimittunt i baptismo ut. xxv. di. pmū. xxvi. di. deinde. ꝛ sic nō est obie ctio de paulo: q an̄ bap tismū peccauit. ꝛ qd hic dicit refert se ad id qd tūc accidit: q: tūc n̄ fuit iustū: q aliqs taliū ꝓmo uerent an̄ baptismuz: sic vacat hic ar. notatū ab .h. nō aboleri infamiā p baptismum.

a ¶ Qd. s. q fuerūt ꝓmo ti.

b ¶ Karo. sic i mattheo q fuit theolonari⁹. ꝛ tn̄ post fuit euāgelista.

c ¶ Nulla. ar. q lz aliqd in ecclia accidat: nō tn̄ lex efficit. s. dis. lxxvij. monach⁹. s. di. lv. ꝑcis s. di. lvi. cenomanensē. s. di. liiij. multos.

d ¶ Lex. i. regula vl' ius cōe alibi dr ꝯsuetudo: ut. s. e. q. i. ventū est. sil'r dr regl'a. xxxi. di. nicena

e ¶ Traditio: i. adinuē ticia machinatio: q: p simoniā sacerdotiū ob tinuit a romanis.

f ¶ Et si in fornicatiōe. hoc intelligit. H. ꝛ. M. cū ipso iure infamis ē: puta dephensus ē i ad ulterio ꝛ i alijs q̄ infamant. vi. q. i. §. porro: ar. xxv. di. pmū. ꝛ hoc d rigore iuris. sz de mīa sec⁹. xxxiiij. di. fraternitatis ut ibi notat. dicit tn̄. h. hoc esse verū qd dr hic: lz durū sit. xxv. di. c. vlti.

g ¶ Epm. penitēti. C. de sūma tri. pz igit.

h ¶ Sacerdotio. i. clericatu: ar. ex de coha. cle. si quisq̄.

i ¶ Religiosaꝝ. ꝛ ita i hospitali ꝯmittit simonia.

k ¶ Orphanotrophioꝝ. ar. simoniā eē dare pecūiaz ꝓ administratione pauperū ꝛ hospital'. j. xxiij. q. viij. §. q̄uis i auc. de sanctis. epis. §. sz neq̄.

l ¶ Timeri. s. xlv. di. qd aūt.

m ¶ Qui p seculares j. xvi. q. vij. siquis deinceps.

n Conuenietib⁹. Casus. Couenerūt sācti patres i septima synodo: ut tracta rent q̄liter epi ab hereticis venien tes recipi dbeāt. In prima pte po nunt vba notarij in secunda dr sic eos eē recipien dos: sicut. vi. vl'es synodi receperūt postea auctorita tibus sanctoꝝ pa trū ꝓbat: q reci piēdi sūt nisi vbi ad fidei subuer sionē sūt ab here ticis ordinati.

o ¶ Conuenienti bus. vba notarij qbus credenduz est: ar. ff. qd met⁹ cau. metū. §. sed q pretor. nā ibi inter illos ius fa cit.

p ¶ Et ioannes. q dixit esse melius iurantē deierare q̄ sacrameutū in fractione sacraꝝ imaginū seruare ut. xxij. q. iiij. acti one.

q ¶ Apocrisarijs apos nuncius et crisis aurū: quasi deaurati nuncij. tales hodie non sūt pape sed ap plumbarij.

r ¶ Orientalium. alexandrie ꝛ an tiochie ꝛ hierosolymis.

s ¶ Itē basilius. nō videt q iste basilius debebat lo qui: q: erat hereticus: ut. j. p. xij. lineas: ibi ꝛ iussi sūt ꝛc. sz dic q loquebat ut excusaret se.

t ¶ Uniuersalib⁹. vniuersales synodi dicunt quib⁹ interest roman⁹ pontifex: vl' ei⁹ legatus. locales q̄s

congregãt ꝑma/
tes vł metropoli
tani abſq ꝑñtia
domini pape vł
eius legati. hic,
ergo colligit iſta
diſtinctio: ſyno/
dorum: alia vni/
uerſalis alia loca
lis. et eſt ar. ꝙ au
tentice ſũt loca/
les ſicut vniuer/
ſales.
l ¶ Scripto. hic
colligitur ꝙ illi q
ab hereſi reuer/
tunt ad fidem ca
tholicam: ſcripto
debent negare
hereſim ſuã: ut. ĩ.
e. q. quotiens. et
c. ſiquis. ĩ. de ↄſe.
di. ij. ego beren/
garius. ĩ. xxviij. q
vi. is qui tẽpore.
x ¶ Monachi. et
ita monachi int/
eſſe debent ſyno
do. qđ verũ ẽ in
abbatibus: ut. x/
viij. di. epũs non
debet.
y ¶ Baſilius. iſti
tres reuerteban
tur ab hereſi.
z ¶ Oportet. ſʒ ad
quid rñdet iſte.
ſic reꝑhendit tha
raſiũ qui dixerat
videt vobis ⁊c. ⁊
iõ ſtatim rñdet
iſte tharaſius re/
ꝑhendendo con/
ſtantinum.
⁊ ¶ Sʒ alioꝝ. ut
ſ. e. q. i. viliſſim⁹
⁊ ẽ ar. ↄtra maloſ
doctores. Naʒ q
alios docere de/
bent ⁊c. ff. đ edẽ.
ſiquis ex argen/
tarijs. §. pretor.
ↄ ¶ Si aliq̃ alia.
que impediat di
ſpenſationem.
ꝑ ¶ Rome exula
tus eſt. i. ꝑ excõi/
cationem exilio
cõdemnatus. ſ.
di. xvi. ſexta.

habet canonice tradita ab an
tique a ſanctiſ apoſtolis ⁊ ſuc
ceſſorib⁹ eoꝝ ſanctis pr̃ibus
noſtris ⁊ magiſtris ⁊ ſanctis
vniuerſalibus vi. ſynodus et
localib⁹ ſynodis orthodoxis:
vt q ab aliqua hereſi reuertũ
tur ad orthodoxã fidẽ ⁊ tra/
ditõeʒ catholice eccleſie ſcri
pte negare debeãt hereſim ſu
am ⁊ confiteri catholicã fideʒ
Item Tharaſius patriarcha
dixit: videtur vobis ut ſedes
ſuas recipiãt: q ab hereſi re/
uertũtur. Religioſiſſimi mo/
nachi dixerũt: Sicut recepe
rũt vniuerſales. vi. ſynodi ab
hereſi reuertẽteſ: ita ⁊ nos re
cipimus. Sancta ſynodus di/
xit: placet omnibus nobis. et
iuſſi ſunt baſilius ep̃s anchire
⁊ theodorus ep̃s miree ciui/
tatis ⁊ theodoſius ep̃us ſede
re in gradib⁹ ⁊ in ſedibus ſu/
is. Itẽ cõſtantin⁹ ep̃us cypri
dixit. Nõ oportet nos qui ep̃i
ſumus indigere doctrina ſed
alioꝝ eſſe doctores. Itẽ tha
raſius ep̃us dixit: Maloꝛum
doctoꝝ mala eſt doctrina: ec/
cleſia de malis doctoribus ſa/
cerdotes non recipit. Itẽ io
annes apocriſarius orientaliũ
ſediũ dixit: hereſis ſeꝑat om/
nẽ hominẽ ab eccleſia. Item
tharaſius ep̃s dixit: ecce mlti
canonici libri ⁊ ſynodi ⁊ pater
ni lecti ſũt: ⁊ ab hereſi reuer/
tẽtes docuerũt nos recipe: ſi
aliqua alia cã nõ ẽ i eis. Itẽ
petr⁹ apocriſari⁹ pape dixit:
Rome exulatus ẽ machariuſ
hereticus a ſancta ſexto ſyno
do: ⁊ quadraginta dieꝝ indu/
cias dedit illi pater noſter be
nedict⁹ papa: ⁊ quotidie mit/
tebat ad eũ bonifaciũ cõſilia
riũ ſuũ: ⁊ inſtruebat eũ cõmo
nitorijs verbis ex diuina ſcri/
ptura: ⁊ nullaten⁹ voluit emẽ
dari. hoc aũt faciebat: ut euʒ
reciperet in ordine ſuo. Iteʒ
tharaſius patriarcha dixit:
Quid dicitis đ anatholio: nõ

ne etiam in quarta ſynodo fa
ctus eſt priceps: ⁊ ecce a b im
pio dioſcoro ordinatus eſt:
⁊ nos igitur ita recipiam⁹ eos
qui ab hereticis ordinati ſũt:
ſicut ⁊ anatholius receptus ẽ
Item vere vox dei eſt: Et
quoniam non moriuntur filij
pro patribus: ſed vnuſquiſq
in peccato ſuo morietur: quo
niam ex deo eſt ordinatio.
Item tharaſius patriarcha
dixit: Audiuim⁹ paterna man
data. Quid igitur: oportet re
cipere ab hereticis ordina/
tos: Sancta ſynodus dixit:
Audiuimus domine: ⁊ opor/
tet nos recipere. Tharaſius
patriarcha dixit. Plures eo/
rum qui in ſexta ſynodo con/
uenerunt a ſergio pyrrho pau
lo petro ordinati ſunt: qui fu
erunt ⁊ priceps hereſeos mo
nozelitarum: quoniam iſti con
tinuatim in conſtantinopoli/
tana ſede ſederunt: ⁊ ab vlti/
mo eorum petro ſcilicet ⁊ vſq
ad ſextam ſynodum non fue/
runt plures q̃ duodecim an/
ni. Thomas vero ⁊ ioannes ⁊
conſtãtinus ab hereticis illis
archiep̃i facti ſũt: ⁊ tamẽ ꝓpt
hoc nõ ſũt reprobati. Sancta
ſynod⁹ dixit: Hoc manifeſtuʒ
ẽ. Cõſtãtin⁹ ep̃us cypri dixit:
Sufficiẽter oſtẽſũ ẽ: ꝙ ab he
reticis veniẽtes recipiẽdi ſũt
Si vo qs ſpõte ad hereticuʒ
vadit ⁊ accipit ordinationem
nõ recipiat. Itẽ tharaſius pa
triarcha dixit. Et ego refuto
eos: q ab hmõi cãm ad fidei
ſubuerſionẽ ordiati ſũt: ⁊ ma/
xime cũ pñteſ eẽnt orthodoxi
ep̃i a qb⁹ poterãt ordiari: ſic ẽ
pñn⁹ itellect⁹. Si vo ſynodal
ↄſonãtia fuerit ⁊ hũanitas ec
cleſiaꝝ: đ orthodoxis q ꝑſum
pſerit ab imũdis hẽtic ordi/
nari depoſitioni ſubiaceat.
Sancta ſynodus dixit: hoc ẽ
iuſtũ iudiciũ. Ex hac auctori
tate datur intelligi: ꝙ qui ab
vnitate catholice fidei in he/

a ¶ Macharius. ꝓnun/
ciatus.
b ¶ Quotidie. ĩ. xxiiij.
q. iij. dixit apoſtolus.
c ¶ Mittebat. ſ. di. xix.
anaſtaſius.
d ¶ Princeps. i. ꝓmul
gator vł actor canonũ:
ut di. xvi. ſexta. &. quar
ta. io.
e ¶ Itẽ vere. quaſi di/
ceret ſʒ parentes. ſ. ep̃i
heretici fuerunt: nõ tñ
filij in hereſi ſuſcepti et
ordinati cum ad eccle/
ſiam redierint minus
recipiendi ſunt in ordi
nibus: ut. ſ. di. xix. ana
ſtaſius.
f ¶ Morietur. quaſi di.
tamdiu morit q̃diu pe
nitentiã nõ agit: ⁊ ſic fa
cit ad ꝓpoſitũ.
g ¶ Ordinatio. facta ꝑ
hereticos: ⁊ ideo nõ eſt
reiterãda: ut. ſ. e. q. iiij.
iudei. ĩ. xxiiij. q. iij. his
ita.
h ¶ Ordinatos. ar. pro
opinione dicentium: ꝙ
ille qui recipit vltimaʒ
manus impoſitionẽ ex
eccleſiam ordines con
fert. quod eſt ↄtra Io.
fa. ut dixi. ix. q. i. in ſum
ma. nã recipiunt hic in
ordinibus, ordinati ab
illis qui receperunt in
hereſi ep̃alem vnctionẽ
ut a ſergio petro paulo
pyrrho.
i ¶ Nõ recipiat. in caſu
ſequenti vł de iure.
k ¶ Ex hac auctoritate
cypriani. ſ. e. ſiqui preſ
byteri.

l ¶ Siqs.s.e.q.siqs. m ¶ Et innocētij.s.e.q.iij.c.vlti.s.e.q.i.arrianos. n ¶ Et alioꝝ.s.e.q.i.siqs ꝯfugerit.c.q o studet.⁊.c.siqs ꝑ pecuniam.

R Equiritis.vendere.i.emere.nā veteres indifferent̄ vtebant̄ his vbis.ff.de act.emp.veteres.nā ꝺ venditore nō dubiū quī remanē possit.vn̄ loquitur de emptorib⁹: quia agē pniaꝫ n̄ pn̄t i ordine empto:nisi purget̄ viciū rei furtiue.i.nisi dimisso qd simoniace acqsierūt sꝫ vendētes pn̄t si occultū est. vl̄ indifferent̄ de emptorib⁹ ⁊ venditoribus intelligat̄: ꝙ n̄ pn̄t agē pniam remanēdo i ordinib⁹ suis:nisi ex dispensatiōe si crimē simonie sit notū.loqt̄ eni de ꝯuictis ⁊ quoꝝ crimia sūt publica. de talibus qdē interrogat⁹ ē papa ⁊ de talib⁹ rn̄det.

p ¶ Utrū possint.i. vtꝝ possint retinere ordies p⁹ pniam. ⁊ hoc notat sequēs lr̄a:an tantūmō ⁊c̄.⁊ exaudi de ꝯuictis ut.j.sequit̄.nā cū spōte ꝯfesso miti⁹ ē agendū.

q ¶ In ordine.h collige subditū posse accusare p̄latū ꝺ simonia n̄ p̄missa p̄uata amonitiōe.ar.ꝯ.j.e.q.vlti.pꝫ. ⁊ hec ē rō q: de alijs crimibus pōt qs penitē ⁊ esse in ordib⁹:ut dixi.lxxxij.di p̄sbyt̄.de simonia vo penitere n̄ pōt nisi admittat ordines:ut.s.e.q.i. siqs neqꝫ.

r ¶ Subuenire.nisi gradib⁹ suis vl̄ dignitatib⁹ talit̄ adeptis pri⁹ amissis:ut.s.e.q.i.siqs oēm ⁊.xi.q.i.siqs neqꝫ.j. xxvij.q.q̄ xp̄o.⁊.c.nec aliq̄.j.xxxij.q.vij.fidelis.

s ¶ Obuiare.j.xxv.q.i.sꝫ qdā.⁊.c.ꝯ statuta. t ¶ Sꝫ i illoꝝ ut.s.de iure deponant̄:ut.s.e.siqs oēm. u ¶ Nisi rigor. vtilitatis sicut etiā ius ciuile q̄dā admittit ꝑpt̄ vtilitatē.ff. de pig.sꝫ an vie. x ¶ Ut plerisqꝫ.hic incipit tractare de dispēsatione.vn̄ videndū ē qd sit dispēsatio:qd dispēsare: ⁊ qd ius dispēsabile:⁊ qs possit dispēsare.Dispēsatio ē iuris cōis relaxio facta cū cē cognitiōe ab eo q ius hꝫ dispēsādi.ar.xi.q.i.§.ex his.Dispēsare ē diuersa pēsare. Nā oīa hec de qb⁹ fit mētio i h°.§.pēsare dꝫ:q dispēsare vult.Scias ergo ꝙ vbicūqꝫ decolorat̄ stat⁹ eccl'ie:n̄ pōt dispēsari:ut.j

reticoꝝ societatē trāsierit: ut de manibus eoꝝ ecclesiastice dignitatis sacramēta percipiat.ut q contēptis orthodoxis ab hereticis ordinari desiderauerit:⁊ postea sue abrenunciās heresi ad ecclesiā redierit:officio tamen accepto fungi nō poterit. Auctoritate vero cypriani prohibētur ab administratione ecclesiastica q intra catholicā ecclesiā ordiati ad fidei impugnatōem dilabuntur. Porro simoniaci nec ab hereticis ordinātur ad fidei subuersionē:nec intra ecclesiā catholicā ordiati aduer sus fidem armātur. Quamuis enim nōnullos per pecuniam ordinēt:non tamen fidē impugnant:nec gratiā spūs sancti venalem predicant. vnde veraci penitētia cū heresim suā detestati fuerint:p̄missis auctib⁹ nō ꝓhibētur recipi i suis gradibus . verūtn̄ capitulo illo nicene synodi:siqs ꝑ pecuniā ⁊c̄. ⁊ illo. vij . synodi : siqs omnē traditōem: ⁊ innocētij ⁊ alioꝝ multoꝝ auctib⁹ irreparabilit̄ dānari iubētur. Hinc etiā leo.iiij. ep̄s britānie.

In ordie male accepto simoniaci penitētiā agē nō possūt.

R Egritis de his q turpissime lucre colūbas in tēplo dn̄i vēdere n̄ ꝑtimescūt: ⁊ sua acta improba temeritate simonis heresi ꝯiūgūt: vtꝝ possint in ordie penitētiā agere: an tā tūmodo extra ordinē ⁊ sacerdotalē fieri gradū. Quibus nos qdē conuictis ⁊ his q tā detestabile nefas quod iam multis dannatū consilijs peregisse noscuntur: nulla possumus penitentia subuēire ⁊ tot spūalibus patribus obuiare: sed in illoꝝ patꝝ me sentētia cōuenire oibus certū sit. Nisi rigor disciplime quādoqꝫ relaxaret ex dispēsatōe mīe. multoꝝ.n. crimina sūt dānabilia: q̄ tn̄ ecclesia tolerat ꝓ tpe ꝓ ꝑsōa ituitu pietatꝭ vl̄ necitis siue vtilitatꝭ ⁊ ꝓ euētu rei. pro tpe: sic gelasi⁹ q cū necitate tēporis videret italicā ecclīam ꝓpt̄ belli famisqꝫ icursionē fere oīm clericoꝝ offō destitutā adeo ut plerisqꝫ popul' subsidia regēdaꝝ deessēt aiaꝝ cōcessit ꝺ monachis vl' ꝺ laicꝭ clericos assumi: ita dicens.

Pro tēpoꝝ necessitate ap̄lice sedis decreta tēperantur.

N Ecessaria reꝝ dispositōe ꝯstrigimur ⁊ ap̄lice sedis moderamie ꝯuēimur sic canonū paternoꝝ decreta librare vt ea q̄ p̄ntiū necessitas tēporū i restaurādis ecclesijs relaxāda ꝺposcit: diligēti ꝯsideratōne q̄ꝫtū pōt fieri tēperem⁹. Itē: prisc' igit̄. Regre supra i tractatu ordinādoꝝ. Item inocēti⁹ papa cū ꝓ necitate tēporꝭ ne nimiū scādalū eēt i ecclesia: ordiatos a bonoso heretico susciꝑet ait i ꝺcretꝭ suis

c.⁊ si illa.⁊ dicūt qdā indistincte:ꝙ ꝯ q̄tuor ꝯcilia n̄ possit dispēsari:ut.s.xv.di.sicut.nec ꝯ euāgeliū vl' p̄ceptū ap̄li.ut.xxvij.q.ij.sūt q dicūt:ut ibi nōui.De dispēsatiōe ep̄oꝝ dico:ꝙ vbicūqꝫ n̄ ē eis ꝓhibita dispēsatio:pn̄t dispensare: ut ex̄ de cle.pug.i duel.c.i.⁊ de sen.ex.nup In qbusdā tn̄ casibus inuenio eis ꝑmissā dispensationē in qbusdaꝫ ꝓhibitā.qn̄qꝫ.n. dispēsant cū sacrilego: ut.l.di. si quis p̄sbyter.

Itē cū heretico l.di.p̄sbyteros q Itē cū adultero ut ex̄ de iudi.at si clerici.Itē cū simoniaco dispensant qn̄qꝫ in bn̄ficio qn̄qꝫ i ordine ut.s.e.q.v.c.i.et .c.ultio.Itē cum scismatico: vt.l. di. ut ꝯstitueret̄. In maiorib⁹ aūt criminib⁹ etiam dispensant: si sint occulta:ut.l.di.ꝺ his vo.Item cū homicida dispēsant in beneficio ut ex̄ de cle.pug. in due.henric⁹.l. di.studeat.sꝫ nō i officio:ut.l.di.miror.Itē qn̄qꝫ cuꝫ aliquo dispēsant i matrimonio cōtrahendo: ut.xxxiij.q.ij.antiqui. Item in ordinibus ⁊ dignitatibus nisi tm̄ i ep̄atu:ut ex̄ de elec. innotuit.Itē dispensāt cū excōicato ministrāte:ut.ij.q.v.quāto. lꝫ sit ꝯriū.xi.q.iij. siqs ep̄s.Fit aūt dispēsatio cū hoc reqrit necessitas vl' utilitas.j.e. tali. Itē fit qn̄qꝫ dispēsatio q: timet̄ maius malū sicut cū anglicis fuit dispensatū:ut.xxv.q.iij.ꝙ scripsi.⁊.c.q̄dam lex.Itē qn̄qꝫ ꝓpter futurū bonū ut qn̄ dispensat̄ cū hereticis:ut ⁊ alij facilius reuertant̄ ad ecclesiā:ut.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.Itē qn̄qꝫ ꝓpter multitudinē ⁊ ꝓpt̄ scandalū vitandū.l.di.ut ꝯstitueret̄. y ¶ De monachis.ut.s.lv.di.c.i.

a N Ecessaria.

b Quod p remedio. cessare. ar. cā sublata tolli cō stitutionē ex cā ortā. cessante eni necessitate cessare dz id qđ vrgebat: ut. s̄. di. xxviii. de syracusa ne. ut. s̄. di. lxi. §. bis oib⁹. c. neophitus. s̄. q. i. qđ p necessitate. s̄. di. xlviij. qm̄ multi. j ix. q. i. ordinatio nes. 7. lxiij. di. de p

c Necessitate. futura sȝ ñ iā fcā.

d Qđ vrgebat. ar. ff. de adoptī. i oī fere. ar. ff. de statu ho. hō liber

e Usurpatio. i. dispēsatio vel iu ris derogatio i pellit ut pmoue antur.

f Silr ordinent̄ .i. ut pmoueāt̄ vl' ordinent̄ si an̄ nō fuerit ordiati: vl' forte extra formā ecclesie.

g Sig voluerit. s̄. e. q. i. sigs ↄfugerit.

h Catholicā. s̄. e. q. i. sigs eps. s̄ .e. q. sigs oēm. 7 c. ↄuenientib⁹. ↄ̄.

i Ut fateant: j. xxiij. q. vlti. pessi mam.

k Cōsensu. aliđ ē ergo iurare sta re mādatis eccle sie: aliud epi. 7 ex h°. soluit̄ ↄ̄rietas illoꝝ. c. ex̄ de ap. qōni. 7. c. pterea io.

l Quotiēs. cor dis cautela ar. ꝙ cū abūdan tiori cautela fa ciendū ē in quo timet̄ regressus. s̄. di. xxviij. đ bis j. xx. q. ij. c. vlti. 7 q. iij. c. i. s̄. di. xx iij. quāq₃.

m Sub ordinis sit̄r obligat̄ aligs sub pena bñficij sui. ut ex̄ de elec. cū dilect⁹ in fi. et ex̄ de cri. fal. c. fi.

n Et anathema tis. impcatio ē. ñ

Cessante necessitate debet cessare quod vigebat.

Quod p remedio ac neces sitate tēporis statutū est: constat primitus non fuisse. Quod ergo necessitas p re medio reperit: cessante vtiq₃ necessitate dȝ cessare pariter qđ vrgebat: q₂ aliud est ordo legitim⁹: aliud vsurpatio: qđ ad presens fieri tēpus impel lit. Similiter ex dispensatio ne etiā in niceno cōcilio de novatianis statutum est: vt ad ecclesiā redeūtes ordinentur

Item ordinentur qui ex novatia nis ad ecclesiā redierint.

Si qui voluerint ad ecclesi am venire catholicā ex no uatianis: placet sancto conci lio vt ordinētur: 7 sic maneat in clero. ante oia autē hāc ab eis confessionē p scripturam exigi oportet: vt fateant̄ se cō muni cōsensu catholice eccle sie statuta obseruaturos.

Itē gregorius in registro.

Iuramentum a scismatico rede untium.

Quotiēs cordis ocul⁹ nu be erroris obductus sup ne illustrationis lumine fit se renus: magna cautela nitēdū ē: ne latenter auctor scismatis irruat: 7 ab vnitatis radice eos q ad eā reuersi fuerant: telo iterū erroris abscidat. Et iō postq₃ ego. N. ciuitatis illius epus comperto diuisionis la queo: quo tēebar: diutina me cū deliberatione ptractās p na 7 spontanea voluntate ad vnitatē sedis apostolice diui na gratia duce reuersus sum: ne nō pura mēte sed simulate reuers⁹ existimer: spōdeo sub ordinis mei casu 7 anathema tis obligatione atq₃ pmitto ti bi. N. 7 p te sācto petro apo stoloꝝ principi atq₃ eius vica rio. N. beatissimo 7 successo ribus eius: me nūq₃ quorūli bet suasionibus vel quocūq₃ alio modo ad scisma: de quo redemptoris nostri gratia li berāte ereptus sum reuersu rū: sed semp me in vnitate san cte ecclesie catholice 7 cōmu nione romane pōtificis p om nia pei mansurū. vnde iuratus dico per deū omnipotentē: 7 per hec sancta quatuor euan gelia que in manibus meis te neo 7 salutē dominoꝝ nr̄orū N. 7. N. rempu. gubernātiū me in vnitate sicut dixi eccle sie ad quā deo ppitio sum re uersus 7 in cōmunione roma ni pontificis semper 7 sine du bio permanere. Qđ si quod absit ab hac me vnitate aliq̄ excusatione vel argumēto di uisero: periurij reatum incur rens eterne pene obligat⁹ in ueniar: 7 cū auctore scismatis habeā in futuro seculo portō nem. Hanc aūt pfessionis p missionisq₃ mee chartulā tibi N. notario meo cū consensu presbyterorum 7 diaconorum 7 clericorū qui me in hac vni tate obligātes se in suprascri ptis omnibus prona similiter voluntate secuti atq₃ pprijs manib⁹ subscripturi sunt: scri bēdam dictaui 7 ppria manu subscribēs tibi tradidi. Acta in loco tali die tali 7 consuli bus suprascriptis. Ego. n. epi scopus ciuitatis. n. huic con fessioni pmissioniq₃ mee pre stito de cōseruandis supascri ptis omnibus sacramēto sub scripsi. Ceterū ex canonum rigore contrascribit felix pa pa omnibus episcopis.

Qui extra ecclesiam baptiza ti fuerint vel rebaptizati ad ec clesiasticā miliciā non admit tantur.

eni quisq₃ pōt se excōicare. Silis ē impcatio de ↄ̄se. di. ij. ego berēgari⁹. 7. xi. q. iij si is q nec pōt apud se aligs obli gari. ff. de fideiuſ. sigs p eo. §. i.

o Et p te. ar. ↄ̄ insti. đ inutili stip. §. sigs alij: q₂ ibi dr̄ ꝙ alteri stipulari vl' pacisci nemo pōt: nisi sit su⁹ ei⁹ ut ibi. vl' pcurator pñtis ff. de v. ob. si pcuratori pñtis. dic ergo iđ hoc fieri: q₂ papa suus est beati petri. vñ dicit se i eplis suis su⁹ suoꝝ dei. vñ vsus. Serui erāt tibi roma prius dñi dñoꝝ. Seruoꝝ sui nūc tibi sūt dñi. vl' hoc sit fauore re ligionis. sȝ credo iure canonico me teneri si ego pmitto tibi me da turū titio. x. ar. xxij. q. v. iuramēti. marie si inter uenerit sacr̄m. ar. ff. de ↄ̄sti. pecu. l. i. 7. l. eū q

p Euangelia. j. xi. q. i. impator. ar. ↄ̄. j. xxij. q. i sic. j. cā pxia. q. v. qua đ cā. j. xxij. q. i. clericū. et c. mouet. ↄ̄. dic ut. xxij. q. i. si aliqua.

q Salutē. i. p eū cui⁹ iudicio sal⁹ dñoꝝ meo rū ↄ̄sistit. sic eni iurādo p has creaturas respe ctū hēbat ad creatorē: 7 iō nō peccabat. ff. de iureiurā. q p salutē. 7 ꝙ dicit i manib⁹ 7c. ē ar. ꝙ eps cū iurat: tangē dȝ euāgelia. 7 sic ē ↄ̄. xi. q. i. nec honore. io. 7 est expssū hodie ꝙ eps cū iurat nō dȝ tangē librū in decre. de iura. calū. c. vlti. b.

r Dñoꝝ. j. xxij. q. i. cle ricū. 7. c. mouet. ↄ̄.

s Cōsulib⁹. hoc nō hȝ hodie locū. nam sufficit apponere nomē pape 7 impatoris: ut nō. ij. q. v. sacramentū.

t Sacramēto. hec ser psbyterū faciūt iurare coactū ut sit recta fides ut obediat: ut bona fa ma: ne verū pereat: ne res sacra: vl' data dāna xxviij. di. đ syracusane.

u Subscripsi. s. h°. qđ statutū ē i ↄcilio niceno s̄. e. q. sig voluerint.

x Qui in qualibet. discreta. ⁊ sic soluitur contrarium. ā. c. q. iiij. qui apud. ⁊ c. placuit.

y Baptizati. hic dispensari consueuit. sed non in casu sequenti cum. s. rebaptizantur. vt de conse. di. iiij. qui bis. ⁊ nota. ix. q. i. in princi.

z Aut rebaptizati. ā. c. q. i. ventū est. ⁊ ā. di. l. cōfirmandū. supra. c. q. iiij. placuit cōtra: solutō ibi. ī. de cō. di. iiij. q bis supra di. li. c. vltimo.

⁊ Ex eius cetu. vel si i adulta eorū etate cōsenserint: vel fidem impugnauerint. uel de adultis in adulta etate baptizatis loquitur.

a Pro persona. ar. ꝯ. lxi di. miramur. sed verū ē qd ibi dicitur. ꝙ ꝓpter amorem ⁊c.

b Pro persona. i. propter simplicitatē ꝑsone

c Tanta nequicia. ā. di. lxxxvj. tanta.

d Tacemus. ar. qui tacet non cōsentit. ff. cōi di. sabinus. ℣. sicut ꝓhibere ⁊c. ff. de ꝓcur. filiusfa. §. inuitū. ī. de cōsc. di. iiij. cū ꝓ paruulis.

e Pietatis. dicit aūt pietas quādoqꝫ respectu nature: ut q: nostra natura hodie fragilis ē: exercenda ē pietas: ut. xxxiij. di. fraternitatis. Itē alias ꝓpter fragilitatē vel pietatis intuitu dispensatur. xxxiij. q. ij. antiq. Itē adhibeť pietas ꝓpter innocētiā: sic puer baptizat⁹ ab heretico admittitur ad sacros ordines ꝓpter pietatē inocētie: vt ā. c. q. iiij. placuit.

f Hi qui vel ꝓpa. tales. pro quib⁹ supponit. istud tales nō pōt haberi ex. c. nisi ex. §. ꝑcedēti. sed credēdū est gratiano q uidit originale: ⁊ ē simile. ī. c. tali ⁊ xiij. q. v. c. ij.

Qui in qualibet etate alibi q̄ꝫ in ecclesia catholica aut baptizati aut rebaptizati sūt: ad ecclesiasticā miliciam prorsus nō permittanť accedere. Quibus satis debꝫ esse ꝙ in catholicorū numero sunt recepti: qm̄ ꝺ suo ordine ⁊ cōmunione videbiť ferre iudicium qsqs hoc violauerit institutū: vel qui nō remouerit eū quē ex eius cetu ad ministerium clericale obrepisse cognouerit. Pro ꝑsona: sicut beatus gregori⁹ scribens ianuario episcopo ait.

Rigor canonum pro persona aliquando dispensatur.

Tanta nequitia i aūres meas de tua senectute peruenit: ut eā nisi adhuc humanit⁹ pēsarem⁹: fixa iā maledictōe ferirem⁹: ⁊ quidē pene fuerat in te sentētia iaculāda. Sed qm̄ simplicitatē tuā cū senectute cognouim⁹: interim tacem⁹ Pietatis intuitu: sicut de illiteratis ⁊ corpore viciatis gelasius ait.

Canonum decreta pietatis intuitu nonnunqꝫ relaxentur.

Hi qui vel ꝓpria temeritate vel in curia presidētium tales suscepti sūt: nihil vltra ꝓmotionis accipiant: satisqꝫ habeant hoc sibi ꝓ nimia miseratione cōcessū. Necessitatis intuitu: sicut hilari⁹ papa: qui cū de quodā epo ꝑter noticiā vel consensū metropolitani ordinato loqueretur: ne i vtroqꝫ graue scandalū fieret Ait enim in epistola sua.

Necessitatis causa quedam in ecclesia tolerantur.

Quoniā quicqd ab alterutra pte est iudicatū: omni videmus peruersitate confusum: temporū necessitate ꝑspecta hac ratione decernimus ad veniā pertinere quod gestum est: vt deinceps nullus ꝑter noticiam vel consensū metropolitani ordinetur antistites. Itē innocēti⁹. De eod

Quotiens a populis aut a turba peccatur: quia i omnes ꝓpter multitudinē vindicari non potest: inultum solet transire priora ergo dimittenda dico dei iudicio: ⁊ de reliquo maxima solicitudine precauenda. Item in epistola cyrilli missa maximo diacono antiocheno.

Ex dispēsatione quedā tolerant: q canonū rigor ꝯmēdat.

Didici a diligendo mihi paulo monacho: quia recusat pietas tua vsqꝫ hodie cōmunionē reuerēdissimi episcopi ioannis amplecti. ꝓ eo ꝙ quidā in antiochena ecclesia male adhuc cum nestorio vel sentiant vel iā senserint quidē: sed forsitan resipuerūt. ꝓbet igitur tua modestia: vtrū aliquādo colligi nude ac irreuerenter cū nestorio sentiant ⁊ inuicem colloquātur: licet aliquando cauteriatam habuerint conscientiam. colligant autē nunc acta penitentia super his in quibus surrepti sūt quāuis confiteri forrassis reuereantur excessum. vt autem non estimemur amare contentionem: amplectamur episco⁄

g Necessitati. ⁊ l. di. de co

h Metropolitani. ā. di. lxv. c. ij. ⁊ iij.

i Quoniā. quicquid ab alĩutra. i. ab altera. sed tū aliter intellexit. G. vt patet ꝑ ꝑcedētē. §. vñ pōt dici ab alterutra ꝓprie quia iam forte metropolitanus aliquid fecerat vnde scandalum esset ortum.

k Vel cōsensū. ā. lxiiij. di. c. vlti. ā. lxv. di. c. i. ⁊ iij

l Quotiens a populis aut a turba. extra de cle. excō. latores.

m Propter multitudinē. ar. ꝙ ꝑcendū est multitudini: ut. xliiij. di. comessationes. l. di. ut constituere tur. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ⁊ c. nō potest. ix. q. i. ordinationes. sꝫ qñ dicentur multi? dic q̄tum ad hoc ꝙ multi dicūtur quo ad respectuꝫ nam alias. xl. dicuntur multi: extra de cle. ex. latores. alias. xxiij. milia dicūť pauci xlv. di. disciplina preterea. ar. ꝯ. extra de reg. iuris qui scandalizauerit: de pe. di. vj. c. i. in fi. xxv. q. ij. ita nos. ubi nō ꝑcitur multitudini So. videtur haberi per id quod legitur. xxiij. q. iiij. cum quisqꝫ vel per finem illi⁹: de pe. di. vi. c. i. vt tē eis non parcetur cum ex auctoritate illud volunt ꝺfendere: ut. lxxxij di. plurimos. ⁊ l. di. domino sacto

n Et de reliquo idest de cetero. xcvi. di. in scripturis. ff. de legibus cū lex.

o Didici. cauteriataꝫ. i. vulneratam. vel adustā ignito erroris cauterio.

p Colligantur. ar. ex collocutione presumi cōsensuꝫ. xxvij. q. i. nec aliqua.

q Surrepti. i. surreperunt. ⁊ est antiqua grāmatica. vel. i. corrupti. ff. de seruo cor. l. siquis seruum.

r Confiteri publice. s. ⁊ in hoc est dispensatio. nā de iure publice debet confiteri. ā. c. quotiens: ꝺ cōse. di. ij. ego berengarius.

s Districtius. cum vult aliquid exaggerare ⁊c.

lxxiiij.di.obs.

t Multū.i.magnū. t Et archimandritā.archos princeps mandros ouis.vnde archimādrita princeps ouiū.

u Dispensatōnes.a debito.i.a iure cōi qd̄ oibus equaliter debet.⁊ ita dispēsatio nō ē ius:ut xxxi.q.i.hac rōe. qn̄qꝫ t ī dispēsatō debet:ut.l.di.ut ↄstitueret.

x Exonerāt.j.xxxij.q.iiij.nō so lū.j.xiij.q.vl.aie ff.siqs cau.l.iiij.ff ad.l.rhodiā qui leuande.

y Despicim⁹.i.omittim⁹ q̄ eas̄ dē res nō hn̄t ꝓ derelicto.vn̄ male faciūt rges hispanie.q naues fractas occupāt.nā dic lex ꝙ fisc⁹ nō dꝫ ditescē calamitatib⁹ miseroꝝ.C de naufragio.l.i.l ri.ↄmittit ēt furtū siqs inō qd ac cipit cū distictōe tn̄.ff.de furt.fal sus.§.vlti.

z Dispēdia.Esse solēt magno mio ra dāno bono.

t Utilitatis.

a Tali ↄiugio.sꝫ nōne iter raptā ⁊ raptoreꝫ tꝫ mr̄imoniū:ut.xxxvi.q.ij.tria.q̄ reg⁹ filij cū legitimi sint repellūt a ꝓmotōne? Ro hoc nō tꝫ.vel dic ꝙ hic loqr̄ de monialib⁹ raptis:cū qb⁹ matrimoniū nō tenet.⁊ dic cō iugio.i.ↄiūctōe.vel ↄiugio ō facto:al' legitimi eēnt nisi forte quo ad epatū eē ō clerici.inotuit.sꝫ certe illa ōcretalis loqr̄ tm̄ in ↄcubina

b Huic.s.ut necessitate vl' vtilitate ꝓmoueāt tales

c Petr⁹ ait ⁊c.q: apud deū nō ē psonaꝝ acceptio

d Exigūt cāe.cū ergo hic sit rigoꝛ ⁊ ibi mīa: potius dꝫ iudex seq mīam ꝙ̄ rigorē:ut eē ō sorti

pi reuerendissimi ioannis cōmunionē: ⁊ indulgentes ei et causa dispensationis eius negociū nō subtilius vel districtius siue vehementius erga se recognoscat agitari. dispēsationis enim gratia sicut dixi eget negociū multu. Idem ad ianuarium ⁊ archimandritam presbyterum. De eodem

Dispensatōes reꝝ nonnūq̄ cogunt parū quidem a debito rigore quosdam exire foras: vt maius aliquid lucri faciant. sicut enim hi qui mare nauigant: tempestate vrgēte nauiqꝫ periclitante anxiati quedam exonerant: vt cetera salua permaneant: ita et nos cum non habemus saluā doꝛum omnium negocioꝛum penitus certitudinem: despicimus ex his quedam ne cun ctoꝛum patiamur dispendia. Utilitatis intuitu: sicut i melden si concilio perhibetur de filijs virginum per vim rapta rum ⁊ sic ad coniugium rapto ruꝫ applicataꝝ. Utilitatis intuitu quidam in ecclesia tolerantur.

Tali coniugio generati ec clesiasticis oꝛdinibus non applicētur: nisi forte eos aut maxima ecclesie vtilitas vel necessitas postulet: vel euidens meritoꝛum prerogatiua commendet. Huic petrus concoꝛdās ait: in veritate cō peri: quia non est acceptor psonarum deus ⁊ cetera. Pro euentu etiam rei quedam in ecclesia tolerantur. Sicut leo ait in decretis suis de laicis subito contra decreta canonum oꝛdinatis episcopis.

Laicis qui contra decreta canonum ad episcopatum promouentur: ex misericoꝛdia susceptum officium relinquitur.

Exigunt cause: vt non solum in tales presules sed etiam inoꝛdinatoꝛes eoꝛuꝫ cōpetēs vltio pꝛoferatur. Sed circumstant nos hinc mansuetudo misericoꝛdie hinc censura iusticie: vt credamus quedam delicta vtcunqꝫ toleranda quedam vero penitus amputanda. Illos ergo quoꝛum pꝛouectio hoc tantum repꝛehēsionis incurrit: ꝙ ex laicis ad episcopale officium electi sunt: locū suū tenere permittimus nō pꝛeiudicātes apostolice sedis statutis nec beatoꝝ patꝝ regulas soluentes: quia remissio peccati non dat licētiam delinquēdi. nec qd̄ potuit aliqua ratione concedi: fas erit amplius īpune cōmitti: ne qd̄ ad tēpus pia lenitate concessim⁹: iusta postmodū vltōe plectamus. Idem ad mauros episcopos.

Donatiste ⁊ nouatiani quia repꝛehēsibilit oꝛdiati:tn̄ oꝛdiati ex necessitate tolerantur.

Maximū quoqꝫ ex laico licet repꝛehēsibilit oꝛdina tū:tn̄ si donatista iā non ē ⁊ a spū scismatice prauitatis alienus ē: ab epali quā quoquomō adept⁹ ē: nō repellim⁹ dignitate: ita ut ipse libello ad nos directo catholicū se esse māifestet. Idē. De eodem

leg.c.ij.⁊.C.ō iudi.placuit.⁊ sic iā videt ꝙ dispēsatio fit de bita: q: pꝛeceptū mīe oib⁹ ē cōe:ut.lxxxvi.di.nō satis.⁊ sētētia q̄ mīam vetat fugiēda ē:ut.l.di.pōderet in fi. qd̄ ↄcedo ꝙ qn̄qꝫ sit debita: ⁊ iudex peccaret si nō dispēsaret: nō tn̄ ē ꝓditū ius p qd̄ pectat dispēsatio: sic ad elimosynā tenemur paupi paup' tn̄ eā nullo iur pe tit: tn̄ ad petēdā dispēsatōem pōt iploꝛare officiū iudicis. ⁊ si nollet epus dispensare: petat hoc a supioꝛe.⁊ ē si.eē ō iurepa.nullus.

e Qd̄ ex laicis.s̄.lxxvij.di. monach⁹.s̄.lix.si officia.ↄ.s̄.di.lxi. qd ꝓderi.s̄.di.lxi.c.i.⁊.ij.ↄ seso.ibi ius cōe: hic dispensatio.

f Quia remissio.j.xxiij q.iiij.ē iniusta i fi.ↄ.s̄. di.xciij.puenit.⁊.xxxv. q.ix.loci.j.xxi.q.ij.placuit.so.ibi fcm̄ respicit hic ius.⁊ expōe qd̄ legt

g Nō dat.i.nō dꝫ dat̄ nā leges q̄ piuria puniunt ⁊c.C.ō idicta vidu. l.ij.ar.C.vn̄ vi meminerint.j.de cōse.dij.iiij.q̄ ris.ar.de pe.di.iij.§.sꝫ vba ⁊.c. sane.sed aliō ē impunitatis occasione āplius peccādi cōfiden tiā sumere: qd̄ ibi dicit aliud ꝓ vno cōcesso re liqua similia vsqueqꝫ cōcedere qd̄ hic negat vel dic nō dat.i.nō de re debet.

a Maximū.ex laico. Iste sū erat factus epus nō seruatis inter sticijs tēpoꝝ ī minoꝛib⁹ ⁊ ideo dicit ter.laico. ar.superficiale ꝓ illitte ratis.s̄.lx.di.c.iiij.⁊.iij cōtra.io.

b Episcopali.j.xvi.q. vlti.inuētum.

c Repellimus.vij.q.i §.ecce qualiter.s̄.e.q.c siqui voluerint.

d Dignitate.quid si patronus labitur in heresim an reuersus recuperet ius qd̄ habebat: ar.ꝙ sic eē de elec.quia diligētia.ff.de iii ius vo.l.sed si.ff.de bo.liber.l.iij.§.si de poꝛtat⁹.io.tn̄ si lata fuisset sniā ↄ eū ō amissione iuris patronat⁹ aplī⁹ n̄ rcupat: eē ō diuoꝛ.ō illa.eē ō ↄ.ↄiug.c.vl.b.

e Libello.i.n̄ leguio.sic illō: qd̄ gēnui q° cūqꝫ toꝛo.

305

f D Onatum aũt.cãꝑ
collige ex hoc in/
telligentiã ei⁹ q̃ꝫ dici
solet in lr̃is:salua apli/
ca auctoritate.
g ¶ Antiqs.i.fm antiq̃s
regulas.⁊ ita nisi expri
mereť hoc:videreť cõ/
stitutio ppetua.ar.C.ꝺ
penis fu⁹.Sꝫ tñ qd iu/
ris sit sup hoc nota.lxi.
di.§.ex his oibus.
b S Aluberrimũ.pfes
sio.C.ꝺ nõ nu.pe.
generaliť.j.ij.q.i.legũ.
j.xxvij.q.i.oẽs femine:
eť de ap.psonas.
i ¶ Maculati.idem ẽ si
fuerũt rebaptizati.ar.
de ↄse.di.iiij.q bis.⁊.c.
eos quos.vl' si ad sub/
uersionẽ fidei adheserťt
hereticis.s̃.e.q.ↄuenie
tibus.
k S Jqs epus.cõcilio
hodie sufficit sol⁹
epus eť ꝺ hereticis ad
abolendã.§.q: vo.
l ¶ Cõcilio.s̃.l.di.ꝺ eo.
m ¶ Libello.s̃.e.siqui
voluerint.
n ¶ Purgationẽ.idem
etiã si de simonia suspe
ctus sit:eť de purg.ca.
quotiens.
o ¶ Opinionẽ.s̃.di.xxx.
.c.vltimo.
p ¶ Distinguit.⁊ ꝓrin⁹
agit de illis q̃ dispẽsari
solent.
q E T si illa.ut dispẽ/
sabilia.
r ¶ Sinẽda sũt.i.dispẽ/
sanda:⁊ ita ceteroꝝ im
prope sumiť.ar.ff.ꝺ mi
no.pri.xxvi.di.deinde
s ¶ Que si ceteroꝝ.i.q̃
dispensari possunt.
t ¶ Illa.hoc de illis q̃
dispẽsare nõ pñt.
u ¶ Decoloratiõe.puta
si eẽt ebriosus:ut eť de
reg.iuris.estote.
x ¶ Et si ipsa.sic forma
ↄstructionẽ:si illa nulla
ten⁹ sũt mutilãda:que
nullo detrimẽto ⁊c̃.q̃to
magis nec illa sũt mu/
tilãda:⁊ ẽ sens⁹ si cũ dis
pensabilib⁹ ñ dꝫ iudex
dispẽsare nisi ex magna

D Onatum autem seiacen/
sem ex nouatiano vt com
perimus cum sua plebe con/
uersum ita dominico gregi vo
lumus presidere:vt libellũ fi/
dei sue meminerit ad nos diri
gendũ: quo ⁊ nouatiani do/
gmatis damnet errorem:⁊ ple
nissime confiteatur catholicã
veritatem. Que autem nunc
certa remisimus consideratio
ne causarum:antiquis dein/
ceps custodienda sunt regulis:
ne quod ad tempus pia leni/
tate concessimus. posthac iu
sta vltione plectamus. I dẽ
ianuario episcopo aquilegẽsi

Redeũtes ab heresi post pu
blicam ꝓfessionem in suis or
dinibus recipi possunt.

S Aluberrimum enim ⁊ spi/
ritualis medicine vtilitate
plenissimum est:vt siue presby
teri siue diaconi aut cuiuslibꝫ
ordinis clerici:qui se correc/
tos videri volunt: atqꝫ ad ca
tholicam fidem quaꝫ pridem
amiserant rursum reuerti am/
biunt: prius errores suos et
ipsos auctores erroris a se dã
natos sine ambiguitate fateã
tur:⁊ sensibus prauis ⁊ iam p
emptis nulla desperandi sup/
sit occasio:nec vllum membꝝ
talium possit societate viola/
ri: cum per omnia illis ꝓfessio
ꝓpria ceperit obuiare. circa
quos etiam illam canonũ cõ/
stitutionem precipimus custo
diri: vt in magno habeant be/
neficio:si adempta sibi omni
spe promotionis:in quo inue
niuntur ordine stabilitate ma
neant perpetua.si tamen ite/
rata vnctione non fuerint ma
culati. I tem ex cõcilio mar
tini pape.

Ab heresi redeuntes heresis
eius auctores detestentur.

S I quis episcopus siue ali/
cuius episcopi presbyter
aut diaconus in alicuius he/
resis opione offenderit: ⁊ ob
hanc causam fuerit excommu
nicatus: nullus episcopus in
communionem eum recipiat:
nisi prius in commũi cõcilio
porrecto sue fidei libello sa/
tisfaciat omnibus :⁊ ita libe/
ram teneat suam purgationeꝫ
hoc idem ⁊ de fidelibus lai/
cis sit decretum:si in aliquam
heresis opinionem fuerint no
minati. E cce quibus de cau
sis quedam in ecclesia tolerã
tur: que eisdem cessantibus
pia seueritate vindicantur.
quando autem toleranda sint
quando resicanda gelasius
papa distinguit dicens.

Quomodo in ecclesia aliqua
sint toleranda.

E T si illa nonnũqꝫ sinenda
sunt que si ceterorum cõ/
stat integritas:nocere sola nõ
valeant: illa tamen magnope/
re precauenda sunt:que reci
pi sine manifesta decoloratio
ne non possunt. Et si ea ipsa
que nullo detrimento aliquo/
tiens indulgenda creduntur
vel rerum vel temporum que
cogit intuitus vel accelerate
ꝓuisionis excusat respectus
quanto magis illa nullatenus
sunt mutilanda: que nec vlla
necessitas nec ecclesiastica ꝓ
sus extorquet vtilitas? Ali/
quando enim pro necessitate
vel vtilitate ecclesie mutilanť
⁊ laxantur precepta canoni/
ca. B reuiter ostendimus q
reuertentes ab heresi in suis
ordininibus valeant recipi vl'
qui non. Nunc queritur de
his qui ab hereticis ordinati
sunt: si ad vnitatem catholice
ecclesie matris redierint: vtꝝ
in eodem ordine iterum vale
ant ordinari. Semel enim cõ
secratus: vt ait beatus grego
rius iterum consecrari non de
bet. I tem. S acramenta
que ab hereticis in forma ec
clesie ministrantur: sicut au/
gustin⁹ testatur: reiterari nõ
debent: ne non homini sed sa
cramento videať iniuria fieri

cã:q̃to magis in
his q̃ sũt dispen/
sabilia nullo mõ
dꝫ iudex dispen/
sare.
a ¶ Uel tpm vel
psonaꝝ.nã ꝗ̃li/
tate psonaꝝ ⁊ ac/
tio formať ⁊ ↄdẽ
natio moderať.
ff.de neg.g.pom
poni⁹ i negocijs
hẽs ergo hic cãs
ꝓpter q̃s ẽ dispẽ
sandũ.s.cã vtilita
tis ⁊ necessitatis
sꝫ nũqd ex cã ꝓ/
babili? videť ar.
lvij.di.c.i.qꝺ ↄce
dit alan⁹.ego ↄ̃.
nec obstat.lvij.
di.c.i.q: si p⁹ fi/
des ei⁹ appareat
ꝓbabilis:aboleť
irregularitas ibi
ꝓ̃sũpta:⁊ ꝓmoue
tur de iure cõi.
b ¶ Uel accelera
te.nam q̃ ꝺ nouo
emergũt ⁊c̃.ff.de
intro.ac.ꝺ etate.
c ¶ Mutilanda.
dispẽsatiões q̃s
extorq̃t necessitas
cessante necessita
te mutilande sũt
q̃ vo regulariter
fiũt nõ:ut.j.xi.q.
.i.ab excõicatis.
s̃.di.l.placuit.j.
vij.q.i.mutatiões
d ¶ Precepta.q̃/
dam ñ oia.
e ¶ Breuiter.or/
dinibus.s.illi qui
coacti sũt vl' igno
ranter ab hereti/
cis ordinati sũt.

f Utrū in eo ordine. ⁊ dic q̄ nō ſi ī forma eccl'ie ordinati ſūt: ex̄ de apoſta. ex litteris. nec bn̄ ſoluit hic gratianus.

g Ut ait beatus gregori⁹. ſ̄. di. lxviij. c. i.

omiſſū eſt reſtaurandū: ex̄ de ſacra. n̄ ite. c. d̄no. male dicit io. hic cū quo ad rei eſſentiā ſit iteꝝ ordinatio facienda: q2 p̄ma ordinatio nō erat in forma eccleſie. b.

f Ex integro: ſ̄. e. q. i. ſi qs ꝯfugerit. ī. de ꝯ. di. iiij. ſi nulla. ex̄ de cenſi. ſciētes.

h Auguſtin⁹. ſ̄. e. q. i. qḋ qdam.

i Reiterari. ut ſ̄. e. q. i. ventū.

a Daibertū. p hoc. c. probat Jo. opinionē ſuā. ſ. q̄ baptizat⁹ ab eo q recepit vltimā man⁹ impoſitionē extra eccleſiā: nihil recipit. Nos q dicimus ꝯtrariū: hoc intelligam⁹ cū non ordiabat ī forma eccleſie.

b Et beati. ⁊ ita cū faciat hic mētionē de illo. c. ſ̄. q. i. ventū. eſt intelligendū illud ſicut ⁊ iſtud de n̄ ordinatis in forma eccleſie.

c Quia nil. ſ̄. e. q. i. gratia. ī. de cōſe. di. iiij. quō. ar. ſ̄. e. q. i. q pfectionē.

d Dare. ar. qui nihil hꝫ nihil dare pōt. ar. ꝯ. ex̄ ō ele. ſuffraganeis Jtē ar. ꝓ n̄ dato hr̄ qḋ daf ab eo: q de iure dare n̄ pōtuit ex̄ de iure patro. q̄ aūt i fi.

e Reiterari. q° ad ſpeciē facti n̄ rei eſſentiā. Nam ſepe qḋ male fit vel min⁹ plene ex integro ē agēdū ſicut in ſatiſdatione. ff. qui ſatiſda. co. de dic. §. ſi p̄mus. ff. de iureiu. q p ſalutē. ⁊ in libelli ꝯfectione. ij q. vlti. c. vltio. ar. ff. q ſatiſda. co. ſi ab arbitrio. §. qḋ ⁊ ſi. Nā in his oībus nō ē aliquid iterandū. ſed qḋ

Sed illud gregorij de his intelligitur: q cōſecrationem ſacerdotalē vl' ep̄alē acceperūt qui aūt per man⁹ impoſitionē cū ad eccleſiā redeūt: effectū ſue vnctionis accipiūt: aut ab eius adminiſtratione ppetuo ceſſare iubentur. Similiter illud auguſtini de eadē myſtica vnctōne ⁊ de ſacramēto baptiſmatis intelligit. Sūt aūt ī eccleſia alij ordines: q ſine ſacramentali vnctione ſola ep̄i bn̄dictione cū quadā vaſoꝝ vel indumentoꝝ diſtributione preſtantur: vt ſūt leuite ⁊ ceteri infra eos conſtituti. hi q̄uis ab hereticis ordinentur: tn̄ ad eccleſiā redeūtes ī eodē ſi alias digni fuerint ab eccleſia ordinentur: nec fiet in eis reiteratio muneris: cū ab hereticis nihil doceat eis fuiſſe collatū. Unde vrbanus ſecund⁹ ſcribit petro piſtorienſi ep̄o ⁊ ruſtico abbati vall'. vmbroſe.

Redeuntes ab hereticis ſunt reordinandi.

Daibertū a nezelone licꝫ ſimoniaco nō ſimoniace, ei⁹dem cōfeſſione reperim⁹ ī diaconū ordinatū: ⁊ beati innocentij pape ſentētia cōſtat declaratū: q̄ nezelon hereticus quem cōſtat ab hereticis ordinatum quia nihil habuit: nihil dare potuit ei cui manus impoſuit. Nos igitur tanti pontificis auctoritate firmati ⁊ damaſi pape teſtimonio roborati: q ait reiterari oportet quod male actū ē: daibertū ab hereticis corpore ⁊ ſpiritu digreſſū atqꝫ vtilitati eccleſie ꝓ virib⁹ inſudātē ex integro eccleſie neceſſitate vrgente diaconem conſtituimus. qḋ nō reiteratō nē exiſtimari cēſem⁹ ſꝫ tn̄ integrā diaconij dationē: qm̄ vt p̄diximus: q nihil habuit: nihil dare potuit. Item damaſus papa.

De eodem.

Per illicitā manus impoſitionē vulneratū caput illi q videbātur aliqd accepiſſe habebāt: ⁊ vbi vuln⁹ infixū ē: neceſſe ē medicinā adhiberi: q̄ i fixa ſanetur macula. i. reiterari neceſſe ē: qḋ legitie actum aut collatū minime ꝓbat. Nā quō poſſit honorē retinere: q ab illo acceperit: qui poteſtatem dare non habuit: legitime inuenire nō poſſū. Idē li. ix. cod. ti. ad. l. iul'. repetundaꝝ. Impator the. ⁊ valeri⁹

Sancim⁹ huiuſmodi viros ad ꝓuincias regendas accedere: q ad honoris inſignia nō āmbitione vel precio: ſed ꝓbare vite ⁊ amplitudinis tue ſolēt teſtimonio ꝓmoueri. ita ſane vt hi quibus honores p ſedis tue vel noſtram fuerint electionē cōmiſſi: iurati inter geſta depromāt ſe ꝓ adminiſtrationib⁹ ſortiendis neqꝫ dediſſe quippiam: neqꝫ daturos vnq̄ꝫ poſtmodū fore ſiue p ſe ſiue p interpoſitā pſonā in fraudem legis ſacramētiqꝫ aut donationis venditioniſue titulo aut velamēto cuiuſqꝫ cōtract⁹ ⁊ ob hoc exceptis ſalarijs nihil penitus tā in adminiſtratōne poſitos q̄ꝫ poſt depoſitū officiū ꝓ aliquo preſtito beneficio tempore adminiſtrationis quā gratuito meruerūt accepturos: ⁊ licet neminē diuini timoris contēnēdo iureiurando arbitremur immemorē: vt ſaluti ꝓprie vllū cōmodū anteponat: tamē vt ad ſalutis timorē ex neceſſitate periculi ſubiugetur: ſiquis auſus fuerit prebita ſacramenta negligere non tantūmodo aduerſ⁹ accipientē ſed etiam aduerſus dantem accuſandi cunctis

g In diaconē. iſte daibertus extra formā eccleſie fuerat ordinat⁹ vl' extra formā eccleſie ordinat⁹ fuit a nezelone.

h Per illicitā. i. nō iuſtam.

i Vulneratū caput. ſ. mentē macula culpe infectam.

k Reiterari. nota hāc expoſitionē ⁊c. ⁊ hec expoſitio ē ſubintelligēda ſ̄. e. q. i. ventum. vbi eadem ſūt verba.

l Medicinā adhiberi. ſ. reiterari: ut ita ⁊ illḋ intelligat̄ de nō ordinatis ī forma eccleſie.

m Legitime. ar. ex h⁹ loco q̄ ſi poteſtas tranſlata ē in aliquem ut eligat ep̄m: ⁊ ipſe min⁹ bonū eligit: iterū poſſit reeligere. ar. vij. q. i. factus. viij. di. q̄ ꝯ. nā reproba pecunia n̄ liberat debitorē. ff. de pig. act. eleganter. §. q reprobos ⁊ ē ar. ad hoc ex̄ de elec. in cauſis in fi. ar. ꝯ. ex̄ de of. del'. i lr̄is. nā funct⁹ ē officio ſuo. nā etiā ipſi canonici male eligēdo p̄uant̄ poteſtate eligēdi ex̄ de elec. cū in cūctis. ⁊ nota. lxi. di. ſtudij. gc. qd iuris ſit. nō in queſtionibus bar.

n Quō. ſ̄. xix. di. ſecūdū: ꝯtra ſꝫ illud cum auctoritate ſua generalit̄ eſt ꝓhibitū: iſtud in eccleſia catholica ꝯfirmatū. nā ꝓ nō dato: ⁊ extra de iurepa. q̄ aūt. ⁊. ff. ſi qs cau. l. quotiens. ar. ꝯ. ex̄ de iurepatro. conſultationibus.

o Sancimus. lex ē canonizata nō ambitione. ſ̄. e. q. i. null⁹ itaqꝫ

p Uel vite.logr̃ pfecto. q Jurati.s̃.xxiij.di.quãq̃.j. xiij.q.iij.artaldus.⁊.c.talia. r Sortiendis.dignitas eni ñ dʒ venalis eẽ ficut nec mĩa.ff.ð dona.iñt vi.⁊ vx.l.ij. s Postmodũ.s̃.i.q.i.eos g.s̃.di.xlvi.ficut nõ suo.
t Per se.ex̃ de pecul. cle.ingrẽdũ: ex̃ de sen. excõ.mulieres.
u Cuiusq̃.ſʒ vr̃ ꝯ.ff.ð poll.l.ꝛ.ſʒ aliud ẽ publice pmittẽ aliqd reipublice: aliud occulte alicui ut eiꝰ suffragio pmoueatur.
x Salarijs.j.xxiij.q.i. militare.s̃.di.lxxxvi.nõ satis.io.
y Arbitremur.ar.pro teste psumendũ.ꝙ nollet deierare: ex̃ ð testi. cũ tu fili.⁊ dicit canon: quos scimꝰ nolle piurare ⁊c.ij.q.v.si mala fama.Sʒ lʒ psumat̃: est tñ nota dignũ.ꝙ lex ñ stat huic psũptiõi imo subijcit penã in deieratiõe j.e.ibi q̃drupli ⁊c.
z Publicũ.j.vi.q.i.§. vltimo.
⁊ Cõuictus.nã pꝰ depositã administrationẽ dʒ esse pñs p.l.dies.C.ut oẽs iudi.tã ciui.q̃ mil. .l.i.⁊ ꝯuenient sub epo loci in auc.ut iudices sine quo.suffra.§.necessitate.ſʒ ex ꝯctu ñ põt iuder ꝯueniri pꝰ depositã administrationẽ si ꝯctum aliquẽ fecit noĩe ciuitatis:ut.ff.de admĩ.rerũ ad ci.pti.pcuratores: §.i eũ.⁊.ff.de euic.illð. §.i.ſʒ pcurator negociorũ bñ ꝯuen.t pꝰ depositũ officiũ:ut.ff.de pcu: pcurator.bar.
ꝯ Patet.ab exteris.i. laicis q ex̃ eccliasʒ hñt hãc ptãtẽ:ut.s̃.di. xxij.nec licuit.j.xxiij.q. v.pncipes.io.
ꝝ Pro nihilo.hoc ĩn detestationẽ huiꝰ sceleris dr̃.s̃.di.xc.neq̃.⁊.s̃.e.q.i.cito.j.xxxij.q.vij.qd ĩ oibꝰ. ⁊.c.ñ solũ.⁊ ex̃ de simo.tãta. Reputant̃.hoc dr̃ ĩ detestationẽ cris ⁊ ad terrorẽ:sicut illud: ois peccator ⁊c.ex̃ ð simo tãta.vl̃ ẽ grauiꝰ q: faciliꝰ dr̃ hoc crimẽ ꝯmitti ĩ deũ q̃ aliud:q: donũ dei volũt emẽ pecunia.s̃.i.q.i.eos.⁊ iõ grauiꝰ dr̃.ar.xvij.q.iiij.sicut.xxij.q.v.mouet.vl̃ iõ hoc dr̃: q: nulla certa pnia p hoc crĩe indicit̃: nisi ꝙ vsq̃ ad mortẽ

tanq̃ publicum crimen concedimus facultatem: quadrupli pena eum qui conuictus fuerit modis omnibus feriendo. Item pascalis papa.

De eodem.

Patet simoniacos veluti primos ⁊ precipuos hereticos ab omnibus fidelibus respuẽdos: ⁊ si commoniti nõ resipuerint: ab exteris etiam potestatibus opprimendos. omnia etiam crimina ad comparatione simoniace heresis: quasi p nihilo reputãtur. His breuiter premissis ad ea veniamus que ecclesia seueritate discipline parata ẽ vlcisci: ostẽdentes qbus accusantibus vel testificãtibus qlibet sint cõuicẽdi. quo iudice qsq̃ debeat dãnari vl̃ absolui. si cã viciata fuerit: quo remedio possit subleuari. si accusatores defecerit: an reus sit cogẽdus ad purgationẽ. Et ut faciliꝰ pateat qð dicturi sumus: exẽplum ponat̃ sub oculis: in quo auctoritates hinc inde ꝯtrouersãtes distinguantur: ⁊ quid sanctorum patrum sentiat auctoritas: liquido intimetur.

Quidã epũs de lapsu carnis a laico impetitur Duo monachi vnus subdiaconos ⁊ duo leuite aduersꝰ ipm testimoniũ ferũt. A metropolitano suo sentit se pregrauari. In ipsa ventilatione cãe tres ex testibus deficiũt siue pmissione decepti siue canonica examiatiõe reprobati. Expoliat̃ tñ eps q: crimẽ eiꝰ notoriũ erat. Hic primũ q̃rit̃: an ĩ mãifestis iudiciarius ordo sit regrẽdꝰ. Secũdo an expoliatꝰ ab aliq° sit iudicãdꝰ. Tertio: q̃ pẽa sint feriẽdi q ĩ accusatõe vel testificatõe defecerit. Quarto: an duorũ testimonio qs sit dãnãdꝰ. Quito: si deficiẽtibus accusatoribꝰ qs sit cogẽdꝰ ad purgatõem. Sexto si remedium sit dãdũ ei: q cã delationis vocẽ appellatõis adhibuerit. Septimo: si laici vel monachi vel q̃libet iferiorũ ordinũ ĩ accusatõe maiorũ sũt audiendi. Octauo: q nõ dẽat fieri accusatõ: an ĩ scriptꝭ an sine scriptꝭ.

Quod aũt nullus sine iudiciario ordie dãnari valeat: auctibꝰ multis pbat̃: De eo ait augustinus.

Damnari nõ valet nisi aut cõuictꝰ aut spõte cõfessus.

Nos ĩ quẽq̃ sñiam ferre ñ possumꝰ: nisi aut ĩ cõuictuʒ aut spõte ꝯfessũ. Itẽ cõstantinꝰ imperator.

De eodem.

a Quasi spere peniteat.s̃.e.q.i.siquis neq̃.Jo. Quod aũt.Tu dicas ꝙ ĩ manifestis regrit̃ ordo iuris:ut.xi.q.iij.eorũ.ſʒ ñ ĩ notorijs:ut di cã.j.e.mãifesta.⁊ hẽs ex̃ ð iureiu.ad nr̃aʒ.Et notãdũ ꝙ q̃dã sñia ẽ diffinitiua: q̃dã interlocutoria: q̃dã pcepti.q̃libet istarũ regrit ordinẽ iuris.⁊ si diffinitiua sñia fuẽit lata obmisso ordĩe iuris ipso iure nulla ẽ ut.j.e.q.vi.§.diffinitia.hoc tñ scias: ꝙ duplex est ordo iuris.vnꝰ ẽ qui de nã siue de substãtia iudiciorũ.s.ut qs pꝰ citationẽ hẽat inducias: ⁊ ut fiat litis ꝯtestatio: ⁊ testes recipiãt̃.si ꝯ huc ordinẽ ferat̃ sñia ñ tʒ.d.§.diffinitiua. Est aliꝰ ordo q nõ ẽ de substantia iudiciorũ.s.ut sñia nõ ferat̃ sub ꝯditiõe: ⁊ ñ pus pnũciet̃ ð possessione q̃ de pprietate.si tñ hoc nõ fuat̃ nihilominꝰ tʒ sñia.j.e.q.vi.§ biduũ.⁊.C.ð ap. l.i.Itẽ sñia interlocutoria siue sit excõicatiõis vl̃ su

Do.i.

spensiõis vl̃ missionis ĩ possessionẽ regrit ordinẽ iuris.De ordĩe excõicationis sñie hẽs.j.e.nemo.⁊ xxiiij.q.iij.ð illicita.meliꝰ ex̃ de sen.ex.sacro. De ordĩe suspensiõis hẽs.j.e.nomen. Si tñ iste ordo ñ fuerit fuatꝰ: tenʒ excõicatio vl̃ suspẽsio:ut.xi.q.iij.si eps.Item ĩ sñia missiõis ĩ possessionẽ regrit̃ semiplena eẽ cognitio: ut ex̃ ut lite ñ ꝯt.qm̃ frequẽt̃ ĩ fi.Et siue tal̃ ordo fuerit fuatꝰ siue nõ: si abscẽs põt pbare se nõ fuisse ꝯtumacẽ: sñia talis retractat̃:ut ex̃ de sen.⁊ re iudi.cuʒ bertoldꝰ.⁊.ff.qbꝰ ex ca.ĩ pos.e.fulciniꝰ.§.qd sit latitare.⁊.ff.de puil.cre.ĩpatores. Sñia pcepti ẽ: cum

IUdex criminosum discutiens non ante ꝓferat sententiam: q̃ aut reum ipe se cõfiteatur: aut per innocẽtes testes cõuincatur. Hoc idem testatur augustinus ⁊ eisdem verbis. Item gregorius.

De eodem.

SIcut sine iudicio quenq̃ nolumus condemnari: ita que iuste diffinita sũt nulla patimur excusatione differri. Item eleutherius episcop⁹

De eodem.

NIhil contra quẽlibet accusatũ absq; legitimo ⁊ idoneo accusatore fiat. nam ⁊ dominus noster iesus christus iudam furem esse sciebat: sʒ q̃ nõ ẽ accusatus: ideo nõ ẽ eiectus. Itẽ felix papa.

De eodem.

PRimates accusatũ discutientes epum nõ añ sniam ꝓferãt dãnationis: q̃ aut reũ se ipse cõfiteatur: aut ꝑ innocentes ⁊ canonice examiatos regulariter testes ꝯuicat. aliter irritã eẽ cẽsem⁹ ⁊ iniustã eporũ dãnatõem ⁊ iccirco a sacta synodo retractãdã: ita vt oppressis ab oibus in cũctis causis subueniatur. Itẽ decreuit zepherinu⁹ papa. Multi ꝑ tolerãtiã sustẽtãdi sũt q̃uis snia diuini iudicij sint ꝯdẽnati.

UNus ex vobis me traditurus ẽ. bñ dixit ex vobis et nõ ex nobis. ex vobis. n. est: a quibus per iudiciariam potestatem cõfessus aut cõuictus exclusus non est. a me vero q nullis idigeo argumẽtis ⁊ omnia certissime noui: separatus ⁊ diuisus ẽ. tale ẽ ac si diceret ⁊ si ego eũ ꝑ occulti iudicij sẽtẽtiã dãnatũ habeo: vos tamen adhuc illũ ꝑ tolerãtiã sustinete. Item gregori⁹ ioanni defensori eũti in hispaniam.

Nullũ seruetur iudiciũ nisi rationabiliter habitum.

IN primis regrẽdũ ẽ de ꝑsona presbyteri dilectissimi fratris ⁊ episcopi nostri ianuarij: ⁊ si ita veritas se habʒ sicut eiusdẽ episcopi petitio continet: in ecclesia atq; loco suo idẽ presbyter modis oib⁹ reuocetur. si aũt dictũ fuerit: q̃ cõtra ipm causa aliqua mota siue ꝓbata est: subtiliter ipso pñte ⁊ ꝑ se rõem reddẽte: q̃rẽdũ ẽ ⁊ gen⁹ cãe ⁊ mod⁹ ꝓbationis: ut ex hoc colligẽ valeas vtꝝ adhuc i exilio vel deportatõe dmorari: an certe in eccl'ia ⁊ offõ suo dẽat reuocãi. De epi ꝑsona h° faciẽdũ ẽ: vt si nulla ꝯ eũ criminalis causa q̃ exilio vel depositõe digna ẽ mota siue ꝓbata ẽ: is eps qui eo supstite ꝑuerse ⁊ ꝯ canones in ecclesia eius ordiari ꝑsumpserit: sacerdotio priuatus ab omni ecclesiastico ministerio repellat: q etiam eidem dilectissimo ianuario frĩ ⁊ coepo

iudex sine cẽ cognitiõe ꝑcipit alicui ut soluat alij decem q̃ petit. si ille soluat ⁊ pecunia illa debita ẽ: lʒ iudex ꝑcepit iniuste: tñ ñ põt r̃peti pecũia: ut. ff. qd me. cã. l. vlt. A ꝑdicta regula plerisq; doctores excipiũt infamatos: circa quos ñ reqrit̃ ordo iuris: ut. j. e. q. v. ꝑ͛ b2. ⁊ ex̃ de si. quoties. qd ñ admitto ut dicem⁹ in illo. c. ꝑ͛ b2. ⁊ in illa decre. quotiens bita fuit cause cognitio. Itẽ excipiũt dilapidatores: ut. iij. q. ij. q2 ea. qd nõ est verũ q2 hodie ꝓpter solã suspicionẽ ñ remouet̃ q̃s ab admistratiõe: ut ex̃ de simo. licʒ hely. ioannes.

b NOs i queq̃ ꝯuictũ. q̃tuor sũt modi ꝯuincẽdi. Aut iure. s. istrumẽtis vl' testibus. aut facti euidentia: ut ex̃ d coha. cle. ⁊ mu. ⁊. j. e. q. q̃ lothari⁹. aut iuris intꝑretatiõe: ut sepi⁹ citatũ eẽ reũ: ut. iij. q. ix. d cernim⁹. aut violẽta suspiciõe seu ꝑsũptiõe. xxxij. q. i. dixit. ⁊. C: d adult. auc. siq̃s.

c Cõfessũ. hẽs g°. hic q snia ferẽda ẽ in ꝯfessũ. h°. v2rũ ẽ ẽt si aduocat⁹ alicui⁹ ꝯfiteatur nec reuocat cõfessionẽ suã: ut ex̃ de cen. oli. ⁊ ẽ ferẽda snia i ꝯfessũ i cã ciuili: ut. ff. de ꝯfes. l. iulian⁹. ⁊ ẽt i criali: ut. ff. de custo. ⁊ exhi. reo. si ꝯfess⁹. nisi aliq̃s metu tormẽtoꝝ aliqd ꝯfiteat̃ dũ ẽ i carcẽ. tali. n. ꝯfessiõi ñ stat̃: ut. ff. de q̃sti. l. i. §. diu⁹. ⁊. §. siq̃s vltro. nisi p⁹ tormẽta i ꝯfessiõe ꝑseueret: ut. ff. de q̃sti. l. i. §. qõni. mẽtit̃ g°. ler q̃ dic q nulle st̃ ꝑtes iudicis i ꝯfitẽtẽ: ut. ff. ad. l. ac q̃. ꝓinde. §. vlti. sʒ dic q nulle sũt q̃tũ ad examiationẽ cẽ: sũt tñ aliq̃ q̃tũ ad ꝓlationẽ snie. vl' dic q p⁹ receptionẽ libelli ⁊ iducias datas re⁹ ꝯfitet̃: tũc iudex feret sniam. sʒ sine oi porrectiõe libelli si ex abrupto ꝯfiteat̃: tũc ñ ẽ ferẽda snia: sʒ iudex simplicit̃ ꝑcipiat ei ut soluat. ff. de iudi. si debitori. Que aũt ꝯfessio ꝑiudicat his v͛sib⁹ collige. Maior: sponte: sciẽs ꝯ se: vbi ius sit: ⁊ hostis. Nec nã neget: fauor: ⁊ lis: iusue repugnet. Maior. ff. de ꝯfessis certũ i si. Spõte. xxxi. q. ij. lotharius. Sciẽs. C. d iuris ⁊ fa. iguo. error. Cõtra se. ff. d intro. ac. de etate. Ubi ius sit: ex̃ de iudi. at si. Hostis. ff. d intro. ac. l. vlti. Nec nã neget. ff. d intro. ac. ꝯfessiõib⁹. Fauor. C. de li. cã intro gatã. Et lis. ff. ad. l. acq. inde acraci⁹. §. vlti. Iusue repugnet. ff. de ꝑac. si vn⁹. §. pacta. ⁊ meli⁹. ff. d intro. ac. l. si is cui⁹ xxxij. q. ij. solet queri.

d IUdex. criminosũ. i. cãm criminalẽ.

e Per innocentes. i. bonos.

f SIcut sine iudicio. q̃ iuste. i. sʒ ordinẽ iuris. lʒ. n. sciat eã executor iustã q̃tũ ad ius litigatoris: tñ eã exeq̃t̃ ut ex̃ de of. del. pastoralis nisi sit lata ꝑ falsa instr̃a. C. si ex fal. istru. vl' testi. iudicati.

g Excusatiõe. nisi icõtinẽti. obijciat̃ exceptio ut ex̃ de testi. veniẽs. ex̃ d re. spo. lr̃as. dic ut notaui. xi. q. iij. cũ apud.

i PRimates. i. epi. v. q. ij. si ꝑmates.

k Sniaʒ excõicatiõis quã ferre pñt i epm: sʒ ñ dãnare: ut. s̃. di. xij. d his i fi. j. xi. q. iij. siq̃s eps j. xij. q. vi. q̃uis. ⁊. c. se. nisi sit synod⁹ ꝯgregata aucte pape: ut. v. q. iiij. c. i.

l Retractãdã. q̃r retractat̃ snia q nulla ẽ ipo iure: nã nec i snia excõicatiõis neccia ẽ absolutio si snia nulla ẽ: ut ex̃ d of. del. c. cũ ꝯtigat. ⁊ ex̃ de sẽ. ex. ꝑ tuas. ⁊ id qd nullũ ẽ rũpi ñ põt. ff. de iiust. ⁊ rup. te. nã ⁊ sub ꝯditiõe. ⁊ vbi nlla ẽ obligatõ. ibi nulla ẽ liberatio. ff. de v͛. ob. decẽ stipulat⁹. sʒ h retractat̃ d facto: sic aliq̃s absoluit̃ d facto: ex̃ de ap. ad pñtiã. sicut dpo

m sit⁹ de facto restituit̃: ut. xvi. q. i. frater noster.

UNus ex vob. ar. qd d vno dr̃ d alijs negat̃: ut. xlv. di. disciplia. sic. ff. d iud. cũ ꝑtor. s̃. xxv. di. q̃li. C. d. pcu. mariti⁹

n Sustinete. ẽt i publica cõtone: ut ex̃ d of. or. si sacerdos

o IN ꝑmis. ar. q ꝑmũ ẽ cã paupis tractãda q̃ diuitis: ut. xvi. q. vi. d. lapſ. ⁊. C. d epi. ⁊ cle. siq̃s ad declinãdã. sʒ dic q h vltio iubet̃ r̃ctari cã epi: ut eo meli⁹ mẽorie ꝯmẽdet ut. j. d ꝯ. di. ij. liq̃do. Sʒ q̃re iubʒ igri. s. an ordo iuris fuerit suat⁹: cũ ipsi dpositi eẽnt a ñ suo iudice: vñ stati dberẽt r̃stitui; dic q h°. fuit ꝑpt scãdalũ cõmutioli. ⁊ ẽ si. iij. q. vi. h°. q̃ppe

nr̄o tradēdus ē: ut aut ab ip̄o in custodia habeat: aut certe ab eo ad nos trāsmittat. Epi vo q eū ordiauerūt vel ordiationi eiꝰ ꝯsentiētes intfuerūt. vj. mēsibꝰ dn̄ici corpis cōione p̄uati agere penitētiā i monasterio ꝯcernātur. ⁊ sup̄scriptꝰ ianuariꝰ loco ⁊ ordini suo mo dis oībꝰ reformet. Si vo cōione p̄uatis mortꝫ ꝯtigerit immine re piculū: bn̄dictiō eis viatici nō neget. Si aūt epi i p̄iudiciū dānatōis vel depositionis memorati epi se meiu iudicis cōsensisse ac talia fecisse non sua spōte ꝯfessi fuerit: ⁊ tēpus eis abbreuiādū ē ⁊ modꝰ penitētie ꝯpandꝰ ē. Si vo ille qui locū eiꝰ iuasit: de hac fortasse luce migrauerit ⁊ alt̄ ē ordiatꝰ q2 leuioris culpe videt̄: cū nō q̄si isti supstiti: sȝ successisse de facto videat̄: epatꝰ illi officiuȝ ab ea tm̄mō eccl'ia interdicat̄: ut in alia ecclesia que sacerdote vacuerit: si electꝰ fuerit possit esse eps: ad malachitanā tam̄ ecclesiā nūq̄ȝ aliquo mō reuersurus. Biotolius autem co/ intiolus quicquid predictus episcopus per violentiā atq̄ȝ insecutionē ip̄ius expendisse vel dānū ꝑtulisse dato sacramento firmauerit: eidem episcopo restituere cōdemnetur. Si autem aliter q̄ȝ antefati episcopi petitio cōtinet actū esse forsitan ꝓhibetur: subtiliter querēdum est: ⁊ cognita veritate cū dei timore quod iusticie ordo suaserit iudicandū est. Quia igitur stephanus epus in odio suo quedā ficta ⁊ de falsis se capitulis accusatum neq̄ȝ aliquid ordinabiliter factuȝ se iniuste se asserit condemnatum diligenter querendum est. primo si iudicium ordinabilit̄ est habitū. i. si alij accusatores atq̄ȝ alij testes fuerūt. Deinde causarum qualitas ē examinā da: si digna exilio vel depositione fuerit: si eo presente q accusatus ē sub iureiurādo testimoniū cōtra eū dictū ē: si scriptis actū ē si ip̄e licētiā r̄ndendi ac defendendi se habuerit. Sed et de personis accusantium ac testificantiū subtiliter

p Presbyteri dilectissimi transitiue ponit̄.

q Aliqua mota. siue ꝓbata. siue ꝓ ⁊: ⁊ tūc planū ē. nō enim solo q̄ qs ē accusatꝰ reꝰ ē: ut. xv. q. vi. c. vlti. vel dic mota ita q̄ sit infamatꝰ ⁊ i purgatiōe deficiat: hoc enī solū sufficit ad depositionem: ut ex̄ de simo. de hoc. ⁊. c. insinuatū. hoc vex̄ ē q̄n crimē i quo deficit iducit depositionem.

r Presente ⁊ intelligēte. a liq̄n dicēt p̄ns. ff de v. sig. corā. io.

s Et genꝰ cē. s. an sit ciuilis an crialis: q2 alij testes admittūt i vna q̄ȝ in alia: ut. xiiij. q. ij. sup prudētia. vl' dic genus cē. i. an tale sit crimē qđ iducat ꝺpositionē. l' n̄: q2 n̄ oē crimē iducit depositionē. di. lxxxi. ap'ls ⁊. v. q. iiij. i loco.

t Modus ꝓbationis. n̄ intelligas: ut ingrat̄: an ciuilit̄ an criālit̄ agatur. nā ꝓpter crimē ciuilit̄ ꝓbatū remouetur qs a bn̄ficio: ut ex̄ ꝺ of. custo. c. i. ex̄ de fideius. puenit. de in eiur. q̄relā. sȝ dic modꝰ ꝓbationis. i. an excipiēdo vel denūciando vl' alio mō ꝓbatū sit crimē. q2 si excipiēdo vl' denūciando n̄ ē remouendꝰ: ut ex̄ ꝺ accu. sup his. si aūt directe agat̄ de crīe lȝ ciuil'r bn̄ remouet̄ ab administratiōe sȝ n̄ a dignitate ut ex̄ de si. ꝑ tuas in fi.

u Peruerse. q d iuris de hoc sit hēs. iij. q. ix. in sūma.

x Repellat̄. nisi fecissȝ igꝰ rāt: ut. j. vij. q. i. ꝯn̄tiū. ⁊. j. c. cū q

a Ab ipso. n̄ ab ipso ut iud. cet: ut. j. iii. q. v. q2 suspecti.

b Sex mensibꝰ. pꝰ hoc ip̄s forte ipso iure restituit̄. ar. ff. de postulādo impatores. s̄. di. l. si ille. ꝯ. sȝ ibi erāt detrusi i monasterio ut ibi ꝑpetuo eēnt. c Metu. metꝰ h̄ attenuat pcū: ut ex̄ qđ me. cā sacris. q̄n̄q̄ȝ penitꝰ excusat: ut. l. di. p̄sbros. q̄n̄q̄ȝ i nullo excusat: ut. j. de ꝯ. di. iiij. cos. ⁊. xi. q. iij. quisq̄s. d Sua sponte. ar. q̄ minꝰ agit̄ cū spōte cōfesso q̄ȝ cū ꝯuicto: ut. l. di. c. iij. ar. ex̄ de elec. innotuit.

e Quia leuioris. cū enī sit singularis successor mala fides defuncti nō nocet successori: secꝰ si eēt vl'is successor: ut. C. ꝺ acq. pos. vicia. ⁊. ff. de diuers. ⁊ tē. p̄. l. an viciū. ⁊. l. cū hēs. purgat̄ gꝰ hic viciū ꝑ successorē: sic ex̄ de fil. p̄sby: ex trāsmissa. vn̄ dicit lex q̄ nō videor vi possidere: si recipiā possessionem ab eo q possidet lȝ ille viciose possidet: ut. ff. vti pos. si duo. ⁊ si. ex̄ de resti. spol. cū q d sedem in fi. io. hodie tm̄ spoliatus potest ꝯuenire quēlibet possessorē conditione ex ca none: ut ex̄ de resti. spol. sepe ꝯtingit. bartholomeus.

f Reuersurus. ar. q̄ dignitas non ꝯualescit in inuasore si eiectus morit̄: ar. j. xxi. q. i. relatio. g Expēdisse. de expensis ꝯsueuit notari ex̄ de penis calūniā: īmo melius ex̄ de do. ⁊ cōtu. cū dilecti. Sȝ hic aliq̄ adijciā. dico ergo q̄ oēs expēse soluūt̄ q̄ facte sūt in eūdo ⁊ redeūdo: ex̄ de elec. ut p̄terite. vl' etiā circa aduocatū. C. de iudi. sancimus. ⁊ hoc obtinet cū victꝰ succūbit victori. Secus ē si q̄s condē natur ꝓ ꝯtumacia: tūc tm̄ solum expēsas factas a tp̄e ꝯtumacie: ut ex̄ de dolo ⁊ cō. cū dilecti. Illas tamen expensas dico deducēdas quas domi consueuerit facere: ut. ff. ad exhibendum sed ⁊ si. §. i. ⁊. ff. de peti. he. ⁊ si. §. q̄ aūt. ⁊. ff. ꝺ rei ven. si res. nec illas petit que in casu fortuito facte sūt: ut. ff. mā. inter causas. §. n̄ omnia. Item iste expense erūt mediocres ⁊ nō delicate: ut. ff. de pig. act. si seruos in fi. ⁊. ff. ꝺ dam. infec. inter quos §. ij. ⁊. l. sequenti. solas enim illas prestabit que ꝓpter ipsam causā facte sūt: ut ex̄ ꝺ sequestra. pos. ⁊ fructu. ad hoc in fi ⁊ solas necessarias nō vtiles prestabit: ut extra ꝺ eo qui mit. i pos. cum venissent in fi. Illud aūt nō obstat ei q̄ minores facere potuisset: ut. ff. man. siquis. §. impendia. Item iudex prius taxabit expensas: q̄ȝ pro eis iuretur: ut. iij. q. iij. §. spacium. ⁊ est illud spāle qđ ꝓbatur aliq̄d ꝓprio iuramēto: ⁊ hoc ideo est q2 res talis aliter nequit ꝓbari: sic ꝑ sacramentū suū ꝓbat se aliq̄s ꝑdidisse instrumentū suū: ut. C. de fide instru. l. vltia eodē modo probat sibi res aliq̄s mobiles esse ablatas. C. vnde vi. aliquādo. extra qđ me. cau. c. vltio. Hoc tamen teneas pro certo: q̄ nullus in principali causa condemnat̄ in expensis postq̄ȝ iurauit ꝺ calūnia cū postea presumat̄ bona fide litigare: ut. ff. ꝺ le. ij. qui solidū. ⁊ in hac opinione fuit io. cremonēsis ⁊ alij doctores legū. vnde dixit bulgarꝰ: exceptionē facit ꝯtumacia absentis actoris ⁊ iusta ignorātia. Io. ⁊ ita seruat̄ de facto in hac ciuitate bononiensi. sed in causa appel. indistincte quilibet condemnat̄: ut. ij. q. vi. omnimodo. bartholomeus.

h ¶ Dato sacramento.si aliter. nequit ꝓbare.C.vñ vi.siquando.ioannes.

i ¶ Accusatores.i.accusator. nõ eni plures accusatores admittunt:quia posset esse ꝙ vnus ꝓbaret et alter deficeret in ꝓbatione.sed si plures sũt:iudex eliget magis dignum:ut.ff.ꝺ accusa.si plures ꝫ.tñ in tantũ ꝑiudicabit eis ꝙ q semel apparuit int̃ accusatores:nõ potest postea in illa causa testificari: ut ex̃ de accusa.cum.p.

k ¶ Si eo pñte: testes iurare debent pñte vtraqꝫ pte vł altera per ꝯtumaciã absẽte ex̃ ꝺ testi. in noie dñi.sꝫ testimoniũ nõ debẽt dicere corã ptibus exẽplo danielis qui solus secrete q̃rebat a testib⁹.ĩ.q.vij.§.his ita.ꝟ.itẽ daniel. ego credo ꝙ q̃cũqꝫ pars velit interesse interrogationibus ꝙ põt:quia ptes meli⁹ nouerũt q̃rere oẽs circũstãtias.⁊ hoc ꝓbat̃.ff.de adult.si postulauerit.§. questioni. sed hoc sciant ptes: ꝙ quecunqꝫ pars semel interfuit:ãmodo nõ põt alios testes ꝓducere sup illo articulo: ut ex̃ de testi:fraternitatis.in auc̃.e.§.q? ꝟo.io. Sꝫ certe sicut testimoniũ dicit in secreto:ita ⁊ interrogationes fiũt in secreto.⁊ dant̃ in scriptis ⁊ ita seruat̃ de facto.bar.

querendũ est: cuius conditionis sint cuiusue opinionis: ⁊ ne inopes patrimonij sint: ne forte aliquas contra prefatũ pastorem inimicicias habuissent. vtꝝ testimoniũ ex auditu dixerint: aut certe si specialiter se scire testati sunt: si scriptis iudicatũ ẽ: ⁊ ptibus presentibus sentẽtia recitata sit. ꝙ si forte hec solenniter acta non sũt: neqꝫ cã ꝓbata est: que exilio vel depositione digna sit: oib⁹ modis in ecclesiã suã reuocetur. Si vero q cõtra dei timorem ⁊ statuta canonũ eũ cõdẽnauerũt: excõicati i monasterio ad agendã penitentiã. vj. mẽsibus mittendi sũt. ita sane vt si cuiquã eoꝝ mortis contigerit iminere discrimen: viatici bñdictio ei nõ neget̃. ipe aũt q eo viuẽte locũ eius temerarie ambiuit: puatus sacerdotio ab oi ministerio ecclesiastico repellat̃. atqꝫ eidẽ dilectissimo frĩ ⁊ coepo nr̃o tradat̃: ut eum ipse aut ad nos trãsmittat: aut apꝺ se i custodia hẽat̃. Epi ꝟo q eũ ordiare pñ̃psũpserũt vł puerse ordiationi ei⁹ assẽsũ ꝓbuerunt

l ¶ Querendũ.sed nõ videt̃ hoc modo esse querendum:cũ exceptio que testi ẽ obijcienda:ante publicationẽ debeat opponi:ut ex̃ de testi.pñtiũ.⁊ quia nõ refert cui⁹ opinionis testis sit:dũmodo eo tempore quo tulit testimoniũ nihil fuit obiectũ testi:ut C.de testi.l.i.R̃.⁰ bene obiecit ꝙ testes tales nõ ẽent admittendi:sꝫ iudex spretis istis exceptionibus admisit eos.vñ in hoc casu p⁹ sniam debet inquiri de opinione testiũ:ut extra de testib⁹ ex parte ade.vel reo absente fuerunt ibi testes inducti ⁊ cum iudex de suo officio deberet inquirere de opinione testiũ nõ quesiuit.

m ¶ Inimicicias.capitales:ut ex̃ de simo.p tuas.⁊ in auc̃.de testi.§. si ꝟo quis odiosus. insti. de excu.tu.§.inimicicie.ĩ.iij.q.v.c.ij.

n ¶ Ex auditu.ĩ.iij.q.ix.testes.tñ de auditu ⁊ de credulitate querit̃ a teste:extra de.testi.cum causam.

o ¶ Specialit̃.i.assignata cã sciẽtie:ut notaui.iiij.q.iiij.sola

cõione puati. vj. mẽsib⁹ ad agẽdã pniam i mõasterio deput̃t. ⁊c̃ vt sup̃ de cã ianuarij epi et infra de eodẽ. Qꝺ si forte aliq̃ de obiectꝭ ꝯ memoratũ stephanũ epm ꝓbata sũt: aliq̃ ꝟo doceri minie potuerũt: cauta oio ꝯsideratõe pẽsãdũ ẽ: vtꝝ leuiora capła an certe grauiora sũt ꝓbata: vt ex eis q̃lit diffinitõeꝫ tuã formare debeas: possis scire. glorios⁹ ꝟo comitiol⁹ si sup̃script⁹ eps inocẽs eẽ clarueit qcq̃d ꝺ reb⁹ ei⁹ vł eccłe ipi⁹ tulit: ei sine aliq̃ dilatõe restituat ⁊c̃: vt sup̃ i cã ianuarij epi. Si aũt epm talẽ culpã qꝺ absit ⁊c̃ ⁊ ifra: ut i cã monachoꝝ. de psona pñbr̃i: ⁊ ifra in cã: clic⁹ aduers⁹ clericũ: ⁊ ifra: De psona ianuarij epi sciẽdũ ẽ grauit̃ et oio ⁊ ꝯ leges eẽ actũ: vt violẽt ꝺ eccła trahẽt: dũ si quãlibꝫ iniuriã a quocũqꝫ eps pass⁹ fueit i eccła: iniuriãtẽ lex capitali pena ꝑcutiat: ⁊ sic maiestatis reũ oib⁹ det eũ accusãdi licẽtiã: ut h⁹ legꝭ series loqt̃ codice. l. i. ti. ꝺ epis ⁊ clericꝭ i ꝯstõe.i. Si qs i h⁰ gen⁹ sacrilegij irrupeit vt i eccła catholica irruẽs sa/

p ¶ Scriptis.ĩ.ix.q.i.si quis cũ clerico ꝯ. sꝫ illud in cã ciuili: istud in crimiali. vel illud spãle in episcopo.

q ¶ Leuiora.an grauiora.ĩ.iij.q.x. placuit. ꝯ: sꝫ hic non dicit̃: ꝙ scꝺo sint admittẽdi ad accusandum.

r ¶ Dũ si quãlibet.ergo ꝓ modica ut ꝓ magna iniuria põt qs talit̃ puniri.ar.xiiij.q.vi.c.vlti. tñ ꝓ modica iniuria nõ excõicat̃ qs.xi.q.iij.nullus. ex̃ de snia ex. puenit.⁊ male dicit. Io.q? excõicatus est. sꝫ nõ dꝫ mitti ad sedẽ ap. nisi velit epus:ut dicit illa decre.puenit.b.

s ¶ Capitali. hec est lex cornelia.sed ꝯ.C.ꝺ epis ⁊ cle.auc̃.sꝫ nouo.ibi.n. dicit̃: ꝙ talis ꝟberat̃ ⁊ in monasteriũ mittitur io.so. põt dici ꝙ nouo iuri stabit̃ vł stabit̃ huic legi cũ sit canonizata.

t ¶ Si qs i h⁰.ĩ.xvij.q.iiij.§.q aũt de ecclesia.

u ¶ Ex mistris. nota diligent̃ ꝙ in hoc casu crimen sacrilegij ꝯpat̃ crimini lese maiestatis: ut xvij.q.iiij. siqs suadẽte.§.q aũt.imo si laic⁹ extrahat̃ ꝺ ecclesia: tale crimẽ ꝯpatur crimini lese ma.ut.C.de his q ad ecclesiã ꝯfu.l.ij.

x ¶ Ad iudiciũ.alienũ.hic pꝫ p ꝟba sequẽtia.s.ab epis alienis ⁊c̃. y ¶ Iudicari.ergo cõprouinciales epi sũt iudices episcopi:ut.iij.q.vi.c.ij.

z ¶ A iudice.ĩ.xi.q.i.c.pł.C.si a nõ ꝯpetẽti iudice.l.vlti.

⁊ ¶ Crimie. nota ꝙ etiã i istis exceptis crimib⁹ nõ oẽs admittunt̃ ad accusationẽ vel testimoniũ: nisi male fame fuerit accusat⁹.ut hic.⁊.ĩ.e.q.vij.accusatio.⁊ ex̃ ꝺ testi veniẽs Si ꝟo male fame fuerit accusat⁹: oẽs admittunt̃: ut ex̃ de simo.tãta.⁊ ex̃ de testi,qm̃.nisi odio venerit ad accusationẽ:ut ex̃ de simo. sꝫ hely.⁊.c.p tuas. Alij dicũt spãle esse in epo.decretalis tñ videt̃ dicere ꝙ ꝯ eũ etiã q fuit male fame nõ admittunt̃ crimiosi i exceptis crimib⁹ cũ crimialit̃ agit̃: sꝫ vbi ciuilit̃ agit̃ tũc admittunt̃ crimiosi ꝯ regulares platos sꝫ nõ ꝯ seculares. sꝫ si sũt emendati de crimine: tunc admittunt̃ ꝯ eos de eqtate nõ de rigore: ut ex̃ de simo.p tuas.io. ꝯ ¶ Nõ extitit.ex̃ de offi.iudi.c.i.ex̃ de psũpti. mandata.⁊.e.ti.cũ in iuuẽtute.ff.de suspec.tu.l.iij.ff.ad.l iul.ma.famosi.xxviij.di.q? sũt culpe.ff.de re mili.l.ñ ois.

y ¶ Corporali.j.v.q.v. illi.qui.

a **S**Tatutis.ut sniā.p banc.l.nō pōt gregorius.pbare ꝙ in criminalibus causis debeat interuenire scriptura:q2 lex illa tm̄ de ciuilibus causis loquit̄.naʒ epūs inter suos subditos sine scriptura iudicat:ut.xi.q.i.siquis cuʒ clerico.⁊.C.de sen.ex.piculo reci.auc̄.nisi similiter secularis iudex in modicis causis ut ibi dicit̄.⁊ in auc̄.de man.pn.§.sit tibi ⁊ ꝙ partes illud mutuo ꝯsensu pn̄t remittere:ut.C.de epis ⁊ cle.auc̄.generaliter.i fi.⁊.C.de puil̄.eoꝝ qui in sacro palatio ꝯsistunt.l.quotiens in fi.l.xij. dicas cū gregorio:ꝙ ī criminalib⁹ causis reqritur scriptura nisi in cā dilapidationis:ut ī auc̄ ut iudices sine quoquo suffra.§.necessitate.col̄.ij.Jo.

b ¶ Statutis.requirat̄.tn̄ si appellauerit:videtur ꝙ debeat ꝓsequi ap pellationē:ut ex̄ de sē.⁊ re iudic.sententia.q2 appellatio ꝯfirmat sententiam:ut.ff.rē ra.ha.l.iij.§.falsus.

c **L**Egū ecclesiasticarum.fontem.j.de consecra.di.iiij.baptizandi.

d ¶ Prouehit̄.s̄.di.lxi.epus dum fuerit.

cerdotib⁹ ⁊ ministris vel episcopi cultui locoq3 aliqd ipo2tet iniurie ⁊c̄ ⁊ infra. De persona episcopi stephani hoc attendendū ē:q2 nec inuitus ad iudiciū trahi nec ab epis alieni cōcilij debuit iudicari.si cōtra hoc dictū fuerit:q2 nec metropolitanū habuerūt nec patriarchā:dicēdū ē q2 a sede apostolica que oim ecclesiaruʒ caput ē:hec cā audiēda fuēat ac dirimēda sicut ⁊ predictus epūs petijsse dinoscitur.q2 ergo episcop⁹ alieni cōcilij iudices habuit oīo suspectos:sententia nō a suo iudice dicta nihil firmitatis obtineat.qd̄ aūt dicitur a seruis suis accusat⁹ sciendū est:q2 audiri minime debuerūt.si vero de crimine maiestatis dicit̄ accusat⁹:nec ipis de eo credendū fuit:si vita vel opinio eius talis añ nō extitit.qd̄ aūt dicit idē eps̄:q2 se absente aliqui vilissimi sint testes exhibiti:hoc si veꝝ est nullius ē momēti. Testes aūt quales vel cui⁹ opinionis ad testimoniuʒ admittendi sunt:plurime leges ostendūt:q̄ pene nulli habentur incognite:q̄ etiā illud sanciūt:vt vilissimus testib⁹ sine co2po2ali discussione credi non debeat. Qd̄ aūt dicitur:q2 nihil in scriptis iudicatū est:legēdū ē codice ti.xliiij.li.vij.cōstitutione vltia:quia scriptis debuit iudicari.nā ibi inter alia p2ecipitur:vt snīa que sine scripto dicta fuerit:nec nomē sententie habere mereatur.Itē codice li.vij ti.de sentētijs ex periculo recitandis Imperato2 val̄.et gratian⁹ ⁊ cetera.

Vltima sentētia debʒ d̄scripto ꝓferri

STatutis generalibus iussimus:vt vniuersi iudices q bus reddendi iuris in ꝓuincis ꝓmissimus facultatē:cognitis causis vltimas diffinitōnes descripti recitatione ꝓferāt. huic adijcim⁹ sanctioni.vt sententia que dicta fuerit:cū scripta nō esset:nec nomē quideʒ sententie habere mereat̄:nec ad rescissionē ꝑpetrā decretorū appellationis solēnitas requiratur. Item ex concilio apud sanctum medardū.viij.c.himarus remoꝝ archieps dixit.

De eodem.

LEgum ecclesiasticarū auctoritas talis est:vt in causis gestoꝝ semp scriptura reqratur:adeo ut qui ad sacrum fontem accedit:suum dare nomen p2ecipiatur.qui ad sūmū sacerdotiū p2ouehitur:decreto manibus omnium roborato eligatur. O2dinatus auteʒ a suis o2dinato2ibus litteras accipere iubetur:qui etiā ab ecclesiastica societate quolibet excessu discinditur libellari descriptione aut recipitur aut deijcitur.sed qui accusatur aut excōmunicatur seu reconciliatur:per scripturā accusari vel reconciliari iubet̄. ⁊ sic in certis huiusmodi in tātum scriptura deposcitur:vt sicut beatus grego2ius in commonito2io ad ioannem defenso2em ex romanis legibus sumens scribit:sententia que sine scriptis ꝓfertur:nec nomē sententie habere meret̄.Iteʒ nicolaus papa girardo turonensi archiepiscopo.

Restituendus est quem neq3 conuictū neq3 cōfessum constat esse eiectum.

NOtuʒ sit tue fraterne charitati:ꝙ cuʒ iste p2esbyter pauper nomine ch2istopho2us de sua angustia ad nostrā clementiaʒ lach2ymabiliter sit cōquestus:dicens falsis se criminibus impetitum:⁊ ab ecclesia sua non conuictum neq3 cōfessum irrationabiliter fuisse eiectum.nam vt ipse refert:a tua diligentia per tres vices inquisitione facta nulla in se neq3 de fo2nicationis crimine neq3 de homicidij cōsensione

e ¶ Societate.ut hereticus:ut.s̄.i.q.vij.quotiēs.

f ¶ Excōicatur.xi q.iij.debent.⁊.c.cure.

a **N**Otū sit.per tres.nota sepius posse inqri de eodē crie.

b ¶ Nisi.istud nisi nō ponit̄ hic exceptiue.

c ¶ Monemus.p h⁰.vbū nō pcipit̄:ut.j.xxviij.q.i.sic eniʒ.⁊.ff.d̄ le.iij.fideicōmissa.§.hec vba.⁊.xi.q.iij.ro go.⁊.iij.q.ix.re vba ⁊.ij.q.vij.sicut inquit in glo.ij.

d ¶ Tue.remittitur hec causa ad euʒ:a quo appellatū est:nō ut ipsū iudicet sʒ ut ipsuʒ restituat:⁊ sic nō obstat:ex̄ de ap.accepta.

e ¶ Restituendo:cā p2ius cognita ne obstet.vij.q.i.pn̄tium.

f ¶ Et cōsentiētē hoc ideo dicit:q2 ipse eū nō p2iuauerat sʒ alij de cōsensu suo.⁊ hoc ē notabile ꝙ pōt ꝯueniri nō solum q deiecit vl̄ mandauit vel ratū habuit:sʒ etiā q con sensit ex̄ de resti.spol̄.cū ad sedeʒ.i fi.Cōsentire dicit̄ qs tribus modis.l.ut q ad hoc coopatur:ut ī simonia.i.q.i.siqs epūs.⁊ in incestu iij.q.iiij.consanguineoꝝ.Item ⁊ in raptu virginis xxxvi.q.ij.d̄ puellis.i rapina.xvij.q.iiij.oēs ecclie.

Ité in iniusta sniã:ut.s.e.in primis. Scd̃o modo dicit̃ ꝯsentire:cũ nõ corrigit quos tenet̃ ex officio corrigẽ:ut.lxxxiij.di.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.lxxxvi.di.iferioꝝ.Tertõ modo dr̃ ꝯsentire:cũ defẽdit peccantẽ.vl' qñ sua auctoritate deliquitur.xi.q.iij.q consentit.xxiiij.q.iij.q alioꝝ.ꝛ tal'magis ẽ puniendus ꝙ ipse faciens:ut ibi dicit̃.io.

g Nemo presbyter excõmũicet.ar.ꝙ simplex sacerdos hꝫ potestatẽ excõicandi:ut ex̃ ꝺ of.or.cũ ab ecclesiarũ:ꝛ ꝺ ap.rephẽsibilis.ꝛ ex̃ de eo q fur.ordi.re.c.i. Nã qlibet sacerdos habꝫ claues ligãdi ꝛ absoluendi:ut.j.e.q.vij.§.itẽ cũ dauid.ꝛ.xi q.iij.quõ itẽ.q2 ꝺ causis pñt cognoscere:ut de iudi.c.ij.ꝛ ex̃ de imu.ec.nõ min⁹.ꝛ etiã de matrimoniali bus causis.ex̃ de sen.ꝛ re iudi.tenor in pñ.in pte decisa. Cũ g° excõicatio sit poti⁹ iurisdictionis ꝙ ordinis:ut ex̃ de elec.transmissã.ꝛ tales minores ꝑlati hñt iurisdictionẽ ut dictũ est: ergo pñt excõicare. Sꝫ ꝯ excõicatio ẽ mucro epãlis.xvi.q.ij.visis. Itẽ excõicatio dicit̃ maxia pena: ut.xxiiij.q.iij.corripiant̃.preterea archidiaconi mo dicã hñt iurisdictionem:ut ex̃ de offi. archidiaco.c.i.ꝛ vlti.ergo multo fortius simplices sacerdotes Solutio vbi ꝯsuetudo est ibi hñ pñt excõicare.consuetudo eñi dat iurisdictionẽ: ut.ix.q.iij.ꝯquest⁹ in fi.de hac materia inuenies.xi.q.i.de psona.Io.probabiliter põt dici ꝙ ecclesiaꝝ ꝑlati de iure cõi pñt excõicare:ut ex̃ de offi.or.cũ ab ecclesiaꝝ.lꝫ epi iam ꝯscripserint contra multos prelatos.bartholomeus.

de quibus impetebatur reperiri potuit culpa:nisi quia sine paupertatis causa que petebantur aut consentire noluit: aut adimplere non potuit. qd̃ suus tamen emulus vltroneus egit:qui iniuste illius ecclesiã preripuit: icciro magnopere monemus reuerentiam tuam ut que te forte ignorante giezitaca cupiditate peracta esse videntur: tue fraternitatis cẽsura celeri emendatione corrigantur. s. restituendo ecclesie ꝓprie iam dictũ sacerdotẽ atꝗ ei reddendo tua pietate pristinum quem perdidit honorẽ ꝛ nullatenus canonica instituta alicuius temeritate contẽni permittas: q2 faciẽtẽ ꝛ consentientẽ par pena ꝯstringit. Item de libro cõstitutionuꝫ

Anteꝗ̃ cã examinetur: aliqs excõicari non licet.

Nemo eps nemo presbyter excõicet aliquẽ anteꝗ̃ cã ꝓbetur: ꝓpter quã ecclesiastici canones hoc fieri iubent Siqs aũt aduersus eã cõstitutionem excommunicauerit aliquem: ille qui excommunicatus est:maioris sacerdotis auctoritate ad gratiam sancte cõmunionis redeat. ille autem qui non legitime eum excommunicauit: in tantum abstineat tempus quãtum maiori sacerdoti visum fuerit: vt quod iniuste fecit eum excommunicando ipse iuste patiatur. Item augustinus in epistola ad clerum ꝛ ad vniuersalẽ plebem hyponiensem.

Incerta ꝛ dubia iudicari nõ possunt.

Nomẽ presbyteri ꝓpterea non ausus sum de numero collegarum eius vel supprimere vel delere:ne diuine pietatis potestati:sub cuius examine causa adhuc pendet: facere viderer iniuriam: si illius iudicium meo vellem iudicio ꝑuenire. quod nec in negocijs secularibus iudices faciunt: quando ad maiorem potestatem dubitatio refertur: vt pendente relatione aliquid audeant commutare. in episcoporum quoꝗ concilio constitutum est nullum clericum: qui nondum conuictus est: suspẽdi a communione debere: nisi ad causam suam examinandã se non presentauerit. Item melchiades papa.

Nec suspicionis arbitrio nec ante verũ ꝛ iustum iudicium aliquis condemnetur.

Primo semper omnia diligenter inquirite: vt cum iusticia ꝛ charitate diffiniatis: neminem condẽnetis ante verum ꝛ iustum iudicium: nulluꝫ iudicetis suspicionis arbitrio sed primum probate: ꝛ postea charitatiuam sententiam proferte. ꝛ quod vult is nõ vobis fieri: alteri facere nolite. Item li.xlix.ti.de accusatõnibus ꝛ inscriptionibus.

Qui ab accusatione ꝓhibentur. ꝛ qui recipiantur.

Prohibentur alij accusare propter sexum vel etatem vt mulier ꝛ pupillus. Alii

h Causa ꝓbetur:j.xi.q.iij.nemo.
i Maiori auctẽ.cũ distinctione.xj.q.iij. si epus.forte ibi notatũ inuenies:ꝛ ex̃ ꝺ sen.ex.sacro.
k Nomen ꝑsbyteri.vl' supprimere.nomia excõicatoꝝ tpe excõicationis supprimebant̃ in matricula:lꝫ noĩa depositoꝝ radebant̃:sic.l.di.contumaces.
l Relatione.sil'e ex̃ de offi.dele.lꝫ.ex eo ẽt ꝙ iudex dicit se velle referri:nõ põt ampli⁹ cognoscẽ.C.de ap.ex illo.ꝛ ex̃ de off.del.cũ sup.qd̃ itelligo si relatio fuerit a ptibus approbata ut.C.de rela.l.ij.
m Suspẽdi.nisi sit infamat⁹.j.e.q.v.ꝑsbyt.
n Primo.suspiciõis triplex ẽ suspicio: Temeraria.de q̃ hic dicit̃:q̃ nec expurgationẽ inducit. Probabilis q̃ expurgationẽ inducit: ut.j.q.v.ꝑsbyter. Violẽta:q̃ ad ꝯdẽnationẽ sufficit:ut.xxxij.q.i.dixit dñs.tñ qñꝗ violẽta suspicio vl' ꝑsũptio ñ sufficit ad ꝯdẽnationẽ:ut ex̃ de testi.cog.ꝓterea.ex̃ de ꝑsũp.lr̃as in fi.ꝛc.
o Prohibent̃.alij ꝓpter sacrm̃.quod ꝑstãt.i.se ñ euitaturos mortẽ ꝓpter salutẽ rei publice.milites eñi nostros magis volumus scire arma ꝙ leges: ut C.de iure deliberã.sancimus.C.locati milites
p Magistratũ.lꝫ ꝯ.s.i.q.i.in illa.l.iubemus. lꝫ illud cũ delinquit iudex in admĩstratiõe sua ut tũc possit ꝯueniri: ut ĩ auc.ut iudices sine q° quo suffrag.§.illud.vel hic loquit̃ de eo q añ admĩstrationẽ deliquit. vl' ibi de minoribus iudicib⁹: h de maioribus:ut.ff.de iniur.nec magistratib⁹.tñ etiã maiores iudices ꝑstabũt cautionẽ stãdi iuri post depositã administrationẽ:ut.ff.de adult.si adulterium.§.vlti. q Sine fraude.i.sine pena.

ꝓpter sacrīm: vt q dispēdiū merent. Alij ꝓpt īngratitū ꝛ ptātē ī q agētes sine fraude ī ius vocari ñ pñt. Alij ꝓpt dlictū ꝓpriū: ut īfames. Alij ꝓpt turpē questū: ut q duo iudicia aduersus duos reos subscripta hñt: nūmosiue ob accusādū vel ñ accusādū acceperīt. alij ꝓpt ꝯditōem suā: ut libertini ꝯ p̄ronos alij ꝓpter suspicionē calūnie: vt illi q falsū testimoniū subornati dixerūt. nōnulli ꝓpt paupertatē: ut sūt q minꝰ q̄ꝫ q̄nq̄ginta aureos hñt. Ɱi tñ oēs: si suā ī iuriā exequāt̄ mortēue ꝓpīqͦꝝ ꝯfēdāt: ab accusatōe nō excludūtur. Liberi libertiq̄ꝫ ñ sūt ꝓhibēdi suaꝝ defēdēdaꝝ rerū grā ꝯ facto parētū p̄ronorūue qrī: velut si dicāt se vi a possione ab his expulsos. s. ne vt crimē ī eis itēdāt: sꝫ ut possiones recipiāt. Nā ꝛ filiꝰ nō qdē ꝓhibitꝰ ē de facto matri ꝯqueri: si dicat suppositū ab ea ptū: quo magꝭ cohēdē hēat: sꝫ eā reā lege cornelia facē ei pmissū ñ est

b alio delatū aliꝰ ꝯferre ñ pōt. sꝫ eū q abolitōne publica vel puata intueniēte aut ꝯsistēte accusatōe ꝯ reis exēptꝰ est aliꝰ deferre nō ꝓhibet. Ɱuli erē ꝓpter publicā vtilitatē ad ānonā ptiuētē audiri a p̄fecto ānone deferētē diuꝰ seuerꝰ et antoniꝰ rescripserūt. famosi qͦq̄ꝫ accusatores sine vlla dubitatōe admittūtur. milites quoq̄ꝫ ad hāc accusatōem admittēdi sūt. serui quoq̄ꝫ deferentes audiēdi sūt. His oibꝰ auctibus dat̄ intelligi: ꝙ nullꝰ ē ꝯdēnandꝰ nisi iudicio ordiabilit̄ habito aut ꝯuicat̄: aut reū seipē cōfiteat̄. Deꝝ hec ꝯ illis ītelligēda sūt: quoꝝ cria sūt occulta. Cereꝝ q̄ māifesta sūt: iudiciariū ordiem nō regrūt. Unde ābrosiꝰ.

Sine accusatōe manifesta iudicanda sunt.

Manifesta accusatōe nō indigēt. Itē nicolaꝰ papa carolo regi. De eodē

Qe lothariꝰ rex nepos vester fecit: accusatōe nō idigent. māifesta. n. sūt teste apſo opa carnis fornicatio imūditia ꝛc. In manifestis. n. calliditate accusātiū nō opprimit̄ reꝰ nec tergiuersatōe ꝓpriū crimē celat̄: cū culpa sua ocul' oīm sponte se ingerat: atq̄ꝫ iō ī talibꝰ iudiciariꝰ ordo ñ regrit̄: q iō tm̄ institutꝰ ē: ut nec inocētia insidijs pateret aduersantiū: nec

p ¶ Questū: i. questꝰ suspicionē. q eni duos cepit accusare: si vlt tertiū accusare: p̄sumit̄ ꝙ hoc cā questꝰ faciat. sꝫ huic ē ꝯ. ff. de accu. l. hos accusare. §. l. iulia. vbi dr̄ ꝙ nemo pōt duos sil' accusare nisi suā vel suoꝝ īiuriā ꝓsequat̄. sꝫ dic ꝙ ī diuers̄ libell' pñt duo accusari sꝫ tertiꝰ nō pōt nisi suā vl' suoꝝ iniuriaꝫ ꝓsequat̄: ut hic dr̄. ꝛ. C. q ac. nō pos. l. cū rōnibꝰ sꝫ in vno libello nō pōt duos accusare: nisi suā vel suoꝝ īiuriā ꝓsequat̄ ut ī illa. l. hos accusare. nisi cū crimē cōe est: ut ff. de adult. q pupillā. §. i. sꝫ in crimie adulterij nō pñt duo sil' accusari. C. de adulterijs reos.

s ¶ Nūmosiue. accusatori sꝫ nobis dare pecuniā in causa sanguinis. sꝫ q dat pecuniā ꝛ nō in cā sanguis. ꝓ ꝯuicto hr̄ ut. j. q. iij. §. notandū in fi. x. in oibꝰ cāis. sꝫ nō sꝫ accusanti recipe: ut. s. i. q. i. ꝯcussionis. tñ post finitā accusationē q̄nq̄ꝫ remūerat̄ accusator: ut s. lxxix. di. siqs papa. et j. iij. q. v. accusatores. vi q. i. §. verū.

t ¶ Qui testimoniū falsū. isti repellūt̄ sꝫ nō sint infames. ut ex̄ de ordi. cog. cū dilectꝰ in fi.

u ¶ Pauptatē. ꝓpter hͦ repellūt̄ testes: ut. iiij. q iij. testiū. dū tñ ratione pauptatis sit suspectus ut instit. de suspec. tu. §. vlti. paupertas eni nō ē de numero maloꝝ: xv q. i. illa in fi.

x ¶ A possessione. tñ nō ab eis pñt repetere possessionē per intdictū vñ vi. sꝫ eni nullū intdictū infamet tñ diminuit ꝛ sigillat opinionē eiꝰ ꝯ quē ꝓponit̄: ut. ff. ꝯ obsequijs. l. ij. nec ēt in integꝝ restitutio petit̄ ꝯ parētes vel patronos: ut. C. q ꝛ aduersꝰ quos in integꝝ resti l. vlti.

y ¶ Nō ut crimē. nisi atrocē iniuriā fecissent: vel nisi nomie alieno ꝯueniant̄: ut ff. de in ius vo. sꝫ ꝛ si. §. pſt. ꝛ vlti. ꝛ. xij. q ij. q manumittit̄. Alit̄ nō pōt agē ꝓ iiuria ꝯ tales personas ut. ff. de iniurijs nō solū. §. quāq̄ꝫ.

z ¶ Nō pōt: siue cnim qs fit ꝯdēnatꝰ siue absolutꝰ tñ super eodē crie sepiꝰ agi nō pōt: ut ex̄ de accu. de his.

ꝛ ¶ Abolitione. publica. Triplicit̄ fit abolitio. aut publice ob diē insignē vl' ob rem ꝓspere gestā: aut p̄uati accusatore petēte: aut ex lege q̄ñ accusator desistit vl' mortuꝰ ē. In publica abolitiōe pōt accusator repetē rē finitis ferijs infra. xxx. dies: ut. ff. ad turpill'. siqs. ꝛ. l. seq̄n. sed in alijs duabꝰ nō admittit̄ ille q desistit: ut. ff. ad turpill'. q desistit. sꝫ aliꝰ bñ admittit̄ infra. xxx. dies. ij. c. q. vlti. ꝛ. l. vlti. ī fi.

ꝯ ¶ Ad annonā. cū hͦ crimē s. fraudate ānone ponat̄ int̄ excepta cria: ꝛ istud crimē eq̄pat̄ crimini dilapidatiōis: vr̄ ꝙ ibi q̄libet admittat̄. Nā ꝛ femia cuiꝰ ñ intest: si pietate ducit̄: admittit̄ ad crimē suspecti tutoris: insti. de suspe. tu. §. ꝯsequēs. nec ī hͦ crie tenet̄ qs inscribē: ut in auc̄. ut iudi. sine quo quo suffra. §. necessitatem.

a ¶ Manifesta. De notorio loq̄mur: ꝛ qd sit notoriū ignoramꝰ. Scias gͦ ꝙ aliud ē fama. aliud manifestū: aliud notoriū. Fama q̄nq̄ꝫ ex scia q̄nq̄ꝫ ex suspiciōe ꝓcedit: q̄nq̄ꝫ ex certo q̄nq̄ꝫ ex incerto auctore: ut de ꝯ. di. iiij. scim̄ in fi. Manifestū ē ꝙ sp ex scia ꝛ ex certo auctore ꝓcedit: ꝛ qͦ pōt ꝓbari: ut. ff. ꝯ test. hēdes palā. ideꝫ ēt q̄nq̄ꝫ occultum dr̄ qͦ pōt ꝓbari. C. de ap. eos. §. ij ꝛ occultū dr̄ qͦ q̄nq̄ꝫ sciūt: ut de pe. di. i. §. hec aūt secreta. Itē notoriū dr̄ manifestū qͦ pꝫ p ꝯfessionē vel ꝓbationē vel p euidētiā rei: ut ex̄ de x. si. cū oli.

b Notoriū triplex ē ē eni notoriū facti: notoriū iuris: ꝛ notoriū p̄sūptionis. Notoriū facti ē: qͦ exhibet ꝛ offert se ocul' oīuꝫ . i. qͦ ita hꝫ facti euidentiā qͦ ñ pōt negari: supple ꝓbabilit̄: ut ex̄ de coha. cle. tua. ꝛ ex̄. e. ti. vr̄a. ī tali ñ audit̄ appellās: ex̄ de ap. cū sit romana. ꝛ. c. ptera ꝛ. c. ꝓuenit. ꝛ credit̄ simplici assertiōe official': ut. iiij q. iiij. §. aliq̄ñ. Nec regrit̄ h̄ scia oīuꝫ sꝫ pluriū: ut. j. e. de māifesta. Est aūt qͦdā factū ꝯtinuū siue pmanēs qͦdā intpellatū: qͦdā stati trāsiēs. In notorio facti ꝯtinui nullꝰ ordo iuris exigit̄: ut. ī decre. tua. In notorio facti intpellati semiplena ꝓbatio regrit̄: ut ex̄ de vsur. cū ī diocesi. Notoriū actu ñ pmanēs: ꝓbabilit̄ pōt negari: ut ex̄ de sortil'. ex tuaꝝ. Notoriū iuris ē de qͦ aliqs ē ꝯdēnatꝰ vl' ꝯfessꝰ. tñ ī hoc notorio q̄ñq̄ꝫ ꝯ negātē regrit̄ ꝓbatio: ut ex̄ de sen. ꝛ re iu. sicut. Itē q̄nq̄ꝫ ñ sufficit ꝙ qs sit ꝯfessꝰ nisi sit ꝯfessꝰ ꝛ ꝯuictꝰ ut. j. c. q. vi. §. sūt etiā quoꝝ. x. ī occultis. Notorium p̄sūptū ē: ut si aliqs publice habitꝰ ē ꝓ filio alicuius:

ibi nõ regrit aliqs ordo iuris:ut ex̃ de fi.ĩſ.michael
r.c.qm̃.hoc eni ꝙ aliqs fit alteri⁹ fili⁹ ñ põt vere ꝓba
b ri:ut.ff.de ꝯdic.r de.lucius.

Ue lotharius. Manifesta.ĩ.xi.q.iij.eoꝝ.ꝯ.ſed ibi nõ erat notoriũ ſꝫ manifestũ. r ſic nõ obſtat.iij.q.v. q: ſuſpecti. etiã ſi ſit notoriũ tñ nihilominu⁹ hec citatio forte ẽ faciẽda.ĩ.e.§.qñ.xxiij.q.iij. de illi cita. r.ĩ.e. deus oĩpotens. r ſñia ferẽda ẽ:ut ex̃ de ap.cũ ſit romana ĩ fi.ſꝫ nec ꝓbatio neqꝫ purgatio eſt requirẽda:ut.ĩ.e deus oĩpotens. ut ex̃ de pur.ca. cũ dilectus.ſit tñ probatio qñqꝫ ex abũdanti: ex̃ de elec.bone.r.ff.ð manu.cãm in pñ. r.xxiij.q.i.pudẽda in fi. nil eni tã indubitatũ ẽ: qn ſolicitã dubitationẽ admittat: ut in auc̃.de tabell. ĩ medio coll.iiij.

c De manifeſta.pſ̃imis. g.° nõ regrit oĩuꝫ ſcĩa: forte ſufficiunt.x. ut.x.q.iij. vno.iudici tñ dꝫ eſſe notũ.xxiij.q.iiij.cũ quiſqs. vñ põt cõtingere ꝙ aliqd ẽ notoriũ apud delegatũ: qð nõ eſt notoriũ apud delegantẽ. Et ſi cã audiretur coram delegãte ille ꝓcederet ſm ordinẽ iuris: ſed ðlegat⁹ nõ: ut ex̃ de pur.ca.cũ dilectus. Idẽ ẽ ĩ inquiſitiõe. põt eniꝫ eſſe ꝙ delegat⁹ põt ingrẽ de crimie alicui⁹: ſi apud eũ ẽ infamat⁹: ſꝫ delegat⁹ nõ: ex̃ de accu. cũ oportet
d Sine accuſatore. Nota ꝙ nemo ẽ ꝯdemnand⁹ ſine accuſatore: ut.ff.de mu.r ho.reſcripto.§.ſiqs accuſatorẽ. Sꝫ fallit ĩ charta ſuſpecta: cui fides nõ ſit.

culpa delinquentiũ ſentẽtiam effugeret iuſti examinis. Vñ ſtephanus papa leoni epiſcopo thianenſi.

Ordine iudiciario manifeſta non deſiderat cauſe

De manifeſta r nota plurimis cã nõ ſũt querendi teſtes: ut ſanct⁹ ambroſius ĩ epiſtola ad corinthios dicit ð fornicatore ſñiam exponẽs apoſtoli. Iudicis inqꝫ nõ ẽ ſine accuſatore dãnare: q: dñs iudaꝫ cũ fuiſſet fur: q: nõ eſt accuſatus: minime eiecit. cognito autem opere iſto pellendũ illum apoſtolus de cetu fraternitatiſ cenſuit. oẽs eni crimẽ eius ſciebãt: r nõ arguebãt. publice enim nouercã ſuã loco vxoris habebat. in q re neqꝫ teſtibus opus erat: neqꝫ tergiuerſatione aliq poterat tegi crimen. Et paulo poſt: abſenſ facie preſens aũt auc̃te ſpũs ſãcti q nuſqꝫ abſens ẽ: iam iudicaui ut. pñs eũ q hoc admiſit tradi ſathane in interitũ carnis r infra. Sed ſciendũ eſt: ꝙ eoꝝ que manifeſta ſũt: alia ſũt nota iudici r incognita aliis. Alia ſũt manifeſta aliis et occulta iudici. Quedaꝫ vero ſũt nota iudici r aliis. Que iudici tm̃ nota ſũt: ſine examinatione feriri nõ pñt: q: dũ accuſatoris pſona aſſumit: iudiciaria ptãs amittit. In vna eadẽqꝫ cã null⁹ ſil' põt eẽ accuſator r iudex. Vñ aug⁹ in omel. de penitẽtia.

Qñ aliq ſut corrigendi quãdo tolerandi.

Multi corrigũtur: ut petruſ multi tolerãtur: ut iudas. multi neſciũt donec veiat de⁹ q illuminabit abſcõdita tenebrax: r infra. Nos vo quenqꝫ ꝓhibẽ a coione ñ poſſum⁹ qꝫuis hec ꝓhibitio nõdum ſit mortal' ſꝫ medicinalis: niſi aut ſpõte ꝯfeſſũ: aut ĩ aliquo ſiue ſeculari ſiue eccleſiaſtico iudicio noiatũ aut cõuictũ. Quis enim ſibi vtrũqꝫ auderet aſſumere: ut cuiuſqꝫ ipe ſit r accuſator r iudex. hãc oĩ regulã etiam paul⁹ apl'us in epl'a ſua ad corithios breuit̃ inſinuaſſe intelligit̃: cũ qbuſdã ꝯmemorat' criminib⁹ eccleſiaſtic' formam ad oĩa ſimilia ex qbuſdã darꝫ ait.n. Scripſi vobis ĩ epl'a: ne ꝯmiſceamini ĩ fornicariis: non vtiqꝫ fornicariis h⁹ mũdi aut auaris aut raptorib⁹ aut idolis ſeruiẽtib⁹: alioqn debueratis de hoc mundo exire. Nõ enim poſſunt homines in hoc mundo manentes niſi cum talibus viuere. nec eoſ poſſunt lucri facere chriſto: ſi eoꝝ colloquium conuictumqꝫ vitauerit vnde dominus cum peccatoribus r publicanis comedens: non eſt inquit neceſſarius ſanis medicus: ſed male habentibus. nõ enim veni vocare iuſtos: ſed peccatores ad penitentiam. r ideo conſequenter apoſtolus etiam adiungit: Nunc autem ſcripſi vobis: nõ commiſceamini fornicariis: Siquis autem frater nominatur fornicator aut idolis ſeruiens aut auarus aut maledic⁹: aut ebrioſus aut rapax: cũ huiuſmodi nec cibũ ſume: Quid enim mihi de his qui foris ſũt

C.de ꝓba.iubem⁹.r cũ teſtis fraudulent̃ r ꝓcacit̃ rñdet.C.ð teſt.null⁹.r ĩ tutõe ſuſpe.ff.ð ſuſpe.tu.l.iij.§.i.r.iij.q.ij.q: ea.r qñ marit⁹ excipiẽdo ꝯdẽnat̃ de lenocinio.ff.ð adult.l.ij.§.ſi publico.r qñ calũniator punit̃.C.de calum.l.i.addit̃ .vi.caſus qñ crimẽ ꝓbatur p inqſitionem: ex̃ de accu.qualit̃ r qñ.vij.cũ deficit reus in purgatione: ex̃ de ſimo.ð his viij.in notoriis ut hic.
e Oẽs.ſ.corinthij.
f Sciebãt.eo ꝙ publice ĩ domo ſua videbant eã. Et ſic ex̃ de cohabi. cle.r mu.tua.
g Tergiuerſatione.i. diſſimulatione.
h Abſens iudicari. g.° abſens excõicat̃: ut ex̃ de ap.cũ ſit romana.et ex̃ de ſimo. accuſatũ.ſꝫ nũqd abſens abſoluit̃: ar.ꝙ ſic.ĩ.e.q.v.quãto. ar.ꝯ.de ſen.ex.a nobis ĩ fi.vbi certa forma abſolutionis exprimit̃.R°. ſic nõ eſt abſoluend⁹. ſi tñ alit̃ abſoluit̃: tꝫ abſolutio: ut ex̃ de re.iuris oĩs res.xxx.q.v.§.obijcitur.
a Multi corrigunt̃.ñ poſſum⁹ noiatim ſꝫ in genere: ut.v.q.i.qdam.
b Quãuis.interpoſitio eſt.
c Mortalis.añ ꝯtemptũ.xxiij.q.iij.notandũ.
d Medicinalis.ut ſpiritus ei⁹ ſalu⁹ fiat: ut.xi.q.iij.audi.niſi ſit incorrigibilis: ut.xi.q.iij. nẽo epoꝝ.r.ĩ.xxiiij.q.iij.corripiant̃: r notandũ ĩ fi.
e Seculari.i.de reb⁹ ſecularib⁹.vl' legit̃ ð laico.r ſic nõ ẽ ꝯ. ex̃ de iudi.at ſi cleri.ar.hui⁹.c. videt̃ ꝙ cleric⁹ de crĩe ciuiliter ꝯuict⁹ infamet̃ p ſñiam latã in ipſum a laico p recõuẽtionẽ: ut vi.q.i.beat⁹ petr⁹.r.c. infames.ar.ex̃ de teſti. de cetero.r.iij.q.v.de accuſatorib⁹.xxxv.q.iij.ꝯiũctiones imo ſi corã quocũqꝫ ĩ modũ exceptiõis ꝓbat̃ crimẽ: coget̃ ad pñiam.nã vndecũqꝫ clarẽt crĩa rc̃.xxiij.q.iij.ecce.nã r iudiciũ hereticoꝝ certificat eccleſiã: ut.ĩ.xxiij.q.i.ſubdiacon⁹.r ĩ auc̃.de ſãct.epis.§.ſi vo crimẽ.r ſñia ĩ vno iudicio

iudicare: nonne de his que in tus sunt vos iudicatis: de his autẽ qui foris sunt: iudicabit de⁹. auferte malũ a vobis ipis quib⁹ verbis satis ostẽdit: nõ temere aut quõlibet sed p iudiciũ auferendos esse malos ab ecclesie cõione: ut si per iudiciũ auferri nõ possunt: tolerentur pocius: ne pverse malos euitãdo ab ecclesia ipse discedẽs: eos quos fugere videtur: vel vincat ad gehennã qꝛ ad hoc nobis i scripturis sũt exẽpla pposita: velut i messe vt palea sufferat vsq3 ad vltimũ vẽtilabꝛ: vel itra illa retia vbi pisces boni cũ malis vsq3 ad sepatõem: que futura est in littore .i. in fine seculi equo animo tolerẽtur. Nõ .n. ꝯtriũ ẽ illud huic loco: qd dicit aplus Tu qs es q iudicas alienũ seruũ: suo dño stat aut cadit. Noluit eni hominẽ ab hoie iudicari ex arbitrio suspiciõis vel etiã extraordinario vsurpato iudicio: sed poti⁹ ex lege dei secũdũ ordinẽ ecclesie siue vltro cõfessũ siue accusatũ atq3 cõuictũ. alioquin illud cur dixit: siqs frat nominat aut fornicatoꝛ aut idolis seruiẽs τc: nisi qꝛ eã nominatõem voluit itelligi: que fit in queq3 cũ snia ordine iudiciario atq3 cũ integritate pfert: Nã si nominatõ sufficit: multi dãnãdi sũt innocẽtes: qꝛ sepe falso i quoq3 crimina nominãtur. non ergo illi quos monem⁹ agere penitẽtiã qrãt sibi comites ad supplicia nec gaudeãt qꝛ plures inueniant sibi similes. Nã ppterea nõ min⁹ ardebũt: qꝛ cũ multis ardebũt. Idẽ in eodem.

Peccatũ qd tñ iudici notũ ẽ: ab eo dãnari non valet.

Si peccauerit in te frat tu⁹ corripe eũ inter te τ ipm solũ

lata fidẽ facit in alio. ff. de iureiur. si duo. C. de libe. cã. iubemus. hoc ẽ ver nisi easdẽ psonas qꝛ res int alios a ta τc ex de re iudi. q̃uis cũ filib⁹. siliter fit fides seculari iudici p iudiciũ ecclesiasticũ: ut. xi. q. i. statuimus. τ hoc satis põt admitti. Iudex tñ ecclesiasticus nõ põt clericũ rõne illi⁹ snie punire q̃n ꝯuictũ: si tñ infamia crebrescit: ex tali snia põt epũs ipsũ cogẽ ad purgationẽ: in q si deficeret puniat: ut ex de simo. ꝯ hoc. nec testes purgationis sũt ꝯtrij priorib⁹ testib⁹: qꝛ isti iurant de credulitate τ alij. ꝯ sciẽtia. τ bñ põt esse: ꝙ isti credãt eũ innocentẽ: et illi sciãt eũ nocentẽ: nec obest ei illa snia quo ad bñficiũ vl quo ad ordinẽ: ex de excep. deniq3. de ordi. cog. cũ dilecti⁹ .iij. Sz forte põt ipsum cogẽ ad pniam. nã etiã in cã correctiõis tenuis pbatio τ sciã sufficit: ꝯ spon. pterea. xxij. q. v. hoc videt. imo sufficit vnus testis quo ad sententiã medicinalẽ: ut ꝯ testi. cog. puenit. de cõse. di. iiij. cũ itaq3. ex de ꝯsang. τ affi. sup eo. f Accusatoꝛ τ iudex. qd fieret si occultos tales accusaremus.

g Siliã. ar. ꝙ lz aliqd spãliter de vno dicat: tñ extendit ad oĩa siliã: ut. j. e. deus oipotens. xxxij. q. vij. aplus. xvi. q iij. lz. di lxi. miramur. ut. s. di. v. ad ei⁹. ff. de fũdo instruc. q̃situ. §. vlti. ff. de adimẽ. leg. l. legata. ff. ꝯ ali. τ ciba. lega. l. vba. ff. de suppel. leg. legata. xvi. q. i. hinc ẽ etiã ar. ꝯ. C. ꝯ pcu. marit⁹. h Cũ fornicarijs. iudeis vel gentilibus. i Fornicarijs. s. occultis. nisi in casib⁹. q. di. nõ est aliq ps mũdi in q nõ sint tales mali. k Siqs aũt. q. d. quare h nõ dicas de alijs q̃ de fratrib⁹. Rñ.

l Noiatur. p sniam. m Qui foris. i. q nõ nri iuris. xv ij. q. iiij. ꝯstituit. s. di. xlv. q sincera. ꝯ. dic ut notaui. xxviij. q. i. sepe. n Iudicare. q̃tũ ad excõicationẽ: lz corpaliter põt puniri: ut. xvii. q. iiij. ꝯstituit. ar. ꝙ excõicat⁹ nõ põt iterũ excõicari: de hoc inuenies. iij. q. iiij. engeltrudam.

o Suspicionis. subaudi temerarie: si violente sec⁹. xxxij. q. i. dixit. p Extraordinario. agendo ꝯ eũ denũciatiue vl inqsitiue q mod⁹ nou⁹ ẽ. τ extraordinari⁹ fm quosdã. Sz dic ex. i. pter hoc vl ꝯ ordinẽ iuris. s. qꝛ nõ est de foro suo cũ sit occult⁹. vñ sequit. q Nã si noiatio. i. infamatio. j. xxv. q. vlti. c. vlti. xxxv. q. vi. si duo. Ar. ꝙ p famã nõ pbat aliqd ex de coha. cle. τ mu. tua. ex ꝯ eo q cog. ꝯsang. vxo. sue. sup eo. sz fama cũ alijs adminicul pbat. iiij. q. iij. sepe. ex de psump. illud. de appel. c. i.

r Si peccauerit. in te. s. lesũ vl te teste. qdã totã hãc auctoritatẽ intelligũt de occulto peccato: τ exponũt adhibẽ vnũ vel duos testes: q sint testes facte admonitiõis. τ qd sequit: dic ecclie. i. sacerdotib⁹ q orent p ipso vl admonẽt eũ desistere a pctõ τ a tali q põt pdesse τ nõ obesse. xxij. q. v. hoc videt. τ qd sequit sit tibi sicut ethnic⁹ τc. q̃tũ ad pũatã cõionẽ sz nõ in publ. co: ut .vi. q. ij. si tñ. sed huic opiniõi ꝯdicit. xlv. di. sz illud τ ex de iudi. nouit. xi. q. iij. precipue. vbi habet ꝙ etiã i manif. stis loqt hec auctas. Et alij intelligũt totã de mãifesto sz eis ꝯdicit aug⁹ ibi sol⁹ nosti. Tertij dicũt ꝙ pncipiũ de occulto τ sequẽs de manifesto. sz eis ꝯdicit qd dicit: distingue tpa τ ꝯcordabis scripturas. Io. intelligit de tali occto quod scit ab aliqbus τ põt pbari: ut vocant testes ut pbetur admonitio facta: qꝛ nisi pcessisset admonitio, accusare n posset ut. j. e. q. vij. accusatio. τ c. siqs erga. nã si ad admonitionẽ ecclie nollet penitẽ: isti pñt esse testes admonitiõis facte. τ h⁹ innuit vbi dicit forte qd tñ scis τ ego scio: ar. ẽ ad hãc solonẽ: ex de iudi. nouit. Sz isti opponit: qre g⁹ dicit aug⁹. tu solus nosti: Rñ. hic sol⁹ nõ excludit paucos sz multitudinẽ. sic di. viij. si sol⁹. τ ibi quõ sedet sola ciuitas. i. cũ paucis. sic. xv. q. vij. §. sol⁹. j. e. q. vij. §. de his. Nũc q̃rit vtrũ hoc sit pceptũ oib⁹: videt ꝙ istud extendat ad oẽs. j. e. q. vij. q̃ propt. xi. q. iij. pcipue. xxiiij. q. iij. tã sacerdotes. xlv. di. lz illud qd. h. ꝯcedit sz dura est hec opinio τ ꝯstituit oẽs trãgressores. sz .M. dicit qd ẽ mandatũ ad oẽs q sũt in magistratu positi siue clici vl laici. ar. xxiij. q. iiij. duo ista. xvij. q iiij. de psbyteroꝝ. ad alios ẽ ꝯsiliũ τ hoc est verũ de pctõ iã facto: sz de pctõ adhuc faciẽdo oib⁹ est pceptũ. xxij. q. v. hoc videt. xc. di. diaconi. ex de cogna. spi. tua. Et intellige pmã ptẽ qñ plat⁹ scit peccatũ. secundã qñ ei ab alio denũciat. qcũq3 ergo hz familiã tenet corrigẽ eã. xxiij. q. iiij. duo ista. q. v. nõ putes. τ ꝙ teneat pceptiue quo ad plãtos: quo ad subditos ꝯsultiue. ẽ ar. xxiij. q. viij. c. i. Itẽ dubitat an infames psone admittant ad denũciationẽ τ criminose. τ vr ꝙ sic: qꝛ oẽs ex pcepto ad hoc tenent. Nã τ heretic⁹ admittit. xxiiij. q. i. qsqs. τ aliene psone viles: ut ex ꝯ spon. pterea. ij. τ vbi agit ad correctionẽ nõ reqrit tant⁹ rigor: ut. xxij. q. v. hoc videt. de bona fide eni agit: vñ nõ ꝯuenit de apicib⁹ iuris disputare. ff. mãdati. si fideiussoꝛ. §. qdã. Eꝯ videt: qꝛ tñ honestiores

psone admittunt.xxxv.q.vi.eps i fi. 7 nō ifames ut
de testi.ccg.ptērea.nā etiā ad pplares actiōes nō
admittunt nisi psone integri stat⁹:ut.ff.de populari
bus ac.pplaris.ego credo quēlibet admitti: dū tn̄
bono zelo denū
cief:ex̄ ō re iudi.
cū.i.7.a.sz lz infa
mes admittant 7
irregulares: n̄ tn̄
crimiosi.cū.n. ta
les n̄ correxerit
sua cria: creden
dū est:ꝙ malo ze
lo denūciēt cria
alioꝝ.io.filr ē in
teste q i ciuili cā
n̄ admittit nisi p⁹
pniaz:ex̄ de testi.
testimoniū.bar.

a Sz pditor. sz
nōne dn̄s pdidit
crimē iude cū di
xit:q intingit ma
nū mecū i para
p.ide.s.e.vnus 7
paul⁹ crimen iu
deoꝝ tribuno:ut
xxiij.q.iij.mari
mianus:R.illi po
terāt tn̄ pdesse.
xxij.q.v.hoc vr̄.
itē ꝯ.ff.de iniur.
eū q.sz illud itel
ligit qn̄ qs dire
cte vult aliquem
accusare.

b Suspicat⁹. j.
xxxij.q.i.dixit do
minus.

c Nō nouerat.
vn̄ conceperat

d Occulte.i.nō
accedē ad eā:nō
tn̄ voluit eā a se
r pellē.xxvij.q.ij
pulcq.i.occulte.i.
sine pbatiōe qd̄
hodie nō lz.xxxv.
q.vi.multoꝝ.

e Scripta.euā
gelica cum apl̄o
dicēte:peccantē
corā oib⁹ argue.

f Et sic agendū
vi.q.ij.si tantū.

g Quādo i nos
.i.vno vl̄ altero
sciente: lz etiam
qn̄ null⁹ scit dū tn̄
psūptio sit ꝯ eū q
peccat.

Quare? q2 i te peccauit. Quid
est in te peccauit? Tu scis q2
peccauit. q2.n.secretū fuit qn̄
in te peccauit: secretū q̄re cū
corrigis qd̄ peccauit i te. Nā
si sol⁹ nosti q2 peccauit in te: 7
eū vis corā oib⁹ arguere: non
eris corrector erroris sz pdi
tor. Attēde quēadmoduz iu
stus ioseph tāto flagitio: quod
de vxore fuerat suspicat⁹ tan
ta benignitate pepercit: anq̄
sciret vnde illa cōcepat: quaz
grauidā senserat: 7 se ad illam
nō accessisse nouerat. Resta
bat igit̄ certa adulterij suspi
cio: 7 tn̄ ipe: q2 nō nouerat: qd
dicit euāgeliū: ioseph aūt cuz
eēt iustus: 7 nollet eā diuulga
re vel traducere: voluit occul
te dimittere eā: Ergo corripiē
da ipa sūt corā oibus: q̄ peccā
tur corā oibus. ipa vero corri
pienda sūt secretius q̄ peccan
tur secreti⁹. distribuite tpa et
cōcordabit scriptura. sic aga
mus 7 sic agēdū est: nō solū qn̄
in nos peccatur: sed etiā quā
do peccatur ab aliquo: vt ab
altero nesciat: Nescio quē ho
micidā nouerit eps 7 nemo a
lius illū nouit. Ego nolo eum
publice corripere: 7 tu queris
inscribere prsus. Nec prodo
nec tn̄ negligo: corripio tamē
in secreto. pono an̄ oculos ei⁹
dei iudiciū: terreo cruentā cō
scientiam: persuadeo peniten
tiam. Hac auctoritate prediti
esse debent. [V]nde aliquan
do homines reprehēdunt nos
qui quasi non reprehendam⁹
aut putant nos scire quod ne
scimus: aut putant nos tace
re quod scimus forte quod
scis 7 ego scio: non tamen co
ram te corripio: quia curare
volo non accusare. Sunt ho
mines adulteri in domibus su
is in secreto peccantes. ali
quando nobis ab vxoribus su
is plerunqz zelantibus: aliquā
do maritorum salutem querē
tibus produntur. nos non pro
dimus: sed in secreto arguim⁹
vt vbi contigerit malum: ibi
moriatur. non tamen vulnus il
lud negligamus: ante omnia
ostendētes homini in tali pec
cato constituto sauciatamqz
gerenti conscientiaz illud vul
nus esse mortiferum. Quan
do vero crimen est notum ali
is 7 non iudici: nec tūc s̄ ne ex
aminatione feriendum est: q2
in crimen sibi occultum iudex
sententiam ferre non debet.
[V]nde euaristus papa ait.

Sententia non precipitanter
ferenda est.

[D]Eus omnipotens: vt nos
a precipitande sententie p
latione cōpesceret: cuz omnia
nuda 7 aperta sint oculis eius
mala tamen sodome noluit an
dita iudicare: priusqz manife
ste cognosceret que diceban
tur. vnde ipse ait: descendam
7 videbo: vtrum clamorem q
venit ad me opere compleue
rint: an non est ita vt sciam.
Deus omnipotens cui nihil ē
absconditum: sed ei omnia ma
nifesta sunt: anteqz fiant. non
ideo: hec 7 alia multa que ob
plixitatem capitulo nō inser
uimus per se inquirere digna
tus est: non ꝙ ea ignoraret: sz
ut nobis exemplū daret: 7 ne
precipites in discutiendis 7 iu
dicandis negocijs essemus: 7
ne mala proximorum prius qs
qz presumat credere qz proba
re. cuius exemplo monemur:
ne ad proferendam sententi
am vnqz precipites simus: aut
temere indiligenterqz impro
bata indiscussa quoquo mō iu
dicem⁹ dicēte veritatis voce.

h Nouerit epus. de se logt aug⁹. i Hac auctoritate
.s.euāgelica. k Zelantib⁹.ar.malo zelo denūciantem
crimē fratris audiendum.hoc ē verꝝ si psequat̄ suā iiuriam
ut.j.q.vij.siqs erga. l Nō pdim⁹.ad q̄relā caꝝ.

m [D]Eus oipotēs.de
scendā. angelos
mittēdo ut psequit̄.

n Sciā.tanqz iudex.si
hēs sciā tūc transpone
lrām sic: ut sciā an n̄ est
ita.i. an nō hoc sit ita.7
tūc incipit vsus ibi de⁹
oipotēs.si hēs sciat: tūc
incipies vsū an non est
ita ut sciat. 7 leges int̄
rogatiue vsqz ad locum
illū: nō iō hoc 7c̄.

o Prius qsqz.psumen
dū ē eni quēlibz eē bo
nū: ut.xi. q.iij. absit.ex̄
de psump.dudum.

p Quā pbare.i. exa
minare.

q Quoquo mō.i: diffi
nitiue vl̄ interlocutorie.

r Audita.s̄.di.lxxxvi.
siqd vo.j.xi.q.iij.in cū
ctis.7 ex̄ de psūp.dudū

s Inquirat: cū istud.c.
locū habeat tn̄ i cā inq
sitionis: ut ex̄ de accu.
qualit̄.ij.videt̄ ꝙ tn̄ ho
nesti testes sint ibi ad
mittēdi in cā inqsitiōis
i eo qd̄ dicit̄ i fi. fideli
bus. 7 eadē decretalis
dic̄ ō puidis 7 honestis
7 decretal̄ dic̄ vbi ō si
monia agit̄ pp̄ter ima
nitatē federis admittā
tur crimiosi: 7 logt ibi i
cā inqsitiōis: 7 sic videt̄
ꝙ i miorib⁹ crimib⁹ nō
sint admittēdi crimiosi
ut ex̄ ō si.p iuas.sz ē ar.
ꝯ.ex̄ de re iu.cuz.i.7.a.
Satis pōt dici ꝙ si ex
tranei testes inducunt̄
i cā inqsitiōis: reqrit̄ ꝙ
n̄ sint criosi.sz i illis qui
sunt testes ō ipsa ecclia
sufficit qualescunqz sint
dūmodo nō sint inimici
vel corrupti. Io. qcqd
io.dicat ego n̄ credo: ꝙ
testes crimiosi admittā
tur i cā inqsitionis: nisi
eēnt de crie emendati:
ex̄ de testi.testiōnium.i
exceptis tn̄ crimib⁹ hn̄

admittunt criminosi: nisi sint ↄspiratores vel capitales inimici: ex̄ de simo. p̄ tuas. qđ intelligūt qdam: si ille ↄ quē fit inqsitio fuerat male fame aliogn criminosi nō admitterēt: ut innuit illa decre. p̄ tuas. ⁊. s̄. e. i primis. ꝟ. de p̄sona stephani. ibi qđ aūt ⁊c̄. bar.

t Quando iudicis. nō sedentis p̄ tribunali. si eni p̄ tribunali sederet ⁊ ↄtingeret te aliqd ibi facere: posset te statim punire ac si ꝓbaret per testes corā eo. meli⁹. n. ꝓbat aliquid p̄ ipsū factū q̄ꝫ p̄ testes. ff. de ferijs. l. ij. in fi. ⁊ ex̄ đ ap. dilecti. ⁊. ff. de mio. minor. ⁊. xxvii. q. ij. nec aliqua. s̄ȝ pone ꝙ reus neget aliqd esse notoriū nūquid sufficiūt duo testes ad ꝓbanduȝ aliqd eē notoriū: sic: sicut duo pn̄t ꝓbare famā: ut ex̄ de testi. tam litteris. ⁊ p̄ duos testes ꝓbatur ꝙ vij. interfuerūt. C. đ bo. pos. bonoꝝ. ⁊ p̄ duos ꝓbatur subscriptio triuȝ ut. C. de fide instru. cōparationes.

u Correctionē. ar. admonitionē debere p̄cedere in notorijs: ut. j. q. iij. c. ex multis. xij. q. ij. indigne. io.

a Celus. si tn̄. xxi. di. cleros.

b In duab⁹. f. teber gam repellendo: gualdradam sociando sibi.

c Referebat. hi epi n̄ fuerāt depositi ꝓpter publicā famā: s̄ȝ q̄ erāt ↄfessi crimen suū: ut. xi. q. iij. teugualdum. sola eni fama non sufficit ad depositionē ut ex̄ đ coha. cleri. tua. nec ꝓpter famā dicit̄ aliqd manifestū: ut ex̄ de cōsan. et affi. sup̄ eo. ⁊ infamia requirit̄ ordo iuris: ut. s̄. c. deus. §. qđ aūt

Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. in quo eni iudicio iudicaueritꝭ: iudicabimini ⁊ reliq̄ Mala vo audita nullum moueāt: nec passiȝ dicta absq̄ꝫ certa ꝓbatione q̄sq̄ꝫ vnq̄ꝫ credat s̄ȝ añ audita diligēter inqrat: nec p̄cipitāter q̄cq̄ꝫ agat aliqs Si. n. de⁹ cognitor oīum sodomoꝝ mala: quoꝝ clamor ad celū vsq̄ꝫ puenerat: oīa sciēs prius nec credere nec iudicare voluit: q̄ꝫ ip̄e ea cū fidelib⁹ testib⁹ diligēter inuestigās: q̄ audierat op̄e ↄprobaret: nos q̄ sum⁹ hoies ⁊ peccatores: quibus incognita sūt occulta iudicia dei: hoc p̄cauētes nullū añ verā iustāq̄ꝫ ꝓbatōem iudicare aut dānare debem⁹. manifeste paulo ap̄lo dicēte: tu q̄ es q̄ iudicas alienū seruum suo. n. dn̄o aut stat: aut cadit.

S n̄ aūt crimē notū ē iudici ⁊ alijs: aliqñ re⁹ inficiat̄ factum veluti siqs negaret se interfecisse eū: quē sub oculis iudicꝭ in cōspectu multoꝝ interfecit. hic q̄ se reū negat: sine examinatiōe feriri nō pōt. Aliqñ euidētia ip̄a op̄is reū eē testatur: qñ op̄e publico crimē suū ↄfitet̄. tūc p⁹ s̄cđam ⁊ tertiam correctionē sine examiatione dānādus ē vel puniēd⁹: si icorrigibilis extiterit. In hoc itaq̄ꝫ vltio cāu itelligēda ē auctoritas illa ambrosij ⁊ nicolai Manifesta accusatōe nō indigēt. fornicator. n. ille in quē sine examinatōe s̄nia ap̄lica ꝓcesserat: publice corā oībus

nouercā suā p̄ vxore habebat

L Lothari⁹ quoq̄ꝫ rex đ quo nicola⁹ scribit: filij publice vxorē suā dimiserat: ⁊ aliā superduxerat. U n̄ idē nicola⁹ papa scribit archiep̄is ⁊ ep̄is p̄ galliā italiā ⁊ germaniā ↄstitutis. Sine accusatore manifesta ferienda sunt.

S Celus qđ lothari⁹ rex: si tn̄ rex veracit̄ dici possit: q̄ nullo salubri regimine corpis appetit⁹ refrenat: s̄ȝ lubrica eneruatōe magis illicitꝭ ei⁹ motib⁹ cedit: in duab⁹ feīs teberga. f. ⁊ gualdrada ↄmisit: oīb⁹ manifestū ē. s̄ȝ duđn̄ ep̄os teugaldū ⁊ gūtariū i tali facto eū habuisse tutores atq̄ꝫ fautores pene tot⁹ orbis vndiq̄ꝫ ad limina seu sedē ↄfluēs apostolicā referebat. igit̄ decernēte nobiscū sācta synodo in p̄n̄tia depositi ⁊ ab officio sacerdotali excōicati atq̄ꝫ a regimie ep̄at⁹ alienati indubitāter existūt.

Q Uod aūt expoliat⁹ añ iudicē stare non possit: multis auct:bus ꝓbat̄. Ait enim ioannes papa.

Ante litē contestatā possessori cūcta sunt restituenda.

A Ntiquitus decretum ē: vt omnes possessiones ⁊ omnia sibi sublata atq̄ꝫ cunctos fructus ante litem contestatā perceptos episcopus vel primas possessori restituat. Itē nicolaus.

De eodem.

O Mnes leges tam ecclesiastice q̄ꝫ vulgares ⁊ publice p̄cipiunt: ut omnia sibi ab

f Restituat. tn̄ si in modū exceptionis ꝓbat̄ spoliatio: nō iđ fit restitutio: ut ex̄ de ordi. cog. cū dilectus dico tn̄ decretalē illā hic nō hr̄e locū: q̄ vbi excipitur de spoliatione ↄ illū qui crimen intendit: bene restituit̄: si spoliationē ꝓbat: ut intelligo oīa hec iura. Sec⁹ vbi vtraq̄ꝫ. qđ ē ciuilis: ut ī illa decre. cū dilectus. ⁊ in hoc tn̄ caut⁹ sis: ꝙ si aduersarius tu⁹ cōuenit te sup̄ re aliqua. si vis dicer̄ te spoliatū esse eadem re: vtilius ē tibi ut directe petas restōnem: q̄ si ꝓbas spoliationē directe agendo duo ↄseq̄ris: ⁊ ꝙ prius audieris ⁊ ꝙ r̄stitueris l̄ȝ aduersari⁹ pri⁹ ꝓposuit actionē suā: ut ex̄ đ resti. spol. ex ↄquestione. Sed si de alio agit aduersarius ⁊ tu sup̄ alio dicis te spoliatū: vtili⁹ est tibi ut in modū exceptionis ꝓponas spoliationē si aduersarius te p̄uenit in q̄rela. Nā si directe velles agere prius audiret̄ aduersarius q̄ꝫ tu: secus si excipiēdo: ut ex̄ de or. cog. cuȝ dilectus. Iđ aūt dicit̄ añ lit̄. ↄt̄. quia exceptio spoliationis est dilatoria: ⁊ sic est ante lit̄. ↄt̄. hoc p̄t facere: ut ex̄ de cā pos. pastoralis.

d Q Uod aūt hec ē dr̄ia int̄ q̄ōnē istā ⁊ illā: q̄ est. j. iij. q. i. q̄ hic petit̄ restitutio i modū exceptiōis: ibi i modum actionis.

e A Ntiquitus. fructus p̄ceptos ⁊ p̄cipiēdos: ut ex̄ de restit. spo. grauis. ⁊ restituēdus ē ad oēm cām i qua eēt si nō fuisset spoliatus. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. nō solum.

g O Mnes leges.

h N Ullus ep̄orū. ingenio. qui ergo dolo alteri⁹ renūciat iuri suo: restituend⁹ ē: sicut si esset violenta pass⁹: q̄ in hoc casu vim ⁊ fraudē sibi eq̄parat canon. xv. q. vi. c. i. ⁊. i. pri. q. i. reintegrāda ⁊c̄.

i I N scripturis vestris nec in aliquo. a spoliatore nullū pōt obijci crimē spoliato: ex̄ đ resti. spo.

in litteris.ꝛ.c.itē cū quis.nisi suā ꝓsequat̄ iniuriam vł nisi sit tale ad qđ quilibet admittat̄.ar.ij.q.i.ī pri mis.sed ab alio pōt accusari de alijs criminib⁹ sed nō de illo ꝓ quo est spoliatus.ar.v.q.ij.si pmates a contrario sensu:

ex̄ de ap.ad hoc ꝛ.c.ꝓposuit.alio quin delictū ei⁹ maneret impuni tū si de nullo cri/ mine posset accu sari ab aliquo.io. Ego nō credo ꝙ in aliquo spolia/ toꝛ admittat̄ con tra spoliatuꝫ nisi pꝛius facta resti/ tutione: ut ex̄ de oꝛdi.cog.cū dile ctus.ꝛ ut dicit̄ in hac q̄ōne ꝑ totū. ꝛ.iij.q.i.c.i.ij.ꝛ. iij. vbi generalit̄ videt̄ dici: ꝙ nul lum crīmē posset spoliato obijci.b.

k Nullus pōt. omnia iura. etiā incoꝛpoꝛalia ut ex̄ ut lite pen/ dēte a memoꝛia. ꝛ est ratio qꝛ iner mes nō p̄nt resi/ stere inimicis:ut ī.iij.q.ij.c.iij.ꝛ.c. siqs epus.ꝛ etiā cōmunio boīuꝫ ē restituenda si est iniuste excōicat⁹ vł suspensus. ar. ī.q.v.suꝑ cā in fi. qꝛ verbū restituē di plenā ꝛ ꝑfectā habet significa/ tionē.ar.ī.c. ꝓxi mo.ꝛ ar.ex̄ ut lit. nō ꝯt. accedens in fine.

l Preceptum. ecclesias.ex̄ de ap.qua frōte. ī.xxiij.q.viij.con uenioꝛ.de imuni tate eccłiaꝝ.c.i.

lata restituāt̄ ei:q suis est reb⁹ expoliatus. Itē stephanus papa.

Nullus debet accusari dū su is rebus fuerit spoliatus.

Nullus epoꝝ dū suis fue/ rit rebus expoliatus debꝫ accusari:pꝛiusq̄ʒ oia ei quecū/ q̄ʒ ablata sūt quocūq̄ʒ ingenio legibus reitegrētur:ita vt oēs possessiones atq̄ʒ oēs fructus ante acceptā accusationē pꝛi/ mates ꝛ synodus epo de quo agitur fūdit⁹ restituāt. Itē eusebius fratrib⁹ cōstitutis ꝑ alexādriā ꝛ egyptum.

Nec conuocari ad synodū nec in aliquo debet iudicari spoliat⁹.

In scripturis vestris repe rim⁹ quosdā epos vestris in partibus a ꝓpꝛijs ouib⁹ ac cusatos:aliquos videlicet ex suspicione ꝛ aliquos ex certa ratione. Et iccirco quosdam suis eē reb⁹ expoliatos:quos/ dā vo a ꝓpꝛia sede depulsos: quos sciatis nec ad synodū cō prouincialē nec ad generaleꝫ posse cōuocari:nec in aliquo iudicari:anteq̄ʒ cūcta que eis ablata sūt: legibus potestati eoꝝ reintegrētur. Iteʒ iuli⁹ papa.

De eodem.

Nullus potest conuocari: aut iudicari:anteq̄ʒ omnia sibi ablata ꝛ oia iura ei in inte grū restituātur:qꝛ nō habet ꝑ/ uilegiū:quo possit exui iā nu/ datus. Item zepherinus.

De eodem.

Preceptū ergo est in anti/ quis statutis eiectos atq̄ʒ suis rebus expoliatos eccle/ sias ꝓpꝛias recipere: ꝛ pꝛimo

m Testes.ar.vbi causā tractandā: vbi testes pos/ sunt haberi.iij.q.ix.hoꝛtamur.ut ex̄ đ appel. ex ꝑte ꝛ ex̄ de offi.iudi.oꝛdi.significauit.ꝛ.xxxiij.q.ij.siue

n Qua aūt.accusatoꝛ in quinq̄ʒ peccare potest aut erroꝛe decipit̄:aut temeritate seu caloꝛe iracūdie ad ꝓuocandū venit.sed in oib⁹

his casibus si desistit impetrata abolitione quacunq̄ʒ non punit̄ nec infamis est.iteꝫ si nō impetrauit abolitionē ꝑcit̄ ei:ut.ī.e.§.notandū.Secus si nō est calūniatoꝛ vel p̄uari/ catoꝛ vel tergiuersatoꝛ.Calūniatoꝛ punit̄ ad penā taliōis: ut.ī.e.c.ij.et.iij.Pꝛeua ricatoꝛ postea neminēꝫ pōt accusare ꝛ ex̄ oꝛdi/ nem punit̄:ut.ī.e.§.no/ tandū in fi.Pꝛeuarica/ toꝛ vł tergiuersatoꝛ pu nitur in.v.libꝛis auri:ut ff.de p̄uari.l.iiij.in fine testes etiam calumnia/ toꝛ penā talionis susti/ net.iij.q.ix.nihilomin⁹ xxxiij.q.vi.hec imago.

sua oia eis reddi: ꝛ demū siqs eos iuste accusare voluerit: equo periculo facere. Iudi/ ces esse decernētes epos re/ cta sapiētes ꝛ in ecclesia con uenientes. vbi testes essent sin/ guloꝝ:q oppꝛessi videbantur nec pꝛius eos respondere: q̄ʒ omnia sua eis ꝛ ecclesijs eoꝝ legibus integerrime restituāt

Qua aūt pena ferien- di sūt q in accusatio/ ne deficiūt : canonū censura diffinit.penā enim illati criminis cū dispen/ dio estimationis excipient. Unde gaius papa. De his q nō ꝓbanda obijciunt.

Si quis circa huiusmodi ꝑ sonas non ꝓbanda detule rit: auctoritate huius sanctio nis intelligat se iacturam infa mie sustinere: ut damno pudo/ ris ꝛ estimationis dispendio discat sibi aliene verecundie impune insidiari saltem de ce/ tero non licere. Item dama sus papa.

Si accusatoꝛ in accusatione defecerit:talionem recipiat.

Calumniatoꝛ si in accusatō ne defecerit: talionem re/ cipiat. Item ex decreto ha driani pape.

Qui non pꝛobauerit quod obiecerit:penam quaꝫ ipe intulerit : patiatur. Itē da/ masus papa.

De his qui falsis criminibus aliquem impetunt.

Si quis episcopum aut pꝛe sbyterum aut diaconē fal/ sis criminibus impetierit vel accusauerit: ꝛ ꝓbare non po/

Q.ō.iii.

Si aūt tulerit als̄ fallū testimoniū:punitur ex/ tra oꝛdinem.vi.q.i.qui cūq̄ʒ.đ teste posuit gra/ tianus in themate: sed hic obmisit.

o Si quis. sustinere. nō tñ ipso iure sed ꝑ sniam:ut.ff.ex quibus cau.irro.infa. athletas §.calūniatoꝛ.ꝛ.ī.e.§.no tandum.

p Calūniatoꝛ. fallit ī vi.casibus.ut.xx xiij.q.v.hec imago.ꝛ.ī. v.q.vi.c.iij.tñ satis pu/ nit̄ qui amittit sacerdo tium qđ receptur⁹ erat xxiij.q.iiij.guilisarius. Itē fallit ex̄ de accusa. suꝑ his in pꝛiuatis cri/ minibus.ff. ad turpill. l.i.ꝛ.l.ꝛ in p̄uatis ꝛ foꝛ/ te in denunciatione:ex̄ de accu.cū dilectus.sꝫ in inq̄sitione nō ēst pe/ na oꝛdinaria statuta: et iō ī arbitrio iudicis re/ linquit̄:ex̄ de offi.iudi. delega.de causis.

q Talionē. ꝛ aliā pe/ nā similē:ut.ī.e.c. ꝓxi. ff.de iu.deli.l.i.extra đ transac.c.fi. dic ꝙ pe/ na que a lege statuitur: retractari nō pōt: q̄ ab hoīe bñ pōt.ff. de ver. sig.l.pſt.

r Qui nō pꝛobauerit.

a Si quis episcopum.ff.de re milit.l.omne.§.i.

b Cōmunionē.nisi resipiscat:ut.đ.di.l.penitētes.ꝯ.ꝛ.iij. q.x.cos.xxvij.q.i.c.virgines.

e Siqs irat⁹. ira rescindit ꝯtractū. ff. ꝺ publica. licitatio in pncipio. ⁊ minuit delictū: ut. C. de adult. gracch⁹.
d ¶ Spacio. i. deliberādi. ⁊ p hoc ē ar. ꝙ ibi non erratᷣ: vbi ex deliberatiōe aliqd fit. itē etiā est ar. ꝙ etiam accusatori dande sūt inducie: ar. ꝯ. iij. q. iij. §. spacium.
e ¶ Iratus. qꝺ ꝓbabit. C. de iniurijs si nō ꝯuicij aio. si. ex ꝺ plūp. c. i.
f ¶ Pro accusatione. sꝫ ꝓ iniuria. ff. de iniurijs itē apud. §. i. ⁊ p totū. j. xi. q. i. siqs sacerdotum ꝯ vbi deponitᷣ et curie traditᷣ q dicit epo ꝯuicium. Sꝫ ibi loquitᷣ ꝺ eo q ex deliberatione ⁊ sepe loquitᷣ conuicia.
g ¶ Iterare. hoc ideo dicit: q2 si iterauerit cōuiciū: nō videtᷣ ex iracūdia sꝫ ex deliberatione dixisse: sic. C. ad vellᷣ. si mulier.
h Paulū. ꝓmissione. nō ꝓmissione pecunie. talis eni ñ posset petere abolitionē. nam solus ille petit q errore vlᷣ temeritate vlᷣ calore iracūdie ad accusandū venit: vel q suā iniuriaꝫ ꝓsequitᷣ: vel suos ꝯsanguineos accusauit. C. ꝺ abolᷣ. l. ij. ideo dic ꝓmissione. s. restiū: q ei ꝓmiserant ferre testimoniū ꝯ illū: sꝫ tūc sequens. c. nō facit ad ꝓpositū magistri:
i ¶ Culpā. sꝫ nō infamiā j. c. ꝓxi. ꝟ. indulgentia.
k Eufemiū. ꝓ deserenda. i. q ex pacto desistit: fortius incidit in turpillᷣ. ꝙꝫ alter: q2 etiā femina in hoc casu incidit: q̄ alᷣs nō incideret: ut. C. ad turpillᷣ. si femina. ff. ad turpillᷣ. mulier.
l ¶ Hinc colligitᷣ. infamiā nō facti sꝫ iuris. sed videtᷣ ꝙ pōt: ut. j. vi. q. i. illi qui. ꝯ de si. ex diligēti. j. xv. q. vi. auctoritatem. ꝺ. i. q. i. ventū. ꝯ. vlᷣ supple nō possum⁹: nisi post pniam: ut. j. ꝓxi. q. iiij. ꝯsanguineoꝝ. vlᷣ nō possemus p pniam sꝫ p in inte. resti. vñ bene dico ꝙ epus possit tollere infamiā in oī crimīe in quo pōt dispensare. nā ⁊ senatus tollit infamiā: ut. ff. de postula. l. i. §. de qua. ⁊ ecclᷣia compatur senatui: ut. j. xvi. q. i. ecclesia.
m ¶ Infamē. i. infamandū p sñiaꝫ nō ipo iure: ut. ff. ex qbus ca. irro. infa. athl etas. sꝫ . M. hic notauit: hic fateor plane te mentitū gratiā ne. q eni citra abolitionē desistit: nō infamatᷣ sꝫ punitᷣ in. v. libris auri: ut. ff. de puari. l. iij. ⁊. iiij. sꝫ tñ p sñiam infamatur ut. C. ad turpillᷣ. l. ij.
n ¶ Sꝫ illud. sue solutioni obijcit qꝺ est. vi. q. i. infames.
o ¶ Quoꝝ. ex qui si. sūt legiti. p venerabilē. ꝯtra.
p ¶ Nō. nisi ad ciuilē: nisi velis dicere: ꝙ reges iurisdictionē habeant a papa.
q ¶ Sequi. i auctᷣ. ut clerici apud ꝓprios epos. §. penulti. collᷣ. vi.
r ¶ Notandum. si ab innocente et volūtate iudicis ut. C. de abolitᷣ. l. iij. ⁊ vltima.

terit: nec in fine dandam ei cōmunionē censemus. Aliud est accusationē non implere: ⁊ aliud est conuitiū non ꝓbare. Illud enim nulli sine abolitione: hoc oībus licet. Vñ fabianus papa.

Conuiciū nō ē ꝓ accusatiōe habendum.

Siquis iratus crimen cuilibet temere obiecerit: conuitiū non ē ꝓ accusatione habendum: sed permisso tractandi spacio si id quod iratus dixit per scripturā sese ꝓbaturꝝ fateatur: vt si forte resipiscēs que per iracūdiā dixerit: iterare aut inscribere noluerit: nō vt reus criminis teneatur.

[S]ed aliud est crimen illatum non posse ꝓbare: aliud aliq̈ ꝓmissione accusatōnē deserere huic eni q ꝓmissione decept⁹ accusatōem deserit: venia datᷣ illi vero qui crimen illatū probare non valuerit: infamia irrogatur. Unde beatus gregori⁹ scribit ioanni episcopo corinthiorum.

De eo q ꝓmissione illectus ab accusatione destiterit.

Paulū itaqꝫ diaconū q̄uis culpa sua vehementer cōfūdat: ꝙ deceptus ꝓmissione ab accusatione sui epī destiterit: tñ hāc ei culpā ignoscim⁹.

Omnis igitur q crimē obijcit: scribat se ꝓbaturꝝ. reuera ibi semp cā agatᷣ: vbi crimen admittitᷣ. ⁊ q nō ꝓbauerit qꝺ obiecerit: penā quā intulerit ipse patiatur. Idem.

De his q accusationem deserūt vt ecclᷣiasticos ordines accipiant.

Eufemiū atqꝫ thomaꝫ q ꝓ deserenda accusatione epī sui sacros ordines acceperunt: eisdem ordinibus priuatos esse atqꝫ ita sicuti depositi sunt: volumus permanere.

[H]inc colligitur clericoꝝ infamiam p romanū pontificem aboleri posse: cōt a illud gelasij: q̄uis animas per penitētiam saluare possumus: infamiam tamen abolere nō possumus. contra illud stephani: cū causas enumerasset ex quib⁹ infamia irrogatur: hos omnes inquit: sub nota perpetue infamie ad penitentiā suscipimus vel non fiunt infames lege canonū omnes: quos leges seculi infames ꝓnunciant: cū paulus diaconus qui nō impetrata abolitione ab accusatione destiterit: hac auctoritate dignitatē officij sui recuperauit: quē senatusconsultū turpillianum infamē ꝓnūciauit. quod etiam de ea fateri cogimur: q̄ intra tēpus luctus nubit: cum matrimonia hodie regantᷣ iure poli non iure fori. ⁊ iure poli mortuo viro mulier soluta ē a lege viri: nubat cui vult. sed idem stephanus econtra scribit dicens: infames dicimus quoscūqꝫ leges seculi infames ꝓnūciant. Sed illud gelasij ⁊ ⁊ stephani: q̄q̄ animas ⁊ cetera: sub nota perpetue infamie ⁊ cetera: de illis intelligitᷣ: quibus per iudicē ciuilem infamia irrogatur: quoꝝ sicut examinatio ⁊ castigatio: ita ⁊ in integrū restitutio nō nisi ad ciuilē iudicē spectat. De ea vero que infra tēpus luctus nubit: nō ē cōtrariū ei qꝺ stephanus ait: infames dicim⁹ ⁊ cetera. cum eni leges seculi precipue in matrimonijs sacros canones sequi nō dedignentur: nō videntur ꝓnūciare infamē q̄ apostolica ⁊ canonica auctē nō illicite nubit. Notandum ē quoqꝫ: ꝙ aliud est cū aliquē penituerit criminaliter accu-

s ℭ Si quē penituerit. dū tñ nō accusauerit fallacitˀ: ut. C. de aboli. l. fallaciter.
t ℭ Et inscriptionē. nā ante inscriptionē pōt desistē. ff. e. quesitū. ⁊ ex̄ de accu. lꝫ in fi.

sig. fugitiuus. vel dic si iudex ex officio suo vult punire calūniantē: hoc faciat añ sniām absolutiōis: ut. C. de calū. l. i. lꝫ aliquo accusante ipsū de calū. qñcūqꝫ pōt vel idē iudex vl̓ alius. C. de aduo. diuer. iudi. l. i. ⁊. ff. ad turpill̓. l. i. i pn.

u ℭ Conuenerit. imo etiā eo iuito ifra. xxx. dies potest: nisi reus iam sitꝰ passus aliquaꝫ iniuriā: ut. C. de abol̓. l. vlti. ⁊. l. fallaciter.
x ℭ Legibꝰ. penā. xl. solidoꝝ: ut est in lombarda. naꝫ ꝺm legē lombardam: q desistit ab accusatione criminis ꝯdemnaẗ i xl. sol̓. lꝫ ꝺm legeꝫ romanā q desistit ab accusatiōe publici crimīs puniẗ in. v. libris auri. ff. de p̄uari. l. iij. ⁊ hanc penam nemo prestat: nisi q desistit a publico crimine. ff. ad turpill̓. l. siqs. §. si stellionatus. lꝫ q desistit ab accusatione p̄uati criminis infamis ē: et extra ordinē arbitrio iudicis puniẗ: ut. ff. ad turpill̓. ⁊ in p̄uatis. ⁊ C. e. l. ij. Sꝫ si accusator absens ē ⁊ citatus noluerit ꝓcedere i accusatiōe: tūc grauius puniẗ q̄ꝫ pena. v. libra. auri: ut. ff. ꝺ penis absentē. §. ij.
y ℭ Notandū. calūniari. imo sic videẗ ꝙ calūniectur ut. s̄. e. q. q nō ꝓbauerit. sꝫ intelli ge i his, quos ex cusat necessitas pietatis officiū ⁊ criminis enormitas iustus dolor: ut. C. de adulẗ. q̄uis. C. qui accu. nō pos̓. l. ij. ⁊. C. de fal. mo. l. i. ⁊. C. de cal̓. l. ij.

sasse ⁊ inscriptionē fecisse: si ab innocēte fuerit absolutus Aliud si pecuniā a nocēte acceperit: vt a ꝓbatione eiꝰ qꝺ obiecerat desistat. Ueñ in li. capituloꝝ. clxxv. cap. legitur

De eo quem penitet criminaliter accusasse.

Si quem penituerit accusasse criminaliter: ⁊ inscriptionē fecisse de eo qꝺ ꝓbare non potuerit: si cū accusato innocente cōuenerit: inuicem se absoluāt. Si vero iudex eum qui accusatus ē: criminosū eē cognouerit: ⁊ inter reū ⁊ accusatorem p obreptionē cōuenerit de colludio penā excipiat legibus cōstitutā. Notandū quoqꝫ est: ꝙ sicut dig. li. xlviij. legiẗ. ti. de abolitionibꝰ criminū: accusatoꝝ temeritas tribꝰ modis detegiẗ: Aut enī calumniātur: aut preuaricantur: aut tergiuersantur: Calumniari ē falsa crimina scienter intēdere. preuaricari ē vera crimina abscondere. tergiuersari est i vniuersum ab accusatione desistere. Calūniatoribus pena legitima irrogatur. Sed non vtiqꝫ q nō ꝓbat qꝺ intēdit: ꝓtinus calūniari videtur. Nam eius rei inquisitio arbitrio cognoscentis cōmittitur: qui reo absoluto de accusatoris incipit cōsilio querere: q̄ mēte ductus ad accusationē ꝓcess̓it. ⁊ siqdē iustā eius errorē reperit: absoluit eū. Si vero in euidēti calūnia eū deprehēderit: legitimā penaꝫ ei irrogat: quoꝝ alterutꝝ etiā ipis verbis ꝓnūciationis manifestaẗ nam siqdem ita ꝓnūciauerit: nō ꝓbasti: pepercit ei. sin aūt ꝓnūciauerit: calumniatus es condemnauit eum: ⁊ q̄uis nihil de pena subiecerit: tamen legis potestas aduersus eum exercebitur. nam facti quidē questio in arbitrio est iudicantis. pene vero persecutio non eius voluntati mandatur: sed legis auctoritati reseruatur. Si autem interloquendo dixerit ticius temere accusasse videtur: non calumniatorem ꝓnunciauit. Temeritas enim facilitatis veniam continet: ⁊ inconsultus calor calūnie vicio caret. ⁊ ob hoc nullā penā huic irrogari oportet. sup̄. li. xlviij ti. de p̄uaricatoribꝰ. Preuaricator ē q̄si varicator: qui diuersam ꝑtē adiuuat ꝓdita cā sua. qꝺ nomē labeo a varia cōcertatione tractū ait. Nam q preuaricatur ex vtraqꝫ parte consistit. qui immo ex altera. Is autē preuaricator ꝓprie dicitur: q publico iudicio accusauerit. Ceterum aduocatus non ꝓprie preuaricator dicitur. Quid igitur de eo fiet: siue priuato iudicio siue publico p̄uaricatus sit: hoc ē ꝓdiderit causam suam? hic extra ordinem solet puniri. Sciendū est ꝙ hodie his qui preuaricati sūt: pena iniūgiẗ extraordinaria: ⁊ infra. Accusator de p̄uaricatione conuictus postea ñ accuset ex lege: ⁊ ifra. In omnibus causis p̄terq̄ꝫ in sanguine q delatorē corrūpit: ex

b ℭ Qua mēte. i. quo aīo venit ad accusandū.
c ℭ Legis. forte ꝺm distinctionē q̄ ē. ff. ꝺ penis̓ absentē in fi.
d ℭ Uolūtati: ut. ī. iij. q. vij. iudicet. C. de penis si opis. ff. ad. l. iul̓. de vi. pu. ꝺuos ī fi. Sꝫ ꝯ̄. C. de infamibꝰ. ⁊ si seuerior. xlv. di. ois q. ꝯ̄. ⁊. ī. xxiij q. v. c. i. ꝯ̄. de pe. di. i. §. pene. In oībꝰ istis ꝯ̄riis dicit̄ ꝙ iudex pōt moderare penā. Quidā dicūt istud loq de ordinariis penis: illud de ex̄ordinariis. lꝫ hoc nihil ē q̄ i illo. c. circūcelliōes xxiij. q. v. c. i. loq̄ẗ de ordinario crīe. s. homicidio. Sꝫ dic ꝙ ex cā ex ꝑsona ⁊ etate ⁊ rōne scādali pōt iudex artare, vl̓ ampliare penā. Ex causa ut. l. di. ut ꝯstitueret. ⁊. ff. de penis aut facta §. vlti. Ex ꝑsona. xx. iij. q i. q ꝯ̄. ⁊. ff. de penis capitaliū. §. vlti. vbi dr̄ maiores puniri maiori supplicio: ⁊ seueriꝰ ꝺuos q̄ꝫ liberos famosos q̄ꝫ integri statꝰ. Etate. lxxxvi di. tanta negtia. Rōne scādali: ut. s̄. q. i. i p̄mis Uel dic ñ pōt sine cē cognitiōe: lꝫ cū cē cognitione pōt. vl̓ dic ñ pōt pꝰ sniaꝫ: lꝫ añ pōt i snia. C. de penis̓. l. penā. vbi dr̄ sua dicta p̄sidi reuocare ñ lꝫ. ff. de re iudi. cōquerebatur.
e ℭ Et incōsultꝰ. ar. ñ eē iputandū qꝺ fit cū ipetu mētis: ut. s̄. e. siqs ira tus. C. siqs iperatori maledix. l. vnia. ꝯ̄. ī. xvij. q. iiij sūt q opes. ⁊ ex̄ de cle. maledic. innotuit.
f ℭ Preuaricator. q nimo. correctiue ponit̄: sic. ff. de he. insti. si ita fuerit scriptū. al̓s vl̓ ꝓprie. C. de sacrosanc. ec. iubemꝰ. §. iconomos. ñ. ꝓp̄e lꝫ abusiue.
g ℭ Prodiderit causā. vel q reuelat secreta cause aduersario: ut. ff. de re mili. omne. §. exploratores.
h ℭ Sciendū. lex scd̓a.
i ℭ Accusator. hec ē lex quīta.

z ℭ Crimina. i. probationes.
& ℭ Absoluto. i. absoluendo: nc fit ꝯ̄. C. de calū niatoribus. l. i. vel dic absoluto quo ad animū: ut. ff. ꝺ. v.

senatuscōsulto turpilliano ꝓ cōuicto habeẜ. ⁊ ĩfra.li. xlviij ti.de abolitionibꝰ criminum. Preuaricatorem esse cū ostēdimꝰ: q colludit cū reo: eo ꝙ ꝓprias qdē ꝓbatōes dissimularet: falsas ṽo excusationes admitteret. Siqs aūt ab accusatōe citra abolitōem destiterit: punitur. Abolitio ꝑuatim a presidibꝰ postulari aciꝑetrari solet. Item ꝓ tribunali nō de plano. nec ꝑses hanc cognitionē alteri demandare pōt. Si plura crimina idē eidē intulerit: singuloꝝ dʒ abolitionē petere: alioquin ꝓut qd obmiserit: eius nomie senatusꝯsulti penā patieẜ. ⁊.ti. eodē ¶ Destitisse eū accepimꝰ: q in totū animū agendi deposuit. Non q distulerit accusationē: sed q permissu imperatorꝭ ab accusatōne destitit: impunitus est. Abolitio eni penam remittit: infamiā nō tollit. Vñ imperatores valētinus ⁊ valerius.ix.li.codicis. e.t. de generali abolitione dixisse legūtur. ¶ Indulgentia patres cōscripti quos liberat a pena notat. nec infamiā criminis tollit: sed pene gratiā facit. Si aūt restituo te in integrū princeps dixerit: infamiā tollit. vñ in eodē.li.ti.legiẜ de sniaʒ passis ⁊ restitutis cuidā deportato in insulā iperator antonius dixisse legiẜ. ¶ Restituo te in integꝝ ꝓuincie tue. ⁊ adiecit: Vt aūt scias: qd sit in integrū restituere. honoribꝰ ⁊ ordini tuo ⁊ oibus ceteris te restituo.

O Eficiētibꝰ ṽo accusatoribꝰ reꝰ nō videẜ eē cogēdꝰ ad purgatōem. Sic.n. possessor deficiēte actore titulū sue possessiōis ꝓbare nō cogiẜ: ita q imperiẜ

k ¶ In oibus. scias ꝙ in oī crimine capitali qḋ irrogat penā sanguinis lʒ transigi ꝑterꝙʒ ī crīe adulterij: lʒ ī alijs capitalibꝰ q nō irrogāt penā sanguinis nō lʒ transigi: nisi ī crīe falsi: ut.C.de transact.l.transigē. lʒ in ꝑuatis crimibꝰ nō inuenio ꝓhibitū qn possit trāsigi. lʒ vẜ ꝙ ẜm canones nō possit trāsigi sup aliquo crīe: q2 ẜm canones nullū crimē irrogat penā sanguīs. xxiij.q.viij.his a qbꝰ. ⁊ ita sup publico crīe nō lʒ trāsigi. itē nec sup ꝑuato q2 ẜm canōes oē crimē publicū ē. In cā ciuili licʒ qñcūqʒ ab accusatione desistere etiā sine iudicis auctē siue pecunia accepta siue gratis: nisi sit actio famosa vbi reqriẜ iudicis auctoritas. ff.de his q no.infa.furti.§.pactus.⁊.§.q iussu. in cā crīali añ inscriptionē semꝑ pōt recedere dū tñ gratis fiat. ff. ad turpill'.mulier.⁊.l.qsitū ⁊ ex de accu.lʒ.lʒ postea nō lʒ nisi iudicis auctē ⁊ rei ꝯsensu: si reus fuerit aliq̄ tormēta passus. lʒ si non fuerit aliqd passus tūc vsqʒ ad.xxx.dies ꝑt accusator eo iuito deserere accusationē.C.de abolit.l.ij.⁊ vlti.ẜm canones forte ñ lʒ recedere ab accusatione ꝓ pecunia nec transigi: q2 omē crimē videẜ ẜm canones esse publicū: ut hic ⁊ ex de collu.c.i.⁊.ij.ar.tñ est ꝙ possit auctē iudicis.v.q.ij.si ꝑmates in ex de offi.archidi.ca q.ꝯ.s.xc.di.dissidētes.ar.ꝯ.ij.q.vij. quaꝓpter.ex de simo.nemo. lʒ in cā spūali nullo mō lʒ pecunia accepta desistere: q2 in ea nō lʒ trāsigi ꝓ pecunia: ex ᵭ re.p.c.si. l ¶ Delatorē.i.accusatorē.puniẜ.n.talis in.v.libris auri.ff.ad turpill'.l.⁊ in ꝑuatis.ff. de pena.l.iij.ff.ad turpill'.l.i.§.abolitio.ff.de re.iuris.omnia que.

m ¶ Singuloꝝ.sic ex de sen.ex.officij.⁊.ff. de ap.cū ī vna. ff.de op.no.nūc.de pupillo.§.si pluribus.

n ¶ Animū.ꝑsumiẜ deposuisse: q2 tpe statuto nō ꝓcedit ad accusationē: ut ex q ma.accu.pos.cū in tua.⁊.C.q ac.ñ pos.si ea.nisi cū ē ꝓrestatus: vel cū biennīū est elapsuʒ: ut.C.ut. infra certū tps crīalis qō.l.vlti. o ¶ Abolitio. Hic fuit deceptus gratianꝰ ex eo ꝙ legē istā reperit insertā ī ti.illo quā nō alia de cā iurisꝑitus ibi inseruit: nisi ꝓpter silitudinē: q2 sicut abolitio infamiā tollit: sic indulgētia penam.

p ¶ Notat.s.i.q.i.ventū.⁊.s.e.§.hinc colligitur.

q ¶ Et oibus ceteris.ar.ꝙ rescriptū ꝑncipis ē latissime interꝑtandū: ut.xij.q.ij.q manumittiẜ.⁊ ex de do.cū dilectꝰ Fallit hoc.nā lʒ mulier restituaẜ fame q̄ nubit infra tps luctus.tñ semissem bonoꝝ teneẜ dare filijs ꝑoris mrīmonij. C.ad turpill'.siq̄ mulier. Sʒ forte hoc falsū ē ẜm ius canonicū: cū mulier q̄ nubit infra tps luctꝰ.nō noteẜ aliq̄ infamia ⁊ in hoc leges nō ᵭdignanẜ sacros canōes imitari ᵭ secū nup.c.pe.⁊ fi.nec canon aliquā penā īponit sic nuꝯbenti.io.⁊ sic ñ punieẜ aliq̄ pena ex eo ꝙ nubit intra

r O Eficientibꝰ. Primo ꝓbat ꝙ ... tps luctꝰ.b. nō sit cogendꝰ clīcus ad purgationē: q2 clīci nō debēt iurare. Sʒ nota ꝙ vulgaris expurgatio ꝓhibeẜ: q2 fabricāte diabolo est inuenta: ut.j.c.mēnā. Et ꝯria.c.sūt abrogata: cū sint ꝯ pceptū dñi: nō tētabis dñm deū tuū. Canōica purgatio induciẜ: cū deficiēte accusatore reus laborat infamia. als nō: ut.vi.q.v.qḋ aūt Fama aūt orta a detractoribꝰ vel malis nō inducit purgationem: ut xi.q.iij.in cūctis:

Q.iiii.

Itēʒ nec orta ab inimicis ex ᵭ purga.c.pl'r. lʒ sola illa q̄ ex ꝓbabili ꝑsūptione ē orta. q dam tñ dicūt vñcūqʒ sit orta inducit purgationem ar.ex de accu.c.accedēs. Seqẜ vidē quota manu sit expurgatio. eps.xij.sacerdos.vij.diaconꝰ tertia sui ordis: ut.j.c.si legitimi.⁊.c.ꝑsbyter.⁊.c.oibꝰ. Subdiaconꝰ vł inferior pōt sola manu.nā a solo epo iudicari pōt in crīe.xv.q.vij.felix. hodie sunt arbitrarie expurgatiōes: ut.j.c.oibꝰ. Expurgatio fiet publice corā oibꝰ: si ē publice īfamatꝰ.j.e.ꝑsbyter si a plebe si apud clerū tūc tm̄ ꝑuatim.s.xv.q.v.c.i.io.

f ¶ Nō cogiẜ. ut.j.vi.q.v.c.i.⁊.vlti.nisi in casibꝰ.v.s. cū qs possidet ꝓ hērede vł ꝓ possessore: ut.C.ᵭ pe.he.l.cogi. Et etiā fūdata intētione actoris: ut.C.ᵭ ꝓba.siue. Et cū aliqd possideẜ ꝯ ius cōmūe.c.di.ꝯ morē Et cū ē ꝑsūptio ꝯ eū.C.de furt.ciuile. Et cū pōt ꝓbari: ꝙ qñqʒ alieno noīe possederit: ex de ꝑscrip.si diligēti.C.de ꝑscrip.xxx.an.male. Itē ⁊ i.vi. casu cū ordinatꝰ mīstrat: ut.vi.q.i.legū.⁊ ex de ap.ꝑsonas. l'ip obtinʒ qḋ h dr.⁊.C.ᵭ rei vē.l.vlt.ff.vti pos.iusta

a S Acramentum.s.incautum.

b ¶ Hactenꝰ.C.de epis ⁊ cle.cū clīcis.⁊.xxij q.v.c.vlti. Sʒ forte hoc obtinet in sacro calūnie: qḋ clīci ꝑ se ꝓhibenẜ ꝑstare: lʒ ꝑ aliū ꝑnt: ut ex de iura.calū.c.i.⁊.ij.lʒ.c. ī ꝯtractādis ꝯ.iurāt tñ ꝓ recta fide ꝓ obediētia ⁊ ꝓ pace ⁊ ꝓ indēnitate ecclie: ex ᵭ elec.significasti vltra mediū.xxviij.di.de syracusane ⁊ cū qs absoluiẜ ab excōicatiōe: ut ex de sen.ex.

c N nuper.
Nos sanctorum.

d Nos sacramentum.

e Si quis presbyter. pcipiēte. Sz q̄re h̄ actor n̄ sequit̄ forū rei ꝯ id. xi. q. i. experiētie. ⁊ C. de iurisdic. o. iudi. l. iuris ordi nē. sed dic ꝙ loq̄t ſm ea tp̄a: q̄n oēſ cē determiabant̄ ab ecclia: ut. xi. q. ii. relatū. ⁊. q. iij. cū apud. vel loq̄t ſm ꝯsuetudinem quorūdā: ex̄ ꝺ fo. ꝯpe. ꝙ clicis.

f ¶ Cōsecrationē ſmo sufficit siue p salutē siue p aliqd aliud iuret̄. xxij. q v. c. ij. ⁊. ff. ꝺ iureiurā. n̄ erit ratū: Sic g°. aliqs pōt se obligare sub pena ordis sui: ut i. q. vij. quotiēs. ⁊ etiā sub pēa anathematis ut ibi dr̄. Sz nūqd ille q obligat se sub pena ordis vl' bn̄ficij ē puand⁹ ordine vl' bn̄ficio: si nō sit verū illꝺ ad qꝺ se obligat? sic ex̄ de elec. cū dilectus in fi.

g Presbyter vl' qlibet. iusiurandū. j. vi. q. vl. c. vlt. ꝯ sz h̄ q̄n infamat̄: ibi q̄n n̄ infamat.

h ¶ In medio. j. xv. q. v. c. i. ꝯ. sed illud verū ē cū nō ē publice infamatus: sic. xxiij. di. illud.

i Habet hoc p/ priū. ex abū danti. Et abūdāti fiūt aliq̄ ad supandū boiuz malicia: ut. C. de iudi. auc. iubemus xi. q. iij. int̄ vba. ex̄ de elec. bone. ex̄ de dolo ⁊ ꝯtu cū olim. Et q̄ abū dant n̄ solēt vicia re ꝯtractū. ff. de re. iuris. l. n̄ solēt

ad innocētiā suā purgādā cogēd⁹ eē nō credit. Auc̄te quoq̧ pape cornelij ⁊ triburiensis cōcilij sacerdotes iurare ꝓhibētur: nisi ꝓ recta fide. Ait eni cornelius. Iuramentū a sacerdotib⁹ nō ē exigēdum.

Sacramētū hacten⁹ a sūmis sacerdotib⁹ vel religs exigi nisi ꝓ recta fide minime cognouim⁹: nec spōte eos iurasse reperim⁹. Itē De eodē

Nos sctōꝝ sequētes aplōꝝ eorūq̧ successoꝝ iura firmam⁹: ⁊ sacramēta incauta fieri ꝓhibem⁹. Item.

Nos sacr̄m ab epis nescim⁹ oblatū: nec vnq̧ fieri dz. Item ex cōcilio triburiēsi. Si qs presbyter cōtra laicū et laicus cōtra clericū querimoniā habeat.

Si qs presbyt̄ ꝯ laicū vl' laic⁹ ꝯ presbyterū aliquā hz q̄rimonie cōtrouersiā: epo pcipiēte sine psonaꝝ acceptōe finiat̄. laic⁹ p iuramētū si necc̄e sit se expurget: presbyt̄ vo vice iuramēti p sāctā ꝯsecratōz interroget̄: q2 sacerdotes ex leui cā iurare nō debēt. Manus vo p quā corp⁹ ⁊ sāguis xp̄i ꝯficit̄: iuramēto polluet̄? absit cū dn̄s i euāgelio discipul' suis: quoꝝ vicē nos indigni in sācta gerim⁹ ecclesia: dicat: nolite oio iurāe: sit aūt ſmo vester ē est: ⁊ nō nō. qꝺ aūt his abundāti⁹ ē: ex malo ē. Uez his auc̄tib⁹ nō oimoda iuramēta ꝓhibētur fieri a sacerdotib⁹ sz tm̄ incauta ⁊ ea q̄ ꝓ q̄libet cā tpali iudicio offerūtur. cuz aūt populari infamia sacerdotes opprimūtur: tūc ad innocētie sue assertionē iuramēta debēt offerri. Uñ gregori⁹ papa ait. Sacerdos si a populo fuerit accusat⁹: iuramento innocētiam suā affirmet.

Presbyter vel q̄libet sacerdos si a populo accusatus fuerit: ⁊ certi testes inuēti nō fuerint q criminis illati veritatē dicāt: iusiurādū in medio faciat: ⁊ illū testē ꝓferat de innocentie sue puritate: cui nuda ⁊ apta sūt oia. Itē ex registro gregorij ad iustinū imperatorē c. vij.

De leone epo quē [illegible] gregorius purgatōnē [illegible] fecit.

Habet hoc ꝓpriū antiq hostis inuidia: vt quos iprobor actuū ppetratione deo sibi resistēte deijcere nō valet: opinionē eoꝝ falsa ad psens simulādo dilaceret. q̄n igitur quedā ꝯ sacerdotale ꝓpositū de leone fratre ⁊ coepo nr̄o sinister rumor aspserat: vtꝝ vera essent districta diutius fecimus inqsitione pquiri: ⁊ nullaz in eo de his que fuerant dicta culpā inuenim⁹. Sed nequid viderit omissū qꝺ nostro potuisset cordi manere ambiguum ad beati petri sacratissimū corpus distracta eū ex abundanti fecimus sacramenta pbere quibus prestitis magna sumus exultatōne gauisi: ꝙ huiusmodi innocentia eius euidenter enituit. ꝓ qua regula vestra predictū virum cū omni charitate suscipiat: ⁊ reuerentiā ei qualē sacerdotē decet exhibeat: nec aliqua cordibus remaneat de his que iā sūt purgata dubietas. Et ita supscripto vos epo deuotissime oportet in omnib⁹ adherere: vt cōgrue decenter q̧ deū in ei⁹ psona videamini cuius est minister honorare. Item ex eodem ad brunigildam reginam francoꝝ cap. ccxxxij.

Qualiter gregori⁹ menā purgare epm iuramēto fecit.

ff. de v. ob. q extrinsec⁹. Sz q̄re dicit ex̄ abundāti? dicūt qdam ꝙ ita exilis. i. leuis vl' modica fuit infamia: ꝙ nec erat necessaria expurgatio. Certe ſm hoc n̄ debuisset facta fuisse inqsitio: q2 inqsitio nō ē faciēda nisi ita publica sit īfamia ꝙ vlteri⁹ sine scandalo nō possit tolerari: ut ex̄ de accu. q̄lit̄. Meli⁹ dicas ꝙ iste n̄ tenebat̄ expurgare se. Nā cū inqsitio pcedit expurgatione: si testes p quos sit inqsitio dicūt ipsū reuz. stati punit̄ nec audit̄ expurgatio sua. sz si semiplene ꝓbat̄: tūc inducit̄ expurgatio de pur. ca. cū inter. Sed si p dicta testiū nulla ē suspicio ꝯ ipsū: tūc nō ē onerand⁹ expurgatiōe: ut hic. Sz qd si infamatus vult expurgare se: iudex autē vult inqrere ꝺ fama ei⁹ videt̄ ꝙ iudex poti⁹ inqrere possit: ut hic ⁊ ex̄ e. inter. Sz ꝯ. illud ē ordinariū ꝙ infamatus se expurget: ergo bn̄ficiū illud n̄ ē ei auferendū. s. e. q. i. multi circa fi. sz dic ꝙ eps si vult pōt inqrere: q2 crimē q̄nq̧ p inqsitionē reuelat̄: qꝺ p purgationē occultatur. So. si infamia orta ē ꝯ eū: iudex inqrere pōt: ex̄ de accu. qualit̄.

k ¶ Dubietas. ergo p⁹ expurgationē n̄ pōt accusari ab aliquo sup illo crīe: ut ex̄ de accusa. de his crimib⁹. ⁊. xxiij. q. iiij. si illic. nec eni sepi⁹ q̄rendū ē de delicto ei⁹ dem hoīs: ut. ff. nau. ca. stabu. l. Ar. ꝯ. xxxiij. q. ij. admonere. xxv. di. pmū. ex̄ de accu. veniēs. vbi etiā p⁹ absolutionē cogit̄ ad expurgationē Tu dicas ꝙ illū q semel ē absolut⁹: āplius null⁹ pōt accusare super illo crimīe: nisi i duob⁹ casibus. s. si suā iniuriā ꝓsequat̄: ⁊ ꝓbet se ignorasse accusationē fuisse ab alio institutā: ut. ff. ꝺ accusa. si cui. §. i. ⁊ cū vult ꝓbare de puaricatiōe

prioris accusatoris:ut.ff.de p̄uari.l.iij.io.

l Ennã.cessauerit.Si dicas q verbũ hec cessauerit sit p̄teriti temporis:nõ,pcedit obiectio.vl'fin.h.cũ qs expurgat nõ p̄cedẽte accusatione:tũc post purgationem admittit accusator:se/cus si p̄cessit accusatio. Uel dic q si accusatore absente ⁊ nõ citato au/dita est expurgatio:idẽ accusator põt cum de/nuo accusare:ut.C.de accusa.l.iiij.secus si eo p̄ñte.vel loquit cũ suaꝫ iniuriã vult,psequi:vel ignorabat accusationẽ ab alio institutam.ff.de p̄uar.l.iij.⁊.ff.de accu.si cui.

m Arbitrio.delegat hic laico sp̃uale nego/ciũ:sic.s̄.xxxij.di.§.ver Fuit tñ hic nimiũ papa liter dispensatũ:q ep̄s expurgatus corã papa cogit adhuc corã mu/liercula se purgare:cuꝫ tñ plenissimas debeat habere vires qđ aucto ritate pape fit:lꝫ p se sit inualidũ:ex̄ đ transact.c.i.in fi.C.de testa.om niũ.Itẽ cũ iusiurandũ sit maioris auctoritatis q̃ res iudicata.ff.de iu reiuran.l.ij.⁊ illud ob/stat omnibus accusare volentib⁹ etiã in publi/cis criminib⁹.ff.de iu/reiuran.eũ g.§.in ppl'a ribus.multo forti⁹ res iudicata obstabit oĩb⁹.quare ergo postea ad/mittit accusator:potest dici q fuit absolut⁹ sub ꝯditione:nisi accusator appareat. Uel fuit abso lut⁹ ab instantia iudicij:nec iõ lis perijt.ff.de iudi.te post edictum.

a Uanto a nobis. Q marim⁹ salonita/nus archiep̄us sine licẽ tia pape fuit ꝯsecratus propter qđ a papa fuit excõicat⁹:⁊ postea mis/sam celebrauit.Alit impenebat ei simonia et fornicatio.

b Responderit.exilis eni hec fuit infamia:⁊ iõ vni⁹ iura/mentũ admittit: c Priusm.sꝫ q̃ro an ei soli sit creden dũ:de hoc videt q sic:q: in nulli⁹ vertit p̄iudiciũ:sic.j.de conse.di.iiij.placuit. d Epistolã.ergo qs põt absolui p lr̃as ⁊ excõicari:ut ex̄ de simo.accusatũ.⁊.s̄.q.i.de ma/nifesta.Quid si moreret prius q̃ lr̃e puenirẽt ad ipsũ tũc dicã eũ al soluendũ post mortẽ:ut,ex̄ de sen.ex.a nobis.Et est hic ar.q tũc demũ sit.qs excõicatus vel absolutus litteris receptis.ar.iij.q.v.quisqs.⁊ ex̄ de ap.sup eo i fi.⁊.s̄.di.iiij.le/ges.Ar.ꝯ.ff.si cer tũ pe.eius qui in p̄uincia.ibi stat⁹ sui ignarus.Sed distingue:ut.ff.đ acq.pos.g absen/ti.vbi dicitur q si quis manumittit absentem:refert an velit eũ esse li/berum qñ scribit lr̃as manumissio nis vel qñ littere ad eũ puenerint. Probabili⁹ ẽ di/ci q excõicatio ñ ligat nisi tempo/re scie:sic nec lex ut di.iiij.leges.⁊ lxxxij.di.ppositi.necsñia:ut.j.e.q.vi.§.biduum Io.Sꝫ certe sigs absens excõicat:statim ẽ excõica/tus anteq̃ sciat:q: sñia excõicati/onis statim tra/hit secũ suã exe/cutionẽ:ex̄ đ ap.pastoralis.dũmo do sit pura ⁊ non ꝯditionalis.verũ tñ nõ punit cum ingerit se cõmu/nioni hominum anteq̃ sciat:ex̄ đ cle.excõ.mini.il lud.Error enim facti nemini no/cet:ut.ff.de iuris ⁊ fac.ig.l.error.

e Ep̄lam.đ gra uibus expurgat se iuramento:de minorib⁹ nuda p missione.

f Penitentib⁹.sic ex̄ de postul'.p̄la.ad hec circa fi. g Nõ debemus.g tñ de ri/gore esset deponend⁹.s̄.di.l.accedens.ꝯ.xi.q.iij.siquis episcopus.⁊.c.penultimo.

h Q Ue de causa.de codẽ marimo loquit caplm. i Quicqd.ar.papã seruaturũ qđ legatus statuit:⁊ idẽ honor ei exhibend⁹ est:sicut pape.xciij

M Ennam vero reuerendis/simum fratrẽ ⁊ coep̄m no/strum p᷑stq̃ ea que de eo di/cta sunt requirẽtes in nullo in uenimus esse culpabilẽ:qui in super ad sacratissimũ corpus beati petri apostoli sub iureiu rando satisfaciẽs ab his que obiecta fuerãt eius opinioni se demõstrauit alienũ:reuerti illum purgatum absolutũq̃ p misimus:quia sicut dignũ erat vt si in aliquo reus existeret:culpã in eo canonice punire/mus:ita dignum non fuit vt eũ adiuuãte innocẽtia diutius re tinere vel affligere in aliquo deberem⁹.Purgationẽ tñ an te duob⁹ sibi sacerdotib⁹ iun ctis:vbi accusator cessauerit eũdem ex se p̄bere tuo cõmisi mus arbitrio. Uulgarẽ deni q̃ ac nulla canonica sanctiõe fulcitã legẽ feruentis.s.aque siue frigide ignitiq̃ ferri con tractum aut cuiuslibet popula ris inuentionis:quia fabricã/te hec sũt omnino facta inui/dia nec ipsum exhibere nec aliquo modo te volumus po/stulare:immo apostolica auc/toritate,phibemus firmissime Itẽ castorio notario rauẽne

De maximo salonitano ep̄o q sacramento semetipsum ex/purgauit.

Q Uanto a nobis creditur ⁊ necessarias vides cãs in iungi:tanto strenuũ deberes te ⁊ solicitũ exhibere pinde si maximus salonitanus presti to sacramento firmauerit se si moniaca heresi non teneri:at q̃ de alijs ante corpus sancti apollinaris tantũmodo requi situs innoxiũ se esse respõde rit:⁊ de inobedientia sua sicut deputauimus egerit peniten/tiam:volumus vt ad consolan dum illum epistolam quam ad eum scripsimus:qua ei ⁊ gra/tiam nostram ⁊ communioneꝫ reddidisse signauim⁹:experi/entia tua dare debeat:quia si cut in contumacia psistentib⁹ seueros nos esse conuenit:sic humiliatis ⁊ penitentibus lo cum venie negare nõ debem⁹ Item martiano episcopo ra uenne.

De eodem.

Q Ue de causa maximi sũt agenda:ex epistolis quas ad vos transmisimus agnoui/stis.sed quia qualis de hac re fraternitatis vestre voluntas sit:magis a presentium latore castorio chartulario nostro re nunciante cognouimus:ideo si idem maximus coraꝫ vobis ⁊ predicto chartulario nostro de simoniaca heresi se sacra/mento purgauerit:atq̃ de ali is ante corpus sancti apollina ris ut scripsimus tantũmodo requisitus liberum se esse re/sponderit:causam ipsius vr̃e fraternitatis iudicio de eo q excommunicatus missaruꝫ so lennia agere presumpserit cõ/mittimus:qua debeat penitẽ/tia talis culpa purgari. Et iõ quicquid vobis s̄m deum pla/cet securi disponite:nec aliq̃đ de nobis dubium habeatis. Nã quicquid a vobis de hac causa fuerit ordinatum:nos ⁊ gratanter suscipimus ⁊ liben/ter admittimus. Item sixt⁹

di.c.vlti.τ.ff.đ offi.p̄.p̄to.l.vnica in fi. ibi: credidit enī pnceps eos q ob singularē industriā exploratā eoꝝ fide τ gratia ad huiꝰ officij magnitudinem τc. Jtē ē h.c ar.ꝙ generali mādato dispensatio delega tur. Ar.ꝯ eī đ of. del.qđ translati onē.cū enī dispē satio habeat in star restitutionis in inte.τ restitu tio in inte.nō de legat̄ p generale mandatū:ut.ff.đ minoribꝰ illud.er go nec dispensa tio.io. Ego dico ꝙ legatꝰ dñi pa pe generalis oīa pōt:nisi ea sola q̄ romano pontifi ci sūt reseruata: eī de sen.ex.nup de offi.le.ꝙ trās lationē.b.

k M Andastis. Mandat h mino: maiori.nā pcariū verbū est mādo:ut.C.cōia de le.l.i.in pn. sic i.q.i.filium.

l ℂ Auctoritate. xcvi.di.vbi nam

m ℂ Potuissem. q: papa a nullo pōt iudicari:ut.ix q.iij.alioꝝ.nec ēt ab vniuersali cō cilio:ut. xvij.dis. §.hinc etiā.ff. de legi.pnceps. pr̄ ꝗ in heresi.xl.di. si papa.

n ℂ Formā. xiiij. q.v.dixit.io.

o S Uper causa Forte hic ñ intendebat̄ pos sessoriū.als ñ ob star crimē peteti restitutionem:ut eī de resti. spol. in lr̄is. Nā alij di cūt:ꝙ si spoliator obijcit exceptio nē quā vult stati pbare: pus ē au diendꝰ ꝗ ille re stituat̄:ar.xxxi.q.ij.lotharius in auc.de testi.§.si vo quis.τ ar.eī de testi.veniēs.ii.lꝫ hoc non ꝯcedo:ut eī de resti.spo.litteras in fi.

papa omnibus episcopis.

Qualiter sixtus semetipsum purgauit.

M Andastis vt scriberē vobis qualiter instans iurgium contra me suscitatum sit: vel a quo: vt vestro amminiculo pelleretur τ causa mea firmaretur. Scitote me criminari a quodam basso: τ iniuste me persequi. Quod audiens valentinianus augustus: nostra auctoritate synodum congregari iussit: τ facto concilio cum magna examinatione satisfaciens omnibus licꝫ euadere aliter satis potuissem: suspicionem tamen fugiens coram omnibus me purgari scilicet a suspicione τ emulatione me liberans: sed non alijs qui noluerint aut sponte hoc non elegerint faciendi formaꝫ dans. Item alexander secūdus rimaldo cumano episcopo.

De causa gillandi presbyteri.

S Uper causa gillandi presbyteri tui de morte episcopi sui predecessoris tui infamati in medium consuluimus. Jtaqꝫ circumstantium fratrū vnanimi assensu tue dilectioni referimus prefatum gillandum presbyterum ante te representandum: vbi si certi accusatores defuerint: tunc dictante iusticia sine omni controuersia presbyter quicunqꝫ ob hoc iniuste amiserit ac sacerdotium accipiat τ integra beneficia. Item ex cōcilio agathensi.

De purgatione clericorum si conuinci non potuerint.

S I legitimi accusatores crimina sacerdotis probare non potuerint: et ipse negauerit: cum septem socijs sui ordinis si valet a crimine semetipsum expurget. Diaconus vero si eodem crimine accusatus fuerit: cum tribus semetipsuꝫ excuset. Item ex concilio illerdensi.

De eodem

P Resbyter si a plebe sibi cōmissa mala opinione infamatus fuerit: τ episcopus legitimis testibꝰ approbare nō potuerit: suspendatur vsqꝫ ad dignam satisfactionem: ne populus fidelium in eo scandalum patiatur. Digna vero satisfactio est: sicut a maioribus constitutum esse docetur: quādo siue secundum canones siue ad arbitrium episcopi septem sibi collegas adiungat: τ iuret in sacrosancto euangelio coram posito: ꝙ crimen sibi illatum non perpetrauit: τ hac satisfactione purgatus secure deinceps suuꝫ exequatur officium. Item siluester papa.

De eodē. Palea.

A Ccusatum simoniacum necesse habuimus summopere per scripturam prohibere: ne missarum solennia celebrare debuisset: donec quid esset verius potuissemus cognoscere. Item ex concilio triburiensi.

Palea.

N Obilis homo vel ingenuus si in synodo accusatur τ negauerit: si eum constiterit fidelē esse cū.xij. ingenuis se

p ℂ Beneficia.iste beneficio τ officio fuit puatus:q: grauiter erat infamatus:eī de pur.ca.int. Et fructus medij tēporis recupat.ff.de re mili.l.pst. Si vo iuste esset depositus:nō recipiet fructꝰ medij tēporis restitutus:nisi hoc exprimeret̄ in sn̄ia:ut.C.đ re mili.cū allegatis. li. xij.io.

q S I legitimi. nō potuerint.C.de rebꝰ cre.l.in bonefidei.

r ℂ Si valet. q: si nō valet deponit̄:eī de simo. de hoc.vel forte sūt inimici sui. eī de pur. ca. cū in iuuētute. imo cuꝫ femina pōt se expurgare. xviij. q.ij. in decima.io.

s P Resbyter si a plebe.idē ē si ab epo vel a sacerdotibꝰ: ut.j. c.omnibꝰ in fi.s̄.di.xxviij.ꝯsulendū.ꝯtra.

t ℂ Suspendat̄.forte ꝓꝫ distinctionē eī de pur. ca.c.ij.s̄.xxxiij.di.c.vlt. ꝯ.dic ꝙ ibi fuit exilis infamia.

u ℂ Suspendat̄. hoc verū est ꝓm distinctionem si fuerit notoriū vl' manifestū vl' famosū: eī de coha. cle.vestra. τ.c.fi. τ tūc refert si fuerit famosū sine scandalo vel cū scādalo. eī de coha. cle.tua.ꝯ.xxviij.di.consulendū.so. ibi nō imminebat scandalū: hic sic puta:ex eiꝰ celebratiōe eī de coha.cle.tua.j.xxviij.q.i.iā nūc. τ.iij.q. ij.audiuimꝰ.alit̄ obtinꝫ s̄.e.q.i.c.ij. Sꝫ nūqd a bn̄ficio suspēdit̄:τ vr̄ ꝙ ñ:q: pene sūt emoliēde τ q: crescēte ꝯtumacia crescē dꝫ τ pena:ut di. lxxiiij.honoratꝰ. Sꝫ ꝯ. videt̄ q: hec duo sūt cōnexa.lxxxi.di.si qs sacerdotū.τ.xxxij.di.pter hꝰ. sꝫ dic ꝙ nō est priuandꝰ beneficio nisi ꝓm ordinem iuris:eī de iudi.c. i.nisi forte ꝓpter scandalum.s̄.e.super causa. τ cum magna laborat infamia:ut extra de pur.ca.inter.

x ¶ Suspendat. hic colligit̃ q̄ infamat⁹ statim dʒ suspendi vsq̄ ad dignā satisfactionē: ar. ī. iij. q. ij. q2 ea. ex̃ de pur. ca. inf̃. ⁊ ex̃. e. ex tuaꝝ. Sʒ ꝯ. s̃. e. q. i. nomē. ex̃ de accusa. q̃liter ⁊ qñ. ex̃ de pur. ca. c. ij. ⁊ vlti. In his habes q̄ prius ingrēdū est de crimie q̄ȝ puetur officio ille q ē infamatus. ⁊ ar. iij. q. ij. audiuim⁹. Notandū g°. q̄ cū cl̃icus aliq̄s corā iudice suo ē infamat⁹: pfiget eps certū tp̄s volētibus accusare: extra ð clādē. despon. c. vlti. ⁊ si accusatoēs apparuerit canonice audient̃. ĩ. e. oib⁹ vobis. xv. q. v. c. i. ex̃ de pur. ca. c. ex tuaꝝ. Si v̄o accusator si appa ret: ⁊ mala fama crebrescit tūc eps vocatis ecclie seniorib⁹ pcedat ad īq̄sitionē: ex̃ ð accu. q̃liter. lxxxvi. di. siq v̄o. et ipsemet. eps inducet ꝯ eū testes si ali⁹ ñ apparet. xi. q. iij. pcipue ī fi. ex̃ de accu. cū oporteat. s̃. c. p̄sbyt̃. sʒ lit̃. ꝯt. hoc facē pōt: ut ex̃ ut lit̃. nō ꝯt. qñ frequent̃. ⁊ si fuerit ꝯuict⁹ canonice puniat̃. Si aūt ñ ꝯuincit̃ ⁊ adhuc mala fama pdurat. admoneat ipsū primo seorsū postea coraȝ testib⁹ ut se corrigat. qð si nō fecerit: tūc demū suspēdat euȝ vsq̄ ad dignā satisfactionē: ex̃ de pur. ca. c. ij. i quo casu intelligo qð hic dicit̃. nunq̄ȝ enī a pncipio suspendat eum nisi enormitas delicti vl̃ scandali hoc expolcat: ex̃. e. inf̃. ⁊ hec est digna satisfactio ut purget se adiuncto sibi legitimo numero vl̃ ad arbitrium sui epi: ut h̃. ⁊. ĩ. e. oib⁹. ex̃. e. ex tuarum. ⁊ eodē deficiēte i purgatiōe puniat̃ ⁊ puniat eum tanq̄ȝ ꝯuictuȝ vl̃ ꝯfessum: ex̃ de accu. cum petr⁹ ex̃ de simo. insinuatuȝ. ⁊ de pur. ca. cū. p. ⁊ ibi de hoc.

y ¶ Arbitriuȝ. hic nota cōpurgatores arbitrio epi sumendos.

expurget. Si autē dephensus fuerit i furto aut piurio aut f̃lo testimonio: ad iuramentū non admittatur: sed sicut q ingenuus nō ē: feruēti aqua vel candenti ferro se expurgat. Itē imar⁹ remoꝝ eps. De eodē.

Si mala fama de presbytero exierit: ⁊ accusatores ac testes legales defuerit: ne cōtra apl̃m infirmoꝝ corda ð mala fama presbyteri pcutiantur: ⁊ ne vituperetur ministeriuȝ nostꝝ: neue securiores presbyteri existentes licēti⁹ in peccatū plabātur: s̃m ðcreta maioꝝ cū denominatis sibi vicinis presbyteris quos scim⁹ se nolle peierare sacramēto famā suā purget. Item innocētius aqlegensi p̃triarche ⁊ mātuano epo. De eodem.

Quotiēs frater noster tridētin⁹ epus in nostra ⁊ vestra pñtia de simonia fit impetitus: prudētiā vestrā latere ñ credim⁹. cuius cā tandē in nostra presentia vētilata pducti sūt aduersus eū accusatores viua voce in scripto asserētes q̄ ecclesiā sancti petri de pado presbytero paulo dederit: p q̄tuor modiis frumēti: quos ab eiusdē ecclesie laicis acceperit: veꝝ qm̃ accusatōes nec testes s̃m formā canonū ⁊ sanctoꝝ patꝝ statuta in cā ipsa pcedere non potuerūt: cōmuni fratꝝ nostroꝝ cōcilio iudicamus: ut tertia manu sui ordinis ⁊ q̄tuor abbatū ⁊ religiosoruȝ sacerdotū de supradicta simonia in vestra p̄sentia se debeat expurgare. Porro expurgatōnis tenor erit hmōi: Idē eps supra sancta euāgelia primū iurabit: q̄ p ecclesia sancti petri de pado presbytero paulo danda neq̄ȝ ipse per se vel per submissaȝ p̄sonā neq̄ȝ alius p eo se sciēte pciū receperit. Dein de expurgatores super sancta dei euāgelia iurabunt. scilicet q̄ sicut ipi credūt veꝝ iurauit. Nos itaq̄ȝ cāe huius seriem cōmittentes prudentie vestre mādamus vobis vt congruo loco in vnum conuenire curetis: ⁊ ita in causam ipsam iuxta presentium tenorem presstante domino restauretis: q̃tenus ⁊ omnis de cetero huius questiōis scrupulus auferat̃: ⁊ vtriq̄ȝ parti sua iusticia conseruetur. Siquis vero de vobis certa perpediente causa interesse non poterit: vos qui adesse poteritis: idem iudiciū terminate. Qð si predict⁹ frater noster. a. predictam purgationem fecerit: vos ei auctoritate nostra predictum officiuȝ ⁊ tridentinam ecclesiam restituite. hanc autem purgationē ante proximam purificationē beate marie virginis adimplere iubemus. In premissis auctoritatibus subintelligitur si reus se purgare voluerit: vt sacri canones modum non necessitatem purgandi accusato imponant: sicut apparet ex fine capituli sixti pape ⁊ auctoritate leonis: qui data purgatione ait de seipso.

De leone qualiter se purgauit.

Auditum est fratres charissimi qualiter mali homines in me grauia crimina confinxerūt. q̄ȝobrem ego leo pōtifex sancte romane ecclesie purifico me in conspectu vestro coram deo ⁊ angelis eius quia istas criminosas ⁊ sceleratas res quas illi mihi obijciunt: nec perpetraui nec perpetrare iussi. hoc autem faciens non legem prescribo ceteris: quia id facere cogantur

a Si mala fama. nolle. bone opinionis ⁊ q vitam ei⁹ nouerint ⁊ mores: ut ex̃. e. c. cū dilect⁹ sʒ nō fiet rigide examinatio testiū: ex. e. c. ꝯstitut⁹. immo frater pōt purgare fratrē ex̃ de p̄sūp. c. l̃ras. io.

b In p̃missis. se purgare falsū dicit allegādo.

c ¶ Sixti pape. s̃. e. mādastis. io.

d ¶ Et leonis. h°. ē in se. c. io.

e Auditū est. iussi. nec cōcilium dedi: nec defensionē p̄stiti nec sciente me factū ē: ut ex̃ ð pur. ca. quotiēs. l. di. siq̄s viduam. addūt quidam: nec volui: ut. s̃. i. q. i. iiii. q2 p̄sulat⁹. qð valde duruȝ vr̃. Sʒ nūq̄d hoc iurabo: q2 cū sciui prohibere potui ⁊ nō phibui: ⁊ h°. q̄ nō habeā ratū qð factū est cum etiā in maleficiis rati habitio mandato equipet̃. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iiii. §. cum pcurator et extra de resti. spo. cum ad sedē in fi. s̃. e. q. i. notum in fine.

f ¶ Cogantur. q2 ab emul' hec infamia pcesserat. ul' dic ceteris apostolis.

g Ecce. necessitatē. extra ð elec. innotuit.

h ¶ Datur. allegando dicit.
i ¶ In decreto. leonis.j.c.pri.ꝛ se.io.
k Omnib⁹ vobis.auditu. aliqd ergo scitur auditu. xxiij.q.v. hoc videtur.
l ¶ In canonib⁹. j.e.q. vij. testes. ꝛ.c.ipsi.
m ¶ Aut ꝑ ꝛ.non enī sufficit ꝙ soli episcopo sit suspectus.ar.ꝯ.j.ex̄ de offi. iudi.or. ex pte.ꝛ.xxx. dis. c.vlti. ꝛ sic nō obstat. vi. q.ij. placuit. Credo tm̄ ꝙ si est accusat⁹ et epō ē suspectus: ꝙ pōt eū cogere ad purgationem secus si nō est accusatus ſm leges

Ecce q̄liter sūmus pontifex semetipm̄ purgat: nec ceteris necessitatē purgādi ꝓscripsit. vnde daꝷ intelligi. ꝙ satisfactō purgatōis i volūtate ꝯsistit accusati nō i arbitrio iudicis: Sꝫ cū i illerdēsi ꝯcilio presbyter iubeaꝷ suspēdi vsqꝫ ad cōdignā satisfactionē: cū etiā in decreto leonis in arbitrio ponit epi: quota manu sacerdos purgāe se dēat: pꝫ ꝙ ad purgationē cogēd⁹ ē: nec i sua volūtate sꝫ in arbitrio iudicis cōsistit. Itē leo papa scribens ad carolū regē ait. Qualiter sacerdotes se purgāe debeāt

Omnib⁹ vobis visu aut auditu notū eē nō dubitam⁹ ꝙ sepissime suadēte hoste antiquo sacerdotib⁹ crimina diuersa obijciūtur. Sꝫ q̄liter ex his ab his rōnabiliꝷ examinatio ꝛ satisfactio fiat: licet bone memorie tēpore dn̄i genitoris vestri pipini siue priscis tēporib⁹ a sanctis patrib⁹ ꝛ reliqs bone fidei ꝛ deuotōis hominib⁹ sepissime vētilatū fuerit: nos tm̄ pleniꝷ inde aliquid diffinitū repire minime quim⁹ nostris qppe tpibus id ipm̄ a sanctis epis ꝛ religs sacerdotibus ac ceteris ecclesiastice dignitatis mistris vestris in regnis seu in alijs deo degētib⁹ nobisqꝫ vna cū eis agentibus sepissime ꝑpt multas ꝛ nimias reclamatōnes: que ex hoc ad nos de diuersis ptibus venerūt: ventilatū ē. Sed q̄liter cōsultu dn̄i ꝛ pr̄is nostri leonis apostolici ceterorūqꝫ ecclesie romane epoꝝ ꝛ reliquoꝝ sacerdotū siue ori. taliū ꝛ grecorū pr̄iarchaꝝ ꝛ multoꝝ sanctorū epoꝝ ꝛ sacerdotū necnō ēt nostroꝝ epoꝝ romanoꝝ sacerdotū oīumqꝫ ac leuitaꝝ auc̄te ꝛ cōsensu atqꝫ reliquoꝝ fideliū ꝛ cūctoꝝ cōsiliarioꝝ nr̄oꝝ cōsultu diffinitum ē: vos oēs vtriusqꝫ ordinis ministros scire volumus. Statutū ē nanqꝫ ratione ꝛ necessitate auc̄te ꝑdicta cōsultu oīum: vt quotiēscūqꝫ cuiqꝫ sacerdoti crimē imponitur: si ipse accusator talis fuerit: vt recipi debeat: quia q̄les ad accusationē sacerdotum admitti debeāt: in canonibus pleniter expressū est. Si autem ut dictū est ille accusator qui canonice est recipiēd⁹ eum cuꝫ legitimo viroꝝ numero ꝛ bonorum testiū approbare in conspectu episcoporum poterit: tunc canonice diiudicetur. ꝛ si culpabilis inuentus fuerit: canonice damnetur. Si vero eum suprascripto ꝑtextu approbare ipse accusator minime poterit: ꝛ hoc canonice diiudicetur. ¶ Ipse ergo sacerdos si suspiciosus aut incredibilis suo episcopo aut reliquis suis consacerdotibus siue bonis ꝛ iustis ꝺ suo populo vel sua plebe hominibus fuerit: ne in crimine aut i predicta suspicione remaneat cū tribus aut cū quinqꝫ vel septem bonis ac vicinis sacerdotibus exemplo leonis pape qui.xij. episcopos in sua purgatione habuit: vel eo ampli⁹ si suo episcopo visum fuerit: aut necesse esse ꝑpter tumultum populi ꝓspexerit: ꝛ cum alijs bonis ꝛ iustis hominibus se sacramento coram populo super quatuor euangelia dato purgatuꝫ ecclesie reddat. Si quis autem scire desiderat: q̄les testes ad accusationem sacerdotum recipi debeant: et quid de accusatore faciendū sit: plenius in canonibus reperiri poterit. Iuramento cādentis ferri vel feruētis aque purgatio vero data non est addenda. Unde stephanus.v. huberto episcopo magūtino.

Candentis ferri ꝛ feruentis aque iudicium in ecclesia prohibetur

Consuluisti de infantib⁹ q in vno lecto dormiētes cū

ꝑ illud.vi.q.ij.placuit: immo inuenio ꝙ ꝑpter calūniosam accusationem cogiꝷ quis se purgare: ut ex̄ de accu.,ve/niens.ꝛ.ff.ne quis eum qui in ius vocatus ē.l. penultima.§.i.
n ¶ Consacerdotib⁹. vel etiā abbatibus.ex̄.e.cū in iuuentute.
o ¶ Bonis.xi.q.iij.cum in cunctis.hic patet.q⁹ modo intelligatur illō verbū a plebe.s̄. e.ꝑsbyter. q? erant boni et iusti.imo nō admittunꝷ licet sint boni: si tamen leues fuerint. Nā leues sunt qui ex facili credūt que ꝓbari nō pn̄t.xi.q. iij.in cunctis. ꝛ est expressum: ex̄.e. cū in iuuentute. als solus qui esset bonus sufficeret: ex̄ de adulꝷ.c. significasti.Io..

p Consuluisti. homi/
cidij. Qui hoiez oc
cidit: si animũ occidēdi
ñ hũit. nõ tenet. l. cor.
de sica. ut. ff. ad. l. cor.
de sica. §. diu⁹. tenet tñ
. l. aql. ēt lz nocē noluēit
dũ tñ fuerit ĩ culpa lz le
uissima. ff. ad. l. aql. lz et
si qcũq₃. §. ij. ⁊. l. in lege.
Culpa aũt ē ꝙ a diligē/
te potuerit ꝓuideri ⁊ ñ
ē ꝓuisũ. ff. e. si putator.
tenet etiã q̃tũ ad deũ:
vt h. ⁊. l. di. clico. ⁊. xxx/
iij. q. ij. ĩ lectũ. ñ tñ pu/
nit rõne homicidij sz ra
tione negligētie: ut. xv.
q. i. ĩebriauert. mior ēt
iniũgit pena ab ecclia
ꝓ negligentia. ut. l. di.
ces. ⁊. c. siqs volũtate.
⁊. xv. q. i. siqs nõ iratus.
q Supstitiosa. vtili. n.
⁊ necessaria lz: ut. xxiij
q. ij. quos deus. de cõ.
di. ij. liqdo. xxviij. q. i. si
eni in pn. ⁊. ⁊ ē ar. aliqd
inhibitũ eo ꝙ nõ ē ɔces
sũ. xl. di. si papa. ⁊. ff. de
cell. l. iij. §. i. ar. eẽ ḋ vo.
⁊ vo. redēp. ex multa. ɔ̄
eẽ de sen. exc. nup. ĩ. c.
monomachiã: ⁊ vbi ca/
nen ñ excipit nec uos:
ut. s. di. xij. oĩa. lv. di. si
euangelica. ⁊. xxxi. q. i.
qḋ si dormierit. C. ḋ he/
re. vel ac. ven. l. vlti. ff. ḋ
publi. vł de pcio. ff. de
aleato. l. i. §. ait. ff. ḋ ritu
nup. palã in fi. eẽ de de
cimis ad audiētiã. xxij.
q. v. hoc videt. Ar. ɔ̄. xx
vij. q. ij. lex diuie. io.
So. oĩa ɔcessa intelligũ
tur ḋ iure cõi: nisi ꝓhibi
ta ĩ cetis casib⁹ ĩueniãt:
ut innuit. c. lex diuie de
sen. ex. nup. b.
r Qui p aborsũ. ⁊ hoc
si puerperiũ ē formatũ
ut. xxxij. q. ij. moyses. et
c. ꝙ vo. Sz tñ lz sm le/
gē moysaycã nõ sit homi
cidiũ: tñ punit. l. cornel.
ff. ad. l. cor. de sica. si mu
lierē. ⁊ etiã. l. aql. ff. ad
. l. aql. si fu⁹. §. si mulier
tñ q opp̃mũt infantes
puniũt pnĩa triũ ãnoꝝ:

parētib⁹ in ortui repiũtur: vtꝝ
ferro cãdēte aut aqua ferue/
te seu alio quolibet examine
parētes se purificare debeãt
ees nõ oppressisse. Monēdi
sũt nãq₃ ⁊ ꝓtestãdi parentes:
ne tã tenellos secũ in vno le/
cto collocēt: ne negligētia q̃li
bet ꝓueniēte suffocētur vł op
primãtur: vñ ipi homicidij rei
inueniãtur. Nã ferri cãdētis
vel aque feruētis examinatio
ne ɔfessionē extorqueri a q°/
libet sacri nõ cessent canones
⁊ qḋ sanctoꝝ patꝝ documēto
sancitũ nõ ē: supstitiosa adin/
uentõe nõ ē psumēdũ. Spõta
nea enim cõfessione vel testiũ
approbatõne publica delicta
habito p̄ oculis dei timore cõ
missa sũt regimini nostro iudi
care. occulta vero ⁊ incogni/
ta illi sũt relinquēda q sol⁹ no
uit corda filioꝝ hominum. hi
sũt q ꝓbãtur vel cõfitent ta/
lis reatus se noxios tua eos
castiget moderatio. qꝛ si ille q
cõceptũ in vtero per aborsuz
deleuerit homicida est: q̃to
magis qui vnius saltē diei pue
rulum peremerit: homicidam
se eẽ excusare neqbit. Nec
autē vtꝝ ad oĩa genera purga
tionis an ad hec duo tantum
que hic ꝓhibita esse vident p
tineat: nõ immerito dubitatur
ꝓpter sacrificiũ zelotypie. Et
illḋ gregorij. Si vir q frigide
nature esse dicit: p veꝝ iudici
um ꝓbare potuerit vxorē suã
nunq̃₃ se cognouisse: sepat ab
ea. Palea. In libro nã
q₃ numeri legitur dñm p̄cepis/
se moysi: vt loqueretur filijs
israhel: ⁊ diceret eis: Vir c⁹
vxor errauerit maritũq₃ con/
temnēs dormierit cũ alio viro
⁊ id marit⁹ deprehēdere neq
uerit: sed latet adulteriũ ⁊ te/
stib⁹ argui nõ põt: qꝛ nõ ē inuē/
ta in stupro: si spũs zelotypie
cõcitauerit viꝝ cõtra vxorem
suã q̃ vel polluta est vel falsa
suspicione appetit: adducet

eã ad sacerdotē: ⁊ offeret ob/
latione ꝓ illa decimã ptē sac/
ci farine hordeacee. nõ fũdet
sup eã oleũ nec ĩponet thus:
qꝛ sacrificiũ zelotypie ē ⁊ ob/
latio inuestigãs adulteriũ. offe
ret igĩt eã sacerdos ⁊ statuet
cora dño: assumetq₃ aquã san
ctã ĩ vase fictili: ⁊ pauxillum
terre ḋ pauimēto tabernaculi
mittet ĩ eã. cũq₃ steterit muli/
er ĩ cõspectu dñi: discooperiet
caput ei⁹: ⁊ ponet sup manus
eius sacrificiũ recordationis
⁊ oblationē zelotypie. ip̃e aũt
tenebit aquas amarissimas in
quib⁹ cũ execratione maledi
cta cõgessit: adiurabitq₃ eam
⁊ dicet: si nõ dormierit vir alie
nus tecũ ⁊ si nõ polluta es de
serto mariti toro nõ tenebunt
te aque iste amarissime: ĩ quas
maledicta cõgessi. Si aũt de/
clinasti a viro tuo atq₃ polluta
es ⁊ cõcubuisti cũ alio viro:
his maledictionibus subiace/
bis: Det te dominus in male
dictionē ⁊ exemplũ cũctorum
in populo suo: putrescere faci
at femur tuũ: ⁊ tumēs vterus
tuus dirũpatur. ingrediantur
aque maledicte in ventrez tu
um: ⁊ vtero tumescente putre
scat femur tuũ. ⁊ respondebit
mulier: amen amen. Scribet/
q₃ sacerdos ista maledicta in
libello: ⁊ delebit ea aqs ama/
rissimis in quas maledicta cõ/
gessit: ⁊ dabit ei bibere: quas
cum exhauserit: tollet sacer/
dos de manu eius sacrificium
zelotypie: ⁊ eleuabit illud co/
ram domino: imponetq₃ super
altare ita dũtaxat: vt prius pu
gil ũ sacrificij tollat de eo qḋ
offertur ⁊ incēdat super alta/
re. ⁊ sic potum det mulieri aq̃s
amarissimas: quas cũ biberit
si polluta ē: ⁊ contempto viro
adulterij rea est: pertransibũt
eam aque maledictionis: ⁊ in
flato ventre computrescet fe
mur: eritq₃ mulier in maledi/
ctionē ⁊ in exēplum omni po/

eẽ de his q̃ fi. oc.
de infantib⁹. Itē
q ꝓcurat venena
sterilitatis dr̃ ho
micida: ut eẽ de
homicidio si ali/
qs: vbi de hoc.
s Hoc aũt. hic. §
nõ legit.
t Si vir. xxxiij.
q. i. §. ꝙ autem.
a Monomo/
chiã. Istos
ēt lex romana cõ
demnat: ut. C. de
gladiatoribus. l.
vna. li. x. Euchari
stia q° nõ ē dãda
talib⁹: cũ peccãt
mortalit: de ɔse.
di. ij. §. lz si nõ. Di
cũt qdã ꝙ defen
dēs põt sumere:
qꝛ cuilibz licitũ ē
defendere se. Sz
nõne dauid pec/
cauit? nõ: qꝛ instin
ctu spũs sancti fe
cit: ut samson et
alij. xxiij. q. v. si nõ
lz. de diuor. gau/
dem⁹. ⁊ ē hic ar.
ꝙ nõ ē arguēdũ
ab exēplis. xxvi.
q. ij. nõ stati. ⁊. c.
nõ exēplo. xiiij. q
v. dixit. xxij. q. ij.
siqs p̃uent⁹. ĩ. de
ɔse. di. ij. liqdo. eẽ
de elec. lz. C. de
sen. ⁊ inflo. nēo.
b Tentare. xxi/
ij. q. viij. si nulla.
⁊. xxij. q. ij. querit
cur.
c Epe. hinc.
S c. ē deroga/
tũ: qꝛ suspectis ñ
ē dãda euchari/
stia: ut. ĩ. de ɔ. di.
. ij. trib⁹. de pur.
ca. dilecti.
d Interroga/
tũ ē. incul/
pati. i. infamati.
Nõ eni pñt sił ac
cusari duo ḋ cri/
mine. C. de adult.
reos. sic. ff. de ĩ/
offi. testa. ⁊ si. §. fi
lius.

e ¶ Profiteř. Notandū q̄ victoria vni9 ꝓdest alteri sȝ ꝯdēnatio nō nocet. ff. de adulř. denūciasse: ꝺ adulř. significasti. ff. de ioffi. testa. posthum9. §. si q̄s ex his ff. si fui. ven. loci. §. ꝯpetit. Itē ar: q̄ ꝯfessio vni9 non nocet alteri. xv. q iij. nemi. Ar. ꝯ. lix di. ordīatos. ꝛ. lx xxi. tātis. ꝛ ē veꝝ qȯ nō nocet alij q̄tū ad ꝯdēnatio nē: nocet tn̄ q̄tū ad p̄sūptionē: ut ex̄ de adulř. signi ficasti ꝛc̄.

f ¶ Statuit quoq̄. ut si duo. ar. ꝯ. C. de adulř. reos. Sȝ dic q̄ n̄ agiř hic crīaliř: sȝ ad pn̄iam ꝛ tori separationē.

g ¶ Alter illoꝝ. vel ut ꝓcuratio. lxiij di. tibi dn̄o. Sȝ si directe ageretur cū sit cā crīalis: n̄ posset vn9 alterū ꝯstituere ꝓcuratorem: ut. iij. q. ix absens. nisi velis dicē q̄ ī cā crīali vn9 soci9 audiř et ꝓ se ꝛ ꝓ alijs: ut ē ar. iii. q. vi. hoc qppe. ut ē ex̄ de dolo ꝛ ꝯtu. cum dilecti.

h ¶ Si epō aut presbyter o. qnquēnio. hodie deponiř q ī purgatiōe deficit: ut ex̄ de fi. de hoc. h hēs qd fieri debeat cum volens purgare se neqt.

a ¶ Quod vo. duoꝝ. sep duo suffi ciūt. iiij. q. iij. §. itē in crmīali. v. vbi numer9. nisi ī casibus spālib9. Sȝ ī casu vn9 sufficit ut ex̄ de testi. cor. puenit. ꝛ vbi nulli fit p̄iudiciū de ꝯsecra. di. iiij. placuit de infantib9 ꝛ in cā denūciationis: extra de testi. in oi. ꝛ in alio casu ex̄ de ꝓcu. ex insinuatiōe. ꝛ vbi agitur ad impediendū negociū: ex̄ de spon. p̄terea: Itē q̄tuȝ ad p̄sumptionē faciendā. viij. q. iij. talia. ff. ꝺ dote ple. theo pompus. itē plures duob9 reqrūř. ī. e. nullā. ꝛ. c. p̄sul. Tres requirūř in depositiōe pecunie: in auč de fide instru. §. si q̄s igiř. Item v. requirūř dū ꝯctus excedit librā auri ī ciuitate. C. si certū pe. auč. sed nouo. Et ī codicill' ꝛ donatiōe cā mortis fill'. v. ut. C. de dona. ca. mor. l. vlti. q̄nq̄. xv. ut. C. de ꝓris sacro scri. vincuiq̄. li. xij.

b ¶ Et patris. pr̄ p̄t eē testis ī cā filij ī testō: al's nō. iiij. q. iii. §. itē ī crīali hic aūt isti mētiri nō poterāt. vel dic testioniū meū ꝛ p̄ris mei. i. ꝺ patre meo ꝛ me dictuȝ. s. testimoniū ꝓphetaꝝ.

c ¶ Vel triū. ut ꝯp̄bēdat actorē ꝓ vno teste: ex̄ ꝺ testi. in oi. Illa tn̄ loqř ī cā denūciatiōis. vel iō dicit triū: q2 q̄nq̄ s̄m canones p̄les q̄ duo reqrunř sȝ nūq̄ pauciores ut ex̄ de testi. lȝ. vn̄ ī testamētis bn̄ reqrūř. vij. C. q testa. fa. pos. hac cōsultissima. nisi ī his q̄ ecclesie relinquūř: ut ex̄ ꝺ testa. cū esses. ꝛ. c. relatū. qȯ dicit iō. de testis n̄ credo veꝝ. vn̄ intelligo decre. illas cū eēs ꝛ relatū ī quolibȝ testō lo qui. b.

Qo. v.

d ¶ Placuit. ut si q̄s. vl' tria. s̄. di. xlviij. qm̄ insta

e ¶ Excōicationē. i. dānationē.

f ¶ Presul. i. cardinalis epus. Sȝ nūqd ꝯ papā duplicabunř testes: nō: imo sufficiūt. ꝛ ī hoc est deterioris cōditionis: q2 ipse sine cōparatione alioꝝ creat9 est maior. ꝛ iō sine spe venie ꝯdemnandus ē: ut diabolus de pe. di. ij. principiū.

pulo. marit9 vero absq̄ culpa erit: ꝛ illa recipiet iniquitatē suam: q̄ si polluta non fuerit: innoxia erit ꝛ faciet liberos. Sed quelibet huiusmodi purgatio videtur eē inhibita: cuȝ in premissa auctoritate stephani pape dicit̄ spontanea cōfessione ꝛ cetera. Item ex decreto nicolai pape.

In nouo testamento monomachia non recipitur.

Monomachiam vero in lege non assumimus: quam preceptam fuisse non reperimus. quā licet quosdā inijsse legamus: sicut dauid sanctum ꝛ goliam sacra ꝓdit historia: nusq̄ tamen vt pro lege teneatur alicubi diuina sanxit auctoritas: cum hec ꝛ huiuscemodi sectantes deum solūmodo tētare videantur. Contra ī cōcilio guarmaciensi.

Si furta in monasterio fiunt: iudicio monachi se expurgēt.

Sepe contingitur: vt in monasterijs monachorum furta perpetrētur: iccirco statuimus: vt quando ipi fratres ꝺ talibus expurgare se debent: missa ab abbate celebreť vel ab aliquo ex presentibus fratribus: ꝛ sic expleta missa oēs communicentur in hec verba corp9 domini sit tibi hodie ad probationem. Item.

Quicunq̄ de adulterio accusatur: ꝓbabili iudicio se expurget.

Interrogatum est: si duo de adulterio inculpati fuerint: ꝛ vnus ꝓfitetur ꝛ alter negat: quid inde agendum sit decretum est in sancto concilio: vt ille qui negauerit ꝓbabili se iudicio expurget: ꝛ qui ꝓfessus fuerit dignam penitētiam agat. Item.

Cum plures de adulterio accusantur: ꝛ vnus ceteros purgare voluerit: oēs rei habeātur: si ipse in iudicio ceciderit

Statuit quoq̄ sancta synodus: vt si duo de adulterio accusati fuerint: ꝛ ambo negauerint: ꝛ orant sibi concedi: vt alter illorum vtrosq̄ iudicio purget diuino: si vnus in hoc ceciderit: ambo rei habeātur. Item.

Pro singulis missa celebretur qui de aliquo crimine accusāt

Si episcopo aut presbytero aliquod maleficium imputatum fuerit: pro singulis missam celebrare debet ꝛ communicare: ꝛ de singulis sibi imputatis innocentem se ostendere. quod si non fecerit: quinquennio a liminibus ecclesie extraneus habeatur. Illud vero quod sixtus ꝛ leo in fine sue purgationis addiderunt: ex eorum exemplo intelligendum est. exemplo enim sue satisfactionis noluerunt ceteris prescribere legē purgandi.

Quod vo, quarto loco q̄rebať: an duorū testimonio sit cōdēnādus: multoꝝ auctorib9 ꝓbať. sicut. n. ī euāgelio iohannis legiť: ait christ9 in iudeos: In lege vr̄a scriptū ē: qm̄ duoꝝ hoīm testimoniū veꝝ ē. Hinc ꝯsequenť argumētatur cōtra eos dicēs: Si duoꝝ hominū testimoniū veꝝ est: quare testimoniū meū ꝛ p̄ris mei nō accipitis? Itē paul9 in epistola ad corinthios: In ore duoꝝ vel trium stat omne verbum. Item in epistola ad hebreos. Quis preuaricans legem moysi duobus vl' tribus testib9 cōuict9 sine miseratōe lapidať. Itē ex cōci. bracarensi. ij.

Quot testib9 q̄sq̄ clericoꝝ cōuinci debeat.

Placuit vt ſi qͥs aliquē clerī
coꝝ macula fornicatōis im
petit: ſcdm̄ pceptū pauli apl'i:
duo vel tria teſtimonia reqͥrāt
ab illo. ꝙ ſi n̄ poterit datis te/
ſtimonijs approbare qd̉ dixit:
excōicationē accuſati a cuſa
toꝛ accipiat. Ex pmiſſis ita/
ꝗ colligit: ꝙ duoꝝ vel triū te
ſtimonio eps ꝯuici vel dānari
pōt. porro ſilueſter papa in ge
nerali ſynodo ecōtra dixit.
Quot teſtib⁹ eps vel pſbr vel
reliq̄ clerici ſunt conuincēdi.
Preſul nō dānat niſi cū. lx
xij. teſtib⁹. pſbr aūt cardia
lis niſi cū. lxiiij. teſtib⁹ nō de/
ponat. diacon⁹ vͦ cardinalis
vrbis rome niſi cū. xxvij. teſti
bus nō ꝯdēnabit. ſubdiacon⁹
accolit⁹ exorciſta lector hoſti
ari⁹ nō niſi. vij. teſtib⁹ cōdēna/
bit. Teſtes aūt ⁊ accuſatores
ſine aliq̄ ſint īfamia. Item
leo. iiij. Epiſcopi n̄ niſi. lxxij.
teſtibus cōdemnādi ſunt.
Nullā dānationē epoꝝ vn/
ꝗ eē cēſem⁹: niſi aut añ le
gitimū numeꝝ epoꝝ q fit p. xij
epos aut certe pbata ſnīa p
lxxij. teſtes idoneos: q tales
ſint q accuſare poſſint. ⁊ pri⁹
ad ſacra chriſti quatuor euan
gelia ſacramēta pſtēt: ꝙ nihil
falſū ꝓpromāt: ſicͭ nob btūs ſil
ueſter tdidit ⁊ rōna ſcā vr̄ te/
nere eccl'a: ⁊ ſi iter eos quos
dānādos eē dixerit hoīes fue
rit eps q ſuā cām ī pñtia rōne
ſedis epi petierit audiri: nul/
l⁹ ſup illū diffinitiuā pſūat daꝛ
ſniam: ſʒ oīo eū audiri decerni
mus. Sʒ hͦ vl' ſpēali puilegio
ō clericꝭ rōne eccl'e itellr: vel
ppt iprobitatē quoꝝdā: q cū
nō ſint ſpectate vite ⁊ ſcie in
accuſatōe miſtroꝝ dei repēte
ꝓſiliūt. Quoꝝ vita vͦ adeo
laudabil' ē: ut ī oīb⁹ imitāda ap
pareat: ō quoꝝ aſſtione null' ī
dubitatio naſci poterit: eoꝝ te
ſtimonio duoꝝ vel triū qlibet
iure ꝯuici ⁊ dānari poterit.
Segtur. vj. q̄ſtio: q̄ qre/
bat quo remedio cā vi/
ciata ſbleuet: ⁊ ſi reme
diū illō ſit dādū ei q cā dilatio
nis vocē appellatōis exhibu
erit. cā vͦ viciata remedio ap
pellatōnis ſubleuari poterit.
Unde fabian⁹ pa. ait. Cāe vi/
ciate remediū appll'ōis ſbue/
niat.
Licet appellatori vi/
ciatā cām remedio appel/
lātōis ſubleuarꝛ.
Appellātē
n̄ dʒ afflictō vlla aut carce
rꝭ aut rtētōis iīuriāe cuſtodia
Itē anaclet⁹ pa. De eodē.

g Teſtes. ex̄ de teſti. pſonas. ⁊. c. ſuper eo:
h Nullā damnationē epoꝝ. Sed hoc nō videt̄ poſſe ſta
re: q2 nullus pōt iudicare clericos romane eccleſie:
niſi ſolus papa. Itē q2 epi epm̄ deponere nō pñt: ut. iij. q.
vi. q̄uiſ. R̄o. ꝙ loqͥt̄ ī eo
caſu: qñ papa cōmittit
alijs cauſā clericoꝝ ſuo
rū: ne ipſe ſuſpect⁹ ha/
beat̄ vl' ne fauore ꝓ eis
vel odio ꝯ eos iudica/
ret. ff. de iuriſ. om. iud.
l. ptor.
i Damnationē. ĩ. iij. q.
vi. accuſatus. ⁊. c. q̄uis.
k Epiſcopoꝝ. ĩ. q. iij.
duodecim.
l Falſū. v. capl'a iura/
būt teſtes. ſ. ut dicāt ve
ritatē: ut. iij. q. ix. horta
mur. ⁊ ꝙ teſtent̄ ꝓ vtra
ꝗ pte veritatē: ut. xiiij.
q. v. nō ſane. ꝙ non ad/
miſceāt falſitatē ut hic
ꝙ nec amore nec odio
nec ꝓprio cōmodo te/
ſtent̄: ut ex̄ de teſti. quo
tiens. Itē quinto reqͥ/
rit̄ ꝙ dicant quicqͥd de
re ip̄a nouerit ſiue fue
rint interogati ſiue nō
ut ex̄ de accu. cū dile/
ctus.
m Sequit̄. hic iuti/
tulatur. vi. que/
ſtio
n Licet. appellatiōiſ
. Appell'o ē ꝓuoca
tio iniuſte ſnīe q̄relā cō
tinēs. ff. de mio. pfecti.
tm̄ ⁊ ī hiſ q̄ extra iudiciū
aiunt̄ appellat̄: ut ī ele/
ctione: ex̄ de ap. ꝯſtitu/
tus. qs appellet dicet̄.
. ĩ. e. nō ſolēt. ⁊ hoc ī ciui
li cā. In criminali aūt qlibet etiā īuito reo appellat. ff. de
ap. nō tm̄. ⁊ in cā liberali: ut. ff. de liberali cā. l. i. ⁊. ij. appel
lat̄ aūt a minori ad maiorē ⁊ gradatim: ut. ĩ. e. anterioꝝ. C.
de ap. pcipimus. Excepto papa ad quē oīb⁹ ptermiſſis ap
pellat̄: ut. ĩ. e. c. iij. iiij. ⁊. v. Et hoc verū ē in iudicib⁹ ordina/
rijs: In delegatis aūt diſtinguit̄: ſi tota iuriſdictio eſt de/
legata: appellat̄ ad primū delegantē: ex̄ de offi. del'. ſuper
qōnū. §. porro. ff. qs ⁊ a quo appel. l. i. ſʒ ſi nō tota cā tūc ad
delegantē ſecūdū: ut. C. q ꝓ ſua iuriſdictiōe. l. i. ff. qs ⁊ a q.
appel. l. fi. ⁊ ex de offi. del'. ſup qōnū. Iudice ſedēte ꝓ tri/
bunali pōt viua voce appellare: ſʒ extra iudiciū ī libello tm̄
appellabit̄: ut. ĩ. e. §. iudicib⁹. v. litigatorib⁹. ff. de ap. a ſnīa
§. vlti. ſm̄ leges appellat̄ tm̄ p⁹ diffinitiuā ſnīaʒ: niſi ī caſib⁹
nōtis. ĩ. e. nō ita. ex̄ de ap. ſup eo. ij. ſm̄ ca. ⁊ añ lit. ꝯt. ⁊ poſt
ut ex̄ de ap. cū ſit romana. ĩ. e. nō ita. ſʒ hoc ſit correctū per
ꝯſtitutionē nouā: ex̄. e. ut debit⁹: vbi dr̄ ꝙ cā appellatiōis
dʒ aſſignari. Itē ſm̄ ca. appellat̄ quotiēs ſupior iu/
dex inenit̄: ut. ĩ. c. oēs. ſm̄. l. bis tm̄: ut. ĩ. e. p⁹ ſecūdā
io. Hoc ꝓ certo teneas: ꝙ añ ſnīam pōt appellare
quotiēs qs grauat̄ ⁊ allegat̄ cā: ut ex̄. e. ut debitus.
Sʒ p⁹ diffinitiuā
ſnīaʒ tm̄ bis ut di
cūt leges palle.
nec aſſignat̄ tunc
cā. ſʒ dicit appel/
lo ab iniq̄ ſnīa. ſnīa
tn̄ mrimonij n̄ trā
ſit ī rē iudicatā:
ex de ſen. ⁊ re iu.
lator. ⁊. c. ꝯſāgui/
nei. b. Itē appel
lat̄ vſqʒ ad. x. dies
ꝯtinuos: ut. ĩ. e. an
terioꝝ. Appellāti
dat̄ ān⁹ vl' biēniū
ut. ĩ. e. ſi qs appel
lat. tn̄ iudex pōt
moderari ipſ re
cil⁹. ex̄. e. cū ſit ro
mana. ⁊. c. repbē
ſibilis. Itē appel
latiōe pēdēte ni/
hil inouādū ē: ut
Do. vi.
. ĩ. e. appell'one. ni
ſi appellās ſuſpe/
ctus ſit vl' dilapi
dator: ut. ĩ. c. q⁰/
tiēs. In cā criali
re⁹ cuſtodit̄ vl' da
bit fideiuſſorē ſi ē
ſuſpect⁹. C. ō ap.
cos. vͥ. ſup his.
Iudicis offm̄ eſt
libellos dimiſſo/
rios dare. ĩ. e. p⁹
appellationē. iu/
dex āt ad quē ap
pellat̄ ſi appella
tur a ſnīa ſm̄ po/
res allegatiōes l' infirmabit vl' cōfirmabit ſnīaʒ: ut
. ĩ. e. §. diffinitiā ī fi. pt tn̄ nouas allegatiōes audire.
C. ō ap. cos. §. i. ff. ō ap. q̄ſitū ī fi. ex̄ ō fi. inſtru. cū ioā
nes. qñ āt n̄ ē neceſſe appellare hēs. ĩ. c. §. diffinitia
Inhibet̄ āt appell'o: q2 a pncipe n̄ appellat̄. ix. q. iij.
cūcta. nec a pfecto ptorio C. de offi. pfec. pto. li. nec
a ſenatu: ut. ff. a qb⁹ ap. n̄ lʒ. l. i. nec ab arbitro. C. de
arbi. l. i. nec appellat officiat⁹. ĩ. c. §. diffinitia. v. nul
li. Itē ꝓpt ſceleris magnitudinē n̄ appellat̄. C. quo/
rū ap. n̄ re. l. ij. ⁊ ex̄ de ap. cū ſit romana. Itē ī momē
tanea poſſeſſione: ut. ĩ. e. §. diffinitia. v. ō poſſeſſiōe
itē ī re q̄ n̄ capit dilationē. ff. de ap. re. l. vlti. ⁊ ex̄ de
rap. ī lr̄is. ar. ꝯ ex̄ de ap. q̄ fronte in fi. Itē a ſnīa ma
ioris ptis. c. ex̄ de bis q̄ fi. a ma. p. c. i. itē ꝯtumax n̄
appellat: ut. xxiiij. q. iij. de illicita. ĩ. e. ſūt quoꝝ. C. ō
iudi. ꝓperandū. §. ſiu aūt. item ab executore nō ap
pellat̄. ĩ. e. §. diffinitiua. v. ab executore.

o **O**Mnis. Pone casum ꝙ appellat a subdito epi ad epm: deinde ad metropolitanum. deinde ad ꝯcilium metropolitani.

p ¶ Libere. i. siue ante sniam siue post.

q ¶ Sacerdotū. ergo a seculari iudice ad papā pōt appellari. qđ verū ē vacante imperio: ut ex̄ đ fo. ꝯpe. licet. alˀs nō ut ex̄ de appel. si duobus.

r ¶ Ad maiorē. s. xvij. di. mltis. §. i.

s ¶ Corā patriarcha q̄ dignitas ē ut. xcix. di. ꝓuincie.

t ¶ Secularia. s. cū ambo sint clerici: q̄ plati non debent tractare secularia iudicia xi. q. i. te quidem. Uel dic ꝙ cū laicus iudex n̄ vult facere iusticiā: q̄ tunc appellat ad clericū ut ipsum corrigat. ⁊ si noluerit facere iusticiā, pōt ipsū excōicare: ut. xxiij. q. v. administratores. Uel dic ꝙ cū iudex secularis suspectus ē: pōt adiri iudex ecclesiasticꝰ: ut in auc̄. ut diffe. iudi. §. si vo. collˀ. ix. vel si decesserint ut ibi dr̄. vel si habeat q̄rela ꝯ ipsū: ut in eadē collˀ. §. vltio. sic ex̄ de fo. ꝯpe. ex transmissa. ⁊ ex̄. e. licet.

u ¶ In cōmuni. i. publice.

a **S**I quis. ⁊ aplicam. ex his. c. patet: ꝙ ad papam alijs p̄termissis appellat: ꝫ in alijs secus est: ut ī. e. decreto. ⁊. q. vij. metropolitanū. ⁊. ix. q. iij. conquestus. ⁊. xvij. di. multis. xviij. di. de consilijs. cum ergo hoc sit priuilegiū pape: ergo ad legatū nō appellat omisso epo: ut. ix. q. i. ꝑuenit. Sꝫ ꝯ đ offi. leg. cū nō ignoretis. ꝫ dicas ꝙ ille nō fuit tm̄ legatus ꝫ metropolitanus. Et si ille legatus nō habuisset illđ priuilegiū: inutile fuisset officiū legationis: ꝫ ille qui simplex legatus ē: nō habꝫ illud ꝑuilegiū nisi ei specialit̄ sit datū. io. Quicq̄d dicat Io. oibus p̄termissis currit̄ ad legatum: ut dicit illa decre. ⁊ qđ facit legatus: papa facē videt̄: ut. ff. de admini. tu. ita aūt. §. gessisse. b.

b **O**Mnes epi. quotiens. nō tm̄ vltra secundā vicē ne lites in infinitū extendant̄. nō enī ꝫ tertio appellari sup. e. c. ut. ī. e. siqs. sic exponit̄ hec dictio quotiens. ff. de le. iij. fideicōmissis. §. siqs. r. ff. đ edēdo veluti in fi. Simile quotiēs habes ex̄ de elec. q̄relam. Scđm. h. exponit̄ quotiēs siue an̄ lit. ꝯt. siue post. Alij dicūt ꝙ licet etiā ter appellari sm̄ canōes ut. ī. xxxi. q. ij. lotharius. s. e. oīs. Sꝫ. M. dicit ꝙ ꝫ a grauamie q̄ñcūqꝫ appellari: ꝫ bis post sniam tm̄. ⁊ exponit quotiēs. i. in oī grauamine. ꝫ nō nisi bis a snia: ut. ī. e. siqs a quacūqꝫ. ⁊ ex̄ de ap. directe. G. dicit ꝙ in illo. c. oīs tertiō fuit relatū: ⁊ hoc nō fuit ꝑ appellationē ꝫ ꝑ consultationē: ut di. xviij. c. i. ⁊ extra. e. sua.

OMnis oppressꝰ libere sacerdotū si voluerit appellet iudiciū: ⁊ a nullo ꝓhibeat̄: ꝫ ab his fulciat̄ ⁊ liberet̄ ⁊ audiat̄. Si autē difficiles cē aut maiora negocia orta fuerit: ad maiorē sedē referātur: ⁊ si illic facile discerni nō potuerit: aut iuste termiari: vbi fuerit sūmorū cōgregatio sub metropolitano cōgregata que ꝑ singlˀos annos fieri solet ⁊ debet: iuste ⁊ deo placite coram patriarcha aut primate ecclesiastica negocia ⁊ coram patricio negocia secularia iudicent̄ in cōmuni. **I**tem sixtus papa omnibus rectoribus eccl'ie scribit dicens.

Quisquis pulsatus fuerit: apostolicam sedem appellet.

SI quis vestrū pulsatus fuerit in aliqua aduersitate: licēter hāc sacratā ⁊ aplˀicā sedē appellet. ⁊ ad eā quasi ad caput suffragiū hēat: ne inocens dānet̄: aut eccl'a sua detrimētū patiat̄. **I**tē grego.

Episcopi grauioribus pulsati apostolica sedē appellent.

OMnes epi q̄ i aliqbꝰ pulsātur vl' criminātur grauioribꝰ cāis: quotiēs fuerit: libē apostolicā sedē appellent: atqꝫ ad eā q̄si ad matrē ꝯfugiāt. **I**tē marcellus eps̄.

Ab oibꝰ appellent ad romanā ecclesiam

AD romanā sedē oēs epi: q̄ voluerit vl' qbꝰ necesse fuerit: q̄si ad caput suū ꝯfugē eāqꝫ appellare debēt: vt inde accipiāt tuitionē atqꝫ ꝯsecrationē. Qđ oibꝰ minime ꝯuenit denegari epis: ꝫ absqꝫ vlla custodia aut excōicatōe aut expoliatōe

c **A**D romanā. q̄ voluerint. ergo frustratoria admittit̄: ut ex̄. e. cōsuluit. ergo audiendus ē q̄ cā dilatiōis appellat: ut ex̄ de ap. cum sit romana. ⁊. c. ꝑsonas: ꝫ ꝯ ius eū punit. ut. C. đ appel. a ꝓcōsulibꝰ. ⁊. C. quoꝝ appel. nō reci. ab executore: vbi ī. l. libris auri punit̄ frustratorie appellās. ergo ius non debet eā admittere: ut xxiij. q. iiij. q̄ peccat. immo nō debet ꝑ eā negociū impediri. ex̄. e. pastoralˀ. R̄. dubia frustratoria ē admittēda: sicut occultꝰ peccator đ ꝯse. di. ij. nō ꝓhibeat. hodie aūt ipso iure ē inhibita appellatio an̄ sniaꝫ: nisi euidēs cā ꝓponat̄: q̄ si ꝓbata esset debeat appellatio legitima reputari: ut ex̄. e. ut debitus ꝫ cū hodie ipso iure sit inhibita appellatio: q̄d ꝓdest scribē remota appellatiōe? R̄. si appellatio remouet̄ in lr̄is: tunc intelligit̄ remota etiā pꝰ sniam. alˀs etiā rōes assignaui sup illa ꝯstōne ut debitus: ꝫ si nō opponit̄ in lr̄is tm̄ ante sniaꝫ est remota. io. Ego credo ꝙ nihil ꝓdest remotio appellationis nisi ad remouendā frustratoriā appellationē: ut dicit decretalˀ expsse ex̄ de ap. ex ꝑte. b. hoc scias ꝙ nisi iudici euident̄ pateat appellationē tenere nūqꝫ deferat ei. vn̄ si nō credit tenere appellationē nō deferat ipsi licꝫ supior possit retractare qđ factū est: ut ex̄. e. pastoralis. Sꝫ pone ꝙ iudex dubitat de appel. aut deferet tali appellatiōi aut nō. Si deferet: mentit̄. ergo ꝯstitutio ⁊ decretalˀ. nā ꝯstitutio dicit ꝙ nisi talis causa sit ꝓposita q̄ si foret ꝓbata legitima esset appellatio nō est deferendū appellationi. itē decre. dicit ꝙ in solis illis casibus deferendū ē appellationi: vbi a iure indulget̄ expsse ꝙ possit appellari. Si dubitatur de appellatione: ergo nō debet cognoscere de cā cū dubitet an sit iudex: ut. xi. q. iij. graue. Ad hoc dico: ꝙ si iudex dubitat de cā appellationis sūmatim pōt īqrere de causa vl' seorsū extra formā iudicij inquirēdo de cā: ⁊ si videbitur cā ꝓbabilis ⁊ p̄terea talis ꝙ ea ꝓbata legitima iudicaret̄: deferet ei. vn̄ nō sufficit appellanti ꝓponere talē cām: q̄ si ꝓbata esset debeat appellatio legitima iudicari: ꝫ etiā reqrit̄ ꝙ sit ꝓbabilis: ⁊ ꝙ iudici iusta videatur.

d ¶ Consecrationē. si metropolitanus distulerit. viij. q. iij. artaldus.

e ¶ Custodia. q̄ appellat nec cogit̄ dare cautionē de ꝓsequenda appellatione: nec custodiri debet nisi sit causa criminalis ⁊ suspectus sit: ut. C. de ap. eos.

f ¶ Excōmunicatione. ꝓ alijs tm̄ bn̄ pōt excōicari: ut extra de ap. ad hec. ⁊. c. proposuit.

g **S**I quis putauerit. vel primatē. vel ꝑ id est.

h **A**D romanā eccle/siam. matrē. nec p̄sumit̄ esse mater: nisi di ligat filiū: ut ex̄ de pre/sump. afferte.

i **P**Lacuit. maior. ff. d̄ appel. l. i. §. siquis. ī. e. anteriorum.

k **I**Deo huic. conci/lijs. ergo patet ꝙ legatus nō pōt facere conciliū: ut dixi. s̄. di. iij §. porro. di. xvij. huic se/di.

l **H**Ac restitutionibus. ar. est hic ꝙ solus papa pōt restituere clericus depositū: de pe. di. vi. qui vult in fi. ꝛ. ff. de q̄/stionibus. l. i. in fi. ꝛ de pe. l. diui. Ar. ꝯ. xi. q. iij. epus in synodo. ꝛ. xlvi. di. clericus maledicus ad hoc dicas ꝙ si est so lemniter degradat⁹: so/lus papa pōt eū resti/tuere: secus si est verbo solo depositus.

m **Q**Uāꝫ g⁹. magister ma gis approbat opinionē que dicit ꝙ frustratoria admittitur. ꝛ ꝑbat hoc e quentibus. iiij. c. ꝛ su spendit̄ constructio vsq ad illum. §. patet er/go. vñ in titulo cuiuslibꝫ c. ponit̄ hec dictio cū.

vel damnatione libere ire cō cedatur. **I**tē victor epus.

Qui a ꝓprio metropolitano se grauari putauerit: maiorē sedem appellet.

SI quis putauerit se a pro/prio metropolitano graua ri: apud patriarchā vel prima tē diocescos aut penes vni/uersalis apostolice ecclesie iu dicetur sedē. **I**tē zepherin⁹ vrbis rome archieps.

Ad romanā ecclesiā quasi ad matrem appelletur ab oībus.

AD romanā ecclesiā ab om/nibus: maxime tamē ab op pressis est appellandū ꝛ con/currēdū quasi ad matrē: vt e⁹ vberibus nutriātur: auctorita te defendātur: a suis oppressi onibus releuentur: q2 nō pōt nec debet mater obliuisci fili/um suum. **I**tē iulius papa.

Quotiēs aliqs appellauerit: audiētia sibi non denegetur.

PLacuit vt a quibuscūqꝫ ec clesiasticis iudicibus ad a lios iudices ecclesiasticos: vbi est maior auctas: ꝓuoca/tum fuerit: audiētia non nege tur. **I**dem.

Iniuste damnati restitutionē oppressi auxiliū a romana ec/clesia debent habere.

IDeo huic sancte sedi pre fata priuilegia specialiter sunt cōcessa tā de cōgregādis cōcilijs ꝛ iudicijs ac restitutō nibus epoꝝ qꝫ ꝛ de sūmis ec/clesiarū negocijs: ut ab ea om nes oppressi auxiliū ꝛ iniuste dānari restitutionē sumāt. ꝛ ta lia ab impijs nō presumantur absqꝫ vltione: nec exerceant̄ absqꝫ sua dānatione. **Q**ū er/go zepherinus dicat ab oībus esse appellādū maxime tñ ab oppressis: ꝛ marcellus scribat epi q noluerint vel qb⁹ neces/se fuerit: appellare debēt: pꝫ ꝙ accusatio siue grauet̄ siue nō: vox appellatōis nō est de/negāda. Quidā tamen ita di/stinguūt: vt volētes ad conse/crādos: necessitatē patiētes: ad oppressos referat̄: ut sit sē/sus: oēs q voluerint a romana ecclesia cōsecrationē accipe: ꝛ ab aliqbus ipediunt̄: eā de/bent appellare. qbuscūqꝫ i su/is oppressionib⁹ necesse fue/rit ad eā cōfugere: similit̄ vo/cē appellatōis exhibeant: vt isti tuitionē ꝛ illi cōsecratōem ab ea accipiant. Similiter ꝛ il lud zepherini distinguit̄: ab oī bus est appellādū ad romanā ecclesiā: intelligendum ē: q ab ea cōsecrationē voluerint ac/cipere: vel qui a prelatis suis aliquā iniuriā passi fuerint ma xime tñ ab oppressis. Secun dum primā interp̄tatōnem op pressi intelligūtur aliq̄ iniuria affecti: iuxta secundā vero op pressi dicūtur a iudice iniuste condemnati: secundum hanc distinctionem: qui in aliquib⁹ negocijs non ad releuandum sed ad differendum vocem ap pellationis exhibuerint: ap/pellandi auctoritatem nō ha/bent. Sed cum gregorius scri bat omnibus per diuersas ꝓ/uincias.

De causa appellationis co/gnoscere non licet: nisi ei ad quem appellatur.

DEcrete nostro vestram ro gantes charitatem man/damus: ut si aliquis quod non optamus suorum emulorum al dricum cennomanensis eccle sie episcopum accusare dam/nabiliter tentauerit: liceat illi post auditionem primatum di ocescos si necesse fuerit nos appellare: ꝛ nostra auctorita/te aut ante nos aut ante lega tos nostros ex latere missos: iuxta patrum decreta suas ex ercere atqꝫ diffinire actiones nullusqꝫ illum ante hoc iudi/cet aut iudicare presumat. sed siquid quod absit graue into/

a **D**Ecreto nr̄o. emu/loꝝ. Si emuli erāt quomodo admitteban tur ad accusationē: cuꝫ hoc fit ꝓhibitū: ut. ī. e. q vij. siqui sūt. ꝛ. iij. q. v. c. ij. ꝛ. iij. R̄º. omnes accu/satores vulgo dicuntur emuli. presumitur enim ꝙ fiat semp causa inuidie accusatio vnde canō vocat accusationē illau dabileꝫ intentio/nem: ut. ī. e. q. vij siquis epus. non solum videt̄ esse discordia int̄ ac/cusatorem ꝛ accu satum: sed etiam inter domesticos ꝛ amicos accusa toris ꝛ accusati: ut. ff. de legatio/nibus sciendū. §. ij.

b **A**uditionem. videt̄ ꝙ nō licet appellari ad apo stolicum omisso metropolitano: ꝛ ī. q. vij. metropo litanum. ut. s̄. e. si quis putauerit. ꝛ ff. de ap. impato/res. sꝫ nō tenet h⁹. in foro ecclesiasti co. s̄. e. siquis.

c Legatos. ad hoc destinatos: vel dic ꝙ in legato pape spāle est fm quosdā: ut de crimine possit diffinire: ut. xvi. q. i. frater. alꝭ secus: ut. ff. de offi. ꝓcon. l. solent. ⁊. ff. de eo cui man. est iurisdic. l. i. imo. nec dico legatum pape hoc posse facē sine mandato speciali: ut eẋ de of. legati ꝙ transla-tionem.

d Actiones. notandū actiones ꝓponendas. ix. q. i. experientie. et eẋ de mutu. peti. c. i. eẋ de iudi. ex amiata. Ar. ꝯ. eẋ de iudi. dilecti. Jo. Sol. fm ius canonicū nō tenetur aliquis ꝓponere actionē: ut eẋ de iudi. dilecti. Sꝫ si ꝓponatur ⁊ inepta: cadit a causa ꝓponens: ut eẋ. e. ti. examinata. b.

e Submotus. ecce penam illi⁹ qui nō defert appellationi fm leges punit̃ in. xxx. pondo auri. C. ď ap. quoniam.

f Quisescit ⁊c̄ iij. q. v. q̄uis ⁊ cetera.

g Arguta: cōtinuatim. i. iterū ⁊ iterū.

h Et carcerali. qđ pōt fieri ī cā crimiali si cōdēnatus appellans est suspect⁹: nec pōt dare fideiussorē: ut. C. de ap. eos.

i Honore. ut sicut de facto fuit depositus: sic de facto restituatur de ap. ad hec sicut. ⁊. c. ad pñtiā ꝫ. e. q. ꝓinates.

lerandumqꝫ ei obiectum fuerit: nostra erit expectanda cēsura: vt nihil prius de eo q ad sinum sancte ecclesie romane confugerit ⁊ ei⁹ implorat auxiliū decernatur: q̄ꝫ ab eiusdem ecclesie auc̄te fuerit p̄ceptum que vices suas ita alijs impertiuit ecclesijs: ut in ptē sint vocate solicitudinis nō in plenitudinē potestatis. Si autē qđ nō arbitramur a quoqꝫ secus p̄suptū fuerit: ab officio cleri submot⁹ auc̄tatis apostolice re⁹ ab oībus iudicet̃: ne lupi q sub spēcie ouiū subintrauerūt bestiali seuicia quosdā audeant lacerare: ⁊ qđ sibi fieri nolunt: alijs īferre p̄sumāt. Itē cum iulius papa dicat.

Judicia appellantium ab eis sūt audiēdi ad quos appellatur.

Qui se scit alijs esse ꝓpositū: nō moleste ferat aliquē sibi eē p̄latū. ipa nāqꝫ ecclesia que prima est: ita reliqs ecclesijs vices suas credidit largiēdas: ut in ptem sint vocate solicitudinis nō in plenitudinem potestatis. vñ oim appellantiū apostolicā sedē epoꝝ iudicia ⁊ cuncta maioꝝ negocia cāꝝ eidem sedi reseruata esse liquet: presertim cū in his omnibus eius semper sit expectandum cōsultum. cuius tramiti siquis obuiare tentauerit: sacerdotū causas nō sine honoris sui periculo se apud eandem sedem nouerit redditurū. Item cum nicolaus papa in remensem archiepiscopum inuehatur: qui rotardū episcopum appellantem apostolicaꝫ sedem dannare ausus est ita dicens.

De remensi archiepiscopo: q appellantem romanam sedem iudicare est ausus.

Arguta sapientia tua vtinā in bono accepto fomite iudicij materiam depositionis aduersus rotardum assumpserit: ⁊ ab itinere apostolice sedis remouerit: ⁊ continuatim apostolicam sedem appellantem damnauit. ⁊ carcerali custodie mancipauit. et infra. Priuilegia tamen apostolice sedis vos obliuioni tradē nullo modo debuissetis: quibus venerandi canones iudicia totius ecclesie ad hanc deferre iubent. et infra: Hoc quippe nos in rotardo iccirco noueritis operatos: vt priuilegia sedis apostolice: que male a nobis violata esse videbantur: auctoritate apostolica ⁊ canonica patrum deliberatione pristino tandem ingenio ⁊ proprio decorentur honore. Item leo.

Quisquis obedientiam maioribus exhibeat: quam ab inferioribus desiderat.

Qui scit se quibusdam prepositum: non moleste ferat aliquem sibi esse prelatum: sed obedientiā quā exegerit etiam ipse dependat. ⁊ sicut non vult grauis oneris sarcinas ferre: ita non audeat alijs importabile pondus imponere. Discipuli enim sumus humilis ⁊ mitis magistri dicentis: discite a me quia mitis sū ⁊ humilis corde. Patet ergo ꝙ nulli appellanti sunt iudicie denegande. Ceterum si causa frustratorie dilationis appellauerit: a iudice ad quē ꝓuocatū fuerit cōdēnabitur.

k Qui scit. Ita facit hoc. c. ad ꝓpositum: q: sicut eps vł alius p̄latus ecclesie vult deferre appellationib⁹ ad ipsum factis: sic ⁊ ipse tenet̃ deferre appellationib⁹ ad sedem apostolicā. Et est simile bonū. C. de offi. p̄. vr. l. ī. vbi dicit̃ ꝙ est societas muneris: ꝙ magistrat⁹ gradum superioris agnoscat.

l Exegerit. s. xxxij. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊. lxxiiij. di. quorūdam. ⁊ di. ix. neqꝫ ī fi. ff. de adult. si vxor. §. iudex. io.

m Patet. ergo ꝯdēnabitur. si appellatio alicuius fuerit ꝓnunciata frustratoria: tunc si prior iudex a quo est appellatum nō admisit appellationem in criminali negocio lite pdita notat⁹ abscedat. C. de appel. a ꝓconsulibus. sꝫ si prior iudex admisit appellationem ꝑ arbitrio iudicis punit̃: ut. C. e. l. eos sed si in ciuili negocio p calūniam appellat: punitur. in. l. libris argēti. C. quoꝝ ap. nō reci. ab executore. si sine calumnia, nō punit̃ nisi in expensis: eẋ de ap. sepe. eẋ de eo q ī pos. mit. cā rei seruāde cū venissent item remittit̃ ad eum a quo appellauit: eẋ. e. cū in ecclesia. Dicūt tñ q̄dam: ꝙ nisi euidens sit aliquē calūniose appellasse: nō debet puniri in expensis: ar. optimū. ff. de le. ij. q solidū. §. etiā. alioquin quilibet metu expensarū relinqueret ius suū indefensū: ut. ff. de peti. here. illud. tūc aūt p̄sumit̃ nō fieri calūniose: cū iuratū est ď calūnia: ut. i. q. vij. sancimus. sed hoc nō credo imo semp in cā appellationis condemno victū: ut. s. e. oimodo. ⁊ in consti. noua Inno. ut debitus. ⁊. ff. de ap. negociorum in pñ. Jo.

¶ Tēpus vo appellatōis est an datā vel post datā sniam. q° tiēs. n. qs se grauari senserit: libere pōt appellare. Un̄ sixt⁹ papa ait. Qui grauat a proprio metropolitano: primates aut vniuersal' eccl'e sedē appellet.

SIqs putauerit se a proprio metropolitano grauari: apd̄ primatē dioceseos aut penes vniuersalis aplice ecclesie papam iudicetur: De eodem

QUotiens epi se a suis prouinicialib⁹ vel a metropolitano putauerit pgrauari: aut eos suspectos habuerint: mox romanā appellēt sedē: atq3 eis libere ire liceat. ⁊ dū pdictam romanā ecclesiā appellauerint aut ab ea se audiri poposcerit null⁹ eos aut excōicare aut eorū sedes surripere aut res eorū auferre aut aliquā eis vim īferre psumat: anq3 āboz cā romani pōtific' auctē termineť. Qd̄ si aliter a quoq3 psūptū fuerit: nihil erit: sed virib⁹ carebit. Item iulius papa.

De eodem. Palea

IDeo hui⁹ sācte sedi pfata puilegia spēalit' ↄcessa3 sūt vt ab ea oēs auxiliū oppressi ⁊ iniuste dānati restōnē sumant. Oppressi ⁊ se pgrauari putātes intelligūtur an̄ datā sniam: iniuste vo dānati p⁹ datā snia3. Un̄ eutician⁹, vrbis rome eps scribit oib⁹ epis. An̄ extitā cāe p appellatōem i cedere licet.

NOn ita i ecclesiasticis agēdū ē negocijs: sicut i secularibus. nam in secularib⁹ p⁹q3 legibus quisquis vocat⁹ venerit ⁊ in foro decertare ceperit: non licet ei ante peractam causam recedere. In ecclesiasticis vero dicta causa recedere licet si necesse fuerit: aut si se viderit pregrauari. Qui vero ex contumacia iudicibus obtemperare noluerit: cōmunione priuetur. Unde in concilio mileuitano.

a ¶ QUotiens epi. putauerint. l3 nō graueť ⁊ sufficit q putat hoc: ⁊ suffi. it probare pbabilē causā appellādi: ex̄ .e. bone m̄. fi. ⁊. ff. e. appellanti. nisi sit remota appellatio: tūc requiriť q sit pbabilis: ⁊ q sit talis qua pbata legitima sit appellatio: ut ex̄ .e. ut debitus. io. Ego credo indistincte q hodie debet esse cā pbabilis ⁊ legitima: ut ex̄. e. ut debitus. qd̄ itelligo an̄ sententiam. b.

b ¶ Appellent. Nota q pōt a iudice suspecto recedi p appellationē vel etiā p recusationē: ut h̄ ⁊ ex̄. e. postremo. ⁊. s̄. c. pxi. ⁊ ex̄ ut lit̄. nō ↄtest. accedēs. ⁊ quicqd fit p⁹ recusationē eque cassať sicut si fieret p⁹ app. ut ex̄ de eo qui mit. in pos. cū sicut in fi. Refert tn̄ cū diciť recuso iudice3 ut suspectū: quo casu loquiť decre. ex̄ de ap. secūdo reqris. vel sic habeo iudicē suspectū q° casu nō cogiť corā arbitro pbare causā suspicionis: q2 pōt iudicem declinare p appellationem ut dictū est.

c ¶ Audiri. Nota nihil interesse vtrū dicat qs q velit causā suā audiri a papa vel expresse ad ipsu3 appellauerit: sicut nec refert an appellet qs facto vl' verbo: ex̄. e. c. dilecti in decisa.

d ¶ Excōicare. pōt tamen de facto ad cautelā petere absolutionē: ut ex̄. e. ad pn̄iam. si vo appellatio non tenet: tunc pōt talis excōicari p⁹ appellationē: ar. ex̄. e. qm̄. io.

e NOn ita. s̄m leges an̄ diffinitiuā sn̄iam nō appellat: ut C. de iudi. aptissimi. ⁊. j. e. nō solent. tn̄ cleric⁹ an̄ diffinitiuā sn̄iam appellat: ut. C. de epali audi. l. ij. ⁊ cū actoz vl' pnūciationis editio negať. C. ut lit̄. pen. l. ij. ⁊ cū ab iniuria appellať. ut. ff. de mino. ait ptoz. §. pmittiť. Idem dico vbi appellať a grauamie manifesto: ut. C. de ap. siqs puocatione. Idē vbicūq3 iudex aliqd facit ↄ. l. negādo dilationē, vl' qd sile: ut. j. e. nō solēt. Hodie aūt s̄m ius canonicū nō appellať an̄ sn̄iam: nisi euidēs fuerit cā grauamis: ut in ↄstit. Inno. ut debit⁹. ⁊ sic videť idē iuris s3 leges ⁊ s̄m canōes qd̄ fallū est ut dicūt doctores legū: ⁊. j. e. nō solent.

f ¶ Nō licet. alia est rō ecclesiasticoz alia seculariū: ut de ↄse. di. iij. celebritatē. x. di. lege. xxxiij. q. ij. admonē. ar. ↄ. xi. q. i. qcūq3 litem. s3 hoc nō t3: ut ex̄ de fo. ↄpe. pposuisti. Quidā tn̄ dicūt q vbicunq3 tam s̄m leges q3 s̄m canones pōt fieri appellatio a manifesto grauamie. Alij dicūt q an̄ sn̄iam s̄m leges nō appellať nisi in casib⁹ in iure expressis.

g ¶ Dicta causa. i. assignata cā appellationis. s3 nō oportet ibi pbari: s3 corā iudice ad quē appellať: ut. C. de ap. eos. ⁊. j. e. q. in fi. nisi in casu: ut. C. de pcibus impa. off. auc. que supplicatio. ⁊ ex̄ de his q̄ fiūt a ma. pre cū in cūctis. nec pri⁹ est audiend⁹ appellans a iudice ad quē appellauit: q3 ↄstet ipsū appellasse ab aliquo grauamine: alit' eni remittend⁹ est ad eū a quo appellauit: ut ex̄ de ap. cū i ecclesia. videť g° q qlibet teneť assignare cā3 appellandi: ut hic ⁊ ex̄ de ap. cōstitutus ⁊. ff. de ap. appellanti. sicut i suspecto iudice cā est assignanda licet alibi probāda sit. Sed q nō sit assignanda probať: quia frustratoria appellatio scd̄m hec iura ē admittenda. Item nō videť esse necessarium q allegetur causa: quia potest ab ea recedi. ff. .e. scio quesitum in fi. Item q nō sit necesse causa3 assignari probatur extra ut lit̄. n̄ consta. acedens. Et dicit lex cum coram iudice appellatur sufficit dicere appello: ut. ff. de appella. scio. Dicas ergo q semper appellans tenetur assignare causam: ut extra. e. ut debitus. tamen si causam non assignat ⁊ postea coram iudice appellationis probat iustam fuisse causam appellādi: bn̄ cassabitur quod factum est: ut extra ut lit̄. non ↄtesta. accedens. Et ita prior iudex bene facit nō deferendo appellationi cum causa appellationis nō sit expressa. Secundus similiter bene excusat quod factum ē cum iusta causa subfuit appellandi. Alij exponunt. dicta causa id est lit̄. non contesta., quia ante litem contesta. nō est appellandum: ut extra de appel. reprehensibilis: nisi sit apertum grauamen: ut extra. e. consuluit. ⁊. c. cum sit romana. Io. hodie ante sententiam qui vult iudicem recusare semper proponat causam: ut extra. e. ut debitus. ⁊ offerre debet proponens se eam velle probare coram arbitris si iudex petit: alioquin eius appellatio non valet: ut extra de appella. interposita. Si vero nō recuset iudicem sed aliam causam proponet: alleget talē qua probata sit legitima: ⁊ eam coram iudice offerat se probaturum si iudex petit. b.

b Quisq̄s.istud.c.intelligūt q̄dā de delegatis iudicib⁹ quoꝝ sniām eṗs loci teneť mādare executioni:ut ex̄ de offi.deľ.significasti. Alij intelligūt de iudicib⁹ datis ab ipso eṗo:q̄ suā sniam ñ pñt mādare executioni q2 tm̄ delegati a pncipe pñt mandare suas snias executioni.ff.de re iudi.a diuo. s3 hoc nō ē verū:q2 subdelegati hoc pñt:ut ex̄ ð offi. deľ.ex lr̄is.ꝛ ex̄ de sen.ꝛ re iu.cū bertold⁹.io.Fere oēs dicūt ꝙ subdelegat⁹ nō pōt sniām mandare executioni ꝑ legē ff.de re iudi.a diuo:ꝛ si excōicare possit: ut ex̄ ð of. deľ.ex lr̄is:q2 iubere cauē ꝛ ī posľ sessionē mittere magis ē imperij q̄ȝ iurisdictionis: ut.ff.de iurisð.o.iudi.iubē.b.

i ¶ Probatū.ergo q̄ dicit aliquē ɔtumacē:hoc ꝓbabit:sicut q̄ dolū obijcit.ꝛ ar.š.q.i.c.i.ꝛ.c.nemo ex̄ ð resti.spoľ.audita.ar.ɔ̄.ff.ð re iudi.contumacia ꝛ.lxv.di.c.vltio.

k Liceat.ꝛ in criminalib⁹.imo poti⁹ in criminali:ut.ff.ð ap.nō tm̄.ꝛ.j.e.ñ solet.ꝛ.§.ē aūt qñ.ỽ.nullus.

l Siq̄s.p⁹ datā infra.v.dies olim statuti fuerunt duo dies.theodosi⁹ dedit.v.deinde iustinianus decē:ut.j.e.anteriorum.

m ¶ Unde ī theodosianis leg. qui has leges allegat fallari⁹ est:ut C.de veteri.iud.enu.l.ij.§.hec oīa ꝛ.C.de nouo.C.confir.in fi.

n Propter supfluā.quo iter.ut semper.xx.miliaria pro die computenť:ut.ff.siquis cauti.l.i.ꝛ siquid supererit hoc etiam pro die computeť:ut.ff.de ỽ.sig.l.iij.

o ¶ Infra.v.hodie.xxx ut.j.e.in fi.§.penulti.

p Ab eo.intra.v.hodie.xxx.ut.j.e.q.in fi.§.penultimo.

q ¶ Statuta.sic ꝛ hoc hodie nō tenet:ut.C.e.quoniam.

a Quicunq̄ȝ.Quod obtinet in ciuili: ut confessus nō audiať appellans:in criminali aliud:ut.j.e.sunt quoꝝ nisi alia ꝓbatio iudices instruat.ff.de questi.l.i.§.diuus.Io:

b Quotiens.sequestranť.hoc ñ tenȝ hodie:ut.j.xvi.q.iiij.volumus.j.e.appellatiōe pendente.ꝛ extra de sequestra.ad hec.vel tenet in casu qui est,ff.de appel.impatores.l.qñ possessor dilapidat fructus ut ibi dicitur.hoc expresse patet de sequestrati.c.penulti.ꝛ fi.vel dic ꝙ si appellať ab executore:ꝙ tūc sequestrātur fruct⁹ s3 nō res ipsa ut.C.quorū ap.ñ reci.ab executore.

c Omnino.sumptus ẜm canones puniūtur in expensis:ut hic ꝛ extra.c.reprehensibilis ẜm.l.puniť ī.l.libris argenti.C.quoꝝ appel.ñ reci.ab executore.In criminali infamis est et litem perdit:ut.C.de ap.a ꝓconsulibus.

Excōmunicetur q̄ iudicib⁹ suis obtemperare non vult.

Quisquis ꝓbatus fuerit ꝓ contumacia nolle obtēperare iudicibus:cum hoc prime sedis eṗo fuerit ꝓbatum:det litteras vt nullus ei cōicet episcopoꝝ:donec obtemperet.

Itē ꝙ post datā sniam appellari possit: fabianus papa testatur dicens.

Nō denegeť appellatō ei:quē in supplicio sentētia destinauit.

Liceat etiam in criminalibus causis appellare: nec vox appellationis denegetur ei:quē in supplicio sentētia destinauerit. Quod ante idē affirmat.

Ante datam sententiam liceat alicui appellare.

Siq̄s iudicē aduersum sibi senserit:vocē appellationis exhibeat. Post datā ỽo sententiā q̄ appellare voluerit infra q̄nq̄ȝ dies appellet ꝛ infra eosdem a quo ꝓuocauit lr̄as dimissorias accipiat: ꝛ infra eosdē ad quē appellauit iter arripiat. Unde in theodosianis legibus sic statutū inuenit.

Post latā sniam infra qđ tēp⁹ q̄sq̄ȝ appellare debeat.

Propter supfluā appellatorū licentiā ne in retractandis vel reuocandis sententijs liberꝝ hr̄e arbitriū videantur: ꝛ tēpora appellationis ꝛ pene constitute sūt: vt quicūq̄ȝ apð iudicē qui cām ei⁹ audiuit appellare ꝛ ad aliū iudicē ꝓuocare voluerit: ꝛ infra.v.dies appellet: ꝛ in his quinq̄ȝ dieb⁹ ad iudicē ad quē ꝓuocauerit sine aliqua dissimulatione perueniat: ꝛ ipe dies in quo accepit litteras in his quinq̄ȝ diebus specialiter cōputetur. ꝙ si longius iter fit: exceptis.v.diebus spaciū dieꝝ quo iter agi possit computetur.

Habita dinumeratione.xx miliū diurnoꝝ ꝑ singulos dies computetur. Item.

A quo appellať ad quē appellatū fuerit dimissorie littere dirigantur.

Ab eo a quo appellatū est: ad eū q̄ de appellatōne cogniturus est: dimissorie littere dirigantur: q̄ vulgo apostoli appellanť. quaꝝ postulatio et acceptio intra.v.dies ex officio finiēda est. Ista iam superius sub titulō de cautionibus ꝛ penis appellantiū interpretata sūt. qui intra statuta tēpora dimissorias nō postulauerint vel acceperint vel reddiderint: prescriptione ab agendo submoueanť: ꝛ penā appellationis ferre cogātur. Idē

De his q̄ cā dilatōis appellāt

Quicūq̄ȝ nō cōfidentia iuste cāe sed causa differēde more ne cōtra eū snia ꝓferat appellauerit. vel si ð facto suo cōfessus ne abijciatur appellare voluerit: huiusmodi appellationes nō recipiātur. Itē.

Cū possessor appellat: dū euētum cāe dubi⁹ est: possessionis fructus sequestrentur.

Quotiēs post auditā cām iudicē possessor appellat: fructus possessionis de q̄ agiť dum sequende audiētie euentus dubius est: merito sequestrantur. Nam si petitor appellauerit: hoc ab eo postulari ñ pōt: quia nō potest sequestrari qđ nō habet. si ꝓpter predia vrbana vel mancipia vel iumēta appellatur: possessiones eorum vel mercedes vel vecturā etiā si de nauis naulo agať deponi solent. Item.

Iniuste appellās olo puniēd⁹ est

Omnino puniēdus est: quotiens iniusta appellatio ꝓnūciatur. sūptus quos dum se

d Quadruplos.hodie simplos:ut.C.de fructib⁹ ꝛ lit.ex/pen.non ignorat.ꝛ.l.terminato.vel forte duplos: ut.iij.q.iij.libellum.dic ut extra de dolo finem.

e Anteriorum.i.in auc. de ap.ꝛ intra que tēpora debe: ap.coll.iiij.in pn̄.

.x.dent ad deliberandū: an velint stare snīe vel nō: qualit̄ posset ignorans deliberare? Currit ergo h⁹ tēpus a tēpore sciētie ꝛ etiā a tēpore quo pōt agē. ī.e.§.biduū.ꝛ.§.aduersus:ex̄ de ap.ex rōne.h.tū di cit hoc tps eē ꝯti nuū: ſ3 postea dic̄ restituendū eū q agē nō potuit.

f Dierū.Sed nū quid ille dies in quo appel/lat̄ computabit̄ inter il/los.x.dies? quod videt̄ quia dies illa in qua ꝓ/missio aliqua fit: cōpu/tatur cū illo tempore: nisi excipiatur : ut.ff. si quis caut̄.l.i.Similiter dies in quo fit diuortiū computat̄ inter.lx. di/es qui dant̄ accusatori a tempore diuortij:.ut. ff.de adult̄.pat̄.§.i. Itē licet dicat intra.x.dies tū decimus dies com/prehendit̄ intra illud tē pus: ut. ff. de successo/rio edicto.l.i.§.qd̄ dici mus.ꝛ.ff. de vbo.sig.si quis. sic dixerit. immo idem videtur si diceret ante.x. dies ꝙ adhuc ī decimo die posset ap/pellare: ut.ff.de v. ob. eum qui.ꝛ.l.cū quis.§. qui ita.ꝛ facit ad hoc.s̄ .e.ꝑpter.R⁹ ꝙ si tantū supest de die ꝙ potest deliberare condemna tus: tunc illa dies com putatur ꝓ vno die.Io. Ego credo ꝙ semꝑ cō/putetur: ꝛ ita seruat̄ de facto.b.

g A recitatione.Nun quid hoc tempus vtile est: sicut fuit tempus bi dui? Quod videt̄.aliter eni videtur diminutū beneficiū antiqui iuris maxime cū lex noua ni/hil exprimat: de hoc g⁹ veteri iuri standum est. C.de appel. pcipimus in fi.ꝛ qd̄ nō mutat̄ q̄re stare,ꝓhibetur: ut.C.de testi.sancimus.quare ergo dicit hic a recitatione senten/tie cum s̄m legē antiquā a tempore sententie computant̄ hi.x.dies: ut.ī.e.§. biduū. dic ergo ꝙ quantū ad sui initiū vtile est.sed continuū quantū ad sui ꝓgressū q: temp⁹ hoc computabit̄ a tempore scientie: ut.C.quō ꝛ qn̄ iudex ab eo dem.ꝛ.ff.de edil̄.edic.cū sex.ꝛ.ī.c.biduū. Cū eni illi dies

queretur aduersarius impen/dit: reddere cogatur non sim/plos sed q̄druplos. Premis/sis auctoritatib⁹ infra. v. dies post datā snīam cuiq₃ appella/re ꝑmittitur. qd̄ postea iustinia nus in cōstitutōib⁹ suis corri/gens infra. x. dies appellatio/nis remediū cuiq₃ dādū decre uit dicens. Imperator iusti/nianus augustus.

Infra.x.dies remedium ap/pellationis conceditur.

Anteriorꝫ legū acerbitati plurima remedia interpo/nentes ꝛ maxime hec circa ap pellationes faciēdas in presen ti ad huiusmōi bn̄ficiū ꝑuenire duxim⁹ eē necessariū. Antiq/tati eteni cautū erat : ut siquis ꝑ se litē exercuerit: ꝛ fuerit cō dēnat⁹: intra duos dies tantū/modo licētiā appellationis ha beret. Sin autē ꝑ ꝓcuratorē cā vētilata sit: in triduū proxi/mū eā cām extēdi. Ex rex aūt experiētia inuenimus hoc sa/tis esse damnosū. plures enim homines ignaros legū subtili tatis ꝛ putantes in triduū pro uocationes esse porrigendas in ꝓmptū periculū incidisse ꝛ biduo trāsacto cās ꝑdidisse vn̄ necessariū duxim⁹ huiusmodi rei cōpetenter mederi. Et san cimus oēs appellatōes: siue ꝑ se siue ꝑ ꝓcuratores seu ꝑ de/fensores vel curatores ꝛ tuto res vētilētur: posse intra. x. di/erū spaciū a recitatōe snīe nu/merādoꝝ iudicib⁹ ab his quo rū interest offerri siue magni si ue minoris sint: excepta vide/licet sublimissima ꝑ̄toriana ꝑfe ctura: vt liceat homini intra id spaciū plenissime deliberare si ue appellādū ei sit siue quiescē dū: ne timore instāte op⁹ appel latoriū frequētet̄. S₃ sit oīb⁹ inspectōis copia: q̄ ꝛ indiscus/sos hoim calores pōt refrena/re. Ad hoc sancim⁹ si qn̄ lis sperat̄ ī nr̄m inferri ꝯsistoriū. si forte cōtigerit īꝑatoris maie/statē occupatam publicis cāis ex mūdanis ꝓuisionib⁹ nō pos se cōuocare patres: q̄tenus cā agitet̄: nō ex hoc litē ꝑiclitari qd̄.n. vitiū ē litigātiū: si culmen imꝑatoriū occupet̄: vel qs tāte ē auctoritatis: ut nolētē ꝑrinci pē possit ad cōuocandū p̄res ceterosq₃ ꝓceres coartare? S₃ sigd tale euenerit: cā inta cta ꝑmaneat: donec imꝑator sua spōte mot⁹ ꝛ ceteros cōuo cari ꝓceres iusserit ꝛ litē infer ri patiat̄ ꝛ oia s̄m morē ꝓcedē Illud etiā in tertio capitulo disponēdū ē: qd̄ antiqtas bene statuit: nouitas aūt neglexit. Cū eni venerāda vetustatis auctoritas ita magistrat⁹ diges sit: vt alij maiores alij medij alij minores sint: ꝛ appellatio nes a minorib⁹ iudicib⁹ nō so lū ad maiores iudices remittā tur sed ad spectabiliū iudicū tribunal: quatenus ꝛ ipsi sacro auditorio adhibito litē exerce ant: nouitas aūt hoc dereliqt: euenit ut suꝑ minimis cāis ma ximi nostri iudices ingetētur: ꝛ homines ꝓpter minimas cās magnis fatigentur dispendijs vt forsitan totius litis extima/

b Ad hoc.lis.ex̄ e.ex ratione.

i Uiciū est.Ar. qd̄ ꝑ me non stat: mihi nō est impu tandum.xliij.di. ephesijs.C.de cō dic.inde.l. vlti.

k S₃ sigd.vn̄ sic nō pōt terminus ꝑfigi: ut die tali fit appellans re/uersus : ut ex̄ de ap.ex īsinuatiōe.

l Imꝑator. idē si alius iudex im pediat̄ ad quem appellat̄ ī auc.ut spon.larg.§. hoc quoq₃.coll̄. ix. et hoc verū ē in cā appellationis.in ꝑ̄ncipali eni cau/sa sec⁹ ē: q: ibi ꝑit lis triēnio. C. de iudicijs.ꝓperan/dū. Itē qd̄ dixi ē verū: si ipse ap/pellans impedia tur ꝑ cām neces/sariā puta vi flu/minis vel sile: ex̄ e.ex rōne. si autē alter īpediret eū hoc ei noceret: s₃ posset agē ꝯ im/pedientē.ff.d̄ do lo arbitro.§.si do/lo. S₃ si ille ñ ess₃ soluēdo: tūc ei lis restituit̄.ff. de eo ꝑ quē factū erit. ex hoc edicto.ar. ꝯ.ex̄ de in integ. restit. ex lr̄is. ibi eni non dat̄ actio ꝯ decipientē s₃ restituit̄ ꝯ snīam.s₃ hoc fuit q: impe/diens nō poterat soluere qd̄ petebat̄.io. hodie s̄m canones nō perit instantia iudicij: si ꝓpter impedi/mentū cā infra trienniū terminari non potuit: ut ex̄ de iudi.venerabilis.b.

m Illud etiā.causis.qd̄ fieri nō d₃: ut ī auc.ut oēs

obe.iudi.§.ⁿ hoc considerantes.coll.v.

n¶ Ad sũptus.i.ad victualia: q̃ dant iudicib⁹: ut ex̃ de vi.ⁿ ho.cle.cũ ab omni.

o¶ Ad.x.librax.nota.x.libras auri minimũ dici.

p¶ Auri. hic vocat minimã summã vsq; ad.x. libras auri: alibi vsq; ad.xx.marcas alibi vsq; ad duos aureos. ff. de dolo si oleũ: alibi .l.solidi.C.de defen.ciui.l.i.

q¶ Post sniam. Nota casus in q̃bus hõ nõ audit appellans.C. de epali audi.auc.si q̃s litigantiũ. C. de asser. toll.l.i. C. de ap. iubem⁹ ⁊.l.in offerẽdis.i auc.de sãctis.epis.§.siquis vo.

r¶ Sacri cognitoris.i.pncipis.

a¶ Uo.q̃ vna.s. pfectura illustrissima.

b¶ Utroq;.s.ptoris ⁊ q̃storis. questor enĩ qui pfuit scrinijs imperatoris audiuit causas appellationis.

c¶ Ita tñ. Sensus ẽ: nõ ẽ appellandũ a iudicib⁹ q̃ sũt illustres ad spectabiles q̃ sũt minores: nec a spectabilibus ad alios spectabiles cũ sint pares. sz a psidibus q̃ sũt minores appellanduz ẽ ad spectabiles

d¶ Priuati. q̃nq; delegat eis cã: sz pendẽte iudicio fiũt spectabiles: ut.C. de ap.pc ipimus in fi.ⁿ sic non semp ɔsideraẽ pncipiũ accepti iudicij: sic.iij.q.vij.§.tria in fi.sic.ff. de pig.act.si rẽ.§.si ar. ɔ.extra d̃ pba.c.post cessionẽ.d̃ elec.dudũ.

e¶ Nõ gradatim.C. de appel.pcipimus.

f¶ Sed a psidib⁹.q̃ sũt clarissimi ⁊ minores.

g¶ Datis.nõ tamen delegatis.

tio ad sumptus iudiciales nõ sufficeret. Ideoq; sancim⁹: siquando ex egyptiaco tractu vel adiuncta ei vtraq; libya prouocatio speratur vsq; ad decẽ librax auri quãtitatẽ nõ in hanc regiã vrbẽ eã euenire sed ad prefectũ augustalez: q audiat ⁊ causam dirimat vice sacri cognitoris nulla eis post diffinitiuã sententiã appellatione porrigẽda. Similiq; modo quotiẽs i asiana diocesi vel põtica tale aliqd emorserit. vsq; ad predictã q̃titatẽ.x. librax auri appellatões ad viros spectabiles comites forte vel pconsules vel ptores vel moderatores qb⁹ spãliter easdẽ lites peragendas deputauimus remittãtur: q̃ten⁹ ⁊ hi ad similitudinẽ pfecti augustalis vice sacri cognitoris intercedãt: et cãs sine spe quidẽ appellationis dei tm ⁊ legũ timore pferãt decidẽdas. Oriẽtales autem tractus cãs appellatõe suspẽsas ⁊ vsq; ad. x. librax auri q̃titatẽ limitatas ad virũ spectabilẽ comitẽ oriẽtis mittere simili modo audientiã ⁊ finem eis impositũx sancim⁹. Illo videlicet obseruato: ut viri spectabiles non ad alios eadem spectabilitate decoratos iudices suas transmittant appellationes in litibus quantecunq; sint q̃titatis: cum non oporteat ad compares iudices appellationes referri sed a minori iudicio in maius tribunal ascendere: sed ad illustrissimã prefecturam illorum appellationes cuiuscunq; sint dignitatis vel quantitatis vt dictum ẽ dirigantur: que vna cum viro excelso p tempore questore eas dirimat vtroq; officio subministrante. i. tam ex sacris scriniis more solito q̃ prefectorio. Ita tamen hoc sancimus: vt nec a ducibus vel ab alijs spectabilibus iudicibus: quibus forte ⁊ si priuati sint ⁊ imperialis maiestas causas iniunxerit appellatio ad memoratos spectabiles iudices currat: ne cã non gradatim pcedere sed pperam videatur sed a presidibus quidem puinciarum ⁊ iudicibus a nobis datis si non sint spectabiles iudices intra memoratam quantitatem referatur. Si autem vel illustres sint dati a nobis iudices qbus apices dignitatũ super spectabilitatẽ sũt vl duces q oimodo spectabilitate sũt decorati: vel hi q a pncipe sũt delegati spectabilẽ habeãt dignitatẽ: eox appellatões sub q̃cũq; q̃titate in hãc regiã vrbẽ ad cõpetentes antiquo more iudices referãtur: oib⁹ alijs q̃ i appellationibus statuta sunt vel ab antiqua prosapia vel auctoritate anteriorum constitutionum vl a nostra humanitate intactis illibatisq; custodiendis. Itẽ digestorum.ti.quando appellandum sit.

Quando appellandum sit primo vel scdo.

h¶ Referaẽ.appellatio ad iudices spectabiles.

i¶ Sub quacũq;. hoc verũ ẽ cũ appellaẽ a spectabilib⁹. sz si a clarissimis: tũc ñ appellaẽ ad vrbẽ nisi sit.s̃.x.libras auri ut.s̃.

k¶ Ad ɔpetẽtes.p hoc nota appellationem ad aliũ fieri q̃ ad delegantẽ.ɔ id.ff.q̃s ⁊ a quo appel.l.ij.ⁿ ex̃ de offi.del. sup q̃õnũ.sic.i.c.placuit ut presbyteri.

l¶ Que i appellatõib⁹.i.ad pncipẽ: ut.C.d̃ excusa.tu.q̃nquaginta.ff. q̃ñ ap.sit.l.i.§.siquis.

m¶ Nisi idũ.sub ɔditione de futuro. tũc suspendit snia.ff. si certũ pe.respiciendũ.conditio aũt de pñti vl pterito nõ suspẽdit sniam. ff.si certũ pe.ad pñs.tñ snia excõicationis lata sub ɔditione tz.lxiij.di. salonitane. ex̃ d̃ sen.ex. a nobis.ⁿ ex̃ de ad.pterea.ⁿ.ff. de v. sig.cedẽ diem.

n¶ Nõ ẽ.phibeẽ qd fieri qd tñ factũ tenet: sic. xlv.di. de iudeis.ff. de interdictis ⁊ releg. relegatox.§.ad tẽpus.

o¶ Sentẽtia diffinitiua. sz interlocutoria sic: ut i.xvij.q.iiij.siq̃s suadẽte ⁊ ex̃ de ap.pterea.q̃ est huic legi ɔria.

p¶ Statim i alijs pscriptionibus nõ nisi a tpe ɔditionis existẽtis currit pscriptio.ff.q̃ñ act.d̃ pecu.ẽ annalis.l.i.§.annus.ⁿ.C.de pscrip.xxx. an.cũ notissimi.§.illud. Sz obijciẽ.hec snia non cõtinet absolutionẽ vl ɔdemnationẽ: ergo nulla est: ut.C. de sen.ⁿ int locu.pses.g°. nec ab ea appellari ẽ necesse: ut.i .e.§.diffinitiua.v.ẽ aũt q̃ñ: R°. licet mõ nulla sit: speraẽ tñ ⁊ timetur q̃ sit valitura.nam in ɔditionalibus obligationibus spes ẽ debitũ iri: ut.ff.de vb.ob. cedere diem.vñ licet appellatio non inueniat quid extinguat: tamen conditione existente retro fingitur extitisse: ut.ff.de solutio.sub conditione debitor: ⁊ effectus sententie retro trahitur q̃nq;: ut.ff.de his qui no.infa.furti.

q Quod aũt. nõ ꝓfert. ut in electionibus ⁊ pñtationibus ut ex. de ap. conſtitutis. ⁊ c. ref. henſibilis. ⁊ eſt hic ar. ꝙ a tẽpore electionis vſqꝫ ad .x. dies põt appellari.

r Excuſatio. Nota ꝙ quinquaginta dies dant ad excuſandum ſe illi qui vocatur ad munus ciuitatis: ſimiliter ad munus tutele. ſꝫ ſi excuſatio nõ fuerit admiſſa: tũc poterit appellare: ut inſtitu. de excu. tu. §. qui aũt. ff. qñ ap. ſit. l. i. C. de excu. tuto. l. quinquagita. Nec tenet tunc appellare cũ noiat tutor: ſed tunc cũ excuſatio eius non admittit ut ibidẽ dicitur: ſꝫ cum aliquis eligit ad dignitatẽ aliquaꝫ: ſtatim tenet appellare anteqꝫ ſe excuſet: ut. ff. qñ ap. ſit. l. i. §. ſiquis tutor. ii ſi eligat ut ſit defenſor ciuitatis. ibi nõ habet locuꝫ appellatio: ut ĩ auc. de defen. ciui. §. ⁊ illud

ſ Dies autẽ. ſupma. Videt ꝙ iudices vſqꝫ ad ſupremã horã tenentur expectare ptem aduerſã. ſicut totus dies quo pecunia debet cedit arbitrio ſoluentis: inſti. de v. ob. §. ii. ⁊ dicit lex. audient iudices veſpe mane ⁊ meridie: ut in auc. de iudicibus. §. ſedebũt. coll. vi. ⁊ qui ante kal. ꝓmiſit idẽ eſt ac ſi in kal. ꝓmiſiſſet: ut. ff. de v. ob. qui ante. Ar. ꝯ. ff. de orig. iu. l. ij. §. ⁊ q2 magiſtratib9. vbi dicit ꝙ incongruũ ẽ ꝙ iudices veſpe pſideãt. ſꝫ diſtingue: ut de offi. iudi. del. cõſuluit.

t Adeũdi. an imputet ꝓpter hoc verbũ dicũt qdã ꝙ nõ poſſit appellari niſi in pñtia iudicis q2 ſi eo abſente poteſt appellari: ergo nõ refert ſiue ſubtrahat ſe iudex ſiue non. ⁊ eſt ar. ꝓ eis ex. e. cũ ſit romana. ſꝫ ꝯ ex. e. ſuggeſtũ. extra de alienat. iudi. mutan. c. i. C. quomõ ⁊ qñ iudex ab eo. C. de iudi. l. vltima.

a Appellauit. i. appellare voluit.

b Daret. ipſe iudex. ſ. dimiſſorias. vel intellige de libellis appellationis quos appellans vult dare iudici.

Biduũ vel triduũ appellationis ex die ſnie late cõputandũ erit. Quid ergo ſi ſentẽtia fuerit ſub conditione dicta vtpote ex die ſnie tẽpus cõputamus ad appellandũ: an vero ex die quo cõditio ſnie extiterit: Sane quidẽ nõ eſt ſub cõditõne ſnia dicenda. ſed ſi eſt dicta qd fiet: ⁊ eſt vtile ſtatiꝫ tẽpora ad appellãdũ cõputari debere. Qd aũt in ſentẽtijs pceptũ eſt vt vel altera die vel tertia prouocetur: hoc etiã in certis obſeruãdũ eſt: ex quib9 ſentẽtia quidẽ nõ ꝓfertur: appellari tñ oportet ⁊ poteſt: ut cũ quis ad tutelã vel ad alia ciuilia munera nominat. ⁊ eius accuſatio ñ admittitur. Dies aũt iſtos i quibus appellãdũ ẽ: ad aliqd eẽ vtiles oratio diui marci voluit: ſi forte eius a quo ꝓuocatur copia nõ fuerit vt libelli dẽtur. Alit enim: is dies ſeruabit quo primo facultas adeundi erit. Quare ſi forte poſt ſentẽtiã ſtatim dictã copiã ſui nõ fecerit is qui ꝓnũciauit: ut fieri aſſolet: dicendũ ẽ nihil nocere appellatori. Sed ubi primũ copiã eius habuerit: poterit prouocare. Ergo ſi ſtatim ſe ſubtraxerit: ſimiliter ſubueniẽdũ eſt. Quid ergo ſi conditio hore efficit: ut ſe reciperet: ſi forte ſentẽtia dicta ſit iam ſuprema hora: vtiqꝫ nõ videbitur ſe ſubtraxiſſe. Adeũdi aũt facultatẽ ſemp accipim9. ſi in publico ſui copiam fecerit: Ceterum ſi non fecerit an imputetur alicui: ꝙ ad domũ eius nõ venerit: quodqꝫ i hortos ñ acceſſit. ⁊ vlterius ꝙ ad villaꝫ ſuburbanã: magiſqꝫ ẽ ut nõ debeat imputari. quare ſi in publico adeundi ei9 facultas nõ fuit: meli9 dicet facultatẽ non fuiſſe adeũdi. Sigs ipſius qdẽ a quo appellauit adeundi facultatem nõ habuit: vt ei libellos daret: eius aũt ad quẽ appellauit: habeat copiã: videndũ eſt an ei preſcribi poſſit: ꝙ eũ nõ adierit. Et hoc iure vtimur: ut ſi alterius adeundi fuerit copia: locũ habeat pſcriptõ. Palã ẽ eã eſſe ꝓpriã cãm: cuius emolumentũ vel dãnuꝫ ad aliquẽ ſuo nomine ptinet. Si aduerſus abſentẽ fuerit ꝓnũciatũ: biduũ vel triduũ ex quo quis ſcit cõputãdum eſt: nõ ex quo ꝓnunciatũ eſt. Qd autẽ abſentẽ dicitur poſſe ꝓuocare ex quo ſcit: ſic accipimus: ſi non iã cã per ꝓcuratorẽ defẽſus eſt. Nam ſi ille non prouocauit: difficile eſt vt hic audiatur. Siquidẽ in inſulã deportãdum annotauerit preſes prouincie: ⁊ imperator reſcripſit vt deportetur: videamus quãdo ſit appellandum: vtrum cuꝫ imperator reſcripſit vt deportetur: an cũ ei ſcribitur. Et puto tunc eſſe appellãdũ: cũ recipi eũ preſes iubet. Ceterum verendũ eſt ne ſero ſit: vt tunc ꝓuocetur cũ imperator inſulã ei aſſignauit. cõprobata enim ſententia preſidis vel pretoris tunc ſolet princeps inſulã aſſignare. Rurſus illud verẽdum eſt: ſi mendacijs apud pñcipem onerauit eũ quẽ deportandũ laborat: intercludi ei viam ꝓuocandi. Quid igitur ẽ: recte dicetur humanitate ſuggerente vt ⁊ hoc ⁊ illo tẽpore nõ fruſtra ꝓuocaretur: quia non aduerſus principẽ ſed aduerſus iudicis calliditatẽ prouocauit. Illud quoqꝫ videndum eſt: ſi cum imperatori ſcriberetur: exemplum litterarũ litigatori editum ſit: neqꝫ is appellauerit: ⁊ poſtea contra eũ reſcriptum ſit: an appellare a

c Qd eũ. facto enĩ ſicut voce qs appellat: ut extra de ap. dilecti.

d Palã eſt eam. poteſt eũ dãnũ ptinere ad alquẽ ⁊ fieri ñ ſuo noie. xij. q. ij. qui manumittit. xiiij. q. ij. ſup prudentia.

e Scit. ſi ſe ex. d ap. ſup eo vo ꝙ i in ſi. C. quomõ ⁊ quãdo iudex ab eo.

f Difficile. ſ. vitã alibi ponitur hec dictio difficile ꝓ vix. xlvij. di. quantũlibet.

g Audiat. Nota cũ aliquis eſt abſens poſt lit. ꝯte. aut abeſt ex iuſta cauſa aut ex iniuſta. Ex iuſta tripliciter põt abeſſe: q2 aut abeſt ex cã neceſſaria ⁊ ꝓbabili: aut ex cauſa neceſſaria tñ: aut ex cauſa ꝓbabili tñ. Si aũt abeſt ex cauſa neceſſaria ⁊ ꝓbabili: ut ex cã reipub. tũc ſi eſt legitime defenſus reſtituitur ad appellandum ut. ff. de in integ. reſti. l. vlt. ſi vero nullo mõ ẽ defenſus: vel fuit ſꝫ minus legitime: ad totã cauſam reſtituitur: ut. C. ex q bus ca. ma. l. i. C. de ꝓcura. q2. Si abeſt ex cã ꝓbabili tñ: ut ex cã ꝑegrinationis vl ſtudior: tũc ſi eſt legitime defenſ9

ad nihilū restituit:⁊ ita loquit hec lex.ff.ex qb9cau. ma.l.necnō.si aūt ñ ē legitime defensus tūc si ɔstituit ꝓcuratorē vel potuit ɔstituere ad nihilū restituitur nisi ille ꝓcurator quē reliq̃rat mortu9fit:vl' forte solvendo ñ fit:ut.ff. ex qb9ca.ma.sȝ ⁊ fi.§.i. decretalis tñ dicit indistincte retractandus qđ factū ē:si ꝓbat iusta cā absentie:ut ex̃ de sen.⁊ re iu. cū bertold9. Nec distinguit an potuerit cōstituere ꝓcuratorē an nō vl' an abfuerit ex ꝓbabili cā an nō ⁊ ē ar. ad hoc.C. quō et qñ iudex ab eo. ibi eni vr̃ ꝙ ñ fit op9restitutione sȝ ꝙ de iure cōi possit appellare. Si abest ex cā necessaria tñ: ut cū qs fit đportatus ꝓpter suuȝ delictū: tūc si potuit ɔstituere ꝓcuratorē nō subuenit ei:ut. ff. de mīo.pap.ait. Sȝ si abest ex iniusta cā nūq̃ audit appellans nec subuenit ei:q2 ɔtumat nō audit appellās:ut.xxiiij.q.iij.đ illicita.⁊.j.e.§.sūt quoꝝ.nisi veniat iudice adhuc sedente ꝓ tribunali:ut.ff.de in inte.resti.diu9. Sȝ si ē absens añ lit.ɔt.tūc vel excōicat vl' fit missio in pos. ut distinguit ex̃ ut lit.nō ɔt.tue.⁊.c.qm̃ frequenter.

b Eiqdem. Deportandū. preses eni deportare ñ pōt:ut.ff. de lega.iij.l.i.§. deportatus. ff. de iniust. rup.tes.l. siqs.§. eius q.§. sequen.⁊.ff. de interdic. ⁊ rele.relegatorum.

i Annotauerit.i.iudicauerit.Ar.ꝙ metropolitan9 pōt cognoscē de cā crimiali epi:⁊ talē ferre sniam: iudico te esse deponendū: sicut hic pses iudicat deportandum.

k Aduersus.ergo q appellat a grauamie iuste appellat:lȝ remota fit appellatio:q2 nō aduersus lr̃as p̃ncipis sȝ aduersus maliciā iudicis appellat.si.ex̃ đ offi.iudi.dele.c.sane i fi.ff.de custo.reoꝝ.l.diu9.C. de rela.l.i.

l Illud.impatori.ɔsulēdo ipsū vl' offerēdo.h.⁊ tūc litigatorib9 edi dȝ ɔsultatio:ut.C.de rela.l.ij. ex̃ de ap.intimasti.

m Qui tūc.hic manifeste videt:ꝙ siqs nō appellat e suspecto iudice:cū recipit lr̃as iudicis: vel siqs ñ ꝓtestat causā suspiciōis vl' appellatiōis:ꝙ postea ñ possit appellare vel recusare.⁊ ar. ex̃ de sen.⁊ re iu. quo ad ɔsultationē. ⁊ ex̃ de of.del'. gratū.sȝ ɔ.petitis inducijs a iudice pōt ipsū recusare etiā allegata

litteris pridē sibi editis possit. Certe nō potest: quia qui tūc non appellauit: vera esse que scripta sūt ɔsensisse videt: nec ē audiēdus si dicat euētū sacri rescripti se sustinuisse. Item vlpian9. li. xlix. de appel.

De appellationibus recipiendis vel non.

Non solēt audiri appellantes: nisi hi quoꝝ interest: vl' qbus mandatū ē: vel qui negociū alienū gerūt: qđ mox reus ratū habet. Sed etsi mater ex pietate ꝓuocauerit: dicendū ē ⁊ hāc audiri debere. Et si litem p̃parādā curare maluerit intercedere nō videt: licet ab initio defēdere nō pōt. Ante sniam appellari pōt: si questionē in ciuili negocio habendaȝ iudex interlocut9 ē: vel i criminali si cōtra leges hoc faciat. Eius q iō cām agere frustrat q2 dicit se libelluȝ principi dedisse ⁊ sacꝝ rescriptū expectare: audiri desideriū ꝓhibet. si ob eā cām ꝓuocauerit: appellatio ei9 recipi sacris ɔstitutionibus ꝓhibet. Itē ti. de dimissorijs libellis.

De libellis dimissijs.

Post appellatōem interpositā littere dāde sūt ab eo a quo appellatū ē: ad eū q de appellatōe cogniturus ē siue ad p̃ncipē siue ad quēlibet alium q̃s lr̃as dimissorias siue apostolos appellāt. Sēsus aūt lr̃arū talis ē: appellasse: puta lucium ticiū a snia talis iudicis: q int illū ⁊ meuiū dicta fit. Sufficit aūt petisse intra tp̃us dimissorias instanter ⁊ sepius: ⁊ si non accipiat idipm cōtestet. Nam instātiā petētis dimissorias cōstitutiones desiderāt. Equum ē igit: si p eū stetit q debeat da

cā absentie corā eo:ut ex̃ ut lit.nō ɔt.accedens. imo ⁊ post p̃stitā cautionē stādi iuri pōt appellare: ut ex̃ de q mit. in pos.cū venisset.⁊.iij.q.iij.offerat. Et nō videt ɔsensisse i iudicē q postulat sibi edi genus actiōis.ff.de iudi.nō videt ⁊ post receptas lr̃as iudicis q̃s remittit pape possū iudiceȝ recusare: ut ex̃ de offi.del'.cū oli. Itē ar.ex̃ de resti.spol'. ex conquestione.dic ꝙ semp pōt a grauamine appellari de ap.:ut debitus.

a Non solēt.interesse sic ex̃ de of. dele. sup eo.ff.đ inoffi. testa. si specta. imo etiā si nō interest dūmō q̃lecūq̃ timet p̃iudiciū fieri:ut.ff. .e.a snia in pn. ⁊ ex̃.e.đ snia ⁊ re iudi.cū sup.

b Mor.i.intra.x.dies q2 ratuȝ debeo hr̃e qđ meo noīe factū ē:cū adhuc agē possim:ut.ff.rē ra.ha.l.penulti.vl' dicit mor.i.modico tpis spacio qđ magis i intellectu q̃ locutione exprimi pōt:ut.ff.de solu.ratū.ff.rē ra.ha. quo eni.

c Ratū.sȝ nōne si aliquis appellat ꝓ altero: ille cogit hr̃e ratā appellationē:cū negociū ei9 vtilit fit gestū:ut.ff.de neg.ges.pomp.Ar.ɔ ꝙ tm̃ in crimib9appellat inuito ɔdemnato:ut.ff.de ap.nō tantū.

d Prouocauerit.ꝓ filio ɔdēnato ⁊ ꝓ ɔsanguineo etiā pn̄t appellare aliq:ut ex̃ de re.iuris cū i ɔtēplatiōe i p̃te decisa

e Litē.appellatiōis:q2 si ab initio defēderet opteret eā satisdare:q2 i aliena re nemo idone9 ē defensor siue satisdatione.ff.de ꝓcu.q ꝓprio.sȝ hoc ē virile officiū.C.de ꝓcur. alienā.

f Ab initio.ꝓ filio ñ pōt mater agē vel ipsū defendē:q2 hoc ē virile officiū.C.đ ꝓcu.alienā. pōt tñ postulare ꝓ parētib9 valitudie detentis.ff.de ꝓcur.femias.sed aliena negocia pōt mulier gerē ex̃ iudiciū. ff. de neg.ges. l.iij.§.i.si tñ vis recipe mulierē intcedentē ꝓ aliquo:facias eā renūciare auxilio velleiani:ut.C.qñ mulier tu.off.fūgitur.l.vlti.

g Si qōnē.in crimib9tm̃ fit qđ:ut.v.q.v.illi. ff.de q̃sti.l.i.in pn.sȝ i pecuniarijs causis nō facile nisi cum alit veritas ñ pōt liq̃re.ff.de qōnib9diu9pi9.liberi etiā torquent si facto intfuerint.ff.e.vni9.§.testes al's ñ.C.de questionib9decuriones.

h In crimiali.i.si vult,torq̃re aliquē nulla p̃sūptione p̃cedēte. qđ ñ lȝ:ut ex̃ de re.iuris cum in contemplatione.

i Eius q.hoc intelligūt oēs cū nūciū misit.sȝ aliud ē si p se in ꝓpria p̃sona ⁊ añ citationē iter arripuit;ut ex̃.e.meminimus.⁊.c.suggestū.Sȝ ɔ hāc distinctionē ē ar. ex̃ đ of.del'. cū cā.vbi differt cā ꝓpter missionē nūcij ⁊ ē hodie expssuȝ i decre.de ap.ad hoc.sic non obstat.e.ti.ut debit9 honor. Illud eni intelligit qñ hoc tm̃ dicit ⁊ nō ꝓbat. Et ibi dicit ꝙ p̃mo ɔuenit q p̃mo lr̃as dedit iudici. hodie stat decre. ut debitus.

k Post appellationē.ſiſr ſi appellationē nō recipit dabit lr̄as appellāti:ut eas det ſuꝑiori in quibus ſignificabit ei q̄re appellationē nō recipit:ut.ff.de ap.ñ reci.ſciendū.
l Tēpus.xxx.dieꝝ:ut.ī.e.§.vlti.in fi.⁊ ſi.ī.id tp̄s ñ petierit:videt̄ renūciare appellatiōi:ut.s̄.e.ab eo.⁊.C.e.qm̄.nec iudex ad quē appellauit eū audiret.iudex tn̄ etiā nō petenti tenet̄ offerre apostols:ut.C.e.eos ī fi.
m Inſtāt̄.s̄.c.di.pſca
n Per eū ſteterit.q°.ſi ꝑ ipſū ſtat:hoc ei nocebit:ut iudex ſuperior ipſū nō audiat ſine apoſtolis.hoc hodie ī paucis locis ſeruat̄.
o Appelatione.interpoſita ita ꝙ teneat.
p Medio.dum tn̄ ſit recipiienda.
q Nihil.niſi cū appellat ab executione:tunc ſiue ſit mobilis res ſiue īmobilis fruct⁹ ſequeſtrant̄.C.quoꝝ ap.non reci.ab executore.Itē ī alio caſu cū dilapidat fruct⁹.ff.e.imꝑatores:ex̄ de ſequeſtra.poſ.c.vlti.⁊ cū appellans ē in notorio crimīe:ex̄.e.c.cū ſit romana.vl'ē iuaſor eccl'ie.ī.e.§.ſūt etiā Itē ſi heres ꝯuict⁹ de legato vl' fideicōmiſſo ꝑ̄ſtando appellat:tūc nō defer̄t appellatiōi.Cauebit tn̄ de eo reſtituēdo.ff.ut legatoꝝ vel fideicō.noīe caueat̄.l.p⁹ cꝫ.§.i.ita etiā ē ī ſupplicatiōe.C.de p̄cib⁹ imꝑ.offi.auē.q̄ ſupplicatio. Itē pōt nouas ꝓbationes inducē p⁹ publicationē teſtiū:q̄s p̄ri⁹ nō poterat hr̄e.C.de tp̄ib⁹ ap ꝑ hāc.ex̄ de fide inſtru.cū ioānes.Itē de reo fit actor ⁊ tenet ꝓbare vict⁹ appellationē eē iuſtā:ut ex̄ de ap.cū ī eccl'ia.Cū q°.appellatiōi an̄q̄ꝫ nō deferat̄:pꝫ ꝙ differt a nūciatōne noui opis:q: p⁹ illā ſiue ipſa ſit iuſta ſiue iniuſta nihil ē īnouandū:ut ex̄ de no.op.nūc.c.cū ex miūcto.Iudex q°.a quo appellat̄ ſi nō recipit ſuꝑiori mādabit opinionē ſuā ⁊ cām q̄re ñ recipit appel.ut.ff.de ap.re.ſciendū.
r Quis.hanc.l.intelligūt quidā qñ crimīa ſūt ꝯnexa:ut.ff.d̄ mino.etiā ſi.ſꝫ hoc falſū ē q: nō pōt quis ſīl' accuſari de criminib⁹ plurib⁹ deſcendētib⁹ ex eodē facto.C.de accu.q d̄ crimine.ſꝫ intellige qñ mīor pena ꝑiudicat maiori.Uel dic ꝙ ſi maior pena includit ī ſe minorē:ut depoſitio ꝑuationē officii differet̄ etiā pena ī mīori.nā ſatis ē ſi puniat̄ ī maiori pena.ar.ad hoc.xxiij.q.v.relegentes.

re litteras quo minus det: ne hoc accipienti noceat. Appellatione interpoſita ſiue ea recepta fuerit ſiue non: medio tempore nihil nouari oportet. Si quis ex pluribus facinorib⁹ ꝓpter quedā appellauerit ꝓpter quedā nō: vtrū ſit differenda pena eius aut nō: queritur ⁊ ſiquidē grauiora ſūt crimia: ob que appellatio interpoſita eſt: leui⁹ ante id ꝓpter qđ non appellauit: recipienda ē omnino appellatio ⁊ differēda pena Si vero grauiorē ſn̄iam meruit ex ea ſpecie ex qua nō ē appellatū: oīo pena imponēda ē. Forma apl'oꝝ hec eſt: Ego .N. ſcē bononiēſis eccl'ie eps te preſbyterū rolandū capellanū ſancte apollinaris ad apoſtolicā ſedē quā appellaſti ab obſeruatione nr̄i iudicij his apoſtolis dimitto. Forma vero appellationis an̄ ſn̄iaꝫ hec eſt: Ego adelinus ſancte regine eccleſie miniſter licet indignus ſentiēs me grauari a domino galterio ſancte rauennatis eccleſie archiepō: romanā ſedē appello: ⁊ apoſtolos peto. Si vero poſt datā ſn̄iam appellare voluerit: hic erit ei modus appellandi: Ego. a. s. r. eccleſie. t. i. contra ſententiam domini. g. s. r. eccleſie archiepiſcopi iniuſte in me latā ṗdie Kl'. madij. anno incarnationis domini milleſimo. cv. fr̄. iiij. ro. ſe. appello: ⁊ apoſtolos peto. Si aūt vnus vel duo ꝓ pluribus appellare voluerint: ſic appellabūt. Ego. P. ⁊. S. ſindici canonicoꝝ. s. b. e. ſentiētes nos pregrauari cōtra ſn̄iam et cetera: romanā ſedē appellamus: ⁊ apoſtolos poſtulamus. Et huiuſmodi appellatōes in ſcriptis fieri debent. Ad iudiciū aūt alterius fidei catholico appellare non licet. Unde in chartaginenſi concilio. iiij.

Excōicatur catholic⁹: q cōmittit cām ſuā iudicio alteri⁹ fidei

Catholic⁹ qui cām ſuā ſiue iuſtā ſiue iniuſtam ad iudicium alterius fidei iudicis ꝓuocat: excōicetur. Notanduꝫ vero eſt: ꝙ quidā iudices ſunt a quibus appellari nō oportet Unde in concilio mileuitano legitur.

A quibus iudicibus ꝓuocari non licet.

A Iudicibus quos cōmunis conſenſus elegit: non liceat ꝓuocari. Quod de arbitris itelligendū eſt. Iudicuꝫ enim alij ſunt arbitrarij: alij ordinarij. Ordinarij vero ſunt q ab apoſtolico vt eccleſiaſtici vel ab imperatore vtpote ſeculares legitimā poteſtatē accipiunt. Arbitrarij ſunt qui nullam poteſtatem habētes cū cō

s Quedā.ſn̄ia q°.ꝓ ꝑte tenet.ꝓ ꝑte ñ:ut.ff.de mio.etiā ſi.§.ex cā.C.de trāſacti.ſi ex falſis.ex̄ de p̄ be.dilect⁹.ex̄ de teſta.rainuti⁹ ⁊ rainald⁹.ſꝫ ſn̄ia arbitri ñ pōt ꝓ ꝑte tenē ⁊ ꝓ ꝑte ñ.ff.de arbi.dicē.quidā hn̄t q̄ lē ꝓ lege.§.ſꝫ ⁊ ſi.ſꝫ ꝯriū inueniat̄:ex̄ d̄ arbi.cū tꝑe Hoc tn̄ ſcias ꝙ reꝝ pluralitas ñ facit pl'es ſn̄ias:ſꝫ ſecus ſit qñq̄ꝫ ī ſtipulatiōib⁹.ff.d̄ vb.ob.ꝙ dr̄.⁊.l.ſcire.⁊.ff.fa.her:ī hoc iudicio.ff.ad exhi.celſus.§.itē celſus.io.ꝓbabiliter pōt dici ꝙ tot ſūt ſn̄ie quot ſūt articuli exp̄ſſi ar.l.ff.de v̄.ob.ſcire.b.
t Grauiora.quod ſi ſūt eq̄lia? idem credo ⁊ ſic pꝫ hic ꝙ mai⁹ dignū trahit ad ſe min⁹ dignū.ſīl'e ex̄ d̄ ꝯſe.ec.vl' al.qđ ī dubijs.
u Forma.gnto dicit.h.ꝙ hec eſt falſa lr̄a:q: ñ ſūt tot anni ꝙ liber iſte ꝯpoſit⁹ fuit.fuit eīi edit⁹ decēte iacobo boñ.in legib⁹.⁊ alex.ī theologia q fuit p⁹ea papa alex.iij.⁊ fuit āno dn̄i milleſimo.c.l.ut ex cronicis pꝫ.
x Si aūt vnus:Si plures ꝯdemnati ſūt ⁊ volunt appellare:libell⁹ appellatiōis oīuꝫ noīa ꝯtinebit.ſꝫ ſi vn⁹ ē ex plurib⁹ ꝯdemnat⁹ ſi vnū ī libello ñ exp̄ſſit:illi nō nocebit.ut ff.c.ſcio q̄ſitū.
y Sindici.pn̄t q°.eſſe duo ſindici vl' ꝓcuratores ut hic.⁊ ex̄ de teſti.inſuꝑ.⁊ ex̄ d̄ dolo ⁊ ꝯtu.cū dilecti.⁊ ex̄ de ſen.⁊ re iudi:cū.i.⁊.a.melior tn̄ erit ꝯditio occupātis:ut.ff.de ꝓcu.plurib⁹.ar.tn̄ ꝯ.ff.de admi.tu.decreto ī ſi.⁊.ff.de ꝓcu.ſi quis cū Tu dicas ꝙ bñ pn̄t eē plures ꝓcuratores:ſꝫ tm̄ vn⁹ aget cām:q: ſi ambo agerēt:forte qđ vn⁹ ꝯcedēt alt̄ negaret.imo ⁊ ſi pl'es ſūt q agūt.oēs debēt ꝯſtituē vnū ꝓcuratorē:ne cā ſpargat̄ ī plures aduerſarios:ut.ff.fa.her.ſi familie.ff.de edil'.edic.ꝙ ſi nolit.§.ſi pl'es.Meli⁹ potes diſtinguē:q: ſi plures ſūt rei qui ꝯueniūt̄.oēs tenent̄ dare vnū ꝓcuratorē:ne cā ſpargat̄ in plures aduerſarios.ſꝫ ſi plures ſūt illi q ꝯue

niuut aliquẽ: nõ hñt necesse dare vnũ ꝓcuratorẽ. sic distinguit lex. ff. de iudi. sol. iã tñ. §. vlti. io. b. tñ dixit ꝙ plures ꝓcuratores pñt simul agere: sicut notauit in distinctionibus suis. b.

xi. q. i. c. iij.

e ¶ Quod de arbitris. ꝑtãtẽ ei⁹ rei de q̃ ẽ ordinari⁹ iudex pot amicabilit̃ ɔponẽ: ut. xxiij. q. viij. siqs mẽbroꝝ. in auc. coll. ix. ut diffe. iudi. §. si vo. v. q. ij. si pmates. sʒ ñ pot in se recipe arbitriũ ẜm vnã lec. ut. iij. q. vij. §. tria circa si.

5 ¶ In scriptis. si corã iudice appl'lat: sufficit si dicat appello. ff. e. l. ij. sʒ si appellat sine iudice: tunc scribet qs ꝛ a q° ꝛ ꝯ quẽ appellet ꝛ a qua snĩa. ff. e. l. i. in fi. idẽ videt̃ si a grauamĩe appellat. imo sufficit si dicat appello.

a ¶ Catholicus. fidei iudicio. Infidelibus enĩ sũt iterdicta officia publica. C. de iudeis. l. vlti. xvij. q. iiij. ɔstituit

b ¶ Excõicet̃. nisi sit sub rege infideli: ut paulus q appellauit ad cesarẽ. xxiij. q. i. paratus. x. di. si i adiutoriuʒ. xi. q. iij. iulianus.

c ¶ A iudicibus. Si ɔsensisti in iudicẽ aliquẽ: ꝓpter iniquitatẽ ꝑsone: nõ potes appellare: ut hic ꝛ ex̃ de offi. del'. sup qõnũ. sed ab iniqua snĩa potes appellare: q² licʒ reprobare dicta

sensu litigantium in iudices eliguntur: in quos cõpromittitur vt eoꝝ snĩe stetur. Hoꝝ alij sunt ordinarij ꝛ arbitrarij: alij arbitrarij tm̃. Ordinarij ꝛ arbitrarij sunt: qui legitimã potestatẽ habẽtes ab eis eligũt̃ ad arbitrãdũ: q nõ sũt sue iurisdictioni suppositi. Ab his ꝛ si ut arbitrij sedeãt ꝛ nõ ordinarij: ꝑuilegio tñ ordinarie dignitatis grauat⁹ aliqs appellare valebit. Unde in char. cõci. iiij. legitur.

A iudicibus: q eligunt cõi ɔsẽsu ꝓuocare nõ li.

Sane si ex cõsensu partium iudices electi fuerint: etiã a pauciori numero q̃ꝫ constitutũ ẽ: liceat ꝓuocari. Item ex concilio mileuitano.

Qui de epoꝝ iudicijs querũtur: a vicinis episcopis audiãtur: vel ab alijs ex cõsensu eorum adhibit.

Placuit ut presbyteri diaconi vel ceteri inferiores clerici in causis quas habuerint si de iudicijs episcoporum suorum questi fuerint: vicini episcopi eos audiant. ꝛ inter eos quicqd est diffiniant adhibiti ab eis ex cõsensu episcopoꝝ suoꝝ. Qd̕ si ab eis ꝓuocandũ putauerint: non prouocent: nisi ad aphricana cõcilia vel ad pmates ꝓuinciaꝝ suaꝝ. Ad trãsmarina aũt q putauerit appellãdũ: a nullo intra aphricã in cõione suscipiãtur: nisi forte romanã sedẽ appellauerint.

His aũt qui appellauerit: ad eum a quo appellauit: remitti non debet. Unde in sardicẽsi concilio.

De eodem

Siquis eps accusatus fuerit: ꝛ oẽs iudicauerint congregati episcopi regionis ipsius: ꝛ de gradu suo deiecerint eum: si appellauerit cũ deiect⁹ fuerit: ꝛ confugerit ad beatissimũ romane ecclesie epʒ: ꝛ voluerit se audiri si iustũ putauerit: ut se reuocetur vel renouetur examen scribere dignetur epis epus roman⁹ his: q in finitima ꝛ ꝓpinqua altera ꝓuincia sũt: ut ipi diligenter oia requirant: ꝛ iuxta fidem veritatis diffiniant. Qd̕ si is qui rogat causam suam iterum audiri: deprecatione sua mouerit episcopum romanum: vt de latere suo presbyteros mittat: erit in potestate eius quid velit et quid estimet. Et si decreuerit mittendos esse qui presentes cũ episcopis iudicẽt

f ¶ Ordinarij. ẜm ca. credo ꝙ ꝛ ordinari⁹ ꝛ delegatus possit eẽ arbiter ꝙ possit ordinari⁹: ẽ ex̃ de arbi. cũ tpe. ꝛ ex̃ de elec. cãm. ꝙ delegatus ẽ ex̃ de ꝑsũp. lr̃as. ex̃ de ar. cũ olim. ex̃ de pben. nisi. ꝛ lʒ nõ possit appellari a snĩa arbitri: supplicari tñ pot ex̃ de ar. nõ sine.

g ¶ Ualebit. hoc falsũ ẽ q² a cõpromissario nunq̃ꝫ appellat̃ siue al's sit iudex siue nõ. C. de arbitris. l. i. ꝛ nisi exprimatur ꝙ eligit̃ ut arbiter tenebit ei⁹ snĩa ut iudicis. C. de iurisdi. o. iud. l. i. ꝛ appellat̃: ut. ff. q. satisda. co. si arbitrio. io.

h ¶ Sane. licat. licet sit remota appell'o: tñ q² terti⁹ deest q possʒ alios reuocare pot appellari: ex̃ de eo q mit. in pos. cũ sicut i decisa. vel intellige qñ vn⁹ delegauit alijs vices suas tũc enĩ appellat̃: ex̃ de offi. del'. sup q̃stionũ.

i ¶ Placuit. q̃sti fuerit recusando eos: et infra triduũ alios eligendo. iij. q. iij. offerat̃ C. de iudi. l. vltima.

sʒ nõ ꝑsonã: ut. iiij. q. iij. siqs testibus. vñ appellat̃ si vocauerit litigatores ad inhonestũ locũ. ff. de arbi. si cũ dies. §. si arbit̃. vel ad ꝑiculosũ locũ: ex̃ de ap. ex ꝑte. Dicas ergo ꝙ nisi remota sit appellatio hñ appellat̃ a iudicib⁹ de cõi ɔsensu electis: nisi sint electi ut arbitri: ut. ff. de ap. ex ɔsensu. vel etiã si sũt arbitri tales q electi sũt ex necessitate: q² a talib⁹ appellat̃: ut. C. de iudi. l. vlti. Itẽ scias ꝙ duo sũt gnã arbitroꝝ. qdã sũt arbitratores q ɔponũt int̃ ꝑtes ꝛ taliũ arbitriũ si ẽ iniquũ ẽ reducendũ ad arbitrium boni viri: ut. ff. ꝓ soci. si societatẽ. sʒ arbitriũ illoꝝ q eligunt̃ sub pena lʒ sit iniquũ tñ tenet: sʒ a supiore pt retractari: ut ex̃ de arbi. nõ sine. itẽ si ꝑ dolũ snĩaʒ tulerint: lʒ nõ retractat̃ ꝑ ap. tñ ꝑ exceptionẽ tractat̃. ff. e. ii. nõ distinguemus. §. cũ quidam.

d ¶ Consens⁹. sec⁹ i cã crimiali vbi ɔsens⁹ rei sufficit.

k ¶ Uicini. forte nõ erat metropolitanus. ꝛ iõ ꝓuinciales episcopi supplent defectũ metropolitani.

l ¶ Ex consensu. maxime. vel ideo dicit q² sine licentia eius nõ potest clericus renunciare foro: ut extra de foro cõpe. si diligenti. ꝛ ideo dicit ex ɔsensu: quia episcopus delegabit ei causã. ꝛ tamen ille nõ cogitur eã recipere: quia par in parem nõ habet potestatem vl' imperiũ. ꝛ ẽ simile. vi. q. iiij. siquis eps.

m ¶ Cõcilia. Casus vbi ñ appellat̃ ad delegantẽ: q² suspectus. ꝛ est simile. š. e. anterioꝝ in fi.

a ¶ Siqs eps. ut reuocet̃. Alia est ergo cã appellatiõis q̃ꝫ principalis: ut. vi. q. iiij. osius.

b ¶ In finitima. nõ ergo remittit̃ causa ad eũ a quo appellatum est: nisi partes hoc petant: ut ex̃ de ap. accepta. ꝛ. c. interposita. §. ij. ꝛ nisi velit ei deferre a quo appellauit: ut ex̃ de sen. ex. ꝑ tuas. ꝛ ex̃ de matrimo. ɔtrac. ꝯ interdictũ eccl'e lr̃e. ꝛ qñ frustratoria ẽ appell'o: ut ex̃ de ap. cũ i eccl'ia.

c Et pping. ut nec sit vltra duas dietas: ut ex de rescrip. nonnulli. sic. j. iij. q. vi. nemine. ex de of. del. prudentia. §. certa
d Auctoritate. et sic videtur q epi vicine puincie ordiario iure cognoscant: ar. s. c. pr. et sic ordiarii et delegatus sit pote runt cognoscere de ca. qd ergo iuris est: si isti dissentiant in snia: ex de se. et re iudi. c. si.
e Arbitrarij. hec vba habes. ff. de arbi. diem. §. stari. nisi ꝯ ius sit. qd pferi. j. e. §. est autem quando.
f Hoc etiam obsit. nisi quantum ad hoc q in alijs causis possint suspecti recusari: extra de app. ad hoc. et j. e. ppo suit.
g Si conuinci. ar. q ꝯ aliquem ex officio suo faciente aliqd no sit malu psumendu: nisi ꝯuincatur xi. q. iij. absit. et c. si eps forte. ix. q. ij. lugdunensis. ex de renu. in pntia de sen. et re iudic. sicut. hodie no psumitur p solo iudice: nisi hoc legitis ꝯstiterit documetis: ut ex de pba. qm. ꝯ.
h Uel iniquo. Si iudex p sua imprudentia iudicauerit male: punitur quantu iudici videtur equu. ff. de va. et extra. ordi. cog. l. vlti. sz si per imprudentiam assessoris: tuc assessor tm punitur: ut. ff. qd quisqz iur. l. ij.

vt etiam habeant auctoritatem pso ne illius a quo destinati sunt: erit in eius arbitrio. Si vero crediderit sufficere epos coprouinciales: ut negocio terminu imponant: faciet qd sapientissimo ꝯsilio suo iudicauerit. Arbitrarij tantu sunt q nullam legitimam potestatem acceperunt. a quibus appellari no licet: quia eius imputandu est: q sibi tales elegerunt. Si vo snia eorum a quibus appellatur soluta fuerit p eum ad quem appellatum e: nihil eis oberit: nisi forte vel inimicicia vel pecunia deprauati iniustam pbatur tulisse sniam. Unde in eodem coci. char. iij. legitur. Cum p appellatoem snia solutur: non dz obee ei: q n iniqo aio iudicauit

Hoc etiam placuit: ut a quibuscuqz iudicibus ecclasticis ad alios iudices ecclasticos vbi e maior auctoritas fuerit puocatum: no eis obsit quorum fuerit soluta snia: si couinci no potuerint vel iniquo aio iudicasse vel aliq cupiditate aut gra deprauati. Querit aut de eo a quo appellat: an sit deuocandus i testi

Sz si iudex p dolum vel p gratiam vel odium vel p pecunia male iudicauerit: punitur in veram litis estimationem et etiam infamis fit. C. de pena iudi. q male iudi. l. ij. et insti: de obli. que ex quasi delic. nas. §. i. si aut iudex no vult iudicare facit litem sua: ut. xxiij. q. ij. dns ut ibi dixi.
i Statutum est. aplico. i. canonico.
k Decisio. i. sententia.
l Clericorum. i. iudicum.
m Displicuerit. et ideo appellauerit.
n Preses. i. pfidiu ferens. i. aduocatus vel assessor. pses eni dicitur defensor. xxxij. q. iiij. nemo.
o Cognitor. instrumeto tn iudicis creditur sup his q acta sut coram eo: et etia dicto suo creditur: ut ex de testi. ipo. oli in fi. et c. cu ad sedem. et ex de sen. et re iudi. cu sup. et c. sicut et ex de eo qui mit. in pos. c. ij. et de testi. cu a nobis. C. de co traben. stipu. optima: C. de fal. siquis decurio. ar. ꝯ. C. de rel. l. i. C. de arbi. ne in arbitris. ff. de custo. reorum. diuus. s. c. biduu in fi. ex de conditio. appo. p tuas. ex de accusa. cu dilectus in fi.
p Uel cognitor. phibetur ergo ne iudex vel aduocatus vel assessor fiat testis in causa illa. Judex eni est offensus et susp

pectus est appellanti: ut ex. e. pposuit. Jte q iudex semp vellet tueri suam sniam: et ita no esset ex vtraqz parte. qd est officiu testis: ut. iiij. q. v. no sane. Jnstruere tn pot eu qui cognoscit de ap. ut. xviij. di. c. si. licet sit ar. ꝯ. ff. de iudi. eius qui. Nec etia assessor pot esse testis: q ipse libellis et sententiis et cognitionibus pest. ff. de assesso. l. i. licet sit ar. q possit. ff. qd metus ca. metu. §. sed q ptor in fi. Jte aduocatus et executor negocij no potest esse testis: ut. ff. d testi. l. vlti. et. iiij. q. ii. testes quos circa medium: sicut nec iudex pot ee: nedu aduocatio nis sue meor et c. C. de asses. nemo Jo. Quidam dixerunt q in pncipali negocio no admittunt de psone sz sup his q acta sut i causa sic. alij vo econtra. b.

testimoniu apud eu: ad quem appellat: sup negocio cuius cognitoem suscepit. De hoc ita statutu e in char. coci. v. Clericus non ben ocet i testimoniu illius cae: cuius pmu cognitoem suscepit

Statutu e: ut q i ecclesia q liber cam iure apostolico ec clesijs imposito agere voluerit: et forsan decisio clericorum vni p ti displicuerit. no liceat clericu in iudiciu ad testimoniu deuocari eu: q pses vel cognitor fuerit: et nulla ad testimoniu dicedu ecclastici cuiuslibet psona pulset. Ab eis quoqz ad quos puocatu fuerit: sicut i aphrica no coci legit: vlterius puocari non licet.

Non licet puocari ab his: ad quos puocatu fuerit.

Si aut fuerit puocatu: eligat q puocauerit iudices: et cu eo ille cotra que puocauerit: vt ab ipis deinceps nulli liceat puocare. Post secu da puocatione intelligedu e: tertio. n. in vna eadeqz ca sup hisde capitulis puocare no licet. vnde in. vij. lj. codicis. ti. ne li

q Ad testioniu. regulare e q i ciuilibus negocijs cogi pot qlibet testificari. xi. q. iij. quisqs metu. C. de testi. si qn. sz

clerici no cogunt ad testimoniu: sic nec ad alia officia publica: ut. xvi. q. i. generalit. q clerici no de facili debet iurare. ii. q. v. siquis psbyter. sz si alit veritas no pot manifestari: tunc p epm pnt cogi clerici ad testificandu. xiiij. q. ij. quaqz. ite et si gratia odio vel timore se subtrahut: ex de testi. cogen. c. i. et. ij.
r Pulset. i. cogat.
s Ab eis.
t Si aut. pone casu. s. e. a iudicibus.
u Ut ab ipsis. si hec dictio ut ponit ꝯsecutiue ut gratianus vult: tuc intelligas put dixi. s. e. a iudicibus. sz si ponit modalit: nihil e hoc iur. q tali ter bn pnt eligi iudices ut no liceat puocari: ut. C. d tepor ap. l. vltima.
x Post secunda. candeqz. Ar. ꝯ aduocatos q eade ca dicit appellationis cu pncipali sic. s. e. si eps. et xvi. di. habeo. ar. ꝯ. vi. q. iiij. osius. So. eade est ca. i. ide negociu: sz no est ide iudiciu: q alij sut iudices. Jo. et bi. pnuciat appel. iusta vel iniusta: ut. j. e. §. vlti. sz in priori ca pnuciat de ipso pncipali. et hoc noui i questionibus. bar.
y Siqs. eni tertio i eade. ergo q bis appellauit: n

ceat in vna eadēq3 cā tertio p
uocare impator iustinianꝰ scri
bit. Si qs ī q̄cūq3 lite itez p
uocauerit: nō liceat ei tertio ī
eadē lite sup hisdē capl'is puo
catōe vti: vel snīas excellētissi
moꝝ pfectoꝝ ptorio rtractare
licētia data litigatoribꝰ arbi
tro dato ipiꝰ audiētiā q eū de
dit an̄ litis ɔtestatōem īuocar̄
ꝛ hmōi petitōe minie puocati
onis vi obtinēte. Qn̄ aūt i cā
capitali vel statꝰ intpellatū fu
erit: nō p pcuratōes s3 p seip
sos appellātes cām suā agē o3
Vn̄ hadrianꝰ papa ait.

Appellatōem ī cā capitali vel statꝰ inīp oīta p pcuratorē ex equi non licet.

Si qn̄ i cā capitali vel cā sta
tꝰ intpellatū fuerit: nō p ex
ploratores s3 p seipos ē agēdū
Ips aūt exequēde appellati
onis ānꝰ ē: vel si iusta cā intces
sit: biēniū. Vn̄ i autēticꝫ ɔstōe
xj. coll'. v. legit. De eodem.

audit tertio appellās, hoc iō q2 p̄sumit̄ q totiēs nō
grauet̄. vn̄ idē pōt dici s̄m canōes: ex̄ de ap. sua no
bis. S3 q d ē q dicit hic aliqs pōt recusari n̄ tn̄ appl'
lari ab eo: cū tn̄ a suspecto iudice pōt appellari: ut
ex̄ ut lit̄. nō ɔt. ac
cedens. ij. ṡ. e. q°
tiens. itē s̄m de
cre. vbicūq3 inhi
bet̄ appell'o ꝛ re
cusatio: ut ex̄. e.
sup eo. ij. ꝛ. c. ɔsu
luit. s3 dic q inhi
bet̄ simplex ꝛ va
ga recusatio vbi
cūq3 inhibet̄ ap
pellatio. tn̄ expsse
non pōt inhiberi
remediū recusa
tiōis: ut. C. de sē.
ꝛ intlo. om. iu. l.
vltia. pōt dici q
tertio appellat̄ n̄
a snīa s3 a suspe
cto iudice. S3 q̄
liter pōt hec let̄
stare: q2 si iste qui
appellauit impe
trauit iudices:
ipse non pōt eos
recusare: ut dixi.
ṡ. e. a iudicibꝰ. si
aduersariꝰ eos i
petrat: aut ante
terminū appella
tionis: aut post
terminū. si an̄ ter
minū: tūc lr̄e nō
valēt: ut ex̄ de ap. oblate. ꝛ. c. sepe. s3 si pꝰ terminum
stultꝰ ē ipetrās: si vtit̄ lr̄is illis cū snīa iā teneat: ut. j.
e. ei q. Dicas ꝛ intelligas qn̄ aduersariꝰ impetrat lit
teras: ꝛ an̄ terminū appellatiōis nō an̄ tminū datū
ab hoie: s3 an̄ terminū appellatiōis datū a lege. qd̄
facē pōt: ut. j. e. appellatore. vel intellige qn̄ idem, q̄
appellauit ipetrauit iudicē illū: q2 eū pōt recusare
pter nouā cā3 supuenientē: ut ex̄ ḋ of. del'. īsinuāte
3 Super hisdem. ṡ. e. omnes in p̄n.
ꝛ Arbitro. i. iudice delegato. vl' intellige de arbi
tro corā quo pbāda est cā recusationis.
ɔ Eū q dedit. p hoc p3: q cū delegatꝰ recusat̄ ꝛ re
cusatio sit pbata: stati euanescūt lr̄e: ꝛ mittit̄ nego
ciū ad delegantē. S3 si ordinarius recusat̄ tūc tenet
illud b2 ī illa ɔstōne spāli: ex̄. e. ad hec. ꝛ. j. xi. q. i.
puenit. ꝝ Contestationē. q2 ē dilatoria excep
tio: ut. iij. q. vi. §. exceptio. sic. iij. q. vi. q2 suspecti. de
hoc dicemus. j. iij. q. iij. §. offerat̄. Et sic p3 q ī causa
appellationis ē lis ɔtestanda: ex̄ de testa. rainaldus
ergo ꝛ libellꝰ ē porrigendꝰ tn̄ alit̄ fit de ɔsuetudine.
Jo. Certe īmo de ɔsuetudie porrigit̄ libellus talis:
peto snīa3 ɔfirmari vel īfirmari latā int me ꝛ talē. b.
a 3 Jnuocare. ꝛ istum recusare. Jo
Si qn̄. in capitali. j. v. q. iij. in criminalibus.

Si q appellat iptit ānꝰ: itra
quē scd̄m se cōitue litē exe
quat̄. Aut si iusta intcesserit cā
aliꝰ annꝰ idulget̄. q° trāsacto li
te nō ɔpleta maneat snīa rata.
Appll'ore cessāte cū vnꝰ mē
sis supest ex biēnio licet victo
ri igredi vt reꝰ q̄rat̄. quo siue
iuēto siue nō suas afferat alle
gatōes: ut cōfirmet̄ vel rescin
dat̄ snīa. oi cāu absentē i expē
sis ɔdēnādo. neutro ɔcurrēte
pꝰ scd̄m annū fatalē pmanet sē
tētia. Cōstitutōe. ij. ī colla. iiij.
S3 lis q̄ sperat̄ i ɔsistoriū pnci
pis iferri: absq3 dāno more ma
net itacta: donec ipe faciat cā i
troduci: ꝛ a pceribꝰ scd̄m mo
rē dirimi. Si vo is q appella
uit: penitētia ductꝰ ab appella
tōe desistere voluerit: nō phi
bet̄ sicut ī. vij. libro codicis. ti.
ḋ appellatōibꝰ ipatores arch.
ꝛ honoriꝰ statuisse legūt̄. Si
qs libellos appellatōis igesse
rit: sciat se hr̄e lnīa3 ꝛ arbitriū
ex penitētia cōmutādi ꝛ sues

b Status. in cā status nō ɔstituit̄ pcura. nisi ille q ɔstituit
sit in possessiōe libertatis: ut. liiij. di. frequēs. ꝛ. C. de asser.
tol. l. i. ī p̄n. c Per exploratores. i. pcuratores. s3 ī cā ap
pellatiōis i his casibꝰ admittit̄ pcurator: etiā in cā crīali ꝛ
in cā status: ut. ff. de ap.
nō tn̄. ꝛ. ff. de libe. cā. l.
i. vbi filiꝰ p patre ꝛ ecō
uerso pōt appellare et
ipsis iuitis: q2 intēst fi
lioꝝ parētes hr̄e libe
ros. ꝛ ecōuerso ut ibi.
d Per exploratores.
Regulare ē: q p pcura
torē nō agit̄ de crimine
s3 fallit de crimie iniuria
rū: ut. iij. q. ix. §. nisi Jtē
qs se excusare pōt de
crimie ɔueniꝰ ꝛ accusa
tus p pcuratorē. v. q. iij
reos. Jte3 excipere ex̄
de accu. veniēs. ꝛ. c. sup
bis. Jtē in leuibꝰ crimi
nibus. ff. de accu. leuia
Jtē si crimē nō excedit
penā relegatiōis: ut. ff.
an p aliū cē appellatio
nis exerceri poss. ut. l. i.
Jtē si agat̄ ad pecunia
riā penā. s3 infamet̄ reꝰ
ut in eadē. l. Jtē in crie
suspecti: ff. de pcur. nō
solū. §. vlti. Jtē vbi quis
aliū vult accusare de in
gratitudine. ff. ḋ pcur.
s3 ꝛ he. §. i. Jtē i accusa
tione populari intuenit
pcurator ad defenden
dū s3 nō ad agandū: ut. ff. de popularibꝰ ac. q ī pp̄lari. Jte3
s̄m quosdā p nūciū pōt agi ī cā crimīali: ut ex̄ de resti. spo.
lr̄as. Jtē cū cā nō ē pure crīalis: ut ex̄ de pcu. tue. Jtē p so
ciū litis agit̄ in cā crīali: ut. iij. q. vi. hoc qppe. ꝛ ex̄ de dolo
e ꝛ ɔtu. cum dilecti in p̄n. ꝛ. xj. q. v. si duo.
Si q appellat. aliꝰ. Jdē bn̄ficiū dant antiq̄ decre. ut ex̄
de ap. ex rōne. ꝛ. c. cū sit romana. sil'r noue: ex̄. e. ɔstitutꝰ. h°
tn̄ tps iudex pōt artare: ex̄. e. rephēsibilis. ꝛ. c. cū sit roma
na. s3 fit ar. ɔ. ff. de re iudi. l. iiij. §. siqs. vbi dr̄ q iudex bn̄fi
ciū legis n̄ pōt diminuere. f Anꝰ. si appellat̄ ad aliū
q̄3 ad pncipē tūc dident̄. vi. mēses dādi. Jtem si appellat̄ a
delegato q nō recipit appellationē dant̄ tres mēses. C. e. si
appellationē: s3 si a delegato pncipis tūc nouē mēses. C. ḋ
tpibꝰ ap. l. ij. §. q si. s3 si a pedaneis iudicibꝰ. tūc duo mēses
in auc. coll'. vi. de iudicibꝰ. §. audiāt q°. g Maneat. q2
fingit̄ nō puocasse: ut. C. de tpibꝰ ap. l. vlt. circa fi. fuit tn̄ ex
tincta snīa p appellationē: ut. ff. ad turpill'. l. i. ī fi. s3 an̄ snīa3
appellās si n̄ pseq̄t appellationē stabit iudicio eiꝰ a quo ap
pellauit: ex̄. e. psonas. nec pꝰ audit̄ appellās: ut ex̄. e. repre
hēsibilis. ꝛ ɔsuluit ꝛ psonas. io. nisi itez grauet̄: ex̄. e. ut de
bitus. ꝛ. c. directe. b. h Appellatore. Mensis. b hēs q
victor pōt puenire legalē terminū appellationis p mensē:
ut. C. de tpibꝰ ap. l. vlti. §. ī his aūt casibꝰ. s3 victa ps pōt. iiij
diebꝰ puenire: ut. e. l. §. pcedēti. Et nota q triplex ē tminꝰ

appellatiōis. Qñq3 statuit̄ termin⁹ ad iter arripiēdū: ut ex̄ de sen. ⁊ re iu. cū ex cā. ex̄ ð ap. puenit. Qñq3 statuit̄ t̄min⁹ ad p̄ntādū se iudici appellatiōis: ut ex̄. e. cū sit. ⁊. c. significauit. Terti⁹ termin⁹ ē q statuit̄ a lege. s. ann⁹ vl' bieniū. ⁊. j. illū d3 eē finita cā appellatiōis: ut h. ⁊. C. de tpib⁹ ap. l. nemo. ⁊. l. vlti. circa mediū. ⁊ i auc. ð ap. circa mediū coll'. viij. Hoc aūt scias ꝙ t̄minū statutū ab hoie n̄ pōt altera ps p̄ueīre: ut ex̄. e. sepe. s3 t̄minū legalē pt̄ p̄uenire cū modicū supest de tpe: ut h dr̄. ⁊ ex̄. e. oblate. s̄m. l. antiquā poterat ⁊ debebat elapsa medietate termini legal' victor se exhibere iudici appellationis: ut C. de tpib⁹ ap. nemo. s3 tn̄ ut pat3 ex illa decre. oblate. qñq3 añ terminū pōt altera ps p̄seq cām appellatiōis: dū tn̄ altera ps n̄ p̄ueniat diligentiā alteri⁹: ut. xvi. q. iij. placuit.

i Inuento. Hic p3 ꝙ etiā i causā ap. ptes sūt citāde. si tn̄ altera ps n̄ venerit: iudex ea absente pōt pcedē ut hic dr̄. q2 p̄uit. ei⁹ ē q de appel. cognoscit: ꝙ possit vna pte absente litē audire: ut. C. de tpib⁹ ap. l. vlti. §. pl't. Si tn̄ abs̄es pbat iustā cā3 absentie: bene retractat̄ qd factū ē: ut ex̄ de sen. ⁊ re iudi. cū bertoldus.

libellos recupādi: ne iuste penitudis hūanitas āputet̄. Est āt qñ appellatōes intpōi n̄ ē nec̄e Jn eodēnāq3 libro ⁊. e. t. ijdē i patōes ðcreuerūt. Moiatōes ðo libell' vl' edict₂ fcē citra ɔciliū publicū n̄ valēt: a qb⁹ nec appellāe nec̄e ē. Diffinitiua q°3 sn̄ia: q ɔdēnatōe3 vl' absol'oem n̄ ɔtiet: p null'a hr̄. Itē sn̄ia ɔ̄ solitū ordie3 iudicioꝝ a p̄side plata auc̄tē rei iudicate n̄ obtiet. Itē si sn̄ia lata fuerit ɔ̄ res pri⁹ iudicatas: a qb⁹ puocatū n̄ ē: sn̄ie auc̄tē n̄ obtiebit: et iō appellari nec̄e nō ē. Itē si sn̄ia ɔ̄ ius scriptū ferat̄: veluti dū ðfūct⁹ ⁊ minor. xiiij. ānis fuisse ⁊ testm̄ iure fecisse dr̄: nullas vires obtiet: nec ɔ̄ eā ē necessariū auxiliū puocatōnis. Si ðo ɔ̄ ius litigator₂ sn̄ia ɔcat̄: veluti dū minor. xiiij. ānis. xiiij. ānū iplenisse: ac p h° testamētū iure fecisse pnūciat̄: ad puocatōis remediū o3 ɔfugē. Itē si pl'es iudices dati sūt: ⁊ vn⁹ tm̄ ex eis pnūciasse ppōit̄ n̄ vr̄ appellādi nec̄itas fuisse:

k Omni casu. i. siue vincat siue vincat̄: ut ex̄ de ap. repbēsibilis. ⁊. c. sepe. ⁊. C. de iudi. pperandū. ⁊. §. si aūt. ⁊. iij. q. iii. libellū. l Jðo is. pnia. ff. de dona. q sarū. ff. de re pub. si penitunt. ff. locati. l. si i lege. §. pl't. ff. ð i ius vo. q̄uis ff. de mīo. ꝙ si mior. §. sceuola. m Pnia duct⁹. Jntellige, si penitet cū adhuc nihil intest aduersarij. ff. de ɔdi. ob ca. si pecuniā. pōt tn̄ iterū appellare: ex̄ de ap. directe.

n Jgs libellos. Comutādi. sic ex̄ de ap. c. directe. qd tn̄ ē verū re adhuc integra: q2 si aduersari⁹ iā recessisset: n̄ poss3 iste mutare ɔsiliū i iuriā alteri⁹. ff. de reg. iur. nemo.

o Omminatiōes. publicū. ⁊ cleri ⁊ ppl'i: ut. xxiij. di. ep̄us. etiā absentib⁹ ad. xij. dietas vocatis: ut ex̄ de elec. cū inter si sine piculo p̄nt vocari: ut ex̄ de elec. ꝙ sicut. hodie q n̄ pt intesse h°. iurabit: ⁊ sic pōt ɔmittē vices suas alicui ð eccl'a sua: ut ex̄ de elec. q2. ppt̄. De hac mā̄ nō. vij. q. i. fact⁹. ⁊ vocabūt̄ q sūt i puīcia: ut ex̄. e. corā. Jtē p3 h ꝙ l3 oēs elegerit aliquē seorsū n̄ cōicato ɔsilio. ꝙ electio n̄ v3. lxiij. di. c. i.

p Appellare. appell'o tn̄ tuet̄ electionē min⁹ bn̄ factā: ut ex̄ de elec. ɔsideramus.

q Diffinitiua. Diffinitiua sn̄ia ē q finē iponit negocio. ff. de arbi. q̄lē. xi. q. iij. sūm ope. al's oīs ē interlocutoria. sufficit tn̄ pferre ðba q hn̄t vi absolutiōis: ut ex̄ de ð. si. si i his. ⁊. ff. de arbi. qd tn̄. §. si arbit̄. Jtē si ɔtinet ɔdēnatione l3 tn̄ incertā n̄ v3: ut si iudex p̄cipiat solui debitū: ut. C. de sen. q sine certa q̄titate pferr̄ p totū. qñq3 etiā t3 sn̄ia l3 n̄ ɔtineat ɔdēnatione vl' absolutionē: ut i sn̄ia sub ɔditiōe lata: s. e. §. biduū.

r Tē sn̄ia ɔ̄ soli tū. s. gn̄alē. nā si p̄mo sētētiat̄ de p p̄etate q̄3 ð possessione: l3 h°. fieri n̄ ðbuerit nisi appellet: sn̄ia t3. C. e. l. vl

s Tē si sn̄ia.

t Judicatas. nisi i cā matrimoniali. xxxv. q. ix. q2. g°. ⁊ i crīe falsi C. de fal. q̄rela. et vbi negat̄ iudicatum. ff. q sn̄ia sine appell'one. l. i. in pn. cū dolo omisit exceptionē q ɔpetebat ex p̄ma sn̄ia: ut ex̄ de sen. ⁊ re iudi. cū int̄ q huic. l. videt̄ ɔ̄ria l3 decre. itelligo cū aliqs ex certa sciētia ⁊ ex dolo omisit exceptionē volēs decipe aduersariū: ar. ff. ad vell'. si decipiēdi. hec aūt lex loq̄t̄ cū ex ignorantia omisit exceptionē rei iudicate. vl' etiā si ex certa scīa omisit: l3 iō omisit: q2 nō poterat eā tūc ipis pbare. hoc eni nō p̄iudicat: ut. ij. q. vij. pleriq3. Jtē fallit. ff. de iureiur. admonēdi. vbi retractat̄ p°2 sn̄ia ppter piuriū. Jo. Ego intelligo decre. int̄. cū p̄ma sn̄ia nō valebat: ut ibi dr̄ ꝙ poterat eē ex multis causis. b.

cū sn̄ia firmitatē iure n̄ obtieat. Itē cū certa rōe ⁊ sine certo iudices mulctāe p̄nt: si alit̄ ɔ̄ legē statutū modū mulctāq3 irrogauerit: qd ɔ̄ ius gestū vr̄: firmitatē n̄ t3: ⁊ sine appellatōe pt rescidi. Uenales q°q3 sn̄ias q i mercedē a corrupt₂ iudicib⁹ pferūt̄. ⁊ citra intposite puocatōis auxiliū ifirmas eē ðcretū ē. Itē si ppt ifirmitatē etat₂ ad honorē ad quē nōiatus es: inhabilē te eē pbaueris p termissa appll'one in q noiatio remouebit̄. Sūt et quoꝝ appellatōes n̄ recipiūt̄. n̄. n. pt recipi e⁹ appellatō: q p ɔtūaciā abs̄es cū ad agēdā cā3 negocō pri⁹ sūmati p̄scrutato vocatus eēt: ɔdēnat⁹ ē. Null⁹ etiā homicidaꝝ veneficoꝝ maleficoꝝ adulteroꝝ. itēq3 eoꝝ q manifestā violētiā ɔmiserūt: argumēt₂ ɔuict⁹ testib⁹ supat⁹ etiā voce ppa viciū scelusq3 ɔfess⁹ audiat̄ appellās. ⁊ h° i notorijs Jn occult₂ aūt si testib⁹ pduct₂ instr̄is plat₂ alijsq3 argumētis p̄stit₂ sn̄ia ɔ̄ eū lata sit: ⁊ ipe

u Tē si sn̄ia ɔ̄ ius. Nisi iudex estimet leges illas n̄ iuuare causā: ut. ff. de re iudi. cū platis. M. S3 hoc ē falsū: q2 error iudicis non d3 excusare sn̄ia3: ut. ff. q sn̄ie sine appellatiōe. l. i. in pn. ⁊ illa. l. cū platis. loquit̄ qñ ɔ̄ ius litigatoris sn̄iatū fuerit. ⁊ sic p3 ꝙ sententia lata ɔ̄ ius litigatoris. quantū ad litigatores transit i rē iudi. ut hic ⁊ ex̄ ð sen. ⁊ re iudi. cū int̄ i fi.

a Tē si plures iudices. siue iudices sint ordinarij siue delegati siue arbitri ⁊ oēs sūt p̄ntes: qcqd maior ps statuit: illud t3: ut. lxv. di. c. i. ⁊. ij. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. ⁊. ff. de arbi. itē si. §. vlti. ⁊. l. diē. §. si plures. nisi i solo casu quē habes de rescrip. pastoralis S3 si ipari nūero dissentiāt: ⁊ tūc si sūt arbitri: neutra sn̄iaꝝ t3: ut. ff. ð arbi. diē. §. si plures. ⁊ tūc iudex ordinari⁹ coget arbitros aliquā p̄sonā eligē cui⁹ auctoritati stet̄: ut. ff. de arbi. itē si. §. p̄ncipalit̄. Jn delegatis aūt iudicib⁹ t3 vtriusq3 sn̄ia: s3 suspendit̄ que

usq; ꝯfirmet a suo supiore:ut.ff.de re iudi.duo iudices.nisi velis dicē aliud eē in del.a pn:ut.C.ď ap.in offerēdis.vbi dr̄ ꝙ si dissentiūt:eligāt tertiū.In ordinarijs vo si dissētiūt i pari nūero tꝫ snia,p reo lata nisi i cā liberali: ut ex̄ ď,pba.ex litteris.ff.de re iudi.inf pares.sitꝫ snia ,p testō.ff.de inof.test.si ps Terti9 cas9 ,p matrimonio:ut.xxxiij.q.i.sigs acceperit.ꝛ ex̄ ď plū.illud.Quartus in dote de re iudi.c.fi.vn̄.v.si sint eq̄les g ,pducuntur vtrunq; stat testim libertas cōiugiū vos. Et hec q.s̄.dixi vera sūt:qn̄ oēs iudices sunt pn̄tes.si aūt quis abest ꝛ n̄ p ꝯtumaciā:snia alioꝝ nulla ē:ut h.ꝛ.ff.de arbi.itē si.§.vlti.ꝛ.l.sequē.ꝛ ex̄ de offi.del.qꝛuis.et c.causā.10.ꝛ poit hodie decre.totā hāc distictiōeꝫ ď se.ꝛ re.iu.c.vlt.

g ꝯdēnat9 ē: aut minime voce sua ꝯfess9 ē:aut formidie tormētoꝝ territ9 aliqd ꝯ se dixerit,p uocādi licētia ei n̄ denegatur. Nulli q°q; officialiū a snia ,p prij iudicis ,puocatō tribuat:nisi i eo tm̄ negocio:qḋ ipi ciuili rōe sup patrimonio forte apḋ ,p prīū iudicē inchoauerit. Quotiēs ēt fiscal calculi satisfactio postulat:aut tributū expoleit aut publici aut puati debiti exiudet:atq; ꝯuictu redhibitō flagitat:appellatoe exclusa neccessario i ꝯtūacē vigor iudiciari9 exercet. Ab executoe snie appellari n̄ pt:nisi forte executor snie modū iudicatōis excedat. Sigs ēt aus9 fuerit ,puocare: ne volūtas ďfūcti testo scripta referret:vel ne hi q°s scriptos patuerit hēdes i possiōne mitātur:ꝛ is c9 ď ea re notō erit:appellationē recepit:ꝛ iudex g tā ignauē ꝯuemētiā adhibuerit ꝛ litigator g tā ipoꝛtūe appella

circa sua admīstrationē:qꝛ psūit ꝙ iudicē offēderit:ꝛ qꝛ n̄ psūit ꝙ iudex iuste ꝯ eū aliqd faciat.itē qꝛ n̄ pt abeē a curia.
k Quotiēs.ēt fiscal q°tiēs ab aliq°rō admistratiōis reqrit ꝛ ielle qn̄ euidēs ē tbutū aliogn sec9:ut.C.ď ap.qn̄ nonlꝫ.

uerit.xx.libr. argēti mul̄ctent. De possione ēt ꝛ e9 momēto si cā dicat: q̄ snia inflocutoria appellat:qꝛuis ,puocatō interposita fuerit:tn̄ lata snia sortiat effēm. Neq; vnā ꝛ eādē ,ples sil reportāt ꝯdēnatōeꝫ: nec diuersitas factoꝝ sepatōeꝫ accipit.q° cāu si oēs appellauei int ꝛ vno ex his agēte eoꝝ appllō iusta ,pnūciata fuerit:emolumētū victorie ēt ad alios ptinebit. Si aūt vn9 tm̄ appellauit:e9q; appellatio iusta ,pnūciata ē:ei quoq; ,pdest g nō appellauit. Qḋ si ceterꝫ auxilio vn9 ꝯ sniaꝫ restōem ipetrauit:maiori g suo iure n̄ appellauit: h° rescriptū n̄ ,pdest. A iudicib9 āt n̄ loꝝ suscipiēde appellatōis necessitas vr̄ iposita:cū ēt.xxx.dieꝝ spacia ex die snie diffinita sūt: intra q̄ gesta vna cū relatōe litigatoꝝ ab9 ꝯuenit pstari. Simili arbit appellatōeꝫ suscipere

Pꝫ g.°ꝙ i tbunis n̄ appellat.g°nec i decis:cū decurie sint tbuta egentiū aīaꝝ:ut.xvi.q.i.decie ꝛ ē expssū ex̄ ď dci.tua i fi.
l Calculi.i.ꝯputatiōis
m Publici.i.fisci.
n Puati.i.ď ,ppo patrimōio ipatoris qḋ respectu fiscaliū puatū dr̄
o Atq; ,p.i.
p Ab executore.n̄ pt. distigue tn̄: qꝛ aut executor hꝫ merā executionē aut mixtā.si merā:n̄ appellat ab eo:nisi mādati fines excedat:ut h dr̄ ēt si suspect9 ē n̄ appellat ab eo:ut ex̄ ď ap.nouit.nisi obijcia i crimē falsi corā eo:tūc.n.supsedebit executiōi:ut ex ď crie falsi.sup eo.et C.si ex fals istru.iudicat ꝛ ď illi executōe logf.l.C.ď executiōe rei iudi.sicut,pponis.ꝛ extra de sen.ꝛ re iudi.de cetero quandoq; dr̄ executor qui habet mixtam execu

tionē.ꝛ tal pōt recusari,pter suspicionē:ex̄ ď of.del.sup qōnū.§.si vo.ď tali logr.xxv.q.ij.ꝛ si n̄ cognitio.ꝛ tal executor audet ꝛ admittet exceptiones rōnabiles.qꝛtūcūq; absolute ei scribat:ut ex̄ ď of.del.ex pte.ꝛ ex̄ de eta.ꝛ q̄ it.cā te.ꝛ ex̄ ď rescrip.cū adeo.Itē lꝫ mixt9 sit executor:tn̄ pt applari a grauamie vl̄ iniuria:ut.C.ď ap.sigs.Itē vr̄ ꝙ differēda sit executio si i ꝯtinēti volo ,pbare sniaꝫ iniustā:ut ex̄ ď testi.veniēs.ꝛ.ff.de in.si ptor.ď hac mā plene inuenies.xxv.q.ij.ꝛ si n̄ cognitio. q Sigs.ēt.defūcti.ar.ꝯ.ex̄ ď ap.q̄ frōte.lꝫ ibi debitū erat ligdu.vn ibi valebat appellō:ne corp9 sepeliret añ satisfactionē. r Possessionē.qꝛ ibi n̄ audit appellās vl̄ aliq̄ exceptio nisi pri9 fiat missio i pos.ut C.ď edic.diui hadri.tol.l.ij. s Patuerit.nō dic patuerit.ex h°ē ar.ꝙ satis ē ,pallo g ipetrauit possessoriū:ꝙ aliq; plūptionē,p se hēat lꝫ n̄ pfecte,pber. t Ignauē.nō iudicē puniri g recipit friuolas appellōnes. u De possessione.momēto.momētaneā possessionē vocat illā:q̄ restituit ei g spoliat9 ē.ꝛ vocat momētanea qꝛ apta ē p momētū durare:ꝛ si aduersari9 i momēto ,pbet de ,ppꝛietate.
x Effectū.sm canōes tn̄ appellat a momētanea possessionis snia:ut de testi.significauerūt:vbi ab infocutoria.j.x.dies ē appellāda.ꝛ ex̄ ď elec.cū dilect9.ex̄ ď ap.sup eo.et ex̄ de re.spo.ex ꝯqōne. y Neq;.q°.casu.ut i duob9 reis debēdi. z Ad alios.ut.s̄.e.q.v.statuit.ꝛ.c.intrergatū. ꝛ Etatis.nisi sint ꝯnera.ff.ď mio.ēt.ꝛ.l.iutor.ꝛ.ff.quēadmodū ꝑait9 amit.si coeꝫ. ꝯ Iudicib9.gesta.i.allegationes.C.de rela.l.ij. ꝑ Relatione.i.rōnibus partium.
a Prestari.ēt nō appetētib9.C.ď ap.eos i fi.§.i.

b Itē cū certa.gdā eni iudices pn̄t punire vsq; ad duos aureos:gda pl9:ut.C.de mo.mult.illustres ꝛ.l.sequētib9.ꝛ tn̄,ppt iopiā ꝯdēnati pot iudex sniā moderare:ut.ff.de offi.psi.illicitas.ꝛ.xiiij.q.v.c ꝛ.C.e.eos in fi.Sꝫ nu ga vsq; ad modū legitimū v nō.ar.ff.fa.her.i hoc iudicio.ꝛ.ꝯ.de dona.sacim9.ꝛ ex de pben.dilectus.ꝛ.c.nisi.ꝛ.xxij.q.ij.siquos.
c Equales.lꝫ si arbiter tulit sniam p gratiā tꝫ:lꝫ dat doli exceptio.C.de arbi.l.iij.ff.ad trebell.fuo.§.cū ptor.lꝫ si corrupt9 tulerit.nulla ē snia:ut hic.ꝛ.C.si ex falsis all.l.vltima.
d Aut etiā quoꝝ.g p ꝯtumaciā.sic.j.xxiiij.q.iij.de illicita.nisi veniāt iudice sedēte p tribunali.ff.ď i integ.re.diu9.Itē bn̄ audiet appellō ꝯtumacis:g pn̄s ē:ut.ff.de ap.creditor.§.missus. e Sūmatim.i.semiplene ingret iudex de negocio cū aduersari9 abest.no eni stati absente aduersario mittat pn̄tē in possessionē:lꝫ faciat ipsū iurare ꝙ credat se iuste inigare:ꝛ sic intellr qḋ ē ex̄ ut lit.n̄ ꝯt.qn̄ frequēt,in fi.
f Veneficoꝝ.Idē ē in alijs:ut ex̄ de spon.ex lr̄is.
g Et hoc i notorijs. Illud de suo ponit.G.ꝛ male. i notorijs eni n̄ ē op9 testib9.s̄.e.de manifesta.nec i notorijs appellari pōt:ut ex̄.e.cū sit.ꝛ.c.puenit.Si ergo hec duo ꝯuictio ꝛ ꝯfessio ꝯcurrūt:n̄ audit appellās:qꝛ sola ꝯfessio i criali n̄ nocet:nec ēt in ciuili lꝫ quoldā gn possit appellāe.ff.ď ꝯfes.cū fideicōmissū.lꝫ ꝯ.s̄.e.gcūq;. h Formidie.j.xv.q.vi.c.i.
i Nulli officialiū.ut executori l tabellioi qn̄ diliquuit

a Ab eo. ꝓnũciare.etiã ex priorib⁹ instrumẽtis vel nouis ut.C.de temp. ap.p hanc.C.de ap.eos.§.i.nouas enĩ causas appellatiõis põt audire iudex:ut ex̃ de ap.constitutus in fi.ff.de appel.scio in fi.

b Pronũciare. ꝓpone ergo ꝙ alicui sit ꝯmissa cã appellationis:iudex ille ꝓnũciat appellationẽ iustã: nunquid incipiet de nouo cognoscẽ de principali negocio? hec lex videt̃ velle ꝙ n̄. sȝ ꝙ possit. ẽ ar.ex̃ ð testi.rainucius in fi. ꝛ.C. de reb⁹ cre.generalit̃. §.fin aũt in fi.ꝛ in auc.ð sanctis.epis.§.sigs ꝯtra aliquem. ꝛ ex̃ de ap. ut debitus.

c Quod vo.fm baȝ.laici si sunt bone fame admittunt ad accusationẽ clericorũ.ar.j.e. clericos aut laicos.ꝛ.G.idẽ sentit.Alij dicũt ꝙ laic⁹ ꝓpriũ plãtũ ꝓpter deli-

Qō.vii.

ctũ accusare põt:q² sua interest hr̃e plãtũ bonũ ut dixi.xxiij. dist.illud. cõior est opinio ꝙ non possit nisi suã iniuriã ꝓsequat̃:ut.iiij.q.vi.oib⁹ ex̃ de testi.de cetero.s̃. e.q.i.ꝓhibent̃ nisi i crimine heresis.j.e.sacerdotes.ꝛ.c.oues. ꝛ i simonia ex̃ de simo.tãta. ꝛ in crimĩe lese maiestatis.xv.q.iij.sane.C. de epis ꝛ cle.si quẽq₃. ꝛ in crĩe sacrilegij fm quosdã.xviij.q.iiij.§.qð aũt ꝛ in crimĩe dilapidationis:ut.xij.q.ij.nõ liceat ut dixi.xvi.q.i.constitutum. In his oibus aũt ita demũ admittunt̃: si bono zelo denuncient crimina.de simo.sȝ hely. ꝛ si accusatus fuerit vite suspecte.s̃.e.i primis: q² si accusat⁹ ẽ vite suspecte admittũtur laici male vite, si bone vite tũc tm̃ laici bone vite.ex̃ de simo.p tuas.Clerici vo ꝯ clericos admittunt̃ nisi sint criminosi vel irregulares:ut.j.e.plurimũt.ꝛ.c.lator.ꝛ.c. ipsi apl'i ꝛ.c.testes.siliter in cnachi audiunt̃.ex̃ de accu ex pte.ꝛ.c.olim.Et hec vera sũt de solẽni accusatione: sȝ in denũciatione crimis:ut dicũt qdam omnes admittunt̃.ar.xxiiij.q.i.quisqs.ꝛ q² cuilibet dictũ ẽ hoc:si peccauerit xxij. q.v. hoc videt̃.xliij.q.iij. tam sacerdotes. ar.ꝯ. xxxv.q. vi. eps in synodo.et ex̃ de accu. cum oporteat.ꝛ nota de hoc.s̃.e.q.i.si peccauerit.

ꝛ relationem dare cõpellitur: si delegatus fuerit. Litigatorib⁹ vero copia ẽ etiã sine scriptis libellis ilico voce appellare: cũ res iudicata poposcerit tã in ciuilibus q₃ in crimialib⁹ cãis. Ab eo autem qui de appellatione cognoscit: non põt fieri recursus ad iudicẽ a quo fuerit ꝓuocatuȝ. Qua ꝓpter remittendi litigatores ad prouincias remotã sibi occasionẽ atq₃ exclusã penitus intelligãt cũ super omni cã interpositam ꝓuocationem vel iniustam tãtum liceat pronunciare vl' iustã. Hec omnia in.vij.li. codicis inuenies a titulo de appellationibus vsq₃ ad ti.ne liceat in vna eademq₃ causa.

Quod vero laici i accusatione epoꝝ non sunt audiendi: euarist⁹ papa testat̃ dicens

Laici in episcopoꝝ accusatione non sunt recipiendi.

Non est a plebe aut a vulgaribus hominibus arguẽdus vel accusandus episcop⁹ licet sit inordinatus: quia pro meritis subditoꝝ disponitur a deo vita rectorum. Ideo ista dico: quia insidiator bona sepissime solet conuertere in malum ꝛ in electis ponere maculam. Item siluester papa.

Laicus clericum non accuset.

Nullus laicus audeat clerico crimen inferre. Iteȝ marcellus papa. De eodem.

Laico non liceat quemlibȝ clericum accusare. Item iulius papa.

Anathematizatus sacerdotes accusare non potest.

In sacta nicena synodo statutũ ẽ: vt nemo anathematizatus in nostrã suscipiatur accusationẽ. nec illi qui nos i suam nolunt recipere accusationem: cũ nos super illos sciam⁹ a dño constitutos nõ illos sup nos. ꝛ sicut maior non potest a minore iudicari: ita nec obligari: quia ratum est omne qð magnuȝ est. Portemus onera eorum qui grauantur. Quinimmo hec portat in nobis beatus petrus apostol⁹ cuius vice fũgimur legatione ꝛ cuius regula informamur: quatenus eius fulti auxilio nunc ꝛ in perpetuum ab omnibus tueamur aduersis. Item eusebius.

De eodem.

Laicos nõ accusasse epõs hacten⁹ obseruatũ ꝛ constitutum est: quia non sunt eiusdem conuersationis: ꝛ oppido eis quidã infesti existũt. quippe cum vita eorum ꝛ conuersatio eoꝝ debeat esse secreta ꝛ a laicoꝝ actibus remota: nec ab eis impeti debent etiam q eorum castitatẽ ꝛ grauitatem nolunt imitari maxime cũ eos nolunt recipere in suis accusationibus. Item fabian⁹ papa.

Nec clerici in accusatione laicorum nec laici in accusatione clericoꝝ sunt suscipiendi.

Sicut sacerdotes vel religiosi clerici a seculariũ laicoruȝ excluduntur accusatione: ita illi ab istorum sunt excludendi ꝛ alienandi criminatione. ꝛ sicut illi ab istis: ita ꝛ isti ab illis non recipiuntur. quoniã sicut

d Non ẽ.quia ꝓ meritis. j.viij.q.i.audact ꝛ.vi.q.i.ex merito

e Nullus.clerico inferre.vl' moniali: ex̃ de accu. meminimus.

f Laico.

g In sc ãthematizatus.j.iij.q.iiij.nullus.hoc ꝓprie est. vel.i.separat⁹ a cõuersatione clericoꝝ q² laic⁹.j.e. laici.ꝛ.xxiij.q.iiij. certũ.ꝛ.vi.q.i.alli g.ꝛ.c.oẽs.

h Sup illos.s̃. di.x.certum.ꝛ.c. suscipitis.

i Ita nec obligari.i.accusari.x xi.di.inferior.

k Qð magnũ.s̃. di.xciij.legimus Io.

l Laicos.Certũ est ꝙ laicus ꝓsequẽs ꝓpriã iniuriaȝ admittit̃ ad accusationẽ clici coram clico iudice:ut ex̃ ð testi.de cetero Nũqd g°. ꝛ ecõtrio clic⁹ admittit̃ ad accusationẽ laici corã laico iudice si ꝓseq̃t̃ suã iuriã. dicũt qdã ꝙ nõ.nã vbi crimẽ irrogat penã sanguis clic⁹ interesse n̄ põt:ut.xxiij.q.vlti.his a qb⁹.sȝ si n̄ irrogat penã sanguis bñ põt. Alij dicũt ꝙ i nullo crimĩe clic⁹ põt accusare laicũ:ar.xi.q.i.null⁹. q² nõ põt in

crimine testari ꝯ
ipsũ xi.q.i. testi/
moniũ. ⁊ sic fallit
regula que ē.iiij.
q.vi.oibus.agat
ergo clericꝰ ciui/
liter de crimine.
m ¶ Nō accusasse
epos. In hoc.c.
assignant̃ tres ra
tiones: quare lai
ci nō admittunt̃
ꝯ clericos. quar/
ta assignat̃.s̃.e.q
.c.i. quinta est q̃
magnũ est ꝙ cle/
rici accusent̃ ab
eis. vñ debꝫ esse
ꝓrarũ: ut.s̃.e.,p ri/
.c.Jo.
n ¶ Litigare. ex̃
de findi.c. vno.
o ¶ Sacerdotes
⁊ reliqui agant. si
ꝑlati sũt heretici
vel excõicati vel
nō seruent cano/
nes vel simonia/
ci vel notorij for/
nicatores. tunc
pōt recedi ab eis
añ sñiam.xix. di.
nulli.xvi.q. vltia.
sane.xxxij. di. nul
lus. in alio crimie
añ sñiam nō ē re/
cedendũ ab eis.
viij.q.iiij. nōne. ⁊
xv.q.vi.c. vlti.io.
hoc corrigit̃ ꝑ ꝑ/
te extra de tēpo.
or.c.fi.b.
p ¶ Qualis con
demnatio.
amplior. ar. ꝙ ī
eodē genere de/
licti plus pecca/
mus erga pr̃es
spũales q̃ carna
les: ut.xxx.q.iij.
pitacium.
q ¶ Clericꝰ. hoc
nō tenet. vł
loquit̃ de his qui
ꝑpter irregula/
ritatē nō pñt ad
altiora ꝑmoueri
ut bigami ⁊ cor/
pore viciati. al's
esset ꝯ omnē ra/
tionem. ut.j.e.la

domini sacerdotum segregata
debet esse conuersatio ab eoꝝ
conuersatione: ita ⁊ litigatio:
quia seruum dei non oportet li
tigare sed mitē esse ad omnes
Item clemens.

Laici clericos accusare non
debent.

Sacerdotes ⁊ reliqui sacre
ecclesie ministri oẽsq; ple/
bes epos suos diligere debēt:
⁊ eorum preceptis obedire: et
si ipsi aliter qđ absit agant: nisi
in fide errauerint. Idem.

De eodem

Qualis cōdemnatio eis im
mineat: qui in patres pec/
cant: diuina scriptura ostendit
dicens: Si enim cham quia nō
operuit pudenda patris male/
dictus est: multo ampliori con
demnatione digni sunt: qui pa
tribus legatione dei fulgenti/
bus contumeliam inferunt.
Personе inferioꝝ ordinuꝫ in
superioꝝ accusationē recipiē/
de non sunt. Unde silueſter
papa.

Minores non debent accusa
re maiores

Clericus aduersus exorci
stam: exorcista aduersꝰ ac/
colitũ: accolitus aduersus sub
diaconũ: subdiaconꝰ aduersꝰ
diaconeꝫ: diaconus aduersus
presbyteꝝ: presbyter aduersus
epm accusationē dare aut testi
monium ferre non valet.
Item zepherinus papa.

De eodem.

Maioꝝ quispiā minoꝝ ac/
cusationibus non impetat̃
Item anacletus papa.

De eodem.

Sententia chaꝫ filij noe dā
nantur qui suorum docto/
rum vel prepositorum culpam
produnt: ceu cham qui veren/
da patris non operuit: sed irri
denda monstrauit. Item eu/
sebius papa:

Omnes pastorem suum: nisi a fi
de exorbitauerit: non debent
accusare.

Oves que suo pastori com
misse sunt: eum nec repre/
hendere nisi a fide exorbitaue
rit: nec nullatenꝰ accusare pñt
quia facta pastorum oris gla/
dio ferienda non sunt: q̃q; re/
prehendenda recte videant̃.
His auctoritatibꝰ probatur:
ꝙ subditi siue sint laici siue cle
rici prelatos suos accusare nō
possunt. Uerum de criminosis
⁊ de infamibus hoc intelligen
dum est qui vitam suorum pre/
latorum parati sunt reprehen/
dere non imitari. quod ex ver
bis anacleti datur intelligi: q
ait.

Quare laici in accusatiōe epi
scoporum non audiantur.

Laici in accusatione episco
porum audiendi non sunt:
quia oppido eis quidam infe/
sti sunt. ⁊ indignuꝫ est vt ab eis
accusentur: qui eorum grauita
tem nolunt imitari. Idem

[illegible] non nisi a viris
[illegible] ⁊ probatis accusari
[illegible]

Accusatio quoq; eorum su/
per qua nos consulere vo
luisti: non nisi ab idoneis ⁊ ꝓ/
batissimis viris: qui suspicioni
bus ⁊ sceleribus carent: fieri
debet: quia ⁊ dominꝰ sacri cor
poris sui tractatores a vilibus
ac reprobis ⁊ non idoneis ꝑ/
sonis infamari noluit nec calũ
niari: sed ipse proprio flagello
peccantes sacerdotes a tēplo
eiecit. vnde liquet ꝙ summi sa
cerdotes id est episcopi a deo
sunt iudicandi nō ab humanis
aut praue vite hominibus la/
cerandi: sed potius ab omnibꝰ
fidelibus portandi ipso domi/
no exemplum dante: quando
per seipsum ⁊ non per alium vē
dentes ⁊ ementes eiecit de tē
plo sacerdotes. nullus eniꝫ vt
reor inuenitur inter illos qui
velit seruum suum ab alio q̃ a
se iudicari. quod si presũptum
fuerit: aut multa indignatione
ip̃e irascitur aut potiꝰ vindictā

tor. Et dic clericꝰ.s. psal
mista ⁊ hostiarius.
r ¶ Maioꝝ. hoc.c. simi/
lit nō tenet.
s ¶ Impetat̃. criminose
si de clericis intelligas
t ¶ Sententia chaim ⁊c̃
ꝓdunt. ta'es depo
nuntur.xlvi. di. accusa/
tores.
u ¶ Ceu.i. sicut.
a ¶ Oues. eũ criminose
si de clericis in/
telligas: dic hoc cũ ꝑla
tus eoꝝ est bone opini
onis.
b ¶ Oris.i. locutionis.
c ¶ Gladio.i. lingua.
d ¶ Reprehendenda.i. re
prehensibilia: ne sit ꝯ.s̃
.xxi. di. nolite.j.vi.q.i.
oues.
e ¶ Accusatio. suspicio
nibus. suspecti ab
accusatione ⁊ testimo/
nio repellunt̃.j.e. testes
iij.q.v. accusatoribus.
f ¶ Aut praue vite. ar. ꝙ
nec etiā in excepto cri
mine laicus praue vite
est admittendꝰ ꝯ cleri/
cum. qđ verum est nisi
prius clericꝰ fuerit ma
le opinionis: ut.s̃.e. in
primis in fi. ⁊ extra de
simo. lꝫ hely. ⁊.c. ꝑ tuas
ut dictum est.s̃. i sũma.
g ¶ Seruũ suum. dñs ē
iudex in causa serui: ut
hic. ⁊ hoc de consuetu/
dine alias falsum est: ð
fo. compe. cũ ꝯtingat.
h ¶ Colũne. sic ⁊ ꝓhibet
lex colũnas cuiuslibet
domus tolli: ut. ff. ð le.
.i.l. cetera.

i Sed siquis. hec pars vsq; ad finem loquitur de causis ciuilibus vel criminalibus ciuiliter ppositis. nam hoc. c. de laicis loquitur. vnde nõ potest intelligi de criminalibus causis: quia in illis nõ auditur laicus contra clericum etiã si premoneret euz: hoc ideo dico: quia nõ concedo: ꝙ in accusatione sit premittenda admonitio: ut extra de simo. licet. ꝛ. c. per tuas. ꝛ de accusa. qualiter. sȝ denunciationem semper precedere debet canonica monitio: ut per eadeȝ iura probatur. nec obstat extra de accusa. siquis episcopus. quia illa ĩ denũciatione loquitur: de hoc nota. xij. q. ij. indigne. tamen vbi denunciatur crimen simonie: nõ ẽ necessaria admonitio: quia de illo nõ potest quis penitere retento ordine: ut. j. q. i. siquis neq;. ꝛ. q. vij. requiritis. licet ar. ꝯ. i. q. vltima patet. ꝛ extra de simo. licet. cum hodie statur. vel dicas specia le esse in ecclesia ut semper primo admoneatur ꝙ͂ proponatur querela contra eam siue ciuiliter siue alio modo agatur.

k Prius. j. xxiij. q. v. ad iudicem.

l Per satisfactionem. quod videtur esse speciale in eo qui offendit ecclesiã ut prius satisfaciat ꝙ͂ absoluatur: ut extra de vbo. sig. ex pte. aĩs sufficit ꝙ iuret: ut extra de sen. ex. p tuas.

m Iniuria. vnde nec clericus põt remittere iniuriã factam ecclesie: ut. xxiiij. q. iiij. si is qui. Io.

n Siquis actores. actor ɔstituĩt a nõ dño ꝛ auctoritate iudicis ꝛ ad pñtes lites tantũ: insti. de curat. §. vlti. ff. qđ cuiusq; vniuersitatis eoꝝ. §. actor. ꝛ hoc ideo q2 actor cũ

querit super eum: vnde ꝛ dominus ait per prophetam: qui vos tangit me tangit: ꝛ tangit pupillam oculi mei. Et paulo post: si detractores quorumcũq; grauiter iudicantur: ꝛ in pditionis laqueum cadunt: multomagis laceratores ꝛ detractores atq; accusatores famulorum dei damnantur: ꝛ in baratrum nisi se correxerint ꝛ p eorum satisfactiõem cõdignaȝ egerint penitentiã: indubitanter uadũt: ꝛ vidicibus flãmis exurũtur. hec ꝛ alia periculosa cõsiderãtes apostoli cõstituerũt: ne facile cõmouerentur: aut lacerarẽtur uel accusarentur colũne sancte ecclesie dei: que apostoli ꝛ successores eorum nõ imerito dicũtur. Sed si aliquis aduersus eos uel ecclesias eoꝝ commotus fuerit: aut causam habuerit: prius ad eos recurrat charitatiũ studio ut familiari collogo ea sanent ɔmõiti: que sanãda sunt: ꝛ charitatiue emẽdẽt que iuste emẽdanda cognouerint. Si auteȝ aliqui eos priusꝙ͂ hoc egerit: lacerare accusare vel ifestare presumpserit: excõmunicẽtur ꝛ minime absoluantur anteꝙ͂ per satisfactionem ut iaȝ dictũ est: condignam penitentiã egerint: quoniam iniuria eoruȝ ad christum pertinet: cuius legatione funguntur. Item alexander.

Communione priuetur: qui pmam aduersus episcopum conqueritur: priusꝙ͂ familiariter cum conueniat.

Siquis erga episcopum vł actores ecclesie quãlibet querelam iustam se habere crediderit: non prius primates aut alios adeat iudices ꝙ͂ ipsos a quibus se lesam existimat: familiariter conueniat nõ semel sed sepissime: vt ab eis aut suã iusticiam accipiat aut excusationem. si autem secus egerit: ab ipsis aut ab alijs communione priuetur: tanꝙ͂ apostoloꝝ patrumq; aliorum contemptor. Item euaristus papa.

Nisi opinione discussa non audiantur accusatores episcoporum.

Siqui sunt vituperatores: aut accusatores episcopoꝝ vel reliquorum sacerdotũ: nõ oportet eos a iudicibus ecclesie audiri: anteꝙ͂ eorum discutiatur estimationis suspicio vł opinio: qua intentione qua fide qua temeritate qua vita q̃ conscientia quoue merito. si p deo aut pro vana gloria aut p immundicia vel odio aut cupiditate ista presumpserint. Item calixtus papa.

Accusatores nã nisi non accusent: nisi qui sunt recte fidei ꝛ cõuersationis.

Querendum est in iudicio cuius sit conuersationis et fidei is qui accusat ꝛ is qui accusatur: quoniam hi qui nõ sũt recte fidei ac conuersationis ꝛ quorum vita est culpabilis ꝛ quorum fides ꝛ libertas nesci tur: nõ permittãtur maiores natu accusare: neq; viles psone in eorum recipiãtur accusatõe. Item sixtus papa.

decreto fit ꝛ decretũ nõ extenditur ad futura. ff. de plur. l. i. sed pcurator semp a vero dño ɔstituĩt ꝛ ab initio ad vnã litẽ ꝛ ad plures ꝛ ad pñtes ꝛ ad futuras ff. e. l. iij. ꝛ. C. de pcu. neq; sindicꝰ ab vniuersitate. ꝛ ad vnã ꝛ ad plures cãs pñtes ꝛ futuras ꝛ đ auctoritate epi. C. đ epis ꝛ cle. oẽs. g. §. ꝛ hoc nihilominus. Canon tñ oẽs administratores ecclesie vocat pcuratores. i. q. iij. saluator. sm canones plãtus ꝛ añ lit. ɔtes. ꝛ pꝰ pcuratorem constituit: ut ex̃ de iura. calum. c. cũ causam.

o Sepissime. i. ter. xvi. q. vij. oẽs decime.

p Priuet. hic videt ꝙ eps possit aliquẽ p ppria iniuria excõicare ꝛ punire: ut. lxv. di. ꝛ g emendat. ꝛ. xxiij. q. iiij. guilisarius. ꝯ est. xxiij. q. iiij. int querelas. ꝛ. q. v. de occidendis. vbi videt ꝙ iudex p sua iniuria nõ dȝ reũ occidere cuius iudex est. Distingue: q2 si iniuria tangit spãlr̃ platũ nõ põt excõicare aliquem pro tali iniuria. si tangit ecclesiam: potest. nã episcopus potest eẽ iudex in causa sue ecclesie: sicut pcurator fisci est iudex in cã fisci: ut C. vbi cause fiscales. l. i. sic imperator est iudex ĩ cã fiscali. ff. de his q̃ in testa. dele. prime. ꝛ tamen res fisci res impatoris dicit. ff. ne quid in loco pub. l. i. §. hoc interdũ

q Siqui sũt vituparatores. i. ɔnunciatores q deposito curie tradent. xi. q. i. siqui sacerdotũ. nisi fecerit ex calore iracũdie: ut. ĩ. x. q. iij. siquis iratus. i o. hoc hodie fallium ẽ: nisi enet post excõicationem con

tumat de iudiciis cũ nõ ab hoĩe. fallit ĩ caſu ſpeciali de cri. fal. ad falſarioꝝ. vbi depoſitus ſtatim traditur curie ſeculari.

r Epoꝝ. hec dic. loquunt de ſuſpectis vel ignotis: ⁊ de his q ſuã ĩ iniuriã non pſequuntur.

ſ Intentiõe. an faciant aĩo nocẽdi. xxiiij. q. v. prodeſt.

t Conſcĩa. ſi ſit pſcius criminis.

u Aut cupiditate. pecunie. ĩ. e. q i. phibent.

a Querendũ eſt. Hic dicitur idem quod in precedenti. c. ⁊ dic. querendũ eſt. ſ. a iudice etiã ſi aduerſari⁹ non querat. ff. de poſtula. quos pbet ⁊. xxx. q. v. iudicantem. ⁊. j. e. alieni. ⁊ ar. C. de queſtionibus ſeruos. Et loquitur hoc. c. ⁊ precedẽs de ignotis vel de notis ⁊ ſuſpectis: q: tales pſone integri ſtatus eſſe debẽt ff. de teſti. queſitum. ſ obiicio tibi. ſi iudex q̃rat d cõuerſatione huius teſtis: oportꝫ ꝙ querat ab alijs ſimiliter oportet ꝙ querat de cõuerſatione illoꝝ a quibus querit de conuerſatiõe iſtius: ⁊ ſic in infinitum pcedet iudex. Si aũt iudex ab ipſo teſte querat an ſit fur vel homicida: ſtulta eſſet queſtio cũ nemo illud fateret. Kñ°. ſi eſt ignotus bene põt ab eo querere an ſit liber vel ſeruus: ab alijs aũt notis inter quos eſt cõuerſatus queret de fama iſtius. poteſt etiã iudex in genere querere ſic dicendo. es tu talis ut poſſis eẽ teſtis: ut. ff. de queſtionibus. l. i. §. qui queſtionem.

b Accuſat. In accuſationibus ergo nõ preſumitur quis dignus niſi hoc probetur: ut. j. c. criminationes. ſic in oblatione eucharistie: ut de pſecra. di. ij. tribus gradibus. Et in ordinibus. xxiiij. di. quando ⁊. xlij. di. quieſcamus. Item excõmunicatu s quis credit propter periculum vitandum potius ꝙ non: ut extra de ſen. excõ. per tuas. ⁊ cum deſideres. §. tertie queſtioni. ſic in ĩpetratione venie etatis tenetur impetrans pbare inſtituta moꝝ ſuoꝝ ⁊ teſtimoniũ vite honeſtioris ⁊ animi probitatem id eſt ſe eſſe idoneũ: ut C. d his qui ve. eta. pe. l. ii. alẽ circa notos potius preſumitur qs dignus ꝙ indignus: ut ex de preſump. dudum.

Abſq duobus vel tribus teſtibus non recipiantur epiſcoporum accuſationes.

Accuſatio epiſcoporum nõ eſt facile recipienda dicente domino: non accipias vocez mendacij. Et apoſtolus inquit aduerſus preſbyterum inſcriptionem non recipiẽdã abſqz duobus vel tribus idoneis teſtibus. Si hec de preſbyteris vel ceteris fidelibus ſunt precauenda: quanto magis de epiſcopis? Item ex concilio aureliauenſi.

Pro ſola conuentione epiſcopi non ſubmoueatur aliquis a communione.

Si quis ab epiſcopo vel ab eccleſia vel de proprio iure crediderit aliquid repetendũ ſi nihil conuicij aut criminationis obiecerit: eum pro ſola cõuentione a communione eccleſie non liceat ſubmoueri. Itẽ euariſtus papa.

Quare ſubditi prelatos ſuos reprehendere non poſſunt.

Sunt nonnulli qui prepoſitos ſuos peruerſe reprehẽdunt: ſi vel parum ipſis moleſti extiterint. Ex his omnibus datur intelligi: ꝙ illi ab accuſatione remouentur: qui nõ affectione charitatis ſed prauitate ſue actionis vitam eorum diffamare ⁊ reprehẽdere querunt. Quod vero premiſſis auctoritatibus criminoſi prohibeantur ab accuſatione prelatorum: teſtatur auguſtinus in libro ſoliloquiorum ita dicens

Non omnes ſubditi ſed criminoſi tantum prohibeantur accuſare prelatos.

Preſumunt prelati non debere ſe reprehendi vel accuſari: pro eo ꝙ canones non eos paſſim conſtituunt accuſãdos. quod tantum negatur ſolis criminoſis: cuꝫ de reprehẽdendo veritas ipſa conſtituat Si male locutus ſum teſtimonium perhibe de malo: ⁊ cetera. Opponitur huic diſtinctioni. Ipſi ſacri canones diſtinguũt in quo caſu paſtores ſint accuſandi a ſubditis dicentes Oues paſtores ſuos nõ accuſent nec reprehendant: niſi a fide exorbitauerint. ecce ĩ quo caſu ſunt accuſandi a ſubditis in alijs autem minime. Huic oppoſitioni reſpondetur ſic: Diſtinctio illa canonum de criminoſis ⁊ infamibus intelligitur. Oues enim criminoſe et infames paſtorem ſuum accuſare vel reprehendere nõ poſſunt: niſi a fide exorbitauerit. Ceterum ſi a fide exorbitauerit: tanta eſt labes illius criminis: ꝙ ad eius accuſationem et ſerui aduerſus dominum ⁊ quilibet criminoſi ⁊ infames

c Neſcitur. p hoc patꝫ ꝙ loquitur de ignotis.

d Maiores. id eſt clericos.

e Accuſatio epiſcorum. facile. id eſt abſqz inquiſitione.

f Si quis conuicij. nõ ñ ex hoc ſequitur ꝙ ppter pnicium ipſiꝫ poſſit excõmunicare: ut. xxiij. q. iiij. inter que relaꝫ. vel hic nõ fuit ĩñ epiſcopi cauſa ſed eccleſie. vel propter hoc remouẽdus eſt a cõmunione a metropolitano ſed nõ ab epiſcopo. vel dic ſi pnicium redũdat tantum in perſona epiſcopi: quia dicit tu es filius ruſtici: tunc nõ poteſt: ſed ſi dixit eũ ſimoniacũ: quia hoc redũdat in eccleſia bene poteſt.

g Sunt nõnulli. nihil notatur.

h In libro ſoliloquioꝝ. id eſt pſalmoꝝ. i. ſolius ſpirit⁹. ſ. eloquiũ: quia ſolo inſtinctu ſpũs ſancti ibi locutus eſt: de quo habeẽ de pe. di. ij. querendum.

i Preſumūt. vel accuſari. ar. laicos poſſe accuſare clericos. j. e. clericos. ꝛ. xxiij. di. illud. ꝛ. C. de offi. rec. ꝓui. iuſtiſſimos. ſ; corrigit taliū opinio: ex̄ de teſti. decetero.

k Criminoſis. ſ. clericis.

l Teſtimoniū. cū debebat exēplicare d̄ accuſatione: exēplificat d̄ teſtimonio. qd̄ io facit: q² q admittit̄ ad vnum ꝛ ad reliquū. iiij. q. iij. teſtes. io.

m Opponit̄. dixerat i illo. §. his auctoritatibus. ꝙ ſubditi criminoſi ſiue clerici fuerit ſiue laici, n̄ admittant̄ ad accuſationē platoꝝ. vnde colligit̄ a contrario ſenſu: ꝙ alij admittantur. huic diſtinctioni obijcit ꝛ poſtea ſm̄ ſuā opinionem ſoluit que eſt talis ꝙ laici n̄ criminoſi poſſint accuſare clericos. qd̄ falſū ē: ut ex̄ de teſti. decetero.

n Alieni erroris. Ex tribus locis iſtius. c. argumentat̄ gratianus a contrarario ſenſu in ſeqnenti. §.

o Recedētem. i. apoſtatam.

p Nō obedientem. i. ſciſmaticum: ut. xix. diſ. nulli. ꝛ. xxv. q. i. violatores.

q Nō poſſumus. ar. ꝙ iudex pōt infamem repellere: licet reus ipſū recipiat. xlv. di. licet. ꝛ. xx. q. v. iudicantē. C. de queſtionibus ſeruoꝝ. i prin. iiij. q. iij. parentes. Item ar. ꝙ iudex examinabit accuſatores ſicut ordinandos: ut eos repellat. xxiij. di. quāq̄ ꝛ gregorius p̄cipit iohanni ut inquirat de pſona accuſatoris. ū. e. q. i. in primis. ſic. xxiij. di. illud. ut. j. e. crimiatores ꝛ pretor ſue dignitatis tuēde gratia indignos a poſtulatiōe remouet. ff. de poſtula. l. i. in prin. ꝛ repellit militē: licet aduerſarius velit eū admittere. ff. de ꝓcura. filiuſfa. §. milites. ꝛ quos pretor ꝓhibet in totū ꝛ omnia ꝓhibet etiā ſi aduerſarius conſentiat: ut. ff. de poſtula. quos ꝓhibet. imo vbi aduerſario non competit exceptio: iudex ex officio ſuo excipiet extra de appel. conſtitutis. ꝛ. ff. de peti. here. l. vlti. Sed ꝯ. nōne ſic videt̄ iudicare ſm̄ ꝯſciētiam. ꝛ ſcis quia nihil ex ingenio ſuo ꝛ domeſtice volūtatis motu facere debet: ut. j. c. pxi. ꝛ. iij. q. vij. iudicet? R°. iudicat in hoc caſu ex his que p̄cipit in exercitio cauſe que an̄ eū agit̄ nā cū corā ſe videt infamem admitti: pōt ipſum repellē: ſicut cū n̄ ſcit tempora appellationis elapſa eſſe: ſupplet d̄ facto: ut. C. de tē po. ap. l. iij. in fi. ſic. xxviij. di. ſi p̄uſq̄. ſ. de facto ꝙ ꝯſtat iudici tanq̄ iudici: ex̄ de poſtula. bone.

aduerſus quēlibet admittuntur. Unde dionyſius papa.

Infames accuſare nō poſſūt hereticos.

Alieni erroris ſociū vel a ſui volūtarie ꝓpoſiti tramite recedētē aut ſacris patꝝ regulis ꝛ cōſtitutōibus nō obedientē ſuſcipere nō poſſumus nec debem⁹. Nec impetere recte credētes vel ſanctoꝝ patꝝ ſanctionib⁹ obtēperātes p̄mittim⁹: quia infames oēs eſſe cēſem⁹ q ſuā fidē aut chriſtianaȝ legem preuaricantur: aut apoſtolicā vel regularem libenter poſtponunt auctoritatē. Itē ex concilio tole. iiij.

Chriſtianos accuſare vel i eos teſtificari qui fidem acceptaȝ deſeruerunt non poſſunt.

Non poteſt erga homies eē fidelis qui deo extiterit infid̄elis. Iudei ergo q dudum chriſtiani effecti ſunt ꝛ in chriſti fide preuaricati ſunt: ad teſtimoniū dicendū admitti non debent: q̄uis ſe eſſe chriſtianos annūcient quia ſicut in fide chriſti ſuſpecti ſunt: ita i teſtimonio hūano dubij habent̄. Infirmari oportet eoꝝ teſtimoniū q i fide falſi docent̄. nec eis ē credendū qui veritatis a ſe fidem abiecerunt. Item caius papa.

Heretici iudei vl' pagani chriſtianos accuſare non poſſunt.

Pagani vel heretici ſiue iudei nō poſſunt chriſtianos accuſare aut vocē infamatōis eis inferre. In hoc. c. decernitur: vt heretici nō impetant recte credētes. vnde ecōtra itelligitur: ꝙ heretici ab hereticꝭ impeti poſſunt. Item a tramite ſui ꝓpoſiti voluntarie recedentes non poſſunt impetere ſeruātes limitē ſue ꝓfeſſionis. Ex hoc datur intelligi: ꝙ recedentes a ſuo ꝓpoſito ſimiliter recedētes criminari p̄nt. Item non obediētes ſanctionibus ſanctoꝝ patꝝ nō poſſūt accuſare obtemperātes ſacris cōſtitutionibus. In quo ſimiliter intelligitur: ꝙ inobedientes inobedientib⁹ accuſar̄ lic; vnde generaliter colligitur: ꝙ in accuſatione equalitas fidei ꝛ cōuerſationis inter accuſantem ꝛ accuſatum ſemper cōſideranda eſt: vt is qui accuſat vel par vel ſuperior inueniat̄. Item nouellarum cōſtitutio

Hereticus hereticū accuſare ꝛ cōtra eū teſtificari poteſt.

Si hereticus cōtra hereticū litiget cuiq̄ eoꝝ hereticū teſtē adducere licet. Sin autem orthodoxus cōtra hereticū litiget: ꝓ orthodoxo q dē heretici teſtimoniū valeat. cōtra orthodoxū autem ſolius orthodoxi teſtimoniū valeat. Item orthodoxis aūt litigātibus ad teſtimoniū nulli heretico pateat aditus. Sed q̄rit̄ ſi flagitioſiſſimus catholicus poſſit conuenire hereticum de alio crimine q̄ȝ de hereſi? huic queſtioni ita reſpondetur. In quo hereticus inferior eſt: videlicet in regula fidei: in eo a malo catholico accuſari pōt. In quo autem ſuperior fuerit videlic; i cōuerſatōe vite: i eo a flagitioſiſſio ꝯueniri nō pōt.

r Non poteſt. p̄uaricati. ergo ſi nō ſūt p̄uaricati: videtur ꝙ ſint admittendi nō obſtante p̄cedenti delicto: ſicut ꝛ alius q fuerit in mortali: ut iiij. q. i. diffinim⁹ qd̄ qdam negant cū nec ad ordies admittat̄ q qn̄q̄ fuit criminoſus: ut. xxv. di. plurimū. ꝛ. vi. q. i. qui crimen. ꝛ. ff. de ritu nup. palā. vbi dicit̄ turpitudo l; intermittat̄ nō delet̄: ſic. ff. de fur. q ea mente. qd iuris ſit de hoc dī de te. teſtimoniū. vbi corrigit hoc.

s Infirmari. ū. xix. di. c. ſi. vel aliter. ar. ꝙ nō valet dictum teſtis ſi poſtea detegit̄ eius infamia.

s Pagani. nisi suã siuriã ꝓseqnᷓt: ut. süij. q. vi. oib⁹. ß heretici ñ: q2 excõicati sũt: ex̃ de here. vergentis. Sȝ nũqd isti. s. pagani ꝛ iudei audiũt i exceptis criminib⁹. dico ꝙ nõ ẜm. h. sic. ß ꝙ iude i pñt: videt̃ ex̃ de iudeis iudi ß decre. expresse ↄdicit q̃ dicit ꝙ testis dȝ esse fidelis: ut ex̃ de testi. lȝ. ꝛ ea rõne quia sũt i peccato mortali: nõ sũt audiẽdi: ex̃ de testi. super eo.

u Aut vocẽ. oȝ tñ clericos habẽ testimoniũ bonũ ab his q foris sũt ut. j. viij. q. i. licet de ↄse. di. i. iubemus

x Infamatiõis vt se expurgare debeant.

y Equalitas. falsum dicit. sufficit enĩ ꝙ accusator sit bone fame: lȝ accusat⁹ sit melioris: ut. j. e. lator. Jtẽ in alijs falsũ dicit: q2 nec infamis infamẽ nec criminosus criminosũ accusat: ut. vi. q. i. q crimẽ nisi prius eũ toleranit sciẽs eum talẽ: ex̃ de accu. nulli. sed põt dici ꝙ hoc esset spãle in epõ ut nõ possit remouere ab accusatione illos quos pri⁹ tolerauit. Jtem fallit in arenario qui põt accusare arenariũ: ut. C. de inof. testa. in arenam. Jtem fallit i casibus in qbus socius crimis non repellit socium: quos habes notatos. iiij. q. iiij. liberi. ꝛ. C. de te. qm̃. als quilibet cuiuscũq; ↄditionis ꝛ quãtũcũq; criminosus viles ab accusatiõe vel testimonio repellit. vñ etiã socius a sua accusatione repellit socios ꝛ criminosos: ff. de accu. hos accusare. §. si seru⁹. ꝛ. iij. q. iiij. c. penulti. qδ falsũ est in exceptis criminib⁹: ut. s̃. in pñ. q̃stionis notaui.

Item quod dicit̃ pastores ꝓ suis actib⁹ magis sũt tolerãdi q̃ꝫ corrigendi: dupliciter intelligitur. vl' quia a criminosis tolerandi sunt ꝛ non corrigendi: vnde ibi subinfertur: q2 sepe ꝓ meritis subditoꝝ depranatur vita rectoꝝ: quorum ergo merito deo pmittente vita rectoꝝ deprauatur: ab eis potius sunt tolerandi q̃ꝫ corrigendi: vel quia sunt quidã qui sepe deferuntur a publicis documentis: ꝛ crimen qδ intendũt ꝓbare non valent. de quibus in omelia de penitẽtia aug⁹. ait. Que publicis documẽ[illegible] ꝓbari non possunt: tolerãda sunt.

Cleruncq; boni viri ꝓpterea sufferunt alioꝝ peccata ꝛ tacent: quia sepe deferuntur publicis documentis: qb⁹ ea que ipsi sciũt iudicib⁹ ꝓbare non pñt. De his etiã illud anacleti intelligitur: snia, cham filij noe damnant̃: qui suoꝝ doctoꝝ vel prepositoꝝ culpaȝ ꝓdunt: ceu cham qui patris pudenda non operuit: sed ridenda monstrauit. Hac enim auc̃te subditi nõ ꝓhibent̃ ab accusatione sed a ꝓditione. Aliud est enĩ ꝓdere: aliud accusare. Prodit q non ꝓbanda defert. Accusat q reo pñte crimẽ iudici offert ꝓbaturus qδ intendit. Cham solus vidit pudenda pr̃is: ꝛ ideo p eũ intelliguntur q cũ soli sunt cõscij criminũ suoꝝ ꝑlatoꝝ atq; ideo accusare nõ pñt: vitã tñ eoꝝ infamando alijs ridendã offerunt. Item obijcit̃ ꝙ subditi etiaȝ religiosi ꝑlatos suos accusare non pñt. Legit̃. n. in exodo: ꝙ maria soror aaron: que prima post trãsitũ maris rubri sũpro tympano hymnũ cãtãe meruit postea murmurans in moysen eo ꝙ ethyopissam duxerat in vxorẽ: a domino lepra ꝑcussa ẽ. Jtẽ in libro regũ legit̃: ꝙ cuȝ dauid fugeret a facie saul: latuit in spelũca: in quã cum saul diuertisset ad purgandũ ventrẽ: dauid ꝑcidit oram chlamydis eius. qδ se fecisse postea grauiter doluit: ꝛ vehemẽter penituit. Saul a dño erat reꝓbatus: ꝛ ex inuidia dauid ꝑsequebat̃: ut eũ morti traderet dauid erat vir humilis ꝛ mitis sauli a dño substitut⁹ p samnelem vnct⁹ in regẽ. sed tñ q2 ꝑcidit oram chlamydis saulis grauiter fleuit: cũ a saule sola administratõe ꝛ vnctionis supareẽ vnde datur intelligi: ꝙ subditi q̃uis religiosi sint ꝑlatos suos criminosos accusare nõ possũt Nã per saulẽ q ventrẽ purgabat: ꝑlati intelligũtur: q maliciam corde cõceptã in opus producũt. Jtẽ legitur in libro regũ: ꝙ cũ arca domini reduceretur de gaba in hierusalem a bobus recalcitrãtib⁹ arca inclinata ẽ: cui dũ oza leuita manũ adhiberet: ut eã erigeret: a dño ꝑcussus interijt. p arcã ꝑlati intelligũtur: p ozam subditi. per inclinationẽ arce casus intelliguntur ꝑlatoꝝ. p illũ q manũ adhibuit intelligunt̃ reprehendẽtes vel accusantes vitã doctoꝝ: qui a domino percussi intereunt. His itaq; respondetur: Verũm est per arcam significari prelatos ꝛ per ozam subditos. Jllud vero falsuȝ ẽ ꝙ per inclinationẽ arce casus significetur prelatoꝝ. Aliud ẽ enim inclinari vel descendere aliud cadere. Legitur enim ꝙ saluator noster se inclinauerit sicut quando digito scribebat in terra: ꝛ de montibus frequẽter descenderit in quos ascendebat: vt vel pernoctaret in

a Sȝ hereticus. hec autentica est falsa quia nunq̃ꝫ heretic⁹ admittit̃ ad accusandũ: ut. j. iij. q. i. c. i. forte loqt̃ de minoribus hereticis qui nõ peccant i p̃cipuis articulis fidei: q nõ admittunt̃ i iudicijs id est de his que actu sũt coram iudice. sed in alijs contractibus ꝓpt̃ inopiã ꝓbationum admittunt̃: nõ tñ sine tormentis: ut. iiij. q. iij. §. i criminali. ꝟ. si ea res. ꝛ C. de hereticis. l. vltia. Jo. sȝ certe ẜm canões nõ admittit̃ hereticus cũ sit excõicatus: ꝛ debeat statim occidi: de here. excõicamus. ꝛ. c. penultimo. contra. h.

b Hereticũ. ar. aliqd admitti. ꝓ aliquo qδ ñ admittit̃ contra se. si. xx. xvij. di. c. siqd veri. ar. ↄ. iiij. q. iij. siquis testibus

c Sed queritur. hanc soluit vrbanus. xij. q. i. scimus.

d Pastores. in principio q̃stionis: q̃ tñ nõ sũt verba illi⁹ q̃stionis sed sensus eius est.

e Clerũq;. ꝛ tacent. dicat tñ ei q põt ꝓdesse ꝛ nõ obesse. xxij q. v. hoc videt̃. sed i publico nõ debet habere ut. vi. q. i. si oĩa. hec ergo taciturnitas nõ obstat ei q nõ põt ꝓbare. Jtẽ nõ nocet ei q non põt impedire vel etiaȝ erubescit loq: ut. ff. de fur. l. penulti. Jtem nec nocȝ ei q scit suũ ius durare. ff. q. mo. pig. vl' hypo. sol. sicut. §. nõ videt̃ als semꝑ obstat taciturnitas: ut extra de his q̃ fiũt a ꝑlatis. c. ij. ꝛ. liiij. di. si seruus.

f ¶ Judicibus.iudici er
go faciēda est ꝓbatio ñ
aduersario:ut.iiij.q.iij.
§.itē in criminali.⁊.C.d
cōdi.inde.ob tur.ca.l.i
ar.ↄ.i.q.i.sigs eps.
g ¶ Ex bis q accusāt.ꝑla
tos de crimine quod ñ
possunt probare.
h ¶ Anacleti.s̄.e.sniā.
i ¶ In exodo.meli⁹ in li
bro numeri.l.di.§.in ec
clesia.
k ¶ Percussus.q: ea no
cte non se ab vxoris am
plexu abstinuerat.
l ¶ His ita.incipit rñdē
bis trib⁹ obiectōib⁹: et
primo rñdet ultime.
m ¶ Altiora docerz.'ar.
ꝙ mgr̄ dz docere i alto
n ¶ Hos etiā.s.spiritua
les predicatores.
o ¶ Peccatorē.i hoc tñ
nō peccauit:q: adhuc ñ
erat ꝓhibitū:nec hodi
est si sub hac ↄditiōe du
citur:ut fiat fidelis.xxx
iij.q.i.nō oportet.
p ¶ Item ad hoc. simili
ter tri; liciter respōdet
⁊ ultimo male.
q ¶ Uel per dauid.secū
da solutio.
r ¶ Saul.iij rñsio:

oratōne vel ut discipulos i mō
te altiora doceret ꝑcepta:vel
ut turbas fugiēs ex altitudie
montis eas respicere ⁊ libere
possit docere. Inclinatio vel
descēsio hūilitatē significat:q
spūales nō nūq̄ carnalib⁹ con
descēdūt:ut eoꝝ ifirmitati cō
patiātur.iuxta illud apostoli:
qs ifirmatur:⁊ ego ñ infirmor
Hos etiā significauerūt ange
li quos iacob vidit scalā descē
dentes.de his per ꝓphetā di
cit: Inclinauit celos ⁊ descen
dit.per arcā ergo inclinatā in
telligunt̄ prelati:qui subditoꝝ
culpā misericorditer portāt:et
eoꝝ infirmitati hūiliter cōpa
tiūtur.vnde bñ dicit̄ ꝙ bobus
recalcitrātibus arca inclinata
est.boues qppe recalcitrātes
subditos significāt suis docto
ribus nō obediētes: qb⁹ dū ꝑ
lati cōpatiūtur:q̄si bob⁹ recal
citrantib⁹ arca inclinat̄. leuita
q manū adhibuit: significat il
los:q misericordie cōpassionē
in ꝑlatis suis reprehēdūt:eos
qꝫ in seueritatis amaritudinez
erigere volūt. vnde bñ leuita
iste oza dicitur.oza qppe robu
stus dicit̄.illi eni robusti dicun
tur:q cū de sua iusticia ꝑsumūt
misericordiā peccātib⁹ negan
da putāt ⁊ impudētes rephen
dūt.vnde a dño ꝑcussi intere
unt:q: iudiciū sine mīa erit il
lis:q nolūt facere mīam delin
quētibus.cui per salomonē di
citur: Noli esse nimis iustus:
quia est nimis iustus qui ꝑit
in iusticia sua. Sic ⁊ illud moy
si intelligit̄.per moysen eni ꝑla
ti intelligūtur.ꝑ ethiopissā vx
orē peccatores intelligantur.
moyses ethiopissā vxorē ducit
cū qlibet ꝑdicator peccatorem
sibi copulat:vt ex eo sobolem
bonoꝝ opeꝝ deo gignere va
leat.hāc copulā dum maria.i.
subditi reprehēdūt: lepra pec
cati inficiūtur. vel ꝑ mariā sy
nagoga intelligitur:que i moy
sen.i.i christū murmurauit: q:

ethiopissā.i.ecclesiā de genti
bus sibi copulauit:quos lepra
perfidie ⁊ erroris sordidos fe
cit. Non ergo his auctoritati
bus subditi ꝓhibentur ab ac
cusatione suoꝝ prelatoꝝ:sed
monentur ne reprehēdant mi
sericordē ↄpassionē eoꝝ. Itē
per saulē prelati intelliguntur:
per dauid subditi. Saul pur
gās ventrē eos significat: qui
maliciā corde conceptā foras
in opus ꝓducūt. Sed in preci
sione chlamydis non significa
tur reprehensio peccati. Per
chlamydē.n.regni potestas̄ in
telligitur. Hanc ꝑcidit: qui
ꝑlatū snīa dānationis fert: qđ
nulli subditoꝝ licet. facta eniꝫ
pastoris oris gladio.i. senten
tia dānationis a subditis feriē
da non sunt. Hinc est ꝙ hiero
nymus ait super marcū de pō
tifice qui scidit vestimēta sua.
Scissio vestis scissionē signifi
cat sacerdotij: qđ in proximo
erat scindendum ⁊ auferendū
iudeis.vel per dauid significā
tur qui nequitiam suorum pre
latorum videntes maiora eoꝝ
peccata contēnunt:minima ve
ro ⁊ leuia quasi extremam orā
chlamydis precidentes repre
hendere ⁊ lacerare satagunt:
vel quia saul solus diuertit in
speluncam in qua dauid solus
latebat. Item super hoc po
test intelligi:quod de cham di
ctum est:qui solus vidit pudē
da patris: que non cooperuit
sed ridenda monstrauit. Hac
itaqꝫ auctoritate non inhibe
tur subditis accusare prelatos
si accusabiles fuerint. ¶ Itē
probatur ꝙ subditi prelatos
suos accusare non possunt:eti
am si religiosi fuerint. Infa
mes enim sunt eo ipso ꝙ suo
rum doctorum vitam reprehē
dere conantur. Infames eniꝫ
fiunt vt canonuꝫ tradit aucto
ritas:omnes qui in partes ar
mantur ⁊ qui doctorum suoruꝫ
vitam reprehendunt vel accu

t Dis ita reſpondetur. quibus dicitur: ꝙ ſubditi n̄ poſſunt accuſare prelatos.

a P Aulus. ſ. in epiſtola ad timotheum.

l Preſbyteros. q̄ cõdẽnauerũt ſuſannã. ĩ. e. §. i. itẽ cũ balaã

m Infatuatũ. i. ſtulti p̄lati inſipidi in p̄dicando fatui ĩ delinquendo.

n Foras. i. deponatur.

ſant. Nullus autem infamis in accuſatione prelatorum eſt audiendus: niſi forte a fide exorbitauerit: ut ſupra dictum eſt. Cũ ergo ſubditi eoipſo ꝙ in accuſationem prelatorum proſiliunt infames efficiuntur: infamibus autem copia accuſandi denegatur: patet ꝙ ſubditi prelatos ſuos accuſare non poſſunt: H is ita reſpondetur: non omnes prelati pro prelatis habentur. nomen enim non facit epiſcopum ſed vita. U nde gregorꝰ ianuario epiſcopo ſcribit.

Quem etas non vita ſeniorez facit. grauiter eſt increpandus.

P Aulus dicit ſeniorem ne increpaueris. Sed hec eiꝰ regula tunc eſt obſeruanda: cum culpa ſenioris ſuo exemplo non trahit ad interitum corda iuniorum. vbi autem ſenior iuuenibus exemplum ad interitum prebet: ibi diſtricta increpatione feriendus. Nam ſcriptum eſt: laqueus iuuenuz omnes vos. ⁊ rurſus: maledictus puer centum annorum. I tem hieronymus ad eliodorum.

Dignitas non facit epiſcopuz ſed vita.

N On omnes epiſcopi ſunt epiſcopi. attende petrum: ſed iudam conſidera. ſtephanum ſuſcipe: nicolaum reſpice Non facit eccleſiaſtica dignitas chriſtianum. cornelius cẽturio adhuc ethnicꝰ dono ſancti ſpiritus mundatur. preſbyteros daniel puer iudicat. Non eſt facile ſtare in loco petri ⁊ pauli ſcilicet tenere locum iam cum chriſto regnantium. Infamatum ſal ad nihilum prodeſt: niſi vt proijciatur foras: ⁊ a porcis conculcetur. U nde auguſtinus omelia ſeptima.

Non epiſcopi nomen ſed vite reuerentiam meretur.

N On omnis qui dicit pax vobis: quaſi columba eſt audiendus. Corui de morte paſcuntur. Hoc columba non habet: immo de fructibus terre viuit. innocens eſt victus eꝰ I tem beda in ſecunda epiſtola petri.

Docti ab indoctis clerici a laicis quandoq; merito reprehenduntur.

S Ecuti ſunt viam balaam ex boſor: qui mercedem iniquitatis amauit. Correptionem vero habuit ſue veſanie ſubiugale mutum. quod hominis voce loquens prohibuit prophete inſipientiam. plerunq; heretici tam ſtulta dogmata tam execranda proferunt ſacramenta: vt etiam hebetuz ſenſus paganorum ⁊ qui ratione diuine agnitionis omnimodo carent: illorum deteſtentur inſaniam: ⁊ illorum diſtorta ⁊ deo cõtraria itinera ſanius ſapiendo redarguant. Et quod peius eſt: nonnunq̃; multi catholicorum in tantum mercedem amant iniquitatis: ut etiam docti ab indoctis clericis laicis merito redarguantur. qui vere ⁊ iure comparantur prophete: q̄ verbis aſine contra naturam loquentis corripitur: nec tamen a propoſito praui itineris retardatur. quibus etiam apertiſſime nomen congruit ciuitatis: de qua balaam veniſſe perhibetur. boſor nanq; carneus ſiue in tribulatione poſitus interpretatur. neq; enim alia cã magis luxurioſis exiſtit verbum veritatis amore pecunie

b Regula. ar. ꝙ poſſumus interpretari ⁊ artare generalia verba apoſtoli: ut. xxxiij. q. ij. quos deus coniunxit. xxij. q. v hoc videt̃. ⁊. ff. d in ius vo. l. q̃uis. ⁊. ff. de teſti. queſitũ.

c Obſeruandã exempla enim p̄latorum ⁊ ſenum facilius corrumpunt: ⁊ ideo magis ſũt puniẽda: ut. xi. q. iij. p̄cipue ⁊. lxxxvi. di. tãta.

d Scriptum. ſ. in iſaia.

e Laqueus. ſ. malo exemplo.

f Puer. canon ꝑpter ma i. iã aliquoꝝ fingit eſſe aliqd q̄d nõ eſt: ⁊ econuerſo. xl. di. multi ſacerdotes.

g N On omnes epiſcopi. voce ſunt epi ſed nõ re.

h Nicolaũ. qui ſuit vnus d̃ ſeptẽ diaconibꝰ: quos apoſtoli inſtituerũt: qui fuit reprobus.

i Cornelius. q primũ ex gẽtibꝰ nomen ieſu chriſti ẽ ſecutꝰ. xxvi. di. deinde.

k Ethnicus. i. gentilis.

o Et a porcis. i. demonibus qui dominantur malis p̄latis quaſi pecori ſuo. xxiiij. q. i. §. his auctoritatibus

p N On omis. corui. coruo equiparatur malus preſbyter in nigredine viciorum ⁊ in raucedine vocis: ⁊ i voracitate. ſ. mortuoꝝ oblationũ ⁊ in fetore ſpũs ⁊ in garrulitate ⁊ i furto. Jo.

q S Ecuti ſũt. p̄lati et doctores mali.

r Balaam. ſupple venientis.

s Ex boſor. v̄ba ſũt petri uſq; ad. v̄. plerũq;. hieroꝰ. exponens v̄ba petri in epiſtola canonica dicit: ꝙ heretici a gentibus reprehẽſi cõparant̃ balaam correpto ab aſina. Comparant̃ etiã ei mali prelature p̄ebenſi a laicis.

t Redarguant.nõ dicit accuſent.vñ non põt hic ſumi ar. ꝙ laici poſſint accuſare clericos:ut.ſ̃.xxi.diſ. nolite in fi.ꝯ ſo.ibi q꞉ triplex ẽ rephẽnſio:qꝺ ibi vide.
u In tribulatione.poſitus. x Fontes.vba petri.
f P Uto.exiſtã.ſi dicã cypꝛianũ in oĩbus;equalẽ.
g Cuilibȝ.ſ̃.xxi.di.ĩ nouo.ĩ.xxiiij.q.i.loqt.ꝯ
h Promouet.ita ut ĩ hoc videant ipſi eſſe pares ꝛ etiã ſtatuta eoꝛum.

y Quia.infert ex trib⁹
ꝓrimis.c.ꝙ mali cũ cri
mialit̃ peccãt:pñt a ſub
ditis accuſari.ꝛ ad h°.
inducit.c.ſequentia:
z Alteret.i.in alterius
ſtatuȝ cõmutet. tranſit
enĩ ꝺ familia dei ad fa/
miliã diaboli. xxiiij.q.
iij.ſiquis nõ recto.
ꝛ Ut ita dicã.videtur
etiaȝ ꝙ infamis capite
minuat.ff.de va.ꝛ exo꞉.
cog.cognitionũ.§.eſti/
matio.
a Q Ui nec.crimẽ.ta/
les enĩ ad accuſa
tionẽ vel ad teſtimoniũ
nõ admittũt:ut.xxxvij.
di.legãt.ĩ.vi.q.i. q cri
men.
b Quib⁹ ergo hiero.
ſ.in trib⁹ ꝓrimis.c.
c Diſſimulans.auferẽ
enĩ alicui nomẽ ꝓpter
ſuam maliciam:ut.xxx/
iij.q.ij.admonere.ſ̃.xix
di.ſecundũ.ꝛ.i.q.iiij.§.
itẽ peccato.
a P Aulus.ĩparẽ.me/
ritis nõ tñ admini
ſtratione.di.lxxx.ĩ illis.
b Sciret ex hoc pȝ ꝙ
aliqs ſcit ſe hr̃e charita
tem.paulus alibi dicit:
ſcio ꝙ neqȝ moꝛs neqȝ
vita neqȝ qd aliud me
poterit ſupare a chari/
tate dei.alibi tñ dicit
nihil mihi ꝯſcius ſũ ꝛc̃.
ſ̃.xl.di.c.vltimo.
c H Oc nõ de officio ꝙ
nõ poſſit eẽ impar pau-
lus petro.
d Q Uamq̃ȝ. q꞉ epus
ẽ nomẽ dignita/
tis. pſbyter nomẽ eta/
tis.xciij.di.legimus.
e Auguſtin⁹.auguſti/
nus foꝛte hoc credebat
nõ enĩ licuit ei mẽtiri ꝓ
hũilitate.xxij.q.ij.cum
hũilitatis.ꝛ cũ hierony
mus fuit pſbyter cardi
nalis:pȝ ꝙ qlibet epus
maioꝛ ẽ pſbꝛo cardiali.

vel deſiderioꝝ tpaliũ adulte/
rare:q̃ȝ q꞉ carnis ſe cõcupiſcẽ
tijs mãciparũt. Sed ꝛ nomen
ipi⁹ balaã q vanus popul⁹ ſiue
pcipitãs eos interptat: talib⁹
cõuenit.q enim agnitã verita/
tis viã ſponte deſerũt: qd niſi
van⁹ popul⁹ ſũt:q etiã in pci/
pitiũ ſuos mergũt auditoꝛes:
qb⁹ nõ ſalutaria q̃ coꝛrigãt:ſȝ
que illos delectãt erronea p̃/
dicãt:de quib⁹ aperte ſubdit:
hi ſũt fõtes ſine aqua: ꝛ nebu
le turbinib⁹ exagitate:qb⁹ ca
ligo tenebrarum reſeruatur:
Q Uia ergo nõ oẽs epi ſũt epi
pꝛeſbyteri a daniele pnero iu/
dicantur:ſal infatuatũ a poꝛcȝ
cõculcatur:ꝛ qui dicit pax vo
bis plerũqȝ nõ colũba ſed coꝛ
uus reputat: patet ꝙ nõ ſemp
ꝓ officio vel auc̃te pſone ab
accuſatione ẽ ceſſandũ:immo
cõtra prauos ẽ agendũ:cũ oĩs
pſona criminalit̃ peccãs adul
teretur vel altereretur: ꝛ vt ita
dicã capite minoꝛ legib⁹ cẽſea
tur.q enim facit peccatũ:ſer/
uus ẽ peccati tã in pena q̃ȝ in
culpa. U nde aug⁹.ait.

Qui ſuſceptũ offĩm nõ admini
ſtrat nõ ẽ eps ſȝ canis ipudic⁹

Q Ui nec regiminis ĩ ſe rõeȝ
habuit:nec ſua delicta de/
terſit:nec filioꝝ crimẽ coꝛre/
xit:canis impudic⁹ dicendus ẽ
magis q̃ȝ eps. Q uib⁹ ergo hie
ronym⁹ auguſtin⁹ gregoꝛi⁹ au
ferũt nomẽ colũbe:epi ſenio/
ris nomẽ ꝛ priuilegiũ ẽ anfe/
renduȝ dignitatis: ut poſſint a
ſubditis repꝛehẽdi.vnde ſcri/
ptura diſſimulãs priuilegiũ pra/
ue ſenectutis ait: maledictus
nõ ſenioꝛ ſed puer centũ anno
rũ.apparet ergo:ꝙ hi ex ac/
cuſatione pꝛelatoꝝ infames fi
unt:qui eoꝝ vitã reprehende
re ꝛ lacerare conant: q locum
ſui regiminis nõ nomine tantũ
ſed vita ꝛ moꝛibus tenẽt. Alij
autẽ potius laudabiles fiunt
ex accuſatõe pꝛelatoꝝ ſuoꝛuȝ
q̃ȝ infames. Item qꝺ dicit ma
ioꝛum quiſpiã minoꝝ accuſa/
tionibus non impetatur: mino
res intelligendi ſunt nõ digni/
tate ſed vita. U nde hierony
mus ait de paulo ſuper epiſto
lam ad galathas.

Maioꝛes ꝛ minoꝛes nõ digni
tate:ſȝ vita intelligi opoꝛtet.

P Aulus petrũ repꝛehendit
ꝙ nõ auderet:niſi ſe nõ im
parem ſciret. H oc non de of
ficio eccleſiaſtice dignitatis:
ſed de puritate vite ꝛ ſanctita
te cõuerſationis intelligitur.
Solus enim petrus inter apo
ſtolos pꝛimatũ gerebat. H inc
auguſtinus ait ad hieronymũ.

Non epiſcopi nomen:ſed vi/
ta maioꝛem facit.

Q Uamq̃ȝ ſcḿ vocabula q̃ vſ⁹
obtinuit:epatus ſit pꝛeſby
terio maioꝛ auguſtin⁹ tñ hiero
nymo minoꝛ ẽ. I tẽ li.ij.ꝺ vni
co baptiſmo.

Epi licet pares ſint meritis:gra
du tñ differunt dignitatis.

Q Uo ſine vlla ſui contume
lia cypꝛianus epiſcop⁹ pe/
tro apoſtolo comparatur:q̃tũ
attinet ad martyrij coꝛonam.
Ceterum magis vereri debeo
ne in petrum contumelioſ⁹ ex
iſtam. Quis enim neſcit illum
apoſtolatus pꝛincipatum cuili
bet epiſcopatui pꝛeferendum
Sed etſi diſtat cathedrarum
gratia: vna tamen eſt martyꝝ
gloꝛia. Item cum petrus a
paulo poſterioꝛe coꝛrigat:ꝛ pa
cis atqȝ vnitatis vinculo cuſto
dito ad martyrium ꝓmouetur
q̃to facilius ꝛ foꝛtius quod p
vniuerſe eccleſie ſtatuta fir/
matum ẽ:vel vni⁹ epiſcopi au/
ctoꝛitati vel vnius ꝓuincie cõ
cilio pferẽdũ eſt. I dem.

i Quãto ꝛc̃. Et
ẽ hic ar. ꝙ pon⁹
ſtat ei qꝺ a pluri/
bus q̃ȝ a paucio/
ribus dicit:ꝛ.xix
di.in canonicis.
k Q Uerit.non
eq̃mus.ſcḿ
canones q°.filius
ꝯq̃rit de pr̃e ĩtã ĩ
ciuili q̃ȝ ĩ crĩali
negocio:ſȝ ſcḿ le
ges ñ põt ĩ ciuili
niſi tm̃ in cã ca/
ſtrenſi:ut.ff.ꝺ iu/
di.l.lis nulla. et.
ff.de furtis ſiquiſ
vxoꝛi.i.R/o.tñ nõ
põt eũ ꝯuenire ꝺ
furto ſȝ actione ĩ
factũ:ut.C.ꝺ do
lo ſi ſupſtite.Emã
cipatus aũt põt
agẽ ꝯ patrẽ:ſȝ ve
nia impetrata:ut
C.de in ius vo.l.
vlti.ſȝ ĩ criminali
cã ñ audit ꝯ prẽȝ
.ſ̃.q.i. ꝓhibent:
niſi iniuriã ĩ ꝓpſũ
ꝯmiſerit:ut.C.de
pa.po.l.iij.
l Nõ eq̃mus.ſic
celſus coꝛrigit di
cta pr̃is ſui.ff.de
ꝯdi.ob cau.da.l.
dedi.§.ſiqs qua/
ſi ſtatu liber. Itẽ
ar.ꝙ aliquis põt
eſſe maioꝛ ꝛ mi/
noꝛ altero aduer
ſus reſpectus.ſ̃.
e.quãq̃ȝ:xxv.diſ.
plectis.
m Pꝛeponim⁹
filiũ.ar.ꝙ veritaſ
a quocũqȝ ꝓlata

amplectẽda ẽ.⁊ eſt etiã ar. ꝯ teſtimoniũ honorabiliũ ꝑſonaꝝ:ſiˀle.di.ix.ego.
n Beati.petrꝰ ꝓ virtute.ſ.ut parẽ virtutẽ ⁊ ꝯſtantiã ꝯ ꝑſecutionẽ ĩ paſſiõe hũiſſe videãt. o ¶ Jtẽ penitẽs .ſolẽnit.ĩ.
vi.q.i.q crimen.
p Ipſi apl'i.ordinis.ĩ criminali ſʒ in ciuili pñt oẽs eẽ de teſti.tam litteris.
q ¶ Nec eſſe.ex his duobꝰ.c.colgit:ꝙ hec tria:accuſatio: teſtimoniũ:⁊ ordo pari paſſu ambulant: ut qcũqꝫ ñ admittit ad vnũ nec ad reliquũ.Sʒ obijcit qcũqꝫ ſeˀi peccato mortali fuerit ñ admittit ad ordies:ut.xxv.di.ꝑmũ ergo nec ad teſtioniũ .Jtẽ ſi crimẽ ciuilit fuẽit ꝓbatũ:nõ admittit ad ordines:ut di.xxiiij.qñ.eẽ õ accu.ſup his.ergo nec ad teſtimoniũ.ſm h°.nullus inueniẽ teſtis cũ nemo ſine crimine viuat.xxv.di.§.nũc aũt.,Tu dicas ꝙ regula q̃ hic tradit locũ hʒ cũ crimialiter agit.ſi eñi ciuilit agit aut crimẽ ẽ occultũ qõ obijcit teſti aut manifeſtũ.ſi occultum preſumo eũ inde egiſſe pñiam: qꝛ occultũ in meliorẽ ꝑtẽ interp̃toꝛ: extra de ſortil'.c. ex tuaꝝ.⁊ eẽ de re iur. eſtote.ſi aũt manifeſtũ:ꝓbabit ſe egiſſe penitentiã ꝑ ſacerdotem:qõ facere põt:ut eẽ õ ſimo. nemo.l.di.ĩ capite.ij.q.i.ſiˀpeccauerit in fi.niſi tale ſit crimẽ qõ ẽtiã

Nõ in honore ſed in veritate filius equaĩ vel preponit pr̃i.

Queritur pater de malo filio. queritur filiꝰ de duro patre. ſeruamꝰ honorificẽtiam patri.que debet a filio. Non equamꝰ filiũ patri in honore: ſʒ preponimꝰ filiũ patri in veritate. ⁊ ſic tribuamꝰ honorẽ debitum:ut nõ ꝑdat equitas meritũ. Item ambroſius.

Equales fuerũt meritis:licet gradu differẽtes petrꝰ ⁊ paulꝰ

Beati petrus ⁊ paulus eminẽt inter vniuerſos apoſtolos ⁊ ſpãli quadã prerogatiua ꝑcellũt: verũ inter ipos qs cui preponat incertũ ẽ. Puto.n.illos eq̃les eſſe meritis q equales ſũt paſſione: ⁊ ſimili eos fidei deuotione vixiſſe: quos ſimul videmꝰ ad martyrij gloriã ꝑueniſſe. Nõ eñi ſine cã factũ putamꝰ:ꝙ vna die paſſi ſunt: vno loco:ſub vno ꝑſecutore. Vna die:ut ad chriſtũ pariter ꝑuenirẽt.in vno loco ne alteri roma deeſſet:ſub vno ꝑſecutore:ut eq̃lis crudelitas vtroſqꝫ cõſtringeret. Dies ergo ꝓ merito: locꝰ ꝓ gloria: perſecutor decretꝰ ẽ ꝓ virtute. Et ĩ quo loco ijdẽ tandẽ martyriũ ꝑtulerũt:in vrbe roma que principatũ ⁊ caput obtinet nationuʒ .ſ.ut vbi erat caput ſuperſtitõnis:illic caput qeſceret ſanctitatis: vt vbi gentiliũ p̃ncipes habitabãt illic eccleſiaꝝ principes morerent. Itẽ penitẽtes bigami ſacerdotes accuſare nõ pñt. vnde generalit colligitur:ꝙ qcũqꝫ ſacerdotes nõ ſunt vel eẽ ſacerdotes nõ pñt: in ſacerdotes accuſationẽ vel teſtificationẽ ꝓferre nõ pñt. Unde fabianus ait.

Qui ſacerdotes eſſe non poſſunt:ſacerdotes accuſare non valens.

Ipſi apoſtoli ⁊ eoꝝ ſucceſſores ſtatuerunt:vt ſacerdotes domini nõ accuſent nec in eos teſtificentur:qui ſui ordinis nõ ſunt nec eſſe poſſunt. Item damaſus papa.

Sacerdotes accuſare vel in eos teſtificari non valent: qui ad ſacerdotiũ ꝓhibẽtur eligi.

Teſtes abſqꝫ vlla infamia aut ſuſpicione vel manifeſta macula ⁊ vere fidei plenitudine inſtructi eſſe debent: ⁊ tales quales ad ſacerdotium eligi diuina iubet auctoritas. Quoniaʒ ut antiquoꝝ tradit auctoritas: ſacerdotes criminari nõ poſſunt:neqꝫ in eos teſtificari: qui ad eundem nõ debent nec poſſunt ꝑuehi honorem. Sicut ⁊ illud ſiluestri intelligitur:laicꝰ nõ accuſet clericum ⁊ cetera.i.qui in inferiori gradu conſtituti ad ſuperiorem aſcendere non poſſunt:in ſuperioribus agentes accuſare non debent. ¶ Ecce oſtẽſum eſt quid reſpondeatur auctoritatibus ⁊ argumentis q̃bus ſubditi ab accuſatione p̃latorum videbantur repellendi. Nunc demonſtrandum eſt quibus rationibus probentur recipiendi: ⁊ quid cõtra reſpõdeatur a prelatis. Chriſtus q erat paſtor paſtorum: ouibus ſuis:de quibus ait:nõ ſum miſſus niſi ad oues que perierũt domꝰ iſrael ⁊ cetera:inter opprobria ⁊ verbera que ab eis patiebatur ait: Si male locutus ſum: teſtimonium perhibe de malo ⁊ cetera. Jtẽ: Quis ex vobis arguet me de malo. At quicunqꝫ ad teſtificãdũ in aliquem vel ad arguenduʒ admittuntur: ad eundem accuſãdum admitti poſſunt. Eum ergo oues vt aduerſus paſtorẽ ſuum teſtimonium ferant: ⁊ vt

pꝰ pñiam irrogat infamiã:ut cũ aliqs ꝯuictꝰ ẽ de ꝑiur io.ut iij.q.vij.§.porro. Si aũt crimialit agit ſiue ſit occultũ ſiue manifeſtũ ſiue inde egerit pñiam ſiue nõ:repello eũ:ut.vi.q.i.q crimẽ.vel diſtingue ſicut notaui ſup illo.c.q crimẽ.et eẽ de teſti. teſtimoniũ. vbi diffinit breuit.Circa hanc materiã ꝯſueuit q̃ri:ſiqs vinũ nõ põt bibere:an poſſit ꝓmoueri cũ ipſũ miniſtrãtẽ oportet cõicare:de cõſe.di.i.eꝑs deo.⁊ di.ij.pacta.dic q ñ.nec etiã accuſare põt ille q caſu mẽbrũ amiſit:tñ iferiorẽ vl' parẽ põt accuſare qꝛ põt remanẽ ĩ executione illiꝰ ordinis.di.lv ſi ꝑcepta.nã q ẽ infra.xx.an.põt accuſare ſacerdotes.Jtẽ clericus bigamꝰ nõ põt accuſare ꝯiugatum q vnicã ⁊ virginẽ habuit vxorem qꝛ ꝯiugatꝰ gaudet ꝑuilegio clericali.xxxij.di.ſiq vo.H.dicit ꝙ ſacerdos depoſitus aliũ põt accuſare. Sʒ hoc ñ placet.nã ex quo ẽ de crimine ꝯdẽnatus: ſtatim ẽ delictũ eius notorius eẽ de coha.cle. veſtra. itẽ nec ille admittit ad accuſationẽ: cui crimẽ ẽ in modũ exceptionis ꝓbatũ:ꝑ qõ ẽ repulſus a teſtimõio: lʒ nõ ſit infamis:ar.eẽ õ elec.ſup eo.⁊.ij.q.i.ꝓhibentur. grauata ẽ tñ eiꝰ opinio ſicut illiꝰ q ãcillã oppreſſit.C.de adult.⁊ ſi libidine. Nã inhoneſtũ eſt tales ad ordies admitti: ut dicit lex de his q ſupponũt ſuſtibꝰ ab edilibus lʒ nõ ſint infames ff.de decur.eos.niſi ſit neceſſitas.ff.de muneribus ⁊ hono.l.ut gradatim.qꝛ opinio eiꝰ ĩ nullo vacillabit:ut.xxxiij.di.laici:⁊ nota.s̃.c.q.i.in ꝑmis ĩ fi. Jo.⁊ ꝓbat hodie tota hec diſtinctio in decre. de teſti. c.teſtimoniũ. Quid iuris ſit de ordinãdo notaui.s̃.xxv.di.ꝑmũ.b.

r T Estes. absq3 suspicione. repellit testis ꝓpter suspicionem ut. s. e. accusatio in pncipio. ar. ɔ. de ɔse. di. ij. nō ꝓhibeat.

s Sicut τ illō. s. e. nullus laicus.

i Nec in regē. immo nec regnum eius erat de hoc mundo. xxiij. q. iij. §. i.

ipsum si possunt reprehendāt admittātur. patet: ꝙ subditi possūt accusare prelatos suos

His ita respōdetur: Christus q̄uis esset pastor suarum oniū: quas verbo τ exemplo pascebat: tñ q̄tum ad officioꝝ distributionē: ex qua hodie in ecclesia alij presunt alijs: vñ q̄dam prelati q̄dam subditi vocātur: in populo suo pastorale officiū nō gerebat. Mystica enī τ visibili vnctione nec in regē nec in sacerdotē vnct⁹ erat que sole psone in populo suo plature nomē sibi vendicabāt Nō ergo ex hac auctē subditi ꝓbātur admittendi in accusatione platoꝝ: sed tm̄ ostenditur: ꝙ auditores eos reprehēdere possūt τ in eos testificari qui cum officia ecclesiastica nō habeāt: verbo tñ τ exēplo quoscūq3 valent lucrari deo satagunt. Respondet τ aliť. Aliud est quod de rigore cogimur servare discipline: aliud qđ admittitur ex perfectionis consideratione. christus iudeos ad se arguendū admisit pfectione humilitatis: non severitate iuris. Si enim legis rigore essent admissi: hac auctoritate criminosi τ infames i accusatione religiosoꝝ essent recipiendi: cū essent sceleratissimi: qui de nece christi tractantes innocentē dānare volebāt hoc ergo exemplo prelati non cogūtur recipere subditos in accusatione sui: sed permittūtur si velint. Item paulus petrū reprehendit: qui princeps apostoloꝝ erat. vnde datur intelligi: ꝙ subditi possunt repbendere prelatos suos: si repbensibiles fuerint. Sed hoc facile refellitur: si vnde sit reprehendēdus advertatur. Petrus cogebat gentes iudaizare: τ a veritate evangelij recedere cū iudeis gregem faciēs τ a cibis gentiliū latēter se subtrahens par aūt est in se a fide exorbitare: τ alios exēplo vel verbo a fide deijcere: ergo h⁹ exēplo nō ꝓbātur p̄lati accusandi a subditis: nisi forte a fide exorbitaverit: vel alios exorbitare coegerint. Itē cum petr⁹ intrasset ad corneliū: cōquesti fratres sunt q̄ erāt in iudea: τ reprehēderūt eū: ꝙ ad gentilē divertisset. Ecce ꝙ p̄lati iure possūt repbēdi a subdit. Sed huic oppositioni beatus gregorius respōdit dicēs

Petrus a fidelib⁹ interrogat⁹ cur ad gentes intrasset: nō potestate respōdit: sed humilitate rationē reddidit.

a Petrus potestatē regi acceperat: τ tñ idē apostoloru3 primus querimonie cōtra eum a fidelibus facte cur ad gētes intrasset: non ex potestate officij q̄ posset dicere: oves pastorē suū nō accusent nec repbendāt: sed ex auctoritate divine virtutis q̄ gentiles acceperāt spiritū sanctū respondit Cū ergo petrus potuit ex officio repellere querelas: s3 noluit: non hoc exemplo prelati coguntur suscipere reprehēsionē subditoꝝ. Ex hac etiā humilitatis dispensatione intelligitur illud leonis quarti lodovico augusto.

Imperiali iudicio apostolic⁹ se emendare pmittit siq̄d erga subditos iniuste commiserit.

b Nos si incōpetēter aliquid egimus: τ in subditis iuste legis tramitē nō cōservavim⁹ vestro admissoꝝ nostroꝝ cuncta volum⁹ emēdare iudicio. q̄m si nos q̄ aliena debem⁹ corrigere peccata: peiora cōmittimus: certe nō veritatis discipuli: sed quod dolētes dicim⁹ erimus p̄ ceteris erroris magistri inde magnitudinis vestre magnopere clementiā imploram⁹ vt tales ad hec que diximus pquirenda missos in his partibus dirigatis: qui deū per oīa

a Petrus. rñdit dicens. eandē dedit de⁹ gratiaz eis: sicut nobis qui credidimus in iesum.

b Nos si incōpetent. aliena. b papa se subijcit alioꝝ iudicio qđ facere pōt: ut ff. de iuris. o. iud. est receptū. Non tñ eū pñt deponere. ix. q. iij. nemo. fm hug. pñt q2 τ seipsum pōt deponere: ut. xxi di. nūc autem.

c Examussim .i. regulariter vel indubitanter vel perfecte: quia amussim ē instrumentum plumbeū cū quo rectificant pariestes vel plūbant.

d Item cū balaam. ariolus dicitur q circa aras idolis voces nefarias effundebat: et fructū sibi i tristicia affert. xxvi. q. iii. igit genus.

timeāt: et cūcta quemadmoduz si vestra presens fuisset imperialis gloria diligenter exquirāt et non tm̄ hec sola que superius diximus querimus: ut examussim exagitēt: sed minora sive maiora etiā illis sint de nobis indicata negocia: ita eorum cuncta legitimo terminentur examine quatenus i posterum nihil sit qđ ex eis indiscussū vel idiffinitū remaneat. Itē cū balaā ariolus iret ad maledicēdū populū: āgelus dn̄i asine cui insidebat in via se opposuit. euaginatoque gladio eā ab itinere cōpescuit. quā dū ille verberibus affligeret: in vocē prorupit: et prophete vesaniā redarguit. si ergo aial mutū angelica virtute prophete insipientiā reprehēdit: multo magis subditi possūt accusare platos suos. His ita respōdet: verū ē quod per asinā subditi significātur et per balaā prelati: nō tm̄ hoc exēplo probant plati accusandi a subditis: sed subditis tm̄ forma datur humiliter renitendi platis: si forte eos ad malū cogere voluerint Balaā nanque asinā vrgens vt ad maledicēdū populo dei eū veheret: significat eos q verberibus et cruciatibus a subditis exigūt: vt eis in malo fautores et coadiutores existāt. sed quia angelus videlicet quilibet predicator euaginato gladio apte. s. predicatio timore et horrore future vindicte a consensu aliene malicie illos reuocat: licet eis in vocem cōquestionis prorumpere et prelatis suis dicere: cur nos verberibus affligitis: cur nobis iniuste irascimini: nūquid vobis inobedientes aliquādo fuimus: nisi nūc cū ad malum cogimur: videte illum q prohibet ab incepto. Non ergo hinc prelati probantur accusādi a subditis. Itē cum dauid adulterium et homicidium commisisset: missus est a deo nathan propheta: vt eum redargueret. Ecce quod prelati sunt arguendi: et reprehendendi a subditis. Sed notanduz est: quod due sunt persone: quibus mundus iste regitur regalis videlicet et sacerdotalis. Sicut reges presunt in causis seculi: ita sacerdotes in causis dei. Regum est corporalem irrogare penam: sacerdotum spiritualem inferre vindictam. Dauid ergo etsi ex regali vnctione sacerdotibus et prophetis preerat in causis seculi: tamen suberat eis in causis dei. vnde reges a prophetis et a sacerdotibus vngebantur: et eorum oblatione peccata regum expiabantur. Sicut ergo ozias a domino lepra percussus ē quia sacerdotum officia vsurpare voluit: sic sacerdotibus et prophetis regum vsurpare officia non licuit. Nathan ergo propheta cum regem redarguit: suum est executus officium: in quo erat rege superior. non vsurpauit regis officium: in quo erat rege inferior monuit eum: vt per penitentiam peccata sua expiaret: non tulit in eum sententiam: qua tā quam adulter et homicida morti addiceretur. Sic et beatus ambrosius theodosium et beatus innocentius imperatorem archadium excommunicauit: et ab ecclesie ingressu prohibuit Sicut enim non sine ratione iudex gladium portat: ita non sine causa claues ecclesie sacerdotes accipiunt. Ille portat gladium ad vindictam malefactorum: laudem vero bonorum. Isti habent claues ad exclusionem excommunicandorum et reconciliationem penitentium. hoc ergo exemplo subditi probantur reprehendendi a prelatis: non prelati a subditis. Item daniel nulla legitima potestate functus: iudices a populo constitutos de falso testimonio conuicit.

e ¶ Trahenda.xxij.q.ij. siqs ꝑ testamentū.

f ¶ Sanguinis. xxiij.q. vlti.his a quibus. ⁊.c. legi.⁊.c.occidit.⁊ ex̄ ne cle.vel mo. sententiam sanguinis.

a SIqs.q2 actor for rei sequi dꝫ: ex̄ de fo.cpe.cū sit generale. ⁊.C.de iurī.om.iudi.l. iuris ordinē.vel q2 causa fidei ē que in ecclesia est tractāda:ut.xxiij.q. vlti.conuenior. ⁊.s̄.e. q. .ij.p̄ceptum. xxiiij.q.i. quotiens.

b ¶ Confessionēꝫ.i.scripturam.

c ¶ Ex his omnibus.p̄latos.⁊ dabunt eis expense ab ep̄o quē accusant si egerent:ut ex̄ de accu.c.ex ꝑte. Nā ⁊ dā tur seruo agenti causaꝫ libertatis.C. ð or.cog. l.vlti.similit̄ ei qui egit de inoffi. testa. ⁊ obtinuit:si aduersarius appellet.ff.de inoffi.test: si instituta.§.penulti.

d PAulus.

e LAtor. incorporali .s.adulterio vl̄ incestu:ut.xxx.q.i.nō debet.secus si de simplici fornicatione:ꝓ qua hodie nō deponit̄. lxxxij. di.presbyter. ⁊.xxxiiij. di.fraternitatis:nisi de rigore factū fuerit.lxxxi.di. siquis ep̄us. ⁊.c. presbyter aut diacon⁹.

f ¶ Nemesion.nō ꝙ papa nō vocat eū fratrem licet esset ep̄us.

g ¶ Excusatione . iusta tñ exceptio vel excusatio admittit̄:ex̄ de offi. dele.ex parte.

⁊ cōuictos damnauit. Cōstat ergo ꝙ nullā potestatē habentes possunt redarguere dignitatibus vel potestatib⁹ sublimatos. ¶ His ita respondetur: Miracula ⁊ maxie ve.te. sunt admirāda:nō in exemplū nostre actōnis trahēda. Multa eni cōcedebantur tūc: q̄ nūc penit⁹ ꝓhibētur. tūc.n. samuel agag pinguissimū regē amalech in frustra diuidēdo concidit. nūc nulli ecclesiasticorum iudiciū sanguinis agitare licet Tūc finees iudeū coeuntem cū madianita interfecit: ⁊ reputatū ē ei ad iusticiaꝫ. hodie sacerdotib⁹ in ꝑniciē sui verteretur officij. Exēplo ergo danielis nō solū accusandi vel redarguendi sed etiā iudicandi potestatē subditi sibi in prelatos vendicarēt: si illud in argumentū nostre actōis liceret assumi: ꝙ nulla vnq̄ꝫ auctoritate ꝑmittit̄. Magis ergo ex hoc facto datur intelligi: ꝙ in nouissimis tēporib⁹ suscitarꝫ deus spiritū pueri iunioris illius videlicet de quo per ꝓphetaꝫ dicitur. Puer natus est nobis Et iterū: Ecce puer me⁹: qui iudices iniquitatis scribas.s. ⁊ phariseos falsis criminibus susannam.i. ecclesiā accusātes ⁊ reā adulterij ꝓnūciātes: eo ꝙ christū sequeretur cōuinceret ⁊ cōdēnaret. Itē hieronymus refert in libris virorꝫ illustriū: ꝙ damasus papa a subditis de adulterio accusat⁹ cum xlij. ep̄is se purgauit. Itē symmachus papa in romana synodo dignitate sua expoliat⁹ prius statui suo reddi decernitur vt tūc veniret ad cām: ⁊ si ita recte videret̄: accusantiū ꝓpositionibus responderet. digna rēs visa est maximo numero sacerdotum: atq̄ꝫ meret̄ effectū ⁊ cū posthmodū ordinaret̄ quō esset accusand⁹ prefatus papa vt cām diceret occurrebat: sꝫ ab emulis ē impeditus. Itē gregorius ait de seipso.

Redarguendi se licentiam beatus gregorius alijs prestat.

SIqs super his nos redarguere voluerit: vl̄ extra auctoritatē nos facere cōtendit: veniat ad sedē apostolicā: vt ibi ante cōfessionem beati petri mecū iuste decertet: quatenus ibi vnus ex nobis sententiam suscipiat suam. Ex his omnibus colligitur: ꝙ subditi possunt reprehendere ⁊ accusare prelatos suos. sed sicut ð christo dictū est: quādo iudeis dixit. si male locutus sum ⁊ cetera: ita de istis intelligendum est: ꝙ suo exemplo prelatis dederunt facultatem recipiendi subditos in accusationē sui: sꝫ nō coegerūt. Itē. De eodē

PAulus deacline ciuitatis ep̄us accusatur a subditis de lapsu carnis: cōuincitur: deponitur: alius loco eius substituitur. hoc an ex dispensatiōe accusati: an ex rigore iuris sit factuꝫ: ex registro gregorij ad ioannē episcopū. c. ccxvij: potest perpendi: vbi ait.

Paulus deacline ciuitatis episcopus subditorꝫ accusatione conuictus deponitur.

LAtor nemesion ad nos veniens indicauit: ꝙ paulus deacline ciuitatis ep̄us inter alia mala in corporali crimine lapsus a suis clericis accusat⁹ atq̄ꝫ conuict⁹ episcopali sententia depositus est. postea cum auxilio secularium veniēs episcopatū more predonis ingressus ablatisq̄ꝫ rebus ecclesie dilectissimuꝫ nemesion latorem presentiū sibi substitutū ab eo ep̄atu ꝓiecit: ⁊ ad summā iniuriam ac necē pene ꝑduxit. fraternitas itaq̄ꝫ vr̄a hec oīa curet addiscē: ⁊ quecūq̄ꝫ ecclesie abstulit oī mora vel excusatione cessāte reddere cōpellat. Si vero nihil ecclesie: sꝫ ꝓprium dixerit abstulisse: q̄uis graue ⁊ iniquū fuerit: ut ñ a nobis vl̄

h ¶ Reddere.de mero iure debet iste in exiliū relegari.c.miliarib⁹ a ciuitate remotus.C. de ep̄is ⁊ cle.quicūq̄ꝫ. Itē cadere debuisset a iure suo. C. vn̄ vi. si qs in tantā. xvi.q.vi.placuit. sed melius est ut sua auferre sinat ecclesia q̄ꝫ in ꝑniciem ecclesie amplius incandescat: ut.ī.xvij.q.vltia. §.vlti.

i ¶ Proprium. h̄ videt̄ ꝙ spoliator possit spoliato referre qōnē ꝓprietatis: ex̄ de causa pos.c. cū eccl̄ia ⁊ sequē. qđ nō ē verum. ut ex̄ de rest.spol. item cuꝫ quis.⁊.c.in lr̄is. sed dispensatiue cū ipso actū est: ut patet in glo.p̄cedenti.

k ¶ Ut non a nobis. loquit̄ p̄mati:q2 apud metropolitanū prius ē cōueniēd⁹:ut.ī.c ꝓx.⁊.ix.q.iij.nullus primas.⁊.c. conquestus.

l ¶ Tulit.ar.ↄ.xvi.q.vi.placuit.⁊.c.de lapsis.vbi di cit ꝙ monasterio tradunt̃ res depositi:ſ3 illud verũ est qñ detrudit̃ in monasterium.

m ¶ Hoc edicto. Ỽba sũt gratiani vſq; ad illũ locu3 ut si vltra:⁊ a loco illo vſq; ad locũ illũ:quẽ ergo: sũt Ỽba gregorij exinde sũt verba gratiani.

n ¶ Dispensatiõe .i.volũtate.

o Metropolitanũ.ex cõtẽptu.al's obmisso eo possũt adire papam:ut.s̃.⁊.c. vi.c.ij.⁊.iij. Ite3 intellige istud qñ epi inter se litigant.nã si eps litigat ↄ clericum tũc corã arbitris ẽ litigandũ. xi.q. i.si cleric⁹.Ex cõtemptu ergo intelligo fieri:qñ sine cã declinatur ei⁹ iurisdictio.sic dico ꝙ sine cã nõ põt qs declinare iurisdictionẽ epi etiã ꝑ q̃relã factã pape:ut plene di xi in ↄsti.ut debitus.ar.nõ esse appellandũ obmisso medio.ſ3 hic ñ loquit̃ de appellatione.

p ¶ In aliq⁰.epõrũ eni ẽ iudex ordinari⁹ ꝑmo loco metropolitanus xi.q.iij. q2 cognouim⁹.xi.q.i.si clericus aduersus.

q Sicut inquit ꝓlata a subditis.⁊ sic facit ad ꝓpositũ gratiani aliter hoc.c.nihil facit ad ꝓpositu3 gra. nisi velis dicere eo ipso ꝙ ꝺ dit aliis lniam iudicãdi:ergo ⁊ accusandi.

r ¶ Hortamur.nõ ꝙ ꝑ hoc Ỽbũ hortamur:⁊ monem⁹

metropolitano eius hoc petierit:sed temerario ausu agere presũpserit:verũtamẽ siqd ꝓpriũ tulit:sub fraternitatis vestre debet examine cõstare:si verũ est. Sed ⁊ illud diligẽter querẽdũ ẽ:siqd male de rebus dilapidauit ecclesie:vt ex eo qꝺ nũc abstulit illud reformare ac satisfacere modis oĩbus cõpellatur. Hoc edicto non in accusatores vel depositores vlciscit:sed in depositũ vlteri⁹ ꝓsequit̃:vt si vltra ad ep̃atum aspirare tentauerit:oĩbus modis repellat̃:⁊ ad agendã penitentiã perennẽ in monasterio detrudat̃. Quẽ ergo gregori⁹ ad ep̃atũ aspirãtẽ oĩbus modis repellit: quẽ graui penitentie subijcit: patet nõ sua dispẽsatõe sed canonũ cẽsura a subditis accusatũ ⁊ cõuictũ Et vt iã nõ exẽplis sed legib⁹ agam⁹:vidẽdũ ẽ qd gregorius scribat innocẽtio ⁊ religs ep̃is sardinie ita dicens. Nõ subditi ꝑlatos suos accusare põt.

Metropolitanũ vr̃m i aliq⁰ postponere nõ ꝑsumatis: excepto si qꝺ nõ optam⁹ cõtra eũdẽ vos aliqd cãe habere cõtingat:ut ob hoc sedis apostolice iudiciũ petere debeatis. Itẽ vniuersis ep̃is cõcilij nichaci). Vita prelatoꝝ subditi nulla simulatione negligãt.

Sicut inqt laudabile discretiũq; ẽ reuerẽtiã ⁊ honorem exhibere priorib⁹:ita rectitudinis ⁊ dei timoris est siqua in eis indigent correptõe: nulla dissimulatione postponere:ne totũ qꝺ absit corp⁹ morb⁹ inuadat:si languor nõ fuerit curat⁹ in capite. Quedã enim de primate vr̃o clemẽtio ad nos plata sunt:que qm̃ ita grauia sũt. vt trãsire indiscussa nullo mõ debeãt:fraternitatẽ vestram hortamur:vt cum omi solicitudie ac viuacitate veritatis indagare multis modis ꝺbeatis illata:⁊ si sũt vt audita sunt canonica vltiõe resecet̃. Admonemus aũt: vt non cuiusq; persone gratia nõ fauor: nõ quod libet blandimentũ queq; vr̃um ab his que nũciata sunt nobis molliat:vl'a veritate excutiat sed sacerdotaliter ad iuestigãdã veritatẽ vos ꝓpter deũ accigite. nã sigs i hoc piger aut negligẽs ẽẽ ꝑsumpserit: dictis cribus apud deũ se nouerit eẽ participem: cuius zelo ad perscrutãdas subtiliter nefãdi facinoris causas non mouetur. Nec siquis specialia ⁊ ex his generalem regulam colligi nõ oportere cõtendit: audiat qd gelasius.c.xxvi. dicat omibus clericis cuiuscunq; ordinis ita dicens.

Clerici excess⁹ sui epi aurib⁹ deferant romani pontificis.

Quapropter nec clericoru3 qsq; apostolice offense cõfidat futurum immunẽ:si in his que salubriter sequenda apostolica deprompsit auctoritas siue episcopũ siue presbyterũ siue diaconũ viderit excedẽtẽ ⁊ non protinus ad aures romani pontificis deferre curauerit:probationibus dũtaxat cõpetenter exhibitis:vt trãsgressionis vltio fiat ceteris interdictio delinquendi. Sin vero modis omnibus erit vnusquisq; pontificum ordinis ⁊ honoris sui elisor: si cui clericorum vl' audituі totius ecclesie hec putauerit supprimẽda. Itẽ Siquid in ecclesia damni: aut in his que sunt preceptionis nostre prohibita: pontificem vestrum videritis admittere: mox nostris auribus relationem signate vt quid fieri

mandat̃ iurisdictio:sic.s̃.e.q.i.notũ.ff.de offi.ꝑsi.sepe.videt̃ tñ ꝙ ꝓuinciale ↄciliũ ordinario iure cognoscat de primate siue de metropolitano suo.nã cũ ↄciliũ iudicet ꝺ papa in his in qbus ipse põt iudicari: ergo ↄciliũ metropolitanum põt iudicare de epo:ad hoc.ĩ.e.siquis. Ar.ↄ.xvij.di.multis.nã ibi appellat̃ a ↄcilio ad metropolitanum.ergo cũ ↄciliũ sit min⁹ metropolitano:nõ põt ipsum iudicare.xxi.di.iferior. S3 põt dici ꝙ q̃tũ ad sua negocia est minor metropolitan⁹ cõcilio: q̃tũ ad alioꝝ negocia ẽ maior. S3 adhuc obstat.xxi.di.nũc aũt.sed põt dici:ꝙ põt iudicare de ipso ↄcilio: nõ tñ eũ dãnare põt:ſ3 ꝙ possit iudicari a ↄcilio:.bñ facit.ix.q.iii.saluo.⁊.c. si aũt.⁊.lxij.salonitane ſ3 ẽ ar.ↄ.s̃.c.ꝓrimo.

a Quapropt̃.videt̃ h̃ spãle: ꝙ glib3 possit accusare suũ epm.h⁰. c.ↄtinuat̃ illi.xij.q.ij.q̃tuor.

b ¶ Protin⁹.nõne necessaria est admonitio? certe sic:iõ expone ꝓtinus.i.p⁹ tertiã admonitionẽ:ut.s̃.q.i. si peccauerit.sic ex̃ de simo.ſ3.

c ¶ Pontificis.vel alterius superioris.

d ¶ Deferre. Hic hẽs ꝙ aliqs cogit̃ accusare ⁊.i.q.i.quisqs.⁊.v.q.v. c.i.ex̃ q si.sũt leg.c.cã3. ⁊.xxiiij.q.iij.tã sacerdotes.Ar.ↄ.ex̃ de accu.ſ3 in fi.⁊.v.q.ij.si ꝑmates ⁊.iij.q.iiij.cleric⁹.⁊.C. ut nemo inuitus agẽ.l. vna.Solutio denũciatione qlibet tenet̃:de q̃ hic logt̃:nõ aũt ad accusationẽ ut in ↄtrariis.

e ¶ Interdictio.forte spãle ẽ in dilapidatiõe ut qlibet teneat̃ denũciare.

f ¶ Sin vo.i.si nõ fecerit qꝺ dictũ ẽ de q̃tuor portionibus.

g ¶ Supprimẽda.ĩ.v.q ij.si ꝑmates.ↄ illud de crimie iniuriaꝝ ꝺ quo

potest ēpus cōponere inter partes.
h Sigd in eccl'ia. relatione. ex hoc pꝫ: ꝙ loquit̃ in denū/ciatione ⁊c̃. sicut. c. superius.
i Clericos aut laicos. accusātes ēpos decernimꝰ nō eē rcipiēdos passim ⁊ sine ꝓbatione.
k Eoꝝ. i. laicoꝝ vl' clicoꝝ si sūt ignoti: ut. s̃. e. q̃rendū. vel coꝛꝫ. i. ēpoꝝ q accusāt: q: si vita eoꝝ antea bona fuit: laici i nullo casu pñt eos accusare: ut. s̃. e. q. i. in pꝛimis. ⁊. s̃. de testi. veniens. si vo mala. ⁊ laici ⁊ glibet crimiosi admittunt̃: nisi inimici ⁊ ɔspiratoꝛes: ex̃ de si. lꝫ hely ⁊ de sen. ⁊ re iudi. cū. i. ⁊. a. Et ex hoc loco baꝫ. fūdauit suā opinionem ut dixi i sūma. sꝫ intelligas loq in illis causis i quibus laici pñt accusare clericos.
l Sigs ēps. q: alibi. ar. ꝙ solꝰ ēps habꝫ merū impiū in sua diocesi: ut. xi. q. i. de psona. v. q. vi. delatoꝛi. hᵒ enī ē merū impiū. s. cognoscere de criminibꝰ. ff. õ offi. eiꝰ cui mā. ē iuris. l. i. ⁊. ff. de offi. psi. illicitas. §. q vniuersas. ⁊. C. de ꝓba. sciant.
m Illaudabilis. q: cē materiā criminibꝰ creare nolcūt̃. C. de iudi. ꝓperandū. Et psumit̃ sp: ꝙ inuidie cā fiat accusatio: ut. vi. q. i. si oīa. ⁊ q: vir sine culpa experiri pōt: io clerici ab ea abstinere debēt: ut de pe. di. v. q̃litas. s̃. e. q. vi. decreto. vel dic illaudabilis quo ad vulgi opinionē. Nā psumit̃ al's qs bono zelo accusare: ut ex̃ õ do. ⁊ ɔtu. Ʋitatis. Ex charitate eni dꝫ ꝓuenire accusatio: ex̃ õ accu. sigs ēpus. Et q accusat publice salutis custodiā gerit: ut. C. de famosis libellis. l. vna.
n Criminationes. p alios. i. ꝓcuratores. i. iij. q. ix. absens.
o Et actis. i. actiōibꝰ

debeat: censeamus. Itē ex concilio chalcedonēsi. c. xxi.
Clerici aut laici sine examinatione ad ēpoꝝ accusatōem nō admittantur.
Clericos aut laicos passim accusātes ⁊ sine ꝓbatione ēpos aut clericos ad accusatōnē nō recipiēdos decernimus nisi priꝰ discutiatur eoꝝ estimationis opinio. Itē ex synodo romana. Quelibet persona ēpm aut alios accusās mōstrādo documētis inferat.
Sigs ēps aut diaconꝰ aut q libet clericus apud ēpos: q: alibi nō opoꝛtet: a q̃libet psona accusati fuerint: qcūqꝫ fuerit ille vir siue sublimis honoris siue alterius dignitatis: q hoc genꝰ illaudabilis intētōis arripuerit: nouerit dicēda ꝓbationibus mōstrāda documētis se debere inferre. Item damasꝰ papa stephano archiepiscopo. Sacerdotes non accusent: q ad eundē oꝛdinem ꝓuehi non possunt.
Sacerdotes ut ātiq tradat auctoꝛitas criminari non possunt: nec in eos testificari: q ad eundē nō debent nec pñt ꝓuehi honoꝛē. Itē ignīꝰ papa. Nisi irrephensibiles i maioꝝ accusatōeꝫ nō recipiāt.
Criminatōes maioꝝ natu p alios nō fiāt: nisi p ipos q crimina intēdūt: si tñ ipsi digni ⁊ irrephēsibiles apparuerint: ⁊ actis publicis docuerit omni se suspitione carere ⁊ inimicicia: ⁊ irrephēsibilē hr̃e fidē ac cōuersatōem ducere. Colligitur itaqꝫ ex his omnibus: ꝙ subditi in accusatione platoꝝ nō sūt admittēdi. Nūc vidēdū est an monachi in accusatōe ēpoꝝ sint audiēdi. Hadrianꝰ papa videt̃ eos ab accusatione remouere.

Monachi sacerdotes accusare vel in eos testificari nō pñt
Placuit eoꝝ accusandi sacerdotes ⁊ testificandi in eos vocē obstruere: quos nō ab humanis vocibus sꝫ diuinis moꝛtuos eē scimꝰ: q: funestam vocē potiꝰ interdici q̃ꝫ audiri opoꝛtet. Itē in cōcilio chalcedonensi ꝑcipit̃: vt ecclesiasticas actōes monachi attractare nō pꝛesumāt. Itē pelagiꝰ papa. Monachi in accusatione non sunt audiendi.
Nullus monachꝰ talia vsq̃ꝫ arripiat: nec secularia aut ecclesiastica negocia ꝑturbāe psumat: q: moꝛtua ē in talibus vox eoꝝ. Sed aliud ē qd̃ ex psūptione assumit̃ temeritatis aliud qd̃ ex necessitate gerit̃ charitatis. monachi eni ex presūptōe ēpos accusare nō pñt: ex charitate pñt: vñ ⁊ in canonibus precipit̃: vt cubicularij ēpi sint vel religiosi clerici vel electi monachi: ut de eius vita testimoniū dicē possint. Itē illud eleutherij pape omnibꝰ generaliter dicitur.
Consētire videt̃: q cū possit puersis negligit obuiare.
Negligere cū possis ꝑturbare ꝑuersos: nihil est aliud q̃ꝫ fouere. nec caret scrupulo societatis occulte: q manifesto facinoꝛi desinit obuiare. Itē hieronimꝰ tā de se q̃ꝫ de alijs monachis in pꝛimo pꝛologo bibliothece scribit dicens. Quantum ex vite merito qs ecclesiā edificat: tm̃ nocet si destruentibus non resistat.
Sancta quippe rusticitas solum sibi ꝓdest: ⁊ quantum ex vite merito edificat ecclesiam chꝛisti: tantum nocet si destruentibus non resistat. Itē grego. Subditi vitā pꝛelatorum repꝛehendere studeāt.

vel lr̃is ēpoꝝ suoꝝ: ut. xix. q. ij. due. ⁊ hoc si sūt ignoti: ⁊ ē sil'e. i. iij. q. v. canonica. vl' tñ valet eis testimoniū populi q̃tū examiatio: ut. xxiiij. di. c. i. io.
p Placuit. hoc. c. idē hadrianꝰ intelligit de infamibꝰ: ut. i. iij. q. ij. hi q. ⁊. i. iij. q. v. canonica. vel intelligit cū grano de monachis. s. criosis. Nā certū ē: ꝙ monachi accusare pñt: ut ex̃ de accu. c. exꝑte ⁊. i. e. cū pastoꝛis
q Esse. q̃tū ad ciuiles actus et etiā ad diuinos: q: nō pñt baptizare sepelire ꝑdicare pniāꝫ dare: ut. xvi. q. i.
r Quia funestā quia semꝑ debēt flere. xvi. q. i. placuit.
s Nullꝰ monachus nec secularia. i. tutelā ⁊ ꝓcurationem.
t Aut eccl'iastica. baptizare qd̃ olim non licebat eis. ut. xvi. q. i. placuit. Johes.
u Negligē cūꝫ possis. vl' õ platis tm̃ loq.
x Perturbare. i. ꝓhibē ⁊ remouere a malo. ⁊ hᵒ cūꝫ cōmode pōt illud facē: al's nō peccat q sic nō ꝓhibet. xxiij. q. ij. ꝓ/mū. ⁊. c. faciat. ⁊ fm hoc glibꝫ tenet̃ ꝓhibē iniuriā a ꝓrio. xxiij. q. iij. nō in ferēda. Alij hoc. c. intelligūt de platis: ut. xxiij q. iiij. duo ista. et c. ita plane. ⁊. q. vlti. ꝑterea. vl' intellige de atrocibus: ut tūc glibꝫ teneat̃: ut ex̃ de sen. ex. q̃te. xxiij. q. iij. c. vlti. ⁊ de pe. di. i. ꝑiculose.

vel dic ꝙ ꝗlibet tenet̃ ꝓhibere ꝑrimū a peccato cō mittēdo.xxij.q.v.hoc videt̃:secus i ꝯmisso.xciij.di. diaconi.Jo. y Scrupulo.i.suspicione.

z Sancta.gppe.i.cū simplicit̃ ⁊ pie viuūt: ⁊ al'os nolūt incre pare.⁊ intelligit̃ de p̄latis q ex of ficio tenent̃ resi stere in malis: ⁊ quoꝝ taciturni tas ē mortale pec catū: ⁊ magnum dānū in ecclesia opatur:ut.xxxiij.di.nemo.Et est h ar.vitā actiuā eē p̄ferendā ꝯtēpla tiue:ut.vij.q.i.lici as.⁊.viij.q.i.in scripturis.⁊ hīt se ut excedētia ⁊ excessa.ꝯtēplatia ꝗtū ad ꝑsonā cō tēplantis magis ē secura ⁊ vtilis: actiua ꝟo magis laboriosa ⁊ min⁹ secura ſ; magis fructuosa:ut ex ꝺ ,enū.nisi cū p̄dē. ⁊ Rusticitas.i. simplicitas.

ꝯ Nocet.intel lige hoc negatiue .i.no tm̄ prodest edificādo ꝗtū ⁊ reddēdo.si.xliij. di.§.debet. xxij. q.ij.primū.Jo.

a Admonēdi. bonū ⁊ me diocre q̄nꝗ dī mittit̃ ꝓpter bo nū obedietie: ſ; malū nunꝗ fieri debet:ut.xi.q.iij. quid ergo.Johannes.

Admonēdi sunt subditi:ne plusꝗ expedit sint subiecti ne cū studēt plusꝗ necesse est hoibus subijci: cōpellantur vi tia eoꝝ venerari. Idē gene rali synodo presidēs dixit.

Cubicularij electi monachi sint cubicularij episcopi.

Quum pastoris vita i exem plo debeat eē discipulis: ple rūꝗ clerici q̄lis i secreto sit vi ta sui pastoris nesciūt: quā tm̄ seculares pueri sciūt. De qua re p̄nti decreto cōstituim⁹: vt qdam ex clericis vel etiā ex mo nachis electi in ministerio cu biculi pōtificalis obsequātur vt is qui in loco regis est: ⁊ ta les habeat testes: q verā eius in secreto cōuersationē vide ant: ⁊ ex sedula visione exem plum profectus sumant. Itē virgilio episcopo arelatensi.

Prauos in sua societate episcopus habere non debet.

Peruenit ad nos fratrem ⁊ episcopum nostrum serenū massiliensem prauos homines in societate sua habere. ita de niꝗ et presbyterum quendam qui post lapsū carnis in suis adhuc dicitur iniquitatibus vo lutari: familiarem habeat: quod a vobis subtiliter est requirē dum: ⁊ si ita constiterit. cure vobis sit nostra eū sic vice cor rigere: vt et qui talem recipit non familiaritate fouere sed discat se potius vltione com primere: ⁊ qui receptus est di scat lachrimis peccata dilue re: non iniquitatem inmundi cijs cumulare. Item pasca lis papa.

Viros boni testimonij sem per episcopi secum habeant.

Episcopi lectioni ⁊ oratio ni vacent. ⁊ semper secum presbyteros ⁊ diacones: aut alios boni testimonij clericos habeant: vt scd̓m apostolum ⁊ sanctorum patrum instituta possint i. reprehensibiles inue niri. Item iohannes bapti sta cum duceret heremiticam vitā: scribas ⁊ sacerdotes ⁊ le uitas iudeorum ad se venien tes aspera increpatōe redar guit. Item ex canonib⁹ dif finitur. Illi sacerdotes accu sare possunt: qui ad eundē gra dū cōscēdere valēt. Cū ergo monachi ad sacerdotij gradū laudabiliter pertingere vale ant: patet ꝙ etsi sacerdotes li bere accusare possunt.

b Cum pastoris.generaliter teneas ꝙ monachi p̄nt accusare ⁊ ep̄os ⁊ alios:dū tm̄ hoc faciāt de lnīa abbatis.xij.q.i.nō dicatis.xvi.q.i.monachi si suū abbatē accusare vult:hēbit expēsas a monaste rio:ut ex̃ de accu.ex ꝑte. tūc nō ē necessari⁹ ꝯsens⁹ abbatis.Sꝫ si aliū vult accusare:nō hēbit expēsas a monasterio.si sūt i scholis p̄nt agē de his tm̄ q ꝑtinēt ad studiū:ut ex̃ de of.del.preterea.ff.de re iudi.que situ.⁊.ff.de iudi.si longius.

c Pueri.i.suiētes.sic.xxij.q.ij.§.abrahā quoꝗ.et ff.ꝺ v.sig.pueri. d Lꝫ q̄dā.duos hēbit sacer dotes ⁊ tres diacones:ut ꝺ ꝯse.di.i.iubem⁹.Sꝫ nū qd ꝯdicēte abbate pōt sumē mochū ep̄s i sibi i sociū n̄ vr̃ cū h⁰ sit p̄uilegiū pape:ut.ix.q.vli.ꝑ p̄ncipalē. ⁊.lxiij.di.c.i.⁊.ij.ar.ꝯ.xvi.q.i.q vere.Jo.Sc.credo ꝙ sic:nisi mōsteriū sit exēptū:cū maiora possit:ut ex̃ ꝺ exces.p̄l.sic vnire.b. Sꝫ nōne mōchi nūꝗ̄ exibūt ꝺ clau stro:ut.xvi.q.i.placuit:R̷⁰.qn̄ ꝑfecti sūt:sit h⁰.ut exteri⁹ fru ctificēt:vl' qn̄ fiūt ep̄i.⁊ isti cubicularij p̄nt eē testes n̄ solū ꝺ ꝯuersatiōe ep̄i:ſ; de facto ei⁹:ut.xij.q.i.manifeste.

e Testes.ꝓpt̃ h⁰ idu cit.c.q: q p̄nt testari et accusare:nec tales ep̄s p̄t ab accusatiōe r̃pellē ex̃ de accu.nulli.⁊.C.q accu.n̄ pos.iniquū.

f Peruenit ad nos.i societate.nō ꝙ p̄ sumit̃ ꝯ aliquē vl'ꝓ aliq̃ ex societate: ut.xxviij. q.i.sepe.lxxxi.di.cleric⁹. ⁊.xviij.q.ij.diffinim⁹.

g Episcopi lectioni. possunt.s̃.di.xciij. diaconi.

h Johes.ꝓbat cū h heremita accusabat: ꝙ monachi p̄nt accusare. qd̓ verū ē si hn̄t sp̄ale mā datū abbatis.xvi.q.i.q vere:nisi forte regri nō poss̃t sine magna diffi cultate. ar.ff.de iniur. ſ; si vri⁹.§.filio.ut nōui xij.q.i.nō dicatis.

De accusatione. Circa h⁰ notan dū: ꝙ aliud ē in famatio: aliud denūcia tio: aliud accusatio.In famatio ꝓhibet̃.s̃.e.q. ꝑxi.Accusatio.v.q.i.c. i.⁊.ij.Scd̓a.i.denūcia tio p̄cipit̃.s̃.e.q i.si pec cauerit.s̃.q.ꝑxi. q̃.ꝓpt̃ ⁊ sit sine inscriptiōe.iij q.iiij.§.aliqn̄. Tertia.s. accusatio ꝑmitit̃ ⁊ i.ea inscribit̃ ⁊ subinscribit̃. i.e.libelloꝝ.fallit tm̄ h⁰ i.vi.casib⁹.nō.n. sp̄ cogit̃ qs inscri bere ut i leuib⁹ crib⁹.ff.de accu.leuia.⁊ i crimie abigeat⁹ C.de abigeis.l.vna.⁊ i casu vbi mulier accusat̃.xv.q.iij.ꝺ crie:⁊ fm quosdā i crimie apostasie: ⁊ vbi xp̄ian⁹ iudeam duxisse accusat̃.C.de aposta.apostataꝝ.C.de iudeis ne qs ⁊ vbi marit⁹ accusat vxorē iure mariti.iiij.q.iiij.§.aliqn̄.C. de adult.ꝗuis.⁊.l.iure.Jo.hoc falsū est fm ius canonicū ut ex̃ de ꝓcura.tue fraternitatis.b.Et cū crimen in modū exceptionis ꝓponit̃:fm qd̓ distinguit̃ ex̃ de accu.sup his. Nūc videndū quid iuris sit circa singulos modos agendi Denunciationē p̄cedet admonitio alias remouet̃ denunci ans a denunciatione: ut extra de accu.sup his. ⁊.c.siquis episcopus.⁊.ij.q.vij.accusatio.⁊.c. siquis erga. Itē cri minosi infames inimici possunt a denunciatiōe repelli: ut iij.q.vij.qui sine peccato.⁊.c.postulatus.⁊.xxxv.q.vi. epis copus in synodo.⁊ extra de testi. cogen.preterea.extra ꝺ accu.cū oporteat.⁊ dictum est.s̃.c.q.i.si peccauerit.⁊ ex tra.e.qualiter.

Pena sic ꝯuicti modica ē:q² dʒ penitere de crimīe:et cre/do eū nō esse remouendū ab ordine vel dignitate:nisi de licti q̄litas aliud req̄rat:ut in simonia:seu scandalū inde ori ret:ex̄ de no.o.nūc.c.cū ex iniūcto.si aūt in modū inq̄sitio nis sit inscriptio nō est

Q.vi.

necessaria et pōt ꝓcedi sine ipso q īpetrauit inq̄sitionē sicut et cū ipso sʒ fama dʒ p̄cedē n̄ semel sʒ sepi⁹ et apud bonos ꝛ graues: ut ex̄ de accu. qualit̄.et.c.cū oportet. ꝛ de simo.lʒ.citari etiā dʒ infamatus: ut audia tur ei⁹ exceptio ut eisdē c.et ex̄ de sen.et re iud. cū.i.et.a.et in hoc casu pn̄t testes recipi lite n̄ ꝯt.ut ex̄ ut lite n̄ ꝯt. qm̄ frequenter.§.iij. Pena hui⁹ talis ē. p̄lati sūt ab administratione remouē di miores sūt bn̄ficio p̄/uandi ex̄.e.q̄lit̄.et de si/mo.dilect⁹.sʒ si ī modū exceptionis obijcit̄ cri men:distingue:ut ex̄.e. sup his. et ex̄ ð or.cog. cū dilect⁹. et dʒ eē pn̄s ex̄.e.q̄lit. et in hoc casu laici bone fame admit/tunt̄ ad agendū et testi ficandū:ex̄ de testi. taʒ l̄ris.xxiij.di.illud.Sʒ cū crimē obijcit̄ ī modum accusationis semp ē ne cessaria inscriptio:ut.j. e.libelloꝝ.fallit ī.vi.ca sibus.s̄.nōtis et ī septi/mo ſm quosdā cū offi/cialis accusat.C. de ac/cu.ea q̄.In hoc casu pe na ē ðpositio:ut.s̄.ꝓri. q.lator.et ex̄ de si.dile/ctus.

k Accusatorū.nec ab sente. C. de penis ne diu.ꝯ.sʒ illud sp̄ale ē ī dilapidatore. sic.s̄.e.q.vi.§.sūt quoꝝ ut nōui.i.q.iiij.nlli

l Quibuslibet.j.v.q.ij.relatū.sʒ ꝯ.v.q.vlti.epiphaniū.

m Sciāt cūcti.indicijs.xxxij.q.i. dixit. et.xxxv.q. vi.c.i. sʒ ꝯ.iij.q.ix.absens.libell⁹ tn̄ ī absentia rei ꝓponit̄ .ff. de adult.miles.§.sexaginta.hoc verū ē nisi absens sit p cō tumaciā:ut.iij.q.ix.decernimus.C.de accu.l.vltima.

n Quisqs.hoc ponit̄.C.de accu.l.vltima.

o Vinculū inscriptionis.i.obliget se ad talionē.

p Dignitatis.q² pari iure censent̄ accusator et accusat⁹. iij.q.ix.c.vlti.C.de exhi.reis.l.vlti.tn̄ rō dignitatis in hoc habet̄ ꝙ min⁹ punit̄ ꝯstitut⁹ in dignitate q̄ȝ alter.xxiiij.q.i.

qui contra.et.c.quisquis.

q Similitudo.nisi ī casib⁹ exceptis.s̄.e.q.iij.§.nōndū

r Per scripta.absens.pōt eni libell⁹ dari absente accusato:ut.v.q.v.epiphaniū.C.de exhi.reis. l.ij.et etiā die fe/riato:ut.ff. de ad ulte.miles.§.sex/aginta.pri⁹ tn̄ de nūciabit eū accu sator quē vult ac cusare:al's nō au diet̄:ut.ff.de ad/ult.denūciasse.et C.de accu. absen tē.deinde det li/belluʒ iudici. iu/det tn̄ non pri⁹ li/bellū recipiat q̄ȝ īscriptio sit facta et fideiussorē de/derit ꝓ lite sequē da.C. ad turpill. l.i.et.C. q accu.n̄ pos.l.iij.postmo/dū reus vocand⁹ ē ſm.l.C. ð exhi. reis.l.ij. et nomē ei⁹ recipiet̄ inter noīa reoꝝ:et hoc fit cū lis ē ꝯtesta ta.ff. de adult. si marit⁹.§.ꝯscrip/tiones.et.ff. de iure fisci fisc⁹. Et pri⁹ hēbit induci as.xx. dieruʒ ad deliberandū nō triū tm̄ ut qdam dicūt:ut.ff.ð pu. iudi.int̄.hēbit et īducias.xxx.die/rū ad ꝯponēdos mestos penates: ut.C.de exhi.re. l.ij.ſm ea. tn̄ non videt̄ ꝙ necessa/ria sit denūciatio vl' talis solēnitas: ut ex̄ de ac.lʒ ī fi.

s Libelloꝝ. cōsul et dies.institute accusatiōis:q² ð die ꝯmissi crimīs loq̄tur.nā ꝯsul et dies sūt ꝓponē/di.hodie p̄mo ponitur īpatoris nomē:postea ꝯsulis postea indictio:postea mēsis et dies in auc. ut p̄po natur imperatoris nomen.colla.v.

t Scio.id nomē exponitur:ut ſm q̄litatē ꝑsone pu niatur magis vl' min⁹. Sʒ qd si ignoratur q̄ sit illa ꝑ/sona illa:? vr̄ ꝙ nihilomin⁹ ipsū accusare possit:ut.v. q.i.c.ij. u Aūt diē ꝯmissi crimīs:sʒ nō ꝯcepti li/belli:ut.s̄.dixim⁹.penit⁹ ꝯriū ē ī ciuilib⁹ actionib⁹: ut.ff.de edēdo.l.i.§.diē.a testib⁹ aūt q̄ritur dies: ut

De accusatione vero q̄liter fieri valeat: in canonibus apte de/cernitur. Ait enim calixtus papa. Accusatio semper fiat in scriptis.

Accusatorū ꝑsone nunq̄ȝ re cipiant̄ sine scripto: nec ab sēte eo quē accusare voluerit quibuslibʒ accusare ꝑmittitur codice libro.iiij. ti. de ꝓba.

Sciāt cūcti accusatores eā rē se debere inferre in pub licā notionē: q̄ munita sit testi/bus idoneis: vel instructa ap/tissimis documētis: vel idicijs ad ꝓbationem idoneis vel in dubitatis ꝛ luce clariorib⁹ ex/pedita. Itē eutician⁹ papa. Accusatio sēp dʒ fieri ī scriptꝭ.

Quisqs ille ē q crimē inten dit: in iudiciū veniat. nomē rei indicet: viculū inscriptōis arripiat. custodie similitudinem hīta tn̄ dignitatꝭ estimatōe pa/tiat̄. nec īpunitā sibi nouerit li cētiā mētiēdi: cū calūniātes ad vīdictā poscat similitudo suppli/cij. Qui vo ad sortilegos ma gosqꝫ ꝯcurrūt: nullaten⁹ ad ac cusatōem sūt admittēdi. Itē sixtus papa. De eodem.

Qui crimē obijcit: scribat se ꝓbaturꝝ. ꝛ q nō ꝓbaue rit qð obiecerit: penā quā itu/lerit ipse patiat̄. Sed stepha nus pa. ꝯ videt̄.

De eodem.

Per scripta nulli⁹ accusatio suscipiat̄: sed ꝓpria voce si legitīa ꝛ cōdigna accusatoris ꝑsona fuerit p̄nte videlicʒ eo quem accusare desiderat quia null⁹ absens accusare pōt nec ab aliquo accusari. Sed calixt⁹ p̄cipit vbi accusator p̄/sente eo quē accusat: ī scriptꝭ iudici accusatōem offerat: ꝛ ꝓ pria voce l̄ras sue accusatōis legat. Stephanus aūt ꝓhibʒ ne absens aliquē p ep̄lam accu sare audeat. Que vero sit forma accusatōis qs mod⁹ cō cipiēdoꝝ libelloꝝ: paul⁹ in di gestoꝝ libro de publicis iudi/cijs ꝛ ti. de accusatōib⁹ ꝛ īscri/ptōibus ōndit dicēs. Libel/loꝝ inscriptōis ꝯceptio talis ē Cōsul ꝛ dies apud illū p̄torez vel cōsulē luci⁹ tici⁹ ꝓfessus ē se meuiā. l. iulia de adulterijs reā deferre: ꝙ dicat eā cū ga/io seio ī ciuitate illa ī domo il li⁹ ī mēse illo cōsulib⁹ illis cō/misisse adulteriū. Vtiqꝫ.n.et loc⁹ designād⁹ ē: ī quo adulte/riū cōmissū ē: ꝛ ꝑsona cū q̄ ad/missū dicit̄: ꝛ mēsis. hoc.n. lege iulia publicoꝝ iudicioꝝ caue tur ꝛ generalit̄ p̄cipit̄ oībus: q aliquē reū deferūt: neqꝫ autez diē neqꝫ horā inuit⁹ ꝯprehēderet. Qð si libelli īscriptionū le gitime ordinati nō fuerint: rei nomē abolet̄: ꝛ ex integro re/petēdi reū potestas fiet. Itē

iij.q.ix.nihilomin⁹.ꝛ.xxxv.q.vi.de parētela.de hoc plene dicem⁹.j.iiij.q.iij.in testib⁹.ꝛ etiā dicēt i qua pte dom⁹.ſm.h.dies ē aſſignāda:q2 nō lʒ vagari cū diſcrimine alteri⁹:ut.ff.de iniur̄.l.pro2.Jo. tn̄ dicit ꝙ nō aliud tenet̄ dicē teſtis ꝙ̃ ac/cuſato2 ꝓpoſuit: q2 nō aliud iudi/candū ē ꝙ̃ i libel lo ꝯp̄henſū ſit.ar. ex̄ de cā poſ. cuʒ ſup electiōe.b.

x Se ꝓfeſſū .i. ſe velle ꝓſequi ac cuſationē ꝛ ſubi/turū taliouē ſi nō ꝓbauerit.

y Aliud.i. eodē mō eſt ꝓcedēduʒ ſi aliud crimē ob ijciat.

z Reo. hoc etiā faciet lapſo bien nio:ut.C.ut intra certa tēpo.l.vlt.

ꝛ Uidebimus. ff.ad turpill̄.l.in ſenat⁹.§. vltimo.

a Quidā eps. hic primū agit̄ an ſpo liat⁹ ſit reſtituen/dus ſʒ.ā.cā ꝓxia q.ij.agebatur an ſpoliat⁹ eēt ī ius vocand⁹. Eſt aūt regulare ꝙ ſpo/liatus ab alio ꝙ̃ a iudice:vel etiam ſi a iudice ē ſpo/liat⁹ ſine ordine iuris: ſemp ſtatiʒ ē reſtituend⁹ non obſtāte exceptio ne alicui⁹ crimis vel nō canonice inſtitutiōis:ut ex̄ de reſti.ſpol̄..i lit teris.ꝛ.c.itē cum qs.ꝛ.vi.q.iij.de/niqʒ. Fallit in caſi bus hic notatis. Intruſio: ut.j.e. .§.pʒ.ſʒ hoc ſpāle ē in papa. Dilapi datio:ut.iij. q.ij. quia ea. ſed ho/die hoc nō tenet q2 nō ē ſpoliand⁹ aliqs niſi ꝓbata ſuſpicione : ut ex̄ de ſi.lʒ. Criminis

ſubſcribere debebit is: q dat libellū ſe ꝓfeſſū eſſe :vel ali⁹ ꝓ eo ſi litteras neſciat. Sed ſi aliud crimē obijciat : veluti ꝙ domū ſuā p̄buit: vt ſtuprum materfa. pateretur: ꝙ adulte riū deprehenſum dimiſerit: ꝙ p̄ciū ꝓ cōperto ſtupro accepe rit: ꝛ ſiqd̄ ſimile: id ipm in libel lo cōprehēdēdū erit. ſi accuſa to2 deceſſerit aliaue cā eū im/pedierit: quominus accuſare poſſit: ꝛ ſiqd ſimile eſt: nomen rei aboletur poſtulante reo. Idqʒ ꝛ lege iul̄. de vi ꝛ ſena/tuſcōſulto cautū eſt: ita vt lice at alij ex integro repetere reū ſed intra quod temp⁹ videbi/mus: ꝛ vtiqʒ. xxx. dies vtiles obſeruandi ſunt.

Quidam epiſcopus a propria ſede delectus petit reſtitui. poſt reſtitutionem inducitur in cauſam. inducias poſtulat. tandē ad eius accuſationem proce/dit. quidam non legitime con/iunctus vxori ꝛ duo infames ꝛ tres religioſi accuſato2es te ſtes de domo ſua producunt: ꝛ alios ſibi inimicos extra ſuam prouinciam. reus crimīnoſo iu dici offertur ab vno tantum au diendus ꝛ iudicandus. quidā de accuſato2ibus teſtibus ab ſentes per epiſtolam illum ac/cuſare ꝛ in eum teſtificari cō/tendunt. Cum multa capitula ei obijcerentur: in primo accu ſato2es deficiunt. demum ac/cuſatio in accuſato2em verti/tur. Hic primuʒ queritur: an reſtitutio dāda ſit quibuſlibet expoliatis. Secūdo de indu/cijs an poſt reſtitutionem tantū dari: an etiam poſt vocationeʒ ad cauſam quibuſlibet conce/dende ſunt. Tertio quo ſpa tio menſium vtriqʒ ſint conce/dende. Quarto an infames ꝛ non legitime coniuncti ad ac cuſationem ſint admittendi. Quinto an teſtes ꝺ domo ac cuſato2um ſint ꝓducendi : vel inimico2um vox ſit audienda Sexto an extra prouinciā re us ſit ꝓducendus. Septimo an ſit audienda eius ſententia quem cum reo par inficit mali cia. Octauo an ab vno tantū epiſcopus ſit audiēdus vel iu dicandus. Nono an accuſa/to2es vel teſtes in abſentē vo cem accuſationis vel teſtifica tionis exhibere valeant. Decimo an deficiētes in primo ca pitulo ſint admittendi ad ſe/quentia. Undecimo an accu ſato liceat accuſationem in ac cuſato2em vertere.

Quod reſtitutio qbu/ſlibet danda ſit : mul/tis auctoritatibus ꝓ batur. Ait enim ga ius papa.

Expoliatis vel eiectis omnia ſunt reintegranda.

Epiſcopis ſuis rebus expo liatis vel a p2op2ijs ſedib⁹ eiectis omnia que eis ablata ſunt integranda. quia p2iuſqʒ hoc factum fuerit: nullum cri/men eis obijci poteſt. Item fabianus papa.

Deeodem.

Epiſcopi ſi a ꝓp2ijs ſedib⁹ aut eccleſi,s ſine aucto2ita te romani pontificis expulſi fu erint: anteqʒ ad ſynodum vo/centur: ꝓp2ius locus ꝛ ſua om nia eis reintegranda ſunt.

eno2mitas:ut.ij.q.v.ſup cā. Infamia ꝛ crimis euidētia:ut ij.q.v.pſbyter.ꝛ.q.i.ſcel⁹.ꝛ.c.māifeſta. Itē crimē ſimonie ex̄ ꝺ ſimo.accuſatū.ꝛ.c.tāta. Cōtumacia:ut.iij.q.ix.decer/nim⁹. Scandalū:ut.iij.q.vi.hoc qppe. Fo2nicatio.ex̄ ꝺ di/uo2.ſignificaſti. Itē cū reus ē abſens.ex̄ de of. iudi.dele.ꝯſultatiōib⁹. Cū in ꝯtinēti deiecit. ex̄ de reſtitu.ſpolia. olim. Itē cū ſpoliatio ē ꝓba/ta ī modū exceptionis ex̄ de o2.cog.cū dilect⁹ Itē ſm quoſdā cū incō tinenti ſpoliato2 vult ꝓ bare exceptionē: ex̄ de reſti.ſpol̄.lr̄as.ff. ad ex hibendū.l.iij.§.ibidem Itē a muliere obijcitur ſeuicia viri:ut de reſti. ſpol̄.ex tranſmiſſa. Item in caſu quē habes ex̄ ꝺ diuo2.gaudem⁹ i fi. Itē exceptio rei iud.ij.q.vi §.diffinitiua. Itē excep tio iuriſiurādi.vl̄ pacti ſm quoſdā:ut ex̄ de re/ſti.ſpol̄.accepta. Iteʒ ſi ſub cōditione poſſedit: ex̄ de reſti.ſpol̄.olī cām Itē ſi ex gracia vel p2e cario poſſedit.j.x.q.iij. q2 cognouim⁹. ꝛ ex̄ de excel̄.pla.cū ad quo2ū/dam. Itē ſi poſſedit ut colon⁹.ff. de vi ꝛ vi ar. cū fūdū. Hoc aūt ſcias ꝙ q̄tuo2 ſūt auxilia ꝓdi

Ho.i.

ta p q̄ petitur reſtitutio actio: interdictū: cōdic tio ex canone: iudicis officiū. Actione petitur reſtitutio: ut actiōe qd̄ met⁹ cā dat̄ reſtitutio ꝯ quēlibet poſſeſſo2eʒ.ff. qd̄ me.cā.l.metū.§.vo/lenti. Itē actiōe de do lo petit̄ reſtitutio ꝛ per illā nō ſit reſtitutio ꝯ il lū q dolū fecit.ff. ꝺ do/lo.l.ſi plures. Itē p int̄/dictū reſtitutio dat̄ ꝯ il lū ſolū q vim fecit.ut ex̄ de reſti. ſpol̄.cū ad ſe/dem i fi. Per ꝯdictionē ex canōe dat̄ reſtitutio ꝯ quēlibet poſſeſſo2em ut ex̄ de ap.bone me. ꝛ .j.c.reintegranda. Itē p iudicis officium petit̄

restitutio cū aliqs ꝓpter absentiā ꝑdit rē suā de qua agit. ff.ex q.cau.ma.l.i.⁊ ꝑ totū.⁊ illa pōt agi ꝯ quēlibet posses/sorē:ut.xvi.q.iij.§.porro.

a ¶ Episcopis.oīa etiā deposita:ut.ff.depositi.l.i.§.q aūt ⁊.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.q autem.

mare:⁊ sūt reuocāda sūptibus spoliatoris.ff.de rei ven.si vo.

h ¶ Captiuitate.j.xvi.q.iii.porro.⁊.c.ꝑcedenti.

i ¶ Captiuitate.si eni ꝑ vī aliqd ab eo extortū ē vel

b ¶ Nullū crimen.a spo liatore vel generalit̄ a nullo:cū sit inermis:ut j.e.q.ij.oportet.

c ¶ Nullū crimē.ꝓ quo fuerūt spoliati s̄m.h. vl' nec illud nec aliud pōt obijci a spoliatore.ij.q.ij.in scripturis.⁊.c.nul/lus.Sȝ mirū ē si aliquis nō pōt eū de crimine il lo accusare ut.j.q.ij.cū eccl'ie.⁊.c.ꝓxi.cū res. inter alios acta alijs nō ꝑiudicet.Itē nūqd spo liator pōt euȝ accusare postq̄ est restitut⁹? ar. q̄ sic.nō.ex̄ de resti.spolia. itē cū gs.ar:ꝯ. q̄ possit saltē ciuilit̄.j.e.q.ij.au/diuimus.

d ¶ Episcopi.si tñ spo liat⁹ velit agere ꝯ spoliatorē reconuenni pōt ab eo:ut ar.ff.ð iu/di.l.ij.§.itē.sȝ hoc verū est cū nō agit de spolia tione:ex̄ de or.cog.cuȝ dilectus.

e ¶ Obijcere.qd si nūq̄ velit petere restitutio/nē:ut sic nō puniat̄ ð cri mine,ꝑ quo ē spoliatus cū tñ inde grauiorē pe nā meret̄ dicerē q̄ i ta/li casu bñ possit accusa/ri añ restitutionem:ne fraus sit ei lucrosa. ar. ex̄ de iudi.intelleximus. ⁊.xi.q.iij.puilegiū.sȝ si minorē penā de illo cri mine meret̄:tūc nō est accusand⁹ de illo:cū sa/tis sit punit⁹.ar.ij.q.vi. sigs ex pluribus.

f ¶ Sȝ notandū.natura lem.nec sufficit dare pi gnora:ex̄ de sen.⁊ re iu di.cū aliqbus.silr̄ in ꝓprorū pign⁹ ē qs corpo ralit̄ mittend⁹.ff.de pi gno.act̄.nō ē mirū.sec⁹ in ꝯuētionali.ff.e.l.i.

g ¶ Reintegranda.⁊ i eo loco.etiā vltra

Nulla enim ratio ꝑmittit: duȝ ad tēpus eorum bona vel eccle/sie atq̄ res ab emulis aut a q/buscūq̄ detinent̄.vt aliquid il li obijci debeat.nec qcq̄ pōt eis qlibet maiorum vel minorum obijcere:dum suis ecclesijs vl' rebus vel potestatib⁹ carent. Sed notādū est: q̄ restitutio nis sententia sola non sufficit: nisi ꝑsentialiter oīa iudicis officio restituantur: vt eiectus vel spoliatus etiā naturalē pos sessionem recipiat:siue animo suo ⁊ corpore alieno veluti ꝑ ꝓcuratorē:siue animo ⁊ corpo re suo. Cuncta quoq̄ que si/bi ablata sunt vel fuerant qua cūq̄ conditione in eodē loco: vnde surrepta fuerant:reuocā da sūt. Unde iohānes vrbis rome episcopus scribit zacha rie archiepiscopo. De eodē

Reintegrāda sunt oīa expo liatis vel eiectis epis ꝑsentialiter ordinatione pontifi cū:⁊ in eo loco vnde abscesse rant funditus reuocanda:qua cūq̄ cōditione tēporis aut ca/ptiuitate aut dolo aut violen/tia maiorum ⁊ per quascūq̄ iniu stas causas res ecclesie vel ꝓ prias.i.suas substantias perdi disse noscuntur. Item euse/bius apostolice sedis eps om/nibus epis. De eodem

Reintegrāda sunt omnia ex poliatis vel eiectis epis et cetera:vsq̄ funditus reuocan da eodē modo vt supra. Itē alexander papa.

Non est sacerdos:qui fratrū se subtrahit obsequijs.

Nulli dubium est:quia bo/ni a malis semꝑ persequū/tur ⁊ tribulantur. ꝓpter quod nos oportet humiliari sub po/tenti manu dei:vt liberet nos in tempore tribulationis. Nā diabolus non cessat circuire:

querens quem deuoret: ⁊ que rere quos ex fidelibus perdat ⁊ maxime illos quos ardentio res in seruitio saluatoris eiq̄ familiares inuenerit.familia/res dico eos quos sacrari et in ordine apostolatus consti/tui voluit.ipsi enim pro popu/lo interpellāt: ⁊ populi pecca ta comedunt:quia suis preci/bus ⁊ oblationibus ea delent atq̄ consumunt. ⁊ infra: Qui autem ex vestro fuerit collegio ⁊ ab auxilio vestro se subtra/xerit:magis scismaticus q̄ sa/cerdos esse probabitur. Ecce inquit propheta q̄ bonum ⁊ q̄ iocundum habitare fratres in vnum. Illi vero non habitant in vnum:qui fratrum se solatō subtrahunt:aut quod deteri⁹ est fratribus insidias aut la/queos ponunt.et infra: domi/num crucifigunt qui eum in sa cerdotibus suis persequuntur quia crux a cruciatu dicitur. magnum vero cruciatum susti/net qui vim patitur. Item fa bianus papa.

Excommunicetur:qui oppro brium ⁊ calumniam inferunt sacerdotibus.

Deus ergo fratres ad hoc preordinauit vos ⁊ omnes qui summo sacerdotio fungun tur:vt iniusticias remoueatis: ⁊ presumptiones abscindatis ⁊ in sacerdotio laborantibus succurratis:opprobrijs ⁊ cala mitatibus eorum locum non prebeatis:sed ei qui calumni/am vel opprobrium patitur ad iutorium feratis.illum vero q calumniam vel opprobrium fa cit abscindatis: ⁊ domino i suo sacerdotibus opem feratis. Patet ergo q̄ expoliati pri/us sunt presentialiter restitu/endi:anteq̄ ad causam sint vo candi. Sed obijcitur:vbi non

ablatū īfra annū pōt agē ꝯ deten/torē in quadru/plū p⁹ annū i sim plū. ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.sȝ si ꝑ metū est extortū aliqd tūc ꝯ oēm posses sorē agit̄ infra an nū in quadruplū cū nō vult resti/tuere.ff.qð me. cā.si cū exceptōe .§.i.ij.⁊.iij.

k ¶ Aut dolo.et tūc vsq̄ ad bien/niū pōt cōueniri q dolū cōmittit: ut.C.de dolo.l. vlt.sȝ ꝑpetuo hōt cōueniri actione in factū de eo qð ad eū ꝑuenit:vel si dolo fecit quo min⁹ ad eū ꝑue/niret.ut.ff.de do lo in heredē.⁊.l. eaten⁹.⁊.l.dolo. Cū aūt canon eq paret dolū metū vel violentiā:vi/det̄ q̄ ꝑdictione ex hoc canone q lib; possidēs pos sit conueniri.ar. ad hoc ex̄ de iu/di.q2.⁊ ex̄ de trās act.veniēs.⁊ ex̄ de emp.⁊ vē.ꝑue nit.ex̄ ut lit̄.pen. eccl'ia.⁊ ex̄ ð ap. bone memo.⁊ ē expressū ex̄ de re sti.spol̄.sepe.

l ¶ Aut dolo.ar. q̄ restituend⁹ sit q dolo suo iuri re nūciat:ut.j.xv.q vi.c.i.⁊.j.xxx.q.i. dictū.⁊.C.de in/offi.testa.cū qui. .i.R.ex̄ de his q̄ vi me.ve cā si.cū dilect⁹.ꝯ.⁊.xx.q. iij.constituit.

m Nulli.auxilio.epi ſibi inuicẽ debẽt pſtare mu-tuũ auxiliũ:ut.ſ.di.xc.pcipim⁹.⁊ iõ inducit hoc.c.ſ.ꝙ ſemp ſit ſubueniendũ ſpoliatis.
n Nostro.ar.ꝙ qlibet teneť p̃ ocinuз ꝓ eccleſia pſtare.xcvi.di.ſi impator.⁊ ſi ꝯtra eccleſiã ſuã ſtaret puand⁹ eſſet eo: qđ hз ab ea.⁊.ĩ.q.vij.c.i.C.locati. militeſ.⁊ ẽ expſſũ ex̃ ð poſtu.c.vlti.
o Patet.ſiquis pecunia.ſ̃.di.lxix.ſiqs pe-cunia. hoc tñ ibi nõ diciť ſз meliuſ poſſet induci qđ ẽ.xxiij.di.in noie ut etiã nulla ei au dientia deť de il lo inuenies.xiiij.q.i.in principio.
p Nõ ꝯtinuato.i.ſi nõ interponitur ꝯti⁹act⁹.ff.ð teſ.hẽdes palã.vł nõ ꝯtinuato cũ p̃mũ potueĩt.ff.ad tur pilľ.l.ij.§.ꝯfeſtim
a De inducijs Quinqз ſũt genera induciaꝝ Reſtitutorie:pparatorie:citatorie ðliberatorie. Et iudicatorie. In cã criali reſtituto rie ñ erũt maioreſ vi.mẽſibus:nec maiores ãno.ĩ.e. eiectis.vł ven⁹ ẽ ꝙ ſũt arbitrarie: ut.ĩ.e.eps. Cita-torie erũt vni⁹ vł duoꝝ vel triũ mẽſiũ:ut.iiij.q.v.c.i.⁊.v.q.iij.c.i. ille aũt q̃ habenť Lio.ij. v.q.ij.c.pñti.ſũt paternales adie ctiones.de q̃bus mentiũť qdam ꝙ ſint clericoꝝ mi-norũ vel laicoꝝ. tñ ar.ẽ ꝓ eis.xvi.q.vij.ſi ãt.alie ſũt pſbyteroꝝ vel diaconoꝝ:ut dicunt. Preparatorie erũt ãni ⁊ dimidij:ve vni⁹anni vel ſex mẽſiũ:ut.ĩ.e.q.iij.ð iducijs.⁊ he dãť añ liť.ꝯť.⁊ p⁹.v.q.ij.ſi pma

fuit legitima inſtitutio:ibi non poteſt eſſe reſtitutio. Non.n. probatur deſtitutus:qui prius non fuit inſtitutus:ac per hoc nec reſtaurationem poſtulare poteſt. Illi ergo quorum ele-ctio vitioſa eſt:vel qui a clero non ſunt electi:vel a populo expetiti:vel quia per ſimoni-am irrepſerunt:non ſunt habẽ di inter epiſcopos. ⁊ ideo ſi a ſedibus quas tenere videban tur expulſi fuerint:non poſſũt reſtitutionẽ petere anteqз vo-centur ad cauſam vnde ſupra in tractatu ordinandorum:ſi-quis pecunia vel gracia huma na ſeu populari vel militari tu multu et cetera. Sed hoc i eo caſu intelligitur:quando apo ſtolica ſedes per violentiam occupatur:quo caſu iudex nõ inuenitur:cuius officio ille a-poſtaticus poſſit excludi. In alijs autem locum non habet: cum violenta poſſeſſio niſi p iudicis ſententiã violento de-tractori detrahi non poſſit. Si autem verus dominus bel lo non continuato ſed renoua to vi illum de poſſeſſione eie-cerit:iudicis auctoritote pre-doni poſſeſſionem reſtituet. ſi ergo epiſcopi a ſedibus quas quoquo modo tenere videbã tur:non per iudicem ſed violẽ ter eiecti fuerint:poſt eiectio nem reſtituendi ſunt ante re-gularẽ ad ſynoduз vocationẽ

De inducijs autem poſt reſtitutionẽ pre ſtandis:⁊ quo ſpatio temporis conceden-de ſint ſcribit iohannes papa dicens.

Secundum tempus expolia-tionis concedantur inducie re ſtitutionis.

Quanto tempore expolia-ti vel expulſi eſſe videban tur.anteqз ad ſynodum conuo centur:ſub eodem ſpacio tem poris eis inducie indulgean-tur. Item pelagius papa.

Dum poſſeſſiones vel res epi ſcopi detinentur:aliquid ſibi obijci non poteſt.

Dum eccleſia alicuius epi-ſcopi aut poſſeſſiones vel res ab eius emulis vel a qui-buſcunqз alijs non ſua ſponte detinentur:aliquid illi non de bet aut poteſt a quoqз ante re integrationem omnium ſuaruз rerum obijci. Sed prius illi legibus reintegranda ſunt om nia:⁊ poſtea tempore a patri-bus prefinito negocio ſunt vẽ tilanda. Item ſtephanus pa pa girando laodicenſi.

Ante litem conteſtatam vio-lenter ablata reſtituantur.

Oportet vt primum vos taз de inuaſis ciuitatibuſ ⁊ mo naſterijs ⁊ manſis:quã de re-liquis generaliter rebus rein ueſtire faciatis.quia nec nudi contendere:nec inermes ini-micis nos debemus oppone-re. Item euariſtus papa.

Deijciantur a clero ⁊ infameſ fiant:qui loca expulſorum a-dulterina feditate inuaſerant

Audiuimus quoſdam a vo bis infamatos ⁊ dilacera-tos epiſcopos a ciuitatibus proprijs expulſos:quia alibi conſtitui,epiſcopi non poſſũt: niſi in ciuitatibus non minimis ⁊ alios ipſis viuentibus con-ſtitutos. Ideo hoc vobis ſcri bim⁹:ut ſciatiз hoc fieri nõ licẽ

tes. In ciuili ãt cã ſũt iducie deliberatorie.xx.dieꝝ:ut.ĩ.e.q.iij.offerať. Citorie.xxx.dieꝝ:ĩ auť.de liť.§.oẽm.⁊ p trinũ edictũ:ut.xxiiij.q.iij.ð illicita. Iudicatorie q̃tuor mẽſiũ q̃ danť iudicatis:ut ex̃ de offi.iudi.dele.quereti. In crimiali vo nõ danť deliberato rie:q: cert⁹ dз eẽ reus: vtrũ velit crimẽ ꝯfiteri an negare:cũ ſciat ſe eẽ reũ vł ñ. Itẽ nec iudica torie danť:q: ibi pena ñ differť niſi ĩ caſib⁹:ut xi.q.iij.cũ apud.
b Quãto.i.q̃li.⁊ ſi lõ go tpe fuit ſpolia tus:longo tpe erit reſti tut⁹.ſic.xc.di.ſiqs mo-nachus in ſi.
c Dum eccľia.ſpõte.ar.ꝙ ſpoliat⁹ ſuo iuri põt renunciare.ar.ꝯ ex̃ ð reſti.ſpo.ſolicite
d Oportet.nudi. Ec cerõ canonis q̃re ſpoliat⁹ ñ teneť rñdere ⁊ ẽ forte iõ ſtatutũ:q: cũ ẽ ſpoliat⁹ nõ põt ſufficẽ ad ſũptus iudiciales: nec inuenit hoĩes adeo fauorabiles.⁊ p hoc vř ꝙ ñ etiã ſpoliatori neqз alij teneť rñdere ſup ali quo qđ ei obijciť.ar.ſ̃.e.cũ eccľie.⁊.ſ̃.q.pr.c.ij. Itẽ vř ꝙ ſi modicũ eẽt ei ablatũ:ꝙ tũc cuili bet ⁊ ꝓ q̃lib; cã teneať rñdere.
e Audiuim⁹. infama tos.de facto vł ab emulis.ał's ñ reſtituerẽ tur ſi eſſent infames.
f Quia alibi.⁊.ſ̃.lxxx.di.epiſcopi.
g Habueritis. Sed quã pñt hr̃e q̃relã:cria lẽ nõ pñt cũ ſint ĩimici: ex̃ ð reſti.ſpo.itẽ cũ qs.ñ ciuilẽ:q: ceciderũt a iuř ſuo.xvi.q.vi.placuit forte logť de his q ſuã iniuriã ꝓſequũť:ut.iiij.q.vi.omnib⁹.
h Oiectis.anniuerſa-rie.ad plus.vł.vi.men ſiũ ad min⁹.
i Prius ergo.
k Tandiu.
l Si eps.detẽtiõe.ſi detines me ne poſſim ĩtrare poſſeſ-ſionẽ:ꝯpetit mihi intdictũ.ff.ne vis fi.ei.q ĩ poſ.mit.l.i.§.ſiue ãt.⁊.xcij.di.ſiqs.⁊ ĩ ꝯſtõe ex̃ ð reſti.ſpo.ſepe.

m ¶ Cõuocari.s; nunqđ veniet allegare p̃uilegiũ: ut ex̃ de ap.cũ pati.&c.nõ:cũ ↄstet eũ esse spoliatũ:sic.ff.de peculio eo tpe. Scias ergo q̄ vbi euidẽs ẽ citationẽ nõ tenẽ:re⁹ ñ tenet̃ venire etiã ad allegandũ suũ p̃uilegiũ. Scias ergo q̄ qñq̧ citatio nõ valet q̄ intra angusta tp̃a fit ut.v.q.ij.c.i.qñq̧ nõ valet q̄ nõ exp̃mit̃ cã q̄re fiat citatio: ut.v.q.ij.c. vlti. qñq̧ nõ valet quia nimis maturat̃ pemptoriũ: ut ex̃ ð dila. dilecti qñq̧ nõ valet citatio ratione tp̃is: ut si fiat tp̃e feriato: ut.v.q.ij.c.i. et ff.de fer.l.i. qñq̧ nõ valet rõne loci: ut si citat̃ extra p̃uinciã vltra duas dietas: ut ex̃ de rescriptis nõnulli. vel si citat̃ ad locũ p̃iculosũ vel inhonestũ: ut ex̃ de ap. ex p̃te.ff.de arbi.si cum dies.§.si arbiter. qñq̧ nõ tenet rõe iudicis: ut si euidẽs ẽ ipsũ nõ eẽ iudicẽ q citat: ut ex̃ ð of. indi. dele.in l̃ris. et ex̃ de ap. si duob⁹. Itẽ nõ valet si rescriptũ ap̃licũ nõ inserit̃: ut ex̃ de dila. p̃terea. ⁊ ex̃ de c ffi.iud. del.cũ i iure. Itẽ si euidens ẽ iudicẽ eẽ inimicũ: ut.iij.q.v.q̄. Itẽ nõ valet si ille q citat⁹ est: spoliat⁹ est: ut hic. Itẽ ñ valet si ad q̄relã liberti citat̃ p̃ronus.iiij.q.iij. liberti. Et generaliter vbicũq̧ euidẽti excep/tione re⁹ se tueri põt.ff. de iudi.ñ videt̃. Sed si dubiũ est an citatio teneat: tunc tenet̃ venire ad allegandũ suũ p̃uilegiũ: ut ex̃ de ap.si duobus.⁊.c.cũ pati.ff.ð iudi.si q̄s ex aliena. Inuenio tñ q̄ citatõ qñq̧ nulla ẽ: ⁊ tñ nisi defendatur citat⁹ p̃cedet̃ ↄ ipsũ: ut ff.indi.sol.si reus. Item inuenio q̄ citatio ẽ iiusta ex p̃sona agentis: cũ agẽs agit calũniose: et tñ nisi citat⁹ venerit ad iudiciũ punit̃: ut ex̃ de accu.veniẽs.⁊ ar.ff.ne q̄s eũ q in ius vo.est vi eximat.l.penulti.io. Tutius tñ ẽ q̄ citat⁹ vadat allegatur⁹ p̃uilegiũ suũ: vel appellatur⁹ si eũ grauauerit: nisi qñ constat eũ non esse suũ iudicem.b.

n ¶ Uel p̃iudicari.i.p̃iudicium fieri.

sed proprios reuocari ⁊ integerrime restitui debere. Illos vero qui adulterina feditate suas sponsas: quas vxores eorum prefixo tenore esse intelligimus: tenent eijci: ⁊ adulteros atq̧ infames fieri: eosq̧ ab ecclesiasticis honorib⁹ arceri iubemus. Si autẽ aduersus eos aliquam querelam habueritis: his peractis inquirẽdum erit: ⁊ auctoritate huius sancte sedis terminandum.

Item gelasius papa.

Inducie sex mensium eiectis vel spoliatis prestentur.

Eiectis vel expoliatis p⁹ integram restitutionem anniuersarie inducie vel sex mẽsiũ indulgende sunt. Item eusebius.

Post restitutionem inducie p̃stande sunt.

Prius ergo oportet omnia legibus expoliatis reintegrari: ⁊ ecclesias que sibi sublate sunt cum omni priuilegio sibi restitui. ⁊ postmodum non sub angusto tempore spacium eis indulgeatur: sed quantum expoliati vel expulsi videbantur: anteq̧ ad synodum conuocentur. Item felix papa.

De eodem.

Tandiu in sede propria pacifice ⁊ potestatiue cuncta acta disponens resideat: q̧diu expulsus vel expoliatus suis carere visus est rebus. Idẽ

Ante restitutionem aliquis ad causam reuocari non debet.

Si episcop⁹ suis fuerit aut ecclesie sibi commisse reb⁹ expoliatus. aut quod absit qð alienum ab omnibus esse debet fidelibus: a sede propria eiectus: aut etiam detentione aliqua de suis ouibus fuerit sequestratus: tunc canonice ante pristino statui restituatur cum omni priuilegio sui honoris: ⁊ sua omnia que insidijs inimicorum suorum ei ablata fuerant: legibus reintegrantur. Non enim conuocari poterit vel preiudicari: nisi ipse pro sua necessitate minime tamen iudicandus aduenire sponte elegerit. Nullatenus ergo a quoq̧ cogatur: anteq̧ integerrime omnia que per suggestiones suorum inimicorum amiserat: potestatui eius ab honorabili concilio legali ordine reintegrentur. Presul vero cum omni honore statui p̃stino reddantur: ⁊ ipse dispositis ordinatisq̧ libere ac secure diu suis rebus tunc regulariter ĩfra quatuor vel quinq̧ vel sex aut septem menses iuxta q̄ possibilitas ei fuerit: ⁊ non ante cõuocatus ad tempus in legitimo concilio ⁊ canonico conueniat ad causam: ⁊ si ita iuste videtur accusantium propositionibus respondeat. Quod si male viuendo facultates ecclesie dispersit: episcopus ab eius patrimonio quousq̧ ð dilapidatione rerum ecclesiasticarum cognoscatur: submouẽdus est: exemplo tutorum vel curatorum qui dum fuerint suspecti: a tutela: vel curatione remouentur: donec de suspecto cognoscatur. Unde pelagius papa petro presbytero.

Ab administratione remoueantur qui res ecclesie male viuendo dispergunt.

Quia ea que de fraudibus maxiliani presbyteri relatione supplicum ad aures nostras flebili venerunt: non facile secundum veritatez agnosci potuerunt: nisi facultas ecclesie quam in vsus suos male conuertendo dispersit: ab eius potestate donec causa cogno/

o ¶ Sponte. hic assignãt q̄dã aliquẽ posse iuri suo renũciare. vij.q.i.q̧ p̃iculosũ.⁊.C. de ep̃is ⁊ cle.si q̄s in ↄscribẽdo. certe ↄtriũ innuit̃ ex illo v̂bo minime nec hoc refert̃ nisi ad illud v̂bum vocari.

p ¶ Diu. dicit̃ diu qð ẽ vsq̧ ad quatuor mẽses: sic.lx iij. dist.lectis. sic hec dictio mox ãp̃liat̃.xx.q.ij.c.i.

q ¶ Uel.v.vel.vi. ar. ĩducias eẽ arbitrarias: ex̃ de ap.cũ sit romana ff.de iudi.nõnun q̧.s; ar.ↄ. in auc. de nup.§.s; hoc q̄dẽ.xxviij.di.de his in fi.⁊.j.e.q. iiij.c.i.

r ¶ Aut cõuocat⁹ q̄ñ possibilitas ei fit.

s ¶ Iuste.i.si iustũ crimẽ ei obijcit̃.

a ¶ Quia ea. Iõ forte remouet̃ suspectus ab administratiõe: q̄ forte timor est ne corrũpat iudices Et iõ nec creditores ei soluẽtes liberant̃.ff.de sol. q̄ si forte.

b ¶ Donec cã.in crimie dilapidationis sp̃ale ẽ: q̄ seq̄strat̃ possessio a possessore anq̧ sit cõuictus ↄ id. xvi.q.iiij.volum⁹ nã ⁊ p⁹ appellationẽ seq̄strat̃ ab eo possessio.ff. ð ap. imp̃atores.⁊.ij.q vi.quotiẽs. Quã cito ergo aliquis accusat̃: statim ab

eo remouēda ē administratio:ut dic.ᷓ.C.de suspe.tu. .l.eū.ᷓ sine accusatore pōt remoueri: si iudici liqat ex aptissimis argumentis eū suspectū.ff. de suspec. tu.l.iij.§.p.Suspectū aūt dicim⁹ illū:q morib⁹ talis ē ut suspect⁹ dici debeat: ut.ff. de suspec. tu. suspectus. Nec audire tur talis lʒ vellet satisdar: qꝫ bn̄ administraret: ut insti. d̄ suspec.tu.§.no uissie.hodie tn̄ vr̄ qꝫ nō ē remoued⁹ ab administratiōe: nisi pbet suspicio ut ex de simo.licȝ beli. Itē ad accusationē qlibȝ admittit: ut in auc. de nō alie.aut pmutan. in fi.ᷓ.C. de suspec.tu.l.cū ᷓ.l pietatis.ᷓ ab sens pōt pdēnari:ut.C.de penis ne diu. nec enim aliquo dȝ gaudē puilegio q suos ptubernales astrixit:ut.C.vbi de ratiocinijs agi oʒ. l.ij.tn̄ pbabilius videtur qꝫ soli illi admittant quoꝝ interest:ut.xvi. q.vij.fili⁹.ᷓ.ē.ij. q.i. quapropter vel saltē soli clici ut.xij.q.ij.nō licet.ut.nā i populari bus actionib⁹ nō admittūt infames: ut.ff. de popul.acti. popularis. Itē nec ad accusatione taliū iudex statim remouebit accusatū ab administratiōe:ȝ sūmatim cognoscet an calūniose accuset an nō: ar.ff. de pto.stipu.l.i.§. vlti. Et si q sciuerint suspectū: ᷓ passi sunt eū p aliqd tēpus ēe in administratione:nō videt qꝫ tales possint dicere eū suspectū:ut.ff.de puile.cre. creditores.ᷓ ar.ex de his que fi.a maio.par.capi. ex ore.ᷓ ar.ex de accu.nulli.q aūt crimīalit pūict⁹ est:remouet ab ordine.si vo ciuilit: tn̄ ab administratione: ex de simo.p tuas in fi.ᷓ regulares prelati ex modicis causis remouent ab administratione: ut in eadē de cre.p tuas in fi. Itē si iō qs remouet: qꝛ dolose administrauit:infamis ē factus.sed si ppter negligētiam remoueret nō fit infamis:ut.C.de suspec. tu.l. vlt. Hoc aūt scias: qꝫ qn̄qꝫ administrat qs temporalia:qn̄qꝫ spūalia.ᷓ sm̄ hoc remouetur ab istoꝝ ᷓ illorū administratione.xij.q.ij.vulterane.vn̄ licet qs sit remotus ab administratiōe tēporaliū ppter suspicionē: adhuc tn̄ remanet platus quo ad obediendū sibi:ut.viij.q.iiij.nō ne.ᷓ.xv.q.vltima.c.vltimo.

scatur se ponatur:iccirco vos eum ᷓ a supradicte ecclesie patrimonio volumus interim submouere: ᷓ in vestro discussionis ipsius tempora moderamine detineri.

Quod vero post vocationem venienti ad iudicium inducie negāde non sunt: idem felix testatur dicens.

Venienti ad iudicium inducie non negantur.

Quum accusatus ad iudicium venerit: si voluerit inducie ei petenti a patribus cōstitute ab eqꝫ impedimento concedantur: ᷓ iudices a se electi sibi tribuantur. Item ex epistola felicis pape.ij. fratribus egyptioꝝ.

Quot mensiū inducie episcopis prestande sint.

De inducijs vero episcoporum super quibus consulu istis diuersas a patribus regulas cōstitutas inuenimus. quidam enim ad repellēda imperitoꝝ machinamenta ᷓ suas preparandas responsiones ᷓ testes cōfirmādos ᷓ cōsilia eporum atqꝫ amicoꝝ querēda annum ᷓ sex mēses mādauerunt concedi. quidam autem annū: in quo plurimi cōcordant: minus vero qꝫ sex mēses nō reperi: quia laicis hec indulta sūt: qꝫto magis domini sacerdotibus. ᷓ infra: Inducie vo non sub angusto tēpore sed sub lōgo tēporis spacio cōcedende sunt: vt accusati se preparare possint: vt vniuersos communicatores in pruincijs positos cō uenire ᷓ testes preparare atqꝫ contra insidiatores se pleniter valeāt armare. Item eleuthe rius papa.

De inducijs prestandis.

Inducie nō modice dāde sunt ad inquirendum: ne aliquid propere agere a quacūqꝫ parte videatur. quia p surreptionem multa proueniunt. Item damasus. Quales.

Inducie accusatis in criminalibus causis sex mensium vel eo amplius si necesse fuerit concedende sunt. Spacium vero dilationum sicut in tertio libro codicis ti. de dilationibus inuenitur: hac ratione moderandūȝ est: vt si ex ea prouincia: vbi lis agitur: vel instrumenta vel persona poscuntur: non amplius qꝫ tres mēses

Quod vero. hec qō logt de inducijs pptorijs.

d Quum accusatus. a se electi.ē.cā.pri. .q.vi.a iudicib⁹.ꝫ. sed istud forte obtinet i crimine alit ꝫ. ff. de iudi. obseruandū.qd iuris sit de hoc qrit.xi.q.i.c.iij.

e De inducijs vo episcoporum.eedē sunt pbyteroꝝ ᷓ diaconoꝝ ᷓ subdiaconorūȝ. xv.q. vij.si autem.

f Responsiones.i.exceptiones: quas pbare tenētur.ff.de pba.in exceptionib⁹.

g Cōfirmandos.i.cōprobādo eos honestos qd forte p⁹ publicationē pōt facere:nō qꝫ eos debeat instruere quid dicāt: qꝛ hoc esset subornare.vel pōt pfirmare illoꝝ testimoniū quā sūt pbati criminosi ᷓ ducendo alios plūptiōes p dictis illoꝝ: quia ᷓ si debilitent dicta taliū: nō tn̄ ex toto euacuant ut ex de pba.lȝ.ᷓ ex de simo.lȝ beli.in fi.

h Atqꝫ amicoꝝ.nō facile tn̄ iuenit qꝫ ob hoc sit dāda dilatio: ar.ad id.ff.de vsur.sciendum sic in aduocato.ff.ex q. cau.ma.ait ptor in fi.et.l.ab hostib⁹ in fi.al's pretextu absentie aduocati nō pōt quis petē inducias:ex de dolo,put.

i Annū ᷓ sex menses.ꝫ in auc.ut clerici apud ppꝛios.col. vi.§.si cum.

k Plurimi.ergo illud ē poti⁹ tenendū:ut.xvi.di.isidor⁹. .xx.di.in canonicis.Sȝ obijcit:reo dant trine inducie.ff.d feri.l.vlti.ergo,progant vltra trienniū qd esse nō dȝ:ut.C. de iudi.pperandū.So.hic primo dabit annum: lȝ postea minus dabitur.

l Et sex.in auc.de sanctis.epis.§.iij.

m Cōmunicatores.i.coepiscopos.

n Inducie.ergo tā actori qꝫ reo dande sūt inducie.xv. q.vij.si aūt.ff.de feri.l.vltima.nisi i casu:ut.ꝫ.e.§.iudicantes.

o Per subreptionē.sic.xcviij.di.transmarinos.

p Spacium.inuenit.in lege.j.

q Ut si ex ea.hoc est principium legis.

r Persona.i.testis vel aduocatus.
s Ex ꝯtinētib⁹.i.q̄ modico freto distāt:ut.ff.de v.si.si no-
tionē.§.i. t Vdicātes.exegerit vsq̨ i finē litis.
u Ampli⁹.i pecuniarijs n̄ dat̄ ampli⁹ dilatio q̄ȝ semel:nisi
inopinatū qd emergat
ſȝ i crīalib⁹ d ant̄ actori
due:reo tres:ut.ff.de
feri.l.vlti.ſȝ i crīe adul-
terij nulla dat̄ dilatio.ff
de adult̄.i crīe.lȝ sit ar.
ꝯ.xxviij.q.ij.siue.
x Quā semel.h habes
q̄ tm̄ semel dāda ē dila
tio.⁊ sic ē ꝯ id d testib⁹
significauerūt.C.de iu
di.auc.iubem⁹.vbi hēs
q̄ ad testes inducēdos
tres dilatiōes sūt ꝯce-
dende.So.lȝ plures ꝓ
ductiōes possint dare:
tm̄ sub vna dilatiōe pn̄t
mille fieri ꝓductiones.
Alij intelligūt q̄ d iure
tres pn̄t fieri dilatiōes
ad testes ꝓducēdos.et
dicūt hāc.l.loq̄ d dila-
tionib⁹ q̄ indulgēt̄ a iu-
dice:ſȝ auc.⁊ decretales
de dilationib⁹ q̄ ꝯcedū
tur a iure.h.dn̄s meus
nōuit sup legē illā d fe-
rijs.q̄ i pecūiarijs cau
sis vna dilatio dāda est
tm̄:ſȝ si īpedimentū inī-
ueniat dabit̄ alia cū cē
cognitiōe.⁊ ita ꝓpt mul-
ta īpedimēta multe in-
ducie dant̄.⁊ auc.de te
sti.§.q̄ꝛ vo nō ē ꝯria qꝛ
vna dilatiōe multe pn̄t
fieri ꝓductiōes.vl' si di
cas ꝓductionē.i.dila-
tionē.dic q̄ vltra p̄mā
n̄ hēbit sine cē cognitiōe secūdā vl' tertiā.multi tm̄ dicūt q̄
auc.corrigit.l.vltimā d feri.Jo.Sȝ certe qd dicit.h.n̄ ser-
uat̄ d facto:qꝛ plēs dilatiōes dāt̄ ⁊ plēs q̄ȝ tres ꝓductio-
nes fiūt.h. y Trahendi.i.differendi.
ȝ J autem.hoc ē.C.de dila.si qn̄. ⁊ Denegāda.nisi
forte casus inopinat⁹ emergat.ff.de iudi.interdū.⁊ d feri.
orationē. ꝯ Denegāda.hic hēs q̄ si actor petit indu-
cias ad inducēdos testes:q̄ nō dabūt̄ ei.qdā hoc volūt in
telligere d inducijs deliberatorijs.ſȝ lr̄a eis ꝯdicit:qꝛ loq̄
tur de p̄paratorijs.Jn hoc aūt onerat̄ actor:q petit rescri
ptū ad extraordinariū iudicē.Jtē ⁊ i alio:ut.j.e.q̄ fieri.tm̄
si reus excipiat ⁊ actor replicet bn̄ dicerē tūc actori dādas
inducias:qꝛ in tali replicatiōe n̄ potuit cē instruct⁹.Jtem
tertiū spāle hic ē in eo q ipetrat rescriptū ad extraordina
riū iudicē.q̄ si ille iudex nollet ꝓcedē:tūc ordinari⁹ vteret̄
sua iurisdictione:ut extra de offi.ordi.significauit.
ꝑ Deportauerit.hic adiūge illam ꝯstitutionē qd fieri nō
debet.

indulgeatur.Si vero ex cōti-
nentib⁹ ꝓuincijs:sex menses
custodiri iusticia est.Jn trās-
marina aūt dilatione.ix.men-
ses cōputari oportebit. Ju
dicātes aūt hac rōe nō sibi cō
cessum intelligāt dāde dilatio
nis arbitriū:sed eandē dilatio
nem si rex vrgentissima rō fla-
gitauerit:⁊ necessitas deside-
rate instractionis exegerit:nō
facile amplius q̄ȝ semel:nec vl
la trahendi arte sciāt esse tri-
buendā. Si aūt dilatio peni-
tus est denegāda q rescriptuȝ
ad extraordinariū iudicē de-
portauerit.illi vero qui in iu-
diciū vocatur:ꝯdāda ē ad ꝓbā
da precū mēdacia:vel ꝓferē-
da aliq̄ instrumenta vel testes
qm̄ instruct⁹ eē nō potuit:q p̄-
ter spē ad alienū iudiciū trahi
tur. Qū vero ad appellatio-
nem siue consultatōem a p̄nci
pe rescriptum fuerit:siue sit
primo iudicio petita dilatio
nec tributa:siue nec petita
quidem:eam dare cuiq̄ȝ non li
cebit:eadē rōe q̄ nec in iudici
is cognitionū imperialiū dila-
tio tribui solet. A iudice ꝓce
dēte dilatōem postulari nō cō
uenit:etiā si vtraq̨ pte p̄sente

tribuat̄:cū nō alias nisi cā co-
gnita idulgerī queat.⁊ cogni-
tio cāe nō interpellatōe plena
ria:ſȝ cōsidēte magr̄ iudice le-
gitime colligat̄:ut si forte dila
tionis petitō īprobata fuerit
suscepta q̄stio ꝑ sn̄iam iudicis
dirimat̄.Cōstitutōe.vij.i coll'.
viij. Libellū vo nō alias ac-
tor dirigat:nisi ꝓri⁹ etiā in ip̄m
quē dicit obnoxiū ⁊ i negocij
executorē exponat cautioneȝ
.s.se velintra duos mēses litē
ꝯtestaturū:vel oē dānū ei q cō
uenit̄ cōtigēs restituturū.Col
la.vj. Afferat̄ ei q vocat̄ i iu
diciū libell⁹ ⁊ exide ꝑbit̄ spor
tulis data fideiussione xx.die
rū gaudeat iducijs.i qb⁹ deli
beret an cedat:an cōtēdat.at
q̨ aliū petat iudici sociari:vel
recuset eū:nisi sit ille quē ⁊ ip
se iā alio recusato petijt.deni-
q̨ pn̄s interroget̄:an hoc tp̄s
trāsierit.qd nō mō ipi⁹ rn̄sione
ſȝ ēt libelli māifestet̄ subscripti
one:quā in initio facē dȝ.litis
vero ꝯtestatio ꝯ hoc indultuȝ
hita ꝓ nihilo ē.Cō.ij.vj.i col.
vij. Qd fieri nō dȝ:nisi actor
satisdederit certā ꝓmittēs quā
titatē se daturū si nō exequat̄:
aut exequēs nō vincat causaȝ

a Cum vo.nō licebit actori:ſȝ reo:ut.s.l.ꝓxi.
b Jn iudicijs.i.sn̄ijs.⁊ hoc intellige cum
p̄mo plene fuit cognitū de cā corā ipatore:⁊ nō re-
stabat nisi ferre sn̄iam.al's inigratē ꝯtinet.l.ista.naȝ
iudex ap.bn̄ tene
tur dare iducias
c Judice ꝓce-
dente.in via.
d Trtbuat̄.i.tri
bui petat̄.
e Cause.i.dāde
dilationis.
f Cōsidente.ar.
q̄ ea q̄ cē cogni-
tionē regrūt:de-
bent iudice sedē-
te ꝓ tribunali fie
ri:ut.ij.q.iij.p̄ua
ricator.⁊.q.vi.bi
duum.
g Cōstitutione.
hec ē.C.de litis
contestatione.
h Libellum.li-
bellus porrigen-
dus ē iudici ordi
nario ⁊ delegato
ut ex̄ d libel.ob.
ignar⁹.⁊ ex̄ ut lit.
n̄ ꝯt.c.i.⁊ etiā co
rā arbitro:licȝ sit
ar.ꝯ.C.de ep̄is ⁊
cle.auc.gnāliṫ in
fi.libell⁹ iste tra-
dend⁹ ē iudici:et
iudex eū porrigȝ
reo:ut.C.quō et
qn̄ iu.auc.q semel
nec tenet̄ re⁹ hūc
libellū recipe:ni-
si actor p̄stiterit
duplicē cautione
vnā q̄ intra duos
mēses litē ꝯtestabit:vel q̄ restituet reo oē damnū i
duplū:ut hic dicit.Jtē aliā p̄stabit q̄ ꝑ se vel ꝑ legi-
timū ꝓcuratorē cām aget vsq̨ in finē:⁊ si ꝯuict⁹ fue
rit iiuste litē mouisse:p̄stabit decimā ptē rei petite i
libello.Si aūt cautionē istā dare n̄ pōt sup hoc p̄sta
bit iuratoriā cautionē.h°.totū hēs.C.de ep̄is ⁊ cle.
auc.generaliṫ.io.ista hodie de ꝯsuetudie n̄ s̄uat̄.h.
i Et executorē.i.iudicē vl' officialē.⁊ expone ⁊ ꝓ vl'
⁊ habes hāc auc.coll'.vij.de executorib⁹.§.sācim⁹.
k Restituturū.i duplū.ita tm̄ ut cautio nō excedat.
xxxvi.aureos:ut in auc.de executo.in p̄n.
l Sferat̄.Sportulis.i.iudicib⁹ delegatis.expres-
sum ē de sportulis.s.q̄ habebūt duos aureos i p̄n.
⁊ duos in fine cē in auc.coll'.vi.de iudi.§.ne autē.
in ordinarijs nō inuenim⁹ nisi i clīcis q p̄stāt q̄tuor
siliq̄s.C.d ep̄is ⁊ cle.auc.ſȝ hodie.dȝ aūt vtraq̨ ꝑs
soluē officialib⁹ ꝓ labore.xiiij.q.v.nō sane.
m Fideiussione.iudicio sisti cū nō sit possessor rerū

ĩmobiliũ.ff.q satiſda.co.ſciendũ. nõ aũt iudicatum ſolui.quã cautionẽ nemo pſtat ɔuẽt⁹ ſuo noĩe:inſti. de ſatiſda.§.ſ; hodie. S; nũqd ſufficit dare pignora:nõ videt:cũ ſit ptoria hec ſatiſdatio: ut videt.ff. de pto.ſtipu.pto rie.ſ; nõ ẽ vex. ſ; enĩ nõ teneat da re pignora: pt tñ ſi vult.imo expſſe dr ibi de ſola fideiuſſione in auc. de exhib.reis.§. ſancim⁹.cũ tamẽ hec auctẽtica in diſticte dicit dari debẽ fideiuſſo rẽ: credo ꝙ ſiue Do aũt. ſit poſſeſſor rei mo bilis ſiue imobil' ꝙ dabit fideiuſ ſorẽ.Jo.Dñs.h. ⁊ alij doctores le gũ dicũt ꝙ auc.ñ corrigit.l.ſed diſtinguit.h. Jtẽ h habes ꝙ ſ; qs de dit fideiuſſorem ſtandi iuri:ꝙ adhuc põt recuſare iudicẽ ſicut appel lare põt ſ; iurauerit ſtare iuri:ut ex de ap. ad hec.et .ĩ.S; qd ẽ qd dicit ꝙ vſq; ad .xx. dies d; iudex recuſar.: cũ excep tio talis ſit dilatoria : ⁊ ſic vſq; ad litis ɔt.põt opponi:ut ex de ſen.et re iudi.int̃.So.qᶜ qd ab illis cãtet ꝓponẽda eſt hec exceptio vſq; ad.xx. dies tñ. nec dr iõ dilatoria ꝙ vſq; ad lit.ɔt.poſſit obijci.ſ; iõ q2 ſẽp añ litẽ ɔteſ. eſt obijcienda. ſi enĩ poſſet qñcũq; vſq; ad litis ɔteſtationem q̃re diceret.ſ; ſi iudex abſens eſt q eſt recuſand⁹ d; reus ꝓteſtari corã alijs ꝙ h; iudicem ſuſpectũ:ut.C.de iudi.cũ ſpãli.vñ dico ꝙ ſiqs omittit exceptionẽ de ſuſpecto iudice ⁊ ꝓponat alias exceptiones ãmodo nõ põt reuerti ad iſtã.ar.optimũ.ff.d iudi.ſ; ⁊ ſi ſuſcepit.Jtẽ cũ multas forte recepit ſententias ꝓ ſe.q̃liter poſſet ipſũ ãmodo recuſare? ar: ad hoc ex de offi.dele.inſinuãte.ĩ.e.q.vi.§. exceptio Jo.q2 ſi ꝓbo aliqd corã iudice.ſ.aduerſariũ meũ eẽ excõicatũ:videor approbare iudicẽ: nec decetero potero recuſare eũ ⁊ ita ſemel tan.R.i ſcholis.h.

n Sociari.qñ ordinarius recuſatur.

o Niſi ſit ille.xxxij.q.v.horrẽd⁹.ſi'c.ff. de neg.geſ. pompom⁹.

p Alio recuſato.petijt.ſiqs ergo petijt iudicẽ aliqnẽ illũ nõ põt ãmodo recuſare:ut hic ⁊ ex de offi.dcl.ſup qõnũ.imo ſi ꝓcurator alicui⁹ petijt iudices dñs nõ p oteſt recuſare.ut ex de cã poſ.cũ olim.tñ appel lare põt ab eo:ut nota.ã.ij.q.vi.a iudicibus.

Si ergo poſt tẽpus preſtitum infra.x.dies reo preſente non occurrat: dimittat re⁹ exacto eo qd promiſſũ eſt ⁊ ſiquid circa litẽ plus impẽdiſſe cũ taxatione iudicis iurauerit. Exceptio fori dilatoria ẽ: atq; iõ in initio litis d; opponi ⁊ ꝓbari. pemptorias aũt exceptiões vt ſũt pſcriptões lõgi tẽporis: ſufficit in initio litis ɔteſtari.

Quod vero infames ⁊ nõ legitie cõiuncti ad accuſatõnẽ admitti nõ debeãt: ⁊ q generaliter ab accuſatõne remouendi ſũt:multoꝝ auctib⁹ claret. Ait enim igin⁹ papa.

Infames eos: qui ſunt dom. fame:accuſare non poſſunt.

Alieni erroris ſocietatẽ ſectãtẽ vel a ſui ꝓpoſiti tramite recedẽtẽ aut apoſtolice ſedis iuſſionib⁹ inobediẽtẽ ſuſcipere nõ poſſum⁹:nec impetere recte credẽtes vel ſactorũ patꝝ iuſſionib⁹ obtẽperantes pmittim⁹: q2 inter fideles ⁊ infideles magna debet eſſe diſcretio. Itẽ anaclet⁹ papa in prima decretali.

Qui ſe. ſua reuerſionẽ recte agentes accuſare non po.

Beat⁹ pdeceſſor nr̃ clemẽs vir apoſtolic⁹ ⁊ ſpũ dei plenus vna cũ religs ſãctis collegis ſuis ſtatuit dicẽs. Accuſãdi vel teſtificãdi licẽtia denegẽt his: q chriſtiane religionis ⁊ nomĩs dignitatẽ ⁊ ſue legis vel ſui ꝓpoſiti normã aut regularit ꝓhibita neglexerit. Trãſgreſſores.n.ſpõte legis ſue e⁹q; violatores apoſtate noiant ois.n.apoſtata rfutãdus ẽ añ reuerſionẽ ſuã:nec ĩ accuſationẽ recte agẽtiũ aut teſtimoniũ ſuſcipiẽd⁹ ẽ. Itẽ pius papa.

A ſuo ꝓpoſito diſcedentes ſũt infames.

Siqs a vo ꝓpoſito retrorſũ exorbitauerit: ⁊ iuſſa apſice ſedis libẽter tranſgreſſ⁹ fuẽit: ĩfamis efficit. Reꝓbari ergo o;: eoꝝ redargutiones: q in recta fide ſuſpecti ſũt. Fides aũt ⁊ cõuerſatio pmũ ſcrutãda ẽ: ⁊ deide q irrephẽſibiles apparuerit: ſũt recipiẽdi ⁊ nõ pri⁹. Item calixt⁹ papa.

Inceſtuoſi ⁊ nõ legitie cõiuncti ſacerdotes ⁊ legitie cõiunctos accuſare non poſſunt.

q Pro nihilo.q̃ſtũ ad hoc qn poſſit adhuc recuſari:q̃ſi lis ñ ſit ɔteſtata:ut in auc.de exhi.re. .§. illud. coll'.v. reuera tñ tenet litis ɔteſ.ſic facta:ut ibi ꝑpendit.

r Quod fieri.ſ.ut re⁹ teneat rñdere corã ordinario iudice p reſcriptũ ad cũ ĩpetratũ.

ſ Exacto.ſ.actor exig; a reo.qd tñ nũq; vidi.h nota duo ſpãlia:ut certa q̃titas ꝓmittat:⁊ tñ plus exigat. ⁊ ꝙ expectat actor p⁹ terminum vſq; ad.x.dies.tñ coraȝ ordinario iudice expectaret p ãnũ ⁊ tres mẽſes ẽm quoſdam,: ut.C. quõ ⁊ qñ iudex.auc.qui ſemel.ſ; veri⁹ ẽ ꝙ h logt cũ abſoluit a iudicio illius iudicis. et logt lex iſta cũ qs trahit ex ꝓuicia p reſcriptũ pncipis ut in auc.coll.v.d exhi: reis ĩ pn.ſ; illa.l.q ſemel logt:cũ penit⁹ abſoluit.

t Jurauerit.notandũ quoties petat intereſſe ex delicto alicui⁹ illud declarat p iuramẽtũ:ut h.⁊.ij.q.i. ĩ pmis.C. vñ vi ſiqñ.C. de fide iſtru. l.vlti.ſ; ſi petit intereſſe ex ɔctu:illud ꝓbabit debito mõ.ff.d mio.ſi ĩ emptionẽ.⁊.ff.d pro.ſtipu.l.vlti.ff.de eden.l.argẽtarius.§. vlti. inſti.de v. ob.§.vlti.

u Quod vo.marie.nã etiã p⁹ admittit:ut.vi.q.i.q crimẽ

x Siqs infamis. Dic ꝙ ĩfamis ñ admittit ad accuſationẽ:niſi ſuã vel ſuoꝝ pſeq̃t iniuriã:ut.iiij.q.vi. oib⁹.ã.ij. q.i.ꝓhibent:niſi ĩ crimĩb⁹ exceptis:ut.vi.q.i.§.verũ.nec ĩ his ꝓut notaui.ã.q.i.in primis in fi.⁊.q.vij.in ſũma.

a Conſanguineoꝝ.dotali.ẽm quoſdã dos adeo reqrit in matrimonio:ut ſine ea matrimoniũ nõ teneat:ar. ad hoc.xxx.q.v.nullũ.ſ; verius ẽ:ꝙ teneat.C.de nup.ſi imꝑialis.§.is aũt.tñ pſumit nõ eẽ matrioniũ:ut.xxx.q.v.alit.

b Cõſentientes. approbando defendẽdo patrociniũ pſtãdo.quo caſu ñ min⁹ peccat q̃ faciẽs.ij.q.i.notũ.imo magis.xxiiij.q.iij.q alioꝝ.

c Sub ĩfamie.ĩ.xxvij.q.i.ſiqs rapuerit.C.d rapto.v.l.fi.ĩ.xxiij.q.vij.quicunq;.

d Sub infamie.q̃r ſit hoc intelligendũ: dixi.ã.ij.q.iij.§. hinc colligit.ĩ.iiij.q.i.diffinim⁹.Jtẽ p; h ꝙ ẽm canões ipſũ factũ infamat.ĩ.e.q.v.conſtituimus.

e Conspiratores.i.sq.i.ɔspirationū.7.c.cōiurationum. nec ad denūciationē admittunt:ex̄ de accu.cū opor tet.7 de simo.licet.
f Nullus.credant.ar.ɔ.xxiij.q.viij.ut pridem.
g Scriptis.i.p scripta nūciant ivitandos.7 sic aliqs pōt absentem excōicare p scripturā: ut.s.ij.q.v.quāto.7 ar. ff. de testa.seruus.
h Aut eoꝝ.si. de sen. excō.nuper.
i Anathematizant.vbi est canon late snīe.
k Omnes.
l Clericꝰ. accusauerit.calūniose:ne sit ɔ.s.ij.q.vij.quapropt.
m Curie tradi.nō statim:sꝫ tūc cū est incorrigibilis:ut ex̄ d iudi.cuꝫ nō ab hoīe.xi. q.i. siqs sacerdotum.
n Hi qui. 7 si a morte.corporali.
o Et exilio.gº iudex ecclesiasticꝰ pōt in exiliuꝫ mittere:ut.l. di. accedens.lxiij.di.in synodo ī.,pri.q.c.iij.in fi.vl' ponitur exiliuꝫ ꝓ carcere monasterij: ut.ij.q.i. in primis.
p Detractores.ī. vi. q.i.deteriores.
q Inimicoꝝ.i. inimicitiarum.
r Nulli. humilis. gº. videt ꝙ si infamis vult agere ciuilit:ꝙ nō audit.sꝫ intellige vel ꝓ sd ē. vel loquit de excōmunicato.
s Seruilis. ergo loqt de criminali cā: qr seruꝰ in cā ciuili se defendere nō pōt: sꝫ i criminali pōt ut.ff.de accu.seruos.7. l.eos.§.seruos.
t Ingeltrudā.sꝫ etiā anathemate. Anathema ē maior excōicatio.xi.q.iij.siqs epoꝝ.7 ē hic dr̄ia int maiorē 7 minorē excōicationem ut.v.q.ii.pn̄ti.xvij.q.iiij quilqs. Est etiā hic ar. ꝙ sepiꝰ qs pōt excōicari.xi.q.iii.c. excellentis

Consanguineorum coniūctiones nec legitime sūt: nec manere possunt: sed sunt repellende. Quisqs ergo non legitime cōiūctus vel absqꝫ dotali titulo ac benedictione sacerdotis constat copulatus sacerdotes vel legitime coniunctos crimiari vel i eos testificari minime potest. qm̄ omnis incestꝰ macula pollutus infamis est. 7 accusare supradictos non permittitur. Non solū ergo hi repellendi 7 infames efficiūtur: sed etiā oēs eis consentiētes. Similiter de raptoribꝰ vel eis q seniores impetūt fieri cēsemus. hos eni leges seculi interficiūt: sed nos misericordia p̄euūte sub infamie nota ad penitentiā recipimꝰ. Itē dē.

Qui nō sūt recipiēdi in accusatione.

Conspiratores in nulliꝰ accusatōne sūt recipiēdi: nec eoꝝ vl' anathematizatoꝝ vox vllū nocere aut ledere potest. Itē stephanꝰ papa. *De eode.*

Nullus anathematizatoruꝫ suscipiatur: nec a quoquā credantur que ab eis dicunt: vel ɔscribūtur. Eos dico anathematizatos esse: quos epi suis scriptis anathematizauerūt aut eoꝝ statuta anathematizant. Item fabianus papa.

Anathematizati fideles accusare non possunt.

Omnes quos sanctorū patrum statuta tam preteritꝭ qꝫ futuris temporibus anathematizant: submouemus: 7 ab omnium fidelium alienamꝰ accusatione. Itē stephanꝰ pa.

Clericus qui episcopum accusauerit: infamis efficitur.

Clericus vero qui episcopum suum accusauerit: aut ei insidiator extiterit: non est recipiendus: quia infamis effectus est: 7 a gradu debet recedere: ac curie tradi seruiturus. Item alexander papa.

Infames 7 exules fiunt: qui episcopos persequuntur.

Hi qui episcopos persequūtur 7 amouere nituntur iniuste contra apostolicam auctoritatem: 7 si a morte prohibentur dicente domino. Nolo mortem peccatoris: sed vt cōuertatur 7 viuat: perpetua tamen proculdubio notantur infamia: 7 exilio digni iudicātur finitimo. de quibus a temporibus apostolorum 7 infra tenemus atqꝫ decreta habemus: eorum accusandi episcopos vel testificandi vocem obstruimus: quos non ab humanis sed diuinis actibus mortuos scimus. Item zepherinꝰ papa.

Detractores 7 inimicorum auctores epos non accusent.

Detractores qui diuina auctoritate eradicandi sunt: 7 auctores inimicorum ab episcopali submouemus accusatione vel testimonio. Item eutichianus papa.

Infamis sacrilegus religiosum christianum accusare non potest.

Nulli vnqꝫ infami aut sacrilego de quocūqꝫ negocio liceat aduersus religiosū christianum: quāuis humilis abiectaqꝫ seruilis persona sit testimonium dicere: nec de qualibet ratōe vel inscriptione christianum impetere. Notandū vero est: ꝙ aliud sit excommunicatio: 7 aliud anathematizatio. Unde iohannes. viij. scribit cuidam episcopo.

Aliud est excōmunicatio: aliud anathematizatio.

Ingeltrudā vxorem bosonis noueris non solum ex

simus.c.ōis.xij.q.ij.de viro.lxxxvij. dis. eos qui. ex̄ de postul'.pla.ad hec.7 ɔfirmatꝰ pōt ampliꝰ ɔfirmari.xi.q.iij.ꝙ pdecessor.7 q in sordibꝰ ē sordescat adhuc: ut.xlvi.di.c.vlti.Sꝫ ɔ.xxiiij.q.i.c.i. Itē nihil ad nos de his q foris sunt. ij.q.i. multi.7 vltra excōicationē eccl'a nō pōt qd facere ex̄ de iudi.cū nō ab hoīe. Itē qui mortuꝰ ē: interfici nō pōt. sꝫ anathema est eterne mortis dānatio. Itē q ē ex̄ ecclesiā nō pōt eē magis ex̄: ut.xi.q.iij oīs. Itē ar. ɔ.ff. de vb.ob.q bis. Idē melēdus dixit: q semel ē excōicatus nō pōt ampliꝰ excōicari sꝫ denūciari pōt excōicatꝰ.7 sic intelligit ōia iura vbi qs sepiꝰ videtur excōicari.sed obijcit ei: ꝙ sm hoc excōicatꝰ erit melioris ɔditionis qꝫ non excōicatus.instātia in iudeo: qr sꝫ iudeꝰ nō possit excōicari: nō tñ ē melioris ɔdit ōis. Ego credo ꝙ excōicatio duos hꝫ effectus: vnū eijciendi ex̄ ecclesiam 7 aliū detinēdi ex̄ 7 sꝫ excōicatio n̄ possit cōseq pmū effectū i excōicato: tñ ɔsequit secundū. Itē nūqd tot erūt absolutiones quot fuerūt excōicatiōes 7 videt ꝙ vna absolutione oēs excōicationes tollant: ut.ar.ff. de accep. si ex pluribus.7.l.pluribꝰ. vel ꝙ saltim vltima cōfirmet oēs pcedentes: ut.ff. cōia p̄.ē receptū

cõmunicatione que a fraterna societate separat: sed etiã anathemate qđ ab ipso christi corpore: quod est ecclesia recidit: crebro percussam esse. Unde datur intelligi: ꝙ anathematizati intelligendi sunt: non simpliciter a fraterna societate sed a corpore christi qđ est ecclesia: oĩno separati.

Quod vero testes de domo accusatorum ꝓducẽdi non sunt: ⁊ ꝙ vox inimicorum non sit audienda: multorum auctoritatibus monstratur. Ait enim calixtus papa.

Consanguinei vel familiares adversus extraneos testimonium non dicant.

Consanguinei accusatoris adversus extraneos testimoniũ nõ dicant: nec familiares vel de domo ꝓdeũtes. sꝫ si voluerint: ⁊ invicẽ consenserint: inter se parentes testificẽtur ⁊ non in alios. Itẽ anacletes papa.

Neque inimici accusatores vel testes esse non possunt.

Accusatores ⁊ testes eẽ nõ possunt: qui ante hesternũ diem aut nudiustertius inimici fuerũt: ne irati nocere cupiant: ne lesi se ulcisci velint. In offensus igitur accusatorum ⁊ testiũ affectus querẽdus ẽ: ⁊ nõ suspectus. Item symmachus papa.

De eodem

Accusatoribus vero inimicis vel de inimici domo ꝓdeuntibus vel q cũ inimicis morantur aut suspecti sunt: nõ credatur: ne irati nocere cupiant ne lesi se ulcisci velint. Siqs hec que hodie in sancta synodo ꝓhibita sunt infringere tẽtaverit: aut voluntarie trãsgredi presũpserit: si clericus est: gradu proprio penitus careat si vero monachus aut laicus fuerit: cõmunione privetur. ⁊ si non emendaverit vicium: anathemate feriatur. Secretas vero insidias vel manifestas pontificibus a quibuscunqꝫ illatas vel ea que huius sancte synodi sententia complectitur: si quis ad ecclesiasticam pertulerit noticiam: privatur honore. ⁊ hi qui adversa moliũtur eis sicut a sanctis patribus dudũ statutum est: ⁊ hodie synodali ⁊ apostolica auctoritate firmatum: penitus abijciantur: ⁊ exilio suis omnibus sublatis perpetuo tradantur. Item pontianus sancte ⁊ universalis ecclesie episcopus.

Qui non possunt esse accusatores vel testes.

Suspectos aut inimicos aut facile litigantes ⁊ eos qui non sunt bone conversationis aut quorum vita est accusabilis ⁊ qui rectam non tenent et docent fidem: accusatores esse ⁊ testes antecessores apostolici prohibuerunt: et nos eorũ auctoritate submonemus atqꝫ temporibus futuris excludimus. Item eusebius episcopus galliarum.

Ab accusationibus clericorum repellantur quos leges seculi nõ admittunt.

u Quod vo. Domestici sũt: libertus: colonus: ascripticius. C. de his q ad ec. ꝯfu. l. ulti. §. sane. itẽ mercẽnarius. ff. de penis respiciẽdũ. §. furta. Itẽ oẽs q sũt de familia alicuius siue sint liberi siue nõ. ff. đ edil. edic. ediles. §. familie. large tñ dicũtur familiares omẽs q habitãt cũ aliquo: ut ex de testi. ĩ lr̃is. ex de offi. deleg. insinuãte. vñ cum uxor dicatur de familia: ut. ff. ad sill. l. i. §. si vir. domestica est. ⁊ ar. C. đ Qō.v. re mili. q̃cunqꝫ. li. xij. ⁊ uxor dicitur domestica. xlvij. di. §. necesse. ar. ꝯ. C. de qõmbus l. iij. itẽ domestici sũt qui sunt in eiusdẽ potestate: ut insti. de testa. §. in testibus. Itez propinqui. C. de emen. seruo. l. i. Hec etiã notandum. ꝙ amicus nõ põt esse testis: ut j. ꝑri. cã. q. iij. §. itẽ testium fides. nec cui impari põt rõne patrie vel dñice potestatis ut. iiij. q. iij. §. itẽ in criĩali. Itẽ inimicus capitalis nũqꝫ admittitur: sꝫ si ẽ inimicus alia đ cã admittitur: sꝫ tpe disputationis disgretur an sit ei credẽdũ ĩ auc. de testi. §. si vero odiosus. coll. vij. Itẽ ꝯsanguinei oẽs ẽm alanũ põt admitti: si tales appareant: q veritatẽ gratie ꝑponãt. iiij. q. iij. §. eos testes. Sꝫ hoc nõ credo verũ cũ etiã iudex ꝓpter hoc possit recusari: ex de ap. postremo. ex de offi. iudi. dele. causã q. sꝫ ĩ cã matrimonij admittuntur ꝯsanguinei. xxxv. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊ ar. ff. de ꝓba. etiã matris. ex qui ma. accu. pos. videtur qđ verũ ẽ: ubi agitur de ꝯsanguinitate ꝓbãda vel ĩprobãda. alias repellerentur q̃si suspecti: ut ex de testi. sup eo Jo. Sꝫ certe male dicit io. qm̃ parentes bñ admittunt sup federe matrimonij: ut in illa decre. sup eo. ⁊. d. c. videtur. ⁊ ita servatur de facto. b.

a Consanguinei. nec familiares. de v. sig. ꝓnũciatio. §. i. ⁊. l. se. ⁊. ff. de furtis si libertas. ex de testi. in lr̃is.

b Prodeũtes tẽpore iudicij. q: ex hoc suspectus esset iudex. ff. ad. l. iul. de ambi. l. i. in fine filius q ꝓdijt de domo iudicis nõ põt esse testis alterius: ut. iiij. q. iiij. c. ultimo.

c Parẽtes. j. iiij. q. iij. parẽtes. ꝯ. sꝫ illud intellige de remotis parentibus istud de vicinis: vel illud de collateralibus istud de descẽdentibus vel ascendẽtibus. Cõtra collateralẽ enĩ nõ cogitur quis testificari usqꝫ ad quartũ gradũ: ut. j. iij. q. iij. l. lege iul. ⁊ hoc intelligũt q iam ĩ criminalibus causis: sꝫ in ciuilibus ut dicũt licite admittitur frater ꝯ fratrem ⁊ ꝓ ipso: q: nulla lege ẽ ꝓhibitũ: ⁊ edictũ đ testibus ẽ ꝓhibitoriũ: ut. ff. de testi. l. i. Itẽ q: ĩ privatis iudicijs filius põt hr̃e patrẽ iudicẽ: ut. j. e. q. vij. ita circa fi. ⁊. ff. đ iud. ⁊ ĩ ꝓuatis. Jo. Ego hoc nõ credo: q: ꝓpter ꝯsanguinitatẽ aliquis recusatur: ut ex de ap. postremo. potest tñ dici ꝙ collaterales admittãtur post tertiũ gradũ ea ratione: q: usqꝫ ad gradũ illũ nõ cogũtur inter se dicere testimoniũ. Dñs. h. dicebat: ꝙ filius põt hr̃e patrẽ iudicẽ nisi recuset: q: recusari põt: ut. d. c. postremo. b. Sꝫ qđ si testis ẽ ꝯsanguineus illius ꝓ quo inducitur ⁊ illius ꝯ quẽ inducitur: tunc videtur ꝙ tũc par suspicionis cã suspicionẽ fraudis excludit. ff. de ritu nup. nõ solũ. §. i. vel videtur ꝙ in ciuili cã admittũtur ꝯsanguinei siue ꝓpinqui siue remoti ĩ testimoniũ: sꝫ nõ possint eẽ iudices. minor enĩ cã repellitur iudicẽ qꝫ testẽ: ut dicitur. j. e. accusatores. hoc iõ q: facilius haberentur mille iudices qꝫ unus testis. ad hoc facit ex de ap. postremo.

d Accusatores. hesternũ: ar. ꝙ repellitur accusator ⁊ testis eque ꝑ ꝓteritas sicut ꝑ ꝓ̃ntes inimicias: sic. vi. q. i. qui crimẽ. ⁊ hoc in memoriã prioris offense. ut. ff. de decur. l.

vlti.ff.de qõnib⁹.l.xiii⁹.§.seru⁹.Et ē hic ar.ex recētia tpis aliqd p̄sumēdū eē:ut.xxxi.q.i.figs viuēte.l.di. siq̄ femina. Sȝ nūqd q̄libet inimicie repellūt:videt̄ q̄ tm̄ criminales et capitales:ut ex̄ de simo.p tuas i fi.ꝛ insti.de excu.tu.§.ini/micitie.ꝛ.ff.de ar.lȝ.Nā nō q̄libet amic⁹ repellit̄ sȝ solū ille q̄ maria fami liaritate ɔiūctus ē:ut.ff de v.sig.late.§.amicos Itē lex dicit q̄ ꝑpter le ues īimicicias n̄ extin/guit̄ legatū sȝ ꝑpt̄ gra/ues ut.ff.de adimē.le. l.iij.in fi.Econtra videt̄ q̄ īimicicie nō solū capi tales sȝ etiā alie r̄pellāt q̄ ab accusatiōe repel/lit̄ qs ꝑpter ciuilē ɔtro uersiā:ex̄ de resti.spol. itē cū qs.Nec etiā tales īimici admittūt̄ ad pur gandū:ut ex̄ de pur.ca. cū i iuuētute i fi.Tu di/cas q̄ sp īimic⁹ repellit̄ nisi sint leues ꝛ modice īimicicie.ar.ex̄ de si.licȝ hely.ꝛ hoc relinq̄t̄ inq̄si tioni iudicis q̄les īimi/cicie repellāt:ut in auc. de testi.§.si v̄o.dicatur coll.vij.ꝛ.iij.q.iij.§.itē in criali i fi. de tali īimi co dicit lex q̄ nō sp re/pellit̄ qs ꝑpter inimici/cias: sȝ iudex extimabit an ei credi debeat vl n̄ ff.de qōnib⁹.l.i.§.qōnē i fi.et ē fi.ff.d̄ excu.tu. ꝑpter litem.

e Accusatorib⁹.īimi/cis.C.de inoffi.te sta.liberti.vbi fili⁹ exhe redare pōt matrē si co/pulauerit amicicias cū īimicis:ꝛ ex̄ de accu.cū opteat.ex̄ de ap.ex insi nuatione.

f Pertulerit.admoni tione p̄missa:si in modū denūciatiōis agit̄: al's eēt ꝑditor crimis.ij.q. i.si peccauerit. si aūt in modū accusatiōis:nō ē necessaria admōitio:ex̄ de si. lȝ hely. ꝛ habes h̄ q̄ remunerat̄ accusator:sic lxxix.di.siquis papa.

g Suspectos.litigātes.i.litigiosos:q̄ s̄m ap̄lm nō ꝑmo/uentur.xlvi.di.§.i.

h De accusatorib⁹ c̄licoꝝ.exteraꝝ.i.romanoꝝ.sȝ q̄re vo cat eos exteros cū eccl'a eos approbat:ut.x.di.ꝑ totū:s̄. q̄ gallicis loq̄t̄ q̄ leges illas nō tenēt:si.xij.q.ij.cū deuoti

De accusatoribus galliarū clericoꝝ super quib⁹ man/dastis.scitote a tēpore aposto loꝝ in hac sancta vrbe seruatū esse:accusatores ꝛ accusatio/nes quas exteraꝝ cōsuetudi/nū leges nō ascisciūt:a clerico rū accusatione submotas. Id circo ꝛ nos sequentes patruȝ vestigia ꝑ saluatōe seruorum dei quascūq̄ ad accusationem ꝑsonas leges publice non ad/mittūt:his impugnādi alteꝝ ꝛ nos licētiā submouem⁹: ꝛ nul/le accusatōes audiātur a iudi cibus ecclesiasticis que a legi bus seculi ꝓhibentur. Item pelagius papa.

Alienigene ꝛ quos diuine vo ces mortuos appellāt: ep̄os ac cusare non possunt.

Canonica sanctoꝝ patꝝ sta tuta sequētes atq̄ roborā/tes oēs infames cunctosq̄ su/spectos vel inimicos ꝛ eos q̄ nō sūt eoꝝ gentis vel quoꝝ fi des ꝛ vita aut libertas nescit̄ ꝛ qui nō sunt bone cōuersatio nis vel quoꝝ vita ē accusabil' ab omni accusatione ep̄oꝝ fū/ditus submouem⁹. Similiter ꝛ oēs quos diuine leges mor/tuos appellant: submouendos esse ab eadem accusatione et publice penitentie submitten/dos iudicamus. Itē ex syno do romano habita sub hadria no papa.

A clericis repelluntur accusa tiones: quas leges seculi non asciscunt.

Accusationes ꝛ accusato/res atq̄ eorum negocia q̄ seculares non asciscunt leges diuina ac synodica funditus a clericis repellere auctoritate censemus:quia indignum est superiores pati ab inferiori/bus: que inferiores ab eis pa/ti despiciunt. Item stepha/nus romane ecclesie episcop⁹ omnibus episcopis.

Nec seru⁹ nec libert⁹ nec in/famis ep̄os accusare p̄sumat.

Accusatores ꝛ accusatōes q̄s leges seculi nō admittūt ꝛ antecessores nostri ꝓhibue rūt: ꝛ nos submouem⁹. Null⁹ alienigena aut accusator fiat eoꝝ aut iudex. vnde ꝛ de loth scriptū ē: Ingressus es ut ad uena: nūquid ut iudices? Ac/cusator aūt nostroꝝ nullus sit seruus aut libertus nullaq̄ su specta aut infamis persona. Item eusebius papa.

Infames q̄ ad sortilegos ꝛ di uinos cōcurrūt: nec accusato res nec testes esse possunt.

Constituim⁹ cū omnib⁹ qui nobiscū sūt ep̄is: vt homici de malefici fures sacrilegi ra/ptores adulteri incesti venefi ci suspecti criminosi domestici ꝑiuri. ꝛ qui raptuȝ fecerūt vel q̄ falsū testimoniū dixerūt seu qui ad sortilegos diuinosq̄ cō curꝛūt: similesq̄ eoꝝ nullaten⁹ ad accusationē vel ad testimo niū sint admittēdi: q̄ infames sūt ꝛ iuste repellēdi: quia fune sta est vox eorū. Itē iulius papa.

Suspecti aut grauati ad accu sationem non admittantur.

Simili ter in prefixa synodo est decretū: ne suspecti aūt infames aut criminosi aut gra

fimā.vbi papa regine francoꝝ lombardā nō roma/nā legē inducit.alia l̄ra exterarū ɔsuetudinū.

k Publice.i.seculares

Canonica.gētis.de ignotis loq̄t̄ q̄ nō ꝑmouent̄ xxiiij.di.q̄n.xcvi ij.di.ꝑ totū.alias iniquū eēt qđ hic dicit̄: q̄ theuto/nic⁹ n̄ posset testi ficari ɔ gallicū.

l Mortuos.in peccatis:ut.iij.q .vij.placuit.io.

m Accusatiōes negocia .i. testimonia.

n Fūditus.gnā liter ɔ c̄licos nō admittūt̄ laici.s̄. ij.q.vij.laicos.et .c.sicut.

o Supiores.i. clericos.

p Accusatores ut iudices. a dictis g̊.maloꝝ possum⁹ argumē tari.xxxvij. di.si quid veri.

q Aut libert⁹.q̄ nō pōt ordinari: nisi pleno iure sit emācipat⁹. liiij. di. qcūq̄. g̊. nec testari nec accu/sare.

r Constituim⁹ malefici. q̄ faciūt ne viri pos sint cognoscē vxo res suas.vel qui volūt futura sci re. ꝛ hoc est cri/mē publicū.C.de paga.l.ij.ꝛ.l.vlt.

s Qui falsū.ex̄ d̄ or.cog.cū dilect⁹ ɔ.sȝ ibi n̄ fuit lata sn̄ia ɔ testē.sed ɔ reū: si v̄o ɔ testē sec⁹ eēt.ɔ testē.n. pōt ferri:ut.C. d̄ testi.nullū i fi.

t Siles.alij ad/dūt.i.vi.q.i.qui/cūq̄.ꝛ.c.infames.

u Quia infames. hoc nō re feras ad oia supradicta: q̄ suspecti ꝛ domestici non sūt infames.ꝛ ita ē ar. q̄ v̄bū sequēs i ꝑuilegiis nō refert̄ ad oia supradicta: sic de ɔse. di.ij.cū oē. si.ff. de i rē v̄so si ꝑ p̄re.§.eidē.ꝛ.ff.de.l'.i.l. talis scriptu ra.§.vlti.ꝛ.l.hu⁹ pluriū.§.vlti.ar.ɔ.ex̄ de dona.cū

dilecti.
a Gratif. aut gratiosi. i. adulatores.
b Aut gratiosi. ut. j. e. accusatores. C. de trāsac. preses.
c Uel affines. j. e. q. ix. absens. sic ff. de iniur. l. cornelia in pn. tñ int se bñ admittent. q2 affinis pōt accusare affinē. C. de abol. l. vlti.
d Nullus.
e Accusatores ac dñationis. dñs eius aduersarij ñ pōt eē iudex: ex̄ ō of. del. cām. imo ꝓpter dñm tota familia declinat iurisdictionē alicuius. C. si q̄cūq̄ ꝓdit⁹ po. l. i. Scias tñ ꝙ minor cā repellit aliquē a iudicio q̄ a testiōio. nā iudex recusat: si aduocat⁹ ptis aduerse ē cōmēsalis iudicis: ut ex̄ de ap. ex insinuatiōe. sił ſi iudex ē suffraganeus aduersarij vel de terra aduersarij: ut ex̄ ut lit. nō ɔt. accedens. Itē si qñq̄ appellasti ab eo: ut ex̄ ō ap. ad h°.
f Timor. xi. q. iij
g quatuor. Omnes. armant. ɔuciando vel infamādo: ut. vi. q. i. sacerdotes. Io.
h Uod suspecti. Qō nō sit qs cōdēnand⁹ ab inimicis vł susp̄ectis: probatur duabus rōnib⁹. vna ē in pn. c. altera i fi. Itē duobus exēplis chal

tiosi aut calūniatores vel affines vel scelerati aut facile litigātes suscipiantur accusatores: sed tales qui omni careāt suspitione. Itē felix papa.

Qui inimicicijs studet vel facile litigat nec accusator nec testis esse potest.

Nullus seru⁹ null⁹ libertus null⁹ infidel' null⁹ crimib⁹ irretitus null⁹ calūniator null⁹ qui inimicicijs studet null⁹ frequēter litigās ⁊ ad accusandū vel detrahendū facilis nulla infamis ꝑsona vel oēs quos ad accusandū publica crimina leges publice nō admittūt: permittātur epos accusare. Itē calixtus papa.

Familiares suspecti vel de domo prodeuntes non recipiantur in accusatione.

Accusatōes vel testes suspecti nō recipiātur nec familiares vel de domo ꝓdeuntis nec etiā cōsanguinei accusatoris aduersus extraneos testimoniū dicant. quia ꝓpinquitatis ⁊ familiaritatis ac dominationis affectio veritatē impedire solet. amor carnalis et timor atq̄ auaritia plerūq̄ sensus hebetāt humanos ⁊ puertunt opiniones: ut questū pietatē putent ⁊ pecuniā q̄si mercedē prudētie. Item gelasius papa.

Qui inimici vel suspecti sūt: ⁊ q odio quoslibet insequūt: ab accusatione remoueantur.

Omnes q aduersus patres armātur vt patꝝ inuasores infames esse censemus. horum ergo viciorꝝ auctores vel patratores nō sūt in accusatōem pontificū recipiendi. sed penitus repellendi: qm̄ iubēt canonica decreta patꝝ. ut accusatō vel testimonium eorꝝ qui odio quoslibet ꝑsequūtur vel q inimici aut suspecti habētur: nullo modo recipiantur. Item pascalis papa.

De eodem. Palea.

Nulli epoꝝ ab accusatione sua repellere liceat quos anteq̄ ab eis impeteret a sua cōmuni familiaritate neglexerit separare. Quod vero inimici ab hac accusatione ꝓhibentur: inde est quia eorꝝ calliditate innocentia frequenter opprimi solet. Sed cū anastasius sue cathedre reddi precipitur: quia de inimicicia sui patriarche cōquestus ē: patet ꝙ ⁊ si manifesta crimina alicuius sūt: nō tamen cōdēnandus est accusatione inimici. Inde nicolaus scribit michaeli imperatori.

Qui inimici sunt iudices esse non possunt.

Quod suspecti ⁊ inimici iudices esse non debeant: ⁊ ipsa ratio dictat ⁊ plurimis ꝓbatur exemplis. Nam qd gratius ⁊ amabilius dare quis inimico potest: q̄ si ei ad impetēdum cōmiserit quē ledere forte voluerit. quod ꝓinde cōstātinopo. synodus canonū suorꝝ sexto dinoscitur ꝓhibere capitulo. Veniamus ⁊ ad sanctam chalcedonensem synodū ⁊ quid nobis de ipo anastasio prēnorꝝ referat epo audiamus. Is eniꝫ antistes tertio euocatus: quia nō occurrit: a suo patriarcha canonice condemnatus extiterat. sed solum quia cum vocaretur ad synodum: ꝙ inimicus esset eius: ipse qui iudicabat clamauit: a sācta chalcedonensi synodo ad causas illatas sibi examinādas reseruatur. ⁊ nisi denuo conuinceretur: recipere ꝓpriā iudicatur ecclesiam. Si anastasius a patriarcha suo depositus: quia de inimicicia eius conquestus est iterato ad iudicium reuocandum dirigitur: etsi manifesta sibi officiant crimina: tamē sue ecclesie reddi precipitur: q̄to magis ignacius qui non a patriarcha sed potius ipse existens patriarcha minime de

cedonēsis synodi ⁊ Io. chrisostomi ⁊ trib⁹ auctoritatib⁹ ɔstātinopol. synodi ⁊ gelasij pape ⁊ ɔstantini imꝑatoris.
i Exēplis. a qbus licet argumētari. xx. di. ō q bus. C. ō edifi. ꝓua. an totū. ⁊. x. di. si i adiutorium.
k Nā qd. ꝓma ratio.
l Ad impetendū. i. ad puniēdū vel iudicandū
m Qō ꝓinde. prima auctoritas.
n Dignoscit. hoc nescio vbi sit.
o Ueniam⁹. primum exemplum.
p Canonice. forte iō dicit canonice: q2 trib⁹ edictis citatus erat: vñ debuisset misisse rñsalē. vł dic ꝙ sufficit isti ꝓtestari suspicionē: ⁊ q̄cqd p⁹ illā ꝓtestationē fit ñ tenet: sicut p⁹ appellationē cēt factū: ex̄ ō eo q mit. i pos. cā. cū sicut in fi. imo lꝫ nō ꝓtestet: tñ si postea ꝓbat suspicionē cassat qō fit ɔ̄⁹eū ex̄ ut lit. ñ ɔt. accedēs.
q Sꝫ solū. ergo cū ordinari⁹ recusat: nō ē necesse ꝓbare cām recusatiōis: sicut nec cā ap. assignat tūc: lꝫ hoc hodie corrigat: ut extra ō ap. ut debitus.
r Iudicabat. ar. ordinarium iudicē recusari posse: ut. s. ij. q. vi. placuit. ⁊. c. ꝑsbr. C. ō iuris. o. iudi. nēo. ⁊ ex̄ de fo. ɔpe. sig̃s. qō negāt qdā ⁊ dicūt assē ciādū epm: ut. s. q. iij. offerat i auc. col. ix. ut diffe. iudi. §. si vo. C. ō iudi. ꝓptiss. in.
s Et si manifesta. ar. ꝙ notoriū crimē nō obest petēti restōnē ad idem ex̄ ō resti. spo. itē cū qs. ⁊ ꝙ i notorio crie etiaꝫ iudex recusat. ar. ɔ̄. ex̄ de ap. ꝓposuit.
t Cōueniat. hec est secūda auctoritas.
u Tunc egrotantibus i. debilibus in fide.

x Et testes.ꝑ hoc inducit gratianus capitulum.
y Qđ si iudicio.verba nicolai.
z Hinc iustinianus.tertia auctoritas.
ꝛ Inchoet.nō tñ semꝑ añ lit.ↄt. ut dixi.s̄.e.q.iij. offerat

ex de fo.ↄpe.sigs ↄ clicū.Excellit:q: eps ñ deponit nisi a papa.j.e.q̄uis.Iussus.j.e.vnaq̄qꝫ ꝓuicia.Vl si ↄsentit vterqꝫ:ff.de iuris.o.iudi.ē receptū.⁊.ij.q.vij.nos si.Itē in feudo:ex đ iudi.ceterꝫ.Itē si secula

vsqꝫ ad triduū aūt cogitur alios eligē.C.đ iud.l.vlti.Sꝫ tñ illa lex loqt̄ qñ eligunt iudices ad causā ꝑncipalē audiendā:vñ secus vr̄ si eligūt ad ꝓbandā cām recusationis. Quid aūt iuris sit de suspecto iudice: dixi in ↄstōne illa ex de ap.ut debit⁹.c.cū spāli
ↄ Nā quodā.alia rō.
ꝶ Hinc.hoc est secūdū exemplū.

Intrare.misit tñ excusatorē forte.vl' iō nō vēit q: citatio ñ tenuit.

Extra ꝓuincias. Regulerit quilibet corā suo iudice ē ↄueniēd⁹:ut.j.e.pulsat⁹.⁊.xi.q.i.experientie.aliogn penā patit.xi.q.i.inolita.⁊.c.placuit.⁊.C.de iuris.o.iu.l.i.in criminali.Sꝫ fallit rōne possessiōis:ex de fo.ↄpe.sane.⁊.C.vbi đ pos.agi oꝫ.l.ꝫ vna.et.C.de ꝑdi.minorꝫ si ꝑdiuꝫ.Itē rōne ↄctus.ff.đ iudi.heres.Itē rōne criis ↄuenit qs vl' vbi deligt vel vbi inuenit vel vbi domiciliū hꝫ.C.vbi de cri.agi oꝫ.l.i.vel cū est qđ de fide.xxiiij.q.i.quotiens:trahit etiā ꝑpter loci opportunitatē ad

Qđ.vj.

aliā ꝓuinciā.xxxiij.q.ij fine.Itē ꝑpter appellationē:itē ꝑpter iussionē pape:ut.j.e.q.vnaq̄qꝫ.⁊.c.ꝑegrina.ut pꝫ in x̄bis hic notatis.Cōtractus:crimē:reus:res: religioqꝫ.Vir rō simil':vl' ꝓuocat:atqꝫ recusat.Excellit:ius s⁹ vl' si ↄsētit vterqꝫ.Cōtract⁹.ff.de iudi.hēs ablēs.Crimē ut hic.⁊.C.vbi de cri.agi oportet.l.i.Reus:q: actor dꝫ forū rei seq:ut.j.e.l.neminē.Et res.ar.ex de fo.ↄpetē.sane.Religioqꝫ:ut cā iurispatronat⁹ ⁊ decimarꝫ:ex de iudi.quāto.⁊.c.decernim⁹.Vir:q: vxor forū viri seqt̄.ff.de iuris.o.iudi.l.pl't.Ratio filis i mutua recōuentione:ex de mutuis peti.ex l'ris.Vel ꝓuocat.j.e.ꝑegrina iudicia.Atqꝫ recusat:

buit ecclesia ꝓpria priuari et inimicis ⁊ suspectis iudicibus decernentibus expoliari. Veniat ⁊ facūdissimus noster papa gelasius hereticorꝫ expugnator fortissim⁹: ⁊ quid de cōstantinopolitanis epis more solito tunc egrotātibus dixit: etiam nūc nobis edisserat. Quero inquit iudiciū qđ pretendūt vbi nō possit agitari an apud ipsos: vt idē inimici sint testes ⁊ iudices? Sꝫ tali iudicio nec humana debent cōmitti negocia. Qđ si iudicio vbi idē sunt inimici qui iudices: nec humana cōmitti debēt iudicia: q̄to minus diuina i.ecclesiastica q sapiens est intelligat. Et reuera hinc iustinianus imperator pius legibus suis ꝓmulgasse dignoscitur dicens. Liceat ei q suspectū sibi iudicem putat: anteqꝫ lis inchoetur eū recusare: vt ad alium recurratur. Nam quodāmodo naturale ē suspectorꝫ iudicum insidias declinare ⁊ inimicorꝫ iudiciū velle refugere. hinc sanctus iohānes os aureū cōcilij contra se cōgregati renuit intrare collegiū. Patet ergo q etsi manifesta sūt crimina alicuius: tñ accusatione inimici condemnandus non est.

Extra ꝓuinciā autē re⁹ nullaten⁹ est producēdus. Unde fabianus papa scribit hilario epō.

Vbi crimen admittitur: ibi cā ventiletur.

Ubi enim semꝑ cā agatur: vbi crimen admittitur. ⁊ q non ꝓbauerit qđ obiecerit penam quā intulerit ipe patiatur

Item.

Accusatus non nisi in suo foro audiatur.

Sigs epōrꝫ suꝑ certis accusatur criminibus: ab omnibus audiat q sunt in ꝓuincia sua epis: q: nō oportet accusatū alibi q̄ꝫ in foro suo audiri. Exceptio aūt fori dilatoria est: atqꝫ ideo in initio litis debet opponi ⁊ ꝓbari. peremptorias aūt exceptiones: vt sūt prescriptiones longi tēporis sufficit in initio litis contestari

Item. De eodem.

Pulsatus ante suū iudicem cām dicat. non ante suū iudicē pulsatus si voluerit tacere at pulsatis x̄o quotiēs appellauerit inducie dent. Hoc autē qđ de loco dictū est: tunc intelligēdū ē: cū veritas cāe nō nisi in loco admissi criminis deꝑhēdi pōt: aut nisi altera pars iudiciū maioris ꝑsone iterpellauerit siue declināndo iudiciū siue releuādo sniam. Unde stephanus sācte ⁊ apostolice atqꝫ vniuersal' ecclesie romāe eps scribit omnibus epis.

Intra ꝓuinciā ⁊ a cōprouincialibus tñ causa est audiēda

Ultra prouinciarum terminos accusandi licentia nō progrediatur: sed omnis accusatio intra ꝓuinciā audiatur:

ris iudex ē negligēs:ex de fo.cō.lꝫ.Itē i scholaribus:ut i ↄstōe federici.C.ne fi.ꝓ pr̄e.auc.habita.

b Ubi.n.vl' vbi domiciliū hꝫ vl' vbi repit.C.vbi đ cri.agi oꝫ.l.i.sꝫ si graui⁹ ē crimē r̄mittit puniēdus ad iudicē:vbi deligt.si ē leuius ibi pōt puniri:ut i auc.ut nulli iud.§.si x̄o cognoscat col'.ix.⁊.§.ꝫ si illud.⁊.ff.de re mili.defrorē in ꝑn. Nec admitto illđ q gdam dicūt:q sꝑ ꝑmo cognoscat iudex ex ꝓuincia de q re⁹ ē:an crimē ↄmiserit:⁊ p⁹ modū r̄mittat eū ad iudicē vbi deligt.q: iudex vbi deligt cognoscet ⁊ puniet crimē.ff đ accu.l.vlti.pōt tñ si vlt trāsmittē eū puniēdū cū litteris suis ad sue ꝓuincie iudicē.qđ tñ nō facit nisi ex cā.ff.de custo.et exhi.reorꝫ ñ dubiū.sic pilat⁹ remisit xp̄m ad herodem.

c Cā.lꝫ gd si metropolitan⁹ vl' alt eps deligt i alterius diocesi:nūqd ab illo pōt puniri:ar.q.nō.ix.q iij.si āt.⁊ i auc.de defē.ciui.§.ñ hn̄te.coll'.iij.xxi.di.inferior.⁊.c.nolite.ex đ sen.ex.a nobis.ff.de arbi.l.iij.i fi.lꝫ ↄ.C.vbi đ cri.agi oꝫ.auc.q̄ i ꝓuincia.Et reatus oēm h⁹ honorē excludit.⁊.C.vbi senatores vel clari.l.i.i fi.⁊.vi.q.iij.placuit.Itē pone q sic tulerit eps sniam:q hoc fecit sit excōicat⁹:dicit.h.ēt si archieps h⁹ fecit i diocesi epi:ē excōicat⁹.ñ ab hoie:lꝫ a canōe:q: seqt̄ factū iā dānatū.xxiiij.q.i.c.i.ij.⁊.iij

Sz ʒ.ex de sen.ex.a nobis. Lau. dicit φ archieps ñ
sit de foro illi⁹: cū ipse sit iudex ordiari⁹ toti⁹ ꝓuīcie
ix.q.iij.c.ij.lxxv.di.qm̄.vñ cū ñ pt excōicare. sʒ aliū
quēlibet epm pōt excōicare: ñ tñ deponē. Jo. Ego
credo.h. bñ dicē
q: ꝓpt crimē effi
cit archieps sub/
iect⁹ epi ꝓpt ra/
tiones supi⁹ alle/
gatas.b.

d Jgs ab oi/
bus ad mi/
nus a.xij.ut.j.e.q
viij.suggero. xv.
q.vij.felix.

e Exceptio. Ex
ceptionū alia ꝑ/
emptoria: alia est
dilatoria: alia me
dia siue mixta. Di
latoriaꝝ: alia de/
clinatoria iudicij
alia dilatoria so/
lutionis. Decli/
natoria iudicij in
pn.litis ē ꝓponē
da τ ꝓbāda: ut ex
de sen. τ re iudi.
int̄ monasteriū. τ
C.de excep.l.vlt.
Nisi exceptio illa
de nouo ad noti
ciā ei⁹ ꝑuenit: ut
ex de ꝓcur. infra
τ ex de excep. pa
storalis. vel nisi ō
nouo ꝯpetere ce
perit: ut ex ō of.
iudi.del. insinuā/
tem. τ. ff. de arbi
tris nō distingue
mus. §. cū qdam
τ de tali logt̄ hic
Dilatoria solutio
nis dʒ añ lit. cōt.
obijci. sʒ ꝓbari dʒ
postq̄ acto: fun/
dauerit suā inten
tionē. C. ō excep.
siqdem. τ. C. de ꝓ
bati. exceptionē.
Peremptoria dr̄ q̄
pōt opponi τ ꝓ/
bari qñcunq̄. dū
tñ añ sniam: ut. C
sniam recte latā
rescin. non posse
ꝑemptorias: τ. C.
de excep. ꝑscrip/
tionē. Media dr̄
exceptio q̄ i hoc

habet similitudinē cū ꝑemptoria: φ post litis ꝯt. pōt obijci. sʒ
in hoc hʒ dissimilitudinē cū dilatoria: q: pōt qñcūq̄ añ sniaʒ
obijci: ut ex q ma. accu. pos. ꝑ tuas. sʒ in hoc hʒ similitudinem
cū dilatoria: q: añ litis ꝯt. pōt obijci: ut ex de excep. excep
tionē. Sunt adhuc alie
exceptiōes anomale q̄
etiā p⁹ sniam obijciunt
ut exceptio velleiani et
macedoniani τ armate
milicie: de qbus agitur
ff. ad macedo. tñ τ si nō
τ. C. de iur. τ facti igno.
l.i.

f Missatus. nō tñ a cō
trario sensu argu/
mētēt: ut. xi. q. i. placuit
τ. j. e. neminē. sʒ hic log
tur de eo q habuit ꝯsen
sū sui epi: ut. xi. q. i. cle/
ricū. τ. c. null⁹.

g Taceat. sʒ hoc forte
cū hʒ cōsensū epi: ut. xi.
q. i. clericū: nec ob. j. e.
nō liceat ex de fo. ꝯpe.
si diligēti. τ. vi. q. iij. de

h Uniq̄.
Ltra.

i Accusat⁹. loco. viij.
q. iiij. nōne.

k Nō tñ diffinire. sus/
pendē vel excōicare. pt
metropolitan⁹. xij. di.
de his. xi. q. iij. siqs eps
τ. xxviij. di. ꝓpter. Jteʒ
absoluere pōt fm ple/
rosq̄ si ē innocēs: ut. C.
vbi sena. vel clari. l. iij.
Jo. Ego ꝯ̄triū credo: ut
hic. τ. v. q. iiij. c. i. τ. c. ij.
.b. Sed obijcit. vi. q. iij.
deniq̄. τ. xxi. q. v. siqs a
ꝓprio. vbi dr̄ φ pmas
vl ꝯciliū deponit epm:
sʒ illud fuit de snia pape
vl logt̄ fm ea tpa: qñ cē
epoꝝ ñ deferebāt ad se
dē aplicā. xix. di. si ro/
manoꝝ.

a Multū infirmitatis
hec ē iusta cā ab/
sentie: ut ex de ꝓcu. q̄re
lā. qd de hoc iuris sit:
dicā. v. q. iij. c. i.

b Udū. voluerunt.
sic ergo ꝯcilia ꝑ/
matū dederūt romane
ecclesie. qō verū ē secū
dario: sʒ ipse christ⁹ pn/
cipaliter: ut. xxi. di. q̄/
uis. xvij. di. §. hinc etiaʒ
τ. ix. q. iij. alioꝝ.

τ a comprouincialibus termi/
netur: nisi tantum ad apostoli
cā sedem fuerit appellatum.

Item sixtus papa.

A cōprouincialib⁹ accusatus vel iudicatus apostolicam se/
dem appellet.

Accusatus vel indicatus a
cōprouincialib⁹ in aliqua
cā eps licenter appellet τ ade
at sedis apostolice pontificem
q aut per se aut ꝑ vicarios su/
os retractare eius negocium
ꝓcuret. Et dum iterato iudi/
cio pōtifex cām suā agit: alius
in eius loco nō ponatur aut or
dinet eps: qm̄ q̄q̄ a cōprouin
cialibus epis accusati cām li/
ceat scrutari epi: nō tñ diffini/
re incōsulto romano pōtifice ꝑ
missū est. Itē damasus papa
stephano archiepō. Palea.

Discutere epos τ sūmas ec
clesiasticoꝝ negocioꝝ me/
tropolitano vna cū omnib⁹ cō
prouincialibus suis: ita vt ne/
mo ex eis desit τ oēs singulo/
rū cōcorditer negocijs cōueni
ant: licet. Sed diffinire eorum
atq̄ ecclesiaꝝ sūmas querelas
cāꝝ vel dānare epos absq̄ h⁹
sedis auctoritate minime licet
qm̄ oēs appellare si necesse fu
erit τ eius fulciri auxilio opor
tet. Item eleutherius papa

Cōprouinciales τ metropoli
tani epoꝝ cām audire sed dif/
finire nō possunt.

Quāuis liceat apud cōpro
uinciales τ metropolita/
nos τ primates episcoporum
vētilare accusationes vel cri/
minationes: non tamen licet
diffinire sine huius sancte se/
dis auctoritate: sicut ab apo/
stolis eorumq̄ successoribus
multorum consensu episcopo/
rum iam diffinitum est: nec in
eorum ecclesijs alij aut prepo
nantur aut ordinentur: anteq̄
hic eorūʒ iuste terminentur ne
gocia. Reliquorum vero cle/
ricorum causas apud compro
uinciales τ metropolitanos τ
primates τ ventilare et iuste fi
nire licet. Item leo episco/
pus vrbis rome anastasio epi/
scopo thessalonicensi.

Ante apostolicam censurā in
causis episcoporum non ē dif/
finitiua ferenda sententia.

Multum stupeo frater ca/
rissime: sed τ plurimuʒ do
leo: φ in eum de quo nihil am/
plius iudicaueris: q̄ φ euoca
tus adesse differret: ut excusa
tionem infirmitatis ostende/
ret: tam atrociter τ tam vehe/
menter potueris commoueri:
presertim cum etiam si tale ali
quid mereretur: expectanduʒ
tibi fuerat quid ad tua consul
ta rescriberemus. Sed etiam
siquid graue intolerandumq̄
committeret: nostra erat ex/
pectanda censura: vt nihil ipse
prius decerneres: q̄ quid no/
bis placēt agnosceres. vices
enim nostras ita tue credidi/
mus charitati: ut in partim sis
vocatus solicitudinis non in
plenitudinem potestatis. vn/
de sicut multum nos ea que a
te pie sunt curata letificāt: ita
nimium ea que perperam sunt
gesta contristant. Item iuli/
us papa orientalibus episco/
pis.

Preter conscientiam romani
pontificis nec concilia cele/
brari nec episcopum damnari
oportet.

Udum a sanctis aposto/
lis successoribusq̄ eorum
in antiquis decretum est statu
tutis: que hactenus sancta et
vniuersalis apostolica tenet
ecclesia: non oportere preter
conscientiā romani pontificis
celebrari vel epm dānari: qm̄

sanctā romanā ecclesiā prima/tū oīm ecclesiaꝝ eē voluerunt ¶Et sicut btūs petr⁹ apl'us pri/mus fuit oīum apl'oꝝ: ita ꝛ ec/clesia suo nomie cōsecrata do/mino īstituēte pma sit ꝛ caput ceteraꝝ: ꝛ ad eā q̄si ad matrem atq; apicē oēs maiores eccle/sie cāe ꝛ iudicia epoꝝ recur/rāt: ꝛ iuxta ei⁹ sniam terminū sumāt: nec extra romanū quic/qd ex his decerni debere pon/tificē. Aliquādo incōsulto ro/mano pōtifice plerīq; epōrum dānati inueniūtur. ꝛ alij ī eoꝝ loco subrogati. quoꝝ dānatio/nē ꝛ subrogationē ꝓ bono pa/cis ex dispēsatōe tolerasse le/gitur ecclesia. Unī nicolaus papa salomoni regi britonum.

Quondā epoꝝ depositōnem cōtra cōsciam romani pōtificꝭ factā ꝓ pace tolerādā eccl'a.

Hec qppe est ordiatio dei pris tui: ꝛ hec ē lex eccle/sie matris tue: videlicet ut oēs epos regni tui ad turonensem archiepm mittere non detrac/tes: ipiusq; iudiciū postulare nō dedigneris. ipe. n. ē metro/politan⁹ ꝛ oēs epi tui regni suf/fraganei ei⁹ sūt: sicut conscri/ptiones pdecessoꝝ meoꝝ eui/dēter ostēdūt: q pdecessores tuos: q: illos ab ipi⁹ cura sub/traxerāt: forti inuectōe corri/pere studuerūt: q̄uis nec nr̄a scriptura sup hac remissa dees/se videat. cūq; corā designato turonice ecclesie psule ꝛ inte/gro numero collegarum .i. xij. epoꝝ celebrato cōuentu fue/rint eiecti epi regulariter exa/minati: apparuerītq; ꝙ cano/nice fuerint eiecti: ipis epis in sua deiectione manētibus qui in locis eoꝝ cōsecrati sūt: po/terūt vtriq; epatus honore po/tiri. ꝙ si eiecti epi insōtes fue/rint declarati: his āmotis qui in eius subrogati sūt ecclesias su/as ipsi recipiant. Nā cū ante/cessores mei presules eiectio/nē eoꝝ epoꝝ q ab ecclesijs su/is sūt expulsi: nec admiserunt: nec approbauerūt: nec ipos q eis subrogare pñt: viuētib⁹ il/lis legitios epos dixerūt. Sa/ne si ad turonēsem forte archi/epm mittere pfatos epos dedi/gnaris: studeas duos epos de/pulsis ꝛ duos ō subrogatꝭ vna cū ecclesie tue legato ad apo/stolicā beati petri sedē trāsmit/tere: vbi digna examinatione premissa qui legitimi episcopi sunt appareant: ꝛ suas ecclesi/as irregulariter nō admittāt: nihil enim quero aliud in pre/senti negocio diffinire. q: vero magna: quis sit metropolitan⁹ apud britānos contentio est: li/cet nulli⁹ memoria teneat vos in vestra regione vllā habuis/se metropolim ecclesiam: tamē si libet postq̄ deus omnipotēs pacem inter vos ꝛ dilectum fi/lium nostrum carolum regem gloriosum constituerit: facile hoc poteris aduertere. Qd si adeo contētiosius creditꝭ age/re: ad nostrum apostolatū de/stinare contendite: quatenus nostro liberamine qui fuerit apud vos antiquitus archiepi/scopalis ecclesia luce clarius innotescat: ꝛ deinceps omni ambiguitate recisa quā sequi episcopi vestri debeant: incū/ctanter agnoscant. Neq;'eniz

a Hec qppe. i. suffraganei. ꝓ suffraganeis sūt hñdi: q: il/le fuit ī possessiōe: ꝛ ita erit vsq; ad sentētiā. xvi. q. iiij. nolum⁹. ꝛ ita nō ē hic ar'. interlocutoriā ñ obesse. Uel dic id nō obest: q: nō agebaꝫ ad hoc: sꝫ de hoc solū an epi essent iuste deiecti. i. an crimē ab ipsis cōmissū eēt de/iectione dignū: ad h°. ī. e. c. ibi eni nihil q̄ro ꝛc. ꝛ ꝙ interlocutoria nō obsit habes. ff. de his q sui vl' alieni iuris sūt. l. penul: ꝛ ex̄ ō ordi. cog. cū dilectus. Nō eniꝫ qcqd iu/dex pfert ē hñdū ꝓ sniā ut. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. et stipulatiōe. et C. cōminatiōes vel epl'as tñ per interlocutorias hñ aliqd determiatꝛ ꝛ trāsit in rē iudicatā: sicut diffi/nitiua snia: ut ex̄ ō elec. cū dilect⁹ in fi. ꝛ ex̄ de testi. significauerit. ꝛ ex̄ de sen. ꝛ re iudi. cū int. ꝛ q̄nq; ius facit: ut. ff. qd me. cā. metū. §. sꝫ ꝙ ptō sic q°. semp ē ɔsiderādū ad qd agatur ꝛ an iudex inciderter vel tacite vel expsse vl' diffiniēdo vel interloquēdo aliqd dicat ex̄ de psūp. afferte. ex̄ ō testi. veniēs. C. de his q no. infa. interlocutio. ꝛ .ij. q. iij. §. notādū. ꝛ. xxij q. ij. querit.

d ¶ His āmotis. sꝫ quarꝫ nocet sētentia ꝓ destitu/tis lata ipsis substitutis cū res inter alios acta alijs nō pīudicet: ut ex̄ de fid instru. int̄ dilectos ꝛ ē ɔ illd qd ē. ff. ō adul/te. denunciasse. ꝛ ex̄ de adult. significasti. sꝫ hoc ē ꝓpter cause obediētiā sic. vij. q. i. pñtiū. ꝛ. lxxxi di. tātis in fi. nā ꝛ si ꝓnū/ciatū ē petruꝫ esse virū marie p cōsequēs ꝓba/tū ē martinū nō esse: ex̄ de sponsa. ex pte. vides eni ꝙ cause eligentiū ꝛ electi sūt cōnexe: q: lata snia ɔ electores pīudi/cat electo lꝫ absenti: ut ex̄ de elec. dudū in fi. nisi appelleꝫ ab altero illoꝝ: ut ex̄ de offi. iudi. del'. sup eo. aliud videꝫ esse int̄ pñtantē ꝛ pñtatū. nā tūc snia lata ɔtra vnū nō nocet alteri absenti: ut ex̄ de e/lec. q̄relā. hoc iō ē q: illoꝝ cause ita sibi nō coherēt. vel dic ꝙ nūq; snia pīudicat alij: nisi pñs fuerit. ar. liiij. di. seruus.

c ¶ Subrogari. ar. ꝙ si aliqua duo sunt connexa ꝓ/hibito vno prohibitum est ꝛ reliquum: sic. xxxi. dist. si laicus. xxvi. di. deiñ. xxxiiij. di. si qs viduaꝫ. ꝛ. viij. di. quo iure. i. q. iij. si qs obiecerit. ꝛ ex̄ ō hereticis fraternitatis. sic e⁹ uerso aliqd pmit/tit rōne cōuersio/nis: ut. lxxxi. dist. cū oībus.

f ¶ Dixerūt. sup/ple nec ego dico

g ¶ De expulsis. sꝫ qualiter pote/rit cā p ꝓcuratorē criminalit̄ tracta/ri: forte sic placu/it pape: vl' hic ci/uilit̄ agebaꝫ ñ eni ad aliō agebaꝫ h: nisi adesset fm or/dinē iuris ōposi/ti. ꝛ lꝫ fuerit ciuil' tñ necessarij erāt rij. epi sic. xviij. di. illud. xxxiiij. di. q° rūdaꝫ. q: lꝫ nō fu/erit cā crimialis tñ fuit de crimie. vñ necessaria ē in scriptio: ut ex̄ de accusa. sup his. vl' dic ꝙ ī cā crimīa/li vn⁹ ɔsoci⁹ ꝓcu/rat cām alioꝝ: ut ex̄ de dolo ꝛ ɔtu. cū dilect⁹. ꝛ. ij. q. v. introgatū. It ē hic hēs ꝙ snia lata a nō suo iudi/ce rata pōt hri. ō h°. nota. ix. q. ij. nl'/lus.

b ¶ Debeāt. arg. ꝓ obsequijs tpe/litis nō pstandis ut. ij. q. vi. quotiēs ꝛ. xi. q. i. q:. ar. cō/tra. xxxiij. q. ij. se/culares. xxxv. q. vi. multoꝝ. ff. de opis liber. opis. sꝫ hoc iō h fuit: q: epi ꝓ liberis se gerebant: al's illi ō/bēt obedire. qui esset ī possessione. viij. q. iiij. nōne. ex̄ ut lit. pen. a memoria. Nec obstat. C. de agricol'

ꝛ cen.litibus.vbi dicit͂ si est ꝯtentio inter colonū et ꝛ dn̄m de fructib⁹: ꝙ fruct⁹ sequestrant͂. ꝫ illud obtinet cū dn̄s est suspect⁹. dicas ergo ꝙ possessoꝛ ꝑ vtit͂ fructib⁹ lite pen. ut. xvi. q. iiij. volum⁹: nisi in ca

e Non liceat. ꝑ iudicio. hoc iō dicit: qꝛ spꝛetis oīb⁹ oꝛdinariis ad cū pōt appellari. ar. ā. q. vi. c. i. ij. ꝛ. iij. nam ipse ē oꝛdinari⁹ omniū: ex̄ ð elec. cū nobis olī.

f Expetere. h pꝫ ꝙ cl'ic⁹ sine ꝯsensu sui episcopi nō potest

su: ut ex̄ de iure patro. ex lr̄is. qđ intellige nisi de hoc ipso qđ fit: an possideat vl' n̄ ut ex̄ de in integ. resti. cū venissent in fi. ꝛ ex̄ de ꝯsti. cū. M. in fi. ꝛ. ff. de aqua quot i. ꝛ est. l. pſt. vn̄ si p⁹ motā ꝯtrouersiā canonici eligant nō iō statim cassatur electio: donec ꝯstet ð iiusta electiōe: ut ex̄ de in integ. resti. c. ij in fi. ꝛ ex̄ de causa pos. ꝛ ꝓpꝛie. cū eccl'ia. idē dicerē de pr̄ono lic; nō debeat p⁹ motaꝫ ꝯtrouersiā ꝑn̄tare vel eligere.

i Incunctanter .i. decetero. ꝛ sic planū est.

a Irritam. factū sine auctoꝛitate romani pontificis.

b Peregrina. ab extraneis. ar. iudicē ad quē appellat͂ nō esse oꝛdinariuꝫ. vi. q. iij. scitote. ꝛ sic archieps̄ ē extraneus ut ibi videt͂. ꝛ ex̄ de offi. iudi. oꝛdi. pastoꝛalis. hug. ꝫ potius est hic ar. ꝯ. qꝛ dicit͂ hic ꝙ opoꝛtet habere iudices cōꝓuinciales: ꝛ archieps̄ ē cōpꝛouincialis. illa ergo exceptio nisi ad pꝛincipiū refert͂. s. ad peregrina. ꝛ fuit intellect⁹ gratiani. ꝙ siqs recusaret metropolitanū ad cōpꝛouinciales iudices recurreret: ꝛ nō ad ꝑegrinos: nisi appellaret͂. ꝛ hoc ē qđ dicit: ꝛ tūc cā extra ꝓuinciā fuerit: ut. j. e. nō liceat.

c Electos. cū oꝛdinarij sint suspecti. ij. q. vi. placuit. vel loquit͂ in cā crimiali pꝛ̄sbyteri vel diaconi: ut. xv. q. vij. si autē.

d Reges. ꝑ moysen. qꝛ ipse moyses loquēs ꝑ spm̄ dn̄i introduxit i genesi sodomiticas ita loquentes.

ecclesias dei ꝑ discoꝛdias regum diuisionis aliqua pati dānā necesse est: cum q̄ꝫtum ex se est: pacem quam pꝛedicāt seruare studeant inuicem ꝛ in omnes. Alias autem irrita erit episcopoꝛum sn̄ia: ꝛ a synodo retractanda. Unde felix papa.

Damnatio iniusta irrita est ꝛ in synodo retractanda.

Irritam esse episcopoꝛum damnationem ꝛ iniustā cēsemus: ꝛ iccirco a synodo retractandam: ita vt oppꝛessis ab omnibus in cunctis subueniatur causis. Quod autem metropolitanum suum contemnere ꝛ alioꝛum iudiciuꝫ alicui expetere non liceat. Sixtus papa testatur dicens.

Peregrina iudicia in omnibus sunt submouenda.

Reintegranda iudicia salua in omnib⁹ auctoꝛitate apostolica generali sanctione ꝓhibemus: quia indignum est: vt ab extraneis iudicentur qui cōpꝛouinciales ꝛ a se electos debēt habere iudices: nisi fuerit appellatū. Itē anaclet⁹.

Reges ecclesie apostolica firmamus auctoꝛitate. ꝛ peregrina submouemus iudicia vnde ꝛ dominus mentionē faciens de loth per moysen loqt͂ dicens: Ingressus es quideꝫ inquit vt aduena: nunquid vt iudices? Item innocentius.

Nulli liceat aliarum pꝛouinciarum iudicium expetere.

Non liceat cui' q̄ꝫ sine pꝛeiudicio tamen romane ecclesie cui in omnibus causis reuerentia ꝛ auctoꝛitas debetur: relictis his sacerdotibus qui in eadem pꝛouincia dei ecclesias nutu diuino gubernant: ad alias conuolare pꝛouincias vel aliarum pꝛouinciarum episcopoꝛum iudicia expetere vel pati: quod siquis pꝛesumpserit: ab officio cleri submotus ꝛ iniurie reus ab omnib⁹ iudicetur. Reuerentia autem que apostolice debetur ecclesie ꝛ eius auctoꝛitas intelligenda est: cum vel ad ipsam appellatum fuerit: vel ab ea iudices electi conceduntur. Unde sixtus papa cum diceret: compꝛouinciales ꝛ a se electos debet habere iudices: statim subiungit: nisi fuerit appellatum. Item anacletus.

Absq; apostolice sedis decreto extraneos iudices adire non possumus.

Unaqueq; pꝛouincia tam iuxta ecclesiasticas q̄ꝫ iuxta seculi leges debet suos iustos. ꝛ non iniquos habere iudices: ꝛ non extraneos: nisi huius apostolice sedis decreuerit auctoꝛitas. Item ex synodo romana.

Super appellatione alterius pꝛouincie iudices audire non opoꝛtet.

Neminem exire de pꝛouincia ad ꝓuinciā vel ð comi

ꝯsētire i aliū iudicē. nā sic posset euacuari iurisdictio epōꝝ si oēs ꝯsentirēt i aliū iudicē. ad iđ facit. ij. q. vi. placuit. ꝛ i auc̄. ð sanctil. epis. §. iconomos. ar. ꝯ. ā. c. pulsatus. ꝫ ex̄ ð fo. ꝯpe. si diligenti expeditū ē: ꝙ n̄ pōt ꝑ pactū renūciare foꝛo. de hac mā̄ nōui. xi q. i. inolita. io. ꝛ qđ dicit io. qđ expeditū ē in illa decre. ex̄ de fo. cōpe. si diligēti. n̄ ē verū: qꝛ illa decre. loqt͂ ꝙ cl'ic⁹ n̄ pt ꝯsentire i laicū: ꝫ hodie nec in cl'icū pōt nisi de cōsensu sui epi: ut ex̄ de fo. ꝯpe. significasti. b.

g Neminē. Est aūt h° iō statutū: qꝛ alibi n̄ pn̄t h̄re testes vl' amicos: ut. xxxiij. q. ij. hue. ij. q. ij. ꝓceptū. ꝛ i auc̄. ut oēs obeđ. iudi. §. iij. ccl'. v. Un̄ dico ꝙ si aliqs impetrat rescriptū ad iudicē alteri⁹ ꝓuīcie: n̄ sufficit ꝙ vltra duas dietas n̄ trahat aduersariū ut dicit illa ꝯsti. ex̄ ð rescrip. nōnulli. ꝫ etiā reqrit͂ ꝙ ex̄ ꝓuinciā eū nō trahat nisi i lr̄is fiat mētio ð ꝓuīcia. Cū eni de iure ex̄ ꝓuinciā nēo sit trahend⁹ ut hic dr̄: g° nisi rescriptū ꝑncipis de eo faciat mētionē: n̄ pt auc̄te rescripti trahi ex̄ ꝓuinciā: ꝫ min⁹ fit spaciū ad qđ trahit͂ q̄ꝫ due dicte. ē tñ ar. ꝯ. ex̄ ð of. iudi. oꝛ. significauit. certe tñ n̄ nocet ꝯ. ꝫ illi cōstitutiōi n̄nulli stat͂. Ista opinio hodie n̄ hꝫ locū: imo ꝯriū obseruat romana curia.

h Quod iudex. hic queritur: an crimiosi vl' infames possunt eē iudices. ꝛ qdē si non tolleret͂ ab eccl'ia n̄ pn̄t: si tolleret͂ bn̄ pn̄t: ꝛ tenet coꝝ sn̄ia: ipsi tñ peccāt iudicādo. vl' distingue an aliqs sit infamis ꝑ sn̄iam vl' ipso facto ut tūc n̄ possit: an al's ut tūc possit. Illud eni certū ē ꝙ si infamia obijcit͂ alicui q ē elect⁹ in iudicē: ꝙ ꝓpter h° bn̄ remouet͂: ꝫ hucusq; fuerit tolerat⁹: ut ex̄ de rescrip. sciscitat⁹. et ex̄ de excel. ꝑla. inter. ꝛ. ff. ad. l. iul'. de vi pua. l. i. crimiosi g° pn̄t iudicare ex officio: ꝫ n̄ ex vite merito. xv. q. vlti. c. vlt.

Infamis.per sententiam. k ¶ Nec ꝓcurator.i.aduocatꝰ:ut.ĩ.ꝑr.§.uel intellige de ꝓcuratore vo: ut ĩfamis ñ possit esse ꝓcurator ẜm canones:ut.ĩ.v.q.iij.quia epi.nec obstat isti.de excep.§.ult.q2 loquit̃ ƀ de ĩfami per sñiam ibi de tali q est al' ĩfamis:si tñ iudex tolerat̃ ĩ officio eiꝰ:tenȝ sñia viij.q.iij.nõne. Sed ĩfamis põt esse arbit̃: ut.ĩ.e.§.in fine.

l ¶ Ria sũt. hoc ẽ sũptũ a lege.ff. de iudi.cũ ꝑtor.§.nõ aũt oẽs.

m ¶ Et q ꝑpetuo.secꝰ si ad tẽpus:ut.ff. ꝺ iudic. cũ furiosus.

n ¶ Amotꝰ.imo ⁊ si eius electio fuerit cassata ꝓpter eiꝰ viciũ:ut ext.de elec.sup.

o ¶ Moribꝰ.i.ꝯsuetudine:imo etiã lege.xxxiij.q.v.mulierẽ.nec obstat xv.q.iij.§.i.ut ibi dixi.

p ¶ Judiciũ.i.discretionem.

q V Erũtñ.§.gratiani.

r ¶ Dũ putaretur. ecce quãtũ cõis opinio opet̃ ut ex ꝺ iure pa.ꝯsultatõibꝰ.ex q si.sint le. cũ iter ⁊.i.q.i. si qui a symoniacis.C.de testa.l.i. ar.ꝯ q si.sint le.ꝑ tuas. et.s.

Do. M.

xxiiij.di.c.ult.xix.q.ij. siquis ĩgenuꝰ. ⁊ di.viij. ueritate.⁊.ff.de iudi.l.ij.ĩ pñ.Sed nũquid iudẽ si excõicatꝰ ferat sñiam q publice habet̃ ꝓ ñ excõicato.nõ ex de sen.⁊ re iudi.ad ꝓbãdũ.Et ẽ rõ q̃re/aliud ĩ seruo: qa seruus ĩ multis casibus hȝ ꝑsonã stãdi ĩ iudicio ut.xij.q.ij.q manumittitur:ẜ excõicatꝰ ĩ nullo. Uel dic qð uerꝰ credo ꝙ nec sñia serui teneret nisi ꝯfirmata esset a pñcipe.

tatu ad comitatum oportet nisi ad relationem iudicis; ita vt actor rei forum sequatur. ⁊ infra: Jlla que sunt per vnãquãqꝫ ꝓuinciam:ipsius ꝓuincie synodꝰ dispẽset: sicut in niceno cõstat eẽ ꝺcretũ concilio vltra ꝓuincie terminos accusandi licentia non ꝓgrediat̃. Sed omnis accusatio intra ꝓuinciã audiat̃: ⁊ a cõprouincialibus terminet̃: nisi prelatꝰ sit qui accusatur. Item sixtus.

De eodem.

Siqs clericꝰ sup q̃buslibet criminibus accusatꝰ fuerit in ꝓuincia in qua cõsistit ille q pulsatur: suas exerceat actiones: nec existimet eũ accusator suus alibi aut longius ad iudiciũ ꝓtrahẽdũ. Item ex decreto hadriani pape.

Vbi crimẽ admittit̃: ibi cã vẽtiletur.

Q Vi crimẽ obijcit sciat se ꝓbatur. reuera ibi cã agat̃: vbi crimẽ admittitur

Qvod iudex esse non possit: quẽ cũ reo par aut maior macula inficit: multis auctoritatibus ꝓbatur. Dicit.n. sancta romana synodus. Infames iudices esse non possunt.

INfamis persona nec ꝓcurator esse põt nec cognitor. Tria sunt quibus aliqui impediũtur: ut iudices non fiant. Natura: ut surdus ⁊ mutꝰ ⁊ q perpetuo furiosus est: ⁊ impubes quia iudicio caret. Lege: qui a senatu amotus est. Moribus: femine ⁊ serui non q2 nõ habeãt iudiciũ: sed quia preceptũ est vt ciuilibus non fũgãtur officijs. Uerũtamẽ si seruꝰ dũ putaret̃ liber ex delegatione sñiaȝ daret: q̃uis postea in seruitutẽ depulsus sit: sñia ab eo dicta rei iudicate firmitate tenet. Item in digesto ti. de postulando.

INfames non pñt esse procuratores vel patroni causarum. Sunt autem tres ordines eoꝝ q postulare prohibentur. Est autem postulare desideriũ suum vel amici sui ĩ iure apud eum qui iurisdictioni ꝑest exponere: vel alterius desiderio contradicere. Nam vt premisimus: non postulantium tres ordines sunt. Quidam ꝓhibentur omnino postulare vel propter etatem: vt minores decem ⁊ septem annis: vel propter casum vt surdus qui prorsus non audit. Alij prohibentur ne pro alijs postulent vel propter sexum vt femine: vel propter casum vt vtroqꝫ lumine orbati: vel propter notaȝ infamie turpitudinis vt hi qui corpore suo muliebria passi sũt nisi forte vi predonum vel hostium stuprati probentur. Similiter qui capitali crimine vl' calumnie causa publici iudicij sunt damnati. vel qui operas suas locauerunt vt cum bestijs depugnarent in arena pro alijs postulare prohibẽtur. His personis pro se allegare permittitur: pro alijs postulare ꝓhibetur: nisi forte tutelam impuberum vel curam adolescẽtium non affectatam sed necessariam administrent. pro his enim quorum curam gerunt eis postulare conceditur. Alij enim omnes: qui ut infames notantur: nisi pro se ⁊ pro certis personis postulare non possunt: nisi in integrum restitutionem acceperint. ¶ Permittitur autem eis postulare pro parente pro patrono pro patrona pro liberis etiam suis ⁊ pro parentibus patroni ⁊ patrone pro liberis etiaȝ suis fratribꝰ ⁊ parẽtibꝰ ꝑroni ⁊ ꝑrone sororibꝰ socero socru genero nuru victrico nouerca ꝑuigno

f INfames.postulare.postulare ẽ ꝓ tribunali pe tẽ ⁊ nõ alibi.ff.ꝺ dã.ĩfec.dies.§.hoc aũt.

t ¶ Omnino.etiam pro se.

u ¶ Non audit.nullus.n.adeo surdus est qn aliquid audiat:ut.C. qui test.face.po.discretis.

x ¶ Uel ꝓpter casum.ff. de iudic. cecus.ĩ.xv.q.i.§ ultimo.

y ¶ Predonũ.tũc enĩ iõ ẽ ĩputãduȝ ut.ff.de adul.viȝ passam.⁊.xxxij.q v.ille.

ȝ ¶ Jn arena. nisi cã ꝟtutis hoc faciant.ff.e.l.ij.§. quod si.

⁊ ¶ Alij enĩ.notãdũ ꝙ oẽs q maiori infamia sũt notati: nõ nisi ꝓ se ⁊ ꝓ his quorũ sũt tutores possunt postulare: ⁊ illi sũt de secũdo ordĩe. ẜ minori ĩfamia notati possũt pro se ⁊ ꝓ quibusdaȝ certis ꝑsonis aduocare. ⁊ illi sunt de tertio ordine postulantiũ.s. ꝺ minori officio ut tutores ul' curatores.

ꝯ ¶ Jnfames.minori infamia.

ꝝ ¶ Permittitur ut sunt illi ꝺ secũdo ordine.

a Affinitates.q̄ quōdā.g.ᵉvno ↄiugū defūcto soluit affinitas.insti.de nup.§.affinitatis.lʒ ↄ̄.xxxv.q.x.c.i. lʒ potes dicē q₂ quo ad īpedimētū mr̄imonij ñ dele[c]t:lʒ quo ad alia:aut quo ad bñficia hui⁹ edicti.

b Prepositio.s. pr̄ib⁹ istoꝝ vł viris istaꝝ: ꝛ dr̄ ꝓsocer.i.pr̄ soceri. ꝓgener maritus neptis:nā gener filij mei ē mihi ꝓgener.

c Arcentur.Sʒ ibi certe de pte litis nō lʒ pacisci: ut.ff.de pactis sūptus.lʒ sup certa re lʒ.ar.C.de sententiā passis si d̄bitor. lʒ.m.dixerit q̄ lʒ de aliquota re pacisci sine graui detrimēto ptis ut hic: tn̄ vltra centū aureos nō lʒ pacisci:ut.ff de va. ꝛ extraor. cog.l.i.§.in honorarijs.

d Preterea.cōtractū. ex post facto:ab iītio tn̄ potest.xi.q.iij. ñ lʒ. lʒ si ñ fecit pactū: postea ei dabitur ꝓ mō litis ꝛ facūdia aduocati ꝛ cōsuetudie regimis ut.ff. de va.ꝛ extraor.cog.l.i.§.i honorarijs. vł loqtur de tali q spōte se vici sustinet in aliq̄ exceptiōe ut sic asserat se ñ posse fouere causā nisi augumētetur salariū.qd̄ fieri nō dʒ.ar.medici.ut.ff. de va.et extraor.cog.medicus.

e Ex industria. qd si fecerit:eum iudex puniet.in duab⁹ libris auri C.de iudi. ꝓperandū.§. illo procul dubio.

f Apud vrbem.

priuigna pupillo pupilla furioso furiosa fatuo fatua surdo ꝓdigo ꝛ adolescēte. Itē probis qb⁹ ꝓpt īfirmitatē curatores dari solēt:ut q negocijs suis aliquo ꝑpetuo morbo superesse nō pn̄t. Omnes aūt q nō spōte sed necessario fungunt officio: sine offensa postulare pn̄t etiā si hi sūt: qb⁹ nō nisi ꝓ se postulare ꝑmittit. Affinitates vo nō eas accipe dēm⁹ q̄ quōdā fuerūt: lʒ pn̄tes. Nurus ꝛ generi appellatōe ꝛ soceri ꝛ socrus etiā vlteriores qb⁹ ꝑpositio ꝓ solet accedere cōtinent. Arcētur etiā a ꝓfessione aduocatoꝝ sicut i secundo libro codicis ti.de postulando inuenit: q sub nomine honorarioꝝ ex ipis negocijs q̄ tuēda susceperit emolumētū sibi certe ptis cū graui dāno litigatoris ꝛ depredatione poscentes inueniūtur. Itē sigs adeo ꝓcax fuerit: vt nō rōe sed ꝓbris vbis putet eē certādū: opinionis sue in minutionem patiet. Preterea non licet aduocato vllum contractum inire vllam pactionem conferre cum eo litigatore quem in ꝓpriam recepit fidem: nec ex industria iurgium protrahere. Apud vrbem romam etiam honorati qui hoc officium putauerint: eligendum: eousq₃ liceat orare: quousq₃ maluerint. videlicet vt non ad turpe compendium vel etiam stipendium͡ deforme hec arripiatur occasio. nam si lucro pecuniaq₃ capiantur: veluti degeneres inter vilissimos annerabuntur. Si vero in vno auditorio duo tantum vel plures pre ceteris fuerint quorum fama sit hilarior: in iudicantis officio sit: vt par causidicorum distributio fiat. etenim equetur pro partibus auxilium singulorum. Siquis vero commonitus a iudice ea excusatione que nequeat cōprobari cuicunq₃ parti patrociniū denegauerit: careat foro. Sciat etiam nunq̄₃ sibi agendi copiam posse restitui. Sigs autem ex litigatoribus detectus fuerit se per atim tractasse cum pluribus: ꝛ aduersario suo subtraxisse parem defensionis copiam: ostendet proculdubio in quam a se litē͡ foueri: ꝛ auctoritatem iudiciariam elusā͡ a se experietur. Item q̄₃uis illi qui causam fisci egissent: prohibeantur aduersus fiscum patrocinium prestare: tamen hodie etiam aduersus fiscum patrociniū possunt exhibere priuatis: etiam dum eam causam declinent suscipere: quam tractauerant dum fisci aduocati fuerunt. Item si contra patrem pupilli causam egisti: tutor vel curator datus eandem causam defendere non prohiberis. Cognitores vero ex officio intelliguntur non ex arbitrio. Nihil enim refert eum qui arbitrium suscipit: an sit integre fame an ignominiosus. Filius etiam in re patris arbiter esse potest. Nam ꝛ iudicē eum esse posse plerisq₃ placet. Siquis vero iudex sit: arbitrium recipere eiusdem rei de qua iudex est: ꝛ in se compromitti iubere prohibetur: ꝛ si sententiam dixerit non est danda pene persecutio. Seruus arbiter esse non valet: libertinus potest. Porro infamia multipliciter irrogatur. Aliquando enim contrahitur genere delicti declarati per sententiam veluti cum iudex pronunciat: iniuriam fecisti: hereditatem expilasti: calūniatus es. Aliquando genere pene

de eadē lege est etiā.

g Honoratis.etiā melioribus.

h Eligendū:ut sūt aduocati.

i Maluerint.i.quousq₃ tale officiū valuerit exercē.vᵉ nō ē hic ar. q̄ aduocati tamdiu audiātur q̄₃diu volūt allegare: q₂ iudex p̄t aduocatos remouē cū voluerit: ut ff.de his q̄ i testa. delē. .l.iij.i fi.C.de iudi. auc. iubem⁹.

k Non ad turpe.i. ad modicū et vile. et ē ar. q̄ bona dona dāda sūt doctorib⁹:ut.ff. de administ.tu.cū plures.ꝛ.ff. de orig.iur.l.ij.§.vlti.

l Pecunia.modica.

m Ꝫ vo.C.e.ꝓuidēdū

n Ut par. Illud olim obtinuit cū salaria dabātur de publico. hodie vtraq₃ ps sibi dʒ ꝓuidere: ut.C. de iudi. l. ꝓperandū.§.illo.tn̄ pueris:et debilib⁹ et pauper.b⁹ p̄tor dabit aduocatū:ut.ff. de postu.l.i. §.ait p̄tor.

o Foro.ff.d̄ penis moris.§.i.

p Sigs iniquā. ut ex̄ d̄ testi.intimauit. et ex̄ de testi.cogen.ꝑuenit.

q Clāuis. vba greg.

r Tñ hodie. vba legis

s Causā.nisi suā vel parentū suoꝝ vł pupilloꝝ suoꝝ.ff.e.l.plr̄.§.vlti.

t Itē si ↄ̄.male ponit litterā q̄ ē.ff.e.l.vlti.

u Tutor.ar. q̄ rōne officij lʒ qd̄ alˢ ñ licēt: ut xcuij.di. p̄cipim⁹. et.C. de admi.tu.cū qdā. Itē ar. q̄ si iudex succeßit appellāti: q̄ p̄ōt ꝓpriā sniam īpugnare.ff. de iudi.iulian⁹ ait. Itē ar. q̄ si iudex a quo appellat efficit illi⁹ iurisdictionis cui⁹ ē ad quē appellatur: q̄ possit cognoscere:ut.xi.q.iij. si ep̄s. q₂ iā vr̄ alia ꝑsona.ff.qñ appellatū sit.l.i.§.lʒ et si ꝑles.ar.ↄ̄.ff.de iuris.o. iudi.p̄tor. Jo.So.ↄsueuit dici: q̄ dʒ cā͡ alicui delegare:ut.ff.de iuris. om.iudi.p̄tor.vñ glosatur ibi p̄ōt.i.dʒ. aliogn posset recusari.b.

x Cognitores. expo-

380

ꝛ delicti declarati per senten tiam: veluti dum fustibus ceso per preconem dicitur sicophā tis.i. calumniator. Aliquādo ipso genere facti: vt exercen tes improbum fenus ꝛ illicite exigentes vsuras vsurarum: ꝛ mulier que intra tempus quo moris est lugere maritum: con trahit matrimonium: ꝛ qui sci ens eam vxorē duxerit. Idē testatur felix papa ꝛ eisdem verbis. Item in euangelio ille qui trabem gestat in oculo probatur non posse educere festucam de oculo fratris sui. Itē dauid in libro psal. pec catori autem dixit deus: qua re tu enarras iusticias meas: ꝛ assumis testamentum meum ꝛ cetera. Item gregorius. Cu ius vita despicitur: restat vt eius predicatio contēnatur. Idem in moralibus.

Qui aliorum vicia puniunt: sua prius corrigere studeant.

Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidē mit tat. ad aliena quippe peccata punienda ibant ꝛ sua relinque bant. reuocentur igitur intus ad conscientiam vt prius pro pria corrigant: ꝛ tunc aliena reprehendant. hinc est ꝙ cum tribus beniamin in carnis sce lere fuisset obruta: collectus omnis israhel vlcisci iniquita tem voluit. Sed tamen semel ꝛ iterum in belli certamine est ipse ꝓstratus. consulto enim domino si ad vlciscendum ire debuisset: iussum est vt iret: q iuxta diuine vocis imperium perrexit: ꝛ semel ꝛ secūdo per didit: ꝛ tunc demum peccatri cē tribū valde feriēs pene fū ditus eā extinxit. Quid hoc ē ꝙ in vltione sceleris inflāmat: ꝛ tamen prius iste ꝓsternitur: nisi ꝙ prius ipi purgādi sunt: p quos aliorum culpe feriūtur: vt ipi iā mūdi ꝑ vltionē veni ant: q aliorum vicia corrigere fe stināt. Itē ambro. sup: beati immaculati.

Ille de vita alterius iudicet: qui non habet in seipso quod puniat.

nit primū caplm huius qōnis.
y Nō ex arbitrio.ff.de arbi.pedius.
z Filius.ff.de arbi.quin etiam.
& Et iudicē.lꝫ ꝯ.ff de iurisdic.om.iudi. qui iurisdictioni. vbi dicitur ꝙ iudex nec sibi nec liberis suis ius dicē pōt.lꝫ illud intelli gas in criminali cā: secus in ciuili: lꝫ tñ i criminali cā pōt vsqꝫ ad lit. ꝯtes. dicē ius suis: ut.ff.d of. psi.senat9.tñ delegatus iudex nō pōt esse filius patris: ut ex de ap.po stremo.
ꝯ Sigs vo. Vba huius legis sūt.ff.de arbi.sed ꝛ si.§.siquis.
ꝝ Iudex. qdam ita in telligūt ut hic duo ꝓhi beant hoc.s. ut ordina rius vel iudex alter nō possit esse arbiter de ca re de qua iudex fuit. Itē ꝛ hoc ꝓhibet: ne iu beat compromitti in se quare aūt ordinari9 nō possit esse arbiter. tri plex assignat rō. vna q̄ sm hoc ordinari9 semꝑ ꝓcuraret ut eligeret in arbitrū: ne ab ipso pos sit appellari. alia ratio ē q̄ ordinari9 debet co gere arbitrū ut ꝓcedat ꝛ debet suā sniam man dare executioni: ex de fo.cōpe.siquis.ꝯ.ff. de arbi.l.iij. Sed hoc nō posset esse: cū idē esset ordinari9 et arbiter. Tertia ratio ē: q̄ arbitria sūt ad modū ordinarie iurisdictionis. ꝛ sic sequeret ꝙ aliqd esset simile sibi ipsi: sicut nō simul pñt cōcurrere iura naturalia ꝛ iura adoptio nis: ut insti. de adopt.§.iij. Ego tñ credo ꝙ ordinari9 pos sit esse arbiter: ut nota.ij.q.vi.a iudicib9. nūqꝫ eni pcise in uenis ꝙ ordinarius nō possit esse arbiter. Sꝫ vbiqꝫ dicitur ꝙ nō pōt cogere ptes ut in se cōpromittant: vñ licite com promittit in eū volētibus ptibus: ut.ff. de iu. ꝛ cu.l.iiij.
a P Pro ifamia. Fama ꝛ opinio ꝛ existimatio idē est. Fama est illese dignitatis status morib9 ꝛ legib9 cōprobatus.ff. de va. ꝛ extraor. cog.l.penulti.§.existimatio. Infamia alia iuris alia facti. Infamia facti ē qñ qs aggrauat vl infama tur apud bonos ꝛ graues: de qua agit.ff. de ob sequijs li bertorū.l.i.ꝛ.l.licet.ꝛ.vi.q.i.sūt plurimi.l.qñ lesa est fama alicuius ꝓpter factū qd commisit apud bonos ꝛ graues. Utrū aūt hec infamia repellat ordinandū dixi.ij.q.vij.ipi testes.ꝛ.q.viij.in sūma. Infamia est diminutio status ali cuius. hec infamia q̄ dicit infamia iuris qñqꝫ irrogat ipso facto ꝛ alijs modis ut hic dicit. Per sniam infamat quis: cū de crimine publico conuincit quis vel ciuili vel crimi naliter: ut.ff. de pub. iudi. infame. nisi in casu: ut.ff. d pub. iudi.l.vlti. In ꝑuatis delictis sigs criminalit sit cō uictus ꝛ cōdemnat9: si sit tale crimen qd descendit ex actione famosa tūc infamat: ut.ff. de his q no. in fa. qd ergo.§.vlti. Sꝫ si ciuilit agat: nō.ff. de crimie stellio.l.ij. Nisi in casib9.s.i actione furti vi bo.rap.i iuriaꝝ ꝛ doli ma li: ut.ff. d his qui no.infa. athletas §.vlti. Itē fallit i crimine expilate hereditatis: ut.C. de his q no.infa. si te expilasset: et i crimie sepulcri violati: ut.ff. de sepul.viol.l.i. Et qñ mulier calum niose se mitti fa cit i pos. tanqꝫ sit grauida: ut.ff.e.l. notat. Sꝫ ꝓ actio nib9 que ex cōtra ctu descēdūt ne mo fit ifamis: ni si in quatuor casi bus: ut.ff. de his q no.infa.furti.§. mandati.l.cū di recte ꝯuenit ac tione tutele man dati depositi ꝛ ꝓ socio ut ibi dicit. ꝑ sniaꝫ arbitri ne mo infamat.ff.e.l. qd ergo.§. ex cōpromisso. Sed hec distinctio nō videt hre locū sm canones: cū oē mortale crimen infamet: ut.s.e.q.v. ꝯstituimus. et vi.q.i.infames.ꝛ.c.omnes.
b Pene. hoc falsū e q̄ sola pena ñ ifamat.C.e.l.nullā
c Sicut. aliq̄ euidēti cā pcedēte ex q̄ li eet ꝯdēna tus: infamaret.ff. de his q no.infa. ictus fustiū: sicut ē in furto cū quis in manifesto furto dephenditur.
d Qui dānat. sine snia. ꝛ sic nō e hic mēbru supfluū.
e Pastinū .s. libertate. f Declarati. qñqꝫ etiā si nō declaret: ut cū mulier detrahūt insignia mulire: lꝫ nō dicat cā: ut.ff.e.l.ij.§.i.
g Per sniam. istud nō vr differre a ꝑdictis: nisi ꝙ duo mēbra ꝯiūgant i vnū: nisi velis dicē ꝙ aliquid operant ista vba cū dr ei: sicophāta.i. comedēs fic9.
h Intra tps. hoc iā nō tenet sm canonē: ut ex de secūdis nup. sup illa.
i Itē gregorius. ꝯtenat.i. ꝯtēptibilis hēat: nō tñ cō temni dꝫ: ut.i.q.i.si fuerint.ꝛ.c.multi. ꝛ.xvi.q.vltia. c.vltimo.
a Qui sine peccato. vlcisci.ar. ꝙ si iudex nō exhi bet iusticiā de aliquo suo dico: ipse ꝯueniend9 sit: ut xxiij.q.ij.dñs nr.ꝛ i ꝯsti.federici habita: vbi dr ꝙ si

iudex ciuitatis debitã iusticiã nõ exhibet: cõueniri põt. b Pene. q: tñ sercẽti remanserũt. τ sic hec dictio pene ad magnã q̃titatẽ refert: sic pont. xxiij q. v. qualis.

c Subditus. ar. q post sniam re/ stituit aliqs põ ri dignitati. xxvi. q v. q̃cunq̃. τ. l. di. dño sancto. τ. c. q: tua sanctitas. s; illud intellige quo ad indican/ dũ τ p̃dicandũ ñ ad accusandũ vł testificandum: ut vi. q. i. q crimen.

d Iudicet. cõ denet. i. di/ gnus sit cõdemna tione.

e Iudicet: odio xi. q. iij. quatuor. Voluntatis. s; nonne iudex põt iudicare fm q si/ bi iustũ videt: ut ff. de arbi. qualẽ τ ex snia sui ani/ mi existiabit: qd aut credat aut pa rũ esse pbatũ vi/ deat: ut. iiij. q. iij. sepe. τ post9 ds iu dex seq suã opi/ nionẽ q̃ cõsilium alioꝝ: ut ex̃ d cõ/ suc. ad nostram. S; dico q tenet seq opinionẽ suã s; nõ volũtatẽ. qñ q̃tũ seqꝰ opinio nẽ alioꝝ posti9 q̃ suã: ut ex̃ de ap. cũ cessante.

g Audit. ar. q fm allegata ẽ p/ cedendũ: ut. ff. d offi. pñ. illicitas. s. ij. q. i. deus oi/ potens. s. xi. q. iij illa. τc. sũmope. τ. vi. q. ij. si tñ. et. c. placuit. S; s. xxx. q. v. nullũ. et c. iudicantẽ. s. s. e. postulat. s. sed fm. h. delegabit si p̃sciã nõ cõcor/ dat allegatis. sed fm alios põt de/ terminare fm allegata q: aliud facit aliqs in eo q deus ẽ aliud in eo q homo ẽ: ut. xxiij. q. iiij. si ecclesia. τ sic iudica/ re põt fm p̃sciam quã h; ut iudex nõ ut hõ. ar. ex̃. de offi. or. si sacerdos. τ ex̃ de offi. dele. pastoralis. §. q: vo. τ ex̃ de elec. qd sicut.

Iudicet ille de alterius er rore qui non habet in se/ ipso quod condemnet. iudicet qui non agit eadem que i alio putauerit punienda: ne cuj de alio iudicat in se ferat senten/ tiam. Iudicet ille qui ad pro/ nunciandum nullo odio nulla offensione nulla leuitate duca tur. τ pꝰ pauca: Bonꝰ iudex nihil ex arbitrio suo facit et proposito domestice volunta/ tis: sed iuxta leges τ iura pro nunciat. statutis iuris obtem/ perat: non indulget proprie vo luntati. nihil preparatum τ me ditatum de domo defert: sed si cut audit ita iudicat: τ sicut se habet natura decernit. obseq tur legibus: non aduersatur. examinat cause merita: nõ mu tat. Discite iudices seculi quẽ in iudicãdo tenere debeatis affectum: quã societatem: quã sobrietatem: quam syn ceritatẽ τ paulo post: qui iudicat volũ tati sue obtemperare non de/ bet: sed tenere quod legum ẽ. τ post pauca: in medicando cordi magis est custodia veri/ tatis: q̃ obedientia volunta/ tis. Item gregorius.

Grauatus criminibus iudica re non valet.

In grauibus peccatis qs positus dum suis premitur aliena nõ diluit. Cunctis enij liquet: quia cum is displicet: q ad intercedendum mittitur: irati animus proculdubio ad deteriora prouocatur. scriptũ quippe est: victime impiorum abominabiles deo sunt: vota iustorum placabilia. Neq; eni in omnipotentis dei iudicio quid: sed a quo datur inspici/ tur. hinc est q scriptum est: Respexit deus ad abel τ ad munera eius: ad chaim vero τ ad eius munera non respe/ xit. dicturus quippe quia do/ minus respexit, ad munera: premisit solicite: quia respexit ad abel. ex qua patenter ostẽ ditur: quia non offerens a mu neribus: sed munera ab offe/ rente placuerunt. dona quip/ pe iniquorum non probat altis simus. nec respicit in oblatio nibus eorum: nec in multitudi ne sacrificiorum eorum propi/ ciabitur peccatis. Item lon/ ge est dominus ab impijs: et orationes iustorum exaudiet. Idem.

Primum nosmetipsos: dein/ de proximos debemus corri/ gere.

Postulatus iudicare domi nus de peccatrice non sta tim dedit iudicium: sed prius inclinans se deorsum digito scribebat in terra: ac si demũ quod obnixe rogatur iudicat nos, videlicet typice instituẽs vt cum quelibet proximorum errata conspicimus non hoc ante reprehendendo iudice/ mus: q̃ ad scientiam nostram humiliter reuersi digito eam discretionis soler ter exculpe mus: τ quid in ea cõditori pla ceat: qdue displiceat examina tõe dirimamꝰ. Iux illud apli fratres si occupatus fuerit ho mo in aliquo delicto τ cetera. qui sine peccato est vestrum. idest primo vosipsi iusticiam le gis implete: τ sicut innocẽtes manibus ad lapidandam re/ am concurrite. Item augu/ stinus ad quendam comitem.

Sacerdos primum sua pec/ cata deinde aliena detergat.

Sacerdos ut sapiens medi cꝰ τ pfectꝰ pmũ sua pctã d lere sciat: τ postea aliẽa deter

h In grauibꝰ. Notã dũ q imputat̃ ali cui si malũ nũcium vel stultũ pcuratorẽ misit: ut. ff. cõmo. argentũ. ff. de minorbꝰ cũ mãdato. ar. ff. de publi. cũ exhi/ buisset. τ ex̃ de ap. sepe in pñ.

i Prouocatur. ex vite merito nõ põt malꝰ sa/ cerdos dimittẽ pecca/ ta: s; ex officio põt. xv. q vlti. c. vlti. Et est hic ar. orationes maloꝝ his p qbus orant nocere. i. q i. ferẽ necesse. τ. c. non ne nocet. In. dis. mira/ mur. s; s̃. i. q. i. pphetauit.

k Quid. q: deꝰ ñ cõsi/ derat dictũ s; affectũ of ferentis: ut. xxiij. q. i. odi τ. pieci. qñq; tñ p̃si/ derat qd offerat: ut. xl/ ix. di. c. vlti. qñq; p̃side/ rat p quo offerat: ut. i. q. i. dictum.

a Postulatꝰ scribebat hoc s. terra terrã accusat. vel hoc fiqs si/ ne peccato τc. Et hic ẽ ar. q sufficit si snia scri/ batur in pariete. Nam τ ibi edicta prorñ olim scribebant in albo.

b Obnixe. i. instant.

c Delicto. vos q spiri tuales estis iudicate hu iusmodi. ar. ergo q ma li nõ pñt iudicare.

d Sacerdos. sic. xlij. di. §. i.

e Et postea. ar. pres/ byterũ post pniam pos se restitui. l. di. de his vero.

i ¶ Et nõ publicare.q̃ qs ei in secreto dixerit: al's deponit
j.de pe.di.vi.sacerdos.hodie ponit i artũ monasteriũ ad
agendã pniam ppetuã.τ extra de peni.τ re.ois in fi.
g ¶ Sic τ achab.xij.q.ij.vtilem.
h Quod aũt.Ab oi
bus epis puin/
cie dz audiri cã
epi: ut.s̃.e.q.vi. siquis
epoꝝ:vel.xij.ad minus
quos ipse metropolita
nus eligit vel ipse reus
si electos a metropoli/
tano hz suspectos .j.e.
q.i.c.i.τ tales coepi nõ
sũt iudices:sz assessores
sicut nec clerici sũt iudi
ces: q debẽt interesse cuz
eps audit cãm clici.xv.
q.vij.eps.Ar.tñ ẽ φ sũt
ordinarij.ar.vi.q.iij.sci
tote. τ si papa delegat
cãm epi: videt φ eodẽ
mõ interũt.xij.epi.s̃.e.
q.vi.hoc qppe.τ.xxxij/
ij.di.quorũdam.
i ¶ Accusatores. nullũ
magis ex de iudi.
at si clerici.
k ¶ Uius i agendo.ↄ
se iudicẽ.ex h° vi/
det φ clic⁹ possit recõ/
ueniri corã laicis etiã i
spũalib⁹:nisi clic⁹ pass⁹
sit violentiã a laico : ut
ex de iurepa. relatũ in
fi.τ.ff.de iudi.l.ij.§.itẽ.
si.ex.nã q aliter nõ põt eẽ
iudex rõne recõuentio
nis põt:ut ex de mutu.
pe.prudentiã.C. de or.
iudi.adite.si.ff. d iuris.
om.iudi. si idẽ.i.R. Sz
φ nõ possit recõueniri
ẽ ar.ex de iudi. decer/
nim⁹.τ.c.q̃sto.nã τ qñ/
q̃ cessat recõuentio: ut
C.q legit.pso.l.vlti. itẽ
i crimib⁹cessat recõuẽ/
tio: ut.j.e.q.xi. prius.
Itẽ i possessione impe/
trãda: ex de resti.spol.

Qõ.viij.

ex ↄquestiõe. ex de or.
cog.c.i.τ.C.de ↄpen.l.
vlti.qđ ↄcedo τ dico φ
laic⁹ etiã incidenter nõ
põt cognoscẽ de cã spũali:ex q fi.sũt legit.lator.Itẽ videt
φ nõ tenet snia lata sup altera qõne tñ.ff. qñ ap.sit.l.i.in
ff.ff.de va.τ extra or.cog.l.i.nã iudex vna snia vtrãq̃ diri/
mit:ut extra de or.cog .cum dilectus.
¶ In eodẽ. lz nõne alia ẽ cã recõuentionis q̃ sit pncipale

gere τ sanare τ nõ publicare. Itẽ i euãgelio: sal ifatuatum ad nihilũ vtile eẽ dicit: nisi vt pijciat foras τ ab hoib⁹ ↄcul cet. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ dat intelli/gi: φ crimios⁹ alteri⁹ criminis iudex eẽ nõ põt: τ seipm ↄdemnat dũ in alteri⁹ crimẽ sniam pfert. ¶ Sed obijcit: saul cum a dño eẽt reprobat⁹: populũ dei iudicabat: τ ei⁹ iudiciũ vniuersus pplus expetebat. Itẽ dauid cũ eẽt adulter τ homicida interrogat⁹ a ppheta sniam in diuitẽ dedit. q ouẽ paupis rapuit dicẽs: Iudiciũ mortis est viro huic. Itẽ salomon cũ amore mulierculaꝝ deos gẽtilium coleret: tñ vniuersa plebs israhelitica ad ei⁹ iudicia ↄfluebat: sic τ achab q̃uis coleret baal: tñ.x. trib⁹ iudicabat multi etiã alij tã i ve.te. q̃z i nouo i ueniũt: quoꝝ vita cũ eẽt blasphẽabil: tñ eorũ snia q: ex officio seruata iudiciarij ordinis integritate pcessit: inuenit rata. vñ τ dñs ait i euãgelio: sup cathedrã moysi sedebũt scribe τ pharisei dicẽtes τc. Hic ligdo cõstat: φ mali pastores dũ snia iusti examis alioꝝ crimina feriũt: sibi ipis nocẽt: duz sine exẽplo sue emẽdatõis aliorum vicia corrigẽ curãt: subdit vero psũt si coꝝ increpatõe correcti vel snia coerciti vitã suã i meli⁹ ↄmutare didicerit. Ac p hoc dũ ab eccl'a tolerati fuerit: eoꝝ iudiciũ subterfugẽ nõ

Quod aũt eps licet ab vno tm̃ audiri vel iudicari non debeat: zepherin⁹ papa testatur dicẽs.

Episcopus non nisi a plurib⁹ audiatur τ iudicetur.

Accusatores epoꝝ oio careãt suspitõe: q: colũnas suas dñs firmit stare voluit nõ in qbuslibz agitari. nullũ nãq̃ eorũ snia a suo iudice nõ dicta cõstrigat: q: leges seculi idipm fieri pcipiũt: ut codice li. vij. de sentẽtijs τ interlocutõib⁹ oĩm. Uius i agẽdo qs iudicũ. obseruat arbitriũ: eũ hẽe τ contra se iudicem in eodem negocio non dedignetur: quia τ leges seculi idipsum fieri precipiunt. iudices duodecim q/libet episcopus accusatus si necesse fuerit eligat: a quib⁹ eius causa iuste iudicetur. nec prius audiatur aut excommunicetur vel iudicetur: q̃z ipi per se eligantur. τ regulariter ad suorum primo vocatus conuentum episcoporum per eos eius causa iudicetur: τ rationabiliter discernatur. finis vero eius cãe ad sedẽ apostolicam deferatur: vt ibidẽ determinetur: nisi ex cõtumacia absens fuerit. absẽs vo nemo iudicetur: quia diuine leges et humãe hoc phibẽt. Itez felix eps dixit i cõ. char. iiij.

A quot epis audiatur eps: q in reatum inciderit.

Sggero scdm statuta veterum conciliorum: vt siquis episcopus quod non optamus in reatum aliquem inciderit: si ei nimia necessitas fuerit nõ posse plurimos congregare episcopos: ne in crimine maneat a. xij. audiatur episcopis .

negociũ: ut ex de mutu.pe.c.i.τ.ij. Sz dicit eadem
q: idẽ sũt iudices τ litigatores: τ q: vna snia deter
minandã ẽ vtrũq̃: ex de or.cog.cũ dilect⁹: τ q: si in
h: hẽt appellatio i vna τ i alia: ex de mu.peti.c.ij.tñ
papinian⁹ q hanc
legẽ edidit: intel
lexit q: si tu me
ↄuenis actõe mã
dati: ego possuz
te cõuenire ↄria
mãdati al's nõ.C.
de sen.τ intlo.cũ
pap. lz iustinian⁹
autẽt intellectuz
ei⁹ p auc. ad oẽs
cãs.C.e.t.auc.et
ↄsequenter.
m ¶ Eligant.i.cõ
ueniantur.
n ¶ Iudicet.sz p/
pter ↄtumaciã et
cõicat.j.e. q.ix.
absens. τ.c. de/
cernimus.
o ¶ Suggero.in
ciderit. Sz
qd si non sint tot
epi i puicia: ad/
uocabit vicinos:
ut.lxv.di.si forte.
vi.q.iiij.c.i. τ.ij.
aliogn metropo
litan⁹ vel eps nõ
posset audire cãz
crimialẽ clici: cũ
nõ sint tot epi in
puincia.
p ¶ De accusa
toribus.
Scdm.ll.
de crie nũq̃ pce
dit ↄ absentez lite
ñ ↄt. nisi i casu ↄ
apparitores: ut.
C. de pẽis ne diu
p ↄtumacia autẽ
annotãt bona ei⁹
τ expectat p ãnũ
τ si infra ãnũ nõ
venerit: p⁹ ea bo
na deuoluunt ad
fiscũ. nec sup bo/
nis audit: sz bene
audit sup crie: ut
C. d regrẽ.reis.l.
ij. Si aũt infra an
nũ veniat: bona recupat si velit iudicio stare: si aũt
lis ẽ ↄt. τ liqt de cã: in maiorib⁹ criminib⁹ nũq̃ pce/
dit ↄ absentẽ: imo audit qñcũq̃ venerit: ut.ff. de re
grẽ.reis ãn⁹. lz i miorib⁹ q penã relegatõis vl' dãnũ
estimationis ↄtinẽt: bñ pcedit ↄ absentẽ.ff. d penis
absentẽ.fallit.C. de adult. q̃uis.τ.j.e. decernimus

Scd̄m canonē distinguit.b.an liq̄at de cā an non.si liquet de crimīe pōt ͻdēnari absens.iiij.q.v.c.i. et xxiiij.q.iij.de illicita.si nō liq̄t est excōicand⁹:ut.xi. q.iij.rursus.⁊.c.q̄cū q̄z.In hoc tñ peccat:q2 nō distinguit an lis sit ͻt. vel nō.nā s̄m euz non refert an lis sit ͻte.vel ñ.Ego tñ dico ꝙ cū lis ē ͻtes.⁊ liq̄t de cā locum hʒ illud.c. decernimus.Sʒ si lis nō ē ͻtes. vꝉ ē ͻtes.sʒ nō liq̄t d̄ cā loc⁹ est illis.c. rursus.⁊.c.qcūq̄z nā añ litē ͻtes.nū q̄z sūt recipiendi testes ī crimīe:ex̄ ut lite nō ͻtes.ad hoc de⁹.nisi aliquid sp̄ale dicamus ī dilapidatione: vbi publica cōmoda piclitant̄:ut.s̄.e.q.ij. q2 ea.⁊.C.de penis ne diu.nullo enī p̄uilegio gaudere dʒ:qui male administrādo suos contubernales affligit:ut.C.d̄ ratiocinijs.l.ij.

Idē ē in cā inq̄sitionis: q2 testes recipiunt̄ lite nō ͻtes: ut ex̄ ut lite nō ͻte.qm̄ frequent̄.Itē vbi qs infamat⁹ deficit in purgatione punit̄ lite nō ͻtes.ut ex̄ de pur.ca.cū petrus.ex̄ de simo.de hoc.Itē in heresi p⁹ mortē:ut.xxiiij.q.ij.sane ꝑfert̄. Sʒ in cā ciuili nō ꝓcedit̄ lite nō ͻtes.nisi in casib⁹:q sūt ex̄ ut lite nō ͻte.qm̄ fre. Itē in cā appel.ut.C.de tem.ap.l.vlti.ex̄ d̄ ap.sepe.⁊.ij. q.vi.ei q.Itē in absētia actoris:ut ex̄ de do.⁊ ͻ.cāʒ. q̄ est hodie correcta p decre. qm̄ fre.sicut credo.C. quō ⁊ qñ iudex.auc.q semel.Itē vbi agit̄ iudicis officio.C.si ut se ab hered.absti.in auc.ibi posita.ff.de mino.in cause.§.cā.Itē in cā surreptionis:ex̄ d̄ sen. ⁊ re iudi.cū olim.Itē s̄m quosdā in cā libertatis.C. de ingenu.ma.diffamari.Itē in petitione legati vꝉ fideicōmissi.ar.C.de vsu.⁊ fruc.lega.vel fideicō.l.ij. Item in trebellianica restitutione.C.ad trebel.l.penultima.§.cū aūt.itē cum electus nō cōparet:extra de elec.dudū in fi.al's nūq̄z ferenda ē s̄nia añ litem ͻtes.sʒ ꝓcedit̄ ͻtra absentē.put tradit̄ extra ut lite ñ ͻtesta.qm̄ in fi.qd̄ dicit̄ de offi.iu.hodie certū ē extra de offi.iudi.c.vltimo.

a Accusatori.qui absente.q2 merita causaꝝ ⁊c.C. si p vim vel alio modo.l.vlti.nec etiā in causa restitutionis; aud it̄ quis volens de iure suo docere in absentia alterius partis:ut extra de offi.delega.ͻsultationibus.

b Caueant.ar.est hic ꝓ opinīōe illoꝝ q dicūt ꝙ s̄nia nulla est cum pemptorium nō venit ad noticiā absentis. C. quomodo et qñ iudex ca q̄ etiā.ff.q̄ sen.sine ap.rescin.l.i.§. cum ex edicto.sʒ ibi nō puenit q2 nec ꝓpositus fuit. vñ s̄m plerosq̄z bñ tenet s̄nia lʒ pemptoriū nō venerit ad noticiam rei.s̄m hoc expones irrita.i. irritanda. vñ satis videt̄ sufficere si absens sufficienter sit req̄sit⁹ ad hoc ut possit ferri s̄nia licet nō sit inuentus:ut ex̄ q fi.sint legit. causā.ex̄ de cle.nō resi. ex tue.ar.ad hoc.vij.q. .i.pñtiū.C.de iudi.ꝓperandū.§.⁊ siquidē.ff.de euic.si ideo.⁊.l.dictum .§.si p2esēte.⁊.ff.locati. item querit̄.§.exercitu ar.ͻ.ex̄ ut lite nō ͻtes. qm̄.§.si vō.nā ibi dicit̄ ꝙ etiā in causa matrimonij nō est ꝓcedendū ͻ absentē lʒ nō inueniatur: q2 pōt esse ꝙ hēat iustā cām absentie.nec enī videt̄ ͻtumax q vocem p̄conis nō audiuit ff.de i integ.resti.l.p'st. ⁊ vlti.hoc tñ certū ē ꝙ siue puenerit ad eū citatio siue nō:si ꝓbauerit iustā causaʒ absentie retractat̄ id qd̄ factū est:ut ex̄ de sen.⁊ re iudi.,cū bertoldus.Jo. Hoc teneas ꝙ sufficit si citet̄ aduersari⁹ publice ad domū vbi ͻsueuit morari:ut ex̄ de do.⁊ ͻtu.cām c.vlti.⁊ si nō veniat lite nō ͻtes. fiat missio ī possessionē vel excōicabit̄:ut ex̄ ut lite nō ͻtes. tue.lite vō ͻtes. ad s̄niam ꝓcedit̄:ut.C.de iudi.ꝓperandū.§.siqdem.⁊.§.sin aūt.et si postea veniat assignādo iustā causā absentie retractabitur quod factū est:ut extra de sen.⁊ re iudi.cū bertoldus.

c Causa.i.pena. d Dabunt.i.sustinebunt.

e Absente.difficile.i.nō.ut.ij.q.vi.biduū. Uel difficile: i.vix.q2 in casib⁹ fit accusatio sine inscriptionis vinculo:ut notat̄.ij.q.viij.in principio.

f Omnia.absentes.nō p ͻtumaciā ⁊ ī casib⁹ exceptis in sūma. g Agunt̄.nō etiā ꝙ gesta q̄ fiūt absente altero ñ valēt:ut.j.e.charte.⁊.s̄.e.caueāt. h Addicit.i.pūit

i Non oportet.locū.i.inducias:ut.j.c.ꝓrimo. k Habet̄.examinatos.hoc cū sūt ignoti vel suspecti:ut.ij.q.vij.querendum.

l Inducias.ar.s̄niam non valere nisi p̄cessernt legitime inducie:ex̄ de dilati.dilecti.v.q.ij.vocatio.

Qō.viij.

De accusatoribus vero vel testib⁹: ꝙ in absētē vocē accusatōnis vel testificatōis exhibē ñ valeāt:multoꝝ auc̄tib⁹ liquet. Unit.n. thelesphor⁹ papa. Nulli reo presente accusator non audiatur.

Accusatori oio nō credi decernimus: q absēte aduersario cāʒ suggerit: añ vtriusq̄z ptis iustā discussionē. Item eleutheri⁹ papa. Absēte aduersario s̄niam ferre nō licet.

Caueāt iudices eccl'ie: ne absēte eo cui⁹ cā ventilat̄ s̄niam ꝓferāt: q2 irrita erit. immo etiā cām ī synodo ꝓ facto dabūt. ꝓditoris vero nec calūnia nec vox audiat̄. Item calixt⁹ papa. Reo absente accusator nō audiatur.

Absente eo quē accusar̄ voluerit: qcq̄z accusatori non credat̄: q2 sine scripto difficile est. p scriptū aūt nūq̄z recipi at̄ q2 p scripturā nullus accusari pōt: sed ꝓpria voce ⁊ p̄ñte eo quē accusare voluerit: suā q̄sq̄z agat accusationeʒ. Item cornelī⁹ papa. Que in absentes geruntur: omnia euacuant.

Omnia q̄ aduers⁹ absētes in oi negocio aut loco aguntur aut iudicātur: oio euacuātur: qm̄ absentē null⁹ addicit: nec vlla lex dānat. Itē marcellus papa.

Nō iudicet̄ q ꝑsonaliter nō accusat̄ vel conuincitur.

Non oʒ quēlibet iudicari: vel dānari: p̄usq̄z legitimos hʒ p̄sentes accusatores: locūq̄z defēdēdi accipiat ad abluēda crimina. Itē damasus.

De eodem

Habet quoq̄z in decret' sāctoꝝ patꝝ sancitū: nō fore canonicū quēq̄z sacerdotū iudicare vel dānare: añq̄z accusatores canonice examiatos p̄sentes hēat: locūq̄z defēden di accipiat.i. inducias ecclesiasticas ad abluēda crimina.

Nec extra patriā fiat ꝓuincie p̄mo discussionis accusatio sine ap'lica p̄ceptōe: cui ī oib⁹ causis reuerētia debetur custodiri: qm̄ ⁊ antiq̄ p̄rum regula hoc docet: in q̄ imp̄ialia

m Qui accusare.ꝯmissa. inscriptio enī semꝑ ꝓcedat accusationē:ut extra de accu.qualiter.

n Dignū.innocētis.sanctiꝰ est enī nocentē impunitū relinq̄re q̃ȝ innocentē cōdēnare:ut.ff.de penis absentē

o Decreuimus.Quidam ponunt casū sic: ꝙ epūs iste fuit infamatus:⁊ papa ꝯmittit istis:ut ī modū inq̄sitionis ꝓcedāt ⁊ si non venerit ut se purget videt̄ ꝯfiteri de crimine. vñ pōt ꝯdēnari:ut eẋ ꝺ̄ simo. de hoc.⁊.c. insinuatū.Uel intellige ꝙ hic fuit lis ꝯtes̄. sicut in summa intelleri hoc.c. Uel nō loq̄t̄ de diffinitiua sn̄ia ſȝ de interlocutoria vel excōicatione vl̄ missione ī possessionem videt̄ tñ ꝙ etiā lite nō ꝯtes̄.fieri possit diffinitiua sn̄ia:ſȝ nō de crimine ſȝ depositionis ꝓ cōtumacia:ut videt̄ colligi eẋ de do.⁊ ꝯtu tatis.Jo.

p Uoluerit. maximꝰ valētine ciuitatis epās.

q Snie.ferēde.ꝯ.ff.ꝺ̄ penis absentē.

r Māifestū ē.ꝓsūptione:ut.ff. de re iudi.cōtumacia.§.i.sic.xxiiij.q iij.de illicita ī fi.Sȝ videt̄ ꝙ semꝑ liq̄at de ca q̄ aut ꝓbat actor qd̄ asserebat:⁊ tūc cōdemnādus ē reus. aut ñ ꝓbat ⁊ tūc ē absoluendꝰ reus ut.vi.q.vlti.actor.ſȝ istō obtinet cū vterq̄ȝ ē pn̄s ⁊ ꝓpterea ꝙ reꝰ absoluit̄ non ꝓcedit ex eo ꝙ de cā liq̄at:ſȝ q̄ iura sūt obscura ⁊ in dubio fert̄ sn̄ia pro reo:ut insti.de interdictis.§.cōmode. eẋ.de fide instru.int̄ ī fi. nā q̄nq̄ȝ actor ꝓbat intentionē suā:⁊ tñ iudici nō liquet de causa.ff.ꝺ̄ re iudi.l.pomponiꝰ.

s Purgādi.i. oñdēdi innocentiā suā:vel cām absentie.

t Nō oia. vñ tñ illa q̄ ꝓbata sūt sufficiant ad cōdemnationē:⁊ oia sil̄ obijciant̄: ut.xxiij.di il

piter statuta ꝯcinūt. Criminū inq̄t discussio ibi agitāda est: vbi crimē admissū ē. Et ī canonibꝰ: q̄cūq̄ȝ negocia ī suis locis vbi abſorta sūt finiēda sal ua tñ in oībus apostolica auctoritate. Item.

Qui accusar̄ aliū elegerit: ꝑ pn̄s ꝑ se ⁊ nō ꝑ aliū accusȝ inscriptōe vicȝ ꝑmissa .neq̄ȝ vllus vnq̄ȝ iudicet̄: anq̄ȝ legitios accusatores pn̄tes hēat: locū q̄ȝ defēdēdi accipiat ad abluēda crimia. Itē ex cōcilio toletano.vij.

De eodem

Dignū ē vt vita inocēt̄ nulla maculet̄ ꝑnicie accusatoris. Jdō siq̄s a quolibȝ criat̄ nō añ accusatꝰ supplicio detur q̄ȝ accusator pn̄tet̄: atq̄ȝ legū ⁊ canonū sn̄ia exgrat̄. ꝙ si indigna ad accusādū ꝑsona inuenit̄ ad eiꝰ accusatōeȝ non iudicet̄ Itē bonifa. papa ad gallos

Snia feriat̄: q cāe sne negligie adesse.

Decreuimus vestrā debere citra ꝓuiciā eē iudiciū: ⁊ cōgregāe synodū añ diē kl̄a x̄ nouēbriū:ut si adesse voluerit: p̄sens si ꝯfidit ad obiecta rn̄deat. si v̄o adeē neglexerit: dilatōnē snie ꝺ̄ absētia ñ lucret̄. Nā māifestū ē ꝯfiteri eū ꝺ̄ crimie q indulto ⁊ totiēs delegato iudicio purgādi se occasiōe nō vtitur. nihil.n. intest vtx ī pn̄ti examie nō oia q̄ dicta sūt ꝓbētur. cū ipa quoq̄ȝ ꝓfessio ex ꝓcurata totiēs ꝯstat absentia.

Item felix papa. Absētes nec accusari nec iudicari possunt.

Absente aduersario nō audit̄ accusator: nec absente alia pte sn̄ia a iudice dicta vllā obtinebit firmitatē. Iteȝ nico. papa galioni archiepō senensi.

Altera pte absente diffinitiua non feratur sententia.

Reuera iustus mediator nō ē q vno litigāte ⁊ alto absente āboꝝ emergentes lites decidere non formidat: Nos ita premissis volumus ⁊ apostolica auctoritate monemus: vt si presbyter de quo agitur post excommunicationem suam apostolicam sedem adire voluerit: nullus iter eius impedire presumat. Item zepherinus.

In absentem non est ferenda sententia.

Absens vero nemo iudicetur: quia diuine ⁊ humane leges hoc prohibent. Nisi fuerit absens ex contumacia ꝓ presenti nanq̄ȝ eum contumacia haberi facit. Item nicolaus papa galioni senensi archiepiscopo.

De eodem.

Indicas hermannum episcopum super quibusdam frequenter fuisse accusatum. pro quibus quia ex parte ipiꝰ persona deest: nos vni parti ad discrimen alterius credere proculdubio non possumus: q̄ȝuis nec adhuc qui fuerint illi excessus dixeris: nec vtrum sane mentis erat idem antistites nec ne: cum ipsos excessus ꝑpetrabat: euidēter ostenderis. Satiusq̄ȝ arbitramur q̄ȝlibet interim infirmitatem ad penam peccati q̄ȝ ad ipsum pertinere peccatum. cui magis consulendum sit ⁊ compatiendum: q̄ȝ puniendū vel etiam aliquo modo feriendum. Item calixtus papa.

Testes non dicant testimonium: nisi de his que presencialiter ⁊ veraciter nouerunt.

lud.Ar.ꝯtra.j.e.q.x.placuit.

u Reuera.monemus.i.mādamꝰ.ij.q.i.notū sit.xxviij.q.i.sic enī ⁊ notaui.ꝺ̄.ij.q.vij.siq̄s inquit.

x Post excōicationē.nō ꝙ excōicatꝰ appellat.ar. eẋ de sen.ex.per tuas.

y Absens. nisi fuerit. hec v̄ba ponuntur in auc. ut oēs obe. iud.§.si v̄o.col̄.v.

z Contumacia. sic eẋ de testi. in noīe dñi.

a Indicas.hermannū.iste in furore occiderat hominē.

b Quia. prima ratio est:

c Fuerint.⁊ ita nō tenebant̄ venire: ut.v.q.ij.si primates.

d Utrū. tertia ratio est.

e Ostenderis. archieñ [illegible] tebat̄:ꝙ q̄r q̄ȝ fuera t uriosus: sed tñ dixit eū modo esse sanū ⁊ in sanitate occidisse hominē.al̄s tenetur ille potius ꝓbare qui dicit aliquē ī furore peccasse ut eẋ de s̄ u.c. ab itel̄.cū dilectꝰ.et C.de codicil̄. nō codicillos.

f Consulendū. .q.d.satis ipso furore punit̄: sic.ꝺ̄. di.v.baptisari.ff. de offi. ꝓſi.diuꝰ. Judex tamen diligentissime inq̄ret: an fuerit furiosus: quia multi fingūt furoreȝ: ut sic excusentur ut.ff.de cura.furio.obseruare. ⁊ j.e.hortamur.

Testes per quamcunqꝫ scripturam testimonium nō ferant. sed presentes de his que nouerunt ⁊ viderunt veraciter testimonium pferant. Nec dicant de alijs causis vel negocijs testimonium: nisi de his q̄ sub eorum presentia acta esse noscuntur. De his etiā que audierunt si ad hoc vocati sūt in ciuili causa testimonium dicere possunt. vnde in autenticis collatio. vij. ti. de testibus ⁊ codice. e. ti. legitur. Si debitum scriptum sit: ⁊ probatio solutionis proferatur a litigantibus per testes sine scriptura: tunc susceptibilem eam apud iudicem esse volumus: dum ad hoc ipsum testes assumantur: vt perhibeant testimonium pro facienda solutione: aut pro memoria facta alicui iam facte solutionis ⁊ pro confessione eius qui pecunias accepit. hec autem testimonia inania erunt: si ex transitu perhibita sunt: aut ab eo qui propter aliud opus adueniens audiuit aliquo dicente se accepisse ab aliquo aurum aut debere alicui: nulla ratione valere censemus. Simul autem necesse est vt videant. ꝙ si alius vno tempore ⁊ alius alio tempore viderit: diuersitas temporum eorum testimonium nō admittit. Item leo papa.

Non admittuntur in testimonium: quos non eodem tempore negocio fuisse constiterit.

Nihilominus quoqꝫ puniendi sunt testes: qui ad calumniam aliquid testificantur nec eorum voces tanqꝫ plurium admittuntur: quos temporum quidem diuersitas simul interfuisse prohibuit. Item ambrosius in libro de paradiso dei.

Ad seriem gestorum testis ex suo nihil adijciat.

g Testes. scripturam. Nūquid ergo littere epo꜠ valēt: nō: quia testibus nō testimonijs credendū est: ut extra de coha. cle. ⁊ mulie. tua. de hoc nō m: ut. xi. q. iij. cure. ar. ff. de custo. reo. diuus. al's ex iudiciū secus est ut. xi. q. iij. cure. lxxi. di. extraneo

h Sꝫ pn̄tes. falsi. ff. d iureiurā. ad psonas. ff. de testi. siquis testiū

i Sꝫ pn̄tes. in causa criminali semp testes erūt pn̄tes sed in ciuili seruet consuetudo regiōis: ut ff. de testi. l. iij.

k Que nouerūt .i. in aliquo sensu corporeo pceperūt. large eni sumitur visus: ut ibi. gustate ⁊ videte. ⁊ legitur in exodo: videbant voces .i. audiebant. vn̄ si auditu aliqui cōscij sunt de aliquo꜠ fornicatione: bn̄ pn̄t de hoc testari: ex de testi. pterea. ⁊ ꝙ de auditu recipiat testimoniūꝫ habes extra de testi. cū causa. nā sufficit qualitercū qꝫ aliquid sciat. xxij. q. v. hoc videt. Si ergo aliquis est mutus dū tamen audiat ⁊ scribere sciat bn̄ testatur: ut. C. qui testa. fa. pos. discretis. similiter cecus testificat: si voces ptrahentiū habet notas: nec obstat si dicas ꝙ cecus pōt in voce decipi: ut. xxvij. q. i. nec aliqua. nam in visu possumus decipi. xxxi. q. i. quomodo ⁊ in tactu. xxxiiij. q. ij. in lectum.

l Nouerunt. ergo de his que pupillus vidit non potest esse testis: quia hec etas ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i.

m Presentia. dum tamen intelligant. Nam aliter nō dicuntur presentes: ut. ff. de verbo. signi. coram. Nō intellige presentem prout ponitur. xvi. q. iij. §. potest. sed intellige presentem siue i eadem domo siue alibi sit dum tamen audire possit: ut. ff. ad sill. l. i. §. eodem tecto.

n De his. que audierūt. Plures possunt notari casus vbi fertur testimonium de auditu. Unus hic. Alius cum probatur voluntas obmutescentis: ut. xxvi. q. vi. qui recedūt. ⁊. c. is qui. Alius in matrimonio, ut. xxxv. q vi. de parentela. Alius in probatione periurij: ut. xxij. q. v hoc videtur. Alius in memoria facti operis: ut. ff. de probatio. si arbiter. Alius extra de testi. preterea ⁊ extra. e. ti. cum causā. Sed certe nō concedo ꝙ alicubi sit testimoniū de auditu: nisi vbi testatur quis ꝙ sic audiuit recitari a maioribus: ut dicitur de testibus quotiens. Et hoc tantum contingit in matrimonio ⁊ in memoria facti operis: licet hodie circa matrimoniū illud ex parte sit inutatum: extra de testi. licet. nisi velit quis dicere ibi iō esse testimonium de auditu q̄ melius in talib⁹ comprehendimus per auditū qꝫ p visum. vnde si duo interessent cōtractui: quorum vnus essꝫ surdus ⁊ alter cecus: vnus audiret verba contractus: alter videret numerare pecuniam p illos forte nō probaret contractus. Sunt tamen hic alia duo specialia. s. ꝙ valet confessio extra ius: sicut ⁊ alibi extra de excel. plato. qꝫ sit graue. Et in alio casu quando quis confitetur se debere pecuniam causa adiecta: ut. C. de nō nume. pecu. generaliter. Et in casu qui habet de secūda cautione quā mulier post bienniū emisit. C. ad vell. si mulier. Et generaliter dicunt quidam valere cōfessionem factā extra ius vbi testes intersunt rogati. Itēꝫ aliud spāle est hic: ꝙ nō valent testes nisi sint rogati. ⁊ iidē requirunt in testamentis ⁊ in codicillis. C. de testa. auc. rogati. ⁊ in matrimonio: ut videt. xxx. q. v. nostrates. ⁊ in diuortio. ff. de diuor. l. nullum. al's nō requiritur ꝙ testis sit rogatus: ut. j. xxi. q. iiij. ad fidem. Jo. Consueuit generaliter dici. ꝙ est verum ꝙ confessio extra iudicium nō preiudicat: nisi causa adijciatur: ut confiteor me tibi debere cētum ex causa mutui: ut. C. de nō nu. pecu. l. generaliter. b. Et scias ꝙ omnes isti testes rogati dicunt interesse: quia rogati sunt audire: licet ad aliud venerint: ut. ff. de testa. heredes palam. auc. tn̄ generaliter videt dicere ꝙ testes debeant esse rogati: ut. C. de testi. auc. rogati. Sꝫ hoc verū est cum contractus est in scriptis.

n ☙ Ildebitū.aut ꝓ memoria. Tres hic ponit casus: ꝙ testes rogati pnt testari vel ꝓ solutiōe quā voluit facē creditoꝛ debitoꝛi: vl' ꝓ solutiōe ei facta: vl' ꝓ ꝯfessiōe creditoꝛis.
o ☙ Confessione. imo magis ē ꝓ debitoꝛe ꝯfessio creditoris: ꝗꝫ si fit ei redditum instrumentū. C. de sol. pecunie.

Ura ⁊ simplex testimonij series intimāda est. plerūqꝫ testis dū ad seriē gestoꝝ aliqd ex suo adijcit: totā testimonij fidē ptis mēdacio decolorat. nihil igit̃ qȝ bonū videtur addendū ē. Itē felix papa.

Absens per alium nec accusare nec accusari potest.

Bsēs ꝑ aliuꝫ accusare aut accusari nō pōt. Nec affinis testis admittit̃. Nisi i crimine iniuriaꝝ: i quo illustris ꝑsona etiā ꝑ ꝓcuratoꝛē intēdē ⁊ excipe pōt fuatꝫ ceterꝫ solēnitatib⁹: vt codice ti. de iniuris. l. vlti. Itē pelagi⁹ papa findue magistro militū.

Reo absēte libellus accusatōnis frustra offertur.

Arthe qs dedit nobis lucidi⁹ si illo tpe aduersarius illic ipi⁹ pn̄s fuisset: valiȝ erāt. Sꝫ q꞉ aduersario absēte gesta q nob recēsuit fcā legūt: talia leges nō recipiūt. Idem decoꝛato patricio.

Testes coꝛpoꝛaliter pstito iuramento testimonium dicant.

Hoꝛtamur vt sub tioꝛe dn̄i ꝯsuetā ꝯscie vr̄e syncerita tē i h° negocio ꝯseruātes oēm ꝑsonis q vitatem cāe isti⁹ scire pn̄t: faciatꝫ āputari foꝛmidiem ⁊ vr̄is pn̄tari cōspectib⁹ tactis sacrosanctꝫ euāgelijs ꝓbito ēt legalit̃ sacro: q i vitate reꝝ nouerūt: ꝓfessione sue testificatōis apiant: vt patefactꝫ oīb⁹ q ſm leges ⁊ iusticiā cēsenda sūt cognoscatꝫ: ⁊ ꝯpetētē legib⁹ ⁊ vitati terminū detꝫ. Itē nicolaus isinaro remoꝝ archiepo. Accusatoꝛ ⁊ accusatus

p Nihilominus. puniendi. In criminali punit̃ testis capitali pena. xxxiij. q. v. hec imago. hoc ſm. ll. veteres. ſm cano. infamis ē vi. q. i. qcūqꝫ. xxij. q. v. si qs. sed ſm. l. accusat̃ de crimīe falsi. ff. ad. l. coꝛ. de fal. eos q. nō obstat. ff. de his q no. infa. lucius. ex. de oꝛdi. cog. cū dilectus. q꞉ ibi non est sn̄ia lata ꝯtra testem.
q ☙ Quos tempoꝛū. sꝯe. ī. iiij. q. iij. in testib⁹. C. de codi. l. vlti. §. vlti. C. de tes. si vnus.
r ☙ Simul. Quidā dicūt hoc tenere in his q nō nisi semel ꝯmittunt̃: ut homicidiū alicui⁹. sꝫ si sepi⁹ aliqd pōt ꝯmitti: ibi nō nocet tpm diuersitas. Sꝫ eis obijcit̃ de susāna: sꝫ illi rn̄dent ꝙ iō fuerūt illi testes reproꝛbati q꞉ dixerūt ꝙ in eadē hoꝛa ⁊ in diuersis locis cōmissū eēt adulteriū: sꝫ non poterat cōmitti in eadē hoꝛa ⁊ in diuersis locis. ⁊ hoc dicūt ꝓpter expꝛessā siītudinē nō ꝓpter idētitatē. nā reuera aliud est adulteriū qȝ hodie fit aliud qȝ cras: sꝫ ē sīle illi. qȝ nō ꝯcedo cū singuli sint ī suis dictis singulares. si tn̄ aliquē actū ꝯtinuū viderūt aliqui: sꝫ diuersis hoꝛis: videt̃ ꝙ testimoniū teneret: ut si successiue in vno foꝛamīe viderūt aliquos foꝛnicari: vel si aliq volūt testari ꝙ aliqs excōicatus celebꝛauit: ⁊ vnus audiuit finē misse alter pꝛincipium: in hoc casu concedo eos bn̄ testari de vna re ꝓpter continuatianē actus: sicut ꝓpter continuationem possessionis vna dicit̃ ꝑscriptio licet facta sit a diuersis ꝑsonis: ut. xvi. q. iij. §. pōt. sicut etiā vnus dicit̃ ꝓconsulat⁹ licet diuerse ꝑsone ipsum exercuerint: ut. ff. de offi. ꝓconsul. meminisse. Itē quid si cōueniant in tēpoꝛe: sed discoꝛdent in officijs: vnus dicit de missa alter dicit de vesperis. Eadē est qȝ: si vis ꝓbare solutionē decime: ⁊ vnus dicit frumentū solutum ⁊ alter dicit fabā. Et R. ꝙ nō valet testimoniū: q꞉ oēs sunt ī suo testimonio singulares: ut ex de elec. cū dilectus. Diē foꝛte nō tenet̃ testis expꝛimere sꝫ mensē: ut. s. ij. q. viij. libelloꝛum.
s Pura. i. sine dolo. t ☙ Simplex. qualit̃ hoc intelligat̃. dixi. iiij. q. iij. in testibus.
u ☙ Aliquid. ar. vtile ꝑ inutile viciari: ut. xij. q. ii. siquos de seruis. s. di. xxxvij. siqd veri. Sꝫ ꝯ. ff. de execu. tu a q testō. s. di. ix. si ad scripturas. So. vtile ꝑ iutile viciat̃ vbi in iure inuenit̃ expꝛessū al's nō. ar. xv. q. iij. §. cum autem.
x ☙ Adijcit. vel subtrahit: ut. v. q. vlti. pꝛesbyteri. ex de vbo. sig. foꝛ⁹. §. vlti. ar. xi. q. iij. quisqs metu. xxv. q. ij. ꝑscriptiōe.

xxij. q. ij. cū humilitatis. C. de testi. testium.
y ☙ Addendū. q꞉ nō ꝓiudicaret hoc alicui. si ꝺ hoc nō iurassent: ut extra de testi. c. de testibus. vbi de hoc dixi. s. ij. q. vi. siquando.

z Absens. nec affinis. s. e. q. v. si mulier.
⁊ ☙ Reo. hec rubꝛica ē falsa: q꞉ n̄ intelligit̃ ꝺ libello accusationis. sꝫ de libello attestationū.
ꝯ Marthe. absentes. s. ij q. i. in ꝓmis. ex ꝺ test. in noīe dn̄i. ⁊. c. decetero.
a Hoꝛtamur. amputari. vr̄. ꝙ iudex ꝑstabit conductum ⁊ securitatē testibus: extra ut lite nō ꝯtes. accedēs ⁊ de elect. bone me. ex de ap. ex parte. xxxiij. q. ij. siue.
b ☙ Pꝛesentari. sic. s. e. testes.
c ☙ Nouerūt. testis eni ꝓ vtraqꝫ ꝑte testabit̃. xxiij. q. v. nō sane. ⁊ iurabit ꝙ nihil falsitatis dicet. ij. q. iiij. nullam.
d Necesse. quantācūqꝫ. parilitas eni seruanda ē in iudicijs. C. de pꝛimis sacroꝝ scri. in sacris ff. de arbi. si cū dies. §. si arbit̃. ar. ꝯ. ex de do. ⁊ cō. ex litteris. ⁊ ē sīle. i. q. i. teneamus. s. di. ix. ego. In sn̄ia ⁊ in iudicio nulli est deferendū in sedēdo ⁊ sīlibus. sic. ij. q. viij. quisquis.
e ☙ Pꝛeiudiciū. sic. xi. q. iij. siquis vo. C. de statuis ⁊ ima. l. iiij.
f Quod vo. Ubi quis simul de pluribus criminibus accusat: si in vno deficiat bn̄ admittit̃ ad alia: ut. s. ij. q. i. in ꝓmis. dūmodo nō sit calūniatoꝛ: ut. ij. q. iij. paulū. nā ⁊ condemnat⁹ ꝓsequit̃ crimen de quo inscripserat pendēte accusatione: ut. ī. e. neganda. ⁊. ff. de publi. iudi. is q. §. illud. sꝫ capl'a hic posita loquunt̃ vbi qs de calūnia cōuictus vult accusare aliquē: ⁊ deceptus fuit. Secus si ꝓmissione aliqua deceptus fuit: ut. ij. q. iij. paulū. H. ⁊ alij distinguūt vtrū defecerit in minoꝛi. si i minoꝛi admittit̃ ad sequentia al's nō: ut. ij. q. i. ī ꝓmis. In ciuilibus aūt causis conuictus de calūnia bene ad sequentia admittit̃: ut. C. de inoffi. testa. cū qui. insti. de execu. tuto. §. qui aūt. extra de ap. constitutus. Quidā dicūt ꝙ siquis accusauit de plurib⁹ criminibus ⁊ contestatus ē litem sup omnib⁹: sꝫ i vno deficiat bene admittit̃ ad sequentia tanqꝫ iā incepta. sꝫ si tm̄ sup vno est litē contestatus: ⁊ deficit in illo: nō admittit̃ ad sequentia quasi suspectus. ff. de accu. si cui. vi. q. i. quicūqꝫ. Tu distingue an sit calū-

uiatus vel nõ ut dixi. tñ si qs pmo egit criminaliter siue obtinuerit: siue succubuerit: pot postea agẽ ci/ uilit. C. qñ ciuilis actio crimiali piudicet. l. i.

s P Lacuit. Quidã sic ponũt casũ. accuso te super pluribꝰ crimibꝰ sit ꝛ eodẽ libello ꝛ litẽ sup his con testor: ꝫ i vno de ficiã tñ admittor ad sequẽtia ꝫ iã sim ifamis. Et hꝰ est iõ qꝛ tpe litis ꝯt. fui bone fame ut. ff. de pu. iudi. is q. ꝛ. ij. q. i. in p/

No. e.

mĩs. ibi aũt gra/ uiora ꝛc. Si autẽ te primũ accuso de vno crimĩe et deficio: ñ admit/ toꝛ postea ad alia Jo: Sꝫ certe mi/ rũ videt de istis opinionibꝰ. nã si litẽ ꝯtes. ẽ accusa toꝛ sup pluribus criminibꝰ: publi catis attestatio/ nibus postea nõ admittit ad pbã/ dũ aliqd. Si sup vno tm̃ litẽ ꝯtes. ẽ. ꝛ nõ pbauit: p/ sumit calũniari ꝛ ita nõ admittitur ad sequentia: ut hec. c. dicũt q̃ in hoc casu intelli/ gunt. b.

b Nõ admittã/ tur. Sꝫ videt ꝙ huiusmõi excep/ tio nõ possit obij ci pꝰ litis ꝯtes. ut ff. de adul. si ma/ ritus. §. pscriptio nes. marie cũ ex ceptio. s. cũ tu es calumniatus sit dilatoria: quia tñ declinatoria est iudicij. quod ex hoc patet: nam ab alio adhuc accusari põt. Respondẽt quidã speciale esse in adulterio ut etiã pemptoriam ibi aliquis nõ possit obijcere post litis ꝯtesta. s. hanc. tu p quinquẽ nium tacuisti: ut. C. de adult. adulter. sicut ꝛ speciale est in illa exceptione ex̃ qui matri. accu. pos. cum in tua. Alij dicũt ꝙ hec exceptio tu es calũniatus. bñ potest obijci post litis cõtesta. Sꝫ melius dic ꝙ hic nõ fuit lis contesta. nisi super eo i quo deficit. vnde cum vult pcedere ad alia super quibꝰ lis nõ est con testa. iuste admittitur huiusmodi exceptio contra illum: Uel dic ꝙ illa exceptio de nouo cepit cõpe/ tere. vnde potest ea vti post litis contesta. ut extra de offi. deleg. insinuante.

i Q Os. obiecisse. calũnie se.

simul debent adesse.

N Ecesse ẽ fm sacraꝝ scrip/ turaꝝ documẽtũ ac fm iu/ sticie tramitẽ ꝛ accusatũ ꝛ ac/ cusatoẽ sit adeẽ: ꝛ vnã ptẽ qꝫ tacũqꝫ pdita sit auctẽ sic prꝰ audiri: vt alteri pti nullũ piudi ciũ irrogetur.

Q Vod vo deficiẽtes i pmo caplo ñ sint ad mittẽdi ad sequentia ex cõcilio chartagiñ. vij. cõfirmat: i qꝰ sic statutũ le/ git. Qui i pmo caplo deficit ad cetera nõ admittatur.

P Lacuit vt quotiẽs clericis ab accusatoribꝰ multa cri/ mina obijciũtur: ꝛ vnũ ex his de quo priꝰ egerint: pbare nõ valuerit: ad ceta iã nõ admit/ tant. Probat illud auctẽ are latẽsis cõcilij tertij: in quo sic diffinitũ ẽ. Qui falsa fratri/ bꝰ obijciũt: vsqꝫ ad exitũ ñ cõi cent.

Q Os q falsa fratribꝰ obiecisse capitula cõuicti fuerit. placuit vsqꝫ ad exitũ nõ cõicare: sicut magna synodꝰ añ cõstituit: nisi digna satisfactiõe penituerint. Itẽ felix papa in scõa decretali ẽpis gallie. Qui qd obijcit pbare nõ va/ lẽt: de cetero ad arguẽdũ non admittit: nisi pus ppriã cãꝫ ci/ uilẽ dũtaxat asserere voluerit

S I accusatoꝝ psone in iudi cio epoꝝ culpabiles appa/ ruerint: ad arguendũ epos de cetero nõ admittãtur: nisi pro/ prias cãs asserere nõ tñ crimi nales vel ecclesiasticas voluerit. Qũ ergo q falsa fratribꝰ obij ciũt: vsqꝫ ad exitũ vite a cõio/ ne phibeãt: illi q in epoꝝ iu/ dicio culpabiles inueniunt: ad arguẽdũ de cetero admitti p hibẽt: apparet ꝙ i pmo caplo deficiẽtes tãqꝫ falsoꝝ obiecto res ad seqñtia pcedẽ nõ valẽt.

A B accusato vo accu satoẽm in accusatoꝛẽ verti: mltoꝝ auctẽ p hibet. Ait eni stephanꝰ papa. Accusati nisi pus se purgaue rint: alios accusare nõ pñt.

N Egãda ẽ accusatꝭ licentia criminãdi: priusqꝫ se crimine quo pmũt exuerit. qꝛ nõ ẽ credẽ dũ ꝯ alios eoꝝ ꝯfessioni: q cri minibꝰ iplicãt: nisi se pus pbaue rit inocẽtes: qm̃ piculosa ẽ ꝛ ñ dꝫ admitti rei aduersꝰ quẽcũqꝫ pfessio. li. ix. codicꝭ. ti. i. Jm/ perator valẽtinꝰ valeriꝰ ꝛ gra/ tianꝰ. Negãda ẽ accusatꝭ: ni si suas suoꝛũqꝫ iiurias psequã tur: licẽtia criminãdi in pari vl mioꝛi crimie: priusqꝫ se crimine quo pmũtur exuerit: ita tñ vt ꝛ ipi inscriptõeꝫ ꝯ eos etiã pẽ/ dẽte accusatõe opponẽ possint. Itẽ ex dcreto hadriani pa. De eodẽ

N On ẽ credẽdũ cõtra alios eoꝝ cõfessioni

k S I accusatoꝛũ. cul/ pabiles. i. calum/ niose.

l Non tamen. suã iniu riam nõ psequendo. vl speciale est in calumnia toꝛe episcopi: ne sit con tra. iiij. q. vi. omnibus. ꝛ. ĩ. ij. q. i. phibent.

No. ri.

m Ecclesiasticas. hoc ideo dicit: quia causa ecclesiastica nõ est agẽ da nisi p hominẽ bone opinionis. v. q. iij. qꝛ.

n A B accusato. si ac/ cusatus crimẽ suũ proponit contra suum accusatoꝛem pendente accusatione: aut ppo/ nit in modũ accusatio/ nis aut in modũ excep tionis. si in modũ accu/ sationis: aut nomen ac/ cusati est receptũ inter reos aut nõ: hoc est di/ cere si lis est contestata aut nõ. Si nõ potest eũ accusare de maioꝛi cri/ mie ꝛ audiet prꝰ: ut. j. e. prius. ꝛ. j. c. ij. si non est receptum: nõ potest sed pendente accusa/ tione potest contra eũ inscriptionẽ deponere ꝛ post sententiam eam cõsũmare: ut. j. e. c. ij. ꝛ. ff. de publi. iudi: is qui. Si aũt suam iniuriam psequit: tunc ꝛ ante ꝛ post damnationẽ potest ipsum inci/ pere accusare. ff. de accu. qui iudicio. si vo in modũ excep tionis pponitur crimen: semp auditur excipiens: ut. C. de adult. quoniã alexandrũ. ꝛ. xxxij. q. vi. nihil iniquius. C. de li. causa. si filiũ. ꝛ extra de ordi. cog. cum dilectus.

o N Eganda. Nota in criminibus nõ habere locũ recõ/ uentionẽ: ut hic ꝛ. j. e. prius. ꝛ ut notaui. s. q. viij. c. i.

p Accusatis. inter reos receptis: ut. ff. de adul. si maritꝰ. §. prescriptiones.

q Criminãdi. etiã si suã iniuriã psequat fm. R. quia non

qui criminibus implicãtur: nisi se prius ꝓbauerint innocẽtes quia periculosa est ꝛ admitti non debet rei aduersus quecũq3 ꝓfessio. Hoc aũt intelligendum est in pari vel minori crimine. ceteꝝ si de maiori crimine eum accusare voluerit: veluti si accusatus de fornicatione de periurio de homicidio vel simonia vel quolibet alio crimine huiusmodi accusatorem suũ impetere voluerit his auctibus non prohibetur. Aliquando enim criminalis questio preiudicat ciuili: aliqñ ciuilis crimĩali. vñ in li. tertio codicis ti. de ordine iudicioꝝ legitur. Ciuili questione int̃missa sepe fit vt prius de crimine iudicetur: qđ vtpote maiꝰ minori merito prefertur. Itẽ li. viij. codice qui ac. ñ pos. l. i.

Prius est vt tu respondeas criminibus cedis atq3 vulnerum que tibi vt grauiora crimina ab aduersario tuo obijciuntur: ꝛ tunc ex euentu cause iudex extimabit: an tibi permittendum sit eundẽ accusare tam etsi prior inscriptionẽ deposuisti. Aliquando ciuilis p̃iudicat ciuili: aliquãdo criminali. sicut. n. in. vij. ti. de ordie cognitionũ legitur. Si de hereditate ꝛ libertate cõtrouersia: ẽ priꝰ debʒ agi causa libertatis. Item. Si crimen aliquod inferatur ei: qui ingenuus esse dicitur libertatis causa suo ordine ante debet agi cognitionem suam preside prebente: quoniam si delictum ꝓbatum fuerat: antea scire necesse est: vtrum vt in liberum ꝛ ingenuum. an vt in seruum constitui oporteat. Item Qui confitetur se pati controuersiam status: frustra postulat sibi dari potestatem accusandi eum: qui se suum dominum esse fatetur. ¶ Causa vero libertatis terminata: si seruus pronunciatus fuerit: dominum suum accusare non poterit. Codice libro. ix. titu. .i. Siquis enim ex familiaribus vel seruis cuiuslibet domus cuiuscunq3 criminis delator atq3 accusator emerserit: eius extimationeʒ caput ꝛ fortunas petiturus: cuius familiaritati inheserit vel domino ante exhibitionem testium ante examinationem iudicij in ipsa expositione criminum et accusationis exordio vltore gladio feriatur. vocem enim funestam interdici oportet potius q̃3 audiri. Maiestatis autem crimen excipimus. Similiter ꝛ si liberti accusatores manumissorum heredũue esse presumpserint: eodem quoq3 vt serui supplicio tenebuntur luituri penas ante prohibite delationis exordium.

relatione criminũ: sʒ innocẽtia reus purgabiť: ut. ff. đ pub. iudi. l. is qui. sʒ hoc nõ ẽ verũ: ut. j. c. primo.

r ¶ Rei. i. accusati. s ¶ Quecũq3. ergo eo ipso q̄ qs accusať p̃dit legitima iura. ut. ff. de mu. ꝛ ho. reus. lxxxi. di. tantis. ex. de accusa. deus omnipotens.

t ¶ Neganda. nisi suas. sʒ tũc nõ p̃mittiť nisi ponas illũ qui accusat sit̃ ꝓsequi suã iniuriã alioquin ꝯcedereť posteriori qđ aufereť primo. condemnatꝰ aũt nõ põt nisi suã iniuriã ꝓsequať ff. de accu. l. qui iudicio. cum iã sit infamis: ut. ff. de pub. iudi. l. is q. ꝛ hoc si post ꝯdemnationẽ accusationẽ inchoat ĩ extraneũ nõ in suũ accusatorẽ. si eñi in suũ põt si nõ p̃dit ex illo crimine ciuitatẽ vel libertatem ut. ff. de pub. iudi. l. is q. ꝛ hoc ideo q2 parcať illi qui ꝓuocatus vult se vlcisci. ff. de bo. li. qui cũ maior. §. si libertus. fm canones aũt cũ quis ẽ damnatꝰ de crimie amodo nõ põt accusare nec suũ nec extraneum accusatorẽ: ut. vi. q. i. q. crimen.

u ¶ Non est credendũ

x ¶ Ciuili. sepe fit. nam quãq3 aliter fit ex de resti. spol. itẽ cũ quis. C. đ dona. inter virũ ꝛ vxo. si maritus. posset tñ illđ intelligi cum crimen in modum exceptiõis obijcitur vel directe fuit ꝓpositum. sed nõ acceptra pagina inscriptionis: ut. C. de falsis satis.

a ¶ Prius. Nota si due sint questiões p̃ncipales: ꝛ sint ambe ciuiles: q̄ prius ꝓponitur prius est determinãda licet sint inequales: dũmodo se nõ contingant: ꝛ directe ꝓponanť: ut extra de or. cogni. cum dilectus. ff. de iudi. qui prior. Si sint criminales ꝛ inequales ꝛ directe ꝓponunť: maior p̃eponiť. sed si altera est criminalis ꝛ altera ciuilis: de crimiali prius agitur. Si vo nõ sunt ambe principales: sed vna incidit alteri: de incidenti prius cognosciť. Incidit aũt qñq3 criminalis crimiali: qñq3 ciuilis ciuili: qñq3 criminalis ciuili. qñq3 ciuilis crimiali. Criminalis incidit crimiali: ut si accusanti de adulterio obijcio lenociniũ: ꝛ pone aliđ exemplum in hac lege prius. Ciuilis ciuili: ut si petenti hereditatẽ obijciť questio status. Criminalis ciuili: ut si agenti p̃ aliquod instrumentũ obijcitur questio excipiendo de falsitate. Ciuilis criminali ut si accusãti obijciť questio status.

b ¶ Cause. quia si ꝓsequeris iniuriam tuam bene potes: alias nõ. hoc non placet. quare enim diceref ex euentu cause. Nã etiã si esset condemnatus: bene admitteref ad accusandũ volens ꝓsequi iniuriã suã ut. ff. de ac. qui iudicio. in stomagis ergo si fuerit absolutus licʒ nõ ꝓsequať iniuriã. Vel aliter ex euẽtu: si condemnatus es: nõ p̃mittiť tibi. si absolutus es bene permittitur. Sʒ fm hoc obstat. ff. de pub. iudi. l. is qui. vbi diciť q̄ inchoatas accusatiões hñ põt postea p̃ficere: ut. s. e. neganda. sʒ dic inchoatas contra alios nõ ꝯtra accusatorẽ. Vel pone casum: si cepit te aliqs accusare q̄ tibi seruũ subripuisti tali die: ut obijcis ei q̄ ille seruũ illum interfecit anteriori die. ꝛ tũc ex euẽtu cause patebit an possit te accusare vel nõ.

c ¶ Item si crimen. in seruũ. aliter eñi puniť seruus aliter liber: ut. xxij. q. v. qui compulsus.

d ¶ Qui ꝯfitetur. cã. vba sũt gratiani: ꝛ sũt sũpta ex. l. C. e. si status ꝯtrouersiã. ꝛ. l. cũ ipse.

e ¶ Siquis. C. qui ac. nõ pos. l. vlti. ꝛ. l. iniquũ.

Quidam vir in excommunicatione constitutus episcopum accusare disponit. adolescentem infra decimumquartum etatis sue annum ad assertionem sue cause adducit. prohibitus ab accusatione adolescentem accusatorem et se testem facit. adolescens personam accusatoris et testis gerere cupit. die statuta ad iudicium electorum iudicum veniunt. episcopus minime occurrit. a communione suspenditur. tandem renouato iudicio accusator culpabilis in accusatione inuenitur. demum ad assertionem proprie cause procedit. Hic primum queritur an in excommunicatione constitutus alium accusare valeat. Secundo: an infra decimumquartum annum in criminali causa testari quis possit. Tertio: an ab accusatione prohibitus personam testificantis possit assumere. Quarto an idem possit esse accusator et testis. Quinto: an die constituta non occurrens a communione sit remouendus. Sexto: si in episcoporum iudicio accusatoris persona culpabilis inuenta fuerit: an ad assertionem proprie cause de cetero sit admittenda.

De prima questione sic statutum legitur in concilio chartaginensi septimo: cui interfuit faustinus romane ecclesie legatus.

Ad accusationem non admittatur: qui in excommunicatione perseuerat.

Diffinimus eum rite ad accusationem non admitti: qui postquam excommunicatus fuerit: in ipsa adhuc excommunicatione constitutus siue sit clericus siue laicus accusare voluerit. omnes etiam infamie maculis aspersi idest histriones aut turpitudinibus subiecte persone heretici etiam siue pagani siue iudei ab accusatione prohibentur.

Item nicolaus papa.

Heretici probantur: qui scismate vel excommunicatione ab ecclesia sunt separati.

Quod autem hi qui a prefato fratre et comministro nostro ignatio depositi vel excoicati

f ¶ Ex familiarib⁹.i.nutriciis.et sic intellige si accusat dnm de crimine ppter qd infamari vel interfici vel pscribi pot.ff.de bo.li.in seruitute.§.sz illud intelligit cu de minorib⁹ criminib⁹ accusabat.et io no sic punit.sz hoc penitus otrariu est in familiarib⁹ epi:ut ex d accu. nulli.sz hoc ideo est qz religiosos viros dz eps tm habere in familia:ut.ij.q.vij.cu pastoris.

g ¶ Fortunas.i.bona.

h ¶ Similit.hoc e verbu gratiani et lex.C.

i ¶ Liberti.accusatores.qd h dicit veru est de puator libertis:secus e de libertis ecclesie.na tales reuocant in seruitute:ut.xij.q.ij epos g mancipiu

k Quida in excoicatione.De prima qone no e dubiu.s.q excoicatus no pot aliqne accusare:sed transfert se ad qstione illa.s.an excoicatus p⁹absolutione possit aliqne accusare.fm .h.excoicat⁹etia p⁹absolutionem no admittitur ad actus legitimos ar.xlvi.di.accusatores.qz nemo e excoicandus nisi ppter otumacia xi.q.iij.nemo.et c.certum.ptereа inobedictia grauissimu crimen e.viij.q.i.sciendu e. q semel fuit criminosus repellit.vi.q.i.q crimen.xv.di.c.vlti.itez in veteri testa.puniebat contumacia capite.xi.q.iij.absit.ergo hodie repellitur a pmotione.liiij.di.multos.Item grauissima est pena contumacie.xxiiij.q.iij.corripiant.ergo grauissimu peccatum est.xxiiij.q.i.no afferamus.imo est crime idolatrie inobia:ut.viij.q.i.sciendu.xxiiij.q.i.n afferam⁹.sz hoc no credo qz absolutio tollit qd induxit excoicatio.ij.q.iij.§.nondu.ex de elec.qz diligetia. Jo.fa.distiguit.si est excoicatus p crie et otumacia:tuc repellit etia p⁹absolutione:secus si p otumacia tm.Alij at dicut aut crime p quo e excoicatus infamat aut no:et qd dr q inobedictia morte puniebat:hoc intelligo vbi qs erat priuaricator legis vl cu qs non obediuit iudici in his q spectant ad vindicta malefactorum:ut xxiij.q.v.miles.qs eni diceret q talis comittat morte puniretur: q nollet soluere pecunia ad madatu iudicis?conueniri aut pot excoicatus:ex de iudi.intelle

Qo.i.

rimus.et ex de sen ex.si vere.sz an potest reconuenire aliqne excoicatus?videtur q no:ut ex de here.vergentis. ex de sen.ex.p tuas.videtur q possit.qz q als no pot accusare si accusatus fuerit accusat.ff.de bo.li.q cu maior.§.si libert⁹.Ite qritur an possit excipe.videtur q sic qz ex quo pmittitur ei rndere q°et oia cosequetia:ut ex de offi.iudi.deleg.ptereа.ff.de iuris.o.iudi.l.ij.Ecotra vr q no:qz tuc cogeret iurare.sz no pot tange sacra cu ea no possit ingredi.si.s.di.v.ad eius vo.vel cui phibentur alia sacra et illo:ut.xcv.di.illud.Ite qritur an copensare possit?vr q sic:qz lz qs n possit petere:pot tm copensare ut in naturali debito.ff de open.etia.Sz o per exceptionez repelleret si ageret:ergo n posset copensare.ff.de open.qcuqz.sed hec questio est soluta extra de excep.cum inter.

a Diffinimus.adhuc.ergo postea restituitur ad accusationе:ut.vi.q.i.illi oes.xxxij.q.v.pceptu in fi.qd est o.h.sz fm eu hic vacat ar.a contrario sensu.

b ¶ Histriones.j.de ose.di.ij.ne p dilatione.

c ¶ Pagani.ij.q.vij.pagani.

d Quod aut.secu de vlis.s.constantinopolitane:ut.s.di.xvi.sancta.et.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.

e ¶ Si vo ecclesiasticu.ut simonia heresis vsura.xi.q.i.siqs cu clerico.imo oe crime e ecclesiasticu:ut ex d iud.nouit.

f Sed ne. verba nicolai.
g Hereticos. verba synodi.
h Ab ecclesia. s. excõicati. Nota q̄ oĩs excõicatus dicitur hereticus: ut. ĩ. xxiiij. q. iiij. ipsa pietas.
i Laicali. laici vero absoluti pñt clericos accusare: sʒ intellige d̄ clericis depositis quibus qñq̄ʒ laica cõio ↄcedit: ut. xj. q. iij. teugaldum.
k Secũda autem. Hic querit̃: an ante. xiiij. annũ aliquis sit admittend⁹ ad testimoniũ. Et qdeʒ in ciuili cã post. xiiij. annũ admittit̃: ut. ĩ. e. c. i. sʒ in criminali nõ ante xx. an. ut. ĩ. e. c. i. §. in testimoniũ. Jo. Hoc tamẽ scias q̄ puella post. xij. an. in ciuili cã recipitur ad testimoniũ: q₂ tunc tutela est finita: ut insti. quibus mo. tu. fi. circa mediũ. p̃terea tũc nubere põt puella: ut ex̃ de despon. impu. c. vlt. tũc etiã põt intrare religionẽ: ut. xx. q. ij. puella. Jtẽ post illã etatem testamentũ facere põt ut. ff. q testa. fa. pos. qua etate. et agere cãm matrimonij: ut ex̃ de ꝓcura. tue. b. Tertia questio est. An oĩs qui repellit̃ ab accusatione: repellat̃ a testimonio: et dicẽdum est q̄ sic. Sʒ nõ in omnib⁹ casibus in quib⁹ quis repellitur ab accusatione: repellit̃ a testimonio. Nã in priuatis delictis nõ põt accusare ille cuius non interest: tñ bñ põt testificari ibi. Siĺiter qui admittit̃ ad accusationẽ: et ad testimoniũ. sʒ nõ vbicũq̄ʒ quis accusat põt testificari: ut extra de testi. de cetero. fallit tñ p̃dicta regula in muliere. Nam s̃m legẽ mulier in paucis casib⁹ admittit̃ ad accusationẽ: sed in multis admittit̃ ad testimoniũ: nõ tñ in testamentis ut. xv. q. iij. de crimine. Jtẽ hec regula qui nõ admittit̃ ad accusationẽ nec ad testimonium: intelligẽda est in testimonio in criminalibus causis: sʒ in ciuilibus causis bene admittunt̃ testes: sicut illi qui sũt irregulares nõ ratione criminis ut mutilati bigami vel al̃s irregulares in criminalibus nõ testificant̃ ↄtra clericos. sʒ in ciuilibus bene extra de testibus. tam litteris.
l Testes aũt. nec ad accusationẽ. nisi in casu: ut. xv. q. iij. de crimine.
m Ad testimoniũ aũt. infra. xiiij. an. impubes nõ recipit̃ ad testimoniũ: ut hic et insti. de testib⁹. §. testes. tñ q₂ talis etas plena est piurijs: ut ex̃ de delic. pub. c. i. et quia nec iurare cogit̃: ut. xxij. q. v. pueri. et. c. honestũ. Nec obstat. ĩ. e. in testimoniũ. q₂ illud loquit̃ in criminalib⁹ causis. Sʒ obijcitur. melius elicit̃ veritas a pueris q̄ʒ a senioꝛib⁹ s̃m salomonem. Jtẽ impubes ferula cedit̃ pro veritate dicenda. ff. ad sill. l. i. §. impubes. et ab impubere sumit̃ initium que-

vel anathematizati fuerãt: nullam aduersus eum intoꝛquere dãnationẽ potuerũt: ex prefato secũde et vniuersalis synodi caplo declarat̃: cũ dicit̃. Si vero ecclesiasticũ fuerit crimen qd̄ epo illatũ fuerit: tũc ꝓbari opoꝛtet accusantiũ p̃sonas: vt p̃mo qdẽ heretic₹ nõ liceat accusatões contra oꝛthodoxos epos ꝓ ecclesiasticis facẽ negocijs. Sed ne hos hereticos esse denegem⁹: audite sequentia. hereticos aũt ingunt dicimus tã eos q olĩ ab ecclesia ꝓiecti sũt: q̄ʒ q post hoc a nobis anathematizati sunt. Poꝛro si adhuc: nec si credatis: audite qd̄ subdit̃: Preter hos ãt aiũt et eos: q fidẽ qdẽ sanã negãt, vl' simulãt ↄfiteri: scismaticos eẽ et eos q seoꝛsũ a cõicãtib⁹ nob̃ epis collectas faciũt. Deinde vero et si qdã ab eis sup causis quibusdam rep̃hẽsi sũt et ꝓuecti aut excõicati siue ex clero siue ex laicali oꝛdie: nec his licere accusare epm: añq̄ʒ ꝓpo crimie p̃mit⁹ exuãtur. Siĺr autẽ et eos q sub accusatõne p₂ioꝛi existũt: nõ añ eos eẽ acceptabiles ĩ accusatõe epi aut alioꝝ clericoꝝ: q̄ʒ innoxios semetipos illatoꝝ sibi oñderit crimiñũ. qd aũt piculi regule h⁹imi neat ↄtẽptoꝛib⁹: nõ ignoꝛatis.

Secunda aũt et tertia questio eodẽ cõcilio vno eodemq̄ʒ caplo terminat̃. Illud vero ẽ hm̃õi.

Qui ab accusatõe repelliũtur aut ad ãnũ. xiiij. nõdũ puenerit: testes eẽ nõ possunt.

Testes autem ad testimonium non admittendos esse censemus: qui nec ad accusationem admitti iussi sunt: vel etiam eos quos ip̃e accusatoꝛ

stionis sicut a timido: ut. ff. de q̃oni. vni⁹ in p̃n. et imbup es iurat. ff. de li. cã. l. vlti. in fi. R°. ideo nõ iurat q₂ nõ põt peierare: ut. ff. de iureiuran. l. q iurasse. et q₂ hec etas nescit quid agat. C. de fal. mo. l. i. et obtinẽt p̃dicta in exceptis criminib⁹ et i nece occisi domini: et in crimie lese maiestatis. ar. vi. q. i. §. verũ.
n In criminali. Hoc vbũ nõ est ĩ lege. ff. de testi. ꝓduci. Quidam sic intelligũt legẽ istã: q̄ si aliqs testis induct⁹ est se

Qõ. ij. et. iij.

mel ↄtra aliquẽ: ãmodo ille testis nec in illa cã nec ĩ alia põt esse testis ↄtra illũ. videt̃ enĩ esse suspectus et eum odio habere: q totiẽs contra ipsũ vult testari. et hoc intelligũt in criminali cã: sic et gratianus intelligit et est ar. ad hoc ex̃ de appel. ad hoc. Sed tu dicas q̄ʒ diu attestationes clause sũt etiã in eadeʒ cã et ijdem aliiq̄ʒ testes denuo pñt induci: ut extra de testi. cũ causã in fi. et C. de testi. l. vlti. Sed post publicatas attestationes ñ possũt induci vel ijdem vel alij sup eadeʒ causa: nisi id quod ꝓbaui in modũ exceptionis: modo velim ꝓbare directe: ut extra. e. c. veniens. Tũc aũt ante publicationẽ testiũ possum eundẽ testem inducere si foꝛte p₂imo nõ habuit omnia i memoꝛia: ut ĩ auc. e. ti. §. quoniã vero multi. ff. de questi. repeti. Jtẽ idẽ testis põt redire et erroꝛem suũ coꝛrigere: ut extra de testi. cogen. p̃terea. et. xxxv. q. vi. de parẽtela ibi discoꝛdasse. Jtem si testis aliquid obscure dixit: potest ab eo etiam post publicationẽ queri interp₂etatio: ut. ff. de tes. heredes. §. i. licet sit ar. cõtra ex̃ d̄ ꝓba. in p₂esentia. sed ibi ex causa foꝛte omisit iudex interrogare testem. Alij exponũt reum testimoniũ. i. malũ testimoniũ et falsũ. ar. ad hoc extra de elec. sup eo. et. ij. q. i. ꝓhibentur. de hoc aũt nõ est dubiũ: quin in alia causa idem testis possit induci denuo ↄ̃ eundem: ut extra de testi. fraternitatis.
o Si testes. eoꝛum. Circa contrarietatem testiũ plene distinguas: ut si vnus testis cõtradicat sibi exp₂esse: testimoniũ eius nõ valet: ut. iij. q. ix. pura. et. xxiii. q. vij. quod autem. extra de appel. sollicitudinẽ. C. de li. causa. cum p₂ecum: nisi hoc fecerit

corrigendo se ⁊ incontinenti: extra de testi. cogen. preterea. Idem videtur siquis testis pro parte inueniatur falsusque tunc in nullo valet testimonium eius: ut. ā. di. ix. si ad sacras. j. c. item qui falsa. Si vero vnus testis contradicit pluribus: talis contrarietas nō obstat: quia testimonium vnius nec iustificat nec condemnat: ut. xxxiij. q. ij. admonere: nisi contradicat pluribus testib⁹ cum quibus ipse scriptus est ī aliquo instrumento ff. quēadmodum testa. aperiā. l. i. in fine. Si vō plures testes cōtradicant pluribus. distinguunt quidam: quia aut cō tradicunt testib⁹ ex eadem parte productis: aut ex aduersa. Si ex eadem parte pductis contradicant: nullius testimonium valet: ut iij. q. ix. nihilominus. ⁊ videtur hoc expressum: extra de proba. licet. sicut cum diuerse scripture ex eadem parte pducūtur que sibi contrarie sunt: ex illis nulla valet: ut. C. de fide instrumen. scripture. ⁊ extra de fide instru. imputari. sed si contradicunt testibus aduerse partis: tunc preualet testimonium plurium testimonio paucorum: nisi illi pauciores meliores sint vel magis verisimiliter loquantur ut hic dicitur. Hanc distinctionem nō approbo. licet enī testes vnius partis sibi contradicant: nō dico ꝙ in hoc casu testimonia omnium succumbant: licet ita sit in instrumentis: quia instrumenta sua potest quis preuidere an sibi contradicant: vnde imputet sibi si contraria instrumēta exhibet: sed in testibus nescit quid dicturi sint. Dicas ergo ꝙ si testes contradicant testib⁹ siue ex eadem siue ex altera productis: primo concordabit iudex contrarietatem illaꝫ si potest: ut extra de testi. cum tu fili. j. ꝺ pe. di. i. periculose. extra de verbo. signi. nihil obstat. xi. q. iij. antecessor. Idē potest dici de contrarijs instrumentis: ut extra de consuetu. cum dilectus. nisi manifesta sit contrarietas: ut. iij. q. ix. nihilominus. xxxv. q. vi. de parentela. vbi ergo testes contrarij sunt: semp testimonium plurium preualebit: nisi ex altera parte sit tanta dignitas: ut merito debeat preiudicare numero: ut

de domo sua produxerit. Ad testimonium autem infra annū xiiij. etatis sue constituti non admittantur. Item ex concilio maticensi ca°. vj°.

De eodem. Palea

Placuit sancto conuētui: vt testes ad testimonium dicēdum precio non conducantur ⁊ vt quique optimi ⁊ fideliores in testimonium assumantur: vt is contra quem testimoniū ferre debent: nullam eis possit afferre calūniam: ⁊ ut nullus testimonium dicat: nisi ieiunus. Item. In criminali causa produci testis non potest: qui autez in eum reum testimoniū dixerit. sicut in. xxij. li. ff. ti. de testibus inuenitur. Item ti. eodem.

Si testes omnes eiusdē honestatis ⁊ estimationis sint ⁊ negocij qualitas ac iudicis motus cū his cōcurrit: sequēda sunt omnia testimonia: si vero ex his quidaꝫ eorum aliud dixerint licet in pari numero credēdū est quod nature negocij cōueīt: ⁊ qꝺ inimicitie aut gratie suspitione caret. confirmabitque iudex motū animi sui ex argumentis ⁊ testimonijs q̄ rei aptiora ⁊ veritati proximiora esse cōpererit. Non enim ad multitudinem respici oportet sed ad synceram testimoniorum fidem ⁊ testimonia: quibus potius lux veritatis assistit. Item. In testibus fides dignitas mores grauitas est moderanda vel examinanda. ⁊ ideo testes qui aduersus fidem sue testationis vacillāt audiendi non sunt. Itē. Testium fides diligenter examinanda est. Ideoque in persona eorum exploranda erunt: in primis cōditio cuiusque: vtrum quis decurio an plebeius sit:

extra. e. in nr̄a. vl̄ nisi pauciores verisimiliora loquanť ut hic vel nisi per pauciores testes plura probentur q̄ per plures. verbi gratia. plures testes probant me possedisse reꝫ aliquam p quadraginta annos pauciores probant eandē rem te possedisse p quadraginta annos: ⁊ preterea probant titulum possidendi: tunc dicerem preualere testimonium paucorum: ut extra de probatio. licet. Et hec vera sunt vbi testes de eodem tempore inducti sunt. Si vō testes alterius partis inducunť contra testes alteri⁹ partis: ut si mei testes pbassent me cōtraxisse cum aliquo in aliquo loco: ⁊ tu induceres testes ad pbanduꝫ ꝙ ego nō fuissem tunc temporis in illo loco: hic posset videri ꝙ secundis testibus potius esset credendū q̄ primis: ut extra. e. ex tenore. ⁊. c. series. extra de excep. denique. Sed hoc nō credo. imo credo in tali casu: ꝙ si secūdi debent reprobare dicta priorum: ꝙ etiam plures debeant esse ⁊ longe melioris fame: ut. C. de contrahen. stipula. optimam. hoc ideo quia presumitur magis subornatio post publicatas attestationes q̄ ante. Si autem testes ex omni parte sunt pares ⁊ in numero ⁊ in dignitate: tunc fertur sententia pro reo: ut extra de proba. ex litteris. extra de fide instrumen. inter dilectos in fi. nisi in matrimonio ⁊ in causa liberali ⁊ pro testamento ⁊ in dote: ut extra de senten. ⁊ re iudi. c. vltimo. Si autem neuter possidet: sed vterque reꝫ ab aliquo extraneo petit: tunc si testes vtriusque partis sint pares: res diuidatur si potest: ut extra de presump. afferte. si ē res indiuidua potest iudex gratificari ⁊ dare cui vult: extra de parochijs. c. i. vel res sorte diuidatur: ut. xxvi. q. ij. c. sors. Si vero testes contradicant instrumento: aut cō tradicunt proprio aut extraneo. si proprio. s. in quo sunt scripti preualent testes instrumento: extra de probati. tertio. extra de condi. appel. per tuas. ff. quemadmodū testa. aperi. l. i. in auč. de fide instrumen. §. si vero. Si vero contradicant alij instrumento in quo non sunt scripti: dixerunt quidam ꝙ semper preiudicat viua vox mortue: ut in auč. de fide instrumen. §. si vero. Alij dicunt ꝙ si factum est remotum ab hominū memoria: potius creditur instrumētis q̄ testibus: sed si factum est recens: potius creditur testibus q̄ instrumentis: tum ideo quia memoria hominuꝫ quandoque nō habetur vltra annum: ut. ff. de proba. si arbiter. tum ideo quia testes consueuerūt fidem suaꝫ variare

392

et tractu temporis.ff. de carbonia.edic.l.iij.§. due.ff. de dam.infec.l.qui bona.§.vlti. Ego credo ꝙ contra quodlibet instrumentum admittuntur testes quantūcunq; sit publicum:ut extra de prescrip.ad audientiam.C. de proba. cum precibus.nō tamē concedo ꝙ testimoniū duorum vel trium preualeat instrumento.nā cum instrumentum obtineat vicem duorum testium: ⁊ preterea tabellio equipolleat vel maior est vno teste:oportet ꝙ ad minus per quatuor testes reprobetur instrumentuz: ut extra de fide instrumē. cum iohannes.fallit tamen hoc in duobus casibus:ubi videtur ꝙ instrumentum nō admittuntur testes: sicut contra inuentarium publice confectum nō admittuntur testes: ut.C. arbi.tu.l.vltima. Et in cōfessione que fit a muliere in instrumento i quo confitetur se recepisse pecuniam pro intercessione:ut.C.ad vell.antique. Quedam tamen sunt que melius probātur per instrumentum ꝙ per testes ut sententia lata ⁊ arbitriumt:⁊ cōmissio facta iudicibus.

a ¶ In pari.i.ꝙ tot sunt ex vna parte quot ex alia. vel dic impari:ut sit vna pars.

b ¶ Ad multitudinez.ar.ꝑ paucitate contra multitudinē: ut.xxxi.di.nicena.xxiiij.q.i.odi.ff.de pact.maiorem.nam maior pars est que maiori nititur ratione: ut.xl.di. multi in fine.

c ¶ In testibus.dignitas. Uidetur ergo ꝙ semper preualeat testimonium eoruz qui sunt in dignitate constituti: ut hic ⁊.xcvij.di. nobilissimus.⁊.xl.di.c.i.⁊.xi.q.iij. absit. et ff.de fide instrumen.l.vltima. Sed contra nō est querendum quis vel qualis dicat:sed quid dicat:ut.xix. di.secūdum.⁊.iij.q.ix.c.vltimo.⁊.ij.q.vij.queritur.⁊.vi.q.ij. placuit.Scl.semper presumitur pro multitudine contra dignitatem:nisi ex altera parte tanta sit dignitas:ut merito possit preponderare:ut extra.c.in nostra.Sed in electione etiam preiudicat numerus dignitati.extra de elec. dudum.Sed hoc ideo: quia inter multos presumendum est aliquos esse idoneos:ut.lxi.di.nullus.

d ¶ Examinanda.i.inquirenda.

e ¶ Uacillant.dubitando.talis tenetur crimine falsi.ff.de fal.eos qui.⁊ est simile.iij.q.ix. pura.⁊.ff. de questionibus de minore in fine.⁊.l.ex libro in prin.⁊ extra de accusa.su

⁊ an honeste ⁊ inculpate vite an vero notatus sit quis ⁊ reprehensibilis: an locuplex an egenus sit: aut lucri causa qd facile admittat: vel an inimicus sit ei aduersus quem testimonium fert: vel amicus eius sit pro quo testimonium dat. nam si careat suspitione testimonium: vel propter personaz a qua profertur ꝙ honesta sit ⁊ propter causaz ꝙ neq; lucri neq; gratie neq; inimicicie cā sit: admittendus est. Item. Lege iulia de vi cauetur: ne hac lege in reum testimonium dicere liceret qui se ab eo parenteue eius liberauerit: quiue ipubes erit: quiue iudicio publico condemnatus erit: quiue in vinculis custodiaue publica erit: quiue eorum in integrum restitutus non erit: qui ad bestias vt depugnaret se locauerit: quiue palam questum facit feceritue: quiue ob testimonium dicendum vel nō dicendum pecuniam accepisse iudicatus vel conuictus fuerit. Item. Lege iulia publicorum iudiciorum cauetur: ne inuito denuncietur: vt testimonium dicat aduersus socerum generum victricum priuignuz priuignam sobrinum sobrinam de sobrino natum: eosue qui in propiori gradu sunt. Item ne liberto ipsius ⁊ liberorumue eius parentum viri ⁊ vxoris. Item ne patroni patrone aduersus libertos neq; liberti aduersus patronos cogantur testimonium dicere. Cum autem excipitur ne gener aut socer inuitus testimonium dicere cogatur: generi appellatione sponsum quoq; filie contineri placet. Item soceri spōse patrem. Item. Idonei non videntur esse testes: quibus imperari potest: vt testes fiant. Item. Serui responso tunc credendum est: cū alia probatio ad eruendam verita

per his.extra ut ec.bene.ut nostrum.

f ¶ Testium.exploranda.a iudice.ut.ij.q.vij.querendum.xxx.q.v.iudicantem.

g ¶ Quis decurio. Ar.ꝙ testimonium nobilis preualet.ar.xli.di.ñ cogantur.similiter electio: ut in auc.de defen.ciuita.§.i.⁊ ar.extra de appel.cōstitutus.

b ¶ Locuplex.in salomone legitur: diuitias ⁊ paupertates ne dederis mihi: ne repletus mendax fiam: ne pauper periurem nomen domini: sic.ij.q.i. prohibentur. si tamen alias caret suspicione: bene admittitur: ut insti.de suspec.tu.§.vltimo.

i ¶ Sit.supple talis ut ⁊ cetera.

k ¶ Inimicus.capitalis: ut extra de simo.per tuas. ⁊ de hoc notaui.s.iij.q.v.c.ii.

l ¶ Lege iul.de vi.ab eo.s.reo.

m ¶ Liberauerit.xij.q.ij.episcopus qui mancipiū.

n ¶ Publico.sm canonem idem est de priuato: extra.c.super eo.

o ¶ In vinculis. pro crimine quod per sententiam infamaret: ut.C.de infa.l.i.⁊ extra de accusa.super his.alias nomine vinculorum priuata vincula intelliguntur.ff.de vbo.signi.vinculorum. Hic patet ꝙ secundū leges repellitur criminosus: etiam si nondum in eū sit lata sententia.⁊ in fine idē innuitur: vbi dicit iudicatus ⁊c.

p ¶ Custodiaue.donec sit purgatus.

q ¶ Feceritue.⁊ sufficit si quandoq; fecit: ut.ff. de ritu nup.palam.

r ¶ Lege iul.iudiciorum publicorū.ne inuito volens

ergo admittitur:ut.s.,pri.q v.c.i.
s Ipsius.accusati.
t Eius.s.liberto.supple parentū rei.Hoc vult di
cere:q libertus alicuius nō potest ferre testimoniū
contra ipsum nec
libertus filiorum
suorum nec liber
tus parentū suo/
rū nec vxoris sue
et repete hanc
dictionē libertꝰ
cum quolibet ge
nitiuo.
u Ne patroni.
genitiui casus. ⁊
est sensus ne de/
nuncietur liberto
patroni.s.rei: ut
si dicat testimo/
niuz aduersus eū
.s.reum.i.vnus li
bertus aduersus
cōlibertum suum
x eiusdem patroni
nō cogitur testari.
vel melius patro
nū vel patronam
hic vocat cum q
est patronus ali/
cuiꝰ liberti:⁊ ta/
men idem est al/
terius libertus:⁊
sic patronus ⁊ li/
bertus.
r Donei.impe
rari. fallit hoc in
matrimonio: ut
extra q ma.accu.pos.videtur in fi.Ergo vxor non erit
testis pro marito:quia ei subiecta est.xxxiij.q. vltima
mulierem:
y Serui.ff.de proba.cum probatio.
z Cum alia.fi.xiiij.q.ij.c.vltimo.C.de hereti.l.vlti.
sic propter defectū admittuntur minꝰ boni:ut.lv.di.c.i.
⁊ Probatio.plena.nam presumptio aliqua debet
precedere.nō enim a tormentis est incipiendū: ut
extra de reg.iur. cū in contemplatione. ⁊ intelligi
cum de suo facto interrogatur seruus:ut.j.e.serui.
⁊ illud dicitur responsū nō testimonium:nec cr di/
tur ei tunc sine tormentis:ut.v.q.v.illi qui.
a Nuiti.senes maiores.lx.annis.ff.de excus.tu.
l.ij.in prin.Sed ad domū eorum est mittendum:ex
tra.e.siqui testium.
b Non licet.propter turpitudinem quibus inter/
dictum est.
c Publicani.i.theolonearij.
d Is qui nō.detractandi.i.cunctandi:ut ille qui est
in aliena prouincia:ut extra de fideius.constitutus.
C.de fide instru. iudices. nam ad tales est mitten/
dum. Uel intellige quando iam per .xv. dies fue/
runt coram iudice:tunc enim licite recedunt: ut.C.

tem non est. Item. Inuiti testimonium dicere non cogantur senes valitudinarij vel milites: vel illi qui cum magistratu reipublice causa absunt: vel quibus venire non licet. publicani etiam testimonium non dicunt inuiti. Item. Is qui non detractandi causa testimonij aberit. Item. Is q exercitui prebendam conduxerit. Sed nec pupillis testimonium denunciari potest. Item. In testimonium accusator citare non debet eum qui publico iudicio reus fuerit aut qui minor viginti annis erit. Item. Ob carmen famosum damnatus intestabilis erit. Item. Si res exigit: non tantum priuati sed etiam magistratus si in presenti sint: testimonium dicāt. pretor quoque testimonium dare debet in iudicio de adulterij causa. Si aūt ea rei cōditio sit: vbi arenarium testem vel similem personam admittere cogimur sine tormento testimonio eius credendum non est. Item. Testes quos accusator de domo propria produxerit: interrogari nō placuit. patroni quoque in causa cui patrociniū prestant: testimonium non dicant quod etiam in executoribus negociorum obseruandum est. Item. Qui falsa vel varia testimonia dixerint: vel vtrique parti prodiderint a iudicibus competenter puniantur. Itē Pater ⁊ filius qui in potestate eius est. Item duo fratres qui in eiusdem patris potestate sunt testes vtrique in eodem testamento esse vel eodem negocio possunt fieri: quoniam nihil nocet ex vna domo plures testes alieno negocio adhiberi. Item. Hermophroditus an ad testimonium adhiberi possit: qualitas sexus incalescētis ostendit. Testis idoneꝰ pr filio: aut filiꝰ pri non est

de testi.siquando.
e Is qui exercitui.conduxerit.vehendam.
f In testimonium.reus.i.accusatus.sic.lxxxi.di.tantis.
g Ob carmen famosum.ff. de iniurijs.l.cor. Nec ipse pōt
esse testis nec testamē/
tum facere nec alter pro
ipso est testis in testa/
mento. ff.qui testa. fa.
pos.cum lege.
a Si res.magistratus.
qualiter iudex possit eē
testis:dixi.s.ij.q.vi.statuendum.
b Conditio scilicet in exceptis criminibus:
c Arenarium.qui pugnauit in arena:vel in loco tali.
d Sine tormento.v.q.v.illi qui.
e Patroni.qui nō possunt esse simul testes iuris ⁊ facti:
C.de asses.nemo.possunt tamen testari de transactione fa
cta pro causa sua:extra de transac.ex litteris.
f Patrociniū.de hoc dixi.ij.q.vi.statuendum.
g In executoribus.i.procuratoribus ⁊ curatoribus.
h In executoribus.sed nōne executor iudicis potest eē
testis.quare enim destinaretur a iudice si non crederetur
dicto suo.Nam ⁊ nuncio creditur:ut extra de appel. cum
parati.ff.de rebus eorum qui sub tu.l.magis.§.illud.lxxv.
di.c.penulti.in fi.nec de illorum actibus dubitandum est
qui ad officium tale admittuntur:ut.xciiij.di. valde.ff. de
offi.p.preto.l.i.qualiter enim probaret quis se nō citatū:
ut extra de elec.bone.s°.creditur eis donec probetur cō
trarium saltem per suum iuramentum.ar.lxxxij.di.propo/
suisti.ff.de custo.⁊ exhi.reo.l.diuus.
i Qui falsa vel varia.simile extra ut ec.bene.ut nostrum.
extra de conces.preben.post electionem.
k Prodiderint.dicta.

Item. Nullus idone⁹ testis in re sua itelligit. Itē. Ad fidē rei geste faciēdā etiā non rogatus testis intelligit. Itē. Ubi numerus testiū nō adijcitur: etiā duo sufficiūt. pluralꝭ enim locutio duorum numero contenta est. Item. In testibus 'considerandū: qui simpliciter testimoniū dicant: vtꝝ vnū eūdēqꝫ meditatū sermonē afferant: an ad ea que interrogantur ex tempore verisimilia respōdeāt. Item. Nepe ēt sine publicis documentis cui⁹ cūqꝫ rei veritas deprehēditur alias numerus testiuz alias dignitas, ꝛ auctoritas alias veluti consentiens fama confirmat rei de qua queritur fidez. non ergo ad vnā ꝓbationis spēm cognitōem suam iudex alligare debet: sed ex sententia animi sui estimare: quid aut credat: aut parum sibi ꝓbatū opinetur. Item. Alia ē auctoritas pñtium testium: alia testimonioꝝ q recitari solēt. Itē cōdi. li. iiij. ti. de testib⁹. Soli testes ad ꝓbatlonē ingenuitatis nō sufficiūt: nisi instrumētis ꝛ argumētis adiuuētur. Itē. Etiā ciuili iure 'domestici testimonij fides improbaꝭ. Itē. Solā attestationem ꝓlatam nec alijs legitimis adminiculꝭ cām approbataz nulli⁹ esse momenti certū ē. Itē. Sos testes ad veritatē adiuuādā adhibere oportet: q omni gratie ꝛ potentatui fidē religioni iudiciarie debitā pñt ṗponere. Item. Parētes, ꝛ liberi inuicē aduersus se nec volentes etiā ad testimoniū admittendi sūt. Itē. Quⁱ intēdit: siue itentōi ꝓprias debet afferre ꝓbationes: nō petere aduersariū cogi ad exhibitionem eorum: per que sibi negocium fiat. Item. Serui neqꝫ ꝓ domino neqꝫ aduersus dominum sed pro facto suo interrogari possunt. Item. Iurisiurandi religione testes priusqꝫ perhibeant testimonium coercceā tur: ꝛ honestioribus potius fides testib⁹ adhibeatur. Vni⁹

h Ermophroditus. s. in testamento vbi mulier nā potest esse testis sm legem: ut insti. de testi. §. testes. in iudicio āt potest. xv. q. iij. de crimine. Sed quid si in omnib⁹ est paritas? Itē nūquid talis potest ordinari? Itē an contrahet cū viro an cū muliere? ꝛ si prius cuz viro contraxit: an possit eo mortuo cū muliere contrahere? Io. Sed certe in oib⁹ respici dꝫ sexus: q magis icalescit. de mōstro pñt fieri monstruose questiones. b.

m Testis. filio. ff. de ꝓbati. etiā. ꝯ. vbi dicit ꝙ mater pōt testari ꝓ filio. Sed illud intellige ꝙ pōt ꝓ etate vel etiā ꝓ cognatione filij testari. Itē pater testaꝭ pro filio in causa religiōis. xx. q. iij. pñs.

n Filio. siue emancipato vel nō. In castrensi aūt peculio si filius añ missionē, testamentū fecerit: pater pōt, testis ei adhiberi: ut. ff. de testa. qui testamento. sed postqꝫ missus est: non: insti. de testa. §. in testibus.

o Nullus. sua. Itē nullus i cōmuni: quia quod cōmune est vtriusqꝫ est: ff. de ritu nup. illud. nisi indirecte: nā i testa. vbi quilibet legatariorum testis est: insti. de testi. §. legatarijs.

p Sua. contra. i. xiiij. q. ij. super. Sed illa nō est sua: ut. xij. q. ij. qui manumittitur. res enī sua est: cuius commodum vel emolumentū spectat ad aliquē suo nomine: ut. ij. q. vi. biduum. Sed contra. ff. finiū reg. l. penulti. vbi venditor potest esse testis pro emptore.

q Ad fidem. nisi in casibus notatis. s. iij. q. ix. si debitū.

r Duo. simile de ꝯse. di. i. hoc quoqꝫ. si. ff. de manu. te. libertas: §. vlti. ar. contra. ff. de op. leg. l. i.

s In testibus. qui simpliciter. s. sine adiectione cause. vel simpliciter. i. nō obscure: ut. iij. q. ix. pura. sic. s. di. iij. erit. xxiiij. di. qui episcopus. nam obscurus testis est suspectus: ut. ff. de iure fisci nō intelligitur. ꝛ obscure dictum pro nō dicto habetur: ut extra de proba. in presentia. ff. de interroga. acti. de etate. ar. extra de accusa. cum dilectus. ꝛ obscure scriptum pro nō scripto habetur: ut. ff. de his que ꝓ nō scrip. ha. l. ij.

t Ex tempore. ergo videtur ꝙ testes sūt interrogandi d̄ tempore: ut extra. e. t. cum causam. iij. q. ix. nihilominus. Sed nō est verum: vt. ff. de proba. si arbiter. iij. q. vlti. libellorū. nisi testes essent suspecti. tunc enī posset queri de qualitate temporis ꝛ testiū ꝛ quocūqꝫ modo posset iudex inuestigare veritatem: ut. C. de edēdo is apud quē. xxx. q. v. iudicantem. vel ex tempore. i. ex mora quia prius cogitabit qualiter respondeaꝭ: ut. l. di. ponderet. Nam testimonium repentinū nō valet ut. v. q. v. §. sꝫ aliud

u Respondeāt. sponte. nō enim de hoc sūt interrogandi: ut diti. Io. Sed certe d̄ tempore quo res dicitur facta bene interrogātur ut extra. e. cū causam: sed de qualitate temporis: nō nisi sint suspecti. b.

x Nepe. iudici. n. faciēda est, fides: ut. ij. q. vij. plerūqꝫ. ꝛ. C. de cōndi. ob cau. l. i.

y Fama. ergo ꝑ famā aliquid ꝓbatur: ut. s. ij. q. v. si mala fama. matrimoniū enī probatur ꝑ famam: extra de ṗsump. illud. ꝛ. xxx. q. iiij. dicat. ar. contra. xxxv. q. vi. si duo. extra de eo qui cog. consang. vxo. sue. sup eo. Uerum est ꝙ fama ꝑ se nihil ꝓbat. sed si adesset testimoniū vnius cum fama: ꝑ illud probari potest ar. extra de ꝓba. sicut. C. de rebus credit. in bone. Et si iudex dubitat de fama: querat a vicinis ff. de magistra. cōue. l. i. §. si preses. Et magis valet fama qꝫ vnus testis: ut extra de consang. ꝛ affi. sup eo. Potest aūt fama ꝓbari per duos testes: ut extra. e. tam litteris.

z Unā. ꝓbationis. extra de sen. ꝛ re iudi. causam.

a Alia. hoc est expositum. s. c. ꝓxi. q. ix. c. testes.

b Alia. extra de celeb. cle. ina.

c Soli testes. instrumētis. vba sūt gratiani: ꝛ male intelligit. hoc vult. l. dicere: ꝙ nō tm̄ ꝑ instrumenta sꝫ etiā ꝑ testes pōt ꝓbari libertas.

d Etiā domestici. fallit. C. de repu. l. consensu circa finē. ex de testi. veniens in fi. ex q ma. accu. pos. vꝭ.

e Solam. i. sine deiectione cause.

f Solam. aliter ponit̄.ꝺ.di.viij.ſi ſolus.

g Atteſtationē. cā a teſte īqrenda eſt: ut ex̄.e.cū cauſā. ſi tñ nō fuerit qſita ⁊ teſtis de ea cā nihil dixe rit: nō iō minꝰ valet teſtim oīm: q2 dixit oīa que no uit: ſ3 nō cāz oīuz ar. ad hoc. ff. de no.ope.nū. ꝺ pu pil o.§.q opꝰ. ar. extra de ſen. ⁊ re iudi. ſicut.

h Os iudicia rie.i. iudici. nota ꝙ ſufficit ſi iudici ſit ꝓbatū: ut ex̄ ꝺ reſcrip. inter.ꝺ. .e. ſepe.

i Parentes. nec volētes. ɔ̄.ꝺ.iij.q v.c.i. S3 hic vo cant parētes aſcē dētes ⁊ dſcendē tes nō collatera les: ꝑut ſumit̄. ff. de in ius vo.l.iiij .§.i.

k Qui intendit. aduerſariū actor nō pōt petere: ut reus exhibeat ſi bi inſtrā ſua: ut. vi q. vlti.§. vlti. ex̄ ꝺ ꝓba. ex epiſtole. niſi reꝰ ſit eis vſu rus. ut extra de fide inſtru. ɔtingit. itē cū inſtrumen ta ſint coīa: ut. C. de eden. ꝓcura.

vero teſtimoniū nemo iudicū in quacūqȝ cā facile patiatur admitti: immo vnius teſtis re ſponſio oīo non audiat: etiā ſi pſidalis curie honore pfulge at. Item. Omnibus in re ꝓ pria dicēdi teſtimonia faculta tem iura ſubmouerunt. Itē Liberi teſtes ad cās poſtulē tur alienas: ſi ſocij ⁊ pticipes criminis non dicant̄: ſed fides ab his noticie poſtulet̄. Uen turus aūt ad iudiciū ꝑ accuſa torē aut ab his ꝑ quos fuerāt poſtulati: ſūptus ɔpetētes mi niſtrētur: etiā ſi in pecuniaria cā ab alterutra pte teſtes ſint ꝓducēdi. Itē. Liberti ad uerſus patronos ſpōte ꝓcede re nō audeāt: ſ3 nec vocati q dē in iudicio venire cogātur. Item. Siqs teſtibꝰ vſus fu erit: ijdēqȝ teſtes aduerſus eū in alia lite ꝓducātur: niſi oſtē derit inimicicias inter ſe ⁊ il los poſtea emerſas fuiſſe: ex qbus teſtes repelli leges pci piūt: nō adimēda. ſ. ſeis licētia ex ipis depoſitōibꝰ teſtimoniū eoꝝ arguē. S3 ſi liqdis ꝓba tōibꝰ datōne vel ꝓmiſſiōe pe cuniaꝝ eos corruptos eē oſtē derit: eā etiā allegatōnē inte grā ei ſeruari oꝫ. Sed obijcit̄ illud beati bucij: q voce pueri xxx. dies ab ortu habēs inno cēs ꝓbatꝰ ē. S3 miracula diui na ſūt admirāda: nō i exēpluz humāe actōis trahenda.

Quę qrta vo qōne ſa bianꝰ papa conſtituit dicēs. Accuſator vel teſtis vel iudex ali quis ſimul eē nō poteſt.

Nullus vnqȝ pſumat accuſa tor ſimul eſſe ⁊ iudex vl̄ te ſtis: qm̄ in oī iudicio quattuor pſo nas ſemꝑ neceſſe eſt eē.i. iudi

l Serui. niſi in caſu: ut. xij.q.iij. in patronos.

m Sed ꝓ facto ſuo. qñ ꝑ eū dicit̄ aliqd cōmodatū vel depoſitū. C. de qſti. interrogati. ff. de edil. edic. qro. Et ſic patet ꝙ viles pſone recipiunt̄: vbi ꝺ ipſo rū facto agit̄: ſic ex̄ de elec. ꝑ inqſitionē. ⁊ ex̄ de ſē. ⁊ re iudi. cū .i. ⁊ .a.

n Iuriſiuran.. ſic. iij.q.ix. hortamur: niſi remittat̄ a parte: ut extra de teſti. tuis.

o Unius. xi.q.i. gcunqȝ. ɔ̄. Sed illud nō tenet. S3 fallit hoc ex̄ de teſti. co. ꝑuenit. Itē vni credit̄: ut. C. de fal. ſiqs decurio. ff. de dote ꝑ. theopōpus. Et ge neralit̄ credit̄ vni quo ad pſumptionē: ſ3 dictū vniꝰ nō iuſtificat neqȝ ɔdemnat: ut. xxxiij.q.ij. admonere

p Omnibꝰ. in re ꝓpria. ar. ɔtra. C. de fideicō.l. vlt. ſed ibi improprie ponit̄ iudex.

q Liberi. ſi ſocij. S3 fallit.ꝺ. lxxix. di. ſiqs papa. Itē fallit in crimine leſe ma. xv.q.iij. neminī. ⁊ in crimi ne ſimonie: extra de ſimo. quis. ſed obſtat extra de teſti. veniens. So. ſocius criminis ⁊ muneris repellit̄ ſed nō criminis tantū. r Sȝ fides.i. cauſa.

ſ Enturis. de hoc notaui qd iudici vel teſti dandū ſit. xi.q.iij. nō licet: Uidebat̄ ꝙ vtraqȝ ps debet ꝓui dere teſtibꝰ: q2 ꝓ vtraqȝ teſtant̄. xiiij.q.v. nō ſane. ſ3 ſecus eſt ut dicit.

t Iqs ꝓducant̄. teſtē inductū ꝓ me teneor recipē ɔtra me: ut hic. ſiliter illū q fuit inductꝰ ꝓ me teneor recipē ɔ̄ me: ut. iij.q.vij. cuiꝰ in agēdo. Itē allegationē vel ratio nē ꝓ me iductā rcipiā ɔ̄ me.ꝺ. xix. di. ſi romanoꝝ. ſilr̄ iſtru mentū. ex̄ de cen. cū olim. Itē iuramentū. C. de re. credi. generalit̄. Ar. ɔ̄ iſta. ij. q. vij. ſi hereticꝰ. xxxvij di. ſiqd veri.

u Eoꝝ. arguere. ſ3 hꝰ nō pōt fieri niſi ꝑ alios teſtes. ergo viſis atte ſtationibus pñt induci alij teſtes. qꝺ ē ɔ̄ id ex̄ e. fraternitatis. Cōſue uit rñderi: ꝙ directe ñ pñt induci teſtes ɔ̄ te ſtes: ſ3 indirecte vel ꝓ bando corruptionē: ut ex̄.e. ſeries. ex̄ de ꝓba. ſ3. vel ꝓbādo teſtes aut pſonas eſſe in alio loco tūc tpis: ut ex̄.e. ex te nore. S3 ɔ̄ hec eſt cauſa Do.iiij. quare nō admittāt̄ te ſtes pꝰ publicationē: q2 timet̄ ſubornatio: ſ3 ſub ornari pñt ſ3 teſtes in directe indicant̄. Item ſi teſtes aduerſarij vo lūt ꝓbare de alio tem pore: ergo ego inducā teſtes ad ꝓbandum de eodē tpe. iniquū enim eſſet ꝙ aliqd ꝑmitteret̄ impugnāti: ⁊ nō ꝑmitteret̄ defen denti: ut. ff. de reg. iur. nō dꝫ. cū dicta meoꝝ teſtiū poſſim ɔfirmare: ut dixi.ꝺ. iij.q.iij. de inducijs. ad hoc pōt dici ꝙ ſpāle in cā matrimonij ut inducant̄ teſtes qñcūqȝ etiā pꝰ ſniam: q2 ibi nō trāſit ſnīa in rē iudicatā. ut ex̄ de ſen. ⁊ re lator. ⁊ .c. ɔſanguinei. vel iō mlier fuit admiſſa i illa decre. ex tenore. q2 ignorauit de quo die teſtes vellēt teſtari ſed ſiqs ſcit de quo die velit qs ꝓbare ⁊ añ publicationē nō ꝓ t. ſtat̄ ꝙ die illo nō fuerat i loco tali pꝰ publicationē eū nō admitterē. ⁊ qꝺ hic dicit̄ qꝺ pōt obijci dicta: verū ē oſten dendo eos eſſe ɔtrarios ſibi. Itē inſtrumentū induci pōt pꝰ publicationē: ut ex̄ de fide inſtru. cū dilectꝰ. Si qrit̄ qre viſo inſtrumēto induci pñt teſtes. ut. C. de ɔtrahen. ſtipul̄. optimā. ⁊ nō viſis atteſtationibꝰ. Rꝰ. q2 ſi vnus vult iprobare inſtrumentū ꝑ teſtes: reliquus pōt ꝑ teſtes inſtrumēto fidē facere: qꝺ nō eſt in teſtibus. Io. Ego credo ꝙ publica tis atteſtationibus ſuꝑ nouo capitulo ſicut dicit. T. pñt in duci teſtes: licet legiſte dicant contrariū. ⁊ hoc nō ſolū in cauſa matrimonij ſed etiā in alia cā: ut extra de fide inſtru. cū iohānes. ⁊ extra de teſti. ex tenore. ⁊ .c. veniens. In cā appellationis inducunt̄ teſtes ſuꝑ nouis articulis penden tibus ex veteribꝰ: ex̄.e. fraternitatis. Legiſte ſm opinio nem Io. inducūt ſuꝑ nouis ⁊ ſuꝑ veteribꝰ articulis: ut. C. ꝺ appel.l. eos.

x Inimicicias. vel etiā infamiā poſtea ɔtractā: ut ex̄ de teſti. cog. ꝑterea. ſi.ꝺ. di. xix. ſi romanoꝝ. ex̄ de accu. nulli.

y Sed obijcitur.

a Que quarta. Hic querit an aliquis simul possit esse testis et accusator. et dicendu q nõ: ut. j. e. c. i. et. ij. q. i. multi. nec enim simul debet quis fungi pluribus officijs: ut. xv. q. i. presbyteros. et. lxxxix. di. singula. In matrimonio est spãle: ut idez sit accusator et testis: ut nota. xxxv. q. vi. c. i. tamen improprie dicit in matrimonio accusatio nã mixta dicit inter civilẽ et criminalẽ: ut ex. de pcura. tue. In denunciatione aũt idem ẽ denunciator et testis: ut ex. de testi. in omni negocio. et extra de simo. licz sed ex quo semel qs apparuit inter accusatores amodo nõ põt esse testis: ut ex. de accu. cũ. p. mãconella.

b Nullus. accusator nisi in causa matrimonij: ut. xxxv. q. vi. c. i.

c Quatuor. extra de vbo. sig. forus. ?. Sed dic q. quatuor sũt psone. i. quatuor genera psonarũ. vel dic q appellat ibi tres testes. i. tria genera pbationũ. s. instrumentorũ testium et fame. sed obijcit de crimine notorio: ut extra de elect. venerabilẽ. §. nos igit. et vbi qs pfitet aliquid: et vbi iudex ex officio pcedit. in his enĩ nõ est accusator. Sed loquit hic cũ ordinario iure pcedit. s. in forma iudicij.

d Equitate. C. de iudi. placuit. xlv. di. omnis qui.

e Ad minuendã. nõ tñ ut falso inducat aliquod ius. Sed nũquid tenet aduersario dicere iura q p ipso faciunt: nõ: tñ in corporali bello licitũ est decipere hostem: ut. xxij. q. ij. vtilem.

f Nullus psonalit. i. cuz acceptione psone: ut. iij. q. ix. c. vlti. q2 honor vnius psone nõ debet obesse alij: ut. C. de dig. l. iij. xi. q. iij. siquis vo. C. de sta. et imag. l. iij. Iudex tñ magis dignũ põt honorare: ut. ij. q. vij. querit. et. q. viij. quisquis. nõ tamen sedebit cum iudice cum agit causa: ut C. de offi. ciuil. iudi. l. i.

g Inscriptio: et si nõ fuerit facta: nihil valet quod actũ ẽ. ij. q. i. in primis. ibi sed solenniter. Sz an obligabit se accusans ad talionẽ: ar. q sic extra de accu. super his. C. de fide instru. l. ij. ar. C. de aduo. diuer. iudi. l. i. dico q sic: licet quidam legiste secus dicant.

h Semper fiat. nisi in casibus notatis. ij. q. vlti. in sũma.

i Ut codice. istud ut respicit verba sequentia.

k Aliquando p officiales. hoc exemplũ non valet: q2 ibi nõ fit accusatio. loquit eni in notorio crimie ista lex: q solũ officiali denũciant. si eni denũciat officialis aliud crimẽ

ces electos: accusatores idoneos: defẽsores cõgruos: atqz testes legitimos. Iudices autẽ debẽt vti equitate: testes veritate: accusatores intentione ad ampliandã cãm: defẽsores extenuatõe ad minuẽdã cãm Itẽ dama. pa. [illegible]

Nullus introducat psonaliter ad cãm: sed accusatores et accusati equa audiant rõe iuxta qd ordo exigit. Accusatores vero et iudices non idẽ sint: sed p se accusatores et per se iudices p se testes p se accusati vnusqsqz in suo ordie Inscriptio semp fiat. vt talionem calũniator recipiat: quia ante inscriptionẽ nemo debet iudicari vel damnari cum et leges seculi hec eadem retineant: vt codice libro nono. ti. de accusationibus codice libro nono de adulterijs. ti. de abigeis et inscriptõibus. Aliquando etiã sine inscriptõne accusatio fieri potest: ea. n. q p officiales psidibus nũciãtur: etiã citra solennia accusationũ posse ppendi incognitũ nõ est. Itẽ codice de adulterijs. Si maritus iure mariti: hoc est infra sexaginta dies vtiles adulterium vxoris sine accusare voluerit. quã ex sola suspitõe ream facere valet: nõ cõtinetur vinculo inscriptõnis. Item. Abacti animalis accusatio nõ solũ cũ inscriptõibus sed ẽt sine ea obseruatõe pponitur. Item. Siqs se iniuriã ab aliquo passuz putauerit: et querelã deferre voluerit: nõ ad stationarios recurrat: sz psidalez adeat ptãtẽ aut libellos offerẽs aut qrelas suas apud acta deponẽs. In alijs aũt criminalibus cãis dignũ ẽ: ut inscriptiones pponãtur: q magnitudinẽ videlicet criminis tẽpusqz designẽt: vt alterutrã ptem digna legũ terrere possit auctoritas. Inscriptio vo semp fiat:

ei nõ creditur nisi probet legitime: ut. C. de accusa. ea que. C. de curiosis curiosi. li. xij.

l Si maritus. lx. dies a tempore diuortij cõputandos: ut. ff. de adult. l. is cui. §. pe. sed iure extranei põt eam accusare p9 hos dies ẽt dũ tñ nõ excesserit quinquẽnium ut. ff. e. ti. mariti. sz ad tori seperationẽ ẽt p9 septenniũ põt: ut. xxxiij. q. ij. admonere. Consistit aũt ius mariti in hoc: q ex suspicione facit vxorẽ ream: et q prefertur alijs accusatoribus: et q nõ inscribit et q nõ punitur qsi calumniator fm quosdã: nisi euidens sit calũnia: ut. C. de adult. iura mari. ff. e. is cuius. Iure tñ nouo tenet vir scribere: ut in auc. ut lice. mat. et auie. §. causas. colla. ix et extra de pcura. tue. fm canonez nõ videtur q sustineat penã talionis: ut. xxxiij. q. v. hec imago. Sed hoc est verum cum agitur ad tori seperationem: secus si agitur ad penaz legalem: ut extra de procura. tue.

m Quam ex suspicione. xxxij. q. i. c. ij.

n Abacti. i. cum quis gregem abigit vel partem.

o Inscriptionibus. i. cum agitur criminaliter.

p Obseruatione. i. cum ciuiliter.

q Siquis. C. de accu. siquis se.

r Nõ ad stationarios. i. nõ pedaneos iudices.

s Aut libellos. cam criminaliter.

t Aut querelas. cum ciuiliter.

u In alijs. male exemplificat magister verbũ vbi nõ cogitur quis inscribere. sed vo casus posui. s. ij. q. iij. §. notandum. et. q. vltima in sũma.

a Contra ritum. leges. extra de offi. iudi. deleg. causã. ff. de iurisdic. om. iudi. q iurisdictioni.

b De impalibus. de domo cuiuslibet iudicis. de hoc dixi. iij. q. v. accusatores. Iudex tñ suos domesticos cogit recipere ptra se: ut. C. de asse. si post.

c Que quinta. De iure ter est citandus quilibet ut. xxiiij. q. iij. de illicita. si tñ ad primã citationẽ nõ venerit deliqt: q2 spernit mandatũ iudicis et punit. ff. siquis in ius vo. nõ ie. l. ij. et. ff. siqs

ius di.nō obtēp.l.vnica.⁊ p̄stabit sumptus litis die illo factis:ut.C. de iudi.sancim⁹. Et agit̄ hic de inducijs citatorijs siue expectatorijs q̄ dant̄ epis: et eedē dant̄ p̄sbyteris ⁊ diaconib⁹:ut.xv.q.vij.si aūt. ⁊ dictū ē de his .ꝫ.iij.q.ij.ī sūma.

d Quisqꝫ. Casus. eps accusat⁹ si infra tēpus vni⁹ mēsis a tpe receptionis lr̄aꝝ non venerit excōicat̄. si allegat iustū impedimentū dat̄ ei ali⁹ mēsis: ſꝫ remanebit excōicat⁹ quousqꝫ ꝓbabit iustū īpedimentū. ⁊ si n̄ venerit secūdo mēse: dānabitur. Si vō accusator nō venit die statuto: excōicand⁹ est. ſꝫ si iustā ꝓbat absentiā absoluetur: ⁊ postmodū aget. Iste ē casus ſm.h.⁊ ſm eū exponit̄: p⁹ mensem .i.p⁹ p̄ncipiū secūdi mēsis. Ali⁹ casus. Aliqs vult accusare epꝫ: vadit ad ꝓmatē. vocat̄ epus. eligit iudices eps. deinde vocat̄ ab eis ut sit tali die corā eis:⁊ si tūc nō venerit: suspendat̄. si aūt miserit nunciū q̄ alleget iustā causā absentie vel aliā iustā excusationē: dat̄ ei ali⁹ mēsis: ⁊ si in fine secundi mēsis nō venerit: tūc excōicat̄. Et ſm hoc expone p⁹ mensē .i.p⁹ finē secūdi mēsis. ⁊ sic nō obstet.ī.c.ꝓxi.q.iij.si egrotās. q̄r ibi dat̄ terti⁹ mēsis ad cōuincendā maliciā: ex̄ de dolo ⁊ ꝯtu.cū olim.

Q.v.

vt talione calūniator recipiat q̄r an̄ inscriptōeꝫ nemo dꝫ iudicari vel dānari: cū seculi leges hec eadem retineāt. De domo etiā iudicꝭ accusator vł testis ꝓduci nō dꝫ: ne i cāꝫ suspitōis icidat iudex. Vñ nicolaus papa. Suspitōis icidat in crimē iudex: de domo cui⁹ accusator vel testis ꝓducitur.

Contra ritū eccl̄iasticū cōtraqꝫ venerādas leges si ꝓducit̄ accusator vel testis d̄ imperialib⁹ edib⁹ ⁊ cui imperari pōt: cū ad falsū testioniū dicēdū adhibet̄: fiūt suspecti iudices ⁊ lupi custodes.

De quita vō q̄stione in cō. char.iiij. sic inuenit̄ diffinitū. Nō est a cōione suspēdēdus q̄ die statuta ad cāꝫ venire nō potuit.

Quisqꝫ epoꝝ accusat̄ ad p̄mates ꝓuicie ei⁹ ipe cāꝫ d̄ferat accusator. nec a cōione suspēdat̄: cui crimē itēdit̄: nisi ad cāꝫ suā dicēdā electoꝝ iudicuꝫ die statuta lr̄is euocat⁹ minime occurrerit: hoc est infra spatiū mēsis ex ea die: qua eū lr̄as accepisse ꝯstiterit. q̄ si veras aliqs necessitatis cās probauerit: qb⁹ occurrē nō potuisse māifestū sit: sue cāe dicēde i tra alteꝝ mēsē integrā hēat facultatē. veꝝ tādiu p⁹ mēsē ſm n̄ cōicet: donec purget̄. Si āt ad vniuersale ꝯciliū occurrē noluerit: vt vel ibi cā ei⁹ terminet̄: ipe i se dānatōis sniam dixisse iudicet̄. tpe sane quo nō cōicat: nec vel i sua eccl̄a vel parochia cōicet. accusator autē eius si nūqꝫ dieb⁹ cāe dicende defuerit subtrahēs se a cōione nō remoueat̄. Si vero aliquādo defuerit subtrahens se restituto i cōione epo: remoueatur a cōione accusator: ita tñ vt nec ipi facultas adimat̄ pagēde cāe: si se an̄ diē statutū n̄ voluisse ſꝫ nō potuisse occurrere probauerit.

Sextà vō q̄stio eodē caplō terminat̄: in quo sequitur. In ciuili ⁊ ꝓprio ... negocio ad ... admitti q̄ i epi accusatione culpabilis reperitur.

e Ex ea. nota q̄ ꝯputandū ſp tps ē a receptiōe lr̄arū ut hic.xvi.q.iij.placuit. ex̄ de ap.sup eo.⁊.C.de excusa.tu.l.quīquaginta. nec ꝯputabit̄ dies in quo recepit lr̄as: ut.ff.siqs caut.l.i.

f Alterū. Sꝫ obijcit̄: aut prim⁹ mēsis fuit ꝑemptorius aut nō. Si nō q̄re excōicat̄ ꝯ illud.xxiiij.q.iij. de illicita? Si fuerit q̄re dat̄ ei ali⁹ mēsis postea? Itē qualit̄ fuit hic missuꝫ ꝑemptoriū prima vice ꝯ illud ex̄ de dila. dilecti? Si uis tenere casū .h. dic q̄ hic ex cā fuit primo missū ꝑemptoriū: ut ex̄ de in integ. resti.tū ex lr̄is in fi.⁊.ff.de iudi.nōnunqꝫ. ⁊ sequens ꝑemptoriū dat̄ ad ꝯuincendā maliciā: sic.ī.v.q.iij.c.i. Scd̄m aliū casū nō est prim⁹ ꝑemptori⁹. ſm hoc dic q̄ n̄ punit̄ hic snīa excōicatiōis ſꝫ suspensiōis vł alia. nā hn̄ punit̄ q̄s in citatiōe nō ꝑemptoria: ut.v.q.ij.p̄ñti.C.de iudi.sancim⁹.ff.siqs in ius vo.nō ie.l.ij.

g Nō cōicet. in sacris. h Occurrē. Sꝫ pōne q̄ iudex ita dixerit: si nō veneris die illa sis excōicat⁹: ⁊ ille nō venit: q̄r n̄ pōt venir̄: nunquid erit excōicat⁹? vr̄ q̄ nō. Nā ⁊ audit̄ h̄ cā absentie ⁊ ꝓbata cā n̄ absoluit̄. nec eni extat cōditio: q̄r nō dicet̄ n̄ venisse: ex quo casu n̄ venit: ut.ff.d̄ ꝯdi.⁊ demō.l.ij. nec ꝓposuit iudex excōicare ipsū i oī casu ſꝫ in casu ꝯtumacie tm̄. ar. ad h⁰.ff.de sol.si hu⁹.§.in fi.⁊ cū nō fuit ꝯtumax penā cōtumacie n̄ patiat̄: si nō venit: ut.ff. de re iudi.cōtumacia. Io.So. excōicatus est ſꝫ absoluit̄ sine expēsis: q̄r excōicatio tenet nisi in duob⁹ casib⁹: ut ex̄ d̄ sen.ex.ꝑ tuas.h.

i Dānationis. cū lis ē ꝯtest. vel legit̄ de sententia excōicationis.

k Cōicet. ar. q̄ q̄ ē suspensus in vna ecclesia ⁊ ī altera: quia cū sit tm̄ vna eccl̄ia n̄ pōt eē ꝑti intra ꝑtim ex̄ ecclesiā: ut.xxiiij.q.i.loqt̄.⁊.vij.q.i.siqs p̄sbr̄.ar.ꝯ.lviij siqs de alterius.

Q.vi.

l Accusator. Sed q̄re cogit̄ iste accusare ꝯ illā regulā.C.ut nemo inuitus agē vel accu.cōpellat̄. Item nōne primo accusatus esset admonend⁹: ut.C.q̄ accu.nō pos.q̄ crimē. Forte hoc ē spāle in epo: sicut aliud.ī.c.ꝓxi.q.iij.c.iij.⁊ hoc obtinet cū ex accusatiōe orta ē infamia ꝯ epm: ⁊ iō cogit̄ accusator ꝓcedere: ut.ī.ꝓx.q.i.quidā.⁊.q.vltia. epiphaniuꝫ. vel hic inscriptū fuit: ⁊ ideo cogebatur ꝓcedere: ut ex̄ d̄ accu.ſꝫ in fi. Si aūt nec accusator nec accusatus venit: tūc neuter est puniend⁹.ff.siqs in ius vo.nō ie.l.ij.§.vlti. Item habes hic q̄ si accusator nō ꝓbat iustā causā absentie: āmodo nō auditur de illo crimine: ut extra de accusa.licet.C. qui accu.nō pos.l.iij. Idem forte vbi de crimine agit̄ etiā ciuiliter.ff.de iure fisci.l.ij.§.senatus. Itē vbi accusatur instrumentum falsum: ut extra de fide instru.contingit. Idē vbi accusatur matrimoniū: ut extra qui ma.ac.pos.ꝑ tuas. Idem vbi prefigitur terminus ad inducendos testes: ut ex̄ de proba.licet. Item vbi ꝓponitur terminus ad exceptiones ꝓponendas: ex̄ de excep.pasto. Itē vbi impetit̄ status alicuius: ut.C.de ingenu.⁊ manu.diffamari. Sec⁹ aūt in ciuilibus negocijs: vbi per triennium expectatur: ut.C.de iudi.properandum.

Illud vero placuit: vt cum agere ceperit in episcoporum iudicio si fuerit accusatoris persona damnabilis: de cetero ad arguendum non admittatur: nisi proprias causas non tamen ecclesiasticas vel criminales asserere voluerit. Itē ex cōcilio chartaginensi quarto.

Propriam causam agere valet: cui accusare non licet.

Omnibus quibus accusatio denegatur: in proprijs causis accusandi licentia non est deneganda. Item felix papa omnibus epis.

In accusatione episcoporum deficiens civiliter tantum experiri poterit.

Si accusatorum persone in indicio episcoporum culpabiles apparuerint: ad arguendum non admittantur: nisi proprias causas asserere: non tamen criminales vel ecclesiasticas voluerint. Item hadrianus papa.

De eodem.

Quod si accusatorum persone in indicio episcoporum culpabiles apparuerint: ad arguendum non admittantur nisi proprias causas asserere: vt supra eisdem verbis.

In infamiam cuiusdam episcopi chartula accusatōnis occulte conscribitur. tandem accusator procedit in publicuz. Episcopus autē semel litteris euocatus cause sue die statuta adesse non valens per procuratorem iudici se representauit. absqz synodali audientia damnatur. demum iudicio per appellationem renouato de accusatoris inimicicia episcopus conquiritur. tandem in ipa accusatōne deficit accusator.

i

Primo queritur: qua pena sit feriendus: q famosum libellū clanculo scribēs pbare negligit: que lr̄is mādauit. Scdo quotiēs sit vocādus ad cāz: an q̄z sniam damnatōnis excipiat. Tertio: an p pcuratorē cām suā agē valeat: q p seipm cāe sue adeē nō pōt. Quarto: an absqz synodali audiētia sit dānādus. Quito: an iō aliqs habēd⁹ sit inimic⁹: qz crimē alterius indicat. Sexto: qua pena sit plectendus: qui quod intulit probare non valet.

De prima questione hadrianus papa scribit dicens.

Flagelletur qui scripturam in alterius famam neglexit probare.

Qui in alterius famam publice scripturam aut verba contumeliosa cōfinxerit: ⁊ rept⁹ scripturā non pbauerit: flagellet: ⁊ q eā pri⁹ inuenerit

m Adimatur. ut. C. qui accu. ñ pos. si ea. ⁊ di. l. q crimen.
n Probauerit. suū sacramentū sufficit in hoc casu: ut. xxij. q. i. c. i. C. de rebus credi. in bone. c. di. optatū. extra de pcura. ex insinuatione. nō eni requirit q plene pbetur cā absentie: ut ex̄ de sen. ⁊ re iudi. cuz bertoldus. ar. ɔtra. extra de i inte. resti. ex litteris.

o Illud. nō admittitur. istud ē expositum. s̄. iij. q. v. si accusatorum. ⁊. c. i. ⁊. iij.

p Nō admittatur. quidam dicunt q in nullo crimine admittitur cōtra episcopū.

q Omnibus. excipiū tur excōmunicati ut. s̄. e. q. i. c. i. itē serui ⁊ impuberes: ut. iij. q. vij. §. tria in prin. ⁊ minores: ut. C. de auc. pstan. l. clarū. ⁊ i casu quē habes ex̄ qui ma. accu. pos. cū in tua. Itē fallit in vsurario: ut extra de vsu. qz frustra. Itē fallit in libertis ⁊ parentibus: ut. ij. q. i. phibent. Item in muliere: ut. xxij. q. i. §. hoc in mulieribus.

a In infamiā cuiusdam episcopi. De prima. Hic querit qua pena punitur qui famosum libellum vel falsum composuit occulte: et pbare nō vult qd scripsit. Et distinguitur: aut certū est quis cōpsuit: aut nō. si certū ē: aut ē ɔuict⁹: aut spōte cōfessus. si cōuictus: scdm .l. decapitat: ut. j. in. l. si quis. ⁊ fit intestabilis. s̄. c. pxi. q. iij. ob carmē. sm canones vo subijcitur verberibus: ut. j. e. c. i. Si vero sponte confitetur: cum nō potest pbare mitius cuz eo agitur: ut. j. e. c. ij. in fi. Si nō est certum: debet admoneri: ut prodeat in publicum: ⁊ probet quod scripsit. qd si nō fecerit: primo priuabitur sacramentis postea excōmunicabitur ⁊ hoc est cū innocens aliquis infamatur: secus si reus fuerit qui accusatur: quia expedit peccata nocentiū nota esse. ff. de iniur. eum qui in pn.

b Qui in alterius. publice id ē in publico loco.

c Flagelletur. sm legem capite punitur. j. e. siqs. Nota penas corporales infligi sz canōes: ut. s̄. xlv. di. cū beatus.

d Et q. sic. C. de furt. ciuile.

e Incurrere. potest tamen pbare crimē si vlt. ff. de iniur. eum qui.

f Quidam maligni qui nō exierit. Nōne debuit admōitio pcedere excōmunicationē: ut. xij. q. ij. indigne. sed so te hic pcessit: ⁊ quia illud tempus hic nō adij

Qd. i.

citur vsqz ad qd tempus teneatur exire: statim tenetur exire: quod si nō fecerit: ex quo est in mora stati incidit in excommunicationē. ar. ij. q. vij. quapropter. i. q. i. c. constat. ff. de manumis. te. libertas. sz videtur q q̄zdiu potest exire q non sit exōicatus. ff. de vbo. ob. ita stipulatus. §. i. Petrus hispanus dixit expectandum vsqz ad. xl. dies extra de purga. ca. c. vlti. Hec tamen veritas est: q conditio affirmatiua aliter exponitur: q̄z negatiua.

Cũ enĩ dicit̃ si intraueris capitoliũ: exponit̃ sic.i. si cũ primũ potes intrare intres:ut.ff. de cõdi.ꝛ de/ monstra.conditio. Sꝫ ꝯditio negatiua sic exponit̃: si non intraueris .i.cũ primũ desinis posse intrare: ut.ff.de v̾.ob.ita stipulatus.§.i. nisi in casu hic posito ꝛ in casu libertatis:ut.ff.ð manumis̃.tes̃. libertas.

g ¶ Publice.ꝫ.ĩ.de pe.dis̃.i.§. his auctoritatibus.vbi penitenti dicitur nõ tibi dico ut te ꝓdas. sed istud est ꝓ detestatione criminis. vel ibi loquitur ð occulto crimine:sꝫ hic ð manifesto licꝫ ꝑsona sit ignota.

h ¶ Ad disciplinã .i.correctionẽ.

i ¶ Poterit.Sed nõne reus hunc accusatorẽ possꝫ remouere:q2 eũ nõ p̃monuit. vel quod verius est q2 eĩ suspectus ẽ vi.q.i. qui crimẽ Sꝫ forte de innocentia sui cõfidebat.sꝫ certe lꝫ iste sit ĩfamis ipso facto ꝛ ꝑ s̃niam: tñ in odium suũ ꝛ in fauorẽ rei admittitur ad accusationẽ: ut sic clareat de innocentia rei:ꝛ ut accusator nõ ꝓbãs puniat̃ de calũnia. Et sic est hic speciale ꝙ aliquis criminosus admittit̃ ad accusationẽ lꝫ nõ ꝓseq̃t suã vel suoꝝ iniuriam.

k ¶ Errorẽ.s̃.di.viij.ꝯsuetudo.s̃.ij.q.iij.§. notandum.

l H Jqui.

rũpat: si nõ vult auctoris facti cãm incurrere. Item gregorius.

De eodem

Quidã maligni spũs consilio replet⁹ cõtra castorium ac responsalẽ nostꝝ nocturno silentio in ciuitatis loco cõtestatõem posuit in ei⁹ crimie loquẽtem mihi: ꝛ etiã asserebat eũ de faciẽda pace callide cõtradicẽtẽ. q si non exierit neqꝫ publice cõfessus fuerit: qsqs ille sit: q hoc agere p̃sũpserit. vel cõsensũ tãte iniqtatis cõsilio ꝓbuerit: ex dei ꝛ dñi nr̃i iesu christi spũ diffinim⁹: vt sacri eius corporis ac sãguinis participatiõe priuatus sit. Si ve. o q2 latet: ꝛ qm̃ nescit: teneri ad disciplinã nõ valet: si tanti mali cõscius ꝛ ꝓhibit⁹ corpus ꝛ sanguinẽ dñi ꝑcipere p̃sũpserit: anathematis vltione ꝑcutiat̃: ꝛ ũt fallax ac pestifer a sãcte ecclesie corꝑe sit diuisus. Sin aũt in eadẽ ciuitate igressus publice poterit docere q̃ dixit: vel forte sciẽs se nõ posse que scripsit oñdere: errorẽ suũ fuerit apte cõfessus: dominici corporis ac sanguinis participatõe nõ sit priuat⁹: neqꝫ a sãcte eccl̃e corꝑe alien⁹ existat. Idem in concilio elibertano

Anathematizent: q famosos libellos in ecclesia ponunt.

SJqui inuenti fuerint famosos libellos in ecclesia ponere: anathematizent̃. Item codice libro nono. ti. de famosis libell̃. Imperator valentinianus ꝛ valerius. Siquis famosũ libellũ siue domi siue ĩ publico siue in quocũqꝫ loco ignarus reperit: aut corrũpat priusqꝫ alter inueniat: aut nulli confiteatur inuentum. Si vero non statim easdem chartulas vel corruperit vel igne cõbusserit: sed vim earum dolose manifestauerit: sciat se quasi auctorem huiusmodi delicti capitali sententia subiugandum Huiusmodi autem libellus alterius opinionem non ledat.

VOcatõ autem eius q impetitur: non semel sed bis ꝛ tertio ꝑ cõgruum spatium rationabilibus scriptis debet fieri Vñ damas⁹ papa scribit dicẽs

Vocatio ad synodum eius q impetitur: et in scriptis ꝑ spacium fiat congruum.

VOcatio ad synodum iuxta decreta patꝝ canonica ei⁹ qui impetitur: rõabilibus scriptis per spaciuꝫ debet fieri cõgruum atqꝫ canonicum: q2 nisi canonice vocatus fuerit suo tempore ꝛ canonica ordinatione: licet venerit ad conuentuꝫ quacunqꝫ necessitate: nisi spõte voluerit: nullatenus suis respondebit insidiatoribus. Item siluester papa.

Quibus temporum spaciis reus vocetur ad causam.

PResenti decreto censem⁹ vt in primis pateru alit̃ vocetur: ꝛ per septem dies expectentur nullius ecclesiastice rei interdicta licentia. huic vero expectationi iterum addantur septem dies interdicta ecclesiam intrandi licentia ꝛ oĩa diuina officia audiẽdi. post vero addantur duo dies quibus a pace ꝛ a cõione sancte ecclesie sint suspensi. Deinde vero iterum aliis duobus sub eadẽ expectatione expectentur: q bus vno die superaddito omni expectatione veluti iam desperata venia reus mox anathematis gladio feriatur. Item damasus papa.

Nullus accusatoꝝ scripta suscipiat.

REIatum est ad sedẽ apostolicã vos accusatõꝫ

m ¶ Siquis capitali.si capitale fuit crimen ꝯscriptũ al̃s nõ ut.s̃.ꝓxi.q.iij.ob carmen.§.item in criminali.

n ¶ Vocatio. Si ter citet̃ qs: lꝫ nõ dicat̃ ꝑemptorie: tamẽ sufficit hoc ut ꝑemptorie sit citatus: ut.C. quõ ꝛ qñ iudex ꝯsentaneum.ꝛ.l. tres denũciationes.et .l. cessante. Illud tñ ꝓponere debet iudex.ꝙ ꝑemptorie citet: ꝛ debꝫ cõminari ꝑti si nõ venerit: ꝙ ꝓcedet.ff.ð iudi.

Nõ.ij.

in ꝑemptorio. vel ĩ prima vel secũda vl̃ tertia citatione põt citare ꝑemptorie: ut ex̃ ð ĩ inte. resti. tum ex litteris in fi.ꝛ.ff.de iudi.nõ nũqꝫ. dũmodo nõ maturetur ꝑemptoriũ nimis: ut ex̃ de dilati.cum dilecti.

o ¶ Venerit. si aliqs inueniẽt rome ꝓ sua necessitate vel ex cã legationis vel appellationis ñ cogit̃ ibidẽ rñdere: sed põt domũ reuocare: ut ff.de iudi.l.ij.§.ea quoqꝫ.ff. qbus ex causis in pos̃.ea.l.ad cognitionẽ ꝛ in auc̃.de sanctis̃.epis §.si vo epi. Sec⁹ ẽ si fit ibi ex volũtate: ut ĩ auc̃. e.§.siqs eps aut cleric⁹ C.de ep̃is̃.ꝛ cle.oẽs.§.ĩ hac. Nã roma cõis est patria: ut.ff.ad munici. roma. Nã cũ epi faciũt ꝯcilia: bñ tenet̃ ibi qlibet rñdere: ex̃ de libel. ob.c.i.nã illuc quilibet generali citatione citatur: ut di.xviij.ꝑ totum Quare ergo dicit hic: ꝙ non teneant̃ rñdere corã synodo? Dic ꝙ appellat hic synodum aliquẽ ꝯuentũ epoꝝ: qui ꝓpter necessitatẽ aliquã fit: nõ tñ synodi cã veniũt. vel dic ꝙ spãle est in accusatione: ut accusatus nõ teneat̃ rñdẽ corã synodo. secus in ciuilibus causis.

a P Resenti. Uel intelligit hoc.c.de raptoribus rerū ec clesiasticarꝫ vel ꝓpter odiū eoꝝ vel de clericis i ea dem ciuitate cōstitutis: quib⁹ minores danẽ inducie q̄ꝫ re motis: ut.j.e.q.iij.si egrotans. vel de laicis vel sūt pater nales adiectiones: vel ꝑ quas quis expectatẽ etiā postq̄ꝫ canonice et ꝑ tempus legitimū ci tatus nō venerit. vl' nō tenet ꝑ illud.j.xxiiij.q. iij. de illicita.

b Addantẽ. si. C. de iu di.auc.iubem⁹. extra ꝺ dolo cum olim.

c Cōione. Sed nō ne est eadē hec pena cum prima? nam cui interdi citur ecclesia iterdicta sunt sacramenta eccl'ie: ut.xij.q.ij.de viro.⁊.x xiij.q.ij. latorem. Itē nō pōt intelligi de cō munione fideliū. q2 de illa loquiẽ in fi. Sꝫ dic ꝙ loquiẽ de cōione fra trum.i.ꝙ non cōicabit alijs fratrib⁹ vel i cho ro vel in mensa vel in dormitorio.

d R Elatū. scripta. sic .s.ij.q.viij.ꝑ scri pta.

e Testimonium. iudi ciale. nam ꝑ litteras pt aliquis ꝑhibere al' j te stimonium fame sue: ut lxxi.dis.extraneo.et.c. hortamur.⁊ de ꝯse.di. .i.iubemus.sed iudicia le nō.

f Ira. quia tempore ire nō discernit homo quod iustū est: ut.xi.q. i.j.illa.

g S I ꝑmates. pacifi care. pōt ergo iu dex cōponere inter ꝑ tes: ut.xc.di.studendū. ⁊.xxiij.q.vlti.siquis mē brorū.⁊.q.iiij.si illic.ff. de no.ope.nū.l.i.§.pōt ⁊ est si.ff.de vsur. equis simū. Sꝫ hoc verū ē in crimīe qꝺ ñ inducit depositionē: quia in alijs licet compo natur: pōt iudex ex officio suo de crimine ingrere: ut ex̄ ꝺ collu.c.i.⁊.ij.⁊.C.de abol'.l.ij. Similiter in denūciatiōe nō admittiẽ compositio: ut.s̄.ij.q.vij. quapropẽ. vel intelligiẽ cū nō accusatur de iniuria facta ecclesie sed ꝑsone.xxiij.q. iiij.si is qui.⁊ sic nō obstat.ij.q.vij.quapropter. vel melius ibi loquitur in denūciatione ad quā quilibet teneẽ. ꝺ hoc notaui.s̄.ij.q.iij.§.notandum in fi.

h Quid eis. sic.iij.q.ix.indicas: extra de dilati. ꝑ terea. extra de appel. significantibus.

i Q Uod autem. In causa iniuriarꝫ datur ꝓcu rator. Itē in cri mine suspecti: ut ff.de ꝓcu.nō so lū.§.vlti. Et i mi noribus crimini bus.ff. an ꝑ aliu3 cause ap.l.i.quia in leuibus crimi nibus non fit in scriptio.ff.de ac cusa.leuia.⁊ ad al legandū ꝓcausas absentie in ciuili dari pōt ꝓcura tor: sꝫ in actione populari nō pōt ꝓcurator dari.ff. de ꝓcura.licet.⁊ in causa stat⁹: ut C.de asser. tol.l. .i.quidā etiā co gunẽ dare ꝓcura torem: ut epi. ut .j.e.quia epus.⁊ illustres persone ut.C.de ꝓcura.l. vlti. de hoc ple nius inuenies.s̄. ij.q.vi.siquando.

k S I egrotans legatū. sed nunquid tenetur infirmus vel ab sens ex iusta cau sa ex necessitate ꝓcuratorem mit tere responsurū nomine absentis nō videẽ extra ꝺ ꝓcura. querelā. nam si contra ab sentē ferat snīa: ⁊ ipse postmodum ꝓbet iustam cau sam absentie: re tractatẽ snīa licet nō miserit ꝓcura torem: ut extra ꝺ sen.⁊ re iudi.cū bertoldus.⁊.vij.q.i.pñtium. imo ⁊ si sub pena ꝓmisisset aliquis stare iudicio ad certu3 diem: si ꝓbat3 iustam causā absentie subuenit ei: ut ff.de arbi.si cū dies.§.siquis ex litigatoribus. nam egritudo iudicis vel partis ꝓrogat diem.ff.de re iudi.quesitum. imo etiā si ꝓbabili causa absit: nō ꝓ cediẽ contra eū: ut extra de offi.dele.ꝯsultationib⁹.

fratrꝫ ꝑ scripta suscipere absq̄ꝫ legitimo accusatore. qꝺ dein ceps i oi orbe terrarꝫ fieri apo stolica auc̄te ꝓhibemus.⁊ qꝺ nnꝑ factū ē absq̄ꝫ vlla retarda tione corrigē curam⁹. Nec vn q̄ꝫ ꝑus ꝑ scripta eoꝝ q accusā tur cās discutē q̄ꝫ ꝑ q̄relātium institutōe3 vocati canonice ad synodū veniāt: ⁊ pñs ꝑ pñtem agnoscat veracit ⁊ intelligat ea q̄ ei obijciūẽ. leges.n.seculi accusatores pñtes exigūt ⁊ nō ꝑ scripta absētes. vñ canonica patrꝫ instituta nō semel sꝫ sepis sime clamāt: nec accusationes nec testimoniū vllū per scripta posse ꝓferre. nec ꝺ alijs nego cijs gcūq̄ꝫ testimoniū dicāt: ni si de his que sub eoꝝ pñtia ac ta eē noscūtur. Similiter ⁊ q accusare eū elegerit: pñs ꝑ se ⁊ nō ꝑ aliū accuset inscriptōne videlicet ꝑmissa. Neq̄ꝫ vll⁹ vn q̄ꝫ iudicet: anq̄ꝫ legitimos accu satores pñtes habeat: ⁊ locu3 defēdēdi accipiat ad abluen da crimia. curādū quoq̄ꝫ ē: ne ira cuiq̄ꝫ subrepat: faciatq̄ꝫ ci ti⁹ oē qꝺ non licet. Itē felix papa anastasio ⁊ oib⁹ orietali bus epis.

Si aut timore eie cti aut suis reb⁹ expoliati ad synodū non vocentur.

S I ꝑmates accusatores epi scoporꝫ cū eis pacificāe fa miliariter minie potuerit: tūc tꝑe legitio eos ad synodū ca nonice antea cōuocatā nō īfra āgusta tꝑa canonice cōuocēt: ⁊ nō pri⁹ q̄ꝫ eis ꝑ scripta signi ficēt: qd eis opponitur. vt ad responsionem preparati adue niant. Nam si aut vi aut timo re eiecti aut suis reb⁹ expolia ti fuerint: nec canonice ad sy nodum vocari possint: nec re spondere emulis debent: ante q̄ꝫ canonice restituantur: ⁊ oia sua legaliter eis reddantur.

H is auctoritatibus euiden tissime datur itelligi: ꝙ nisi qs canonice vocatus fuerit: etiā si aliqua occasione ad synodū veniat. suis nullatenus cogi tur respondere insidiatoribus Canonica autem vocatio est: quando seruato dierum inter stitio secundum auctoritatem beati siluestri cause sue litte ris adesse iubetur. quibus qd ei obijciatur: auctoritate feli cis pape significari oportet.

Q Uod autem per pro curatorem causam su am agere valeat: qui impeditus cause ad esse non valet: auctoritate ro mane synodi: que tempore ha driani pape celebrata est: pro bari videtur: in qua sic statu tum legitur.

Q. iij.

Pro se legatum ad synodum mittat: quem grauis necessi tas premit.

S I egrotans fuerit episco pus. aut aliqua eum grauis necessitas detinuerit: pro se le gatum ad synodum mittat. nec a communione suspendatur: cui crimen intenditur: nisi ad causam suam dicendam veni re electorum iudicum die sta tuta litteris euocatus non oc

Q. Uia episcopus vniuersi/que sacerdotes ad solã lau/dem dei bonorumque operum actiones constituuntur: debet vnusquisque eorum tam pro ec/clesiasticis quam etiam pro su/is actionibus excepto publi/co videlicet crimine habere aduocatum non male fame su/spectum sed bone opinionis et laudabilis artis inuentum: ne dum humana lucra attendunt eterna premia perdant.

Q. Uod autem absque sy/nodali audientia dã/nari non debeat: au/ctoritate iulij pape ,pbatur qui ait.

Nisi in legitima synodo epi/scopus iudicari vel audiri nõ debet.

N. Ullus episcopus nisi in le/gitima synodo et suo tem/pore apostolica auctoritate conuocata super quibusdam criminationibus pulsatis au/diatur vel iudicetur vel dam/netur. Sin autem aliter a qui/busdam presumptum fuerit: in vanum deducatur quod ege/rit: nec inter statuta ecclesia/stica vllo modo reputetur.

Item in hoc nõ esset melior conditio illius qui ab/est ex iusta causa quam illius qui abest ex iniusta causa: quia qui nõ vult interesse: sufficit ei si mittat ,pcuratorẽ ut: ff. de ,pcura. l. i. Et generaliter traditur ,p regula quotienscunque quis abest ex necessita te nõ ex volũtate subuenit̃ ei siue habeat ,pcurato/rem siue nõ: ut. ff. ex quib⁹ cau. ma. sed et si. §. vltimo. Itẽ sufficere de/bet talis qui al/leget causam ab sentie: ut. lxv. di. siquis. Econtra ,pbatur: q. nõ suf ficit mittere ,pcu ratorem qui alle get causã absen/tie: nisi alleg᷒ cã᷒ cause: ut. xviij. di. epus. Nam sicut quis potest mit/tere nunciũ: sic et ,pcuratorem: ut ex̃ de appel. con stitutus. Nec ex/cusatur quis per iustam absentiaᷓ quin fiat missio ĩ pos. bonorũ suor᷒ si nõ sit qui defẽ/dat eum: ut extra de eo qui mit. in pos. c. vltio. nec exuli subuenitur si nõ reliquit ,pcu ratorem: ut. ff. de minο. papinian⁹ nec ei qui appel lationis causam ,psequitur: ut. ff. eum qui appel. in ,puincia debere defendi. l. i. et. ij. nec absenti causa reipublice: ut. C. de in inte. resti. ignorare. Ad hoc dicunt quidam: quod actor semp te/netur mittere suũ ,pcuratorem: siue possit siue non possit venire: p id quod legitur. ff. de diuer. et temp. pscrip. l. i. reus autem nõ tenet̃. Melius potest dici quod siue sit reus siue sit actor: si habet iustam causã ab sentie: nõ tenetur mittere: nisi sub hac forma sit cita tus ut veniat vel ,pcuratorem mittat: ut ,pbatur ex/tra de dolo et ptuma. cum dilecti in fi. alioquin suffi ceret talem mittere qui alleget causam absentie. x/viij. di. placuit. et extra de sen. et re iudi. tenor. tamẽ si diutino impedimento quis est detentus: si tale sit negocium quod possit expediri p procuratorẽ: ita ut plene iudex possit instrui p procuratorem sicut p dominũ: bene tenet̃ mittere ,pcuratorem talem. Et ego credo quod decre. querelã. tales cãs appellat gra/ues: que ita intricate sũt et inuolute: quod nõ de facili p ,pcu/ratorẽ possũt expediri. Sed tamẽ nõ nego quin semp pos/sit actor mitti in pos. rerũ absentis ex quacunque causa reus abest: vbi actio est tempore peritura. Io.

l Nisi ad causã. i. si nõ

m Aliena. vel quia vo cat̃ a rege: ut. xviij. dis. si eps. tamẽ canon alia tria excipit: etatẽ et egri tudinẽ et grauiorem ne cessitatem: ut. xviij. di. placuit. Item si ad te/stimoniũ dicenduᷓ vel ad municipales neces/sitates vocet̃. ff. siquis cau. l. ij. in prin. Item si occupatio ,pprior᷒ ne/gociorum eum vrgeat: ut. ff. de re iudi. contu/macia.

Qõ. iiij.

n Reos defendi. s. ad excusationes ,pponen/das et etiã ad exceptio nes obijciendas: ut ex̃ de accu. veniẽs. et. c. su per his. Meli⁹ est enim qualẽcunque ,pcuratorẽ admitti; quam absentẽ etc. ff. de ,pcu. seruũ. §. publi/ce. C. de ,pcu. exigendi. l. ij. M. dicat p legẽ istaᷓ quod p⁹ litis pt̃. põt inue nire ,pcurator ad defẽ/dendũ in crimine.

a In criminalib⁹. nisi in casib⁹ nõns. ij. q. vi. siquando.

b Quia eps. Sed quid si ita paup ẽ sacer/dos quod ñ põt cõstituere ,pcuratorem? tunc p se litigabit sicut illustres pauperes: ut in auc. de illust. et qui sup illustres sũt. coll. v. Io. aũt iubent̃ sacerdotes ptituere ,pcuratores: quia nõ ex/pedit euos dei litigiosos eẽ: ut ex̃ de sindico. c. vno. et. ij. q vij. sicut. et ne cogant̃ recedẽ a diuis obsequis: ut. C. de epis et cle. cẽs. tñ etiã quia eẽ materiã criminib⁹ causare noluerũt: ut C. de iudi. ,pperandũ ĩ pñ. hẽbit ergo quilibet ecclia icono/mũ: ut. lxxxix. di. quia. et. ix. q. iij. cũ sim⁹. xvi. q. vij. quñ in ,qbus dã et ille ptituet̃ auctẽ epi. C. de epis. et cle. oẽs. §. hoc nihi lominus. Sed quid si canonici aliq̃ pt̃ epm volũt agẽ? tũc a supe riore dand⁹ ẽ curator ad litẽ: sicut cũ pupill⁹ agit pt̃ tutorẽ ut. C. de in li. dãdo tu. vel cu. l. ij. et vlti. Sed fm iura nr̃a cano nici p se sine epo ptituẽt ,pcuratorẽ. Io. Sed certe ,pcurato rẽ ad agendũ pt̃ aliũ ab epo nõ pñt ptituere sine auctẽ epi nec eẽ in iudicio: ut ex̃ de iudi. cãm. et ex̃ de ,pcu. c. i. b. Itẽ habes hic quod ,pcurator nõ potest esse infamis: ut dixi. iij. q. vij. c. i. Itẽ habes hic quod eps et sacerdos p se debẽt litigare p

Criminaliter accusatus vel accusatus p se expediatur.

I. N criminalib⁹ causis nec accusator nisi p se aliqueᷓ accusare potest: nec accusat⁹ per aliam personam se defen/dere permittitur. Unde ana cletus papa.

In omnibus causis preterquam in criminalibus episcopi et sa cerdotes pro se aduocatum habeant.

Reos capitali um criminum etiam per procu ratores absentes defendi le/ges publicorum iudicior᷒ per mittũt. Ecce quod epus si impe dit⁹ cãe sue adesse nõ valẽs le gatũ ,p se iubet̃ ad synodũ mit tere: sed legat⁹ iste nõ ad causaᷓ agẽdã sed ad necessitatẽ p psen/tiã suã synodo exponẽdã mitti tur: quia ipedit⁹ eps synodo pre/sẽtiã suã exhibẽ ñ valuit. Cãᷓ aũt maxie crimialẽ nulli nisi p se agere licet. Unde adrian⁹ pa pa ait.

currerit: hoc est nisi eum alie/na preoccupauerit necessitas infra spacium duorum vel triũ mensium: vel eo amplius ,put causa dictauerit: codice libro ix. ti. de accusationibus et in/scriptionibus. Imperator ale xander aug.

ꝓcuratores. Et sic pꝫ ꝙ añ litis ↄtestationē ⁊ post pōt cle/ric⁹ fm iura nostra ↄstituere ꝓcuratorē ⁊ p ipsū iurare de calūnia: ut eẋ de iura. calū. cū causā. nisi velis exponē ibi ꝓcuratorē. i. iconomū. eẋ de iura. calū. in ptractādis. ⁊ lex dicit ꝙ vbi ↄuenit monasteriū vel ecclesiastica psona: pñt ↄstituere ꝓcuratorē: ut in auc. de sanctis. epis. §. si vo epi Alij vo cōparant prelatos tutorib⁹: ⁊ dicūt ꝙ sicut tutor vel curator nō pōt añ litis ↄtes. cōstituere ꝓcuratorē: ut. C. de ꝓcur. neqꝫ. sic nec plat⁹: qđ ñ ↄcedo. Nulla est enī cōparatio int tutores ⁊ platos: q: tutor ē tpalis: plat⁹ est ꝑpetu⁹. tutor nō vtit bonis pupilli: sicut platus bonis eccłie. tutela est on⁹: lꝫ platura ē honor platus hꝫ liberā ⁊ generalē administrationē in bonis eccłie: ⁊ dare pt bona aliqua si hoc hēat ↄsuetudo ecclesie: lꝫ tutor nō: eẋ de dona. ceterum.

c ❡ Publico. publicum vocat hic crimen de q̄ solenniter ⁊ publice potest qs accusari. Idem enī in priuatis criminibus: ut. C. de iureiurā. l. vlti. q: nec in illis interuenit ꝓcurator: ut. ā. c. in criminalib⁹.

d ❡ Aduocatū. i. ꝓcuratorem.

e Quod aūt. Hec q̄stio tractata ē. ā. iij. q. viij. Sꝫ hoc solum hic addit: ꝙ romanus pontifex sine ↄcilio pōt epm dānare ut. j. §. quod vero.

f Nullus. auctoritate. generali. audiri enī pōt cā epi: sed nō pōt terminari sine speciali mandato ap. se. lꝫ absolui possit: ut. iij. q. vi. q̄uis. ⁊. c. dudum. tñ hoc nō credo: ut dixi. iij. q. viij. accusatores. ⁊ ar. ↄtra. j. c. ꝑxi. in fi.

g Duodecim. epi. j. ix. q. iij. cūcta. ⁊. c ipsi. ⁊. c. saluo.

Item zepherinus vrbis rome eps omnibus episcopis.

Episcopus accusat⁹ a. xij. audiatur: cāe vero finis ad sedē apostolicā deferatur.

Duodecim iudices glibet accusatus epus si necesse fuerit eligat: a quibus eius cā iudicetur. nec prius audiatur aut excōicet vel iudicetur: q̄ ipsi ꝑ se eligātur. ⁊ regularit vocatus ad suoꝝ primo cōuentū epoꝝ per eos causa ei⁹ iuste audiat: ⁊ rationabiliter discernat. finis vo cause sue ad apostolicā sedē deferat: ut ibi determinetur. nec antea finiatur q̄ eius auctē fulciat. Nō vero absqꝫ synodali audientia eps dānari ꝓhibetur: sine pre iudicio romane sedis oportet intelligi: que sua auctē quosqꝫ valet dānare vel dānatos absoluere. vñ gelasius. Ipi sunt canones ⁊c̄: infra cā. Snia ex cōicationis notatus. Item hadrianus. Saluo romane eccłe in oib⁹ pmatu māifestū est: ꝙ illa que sūt ꝑ vnāquāqꝫ ꝓuinciā: synod⁹ ipi⁹ ꝓuincie dispēset: sicut i niceno decretū cōstat eē cōcilio. Qui vo accusatus ad cōciliū venerit: qc qd cōsedētiū cōsultationibus agit: aut qđ ab accusātiū pte ꝓponit: nō cōtētiosis vocib⁹ lꝫ mitissima vboꝝ relatōe ꝓferatur. vñ in tol. cō. xj. legitur.

In cognitōe cāꝝ contentiosi locū non habeant.

In loco bñdictōis cōsedētes dñi sacerdotes nullus dꝫ aut indiscretꝭ vocib⁹ pstrepere aut qbuslibet tumultibus perturbare: nullus etiam fabulis vanis vel risib⁹ agi: et qđ est deteri⁹ obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effūdere. Siquis enim vt apostolus ait: putat se religiosum esse non refrenans linguā suā sed seducēs cor suū: huius vana est religio. Cultū enim suum iusticia perdit: quādo silentia iudicioꝝ obstrepentiū turbo cōfūdit: dicēte ꝓpheta: erit cult⁹ iusticie silentiū. Debet ergo qcqd aut cōsedētiū cōsultationib⁹ agit: aut ab accusantiū pte ꝓponitur: sic mitissima ꝓlatōe vboꝝ ꝓferri: vt nec cōtentiosis vocib⁹ sensus audientiū pturbēt: nec iudicij vigorē de tumultu eneruent. Quicūqꝫ ergo in cōuētu cōcilij hec que pmissa sūt violāda crediderint: ⁊ cōtra hec interdicta aut tumultu aut cōtumelijs vel risibus consilium perturbauerint: iuxta diuine legis edictum quo precipitur: Eijce derisorē ⁊ exibit cuꝫ eo iurgium cum omni dedecore de confessione abstract⁹ a cōmuni cetu secedat: ⁊ triū die rum excōicatōis sniam ferat.

Nunc aūt querit: an sit aliqs indicād⁹ maliuolus: q: crimē alterius indicat. Deb⁹ ita scribit augustinus.

Magis nocet qui crimen celat: q̄ q amicabiliter indicat.

Non vos iudicetis esse maliuolos: quando crimen alterius indicatis. magis quippe nocentes non estis indicando crimē: q̄ si fratres vestros quos indicando corrigere potestis: tacendo perire permititis. Si enim frater tuus vulnus habeat in corpore: quod vult occultari cum timet secari: nōne crudeliter a te siletur ac misericorditer indicatur? quanto ergo potius debes manifestare crimen: ne deterius putrescat in corde? Idem ad vincentium donatistam et rogatistam.

h ❡ Sicut in niceno. ā. iij. q. vi. neminē.

i In loco bñdictionis. i. synodi.

k ❡ Mitissima. sic. C. de obse. patro. si manu missori. ⁊. ā. iij. q. vij. siqs adeo. lex punit talē vltimo supplicio: ut. C. d̄ his q ad ec. cōfu. denūciamus.

l ❡ Tumultu. sic ꝓsumit de iniusta electione illi⁹ q ꝑ clamorē ē elect⁹ eẋ de elec. ↄsius. viij. q. i. si ergo. ⁊ ē sile de ↄse. di. iij irreligiosa.

m ❡ Excōicatōis a ↄsortio fratrū: sic. ā. di. xlv. nemi nem.

a Nunc autē. Si bono zelo qs indicat crimen illi q pōt ꝓdesse ⁊ nō obesse nō est maliuolus xxij. q. v. hoc vr̄. ⁊ si premonuerit eū quē accusat. ij q. i. si peccauerit Uel si crimē ꝓpositū vult ꝓbare. ij q. viij. q crimē. ā. e. q. i. c. ij. Sed si crimē tm̄ ꝓponēt

Nō. v.

⁊ nō ꝓseqret: puniend⁹ eēt tanqꝫ ꝓditor: ut. xlvi. di. accusatores.

b Non vos. h̄ c. loqt ō denūciatiōe ⁊ ō secreta correctiōe. ⁊ ē ar. h ꝙ qliber ad denūciationē tenetur.

c ❡ Indicatis. ill q pñt ꝓdesse.

d ❡ Tacēdo. j. vi. ij. q. i. qd aūt. ↄ lꝫ h̄ de secreta correctione loquit: ibi de manifesta.

e Non oīs.tollit.nō obstat.lxxxvi.di.pasce.quia illud de eo ꝗ ad mortē esurit: sic.xi.q.iij. qm̄ multos.⁊ est hic ar.ꝙ excōicato nō est dāda elemosyna.de hoc dixi.xlij.di.quiescamus.

nunq̄ torquet̄ aliquis nisi in defectū ꝓbationū:ut in auc̄.de testi.§.sancimus.Uel dic ꝙ prima ps loquit̄ de accusatore:secūda de teste.viles eni testes bn̄ torquent̄ in exceptis criminibꝰ:ut.iiij.q.iij.si ea.⁊ etiā in ciuilibꝰ negocijs in defectū ꝓbationum ut dixi.

f Patriarchas iacob ⁊ filios eiꝰ ꝗ fame coacti iuerūt in egyptū.

g Flagello. nō voluntatē potiꝰ spectandā q̄ factū: ut. xxiij.q.i. patꝰ.di.v.ad eiꝰ xo.⁊ qualitas facti ex ꝑsona faciētis ꝑsumit̄. xi.q.iij.absit.⁊.xxiij.q.iiij.ea vindicta.

h Non osculatur.amarissime amare.

i Tali aut.qui sponte.i.detractores.xlvi.di.accusatores.vel alit̄.i.sine discretione.

k Et idō replicāda est.i.sepiꝰ qrēda ꝯ omēs supradictos fm quosdā.qd nō placet sꝫ ꝯ ꝯfitētes tm̄.q: inimici ⁊ infideles nunq̄ admittuntur.

l Religiosꝰ.Sꝫ q̄r exercet rligiosus vir cāꝫ sāguis ꝯ illud.ī. xxiij.q.viij.his a qbus. Sꝫ dic ꝙ ecclesiasticus iudex pōt virga punire:ut.xxiij.q.v.c.i.Et hꝰ nō ē iudiciū sanguinis: s hic facit qōnes ī cā ciuili. qd fieri lꝫ in defectū ꝓbationū.ff. de qōnibꝰ diuꝰ.⁊ etiā ī ecclesiastica criali.ij.q.i.in p̄mis in fi. Quidā etiā ex hoc loco dicūt viles ꝯ clericos generalr̄ admitti sꝫ cū tormētis:sꝫ hoc fallū ē q: tm̄ in exceptis crimibꝰ admittunt̄ viles:ut.s̄.iiij.q.iij.l.si aūt ea ꝯstitutio.

m Religiosus.Istud obtinet in exceptis criminibus:ut ī crimie lese ma.vbi accusator torquet̄:ut.vi q.i.§.verū.C.ad.l.iul.ma.nullus ī fi. Sꝫ in ciuili cā

Nec qui parcit est amicꝰ:nec qui verberat est inimicus.

Non oīs ꝗ parcit amicꝰ est: nec oīs ꝗ verberat inimicꝰ ē.meliora.n.sunt vulnera amici: q̄ volūtaria oscula inimici meliꝰ ē.n.cū seueritate diligere: q̄ cū lenitate decipere.vtiliꝰ esuriēti panis tollit̄:si de cibo securꝰ iusticiā negligat: q̄ esuriēti panis frangat̄: vt iniusticie seductꝰ acqescat: ⁊ ꝗ freneticū ligat: ⁊ ꝗ letargicū excitat: āboḃ molestus ambos amat. ꝗs pōt nos āplius amare q̄ deꝰ: ⁊ tn̄ nos nō solū docere suauiter: vex etiā salubriter terrere nō cessat. Fomentis lenibꝰ qbus dꝰ oēs cōsolatur: sepe etiāz mordacissimum medicamētū tribulatōis adiūgit. Exercet fame p̄riarchas etiā pios ⁊ religiosos: pplm cōtumacē penis grauiorībꝰ agitat. non aufert ab apostolo stimulū carnis tertio rogatꝰ: vt virtutē in infirmitate ꝑficiat. ⁊ infra: Noueris aliqn̄ furem auertēdis pecoribꝰ pabulum spargere: ⁊ pastorē aliqn̄ flagello ad gregē pecora errantia reuocare. Itē ex sermone ambrosij: ꝗ sic incipit. Fortasse amarior.

Non odio habetur sed diligitur: ꝗ castigatur ⁊ corripitur.

Non osculatur semper pat̄ filiū: sed aliqn̄ castigat. ergo quando castigat̄ qui diligit̄ tunc circa eū pietas exercet̄ habet eni ⁊ amor plagas suas que dulciores sunt cū amarissime inferuntur. dulcior enim ē religiosa castigatio: q̄ blanda remissio. vnde ait ꝓpheta: dulciora sūt vulnera amici q̄ volūtaria oscula īimici. Ex his verbis datur intelligi: ꝙ magis confert vtilitati fraterne qui crimē accusādo vel indicādo ꝑsequitur: q̄ qui celando fouere nititur. Eusebius aūt cōtra statuere videt̄: dum alioꝝ crimina spōte cōfitētes in epoꝝ accusatōe recipi prohibet dicēs.

Ad accusatōem nō admittant̄ alioꝝ crimina spōte cōfitentes

Tali qui aut in fide catholica aut in īimicicia suspecti sunt: ad pulsationem epoꝝ nō admittātur: nec illi qui aliorūꝫ crimina sponte confitent̄. Et ideo replicāda est solicite veritas: quā sponte prolatam in illis vox habere nō pōt. hanc diuersis cruciatibus e lateribus suis religiosus tortor exigere debet: vt dū penis corpora subijciūtur: que gesta sunt fideliter ⁊ veraciter exquirātur. Itē in ꝓuerbijs.

Qui ambulat fraudulenter reuelat archana. qui autē fidelis est celat amici cōmissum. Item infra: Que viderunt oculi tui ne ꝓferas in iurgio cito: ne postea emendare non possis: cū dehonestaris amicū tuū. Sed aliud ē ex charitate alioꝝ crimina deferre: vt quos secreta admonitōe corrigere nō possumꝰ cōuictos iudicis snia corripiat: atq̄ aliud insidiādo falsa obijcere vel insultādo vra facile exprobrar̄ Illud vero charitatis: hoc autem impietatis ē officiū. Un̄

n Exigere.nō ꝑ se.sed ꝑ alios:ut.lxxxvi.di.nō liceat. ꝑ clericos aūt n̄ ꝑ laicos: ex̄ de sen .ex. vniuersitatis.habes gꝰ hic ꝙ ꝑlatus pōt subditos corporalit̄ punire: ut.xlv.di.cū beatus.

o Ut dū.hoc nō refertur ad oīa p̄dicta:sꝫ tm̄ ad illos ꝗ sponte ꝯfitentur.inimicꝰ eni nō pōt esse testis in aliquo crimine.ex̄ de si.lꝫ hely.ꝑt tn̄ dici ꝙ inimicꝰ torq̄ri q̄nq̄ pōt: et extimabit iudex an adhibebit ei fidē vel nō: ut.ff. de q̄stiom.l.i.§.questioni in fi.Sꝫ virū clerici debeant subdi verberibꝰ ꝓ testimonio dicēdo dubitat̄: qd videt ut hic ⁊ ī.e.q:.⁊.c.presbyteri.⁊ xlv.di. cū beatus. dicūt tn̄ quidā minores clericos posse torqueri sꝫ nō maiores.Alij dicūt oēs suspectos posse torqueri. nam ⁊ liberi vacillantes torquentur ut extra.de accu.super his.ff.de questionibus de minore.⁊ ecclesia virgis pōt corrigere:ut.xxiij.q.v.c.i.hoc certuꝫ est ꝙ minores clerici indistincte ꝓ qualibꝫ crimine verberibꝰ subijciunt̄: ut.xxxv.di. ante sed maiores nō nisi ꝓ enormibus:ut di.xlv.ī sūma.tamen licet clerici torqueantur ꝓ delicto: nō tamen ꝓ testimonio dicendo sm̄ plerosq̄ qui dicūt nō tenē illā legem.ī.e.q.vi.ꝑsbyteri.vel dic ꝙ clerici suspecti possunt torqueri nō a laico:sed ab episcopo.

p Qui ambulat.

q Sed aliud est.repentinus.quale ergo erit responsum testis.nam si cito rn̄det: videt̄ mendax si in mora: videtur dubius:ut dixi.l.di.ponderet.

a Q Ui aūt. Hec questio expedita est.ij.q.iij.

b O Mnis.puniat̃.sic ɔuictus fuerit de calumnia:ut.ij.q iij.in.§.notandū.

c Q Ui calumniam. ⁊ cetera.

d Q Uia iuxta. man⁹ p̃sbytero eni ⁊ diacono tm̄ man⁹ ipōit̃:ut.xxiij.di.p̃sbyt.⁊.c.diacon⁹.⁊.c.subdiacon⁹. Sed ɔ̃.lxix.di.c.i.vbi ⁊ cl̃ico iubet̃ man⁹ iponi Sȝ illō de māu bñdictōnis hoc de māu ɔsecratōis. vl̃ dic q̓ tpe greg̃. subdiaconat⁹ nō erat sacer ordo.xxxi.di.c.i.

e Sacerdotio.qd̓ habitur⁹ erat:ar. q̓ qs dr̃ p̱dē q̓ nūq̄ hūit.xx.q.i. puelle.xvij.di.ɔcilia.xxiij.q.iiij.guilisari⁹.xxvij.q.ij.§.ex his.

f Castigari.hic vna pena ɔmutat̃ i aliā penam corpalē:sic.xij.q.ij.liber

Do.vi.

tus.⁊.lxxxij.dis̃.p̃sbyt̃ xiij.q.vi.c.i.fi.ff.d̓ accusa.hos.§.oibus i fi.

g Ueluti. hoc vult dicē:q̓ subdiaconus ɔuicitur veluti laicus:q̄tū ad hoc.s.q̓ cā laici ab epō audiri pt̄:sic cā subdiaconi:ut.xv.q.vij.felix.secus est i diacono. Quidaȝ hoc referūt ad q̃litatē testiū ut sicut bigami admittūt̃ ɔ̃ laicū sic ɔ̃ subdiaconū q̓ pñt ex.dispēsatiōe fieri subdiaconi:ut.xxxiiij.di.lector.sȝ eadem rōne homicida admittit̃ ɔ̃ sacerdotē cū secū dispensari possit a papa.

h P Resbyteri.bone opinionis.fm.h.secus si suspecti sūt:s̃.e.illi.sȝ hoc nō placet. minores ergo cl̃ici pñt corā epō torqueri nō a laico. vel nō credo tenē qd̓ dicit̃.

i Leges.ɔ̃ laicos infames.

k Qui suo .i. propter suū honorem.

l P Resbyteri. q̃lit̃ statuit hic imperator ali-

quid de rebus ecclesiasticis cōtra i d.xcvi.di. bene qdē.nisi hoc fecerit auctoritate ap̃lica:ut.xcvij.di. ecclesie ⁊.c.victor.sȝ hic instruit̃ iudicē ecclesiasticū qd facere debeat:sic.j.e.delatori.

in eisdē pu̱erbijs dicit̃: verba impiorum insidiātur sanguini iustorum: os̄ aūt liberabit eos. et infra: Qui qd̓ nolit loquit̃: iudex iusticie ē: q aūt mentit̃: testis ē fraudulēt⁹. Itē: Labiū veritatis firmū erit in p̱petuū q aūt testis ē repētin⁹ cōcinat linguā mēdacij. Itē: Qui custodit os suū: custodit aīam suam. q aūt icōsiderate loq̃t: sentiet mala. Vbū mendax iustus detestabit̃: ipius aūt confūdit ⁊ cōfūdetur. Itē augustin⁹ in psalmo.xxxiij. Si aliqñ humana infirmitate pedes nr̄i in aliqd̓ peccatū mouent̃: insurgunt lingue iniquissimorum inimicorum cū fuisset miserendū: irrident impij: vñ dolēt pij.

Q Ui aūt qd̓ intulit p̱bare nō valet: puniēdus est. Vñ hadrianus papa ait.

Puniat qui alijs falsa intulerit.

O Mnis q alijs falsa intulerit puniat̃: ⁊ p̱ falsitate ferat infamiā. Item gregorius

De eodem

Q Ui calūniā illatā nō p̱bat penā dȝ incurrere: quā si p̱basset re⁹ vtiq̄ sustineret. Idē in registro

Una pena feriatur: qui crimen illatū non probat.

Q Uia iuxta patrum sniās canonicas q calūniā illatā nō p̱bat: penā debet incurrere: ac p̱ hoc q̓ subdiacon⁹ crimē diacono p̱bare nō potuit: qm̄ impositionē man⁹ qua carere potuissȝ nō habuit: nō solū sacerdotio sed officio caruit: ⁊ tāq̄ reuera infamis meruit verberibus castigari. Nā cui cū tribus testib⁹ veluti laico crimē quodlibet approbat̃: nō est mirū qd̓ obijcit diū p̱bare nō sufficit: si corpali infamie queād modū laicus ex iuris similitudine subiugatur. qd̓ eniȝ esse

diacono graduȝ amittere hoc fuit subdiacono fame plenitudine caruisse. codice li.i.t. de epis ⁊ clericis: Imperator theodosius. Presbyteri citra iniuriā questionū testimoniū dicant: ita tñ vt falsa nō simulent ceteri vero clerici q eorundeȝ gradū vel ordinē sequūtur: si ad testimoniū dicendū petiti fuerint: p̱ut leges precipiunt audiātur: salua tñ sit litigatoribus falsi accusatio. Si forte presbyteri q suo noīe superioris loci testimoniū dicere citra aliquā corporalē iniuriā sūt p̱cepti: hoc ipo q̓ nihil metuāt vera suppresserint: multomag̃ eni pena sūt digni: qbus cum plurimū honoris p̱ nr̄am iussionem delatū ē: occulto inueniūtur in crimine. Itē cōstitutōne in colla.ix. Presbyteri diaconi si falsū testimoniū dixerint: si qdē in re pecuniaria diuino misterio dūtaxat per.xij. anꝰ os sep̱ati monasterio tradātur: si in criminali clericat⁹ honore nudati legitimis penis subijciāt̃. ceteri clerici sine delectu cāe legitime coerceant̃. Idem ianuario epo.

Ad sancte cōionio misterium non accedat: qui crimen illatū non probat.

E Piphanium presbyterum quorūdā sacerdotū litteris criminaliter accusatū: cuius nos vt valuimus cās discutientes nihilq̄ in eo obiectorum reperientes: vt ad locū suū reuerteretur absoluim⁹: crimis ergo auctores volumus te perscrutari: ⁊ nisi qui eandē trāsmisit epistolā: parat⁹ fuerit hoc qd̓ obiecit: canonicis atq̄ districtissimis p̱bationibus edocere: nullatenus ad sancte communionis ministeriū accedat. Itē ex d̓creto hadriani pape

m Legitis penis. que sūt.ff.de falsis.l.i.§.vlt.vbi dicit̃ q̓ p̱ crimie falsi si est liber deportat̃ ⁊ oīa eius bona publicāt̃. si est seruus patit̃ vltimū suppliciū vel intellige de penis canonicis p̱ut dr̃ di.l.si eps vel dic cū iudex ex officio suo pūit testē: fm suū arbitrium punit eū.C de testi. nullum. sec⁹ si directe accusatur testis: ut l.dis.si qs eps:⁊.ff de fal.l.i.§.vlti.

n E Piphaniū. de eodē agit̃ extra d̓ testi. cuomā.

o Litteris.sȝ q̃liter hoc fecerit cū ñ sit admittenda accusatio p̱ lr̄as: ut.ij.q.viij.p̱ cripta.⁊.iij.q.ix. absentē. sȝ hic ñ plene examiauit cāȝ

p Accusatū .i. infamatum.

q Discutiēs. de plane ñ in forma iudicij: extra de accu. olim.

r Absoluimus. ab obseruatiōe iudicij. vñ postea admittit̃ accusatio.

s Paratus. Nō ne potuit accusator penitere ⁊ dicē se errasse: ut.s̃.e.q.i.quidā.⁊ ãñ litis ɔt.p̄t desistē accusator ut ex d̓ accu. licet in fi. Sȝ istud est spāle accusatiōe epi, vel cū orta ē infamia: ut dixi.s̃.iij q.v.quis qs.

t Delatori.confesso. u Lingua.s; qualit dat papa iura de pena sanguis ptra illud.xxiii.q. viii.his a qbus.S; hic docet qd facere debeat iudex secularis: sic.xxvii.q.i.siquis rapuerit.

c Omnes.leges.S; ⁊ alios dicim⁹ infames fm canões q ñ sũt infames fm leges:ut bigamos ⁊ corpe viciatos.sicut nec oẽs dicim⁹ infames fm canões: q fm leges sũt infames:ut mulier q̃ nubit infra tps luct⁹.Jo.S; certe bigami ⁊ corpe viciati ñ sũt ifames ⁊ si sint irrgulares:cũ ñ deliq̃rint.b.

x Siquis fallũ

y Siquis seculariũ.

a Quod aũt In fimo/ma qlib; audit accusãs ꝯ laicũ etiã meretrix:ut.lxxix.di.si qs papa.⁊ ex̃ de simo.tãta.Et hoc iõ q: oĩa crimina nulla reputãt respectu isti⁹:ut.i.q vlti.p;.sec⁹ si accusatus sit cl'ic⁹ ⁊ bone fame:ut.ii.q.i.ĩ pmis ĩ fi.immo eadẽ ẽ distinctio ĩ laico an p⁹ fuerit bone fame an nõ:ut.ff.ad.l.iul.ma.famosi.l; aũt in exceptis crimib⁹ admittant criminosi:nõ tñ sine tormẽto: ut.iiii.q.iii.si ea. Si q°. cl'ic⁹ ẽ bone fame nullo crimĩe suspect⁹: nõ audit ꝯ ipsu;: ut ex̃ d̃ testi.veniẽs si ẽ male: qlibet admittit ad accusandũ ⁊ testificãdũ:ut ex̃ d̃ simo.p tuas.Quidã tñ dicunt ꝙ l; viles admittãt ad accusationẽ: nõ tñ ad testimoniũ:q: tota vis negocii pẽd; ex testionio l; ñ ĩ accusatiõe. vel dic ut dixi.ii q.i.ĩ pmis ĩ fi.

b Si sacerdos. precipit ab ap'lo: ut.xxv.di.pmũ.si tale ẽ crimen qd ẽ accusatione ⁊ dãnatiõe dignissimũ:ut.lxxxi.di.aplus.

Qua pena delator sit feriendus.

Delatori autem lingua capuletur: aut conuicto caput amputetur.

Palea

Delatores autem sunt qui inuidia produnt alios. Item ex concilio elibertão.

De eodem Palea.

Delator siquis extiterit fidelis: ⁊ per delationez ei⁹ aliquis fidelium fuerit proscriptus vel interfectus: placuit non nisi in fine accipere communionem.si leuior causa fuerit :infra quinquenniu; accipere poterit communionem.si cathecumin⁹ fuerit post quinquennium admittitur ad baptismum. Item ex.viii.synodo.

Qui innocentem falso crimine quem maculauerit: sacerdotis arbitrio penitentia diuturna purgetur.

Palea

Siquis fallum dixerit: vel personam innocentis falso crimine maculauerit: iuxta sacerdotis arbitrium diuturna penitentia expurgetur. Itẽ ex concilio agathensi:

A communione coerceatur. vel secularis vel laicus: q ecclesiam vel clericum per calũniam fatigauerit.

Siquis vero secularium p calumniam ecclesiam aut clericum fatigare presumpserit: ⁊ conuictus fuerit: ab ecclesie sue liminibus ⁊ a catholicorum communione: nisi digne penituerit: coerceatur.

Duo fornicatores ⁊ infamia notati quendã religiosum episcopum de simonia accusare nituntur.reus alterius puincie archiepiscopi iudicium expetit. tandem in probatione deficit accusator.reus cogitur ad sue innocentie assertionem.

Queritur primo: an crimẽ irretiti vel infamia notati ad huius accusationem sint admittẽdi. Secundo: si ẽpus in eos accusatõem vertere voluerit: an simplici assertioni sue sit fides habenda. Tertio: si liceat sibi expetere iudiciũ archiepiscopi alterius prouincie.

Quarto: cuius iudicium sibi sit expetendum: si circa suam sñiam ẽpos sue puincie discordare contigerit. Quinto: si in pbatõne deficit accusator. an reus sit cogẽdus ad pbationem sue innocentie.

Quod aũt crimine irretiti alios accusare non possint: anaclet⁹ papa testatur dicens

A criminosis sacerdos accusari non permittitur.

Si sacerdos sine crimine eligi precipitur: nullatenus a criminosis accusari aut calumniari permittitur: nec ab aliis ꝗ ab his qui sine crimine sunt ⁊ iuxta electionem canonicam sacerdotes ordinari possunt.⁊ tales per omnia inueniuntur: quales sacerdotes eligi iubentur. Item badrianus papa.

Infames ⁊ qui culpis exigentibus ad sacerdotium preuehi non possunt: sacerdotes nõ accusent.

Dicũt tñ qdam ꝙ infamia q̃ ẽ irrogata p sñia; vl' q̃ ꝯhit ipso facto:ut cũ aliq̃ dep̃hendat ĩ adulterio:vl' cũ aliqs ꝯhit binas nuptias d̃ q̃ agit.ff.de his q no.infa.qd g°.ifamia hec ñ purgat p quantãcunq; pñia;: ut.ii.q.iii.§.hinc colligitur: nisi restitut⁹ sit ab illo q põt restituẽ ut a pncipe vl' senatu:ut .ii.q.iii.§. notandũ ĩ fi. ff. de postu.l.i.§.de q̃. Alia ẽ ifamia facti de q̃ agit.j.c. sũt plurimi.et hec meli⁹ dr ifamatõ q̃ ĩducit purgationẽ ⁊ illa abolet purgatiõe pstita:ut.xv.q.v. de crmĩe Est ẽt q̃dã ifamia canonica q̃ irrogat ex quolibet pctõ mortali.ut h.⁊ xxxii.q.v.pceptũ in fi.⁊ hec abolet p pñiam:ut .j.c.illi q. tñ ut dicunt qdã talis nõ admittẽt ad accusatõe; vl' pmotõnẽ:q: ñ sufficit ꝙ mõ nõ sit ifamis s; ꝙ nũq; fuit

Q.õ.i.

infamis .j.c. q crimẽ. Itẽ ifamia ꝯcta ex sñia excõicatõis tollit p absolutõnẽ.ut.iiii.q.i.c.i. sic finito tpe relegatõis tollit ifamia orta ex sñia ff.ad mũicipales ordie

d Amiorib⁹.hõestate mox.i.criosis ne sit ꝯ.ii q.vii.psumũt.⁊.c. lator

e Tali q.fm quo'dã pria ps loqt d̃ criminosis ñ excõicatis: secũda d̃ excõicatis.s; alios loqtur pma ps de occultis: secũda de manifestis criminosis.

f ¶ Compellendi.ar. ex iſtentē in mortali pecca to cogendū ad pniam. xxij.q.i.p̄dicandū.xxii ij.q.iij.tam ſacerdotes ar.ↄ.ij.q.i.multi.
g ¶ Niſi eis.ar.tolli infa miā p ſatiſfactionē ec/ cleſie:ut.xxxij.q.v.p̄ce ptū.xxv.q.vi.ſi duo.ar. ↄ.iij.q.iiij.ↄſanguineo rū.⁊.c.hi q.⁊.j.c.qcūq ⁊.xxij.q.v. paruuli. Sꝫ dic ꝙ canonica īfamia p pniam tollit:ſꝫ nō illa q̄ irrogat̄ ipſo facto p ſniam.ꝺ occulto crimi/ ne tolli p pniaꝫ ſed nō de manifeſta : ut ex̄ de tempo.or.c.vlti.
h ¶ Cum huiuſmōi.ſ.ex cōmunicatis.
i O Mnes.añ ſatiſfa/ ctionē vel iuramē tū:ex̄ de ſen.ex.p tuas.
k B Eatus. dicēte.cuꝫ dixit:qui ſine pec/ cato eſt ⁊c̄.
l ¶ Rogabat.i. p̄cipie/ bat:ſic.xi.q.iij.rogo.
m ¶ Quoniā ꝓ minimo ſic ↄtinua: qm̄ ⁊ ſi boni ſumus.
n ¶ Ut a talibus.ſ. illis q ſemp pari ſūt repre/ hendere.de quib⁹ ait. xi.q.iij.ſenti.ſꝫ alioꝝ re prehenſiones attendē de ſūt: qui licꝫ i malinō ſint:tñ iō rephendūt q: eos malos eſſe credūt. xi.q.iij.non ſūt.xij.q.i. nolo.
o ¶ Ab humano.i.q tm̄ humana nō diuina que rūt.viij.q.i.ſūt i eccl'ia.
a Q Ui crimē.Si vis dicere ꝙ q pecca uit poſt baptiſma pōt ꝓmoueri ſi egerit peni tentiā:tūc dicas illum hic appellari crimino/ ſum: q p ſñiam ↄuictus eſt. vel de enormibus criminibus intelligas: que irrogant infami/ am ipſo iure.Uel de illo intellige qui pēden te accuſatione qua fuit accuſatus voluit accu

O Mnes vero infames eſſe dicimus: quos leges ſecu li infames appellant. ⁊ oēs q culpis exigētibus ad ſacerdo tiū nō pñt ꝓuehi: indignū eſt: vt illi eos accuſent: q eſſe non pñt qđ ipi ſūt: qm̄ ſic̄ maiores a minoribus non iudicant: ita nec crimiari pñt. I tē fabian⁹ papa. Infames ſunt: qui re gnū dei cōſequi non valent.

T Ali q illa peccata ꝑpetrāt de qbus aplús ait: qm̄ qui talia agūt regnū dei cōſequen tur: valde cauēdi ſūt: ⁊ ad emē dationē ſi volūtarie venire no luerint: ↄpellēdi ſūt: q: īfamie macula ſūt aſperſi: ⁊ in baratꝝ dilabūtur: niſi eis ſacerdotali auc̄te ſubuentū fuerit. Simi liter ⁊ illi de quibus ipe ait: cū hmōi nec cibū ſumere: q: infa mia ſūt notati: anteq̄ ſacerdo/ tali auc̄te curētur ⁊ gremio ſā cte matris eccleſie reite grent̄ q: q ex̄ nos ſūt: nobiſcū cōica re nō pñt. I tē fabian⁹ papñ
Añ accuſatōem excōicati ad accuſationem non admittan/ tur.

O Mnes illi ſūt ab accuſati one repellendi: quos apo ſtolus cōmemorat dicēs cum his nec cibū ſumere: ⁊ añ ſatiſ factionē eccleſie nō ſūt recipi endi. I tē clemēs papa iaco bo hieroſolymitano epo.
Sacerdotes non niſi coequa libus accuſari debent.

B Eatus petr⁹ homicidas et adulteros ac cūctos crimi nalibus nexibus alligatos et qui eis coequales non erant ab epoꝝ vexatōe ⁊ accuſatōe dicēte dño ꝓhibebat: ⁊ nō ni ſi a coequalibus aliqd ſibi in/ ferri debere docebat. Infa/ mes etiā oēs ⁊ quos primates ⁊ leges ſeculi nō recipiunt: ſꝫ ⁊ laicos ab eoꝝ accuſatione ⁊ vexatione ſemp repellere de bere rogabat: ⁊ cūctos ſubdi tos eſſe p̄cipiebat: cūctoꝝ ſa/ cerdotū vitā ſuperiorē ſancti/ orēq ac diſcretā a ſecularib⁹ ⁊ laicis hominibus eſſe ⁊ ſpiri tuales atq ſacerdotes ſuper carnales ac laicos ſemp cōſti tuere ⁊ fore docebat debere: qm̄ ꝓ minimo eſſe nobis debꝫ vt a talibus arguamūr ⁊ iudi/ cemur vel ab humano die. ma iores vero a minoribus nec ac cuſari vel iudicari nullatenus poſſe dicebat: qm̄ hoc non ſo lum diuinas ſed etiaꝫ leges ſe culi inhibere docebat: I tē hadrianus papa.
Qui criminoſus fuerit: ſacer/ dotes accuſare non poteſt.

Q Ui crimen intendit: agno ſcēdū eſt: ſi ipe añ non fu erit criminoſus: q: periculoſū eſt ⁊ admitti non debet rei ad uerſus quēcunq profeſſio. te ſtes autem ſine aliqua ſint in/ famia vxores ⁊ filios haben/ tes chriſtum omnino predican tes. N on ſolum autem crimi noſi: ſed etiam quilibet alij ab accuſatione epiſcoporum re/ pellūtur. U nde anaclet⁹ pa pa ait.
Deo non placet: qui ſeruos ſu os accuſat.

S I omnia in hoc ſeculo vin dicata eſſent: locum diuina iudicia non haberent. ſupna/ cuis laborat impendijs q ſolē certat facib⁹ adiuuare. Ideo ſi aliquis putat ſe in hoc deo placere: ꝙ ſeruos ſuos accu/ ſat: ⁊ vt meliores fiant dicit ſe hoc agere: in vanū laborat: et plus inuidie ſtimulis agitatur q̄ charitatis: qm̄ diuine grē plenitudo adiectōne humana nō indiget: nec vlla reqrit cō/ mendationis augmēta. I tē teleſphorus papa.
Populus ſacerdotes arguere vel increpare non valet.

S Acerdotes q proprio ore corpus domini conficiunt: ab omnibus ſunt obediendi ⁊ timendi non dilacerandi aut detrahēdi: q: a qb⁹ ſe dñi ppl's benedici ſaluari ⁊ inſtrui cupit

ſare aliū: qđ non licꝫ.iij.q.vltima. neganda . Baꝫ. autē facit vim in hoc v̄bo crimiq. ſus.ſ. plenus vi/ cijs: ſicut ille qui eſt piurus : ut.j. e.qcūq.⁊ ſꝫ quili bet criminoſus etiaꝫ nō ↄuictus repellat̄: ut ex̄ de teſti. ſup eo: tñ ſi ꝓbat ſe egiſſe pe nitentiā bene re cipitur maxime i ciuili.ar.l.di. fer ruꝫ.⁊.ff. de edil'. edic.ꝙ ita . licet ſit ar.ↄ. ex̄ de ſi/ mo.per tuas.vbi dicit̄: ꝙ in excep tis crimīnib⁹ licꝫ ciuiliter agat̄: po tius admittatur de equitate q̄ ꝺ rigore.Jo.Tu di cas breuiter: ꝙ ſi ꝓbat̄ crimē ↄ ali quē ſemp repelli tur i cauſa crimi nali: ut.ſ̄.ij.q.vij querendū.⁊ ex̄ ꝺ teſti.teſtimoniuꝫ niſi i exceptis cri minibus ſm̄ di/ ſtinctionem plu/ ries dictam ſupe rius.b.

b ¶ Si ipse añ. lʒ de illo nõ fit condemnat⁹. ar. eī̃ ð testi. sup eo. ⁊ est hic ar. q̄ post penitentiã accusat quis de crimine xxxiij. q. ij. admonere. i. q. vij. sigs oẽm. l. di. puenit xlviij. di. quoniã multa.

c ¶ Rei. i. accusati.

d ¶ Christũ. ñ tñ obest eis: si eos instruxerint. xlvij di. quãtũlibet. et xliij. di. ephesijs. Aliud si neglexerit eos corrigere ut. xxxvij. dis. legant.

e Si omia. de occultis loquit̃: que soli deo reseruant̃. xxxij. di. erubescant.

f ¶ Inuidie. hic canon p̄sumit potius accusationẽ fieri eã inuidie q̄̃ charitatis: ut dixi. ij. q. vij. siquis epus.

g Sacerdotes

h Oues. sic. ij. q. vij. oues

i ¶ Suspicio. sic. ij. q. i. c. i. Suspicioni temerarie nõ credit̃. xi. q. iij in cũctis. ꝓbabilis inducit p̄sumptionẽ. ff. qð me. cã. l. vlti. ij. q. v. p̄sbyter. violenta condemnationẽ xxxij. q. i. dixit. et C. de adult. q̄̃uis lʒ sit. ar. ꝯ. ex. de p̄sump. lr̃as.

k Iactare. Ca ius. Nemo dʒ se iactare de bonis: ne cadat ut petr⁹ ⁊ dauid.

l ¶ Tertio. hic videtur q̄ totiens pniam faciã: quo

nullatenus eos debet arguere. nec vulgus in eoꝝ accusatione suscipi debet. popul⁹. n. ab eis docẽdus est ⁊ corripiẽdus nõ ipsi ab eo: q2 nõ ẽ discipulus sup magistruʒ. dei ergo ordinatõnẽ accusat: qui eos q ab eo cõstituũtur sacerdotes accusat vł dãnare cupit. Idẽ Si qui nõ sunt idonei: nõ suscipiantur ad accusationẽ: sʒ oẽs qui aduersus patres. i. sacerdotes armant̃: infames eẽ cẽsemus. p̃res. n. oẽs. i. sacerdotes venerãdi sunt: non respuẽdi aut accusandi vel insidiãdi aut infamandi. Itẽ pius papa. De eodem.

Oues pastorẽ suũ nõ reprehẽdant. plebs epm nõ accuset: nec vulgus eũ arguat: q2 nõ est discipulus sup magistrũ. epi enim a deo sũt iudicãdi: qui eos sibi oculos elegit. Nã a subditis aut ꝓ praue vite hominib⁹ non sũt accusãdi aut arguendi aut lacerãdi: ⁊ infra Nemo bonũ faciẽs alteri verbo aut facto nocere vult: q̄̃to minus in suspitione dʒ venire fidelis hõ: vt dicat aut faciat ea q̄ pati nõ vult: quis oĩs suspicio potius est repellẽda q̄̃ approbãda vel recipienda.

Ipsa aũt detractio licet ex vicio detrahentiũ tñ iusto dei iudicio nonnũq̄̃ aduersus bonos excitat̃: vt quos vel domestica p̃sũptio vel alioꝝ fauor i altũ extulerat: detractio humiliet. Vñ ambrosius. Ne qs de se presumat: lingue maloꝝ ex dei p̄cepto ꝯ eũ excitãt

Iᴍitare petꝝ tertio dicẽtem. dñe tu scis q2 amo te. Etenim q2 tertio negauerat: tertio cõfitetur. sed negauit i nocte: cõfitetur in die. hec ãt ideo dicta sũt: vt sciamus nemineʒ iactare se debere. nam ⁊ si petrus lapsus est q2 dixit: et si alij scãdalizati fuerint in te: sed non ego: qs alius iure de se presumat: deniq̄ ⁊ dauid: q2 dixerat: ego dixi in abũdãtia mea nõ mouebor inęternũ: eã sibi iactantiã obfuisse cõfitet̃ dicens: auertisti faciẽ tuam a me ⁊ fact⁹ sũ cõturbat⁹. Itẽ grego. Ut boni salubrius humient: lingue malorum cõtra eos insurgant.

Sunt plurimi qui vitã bonorũ fortasse amplius q̄̃ debent laudant: ⁊ ne qua elatio de laude subrepat: permittit oĩpotens de⁹ malos in obtrectationẽ ⁊ obiurgatõem ꝓrũpere: vt siq̄ culpa ab ore laudãtiũ in corde nascit̃: ab ore vituperãtiũ suffocet̃. Hinc ẽ qð doctor gentiũ se in p̄dicatiõe currẽ testatur inter infamiam ⁊ bonã famã: qui etiã dicit: vt seductores ⁊ veraces. Uerũ hac auctoritate ꝓhibent̃ spirituales a carnalibus accusari non carnales a spũalibus. qð ex ṽbis eiusdẽ dat̃ intelligi: q bus in eodẽ capitulo subiũxit dicẽs. Capite lãguescẽte facilius reliqua corporis mẽbra inficiũtur. sicut scriptũ ẽ: Omne caput languidũ ⁊ omne cor merens a plãta pedis vsq̄ ad verticẽ nõ est in eo sanitas. Quapropter manifestũ est diabolũ qui sicut leo rugiens circuit querens quem deuoret cordibus plebium suadere: vt doctoribus atq̄ pastoribus suis detractões irrogẽt vel eos accusent: ut plebes languescẽtes non tenentibus pastorib⁹ frena eorum lasciuiant: atq̄ in ima ruant: vt saltẽ sic periclitari possint. Multũ vero distãt dãna morum a damnis rerum temporaliuʒ: cũ ista extra nos sint: illa vero in nobis: ⁊ infra peius malum fore non existimo: q̄̃ christianos suis inuidere sacerdotibus. Hinc etiã felix secũdus ait. Decorecte famulãtes p̄sequi nõ licet

Quiescite inquit sancta synodus nicena: ⁊ nolite p̄sequi eos: qui recte deo famu

tiens cõmitto fornicationẽ etiã cũ eadẽ muliere: ⁊ q̄ quasi ꝓ diuersis delictis sit mihi penitentia indicẽda: ut ð pe. di. v. ꝯsideret. ⁊ de pe. di. i. mensurã. Itẽʒ si post primã fornicationem quis penitet: iniũgitur ei pnĩa. si secũdo accedit ad eandẽ: secũdo iniũgitur ei pnĩa. talis ergo erit melioris conditionis si nõ peniteat a principio: q̄̃ si peniteat postea. Item si secũdo accedit ad aliã mulierẽ: equale peccatum cõmittit: sicut si secundo accederet ad p̄orem. sed ꝓ illo secũdo peccato qð facit cũ altera: noua pnĩa sibi indicit̃. ergo ⁊ noua pnĩa est indicenda sibi: si ad eandẽ denuo accedat: cũ par sit peccatũ. ⁊ h° cõcedi põt: lʒ ẽm leges qui sepius rẽ cõtractat nõ cõmittit diuersa furta. ff. de furtis ei qui.

m ¶ Petrus. ar. a maiori. si. xxxij. q. v. si paulus

n ¶ In abũdantia. i. cõfidẽtia bonitatis mee.

o Sunt. laudant. hoc est veniale peccatum. xxv. di. criminis. sʒ qui cõmendant mortalia vicia mortalit̃ peccant. xlvi. di. sũt nõnulli

p ¶ Inter infamiã. i. qdam sapientes dicebãt eos veraces quidã nõ. xli. di. qð dixit dñs.

q Uerũ hac auctoritate. s. oues. hec sũt verba eiusdem pij. ⁊ continuantur illi. c. oues.

r ¶ Sicut scriptum. in isaia.

a Q Uiescite.
b Ex merito. deprauant. i. praui epi constituunt. nō enī ppter aliorum merita efficiunt mali: sꝫ mali ppter malorum merita plati fiunt. viij. q. i. audacter.
c ¶ Cadant. q2 cōponit orbis regis ad exemplum. ar. xi. q. iij. precipue.
d ¶ Audiat. sic. ī. xi. q. iij. nō solum.
e ¶ Nunꝗ. s. p detractores. ne sit ꝯ. s. v. q. v. nō ros. vel dic p eos. i. p curiosos. vñ iuuenalis Scire volūt secreta domus: atqꝫ inde timeri.
f S Apiens.
g D Eteriores. peius est psuadere ꝗ̃ facere: ut. ff. de seruo corrup. l. i. §. psuadere. ⁊. l. ut tm̄. ⁊. lxxxvi. di. tāta.
h S Umma detrahere. s̄. di. xlvi. accusatores.
i ¶ Et accusare. s̄. ij. q. vij. ipsos cps. de pe. di. i. homicidiorum.
k I Nfames. contēnūt. si. xix. di. nulli.
l ¶ Fures. ex hoc. c. patet ꝙ omne crimē t infamat sm canones. et s̄. c. oēs. ⁊. c. sequēti. Itē ex hoc. c. videtur ꝙ oē crimen sit publicum sm canones.
m ¶ De bell. publico. tales sꝫ rei lese maiestatis ut. ff. ad. l. iul. ma. l. iij. ⁊ capite puniūt: nisi dn̄m defēdere nō potuerit. ff. de re mili. oē. §. qui i acie.

lant: ⁊ syncera volūtate superna dei mādata custodiūt: ⁊ nostris legib⁹ subiugātur: q2 non decet vt carnales spūales psequātur. I tē grego. Subditi platos suos accusare ñ dñt.

E X merito plebis nonnūꝗ epi deprauātur: ꝗtenus p cliui⁹ cadāt q sequūtur. capite languescēte cetera corpis mēbra inficiunt. deteriores sūt q vitā moresqꝫ bonorum corrūpūt his: q substātias aliorum pdiaqꝫ diripiūt. Caueat vnusqsqꝫ: ne aut linguā aut aures hēat prurientes. i. ne aut ipe alijs detrahat: aut alios detrahētes audiat. sedēs igr aduers⁹ fratrē tuū loꝗbaris detrahēdo: ⁊ aduersus filiū mr̄is tue ponebas scādalū ⁊c̄. pcant singuli detractioni lingue: custodiātqꝫ smones suos: ⁊ sciāt q2 cūcta q̄ de alijs loquūtur sua snīa iudicabūtur. nemo inuito auditori libent refert. offm̄ singulorum sit dilectissimi: nō solū oculos castos suare sꝫ ⁊ linguā. nec qd in cuiusqꝫ domo agat: alia dom⁹ vnqꝫ p eos nouerit. habeāt oēs simplicitatē colūbe: nec cuiqꝫ machinētur dolos: ⁊ serpētis astuciā: ne aliorum supplātent insidijs. I tē luci⁹ papa

Bonus nocere non capit.

S Apiens nō ē ois qui nocꝫ I tem anacletus papa.

Raptorib⁹ deteriores sūt eorum depraetores.

D Eteriores sūt: q doctorum vitā moresqꝫ corrūpūt: his q substātias aliorum pdiaqꝫ diripiūt. ipi. n. ea q̄ ex nos sūt: licꝫ nr̄a sint auferūt. nr̄i quoqꝫ detractores ⁊ morum corruptores nr̄orum siue q aduersus nos armātur: pprie nosipos decipiunt: ⁊ iō iuste ifames sūt ⁊ merito ab ecclesia extorres fiūt P ro meritis ergo plebis sepe pastores deprauātur ecclesie: vt pcliuius corruant q sequūtur. I tem alexander papa.

De eodem.

S Umma inigtas ē fr̄es detrahere ⁊ accusare. vñ scriptū ē: Ois q detrahit fr̄i suo homicida ē: ⁊ ois homicida ñ hꝫ ptē in regno dei. P atet g° vt premissū ē: ꝙ carnales phibētur ab accusatōe spūaliū ñ spūales ab accusatōe carnaliū Cū itaqꝫ criosi ⁊ ifames ab accusatōibus phibētur: vidēdū ē quos canonū sacra auctoritas ifames appellat. D e his stephan⁹ romane ecclesie eps scribit hilario dicēs.

Que psone infames habeantur.

I Nfames eē eas psonas dicim⁹: q̄ p aliq̄ culpa notāt infamia. i. oēs q christiane legis normā abijciūt ⁊ statuta ecclesiastica ꝯtēnūt. similiter fures ⁊ sacrileges ⁊ oēs capitalib⁹ criminib⁹ irretitos sepulchrorum quoqꝫ violatores: ⁊ oēs q aduers⁹ pr̄es armātur: q i oi mūdo ifamia notant: silr ⁊ incestuosos homicidas piuros raptores maleficos veneficos adulteros de bellis publicis fugiētes: ⁊ q idigna sibi petūt tenere: aut facultates ecclesie auferunt iniuste: ⁊ qui fratres calūniantur aut accusant ⁊ nō pbant: ⁊ qui cōtra innocētes principū animū ad iracūdiam puocant: ⁊ oēs anathematizatos vel p suis scelerib⁹ ab ecclesia repulsos: ⁊ omnes quos ecclesiastice leges vel seculi ifames pronūciant. Hi nimirū omnes nec serui ante legitiam libertatē nec penitentes nec bigami: nec illi q curie deseruiunt: vel non sunt integri corpore: aut sanā non habēt mentē vel intellectum: aut qui inobediētes sanctorum patrū decretis existūt: aut qui furiosi manifestantur. hi oēs inqꝫ nec ad sacros gradus debent puehi nec isti nec suspecti nec liberti nec rectam fidē vel dignam conuersationem non haben

n ¶ Petunt ambitiose: ut. s̄. i. q. vi. sicut.
o ¶ Ad iracundiam. extra de homicidio sicut dignum. §. illi vo.
p ¶ Prouocant. i. delatores: ut. v. q. vlti. delatori
q ¶ Legitimam. i. plenā. aliter enī non pmouentur nec aliquē possūt accusare: ut. ī. sequitur.
r ¶ Curie. liiij. di. c. i. ⁊. ij.
s ¶ Mentē. ut furiosi.
t ¶ Manifestant. s̄. xxxiij. di. maritum.
a Q Uicunqꝫ piurauerit. s̄ iij. q. v. constituimus.
b ¶ Septem. xxij. q. iiij. qui sacro centra. So. ibi.
c ¶ Sine pnia interiori. si. l. di. clerico.
d ¶ Testimoniū. etiā post pniam priuatā: ut. ī. xxij. q. v. piuri. Et hec est verū in testibus. Secus videtur in accusatore ut. xxij. q. v. siquis conuictus.
e ¶ Recipiat. alibi dicit: ꝙ iuramentū solū deꝫ habet vltorem: ut C. de rebus cre. l. ij. nō ergo icurrit infamiā. Itē alibi legit: ꝙ piurium continetur

sub crimie stellionatus: ut. ff. de crimine stell. l. ij. Sz crimen stellionatus nõ infamat: ut. ff. de crimie stelliona. l. ij. ergo nec periuriũ. Sol. vbi iuramentum nõ cedit in preiudiciũ alicuius: solum deum habet vltorem. Dicunt aũt quidam: ꝙ si iuramentũ est ð futuro semper infamat: quia ibi frangitur fides deo ⁊ homi. Secus est de psenti vel de pterito: ut C. ð transac. sigs maior. Alij dicũt ꝙ iuramentũ qð interuenit in contractibus nõ infamat: secus ĩ iuramento qð fit ĩ iudicijs. hoc est certum ꝙ omne iuramentum infamat canonica infamia. vtrum auté temerariũ iuramentũ repellat a legitimis actibus dixi. lxxxv. di. florentinum.

f Nos sequentes.

g Sed lz. infert ex pdictis.

h Ab huius .s. simonie.

i Maiores. ut. ij. q. vij. per totũ.

k Uero. nesciens. ille est ignorãter hereticus qui sequitur opinioné quã putat veriorem: ut. xxiiij. q. iij. heresis.

tes summos sacerdotes possunt accusare: nec ad accusationem seu ad testimoniuz nullatenus iuste possunt recipi. Item fabianus papa.

Infames efficiuntur qui sciens deierare presumit.

Quicunqz sciens se periurauerit. xl. dies in pane et aqua ⁊ septem sequentes annos peniteat: ⁊ nunqz sit sine penitentia: ⁊ nunqz in testimonium recipiatur: communionem tamen post hoc percipiat. Item eusebius papa.

Accusationes ⁊ personas quas leges seculi non admittunt: ecclesia quoqz repellit.

Nos sequentes patrum vestigia pro saluatione seruorum dei: quascunqz ad accusationes personas leges publice non admittunt: his impugnandi alterum ⁊ nos licentiam submouemus: ⁊ nulle accusationes a iudicibus audiantur ecclesiasticis: que legibus seculi prohibentur. Sed licet infames ab accusatione episcoporum prohibeantur: non tamen isti ab huiusmodi accusatione prohibendi sunt. hereticos nanqz accusare infamibus non prohibetur: vt supra patuit in eadem causa vbi de accusatione minorum aduersus maiores disputatum ẽ. Item. De eodem

Quum maiores scia et moribus a minoribus accusari phibeãtur: nõ equales ab equalibus vel minores a maioribus ab accusatione huiusmodi sũt prohibendi: cum hereticus catholico minor sit. Sed et hoc an generaliter accipiendum est: augustinus non diffinit dicens.

Dubium non est: an sciens auarus an nesciens hereticus grauius peccet.

Uero ergo quis peccet grauius qui nesciens heresim incurrerit: aut qui sciens ab auaricia idest ab idolatria non recesserit? Secundum illam regulam qua peccata scientium peccatis ignorantie preponuntur: auarum conscientia vincit in scelere. Sed si forte hoc faciat in heresi ipsius sceleris magnitudo: qð facit in auaricia scientis admissio: hereticus nesciens auaro scienti coequatur.

Item vtrum catholicum pessimis moribus alicui heretico in cui9 vita preter id quod hereticus est non inueniunt homines quod reprehendant: preponere debeamus: nõ audeo precipitare sententiam.

Nex hoc augustini ⁊ illud ð infamium accusatione de his intelligendum est: quos constat esse hereticos: non de his qui se negant in heresim laps9. Hic autem in omnibus religiosus apparens: dum se negat heretice communionis aliquando macula infectum: infames atqz alios huiusmodi a sua actione ipse repellit.

Nec licet ratione niti videantur; exemplo tamen lese maiestatis vana intelliguntur: ad cuius accusationem dum socius inite factionis admittitur non queritur an cogitare contra animam principis sit maiestatem ledere: sed an aliquis de nece eius tractauerit.

Unde imperator honorius ⁊ archadius in nono libro codicis. ti. ad. le. iuliam maiestatis scripsisse leguntur.

l Secundum illam. de pe. di. ij. sciendum.

m Uincit. Uide qualiter argumentať. licet enĩ peccatuz sit maius peccato: quia hic scientia ppoñitur ignorantie tamen facta compensatione scienter peccans põt equiparari ignorãter peccãti Similis compensatio. xix. di. ĩ canonicis. Qð aũt minus sit peccatuz ignorantis qz scientis: habes. xxxij. q. vij. quẽadmodũ. quandoqz videtur pl9 peccare ignoranter peccans qz sciẽter: ut. xxiiij. q. i. scilicet.

quandoqz parificantur ut hic.

n Precipitare. S. tñ in simili questione pcipitat sententiam: ut. ij. q. vij. §. sed queritur. et vrbanus eandez videť soluere. xij. q. i. scimus.

o Uerum. S. R. illi. c. quero. ⁊ illi. §. lz licet. in quibus, pbauerat infames admittendos contra hereticos ⁊ ita contra simoniacum. ⁊ eius solutio durat vsqz ad. §. hec licet rõne. ⁊ ibi incipit suã solutioné impugnare.

p Constat. si constat: ergo nõ est necessarius accusator. expone ergo constat. i. tale est crimẽ qð constat esse heresim vel dic ꝙ constat p famam q2 sũt male fame.

q Apparens. hec solutio est canonica: quia concordat cũ gregorio ij. q. i. ĩ primis. ⁊ impugnatio quã ponit in sequenti. §. allegãdo ponitur.

r ¶ Tractauerit. sic supple in simonia non est querendū an simonia sit heresis. iste enī epūs negauit simoniā esse heresim: ꝛ male: ut. i. q. vij. patet. ꝛ sic concludit in fi.

s ¶ Sigs p̄uatis. nota milites nō dici priuatos: ut. xxiiij. q. i. qui contra.

t ¶ Uoluntatem. Nota puniꝰ hic sola volūtas: ut. xix. di. nulli. xxij. di. oēs. q: in maleficijs voluntas spectatꝰ nō exitꝰ ff. ad. l. cor. de sic. diuꝰ. Ar. ꝯ. xxxij. dis. erubescant: de pe. di. i. cogitationis. xxxij. q. v. christiana. Sꝫ regulariter voluntas nō puniꝰ: nisi ad aliquē actū ꝓcedat.

u ¶ Fisco. idē est ī crimine heresis: ut eꝰ de hereti. vergentis. alꝰs bona damnatoꝝ reseruāꝰtur filijs: ut. C. de bo. dam. auc. bona.

x ¶ Filij vo. in potestate cōstituti. si enim eos postea emancipasset: ñ valeret: ut. C. e. l. ꝑpenditur. ar. ff. de bo. dā. l. vlti. §. ex liberis. filij itaqꝫ emācipati: nō patiunꝰ hanc penā. dicūt tñ quidam ꝙ hec pena spectat ad filios postea natos nō ad iā natos. sꝫ lr̄a eis ꝯtradicit.

y ¶ Metuuntur. Sepe solet filius esse similis patri. Et sequitur lemꝰ filia matris iter. lvi. di. si gens. vnde qui emit mācipia de genere eorū q̄rit: ut. ff. ð edi. edi. ꝙ si nolit. §. q mācipia.

z ¶ Et vita. s̄. lxxiiij. di. quorūdam.

& ¶ Interuenire. sic. s̄. l. di. miror. Et nota ꝙ qñqꝫ ꝓhibetꝰ supplicari ꝓ aliquo de pe. di. i. ꝓdixerat. ꝛ extra de hereti. ad abolendā. ꝛ. C. de transact. sigs maior

ꝯ ¶ Porro. Hic ponit assumptionē argumēti sui ꝓmisit enī primo ꝓpositionē suam.

ꝝ ¶ Pena. in crimine enī simonie conuictus deponiꝰ: ut. xv. q. iij. sane. sꝫ hic capite puniꝰ. qualiter isti parificenꝰ: notaui. xv. q. iij. sane. ꝛ. l. nemini. Sꝫ nū quid ordinatus simoniace pōt ordinatorē suū cōuenire de hoc: cū accusatores consequanꝰ premiū: non credo: licet dicatur hic: ꝙ omnes accusatores admittantur.

Sigs cū militibꝰ vel priuatꝭ barbaris etiā scelestā inierit factionē: aut factionis ipiꝰ suscepit sacramentū vel dederit: etiā de nece viroꝝ illustrium q cōsistorio nostro ꝛ consilijs intersunt etiā senatoꝝ: naꝫ ꝛ ipi ꝑs corporis nr̄i sūt: vel cꝰ libet postremo q nobis militat cogitauerit: eadē. n. seueritate volūtatē sceleris qua effectū puniri iura voluerunt: ipe qdē vtpote maiestatis reꝰ gladio ferietur bonis eius omnibus fisco nostro addictis. Filij vero eius quibus vitā imperatoria specialiter lenitate cōcedimus: paterno enim deberent perire supplicio: in qbus paterni hoc est hereditarij criminis exēpla metuūtur: a matna ꝛ a successione oīm ꝓximorū habeātur alieni: testamētis extraneoꝝ nihil capiant: sint ꝑpetuo egentes ꝛ pauperes. Infamia eos semper paterna comitetur: ad nullos vnqꝫ honores ad nulla penitꝰ sacra ꝑueniāt. sint postremo tales: vt his perpetua egestate sordentibꝰ ꝛ sit mors solatium: ꝛ vita suppliciū. Deniqꝫ iubemꝰ etiā notabiles esse infamia sine venia: qui pro talibus vnqꝫ apud nos interuenire tentauerint. Sane siquis ex his ī exordio inite factionis studio vere laudis accensus ipse ꝓdiderit factionem. ꝛ premio a nobis et honore decorabitur. Is vero qui vsus fuerit factione: si sero tamen incognita adhuc cōciliorum archana patefecerit: absolutione tamen ac venia dignus habebitur. Porro simonie accusatio ad instar lese maiestatis ꝓcedere debet: sicut leo imperator ī primo libro codicis decreuisse legitur. C. de episcopis. l. si quēqꝫ. qð de accusatione nō de pena intelligi oportet. Unde valerianꝰ ꝛ gratianus. li. viij. codicis. ti. ad le. iul. ma.

Nullus omnino: cui inconsultis ac nesciētibus nob fidiculaꝝ tormenta offeruntur militie vel generis aut dignitatis defensione vti ꝓhibeatur. Excepta tñ maiestatis causa in qua sola omnibus equa cōditio est. Sed cum omnes illi assumuntur in hac accusatōne simonie: qui possunt accusare de crimine maiestatis: constat ꝙ sicut ibi non dubitatur ð crimine maiestatis: sed an reꝰ cōmiserit illud: sic ꝛ hic non negatur heresis: sed inquiriꝰ an accusatus an commiserit heresim.

Quod autem queriꝰ si episcopus in accusatorem accusationē vertere voluerit: an sue simplici assertioni fides sit habenda: facile soluitur: si sāctorum patrum auctoritas diligenter inspiciatur. vt enī sancti patres diffiniunt: nullius ꝑsone qꝫtūlibet exercitate confessioni fides est adhibēda: nisi competentes probationes adhibeat. Unde in. iiij. carthaginensi concilio legitur.

Episcopus alicui crimen obijciens: in synodo probet: quod obijcit.

Episcopus si clerico vel laico crimen imposuerit: de

a ¶ Nullus. fidicularū. i. cordaꝝ que ligātur circa frontē hominis: ꝛ stringiꝰ caput ꝑ eas. ꝛ est fidis idem ꝙ corda: ut ibi. De fide ꝑspicuus troie munitor amauit.

b ¶ Militie. C. de questionibus. l. milites.

c ¶ Uel generis. C. de penis. l. de curionū.

d ¶ Aut dignitatis. C. de questionibꝰ decurionis.

e ¶ Excepta. vbi nullus pōt se excusare aliquo priuilegio.

f ¶ Quod aūt. nunqꝫ soli episcopo creditur. iiij. q. iij iurisiurandi. nec tenet lex. xi. q. i. quicūqꝫ.

g ¶ Episcopus laico. Sed huic. c. est ꝯ. xi. q. i. experientie. ꝛ. c. siquis cū clerico Sed quod hic dicitur: intelligas de ecclesiasticis criminibꝰ potest tñ clericus iudicare de omni crimine quantū ad iniungendam penitentiam. s̄. c. q. i. illi qui. ꝛ. xxij. q. i. ꝑdicandū. et extra de iudi. nouit. vel loquiꝰ ꝑm tꝑa aploꝝ: qñ omnes cause deferebanꝰ ad ecclesiaꝫ ut. xi. q. i. relatū.

h ¶ Synodum. i. conuentū clericorum: q concilium appellatur. xij. q. ij. placuit. ꝛ. c. episcopus. qui sine eoꝝ pñtia nō debet causas audire. xv. q. vij. epūs nullꝰ. ꝛ hoc intelligo de criminali negocio: sed ī ciuili cā eligunꝰ arbitri: ut. xi. q. i. si clericus.

i ¶ Sꝫ tm̄. hec duo. c. intelligit. D. de occulto pec-

catore.⁊ dicit ꝙ si scio aliquē esse ī mortali peccato
lꝫ sit occultū: debeo ipsū vitare occulte sꝫ nō publi/
ce. nec possū eū de hoc accusare: cū ñ habeā testes
Sꝫ illud ē ꝑdurū: ut oēm quē sciā peccatorē debeaꝫ
euitare: ⁊ ē illud
ↄ.ij.q.i.mlti. Sꝫ
tu ponas casū sic
ep̄s aliqs sol⁹ scit
aliquē in canonē
incidisse: dꝫ eum
corrigē puate. si
incorrigibilis fit
puat: vitabit eū
nō publice: ne fit
ꝓditor criminis
ut eẍ de sen. ex.
cū ñ ab hoīe ī pn.
k ¶ Proferat. ac
cusando publice
l ¶ Indemnatus
sic ordina lrām:
ille tñ indēnatus
.i. nō dānatus in
cōione omnium
ꝑmanebit.
m ¶ His .i. q̄tuꝫ
ad eos: qui nihil
sciūt de excōica/
tione illi⁹ vel de
crimīe ei⁹: ut eẍ
ð sen. ex. cū illoꝝ
n ¶ Ad tp̄s .i. dū
ē in peccato.
o ¶ Iubeat. iubē
enī pōt p̄lat⁹ ali/
quē ut abstineat
a sua puata cōio/
ne vel etiā a cōi/
one sacroꝝ: q: in
secreto pōt p̄ci/
pere talia hoīb⁹
peccantib⁹. xxx/
iij. di. habuisse.
tñ ꝑ snīam ñ pōt
aliqs aliquem se
creto separe a ꝑ/
ticipatiōe sacroꝝ
vel etiā suspendē
pōt etiā qs cum
scit aliquē crimi
nosum suo p̄lato
dicē: ut ipsū cor/
gat: ut. xxij. q. v.
hoc videt. vl' ex/
pone iubeatur .i.
moneat: sic. xxxi.
q.i. hac rōne. ſm p̄missa pꝫ ꝙ nō obstat. j. ð ↄse. di.
ij. nō ꝓhibeat. xciij. di. si inimic⁹. vij. q.i. scire. ⁊ xi.
q.iij. qbus epi. vbi dr̄ qbus epi ñ cōicant: nec nos
cōicare debem⁹: q: illa. c. de publice excōicatis in/
telliguntur.
p ¶ Placuit. sibi. soli ñ tanq̄ꝫ deo: ne sit ↄ de pe. di. vi. sa/
cerdos. j. xi. q.i. qcūqꝫ ↄ. lꝫ illud non tenet. Sic ergo
dicto soli⁹ epi ñ credit: nec etiā scripto: nisi adsit sbscriptio
ut eẍ de tes. cū a nobis
nisi hoc h̄eat ↄsuctudo:
ut eẍ de fide instru. cuꝫ
dilect⁹. Nā lr̄is suis cre
dit qb⁹ significat se ali/
quē excōicasse: ut. xi. q.
iij. cure.
q ¶ Excōicato .i. quē di
cit excōicatum.
r ¶ Caueat. ecce pena
illi⁹ q iniuste vitat aliquē
vl' iudicat: sic. ij. q.i. nēo
s ¶ Iudiciū. Nulli lꝫ
h̄re iudicē alte
ri⁹ ꝓuīcie: nisi ꝑ
appellationē: ut. iij. q.
vi. nō liceat.
t ¶ Scriptū ē. mittere.
nec ordinare nec
aliq̄ sacr̄a dare pōt̄ al/
teri⁹ ep̄atu. ix. q.ij. c.i. ⁊
ij. Sec⁹ de ꝓcōsulib⁹ q
insignia sua eẍ ꝓuīciā
ferūt: ⁊ volūtariā exer
cent iurisdictionē. ff. ð
offi. ꝓconsul. l.i.
u ¶ Admonendo. ꝑnō tñ
publice eis p̄dicādo tā
q̄ꝫ ius ī eis h̄ñs. lxxi. di.
hortamur. ⁊ ix. q.ij. epi
scopuꝫ. ar. xiij. q.i. c.ij.
xvi. q.i. interdicim⁹. sꝫ si/
ne solēnitate ad bonuꝫ
monendo qḋ qlibꝫ pōt
facē ⁊ ēt monach⁹. xvi.
q.i. c.i. ⁊ c. q: iuxta. ſm
alios possū p̄dicare nō
tñ ↄcitādo turbā. xvi. q
iij. placuit. q: illud ñ cō
sistit in ↄtentiosa iuris/
dictiōe. nec refert qs p̄
dicet: sꝫ qd p̄dicet. xix.
di. secundū.
x ¶ Scitote ep̄os. hoc
nō est statutū: q: cā
epi corā. xij. ep̄is ē tra/
ctanda. xv. q. vij. si quis
timidus.
y ¶ Oēs. ar. archidiaco
nos ñ esse iudices.
z ¶ Scdꝫ ordies. .g. me
dio ꝑtermisso ñ ē ad su
periora eundū: ut. ij. q.
vi. c. anterioꝝ. ⁊ ꝟ. illo ꝓcul dubio. ⁊ c. decreto. ⁊. q. vij.
metropolitanū. ⁊ sic ē ar. ꝙ omisso archidiacono ñ itur ad
ep̄m: ut eẍ de offi. archidi. c.i. ⁊ xviij. q.ij. cognouimus. ⁊
ar. ↄ. eẍ. de p̄ben. referente.

ducatur ad probationē ī syno
dū. Sed obijcitur: si se soluꝫ
alieni sceleris consciū noue/
rit: ꝓbare illud testibus nō va
let: qd ergo tūc sibi faciendꝫ
sit? Ex cōcilio variensi sic dif
finitur. Episcopus non pro
ferat: quod ꝓbare nō potest.

Si tñ ep̄s alieni sceleris se
conscium nouerit: q̄ꝫdiu ꝓ
bari non potest: nihil ꝓferat:
sed cū ipso ad cōpunctionem
eius secretis correctionibus
elaboret. ꝙ si forte correctus
ꝑtinacior fuerit: ⁊ se cōioni pu
blice ingesserit: etiā si ep̄s in
redarguendo illū quem reū iu
dicat in ꝓbatione deficiat: in
dēnatus: licet his qui nihil sci
uerint secedere ad temp⁹ ꝓ ꝑ
sone maioris auctoritate iube
antur: ille tamen q̄ꝫdiu nihil
probare potest: in cōione oīm
preterq̄ꝫ eius q eū reum indi/
cat: permanebit. Itē ex cō/
cilio aphricano.

De ep̄o qui sibi soli dicit ali/
quē crimē suū fuisse cōfessum

Placuit: vt si qñ ep̄s dic̄ ali
quē sibi ꝓpriū crimē fuisse
cōfessū: atqꝫ ille neget: nō pu/
tet ad iniuriā suā ep̄s pertine/
re qḋ illi soli non creditur. ⁊ si
scrupulo ꝓprie conscientie se
dicit negāti nolle cōicare: q̄ꝫ/
diu excōicato non cōicauerit
suus ep̄s: tādiu eidem ep̄o ab
alijs non cōicetur ep̄is: vt ma
gis caueat ep̄s: ne dicat ī quē
q̄ꝫ: qḋ alijs documentis cōuin
cere non potest.

Qō. iij.

Iudiciū vero archi/
epī alteri⁹ ꝓuīcie ali
cui expetere nō licet
Vñ grego. ait.

Alterius parochianuꝫ alicui
iudicare non licet.

Scriptū ē in lege: ꝑ alienaꝫ
messem trāsiens falcē mitte
re nō debes: sed manu spicas
cōterere ⁊ māducare. falcem
enī iudicij mittere non potes
nec debes in eā segetē: q̄ alte
ri videt eē cōmissa: sꝫ ꝑ affectū
boni operis frumēta dominica
vicioꝝ suoꝝ paleis expoliata
⁊ in ecclesie corp⁹ admonēdo
cōuertere: ⁊ ꝑsuadēdo quasi
māducādo cōterere. Item
pelagi⁹ papa oībus ep̄is.

Unde ciuitates vnaqueqꝫ ꝓ/
uincia habeat.

Scitote certā esse ꝓuinciā
que habet. x. aut. xj. ciuita
tes ⁊ vnum regem ⁊ totidē mi
nores potestates sub se ⁊ vnū
metropolitanum aliosqꝫ suffra
ganeos. x. vel. xj. ep̄os iudi/
ces: ad quoꝝ iudiciū oēs cāe
ep̄oꝝ reliquoꝝ sacerdotūꝫ ac
ciuitatū referantur: vt ab his
oībus iuste ⁊ cōsona voce di/
scernat: nisi ad maiorē auc̄teꝫ
fuerit ab his: qui iudicādi sūt
appellatū. vnde nō oportet ut
degradetur vel dehoneretur
vnaqueqꝫ ꝓuincia: sed apud
semetip̄am habeat iudices sa
cerdotes ⁊ ep̄os: singulos vi/
delicꝫ ſm ordies suos: ⁊ qcun
qꝫ cām habuerit a suis iudici/
bus ꝓuincie iudicet ⁊ non ab
alienis .i. a sue iustis iudicib⁹
ꝓuincie ⁊ non ab extraneis:
nisi vt iā est prelibatū: a iudi/
cādis fuerit appellatū. Itē
nicolaus papa.

Non alioꝝum sed primatis sui
iudicio quisqꝫ subijciat se epi/
scopus.

414

a ¶ Ab extraneis. ergo metropolitanus ē extraneꝰ iudex nō ē g°. iudex, ꝓuīcie qd iuris sit de h°. q̄re. ix. q. iij. c. ij. Jo.

a D Enicꝫ. vel infirmitate. vel malicia plebis vl' defectu ſcīe vel irregularitate: ut ex̄ de renūc. nisi cū p̄idem:

b ¶ Restituatur. ſꝫ nōne debuit ꝑdere locū ſuū: q: ſpontanee rn̄debat corā extraneo iudice. xi. q. i. placuit. ⁊. iij. q. vi. nō liceat. ſꝫ dic ꝙ papa ꝑpcit ei. ⁊ ē hic ar. de illicita renunciatione: ꝙ nō teneat: ſi fiat ignorante p̄lato ſuo: vel ſi fiat ī manu alteriꝰ. xvij. q. ij. gonſaldus. extra ď renūc. admonet. ⁊. ff. ď offi. p̄. legatus. ſed ↄ̄. q: etiā tacite qs renūciat iuri ſuo: ex̄ de his q̄ fi. a ma. ꝑte ca. ex ore. et vij. q. i. eos. ⁊ ex̄ de renūc. ꝙ in dubijs. ⁊. xxxi. q. i. de bn̄dicto. vij. q. i. ꝑiculoſum. dico ꝙ ipſe non pōt repetē: q: renūciatio tenet quātū ad ipſū: ſꝫ ecclesia pōt eū repetē: ut. vij. q. i. nō oportet. ⁊. c. eos. vl' dic ꝙ renūciare pōt his: q̄ ſpectant ad onꝰ ſꝫ n̄ his q̄ ſpectāt ad honorē. nō enī ſubditus pōt abdicare a ſe iuriſdictionē ſui ep̄i: ut ex̄ de fo. ꝯpe. ſi diligenti. Jo.

c P Lacuit. parochianū. Sꝫ nūquid ep̄us pōt punire exemptos q delinquūt ī ſua diocesi: videt ꝙ ſic ꝑ. c. iſtud. ⁊. ſ. iij. q. vi. c. i. ⁊ ex̄ de heret. ad abolendā in fi. vbi dicit ꝙ nullū p̄uilegiū iuuat: ⁊ ex̄ de p̄uile. ex tuaꝝ in fi. Item negligentiā talium pōt ſupplere. ut ex̄ de ſup. negl'. p̄la ſicut. ex̄ de p̄uile. cū ⁊ plātare. ⁊ exceſſus eoꝝ punire: ut ex̄ de p̄uil'. patentibus: Itē q: rōne delicti ꝑdit p̄uilegiū. xi. q. iij. p̄uilegiū. Itē q: reatus oēm honorē excludit: ut. C. vbi ſena. vl' cla. l. i. Itē q̄ in ꝓuīcia qs deliq̄t: illic iuri ſubiaceat, nullo ſe excuſaturū p̄uilegio. C. vbi de cri. agi oportet. auc̄. qua ī ꝓuicia. nō enī ꝓtextu p̄uilegij ↄceſſi flagitioꝝ creſcet auctoritas: ut. C. de p̄ui leg. ſcho. l. ij. li. xij. ad idē in auc̄. de man. pn̄. §. ꝙ ſi deliquē

D Enicꝫ ſuffredꝰ: ſi tale in ſe crimē nō uerat: quo recte poſſet ep̄atu p̄uari: vel infirmitate ſe ſētiebat forſitā ꝑgrauari: q̄ īpeditus nullis poſſet ꝓximis ſua p̄latōe ꝓdeſſe: primatis ſui debuerat ⁊ nō alioꝝ dioceſeos antiſtitū poſtulari iudiciū. ꝙ ſi q̄libet ābiguitas vel aliq̄ fortaſſe ſup examiatōne vel ep̄atꝰ abrenūtiatōe ab orta fuiſſet cōtentio: ex more ad apoſtolicā ſedē referri cōuenerat: ⁊ nr̄a ī his oībꝰ debuerāt cūcti decreta penitus expectare. qđ q: omiſſū ē hactenus: dolemus. dilectiſſimi igit̄ gloriā vr̄aꝫ vehemēter efflagito: ut iā dictꝰ ſuffredꝰ ep̄s ꝓpo reſtituatur epiſcopo: ⁊ hic ſi aliquid reprehenſione dignuꝫ geſſit: poſtea vel correctione vel digna animaduerſione diffinietur. E ſt tamen caſus in quo epiſcopus alterius parochianum excommunicare valet. U nde in concilio apud compendium.

Quando epiſcopus parochianum alterius excommunicare valet.

P Lacuit pro cōi vtilitate: vt nullꝰ ep̄oꝝ grauiter ferat: ſi eius ꝓchianū depr̄dationis cā alter ep̄s excōicauerit. I tem ex cōcilio meldēſi

De eodē Palea

D E illis aūt q ī fra parochiam bn̄ficiū aut hereditatē habent: ⁊ alteriꝰ ep̄i parochiani ſūt: ⁊ de loco ad locū iter faciunt: et rapinam ⁊ depredationes peragūt: placuit vt excōmunicentur: nec ante ex parochia exeāt: q̄ꝫ que patrarūt digne emendent. quorum excommunicatio ſeniori eorum ⁊ proprio epiſcopo ſignificāda eſt: ne eos recipiat anteq̄ꝫ illuc redeant: vbi rapinam fecerunt: ⁊ ibi omnia pleniter emēdent.

P Oro cuius iudiciū ſibi expetendum ſit: ſi iudices electi inter ſe diſcordare ceperit in laodicenſi concilio ſic inuenitur diffinitum.

A quo ſit ferenda ſententia: ſi quo ꝓuinciales epiſcopi diſcordant.

S Iquis epiſcopus criminaliter in iudicio epiſcopoꝝ fuerit accuſatus: cōtingat autem epiſcopos prouincie qui conuenerint diuerſas habere ſententias: ⁊ alios quidem innocentem euꝫ pronunciare alios reum: propter huius controuerſiam amputandam placuit ſancte ſynodo: metropolitanum epiſcopum alterius ꝓuincie vicine aduocari: ⁊ aliquantos cum eo epiſcopos alios. qui pariter reſidentes quicunq̄ꝫ fuerint: dirimāt queſtionem: propter hoc vt ſit firmum iudicium: quod ab vniuſ prouincie epiſcopis fuerit ꝓmulgatum. I tem ex concilio martini pape.

Quando iudices electi de ſētentia inter ſe diſcordes extiterint: de vicina prouincia archiepiſcopus aduocetur.

S Iquis epiſcopus in aliq̄bus iudicatur: ⁊ viderit ipſos epiſcopos qui in prouin

tes inueneris: vbi dicit̄ nō ꝑmittas nocētes aliqbꝰ vti p̄uilegijs. eↄ̄ ꝓbat̄ ꝙ nō pn̄t puniri: ut ex̄ de priuile. ſane. ⁊. c. cū capella. xvi. q. i. frater. ⁊ expſſe dr̄ ex̄ de ſup. negl'. p̄la. ſicut. ſi enī tales poſſent puniri ꝑ eū ⁊ alij: inutile eſſet. eorū p̄uilegiū. Itē ꝓconſul non pōt ſe intromittē de cāis ſiſcalibꝰ: ſic nec ep̄i de iſtis q quodā modo fiſcales facti ſūt ꝑ p̄uilegiū ff. de offi. ꝓcō. ſi i aliqua. §. i. So. q dam dicunt ꝙ ꝓ oculto delicto a ſolo ro. pontifice pn̄t puniri: ſꝫ pro notorio pn̄t puniri ab ep̄o loci per id qđ legit̄ ex̄ de p̄uile. tuaꝝ. Melius dicas: ꝙ ſi p̄uilegiatus delinquit circa rē non exemptā ut ī cōtractu vel maleficio occidēdo hominē vel adulterando cū aliq̄: tale delictū pōt punire ep̄s loci: q: ⁊ ſi ſit ꝑſona exempta: tn̄ res ī quā delinquit̄ n̄ ē exēpta. Si vō deliquit circa rē exēptā puta male gerēdo ſe in officio ſuo vel alienādo res eccl. ſic ſue: ī his a ſolo papa punit̄. vbi g°. actū exēpti p̄iudiciū affert nō exēptis: bn̄ ep̄s loci punit̄ in his in q̄bus delinquens ↄtingit ſuā iuriſdictionē: ſecus ſi nō afferat alicui p̄iudiciū. Et hec diſtictio ꝓbatur ex̄ de p̄uil'. cū capella. ⁊ dicit ꝙ cū delictū eoꝝ publicū eſt: pōt puniri ab ep̄o. ut. ſ. dictū eſt: ⁊ ut dicit decre. patentibus. ⁊. c. tuaꝝ. ex̄ de priuile.

P Oro. hec qđ expedita ē. ij. q. vi. §. diffinitiua. v. item ſi plures.

c Siquis.istud.c.videt͛ ptinere inigtatē:tū ex eo q nõ stat͛ hic i iudicio maioris ptis:tū ex eo q alien⁹ iudex iudicat nõ suũ subditũ:s3 expone ,put hic notaui. f Prouincie.i.pari numero.

g Snias.i. opi niones qbusdã.s. volentib⁹ eũ ab/ soluere qbusdã volentib⁹ reser/ uare sniam pape

h Pronũciare. nõ sniando s3 opi nionē suã recitã/ do:ꝛ iõ sic expo/ ne: ne sit ꝯ.ff. de re.iu.duo.ꝛ.l.in/ ter pares.ꝛ.ij.q. .vi. itē si plures. vbi dicit͛ q si dis/ cordãt delegati ad delegãtē ē re currendum.

i Aduocari.per pape rescriptũ.i. papa committit metropolitanis ꝛ epis vicine ,p/ uincie negociu3 illud.sic exponit͛ fm illos q de iu/ dicibus a papa delegatis hoc in telligũt. vel etiã de epis ipsis: q sui iudices sũt:in telligas. Et fm h° ē spãle: q par pari põt cãm de legare. nã qñq3 i defectu3 iudicis ordinarij par in parē h3 imperiũ: ut.lxv. di.c. vlti. sic.ij.q.vi.placuit vel forte hoc fit de cõsensu ptiũ. ar.xi.q.i.iudices Est etiã hic aliud spãle: q si discor dant iudices:nõ obtinet snia plurimorꝫ: sic. C. de ap. iubem⁹ in fi. et ex͛ de rescrip.pastoral͛.al's sec⁹ lxv.di.sane.vl͛ forte hoc tenet:cũ pares sũt hinc inde iudices.s3 ꝯtra/ riũ est.xxi.di.c.submittit͛:vbi dicit͛ q ad maiorē iu/ dicē est eundũ .s3 hoc fit:ut dixi de ꝯsensu ptiũ. vel dic q oĩa ista specialia sũt in cã epi:vbi oēs debent concordare in snia:ut.j.e.c.iiij.

cia sua sunt inter se iudicio di screpare:ita vt alij videantur eum qui iudicatur iustificare: alij condemnare:pro diffinitõ ne huius dissensionis hoc pla cuit sancte synodo: vt de pro/ uincia vicina alter metropoli tanus vocetur episcopus: vt per eum confirmetur quod se cundum rectum placuerit ca/ nonem. Nisi eadem prouin/ cia primatē habuerit: ad quē negocia que per metropolita num terminari non valent: re/ ferenda sint. Unde bonifa/ cius papa populis gallie.

Primati deferuntur negocia: que metropolitanus explica/ re non valet.

Si inter episcopos eiusde3 cõsilij dubitatio emerserit de ecclesiastico iure vel de ali is negocijs: primum metropo/ litanus eorum cum alijs in cõ/ silio considerans rem diiudi/ cet. ꝛ si non acquiescat vtraq3 pars iudicantium: tunc primas regionis inter ipsos audiat: ꝛ quod ecclesiasticis canoni/ bus ꝛ legibus vestris consen taneum sit: hoc diffiniat. ꝛ nul la pars calculo eius valeat contradicere. Item alex/ ander papa. De eodem.

Palea.

Si metropolitanus a quo/ cunq3 comprouinciali epi/ scopo in causa propria appel/ latus eum audire distulerit: in proxima synodo negocij sui habeat licentiam exercendi: ꝛ quicquid per iusticiam a cõ/ prouincialibus fuerit statu/ tum: debet custodiri. Sed si omnium comprouincialium cõ cordi sententia fuerit damna tus: manebit erga eum immo/ bilis censura. Unde in anti/ ocheno concilio legitur.

Episcopus qui ab episcopis sue prouincie consonam sen/ tentiam reportauit: ab alijs iu dicari non poterit.

Siquis episcopus crimina liter accusatus ab omnib⁹ qui sunt intra prouinciam epi scopis: exceperit vnam conso namq3 sententiam: ab alijs vl/ terius iudicari non poterit: sed manere circa eam oportet tanq3 conuenientem: que ab omnibus prolata est: firmam ratamq3 sententiam. Ubi in/ telligendum vero est: nisi ad iudicem maioris auctoritatis fuerit prouocatum: tunc enim per appellationem soluta sen/ tentia firmitatem non obtinet Unde nicolaus papa ait.

Semel diffinitum retractari non licet: nisi vbi maior aucto ritas fuerit.

Quod bene semel diffini/ tum est ꝛ interpositis iura/ mentis deliberatum: nulla de/ bet iteratione: nisi forsan vbi fuerit maior auctoritas: retractari. Item ex conci/ lio sardicensi.

In renouatione iudicij bea/ ti petri memoria est haben/ da.

k Siquis episcopus.

l Si int͛ epos.negocijs. Nota q ciuilib⁹ negocijs posse celebrari synodũ:ut.s.di.xviij.propter.

m Tũc primas. ar.q maiora negocia nõ lic3 facē metropolitano si/ ne auctoritate primatis: sic.lxv.dis͛. de psona.et xcix.di .c.i.ꝛ.xvi.q.vi. placuit.s3 illud intellige si appellat͛ ad ipsum: ut xviij.di.c.i.ꝛ.ix.q.iij.cõ questus.

n Cõtradicē.Ecce ca sus vbi nõ audit͛ secun do appellãs: ut dixi.ii. q.vi.anteriorum.

o Siqs ab oibus.p hoc videt͛: q spãle sit i epo: ut ab oib⁹ de/ beat absolui vl͛ cõdẽnari

a Quod bñ. diffini/ tũ ē a iudice p sẽ/ tentiã vel etiã a quocũ q3. Et intellige de iura mento qd iudex pti de fert: nõ qd ps defert p/ ti: q2 illud nõ põt retra ctari: ut.C.de reb⁹ cre dito.generalit͛.ꝛ.ff. de iureiurã. admonendi. Itē ar. q q iurat stare vel parere snie vel mã/ dato alicui⁹: q põt ap/ pellare.ff.rē ra.ha.l.iij .§.falsus.ff.iudi.sol.cu3 apud: ex͛ de ap.ad hoc preterea.ꝛ.c.questiõi.

b Maior. extra de iu reiuran.venientes.

c Sius.ar.aliã esse causã appellatio/ nis a pricipali. xxxi.q. ij.lotharius. ꝛ notaui. ij.q.vi.si epũs.ꝛ.§.si post secundam.

d Uel ab his.ille eni iudex qui tulit sniam: si nõ defert appellationi rescribet ei ad quē ap/ pellatur opinionē suã: ꝛ quare nõ deferat appellationi: ut.ff.de appel.reci.vel nõ. sciendum.

e Quod autem. Reus nõ est cogend⁹ ad purgationē nisi laboret infamia: ut.j.e.q aut͛.ꝛ.ij.q.v.presby/ ter. vbi plene de hoc inuenies.Io.

f Quod aut͛. qua.i.p quã: sic.s.iiij.q.iij.qui intendit: et extra de psump.cũ in iuuentute.

Osius eṗs dixit: ꝙ si aliqs eṗs abiudicat⁹ fuerit i ali q̈ cā: ⁊ putat se bonā cām hr̄e alter iudiciū renoueť. si vobis placet sācti petri memoriā ho norem⁹: ut scribať vl' ab his q examiauerūt: vel etiā ab alijs eṗis q i ꝓuincia ꝓxima morā tur: romano eṗo ⁊ si iudicaue rit renouādū eē̄ iudiciū: reno ueť ⁊ det indices. si aūt ꝓba uerit talē cām: vt ea nō refricē tur que acta sūt: q̄ decernit ro man⁹ eṗs confirmata erūt. Si hoc ergo placet oīb⁹: statuať. Synodus respondit: placet.

Quod aūt deficiente accusatore nō sit re⁹ cogēd⁹ ad ꝓbatōem auc̄te gregorij ꝓbať q scribēs maximo ait.

Onus ꝓbatōis reo nō īcūbit

Quod aūt postulas: vt illuc ꝑsonā dirigere debeamus: qua de his que dicūť pos sit eē̄ ꝓbatio: eēt vbicūq̄ excusabile: si vnq̄ ratio ei q accusať necessitatē ꝓbationis iponeret. at postq̄ nō tibi sed accusātib⁹ hoc onus incūbit: ad nos sicut prefati sum⁹: dila tōe cessāte venire nō desinas.

Qm accusat⁹ nō negatōez sed exceptōem ꝓbare dz: codice. li. iiij. ti. de ꝓbatōib⁹.

De eodem

Accusator qḋ asseuerat ꝓfitēdo se ꝓba re nō posse: reum necessitate mōstrandi cōtrariū non astrin git: cū per rex naturā factum negantis probatio nulla sit.

Hoc antē seruādū est: qñ reū publica fama non vexat. tūc eni auctoritate eiusdē gre gorij ꝓpter scādalū remouen dum famam suam reum purga re oportet.

Quidam episcopus longa in valitudine grauatus aliū sibi sub stitui rogauit: cuius precibus summus pontifex annuit: ⁊ qḋ rogauerat ei cōcessit. Postea vero conualuit idem episcopus: ⁊ quod prius fecerat cupit rescindi. Aduersus eum q sibi accesserat: questionez mo net: suamq̄ cathedram tanq̄ sibi debitam reposcit. Hic primum queritur: vtrum viuē te episcopo alius possit in eadem ecclesia ordinari. Secū do. an iste valeat reposcere cathedram: quam sua intercessione alter accepit.

Quod autem viuente episcopo alius su perponi aut superordinari non possit: ex concilio apud aluerniam celebrato diffinitū est: i quo legi tur: vt nullus viuēte eṗo ali⁹ superponatur aut superordinetur episcopus: nisi forsitan in eius locum quem capitalis culpa deiecerit. Item ex re gistro gregorij pape ad anatholium constantinopolitanuz

g Accusator. Ex hac. l. due hn̄ť regule. Una ꝙ nisi actor ꝓbet qḋ intēdit: reus absoluiť. Secūda ē: ꝙ negātis factū nulla ē ꝓbatio. p̄or regula recipit exceptiōes. Nā ra tiōe p̄sūptionis transfert ꝓbatio ad reū: ut ex̄ ut ec. bñ. ut nostrū. ⁊ ex̄ de ꝓcu. ex insinuatiōe i fi. ⁊ ff. de dona. īnť vir ⁊ vxor. gnatus. Itē cū actor intēti onē snā fūdauit iure cōi ut. C. de ꝓba. siue. xxiij. di. quia sūt. ⁊ c. di. ꝯ morē. Itē cū re⁹ spōte assumit sibi on⁹ ꝓbādi ut. ff. de ꝓba. circa. Itē in cōib⁹ iudicijs vtriusq̄ ꝓbatio audiť: ut ex̄ ḋ ꝓba. ex lr̄is. Itē cū vtq̄ ꝯtendit se possidē: ex̄ de ꝓba. lꝫ. Itē i crimīe falsi vtriusq̄ testes audiūť: ut. C. de fal. ꝟ. sitr i crimīe lese maiestatis ⁊ i sacris desertis ⁊ i ꝓditiōe p̄rie ⁊ i crīe peculat⁹ vtriusq̄ testes audiunť: ut. C. de abo. fallaciť. Et de scḋa regula nōbis: ꝙ triplex ē negatiua: facti iuris ⁊ forme siue q̄litatis. Negatiua facti ē: in q̄ negať aliqd factū eē. hec si ñ hꝫ determiationē loci vl' tp̄is nūq̄ pōt ꝓbari. ut siqs dicat se citatū nō eē vl' se nō ꝯtrxisse cū berta: tales iprobari pñt: sꝫ ꝓbari mīme. de tali loqť h. Et hoc iō q: negationū nō sūt cē. Si āt adijciať tp̄s l' loc⁹ pt ꝓbari: si ꝓbatū fuerit de alio loco tp̄e ⁊ de aliq°: ut ex̄ de testi. ex tenore. ⁊ C. ḋ ꝯ hen. stip. optimā. Idez dico de hac negatione ꝙ caplin nō fuit citatū: qḋ cū determiatiōe tēporis pōt ꝓbari: sꝫ i ꝯtrariū inuať ex̄ de elec. bone. sꝫ illud nō ē ꝓpť vim negationis: sꝫ poti⁹ singularitatis. Qñq̄ tñ negatiā ꝓbať sine determiatiōe tp̄is ut ex̄ de ꝓba. tertio. Sꝫ illa poti⁹ ē p̄sūptiua ꝓbatio q̄ violēta. Et sic intelligiť qḋ ē ex̄ de testi. tā lr̄is i fi. Itē negatiā facti ꝓbať: cū hꝫ iplicitā affirmatiuā: ut ex̄ ḋ renū. sup hoc. Itē negatiā iuris bñ ꝓbať: ut ḋ ꝓba. ab ea pte. q: q negat aliqd iuste factū: dicit ⁊ illud iniuste factū: ⁊ iō illud teneť ꝓbare. Negatiā forme siue q̄litatis dr̄ ista. Iste nō ē idone⁹ ḋ ē legitim⁹: ñ ē soluēdo: ⁊ talis ē ꝓbāda: ut ex̄ de p̄sump. dudū. ⁊ ff. de le. ij. cū qdā. ⁊ l. cū pr̄. §. rogo. ⁊ C. ḋ inoffi. testa. oīmō.

h Per rex naturā. i. ꝑ ꝯsuetudinē cāx. Itē iste intellect⁹ ꝑpēdiť ꝑ id qḋ legiť. x xxvi. q. v. c. vlt. i fi. sic ex̄ de fide istru. inť dilectos. ⁊ sic ex̄ de cā pos. cū ecclia. ⁊ ex̄ de fi. instru. c. ij.

i Negantis. sic ex̄ de cā pos. ⁊ ꝓprie. cū ecclia. et ex̄ de ꝓba. qm̄.

k Quidā eṗs lōga. s. ꝓxima cā in illo. c. deniq̄ agebať de renūciatione eṗi. vñ nacta occasiōe subijcit cām istā de renūciatiōe: q̄ q̄riť an eṗo viuēte alius substituend⁹ sit. ⁊ de mutatiōe sedis. Et ut hec et alia ꝯpetenti⁹ faciat: ꝓponit thēma. ex quo duas elicit q̄stiones.

Quod aūt. viuēte. Dicendū ē ꝙ ñ: nisi sit deposit⁹ l. di. postq̄. vl' nisi renūciauerit de lnīa pape: ut. j. e. c. mutatiōes. vel nisi ꝑ ambitionē se transtulerit ad aliā. quo casu carebit hita ⁊ ābita j. e. siqs eṗs: ad instar iuasoris q amittit rē iuasā ⁊ aliud tantūdē: ut C. vñ vi. siqs i tantā. In egrotāte aūt distiguūt qdā: si egritudo ē incurabilis: ut tūc alt substituať vel ēt si nimis senex ē ad instar iudicis. ff. de iud. si longi⁹. C. ḋ offi. p̄fec. ori. l. siquos. sꝫ h° ñ admitto nisi i leproso: q a dignitate remoueť ꝓpť scandalū: ex̄ de cle. egro. tua. Hoc aūt scias ꝙ epilēnci ⁊ alij diuturno morbo laborātes ñ ꝓmoueť: ut. xxxiij. di. cōiť. ⁊ ex̄ de elec. cū inť. sꝫ ꝓmotū morb⁹ ñ deijcit: ut hic. ⁊ j. c. ij. sꝫ dať ei coadiutor: ut. c. j. Sꝫ ex dispēsatione magna q̄nq̄ viuēti eṗo alt adiūgiť: ut. j. e. nō aūt. ⁊ idē de quolibꝫ clico itelligas. Sꝫ abbates fa

diaconem. Pro molestia corporis suo honore priuetur.

SCripsit mihi dilectio tua: me reuerēdissimo frī meo iohanni p̄me iustiniane sedis ep̄o: ꝓ egritudine capitis quā patitur: ep̄m ꝑcipere succedē ne fortasse dū epi iura eadem ciuitas nō habeat qḋ absit ab hoste depereat. ⁊ quidē nusq̄ꝫ canones precipiūt: vt ꝓ egritudie epi ep̄s succedat. Et iō iniustū est: vt si molestia corporis irruat: honore suo priuet̄ egrotus. Sed suggerendū ē: vt siqs in regimine egrotat: dispēsator illi talis regratur: qui possit eius curā oēm agere: et locū illius in regimine ecclie ip̄o nō deposito cōseruare: vt neqꝫ de⁹ oipotēs offendat̄: neqꝫ ciuitas neglecta eē īueniat̄. Idē in ep̄la ad candidum.

Flagellatis a domino afflictio addi non debet.

QUm ꝑcussio corpalis īminet: vt ꝑ purgatione an ꝓ vidicta cōtigat: dei iudiciū ī hoc ignorat̄. ⁊ iō nō dꝫ a nob̄ addi flagellati afflictio: ne nos culpe qḋ absit offēsa respiciat. Itē grego. clemētino ep̄o p̄mati vizanceno.

Infirmitatis causa loco suo quis priuari non debet.

PResentiū latoris adeodati querelā: q se presbyteratus sui loco incōgrue dicit expulsū: licet subdite tibi textus petitionis explanet: tn̄ paulo iudicauimus apertius retexē endam. asserit nanqꝫ a quinciano fratre ⁊ episcopo nostro in loco suo quibusdam se suis ordinandis negocijs relaxatum: egritudinisqꝫ causa ꝑ duorum mensium spacium sue se ecclesie defuisse. cuius rei occasionem captantem predictū fratrem nostrum aliū loco ei⁹ illic presbyteꝝ ordiasse. Hortamur itaqꝫ fraternitatē tuam vt cām eius sollicite districteqꝫ ꝑquiras. ⁊ si manifeste egritudinis: sicut dicit̄: cā ecclesie sue defuisse eū reperis: nulluꝫ ei ex ordinatōe alterius presbyteri ꝑmittas preiudiciū generari: sed in loco suo sine aliqua euꝫ fac dubietate restitui ⁊ infra: Illud aūt charitatem tuā specialiter admonem⁹ vt si vera fuerit huius suggestio atqꝫ in suo ordie fuerit restitutus: de presbytero q in loco eius ordinatus ē: subtiliter districteqꝫ debeas eē solicit⁹. ⁊ siqdē sine datione aliq̄ ad eūdē ordinem ꝑuenerit: vt in simoniacā heresim non potuissꝫ incidere: in aliā quācūqꝫ vacātem ecclesiā eum volumus ordinari. Sin autem in euꝫ quippiam: quod auertat dominus tale fuerit repertum: ipso etiā presbyteratus ordine priuet̄: quem non causa replende necessitatis ecclesie: sed sola cōprobabitur ambitione suscepisse. Item nicolaus aluino ianuensi archiepiscopo.

Pro infirmitate vel egritudine pontifices n̄ sunt abijciēdi nec ī eoꝝ locū alij substituēdi

---

eti inutiles remouent̄ penit⁹. xviij. q. ij. siqs abbas. sicut etiā fit in iudice. C. de offi. p̄fec. ori. siquos. cuꝫ etiā ex modicis causis remoueant̄: ex̄ de simo. per tuas. Ubi aūt electus siue ꝯfirmatus añ ordinatione fit inhabilis: remouend⁹ ē: ut videt̄ ex̄ de eta. ⁊ quali c. i. vite tn̄ neccessaria recipi et. ꝫ. c. q̄uis.

a Scripsit. prime. i. saloni tane: q: ibi iustinianus primo resedit. aliī dicunt rauēnam ⁊ nō salonitanā esse primā iustiniani sedem.

b Et iō iniustū ꝑesse cui intelligit̄: lꝫ sit infirmus sicut seruus serui re intelligit̄: licet sit infirmus. ff. d̄ sta. liber. cū hēs.

c Dispensator. si. ff. de tute. solet etiā: vbi d̄r q̄ si tutor ꝑpter longā egritudinē n̄ pōt adesse: dat̄ ei curator: q potius dicit̄ administrator.

d Omnē. i. res ei⁹ administrare. Sꝫ q spectant ad pōtificale officiū vicini epi supplebūt. ꝫ. e. pontifices. Et est hic ar. q̄ coadiutor et administratores vl̄ visitatores debeant hr̄e liberā ⁊ generalē administrationē: ut. ꝫ. e. q̄uis. ⁊ ex̄ de elec. cū nobis oliī in si. ⁊. xvi. q. i. relatio. lꝫ qd si iste nolit hr̄e coadiutorem: dico eū cogendū ꝑ superiorem.

e QUm ꝑcussio. purgatione. i. ꝓbatione. ꝫ. c. ad uersitas.

f Flagellatis. sufficient̄: ꝫ nō sufficient̄ afflictis addi pōt: ut. xxi. q. v. siqs a ꝓprio. Et ē ar. q̄ p⁹ pniam nō pōt qs accusari de crimie: sil̄r nec duplici dam no dꝫ qs puniri. ff. de iure do. iure. ⁊. ff. de ꝯdi. ob. ca. si pecuniā. §. vlti. sil̄r pena nō dꝫ verti in culpā: ut. ꝫ. di. v. baptizari. ⁊. c. ad eius vo.

g Afflictio. ꝫ. iij. q. ix. indicas. ⁊ ex̄ de iudi. at si clerici. et ꝫ. di. v. c. i.

h PResentiū. ꝑ duorū. idē forte si per vnū: ut. ꝫ. e. siqs in clero. Hic sumit̄ ar. m. q̄ si ep̄s ī determiate licētiauit clericū: nō videt̄ eū licētiasse vltra duos mēses. lꝫ tn̄ hoc ē referendū ad arbitriū boni viri cōsiderato negocio. ar. ff. de v. ob. ꝯtinuus. ad hoc. c. hn̄ facit. ff. de re mili. q cōmeatu. naꝫ ibi dicit̄ q̄ si aliqs abē vltra statutū tp̄s: ꝓ desertore habet̄. si. bonū ar. xxi. q. ij. placuit. pōt tn̄ ꝑ modicū tp̄s purgare morā. lxxxviij. di. platū. nō eni festinabit iudex ad sn̄iam vbi qs iusta cā abfuerit: ut. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. etiā lꝫ ad ꝑfixum terminū re⁹ nō veniat: lꝫ habebit̄ rō viaꝝ tp̄is ⁊ egritudinis ⁊ alteri⁹ īpedimēti: ut. ff. de vaca. mu. tp̄us. ff. qbus ex ca. ma. sicui. §. i. pōt eni absens iustā hr̄e excusatione: ut ex̄ ut lite non ꝯtes. qm̄ frequent̄. Lex dicit q̄ siqs ꝑ licentiaꝫ abest: si vsqꝫ ad qnquenniū nō reuertit̄: punit̄: ut. C. de aduo. diuer. iudi. l. vltima. Jo.

i In aliā. Ar. q̄ si concedo alicui ecclesiam q̄ ab eo euincit̄: teneor ei aliā ꝯcedere: ut extra d̄ ꝑben. int̄ cetera. q: iuuari nos bn̄ficijs n̄ decipi oportet. ff. cōmo. l. i cōmodato. §. pl̄r. ꝫ. e. ois. ⁊. c. pastoral̄. ⁊ ē ꝯ id qḋ dicit lex: q̄ donator nō tenet̄ de euictione: ut. ff. de edil̄. edic. ad res donatas. lꝫ hic nō dicit̄ ep̄s donare: q: hꝫ necesse ꝯcedere ecclesiā: ⁊ in necessitatib⁹ nemo liberalis existit. ff. de adimē. lega. l. rē legatā. tn̄ de dolo possuꝫ agē ꝯ donatorē si mihi scient̄ det rē alienā: ut. ff. de dona. aristo. §. vlti. Jtē siquis ꝑ violentiā expellit̄ d̄ ecclesia: nō hꝫ recursū ad ep̄m: sicut

nec emptor ad venditorē ī hoc casu:ut.C. de acti.ēp.⁊ vē. l.expulsos. Et nota ꝙ hoc.c.semꝑ ꝯsueuit ad hoc induci:ꝙ spoliat⁹ a iudice nō possit petē restitutionē:ut.ij.q.i. notū. Iudex eni ñ dicit̄ facē violentiā:ut.xxiij.q.ij.c.i.ff.qd̄ me. cā.l.iij.semꝑ.n.ꝓ facto suo p̄sumit̄: nisi possit ď dolo argui: ut.ij. q.vi. hoc etiam. Io.

k ¶ Pontifices. q̄ licita sūt.ut missā canere ⁊ p̄dicare:ut.xcv. di.ecclesie.

l ¶ Sacerdotes.i.archidiaconi vel decani:qui vicarij sunt epī: ut.xxv. di.ꝑlectis.

m ¶ Nō lꝫ. in his q̄ spectant ad officiū epale: qd̄ ē.lxviij.di. q̄uis.

n ¶ Vicinoꝝ.sic.lxv.di. si forte.

o ¶ Vsqꝫ.sic.C. de cur. fur.cū alijs.

p ¶ Cū cautele.s. p̄stabit cautionē de bonis ecclesie nō vsurpādis.

q ¶ Cū cautele.s.prestabit cautionē: ꝙ ex hoc nullū ius sibi vēdicabit ar.ē ꝙ q̄s ꝓ possessore hr̄eo ꝙ fuit in possessione nisi ꝓtestatio p̄cesserit ut hic ⁊.s̄.xxiiij.di.presbyteri.⁊ ex̄ de iurepat. ꝯsultationib⁹.ar.ꝯ̄.ex̄ ď resti.spo.olī.⁊.x.quij.io.

r ¶ Factus ē.q̄ tūc. Hic videt̄: ꝙ absentes nō sūt vocādi ad electionē:ut.x.q.ij.hoc ius.⁊ ex̄ de sen. ⁊ re iudi.cuꝫ olim:maxime si fuit remoti:ut ex̄ de elec. cuꝫ int̄.imo ⁊ si i hortis sūt nō vident̄ vocādi:ut.ij q.vi.§.biduū.sufficit.n. ad citationem pulsatio campane:ut ex̄ de offi. cul.c.i.⁊.ij.⁊ ex̄ de ele. in cāis.⁊ ex̄ de postul. p̄.c.plt.⁊ lex dicit illos solos vocādos:q sūt in vrbe:ut.C.de leg.l.vlt. li.x. Qd̄ aūt vocādi sint absentes:ꝓbat̄.lxiii.di. quāto. Alioquī pl⁹ nocet ꝯtempt⁹ vni⁹ q̄ ꝯ̄dictio pluriū:ut ex̄ ď ele. q̄ sicut.⁊.c. cum nobis olim. Nā remoti sūt vocādi:vbi tractat̄ publica vtilitas:ut.C.de decur.curiales.li.x. So. sēꝑ vocandi sūt: vbi cōmode vocari pn̄t:ut ex̄ de elec. ꝙ sicut. Sꝫ si absentes ñ pn̄t interesse: reliq pn̄t eligē nt ibidē dr̄.tñ si aliqs ñ pōt interesse:si suo iuramēto fidē de hoc fecerit: ꝑmittit̄ ei ꝑ ꝓcuratorē eligere q sit de collegio:ut ex̄ ď ele. q̄ꝛ ꝓpt̄.ex̄ ꝓuiciā tñ nō sūt vocādi ut ex̄ ď elec.corā

Pontifices q aliq̄ occupantur infirmitate vel egritudine: abijciēdi nō sūt:nec alij in loco eoꝝ cōsecrādi sūt: nisi ex hac fuerint luce subtracti. ꝙ si de misterio sibi ꝯcessa cōquerūtur: q̄ licita sūt sacerdotes expleāt. In his vo q̄ his presumere nō licet: vicinorum vsqꝫ ad recipiendā sanitatem epoꝝ auxilia subrogent̄: ⁊ hoc cū cautele studio pagāt: ne ꝑ necessitatis occasionē p̄sūptōnis pullulet ambitio. epi vero q dñici gregis suscipiūt curaꝫ atqꝫ solicitudinē: ab admīstratione eoꝝ discedere nō oꝫ: vt accepti talēti pulchritudo nō deleat̄: sed certamē eoꝝ salubriter augeatur ⁊ triplicetur fruct⁹. Itē ex epl'a cypriani epi ⁊ martyris.

Viuente epo alius sibi succedē nō valēt.

Factus ē corneli⁹ epus de dei ⁊ christi ei⁹ iudicio ⁊ ď clericoꝝ pene oim testimonio de plebis q̄ tūc affuit suffragio ď sacerdotū āt̄iquoꝝ ⁊ bonoꝝ viroꝝ ꝯsēsu: cū nēo añ se fact⁹ eēt: cū fabiāi loc⁹.i.cū locus petri ⁊ grad⁹ cathedre sacerdotalis vacaret. quo occupato ⁊ de dei volūtate atqꝫ oim nr̄oꝝ cōsensione firmato q̄sq̄s iā eps fieri voluerit: foris fiat necesse ē. nec hꝫ ecclesiasticā ordinatōem: q ecclesie non tenet vnitatē. q̄sq̄s ille fuerit licet de se multū iactās ⁊ plurimū sibi vēdicās: ꝓphan⁹ ē: alienus est: foris ē. ⁊ cū p⁹ primuꝫ esse nō possit: q̄sq̄s post vnum q solus eē debet: fact⁹ est: iam nō scďus ille: sꝫ nullus ē. Itē eiusdē.

Non est eps:q in locū [illegible]

Nouatian⁹ eps nō ē: q cornelio epo in ecclesia a.xvj coepis facto adulter atqꝫ extraneus eps fieri a desertoribus per ambitū nititur. Et cū sit a christo vna ecclesia ꝑ totū mundum in multa mēbra diuisa: itē epatus vnus multoꝝ epoꝝ ⁊ cōcordi numerositate diffusus: ille post dei traditionē post cōnexā ⁊ vbiqꝫ cōiunctā catholice ecclesie vnitatē humanā conat̄ ecclesiā facere ⁊ per plurimas ciuitates nouos suos apl'os mittit: vt q̄daꝫ recētia institutioni sue fundamenta cōstituat. Cūqꝫ iam pridē ꝑ oēs ꝓuicias ⁊ per vrbes singulas ordinati sint epi i etate antiqui in fine integri in p̄ssura ꝓbati in ꝑsecutiōe ꝓscripti: ille sup eos creare alios pseudo epos audet: quasi possit aut totū orbē noui conatus obstinatōe pagrare: aut ecclesiastici ordinis cōpagē discordie sue seminatione rescidere ne sciēs scismaticos semꝑ int̄ initia feruere: incremēta vero hr̄e nō posse: nec augere qd̄ illicite ceperit: sed statim cū praua sua emulatōe deficere. ⁊ infra: Qui ergo nec vnitatē sp̄s nec cōiūctōeꝫ pacis obseruat ⁊ se ab ecclesie vīculo ⁊ sacerdotum collegio sepat: epi nec ptātem pōt hr̄e nec honorem: q epat⁹ nec vnitatē voluit hr̄e nec pacē. Idem ad papinianū.

Nō ē in ecclesia: q cum epo pacem non habet.

Scire debes epm in eccl'ia esse ⁊ ecclesiā in epo: ⁊ siqs cū epo nō sit in ecclesia nō eē: ⁊ frustra sibi blandiri eos qui pacē sacerdotibus dei non habētes obrepūt: ⁊ latent apud quosdā se cōicare credūt: quādo ecclesia que catholica vna est: scissa nō est neqꝫ diuisa. Idem.

Suo iuri qs cedere non dꝫ.

Quam periculosū sit in diuinis rebus: vt qs cedat

s ¶ Quo occupato.i. canonice sū pto.

t ¶ Firmato. ergo electio pape ē ꝯfirmanda.

u ¶ Ordinatione ar.ꝙ q̄ ab intruso fiūt: ñ tenēt:ut.xij q.ij.alienatiōes. ix.q.i. ordinationes.

x ¶ Sꝫ null⁹. ar. ꝙ null⁹ ē q mal⁹ ē.si. ex̄ ď transla. int̄ cor.sic.xj.q.v ij. nō oēs.⁊.xix. di.sm.ar.ꝯ̄.i.q.i. ꝙ quidā.

y ¶ Nouatianus dānā.xxiiij.q.i. loquitur.

z ¶ Initia. Ar.ꝯ̄ nouicios mgr̄os q p̄mo feruent ⁊ postea deficiunt xxiij.q.iiij.displicet.⁊.c. nō inuenit.⁊.c. si eccl'ia. imo a nimis est incipiendū:ut.xl viij.di.sicut.

⁊ ¶ Humanā.i.ñ sp̄ualē.

a ¶ Scire. in ecclesia.vi.q. ij.si tm̄ ꝯ̄.sꝫ ibi solutū est. hic dicit̄ eccl'ia eps. alibi ē idē ꝙ eccl'iastici viri:ut.s̄.xliij.di. c.i.alibi ponit̄ ꝓ maiori pre:ut.s̄. lvi.di.aplica. qñ q̄ ꝓ ꝯgregatiōe fideliū.ī. de ꝯse. di.i. eccl'ia.⁊ dic ꝙ ꝑ exēpla variat̄ ꝯsignificationes:

ut eẍ de testa. re
latū. ⁊ eẍ de vb.
sig. cū clerici. eẍ
de vsucap. c. i.
b Nā pericu
losū. ar. ꝙ q
iuri suo renūciat
illud repetē non
pōt. ĩ. e. cos. xxiij
q. iiij. si illic. ff. de
suc. edic. l. i. §. q
semel. ⁊ C. ḋ pac.
postꝗ. ĩ. e. h⁹ ne
quaꝗ. ⁊ ff. de e
dil. edic ꝗnt. §. si
vēditor. vbi dici
tur ꝙ remittenti
bus actōes suas
nō est dādus re
gressus ad eas.
xcij. di. si qs eps.
xviij. q. vlt. dudū
⁊ notaui. vi. q. iij.
deniꝗ.
c In diuinis.
xpe piculi: ut. ĩ. e.
suggestum.
d Primat⁹. ius
ergo primogeni
ture ut dicūt est
dignitas talis: q:
pmogeniti p̄ alijs
ĩ festis sacrificia
offerebāt: ⁊ ꝙ se
debūt ad dexte
rā patris: ⁊ ꝙ ci
bos duplicatos
recipiebant. Et
dixit gandulfus
esau cōmisisse si
moniam: q: illud
ius spūale fuerat
qḋ vendidit. sed
ē ꝯ eū. i. q. i. qui
studet: vbi dicit
ꝙ giezi fuit pm⁹
q ꝯmisit simoniā
S; nugd peccauit
iacob emēdo: nō
q: gratis hoc fuis
set datur⁹: vl q:
redemit id quod
sibi diuinit⁹ erat
debitū: eẍ de di
uor. gaudemus.
e Deniꝗ. do
mo. s. filio
salomonis. ⁊ ē h
ar. ꝙ filij regum
de iure debēt eē

iuri suo ⁊ potestati: scriptura
sacra declarat: cū esau prima
tus suos inde perdidit: nec re
cipere postmodū potuit qḋ se
mel cessit. Idem. Perditio
nē sibi acquirunt q ab epis re
cedentes vnitatē ecclesie sci
dunt.

Deniꝗ ꝗ sit insepabile vni
tatis sacramentū: ⁊ ꝗ sine
spe sint ⁊ pditionē sibi maximā
de indignatione dei acquirāt:
q scisma faciunt: ⁊ relicto epo
alium sibi foris pseudo epz cō
stituunt: declarat scriptura di
uina in libris regum: vbi a tri
bu iuda ⁊ bēiamin. x. trib⁹ scis
se sunt: ⁊ relicto rege suo alte
rū sibi foris constituerūt. Et i
dignatus est inquit dns omni
semini isrl ⁊ ḋmoliuit eos: ⁊ de
dit eos in direptionem: donec
abijceret eos a facie sua: quia
dissipatus est isrl a domo da
uid. ⁊ constituerunt sibi regez
hieroboam filiuz nabath: In
dignatum esse dixit dominum
⁊ eos in perditione dedisse:
quia ab vnitate dissipati alte
rum sibi regem constituissent:
⁊ tanta indignatio domini ex
titit aduersus illos: qui scisma
fecerunt: vt etiam cum homo
dei ad hieroboam missus eēt
qui ei peccata sua exprobra
ret atꝗ vltionem futuram pre
dicēt: panem apud illos ede
re ⁊ aquam bibere vetaretur
quod cum non custodisset: et
contra preceptum domini prā
disset: statim diuina censura p
cussus est: vt inde regrediens
impetu ac morsu leonis in iti
nere necaretur. sed adhuc in
euangelio suo dominus maio
rem intelligentie sue lucē ma
nifestat: ꝙ idem qui tunc se a
tribu iuda ⁊ beniamin scide
rant: ⁊ hierosolymis relictis ĩ
samariā secesserāt: inter pseu
do ꝓphetas ⁊ gentiles cōpu
tarentur. nam cum primum di
scipulos in ministerium salu
tis mitteret: mandauit ⁊ dixit
In viam gentium non abieri
tis: ⁊ in ciuitatem samaritano
rum ne intraueritis. Et ad iu
deos prius mittens gentiles
adhuc preterire iuber. Addē
do autem ⁊ ciuitatem samari
tanorum debere obmitti: vbi
erant scismatici: ostendit sci
smaticos gentilibus adequa
ri. ⁊ post pauca: Qḋ vero eū
dem quem nos deum patrem
eundem filium eundem spiri
tum sanctum ⁊ nosse dicuntur:
nec hoc adiuuare tales po
test. Nam etiā chore dathan
⁊ abiron cuz sacerdote aaron
⁊ moyse eundem deum noue
rant pari lege ⁊ religione vi
uentes: vnum ⁊ verum deum
qui colendus atꝗ inuocan
dus fuerat inuocabant: tamen
quia loci sui ministerium trans
gressi ⁊ contra aaron sacerdo
tem qui sacerdotium legiti
timum dignatione dei atꝗ or
dinatione perfecerat: sacrifi
candi sibi licentiam vendica
uerunt: diuinitus percussi pe
nas statim pro illicitis conati
bus penderunt: nec potuerūt
rata esse ⁊ proficere sacrifi
cia irreligiose ⁊ illicite ⁊ con
tra ius diuie dispositionis ob
lata. Thuribula quoꝗ ipsa in
quibus incensum illicite fue
rat oblatum: ne in vsum de ce
tero essent sacerdotibus: sed
potius indignationis ⁊ vltio
nis diuine memoriam corrigē
di posteris exhiberent: iussu
domini conflata atꝗ in igne
purgata in laminas ductiles
producuntur ⁊ affiguntur alta
ri: secundum ꝙ loquitur scri
ptura diuina. Memoriale in
quit filijs israel: vt non acce
dat quisquā alienigena: qui
non est ex semine aaron impo
nere incensum ante deum: vt
non sit sicut chore. Et tamen
illi scisma non fecerant: nec
foras egressi contra deum
sacerdotes impudenter atꝗ

reges. ar. ꝯtra. viij. q. i.
moyses. xciij. di. legim⁹
f Quod. idē qui. ar. ꝙ
idem populus est cum
eo qui fuit anī mille an
nos. sic. xvi. di. habeo.
⁊ ff. de iudi. ꝓponebat
Sed contra isti fuerūt
anī tempus christi vltra
caspisios mōtes trāsla
ti. sed dic ꝙ adhuc mul
ti sequebant eos in vi
cijs suis. vñ illi idem di
cebant esse cū eis. i. q.
i. cito.
g Adequari. xxiiij. q.
i. nō affirmamus. ꝯ. vbi
dicit scisma esse grauis⁹
peccatū. sz expone gra
uius. i. piculosius. xxxij
q. ij. nemo.
h Memoriale. hec. q̄
generāt materiā mali:
iubent publice exponi
ut alijs terror incutiat:
ut hic. ⁊ xi. q. iij. māda
mus. qñꝗ iubēt destrui
ne refricēt facti memo
riam. xv. q. i. mulier.
i Scismo. ita magnū:
ut isti nouatiani q no
uam fecerūt ecclesiam
a Non furē. i. nō in
uasorē. furtū eñi
nō cōmittit in re immo
bili: ut insti. de vsucap.
§. quod aūt.
b Sicut vir. adulte
rare. i. dimittere.
c Adulteret. i. dimit
tat fornicantem

d Fornicatus. vxor pōt dimittere virū ob fornicationē
sicut vir vxorē: q2 nō ad imparia iudicanī. xxxij. q. i. siquis
vxorē. sed nō pōt eū dimittere ut alij adhereat.
e Adulterata. ergo eccl'ia pōt delinquere ꝛ etiā vniuersi
tas. ar. ff. de orig. iu. l.
ij. §. illud. ꝛ ē ꝯ illud. ff.
de dolo si ex dolo. vbi
dicit ꝙ municeps non
pōt facere dolū: supple
de facili. Sz nūgd pōt
ecclesia vel ciuitas ex
cōicari? dico ꝙ nō: ut. x
xiiij. q. iij. si habes. sed
maiores de eccl'ia pñt
excōicari: ut ex d' simo.
veniens. ꝛ. ff. de cōdi.
ꝛ demō. municipibus.
ꝛ. xliiij. di. comessatio
nes. Dico enī: ꝙ si ec
clesia vel ciuitas posset
excōicari: sequeret ab
surditas. Nā oīb9 illis
mortuis ꝛ alijs substitu
tis est eadē ecclesia: g°
adhuc esset excōicata:
si priores canonici nō pe
tijssent absolutionē. Ad
huc de hoc notaui. xij.
q. ij. epūs qui.
f Ut legatū. epūs dici
tur legat9 dei: ꝛ tñ ē iu
dex ordinari9. vñ patz
ꝙ legat9 pape est iudex
ordinari9 ut pconsul.
g Ecce. sz illud grego
rij. s̄. c. scripsit.
h Si vo. hoc habeī i
originali: vñ hoc extra
ctum est.
i Petierit. ergo nulli
infirmo dand9 ē coad
iutor: nisi hoc petat. j. e
qualiter. ꝛ. c. q̄uis. ꝛ. c.
scripsit. ar. ꝯ. ex de ec.
edi. ad audientiā.
k Non aūt. nouo. Sz
ꝯ. in nulli9 psona
est obmittendū qđ sta
tutis generalib9 conti
neī. lxi. di. miramur. sz
illud nō fit pter vtili
tatē psone sz eccl'ie.
l Ut non succederet:
sic ergo vterq3 insolidū
ē epūs: si. xxi. q. i. relatio
ꝛ vterq3 pōt hominē p
se soluere ꝛ ligare. ff. d
admini. tu. si plures. ff.
de exercitoria. l. i. §. sed
si plures. ꝛ. ff. de offi. p

hostiliter rebellauerāt: ꝙ nūc
hi ecclesiā scindētes ꝛ contra
pacē atq3 vnitatē christi rebel
les cathedrā sibi cōstituere: ꝛ
primatū assumere ꝛ baptizan
di atq3 offerēdi licentiā vendi
care conātur. Item leo. iiij.
vernoni duci britanie.

Non est defendendus: q vi
uentis locum inuadit.

Non furē ꝛ latronē: qualē
gislardū esse sentim9 in nā
netica sede qui viuētis qđ nō
licuit locū nō timuit vsurpare
p cuiuscūq3 muneris donis vl
tra deberes defēsare. Item
euaristus papa omnib9 epīs.

Non licet epō ecclesiam suam
dimittere.

Sicut vir nō dz adulterare
vxorē suā: ita nec epūs eccle
siā suaz. i. vt illam dimittat: ad
quā fuit sacratus: absq3 ineui
tabili necessitate: aut apl'ica
vel regulari mutatōe: ut alte
ri se ambitus cā cōiungat. Et
sicut vxori nō licet dimittē vi
rū suū: vt alteri se viuente eo
mrimonio societ: aut eū adul
teret licet fornicatus sit vir e9
sz iuxta apl'm aut viro suo dz
recōciliari: aut manere innu
pta: ita ecclesie nō licet dimit
teī episcopū suū aut se ab eo
segregare: vt alteꝝ viuēte eo
accipiat: sed aut ipm habeat:
aut innupta maneat. i. alterum
epm suo viuēte non accipiat:
ne aut fornicationis aut adul
terij crimē incurrat. Si vero
adulterata fuerit. i. si se alteri
iūxerit: aut sup se alteꝝ epūm
adduxerit: aut esse fecerit vl
desiderauerit: p acerrimā pe
nitentiaz aut suo recōcilietur
epo: aut innupta pmaneat.
¶ Epm vo oportet opportu
ne ꝛ importune atq3 sine inter
missione ecclesiā suaz docere
eāq3 prudenter regere ꝛ ama
re: vt a vitijs se abstineat ꝛ sa
lutē cōsequi possit eternā: et
illa cū tāta reuerētia eius do
ctrinā suscipe debet: eāq3 ama
re ꝛ diligere: vt legatū dei ꝛ p
conē veritatis. Ecce his au
ctoritatibus patēter ōndit: ꝙ
epo viuēte alius supordinari
nō pōt: nec etiā p ei9 egritu
dine. Sz illud gregorij intelli
gēdū est: qñ ille q egrotat: ali
um sibi substitui nō rogat. Ce
teꝝ qñ aliqs vel senectute vel
infirmitate grauat9 susceptum
offm̄ ciū mistrare nō valet: si ali
um sibi substitui petierit: rōa
biliter fieri pōt. Vñ in eodez
capitulo sequiī. Si vo idē io
hāues fortasse p molestia sua
petierit: vt ab epi honore de
beat vacare: eo petitionē scri
pto dāte cōcedendū est. aliter
id facere nō valem9. Hic ēt
beat9 aug9. epūs suo nōdū de
fūcto sed senectute grauato
cathedrā epalē suscepit. Vñ
in epistola paulini ad ro. legiī

Aug9 nō tñ successit: sz accessit

Non aūt hoc tm̄ scripsi fi
mus gratulādū: ꝙ epatum
augustin9 accepit: sz ꝙ hāc cu
ram dei gratia meruerit aphri
cana eccl'ia: vt vba celestia au
gustini ore pciperet: q ad ma
iorē dñici muneris grām nouo
more puectus: ita cōsecratus
est: vt nō succederet in cathe
dra epo: sed accederet. Nam
incolumi valerio hyponēsis ec
clesie epo coepūs augustinus
est. Hoc idē pbatur auctori
tatē beati gregorij: q ariminē
si epo dolore capitis laborāti
alterū subrogauit: ita scribēs
in registro suo ca°. cc. xxxviij.

Epo grauato infirmitate ali9
subrogari perest.

Qualiter ordinati a nobis
sacerdotis corporis quia
notū est impediente molestia

consul. l. i. Sz nūgd quē vn9 ligat: pōt alter absolueī?
ꝛ videī ꝙ nō: q2 pares sūt. vñ videī ꝙ snīa p reo te
neat. ff. de re iudi. inī pares. Itē si simul ferāt ꝯrias
snīas: cui9 snīa tenebiī? videī ꝙ mutuo se impediāt
ff. de vsufruc. quo
tiens. ꝛ hec forte
vera sūt vbi siml'
administrāt. Sz
hic forte valen9
cessit administra
tionē augustino:
q2 facili9 expediī
administratio p
vnū q̄ p plures.
ff. de admi. tu. l.
iij. §. vlti. vel dic
ꝙ lz vterq3 hēat
dñiū ꝛ iurisdicti
onē insolidū: tñ
vn9 sine altero ñ
pōt iudicare ad
instar pluriū iu
dicū: ut. ij. q. vi. §.
diffinitia. v. si plu
res. ex de offi. de
le. q̄uis. ꝛ. c. cām
Itē nūgd eodez
mō pñt esse duo
apl'ici? ar. ꝙ nō. s̄
. c. fact9. Et dñs
tm̄ vnū ꝯstituit. x
xiiij. q. i. loquiī. ꝛ
c. qcūq3 ꝯ. qđ dis
pensari nō pōt. x
xv. q. i. sūt qdam
pterea q2 vna est
eccl'ia catholica:
ꝛ vnū caput: ꝛ tñ
plures iperatores
fuisse legimus. x
xi. di. nūc aūt. sed
hoc nō ē ita: quia
offenderet illa re
gula vnaz sanctā
catholicā ꝛc. xxi
ij. di. qui epūs.
Itē nungd papa
pōt renūciare. nā
marcell9 renūcia
uit. xxi. di. nūc āt
ꝛ clemens papa
p9 linū ꝛ cletum
iterū recepit ca
thedrā. vij. q. i.
si petrus.
m Accederet.
videī tñ: ꝙ augu
stinus i admistra
tione fuit minor
xl. di. añ oīa in fi.

Quia ut videt̃ in causa necessitatis erit vn⁹ eṗs vicarius alteri⁹: ne sit ibi monstrũ hñs duo capita: ex̃ ꝺ offi. iudi. ordina. qm̃ in plerisq̃.

a Qualit. quadriẽnio. q̃driennũ eni dat̃ ut possit abeẽ cã curationis: sꝫ annus dat̃ ei tñ ad experiendum: si possit celebrare. s̃. xxxiij. di. cõit: velenã. xxx. dies ut. i. q. ij. c. vlti. potius debuissꝫ iste eṗs fugisse romã ꝓ sanitate recuꝑanda sicut cõis filius: ut. xxiij. di. cõis. ⁊ ẽ hic ar. ꝙ rome ẽ sanũ morari.

o Datis. ergo ĩ scriptis facienda ẽ renũciatio als nõ tenet. s̃. e. q. § vlti. Jo. qꝺ fallũ ẽ cũ etiã solo facto põt aliqs renũciare: ut extra de ap. solicitudinẽ. ⁊ ex̃ de his q̃ fi. a ma. p. ca. ex ore. ⁊ etiam solis ꝟbis: ut. C. ꝺ pac. postq̃.

p Cõpulsi. absolute ponit̃ ille nominatiu⁹: ⁊ nõ hꝫ verbum.

q Eptathici. eptathicũ. ab epta dr̃ qꝺ ẽ. vij. ⁊ theca qꝺ ẽ repositio vñ eptathicuꝫ. i. repositio. vij. librorũ. s̃. di. lxix. hinc eteni. v. libri moysi ⁊ liber iosue ⁊ liber iudicũ ibi ꝯtinent̃.

r Decreti. in q̃bus testet̃ de examinatione ⁊ vita electi. lxi. di.

ariminensis ecclesia pastorali hactenus ac sacerdotali sit regimine destituta: dudũ fraternitas vestra cognouit: quẽ dudũ habitatoꝝ loci illius preci bus moti sepius hortati sum⁹ vt si de eadẽ capitis q̃ teneba tur molestia melioratuꝫ se esse sentiret: ad suã auxiliãte deo reuerteret̃ ecclesiã: q datis in dutijs in hoc quadriennio expectatur vel dum cleri vel ciuiũ huc venientiũ nosq̃ preci bus arguentiũ instantius hortaremur: vt si valeret cum eis auxiliãte deo remearet: datis scriptis supplicatione nos petijt: ut q̃ ad eiusdẽ ecclesie regimẽ vel susceptũ officiũ ꝓ eadem qua detinebat̃ molestia: assurgere nullaten⁹ posset: ecclesie ipi eṗm ordiare debere m⁹. vñ q̃ cũctaꝝ ecclesiaꝝ iniũcta cura solicitudis nos cõstringit: ne diutius gregi fideliũ desit pastoralis custodia: illoꝝ p̃cibus ⁊ h⁹ ex sui impossibilitate renũciatione cõpulsi vt visũ ẽ nobis eidẽ ariminensi ecclesie deberi eṗm ordinari: ⁊ datis ex more preceptis clerũ plebẽq̃ eiusdẽ ecclesie nõ destitim⁹ ãmonere: q̃tenus ad eligendũ sibi antistitẽ concordi ꝓuisione cõcurrãt. Hortamur ergo: vt fraternitas vestra eũ quẽ vno consensu oẽs elegerit: sicut ⁊ ipi a nobis poposcisse noscũtur: ad se faciat euocari: quẽ cauta ex oibus examinatõe discutite. ⁊ si ĩ eo q̃ ĩ textu eptathici cõtinẽt: minime dño opitulãte fuerit reꝑta: atq̃ fideliũ p̃sonaꝝ relatione ei⁹ quoq̃ vita vob̃ placuerit: ad nos eũ cum decreti vr̃i pagina additaq̃ testificationis epl̃a ꝺstinate: q̃tũs e⁹dẽ a nob̃ eccl̃a dño disponẽte consecretur antistites. Item ex ex eodẽ. ca°. cc. xliij. ad eleutherium eṗm. De eodem

Quãuis sit triste nobis valde qd loquimur: atq̃ fratina nos cõpassio poti⁹ arguat: q̃ aliqd de auditis diffinire permittat: suscepti tñ solicitudo regiminis cor nr̃m instãti pulsat aculeo magna nos ecclesiis cura ꝓspicere: ne q̃ earum possit vtilitas deperire. Peruenit igitur ad nos q̃busdam referẽtib⁹ quẽdã eṗm ita passionẽ capitis incurrisse: vt qꝺ mẽte alienata agẽ soleat: gemitus ⁊ flet⁹ audire sit. Ne g° lãguẽte pastore grex qꝺ absit insidiatoris laniãd⁹ dentibus exponat̃: vel eccl̃e ipius vtilitates depereãt: cauta nos necesse ẽ ꝓuisione tractare ⁊ iõ q̃ viuentẽ eṗm ab officio suo necessitas infirmitatis nõ crimen abducit: aliũ loco ei⁹ nisi recusãte eo nulla sinit ratõ ordinari. Sed si interualla egritudis hr̃e ẽ solit⁹: ipa data petitione nõ se vlteri⁹ ad hoc ministeriũ subuertẽte infirmitate posse fateat̃ assurgere: ⁊ aliuꝫ loco suo expectat ordinãdum quo facto oĩm soleniter electõne alter q dign⁹ fuerit eṗs ordinet̃. sic tñ ut quousq̃ eũdem eṗm in hoc seculo vita tenuerit: sũptus ei debiti de eadẽ ecclesia ministrent̃. Enimuero si nullo tp̃e ad sane mentis redit officiũ: p̃sona fidelis ac ꝓbabilis vite ẽ eligẽda: que ad regimẽ ecclesie idonea possit existere atq̃ de animaꝝ vtilitate cogitare ingetos sub discipline vinculo cõstringere: ecclesiasticaꝝ reꝝ curã gerere: ⁊ matuꝝ atq̃ efficacẽ se in omnibus exhibere: q etiã epo q nũc egrotat sup̃stes loco eius debeat consecrari. Ne autẽ huiusmodi passionibus sacerdotibus subito occupatis ceptum officiũ inexpletũ remaneat: institutũ est: vt sacerdos siue psallens siue sacrificans alios secum habeat: q si huiusmodi casus interueniat: inchoata ministeria perficẽ valeant Unde in toletano cõ. xj.

catinensis.

a Quãuis. triste. data petitione tp̃e infirmitatis nõ tp̃is furoris. nã tũc nõ teneret renũciatio. xvij. q. ij. gõsaldus.

b Fateat̃. iste equitate suadente lꝫ ius deficiat cogit̃ renũciare: cũ alijs in hoc ꝓsit ⁊ sibi ñ nocet: ut. ff. de aq̃ plu. ar. in sũma. §. idẽ var⁹: ⁊. ff. locati siqs domũ.

c Ministrent̃. lꝫ ꝓ crimine remoto nõ ministrant̃ sumptus. q̃ male meriti publica ꝺbẽt egestate laborare: ut. ff depositi bona fides.

d Eligenda. ar. ꝯ. s̃. di. lxxix. siquis papa. ⁊ ex̃ de pac. accepimus. ⁊ ex̃ de ꝯcel. p̃. ⁊ cc. nõ va. nulla. lꝫ oĩa illa continent ius cõe. vel dic ꝙ ille fuit elect⁹ sub tali conditione: nisi sup̃stes cõualuerit: ⁊ tunc eo cõualescente irritat̃ electio eo mortuo. deinde firmat̃. ar. ĩ. e. pastoralis. lxi. di. studij. ex̃ de elec. cũ terra. lxxxv. di. florentinũ. ⁊ est sic C. de cur̃. fur. cũ alijs. Quidã dicũt: ꝙ modo tanq̃ administrator eligitur: sed eo mortuo in episcopum.

e Illud. ne aũt alios. ĩ. xxi. q. ij. sicut ꝯ. lꝫ dicas talẽ esse coadiutorẽ vel sociũ non p̃latũ. vel loquit̃ de ecclesijs cõuentualibus. vel qñ sufficiũt facultates. sic. xciij. di. diaconi ⁊ ꝺ ꝯse. di. i. c. hoc quoq̃. ⁊. c. eṗus deo.

f Eliũs ꝑ hoc dicunt q̃dam loqui ꝺ infirmo quod falsũ est: quia infirmus nisi cõualuerit nõ celebrabit. ĩ. e. q. ij. ĩ litteris.

a Nihil.soluant.i.ne īcerpleta remaneant.

b Uel p̄sbytero.p̄sbyter ergo pōt supplere missā ab ep̄o inchoatā ar.hic.⁊.xxv.di.c.i.vbi dicit̄.ꝙ archip̄sbyt̄ supplet defectuꝫ absentis ep̄i in cantādo.ſꝫ ꝯ̄.j.ð ꝯ̄e.di.ij.c.vlti.ſꝫ dic ꝙ nouā missā nō pōt incipere.ſꝫ priorē posset cō sumare.Incipiat ergo vn⁹ vbi ali⁹.destitit:nisi sit oratiō cepta tūc eāꝫ alter reincipiat.Silit̄ vbi deficit in sacramento altaris:alter id in p̄ncipio incipiat.Idē dicit ī baptismo:ut alter de nouo id reincipiat: qꝛ hec sūt sacramenta vnitatis.De ordinatione idē credo.xxiij.dis. quorūdaꝫ.siliter iudex īcipiet:vbi alter terminauit.ff.de iudi.edicta Sꝫ nūquid prāsus pōt supplere?non.Itē vsqꝫ ad nonā tm̄ fit hec suppletio.sed matutinis ⁊ vesperis non expletis vsqꝫ ad qð tp̄us possit fieri suppletio dubitat̄ ſꝫ dico ꝙ qn̄cūqꝫ exple ri pōt ab alio.De sacerdote qd dices q dū venit ad cōfectionē mēorꝫ est mortalis peccati?dico ꝙ ꝑficere dꝫ ſꝫ peccet ꝯficiendo:ex̄ ð cele. mis. de hoie. Itē ē hic ar. ꝙ duo imꝑfecta faciūt vnū ꝑfectū:sic.iiij. q.iij. itē in criminali.§. sepe.de peni.di.i.tres sūt.C.de dona.sancim⁹ in fi.xvi.q.iij.§.pōt.ar. ꝯ̄.xxiij.di. quorūdā. et C.q̄ nu.tu.l.i.

c Compleāt̄.ar.nihil credas actū ⁊c̄.sic.xxx viij.di.q ep̄is.xxiij.dis. quorūdā.Itē ex eo ꝙ dicit ordine ē.ar.ꝙ ordo turbat⁹ irritat factū ut.lxi.di.miramur.⁊ lx viij.di.sicut.qð verū est de ordine q est de sub.

Quisqꝫ sacrificans sacerdotē sibi vicinum habeat:qui cepta sacramenta expleat:si ei aliqua necessitas ingruerit.

Illud diuini oraculi mente singuli precauēres quo scribitur.ve soli qui cum ceciderit non habet subleuantē:summopere nobis verendū est et cauendū:ne horis illius atqꝫ temporibus.in quib⁹ dn̄o psallitur vel sacrificat̄ vnicuiqꝫ diuinis singulariter officijs insistenti perniciosa passio vel corporis quelibet inualitudo occurrat:que aut corpus subito obrui faciat:aut mentē alienatione vel terrore confūdat. huiusmodi ergo casibus p̄cauentes necessariū duximus instituere:vt vbi tēporis ⁊ loci siue cleri copia suffragat̄:habeat q̄squis illic canens deo atqꝫ sacrificans post se vicini solaminis adiutorē:vt si aliq° casu ille qui impletur⁹ officia accedit turbatus fuerit vl' ad terrā elisus:a tergo semꝑ habeat qui eius vicē exequatur intrepidus. Sed si hoc sacrificanti frequēter acciderit:tūc omnimode ab oblatione prohibeat̄. Itē ex cōcilio toletano.vij. Si sacerdos necessitate p̄occupatus fuerit:cepta sacramēta ꝑ aliū explicet.

Nihil cōtra ordinis statutum temeritatis ausu p̄sumatur:neqꝫ illa que sūma veneratōe censent̄ vlla presumptione soluant̄:cū ad hoc tm̄ iussa fieri sunt:vt nō īterrupta noscantur:ne languoris ꝓuentu robore salutis natura priuetur.nō ergo solū fragilitati cō sulitur humane:sed etiam sacrorum ministerioꝝ dei ꝓuidetur solicitudine.censuim⁹ igit̄ conuenire debere:vt cum a sacerdotibus missaꝝ tēpore sacra mysteria consecrant̄:si egritudinis accidat cuiuslibet euentus:quo ceptum nequeat consecrationis explere mysteriuꝫ sit liberuꝫ ep̄o vel presbytero alteri consecrationem exequi cepti officij.non enim aliud ad supplemētū initiatis mysterijs cōuenit.q̄ꝫ vt aut incipientis aut subsequentis benedictione sint cōpleta sacerdotis:qꝛ nec perfecta videri possint nisi perfectionis ordine cōpleantur.cum enim simus oēs vnuꝫ in christo:nihil cōtrariū personarū diuersitas format:vbi efficaciā prosperitatis vnitas fidei representat.qð etiā cōsultum cūcti ordinis clerici indiuiduum sibi esse nō ambigant: sed vt premissū ē precedētib⁹ libenter alij ꝓ cōplemēto succedant.non tamen qð nature languoris causa consulitur:in presūptōnis ꝑniciē cōuertat̄. nullus p⁹ cibū potūqꝫ quēlibꝫ minimū sūptum missas facere presumat.nullus absqꝫ ꝓuentu patentis molestie minister vel sacerdos cū ceperit:īperfecta officia presumat omnino relinquere. Siqs aūt temerarie hoc presūpserit:excōicationis sententiā sustinebit. Ecce ꝙ ep̄o petente precibus ēt populi infirmitate grauato alius possit subrogari patenter monstratur.senectute aūt grauato nō successor sed coadiutor dari debet:q ei decedēti in locū regiminis succedat. Hinc augustin⁹ dicit̄ accessisse:nō successisse hyponensiuꝫ ep̄o. Hinc etiā zacharias papa scribit bonifacio maguntino archiep̄o.

Senectute grauato coadiutor est dād⁹:q morienti succedat.

Petisti vt cū nostro consulto ꝓ superueniēte tibi senectute atqꝫ corporis imbecillitate si poteris inuenire aliuꝫ in eodē sede in qua prees:ꝓ tua persona debeas collocare nos vero adiutore deo consilium prebemus tue sanctitati:ut ꝓ salute animaꝝ rationabiliū

stantia rei.

d Missā.pransō nō ſꝫ celebrare missā:ut hic ⁊ de ꝯ̄se.di.ij.liquido nec baptizāe nec signare:de cōse. dis.v.ut ieiuni.ſꝫ ē forte abrogatū id qð est.j.de cōse.di.i.sacramenta.vbi dicit̄ ꝙ in cena dn̄i prāsus pōt celebrare.et intellige si eodē die pransus ē:ut dies a media nocte incipiat.⁊ ēt si an̄ medium noctis comederet ⁊ adhuc sētiret eructatiōes:qꝛ n̄dū est cibus digest⁹ ⁊ q̄ꝫdiu sentiat cibū abstinebit.i. de ꝯ̄se.di.i.trib⁹ medicinaꝫ forte pōt sumē:qꝛ illa nō cōnumeratur int̄ alimēta:ut.ff. de penu lega.l.n̄ omne qð.nō credo.ſꝫ nec aquam calidā pōt sumē: ut ex̄ ð cele.mis. ex parte.

e Petisti.p̄nti/bus.viij.q. i.c.ij.ꝯ̄.ſꝫ istud ē dispensatio.⁊ habes hic ꝙ ſꝫ papa det aliqb⁹ potestatē eligendi: tm̄ alioꝝ ꝯsensus est requirendus sic.xxi.di.i nouo. viij.q.i.ſꝫ.⁊.ff.de ritu nup.generali.

f Ministret.et ita iste ep̄us erit vicari⁹ hui⁹ archiepiscopi:ut ex̄ ð offi.iudi.ordina. qm̄ in plerisqꝫ.

g Qua frater simplicitate.ꝯ̄.xxxix.di.petrus ꝯ̄.ſꝫ illud ð ordinādo.tamen

iste affectare nō
debuit id in quo
sciuit aut scire po
tuit.infirmitatē
suā alijs dannosā
ff.ad.l.acql.idē
iuris in fi.
h ¶ Cōstituti.ꝓ
prium nomen.
i ¶ Primo.s.di.
viij.que ꝫ.vl' aliē
huic obediūt in
spūalib⁹:coadiu
tori in tpalibus.
vii.q.i.si petrus.
k ¶ Obedientiā.
ar.ꝙ si epus pci
pit alicui ꝓ vtili
tate ire romā:ꝙ
illud teneř facere
xvi.q.i.vos aūt.
l ¶ Repetendis.
ergo q admini
strat res ecclesie
pōt agē ⁊ cōuē
niri:ut eř de re
scrip.edoceri.
m ¶ Illud cypria
ni.s.e.factus.et
c.nouatianus.
n ¶ Euaristi.s.e.
sicut vir.
o ¶ Ambitionis.
Adhuc enume
rat gratian⁹ cās
ꝓpter quas fiūt
mutationes.⁊ q
re cleric⁹ amittit
ecclesiā suā.Sūt
aūt quinq; cause
mutationū.s.cā
leuitatis:cupidi
tatis:necessita
tis:vtilitatis et
humilitatis.Cū
causa necessitatis
transit:necessita
te cessante recu
pat ecclesiā:ut.j.
e.pastoralis.Cū
causa cupiditatis
transit:vtraq; ca
ret:ut.j.e.eos.et
c.siqs epus.lʒ tñ
ecclesia pōt eum
repetere:ut.j.e.
c.i.⁊ cogiř nunc
redire:ut.j.e.siq
vo.In cā leuita
tis est vis aliquā

fautore christo sedem quā ob
tines maguntine ecclesie neq;
q; relinquas.Sin vo dñs de
derit iuxta petitionē tuā hoī
nē perfectū:q possit solicitu
dinē habere ⁊ curam pro salu
te animarum:pro tui persona
ordinabis illum episcopū:erit
q; in euangelio tibi credito ⁊
ministerio dei christi portādo
in omni loco requirens ⁊ con
fortans ecclesiam dei. Itē si
eundem diuina voluerit cle
mentia tui post diem transitus
superesse:si eum aptūm cogno
ueris:⁊ in tua volūtate fue
rit diffinitū:ea hora qua te de
presenti seculo migraturū co
gnoueris:presentibus ceteris
sibi successorē designa:vt huc
veniat ordinandus. hoc nulli
concedi alij patimur:qđ tibi
charitate cogente largiri cen
suimus. Idem:de eo autem
quem tibi successorem consti
tuere dixisti:vt te viuente in
tuo loco eligatur episcopus:
hoc nulla rōe pcedi patimur:
quia contra omnem ecclesia
sticam regulam vel statuta pa
trum esse monstrař. sed volu
mus vt ministret tibi:⁊ fiet euā
gelio christi adiutor.nimis enī
reprehensibile manifestum est
vt te viuente tibi alium substi
tuamus. sed hoc commone
m⁹ vt orare non cesses:vt tibi
deus illum successorem conce
dat:qui ei possit esse placabi
lis:⁊ populum irreprehensibi
liter regere valeat. Item pe
lagius papa clero narniensi.

Non successor sed coadiutor
[illegible]

Quia frater ⁊ coepiscopus
noster iohannes ecclesia
stice vtilitatis studio suaden
te ⁊ nāte sue simplicitate lau
dabili consideratione tracta
ta:ob hoc ꝙ se in gerenda pa
trocinij cura gubernandi vel
in disciplina ecclesiastica con
seruanda minime fatetur ido
neum:constituti presbyteri ad

hec explenda sibi exposcit ad
hiberi personam:ut ea que
sunt necessaria competenti di
sponente solicitudine nihil in
decens fieri vel inutile permit
tatur. Ideoq; presenti vobis
iussione precipimus:vt serua
ta primo loco episcopo me
morato reuerentia:quam vos
conuenit inculpabiliter exhi
bere:in omnibus que ad diui
ni cultus obsequium pertinēt
vel que ecclesiastice vtilitatis
peragere cura suaserit:prebe
atis obedientiam constituto
competentem:vt in nullo di
spositionibus eius spiritu con
tumaci resultantes:immo com
petenti vigilantie vestre stu
dio:que pro ecclesiastica vtili
tate gerenda ille constitutus
monuerit adimplentes:vt his
ita dispositis ⁊ consueta vobis
stipendia ministrentur:⁊ que
cunq; in prefate ecclesie patri
monio vel de rebus ad eam p
tinentibus repetendis sunt ne
cessaria:compleantur. Il
lud vero cypriani de hereti
cis intelligendum est:qui ca
tholicorum ecclesias sibi vsur
pare contendunt: ¶ Illud
vero euaristi pape tunc intel
ligendum est:quando nec ine
uitabilis necessitas persecu
torum valet:nec apostolica
aut regularis mutatio:sed am
bitio sola episcopum de eccle
sia ad ecclesiam transire cogit
Unde cum in principio sui ca
pituli diceret:episcopus non
debet dimittere ecclesiam su
am:subsequēter adiunxit:abs
q; ineuitabili necessitate aut
apostolica vel regulari muta
tione:⁊ alteri se ambitus cau
sa coniungere. Ambitionis
enim causa quicunq; ecclesie
sue mediocritate despecta ad
maiorem ecclesiā transire vo
luerit:debet reuocari ad pro
priam.Qđ si redire contēpse
rit:careat aliena ⁊ ꝓpria.
Unde in niceno cō.legitur.

ta.h.dicit ꝙ idē sit in
causa leuitatis qđ in cā
ambitiōis:ꝙ.s.sine ad
monitione pōt priuari
si ex cā leuitatis adhe
serit alij:nisi ecclesia ve
lit eū repetere.si aūt ñ
adheserit:aut ecclesia
hʒ eū ꝓ derelicto aut ñ
si habʒ puta si cōtrahat
matrimoniū vel fit mi
les:tūc pōt puari.Itē
fm.h.si defuerit p tres
septimānas vł duos mē
ses ⁊ sine iusta cā ⁊ abs
q; lnīa plati ē in studio
vel in pegrinatiōe.In
his oibus sine admoni
tione pōt puari:ut di
cit:honestū tñ est ut ad
moneař:ut.j.e.siqs pš
byter.⁊.c.siqs in clero
⁊ eř de coha.cle.⁊ mu.
.c.siquīq;.veri⁹ credo
ꝙ semp pmo admonen
dus est:ut eř de c.p.p
uenit.Et ter admonen
dus est:ut eř de sen.ex.
in audientia.Itē ar.ad
hoc.j.e.puenit.extra d
cle.ñ resi.ex pte.⁊ eř.c.
ex tue.Nec enī de facili
credendū ē aliquē hr̄e
ecclaʒ suā ꝓ delicto:eř
de renūc.sup hoc.nec
enī ex sola absentia p̄su
miř habere ecclesiā ꝓ
derelicto:cū pōt qs ex
iusta cā abesse:ut eř ut
lite nō ptes.qm̄ frequē
ter.si aūt nō inuenit:si
at ꝓut diciř in illa de
cre.ex tue.De vtilitate
pʒ:q2 cā vtilitatis tran
sire pōt ad aliā ecclesiā
auctoritate maioris:ut
j.e.mutationes.Itē si
cā humilitatis trāsit ad
monasteriū:nō pōt eū
repetē:ut.j.e.hoc neq;
q;.alio modo etiā di
uerūt quidā distinguē
ut inuenies in illa glo.
cum quis.

172

Episcopus vel quilibet clericus relicta sua ecclesia nō debet ad aliam transire.

N On oportet epm̄ vel reliquos ordines de ciuitate ad ciuitatē migrare: nō episcopus non presbyter nō diaconus trāseat. Si qs aūt post diffinitōem sācti et magni cōcilij tale qd agē tētauerit: et se hmōi negocio mācipauerit: hmōi factū prsus ī irritū ducat̄: et ecclesie restituat̄: cuius fuit eps̄ aut p̄sbr̄ aut diaconus ordinatus. Item gregorius: ātemio subdiacono.

In monasterio deputet̄ epus qui ī ecclesia sua residē cōtēnit.

P Eruenit ad nos pigmeuiū amalficane ciuitatis epm in eccl'ia residē nō eē cōtētū: sed foris per diuersa loca vagari. Jdcirco hac tibi auctē p̄cipimus: q̄tenus hoc ō cetero facē nō p̄sumat: sed ī eccl'ia sua sacerdotali more resideat: quez si forte nō emēdare post tuā infirmatōez cognouer̄: ī mōasteriū eū deputāe et nobis modis oībus curabis indicare: ut qd facere debeas: n̄ra itez p̄ceptōne cognoscas. Itē ex cōcilio chartaginēsi. v.

Epo nulli cōcedit̄ p̄ncipalē cathedrā relinq̄re et ad aliā se eccl'iaz conferre.

P Lacuit: ut nemi sit facultas relicta p̄ncipali cathedra ad aliquā eccl'iaz in diocesi cōstitutā se cōferre: vel ī re ppria diutius q̄z oz cōstitutū curā vel frequētationē pprie cathedre negligē. Itē ex eodē.

Intercessori cathedram cui datus ē: tenere nō licet.

C Onstitutū est: vt nulli intercessori sit licitū cathedraz cui intercessor datus est: quibuslibet populorum studijs et seditionibus retinere: sed dare operam: vt intra annum eisdem episcopum preuideat. qz si neglexerit: anno expleto intercessor alius tribuatur. Item ex eodem.

Excommunicentur clerici: qui relicta sua ecclesia ad eam redire noluerint.

S Iqui vero sine respectu dei agentes: et timorem dei ante oculos non habentes neqz ecclesiastica statuta custodientes recesserint ab ecclesia sua: siue presbyter siue diaconus vel in quocunqz ecclesiastico ordine positi fuerint: non debent suscipi in ecclesia sed omni necessitate cogantur vt redeant ad ecclesiam suam qz si permanserint: excommunicari oportet eos. Itez ex concilio antiocheno.

De eodem

S Iquis presbyter vel diaconus vel quilibet clericus deserta ecclesia sua ad aliam transeundum esse crediderit et ibi paulatim tentet quo migrauerit perpetuo manere: vlterius ministrare non debet: presertim si ab episcopo suo ad reuertendum fuerit exhortatus. Quod si post euocationem sui epi nō obedierit: sz inobediēs p̄seuerauerit: oīmō ab officio suo deponi debere

p A Mbitionis. Cū qs sine lr̄ia p̄lati recedit de ecclesia: siqdem ex cā necessitatis: adhuc eā retinet. ut. s̄. e. p̄ñtiū. si ex cā volūtaria pdit eā. xxi. q. ij. sigs iā translatus. Si aūt ex vtili cā recedat: nō pdit eā: sz punit̄ alio modo a iudice: de cōse. di. v. nō oportet. et xci. di. clericus. Sz si accedit ad aliā ecclesiā videt̄ renūciare p̄me: ut ex̄ de renūc. ex lr̄is ī fi. ex̄ de p̄ben. de multa. et de cōces. p̄ben. lr̄as ī fi. ppl's tñ eū si vult eū repetere pōt. ī. e. ñ oportet. Si aūt p̄latus ptres septimanas abest: p trienniū suspendit̄. ī. e. si qs in clero. Si p duos menses p̄uat̄ ecclesia. s̄. e. p̄ñtiū. Si p. v. ānos deponit̄: ex̄ de cle. non resi. c. ij. p̄latus vo si diebus solēnibus defuerit punit̄. ī. e. sigs in clero. imo et clericus si vna hora defuerit. xcij. dis. c. vlti. vbi deponit̄.

a N On oportet. hoc c. respicit p̄mā ptē

b ¶ Restituat̄ eccl'ie. si eccl'ia eū repetit. ī. e. si qs eps. et tūc cogit̄ redire: ut. ī. e. siq vo.

c P Eruēit. epm. Eps ad plus p̄m iura canonica p sex menses abesse: ut ex̄ ō cle. nō resi. ex tue. autētica tñ dat annū: ut in auc. quomō oporteat epos. §. illud.

d ¶ Interminationem. ergo admonendus est.

e ¶ Deputare. hic subditus suspēdit suū p̄latū: sic. lxxiiij. di. honoratus. hoc etiā laicus posset. xxxij. di. §. verū et femina: ut. ij. q. v. mēnam. Sz certe in hoc ñ erat subditus: q: faciebat hoc ex delegatiōe domini pape. idem est de alijs.

f ¶ Facere. ar. qz si papa mandat alicui: ut ex̄cōicet aliquē: idem nō pōt eū absoluere: ut ar. xxvij. q. i. si homo.

g P Lacuit. relicta. clericus incōsulto epō ñ pōt dimittere ecclesiā suā: ex̄ de renūc. admonet. et si transit de vna eccl'ia ad aliā de eodē epatu: ibi sufficit tacitus consensus episcopi: quia tacitus dissensus dissoluit matrimoniū carnale: ut. xxxiij. q. v. q vxorem. Sz si transfert se ad aliā diocesim: tūc qua liberat̄ a patria po. qd nō pōt fieri nisi expresso cōsensu epi. C. de eman. li. l. iij. et expresse dicit̄. lxxi. di. c. i. et xix. q. ij. c. i.

b ¶ In diocesi. nisi cā visitandi: ut. x. q. i. placuit. et priuato qd dicit̄. ī. ō cōse. di. iij. epus.

i ¶ Proprie. Nō qz p̄latus non dz p̄ponere suā vtilitatē vtilitati ecclesie: et si in hoc passa sit ecclesia damnū illud resarciet. xij. q. iij. quicūqz.

k C Onstitutū ē. Curam debet hr̄e visitator in electione. et iō p̄hibet̄ eligi: ne possit malignari sicut tutor p̄hibetur ducere pupillā añ reddita ratiocinia: ne possit malignari. C. de interdic. ma. si tutor: sic nec creditori lz sibi pign⁹ adicere. C. q bo. cedere pos. l. in tantū. Itē visitator nō debet sibi honorē assumere vij. q. in scripturis. et sic rōne officij aliqd p̄hibetur: ut. x. q. ij. hoc ius porrectū. et ff. de cōtrahen. emp. si in emptione. §. tutor. et est cōtra regulā illā: qz nulli dz suū officiū esse dānosū: ex̄ de fideius. puenit. ff. de furtis si fuius cōis. Iste visitator mortuo epō cōstituit: et iste dz admonere clericos: ut eligāt futurū epm: ut. lxi. di. obitū. et c. catinensis. et si plures eligant̄ pōt examinare qs sit melior: ut. lxxxv. di. florētinū. Itē custodit redditus ecclesie: ut. lxi. di. quoniam. Quandoqz tamen redditus ecclesie custodiuntur ab iconomis si eos habeat ecclesia: ut. lxxv. distin. quoniam quidam.

l ¶ Ut intra annũ. ẜ. lxiij. di. obeuntibus.
m Si qͥ vo cogant̃. ſi. ff. de decurio. l. i.
n ¶ Ut redeãt. ſi eccl'ia vult eos repetẽ: ipſe tñ ñ põt: ex̃ de renũc. q i dubijs. xxxij. q. i. de bñdicto. ſic. xxxiij. q. v mulier. Sʒ nõne hodie ipſo iure ꝑdit põrẽ ecclĩaʒ ut ex̃ de pben. de multa. & pdit ꝗ̃tũ ad ſe: ſʒ nõ ꝗ̃tũ ad põrẽ platũ
n Si qͥs. ſpem. Si ergo reſtitui nõ põt clericus depoſit⁹ ab epo. ⁊ hoc cũ ꝑ crimie deponit: ſecus ſi ꝑ ↄtumacia. l. di. ſi ↄtumaces.
o ¶ Alius eps. ſi ab vno qͥs ſuſpẽdit: vbiqʒ hñdus ẽ ſuſpenſ⁹: ut hic ⁊. ij. q. v. qͥſqͥs. qꝛ quãtũ ad officiũ ſnĩa ius facit. Secus ſi ẽ ſuſpenſ⁹ a bñficio. ſʒ i excõicato idẽ ẽ: qꝛ cũ ſit extra eccleſiã nihil põt poſſidẽ noie eccleſie. xxiij. q vij. c. ij. ⁊. iij. ⁊. viij. di. quo iure. ⁊. xi. q. iij. ſi qͥs ꝓprio. ẜ. lxx. diſ. ſanctoꝝ. ⁊ ex̃ de ap. paſtoꝛal' i ſi.
a Epiſcopũ.
b Propter.
c Placuit. xiij q. i. c. i.
d Epiſcopus in dioceſi. ãmotis. j. xvi. q. v. c. i. ix. q. ij. lugdunenſis ↄtra. ſʒ ſibi nomine alterius conſecrauit ⁊ ille ratũ hñit: ſʒ nomine ꝓprio. ⁊ xiij. q. i. c. i. vl' ibi dñs ratam hñit ordinationẽ.
e ¶ Altaris. Si res inaĩata fuerit cõſecrata: domino nõ reſtituitur: ut. xiiij. q. vi. comperimus. ſecus in re animata. liiij. di. frequens. qꝛ aĩata delinquere põt: ſed in animata non.
f ¶ Anno. ix. q. ij. nullũ ↄtra. vbi ꝑ tali culpa deponit̃: ſʒ iſtõ eſt ex diſpenſatione.
g Si quis ĩ clero. qͦ laicis nõ licet. j. ꝺ ↄſe. di. i. ſi quis. ⁊ di. iij. c. nulli.
h ¶ Solennibus. imo nullo tempoꝛe deerit. xci. di. eleutherius. ⁊. c. clericus. ⁊. xcij. di. c. vl. Sed quid ſi plures hʒ eccleſias vel pbendas? tũc dicas eccleſiã ſecũ diſpenſaſſe ut ad iſtud cogatur.
i ¶ Per tres. ẜ. c. pñtiñ ↄtra. ibi dicit̃ de duob⁹ menſibus. ſed ibi factũ narrat: hic ius cõmune
k Remoto ab officio viſitatiõis vl' etiã ab ipſo epiſcopatu quẽ occupauerat.
l Si quis eps. ad maioꝛẽ. multo foꝛtius ad parem: quia faciliuſ diſpenſatur i maioꝛi ꝗ̃ in pari: extra de trãſla. licet. ad minoꝛem etiã difficilius ꝗ̃ ad parem ex̃ de tranſla. cũ ex illo. ⁊ hec eſt pſumptio canonis: qꝛ eo ipſo ꝙ trãſit ad maioꝛem pſumit̃ eſſe ambitio potius ꝗ̃ leuitas: quia nullus trãſit ad maioꝛẽ: ex̃ de cle nõ reſi. c. i
m Si quis de oꝛdĩe.
n Sancitũ. aut aliam Sbñ dicit ad aliam quia quicquid habent homines: pecunie noĩe cenſet̃. i. q. iij. totum.

nec aliquando ſpem reſtitutionis habere decernim⁹. Si vero ꝓpter hanc culpam depoſitum alius epiſcopus ſuſceperit: ⁊ ipe a cõmuni ſynodo penã merebitur increpatõnis tanꝗ̃ eccleſiaſtica iura diſſoluẽs. Item ex eodem.

Nõ licet epo eccleſiã ſuaʒ relinquere: ⁊ ad aliam tranſire.

Epiſcopũ de dioceſi ad dioceſim nõ debere tranſire: neqʒ ſi ſeipm ingeſſerit: neqʒ ſi a populis fuerit violenter attractus: neqʒ ſi etiam hoc ei ab epis ſuadet̃. manere autẽ eũ debere i eccleſia dei: quaʒ ab initio ſoꝛtit⁹ ẽ: ⁊ non ab ea alibi demigrare ſm regulã ſuper hoc olim a pr̃ibus cõſtitutã decernim⁹. Itẽ ex cõcilio chalcedonẽſi.

De eodem

Propter eos epos ⁊ clericos: q de ciuitate ad ciuitatẽ tranſeũt: placuit diffinitões datas a ſanctꝭ pr̃ib⁹ hr̃e ꝓpꝛiã firmitatẽ. Itẽ ex concilio chartaginenſi. iiij.

Aliene plebes ab epo nõ vſurpet̃.

Placuit vt a nullo epo vſurpent̃ plebes aliene: nec aliqͥs epoꝝ ſupergrediatur i dioceſi collegã ſuũ. Item anaclet⁹ papa.

Alienos clericos oꝛdinare ⁊ altaria cõſecrare epo nõ licet

Epiſcopus in dioceſi aliena ad alienos clericos oꝛdinãdos vel cõſecrãda altaria irruere non dʒ. Qͦ ſi fecerit: ammotis his quos oꝛdinauit: altaris tñ cõſecratione manẽte trãſgreſſoꝛ canonũ anno a miſſaꝝ celebꝛitate ceſſabit. Item ex cõcilio agathenſi.

Diebꝰ ſolẽnib⁹ cleric⁹ eccleſie ſue deeſſe non debet.

Si qͥs in clero cõſtitutus ab eccleſia ſua diebus ſolẽnib⁹ defuerit. i. natiuitate dñi epiphania paſca vel pentecoſten: dũ potius ſecularib⁹ lucris ſtudet ꝗ̃ ſeruitio dei parere: cõuenit vt triennio a cõmunione ſuſpendat̃. ſimilit̃ diaconus vel pꝛeſbyter ſi ꝑ tres hebdomodas ab eccleſia ſua defuerit: huic damnationi ſuccũbat. Item hilarius papa.

Remouendus ẽ eps ab eccleſia cui irrepſerit: ⁊ ad ſuã cogendus eſt redire.

Remoto ab eccleſia barchinonẽſi atqʒ ad ſuã remiſſo ireno epo ſedatis ꝑ ſacerdotalẽ modeſtiã volũtatibus: q̃ per ignoꝛantiã eccleſiaſticaꝝ legum deſiderãt qͦ non licet obtinere: talis ꝓtinus de clero ꝓpꝛio ⁊ barchinonenſibus oꝛdinetur epus: qualem te p̃cipue frater aſconi opoꝛteat eligere ⁊ deceat cõſecrare: ne ſi foꝛte aliter factum ſit: non ſine obiurgatione maxie in tui nominis redũdat noſtra pꝛeceptio: qͦ in iniuriam dei a q° ſpecialiter ſacerdotaliũ ẽ gratia dignitatum didicerim⁹ admiſſum. Item leo eps vꝛbis rome anaſtaſio theſſalonicẽſi epo.

Qui alienã cathedrã appetit: ab ea expulſus etiam ꝓpria careat.

Si qͥs eps ſue ciuitatis mediocritate deſpecta adminiſtrationem celebꝛioꝛis loci ambierit: ⁊ ad maioꝛem ſe plebem quacũqʒ rõe trãſtulerit: a cathedra quidẽ pellatur aliena. carebit etiã ꝓpꝛia: vt nec illis pꝛeſideat quos ꝑ auaricia concupiuit: nec illis quos ꝑ ſuperbiã ſpꝛeuit. ſuis igitur terminis cõtẽtus qͥſqʒ ſit. nec ſupꝛa menſuras iuris ſui affectet augeri. Item ex conci. meldẽſi.

Vtraqʒ careat eccleſia: qͥ contemptu minoꝛis ad maioꝛem aſpirat.

o Mutatiões. petr⁹ xxij. di. sacrosancta.

p ¶ Parua. i. vercellina regulare est ut a mīori pmoueaṫ ad maius: ut xcuj. di. legimus in fi. ꝛ ff. de mu: ꝛ bo. ut gradatim. ſ3 nō ecōuerso,

q ¶ Nec transferṫ. psūmit enī canon locū nō mutari cū anim⁹ nō fit mutat⁹: ficut virgo censeṫ cū nō fit anim⁹ corruptus ſ3 corpus fit corruptū. xxxij. q. v. ita nec fic ppter animū bonuz iudicat canon etiā iniustū factū bonū. xxiij. q. viij. occidit. ꝛ. q. vij. ꝙ aūt. ꝛ. xxxij. q. v. proposito.

a Cias. pferenda ē. nā cū qs vocaṫ ad platurā: ñ pponet pua tū ꝯmodū cōi: ut hic. ꝛ viij. q. i. in scripturis. et xvi. q. i. vos aūt. Ex hoc intelligas: cū p publicū non impediṫ puatū. al's enī suā pōt vtilitatē pferre. ff. de iudi. si longius. ff. de arbi. ſ3 aūt. ff. ad. l. acqſ. fiqs fumo. ff. de pscrip. ꝟ. l. q fuandaꝝ. aliud tñ videṫ in plato: ut ille semp teneaṫ pponere vtilitatē eccl'e sue pprie vtilitati: ut. xij. q. iiij. qcūqꝫ. Cū ergo detrimentū qs patiaṫ p publica vtilitate: pōt suā pponere vtilitatem xix. q. ij. due. xiiij: di. ꝙ ait. q² ordinata charitas a se incipit. xxiij. q. v. si nō ſ3. de pe. di. ij. q vult. Uel dic ꝙ qñ puata vtilitas includiṫ i cōi tūc pponiṫ cōis: ut ē in platura: ut. ar. ff. de socio. l. actione. §. labeo. vel distingue an vtilitas in acqrendo ꝯsistit aut in danno vitādo: tūc secus vel ecōuerso

b ¶ Plurimoꝝ. illuc potius accedet plat⁹: vbi plus lucri pōt facē lic3 maioꝝ fit ibi pena sua:

Si quis de ordine sacerdotali contemptu minoris ecclesie ambitiose ꝛ improbe ad potiorem aspirauerit: canonica erga cū diffinitio conseruetur: hoc ē vt vtraqꝫ careat.

Qui vero pcio ecclesiā vacātem ingressus fuerit: ab officō suo deponendus est: ficut i ro thomagensi cōcilio legitur.

Deijciatur a clero: qui muneribus ecclesiā acqrere tentat

Sancitū est atqꝫ oibus modis phibitū: vt fiquis presbyter inuent⁹ fuerit alicui clerico vel laico munera dare vl' dedisse aut aliam pecuniā tribuere: vt alteri⁹ presbyteri ecclesiā vacantē precio redimat p hac cupiditate seu rapina seu presumptione turpis lucri gratia deijciaṫ a clero: ꝛ alienus existat a regula. Quod vero cōi cōsilio atqꝫ oim aliorū vtilitate mutatōes epoꝝ fieri possint: ꝛ in ecclesijs a qbus recesserint eis viuentib⁹ alij substitui valeāt: anteri⁹ papa demōstrat scribēs omnib⁹ epis. Necessitatis vel vtilitatis cā epoꝝ mutationes fieri possint.

Mutationes epoꝝ scitote cōi vtilitate atqꝫ necessitate fieri licere sed non ppria cuiusqꝫ volūtate aut dominatione. Petrus sanctus magr̄ noster ꝛ princeps apostoloꝝ de antiochena ciuitate vtilitatis cā est trāslatus romam: vt ibidē potius pficere posset. Eusebius quoqꝫ de quadam parua ciuitate aplica auctē mutatus ē in alexādriā. Similiṫ felix de ciuitate in q ordinat⁹ erat: electione ciuiū ppṫ doctrinā vitāqꝫ bonā quā habebat: auctē h⁹ sancte sedis ꝛ cōmuni episcopoꝝ ꝛ reliquoꝝ sacerdotū ac populoꝝ cōsilio translatus ē ephesū. Non. n. trāsit de ciuitate ad ciuitatez nec trāsfertur ō minori ad maiorem: qui hoc nō ambitu nec ppria voluntate facit: ſ3 aut vi a ppria sede depulsus aut necessitate coactus aut vtilitate loci vel populi non superbe sed humiliter ab alijs translatus ē. Nā ficut epi habent potestatē regulariter ordinare epos ꝛ reliquos sacerdotes: fic quotiens vtilitas aut necessitas coegerit: supradicto modo ꝛ mutare ꝛ inthronizare ptātem habent: nō tamen fine sacrosancte sedis romane auctē ꝛ licētia. alia eteni ē cā vtilitatis: alia auaricie ꝛ psūptionis ac pprie voluntatis.

Itē pelagius papa benigno archiepo. Cā necessitatis mutationes epoꝝ fieri pīt.

Scias frater dilectissime aliud esse cām necessitatis ꝛ vtilitatis: aliud presūptōis ac pprie volūtatis. non ergo mutat sedē qui non mutat mētem. i. qui non auaricie causa aut dominationis aut ppe volūtatis vel dilectionis sue migrat de ciuitate ad ciuitatem: sed causa necessitatis ꝛ vtilitatis mutatur. Nam plurimorum vtilitas vnius vtilitati vl' voluntati preferenda est. Aliud est enim mutare ꝛ aliud mutari. Nam aliud est sponte trāsire: aliud coacte aut necessitate venire. vnde non isti mutant ciuitatem sed mutantur: quia nō spōte sed coacte hoc agūt. Non ergo bene intelligūt ecclesiasticas regulas: q hoc negāt cā necessitatis vel vtilitatis fieri posse: quotiēs cōis necessitas aut vtilitas psuaserit. Item ad eūdem.

Christum sequi re conuincitur q necessitate patientibus manum non impendit.

Omnis q gemebat ꝛ vexabaṫ a saul: fugiebat ꝛ veniebat ad dauid. Si rex pijssimus atqꝫ iustissim⁹ dauid sciret: peccatū esse fugientes p secutōem ꝛ trāseūtes de loco ad locū ꝛ de ciuitate ad ciui-

ut. ſ. e. c. i. ꝛ h̄ apparet rō q̄re eps non debeat fieri monach⁹ inuito papa: q² ibi ꝯsulit pprie vtilitati tm̄: ut. ij. q. vij. sancta. ſ3 hic cōi ꝛ pprie. q̄ duo sūt pferēda pprie tm̄: ij. q. vij. sancta.

c ¶ Aliō. ut. s. di. vi. testm̄. ꝛ eṫ qō me. cā sacris.

d Omnis. sciret. Ar. ꝙ eo ipso videtur aliqd bonū ꝛ iustū: ꝙ a bono factū ē. xxxvij. di. q de mēsa. ꝛ. ix. q. ij. lugdunensis.

e ¶ Coacte. pcibus supioꝝ. fic. s. e. qliṫ. vr̄ enī ꝙ nō possit cogi: ut lxxiiij. di. vbi. vel dic ꝙ pōt qs cogi: ut de nolente fiat volēs: ut. xxiij. q. iiij. displic3. ꝛ. lxxiiij. dis. placuit. Papa tñ absolute pōt aliquē cogē: ut. ix. q. iij. p principalē.

f ¶ Minoꝝ. S3 nūqd teneṫ minoꝝ popul⁹ suū epm maiori ꝯcedere. cū nemo cogaṫ ō suo bñficiū facē. x. q. ij. pcarie: R². fic fi aliū potest hr̄e eq idoneuz. vel loqṫ in eo casu cuz ibi magis vtilis erit.

g ¶ Doctiorē. oīa ꝯpatiua positiue hic ponunṫ.

h ¶ Et vtiliorē. s. illis.

i Episcopus. gradus. qō verū est de his q subsūt epis nullo mediante: ut lxxi. di. clericos.

⁊ eẽ de renũ. admonet. ſed ſi alijs ſubſũt ut abbatibus vel alijs: eoꝝ ꝯſenſus regrendus ẽ: ut. liiij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. ix. q. iij ꝯqueſtus. ⁊. lxiij. di. quãto. Quid ſi clericus ñ vult tranſire de mĩori ad maiorẽ? dico ꝙ nõ põt cogi ab epõ: qꝛ nemo creſcẽ cogit̃ inuitus. lxxiiij. di. geſta. ⁊. lxij. di. quãto. hoc aũt papa põt. Sꝫ ſi ad aliũ epatũ vocatus ẽ epus: neceſſari⁹ eſt cõſenſus epi. lxxi. di. ꝑ totũ. et lxxxv. di. florẽtinũ. Jo. Ego credo ꝙ epŝ põt cogere clericuꝫ ut tranſeat ad maiorẽ locũ: cũ maiora facere poſſit ut eẽ de excel. ꝓla. ſicut. ⁊ ad hoc facit eẽ de eta. ⁊ quali. qris. b.

k Epiſcopi. in gradu id ẽ hõ: nore inuitent ał's nõ lꝫ. ix. q. ij. nullus. ⁊. vi. q. iij ſcriptũ.

l Sicut. iudicari. ff. d iuriſdict. om. iudi. q iuriſdictionẽ ꝯ. vbi dicit̃ ꝙ null⁹ ſibi vł ſuis ius dicere põt. Rꝫ iudicare põt marit⁹ vxorẽ corrigẽdo eam. xxij. q. iiij. duo iſta. lꝫ nõ v̓berando: ut. C. d repu. ꝯſenſu: qꝛ illa aliena ſunt ab ĩgenuis ut ibi dicit̃: lꝫ tẽpare põt eã caſtigare: qꝛ eſt d familia ſua. xxxiij. q. v. hec

tatẽ recipe: tales neq̃q̃ reciperet: nec ſecũ teneret: neqꝫ ĩ alijs ciuitatib⁹ eos collocaret Qui. n. pſequuntur dñi epos: eoſqꝫ d ciuitatib⁹ ad ciuitateſ trãſire cõpellũt: nõ eos tm̃ perſequũtur: q̃tũ dñm nr̃m ieſum chriſtũ: c⁹ legatõe fugũt. Nec ipi ĩ hoc peccant epi: qm̃ non ſponte ſed coacte hoc agunt ſed ipi qui eos pſequuntur. Nec ipis epiſcopis hoc imputari põt: ſꝫ illis q eos hoc agere cogunt. Qui aũt negãt miſericordiã faciendã fugientibus ⁊ neceſſitatẽ patiẽtibus: ipſum chriſtũ negãt: q eſt mĩa ⁊ veritas. Negãt miſericordiam neceſſitatẽ patientib⁹: qui populis indigentibus diuinis miniſterijs ⁊ nõ habentib⁹ ꝓprium epiſcopũ q eos inſtruat cauſa neceſſitatis atqꝫ vtilitatis vt ex alia ciuitate licet minor ſit in eã que nõ habet epiſcopum: doctiorem ⁊ vtilioreꝫ meliori conſilio non ſpõte trãſeuntem ſed maiorum exhortatione mutare negãt: aut epiſcopum deiectum ⁊ perſecutõnem patientem cauſa vtilitatis aut neceſſitatis nolunt inthronizare. Item ex concilio chartha. iij.

Non ambitione ſed ſynodali auctoritate de eccleſia ad eccleſiã epŝ trãſeat.

Epiſcop⁹ de loco ignobili ad nobilẽ ꝑ ambitionẽ nõ trãſeat: nec qſq̃ inferioris ordinis clericus. Sane ſi vtilitas eccleſie popoſcerit: decreto ꝓ eo clericoꝝ ⁊ laicoꝝ epiſcopis porrecto in pñtiã ſynodi trãſferat̃ nihilominꝰ alio in loco ei⁹ epõ ſubrogato. inferioris vero grad⁹ ſacerdotes vł alij clerici conceſſione ſuorũꝫ epoꝝ pñt ad alias eccl̃ias trãſmigrare. Itẽ ex eodem.

De eodem.

Epiſcopi vel preſbyteri ſi cauſa viſitãdi ad eccleſiã alterius epi venerint: in gradu ſuo ſuſcipiantur: ⁊ tam ad v̓bũ faciendũ q̃ ad oblatõem cõſecrãdã inuitẽtur. Item caliꝑt⁹ papa oib⁹ epiſcopis.

Eccl̃ia vni⁹ epi ab alio diſponi non debet.

Sicut alteri⁹ vxor nec adulterari ab aliquo vel iudicari aut diſponi niſi a ꝓprio viro eo viuẽte pmittit̃: ſic nec vxor epi ipi⁹ que ei⁹ eccleſia vel parochia indubitanter intelligit̃: eo viuente abſqꝫ eiuſ cõſilio ⁊ volũtate alteri iudicari vel diſponi aut ei⁹ cõcubitu. i. ordinatõe frui non cõceditur. vñ ait aplũs. Alligata ẽ vxor legi viri: q̃diu vir ei⁹ viuit. eo v̓o defũcto ſoluta ẽ a lege viri. Siłr ſpõſa epi: qꝛ ſpõſa vxorqꝫ ei⁹ dr̃ eccl̃ia: illo viuẽte illi alligata ẽ. eo dfũcto ſoluta ẽ ⁊ cui voluẽit nubat tm̃ ĩ dño. i. regłarit̃. Si. n. eo viuente alij nupſerit: adulterata iudicabit̃ Siłr ⁊ ille ſi aliã ſpõte duxẽit adult̃ eſtiabit̃: ⁊ cõione ꝑuabitur. Si ãt pſecut⁹ fuẽit ĩ ſua eccleſia. fugiẽdũ ẽ illi ad alteraꝫ eccl̃iaꝫ: eiqꝫ ẽ ſociãd⁹ dicente dño. Si vos pſecuti fuerit in vna ciuitate: fugite ĩ aliã. Si ãt vtilitatꝫ cã fuẽit mutãd⁹: nõ ꝑ ſe h⁹ agat ſꝫ frib⁹ inuitãtib⁹ cũ auc̃te h⁹ ſc̃e ſedis faciat: ñ tñ ãbit⁹ cã ſꝫ aut vtilitate aut neceſſitate: vt dcm̃ ẽ: faciẽdũ eſt Hoc ñ ſolũ d epis v̓m ẽt d q buſlibꝫ eccl̃e miſtrꝫ ĩtelligĩ: ne vicꝫ in locũ viuẽtꝫ alt̃ obrepat vñ btũs gre. ſcribit ſalonitano epõ d eo q ĩ archidiaconatũ altꝰ ſe ꝓmoueri cõſẽſerat.

Depõat q locũ alteri⁹ ĩuadẽ.

Eum q ꝯ iuſticie ñ tẽbit. reglaꝫ ĩ archidiaconatum alti⁹ ſe ꝓuehi ꝯſẽſit: ab eiuſdẽ archidiaconat⁹ honore dponi m⁹: q ſi vlti⁹ ĩ loco eodẽ miſtrare pſũpſẽit: ſe pticipatõe ſacre cõiois nouẽ̃t eẽ ꝓuatũ. Itẽ hiero. ad ruſticũ mõachũ. In vna eccl̃ia duo prelati eẽ nõ debent.

ima. ſicut dñs ſeruum inſti. de his q ſui vł alieni iuris ſũt. §. fi. ⁊ etiaꝫ mercẽnariũ ſuũ. ff. de penis reſpiciendũ. nõ aũt in forma iudicij poteſt eam iudicare.

m Regularit̃. i. homĩ ſue ꝓfeſſionis. xxviij. q. i. caue. vel ſine ſuſpicione turpitudĩs. xxxij. q. i. ſiquis vxorem.

a Eum qui. archidiaconatũ. Sꝫ nõne iſte debuit deponi: ut iij. q. ij. audiuimus. ⁊. ij. q. i. in pmis. lꝫ iſte excuſabat̃ auctoritate maioris: qui hoc fecerat. xii ij. q. v. dixit dñs: ⁊. xxvi ij. di. diaconi.

b In apibus. impe rator. ar. ꝙ omẽs reges coronabit impe rator: ut dixi. lxiij. di. adrianus. tñ plures ſũt reges: ut. vi. q. iij. c. ij.

c Unus. tñ qñqꝫ fuerũt duo impatores de facto: ut. xxi. di. nũc aũt Quid ergo dicem⁹ de greculo? videt̃ ꝙ iſte ſit imperator: qꝛ conſtantinus illuc trãſtulit imperiũ: ut. xcvi. di. conſtantinus. ⁊ imperator appellat̃: ut eẽ de ma. ⁊ obe. ſolite? lꝫ nõ ẽ ita qꝛ romana eccleſia trãſtulit imperium ad alamanos ab oriente: eẽ d de elec. venerabilem.

In apibus princeps vnus est ꝛ grues vnā ꝫ sequūtur ordine lr̄ato. imperator vnus iudex vnus ꝓuincie. roma aūt cōdita duos fr̄es simul reges hr̄e nō potuit. in paricidio dedicatur In rebecche vero vtero esau ꝛ iacob bella gesserūt. Singuli ecclesiaꝝ epi singuli archiepi singuli archidiaconi ꝛ oīs ordo ecclesiastic⁹ suis rectoribus nititur. Ecce i qb⁹ cāibus epo viuēti ali⁹ pōt ei substitui qꝫqꝫ scdm rei veritatē nō viuenti epo tales ꝓbent succedere. Trāslatus. n. ab vna ciuitate ad aliā desinit esse eps illius ciuitat ꝫ a q̄ trāsfert. atqꝫ iō q2 huic succedit: nō viuenti sed defūcto quodāmō epo ꝓbat substitui. Sz int eū q hostilitat necessitate ꝛ eū q vtilitatis cā ad aliā trāsfert: hoc int est: q ille q metu hostilitat ad aliā trāsit: si porē cōtigerit aliqn ab hostib⁹ liberā fieri: ad eādē illū redire oportet. Unde grego. papa scribit iohāni episcopo squillacino. c. xxv.

Qui metu hostilitatis ad aliū locū trāsierit: postea ad suā ecclesiā redire oportet.

Pastoralis officij cura nos admonet dstitut ecclesijs ꝓprios cōstituere sacerdotes q gregē dnicū pastorali solicitudine gubernare debeāt. ꝓpterea te iohānē ab hostibus captiuatum lesmiane ciuitatis epm i squillitana ecclia te cardinalē necesse duxim⁹ statuē sacerdotē: ꝛ ut susceptā semel animaꝝ curā ītuitu retributionis future ipleas: ꝛ licet a tua sis hoste iminēte depuls⁹: aliā q̄ pastore vacat debeas ecclesiā gubernare: ita tn̄ ut si ciuitatē illā hostib⁹ liberā effici et dn̄o ꝓtegēte ad priorē statum cōtigerit reuocari: etiā ad eā in q pri⁹ es ordinat⁹ ecclesiam reuertaris. Sin āt p̄dcā ciuitas ꝯtinua captiuitatis calamitate p̄mit: i haci q̄ ordiat⁹ es cardinalis a nob̄ debeas ecclia p̄manere. Qui vo vtilitat cā trāsfert: neqꝫ ad porē redire cogit. Est ēt ali⁹ cas⁹: i q° eps viuēti epo substituit. Cū. n. aliqs relicta priori cathedra sua auc̄te ad aliā trāsierit: ꝛ alius ei substitut⁹ fuerit: lz ille poris eccle eps esse nō desierit: substitut⁹ tn̄ epatū habebit. Unde damasc⁹ vrbis rome eps scribit oibus epis dicens.

De sacerdotib⁹ q relictis suis ecclesijs ad alias migrarunt.

d ¶ Iudex vnus. Sz imo decē sūt iudices ꝓuincie: ut. vi. q. iii. scitote. lz hic appellat iudicē regē. alibi tn̄ videt q vn⁹ sit iudex ꝓuincie p̄ter regem: ut. xxiij. q. iiij. duo ista.

e ¶ Roma. ff. de re. diuisi. l. vlti. ꝯ. ibi dicit: q ideo romul⁹ interfecit remū: q2 muros transilijt. Scd'm nā potuit hoc idem fecisse ex inuidia.

f ¶ Paricidio. large sūpto noīe: ut. ff. ad. l. pō. de paricid. l. vna.

g ¶ Archidiaconi .i. in quolibet archidiaconatu erit vn⁹ archidiaconus. nō aūt ꝓhibet qui in vna ecclia possint eē plures archidiaconi: ut xciij. di. diaconi.

h ¶ Ecce. desinit. xxi. q. ij. siquis iā translatus.

i ¶ Defūcto. cum eni loco ei⁹ succedit: ꝓ mortuo habet. ff. pro socio actione. §: publicatiōe.

k ¶ Pastoralis. gubernare. Videt q iste eps sub ꝯditione vl ad tps fuerit institut⁹. sed bn̄ficia sub ꝯditione nō dantur. i. q. ij. qꝫpio. nec ad tps: ut. s. e. qꝫuis. et lxx. di. sanctoꝝ. nec conuenit morib⁹ nostris tēporales filios hr̄e. ff. d adop. q̄situ. sic. ff. de re. iuris actus. sicut nec libertas ad tpus dat. ff. de ma. testa. libertas. nec hereditas. insti. de here. insti. §. heres. nec matrimoniū. xxxij. q. ij. solet. pōt dici purā esse institutionē lz sub cōditione resoluit: ut. ff. de in diē adiec. l. ij. sic ex de filijs ps. veniēs. ꝛ sic ex de pig. illo. vel dic q iure postliminij restituit ei p̄or epat⁹: sic. xvi. q. iij. q. prima. nō eni pōt dici: q maneat epus p̄oris eccle sic eni esset epus vtriusqꝫ ꝯtra illud qd est. xxi. q. i. relatio. ꝛ est sic. C. de cur. fur. cū alijs. ꝛ tūc dices q p̄or locus desinit esse religiosus: ut. ff. de reli. cū loca. Sz postea eā repetit iure postliminij: ut. xxxiiij. q. i. cū p bellicam. Uel dic q papa sub ꝯditione vel ad certū tps pōt aliquē istituere p̄latū: sicut miles sub ꝯditione ꝛ ad certū tps instituit herede. ff. de mili. testō. in fraudem. §. miles.

l ¶ Reuocari. ar. q restituta re in pristinū statū oīa restituunt: ut ex de elec. q diligētia. ꝛ. xvi. q. iij. p̄ma. ꝛ siqs puenerit ad meliorē fortunam: tenet ad pristinā obligationē. xxvi. q. vij. ab infirmis. ff. quēadmodū fuit⁹ amit. si locus. ꝛ. C. q bo. cedere pos. l. ij.

m ¶ Reuertaris. cū ergo teneat redire: nō ergo desinit eē eps prime eccle: ꝛ sic eps ē duaꝝ ecclesiaꝝ ꝯ illud. xxi. q. i. relatio. Baz. vo dixit: q est eps vtriusqꝫ: sicut i matrimonio carnali dixit: q aliqs pōt esse marit⁹ duarū: si vxor intrat religionē. Sz ꝯ nā ille loc⁹ desijt eē ecclia p captiuitatē: ut. ff. de reli. cū loca. sz nō ē ita: q2 ipsa sacra ecclesie vera dici⁹ eē apud hostes: ut. i. q. i. qd qdā. Et qd dicit lex: q desinit esse sacer loc⁹: intellige q2 viduat⁹ est sacris mistris. Ciuitas aūt desinit eē inductione aratri. ff. qbus mōis vsufruc. amit. l. si vsufructus. ꝛ collegiū translatis psonis. ff. de colle. illicitis. l. iij. Sz pone ecōuerso: q eps sit capt⁹ ꝛ non ciuitas: tunc bn̄ ꝯstitueret ali⁹ ut dicūt qdā. q2 si tutor est capt⁹ ab hostib⁹: alius dādus est. ꝛ tn̄ si capt⁹ r̄dierit: oīa recupat iure postliminij: ꝛ ille ali⁹ desinit eē tutor: ut insti. d actilia. tutor. §. ab hostibus. qd n̄ ꝯcedo q2 sic offenderet illa regula. xvi. q. vij. inuentū.

n ¶ Os. est ordinatus. ar. q re integra pōt repeti ecclia que habita est ꝓ derelicto. nā ꝛ si cessit qs bonis: rebus nōdum distractis potest eas repetere: ut ar. C. de repudi. here. l. vltima. ꝛ ar. ff. de ces. bo. is qui. Simile. ff. de decurio. q ad tempus. Sed quero cū iste substituebatur: aut vacabat epatus. aut nō. Si nō vacabat: qualiter successit in locū viuentis. ar. ff. de vbo. obli. l. i. Item nō potest etiam dici: q vacabat: quia non fuit ecclesia abiudicata maxime cum dicatur: q nō ipso recessu perdat quis ecclesiam. Sed breuiter potest dici: q ille fuit admonitus ꝛ per sententiam fuit ecclesia abiudicata. Uel dic q cum de iure debuit vacare: licet super hoc nō esset lata sententia: potest alij adiudicari: ut extra de concess. preben. ꝛ ec. nō va. ex transmissa. ꝛ. c. litteras.

o ¶ Tamdiu va/cet.⁊ sic videt̄,eo mortuo:ꝙ possit repetē ecclesiam sȝ nō est verū. sic ergo qḋ hic dici tur in fauorē ec/clesie dicit̄:q̄ꝛ cū nō vult repetē.uł iō q̄ꝛ eccłia post mortē hui⁹ eū po test repetē. Sed pone:morit̄ sub/stitutus: ecclesia repetit p̄mū:ille nō vult redire:ṗt ne cōpelli:nō vi/det̄.videt̄ eni ec clesia renūciasse iuri suo nō repe/tendo: cū potuit eū repetere ⁊ no luit: sȝ aliū p̄ele/git. Immo videt̄ ꝙ ipse repetē pos sit ecclesiā viuo. Et si obijcit̄ ei: ꝙ habuit ecclesiā ꝑ derelicto: repli/cabitur ꝙ illa alij adhesit: ut ex̄ de diuor. significasti qḋ nō credo: vt xxxij.q.vi.nihil.⁊ ff.ne qd i lo.pub. .l.ij.§. idem ait.

a T Emporis. trāsponere. ī.de ↄse.di.i.tri/bus.ī.xvi.q.vlti. si qs.⁊.q.i.⁊ tem poris.vbi de hoc notaui plene.

b H Oc neq̄ꝙ̄. vlterius tn̄ mōch⁹ q nū q̄ꝙ fuit eṗs:bn̄ ṗt eē eṗs ut.xvi.q.i.nos āt ⁊.viij.q.i.in scri/pturis.⁊.xviij.q. i.c.vnico. Itē si pleban⁹ aliqs fit monach⁹:postea pōt fieri pleban⁹ ut.xvi.q.i.siquos a clericatu. Dicūt quidā:ꝙ cū quis dimittit eṗatum vbi plus ꝓficere potuit: p̄sumitur

N Os sacerdotes: qui ð ec clesijs ad alias ecclesias migrauerunt: tādiu a' cōione habuim⁹ alienos: q̄ꝙdiu ad eas redierint ciuitates: in quibus sunt constituti. ꝙ si alius alio transmigrāte in locū viuentis est ordinatus: tādiu vacet a sa cerdotij dignitate q suā deser uit ciuitatem: q̄ꝙdiu successor eius quiescat i domino. E pi scopaliū etiā sediū mutatōnes metu hostilitatis interuenien te nōnūq̄ꝙ fieri solent. U nde gregorius scribit iohanni epi scopo belitrano.

Necessitate tēporis eṗalium sedium mutationes fieri pñt.

T Emporis qualitas nos ad monet: eṗoꝝ sedes antiqui tus certis ciuitatibus consti/tutas ad alia q̄ securiora pu/tamus eiusdem diocesis loca trāsponere: quo ⁊ habitato/res securi valeant degere: et barbaricū possint periculū fa cili⁹ declinare ꝓpterea te io/hannē fratrem ⁊ coepiscopum nostrum bellitrensis ciuitatis sedēq̄ꝙ tuā in loco quodā are/nata ad sanctum andreā apo/stoluȝ precipim⁹ transmigrari quatenus ab hostilitatis icur/su liberior existere valeas: et illic cōsuetudinē solēniū festi/ne dispēnas. I tem. C um aliqs cā humilitatis apostoli ca cōcessione de eṗali sede ad monachalē descēderit subie/ctionē: alius loco eius subro/gari poterit. ille vero ad pōti ficatū resurgere nequaq̄ꝙ vlte ri⁹ valebit. vn̄ in quinta actiōe cōstātinopolitane ciuitatis sy nodo. ccc.lxxxiij. patꝝ sub oc tauo iohāne papa cui p̄refuit petrus presbyter cardinalis ⁊ paulus anchonitan⁹ eṗs ⁊ eu geni⁹ ostiēsis eṗs apocrisarij pape dixerunt. Eṗs q cā hu militatis monachus efficit: ad pontificatū redire non valet.

H Oc neq̄ꝙ̄ apud nos habe atur: vt q̄cūq̄ꝙ de pōtificali ordine ⁊ habitu ad monacho/rū descēderit vitā: vlteri⁹ pos/sit in eṗatū reuerti. Itē prece pit sācta synod⁹: vt q̄cūq̄ꝙ ð pō tificali dignitate ad monacho rū vitā ⁊ pn̄ie descēdit locum: neq̄ꝙ̄ ad pōtificatū resurgat. monachoꝝ eni vita subiectio/nis hȝ v̄bū ⁊ disciplinat⁹: non docēdi vel p̄sidēdi vel pascen di alios. H oc ad pn̄iam agē dā nō ad q̄etem seruādā qui/busdā cōceditur. U n̄ liberi⁹ papa scribit oībus eṗis:

Pro infestationib⁹ maloꝝ nō licet eṗo gregē relinquere.

S Vggestū ē nobis: ꝙ ꝓ p̄/teritꝫ laborib⁹ ⁊ infestatio nib⁹ nōnulli vr̄m assignatas si bimet ⁊ a deo cōmissas relinq̄ runt plebes ⁊ in futurū pluresꝫ relinquere velint eas q̄s tue/ri debent ecclesias: ⁊ ꝓ oīb⁹ sibi ↄmissis laborare negligāt ⁊ monasterioꝝ se q̄eti tradere festinēt: ⁊ vacationē ab eṗat⁹ laborib⁹ eligē: ⁊ silentio atq̄ꝙ ocio vitā ducē magis appetāt q̄ꝙ i his q̄ sibi cōmissa sūt ꝑma/nere: dicēte dn̄o: beat⁹ q ꝑse/uerauerit vsq̄ꝙ in finē. vn̄ nāq̄ꝙ ē beata ꝑseuerātia: nisi de vir tute patiētie: q̄ꝛ fm̄ apostoli/cā p̄dicatiōem oēs q volūt in christo pie viuere: persecutio nē patiūtur. Ideo fratres ca rissimi nō vos afflictionū ama ritudo a pio mētis vr̄e ꝓposi/to coerceat recedere: cōside/rātes quāta ꝓ absolutōne nr̄i ⁊ liberatione creator dn̄sq̄ꝙ et redēptor nr̄ ꝑtulerit: q̄busue se cōtumelijs afficiendū tradi derit: vt nos a vinculis ꝑtātis diabolice liberaret. Attendi/te itaq̄ꝙ vobis ⁊ oī gregi i quo vos spūs sanct⁹ cōstituit eṗos regē ecclesiaȝ dei: quā acq̄si/uit ꝓprio sanguīe saluator mū di: vt nō sit q vos decipiat aut seducat subtilitate sermonis: vt plebes vobis cōmissas reli quatis: ⁊ alicui ꝓpter oppro/briū maloꝝ hominuȝ q̄eti vos

ꝙ ꝓpter ↄsciam crimi/nis hoc fecerit. sȝ hoc n̄ est verū: q̄ꝛ sepe ingre/ditur qs monasteriū ꝓ pter merita augēda: ut xvij.q.ij. sūt qui dicunt Intelligo ergo hoc. c. de eo q ↄuictus est de crimine: ⁊ detruditur ī monasteriū ꝓpter hoc ut ex̄ de renū. p⁹ transla tioneȝ. vel intellige de eo q humilitatis causa transiuit ⁊ de licētia pa pe: ⁊ talis ꝑ se non pōt redire ad eṗatū: sȝ de licētia supioris. Sȝ nū/qd talis pōt esse abbas nō videtur: q̄ꝛ maiorib⁹ honorib⁹ functo nō licȝ inferiores recipe: ut. C. de his q ad ciuilia mu/nera vocātur maiorib⁹ Secus tn̄ credo: q̄ꝛ etiā pōt esse pleban⁹: ut ex̄ de renūci. ad supplica tionē.⁊.xvi.q.i.siquos. ⁊.c.in parochia.

c S Uggestū est. deci piat. Ar. ꝙ siquis dolo renūciat: ꝙ tenet renūciatio. qḋ nō ē ve rū: ut.iij.q.i. reintegrā da.

d S Uscitaris. ꝓretā .i. rectorē nauis a prora q̄ est anterior ꝑs nauis.

e ¶ Non dicimus.i. quo exemplo.

f ¶ Non fugiamus.i. fu gere debeamus.

g ¶ Diuinitus. deus ꝓ pter peccata hominuȝ mittit flagella ⁊ ꝑsecuti ones.lv.di.si gens.xvi q.i.reuertimini.⁊.xxiij .q.iiij. siquos. Et scḋm quosdā ꝑtātē nocendi dat deus: q̄ꝛ permittit quosdā nocē: eo ipso ꝙ se nō obijcit. Secundū alios ꝓprie dat ꝑtātē. sed ipse ex se habet po testatē nocēdi. vn̄ sathā ne fuit ꝑtās nocēdi da ta Iob. Dīa eni q̄ fiunt i ciuitate: aut iusto dei iudicio aut eo ꝑmittēte fiunt: ut. xxvi.q.v. nec mirum.

b ¶ Prodire. pugnando cum eis. qđ in nullo casu pñt clerici: si alias pñt euadere. l. di. ꝺ his clicis. ꝫ pñt alios hortari ad pugnā iustā et etiā interesse: ut. xxiiij. q. viij. igit̃. ⁊. c. ut pridē

i ¶ Arietes. alibi dicuntur epi canes. ij. q. vij. qui nec regiminis.

a ¶ Aduersitas. votis. .i. ꝑpositis.

b ¶ Probatio. ꝫ. c. cuꝫ percussio.

c ¶ Sed tñ nauis. i. constantia fidei.

d ¶ Hoc obseruandum ꝙ ꝑlatus maneat cum subditis suis.

e ¶ Obseruandū. ī hoc §. distinguit̃ qđ iuris sit in extrinseca siue intrinseca ꝑsecutione. Extrinseca enī ꝑsecutio consistit ī manifestis īimicis eccl'ie: intrinseca in eis qui adhuc nō sūt ꝑcisi. In exteriori ꝑsecutiōe distinguit̃: aut solus ꝑlatus q̄rit̃ aut totus clerus. Si solus prelatus: aut eo recedēte tuta ē salus ecclie: ⁊ tūc fugiet. ⁊ hoc ꝓbat exemplo christi ⁊ pauli ⁊ tribus auctoritatib⁹ augustini dñi ⁊ dauid. si nō est tuta: tūc ponat animā suā ꝓ ouib⁹ suis. Si totus clerus q̄rit̃: indistincte se ꝓ eis hostibus opponet: ut. xliij. di. sit rector ꝫ si al's pōt cōsuli eccle sie: totus clerus fugiat cū ꝑlato. si non pōt: remaneat cum ꝑlato vel oēs vel qdā ex eis. si ē altercatio inter eos de remāsuris: res sorte dirimatur. xxvi. q. ij. sors. Circa intrinsecā. distinguit̃ sic: aut oēs sūt mali: aut qdam. si boni sūt cōmixti malis: eos nō deseret. xxiij. q. iiij. tu bonus. Si oēs mali sūt aut spes est de correctione aut nō. si est: non sūt deserēdi. si ñ ē spes tūc sūt deserēdi: ut. j. c.

ꝶdat⁊: ut vos solūmō saluet⁊: ⁊ filios orphāos r̃liq̄t⁊. Itē nic. hunifrido morieñ. eccl'e epo.

In ꝑsecutōib⁹ eps ecclesiā suā nō d'serat

Sciscitar⁊ itaq̄ꝫ ꝑ gualdaguariū ꝑ̃sbr̃m: vt⁊ cū a normānis de epo depelleris: debeas de cetero ī monasterio cōuersari. In quo sciaſ carissime frater: ꝙ si ꝑniciosū ē ꝓretā ī trāqllitate nauiū deserere: q̄to magis ī fluctibus. Ubi nō dicim⁹ ꝙ ꝑsecutorꝫ ñ fugiam⁹ maximeq̄ꝫ paganorꝫ īsidias: cū ad tēpus seuiūt: et ob multitudinē d'lictorꝫ nr̃orꝫ nocēdi facultatē diuinit⁹ asseq̄ūtur: ꝑsertiꝫ cū eis ꝓdire vltro nō debeam⁹: ⁊ multos prophetas ⁊ apl'os ipm quoq̄ꝫ dominū hmōi fugisse insecutores luce clari⁹ cōstet: ꝫ ꝙ ꝑcipue nos q tāq̄ꝫ arietes ducatū gregib⁹ ꝑbem⁹: īmo q ⁊ horꝫ pastores sum⁹: deo auctore cū eis ī ꝑiculis ꝓ virib⁹ ꝑsistere ꝑcerto cōueniat. ⁊ cū trāquillitas reddita diuina fuerit pietate sopitaq̄ꝫ furentium infestatio: mox gregē ꝑquirē: ī vnū colligē: ⁊ ei⁹ anios celestis patrie pace ac potissimū securitate ꝑdicata sursū erigere debem⁹. Et tādiu sup eorꝫ cautela oꝫ nos esse solicitos: ut si dei iudicio pñt⁊ tpis ꝯmoda fortassis amittūt: future vite se sperēt gaudia absq̄ꝫ ābiguitate ꝑcipē sēpiterna. Itē gregorij.

Nō ē reprobatio sed v̇tut⁊ ꝓbatio bonorꝫ aduersitas.

Aduersitas q̄ bonis votis obijcit̃: ꝓbatio v̇tut⁊ ē nō iudiciū reprobatōis. qs. n. ne sciat q̄ꝫ ꝓsperū fuit: ꝙ beat⁹ paul⁹ apl's predicatur⁹ ad italiā veniebat: ⁊ tñ veniēs naufragiū ꝑtulit: ꝫ tñ nauis cordis ī maris fluctib⁹ integra stetit. Hoc ēt tūc obseruādū intelligit̃: qñ int̃ subditos aliq ī ueniūtur: qb⁹ ꝑlatorꝫ vita ꝓficiat: qñ nec spēaliter ꝑlatus q̄rit̃: nec ꝑ alios tuta pōt ēē ecclesie sal⁹: ne si deserere īcipiat: qbus ꝓdesse pōt: dicatur de eo: Mercēnari⁹ aūt ⁊ q ñ ē pastor c⁹ nō sūt oues ꝓprie vidit lupum veniētē ⁊ deserit oues ⁊ fugit. Cū v̇o spēaliter q̄rit̃: fugiat exēplo christi q a facie herodis fugit ī egyptum fugiat exēplo pauli q a fratrib⁹ ꝑ murꝫ submiss⁹ ē ī sporta. Uñ augusti. ait: fugiat minister christi: sic̃ christ⁹ ī egyptū fugit. fugiat q spālit̃ q̄rit̃: dum ꝑ alios ē firma sal⁹ eccl'e: hic ēt ait discipul': si vos ꝑsecuti fuerint in vnā ciuitatē: fugite in aliā. hic etiā idē abscōdit se et exiuit de tēplo: qñ iudei lapides tulerūt: vt iacerēt in eum. Hinc etiā aug⁹. ait de eodeꝫ in spalmo. liiij. Ecce elōgaui fugiēs: illud tāgit qđ vitabat ꝑsequētes: vt occasionē ire demeret. ⁊ māebat ī desert⁊. orās in quo docebat nos in secreto cōsciētie qescere: cū a malis ꝑmimur. Cū v̇o nō ꝑlatorꝫ tm̄ sed totius ecclesie salus queritur: fides īpugnat̃: necesse ē vt ex aduerso accedāt: ⁊ ī die belli seipsos vt murꝫ opponāt ꝓ domo dñi: ⁊ aīaſ suas ponāt ꝓ ouib⁹ suis: vt exemplo sue passionis accēdāt: quos ꝶmone doctrine diutius cōfirmāe nō valēt: ⁊ hoc qdē de māifestis ꝑsecutōib⁹. Est ⁊ aliud gen⁹ ꝑsecutōis: i quo apl's laborabat dicēs: qs infirmatur et ego non infirmor: qs scādalizatur ⁊ ego non vror: ⁊c̄. Hic agustinus in psalmo. ci. ossa. i. fortes quorꝫ frixoriā sūt q scādalizāt̃ tm̄. n. frigitur bon⁹ q̄ꝫ tū amat. Hinc idē in spalmo xxxi. irascit̃ iust⁹ peccatis palearꝫ: nō tñ odit in quo extinguitur ocul⁹: vt venter ꝓ interiorib⁹ que turbāt: qñ nec corripi pñt impij quibus non clamat: q: deficit in dolore vita videns non ꝓficere qđ predicat. Hinc idē ait in spalmo lxix. vtrūq̄ꝫ genus ꝑsecutōnis

c. vlt. ⁊ nō ꝙ loq̄t̃ ꝺ extrīseca ꝑsecutione vsq̄ꝫ ibi: est ⁊ aliud gen⁹. abinde mixtim de extrinseca ⁊ intrīseca vsq̄ꝫ ibi: cuꝫ aūt: ⁊ abinde tm̄ de intrinseca.

f ¶ In psalmō. Exaudi deus orationem meam.

g ¶ Ut occasionem. ⁊ ita peccat qs eo ꝙ dat alijs occasionē peccādi: ut. lv. di. si euāgelica. ⁊. xxij. q. iiij. inter.

h ¶ Salus. ergo videt̃ ꝙ ꝓ rebus tꝑalib⁹ nō dꝫ ꝑlatus mori: ut. xxiij q. v. nō ē nostrū.

i ¶ Fides. ꝑ heresim aliquā.

k ¶ Persecutionis. i. cōpassiōis.

l ¶ Nō vror. compatiendo.

m ¶ In psalmo: dñe exaudi: ibi: q: defecerunt sicut fumus dies mei: ⁊ ossa mea ī frixorio confrixa sunt.

n ¶ Frigit̃. i. ꝯfrigit̃. i. tm̄ dolet ꝺ malorꝫ interitu: quantum salutes eorꝫ diligit.

o ¶ Mxxxi. In te dñe speraui: vsq̄ꝫ miserē mei deus qm̄ tribulor: conturbat⁹ est in ira ocul⁹ meus aīa mea ⁊ vēter me⁹ qm̄ defecit ⁊c̄.

p ¶ Palearꝫ. id ē malorꝫ q sūt sine fructu.

q ¶ Odit. supple id in quo. s. odio extigueret̃ ocul⁹ rōnis hr̃et illud odiū. vel dic nō odit homies sed peccata eorꝫ. lxxxvi. di. odio.

r ¶ Oculus.i.intellectus. s ¶ Venter.i.platus.q quãq ventrosus ẽ. t ¶ Pro interiorib⁹.i.subditis.
u ¶ Nõ clamat.alte.s; intus ingemiscendo.
x ¶ Defecit. dicẽs supple q: defecit.quasi dicat oĩno cõturbat⁹ ẽ oculus me⁹:q: defecit in dolore vita mea ex magna iniq̃tate maloꝝ. Et q̃re dicat hoc occulte subdit vidẽs ñ posse pficẽ.
a ¶ Lxix.s.de⁹ in adiutoriũ meum intende.
b ¶ Cõtribulatorũ.i. illa vox de⁹ ĩ adiutoriũ meũ ẽ.vox martyrũ.in manifesta psecutione ⁊ ẽt vox iustoꝝ in occulta ⁊ intrinseca.
c ¶ S; õ capite.i. christo.
d ¶ Presumẽtiũ .i.cõfidentiũ.
e ¶ Cũ ill'.i.martyrib⁹.⁊ h' inuitĩ intrinseca psecutio
f ¶ Vel a leõe.i. diabolo apte seuiendo.
g ¶ Dracone.i. a diabolo occl'te psequendo vel a falsis fratrib⁹.
h ¶ Oẽs.i. tã illi q̃ extrĩsecã q̃z intrinsecã psecutionẽ patiunť.
i ¶ Cũ aũt. Hic.§ loqť de intrinseca psecutione.
k ¶ A vicijs vincamus.i. magis sumus digni gehẽna q̃z hi quos fugimus.
l ¶ Abel.i.similis abel. ĩ patiẽtia ñ vult eẽ q non.põt tolerare cõsortiũ maloꝝ.nã; q̃sq̃s malos ñ tolerat: ipse sibi p intolerantiã testis ẽ:ꝙ bonus nõ est:ut. .ĩ.xxiij.q.iiij.hec aũt.⁊.c.tu bonus
m ¶ Chaim.i.fris abel.

distinguẽs:vox cõtribulatoꝝ christo.i.martyrũ inť passiões piclitãtiũ: s; de capite psumentiũ cũ illis vox oĩs iusti cui ex charitate abũdãs iniq̃tas christianoꝝ passio ẽ:vt loth corporalẽ psecutõem a nullo ĩ sodomis sustinuit:sed a malis eoꝝ cũ qb⁹ habitabat. Est ergo psecutio iusti vl' a leone ĩ ipetu vel a dracone ĩ ĩsidijs.vñ oẽs clamẽt deus ĩ adiutoriũ. Cũ aũt a vicijs subditoꝝ plat⁹ affligiť: aliqñ oĩm ẽ vna ⁊ insatiabilis obstinatio:aliqñ mali ĩueniũtur bonis admixti qñ boni sil' cũ malis habitãt:non sũt deserẽdi boni propter malos ne peruerse malos euitando vincam⁹ quos fugim⁹ ad gehẽnã:sed poti⁹ mali tolerentur ppter bonos: Vñ gregori⁹ abel eẽ renuit quẽ chaim malicia nõ exercet. Ferrũ q̃ppe vrẽ mẽtꝭ ad acumẽ nõ põt peruenire vitatis:nisi hoc alteri⁹ eraserit lima puitatꝭ. ¶ Hic etiã aug⁹.tu bon⁹ tolera malũ ⁊c̃. Ita de tolerãdis malis in pma cã hereticoꝝ idẽ ait:maius malũ in sepatione bonoꝝ cõmittim⁹:q̃z ĩ cõiũctione maloꝝ fugim⁹. tali nõ ĩputat de⁹ sua peccata: q: nõ fecit.nõ aliena: q: nõ approbauit. nõ negligẽtiã: q: nõ tacuit.nõ supbiam: q: ĩ vnitate pmãsit. Hinc idẽ in psalmo.liiij. q̃s dabit mihi pẽnas sic colũbe:non ait sic coruo. colũba vo a molestijs q̃rit auolãe:sed ñ dilectõz amittit: sempq̃z gemit. sic bonus vult se separe corpe nõ amore ab his qb⁹ nõ põt pdesse. sed si aliqñ ligať. nõ visco cupiditatis: s; cura ⁊ officio vt deserere nõ possit:tũc dicat cupio dissolui: ⁊ eẽ cũ christo. s; manere ĩ carne necc̃e ẽ ppt vos ⁊ sic ẽ meritum ex desiderio. Ecce elõgaui fugiẽs non lot

n ¶ Nõ exercet.i.malos nõ allicit significat ut illos corrigat. o ¶ Lima.i.psecutio. p ¶ In bon⁹. .xxiij.q.iiij. hec aũt.⁊.c.tu bon⁹. q ¶ Bonorũ.ar. ꝙ si p aliquẽ non stat q̃minꝰ faciat:idẽ ẽ ac si fecisset.xliij.distin.ephesijs.

co:ne rũpať charitas bonorũ ne pdat exercitiũ maloꝝ:q̃s de⁹ admiscet vt iudam aplis: quẽ q̃uis sciret furẽ eẽ:tñ ad pdicãdũ misit ⁊ ei eucharistiã dedit: docẽs ĩ eccl'ia tolerari malos nec obesse bonis malorũ cõsortia. ¶ Quãdiu vo oĩm subditoꝝ ẽ obstinata malicia: nõ pdest eis platoꝝ pñtia. tũc etiã corpe licz ab eis recederẽ ne illoꝝ nequicia sempĩ deteri⁹ pficiat: ⁊ isti qdẽ fructum amittãt quẽ de alioꝝ profectu possẽt inuenire. Sic btũs bñdict⁹ deseruisse legiť:quos in necẽ suã vnanimit' viderat cõspirasse. Hic etiã btũs greg⁹. petro diacono iterrogãti: an liceat plato gregem sel' susceptũ deserere.i.ij.li.dialogoꝝ rñdit dicẽs. Vñ liceat platꝭ subditos deserẽ vel non.

Ubi adunati eq̃nimit' portãdi sũt mali: vbi ĩueniũtur aliq q adiuuẽť boni.nã vbi oĩo fruct⁹ õ bõis deest: fit aliqñ de mal' labor supuacu⁹: maxĩe si e vicino cẽ suppetãt: q̃ fructum deo valeãt ferre meliorẽ. sepe agiť ĩ aĩo pfectoꝝ: qõ silẽtio ptereũdũ nõ ẽ: q: cũ laborẽ suũ sñ fructu eẽ õsiderãt: ĩ loco alio ad laborẽ cũ fructu migrãt vñ q̃ q̃z ille egregi⁹ pdicator q dissolui cupiebat ⁊ cũ xpo eẽ cui xp̃s est viuẽ ⁊ mori lucꝝ: q certamĩa passionũ ñ solũ ipse appetijt s; ad tolerãda hec ẽt alios accẽdit. damasci psecutionẽ pass⁹: vt potuiss; euadere muꝝ funẽ sportãq̃z q̃siuit: seq̃z latẽť õpõi voluit. nũq̃d paulũ mortẽ timuisse dicim⁹: quã seipm p amore iesu testať appetere: S; cũ ĩ codẽ loco minorẽ sibi fructũ adẽe õspicẽt: ad grauẽ laborẽ se alibi cũ fructu seruauit. fortis etenim preliator dei teneri iter claustra noluit: certaminis cãpũ quesiuit.

r ¶ Cõiũctiõe. fugim⁹ n.malũ ĩ hoc ꝙ ñ cõiũgimur mal': q: si essem⁹ cũ eis possem⁹ corrũpi cũ eis.tñ mai⁹ malũ cõmittim⁹ ex h° ꝙ sepamur a bonis: q: sepando nos a bonis cõmitti⁹ scisma qõ facẽ maximũ malũ ẽ ut.xxiij.q.i.ñ afferam⁹.
s ¶ Nõ possit.i. non debeat ppter hos quib⁹ potest pficere.
a ¶ Ubi aduñati.laborẽ. Nõ ꝙ labor ñ d; eẽ sine mercede:ut.xij.q. .ij.charitatẽ. ⁊ ĩ auc̃.de iu.§.ne ãt.col.vi.vbi dĩ ꝙ labor ñ d; eẽ sine fructu.vñ v'lus. Cũ labor ĩ dãno ẽ crescit mortalis egestas.iuxta illõ ⁊c̃.
b ¶ Alibi. idẽ Cyprian⁹ fecit:ut.xxiiij.q.i.aduocauit.§.mltoꝝ.
Quod aũt. siq̃s õ luis pape renũciauit: ⁊ ad pces ei⁹ alť substitut⁹ ẽ: certũ ẽ ꝙ ille ñ põt repetẽ cã s; cõualescat:ut.s̃.e.q.i.h° neq̃q̃z. Et iõ mgr aliã.q. tractat.vtꝝ ille q abstinuerit a missa.p egritudine:recupata sanitate possit celebrare: ⁊ certum ẽ ꝙ põt.ĩ.e.c.i.dũmõ certũ sit eũ eẽ sanatũ. Si ãt fuit õmoniac⁹ vl' epilentic⁹: d; pus p ãnũ eẽ liberat⁹. xxxiij. di.cõiť.lv.di.pcepta. ⁊ ar.ff.õ redibitoria act. qõ ita. In egritudĩe cõstituti missas celebrare pñt.s̃.e.q.i.c.illud.nisi ita õbiles sint: ꝙ ceptũ officiũ neq̃ant adiplere ⁊ nisi habeãt morbũ caducũ.xxxiij.di.cõiť. tñ cũ distinctiõe an morbus iste sit cũ spuma et clamore:ut tũc ñ possit vel siue spuma ⁊ clamore: ⁊ tũc possit:ut ibi notaui. s; qdã indistincte dicũt: ꝙ nõ debẽt celebrare infirmi.

d In litteris.frequē
ter.Ideo quidā
dicūt q si ratio accidit
pōt celebrare dūmodo
nō.sit
habeat sociū. s.e.q.i:
c.illud.supple maxime
vel distingue:ut.xxxiij.
di.cōmuniter.
e Interdicimus. sic
ergo ꝓpter infirmitatē
nō repellit qs ab offi/
cio diuino vel a ꝑcepti
one sacramentoꝝ:ut.s.
di.v.ad eius vero.
f Super foro.segni⁹
Nota q i magnis
rebus diligētior inqui
sitio est facienda:ut.xl/
ij.dis.gescamus. ꝛ.lxi.
di. miramur. Et iō hic
actore non ꝓbante reo
indicit purgatio :ut ex
de causa pos. ꝛ ꝓprie.
cū ecclesia in fi.

g Xxx.q.xxxiij.di.cō
mūiter.sz ibi certū fuit
eū esse demoniacū:sed
hic dubiū. ꝛ oēs cibos
iō iubet comedere: ne
morb⁹ possit occultari:
q ꝓhibitū est. vnde si/
gnificat.q.j.de ɔse.di.
v.contraria. Ideo aūt
hic dant oēs carnes isti
ꝑter edinas:que ꝓuo/
cant demones.
a Quidam.in extre/
mis agens.
b Quod aūt.Cer/
tū ē:q nō l; nisi
cū hoc spāliter
ꝑmittit:ut maguntino.
vij.q.i.petisti.Nec ob/
stat.lxxix.di.si transit⁹.
vbi innuit q pape licet
sibi instituere successo/
rem.Sz dicit ibi:q po
test cū fratrib⁹ delibe/
rare de successore.
c Decernere.i. deli/
berare.
d Sꝫ petrus.i.q̄uis.
e Aut ligandi.nō ītel
lige q isti prius nō ha/
buerint potestatē ligā/
di.Sz hoc vult dicere:
q istis non dedit papa
plenā potestatez:ne sit
q.ij.q.i.nemo.ꝛ.xxiij.q

Multoꝝ auctoritatib⁹ appa/
ret qn̄ viuētib⁹ epis alij possūt
substitui ꝛ qn̄ non.

Quod aūt iste valitu/
dine recepta suā re/
petit cathedrā:nulla
auctē ratū habetur.
celebrationē vero sacrificioꝝ
quā infirmitatis cā dimiserit:
valitudine recuperata exeq
nō ꝓhibet. Unde alexāder.ij.
scribit gebonardo viuariensi
archiepo. De quodā pre
sbytero q caduco morbo labo
rabat.

In lr̄is tuis cōtine
bat sic: Cleric⁹ ordinē hz
p̄sbr̄i: sz q caduco morbo la/
borat: ꝛ ipi ipn̄iaꝝ hoc agnoui
m⁹:nō ausi fuim⁹ cōcedē sibi:
vt offerret vl' missā celebraret
q vo lāguor i culpa nō ē: sup
hac re auctis nr̄e decreto cō/
sulēdo deliberauim⁹: Cōsuli/
m⁹ itaqꝫ:vt si frequēt h⁹ morbo
tāgit: ab oblatōe ꝛ missaꝝ ce/
lebratōe oīb⁹ mōis ꝓhibeat.
indecēs.n.ē ꝛ ꝑiculosū :vt in
cōsecratōe eucharistie morbo
vict⁹ epilētico cadat.si vo dei
mīa ɔualuerit :qn̄qdē n̄ culpa
sz ifirmitas ē i cā:eū sacrifica
re iā nō interdicim⁹. Itē ge
lasi⁹ rustico ꝛ fortunato epis.
A regie suspēdat ecclesie: q
in terrā tā frequēter eliditur.

Super foro pplensis ecclie
clerici vna cū sabino epo ꝛ
pelagio ꝛ laici ꝓpa suggestio/
ne reserarūt: p̄sulē suū graui q̄
dā necitate vexari. cui⁹ cū di/
cerēt incursiōe frequēter eli/
sū. qđ ne scādalū fidelib⁹ vid/
ret ingerē: ꝛ eccliam dei vbiqꝫ
positā hac offēsione turbare:
ꝑcipue cū eodē ipo volēte hūc
se ꝑexisse firmarēt: ad dilecti
onē vr̄am scripta direxim⁹: vt
ecclie cui⁹ rector tali casu te/
net astrict⁹: visitatōez cōgruā
reddat. Nam q nūc idē ipe ve
nit huc pōtifex: fallaqꝫ oia de
se iactata dissemiat: sub diuini
cōtēplatōe iudicij vr̄eqꝫ ɔscie
extimatōisqꝫ respectu reꝝ fid

sollertissime ꝑqsita si aliqn̄ scz
vel i domo vel i ꝓcessiōe vel i
alio quocūqꝫ loco ꝓbat repē/
te collapsus: vocesqꝫ dedisse
cōfusas ꝛ spumas ore iactasse
quāta fieri pōt examiatōne q̄
rat. qđ tn̄ siue nō possit aliquo
rū factū testificatōe firmari:
siue nūq̄ꝫ cōtigisse dicat: nō pu
tādū ē posse suffice: sz certum
manifestūqꝫ documētū: q ꝫ tā
ta re nō segni⁹ agēdū ē: faciat
rez tua dilectio frī rustice suis
modis ꝛ aptā magno pōtifici:
vt eū vel.xxx.dieb⁹ tecū esse
cōstituas eūqꝫ carnib⁹ indiffe
rēter necessaria ꝓbatione cō/
pellas vti.

Quidam episco/
pus agēs in ex/
tremis successo
rez sibi ex testa
mento instituit.
inde suoꝝ ami/
coꝝ patrocinio in eundem epi
scopatū eligitur. post electio/
nem pro indennitate ecclesie
canonicis iuramentum prebu
it. accusatur de simonia tanq̄ꝫ
munus ab obsequio prestite/
rit. anī tempus sententie a cle/
ricis suis relinquitur. sine litte
ris apostolicis ad ecclesiam
suam reuertitur episcopus.
Hic primum queritur: an li/
ceat episcopo sibi successorez
instituere. Secundo: an ami/
corum patrocinia in electione
debeant conualescere. Ter/
tio: an sit habendus simonia/
cus: qui post electionem hu/
iusmodi iuramentum canoni/
cis prestat. Quarto: an lice/
at clericis ante sententie tem
pus ab episcopo suo discede/
re. Quito: an sine litter apo
stolicis debeat redire ad pro/
priam ecclesiam.

i.q̄cunqꝫ. vbi di/
citur: q oēs p̄sby
teri hanc hn̄t po
testatē: sz nō tan/
tam. Illi aūt duo
temporalia pau/
peribus eroga/
bant. ad qđ offi/
cium apl̄i diaco/
nes elegerāt.xc/
.iij.di. legimus.
qđ hodie habet
camerari⁹ pape.
ꝛ patet q linus ꝛ
cletus nō fuerūt
apl̄ici. Et hoc ve
rū: q p⁹ petrum
statim nō fuerūt
apl̄ici. sz clemēs
fuit post eū apo/
stolicus. Vidēs
aūt clemens: q
hoc esset ꝑnicio
sum exemplo: q
aliquis sibi elige
ret successorem:
renūciauit papa
tui: ꝛ tūc electus
fuit linus: eo mor
tuo electus ē cle
tus. quo mortuo
denuo fuit cle/
mens electus. et
sic clemens fm
vnā cōputationē
fuit secundus: et
fm aliā fuit quar
tus. vnde versus
Disputat hic mū
dus: quartus fue
rit ve secundus.

Quod aũt e͞po succes
sorē sibi istituē liceat
ex ỽbis zacharie pa
pe cognoscit: qb⁹ ar/
chiep͞o magũtio p̱misit adiuto
rē sibi statuē: q ei d̄fũcto i ple
nitudīe ꝫ ptāt꜒ succedēt. Itē
ex ỽbis symmachi pape dicēt꜒
Si trãsit⁹ pape iopinat⁹ euene
rit: vt de sui electōne successo
ris nō possit an̄ decernē: appa
ret ꝙ ep̄i successores sibi insti
tuere pñt. Itē exēplo beati
petri illud idē ꝓbat: q beatuꝫ
clemētē sibi successorē istituit
Vñ iohannes. iij. scribit ep̄is
germanie ꝛ gallie. Qꝫ petr⁹
linum ꝛ cletum adiutores sibi
asciuit.

Si petr⁹ p̄nceps apl̄oꝝ ad
iutores sibi asciuit linũ et
cletũ: nō tñ ptātē pōtificij aut
soluēdi aut ligādi normam eis
tradidit: ſꝫ successori suo clem̄
ti q sedē aplicā p⁹ eũ ꝛ ptātem
pōtificalē tradēte sibi btō pe/
tro tenere ꝓmeruit. lin⁹ vero
ꝛ clet⁹ mistrabāt exteriora. pn
ceps aũt apl̄oꝝ petr⁹ ỽbo et
orōni instabat. Palea. Vñ
ip̄e clemēs i ep̄la ad iacobũ hi
erosolytanũ missa int̄ cet̄a scri
bit: ꝙ petr⁹ adhuc viuēs clem̄
tē i ep̄m elegit. ¶ Simon pe/
trus i ip̄is dieb⁹ qb⁹ vite finē si
bi p̄sensit: app̄hēsa manu mea
i aurib⁹ toti⁹ eccl̄ie hec ꝓtulit
ỽba: Clemētē hũc vob̄ ordio
ep̄m: cui soli mee p̄dicatiōis ꝛ
doctrīe cathedrā trado: quē p̄
ceter꜒ expt⁹ sũ deũ colētē: ho
mies diligētē: discendi studijs
deditũ: sobriũ benignũ iustum
patiētē: sciētē: nōnulloꝝ ferre
ēt ex his q ỽbo dei īstituũtur
iniurias. Sed in āthiocheno
ↄcilio hoc oino fieri ꝓhibet: i
quo sic statutũ legit̄. Ep̄o
successorē sibi ↄstituē n̄ liceat

Episcopo nō liceat ꝑ se al
terꝝ successorē sibi cōstitu
ere: ſꝫ ad exitũ vite p̱ueiat. ꝙ
si tale aliqd factũ fuerit: irri/
tũ sit hmōi ↄstitutũ. ¶ Ser/
uet aũt ius eccl̄iasticũ id cōti
nēs nō alit̄ oportē fieri: nisi cũ
synodo ꝛ iudicio ep̄oꝝ ꝛ elec/
tōe clicoꝝ: q p⁹ obitũ q̱escētis
ptātē hꝫ: eũ q dignus extiterit
eligē ꝛ ꝓmouē. Itē ex cōci
lio martini pape. De eodē

Episcopo non liceat an̄ fi/
nē vite aliũ i loco suo cōsti
tuere successorē. siqs aũt hoc
vsurpare tētauerit: tal̄ ↄstitu/
tio irrita erit. nō aũt alit̄ fieri
oꝫ: nisi cũ cōsilio ꝛ iudicio ep̄o
rũ: q p⁹ exitũ p̄decessor꜒ ptā/
tē hñt dignũ eligē. Itē hila/
ri⁹ papa. De eodem

Plerīqꝫ sacerdotes i mort꜒
cōfinio ↄstituti i locũ suũ
ferũt alios designat꜒ noibus
subrogare: vt. s. nō legītima expe
ctet̄ electō: ſꝫ d̄fũcti gratifica
tio ꝓ ppl̄i habeat̄ assēsu. qđ q̄ꝫ
graue sit: estimate. Ab vniuer
sis acclamatũ ē: hec p̄sũptō nũ
q̄ꝫ fiat. q̄ dei sũt: ab hoie dari
nō pñt. Itē hieronymus.

Moyses amic⁹ dei: cui fa/
cie ad faciē locut⁹ ē deus
potuit vtiqꝫ successores p̄nci/
pat⁹ filios suos facē: ꝛ poste/
ris ꝓpam reliquē dignitatē. ſꝫ
extne⁹ d̄ alia tribu eligit̄ iesus
. i. iosue: vt scirem⁹ p̄ncipatũ i
ppl̄o nō sāguini d̄ferēdũ eē ſꝫ
vite: ac nũc cernimus plimos
hāc rē bñficio facē: vt nō que
rāt eos i ecclesias colũnas eri
gere: quos plus cognoscāt ec
clesie ꝓdesse: sed quos vel ip̄i
amāt vel quoꝝ sũt obseq̄s de
liniti vel ꝑ quib⁹ maioꝝ q̄spiā
rogauerit: ꝛ vt deteriora tace
am: q vt clerici fierēt muneri/
bus ipetrāt. Itē innocētius
papa. ii. De eodem.

Apostolica auctoritate ꝓhi
bem⁹: ne qs ecclesias ꝛ p̄/
bēdas p̄posituras capellanias
aut aliqua ecclesiastica officia
hereditario iure valeat vēdi/
care: aut ex postulare p̄sumat
qđ siqs improbus aut ambitio
nis reus attentare p̄sũpserit:
debita pena mulctabitur: et

f ¶ Tradente. ad
hoc inducit̄ capi
tulum.
Cōā.

g ¶ Episcopo.
successoreꝫ
verũ est ꝙ nō po
test de iure cōi ſꝫ
ex dispensatione
pape. vij. q. i. pe
tisti. nec obstat. x
x. q. iij. p̄ns. ↄtra
vbi pater vole/
bat ꝙ eo mortuo
filius eius fieret
monachus. ſꝫ ibi
nō erat successio
iuris.

h ¶ Episcopo.
ep̄oꝝ. hoc requi
rit̄ in ordinatiōe
sed n̄ in electiōe
ut. lxiiij. di. p̱ to/
tum.

i ¶ Plerīqꝫ. ac/
clamatũ ab
vniuersis.

k ¶ Que dei. ut
ecclesiastice di/
gnitatis: ut. xvi.
q. i. in canonib⁹.
ꝛ. xxiij. q. vij. cō/
uenior.

l ¶ Moyses. fa/
cie. i. fami
liariter.

m ¶ Locutus est
ſm quosdā appa
ruerat p̱ angelũ
in specie visibili:
sicut dicit̄ descē/
disse p̱ angelos.
ij. q. i. deus. Jo/
hannes aũt dicit
in canonica ep̄la
deũ nemo vidit
vnq̄ꝫ. tñ ex eo qđ
dicit̄ moysen vi/
disse posteriora
dei: dicũt quidā
eũ vidisse in spe/
cie visibili.

n ¶ Potuit. q̄r ad
huc nō erat ꝓhi/
bitũ hoc. s. xxxi.
q. iij. obijciunt̄.

o ¶ De alia tribu
moyses eni erat
de tribu leui. ie/
sus naue siue io/
su: fuit de tribu
effraim. de his tribub⁹
habes. vij. q. i. deniqꝫ.

p ¶ Nō sanguini. ar. ꝙ
reges debēt fieri p̱ ele
ctionē. xciij. di. legim⁹.
ꝛ. j. e. si ergo. nisi habe/
ant ex p̄uilegio ↄstitue/
re successorē sibi: ut. lx/
iij. di. in synodo. alias
etiā de iure oēs secula
res potestates nō de/
bent succedere: ut. C.
ut oēs tā ciuiles q̄ꝫ mi/
li. iudi. l. vnica. in prin.
ꝙ aũt dauid in vita sua
salomonē sibi successo/
rem instituit: instinctu
sp̄ũs sancti est factũ. ar.
tñ ↄ. vij. q. i. deniqꝫ.

q ¶ Sꝫ vite. s. xl. di. nos
qui.

r ¶ Rogauerit. ergo vi
det̄ ꝙ p̄ces inducāt si/
moniā: ut hic. ꝛ. i. q. i. sũt
nōnulli. Et dici ↄsueuit
ꝙ si p̄ces fiũt ꝓ digno:
nō inducũt simoniā: ut
i. q. i. quibusdā in fi. hoc
verũ est si nō sint cōsan/
guinei sũt: ut ex̄ de eta.
ꝛ quali. tuā in fi. Jo. Nō
credo ꝙ p̄ces consan/
guineoꝝ inducāt simo
niā: si fiant ꝓ digno: ut
. i. q. i. latorē. ꝛ maxime
cũ quis possit ꝓ se roga
re si dign⁹ est: ut ex̄ de
simo. tua. nec illa decre.
tuā contradicit si bene
inspiciat̄. b.

s ¶ Ut deteriora. color
est rethoricus qñ dicit
qđ dicit se vellet tacē.

t ¶ Aplica. p̄bendas.
Ep̄o nō ſꝫ filios in
stituere i p̄mis eccl̄ijs:
ex̄ de fil. p̄sby. ꝓhibiũ. ni
si p⁹ mediā p̄sonā: ut ex̄
. e. ex trāsmissa. p̄bendā
aũt pōt hr̄e in eadē ec/
clesia si ē legitim⁹: ex̄. e.
ti. ad hec. ſꝫ licet sit legi
timus: bñficiũ tñ pater
nũ nō pōt hr̄e sicut hic
dicit: ſꝫ illegitimus i ea
dē ecclesia seculari esse
nō pōt canonic⁹: ut ex̄
e. ti. ad obedientiā. tñ p̱
illā ↄstitutionē videtur
etiā ꝙ legitim⁹ n̄ possit

habere beneficiū cū patre. ⁊ hoc teneas de omnib⁹ descē dentib⁹. ar. ex̄ de iurepatro. ꝯsuluit. ex̄ de insti. ad decorē ⁊. ff. de v̄. sig. filij. Forte aliud in collateralib⁹ ⁊ ascendenti/ bus. ar. de. pe. di. i. pene. lȝ sit ar. ꝯ. ex̄ de insti. ad decorem. Jo. Sȝ certe pōt ꝓba/ bilit̄ dici: ꝙ hoc nō ex tendit̄ ad nepotes: qꝛ pene sūt restringēde. ff de liber. ⁊ posthu. cum qdam in fi. nec semꝑ no mine nepotis filij intel ligunt̄: ut institu. q dari tu. ñ pos. i fi. ri. b. Sȝ qd de illo qui renūciat: ut det̄ alij forte ꝯsangui/ neo: hanc renūciationē papa approbat: ex̄ de offi. dele. ex pte. Sȝ dic ꝙ ibi fuit pura renun/ ciatio.

u Nis oibus. beatus. Sȝ nunqd adhuc papa posset facē sibi successo rem: nō: qꝛ hoc est imu tare statutum ecclie: ut xxv. q. i. q̄ ad ꝑpetuā. et qꝛ statutū facit in id. tē/ pus in quo nō est futu/ rus iudex. ff. de iurisdi. om. iudi. eum qui.

a Lim. sobolem. tñ isti⁹ erat carnalis fili⁹: sȝ erat fili⁹ mortui legalis: ut lvi. di. ūma/ bel. Mathe⁹ ponit car nales pr̄es vbi dicit q̄ genuit. Et lucas ponit legales: cū dicit q fuit. duos hēbat pr̄es hui⁹ filius carnalē ⁊ legalē.

b Noīe. i. filiū mortui

c Utroqȝ pede. quia ⁊ de se curat ⁊ de ꝓximo.

d Nō figuratū. sȝ etiā signū. hoc ē dicē: factū isti⁹ signū ē ⁊ figure ⁊ fi gurati. ul' hoc vult dicē ꝙ factū istius nō signi/ ficat factū illi⁹: sȝ factus isti⁹ significauit factum isti⁹. vl' id dicit hoc: qꝛ i facto isti⁹ cōplet̄ illa fi/ gura.

e In scripturis. ve/ nisse ꝑ electionē: ul' forte volebāt recu/ sare.

f Fugientib⁹. sic. xl. di. añ oia. C. de epi. ⁊ c. e. si quēqȝ. ⁊. s. lxxiiij. di. epi scopus. ꝯ. lȝ illud de pe

postulatis carebit. His om/ nibus auctoritatibus ꝓhiben tur epi successores sibi institu ere. Sȝ aliud ē de sui successo ris electiōe cū fratrib⁹ delibe rare: aliō ē ex testamto tāqȝ sue dignitatꝭ heredē sibi querere Illud fieri ꝑmittit̄: hoc autē penit⁹ ꝓhibet̄. Illud aūt bea ti petri apl'i ab illis valet i ar/ gumtū assumi: q tales sibi sub stituūt: qlē sibi successorē bea t⁹ petr⁹ ꝗsiuit. veꝝ qꝛ offm̄ nō vite sȝ sāguini cepit deferri at qȝ ad epatū tales qsqs sibi suc cessores q̄rere cepit: q vl' odi osi ppl'is vel a plebe docendi inueniūtur: iccirco sacrꝭ cano nib⁹ cōstitutū ē: ne qsqȝ sibi sui officij q̄rat successorē: sȝ popu li electōe q̄rat: q eoꝝ vtilitati digne deseruiat: q illoꝝ vtili/ tatē nō sua lucra q̄rat: q chri/ sto semē velit suscitare: nō si/ bi diuitias cōgregare: qō qui facere ꝯtēpserit: iure ab eccle sia repudiat̄. Unde augustinus in libro ꝯ manicheos:

Qui sibi ⁊ ecclesie ꝓdest vtro qȝ pede calciatus intelligitur

Olim iussus est fr̄ ꝑmortui fratris vxorē ducere: vt nō sibi sȝ illi suscitaret sobolē eiusqȝ noīe vocaret: qō inde nasceret̄. qō si recusaret: dis/ calciat⁹ vno pede cōspui sole bat i faciē. nūc euangelij qsqȝ ꝑdicator ita dȝ i ecclesia labo rare: vt defūcto fratri. i. chri/ sto suscitet semē: q pro nobis mortu⁹ ē: ⁊ qō suscitatū fuerit ei⁹ nomē accipiat. At vo qui elect⁹ ab ecclesia ministeriū euāgelizādi ⁊ baptizādi renue rit: ab ecclia ipa digne merito qȝ cōtēnit̄. q eni ⁊ sibi ꝓdest ⁊ ecclesie: bñ itelligit̄ vtroqȝ pe de calciat⁹. vñ illud: qȝ specio si pedes euāgelizātiū bona. q eni lucrādoꝝ curā r̄fugit alio rū: discalciati illi⁹ nō figuratū significabit: sȝ se ipletū porta nit opprobriū. Itē gregori⁹ in registro.

Locus regiminis desiderātib⁹ ē negād⁹: ita fu/ giētib⁹ est offerendus

In scripturꝭ vr̄is vos ma/ gnopere regem ꝗsisse nar ratis. sȝ ꝑ hoc ad pastoralē so licitudinē vos cōgrue venisse oñditꝭ: qꝛ sicut loc⁹ regiminis desiderātib⁹ negād⁹ ē: ita fu/ giētib⁹ offerēd⁹ est. Et sicut scriptū ē: ne qsqȝ sibi sumat ho norē: sed q vocat̄ a deo tanqȝ aaron. Et rursus idē egregi⁹ ꝑdicator dicit: Si vn⁹ ꝓ oib⁹ mortu⁹ est: ergo ⁊ oēs mortui sūt: ⁊ ꝓ oib⁹ christ⁹ mortu⁹ est ⁊ si hoc ē: suꝑest vt q viuūt: nō iam sibi viuāt: sed ei q ꝓ ipis mortu⁹ ē: ⁊ resurrexit. Et pa/ stori scē ecclesie dr̄ simon iohā nis amas me: pasce oues meas Ex qb⁹ vbis colligit̄: ꝙ si is q valet oipotētꝭ dei oues renu/ it pascē: oñdit se pastorē sum/ mū minime amare. si eni vnigeni t⁹ pr̄is ꝓ explēda vtilitate oiū ḋ secreto pr̄is ad publicū nr̄ꝫ egress⁹ ē: nos qd dicturi sum⁹: q secretū nr̄ꝫ ꝑponim⁹ vtilitati ꝓximoꝝ: qes itaqȝ nob ex cor de appetēda ē: ⁊ tñ ꝓ multoꝝ lucro aliquādo p⁹ ponēda. nā sicut toto desiderio debemus occupatōez fugē: ita si desit q ꝑdicet: occupatōis on⁹ libēti necesse est humero subire. qō ex duoꝝ ꝓphetaꝝ oꝑe doce/ mur: quoꝝ vn⁹ ꝑdicatiōis offi ciū vitare conat⁹ ē: ⁊ alter ap petijt. nā mittēti se dño hiere/ mias r̄ndit dicēs. a. a. a. dn̄e ie de⁹ ecce ego nescio loq: qꝛ pu er ego sū. ⁊ cū oipotēs de⁹ ad ꝑdicādū sibi ꝑsonā quererēt di/ cēs: quē mittā: ⁊ qs ibit ex vo bis vltro se obtulit Isaias di cens: Ecce ego mitto me. En

nitus inuito. sȝ ab initio aliqs dȝ cogi ut ꝯsentiat. nā nullus eligend⁹ est nisi ab initio dissentiat. i. q. vi. c. vlti. tepide tñ dȝ dissentire sicut femia. xxxij. q. ij. ho norant̄. al's si diceret nolo cū forte vellet: facēt ꝯ cō scientiā: ex̄ de ꝑ/ sump. c. vlti. vel si forte dicēt nō sū dign⁹. lȝ. h. dixe/ rit ꝙ possit simu/ lare se nō eē ido neū. xxij. q. ij. vti lem.

g Scriptū est i ep'la ad hebreos

h Et rursus. in secunda epistola ad corinthios.

i Minime. g⁹. q se dignū credit: ⁊ platurā sibi ob latā non recipit: mortalit peccat: ut. s. e. c. ꝓxi. ⁊. j. e. q epatum.

k Propheta. oꝑe. ar. diuersaꝝ ꝑsonaꝝ sniāȝ vtrā qȝ tenere. xxij. q. ij. beat⁹. ⁊ de ꝯse. di. ij. quotidie. ⁊ xxxv. q. v. ad sedē Itē ar. ꝓ diuersꝭ ꝯsuetudinib⁹. xij. di. illud. xxxi. di. alit̄. ⁊ de ꝯse. di. iiij. de trina. Itē ar. ꝓ diuersitate testiū: ex̄ de v̄. si. nihil obest. et de pe. di. i. ꝑiculose. xxiij. q. vij. qcūqȝ. s. di. v. ad eius. ⁊ ex̄ de testi. cū tu fili.

l Plene. ecce r̄nsio illi⁹ qui ad epatū petit: ñ di cit expsse nolo: qꝛ tūc mētiret̄. xxij. q. ij. cū humilitatis nec dȝ se stati in/ gerere: sed dicat ut dixit mutinen/ sis epus: nolens volo: ⁊ volēs no/ lo. xvi. q. i. vol' an tem.

m Purgatum. ar. ꝓ. h. ꝙ ꝑmo/ uēdus dȝ epo cē

fiteri crimen: ⁊ episcopus debet eum purgare.i.ſe cum diſpenſare. Iſaias enĩ adhuc imundus obtulit ſe: ⁊ poſtea fuit purgatus. Item eſt hic ar. ꝙ ſi aliquis eligit̃ qui adhuc eſt ĩ mortali peccato: ꝙ ideo nõ eſt vicioſa electio ſi ipſe velit corrigi: ut.ſ.l.di. quid eſt. Item ẽ ar. ꝙ duo ſiꝛ poſũt eligi: ut ſi vnꝰ ſuccumbat: alter obtineat: ut dixi ſ.lxi.di.ſtudij.

equiparat̃ hereſi: ut dixi.iiij.q.i.in ſũma.

ſ ¶ Ex aduerſo.i.ex eo ꝙ vnũ contrariũ cõmendat̃: aliud vituperat̃: ut.j.de pe.di.ij.§.econtrario. Et nota hic ꝙ optima eſt ꝓbatio que fit ꝑ ſuum contrariũ: ut hic.⁊.i.q.i.c. .i.⁊.xiij.q.ij.anime.et ff.de offi.eius cui man. eſt iuriſ.l.i.

t ¶ Sola eſt.i.neceſſaria: ſic.ſ.di.viij.c.ſi ſolus.

n ¶ Sciendum.ſi de ſuo.i.ex ambitione. ponitur enĩ in mala ſignificatione: ut iij.q.ix.pura.

o ¶ Nõ habuerit de ꝓpria voluntate.

p ¶ Proprie. hic patet ratio quare epiſcopo inuito nõ poteſt clericus eius vocari ad epiſcopatum: ut.lxiij.diſ. litteras. ſed inuito eo fit monachus.xix.q.ij.duę. quia iſte ꝓſumit̃ facere ex ambitione: ⁊ facit ad ſuũ cõmodum: ille nequaꝙ̃.

q ¶ Inuitus. ar. ꝙ remunerari ñ debemus de eo: qđ inuiti facimꝰ: ut.xiij.q.ij. ꝙ̃pre poſterã.xx.q.i.illud. et.xxxij.q.i. ille.

r ¶ Inobedientia. In hoc patet ꝙ inobedientia

ab vtriſq̃ exteriꝰ diuerſa vox prodijt: ſed non a diuerſo fonte dilectionis emanauit. duo quippe ſunt precepta charitatis: amor dei ⁊ proximi. per actiuam igitur vitam prodeſſe proximis cupiens Iſaias officium predicationis appetijt per contemplatiuam vero Hieremias amori conditoris ſedule inherere deſiderans: ne mitti ad predicandum debeat cõtradicit. Quod ergo laudabiliter vnus appetijt: hoc laudabiliter aliuſ expauit. iſte ne tacite contemplationis lucra loquendo perderet: ille ne dãna ſtudioſi operis tacẽdo ſentiret. Sed hoc in vtriſq̃ eſt ſubtiliter intuendum: quia et is qui recuſauit plene non reſtitit: ⁊ is qui mitti voluit ante ſe per altaris calculum purgatum vidit: ne aut non purgatꝰ adire quiſq̃ myſteria ſacra audeat: aut quez ſuperna gratia eligit: ſub humilitatis ſpecie ſuꝑbe ꝯ̃dicat. Idẽ in moꝛalibꝰ

Item eis[illegible] in voce di[illegible] ſemper ſit in [illegible]

Sciendum ſummopere eſt: ꝙ obedientia aliquando ſi de ſuo aliquid habuerit: nulla eſt. aliquando ſi de ſuo aliqđ non habuerit: minima eſt. nam cum huius mundi ſucceſſus ꝑcipitur: cum locus ſuperior imperatur: is qui ad percipienda hec obedit: obedientie ſibi virtutem euacuat: ſi ad hec ex ꝓprio anhelat. neq̃ enim ſe ſub obedientia dirigit: qui ad percipienda huius vite proſpera libidini ꝓprie ãbitiõis ſuit. Rurſꝰ cũ mũdi deſpectꝰ ꝑcipit̃: cũ ꝓbra adipiſci ⁊ cõtumelie iubentur: niſi ex ſemetĩpo aĩmꝰ appetat: obediẽtie ſibi meritũ minuit: qꝛ ad ea q̃ in hac vita deſpecta ſũt: inuitus

nolẽſq̃ deſcẽdit. Et paulo pꝰ ſuperius: obedientia victimis preponitur: quia per victimaſ aliena caro per obedientiam vera propria voluntas mactatur. quod contra ariolãdi peccatũ inobediẽtia eſſe mõſtratur. Ex aduerſo ergo melius oſtẽditur quid de eius laude ſentiat. Si enim quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare: ⁊ quaſi ſcelus idolatrie nolle acquieſcere: ſola ẽ que fidei meritũ poſſidet obediẽtia ſine q̃ quiſq̃ ĩfidelꝭ ꝯuicit̃: ẽt ſi fidelꝭ eẽ videatur. Item auguſti.

Qui preeſſe ⁊ nõ prodeſſe deſiderat: epũs eſſe non debet.

Qui epiſcopatum deſiderat: bonũ opus deſiderat exponere voluit quid ſit epiſcopatus quia nomen eſt operis non honoris. grecum ẽ.n. atq̃ inde dictum vocabulum: ꝙ ille qui preficitur illis quibus preficitur: ſuperintendit curam eorum ſcilicet gerens. ſcopos quippe intentio. ergo epiſcopos ſi velimus latine ſuperintendentes poſſumus dicere: vt intelligat non ſe eſſe epiſcopum: qui preeſſe dilexit non prodeſſe. Itaq̃ a ſtudio cognoſcende veritatis nemo ꝓhibet̃: qđ ad laudabile ꝑtinꝫ ociũ. locꝰ vo ſuꝑior ſĩ qͦ regi ppłs ñ ꝑt: ⁊ ſi ita teneat̃ atq̃ miniſtret̃ ut decꝫ: tñ ñ dcẽt̃ appetit̃. ꝙ̃obrẽ ociũ ſcm̃ q̃rit charitas vitat̃: negociũ iuſtũ ſuſcipit necitas charitat̃. quã ſarcinã ſi nullꝰ ĩpõit: ꝑcipiẽde atq̃ ĩtuẽde vacãdũ ẽ vitati. Si aũt ĩponit̃: ſuſcipiẽda ẽ ꝓpter charitat̃ necitatẽ. ſꝫ nec oĩmõ vitat̃ dlectatõ dſerẽda ẽ: ne ſubtrahat̃ illa ſuauitas: ⁊ opp̃mat̃ iuſta necitas. Itẽ petrꝰ

Pro ingenio diſcentium doctoꝛs moderetur verba doctrine.

a ¶ Qui epiſcopatũ.i. epiſcopari.i. preeſſe ut ꝓſit nõ ut preſit: ut.xl.di.multi. ſperare ergo ⁊ deſiderare poſſumus epiſcopatum: ut lix.di.ſi officia.⁊.lxxvij di.in ſingulis.i.q.i.nõ eſt putanda.

b ¶ Itaq̃.dixit.ꝙ quis põt deſiderare epiſcopatum: modo dicit q̃liter.ſ.ut nõ ingerat.ff.đ ꝓcuratoꝛ.l.que omnia.

c ¶ Appetitur: ar. ꝙ aliquis ſeipſum nõ debet eligere ſi poteſtas ĩ eũ ſit tranſlata.ſ.e.in ſcripturis. et.xvi.q.i.vos aũt. quia in conferentẽ ⁊ eum cui confert̃ erit diſtantia: ut ex̃ de bap. debitum.ſi. extra de iurepatro.ꝑ noſtras.⁊ extra de inſti.ad noſtram poteſt tamen ſe coeligẽ ut extra de elec.cum in iure.

d ¶ Suauitas.contemplationis.

e ¶ Et opprimatur.i.ut contemplatio eũ penitus nõ impediat: q forte nimis vult eſſe intentus contemplationi.

f O Portet.ut ꝓ ingenio.fi. e.xliij.di.sit rector. g Apprime.i.valde. h Et doct⁹.q̄ sacerdotes vel ep̄i scire debeāt:habes.xxxviij.di.nulli.ꝛ.c.se.suffi cit,tñ mediocris sñia:ut extra de elec.nobis.
i Pauidus.i.timens peccare.
k Fore.i.futurū esse.
l Lemēs.iuua. largus.ī.erit.lxxxvi. di.fratre.
m Releua .ar. iudicē potius debere seruare mīam q̄ rigorē:ut.xlv. di.ḻ.ꝛ.l.di.ponderet ī fi.q: stati nō d₃ punire ḻ₃ tenet̃ sepi⁹ remittere ut.xlv.di.ḻ₃.xxxvi.q.vij alligant.
n O Ui vos.
o L Icet. pcepisset. Ar.ꝙ quāq̄ ḻ₃ iudici excedere fines mandati:dū tñ al's sñia nihil cōtineat iniq.ar.ex̃ de sen.ꝛ re.iudi. causā.nā q̄ dat̃ ad eligendū:pōt postulare:ut ex̃ de elec. ī causis.ꝛ de renūci.p⁹ translationē ī pn̄.ꝛ.ꝓcuratoꝛ datus ad rē vendicandā pōt agē ad exhibendū.ff.de ꝓcu.ad rē mobilē.sufficit enī ꝙ fiat id qd̄ ē vicinū mandato:ḻ₃ ip̄m nō sit mandatū:ut.ff.iudi.sol.tam tñ.§.vlt.ff.mādati.l.vl. Itē ar. ꝙ ḻ₃ ꝯtradicere rescripto uł mādato pn̄cipis quāq̄:ex̃ de of. de leg.ex pte. q: ḻ₃ mādet soli ep̄o:ꝙ det alicui p̄bendā:tñ nō faciet hoc sine ꝯsensu canonicoꝝ:ut nō.vij.q. i.petisti. p Etiā populi.ꝭ.di.lxiij.plebs diotrensis.et c.nosse.ꝛ vlti.c.ꝭ.i.q.i.ordinationes.

O Portet eū q̄ docet ꝛ instruit aīas rudes esse talē: ut ꝓ ingenio discētiū semetipm̄ possit aptare: ꝛ verbi ordinē ꝓ audientis capacitate dirigere. deberet ergo appīme eē eruditus ꝛ doct⁹ irreprehensibilis matur⁹ pauid⁹ sicut ipsi ꝓbastis foꝛe clemētē hunc p⁹ me. Itē eiusdē. Ut omnibus possit singulos releuare cōtendat.

C Lemēs sit tanq̄ oīb⁹ posse volueris:singulos ꝓut poteris iuua ꝛ singulos releua: q̄ ꝛ singuloꝝ on⁹ ac solicitudinē poꝛtas. Itē hieronym⁹. Cōtra christū faciūt: q̄ grā nō merit' gradū ecclasticū tribuūt

Q Ui vos spernit: me spernit. Ex q° maifestū ē: q̄ a q̄ apl'i lege ꝯtēpta ecclasticum gradū nō merit' voluerit alic⁹ deferre s₃ grē: ꝯ christū facer̃ videt̃: q̄ q̄lis ī eccl'ia pbr̄ ꝯstituēd⁹ sit: ꝑ apl'm suū i sequētib⁹ execut⁹ ē. Item hieronym⁹ ī li.leuitici. Ad sacerdotiū nō eligat̃ nisi q̄ exteris ꝛ sanctioꝛ ꝛ doctioꝛ habeatur.

L Icet g° dn̄s de ꝯstituēdo pn̄cipe pcepisset ꝛ elegiss₃ tñ cōuocat̃ etiā synagoga.reg q: illud itelligūt cū ali⁹ ibi melioꝛ nō ē. ī monachis etiā obtinet ꝙ sp̄ melioꝛ ē eligend⁹:ī auc.ꝺ mona. §.vlti.Ego magis adhereo opiniōi.h.nā cū nō sit vitiū ī eligentib⁹ nec ī electo:q̄r ꝯerit electio cassāda

rit̃ g° ī ordinādo sacerdote ēt ppl'i p̄n̄tia: vt sciāt oēs ꝛ certi sint: ꝙ q̄ p̄stātioꝛ ē ex oī pplo: q̄ doctioꝛ q̄ sāctioꝛ q̄ ī oī v̄tute eminētioꝛ: ille eligit̃ ad sacerdotiū. ꝛ h° attestāte pplo: ne q̄ p⁹modū r̄tractatō cuiq̄ ne q̄s scrupul⁹ residēt. h° ē aūt qd̄ ꝛ apl's pcipit ī ordiatōe sacerdotis dicēs: o₃ aūt illū ꝛ testimoniū hr̄e bonū ab his: q̄ foꝛ' sūt Ego tñ ꝛ āpli⁹ aliq̄d video in eo qd̄ dicit: q: ꝯuocauit moyses oēm synagogā: vt h° sit colligē oīs ai vires: ꝛ ī vnū ꝯgregare v̄tutes: vt cū s̄mo de sacerdotalib⁹ habet̃ sacramētis vigilēt oīs ai v̄tutes ꝛ intente sint: vt nihil sciētie nihil in eis sapiētie nihil desit īdustrie: s₃ adsit oīs multitudo sensuū: ad sit oīs cōgregatō sāctaꝝ cogitationū: vt q̄d sit pontifex q̄d vnctio qd̄ īdumēta ei⁹ ꝯferēs intra sacrariū cordis sui possit aduertē. Itē ex libro numeroꝝ. Populi gubernātio diuina electiōe psciatur.

S I g° tāt⁹ ille ac talis moyses nō pmittit̃ iudicio suo de eligēdo ppl'i pncipe ꝺ cōstituēdo successoꝛe: q̄s erit q̄ audeat vl' ex plebe q̄ sepe clamo

nā appellatio nō d₃ cassare nisi ea q̄ iniuste facta sūt: ex̃ de resti.spol. audita.ꝛ ex̃ ꝺ elec. cū nobis. Itē si bon⁹ iuste pōt eligi:ergo ꝯ illā electionē n̄ admittit̃ appellatio: q: ꝯ ea q̄ ppetuo decreto sancita vel statuta sūt: n̄ admittit̃ appellatio ff.ꝺ ap.recip.uł n̄ l.pl't.n̄.u.ē q̄ rendū de meritis ꝑsone: cū maioꝛ sit nūer⁹ ex vna pte q̄₃ ex altera: ut ex̃ ꝺ elec. dudū. Sic vides ī fi̅li. nā sp̄ de eadē eccl'a d₃ ꝑlatus eligi: si tñ maioꝛ ps eligit ꝺ eccl'a aliena ḻ₃ p⁹ appellationē: ꝑualet electio maioris ptis: cū altera ps neminē eligit: ut ex̃.de.elec. cū inī. imo ex alioꝛū opiniōe seq̄ret̃: ꝙ q̄lib₃ peccaret bn̄faciēdo: q: bn̄ poss₃ melio rē rē facē. ꝛ ingr̄ peccat ī legendo

q: posset meli⁹ facē.s.oꝛare. r Populo.g°.ī his q̄ publice facta sūt: n̄ pōt ꝯdici.liiij.di.nulli. lxxxvij. di.si expositi⁹.xvi.di.ꝙ dicitis. ꝛ cū in pncipio electiōis q̄s ꝯsenserit: postea n̄ audit̃ ꝯdicēs.ꝭ. di.xij.in istis.ꝛ.i.e.q.ij.dilectissimi. s Retractatio.ꝑ h° vr̃ ꝙ ppl's possit retractare electionē q̄ f̃ri ī ei⁹ absētia cū excipe posset ꝯ electionē: ut.xxiij.di.illud. cū eis īuitis n̄ sit dand⁹ ep̄s: ut.lxiij.di.c.vlt.ḻ₃ h° n̄ cōcedo: ut dixi.lxij.di.c.i. t Pontifex.uł ei⁹ officiū.xxxvi.di.si q̄s vult. u Quid indumēta.xliij. di.sit rectoꝛ discretus.

q Qui p̄stantioꝛ.ḻ₃ ꝯpatiuā tempat.h.fm cū sufficit: ꝙ bonus eligat̃.ē aūt aliq̄s bon⁹ eo ipso ꝙ nō ē mal⁹: ut ex̃ ꝺ p̄sūp.dudū.ꝛ.ff.de le.ij.cū p̄r.§.rogo.nec.n.maioꝛ bonitas vni⁹ alij d₃ facē pn̄dicū: ut.ij.q.ix.necesse.ꝛ.i.q.i.tuneamus.ꝛ.C.de sta.ꝛ ima.l.vlt. Si aūt aliq̄s ꝺ alia eccl'ia eligitur: ip̄e d₃ optim⁹ esse: sicut si tutoꝛ de eadē ciuitate sumit̃ satis est si ē bon⁹.si de alia: tūc erit optim⁹.ff.de tu.ꝛ cura. da.diu⁹. Alij dicūt melioꝛē eē p̄ferēdū.vn̄ si paucioꝛes volūt eligē optimū: maioꝛ ps mīn⁹ bonū: si mīoꝛ ps appellat: tenet appellatio.nā iustā cām assignāt: ut ex̃ de his q̄ fi.a ma.p.c.cū ī cūctis. S₃ si illi elegerit: cassāda ē eoꝝ electio cū semp optimū debuerūt eligē.ut.lxij.di.metropolitano.lxi.di.nec emeritis.lxxv.di.c.vlt.lxxiij.di.epoꝝ. n̄ obstat.xvi.q.vlti.monasteriū.vbi dicit̃: sufficit ꝙ nō sit malus

x S I g°.tant⁹.q̄s erit.Ar.ꝙ n̄ ḻ₃ mīoꝛi qd̄ maioꝛi n̄ ḻ₃.xxij.q.v.si paul⁹. y Clamoꝛib⁹.sic ergo electio q̄ fit ad clamoꝛē ppl'i n̄ valet: ut h.ꝛ ex̃ ꝺ elec. osius.ꝛ ē s̄ile.C.de penis decurionū: sic.xxij.q.iij. vnulq̄s.Qui.n.ad clamoꝛē ppl'i manumittit aliquē: vr̃ coact⁹ manumittē.C.q̄ manu.n̄ pol.l.ij.ꝛ.ff.q̄ ꝛ a

quibus si puatus. Qñq3 ad vocē populi aliquid fit. .xxviij.di. de syracusane.l.di. ut 9stitueñt.ad clamo/ rem populi remittit alicui pena.ff. de sic.l. penulti. de hoc notaui.lxi.di.miramur.

cit potius dr̄ pati q̄3 facere:ut.s̄.di.v.testamentum.
c ¶ Per consilium.i.p approbationem.
f Sunt in ecclia.ppter hec.ar.in re tpali nō esse seruien dū alicui:nisi secūdario:ut.lxxv.di.c.vlti. 7.lxi.di. qd pderit.7.lxxiij.di.con suluit.

3 ¶ Qui se idone/ um.ar. q̄ nullus pōt se eligere.s̄. e.in scripturis.
7 ¶ Acclamatio. s̄.c.pri.9.Sz ibi bonū testimoniū populi audit:hic vo strepitus ne/ gatur.v.q.iiij.in loco
a Nec nouū.s̄. s̄.lxiij.dis. nosce.q2 quot sūt hoies:tot sūt sen tentie:tot opinio nes.j. de 9se.di. iiij.sicut in sacra/ mētis.7.ff. de re cep.itē si vnus.§ principaliter.
b ¶ Rephensibi/ le.si nō est rephē sibile:quare er/ go cassat electio q̄ fit in scismate: ut extra de elec. quia.
c Audacter. arbitriū.ap probante:ne sit 9.'.xxiij.q.'.qd culpat 9.vbi dici tur q̄ nō est pote stas nisi a deo iu bente vl' sinēte.x xvi.q.v.nec mir̄ Sz nō approbat: sz pmittit eos re/ gnare.si.vi.q.i. ex merito.
d ¶ Et nō per me cōprobante:sed tñ iubentē.Et ita est ar.q̄ qñq3 ali/ qd iubem9 qd nō approbam9.7 est ar.9 ea q̄ p iprō/ bitate3 obtinent q̄ illa dicūt fieri inuito dñte:ut ex̄ de rescrip.si qñ. 7.C. de peti.bo. subla.l.i.7.vij.q. i.scias.vbi hēs q̄ g inuit9 aliqd fa

rib9 aut grā aut pcio fortasse excitata moueri solz:vl' ex ip/ sis ēt sacerdotib9 qs erit:q ido neū ad h° se iudicet:nisi h° si/ cui orāti 7 petēti a dño reuelet sic 7 de9 dic ad moysen:assume ad temetipz iesū filiū naue ho minē:q hz spūm dei i semetipo 7 ipones man9 tuas sr̄ eū:7 sta tues eū corā eleazaro sacerdo te:7 pcepta ei dato i 9spcū to ti9 synagoge:7 pcipe d ipo co/ rā eis:7 dabis claritatē tuā su p illū ut audiāt eū filij israel. Audis euidēt ordiatōe3 pnci pis ppli tā māifeste d scriptā:ut pene expositōe n̄ egeat:nulla hic ppli acclamatō nlla:9san guinitat̨ rō: nlla ppigtat̨ ha bita 9tēplatō ē:ut ppigs agro rū 7 pdiop reliquat hēditas. gubernatō ppli illi tradat:quē de9 elegit hoi.s.tali q hz sicut scriptū audist̨:spm dei i semet ipo:7 pcepta dei i 9spcū e9 sūt 7 q moysi valde not9 7 familia r̨ sit.i.i q° sit claritas ei9 leg̨ 7 sciētia:ut possit eū audire fi lij israel. Itē gre.ciuib9 nea politanis. Nō ex fauore sz iudicio debz venire electio.

Nec nouū nec r̄phēsibile ē i eligēdo epo ppli se vota i duas ptes diuidē:sz graue ē qñ i h9mōi cāis n̄ ex iudicio sz ex solo fauōe veit electō. Qui aūt gubnatō ppli ei ēdi iubet: quē de9 elegit:dat itelligi:q̄ a liqñ qbusdā tradit:q°s de9 nō elegit. Vñ hiero. Nō ex ar bitrio di aliqñ dat pnceps ec clesie

Audaci fortasse ali quid dicim9:tñ qd scriptū ē dicim9:nō semp pnceps pplo 7 iudex ecclie p dei arbitriū da tur:sz put mēita nr̄a deposcūt si mali sūt actus nr̄i:7 opamur maligna i 9spcū dei:dāt nobis pncipes sm cor nr̄m:7 h° tibi d scriptur̨ pbabo. audi nāq3 qd

dñs dicat:fecerūt sibi regē 7 n̄ p me pncipē:7 n̄ p 9siliū meū. Et h° dcm̄ videt d saule illo: quē vtiq3 ipe dñs elegerat:7 re gē sibi fieri iusserat.sz qm̄ non sm dei volūtatē sz sm peccato r̨ ppli meritū fuerat elect9:ne gat eū cū sua volūtate vl' cōsi lio 9stitutū. Tale g° aliqd itel ligam9 7 i ecclijs fieri:qd p me rit̨ aut i vbo aut ope potēs a deo tribuit rector ecclie:aut si malignū faciat ppl's i 9spcū do mini:7 tl'es pseuerēt:tal' eccle sie iudex dat:sub q° famē 7 si/ tim ppl's patiat nō famē panis neq3 siti aq̄:sz famē audiēdi v/ bū dei. Itē aug9. Nō sūt fi lij sz mercenarij q hōrē ab hoi bus appetunt.

Sunt i ecclia q hōrē ab hoi dā ppositi:d qb9 aplus pau l9 dic:sua q̄rētes n̄ q̄ iesu xpi. Quid ē sua q̄rētes:n̄ christū grat̨ diligētes:sz deū nō ppt deū q̄rētes:tpalia cōmoda se q̄rētes:lucris ihiātes:honorē ab hoib9 appetentes. hec qñ amāt a pposito 7 ppt hec fuit deo:qsqs tal' ē:mercenari9 ē: int filios ei9 se nō 9puter. Nā g° q pficiūt:sēp ceter̨ melio/ res itelligūt. Vñ hiero. Ex electōe n̄ pficiūt epi:sed com/ probātur

Aliud iferēdū ē aduersus eos:q d epatu itumescūt:7 putāt se nō dispēsatōe3 christi sz ipiū 9secutos:q2 n̄ statim ci b9 his meliores sūt qcūq3 epi n̄ fuerit ordiati:7 ex eo q̄ epi electi sūt se mag̨ estimēt 9pro batos. Si autē pctā filiop ab epatu iusti pbibēt:quāto ma g̨ se vnusqsq3 9siderās 7 sciēs q2 potēs potēt tormēta patiet: r̄trahit se ab h° n̄ tā honōe q̄3 onere:7 aliop locum q magis digni sūt:n̄ ābit occupar̨. Itē eiusdē. Pro gradu sui officij quēq3 meliorē esse oporet.

g Illud.meliores. ar.q̄ nō pl9 dz p aliquo plumi:1o q2 hz dignitatē.xl.di.n̄ loca. 7.c.multi.7.ij.q.vij.q̄ri tur.7.dis.xx.ego solis. ar.9.xi.q.iij.absit.7.lxi di.miramur in fi.
h ¶ Prohibent.ppter negligentiā:ut.s̄.xlvij. di.§.necesse.
i Qualis erit.maio/ rē.sic.s̄.xcvi.dis. qs dubitet.s̄.di.lxi.sta tuimus.7.c.qd pderit. vñ quidā discipuli i hoc decepti nimis festināt ad cathedrā:7 dū de/ lectant in loco glie:siūt alijs auctores ruine:ut xlviij.di.qm̄.cū mgr̄ fa ciat cathedrā:nō cathe dra mgr̄m:ut.xl.di.c. vlti.magistri eni 7 s.ia 7 facū dia debent alios pcedere:ut.C.de pfes. 7 med.magistros.7 erit talis magister:cui9 cō/ patione sui discipuli pa lee dicant:ut.xxv.di.§. criminis.
k ¶ Meliores.i.cleri/ cos esse deteriores q̄3 laicos.sufficit eni clico si est bonus.
l Vereor.i.verecun dor.
m ¶ Iudicatura.n̄ po/ testate iudicij:q2 illud femie nō hn̄t.iij.q.vij. .§.tria.ff.de reg.iuris. l.ij.
n ¶ Condēnabūt melī9 viuēdo.
o ¶ Eos.s.iudeos.
p ¶ Iudicēt.s̄.di.xxvi/ iij.c.vlti.9.s̄.di.xxi.no lite.9.vi.q.i.oues.9.sz nō dicunt subditi corri gere siue iudicare pla/ tos potestate officij:sz vite cōpatione:ut.i.q. i.nōne.

q Quid aũt. conuĩncẽ. ruborez incutere ex hoc: ꝙ laici meliores sũt clericis. nõ enĩ posset ob hoc rephendi xlviij. di. qđ ad nos. q2 nõ criminis relatione sꝫ innocentia reus purgat. ff. de pub. iudi. is qui. basti: ñ potes postea reprobare: ut. ĩ. xxxij. q. v. horrendus. ar. extra de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore i fi. ã. di. iiij. erit ⁊. c. in istis. ã. e. q. pri. c. ꝫ. si. ff. de decurio. l. penultima. ⁊. ar. ff. de pac. dota. ꝯuenire. ff. de nego. gel. põponius. ar. ꝯ. C. de libe. cã. nõ icirco. ⁊. l. nõ mu-

r Cũ fratres. al's socij dicunt. x. q. iij. cauendũ

s Succensea. i. irascar

t Neminẽ. ꝯ. ã. v. q. v. nõ vos. sꝫ hic loquit̃ qñ crimẽ nõ põt ꝓbari: ibi qñ põt. occulta enĩ crimina non hñt vindictã. vi. q. i. si omĩa. xxxij. di. erubescant.

a Nec sufficere. credendi. quantũ ad articulos fidei: laicis tñ sufficit pictura, p doctrina: de ꝯse. di. iij. platũ.

b Quod aũt. Patrocinia aũt cõsistũt in pecũia vel obsequio: ⁊ tũc fit simonia. aut in p̃cibꝰ: et tunc aut sunt carnales aut spiritoale. si spirituales: valent nec p eas simonia ꝯmittit̃: ut. i. q. i. latorẽ. carnales etiã p digno sũt recipiẽde: ut. i. q. i. qbusdã in fi. sꝫ p̃ces carnales p indigno facte inducũt simoniã. i. q. i. de ordinatõibꝰ. ⁊ dicut. ã. e. moyses

c Illud quoq3. p̃rocinia. nisi dignus sit ille, p quo petit̃: ut. ã. i. q. i. nullꝰ itaq3. ⁊. c. puen. ⁊. c. qbusdã in fine.

d Patrocinio. sꝫ nõne suffragiũ p̃ris ꝓdest filio. ff. qđ cuiusq3 vniuer. l. illud. sꝫ illud quantũ ad numerũ eligentiũ.

e Cõpellit̃. q2 ad antidota tenet̃: ut. ff. de petitio. here. ꝫ ⁊ si. §. cõsuluit. ⁊. lxxxiij. di. nihil. ⁊ ex̃ de testa. cũ i officijs humanũ enĩ est: ut quis exhibeat ei reuerentiã a quo p̃cepit bñficiũ: ut. xvi. q. ij. visis.

d Dilectissimi. libero. sic. lxxxij. dis. nihil: sic. xi. q. iij. q̃tuor.

g Judicari. ar. ꝙ electum quẽ semel cõpro

Qualis. n. erit edificatio discipli: si itelligat mgr̃o se eẽ maiorẽ: vñ ñ solũ epi i p̃sbr̃i ⁊ diacones debẽt magnope p̃uidẽ: ut cũctũ ppl'm cui p̃sidẽt cõuersatõe ⁊ s̃mõe p̃eãt: vez ẽt iferior gradꝰ exorciste lectões custodes ediũ accolliti ⁊ oẽs oĩo q domui dei desuiũt: q2 vehemẽt eccl'iaz dei ꝺstruit: meliores laicos eẽ q3 clericos.

Item. Ppl's iudicabit episcopũ sua officia non agentez.

Uereor quõ regia austri veniẽs a finibꝰ t̃re audire sapiẽtiã salomonis iudicatura ẽ hoies tp̃is sui: ⁊ viri niniuite acta p̃nĩa ad p̃dicationẽ ione ꝯdẽnabũt eos q maiorẽ ẽt iona saluatorẽ ꝯtẽpserũt: sic p̃lĩmi i ppl's epos iudicẽt subtrahẽtes se ab eccl'iastico gradu ⁊ ea q̃ epo ꝯueniũt nõ exercẽtes. Itẽ ãbrosiꝰ i icrepatiõe ad ppl'm. Qui clericos suos nõ corrigit: ppl'm corrigẽ ñ vꝫ.

Quid aũt ego vos arguo: cũ possit, me vno s̃mõe cõuicẽ: ꝯuicor. n. ego: cũ i hac p te cl'icos vob̃ mag' video negligẽtes. quõ. n. possũ corrigẽ filios: cũ f̃res emẽdare ñ possũ: aut q̃ fiducia succẽseã laic, cũ a cõsortibꝰ pudõis verecũdia cõticescã: Ego aũt f̃res ñ ꝺ oibꝰ loquor: sũt certe q̃ã de uoti: st ⁊ alij negligẽtes. Ego neminẽ nomino: ꝯscia sua vnũquẽq3 ꝯueniat. Itẽ beda sup matheũ. Epo ad salutẽ nõ sufficit moribꝰ ⁊ vita oplio ade- quari.

Nec suff cẽ nob̃ ad salutẽ arbitremur: si turb̃ negligẽtiũ vl' quorũlꝫ idoctoz fide vl' actibꝰ adeq̃mur: qbꝰ sacris l'r̃is vnica ẽ credẽdi piter ⁊ viuẽdi regl'a p̃scripta. Ne ergo ut supra dictũ ẽ: tales sui officij successores aliqs sibi q̃reret: ꝓhibẽt epi alte ꝛ pro se successorẽ sibi statuẽ: ac ꝺsignat, nõibꝰ i locũ suũ aliũ sibi subrogare.

Quod aũt amicoz patrocinia i aliqꝰ ꝛ electõe cõualescẽ ñ debeãt: auc̃te b̃ti gregorij pape probat̃: q in t̃tio libro registri scribit ãtonio subdiacono dicẽs. In electione epi nec munez datio nec aliquoz patrocinia cõualescant

Illud qdẽ p̃ oĩbꝰ cure tibi sit: ut in hac electione nec datio qbuscũq3 modis iteruẽiat p̃mioz: nec q̃rũlibꝫ p̃sonaz p̃rocinia ꝯualescãt. nã si quorũdã p̃rocinio q̃sq3 fuerit electꝰ: volũtatibꝰ eoz cũ fuẽit ordiatꝰ: reuerẽtia exigẽte obedire ꝯpellit̃. sicq3 fit: ut res illius diminuant̃ eccl'e: ⁊ ordo ecclesiasticꝰ ñ fuet̃: talẽ gº te admonẽte debẽt sibi p̃sõaz eligẽ q̃ nulliꝰ icõgrue volũtati ꝺseruiat: sꝫ vita ⁊ moribꝰ decorata tãto ordie digna valeat iueniri. Idẽ ad cleꝛ mediolanẽsẽ In electõe antistit, cõi vtilitati nõ suo lucro q̃sq3 ꝓspiciat.

Dilectissimi filij officij nr̃i cẽsura cõmoniti suademꝰ: vt i suscipiẽdi antistit, cã nullus vr̃m neglecta vtilitate cõi suo lucro ꝓspiciat: ne si q̃sq3 p p̃a ꝯmoda appetit: friuola esti matõe fallat̃: q2 nec libero iudicio p̃ferẽdã sibi p̃sonã examiat mẽs: quã cupiditas ligat pẽsãtes gº q̃ cũctos expediũt ei quẽ vobis gr̃a diuina p̃tulerit: integerrimã sẽp i oĩbꝰ obediẽtiã p̃bete. i. talẽ eligite cui sẽp debeat, obedire. Judicari nãq3 a vob̃ vltra nõ dꝫ semel p̃latꝰ: sꝫ tãto nũc subtilit̃ indicãdꝰ ẽ: q̃nto postmodũ iudicãdus non est.

Quod aũt q̃rit̃: an simoniacꝰ habẽdꝰ nõ

tat. ⁊. C. de ꝓfes. ⁊ me. l. grãmaticos. extra de ele. cũ dilectꝰ ꝯ. vbi patientia nõ equalet electioni ꝯ id qđ est. ff. ꝺ publicia. si ego. §. i. So. electꝰ semel approbatꝰ nõ potest amplius reprobari ab eligẽtibus: nisi ex causa noua vel ꝺ nouo ad coz notiçiã veniente. tũc enĩꝫ bene põt ab eis reprobari: ut extra de offi. de leg. insinuãte. et extra de excep. pastoralis. ⁊. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. ut gradatim. §. reprobari. ⁊ ita intelligit̃ illa decreta. ⁊ illa lex grãmaticos.

b Quod uũt. Et ante ⁊ pꝰ electionẽ licite. sꝫ quosdam petit̃ cautio q̃ habetur ex iure vel cõsuetudine. lxiij. di. q2. i. q. iij. q2 quesitũ. extra de p̃ben. significatũ. a superiore ꝟo q̃libet cautio peti põt. xxviij. di. de syracusane. x. q. iij. c. vlti. xviij. q. ij. eleutherius. c. di. ꝯtra morẽ. Quidã tñ dicunt ꝙ añ electionem nulla cautio põt peti: ⁊ si p̃stat̃ur simonia est: quia

Qõ. iij.

videt̄ eā face ut eligat̄.j.e.c.i.Idē ē si ꝓmittat ante electionē se iuraturū p⁹electionē:ut.i.q.ij.q̄ꝫpio.ſʒ p⁹electionē bñ pōt:q̄ tūc nihil sperat ab eis.ſʒ a superiore:ut dici pōt peti ⁊ p̄stari tale iuramentū siue añ electionē siue p⁹.c.di.optatū.xxviij.di.de syracusāe.xxviij.di.q̄ꝫ q̄ꝫ.id qđ p̄r⁹dixi:tñ veri⁹ vr̄:maxime si q̄libet canonicoꝝ ita iurat. Ego iuro q̄ si fuero fact⁹ ep̄us:nihil alienabo đ rebus eccl'ie. quia tutor eligit̄ sub tali ꝯditione si satis dederit:ut.ff.de tute.muro.§.i.et de elec.significasti.nec tñ videtur esse ꝯditio ſʒ poti⁹ admonitio q̄dā ut dicit illa lex muro.tñ ex ꝑsona ꝯtrahentiū ꝑsu⁹mi dʒ ꝯctū siue ꝑmissionem esse simoniacā vl' nō:sicut ⁊ p̄sumit̄ ꝯtra vsurariū ꝯctū ex ꝑsona ꝯtrahētis:ut ex̄ de pig.illo in fi.

i Alia.impunitatē.ut remitteret eis ea q̄ abstulerāt:illud enī ē simonia.remittere enī ē dare:ut ex̄ de testi.vemens.ff.đ calū.qn etiam.

k Viri.ar.testimonio vni⁹credi ut.ff.đ dote ple.theopōpus.ā.xcvij.di.nobilissimus.ā.lxxxvi.di.tanta.j.xxiij.q.iij.inter q̄relas.xxq.iij.pñs.ar.ꝯ.xxxiij.q.ij.admonere.

l Iudicij.i.qđ circa eū fecimus nos mutabimus.

m Damno.quia retractabimus quod fecimus.

n Arcaldus.iuramento.ar.q̄ solus ep̄us sola manu se expurgat:ut.ij.q.v.quāto.ſʒ istud obtinʒ cū nō haberet compurgatores.

o Ut eligeret.ar.ꝯtra.xxviij.dj.de syracusane.

sit:q p⁹ electōeʒ ꝓ indēnitate eccl'ie iuramētū p̄stiterit:facile ꝓbat̄. Aliud ē.n.añ electōnē iuramētū face vl' se pacisci factu ꝑ ad hoc ut eligat̄:aliud ē nulla p̄cedēti ꝯuētōe p⁹electionē h⁹mōi iuramētū offerri e illud ab officio tāq̄ꝫ mun⁹impēsū deijcit:hoc aūt ꝯsecrādo nl'lū īpedimētū generat. De ꝑ ozi cā scribit pelagi⁹ clero catinēsi. Qui ī ep̄m eligit̄:đ reb⁹eccl'asticꝫ aliquā securitatē nulli faciat.

Talia q̄dē iam dudū ad frēm ⁊ coep̄m nr̄m eūcarpū de visitatōe catinēsis eccl'ie scripta dixim⁹:vt ī eis iudiciū nr̄m potuissetꝫ agnoscē. verūtñ q̄ quosdā ibi ñ sana ītētōe ſʒ ꝑuis studijs dissensiones suscitare vr̄a etiā relatōne cognouim⁹:q sciētes se ad ep̄atum nec etate nec sciā nec vite meritꝫ posse ꝑduci:ad hoc tm̄mō īq̄etare eccl'am voluerāt:ut sibi đ his q̄ ex ip̄a ꝑsūpta sūt:īpunitatē futur⁹ promittat ep̄s:⁊ fiat rapine securitas ep̄at⁹ ābitio. hoc ēt vos duxim⁹cōmonēdos:ut decretū ī elpidiū diaconū factū ⁊ sb scriptū ab oīb⁹ quos vr̄a relatio đsignauit:ad nos cū p̄dicti visitatorꝫ ep'la ⁊ cū eodē diacono maturet̄. deo ꝓpiciāte ꝑducē. ⁊ p⁹ pauca: Cū igit̄ hic fili⁹ nr̄ magnific⁹ leo p̄tor venisset:rettulit nobis đ singulis q̄ ibi mota sūt:⁊ quō vota ꝓpe totī⁹ciuitatꝫ ī elpidio diacono ꝯcordarēt. vñ q̄ de memorati viri testimonio dubitare oīno nō possum⁹:iccirco sic dcm̄ est elpidiū diaconē ad nos facite ꝓperare:nec expectetꝫ vlterius:vt admonitio ad eū nr̄a debeat destinari. queʒ tñ ac ꝑ vestrā dilectionē p̄ñti iussione sp̄ealit̄ admonem⁹:ne cuiq̄ꝫ se aliquid dare vel daturū se eē ꝓmittat:sed neq̄ꝫ de ecclesiasticis p̄teritꝫ cāis aliquā securitatē cuiq̄ꝫ audeat facē siue ꝓmittere:aut quasi fact⁹ ep̄s ea que direpta sūt ꝑmanere libere patiat̄. sciēs q̄ si tale aliq̄d fecerit vel fecit:nec a nob oīno permittit̄ valere ip̄a promissio:⁊ cum iudicij nostri:qđ de seip̄o habuimus dāno pastoralis consecrationis ordinem ꝓmereri non poterit.

De scđo vo casu in gestꝫ vrbanj.ij.legitur.

Post electōem ꝓ indēnitate ecclesie ſʒ electo iuramētū p̄stare

Harcaldus arelatēsis episcōpus narbonensis ecclesie suffragane⁹ romā cōsecrādus ad dñm papam vrbanū venit. su⁹q̄ppe archiep̄s eū cōsecrare nolebat. q p⁹ electiōeʒ suā ꝓpt̄ bona eccl'ie cōseruāda canonicꝫ iurauit. cōsecrat⁹ itaq̄ꝫ ē a dño papa vrbano añ purgat⁹ h⁹mōi iuramēto:de iuramēto qđ canonicꝫ nr̄e eccl'ie feci p⁹ electionē:nullā ante cōuētionez vt eligerer feci. narbonensis vero ecclesie archiep̄s nulli⁹ p̄ter id cris cā ꝯsecratōnē omisit me sciōte:neq̄ꝫ mihi cris ꝯsci⁹ sū ꝓpt̄ qđ a sacerdotio me repellat.

Quod aūt clericis añ tp̄s finie ab ep̄o suo discedē ñ liceat. ꝓbat̄ auctē symmachi p̄pe dicētis: Ante tp̄s finie nō licꝫ clericis ab ep̄o suo discedere.

p Nullius.Ex hoc vbo dixit.Io.fa.q̄ infamatus de vno crimie:expurgabit se de omnib⁹alijs.sed certe hic nō fuit gñāle iuramētū ſʒ hoc solū iurauit:q̄ nullius criminis cōscius erat:⁊ q̄ archiep̄s ei aliud crimē nō obiecerat. Sʒ q̄re papa cōsecrauit istū pendente adhuc obiectione archiep̄i?ſʒ dic q̄ archiep̄us in forma iudicij nihil obiecit ei.

q Me sciente.ar.boñū ad interpretandum negatiua dicta testiuʒ ut cū testis iurat se non vidisse tale q̄d:intelligēdum est q̄ ip̄e sciat:sic in auc.de here.⁊ fal.§.sancimus in fi.coll'.i.

r Quod aūt. Clici añ suspēsionē vl' đpositionē p̄lati ñ negabūt ei obediētiā.xvi.q.iiij.volum⁹.xv.q.vlt.c.vlt.nec ob.xxxij.di.null⁹.lxxxi.di.si q.⁊.xvi.q.vlti.sane.q̄ ibi de suspēsis a canōe loq̄t̄.nā ī ill' trib⁹ crimib⁹ē sp̄ale.s.simonia.⁊ ī heresi ⁊ ī notorio fornicatore.ſʒ đ simōia occulta vr̄ correctū:ex̄ đ tēp.or.c.vlt. Sʒ nūq̄d stati p⁹ sniam recedent ab ip̄o:cū adhuc possit appellare:⁊ appellatio extiguit ꝑnūciatū. Itē q̄ snia ñ ē stati executioni mādanda:ut ex̄ de sen.⁊ re iudi.q̄ ꝯsultatiōnē.eꝯ vr̄ q̄ statim ꝑ sniam amittit dignitatē.ff.de penis q vltio.⁊.l.qđ ad statū.Ita q̄d si pendente appellatione excōicat subditum suū:an ē ille excōicat⁹:disti gue si ē ꝓsecut⁹ appellationē suā:tūc ſʒ appella

Qō.iiij.

tio sit ꝓmulgata iiusta excōicatio ſʒ quā fecit ſʒ si tp̄a appellatiōis sūt lapsa.⁊ ñ est ꝓsecut⁹ appellationē:idē ē ac si ñ appellasſʒ.⁊ s̄m hoc nō est excōmunicat⁹:ut distiguit̄.ff.đ his q no.īfa.furti.§.i.⁊.ff.đ iiusto rupto.sigs.§:añp'r.io.ego credo q̄ pēdēte ap.cl'ici debeāt ei obedire cū pēdēte ap.ut' lite nihil sit inouandū.ut.ā.ij.q.vi.appellatiōe ītp̄osita.⁊ ex̄ ut lite pē.nihil inouet̄ ꝑ totū.ff.ad turpill'.l.i.i fi.⁊ excōicatio tenet cū statim trahat secum suam executionē:ut ex̄ de ap.pastoralis.

b Nonne. sententie: sola ergo accusatio nõ constituit aliquē reum vel criminosũ: ut xv. q. vlti. c. vlti. vñ reo accusato potest solui id qđ ei debet: ut. ff. de solu. reo. sola enim nominatio nõ sufficit: ut. ij. q. i. multi. et lex dicit q si condemnat⁹ appellauit status eius integer est. ff. nihil inno. pen. ap. l. vnica. nec inter ifames interim est habendus. ff. de his qui notã. infa. furti. impediũ tñ interi ab honoribus: ut. lxxxvi. di. tantis. et extra de accu. deus omnipotēs nec pcurator esse põt. C. de pcura. reum.

c Priusq̃. sic extra ut lite pen. c. ij. sic. xxxiij. q. ij. seculares. et. xxxv. q. vi. multorꝫ. et. xv. q. vl ma. c. vltimo.

d Sine litteris.

e Qualibet. repñtauerit. Cleric⁹ etiã se nõ repñtabit pape sine litteris sui epi: ut. C. de epi. et cle. siqua p calumniaꝫ: et in auc. quomodo oportet epos. §. nõ aliter.

f Ambiguitate. simile extra de offi. ordi. c. x p̄te. extra de fide instru. q̄ super.

g Eorum. i. apostolorum.

h Sententia excõicationis. In supiori cã dictũ ē: q episcopi qñq3 vsurpãt sibi aliquid de iure suorum clericorꝫ: qñ sibi constituunt successorem. hic agit qualiter vsurpant qñq3 de iure vicinorum epoꝫ: et ostendit hic q nemo ordinabit clericos alteri⁹ episcopi eo nõ requisito: nec etiaꝫ iudicabit: et q metropolitanus clericos sui suffraganei nõ potest iudicare: ut hec et alia et c.

Nonne dircã sũt v̄ba tcre ti: siqs clicorꝫ ab epõ suo añ snie tps p dubia suspicõe discesserit: mãifestã ī eũ manē cēsurã. lex. n. ecclìastica põtificē ab aliis accusatũ prius q3 sub luce obiecta ɔstiterit: exigit ñ relinqui.

Sine lrĩs aplicꝭ epõs accusat⁹ et a sãcta sede vocatus ad suã nõ revertat ecclesiam: nisi sicut⁹ papa ait. Si a sede apostolica vocat⁹ epũs ad domũ nõ reuertat nisi purgat⁹ et apostolicis lrĩs instructus.

Qualib3 fratꝫ pulsat⁹ atq3 ab hac sãcta sede vocat⁹ cũ se nobis repñtauerit: non prius reuertat: q3 hic litterꝭ apostolicꝭ vl formatꝭ plenit instructus atq3 purgat⁹ sit: si fuerit vñ. et postq3 demũ reuers⁹ fuerit: recognoscãt vicini sui: qlit suã aliorũq3 cãm hic finierit: q ten⁹ illã absq3 ãbignitate vlla nũciare et pdicare oib⁹ possit ab hac eni sãcta sede a sanctꝭ apłis tueri defendi et liberari epi iussi sũt. et sicut eoꝫ dispositõe ordinãte dño pmit⁹ sũt cõstituti: sic hui⁹ sancte sedis cuius dispositiõi eoꝫ cãs et iudicia seruauerũt ptectione: futuris tpib⁹ sint ab oib⁹ puersitatibus semp liberi. vñ culpãt q cõtra fratres aliter egerint q3 h⁹ sãcte sedis rectorib⁹ placere cognouerunt.

Sententia excõmunicatiõis notatus quidã archieps aliquot clericos alteri⁹ metropolitãi ordinauit. quendã capellanũ sui suffraganei illo incõsulto epo fuit: atq3 aliũ ī loco eius ordinauit. Hic primũ q̃rit: an ordinatio q ab excõicatꝭ facta est: aliquo mõ possit rata hñi. Secũdo: an liceat epõ archiepõ pmati vel pñarche clericos alteri⁹ puincie sine ppis litteris ordinare. Tertio: an archieps clericos suffraganei sui illo incõsulto dãnare valeat vel dãnatos absoluere.

Quod ordiatio q ab excõicatis celebrat: nullas oino vires obtineat: nec etiã cõsecratio appellãda sit: testat gregori⁹ dicēs.

Non potest appellari ɔsecratio q fit ab excommunicatis.

Nos cõsecrationē dicē nullo mõ possum⁹: que ab excõicatis hoibus est illicite celebrata. Item. Palea.

Excõicati illicite man⁹ imponũt: q2 ptãtem ordinandi nõ hñt. vbi aũt illicita ē manus ipositio. vuln⁹ infligit. vñ reiterari necesse ē: qđ minime pbat eē collatũ. Vñ damas⁹ papa ait. Palea.

Per illicitã manus impositionē vulneratũ caput illi q videbãtur aliqd accepisse habebãt. et vbi vuln⁹ infixuꝫ est: necesse est medicinã adhiberi: q fixa sanetur macula. Itē reiterari necesse est qđ legitime actũ aut collatũ minime pbatur. nã quõ possit honorem retinere: qui ab illo accepit: q ptãtē dare nõ habuit: legitime inuenire nõ possũ. Sed excõmunicati hic intelliguntur: q in ipa sua ordiatione penã excõicationis cõtraxerunt: q nunq3 in numero catholicoꝫ fuerũt ceteꝫ qui inter catholicos pius deputati sũt: si postea excõmunicationis snia notati fuerint: ordinatiões tñ eoꝫ ab ecclesia misericorditer tolerant. Unde vrban⁹. ij. scribit dicēs.

Ordinationes ab excõicatis non simoniace ex misericor-

i Quod ordinatio. Hic q̃ritur: an ordinatio facta ab excommunicato sit rata. Excõmunicatus hic dicitur precisus ab ecclesia propter heresim vel scisma vl aliquam causaꝫ. Dicit Jo. fa. et ru Q. i. finus: q qui recepit vltimam manus impositionē id est ordinē episcopalem in ecclesia: ordines confert: sed non executioneꝫ ordinis si autem extra: nihil cõfert nec ordinem nec executionem: cuꝫ tales nihil habeant: ar. i. q. vij. daibertũ. xix. di. c. ppter. i. q. i. siquis confugerit. S3 hec opinio reprobatur. q. vij. conuenientibus. i. e. ordinationes. Dicas ergo q siue quis recipiat vltimã manus impositionē in ecclesia siue extra: dum tamen forma ecclesie seruetur in ordinando semp ordineꝫ confert: sed non semper executionem. et hoc siue scienter siue ignoranter ordinetur ab eo. Sed ī hoc solo est differentia q ordinati ab episcopo qui recepit vltimã manus impositionē ī ecclesia siue ignoranter siue scienter: si alias digni fuerint: possũt tolerari: ut. e. c. ij. nisi ī q̃tuor casib⁹.

si sūt maculati iterata puntione: ut .i.q.vij. saluberrimū in fi. ul' si sūt ordīati simoniace a simoniaco: ut ī.c. ab excōicatis. vel si sūt baptizati: ut de ɔse.di.iiij. eos. vel si ad subuersionē fidei adheserint heretici: ꝛ in ɔtemptū ecclie voluerunt ordinari ab eis: i.q.vij. ɔuenientibus. Si aūt sunt ordinati ab epo q extra ecclesias recepit manꝰ impositionē: si scienter nūq̄ɜ tolerant si ignorant ꝛ hoc ꝓbauerit: tolerantur: ut ī.c. ordiatiões. Hec ergo sit fides tra: ꝙ heretici ꝛ excōicati ꝛ dpositi vera sacramēta cōferūt: ꝛ verū corpus christi cōficiunt: ut nō .i.q.i. dñs declarauit. Jo. Qd Jo. dicit de deposito non credo eē verū. b.

k Nos ɔsecratione .s̄.i.q.vij. ɔuenientibꝰ. ꝛ.c. daibertum.

l Ab excōicatis .i. hereticis vel scismaticis. tales eni ipso iure sunt excōicati.

m Celebrata: pter formā eccle vl' dic ꝙ in odiū eoꝝ hoc dictū ē. ꝙ potius dicitur execrata q̄ ɔsecrata: ut .i.q.iiij. ecclesia. xxiiij.q.i. pudenda.

n Ab excōicatis quondā. Hic habuit Jo. fa. fomentum sui erroris ꝛ ꝑ se inducit .i.q.i. siqs inquit. ꝛ .i.q.vij. daibertū. ꝛ extra de scismaticis .c.i. ꝛ.ij. S; hoc iō dicit: q2 facilius dispensat cū or

dia tolerantur.

Ab excōicatis quōdā tñ catholicis epis ordiatos: si quidē ñ simoniace ordies ipos acceperūt: ꝛ si ipos epos simoniacos nō fuisse cōstiterit: ad hoc sī coꝝ religiosior vita et doctrine ꝓrogatiua visa fuerit ꝓmereri: pñia indicta quā cōgruā duxeris in ipsis quos acceperūt ordinibus ꝑmanere ꝑmittas. ad supiores aūt cōscēdere nō cōcedimꝰ: nisi necessitas ꝛ vtilitas maxima flagitauerit: ꝛ ipoꝝ sancta ɔuersatio ꝓmeruerit. Itē. Illud. grego. de noīatim excōicatis intelligitur: quoꝝ ordiatōes sūt irrite: si coꝝ dānatio nō erat ordinādis incognita. Unde idē vrbanus ait. Qui noīatim excōicati sūt: qui alioꝝ sedes inuadūt: alios ordinare nō pñt.

Ordinatōes que ab heresiarchis nominati excōicatis facte sūt: ꝛ ab eis q catholicoꝝ adhuc viuētium epoꝝ sedes inuaserūt: irritas esse iudicamus: nisi ꝓbare voluerīt se cū ordinarent: eos nescisse dānatos. q vo ab epis quōdā quidē catholice ordinatis sed in scismate a romana ecclesia sepatis cōsecrati sūt: eos nimirū cū ad eccle vnitatē redierint: seruat; ꝓpriis ordibꝰ misericordit suscipi iubemꝰ: si vita ꝛ scia eos ɔmēdat. Q̄modo vo qcūq̄ɜ a predictis scismaticis sanctæq̄ɜ romane ecclesie aduersariis se ordinari ꝑmiserit: nullatenꝰ hac venia dignꝰ habeat: q̄uis aūt misericordie ītuitu magnaq̄ɜ necessitate cogēte hanc in sacris ordinibus dispēsationē cōstituerimꝰ: nullum tñ preiudiciū sacris canonibus fieri volumus: sed obtineāt ꝓpriū robur: ꝛ cessante necessitate illud quoq̄ɜ cesset

qd factū ē ꝑ necessitate. vbi enim multoꝝ strages iacet subtrahēdū est aliquid seueritati. Electio quoq̄ɜ nisi a catholicis facta fuerit: irrita esse ꝓbatur. Unde grego. scribit mediolanesibus.

Irrita sit electio: que non a catholicis facta ꝓbatur.

Nos in hominē: q nō a catholicis eligitur: nulla prebemus ratione cōsensū. nec si alicuius vsurpatiōe factū fuerit in locū vel ī ordinē illīꝰ sacerdotis suscipimus.

Quod aūt eps vel qlibet superioꝝ clicos alterius sine ꝓpriis literis ordiare nō debeat: calixtꝰ papa scribit dicens. Alterius ecclesie parochianū nullꝰ indicare pñtat.

Nullꝰ alteriꝰ tminos vsurpet nec alteriꝰ parochianū indicare vel ordinare aut excōicare presūat: q2 talis iudicatio vel ordinatio aut excōicatio vel dānatio nec rata erit nec vires vllas habebit: qm̄ nullꝰ alteriꝰ indicꝫ nisi sui sñia tenebit aut dānabit. vñ ꝛ dñs in euāgelio loquit dicens nō trāsgrediaris terminos antiquos quos posuerunt pres tui. Itē. dē. De eodē. Palea.

Placuit vt deinceps nulli sacerdotū liceat quēlibet cōmissū alteri sacerdoti recipere ad pñiam sine cōsensu eꝰ cui se priꝰ cōmisit: nisi per ignorantiā illiꝰ cui peccās priꝰ cōfessꝰ ē. q vero cōtra hec statuta facere ꝑsūpserit: gradus sui periculo subiacebit. Itē celestinus papa. In alterius parochia nisi eo vocāte aliquid agere non licet.

Nullus primas nullꝰ metropolitanꝰ nullꝰ reliquorū epoꝝ alteriꝰ adeat ciuitatē

ordinatis a talibus: q vltimā manus impositionē receperūt in ecclia: ꝛ capla q̄ inducit: intelligo cū ñ fuit forma seruata. ꝛ ɔtra eū expsse est. ī. de ɔse. di. iiij. ɔndit. ꝛ.c. quō. ꝛ .i.q.i. ꝙ quidā. Videt aūt hic ꝙ siue scient siue ignorāter ordinet qs ab heretico ꝓcisō ꝛ simoniaco: nō debeat cū eo dispensari: qd verū est. nec obstat .i.q.i. siq a simoniacis. vbi innuit si ignorant a talibus quis ordinat ꝙ possit secū dispensari: s; illud intelligimus cum gratiano de plato tolerato ab ecclesia: hic de pcisō. vel ibi nō fuit simoniacus ꝛ hereticus hic aūt simoniacꝰ ꝛ hereticus. Siquis ergo ē ordinatus a simoniaco etiā ignorant: executionem nō recipit: cū simoniacus sit suspēsus ipso iure: ut .i.q.i. reperiūt.

Qō.ij. extra de simo. tāta. Sꝫ quid faciendū est huic: si suus episcopꝰ quē scit esse simoniacū vult ipsū ꝓmouere. h. dicit ꝙ q ꝓmouet a simoniaco ꝑlato suo adhuc tolerato non peccat: ꝛ libere pōt officium suū exeq: s; ɔtrariū legit extra d simo. ꝑ tuas. hoc dixi s̄ .i.q.i. siqui a simoniacis.

a Ordinatiões. que ab heresiarchis. i. pcisis ab ecclesia qui nūq̄ɜ catholici epi fuerūt. de aliis habes. s̄.c. ꝓximo.

b Nisi ꝓbare. Isti forte erant pueri cum illi erāt pcisi. vel forte rome a papa fuerūt pcisi ꝛ anteq̄ɜ fama crebesceret fuerūt aliqui ordiati ab eis: al's in his que publice fiūt nō pōt qs ignorantiam allegare. xvi. di. ꝙ dicitis. Et est hic ar. ꝙ q allegat ignorantiā: ipsā ꝓbabit. iij. q. ix. indicas. i. q. i. siq a simoniacis. extra d ele. innotuit. lxxxij. di. proposuisti. Et hic māifeste

reprobatᷣ distinctio Jo.⁊ ru.hic eni distinguūt inter ordi-
natos ab illis q receperūt vltimā manus impositionē i ec-
clesia:⁊ ordinatos ab illis q ꝑceperūt vltimā manꝰ imposi
tionē extra ecclesiā.⁊ tā hi ꝙ̄ illi receperūt ordinē.s.chara
cterē sed n̄ executionē

c Necesse.ff.de ꝓba. verꝰ ꝯtra.sed hic ꝓ̄su-
mebatᷣ eos scire:sic.lx-
xiij.di.,pposuisti in fi.
d Multoꝝ.simile.s̄.
xliiij.di. comessationes
⁊.s̄.di.l.ut ꝯstituerētᷣ.
e Os.fi.xxiiij.q.i.
Naperte.⁊.c.mira-
mur.
Eligitᷣ. Sʒ qd si ma-
ior ꝑs fuerit excōicata
an pn̄t alij eligere sine
ea:ar.ꝙ nō ex̄ de ꝯcel.
ꝑ.⁊ ec.nō va.qꝛ diuersi
tatē.Jtē qd si vnꝰ est ex
cōicatus:⁊ eligit cum
alijs:an tota electio vi
cietᷣ:nō:nisi ipsi cōicent
ꝯsentiendo:ex̄ de sen.
⁊ re iudi.ad ꝓbandum
vbi cassatᷣ snīa iudicis:
qꝛ vnus iudicū fuit ex-
cōicatus. et ar.ad hoc
extra de offi.dele.cum
sup.⁊.ff.ꝺ recep.pediꝰ
ar.ꝯ.ff.ꝙ cū talis tu.l.
i.§.i.vbi dicitᷣ ꝙ nō ob-
est si tutor falsus inter-
ponit auctoritatē suam
cū tutore vero.suspen-
sus aūt hodie eligit: ut
extra de cle. ex. mini.
si celebrat.

aut ad possiōnē accedat:⁊ ad
eū n̄ ptīet q altiꝰ epi pochiā su
per eius dispositione vel de-
positione: nisi vocatus ab eo
cuius iuris esse cognoscitur:
vt quicq̄ ibi disponat vel or-
dinet aut iudicet:si sui gradus
honore potiri voluerit.sin alitᷣ
ꝓ̄sūpserit:damnabitur:⁊ nō so
lum ille sed cooperatores ⁊
consentientes ei:quia sicut or
dinatio ita etiam eis iudicatō
⁊ aliarum rerum dispositio ꝓ-
hibetur.nam qui ordinare nō
poterit quō iudicabit? nullate
nus proculdubio iudicabit:
aut iudicare poterit. Item
ex cōcilio meldēsi.

De eodē

In domicis diebus vel fe
stis presbyteri anteq̄ mis
sas celebrent:plebem interro
gent:si alterius parochianus
in ecclesia sit:qui proprio cō-
tempto presbytero ibi missam
velit audire. quem si inuene-
rint statim ab ecclesia abijci-
ant:⁊ ad suam parochiam re-
dire compellant. Itē ex cō
cilio nauatensi. De eodem

Nullus presbyter aut dia-
conus alterius plebanum
nisi in itinere fuerit vel placi-
tum habuerit:ad missā recipe
audeat. Itē ex ꝯci.antioch.

Ad ordiatōeʒ clericoꝝ vel ec
clesiaꝝ altiꝰ epi ab eodē inuita
tus non accedat epūs.

Nullum episcopuʒ audere
debere ex alia ꝓuincia ad
aliā transitum facere: ⁊ ordia
re aliquos in ecclesia aut pro
ferre ad sacrum ministerium.
nec ab alijs illuc trahatᷣ epūs
nisi forte per litteras rogatu i
abierit:non solum a metropo
litano sed ab his qui cum eo
sunt omnibus ipsius prouicie
episcopis. Qꝺ si nullo inuitā
te inordinate superueniat epi
scopꝰ:⁊ aliquos vel ordinare
presumpserit vel quoslibet illi
ecclesie cōpetentes qui ad se
minime pertinent vsurpare tē
tauerit:vacua qdem ⁊ inania
erunt oia:q̄ gesserit.ipe ꝟo hu
ius indisciplinati ausus ⁊ irra
tionabilᷣ ceptiꝰ dignas cās ex-
pendat:tanq̄ depositus a san
cta synodo ⁊ ꝓpter huiusce-

g Quod aūt.Certū est ꝙ nullus epūs debet ordinare
vel recipe clericos alterius epi sine lr̄is suꝝ epi: ut
lxxi.di.ꝑ totum.nec sufficiūt ad hoc lr̄e archidia-
coni:ut extra de offi.archidi.significasti.
h Nullus.iudicare.nisi in casibꝰ:ut de pe.di.vi.placuit
.s̄.vi.q.iij.c.vlti.s̄.iij.q.vi.peregrina.⁊.c.i.⁊.x.q.iij.
nec numerus.ij.q.v.mēnam.⁊.q.vij. nos si incōpetenter.
⁊ i casibus vbi quis sortitᷣ forum:⁊ cū quis negligit suū lo-
cum cōuertere ad fidē.xvi.q.iij.placuit.⁊ cum epūs solus
est in vna ꝓuincia:ut.lxv.di.si forte in fi.
i Rata.Sʒ querit:si vnus iudex snīam excōicationis latā
ab alio ratam habere possit? ar.ꝙ sic.j.e.lugdunē.⁊.iij.q.
vi.hoc quippe.lxiij.di.salonitane.Nā factū falsi ꝓcurato-
ris possū ratū habere:extra de offi.dele.cū olim.ff.de iu-
di.lʒ.⁊ electionē q̄ nulla est:possū ratā habere: ex̄ de elec.
ꝙ sicut.Jtē adoptio iiusta pōt cōfirmari.ff. de adop.ad-
optio.Jtē snīa femine ⁊ serui cōfirmatᷣ lʒ nulla sit:ut.iij.q.
vij.tria in ꝓ̄n.⁊.ff.de offi.preto.barbariꝰ.ex̄ de arbi.dile-
ctus.⁊ est ar.ad hoc insti.de tes.mili.§.lʒ siqs.Nā ⁊ per ap
pellationē pōt ꝯfirmari qꝺ nullū est.ff.rē ra.ha.l.iij.§.falsꝰ
lʒ ꝯ ex̄ de ꝯsue.ad nostrā.Jtē qꝺ meo noīe gestū nō ē:ratū

hr̄e n̄ possū:ut.ff.de neg.g.si pupilli.§.lʒ si ego.Jtē
cuiꝰ ꝓ̄ntia desideratᷣ:eiꝰ ratihabitiōe nō pōt ꝯfirma
ri:ut insti.de aucto.tu.in fi.Jtē si snīa excōicatiōis
ꝯfirmaretᷣ retro esset qs excōicatꝰ:qꝺ esset absonū.
Dicas g° ꝙ snīa
q̄ nulla est: n̄ pōt
ratihabitiōe cō-
firmari: qꝛ snīa
plꝰ hʒ iuris q̄ fa-
cti:⁊ i illa lege.ff
rē ra.ha.fuit snīa
lata a suo iudice:
lʒ ꝯ ius. ⁊ sufficit
ꝙ litigator cre-
dat se ꝯdemnatū
ad hoc ut teneat
iudiciū.ff.fa.her
ciscū. cū putarē.
solꝰ tn̄ ꝓ̄nceps hʒ
snīam q̄ nulla est
ꝯfirmare:ut.ij.q
i.in ꝓ̄mis.⁊.iij.q.
vi.hoc qppe.qꝛ ⁊
ipse mutat substā
tialia rei.C.ꝺ rei
vx.act.in ꝓ̄n.sic i
tellige.iij.q.vi.
hoc quippe.Alia
aūt q̄ plus hn̄t fa
cti q̄ iuris:ut em
ptio locatio ⁊ tra
ditio: pn̄t cōfir-
mari. ff. de cur.
fur.ꝯsilio.§. vlti.
vn̄ donationē fa
ctā a laico ⁊ non
noīe epi pōt ep̄s
cōfirmare:ut.xvi
q.i:c.vlti.⁊ ex̄ de
iurepa.cura pastoralᷣ.Si aūt aliqs ordinat clericos
alteriꝰ credēs suū ep̄m ratū hiturū:tūc pōt talis or
dinatio ꝯfirmari.ꝑ ratihabitionē:ut.j.c.lugdunen-
sis.secꝰ si n̄ ponēt spē in ratihabitione illiꝰ:ut.ff.de
sol.siqs offerēti.Jn snīa aūt dici pōt:ꝙ si aliqs noīe
alteriꝰ tulit snīam:ꝙ tūc potest ratificari.Jo.qd iu
ris sit de hoc ⁊ ꝺ snīa excōcatiōis nōui i qōnibꝰ .b.
k Nullus metropolitanꝰ.si metropolitaꝰ n̄ pōt
intrare diocesim suffraganei sui:nisi vocatus
ut hic dr̄:qliter g° visitat diocesim ⁊ recipit ibi ꝓcu
rationes:ut ex̄ de cen.sopite.ex̄ de ꝓ̄scrip.cū ex of-
ficij.Sʒ illud itelligo i eo casu qn̄ ꝑ negligentiā de-
uolutᷣ ius ad metropolitanū vl̄ etiā ꝑ appellationē
l Ordinare.ar.ex quo minꝰ nō lʒ nec maiꝰ.ar.xlii-
ij.di.nulli.xvi.q.ij.visis.⁊ fm hoc minꝰ est ordinare
q̄ iudicare:qꝛ solꝰ pōt ordinare: lʒ nō solꝰ iudicare
ad depositionē.j.xvi.q.vij.si aūt.⁊.c.felix.⁊.c.vlti.
m Judicabit.sepe tn̄ iudicat q nō pōt ordiare:ut
archidiaconꝰ:ut.xxv.di.plectis.et extra de temp.
or.cū in distribuendis.
n Nullū.a metropolitano.hoc itelligas i arduis

negocijs:aliī sufficit volūtas episcopi:ut.s̄.c.,pri.
o Uacua.qnantū ad execucionē altaris:tñ ꝯsecra
p tio manebit:ut.vij.q.i.eps in diocesi.
E Piscopū.ordinandū.si tñ suū subditū alibi ex
cōicaret:videtur
ꝙ tenet.xi.q.iij.
si eps.sicut pau/
lus absens excōi
cauit corinthiū.
ꝛ facit ad hoc.v/
ij.q.i.sigs pſbyt.
ꝛ.c.sig vo sine re
spectu:tñ ꝓ tribu
nali nō potest ibi
ferre sniaꝫ:ut ar.
ex̄ de offi.le.no/
uit.ff.de offi.p̄.
.l.iij.ff.de iurisd.
om.iudi.l.vlti.ff.
de offi.pcō.ꝛ le.
l.ij.de hoc ple/
nius dixi ex̄ d of.
le.nouit.
q Et testimōio.
Nūgd hoc testi/
moniū sufficit isti
ut nō iterū exa/
minet ab illo epo
ar.ꝙ sic.xix.q.ij.
due.xlvij.dis.de
petro.ꝛ.xvi.q.v/
ij.sigs epoꝝ.sicut
tutori dato in te/
stamento sufficit
testimoniū pris
ut insti.d satisda.
tu.§.i.ar.ꝯ.lxxiij
di.sanctissimo.sꝫ
ibi de collocādo
in ecclia secunda
Itē nūgd suffici/
unt lr̄e archidia
coni:nō:ut ex̄ de
offi.archid.signi
ficasti.sꝫ hoc veꝝ
est:vbi nō ē ꝯsue
tudo pscripta.ix
q.iij.conquest⁹.
a E Piscopi.
diocesim.i.
ꝓuinciā siue re/
gionē.sic eꝯ no/
men regionis ꝓ
diocesi ponit.s̄.
c.,pri.sic ꝛ.j.,pr.
q.p singulas:va/
let hoc ꝯsiderare
ad instr̄a ꝛ diui/
siones ꝓuinciaꝝ.
b N On iuitati

modi presūptōem iam predam
natus. Item ex eodem.
Ad ordinationem ecclesie:q̄
sibi commissa non fuerit:mini
me accedat episcopus.
E Piscopū non debere i ali
enā irruere ciuitatē:q̄ illi
ꝓbat nō eē subiecta:neqꝫ i re/
gionē q̄ ad eius curaꝫ minime
noscit ptinē: ad aliqd ordinā
dū neqꝫ presbyteros aut diaco
nos cōstituere ad alios epos
ptinētes:nisi forte cū volūta/
te ꝛ testimonio ꝓprie regiōis
epi. Qd si qspiā hoꝝ tale qd
facē voluerit:irrita qdeꝫ erit
talis ordinatio. ꝛ super his ēt
que male vsurpauerit: a syno/
do arguatur. nam si ordinare
nō potuerit:nullatenus ad ali
os pertinentē indicare presu/
mat. Itē ex synodo ꝯstātio.
Non accedāt episcopi ad ec
clesias:q̄ sūt ex̄ eoꝝ dioceſiꝫ.
E Piscopi qui extra suaꝫ di/
ocesim sunt ad ecclesias q̄
extra terminos eorum sunt nō
accedant:neqꝫ confundant et
permisceant ecclesias secun/
dum regulas statutas.alexan
drie quidem episcopi ea que
sunt in egypto tantūmodo gu/
bernent.orientales autem epi
scopi solius orientis curā ge/
rant:tamen seruatis honorib⁹
primatus ecclesie antiochene
qui in regul'nicene synodi cō/
tinentur.sed ꝛ asiane diocesis
episcopi ꝛ ea que sunt in asia
ꝛ que ad asianam tantūmodo
diocesim pertinent:gubernēt.
ponti autem episcopi pontine
tantūmodo diocesis habeant
curam.thracie vero ipsius tm̄
mō thracie. Itē De eodē
N On iuitati epi vltra dioce
sim accedē nō debēt super
ordinādis aliqb⁹ vl'qbuscūqꝫ
disponēdis ecclesiasticꝭ cāis:
ſuata regula q̄ sup̄ scripta ē d
vna qqꝫ diocesi.maifestū nāqꝫ

est:ꝙ p singulas q̄sqꝫ ꝓuicias
ꝓuincial'synod⁹ administrare ꝛ
gubernare oia debeat: ſm ea
q̄ sūt i nicena synodo diffinita
H is auctib⁹ ꝓhibēt gliꝫ epi
clericos alteri⁹ ordiare. Sed
q̄rit si cōtigat eos aliqbus sa/
cros ordies distribuē: an ordi
nati ab epis suis in ꝓprijs or/
dinib⁹ recipi pñt. De his ita
scribit vrban⁹ papa hugoni lu
gdonensi archiepo. Clerici
ab epo alti⁹ pochie ordiati a
ꝓprio i suis ordib⁹ recipi pñt.
L Vgdonēsis pochie cleri/
cos quos ꝯ statuta canonū
ab alti⁹ pochie epis ordiatos
lr̄aꝝ tuaꝝ significatōe mōstra
sti: cū graduū suoꝝ honore re
cipe religiōis tue prudētia po
terit:si eos alr̄s canōice ꝛ sine
p̄uitate aliq̄ ordiatos ꝯstiterit
si tñ eoꝝ ꝓbabilē vitā id indul
gētie ꝓspexerꝭ ꝓmoueri.legi
m⁹ qppe scm̄ epiphaniuꝫ epm
ex diocesi sācti iohānis chryso
stomi q°sdā clīcos ordiasse.qd
sāct⁹ vir oio ñ fecissꝫ:si ei dtri/
mētū fōe ppēdēt.q°s igit̄ reci
piēdos moderatō tua arbit̄ta
fuēit:iniūcta satisfactōis gr̄a
ꝓpt ecclīaꝫ quā offēderīt ꝯgni
ta pnia misatōis ituitu i suo q°
qꝫ honōe recipies salua tñ i oi
b⁹ scōꝝ canonū disciplina.
Q Vod āt archieps cleri
cos sui suffraganei illo
icōsulto dānar valeat vl'
absoluē:sic videt posse ꝓbari
sic toti⁹ eccl'e epat⁹ i ptāte sūt
epi:sic ꝛ eccl'e toti⁹ archiepat⁹
ad dioceſiꝫ ptinēt archiepi.vo
cāt.n.epi a metropolitāo i ptē
solicitudis ñ i plēitudieꝫ ptātꝭ
sic qppe vices suas eis iptitur
vt ptātē suā sibi ñ adimat:vñ ꝛ
sñ ei⁹ ꝯsilio nihil eis agē licet
Sic i ꝯsilio martini pape legit.
Nec epi sñ metropolitāi ꝯsilio
nec ille sñ eoꝝ ꝯsensu aliquid
agere debent.

c Lugdunēsis.poterit.ar.ꝙ sequēs ratihabitio ꝯfirmat
qd p̄mo fuit inutile:ut.lxiij.di.salonitāe.ꝛ.xvi.q.i.c.xl.
d Qd sanctus vir.sic.s̄.xxxvij.di.q de mensa.vij.q.i.ois
Sꝫ nōne iste epus deligt ordinando clericos alteri⁹:quō
g°sanct⁹ fuit:omissis mł'
tis solutiōib⁹ dic ꝙ ex/
cusat iō:q꞉ vtilit̄ gessit ꝛ
q꞉ credebat h°iobi pla
cere:sic nō facit furtū q
credit h°placē dño:ut i
sti.d ob.q̄ ex dlic.nas.§.i.
e Moderatio tua.p/
mittit hic epo dispēsa/
tio canōis penal'.si.s̄.i.
q.v.c.vlti.i fi.sꝫ ñ pmit/
teret si simoniace fuis/
sent ordiati.i.q.i.erga
de pniālib⁹ nō ē dubiū
q꞉ h°pt glibꝫ sacerdos
xxvi.q.vij.tpa pnie.
f Q Uod aūt.Metro
politan⁹ epo in/
cōsulto nō pōt iu
dicare clīcos suos:nisi
i casib⁹ spālib⁹.s. qñ cā
p appellationeꝫ defert
ad ipsū:ut.j.e.ꝯq̄st⁹.vl
nisi cā sit int̄ epm ꝛ clīcū
ut.xi.q.i.si cleric⁹.Itē
cū discēsio ē de electōe
epi:ut.lxiij.di.c.vlti.h°
vero ñ tꝫ hodie:p id.qd
ē ex̄ de elec.q꞉ ppt.Itē
cū suffragane⁹ ē negli/
gēs:ut.j.e.cū sim⁹.Itē
oia male acta pōt puni
re ꝛ retractare:ut.xxvi
q.v.qcūqꝫ.ꝛ.xij.dis.de
his.Itē si de ꝯsuetudie
aliqd obtinuit:aut si eps
decessit.ut.j.e.ꝯquest⁹
Aliī de spālib⁹negocijs
epatuū se ñ pōt metro
politan⁹intromittē.Sꝫ
cōia negocia:q ñ magis
No.iii.
ptinēt ad vnū qꝫ ad aliū
sꝫ ad statū toti⁹ ꝓuincie
ut ꝯgregare synodū ex
amiare epm ꝛ ordiare:
hoc pōt: ñ tñ sine ꝯsilio
alioꝝ epoꝝ:ut.j.e.c.i.
ij.ꝛ.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.v.
g P Er singulas.cog°
scē.i.reuerēi.i.di
ligē:ut ibi:ñ noui vos.
h Agē.qd ad statum
cōeꝫ ptiꝫ:ut.j.e.archi/
eps.sic.s̄.lxxx.di.ñ dbē
i P Er singulas.si.ij.q
vij.metropolitanū

k ¶ Toti⁹. Hic videt͂ q̄ archieps ē iudex ordinari⁹ toti⁹ p̄uincie. nā h̄z p̄curationē ⁊ visitationē toti⁹ diocesis: ut ex̄ d̄ p̄scrip. cū ex officij. ⁊ q̄ un⁹ ē iudex p̄uicie: vt. vij. q. i. ī apibus. ex quo .n. archieps ē iudex epi: g°. est iudex diocesis sue: ut. ff. de pecul. fuo. si seru⁹ me⁹. Nā ex eo q̄ vicari⁹ est ī peculio ordinarij: g°. ⁊ peculiū vl' carij: ut ibi dr̄. Et papa hic dicit: q̄ oēs qui cās h̄nt: ꝯcurrāt ad metropolitanū. itē q̄ determinat cās delatas ad ipsū p̄ q̄relā: ut. x. q. iij. q̄ cognouim⁹. Sȝ licȝ posset dici q̄ sit ordinarius: se tñ ñ pōt intromittē de causis subditoꝝ: nisi ī casib⁹ exceptis: ut ex̄ de offi. or. pastoralis ī p̄n. si tñ ferat sniam aliquā ī subditos suffraganei sui: bñ tenȝ cū sit iudex ipsoꝝ: ar. in auc. de d fē. ciui. §. ⁊ iudicare. ⁊ §. sequēti. vbi dr̄ q̄ p̄ses vel maiores iudices ñ p̄nt ferre sententiā citra sūmā. ccc. aureoꝝ: si tñ tulerit: tȝ ut ibi inuit͂. h. dicit non tenē talē sniam: quā metropolitan⁹ fert ī subditos suffraganei: q̄ metropolitan⁹ iudex alienus ē respectu subditorū suffragneoꝝ: ut. vi. q. iij. scitore. ⁊. iij. q. vi. peregrina. sicut absoluē ñ pōt nisi appellet͂ ad eū ex̄ de sen. ex. p̄ tuas. ex̄ de offi. dele. cū ꝯtingat. Itē q̄ dr̄ q̄cq̄d fecerit irritū ē. ut. j. e. nullus. Hoc scias q̄ de causis epi pōt p̄ solā q̄relā cognoscē. xi. q. i. si cleric⁹ aduersus. Jo. qd̄ dicit .h. verū ē: ut ex̄ de offi. or. pastoralis. b.

l ¶ Singulis. pōt g°. anathematizare aliquē incōsulto metropolitano sīmo ⁊ gubet sacerdos inscio suo epo: ut ex̄ de offi. ordi. cū ab eccl'iaꝝ nec tenet qd̄ legit͂ xi. q. iij. nemo epi̅scopoꝝ.

m ¶ Qūm sim⁹. iconomos. Iconom⁹ dicit͂ cui res eccl'ie gubernāda mandat͂: ut. C. d̄ sacrosā. ec. iubemus.

n ¶ Iconomos. q̄ cleric⁹ erit ⁊ de p̄p̄rio clero dȝ eē. lxxxix.

Per singulas p̄uincias oȝ epos cognoscē metropolitanū suū: ⁊ ip̄m p̄mat⁹ curā suscipere. nihil aūt oȝ agere reliquos epos p̄t eū: s̄m qd̄ antiqtus a p̄trib⁹ nr̄is ꝯstitutū ī canone cōtinet͂. p̄pter qd̄ ⁊ metropolitan⁹ nihil p̄sūptiue assūat absq̄ cōsilio ceteroꝝ epoꝝ.

Itē ex cōci. antiocheno.

Sine metropolitani cōscientia ī sua diocesi nihil agat epus.

Per singulas p̄uicias epos singulos scire oȝ ep̄m metropolitanū: q̄ p̄est: curā ⁊ solicitudinē toti⁹ p̄uicie suscepisse. p̄p̄t qd̄ ad metropolitanā ciuitatē ab his q̄ cās habēt cōcurrat͂. q̄propter placuit eū ⁊ honore p̄cellere ⁊ nihil vltra sine ip̄e reliquos epos agē s̄m ātiquā patꝝ nostroꝝ canoneȝ: nisi hoc tm̄ qd̄ vniuscuiusq̄ ecclesie p̄ suā diocesiȝ competit vnūquēq̄ eni oȝ ep̄m h̄re sue diocesis p̄tātē: vt regat ⁊ gubnet s̄m cōpetētē singul' reuerētiā: ⁊ p̄uidētiā gerat ois regionis: q̄ sub ip̄i⁹ ē ciuitate: ita et ordiare ei p̄sb̄r̄os ⁊ diaconos p̄babili iudicio liceat: ⁊ d̄ singulis ip̄i⁹ regiōis cāis cū modratōe ⁊ pōdere disceptare. vltra aūt nihil agē p̄mittat͂ citra metropolitani epi ꝯsciam: nec metropolitan⁹ sine ceteroꝝ aliq̄d gerat cōsilio sacerdotū nisi forte ip̄i iconomos ī ecclesia sua ordiare contēpserit.

Qñ in. vij. synodo legitur.

Metropolitan⁹ cōstituat iconomos q̄s epūs h̄re neglexerit.

Qm̄ sim⁹ debitores oēs sacras regl'as custodire: ⁊ eā q̄ d̄ ē ī vnaq̄q̄ eccl'ia iconomos eē debē: mōis oib⁹ inuiolabilē cōseruare dēm⁹. Et siq̄dem vnusq̄sq̄ metropolitan⁹ in sua eccl'ia cōstituerit iconomū: bñ vtiq̄ ē. sin aūt ex auc̄te p̄p̄ria cōstātinopolitaneos epis lnia ē p̄ponēdi iconomos ī eius ecclesia: sic ⁊ metropolitanis: si epi q̄ sub eis sūt nō satagerint iconomos statuē in suis ecclesijs. idip̄m aūt suādū ē etiā in monasterijs. Probatur illud idē exēplo apli q̄ fornicatorē corīthiū ipenitētē sathane tradidit. postea penitētē eccl'ie recōciliauit. hoc .n. scribēs corinthijs ī p̄ma ⁊ scd̄a ep̄la: vt excōicato nō cōicarēt: ⁊ recōciliato socia charitate copularētur. Sȝ ꝯ p̄bat͂ anc̄te multoꝝ Ait .n. eginius papa.

Metropolitan⁹ sine epoꝝ ꝯsēsu vl' p̄n̄tia alic⁹ eoꝝ ñ audiat cās.

Saluo ī oib⁹ romane eccl'ie p̄uilegio nullus metropolitan⁹ absq̄ ceteroꝝ oīm ꝯprouincialiū epoꝝ instātia alicuorū audiat cās: q̄ irrite erūt aliter acte: q̄ ī cōspcū eoꝝ eim vētilate. ⁊ ip̄e si fecerit: coerceat͂ a f̄rib⁹. Itē anici⁹ papa

Archieps nihil De eod:

d̄ epoꝝ cāis aut alijs cōib⁹ iuxta statuta apl'oꝝ absq̄ cūctoꝝ illoꝝ agat cōsilio: nec illi assumāt: nisi q̄tū ad suas ptinet parochias sine suo cōsēsu qm̄ tali cōcordia gaudet altissim⁹ ⁊ gloriat͂ ī mēbris suis.

Idem. De eodem.

Si aūt aliq̄s metropolitanorū inflatus fuerit: ⁊ sine oium cōp̄rouincialiū p̄n̄tia vel cōsilio epoꝝ vel cās eoꝝ aut al's cās: nisi eas tm̄ q̄ ad p̄p̄am su

---

dī. c. q̄. ⁊. xvi. q. vij. nona actiōe. de hoc notaui. xvi q. vij. quoniam.

o ¶ Epis. ergo sicut sup̄iores inferioꝝ: sic iferiores sup̄iorū supplent defectū: ut ex̄ de ꝯces. p̄. ⁊ ec. non va. nulla. ⁊. lxxxix di. volumus.

p ¶ Probat͂. corinthium. ⁊ ī hoc suppleuit negligentiam ap̄l'i: ius: ut. j. e. c. vlti.

a ¶ Saluo. Debȝ q̄s ius suuȝ p̄testari: ne fiat ei p̄iudiciū. sic. x xviij. di. diaconi. ⁊. vij. q. i. pontifices. ff. q̄ mo. pig. vl' hypo. sol. si debitor. §. si ī venditione.

b ¶ Instantia .i. p̄n̄tia.

c ¶ Aliquoꝝ id ē episcoporum.

d ¶ Causas .s. criminales: ut. iij. q. viij. suggero. Et nō q̄ cū cā ē int͂ clericū ⁊ ep̄m: q̄ metropolitan⁹ ī synodo ꝯprouinciali tractabit cāȝ xi. q. i. si clericus: nisi velis dicē: q̄ hodie sol⁹ metropolitan⁹ obtinet vicē syno di quantū ad istud. xviij. dis. c. i. ⁊. x. q. iij. q̄. de hoc dixi. vi. q. ij. epus.

e ¶ Archiepus. hoc. c. exponit p̄missa.

f ¶ Si aūt. inobediēs. Hic habem⁹: q̄ metropolitan⁹ pōt coercere a suffraganeis: sic. s. e. saluo in fi. sic. lviij. di. s̄ lentane. Sȝ q̄liter subditi p̄nt eū coercere: s̄. rep̄hendē p̄n̄. ex charitate. ij. q. vij. p̄lumūt. ⁊. c. secun. Iste aūt q̄ defert q̄relā ad metropolitanū sine appellatiōe patiatur dispendiū litis. ar. in auc. coll'. iij. de defē. ciui. circa mediū. §. nō h̄nte ī fi. hoc iō q̄ traxit aduersa

rium suū ad alienū iudicem:ut.xi.q.i.inolita.
g Nullus pmas.aliquē. Licz ñ possit iudicare de ecclia suffraganei: pōt tñ de epō iudicare.xi.q.i.si cleric⁹. Et sic fallit illa regła. Si vico vincentē te:mł'ro forti⁹ vinco te.ff.ð diuer. ꝛ tēp.p̄.ᵈde accessionib⁹.§.i. Itez fallit.ff.q po.in pig.ha.claudi⁹. ꝛ libertus liberti mei nō ē me⁹ libert⁹:ut.ff.de ṽ.sig.modestinus. ꝛ nō oēs q sūt cū sorore mea:sorores mee sūt.lxxxi.di.legitur.

h Aliqduc.q. nec absoluē pōt excōicatū a suffraganeo suo: e. de sen.ex.p tuas eps tñ absoluere pōt excōicatū ab archidiacono:qꝛ archidiacon⁹ est vicari⁹ epi:ut ex̄ de offi.archi.c.i. sꝫ eps ñ ē archiepiscopi vicarius qd de hoc iuris sit: dixi.xxv.dis. plectis.

i Irritū.i.irritandum.si dicas φ habet iurisdictionē ordinariā puīcie: sꝫ si stet ppꝛie erit h ar. φ metropolitanus nō habet iurisdictionē ordinariā toti⁹ puincie.qd iuris sit ð hoc notaui.s̄.c.ij.

k Onquest⁹ ē archiepus. Hic pꝫ φ archiepiscopi subsūt p̄matib⁹ ꝛ patriarchis:ut.xxi.di.c.i.ꝛ.lxv.di. de psona.xvij.di.mł'tis.

l Prouocauerint. Hic patet φ nec archiepiscopus nec primas potest cognoscere de causis subditoꝝ epoꝝ:nisi p appellationē deuoluant ad ipsū.xi.q.i.puenit. ꝛ extra de offi.le. cū nō ignores. Idē dico in legato pape:ut dixi.ij.q.iij.c.iij. pter hos casus est alter.xij.di.de his. Itē cū absolutus ab archiepo ñ vult parere epo:ex̄ de offi.or. ad repꝛimendā. Itē cū est cā inter epm ꝛ clericū.xi.q.i.si cleric⁹.ꝛ.s̄.vi.q.ij.c.ij.et hoc cum eps est reus: sꝫ si actor: nō vr̄ φ archieps sit iudex rei:ut ex̄ de offi.or. pastoral'. Itē cū eps nō vult absoluē excōicatū ut ex̄ de ap.qua fronte Itē cū archieps puinciā visitat: ex̄ ð p̄scrip. cū ex officij. sꝫ illud nō dico esse gnāle nisi ut dixi.s̄.e.q.ij.null⁹ p̄rimas. Itē cū euidens ē sn̄iam epi iniustā esse:ex̄ de ap.solicitudinē.

m Tuo.aliť eni ñ pōt xij.q.ij.nō liceat.

n Canones.sic.xviij.q.ij.hoc tantū.

o Cōsuetudo.ergo rōne ꝯsuetudis potest aliqd peti:ut.xviij.q.ij seruitiū.ff.de publi.et vec.licitatio.§.cap.ff.cōia p̄di.venditor.Ar.ꝯ.x.q.iij.qꝛ. Itē rōne diuturnitatis pbať negatiua.ff.de pba.si arbiter. Itē diuturnitas ꝯstituit ius.ff.de aqua quo.ꝛ esti.l.hoc iure.§ duct⁹ aque.ꝛ ex̄ de his q̄ fi.a pla.sine cō.ca.ea noscit. ꝛ ar.iij.q.vi.h. quippe. Itē ꝯsuetudo dat iurisdictionē:ut.C.de eman.li.l.vlti. ꝛ ex̄ de arbi.dilecti. Itē cōsuetudo dat p̄uilegiū: ut hic.ꝛ.lxiij.di.qꝛ.ar. ꝯ.xcij.di.illud.c.di.ꝯ morē.hoc psecut⁹ sum.s̄.di.viij.frustra.

p Spāli. ergo papa in totū pōt auferre p̄uilegiū vni eccle ꝛ alij cōcedere:ut.xvi.q.i.frater noster.

q Et angelo. Hec sūt ṽba iohānis i apoc. et debēt eē initiū capli.

am ptinēt parochiam agē: aut grauare eos voluerit: ab oib⁹ districte corrigať:ne talia deinceps p̄sumē audeat. Si vo incorrigibilis eisqꝫ inobediens apparuerit: ad hāc aplicā sedē: cui oim epoꝝ iudicia referri p̄cepta sūt: eius cōtumacia referať: vt vindicta de eo fiat ꝛ ceteri de eo timorē habeāt.

Itē calixt⁹ papa. De eodē

Nullus pmas nūll⁹ metropolitan⁹ diocesani ecclesiam vel parochiā aut aliquē ð eius parochia p̄sumat excommunicare vł' iudicare aliqdue agē absqꝫ ei⁹ ꝯsilio vel iudicio sed hoc obseruet: qð ab aplis ac patrib⁹ ꝛ decessorib⁹ nr̄is ē statutū ꝛ a nobis cōfirmatū.i. siqs metropolitan⁹ eps: nisi qð ad suā solumō ppꝛiā ptinet pochiā: sine cōsilio ꝛ volūtate oium ꝯpꝛouincialium epoꝝ extra agē aliqd tētauerit: grad⁹ sui periculo qdē subiacebit: ꝛ qð egerit irritū erit ꝛ vacuū. sed qcqd de cōpꝛouinciali i epoꝛuz cāis eoꝛūqꝫ ecclíaꝝ ꝛ clericorū atqꝫ seculariuz necitatibus agere aut disponē necesse fuerit hoc cōi cōsensu cōpꝛouinciali aliū agať pōtificū nō aliq° dn̄arōnis fastu sꝫ humili atqꝫ ꝯcoꝛdi admīstratōe: sicut dn̄s ait: ñ veni mīstrari sꝫ mīstrare. Et alibi: q maioꝛ ē vr̄m: erit mīster vester. fīłr ꝛ ipi cōpꝛouinciales epi cūcta ei⁹ cōsilio: nisi q̄ꝫtum ad parochias ptinet ppꝛias agāt iuxta sanctoꝝ constituta patꝝ: vt vno aīo vno oꝛe concoꝛditer sācta gloꝛificeť trinitas in ecclía. Itē nicola⁹ papa radulpho bituricēsi archiepo. In suffraganei pochia nihil absqꝫ ei⁹ cōsilio metropolitan⁹ agat

Onqst⁹ ē apostolatui nr̄o fr̄ nr̄ sigedod⁹ archieps narbonēsis: φ clericos suos eo īuito ad iudicium tuū venire cōpellas: ꝛ ð reb⁹ ad ecclesiā suā ptinētib⁹ eo in cōsulto q̄si iure p̄riarchat⁹ tui disponas: cū hoc nec āntiqtas cui sācti p̄res sāxerūt reuerētiā: habeat: ꝛ auctas sācroꝝ canonū penit⁹ interdicat: nisi forte p cāis q̄ apud se īminari ñ pn̄t: ad te q̄si ad p̄riarchā suū puocauerit p appellationes: vel si eps su⁹ decesserit: res ecclie sue ' iudicio tuo dispēsare voluerit. p̄mates eniz vł' p̄riarchas nihil p̄uilegij hr̄e p̄ceterꝭ epis: nisi q̄ꝫtū sacri canones cōcedūt ꝛ p̄sca ꝯsuetudo illis āntiqt⁹ cōtulit: diffinim⁹ ita vt fm nicenas regulas sua p̄uilegia seruenť ecclijs pterq̄ꝫ si aplica sedes aliquā eccliam vel ipi⁹ rectoꝛē quolibꝫ spāli p̄uilegio decreuerit honoꝛare. Itē beda sup apocalypsim ꝛ āgelo ecclesie ephesi scribe.

Episcopo scribit De eodē iohānes de cui⁹ manu peccata subditoꝝ reqrit: nec sine eius cōsilio subditos iudicāe dēat. Sola.n.romana ecclia sua auctē valet iudicare ð oib⁹. de ea vo nulli iudicare pmittiť. Itē nicola⁹ papa.

Aplice sedis iudiciū a nemine ē retractādū.

Patet pfecto sedis aplice: c⁹ auctē mai⁹ nō ē: iudiciū a nemine foꝛe retractādū: neqꝫ cuiq̄ꝫ ð ei⁹ liceať iudicare iudicio: iuxta qð innocēti⁹ papa ruffo ꝛ ceteris epis p thessaliā constitutꝭ scribēs ait: nemo vnq̄ꝫ apostolico culmini de cui⁹ iudicio nō licet retractari: man⁹ obuias audacter itulit. nemo i h°rebell' extitit: nisi q ð se voluit iudicari. ꝛ beat⁹ papa gelasi⁹ nec de ei⁹ iudicio.i.romane ecclie canones vnq̄ꝫ p̄ceperunt iudicari: sn̄iamqꝫ illi⁹ cōstituerūt ñ opoꝛ

r Episcopo. Hec sūt verba bede.

s Pater. Ab hoc loco vsqꝫ in finē agit̄ de excellentia pape: ⁊ omīa c. quasi idem dicūt.

t Judicare. nā tal' crimen sacrilegij incurrit vij. q. iiij. §. q aūt.

u Innocentiꝰ. familiaris est hec ꝓbatio: ꝙ vnus papa inducit aliū in testē. ſꝫ hoc iō q: de ipſoꝝ testimonio nō est dubitandum: ſicut dn̄s mala sodome ꝑ āgelos ꝓbauit. ij. q. i. deus.

x Intulit. q manꝰ intulit ꝓposito vl' q ꝯtumax ē erga ducē vel p̄ſidem capite punitur. ff. de re mili. l. oē. §. i. ⁊ aij. irreuerens miles ē ꝯtumelia parētis capite punitur lxxxvi. di. nō satis ī fi.

y Fuit. iniuſto. ⁊ iuſte xxxv. q. ix. gregorius.

z Utiqꝫ. ut qcqd .i. ut ſi appellat̄ romā: vel a remotis vel a vicinis ꝑtibꝰ: nil attētaret̄ an̄ ſniam pape. s̄. di. xvij. multis.

a Nemo. niſi ſe alicuius iudicio ſubmittat: ut. ij. q. vij. nos. ſi. ⁊ ī cā hereſis. xl. di. ſi papa. ⁊ cū ſubmittit ſe ꝯfeſſori ſuo: tenet̄ ei parere: ⁊ ligabit eū ſnīa illius. Ar. ꝯ eſt qd̄ dicitur de dedicatiōe eccliaꝝ ex de pe. ⁊ remiſ. qd̄ āt Itē cū papa peccat: p̄t eiꝰ peccatū etiā eccl'ie denūciari ſm admonitionē euāgelij. ut. s̄. ij. q. i. ſi peccauerit. hoc determiaui. xl. di. ſi papa.

b Neqꝫ ab omī clero. ar. ꝙ ꝯciliū n̄ pōt papā iudicare: ut ex de elec. ſignificaſti. vn̄ ſi totus mūdus ſniaret ī aliquo negocio ꝯ papā: videt̄ ꝙ ſnīe pape ſtandū eēt ut. xxiiij. q. i. hec ē fides ar. ꝯ q: orbis maior eſt vrbe: ut. xciij. diſ. legimus.

tere diſſolui: cuiꝰ potiꝰ ſequenda decreta mādauerūt. Itē anaſtaſiꝰ p̄triarcha pape felic'.

Ab aliis dānatos vel excōicatos aplica ſoluit auctoritas.

Uit ſēp aplice ſedis vr̄e licētia multe dānatos vl' excōicatos poteſtatiue ſua auctoritate reſtituē ⁊ ſua oīa eis reddē: ⁊ illos q eos ꝯdēnauerūt aut excōicauerūt: aplico punire ꝑuilegio: ſic ēt nr̄is ⁊ āterioribꝰ nouimus factū tꝑibus Item. De eodem.

Utiqꝫ reglis ſancitū ē: vt qcqd q̄uis ī remotꝫ aut ī lōginquo poſitꝫ, ꝓuincijs ſuꝑ eorū q̄relis aut accuſatōibꝰ ageret: nō ꝑus tractādū vel accipiēdū eēt: q̄ ad noticiaꝫ alme ſedis vr̄e eēt deductū. naꝫ hꝰ auc̄te iux̄ qd̄ fuiſſet faciēduꝫ ꝓnūciatio infirmaret̄ aut firmaret̄. Itē innocētiꝰ.

Prima ſedes nulliꝰ iudicio ſubiacet

Nemo iudicabit p̄mā ſedeꝫ iuſticiā tēperare deſiderātē. neqꝫ. n. ab auguſto neqꝫ ab oī clero neqꝫ a regibꝰ neqꝫ a ppl'o iudex iudicat̄. Itē ſymmachꝰ. De eodem

Liorꝝ hoīm cās deꝰ voluit ꝑ hoīes termiare: ſꝫ ſedis iſtiꝰ ꝑſulē ſuo ſine qōne reſuauit arbitrio. voluit btī petri apoſtoli ſucceſſores ʒelo tm̄ dēbere inocētiā ⁊ ſubtiliſſimi diſcuſſoris idagini īuiolatā hr̄e cōſciētiā. Nolite eſtimar̄ eas aīas īq̄ſitōis nō hr̄e formidīeꝫ q̄s deꝰ ꝑ ceterꝫ ſuo reſeruauit examini. nō hꝫ apud illū reus de allegatōis nitore ſubſidiuꝫ qn̄ ipoꝝ factoꝝ vtitur eo teſte quo iudice. dicas forſitan oīm aīaꝝ tal' erit ī illa diſceptatōe cōditio. replicabo vni dictū ē Tu es petrꝰ ⁊ ſuꝑ hāc petram edificabo eccl'iam meā. ⁊ que cūqꝫ ſoluerꝫ ſuꝑ terrā: erūt ſoluta ⁊ ī celo. Et rurſū pꝫ ſactorū voce pōtificū dignitatē ſedis eiꝰ factā toto orbe venerabilē: dū illi qcqd fideliū eſt

vbiqꝫ ſubmittit̄: dū totiꝰ corporis caput eē deſignat̄. de hac mihi ꝑ ꝓphetā dictū videtur. Si hec hūiliat̄: ad cuiꝰ fugietis auxiliū: ⁊ vbi relinquitꝫ gloriā vr̄am? Itē ātheriꝰ papa. De eodem.

Acta ſubditoꝝ iudicāt̄ a nobis: nr̄a vo a dn̄o iudicātur. deteriores ſūt q vitā moreſqꝫ bonoꝝ corrūpunt his: q ſubſtātias alioꝝ ꝑdiaqꝫ diripiunt. Item gelaſius papa.

Ipſi ſūt canones. De eodē q appellatōes totiꝰ eccleſie ad hꝰ ſācte ſedis examen voluerūt deferre. ab ipa vero nuſq̄ꝫ ꝓrſus appellare debere ſāxerūt: ac ꝑ hoc illā d' tota eccleſia iudicare: ipaꝫ ad nulliꝰ cōmeare iudicium. nec d' eius vnq̄ꝫ p̄receperunt iudicio iudicari. ſniamqꝫ eiꝰ cōſtituerūt nō oportere diſſolui: cꝰ potius ſequēda dcreta mādauerunt. Itē dē oībus epis. De eodē

Uncta ꝑ mūduꝫ nouit eccleſia: ꝙ ſacroſācta romana eccl'ia fas d' oībꝰ hēat iudicādi: neqꝫ cuiq̄ꝫ de eiꝰ liceat iudicare iudicio. ſiqdē ad illam de q̄libet mūdi ꝑte appellādū eſt: ab illa aūt nemo ē appellare ꝑmiſſus. ſꝫ nec illa p̄terimꝰ: ꝙ aplica ſedes ſine vlla ſynodo p̄cedēte ⁊ ſoluēdi quos ſynodꝰ iniq̄ dānauerat: ⁊ dānandi nulla exiſtēte ſynodo quos opōtuit habuit facultatē. ⁊ hꝰ nimiꝝ ꝓ ſuo p̄ncipatu: quē beatꝰ apl's petrꝰ dn̄i voce ⁊ tenuit ſēp ⁊ tenebit. Itē dē epis ꝑ dardaniam conſtitutis.

Uncta ꝑ mūdū nouit eccleſia: qm̄ quorūlibꝫ ſnījs ligata pōtificuꝫ ſedes btī petri apl'i ius hēat reſoluēdi: utpote q̄ d' oī eccl'ia fas hēat iudicādi ⁊c̄. Itē ſixtꝰ papa hiſpanoꝝ epis. De eodem.

Fratres qꝰs timore freno ī iuſte dānaſtꝫ: ſcitote a nob iuſte eē reſtitutos: qbꝰ ex aplica auc̄te btī petri oīa q̄ eis ab

c Aliorꝝ. formidinē: imo ſine venia dꝫ puniri: ſicut diabolus q maximꝰ cōꝑatione aliaꝝ creatꝰ eſt: ut. ī. d' pe. diſ. ij. principium.

d Replicabo. hoc ē dicē cū ipe ſit maior oībus grauius punit̄ ibi ſi peccat. xi. q. iij. p̄cipue.

e Sanctoꝝ. i. ī ſanctis ꝯcilijs cōfirmantur.

f Prophetam iſaiam.

g Si hec hūiliatur. de arca federis loqt̄ ꝓpheta: quam iudei ferebant ad bella.

h Acta corrūpūt. vi. q. i. ex merito deteriores.

i Ipſi ſūt canones. ſicut imꝑator ē lex aīata in terris: ut in de ꝯſulibus in fi. coll'. iiij.

k Uncta. de qualibꝫ. q. a legato appellatur: ut ex de ſen. ⁊ re iudi. c. vlti. ⁊ ex d' offi. le. ſꝫ. Sꝫ nūqd a laico appellat̄ ad papā? n̄ niſi ī hiſ q̄ ſpectāt ad iuriſdictionē eccl'e: vt ex d' ap. ſi duobus.

l Appellatū. nemo. a p̄ncipe enī ⁊ a ſenatu appellari nō valet: ut. ff. a qbus ap. nō licet. l. i.

m Fratres.

n Nunc vo. ꝑuilegiū. Reſcriptū aplicū ſic intꝑretaberis: ut nulli afferat p̄iudiciū: ut ex de cō

ſue.cū olim ī fi. lriij.di.q̄sto.ſic rc ix.di. ecce.C.de eman.nec auus.

o *P*Er p̄ncipa‑lē. hoc.c.ē ȝ.i.q.i.c. anp̄ſt. poſt p̄n.

p ¶ Ad nos. Si‑cut papa priuat aliquem clerico ſuo:eadem rōne pōt impator ali‑quē p̄uare ſeruo ſuo.C.pro qbus cauſis ſui ꝑ me‑rito liber.accipi. l.i.Itē alicui pōt rē ſuā auferre:ut C. de quadri.p̄ſ. bn̄.ſiliter auferre pōt ⁊ papa bn̄ i ciū.xix.di. i me‑moriā.ex̄ de offi. le. dilect⁹.⁊ ex̄ ꝺ cōceſ.p̄.⁊.ec. nō va.q:.⁊ epm̄ de ponē. Sȝ nunqd oēs:nō:q: ſic vni uerſalē eccleſiā turbaret:qꝺ eſſe nō debet.i.q.vij. ⁊ ſi illa.

q *S*Ed aliud.ne‑gligētes. Magi‑ſter dicit.ꝙ q̄ci‑to negligēs ē pla tus ī corrigendo ſine oī admoni‑tione aufertur ei iudiciū uel iuriſ‑dictio.ſic.ȝ.e.cū ſimus. ſic ex̄ de accu. ſicut olim. Et ex eo ꝙ n̄ vult iudex ꝓcedē: vr̄ ꝙ ſtatī expirauit ſua ptās: ut ex̄ ꝺ offi.dele.cū ſup. ⁊.C.de ap.ex eo. ⁊.C.de offi. p̄fec. orie.ſiquos.⁊ ex̄ ꝺ ſo.ꝯpe. ex trāſ miſſa. ar. ꝯ. ȝ.e. nūc vo.⁊ ex̄ ꝺ ſta. mo.in ſingulis.

a *Q*Uidā laic⁹ De p̄ma q̄‑ſtione. Lex dio‑ceſana ꝯſiſtit ī re

lata ſūt:itegerrime reddi p̄ci‑pim⁹:ſi n̄ vult⁊ ⁊ vos ⁊ p̄ncipeſ vr̄i a collegio nr̄o ⁊ a mēbris ei⁹ eccleſie ſepari. *I*tem ſte phan⁹ ep̄s gualberto p̄riarch.

Cuiuslibet ecclesie clericos papa valet ordinare.

*N*Unc vo iterato tibi ſcribi m⁹ nolētes alicui eccleſie p̄uilegiū ifrigere:ſȝ apl̄ica pre rogatiua poſſum⁹ de qualibet eccl̄ia clericū ordiare. deſine iā cuiuſpiā ȝelo cumēſis eccl̄e antiſtitē ꝓtelare: q: ſi ꝓtelaue r⁊:⁊ eū ꝯſecrare iā totiēs mo‑nit⁹ nō maturaueris: ꝓculdu‑bio ad nos veniēs ꝯſecrat⁹ ab ibit. *I*tē nicolaus papa mi‑chaeli ipatori. *De eodem.*

*P*Er p̄ncipalē igit̄ apl̄oꝝ pe tri ⁊ pauli dexterā: quā ſu p̄ expoſuim⁹: ⁊ ptātē ⁊ ius ha‑bem⁹ nō ſolū i monachos vm ēt i quoſlibȝ clericos ꝺ q̄cūq; dioceſi cū neceſſe fuerit ad noſ ꝯuocāe: atq; eccleſiaſtic⁊ exi‑gētib⁹ opportunitatib⁹ iuitar̄ *S*ȝ aliud ē:qꝺ ex temeritate aſſumit̄ p̄ſūptiōis: aliud qꝺ ex necitate gerit̄ charitat⁊. cū ſuf fraganei archiep̄oꝝ ſubditis ſuis ad malū fauē ceperit: atq; circa eoꝝ correctōes negligē tes extiterit: tē lȝ metropolita nis p̄t illoꝝ volūtatē ⁊ ligādoſ dānāe ⁊ r̄cōciliādos abſolueř Cū vo epi ȝelo diuie charita t⁊ accēſi bonos vbo ⁊ exēplo edificāt: ⁊ maloꝝ vicia aſpa i crepatōe redarguūt: abſq; ta liū ꝯſilio n̄ lȝ metropolitāis in eoꝝ ꝑochia aliqd agē vl̄ diſpo nē. Vn̄ i fine capl̄i martini pa pe n̄ ſimpl̄r dcm̄ ē: nihil agat: ſȝ cū ꝺtmiatōe nil p̄ſūptiue aſſu‑mat abſq; eoꝝ ꝯſilio: vt viciū p̄ ſūptōis videat̄ iprobatū n̄ offi ciū charitat⁊. Sic ⁊ apl̄s: q: co rithios vidit negligētes circa correctōeȝ fornicator⁊: ſua au ctoritate illū dānauit. iohes vo q: ep̄ȝ ephesioꝝ vidit ꝑatū ad corrigēda vicia ſubditoꝝ: ſin̄ ei⁹ auctē illoſ cōrigē noluit: ſȝ

illū tm̄ ꝺ eoꝝ cōrectōe admōuit

*Q*Uidā laic⁹ baſi licā a ſe factā a dioceſana lege ſegregare q̄rit. Ep̄s eccl̄iaȝ cū oī dote ſua ad ſuā diſpoſitōem ꝑtinē cōtēdit. tādē enicit ep̄us: ⁊ ꝑ ꝑoch as militib⁹ comitat⁹ crudelit̄ deſe uit. q̄ eccl̄iaꝝ ſūt: tāq; ſibi ꝺbi ta vſurpare cōtēdit. *M*odo p̄ mū q̄rit̄: an baſilica cū oī dote ſua ad ep̄i ordiatōeȝ ꝑtineat. *S*ecūdo: an res eccl̄iaꝝ ep̄is vſurpāe liceat. *T*ertio: qd no mie cathedratici a ſacerdoti‑b⁹ exigē valeat.

*D*E p̄ma q̄ōne ſic diffinit̄ i cōcilio hilerdēſi. *Basilica que consecrata diocesana lege nō segregetur.*

*S*I ex laic⁊ q̄ſpiā a ſe factā baſilicā cōſecrari deſidēat neq̄q; eā ſub mōaſterij ſpē: vbi cōgregatio nō colligit̄: a dioce ſana lege audeat ſegregare. *I*tē ex cōcilio toletano. iij. *Ecclesie cū dotib⁹ suis in epi potestate consistant.*

*S*Ic qdā cōtra oēm auctem eccleſias q̄s edificauerunt poſtulāt ꝯſecrari: vt dotē quā eidē eccl̄ie cōtulerit: cēſeant ad ep̄i ordiatōeȝ nō ꝑtinē. qꝺ factū talit̄ i p̄terito corrigat̄: vt ⁊ i futuro ne fiat ꝓhibeat̄: ⁊ oia ſȝ ꝯſtitutōeȝ ātiquā ad ep̄i ordiatōeȝ ⁊ ptātē ꝑtineāt.

*I*tē ex cōcilio. ij. gabilonēſi. *Ecclie ⁊ oia iura eaꝝ ad ordinatōeȝ epi ptinet.*

*D*Ecretū ē: vt oēs eccleſie cū dotib⁹ ſuis ⁊ decimis ⁊ oībus ſuis in ep̄i ptāte cōſiſtāt: atq; ad ordi natōem ſuā ſēp ꝑtineāt. *I*tē leo. iiij. *Unaquaeq; pochia epi puisione regat̄.*

*R*Egēda eſt vnaquēq; pa‑rochia ſub ꝓuiſione ac tu itione ep̄i ꝑ ſacerdotes vel ce teros clericos: quos ip̄e cum dei timore p̄uiderit: cui iure ꝑ tinere videt̄ ⁊ circuire: vt h‑

cipiēdo vl̄ cathedrati‑cū vel tertiā ꝑtem deci marū vel quartā vl̄ hoſ pitiū. Lex iuriſdictiōis ꝯſiſtit in ꝯferendo. pōt enim ꝯferre ſacramen‑ta: coercere delicta: de cauſis cognoſcē. Qūq; lex dioceſana ꝯp̄hēdit etiā legeȝ iuriſdictiōis ut ex̄ de p̄ſcrip. auditis Quantū ad legē iuriſdi ctionis ſubſūt ep̄o ⁊ ec cleſie ⁊ monaſterio oia xviij.q.ij.hoc tm̄ mona naſteria cognouimus. ⁊.xvi.q.i.interdicimus quantū ad legē dioce‑ſanā ſole ſeculares: ut. ī.e.ꝺ his.⁊.c.antiquos .xij.q.ij.ſtatuim⁹. ſȝ re‑

Qō.i.

gulares eccleſie vl̄ mo naſteria.nō: ut hic.c.i. ⁊.xvi.q.ij.cū ꝑ vtilitate ⁊.xviij.q.ij.q̄ ſit neceſ‑ſarium.cathedraticum enī nō ſoluūt.ī.e.q.iij. inter cetera. nec partē decimaꝝ.xvi.q.i.cū ꝑ vtilitate.queſti.⁊.c.de‑cimas.nec ep̄m ad miſ ſas publicas recipiunt xviij.q.ij.dudū lumino ſo. p̄ſtant tn̄ ſeruitium ep̄o vel ex p̄ma inſtitu‑tione:ut.xviij.q.ij.eleu therius. vel etiaȝ rōne viſitationis: ut extra ꝺ p̄ſcrip. cū ex officij. vel qꝺ debet̄ ex ꝯſuetudi‑ne:ut.xviij.q.ij.ſeruitiū Capelle vo monachoꝝ ſubſunt ep̄o quantū ad vtranq; legem.,xvi.q.ij ſane.⁊ extra de p̄uileg. cum ⁊ plantare.§. in ec cleſijs. niſi pleno iure fuerint monaſterijs col locate. ſȝ de hoc dice‑mus.xvi.q.ij.in p̄n.

bi necessariū visū fuerit eccle siastica auctē cogēre. Item ex cōcilio antiocheno. Iudicio ꝛ ptāte epi res eccl'ie regantur.

Quecūqꝫ res ecclia sticæ sūt cōuenit cū omni diligētia ꝛ bona fide: q̄ deo debet: q oīa puidet ꝛ cūcta iudicat: gubernari ꝛ dispēsari cum iudicio ꝛ ptāte epi: cui totius plebis aīe videt̄ eē commisse. Itē ex cōcilio toletano. iiij. Basilicaꝝ ↄditōes i rebꝰ ecclesiaꝝ nullā ptātē se hr̄e cognoscant.

Quærit cōditō res basilicarum in rebus quas eisdem ecclesijs conferūt: nullā se ptātē hr̄e: sꝫ iuxta canonū istituta sic ecclesiā ita ꝛ dotē eiꝰ ad ordiationē epi ptinere. Itē ex cōcilio aurel'. De eode.

Ex his q paro chijs in terris i vineis mācipijs atqꝫ peculijs qcūqꝫ fideles obtulerit: antiquoꝝ canonū statuta fuēt: vt i epoꝝ ptāte ↄsistāt. d his tn̄ q̄ altario accesserint: tertia ps fideliť epis ōferat. Itē ex eodē. Que altario offerūtur: medietatē sibi vendicet epūs.

Antiquos canones relegētes priora statuta credimꝰ renouāda: vt de his q̄ altario oblatōe fideliū cōferūtur: medietatē sibi eps vēdicet: ꝛ medietatē sibi dispēsādā scōi gradus clerꝰ accipiat tā de ppriJs pdijs q̄ꝫ d oī cōmoditate i epoꝝ ptāte durātibꝰ. Itē ex cōcilio toletano. De epo q diocesim suā visitare ↄtēnunt: ꝛ ad redimēdas māsiones q̄ visitātibꝰ debēt clericos cogūt.

Relata ē corā scā synodo q̄rimonia plebiū: qꝫ sint qdā epi nolētes ad pdicādū vł ad cōfirmādū suas p ānū pochias circuire: q tn̄ exigūt ut māsiones qbꝰ i pfectōe vti debuerāt: alio pcio redimāt q parāe debebāt. q̄ duplex ifamia negligētie ꝛ auaricie sācte synodo magno fuit horrori. statuerūt itaqꝫ ne qs vltra exerceat id cupiditatis igeniū: ꝛ ut sollicitiores sint epi de suis gregibꝰ visitādis. Itē ex ↄcilio terragonēsi. Annuis vicibꝰ ecclesie ab episcopis visitentur.

Decreuimꝰ: ut ātiq̄ ↄsuetudinis ordo fuet: ꝛ ānuis vicibꝰ dioceses ab epo visitēt: ꝛ siq̄ forte basilica fuerit repta d stituta: ordiatori eꝰ repari pcipiāt. ab epis āt tertia ex oībꝰ accipiatur sicut antiqua traditione nouimus esse statutum.

b Si ex laicis. sub monasterij. i. quasi ibi velit monasterium construere.

c Ubi ↄgregatio. Sꝫ quot hoīes faciūt collegiū monachoꝝ: dr̄ q duo vel tres: ut ex̄ de elec. c. i. fm leges tres. ff. d v. si. neratiꝰ. sꝫ x. hoīes faciūt populū: ut. x. q. iij. vnio. ff. vi bo. rap. l. ptor. §. i. ꝛ x. oues grege sꝫ q̄tuor ul' qnqꝫ porci gregē faciūt. ff. d abigeis oues. sꝫ duo nō faciūt familiā: ut. ff. de v. sig. si detestatio i fi.

d Sic qdā. n̄ ptinere. hic habes qꝫ cōtractꝰ tenet: sꝫ pactū appositū in ↄtu ↄ nāꝫ cōtractꝰ nō tenet: sic ex̄ d ↄdi. ap. c. i. ꝛ. xvi. q. i. si qs laicꝰ. ꝛ extra q cle. ul' vo. insinuante. sic. j. de ↄse. di. i. siqs basilicam. Sꝫ obijcit̄: nōne qlibet in traditiōe rei sue pōt ponē legē quā vult: etiā cū tradiderit rē eccl'ie ut ex̄ de ↄdi. ap. verū. xviij. q. ij. eleutherius. Itē laicꝰ pōt pdiū dare eccl'ie: ꝛ i eo censū retinere. xi. q. i. si tributum. xxiij. q. vlti. tributū. sil'r pronus pōt petē seruitiū qd institutum ē sibi ab epo añ ↄsecrationē: de iurepa. pterea. Quidā dicūt: qꝫ pmo dedit pure: sed postea voluit adijcē ↄditionē. qd n̄ lꝫ: q pfecta donatio n̄ recipit ↄditionē: ut. C. de dona. q̄ sub mō: pfecta ꝛ. xxxij. q. vij. c. vnico in fi. Alij dicūt qꝫ dos eccl'e spectat ad ius publicū: ut. s. i. di. ius publicū. sꝫ ius publicū pacto pnatoꝝ tolli nō pōt. ff. d pac. ius publicū. ex̄ de fo. ↄpe. si diligenti. Tu breuiter dicas qꝫ illud pactū est ↄtra naturā illius ↄtractus ꝛ est ↄtra leges. nā fm iura res oēs ecclesiastice ad ordinationē epi scopi spectant: ut. j. e. nouerint. al's si nō obuiat honestati vel iuri: licite pōt pactū qd approbatū est pmissis canonibus apponi: ut in pmissis casibꝰ. nā quilibet in traditione rei sue pōt apponere legē quā vult. ff. de pac. i traditiōibꝰ

e Ad epi. In ecclesijs aūt monachoꝝ abbas puidebit in tpalibꝰ: epūs in spūalibꝰ. xvi. q. ij. sane. ꝛ ex̄ de capell'. mo. in ecclesijs.

f Decretū. cū dotibꝰ. nihil tn̄ de eis disponet citra consensū plati: ex̄ de offi. or. cū ab eccl'iaꝝ. ij. q. ij. c. vlti.

h Quecūqꝫ. aie. xij. q. i. precipimus.

i Quærit. nullā. j. xvij. q. iiij. sūt q. j. xvi. q. vij. decernimus ↄ. sꝫ ibi hn̄t ptātē tm̄ defēdēdi eccl'ias.

k De his. tertia. Alibi dicitur qꝫ nihil hēat pter cathedraticum: ut. j. e. q. iij. c. i. alias de medietate: ut. j. c. pri. Nō gꝰ qꝫ tpe pmitio cū paupes eēnt epi: statutū fuit ut epi de epalibꝰ eccl'ijs ꝛ oībꝰ bonis eccl'ie sumerēt medietatē: ut in. c. se. sꝫ in oībꝰ pochialibꝰ eccl'ijs tertiā. xvi. q. i. ↄstitutū. pcedēte tpe ex parochialibꝰ tm̄ tertiā oblationē ꝛ decimaꝝ hr̄et: ut. j. e. c. pꝰ modū q̄rtā. xij. q. ij. nobis. ꝛ c. ↄcesso. ꝛ. c. q̄tuor. hodie aūt nec t̄tiā parochialiū hēbūt: nisi ad fabricā repandaꝫ: nec illā hēbūt: nisi velit fabricā repare: ut. j. e. q. iij. c. iij. ꝛ. iij. vł dic qꝫ fm ↄsuetudinem ista dāt: ut ex̄ de sepul. certificari. hodie aūt cū sint diuites nihil hēbūt pter cathedraticū: vt. j. q. iij c. i. Io. Sꝫ certe qcqd dicat Io. parochial' eccl'ia tm̄ hꝫ q̄rtā decimaꝝ ꝛ epus aliā p se. alias q̄rtas duas retinet eps p fabrica ꝛ paupibꝰ: ut. xij. q. ij. ↄcesso ꝛ. c. se. d alijs redditibꝰ nihil habꝫ eps: nisi de ↄsuetudie gnāli ꝛ prescripta: sꝫ pdicta c. ꝛ. alia videan̄t dicere ↄtrā. ꝛ ita fuit sniatū p epo bononiensi ↄtra ecclesiā sci Io. i pficeto. ꝛ hoc vr̄ expssū. xij. q. ij. nobis.

l Antiquos. medietatē. fm distinctionem decre. extra de testa. requisisti.

m Relata ē. alio pcio. Si isti pochiales ita soluerūt aliquos dnarios aliquot ānis: nūqd eps pꝰea pt ad pcurationē petēdā redire: ar. qꝫ sic ex̄ d cē. oli. ar. ↄ. ff. queādmodū fui. amit. si cōeꝫ. vbi dr̄ qꝫ q vna fuitute vtit̄ p alia: pdit pmā. Sꝫ qd si pte p alijs recipit aliquot ānis: nūqd p pte itelligit̄ retinuisse totā: vr̄ qꝫ sic. j. de pe. di. i. vulgaris. ff. queādmodū fui. amit. stillicidū. §. vlt. ꝛ. l. se. vbi dr̄ qꝫ p p tē retinē totū vr̄. ff. de f. rusti. pdi. vna ē via. ar. ↄ. ex̄ d pscrip. auditis. ex̄ d sta. mo. dilectꝰ. Breuit̄ rn̄deas: qꝫ i pcuratiōe nulla currit pscriptio: ex̄ d pscrip. cū ex officij. vn̄ siue pte soluerit siue nihil: sp pt petē pcurationē: ut nō. i. c. cū ex officij.

n Redimāt. tn̄ redemi pt pcuratio: ut. j. e. q. iij. relatū.

o Parare ul' pparare.

p Decreuiꝰ. ordiatori. i. sacdoti. ꝛ hoc vex ē: si pte fabcē recepit. j. q. iij. vnio.

alit nō tenet. Sȝ tū ↄ erre dȝ cum alijs: ut. xvi.q.i si monachus .et de ec.edi.ō bis.

a ¶ Episcopum. annos. cuȝ necessaria causa subest: tūc singul' annis pōt visitare: ut hic.⁊.ī.e.q iij.cauendū.imo tūc qñcūqȝ ⁊ q°. tienscūqȝ op⁹ est: pōt oēs ecclias visitare: ut et de offi.archid.mandam⁹.sȝ si nō ē necessitas: de trieunio in triēnniū visitabit: ut et ō of. archid.ut archidiaconus.uel hodie bis in āno: ut et de cen. cū venerabilis. Sȝ q̄lit' istud mandat alijs: cū istud fuit officiū archidiaconi: ut.xxv.di.p lectis. sȝ loqt' de ea visitatiōe quā hȝ eps i re sua vl' fm ↄsuetudinem loci dicit.

b ¶ Placuit ignaros. ar. ↄ̄ il los q statī suspendūt simplices sacerdotes: ut.xxxviij.di.sedulo.et c.qñ. Itē ar.pro illo q ↄsecut⁹ ē p̄bendaȝ dū fuit se sciolū.i.simulatorē scientie.

c ¶ Dies pasce.

d ¶ Purgationē. nō statim purgātur vicia: sȝ sūt signa future purgationis.ī.de cō se.di.iiij. sicut.

e ¶ Alia die.ī. e. q.iij.ↄ̄.inter cetera in fi. vbi dicit' q tm̄ p vnam diē morabit' in quali bet basilica. sȝ dic q vno die erit cū

Si aūt eps ínualitudíe ípeditus dioceses suas per semetipm visitare nō poterit: visitationis offm̄ ↄmittat alijs. Uñ in cōcilio toletano legitur.

Inualitudine grauat⁹ eps visitatōis offm̄ alijs cōmittat.

Episcopuȝ p cūctas dioceses parochiasqȝ suas p singulos annos íre oȝ: vt exqrat q° vnaqq̄ȝ basilica i repatōne sui indigeat. Q̄ō si ipe aut languore detēt⁹ aut alijs occupatōib⁹ íplicat⁹ adiplere neqverit: p̄sbr̄os,pbabiles aut diacones mittat: ⁊ q reddit⁹ basilicarū ⁊ repatiōes ⁊ ministrātiuȝ vitā ingrāt. Uisitātes āt epi qd a cleric' suis exqrere debeāt ⁊ qō eos docē: í ↄcilio bracarēsi.ij. sic statutū legitur.

Que visitātes epi a cleric' suis exquirere debent.

Placuit oīb⁹ epis: vt p singulas eccl'as epi ⁊ p dioceses āmbulātes p̄mū discutiāt clericos: quō ordinē baptismi teneāt vl' missa ꝝ: vl' q̄lit' qq̄ȝ officia í ecclia pagāt. ⁊ si recte q̄dē inuenerit: deo gr̄as agant si āt minie: docē dnt' ignaros: ⁊ h° mōis oībus p̄cipē sic ātiqui canones iubē: vt añ. xx. dies baptismi ad purgatōeȝ exorcismi cathecumini currāt. i qbus xx. diebus oīno cathecumini symbolū qō ē credo i deū p̄reȝ oīpotētē sp̄ālit' doceāt. P⁹q̄ȝ g° hec suos clicos discusserint vl' docuerit epi: alia die cōuocata plebe ipi⁹ ecclie doceant illos: ut errores fugiāt idolorū vel diuersa crimina. i. homicidiū adulteriū piuriū falsū testimoniū ⁊ reliq̄ peccata mortifera: ⁊ qō nolūt sibi fieri: alteri ne faciāt: ⁊ ut credāt resurrectionē oīm ⁊ diē iudicij. i q° vnusqsq̄ȝ fm opa sua recepturus sit: ⁊ sic postea eps ō ecclesia illa,pficiscat' ad aliā. Itē hieronym⁹ ad damasū papam.

Oblatiōes ecclesie laici vsurpare non licet.

Quia sacerdotes ,p oībus solēt orare: quoꝝ elemosynas ⁊ oblatōes accipiūt: qua frōte p̄sumāt laici oblatōnes: q̄s christiani ,p peccat' suis offerunt: vel ipsi comedere: vel alijs concedere cum ipsi non debeāt ex officio suo ,p populo orare? ob h° papa gloriose mittere oȝ illos p̄sūptores in excōicatiōeȝ ppetuā: vt ⁊ ceteri metū habeāt: ⁊ āplius hec in ecclia nō fiāt. Itē calixt⁹ papa. Minime auferāt a laici oblatōes altarib⁹ vl' cruci.

Sanctoꝝ patꝝ h⁹ facte. canonibus cōsona faciētes oblatōes de sacratissimo ⁊ reuerēdissimo altari beati petri ⁊ saluator' ⁊ sācte marie rctū de aut alijs eccliaꝝ altaribus siue crucib⁹ a laic' auferri penitus interdicim⁹ ⁊ sub districtione anathemat' ,phibem⁹: ⁊ ecclias a laic' incastellari aut in suitutē redigi auctoritate ap'lica ,phibem⁹. Itē damasus papa. Ecclesiaꝝ oblatōnes sub laicoꝝ dñio nō detine ī.

Hanc cōsuetudinē q̄ ↄ̄ sanctā eccl'am catholicā augeri videtur: oīno interdicim⁹ vt nullo mō vnq̄ȝ vllo tpe oblatiōes q̄ infra sctā ecclesiam offerūt: sub dñio laicoꝝ detineantur: sȝ tm̄mō sacerdotib⁹ q quotidie dño seruire vidētur illis solis liceat comedē ⁊ bibere: qr in veteri testamēto ,p hibuit dñs panes sāctos comedere filijs isrl': nisi tm̄mō aaron ⁊ filijs ei⁹ panes: q lōge erant ab ist' panib⁹ q nūc i sācta ecclesia offerūt: qr illi sub vmbra leg' erāt. q x̄o mō sub gr̄a sūt sp̄us s'cti toto mūdo euangelio corruscāte lucidiores eē vident: q̄ fronte aut q̄ cōsciētia oblatōes vultis accipe: q vix valet' ,p vobis nedū ,p alijs deo p̄ces offerre? qr prauū est ⁊ ↄ̄ dñicū p̄ceptū ⁊ detrimētū aīe sue infert: q illud agē conatur: qō ei nulla rōe cōceditur.

sacerdote alio cum populo.

f ¶ Quia sacerdotes. comedere. hic habes decimas appellari nō solū ipsa iura sȝ etiā ipsos ,puentus. ⁊ q etiā ,puentus nō p̄nt concedi laicis: ar.ↄ̄. ne prela. vices suas. c. vlti.

g ¶ Sanctoꝝ oblationes. Laici ergo possūt cogi ad oblationes. xvi.q.i. statuimus. sicut ad decimas ⁊ primitias. xvi.q.i. reuertimini.

h ¶ Et sub districtione. de hoc dic: ut. lxiij.di. salonitane.

i ¶ Et incastellari. ut inde fiant ,ppugnacula.

k ¶ Hanc consuetudinem. comedere. ar. q clerici concubinarij nō debent comedē bona ecclesie. ar. ↄtra. xxxij.di. siqui vo. ⁊. xxxi.di. omnino.

l ¶ Aaron. Illi vero sacerdotes semp comedebant panem durum quia quolibet sabbato ponebant' eis illi. xij. panes: qui fuerunt dicti panes ,ppositiōis. Sed nūquid de illo pane poterant pascere familiā suam vel etiā canes suos? tantum in necessitatibus poterant: quia tunc etiā alijs licebat comedere eos. vñ dauid ⁊ abimelech excusantur: ut. xxv.q.i.§. si ergo.

m ¶ Sed cum. queritur: an liceat epo vsurpare res ecclesie. hec qō nō habet dubitationē.

n ¶ Ascellas. paupes. quia quicquid hȝ ecclesia: pauperum est xvi.q.i. quoniam quicquid.

a Excepta.xij.q.ij.sacrorum.
b Hoc ius ius.qd' est.C. de sacrosanctis ec. iubem⁹.loqt' tantū de constantinopol'.ecclesia.
c Immobilib⁹.ɔsensu tñ imperatoris pñt alienari.j.e.pca carie.in auc̃.de aliena. emphi.§.sanctissimas.
d Ab imperiali. Ecce casus vnus:in quo i nullo casu põt alienari res ecclesie. Itẽ in alio casu ñ pñt alienari ob aliquaʒ cãʒ.s. cũ sub ea ɔditiõe date essent eccl'ie: ut ñ alienent':in auc̃.ð alie. emphi.§.sanctissimas. col.ix.⁊ ex̃ de cõ.appo. c.verũ. Sʒ hoc nõ ẽ verũ. nõ eni valet hoc pactũ cũ sit ɔ̃ legẽ dei: ut xij.q.ij.aurum.
e Cõflata.q2 ad ꝓphanos vsus ñ debẽt redigi:ut.j.de conse.di.i.in sancta.⁊.xij.q.ij. aurũ. tñ in necessitate põt obligari ad tabernã ⁊ sub eadẽ forma:ut ex̃ ð pig.

No.ij.

c.i. Dicũt tñ qdã: ꝙ nec vendi nec obligari pñt: cum sint res sacre.C. q res pig.ob.nõ pos.l.iiij ⁊ dicũt ibi nõ esse nerũ pignoris:sʒ solã detentionẽ hʒ: quousqʒ reddat' ei sua pecunia.sicut al's pign⁹ detineri põt ꝓ ea pecunia: ꝓ qua ñ est obligatũ:ut.C. etiã ob chyrographariam pec.l.vnica. Itẽ põt dici ꝓ liber.hoic q obligat': ut nõ. xxiij.q. vlti. ut pridem.
f Uel cõflata.extra ð pig.null⁹.j.xij.q.ij.auꝝ
g In sortem.lr̃e ẽ preposteratio. pri⁹.n.ɔputat i vsurã q̃ȝ in sortẽ:ut ff.de sol.i bis.§. vlt.nisi dicas ꝙ hic alit' fit i fauorẽ ecclesie.h.
h Absqʒ dispẽdio.i.ꝙ eccl'ia nil dat tabellioi sʒ sol⁹ emptor: sicut ẽ in ɔ̃ctu dementis ⁊ furiosi C.de epis.audi.l.pl't.
i Centesime.vsura dr' centesima q̃ equiparatur sorte in ianno.
k Servientiũ.ar.ɔ̃.lex

q2 oĩbus sanctis patrib⁹ nr̃isqʒ ꝓ rib⁹ placuit hãc sãctionẽ fieri. ⁊ nos silr' i eisdeʒ ꝑsistẽ voluimus: vt null⁹ audeat irritũ facere hoc qd' ɔstitutũ ẽ: si i perpetua dãnatõe noluerit ꝑsistẽ sigs vo ɔ̃ hãc regulã nr̃am et ɔ̃ sãctoꝝ.ccc.pr̃m q in niceno cõcilio hoc ɔstituerũt temerari⁹ ꝑsũptor fuerit: ⁊ vlteri⁹ oblatões ð sacris eccl'ijs auferr' molit⁹ fuerit: sub anathematis' vinculo sit colligat⁹ ⁊ cõdẽnat⁹ Rñdert' oẽs: fiat fiat. Premissis auc̃tibus ecclesie cum oĩbus reb⁹ suis ad epi ordiatõ nẽ ptinẽ mõstrãt': ⁊ tã ecclesie q̃ȝ oblatões vel facultates earũ a laicoꝝ dispositõe ꝓbãtur esse immunes.

Sed cũ i epoꝝ ptãte facultates eccl'ie cõstitute esse dicãt': potestas dispẽsãdi itelligẽda ẽ: nõ distrahẽdi vel dilapidãdi. Un ñ in agatẽsi cõcilio legit'. Res eccl'ie aliq⁹ nõ epis alienare nõ licet.

Nasellas vel mãcipiola ecclesie epi: sicut ꝑsca sãctoꝝ canonũ ꝑcepit auc̃tas: vel vasa monasterij q̃si cõmẽdata fideli ꝑposito integro eccl'ie iure possideãt.i. vt epi neqʒ vendere neqʒ ꝑ quoscũqʒ ɔtract⁹ res vñ paupes viuũt alienare ꝑsumãt: codice de sacosanctis ecclesijs.l.i. imperator iustinian⁹ Excepta cã viʒ captiuitatis. Imperator leo. De codẽ Ea eni q ad btissime ecclesie iura ptinẽt vel p⁹ hãc ꝑuenerint: tãq̃ȝ ipam sacrosãctã ⁊ religiosã eccl'iam intacta ɔueit inuiolabilit' custodiri. Cõstitutio noua. Hoc ius porrectũ ẽ ad oẽm locũ venerabilẽ oẽqʒ collegiuʒ: qd' actio pia cõstituit: ut nec pignorẽt': ⁊ ꝑpetuo fuert' in his reb⁹ immobilib⁹: q̃ ab imperiali domo predictis locis applicãt'. In ceterꝫ eaten⁹ excipit': si debitũ vrget. ꝑterea si hʒ superflua vasa: nec aliũde soluẽ valet: ne qd imobile alienet' vl' distrahat': ea gestis habitꝫ corã eo c⁹ ẽ loci ordinatio alijs sãctis locꝫ venerabilib⁹ vel cõflata cuilibʒ vẽdãtur. q aũt hec accepit citra hãc obseruatõem: hisdẽ penis' subiaceat: q̃ in reb⁹ immobilib⁹ ꝓdite sũt. Si aũt debitum qd' vrget ex mobilib⁹ solui nõ valet: ꝑmo res imobiles spẽali dent' pignori: cui⁹ fruct⁹ creditor sibi reputet tã in sortẽ q̃ȝ in vsuras vsqʒ ad quartã cẽtesime. Qd' si nolit: tunc ordinator dom⁹ apud eũ a quo ordiatur habitꝫ absqʒ dispẽdio gestis iuret maiore pte ibidẽ seruiẽtiũ ɔsentiẽte ⁊ debitũ vrgere nec ex mobilib⁹ solui posse quo subsecuto ꝑ.xx.dies rem eccl'ie esse venaleʒ publice sit notũ: vt pl⁹ offerẽti det' precio modis oĩb⁹ ꝓ debito dãdo. aliter eni emptori res nõ cõcedit' ⁊ hoc inscribat': nil eẽ factũ in eadẽ re ad dãnũ diuine dom⁹ emptore vo nõ iuẽto res estimata districte det' creditori in solutũ addita i ꝑcio decima ꝑte vniuerse estimatõis ⁊ accedẽte cõsẽsu ordiatoris ⁊ maioris ptꝫ ibidẽ suientiũ. sit tñ ea res mediocris inter ceteras i specta ipius q̃litate ⁊ q̃ntitate ⁊ onere. ⁊ is creditor hic intelligat': q qd' credidit: ꝓbat i vtilitatẽ religiose dom⁹ ꝓcessisse Sicut aũt alienatio reꝝ ecclesie interdicit': ita ꝓhibet' ne q̃ sterilis det' ei possessio aut al's onerosa veluti noĩe fiscalium. Itẽ ꝑdiũ ꝓpter on⁹ fiscaliũ inutile alienet': gestꝫ vt sup̃ cõficiẽdis ⁊ eodẽ iuramẽto ꝑstito.i. ꝙ alia de cã non alienet'

iij.di.q̃rto. l Ut plus. Quid si offerat pl⁹ q̃ȝ valet: tũc tm̃ iustũ ꝑciũ recipiet: lʒ lex dicat: ꝙ ɔ̃hẽtes se pñt inuicẽ fallere.ff.de mio.i cause.lʒ eccl'ia i suis ɔ̃ctibus ñ dʒ dolũ facẽ: ut ex̃ de dona.ꝑ tuas.
m Districte.s. ut ɔsideret' q̃ȝtum inde posset colligi in.xxv. annis: ⁊ ꝓ tãto vẽdat': ut i auc̃.de ec.ti.col ix.§. fin aũt heres.
n Insolutũ. hic inuito creditore aliud ꝓ alio soluitur: ɔ̃ id.ff.si cer.pe.l.i.. Itẽ in dat' ei res mediocr.s' i solutũ cũ optia dari ðbeat: ut.C. de soln.auc̃. nisi. Itẽ ꝙ tenet' ꝓbare pecuniã versã eẽ iu vtilitatẽ ecclesie.⁊ sic i trib⁹ onãa ɔ reditor ⁊ iõ ei addit' decima ps: lʒ h⁹ alit' alij intelligũt: ut si res valebat. x. ꝙ ei vendẽda sit ꝓ.xi.
o Addita.hoc ẽ fauore eccl'ie sicut al's fauore libertatis qs cogit' rẽ suã vendere.liiij. di.fraternitatẽ.
p Probat. Sʒ nũquid creditor ita curiosus ẽ: ut ꝑ teneat' scire ad quẽ vsũ ɔuertat' hec pecunia? Sʒ ſm hoc null⁹ iueniret' q cũ eccl'ia ɔ̃heret: ut.ff. de mioꝛib⁹ verũ.§.si locupleti. et.l.ꝙ si mior. Sʒ dic ꝙ sufficit ꝓbare: ꝙ ecclesia tũc tpis egebat pecunia: ut.ff.ð exerci.lucius. ne si nimia subtilitate circa res eccl'iaꝝ laboremus: illa subtilitas eis i ꝑnicieʒ vertat': ut.C.ad tre.l.pl't.in prin.

C.de vo.sig.l.iij.in fi.tñ ar.cõ.ff.de in rem verso: ꝙ si seruus.§.penultimo.

q Processisse. simile extra de deposito grauis.

r Scut aũt. onerosa. q̃ plus hꝫ incõmodi q̃ꝫ cõmodi. res eñi transfert cũ onere suo ut. xvi. q. i. siqs laicus.

ff.de pub. ⁊ vecti. l. vectigalia. int p̃uatos reqrit trienniũ C.de iur.emphi. l. ij. i locatiõe bienniũ: ut. ff. loca q̃ro. §. inf.:

b Tp̃is. p̃titi. s̃m alios futuri i odiũ isti⁹ ⁊ i fauorẽ eccl̃e.

c Impendit. sed huic obstat. liiij. dist. generalis. ⁊ extra de iniunte. resti. c. i. l3 ibi bona fide fecit sũpt⁹: h mala fide. xij. q. ij. c. vulterane.

nisi ut immunitas eiusdẽ venerande domus seruetur. Sed ⁊ p̃mutare p̃ncipi p̃nt p re maiori vl̃ eq̃li: si res publica hoc exposcit: pragmatica forma super hoc p̃cedẽte. Itẽ sibiinuicẽ recte permutãt cũ vtriusq̃ꝫ indẽnitate eoꝝ. s. cõsensu q ⁊ supra referũtnr. Perpetua quoqꝫ emphiteosis i his reb⁹ permittitur: si res in eoꝝ geritur p̃ñtia: quibus hoc assignatur lege. iurãtibus his quoꝝ interest ex eo ꝯtractu nihil ad lesionẽ diuine domus effici solito redditu ipsi⁹ rei q fuit cũ diuino iuri dedicaret: nõ iminuendo nisi in sextã p̃tẽ. Aut si ob cladẽ diminuta fuerit tũc constãte nũc pensione i emphiteosim det. Qd si res p̃ciosa q dẽ ẽ: paꝝ tñ aut nil prestet pẽsionis: res subtiliter estimãda ẽ: ut ex hac iusta pẽsio ꝯstituat. Ea tñ sola dẽtur in emphiteosim: que ad hoc videtur congrua iconomo ⁊ alijs gubernatorib⁹. Qui rẽ h⁹mõi ꝯducit vel i ẽphiteosim acceptã [illegible] fecerit deteriorẽ: aut canonẽ p bieniũ ñ soluerit: repelli põt: vt tñ soluat toti⁹ tp̃is pẽsionẽ: ⁊ id in quo rẽ lesit resarciat: nõ repetitur⁹ siqd ipẽderit noie melioratõis. Siquas vo ruinas habẽt memorate dom⁹ quas reedificare nõ valẽt: in ẽphiteosiꝫ denĩ p̃petuã. emphiteota vsu re materia deposite habitationis dom⁹ ut pẽsio minuat iter tiam partẽ ab ea que stantibus adhuc habitationib⁹ colligebatur: aut eo prius reedificãte ex additis illic per estimationem pensionibus medietas detur religiose domui. nã priori casu ab initio emphiteosis prestanda est pensio. Qui vero res iam dictas nõ gratuito alienatõis titulo circa formaꝫ leg⁊ accipit: rẽ qdẽ cũ oi icremẽto medij tp̃is rr̃stituat. ei⁹ ãt quod dedit: nullam aduersus venerabilem domum sed aduersus eum qui alienauit habeat actionem. donatarius autem ⁊ rem cum omni causa restituat: ⁊ aliud tantũdem. Creditor quoqꝫ restituta re pignorata crediti actionem habet. Emphiteosis acceptor ab ea cadat. nec quod dedit repetat: immo statim soluat quod soluturus esset si iure contraxisset. Sed meli⁹ dicitur omnino denegandas actiones esse huiusmodi acceptori.

Item codice li. i. ti. de sacrosanctis ecclesijs. Item leo. Si iconomus ecclesie prospexerit expedire: ut cuiqꝫ considerãti certarum possessionum atqꝫ prediorum vrbanorum ⁊ rusticorum ad ius ecclesiasticum pertinentium temporalis vsufructus possessio pro petitions ipsius prestetur eius tẽporis quod inter vtrosqꝫ conuenerit: siue in diem vite sue si ab eo qui desiderat postuletur: pacta cũ eo q hoc elegẽit ieat iconom⁹ atqꝫ ꝯscribat: p q̃ ad tp̃s itra qd h° p̃stãi placuẽit statuat ⁊ mãifestũ sit: ꝙ qsqꝫ accepit adinicẽ. Valeat h⁹mõi bñficij g̃ra p̃stãdo qd ẽ eccl̃iastici p̃dij vsufruct⁹: p⁹ statutũ ãt tp̃s ⁊ placitũ redditũ ipoꝝ p̃prietate ad ius ⁊ dominiũ eccl̃iasticũ reuertẽte firmit: ita vt siue cõpleto spatio qd int eos fuẽit ꝯstitutũ: seu morti siue tp̃e si h° q°qꝫ ꝯuẽerit is q eccl̃iasticã posriõꝫ ⁊ cẽtoꝝ

s Itẽ sibi. recte si p̃diũ vnius alij est vicinum: ut in auc. d ec. ti. §. fin aũt. colla. ix. ⁊ ex̃ de rerũ p̃mu. ad questiones.

t Perpetua. vsqꝫ ad. xxx. annos. in sti. de p̃pe. ⁊ tẽp. act. Uel p̃petuũ. i. q̃ꝫdiu viuit. ff. p socio. l. i. ⁊. j. e. p̃carie. Uel p̃petua. i. q̃ꝫdiu pẽsio soluit: ut insti. locati. §. adeo. sicut excõicatio dicit p̃petua. i. quousqꝫ penitet: ut. s̃. e. q. i. q̃. ⁊. xxvij. q. i. de viduis. vl̃ vsqꝫ ad tertiã generationeꝫ: ut in auc. de non alie. aut p̃mu. §. ẽphitheosim. et. §. q̃ vo leonis.

u In his reb⁹. i. in reb⁹ nõ multũ vtilib⁹

x Nõ iminuẽdo. i. si est minuẽda nõ ẽ plus minuẽda.

y Sextã nõ remouet qn pl⁹ possit dari.

z Nũc pensiõe. i. quanta pensio nũc possit hr̃i.

a Subtilit. i. ut ꝯsiderer quantũ in. xx. annis inde colligatur: ut in auc. de ñ alie. aut p̃mu. §. quia vo leonis.

a Ui rẽ. p bieñiũ. Hoc ẽ tñ p̃uilegiũ eccl̃ie: ut stati expellat colonũ nõ soluentẽ pensionẽ: ut ar. ex̃ de iureiuran. p̃uenit. ⁊ c. querelã. idẽ ẽ i colono fisci

d Si qs. ex auditis. de nouo. i. medietas q̃ accrescit: dabitur cũ antiqua pensione. alij dicũt ꝙ medietas antiq ⁊ medietas noue dabitur.

e Medietas ei⁹ que accrescit.

f Uiuo. nõ gratuito. ut emptor.

g Incremento. i. oẽs fruct⁹ p̃ceptos medio tp̃e. xij. q. ij. nõ dicat.

h Uenerabilẽ. ut. xij. q. ij. diaconi. ⁊. c. siqs. ⁊ c. quicqd. C. de rei vẽ. si mancipium.

i Aliud. cõ. xij. q. ij. diaconi. vbi sufficit ꝙ tãtũdem restituat. l3 ibi loqtur d alienatore: hic de eo cui ẽ alienatum.

k S3 meli⁹. h° appo suit guarneri⁹ de lege. q̃ ẽ de sacrosã. ec. sanci m⁹ nemini. l3 corrigitur i auc. coll. ij. de ñ alie. §. q̃ vo leõis. ⁊ p canonẽ xij. q. ij. vulterane. vñ siue bona fide siue mala accepit: hꝫ regressũ ad auctorẽ suũ: ut ex̃ d re. alie. ñ alie. ad audiẽtiã. l3 sit ar. cõ. C. d euict. si fũdũ. vbi dr̃ ꝙ malefidei possessor ñ alr hꝫ regressũ ad suũ auctorẽ: nisi sit sibi cautũ d euictione. Dicũt tñ qdã ꝙ si ẽ male fidei pos. ille q r̃cipit tũc nec aduers⁹ eccl̃iaꝫ nec aduers⁹ alienantẽ hꝫ actionẽ: ut. xvi. q. iij. vniuersas. si ẽ bone fidei hꝫ actionẽ aduers⁹ eũ tm̃ q alienauit: ut. xij q. v. vulterane. meli⁹ est ut dicas siue bona fide siue mala ꝯreri? sẽp hꝫ actõꝫ aduers⁹ alienãtẽ.

l Si iconomus. p̃stetur. si. ex̃ de his q̃ fi. a p̃la. sine ꝯsen. ca. cũ ap̃lica. ⁊. c. sequenti. ibi p̃ptua firmitate.

m ¶ Cuibuscūqȝ. cognatis. ⁊ sic dānosū ē alicui officiū suū: ut. vij. q. .i. constitutum.
n ¶ Quod si necessitas. duos. hodie sufficit solus ɔsensꝰ epi cū canonicis. xij. q. ij. sine. et si res venalꝭ ē i parochia alteriꝰ ille iñpoñit decretū: ut. C. de p̄diis et alijs rebꝰ mīo. l. si p̄diū ⁊ ex̄ de fo. ɔpe. sane. qꝺ ñ credo verū cū sufficiat ɔsensꝰ epi cū caplo. xij. q. ij. sine exceptiōe.
o ¶ Uel transactio. i. pmutatio.
p ¶ Nō valebit. ar. ñ valere ɔctū nisi adsit subscriptio: ex̄ ꝺ bis q̄ fi. a p̄la. c. i. xcvi. di. bñ qdē. xij. q. ij. sine exceptiōe.
q ¶ Saluo iure. i. ut nō itelligat ēē ppetua donatio sȝ tpalꝭ: ut nō. xvi. q. i. possessiōes. sȝ si eis darēt itelligēr ēē ppetua: ut ex̄ q̄ fi. a plꝭ. fi. ɔ. ca. cū aplica i fi. ⁊. c. se.

a ¶ Precarie. Precarie h̄ dicunt q̄dā p̄stationes vsufructꝰ in recōpensatiōe eiꝰ ppetatis q̄ daꝭ ecclie. pterea p̄caria ē qdā ɔctus affinis emphitheosi. sȝ i hoc differt ꝙ de qnquēnio in qnquēniū renouaꝭ: ut i se. ⁊ ex̄ de p̄ca. c. i. qñqȝ ē p̄cariū qꝺ p̄cibus ad otendū alicui daꝭ: ⁊ illud reuocari p̄t qñcūqȝ ñ obstāte aliq° pacto: ut. ff. de p̄ca. cuȝ p̄cario. ⁊ ex̄. e. c. vlti.
b ¶ Duplū. Uideꝭ ɔdicere illi. s̄. e. si iconomꝰ vbi dꝭ ꝙ tantū dē dari dȝ. sȝ lex illa benignior ē canone. uꝭ canon loqꝭ i eo casu cū senex ē vel debilis q recipit rē ecclesie.
c ¶ Cogi. sȝ fallit: ut. vij. q. i. cēs. ⁊ vbi aliqs alij pdest ⁊ sibi ñ nocet: ut ff. de aq̄ plu. ar. i sūma. §. it; varꝰ. ⁊. lxxxvi. di.

redditū vsufructū habendi grā pacto interueniēte suscepit: nō minꝰ q̄ȝ alteriꝰ tante quātitatꝭ quāte accepat redditꝰ cū ipoꝝ p̄dioꝝ dñio ⁊ rebꝰ imobilibꝰ eoꝝqȝ colonis ⁊ mācipijs ecclie derꝭliquat. nisi eni hac cōdictōne pacta inita fuerit: ea quoqȝ decernimꝰ nō valē. Nec vsꝰ p̄statio locū hȝ in oī domo religiosa: quo finito res vtraqȝ pleno iure pueniat i domū iā dictā: nec tributis qdē grauata sit maioribus ea res: q̄ daꝭ adiuicē. Quibꝰ cūqȝ modis alijs pmittiꝭ: interdicit tñ certꝭ psonis rē eiusmōi accipe: vt iconomo eiusqȝ cognatis. Quod si necitas cōpulerit: ut p ecclesie necitate aut vtilitate vel i vsufructu vꝭ in dircā vēditōe aliqd distrahaꝭ: apud duos vel tres ɔprouiciales aut vicinos epos cā q̄ necesse fuerit vēdi pmitꝰ cōpbeꝭ: vt hita discussiōe sacerdotali eoꝝ subscriptōe q̄ fcā fuēit vēditō vꝭ trāsactō corroboreꝭ. aliꝭ fcā vēditō vꝭ trāsactio nō valebit. Minꝰ vō vtiles possessiones pegrinis vel clericꝭ saluo iure ecclie p̄stari pmittimꝰ. Itē ex cōcilio mediomatricꝭ. Ecclisticaꝝ rerū p̄carie q̄liꝭ fieri debeāt.

Precarie a nemie ꝺ rebꝰ ecclisticꝭ fieri p̄sumanꝭ: nisi tñ q̄tū ꝺ q̄litate ɔueniēti daꝭ ex ppo: duplū accipiāt ex rebꝰ ecclie i suo tñ q dederunt noīe si res ppas ⁊ ecclisticaꝭ fructuario vsu tenē voluerit. si aūt res pprias ad pñs dimiserit: ex rebꝰ ecclisticꝭ triplū vsufructuario vsu suo tñ qs noīe sumat: q: sic eas quenqȝ tractare vt reꝝ ecclisticaruȝ dispēsatorē cōuenit nō vt pparū largitorē. decreuit etiā scā synodꝰ ⁊ ipialis auctas denūtiauit: ut a nullo ptāte qs cogaꝭ facē p̄cariā de rebꝰ deo ⁊ sāctis eiꝰ ꝺdicatis: cū rō ⁊ vsꝰ obtineat: neminē cui non vult cōtra vtilitatē ⁊ rōem cogi de pprio facere bñficiū. Nec cōmutationes reꝝ vel mācipioꝝ ecclesiasticoꝝ q̄libet psona sine licētia ⁊ regio consensu facere p̄sumat: Itē ex cōcilio beluacēsi. De eodē. Palea

Precarie de quinquēnio i quinquēniū ꝭm antiquā cōsuetudinē r̄nouēꝭ. Item ex ɔcilio char. De eodē. Palea

De p̄carijs q̄ a rectoribꝰ ecclesiaꝝ irrōabiliter fiebāt ⁊ se suosqȝ successores pēa graui obligabant: ut facta iporuȝ nequissent dissoluere: precipimus: ut nemo successor in antecessoris sui pena sit obligatus: sed sue puidētie sit cōcessū: ut si ātecessor eiꝰ res ecclesie irrōabiliꝭ distribuit: ab eo ad ius ecclesie eiusdē reuocētur. Itē ex concilio martini pape. In rebus ecclesie disponendi ptātē habeat epus.

Episcopꝰ h̄eat ptātē in rebus ecclesie: vt dispenset necitatē hñtibꝰ cū oi reuerentia ⁊ timore dei. pticipare enȝ etiā oȝ q̄ necessaria sūt. si tam ipe aut q cū eo sūt f̄res idiguerīt aliq°: vt necitatē nllo mō patiāꭍ ꝭm aplm scm̄ dicētē: victu tñ ⁊ tegumēto his contēti sumꝰ. Si āt res ecclesiasticas eps in suas ppas voluntates vsurpare voluerit: aut f̄ribus vꝭ filijs vꝭ q̄buscūqȝ ppiqs suis ꝺderit ptātē ut p eos latenꭍ ledāꭍ res ecclastice: hunc oȝ ōbnoxiū ēē cōcilio. Sin aliꭍ eps vꝭ q cū eo sūt p̄sbri aut diacōi accuseꭍ: q: ea q̄ vꝭ ex redditu vꝭ ex q°libȝ actu eccle venerūt: i suos vsꝰ colligūt: ⁊ pauperibꝰ fraudāt: ⁊ fame ɔficiūt hos. n. corripi oȝ ꝭȝ ꝙ ordiatū fuerit a scō cōcilio. Si vō ɔ hāc phibitōeȝ aliq̄ ꝺ rebꝰ ecclesie epm vēdere contigerit: etiā res ipa ecclie restaurāda ē: ⁊ ipe gradu suo deiciendus decernitur. Unde in eodem concilio martini pape legitur.

pasce.
d ¶ Nec ɔmutationes. hoc intelligas in rebꝰ collatis ecclie ab iperatore: ut. s̄. e. hoc ius in pñ. vel loqꭍ ꝭm sua tpa.
e ¶ Episcopus. indiguerit. Nota q̄liter exponiꭍ hoc vbū indiguerint: ut arteꭍ tm̄ ad victū ⁊ vestitū. ar. extra de p̄ben. de monachis.
f ¶ Uictu. q tā melior uꭍ peior dandus ē ꝭm q̄litatē psonaꝝ: ut. xli. di. ñ coganꭍ. noīe cibarioꝝ ñ intelligunꭍ vestimenta sȝ noīe alimētoꝝ intelligūꭍ vestes ⁊ hītatio: ut. ff. ꝺ ali. le. l. vltia. ⁊. l. antepenultima.
g ¶ Aut fratribꝰ. p̄sumitur enim ꝙ hoc carnali amore faciat: ut. lxxxix. di. decenꭍ. sic s̄. e. hec vsus. sic ex̄ de ap. postremo. sic ecōuerso ɔsanguinitas qñqȝ eludit suspictionē: ut extra ꝺ cohabi. cle. ⁊ mnli. a nobis.
h ¶ Presbyteri. eque puniunꭍ illi qui nō resistūt. s. officiati: sicut ipe episcopus: ut. C. de appel. quoniā ⁊. ij. q. vij. qua p. pter.

a Si qs nō eſt. q₂ forte mortu⁹ eſt: q₂ ſede vacāte nō pōt alienari res eccleſiaſtica: ita. xij. q. ij. ſiq̄ de reb⁹. ⁊ meli⁹ ex̄ ne ſe. va. nouit. tñ. h. dicit ꝙ ſede ſacerdotali vacāte auctoritate epi pōt fieri alienatio: ut. lxxi. di. fraternitatē. ⁊. ſ̄. c. q. i. decretū. ⁊ eſt ar. ꝓ ipſo. C. qui admi. ad bo. poſ. bonoꝝ. Sꝫ eccl'a epali vacāte clici nihil pñt alieāre. Itē pꝫ hic ꝙ ep̄s nihil pōt alieāre ſine ꝯſenſu ſacerdotis. xij. q. ij. placuit. ⁊. c. abbatibus. Q. iij.

b Honore. ꝑea cui alieātiōis indebite ē depoſitio. xij. q. ij. vulterane. ⁊. c. abbatibus. ⁊. c. aplicos xvij. q. iiij. null⁹.

c Quid vo. duos ſolidos a q̄libet eccl'ia pōt ep̄s petē noīe cathedratici pterq̄ᷓ a monaſterio: ut. j. c. inter. pōt tñ i neceſſitate a clericis collectā petere: ex̄ de cen. cū apl's. appellaf etiā q̄ñq₃ ſynodaticū: ut ex̄ ꝺ cen. olim. qm̄ freq̄nt̄ i ſynodo danf. iſti aūt denarij erūt ſm̄ cōeꝫ monetā regionis: ut. ff. ꝺ le. iij. nūmis. et ſi plures monete ſūt: forte meliores dabunf: ex̄ ꝺ iureiurā. quanto in fi. ul' ſaltē mediocres: ut ex̄ de cen. ex pte. Iteꝫ pter cathedraticū pōt ep̄s petē moderatā ꝓcurationē: ut. j. e. inf.

De epiſcopo q nullam neceſſitate eccleſie vendidit.

Si qs ep̄s nulla eccleſiaſtice rōis necitate ꝯpulſus in clero ſuo: aut forte vbi p̄ſbr̄ ñ ē: de reb⁹ eccl'iaſtic ꝑſūpſerit aliqd vēdere. ⁊ res ip̄as eccleſie ꝓprie reſtaurare cogat: et in iudicio epoꝝ deijciat auditus ⁊ ꝯuict⁹: ⁊ tanq̄ᷓ furti aut latrocinij re⁹ ſuo puef honoř

Quid vo noīe cathedratici ep̄s exigē debeat: in ſcd̄o cōcilio bracarenſi legitur.

Preter honorē cathedratici nihil ep̄s p dioceſes exigat.

Placuit: ut null⁹ epoꝝ per ſuas dioceſes p̄ter honorem cathedre ſue. i. duos ſolidos aliud aliqd p eccl'ias tollat: neq₃ tertiā ptē ex quacunq₃ oblatiōe ppli eccl'ijs ꝓchialib⁹ facta ſibi vſurpet: ſed eccleſie reparationi ſeruef: ⁊ ſingulis ānis epo rō fiat. nam ſi tertiā ptē illā ep̄s tollit: lumen ⁊ ſartatecta abſtulit eccl'ie. ſimiliter ⁊ parochiales clerici ſuili more i aliqbus opib⁹ epiſcopo ſuire nō cogant. q a ſcriptū ē neq₃ vt dn̄antes in clero

Itē ex cōcilio apud merech

Baſilicaꝝ reparatōi ꝓficiat tertia: quā ep̄s accipe ꝯſueuerat

Priſcis qdē canonib⁹ erat decretū: vt ep̄s de ꝓchianis eccl'ijs tertiā cōſequeref: cui ſua pleniſſime ſufficē non pñt. placuit huic ſācto cōcilio vt null⁹ ꝓuicie luſitaie ep̄s a q̄libet ꝓchiana eccl'ia tertiā auferre p̄ſūat. ſꝫ q̄ exinde cōſeq poterat: reparationi baſilicaꝝ ꝓficiāt. Itē ex cōcilio toletano.

Ut accipiat ep̄i tertiam niſi dirutas eccleſias reparare voluerint.

Unio noſtre cōgregatōnis decreuit atq₃ inſtituit tertias q̄s antiq canones de parochijs ſuis hr̄e epos cēſuerūt: ſi eas exigēdas crediderint: ab ip̄is ep̄is dirute eccl'ie reparēt. ſi vo eas maluerit cedere: ab eaꝝ cultorib⁹ ſub cura ⁊ ſolicitudie ſui pōtific reparatio eiſdē ē adhibēda baſilicis. ꝙ ſi oēs eccl'ie aut icolumes fuerit: aut q̄ dirute erant repate extiterit: ſcd̄ꝫ āntiquoꝝ canonū iſtituta: ſi tertias ſibi debitas vn⁹qſq₃ ep̄s aſſequi voluerit: facultas illi oīmoda erit. ita videlicꝫ: vt citra ip̄as tertias null⁹ epoꝝ qppiā pro regijs iqſitionib⁹ a parochianis eccl'ijs exigat: nihilq₃ de p̄dijs ip̄aꝝ eccl'iaꝝ cuiq₃ cā ſtipēdij dare p̄ſūat: ſꝫ ⁊ hoc neceſſariū inſtituere duxim⁹: vt plures eccl'ie vni neq̄q₃ cōmittanf pbr̄o: q₂ ſolus p totas eccleſias nec offm̄ valet pſoluef nec reb⁹ eaꝝ neceſſariā curā impēdē ea. ſ. rōe p̄cipimus: vt eccl'ia q̄ vſq₃ ad. x. habuit mancipia ſup ſe habeat ſacerdotē q̄ vo min⁹ alijs cōiūgat eccleſiis. ſiqs ſane epoꝝ hāc nr̄aꝫ cōſtitutionē ꝑuipēderit: duorum mēſiū ſpacio ſe nouerit excōicatiōe mulctari. Itē pelagi⁹ greſonio illuſtri. De eodē.

Illud te volum⁹ modis oib⁹ cuſtodire: ne qui epoꝝ ſicilie de parochijs ad ſe ptinentibus nomine cathedratici

Decreuim⁹ ꝯ. So: tertiā hꝫ: cū vult hoc on⁹ fabrice ſubire: ut. j. xij. q. iij. c. vlt. ⁊. j. e. vnio contra.

Epiſcopo ratio. p archidiaconū de poſſeſſionibus eccleſie: ut. xxv. di. perlectis.

g Priſcis. tertia. pt hoc itelligi ꝺ tertia q̄ debef ipi fabrice. alij dicūt de tertia illa q̄ debef ipſi epo ut illā ñ debeat hr̄e ex q°. abūdat: niſi velit on⁹ fabrice ſubire.

h Unio. ut tertias. h. itelligit hoc ꝺ tertia oblationū: ñ de tertia decimationū. ſꝫ ꝯ cū ē ex̄ de p̄ſcrip. de q̄rta. Alij dicūt ꝙ ep̄s hodie nullā hēbit tertiā: niſi i duob⁹ caſib⁹. vn⁹ ſi vult repare eccleſiā: ⁊ ali⁹ ſi incūbit on⁹ regale: ut h̄ df̄. Sꝫ veri⁹ ē ꝙ ep̄s ad ſuū cōmodū hꝫ vnā tertiā ꝓ ſe: ⁊ aliā quā pōt tenē ſi vult ſubire onus fabrice. hēbit p̄terea ptē oblationū tpe dedicatiōis: ut. ſ. c. nec numer⁹. ⁊. xviij. q. ij. eleutheri⁹. Sꝫ qd ſi ep̄s ptē fabrice recipit: deinde cū eguerit eccl'ia repatione: voluit eccl'ie reddere tertiā? dic ꝙ ñ pōt Io. ſicut nec vſufructuarius pōt i tali caſu vſufructum cedere: ut. ff. de vſufruc. ſꝫ cū vſufructuari⁹. ⁊. l. ſe. ff. de aq̄. plu. ar. is cū quo. Male dicit Io. qm̄ repare dꝫ ep̄s eccleſiā poſtq̄ᷓ hēt q̄rtā fabrice: q₂ res trāſit cū onere ſuo: ut. xvi. q. i. ſiqs laicus. h.

i Omnimoda. h̄ appaꝫ ꝙ illā tertiā pōt ep̄s in ſuos vſus ꝯuertē: cū eccleſia ñ eget repatione ſꝫ fōte ꝯriū ē. xij. q. ij. nobis. vbi df̄ ꝙ ānuatim refuabif. So. ibi logf ꝺ illa pte q̄ ptinet ad repatiōnē epalis eccl'ie. hic vo de tertia parochialis eccl'ie.

d Placuit. ſolidos. ad pl⁹. min⁹. n. q̄ñq₃ daf: ut ex̄ de cen. olī. ut. j. e. nec min⁹: ⁊ forte ſolid⁹ h̄ appellaf aure⁹: ut. C. de ſpoꝛtul'. l. ij. ⁊ inſti. de pena temere litigā. in fi.

e Tertiā. ſ̄. e. q. i. de his. ⁊. c.

k Pro regijs. ar. ꝙ ꝓ iminē ad papā vl' ad regē ñ pñt epi vltra ſtatutū petē: ut ex̄ de cen. cū apl's. xvi. q. i. placuit.

l Cōmittanf. h̄ ē caſus: vbi aliqs pōt hr̄e plures eccl'ias. alij caſus ſūt notati. xxi. q. i. in ſūma q̄ſtionis.

452

m ¶ Mancipia.cū ergo decē faciūt plebem:p3 intellectus illius capituli.s̄.ij.q.v.presbyter si a plebe.

n ¶ Illud.s̄.vires.ne victū lōgi tp̄is breuis hora ɔsumat ex̄ de cen.cū apl's.Et s̄m quosdam a pauperib⁹ nihil petet:ut.i.q.ij.placuit. ar.j.e.cauendū. Sz h°. non est verū:q2 si aliqs vltra vires fuerit grauatus:fiet collectio ab alijs:ut ex̄ de cen. cum instantia.⁊.c.ꝓcuratio nes.nō aūt dabit epo nisi lac ad bibendū:ne ieiunio₂ doctrinā rubentib⁹ buccis p̄dicet ut.xxxv.di.sexto.et .c. eccl'ie.nec bibet vltra tertiā vicē:ut.xliiij.dis. in illa palea:qñ p̄sbyter ⁊ comedet lardum vel carnes vaccinas vl' veruecinas cū aceto:ut.C. de erogatione mili.an. .l.i.li.xij.ar.ɔtra.xli.di. nō cogantur.

o Nec numer⁹.forte ɔsuetudo fuerit: q̄ s̄m numerū baptizādo₂ū tantū vel pl⁹ recipiebat̄:qđ erat iniquū ut.i.q.i.baptizandis.et .c.placuit.Johānes.

p ¶ Aut in electa.ɔ̄triū est.j.xiij.q.i.c.i.vbi dr̄ q̄ iō parochie sūt distincte:ne aliqs iura alterius vsurpet.Ad hoc dicūt qdam q̄ hoc.c.loqtur s̄m ea tp̄a:qñ nōdū parochie erant distincte.s3 hoc stare nō pōt: q2 dionysius q distinxit dioceses diu p̄cessit gelasium:cui⁹ istud.c.est. Dicas ergo q̄ loquitur de iudeis ⁊ paganis et transeūtib⁹ ⁊ talib⁹ qui nō hn̄t certū domiciliū q̄ cū hic de pueris nō loquat̄:p3 ex eo qđ dicitur aut in electa.ipsi.n. nō p̄nt eligere.

q ¶ Cōsuetudinē.s̄m q̄ ɔuenit cū epo tp̄e dedicationis.xviij.q.ij.eleutherius.

a Uia cognouim⁹. qđ veterū. Nihil ergo pōt ep̄us petē ab aliquo nisi ońdat p̄ ca- tiones illud sibi debitum:ut.ix.q.iij.conquestus.xviij.q.ij.c.i.

b ¶ Presumpta.Nota q̄ longinqua vsurpatio nō facit ius:ut.xciij.dis. illud.c.di.contra morem.xxiiij. q.i.scisma.extra de simo.cum i ecclesia.⁊.c.nō satis.i.q.i.nullus episcopus.extra de prescrip.causam.Item ar.nota.q̄ sua auctoritate quis potest detinere de iure nō prestitit:licet illud diu soluitur ut.C.de agri.et censi.litibus.tēpus enim nō inducit obligationē:extra de cen.ꝑuenit.ff.de act. ⁊ obliga.obligationū fere.§.placet.pretor enim nō tuetur iniquā possessionem.ff. de publicia.cum sponsus.§.si res. nō enim sufficit possedisse nisi causam possessionis probet:extra de prescrip.si diligēti.ff.de itinere actuq̄ priua.l.vlti. licet enim longissimo tempore aliquid gratis prestitum sit:in hoc nō currit prescriptio:ut.xvi.q.iij clerici.⁊.c.si episcopus.⁊.C.de p̄scrip.xxx.vel.xl. an.male.ar.contra.xviij.q.ij.seruiciū.nam libertas nō dandi decimam p̄scribit̄: extra de p̄scrip. de quarta.Item ar.contra.i.q.iij. quesitum.nec cogitur quis causā possessionis probare.ff.si ser.vē. siquis diuturno. So.nec in longa nec in longissima

amplius q̄3 duos solidos presumant accipere:neq3 compellere presbyteros aut clerū parochiarum suarum supra vires suas eis conuiuia preparare: Item gelasius papa fabiano episcopo.

Baptizandis numerus nō imponatur: nec cathedraticum vltra v. tusti morem exigatur

Nec numerus baptizandis iuste creditur imponend⁹ cum q̄sti petierint vel ad regenerationem festinauerint: nō sint pro alterius voluntate repellendi. ⁊ ideo frater huius superfluam constitutionez modis omnib⁹ remouebis: vt vn⁹ quisq3 aut in vicina sibi ecclesia aut in electa pro sue mentꝫ baptizetur arbitrio. cathedraticum etiam non ampli⁹ q̄3 vetusti moris extiterit: ab eius loci pb̄ro noueris exigenduz ⁊ de his que die dedicationis fuerit offerentiū deuotiōe collata: cōsuetudinem que generaliter omnibus ecclesijs est prescripta seruabis. Cathedraticum qđ his auctoritatib⁹ ep̄is permittit̄ exigere: preter medietatem vel tertiā partem oblationum: que etiā pro varia ecclesia₂ cōsuetudine ex premissis auctoritatib⁹ ep̄o debetur: intelligendū est. nec illa pars oblationū oīm generaliter intelligēda est: sed vel anniuersarie dedicatōis vel quorundam etiam solēnium dierū ꝑut inter episcopum ⁊ sacerdotem tempore dedicationis conuenerit. De his vero episcopis qui per parochias suas crudeliter deseuiunt: sic ē statutum in tertio concilio toletano.

Ultra morem antiquum a parochianis presbyteris nihil episcopi exigant.

Quia cognouimus episcopos per parochias suas non sacerdotaliter sed crudeliter deseuire: ⁊ dum scriptum sit: forma estote gregi non vt dominantes in clerum: qui exactiones diocesi sue vel damna infligunt: ideo cēsemus: excepto qđ veterum constitutiones a parochijs habere iubēt episcopos: vt alia q̄ illis hucusq3 presumpta sunt: denegentur. hoc est neq3 in angarijs presbyteri aut diacones neq3 aliquibus fatigentur indictionibus: ne videamur in ecclesia dei exactores potius q̄3 pōtifices nominari. hi vero clerici tam locales q̄3 diocesani: q se ab episcopo grauari cognouerint querelas suas ad metropolitanum deferre non differant: ⁊ metropolitanus non moretur huiusmodi presumptiones auertere. Item ex concilio gabilonensi.

A parochianis stipendia nō nisi cum charitate epi exigāt.

Cauendum est sane: ne cū episcopi per parochias suas peragrant: quandam non solum erga subditos sed erga socios tyrannidem exerceant ne quod absit non cum charitate sed cum quadam iactantie temeritate nec cum gratiarum actione sed cum quadam iudiciaria inuentione stipendia ab eis exigant. obseruandum modis omnibus est: vt si quando eis peragrande parochie necessitas incūbit: in cōfirmandis hominibus in inquirendis rebus emēdatione dignis in predicatione verbi dei in lucris animarum potius q̄3 depredandis ⁊ spoliandis hominibus ⁊ scandalizandis fratribus operam dent. ⁊ si quando eis ad peragendum mini-

p̄scrip. sufficit allegare diuturnam possessionez: nisi aliquā causaz possidendi alleget. sed allegata causa cum de tempore constet p̄sumitur esse debitum: ar. xij. di. illa. tamen nō tenetur ꝓbare causam siue titulum possidendi quia potest esse ꝙ non habet de hoc instrumenta nec testes: nec ē hoc in memoria hominū: ut. iij. q. vi. hoc quippe. T. dicit contra. q2 sufficit si dicat p̄scripsi nisi p̄sumptio sit ꝯtra eū.

c Grauendum. subditos .s. laicos.

d Socios. hic clerici dicunt socij epi: alibi frēs: ut. xcv. dis. olim. ⁊. viij. q. i. ꝙ aūt.

e Scandalizēt. exigendo vltra licitum: ut. xi. q. iij nolite.

f Sumpt⁹. videtur ergo ꝙ si habet sumpt⁹ vn̄ possit expendere non debet alios grauare. nā potius vident̄ hec peti ex gratia q̄ȝ de iure: ut extra de cen. cū aposto lus. ⁊ ea que domi consueuit expendere debȝ expendere cū est in via: ut in aut. de man. p̄n. §. illud. colla. iij. ⁊ in auc. ut iudi. sine quoquo suffra. §. nulli. colla. ij. sȝ nō est ita: ut extra de simo. cū sit romana.

g Inter cetera. monasteriorū. j. xvi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ꝯ. j. xvi. q. i. cū ꝓ vtilitate j. xviij. q. ij. q̄ȝ sit. ⁊. c. seruitiū. ꝯ.

h Solutionis. ipsa enī monasteria a lege diocesana sūt exēpta: ut hic. ⁊. xvi. q. i. cū ꝓ vtilitate. ⁊. xviij. q. ij. quā sit. sed eorū capelle nō: ut extra de capel. mona. c. vlti. ⁊ penulti. ⁊ extra de p̄ben. de monachis.

...sterium suum a subditis aut fratribus aliquid accipiendum ē hoc summopere obseruarī debent ne quem scandalizent: aut grauent. tanta ergo discretio in hac re tenenda est: vt verbi dei predicator vbi proprij sumptus desunt a fratrib⁹ accipiat: ⁊ idem fratres illius potentia non grauentur: exēplo apostoli pauli: qui ne quē grauaret: arte ⁊ manibus victum querebat. Item ex cō cilio toletano. viij.

Vltra duos solidos a parochianis ecclesijs episcop⁹ nō presumat accipere.

Inter cetera deniq̄ȝ q̄ cōmuniter nos conferre cōpetenter oportuit: querimonias etiam parochialiuȝ presbyterorum gallie prouincie solertissime discernere decuit: quas contra pontificum suorum rapacitates necessitas vt comperimus tandem compulit in publicum examen deferri. hi enim pontifices vt eorundem euidens inquisitio patefecit in discreto moderamine parochianas ecclesias pregrauantes dum in exactionibus superfluis frequenter existunt: pene vsq̄ȝ ad exinanitionem extreme virtutis quasdam basilicas perduxisse probantur. ne ergo fiat de cetero quod constat hactenus inordinate presumptum non amplius q̄ȝ duos solidos vnusquisq̄ȝ episcoporum prefate prouincie per singulas dioceses vel basilicas iuxta synodum bracarensem annua illatione sibi expectet inferri: monasteriorum tamen basilicis ab hac solutionis expressione seiunctis. cum vero episcopus diocesim visitat: nulli pre multitudine onerosus existat. nec vnq̄ȝ quinquagenarium numerum euectionis excedat: aut amplius q̄ȝ vna die per vnamquanq̄ȝ basilicam remorandi licentiam habeat. quicunq̄ȝ vero pōtificum eorundem aliter q̄ȝ decreuimus agendum presumpserit: correctioni proculdubio canonum subiacebit tanq̄ȝ constitutionum synodalium transgressor ⁊ priscorum patrum edictorum corruptor. Item gregorius episcopis sicilie.

Sacerdotes ab episcopis suis vltra modum non grauentur.

Relatum est nobis sancte memorie decessoris mei tēporibus per seruum dei diaconem qui tunc ecclesiastici patrimonij curam gessit: fuisse dispositum vt sacerdotes per diuersas vestras dioceses constituti quotiens ad consignandos infantes egredimini: vltra modum grauari minime debuissent. summa enim prefixa fuerat vobis vt audio consentientibus: que ab eis sacerdotibus pro labore clericorum dari debuisset: atq̄ȝ quod tunc placuit: sicut nunc dicitur: minime custoditur. vnde fraternitatem vestram ammoneo. vt subiectis vestris graues studeatis non existere. Item pelagius cresconio illustri.

Secundum loci mediocritatem episcopis conuiuia parentur.

i Quinquagenariuȝ. hodie numerus singuloꝝ in euictionibus est taxatus: ut extra de cen. cū apostolus. nec numerus ibi taxatus recipiēdus est: si ecclesia grauetur: ut ibidem dicit̄ extra de exces. pla. cuȝ ad quorūdam. extra d̄ penis. c. penult. illos g°. qui superflui sūt: pōt remouē sacerdos: q2 si habes fuiturē ad aquā di certū numeꝝ pecoꝝ: si pl⁹ ducis ad aquā q̄ȝ d̄beas: superflua pn̄t a dn̄o remoueri: ut. ff. de aq̄ quo. ⁊ esti. l. i. §. trebacius. Itē si cā ꝓprij ꝯmodi venit ad ecclesiā: de ꝓprio viuat: ut. C. ⁊ sta. ⁊ ima. l. vlti. hec allegatio forte hodie n̄ tenet: q2 si aliq̄s faerit supra vires grauat⁹: alij vicini sacerdotes tenentur cōferre: ut dixi. s̄. c. illud. ⁊ ex̄ de cen. ꝓcurationes.

k Relatū est. sūma. s̄. eadē. q. i. relata. ar. ꝙ pactio interuenire pōt in sp̄ualibus: ut hic. ⁊. xviij. q. ij. eleutherius. xij. q. ij. c. quicūq̄ȝ ex̄ de deci. ex multiplici. q̄nq̄ȝ enim ꝓhibetur transigi vel pacisci: si tamen fiat auctoritate iudicis tenet: ut extra de preben. nisi. ff. de his q̄ no. infa. furti. §. pactus ff. de transact. cum hi. §. sicut. sed quare. recipitur pecunia pro actu ꝯsecrandi: ut hic dicit̄ ⁊ ex̄ de simo. cū sit romana. ⁊ nō ꝓ actu baptizādi: ideo dico: ne aliqui ꝓpter paupertatem vel auaritiam se subtrahant a baptismo: ut. i. q i. baptizandis.

l Pro labore. s̄. i. q. ij. c. vltimo. j. xij. q. ij. charitatem.

m Clericorum. qui laborant cū episcopo in visitatione.

a Illud. pene. nota q aliqs sub pena pōt obligari ī spiritualib⁹. ut. xxiij. di. q̄q̄. xvi. q. i. statuim⁹. i. q. vlti. q°. ti. ns.

b. Clericus.

d Nemo.

e Clericū. etiam depositū. ut. lxxxi. di. dictum. nec etiam coniugatum. xxxij. di. siqui vo. nec

Quod clericus. Causarū: alia ecclesiastica: alia secularis. Ecclesiastica alia spūalis alia criminalis alia ciuilis. Spūalis ē illa vbi agit̄ de decis vel matrimonijs. Criminalis vbi agit̄ de crimine ecclīastico. s. here sis vel vsurar: cui⁹ examinatio spectat ad iudicem ecclīasticū: ut. ī. e. siqs cū clerico. ⁊. vi. q. ij. c. i. Alia ē ciuilis siue pecuniaria: vbi agit̄ de reb⁹ tpalib⁹. ar. ad hāc distinctionē. xv. q. i. frater. Itē seculariū alia ē ciuilis alia crimīalis. ī bis oīb⁹ nūq̄ ꝯuenit̄ clericus nisi sub ecclīastico iudice: ut. ī. e. null⁹ eps. nisi in trib⁹ casib⁹: ut in cā feudi: ut ex̄ de iudi. ceterū. nisi sit incorrigibilis: ut. xvii. di. nec licuit. Itē ⁊ ī cā reꝯuentiōis. iij. q. viij. c⁹ in agendo. alios casus posui. ī. e. clericū null⁹. similiter nec laicus potest ꝯueniri sub ecclīastico iudice nisi in casibus. v. ut si ꝯueniat ipsum sub rebus spūalibus: ut ex̄ de iudi. c. ij. ⁊. iij. vel nisi rustici ecclesie cōueniātur: ut. lxxxix. di. indicatum. extra de appel. si duob⁹. vel nisi aliqs rapuerit res ecclesie tūc potius ex cōsuetudine q̄ de iure conuenit̄ sub clerico: extra de fo. cōpetē. cū sit. ⁊. c. si cleric⁹ Itē si laicus iudex ē negligens: extra de fo. cōpetē. ex transmissa. xxiij. q. v. administratores. vl̄ si suspectus fuerit iudex secularis: vel si haberetur querela contra ipsum: potest adiri ecclesiasticus iudex: ut in auē. ut diffe. iudi. coll̄. ix. §. i. ⁊. ij ⁊. §. penulti. nō tamē ꝓpter negligentiā ecclesiastici iudicis clericus pōt conueniri corām laico: ut extra de iudi. qualiter in si.

Illud magnitudinē tu ām̄i nime volumus ignorare: q syracusane ciuitatis eps inter alia q̄ in cautionū suarū pagīa spopondit: hoc etiam specialiter sub interpositione pene legitime ꝓmisisse legitur: nunq̄ se a quolibet sue diocesis presbytero vltra duos solidos cathedratici nomine petiturum nec per quamlibet aliam occasionem quicq̄ in eis dispēdio esse gesturum qd̄ magnitudo tua non solum a predicto episcopo sed de omnium episcoporum sicilie personis competenti solicitudine custodire nō desinat: nec ipsa quoq̄ prādia enormia fieri sed secundū mediocritatem vniuscuiusq̄ loci episcopo ad consignationem venienti susceptionis preparare conuiuium: quia nec eo pretextu pauperibus incuti damna volumus: aut qualibet ratione permittimus.

Clericus aduersus clericū questionem de predijs agitauit quē ad ciuilem iudicem producere voluit. reus non nisi ante iudicem ecclesiasticum stare volebat. actor vero potentia ciuil' iudicis illum a possessione sua deiecit. quo audito episcopus eum ab officio suo suspendit. ille contempta episcopi sententia officium suum ministrauit. hoc comperto episcopus sine spe restitutionis in eum sententiam dedit. Hic primum queritur: vtrum clericus ante ciuilem iudicem sit producendus? Secundo: si producēdus nō est: an hec culpa sit digna suspēsione? Tertio: si digna nō fuerit: an contemptorem sententie sui episcopi irreparabiliter oporteat deponi.

Quod clericus apud seculares iudices accusandus non sit: caius papa scribit dicēs

Apud secularem iudicem nullus clericus conueniatur.

Nemo vnq̄ episcopum aut reliquos clericos apd̄ iudicem secularem accusare p̄sumat. Item ex concilio parisieñ. Palea.

Null⁹ iudicū neq̄ pbr̄ū neq̄ diaconē aut clicū vllum aut miores ecclīe sine licētia pōtificī p se distrigat: aut ꝯdēnāe p̄sūat. qd̄ si fecerit: ab ecclesia cui iniuriā irrogāe digno scit̄: tādiu sit seq̄strat⁹: q°usq̄ reatū suū agnoscat ⁊ emēdet. Itē marcell⁹ pp̄. De eodē

Clericū cuiuslibꝫ ordis absq̄ pōtificī sui pmissu null⁹ p̄sūat ad seculare iudicē attrahere: nec laico quelibꝫ clicuꝫ liceat accusare. Itē ex niceno ꝯcilio. [illegible]

Iudices aūt eē nō debēt nisi q°s ipē q̄ ipetit̄ elegerit: aut q°s suo ꝯsēsu hec sācta sedes aut ei⁹ pmates auctate h⁹ scē sedis dlegauerit. Itē valētian⁹ theodosi⁹ ⁊ arcadi⁹

obstat extra de aposta. c. i. q̄ ibi loquit̄ cū talis n̄ vult gaudere priuilegio clericali: q̄ forte sit maritus vidue. nā tūc pdit p̄uilegiū: ut ut. lxxxiij. di. qsqs clericus. idē dico de seruientib⁹ ⁊ mancipijs clericorū: ut. lxxxix. di. indicatum. et idē p̄uilegiū habet familia quod dn̄s: ut ex̄ d̄ iud̄. ad liberandū. q̄ libert⁹ forū patroni seqt̄. ff. ad municī. assūptio. xij. q. ij. ecclīarū suos Itē vxores clicorū: q̄ sortit̄ forū vxor ex p̄sona viri: ut. ff. de iuris. om. iudi. cū q̄dā. ⁊ eodē gaudet p̄uilegio vxor ⁊ fili⁹ quo cleric⁹: ut C. de epi. ⁊ cle. l. i ⁊. ij. lꝫ illa q̄ nō est legitima vxor: n̄ sortit̄ forū a p̄sona. ff. ad munici. de iur̄. §. vlti. Io. qd̄ dicit de cōiugato falsū ē: ut ex̄ de cle. ꝯiu. Io. ⁊ forte idē est ī deposito: cum sit exauctoratus. b.

f Absq̄ pontificis. hodie nec cū ꝯsensu epi pōt: ut extra de fo. ꝯpe. si diligēti. al's ab officio suspendit̄ ut. iij. q. vi. nō liceat. p̄terea causā pdit: ut. ī. c. inolita. ⁊. c. placuit.

g Iudices. qui impetit̄. ar. iudices esse dandos ad arbitriū rei: ut h. ⁊. xv. q. vij. si autē. ⁊. iij. q. vi. pegrina. ⁊. iij. q. v. quisqs. lꝫ ꝯ. ff. d̄ iud̄. obseruādū.

vbi dicit ꝙ ille iudex nõ est dandus: quẽ altera ps noĩatim petit. ſʒ põt ibi illud altera intelligẽ de actore nõ de reo. uel dic ſi nõ poſſũt ↄcordare actor ⁊ reus: tũc dabunt ſm petitionẽ rei. vel ſupple in oĩbus iſtis iſtud: ex
c ¶ Teſtimonium. recipiat. in cauſa criminali: ut extra de teſti. de cetero.
d ¶ In publico. ſ. foro ſeculari: ne ſit contra diſt. xxiij. c. illud. ⁊ xv. q. v. c. i.

actoris. vl' dic ꝙ hoc. c. loquit̃ in criminali cauſa. tũc enim ex pluribus epĩs põt eligere reus quos vult: ut. iij. q. viij. accuſatores.
g ¶ Primates. i. epiſcopi qui concilium celebrant auctoritate pape
h ¶ Continua. ordinariorum. i. ad ordinarios vel delegatos ab imperatore.
i ¶ Cum legibus que dicũt clericum poſſe trahi ad ciuilẽ iudicem: ut. ĩ. c. ſiquis cum clerico.
k ¶ Quia ad dei ſolius. i. clericoꝝ qui dij appellantur: ut. ĩ. e. ſacerdotibus.

a ¶ Nullus. vel exhibeatur ſed nũquid tenetur venire ⁊ allegare forum: ut ex̃ de ap. cum pati. nõ: q2 citatio nulla eſt: ⁊ vbi quis citari non poteſt vel ratione pſone vel temporis vel cauſe nõ tenetur venire: ut notaui. iij. q. ij. ſi epiſcopus. ⁊. q. i. c. ij ⁊. ff. de fer. l. i.
b ¶ Singuli. nota ꝙ ecclaſiaſticus iudex priuat etiã laicum ſua dignitate: ut. xxiij. q. v preceptũ in fi.

Ad ſecularia iudicia nullus clericus eſt pertrahendus.

Continua lege ſancimus: vt nullus epoꝝ vel eorum q eccleſie neceſſitatib⁹ ſuiunt ad iudicia ſiue ordinarioꝝ ſiue exordinarioꝝ iudicũ ꝓtrahatur. hñt eni illi ſuos iudices nec q̃cq̃ his publicis eſt cõe cũ legib⁹. Itẽ cõſtantin⁹ imperator pſidens in ſancta ſynodo q̃ apud nicenã cõgregata eſt: cũ querela quorũdã cõſpiceret corã ſe deferẽdã ait: vos a nemine diiudicari poteſtis: quia ad ſolius dei iudiciũ reſeruamini: Itẽ ex cõcilio matinenſi. ca°. ix°.

De eodem. [illegible]

Nullus cleric⁹ aliũ clericũ ad iudicẽ ſecularẽ accuſare aut ad cãm dicendã traheꝛ quocũq̃ mõ preſumat: ſed oẽ negociũ clericoꝝ aut ĩ epiſcopi ſui aut preſbyteroꝝ cũ archidiaconi pñtia finiat. ꝙ ſiqs clericus hoc adimplere diſtulerit: ſi minor fuerit: vno min⁹ de. xl. ictib⁹ accipiat: ſi vo honoratior: xxx. dieꝝ cõcluſione mulctetur. Item bonifacius ad epos gallie.

De eodem. Palea.

Quecũq̃ cõtentiones inter chriſtianos oriũtur: ad eccleſiã deferant ⁊ ab eccleſiaſticis viris terminent. ⁊ ſi obedire noluerint: quouſq̃ obediant: a liminibus eccleſie excludant. Itẽ marcell⁹ papa.

Neq̃ ꝓ cã ciuili neq̃ ꝓ criminali epũs apud ciuilẽ iudicẽ ꝑtrahatur.

Nullus epũs neq̃ ꝓ ciuili neq̃ ꝓ criminali cã apud quẽuis iudicẽ ſiue ciuilẽ ſiue militarẽ ꝑducat vel exhibeat. ingratus eni q hoc iubere auſus fuerit: amiſſione reꝝ ⁊ cinguli cõdẽnatione plectetur.

Item ſiluester papa.

Quilibet clericus non eſt in publico examinandus.

Teſtimoniũ clerici aduerſ⁹ laicũ nemo recipiat. nemo clericũ quẽlibet in publico examinare pſumat: niſi in eccleſia. C. li. i. ti. de epĩs ⁊ clericis. Imperator theodoſi⁹ Nec honore vel legib⁹ epũs ad teſtimoniũ flagitet. Itẽ epm ad teſtimoniũ dicẽdũ admitti nõ decet. nã ⁊ pſona honorat̃ ⁊ dignitas ſacerdotꝫ excepta cõfundit̃. Nouella cõſtitutio: Epũs nõ flagitet ad teſtimoniũ iureiurãdo ſed euãgelijs tm̃ corã poſitiſ. ſʒ iudex mittat ad eũ ex ſuis miniſtris vt ꝓpoſitis ſacroſãctis euãgelijs ſecũdũ ꝙ decet ſacerdotes dicat q̃ nouerit. Itẽ ſiluester papa.

Clericus ad ciuilẽ iudicem clericum ꝑducens anathema ſit.

Siqs clericus accuſãs clericũ in curiã introierit: anathema ſit. ſubaudiẽdũ ẽ ſi publicoꝝ iudicioꝝ cognitionem petierit. epãle nãq̃ iudiciũ nihil obeſt ab imperatore poſtulare. Vñ in char. cõci. viij. legitur.

Proprio priuet̃ honore publici iudicij cognitionẽ ab imperatore poſtulãs.

Placuit ut quicũq̃ ab imperatore cognitionẽ publicoꝝ iudicioꝝ petierit: honore ꝓprio priuet̃ ſi aũt epãle iudiciũ ab imperatore poſtulauerit: nihil ei obſit. Sic ⁊ ſequẽtes auctoritates intelligende ſunt: quibus clericoꝝ cãs non niſi clerici cognoſcere iubent Unde gelaſius papa ſcribit zeie comiti.

A ſeculari iudice cleric⁹ nõ eſt audiendus.

Chriſtianis grauĩ ſemp debet eſſe qđ ab eoꝝ poſcit dignitate preſtandũ: quia deo

e ¶ Nec honore. i. iure ꝓ torio.
f ¶ Ad teſtimoniũ. a iudice ſeculari.
g ¶ Excepta. ab hac neceſſitate.
h ¶ Nouella. iureiurando. hec ſũt vba. G. nec dic verũ. nã epi bñ tenent̃ iurare: ut. ij. q. iiij. nulli ⁊. iij. q. ix. hortamur. ſʒ hoc eſt priuilegiũ eius ꝙ nõ tangit euangeliũ ſʒ tm̃ a longe man⁹ eleuat verſus ipſiũ. videt̃ tñ ꝙ ſm canones tenetur tangere euangeliũ ut. i. q. vij. quotiẽs. Io. ꝙ non debeat tangere hodie determinat̃ ex̃ de iura. calũ. c. vlti. b.
¶ Iudex mittat. extra de teſti. ſiqs teſtiũ. ff. de iureiurando ad pſonas
k ¶ Siquis.
l ¶ Placuit. petierit. ergo ex ſola porrectione libelli ꝑdit qs cauſã. ⁊ ſic ẽ ↄtra. ff. de in iũs vo. ſi libertus. ⁊. ff. rẽ ra. ha. l. amplius. vbi habes ꝙ nõ incidit in penam ſi deſiſtat ab agendo. ſic ergo videt̃ ꝙ qñq̃ ↄfugit ad ſecularẽ iudicẽ ꝓpter defidiam ecclaſtici iudicis ut. xvi. q. vij filijs. ſicut econuerſo recurrit̃ ad ecclaſticũ iudicẽ a ſeculari: ut. ĩ. xxiij. q. vltia ſepe his. ⁊. c. ſi vobis. ⁊ ex̃ de fo. cõpe. ſʒ. ⁊. c. ex trãſmiſſa. ſʒ nõ ẽ hoc verũ: ut ex̃ de iudi. q̃ſi i fi.
m ¶ Epãle. in his q̃ ſpectãt ad iudiciũ imꝑatoris: ut ex̃ de fo. cõpe. c. verũ. vl' intellige ꝙ imperator rogat epm cognoſcere de cauſa.
n ¶ Sic ⁊ ſequẽtes. i. ſic pmiſſe auctes dicũt: ꝙ nõ niſi corã clericis ſint ↄuenẽdi clerici: ſic ⁊c.

o Christianis. cele/
stem. clerici enim
milites christi sũt. xxiij
q. vltima. repħensibile
p Contempserint. si ñ
veniũt ad iudicium isti
actores in optione rei
est an velit ut circũdu/
catur edictũ: vel q̃ ad/
mittanĩ ꝓbationes sue
ꝫ iudex auditis ꝓbatio
nibus suis nõ ꝓnũcia/
bit eũ liberum ꝫ seruũ
illius non esse: nisi eui/
dentissimas ꝓbationes
habeat: ut. ff. de libera.
causa. diui fratres. vel
iudex põt actorib⁹ im/
ponere ꝑpetuum silen
tium: ut. C. de inge. ma
nu. l. diffamari.
q Refugit. sic. lxxiiij.
di. honoratus. ꝛ. iij. q.
ix. decernimus.
r Siluester. viuente.
hoc multũ facit ꝓ
eis: cum pater eos re/
uocauit: filij nõ possunt
reuocare: ut. ff. de ꝓba.
ꝓcula.
s Patris. ſm legẽ an/
tiquam habes: q̃ cum
quis nõ adimplebat vo
luntatẽ defuncti: omni
successione priuabaĩ. C.
de fideicõ. l. vlt. hodie
aũt hoc tenet in extra/
neo herede. ꝫ si filius
institutus heres nõ im
plet voluntatẽ defũcti
ꝑuaĩ successione relicta
tñ sibi legitima: ut. C. ð
fideicõ. autentica am/
plius. ꝛ forte lex ꝑualet
in hoc casu huic canoni
Innocen. tñ idem dicit
qð hic dicitĩ: ex̃ de vo. ꝛ
vo. redemp. ꝫ in fi. vñ
potest dici q̃ canon iste
corrigat autenticã.
t In vestro. auctorita
te enĩ epi volũtas de/
functorꝝ mandaĩ execu
tioni: ex̃ de testa. si he/
redes.

a Relatũ. christiano/
rum. hoc ħ bri/
nuit ſm primitiuũ statũ

seruientibus bñficiũ negare
non ↄuenit. siluester atq; fau
stinianus: q se a cunabulis cle
ricos cõfitentur a theodora se
opprimi ꝑ violentiã cõquerun
tur: quia dicũt se ingenuos at
q; deo auctore pristine cõditio/
nis nexibus absolutos in sor/
tem deterrime iterꝝ seruitutis
addici. ꝛ per auctoritatẽ regi
am cõtra leges publicas cum
clericali cingulo olim diũ tene
rentur astricti per archidiaco
nũ vrbis grumẽtine esse cõuẽ/
tos: cũ cõstet eũ q celestẽ mi/
litẽ pulsat: nõ nisi eius forꝝ de
bere sectari. ꝛ ideo dilecte de
pense salutatõnis affatu supra
dictos clericos tibi cõmẽdo:
vt si ad delegatorꝝ iudiciũ eo
rũ aduersarij venire cõtẽpse/
rit: tue sublimitatꝭ tutõne val
leantur: ne qd illis aut subrep/
tio aut inimica legibus violen
tia necessitatis imponat: quia
qui iudiciũ refugit: apparet
eũ de iusticia diffisum. Item
crispino ꝛ sabino cõis.

Non nisi ad epoꝝ iudiciũ cle
ricus vocetur.

Siluester ꝛ faustinianus ec
clesie grumẽtine clerici la/
chrimosa nobis insinuatõe cõ
questi sũt: libertatẽ sibi domi/
ni sui benignitate cõcessã he/
redũ eius oppressione pulsari
sibiq; in clericat⁹ officio pene
a cunabulis seruientibus etiã
manumissore viuẽte in eodem
actu nihilominus cõstitutis di
uinis mysterijs impẽdere ser/
uitiũ nõ licere: cũ si petitionẽ
veritas subsequatĩ: cõtra pr̃is
ꝛ auctoris sui factũ veniẽtib⁹
vt indignis hereditas legib⁹
auferatĩ: nec eis liceat heredi
tatẽ capiẽtib⁹ cõtra auctoris
sui ꝓsilire iudiciũ. ꝛ ideo fr̃es
kmi qm̃ se etiã ab archidiaco
no dicte ecclesie querũtur op
pressos: q per eoꝝ absentiam
moderatoris iudicium ꝓmisit
eos esse secuturos calcatꝭ oĩ/
bus ꝛ eodẽ qui contra leges

diuinas ꝛ publicas pulsatꝭ fo
rũ suũ putauit auferri in vr̃o
indicio: qsqs ille ẽ q clericum
lacessit aduemat: vt ecclesie
iura que vetusti ꝑncipes assi/
dua sanctione firmarũt: impe/
titis clericis non negentur.
Itẽ alexander oibus ortho
doxis per diuersas ꝓuincias
christo domino famulantibus

Ante iudicem ciuilẽ sacerdo
tes non accusentur.

Relatũ est ad huius sancte
ꝛ apostolice sedis apicem
cui summaꝝ dispositiões cãꝝ
ꝛ omniũ negocia ecclesiarum
ab ipo dño tradita sunt quasi
ad caput ipo dicẽte: Tu es pe
trus ꝛ su. h. p. e. ec. me. qð qui
dã emuli christi eiusdẽq; san/
cte ecclesie insidiatores sacer
dotes dei ad iudices publi/
cos accusare presumãt: cũ ma
gis apostolus christianoꝝ cãs
ad ecclesias deferri ꝛ ibidem
terminari ꝑcipiat: qm̃ taliter ꝓ
uaricantes ꝑuaricauerũt i de
um suũ ꝛ non obediũt ꝑceptis
eius. Itẽ pelagius benege
sto defensori.

Actor forꝝ rei sequatur.

Experiẽtie tue presenti au
ctoritate mãdamus: vt in
causis in quibus quelibet ec/
clesiastici officij ꝑsona loco pe
titorꝭ existit quenq; laicũ pul
satura apud sue ꝓuincie iudi
cem suas disponere actiones
nõ deserat. in his vero nego/
cijs in quibus ecclesiastici of/
ficij ꝑsona pulsatur: toti⁹ sub/
moto pulsatõnis obstaculo ad
iudiciũ episcopi vel presbyte/
rorum in loco vbi questio ver/
titur cõstitutoꝝ occurrat in/
differenter examen. Item
sergio cancellario:

De eodem.

Si quisq; clericus siue in/
ferioris siue potioris gra/
dus petitor existat: ꝛ cõtra lai
cam personã suas dirigat acti
ones: iste modis omnibus n

ecclesie: ut. ij. q.
v. siquis ꝑsbyter.
ꝛ. xcv. di. ecce. vñ
adhuc ſm legem
si iudex secularis
est inspector: epi
scopus ei adiun/
giĩ: vel causa trãs
fertur ad iudicẽ
ecclesiasticũ: ut i
auc̃. ut diffe. iudi.
§. si tñ colla. ix. in
criminalib⁹ cau/
sis tñ. s. sanguinis
nõ sũt clerici iu/
dices. xxiij. q. vl/
tima his a qbus.
b Experiẽtie.
ꝑsbyteroꝝ
hoc intelligit. h.
cũ causa his de/
legatur ab epo:
alr̃ epus solus iu
dex est ordinari⁹
ut. j. e. de ꝑsona.
vel expone vel ꝓ
ꝛ: ut. xv. q. vij. epi
scopus. vel dic q̃
ꝑlatus ql' hꝫ qui
ex electione ha/
bet ꝑlaturã: ha/
bet etiam iurisdi
ctionem: ut ex̃ de
offi. ordi. cum ab
ecclesiarum. ex̃ ð
elec. c. i. sed qui
nõ est electus ab
vniuersitate vel
collegio nõ est iu
dex ordinarius.
iudicẽ enim facit
aut consensus po
puli: ut. xciij. dis.
legimus in fi. ꝛ i
auc̃. de defen. ci/
uiĩ. §. si vero. aut
cõsuetudo: ut. ix.
q. iij. conquestus
C. de eman. l. i.

c Siquis. ꝫ. regula. q̄ ē. ſ. iij. q. vi. neminē. C. de iuriſdi. om. iudi. iuris ordinem.

d Clericū. ſecularē. niſi in caſibus excep tis in ſūma. Itē excipitur ſi papa delegat laico cāꝫ ſpūalem: ut. x. q. iij. illud. Itē forte cum ſuccedit clericus laico: ut ff. de iudi. heres abſens. qḋ falſuꝫ eſt. Itē ſm quoſdam cū tenet̄ de euictione ſequit̄ forum emptoris ff. de iudi. vendi/ditor. ſed hoc nō eſt verum: quia ꝑ hoc nō fit de foro illius licꝫ p̄ſtet ei auctoritatē.

e Uel ꝓponat. i. excipiat.

f Siquis. i his tribus. c. ponit ꝙ clericus a laico pōt iudicari cum eſt incorrigibilis.

g Contumeli ſi illa nō tm̄ epiſcopum ſed etiāꝫ eccleſiā eius tangat: alias nō poſſet eum ꝓ ſua contum:lia excōicare. xxiij. q. iiij. int

h Mox depoſitus. ſi ſit de nouo contumax: ut eſt de iudi. cum non ab homie. vł dic ꝙ iſte caſus ē ſpecialis vbi aliquis ſtati traditur curie: ſicut eſt in fal

alibi qꝫ apud ꝓuincie iudiceꝫ negocium ſuū dicturus occurrat. ſiquis autem laicus clericū cuiuſcunqꝫ gradus duxerit eſſe pulſandum: ad epōruꝫ iudiciū in eadem ciuitate vel territorio cōſtitutoꝝ ꝓponat eas quas ſe habere exiſtimat actiones quem ordinem legibus per oīa conuenientē atqꝫ conſentaneum demōſtrari illa regula manifeſtat: que precipit actorem foꝝ ſemper ſequi pulſati. clericis vero pulſa:is in epiſcopali iudicio foꝝ competere principaliꝫ quoqꝫ ſanctionum deſignat auctoritas. Item in cōcilio agathēſi legitur.

Epiſcopo non pmittente apud ſecularem iudiceꝫ clericus pulſari non debet.

Clericum nullus preſumat apud ſecularem iudicem epiſcopo non permittente pulſare. ſed ſi pulſatus fuerit non reſpondeat: vel proponat: nec audeat criminale negocium in iudicio ſeculari proponere. Itē pius papa.

Clericus ſuo inobediens epō depoſitus curie tradatur.

Siquis ſacerdotum vel reliquoꝝ clericoꝝ ſuo epō inobediens fuerit: aut ſi ei inſidias parauerit: aut contumeliam aut calumniā aut conuicia intulerit: ⁊ conuinci potuerit: mox depoſitus curie tradatur: ⁊ recipiat quod inique geſſit. Item ex concilio carthaginenſi. iij°.

Principale cogatur auctoritate: qui plebeꝫ inuaſam nō vult deſerere.

Petimus vt dignemini dare fiduciam: qua neceſſitate ipſa cogente liberuꝫ nobis ſit rectorem ꝓuincie ſecūdū ſtatuta glorioſiſſimoꝝ principum aduerſus illum adire: qui plebem quā inuaſerat vſqꝫ hodie commonitus ſecundum ꝙ ſtatutum fuerat relinquere contemnit: vt qui miti ammonitioni ſanctitatis veſtre acquieſcere noluerit ⁊ emendare illicitum: auctoritate iudiciaria ꝓtin° excludatur. Aureli⁹ epiſcopus dixit: ſeruata forma diſcipline non eſtimabitur appetitus: ſi veſtra charitate modeſte conuentus recedere detractauerit cum fuerit ſuo contēptu ⁊ contumacia faciente iudiciaria poteſtate conuentus Honoratus ⁊ vrbanus epiſcopus dixerunt: hoc ergo omnibus placet: Item gregorius papa.

A principibus corrigantur: quos eccleſia corrigere nō valet.

Iſtud eſt quod a vobis popoſcimus: ⁊ tunc iteruꝫ poſtulamus: vt paulinum aquilegenſem pſeudo epiſcopum et illum mediolanenſem epiſcopum ad clementiſſimum principem ſub digna cuſtodia dirigatis: vt iſte qui epiſcopus eſſe nullatenus poteſt: quia contra omnem canonicam conſuetudinem factus alios vltra nō perdat. ⁊ ille qui contra morem antiquum eum ordinare preſumpſerit: canonum vindicte ſubiaceat. Item ex concilio chalcedonenſi.

Proprium gradū amittant clerici cōiurātes vel cōſpirātes.

Coniurationū ⁊ conſpirationum crimen qḋ apud grecos dicitur phatrea: publicis etiā legibus certū eſt inhiberi penit⁹. hoc multo magis in ſancta dei eccleſia ne fiat conuenit abdicari. ſiqui vero clerici ſeu monachi inuenti fuerit coniuratores aut conſpiratores aut phatreas vel factiōes componētes aliquas ſuis epiſcopis aut alijs: omnino cadāt de ꝓprio gradu.

Clerici conſpirantes proprio gradu amiſſo retrudantur in carcerem: ceteri excommunicentur.

ſario: ut eſt de fal. ad falſarioꝝ. vel dic traditur curie. i. ꝑmittitur tradi: ita ꝙ eccleſia nō tenet̄ eum defendere. Item in tertio caſu tradit̄ curie. ſ. in crimine hereſis ut in conſtitutione Innocen. excōic im⁹. qualiter hoc verbū exponatur: habes j extra de ꝟ. ſig. nouimus.

i Petimus. fiduciā. i. auctoritatē.

k Excludat̄. ar. ꝙ ſiqs auctoritate iudicis mittitur in poſſeſſionem: ⁊ aduerſari⁹ eum nō admittat qui nec attēdit excōicationeꝫ: videtur ꝙ manu militari ei poſſit auferri res: ut. xxiij. q. v. principes. xxiij. q. iij. de illicita. xvij. diſt. nec licuit. ⁊ eſt expreſſū ff. ne vis fiat ei q ī poſ. ſiquis m. ſſ. ſ. ff. de rei ven. qui reſtituere. hodie tamen talis efficit̄ poſſeſſor poſt annuꝫ: ut extra de dolo ⁊ contu. contingit. ⁊ concordat legi. ff. de bo. aut iudi. poſ. ꝗuis.

l Appetitus. i. iniuria laceſſitus.

m Iſtud eſt. caſum huius. c. habes. xxiij. q. i. pudenda.

a Coniurationum. hec quatuor capitula idem dicūt: ꝙ coniuratores deponunt̄ ſi clerici ſūt: ſi laici excōicantur.

b Phatrea. a phares qḋ ē diuiſio: unde phariſei. ſ. xlvi. di. ſeditionarios. ſ. iij. q. iiij. conſpiratores.

c Conſpirationum.

d Si qui clerici.

e Si clerici.

f Si qui clericorum. aut ſacramēta. cōiurationes que fiūt ſup licita re: licite ſūt ad reprobandū malū ⁊ illicitum: ut. xvi. q. vij. ſanc. i. q. i. concuſſionis. xxij. q. i. c. i. ſʒ ſup re illicita nō tenent ut hic. quidam tñ dicūt: φ ois cōiuratio ſi eſt occulta: eſt illicita. ꝓhibent ergo fraternitates q̄ ſūt ad malū: ſic. C. de monopolis. l. vnica. ſʒ bone fraternitates admittunt. xliij. di. ſiquis deſpicit.

g Preſūptio. i. temeritas. quidā tñ hic ſcripſerūt φ h̄ ꝓſumptio ſit iuris: contra quā nō admittit ꝓbatio: ſecus ſi pſumptio ſit facti.

h Si que cauſe. hoc c. loquit de crimine eccleſiaſtico uel de rebus ſpūalib⁹ ⁊ d̄ cauſis generalib⁹ ad totaʒ ꝓuinciā ptinentibus.

i His ita. clerici. allegando hoc dicit.

a Si tributū. agri. ſ. xxiij. q. vlti. ſecundū contra. ſʒ ibi loquit de his pdijs i qbus fūdata eſt eccleſia ul' officine eius q̄ debent eſſe libere: ut extra de cēn. ſancitum.

b Poteſtatē: de facto nō de iure. nā ſi ſine auctoritate pncipis vl' alterius quis diuicat res eccleſie ſacrilegus eſt:

Conſpirationū crimina veſtris in ptibus vigere audiuimus: ⁊ plebes contra ep̄os ſuos cōſpirare nobis mādatū eſt. Cuius criminis aſtutia nō ſolū inter chriſtianos abominabilis eſt: ſed etiā iter ethnicoſ ⁊ ab exteris legibus ꝓhibita ⁊ iccirco huius criminis reos non ſolū eccleſiaſtice ſed etiā ſeculi dānant leges: ⁊ nō ſolū cōſpirātes ſed etiā cōſentiētes eis. anteceſſores vero noſtri cū pluria turba ep̄oꝝ: quicūqʒ eoꝝ i ſacerdotali honore ſūt poſiti aut exiſtūt clici honōe q° vtūtur carere pceperūt. ceteros vero cōmunione priuari: ⁊ ab eccleſia extorres fieri iuſſerūt oēſqʒ ſimul vtriuſqʒ ordis viros infames eſſe cenſuerunt: ⁊ nō ſolū faciētes: ſed eis cōſentientes. Item ex cōcilio chalcedonenſi.

Clerici aut monachi cōiurantes ꝓprio priuentur honore.

Si qui clerici vel monachi reperti fuerint cōiurantes aut cōſpirātes aut inſidias ponentes ep̄is aut clericis: gradu ſuo ꝓprio penitus abijciātur. Itē ex cōcilio toletano.

De eodem

Si clerici aut monachi inuenti fuerit cōſpiratores aut pcōiurationē calūniā machinantes ep̄is vel clericiſ: ꝓpriū amittāt gradū. Itē ex cōcilio aurelianenſi.

De eodem.

Si qui clericoꝝ ūt nuper in multis locis p ſuperbiā diabolo inſtigāte actū fuiſſe perpatuit: rebelli auctoritate ſe i vnum cōiuratione intercedente collegerint: aut ſacramēta inter ſe data aut chartulā cōſcriptā fuiſſe patuerit: nullis excuſationibus pſūptio labetur: ſed res detecta cū in ſynodū ventū fuerit: in preſūptores iuxta pſonaꝝ ⁊ ordinū q̄litatē a pōtificibus qui tunc i vnum collecti fuerint vindicetur: quia ſicut charitas ex precepti diuis corde nō chartule cōſcriptōe vl' cōiuratōe ē exhibēda: ita q̄ ſup ſacraſ admittūtur ſcripturas: auctoritate et diſtrictione pōtificali ſunt reprimenda. Itē innocēti⁹ papa.

Inter clericos ⁊ laicoſ cā: exorte ab ep̄is audiant.

Si que cāe vel contētiones inter clericos ⁊ laicos tam ſuperioris ordinis q̄ʒ etiā inferioris fuerint exorte: placuit vt ſecūdū nicenā ſynodū, congregatis oībus eiſdē ꝓuincie epiſcopis iudiciū terminetur. Cum ergo his oībus auctoritatibus clerici ante ciuilem iudicē denegent ꝓducēdi: cū niſi prius depoſiti vel nudati fuerint: curie non ſunt repſentādi. patet φ ad ſecularia iudicia clerici nō ſunt ꝓtrahendi. His ita reſpōdet: clerici ex officio ep̄o ſunt ſuppoſiti ex poſſeſſionibus p̄dioꝝ imperatori ſunt obnoxij. ab epiſcopo vnctionē decimas ⁊ primitias accipiunt: ab imperatore vero predioꝝ poſſeſſiones nāſciſcūtur. vnde auguſtinus ait ſuper iohannē: quo iure villaſ defendis diuino an humano? require in principio vbi differentia ſignatur inter ius naturale ⁊ ius cōſtitutionis. quia ergo ut predia poſſideant: imperiali lege factum eſt: patet φ clerici ex predioꝝ poſſeſſionibus imperatori ſunt obnoxij. Itē ambroſius cōtra auxentium.

Imperatori tributū eccleſia denegare nō dʒ.

Si tributum petit imperator: non negamus. agri eccleſie ſoluant tributū. ſi agros deſiderat imperator: poteſtatem habet vendicandoꝝ: tollat eos ſi libitum eſt. imperatori non dono: ſed non nego. Idem.

Poteſtatibus tri [illegible]

Magnum quidē eſt ⁊ ſpeciale documentuʒ: quo chriſtiani viri ſublimiorib⁹ ptātib⁹

niſi reſtituat. xij. q. ij. quiſqs. xvi. q. i. in canonib⁹. videtur tñ φ ſi agri eccleſie nō ſoluāt tributū: φ poſſit imperator vendicare agros illos: ut hic: ⁊. C. de epi. ⁊ cle. de his. nam omnia bona illorum qui tenētur alicui ſoluere tributū: ſūt illi iure pignoris obligata. C. in quib⁹ ca. pi. ta. contra. l. i. ſʒ iſtud nō eſt verum: q2 tñ intelligit de ꝓprijs predijs aliquoꝝ vel clericoꝝ vel laicorum. ſʒ enī predia eccleſie ceſſent a tributo: nō ideo poſſunt vēdi: ut. xvi. q. i. §. nouarum.

c Nō nego. corporaliter me opponendo: quia ꝓ temporalib⁹ me mori opponere nō debeo, ꝓ altaribus libenter imolabor. xxiij. q. vlti. conuenior.

d Magnū. ſubiecti. tributū eſt ꝓbatio ſubiectionis: extra de cen. c. ij. ſʒ ar.

ↄtra. extra de p̄/
uile. recepimus.
vex est q̄ꝛ̄e signū
subiectiōis: lꝫ nō
plena ꝓbatio.
e ¶ Soluit. nō ex
debito: lꝫ ne scan
dalizaret alios:
ut. xxviij. q. i. iam
nūc.
f ¶ Oīs aīa. subdi
ta peccato. xp̄us
enim nemini fuit
subiectus
g ¶ Siue regi.
hec v̄ba intp̄re/
taꝛ̄ Inno. extra d̄
ma. ꝛ obe. solite.
h ¶ Ep̄la. i. missa
clementi a petro
sicut dr̄ instrumē
tum meū qd̄ mei
cā factū est. ff. de
edē. p̄toꝛ. §. i. ꝛ di
cit etiā ep̄la illi⁹
cui ē missa tn̄ cuꝫ
distinctiōe. ff. de
fur. eū q. §. vlti.
i Te qdem. ne
fideiussoꝛ. cl̄i
cus regularit nō
dꝫ fideiubere: ut
hic: ꝛ ex̄ de fidei.
clericus. nisi ne/
cessitas sit. tūc. n.
ex pietate tenet
subuenire alij: ut
lxxxvi. di. n̄ satis.
Itē cl̄ici pn̄t fide
iubere ꝓ eccl̄ijs
suis in auc. de san
cti. epis. §. alium
aūt. Itē int se mu
tuo fideiubēt cuꝫ
ↄueniunt: ut. C. d̄
epi. l. oēs. §. i hac
Itē nec astrictus
curie pōt fideiu/
bere. C. locati cu
rialis. ꝛ si cleric⁹
fideiuberet: pōt
dici q̄ non tenet
fideiussio nisi tali
p̄uilegio suo re/
nūciet. nam fide
iussoꝛ ꝓ nō dato
habet: nisi p̄uile/
gio suo renūciet
ut. ff. siquis i ius
vo. non ie. l. i. vel

docentur debere eē subiecti:
ne quis ↄstitutionē terreni re
gis putet esse soluēdam. si. n.
cēsum filius dei soluit: quis tu
tantus es qui non putas esse
soluendum? item apostol⁹: oīs
anima sublimioribus potesta/
tibus subdita sit. item petrus
apostolus generaliter omni/
bus fidelib⁹ scribit: estote sub
diti dominis vestris siue regi
quasi precellenti siue ducibus
tanq̄ ab eo missis ad vindictā
malefactorum: laudem v̄o bo
noꝝ. Item ex epistola cle/
mentis.

De secularibus negocijs ep̄s
cognoscere non debet.

Te quidem oportet irrepre
hensibiliter viuere ꝛ sum/
mo studio niti: vt omnes vite
huius occupationes abijcias
ne fideiussoꝛ existas: ne aduo
catus litium fias: neue in vlla
aliqua occupatione ꝓsus ine
niaris mundalis officij occasi
one perplexus. neq̄ꝫ enim iu/
dicem neq̄ꝫ cognitorem secu/
larium negocioꝝ hodie te or
dinare vult christus: ne ꝓuo/
catus presentibus hominū cu
ris non poss. s verbo dei vaca
re. hec vero opera que tibi cō
grue minus dixim⁹: exhibeāt
sibi inuicē vacantes laici: ꝛ te
nemo occupet ab his studijs
per que salus hominibus daꝛ̄.
Item ex eodem.

In his que ad communis vi/
te vsum pertinent: laici sibi in
uicem operari debent.

Sicut enim impietatis cri/
men est tibi o clemens ne/
glectis verbi dei studijs soli/
citudines seculares suscipere
ita vnicuiq̄ꝫ laicorum peccatū
est nisi inuicē sibi etiam in his
que ad communis vsum vite p
tinent: operā fideliter dede/
rint. te vero securum faceꝛ̄ ex
his quibus non debes instare
omnes communiter elaborēt.
q̄ si forte a semetipsis hoc lai
ci non intelligunt: per diaco/
nes edocendi sunt: vt tibi soli
us ecclesie solicitudines relin
quant. Ex his omnibus da/
tur intelligi: q̄ in ciuili causa
clericus ante ciuilem iudiceꝫ
conueniendus est: sicut enim
ecclesiasticarum legum eccle
siasticus iudex est administra
tor ita ꝛ ciuilium non nisi ꝛ ci/
uilis debet esse executor. sic
enim ille solus habet ius inter
pretandi canones: qui hꝫ po/
testatem condendi eos: ita il/
le solus ciuilium legum debet
esse interpres: q eis ius ꝛ au/
ctoritatem impartitur: in cri/
minali vero causa nō nisi ante
episcopum est clericus exami
nandus. ꝛ hoc est illud quod
legibus ꝛ canonibus sup̄ dif/
finitum est: vt in criminali vi/
delicet causa ante ciuilem iu/
dicem nullus clericus produ/
catur: nisi forte cum consensu
episcopi sui veluti quando in
corrigibiles inueniuntur tunc
detracto eis officio curie tra/
dendi sunt. Unde fabian⁹
papa ait.

Qui episcopo insidiatur: se/
motus a clero curie traditur.

Statuimus: vt siquis cleri/
corum suis episcopis infe/
stus aut isidiatoꝛ extiterit mox
ante examinatum iudiciū sub
motus a clero curie tradatur:
cui vite sue omnibus diebus
seruiat: ꝛ ifamis absq̄ꝫ vlla spe
restitutionis permaneat.
Quia ergo iste non in crimi/
nali sed in ciuili causa clericū
ante ciuilem iudicem produ/
xit: non est iudicandus trans/
gressoꝛ canonum: nec est dicē
dus pertraxisse reum ad iudi/
cem non suum: quia de ciuili
causa non nisi iudex ciuilis co
gnoscere debet. ¶ Contra:
ea que in actoris defensione
dicta sunt: verisimilia quidem
videntur: sed pondere verita
tis carent. sacris enim canoni
bus ꝛ forensibus legibus taꝫ
in ciuili q̄ꝫ in criminali causa

dic q̄ lꝫ nō debeat fide
iubere: si tn̄ fideiusserit
tenet obligatio: ut ex̄ d̄
fideius. c. ꝑuenit. ꝛ. c. cō
stitutus.
k ¶ Ne aduocat⁹. qd̄ ꝓ/
hibeꝛ̄ sacerdotib⁹: ut. ī.
xiiij. q. v. deniq̄ꝫ. xv. q. ij
c. i.
l ¶ Iudicē. contra. ī. xx/
iij. q. vlti. ꝛ. c. sepe. ꝛ. c. q
bus. sꝫ dic q̄ pn̄t tracta
re de illis tp̄alib⁹ q̄ spe
ctant ad ecclesiam.
m Sicut enī. q̄ ad cō
munis vsū. ar. q̄
peccat q n̄ recipit arbi
triū ꝛ q nō cōponit int
partes.
n ¶ Ex his. i. ab his.
o ¶ Instare. i. interesse.
s̄. xc. di. precipimus.
p ¶ Per diacones. ar.
q̄ diacom debēt laicis
exponere et instruere
modū viuendi. xxv. di.
audite.
q ¶ Ex his. sicut enī ille
solus. naꝫ vn̄ ius ꝓdijt:
ab eo interp̄tatio reqri
tur: ut extra de sen. ex.
inter. qn̄q̄ꝫ tn̄ legat⁹ pa
pe interp̄taꝛ̄ rescriptuꝫ
pape: ex̄ de postu. p̄la.
ad hoc vltra mediū. et
extra de sequestra. ad
hoc. iudex etiā intp̄taꝛ̄
legē. ff. de legi. nam ut
ait. sed non pōt interp̄/
tari sniam suam nisi sit
p̄ses ꝓuincie. ff. de ap.
ab executore. similiter
cōsuetudo interp̄tatur
legem: ut ex̄ de v̄. sig.
abbate. Interp̄tatio q̄
dam est ꝓbabilis ꝛ non
necessaria: ut magistri.
ut. C. de ꝓfes. q in vrbe
constantino. l. vnica. q̄/
dam est necessaria lꝫ nō
generalis: ut iudicis:
ut. ff. de legib⁹: nam ut
ait. quedā est ꝓbabilis
necessaria generalis lꝫ
nō ē in scriptis redigē/
da ut cōsuetudis: ut. ff.
de legib⁹ si de intp̄reta
tione. ꝛ ex̄ de v̄. sig. ab/
bate. qdā ꝓbabilis ne/
cessaria ꝛ in scriptis re/

digenda:ut principis:
ut.C.de legibus.l.i.
f Tatum⁹. in or añ
ñ intelligas q̄ hec
dictio ante ibi notet ali
quod tempus:sz est sen
sus ante.i. ante exami/
nante iudice siue coraz
examinante. vel loquit
cum est notoriū crimē:
sic.C.de defen.ciui.de
fensores.

f Jqui ex fratribus
fratres hic vocat
clericos vel etiā omēs
christianos. ⁊ loquitur
sm antiqua tempora:
ut.s.e.relatum.

n Nullus.

a Aliud postulantē.
penitentes enim
sub regula ecclesiastica
viuere debent: ut hic.⁊
j.e.de psona.⁊.j.de pe.
di.v.contrariū.⁊.c.fa
sas.

b Omnia licent. tunc
nō expedit id quod lici
tum est: qñ vsus ipsius
alij affert impedimen/
tum:ut.xxviij.q.i.sic.n.
s.q̄ fidelis discedat ab
infidelibus:sz nō expe/
dit ut ibi dicitur. vl' al's
mihi licet mea repetē:
sed nō expedit ad vitā
consequendam:q2 scan
dalizantur illi a quibus
repetunt. vel sic omnes
cibi liciti sunt: sed non
expediūt ppter infir/
mos fratres qui tunc
quosdam cibos repro/
babant. vel sic licitum ē
predicatori sumere sū/
ptus ab illis quibus p/
dicat: sed non expedit
ppter corinthios qui
auari fuerunt.

c Penitens.s.solenni
ter.⁊ loquitur de acto/
re penitente ⁊ cum est
de volūtate rei. vel lo/
quit cum ipse penitens
conuenitur.

d Ecclesiasticum.sup
ple vel reus:q2 de acto
re minus videbatur.

e Non ait.quamlibet.s.
i .c.nullus episcopus.

clericus ad ciuilem iudicez p
trahendus negatur. Unde
in epistola clementis legitur.

Fratres apud pbros iudicēt

Si qui ex fratribus negocia
habent inter se: apud co/
gnitores seculi non iudicētur:
sed apud pbros ecclesie quic
quid illud est dirimat. Itez
siluester papa.

Nullus cleric⁹ ppter aliquā causam intret curiam.

Nullus clericus vel diaco
nus vel presbyter ppi quā
libet causam intret in curiam:
nec ante ciuilem iudicem suā
presumat dicere causaz. Itē
leo papa. *Ecclesiasticū nō forēse iudiciū pēitēs expectet*

Aliud quidem est debita iu
sta reposcere: aliud ppria
perfectionis amore cōtēnere
sed illicitorz veniā postulantē
oportet etiam a multis licitis
abstinere: dicēte apostolo: oia
mihi licent: sed non omnia ex
pediunt. vnde siquis penitens
habet causam quā negligē for
te non debeat: meli⁹ est illi vt
expectet ecclesiasticū q̄ forē
se iudiciū. Non ait ppi cri/
minalem causam tm̄: sed gene
raliter ppter quamlibet cau
sam tam ciuilem q̄ criminalem
intelligens. Unde theodosi
us imperator: *Cuicūq3 liceat sacrosancte sedis antistitis iudicium eligere.*

Quicūq3 litez habens siue
petitor fuerit vel in initio
litis vel decursis temporz cur/
riculis siue cū negocia perorā
tur siue cum iam ceperit pmi
sententia: si iudicium elegerit
sacrosancte sedis antistitis: il/
lico sine aliqua dubitatōe etiā
si alia pars refragatur ad epi
scoporz iudicium cuz sermone
litigantium dirigatur. Idez

Omnes itaq3 cause que p/
torio vel ciuili iure tractā
tur: episcoporuz sententijs ter
minate perpetuo stabilitatis
iure firmentur: nec vlterius li
ceat retractari negocium qd̄
episcoporum sententia decidi
tur. testimonium etiam ab vno
licet episcopo perhibitum om
nes iudices indubitanter ac/
cipiant: nec alius audiatur cū
testimonio episcopi a qualibz
parte fuerit repromissum. illd̄
enim veritatis auctoritate fir
matum: illud incorruptum ha/
beatur: quod a sacrosācto ho
mine secundum conscientiam
mentis illibate fuerit prolatū
hoc nos edicto firmamus sa/
lubri: ⁊ perpetua lege tenen/
dum esse censemus. Necsi/
quis antiquata contendat: qa
in iustiniano codice non inue/
niuntur ita inserta: per caro/
lum renouata cognoscat: qui
in suis capitularibus ait inter
cetera.

Volumus atq3 precipimus
vt omes nostre ditioni sub
iecti tam romani q̄ franci ala
mani baionarij burgundiones
saxones toringi frisones galli
britones longobardi guasco/
nes beneuentani goti hispani
ceteriq3 omnes subiecti nobil
quocunq3 legis vinculo vide/
antur astricti vel consuetudi/
nario annexi more: hanc sen/
tentiam quaz ex.xvij. theodo
sij imperatoris libro.c. videli/
cet.xj. ad interrogata ablauij
ducis quaz illis ⁊ omnibus p/
scriptam misimus: ⁊ inter no/
stra capitula pro lege tenendā
consulto omnium fidelium no
strorum posuimus lege cuncti
perpetua teneant. idest quicū
q3 litem habens siue petitor
fuerit vt supra. Item grego
rius iohanni defensori eunti in
hispaniam monendo dicit.

Presbyter apud episcopū tantum iudicari debet.

De persona presbyteri hoc
attendendum est: siquam
causam habuit non ab alio te
neri: sed episcopus ipsius adi
re debuit sicut nouellarum cō
stitutio manifestat: que ita lo/

f Ubicunq3.in
hac.l.quin/
q3 notant. primū
q3 a iudice secu/
lari appellat ad
episcopū. secun/
dum q̄ ante sen/
tentiam appella
tur. tertiuz q̄ ab
episcoporum sen
tentia nō appel/
latur. quartuz q̄
vnius episcopi te
stimōio fides ad
hibet. quintū q̄
alij nō audiūtur
post testimoniuz
episcopi. prima
pars tollitur p id
extra de appel. si
duob⁹. secūda p
id.ij.q.vi. nō ita.
tertia p id.ij.q.vi
omnis oppress⁹.
quarta p id.vi.q.
ij. si tm̄.⁊.c.pla/
cuit.⁊ licz hec lex
sit abrogata: ta/
men Innocen. ar
gumentat ex ea:
extra de iudi. no
uit. nō ut confir/
met ea: sz ut ostē/
dat quantā affe/
ctione imperato
res habuerūt er
ga sacerdotium.

g Uel decursis
.i.p⁹ litē ptesta.

h Cū sermone.
idē allegatiōib⁹

i Nec siqs. capi
tularibus.i. in lō
barda: ñ tñ inue/
niūtur in ea q̄ nūc
est: sed in gallia.

k Volumus.ul'
psuetudina
ria: extra de co g
nit. in pol.c.iij.

l De persona.
de hac ha/
bes.ij.q.i.i pmis

m Nō ab alio.i.
nō a ptrario. qñ/
q3 enī ab inferio/
ri pōt iudicari.h.
tamen huic litte
re adhesit qui di
xit solū epm esse

oꝛdinariũ iudicẽ clerici: ⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit: adeat pꝛi⁹ ⁊c. ſꝫ tu dicas ꝙ ꝑlati eccleſie collegiate hñt iuriſdictionẽ: ut. xv. q. iiij. c. i. ex̃ de imu. ec. nõ min⁹. ex̃ de iudi. c. ij. C. de iur. ſom. iudi. l. vlti. ex̃ de offi. oꝛ. cum ab eccliaꝝ. ſꝫ qḋ hic dicitur pꝛius adeat ⁊c. dicas pꝛius ꝗꝫ ſecularẽ .h. tñ dicit ſolum epm̃ habere poteſtatẽ excõican di: ut. xvi. q. ij. viſis in fi. vbi dicit ꝙ excõicatio ſit mucro epalis et ꝙ ſolus epiſcop⁹ debeat de cauſis matrimonialib⁹ cognoſcere. xxxv. q. vi. multoꝛũ. et melius dicit noua ꝯſtitutio ex̃ ḋ exceſ. ꝑla. accedẽtibus. cõſuetudo tñ in talibus dat iuriſdictionẽ: ut ix. q. iij. conqueſtus. C. de eman. l. i.

n Siquis. aut monachum conuentum nomine monaſterij ratione alicui⁹ ſucceſſionis q̃ obuenit monaſterio ꝑ eũ. alias nõ cõpetit actio contra monachũ cum nihil habeat. vel intellige ꝙ fideiuſſit de mandato eccleſie ſue vel etiã ſine mandato: ſꝫ pecunia eſt conuerſa in vtilitatẽ eccleſie ut noua ꝯſtitutio dicit: ꝙ quibuſdaꝫ. ex̃ de fideiuſ. ſi aũt monachus ꝯtra aliquẽ deliquerit. ipſe monach⁹ cõueniendus ẽ nõ eccleſia: ut. xviij. q. ij. hoc tm̃. ſicut ſeruus ꝯuenitur q deliquit nõ ei⁹ dñs. C. de noxali l. vlti. in fi. pꝛimo

quitur de ſanctiſſimis ⁊ deo amabilibus atqꝫ reuerendiſſimis epiſcopis ⁊ clericis ac monachis. Imperatoꝛ iuſtinianus auguſtus petro glorioſiſſimo pape capitulo. liiij. Siqs contra aliquem clericum aut monachum aut diaconiſſam: aut monaſtriam aut aſſiſtriam habet aliquam actionem: doceat pꝛius ſanctiſſimum epiſcopum: cui hoꝛuꝫ vnuſquiſqꝫ ſubiaceat. Ille vero cauſam inter eos iudicet: ⁊ ſiqdeꝫ vtraqꝫ pars his que iudicata ſunt non acquieuerit: iubemus per loci iudicem executioni perfecte mandari. Ne vero obijciatur quia de clerico hoc loquitur non de pꝛeſbytero: ſciendum eſt quia ſuperius in cõſtitutione eadem. l. cap. i. legitur appellatione clericoꝛum etiam pꝛeſbyteros ⁊ diaconeſ contineri. verba autem legis iſta ſunt: pꝛeſbyteros autem ⁊ diacones ⁊ lectoꝛes ⁊ cantoꝛes quos omnes clericos appellamus ⁊ reliqua. Item gregoꝛius romano defenſoꝛi ſicilie.

Clericus clericum ad publica iudicia non pertrahat.

Peruenit ad nos: ꝙ ſiquis contra quoſlibet clericos cauſam habeat: deſpectis eoꝛum epiſcopis eoſdem clericos tuo facias iudicio exhiberi. ꝙ ſi ita eſt: valde conſtat eẽ incongruum: ſed hac tibi auctoꝛitate pꝛecipimus: ut denuo hoc facere non pꝛeſumas ſed ſiquis contra quenlibet clericum habuerit cauſã epm̃ ipſius adeat: vt aut ipe cognoſcat: aut certe ab ipſo iudiceſ deputentur. aut ſi foꝛte ad arbitros eundum eſt: partes ad eligendos iudices ab ipſo ex executio deputata compellat ſiquis vero laicus vel clericus contra epiſcopum cauſaꝫ habuerit: tunc te interponere debes: vt inter eos aut ipe cognoſcas: aut certe te admonẽte ſibi iudices eligant. nam ſi ſua vnicuiqꝫ epiſcopo iuriſdictio non ſeruatur: quid aliud agitur niſi vt per nos ꝑ quos eccleſiaſticus cuſtodiri ille oꝛdo debuit confundatur? Item ianuario epiſcopo caralitano.

A laicis iudicibus clerici nõ ſunt oppꝛimendi.

Fratres ⁊ coepiſcopi noſtri felicis ⁊ quiriaci abbatis relatione cognouimus: ꝙ in inſula ſardinia ſacerdotes a laicis iudicibus oppꝛimantur: ⁊ fraternitatem tuam miniſtri tui deſpiciant dumqꝫ ſolum a vobis ſimplicitati ſtudetur: quantum videmus diſciplina negligitur. Item gregoꝛius mauricio.

Sacerdotes a regib⁹ ſunt honoꝛandi non iudicandi.

Sacerdotibus autem non ex terrena poteſtate dominus noſter citius indignetur: ſed excellenti conſideratione pꝛopter eum cuius ſerui ſunt: eis ita dominetur vt etiam debitam reuerentiam impendat nam diuinis eloquijs ſacerdotes aliquando dij aliquando angeli vocantur. naꝫ ⁊ ad moyſen de eo qui ad iuramentum deducendus eſt dicitur: applica illum ad deos videlicet ad ſacerdotes. ⁊ rurſus ſcriptuꝫ eſt: dijs non detrahes ſcilicet ſacerdotibus. ⁊ pꝛopheta ait: labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam. ideſt iuſticiam ⁊ legem exquirunt ex oꝛe ei⁹: qa angelus dñi exercituum eſt:

aũt loco caſtigatio monachi ſpectat ad abbatem: ut. xviiij. q. iiij. coꝛripiantur. ⁊ extra de offi. oꝛ. quanto. extra de ap. repꝛehenſibilis. vbi autem ꝓcedendũ eſt ſm̃ oꝛdinem iuris: tunc ſolus epiſcopus eſt iudex ſm̃ .h. ut hic dicitur. alij dicunt ꝙ abbas habet oꝛdinariaꝫ iuriſdictionem ſuꝑ monachos ſuos: ⁊ excõmunicare eoſ poteſt: ut extra de ma. ⁊ obe. cum in eccleſijs.

o Aut aſſiſtriam. i. incluſam q̃ ſemꝑ aſſidue moꝛat̃ ibi.

p Doceat. i. adeat iudicem ſi ipſemet nõ poteſt. ⁊ ẽ ſimile. C. de epiſcopali audi. epali.

q Ne vero. hec ſunt vba .G.

a Peruenit. aut ſi foꝛte. extra de fo. cõpeten. ſiquis contra.

b Executio. i. executoꝛ ad hoc deputatus: ſ. archidiaconus: ut. xxv. di. ꝑlectis. ⁊ extra de fo. cõpe. nullus. cũ aũt iudex recuſat̃: in optione actoꝛis erat an vellꝫ ꝙ recuſatus delegaret cauſam alijs: vel ꝙ partes cogerentur ad eligendos iudices: ut ex̃ de fo. compe. ſiqs. hodie aũt ſi recuſatus fuerit ⁊ pꝛobata fuerit cauſa recuſationis ad arbitrium recuſatoꝛis: ipſe qui recuſatus fuerit dabit iudices vel trãſmittet negocium ad ſupeꝛioꝛem: ut in conſti. cũ ſpeciali. extra de ap. ſꝫ quero an iudices delegati ab epiſcopo poſſit

partes punire ſi nõ venirẽt ad iudiciũ: nõ videť: q: solꝰ de legatus a principe põt citare: ut in auć. de litig. §. omnem. colla. viij. nec alij pñt ſuas ſñias mandare executioni ꝙ̃ or dinarij vel delegati a principe: ut. C. de bo. auc. iudi. ꝑ poſ. auć. ⁊ qui iurat. ff. de re iudi. a diuo. ⁊ ſolus de legatus a principe põt mittere in poſſeſſionẽ. ff. de iuriſdic. om. iudi. iubere. põt tñ dici ꝙ ſʒ iura noſtra ſubdelegatus hʒ coercionẽ: q: poteſt interdicere eccleſiã: ut extra de offi. dele. ex litteris in fi. ⁊ ſm legem modicã ſalti habebãt coercionẽ ſubdelegati. C. de ſportu. l. ij. ⁊ ff. de offi. eiꝰ cui man. eſt iuriſ. l. vlti. in fi.

c ℭ Interponere. hoc verũ eſt in modicis vel minimis cauſis. nã maiores cauſe epoꝝ ad metropolitanũ deferũtur: ut. vi. q. iiij. ſi inter. ix. q. iij. conqueſtus. et lxx. di. c. i.

d R Katris ⁊ coepiſcopi. ſimplicitati s. xxix. di. petrus.

e S Acerdotibus. ſacerdotis cuſtodiunt. i. cuſtodire debent ut. ĩ. c. q. iij. nolite.

f ℭ Appellat. ergo ex ſola appellatione nominis aliquis conſequiť ius: ſic. xxxij. q. iiij. dicat. C. de lati. liber. tol. §. ꝑ ſt. extra de ꝑſump. illud. inſti. de adop. §. vltimo ar. contra. ij. q. i. multi ĩ fi. ibi dicit ꝙ ſola noĩatio ñ ſufficit. C. de ꝓba. ñ epl'is. ⁊ l. fi.

g ℭ Incendit. hic vides ꝙ iudex debet deſtruere libellum qui nõ eſt legitime cõpoſitus: ut. ij. q. vlti. c. vlti.

h ℭ Specialiter ꝓ bonis. ſʒ etiã generaliter ꝓ bonis ⁊ malis. vel nõ tm̃ ꝓ pñtibꝰ q nũc accuſanť ⁊ conuincunť: ſʒ etiã ꝓ omnibus alijs. xxiiij. q. ij. nõ eſtimemus.

i I Nolita. hoc. c. de actore ⁊ ſequens de reo loquitur. ⁊ nota ꝙ ſi actor traxerit reũ ad iudicẽ nõ ſuũ ꝑdit cãm ſʒ ſi reus traxerit actorẽ ꝓ ꝯuicto habeť: ut. C. de iuriſdic. om. iudi. in criminali. hec tñ intelligas lite ꝯteſ. q: ſi añ lit. ꝯteſ. deſiſtit nõ incidit in penã: ut. ĩ. e. c. primo. ⁊ ff. rez ra. ha. amplius. ⁊. ff. de in ius vo. ꝙ̃uis. licʒ ſit ar. contra. C. de tranſ. ſiquis maior. s. e. placuit. ⁊ ꝙ dicit ꝙ cauſaʒ ꝑdit: dicunt quidã ipſo iure. verius credo ꝑ ſñiam: ⁊ hoc innuit hꝰ verbũ conuentus.

k ℭ Pontifice. hic manifeſte habes ꝙ in cauſa eccleſiaſtica neuter põt adir. aliũ iudicẽ ſiue in ciuili ſiue in criminali

quid igitur mirum ſi illos veſtra pietas dignetur honorare quibꝰ in ſuo eloquio honorem tribuens eos aut angelos aut deos ipſe etiam appellat deus. eccleſiaſtica quoqꝫ hiſtoria teſtatur: quia cum pie memorie conſtantino principi ſcripto oblate accuſatões cõtra epiſcopos fuiſſẽt: libellos quidem accuſationis accepit: ⁊ eoſdem qui accuſati fuerãt epiſcopos conuocans in eorũ conſpectu libellos quos acceperat: incendit dicens: Ite ⁊ inter vos cauſas vr̃as diſponite quia dignum non eſt: vt nos iudicemus deos. in qua ſentẽtia ſibi magꝰ ex humilitate ꝙ̃ illis aliquid preſtitit ex reuerentia impẽſa: ante eum quippe pagani iure publico principes fuerunt: qui verũ deũ neſcientes deos ligneos ⁊ lapideos colebant: ⁊ tamen eorꝫ ſacerdotibus honorem maximum tribuebãt. quid ergo mirũ ſi chriſtianus imperator veri dei ſacerdotes honoret dũ pagani ut prediximus principes honorem impendere eoꝝ ſacerdotibus nouerunt: qui dijs ligneis ⁊ lapideis ſeruiebant. hec ergo non tantuʒ ſpecialiter quantũ generaliter ꝓ omnibus aſſerimus ſacerdotibus: qm̃ adhuc neſcimus quis in terribili iudicio dei qualis futurus ſit. etenim paulꝰ egregius ꝑdicator dicit: nolite ante tempus iudicare: quouſqꝫ veniat dominus ⁊ reliqua. nã ſunt multa que de iudicio illiꝰ homines ignorent: quia fortaſſe qđ vos laudatis ille reprehẽdit: ⁊ qđ vos reprehẽditis ille laudabit. Item ex cõcilio milenitano.

Qua pena feriať clericꝰ clericum ad ſecularia iudicia pertrahens.

I Nolita inaudita ꝑſũptio vſqꝫ adeo illicitis auſibus aditũ patefecit: vt clerici clericos ſuo relicto põtifice ad iudicia publica pertrahant. ꝓinde ſtatuimus: vt hoc de cetero non preſumať. ſiqs hoc ꝑ ſũpſerit facere: conuentus et cauſaʒ perdat ⁊ a cõmunione efficiatur extraneus. Item ex concilio char. iij.

Clericus apud ciuilem iudicem iudicari non debet.

P Lacuit: vt quiſquis epoꝝ pbr̃orũ ⁊ diaconorum ſeu

negocio. laici aũt ſine ꝯſenſu ordinarij eligũt alium iudicẽ in ciuili negocio: ut. ff. de iudi. l. i. C. de iuriſ. om. iudi. l. i. ſʒ nõ in criminali: ut. ff. de iuriſdic. om. iudi. in criminali. ĩ. e. c. ſiqs cũ clerico. ſʒ in clerico requiriť ꝯſenſus epi ⁊ etiã ꝓprius ꝯſenſus: ar. hic. ⁊ ix. q. ij. c. i. ⁊. s. e. clericũ. ⁊. c. nullꝰ ⁊. c. inolita. ⁊. vi. q. iij. deniqꝫ. ⁊. iij q. vi. non liceat: ex̃ de fo. ꝯpe. ſignificaſti. ⁊ eſt triplex ratio q̃re laicus põt ⁊ nõ clericus: q: laicꝰ poteſt iurare ſine licentia ſui iudicis ſʒ clericꝰ nõ: ut ex̃ de iura. ca. inherẽtes. ſʒ nõ poſſʒ corã laico litigare niſi ibi iuraret Itẽ ab alio epo ñ põt ordines accipere: gꝰ nec iudiciũ qđ maiꝰ ẽ: ut ix. q. ij. nullꝰ primas. Itẽ nõ põt ab alio ꝙ̃ a ſuo ꝑlato petẽ iudiciũ aĩe qđ ẽ occultũ: gꝰ multo fortius nec maĩfeſtũ: ut ď pe. di. vi. placuit Itẽ incõueniens iã eẽt: ꝙ vnꝰ eps iudicaret clico alteriꝰ epi qđ eẽ nõ dʒ: ut. ix. q. ij. ꝑ totũ. ⁊ ſic oẽs de vno epatu poſſent ſibi aliũ epm eligẽ in iudicẽ. nec renũciare põt clericꝰ huic iuri. ex̃ de fo. ꝯpe. ſi diligẽti. credo tñ ſʒ poſſint renũciare expſſe: ꝙ tñ ſponte. i. tacite pñt cõſentire in aliũ iudicẽ. nã arbitrũ ſponte eligũt ⁊ iudicẽ delegatũ: alioqn exufflatũ erit ꝑuilegiũ clericoꝝ: ꝙ clericꝰ põt eligẽ corã quo iudice velit litigare in ꝯſti. ſe. habita. Itẽ multa poſſũ facẽ ſponte: ad q̃ nõ poſſũ me pacto aſtringẽ. nã poſſũ inſtituẽ aliquẽ heredẽ nõ tñ pacto ad hoc me aſtringẽ poſſum ut. C. de pac. l. vlti. Itẽ tacite poſſũ renũciare foro: ſʒ nõ expſſe ſicut tacite papa renũciat ſuo ꝑuilegio: ut. ij. q. vij. nos ſi. ⁊. q. v. mãdaſtis. ſicut tacite poſſũ renũciare exceptioni ꝓcuratorie ꝯ militẽ: ſʒ nõ expreſſe: ut. ff. de ꝓcura. filiuſfamilias. ſic tacite poſſũ renũciare iuramẽto ca. ſʒ nõ expſſe. C. de iura. ca. l. ij. in fi. ⁊ ꝙ ſponte poſſit rñdere habes. iij. q. vi. pulſatus. iohes. quicqd dicat iohes hꝰ tene: ꝙ ĩ laicũ

nullo mō ꝯſentit clericꝰ: ut. eẍ de fo. ꝯpe. ſi diligēti nec ī clericū ſine ꝯſenſu epi: ut eẍ ð fo. ꝯpe. ſignificaſti. b.

l Placuit. intē tū. ⁊ ſic loquiẗ cū lis ſit ꝯteſtata.

m Purgari. per hoc pꝫ ꝙ loqẗ de reo. ſed qð dicit poſtea euicit ītel lige id ī quo ē abſolutus.

a Locū. i. depo naẗ.

b Inique. ꝯtumeliā enim facit iudici: q eo relicto vadit ad alterū: ut. ff. de arbi. litigatoreſ. ſiſiter ſiqs reꝫ deducit corā vno iudice: ꝺducit poſtea coram alio: ꝑdit litem. C. de aſſer. toẗ. l. i. in fi.

c De diuerſis. nihil noñ. ẗ.

d Siqs. dāno ſportularuꝫ ad q̄s clīci nō teneñ: ut in auc. ð ſanctiſ. epi. §. ſportularū. ergo nec aduerſarij ipſoꝝ teneri debēt. C. de fruc. ⁊ lit. expenſ. l. vltima.

e Noluerit. illð nō tenet. vel dic noluerit. i. nō potuerit: q2 forte talem cauſā nō pōt audire.

f Sine ſcriptura. ſine ſcriptura ꝓcedit epus: cū iudicat inter ſuoſ clīcos. ſiſiẗ in modicis cauſis non reqriẗ ſcriptura: ut in auc. de mā. pn. §. ſit tibi. non obſtat. ȝ. ij. q. i. in p̄mis. vbi dicitur

clericorum cum in eccleſia ei crimen fuerit intentatum vel ciuilis cauſa fuerit commota ſi derelicto eccleſiaſtico iudicio publicis iudicijs purgari voluerit: etiam ſi pro ipſo lata fuerat ſententia: locum ſuum amittat. ⁊ hoc in criminali actione. in ciuili vero perdat qð euicit ſi locum ſuum obtinere maluerit. ſi quidem ad eligendos iudices inique de eccleſie conſortio iudicat: q de vniuerſa eccleſia male ſentiendo do de iudicio ſeculari poſcit auxilium: cum priuatorū etiaꝫ cauſas apoſtolus ad eccleſiā deferri atq3 ibidē ðterminari p̄cipiat. Item ex eodem.

Clericus nō accuſetur niſi ad eccleſiaſticum iudicem.

De diuerſis ordinibus eccleſie ſeruientibus ſiquis ī cauſam criminis incurrerit: et abnuerit iudicium eccleſiaſticum: debet periclitari. Iteꝫ conſtitutio. lxxiiij. c. i.

Qui cum clerico litigium habet epiſcopum prius adeat.

Siquis cum clerico litigiū habuerit: ſiquidem de cauſa pecuniaria: adeat prius epiſcopum cuius iudicio clericuſ ſuppoſitus eſt. ille autem ſine damno ⁊ ſine dilatione compe tentē finem liti impoſiturus ē ſin autem noluerit epiſcopus litem dirimere: tunc ad ciuileꝫ iudicem diſceptatio cauſe perueniat. vbi auteꝫ dirimere epiſcopus vult cauſam: ſine ſcriptura omnia procedant: ⁊ diffinitiua ſentētia ab eo ſine ſcriptura feratur. quod ſi de criminali cauſa litigium emerſerit: tunc competentes iudices in hac ciuitate vel in prouincijs interpellati conſentaneum legibus terminum cauſe imponat: ita tamen vt diſceptatio litis duorum menſium ſpacium non excedat a litis conteſtatōne numerandum. item in criminalibus vero cauſis nunq̄

ſine ſcriptura procedere debet. non autem aliter puniatur clericus: niſi obnoxius repertus ſacerdotio nudatus fuerit ab epiſcopo ſuo vel clericatus honore. Si autem crimen eccleſiaſticum eſt tunc ſecunduꝫ canones ab epiſcopo ſuo cauſe examinatio ⁊ pena procedat: nullam communionem alijs iudicibus in huius caſibus habentibus. Item ex concilio chalcedonenſi.

Clericus aduerſus clericum negocium habēs ſecularia iudicia non exerceat.

Si clericus aduerſus clericum habet negocium: non relinquat ſuum epiſcopum et ad ſecularia iudicia non concurrat: ſed prius negociuꝫ agitetur apud proprium epiſcopum. vel certe ſi fuerit negocium ipſius epiſcopi: apud arbitros ex vtraq3 parte electos audiatur negocium. ſiquis vero contra hoc fecerit: canonū correctionibus ſubiaceat. ⁊ ſi clericus aduerſus ſuū vel alium epiſcopum habeat cauſam apud audientiam ſynodi prouincie conqueratur. ſi vero cōtra ipſius prouincie metropolitanum epiſcopum epiſcopus ſiue clericus habeat controuerſiam: pergant ad ipſiuſ dioceſis primates aut certe ad cōſtantinopolitane regie ciuitatis ſedem: vt eorum ibi negocium terminetur. Item ex cōcilio agathenſi.

Clericum nullus preſumat apud ſecularem iudicem epiſcopo non permittente pulſare: ſed ſi pulſatus fuerit: nō reſpondeat nec ꝓponat nec audeat criminale negociuꝫ iudicio ſeculari p̄ponere. Ex his omnibus datur intelligi: ꝙ clericꝰ ad publica iudicia nec in ciuili nec in criminali cauſa eſt producendus: niſi forte ciuilem cauſam epiſcopus decidere noluerit vel in criminali

ſnīa nulla q̄ ſine ſcripto ꝓferẗ. illud enī tm̄ teneꝫ in criminalibꝰ ⁊ maioribus negocijs.

g Duoꝝ. hoc nō tenet ut. iij. q. iij. §. ſpaciū.

h Puniaẗ. nec illud tenet: ut extra de iudi. cū nō ab homine.

i Si clericꝰ. arbitros ⁊ ē hec ratio q2 metropoẗ. nō ē iudex clīci. vñ ſub eo nō dꝫ ꝯueniri nec corā epō dꝫ ꝯueniri: cū n̄ poſſit eſſe actor ⁊ iudex: eẍ de teſti. ſpo. ꝯquerēte. ⁊ eẍ de ꝯceſ. p̄. ⁊. ec. nō va. pꝰ electionē in fi. Sed qs coget eū eligere arbitros: rn̄ deẗ epus: lꝫ ſit ei ſuſpectus: ut eẍ de ap. ſecūdo regris. Iteꝫ in alio caſu cogit ipſū eligere arbitros. ſ. cum recuſat eū vel delegatuꝫ ab eo ut. ȝ. e. ꝯuenit.

k Audiaẗ. ȝ. vi. q. ij. c. epus ꝯ. lꝫ ibi ſoluitur.

l Synodi. ergo ſi habeẗ ciuilis cā ꝯ epm: ſolus metropolitanus nō pōt audire: ut hic. ⁊. vi q. iiij. ſi inter. forte hoc nō tenet ī maioribꝰ cauſis: vel loquiẗ ſm̄ antiq̄ tp̄a qñ ꝓ ſingulis cauſis fiebat ꝯciliū: ut. ī. e. q. iij. c. ij.

m Clericus.

a In clicoꝝ. ȝ. ij. q. i. in p̄mis in fi. eẍ ð iudi. at ſi.

b Alia res. nec etiā actionē pōt quis cedē alij: poſtq̄ res eſt deducta ī litigiū: ut. C. e. l. ij. nec valꝫ p̄uilegiū īpetratū tp̄e litis: ut eẍ de teſti. cauſā. xxi. q. vi. placuit. C. vñ vi. auctoritatē. C. de fūdis ⁊ ſaltibꝰ reipublice. li. xi. l. ſi q̄. nec res litigioſa pōt dedicari. ff. de liti. l. vlt. q aūt rē litigioſā aliēat ⁊ alienatio nulla ē ⁊ p̄terea puniẗ venditor ⁊ emptor ſi ſciuit reꝫ liti

giosā: ut ex̄ ut lite pē. ec. l'a. C. e. l. vlti. in casib⁹ tñ licite alienatur res litigiosa. s. ex cā dotis vel transactiōis vel donationis ꝑpter nuptias vł ex cā legati uł diuisionis rerū hereditariarum: ut. C. de litig. l. vlti. Itē licite alienat̄ res litigiosa q̄ seruari non pōt. ff. fa. hercis. alienationes. ꝛ. ff. de pe. here. diuus.

c Jn litigio. res dr̄ litigiosa de cui⁹ dn̄io vel q̄si cā vertit̄ int̄ petitorē ꝛ possessorē uel iudiciaria ꝯuentiōe vel p̄cibus p̄ncipi oblatis ꝛ ꝑ eū aduersario cognitis ut in auc. de liti. i pn.

d Exigere. hoc intelligē cā possessor ē suspectus. alꝯ possessor semꝑ ꝑcīt fructib⁹ pen. lit. ut xvi. q. iiij. volum⁹. ex̄ ut lite pē. a memoria.

Uod vo. ꝛ est certū q̄ sic. s. e. insolita.

Ed ponat̄ q̄. hic q̄rit̄ an ille sit dignus depositione q excōicat⁹ vel suspensus celebrat: ꝛ certe sic: ut. j. c. siqs p̄sbyt. ꝛ ex̄ de cle. ex. mini. fraternitati. nisi dispenset̄ cū eo: ut. lxiij. di. salonitane. magister tñ ꝓseq̄tur aliā questionē. s. vtꝝ snīa teneat siue iusta siue iniusta. trib⁹ aūt mōis dicit̄ snīa iusta vel iniusta: ut. j. e. §. si ergo. s. ex animo cū malo zelo sententiat. ex cā. s. cū certa causa subest. ex ordine cū seruat̄ vel ꝑtermittitur ordo iur̄. Item snīa alia est cōdemnationis alia excōicationis alia suspensiōis alia p̄cepti q̄ tñ improprie dicitur snīa. snīa ꝯdemnatiōis semꝑ tenet nisi sit iniusta ex ordine: ut. ij. q. vi. diffinitiua. alꝯ semꝑ tenet nisi appellet̄ ab ea. Itē snīa excōicationis ordinē requirit ꝛ etiā cause cognitionem: ut. ij. q. i. nemo epus. ex̄ de ap. reprehensibilis. extra de sen. ex. sacro. siue tñ sit iniusta vel ex aīo vel ex ordine semꝑ tenet: ut. j. e. si epus. forte nec re'euat̄ ꝑ appellationē: nisi quo ad cognitionē: extra de sen. ex. ꝑ tuas. snīa aūt mādati vel p̄cepti nō ligat nisi id quod p̄cipit̄: spectet ad officium precipientis. vij. q. i. quia frater noster. primo autē probat. S. vsq̄ ad. §. p̄missis. q̄ sententie episcopi etiā iniuste sit parendum: deinde ꝓbat eā nō ligare.

g Sententia. timenda est. nisi in duob⁹ casibus. s. cum sententia est post appellationē lata ꝛ cū continet intolerabilem errorē: extra de sen. ex. ꝑ tuas. tertiū casum apponūt q̄dam. cum ꝓ indebitis exactionibus aliquis excōmunicatur: ut ex̄ de exces. cum ad quorūdam.

Qō. ij.

h Siqs ab alijs similit̄ q suspensus ē ab vno suspensus ē quātum ad omnes: ut. vij. q. i. siquis presbyter. ꝛ. iiij. q. v. quisquis.

Qō. iij.

i Concilio. hodie solus metropolitanus cognoscit de causa excōmunicationis: ut extra de sent. excō. ꝑ tuas.

causa non sui honoris cingulo eū denudauerit. Jllud autem quod in epistola clemētis dictum est: non cognitorē secularium iudiciorum te vult deus esse: ex episcopali vnctione intelligendum est. Non enim in episcopum vngitur: vt cognitor secularium iudicioꝝ resideat: sed vt ꝓcurator animarum ꝛ distributor spiritualium existat. prohibetur ergo secularibus negocijs occupari: nō ad tempus sequester fieri. vel secularia iudicia nō de rebus secularibus sed secularium virorum intelligenda sūt iudicia de rebus secularibus secularia appellantur: iuxta illud apostoli: secularia iudicia si habueritis: contemptibiles qui sunt i ecclesia constituite iudicia vero secularium secularia appellantur. iuxta illud apostoli in epistola clementis quod ex subsequentib⁹ datur intelligi: cum dicitur: hec opera que tibi minus congruere diximus: exhibeāt sibiinuicē vacantes laici. prohibent̄ ergo clerici a cognitione negociorum secularium virorū nō secularium causarū. negocia quippe clericorum siue criminalia siue ciuilia fuerint non nisi apud ecclesiasticum iudicem ventilanda sunt. Unde hadrianus papa ait.

Non nisi in foro suo audiatur clericus.

Clericus siue laicus si crimine aut lite pulsatus fuerit: non alibi q̄ in foro suo ꝓuocatus audiatur: Idem.

In clericoꝝ De eodem causa huius forma seruet̄ vt nequaq̄ eoꝝ snīa a nō suo iudice dicta cōstringat. Res vero in litigio posita ante legitimū cognitiōis euētū i nullā debet omnino trāsferri ꝑsonā. Unde gelasius papa quingesio epo. In nulla trasferat personam res in litigio posita ante cognitionis euentum.

Quia res in litigio posita in nullam transferri potest omnino ꝑsonā: donec legitime cognitionis euentu cui potius debeatur iudiciaria disceptatione possit agnosci ex eadem re quispiam non sinatur exigere pensiones: sed in eodē statu re eadē posita in quo videtur sicut dictum est: an cōstitutā litē q̄sq̄s sibi putat quippiā posse cōpetere: veridico pulset examine preiudicijs oībus inde submotis.

Quod vo culpa illa suspēsione digna sit: ex capitulo illo mileuitani cōcilij liquido constat. si eni cōione priuādus est: qui clericū ad ciuilē iudicē crediderit ꝓtrahēdū: multo magis suspēsione dignus ē qui sui episcopi iudiciū interpellātē ad iudiciū seculare ꝑtrahere nō dubitauit.

Ed ponat̄ q̄ hec culpa suspēsione digna nō fuerit: querit̄ vtꝝ sit deponēdus q officiū cōtra ꝓhibitionē epi celebrare ausus ē. sꝫ q̄ snīa epi siue iusta siue iniusta fuerit: timēda sit: gregorius testatur dicens. Timēda ē snīa pastoris.

Sentētia pastoris siue iusta siue iniusta fuerit: timenda est. Item ex cōcilio antiocheno. A suo epo excōmunicatus nō ē ab alio recipiēd⁹

Siqs a ꝓprio epo excōicatus ē: nec eū pri⁹ ab alijs debet̄ suscipi: nisi aut a suo fuerit recept⁹ epo: aut cōsilio facto epis occurrat: ꝛ rn̄deat: ꝛ synodo satisfecerit q̄ statuerit

k ¶ Quod ſtatue/rit.ſ.ſynodus.
l P Recipue.pu/nunt.j.xxv.q.i.nulli fas.
m ¶ Duos. ergo in cauſa denũcia/tionis idem põt eſſe iudex accuſa/tor ꝛ teſtis:extra de ſimo.licet. itẽ eſt hic ar.ꝙ euan/gelica ãmonitio nõ ſolũ habet lo/cum in occultis: ſed etiam in ma/nifeſtis. ij. q.i.ſi peccauerit.
n S I epiſcop⁹. iracundus. .i.ut ex animo ſit iniuſta.
o ¶ Cito.i.nõ ſer/uato ordie iuris
p ¶ Et aſpere. ꝙ nõ adſit cauſa.
q ¶ Poteſtatem. auctoritate hui⁹ canonis.
r ¶ Interpellet. ſm hec iura qui/libet excõmuni/catus audiebaẽ: qui volebat ſe ꝓ/bare iniuſte excõ/municatũ.hodie ſecus niſi ſit poſt appel.excõmuni/catus vel niſi di/cat errorẽ expſ/ſum in ſententia. ut extra.e.ti.per tuas.ſiquis ergo cõquerit metro/politano de iniu/ſta excõicatione: aut appllauit ad eũ aut non.ſi ap/pellauit : primo preſtabit cautio/nem abſoluend⁹ ꝙ ſtabit iuri.de/inde in optione habet vł velit eũ abſoluere vel re/mittere abſoluẽ/dum ei a quo ap/pellauit:ut extra de ſen.ex.ꝑ tuas ſi non appellauit

ſub alia eũ ſnia recipi.quod ꝛ circa laicos ꝛ pbr̃os ꝛ diaco/nos ꝛ oẽs q in clero ſũt cõue/nit obſeruari. Itẽ nicolaus ad lotharium regem.

Excõicationis merito incurrit q excõicatis cõmunicat.

P Recipue gualdrade pelli/cis tue ꝛ dudũ a te repudi/ate cõiugẽ declina .excõicata eſt eni ꝛ vſq₃ ad preſentiã no/ſtrã ab omni cõtubernio chri/ſtiano ꝛ ſequeſtrata. q̃obrem cauendũ ẽ:ne cũ ea pari mu/crone ꝑcellaris ſnie: ac ꝓ vni/us muliercule paſſione vinct⁹ ꝛ obligatus ad ꝑhẽne trahar ̨ exitiũ. deterius qppe i popul̃ ꝑlati delinquũt: ac ꝑ hoc ꝓpſi crudelius q̃₃ ceteri puniuntur vt ait btũs gregori⁹: ſcire ꝑlati debẽt: ꝙ ſi ꝑuerſa vnq̃₃ ꝑpe/trant: tot mortibus digni ſunt: quot ad ſubditos ſuos ꝑditio/nis exempla tranſinittũt. vnd̃ neceſſe eſt. vt tanto ſe cautius a culpa cuſtodiãt: quanto per/praua q̄ faciunt nõ ſoli moriũ/tur. ꝛ infra: Ceterũ precaue: ne quãdo nobis ſecũdũ domi/ni preceptũ duos aut tres te/ſtes adhibeamus: immo vero hoc ſancte eccleſie dicam⁹: et quod non optamus de cetero fias cunctis: ſicut ethnicus ꝛ publicanus. Item ex conci/lio ſardicenſi capitulo. xvij.

De eodem.

S I ẽpus forte iracund⁹ qd̃ eſſe non debet cito ꝛ aſpe/re cõmouetur aduerſus pre/ſbyterum ſiue diacõnem: ꝛ eu₃ de eccleſia exterminare volu/erit: prouidendum eſt: ne inno/cens damnetur aut perdat cõ/munionem. ꝛ ideo habet pote/ſtatem is qui eſt abiectus: vt epiſcopos finitimos interpel/let: ꝛ cauſa eius audiatur ac diligentius pertractetur. Il/le vero epiſcopus: qui iuſte vł iniuſte eum abiecit: patienter accipiat: vt negocium diſcutia/tur: vel prohibetur eius ſentẽ/tia a plurimis vel emendetur tamen priuſq̃₃ omnia diligen/ter ac fideliter examinentur: eum qui fuerat communione priuatus ante cognitionẽ nul/lus debet preſumere: vt com/munioni ſociet. Item ex cõ/cilio carthaginenſi.

De eodem.

S I quis preſbyter ab epiſco/po ſuo correctuſ fuerit: de/bet vtiq₃ apud vicinos epiſco/pos conqueri: vt ab ipſis eius cauſa poſſit audiri. ꝛ per ip̃os ſuo epiſcopo reconciliari. qd̃ ſi non fecerit: ſed ſuperbia qd̃ abſit inflatus ſecernendum ſe ab epiſcopi ſui communione duxerit: ac ſeparatim cum ali/quibus ſciſma faciens ſacrifi/cium deo obtulerit: anathema/tizetur: ꝛ nihilominus locum amittat. at ſi querimoniam iu/ſtam habuerit : aduerſus epi/ſcopum inquirendũ eſt. Itẽ ex concilio antiocheno.

De his qui damnati a ſynodo ſacra miniſteria contingunt.

S I quis epiſcopus damnat᷑ a ſynodo vel ſi preſbyter ꝛ diaconus a ſuo epiſcopo: et auſi fuerint aliquid de miniſte/rio ſacro contingere: ſiue ep̃s iuxta precedentem conſuetu/dinem ſiue preſbyter ſiue dia/conus nullo modo licet ei nec in alia ſynodo ſpem reſtitutio/nis aut locum ſatiſſactionis ha/bere: ſed ꝛ communicantes ei omnes abijci de eccleſia opor/tet: ꝛ maxime ſi poſtq̃₃ didice/rint aduerſus memoratos ꝓ/latam fuiſſe ſententiam eiuſ/dem communicare tentaue/rint. Item ex concilio mar/tini pape.

Sine ſpe ſit recõciliationis q excõicatis cõicare ꝑſumit.

S I qs ep̃s i ꝯcilio excõica/t⁹ fuẽit: ſiue pbr̃ aut diaco/n⁹ a ſuo ep̃o: ꝛ p⁹ excõicatõnẽ ꝑſũpſerit ſiue ep̃s ille aut pbr̃ aut diacon⁹ facere oblatõne₃ vel matutinũ vł veſꝑtinũ offĩ/

ad eum: ſm priora iura debet remittere abſol/uendum. Et ſi ille noluc/rit abſoluere: tunc me/tropolitan⁹ poterit ab/ſoluere: ut extra de of. ordi. ad reprimendam ſi tamen viderit ſenten/tiam excõmunicatiõis euidenter iniuſtam po/teſt ꝓnunciare iniuſta₃ licet nõ ſit appellatum ad eum: ut extra d̃ ap. ſolicitudinẽ. Item ecõ/uerſo ſi eſt appellatum ad eum: ꝛ viderit iuſtã eſſe cauſam excõmuni/cationis: tenetur eũ re/mittere abſoluendum: extra de ſeñ.ex. ꝑ tuas in ſi. hodie aũt licet nõ appelletur ad ſuperio/rem: ſi tamen eſt ꝑicu/lum in mora põt eũ ſta/tim abſoluere: ut extra .e.ſacro.
ſ S Iquis.correptus. .i.ſuſpenſus vel ex/cõmunicatus minori ex/cõmunicatione: ut pat₃ ꝑ id quod ſequitur: ana/thematizetur.
a S Iquis.nec in alia ergo epiſcopi nõ poſſunt diſpenſare cum talibus: qui poſt excõi/cationem celebrant: cũ nec conciliũ hoc poſſit ar.contra.ij.q.v. que d̃ cauſa.ſic.vij.q.i. ſiquis preſbyter.
b ¶ Maxime.i.tantum. ſic.xij.di.illud.xviij.diſ. ꝑuenit.xvi.q.iij.ꝑ ſingu/las.
c S Iquis.videtur ꝙ iſti clerici qui com/municauit excõmunica/to i diuinis officijs: pa/ri excõmunicatione li/gẽtur : ut extra de ſen. excõ.ſignificauit.
d ¶ Per forinſecam .i. manu laicali. ſimile.ẽ. xvij.di.licuit.

e Episcopi. si mini/mis. g. ꝑ minori/bus causis nō ē qs ex/cōicandꝰ: ut. j. c. nullus qd verū ē. Sꝫ ꝯ: nōne ꝑ sola ꝯtumacia ē qs ex/cōicandꝰ: ut. j. c. certū. ergo siue crimen sit ma/gnū siue puū nūqꝫ ē ex/cōicandus aliqs nisi sit ꝯtumax: ad hoc dicunt qdam ꝙ ab hoīe nō fit aliqs excōicandꝰ nisi ꝑ ꝯtumacia sed a canone bñ: ut. xvij. q. iiij. siquis suadēte. hoc nō ē verū: qꝛ qñqꝫ excōicaт aliqs ꝓ ꝯtumacia qñqꝫ ꝓ cri/mine: ut ex̃ de v. sig. ex pte. iohes. sꝫ certe illa decre. dici. ꝙ ꝓ offen/sa fit aliqs excōicandꝰ cū nō vult satisfacere ꝛ ita ꝑ ꝯtumacia: q̃re alia distinctio est melior. b.

f Peccatū. ar. ꝙ citiꝰ moriт qs ꝓpter pecca/tuꝫ: ut. xij. q. ij. c. i. ꝛ tol/lit deꝰ malos de medio ue peccatū eoꝝ augea/tur. xxiij. q. iiij. ea vindi/cta. ꝛ tollit bonos ne ma/licia maloꝝ īmutet in/tellectū eoꝝ: de pe. di. iiij. si ex bono.

g Placuit. neglectu videtur ergo ꝙ ꝑ negligētia aliqs excōi/caт sicut ꝑ negligentia aliqs deponiт: ut. lxxxi. di. dictum est.

h Theugaldū. iudica/uerunt. sic pꝫ ꝙ pu/nitur iudex qui male iu/dicat: ut dixi. ij. q. vi. h°. etiam.

i Utilitates. ꝙ nulli ꝓ/hibeт: ut. iiij. q. vi. omni/bus.

k Si aūt. ꝑncipes. g°. impatores sublīt epīs ꝛ ab eis possūt ex/communicari. xcvi. di. duo. mitius tñ cum eis agendū est q̃ꝫ cum alijs ut. xij. q. ij. de rebus. et si in pluribꝰ epatibꝰ ha/bet imperator domici/liū: quilibet pōt eū ex/cōmūicare. ff. ad muni.

quasi i officio suo agere: sicut prius non liceat ei nec in alio concilio spem reconciliatiōis habere nec vltra reconciliari sed etiam eos qui ei cōicaue/runt omnes ab ecclesia respui maxime eos qui sciebant euꝫ esse deiectum. si autem permā/sit turbans ꝛ concitans eccle/siam per forinsecam potestatē oportet eum sicut seditionarū ab omni plebe expelli. Iteꝫ ex concilio agathensi.

De episcopis qui innocentes aut minimis causis culpabiles excommunicant.

Episcopi si sacerdotali mo/deratione postposita inno/centes aut minimis causis cul/pabiles excōicare presūpserit aut ad gratiam baptismatis fe/stinantes fortasse recipere no/luerint: a vicinis episcopis eiꝰ/dem ꝓuincie litteris moneātur ꝛ si parere noluerint: cōmunio illis vsqꝫ ad tempus synodi a reliquis episcopis denegeт: ne forte per excōicatōis pec/catum excōmunicati longo tē/pore morte preueniantur.

Item ex concilio aphricano

De his qui tempore excōica/tionis sue cōicare presumunt.

Placuit vniuerso concilio: vt qui excōmunicatus fue/rit ꝑ suo neglectu siue episco/pus quilibet siue clericus: et tempore sue excōmunicatiōis ante audientiam communica/re presūpserit: ipse in se dam/nationis sententiam iudicetur ꝓtulisse. Item nicolaus pa/pa.

Deponantur epi qui excōicatis cōicant.

Theugaldum treuerenseꝫ ꝛ primatem belgice prouin/cie ꝛ guntarium agrippine co/lonie archiepiscopos nunc co/ram nobis ꝛ sancta synodo sub gestoꝝ insinuatione: qualiter causam lotharij regis ꝛ dua/rum mulierum eius teberge. sꝫ ꝛ gualdrade recognouerint ꝛ iudicauerit. scriptum sup hoc ꝓprijs manibus roboratū of/ferētes: nihilqꝫ plus vel minꝰ aut aliter egisse ore proprio multis coram positis testibus affirmantes: ꝛ sententiaꝫ quā a sede apostolica in engeltru/dam vxorem bosonis sanctissi/mus frater noster mediolanē/sis archiepiscopus thado ꝛ ce/teri coepiscopi nostri petiue/runt emittendam ꝛ nos diuino succensi zelo sub anathematis attestatione canonice ꝓtule/ramus: publice se viua voce violasse confitentes: in quibꝰ omnibus inuenimus eos apo/stolicas atqꝫ canonicas sancti/ones in pluribus excessisse: ꝛ equitatis normam nequiter te/merasse: ab omni iudicamus sacerdotij officio manere pe/nitꝰ alienos. ꝛ ideo sancti spi/ritus iudicio ꝛ beati petri per nos auctoritate episcopatus exutes regimine cōsistere dif/finientes. predictis autem de/positis licentiam concedimus ecclesiam ingrediendi ꝛ cōicā/di sicut laici ꝛ loquendi suas vtilitates: non autem turbas concitandi vel scandalum soli/citandi illis tribuimus facul/tatem. quantum autem ad epi/scopale ministerium specialiт pertinet: etiam nulla eis sit li/centia contingendi: sicut nos cum sancta synodo decreuisse iam constat. Item clemens

Clerici ꝛ laici qui non obedi/unt episcopis infames effician/tur.

Si autem vobis episcopis non obedierint: omnes pre/sbyteri ꝛ reliqui clerici oēsqꝫ principes tam maioris ordi/nis q̃ꝫ inferioris atqꝫ relig po/puli non solum infames: sed ēt extorres a regno dei ꝛ consor/tio fidelium ꝛ a liminibus san/cte dei ecclesie alieni erunt.

Item petrus in ordinatione clementis.

In Christum peccat qui veri/tatis doctorem contristat. [illegible]

assumptio.

a Quicunqꝫ.

b Si quis. cō/mendandi. nam alioꝝ hono/res alijs non de/bet eē occasio no/cēdi: ut. C. de sta. ꝛ ima. l. vltīa. nec aliquis debet il/lud appetē ꝑ qd honor alioꝝ mi/nuaт: ut. xcix. di. nullꝰ. nec tibi de/bes ꝯsulere cum alterius iniuria. xxij. q. ij. primum nec aliquid faci/as in domo tua qd vicino noceat ut. ff. de reg. iur. domū. si tamen facias aliquid co ꝓposito ut tibi ꝓ/sit: licet alij noce/at: nō peccas. ar. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. deniqꝫ. ff. de dam. infec. fluminū. §. vltio. ꝛ. l. sequen.

c Ad deforma/tionē. C. de sta. ꝛ ima. l. vltima.

d Iterū. i. mul/totiens.

e Hsit. finistꝝ. hoc ē verū i his q̄ possunt tra/hi ad bonū ꝛ ad malū: vbi semper in meliorē partē est interptandū: ut. xli. di. c. i. ꝛ ex̃ de regu. iuris es/tote. si ergo cle/ricus amplectiт mulierē interpre/tabitur ꝙ causa benedicendi eaꝫ hoc faciat: ut. xc/vi. di. in scriptu/ris. tñ qñqꝫ canō solā ꝯfabulationē interpratur i de/teriorē partē: ut xxvij. q. i. nec ali/qua.

f Aut gladio. hic habes q olim inobedientia capite puniebat: ergo et hodie repelleret a promotione liiij. di. multos. nō tñ quelibet inobedientia capite puniebat: sed sola illa q scisma inducebat: ut. vij. q. i. denique in fi. et de hoc notaui. iiij. q. i. in prin.

g Demonum. hoc olim fiebat ad litterā: hodie tñ sathane tradit ut cin⁹ ꝯuertatur ut. j. e. audi. et i pn. et. c. ois xpianus.

h Si inimicus iste. ab hoc loco incipit tractare de duplici excōicatione. et nota q quedam excōicatio ē simplex siue minor q̄ fit a sacramentis et ab ingressu ecclesie. alia solēnis q̄ ppie dicit anathema: q̄ seperat etiam a cōione fideliū. de vtraque istaꝝ habes. iij. q. iiij. engeltrudā. maior excōicatio imponit vel pro maiori crimīe vl ꝓ ꝯtumacia. minor īfligit ꝓ quolibet mortali: ut. j. e. audi. et imponitur siue penitē ti siue nō penitēti uel a seipso uel a suo sacerdote loco pene. penitēs tñ melius facit si auctoritate sacerdotis abstinet a sacramentis: ut d̄ pe. di. i. in actiōe inpenitēti qñque imponitur a deo .s. qñ est in mortali peccato. tūc. n. quantū ad deum priuatus est a sacramentis: ut. j. e. audi. qñque a se ipso et male. s. cū nō vult penitere et cessat a sacramē tis: q2 hoc sibi putat sufficere ad penā sine penitentia: ut de pe. di. i. sunt qui arbitrant. sed si nō putat sibi sufficere sed abstinet: quia putat se indignū bñ facit: ut de conse. di. ij. qui scelerate. quandoque infligitur a sacerdote loco pene cū vult penitere. quandoque a canone .s. cum quis cōmunicat excōmunicato. in his duobus casibus est necessaria recōciliatio: ut. j. e. excellentissimus. si ergo quis excōmunicatus semp a suo excōmunicatore est absoluendus. nisi vel sit appellatum ab eo vl ipse sit negligens: ut dixi. s̄. e. si episcopus forte. sed si a canone est excōmunicatus potest absolui a suo sacerdote sm distinctionem: extra de sen. excō. nuper. hec aūt pena est nō seruantis excōmunicationē: si clericus est deponitur: ut. s̄. e. siquis presbyt. si laicus tardius absoluitur j. e. qui iubente.

Quicunque cōtristauerit doctorem veritatis: peccat in christum: et patrem omnium exacerbat deum. propter qd̄ et vita carebit eterna. Item ambrosius in libro de officijs.

Simulata virtutum affectione obedientia episcopo nō debetur.

Siquis vero non obediat episcopo sese extollere atque exaltare desiderans: querens etiam obumbrare merita episcopi simulata affectione doctrine aut humilitatis aut misericordie: is a vero deuius superbit: quoniam veritatis ea regula est: vt nihil facias commendandi tui causa: quo minor alius fiat. neque siquid boni operis habeas id ad deformationem alterius et vituperationem exerceas. nō defendas improbum: et sancta indigno committenda non arbitreris. neque iterum arguas et impugnes cuius crimen non deprehēderis. Item antherius papa.

Episcopo non obediens demonum ore decerpitur.

Absit vt quicquam̄ sinistrum de his arbitremur: qui apostolico gradui succedētes christi corpus sacro ore conficiūt per quos nos christiani sum⁹ qui claues regni celorum habentes ante iudicij diem iudicant in veteri quidaꝫ lege habetur: quicunque sacerdotibus non obtemperasset: aut extra castra positus lapidabatur a pplō: aut gladio ceruice subiecta contemptum expiabat cruore. nunc vero inobediēs spirituali animaduersione trūcatus aut eiectus de ecclesia rapido ore demonum decerpitur. Item petrus in ordinatione clementis.

Quando papa est inimicus his nec loqui debemus.

Si inimicus est iste clemēs alicui pro actibus suis: vos nolite expectare: vt ipse vobis dicat et cetera. vt supra in tractatu ordinandorum: vbi agitur de obedientia minoruꝫ erga maiores. Item fabianus episcopus.

Excommunicatus est qui excommunicato communicat.

Sicut apostoli statuerunt dicentes cum excommunicatis non est communicandaꝫ et siquis cum excommunicato auertēdo regulas scienter saltem in domo simul locutus fuerit vel orauerit: ille cōmunione priuetur. Item calixtus papa.

De eodem

Excommunicatos quosque a sacerdotibus nullus recipiat ante vtriusque partis examinationem iustam: nec cum eis in oratione aut cibo vl potu aut osculo cōmunicet: nec aue eis dicat: quia quicunque in his vel alijs prohibitis sciē ter excommunicatis communicauerint iuxta apostolorum institutionem et ipsi simili excō municationi subiacebunt. Item Isidorus.

De eodem

Cum excommunicato neque orare neque loqui nisi q̄ ad eandem excommunicationeꝫ pertinent nec vesci licet. sigs

i Sicut apostoli. paulus statuit. ij. q. i. multi. et iohannes. xxiiij. q. i. omnis.

k Auertendo. i. contemnendo.

l Saltem. ne dum alibi.

m Domo. i. sub eodē tecto: ut. xxxv. q. vi. episcopus in synodo. largius sumitur domus. ff ad syll. l. i. §. eodem.

n Vel orauit. si ergo excōmanicatus intrat ecclesiam: omnes exibunt: ut. xxiiij. q. i. omnis qui. sacerdos tamē si incepit missam nō exibit quia non relinquet officium inexpletuꝫ: ut vi. j. q. nihil.

o Communione. maiori. quia iam inciderat in minorem. s̄. e. q. sigs presbyter.

p Excōmunicatos. vtriusque. i. excōmunicantis et excō municati. p hoc. c. dixerunt quidam q ignorante aduersario nō posset excōmunicatus absolui. quod falsum ē ut extra de appel. qua fronte. nisi ꝓ crimine sit excōicatus

tūc enī oportet: ut pri- mo ei satisfaciat: ut ex̄ ꝺ v̄.sig.ex pte in fi. vł dic ꝙ si iudex ad querelaꝫ alicuius excōicauit ali- quē: tūc nō absoluet eū anteꝗ̄ ab aduersario intelligat an sit ꝑ mani festo delicto excōicat⁹ vel non: ut. j.e. seruet. si aūt iudex nō ad alicui⁹ querelā excōicauit ali- quē: tunc supior statim ipsum pōt absoluē: ut. j in ꝯstitutione Innocē- tij: extra de ap. cū spe- ciali.

q Nec aue. xxiiij. q. j. omnis qui recedit.

r Cum excōmunica to. statim ergo est canon iste late snie mi- noris excōicationis. ꝑ- terea si non corrigit se: excōicat̄ ꝑ sniam: ut. j. e.c. primo.

s Qui cōicauerit. ex cōmunicet̄. si com municat in crimine et criminoso est pari excō municatione cū ipso li- gatus: nec pōt absolui nisi ab excōicatore. sed si cōicat ei sed nō in cri mine: tūc pōt a solo sa- cerdote absolui: extra .e. nuper.

t Cure sit. epis. hic habes ꝙ lr̄is epi credit̄. et habes expsse extra de ꝓba. p⁹ cessio- nē. ⁊ instrumētis alioꝝ ꝓ̂ncipū credit̄ si ꝯsuetu do regionis hoc hꝫ: ut ex̄ de fide instru. cū dile ctus. lꝫ obijcit̄: cuꝫ viua vox potior sit q̄ꝫ mortua quare nō credit̄ verbo epi in talib⁹: ut. vi. q. ij. si tantū. ⁊ .c. placuit. nec papa ei credit g dicit se excōicasse aliū: ut ex̄ de testi. cū tu fili. qn̄ꝗ̄ enī eulogia ex mala fi- de scribunt̄: ut. ff. de cu sto. ⁊ exhi. re. diu⁹. nec scripture tabelliōis cre ditur: nisi habeat testiū subscriptionē: in auc. ꝺ heredi. ⁊ fal. §. sancim⁹

enim cum eo aut palam aut ab sconse locutus fuerit: statim cum eo excōmunicationis cō trahit penam. Item ex con cilio char. De eodem.

Qui communicauerit vel orauerit cum excommuni cato: si laicus est excommuni- cetur. si clericus: deponatur. Item ex decreto honorij pa pe. Excommunicatorū nomina vicinis omnibus palā ⁊ publice annuncietur.

Cure sit omnibus episco- pis excommunicatoꝝ om- nino nomina tam episcopis vi cinis q̄ꝫ suis parochianis pari ter indicare ea que in celebri loco posita pre foribus eccle sie cunctis conuenientibus in culcare. quaten⁹ in vtraqꝫ di- ligentia excommunicatis vbi ꝗ̄ꝫ ecclesiasticus aditus exclu datur: ⁊ excusationis causa omnibus auferatur. Uerū hoc de nominatim excommu- nicatis intelligitur. excommu nicationis enim penam dupli citer subimus: ⁊ dum reatum incurrimus: ⁊ dum sentētia no tamur. Unde hieronym⁹ in libro iudicum.

Duobus modis aliquis satha ne traditur.

Audi deniqꝫ apostolum di- centem de eo qui peccaue rat: tradidi inquit huiusmodi hominem sathane in interitum carnis: vt saluus fiat spiritus vides ergo quia ⁊ modo non solum per apostolos suos tra- didit deus delinquentes i ma nus inimicorum: sed etiaꝫ per eos qui ecclesie president: et potestatem habent non solum soluendi: sed etiam ligādi. tra- duntur autem peccatores in interitum carnis cum pro deli- ctis suis a christi corpore sepā tur. ⁊ ut mihi videtur dupliciter etiam nunc traduntur ho- mines de ecclesia in potesta- teꝫ diaboli: hoc modo quo su- perius diximus: cum delictum

eius manifestum fit ecclesie: ⁊ de ecclesia per sacerdotē pel litur: vt notatus ab omnibus erubescat: ⁊ conuerso eueniat ei illud quod sequitur: vt spiri tus saluus fiat in die domini no stri iesu christi. alio vero mo- do quis traditus est zabulo cū peccatum eius non est manife stum hominibus. deus autem qui videt in abscondito per- spiciens eius mentem ⁊ animū eius vicijs ac passionibus ser uientem ⁊ in corde eius nō se diligi sed aut auariciam aut li- bidinem aut iactantiā vel alia huiusmodi: istum talem domi- nus tradidit sathane. quomo do tradidit eum sathane. di- scedit a mente eius: ⁊ auertit se ⁊ refugit a cogitationibus eius malis ⁊ desiderijs ei⁹ in- dignis: ⁊ relinquit domum cor dis eius vacuam. Cum ergo per sententiam quis nomina- tus fuerit: cum eo communica re non debemus. cum autem solo reatu occulte excommu- nicationis contraxerit penam non est ab eius communione cessandum. vnde dominus in euangelio: tunc demum pecca torem dixit habendum sicut ethnicum ⁊ publicanum: cum ecclesiam audire contempse- rit. apostolus quoqꝫ non ait: siquis frater ē fornicator sed siq̄s frater nōiat̄ fornicator: sē- tentie nominationem intelli- gens. hinc etiam vrbanus vili mundo episcopo: sane que su per richardo. require in cau- sa: Quidam episcopus in he- resim lapsus. hinc etiam chri- stus in euangelio zizaniam di- xit esse tolerandā vsqꝫ ad mes sem. Hinc etiam hieronym⁹ in eodem libro iudicum.

Mali a bonis separari peni- tus non possunt.

Nolite recedere a domino vsqꝫ in hodiernum diem: hoc est donec seculū stat. ostē dat ergo mihi: quomodo ihe-

nec instrumento ꝓcuratoris: ex̄ ꝺ ꝓcuratorib⁹. c. i. nec instrumēto iudicis: ut ex̄ de testi. cū a nobis. ⁊ .h. dicit ꝙ semꝑ stat̄ sigillo epi q̄ obtinet vicē pu- blici instrumēti: ut extra de fide instru. scriptura. ⁊ de fideius. ꝑue- nit. Alij dicūt ꝙ credit̄ ei nisi re- dactū sit in publi cam formā: ut in auc. ut nulli iudi. §. si vo. ut. C. de dona. in donatio nib⁹. vel nisi ha- beat subscriptio- nē testiū: ⁊ si n̄ sit ꝑ pcblicā manū factū: q̄ forte nō sūt ibi publice ꝑ- sone: ut. xvi. q. iij §. pōt. hodie ex- peditū ē circa or- dinē iudicioꝝ ꝙ nō ꝑsumit̄ ꝑ iudi ce nisi quātū als ꝓbari pōt: extra de ꝓba. qm̄. i oi- bus alijs ꝑsumo ꝓ snia iudicis. s. ꝙ sit iusta ex aio ⁊ ex causa ⁊ quā- tū ad ius litigato ris: ut in ꝯstituti- one cū speciali.

u Excusationis ar. ꝙ contra ea q̄ publice facta sūt nemo postmodū audiend⁹ est: ut viij. q. i. licet. liiij. di. nulli. xvi. di. ꝙ dicitis. xij. q. ij qui ⁊ humanis. ar. contra. lxxxij. di. ꝓposuisti i fi.

b Audi denique sathane. sathane dicit tradi quia diabolus in eo habet potestatem quasi in pecore suo: ut .xxiiij. q.i.§.his auctoritatibus in fi.

c ¶ Quidam. ī .xxiiij.q.ij.c.iij.

d Nolite. ostēdat. supplēque hoc ad litteram vult intelligere.

e ¶ De zizanijs.i. de occultis peccatoribus.

f ¶ Utraque.i. malos esse cū bonis

g ¶ Triticum. ar. ad questionē vbi vnus interfectus est ab vno de tribus: si dubitatur a quo: ꝙ ratione dubitatiōis oēs debent ꝓmoueri: quia ratione dubitationis viciosa ⁊ superflua tolerant. xiij.q.ij non estimemus. extra de sepul. sacris. simile. xiiij. q.v. denique. ⁊ sanctius est impunitum ⁊c̃. ff. de penis absentez. ar. contra de pe. di. .v. siqui vero. ff. ad.l.acql. ita vulneratus. Item ē hic ar. ꝙ ratione conuexionis permittitur qd̄ alias nō licet: sic. lxxxi. di. tantis. ⁊.c. cū omnibus. ⁊. ff. de minoribus denique.§. vex. ⁊.l. etiā quid iuris sit de hoc: in questionibus notaui.b.

h ¶ Neque margaritas. s̄. xliij. di. i mandatis.

busseus donec seculum stat: habitet cum filijs iude in hierusalem: quippe cum nec ipsi quidem filij iuda habitant in hierusalem. ideo ergo nec istud verum esse poterit: ꝙ ihebusei cum iudeis habitent in hierusalem: quando nec ipsi quidem habitant in ea. sed nos intelligamus hoc spiritualiter assumentes euangelij parabolam: que dicit de zizanijs: sinite vtraque crescere ne forte volentes eradicare zizania: eradicetis cum ipsis ⁊ triticum. ⁊ infra: Audi ergo scripturam dicentem: quia non potuerūt filij iuda disperdere ihebuseos: sed habitauerunt cum ipsis vsque in hodiernum diem in hierusalez. vnde deprecor vos qui fideles estis: vt ita vitam vestram ⁊ conuersationem seruetis: ne in aliquo vel ipsi scādalum patiamini vel alijs scādalum faciatis. sed sit vobis summi studij summeque cautele ne quis in hanc sanctorum cōgregationem pollutus introeat: ne quis ihebuseus habitet in vobis. Vides enim qa dicit scriptura: ꝙ non potuerunt eijcere filij iuda ihebuseos de hierusalem. ihesubeus autem interpretatur conculcatio. esto ergo quia non possumus eijcere istos qui nos conculcant: eos quos saltem possumus quorum peccata manifesta sunt eijciamus: vbi enim peccatum manifestum non est eijcere de ecclesia neminem possumus: ne forte eradicantes zizania eradicemus cum illis ⁊ triticum. mouet tamē me quod dixit: quia non potuerunt eijcere ihebuseos. idest eos qui interpretantur conculcatio. ⁊ ideo videamus qui sunt in ecclesia conculcantes illi sine dubio de quibus dominus dicit in euangelio: nolite mittere sanctum canibus neque margaritas ante porcos: ne forte conculcent eas pedibus suis: ⁊ conuersi dirūpant vos iste est ergo ihebuseus idest conculcatio. qui indigni audiunt verbum dei: et cum audierint: neque vt infideles discedunt neque permanent vt fideles: sed percepta ministeriorum notitia ⁊ fidei nostre secretioribus perscrutatis: conuersi postmodum impugnant nos ⁊ contradictionibus suis corda nostra dirumpunt conculcantes verbi dominici margaritas ⁊ ornamenta fidei maculantes. de istis ergo dicitur: quia non potuerunt filij iude eijcere ihebuseum de hierusalem vsque in hodiernum diem.

Item super .xij. prophetis.

Porcis ⁊ canibus sancta non sunt committenda.

Quando ergo vir ecclesiasticus ⁊ prudens atque intelligens multas impietates in ea que vocatur domus dei eē cognouerit: ⁊ non solum multas sed etiam fortes ⁊ que opprimere possunt iusticiam: et in tantum doctorum rabiem processisse: vt accipiunt precium in iudicio: ⁊ omnia pro muneribus faciant: pauperes deritent in portis ⁊ audire contemnant: taceat in illo tempore ne det sanctum canibus: et ne mittat margaritas an̄ porcos: qui conuersi conculcent eas. ⁊ imitetur hieremiam dicentem: solus sedebam: quia amaritudine repletus eram.

Item iohānes chrysostomꝰ in epistola ad hebreos.

Cum pagano comedere: sed cū excōicato minime licet.

Ad mensam quippe paganorum si volueris ire sine vlla prohibitione permittimꝰ si enim quis frater nominatur inter vos: fratrem in hoc loco omnem fidelem simpliciter intellige: non monachum tantū quid autē est qd̄ fraternitatez vocat: nisi lauacrum regñatōis

a Quando. ar. et h̄. c. ꝙ nō nocet taciturnitas: quando nō ꝓdest contradictio: ut notaui. xxviij. di. diaconi.

b ¶ Accipiāt. s̄. xliij. di. mandatis.

c Ad mensam. ꝑmittimus ad hoc ut eos lucremur: ut. xxiij. q.iiij. infideles. cum iudeis tamen non possumus comedere: ut. xxviij. q.i. omnes. sed nec hodie cum paganis licitum est comedere: cū ipsi discernant cibos sicut ⁊ iudei. Hec ergo ē causa quare possumus cōmunicare paganis ⁊ nō excōmunicatis: cuz tamen ⁊ illi sint membrum diaboli ut eos lucrifaciamus. tamen iō quia nō multū curarēt licet eos vitaremus. sꝫ excommunicati erubescunt si nō ꝯmunicatur eis: ut. s̄. c. audi.

a Vident. vel teste. ergo aliqs ꝯ seipsū fert sniam: ut. xxi. di. nūc āt. ar. ꝯ. q: nemo sibi impe rare pōt: ut. ff. de arbi. .l. penulti. melı⁹ tñ est si hoc faciat auctoritate supioris. ī. de pe. di. i. in actione.
e Questione. i. distin ctione. nā tractatus de peni. p distinctióes di uiditur.
f De pnīa. ī. de pe. di. .i. §. item sicut.
g Prefinito. in cena domini.
h Snīa. sicut iudex se cularis pōt aliquē excō municare. i. a legitimis actib⁹ phibere: ut. ff. ð pe. l. m..tis.
i Engeltrudā. s. iij. q. iiij. c. vlti. ꝛ. xvij. q. iiij. qsqs. s. v. q. ij. c. ij. Jo.
k Ab ingressu. S. vide tur hic sentire: ꝙ q cle ricū ꝟberat tm̄ ē sepe ratus a sacris ꝛ ab in gressu ecclīe. nec obstat ille canon sıqs suadēte. q: anathema ibi ē idez ꝙ sepatio. hoc tñ nō te net ecclīa: ꝛ ꝯ eū ē ex̄ ð ap. puenit. iohānes fa uentinus voluit eū cor rigere: ꝛ dixit talē esse excōicatū: sȝ nō vitā dū anteꝙ denūciet. sȝ expſ se ꝯtra eū est: ex̄ de sen. ex. cū nō ab hoīe.
a Urbani. ī. e. quibus episcopi.
b Ceterū. q. d. bñ di stinguo int̄ excōicatos simplicit̄ ꝛ anathemati zatos: ut. s. illi sint vitan di: isti nō.
c Si tm̄. s. vi. q. ij. pla cuit. c. ij. ꝛ vltimo.
d Itē gregorius ꝯtra. ꝯtra id qð dixerat sim plicit̄ excōicatos nō eē vitādos: mō oñdit oēs excōicatos esse vitan dos.
e Rogo. verbū rogā di hic preceptiue ponit. monem⁹. n. quos habem⁹ caros: ut. xxvi

quod facit posse vocari deuz patrē. siquis inquit nominat⁹ fuerit frat̄ fornicator aut auar⁹ aut ebriosus: cum huiusmodi neqȝ cibum sumere. cum autē de paganis ageret non ita: sȝ siquis vos vocauerit ex infi delibus paganos significans: ꝛ vultis ire: omne quod appo nitur vobis comedite. siquis frater nominatur ebriosus et cetera. o quanta integritas. nos non solū non fugim⁹ ebri osos: sed etiam imus ad eos participantes cum eis. Ev identer itaqȝ ex premissis, ap paret: ꝙ eorum communionez vitare non cogimur: qui sentē tia notati non sunt. sed ipsius sententie notatio multipliciter intelligitur. aliquando enim ar cetur quis a liminibus eccle sie. ꝛ a communione corporis ꝛ sanguinis christi vel teste cō scientia iuxta illud apostoli: p bet se homo: ꝛ sic de pane illo edat ꝛ de calice bibat: quia q indigne manducat ꝛ bibit: iu dicium sibi manducat ꝛ bibit. Item illud prosperi: facilius sibi deum placabunt ꝛ cetera. require ifra causa. xxxiij. ma leficijs impeditus: questione prima. de penitentia vel sentē tia ecclesiastica: si ē penitētes quibus tempore prefinito be neficium recōciliationis impē ditur. hec sententia excōmuni catio vocatur: quia a commu nione corporis ꝛ sanguinis chri sti notatū prohibet. sicut adaz ab esu ligni vite excōmunica tus est domino dicente: vide te ne forte sumat de ligno vite quia sententia non separatur quis a consortio fideliū. Est ꝛ alia sententia que anathe ma vocatur: qua quisqȝ separa tur a consortio fidelium: de q̄ supra: cuz excommunicatis no lite communicare. Hanc distinctionez licet cuiqȝ aduer tere ex auctoritate iohannis pape: engeltrudam vxorē bo

senis ꝛ cetera: require supra in causa: quidam episcopus a propria sede deiectus. Itez ex auctoritate eiusdem siquis domum dei violauerit ꝛ cete ra: require infra in causa. xvij quidam presbyter infirmitate grauatus. Item ex auctori tate siluestri pape presenti de creto censemus ꝛ cetera: req re supra in causa: in infamiam cuiusdam episcopi. iuxta igit̄ hanc distinctionem intelligē da est illa auctoritas innocen tij: siquis suadente diabolo ꝛ cetera: vt infra causa: quidam presbyter: vt iuxta etymologi am vocabuli anathemari. i. se parationi subiaceat: qui in edi ctum illud inciderit cui a cor pore ꝛ sanguine christi ꝛ ab in gressu ecclesie se alienum fa cit. qui impias manus in cleri cum inijcere ausus fuerit: qui etiam a nullo episcoporum ab solui idest more penitentium reconciliari poterit: nisi pri mum apostolico conspectui se representare curauerit. Illud autem petri de cle mente: si inimicus est iste cle mens ꝛ cetera: de sentētia no tatis intelligendum est: sicut ꝛ illud vrbani: quibus episcopi non communicant ꝛ cetera: vt infra in eadem causa. ceteruȝ falsum esset illud varensis cō cilij. ij. si tantum episcopus alie ni sceleris se conscium nonit. Item ꝛ illud placuit: vt si quando episcopus et cetera. require supra i causa: duo for nicatores ꝛ infamia notati et cetera. Item gregorius cle ro ꝛ populo salonitano.

Communicare nōn licet his qui excommunicatis commu nicant.

Rogo ꝛ moneo: ne cuiquā sacerdoti suprascripto ma ximo communicāti contra ani mam suam quisqȝ vestrum com municare presumat. Itē ex concilio toletano. i.

ij. q. i. sic. n. ꝛ alibi rogo nō ponitur deprcatiue. ff. de neg. g. si fui mei rogatu. sȝ po..it rogare p mādā re: sic ponit̄ man dare p rogare. x xiij. q. iiij. guillla rius.
f Cōicanti. ī sa cris fm. h. vl̄ dic ꝙ maxim⁹ fuit ex cōicatus cū oīb⁹ suis actorib⁹. vel isti cōicabāt ei in crimie: al's excōi catio ñ descēdēt vsqȝ ad tertiā pso nam. ī. e. qm̄ mul tos. nec obstat. x ix. di. anastasius. q: ibi cōicabant ei in crimie hēsis
g Igs. epi. isti enī nō pote rant ignorare sē tentiam sui epi: ut. xij. q. ij. qui et humanis.
h Commoniti. ar. ꝙ sufficit si ali cui dictum est de excōmunicatione alicuius: ut ipsius teneatur vitare: ut extra de elec. venerabilem vl tra medium. ꝛ de postula. plato. ad hoc. ar. cōtra. ex̄ ð cle. excō. mini. illud. Responsio. prima sententia vera est: quando excōicatio alicu ius peruenit ad alium p famā pu blicam: al's forte secus esset in cō trarium.

i Sed hoc. vult dicere ꝙ marinus fuit excõmu/nicatus cū omnibus ſuis fautoꝛib⁹: ne obſtent. j. xxiiij. q. ij. c. iii. ⁊. j. e. excellentiſſimus.

k Lapſus. j. xxiiij. q. ij. c. iij.

l Excellentiſſimus. j. e. excellētiſſimus.

m Quib⁹ epi. nō cōicētis. ſiſe. vij. q. i. ſcire debes. xciij di. c. i. nec obſtat vi. q. ij. ſi tn̄. qꝛ ħ loquit̃ cū conſtat de ſententia: ſed ſcit̃ eam eſſe iniuſtam.

n Licet. dū tn̄ erroꝛ nō ſit expꝛeſſus in ſententia: extra. e. ꝑ tuas.

o Siquis.

p Qui merito pari. qd ḡ ſi epūs cōicat alicui excōicato a ſimplici ſacerdote iaꝫ ligatus eſt hoc canone. ſꝫ a quo abſoluet̃: de cre. dicit ꝙ cōicans excōicato a ſuo plato eſt abſoluēd⁹: ex ꝺ pe. ⁊ re. ꝙ aūt. ⁊ ita a metropolitano ſꝫ dicas ꝙ a ſimplici ſacerdote pōt abſolui: niſi cōicet ei ī crimie ut extra. e. nuper videt̃ tn̄ ꝙ ſicut ī ſuſpēſo a iure p⁹ pniam nō requirit aliqua abſolutio: ſic in excōicato a canone: qđ n̄ eſt verū: ut j. c. nuper in ſi. S; quid ſi papa cōicet excōicato: ille nō ē ligatus: qꝛ nō ligat ipſum canon xxv. q. i. §. is ita.

q Refugiens. i. cōtemnens.

r Clericus. in intellectū huius. c. habes. s̄.

Nullus clericoꝛum vel laicorum ad domum excommunicati accedat.

Siquis laicus abſtinet̃: ad domum eius vel clericoꝝ vel religioſoꝛum nullus accedat: ſimiliter ⁊ clericus ſi abſtinetur: a clericis deuitetur. ſi quis vero cum illo colloq aut conuiuari fuerit depꝛehenſus etiam ipſe abſtineatur. ſꝫ hoc pertinet ad eos clericos: qui eius epiſcopi ſunt ⁊ ad oẽs qui commoniti fuerint de eo qui abſtinetur ſiue laico quolibet ſiue clerico. Sed hoc ſpecialiter in his qui excommunicatis nominatim communicant. vnde infra vꝛbanus: ſane quod ſuper richardo ⁊ cetera. j. cauſa: Quidam epūs in hereſim lapſus. Item nicolaus papa: excellētiſſimus rex carolus: infra circa finem huius cauſe. Item vꝛbanus papa. Snia paſtoꝛis timenda eſt: licet iniuſte liget.

Quibus epiſcopi non cōicant non cōmunicetis. et quos eiecerint: non recipiatiſ valde enim eſt timenda ſentētia epi: licet iniuſte liget. Item ex. viij. ſynodo. Excōicatōis ꝯbit penam: qui excōicatis communicat.

Siquiſ frater aut palā aut abſconſe cū excōicato fuerit locutus aut iunctus cōmunione: ſtatim cum eo excōmunicationis contrahit penam. Item ex concilio char. ij.

Qui merito De eodem facinoꝝ ſuoꝝ ab eccleſia pulſi ſunt: ſi ab aliquo epiſcopo vel pꝛeſbytero vel clerico fuerint in cōmunione ſuſcepti etiam ip̄e pari cum eis crimie teneatur obnoxius refugiēs ſui epiſcopi regulare iudiciū Item ex cōcilio char. iiij.

Qui ſniam epi putat eſſe iniuſtam: recurrat ad ſynodum.

Clericus qui epiſcopi diſtrictionem circa ſe putat ī iuſtam: recurrat ad ſynodum. Item iohānes chryſoſtom⁹ ad hebꝛeos. Vincula eccleſiaſtica nō ſunt cōtēnenda.

Nemo contemnat eccleſiaſtica vincula. non enim hō eſt qui ligat: ſed chꝛiſtus qui hanc poteſtatem dedit: ⁊ dominos fecit homines tanti honoꝛis. Item auguſtinus de ꝟbis apoſtoli ſermone. lxviij. Sathane traditur: qui ab eccleſia excommunicatur.

Omnis chꝛiſtianus dilectiſſimi qui a ſacerdotibus excōicatur: ſathane traditur. quomodo? q̄a ſcilicet extra eccleſiam diabol⁹ eſt: ſicut ī epiſtola chꝛiſtus. ac per hoc quaſi diabolo traditur: qui ab eccleſiaſtica cōmunione remouetur. vnde illos quos tunc apoſtolus ſathane eſſe traditos pꝛedicat: excōmunicatos a ſe eſſe demonſtrat. Item dē ſuper iohannem. De eodem

Nihil ſic debet foꝛmidare chꝛiſtianus: q̄ꝫ ſeparari a coꝛpoꝛe chꝛiſti. ſi enim ſeparatur a coꝛpoꝛe chꝛiſti: non ē mēbꝛum eius. ſi non eſt mēbꝛum eius: nō vegetatur ſpiritu ei⁹ quiſquis autem inquit apoſtolus ſpiritum dei non habꝫ: hic non eſt eius. Item hieronymus: quoꝛum dimiſeritis peccata ⁊ cetera. ideſt quibus eccleſiam interdixeritis: niſi reconciliati per ſatiſfactionem fuerint: ipſis ⁊ ianua regni celeſtis clauſa erit. Item ex concilio mileuitano.

Vicini epiſcopi audiant eos qui de iudicijs epiſcopoꝛum ſuoꝛum queruntur.

Palea.

e. q. ſi epiſcopus foꝛte.

s Nemo. ſed chꝛiſtus. ex hoc. c. dixit. p. hiſpanus haberi cauſam quare nō poſſit appellari a ſententia excōmunicationis: cū chꝛiſtus euꝫ liget a cui⁹ ſnia n̄ pōt appellari alia eſt ratio: quia nemo excōmunicat̃ niſi ꝑ contumacia. j. e. nemo ⁊ nō auditur cōtumax appellans: ut. ij. q. vi. §. eſt aūt quando. v. ſunt quoꝝ. Quidaꝫ autem illā aſſignant rationem quia excōmunicatio ſecum trahit executionē ſuaꝫ: extra de appella. paſtoꝛal. vnde ſicut ab executoꝛe nō appellat̃ ita nec ab hac ſentētia ſed hoc non valet quia quandoq̄ꝫ appellat̃ ab executoꝛe: cum is excedit modū ⁊ ſententiam qua quis abſoluitur ab alio ſecum trahit executionem cum appellatur ab ea: extra de appella. qua fronte.

t Omnis. ſathane. dū tamen iuſta de cā excōmunicat̃: ut. xxiiij. q. iij. ſiquis nō recto.

u Extra eccleſiam. ar. ꝙ qui ſemel eſt excōmunicatus: amplius excōmunicari nō poteſt: qꝛ qui extra eccleſiam eſt: nō poteſt magiſ eſſe extra eam. ar. contra. iij. q. iiij. engeltrudam. de hoc ibi notaui.

x Nihil. q̄ꝫ ſeperari. iuſte. alr̄s non obeſt: ut extra. e. a nobis. j. e. quid eſt. tamē ſi cōtemnit̃: ſtatim incipit ligare. xxiiij. q. iij. notandum in ſi. ſed ideo maxime eſt timenda: quia maxima eſt pena: ut. xxiiij. q. iij. coꝛripiant.

y Pꝛeſbyteri. hoc. c. habetur. s̄. ij. q. vi placuit.

a I Rritam.iniustam.i.irritandã vel ꝓut sonat. b Pretactandam.de facto si est ipso iure irrita:ut extra de ap.ad presentiam. c R Ursus.i.post alia statuta sic pone casum: quidã accusatus de crimine:legitime fuit citatus.noluit venire.excõicatur ꝓ contumacia:si.ĩ.annum venerit: audit̃ sup crimine postea non:q2 habet̃ ꝓ cõuicto vel cõfesso iuris interpretatione.nã qui excõicatus est ꝓ suspiciõe heresis: post annum ꝓ heretico habet̃: ut ex̃ de heret. excõicamus circa pñ.ñ obstat.iij.q.ix. decreuimus.q2 ibi loquit̃ cum lis est ↄtes. vel ibi ñ punit̃ de crimine sꝫ ꝓ ↄtumacia.sꝫ.p.hispan⁹ ꝓpter hoc verbũ purgare intellexit hoc.c. de clerico infamato.q si citatur ut se purget:⁊ cõtumax fuerit iuris interpretatione ꝓ conuicto habet̃.xxiiij.q.iij.de illicita.vel dic q tempat rigorẽ illoꝝ canonũ q dicebãt:q si cleric⁹ cõtemnit excõicationẽ statim deponend⁹ est.ſ.e. siqs pſbyter.⁊.c.se.sed hic ꝓpter insultationeꝫ hereticoꝝ dat̃ eis ann⁹ ad ꝓbandũ innocentiã suã.⁊ si p annũ steterit excõicatus:tũc primo deponit̃.vel dic q etiã post annũ põt audiri d crimie quantũ ad hoc ut oñdat innocentiam suã:sꝫ nõ quãtũ ad hoc vt recuperet bona sua: ut.C. de requirẽ.reis.l.ij. qd tñ hic dicit̃ de anno videt̃ correctum ex̃ de cle.nõ resi.ex tue sꝫ dic q nõ habet̃ ꝓ cõuicto spacio minori q̃ anno: ut hic dicit̃. sꝫ tñ in minori spacio põt puari bñficijs ut ibi.⁊ nota q sequens.c.loquit̃ de ciuili negocio ⁊ criminali:hoc aũt in criminali tantũ. d Q Uicũqꝫ. siue publice.siue crialit̃.

P Resbyteri diaconi vel ceter inferiores clerici: si in causis quas habuerint: de iudicijs suorum episcopoꝝ ⁊ cõquesti fuerint: vicini eos episcopi audiant: ⁊ inter eos quicquid est diffiniãt adhibito consensu ab eis suorum episcoporum. q si ab eis ꝓuocandum putauerint: non prouocent nisi ad aphricana cõcilia vel ad primates suarum prouinciarũ ad transmarina autem qui putauerint appellandum a nullo intra aphricam in communione suscipiantur. I tem ex concilio carthaginensi.iiij.

Iniusta episcopoꝝ damnatio irrita esse censetur.

I Rritam esse ⁊ iniustaꝫ episcoporum damnationeꝫ cẽsemus: ⁊ iccirco a synodo retractandam. I tem ex concilio char.v. *Qui cause sue adesse ⁊ innocentiã suam asserere voluerit.intra annum excõmunicationis hoc faciat.*

R Ursus constitutum est: vt quotiens clericis conuictis vel confessis in aliquo crimine: vel ꝓpter eorum quoꝝ verecundie parcitur: vel propter ecclesie opprobrium aut insolentem insultationem hereticorum atqꝫ gẽtilium: si forte cause adesse voluerint ⁊ innocentiam suaꝫ asserere: intra annum excõmunicationis hoc faciant. si vero intra annũ causam suam purgare contempserint: nulla eoꝝ vox penitus audiatur. I tem gelasius.

Audientiam suam negat: qui excõicationis sue causaꝫ agere intra annum differt.

Q Uicunqꝫ intra anni spacium ciuilit̃ siue publice causam suam coram suis excõmunicatoribus non peregerint: ipsi sibi aditum audientie clausisse videantur. q si obstinato animo sine cõmunione defuncti fuerint: nos eorum causam iuxta beati leonis predecessoris nostri sententiam diuino iudicio reseruantes: quibus viuis non communicauim⁹ nec mortuis cõmunicare debem⁹.

Palea

Q Ui vero excommunicato scienter cõmunicauerit: ⁊ quomodo saltem in domo simul orauerit atqꝫ latebras quo minus ad satisfactionem perducatur prebuerit: donec ab episcopo excommunicatore accipiat penitentiam: corporis et sanguinis domini communione priuatum se esse cognoscat. I tem ex concilio hilerdẽsi.

Tardius recipiatur ad veniaꝫ qui sacerdote iubente ecclesiam exire contẽnit.

Q Ui iubente sacerdote ꝓ qualicũqꝫ culpa ab ecclesia exire contempserint: pro noxa contumelie tardius recipiatur ad veniam. Sed queritur: si ante damnati absolutionem episcopum mori contigerit: vtrum damnatus postea valeat absolui. D e his ita statutum est in concilio eupãnensi.

A successore soluatur: qui p⁹ mortem episcopi remanet ligatus.

S I episcopus ante damnati absolutionem obitu rapiatur: correctum aut penitentẽ successori licebit absoluere.

¶ Premissis auctoritatibus quibus iniuste sententie vsqꝫ ad examinationem vtriusqꝫ partis parere iubemur: ita respõdetur: gregorius non dicit sententiam iniuste latam esse seruandam: sed timendam: sic et vrbanus. timenda est ergo.i. non ex superbia contemnẽda

e Excõicatoribus. excõicandus ẽ reus cũ talis ẽ causa: q actor nõ põt mitti in pos.ut extra vt lit.nõ contesta.tue. f Clausisse.quantũ ad causã possessiõis sꝫ nõ ꝓprietatis.vñ miu⁹ agitur in ciuili q̃ in crimiali cã:ut dictũ ẽ.ſ.c.primo ut ex̃ ut lit.ñ ↄtes. qñ frequent̃.vel loquit̃ de actore ↄ quẽ bñ ꝓcedit̃ lite nõ ↄtes.ut ex̃ d dolo ⁊ ↄtu.cãꝫ. h Leonis.xxiiij q.ij. sane.⁊.c.de cõmunione. h I teꝫ ex ↄcilio he sũt palee. i Q Ui iubẽte. tardi⁹ hoc i laico.cleric⁹ enĩ deponit̃.ſ.e.siqs eps ⁊ iudex põt alicui negare iusticiã ꝓpter delictũ suum:ut.ff.ex qbus ca.ma.sꝫ et si.§.actio.imo qñ qꝫ duplicat̃ alicui pena ꝓpter ↄtumaciã suã:ut.ff.d penis aut dãnũ.§ quisqs.⁊ est simile.ſ.xviij.dis. siquis aũt. k S I eps.successori.huic est sile.ff.de iudi.mortuo.est ergo ar.q successor potest corrigere et tenet̃ cõfirmare factũ antecessoris sui.xxxv.q.ix. q qs.ex̃ de pcario.c.ij.xvi.q.vi.illud.xij.q.ij.quicunqꝫ.⁊ in auc.ut nulli iudi.§.et h⁹ vero iubem⁹.successor autẽ delegati non põt absoluere vel restituere possessionẽ adiudicataꝫ.nisi succedat i.honore ⁊ onere: extra d of.or.pastoral. l Premissis.sic ⁊ vrbanus.ſ.e.l.quibus epi.

m Nemo. cō-
munione.
sacramentoꝝ.
n Sine cōsciā.
hoc est verū cum
illud, delictū tan
git totā ꝓuinciā
al's non tenet: ut
.ix.q. iij.c.ij. ⁊.c.
archiepiscopus.
o Mortis. sed
cū sit ꝑpetua dā
natio: qualit dici
tur medicinalis:
ut.ij.q.i.multi.
cū ꝯtemnit ē dā-
natio al's non: ut
xxiiij.q.iij.notan
dum in fi. Itē vi
det hic ꝙ nemo
sit excōicandus:
nisi ꝓ ꝯtumacia:
ut.xlv.di.ꝫ illud.
⁊.xxiij.q.iij.tam
sacerdos.⁊.c. ec
clesie. ꝫ hoc non
est verū: ut ex de
v.sig. ex pte. vel
dic ꝙ tūc demū
qs pōt excōicari
ꝓ crimine cū est
incorrigibilis: cū
alit nō possit cor
rigi. xxiij.q. iiij.
forte. iohānes.
p Nullus. ⁊ le
uibus. s.i.
e. episcopi. vel in
tellige de venia-
libus: ut.j. de cō
se.di.ij. quotidie
⁊.c. panem de al-
tari.
q Arceri.i. ex-
cōicari. baꝫ. tñ in
tellexit: ꝙ quicū
ꝙ ē i mortali pec
cato: nō dꝫ ingre
di ecclesiam ꝑ id
qđ ē.xxxiij.q.iiij.
vir cū ꝓpria. sed
nō est verū ut ibi
dixi. et.j. de pe.
di.v. fallas.⁊.i.q
ij. qui studet. io-
hannes.
r Certū. trib⁹.
.i. ꝓ contu-
macia istoꝝ. ideꝫ
ē de quolibꝫ alio

relique vero auctoritates de
excōicatis loquuntur: qui vel
vocati ad synodum venire cō
tempserunt: vel calliditatib⁹
aduersantium occurrere ne-
scientes iniustam sententiam a
iudice reportauerunt: vel qui
neglectu sue vite sinistram de
se opinionem nasci permitten
tes sententiaꝫ in se exceperūt
Nos siquidem solos excōi-
cationis sententia ferire licet
Unde in meldensi concilio.
Quibus culpis exigentibus
aliquis sit communione pri-
uandus.
Nemo episcopoꝝ quēlibet
sine certa ⁊ manifesta pec
cati causa communione priuet
ecclesiastica. sub anathemate
aūt sine cōsciētia archiepisco
pi aut coepoꝝ nullū presumat
ponere: nisi vnde canonica do
cet auctoritas. quia anathe-
ma eterne est mortis damnatō
⁊ non nisi ꝓ mortali debet im-
poni crimine: ⁊ illis qui aliter
non potuerint corrigi. Item
ex concilio aluernensi.
Pro paruis ⁊ leuibus causis
nullus communione priuetur
Nullus sacerdotum quēꝙ
recte fidei hominē ꝓ par
uis ⁊ leuibus cāis a cōione su
spendat. preter eas culpas ꝓ
quibus antiqui patres arceri
ab ecclesia iusserunt commit-
tentes. Itē ex cōcilio tribu
riensi. Pro his tribus crimi
nibus quilibet communione
priuetur.
Certū est ꝓ his tribus cri-
minibus aliquē excōicari
debere. cū ad synodū canoni-
ce vocatus venire contemnit:
aut si postꝙ illuc venerit: sa-
cerdotalibus respuit obedire
preceptis. aut si ante finitam
cause sue examinationem a sy
nodo abire presumit. De
his inꝙ ⁊ huiusmodi premisse
auctoritates loquuntur: non
de iniuste suspensis. Quod
autem iniuste sententie paren

dum non sit: multis auctorita
tibus probatur. quarum pⁱma
est illa hieronymi super ma-
theum.
Sententia pastoris reum vel
innocentem non constituit vel
facit.
Quomodo sacerdos mun
dum leprosum non facit:
sic episcopus vel presbyter nō
alligat eos qui insontes sunt:
nec soluit noxios: sed pro of-
ficio suo cum peccatorum va-
rietates audierit: scit qui ligā
dus sit: qui soluendus. Itē
augustinus super matheum.
Palea
Ridiculum est: vt cum di-
camus qui vinculis pecca
torum suorum ligatus est: pro
pter hoc solum quod episco-
pus dicitur habere huiusmo-
di potestatem: vt soluti ab eo
soluti sint i celo: ⁊ ligati in ter
ris ligati sint in celo. sit ergo
irreprehensibilis, qui alterum
ligat aut soluit: Item gela-
sius papa episcopis orientali
bus de damnatione dioscori.
Non est perenda solutio: cuꝫ
iniqua fertur sententia.
Qui est illata sententia: de-
ponat errorem ⁊ vacua est
sed si iniusta est: tanto curare
eam non debet: quanto apud
deum ⁊ eius ecclesiam nemi-
nem potest grauare iniqua sē-
tentia. ita ergo ea se non ab-
solui desideret: qua se nulla-
tenus perspicit obligatum.
Item augustinus de summo
bono.
Deus non nocet, nec noceri
patitur aliquem iniuste.
Secundum catholicam fi-
dem: nec dei nature noce-
re quisꝙ potest: nec natura
dei iniuste nocere cuiꝙ po-
test: nec nocere iniuste pati-
tur quenꝙ. qui enim nocet vt
ait apostolus: recipiet hoc
quod nocuit. Idem de ver
bis domini.

crimine.
s Ante finitā. sic.j. de
ꝯse.di.i. missas.
a De his.i. ꝯtumaci-
bus.
b Quomodo. siquis
.n. dicebat lepro
sus: ducebat ad sacer-
dotē. ⁊ si ille iudicabat
illū leprosū vel mundū
ita habebat: ut.j. ď pe.
di.i.§. ex his itaꝙ. ⁊ sic
pꝫ ꝙ sniā nō dat nouū
ius sed vetus declarat
ut.ff. si serui. ven. sicuti.
.§.iij. tñ si sententia fue
rit lata ꝑ reo: ꝑ hoc nō
tollitur obligatio: ut.ff.
de condi. indebi. iul. ꝫ
si ꝓ actore ferat: dat ei
nouā actioneꝫ: ut.C. de
re.credi. actori.
c Nō alligat. quantuꝫ
ad deum ꝫ quantū ad
ecclesiam: ut.xxiiij.q.
iij. siquis recte.
d Nec soluit noxios.
talis absolutio ñ ꝓdest
quantū ad euꝫ q querit
indiscretū sacerdotem
ut eū ꝑ impitiam absol
uat: ut.j. de pe. di.vi.q
vult.
e Scit.i. scire debet.
ut iudex. iohannes.
f Qui ē illata. a dios
coro heretico: cu
ius sniā nulla fuit. sed
quid si aliā tulisset sen-
tentiam in alios subdi
tos? dico ꝙ tenet: quia
illi qui sūt extra eccle-
siam bene habent iuris
dictionē: ut.xxiij.q.v. si
ꝓpterea.⁊.iij.q. vij.c.
vltimo. Alij contra sen-
tiunt: ut.xxiiij.q.i.§. il ď
sed illud nō tenet cum
excōmunicatus est: ut
extra de sen. ⁊ re.iudi.
ad ꝓbandum.
g Secunduꝫ. nec dei.
i. deo.
h Nec nocere. qui pu
niat malefactoreꝫ: ut.x-
xxij.q.iiij. nemo.

i Oepiſti. vincula diſ/rūpit. ut. xv. q. vi. auctoritatem.

k Temerariū. plerūq₃ nocet. n. ſi ↄtēnat.
l ¶ Ut noceat. q2 ſi per impitiā iudicat: facit litē ſuā: ut inſti. de obli. q̄ ex quaſi malefi. §. i. ſ3 ſi p dolū incurrit infamiā ⁊ ꝑterea punit in totaз litis eſtimationē. C. de pe. iudi. q male iu. l. ij. eodem mō ad intereſſe punit q iiuſte excōica/uit aliquē: niſi errauerit ex cauſa ꝓbabili: ut extra de ſen. ex. ſacro.
m Quid obeſt. tabula. ij. q. i. nomen
n Senti. ī. e. nō ſūt. 3. xij. q. i. nolo. ꝺ cō ſe. di. i. iubemus. ī illis c. dicit: ꝙ nō ſufficit cōſcientia: ſ3 requirit bona fama quantū ad alios. ſ3 illa. c. loquunt qñ ſum⁹ inter tales q parati ſūt imitari ⁊ nō rep̄hendere. vnde ne tales corrūpamus exemplo niti debemus: ut fama noſtra luceat corā eis: ſ3 hic loquit cū ſum⁹ int tales q nō curāt imitari: ſ3 rep̄hendere: tunc ſufficit nobis quantum ad eos ↄſcīa bona.
o In cūctis. lingua. ablatiui caſus. ſ. ut ꝓpter nullius linguā credat ſe aliqs implicitum ⁊ reum.
p ¶ Sine accuſatione. interiori.
q ¶ Maledicoꝝ. ar. ꝙ infamia orta ab inimicis nō inducit purgationē extra de pur. ca. cū in iuuēture. ⁊. ij. q. v. omnibus. nec etiā a leuibus pſonis nec ab illis q de facili credūt.
r ¶ Niſi ꝓbata. ī. xxx. q. v. nullū ante.
ſ ¶ Prolata. al's ꝓbata.

Iniuſta vincula diſrumpet iuſticia.

Oepiſti habere fratrem tuum tanq₃ publicanū. ligas illum in terra: ſed ut iuſte alliges vide. nam iniuſta vincula diſrūpit iuſticia. quem ſoluer3 inquit in terra: ſolutus erit in celo. Idem de ſermone domini in monte.

Temeritas iudicandi non ei qui iudicatur ſed iudici noc3.

Temerariū iudiciū plerūq₃ nihil nocet ei: de quo temere iudicatur. ei aūt qui temere iudicat: ipa temeritas neceſſe eſt ut noceat. Idem ad clerum hyponenſem.

Nō obeſt hoi iniuſta ſnīa.

Quid obeſt homini: ꝙ ex illa tabula vult eum delere humana ignorantia: ſi de libro viuentiū non eum deleat iniqua conſcientia. Idem ad ſecundū manicheum.

De eodem.

Senti de auguſtino quicqd libet: ſola me in oculis dei conſcientia non accuſet. Ite3 gregorius conſtantino mediolanenſi epiſcopo.

Quos cōſcientia iuſtificat: alioꝝ maledicta non timeant.

In cunctis que in hac vita aduerſa ꝓueniunt: ſola eſt ſicut noſtis omnipotētis dei diſtrictio penſanda: atq₃ ad cor ꝓpriū ſemper recurrēdum: ut nullius ibi lingua implicet: vbi conſcientia nō accuſet. quem enim conſcientia defendit: liber eſt inter accuſationes. ⁊ liber ſine accuſatōne eſſe non poteſt: ſi ſola que interius adijcit conſcientia accuſet. de veſtra igitur ſanctitate abſit a chriſtianoꝝ iudicio ea que maledicorū hominum rumoribus conficta credim⁹ in qualicūq₃ modulo ſuſpicionis adduci: q2 ⁊ ſacri eloquij teſtimonium tenemus vt mala maioꝝ cum forſitan dicuntur: niſi probata credi non debeāt ſed citius probata vlciſci. hoc igitur dixi: vt nimie leuitatis eſſe oſtenderem ſiquis mala grauia credere ſtudeat: que probari non poſſint. vnde ſanctitas veſtra debet mentem ſuam a maledicorum hominum rumoribus atq₃ obtrectationibus diſiungere: ⁊ ſola que eterne vite ſunt atq₃ ad vtilitatem ſubditorum proficiunt: cogitare. Unde auguſtinus in pſalmo. xxxvij.

Fruſtra aſperantur ab homine que deus iuſtificat.

Etſi ad tempus damnaris ab homine ⁊ ſi dixerit ſententiam proconſulis in cyprianum: aliud eſt ſella terrena: aliud eſt tribunal celeſte. ab inferiori accipit ſententiam: a ſuperiore coronam. Ide3 in pſalmo. xxviij.

Cuſtodi intus innocentiā tuam: vbi nemo opprimit cauſam tuam. preualebit in te falſum teſtimonium: ſed apud homines. nunquid apud deu3 valebit: vbi cauſa tua dicenda eſt: quando de⁹ erit iudex alius teſtis q̄₃ cōſcientia tua n̄ erit: inter iuſtum iudicem ⁊ cōſcientiam tuam noli timere niſi cauſam tuam. Item gregorius papa.

Nō hominū linguas ſed conſcientias curare debemus.

Inter verba laudantium ſiue vituperantium ad mētem ſemper recurrendum eſt. ⁊ ſi non in ea inuenitur bonu3 quod de nobis dicitur: magnā triſticiam generare debet. et rurſum ſi non in ea inuenitur malum: quod de nobis homines loquuntur: in magnam debemus leticiam ꝓſilire. quid enim ſi nō omnes laudāt: ⁊ cōſciētia liberos nos demōſtret habemus paulum dicentē: gloria noſtra hec eſt teſtimonium conſcientie noſtre. Iob quoq₃ dic: ecce i celo teſt3 me⁹ ſi g° ē nob teſt3 i celo teſt3 i corde

v ¶ Citius. vlciſci i. puniri q̄₃ citius fieri pōt: ut. xxiij. q. iij. cū quiſq₃.
w Et ſi. cyprianū martyrē
x ¶ Sella. i. ſedes iudicis.
y ¶ Coronā. ſi ſententiam patienť ferat: ut. ī. e. qui iuſtus.
3 Cuſtodi. q2 a corpori vis pōt fieri nō aie. xxxij. q. v. §. i. xxiij. q. vi. in p̄n. iohannes.

a Inter vba. ne fōte. hec fuerunt vba chriſti: cū peteret ab eo tributum: dixit petro: vade ad mare ⁊ piſcē qui tibi prius occurrerit tolle: ⁊ qð inueneris in ore piſcis des ꝓ me et pro te: ut. xxviij. q. i. iam nunc. ⁊ eſt ar. ꝙ aliquid omittitur ratiōe ſcandali. l. di. de his vero.

dimittamus ſtultos foꝛis loq quod volunt. qd enim aliud detrahentes faciūt: nisi q in puluerem sufflant: ⁊ in oculos ſuos terrā excitant: vt vnde plꝰ detractionis perflāt: inde magis nihil veritatis videāt: vocandi tamē etiā ſūt ipi ⁊ trāquille admonendi: eiſq; ſatiſfieri modis omnibus debet: ſcientes quid de iudeis veritas dicit: ne foꝛte ſcandalizemꝰ eos ſi aūt ſatiſfieri ſibi ex veritate noluerit habes cōſolationem quā aſpicias in euāgelio. cum enim dn̄o dictū fuiſſet: ſcis qa audito hoc verbo ſcādalizati ſunt iudei: rn̄dit: ſinite illos: ceci ſunt ⁊ duces cecoꝝ. Paulus quoq; apoſtolus admonet dicēs: ſi fieri pōt: qd ex vobiſ eſt: cū oībus hoībus pacē habentes. dicturus cū oībus pacē habeamꝰ: hoc difficile eſſe pſpiciēs: pꝛemiſit ſi fieri pōt: ⁊ ſubiūxit q fieri pōt: cum dicit qd ex vobis eſt: quia ſi noſ in mēte charitatē erga odientē ſeruare cupimꝰ: ⁊ ſi illi nobiſcū pacem nō hn̄t: nos tamen cū illis ſine dubio habemus.

Hoc inter eos obſeruanduz eſt: qui parati ſūt ſuſpicari qd non vidēt: parati ſemp repꝛehendere: nunq; imitari. apud autē alios cōſciētia eſt neceſſaria nobis: fama illis. Unde auguſtinus. Cōſcientia a nobis: ⁊ pximis fama eſt neceſſaria.

Non ſunt audiēdi ſiue viri ſancti ſiue femine: qui qn̄ repꝛehēdunt in aliq̄ negligentia per quā fit: vt in malā veniant ſuſpicionē: vn̄ ſuā vitā lōge abeē ſciūt: dicūt corā deo ſufficere ſibi cōſciam exiſtimationem hoīm: nō ſolū impudenter verūetiā crudeliter cōtēnētes: cū occidāt animas aliorū: ſiue blaſphemātiū vitā dei quibus ſm ſuā ſuſpicionē qua ſi turpis que caſta eſt diſplicet vita ſctoꝝ: vel etiā cū excuſatione imitantiū: nō qd vidēt ſed qd putāt. pinde qſquis a criminibus flagitioꝝ atq; facinoꝝ vitā ſuā cuſtodit: ſibi bn̄facit. qſqs aūt etiam famā: et in aliis ē miſericoꝛs. nobis. n. neceſſaria eſt vita noſtra: aliis fama noſtra. Itē hieronymus ſup epiſtolā pauli ad philomenā. Apud deū maledicetur: qui moꝛibus diſſonam pfert ſniam.

Siquis dixerit iuſtū iniuſtum: ⁊ iniuſtum iuſtū abominabilis eſt vterq; apud deū ſilr qui ſāctū dicit nō ſāctū: et rurſus nō ſāctū aſſerit ſāctuz aboiabilis ē apud deum.

Idem: Chꝛiſtū violat: q ſāctū n̄ ſāctū vel n̄ ſāctū ſāctū eſſe crediderit

Siqs hoīem: qui ſanctu non eſt: ſanctum eſſe crediderit: ⁊ dei eū iūxerit ſocietati: chꝛiſtum violat: cuius mēbꝛa ſumus. ⁊ infra: oēs credētes ſm apoſtolū chꝛiſti coꝛpus efficimur. qui in chꝛiſti coꝛpore errat ⁊ labit: aſſerēs mēbꝝ eius eſſe ſanctū cū nō ſit: vel n̄ eſſe ſanctum cū ſit: vide quali crimine obnoxiꝰ fiat. Iſaias enim dicit de his: qui dicunt dulce amarū ⁊ amarū dulce: ponentes tenebꝛas lucē ⁊ lucē tenebꝛas. dulce puto eē ſāctimoniā: amaꝝ qd ſāctimonie cōtrariū eſt. Itē Iſaias.

Eternū veh maledictionis ī ueniet: q bonos malos ⁊ malos bonos dixit.

Veh qui dicitis bonū malū ⁊ malum bonum ponentes tenebꝛas lucē: ⁊ lucē tenebꝛaſ ppterea captiuus ductus eſt populus meus: quia non habuit ſcientiā: ⁊ nobiles eius interierunt fame: ⁊ multitudo eius ſiti exaruit. ppterea dilatauit infernus animā ſuā: ⁊ aperuit os ſuū abſq; vllo termino: ⁊ deſcēderūt foꝛtes eius: ⁊ populus eiꝰ ⁊ ſublimes glorioſiq; eiꝰ ad eū. ⁊ incuruabit

b ¶ Uerbo. non quod intrat ī os: ſ; quod pcedit ex oꝛe coinquinat hominē. tūc dixerūt diſcipuli: ſcis: q phariſei audito hoc verbo ſcandalizati ſūt. phariſeoꝝ enim erat religio in cibis diſcernendis.

c ¶ Scandalizati ſunt .i. indignati ſunt.

d ¶ Pꝛemiſit. ar. ex oꝛdine verborum argumentandum. ar. xlvij. di. c. i. extra d reſcriptis cum dilecta.

e ¶ Cum illis. ar. q fides ē illi ſeruanda: qui eā nō vult ſeruare. xxiij. q. v. q deo. xxij. q. iiij. innocēs ꝯ. ar. extra de iureiurā. peruenit in fi. ⁊ ē huic ſiſe ff. de arbi. celſus §. idem.

f ¶ Non ſunt. ī. xij. q. i. nolo

g ¶ Cuz occidāt. exemplo: ut. ij. q vij. paulus.

h ¶ Uiam. i. chꝛiſtianā religionē.

i ¶ Cum excuſatione. ut ſi viderēt aliquos ſoluere ieiunium iuſta d cauſa: ipſi idē faciunt. cum tamē ignoꝛent cauſam quare ille faceret: ⁊ ſic ſe excuſant p aliū.

k ¶ Siquis. h reuertit .S. ad pposituū ad oſtendendum. ſ. q ſententia iniqua nocet ei qui eam ptulit: nō aūt ē ei contra quē plata eſt poteſt etiam hoc intelligi de rebus ipſis. i. ſi vicia dixerit eſſe virtutes: vel econuerſo.

l ¶ Dixit. iudicando.

m ¶ Iuſtum. abſoluendo.

n ¶ Abomīabiles. quia moꝛtaliter peccat: ⁊ cōſonat ei quod dicit auguſtinus ſuper primaz epiſtolam ad Coꝛinth. q errare in rebus eſt moꝛtale pecatum. ſ. cuz putat quis id opus eſſe bonū quod eſt malum vel econuerſo. nam quilibet adultus teneť ſcire hoc eſt bonum: illud malum. vel dic: dixerit .i. firmiter aſſeuerauerit: cū nō ſit certus.

o ¶ Siquis crediderit .i. aſſeuerauerit.

p ¶ Errat. nō opinādo ſed ſtulte aſſerendo.

q ¶ Veh qui dicitis. dilatauit. loquitur humano moꝛe.

4-76

r ¶ Eius.i.hierusalē.
s ¶ Homo.i.minor.
t ¶ Homo.superbia.
u ¶ Uir.i.maior.
x ¶ Uir.i.superbus.
y ¶ Exaltabit.i.alt⁹ ap/
parebit sanctus esse: ut
ibi: sāctificet nomē tuū
z ¶ Ipse. puat.i.meret
puari: sic. xij. q.ij. sepe
fit. ul' pprie: q: puilegiū
nō pcedit ad abusum.
a ¶ Udicare. sua.ut.
j.c.quatuor.
b ¶ Uinc vera . inter/
ni.i.psciē vel dei.
c ¶ Judicis.i.dei.h vlt
dicere: q sacerdos ne/
minē absoluet: nisi pre/
cesserit absolutio dei.
d ¶ Riuilegiū . hec ē
pars illius.ſ̄. di.
lxiiij.vbi ista.
e ¶ Priuilegiū. pditur
priuilegiū ppter abusū
ut hic ppter delictum.
xxv.q.ij.ita nos. Itē p
pter ptrariū factū: ex ḋ
puile.si de terra. et ex ḋ
psti.cū accessissent. Itē
ppter negligentiā.ff.ḋ
nūdinis.l.i. Itē ppter
enorme damnū supue/
niens: ex de deci.sug/
gestū. sz nūqd ecclia p/
dit priuilegiū: si delin/
quant canonici uel mo
nachi: videt q sic: quia
et ciuitas pdit si deliq̄/
rint ciues. xxv.q.ij. ita
nos. Item nauis ecclie
publicat ppter delictū
C.de sacrosan.ec. iube
mus. sz dicas q nō.ar.
ex de puile. cū et plan/
tare i fi.ar. extra de ar
bi.c.cū tempore.
f ¶ On debet. penā.
si ergo cōstet tibi
q sniā iudicis ē iniqua
potes iudici violenter
resistere: ex de ap.signi
ficauerūt.lxi.di.c.null⁹
inuitis.ē g⁹ hic ar. q siqs
celebrat p⁹ excōicatio/
nē iniuste latā: q non dz
sustinere aliquā penā:
q: q pbat sniam excōi/
cationis eē iniustā: nō ē
cogend⁹ ad aliquā sa/
tisfactionez. ex de offi.

homo: et humiliabit vir: et ocu
li sublimiū deprimentur: et exal/
tabitur dn̄s in iudicio: et sāctus
deus sanctificabit in iusticia.
Item gregorius in home/
lia.xxvij. Ligandi soluendi
q potestate se priuat: q hanc
iniuste exercet.
Ipse ligandi atq soluendi
ptāte se priuat: qui hāc p
suis volūtatibus: et nō subdito
rū moribus exercet. Idem
De eodem.
Iudicare digne de subdi/
tis nequeūt: qui in subdi/
torum causa sua vel odia vl' gra/
tiā sequūtur. Idē. Nō ē
vera presidentis absolutio: ni
si sequat arbitriū interni iudicis
Hac vera est absolutio p/
sidentis: cū interni sequit
arbitriū iudicis. qḋ bene qua
triduani mortui resuscitatio il
la significat: que videlicet de/
mōstrat: qa prius dn̄s mortuū
suscitauit: et viuificauit dicens
lazare veni foras: et postmodū
is qui viuus fuerat egressus a
discipulis est solutus: sicut scri
ptū est. Idē in registro.
Priuilegio meret exui: qui eo
dem abutitur.
Priuilegiuz oīno meretur
ammittere: qui permissa si
bi abutitur ptāte. Idem.
Is in quē canonica non fert
snia: penam nō dz ferre canoni
cam.
Non debet is penā sustine
re canonicā: in cuius dam
natione nō est canonica prola
ta snia. Ex his dat itelligi: q
iniusta sentētia nulluz alligat
apud deū. nec apud ecclesiaz
eius aliqs grauat iniq snia: sic
ex gelasij.c. habet. nō ergo ab
eius cōmunione abstinendum
est. nec ei ab officio cessandū
in quē cognoscitur iniq prola
ta snia. Cur ergo capitl'a car
taginēsis et aphricani atq alio
rū cōciliorum phibēt iniuste dā
natū in cōmunione recipi ante
iudicij examinationē: cur et illḋ
in cōcilio magocie statutū ē
Qui dānatur a synodo: quo
modo in secūda innocens re/
paretur.
Episcop⁹ presbyter aut dia
con⁹ a gradu suo iniuste
deiectus si in secūda synodo i
nocēs inueniat: nec pōt eē qḋ
fuerat: nisi gradus amissos re
cipiat corā altari de manibus
epōrum: si epūs est: orariū et ba/
culū et annulū. si presbyter est:
orariū et planetā. si diaconus
orariū et albā. si subdiaconus
patenā et calicē. sic et reliq gra
dus in reparatione sua recipi
ant ea: que cū ordinarent: per
ceperāt. Si ergo iniuste deie
cti nec etiā p episcopos repa
rari pñt: nisi de manibus eorum
recipiant q amiserāt: quō sua
auctoritate cuiq licet iniuste
ligatis cōmunicare: et eis non
petita absolutōne sua celebra
re officia: sicut gelasius vide
tur sentire: Ad hoc respōdē/
dū est: q snia aliqñ est iniusta
ex animo pferētis: iusta vero
ex ordine et cā. aliqñ iusta ex a
nimo et cā: sed non ex ordine.
aliqñ iusta ex aio et ordine: sz
nō ex cā. Cū aūt ex cā iniusta
fuerit aliquādo: nullū omnino
delictū in eo est: qḋ sit dānati/
one dignū. aliqñ nō est in eo il
lud: supra qḋ fert: sed ex alio
nominādus est. Ex animo est
iniusta: cū aliqs seruata inte/
gritate iudiciarij ordinis in a
dulteruz vel in quemlibet cri/
minosum non amore iusticie: sz
liuore odij vel precio aut fa/
uore aduersariorum inductus sē
tentiam profert. Unde beda
super epistolam iacobi ait.
Ira enim viri iusticiam dei
non operatur. quia q ira/
tus in aliquem sententiam p/
fert: etsi ille quantum ad se
iustam reportet sententiam:
iste tamen qui non amore iu/
sticie sed liuore odij in eum sē
tentiam dedit: iusticiam dei in
quem perturbatio non cadit:

ordi.ad reprimē
dā.ar.ſ̄.c.cui est
sz hec nō ē verū:
ut.ſ̄.c. si eps for
te.et.c.se.
g ¶ Ex his. ex ge
lasij.ſ̄.c.cui est.
h ¶ Carthaginē/
sis.ſ̄.c.si epus.
i ¶ Et aphricani.
ſ̄.c.placuit.
k ¶ Piscopus.
in synodo.
hodie pciliū non
deponit epm sed
sol⁹ papa. nec cō
ciliū restituit epi
scopū: sz sol⁹ pa/
pa: ut.ij.q.vi.iō.
et hic ē ar. q eps
pōt restituere cle
ricū depositū: qḋ
verū est: cū dicit
depositionē nul/
lā: q: p falsos te/
stes vl' p allegati
ones ē cōuictus:
lz sit ar.ꝯ.ff.de.q̄.
l.i.in fi.
l ¶ Reliquit. h ps
q eque deponit
aliqs a minorib⁹
ordinibus sicut a
maiorib⁹.et.xxiiij
di.c.vlti.et.xxv.q
.i.siqs epus. lz sit
ar.ꝯ.xxv.di.eps
m ¶ Orariū.i.sto
lam.
n ¶ Et planetā.i.
casulam.
o ¶ Si q⁹. ex cau/
sa.ff.de libe.et po
sthu.sed et si.et.l.si
posthum⁹.§.vlti.
et.l.idē.ff.de pdi.
et demon.cū tale
§.fallū.et.§.se.et.l.
falsa.

p Ira. quantū. nota sententiam quo ad vnū tenē quo ad aliū nō: ut. xxiij. q. v. miles. ⁊. c. cū minister. fic. xlix. di. c. vltimo.
q Qui recte expectat. ar. ꝙ lȝ nō intercessit pactio peccat tñ q expectat remunerationē sic fenerator ut. xiiij. q. iij. c. i. Sȝ nūgd peccat: q iudici dat pecuniā: ut iuste iudicet? dicūt qdaȝ si dās ho. exprimit ꝙ iō det pecuniam: ut ꝑ eo ferat sniam: turpiī fac: nec tunc repetit qd dedit: lȝ si simplicit̄ det ei: ut iuste iudicet uel ut iuste testet̄: ñ peccat. ⁊ tūc repetet qd dedit. xiij. q. v. ñ sane. plerīqȝ doctores legū dicūt ꝙlitcūqȝ dat ñ repetit: q2 voluit corrūpere iudicē: ut. ff. d ꝯdi. ob cām. l. ij. ⁊ venales snie nulle sūt. ij. q. vi. §. venales.
r Ab omni. s. i. q. i. sūt nōnulli.
f Ira. cōmotiōis. iudex g°. cū offendit̄: dȝ dare iducias: ar. xxiij. q. v. c. ij. ⁊. v q. ij. relatū i fi. et q. v. q ambulat.
t Ira. coercē. iudex nō dȝ pl9 iusto incandescere i eos: quos malos putat. ff. d of. psi. obsuādū.
u Vindicātes. repeutēdo. xxiij q. i. §. i. al's possumus vim vi repellere. ff. de iusti. et ⁊ iure: ut vim.
x Dum apud. aut ī diem. xxx. in ciuilibus cāis. lȝ si actio est psonalis: vsqȝ ad q̄tuor mēses mādat̄ snia executioni: ex̄ de offi. dele. q̄renti. si ē realis: statī mandat̄ executioni: ut insti. de offi. iudi. §. i. lȝ si snia sit lata sup crimine: statī mandat̄ executioni: ut. ij. q. i. sicut. C. de penis cū reis. nisi in casib9. s. cū ꝑnceps ex iracūdia tulit sniam: ut hic. ⁊. C. d penis si vindicari. Itēȝ cuȝ snia lata est contra mulierē pregnantē differt̄ executio vsqȝ ad tēpus partus. ff. de penis pregnātis. Item si est lata in seruū differt̄ executio quo vsqȝ domino reddiderit ratiocinia. C. de bo. ꝓscrip. l. i. Itē differt̄ quando insula ē assignanda a principe. ij. q. vi. biduum. Item differtur cum quis est cofessus de crimie: donec appareat an velit ī confessione pseuerare. C. de custo. re. l. ij.

non imitatur. Item gregorius.

Sententia iusticie non est ꝓ premio ferenda.

Qui recte iudicat: ⁊ premium remunerationis expectat: fraudem in deum perpetrat: quia iusticiam quam gratis impartiri debuit: acceptione pecunie vēdidit. bonis male vtuntur: qui pro temporali lucro iuste iudicant. tales qppe ad veritatem non iusticie defensio: sed amor premij prouocat: quibus si spes nummi subtrahitur: confestim a iusticie confessione recedunt. acceptio nummorum preuaricatio veritatis est. vnde ⁊ pro iusto dicitur: qui excutit manus suas ab omni munere: iste in excelsis habitabit. Idē maurício imperatori.

In prepositorū operibus sibi totum ratio vendicet.

Ira prepositorum solicitudo vtilis est: illa est cautela laudabilis: in qua totum ratio agit: ⁊ furor sibi nihil vēdicat. restringenda sub ratione potestas est: nec quid agēdum prius ꝙ̄ concitata ad trāquillitatem mens redeat. nam commotionis tempore iustum putat omne quod fecerit.
Item ambrosius de sancto ioseph.

Grauiter delinquit: qui ex ira sententiam profert.

Ira sepe etiam innocentes ad crimen adducit: quia dum iusto amplius irascimur: ⁊ volumus aliena coercere peccata: grauiora committimus: ideo apostolus ait: non vos vindicātes charissimi: sed date locum ire: hoc est declinemus eam: ne nos illa corripiat. vnde dominus ihesus mittens ad euangelizandum discipulos: misit eos sine auro sine argento sine pecunia sine virga: vt incentiua litis ⁊ instrumenta eriperet vltionis.
Item ex libro ecclesiastice historie.

Ratio debet corrigere quod furore promulgatum est.

Dum apud thessalonicā seditio esset exorta: et quidam ex militaribus vir impetu fuisset populi furentis extinctus: theodosius repentini nuncij atrocitate succensus ad ludos circenses inuitari populum eiqȝ ex improuiso circumfundi milites atqȝ obtruncare passim: prout quisqȝ occurrisset gladio iubet: et vindictam dare non crimini sed furori. ob hoc cum a sacerdotibus italie redargueretur: agnouit delictum: culpamqȝ cum lachrymis professus publicam penitentiam in totius ecclesie conspectu egit: et in hoc sibi tempus ascriptum absqȝ regali fastigio patienter impleuit. quibus omnibus illud quoqȝ mirabiliter adiecit: leges sanxit in posterum: vt sententie principum super animaduersione prolate in diem trigesimum ab executoribus differentur. quo locus misericordie: vel si res tulisset: penitentie non periret.
Item gregorius.

In dictandis sententijs rectores nullo furore ducantur.

Summopere precauendum est: ne rectores ecclesie: ⁊ qui publica iudicia exercent

a Summope. qui publica. i. secularia.
b Aut furore. ij. q. i. deus omnipotēs. ī. xxx q. v. iudicantē.
c Resoluat̄. i. aperiat̄.
d Et tunc scdm. tñ bñ tenetur iudicare iudex sm quod sibi videt̄: ut ī auc. iusiuran. qd presta tur ab his. coll. ij. ff. de arbi. qualeȝ. ⁊ est ar. ꝙ sm allegatiōes potius ꝙ̄ sm ꝯscientiam sit ꝓcedenduȝ: ut. iij. q. vij. iudicet.

e Non. iustuȝ. multo magis iniustū. xiiij q. v. nō sane. G. dixit ꝙ aduocat9 ul' iurisꝑit9 nō dȝ vendē ul' ꝯsiliū ul' patrocinīū: q2 si cā ē iusta

nō dʒ iudex eā assumē: īmo semp̄ acceptaʒ vel assumptā deserere dʒ. C. de iud. rē nō nouā. si ē iusta: gratis tenet̄ ɔsu lere uel patrocinari: et dicit augustinū hic loq̄ ẜm leges. ſʒ tu dicas ꝙ tales opas hn̄ pōt loca re ḡs. nemo eni de suo cogit̄ facere bn̄ficiū. x. q. ij. p̄carie. tñ dico ꝙ si sine labore pōt dare ɔsiliū nō reuoluēdo libros nec laborādo ī p̄legēdis allegationib⁹: tūc gratis tenet̄ subue nire. de iudice delegato dicas: ꝙ nihil pōt pe tere nisi expēsas: ex̄ de vi. ⁊ hone. cle. cū ab oī. modica tñ exenia pōt petere vl̄ accipere: dū tñ talia sūt q̄ iudicātis aīm nō imutēt: ex̄ de si mo. ⁊ si q̄stiones. q̄ illa nō ɔputant̄ int̄ lucra. ff de offi. p̄cōsul̄. l. solent §. vlti. nec huiusmōi exenia debēt excedē ī anno. c. aureos. ff. ad. l. iul̄. re. eadē in fi. testis etiā sūptus petit: ut. iiij. q. iij. vētūris. ordinarius aūt iudex nō pōt expē sas petere cum ei certi sūt reddit⁹ statuti. xxiij. q. i. militare.

f Paup. xxiij. q. iiij. ne amissio.

g Existimat. sic̄. di. l. l. si lapsis.

h Seruet̄. ab aliis. ſʒ etiā p̄uilegiati sūt aliq̄: tñ tenet̄ vitare excōicatos.

i Epi. ex̄ d̄ sen. ex. nulli

k Abstēti sūt. i. excōicati sūt.

l Epoꝝ. q̄. si ex iusta cā eps̄ aliquē excōicauit: supior n̄ dʒ absoluē eū: ſʒ dʒ eū remittē absoluendum ad epm̄ etiā si appellatū sit ad ipsū. q̄d vex ē cū euidēs est ipsā sniaʒ eē iustā: ex̄ de sen. ex. p tuas in fi. alioquin sec⁹: ut eadem decre.

m Graue. c. s̄. di. xxiij. c. vl. d̄ h⁹ nō. ū ē.

in dictandis sentētijs nullatenus leuitate aut furore ducti sint precipites: ſʒ causis pri⁹ diligenter ventilatis: cū res q̄ ignorabat̄: ad noticiā pleniter venerit: tūc diuina ⁊ humana est vt resoluat̄: ⁊ tunc scd̄m ꝙ ibi ɔstitutū est: remota p̄sonarū acceptione diffinitiua p̄feraẗ snīa. hinc etiā q̄d moyses q̄relas populi semp̄ ad dn̄m tabernaculū ingressus referebat: ⁊ iuxta q̄d dn̄s imperabat iudicia p̄ponebat: nimiꝝ nos instruēs: vt nō ex corde nostro sed ex p̄cepto diuino ɔdēnationis ⁊ iustificatiōis sniam p̄feramus. Itē augustin⁹ ad macedoniū. Iustū iudiciū vendi non potest.

Non licet iudici vendere iustum iudiciū: etsi liceat aduocato vēdere iustū patrociniū: et iuriscōsulto rectū cōsilium. De eodem.

Pauper dū nō hʒ quid offerat in iudicio: nō solum audiri cōtēnit̄: sed etiā cōtra veritatē opprimit̄. Cito violatur auro iustitia nullāq̄ʒ re⁹ p̄timescit culpā: quā redimere nūmis existimat. Huic itaq̄ʒ sententie que nō amore iusticie sed ex alia q̄libet cā fert̄ i quenq̄ʒ: humiliter obediendū est. Vn̄ in niceno concilio. Nō recipiantur ab alijs: q̄ sn̄ ozum episcoporum contrahūt offensam.

Seruet̄ ista snīa: ut hi q̄ ab alijs excōicant̄: ab alijs ad cōmunionē nō recipiātur. req̄ratur sane: ne forte q̄ ex aliq̄ indignatione animi aut cōtemptione aūt qualibet tali cōmotione stomachi epi sui abstenti sūt: vt ita demū hi q̄ ob culpas suas epoꝝ suoꝝ offensas merito ɔtraxerūt: digne etiaʒ a ceteris excōicati sint habeātur: quousq̄ʒ epo suo visū fuerit humaniorem circa eos ferre sniam. Itē snīa est iniusta ex ordine: qn̄ nō seruato iudiciali ordine q̄libet p̄ sua culpa dānat̄. Vn̄ gregorius scribit cōstātino mediolanēsi epo Res dubia nō diffiniat̄ certa sententia.

Graue satis ē ⁊ indecens: vt re dubia certa detur sententia. Itē augustinus in libro de penitentia. Non credant̄ q̄ certis indicijs nō demōstrant̄.

Quāuis vera sint quedaʒ: tamē iudici nō sūt credenda nisi certis indicijs demonstrentur. Itē damas⁹ papa. Nūq̄ʒ examinent̄ aliq̄ non inducentur.

Eorum qui accusātur: cās discutere nō licet priusq̄ʒ canonici vocati ad synodū veniant: ⁊ presens p̄ presentiam agnoscat veritatē ⁊ intelligat que ei obijciuntur. q̄d ⁊ per sapientiam salomonis dicit̄: anteqūʒ scruteris nō reprehēdas intellige prius: ⁊ tunc increpa anteqūʒ audias non reprehendas. ⁊ licet apertissima sit ɔ̄trariorum reprehensio: verū etiam ab his oportet q̄ dati sunt ad eoꝝ examinationē ordinē seruari. Itē ex. viij. synodo. Qui falsum de alio profert et criminia credit: vterq̄ʒ reus est.

Non solum ille reus est q̄ falsum de alio profert: sed etiam is qui aurem cito criminibus prebet. Cum ergo sententia ex ordie iniusta est: nec tunc ab ea recedendum est: quia etiam anteqūʒ sentētia daretur in euʒ pro qualitate sui reatus ligatus apud deum tenebatur. Contingit al̄quando: vt adulter sententiam pro sacrilegio reportet: cuius reatum in conscientia non habet hec sentētia etsi iniusta sit: q̄a non est in eo crimen super q̄d lata est sententia tamen iuste ab eo reportata est: quia ex reatu adulterij iam diu apud deum excommunicatus fuerat: Et in hoc cāu itelligēda ē

sed vbi ius dubium est: bene fert̄ sentētia certa. xxx. q. iij. c. vlt. q̄n̄q̄ʒ ēt in dubio facto certū ius statuit̄: ut ex̄ d̄ spō. iuuēis

n Eoꝝ. itelligat. nā nisi itelligat n̄ dr̄ fieri eo p̄nte. ff. de v̄bo. sig. coram.

o Intellige. al̄s dicet̄ sic̄ praue intellexisti sic praue rn̄des: ut de ɔse. di. ij. p̄ma.

p Aptissima. i. apta ⁊ māifesta: n̄ tñ ut iudici notoria. ul̄ itellige cū iudici ē māifesta.

q Contrarioꝝ. aduersarioꝝ.

r Non solū. s̄. lxxxvi. di. si q̄d. s̄. e. q. c. i cunctis. ⁊. c. siq̄d dixerit.

s Cū q̄. p̄ sacrilegio. S. male itelligit illud. c. s̄. e. c. i. Innuit. n. hic ꝙ ēt ē tūc timēda snīa pastoris: q̄n ul̄ istō crimē p̄ q̄ ē excōicat⁹ ul̄ aliō ē ī eo. al̄s si nullū ē ī eo crimē nulla ē ul̄ n̄ ē timenda snīa. ⁊ fuit decept⁹ ex illo v̄bo: siue ex alia culpa mereat̄. ſʒ greg⁹. vocat aliā culpā quā de nouo ɔ̄trit ɔtēnēdo. s. excōicationē. ul̄ dicas eū allegādo hoc dicere.

t Nō hʒ. sic̄. xxiij. q. iij. notandū in fi. vbi dr̄ ꝙ iniusta excōicatio. ī nocet nisi ɔtēnat sic ex̄ de sen. ex. p̄ tuas. sic nec denūciatio iniusta ē cōtēnenda: ex̄ d̄ no. ope. nū. c. cū ei inuncto.

a Quatuor. est et quit[9] modus quando iudex pauperibus misereť: ut. xxiij. q. iiij. ē iniusta et ca. ne amisso: Itē sunt alij duo modi: nimia seueritas et nimia remissio: ut. xlv. di. disciplina. nō enī ē ꝯstans iudex cu[9]ius animū motū vult[9] detegit. ff. ď of. pre. obseruandū. Itē ē et ali[9] mod[9] quando ꝑ iprudentiā male iudicat: insti. ď ob. q̄ ex q̄si delic. nas. §. i.

b Timore. licet nū quid licet sniā quā iudex ꝑ metū tulit? sic: sed elidi pōt ꝑ exceptionē. xxv. q. i. oē. ff. de fur. intēdū. §. i. ar. ꝯ. ff ď acqui. hē. l. vi. §. vlti. snīa aūt q̄ ꝑ p̄miū lata ē nulla ē: ut. ij. q. vi. venales. sed si odio vł amore lata est bn̄ tenz: licet irritať ff. ad treb. l. fuo. §. cū pretor.

c Dū amico. de hac amicitia uł inimicitia. nota. iij. q. v. c. i.

d Unicū q3 ini micitijs. vł q̄ iudex eq̄ possit recusari ꝓpť ñ capitales sic ꝓpť capitales inimicitias: ut. iij. q. vij. in dicet. et̄ de app. ad h[o]. vn̄ patz q̄ ꝓ minori cā recusať iudex q̄ testis: ut dixi. iij. q. v. accusatores. sed idō q2 facilius hn̄ī mille iudices q̄ vn[9] testis: et̄ de appel. postremo.

e Uisqs. occultat. tunc s. cū iducit in testem: al's bn̄ pōt: et etiā d3 quāq3 quis occultare veritatē: ut. xxij. q. ij. p̄mū. v. septimuz. et c. ne quis. et. xliij. di. ī mādatis. et cū a xp̄o q̄reť qd ē vitas: nō r̄ndit.

illa auctoritas gregorij. sētētia pastoris et cetera. iustā sētentiā vocat quando crimē subest sup quod ferť: iniustā quando illud ñ subest: q̄ tñ timēda vel fuāda est. q2 ex alio iādudū dānandus erat. vnde cum p̄misisset gregorius vtrū iuste an iniuste obliget pastor: pastoris tñ sentētia gregi timēda ē: subsecutus adiecit: ne is qui sub est et cū iniuste forsitan ligať ipsam obligationis sue sententiā ex alia culpa mereať. pastor ergo vel indiscrete absoluere timeat vel ligare. is aūt qui sub manu pastoris ē: ligari timeat vł iniuste: nec pastoris sui iudiciū temere rep̄hēdat: ne etsi iniuste ligatus ē: ex ipsa tumide reprehensiōis supbia culpa q̄ nō erat fiat. Aliquā nullū subē crimē: et tñ vel odio iudicis vel factione inimicorū oppositā sibi sentētiaz dānationis in se excipit. Unde gregorius ait.

Quot modis humanū iudicium peruertitur.

Quatuor mōis hūanū iudiciū peruertit: timore dum metu p̄tatis alicuius veritatē loqui ptīmescim[9]: cupiditate dū p̄mio alicuius animum corrūpimus: odio dū ꝯ quēlibet aduersariū mollimur: amore dū amico vel ꝓpinquo cōtendimus p̄stare auxilium. Quā vero graue sit vel odio vel amicitia vel metu vel munere vel quolibet mō iudiciū puertē: Aug[9]. testatur dicēs

De his qui aliquo modo iudicium peruertunt.

Quicūq3 aut ꝯsanguinitate aut amicitia seu hostili odio vel inimicitijs in iudicando ducit: puertit iudiciū xp̄i qui ē iusticia: et fructū illius vertit in dānationis amaritudinem. Idem ad castulanum

De his qui metu potestatis veritatem occultant.

Quisqs metu cuiuslibz potestatis veritatē occultat: iram dei super se prouocat: quia magis timet hominē q̄3 deuz. et post pauca: vterq3 reus est: et qui veritatē occultat: et qui mendacium dicit: q2 et ille prodesse non vult: et iste nocere desiderat. Item in eodem **De eodem.**

Nemo piculorum aut prudētiū putet: q̄ minus sit piculum in verbis lingua mentiendo. q̄3 manibus sanguinē fundendo. melius est aūt pro veritate pati suppliciuz: q̄3 ꝓ adulatione bñficiū. Itē pelagius benigno archiepo.

Unicuiq3 ꝓuidēdū ē: ne aliquē iniuste ꝓsequať iudicet vel puniat: ne iesū persequatur. Sic quoq3 qui veritatez ꝓ pecunia negat: vel falsū testimoniū ꝯ aliquē dicit: deum negare vel vēdere probatur. Unde beda super marcum

Qui falsum testimoniū dicūt et veritatē pecunia negāt sceleris iude pticipes fiunt.

Abijt iudas ad summos sacerdotes: et cōstituerunt ei pecuniā se daturos. multi hodie scelus iude: q deum ac magistrū dn̄mq3 suū pecunia vendidit: velut immane et nefarium exhorrēt: nec tamē cauēt. nā cū ꝓ muneribus falsū ꝯ aliquē testimoniū dicunt: ꝓfecto q2 veritatez ꝓ pecunia negāt: deū pecunia vendunt. ipse enim dixit: Ego sum veritas. Cuz societatem fraternitatis aliqua discordie peste cōmaculant: deum ꝓdunt: q2 deus charitas est. qui ergo charitatis et veritatis iussa spernunt: deum vtiq3 qui charitas est et veritas produnt: maxime cū non infirmitate vł ignorantia peccant: sed in similitudinē iude oppoītūitatē q̄rūt: q̄liter arbitris abūtib[9] mēdacio vitatē et vtutē cōmutent. Item hieronymus.

b Occultat. ff. ď fal. si quis obrepserit.

c Occultat. ꝯ. xxij. q. ij. nequis arbitreť.

d Prodesse. aliqs ergo cogiť alij ꝓdesse cū sibi nō obest. ff. ď aqua plu. ar. l. ij. §. itē varus.

e Nemo. ligua mētiēdo. de aliquo ꝓpť quod ipse ꝑdit vitā. talis enī diciť homicida. j. ď pe. di. i. piculose.

f Melius. electiue: ut j. e. iniustū. xxij. q. i. considera.

g Unicuiq3. ne iesum vij. q. i. omnes.

h Abijt. vendūt. q̄tuz in se ē: nā ipse vēdi nō pōt. i. q. iij. saluator. vel vendūt. i. a se separāt: sicut venditor rē venditā a se sepat et alienat p̄cio accepto: ita isti deū a se alienāt p̄cio accepto: et sic diciť ꝑ similitudinem.

i Infirmitate corpis. nā infirm[9] nescit qd faciat. xvij. q. ij. c. gōsald[9]

k Arbitris. i. bonis viris. sicut iudas captauit absentiā aplo2.

l Commutant. factis. nō q̄ ipso facto negamus xp̄m: ut hic. ipso facto mētimur. xxij. q. v. cauete. ipo facto appellamus: et̄ de appel. dilecti. ipso facto habemus ratū. ff. de inoffi. testa. si ꝓponas. §. i. ff. rē ra. ha. l. v. ipso facto eligimus. et̄ de his que fi. a ma. pte ca. ex ore.

m Negat. qdaz habēt negatus negat.

480

n Non solū. nō ait. ar. hic ⁊ ex pcedenti c. φ q vnū dicit: ⁊ eē id qd̓ sequit ex illo: ut. s̄. di. viij. quo iure. ex de dolo ⁊ cōtu. cū dilecti in fi. ex de offi. dele. cū sup. ff. quod me. cā. l. i.

o Negare christū. sed qd si aliqs coact⁹ negat christū ore: sz corde nō negat: nō videt peccare. naz ex corde pcedūt vicia. xv. q. vi. c. i. ⁊ de⁹ cor interrogat. xiiij. q. v. siquid. tamē dico φ mortalit peccat: q2 nulla cōditione debet ad hoc adduci. xxij. q. ij. p̄miū. Nā ⁊ si n̄ vult negare christū vult tñ istud ppt quod negat. s. vitam. xv. q. i. merito.

p Nolite timē. nō remouet naturalez timorē mortis. naturale eni ē quibz timere ⁊ horrere mortez: vñ iesus eam timuit: sicut legit: cepit iesus pauē et tedere. ⁊ alibi: pr̄ si posbile ē trāseat a me calix iste. sz dicit ne intantū timeam⁹ eā: ut p ei⁹ timorē aliquid ɔtra iusticiam agamus. vel qd̓ nobis p scripturam uel magistros uel p reuelationē diuinā reuelatuz ē sustineam⁹. vñ subdit q̄si exponēdo ne forte ⁊ cetera.

q Proditor. proditor est qui loquitur mendaciū: uel nō libere pronanciat veritatē: ut hic qui sibi crimen cogni-

Christum negat: qui peruersis se socium facit.

Estimat quidā i eo tñ deū negari: si in psecutione qs a gentib⁹ ɔprehensus se confiteri rex u erit eē christianuz ecce aplus oībus que puersa sunt factis deū asserit negari xp̄s sapia ē iusticia veritas sanctitas fortitudo. negat p insipientiā sapia: per iniquitatez iusticia: p mendaciū veritas: p turpitudinē sanctitas: p imbecillitatē animi fortitudo. quociēscūqz vincimur a vicijs atqz peccatis: totiēs deū negamus. ⁊ ecōtrario quotiēs bene qd agimus deū cōfitemur: nec arbitrandū ē in die iudicij illos tñ a dei filio denegandos: q in martyrio christū negauerūt: sed ⁊ illos oēs quoꝝ ope vel sermone vel cogitatione christus negat negat: vel cōfessus confitet: de hac puto cōfessionē qua discipulis precepit dicēs: erit mihi testes i hierusalē ⁊ i omni iudea ⁊ samaria ⁊ vsqz ad vltimum terre. Itē augustinus

Qui christianū se negat xp̄m negare conuincitur.

Non solū abnegat xp̄z q dicit eum nō eē christū: sz ille etiā qui cū sit negat se esse xp̄ianū. dn̄s. n. nō ait petro discipulū meū te eē negabis. negauit ergo xp̄m: cū se negauit esse eius discipulū. quid autē aliud isto mō q̄z se negauit eē xp̄ianum. Idē timēdo mortē carnis tue: mortē dabis anime tue. quāta. n. vita ē confiteri christū: tanta mors ē negare christū. an apls petrus sic euz quidā fauore puerso excusare nitunt: xp̄m n̄ negauit: q2 interrogatus ab ancilla hoīem se nescire respondit. Item ioannes chrysostomus.

Veritatē pdit nō solū qui p veritate mēdacium loquitur: sed etiam qui veritatē non libere predicat.

Nolite timere eos qui occidunt corpus: ne forte propter timorē mortis nō libē dicatis qd̓ audistis: nec fiducialiter p̄dicetis oibus qd̓ in aure sole audistis. Sicut eni ex his verbis oñditur: nō solum ille proditor ē veritatis: qui trāsgrediēs veritatē palam p veritate mēdaciū loquit: sed etiā ille qui nō libere veritatē pnunciat: quā libere pnūciare oportet: aut non libere veritatē defendit: quā liber defendere cōuenit: pditor ē veritatis. Nā sicut sacerdos debitor ē: ut veritatē quā audiuit a deo libere p̄dicet: sic laic⁹ debitor ē: ut veritatem quā audiuit a sacerdotib⁹ pbatā quidē in scripturis defēdat fiducialiter: qd̓ si nō fecerit pdidit veritatē. corde. n. credit ad iusticiā: ore autē cōfessio fit ad salutē. Hec sententia poti⁹ iudicē ledit q̄z euz in quē temere fert. Unde augustinus ait. **Iniuste aliquē anathematizans sibi nō alijs nocet.**

Illud plane nō temē dixerim: φ si qsq̄z fideliū fuerit anathematizat⁹ iniuste: potius ei oberit qui facit: q̄z qui hāc patit iniuriā. spirit⁹ enim scūs habitat in sanctis p quē quisqz ligat aut soluit: immeritā nulli ingerit penā. p eū gp pe diffundit charitas in cordibus nr̄is: que nō agit pperaz pax ecclie dimittit pctā: ⁊ ab ecclesie pace alien⁹ tenz peccata nō fm arbitriū hominū: sed fm arbitriū dei petra tenet: petra dimittit: colūba tenet: colūba dimittit: Itē salomō: sic auis i icertū volans ⁊ passer quolibet vadens: sic maledictū frustra platū veit sup eū: qui misit illum. Item gregorius in homel. xxvj.

Cuius vita nō officio ɔgruit alios ligatus absoluit.

tum maliciose publicat. ij. q. i. si peccauerit. qui aliū circūuenit ⁊ eū i periculum trahit xxiij. q. iij. transferūt. qui res uel munitiōes hostibus tradunt. xxij. q. v. de forma. q secreta sibi cōmissa reuelat: de peni. di. vi. sacerdos.

r Illud plane iniuriā. pōt ergo agere contra excōicatorez actione iniuriaꝝ qd̓ verum est: cū dolo excōmunicauit: als nō. ff. d vi. bo. rap. l. ij. §. si publican⁹. lau. immo semp pōt eū conuenire ad interesse: nisi iudex probabiliter errauerit ⁊ etiaz agere ut als puniatur: extra de sen. excō. sacro. ij q. i. nemo. Et si temerarie excōmunicat punitur. s̄. c. temerarium.

s Immeritam. i. sine causa. nam sine culpa sepe aliquis punit tēporaliter. xlv. di. sed illud.

t Pax. id est spiritus sanctus.

v Petra. i. christus.

x Colūba. i. ecclesia.

y Uolans. supple reuertit quādoqz.

5 Pleruque. ut ipse. repetit hic tenorē illoꝝ ca. s. e. ipse. & c. iudicare. & c. tūc vera.

& ¶ Per ꝓphetā dicit. ezechielē.

a Iniustū. non valeat. ar. ꝙ sñia ꝑ metū lata nulla ē ipso iure: ut hic. & xxxi. q. ij. lotharius. xxv. q. i. omne. sed dic ꝙ tenet nisi elidatur ꝑ exceptionem.

b ¶ Parā esse. i. non sufficit ei ꝙ ipse nō sit inimicus uel nō generet alijs inimicitias: nisi studeat in alijs eas extinguere.

c Qui iustus ē animū. i. hoc ꝙ patienter sustinet.

d ¶ Equitatē. ab hoc loco ostēdit: quid iuris sit de sententia ꝓcepti. et dicas ꝙ semp parendū ē iudici in rebus licitis: dum tñ illa spectent ad officium ei⁹ ꝓcipere: ut. v. ij. q. i. q². & ff. de re. iur. factū. & si dubiū est: an sit licitum parendū ē ei. xxiij. q. i. quid culpatur.

e Sigs eps. ꝓ hereticis mortuis. qd non licet speciali oratione ut. xiij. q. ij. ñ estimemus. sed ꝓ viuis hereticis et alijs malis & speciali oratione licitum est orare: ut xiij. q. ij. ꝓ obeūtibus. sed generali oratione ꝓ oibus defunctis licitum est orare:

Pleruq₃ cōtingit ut iudicis locū teneat: cui⁹ ad locum vita minime concordat. ac sepe agit: ut vel dānet imeritos: vl' alios ipe ligat⁹ solnat. sepe i soluēdis ac ligādis subditis sue volūtatis mot⁹ ñ aūt causarum merita seqt. vnde fit: ut ipse ligandi aut soluēdi ptāte se priuet. & ifra: sepe fit: ut erga quēlibet ꝓximū odio vel grā moueat pastor. iudicare aūt digne de subdit̄ & cetera vñ recte ꝑ ꝓphām dr̄: mortificabāt aīas q̄ nō moriūt: & viuificabāt aīas q̄ nō viuunt. ñ moriētē qppe mortificat q iustū dānat: & nō victurū viuificare nitit̄: qui reū a supplicio soluere conat̄. cāe ergo pēsāde sūt: & tūc ligādi ac soluēdi ptās exercenda. vñ videnāū est: q̄ culpa ꝓcessit: & q̄ sit pnīa secuta p⁹ culpā: ut quos omnipotēs de⁹ ꝑ ꝯpunctōis gratiā visitat: illos pastoris sñia absoluat. tūc. n. vera ē absolutio & cetera. & infra: ex q̄ cōsideratōe intuendum ē: ꝙ illos nos debemus ꝑ pastoralē auctoritatē soluē: quos auctorē nr̄m cognoscim⁹ ꝑ suscitātē grām viuificare. & ifra: veiat itaq₃ foras mortuus. i. culpam cōfiteat̄ peccator. venientem vo foras soluāt discipuli: qr pastores ecclesie ei debēt penā amouere quā meruit: q nō erubuit cōfiteri quod fecit.

Hec de solutiōis ordie breuiter diximus: ut sub magno moderamie pastores ecclesie vel soluē debeāt vel ligare.

Item calixtus papa.

Viribus caret sñia iniuste ꝑlata

Iniustū iudiciū & diffinitō iniusta regio metu & iussu aut cuiuscūq₃ epi aut potētis a iudicib⁹ ordinata vel acta non valeat. homini religioso parū ēē ꝯ inimicitias aliorum nō exercē aut augē male loquēdo: nisi etiā eas extinguet factis bene loquēdo studuerit. melior est i malis fact̄ humilis cōfessio: q̄ī in bonis superba gloriatio. Itē augustin⁹ supra psalmū. c. ij.

Premium meretur: qui iniuste maledicitur.

Qui iustus est: & iniuste maledicit̄: premiū illi reddit̄.

Nec tñ ut dictū ē. nō teneat̄ ligatus apud deū: sñie tamen parere debet: ne ex supbia liget̄ qui prius ex puritate conscientie absolutus tenebatur

Idem ē qñ ꝯ equitatē sñia fertur: veluti qñ subditi non pñt cogi ad malū: sciētes obediētiam non esse seruandā platis in rebus illicitis Unde eutiçianus papa ait.

Nō ē obediēdū epo qui pro hereticis missam canere iubz

Siquis eps aut abbas presbytero aut monacho suo insserit missas ꝓ hereticis cātare: nō licet. nō. n. expedit obedire eis. Itē augustinus

Non expedit preceptis obedire multociens.

Non semp malū ē non obedire precepto: cū dn̄s iubet ea que sunt cōtraria deo: tūc ei obediēdū nō est. Itē hieronymus in epl'a ad ephesios. De eodem.

Si dominus ea iubet que non sunt aduersa sanctis scripturis: subijciatur domio seruus. si vero contraria precipit: magis obediat spiritus q̄ corporis domino. & infra: si bonum ē quod precipit imperator: iubentis exequere voluntatem. si malum: respōde: oportet deo magis obedire q̄ hominib⁹ Hoc ipsum & de seruis apud dn̄os & de vxorib⁹ apud viros & de filijs apud patres: ꝙ in illis tantum debeant dominis & uiris parentibusq₃ esse subiecti: que contra dei mandata non sunt.

Item ambrosius.

ut de pe. di. v. falsas. xxiiij. q. iij. corripiant.

f Non semp. ꝓcepto nō solū iniusto: s₃ etiā inhonesto: ul' etiam si a iudice ꝓcipitur aliquid qd sit inhonestum uel incōmodū: ut. ff. de recep. si cū dies. §. cōpromisso. & ij. q. ij. ꝓceptum. & ff. de iudi. si lōgius. & iij. q. ix. hortamur.

g Si dominus. ff. de re. iur. ad ea q̄.

h Hoc ipsū. de vxoribus. xxxiij. q. v. manifestum contra. vbi dicit̄: ꝙ licet vir ꝓcipiat vxori ꝙ nō seruet votum: licet ipse peccet ꝓcipiendo: ipsa tamen tenet̄ ei obedire. sed dic ꝙ licet vir ꝓcipiendo peccat: nō tamen ꝓcipit id quod est peccatum: qr preceptum domini est ut in tali casu obediat viro: ut. xxxiij. q. v. noluit. Item adhuc obijcitur ꝙ seruus quo ad qd a periurio excusatur, ꝓpter mandatū domini. xxij. q. v. qui compulsus. & c. siquis coactus. & c. excusatur a pena ꝓ parte: sed nō a peccato. s. di. iiij. denique.

Non sunt audiendi qui contra deum aliquid iubent.

IUlianus imperator quāuis eēt apostata: habuit tn̄ sub se christianos milites: qbus cū dicebat: ꝓducite aciē ꝓ defēsiōe reipublice obediebāt ei. cū aūt diceret eis: ꝓducite arma ī xp̄anos: tūc cognoscebant imperatorem celi. Item fabianus papa.

Non iubet aliquid iniustum. qui deum timere probatur.

QUi omnipotentē deū metuit: nec ꝯ euāgeliū nec ꝯ apl'os nec ꝯ ꝓphetas vl' sanctorū patrū instituta agē aliquid vllo mō cōsentit. Itē nicolaus papa lothario regi.

Et q peccat: et q peccati cōsentit: vterqꝫ reus est.

ITa corporis tui cedē motibus ꝯsensisti. et relaxatis voluptatū habenis temet ipsū in lacū miserie et in lutū fecis ꝓhibitū deiecisti. ut q positus fueras ī gubernatōe ppl'orū: effectus sis ruina multorum. ꝓbat hoc teugaldi et gūtarij dudū epōrū legitimus casus: qui ꝓ eo ꝙ te minime ꝯpetenter erudierint: qnimo qꝛ ꝑuaricationē tuā tegē argumentis suis et sub quadā iusticie spē fucatis quibusdā exquisitis adinuentiōibus equitatē obruere studuerunt: nr̄a sunt aplica depositi auctoritate: et ab oī ep̄atus regimine regulariter sequestrati. Itē augustinus. De eodē.

QUi r̄sistit ptāti: dei ordinationi resistit. sed quid si illud iubeat qḋ nō debeas facere? hic sane cōtēne ptātem ipsos humanarū legū gradus aduerte. si aliquid iusserit curator: faciendū est. tn̄ si cōtra ꝓcōsul iubeat: nō vtiqꝫ contennis ptātem: sed eligis maiori seruire. nec hinc debꝫ minor irasci: si maior prelatus est rursus si ipse consul aliquid iubeat: et aliud iubeat imperator: vel si aliud iubeat imperator et aliḋ deus: qd iudicas? maior potestas deus: da veniam o imperator. tu carcerē: ille gehennā minat. hic iā tibi assumenda est fides tua tanqꝫ scutū: in quo possis oīa ignea iacula inimici extiguē. Idē donatistis.

De eodem.

IMperatores si ī errore eēnt qḋ absit: et ꝓ errore suo ꝯ veritatē leges darent p q̄s iusti ꝯprobarent et coronarent: nō tn̄ faciendū est qḋ illi iubent: qꝛ deus ꝓhibꝫ: sic iusserat nabuchodonosor: ut aurea statua adoraret: qḋ q facē noluerūt: deo talia ꝓhibenti placuerūt. qn̄ aūt īpatores veritatē tenēt: ꝓ ipsa ꝯ errorē iubent: qḋ qs qs ꝯtempserit: ipse sibi iudicium acqrit. nā inter hoīes penas luit: et apud deū frontem nō habebit: qꝛ hoc facē noluit: qḋ ei p cor regis ip̄a veritas iussit. sic ip̄e nabuchodonosor post miracula salutis triū puerorū ꝯmotus atqꝫ mutatus ꝓ veritate ꝯ errorē edictum ꝓposuit. ut qcūqꝫ blasphemarent deū sydrac misaac et abdenago ī interitū irent: et domus eorū in dispersionē. non vultis qḋ aliqd tale iubeāt ꝯ vos īpatores christiani: cū sciant a vobis in illis quos rebaptizatis christū exufflari. Itē ī psalmis: iulianus extitit infidelis īpator nōne extitit apostata iniquus idolatra: milites christiāi fuerūt īpatori īfideli vbi veniebāt ad cām christi: nō agnoscebāt nisi illū q in celo erat. qn̄ volebat ut idola colerent: ut thurificarēt: prepo nebāt illi deū. qn̄ aūt dicebat producite aciem: ite ꝯ illā gētē: statim obtēperabant: et distinguebāt dn̄m eternū a dn̄o temporali. Item gregorius

Per obediētiā bonū deserē malum nunqꝫ facere licet.

i Iulianus. obediebāt .j. xv. q. vi. nos sanctorū. et ca. iuratos. ꝯ. ibi eni dicit ꝙ si dn̄s ē noīatim excōicatus ul' hereticus: statim vasallus eius absolutus est a sacro. ꝗ. iur'. adhuc tolerabat ab eccl'ia: ne suscitaret scandalū aduersus christianos. hoc aūt verū ē qꝛ excōicatio nō tollit obligationē qua ē vasallus obligatus dn̄o: sꝫ tn̄ effectum obligationis. vn̄ dn̄o absoluto statim tenet ei obedire.

a QUi omnipotentē.

b ITa corpis. ꝓbat ar. ꝙ sn̄ia lata cōtra viuū ꝑiudicat alij: sic .iij. q. vi. h. quippe. lxxxi. di. tantis. extra de sen. et re. iudi. cū super. vbi alter appellans cogit probare causā appellationis.

c QUi resistit potestati. hec regula vbiqꝫ fallit. nam potius tenemur obedire epō qꝫ metropolitano: ut. ix. q. iij. per totum. Item et monachus potius obedit abbati qꝫ episcopo: ut .lviij. di. c. i. et .ij. et potius statur excōmunicationi prelati qꝫ absolutioni episcopi: extra de offi. or. cum ab ecclesiarum. nisi intelligas ī eo casu loqui: quādo minor habet iurisdictionē a maiore: sm̄ quod loquitur lex. ff. de iudi. iudiciū. uel loquitur ī eo casu: cum appellatur ad maiorem: tunc potius maiori qꝫ minori parēdum est. Itē adhuc obijcitur de episcopo qui potius obedit regi qꝫ suo metropolitano. xviij. di. siquis episcopus. sꝫ ibi loqtur cū puenit mandatum regis. Itē obijcitur de vxore que potius obedit viro qꝫ deo: ut. xxxiij. q. v. manifestum. sꝫ solutum est. s. e. si dominus.

d Proconsulē. simile di. viij. que contra mores. et loquitur hic ī eo casu: quando in eadē ciuitate sūt plures iudices: quorum vnus maior ē alio: vbi maior iudex potest punire minorem ut. C. de offi. rec. ꝓui. potioris. h.

e IMperatores. exufflari. sicut enim nr̄i sacerdotes exufflant in baptismo diabolum: sic sacerdotes hereticorum christum: ut. xxiij. q. iiij. qn̄.

e Qualiã ergo. breuitate. breue.n.dicit tẽpus vite h⁹.xxiij.q.iiij.ipsa pietas ꝛ de pe.di.v.cõsideret.

g Intermitti. nota ꝑ obedientia omitti bonũ ut h̃ ꝛ.xxi.di. denique ꝛ.ff. de re mili.l.iij.§.i bello.ꝛ.xvi q.i.monachi. Itẽ ꝑ obiã bonũ ẽ pati etiã qd iniustũ ẽ.ſi.c.di.ↄtra morẽ.ꝛ lꝫ iste iniuste facit pcipiẽdo iste tñ iuste facit parẽdo.xxiij.q.i. qd culpatur i ſi.adiplere tenemur pceptũ lꝫ vix tolerabil:.xix.di.i memoriã. Sꝫ qd ſi eps pcipiat alicui ut eat romã: ꝛ ille ſe excuſat iõ q: alij inueniũt meliores: hec excuſatio nõ valet: q: i legatiõib⁹ ordo nõ est ſeruãd⁹: ut ff.de leg.ſciẽdũ.§.penul.ꝛ ẽ h̃ ar. ꝙ ſi clericus voluerit iter pegrinãdis: ꝙ ñ põt ire inuito epo: de ↄſe.di.v.nõ oꝫ.

a Qui ↄſentit. ꝑ cooꝑationẽ ꝛ auctoritatẽ: ut.ij.q.i.notãdũ in ſi.

b Acrius.j.xxiij.q.iij.q alioꝝ.ꝰ lxxxvi.di.tanta.

c Si is q. etiã ſi nos.ergo aliqs ſeipſũ uł ſibi parẽ excõicare põt: ut h̃.ꝛ.xij.q.ij. nõ liceat. et xxi.di.nũc aũt.ſꝫ ↄ.par in parẽ nõ hꝫ impiũ: ut.xxi. di.inferior.ex de transla.inter corpa

Quid ergo mirũ: ſi peccator hõ obediẽtie i pſentis vite breuitate ſe ſubijcit: quando hãc mediator dei ꝛ hoĩuꝫ tenuit ꝛ tenẽdã pcepit: et cuꝫ obediẽtes remunerat nõ relinquit. ſciendũ tamẽ ẽ: nũq ꝑ obediẽtiã malũ fieri: aliqñ aũt ꝑ obediẽtiã dꝫ bonũ qd agit intermitti. neque eni i paradiſo arbor mala extitit: quã de⁹ hõi ne ↄtingeret interdixit: ſed ut melius ꝑ obedientie meritũ hõ bñ cõditus creſceret: dignũ fuerat: ut etiã a bono ꝓhiberet: quaten⁹ tãto verius hoc qd ageret virtus eẽt: quãto et a bono ceſſans auctori ſuo ſe ſubditum et humilẽ exhiberet. Item iſidorus. Apud deũ maledicitur qui peccantib⁹ cõſentit

Qui cõſentit peccãtib⁹: et defendit aliũ delinquẽteꝫ maledictus erit apud deũ et hoies: et corripiet increpatione ſeueriſſima: hinc etiã quidã ſanctiſſimus pater ait: ſiquis peccãtẽ defendit acrius q̃ ille qui peccauit coerceat. hinc et alius pater ait: ſiquis alteri⁹ errori cõſentit: ſciat ſe cũ illo ſimili mõ et culpabileꝫ iudicandum. Item iſidorus Nõ est obediendũ: quod contra deum precipitur

Si is qui peſt fecerit: aut cuique qd a dño ꝓhibitũ est facere iuſſerit: vel qd pceptũ ẽ pterierit aut preterire mandauerit: ſancti pauli apoſtoli ſnia igerẽda ẽ dicentis etiã ſi nos aut angel⁹ de celo euãgelizauerit vob pterq̃ qd vobis euãgelizam⁹ anathẽa ſit. ideꝫ ſiqs ꝓhibet vob qd a dño pceptũ ẽ: vel rurſus ipat fieri qd dñs ꝓhibet execrabilis ſit oib⁹ q diligũt deũ. Idẽ: is q peſt ſi pter volũtatẽ vel pter qd in ſanctis ſcripturꝫ euidẽt pcipit: vel dicit aliquid vel imparat: tãq̃ falſus teſtis dei aut ſacrilegus habeat. Cũ ergo ſubditi excõicant iõ: q: ad mala cogi nõ pñt: tũc ſnie nõ est obediendũ: q: iuxta illud gelaſij: nec apud deũ nec apd eccleſiã eius quẽq̃ grauat iniq ſnia. Qd autẽ ſupra cõicãtes excõicatis de ecclĩa abijci iubent: nec de quolibet mõ cõicantibus intelligendum est. Unde nicolaus papa ſcribit ignaro remorum archiepo.

De his q cũ excõicatis cõicãt

Excellentiſſim⁹ rex carolus apoſtolatũ nr̃m conſuluit: quid agẽdũ ſit d his: qui cõicant cũ his: qui cũ engeltruda ſepe dãnata cõicant femina: qm eã cũ cõicatoribus ſuis et fautorib⁹ pari vinculo anathematis ↄſtat eſſe aſtrictã. quapropter nũc beatitudini tue iniungim⁹: ut ſup hoc nr̃a auctoritate fret⁹ curã de his ſumere ſtudeas. et q: docta diuinitus ſanctitas tua valde nouit aliud eẽ ex neceſſitate aliud ex ignorantia atque aliud qd de ſtudio delinquit: iſtudque poſterius duobus prioribus ſtrictius eſſe puniendum: iccirco ſolerter inuigilet: et cauta diſtrictione ſingulorum modos diiudicet. quatenus qui ex neceſſitate aut ignorãtia delinquunt: auctoritate nr̃a ꝑ te abſoluantur. ſi tamẽ ipſa eorũ ignorantia vel neceſſitas vera et non ſimulata vel nõ ex voluntate proceſſerit: quia ut bene noſti: ſunt plerique: qui poſſunt quidẽ: ſꝫ nolunt recta noſcere. vñ pſalmiſta: de huiuſmodi noluerũt quidem intelligere: ut bene agerent. Illos autem qui ſtudio ſuo obligantur: et cõtemptu interdicta noſtra poſtponunt: non niſi digna ſatiſfactione preueniente volumus a te prorſus abſolui. Itẽ gregorius.vij.

De his qui ſine culpa cũ excommunicatis cõmunicant.

lia. nec aliqs i ſeipſũ hꝫ impiũ: ut.ff.d arbi.l.pſt. ſꝫ dic ꝑ hec ṽba ñ anathematizat: ſꝫ tm̃ dixit e ↄ eẽ anathẽatizatũ.i. ſeꝑatũ ab eis: ut ei non eẽt credendũ. vł oñdit ꝑ hoc qd fieri debeat. ꝛ ẽ ſile: ꝙ nõ ſꝑ ẽ credendum ſancto viro.l.di.ſi quis pposterum.

d Cum ergo. cogi nõ pñt. qd ſi eps dicat: ex cõico te et abſoluo te: an poti⁹ ſit excõicat⁹ q̃ abſolut⁹? duc h̃ ſnie videnĩ: ſic plura ſũt pcepta iudicũ: ut ex̃ d do.ꝛ ↄtu. cũ dilecti. ſic plures ſũt ſtipulatiões cũ ꝓmittat hoc ꝛ illud.ff. de ṽ.ob.ſcire debem⁹.ꝛ.l.qd dicit. dic ꝙ nulla ẽ excõicatio ꝓpt ſuĩ ↄrietatẽ. ſi diuerſe aũt ſnie ex interuallo ꝓferũt valet vtraque. Itẽ qd dices ſi dicat excõico te: vł abſoluo? dic ꝙ ſi añ ñ erat excõicat⁹: mõ ẽ excõicat⁹. ſꝫ ſi añ fuit excõicat⁹: mõ ẽ abſolut⁹. Io. ego dico ꝙ talis platus pſumit fatuus ꝛ ꝓ eodẽ habet ac ſi nõ tuliſſet ſniam: ut ex̃ d ſuc. ab inte. cũ dilect⁹.b. Itẽ pone: mandatũ eſt duobus ut excõicẽt aliquẽ: ꝛ vn⁹ dixit excõico te ſi ille nõ excõicat te? dic ꝙ ſi ãbo illa ṽba ꝓferũt nõ ẽ excõicat⁹. cõtrariũ credo. Itẽ ſi qd indeterminate dico: excõico alteꝝ illoꝝ: nũ qd ambo ſũt vitãdi? videt ꝙ ſic: q: i generẽ põt fieri excõicatio: ex̃ de offi. or. ſi ſacerdos.

e Excellentiſſim⁹. q cõicãt. ñ itelligas ꝙ hec excõicatio trãſit i tertiã pſonã: q: ipa cũ ſuis cõicatorib⁹ oibus fuit excõicata. vnde illi cõicãtes itelligũt noĩatim excõicati: ut extra de ſen. excõ. ꝙ i dubijs

f Abſoluãt.i. abſolui

iudicentur.sic.xxiiij.q.i.audiuimus.

g ¶ Uel nō ex volūtate.sic.ff.qđ me.cā.si mulier.

h ¶ Quoniā. quidam sic ponūt casum: aliquis ꝓpter enormē crimen fuit excōicatus: ⁊ ꝓpter enormitatē criminis ꝓhibebāt tempore gregorij: ꝙ nec filiꝰ nec vxor nec aliquis de familia ei cōicaret. ⁊ hoc licite potuit fieri: ut dicūt ꝑ id qđ est. xxiiij.q.iij.si habeo. sꝫ cum gregorius videret eos cōtēnere talē excōicationem: temperauit sententiam circa familiam. et sm hoc expone pire.ꝓpter contemptū: q2 nō petebant absolutionē.

i ¶ Ignorātia.facti crassa ⁊ supina.

k ¶ Simplicitate iuris.

l ¶ Necessitate: que vitari poterat uel etiam ineuitabili. sꝫ certe Innocen. ponit hanc questionē ⁊ eam nō soluit. s.vtrum ꝓ enormi delicto tota familia sit vitanda: extra de sen.ex. inter in fi. ⁊ preterea hoc statutum nō esset generale: sed tm̄ in vno casu. Alij sic ponunt casum: apl's ait: si qui fratres nominant cum his nec cibum sumere licet: et illa sententia ad oēs fideles extendebat: ut s.e.ad mensam. vñ vsqꝫ ad tempus gregorij tenebatur ꝙ familia excōicatorum vitabatur saltim in sacramentis. hunc nimiū rigorē temperat hic: nec enim quo ad ecclesiam triumphantē ligate erant tales persone. nec enim credendū est sm apostolū voluisse vxorem seperandā a viro: ⁊ sm hoc expone pire.i. puniri ab ecclesia in sacramentis.

m ¶ Anathematis.improprie ponit̄.i.simplicis excōicationis

n ¶ Ad tempus.s.futurum. tertius casus melior videt̄: ante tempus gregorij omnes qui in hoc.c.continent̄ ipso iure erant exempti ab excōmunicatione: licet cōmunicarēt excōmunicatis: sed quidam simplices credebant se excōicatos si cōmunicarent dominis suis uel vxores maritis. nec tamē petebant absolutionem: ⁊ sic peccabant mortaliter ꝓpter ꝯscientiā lesam: q2 omne qđ fit contra conscientiā edificat ad gehennā.xxviij.q.i.§.ex his. ⁊ melius extra de simo.c.ꝑ tuas. dat ergo hic gregorius cōstitutionē ꝙ tales nō sint excōicati hñdi: ⁊ expone pire ꝓpter ꝯsciaꝫ ignorantia facti.i.ignorauerūt eos fuisse excōicatos: ⁊ cū eis ignoranter cōicauerunt ⁊ credebant se teneri nec petebant absolutionem.

o ¶ Tempamus.i.tempatā esse ondimus. Est ergo hoc verū ꝙ nūqꝫ familia excōicanda ē ꝓpter delictū dñi: nisi forte ut dixi ꝓpt̄ enormitatē sceleris: ut.xxiij.q.iij.si habes. vbi dic̄ aug. nisi ꝯuissime mouerer nūqꝫ excōmunicarē filiū ꝓ delicto pr̄is. sed nōne tota familia bonifacij fuit ꝓ eo excōicata: q2 oblationes familie sue nō recipiebant̄: ut.xvij.q.iiij.miror: sed dic ꝙ tm̄ in rubore dñi nō recipiebant̄ oblationes familie: sicut nō recipiūt̄ oblationes raptorū ⁊ discordantium ⁊ impenitentiū: lꝫ nō sint excōicati ut.xc.di.oblationes.

p ¶ Uxores. sed nūqd vir excōicatus pōt petē debitū ab vxore: dicit. h. ꝙ nō. quia ipse tenet̄ reddē qđ cōcedo. sed si petat vir mulierē in iudicio: ⁊ ipsa obijcit ei excōicationem: iudex ex suo officio restituere ei mulierem cū in hoc casu possit ei cōicare: vñ credo ꝙ tenet̄ ei debitū reddere. hoc tm̄ scias: ꝙ si filius ē excōicatꝰ ul' seruꝰ nō dꝫ pater ul' dñs cōicare ei: ut.xxvij.q.i.de filia. si filiꝰ sit in ptāte pr̄is tenet̄ filiꝰ cohabitare ei sꝫ si ē emancipatꝰ: tunc tenet̄ filiꝰ vitare patrē. huic tm̄ obstat.xxij.q.vlti.de forma. vbi eadē fide ē superior inferiori astrictꝰ qua ecōtrario. Ea tm̄ q̄ hic dicunt̄ nō tenent in clericis: q2 semꝑ debēt vitare suū epm excōicatū: ut.xciij.di.miratus: q2 non sunt ita astricti episcopo vinculo nature.

q ¶ Scelera.i.si tales sūt q nō seruiūt ei in crimine i quo nec filiꝰ nec vxor excusat̄: ut ex̄ de sen.ex.int̄.

r ¶ Siue peregrinus: extra.e.si vere.

¶ Dare. dūmō nō sit ecclesiasticū stipendiū: ut ex̄ de cle.ex.mi.postulasti. ⁊ est si'e.xlij.di.c.quiescam9: q2 elemosyna nulli est denegāda.lxxxvi.di.pasce.

Quoniā multos peccatis nr̄is exigentibꝰ ꝓ cā excōicationis pire quotidie cernimus ptim ignorātia ptim nimia simplicitate pti timore ptim etiā ex necētate deuicti nr̄a anathematis sniam ad tēpꝰ: ꝓut possimus tpamus. apl'ca ita qꝫ auctoritate ab anathematis vinculo hos subtrahimꝰ: videlicet vxores filios suos ancillas seu mācipia necnon rusticos ⁊ seruiētes necnō et oēs alios: qui nō adeo curiales sūt: ut eoꝝ ꝯsilio scelera ꝑpetrent̄: ⁊ eos qui ignorant̄ excōicatis cōicāt: siue illos q cōicant cū illis: qui excōicatis cōicant. qcūqꝫ āt orator siue pegrinus aut viator i terrā excōicatoꝝ deuenerit: et ibi nō possit emere vel nō habeat vnde emat: ab excōicatis accipiēdi licētiā damꝰ. Et siqs excōicatis i sustētatiōeꝫ nō superbie sed humanitatis causa dare aliquid voluerit: nō ꝓhibemꝰ. Itē bonifacius martyr zacharie pape. De bonifacio q excōicat a pseudo episcopis se nō cōicaturꝝ iurauit.

Antecessor ꝑdecessor nr̄i venerāde memorie gregorius dū me indignū ordinauit ⁊ ad ꝑdicādū vbū dei germanicis gētibus misit: sacramēto me astrixit: vt canonicis ⁊ iustis epis ⁊ presbyteris in verbo ⁊ facto ⁊ i ꝯsensu astipulator ⁊ adiutor fierē. hoc aūt cū diuina gratia implere studui. falsos aūt sacerdotes hypocritas ⁊ seductores populoꝝ vl' corrigerē ad viā salutis: vl' declinarē ⁊ abstinerem a cōione ipoꝝ. qđ ex ꝑte seruaui: ⁊ ex ꝑte custodire ⁊ iplere nō potui sed ⁊ spūalit' ipleui sacrm̄: qa in ꝯsensū ⁊ i ꝯsiliū eoꝝ nō venit aīa mea. corꝑaliter aūt oīno ab eis abstinē nō potui. dū eni venissē ad ꝑncipē frācorū cogēte ecclīaꝝ necessitate nō tales reperi quales volui: sed tn̄ i sancta cōione corꝑis xp̄i illis nō cōicaui. Item zacharias papa bonifacio martyri. Excōicatio nō communicat: qui eis animo non consentit.

Quod predecessor beate memorie gregorius huius sedis ap'lice presul: dū ad ꝑdicandū vbū euāgelij tuā misisset fraternitatē: i germanie ꝑtibus ⁊ gētibꝰ illis paganis ⁊ vbo pollicitatōis illā voluit aūt esse munitam ita: vt ortho

a Antecessor. sacro. sacramentū forte iō reqsiuit ab eo: q: habuit eū suspectū: vl' ad cautelā.
b Astipulator. i. ɔfirmator. c Sʒ ⁊ spūaliter. ar. ꝙ sufficit ꝙ quis nō facit ɔtra mentē rescripti: lʒ faciat ɔ̃ verba sic xxij. q. ij. ne quis ⁊. q. v. humane. ff. de i ius vo. q̃s/uis. hic enī v̄bo/tenus excessit fi/nes mādati. ⁊ ha/bem⁹ hic ꝙ iura/mentū ꝑ pte va/let. xxij. q. iiij. īnf. sic donatio. xij. q ij. siquos.
d Quod. sup/ple scripsi/sti nobis.
e Perfectos. h habes: ꝙ pfectū ampli⁹ pōt pfici. vñ lʒ matrimoniū dicaꝛ pfici p car/nis copulam: nō iō pri⁹ fuit iperfe ctū. Et ex hoc est ar. ꝙ excōicatus ampli⁹ pōt excō/municari.
f Aia tua. suffi/cit ergo mentali ter aliqd. impleri etiā si nō corpo/ralit̃ adimpleaꝛ: ut xxiij. q. iiij. rece/dite. Itē ar. ꝙ in obligationib⁹ bo ne fidei plus ē in telligendū q̃ʒ v/bis exprimatur. xxiij. q. v. si nō li/cet. xxxij. q. iiij. meretrices. Itē ar. ꝙ si iuraui am modo nō accedē ad ɔcubinā meā ꝙ per hoc nō ex cludiꝛ mihi licit⁹ matrimonial' coi tus: ar. xxi. q. xi. illud. nā si liberta iurauit nō nubē de illicitis nupti is intelligiꝛ. ff. d iurepa. adigere. §. vlti.
g Debēt. sʒ cū dicit excōi co te videꝛ ꝙ de minori sit intelli/gendū: ar. extra de cen. ex parte. ff. de le. iij. minimis. ⁊. ff. de re. iur. semper in obscuris. ff. de penis. si preses. Nam maior semper specificāda est. ar. ij. q. iiij. engeltrudā. Jo. lʒ certe v̄bis nō ē recedendū: ut. ff. de le. iij. nō aliter.

doxos episcopos presbyte/ros vel quoscūqʒ reperire po tuisses: in verbo exhortatio/nis perfectos amplius confir mares: ⁊ eis communicares: quod ⁊ factū est. Siquos ve/ro seductores episcopos aut pseudo presbyteros a recto fi dei tramite deuiare reperis/ses: nulla tibi cum eis esset cō munio: quod te deo solatian/te vsqʒ ad presens spirituali/ter seruasse confessus es. vel si omnino per principalē ⁊ hu manum fauorem gentis fran/corum: dux ad eos accessisses corporaliter abstinere nō po/tuisti cogente ecclesiarū dei necessitate: ⁊ tamen in eorum consilio ⁊ communionis con/sensu anima tua non est coin/quinata. Itaqʒ propter hoc ꝙ cum eis conuersatus es nō consentiens iniquitati eorum nullum tibi est detrimentū co ram deo. Excōmunicationis autē forma ⁊ modus atqʒ re conciliationis hic est.

Mod⁹ ⁊ forma excōicatōis.

Debēt. xij. sacerdotes epi scopum circūstare: ⁊ lucer nas ardentes in manibus te/nere: quas in cōclusione ana/thematis vel excōicatōis ꝓij cere debēt in terrā ⁊ cōculca/re pedib⁹. deinde epl'a p paro/chias mittaꝛ cōtinens excōi/catoꝝ nomina ⁊ cām excōmu/nicationis. Item ex cōcilio aurasico. De eodem.

Canonica instituta ⁊ san/ctoꝝ patꝝ exempla sequē tes ecclesiaꝝ dei violatores eni auctoritate dei ⁊ iudicio sancti spūs a gremio sācte ma tris ecclesie ⁊ a cōsortio toti⁹ christianitatis eliminam⁹: quo usqʒ resipiscant ⁊ ecclesie dei satisfaciāt. Itē ex eodem.

Modus reconciliationis ex/communicatorum.

Cum aliquis vel excōicat⁹ vel anathematizat⁹ peni/tentia ductus veniā postulat ⁊ emendationē ꝓmittit: epūs qui eū excōicauit aū ianuas ecclesie venire debet: ⁊. xij. presbyteri cum eo qui eū hinc ⁊ inde circūstare debent. ⁊ si ille terre prostratus veniā po stulat: ⁊ de futuris cautelam spondet: tunc epūs apprehen sa manū eius dextera in eccle siam illū introducat: ⁊ cōmu/nioni christiane reddatur: vt vij. psalmos pñiales decātent ⁊ cū istis precib⁹ kyrieleison ⁊ pater noster: saluum fac ser uum tuum. oratio: presta que/sumus dñe huic famulo tuo di gnū pñie fructū: vt eccl'ie stue sancte a cuius integritate de uiauerat peccādo: admissorū veniā ɔseq̄ndo reddaꝛ inoxi⁹ p. Presbr̃is v̄o q excōicati sacꝝ misteriū ɔtigē p̄sumūt: q pñia sit iponēda. iohānes. viij clero ⁊ ordini salonitano scri/bēs diffiniuit dicēs Que sit pñia sacerdotū: q excōicati sa crum ministeriū ɔtigē p̄sumūt

De ill' p̄sbyterꝭ q̄ tpe sctissi mi p̄decessorꝭ nr̄i dñi pape nicolai excōicati sacꝝ misteri ium ɔtigē p̄sūpserūt: ipi i se dā natiōis sic canones statuerūt sñiaʒ itulerunt: tñ qa miratio aplica veniā solʒ p̄stare corre ctis ob mltitudineʒ mīe illius hāc idulgētiā exhibem⁹: vt sā cta cōione saginati studeant trib⁹ ānis ɔtinuis p hebdomo dā oi tpe. ij. ⁊. iiij. ⁊. vj. feria a vino aut a carne penit⁹ ieiu/dare: ⁊ vltra lugēda neq̄q̃ʒ cō mittē. Qui āt excōicatꝭ cōi/cāt ꝓ mō peti pñie modū acci piāt. Vñ vrban⁹. ij. genebal do ɔstātiēsi epo. Pro mō pec cati pñiaꝛ: q excōicatꝭ cōicāt.

h Cōculcare. nec p⁹/ea sumeꝛ ad aliquē vsū: sʒ foras ꝓiicienꝛ: ut sal ifatuatū. ij. q. vij. ñ oīs.
i Canonica. violato/res. vr̃ h ꝙ oēs sa crilegi sūt ipso iure ex cōicati: ut extra de sen. excō. cū ꝓ cā. sed hic ɔ̃. xvij. q. iiij. quisqs. vij. q ij. indigne. dicas ꝙ vio latores eccl'iaꝝ sūt ipo iure excōicati: alij nō: ut eꝛ de sen. ex. ɔquesti. ⁊. xvij. q. iiij. omnes. et hic de illis loquiꝛ.
k Cum aliquis. ⁊. x/ij. ar. ꝙ in restitu/tione epi vl' clerici tot intererūt epi: quot fue runt in depositione: de hoc. xxxv. q. ix. veniam.
l Et de futuris. sil'e eꝛ de sen. ex. ex tenore.
m Cautelam. similiter ab heretico reuertē. ⁊ requiriꝛ iuramentū: ut i. q. vij. quotiēs. ⁊ ab in cendiario: ut. xxiij. q. ⁊/iij. pessimā. similiter in quolibet horrendo cri/mine iurabit peni... se nūqʒ simile ɔmissurū xij. q. ij. de viro. nō ta/men idē credo faciēdū i quolibet mortali pec/cato: lʒ cū hodie siplici v̄bo qs pōt excōicari: ut extra de eo q fur. or. re. c. i. videꝛ ergo ꝙ ho die simplici v̄bo pōt ab solui qs: q: oīs res per qualcūqʒ causas ɔtra/hiꝛ per easdē dissoluaꝛ: ut eꝛ de reg. iur. omnis res.
n De illis. statuerūt. ꝭ. c. siquis epūs. contra. vbi eis nega/tur spes restitutionis: sed non negatur quin a papa possint restitui.

n ¶ Sagiati. pigue vbū ꝺ pigui itellctu ꝓcessit. xliiij. di. §. fi.
o Sanctis. ignorātia crassa. q2 vere ignorās n̄ eēt excōicatus. vñ lex dicit: sciaꝫ n̄ ignorātiā volumꝰ obligari.
p ¶ Timore. ex̄ qd̄ me. cā. sacris. q ¶ Aut negligēter. nō negligentiā ꝯparari vo luntati.
r ¶ Coertiōe. sꝫ pone ꝙ aliqs laicꝰ iurauit se alij laico satisfacē. pꝰ absolutionē vult ei satisfacere corā seculari iudice: nūqd iudex ecclesiasticus pōt cognoscē de ista satisfactiōe: cū illa sit cā ciuilꝭ? sic. ar. ex̄ ꝺ dona. inī vi. ⁊ vx. ꝺ prudētia. ex̄ de ꝯiu. ꝭ. c. sꝫ. vbi iudex ecclesiasticꝰ de libtate cognoscit ⁊ ꝓnūciat. ⁊ iudex ecclesiasticꝰ ꝺ cā natiuitatis cognoscit ex̄ q fi. lūt le. c. lator.
a Quidā clici ꝓpa. s. ꝓpria cā. q. i. i illo c. iolita. ⁊. c. placuit. S. induxit clicos litigātes de ꝓprijs rebꝰ. sꝫ q2 dubitari posset: an possēt clici hr̄e ꝓpa: iō ponit hāc causā: i q̄ q̄rit: an clici possint ꝓpa possidē: ⁊ an possunt res ecclesie aliēare: ⁊ an possint cōdere testm̄ ut hec ⁊ alia
b ¶ An vtriqꝫ. i. ecclesie ⁊ sacerdoti.
c Clericos. i hac p̄ma. q. s. an clerici possunt ꝓpa hr̄e. S. allegat ꝓ ⁊ ꝯ. deinde soluit i illo. §. cū ergo ⁊ male. dic ergo ꝙ p̄nt hr̄e ꝓpria nisi renūciauerint ꝓpr is. j. e. q. ij. sunt manifeste. sꝫ hoc nō ꝙ i primitiua ecclesia oēs credentes siue clerici siue laici nihil ꝓprij possidebāt: sꝫ cōia erāt oia sm qd̄ logꝭ. j. e. c. ij. ⁊ siq̄. c. ꝯrīū dicāt: loquūꝭ ꝺ cōcilio uel sm tp̄s p̄mitiue ecclie: uel de his q tacite uel expresse renunciauerunt ꝓprijs.

Sanctis quippe canōibꝰ cautū ꝯstat: ut qui cū excōicatis cōicauerit excōicetꝭ: ipius tamē pnie atqꝫ absolutōis modos eo moderamine decreuimus: ut quicūqꝫ seu ignorantia seu timore seu necessitate cuiusqꝫ negocij maximi et maxime necessarij eorū seu cōuictu et salutatōe oratiōe osculatione cōtaminauerit: cū minoris pnie medicina societatis nostre pticipationē sortiātꝭ eos vero qui aut spontanee aut negligenter inciderit: sub ea volumus discipline coercione suscipi: ut ceteris metus incutiatur.

Quidaꝫ clerici propria relinquere nolunt. ꝺ suis et ecclie rebus testamētū conficiūt de rebus ecclie non nulla largiunꝭ. Modo primū queritꝭ: vtrū liceat clericis ꝓprium hr̄e: Secundo: an res ecclesie q̄ ab eis date sūt: possint cōstare aliqua firmitate eis qui eas acceperūt. Tertio si ante tēpus ordinationis sue qui nihil habere videbantur: et post ordiationē aliqua inuenisse noscuntꝭ: an possint ea relinquere quibus voluerint an nō: Quarto: si de suis et ecclesie rebus aliq̄ acquisisse noscuntꝭ: an vtriqꝫ cōiter an singulariter ecclesie vel sacerdoti iure ꝑueniant. Quinto: si testamentū liceat eis cōficere.

Clericos nihil possidē debē multis auctoritatibus iubetꝭ. ait enī toletanum concilium.

Impuberes et adolescētes in vno cōclaui manētes ꝓbatissimo seniori deputentur.

Omnis etas ab adolescētia i malū ꝓna ē: nihil icertius q̄ꝫ vita adolescentiū. ob hoc cōstituē oportuit: ut siqui impuberes aut adolescentes in clero existunt: oēs i vno cōclaui commaneant: ut lubrice etatis ānos non in luxuria sꝫ in disciplinis ecclesiasticis agant: deputati ꝓbatissimo seniori quē et magistrum doctrine et testē vite habeant. ꝙ si aliqui ex his pupilli existunt sacerdotali tutela foueantur et ut vita eorum a criminibus intacta sit: et res eorū ab iniuria ipiorū. q autē his p̄ceptis resultauerit: monasterio deputētur: ut vagātes aie et superbe seueriori distringātur reglā. Itē clemēs i eplā. iiij

Omnibus clericis communis est vita seruanda.

Dilectissimis fr̄ibus et ꝯdiscipulis hierosolymis cuꝫ carissimo fr̄e iacobo et coepiscopo habitātibus clemēs eps. Cōis vita oībus fr̄es necessaria ē: et maxime his qui deo irreꝑhēsibiliꝭ militare cupiunt: et vitā aplōrū eorumqꝫ discipulorū imitari volūt: cōis .n. vsus omniū q̄ sunt in hoc mundo oībus eē hoibus debuit: sed ꝑ iniqtatē alius hoc dixit eē suum et alius istud: et sic inter mortales facta est diuisio. deniqꝫ qdā grecorum sapientissimus hec ita sciens eē cōia debē: ait: amicorūꝫ eē cōia oia. In oibus autē sunt sine dubio et cōiuges: et sicut

d Omnis. ab adolescētia. i clicis expectanꝭ. xviij. ann. ⁊ tūc q̄rit an velit i seculo ꝑseuerare: ut. s. di. xxviij. de his. i monachis. xviij. ut. j. xx. q. i. illud.
e ¶ Probatissimo. pupillꝰ. n. apud tales educari dꝫ q nō in fidienꝭ eiꝰ pudicitie: ut. ff. ubi pu. edu. deb. l. pſt. vel dic seniori. i. p̄sbytero. lxxxiiij. di. porro.
f ¶ Magistrū. nō ꝙ mgr ꝑhibē dꝫ testioniuꝫ de vita discipuli sicꝭ de eiꝰ doctrina: ut. C. de aduo. diuer. iudi. l. nemini. sic domestica testimōia q̄nqꝫ admittunꝭ: sic ⁊ pr̄ ꝑhibet testiomū de filio. xx. q. iij. p̄ns sic ⁊ als. ij. q. vij. cū pastoris. ⁊. i. q. ij. manifeste. ij. q. i. deꝰ oipotens.
g ¶ Pupilli. h de laicis logꭍ q sunt ꝯmēdati ecclie.
h ¶ Pupilli. pupilli orphani vidue liberti miserabiles ꝑsone spectāt ad iudiciū ecclesiasticū: ut. lxxxvij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. C. q̄n ipator inꭍ pu. ⁊ vi. l. vnica. §. ꝙ si pupilli. ⁊. xvi. q. i. generaliꭍ. q̄ hic ꝓ ꝯrio signaꭍ. Sꝫ dic tutela. i. ꝓtectiōe: credo ꝙ sit de foro vtriusqꝫ.
k Dilectissimis. ꝑ ratioibꝰ ꝓbat oia eē cōia ⁊ nō ꝙ papa h se postponit. sic pꝰ ponꭍ. s. xcvij. di. victor.
l ¶ Diuꝫ. vñ tulliꝰ dulcissima reruꝫ possessio cōis ē. ⁊ dicit ꝑhs: getissime viuerēt hoies i hoc mūdo: si ꝺ medio sublata essent duo vba. s. meū ⁊ tuū.
m ¶ Sꝫ ꝑ iniquitatē. i. consuetudinē iurugentiū equitati nali ꝯrariā: ue sit ꝯ. s. di. viij. c. i. vel ꝑ iniquitatē. i. solicitudinem: ut ibi: facite vobis amicos de mānona iniquitatis. i. ꝺ pecunia q̄ ꝑ solicitudinē est q̄sita.
n ¶ Et cōiuges. nō quo ad vsum carnis: sed quo ad vsum obsequij v. l quo ad dilectionē. xxxi. di. cino.

Et est ar. ꝙ v̀bũ generale generalit̃ intelligendum est.xix.di.si romanorum.
o ¶ Aer cõis dicit̃ quo ad vsũ: ut insti.de rer. di.§.i. sꝫ quo ad vsũ vl' ius edificãdi cui⁹ ẽ celũ: ei⁹ ẽ aer vsq₃ ad celũ: ut. ff.q̃d vi aut clã.l. vlti. põt enĩ edificare homo q̃₃ alte vel lit dũ tñ nõ exce dat vsitatũ modũ altitudĩs: ut.C.de edi.pua.l.i.
p ¶ Cor vnũ ⁊ aĩa vna.s.ut sint vni ti vinculo charitatis.
q ¶ De his q̃ possidebãt.ergo aliqs põt possidere rẽ cui⁹ nõ põt habere ꝓpꝛietatẽ: ar. ꝯ.eã de pscripti. causã.sꝫ dic possidebãt.i. detinebãt: sicut seru⁹ dr̃ possidẽ.ff.de acq. pos.ꝙ seruus.
r ¶ Et saphira .j. xxiij.q.viij. legi. ⁊.c.petrus.
s ¶ Propter peccatũ..ꝓpter peccatũ morit̃ qs citius: ut.xxiij.q.iiij.ea vindicta.
t ¶ Nec recordatione. al's retractatione.
u ¶ Precipimus .i.monem⁹.simile.xxviij.q.i.sic.n videtur tñ ꝙ hoc fuit p̃ceptũ: q: p̃mitiua ecc'ia h̃ potuit p̃cipere sicut cõtinentiã: sꝫ si hoc hodie p̃ciperet̃ deformaret statum ecc'ie vlis. q̃d nõ debꝫ esse.i.q.vlti. et si illa. vl' dic ꝙ p̃ceptũ erat eis q tũc renũciauerũt ꝓpꝛijs nõ alijs.xvij.q.i.c.i.
a ¶ Necessaria.i. vtilis ⁊ honesta.
b ¶ Claustra. idẽ dicit̃ de ꝯse.di.v.

inquit: nõ põt diuidi aer neq₃ splẽdoꝛ sol': ita nec reliq̃ q̃ cõiter oib⁹ data sũt ad hñdũ diuidi nõ debere: sꝫ hñda eẽ cõmunia. vñ ⁊ dñs p ꝓphetã loqtur dicẽs: Ecce q̃₃ bonũ ⁊ q̃₃ iocũdũ ⁊c. istius.n. ꝯsuetudis moꝛe retẽto etiã apl'i eoꝛũq₃ discipl'i ut p̃dictũ ẽ vna nobiscũ ⁊ vobiscũ cõem vitã duxerũt. vt.n.hñ nostis erat multitudis eoꝝ coꝛ vnũ ⁊ aĩa vna nec q̃sq₃ eoꝝ aut nr̃m de his q̃ possidebat: aliqd suũ eẽ dicebat: sꝫ oĩa nobis ⁊ illis cõia: nec q̃sq₃ egẽs erat inter eos. oẽs v̀o q domos vl' agros possidebãt: vẽdebãt eos ⁊ p̃cia eoꝝ ⁊ reliq̃s res qs habebãt offerebãt ponentes añ pedes apl'oꝝ: sic nobiscũ qdã nostrũ ꝯgnouerũt ⁊ viderũt: ⁊ diuidebat singul' ꝓut cuiq₃ op⁹ erat Ananias aũt vir auster⁹ ⁊ saphira vxoꝛ ei⁹: q'a mẽtiti sunt aplis de p̃cio agroꝝ suoꝝ. q̃s vẽdiderãt nobis pñtib⁹ in cõspectu oĩm circũstãtiũ a ꝯspectu apl'oꝝ ꝓpter peccatũ eoꝝ ⁊ mẽdaciũ q̃d fecerũt moꝛtui delati sũt ambo. Cetera que de talibus cognouim⁹ ⁊ vidimus: nec recoꝛdatione nec demõstratione digna sũt. quapꝛopter hec vobis cauẽda mandamus ⁊ doctrinis ⁊ exẽplis apl'oꝝ obedire p̃cipim⁹: q'a hi qui eoꝝ mandata postponũt nõ solũ rei sꝫ etiam dei extoꝛres fiũt que nõ solũ vobis cauẽda sed oib⁹ p̃dicãda sunt vñ cõsiliũ dãtes vestrã prudẽtiã hoꝛtamur: ut ab aplicis regulis nõ rẽcedatis: sꝫ cõeꝫ vitã ducẽtes ⁊ scripturas sacras recte intelligẽtes que hñ nouistis ad iplere satagatis. Itẽ eugeni⁹ papa leo nonus.

Iuxta ecclesiã clericoꝝ claustra constituantur.

Necessaria etenim res exi stit: vt iuxta ecclesiã claustra cõstituãtur: in quibus clerici disciplinis ecclesiastic̃ vacent. itaq₃ omnibus vnũ sit refectoꝛiũ ac doꝛmitoꝛiũ seu cetere officine ad vsus clericoꝝ necessarie. ministri vero post ep̃m super eos eligantur: quorum vita atq₃ doctrĩa illos potius exoꝛnet q̃₃ dehonestet. Nec in atrio ecclesie alia edificia nisi clericoꝝ ponãtur.

Nec in atrio ecclesie nisi clericoꝝ edificia ponantur.

Nulla edificia in atrio ecclesie ponant̃ nisi tñ clericoꝛum. Itẽ hieronimus ad nepotianum.

Clericus nihil secularẽ possideat.

Clericus qui chꝛisti seruit ecclesie interpꝛetet̃ primuꝫ vocabulum suũ ⁊ nominis diffinitione ꝓlata nitatur eẽ q̃d dicitur. si eniꝫ cleros grece latine soꝛs appellatur: ꝓpterea clerici dicuntur: quia de soꝛte dñi sunt: vel q'a ip̃e dñs soꝛs. i. pars clericoꝝ est: ⁊ q'a vel ip̃e pars dñi est vel ⁊ dñi partem habet: talem se exhibere debet: vt ipse possideat dñꝫ ⁊ ip̃e possideatur a dño qui dñꝫ possidet. ⁊ cũ ꝓpheta dicit: pars mea dñs: nihil extra dominuꝫ habere potest. ꝙ si q̃ppiã aliud habuerit pꝛeter dñm: pars eius nõ erit dñs: verbi gratia: si aurum si argentũ si possessiones si variam supellectilẽ: cũ istis partibus non dignat̃ dñs fieri pars eius. si autẽ ego ps domini sum ⁊ funiculus hereditatis eius: non accipio p̃tes inter ceteras tribus: sed quasi leuita ⁊ sacerdos viuo de decimis ⁊ altari seruiens altaris oblatione sustẽtoꝛ: habens victum ⁊ vestitum: his ꝯtẽtus

in oibus.ẽ.di.xxx j.p̃ter.
c ¶ Officine.ẽ.di.xxxij.siqd vo.ꝯ.ẽ.i.q.ij.sacerdos.ꝯ.j.c.q: tua.sed ibi loq̃r de ecc'ijs collegiatis: h̃ nõ.vl' ꝯsuetudo diuersarũ ecclesiarum soluit contrarium.
d ¶ Nulla. in atrio.i.i cimiterio: q̃d habebit.xl.passus ĩ circuitu eccl'ie maioꝛis capelle vl' mĩoꝛis eccl'ie.xxx. ut.j.xvij.q.iiij.sicut antiqus.sic palatiũ impe ratoꝛis nõ ẽ p̃uatoꝛum parietib⁹ coartandũ.C de op.pu.quicunq₃.
e ¶ Clericus. nitatur .ar. a nõis interp̃tatiõe.xvi.q.i.si cupis. nomina enĩ debẽt esse consona rebus: insti.de dona.§.est ⁊ aliud.
f ¶ Si aurum. nõ tamẽ est peccatuꝫ habere diuitias si adsit bona opera: ut.xxx.di. hoc scripsimus. sed tũc ẽ peccatum si ꝓpter eas iusticia deserũtur. i.e. habebat: uel cũ homo in eis spem suam ponit: ut.viij.q.i.sunt in ecclesia.
g ¶ Et funicul⁹. funicul⁹ hic dicit̃ mensura quedam qua diuidebatur hereditas post funus defũcti: s̃m illud funes ceciderũt mihi in p̃claris: ⁊ dicit̃ a funere.
h ¶ Nõ accipio. monachus tamen succedit in hereditatẽ: ut.xix.q.iij. nõ licet. ⁊ ecclesia noĩe eius recipit: ut.xviij.q. i.c.i. vnde Ouidi⁹: Alterius vires subtrahit alter amoꝛ.
i ¶ Inter ceteras. sꝫ singulariter. ⁊ est ar. ꝙ clerici nõ debent partiri hereditatem cum fratribus.

488

a Oneri po(n)tis. necessitatis .i. solicitudinis.
b Officia .i. secularia.
c Decerpit. sic. xcix. di. ecce.
d Abdicatio. quo ad carnalē affectum.
e Duo sūt. videlȝ cō uersi. cōuersi oēs dicūt eccl'iastice psone ut. xvij. q. iiij. quisqs et verberās talē incidit i canonē: ex̄ de sen. ex. n̄ dubiū. ⁊ habebūt hītū illoꝝ cū qb⁹ ꝯuersant: ut xvi. q. vij. i noua. ⁊ licet cōuersi hic dicant deo deuoti: nō tn̄ tenent cō tinere. nā qdā taliū pfi tent: qdam nō: ut. xxvij. q. i. ut lex. nam accoliti sūt ecclesiastice psone: ⁊ tn̄ nō tenent ꝯtinē: q2 pnt ꝯtrahē mrimoniuȝ legitimū. Itē lȝ tēplarij sint ecclesiastice psone: tn̄ pnt mouē arma ex p missione ecclesie.
Virtutibus regētes.
f Depositio. sic. s̄. xxiij. di. ꝓhibete. ⁊ capilli q remanēt designāt ꝙ aliq̄ debem⁹ retinē ad sustentationē.
g Propetatē. rex ecclesiasticaꝝ. tn̄ bene cō cedendū ē ꝙ cleric⁹ sit dn̄s fructuū collectoꝝ sȝ lȝ ꝓprietas fructuum sua sit: tn̄ nō pōt eam in morte ei⁹ alicui largiri rōne testamēti lȝ ītuitu elemosyne sic: ut ex̄ de testa. ad hoc. sicut heres lȝ sit dn̄s rex quas tenet p fideicōmissū re stituere alij: tn̄ nihil pōt inde alienare. ff. ad tre. deducta. §. vlti. ⁊ l. quidam. §. siquis.
h Ad vsū. ꝓhibet etiā laicis: ne fuēt pecuniā: ut. xlvij. di. sicut hi. hoc idō ne qs i auaritiā incidat alīs bn̄ licȝ: q2 nō dȝ qs eā bona sua statim effūdere. ut. lxxxvi. di. nō satis. ⁊ dic nō ad vsū .i. nō abusū. bn̄ eni pnt habere ꝓpriū.

cro: ⁊ nudā crucē nudus sq̄ ſre
Item ambrosi⁹ de fuga seculi.

Nihil preter deum debet curare: qui in eius sortem eligitur.

Cui portio de⁹ est nihil debet curare nisi deū: ne alterius ipediat necessitatꝭ munere. qđ eni ad alia officia cō fert: hoc religionis cultui atqȝ huic nostro officio decerpitur. hec. n. vera est sacerdotꝭ tis fuga: abdicatio domesticorū ⁊ quedā alienatio charissimoꝝ: ut suis se abneget q seruire deo elegerit. Item hieronymus ad quēdā suū leuitā de duobus generibus hominum.

Clericꝭ ⁊ deo deuotꝭ nec cās agere nec aliquid propriū habere licet.

Duo sunt genera xpianoꝝ. Est aūt vnū genus qđ mancip. tū diuino officio ⁊ deditū contēplationi ⁊ orationi ab oī strepitu tpaliū cessare cōuēit vt sūt clerici ⁊ deo deuoti videlicet cōuersi. cleros. n. grece latine sors: inde huiusmodi hoies vocātur clerici .i. sorte electi. oēs eni de⁹ in suos elegit. hi nāqȝ sunt reges .i. se et alios in virtutibus regentes: ⁊ ita in deo regnū habent: et hoc designat corona in capite hanc coronā habēt ab institutiōe romane ecclesie in signo regni qđ in christo expectat. rasio vero capitis est temporaliū omniū depositio. Illi. n. victu ⁊ vestitu cōtent: nullam inter se ꝓprietatē habētes debent habere omnia cōmunia. Aliud vero genus est xpianorum: ut sunt laici: laos eni grece est populus latine. his licet tēporalia possidere: sed nō nisi ad vsum. nihil enim miseri⁹ est: q̄ ꝓpter nūmum deum cō tēnere. his concessum est vxorem ducere: terram colere: inter virū ⁊ virū iudicare: causas agere: oblationes super altaria apponē: decimas reddere. ⁊ ita saluari poterūt: si vitia tamen benefaciēdo euitauerint. Item gregorius augustino angloꝝ episcopo.

Clerici nihil proprium possideant.

Quia tua fraternitas monasterij regulis erudita seorsum nō debet fieri a clericꝭ suis: in ecclesia angloꝝ q̄ auctore deo nuper ad fidē pducta est: hanc debet instituere cōuersationē que in initio fuit patribus nostris: in quibus nullus eoꝝ ex his que possidebat ꝓpriū habebat: sed erāt illis omnia cōmunia. Si q vero sunt clerici extra sacros ordines constituti: qui se non pnt cōtinere: sortiri vxores debent: ⁊ stipendia sua accipere exterius: quia ⁊ de eisdē prībus nouimus scriptū: ꝙ diuidebāt ꝓut cuiqȝ opus erat. ꝺ eoꝝ quoqȝ stipendio cogitandū atqȝ ꝓuidēdū est: ⁊ sub ecclesiastica regula sunt tenēdi: vt bonis moribus viuant: ⁊ canendis psalmis inuigilent: et ab oibus cor ⁊ linguam illicitꝭ ⁊ corpus deo auctore cōseruent. Cōiter aūt viuentibus iā de faciēdis portionibus vl' exhibēda hospitalitate ⁊ ad implenda mīa a nobis quid erit loquendū: cū omne qđ supest necessitatibus: in causis pijs: ac religiosis erogandū est domino magistro omnibus dicēte: quod superest date elemosynam: ⁊ omnia munda sūt vobis. Item vrbanus papa omnibus catholicis.

Clericis omnia communia eē debent.

Scimus vos non ignorare ꝙ hactenus vita cōis inter oēs christianos viguit ⁊ adhuc gratia dei viget: ⁊ maxime inter eos qui in sortem domini sunt electi .i. clericos sicut i actibus apostoloꝝ legit: multitudinis aūt credentiuȝ erat

i Oblatiōes .i. mo pcipit eis oblationes dare: ut xvi. q. i. statuim⁹. ⁊ .j. de conse. di. i. oīs christian⁹.
k Quia tua. se orsū .g°. monach⁹ epūs factus nō pōt hr̄e ꝓpriū sȝ si hēditas aliq̄ deuoluit ad euȝ: erit eccl'ie: ut. xviij. q. i. c. i. in fi.
l Si q vo. s̄. di. xxxij. si qs vo. ⁊ c. placuit. hoc hodie non tenet: ex̄ de cle. ꝯiu. iohānes. ⁊ c. i.
m Vxores. si sit clici: nūqd ergo dormiūt cū alijs ut. s̄. e. necessaria nō: q2 eēt in hone stū i vxorato. Itē cantabūt cū clericis. qđ videt q2 nō alr pciperent stipēdia. ⁊ qđ hic dicit: spāle ē anglicis: nec eni sit hēbit qs bn̄ficiū ecclesiasticū ⁊ vxorē: ex̄ de cle. ꝯiu. diuersis. ⁊ c. iohes.
n Et sub ecclesiastica. ħ pȝ ꝙ si aliqs i minorib⁹ ordinib⁹ cōstitutus ducat vxorē: n̄ tn̄ pōt more laicoꝝ viuē nec pōt ꝯuenīri corā seculari iudice nec vberari sine sacrilegio: ut. xx. q. iij. eos. ⁊ lxxxi. di. dictum. qđ falsū est: ex̄ de cle. ꝯiu. iohānes.
o Portionib⁹ .i. dādis decimis. mōachi. n. ⁊ cōiter viuētes n̄ dāt decimas: ut. j. xvi. q. i. decimas
p Qđ supest. vr̄ ergo ꝙ si aliquis ita paup ē: ꝙ ei n̄ sufficiāt sua: vr̄ ꝙ non teneat dare

decimas: q2 nullo p̄cepto sibi aliqs tenet̄ sustrahē necessaria: ut .lxxxvi. di. n̄ satis i si. qđ nō est verū.

a S Cimus. pollicitationē. nō ꝙ ex nuda pollicitatione quā qs facit deo: pōt ꝯueniri. xxij. q. v. c. iuramn̄. sic ex nuda pollicitatione facta reipublice: ut. ff. de polli. l. i.

b ¶ Aut fidē. hic vr̄ vrbanus soluē qōnez augustini. vi. q. i. q̄ro i si. di cūt tm̄ qdā magis puniendū eē illū q semp fuit ifidelis: q̄ȝ illū q nūq̄ȝ fuit bon⁹. nā isti⁹ opa nūq̄ȝ viua fuerunt: tm̄ hec lr̄a ꝯtradicit eis.

c N Olo. augustin⁹ fecerat tres ꝯstitutiōes. prima fuit ꝙ clici nō possent hr̄e ꝓpria: ſȝ illa male seruabat̄: ⁊ q2 plurimi erāt trāsgressores iō reuocauit eā: ut. j. e. certe. tertio de ꝯsensu clericoꝝ suoꝝ ꝯfirmauit primā ꝯstitutionē: ut in hoc. c.

d ¶ Necessaria. ti q. iij. senti. ꝯ. hoc ibi solutū ē.

e ¶ Aurū. lxxxvi. di. fratrē. qđ loq̄t de illis: q añ renūciauerāt ꝓpris ⁊ tm̄ volunt habē ꝓprium.

f ¶ Dixerā. i secūda istitutiōe quā feceram.

g ¶ Nō tollerem. i. nō ꝓhiberem eos fieri clicos.

h ¶ Claudos. q2 adhuc tpalib⁹ nō renūciauerant.

i ¶ Mortuos. i. q renūciauerūt ꝓprijs ⁊ tm̄ volunt habere ꝓprium.

cor vnū ⁊ aia vna ⁊ nec quisq̄ȝ eoꝝ que possidebat aliqd suū esse dicebat: sed erāt illis oia cōia. ⁊ infra: quicūq̄ȝ vestrum cōmunem vitā susceptā habet ⁊ nouit se nihil ꝓprium habere: videat: ne pollicitationem suā irritā faciat: sed hoc quod dn̄o ē pollicitus fideliter custodiat: ne dānationē sed premiū sibi acquirat: qm̄ meli⁹ ē non nouere q̄ȝ votū ꝓut meli⁹ pōt nō perficere. grauius eni puniunt̄ q votū fecerūt aut fidem pceperunt ⁊ votū nō pfecerūt aut in malis vitā finierūt: q̄ȝ illi qui sine voto aut fide mortui sunt ⁊ tm̄ bona egerūt opera. Itē augustin⁹ in sermone de cōi vita clericorum.

De eodem.

N Olo vt aliqs de vobis inueniat male viuēdi occasionē. ꝓuidemus. n. bona ut ait apl's nō solū corā deo: ſȝ ēt corā oībus hoībus. ꝓpter nos cōscientia nr̄a nobis necessaria est. ꝓpter vos fama nostra nō polluit sed pollere debet i vobis. due res sūt ꝯsciā ⁊ fama. cōsciētia necessaria ē tibi fama ꝓximo tuo. q ꝯfidēs cō scie negligit famā: crudelis ē. ⁊ ifra: nulli liceat in societate nr̄a hr̄e aliqd ꝓpūm: ſȝ si forte aliq hn̄t nulli licet: ⁊ q habuerit faciūt qđ non lȝ: ⁊ post pauca: enthecā hr̄e nō lȝ: nō ē epoꝝ fuare auꝝ ⁊ a se reuocare mēdicātis manū. quotidie tā multi petūt: tā multi gemūt tam multi inopes nos interpellāt: vt plures tristes relinqnamus: qa qđ dare oīb⁹ possim⁹ nō habem⁹: nō habeam⁹ ergo enthecā. ⁊ infra: Qui habuerit ꝓpriū vel hr̄e voluerit ⁊ d ꝓprio viuere ⁊ ꝯ p̄cepta ista facere: paꝝ ē ut dicā non mecum manebit: sed nec clericus erit. dixerā enim ⁊ scio me dixisse: vt si nollent suscipere socialem vitam mecum: illis non tollerem clericatum sed seorsum manerent: seorsum viuerent. Malui enīȝ habere cecos vel claudos: q̄ȝ plangere mortuos. qui enim hypocrita est: mortuus est. quō ergo qui cūq̄ȝ voluisset extra manere: ⁊ de suo viuere: non tollerem clericatum ei: ita mō qa placuit eis deo ꝓpicio hec socialis vita. quisqs cum hypocrisi vixerit: qsqs inuentus fuerit habens ꝓprium: non illi permitto: ut inde faciat testamētum: sed delebo eum de tabula clericoꝝ. Item qui non vult mecum manere ⁊ in communi viuere: habeat libertatem: sed videat vtrum habere possit felicitatis hereditatem. Idem. Non licet hr̄e ꝓprium his: qui suis renunciant ⁊ communiter viuere spondent.

N On dicatis vos aliqd habere proprium: sed sint vobis omnia communia. et infra quicunq̄ȝ autem in tantum ꝓgressus fuerit malum: vt occulte litteras ab aliquo vel quodlibet munus accipiat: si hoc vltro confitetur: parcatur illi ⁊ oretur pro eo. si autem deprehenditur atq̄ȝ conuincitur: scđm arbitrium presbyteri vel prepositi grauius emendetur. et infra: Cum huius nostre cōgregationis fratres non solum facultatibus: sed voluntatibus proprijs in ipsa ordinis susceptione renūciauerint: ⁊ se per promissam obedientiam penitus alioꝝ ptāti ⁊ imperijs i xp̄o ⁊ ꝓ xp̄o subdiderint: certū ē eos nihil hr̄e possidē dare vel accipere

a N On dicatis. extra de accu. ex parte. extra ne cle. vel mona. nō mag iope.

b ¶ Possidere. nūqd paupi fame morieti tenent̄ subuenire sine sniāita. nec obstat. i. q. i. nō ē putanda: q2 in hoc casu quilibet ei subueniret. res. n. q̄ nobis suphabūdant: pauperū sūt: ⁊. xlvij. di. sicut hi. si aūt est in scholis de inia agere pt ⁊ mutuare sicut filiusfamil̄. ut. C. ad macedo. l. vlti. ff. de iudi. si longius. §. f. filiusfamil̄ ar. extra đ offi. iudi. de lega. pterea. ff. de iuris. om. iudi. l. ij. Sȝ nunqd vestis ē sua quā habet: vel nūquid dicit̄ possidere res tēporales uel vestem? nō videt̄: qa vestis qua semp vtitur seruus de peculio dn̄i est. ff. de peculio id vestimentū. sed seruus n̄ possidet ea que sūt i peculio: ut. ff. de acq. pos. ꝙ seru⁹. itē qui ab alio possidet̄: ipse nihil possidet: ut. ff. de adulte. sic eueniet. sed dicas ꝙ ex pmissione plati sui pōt possidere: ut extra de sta. mona. c. monachi. ⁊ nō ꝙ monach⁹ rōne cō tractus nec agere pōt nec ꝯueniri: sicut ille q cessit bonis: ut. ff. de arbi. itē si vnus in pn̄. sed hoc notaui. xi. q. i. de ꝑsona. Itēȝ cū monach⁹ dicatur seruus: ut. liiij. di. multos. ergo nō habet liberū arbitriuȝ: ut xxxij. q. iij. c. vnico. nec enim velle videt̄ qui ex necessitate obtēperat. ff. de reg. iuris. l. velle. Itē agere nō pōt de iniuria sibi illata. sed tamen eius p̄latus potest agere nisi p̄latus absit: nec reliquerit ꝓcuratorem ad instar filijfamil̄ ⁊. ff. de iniuri. sed si vn⁹. §. aut pretor.

sine superioris licētia debere
q⁹ si ꝓpinquus vel amicus vl'
glibet fratrū cuiq3 aliquid of
ferre voluerit: ꝑmo quidē pri
ori insinuet: ⁊ sic suscipiatur si
ip̄e mādauerit de quo tñ nihil
fiat aliud: nisi qđ priori placu/
erit. Idem. De eodē

Exemplū domini accipite
cōuersantis in terra. qua/
re habuit loculos cui angeli
ministrabant: nisi quia eccl'ia
ip̄ius loculos habitura erat?
quare furē admisit: nisi vt ei⁹
ecclesia fures cū patitur: tol
leret. Item prosper.

Ecclesiaꝝ prepositi reꝝ dis/
pensatores efficiūtur earum.

Expedit facultates eccle/
sie possideri ⁊ ꝓprias per
fectiones amore cōtēni non
eni ꝓprie sunt sed cōmunes
ecclesie facultates. ⁊ ideo qs/
qs oībus que habuit dimissis
aut vēditis fit rei sue contem/
ptor: cū ꝑpositus fact⁹ fuerit
ecclesie: oīm que hz eccl'ia: ef
ficitur dispensator. deniq3 san
ctus paulinus: ut ip̄i meli⁹ no
stis: ingentia predia q̄ fuerunt
sua vēdita pauperib⁹ eroga/
uit. sed cū factus eēt eps non
contēpsit eccl'ie facultates: s3
fidelissime dispēsauit. quo fa
cto satis oñdit ⁊ ꝓpria debe/
re ꝓpter ꝑfectiōem contēni:
⁊ sine īpedimēto ꝑfectōis pos
se ecclesie facultates: q̄ sūt ꝓ
fecto cōes possidere. qđ san/
ctus hilarius: nōne ip̄e omnia
sua aut parētibus reliqt: aut
vēdita pauperibus erogauit.
is tñ cū merito sue ꝑfectionis
fieret ecclesie arelateñ. eps
que illa tūc habebat eccl'sia
nō solū possidebat: sed ēt ac/
ceptis fideliū numerosis he/
reditatibus āpliauit. itaq3 ho
mines tā seculariū q3 diuinaꝝ
lraꝝ sine ambiguitate doctissi
mi si scirēt res ecclesie debere
cōtēni: nūq3 eas debuerāt su/
scipere qui oīa reliquerant.
Itē gregorius felici epō de

acrepoli.

Diaconi vel quelibet religio
se ꝑsone regularē vitam duce
re cogantur.

Quoniā velina vixentina
⁊ blādina ecclesie tibi ī vi/
cino sunt cōstitute: ꝓptea fra
ternitati tue eaꝝ solēnit opa
visitationis iniūgim⁹: illud oi
bus cōmonētes: ut vbicūq3 ꝑ/
fataꝝ ecclesiaꝝ siue diocesū:
vl' diaconi vel religiose ꝑsone
inuēte fuerit: districte ac ca/
nonice viuāt. Item melchia
des papa. Quare ī ꝓmitius
eccl'ia predia vēdebantur.

Futurā eccliam apl'i ī gēti
b⁹ ꝓuidebāt. iccirco ꝓdia
in iudea minime sūt adepti: s3
ꝑcia tātūmō ad fouēdos egē/
tes. cū vo inter turbines ⁊ ad
uersa mūdi succrescerēt eccle
sie: ad hoc vsq3 ꝑuenit: vt non
solū gētes s3 etiā romani ꝓnci
pes: q toti⁹ orbis monarchiā
tenebāt: ad fidē xp̄i ⁊ baptis/
mi sacramēta ꝯcurrerēt. e q/
bus vir religiosissim⁹ cōstanti
nus prim⁹ fidē veritatis patē
ter adeptus dedit licētiā per
vniuersū orbē suo degētibus
imperio nō solū fieri christia/
nos: s3 etiā fabricādi eccl'ias ⁊
ꝑdia ꝯstituit tribuēda. deniq3
idē ꝑfat⁹ ꝓnceps donaria īmē
sa ꝯtulit: ⁊ fabricā tēpli ꝑme se
dis bti petri īstituit: adeo ut se
dē iperialē rliqret: ⁊ beato pe
tro successoribusq3 suis ꝓ fu/
turā ꝯcederet. Idē vo presi/
dēs sacre synodo q̄ apud nice
nā ꝯgregata ē: cū q̄relā quorū
dā clericoꝝ ꝯspiceret corā se
deferēdā: ait: vos a nemie di/
iudicari potestis: qa soli⁹ dei
iudicio reseruamini. dij eteni
vocati estis: ⁊ iccirco nō pote
stis ab hoībus iudicari. ab il/
lo etenim tp̄e ⁊ deinceps viri
religiosi nō solū possessiones
⁊ ꝑdia q̄ possidebāt: s3 etiā se/
metip̄os dño ꝯsecrarūt: edifi
cātes basilicas ī suis fūdis in
honore sāctoꝝ martyrum per

c Sine superioris. ex̄ de offi. ordina. quanto. habet tñ ius eligēdi et ius accusandi suū prela tum siue abbatē: ⁊ illud potest facere sine licētia abbatis: q2 hoc a iure eis concediē: ex̄ de ac/ cusa. ex parte.

d Exemplū. adhuc oñdit q̄ ecclesia possit habere ꝓprium.

e Fures. occultos pec catores. sic. xxiij. q. iiij tu bonus. ex̄ de tempo. or. c. vlti.

f Expedit. s3 cōes. q̄rit quis sit dñs rerū ecclesiasticarum. nū quid paupes dicunt esse dñi: ar. q̄ sic. xvi. q. i. qm̄ quicqd. pōt dici q̄ ecclesia sit dña: ut. xvi. q. iij. inter memora/ tos. sic hereditas ē do mina: ut. ff. de acquirē. reꝝ do. hereditas. alij dicūt q̄ ip̄e deus: ut. j e. q. ij. qui christi. ⁊. c. q abstulit. vel dic domi/ niū esse apud clericos sicut dominiū reꝝ vni/ uersitatis apud ciues: insti. de reꝝ diui. §. vni/ uersitatis. dicūt etiam pauperes dñi: q2 inde sustentant.

g Cum ꝓpositus. ⁊ cō firmatus. nā ante non pōt administrare nisi re/ motus sit: ut ex̄ de elec. q̄ sicut. ⁊. c. nihil.

h Si scirent. sic. vij. q. i. oīs q. ar. bonū ꝓ il/ lis qui suis renūciaue/ runt: q̄ semp ꝑsumitur illos iustā causam ⁊ litē fouere. ⁊ est bonū sic ex̄ de no. ope. nū. c. ij.

i Quoniā veli na. nota plu riū ecclesiaꝝ vi/ sitationē vni cō/ mitti: ⁊ ē ar. q̄ ra tione ꝓpīquitatis aliqd statuit ꝯtra ius. sic ex̄ de po/ stu. ad hoc. ⁊. lx/ iij. di. cū longe.

k Cōstitute. vij. q. i. constitutū. ⁊ . lxi. di. obitum.

l Melchiades. fallus est titulus. quia melchiades fuit primus ante silvestrum: ⁊ ei⁹ tp̄e ē constantin⁹ conuersus. xcvi. di. ī palea constā tinus.

m Futurā. ro mani. ergo impator ē domi/ nus totius mūdi ⁊. vij. q. i. in api/ bus.

n Prime. videt ergo q̄ ecclesia petri sit prior ec clesia beati iohā nis apostoli late/ ranēn. x. q. i. san/ ctorum. s3 expo/ ne, prime petri. i. apl'i. uel prime. i. aplice.

o Concederet. ergo imperiū ē apud ecclesiam romanā: ut. xcvi di. in illa palea constantinus.

p Synodo. nā ante eum nō fue runt generales synodi cōgrega/ te: ut. xv. di. c. i.

q Basilicas. de conse. di. i. nemo

a Uidētes.matricibus.vr̄ ergo q̄ tm̄ matrices eccl'ie olī habuerūt predia ꝛ possessiōes.vn̄ videt̄ q̄ illa solēnitas q̄ i alienatione rer̄ eccl'ie seruari p̄cipit̄.x.q.ij.casellas.al's h°. ius tm̄ de maiorib⁹ ecclesijs ītelligat̄. cū.n. olim eccl'ie erāt tenues: maior erat in q̄sitio adhibēda ī alienatione.sed cū hodie augmētate sūt possessiones eccl'ie: suffi cit ꝯsensus capl'i eccl'ie. sufficit.n. ꝯsensus capl'i ad alienationē faciē dā:ut.ī.q.ij.fine.

f ℭ Apl'or̄. epi tenent locū apl'or̄ ut h̄.s. quo ad dignitatē:monachi quo ad renūciationem ꝓprior̄ ꝛ cōem vitā.xvi.q.i.et auctē. oēs sacerdotes q°. ad sacror̄ dispensatione.xi.q.iij. ab sit.xxi.di.ī nouo. lxviij. di. quorū vices.

t ℭ Ab epo.ex̄ de p̄ben.c.epus.

a Habebat.indigentib⁹. ar. ð elemosynis fieri elemosynā. .xvi.q.i. decime tributa.

b ℭ Cogitandū. ꝫ.i.q.vij.querētib⁹ ꝯtra.vbi dicitur q̄ de futuris ingrami⁹ ꝛ futuris casib⁹ debemus occurrē:ut.xxiij. di.ī noie. Solutio:cautela ñ ꝓhibet̄: s̄ȝ solicitudo nimia.xlvij.di.c. oēs h⁹.ꝛ.c.sic hi.

ciuitates ac monasteria innumera: in quibus cetus dn̄o seruientiū conueniret. Itē vrbanus papa.

Quare p̄dia fidelium hodie ab ecclesia non alienentur.

Uidētes aūt sūmi sacerdotes ꝛ alij atq₃ leuite ꝛ relig fideles plus vtilitat̄ posse cōferre: si hēditates ꝛ agros q°s vēdebāt ecclesijs q̄bus p̄sidebāt epi traderēt: eo q̄ ex sumptib⁹ eor̄ tā p̄ntibus q̄₃ futuris tp̄ibus plura ꝛ elegatiora possent ministrare fidelib⁹ cōmunē vitā deducētibus q̄₃ ex precio ipor̄: ceperūt predia ꝛ agros quos vēdere solebant matricibus eccl'ijs tradē: ꝛ ex sūptibus ear̄ viuere. ipe vo res in ditiōe singular̄ ꝓrochiarū epor̄ q̄ locū tenēt apl'orum erāt ꝛ sūt vsq₃ adhuc ꝛ futur̄ semp̄ debēt eē tp̄ibus. e q̄bus epi ꝛ fideles dispēsatores eorū oibus cōi vita degere volētibus mīstrare cūcta necessaria debēt: ꝓut melius poterit vt nemo in eis egēs inueniatur ipe.n. res fideliū oblatōes appellāt: q̄ a fidelib⁹ dn̄o offerūtur. memoratis ergo augmētationib⁹ intātū eccl'ie: in q̄bus epi p̄sidēt: dn̄o āminiculāte creuerūt: ꝛ i tātis maxima p̄s earū abūdat rebus: vt nullus sit in eis cōez vitā gerēs indigēs sed oīa necessaria ab epo suisq₃ ministris p̄cipiat. ideo si aliq̄s extitit modernis aut futuris tp̄ib⁹: q̄ hec auellere n̄ itat̄ iā dicta dānatiōe feriat̄. Itē augustinus.

De eodem.

Habebat dn̄s loculos a fidelibus oblata cōseruans ꝛ suor̄ necessitatibus ꝛ alijs indigentibus tribuebat. tunc primum ecclesiastice pecunie forma est instituta: ut intelligeremus q̄ð precepit non eē cogitandum de crastino: non ad hoc fuisse preceptum: vt nihil pecunie seruetur a sanctis sed ne deo propter ista seruiatur ꝛ ꝓpter inopie timorez iusticia deseratur. His omnibus auctoritatibus claret: q̄ clericis nullo modo licet hr̄e q̄d ꝓpriū. q̄ð si habuerint: nō clerici erūt: nō tamē clericat⁹ eis tollendus est. Unde augustinus ait in eodē sermone.

Clericat⁹ nō tollat̄ eis: q̄ volūt hr̄e aliq̄d ꝓprium.

Certe ego sum qui statueram nullum ordinare clericum: nisi qui mecum vellet manere: aut si vellet a ꝓposito discedere: recte illi tollerez clericatum. ecce in cōspectu dei ꝛ vestro muto consilium. q̄ volunt habere aliq̄d ꝓprium: q̄bus non sufficit deus ꝛ ecclesia eius: maneant vbi volunt: ꝛ vbi possunt. non eis aufero clericatum: nolo habere hypocritas. malum enim esse q̄s nesciat? malum est cadere a proposito: sed peius est simulare propositum. ꝛ post pauca si non seruat sanctitatem foris dimidius cecidit. si vero intus habuerit simulationem: totus cecidit: nolo ut habeat necessitatem simulandi. scio quomodo homines amant clericatuz nemini eum tollo nolenti mecuz cōmuniter viuere. ℭ Cōtra sunt alie auctoritates: quibus conceditur propria habere non solum alijs sed etiā episcopis. Unde in cōcilio agathensi legitur.

De rebus proprijs vel acquisitis episcopi heredibus suis derelinquant

Episcopi de rebus proprijs vel acquisitis vel quicquid de proprio habent: heredibus suis si voluerint derelinquant. quicquid vero de ꝓuisione sue ecclesie fuerit: siue de agris siue de fructibus siue de oblationib⁹: omnia in iure ecclesie seruare censuimus. Item ex concilio martini pape.

De eodem

c ℭ Certe. discedē.i.ñ assumē ꝓpositum renunciādi: ut ibi: Cadent a latere tuo.

d ℭ Tollerē.i.ñ admitterem.

e ℭ Ecce.ar. aliquē venire ꝯtra factū suū.xvij q.ij. gonsald⁹. xxxv.q. ix.q̄ q̄s.xxij.q.iiij.ī malis.ꝛ.c.iurauit.lv.di.penitētes.ff.de his q̄bus ut indig.tutorē.ꝯ.xxxij q.v.horrend⁹.ar.ꝯ.vij. q.i. q̄₃ p̄icu osū. viij.q. ij.dilectissimi.xvij.q.iiij.sūt q̄ opes.C.de trās act̄.si ex cā.C.de cap.ꝛ postli.re.nec nōs.C.ð remis.pig.debitū.ff.ð acq.here.q̄ supstitis.ff. de adop.p⁹ mortē.ꝯ. ff.de fun.rus.pre.p fundū.Jo.q̄libet pōt venire contra factū suū.vbi ē expressum in iure: al's nō.b.

f ℭ Malū.i. occasio mali: q̄r rei familiaris cura sine peccato vix pōt exerceri.xxv.dis. qualis. ul' intellige ꝓprie.pei⁹ eni ē p̄ hypocrisim peccare q̄₃ manifeste: ut ex̄ de here.cū ex iniūcto. ff.de ritu nup.palam.ꝛ plus est veneno occidere q̄₃ gladio.C.ð male.l.vnica.ꝛ plus ē persuadere q̄₃ cōpellere.ff. de ser.corrup.l.i.§.vlt. ꝛ sic nō obstat.xxxij.q. iiij.nemo.

g ℭ Malū. hoc.s.

h ℭ Cadere.i.nō sumē.

i ℭ Sanctitatē.i. min⁹ p̄iculū ē esse manif. sti q̄₃ occultū. ꝛ sic nō ē ꝯ. xxxij.q.iiij. nemo. vbi dicit̄ q̄ tolerabilior est culpa si lateat.

k ℭ Episcopi.ul' acq̄sitis.de ꝓprio.vel dic acq̄sitis nō occasione ecclesie: ut ex̄ de testa.q̄r nos.

l ℭ Habent. de hoc dicemus.j.e.q.iij.c.i.

Manifesta autem debēt eē que ad ecclesiam pertinēt his qui circa episcopos sunt presbyteris ⁊ diaconis: vt si episcopo contigerit inopinatus trāsitus: res ecclesie nullo mō possit minui ⁊ perire. neqꝫ res proprie episcopi importunitatem patiantur pro rebus ecclesie: ut nec ecclesia dānuꝫ incurrat: nec episcopus in suis rebus pro rebus ecclesie proscribatur. Idem statutum est in canonibus apostolorꝫ vbi legitur. De eodem.

Sint manifeste res ꝓprie episcopi: si tamē habēt res proprias: ⁊ manifeste dominice: ut potestatē habeat de ꝓprijs rebus eps moriens sicut voluerit ⁊ quibus voluerit derelinquere: ne sub occasione ecclesiasticarꝫ rerꝫ ea que epi esse ꝓbantur interdicantur. fortassis enim aut vxorē habet aut filios aut ꝓpinquos aut seruos. ⁊ iustū est hoc apō deum ⁊ homines: ut nec ecclesia patiatur detrimentū ignorantia rerꝫ pōtificis: nec epus vel eius ꝓpinqui sub obtentu ecclie ꝓscribantur: ⁊ in causis incidāt qui ad eū pertinent: mortisqꝫ eius iniurijs infamentur. Itē in eisdē canonibus. Ex rebus ecclesie epus si indiget: sibi ⁊ suis necessaria sumat.

Ex his aūt quibus eps indiget: si tñ indiget in suas necessitates ⁊ peregrinorum fratrū vsus ⁊ ipse percipiat: vt nihil ei oīno possit deesse. lex enī dei precipit: vt qui altario deseruiūt: pascantur de ipo. Item ex ꝯcilio antiocheno caplo. xxxv. Res ecclesiasticas epus dispenset.

Episcopus ecclesiasticarꝫ rerꝫ habet potestatē ad dispensandū erga oēs qui indigent cū summa reuerentia et timore dei. participet autē ⁊ ipse quibus indiget: si tñ indiget: tā in suis q̄ in fratrū qui ab eo recipiuntur necessarijs vsibus ꝓfuturis: ita ut nulla qualibꝫ occasione fraudentur iuxta sanctū apostolū sic dicentē: habētes victū ⁊ vestitū his contēti simus. q si cōtentus his minime fuerit: cōuertat aūt res ecclesie in suos domesticos vsus ⁊ eius cōmoda vel agrorꝫ fructus non cū presbyterorꝫ diaconorūqꝫ conscientia ptractet sed horꝫ potestatē domesticis aut ꝓpinquis aut fratribus filijsqꝫ suis cōmittat: vt per huiusmodi ꝑsonas occulte res ledantur ecclesie: synodo ꝓuincie penas iste ꝑsoluat. Si aūt ⁊ aliter accusatur epus: aut presbyteri qui cū ipso sunt: q ea que pertinent ad ecclesiā vel ex agris vel ex alia qualibet ecclesiastica facultate sibimet vsurpent: ita ut ex hoc pauperes affligātur: criminationibus vero ⁊ blasphemijs tā sermo ꝑdicationis q̄ hi qui dispensāt taliter exponantur: ⁊ hoc oportet corrigi: sācta synodo id quod condecet cōprobante. Itē in canonibus apostolorꝫ.

Res ecclesie sūt in epi ꝑtāte.

Precipimus ut in potestate sua res ecclesie eps habeat. si enim anime hominum preciosiores illi credite sunt: multo magis oportet eū curā de pecunijs agere: ita ut potestate eius indigentibus oia dispensentur per presbyteros ⁊ diaconos: ⁊ cū timore ⁊ oī sollicitudine ministrētur. ex his autem quibus indiget ⁊c. vt supra. Cum ergo in concilio agathen. ⁊ martini pape ⁊ canonibus apostolorꝫ dicatur: sint manifeste res ꝓprie episcopi

m De ꝓuisione. clerici de reb⁹ mob lib⁹ nihil in vltima volūtate pñt dare: nisi talis sit ecclie ꝯsuetudo: ut ex̄ de testa. ad hoc. ⁊ c. relatū. §. licet.

n Fructib⁹ nōdū pceptis. ar. ff. quēadmodū vsufru. amit. si vsufructuari⁹ in fine. imo etiāꝫ de pceptis ñ pñt condere testamentuꝫ: ex̄ de testa. quia nos admonet.

o Manifesta. facit g⁰ inuētariū: ut. xxviij. di. de syracusane.

p Qui circa. i. vicedominus: ut. lxxxix. di. nolum⁹. ⁊ c. se. q erit testis administrationis sue. alij erūt testes vite sue. s̄. ij. q. vij. cū pastoris.

q Sint manifeste. i. distincte.

r Dñice. i. ecclesie.

s Probatur ex hoc. c. et in auct. de ecclesiasti. ti. §. interdicim⁹. ff. de dona. int vi. ⁊ vxo. quintus mutius. C. e. ti. etiā videt q semp res acqsite plumuntur esse de bonis ecclesie: nisi ꝓbetur ꝯtrariū: ar. ꝯ. C. arbi. tute. si defūctus. ibi enī dicitur q tutor q nihil ante hēbat: postea per industriam suā multa potuit fuisse lucrat⁹. vñ pupillus cogitur ꝓbare illas suas esse. Tu dicas: q si eps ul' ali⁹ plat⁹ pmixtim vtitur reb⁹ suis et ecclie: cū nō sit facta distictio: cogentur heredes epi ꝓbare illas res nō eē ecclesie: sicut vxor cogitur ꝓbare res aliqs nō eē mariti: q: ꝓmiscue vtitur reb⁹ mariti ut suis. vel aliter distinguas: si certū ē: q epus añ epatū habuit ꝓpriū: tūc incūbit ecclie on⁹ ꝓbandi res acqsitas esse tñ de rebus ecclie: ar. i. q. iij. c. i. ⁊ ij. vel dic q si p⁹ mortem epi ecclia inuenit in possessione rerū: tūc heredibus incūbit ꝓbatio: s; si heredes sūt i possessione: tūc ecclia ꝓbabit ut. j. e. q. v. c. i. in fi.

t Aut filios. s̄. xxviij. di. de syracusane. ꝯ. is hoc pmittebat tempore aplorꝫ quorū canon iste ē.

u Aut seruos. quos pōt facere hēdes ⁊ liberos.

x In causis. i. litigare cogantur.

a Ex his. indiget. q: reb⁹ eccle nō ē; qs pasci. si habꝫ ꝓpria: ut. i. q. ij. clicos. et. c. pastor.

b Episcopus. hoc. c. hēs. x. q. ij. epus.

c Usib⁹. h oñdit: qua necessitate clerici debent eē ꝯtenti. s. ut habeāt victū ⁊ vestitū: ⁊ ita refert hic necessitas ad nature necessitatē: ⁊ est ar. ꝯ illos q dicunt se ꝑpter necesitatē habē plures ecclias.

d Fruct⁹. ergo res mobiles pōt dare sine ꝯsciētia cleri sui: x̄ ō dona. c. ij.

e Conscia. j. e. q. ij. fine. ⁊ c. alienationes.

f Propinquis. s̄. lxxxix. di. decēter.

g Precipim⁹. pciosiores sic. j. xvi. q. ij. c. i.

h Multo magis. sic est quod oñdit ius: ex quo mulier credit se viro de corpore: dignū est ut credat ei de dote restituenda. vñ nō tenet vir dare fideiussorē de dote restituēda: nisi vir laberet in facultatibus: ut ex̄ de dona. int vi. ⁊ vxo. p vestras. et C. ne fideius. do. dē. l. i.

i Presbyteros. s̄. lxxxix. di. c. volumus.

k ¶ Cum ergo. in concil. concludit quod clerici possunt habere ppria.

l ¶ Quemodo g°. modo querit de contrarietate illorum. c. s. e. nolo. et s. e. expedit

m ¶ Sed notandū est. male soluit: sed dic ut dixi. s. e. in prin. questionis.

n Ali aūt. infirmi. s. animo.

o ¶ Dispensatori. s. suo. vel dispensatori. i. epo.

p ¶ Nil habentibus. i. pauperib⁹ xvi. q. i. c. si.

q ¶ Sine peccato. hic patet quod si clerico sufficiant ppria: nō habebit ecclesiastica: ut. xvi. q. i. qm̄ quicquid. i. q. ij. clericos. et c. pastor. et. j. c. si priuatū. x. q. iij. cauendum. sed otra nemo suis stipendijs cogit militare: et de simo. cū sit romana. et q altario deseruit etc. ut. s. c. ex his. Sol. hoc c. de ocilio loquitur uel de oblationibus q illis non sūt cōicande: uel possūt hr̄e bona ecclesiastica non ut sibi reseruent: sed ut distribuant pauper. h⁹. xvi. q i. c. finali.

a Res eccliie. ppriie. si ergo de reb⁹ ecclesie emisti equum vel aliud: illud nō est tuū. sed dicas quod illud solū clericorū est qd̄ pbabili rōne ōsumūt ut. s. c. expedit. et j. c. si priuatū. et. j.

cum in eisdē canonibus et i cōcil. ātiocheno pcipiat: ut epūs participet res ecclie: si tn̄ indiget: nōne patenter ostenditur quod eps habeat libere ppria? dicendo. n. si indiget rebus ecclesie: notat eū habere ppria que forte suis necessitatibus nō sufficiūt. quō ergo cleric⁹ si ppriū habere voluerit: clericus nō erit? et epūs hn̄s propria nō solū nō desinit eē eps: verum etiā cūctas ecclesiasticas facultates in sua iubet habere potestate? Sed notandū ē epos orientales vxores habere et filios: quosdā aūt ex nr̄is partibus cū in laicatu siue in minoribus ordinibus cōstituti habeant vxores et filios: siue morte vxoris interueniente siue continentia pari voto seruata ad sacros ordines accedere. his oibus cōcedit habere ppria ad suos et suorum vsus qui autem ab infātia sacre militie traditi sunt: nullo modo eis permittitur habere ppria quia nulla est eis excusatō pprietatis: nisi forte retinendo sua a sūptibus ecclesie abstineant: qd̄ fieri posse prosper testatur dicens. De his qui tam infirmi sunt: vt suis rebus renūciare nō possint.

Ali autem qui tam infirmi sunt ut possessionibus suis renūciare nō possīt: si ea q accepturi erāt dispensatori relinquūt, nihil habētibus cōferenda: sine peccato possident sua: quia et ipsi quodāmō sua reliquūt qn̄ ppis cōtenti reb⁹ nihil eorum: q labori vel ordini suo deberi arbitrant: accipiunt.

De reb⁹ vero ecclie queritur an liceat eas p pbendas diuidi: ut annuos quisque redditus sibi specialiter vēdicet. hoc nō posse fieri argumēto et auctoritate pbatur: Clerici successores eorum sunt de quibus dicitur: multitudinis enim credentium erat cor vnum et aīa vna. necesse est ergo: vt eorum sequātur vitā: quorum in ecclia gradū administrant: non ergo aliquid sibi ppriū vēdicabūt sed erunt eis oia cōia. Item vrbanus papa ait. Res ecclesie quasi cōes episcopus dispenset.

Res ecclesie nō quasi ppe sed ut cōes et dn̄o oblate cū sūmo timore nō in alios quam in prefatos vsus sunt fideliter dispēsande. Itē ex synodo habita rome ab eugenio papa. Nō licet epo res ecclesiarum in ppios vsus conuertere.

Nulli eporum liceat res mobiles aut imobiles de subiectis plebib⁹ alijsque pijs locis in ppo vsu hr̄e: ne maiores enormiter locupletētur et miores tn̄ secō paupes inueniātur. contra agēs canonica auctē coartat⁹ existat Si igitur res ecclie nō qi ppe sed qi cōes hn̄de sūt: cū de cōi nullus dicat hoc meū est: nec de rebus ecclesie hec mea est pōt aliquis dicere: ne videatur nō imitari charitatem illorum: in quorum nulli aliquid erat pprium: sed erant illis omnia communia.

Quibus ita respōdetur: sicut perfectione charitatis manēte sm̄ discretionem ecclesiarū distributio fit ecclesiasticarum facultatū: dū alij possessiones huius ecclesie ad dispēsandū cōmittunt: ex quibus licet res ecclesie oibus debeāt esse cōmunes: pmū tn̄ sibi et sue ecclesie deseruiētibus necessaria eps subministret: et reliqua que supersunt fideliū vsibus ministraturus. Ita et prebēde ecclesiarum eadem charitate manēte pie et religiose possūt distribui nec tūc rebus ecclesie vt proprijs sed vt cōibus vtilitatibus deseruitur⁹: ut ex his q sibi assignata sūt: primū sibi necessaria pcipiat. siqua vero suis necessitatibus supsunt: in cōmunes vsus ecclie expēdat. Unde augu⁹. ad bonifaciū. De eodē

q. ij. sine exceptione. ec quid eni habes sup illud qd̄ sufficit tibi illud violenter detines: ut. s. di. xlvij. sicut.

b Nulli. enormiter. ar. quod eps de iure vnius ecclesie pōt detrahere et alij cōferre: dummodo alij ecclesie grauia damna nō infligat: ut. j. ea. q. ij. bone. quid iuris sit dicemus ibi. et. xvij. q. iiij. §. quod aūt.

c Si ergo. hoc meū ē. falsū dicit. nam res que cōis est aliquib⁹ omniū illorum ē: ut. ff. de ritu nup. illud. vn̄ hoc verbū suū ambiguū ē p toto et p parte: et qui iurat suum nō esse: iurabit etiā sibi cōem nō esse. ff. de v. sig. pupill⁹. §. vlti. et cum qs legat seruos suos tā illi qui ex toto sui sunt quam qui p parte intelligūtur legati: ut. ff. de le. iij. si qs seruos. si autem est aliquid vniuersitatis vel ciuitatis: illud nō est cuiuslibet. j. c. q. ij. q manumitti.

d ¶ Expendat. mirū est quare gratianus nō inducit. c. quod possessiones ecclesie possunt diuidi que longe melius faciunt ap ppositum: ut. j. q. ij. quisquis. et. c. sepe fit. x. q. ij. casellas. et. xvi. q. possessiones. et. q. iij. clerici. ar. otra. j. q. ij. vobis. x. q. iij. vino. et s. c. quia tua. et. c. necessaria.

e ¶ Si priuatũ. vel põt intelligi: ſi. i. equis. f ¶ Priuatuz .i. ſepatim aliqd poſſidem⁹: nõ tñ illud ẽ noſtrũ quoꝝ pcurationẽ. i. q2 tñ illi⁹ pcuratio eſt nobis ↄmiſſa. vel dic priuatũ. i. pprĩũ. g ¶ Nõ illa noſtra ſũt. i. a nobis recipienda.

in caſu licito: ut. ĩ. e. ſine. ſʒ cũ pſcripta forma facta ⁊ etiã in caſu nõ ↄceſſo tenet ipſo iure: ar. extra ő his q̃ fi. a pla. ſine ↄſen. ca. cũ vos. et̃ de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ſʒ ſi dãnoſa fuerit ecclie reſtituit̃: et̃ de reſti. in inte. c. i.

Si priuatũ poſſidem⁹ qđ nobis ſufficiat: nõ illa nr̃a ſũt quoꝝ pcuratiõem quodãmõ gerim⁹: nõ ppetatẽ nob vſurpatiõe dãnabili vẽdicem⁹.

Queſtũ ẽ quõ liceat clericis hre pprĩũ ⁊ quõ nõ. Jtẽ quõ res ecclie p pbẽdas diuidi pñt

Q. ij.

Nunc q̃rit̃ ſi ſacerdotes aliqs de reb⁹ ecclie dediſſe noſcũtur: an his q eas acceperũt aliq̃ firmitate cõſtabũt: cũ res ecclie nullo mõ diſtrahi poſſit: ⁊ diſtracte poſſidẽri mult⁹ auctib⁹ phibẽtur. Vñ it. n. ſtephan⁹ papa.

Ecclie pecuniã auferẽs velut homicida dãnatur.

Qui xp̃i pecunias ⁊ ecclie aufert fraudat ⁊ rapit: vt homicida ĩ ↄſpectu iudici⁹ deputabit̃. Jtẽ pelagius hoſtilio epo.

Quicqd ő ſacrati⁹ vaſis vl' miniſterijs a quolʒ cl'ico vſurpatũ fuerit ecclie r̃ſtituat̃.

Auguſtino nr̃e ſedis notario ſuggerẽte didicim⁹: q2 ei dilectio tua direct⁹ apicib⁹ indicaſſet quoſdã ő clero tuo ⁊ maxie prochiaꝝ ad te ptinẽtiũ nõ pauca ſacrata vaſa vel miſteria diſtraxiſſe: ⁊ aliq̃ h⁹mõi ppetraſſe q̃ a religioſo aliena ſũt pposito. charitatẽ xp̃o tuã: ut hoc ↄpetẽti ſolicitudie debeat inſeq. vl' vlciſci nr̃e pceptiõis auctẽte volum⁹ ↄmunirĩ. q̃ de re pñtib⁹ mãdam⁹ affatib⁹: ut ↄpetẽti viuacitatis inſtãtia qcqd ő ſacrati⁹ vaſis vel miſterijs a quolibʒ clericorũ vſurpatũ vl' diſtractũ fuiſſe cõpereris: ſine cuiuſq̃ʒ more inf⁹uẽtu exigere nõ dimittas: ⁊ eccleſiaſticis vſib⁹ reformare. Jtẽ bonifaci⁹ papa.

Quicqd domino conſecratur ad ius ptinet ſacerdotis.

Nulli liceat ignorare omẽ qđ dño ↄſecrat̃: ſiue fuerit hõ ſiue aĩal ſiue ager. vl' qcqd ſemel fuerit ↄſecratũ: ſanctuz ſanctoꝝ erit dño ⁊ ad ius ptinet ſacerdotũ: ppter qđ inexcuſabilis erit ois q q̃ a dño et ecclia cui ↄpetunt aufert: vaſtat ⁊ inuadit vel eripit: ⁊ vſq; ad emẽdationem eccleſie per ſatiſfactionem ut ſacrilegus iudicet̃. ⁊ ſi emẽdare noluerit excõicet̃. Jtẽ gregori⁹. vij.

Excõicationi ſubiaceat: q eccleſiaſtica predia inuadit.

Quicũq; militũ vl' cuiuſcũq; ordis vl' pfeſſionis pſona predia eccleſiaſtica a q°cunq; rege ſeu ſeculari principe vel ab epiſcopis inuitis:

b ¶ Procurationez. g°. plati dicũt̃ pcuratores rerũ eccleſiaſticarũ: ut hic. ⁊. xiiij. q. i. §. i. qñq; dñi dicunt̃: ut. xvi. q. i. ⁊ tpis. qñq; defenſores. xvi. q. i. ĩ canonib⁹. qñq; pr̃es: ut. lxviij. di. q°rũ vices. nõ tñ hñt liberam ⁊ generalẽ adminiſtrationẽ: ſicut ⁊ pcurator ceſaris: ut. ff. ő offi. pcura. ceſ. l. i. modicuz tñ donare pñt: extra ő dona. ceterum. tñ loco dñi hñt cũ bñ adminiſtrant. loco pdonis cuz male: ut. ff. p empt. qui fundũ. §. ſi tutor.

Nunc q̃rit̃. Alienatio ẽ oĩs contractus p quez dñiũ transfert̃: ut. C. de fũdo do. l. i. ſed hic largius ſumit̃ alienatio: q2 nec obligari pñt res eccleſie. qd aũt ſub ſe contineat hoc noiẽ alienatio: dicit̃ et̃ de re. eccl'. nõ alie. c. nulli. in auẽ. ő nõ alie. uel pmu. coll'. ij. §. nos igit̃. phibent̃ res eccleſie alienari: ut. ĩ. e. ſine. x. q. ij. hoc ius. et res ceſaris. ff. de leg. i. apud iul'. §. vlti. ſʒ excipiunt̃ q̃tuor caſus. cauſa neceſſitatis: ut ſi debitũ vrget: ut in illa. l. hoc ius. cã pietatis p redemptione captiuoꝝ ul' alimonia paupeꝝ: ut. ĩ. e. aurũ. cã vtilitatis: ut ĩ. e. ſine exceptiõe. cã incõmoditatis ul' minoris vtilitatis: ut. ĩ. e. terrulas. alie cauſe pñt aſſignari: ſʒ ad has pñt oẽs canones reduci. res tñ ecclie que ſeruãdo ſeruari nõ pñt citra aliquã ſolenitatẽ alienant̃: ut. C. de admi. tu. l. lex q̃. §. vlti. C. qñ decre. nõ opus. l. vlti. ⁊. xcvi. diſ. bñ. ſʒ alie res eccleſie cũ ſolẽnitate alienãde ſũt. ⁊ olim quidẽ duo de vicinis epis intererãt: ⁊ de cã alienationis cognoſcebant ⁊ ſubſcribebãt: ut. x. q. ij. caſellas in fi. ĩ. e. quecũq; ſuffragio. ⁊. xvij. q. iiij. nullus. ſʒ hodie ſufficit conſenſus capl'i et epi: ut. ĩ. e. c. ſine. Et ſi res ſit modica ⁊ neceſſitas magna nõ eſt neceſſarius ↄſenſus capl'i: ut. ĩ. terrulas. Jn reb⁹ monaſteriorũ alienandis requirit̃ ↄſenſus abbatis ⁊ capl'i ⁊ epi. ĩ. e. abbatib⁹. xvij. q. iiij. in venditionib⁹. idẽ in eccleſijs parochialib⁹ vbi etiã ↄſenſ⁹ ſacerdotis requirit̃. ĩ. e. placuit. x. q. ij. ſiqs eps. facta alienatio ↄ dictã formã ẽ nulla ſʒ ſit

a ¶ Qui xp̃i. pecunias. large ſumit: ut. ĩ. q. iij. totum.

b ¶ Fraudat. occulte.

c ¶ Et rapit. vi.

d ¶ Homicida. et̃ eſt ſacrileg⁹: ut. ĩ. c. primo.

e ¶ Auguſtio notario. ↄmuniri: cũ tñ ⁊ illud ő iure cõi poſſet facẽ: ⁊ ſic eſt ↄ id qđ dic̃ lex: ſupfluũ ẽ poſtulaẽ qđ lex idulſit. C. ő theſa. l. i. ſʒ fit iõ q2 pl⁹ timet̃ qđ ſingl'arit̃ pollicet̃ q̃ʒ qđ generali ſpõſiõe fit ut. xxiij. di. queq;

f ¶ Nulli. qđ ſel' ẽ ↄſecratuz deo: et̃ ſʒ fit alienũ poſtea nõ fiet pphanũ: ut. ĩ. xvij. q. iiij. q̃ſti. ff. de re. diui. intantũ. ar. ↄ. ẽ. di. liiij. ex antiqs. ⁊. c. freq̃ns

g ¶ Conſecrat̃. i. datur.

h ¶ Siue aĩal. aliud ab hoĩe: al'r ſe q̃ret̃ q2 hõ ñ eſſet animal.

i ¶ Sanctũ ſctõꝝ. i. ad vſũ ſanctoꝝ ſacerdotũ ptinet.

k ¶ Jnuadit ergo q ſeruũ eccleſie inuadit: ſacrileg⁹ eſt. ſʒ forte ñ ẽ ſʒ reputat̃. ſi. ẽ. e. c. i.

¶ Excõicet̃. ergo oĩs ſacrilegus nõ ipſo iure ẽ excõicatus: ut. ĩ. c. pri. de hoc dixi. xi. q. iij. canonica.

a ¶ Quicũq;. a quocũq;. ille ergo cõueniendus eſt q rem eccleſie qualẽcunq; detinet: licet exhibeat auctorẽ ſuum: ut. ĩ. xvi. q. i. in canonibus. ſʒ diſtingue an rẽ mobilẽ detineat ul' imobilẽ: ut. C. vbi ĩ reʒ act̃. l. ij. extra ut lite nõ ↄteſ. qm̃. ⁊ hoc ĩtelligas qñ quis ſuo nomine aliqd poſſidet: tũc ſemp poſſeſſor ſit ↄueniend⁹: ⁊ tũc nõ ẽ neceſſe vocare illũ cui⁹ auctoritate poſſidet: ſecus ſi alieno noie: vt extra ut lite non conteſta. quoniam. Jtem hoc ſcias q2 licet conuentus rei vendicatione poſſit dominum nominare: non tamen conuentus poſſeſſorio iudicio: ut hic.

a ¶ Seu abbatib9.inuitis. c ¶ Rectorib9.inuitis.
d ¶ Consensu.ɔsensus.n.plati nō obstat clicis repe
tenub9 res ecclie:ut.j.c. nō liceat. ȝ q̄re nō est ille
tutus q ab impatore possidet.C. ð quadri.p̄.bn̄.cū
iuste possidet qui
auctoē p̄tore pos
sidet:ut.ff.ð acq.
pos.iuste.ȝ dicas
istud obtinē i re
bus p̄uatorū: q2
nec ecclia tuta ē
si rē recipit ab i
patore nisi eā p̄
scripserit:ut.xvi.
q.iij.placuit.

quo gaudet ecclia:ut i ābitu suo n̄ fiat pugna u' insult9 u'
rapina p.xl.ul'.xxx.passus:ut.xvij.q.iiij.sicut antiqt9.q̄ aūt
pena.p emūitate ecclie lesa sit sc lucēdo:hēs.xvij.q.iiij.sigs
ɔtumat. i ¶ Leges.s.lombarde. k ¶ Uulgari.s.lom
barda. xxiij.q.viij.sigs
mēbrox.ɀ.c.pessimam.

seu abbatibus aut aliqb9 ec
clesiax rectorib9 susceperit vl'
inuaserit:vel eox ɔsensu te
nuerit:nisi eadē p̄dia ecclesi
is restituerit:excōicatōi sub
iaceat. Item pius papa.

Sacrilegij crimē icurrit:q p̄
dia ecclesiastica vexat.

Predia diuinis vsib9 tradi
ta quidā humanis vsibus
applicāt:ɀ deo nr̄o cui tradi
ta sūt ea subtrahūt:ut sibi in
seruiāt.q̄propter ab oib9 illi9
vsurpationis ɔtumelia depel
lēda ē:ne p̄dia vsib9 secreto
rū celestiū dedicata a quibus
dā irruētib9 vexent. qð sigs
p̄sumpserit:ut sacrilegus iu
dicet. Itē anacletus.

De eodem.

Qui abstulerit pr̄i aut mr̄i
aliquid dicetq3 hoc pecca
tū nō eē:homicide particeps
ē.pr̄ nr̄ sine dubio deus est:q
nos creauit.mater vō nr̄a ec
clesia est q̄ nos in baptismo re
generauit.ergo qui christi pe
cunias ɀ ecclie rapit aufert
vel fraudat:homicida est.
Item ioannes papa.iij.

Quadruplū restituat:q res
ecclesie inuadit.

In antiquis ɀ ecclesie sta
tutis decretū ē:ut q alie
na inuadit nō exeat ipunitus
sed cū multiplicatōe oīa resti
tuat.vn̄ i euāgelio scriptū est
ꝙ si aliquid defraudaui red
do quadruplū. ɀ in legib9 se
culi cautū habet:qui rē surri
pit alienā ɀ cetera:ut infra in
auctoritate eusebij. Item
gregorius ad cōstantiā regi
nam gallie. Pro tenore se
cularium legum puniant inua
sores rerum ecclesiasticarum

Qum deuotissimā dominaȝ
sciam de celesti vita atq3
remedio aie sue sedulo cogi
tare:culpā me cōmittere ve
hemēter existimo:si ea q̄ pro
timore dei cīpotētis sunt sug
gerenda:siluero:ɀ te sanctissi
mā de ecclesiastica pace sedu
lo nō cōmonuero. nimis me iu
liani fratris et coepi nr̄i .pcla
matio nup ɔtristauit: maxime
cū ville sue.i.eccl'e a nequis
simis predonib9 sūt depda
te atq3 nocturnis incēdijs mo
re furū cōbuste:et dū idē ma
ligni iux nr̄i predecessox bo
nifacij ðcreta .p violata emu
nitate illud emendare nolue
rint:dū et seculi leges hec ea
dē ita se hr̄e voluerunt: lege
vulgari teste in qua sic scribi
tur:siquis manu armata vsq3
ad quatuor hoies i vicū alte
rius ad malefaciendū vene
rit:ille qui prior ē .p illicita p̄
sumptōe cōponat solidos nō
gētos: seq̄ces vō eius vnus
qsq3 solidos.lxx. si vō incen
diū fecerit:sibi nonies tantū
cōponāt.si vō predā:in q̄dru
plū restituant. Item.

Si seculi leges talē iustici
am hr̄e voluerūt:lex dina
cur inferior eē debebit? cū si
bi in ipius vitatis pn̄tia a za
cheo collaudatū sit:si aliquid
defraudaret i quadruplū re
stitueret:ɀ q2 sūmū in rebus
bonū est iusticiā coler̄:ac sua
cuiq3 iura seruare:ɀ in subie
ctos nō sinere qð ptātis ē fie
ri:sed qð equū ē fieri et custo
diri.qð et vos diligere et oio
ɔfidimus studere. q̄propt ex
cellētie vr̄e mēse nouēbrio p̄
sentis āni scða indictōe perx

a Predia.secretox.ec
clesie.
b ¶ Uerent.iniu
ste.nā ad tributa
ɀ seruitia tenent
xi.q.i.si tributuȝ
uel expone ut ibi
dixi.
c ¶ Sacrilegus.
pena sacrilegij ē
sm.l.ff.ad.l.iul'.
pecul'.sacrilegij:
alia ē sm canōes
xvij.q.iiij.p totū
d Qui abstule
rit pr̄i.ho
micida .n.ē q nō
pascit patreȝ uel
matrē:ut.xxij.q.
iiij.inter cetera.et
lxxxvi.di.nō sa
tis in fine.
e In antiquis
multiplica
tione.ar.penam
pecuniariā posse
ab ecclia infligi.
xxi.q.v.si qs cu
iuslibet.xxiij.di.
q̄sq3.ex̄ de arbi.
dilecti i fi.ex̄ de
rel'.do.ɔstit:t9in
fi.ar.ɔ.j.c.frni
tas.ubi de h° dr̄
ɀ ex̄ de pe.suā.ȝ
illud pōt intelli
gi de eq̄tate ca
nonica:hoc de ri
gore iuris.
f ¶ In auctē.j.c.
in legibus.
g Qum deuo
tissimaȝ.Intercedit papa.p ecclia apud re
ginā sicut alibi apud principē:ut.xcvij.di.ecclie.
h ¶ Pro violata emunitate.ɀ dr̄ emūitas p̄uilegiū

l ¶ Qui p̄or ē.nā tot sūt
iniurie quot sūt iniurian
tes:ut.ff. de iniurijs si
ples.ɀ iō pena vni9 nō
liberat alios.ff.ad.l.ac
ql'.itē mella.§.ȝ si ples.
m ¶ Cōponat.insti. de
de act.§.oēs.ɔ. vbi dr̄
ꝙ nulla pena dȝ exce
dere q̄druplū.So.qui
dā dicūt ꝙ pena legal'
n̄ pōt excedē q̄druplū:
ȝ ɔuētionalis pōt.me
lius dicas ꝙ legalis ɀ
ɔuētionalis i infinituȝ
pōt extendi sm q̄litatē
negocij uel delicti. ȝ si
hr̄ respect9 pure ad rē
ipsā tūc sufficit pena q̄
drupli.ar.C.ð ser.fugi.
qcūq3.ɀ.l.sigs seruū. ɀ
ȝ hec lex nō teneat:tn̄
ex ea argumentar̄. hic
gregori9 sic ex̄ de iudi.
nouit.
n ¶ Si vō incendiū.in
cendari9 ē ipso iure ex
cōicat9.nec pri9 absol
uit:q3 satisfaciat ɀ iuret
se id āmō n̄ facturū.xx
iij.q.viij.sigs mēbrox.
ɀ.c.pessimaȝ. ɀ si fuerit
excōicat9 āmodo n̄ pōt
absolui nisi a papa:ut
ex̄ de sen.excō.tua.sm
.l.capite punit̄.ff.ð pe.
capitaliū.§.nōnūq3.vbi
dr̄ ꝙ sigs intra oppidū
uel.pper inimicitias ul'
predaȝ aliqd exusserit:
igne cremat̄.sed si villā
ɔbusserit:leui9 punit̄.ff.ð
incendio.q edes. Io.n̄
inuenio ꝙ incendiari9
sit ipso iure excōicatus
nisi incendiari9 ecclesie
ut ex̄ ð rap.c.ex lr̄is.b.
o ¶ Iusticiā colere.isti.
de iu. ɀ iure.§.p̄cepta
iuris.
p ¶ Regia.ergo femia
pōt esse iudex:ut hic ɀ
xxiij.q.iiij.siquos.xv.q.iij.§.i.ar. ɔtra.xxxiij.q.vlti.mulie
rem.C.de arbi.l.vlti.sed dic vbi consuetudo ē: bene pōt
iudicare:extra de ar.dilecti.

496

a In legib⁹ seculi.in lōbarda ⁊ gocti/ca ⁊ salica nō in romana.

b Terminos.fin.l.puniē talis pena.l.aureorū.ff. de termino amoto.l.i.⁊.ij.

c Quadruplū.ut ī illo quadruplo rei psecutio cōputeē:ut insti.vi.bo.rap.in pn.ſ; in furto est rei persecutio pter penā furti: ut insti.de obli.q̄ ex de'ic.in fi.⁊ ē ſi.lxxxix.di.decenter.

a Feternitas.ex inopia.in delictis ñ excusat inopia ut hic.⁊ xxxij.q.iiij.sicut satius.ff.de ritu nup.palam.xxxij.q.v.ita ne.xxij.q.ij.faciat.ar. contra.de conse.di.v.discipulos.⁊ di.i.sicut.contra.ex.de furt.siquis p necessitaē.quidā dicūt q poti⁹ debꝫ homo mori: q̄ʒ furari.humanius est dicē q summa necessitas excusat:extra de re.iuris.qd nō est. vnde hic nō fuit tanta necessitas q̄ possꝫ excusare.

b Verberib⁹.hoc generale est ut vberibus castigent:q sūt inopes: ut.ff.de iurisdic.om.iudi.siquis id.§.in seruos ⁊.ff.de in ius vo.l.vlti.j.e.q.§.liberius.xiiij.q.vi.si res aliena.alio etiā modo puniunē nobiles q̄ʒ ignobiles: ut.xviij.q.i.qui contra.

c Cum augmento.s.in naturali et illegitimo: ne sit ɔtra.s.di.lxxxix.decenter.xvij.q.iiij.quisquis.j.e.q.v.c.penulti.⁊ s.e.q.in antiquis.ad h° rñdent quidā:si vult liberare fur uel predo restituere rē anteq̄ʒ ɔueniaē penā euitat.hoc fallūʒ ē: q2 nō sufficit raptori restituere rē ad euitādam penā:ut.ff.vi.bo.rap.l.non pdest.vl dic q ecclesia nō petet penam:ſʒ iudex ex officio

fratrem et coepm nostrum a gremio sancte romane ecclie trāsmittem⁹:ut fratrib⁹ eiusdem puincie in vnū ɔgregatis emunitas violata et psumptio ⁊ sacrilegiū canonica auctoritate ⁊ vrā regia dignitate talē terminū accipiāt:ne p⁹ hac mēbra diaboli filij neq̄ʒ in sācta ecclia te etiā ibi regnante talia psumāt. Itē eusebi⁹ papa. Ecclesie res surripiens in decuplum restituat qd substulit.

In legib⁹ seculi cautū habeē: q rē surripit alienā: illi cui res direpta ē: ī decuplū q̄ sublata sūt restituat. ⁊ ī lege diuina legiē: maledict⁹ ois q trāsfert terminos pximi sui. talia ergo nō psumāt absq̄ʒ vltione: nō hec exerceanē absq̄ʒ dānatione. pinde siqs eccliasticas oblatiōes ⁊ qd deo cōsecratū ē rapuerit vl cōsenserit faciētib⁹: vt sacrileg⁹ diiudiceē: ⁊ dānū ī quadruplū restituat: ⁊ canonice peniteat.

Cōtra gregori⁹ scribit augustino anglorū epo de his qui furtim auferūt aliqd de eccle Sine augmēto sibi ablata ecclesia recipere oportet

Fraternitas tua ex psona furis pēsare pōt: qualiter valeat corrigi. sūt.n. qdā qui hñtes subsidia furtū ppetrāt ⁊ sūt alij q hac in re ex inopia delinquūt. vñ necesse ē: vt qdā dānis qdā vo vberib⁹ corrigant: ⁊ cū paulo districtius agiē ex charitate agēdū ē: nō ex furore: qa ipi hoc ɔstaē qui corrigiē: ne gehēne ignib⁹ tradaē. addis etiā quo augmēto ea q̄ furto de ecclijs abstulerīt reddē debeāt. sed absit vt ecclesia cū augmento recipiat. qd de terrenis rebus videtur amittē: ⁊ lucra dānis q̄rere.

Verū illud eusebij de legūʒ seueritate: istud gregorij de ecclesiastica māsuetudie dictuʒ ītelligiē. Itē deusdedit epi scopo mediolanēsi. Nō sūt alienāda ī epatu acquisita.

Res ī epatu acqsitas sacerdotib⁹ nulla ē alienādi licētia. Itē ex.vj.synodo vniuersali. Vasa sacra nisi p redēptiōe captiuorū non sunt alienanda:

Aplicos ⁊ prīnos canones renouās: hec sancta ⁊ vniuersal synod⁹ diffiniuit neminē psl⁹ epm vēdē vl vtcunq̄ʒ alienāe ciminilia ⁊ vasa sacrata: excepta cā olī ab ātiqs canonib⁹ ordiata videlicet p redēptiōe captiuorū: ſʒ nō tradē salaria eccliarū ī emphiteotica pacta: nec alias rusticas possessiōes venūdari: ac per hoc eccliasticos reddit⁹ ledē quos ad ppam vtilitatē ⁊ ob escā paupe⁊ ⁊ pegrinorū sustētatiōem eē decernim⁹. ⁊ paulo p⁹: Quisqs āt p⁹ hāc diffinitionē nrām ɔtrū qd huic sācte sedi ac vniuersali synodo agē tētauerit: deponaē vt puaricator diuinarū regū ⁊ pceptorū: cassata videlicet oīno q̄ facta est in scripts ab epo vēditiōe vel emphiteotica traditione vel alia qlibꝫ alienatiōe ciminiliorū ⁊ salariorū locorū. q vo ceperit aut emerit aliqd ex pdicts ciminilijs vel salarijs: ⁊ nō restituerit ecclie iterū q̄ ecclesie sūt: vel nō reddiderit ad incidēdū chartā vēditionis vel ēphiteoseos: sit anathema vsq̄ʒdū fecerit: qd ab hac sācta ⁊ vniuersali synodo ɔfirmatū ē. si aūt eps ɔuict⁹ fuerit ɔstruxisse monasteriū de eccliasticis redditib⁹: tradat eidē ecclesie ipm monasteriū. Itē gregori⁹ domno epo messano. Pro redēptiōe captiuorū sacra vasa nō pphibēē alienari.

Et sacrorū canonū ⁊ legalia statuta pmittūt: ministeria ecclie p captiuorū eē redēptione vēdēda. Itē demetrio ⁊ valeriano clericis firmanis .

suo cā infliget: et dabit ecclesie cui sanctitas ignoscē di gloriā dereliquit.C.de epi.et cleri.siqs.⁊ ē ad hoc bonū ar.xxiij.q.iij.§.i.ī fi.uel dic q pōt petere nāle augmētū.i. interesse: ſʒ innaturale nō potest vel dic q nō pōt petē interesse qd ē extra rem.uel si forte occasiōe rei sublate familia uł pecora mortua sīē illud nō pōt petē sicut nec alter: ut ff.de acti.emp.⁊ ven.si sterilis .§.cū p venditorē. Vel ponas casūʒ sic: quesitū fuit si aliquis cōfessus fuit se furtū fecisse sacerdoti suo: an in pnia debeat ei iniūgi: ut illā rē restituat cuʒ pena? Rñdeo q nō: ⁊ sic ɔtraria ñ tangūt casum.

d Res acqsitas occasione ecclie: ut.j.q.v.§.fixum

e Apostolicos ⁊ p.i.

f Vasa.s.x.q.ij hoc ius.contra.

g Captiuorū.et alijs causis.

h Deponaē.hec ē pena male alienātis res ecclie: ut.j.e.quisqs.et c.ñ liceat.⁊.c.statuim⁹.ſʒ contra.ex de re.ec.ñ alie.siqs pbyterorū.ex de elec.q sic i fi.ff.de al.mu.cā.l.ex hoc edicto.§.siqs alienauerit. Ex qbus oib⁹ hēs: q sufficit: si statī rddat eccle

siam indemnē.ar.ꝯ.ff.vi rap.bo.nō ꝓdest.vbi hēs q nō sufficit p̄doni ad penā euitandā rē restituere. Itē sufficit semel dolum ꝯmisisse: ut.ff.depo.l.i.§.si rem depositā.Jo.ego sto illi decre.figs plor oꝝ.b.

i Cōstruxisse. ledendo ecclesiam p̄orē.pōt tñ ꝯstruere dū tñ ñ ledat ecclesiā.j.e.si epi.⁊.c.bone rei.tradef g°.eccl'e ut habeat i ipsa ius patronat⁹ qđ hr̄ ex edificatiōe ul' fūdatiōe.xvi.q.vij.gcūqꝫ.⁊.c.decernimus.⁊.c.filijs.ex đ ec.edi.ad audientiā.ul' aliqđ honestū seruitiū: ex de iure pa.p̄terea.ul' ob alia tpalia: ex de capell.mona.in eccl'ijs.xvi.q.ij.sane.⁊ ē ar.q acq̄sita đ rebus eccl'ie pōt ecclesia vendicare: ut.j.ea.q.iiij.sacerdotes.⁊.q.vl ti.firū.Sed qd si cleric⁹ de pecūia eccl'ie in ꝓpo solo edificet? tūc videt̄ edificiū solo cedē.ff.de re.di.intantū.ꝫ dicas i fauorē eccl'ie solū edificio cedē.⁊ hoc ē spāle i ecclesia: q si res cōpat̄ de bonis ecclesie: statī est facta eccl'ie: ut.hic ⁊ ex de pecu.cle.c.i.⁊.c.figs.idē ē de milite.C.de rei vē.si ut ꝓponis ⁊ i pupillo.C.arbi.tu.l.iij.⁊ in vxore.ff.đ dona.int̄ vir ⁊ vx.vxor

k Tradat.i.subijciat.j.xvi.q.vi.compim⁹.xvij.q.iiij.q̄sti ꝯtra.vbi hēs q res ꝯsecrata ñ dꝫ restitui.ꝫ supple laicis ⁊ ad ꝓphanos vsus.⁊ ꝫ h dicat̄: q dꝫ subijci p̄ori eccl'ie: nihilominus tñ eps pōt vnā ecclesiā alij subijcere cui

l Uult: ar.extra de excef.pla.sicut vestre.

⁊ sacrorum.

Sacroꝝ.repetitiones.q2 qđ ex cā pietatis impēdit̄: ñ repetit̄.C.de neg.gest.alimenta.nisi forte fuerit ꝓtestatus.ff.de reli.figs.§.hec actio.⁊ i alio casu.C.de nup.patrē.hic tñ nō valꝫ ꝓtestatio: q2 ecclesia tenet̄ redimere: ut.j.c.primo.si do p̄uatus redemisset p̄ciū datum repeteret sine distinctiōe s̄m quosdā. et hic redēptus opas p̄stabit eccl'e p q̄nquēniū si nō possit soluere.C.đ cap.l.ij.⁊ vlti.Itē nunqd hoc de quolibet capto verū ē? ita.ꝫ nūqd đ capto i maleficio? qđ videt̄.lxxxvi.di.ñ satis xxxiij.q.v.c.i.⁊.c.reos.xiiij.q.vi.si res.ar.ꝯ.i.q.i.iubem⁹.tñ si p̄uat⁹ det pecuniā ꝓ redēptione alicui⁹: bñ eā repetit: ut.C.de cap.l.vlti.

Res ecclesie licite impendantur pro redēptione captiuoꝝ.

Sacrorum canonum statuta ⁊ legalis permittit auctoritas licite res eccl'iasticas in redemptione captiuorum impendi. ⁊ ideo cum edocti a vobis simus ante annos scilicet. xviij. fauium episcopum ecclesie firmiane.xj.libras argenti de eadem ecclesia pro redemptione vestra ac patris vestri passiui fratris ⁊ coepiscopi nostri: tunc vero clerici necnon matris vestre hostib⁹ impendisse: atqꝫ ex hoc quandam formidinem vos habere ne hoc quod datum est a vobis quolibet tempore repetatur. Huius precepti auctoritate suspicionem vestram preuidimus auferendam: constituentes nullam vos exide heredesqꝫ vestros quolibet tempore repetitionis molestiā sustinere: nec a quoqꝫ vobis aliquā obijci questionē. Idē

Res ecclesie desolate non p̄ponuntur captiuis.

Sicut omnino graue ē frustra ecclesiastica misteria venūdare: sic iterum culpa ē imminēte huiusmodi necessitate res maxime desolate ecclesie captiuis suis preponer̄ ⁊ in eoꝝ redemptione cessare

Que do penitētia huiusmōi inuasorib⁹ atqꝫ p̄donibus: q vasa sacra ⁊ reliq̄ diuino cultui dedicata pollutis manib⁹ arripuerint: ⁊ quasi ꝓphana contractāt: sit indicēda: nicolaus papa diffinit scribēs forcario archiep̄o burdegalēsi.

Inuasoribus reꝝ ecclesiarū que p̄na sit imponēda.

De viro nefando burgando nomine: qui rabie insana cōmotus diabolicis se irretire laq̄is non dubitauit: atqꝫ gentilium more per abrupta itinera ⁊ compita insidians vobis i vestre ecclesie villa vna cum clericis vestris manētib⁹ ⁊ populum salubribus instruere dogmatum monitis decertantib⁹ paneqꝫ spiritualis verbi vacua hominum corda reficientibus atqꝫ laudabile ꝓprie salutis desiderium habētibus sancta apostolorum petri ⁊ pauli limina visitare: collectis militie sequacibus ⁊ iniquitatis complicibus nefarias inuasiones ⁊ depredationes violentas inferre demoniaco ausu presumpserit. ⁊ vt epistole vestre textus eloquitur: sacrum altare sacraqꝫ dominici corporis ⁊ sanguinis vasa insuper ⁊ sanctum crisma pollutis arripere manibus: quasi vilia ⁊ ad vsum communem apta presumpserit. dilectio nos vestra consuluit: si ipse vel qui cum eo in tam impio ⁊ iniquo scelere fuerunt ad penitentiam quādoqꝫ gratia tacti diuina venire voluerint: quo eos penitentie vinculo constringatis: nostre institutionis censuram exposcere curastis. de quibus si tamen ita est: iubemus cum ad penitentiam quandoqꝫ reuerti accelerauerint: vno anno extra ecclesiam dei consistere: cuius sacratissima vasa extra ritum fidei christiane diripiende auferre non dubitauerant. scđo vero anno ante fores ecclesie sine cōione maneāt. tertio do āno ecclesiā dei

n Sicut.suis.suis potius q̄ꝫ alienis subueniat.subueniat tñ extraneis.lxxxvi.di.ñ satis.xlij.di.quiescamus sed q dicunt̄ hi captiui? dic q si ab hereticis ul' gentilibus capti sūt ul' a talib⁹ vbi timet̄ piculū corpis uel aīe: tales tenet̄ redimere eccl'ia ⁊ etiā q̄libet p̄uat⁹: ut.lxxxvi.di.nō satis.⁊.j.c.aurū.xxiij.q.iij.nō inferenda.

a De viro. ⁊ cōpita. cōpitū ē loc⁹ vbi plures vie ꝯcurrūt.xlviij.di.sicut.

b Cōsuluit. q̄ sit pena talīu q iferūt iuriā cl'icis dū ifistūt diuis officijs ⁊ obseq̄js: hēs.xvij q.iiij.§.q aūt.C.đ epi.⁊ cle. figs i hoc genus.

c Ante fores. sed nōne in p̄mo anno est extra ecclesiā? sed dic q in p̄imo anno stet extra cimiterium qđ violauit: ⁊ secundo anno iuxta fores ecclesie.

1.98

d Audiētes.nō cōicabit:ut.xxxiij.q.ij.latorem.
e Spondentes.sacrilegos argue ꝓmittere cogēdos se nunq̄ sic facturos:sic.xxiij.q.viij.pessimā.ꝛ.c.siquis mē/brorū:ut dixi.xi.q.iij.cum aliquis.

ciat.mitius cū eo agit̄.ſ.e. siqs qualibȝ.ꝛ.q.v.si eps̄

a Non liceat pap .ꝛ. hic symmachꝰ papa successo/ri suo legē imponit:ut imp̄ator suo.ſ. xvi.q.i. q: iuxta.ſȝ q̄lit̄ hoc potuit: cū nullus mortaliū papam possit iudicare:

c Monemus. rē titu li.i. spectantē ad ecclesiā suā nō auferet alij ꝓpria auctoritate. nā ꝛ tutor ꝛ curator pu mē: qui aufert alij rem pupilli sui:ut.C.vnde vi meminerint in fi.

g Reddere.ipe ergo q alienauit:pōt ꝯuemri ut hic.ꝛ.ſ.e.statuimus ꝛ duobꝰ.ꝛ.sequentibꝰ. Itē ꝛ possessor pōt cō/uenire:ut.ſ.e.augusti/no.ꝛ nō.ſ.e.quicūq̄.ꝛ ſ.e.ap̄licos.cū eni ec/clesia habet in optione quē velit cōuenire:si p̄/mo cepit vnū cōuenire ꝛ postea velit aliū cōue nire: nō fit ei p̄iudiciū aliquod p electionē:ut C.si tu.uel cura.l.vlti. Sȝ quid si ecclesia ē cō secuta ius suū a posses/sore:nūquid adhuc pōt cōuenire ipsū q aliena/uit:nō videt̄:q: bona fi des nō ꝑatit̄:ut bis idē exigat̄.ff.de re.iur.bo na fides. q aūt possēt ipsū cōuenire: adhuc ē ar.ſ.e.vulterane.ꝛ.ca. statuimꝰ.ꝛ.c.qcunq̄.ꝛ .ff.de peti.here.nec vl lam.§.vlti.Rn̄deo:aut eccl'ia agit ad penā aut ad interesse. si ad penā pōt agere adhuc ꝯ alie nante:q: pena vniꝰ nō liberat aliū: ut.ſ.e.de notissimā.si agit ad in teresse nō pōt.Itē que rit̄ si ecclesia cōsecuta ē suū a possessore: an te/neat̄ cedere actionem quā hȝ contra alienan/tem: Rn̄deo q nō.quia qua fronte pōt petere cessionē q ex contuma/cia sua ꝯdemnat̄:ut.ff. de admi.tu.si p̄les.ꝛ.ff.de tu.ꝛ ra.dis̄.l.i.§.nūc tractemꝰ.

ingrediāt̄: et iter audiētes a/stēt sine oblatōe nō mādu cantes carnē neq̄ bibētes vinū p̄ter natiuitatis et resurrecti onis dn̄ice dies. q̄rto p̄terea āno: si his priorib' tribꝰ ānis eoꝝ fructuosus fuerit p̄nie labor: cōioni fideliū restituat̄: totaq̄ mētis itentōe spōden/tes talia se vlterius nūq̄ fa/cturos: corpꝰ et sanguinē dn̄i suscipe mereant̄ et vsq̄ ad vij an. tribꝰ i hebdomada diebꝰ sine esu carniū et vini potiōe maneāt penitētes. Item in concil. leonis.iiij.

Res ecclesie epus vsurpare vel alienare non presumat

Monemꝰ et irrefragabilit̄ affirmamꝰ:ut nullus epo/rū vel sacerdotū rē tituli sui vsurpare p̄sumat: sed neq̄ sa lariū a christianis sanctis lo/cis oblatū cā amicitie vl' timo ris aut muneris p̄tēt auferre: ne eccl'ia dei ad nihilū re/digat̄.qd qui facere p̄sūpse/rit eps vel sacerdos canoni/cā sine dubio subeat vltionē: et qd eccl'ie iniuste ablatū est reddere cōpellat̄: ita ut dein ceps nullas vires ꝓ his ad li tigandū vel possidendū hr̄e possit. Itē ex historia euse/bij epi cesarien.c.xij. Epo u' abbati res eccl'ie alienare n̄ li

Quisq̄s eps̄ vl' abbas d sa larijs epi vel monasterij trāsferre qcq̄ i principū ma/nus vel etiā alij psone ꝯferre voluerit irritū sit: qd datū eē ꝯstiterit sm canonē sanctorū ap̄lorū: qui dicit: omniū eccle

siasticarū rerū eps̄ habeat so licitudinē: et dispēset eas: tā/q̄ deo cōtēplāte. nō liceat āt ei fraudare qcq̄ ex illis: vel cognatis ꝓprijs dare que dei sūt. q si paupes fuerit:ut pau peribꝰ largiat̄: sed nō sub ho/rū occasione q̄ sūt eccl'ie de/fraudēt. q si caliditate vsus excusationē p̄tenderit epus. dānū facere et nihil ad ꝑfe/ctū agrū vl' locū existere: nec p̄ncipibꝰ tribuat̄ ager vel lo/cus: sed clericis vel agricul/toribus. q si callidi'tate vsus fuerit princeps et vel a colo/no vel a clero agrū emerit: sit irrita vēditio: et restituat̄ epi scopo ꝛ monasterio. epus vel abbas hoc faciēs abijciat̄ tā q̄ q dispsit q̄ non collegit. Itē symmachꝰ papa. Pre/dia ecclesie non liceat pape alienare.

Non liceat pape p̄diū ec/clesie alienare aliq̄ mō ꝓ aliq̄ necessitate: nec in vsu fructu rura dare: nisi tātūmō domos q̄ in quibuslibet vrbi/bus nō modica ipensa susten tāt̄. qua lege oēs custodes a/stringant̄ ut donator assensa/tor venditor honorē pdat: et q subscripserit anathema sit: cū eo qui dedit vel qui rece/pit: nisi restituat̄. liceat etiā quibuslibet ecclesiasticis per sonis ꝯdicere et cū fructibus alienata reposcere. qd nō so/lūmodo in ap̄lica ꝯseruādum est ecclesia: verū etiā vniuer/sis ecclesijs p ꝓuincias qdē dicit id cōuenire. Item

est d elec.inotuit xl.di.si papa.nec inferior supiorē. xxi.di.inferior.ſȝ certe ſȝ sit solutꝰ legibꝰ: tn̄ sm le/ges viuere dȝ.ff. de legi.p̄nceps.

b Quibuslibet. vt gˢ. q ad hanc accusationē qlibȝ admittatur: et d re.ec.n̄ alie.sigs. ꝛ in auē.d n̄ alie. aut ꝑmutā. in fi. ꝛ nō.xvi.q.vij.fili is.ꝛ.q.i.ꝯstitutū

c Cū fructibꝰ.h aduerte q fructꝰ pn̄t peti.sciendū ē:q si agit̄ p int/dictū aliqd ad pe tendū rē cū fru/tibꝰ tūc restituet̄ fructꝰ oēs pcepti a tpe eo quo ē ꝓ positū intdictū: nisi i intdicto vn vi: in quo veniūt oēs fructꝰ pcepti a tpe deiectiōis: ut.ff.de int̄dic.l. intdictis.ff.de vi ꝛ vi arma.l.i.§.ex die.si aūt agit rei ven.aut possessor fuerit bone fidei aut male. si bone restituet oēs fru/ctꝰ pceptos a tpe litis ꝯte.vl' q cul/pa sua n̄ sūt pcep ti:ſȝ an lit.ꝯte.p/ceptos nō tenet̄ restituē:ſȝ tn̄ ex/tantes: ut.C. de rei ven.certū est insti.de offi.iudi. .§.pꝰ inchoatā.si

b Litigandū.ar.est hic q ille qui male alienauit rē eccle sie nō pōt eā repetere.

i Quisquis.cognatis.nisi victū ꝛ vestitū:ut.lxxxvi.di. n̄ satis.ꝛ.xvi.q.i.si cupis in fine.

k Al colono.ſȝ eni colonus tradat alij possessionem: nō id pdit ec' ha possessionē.C.de acqui. pos.l. vlti. l Abij/

fuerit possessor male fidei tā pceptos q̄ ques pcipē potuit tenet̄ restituē:ut ex d resti.spol.grauis.ꝛ.ff.d rei vē.si nauis.ꝛ.C.de rei vē.certū ē.si vo malefidei possessor ꝛ tn̄ hā: nē excusat̄ a pcipiēdis.ppt itu/lū:ut.C.d rei vē.fūdū.nisi ita sit q ille ti.hēat.ꝓ n̄ ti. ut cū qs emit ꝯ ītdicta legē:ut.C.d agri.ꝛ cē.quēad modū.ꝛ alios cas'hēs nōtos.ff.qd me.cā.ſȝ ꝛ plus.

d ¶ Indigne. ad altarē. q2 nec oblatio ei⁹ recipitur: ut. s. e. de viro. ⁊ etiā a sacris ecclie suspensus est: ut. xxvij. q. ij. quisquis.

e ¶ Admonitio. ar. ꝙ admonitio semp̄ p̄cedet vindictā: ut hic. ⁊. ij. q. vij. accusatio. ⁊ c. se. xi. q. i. petimus. ſ3 verū ē cū agit̄ ad penā excōicationis: quia nemo excōicandus ē: nisi p̄cedat admonitio trina ut. xvi. q. vij. oēs decime. ⁊. xvij. q. iiij. de p̄sbyteroꝝ ⁊ ex̄ de sen. excō. sacro. itē ⁊ in illis criminib⁹ p̄cedet admōitio vbi ad brachiū seculare ē decurrendū: ut i. q. vij. p3. itē vbi cunqꝫ nō agit̄ ad d̄positionē: ⁊ generalit̄ vbi agit̄ ad denūciationē ut ex̄ de simo. licet heli. sed vbicūqꝫ agit̄ ad d̄positionē nō p̄cedet admōitio: ex̄ d̄ act. q̄lit̄. ad qd. n. admoneret̄ tūc cū3 sufficit ad depositionē3 ꝙ hō semel deliq̄rit. xxv. di. p̄mū. ñ obstat ex̄ de acc. sigs. q2 loquit̄ ibi i denūciatione. itē non ob. ij. q. vij. siquis erga. q2 loquitur ibi de alijs causis q̄ nō inducūt depositionem. v. q. iiij. in loco.

f ¶ Maturata. i. mature ꝓlata. j. xvi. q. ij. in canonibus.

g ¶ Et instituте. i. ōstinate a talib⁹.

Qui res ecclesiasticas vēdit ad altare ñ audeat accedere

Indigne ad altare dñi ꝓperare p̄mittit̄: qui res ecclesiasticas audet īuadē aut iniuste possidere aut iniq̄ vel iniusta defensiōe i eis ꝑdurare: de quibus tāta d3 eē ꝓuisio. ut vindictā āmonitio p̄cedat: ⁊ res vsurpatas iiuste q abstulit aut iniuste ablatas q r̄tin3 eq̄tate p̄rocināte legib⁹ restituat. ꝙ si neglexēit: ⁊ nec. ꝑitas cōpulerit: demū predonē sacerdotalis districtio maturata percellat. valde. n. iniquū et ingens sacrilegiū ē ut q̄cunqꝫ vel ꝓ remedio peccatoꝝ vel pro salute ac requie aiarū suarū vnusq̄sq3 venerabili ecclesie cōtulerit aut certe reliquerit: ab his quibus maxime seruare ꝯuenit. i. christianis et deū timētibus hōibus in aliud trāsferri vel conuerti p̄mittit. ꝓpterea q hec nō ꝓuiderit et aliter q̄ꝫ scriptū ē p̄dia ecclie tradita petierit vel accepit aut possederit: nisi se cito correxerit: quo iratus deus aias ꝑcutit: anathemate feriat̄: sitqꝫ accipienti vel dōnāti vel possidenti anathema et instituте pene cōtuberniū assiduū: nec aliquo se añ tribunal christi obstaculo muniat qui religiosis aiabus ad substātiā pauperū derelictā cōtra fas sine aliqua pietatis ꝯsideratiōe disꝑgit. Item nicolaus papa adoniuiennensi archiepiscopo.

Excōicentur qui p̄ncipū auctoritate res inuadūt ecclesie.

De rebus q̄ semel deo ꝯtributε atqꝫ dicate sūt: et postea sub occasione ꝯcessionis p̄ncipū a quibusdā inuadūt̄ atqꝫ diripiunt̄: sancim⁹ ut p̄us ꝯsulatis p̄ncipē ad resecādā tā presūptiuā factionē et cognoscēdū vtrū illius sit cōcessio an inuasoris presumptio. ꝙ si principis iordinata fuerit largitio: ⁊ ipse princeps sit ꝓ emendatiōe redarguēdus si aūt inuasoris declarat̄ presumptio: usqꝫ ad emēdatiōe3 excōicationis sit vindicta coercendus. Itē gelasius iustiniano archidiacono ⁊ fausto defensori.

De rebus ecclesie non ē aliquid alienandum.

Uobis. n. ⁊ fame vr̄e cōsulendū duximus: ut pontificis vestri loco vobiscū ab eodem aliquis subroget̄: q eius noīe pariter vniuersa dispo nat: quatenus oīa predia ad vestrū reuocetis studiū: nec cuiqꝫ clerico ꝓ portione sua aliq̄d solū ecclesie putetis eē deputandū: ne p incuriā ⁊ negligentiā minuat̄: sed omnem pensionis sūmā ex oībus predijs rusticis vrbanisqꝫ collectā ad antistitē deferatis. ex qua tamē collectione habeatur rō quid ad causas vel expensas accedentiū necessitatum opus eē perspicit̄: ut de medio sequestretur: ⁊ quatuor portiones videlicet vel de fidelium oblatione vl̄ de hac fiant modis omnibus pensione: ita ut vnā sibi tollat antistes: aliā clericis ꝓ suo iudicio ⁊ electiōe disꝑtiat: tertiā pauperibus sub oī cōscia faciat erogari. fabricis v̄o q̄rtā que cōpetit ad ordinatōe3 pōtificis erogatōe vr̄a d̄cernimus eē pensandā. siqd forte sub annua remanebit expēsa: electo idoneo ab vtraqꝫ parte custode tradatur enthecis vt si maior emerserit fabrica: sit subsidio quod diuersi temporis diligentia potuerit custodiri: aut certe ematur possessio que vtilitates respiciat cōmunes. Idem maiorico sereno ⁊ ioanni episcopis.

Diuini muneris participatione priuetur: qui ecclesiastica priuilegia calcat.

h ¶ De reb⁹. ut pri⁹. ē hic ar. ꝙ auctoritas maioris excusat. xxviij. di. diaconi. ⁊. lxiij di. salonitane. ſ3 nō est hoc verū: ut. s̄. e. ꝗcūqꝫ ⁊ ſ3 hic dicat̄ ꝙ p̄inceps sit redarguend⁹: bñ tñ pōt excōicari. xi. q. iij. si aūt nobis. S3 qualit̄ agi pōt ꝯ illū q recipit possessionē vl̄a p̄ncipe uel ab alio: cū scriptu3 sit in lege: nō video2 vi possidere si recipio possessionē ab alio quē scio esse i possessione. ff. vti pos. si duo. §. nō video2 ⁊ ar. ex̄ de resti. spol. cū ad sedē. ſ3 hec q̄ō hodie exufflata ē p id q̄d ē hodie ex̄ de resti. spol. sepe contingit.

i Uobis. cōs iste remot⁹ fuit ab administratione tpaliū ſ3 nō spiritualiū.

k ¶ Ab eodē. isto. n. remoto ab admistratiōe reseruat̄: ut ipsi⁹ auctē administratores eligant̄.

l ¶ Quid ad causas. s. ut expēse p̄us deducant̄ q̄ facte sūt i colligēdis fructib⁹. q̄d ius deductionis null⁹ casus pōt ipedire. ff. fa. her. fūdus. ff de peti. hē. si a dño. §. fruct⁹. in decimis sec⁹: ut ex̄ de deci. cū hoīes ſ3 cū distinctione quam habes ex̄ de deci. pastoralis.

m ¶ Portiōes. ar. ꝙ p̄dia eccliaꝝ ñ debēt diuidi p p̄bēdas: ut nō. s̄. q. ꝓria. c. vl. hoc ñ ē verū. h aūt ñ ꝓhibent̄ diuidi iō q2 clerici fuerūt suspecti: ſ3 vbi ñ sūt suspecti bñ diuidēt̄ ut meliorent̄ p eos possessiones: ut. j. e. sepe fit. Nā diligenti⁹ tractant̄ res ꝓprie q̄ꝫ cōes: ut. xlvij. di. §. necesse ē. ⁊. C. qñ ⁊ a q̄bus q̄rta pars pe. l. vlti. li. x.

n ¶ Ut si maior. optimū ar. ꝯ p̄latos eccliaꝝ: ut ñ possint allegare steri

litatē tpīs uł incursū ho stiū si p̄cedētib⁹ ānis fu erūt vberes āni: sic nec colon⁹. ff. loca. ex cō ducto. §. si vno. huic ꝯ rium signat. x. q. iij. vmc. sed ibi soluit.

o Ui ꝛ hūanis. i. ci Quili. i. ipia.

p Ignorare. sic. s̄. xvi di. ꝙ dicitis. s̄. i. q. i. si qs a simōiacis. ꝛ. xxxvi. q. ij. null⁹. s̄. di. xx. si de creta. s̄. lxxxvij. di. c. vl. ꝛ. xvij. q. ij. c. vlti. audi ret tñ iste si vellet ꝓba re se ignorasse. s̄. lxxxij. di. ꝓposuisti i fi. ꝛ. i. q. i sigs a simōiacis. ꝛ ex ꝺ elec. inotuit i fi. Sꝫ q̄lr ꝓbabit se ignorasse: R⁹. ꝓbabit ꝙ fuit i alia ꝓui cia: ut eẋ ꝺ testi. ex teno re. ꝛ. C. ꝺ ꝯ. sti. optimā. vł ēt ꝓpo iuramēto: ut xxxiiij. q. ij. in lectū.

a Ulterane. reuo Uceηt. C. si tu. uł cu. inter. l. vlti.

b Emptorib⁹. s̄. x. q. ij. hoc ius porrectū i fi. §. q vero res. Sꝫ ꝯ. xvi. q. iij. vniuersas. C. de euict. si fū dus. So. hoc c. loquit ꝺ possessore bo ne fidei. ꝯria de posses sore male fidi. ſꝫ ad hoc obijcit. male fidei dicit q ꝯ legū interdicta mer cat. C. de agri. ꝛ cē. quē admodū. R⁹. q̄tū ad h⁹. est male fidei possessor: q: nō vsurpabit. ſꝫ q̄tū ad hoc ē bone f. dei pos sessor ꝙ hꝫ recursū ꝯtra suū venditorē.

c Locū. ar. ꝙ ſm̄ po rē locū ꝛ mai⁹ meritum ꝯferēde sūt dignitates ut. j. c. ꝓxio. ꝛ. s̄. dis. i. uł militare. ꝛ. i. q. ij. cle rici. ꝛ. lxxv. di. c. vlti. ut ille grad⁹ ceteros añce dat: quē stipēdia lōgio ra ꝛ labor ꝓlixior fece rūt anteire: ut. C. ꝺ offi. ma. offi. l. nemo. lxi. di. c. i. ꝛ. c. miramur. ꝛ sti pendiorꝝ rō hñda ē: ut ff. de re mili. l. nō oēs i p̄. i. ar. ꝯ. xvi. q. vij. oēꝫ

Qui ꝛ humanis legib⁹ i ciui Quli dānatione calcatꝫ: ꝛ re uerentie religiōis abiecta vł ecclesiastica priuilegia calca re cōtēdūt ꝛ vbilibet in pau perꝝ ꝓ silire dispēdiū: nec hu ius saltē cōmoniti conuictiqꝫ nequiciā sopire cōsentiūt atqꝫ illata sacris reb⁹ detrimen ta r̄sarcire: merito diuini mu neris pticipatōe sūt priuādi ꝛ huiusmōi pceptione careāt qꝺ sacrilegis ausib⁹ habuere despectui. celestin⁹ vero pre sbyter frīs ꝛ coep̄i nr̄i sereni qui ꝯ pontificale iudiciū ꝯqꝫ apł ce sedis mādatū ꝓrūpēs supradictis cōionē sacrā mi nistrare p̄sumpsit: cū nō potu erit ignorare sniam proprij sa cerdotis: ab officio ꝓtin⁹ ec clesiastico repellat: ut nullus ecclie ministrorꝝ ꝯ pontifica lia instituta venire cōtendat.

De eodem

Idē eisdē.

Ulterane ecclie act⁹ vel Upr̄imoniū qꝺ hacten⁹ com perūn⁹ destitutū ꝛ p⁹ dānati onē eucharisti quo fuerat de prauāte dispꝰsum: cure vr̄e de creuim⁹ eē delegandū: ut di ligentia q vos ꝓ vtilitatibus ecclie estimamus eē vigilan tes: p̄dia culture restituatꝫ an tique: ꝛ reuocetis siq sūt ven dita aut donata mācipia. pos sessiones etiā qs ab eumācio ꝛ opilione ep̄is vel ceteris q⁹ uis iure videritis teneri: qr ꝯ cōstituta synodi ab ep̄is p̄ dia alienari nullo potuerunt cōmēto: nihilomin⁹ reuocēt. sit emptorib⁹ ad eū recursus qui p̄sūpsit aliqd de ecclie re bus de illicita venditiōe di strahere: ita ut pēsiones ānu as ad pōtificē deferatis cui priuilegia sua integra ꝯuenit oī rōe seruari: ut eius dispen satiōe portiones ꝓueniāt cō suete: ita ut portionē quartā que ad eos ptinet: sua ponti fex ordinatōe distribuat: ꝓ ut cuiusqꝫ locū meritūqꝫ co gnoscit. pariter etiā ex fide liū oblatiōe faciēdū ē: ut cle ricis quartā ptē eroget ꝓ cō sideratōe sue electiōis anti stes. fabricarꝝ etiā portio ep̄o sciēte et disponēte vr̄a eroga tiōe pēdat: qten⁹ nihil penit⁹ in detrimētū alicui⁹ rei patia mini generari. Idem clero ꝛ ordini et plebi brūdusij.

Redditū ꝛ oblationū due portiōes clericis ꝯueniunt.

Concesso vob quē petistis Cantistite fratre iā ꝛ coep̄o meo iuliano: necessariuꝫ fuit eodē ad ecclīam suā morꝝ re misso ad vos nr̄a scripta pari ter destinari: quib⁹ agnosce ritis eidē fuisse p̄ceptum: ne vnqꝫ ordinatiōes p̄sumat illi citas. ꝛ infra: redditus ꝛ ob latiōes fideliū in q̄tuor ptes diuidat. quarꝝ vnā ep̄s sibiip̄i retineat: alterā clericis pro officiorꝝ suorꝝ sedulitate di stribuat: fabricis tertiā: q̄rtā paupib⁹ et pegrinis hēat fi deliter erogandā: quarꝝ rōeꝫ diuino ē redditur⁹ examini.

Idem.

De oblatiōib⁹ fidelium quot portiones fiāt: et que cuiqꝫ proueniat.

Quatuor autē tā de redditu qꝫ Qde oblatione fideliū: ꝓut cuiuslibꝫ ecclīe facultas ad mittit: sic dudū rōabilit ē de cretū: ꝯuenit fieri portōes. q rū vna sit pōtificꝫ: altera cle ricorꝝ: tertia pauperꝫ: q̄rta ē fabricis applicāda. de quib⁹ sic sacerdotis itererit ītegrā ministris ecclīe memoratam di spēdē quātitatē: sic cleric⁹ vl tra delegatā sibi sūmā nihil in solerter nouerit expetēdū. ea vo q ecclīasticis restaurādis edificijs attributa sunt: huic opi veracit̄ p̄rogata locorum doceat instauratio scōrꝝ mani festa: quia nefas ē si sacris e dib⁹ destitutꝫ i lucꝝ suū p̄sul ipendia his sacris edib⁹ de putata ꝯuertat: ipam nihilo min⁹ ascriptā paupib⁹ portio nē decime. et ex̄ de ꝯsti. cū oēs.

d Concesso. se Cdulitate. ar ꝯtra clericos exi stentes in scholis ut nō debeāt pci pere ecclesiastica stipendia: ut. xvi. q. i. generalit̄. ꝛ. j e. charitatē. ar. ꝯ xxxij. di. siq vero.

e Quatuor. do Qceat. ar. p vnū factū ꝓbari aliud ꝛ causam ꝓ bari p effectū: qr p reparationem abricaruꝫ ꝓbat ꝙ bene sit expē sa quarta fabrice ꝛ sic. xviij. di. ꝯue nit. sic. C. de ad mi. tu. l. lex. que i fi. Iteꝫ ex oibus his. c. collige lai cos nō esse ꝯpel lendos ad repa rationē fabrice: ſꝫ tantū clericos: ut. x. q. i. decerni mus.

f Testificatiōe. ar. ꝙ res semper sūt gerende in il lorū p̄ñtia quorꝝ interest: ut. viij. q. i. licet.

g De redditi/bus. triēnio lʒ iste epūs p tri/enniū possederit res ecclesie mo/biles: nō tñ vsu/capiebat eas: qꝛ furtuʒ cōmisit in eis: ut. x. q. ij. ca. vlti.

h Cognoui/mus. obue nere. ar. ꝯ. ff. de iure do. cū in fū/do. §. si fūdus. si. ff. de pac. do. int̃ socerū. §. ij. si. C. de allu. l. ij.

i Duplici. nota dupli. itatē a ca/none reprobari. xvi. q. vij. in noua xviij. q. ij. in nullo sic. ff. de vsucapi. cū qui edes. Itē ar. ꝙ idem iuris est in veterib⁹ qđ in nouis: extra đ de cen. olim. ⁊. c. cū i ecclesijs. ar. ꝯtra de deci. tua nā licet veteres decime sint con/cesse laico: nō iđ noue: ut ibi dicit̃ qñqꝫ tñ eadē res duplici iure cen sct̃: c̃t de reli. do. qꝛ. ⁊. ff. đ pecul. hic queritur. §. i. vbi habes ꝙ pe/culiū qñqꝫ dupli ci iure censet̃: sed isti sunt casus spe ciales.

k Mos est.

l Sancimus. dona. sꝫ di stinctionē: extra de testa. reqsisti.

m Titulorꝫ. ec/clesiarū ad quas intitulati sūt.

n Statuimus indēne. de hoc dixi. s̃. e. mo nemus.

a Sigs. docu menta. idē

nē qꝫqꝫ diuinis rōib⁹ se dispē sasse mōstratur⁹ eē videat̃. tñ iux̄ hoc qđ scriptū ē. ut vide/ant opa vr̃a bona ⁊ glorificēt prēm vr̃m q in celis ē: oꝫ etiā p̄senti testificatōe p̄dicari cō mēdari ⁊ bone fame p̄conijs nō taceri. ꝙpropter nec cleri/coꝝ ꝗspiā ⁊c̄. Itē simplici⁹ papa florentino ⁊ ceptio epis.

De redditib⁹ oblationum et redditum ecclie. iiij. portiōes p̄sbytero dispēsande credāt.

De redditib⁹ ecclie vl' ob/latiōe fideliū sola epis ex his vna portio remittat̃. due eccl'iasticis fabricis ⁊ eroga/tioni pauperū ꝓfuture a p̄/sbytero sub piculo sui ordis mistrent̃. vltia clericis ꝓ sin/guloꝝ meritis diuidat̃. ⁊ ifra cui. i. gādētino epo spēaliter hoc p̄cipim⁹: ut tres illas por tōes q̄s triēnio sibi tm̄ dicitur vendicasse: restituat. Item gregorius maximiano epo sy racusano.

De redditibus ecclesie etiam noviter q̄sitis quarta pars clericis eroget

Cognouim⁹ de redditibus ecclie nouit̃ acqsit⁊ ad ca/nonicā dispōem q̄rtarū minīe ꝓuenire: sꝫ epos locoꝝ distri buē tm̄mō q̄rtā antiquoꝝ red dituū: nūc vo q̄sita suis vsib⁹ retinē: quā rē prauā subintro ductāqꝫ ꝯsuetudinē fraterni/tas tua viuacit̃ emēdare festi net: ut siue de p̄terit⁊ redditi bus siue de his q̄ obuenē vel obuenientib⁹ q̄rte fm distri/butionē canonicā dispensent̃ icōgruū nāqꝫ ē vnā eādēqꝫ ec clesie substātiā duplici quo/dāmō iure censeri. Idē au/gustino epo anglorum.

De stipendio ecclesie. iiij. de bent fieri portiones

Mos ē ap̄lice sedis ordia/to epo p̄cepta tradē: ut đ oi stipēdio qđ accidit. iiij. de/beāt fieri portiones: vna vid licet epo ⁊ familie ei⁹ ꝓpter hospitalitatē atqꝫ susceptōeꝫ

alia clero: tertia vo paupib⁹: q̄rta ecclesijs repandis. Itē ex ꝯcil'. toletano. De eodē

Sancim⁹ oīb⁹ epis curam laicoꝝ eis istare: ut siquos in fide christi īuenerit: nimio affectu diligāt. ⁊ insup cōfir/mam⁹: ut si aliq̄ ab epis acci/piāt dōa: stati i. iiij. diuidāt p/tes ita ut pria ps fm apl'oꝝ p̄ cepta tituloꝝ necñ cimiterio rū restauratiōib⁹ diligent̃ at/tribuant̃: scđa cler' cis: tertia cunctis paupib⁹: q̄rta vo ad/uenis. Itē ex ꝯcil'. agathēsi

Des p̄sbri p iussione epi res ecclesie dispensare studeant.

Statuim⁹: qđ epi oēs iubēt ut ciuitatēses siue diocesa ni p̄sbr̃i vel clerici saluo iure ecclie rē eccl'e sic permiserit epi teneāt. vēdē āt aut donar̃ penit⁹ nō p̄sumāt. qđ si fecerit ⁊ fcā vēditio nō valebit: ⁊ de facultatib⁹ siq̄s hn̄t ꝓprias i demnē eccl'iam reddāt ⁊ com muniōe p̄uent̃. Itē ex eodē cōcil'.

De clericis: qui docu menta ecclesie supprimūt: aut aduersarijs impendunt.

Si qs de clericis documē/ta qb⁹ ecclie possessio fir/mat̃: aut supprimē aut negare aut aduersarijs fortasse tra/dere dānāda ⁊ puniēda obsti natōe p̄sūpserit: qcqd p absē tiā documētoꝝ dāni eccl'ie il latū ē: de ꝓprijs facultatibus reddat ⁊ cōione priuet̃. hi āt q i dāno eccl'ie impie solicita ti a traditorib⁹ aliquid susce/perit: sapiori sentētia teneāt. Item ex eodē.

Epus heredem non habens nō alium q̄ ecclesiam heredē instituat

Episcop⁹ q filios aut nepo tes ñ habuerit: alium q̄ ec/clesiā ñ relinq̄t hēdē. siqd de eccl'ia nō i ecclie cā aut neces sitate p̄sumpserit: qđ distraxit aut doauit irritum habeat̃. q vo filios hꝫ: de bōis q̄ reliq̄t: ab hēdib⁹ ei⁹ idēnitatib⁹ ec/clesie cōsulat̃. Itē ex eodē.

esset si testes aliquos i/pediret dicere verita/tē: ut ex̄ de testi. co. p̄ue nit.

b Supprimere. quia verimē falsi incurrūt. ff. de fal. l. i. §. is q đposita

c Quicqd. ar. ꝙ eccle sia pōt petere interesse qđ est extra rē: sꝫ illud nō ē extra: qꝛ instr̃o tra dito possessionis ⁊ pos/sessio tradi videt̃: ut. C. de dona. l. i.

d Episcopus. aliū. i. ꝯsiliū: qꝛ p̄orē et fuū suū posset institue/re heredē: ut. s̃. e. sunt manifeste.

e Ab heredibus. h c duo ꝯria dici vident̃. s. ꝙ ecclesia debeat esse heres defūcti: ⁊ ꝙ ec/clesia possit ꝯuenire fi/lium defuncti de eo qđ male alienauit defūct⁹ nā si eccl'ia ē heres defū cti: etiā si defūct⁹ aliqd ideb. te alienauit: illud nō pōt reuocare eccl'ia ut. C. de re. eccl'. ñ alie. l. iij. ⁊. C. de libe. cā. l. si ab eo. C. de rei vē. cū a mr̃e. tenet̃. n. seq volū/tatē defūcti: ut. xi. q. i. siluester. iđ sic exponas ecclesiā sibi relinquat. heredē: sꝫ si eccl'ia ñ isti tuit heredē: supple tūc siqd de eccl'ia ⁊c̄. gene/ralit̃. n. oīs. heres tene tur ad oīa onera defun cti nisi fecerit inuētariū ut. C. de iure deli. sanci mus. hoc tñ teneas ꝙ fm canones i ꝯtractib⁹ ⁊ i delictis siue aliqd p uenerit ad heredē siue non: siue lis sit ꝯtastata cū defūcto siue nō: he/res semp tenet̃ insolidū ut. xvi. q. vi. si episcopū extra de rap. i litteris.

f Diaconi. fecerint. estimatione ser/uoꝝ reddita de ꝓpo alioquī reuocarent̃: ut j. e. ⁊ si illi. nisi sint bene

meriti:ut.j.e.siquos de seruis.⁊ est in hoc dura ꝯditio li/
bertoꝝ ecclesie ꝙ ꝓpter operas nō ꝑstitas reuocant i ser
uitutem.aliud i liberto priuati:ut.C.de li.cā solo obsequij
Item aliud speciale ꝙ filij istoꝝ libertorum sūt obnoxij ec/
clesie.j.eo.de libertis.
secus i alijs:ut.C.de li/
ber.⁊ eoꝝ li.l.i.⁊.ij.itē
aliud spāle ꝙ liberti te
nent seruire ecclie nul/
la eis opa iposita:ut h
⁊.j.e.liberti.hodie tn̄
distinguit:ut ex̄ de ser.
nō or.eo libentius.

g Aliō.i.ipsā rē r̄stitu
et.⁊ aliud tm̄ de suo.sic
.lxxxix.di.decēt.⁊.x.q.
ij.hoc ius.v̄.q v̄o res.

h Actus.i.negocia.

i Quicqd.vendica/
tione.in emptorē
.n.nō trāsfert dn̄iū.vn̄
nō pōt rem vendicare.
hz tn̄ ꝯtra venditorem
actionē ex empto:ut.s̄
e.vulterrane:in auc.de
nō alie.aut pmu.§.quia
v̄o leonis.sz nonne ven
ditor pōt petere p̄ciuz
re nōdū euicta:qr ven
ditor nō ad aliud tenet
nisi ut faciat emptorem
hr̄e rem.nō.n.tenet rē
eius facere:ut.ff.ō act.
emp.seru⁹ quē.§.si sciēs
sz hic ꝯtractus ē null⁹.

k Alienationes.hec
ad canonice elec/
tos referas.qr intrusi
uel scismatici nec etiaz
cū ꝯsensu capli pn̄t ali/
quid alienare.j.e.p̄ca/
rie.ex̄ de scisma.ꝙ a p̄/
decessore.vij.q.i.fact⁹
xxv.q.i.oē.ff.ō r̄b⁹ eoꝝ
q sub tu.uł cu.l.qcūqꝫ.
ar.ꝯ.j.de con.dis.ij.⁊
diri.i.q.i.siqs a simōia
cis.iij.q.vij.tria i p̄ri.

l Cōsiderand⁹.i.bn̄di
cend⁹.abbas.n.nō ꝯse
crat:nisi cū ordinat i sa
cerdotē:sz tn̄ dicit ꝙ ei
man⁹ iponit ab ep̄o.lx/
ix.di.qm̄ videm⁹.vn̄ ab
bas sine bn̄dictiōe pōt
monachos bn̄dicē:ex̄ ō
sup.neg.p̄la.statuim⁹.

m Ordinatiōes.h⁰ nō
pōt facē sine ꝯsensu ca/
pituli sui:ut.xxiiij.di.c.
.hi.

Qui in clero constituti sunt:ō rebus ecclesie nihil alienare presumant.

Diaconi uel presbyteri i parochia cōstituti de rebus ecclesie sibi creditis nihil audeāt cōmutare uēdere uel donare.quia res ecclesie sacrate deo esse noscunt. similiter et sacerdotes nihil de rebus ecclesie sibi commisse ut supius cōprehensum est. alienare presumāt. qd̄ si fecerint conuicti in cōcilio et honore depositi de suo ꝓprio aliud tantū restituāt quantū nisi fuerint presumpsisse. libertos etiā quos sacerdotes uł diacones de ecclesia christi sibi cōmissa facere uolunt:act⁹ ecclesie prosequi iubemus. qd̄ si facere cōtempserint: placuit eos ad ꝓpriū reuerti s̄uiciū

Item ex eodem.

De possessione ecclesiastici iuris quicquid a presbytero distrahitur:iane habeatur et uacuum.

Quicquid parochiarū presbyter de ecclesiastici iuris possessione distraxerit. inane habeatur et uacuū vēdicatione cōparantis et actiōe vendētis. Item vrban⁹ papa.

Alienationes facte ab intrusis et ordinationes sine ꝯsensu clericorū irrite sunt.

Alienationes omniū d er intrusionem seu canonice lectorum sub ep̄i noīe aut abbatis qui secundū ecclie sue vsum consecrandus est:alienationes dico quocūqꝫ mō factas necnō et ordinatiōes ꝑsonarū ab eisdē sine cōi ꝯsensu clericorū ecclesie sine per simoniam itidē factas irritas iudicamus. Illud etiā p oia interdicimus:ut nullus clericus prebendaz suā seu beneficium aliqd̄ ecclesiasticū aliquo mō alienare p̄sumat. qd̄ si presumptū olim fuerit uel aliqn̄ fuerit:irritū erit et vltioni canonice subiacebit.

Item ex cōcil. hilerdensi.

Episcopo defuncto uel adhuc in supremo agente de rebus ecclesie nihil ē vsurpādū

Hec huius placiti cōstitutio omni inter nos censura placuit custodiri:ut defuncto antistite uel etiam adhuc in supremis agente nullus clericorūz cuiuslibet ordinis officij graduue sit: quicqꝫ de domo ei⁹ p̄sumat uel de vtilitate que i strumentis domus eē noscit .i.mobilis et imobilis rei ecclesiastice conet inuadere: nihil furto nihil dolo supp̄mens auferens atqꝫ abscondens:sz is cui domus cōmissa est:subiunctis sibi vno vel duob⁹ fidelissimis oia vsqꝫ ad temp⁹ substituendi pontificis debet cōseruare: et his qui in domo inueniuntur clericis consuetam alimoniaz ministrare. substitutus autē antistes suscepte sedis cōmoda ordinabit:vel ut deus imperabit ut eis vti cum his debeat:quos cognouerit discipline et charitati p̄decessoris sui fidliter paruisse. ꝙ si qsqꝫ p⁹ hec cuiuslibz ordis: ut supi⁹ dictū ē:cleric⁹ q̄cūqꝫ occasiōe uel de oi facultate qppiā ꝓbat⁹ fuerit abstulisse:uł forsitā dolo aliquo supp̄ssisse:re⁹ sacrilegij ꝓlixiori anathemate ꝯdēnet. et vix ei pegrina coio ꝯcedat qr dur̄ ē:ut hi quos ꝯstat in s̄uitio dn̄i cū p̄me sedis antistite desudasse:ab his q suaruz rerū icubatōes uł vtilitatib⁹ s̄uiētes atqꝫ uacātes fuisse nosciūt:dspecti aliqten⁹ crucient.

Item ex cōcil. toletano.iiij.

n Prebendā.fructus pōt:ex̄ ne p̄la.vices suas.c.
vlti.ad instar fructuarij.ff.ō vsufru.arborib⁹.sic fru
ctus decimaꝝ ⁊ oblationū pn̄t vendi:sz h⁰ n̄ sit hone
stū:qr ꝓhibitū n̄ inuenit:sz h⁰ tn̄ cū ꝯsensu ep̄i:ex̄ de
re.ec.n̄ alie.nulli
⁊ ad modicū tp̄s
ar.ex̄ ō cēsi.p̄tea
⁊ ex̄ ō trāsac.ō ce
tero.Sz qd si ob
ligauit ad qnquē
niū nunqd stabit
successor ꝯctui?
ita:si noīe ecclie
ꝯxit ⁊ cū ep̄i auc/
toritate:ex̄ ō so/
lu.c.i.sec⁹ si noīe
suo.ff.ō pig.l.lex
vectigal.ff.q.mo
dis pig.sol.si res
distracta.ff.loca
sigs domū.§.hic
subiūgit solz.io.sz
certe qcqd dicit
Io.ego credo ꝙ
sic clicus pōt vē/
dere fruct⁹ p̄ben
de sue sine ꝯsensu
ep̄i:ita ⁊ obligar̄
marie ad modi/
cū tp̄us:sic tutor
vendit fruct⁹ sine
auc̄te iudicis:ut
C.ō a dmi.tu.lex
q̄ nec aliq̄ decre.
ꝯdixerit.l.bar.

o Hec hui⁹.sic
ꝯstrue:hec
cēsura placuit cu
stodiri placiti cō
stitutiōe.⁊ s̄m h⁰
v̄bū placuit ē p̄so
nale verbum.

p Placiti.i.de
creti.

q Cōs̄uare.ar.
successori oīa ser
uāda a morte p̄/
decessoris:ex̄ de
of.⁊ po.iudi.or.
cū vos p̄niqꝫ.et
ex̄ ō testa.relatū
itē ar.ꝙ mobilia
p̄decessoris p̄ti/
nēt ad successorē
ut.j.e.de laicis.

r Et vix.qd̄ vix
fit tn̄ fit.s̄.xix.di
i mēoriā.ar.ꝯ.ff.
ad vel.tutor i p̄n

s Quia.h⁰ referi
ad id qd̄.s̄.dixit.

a ¶ Et si illi. distribuūt. necessitatis articulo. ꝯ hoc nō. xlvij. di. sicut hi.
b ¶ Quanto. innuit hic ꝙ magis sit auferre ꝗ̄ non dare: cū tñ qn̄qꝫ eq̄parent. ꝛ sic est ꝯ. xlvij. di. sicut.
si ꝯsuetudo loci hꝫ bñ pōt dare modicū. ex̄ ꝯ dona. c. ꝟ. ꝛ. iij. ꝛ ifeudare pōt. ex̄ de re. ec. nō alie. ad nr̄am. ꝛ hoc pōt ep̄s uł abbas sine cōsensu capl̄i. ꝗ. e. c. t̄rulas. quod falsū ē nisi i p̄uis reb⁹.

c ¶ Non cōtulerit ꝛ sic uī: ꝙ si res suas contulerit ecclie: ꝙ tūc alienare possit. ar. ꝗ. eo. siquis q̄libet ex̄ de re. ec. non alie. epi. ad hoc dicūt quidam ꝙ nullo casu pōt alienare: nisi cum cōi ꝯsensu canonicoꝝ. sed hoc nihil est: quia si habet cōsensum capituli quare restituet tm̄ ꝯ suo: cū nec alienare posset lꝫ adessꝫ oīuꝫ ꝯsensus: nisi eēt cōis utilitas ecclesie: ut. ꝗ. e. fine sed intellige cuꝫ ille manumissus nō erat benemerit⁹. ꝛ sic erat malefidei possessor. alr̄s posset p̄scribere libertateꝫ: ut. C. de p̄script. lō. tē. l. i.
d ¶ Successor. uł ipsemet. xxxv. q. ix. ꝙ quil. ꝛ ar. ꝙ successor r̄uocat malefactū sui añcessoris: ut. xvi. q. iij. si sacerdotes. extra de p̄ca. c. ij.
e ¶ Reuocabit. nisi p̄. x. an. steterint in libertate ff. q ꝛ a qui. ma: sicut. §. aristo. sic ergo restituit̄ cōtra libertateꝫ ecclesia. quod non est i minore: nisi ex magna cā ut. ff. de mino. si ex cā in fi.
f ¶ Si quis.

Epi q nihil ecclie ꝯferūt famulos ei⁹ libertati nō donent.

Et si illi q nulla ex reb⁹ suis pauperib⁹ xp̄i distribuant: eterni iudicis uoce cōdē nabūt in futuro: quāto magis hi q auferūt pauperib⁹ quod nō dederunt: quapropt̄ epi q nihil ex suo ꝓprio ecclie xp̄i ꝯpēsauerūt: hāc diuinā sn̄iam metuant: ꝛ liberos ex familia ecclie ad ꝯdēnatōeꝫ suā facē nō p̄sumāt. impiū. n. est ut qui res suas ecclie xp̄i nō cōtulerit: dānū iferat ꝛ ius ecclesie alienare ꝯtēdat: tales igit̄ liberos successor ep̄s absqꝫ ulla oppositōe ad ius ecclie reuocabit: q̄a eos n̄ equitas sꝫ etiaꝫ improbitas absoluerit. Item ex cōcilio aurelianēsi.

De clericis qui documenta ecclesie supprimūt: aut negāt aut alijs dānabiliter tradūt.

Si q̄s de clericis documenta: q̄bus ecclesie possessio firma tenet̄: aut supprimere aut negare aut auertere aut fortasse tradē dānabili ꝛ puniēda obstiatōe p̄sūpserit q̄c q̄d ꝓ absentia documētoꝝ dāni ecclie illatū ē: ꝯ ꝓprijs facl̄tatib⁹ reddat. Itē ex eodē.

Ministris ecclesie de rebus eiusdeꝫ ecclie absqꝫ episcopi ꝑmissu nihil alienare licet.

Abbatib⁹ p̄sbyteris alijsqꝫ ministris de reb⁹ eccl̄iasticis uł sacro misterio deditis alienare ꝛ obligare absqꝫ permissu ꝛ subscriptōe epi nihil liceat. qꝺ si p̄sūpserit degradētur cōione cōcessa: ꝛ qꝺ temere ordinatum ē ordiatōe episcopi r̄uocetur. Itē ex synodo anchiritana. De rebus ecclie q̄ absēte epo distrahūt. ad ius eccl̄iasticū reuocēt.

Si q̄ de reb⁹ ecclie: cū ep̄s nō adest p̄sbyteri uēdiderit: placuit rescisso cōtractu ad ius eccl̄iasticū reuocari. i iudicio aūt erit epi cōstitutuꝫ si p̄ciū debeat recipi nec ne. ꝓpter qꝺ sepe cōtingit distractarū reꝝ reddit⁹ amplioreꝫ sūmā ꝓ accepto p̄cio reddi. Itē ex cōcilio chalcedonēsi.

Post mortem epi res ad eū ꝑtinētes clerici nō rapiant.

Non liceat cl̄icis p⁹ mōteꝫ epi sui raper̄ res ꝑtinētes ad eū: sicuti p̄cedētib⁹ regul̄ ꝯstitutū habet̄. si v̄o hec fecerint: periclitari se nouerit a ꝓprio gradu. Item ex cōcil̄. mediomatricis ricarie:

Rescindātur p̄carie ꝛ cōmutationes ab inuasorib⁹ facte.

Precarie ꝛ cōmutatōes tēpore uiduataꝝ eccl̄iaꝝ facte ab his: q loca epoꝝ occupauerāt: rescidāt̄: ꝛ cū auctoritate eccl̄iastica uł ciuili si facīēde sūt fiāt. Itē gregori⁹ maximiano syracusano epo.

Pro labore inuētarij nihil accipiāt iconomi de reb⁹ ecclie.

Caritatē tuā cōmonē curauim⁹: ut si q̄spiā epoꝝ ꝯ hac luce migrauerit: uł qꝺ absit ꝓ suis fuerit remot⁹ excessib⁹: cōueniētib⁹ iconomis cūctisqꝫ clericis p̄orib⁹ atqꝫ i sui p̄n̄tia iuētariū ecclie reꝝ facientib⁹ oīa q̄ repꝑta fuerit: subtilit̄ ꝯscribāt̄: nec sicut antea fieri dicebat̄: sp̄ēs quedā aut aliꝺ quodlibet de reb⁹ eccl̄ie q̄si ꝓ faciēdi inuētarij labore tollat̄: uisitatores eccl̄iaꝝ clericiqꝫ eoꝝ q cū ipsis nō p̄ sue

h ¶ Si qua. presbyteri. i. canonici.
i ¶ Quo rescisso. h̄ patꝫ ꝙ sede uacante cl̄ici nihil dispon̄ p̄n̄t ꝯ reb⁹ ecclie: ut. x. q. ij. siquis epi. ꝛ. lxxv. di. qm̄. imo poti⁹ sede uacāte non p̄n̄t imutare statū eius ex̄ ne se. ua. c. nouit. tñ si ē magna necessitas. cl̄ici p̄n̄t aliqua alienar̄ sꝫ. h. ut dixi. lxxi. di. fraternitatē. ꝛ ar. ꝗ. e. p̄carie. tñ de auctoritate superioris. nā ꝛ iudex p̄stat auctoritatē fcō minoris eo tp̄e cū non hꝫ curatorē: ut. C. qui admit. ad bo. pos. bonoꝝ itē i minorib⁹ eccl̄ijs pōt ep̄s aliq̄ alienare mortuo sacerdote tp̄e necessitatis: ut. x. q. ij. si quis ep̄s. ꝛ nō. ꝙ cōtract⁹ ipso iure tꝫ quē faciunt clerici mortuo epo sꝫ r̄stituit̄ ecclia si ꝓbat se lesā. sic ē i contractu minoris qui n̄ hꝫ curatorē: ut. C. ꝯ in ite. re. si curatoreꝫ: ꝛ iō bñ dicit h̄: rescisso cōtractu. s. p̄ in inte. restitutōem.
k ¶ Recipi. ab ēptore.
l ¶ Propt̄ qꝺ. i. q2 sepe ꝯtigit āpliorē sūmā r̄ddit⁹ distractaꝝ reꝝ reddi. s. ēptori ꝓ accepto p̄cio: hoc ē dicē ꝙ ēptor āpli⁹ sepe p̄cepit ꝯ redditib⁹ ꝗ̄ sit p̄ciū qꝺ dedit: uł ꝗ̄ ecclia iueniat ꝓ p̄cio qꝺ accepit: ꝛ iō magis expedit epo repetere fruct⁹ p̄ceptos ꝗ̄ retinere preciū.
m ¶ Non liceat.
n ¶ Precarie. g° cl̄ici p̄n̄t alienare ecclesia uacāte: q2 capl̄m supplet defectū epi. ex̄ de here. ad abolendaꝫ quod falsū est: ut extra ne se. ua. c. i.

g ¶ Abbatibus. subscriptōe epi. lꝫ abbas nō possit sine cōsensu epi alienare rem ecclie ut h̄. ꝛ. ꝗ. xvij. q. iiij. i uēditōib⁹. ꝛ ex̄ ꝯ re. ec. nō alie. null⁹. tñ
o ¶ Uł ciuili. ꝯ. xcvi. di. bñ i fi. uł dic ciuili. i. p̄ncipis. cui⁹ auctoritas requirit̄ i reb⁹ ab ipso collatis. x. q. ij. p̄carie.

a Militatē .p faciē di .hoc ītellige cū hʒ salariū ō publico: ut xxiij. q. i. militare in fi. ⁊. i. q. ij. siqs eps. al's. sec⁹. x. q. ij. pcarie.

b ¶ Stipendiū. ar. ꝙ ad quē on⁹ spectat ⁊ emolumētum. j. e. quicūꝗ. vij. q. i. pontifices. xvi. q. vi. de lapsis. itē est h ar. ꝙ iudices licite pñt petere sumptus a partibus: ut diri. xi. q. iij. nō licet. ⁊ est simile qd dicit alibi: ꝙ labor non debʒ esse sine fructu: ut xvij. q. i. ibi.

c De laicis. cognitōeʒ nō: nō ligat ꝯstitutio nisi a tēpore sciētie. lxxxij. di. ꝓposuisti ī fi. ff. de decre. ab or. fa. l. ultima.

d ¶ Res ꝓprias .s. q: ō rebus ecclesie non pñt testari: ut ex̄ ō testa. q: . sed moriētes possunt aliqua dare si hoc hʒ ecclesie cōsuetudo. extra de testa. ad hec.

e ¶ Per archipresbyterorū: si defunctus nihil de his disposuit: tunc si hʒ heredē: ei tradet. si nō hʒ ecclesia succedit sicut collegiuʒ succedit in hereditate decurionis. C. de here. decuri. l. ult. j. e. q. v. c. ult. ⁊. s̄. e. eps qui.

f ¶ Judicium. pōt etiaʒ moriēs suā uolūtatē cōmittere iudicio alteri⁹ ut ex̄ de testa. cū tibi.

g Illud qd. successoris. hoc teneas ꝙ moriente epo l' sacerdote successori eius reseruant̄ bona ei⁹: ut hic dicit̄. ⁊. s̄. e. hec huius. Sed moriēte canonico nil reseruat̄ successori: sed diuidit̄ iter canonicos: ut ex̄ ō testa. r̄latū.

h ¶ Iconomi. si ecclesia hʒ iconomū ī ei⁹ ptāte erāt res ecclesie decedētium epo⁊um: ut h ⁊ lxxv. di. qm̄ quidē. si nō hʒ: erāt ī ptāte maio⁊

ciuitatis parochias fatigant̄ aliqd laboris sui capiāt te disponēte subsidij: iustū nāꝗ est ut illi cōsequāt̄ stipēdiū: qui ꝑ tp̄e suū cōmodare reperiunt̄ obsequiū. Itē ex cōcilio urbani pape aluernie celebrato

Excōicentur laici: qui morientium clericorum audent bona diripere.

De laicis qd facta ē: q moriētib⁹ ep̄is siue alijs clericis res defūcto⁊um inuasas ecclesie pauperibusꝗ surripiūt ꝯ quos cōe toti⁹ cōcilij anathema ꝓlatū ē ipso papa huiusmodi sniaʒ ꝓmulgāte: siqs post interdicti pñtis cognitione ep̄o⁊ seu p̄sbytero⁊ aut alio⁊ clerico⁊ res inuaserit: usꝗ ad satisfactiōem excōicetur. ep̄o⁊ uero deficiētiū res p archipresbytero⁊ seu archidiacono⁊ man⁹ aut s̄m mortuo⁊ū iudiciū ꝓ ip̄o⁊ salute i elemosynas dispensent: aut successori q futurus ē reseruent̄ id ipsū de p̄sbytero⁊ seu clerico⁊ alio⁊ reb⁹ p ep̄m uel supradictas p̄sonas aut cui deficiētes cōmiserit fiat. si quis autem aduersus ista presumpserit: anathema sit. Itē innocentius papa secūdus.

De eodem.

Illud qd ī sacro chalcedonēsi cōcilio institutū ē irrefragabilit̄ obseruari p̄cipim⁹ ut uidelicet decedētiuʒ bona ep̄o⁊ a nullo omnino hominū diripiāt̄: sed ad opus ecclesie ⁊ successoris sui in libera iconomi ⁊ clico⁊ p̄maneāt ptāte siqs aūt āmodo hoc attētare p̄sumpserit: excōicatōi subiaceat. Qui uero moriētiū ep̄o⁊ū p̄sbytero⁊ uel clerico⁊ bona rapuerit simili snīe subiaceant. Hoc non solū de laicis: uer̄ etiā de metropolitanis ⁊ quibuslibet alijs clericis ītelligēdū ē sic ī. vi. synodo legit̄.

Res episcopi morientis metropolitano nō lʒ inuadere.

Non liceat alicui metropolitano moriēte ep̄o qui sub eo ē: aut res suas aut ecclesie sue auferre: sed sint sub custodia clico⁊ eccl'ie defuncti ep̄i: usꝗdū ali⁹ ordinet̄ ep̄s si ūo clici i eccl'ia ñ fuerit: tūc metropolitan⁹ illibata oīa ep̄o q ibi ordinabit̄ r̄ddat. Sicut aūt res eccl'ie nulli usurpare lʒ: ita eccl'ie aliena inuadē ñ p mittit̄. Unde gregorius.

Aliena eccl'ie ñ lʒ inuadere.

Sicut eccl'ia ꝓp̄as res amittē ñ d;: ita eā rapacitatis ardore alienas inuadē nō o;. His oīb⁹ auctoritatib⁹ p̄spicue mōstrat̄: ꝙ nulli sacerdotū res ecclesiasticas alicui tradē lʒ: ⁊ ille q ō manū sacerdotis facultates eccl'ie acceperit: nullo iure eas uēdicare potīt: poti⁹ coget̄ restituē ēt qd licite accepit. Sed notādū ē: ꝙ qbusdā causis exigētib⁹ res ecclesie distrahi pñt. cā. n. necessitatis cum cōcilio clerico⁊ū uel ut meliora ꝓspiciant̄ res ecclesie a sacerdotibus distrahi pñt. Unde in aphricano cōcilio legitur.

Nisi cā necessitatis nec ep̄o lʒ rē ecclesie sue usurpare.

Non h̄ñti necessitateʒ nec ep̄o liceat matricis eccl'ie rē sui tituli rapē uel usurpare Itē ex cōcilio carthaginēsi.

Nec presbyteri ignorantibus ep̄is nec ep̄i ignorāte concilio rem eccl'ie uendant.

Placuit: ut p̄sbyteri nō uēdāt rē eccl'e ubi sūt ꝯstituti: nescientibus ep̄is suis: qūo nec ep̄is liceat uendē p̄dia ecclesie icōsulto cōcilio l' cūcto presbyterio sine ulla ncc̄itate. Itē ex ep̄l'a leonis pape uniuersis ep̄is p siciliā cōstitut̄.

Nisi ut meliora ꝓspiciat: rem ecclesie non licet distrahere episcopo.

Sine exceptōe decernim⁹ neꝗ ep̄s de reb⁹ ecclesie sue quicꝗ donare l' cōmutare

de eccl'ia . ut . s̄. c. ꝓrio . si illi nō sūt idonei tūc erūt in ptāte alio⁊ cl'ico⁊: ut. j. c. ꝓrio Qib⁹ deficiētib⁹ erūt in potestate metropolitāi: ut j. e. nō liceat. nisi ibi uisitator sit: tūc ille custodiet eas. lxi. di. obitū

i Non liceat.

k Sicut. aliēas rē alienā sp tenet̄ restituē: nisi illa iā sit ꝯsecrata: ut. xvij. q. iiij. q̄sti. q: nihil ⁊c. liiij. di. generali. ⁊. xiiij. q. ult. cōperimus.

l ¶ Sed notādū. nūc icipit ostēdē qn̄ al's pñt. possint alienari res ecclesie.

m Non h̄ñti. rē sui tituli. i. eccl'ie l' sui titu. i. ad suū cōmoduʒ ut. s̄. c. monem⁹

n ¶ Usurpare. i. alienare. ⁊ ponit̄ ī mala significatione: cū nō subest necessitas.

o Placuit icōsulto .s. cl'ico⁊: ut s̄. c. ꝓri.

p ¶ Presbyterio. h̄ h̄ēs ꝙ ep̄s req̄ret ꝯsēsū sacerdotū ī alienatōe: ut x. q. ij. siqs eps.

q ¶ Necessitate. g° in necessitate pñt eis icōsultis: ut j. eodē terrulas.

a Sine exceptō ne. ⁊ tñ pñt aliq casus excipi. ⁊ sic ē ar. ꝙ lʒ papa p̄cipiat nullaʒ audiēdā exceptōeʒ tñ ē admittenda: ut ex̄ de offi. dele ga. ex pte. ⁊ ex̄ ō rescrip. si qn̄ ⁊. c. cum adeo.

uel uendere audeat: nisi forte aliqd bonum faciat: ut meliora pspiciat ꝛ cū totius cleri tractatu atq; consensu id eligat: qđ nō sit dubiū pfuturū ecclie ꝛ infra: eps rebus ecclie tāq; cōmendatis nō tāq; pprijs utat. Irrita eni epoꝝ uenditio ꝛ pmutatio rei eccliastice erit absq; omniū cōniuentia ꝛ subscriptōe clericoꝝ. Itē dom⁹ urbiū uel castroꝝ: que ecclie plus incōmodi q̄ utilitatis afferūt: ꝫ rectoribus ecclesiarū sicut in superiori capitulo symmachi: Nō liceat pape ꝛc. cōtinet uendere uel cōmutare.

Itez sicut in anathenensi cōcilio legitur.

De eodem.

Terrulas aut uineolas exiguas ꝛ ecclesie min⁹ utiles aut lōge positas puas eps sine cōcilio fratꝝ si necessitas fuerit: distrahēdi hēat ptātē. Seruos quoq; fugitiuos q reuocati retineri nō pñt: similit epis distrahē licet. Unde in eodē concilio legitur.

Alienentur fugitiui qui teneri non possunt.

Fugitiui domos suas aut familiā deserētes: qui etiā si reuocati fuerit teneri ñ pñt simili rōe ab epis si noluerint: aut si illi meruerit distrahant. Item ex concilio apud tansiatum. c. ij. Palea.

Iniustū uidet ꝛ ieptū: ut mācipia q fideles uiri seu femie p redēptiōe aīe sue deo ꝛ scis ei⁹ cōsecrauerit: c⁹cūq; muneris pcio ł cōmutatōis cōmercio iteꝝ i secularē seruitutem redigāt: cū canonica auctoritas seruos fugitiuos tm̄ mō distrahi pmittat. ꝛ iō oīs rectores eccliaꝝ summopere caueāt: ne uni⁹ elemosyna alteri⁹ peccatū fiat. ꝛ ē absurdū ut ab ecclesiastica dignitate seruus decedens hūmane obnoxi⁹ sit suituti. Itē si rectores ecclesie de reb⁹ pprijs tātūdē ecclie restituē uoluerint ecclesiasticas facultates libē dare pñt: ꝛ cōstabūt his quib⁹ date fuerit ppetua firmitate. Unde i agathēsi pcilio legit

Alienatio de reb⁹ ecclie quo rata esse poterit.

Si qs qlibet cōditōe de rebus ecclesie aliquid alienari psūpserit: si de suo pprio tm̄ ecclie cōtulerit q̄tū uilius ē abstulisse: tūc demū illud stare licebit. Itē si seruos ecclie libertati eps donauerit: ea q̄ i manu missione data illis fuerāt: ppetua firmitate tenebūt si tñ q̄titatē canonib⁹ pfixam data ñ excesserit. Unde i eodē cōcilio legit. De eode.

Si quos de seruis ecclie benemeritos sibi eps libtati donauerit: collatā libertatē a successorib⁹ placuit custodiri cū hoc qđ manumissor eis i libertatē cōtulerat. qđ tamē iubem⁹. xx. solidoꝝ numeꝝ ꝛ modū i terrula uel uineola uel hospitiolo tenē. ꝙ si amplius datū fuerit: post manumissoris mortē ecclesie reuocet. Sed notandum est: ꝙ serui ecclesiarum manumitti non possunt nō retēto ecclesiastico pꝛocinio nisi forte manumissor duos

¶ Quicq; donat. nisi modicuz: ex ð dona. ceteruz.
c ¶ Uēdere uł obligare: ut ex ð re. ec. nō alie. nulli.
d ¶ Totius. lxv. di. sanc.
e ¶ Tractatu. quis debeat esse tractatus hēs. x. q. ij. hoc ius.
f ¶ Profuturū. ꝫ nōne suffic ꝙ utiliter ceptuz ē: ꝫ ñ sit īde secut⁹ effect⁹: ut. ff. de neg. gest. sed an ultro Rñdeo ꝙ nō: cum ecclesiaz cōparem⁹ pupillo ñ sufficit utilit ceptuz. nisi ecclesia sit facta locupletior: ut. ff. de neg. ge. si pupilli. in prin. nisi ita sit ꝙ res illa naturalit uel terremotu perierit: ut. ff. ð mino. uieꝝ. §. si locupleti. Sz qd si ecclesia ex illo contractu nō ē locupletata nec dānificata? tūc dicam cōtractū tenere: q2 sufficit ꝙ nihil ad lesionē diuine dom⁹ sit factū: ut. x. q. ij. hoc ius. naz eo ipso ꝙ non est pauperior facta ītelligit locupletior. ff. ð sol. i pupillo. hoc sciat ꝙ ꝫ oīs clerici cōsentiant: si tñ non obseruat forma alienatiōis: alienatio nulla est: ut C. de sacrosanc. ecc. iubem⁹ in fi. ꝛ hic idē dicitur. Itez si fiat alienatio in casu nō cōcesso dūmodo fuet forma alienatōis tenet alienatio: ut ex de his q fi. a pla. cuz uos. ꝛ ex de ēpt. ꝛ uen. cuz dilecti. ꝛ. c. cū cā. ꝫ r̄stituit eccla si pbat se lesā.
g ¶ Cōniuentia. sufficit tñ eorum taciturnitas. extra de his que fi. a prela. cōtinebat. et ē ħ ar. ꝙ nulla est alienatio: nisi adsit subscriptio: ut. xcvi. di. bñ qdē.
h Terrulas. exiguas. forte exiguas uocat nō ualentes ultra. xx. solidos: ut. i. eo. siquos. Va rij 3. ii. modis dicitur aliquid esse modicū: ut dixi. ij. q. vi anteriorū. ubi dicit ꝙ sine decreto nō pñt aliēari res exigue: ut. ff. ð reb⁹ coꝝ q sub tu. l. ult. i pñ. ꝛ. xvij. q. iiij. qcūq; ꝛ. ff. ð transac. cū hi. §. si cū i annos singulos. ar. ꝯ. extra ð dona. ceteꝝ.
i Fugitiui. sed q̄diu ē i fuga uēdi nō pōt. C. ad. l. fal. ð pla. in fuga. Itē pōt fugitiu⁹ uendi sub ea cōditōe si apprehēdat. ff. e. l. ij. Ideo āt phibet uēdi fu⁹ fugitiuus: q2 fuga ē q̄daz species libtatis. ff. de edil. edic. qd sit fugitiuus. §. idē recte.
k ¶ Meruerit in a. e.
l Si quis pstulerit. ergo si de suo tantuz ecclie dedit: euadit penā depositiōis. ꝛ sic est ꝯ. ð. e. monem⁹. ꝛ. c. statuimus. ꝛ. c. diaconi. ubi ñ euadit penā dposi tōis: ꝫ tātū ð suo det. ꝫ ħ loqt in eo casu qñ pus habit⁹ est tractat⁹ cū clicis ꝙ de suo tātū uellz dare: ut posset rez illam alienar ꝛ clici hoc pmiserūt. uł dic ꝙ si eps aliqd dedit ecclie: sed postea tātūdē aliēat ab ecclia: hoc ītelligit fecisse ex uoluntate ecclie. ar. ff. so. ma. doté.
m Si quos. meritos ꝫ q dicūt bñmeriti: sūt tales: q aliqđ insigne seruiciū fecerūt ecclesie. ꝛ pōas exemplū lxxix. di. siqs papa. naz p pimo remunerād⁹ ē suus libertate: ut. i. e. §. i criminali. ꝛ. C. ð ser. q p pre. li. ac. p totum. large tñ benemerit⁹ dr qcūq; nō demeruerit: ut. ff. de ma. te. fu⁹. sic qlibet dr dign⁹ q nō ē i dign⁹: ut ex ð presump. dudū.
n ¶ Libtatez. ð. e. q. ꝛ si illi. ꝯ. ar. ff. si qd i fran. pa. inuius.
o ¶ Ampli⁹. ꝛ ita donatio p pte ualet ꝛ p pte ñ. Itē ē ħ ar. ꝙ utile nō uitiat p inutile. si. C. ð dona. sācim⁹. i. de pse. dist. iiij. si nō scificat. i. xvij. q. iiij. qsti. ꝛ. i. e. q. v. qnia. io.
p ¶ Post manumissoris. ꝛ ante posset: ꝫ postea magis pmo de reuocare posset.
q Sed notandum. ꝛ cetera.

eiusdez meriti ⁊ eiusdẽ pecu
lij: nisi forte manumissor duos
ecclie cõferre uoluerit. Un̄
in cõcilio toletano.iiij. legit.

De epo q nõ retẽto procinio
seruos ecclesie manumittit.

Episcopus q mãcipiũ iuris
ecclie nõ retẽto ecclíasti
co pr̄ocinio manumitti deside
rat: duo meriti eiusdẽ ⁊ pecu
lij corã cõcilio ecclie cui pree
minet p cõmutatõem subscri
bẽtib⁹ sacerdotib⁹ offerat: ut
rata ⁊ iusta ĩueniat diffinitõ ꝯ
mutãt⁊. tũc. n. liberã mãumis
sionẽ sine pr̄ocinio ecclie cõ
cedẽ poterit: qa eũ quẽ liber
tati tradẽ disposuerit: iã iuri
ꝓprio acquisiuit. h⁹mõi aũt li
berto aduersus eccliaz cui⁹
iur⁊ extitit: accusandi ac testi
ficãdi denegẽt licẽtia. qd̃ si p
sũpserit: placet: ut stãte ꝯmu
tatõe ĩ s̄uitutẽ ꝓprie ecclesie
reuocet̃: cui nocere conatur.
Libert⁹ eñi nisi uenia ĩpetra
ta pr̄onũ ĩ ius uocare ñ pmitti
tur. Vñ i. ij. li. digestoꝝ ti. de
ĩ ius uocãdo. Si sine uenia e
dicti ĩpetrata libert⁹ pr̄onuz
ĩ ius uocauerit: ex q̃rela pr̄o
ni uel sup̄dictã penã. i. l. aure
os det: uel a p̄fecto urbis q̃si
ĩofficiosus castiget̃ si ĩopia di
gnoscit̃ laborare. Si vo a col
legio qs manumissus fuerit:
nõ singulis s3 uniuersitati re
uerẽtiam debet. Unde in eo
dem libro titulo eodẽ. Idẽ.
Qui manumittit̃ a corpore a
liquo uel collegio ul' ciuitate
singulos ĩ ius uocabit. nã nõ
ẽ libert⁹ eoꝝ: sed rei publice
honorẽ hr̄e deb3. Et si aduer
sus rẽpublicã uel uniuersita
tẽ uelit experiri: uenia edicti
petẽ d3: q̃uis actorẽ eoꝝ cõ
stituttũ ĩ ius sit uocaturus. si
vo ĩgenuũ p̄nceps fec̃: pr̄ono
reuerẽtiã nõ d3. In crimina
li vo cã si libert⁹ pr̄onnz ĩ ius
uocauerit: caput ei⁹ ⁊ fortu
nas petitur⁹ añ litis exordiũ
capite puuiẽd⁹ ẽ. crimẽ maie
statis excipit̃: uel si pr̄onã il
licito serui cõcubitu uti dep̄
hẽderit. quo casu ẽt seruo cũ
munẽ libertatis dñam accusa
re pmittit̃: sicut. C. li. ix. ti. de
mulierib⁹ q̃ seruis ꝓprijs cõ
miscẽt: Imperator iustinian⁹
ꝯstituisse legit̃. Siqua cũ ser
uo suo occulte rẽ hr̄e detegit̃
capitali sñie subiuget̃ traden
do ignib⁹ vberatõe: sitq3 om
nib⁹ facultas crimẽ publicu3
arguẽdi. sit officio copia nũci
andi. sit etiã seruo licẽtia de
ferẽdi cui libertas ꝓbato cri
mine dabit̃. In pr̄onos etiã
testificari nõ pñt: nisi in qbus
dã casib⁹: ĩ qbus etiã serui in
dños torqueri liberti ĩ patro
nos iubentur. Unde ĩ li. eo.
codi. ti. d̃ qõib⁹ ĩpator ãtoni⁹

De eodem.

Questionẽ de s̄uis ꝯ dños
hr̄i nõ oportet except⁊ ad
ulterij criminib⁹. itẽ fraudati
cẽsus accusatõib⁹ ⁊ crĩe maie
statis: qd̃ ad salutẽ p̄ncipis p
tinet. In ceteris aũt q̃3q̃3 s̄3
ea que seruus ꝯ dñm dixerit
indicaturi sñiam formare nõ

a Episcopus q. pr̄ocinio. tali. s. qd̃ cõsistat ĩ faciẽdo. s.
ĩ seruiẽdo. s3 pr̄ociniũ qd̃ cõsistit ĩ nõ faciẽdo. s. ꝙ
eũ nõ uocet ĩ ius: nõ põt remittẽ: ut pt3 p id qd̃ sequit̃.
Utrũ aũt pr̄onus ex toto possit remittẽ iuspatronatus
notaui. liiij. di. quicũq3
S3 q̃rit̃ q̃re ꝓ uno s̄uo
dãt̃ duo s̄ui: ⁊ ñ ꝓ una
re ecclesie dãt̃ due res
ut. s̃. e. siquis: Rñdeo
q? si seruus ẽ bon⁹ dili
gẽter gerit res ecclesie
⁊ negocia: ⁊ nõ pmittit
fieri fraude3 si ẽ mal⁹ p
eũ põt extorq̃ri vitas.
hãc rõe3 assignat lex. C
de admi. tu. lex q̃ ĩ pri.
b Diffinitõ. i. uolũtas
c Propõ. i. seruus ipe
ꝓprij iuris ẽ factus.
d Accusandi. ergo ui
det̃ ꝙ alr̃ possit accusar̃
ecclesiã: ut si accusatur
ꝙ simoniace elegit ali
quẽ: ut ex̃ de simo. ue
niẽs. uel ꝙ metũ ĩtulit
alicui: ut. ff. qd̃ me. ca.
metũ. §. ij. S3 ꝯ uniuer
sitas nõ põt dolũ ꝯmit
tere: ut. ff. de dolo: si ex
doli. sic nec dr̃ aliquid
possidẽ. ff. de acq. pos.
l. i. §. ulti. Nec ciuitas
põt excõicari: ut. xxiij.
q. iij. si habes. Itẽ uni
uersitas p actorẽ uel ꝓ
curatorẽ suũ d3 se defẽ
dere. sed ĩ crimine nõ ĩ
teruẽit ꝓcurator: ergo
uniuersitas nõ põt de
crimine cõueniri qd̃ ue
rũ ẽ. Dicas ergo h̃ põi
uerbũ accusandi ꝓ uer
bo agẽdi. uel intellige
cũ ep̃s accusat̃ d̃ crimi
ne qd̃ cõmisit de ꝯsilio
uniuersitatis: ut. xvi. q.
vi. placuit. Itẽ p modũ
inq̃sitõis põt agi ꝯ uni
uersitatẽ ꝓut legit̃ ex̃ d̃
simo. ueniẽs. ul' dic ꝙ ñ
ꝓcedit̃ ꝯ uniuersitatẽ:
s3 poti⁹ ꝯ singulos. io.
Ego credo ꝙ uniuersi
tas nisi sint ĩfãtes ⁊ si les p̄sone accusari põt: q? dolũ ꝯmit
tere põt. nec obstat lex illa. ff. d̃ dolo. si ex dolo: q? qd̃ ibi
dr̃ nõ põt cõmittẽ dolũ: supple de facili. ⁊ uidemus ꝙ se
pe capitulum accusatur ⁊ excõicat̃ ⁊ ꝯciliũ citatis. b.
e Ut stante. ergo pena soluta r̃ manet ꝯtractus ĩ sua fir
mitate. xxv. q. ij. quecũq3. quod al's nõ ẽ ueꝝ nisi hoc sit
dcm̃: ut. ff. de trãsac. q fidẽ nã ĩiquũ ẽ ꝙ simul hẽatur pe
na ⁊ res. ff. d̃ do. excep. apud. §. labeo. ex̃ de pe. sñã.

f Libertus. sine uenia. i. licẽtia agẽdi.
g Laureos. nisi peniteat ante lit. contest. ut. ff.
de in ius uocan. quãuis.
h Si ĩopia. paupes. n. semp puniunt̃ uerberib⁹. s̃.
e. fraternitas.
i Inofficiosus.
i. impius.
k Ui mãumit
tit̃. singulos. sed
cõis lib̃t⁹ duoꝝ
neutꝝ põt in ius
uocare. ff. de in
ius uo. cõis liber
t⁹. quia res cõis
oĩu3 ẽ. ff. de ritu
nup. illud.
l Actorẽ. glosa
uit ãt quidã hec
ĩ ꝓp̃a cã ñ ĩ cã u
niuersitatis. hec
glo. falsa ẽ: q? bñ
põt ꝯueniri ꝓcu
rator pr̄oni l3 nõ
ip̃e pr̄on⁹: ut. ff.
d̃ obse. l. l3. ff. de
ĩ ius uo. s3 ⁊ si. §.
ult. s3 ip̃e pr̄onus
siue suo siue alie
no nõie agat: nõ
põt ꝯueniri a lib
to: ut p eãdẽ. l. ꝓ
bat̃. s3 ecõuerso
ẽ ĩ liberto: q? l3 li
bert⁹ suo nõie ñ
possit conuenire
pr̄onũ: tñ nõie al
terius põt: ut. ff.
e. quesitũ.
m Ingenuum:
restituẽdo eũ na
talib⁹. ut. ff. d̃ na
tal. resti. l. ij.
n Siqua capita
li. hodie adulte
ra vberat̃ ⁊ d̃tru
dit̃ ĩ monasteriũ
ut. C. d̃ adl'. auc.
s3 hodie. Ul' dic
ꝙ auc. intelligit̃
qñ ñ adulterat̃ cũ
ꝓp̃o seruo. Sed
nũqd seru⁹ põt
accusare dñaz su
am si cũ aliẽo seruo adulterat̃: ñ: q? loqt̃ h̃ d̃ ꝓprio
tm̃ seruo. silr̃ nec dña uiꝝ suũ põt accusare si cũ an
cilla sua iacet uel cũ aliena: cũ hoc cautũ nõ ĩuenio
hoc iõ q? detestabili⁹ ẽ h° crimẽ ĩ muliẽ q̃3 uiro. io.
Male dicit. io. q? accusari põt mlr ⁊ uir si cũ ãcilla
sua fornicet̃: aut femĩa si adulteriũ ꝯmittat: ut ex̃ d̃
diuor. ex lr̃is. b
o Uerberatõe. i. vberãdo.
p Questionez census. reipub. uel etiam ecclie. q?

eccl'a ꝯpat̄ reipub.C.de sac.sāc.ecc.l.ut inť diuinū.
p ¶ Si alijs.dicūt quidam ꝙ nec in exceptis crimi
b⁹ seruus ꝯ̄ dn̄m admittit̄:nisi aliqua p̄sūptio p̄ce/
dat. nā ꝟui ⁊ uiles sem̄ q̄ōibus subdūt̄:ut.iiij.q.
iij.si aūt ea rei ꝯ
ditio sit.sed a q̄ō
ibus nūq̄ʒ est in
cipiendum:nisi p̄
cedāt iudicia: ut
extra de re. iuris
cum in cōtēplati
one.s3 littera ista
hoc nō patitur.
dico ergo h̄ spe/
ciale:ut initiū su
matur a tormen
tis.Similiter cū
maritus dicitur
uxorem occidisse
C.ad.l.cor.d̄ sic.
l.ulti. ⁊ cū agit̄ d̄
occiso dn̄o.ff. ad
sylla. ⁊ si p̄cursor
cert⁹.§.i.
q ¶ Prescriptōis
exceptōis talis.s.
iste ē seru⁹ me⁹.
⁊ iō nō audiet̄ cō
tra me.
r ¶ Interrogari.
nisi cum de facto
suo iterrogat̄:ut
iiij.q.iij.itē ꝟui.
s ¶ Insolitum.ma
trem. na3 mater
qn̄q3 gerit tutelā
filioru3:ut .C. qn̄
mu.tu.off.fūgi.l.
ij.et finita tutela
pōt agi ꝯ̄ istos q
nō hn̄t loco dn̄o/
rū cū pupillū spo
liāt.ff.d̄ uluc.pro
ēptore qui fūdū.
§.si tutor.
v Liberti.redi
re.s3 q̄re co
gūt̄ isti redire cū
nulle op̄e sint eis
iposite.libt⁹.n.n̄
tenet̄ p̄stare op̄as
nisi sint eis iposite
C.de op.lib.l.i.l3
honorē eis exhibere teneat̄.⁊ ēt alere ip̄3: ut.C.de
op.li.l.i. ⁊.l. mr̄.sed dicas aliđ esse i libertis eccle/
sie:ut.s̄.e.diaconi. tn̄ l3 liberti eccl'ie teneāt ei p̄sta
re op̄as: n̄ tn̄ tales q̄les serui.aliqua enim dicit̄ esse
dn̄ia:ut.ff.de op.li.si libertus.
q ¶ Ingrati actiōe. i factū q̄ dat̄ pp̄ igratitudinē.n̄
n.ē hoc ꝓpriū nomē actōis.sic dr̄ actio oneris aduer
si:q̄ dat̄ ꝓpter onus aduersum: ut.ff.locati in naue

debeant: tamen si alijs quoq3 probatōibus fides ueritatis inuestiget̄: p̄scriptōis inuidia euanescit. In pecuniarijs uero causis ex inopia probationū seruos ꝯ̄ dn̄m posse iterrogari manifestū ē. Item. Insolitū est ⁊ graue exēplo: audiri seruos aduersus tutores uel matrē dn̄oꝝ suoꝝ: nisi ubi tutele agat̄. Si uero libertus sua auctoritate a patrocinio eccl'ie recesserit: si admonitus redire ꝯtēpserit: in seruitutē reuocabit̄. Unde in eodē ꝯcilio legitur:

De libertis eccl'ie qui ab eius patrocinio discedunt.

Liberti ecclesie q ab eius patrocinio discedētes q̄buscūq3 p̄sonis adheserint: si admoniti redire cōtēpserint: manumissio eoꝝ irrita sit: qui per inobediētie cōtēptū igrati actiōe tenētur. Item ex cōcilio hispalensi.

Reuocētur i seruitutē eccle/siarū liberti: qui ꝯ̄ eius libertatem superbiunt.

Octaua discussio agitata ē de quodā elisepb ex familia agabienēsis ecclesie: q ab ep̄o suo traditus libertati de libertate ꝯfesti ad cōtumacie morbū trāsilijt. sicq3 p̄ superbiam nō solū eiusdem ep̄i malis uel insidiosis artibus salute3 ledere uoluit: sed etiā patronam ecclesiā libertatis immemor p̄dānauit: aduersus que3 ingrati actio canonū ⁊ legum auctoritate iuste dirigitur .s. ut inmerite libertatis damno mulctatus ad seruitutis nexū coactus reuocetur. taliū enī status q ꝯ̄ ep̄m suū uel patronā ecclesiā nitūtur: decidi potius q̄3 ꝯseruari ꝯuenit: ut quorū libertas p̄niciosa ē: sit salutifera seruit⁹. ⁊ qui superbire uoluerūt adepta libertate: ꝑditi discant obedire subiecti. Itē ex cōcilio toletano.iiij.

Ut patrocinio n̄ discedant ecclesie liberti ad sacros ordines promoti.

De libertis aūt hec p̄cipit s̄ca synod⁹: ut siq p̄sbyteri l' diacōi ab episcopis facti sūt ꝟm modū: quo canones antiq dāt licētiā sint liberi: ⁊ tn̄ a patrocinio ecclesie tā ipsi q̄3 ab eis ꝓgeniti nō recedāt. ab alijs quoq3 libertati traditi et ecclesijs ꝯmēdati patrocinio ep̄i colligātur: ⁊ nec cuiq̄3 donētur hoc a principe ep̄us postulet. De uero lōginquitate tēporis obscuretur cōditio originis: tp̄e sue manumissionis: scribāt liberti ꝓfessionem q̄ se profiteātur de familia eē ecclesie ⁊ ab ei⁹ obsequio se nunq̄3 recessuros. Unde in eodē cōcilio legitur.

Professionem sue cōditōis liberti ecclesie faciant.

Longinquitate sepe fit tēporis: ut nō pateat ꝯditio originis. unde iā decretū est i anteriori uniuersalis ꝯcilij canone: ut professionē suā liberti ecclesie debeāt facē qua ꝓfiteātur se ⁊ de familia eccl'e.

c Octaua discussio.i.questio.
d ¶ Predamnauit.i.ualde dānificauit.
e ¶ Reuocet̄.hic hēs ꝙ ꝓpt̄ igratitudinē reuocat̄ libert⁹ i
ꝟuitutē.⁊ itelligas igratitudinē g̃uē offēsā: q: n̄ nisi ꝓ g̃ra
ui offēsa r̄uocat̄ libtus i
ꝟuitutē ꝓpt̄ easdē cās
ꝓpt̄ q̄s r̄uocat̄ donatō
in auc.ut liberti d̄ cete/
ro coll'.vi.§.illđ. ꝟm le/
ges ueteres suffic̄ leuis
offēsa.C. d̄ li. ⁊ coꝝ li.l.
ij.Itē hic hēs ꝙ siue cō
mittat libert⁹ eccl'ie in
g̃titudinē ꝯ̄ eccl'ia3 siue
ꝯ̄ ep̄m r̄uocat̄ i ꝟuitutē
sec⁹ si ꝯ̄ aliū d̄ eccl'ia.s̄.
e.q manumittitur.
f ¶ Proditi.i.d̄ iobedi/
entia conuicti.
g De libertis.ab eis
ꝓgeniti.ergo filij
libtoꝝ debēt obediētiā
p̄stat̄ eccl'ie sue sic̄ ⁊ pa
tres coꝝ ut hic.⁊.C.de
li.⁊ coꝝ li.libertine.S3
ꝯ̄.qđ ex libera nascit̄ in
genuū ē:ut.C.de op.li.
qđ ex liberta.So.qda3
itelligūt.l.illā libtine.d̄
filijs māumissis cū p̄re
⁊ an̄ māumissiōe3 natis
leges ꝯ̄rias itelligūt d̄
natis p⁹ manumissiōe3
s3 hoc stare nō pōt: q: h̄
dicit̄ tā ab ipsi q̄3 ab eis
ꝓgeniti. Itē ex sequēti
capl'o.j.e.liberti. p3 ꝙ
itelligit̄ d̄ filijs natis p⁹
manumissiōe3:ubi dicit
d̄ futura ꝓle ꝙ ab eccl'e
p̄rocinio se nō pōt sub/
trahē.io. iō qdā dixerit
istđ speciale eē i libertis
eccl'ie:ut filij nati p⁹ma
numissiōe3 patrū suorū
sint liberti eccl'ie. Tu di
cas ꝙ filij nati post ma
numissionē: sunt igenui
s; tn̄ obnoxij eccl'ie quo
ad q̄sdā op̄as q̄ cōsistūt
i honore i assurgēdo ⁊ i
salutādo.itē ꝙ nō uoca
būt eam in ius: al's re/
uocantur in seruitutē:ut in.c.se:
h ¶ Nō recedāt.h̄ h3 locū distinctio decre.ex̄ de ꝟ. nō or.
eo libentius.est tamē hoc speciale i libertis ecclesie: ꝙ ēt
l3 facti sint sacerdotes: ꝙ pp̄ ingratitudinē reuocāt̄ in ser/
uitutem:ut.liiij.di.qui ex famulis.
i Longiqtate.quia si p̄.x.ānos steterit i libertate: am/
mō liber habet̄:ut ex̄ d̄ ꝯu.ser.l3.ff. q ⁊ a qui.ma.li.
si cū.§.aristo.ul' si mat̄ alicu⁹ tp̄e mortis eius se ꝓ libera

gesserit: ⁊ filius ei⁹ per quinquēniū vixerit ut liber: ammodo liber erit ut. C. ne de sta. defunc. l. ij. ⁊. iij. sed lꝫ seruus fugitiuus se ꝓ libero gesserit: nō iō est in possessione libertatis: ut. C. de agri. ⁊ cēsi. cū simus. in fi. li. xi. ⁊. ff. de acq. pos. l. ꝑ eū in fi.

i ¶ In anteriori. nō determīat h̄ ꝺ quo dicat.

k ¶ Infra annū. similit̄ sꝫ vasallus infra annum nō petit inuestiturā: cadit a iure feudi: ut ī consti. frederici. nec obstat qꝺ legit̄ ex̄ de iureiur. veritatis. vbi dicitur ꝙ n̄ iurat successori pape. pōt. n. dici speciale esse ibi indulgentiam. i. emphiteota sec⁹ est: q꞉ licꝫ nō soluat canonē infra annū tn̄ nō expellitur: x. q. ij. hoc ius. Nota ꝙ excursus anni priuat aliquē libertate sicut excursus āni ꝓbat crimē xi. q. iij. rursus. sic. xx. q. ij. puella. sic ex̄ de offi. ord. pastoralis. sic. liiij. di. si seruus.

l ¶ Liberti. moritur. Ecclesia nō potest esse nulla: ut. xxiiij. q. i. pudenda.

m ¶ Progeniti. ꝓpter hoc dixerūt quidam ꝙ speciale esset in ecclia ꝙ filij libertoꝝ ecclesie sint liberti ecclesie: qꝺ n̄ est verū. sed tn̄ quo ad quid sunt astricti ecclesie: ut ei assurgāt: ut eā nō accusent. ī. e. eps q cū. §. sequenti.

n ¶ Pro remuneratiōe.

a ¶ Quicūqꝫ. prelati.

b ¶ Suffragio. i. q꞉ suffragium prestitit ecclie ꝯsilio vel auxilio.

c ¶ Prouiderit. alicui.

d ¶ Promiserit videt̄ ꝙ aliquis obligetur nudis uerbis licet non intercessit stipulatō: ut extra de testa. iudicāte. xxij.

esse ⁊ eius obsequiū nūqꝫ relicturos. vnde his quoqꝫ nos adijcimus: ut quotiēs cursuꝫ uite sacerdos ipleuerit: ⁊ de hac vita migrauerit: mox cuꝫ successor eius aduenerit: oēs liberti ecclie uel ab eis ꝓgeniti chartulas suas ī ꝯspectu oīm debent ipsi q substituitur pontifici publicare ⁊ ꝓfessionē in ꝯspectu ecclie renouare: qt̄enus status sui uigorē ⁊ illi obtineāt: ⁊ obediētia eoꝝ ecclia non careat. si aūt scripturas libertatis sue infra annū ordinationis noui sui pōtificis mātfestare ꝯtēpserit aūt ꝓfessiones renouare noluerint: uacue ⁊ inanes chartule ipe remaneāt ⁊ illi origini sue redditi sint perpetuo serui.

Item ex eodem.

Nec liberti nec eoꝝ posteri a patrocinio discedāt ecclie.

Liberti ecclesie: q꞉ nūqꝫ eoꝝ moritur patrona: a patrocinio ecclie nūqꝫ discedāt nec posteritas quidem eoꝝ sicut priores cāones decreuerūt. ac ne forte libertas eorūꝫ in futura ꝓle n̄ pateat: ipsaqꝫ posteritas sese ab ecclie p̄rocinio nō subtrahat: necesse ē ut tam idē liberti qꝫ ab eis geniti ꝓfessionē epo faciāt: per quā ex familia ecclie libertos effectos se eē fateant̄: eiusqꝫ p̄rocinium n̄ relinquāt: sꝫ iux̄ ꝟtutem suā obsequiuꝫ ei uel obedientiā ꝑbeant. Pro remuneratione ipensi obsequij res eccliastice utilitatis pn̄t donari. Unde ī toletano cō cilio. iiij. legitur.

Que de rebus ecclie in remuneratione obsequij p̄stant̄: rata ꝑmaneant.

Quicūqꝫ suffragio cuiusli bet aliquid eccl'astice utilitatis ꝓuiderint: ⁊ ꝑ eo qꝺcunqꝫ cōmodū in remuneratōne ꝓmiserint: ꝓmissi solutionē eos absoluē oportebit: ita ut ad ꝯciliū cōprouinciale deferat̄: ut eoꝝ ꝯuenientia ꝯfirmetur: q꞉ sicut paulus ait: Dignus est mercenarius mercede sua. Item gregorius:

Serui ecclesiaꝝ in eorūꝫ dominiū trāsferri pn̄t: qui ecclesiasticis utilitatib⁹ deseruiūt.

Ecclesiasticis utilitatibus desudātes eccl'iastica dignū ē remuneratione gaudēt: ut qui se uolūtarijs obsequiorū necessitatib⁹ spōte subijciūt: digne nostris ꝓuisionibus ꝯsolētur. q꞉ igit̄ theodorū virum eloquentissimū cōsiliariū nr̄m mācipioꝝ cognouimus ministerio destitutū: iꝺo pueꝝ nomine acosimuꝫ natione siculū iuri dn̄oqꝫ suo dari tradiqꝫ p̄cipimus. quē qm̄ ex nr̄a auctoritate iaꝫ possidet: hui⁹ necesse fuit scripti ꝑ futuri tpis testimonio ac robore largitatis ⁊ auctoritate fulciri: quatenus dn̄o ꝓtegente secure eū semper sine ullius retractionis suspicione: ut dominus ualeat possidere. Miserationis quoqꝫ intuitu serui eccliarum libertati donari pn̄t. Unde gregori⁹ mōtane ⁊ thome.

Miserationis ⁊ pietatis intuitu serui ecclesiarū possunt manumitti.

Cum redemptor noster totius conditor creature ad hoc ꝓpiciatus humanam uoluit carnem assumere: ut diuinitatis sue gr̄a dirupto quo tenebamur captiui uinculo seruitutis: pristine nos restituēt libertati: salubriter agitur: si homines quos ab initio natura liberos ꝓtulit ⁊ ius gētiū iugo substituit seruitutis: in ea qua nati fuerant manumittentis beneficio libertati reddantur. atqꝫ ideo pietatis intuitu ⁊ huius rei ꝯsideratiōe ꝑmoti nos mōtanam ⁊ thomā famulos scē romane eccl'e cui deo auctore deseruimus: libertos ex hac die ciuesqꝫ romanos efficimus: oīmeqꝫ urm

q. v. iuramenti. ⁊ ī. e. q. v. quia ioannes. quod uerum est. ⁊ pōt dici ꝙ competit actio ex nuda promissione. s. conditio ex canone illo. ī. xxij. q. v. iuramenti.

e ¶ Ecclesiasticis. voluntarijs. voluntarium vocat ⁊ tamē dicit inesse necessitatem: quia ab initio est voluntariuꝫ: sed postqꝫ illud incepit: tenetur illud consummare: ut. C. de act. ⁊ obli. sicut. ⁊ habes hic: ꝙ ecclesia tenetur ad ātidota: ut extra de testa. cum ī officijs.

f ¶ Testimonio. i. instrumento suo quod fuit ei testimonium profuturum.

g ¶ Cum redemptor. h̄ habetur forma sub qua fiunt manumissiones: et planum est.

o ¶ Ius gentiuꝫ alibi dicitur ꝙ ꝺ iure diuino est inducta seruitus. sꝫ ꝺ hoc dixi. ā. di. i. ius gentium.

i ¶ Relaxamus. scꝫ nomine eo ipso quod aliquis iter vivos manumittit videtur ei peculium datum: nisi expresse adimat. C. de pecu. eius qui li. meruit. l. vnica. sed dicas: quod aliud est in libertis ecclesie. nam eis in manumissione non licet dari ultra summam xx. sol. ut. s. eo. si quos.
k ¶ Cum trib⁹. ergo nō requiritur consensus omnium: vbi libertas datur. et hoc in favorem libertatis fit: vt. C. de comuni servo ma. l. i. ar. cōtra. liiij. di. c. i. s. e. epus qui Item videtur hic quod sigillum pape non facit chartā autenticam: nisi adsit subscriptio.
i ¶ Ecclesiarū. clericorū. ar. quod eodem privilegio gaudent servi clericorum quo eccle. j. xvi. q. i. sil'r. si. lxxxvij. disti. eos qui. et lxxxix. di. iudicatum. clerici enim et eorum mācipia sunt exempta ab omnibus muneribus civitatum: nisi subsit magna necessitas: extra de imun. ec. non minus. C. de epi. et cle. l. ij.
a ¶ Aurum. assyrij. i. babylonij qui cum nabuchodonosor ceperunt hierusalē et abstulerunt vasa de templo domini. j. de conse. di. i. uestiméta.

relaxamus servitutis peculiū hanc aūt manumissionis paginam patrio notario scribēdā dictavimus: et ppria māu una cū tribus p̄sbyteris prioribus et tribus diaconibus pro plenissima firmitate subscripsimus: uobisqꝫ tradidimus: actum in urbe romana. Itē servi ecclesiarum publicis angarijs nō debēt fatigari. Unde in cōcilio toletano. iij. legitur.

Servi ecclesiarum publicis angarijs non fatigentur.

Ecclesiarum servos et epōrū vel p̄sbyterorum vel omniū clericorum a iudicibus vel exactoribus publicis ī diversis angarijs fatigari dolemus. propter quod omne cōciliū a pietate gloriosissimi dñi nr̄i poposcit: ut tales usus deinceps inhibeat. sed servi suprascriptorū officiorum in eorū usibus vel ecclesie laborent. Siquis vero iudicum vel actorum clericū aut servum clerici vel eccl'ie in publicis ac privatis negocijs occupare noluerit: a cōmunione ecclesiastica cui impedimētum facit: efficiatur extraneus. Item pro alimonia pauperum: pro redēptione captivorum res sacras distrahi licet Unde ambrosius ait in libro de officijs. Res sacre qb⁹ ex causis alienari debeant.

Aurum ecclesia habet nō ut servet: sed ut eroget et subveniat in necessitatibus. quid est opus custodire qd' nihil adiuvat? an ignoramus quātum auri atqꝫ argenti de templo domini assyrij sustulerūt? nōne melius conflat sacerdos pro alimonia pauperum: si aliqua subsidia desunt: quā si sacrileg⁹ cōtaminat et asportat hostis? nōne dicetur⁹ est dñs: cur passus es tot inopes fame mori? certe habebas aurū unde ministrasses alimoniam. cur tot captivi in captivitatem ducti nec redempti ab hoste occisi sūt? melius fuerat: ut vasa viventium servares quā metallorum. his non potes respōsum referre. quid enim dices? timui ne templo dei ornatus deesset. respondet: aurū sacramenta nō querunt: neqꝫ auro placent: que auro nō emunt. ornatus sacrorum redēptio captivorum est. et vere illa sunt vasa preciosa: que redimūt animas a morte. ille ver⁹ thesaurus est domini: qui operatur quod sanguis eius opatus ē. Et post pauca: nemo potest dicere: cur pauper vivit. nemo pōt queri: quia captivi redempti sunt. nemo pōt accusare: quia templū dei est edificatum. nemo pōt indignari: quia humādis fidelium reliquijs spacia laxata sūt. nemo potest dolere: quia in sepulcris xp̄ianorum requies defunctorum est. In his tribus generibus vasa eccl'ie etiā initiata confringere cōflare vendē licet. opus est: ut de ecclesia mystici poculi forma nō exeat nec adversus nefarios sacri calicis ministeriū transferatur. ideo primum intra ecclesiam quesita sunt vasa que initiata nō essēt. deniqꝫ cōminuta postremo cōflata per minutas erogationes dispēsata egentibus captivorūqꝫ precijs profecerunt. quod si desūt: nova et que nequaquā initiata videātur. et in huiusmodi quos supra dixi usus oia arbitror pie posse cōverti. Item hieronymus.

Non parietes ornare sꝫ pauperibus providere gloria episcopi est.

Gloria episcopi est pauperum opibus providere. ignominia sacerdotis est proprijs studere divitijs. natus in paupere domo et in tugurio rusticano qui vix milio et cibario pane rugientem ventrem saturare poteram: nunc similam et mella fastidio.

b ¶ Ministrasses. i. ministrare debuisses.
c ¶ Occisi sunt. tunc demum cum timet mors redimi debent captivi vt nō. s. e. sicut dño.
d ¶ Timui. si forte se excusabit.
e ¶ Quid. i. simile illi.
f ¶ Spacia. ampliata.
g ¶ In his tribus. in alimonia pauperum: in redemptione captivorum: in edificatiōe templi: vel augmentatione cimiterij.
h ¶ Mystici. i. forma calicis in quo mysticum poculum sanguinis xp̄i conficitur. et quod dicit de ecclesia: intelligunt quidam de ecclesia in qua est: quia cū sit res sacra non potest vendi etiā alij ecclesie: de hoc notavi. x. q. ij. hoc ius.
a ¶ Gloria. cibario. s. famulie.
b ¶ Rugientem. i. famelicum.

c ¶ Multi parietes.i.imperitos.sic.xlvi.di.sunt.nōnulli.
d ¶ Et colūnas.i.peritos.
e ¶ Subtrahunt.i.nō recipiūt.
f ¶ Opponat.ar.ab exēplis nō esse argumētandum.
g ¶ Hec pbabāt. sꝫ nō nc hec hodie pbātur a dño:ut.j. de cō. di.i.⁊ calix:ita:sꝫ nō i supabūdātiam:ut nō habeat delect⁹ psonaꝝ.lxxxvi.di.nō satis.xlvij.di.sic.
h ¶ Peccatoꝝ uenialiū quia cerimonialia tollebant tātū uenialia peccata:sicut hodie aqua bñdicta ut.j. ð cō.di.iij.aqua.
i ¶ Crucem. sustinēdo contumelias.
k ¶ Amico.uel cautuꝫ. cū ideo quia expectat maioꝛ necessitas.
l ¶ Timidū.sꝫ iō fac: qꝛ timet ne sibi deficiat.
m ¶ Crates.diuitias:nā ve philosophātes ɔtēnūt pecuniā.ff.ð uaca.mu.l.i honoꝛib⁹.§.ult.
n ¶ Aliēa.i.res ecclie.
o ¶ Plenus uenter.pla t⁹ plenus diuitijs.
p ¶ Nō hierosolymis.i. ñ tm̄ esse platū : sꝫ opa plati facē laudabile est
a S .xxij.q.v.cauete. Epe fit.obsistat.ð facto non de iure.s̄.e.longinquitate.
b ¶ Cuiuscūqꝫ epi.j.xvi q.iij.si eps.⁊.c.clerici.
c ¶ Largitate. sꝫ qūo ē largitas si dr̄ pcaria:cū de pcaria certa pensio statuat.x.q.ij. pcarie Rñdeo:nō ē pcaria sꝫ donatio g̃tuita quo ad usufructū.⁊ iō dicit.ꝙ interueniet scriptura: ne possit allegar pscriptō nē.nā p quātūcūqꝫ tēpus possidēt nūq̃ pscriberet:ut.xvi.q.iij.clerici . fructuari⁹.n. ñ pōt pscribē: insti. p q̃s psonas no.ac.§.fructuari⁹ nec ille qui alieno noie possidet:ut ex̄ de pscri pti. si diligēti.C. de pscript.xxx.an.male.
d ¶ Sub pcarie.i. sic solet fieri i pcaria.nō enī

Item eiusdem ¶ Multi edificāt parietes: et colūnas ecclesie subtrahūt:marmoꝛa nitēt:auro laq̄aria splēdent:gēmis altare distiguit: et mīstrorū christi nulla ē electio.neqꝫ vo mihi aliqs oppōat diues i iudea tēplū mēsam lucernas turibula patellas cyphos mōtariola et cetera ex auro fabricata. tūc hec pbabant a dño qñ sacerdotes hostias imolabāt:et sāguis pecudū erat remissio peccatoꝝ. q̃qꝫ hec oia pcesserint i figurā.scriptū est aūt ppt nos i quos fines seculoꝝ deuenerūt.nūc vo cuꝫ pauptatē dom⁹ sue paup dñs dedicauit:poꝛtem⁹ crucē et ð licias lutū putem⁹. Itē eiusdē. ¶ Amico rapere quippiam furtū ē:ecclesiā fraudare sacrilegiū ē.accepisse paupibus erogādū et esurientibus plurimis illud reseruare:uel cautū uel timidū ē:aut qð apertissimi sceleris exide aliquid subtrahē: omniū pdonū crudelitatē supat. Itē eiusdeꝫ ¶ Crates ille theban⁹ hō quōdā ditissim⁹:cū ad philosophādū athēas pgeret: magnū auri pōd⁹ abiecit. neqꝫ putauit se posse ⁊ uirtutes ⁊ diuitias siml possidere.nos suffarcinati auro christū paupeꝫ seqmur ⁊ sub ptextu elemosyne pristinis opibus incubātes quomō possum⁹ aliena fideliter distribuere:qui nostra timide rser uamus:plenus uēter facile ð ieiunijs disputat. ñ hierosolymis fuisse sꝫ hierosolymis bñ vixisse laudādū ē. Item largitate etiā epi stipendiū ð rebus ecclesie clericis dare lꝫ cuius pfessio sub pcarie nomie fieri debet. Unde i.vij. cōcilio tol.legitur.

Qui beneficiū ab ecclia accepit eius professioneꝫ nomine precarie faciat.

Sepe fit:ut pprietati originis obsistat longinquitas tēpoꝛis. quapꝛopter pro uidēdū decernimus:ut siquis clericoꝝ stipēdium de rebus ecclesie cuiuscūqꝫ epi pcepit largitate sub pꝛecarie nomie ðbeat pfessionē scribere: ne per retētionem diuturnā pꝛeiudiciū afferat ecclie. et que cūqꝫ in vsu percepit debꝫ vtiliteꝛ laboꝛare:ut nec res diuini iuris videāt aliqua occasione negligi:et subsidiū ab ecclesia cui deseruiūt pcipere possint clerici. qð siquis eoꝛū cōtēpserit facere:ipse se stipēdio suo videbitur pꝛiuare. Religionis quoqꝫ intuitu ea i quibus ecclesia detrimentū nō patitur:monasterijs tradi possunt. Unde in toletano ɔcilio legitur.

Licet religionis intuitu res ecclesie alienare.

Si episcopus unā de parochianis ecclesijs suis monasteriū dedicare uoluerit:ut i ea monachoꝛum regulariter cōgregatio viuat:hoc de cōsensu concilij sui habeat licentiam faciēdi. qui etiā si ð rebus ecclesie pꝛo eoꝛum substātia aliquod detrimentum ecclesie non exhibeat: eidem loco dōauerit:sit stabile rei enim bene statuende sanctuꝫ concilium dat cōsensum. Item ex eodem.

Nō vltra qnīquagesimā partem rerum ecclesie mōasterio quod cōstituit episcopo licet conferre.

est h contractus pꝛecarie: sed donatio usufructus episcopi.xvi.q.iij.si eps.⁊.c.clerici.
e ¶ Laboꝛare.i.colere.
f ¶ Pꝛiuare.ar.clericū posse remoueri ab ecclesia: si negligit agros ul alias utilitates ecclesie:sic .ff.de peti.he.ei q ptes §.cū pdia.⁊.C.locati .l.iij. naꝫ pp negligētiā aliqs deponit:ut.lxxxi di.dictum.
g S I eps.h habes ꝙ de seculari ecclesia potest fieri ab epo monasteriū:ut ex̄ de eccl.edifi. ad audiētiā.sed ecōuerso nō pōt: ut xix.q.iij. q̄ sel.ex̄ de reli.do. inter quattuoꝛ. nisi fiat auctoꝛitate pape: ut ex̄ de cen. cū uenerabilis.⁊ ex̄ ne cle. ul mo. c.relatū. uel ubi alit nō possit loc⁹ refoꝛmari: nisi p canonicos seculares:ut ex̄ i eadeꝫ decretali iter q̄tuoꝛ.
h ¶ Detrimētuꝫ. g̃ue.si.n. lederet eccliaꝫ g̃uit possꝫ reuocari:ut.s̄.e. aplicos i fi. ⁊.j. c.pꝛoximo.
i ¶ Cōsensuꝫ. q̄ro de quoꝝ clericorū ɔsensu hoc intelligas:an ð clericis epalis ecclesie:an de clericis parochie illius? Rñdeo de clericis ecclie cathedralis.nā cōsensus clericoꝝ ecclesie cathedral requirit circa oꝛdinatiōem ⁊ dispositōeꝫ clericorū:ut.xxiiij. dist. eps .lxvij.di.reli q.s̄.c.aliēatiōes lau.tñ ⁊.h.intelligūt ēt regrēdū

cōsensum clericorum parochialis ecclesie. nam isti sine culpa nō debent priuari suis stipendijs.xvi.q. vij.inuentū.videtur tñ sufficere si epūs eis prouidet necessaria vel ibi vel alibi:vt extra de ecc.edif. ad audientiam.⁊ sic videtur ꝙ eis inuitis possit hoc facere.ar.extra de excel.prela.sicut vnire.

k Bone rei.qui quagesimā. sȝ nūquid episcopus pōt dare cētesimā vel quinquagesimā sine ꝯsensu canonicoꝝ videt̄ ꝙ sic:extra de his que fi.a p̄la.sine cōsensu capi.pastoralis.etiam nō obstāte iuramēto de nō alienandis reb⁹ ecclesie:⁊ extra de ec.edifi.tua. nemo enim pōt accusare epm ꝙ tēplum dei edificauit:vt.s̄.c.auruȝ Iteȝ quia sufficit a iure semel ꝯcessum. vnde nō est necesse r̄quirere nouū cōsensum. ff.de cōdi.insti. que sub ꝯditione §.vlt.sed ꝯtra.ex̄ de dona.pastoralis.extra de his que fi.a prela.cū vos.Tu dicas ꝙ licet a iure pmittatur ei talis donatio:tñ facit eādem de cōsensu clericoꝝ:vt.s̄.c. .c.proximo.s̄.c. aplicos.vehemēter tñ obuiat illa decre.pastoralis̄ nisi fiat vis litter̄ Sed quid si ep̄s plures donationes fec̄:ita ꝙ oēs simul excedāt quinquagesimā an dices vltimā reuocari vel omnes? videt̄ ꝙ tm̄ vltia quia sola illa fuit

Bone rei dare ꝯsilium ⁊ p̄sentis habetur uite subsidiū ⁊ eterne remunerationis expectare,cernit premiū. qⁱsquis itaqȝ epoꝝ in parochia sua monasteriū cōstruere forte uoluerit:⁊ hoc ex rebus ecclesie cui p̄sidet ditare decreuerit:non amplius ibidem q̄ȝ quinquagesimā ptem dare debebit:ut hac tēperamēti eqtate seruata:⁊ cui tribuit cōpetens subsidium conferat:⁊ cui tollit dāna grauia nō infligat. Ad eccl'am uero que monasticis nō informabit regulis aut quā ꝓ suis magnificare uoluerit sepulturis:nō amplius q̄ȝ centesimā partē census ecclesie cui p̄sidet ibideȝ conferre licebit.ea tñ cautela seruata: ut unam tm̄modo que placuerit ex his duabus remunerationem assumat.

Item gregorius.

Iure pietatis res ecclie monasteriorum edificijs tradere licet.

Religiosam uitam eligentibus congrua nos oportet consideratione ꝓspicere: ne cuiusq̄ȝ necessitatis occasio aut desides faciat:aut robur quod absit ꝯuersatiōis infringat.iccirco uibi auctoritate p̄senti p̄cipimus:quatenus domum positam in hac urbe regione quarta iuxta locuȝ qui appellatur gallinas albas ul' hortū iuris sancte romane ecclesie cui auctore deo p̄sidemus:in qua campana quōdaȝ patricij mansisse dignoscitur simul ⁊ hortum atqȝ hospitia que intra eandem domum ianua cōclusit:eidem debes tradere ꝓprietatis iure ꝑculdubio possidendam.in qua domo monasterium ubi cuȝ congregatione sua habitare possit xpo adiuuante cōstruere. ⁊ tam ipsa q̄ȝ que in eius loco honoreqȝ successerit p̄dictaȝ domum ⁊ hortū cum omibus ad se ptinētibus sicut diximꝰ quieto ⁊ incōcusso iure a nobis pietatis ꝯsideratione cōcessam valeat possidē. Ecce ostēsum est:'quō res ecclesie sine culpa dari possint: et ꝯstare his qbus date fuerint

Nunc queritur: si ante tempus sue ordinationis nihil habere videbantur:quid de his fieri debeat:que post ordinationem suam inuenisse noscūtur. De his statutum est in cōcilio cartha.iij.

De his qui primum nihil habentes tempore sue administrationis aliqua acquirunt.

Placuit vt epi presbyteri diaconi uel quicunqȝ clerici qui nihil habentes ordinantur:⁊ tēpore episcopatus ul' clericatus sui agros ⁊ quecunqȝ predia nomine suo cōparant: tanq̄ȝ rerum dominicarum inuasionis crimine teneātur:nisi admoniti ecclesie eadem contulerint.si aūt ipis proprie aliquid liberalitate alicuius vel successiōe cognationis euenerit:faciant inde quod eorum proposito congruerit. ꝙ si a suo proposito retrorsuȝ exorbitauerint:honore ecclesiastico indigni tanq̄ȝ reprobi iudicētur. Item ex concilio toletano.xi.

De ministris qui nulla ecclesie occasione sed sui vtilitate aliqua acquirunt.

Quicunqȝ de sacerdotib⁹ uel ministris pro sua vtili

vitiosa:vt.s̄.c.siquos.⁊.xvij.q.iiij.questi. Ecōtra videt̄ ꝙ de qualibet donatōe ē detrahēdū:vt.C.de inof.do.si totas.ff.ad.l.fal.penales.§.annua.hec qō soluit̄.ex̄ d̄ dona. aplice.io.quid iuris sit de hoc in qōnibus notaui.b.

l ¶ Census. ꝑpter hoc ṽbum census dicit lau.⁊.b.ꝙ d̄ cēsu posset ep̄s dare partē:sed non de possessionibus ecclesie alias reuocaret̄ vł eo viuo vel post mortē suaȝ: vt.xvi.q.iij.si sacerdotes.sed hoc fallum ē:q2 decre.dicit etiā de possessionibus extra de dona.apostolice.

m Religiosam. ergo q dat domū vł aliā rē non videt̄ dedisse ea q̄ sunt annexa ei:nisi

.Q.iij.

expressa fuerit: sic.lxiij. di.ego lodouic⁹.ar.cōtra.ff.si ser.vē.testatrix ff.de act.empt.creditor in fi.

n Nunc querit̄.habeas ꝑ lūma qō n nis qō dicit̄ i.c.i.

o Placuit.habētes. ergo ꝑpter paup̄tateȝ nec ip̄edit̄ nec excusat̄ etiā qs a p̄latura secus ē in iutore:vt isti. de excu.tu.§.sed ⁊ ꝑp̄t paupertatem.

p ¶ Suo.hoc speciale ē in ecclesia:ꝙ licet sacerdos aliqd suo emat nomine de pecunia eccl'ie ꝙ res illa statim facta ē ecclesie:aliud est i reb⁹ p̄uatoꝝ:vt.C.de rei vē. si vt ꝑponis.⁊ de hoc notaui.s̄.c.q.ij.apostolicos.idē qō hic dicitur habes extra de pe.cis.c.i.⁊.c.inquirēdū.⁊.c. siquis.vtrū.aūt p̄sumat̄ de reb⁹ ecclesie vel de reb⁹ suis cōparasse:dr̄ s̄.c.q.i.sint manifeste.

q ¶ Cognatōis.usqȝ ad quartum graduȝ.C.de epis.⁊ cle.auc.licētiam ar.ꝯ.xxxv.q.ij.c.i.

r Quicūqȝ. vendicabit.i.descendet: qñ ecclia inuenit̄ i possessione:sed si heredes essēt ipossessiōe oportet

ecclesiam ꝓbare de iure suo: vt. j. e. q. v. c. i. in fi. sicut nōt. s. e. q. i. sint manifeste. vel intellige quod hic dicit: cū nō hȝ sacerdos hēdes: in auc. de eccle. ti. §. siqs autē eps. col. vlti. ⁊. j. q. v. c. vlti.

f ¶ Pontifices. idem i alijs.

t ¶ Ab extraneis. si aliquid dat tm̄ epo: illud nō tenet diuidere cū ecclesia: sed lȝ aliquid det tm̄ ecclesie: illud diuidēdum est cū epo. ⁊ distingue an propinquo | vel extraneo sit relictū epo vt habes distinctum extra de testa. requisisti. si autē simplici canonico aliquid ē relictuȝ: illud nō tenet diuidere cum ecclesia. semp. n. presumit: ꝙ id qđ datū est ꝑ lato sit intuitu ecclesie datū. ⁊ ē simile. ff. ꝺ an. le. annua. ff. de reb. du. cumb⁹. Hoc tm̄ scias ꝙ aliud est dicere reliquo hoc canonicis istis: ⁊ aliud relinquo hoc ecclesie isti. In priori casu relictū intelligo cis ⁊ nō ecclesie. in secūdo casu ecclesie ⁊ ad vsū eorum lȝ sit ar. cōtra. ff. de re. du. cimbus.

u ¶ Habet. quo ad vsuȝ.

x ¶ Hēat. ad ꝓprietatē

y ¶ Nō poterit. tm̄ si ē heres īstituta ⁊ rogata restituere alteri hereditatē illam: pōt detrahere quartā: vt insti. de fidei cō. here. §. sed qr. sed si ecclesie legaret aliqd vt illud ecclesie restituatur: de hoc dubitare ꝯsueuit: an tūc possit ptē de tali legato retinere: vt. C. cōia de le. l. i. R. i.

z ¶ Episcop⁹. irreuocabile. cū de cōsensu canonicoꝝ hoc facit: alꝰs successor illđ potest reuocare: vt. xvi. q. i. possessiones. ⁊ est hic ar. ꝙ si eps simplr̄ ꝺdit aliqd eccl'e itelligit illud

tate atq; amicitia quocunq; modo aut per scripture seriē aliquid meruit ab aliquo percipere: in rebus ecclesie non poterit numerari. sȝ quod ex inde voluerint facere: ipsoꝝ voluntatis arbitrio subiacebit. ꝙ si hoc post eorum mortem inordinatū fortasse remāserit: ecclesia cui ꝑfuit uel mi nister extitit: hoc sibi in perpetuum vendicabit. Ecce ꝙ illa que nō ex officio ecclesiastico sed ex aliqua prestatiōe sue vtilitatis lucratus ē: potest dare quibus voluerit. Sed queritur de his que sibi cōmuniter cum ecclesia ul' sequestratim ꝓ remedio anime offerunt: vel de tertia pte quam de rebus parochialiuȝ ecclesiarum sibi debitam accipit: si ea poterit dimittē quibus voluerit: De his ita diffinitur in concilio agathensi.

De pontificibus quibus ab extraneis: vel cuȝ eccl'ia aut sequestratim aliquid dimittit

Pontifices quibus in summo sacerdotio constitutis ab extraneis aliquid aut cuȝ ecclesia aut sequestratim dimittitur aut donatur: qa hoc ille qui donat pro redemptione anime sue non pro commodo sacerdotis probatur offerre: non quasi suum proprium sed quasi dimissum ecclesie inter facultates ecclesie computabunt. quia iustum est: vt sicut sacerdos habȝ quod ecclesie dimissum est: ita ⁊ ecclesia habeat quod relinquit sacerdoti. Sane quicquid per fideicōmissum aut sacerdoti aut eccl'ie fortasse dimittitur cuicunq; alij postmodum profuturū: inter facultates suas ecclesia computare aut retinere nō poterit. Item ex cōcilio toletano.

Episcopus tertiam partem sibi debitam ecclesie relinquere poterit.

Episcopus si tertiam partem quam de rebus parochialium ecclesiarum sibi debitam nouit: ecclesie cui⁹ res esse patebit. aut alteri ecclesie conferre decreuerit: licitū maneat ⁊ irreuocabile robur eius sententia ferat.

Quod autem queritur: si de suis ⁊ ecclesie rebus aliqua acquisisse noscuntur cui proueniant: ita diffinitur in eodem concilio.

De his qui de suis ⁊ ecclesie rebus aliq̄ acquisisse noscuntur.

Sacerdotes uel quilibet: quibus ecclesiasticarū rerum cura commissa est: quecunq; administrationis sue tēpore emerint: si de rebus ꝓprijs vel vile vel carum habuerint: ad ecclesie nomen cui presunt chartarum conficere instrumēta procurent. non. n. iustum est: ut ecclesia que suscepit extraneum efficiat in alieno diuitem: et in suo retineat fraudatorem. hi uero q suarum rerum noscuntur habere compēdium: ex omni re quam post ordinationis sue dieȝ visi sunt conquisisse: siue nulla siue aliqua sint instrumēta confecta: compensatione tam sui iuris q̄ȝ ecclesiasticarum rerum habita si se vtriusq; rei quātitas exequauerit: inter ecclesiam ⁊ decedentis heredes equo iure conquisitio pertineбit. Siquis vero pro compendio suarum reruȝ ecclesie rebus detrimentum intulerit: vel si occasione reꝝ ecclesiasticarum in rebus ꝓprijs detrimentum passus fuerit: vicissim qui lucrum sentiunt: detrimentum patiētibus

ꝑpetuo dedisse: vt. xvi. q. i. qm̄ qc quid. ar. contra. xvi. q. i. possessiones. ⁊ dixi. x. q. i. hocius i fi.

q ¶ Quod aūt. Si ꝺ vtriusq; ꝑcio ēpta ē res ꝓ rata ꝑcij diuidēda est int ecclesiā ⁊ hēdes plati: vt. j. e. c. i. v. hi vero.

Q. iiij.

a ¶ Sacerdotes. ꝓcurent. vt sciāt quātū hñt ꝺ reb⁹: eccl'e ⁊ q̄tū ꝺ ꝓprijs reb⁹.

b ¶ Alieno. i. i reb⁹ ꝓprijs ipsius sacerdotis: q̄ sūt aliene eccl'ie vel ꝓprie intelligas boni.

c ¶ Et in suo. i. reb⁹ ecclesie.

d ¶ Cōpēsatōe. i. ꝯputatōe vl' ꝯpa tōe vel collatōe: hoc vult dicē: ꝙ ꝯputabit quātuȝ ꝺ suis reb⁹ eccl'ie dedit ꝓ re ēpta: vt ꝭm hoc diuidatur iter eccl'iam ⁊ hēdes defūcti. Sȝ pōe ꝙ postq̄ȝ adept⁹ ē ecclesiā nullos sumptos voluit facē ꝺ pr̄imonio ꝓprio sed qcqd emit: emit ꝺ pr̄imonio ꝓpo tm̄: ⁊ solū redditib⁹ eccl'e fuit vsus videt ꝙ ꝯputādi sūt illi sūpt⁹ quos facē cōsueuit vel quos factur⁹ fuisset de ꝓpo pr̄imonio ac si nō haberet ecclesiā: vt ff. de pe. hē. lȝ ⁊ si §. adeo autē i fi. ⁊ sic ꝓprie ponit hoc vbū ꝯpēsatione. itē nō debuit neglig̃ lucruȝ eccl'e ꝑꝑ lucrum

suū:vt.j.c.,prīc.
vel itellige quod
hic dicit: qñ du/
biū est:an de re/
bus ecclesie an ꝺ
suo pr̄imonio e/
merit. nā tūc di/
uidi debēt ſm qꝫ
titatē sui pr̄imo/
nij ⁊ rerū ecclīe.

e Cōgnitio.i.cō
quisitū :sic.C.cōi
diui.ad officium
ff.de vsufruc.sed
⁊ siqs .§.iterdū.

f Quicūqꝫ.ne
glectu.i.q꜡
negligit res ec/
clesie agēdo suas

g Laborare .i.
periclitari vel co
lere:

h Proprie.i.in
rebus ꝓprijs lo/
cupletat⁹ est.

i Aut neglectū.
habes ꝙ si ꝑlat⁹
aliquid negligit
acquirere ecclīe
sue cum posset:⁊
maluit sibi acqui
rere:ꝙ hoc ipu/
tatur ei:⁊ de hoc
tenet̄ ad instar tu
toris:vt.C. arbi.
tu.quicquid.nec
enim preponere
debet vtilitatem
suam vtilitati ec/
clesie: sic nec tu/
tor vtilitatem su
aꝫ vtilitati pupil
li:ff. de admi.tu.
tutor.§.i.ff. ꝯmo
dati sivt certo.§.
ꝯmodatū in fi.et
vii.q.i. pn̄tiū. et

c.placuit.

k Pro.cui⁹.sic
extra de procu.
cū pro cā.

l Presbyter.

m Testamē/
ta . Nec
aliqd da
re:nec testamen
tum cōdere licet
de reb⁹ ecclesie
si tamen cōsuetu/

resarcient. Unde in conci/
lio bracharensi legitur.

**Resarciantur detrimenta sa/
cerdoti uel ecclesie: que alte
rius occasione alter senserit.**

Quicunqꝫ sub hoc negle/
ctu res diuinas laborare
distulerit: speciali placito di/
stringendus est:ut si de rebus
seu augmentis ecclesie que/
stum laboribus suis proprie
auxit: ⁊ ex hoc ecclesiasticis
rebus aut neglectum labori
exhibuit aut minorationeꝫ uel
perditionem induxit: quicqd
in rebus ecclīe minuit ille re
stituat : ex cuius rebus atqꝫ
suffragijs suos conuictus fu/
erit āpliasse labores. ꝙ si ali/
quid pro vtilitatibus ecclesie
aut substantie expendit : aut
dispendij uel perditiōis quip
piam pertulerit si hoc cōpro/
bare potuerit: totum illi a re/
bus ecclesie eiusdem refor/
mabitur : pro cuius vtilitate
id expendisse probatur. Si
vero de rebus ecclesie tantū
modo aliqua acquisisse noscū
tur: ⁊ ad nomē ecclesie instru
menta debēt componere: nec
aliquibus poterunt illa dona
re. Unde in agathensi con/
cilio legitur.

**De his que sacerdotes emūt
ad ecclesie nomen scripturaꝫ
faciant.**

Presbyter cum diocesim
tenet: de his que emerit
ad ecclesie nomen scripturaꝫ
faciat: aut ab eius quam te/
net ecclīe ordiatiōe discedat

Testamenta vero non li
cet eis conficere nisi ꝺ
proprijs rebus. Unꝺ
gregorius scribit lucido ep̄o

**Quomodo de rebus ecclesie
liceat testari sacerdotibus.**

Nulli dubium est : ꝙ sicut
sacerdotibus res in epi/
scopatu acquisitas nulla est
alienandi licentia : ita de his
quas antea habuerunt: quic
quid iudicare voluerint non
vereantur. itaqꝫ fraternitatē
tuā tempore quo ad nos fuit
conquestam esse recolimus:
ꝙ quedam mobilia que con/
stantius decessor vester lumi/
nose ancille dei et fratribus
suis testamenti serie legati ti
tulo dereliquit: iam episcop⁹
acquisisset : decreuisseqꝫ nos
vt si hoc cōstat nullum ex his
ecclesia vestra preiudiciū pa
teretur: quod et vos oportet
recolere: ⁊ molestiam aliquā
predicte ancille dei non face
re: nec ei sine cognitiōe ꝺ his
que possidet quicqꝫ auferre.
Idem. **De eodem.**

Obitum theodori ep̄i dile
ctionem tuam credimus
cognouisse. sed q꜡ testamētū
dicitur ꝯdidisse: subtiliter te:
ne quid de rebus ecclesie sue
ꝯsumpsisset: oportet inquirē.
⁊ siquideꝫ eū exinde aliquid
incongrue minuisse didiceris
ita age vt res ab eo cuius in/
terest modis oībus reparent̄
Item gregorius maximiano
episcopo rauennati.

**Que monasterijs ab ep̄o ꝯfe
runtur: reuocari non debent**

Quia ioannes quondā ꝑ/
decessor tuus sepius a no
bis expetijt: ut ea q̄ in mona/
sterio illo ꝯtulerat: quod iux̄
ecclesiam sancti appollinaris
ipse ꝯstruxerat: nr̄a auctorita
te debuissem⁹ firmare : ⁊ hec
facturos nos esse ꝓmisimus:
fraternitatē vr̄am necessario
ꝓuidimus adhortandā: vt ni/
hil de his que illic ꝯtulit atqꝫ
ꝯstituit: aliquo mō patiat̄ imi
nui : sed oīa firma studeat sta
bilitate seruare. Huius igit̄
mōsterij ⁊ collectaꝝ illic reꝝ
q꜡ in testamento qꝺ condidit
fecisse noscit̄ mentionē: scien
dū vobis est: nō nos iō ea cō/
firmasse: qm̄ ei⁹ sup̄mam seq
mur voluntatē: sꝫ q꜡ hoc ei sic
dixi⁹ viuēti ꝓmisim⁹. hec itaqꝫ
oīa sic solicite fr̄nitas ur̄a iplē
festinet: qten⁹ ⁊ q̄ in supscripto
do habet potest mobi/
lia aliqua dare: vt extra
de testa.ad hoc.⁊.c.q꜡.

n Nulli dubiū. vt si
hoc.ideo ep̄o in/
cumbit probatōis on⁹
quia illa erat in possessi
one vt dixi.s̄.e.q.i.sunt
manifeste.

o Obitum interest .s.
vt heres vniuersa
restituat: ut .xvi.q.vi.si
episcopum. ⁊ .s̄.e.q.ij.
ep̄us.

a Quia ioannes.qm̄
sup̄mam. Nota ꝙ
licet sit magnus fauor
vltime volūtatis: tamē
potius sequitur hic uo/
luntatem viuētis qꝫ mo
rientis.item ar. ꝙ licet
aliqua uoluntas non va
leat tanqꝫ testamentuꝫ:
ualet tamen tanqꝫ sim/
plex donatio. quod est
contra.l.ff.de iure. co/
dici.l.i.Sed uidetur ꝙ
post mortē episcopi nō
possit rata haberi dona
tio facta ab ipso : q꜡ o/
portet.s.ꝙ eo tempore
rata habeatur: quo ꝑot
donatio fieri.:ut.ff. de
acqui.hered.siquis ali/
cui.ff. de bon. pos.l.iij.
§.acquirere.⁊.l.ult.sed
secus est: quia nec mors
nec furor nec petentis
penitentia impedit ra/
tihabitionem:ut.ff. reꝫ
ra.ha.bonoꝝ.

519

b ¶ Monasterio. s. non nec canon permittit ei le gitimam portionem da re monasterio ad construendum monasterium: sic sed non ad dandum: ut fuit hoc ultra legitimam portionem datum. s. e. q. ii. bone.

c Item. i episcopatu. contra in auc. de ecc. ti. §. iterdicim⁹ col. ult. ubi dicit quocumque modo res aliquas acquisiuit post episcopatum: nisi iure cognationis ad eum peruenerint non pot eas relinquere alii quam ecclesie: sed illud non tenet.

d Si episcopus. legauerit. licet enim heres teneatur redimere rem legatam a defuncto vel dare eius estimationem: ut insti. de le. §. non solum. secus tamen est cum legatur res ecclesie: ut extra de testame. filius.

e ¶ Nisi tantundem: ut s. e. q. ii. siquis quilibet.

f Si cubi.

monasterio constituit et nobis sunt confirmata seruent et illa que in damno dari vel fieri per testamentum sive decreuerit ecclesie: nulla probibente lege obtineant firmitatem. Item ex concilio hispalensi.

Que ante sive post ordinationem vel post hereditaria successione acquisiuit episcopus: cui vult derelinquat.

Item ab hic et perpetuo mansurum esse decreuim⁹ vt episcopus res sui iuris quas ante episcopatum aut certe in episcopatu hereditaria successione acquisiuit secundum auctoritatem canonicam cui vult conferat: et quicquid de eis vult faciat. postquam autem episcopus factus est quascunque res de facultatibus ecclesie aut suo aut alieno nomine comparauerit: decernimus vt non in propinquorum suorum sed ecclesie cui preest iura deueniant. De rebus uero ecclesiasticis testari licet episcopo: si tantundem de propriis restituat. Unde in agathensi concilio statutum est.

Quomodo possunt esse rata que de ecclesie proprietate testamento legantur.

Si episcopus condito testamento aliquid de ecclesiastici iuris proprietate legauerit: aliter non valebit: nisi tantundem de proprii iuris facultate suppleuerit. Sed si episcopus vel quilibet ex gradu ecclesiastico intestat⁹ defunctus fuerit: nec aliqui inuenti fuerint qui iure cognationis ei succedant: ecclesia ei succedat in integrum: nec licebit alicui aliqua ex rebus ei⁹ presumere. Unde in terragonensi concilio statutum est.

Episcopo intestato ecclesia succedit ex integro.

Si cubi defunctus fuerit episcopus intestatus: post hanc diffinitionem a presbyteris eius et diaconibus de rebus ipsius breuis conscriptio fiat a minimo usque ad maximum id est de utensilibus et omni suppellectili: ita tamen vt siquis exinde ul' presumpsisse aliquid vel occulte tulisse fuerit conuictus: secundum furti tenorem restituat vniuersa. Item ex concilio triburiensi.

Quicunque ex gradu ecclesiastico sine testamento et sine cognatione decesserit: hereditas eius ad ecclesiam ubi deseruiuit deuoluatur: similiter de sanctimonialibus assignatur.

Diocesani cui⁹dam baptismalis ecclesie clādibus bellorum pressi: hostili metu compulsi domicilia sua transtulerunt in aliam diocesim: predia tamen antiqua non desierunt colere. ceperunt persoluere decimas illi ecclesie: in cuius diocesim transierunt: et apud eam sibi elegerunt sepulturas. transactis xl. annis clerici quibus quondam persoluerant decimas: ceperunt mouere questiones in eos qui ab illis accipiunt primitias et decimas. Veniunt ad causam. Modo primum queritur: si illi quorum domicilia sunt in diocesi huius baptismalis ecclesie an debeant persoluere decimas illi ecclesie et celebrare suas exequias

g Quicunque. de uoluat. ecclesia enim est ei proximus heres vt extra de pen. presbyteri. Contrarium tamen est huic. extra de suc. ab intesta. c. ii. sed illud fuit locale. vel illud intelligit secundum istud.

¶ De sanctimonialibus. ar. est hic pro sanctimonialibus theutonice que possunt habere propria: quia vestes religiosas potest quis habere in domo propria. xvii. q. i. quia de vidu is. ad id fac. xvii. q. i. siquis rapuerit. tamen talium monialium vita condemnatur. xviii. q. ii. perniciosas. ioannes.

apud eam ecclesiam: in qua quondam hec fiebant a parē tibus eoꝝ ⁊ de sepultura plenarie. Secundo: an prescriptione temporis ius percipiendi decimas ⁊ funerādi tollatur.

Quod ꝑori ecclīe hec omnia iure persoluenda sint: actores his argūmentis probare cōtendūt. Constat vnamquāqꝫ baptismalem ecclesiam habere diocesim sibi legitime assignatā: sicut ⁊ parochiales ecclesie habent parochias sibi distributas. Unde dionysius episcopus seuero episcopo.

Singuli sacerdotes ꝓprias debent habere ecclesias.

Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus: parochias ⁊ cimiteria eis diuisimus: ⁊ vnicuiqꝫ ius ꝓpriū habere statuimus: ita videlicet ut nullus alterius parochie termios aut ius inuadat sit vnusquisqꝫ termis suis cōtentus: ⁊ taliter ecclesiam et plebem sibi cōmissam custodiat: vt ante tribunal eterni iudicis ex omnibus sibi cōmissis rationem reddat ⁊ non iudicium sꝫ gloriā pro suis actibus percipiat. In diocesi autem designatā quecunqꝫ ꝑdia colantur ꝓuentus decimationum baptismali ecclīe designatus debet solui. quia ergo predia hec intra terminos nostre diocesis continentur: ⁊ ꝓuentus decimationuꝫ nobis legitime assignatus nostre ecclesie persoluendus ē. His ita respondetur: Decie a deo constitute sūt per moysen: ut persoluerētur a populo filijs leui pro ministerio in quo deseruiebāt ei in tabernaculo. non accipiebant filij leui decimas: nisi ab eis ꝓ quibus offerebant preces et sacrificia. quia ergo nos seruimus domino in tabernaculo offerendo ꝓ istis preces ⁊ sacrificia: ⁊ ipsi debent nobis ꝑsoluere decimas ⁊ primitias. Item cum decime darentur filijs leui: non electione offerentis ꝑsoluebantur: ut contempto leuita qui secuꝫ erat: ipse eligeret cui vellet decimas dare. nam dictum est: leuita qui tecum moratur ⁊ intra muros tuos hitat comedet eas. ideo etiam ex singulis tribubus ciuitates ad habitandum acceperunt: ut vnaqueqꝫ tribus illis persolueret decimas qui secum erant. naꝫ moyses precepit filijs israel sicut legitur in deutronomio in loco quem elegit dominus deus vester: ut sit nomē eius in eo: illic oīa que precipio offeretis hostias ⁊ holocausta ⁊ decimas ac primitias manuum vestrarum: ⁊ quicquid precipuum est in muneribus iustis que uouistis domio: ibi epulabimini corā deo vestro vos ⁊ filij ⁊ filie famuli et famule vestre atqꝫ leuite qui in vrbibus vestris cōmorantur neqꝫ enim habet aliam partē atqꝫ possessionem inter uos ⁊ infra. Decimam frumēti vini ⁊ olei ⁊ primogenita armētorum et pecorum ⁊ omnia q̄ uoueris ⁊ sponte offerre volueris ⁊ primitias manuū tuarum corā deo tuo comedes ea in loco quem elegerit dominus deus tuus tu et filius tuus filia tua ⁊ seruus ⁊ ancilla tua atqꝫ leuite que manēt in vrbibus tuis: Quia ergo nos intra muros vrbis istorū

i Quod priori ecclesie. Hic ponit primā qōnem an decime sint dande illi ecclesie a qua se trāsferunt vel ad quā se transtulerunt. Distingue ergo: aut decime sūt prediales aut personales. si ꝑdiales semp dande sunt illi ecclesie vbi ꝑdia sunt sita: vt. xvi. q. i. siquis laicus. si personales sūt que ꝓueniūt ex artificio: vel negociatōe: tūc sūt dande illi ecclīe vbi recipiunt sacramenta. vt. xvi. q. i. questi. sicut illi ciuitati ē tributū soluenduꝫ: vbi agri sunt: vt. ff. de cē. forma. ⁊ hec distinctio ꝓbaē extra de deci. ad apostolice. tamē prediales decie dantur ꝭm cōsuetudinē loci. eꝝ de deci. cum sint homines. ⁊ hec vera sunt circa veteres decimas. et dicendū est circa nouas: vt semper dande sint illi ecclesie in cuius parochia sua sunt predia. sed si parochia nō est limitata: in arbitrio est epī cui dētur noualiū decime: vt eꝝ. e. qm̄. item in dubio ecclījs matricibus potius q̄ capellis dabunē decime: vt exꝝ. e. nūcios in parte remota. ⁊ in dubio ibi potius dabūē: vbi audiunē frequētius diuina: vt extra. e. ad apostolice.

k Ecclesias diuisimus. iste dionysius diuisit vel distinxit terminos ecclesiaꝝ sed nō terminos epatuum: qꝛ i gēnlitate fuerūt distincti: vt. lxxx. di. c. i. similiter termini ꝓuiciaꝝ sunt distincti ante tempus christi: vt. xcix. di. c. i.

l Terminos ꝓpter hoc inducit capitulum.

m His ita. ⁊ ꝑmitias. ꝑmitie ergo debite sunt sicut ⁊ decime. xvi. q. i. reuertimini quātitas ꝑmitiaꝝ nō ē determinata: sed q plus dabat: quadragesimaꝫ dabat partē: qui minus sexagesimā: ⁊ sic licituꝫ erat dare inter. xl. ⁊ lx. q̄tuꝫ qsqꝫ volebat. hoc erat i aridis ⁊ liquidis sed qui dabat ꝑmitias aīaliū dabat vnū de ducētis: vt ait hieronymus super ezechielē. ⁊ exꝝ de decimis. c. i.

n Manuū vrarū. ar. ꝙ nō excusanē monachi q ꝓprijs manibus colunt agros qn teneanē dare decimas cū illud sit preceptū dñi. sed illi legislatori nemo pōt cōtradicere: vt. xxvij. q. ij. sūt q dicūt: nec lꝫ dispensare ꝯ ꝑceptū dñi vel apli: vt xv. q. i. sūt qdā. ꝯ hoc dicemus. xvi. q. i. decias

o Seruus. videē h ꝙ laici cū clericis debeant vti decimis. ⁊ sic est cōē xvi. q. vij. c. i. sed prout hieronymus testaē i veteri testō: q̄ttuor modis dabāē decime. ꝑmo de oībus bonis q̄ habebat populus: decimā dabat leuitis. secūdo ꝯ residuis. ix. portionibus sumebant decimā: ⁊ de hac ter i anno cū ascēdebāt i tēplū pascebāt se et leuitas: de illa hic loquiē Itē de residuis portionibus sumebāt decimā ⁊ reseruabant ad vsus pauperū ⁊ pupilloruꝫ. Itē decimabāt residuas partes ⁊ ipsam desferebāt i templo: de qua hic diciē. Adhuc dabaē quarta decima. naꝫ de illa decima quā populus offerebat leuitis sumebāt leuite pteꝫ ⁊ offerebāt eā summo sacerdoti: ⁊ inde fiebant panes ꝓpositionis. hodie nec vna bene datur: ⁊ ideo

fame ⁊ penuria ⁊ alijs
penis maledicti sumus
vt.xvi.q.i.reuertimini.
p ¶ Quia ergo. produ
cens fenum.i.ipsalia.
q ¶ Seruituti.i. p̄dica
toribus seruientibus a
lijs.
r ¶ Item apostolus.ad
galathas.
ſ ¶ Qui cathecizatur.i.
instruitur.
t ¶ Metamus.quasi di
cat nō.i.q.i.nosti.
u ¶ Potestatis.ſʒ si ita
potestatiue vtuntur no
stris:vel tam potenter
vtuntur bonis in pote
state nostra cōstitutis:
sicut nosipsi intēdimus
saluti vestre.
x ¶ Nec vltimum. quan
doq̄ʒ tamen dicitur pri
mus respectu vltimi:vt
extra de verbo.signifi.
ioseph.
y ¶ Pascit.ar.bo.ꝙ ibi
dande sunt decime de
grege:vbi grex pastus
est ⁊ vbi concepit.non
vbi moratur.nam ⁊ bo
ues dicuntur esse de il
lo fundo vbi laborant ñ
vbi morantur: vt.ff. de
fun.instruc.l.cū quidaʒ
nam seruitus pascendi
pecora est predialis.ser
uitus tamen vsus tātuʒ
predij consistit in pastu
pecoris:vt.ff. de serui.
rusti.predi.pecoris. et
ꝙ sit de foro illius: vbi
grex pascitur ꝓbatur
quia ibi potest constitu
ere tugurium vel offici
nam:vt.ff.de ser. rusti.
predi.veluti.sed ratiōe
tugurij.vel officine sit
quis de foro alterius:
vt.ff. de iudi. heres .§.

sedemus: ⁊ eis habitatione iū
cti sumus:rite ab eis decimas
accipimus. Item ait prophe
ta: producens fenum iumen
tis ⁊ herbam seruituti homi
num. fenum ⁊ herba ex terra
producitur: sed quibus iumē
tis rigantibus eam hominibꝰ
colētibus eam ⁊ in hoc seruiē
tibus ipsi. Item apostolus:
cōmunicet autē is qui cathe
cizatur verbo ei qui se cathe
cizat: hoc galathis. corinthijs
autem probat specialiter sibi
deberi sumptus: qui eis spiri
tualia ministrauit dicens: si se
minamus vobis spiritualia: ñ
magnum est si temporalia me
tamus. Item: si alij partici
pes vestre potestatis facti sūt:
cur non magis ⁊ nos? Item:
quis plantat vineam ⁊ de fru
ctu eius non edet? Item pre
cepit dominus per moysen: vt
nemo mittat falcem in alienaʒ
messem. hec messis nostra est
⁊ vos vultis falcem in eā mit
tere. Item: non alligabis os
bouis triturantis. nos sumus
boues triturantes .vos vul
tis alligare os nostrum: ⁊ de
nostra tritura victum vobis
queritus. Item apostolus:
qui altario seruiunt de alta
rio viuant. sed nunquid de eo
cui non seruiūt? Item: qui in
sacrario operantur: cum sa
crario participāt: sed nunqd
cum illo in quo non operan
tur? nos seruimus altario. vos
ei participare vultis: nos ve
ro vacuos et inanes dimitte
re queritis. nos sumus agri
cole: vos primum vultis per
cipere de fructibus nostris:
immo non primuʒ: quia nec ul
timum nobis relinquere vul
tis. a prioribus enim incipien
tibus paulatim serpitis et to
tum usurpare contenditis: ut
pro vobis videatur dictum:
frustatī lupus comedit agnū
Item: quis vnq̄ʒ militat stipē
dijs suis? quis pascit gregem
⁊ de lacte eius non edit? nos

militamus: et vos stipēdia no
stre militie vobis queritis. nos
gregem pascimus: et vos lac
eius et lanam accipere vobis
vultis. sapere est de alieno la
bore victum querere: si sape
re est uelle quod non possis.
Item dominus dixit discipulis
suis: In quācunq̄ʒ domum in
traueritis in eadem manete
edentes ⁊ bibētes que apud
illos sūt. cum autem intraue
ritis: primum dicite: pax huic
domui. Nos domum hanc in
gressi sumus ⁊ ei pacem obtu
limus. vos autem ociosi alie
no cibo pasci gaudetis. vide
te ne in vobis vertatur illud:
vide quid faciat ocium ⁊ alie
nus cibus. Item propheta:
sumite psalmuʒ ⁊ date tympa
num. isti a nobis sumunt psal
mū: ⁊ vos ab eis queritis tym
panum. Item leo.iiij. De
decimis non tm̄ nobis: ſʒ etiā
maioribus nostris iusto ordi
ne visum est plebibus tantuʒ:
vbi sacrosancta baptismata
dantur debere dari. Qui
bus autem plebibus deben
tur: illis a quibus baptisma ac
cipiunt: an alijs? nos eos ba
ptizamus: ⁊ vos ab eis deci
mas sumitis. hōesta ista inter
pretatio est: utinam inuenia
tis qui sic ꝓ nobis interpretē
tur. qr ergo nos rigamus po
pulum hunc imbrem doctrine
ei ministrantes: qui colimus
eū vomere predicationis cor
da eius ad fidem aperientes
si non vultis sinere uel patia
mini nobis eum fructificare:
⁊ qualia uobis fieri non uul
tis nobis inferre cauete: ne
si pergitis dicere que uultis:
audiatis que nō uultis. Ad
hec callida ⁊ multiplici argu
mentatōne nostra iura aufer
re contenditis: ita ut si fides
uerbis adhiberetur: non uer
ba pro uerbis sed res pro uer
bis reportaretis. sed deo ꝓ
picio si uerba dedistis: uerba
recipietis. Arguitis nos qr

ij. hoc dicto seqr̄
incōueniens: qa
eadem rōne da
buntur decime:
vbi grex parturit
parturit ⁊ vbi fe
tus pascitur. pre
terea coloni non
dāt decimas vbi
laborant domi
nis suis: sed vbi
recipiunt sacra
menta: vt.xvi.q.
i.questi.
z ¶ Sapere. iro
nice loquitur q̄si
dicat magna sapi
entia est uelle il
lud quod non po
tes .ſ. de alieno
viuere.
⁊ ¶ Psalmum.i.
spiritualia.
ꝯ ¶ Tympanuʒ.i.
temporalia.
a De. decimis.
ſ.xvi.q.i.q̄sti.
b ¶ Sinere.spon
te.vel.i.saltē.
c ¶ Patiamini.i.
coacte.
d ¶ Audiatis.ver
bum est terentij:
Qui dic̄ qđ vult:
audiet quod non
vult.
e Ad hec. verba
Res dar̄ ꝓ rebꝰ
pro vbis verba
solemus.
f ¶ Sapienti.iro
nice loqr̄.

a ¶ Recōpēsare. hoc est vicere vi/
dete ne ita ꝑte/
stemini. de illa a/
missione: q ꝑpē
hoc deteriora cō
mittatis. i. suspē/
datis vos sicut fe
cit iudas qui ita
tristabaē de effu/
sione vnguēti de
quo ꝓposuerat
decimā partē fu
rari sicut de alijs
reb⁹ ꝯsueuerat.
vñ vt recōpensa/
ret illud dānū: vē
didit dñs ꝑ. xxx.
que sunt decima
pars tricētorū:
tantū .n. potuisꝫ
vēdi vnguentū.
Et ad similitudi/
nē iude camera
rij semꝑ furantur
decimam ꝑtē il
lorum que dātur
dñis suis.

b ¶ Pastinatōes. pastinare idem
est q colē. sic po
nitur. ff. qd vi aut
clam semꝑ. §. i.

c ¶ Recepta. i. si
deberetis recipe
aliquid: debere/
tis tm̄ mercedē
recipere: vñ non
ꝯfiterentur q ali
quid recipere d
berent: extra de
testi. ex tenore.

d ¶ In sinu. hec v
ba habes extra d
iudeis. ⁊ si iude/
os..

e ¶ Uobis. sic. xv
q. ii. sic decet. si.
xi. q. iij. priuilegi
um. ⁊ extra de si
mo. q in fi.

f ¶ Laicus: vt
xvi. q. i. siquis la
icus.

g ¶ Ad hec. vt as
seritis. hic
de vna exceptōe
trāsit ad aliam. si
quis. n. succubue
rit ī vna excepti/
one trāsire ad ali

ea que uobis debentur: surri
pere querimus: quia nostra ꝑ
sequimur. sapienti quidem ⁊
philosophico ore ꝑlata sentē
tia: suum persequi est aliena
rapere: unde ad uos hec sen
tentia manauerit: nisi quia tā
to ardore nostra concupisci/
tis: ut vestra putetis vobis au
ferri: cum nos nostra conse/
quimur: vnde cum causa no/
stra debitū finem sortita fue
rit: exclamabis: ah miser cru
cior tantum bolum esse ere/
ptum ex faucibus meis. sꝫ vi/
dete ne dānum effusi unguen
ti uobis recōpensare quera/
tis. constituistis uos planta/
tores uinearū: fossores agro
rum: trituratores arearum: ri
gatores campoꝝ: ⁊ multa alia
huiusmodi officia nobis assū
psistis: ⁊ debita uobis obse/
quia a nobis subtrahi ꝯque/
sti estis. sed non negamus qd
uestrum est. boui triturāti pa
lee ⁊ integumenta seruantur
sint hec uobis: ⁊ grana nobis
relinquite. pastinatores uine
arum fossores agrorum: riga
tores camporum diurna mer/
cede accepta prouenientes
fructus dominis relinquunt.
uos ergo rcepta mercede ue
stri operis in quotidianis ob/
lationibus et alijs obsequijs
que ꝑ spiritualibus que a uo
bis accipiunt quotidie defe/
runtur: ꝓuenientes fructus
decimationum ⁊ primitiarum
nobis relinquite. Item pre/
cepit dominus discipulis suis
ut comederent et biberēt ea
q̄ apud auditores suos erant
sed non iussit eis ut dominos
de domibus suis eijcerent: et
rebus suis expoliarent. nō fa
cile inuenies qui tales hospi/
tes libenter suscipiat. Uos
in pera: ignis in sinu: serpens
in gremio male suos remune/
rant hospites. unde in ꝓuer/
bijs dicitur: qui serpentem in
sinu suo nutrit: percutiet ab

eo. tales inueniatis uobis ho
spites: quales nobis esse uul
tis. non sufficit uobis edere
et bibere que in domo nostra
sunt: dum quotidianos fruct⁹
oblationum percipitis: ex q/
bus uictum ⁊ uestitum habe/
atis: quibus cum apostolo de
betis esse contenti. sed non
uultis: quia eius imitatores
non estis: sed potius nos de
domo nostra expellere et de
rebus nostris nos penit⁹ ex/
poliare contenditis: dum nec
etiam eorū decimationes no
bis relinquere uultis. ut au/
tem uniuersaliter omnia col/
ligantur: cuncta que ꝑ uobis
inducta sunt: siue de laboran
te agricola siue d eo qui suis
stipendijs non militat: ad hūc
articulum deferimus: ut fru/
ctum uestri operis quē a deo
recipere contemnitis: in ob/
lationibus ⁊ quotidianis ob/
sequijs istorum recipiatis. de
cimationes uero eorum: que
nobis debentur: intactas no
bis relinquite: ne dum queri/
tis usurpare quod uestrum ñ
est: iusta animaduersiōe etiā
illd cogamini amittere quod
uobis aliquo modo uideba/
tur competere. Quod autē
he deciamtiones nullo iure
uobis debeantur: facile pro/
babimus. dicitur enim in quo
dam concilio: Siquis laicus
uel clericus siue utriusqꝫ se/
xus persona proprietatis sue
loca et cetera: sicut in codē
capitulo in causa monacho/
rum notata inueniuntur. Si
ergo laicus uel clericus uel
quelibet persona loca sue ꝑ/
proprietatis uendēs aut do/
nans prouentum decimatio/
num ab ecclesia cui legitime
assignatus ē: nullo modo po/
test abstrahere: nec isti de di
ocesi ad diocesim transeun/
tes decimas suorum predio/
rum: que inter terminos no/
stre parochie cōtinentur: no

am pōt. ⁊ etiā ad ꝯtriam
trāsire pōt: vt ex̄ de pre
script. auditis. ff. de ex/
cept. nemo. sil'r de vna
actōe pōt trāsire ad cō
trariam q ī vna succu/
buit: vt ex̄ de iudi. exa/
miata. ⁊ C. de inoffi. te
sta. ꝯ maiores. ff. de e/
uic. minor. Sed qd si iu
rauit: q omnes excepti
ones ꝓponeret infra
certū terminū: nō vide
tur q possit vnā p⁹ aliā
ꝓponē: vt ex̄ de excep.
pastoralis. nā ēt q vnā
exculatōem posuit: si p⁹
modū cū ī illa succubu/
it: vult aliā ꝓponē: debꝫ
hoc facē ī fra terminū
fixū: vt isti. de excu. tu.
§. q aūt. Ad hoc dico q
si alicui cōpeteret plēs
exceptōes q nō sunt cō
trarie ī eo casu: si ī fra ꝑ
fixū terminū nō ꝓpōit
oēs exceptōes: si ī vna
succubuit ñ audit ī alte
ra. ⁊ sic intelligit isti. de
excu. tu. §. q aūt ⁊ de ex
cept. pastoralis. si autē
sūt ꝯtrie: vt si ꝑmo dixit
se exemptū: tūc lꝫ succu
buerit nihilomin⁹ post
tp̄s ꝑfixū pōt aliā ꝓpo
nere: vt. C. de ioffi. test.
l. ꝯ maiores. Sed ī acti
onib⁹ ita ē dicendū: q
si alicui cōpetebat plēs
actōes: ⁊ poterat eligē
quā vellet agere: eligē/
do vnā si ī illa succubu
erit. nō poterit transire
ad aliā: vt. ff. d tribu. q
ī herēdē. §. eligere. itē
q negat se aliqd debē si
vīcat pōt adhuc alia ex
cbptōe vti. nisi ī casib⁹ a
iure expressis: vt. ff. de
reg. iu. nemo ex his. nā
siquis neget numeratā
pecuniā sibi: si postmo/
dū cōuict⁹ est ⁊ velit di
cere se soluisse ñ audiet
vt. C. d nū nu. pe. ī auē.
ꝯ q. ⁊ ita ñ ē īcōueniēs
si denuo excepiōe tran
sit ad ꝯtrariā: sic. xxiiij.
q. i. quisqs. ex̄ de testi.
ex tenore. sic ex̄ de exce
pt. cū venerabilis.

b ¶ Tricēnalis. hic tacite annectit .ij. qōnem .s. an ius deci marum vel ius funerandi possit prescribi. et est expeditum q ius .i. libertas non dandi decimas a clerico nominee ec clesie sue potest prescribi: vt contra epm: vt extra de pre script. de quarta. Item vna ecclesia potest pre scribere decimas infra parochias alterius ec clesie: vt extra de pscri pt. ad aures. similiter ius funerandi prescribitur fm .l. vt .C. de reli. mo numentorū. similiter a lia sacramēta ecclesiasti .Q. ij. ca prescribuntur: vt ex tra de religi. do. consti tutus. Si queras quali ter prescribuntur deci me: cum non cōtinue dē tur: et seruitutes prescri bi non possunt. cum nō continue possideant: vt ff. de serui. seruitutes? Respondeo: licet perce ptio decimarum nō sit continua: tamen ius p cipiendi est cōtinuum. Uel aliter licet perce ptio nō sit continua: ta men causa percipiendi s. preceptum domini qd perpetuum est: perpe tua ē et naturalis. et hoc sufficit ad prescriptōem q causa sit perpetua et naturalis: vt. ff. de ser. vr. pre. foramen. ibi. n. dicitur si causam a celo habet: continuū dicit.

i ¶ Facultates. sic con strue: facultates ec clesie que ab aliquibus episcopis possidentur: supple ipsi episcopi iu re sibi vendicent id est defendant.

k ¶ Quod .i. quia. tricē nalis lex conclusit .i. ac quisiuit illas possessio nes eis. vel pone casum q ille episcopus qui p scripserat res alterius cecidit a possessione illarum rerum tunc enim licite potest eas vendicare a possessore: vt .xvi. .q. iij. §. potest.

l ¶ Ex. cum ecclesia prescribit contra priuatum. sed si ec clesia prescribit cōtra ecclesiam et priuatus contra ecclesi am requiruntur quadraginta anni: vt .xvi. q. iij. §. potest in fine.

m ¶ Appellare .i. interpellare.

bis auferre possunt. quantum enim ad ius percipiendarum decimarum attinet: idem est possessorem de diocesi ad di ocesim transire: quod posses sionem de diocesano ad dio cesanum transferre.

Ad hec decimationes iste et si iure nobis de bentur: ut asseritis: tñ tricennalis obiectio vobis si lentium imponit. omnis enim possessio tricennaria prescri ptione tollitur uel quadrage naria: sicut possessiones reli giosarum domorum: vel cen tenaria sicut predia sacte ro mane ecclesie. Unde gela sius papa ait.

Que .xxx. annis ab episcopis possidentur: iure ab eis ven dicantur.

Facultates ecclesie nec non et dioceses que ab ali quibus possidentur episcopis: iure sibi vendicent: quod tri cennalis lex conclusit: quia et filiorum nostrorum principum ita emanauerit auctoritas: ut vltra .xxx. ānos nulli liceat p eo appellare quod legum tē pus exclusit. Et illi ecōtra Cuius auctoritate nobis silē tium imponitis: eiusdem au ctoritate uestra ora claudi mus. ait enim ille gelasius: nulla prescriptione statū pa rochiarum et cetera. Si er go temporalis obiectio dio cesim semel constitutam di uellere non potest: patet q nec vobis patrocinabitur: ut statum parochie nostre mu tantes decimationes nobis quōdam legitime assignatas vindicabili usurpatione vo bis vendicetis. Quomodo autem distinguende sunt he auctoritates i causa mōacho rum inuenitur. Nunc queri tur de iure funeradi: que ha rum ecclesiarum habeat ius tumulandi istos. Sicut hie ronymus scribit: coniugati in vno sepulcro videnē esse po nendi. Ait enim.

In sepulchro patrum suorū filij sunt collocandi.

Ebron dicitur esse ciuitas trium uirorum: quia in ea sepulti sunt tres patriarche in spelunca duplici cum trib⁹ vxoribus suis .i. abraham et sara: isaac et rebecca: iacob et lia: preter ipsum adam et euā vxorem suam. Thobias dicit ad filium suum: cum accepe rit deus animam meam: cor pus meum sepelies: et hono rem habebis matri tue omni bus diebus: et cum ipa cōple uerit tempus suum: sepelies eam iuxta me i vno sepulchro Idem: Quos coniunxit v num coniugium: coniungat vnum sepulchrum: quia una ca ro sunt: et quos deus cōiunxit homo nō separet. Item au gustinus.

n Nunc. hic explicat alter articul⁹ pme questionis s. vbi sunt isti sepeliendi. De hac materia loquūtur varie iura. H. dicit q quilibet pōt sepeliri in sua ec clesia: vbi audiuit diuinū officium: vt extra de sepul. in nostra. nisi i tri bus casibus: si ve lit transire ad e piscopalem eccle siam: vt .j. c. vbi cūq. vel si eligit se pulturam in loco magis religioso: vt extra de sepl. fraternitatem. vel si velit sepeliri in sepulchris parē tum suorum: vt .j. c. placuit. Ego credo q libē po test quis eligere sepulturam vbi cūq voluerit: vt extra .e. cum sit li berum. dum tamē legitimam porti onem relinquat priori ecclesie: vt ex. e. t. nos istitu ta. etiā apud lo cum minus reli giosum: vt extra e. in nostra. et oīa cōtraria intelli gas qn est illect⁹ vel qn ex ptēptu vel temeritate d serit suā ecclesiam vel qn legitimam portōem nō vult relinquere eccle sie priori: paren tes tamē nō pñt filijs infra annos discretōis elige sepltura: nisi hoc hēat pluetudo: vt ex. d sepul. d vxo ore. et ex. eo. ti. in nostra i fi. sigs at i casu nō pcesso f cepit corp⁹ alie nū et sepultū red dē coget cū oib⁹ q occasione ipius receperat: vt ex. e. fraternitatē i fi. et ex. e. c. i. et .ij.

o ¶ Ebron: duplici. q: duo receptacula habuit: i vno recipiebant masculi: i alio femine.

p ¶ Preter. hec dictio pter h pōit iclusiue: sic .xxxv. q. iij. porro. ff. de pig. act. l. i. in fi.

q ¶ Quos cōiunxit. largius hic interpretatur hiero nymus auctoritatem dñi q in euangelio intelligat. et est simile .xxviij. q. i. idolatria.

Unaqueq; mulier sequatur virū suū siue in vita siue i morte. Item gregoriꝰ. Soror beati benedicti sepulta ē in sepulchro quod ipse sibi ꝑ parauerat: ut quoꝝ mens vna fuit semꝑ in dño eoꝝ quoq; corpora sepultura non separaret. Item ioseph moriens in egypto rogauit fratres suos ut tempore visitationis sue ossa sua secum deferrent et i sepulchro patrum suoꝝ ea collocarent. Item dictum est ꝓphete dñi: qui contra preceptū domini comederat in bethel: nō inferetur cadauer tuum in sepulchro patrum tuoꝝ. Item de nonnullis legitur i libro regum: obijt et appositꝰ est ad patres suos: hoc est in sepulchro patrum suoꝝ. Itē in nouo testamento beatꝰ philippus legīt edificasse sibi sepulchrū: in quo ip̄e et filij eiꝰ quieuerūt. Itē beatus seuerus rauēnatū archiepiscopꝰ tumulū fieri iussit: i quo se et vxorem et filiam collocauit. His omnibus exemplis colligitur ꝙ in sepultura parentū corpora filioꝝ collocāda sūt. Quia ergo parentes istorum apud priores ecclesias sepulti sunt: et hij apud easdem debent tumulari. Sed cōtra: Adā ut asseritis in ciuitate arbee tumulatus est. Sꝫ nūquid oēs filij eius sepulti sunt ibi? tāta multitudo humani generis tā breui tumulo non tam facile posset icludi. Itē abrahā ibi sepultus est. sed nūquid ismahel et madai et alij quos de cethura genuit ibi sepulti sūt. Itē ysaac ibi sepultus est. sed nunquid esau cū eo tumulatus est? Itē iacob ibi collocatus est. sed nūquid aliquis filioꝝ eius preter ioseph ibi sepultus est? Rachel quoq; non i ebron: sed iuxta bethleem tumulata legitur. Exemplo igitur istoꝝ liquet: ꝙ liberum est filijs sepeliri in sepulcris patrum suorum: et liberū est eis alibi pro locorum et tēporum opportunitate corpori suo hospicium inuenire. non ergo hoc exemplo isti cogūt sepeliri in sepulcris patꝝ suorū. Itē que legibus diffinita sunt: mutari non licet. que autem legibus expressa nō sunt arbitrium sequūt humane voluntatis. At legibus diffinitū est quibus decime sint persoluende. et ideo danti mutare ñ licet. vbi autem quisq; tumulandus sit: legibꝰ expressū nō est. et ideo in voluntate tumulandi consistit. Unde beatus gregorius ait.

Ultima volūtas defuncti seruari debet.

Ultia volūtas defūcti modis oībꝰ seruari dꝫ. Quod de libero et non de seruo intelligendum est. seruus. n. testamenti paginam cōdere nō pōt. Unde gelasiꝰ papa scribit honorio episcopo.

Seruus testamentum facere non potest.

Illud etiā syncerritatē tuā volumꝰ nō latere: ad nos

a Unaqq;. sequatur. nūqd ergo tenetur sequi uiꝝ vagātē? uidetur ꝙ ñ: ut. xxxiij. q. ij. siquis. sic nec libertus tenetur sequi patronū uagantē: ut. ff. de op. li. ꝙ nisi. ar. ff. de ꝓcu. sed ⁊ hc. §. nō solū. ff. de ānu. leg. l. meuia. §. i. Sed cōtra: quia etiā tenetur sequi leprosum: ex. de ꝯiu. lepro. c. ij. et iij. Credo ꝙ si sciret eū esse histrionem tenetur eū se qui: alias non. h. tñ dicit: ꝙ semꝑ debet ipsū sequi ⁊ dicit ꝙ illō. c. si quis est abrogatum. similiter dicit ꝙ debet ip̄m sequi etiā si mittatur in carcerē: ul' si cogatur ire in exercitū. sed eadē rōe debet ipsum sequi quotiēs dominus petit a uiro: qui est seruus ut seruiat sibi. lex tñ dicit ꝙ postq̄ liberta nupsit uoluntate patroni: ꝙ ammodo non debet seruire patrono ꝓpt suspicionē: sed patrone suc pōt honeste seruire: ut. ff. de op. li. sicut.

b In mōte. hoc est cōciliū: ut ex e. ti. ō uxore. qrit h. pone ꝙ mulier plures uiros habuit: quē illorum dꝫ sequi in sepultura sibi eligēda? ꝓm io. non est qō q̄ pōt eligere sepulturā ubi uolu erit. h. dicit ꝙ tenetur ultimū seqni sicut ultia eccl'ia succedit clerico xviij. q. i. c. uno sic ultimū uirū sequitur i domicilio ⁊ honore. ff. ad munici. filij. §. i.

c Itē ioseph. uisitatōis. i. cū deꝰ eos visitaret ⁊ educēt eos ō terra egypti. ⁊ hoc petijt q̄ ignominiosum erat tūc ꝙ aliquis nō sepeliretur i sepulcro patꝝ suoꝝ ut statī sequit. vel q̄ ut ī spū uiderat quia dñs resurgere deberet ibi: ⁊ preuiderat multos resurrecturos ibi cū illo: ⁊ ipse forte erat unus ex illis.

d Prophete. abdo. s. Hāc historiam habes. i. q. i. siquis inquit.

e In nouo. i. tēpore noui testamēti nō fuit iste philippus apostolus: sed unus de septem diaconibus.

f Contra. respōsio defensorum.

g Arbee. i. ebron.

h De cethura. q̄ etiā agar dicitur.

i Rachel vxor iacob.

k Arbitriū. sic ex ō offi. dele. de causis.

l Ultima. ultia uolūtas defuncti ꝓ lege seruāda ē: ut ī auc. de nup. §. disponat. ⁊ siquis eā non seruat: hoc ipsum quod ei est relictū: ab eo aufertur: ut. xi. q. i. siluester. ⁊ hoc ītelligas cum uoluntas est rationabilis. nam si moriēs exheredare uult filium sine causa: hec uolūtas non est seruanda: ut. ī. e. siquis. similiter siqs precipiat corpus suum iactari in mari: ut. ff. de condi. isti. quidam. sed ipse moriens bene potest mutare uoluntatē suam. nam ambulatoria est uoluntas defuncti: ut. ff. de adimē. le. l. ij. Sed pone ꝙ quis iurauit ꝙ non ueniret contra uoluntatem suam: nunquid potest uenire contra? uidetur ꝙ non quia hoc iuramentum non uergit in interitum salutis eterne: ergo est seruandum: ut extra de iureiuran. si uero. Sed contra. nemo potest sibi indicere legē ut nō liceat sibi recedere a p̄ori uoluntate: ut. ff. de le. iij. siquis in princi. ⁊ sic libertatem supremi iudicij nemo pot est constringere ut. ff. pro soc. cum duobus. §. papinianus in fi. ar. cōtra ex ō iureiu. cū ꝯtingat. hoc plene notaui ī qōmbus.

a Illud. cōductor. i. proprie dicitur seruus cōductor. Nā nec seruus aliqd dꝫ nec aliqd ei debetur: sed potiꝰ ꝑ talia v̄ba respicit factū q̄ ius: ut. ff. de pecu. nec seruus.

b ¶ Obstrictum. non in
tellige obstrictum .i. ob
ligatum: quia cum pe/
culium quod seruus ha
bet sit domini: domino
non potest res suas ob
ligare: vt. ff. de reg. iur.
neq̃.
c ¶ Contradi. non tãq̃
heredibus: quia seruus
nõ potest habere here/
des: vt. C. cõia de lega.
seruus. sed consuetudo
est plurium locorum: q̃
filijs relinquatur pecu/
liũ quod pater habuit.
d Ubicũq̃. sed nõne
quilibet sepelien
dus est: vbi recepit sa/
cramenta ecclesiastica
vt. j. c. proximo. ⁊ extra
e. t. in nostra: ad qd er/
go diuisa essent cimite/
ria .s. e. c. i. Respõdeo
uerũ est. c. istud instru
it: q̃ si quis vult eligere
aliã sepulturam: q̃ hũc
seruabit ordinem in eli
gendo. potius enim eli
git episcopalem eccle/
siam q̃ alteram. si tamẽ
alio modo eligit: stan/
dum est voluntati sue:
dum tñ habeat iustam
causam eligendi. episco
po autem non p̃figit
talis doctrina. nam po
test eligere sepulturam
ĩ minori ecclesia: vt. xij.
q. ij. bone. Et intelligo
q̃ semper ex temerita/
te vel contemptu vl' ex
illectiõe mutatur sepul
tura: nisi appareat cer/
ta causa mutatiõis: vel
si seruet hunc ordinem
qui hic statuitur eligen
do sepulturam.
e Quia ergo decimã. p
sonalẽ liber factus. hoc
est verum: quãdo plene
se transtulit: vt. xxi. q. ij.
siquis iam trãslatus: se/
cus si transferret se ad
secundũ locum. tunc. n.
retinet primũ locum et
secũdum: vt. ff. ad mu/
nicip. siquis instructus
⁊ quod hic dicitur: ĩtel/
lige q̃ quis põt se trãs/
ferre de vno foro ad ali

fuisse p̃latũ: q̃ ampliatus cõ/
ductor: quẽ non solũ seruũ cõ
stat esse eccl'ie: s; ita eius rõ/
nibus a multis tpĩbus implica
tũ: vt etiã si esset igenuus: do
necrõcinia cũcta deduceret:
modis oĩbus obnoxius habe
ret: ausu temerario molit⁹ fu
erit cõdere paginã testamẽti:
cuius omne peculiũ eccl'iasti/
co iuri legibus nõ dubitet ob
strictũ. quapropter his p̃sum
ptionibus uice nr̃a tua frater
nitas ɔtradicat: nec fieri p̃r/
sus aliq̃ subreptione pmittat.
ac si eidẽ quicq̃ hũanitus for
te ɔtigerit: q̃ grãdeuus esse
cõmemorat: mox eius sine di/
latione substantiã pcipiat hu
manitas tua: filijs eius dũta/
xat quibus p̃rimoniũ pbatur
esse cõmissũ: sub fideli descri
ptione ɔtradi donec uniuersĩ
tpĩbus quibus hoc p̃rimoniũ
gubernasse cognoscit: partes
dominicas reddere cogãtur
indẽnes. Quia ergo s̃m gre
goriũ ultima uolũtas defũcti
ɔseruãda est: p istorum uolũta/
te corpora eorum sũt tumulãda
nõ p arbitrio ur̃e dispositio/
nis. Item in triburiensi con
cilio legit.

Ubiquisq̃ decimas p̃soluẽit ibi sepulturam eligere debet

Ubicunq̃ tpĩm uel locorum
facultas tulerit: apud ma
iorem ecc'liam ubi sedes ẽ ep̃i
sepulture celebrẽtur. si autem
ppter tpĩs uel loci asperita/
tem hoc difficile fuerit uisum:
apud ecclesiã quo religiosorum
canonicorum uel monachorum ul'
sanctimonialiũ religiosa con/
gregatio cõiter degerit sepe
liat. si aũt hoc ⁊ ineptũ uisum
fuerit: ubi quis decimas p̃sol
uebat uiuus: ibi sepeliatur ⁊
mortu⁹. Quia ergo decimã
nob p̃soluebat uiuus: ⁊ apud
nos sepeliẽdus est mortuus.

Item siqs de puincia ad puĩ
ciam transiret: ⁊ ibi domiciliũ
sibi collocaret: liber factus a
ditione prioris iudicis iurisdi
tioni illius iudicis subijceret
in cuius puincia sedẽ sibi eli/
gẽt. Quia ergo isti a ur̃a dio
cesi in nr̃am transierunt: libe/
ri a uestra ditione nostro iuri
subijciũtur. nr̃m est ergo ius
funerandi eos. Sed obijci/
tur illud melchiadis pape.

Propria temeritate sepultu/ram parentũ relinq̃re nõ licet.

Placuit per omnia magno
ɔcilio: ut nullus pprij ar/
bitrij temeritate aliã ecclesiã
nisi cui usus antiquorum parẽtũ
canonica institutione subiacẽ
phibetur: sepulture causa ad
ire pcuret: nisi ĩfirmitatis cã
ĩpeditus in aliã fuerit regio/
nem quolibet negocio pgres
sus. Adhuc siquis p̃latus cõ
tra hoc agẽ satagerit: eccl'ia/
stico uinculo se subdi cogno/
scat. Sed aliud est ex teme/
ritatis supbia usum antiquo/
rum parentum non sequi: atq̃
aliud rõnabili occasione no/
uam sibi sepulturã eligẽ. Cõ
tra melchiadis pape auctori/
tatẽ nitit: qui supbia uel odio
ductus siue uanis p̃suasioni/
bus aut uarijs munusculis ille
ctus sepulturam suorum paren/
tum sequi ɔtemnit. s̃m grego
rium aũt liberam habeat uo/
lũtatem: qui certe rõnis cau/
sa nouum suo corpori querit
hospitiũ. uel ut quidam distin
guunt libera est ultima uolũ/
tas cuiusq̃: non in sepultura
sibi eligenda sed in testamen/
to conficiendo. unde ⁊ testa/
mẽtum appellat: quia eo quis/
q̃ libere testatur quod post
suum decessum de pprijs re/
bus fieri uoluit. sed non ui/
detur libera testatoris uolun
tas: cum s̃m augustinum p nu

ud re integra. nã
siquis in vno lo/
co est conuent⁹:
licet transeat ad
aliud forum: tamẽ
in priori foro re/
spondebit: ut. ff.
de iure om. iu. l.
penult. Item ⁊ h̃
scias q̃ sola habi
tatio nõ facit ali/
quem esse de iu/
risdictõe alicuius
nisi per. x. annos
steterit ibi: ut. C.
de incol'. l. ij. nisi
q° ad hoc: q̃ ibi
rñdebit: vt. ff. de
iudi. heres.
f Placuit. te/
meritate .i/
stud verbum sol/
uit contraria. nã
alias põt quis si/
bi eligere sepul/
turam: ut extra. e.
nolumus. ⁊. c. cũ
sit liberum. et. c.
in nostra.
g ¶ Nisi infirmi/
tatis. hoc est con
tra. H. qui dicit
q̃ in tribus casi/
bus põt mutari
sepultura: ut dixi
in summa. hic ha
bet locum distin
ctio decre. extra
e. ti. de his.
h Sed aliud. S.
h̃ ponit duas so/
lutiones.
i ¶ Sed non vide
tur. Nunc obijcit
solutioni sue.
k ¶ Ueluti. secun
da solutio.
l ¶ Medietatem.
q̃nq̃ tertiam s̃m
cõsuetudines di
uersas: vt extra
e. ti. certificari.

m Siquis iraſcit. hodie enim non poteſt quiſ exheredare filiũ ſuum niſi habeat iuſtam cauſam exheredationis: ⁊ illa debet ſcribi in teſtamẽto: vt. C. de libe. ris pte. auc. nõ licet. tamen ex iracũdia oĩa ſua dare põt eccleſie: dum tamen relinquat legitimã filijs: vt. xvij. q. iiij ſunt q opes. Itẽ ſiquis rliquit bona ſua eccleſie ꝓpter defectum filiorũ: honeſtuȝ ẽ ꝙ eccleſia reſtituat ei bona ſi ceperit habere filios vt. xvij. q. iiij. c. vltima.

n ¶ Appeto. ſic. xij. q. ij. nõ enĩ.

o Hac nimiruȝ. ꝓhibetur. falſum dicit: quia etiam totũ dare põt eccleſie: vt. xix. q. iij. platũ: dum tamẽ legitimam relinquat filijs: vt C. de inoffi. teſt. auc. nouiſſima.

a Qui oblationes. ñ ĩtelligas hoc ꝺ oblationibus volũtarijs: ſed de illis que relicta ſũt eccleſijs: qui enim debitas oblatioes tenet vel decimas vel p̄mitias: excõicaĩ: vt xxxij. diſt. p̄eter hoc. ⁊. xvij. q. i. ſtatuimus.

b ¶ Negant eccleſijs. Si autem cõfitentur ꝙ debeant. ſed exceptionem aliquã ꝓponunt: quare dare

mero filiorum debeat fieri teſtamentaria diſtributio facultatum: ueluti ſiquis hȝ vnum filium chriſtum putet alterũ. ſi uero duos: chriſtum faciat: tertium: ⁊ ſic per ordinem. et ſm leonem quiſqȝ medietatẽ eorũ que chriſto teſtatur: eccleſie iubetur relinquẽ apud quã fidei ſacramẽta ſuſcepit Sed illud auguſtini non eſt iubentis: ſed dehortantis: ne quis iratuſ filium ſuum exheredaret: atqȝ totum xp̄o reliqueret. ait enim in ſermone ſecundo de uita clericorum.

Pro numero filiorũ pars hereditatis deo offeratur.

Siquis iraſcitur filio ſuo: ⁊ moriens exheredat euȝ: ſi uiueret nonne eũ placaremus? nõne ei filium recõciliare debẽmus? quomodo ergo cum filio ſuo nolo ut habeat pacẽ: cuius appeto hereditatem? ſȝ plane ſic faciat quod ſepe hortatus ſum: qui unum filium habet: putet chriſtum alterum. ſi duos habet: putet xp̄m tertium. decem habȝ: undecimum chriſtum faciat: ⁊ ſi ſcipio. Hac nimirum auctoritate menſura teſtatori p̄efigitur: nõ quã cogatur exoluere ſed quam ꝓhibeẽ tranſcendere. Oblationes ergo defunctoꝝ qui reddere noluerit excõmunicetur. Unde in carthaginenſi concilio. iiij.

Excõmunicentur qui defunctorum oblationes eccleſijs negant.

Qui oblationes defũctorum aut negant eccleſijs: aut difficulter reddunt: tanqȝ egentium necatores excõmunicentur. Item ex concilio uarenſi. Ut infideles eijciantur ab eccleſijs: qui defunctorum oblationes retinent.

Qui oblationes defunctorum retinent ⁊ eccleſijs tradere demorantur: ut infideles ab eccleſia ſũt abijciendi: quia uſqȝ ad exinanitionem fidei peruenire certum eſt hanc pietatis diuine exacerbationem: quia et fideles de corpore recedẽtes uotorum plenitudine: et pauperes conſolatu alimonie et neceſſaria ſuſtentatione fraudantur. Hi ergo tales quaſi egentium necatores nec credentes iudicium dei habendi ſunt. unde ⁊ quidam patrũ hoc ſcriptis ſuis inſeruit congruente ſententia. qua ait: amico quippiam rapere furtũ eſt. eccleſiam uero fraudare ſacrilegium eſt. Item ex cõcilio agathenſi.

Qui oblata eccleſijs aut teſtamẽto relicta retinere p̄ſumpſerint: excommunicentur.

Clerici uel ſeculares qui oblationes parentuȝ aut donatas aut teſtamento relictas retinere perſtiterint: aut id quod ipſi donauerint eccleſijs uel monaſterijs crediderint auferẽdum: ſicut ſãcta ſynodus conſtituit: uelut necatores pauperum quouſqȝ reddãt ab eccleſijs excludantur. ſiquis autem clericuſ furtum eccleſie fecerit. peregrina ei cõmunio tribuatur. Item queritur: an pro ſepultura mortuorũ aliquid ſit exigendum. De his ita ſcribit gregorius in regiſtro ianuario epiſcopo ſardinie.

Pro ſepultura nihil muneris exigendum eſt.

nõ debent: audiẽdi ſũt vt. ff. de le. i. ſi domus. §. cõfiteĩ: extra de offi. dele. p̄eterea.

c ¶ Egentiũ. vt. lxxxvi. diſtin. paſce. ⁊. xvi. q. i. decime.

d Qui oblatões. vnde ⁊ quidã. ſ. hieronym⁹: vt. xij. q. ij. gloria. alibi diciĩ talis homicida: vt. xij. q. ij. qui abſtulerit.

e Clerici vel ſeculares. i. laici.

f Excludãtur. ar. ꝙ ſacrilegi nõ ſunt ipo iure excõicati.

g ¶ Peregrina. i. ꝯmorabiĩ ĩt laicos. vel peregrina. i. cum recedet vel peregrinatur ꝺ hoc mundo.

h Item queritur. hic ponit incidẽtem qõneȝ an ſepultura poſſit vẽdi. Du. ponit quattuor ſignificatões huiuſ nõis ſepultura. Qñqȝ dicitur ſepultura locus: vbi qs ſepelitur. talis locus licite vẽdiĩ ſed nõ eſt ſacer vel religioſus. i. qui nõ ſit ĩ cimiterio aliquo q² licite vẽdiĩ ad eccleſiam edificãdã vel ad cimiteriũ ampliandũ: vt xij. q. i j. aurũ: Secũdo mõ diciĩ ſepultura ipſa ſepultura iam facta. et hec vẽdi non põt ſpãliĩ ſi locus eſt ſacer. Tertõ mõ diciĩ ius inferendi in ſepulchrũ: nec ꝓ hoc aliquid recipi poteſt. Quarto diciĩ ipe actus vel officiũ ſepeliẽdi: ⁊ illud non poſſũt vendere clerici qui ex officio ſuo ad hoc tenentur: vt. ĩ. e. p̄ecipiendum. ⁊. i. q. i dictum. ⁊ extra de ſimo. nõ ſatis.

h Questa. seor. seor fuit pater effron: ab eo nominati sũt descendentes ab eo ꝓpt̃ famam ipsius.
i ❡ Renuit. primo .n. cõmendatur ĩ hoc capitulo: p⁹ea tñ conuictus precibus sumpsit quadringẽtos ciclos argenti: ⁊ inde uituperatur ĩ sequenti capl'o.
k Postq̃. cogẽte. per preces populi. ⁊ licet contractus factus ad clamorem populi teneat: non tamẽ electio ut extra de elect. osius et .lxi. dist. miramur in principio.
l ❡ Pro o.o est ultima littera hebreorum: ⁊ a prima. ⁊ o designat cõsũmationem ⁊ perfectionem. a initiũ ⁊ imperfectionem. ipsi ponunt vau pro o. ⁊ uidetur h̃ hieronymus uelle ꝙ effron peccauit. Sꝫ nunquid abraham peccauit: qui coegit ipsũꝫ uẽdere locum talem: maxime quia locus ille iaꝫ deputatus erat sepulture. erant enim ibi sepulti adam ⁊ eua. dicit tamen. p. manducator ꝙ neuter peccauit. sed quare reprehenditur: hic a hieronymo? Rñdeo non propter suum factum: sed propter futuros: uolens ostendere ꝙ illi peccarent qui tali modo uenderent.
m ❡ Effron. i. perfectus
n ❡ Effran. idest imperfectus.
o In ecclіastico. id ẽ ecclіastes. ⁊ ille liber est salomonis ⁊ incipit Uanitas. est alter qui dicitur ecclesiasticus: qui ĩcipit Omnis sapientia a domino. ⁊ ille liber ẽ iesu filij syrach.
p ❡ Si terram. sacram uel religiosam. ⁊ dico ꝙ terra sit sacra uel religiosa auctoritate pontificis non ex eo ꝙ mortuus infertur ad locum ut extra de reli. do. ad hoc. Sed ſm legem secus est: nam si transfertur corpus ad alium locum desinit locus esse

Questia ẽ nobis nercida femina clarissima: ꝙ ab ea solidos ꝓ filie sue sepultura fraternitas ṽra uelit exigẽ. hoc ãt uiciũ ⁊ nos postq̃ deo auctore ad ep̃atus honorem accessim⁹: de eccl'ia ñra oĩno vetuim⁹: ⁊ ꝑ prauã denuo cõsuetudinẽ neq̃q̃ usurpari ꝑmisim⁹: memores q̃ dũ abrahaꝫ a filijs effron hoc ẽ filius seor sepulchrũ p̃cio ad humãdũ corp⁹ cõiugis postularet: p̃miũ accipẽ renuit: ne cõmodũ de cadauẽ uidẽt̃ cõsecut⁹ Si g° tãte ꝯsideratõis paganꝰ uir fuit: q̃to magꝭ nos q̃ sacerdotes dicimur: hoc facẽ ñ debem⁹. vñ h° auaricie uiciũ ne hic ĩ alienis denuo tẽtari p̃sumat̃ ammoneo. ſꝫ si qñ aliquẽ ĩ eccl'ia ṽra sepeliri cõcẽditis: siqdẽ parẽtes ipsi⁹ ꝓximi uel hẽdes ꝓ luminaribus spõte qd offerre uoluerit: accipẽ nõ uetam⁹. peti ṽo aut aliqd exigi oĩno ꝓhibemus: ne qđ ualde irreligiosũ ẽ: aut uenalis quod absit dicat̃ eccl'ia aut uos de hũanis uideamini mortib⁹ gratulari: si ex eorũ cadauerib⁹ studetis querere quolibet mõ cõpẽdiũ. Item hieronym⁹ sup genesim.

Etiam coacti de sepultura p̃mium nõ debem⁹ accipe.

Postq̃ p̃cio uict⁹ ẽ effron: ut sepulchrũ uẽderet ⁊ acciperet argẽtũ: lꝫ cogẽte abraham uau littera q̃ apud illos ꝓ o legit̃: ablata de eius noĩe ẽ ⁊ effron appellatus ẽ effran significãte scriptura nõ eũ fuisse cõfirmatũ ꝑfecte ṽtutis q̃ potuerit uendẽ memoriam mortuorũ. sciant igitur qui sepulchra uendunt uolũtarie: nec cogũtur ut accipiant preciũ: sed a nolẽtibus quicq̃ extorquẽt: mutari nomẽ suum ⁊ perire quiddã ð merito eorũ cũ etiã ille reprehẽdatur occulte: q̃ inuit⁹ accepit. Iteꝫ ex ꝯcilio triburiẽsi. De eodẽ

In ecclesiastico nanq̃ libro scriptum est: mortuo nõ prohibeas gratiam: sciẽs quoniam omnes moriemur. ⁊ iteꝫ: omnia que de terra orta sunt: in terram cõuertentur. quid terra terram uẽdis? memẽto ꝙ terra es: ⁊ in terrã reuerteris: ⁊ quoniaꝫ mors tibi futura ẽ ⁊ appropinquat: etsi tardat. recordare quia nõ hominis est terra: sed ut psalmista cõmemorat: Domini ẽ terra ⁊ plenitudo ei⁹. Si terraꝫ uendis: inuasione rei reus teneberis. gratis accepisti a ðo gratis da pro eo. quare interdictum sit oĩbus omnino christianis terram mortuis uendere ⁊ debitã sepulturam denegare: nisi forte proximi ⁊ amici defuncti propter nomen et redemptõem anime uiri gratis aliquid dare uelint. Itẽ ex cõcilio uarensi. De eodẽ

Precipiendũ est ſm canonũ auctoritatẽ: ut ð sepulchris ⁊ hõib⁹ sepeliendis nihil muneris exigãt: nisi forte q̃ sepeliũt uiuẽs iusserit ecclesie ĩ cui⁹ atrio sepeliet̃ aliqd ð suis reb⁹ tribuere: aut etiã post mortẽ ipsi⁹ illi qb⁹ ꝯmissũ ẽ ei⁹ elemosynã facẽ: aliquid spõte dare uoluerit: de reb⁹ tamẽ illius nihil exigatur siue ab illis q̃ locis ⁊ uillis presũt Prohibendum est etiã ſꝫ maiorum instituta: ut in ecclesia nullatenus sepeliãtur: sed in atrio aut ĩ porticu aut in exedris eccl'e. Infra eccl'ias uero aut prope altare ubi corp⁹ ⁊ sanguis domini conficitur nullatenus sepeliant̃. Iteꝫ augustinus

religiosus: uel etiam si capitur ab hostibus: ut .ff. de reli. cum in diuersis. ⁊ .l. cum loca. Et nota ꝙ quicquid est sacrum est religiosum: sed non cõuertitur. ubi enim mortuus infertur: locus fit religiosus sed non sacer ut .ff. de rerũ diuisi. in tantum. §. sacra. Item dicitur locus religiosus: ubi corpus eo proposito ponitur: ut ibi perpetuo remaneat alias remaneret prophan⁹: ut .ff. de religi. siquis eo animo. ⁊ ĩmo ueri potest quandocunq̃ placuerit: ut. C. eo. tit. si necdum. et licet partes hominis in diuersis sepulchris sepeliãtur non ideo omnia loca fiunt religiosa: sed tantum ubi caput est sepultuꝫ: ut .ff. eo. cum in diuersis. Item nec totus locus deputatus sepulture fit religiosus: sed ille in quo corpus est humatum: ut .ff. eo .l. ij. §. sepulchrum.

a Precipiendum. in exedris. exedre dicũt̃ quedaꝫ uolte que exterius adherẽt parietib⁹.
b ❡ Sepeliantur si sint modice ꝑsone: ut .j. eo. nullus. ⁊ ideo prohibetur fieri sepultura in ecclesia: quia locus specialiter deo dedicatus ẽ: cui mors ultra non dominabitur.

Si sacris locis non iuuantur post mortem: quibus peccata non sunt dimissa.

Q Uib⁹ peccata dimissa nõ sũt: a sacris locis post mõtem adiuuari nõ pñt: qa quos peccata grauiora deprimũt: si in sacris locis se sepelire faciunt: restat ut de sua p̄sumptõe iudicentur: quaten⁹ eos sacra loca nõ liberant: sed de culpa temeritatis accusant. Item gregorius.

Quibus ꝓsit in ecclesia sepultura.

Q Uos grauia peccata nõ deprimũt: tũc prodest mortuis si in ecclesia sepeliant: quia eorũ proximi quotiens ad eadez sacra loca ueniũt: suorũq₃ sepulturam aspiciũt recordãtur: ⁊ pro eis dño preces fundũt. Nam quos peccata grauia deprimũt ad maiorem cumulum dãnatõis potius q̃₃ ad solutõem eorũ corpora ĩ ecclesijs ponuntur. Item ex cõcilio magociensi.

Qui sepeliãt in ecclesia.

N Ullus mortu⁹ infra ecclesias sepeliat nisi epi aut abbates aut digni presbyteri uel fideles laici. qd uero mortuis prosit iuxta eccliaz sepeliri: qdue ad eos ꝑueniat: augustin⁹ ĩ libro de agẽda ꝓ mortuis ostendit dicens.

Qui mortui iuxta ecclesiam sepeliantur.

N On estimem⁹ ad mortuos pro qb⁹ curaz gerim⁹ ꝑuenire: nisi qđ pro eis siue altarꝫ siue orationũ siue elemosynarũ sacrificijs solẽniter supplicam⁹. q̃uis eniz nõ pro quib⁹ fiũt oĩbus prosint: sed his tantũ pro qbus dũ uiuũt cooperãtur ut prosint: sed quia nõ discernim⁹ q sint: oportet ea pro regeneratis oĩb⁹ facẽ: ut nullus eorũ p̄termittat ad quos hec beneficia possint ⁊ debeant ꝑuenire. meli⁹. n. superũt ista his qbus nec obsunt nec prosunt: q̃₃ eis deerũt qbus ꝓsunt. diligẽti⁹ tñ facit hoc qsq₃ pro necessarijs suis: quo pro illo fiant similiẽ a suis. corpori aũt humano quicquid ĩpenditur: nõ est p̄sidiũ salutis: s₃ humanitatis officiũ ẽm effectuꝫ: quo nemo unq̃₃ carnem suam odio habuit: vnde oportet ut quã põt ꝓ carne proximi curã gerat: cũ ille inde recesserit q gerebat. ⁊ si hec faciũt q carnis resurrectõem nõ credunt quãto magis debent facere q credunt ut corpori: sed tamen ut resurrecturo ⁊ ĩ eternitate mansuro impensum eiusmodi officium sit etiaꝫ quodãmodo eiusdem fidei testimonium. ꝙ uero qs apud memorias martyrum sepelitur: hoc tantuꝫ uidetur mihi prodesse defũcto ut cõmendans eum etiaꝫ martyrum patrocinio affect⁹ pro illo supplicatiõis augeatur.

Contra hieronymus

Post morte oratões non prosunt uiuentium.

I N presenti seculo scimus siue orationibus siue consilijs inuicem posse nos adiuuari. cum auteꝫ ante tribunal christi uenerim⁹: nec iob nec daniel nec noe rogarẽ posse ꝓ quoq̃₃ sed unũquẽq₃ portare onus suum. Uerũ hoc de impenitentibus accipiendũ est de qb⁹ ꝓpheta: nõ dabit deo placatõem suã: nec preciũ redẽptõis aie sue: ⁊ iõ frater nõ redimet eũ s₃ laborabit ĩ eternũ ⁊ uiuet adhuc in finem. de alijs autem intelligi nõ potest Unde gregorius bonifacio archiepiscopo.

In penitẽtia defunctis bona prosunt uiuentium.

c Quibus. sacris. i. ab orationib⁹ que ĩ eis fiũt. uel ad litteraꝫ ĩtelliges quia locus non sanctificat hominem: ut. xl. di. non loca.

d Quum grauia. sepeliãtur. Ecce ratio vna quare homies potius sunt sepeliẽdi apđ ecclesias q̃₃ alibi. Secũda rõ: q₂ specialiter ꝯmẽdatẽ patrocinijs sanctorum illorum in quoruꝫ nomine dedicata est ecclesia illa ut. ĩ. e. nõ estimemus in fi. Tertia ratio est: quia minus ibi uexantur a spiritibus ĩmũdis. vnde in cimiterijs dicitur eẽ requies defũctorum: ut. xij. q. ij. aurum. lex tamẽ alia consideratione precepit ne corpora in ciuitate sepelirentur: ne ciuitas corrũperet fetore: ut C. de religi. monumentorum. et est hic arg. ꝙ ibi potius sepeliẽdi sũt homines: ubi ẽ maior cõcursus populoruꝫ: ut in cathedralib⁹ ecclesijs: ut. s̃. eo. ubicunq₃.

e Nullus. fideles. uocantẽ laici hic fideles a fidei uirtute ita ut faciãt miracula. alij intelligunt a fide baptismi. ẽm hoc ĩtelligas l. C. de sacrosan. eccle. l. ij. uel dic ꝙ oĩs christian⁹ põt sepeliri in ecclesia sed nõ gẽtilis: ut. ĩ. de con. di. i. ecclia. ⁊ hoc ĩtelligas: nisi al's ĩ mortali decesserit nõ penitẽs: ul' nisi ecclesia interdicta sit: uel nisi sint in torneamẽtis qbus ꝓpter terrorẽ interdicĩ ecclesiastica sepultura extra de torneamẽ. c. i. ⁊ extra de rap. super eo.

f Non estiem⁹. sacrificijs. aut ieiũio parẽtũ: ut. ĩ. e. c. aie

g Quia nõ discernim⁹. ar. ꝙ rõe dubitatõis meli⁹ ẽ totũ ⁊ sup̄fluũ facerẽ q̃₃ nil facẽ etiã uel aliqd omittẽ sic. xlij. di. quiescamus xxiij. q. iij. compiatur. Itẽ rõe dubitatõis fiũt q al's essẽt illicita: ut ex đ sepul. sacris. exẽ de usurẽ. cũ in ciuitate. xi. q. iij. nolite. ⁊ rõe dubitatõis possũ uẽdicarẽ ĩcertã ꝑtẽ ul' rẽ. ff. de rei uẽ. q de tota. ⁊ nũmos meos ñ possũ uendicare si sint mixti alijs. ff. đ sol. si alieni.

h Oĩb⁹. ĩ. e. ꝓ obeũtib⁹ ꝯ. So. ecclia ꝓ oĩb⁹ uiuis siue bonis siue mal' põt orare generali siue spãli orõe: ⁊ ꝓ iudeis ⁊ paganis ut ꝯuertãẽ: q₂ de nemie ẽ disperãdũ ĩ uita ista: ut. ĩ. de pe. di. vij. nemo. s₃ ꝓ paganis ul' iudeis mortuis nõ ẽ orãdum nec ꝓ cathecuminis. sed ꝓ baptizatis mortuis orãduꝫ ẽ generali orõne ut h̃ dicĩ. ⁊ xxiij. q. iiij. sic. ⁊ hoc siue dãnati siue nõ: dũ tñ hoc ñ ꝯstet. s₃ spãli orõe nõ ẽ orãdũ ꝓ eis quos ꝯstat eẽ dãnatos. sic loquiẽ illud. c. ꝓ obeuntib⁹. sed ꝓ illis q nõ sunt dãnati orõne spãli ⁊ generali oram⁹ licite: nisi sint ualđ bõi: ut. ĩ. e. tps

i Cum ille. s. spus.

k Ut resurrecturo. nisi n. quis resurrecturos speraret ⁊c. Est ergo signũ ꝙ credam⁹ futurã resurrectõeꝫ: ut. ĩ. e. h₃

l Contra. ꝯ id qđ dixit ꝙ possum⁹ orare ꝓ mõtuis

a In pñti. nec iob. i. cõiugati.

b Daniel. i. uirgĩes ul' continentes.

c Noe. i. rcõres eccle/siarũ ⁊ hoc ĩtellige si decesserint in mortali. sic xxv. di. qualis.

d Uer. s₃ laborabit. i. punieẽ eternaliter.

529

c Pro obeūtibꝰ. ꝓ impijs. sed nūqd eccl'ia orabit ꝓ illis quos ꝯstat decessisse i mortali: uidet̄ ꝙ sic: q2 eis viui cōicant ergo ⁊ mōtuis: ut. xxiij. q. ij. sane. ar. ꝯ. xxi. q. ij. cyprianꝰ. R̄ndeo: si emidēs ē aliquē decessisse i mortali: ut cū qs suspēdit se ul' pcipitat: aut alio modo se i terficit: ꝓ illo nō ē orādū: ut. xxiij. q. v. placuit ⁊. q. vij. qcūq3 clericus. vn̄ si aliqs occisus est i ebrietate nō orat̄ ꝓ illo ut ēt̄ de reliqui. audiui mꝰ. ⁊. xxiij. q. v. placuit

f A Nunc. hoc. c. ē q̄si pars illius nō estimemus.

g ¶ Exanimis. s. mortuis. ⁊ ē h̄ ar. ꝙ magis' meret̄ hō ipendēdo aliqd viuis q3 mortuis. vnde p3 ꝙ sicut ieiuniū alicꝰ liberat mortuū: multo potiꝰ alteriꝰ ieiuniū ꝓdest uiuo. qd̄ ꝯcedo si il le ꝯiūctus uicine illi: ut dici. lxxxij. dist. p̄sbyter.

h T Empus. aīas nō sū me bonas. nam tales credo stati ad celos uolare: iuxt̄ illd̄: Gaudēt i celis aie scōrum.

i ¶ Abditis. i. locis nob̄ occultis. Ex his verbis videt̄ ꝙ augustinꝰ dubitat qūo aie defunctorū recedāt cum ifernus sit sub t'ra ⁊ celu3 sit supra ut. xxiij. q. iiij. hec autē.

h ¶ Pro baptizatis'. tātū ꝓsūt oratiōes cuilib3 si fiant generalit̄ ꝓ omnibus sicut si fierēt speciāliter pro quolibet: ut ī. de conse. di. v. nō mediocriter.

m ¶ Propiciatōes. i. ut deus propicius sit eis.

n ¶ Pro ualde. h̄ augustinus distīguit quattuor genera hominum. s. ualde bonos' ⁊ ualde malos: mediocrit̄ bonos ⁊ mediocriter malos. Pro ualde bonis nō est orādū: q2 iniuria3 facit martyri qui orat ꝓ martyre: ut extra de celeb. mi s. cum marthe. §. ult. Item nec ualde malis ꝓsunt: sed mediocrit̄ bonis prosunt: ut citiꝰ liberentur ab igne purgatorij. Mediocrit̄ malis ꝓsūt ad hoc ut minus puniantur: nūq3 tamen liberabuntur. ⁊ s̄m hoc etiam patet oratione speciali ꝙ oramus pro illis qui decesserunt in mortali: dūmodo nō sint summe mali: lic3 ar. sit ꝯtra. s̄. eo. pro obeūtibus. Sed pone ꝙ aliquis dat elemosynam ꝓ eo qui decessit ī peccato mortali qui est mediocriter malus elemosyne ul' orationes ꝓsūt talibus ad mitiore3 penam: ut hic dicit: ergo aliquantulum d̄ pena sublatum ē. Ponamꝰ ꝙ cētesima pars pene sit sublata per una3 elemosyna3: si ergo dētur cētum elemosyne: tota pena erit r̄missa ergo iste liberabitur: quod h̄ negat̄. Ad hoc dico ꝙ si p̄ma elemosyna tollit cētesimam partē pene secunda elemosyna etia3 tollit tantā penā sed nō tā tā in quātitate s3 tātam i ꝓportōe ⁊ sic sēper aliqd remanet d̄ pena. ⁊ sic soluo illd̄ qd̄ obijcitur de idulgētijs ꝙ si pp oblatōe3 vniꝰ denarij. tollit̄ quarta pars peccatoru3 mortalium ul' uenialium: per oblationem secūdi denarij tollit̄ tantum i proportōe non tantu3 ī quātitate: ⁊ sic semp aliquid remanet licet oē argētum effunderet.

P Ro obeuntibus quippe consuluisse cognosceris: si liceat ꝓ eis oblatōes offerri. scā sic t3 ecclesia: ut q̄sq3 ꝓ mortuis uere xp̄ianis offerat oblatōes atq3 p̄sbyt' eoꝝ faciat memoriā. ⁊ q̄uis peccatis oēs subiaceamꝰ: cōgruit ut sacerdos ꝓ mortuis catholicis memoriā faciat ⁊ itercedat: n̄ tamen pro impijs quāuis christiani fuerint tale quid agere licebit. Idem.

An ime mortuorum quattuor modis soluuntur.

A Nīe defūctoꝝ q̄ttuor modis soluūt̄: aut oblatōibus sacerdotū: aut p̄cibꝰ scōꝝ: aut caroꝝ elemosynis: aut ieiunio cognatoꝝ. curatio vo funerꝫ conditio sepulture pōpa obsequioꝝ uel exequiaꝝ magis sī uiuoꝝ: solatia q3 subsidia morituoꝝ. si aliqd ꝓdest ipio sepultura preciosa: oberit pio uilis aut nulla. nō iō tamē ꝯtēnēda aut abijciēda sūt corpora defūctoꝝ maximeq3 iustoꝝ: ubi illud etiā dicit̄ salubrii: quāta possit esse remuneratio ꝓ elemosynis q̄s uiuētibꝰ ⁊ sentiētibus exhibemus: si neq3 hoc apud deū perit quod exanimis hominum mēbris officij diligētia ꝑsoluit. Itē augustinus i enchiridion.

Ante diē iudcii sacrificijs et elemosynis mortui iuuātur.

T Empus qd̄ iter hōis mōtē ⁊ ultimā resurrectōe3 iter positū ē: aīas abditis recepta culis ꝯtinet: sicut queq3 digna ē uel requie uel erūna: ꝓ eo qd̄ sortita ē i carne dū uiuer3. neq3 negādū ē defūctoꝝ animas pietate suoꝝ uiuētiū releuari: cū ꝓ ill' sacficiū mediatoris offert ul' elyne. fiūt i eccl'a. S3 hec eis ꝓsūt q cū uiuerēt: hec sibi ut pꝰea possēt ꝓdesse meruerūt. ē eteni qdā uiuēdi modꝰ: nec tā bonꝰ ut n̄ reqrat ista pꝰ mortē: nec tā malꝰ ut ei ista pꝰ mortē nō ꝓsint. ē vo tl'is i bono: ut hec nō reqrat. ⁊ est rursus tl'is i malo: ut nec his ualeat cū hec uita trāsierit adiuuari. quocirca oīe hic meritū cōparat̄ quo possit pꝰ uitā releuari q̄spiā ul' grauari. ⁊ post pauca: cū sacrificia altarꝫ siue q̄rūcūq3 elemosynaꝝ ꝓ baptizatis oibꝰ offerūt̄: ꝓ ualde bonis gr̄aꝝ actōes sūt: ꝓ nō ualde malis ꝓpitiatōes sūt. ꝓ ualde malis ⁊si nulla sūt adiumēta mortuoꝝ: tn̄ uiuoꝝ cōsolationes sūt. qbꝰ aūt ꝓsūt: aut ad hoc prosūt: ut sit plena remissio: aut certe ut tolerabilior fiat ipa dānatio. De obs'uatōe aūt tertij septimi tricesimi uel q̄dragesimi diei q̄rit̄ vnde exordiū sūpserit. Ambrosiꝰ in libro de obitu theodosij iperatoris dicit.

Quare certi dies i mortuoꝝ ꝯmemoratōe3 seruētur.

Q Uia alij tertiū diē alij tricesimū alij septimū alij q̄dragesimū obs'uar̄ ꝯsueuerūt i officijs mortuoꝝ: qd doceat lectio cōsideremꝰ. defūcto igt iacob p̄cepit ioseph pueris suis sepultoribꝰ ut sepelirēt eu3 ⁊ sepelierunt sepultores israel: ⁊ repleti sunt q̄dragita dies. sic. n. dinumerabāt̄ dies sepulture: ⁊ luxit eū. vij. diebꝰ. hec ergo sequēda solēnitas ē quā p̄scribit lectio. sic ēt i deutronomio scriptū ē: qa plxerunt filij isrlabel moysē. xxx. dies: ⁊ ꝯsumati sūt dies luctꝰ. utrūq3 ergo obseruatōe h3 auctoritatē: qua necessariū pietatis i pletur officium. Lugere autem et tristari tam pro nostra q3 pro aliorum morte cyprianus prohibet dicens.

g Q Uia. lectio scilicet genesis.

Nec pro nostra nec pro morte aliorum tristari debemus.

Quaz ppostere ē q̃zq̃z puer sum: ut cū dei uolūtatē fi eri postulem⁹: q̄n uocat nos ⁊ accersit nos de hoc mundo: nō stati uolūtatis eius īperio paream⁹: obnitimur ⁊ r̄lucta mus: ⁊ puicaciū more seruorū ad cōspectū dn̄icū cū tristicia ⁊ merore pducimur: exeūtes istinc necessitatis uinculo nō uolūtatis obseqo: ⁊ uolumus ab eo p̄mijs celestib⁹ honora ri: ad quē uenim⁹ īuiti. Idē Nobis quoq̃z ipis minimis et extremis quotiēs reuelatū ē q̃z freq̄nt atq̃z māifeste ð dei dignatōe p̄ceptū ē: ut cōtesta rer assidue ut publice p̄dica rē fratres nō esse lugēdos ac cersione dn̄ica de seculo libe ratos: cū sciam⁹ nō amitti sz p̄mitti recedētes p̄cedē: ut p ficiscētes ⁊ nauigātes solēt. Itē ioannes chrysostomus i epistola ad hebreos.

Ex pusillanimitate mortuos lugere contingit.

Ubicūq̃z sepeliamur: dn̄i ē terra ⁊ plenitudo eius. Fm ꝙ oportet fieri: efficiat̄. lugē autez ⁊ deplorare ⁊ lamētari eos q ab hac uita decedūt: ex pusillanimitate ꝯtigit. Hoc aūt ex desperatōe future re surrectōis intelligit̄. Vn̄ ⁊ a postolus nō simplr̄ ait: nolu m⁹ uos ignorare de dormiēti bus: ut n̄ cōtristemini: sed ad didit sicut. ⁊ ceteri q spem n̄ hn̄t. Pietatis nāq̃z affectu hu manitatis ītuitu mortuos lu gere nō ꝓhibemur: sicut non nullos sanctoꝝ alioꝝ exeqis pias lachrymas īpēdisse legi m⁹. Hic ēt anastasius papa.

Qui spem future resurrecti onis habēt: de mortuis tristari non debent.

Habēt forsitan illi iustā lō gi doloris excusatōem: q uitā alterā nesciunt: q de hoc seculo ad meli⁹ esse trāsitum nō cōfidūt: Nos aūt qui hoc credim⁹ ⁊ docem⁹ tristari nimi um de obeūtibus nō debem⁹ ne qđ apud alios pietatis sz speciē: hoc magis nob̄ in cul pa sit. Nā diffidētie quodam modo genus ē: ꝯ hoc qđ q̄sq̃z p̄dicat: querē iusticiā amans dicēte apostolo: nolum⁹ nos ignorare de dormientibus: ut nō cōtristemini: sicut ⁊ ceteri q spez nō habent. Itē ex cō cilio toletano. iij.

De eodem.

Qui diuina uocatione ab hac uita recedūt cū psal mis tm̄mō ⁊ psallētiū uocibus debēt ad sepulchrū deferri. sufficiat aūt ꝙ i spe resurre ctōis christianoꝝ corporibus famulatus diuinoꝝ īpēdit cā ticoꝝ. ꝓhibet ⁊ nos apostol⁹ scūs lugē defunctos dicens: De dormiētib⁹ aūt nolo uos cōtristari: sicut ⁊ ceteri q spez nō hn̄t. ⁊ dn̄s nō fleuit lazarū mortuū: sed ad huius uite e rūnas plorauit resuscitāduz. Si autez pōt hoc ep̄us oībus christianis ꝓhibere nō moreē agē. religiosis autē oīno alit̄ fieri nō debē cēsemus. sic.n. christianoꝝ p mundū humari oportet corpora defūctorum.

De mortuis aūt querit̄: utꝝ sciāt ea que a uiuis gerūtur. Isaias ex psona populi affli cti ait: abrahā pat̄ noster ne sciuit. Aug⁹. quoq̃z ī libro ð agenda cura pro mortuis il lud idē testat̄ dicens.

Mortui ex se nesciunt quid hic geratur.

Atendū ē nescire quidē mortuos qd h̄ agatur: duz hic agit̄. postea xo audire ab eis q hic ad eos moriendo p gūt: n̄ qdē oīa sz q̄ sinūt ēt isti meminisse: ⁊ q̄ illos qb⁹ heci dicāt oz audire. Pn̄t ⁊ ab an gelis: q reb⁹ q̄ h̄ agūt p̄sto sī audire aliqd mortui. qđ nunc quēq̃z illoꝝ audire debē iudi cat cui cūcta subiecta sunt.

p Ulā prepo sterū. postu lemus. cum dici mus fiat uolun tas tua. ⁊ est ar. ꝙ opere id com plere debemus quod uoce ꝓte stamur. di. xxiij. psalmista.

q Jt u ti. sic. xxiij. q. v. ad fidē ⁊ sic est ar. ꝙ nō debemus conse qui cōmoduz ex eo quod īuiti fa cim⁹ ut. ff. ad tre bellia. si patroni §. ij. sic. xvij. q. iiij sunt q opes. viij. q. i. sciendum.

r Ubicūq̃z. Li bera fortūa mors est: capit omnia tell⁹ Que genuit celo tegi tur qui non habz urnam. ar. cōtra Mollius ossa cu bant manib⁹ tu mulata suoꝝ.

s Habēt. nesci unt. idēst nō credunt. io.

t Qui diuina. i. religio sis. illi enīz magis tenentur abstinere ab huiusmōi luctu q̃z laici.

e De mortuis. sciant. Mali nesciūt: nisi ꝙ eis scire permittitur. simi liter nec bōi qui adhuc sunt ī igne purgatorio quia adhuc non fruunt̄ uisione dei: ut. ī. e. fatē dum. Sed boni qui fru untur uisione dei: sciūt quid agatur: iuxta illud gregorii: Quid est qđ nesciant qui uidentem omnia uident. Et alij di cunt ꝙ boni dicunt̄ sci re omnia que sunt eis necessaria.

f Nesciuit. quia nōdū erat hostia oblata per quam aperta fuit ianua paradisi.

g Atēduz est. credūt ⁊ male. sūt fantal mata: ut. xxvi. q. v. epi.

52

h Q Uesitū ē.ī patibulis. licite ergo sepeliūť suspēsi ⁊ cō cremati dūmodo hoc fiat de auctoritate pricipis: ut ff. de cadaue .l.ij. ⁊ nō est ꝯ .xxiij.q.v.placuit. Queri con sueuit: q̄re liberet̄ ille qui fugit ad ecclesiā ⁊ nō ille qui re cipit corpus christi: cū christi corp⁹ maius sit oibus: ut de cōse.di.ij. nihil. Rn̄deo: q2 corp⁹ christi ē cib⁹ aie ⁊ non corporis: ergo aiam li berat ⁊ nō corpus. uel dic q̄ p̄uilegiū ecclesie est ⁊ nō debet trahi ad cōsequētiā: ut.ī.xvij.q .iiij.sicut. Nec aliquod p̄uilegiū trahēdu3 ē ad cōsequētia3: ut.vij.q.i. petisti.⁊.xvij.q.i.hinc.

i C Anonici cuius dā ecclie. ⁊ q̄ð sua. oēs clerici q hn̄t ꝓpꝛiū uel hr̄e pn̄t pn̄t repetē sua. si nō hn̄t ꝓpꝛiū: nō possunt. sed bona ecclesie sue repe tere pn̄t. si sunt p2elati uel si p̄lati non sunt: de mādato superioris pn̄t eā repetere: ut.xvi.q.i. monachi. Itē oēs cleri ci pn̄t agē ꝓ miserabili b⁹ p̄sonis de mandato supioris: ut.lxxxvi.dist. peruenit.

k Q Uod sua p̄fectus. i. sine mortali pec cato ⁊ sine ueniali. nam curā ꝓximoꝝ nō possu mus hr̄e sine peccato: ut.xv.di. qualis.

l ¶ Possideri. si.ē.iij.q. i.§. patet. vn̄ hētic⁹ nō pōt petē restitutōem a liquoꝝ q2 nihil ꝓpꝛiu3 pōt possidē: ut.s̄.di.viij quo iure. ⁊.xxiij.q.vij. c.i.⁊.ij. Nec laicus pōt repetē decimas: q2 eas nō pōt possidē: ut ex̄ de p̄script.cā3. Ad hoc.n. ut quis possit aliqd re petere: requirit̄: ut fue rit in possessione iuris uel facti: ut extra de re stitu. spoliati. ex parte. vn̄ n̄ sufficit ꝓbare spo liatōe3: nisi ꝓbauerit q̄ possederit: ut ex̄ d̄ offi. delega. ꝯsultatōib⁹. vn̄ p3 q̄ q̄libet spoliat⁹ h3

Illi quoq3 ad uiuos aliquos ex mortuis uenire credūt: sic ecōtrario paulū ex uiuis ī pa disū raptū eē diuia scriptura testat̄. De his āt q ī patibul' suspēdūt: q̄rit̄ an iux̄ ecclias sint sepeliēdi. De qb⁹ ēt ī ma gūtiensi cōcil'. ita statutū est.

Non ē denegāda cōio his: q in patibulis suspendūtur.

Q Uesitū ē ab aliquib⁹ fra trib⁹: de his q ī patibulis suspēdūtur ꝓ suis sceleribus post cōfessionē deo pactam: utrū cadauera eoꝝ ad eccle sias deferēda sint ⁊ oblatōes pro eis offerēde ⁊ misse cele brāde an nō. qbus rn̄demus: si de oibus peccatis suis pu rā cōfessionē agētibus et di gne penitētib⁹ cōio in fine s3 p̄cepta canonū danda ē: cur canones cōionē uel sepultu rā eis interdicūt: q ꝓ peccatis suis penā extremā p̄soluunt: ⁊ cōfitēt̄ ul' cōfiteri desiderāt Scriptū ē.n. Nō iudicat de us bis in idipsum. Palea.

F Ures ⁊ latrones si ī furā do aut depꝛedādo occidā tur: uisū ē q̄ ꝓ eis nō ē orādū sed si cōp̄hensi aut uulnerati p̄sbytero aut diacono cōfessi fuerit: cōfessionē eis non ne gamus. De eodem.

S I fur aut latro capt⁹ fu erit: ⁊ absq3 occisione po test cōprehēdi ⁊ tn̄ interficit̄ qa ad imaginē dei creati ⁊ ba ptizati sunt: noie ei⁹ interfe ctores eoꝝ q̄dragīta diebus penitētie subiaceāt. intrēt in eccliā3 ueste īduti. ab escis ⁊ potib⁹ īterdicti sunt. a toro ⁊ gladio ⁊ eqtatu abstineāt. in tertia ⁊ quīta feria ⁊ sabbato aliquo genē leguminū ⁊ oleꝝ pomis ⁊ paruis pisciculis cu3 mediocri ceruisia uicissi3 utā tur ⁊ tēperate. Si aūt a ueri dicis cōprobātur: q̄ sine odij meditatōe se suaq3 liberādo diaboli mēbra interfecerit: ⁊ pariter peniteāt: pniā3 ꝓ ho micidio eis nō iniūgimus: nisi ipsi uoluerit aliquid humani tatis facē. at si p̄sbyt̄ ē nō de ponat̄: cūctis tamē dieb⁹ uite sue penitētiam agat.

C Anonici cuius dā ecclesie qō nē mouēt de p̄ dijs. testes ex fratribus suis ꝓducūt. nego ciatorib⁹ pecuniā crediderūt ut ex eoꝝ mercib⁹ emolumē ta acciperent. Hic primū q̄ri tur: an liceat eis sua repeter̄ Secūdo: an illi testes sint au diēdi. Tertio: an illud sit u suras exigē. Quarto: an li ceat clericis uel laicis a quo libet usuras expetē. Quin to: an elemosyne de usuris fi eri possint. Sexto: an usura rij pniā3 agē ualeant: nisi qō male acceperūt: restituant.

Q Uod sua repetē nō pos sint facile uidet̄ probari. Ait.n. dn̄s ī euāgelio: si uis p̄ fect⁹ esse: uade ⁊ uēde oia q̄ habes: ⁊ da pauperib⁹. q2 er go isti iter p̄fectōis arripiūt: nō l3 eis sua hr̄e. multo ergo min⁹ l3 eis repetē: q2 nō d3 re peti qō possideri nō l3. Item siqs uoluerit tibi tunicā tol lere: et ī iudicio tecū ꝯtēder̄ dimitte ei ⁊ palliū. Itē apl's ī epl'a ad corīthios. Secula ria igit̄ iudicia si habueritis: oīno peccatū ē ī nobis. Ite3 gregori⁹ exponēs: Oia mihi

restitutōis bn̄ficiū. ex̄ de ap. significauerūt. ⁊ ex̄ d̄ resti. spo. oli3. Inuenio tn̄ q̄ qs pōt petē r̄stitutōe3 q de iure possidē nō pōt. Nā petit̄ restitutio cōsan guinee cū q̄ de iure qs nō pōt ꝯmisceri: ut ex̄ d̄ re. spo. lr̄as. Item fuus petit resti tutōem reꝝ dn̄i absētis: q̄s d̄ iur̄ nō pōt possidē: ut.C. si p uim uel alio .l.i. Similit̄ uxor pōt petere res a uiro sibi da tas: si spoliata ē quarum rerū do minium non po test hr̄e. ff. de ui ⁊ uiar. l.i.§. deij cit̄. Itē hn̄s plu ra stipēdia petit restitutōe3 alic⁹ cū tn̄ de iure nō possit illud possi dē cū alijs: ut ex̄ de p̄bē. referēte io. Ego credo sal uo meliori ꝯsilio q̄ laic⁹ spoliatus de decimis pōt petē restitutōe3 cū latro restituit̄ ut extra de resti. spoli. in litteris: cum laici quoti die possideāt de cimas ex tolerā tia prelatorum: secus in hereti co cu3 sit excom municatus: ut ex̄ de here. excōica m⁹. ⁊ decretalis illa causam dicit detinē ⁊ nō possi dere. b.

Q. i. Qō.i.

m ¶ Item aposto lus. habueritis. iniuriose ita ut scādalizemini ꝓ pter hoc.

n ¶ Item grego rius. sub nullius idest sub rei tem poralis potesta te nolo redigi. in tantu3 ut aliques offendam iuxta illō: Et mihi res non me reb⁹ sub mittere conor.

a Episcopus. ꝓuocatus. i. in iudiciū uocatus. dz. n. ꝑ aliuz litigare: ut nō. v. q. iij. c. ult. ⁊ si mala ē cā ecclesie ñ dz cā fouere sic̄ nec tutor pupilli: ut. ff. de admi. tu. l. quotiēs. §. sicut autē.

b Quia ergo re quire. s̄. i. q. ij. sacerdos.

c Sanctoꝝ. s̄. xij. q. i. expedit.

d Quod debetur. ex aliquo maleficio vl̄ ītellige ex quolibet debito.

e Ultra. videt̄ ergo: ꝙ ñ possit licite peti pena dupli l̄ q̄drupli a fure: ut nō. xij. q. ij. ī antiquis qḋ cōcedit. H. sed non est ita: q: hoc habet̄ ex canone: ꝙ peti possit. xij. q. ij. in legibus.

f Talionis. s̄ḋ delinquētem. s. ut tanta satisfactio petat̄ ab eo: q̄ta iniuria p̄cessit: ut xxiij. q. iij. sex differentie. uel loq̄t de pena talionis infligēda actori q iniuste litigat: calūniose agens punit̄ ī sumptib⁹ litis: ut extra de pe. calūniam.

g Nullū. s. quo ipse teneat̄ alijs uel aliter. i. nulli. vult soluē penaz ꝓ peccato ḋbitā

h Debitū. i. penam debitam ex peccato.

i Hic ⁊. hic ē. §.

k Cetera. i. ꝙ oia sᵗ cōcilij. sic̄ illḋ q ꝑcusserit te i vna maxilla ⁊c̄.

licent: sed ego sub nullius redigar potestate: inquit: cum mens ꝯcepta desideria sequitur: seruire rebus ꝯuincitur: quaꝝ amor separatur. Item ex ꝯcilio carthaginensi. iiij.

Pro rebus transitorijs epūs prouocatus non litiget.

Episcopus nec ꝓuocatus ꝓ rebus transitorijs litiget. Quia g° generaliter profectis ꝓhibetur in iudicio cōtendere: patet ꝙ istis nō licz stare corā iudice. His ita rñdetur. ꝓhibetur perfecto in iudicio stare captando lucrū sed nō euitando dannū. Uel aliter: Aliud est sua possidere: aliud est cōium ꝓcuratorem esse. canonici nō possident sua: q: res deo oblate ñ sunt alicuius. utūtur enim rebus ecclesie non ut suis: sed tanq̄z ad dispensandū sibi creditis. unde ꝓsper in libro de uita ꝯtemplatiua: Sacerdos cui dispensationis cura commissa est ⁊c̄. require in causa eius a quo ꝓ ingressu monasterij pecunia exigebat̄. Sic̄ ergo isti nō sua possident: ita nec sua repetunt: sed res ecclesie quaꝝ ꝓcurationem gerunt. Similiter qui in iudicio ꝓhibētur ꝯtendere: sic intelligendū est: uidelicet ut nō sibi stent corā iudice sed alijs. Alijs aūt coram iudice astitisse et ꝓ eis iudicē interpellasse nōnullos sanctoꝝ legimus Hi aūt non sibi stant: sed pauperibus: quorū necessitatib⁹ ꝓfutura repetunt: ⁊ ita nō ꝓhibētur stare corā iudice. Illud uero euangelij: siquis abstulerit tibi tunicā ⁊c̄. non est p̄cipientis sed exhortantis. Unde augustinus ait.

Peccat qui ultra debitū exigit: ñ qui sibi debita reposcit.

Quod debet̄: ⁊ si benigne remittit̄. non tñ inique repetitur. peccat aūt qui exigit ultra debitū: idoq̄z lex modū figens penā talionis instituit: sed tu eo longe es a peccato iniusti exactoris: q omnino ñ exigis debitū. Ideoq̄z bon⁹ magister ait: qui te percutit i unam maxillā prebe ei ⁊ alteraz: p̄sertim ne cogamur ⁊ ipi reddere debitum ab eo q nullum habet debitū. Hic et cetera accipies. Idem de sermone dñi in monte. De eodē

Quisquis p̄ceptis non obtemperat: reus est et est debitor pene. ⁊ paulopost: p̄cepto dñi non obedire peccatum ē. ⁊ ꝯsilio si uti nolueris: minus boni adipisceris: non mali aliqd ꝑpetrabis. Item gregorius in epl̄a ad iouinianuz. Quod p̄cipitur imperatur. qḋ imperatur necesse est fieri. si non fiat penaz habet. ubi ꝯsilium datur: offerentis arbitrium est. ubi preceptum necessitas ē seruiētis: ut obediat: uel imperantis ut ei obediatur.

De eo autem quod queritur: an de fratrib⁹ testes producere possint multis auctoritatibus uidetur esse ꝓhibitum. leges eni tam sacrorum canonū q̄z secularium principum ꝓhibēt aduersus aliquē testē de sua domo produci. ꝯtra se enim quisq̄z testari potest: ꝓ se uero minime. Quia ergo isti ꝓducūtur: ut pro seipis testimoniuz ferant: nō enim utilitatis sue ecclesie se penitus imunes arbitrātur futuros: patet ꝙ eorum uox in talibus nō est audienda. Sed distinctio hec ⁊ testiū examinatio in criminalibus causis seruanda est: in ciuilibus aūt non usq̄zquaq̄z. In criminali enim cā non licet testem de ꝓpria domo ꝓduci: in ciuili aūt prelatis ecclesie lz. Unde pascalis. ij. guidoni archiepiscopo uiennensi apostolice sedis legato scribit dicens.

l Quisquis p̄ceptis.

m Quod p̄cipit̄ ipat̄. h gregori⁹ innuit dr̄iaz int̄ p̄cipē ⁊ iperare. nā al's aug. dic̄: qḋ cesar p̄cipit faciēdū ē. qḋ iperat tolerādum ē: ut. xxiij. q. i. militare. Itē iter mādatū ⁊ p̄ceptuz uidet̄ esse dr̄ia: q: finit̄ mādatum morte mādatoris: ut ex̄ de offi. dele. relatū: sed p̄ceptū nō: ī auc̄. ut nulli iudi. §. ⁊ hoc ṽo iubem⁹. Itē qñq̄z ea q̄ sūt p̄cepti ꝯsulūt: ut. xxviij. q i. sic. n. qñq̄z ēt q̄ sūt mādati p̄cipim⁹: ut sic equiperet̄ p̄ceptū ⁊ mādatū ut. C. de act. ⁊ ob. siqdē itē qñq̄z ṽbuz rogādi ꝓ uerbo p̄cipiendi ponit̄: ut. xi. q. iij. rogo.

De eo aūt. an ḋ sua is. In cā crimiali nūq̄z admittūt̄ domestici: ut. iij. q. v. c. i. nisi i duobus casib⁹. s. cū canonici accusant p̄

[illegible]

latum suū: ut. ij. q. vij. lator. ⁊ cū accusat̄ matrimoniū ꝑꝑ ꝯsanguinitatē. ut. xxxv. q. vi. c. i. siliter. ī cā ciuili nō admittit̄. domestic⁹: ut. iiij. q. iij. etiā ī re ꝓpria: nisi in cā ecclesie sue: ut. j. e. c. i. ⁊ ex̄ de testi. insuꝑ. sil'r ad ꝓbādā ꝯsanguinitatē admittit̄ domesticus: ut xxxv. q. v. c. i. siue agatur ad ꝯhēdū siue ad dirimēdū matrimoniū: ut ex̄ q ma. accu. pos. uidetur. lz ꝓ alio īpedimēto mr̄imonij domestici nō admittūt̄ si uelit ꝓbare affinitatē: ut ex̄ de testi. ī lr̄is. Sed ꝯ uidet̄ dicē decretal' ex̄ de te. supet eo. ⁊ sic de facto seruat̄ ⁊ i illa decretali in lr̄is suspicio erat ꝯ eū: quia steterat cū uxore ꝑ. vij. annos. ⁊ etiā ibi suꝑ affinitatē īducebāt domestici. Preterea: ut notauit ibi Tan. familiares sunt uel domestici qb⁹

B

529

īpari pt rōe dñice l' pṗrie ptātis: al'. dōestici bñ admittūt. io

m Up prudētia. stephani. vn⁹ canonic⁹ pōt īducē ī testimoniū suū ꝯcanonicū ꝯ eiusdē eccl'e canonicos: q: ñ ē magis dōestic⁹ vni q̄ alij: ⁊ par affectōis cā suspitōez excludit: ut. ff. ḋ ri. nup. ñ se lū. §. i. sicut ⁊ pōt ipm īducē ꝯ suū ꝑlatū: ut. ij. q. vij. lator. Sed nunqd pot eū īducē ꝯ canonicū alteri⁹ eccl'ie? V. dic ꝙ ñ. Tu potes dicē ꝙ sic q: ñ ē dōestic⁹ isti⁹ ſ; eccl'ie tm̄. sil'r ꝑlat⁹ iste pōt īduci ī testez ꝓ ecclesia sua: dū tm̄ alius ꝯstituat̄ q noīe eccl'e agat: ut ex ḋ testi. ī sup: nec dñt isti ferre testimoniū ī ꝓpa cā: q: cā eccl'e ñ ē cā singulor: ut. xij. q. ij. q manumittūt. sic legatarius fert testimoniū ī cā testi ī quo aliqd ei relictū ē: ut ī sti. ḋ testa. §. legatarijs. ſ; nōne talib⁹ impat̄ ab eccl'a? ergo ñ pñt eē testes ꝓ illa: ut. iiij. q. iij. idonei. ſ; istud ē ī fauorē r̄ligiōis: nā ꝯ rōez ꝓ religiōe iudicat̄: ut. ff. de re. ⁊ sūpt. f̄ ꝑsone. ſ; ſ; dicā ꝙ un⁹ canonic⁹ pōt esse testis ī cā cōcanonici sui nō tm̄ dico ꝙ possit eē iudex su⁹ ꝯ eū: neq: q: mīor cā repellit aliquē a iudicio q̄ a testimonio. ut ex de offi. dele. cum. K.

n Tractauerūt. q: ea q̄ ī capitulo gesta sūt: meli⁹ pñt probari p canonicos q̄ p alios: ut ex de testi. ueniēs in fi. licet lex dicat al's īter domesticos facile qd ꝯfingi posse ꝓ negocij q̄litate: ut. C. de do. lata. o Et uisu. iij. q. ix. testes.

a Uanq̄. nō rogentur an possit clericus cogi: notaui. ij. q. vi. statnēdū. b Euētu. s. iiij. q. iij. ad fidem.

c Uel audierint. ⁊ hoc est in illis casibus: ubi testimoniū ualet de auditu: ut. iij. q. ix. si debitū.

d Occultet̄. istud ē regulare: ꝙ in defectū ꝓbationū quilibet possit cogi: ut ex ḋ testi. cogē. ꝑuenit: imo talis admittit̄ q alias nō ē idone⁹: ut. iiij. q. iij. serui r̃nlo. simul. lv. di. priscis. ⁊ de cō. di. iiij. ī necessitate. ⁊. C. de here. l. ult.

e Corā se. ſ; q̄lit testat̄ cleric⁹ corā epo: cū cā uersat̄ corā laico iudice cū ꝯtinētia cause diuidi nō dz: ut ex de sequest. ad hec. R̃ndeo: hoc ē ꝓuilegiū clericor ꝙ nō cogūt̄ coraz quolibet iudice testari: sicut egregie ꝑsone nō cogūt̄ corā quolibet iudice testari: ut. ff. de iureiurā. ad ꝑsonas.

f Cōpetētib⁹ iudicib⁹. s. ecclīasticis. g Aut alit̄. i. cū ꝯmittat epus aliqb⁹ q recipiant testimonia ipsorū.

Quod āt. Hic q̄rit̄: an usura sit ult̄ sortē aliqd recipe ⁊ certe sic: nisi ī. v. casib⁹. Primo ī casu fauore eccl'e ex de usu. c. i. ⁊. c. q̄st⁹. Et cū fideiussor soluit sortem ⁊ usuras: pōt usuras petē: ut ḋ fideius. ꝯstitut⁹. Terto et cū pena petit̄ pt sortē: ut. xij. q. ij. ī legib⁹. Quarto ⁊ cū petit̄ usura tāq̄ ītesse: ut dicā. ī. e. q. iiij. q̄m multi. Quito ⁊ cū r̄cipit aliqd ꝓ re q̄ nō ꝯsistit ī pōdē nūero ul' mēsura: sic ꝓ locatōe. Itē ī sexto casu rōe. incertitudinis ut ex de usur. ī ciuitate Et ñ solū qd cū q̄ lucr ſ; ēt ipa spes fac̄ hoiez usurariū ut. ī. e. c. i. sic spes fac̄ hoiez simoniacū: ut. i. q. iij. ñ solū. Ad itelligētiā āt hm̄oi q̄onis scias: ꝙ duo sūt ꝯct⁹ q de nā sui gratuiti sunt: ut mutuū ⁊ ꝯmodatū. In mutuo certū ē ⁊ req̄rit̄ ꝙ sit gratuitū: alioquī ē usura. Itē si cōmodatū nō ē gratuitū ñ ē qdē usura: sed tm̄ si aliqd recipit̄ ꝓ ꝯmodato stati desinit eē ꝯmodatū: q: aut r̄cipit̄ aliqd ꝓ re ipa aut ꝓ vsu. et si ꝓ re ipa aliqd r̄cipit̄: aut ē pecūia aut alia res. si pecunia ē ēptio seu uēditio. si alia res erit ꝯct⁹ ꝑmutatōis. si ꝓ usu accipit̄ pecunia: erit ꝯct⁹ locatiōis. si res alia: erit ꝯct⁹ inominat⁹ do ut des: uel do ut facias. oēs isti cōtract⁹ liciti sūt laicis ēt cā negociatōis: ut. lxxxviij. di. fornicari. clerici tm̄ iquātū pñt debēt abstinē ab emptōe ⁊ uēditōe: q: illud nō facile fit sine peccato ut. ī. de pe. di. v. q̄litas: tm̄ ī casu necessitatis ꝑmissū ē clericis negociari: ut ex ne cleri. ul' mo. c. i. licituz tm̄ ē clericis emere aliquā rudē materiā: ⁊ idē aliqd artificiū facē: si eis sua nō sufficiūt: ut. xci. di. cleric⁹ uictū: ⁊. xxi. q. i. c. i. de cō. di. v. nūq̄. ⁊ tūc nō acquirit̄ lucrū ex negociatōe ſ; ex artificio. talia. n. lucra licita erāt aplīs: ut. xxi. q. i. c. i.

i SI feneraueris. plus q̄ supple qd ꝯsistit ī pōdere numero ⁊ mēsura. sed ī equo ⁊ domo aliud est: q: ibi licitū ē recipē sortē ⁊ lucrū. ⁊ ē ea rō: q: ī predictis q̄ ꝯsistūt ī pōdē numero ⁊ mēsura trāsfertur dñium: cū illud sit mutuū. vñ res illa stati ē periculo illi⁹ q recipit. vñ icōueniēs esset: ut noīe illi⁹ rei magis grauaret̄: sed dom⁹ ⁊ equ⁹ nō sūt periculo sui. vñ nō ē incōueniēs si alias grauet̄ ꝓ re tali dādo aliqd. ad hoc fac̄. ff. ḋ iureiurā. cū q. Sz ꝯ hoc obijcit̄ ꝑōe ꝙ aliqs vēdat vsū pecunie: ⁊ r̄cipiat ī se ꝑiculū pecunie: tal' ꝯct⁹ ñ ē vitiosus: q: cū vsus sit illi⁹ q vēdidit: licite pōt eū vēdē: ⁊ sic hēs ꝙ aliqs ꝓ pecūia pōt recipe pecuniā ⁊ aliud ī h° cāu: al's ñ. ⁊ h° iō q: pecūia ñ detiorat̄. ſ; alie res detiorāt̄. It nōne si creditor alicui q̄ tū mutuat pecuniā. vēditor tenet̄ ei ad ātidota: ut ex ḋ testa. cū ī officijs ⁊. ff. de pe. hē. ſ; si

Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt.

SUper prudētia tua plurimū admiramur: ꝙ in negocō beati stephani clericor ipor acceptare nolueris testioniū Diuerse nāq̄ sūt spēs cāruz: nec in oībus cāis crimina agitant̄. In criminibus siqdē accusator ⁊ testiū illa distictō obseruāda ē q̄ in cāonib⁹ ꝯtinetur: ne q ad ꝓbationē domestici assumant̄. ceter ī ꝯfessionū ul' huiusmōi negocijs hi potissimū assumēdi sūt: q eadē negocia tractauerūt: de quorū auditu ⁊ visu hesitatio eē ñ ḋbeat. Si g° ijdē clerici idonei sūt ad assertionē cāe illi⁹ nullaten⁹ remoueant̄: ſ; sicut alijs lr̄is deliberatū ē inter sācti iohānis ⁊ sci stephāi canonicos lis illa pleni⁹ decidat̄. pōt etiā itelligi alit̄: domestici ad ꝓbationē ñ admittant̄: ut ꝓ his vz quor sūt domestici testimoniū ferāt. Ni āt sicut sup̄ de actorib⁹ dictū ē: non ꝓ domesticis sed ꝓ eccl'ia q̄ mr̄ est pauper testimoniū dicāt. In ꝯficiēdis aut instrumētis secl'ariū negocior p̄sbyteri ñ nocent̄ ad testimoniū: ſ; si casu ꝯtractui eos interfuisse cōtigerit: iubente epo testimoniū dicant. Uñ ī synodo hita rome ab eugenio statutū ē.

In ꝯficiēdis instr̄is sacerdotes ad testimoniū nō vocent̄.

QUanq̄ sacerdotū testiōniū credibile hēatur: tm̄ ī ipis secularib⁹ negocijs ꝓ cōficiēdis instr̄is ad testimoniū ñ rogētur: q: eos talib⁹ rebus īteresse ñ ꝯuenit. Si aūt euētu aliquo cause interfuerit: ⁊ aliqd viderint vel audierint: uel nulle idonee seculariū inueniant̄ ꝑsone: ne veritas occultet̄ ⁊ mal⁹ vt bon⁹ estimet̄ in ꝓuidētia proprij epi sit: ut aut corā se ⁊ cōpetētibus iudicibus: aut aliter honorifice veritatem testificentur.

QUod āt ꝑter sūmā elemosynā sectari sit usu-

Q. iij.

§.ɔsuluit. ⁊ nālr̄ ē ei obligatus ad illā: q̄re ergo illā nālē obligationē n̄ pōt deducē ī cilē.s.ut pactū fiat ꝓ illa danda ad q̄ꝫ tn̄ tenet̄: cū ēt tlia pacta ītueniāt ī spūalib⁹ ad q̄ al's qs tēt̄ ex̄ ŏ p̄bē.significatū. ⁊ ex̄ ŏ

k ℭ Expectes. ex pacto s̄ꝫ quoldā vl' ēt sinpacto q: sola spes fac̄ vsu/rariū: ut h̄.sꝫ qd si mutuet eo pacto: ut sibi ēt r̄mutuet: cū op⁹ habuerit: n̄ credo ꝙ illud possiꝫ ŏducē ī pactū: ⁊ ita hec nāl' obligatō n̄ pt ŏduci ī pactū.

a P Utāt. pecunia stricte sumit̄ h̄ nomē pecunia: nā gnālr̄ dr̄ pecūia qcqd hēs ut.i.q.iij. totū.

b P Lericꝗ p̄cepta. nolunt qdā facē ɔ legeꝫ sꝫ faciūt fraudeꝫ legi. Ille v̄o fac̄ fraudē legi q ob s̄uat v̄ba legis: sꝫ mētē ei⁹ circūuenit: ut.ff.de legi. fraus. fit āt fraus legi q̄ttuor mōis de re ad rē.i. qn̄ ī fraudē dat aliq̄ res ut h̄.⁊.i.q.i. sic nōnulli. talis ē fraus macedoniani.ff.ad mace. l.sꝫ iulian⁹.§.mutui. Itē ŏ p̄sōa ad p̄sonā: ut cū quis sub p̄sōa alterius exercet vsuram: ut.xlvij.di. sic nō suo. ⁊ cū marit⁹ n̄ pōt aliqd dar̄ vxori: suppōit aliaꝫ p̄sonā cui det: ut ff.ŏ do.īt vi.⁊ vx. hec rō.§.ult. Itē ŏ vno ɔctu ad aliū ɔctū fit fraus: ut cū mlr̄ n̄ possit dar̄ aliqd viro. fīgit se vēdē ei: ut.ff.ŏ do.īt vi.⁊ v. si spō s⁹.§.cca. sic.xvi.q iij. si sacdotes. Itē ŏ vno ɔctu ad aliuꝫ fit fraus: sed a

ℭ elec. significasti.

ras exigē: augusti. auctoritate probat̄: q in psalmo: xxxvi. scribit sic dicēs: Qui plusq̄ꝫ dedit accipit: usuras expetit

S I feneraueris hoiem.i. si mutuo dederis pecuniam tuā: a quo plusq̄ꝫ ŏdisti expectes: n̄ pecuniā solā: sꝫ aliqd plusq̄ꝫ dedisti: siue illud triticū sit siue vinū siue oleum siue q̄ŏlibet aliud: si plusq̄ꝫ dedisti expectes accipe: feneratores: ⁊ in hoc īprobādus nō laudādus. I tēꝫ hieronym⁹ sup ezechielē li. vi. Quicqd supra datū exigitur: usura est

P Utant quidā vsuras tantū esse in pecunia. qŏ ꝓuidēs diuina scriptura oīs rei aufert supabūdantiā. ut plus n̄ recipias q̄ꝫ dedisti. Itē alij ꝓ pecunia funerata solēt munuscula diuersi generis accipere: ⁊ n̄ intelligūt scripturā usurā appellare ⁊ supabūdātiā quicqd illud ē: si ab eo qŏ dederint plus reacceperint.

I tem ambrosius ŏ nabuthe. Quicqd sorti accedit: usura ē

P Lericꝗ refugiētes p̄cepta legis cū dederit pecuniā negociatorib⁹: n̄ ī pecūia usuras exigūt: sꝫ de mercib⁹ eoꝝ tāq̄ꝫ usuraꝝ emolumēta pcipiūt. iō audiāt qd lex dicat neq̄ꝫ ingt usurā escaꝝ accipies neq̄ꝫ oīm reꝝ. Itē esca usura ē: ⁊ uestis usura ē: ⁊ qŏcūq̄ꝫ accedit sorti usura ē. ⁊ qŏ uelis nomē ei īponas: usura ē. Itē si qs īstaurādū ɔuiuiū putꝫ: ad negociatorē mittit: ut absynthiaci cupellā ŏferat sibi gratis: ad cauponē dirigat: ut picenū vinū aut tyriacū reqrat ad laniū ut hillā sibi ꝓcuret: ad aliū ut sibi poma adornet.

I tem ex cōcilio agathensi. Quādo amplius q̄ꝫ dederit exigitur: usura accipitur.

U Sura ē ubi āpli⁹ reqrit̄ q̄ꝫ qŏ dat̄: v̄bi gr̄a: si solidos decē dederis ⁊ āpli⁹ q̄sieris. l' si dederis frumēti modiū vinū: ⁊ sup aliqd exegeris. E cce euidēter ostēditur: ꝙ quicqd vltra sortē exigit̄: usura ē.

Q Uod v̄o nec clicis nec laicis liceat usuras exigē: ꝓbat̄ aucte gelasij ⁊ alioꝝ. Ait.n. gelasius papa scribēs clicis p lucaniā ⁊ siciliam. A quęstibus negociationis clerici abstineant.

C Lerici ab īdignis q̄stibus nouerit abstinēdū. ⁊ ab oī cuiuslibꝫ negociatiōis īgenio ul' cupiditate cessādū. in quo cūq̄ꝫ v̄o gradu sint: si cessare noluerit: mox a cl'icalib⁹ officijs abstinē cogant̄. I tē ex ɔcilio arelatēsi p̄mo: qŏ ɔfirmauit papa siluester. Excomunicētur ministri: q fenerāt̄

M Inistri q fenerātur: placuit iuxt̄ formā diuīt⁹ datā eos a cōione abstinē. I tē ex ɔcilio terragonensi: Qui volunt esse in clero: a studio negociationis abstineant:

C Anonū statutis firmatū ē ut qcūq̄ꝫ in clero eē uoluerit: emēdi vilius ⁊ vēdēdi cari⁹ studio n̄ utat̄. qŏ si exercē voluerit: cohibeatur a clero

I tem ex ɔcilio martini pape. Alienetur a clero usuras aut supabundantiam exigens.

S Iqs oblit⁹ timorē dn̄i ⁊ sāctaꝝ scripturaꝝ que dicūt Qui pecuniā suā n̄ dedit ad vsurā: p⁹ hanc cognitionē magni ɔcilij feneraueri t: ul' cētesimā exigēit: aut ex quolibet negocio turpis lucri q̄sierit: aut p diuersas spēs vini uel frugis ul' cuiuslibꝫ rei emēdo l' uēdēdo aliq̄ icremēta suscepit: de gradu suo deiect⁹ alien⁹ hēat̄ a clero. I tē ex eoŏ

lio mō: ut cū mlr̄ n̄ possit fideiubere: cōstituit se p̄ncipalē ŏ bitcē: ut.ff.ad vell'.q̄ꝫuis.xxxiij.q.v.mliere. c ℭ Legis. i.canōis legitie.i. agētis.s.q pecūiā suaꝫ n̄ dedit ad vsurā. d ℭ Negociatorib⁹. vr̄ ꝙ siqs pecūiā suā ŏdit negociatori ut īn̄ emat m̄ces ⁊ det sibi p̄tē lucri: ꝙ illŏ sit licitū. qŏ n̄ɔcedo si p̄iculū spectet ad r̄cipiētē ut sit īt eos ɔct⁹ mutuisꝫ si p̄ illa v̄ba societatē ɔhūt ⁊ tē p̄iculū spectat ad vtrūq̄ꝫ ⁊ tē bn̄ licitū ē ꝙ vn⁹ socius det pecūiā ⁊ alt̄ suppleat laborē q deē ī pecunia: ut.ff.ꝓ so.l.v.

Q.iiij.

e ℭ Lex mosaica.

f ℭ Accedit. ex pacto.

g ℭ Ad negociatorē. cui credidit pecuniā.

h ℭ Poma. vr̄ ergo ꝓ v̄sura differat ī hoc a crimine q: cīmē simonie n̄ ɔmittit̄ ī modico: ut ex̄ ŏ simo. ⁊ si qōes: sꝫ n̄ ē ita ⁊.c.illŏ ⁊ si qōnes ītelligas: ꝙ n̄ p̄sumit̄ ī modico ɔmitti simonia rōne persone.

i U Sura.

k Q Uod v̄o. nulli licituꝫ ē usuras sumē nec ēt iudeo: ut ex̄ ŏ vs. p⁹ miserabilē: vr̄ tn̄ ꝙ ī casu licitū sit ēt xp̄iano sumē vsurā: ut.j.c.c.ul. tn̄ licitū ē aliqn̄ ult̄ sortē aliquid recipere ut nō ui ī ꝓrima qōne.

l C Lerici īdignis. Licitas.n. negociationes p̄nt clici facē: ut ex̄ ne cli. vel mo.c.i. ⁊ hoc cū eis sua nō sufficiunt: ut xci.di. clericus.

m ℭ Si cessare. nō ergo stati deponēd⁹ ē cleric⁹ pp vsuras.xlvij.di.c.i. ar ɔ.xlvij.di.c.ij. Sꝫ statī deponēd⁹ ē. ⁊ qŏ h̄ dr̄ r̄fert̄ ad facultatem dispēsandi.

a M Inistri. datam. ŏ xlvi.di. nō licet.

a C Anonū. ⁊ vēdēdi ī eadē forā sꝫ ī rudimā pōt emē corium et chartas ⁊ īn̄ facē sotulares ⁊ libros: ut.xxi.q.i. c.i.⁊.xci.di. clic⁹ nec ē negociatō sꝫ artificiū.

b Si quis.ex quolibȝ.xxi.q.iij.placuit.

c Si quis clericꝰ.ſolidũ.ſ.pecuniã nũeratam.

io. ⁊ qđ dr̃. đ vẽditõe merciũ ĩtelligit̃ ſi tpe ꝯtractꝰ ñ fuerat vẽditurꝰ:aliqn eẽt vſura:vt ex̃.e.ti.c.vlt.b.

n Si quis.rapinã. ſic ergo vſurarꝰ ẽ raptor: ergo i eũ nõ trãſfert̃ dñiũ:ſicut nec i ſimoniacũ. põt tñ ꝯcedi ꝙ tranſfert̃ dñiũ ĩ eum. Itẽ cũ vſurarius nõ audiat:niſi reſtituat vſuras q̃s ab aliquo r̃cepit ergo nec raptor vt videt̃:qđ ñ admitto:⁊ rapĩa large ſumit̃ ꝓ q̃libȝ iniuſta vſurpatõe vt.xxxij.q.iiij.meretrices.

d Hoc.i.tantũ.
e Quod.i.quantũ.
f Mercandi.ſi deberent vendi.
g Statuto.i.ſolutõis tempore.
h Decretum.a iudice vl̃ ab alio.ſ.hoc vult dicere:ꝙ creditor frumẽtũ ꝓ tãta pecunia debȝ recipere quantũ valuit tpe ſolutõis ⁊ ita ꝯſiderandũ ẽ tẽpus ſolutõis ſed ſi nõ ẽ prefixũ: tunc eſtimat̃ quãtũ valet tpe quo res petitur:vt.ff.ſi cer.pe.l.vinũ.
i Nullus clericoꝝ.
k Nec hoc pretereundum.
l Quoniã.ad queſtũ. videt̃ h ꝙ ꝓhibeamur ſumẽ uſurã cã lucri captãdi:nõ autẽ uitãdi dãni. ar.ad hoc.š.e.ſi qs oblitus.ubi dicit incrementa ſuſcepit:maxime ſi ſit bone fidei cõtractꝰ:ubi ex ſola mora ueniunt uſure: ut.ff. de uſu.mora.§.i bone. Si quis ergo eſt i mora ſoluẽdi:ab eo poſſunt repeti uſure nõ tãq̃ȝ uſur̃: ſed tãq̃ȝ intereſſe: ut.ff. ꝓ ſocio ſocꝰ q.⁊ tũc petũt̃ uſure iudicis officio nõ iure actõis:licite.n. põt qs agere ad hoc:ut reddat̃ idẽnis:ut ex̃ de fideiuſ.ꝑuenit. ⁊.xij.q.ij.ſiquis de clericis.ubi agit̃ ad intereſſe.
m Quicũq̃ȝ.modiũ. ſi aliquis uendat merces q̃ mõ ualent q̃tuor ⁊ facit pactũ: ut ei dẽt quiſq̃ȝ ad terminũ ꝑfixũ: illud nõ eſt uſura. ſi dubiũ ẽ quãtũ ualere pñt merces ille ad terminũ ꝑfixũ:ut ex̃ đ uſuris i ciuitate. ſed ſi uendet lõge cariori foro q̃ȝ mõ ualeant tũc eẽt uſura: ut ex̃.e.ti. cõſuluit.

Pro pecunia quam clericus mutuo dedit: iuſto precio ſpecies accipere poteſt.

Si quis clericus in neceſſitate ſolidũ ꝓſtiterit: hoc đ uino uel frumẽto accipiat: quod mercandi cã tpe ſtatuto decretũ fuerit uenundari. ceterũ ſi ſpẽm non habuit neceſſariã:ipſum qđ dedit ſine nllo augmẽto recipiat. Itẽ ex concilio agathenſi.iij.

Clericus non accipiat pluſ q̃ȝ commodauit.

Nullus clericoꝝ amplius accipiat: q̃ȝ cõmodauit. ſi pecuniã: pecuniã accipiat. ſi ſpẽm: eandem ſpẽm quam dedit accipiat. quicq̃d aliud tãtum quãtum dedit accipiat. Item leo papa. Etiam laiciſ uſura damnabilis eſt

Nec hoc pretereũdũ quoq̃ȝ duximus: eſſe quoſdã lucri turpiſ cupiditate captoſ qui uſurariã exercere pecuniã ⁊ fenore uolũt diteſcere. qđ nos ut nõ dicamus nõ eoſ qui ſũt in clericali ordine cõſtituti: ſȝ etiã in laicos cadẽ qui xp̃ianos ſe dici cupiũt cõdolemus. qđ vindicari acriuſ in eos qui fuerunt confutati decernimus: ut oĩs peccandi opportũitas adimat̃. Item ex niceno concilio. De eodẽ

Quoniã multi clerici auaricie cã turpia lucra ſectãtes obliti ſũt diuini precepti quo dictũ ẽ: qui pecuniã ſuã ñ dedit ad uſurã: ſtatuit hoc ſanctum ꝯcilium: ut ſiquis inuentus fuerit poſt hanc diffinitionẽ uſuras accipere: uel ex quolibet tali negocio turpia lucra ſectari vel etiã ſpecies frumentoꝝ ad ſextuplũ dare. oĩs qui tale aliquid conatus fuerit ad queſtũ: deijciat̃ a clero: ⁊ alienus hẽatur ab eccl'iaſtico gradu. Itẽ iulius papa. Turpe lucrum ſequitur: qui minus emit: ut plus uendat.

Quicunq̃ȝ tẽpe meſſis uel vindemie non neceſſitate ſed ꝓpter cupiditatẽ compat annonã uel vinũ: verbi grã đ duobꝰ nũmis compat modiũ vnũ: ⁊ ſeruat uſq̃ȝdũ vendat̃ denarijs q̃tuor aut amplius: hoc turpe lucrum dicimus. Item ãbroſius in libro de bono mortis. Rapinam facit qui uſuram accipit:

Si quis uſurã accipit: rapinam facit: vita non viuit. Item auguſtinus ad macedonium. Non minus crudelis ẽ: qui paupem trucidat fenore: q̃ȝ qui diuiti aliqua rapit.

Quid dicã de uſuris quaſ etiã ipſe leges ⁊ iudices reddi iubẽt: an crudelior eſt q ſubtrahit aliquid vel eripit diuiti: q̃ȝ qui trucidat pauperẽ fenore. hec vtiq̃ȝ atq̃ȝ huiꝰmodi male utiq̃ȝ poſſident̃: et vellẽ vt reſtituerẽtur: ſed nõ eſt quo iudice repetãtur. iam vero prudẽter intueamur qđ ſcriptũ eſt: Fideli homini totus mũdus diuitie ſũt: infideli aũt nec obolus. nõne oẽs qui ſibi vident̃ gaudere conqueſitis eiſq̃ȝ uti neſciũt: alienũ poſſidere ꝯuincimus: hoc enim certe alienũ non eſt qđ iure poſſidetur. hoc aũt iure qđ iuſte: ⁊ hoc iuſte qđ bene. Omne igit̃ quod male poſſidetur: alienũ eſt. male autem poſſidet q male vtitur. Porro a quo uſure exigende ſũt: ambroſius teſtatur dicens.

Ab illo exigere vſurã poſſumus: cui iure nocemus.

Ab illo exige vſurã cui merito nocere deſideras. cui iure inferũtur arma: huic le-

a Quid dicã. r̃ddi.i. dari q: vbũ reddẽdi põit̃ ꝓ verbo dãdi.ff. de ver.ſig. verbũ reddendi põt tñ dici ꝙ ſm l.nõ ſũt dãde vſure:tũ q: ſacre leges nõ dedignã tur imitari ſacroſ canones:vt.ij.q.iiij.§.notãdũ. tũ q: impator iubet ſuari ea q̃ ſtatuta ſũt i niceno cõcilio:vt i auc. đ ec.ti.i pri.coll.ix. ſȝ nicenũ ꝯciliũ prohibet vſuras: ut xlvij.di.qm̃.⁊.š.e.qm̃. Cũ ergo iperator ꝯſtitutione ſua ꝯfirmauit ſtatuta niceni cõcilij: pȝ ꝙ voluit derogare oĩbus legibꝰ q̃ loquũt̃ de vſuris. vel dic vt dixi.x.di.lege
b Scriptũ ẽ.i.ꝓlogo bibliotece.
c Totꝰ.i.q̃libet ꝑua ps mũdi: ut hec dictio totꝰ h põat̃ diſtributiẽ.
d Nec obulus. ſupple totꝰ mũdꝰ
e Alienũ. canõ fingit rẽ alienã illã:q̃ qs male vtit̃ vt h.⁊ xlvij.di.ſicẽ hi.⁊ ex̃ de ver.ſi.c.ius dicit̃.

Quod vero elemosyne nō sunt faciēde ex fenore vel usuris nec quolibꝫ male acquisito: augustinus testatur in libro de verbis dñi tractatu. xxxv. De usuris elemosyne fieri non possunt.

Nolite velle elemosynas facere de fenore et usuris. Item augustinus. Oblatio de rapina reprobatur.

Immolās ex iniquo oblatio ē maculata dona iniquorū nō ꝓbat altissimus: nec respicit in oblatōibus iniquorꝫ nec ī multitudine sacrificiorꝫ eorꝫ ꝓpiciabit̄ peccatis. Qui offert sacrificiū de substantia paupis: q̄si q uictimat filiū in ꝯspectu pr̄is sui. panis egentiū uita paupis ē. qui defraudat illum: homo sanguis est. q effūdit sanguinē et q fraudē facit: necessario fratres sunt. Item augustinus ī homelia. Non est aliquid rapiendum diuitibus: ut detur egenis.

Forte aliqs cogitat et dic̄: multi sunt xp̄iani diuites auari cupidi: nō hēbo peccatū si suū illis abstulero: et pauperibus dedero. vñ eni illi nil boni agūt: mercedē hr̄e potero. sꝫ huiusmōi cogitatio a diaboli calliditate suggerit̄. nā si totū tribuat paupib⁹ qđ abstulerat: addit poti⁹ peccatum q̄ꝫ minuat. Item hieronymus. De eodē. Palea

Nemo q rapit moriēs: si hꝫ vñ reddat saluat̄. si eos quorꝫ fuit inuenire nō potēit ecclīe vel paupibus tribuat. Itē ābrosi⁹. De eod. Palea

Rapinā emere ñ licet: nisi intētione: ut cui ē ablata restituat̄. Itē aug⁹. Furtū ꝯmittit: q inuentū nō reddit.

Si qd inuenisti et ñ reddidisti: rapuisti. q̄ꝫtū potuisti īfecisti: q: plus nō inuenisti qui alienū negat: si posset et tolleret: deus cor interrogat nō manū. Itē gregorius. Qui de reb⁹ ꝯcessis et bñ q̄sitis elemosynā īpēdit: illa placet deo.

Elemosyna r̄edēptoris nr̄i oculis illa placet: que nō ex illicitis et iniqtate cōgerit̄: sꝫ que de reb⁹ ꝯcessis et bñ acq̄sitis īpēdit̄. Item hieronym⁹ in libro leuitici. Peccat qui rem inuentā ñ reddit

Multi sine peccato putant eē: si alienū quod inuenerint teneāt. et dicunt: de⁹ mihi ddit: cui habeo reddē: discāt hoc peccatū sīle esse rapine: si quis inuēta ñ reddat. Itē augustinus. Bonus usus ñ iustificat iniuste quesita

Neqꝫ eni si agris īique ac ꝓperā inuasis ita quisqꝫ utatur: ut ex eorꝫ fructib⁹ largas elemosynas faciat: iō rapinam iustificat.

f Ab illo. cui. sic̄ nulli nocē debes: sic a nullo debes petere vsuras: vt. c. intelligat̄ negatiue: et sic planū ē. alij dicūt ꝙ ab hostib⁹ licituꝫ ē petere vsuras: nā et oīa eorꝫ licite possum⁹ auferre: ut. xxiij. q. vij. c. i. et. ij. et quibuscūqꝫ insidijs possumus nocere: vt xxiij. q. ij. dñs.

g Ubi ius. iustū belluꝫ ē qđ gerit̄ ex edicto ꝑncipis vt. xxiij. q. ij. iustum. io.

D. v.

q Quod vero. Quidaꝫ generalit̄ dicūt: ꝙ d̄ nullo illicite acquisito pōt fieri elemosyna nec de meretricō nec d̄ vsura nec de alia nec de histrionatu nec d̄ simonia scriptū ē. n. honorabis dñm deuꝫ tuū ex iustis tuis laborib⁹. i. q. i. ñ ē putāda. et ī deutro. dicit̄: nō accipies mercedē ꝓstibuli. et ē arg. ad hoc. ī. e. elemosyna. et. xxxij. q. iiij. sic̄ nō sūt. nā illicite acquisita ñ sūt ī bonis nr̄is nec nostra: vt. ff. ꝓ socio cū duob⁹. §. ulti. Alij dicūt ꝙ si de illicite acq̄sitis nō trāsfertur dñium: vel etiam trāsfert̄ sꝫ ꝯpetit repetitio: nō pōt inde fieri elemosyna vt ī vsura: ar. ex̄ de iureiurā. d̄ bitores. et ī simonia: ut ex̄ d̄ simo. veniēs. sꝫ si ñ dat̄ repetitio et transfert̄ dñium bñ fit inde elemosyna: vt si aliquid dat̄ meretrici: illud nō pōt repeti: vt. ff. de con. ob. tur. cau. idē et si. §. quotiens. vñ de tali pōt meretrix facē elemosynā. idē de eo ē qđ dat̄ histrioni et d̄ eo qđ extorquet̄ rōe officij alicuius: vt. ī. e. nō sane. ꝙ aūt dr̄ ꝙ sacerdos ñ pōt ꝑcipere mercedē ꝓstibuli: pōt dici ꝙ non dꝫ recipi oblatio meretricis lꝫ elemosyna possit īde fieri. hec est rō vt ꝓpter ruborē citi⁹ ꝯuertat̄: ut. xc. di. oblationes. et. xvij. q. iiij. miror. sed de illis q̄ sunt extorta p violētiā nō rōe offi. cij alicui⁹ ut de rapina et de furto nō pōt fieri elemosyna. dicūt tñ quidā ꝙ si res furtiua vēdat̄: d̄ nūmis illis pōt fieri elemosyna: q: nō sunt nūmi furtiui qui dat̄ ꝓ re furtiua: ut. ff. de fur. qui vas. §. ult. qđ nō credo: ut ex̄ d̄ vsu. cū tu. ī fi.

i Nolite. vsuris. h̄ inculcatio v̄borꝫ ē. et fen⁹ dr̄ vsura vsurarūꝫ. vñ lucan⁹: Hinc vsura vorax adūqꝫ ī tp̄e fen⁹.

k Immolans. īiquorꝫ. s̄. i. q. i. nullus. et nō est putanda.

l Nec in multitudine. sed ī meritis: ut. xxiiij. q. i. odi.

m Sanguis. s̄. lxxxvi. di. pasce.

n Fr̄es. i. pares siue similes ī peccato. ī. e. c. multi.

o Forte. nō habeo. nec. n. ꝓpter bonū ē faciēdū malum: ut xxx. q. i. nosse. xxxij. q. iij sic̄ nō sunt. ñ videt̄ tñ ꝙ talis furtū ꝯmittat: qa furtū nō fit nisi adsit ani m⁹ lucrādi: ut. ff. d̄ fur. l. i. sed nō est ita: q: spēs lucri ē ex alieno largiri: ut. ff. de fur. pignore. §. i.

p Si qd īuenisti. Hic notabis: ꝙ si inueni rē aliquā habitā pro derelicto: lꝫ ītēdā eā furari: nō tñ ꝯmitto furtū. Itē si nō habet̄ ꝓ derelicto similit̄ nō ꝯmitto furtū. si aūt nō habet̄ ꝓ derelicto nec credas ꝙ hēat̄: si eo aīo accepisti: ut dño r̄stituas ñ ꝯmittis furtū: hoc tñ ī libello debes ꝓtestari. hoc totuꝫ habes. ff. de fur. falsus §. qui alienū. Iteꝫ et hoc scias ꝙ si qs īuenit thesaurꝫ ī loco ꝓprio: statiꝫ īuētoris ē. si aūt ī loco alieno et casu fortuito eū inuenerit: dimidi⁹ fit īuētoris et dimidi⁹ dñi loci. si v̄o studiose q̄siuit et īuenit eū ī loco alteri⁹ tot⁹ erit dñi loci. si v̄o ī sacro vl' religioso loco casu fortuito inuenit thesaurꝫ: tot⁹ est inuētoris: ut insti. de re. di. §. thesaur⁹. et. C. de thesau. l. nemo. io.

q Elemosyna.

r Multi dicūt. isti male dicūt: q: oīs scire debēt qđ suū nō est ad alios ꝑtinē: ut. C. vñ vi ꝯquerebat̄.

f Neqȝ iustificat.ar.ꝙ bonū nō īprobaꝛ̄ ꝑꝑ malū ec heres nec malū approbaꝛ̄ ꝑꝑ bonū ec heres:ut.lv.di. vnde cū ꝗ.⁊.xxiij.q.v.relegētes an.ꝯ.xxij.q.ij.si quelibet.
t Laudabilis.i.lȝ iniuste elect⁹ bn̄ vtaꝛ̄ dignitate:ꝑ hoc nō conualescit dignitas:ut.i.q.i.principatus. hoc tamen fal/lit:ut extra de renū.nisi

sanson ⁊ alij mlti fuerūt excusati auctoritate dn̄i: ut iij.q.v.si n̄ lȝ.ar.ꝯ.xvi.q.i.ī cāc mb⁹.⁊.xij.q.ij.gcūȝ
g Penale.i.dignū pena. h Maioris. magis .n.deliqt raptor q̄ȝ fur ut insti.vi bo.rap.ī pn.
i Rapinā.ar.ꝙ aliquo ꝓhibito: ꝓhibita sunt oīa

u Iniusta.i.iniuste ac qsita.oīs.n.ptās ā deo e.ar.xxiij.q.i.qd culpaꝛ̄
a Demqȝ.xi.q.iij.no/lite cū suis ꝯcordā tijs.⁊.xiij.q.ij.n̄ estime mus
b Neutrū.ar.ꝙ nulli subueniēdū ē cū iniuria alteri⁹:ut.xiij.q.ij.ꝑmū Et cauēduȝ ē:ne ꝑtextu nocētis innocēs puniaꝛ̄ C.de his q latro.occi.l. ij.in fi.q: sancti⁹ ē ⁊c̄.ff. ꝺ pe.absentē. ⁊ pena su os tenebit auctores.C. ꝺ pe.sancim⁹.⁊ ex̄ ꝺ his q̄ fi.a ma.ꝑ.c.q̄suit.nec dȝ alteri ꝑ alteꝝ iniqua cōditio auferri: ut.ff.ꝺ re.iuris.nō debet.
c Sacerdotale. ar.ꝙ sacerdotes nō pn̄t ad/uocare ī causis:ut hic.⁊ lxxxviij.di.platū.ar.cōt xv.q.ij. obsuādū. So. corā seculari iudice nō pn̄t allegare nisi ꝓ cer/tis ꝑsōis:ut ex̄ ꝺ postu. c.i.sed corā eccl'iastico bn̄.io.hodie sacerdos n̄ pōt postulare nisi ꝓ se ⁊ eccl'ia sua vl' ꝓ ꝯiūctis ⁊ miserabilib⁹ ꝑsōis: ut ex̄.e.c.ult.b.
d Scriptū.hoc.c. ex/positum ē.s̄.iij.q. vij.in ꝗuib⁹.§.ecce.
e Dixit.sumēdū.ar. ab exēplis nō esse argumētādum.xij.q.ij. gl'a.ar.ꝯ.xxxvij.di. qui de mensa.
f Furtū.ar.ꝙ hostes possum⁹ dāpnare ⁊ eis sua auferre: ut.xliij. dist.in mandatis.xxiij.q.vij.c. i.⁊.ii.s̄.di.viij.quo iure ⁊.C.ꝺ ꝯmer.⁊ merca.l. vnica.hic tn̄ iō excusanꝛ̄ q: maioris auctoritate hoc fecerūt.⁊ ita ē ar.ꝙ auctoritas maioris ex/cusat in illicitis:ut.lxiij. di.salonitane.et de cō. di.v. discipl'os.xxiij.q. i.qd culpaꝛ̄:sic abrahā ⁊

pinā iustificat:neqȝ si ali⁹ rū/ri pr̄no vel iuste quesito aua rus incūbat:iō culpāda est iu ris ciuilis ꝺ ula q̄ possessor legitim⁹ factus ē. nec tyrāni de factionis ꝑuersitaꝛ̄ lauda bilis erit:si regia clemētia ty rannus subditos tractet.nec vitupeꝛ̄ ordo regie ptātis: si rex crudelitate tyrānica seuiat aliud ē nāqȝ iniusta ptāte iuste velle vti: ⁊ aliud ē iusta ptāte iniuste uelle uti. Itē ambro. in libro de officijs. Cum al/terius detrimēto alteri sub/uenire non licet.

Deniqȝ si n̄ pōt subueniri alteri nisi alt' ledaꝛ̄: cōmo di⁹ ē neutꝝ iuuari: q̄ȝ grauari alteꝝ. Jdōqȝ in causis pecūia rijs interuenire n̄ ē sacerdota/le:in qbus n̄ pōt fieri qn fre/q̄nter ledaꝛ̄ alter q uicit: qm̄ intercessoris bn̄ficio se victū ar bitraꝛ̄. Sacerdotis ē igiꝛ̄ nul li nocē:ꝓdesse velle oibus: posse aūt solius ē dei. Iteȝ gregorius in registro. Ele/mosyne ⁊ sacrificiū nō placēt deo: que offerunꝛ̄ ex scelere.

Scriptū ē: victime impioꝝ abomiabiles sūt deo: nota iustorū placabilia. Neqȝ.n.i oipotētis dei indicio qd sȝ a quo deꝛ̄ inspiciꝛ̄. Hinc est.n. qꝺ scriptū ē: Respexit de⁹ ad abel ⁊ ad mūera ei⁹: ad chai aūt ⁊ ad mūera ei⁹ n̄ respexit Dicturus qppe q: dn̄s respe xit ad mūera: ꝑmisit solicite: q: r̄spexit ad abel.ex q̄ re pa tēter ondiꝛ̄: q: n̄ offerēs a mu nerib⁹: sȝ mūera ab offerente placuerūt. dona qppe iniquo rū n̄ ꝓbat altissim⁹: nec respi cit in oblationib⁹ eoꝝ: nec in multitudine sacrificioꝝ ꝓpi/ciabiꝛ̄ peccatis eoꝝ. Idem Lōge ē dn̄s ab impijs: ⁊ orō nes ipioꝝ n̄ exaudiet. Con/tra in exodo legiꝛ̄: ꝙ filij isrl'

exituri de egypto a vicinis suis acceperūt mutuo vasa aurea ⁊ argētea: ex qb⁹ postea edi/ficauerīt tabnaculū dn̄i. His rn̄det aug⁹ in li. qōnū exodi. Nō licet aliena rape exēplo israelitaꝝ spoliātiū egyptios

Dixit dn̄s ad moysen: pe/tat vir a ꝓximo ⁊ mulier a ꝓxia vasa argētea ⁊ aurea ⁊ vestē: n̄ hinc qsqȝ sumēdū ex emplū putare dȝ ad expoliā/dū isto mō ꝓximū. hoc.n. dn̄s iussit q nouerat qd queq̄ȝ pa ti oporteat.nec israelite fur/tū fecerūt: sȝ deo iubēti mini steriū pbuerūt. Jteȝ obijciꝛ̄: Aliena rape nō est ꝯ ꝑceptū nullo siquidē dei mādato ra/pina uideꝛ̄ ꝓhibita. Sȝ noīe furti oīs illicita usurpatio rei aliene intelligiꝛ̄. Unde au/gustinus in codē libro. Ma/ioris pn̄e ē violēter aliquid eripere: q̄ȝ furari.

Penale ē occulte auferre: multo maioris pene ē visi biliꝛ̄ eripe. auferre ergo no/lēti siue occulte siue palaȝ hȝ ꝑceptū suū. furti eni noīe bn̄ intelligiꝛ̄ oīs illicita vsurpatō rei aliene. n̄ enim rapinā pmi sit: q furtū ꝓhibuit: sed vtiqȝ furti noīe in lege veteris te/stamēti ⁊ rapinā intelligi vo/luit. a ꝑte.n. totum significa/uit: qcquid illicite reꝝ ꝓximi auferꝛ̄. His auctibus ꝓbaꝛ̄: ꝙ neqȝ ex reb⁹ inuentis neqȝ ex male ꝯquisitis elemosynā quisqȝ facē pōt. sȝ augustinus contra testatur dicens. De male acqsitis bonū fieri pōt.

Qui habetis aliqd de ma lo: facite inde bonū. q nō habetis de malo: nolite acq/rē de malo. esto tu bon⁹ q bo nū facis de malo: ⁊ cū cepis aliqd boni facē de malo: noli remanē tu mal⁹. nūmi tui con uertunꝛ̄ in bonū: ⁊ tu remāes

silia:ut ex̄ ꝺ cōsti. translato.⁊.s̄.di. iiij.deniqȝ ī fi.⁊ q̄ sequūꝛ̄ ex illo ex̄ de ꝯsti. nam con cupiscētiā.
k A parte.n. si. xxxij.q.iiij. mere trices. Est auteȝ furtū pars rapie eodē mō quo ge n⁹ ē pars speciei rapina .n. ē speci es furti.nam oīs raptor ē fur: ut in sti.vi bo.ra.ī pn.
l Qui habetis de malo. S trib⁹ mōis expo nit illud vbū faci te de malo bonū ⁊ bene ⁊c̄.
m Sed hoc multi plicit.reddit: ut ī furto ⁊ rapina et ī talib⁹ oib⁹ ubi nō trāsferꝛ̄ dn̄iuȝ vl' daꝛ̄ repetitio.
n De mamona. māmō dꝛ̄ demō q ꝑest diuitijs.
a Non sane.au ferꝛ̄ ꝑ iudicē
b Nec medico. ꝑmittit.n. h̄ me/dicos qsi dignio res: cū tn̄ medici non sint maiores ualoris q̄ȝ obste/trices: ut.C.cōia de le..si duobus i.r̄nso.
c Patrocinium. hoc ē ꝯ San.qui dixit nihil pōt re cipi ꝓ iusto pro/cinio: ut nō.xi.q. iij.nō licet.
d Ille.arg. ꝯ il los q dicūt: si de di tibi pecūiā ut ꝓ me iudicares ī iusta cā: ꝙ n̄ pos sū r̄petē pecuniā datā: ut.ff.ꝺ ꝯdi. ob turp.cau.l.ij. ubi dꝛ̄ ꝙ taliū litē

ꝑdit:qꝛ vr̄ uelle iudicē corrūpe. Ego credo ꝙ possit tal' repetē pecuniā: si n̄ eo aīo dat ut iudicē corrūpat. nā si dat eo aīo ut ius ⁊ gctē sibi ꝯseruet tūc pt repetē: ut ꝓbaᷓ ex̄ de simo. dilect⁹. Sed ibi dr̄ ꝙ repetit: si nō ꝑuaᷓ pactū. e ¶ Accipiūt. sportulas.

b ¶ Si res. nisi r̄stituaᷓ. vr̄ ꝙ q̄ꝫ tocūq̧ tp̄e qs alienā rē pos-ederit: ꝙ nō currit ī ea p̄scriptō: ut. xxxiiij. q. ij. si vgo nā diuturnitas tp̄is nō minuit: sꝫ auget peccatū ⁊ aggūat ut. xxiiij. q. i. scisma. vn̄ ī p̄scriptōe r̄qrit bōna fides a p̄ncipio ⁊ ī medio ⁊ ī fine ⁊ ex oī p̄te p̄scriptōis: ut ex̄ d̄ p̄script.

f ¶ Amouet. distīguē vult īt ꝑpetuos ⁊ tp̄ales officiales. tp̄alē uocat eū q amouet: perpetuū uocat eū: cui admouet. i. t̄dit tale officiū.

g ¶ Repeti. d̄ fcō

h ¶ Magis. hoc vult dicē ꝙ officiati rep̄hēdūt nō ex eō ꝙ aliq̄ extōquēt. sꝫ qꝛ ea imoderate exgrūt. vn̄ talia n̄ r̄petūt ab eis nisi certuꝫ sit eis salariū ꝯstitutū. tūc. n. si aliqd vlt̄ hoc petierit: crīmīe ꝯcussionis tenet: ut. xxiij. q. i. militaᷓ. ⁊ soluāt q̄druplū: ut. xvij di. qm̄.

i ¶ Necessarie ꝑsone. ad officium tale.

k ¶ Tāq̄ꝫ sua. ar. ꝙ de reb⁹ illicite acq̄sitis dn̄ tn̄ trāsfert dn̄ium ī accipiētē: fit elemosyna: ut. s̄. e. q h̄tis.

l ¶ Quā donāda paupib⁹.

m ¶ Publicani. q dixit: siquē fraudaui reddo q̄druplū: ⁊ sic pꝫ ꝙ licite q̄druplū vl' duplum peti pōt: ut. xij. q. ij. cum deuotissimā.

a Quod uero. siue sint raptores siue ures uerā pn̄iaꝫ nō p̄nt agē. i. fructū d̄e pn̄ie n̄ ꝯsequūt: ut ī. e. c. i. tn̄ admitti debēt ad pn̄iaꝫ: ut ex̄ d̄ pe. ⁊ re. ꝙ qdā. ⁊. ī. d̄ pe. di. iij. §. ult. et di. v. fallas.

mal⁹. Sed hoc multipliciter ītelligit. Facit. n. de malo bonū: q reddit qd̄ illicite abstulit. nōie ēt mali cura ⁊ sollicitudo mortaliū exp̄mit. de malo ḡ bonū facit: q paupibus dispēsat qd̄ cū labore ⁊ solicitudie acq̄siuit. iux̄ illud euāgelij: Facite vob̄ amicos de mām̄ona iniq̄taᷓ. Vel ex malo acqrit qd̄ ex turpi cā possidet: veluti cū mathēatic⁹ ex arte quā docꝫ ul' ex futuris q̄ p̄nūciat: nōnulla lucraᷓ. q̄ vo de malo sic acqrunt: in bonū p̄nt ꝯuerti. de pctō etiaꝫ aliq̄ nōnūq̧ acqrunt: q̄ paupib⁹ iuste erogant. Vn̄ augustinus ad macedoniū. Que male acqrunt: aliqn̄ bn̄ p̄nt expendi

Non sane qcqd ab inuito sumit iniuriose aufert. naꝫ plerīq̧ nec medico volūt reddē honorē suū nec opario mercedē. nec tn̄ hec q̄ ab inuito accipiūt: p iniuriā accipiūt: q̄ poti⁹ p iniuriā n̄ darent. sꝫ nō iō dꝫ iudex vēdē iustū iudiciū aut testis testioniū verū: qꝛ uēdit aduocat⁹ iustū p̄ocīniū: iurisp̄itus verū ꝯsiliū. Illi. n. int vtrāq̧ p̄tē ad examē adhibent: isti ex vna p̄te ꝯsistūt. Cū aūt iudicia ⁊ testionia: q̄ nec iniusta nec vera vendenda sūt: iniq̄ ⁊ falsa vēdūt: multo scelerati⁹ utiq̧ pecūia sumit: qꝛ scelerate ēt q̄ꝫuis a volētibus daᷓ. Ille tn̄ solꝫ male sibi ablatā pecuniā r̄petē: q iniustū iudiciū emit. quoniā venale esse n̄ debuit q vo ꝓ iniq° iudicio dedit: uellet qdē repetē nisi timēt l' pudēt emisse. Sūt alie p̄sone iferioris loci q̄ ab vtraq̧ p̄te n̄ insolēter accipiūt: sic official' ⁊ q amouet ⁊ cui admouet officiū. ab his extorta p imoderatā iprobitatē repeti solēt: magisq̧ rep̄hendim⁹ q talia iusitate repetierūt: q̄ꝫ q ea de more sūpserūt: qm̄ multe necessarie p̄sone reb⁹ hūanis ul' inuitant h⁹moī cōmodis ul' tenent. Isti si viā vite mutauerint: aut excellētiores ꝯscēderint sācti-tatis gradū: facili⁹ ea q̄ hoc mō acq̄sierūt tāq̄ꝫ sua paupib⁹ largiunt: q̄ꝫ eis a qb⁹ accepta sūt tanq̄ꝫ aliena restituāt Qui vo ꝯ ius societat' hūane furtis rapīs calūnijs opp̄ssiōib⁹ inuasiōib⁹ aliq̄ abstulēint: r̄ddēda poti⁹ q̄ꝫ donāda cēsem⁹ zachei publicāi exēplo

Quod vo pn̄ia agi n̄ possit: nisi res aliēa reddaᷓ testaᷓ aug⁹ ī ep̄la ad macedōiū

Penitentia non agitur: si aliena res non restituatur.

Si res aliena ꝓpter quaꝫ peccatū ē: reddi possit et n̄ reddit pn̄ia n̄ agit sꝫ simulatur. si aūt veraciter agit: non remittit peccatū: nisi restituatur ablatum: si ut dixi restitui pōt. plerīq̧. n. q aufert amittit: siue patiendo malos siue ipe male viuēdo: nec aliud hꝫ vn̄ restituat. huic certe n̄ possum⁹ dicē: redde qd̄ abstulisti nisi cū h̄re credim⁹ ⁊ negare: verū quidē si aliquos sustinet cruciat⁹ repēte dū existimat h̄re qd̄ reddat: n̄ ē iniq̄tas: qꝛ nō ē vn̄ reddat ablatā pecuniā: tn̄ dū eaꝫ p molestias corporales reddere cōpellitur: peccati quo male ablata ē penas luit. sꝫ nō inhūanū ē etiā ꝓ talib⁹ intercedē: n̄ ad hoc ut minime restituāt aliena: sꝫ ne frustra hō in hoiem seuiat. et paulo post: Illud vo fidētissime dixeri: eū q ꝓ homie ad hoc ītuēit: ne male ablata r̄stituat: ⁊ q ad se ꝯfugiētē q̄ꝫtuꝫ

qm̄ oē. Tu dicas ꝙ si ex oī p̄te p̄scriptiōis h̄uit bonā fidē. tc̄ res illa fcā ē sua bn̄ficio iuris. vn̄ tc̄ n̄ ē dicēdū ꝙ h̄eat ꝯsciaꝫ rei aliene: sꝫ p⁹ tp̄s p̄scriptōis īcipiat scire rē alienā fuisse: nisi uelis ītellīgē. i. rei q̄ fuit aliena. Quidā tn̄ dicūt: ꝙ si aliqs rē p̄scriptā h̄ret ex cā lucratiua: teneᷓ ipaꝫ restituē si r̄mordet ipm̄ cōsciā: qꝛ nihil dep̄ire credim⁹ ecc̄ie vtilitatibus si ea q̄ sīt aliena reddāᷓ: ut. liiij. di. gn̄alis. Sꝫ si eam habet ex cā non lucratiua: non tenetur: ut ff. de his q̄ in frau. cre. qui auteꝫ. §. siquidcum pupillo.

Q. vi.

c ¶ Patiēdo. i. ꝑmittendo ꝙ alij male auferāt.

d ¶ Redde. hoc ītellige qn̄ fur vl' raptor nō est soluēdo: sꝫ si esset soluendo sꝫ res q̄ꝫ abstulerit sine culpa sua perijsset tn̄ teneᷓ reddere estimationē ipsi⁹: ut. C. de furtis subtracto.

e ¶ Cruciat⁹. ar. ꝙ q pauperes sūt ⁊ nō sūt soluēdo: semꝑ v̄berādi sūt ꝓ debito: ut. xij. q. ij. fratnitas. ⁊ ī lege libert⁹. et hoc verū ē ubi cōueniūᷓ ex maleficio. sed si cōueniunᷓ rōne cōtract⁹ alicuius: tūc sufficit cedē bonis: ut. C. qui bo. ce. po. l. ult.

f ¶ Peccati. ergo adhuc non est libertatus a debito sed tantū a pena. vnde si postea puenerit ad pinguiorē fortunā: eque potest cōueniri sicut ille qui ex aliquo contractu est obligatus. institu. de act. §. ultimo.

551

h ¶ Intercedē. vt .xxiiij.q.v. reos.τ.xvij.q.iiij. reū. τ h̄ ē ar. φ clic⁹ i foro seculari pt aliquē defēdē i cā sāguis: ut.xxiii. q.v.c.i.ij.τ.iij. i ¶ Subtrahim⁹.ar.s.v.q.v.nō omnis

k ¶ Adiuuat.ar.φ non debem⁹ dños nr̄os iuuare i illicitis ut.xi.q.iij.si dñs.τ.c. n̄ semper.

l ¶ Exigē.i.penas cōpales infligē. sz nōne clici pn̄t vl̄ eccl'ia pōt penas corpales infligē.ut.v.q v.illi q.τ.xxiij.q.v.circū celliones? Rn̄deo pōt: sed nō tātas quātas secularis iudex. nō.n.potest punire q̄tū ad mēbri mutilatōem: ut ex̄ ð rap. in archiepatu.

m ¶ Tradē si ergo clic⁹ cepit furē in domo: nō det ipm iudici. sed si iudex furē captū ei abstulerit vi: nō imputaẗ clerico: alioqn licite auferēt clicis sua: ut.xxiij.q.v.vnū solū. Itē nec clericū depositū t̄det eps iudici. ex̄ ð iudi. at si clerici. Uel dic φ clici tl̄es maleficos pn̄t tradē curie: ut nō puniāẗ ad sanguinis effusionē sz alio mō: ut ex̄ ð iude. ita quorūdam.τ.xi.q.i.siqs sacerdotum.

n ¶ Claz. si ē occultū.ij. q.i.si peccauerit.

o ¶ Palā. si ē manifestū vi.q.i.oīa.

p ¶ Diuersitas.ar.φ fz diuersitatē psonaꝝ diuse pene statuūẗ: ut.xij.q ij. fraternitas .xxiiij.q. iiij.corripiāẗ.

a ¶ Comperim⁹.cis.i. laicis: q₂ res sel' ꝯsecrata n̄ dz āmō ad ꝓphanos vsus redigi: ut xij.q.ij.aurꝝ.τ.j. de cō. di.i.ligna. Si aūt res illa fuisset alicui⁹ eccl'ie: illi bn̄ essz restituēda: ut xij.q.ij. apl'icos.τ.xvij. q.iiij.q̄sti. aliud tn̄ ē i re aīata: nā si fu⁹ alicuius fuit ꝯsecrat⁹: bn̄ restituitur dño suo: ut.liiij.di. ex ātiqs. sed hoc iō est: q₂ cū fu⁹ sit res aīata: ð ligt ꝑmittēdo se ordinari: sed res inaīata i nullo deliqt: ut vides i furti

honeste pōt: ad reddēduz nō ꝯpellit: sociū esse fraudis et criminis. Nā misericordi⁹ opē nr̄am talibus subtrahimus q̄z ipendim⁹. Nō.n. opem fert: q ad peccandū adiuuat: sed obuiat subuertēdo atqz opprimēdo. sz nūqd nos iō aut exigere aut exigendū tradē uel possumus uel debem⁹? agim⁹ q̄tuz epalis facl'tas dat: τ humanū quidē nōnunq̄z sz maxime ac semp diuinū iudiciū cōminātes. nolētes autē reddē quos nouimus τ male abstulisse: τ vn̄ reddant hr̄e: arguimus increpamus obtestamur q°sdā clā q°sdā palā sic diuersitaẗ psonaꝝ diuersā videẗ posse uel uelle accipe medicinā. Si vero rē alienā qs ꝯsecrauerit: n̄ eandē sz estimationē eius restituē dz. Un̄ grego.

Qui rem alienaz consecrat: eius estimationē restituat.

Comperim⁹ nullā extitisse cām: p'q̄ res eoꝝ potuissēt rōnabiliter a te occupari: atqz eas incōsulte ac temere ꝯsecrari. Iccirco expientie tue pcipimus: ut q₂ qð semel ꝯsecratū ē: eis nō valz vltra r̄stitui: studij tui sit ut ipe eps debeat pciū dare. Pro malis aūt apð pncipes eccl'a dz intcedē: nō eos temerario ausu defendē. Unde gregorius romano defensori. Ecclesia pro malis intercedat: nō eos temerario ausu defendat.

Si qui i furtis publicis implicati sūt a nob̄ nō videāẗ iiuste defēdi: ne opinionē male agētiū ex idiscrete defēsionis ausu i nos nullo mō trāsferam⁹. sz q̄tum decet ecclesiā admonēdo τ v̄bū intercessionis adhibēdo qbus valetꝫ succurrite: ut alijs opē ferātis: τ opinionē sācte ecclesie

vij.q.i.eps. Eandē rōem assignat lex: φ si nescio vbi sit fu⁹ me⁹: nō iō possessionē ipsi⁹ ꝑdidi: sz aliud est i his q̄ aīa carēt: ut.ff.de acq.pos.si rē mobilē.τ.l. pōponi⁹ in principio.

nō ingnetis. Furtū aūt nō tā i quātitate rei q̄z i affectu furātis ꝯsideraẗ. Unde hieronymus in epistola ad titū.

Nō solum in maioribus furtū ꝯmittit: sed etiā in miorib⁹

Fur aūt nō solū in maioribus sz in miorib⁹ etiā iudicatur. nō.n. qð furto oblatū ē: sz mēs furātis attēdiẗ. Quō i fornicatiōe nō iccirco diuersa sit fornicatio: si mulier sit pulchra aut deformis ācilla aut igenua paupcl'a aut opulēta: sz q̄liscūqz illa fuerit: una ē fornicatio: ita q̄tumcūqz qs qz abstulerit: furti crimen incurrit.

Quidā sacerdos crimine carnis laps⁹ eē phibeẗ: anteq̄z sacerdotalem bn̄dictōnē ꝯsequereẗ. postq̄z v̄o sacerdotiū adept⁹ ē: in furorē v̄sus quēdā interfecit. recupata v̄o sanitate apud epm accusaẗ ab ea: cū q̄ lapsus eē dr̄. eps aūt die dominico cām examinat. sacerdos inficiaẗ crimen sibi illatū. quorūdam clicoꝝ sibi p̄ocinia q̄rit. illi v̄o non sine pcio sibi p̄ocinanẗ. tādē eps ꝯfessionē q̄onibus extorquet demū absqz synodali audientia solus illum sententia ferit. Queriẗ aūt: an ea q̄ fiunt mēte alienata: sint iputāda. Secūdo an ꝓ ipensis p̄ocinijs liceat clicis munera exigere. Tertio: an ex mulieris ꝯfessione iste sit ꝯdēnā d⁹. Quāto

b ¶ Hiis q iiuste. i. nimis imꝓbe τ iportune: τ hoc verꝫ ē cū scit aut credit eos iuste cōdēnatos. si aūt fugerit ad ecclesiā: tūc oībus mōis qb⁹ pōt teneẗ eos defēdē nisi sit public⁹ latro vl̄ nocturnus depopulator agroꝝ: ut.xvij. q. iiij.reū.τ.c.sic.et ex̄ de imu.ec.iuẗ alia. si aūt fuerit iniuste ꝯdēnat⁹: tūc eccl'ia teneẗ eū mōis oīb⁹ iuuare. vn̄ istud est pceptū: eripe eū q duciẗ ad mortē ut.xxiij.q.iij.non inferenda.

c ¶ Fur. qð. furto. huic obuiat qð dr̄.ff. de abige.l.i.ubi percendiẗ φ magis puniẗ qs ꝓ boue q̄z ꝓ oue: q₂ pro boue dat.v. boues: ꝓ oue q̄ttuor. sz dicas φ ibi vr̄ φ dabit q̄ttuor oues intellige pt illā quā abstulit. Itē ꝯ ē ex̄ ð simo. τ si qōes. vbi nō ꝯmittiẗ simonia i modico sicꝫ i magno. sed itellige φ ita nō psumiẗ ꝯmitti in modico sic i magno. qñqz tn̄ ꝓ modico nec magis nec min⁹: ut de ꝯ.di. ij. reuera i pncipio. vbi diciẗ φ oēs i ðs̄to mōtui sẗ: τ tn̄ duo ex eis nō fuerūt mortui s. caleph τ iosue. lxxxi.di. ieiuniuz sic ergo ꝓ minia

re pōt agi ō furto:ut h̄.ꝛ insti.de rer̄ di.§.gallinar̄.
lꝫ actio ō dolo nō detˀ ꝓ nimia re:ut.ff.de dolo idē.
d ¶ Fornicatōe. Hugo dixit magis peccari cuꝫ pul/
chra q̄ꝫ cū deformi:q̄ magis voluptuose cognoscit
pulchrā:sed in de
formi q̄ꝫciti⁹ pōt
absoluit se. Ba.di
xit magis pecca
ri cū deformi:q̄
plura sīt q̄ suadēt
ꝯmisceri pulchre
q̄ꝫ deformi.s.pul
chritudo eius et
libido.

Q Uidā ꝛc. ꝙ
aūt. Nota ꝙ
siqs ē ita ali
enat⁹ mēte ꝙ ne
Qō.i.
scit qd facˀ nec di
scernit:nō īputatˀ
ei qd facit.j.e.a/
liquos.ꝛ.c.illa.ꝛ
xvij.q.ij.gonsal/
d⁹.ꝛ.iij.q.ij.indi
cas. Quidā tñ di
stiguunt: ꝙ si sua
culpa īcidit qs in
alienatōeꝫ mētis
imputatˀ ei. si sine
culpa nō:ut.j.e.
siqs īsaniēs. quā
distinctōem n̄ ad
mitto. H.allegat
ꝓ ꝛ ꝯ. Et ad ītelli
gētiā ei⁹ qd dixi
nō ꝙ īfirmitas a
lia ē aīe:alia ē car
nis. Infirmitas
aīe duplex ē.vna
dr̄ ira vl' odiū vel
delectatio:ꝛ hec
ē peccatū. ꝛ q̄ ex
tali infirmitate fi
unt īputātˀ. Alia ē
pena:ut obliuio
ignorātia.ꝛ q̄ ex
hac fiūt qn̄qꝫ īpu
tātˀ qn̄qꝫ nō. Silr
infirmitas carnis
duplex.vna ē fo/
mes peccati.s.o
riginale peccatū
ꝛ q̄ ex hac cā fiūt imputātˀ. Alia ē pena peccati vt fe/
bris ꝛ furor:ꝛ que ex hac cā fiunt non imputātur:si
non decernit quid agat.
f ¶ Nō sint.meli⁹ eēꝫ sine nō:q̄ p̄mo ꝓbat ꝙ īputatˀ.
g ¶ Nō imitād.i.n̄ faciēd. h ¶ Ul' adipiscēd.i.faciēd
i ¶ Propterea.i.ī diffinitōe volūtatis:iō ponitˀ affir
matio ꝛ negatio:vt ostēdatˀ q̄ volūtate qs dicatˀ vo/
lēs:ꝛ q̄ volūtate dicatˀ nolēs.nā voluntate ad aliqd

an die dn̄ico eius cā sit vētilā
da. Quinto: an sibi neganti
purgatio sit ōferēda. Sexto
an eius cōfessio cruciatib⁹ sit
extorq̄nda. Septimo: an abs
q̄ꝫ synodali audiētia ep̄us va
leat sacerdotē dānare. Oc
tauo: si spōte cōfessus aut ab
alijs ꝯuict⁹ fuerit: ꝙ an̄ ordi
natōnē peccauērit: an suscepti
ordis officiū exeq̄ sibi liceat.

Q Uod āt que alienata
mente fiūt: n̄ sint impu
tāda facile videtˀ posse
ꝓbari. peccata nāqꝫ alia pe/
nes volūtatē animi: alia circa
nature infirmitatē videntˀ ꝯsi
stē. Est āt volūtas vt aug. ait
ī li.i.retracta. aīmi mot⁹ ad ali
qd imitādū vl' nō imitandū: ul'
adipiscēdū. qd ꝑpterea dictū
ē: ut hac diffinitione volens a
nolēte discerneretˀ. Ex vo/
lūtate itaqꝫ peccata ꝓcedūt
q̄ libero mētis arbitrio ꝛ de/
linquēdi ꝓposito cōmittuntˀ.
Porro infirmitas alia ē animi:
alia carnis. īfirmitas animi ē
ignorātia. carnis īfirmitas est
ei⁹ ꝯcupiscētia. Ex vtraqꝫ āt
infirmitate q̄ ꝓcedūt: īputantˀ
ad penā. vn̄ ō q̄busdā ignorā
tib⁹ dictū ē: Siqs ignorat ig°
rabitˀ. tales illi erāt de quib⁹
xp̄s ait apl'is: Extra synago/
gā faciēt vos: q̄ arbitrabuntˀ
obsequium se p̄stare deo. De
eisdē etiā apl's scribit in ep'la
ad romāos: testimoniū illis p/
hibeo: q̄ zelū dei habēt: sꝫ nō
ꝓm sciam. nullū tñ eorū in ꝑfi/
dia sua ꝑseuerantē hec igno/

faciendū dr̄ quis volēs:ꝛ volūtate ad aliqd nō faciēdū dr̄
qs nolēs:ꝛ sic oīs nolēs dr̄ volēs ꝛ eād q̄litas dici pōt volū
tas ꝛ nolūtas:nā nolle facē idē ē qd n̄ velle facē. vn̄ lapis n̄
dicitˀ nolēs:cū nō hꝫ volūtatē nō faciēdi. nā ꝓm regulam iu
ris: eius ē nolle cuius ē
velle:vt.ff.de re.iuris.
l.eius. Hinc patet ꝙ au
gustin⁹ vult: ꝙ eadē vis
aīe sit vis concupiscibi/
lis ꝛ vis irascibilis. naꝫ
ꝑ vim ꝯcupiscibilē appe
tim⁹ aliqd.ꝛ ꝑ viꝫ irasci
bilē detestamur aliqd.
k ¶ Ex voluntate.
l ¶ Concupiscentia.i.fo
mes originalis peccati
m ¶ Ad penā. sed n̄ sēꝑ
puniūtˀ peccata q̄ ꝓue/
niūt ex ignorātia.xxxiij
q.ij.in lectū.
n ¶ Ignorat.i.q appetit
ignorare q ꝯtēnit scire
vl' negligit scire cū pos
sit quererˀ a peritiorib⁹
vn̄ quedā ignorātia est
ex simplicitate: ut illorū
q ad l'ram aliqd intelli/
gunt: quedā ex culpa: q̄
dā ex negligentia.ꝛ ꝓm
hoc magis vel min⁹ pu
nitˀ.xi.q.iij.excellentissi
m⁹.c.qm̄.ꝛ.c.fi.
o ¶ Zelum. qdā ex iude
is bono zelo mouebantˀ
ꝯ discipulos dn̄i ꝛ ipsuꝫ
dn̄m:ꝛ ipse dn̄s ī cruce
ꝓ illis orauit: cum dixit
dn̄e remitte illis: quia
nesciūt qd faciūt. isti hē
bāt zelū sed n̄ ꝓm ꝯsciaꝫ
i.ꝓm fidē: q̄ erroneam
habuerū ꝯsciaꝫ. alij aūt
sciēt deliquerūt.xxiij.q
.i.paratus.
p ¶ De corꝑe.i.de dn̄io
carnis ī q̄ mors ē.ō.di.
v.sꝫ ꝑsādū.palea est.
q ¶ Sēp.allegādo dic.
r ¶ Cui.h allegat in ꝯtrū
ꝙ ea q̄ mēte aliēata fiūt
n̄ īputātˀ. vn̄ h ponebāt
āng notul.i:defēsor.
s ¶ Sꝫ hoc. ē notula īpu
gnator. r ¶ Modo. q̄dā dicūtˀ simpl'r peccatū ꝛ n̄ pēa
ꝛ q̄dā pena peccati. ꝛ n̄ peccatū. pēa peccati: sic ignorātia ī
firmitas ꝛ obliuio. Illud āt dr̄ simpl'r peccatū: qd ex libera
volūtate ꝓcedit. qdā tñ dicūt ꝙ oē pccm̄ p̄t peccatū p̄mi
parētis sit peccatū ꝛ pēa peccati. peccata.n. q̄ quotidie fa
cim⁹ sīt originalis peccati. Sꝫ q̄lr hoc stare pōt cū oīs pēa
a deo sit: ergo nullū peccatū ē pēa. Itē oīs pena ē passio: et
oē peccatū actio: cū ergo actio nō sit passio. nō ē dicendū

rātia excusat. Ex carnis infir
mitate ꝓcedūt: q̄ nature lan/
guore fiūt: q̄ nisi īputarentˀ ad
penā: nequaq̄ꝫ apl's lege car/
nis grauat⁹ diceret: Infelix
ego hō: qs me liberabit ō corꝑe
mortis hui⁹: ꝛc. Siue g° penes
volūtatē siue penes īfirmita/
tē peccata ꝯsistāt: sēꝑ impu
tantˀ ad penaꝫ. Cui s̄nīe illud
augustini de uera religiōe cō
trariuꝫ videtˀ: vsqꝫ adeo pctm̄
volūtariū malū ē: vt nisi sit vo
lūtariū: nullo mō peccatū sit.
ꝛ hoc quidē adeo māifestū ē:
vt nulla huic doctorū pauci/
tas: nulla īdoctor̄ turba dissē
tiat. q̄re aut negādū est pctm̄
cōmitti aut fatendū ē cū volū
tate cōmitti. Sꝫ hoc n̄ gn̄alitˀ
de oībus peccatis ītelligēdū
esse: idē aug⁹. in p° li. r̄tracta
tōnuꝫ ōndit dicēs: Usqꝫ adō
peccatū volūtariū malū ē: vt
nullo mō peccatuꝫ sit si nō sit
volūtarium. Pōt videri falsa
hec diffinitio: sꝫ si diligēter ex
cutiatˀ īuenitur uerissima. pec
catū illud quippe cogitādū ē
qd tm̄modo peccatum ē: n̄ qd
ē etiā pena peccati: q̄uis ꝛ il
la q̄ nō īmerito non volūtaria
peccata dicuntˀ: q̄ ul' a nesciē
tib⁹ vel a coactis ꝑpetrātur:
n̄ omīmodo possint nō volūta
ria dici. Itē in eodē. Dif
finitio peccati quaꝫ diximus:
peccatū ē volūtas retinendi
uel ꝯseq̄ndi qd iusticia vetat:
vn̄ liber̄ est abstinē: ꝑpterea
uera ē: q̄ id diffinitum est qd
tm̄modo peccatū est: non qd

ꝙ pctm̄ sit pēa. Si āt alicubi īuenies ꝙ pctm̄ ē pēa: expōe.
i. p q̄° lib3 pctō ðbeī pēa. vł' dr̄ pēa: q2 ē pena ⁊ passio aie.
a Merito ↄpellit̄. r̄fert q̄lis sit coactio: an absoluta vł' ↄdi
tionalis: ut eē qð me. cā sacris. b ¶ Uult. ar. ꝙ co
acta volūtas ē volūtas
ut h2 ⁊. xxiij. q. iiij. displi
cet. ⁊. q. vi. vides. ⁊. lxx
iiij. di. consuluit. ⁊. ff. qð
me. cā. l3 mlr. §. ult. Est
ergo ī istis casib⁹ ar. ꝙ
t3 nr̄ nonnū l3 coactio
intueniet. ut. xxij. q. iiij.
int cetera. ⁊. ff. de ritu.
nup. si patre. Sed hoc
nō ē vex: ut eē ð spō. ue
niēs. ⁊. c. cū locū. ⁊. xxxi
q. ij. c. i. ⁊. ij. Ite3 sic co
acta volūtas ē uolūtas
sic decepta uolūtas dr̄
uolūtas: ut. xx. q. iij. cō
stituit. ⁊ eē qð me. ca. cū
dilect⁹. ⁊ eē ð ↄuer. con
iu. ex pte. ar. ↄ. ff. de li.
ho. exhi. l. iij. §. siqs uo
lentem: tamen coacta li
cētia: nōn est licentia: ut
ar. xxxiij. q. v. notificasti
c ¶ Uult. certe hec argu
mētatio nō valet: volo
hoc: ergo uolo oē qð se
qr̄ ex illo. ut iste vult for
nicari: ergo vult dāna
ri: nisi ītelligas īdirecte
⁊ p ↄñā3. di. viii. q° iure
d ¶ Nemo. vñ seneca: Et
si scirē deos ignoscitu
ros: hoīes aūt noscitu
ros: adhuc dedignarer
peccare.
e ¶ Nesciētiū. sic nesciēs
n̄ peccat. ⁊ sic ē ↄ. xxxij.
q. vij. queādmodū. So.
varijs mōis dr̄ qs nesci
re. dr̄. n. nescir̄ q nō scit
id qð fac̄ eē pctm̄: vł' nō
scit tm̄ eē pctm̄ q̄tū est
⁊ istis nesciēs punit̄ l3 n̄
adeo ḡuit: ut. viij. di. cō
suetudo. ⁊ pone exēplū
ð tali. xiiij. q. v. forte. itē
dr̄ nescire q scit fcm̄ s3
nescit q̄litate3 facti: istis
q̄ñq3 punit̄ si errat ī iure
sic ignorabat paul⁹ ↄcu
piscētiā eē pctm̄. eē de
ↄsti. nā ↄcupiscētiā. q̄ñ3
n̄ punit̄. s. cū errat circa
factū ipm: ut. xxxiiij. q.
ij. ī lectū. ite3 dr̄ nescire
pp casū sequētē: ut si ali
qs uolēs īterficē leonē
dū vult defēdē hoīe3 ca

etiā pena peccati. Idem in
libro questionu3. Non sunt
peccata nolētiū: nisi nesciētiū

Merito querit̄ q̄ sūt pecca
ta nolētiū: vtx̄ q̄ a nesciē
tibus ↄmittūtur: an etiā recte
possit dici peccatū esse nolen
tis qð facē cōpellit̄. nā ⁊ hoc
ↄ uolūtate3 dici solet: s3 utiq3
vult id pꝑter qð facit tanq3 si
ꝑiurare nolit: ⁊ facit cu3 uult
eū uiuere: si quisq3 nisi fecerit
mortē minet̄. uult ergo facere
q2 uult uiuere: ⁊ iō nō p seipm
appetit ut falsū iuret: s3 ut fal
sū iurādo viuat. qð si ita ē: ne
scio utrū possint ita dici pec
cata nolentiū: q̄liter hic dicū
tur peccata expiāda. nā si di
ligent̄ īspiciat̄: forte ipm pec
care nemo velit: s3 pꝑter aliq̄
qð vult peccat. Oēs quippe
hoīes q sciētes faciūt: qð n̄ l3:
uellēt licē facē: usq3 adeo ipm
peccare nemo appetit pꝑter
hoc ipm: s3 pꝑter illud qð ex
eo ↄsequit̄. hec si ita se habēt
nō sūt peccata nolētiū nisi ne
sciētiū q̄ discernūt̄ a peccatis
uolētiū. Digestis. ti. ð iiurijs.

Illud relatū pereque ē:
eos q iiuriā pati pñt ⁊ fa
cē posse. Sane sūt qdā q facē
n̄ pñt: utputa furiosus et ipu
bes q doli capax nō ē. nāq3 hi
pati iiuriā solēt nō facē. Cu3
eni iniuria ex affectu faciētis
ↄsistat: ↄsequēs erit dicē hos
siue pulsēt siue ↄuiciū dicant:
iiuriā fecisse n̄ uideri. Itaq3
pati qs iiuriā ēt si n̄ sētiat pōt
facē vo nemo: nisi q scit se iiu
riā facē ēt si nesciat cui faci
at. Quare siqs p iocū pcuti
at: aut dū certat: iiuriax̄ n̄ te
net̄. siqs libex̄ hoiem cecidit
dū putat seruū suū: in ea cā ē:
ne iiuriax̄ teneat̄. Itaq3 ex
ꝑmissis apparet siue uolūtate
siue ex infirmitate pctā pce
dāt: palā ē illa iputari. S3 car
nis īfirmitas dupl'r ītelligit̄.
Est. n. lāguor nature: q carnis
ↄcupiscētia appellat̄: q̄ ueri⁹
aie īfirmitas dici pōt. s3 iō cā
nis īfirmitas dr̄: q2 accidit aie
ex ↄiūcte carnis corruptione
Porro alia ē infirmitas q̄ pro
prie carnis dr̄: q̄ elemtox̄ seu
humox̄ ↄcordia turbata ipsa
caro afficit̄ ⁊ tandē dissolnit̄.
Sil'r animi īfirmitas duplex ē
una q̄ uitiū appll'at̄ q aia a ðo
sepat̄: ut ē ira odiū ⁊ alia h⁹i.
alia infirmitas aīmi: q̄ cū ipsa
n̄ sit peccatū: est tn̄ pena ⁊ cā
peccati: ut ē obliuio ⁊ ignorā
tia. furor aūt cū n̄ sit peccatū
ē tn̄ pena peccati: ut febris et
cetere passiones: q̄s pꝑrie
carnis dicim⁹ eē. quax̄ motus
i. ea q̄ illis pturbātibus fiūt:
nulli iputant̄ ad penā. S3 ob
ijcit̄ ð lamech q cū cecus eēt
chaim intfecit: nec eū excusa
uit cecitatis īfirmitas. vñ di
ctū ē: septuplū ultio dabit̄ de
chaim: ð lamech vo septuage
sies septies. S3 cecitas igno
rātie silis ē. Ex utraq3. n. qdā
fiūt q̄ iputāt̄. qdā vo q̄ mime.
cecus nāq3 si debitū sue uxo
ri credēs reddē alienā pollu
it: nō ē re⁹ adulterij. si autē ex
ludo uel exercitatōne uiriu3
uel uenatōne iaculū mittens
aliquē perimat: q2 ab eo pēit⁹
hoc d3 esse alienū: homicidij
re⁹ habet̄: mēs vo aliēata fu
rore cū sui cōpos n̄ sit: eox̄ q̄
admittit reatū nō ↄhit: q2 fa
cultatē deliberādi n̄ hūit. vñ
pupillo ⁊ furioso in maleficijs
subuenit̄: ut nō eis iputēt̄ ad
penā: q̄ ex mētis deliberatōe
nō pcesserūt. Digestis ti. de
iiurijs: Illud relatū. regre. s
qð nō solū hūanis s3 ēt diuis
legib⁹ noscit̄ approbatū. Ait
eni aug. ð ꝑuul' ad petx̄ diac.

Firmissime tene ⁊ nullate
n⁹ dubites: exceptis illis

su īstic hoīe3: ut. l. di. sepe. itē dr̄ nescire q aīo nescit
ut puer ebri⁹ furios⁹. tal̄. n. n̄ peccat: ut. j. e. aliquos.
f Illud furios⁹. nō qð furiosus fac: idē ē ac si cāu
accidisset: ut. ff. de admi. tu. l. ult. in fi.
g ¶ Qui doli ca
par. si. n. est doli
capax: bñ punit̄:
ut eē ð delic. pu.
c. i. ⁊ de cō. dist.
iiij. eos. sed ī pu
bere minori disti
guit̄: an deliquat
ex aīo an ex cul
pa: ut. C. si aduer
sus delic. l. i. ⁊. ij.
h ¶ Per iocū. dū
tn ioc⁹ ille nō sit
norius: ut eē de
ꝑsumpt. c. i. nam
lud⁹ norius ē in
culpa: ut. ff. ad. l.
acquil̄. nā lud⁹.
i ¶ Seruū suum.
sec⁹ si alienū ser
uu3 vł' etiā aliquē
liberū hominem
uoluit percutere
⁊ pcussit aliū: tūc
tenet̄ actōe iniu
riax̄ illi q pcutit̄:
ut. ff. de iniurijs
eū q. §. si iniuria.
⁊ hoc ideo: quia
oibus modis in
tēdit nocē. ⁊ si nō
illi cui nocet. sed
sec⁹ ī casu priori
⁊ est ar. ꝙ si aliqs
credat solutā co
gnoscē ⁊ cogno
scat vxoratā: vi
det̄ ꝙ punit̄ qua
si adulter.
k Itaq3 exꝑmis
sis. nō ē reus: ut
xxxiiij. q. ij. ī lectū
l ¶ Penit⁹. cū. n.
insistit qs operi il
licito: tūc non ex
cusat casus: sec⁹ ī
licito: q2 tunc ex
cusat: ut. l. disti.
sepe.

a Firmissime. pro nomie christi. duȝ tamē adsit charitas: aliter non sufficit alicui ad salutem pati martyrium: ut .xx. di. neqȝ.

b Per baptismum. debet addere tertiū membruȝ .s. baptismū contritionis. Est enim triplex baptismꝰ fluminis flaminis ⁊ sāguinis .i. aque ⁊ sanguinis ⁊ contritionis: ut de cons. dist. iiij. baptismi vicem.

c De bobus. scilicet quo ad vitā eternaȝ: sed quo ad tēporalē bene iuxta illḋ: Homines ⁊ iumēta salvabis dñe .s. pro tēporali prouidēdo eis necessaria iuxta illḋ: Oīa ex pectāt ad te domine: ut des illis escā in tēpore opportuno.

d Mulier. ad omne. id ē ad aliqḋ ex oībꝰ si. ē .i. q. vij. siquis omnem.

e Memoriā. si. est .lxxxi. di. valȝ alibi tamē reseruātur thuribula laminarū. ⁊ publice exponunt: ut vij. q. i. deniqȝ. sȝ istud ad terroreȝ fit ⁊c̄.

f Aliquos. et iudicijs .i. iudicibus.

g Reos .i. ꝯdēnatos.

h Ui .i. furore.

qui ꝓ noīe xp̄i suo sanguine babtizātur: nullū hominē acceptū ꝑ uitā eternā: qui ñ hic a malis fuerit per pñiam fidē qȝ ꝯuersus ⁊ ꝑ sacramentū fidei ⁊ pñie: id est ꝑ baptismuȝ liberatus. ⁊ maioribus quidē necessariū eē ⁊ pñiam de malis suis agē et fidē catholicā ſm regulā veritatis tenere ⁊ sacramentū baptismatis accipere. puulis vō qui necdū ꝓ pria volūtate credere nec penitentiā ꝓ peccato qḋ originaliter ꝯtrahūt agere possūt sacr̄m fidei qḋ est sanctū baptisma q̄ȝdiu rōnis etas eorū capax eē pōt sufficere ad salutē. Ex eo aūt ꝙ in fine hꝰ auc̄tis dr̄: q̄ȝdiu .s. rōnis eoꝝ etas capax esse ñ pōt: euidēter daṫ intelligi: nulli post baptismum peccata iputari siue sit adultꝰ siue ipubes: nisi rōnis sit capax. vñ etiā de brutꝭ aialibꝰ eadē rō ab augustino in eodē libro redditṫ: q̄re sua facta eis ñ imputenṫ. Alialia enim inq̄t pñtis seculi cursuȝ aut ornatū ſm creatoris incōphēsibilē pagunt voluntatē: q̄ de suis factis nullaȝ rōnem redditura sūt: q2 rōnabilia ñ sunt. Nūquid enim de bobꝰ cura ē deo? hoīes vō q2 rōnabiles sūt facti: ⁊ de se ⁊ de oībus rebus q̄s in usu vite pñtis acceperūt: rōcin reddituri sūt deo: ⁊ ꝓ suoꝝ actuū q̄litate recipiēt aut gloriā aut penā. sacre tñ legis auc̄te aialia iubētur interfici: ñ ꝓpter ꝯsciam peccati: sȝ q2 refricāt mēoriā facti. V. ñ augu. sup leuiticū. Non ꝓpt culpā sȝ ꝓpt mēoriā facti pecus occiditur: ad qḋ mulier accedit.

Mulier que accesserit ad oē pecꝰ: ⁊ vult ascēdi ab eo: inficietꝭ mulierē: ⁊ pecus morte moriaṫ. rei .n. sūt. Querit quō sit reū pecꝰ cū sit irrōnabile: nec ullo mō capax legis ē. Itē pecora inde credē duȝ ē iussa interfici: quia tali flagitio ꝯtaminata indignam refricant facti memoriā. De furiosis aūt euidētissime scribit augustinus in libro questionū veteris ⁊ noui testamēti ita dicēs. Culpa non necessitate sȝ volūtate reꝝ ꝯstrigit.

Aliquos scimus subito dementes factos ferro fuste lapidibꝰ morsibꝰ mltis nocuisse: quosdā etiā occidisse: captos aūt industria ⁊ iudicijs oblatos mīme reos factos: eo ꝙ ñ volūtate sȝ impellēte ui nescio qua hec gesserit nescientes. quō enim reus ꝯstituiṫ: qui nescit qḋ fecerit? Itē ambrosius in exameron in tractatu p̄mi diei. Reus volūtate nō necessitate ꝯstringiṫ.

Illa cauēda sūt: q̄ ex nr̄a uolūtate ꝓdeunt delicta iuuētutis ⁊ irrōnabiles corpis passiones. quoꝝ igiṫ nos sumꝰ dñi: eoꝝ principia extrinsecus ñ regramus: nec deriuemꝰ in alios: sȝ agnoscamꝰ ea q̄ ꝓpria nr̄a sūt. qḋ .n. possumꝰ ñ facē si volumꝰ: hꝰ electionē mali nobis potiꝰ debemꝰ ascribere q̄ȝ alijs. Idō etiā in indicijs istiusmōi volūtarios reos ñ necessitate cōpulsos culpa ꝯstringit: pena cōdēnat. neqȝ enī si ꝑ furorē aliq̄s inocentē perimat: obnoxiꝰ morti ē. qn etiā ipius diuine legis oraculo: siq̄s ꝑ imprudētiā itulerit necē: accipit ipunitatis spem ⁊ refugij facultatē: ut possit euadē. hoc igiṫ de eo qḋ ꝓpe malū videṫ: dictū sit. mala .n. ñ sūt: nisi q̄ crimīe mētē implicāt ⁊ ꝯsciaȝ ligāt. Ceteꝝ pauptatē ⁊ ignobilitatē egritudinē ⁊ mortē nemo sapiēs mala dixerit: nec i maloꝝ sorte numerauerit: q2 necessaria ista in bōis hñtur maximis: quoꝝ nob alia ex natura alia ex cōmaditate accidē videṫ. Idē in li. de p̄riarchis. Veniā habēt q̄ ignorātes ebrij ꝯmittūt

i Qui nescit. h manifeste vides: ꝙ ea q̄ a furiosis fiūt: nō imputanṫ: ut .j. c. primo. ⁊ .iij. q. ix. indicas. lȝ quidā dicāt ꝙ si culpa sua q̄s incidat i furorē iputaṫ ei .j. c. siq̄s insaniens.

k Illa. domini .i. auctores.

l Eoꝝ .i. vitiorū.

m Pricipia .i. causa.

n Extrisecus .i. alijs ñ iputemus.

o Agnoscamus .i. nobis attribuamꝰ ea.

p Uolūtarios. qa vasis ire ⁊c̄. ut .xxiij. q. iiij. nabuchodonosor.

q Legis mosaice. tangit quod legitur in exodo ⁊ deutronomio: ꝙ tres erāt ciuitates refugij ultra iordaneȝ ⁊ tres citra. quaruȝ talis erat osus: ꝙ siquis homineȝ volens occidisset fugiebat ad vnā illaꝝ: ⁊ ibi ḋ ꝯsanguineis occisi erat tutus: sed si anteq̄ȝ illud puenisset: inuētus fuissȝ ille q poterat esse ultor sanguinis effusi ipune occidebat eum. lȝ postq̄ȝ illic uenerat: si ꝓpinqui occisi uolebant euȝ cōuincere: ꝙ spōte occidissȝ eū: ⁊ hoc ꝓbabāt corā ciuibꝰ urbis illius: tradebaṫ illis ad occidēdum. erat aūt ibi fugitiuus usqȝ ad recōciliationem cū ꝓpinquis occisi: uel usqȝ ad mortē summi pōtificis in qua omnes fugitiui secure redibant ad ꝓpria.

q Hoc igitur .i. primo dictum.

a S Anc. venia. i. minori pena q̃ʒ si ex certa scia fecissent.
b ¶ Dãnat. ⁊ ẽt r̃dargunt eos q̃ s̃t nimis faciles ad ebriãd se. alij itelligũt q̄ nõ puñit d eo qd ebri⁹ fec. s̄ tm̃ ꝓ eo q̄ leuis erat ad iebriãdũ se.
c S I ɔcupiscẽtia. i. fomes original' pcc̃i
d ¶ Ut iobediẽtia. i. originale pctm̃ qd ex iobediẽtia processit.
e ¶ Habitat. nõ. n. tollit penit⁹ origiale i bapti'mo quo ad sui essentiaʒ s̄ ei⁹ effectũ mitigat baptism⁹: ne p illud dãnemur: ut. j. d p. di. iij. c. ij.
f ¶ Dormiẽtis. d hoc dictũ ẽ: an dormiẽs peccet. s̃. di. vi. testm̃. io.
g I Nebriauerũt. culpãd⁹ ẽ. v̄r ergo q̄ peccat q nesciẽs i ebrietate qd fac: ut h. ⁊. xxxv di. serto die. s̄ dic q̄ hic nõ erat loth nesciẽs. nã n. ñ patit: q̄ aliqs nesciens coeat: q̄ nesciebat eẽ filias suas. credebat n. esse uxorẽ suã.
h ¶ Nõ tñ quãtũ. tripl'r exponit hoc. qdã sic exponũt: q̄ punit ꝓ icestu ⁊ ꝓ ebrietate. vl' alit: nõ punit quãtũ incest⁹ meret. s. si esset cõmissus ex deliberatõe. alij dicũt: q̄ nullo mõ punit ꝓ icestu: sed. tm̃ ꝓ ebrietate: q̄ ebrietas tm̃ ẽ veniale peccatum: ut. xxv. di. §. criminis. lau.
i N On est. erũnã. i. penã vel culpã.
k ¶ Reluctãtib⁹. i. ex toto dissentiẽtib⁹. s. cũ est absoluta coactio.
l ¶ Inuidia. i. pẽna.
m ¶ Deriuamus. i. alijs exemplũ dem⁹.
n ¶ Auctionat. i. emit. vl' auctionatur. i. per auctionem petit.
o ¶ Ere peccator. i. peccatis delectãtib⁹. nam ipm peccatũ dat nobis diabolus ꝓ pcio ut nos tradamus ei.

S Ane diximus uitãdã ebrietatẽ: p quaʒ crimia cauẽ ñ possum⁹. nã q sobrij cauem⁹ p ebrietatẽ ignorãtes cõmittimus. nesciũt qd loquãtur qui nimio uino indulgẽt: iacẽt sepulti. Idq̄ʒ siq per uinũ deliquerũt: apud sapientes iudices uenia quidẽ facta donantur: s̄ leuitatis dãnant auctores. Item aug⁹. li. i. de ciuitate dei. Inobedientia uel ɔcupiscẽtia nõ habʒ culpã in corpe non consentientis.

S I ɔcupiscẽtia uel inobediẽtia q̄ adhuc in mẽbris moribũdis hitat: pter nr̃e uoluntatis legẽ q̄si sua lege mouetur. si absq̄ʒ culpa est in corpore dormiẽtis: quãto magis absq̄ʒ culpa est i corpe ñ ɔsentientis: Idem ɔtra faustuʒ li. ij. Loth nõ de incestu sed de ebrietate culpatur.

I Nebriauer̃t loth filie ei⁹ ⁊ se nescienti miscuerũt: q̄ ꝓpter culpãdus ẽ qdẽ: nõ tñ q̄ʒtũ ille icestus: s̄ q̄ʒtũ ebrietas illa meret. Itẽ amb. de btã uita. Nẽo trahit ad culpã: nisi duct⁹ ꝓpria uolũtate.

N On ẽ q̄ cuiq̄ʒ nr̃am ascribam⁹ erũnã: nisi nr̃e uolũtati. nemo nr̃m tenet ad culpã: nisi uolũtate ꝓpria deflexerit. ñ hñt crimẽ: q̄ inferũtur luctãtib⁹. uolũtaria tantũ cõmissa seqtur delictor iuidia: quã in alios deriuam⁹. uoluntariũ sibi militẽ eligit xp̃s. uoluntariuʒ huum sibi diabolus auctionatur. neminẽ iugo huitutis astrictũ possidet: nisi se ei pri⁹ peccator ere uẽdidẽit. Item in libro de paradiso. Minister dei est qui inuitus homicidium facit.

N Ecis q iuitus aliqd homicidiũ fecerit: ex̃ misteriuʒ dei ẽ. siqnidẽ lex ait de eo: q̄ deus dedit eũ in manu ei⁹. manus ergo ei⁹ instr̃i mõ diuine ultioni misteriũ p̄buerũt. leuita igit mister remissionis ẽ. p culp'; aũt q nõ ex dispositiõe s̄ pter uolũtatẽ fecerit homicidiũ: diuie mister ẽ ultionis. Illud quoq̄ʒ specta: q̄ cum interficit ipius: xp̃s infundit: ⁊ ubi abominatio abolet: sanctificatõ ɔsecrat: q̄ dixit dñs in ea die: q̄ iñ fecero oẽ pmogenitũ egypti: sãctificabo mihi oẽ primogenitũ isrl'. qd non ad unũ diẽ afflictionis refert egypti s̄ ad oẽ tp̃s. Cum itaq̄ʒ q iuitus hoiem intfecẽit mister dei fit: cũ innocentẽ furore perimẽs morti nequaq̄ʒ obnoxi⁹ fit: cũ subito dementes eor q̄ faciũt reatũ mime gestẽt: pʒ hunc sacerdotẽ homicidij reũ ñ esse: uñ in sacerdotio priuari dʒ. Obijcitur aũt illud: qd inuenit in pñiali theodori. In se reuers⁹ pñiaʒ agat: q isaniẽs aliquẽ occidit

S I qs insaniẽs aliquẽ occiderit: si ad sanã mẽtẽ puenerit: leuior ei pñia iponẽda ẽ. Sʒ hoc forte de eo intelligit: quẽ ꝓpria culpa ad furorẽ pduxit. Item obijcit: sũt q̄dã q̄ ⁊ si nõ imputent ad penã tñ impediũt sacri signaculum Ambitio nãq̄ʒ parẽtũ filio ñ imputat ad penã: cui tñ obest ad eccl'e mun⁹ accipiẽdũ: sic q̄ mẽte alienata fuit: ⁊ si ñ imputant ad penã: tñ sacri muẽris executionẽ ipediũt. Unde hieronym⁹ ait. Innocẽs est q nõ irat⁹ s̄ ꝓpter disciplinã carnaliter aliquẽ interfecit

S I qs nõ iratus s̄ ꝓpter disciplinã aliquẽ vberauerit: vel palmã alicui dederit: ⁊ casu occiderit sicut fieri solet: q̄ʒtũ ad grãm inocẽs ẽ: q̄ uoluntatẽ ñ opus reqrit. q̄ʒtũ aũt ad legẽ reus ẽ: q̄ opa lex q̄rit. Itẽ si i psecutõe vgo fuerit oppssa: repellit lege: q̄a op⁹ ispicit nõ volũtatẽ. in grã aũt q̄si vgo suscipit: q̄ ñ opa q̄rit: s̄ volũtatẽ. Sicut g⁹ q ꝓpter disciplinã casu homicidiũ facit: q̄ʒtũ ad legẽ reus ẽ:

a N Ec is q iuit⁹. hoc vult dicẽ q̄ cũ aliqs casualiter occidit hominẽ: nõ peccat: ut. xxiij. q. v. si homicidiũ.
b ¶ Eius. s. occidentis.
c ¶ Leuita'. i. sacerdos.
d ¶ Remissionis. peccator.
e ¶ Christ⁹. i. grã christi infũ datur al's. alij. n. p hoc emẽdant
f ¶ Ubi. abomiatio. i. psona abominabilis.
g ¶ Cõsecratur. i alijs.
h ¶ Primogenitũ. totũ hoc mystice põt legi: et sic appellãt pmogenita egypti vitia: q̄ quotidie facim⁹. primogenita israel vtutes.
i ¶ Nõ ad vnum. Ecce q̄lit idefinita exponitur vniuersalit: sic. i. q. iij. saluator circa fi. xxviij. q. i. idolatria.
k S Iqs. penitẽtia. istis imponit pñia: et tñ nõ deliquerãt: s̄ hoc fit ad cautelã: ut. l. di. p̄sbyteros. ⁊. xxxiiij. q. ij. i lectũ. ⁊ ne disciplina eccl'e deserat: ut. xxiij. q. v. excõicator. io.
l ¶ Sed hoc. propria. hec opinio nõ ẽ approbãda: q̄ satis ipso furore punit: ut. iij. q. ix. iudicas. ff. de offi. p̄sidis. l. diu⁹
m ¶ Obest. ut: s̃. i. q. v. c. i.
n S Iqs. ꝓpter disciplinaʒ. leuis aũt castigatio permittitur

magistre:ut.ff.ad.l.agl'.sed ⁊si.§.ult.
o ¶ Quātū ad mosaicā q̄ pmittebat:q̄ sigs casu occi
disset hominē:dūmodo nō inuenireť infra ciuitates
refugij:poterāt parētes occisi interficē̄ occisorē ſm
quosdā. similiter
ſm.l. canonū im
pediť a pmotōe
ſm quosdā. qđ n̄
ɔcedo:ut dixi.l.
di.de his:uel in/
tellige qđ h̄ dicit
qñ excessit modū
i corrigendo.
p ¶ Lege canoni
ca.q: nō pōt iter
v̄gines ɔsecrari:
ut.xxxij.q.v.ille.
q ¶ Uolūtatem.
sic.s̄.xiiij.q.v.si
quid inuenisti.j.
e.q.vi.c.i.i si.
r Sicut.ad gratiā
s.dei.
s ¶ Deijciunt:ut
lxviij.disti.sicut.

Q.ij.

xxxix.di.petrus.
⁊ turpi⁹ eijciť ⁊c.
l.di.qcūq3.⁊ ð iu
reiurā. quemad/
modum.
t ¶ Quāuis.s.s̄.
vij.q.i.quāuis.
u Pro ipensis.
h̄ queriť:an
clicis liceat reci/
pere munera p
aduocatōib⁹.pri
mo ergo scias q̄
clic⁹ i cā crimina
li corā seculari iu
dice n̄ pōt allega
re:ut.li.di.aliquā
tos.⁊.xxiij.q.viij
his a qb⁹. nisi ad
hoc ut supplicet
p eis:ut.xiiij.q.
vi.si res.⁊.xxij.
q.v.c.i.⁊.ij.et.c.
reos. Itē i ciuili
cā coram seculari
iudice n̄ aduoca
bit nisi p se ⁊ ec/
clesia sua p mise

Q.iij.

rabilib⁹ psonis:
⁊ hoc siue sint i sa
cris siue i minori
b⁹ ordinib⁹ ɔsti/
tuti:dūmō bene
ficijs ecclesiasti/

q̄tum ad grām inocēs est: sic
iste sacerdos:q furore homi/
cidiū fecit:q̄tū ad culpā ino
cēs ē:q̄tū ad suscepti mūeris
executōnē re⁹ pbať. His ita
rn̄deť: Nō oia q̄ ordinādū im
pediūt: ordinatū deijciūt. nō
eni pōt ad sacerdotiū pueh̄i:
q aliqñ isaniuit. verūtñ si post
sacerdotiū furere icepit:non
iō sacerdotio carebit:nisi for
te nūq3 ad sane mētis officiu3
illū redire ɔtingat. Sicut de
epō greg⁹ scribit i registro ad
eleutherium epm: q̄uis triste
sit nob ⁊c. vt sup in cā: Lōga
inualitudine grauatus epš.

Pro ipensis vo p̄roci/
nijs i terraconēsi ɔcilio
clici exigē mūera phi/
benť:in quo sic statutū legiť.

Pro p̄rocinijs impensis cleri
cus munera exigere n̄ debet.

Obseruādū quoq3 decer/
nim⁹:ne qs sacerdotū ul'
clericoꝝ more seculariū iudi
cū p impēsis p̄rocinijs mune
ra audeat accipe: nisi i ecclia
gratuito oblata q̄ non fauore
mūeris videnť accepta: s3 col
latōe deuotiōis illata. q̄ sigs
ita pbatur accipe:veluti exa
ctor fenoris aut usuraꝝ pos/
sessor ſm statuta p̄rm se noue
rit degradādū. hoc aūt ð illis
itelligēdū ē:q canonicā vita3
pfessi:regulariť se uicturos
pposuerūt. gñali nāq3 eccl'e
ɔsuetudine receptū ē ⁊ mori/
b⁹ approbatum:ut clici more
aduocatoꝝ p̄rocinia ipēdāt:
⁊ p impendēdis munera exi/
gant: ⁊ p impensis suscipiant

Tertio querit:an ex mu
lieris ɔfessione iste sit
ɔdēnand⁹:in quo pmo
videndū ē:an mulier sacerdo
tē accusare ualeat: qđ sacris
canōibus oino videť eē phi/
bitū. gñaliter.n.statutum est

ex decretis fabiani pape:ut
sacerdotes dñi n̄ accusēt:nec
in eos testificenť q sui ordis n̄
sūt:nec eē pñt. Mulieres āt
nō solū ad sacerdotiu3: s3 nec
ēt ad diaconatu3 puehi pñt.
vñ nec sacerdotes accusare:
nec i eos testificari ualēt. Le
gib⁹ quoq3 cautū ē: ut ob ue/
recūdiā sui sexus mulier apđ
p̄torē p alio nō intcedat: nisi
forte suas ul' suoꝝ iniurias p/
seq uoluerit. Hec aūt q̄ nec
suas nec suoꝝ iiurias pseqť:
ad hāc accusationē admitti n̄
d3. Que cōtra q iudicis psonā
gerere ualet: ab accusatoris
officio remoueť: mulieres āt
in ueteri testamēto pplm iudi
casse qcūq3 librū iudicū lege
rit ignorare n̄ pōt. nō itaq3 ab
accusatiōe remoueri possūt:
q̄s etiā iudicis psonā freq̄nt
gessisse ɔstat:nec ulla serie di
uinaꝝ scripturaꝝ ab accusa/
tiōe phibenť. His i ta respō
deť: In ueteri lege multa p/
mittebanť: q̄ hodie pfectōne
gratie abolita sunt. Cū enim
mulieribus pmittereť popu/
lū iudicare:hodie p peccato
qđ mulier introduxit:ab apo
stolo eis indiciť uerecūdari:
uiro subditas esse: in signum
subiectōnis uelatū caput ha
bere. q̄ ergo ⁊ his oibus uiro
subiecta eē ostēditur: cui pro
alio postulare nō cōceditur:
ad accusatōnē admittēda nō
uideť. Que cōtra: q̄q3 passim
et indifferēter ad accusatio/
nē mulier nō admittatur: sunt
tamē quedam crimina: quoꝝ
accusationē mulier subire nō
phibetur. Unde in libro co/
dicis.ix.imperator diocleciā
nus pmo titulo scribit dicēs

De crimine quod publico
rū fuerit iudicioꝝ: mulie
ri accusare non pmittitur:nisi

cis sustētēť. ⁊ si n̄ hñt bñficiū: tūc si sūt i minorib⁹ ordinib⁹
pñt:ut eť de postu.clici.epi aūt ⁊ sacerdotes n̄ debēt idif/
ferēť aduocare:ne vilescāt dignitates ipoꝝ:ut.lxxxviij.di.
patu.⁊.xiiij.q.v.deniq3.sed clici corā ecclastico iudice li/
cite pñt oēs aduocare:
sed nō pñt petē salariū
si sūt i sacris ordinibus:
ut.j.e.c.i. derogatū tñ
ē huic canoni p ɔriā cō
suetudinē. nemo.n.co/
giť facē de suo bñficiu3:
ut.x.q.ij.p̄carie. Itē di
gnū ē eū recipe emolu
mētū: q pstat obsequiū
ut.xij.q.ij. charitatem.
Itē nemo cogiť suis sti
pēdijs militare:ut eť ð
simo. cū sit i pte decisa.
imo ē expressū eť ð pre
scrip.cū ex officij.religi
osi vo ut monachi vl' re
gulares n̄ nisi p sua ec/
clesia debēt aduocare ⁊
abbate suo precipiente
xvi.q.i.monachi.io.qđ
dicit de sacerdote: ho/
die corrigiť eť ð postu.
c.ult.b.
a Obseruādū.iudicū.
i. aduocatoꝝ. vel
dic istū eē tenorē capli:
q̄ l3 p seculari honore
aliqd dari:ut.ff.ð pelli.
pactū.⁊.l.sigs ob hono
rē.n̄ tñ p ecclastico ali
qd pōt peti. Itē nō q̄ l3
p seculari honore aliqd
possit pmitti nō tñ pro
seculari administratōe:
ut.i.q.vij.sancim⁹.io.
b Tertio. Per muli/
eris testimoniū n̄
pōt clicus cōuici
ð crimine: tū q2 mulier
nō pōt eē eiusdē ordis
ut.s̄.ij.q.vij.ipsi apli. ⁊
c.testes.tū q2 ipa q̄ si/
teť ppriū delictū: non
pōt testificari de alteri
us delicto:ut.j.e. nemi
ni. ⁊ regulariť confessio
vni⁹ alteri nō piudicat:
ut.ij.q.v. interrogatu3
admittiť tñ mulier cum
agiť de crimine i modū
denūciatōis vl' iqsitōis
ut eť de testi.qñ. vl' cu3
agiť in modū exceptio
nis uteť de test.tā lris.
c ¶ Prohibitum: ut.j.
xxxiij.q.v.mulierē. ⁊ eť

540

de v.sig.forus. d ¶ Generaliter.excipit.
e ¶ Legibus.ff.de re.iu.femine.& .iij.q.vij.§.tria.
f ¶ cōtra.intendit. g ¶ Mulieres.femina de iure nō potest eē iudex: ut.xxxiij.q.v.mulierē.& .iij.q.vij.§.tria.et ff. de re.iur. femine. nisi ei priceps sciēter delegat cām:ut.ij.q.v.mēnaz.& .xxiij.q.iiij.siquos & .xij.q.ij.cuz deuotissimā. vł nisi ex pscripta ꝯsuetudine hoc habeat: ut ex̄ de arbi.dilecti.itē nec docere pōt.ut.xxiij di.mulier.

h ¶ Judicū. ibi.n. legit̄ ꝙ delbora prophetissa posuit tētoriū suū i mōte ephraym sub arbore palme: q̄ dicebatur palma delbore:& ibi iudicabat populū israel.

i ¶ Judicit̄: ut.ī.xxxiij. q.v.mulierē.

k De crimine. publicoꝝ.ī.xxxij.q.i.publico.q̄ sūt publica:habes institu.de publi. iudi.in prin.

l ¶ Antiqui:hoc vult dicē:ꝙ in quib9 casib9 antiqua iura pmittunt: ꝙ possit fieri accusatō sine inscriptōe:in illis femina nō tenet̄ inscribere. qui aūt sunt illi casus: habes.iiij.q.iij.§.aliqñ & .ij.q.viij.in sūma.quidā tñ dicūt ex hac.l.ꝙ femina i nullo casu tenet̄ inscribere.

m Ex eo.colligit.ar. qđ de vno negat̄ de aliis oībus cōcedit̄. itē ar.ꝙ pessimū9 argumētari p ar.a cōtrariis ut hic.& .xxv.di.qualis. & .xlv.dist.disciplina. et xxiij.q.iiij.quesitū.& lex dicit ꝙ fortissimū ē ar. a ꝯrio sēsu:ut.ff.de offi.ei9cui mā.ē.l.i.

certis ex causis.i.si suā suorūq3 iniuriā ꝓsequat̄ ſm antiqui iuris statuta tantū de quibus dā eis spāliter concessū est n̄ exacta subscriptione: vnde aditus pses ꝓuincie in p̄mis examinabit: an tale sit crimē: cuius accusatōnē mulier subire non ꝓhibeatur. Item in libro digestorū paulus li.ij.đ adulteriis.

Ex eo quod ꝓhibet lex iulia de adulteriis testimoniū dicere ꝯdēnatam mulierē colligitur etiā mulierem testimonium in iudicio dicēdi ius hēre. In digestis titulo de accusationib9 & inscriptionibus.li.ij. Non ē pmissū mulieri publico iudicio quenq3 reū facere:nisi sc3 parentū liberorūq3 & patroni & p̄rone: & eoꝝ filij filie ne nepotis ne ptisne mortē exequat̄. Paul9 libro digestoꝝ.đ accusa.li.i.

Certis de causis ꝯcessa ē mulieribus publica accusatio:ueluti si mortē exequātur eoꝝ earūq3:in quos testimoniū iudicioꝝ publicoꝝ iuite non dicāt. Idem & in lege cornelia testamētaria senatus statuit. Sz & de testamēto paterni liberti vel materni mulierib9publico iudicio dicē permissū ē: pupillis ex ꝯcilio tutoꝝ patris mortē. Itē pupille aui sui mortē exeq ꝯcessiuz est lege testamentaria. nā de patris quidem testamēto pupillis agere diuus vespasian9 pmisit. sed & si nō exhibeātur tabule: p interdictū possunt experiri. Codice q accusare possūt vel non. Idem augustus dionysio. ¶ Uxor tua si ꝯsobrini sui necem vindicādā existimat: adeat p̄sidem ꝓuincie. In digestis ad.l. iul. ma.papinianus.li.xij. r̄nsoꝝ. In questiōibus lese maiestatis etiā mulieres audiuntur. Coniurationē sergij catiline iulia mulier detexit: & marciū tulliū ꝯsulem in iudiciū eius instruxit. Quecūq3 vero psona ad accusationē publicorū iudicioꝝ uel lese maiestatis admittit̄: eadem accusatōnem simonie subire nō ꝓhibetur. Unde in primo libro codicis iperator leo ermasio p̄fecto pretorio.

Lese maiestatis & publicoꝝ iudicioꝝ et simonie accusatio qualiter ꝓponatur.

Sane quisqs hanc sanctaz & verecundā antistitis sedem pecunie interuētu subiisse: aut siqs vt alteꝝ ordinarz uel eligeret: aliqd accepisse detegit̄: ad instar publici criminis & lese maiestatis accusatiōe ꝓposita a gradu sacerdotis retrahat̄. nec hoc solū deinceps honore priuari:sed

r ¶ Paterni. q2 filij p̄ronoꝝ & etiā hi q ex trāsuerso ueniunt usq3 ad quītū gradū uocant̄ ad successionez liberti:ut isti. de suc.si aūt sine libertis.

s ¶ Pupill9.regulare ē ꝙ mior annis sine tutore vł curatore nec agē pōt nec ꝯueniri ut.C. de auct. p̄. claꝝ. aliogn snia lata ꝯ ipm nulla ē:si tñ lata fuerit ꝓ ipso t3:ut.C.đ ꝓcura.nō eo minus.qñq3 tñ agit vel ꝯuenit sine tutore uel curatore ut i casib9 h posi tis.Itē si ipetrauit ueniā etatis: C.đ his que. eta. ipe.l.iij. Itē si agat̄ de libero homine exhibēdo: ubi ēt pupill9 admittit̄:ut.ff. de libe.ho. exhi.l.iij. §.ult. Itē si agat̄ de recuperanda possessiōe: ubi ēt ipubes sine tutore audit̄: ut.C. q legit. pso.l. ulti. Itē minor pōt agere de toro suo violato:ut.ff. de adul.si marit9.§. lex iulia.l3 aūt minor ꝓ se n̄ possit agē:ꝓ aliis tñ pt si h3 mandatū:ut ff.đ mino.si mandato.& .ff.đ ꝓcu. filiusfa.i si. Utrū aūt i causis spūalib9: ut i mr̄imonio:vł ꝓ ecclesia possit minor litigare ꝓ se:dicūt qdā ꝙ sic:q2 i his censet̄ maior. sed certe cū ibi maius piculū vtrt̄:magis ess3 ibi ꝯsulendū miorib9.ut.ff.ad carbo.l.i.§.iij.nā circa maiora maius piculū v̄tit̄:ut. xlij.di. quiescam9. Itē videe ꝙ i mr̄imonio locū h3 i integrū restitutio:ut ex̄ đ i ite. r̄sti.ex literis.sil'r i aliis causis spūalib9.i mr̄imonio certū ē ꝙ minor ꝓ se admittit̄ ad agēdū.ex̄ de resti. spo.ex pte.l3 de hoc posset dubitari utrū locum ibi hēat restitutio.sed đ hoc dixi sup illa decre. ex pte.

n ¶ Testioniū ſm leges mlr in oi cā pōt testari siue sit ciuil' siue crimial': nisi tm in ultimis uolūtatib9.ſm canones uero mlr i nullo crimie p̄t testari.nisi i exceptis:l3 i ciuib9 cāis bñ p̄t testari nec obstat.xxxiij.q.v.mulierē.& ex̄ đ v.sig.forus.vbi dic̄ ꝙ mlr n̄ p̄t eē testis.s3 illđ itelligas de criminalib9 & ultimis uolūtatib9.quidam tamē dicūt: ꝙ mulier ſm canones nō pōt testari:nisi in casibus a iure expressis.

o Non est permissum.

p Certis.inuite.Quedā.n.psone sunt cōtra quas nō cogit̄ aliqs testificari:ut.iiij.q.iij.itē lege iulia.

q ¶ Testamētaria.ut mulier possit accusare testamētū falsum:si testamētū ad se uel ad suos pertineat.

t ¶ Testamentaria.i.lege cornelia de falsis.

u ¶ Per iterdictū.s.p iterdictū đ tabulis exhibēdis quo experit̄ ille cui9 iterest:ut.ff.đ tabu.exhi.l.ecū.

pꝑetue quoq; infamie dãnari decernimus: ut facinus quos par coinqnat: equa ꝛ vtrosq; similis pena comitet. Cũ aũt sacris canonibus accusatões oĩno submoueãt: quas leges seculi nõ ascíscunt. edíuerso vidẽtur admittẽde q̃ legibus seculi ñ ꝓhibẽtur. Vex hoc ñ infert. quicũq;.n. clericorũ sacris canõib⁹ nuptias ꝯtrahere ꝓhibent: etiã legib⁹ imperatorũ: non aũt ꝯsequẽter omniũ copulam leges admittũt: quoꝝ ꝯiunctionẽ sacri canones non ꝓhibẽt. legib⁹.n. soli cãtores ꝛ lectores: canonibus aũt etiam accoliti vxores ducere possũt. q̃uis igit̃ sacris canonibus submoueãtur accusationes: quas leges seculi nõ ascíscũt: nec iõ ꝯsequẽter recipiũtur quascunq; principũ leges admittũt. Sz sicut circa huius opis initiuz ꝑmissũ ẽ: totiens legib⁹ impatorũ in ecclíasticis negocijs utendũ est: quotiẽs sacris canonibus obuiare nõ ĩueniunt̃. Vnde aut spãliter sacris canonibus mulier ab accusatione lese maiestat̃ ꝛ simonie oñ datur ꝓhibita: aut premissis rõnibus ad huiuscemodi accusationẽ admittẽda ꝓbatur. Nec quisq; distinguere q̃rat ad alioꝝ non ad sacerdotum accusationẽ in hoc casu simonie mulieres esse admittẽdas. Cum.n. generaliter legibus hoc eis ꝑmissuz inueniat̃: nisi quis spãliter aliqua lege hoc ꝓhibitũ ostẽderit: eius distinctio locũ nõ habebit. Veruz cũ ꝯtra gñales regulas q̃daz crimina spãliter excepta sunt in quibus mulieri accusare ꝑmittit̃: inter que fornicatio ñ numerat̃: patet ꝙ huiusmodi accusatio dupliciter infirmat̃ ꝛ q: fornicatõis crimẽ intẽdit ꝛ quia dũ de se cõfitetur sup alienũ crimen: ei credi ñ põt.

Vnde iulius papa scribit dicẽs. Rei ꝓfessio aduersus quẽlibet admitti non debet.

Nemini preterq; de crimine lese maiestatis d̃ se cõfesso sup alienũ crimen credi oportet: qm̃ eius atq; oĩs rei ꝓfessio ꝑiculosa ẽ: ꝛ admitti aduersus quẽlibz ñ dz. Quia ergo ista de se ꝯfitet̃: sup alienũ crimẽ ei credi ñ põt: sed ꝯ eã sua ꝯfessio interꝑtanda ẽ.

Quod ṽo die dñico nec epõ nec p̃sbytero causam aliquam ventilare liceat: in terrogonensi concilio ꝓhibetur: in quo sic statutum ẽ. Ministri ecclesie die dñico cãs ventilare ñ debẽt.

Nullus epõruz aut p̃sbyterorum vel clĩcoꝝ die dñico ꝓpositũ cuiuscunq; cãe negociũ audeat vẽtilare: nisi hoc

r Quecũq;. hoc non facit ad propositũ. sed hoc ponit: ut inducat sequens. c.

a Sane. hec lex ẽ pars illi⁹. C. d̃ epi. ꝛ cle. si quẽq;

b Ad instar. non tamen ẽ ibi omnimoda similitudo iter crimẽ simoniacuz ꝛ crimẽ lese maiestatis: q: ꝓ crimine simonie iponitur pena depositõis: sed ꝓ crimine lese maiestatis pena mortis: ut vi. q. i. §. veꝝ. sed quo ad accusationez ꝛ testimoniũ parificari videnẗ ut quicunq; admittat̃ accusator vel testis in vno ꝛ ĩ reliquo: ut eẍ de simo. lz heli in fi. ꝛ. c. tãta. lxxix. di. siqs papa. Itẽ simonia ẽ maius crimẽ q̃ heresis: ut i. q. i. cos. imo ẽ maius crimẽ q̃ aliqd aliud crimẽ: ut. i. q. ult. ptz. sz ĩ heresi qlibet admittit̃: ergo multofõti⁹ ĩ simonia al's tñ ꝯ ẽ eẍ d̃ testi. ueniens. ubi dicitur: ꝙ ĩ simonia socij criminis nõ admittũt̃: sed ĩ crimine lese maiestatis audiunt̃: ut. vi. q. i. §. uerũ ꝛ. §. porro. sz dic ꝙ nõ admittunt̃ socij criminis cũ accusat⁹ ẽ bone fame: al's q'bz audit̃. vl' dic ut dixi ij. q. i. ĩ pmis ĩ fi. vl' dic ꝙ admittit̃ qlibet od accusãdũ ĩ his criminib⁹ sz ñ ad testificãdũ: q: tota vis ꝯsistit ĩ testimonio sz ñ ĩ accusatõe.

c Quos. nõ itelligẽ ꝙ eandẽ penã patiat̃ ꝯuictus de simonia: quaz ꝯuict⁹ de lesa maiestate. sz h° vult dicẽ: ꝙ eãdẽ penã patit̃ tã dãs q̃ accipiẽs pecuniã: vl' dic eadẽ pena id ẽ ꝯsilr. nã pena depositõis silis ẽ deportatõi siue decapitatõi: ut. v. q. vi. delatori.

d Cũ aũt. legib⁹. ĩ. x. di. lege ipatoꝝ. e Initium. ĩ. di. x. c. i. f Gnãlit̃. sic ergo argumtat̃: cũ nulsq; ĩueñiat̃ ꝓhibitũ: ñ dz ꝓhiberi: ut. xxvij. q. ij. lex diuine. si. xxxi. q. i. ꝙ si dormierit. ꝛ. lv. di. si euãgelica

g Nemini. maiestatis. ꝛ p̃tq; d̃ crimie simonie: ut lxxix. di. siqs papa. ꝛ. ĩ. c. sane. lz sit ar. ꝯ. eẍ d̃ testi. veniẽs. quidã tamẽ dicũt ꝙ ĩ crimine simonie nõ auditur soci⁹ erga sociũ. ꝛ ad illud decretũ. lxxix. di. siquis papa. rñdent: ꝙ ibi socius admittebat̃ ꝯ sociũ. hoc iõ fuit: q: non fuit ibi tm̃ crimẽ simonie: sed ẽt crimẽ lese maiestatis Itẽ audit̃ ꝯfessio vni⁹ latronis ꝯ alios: ut. C. de feri. ꝓuiciaꝝ. Itẽ falsari⁹ ꝯ sociũ suũ audit̃: ut C. de fal. mo. l. i. nũq̃ tñ valet ꝯfessio taliũ ad cõuincẽdũ sociũ: nisi adsit aliqua p̃sũptio: ut. ff. de custo. re. diuus. io.

h Credi. ꝑiudicat̃ tñ alteri ex tali ꝯfessiõe ĩtm̃ ꝙ ei ĩdicit̃ purgatio: ut eẍ d̃ adulte. significasti. qd̃ uerũ est si laboret in famia alias nõ: ut eẍ de pur. ca. nos inter alios. ꝛ extra de cõfes. cũ monasterium.

Quod uero diebus feriatis cause non sunt tractande: ut. ĩ. c. i. ꝛ ultio nisi tantum de pace: ut xxij. q. v. decreuit. agit̃ tñ in qbusdam casib⁹. s. cũ actio ẽ tpe peritura. Itẽ cũ agit̃ de tutorib⁹ dãdis ꝛ de amouendis officiatis: ꝛ de alimẽtis Q. õ. iiij. ꝛ de atrocibus iniurijs ꝛ d̃ liberalib⁹ causis: ut. ff. de ferijs. l. i. ij. ꝛ. iij. Itẽ cõtra ĩsignes latrones agitur: ut. C. de ferijs prouinciarum. Itẽ si partes spontanee velint litigare feriatis diebus possunt. alias non tenet sententia: ut. ff. e. l. i. libellus autez potest porrigi die feriato: ut ff. de adulte. miles. §. sexaginta. io. quod tamẽ dicit: ꝙ partes mutuo cõsensu pñt litigare diebus feriatis: hoc tm̃ intelligẽdũ ẽ d̃ ferijs messiũ vel vindemiaꝝ. alioqn cõsensus eaꝝ nõ sufficeret: ut litigẽt aliq° solẽnissimo die: ut eẍ. e. c. ult. b. It̃ satis vr̃ ꝙ cause mr̃imoniales pñt tractari dieb⁹ feriatis: cũ ibi sit periculum adulterij uel incest⁹. similit̃ ubi agit̃ de electõe epi vel prelati propter periculũ more: q: nõ debet ecclesia uacar̃ ultra tres mẽses: ut. l. di. postq̃. ꝛ q: in his casib⁹ multa sũt specialia: ut eẍ ut lite non cõtes. qm̃. io.

i Nullus. criminali. s. cum agitur de effusione sanguinis: tũc clerici nõ possunt esse iudices: ut. xxiij. q. viij. his a qb⁹. delegari tñ põt clerico criminalis cã: ut tñ princeps iuret de ĩpunitate rei: ut. xxiij. q. viij. sepe.

k Placita. ⁊ a q̄nq̄gesima. alibi dr̄ a septuagesima: ut. xxij. q. v. decreuit. hoc tn̄ hodie nō fuat romana curia. io.

l Eclesiā. orōnibꝰ. rō secūda ē ob reuerētiā dierū. ⁊ tertia fauore ptiū: ut sic ptes a litibꝰ respirēt: ut. C. de ferijs dies quarta. rō ē: q̄ talibꝰ diebꝰ nō pstat iuramētū nisi p pace: ut. xxij. q. v. decreuit. ⁊ sic nō possꝫ pstari sacrm̄ calūnie. Sꝫ pone q̄ papa cōmisit alicui: q̄ infra. xxx. dies terminaret cām aliquā: et illi dies icidāt in dies q̄dragesimales: vr̄ q̄ cuꝫ res sit pitura tpe: q̄ in ultis ptibꝰ pcedē possit qđ qdā cōcedūt. sed non est uex hoc: q̄ lꝫ littere percāt: lis tn̄ salua manet corā alio. Sꝫ pone q̄ iudex citet aliquē die feriato: nūqd tenet̄ citatꝰ uenire ⁊ allegare priuilegiū suū? videt̄ q̄ sic q̄ si pꝰ appellatōem citat aliquē: tenet̄ venire ⁊ allegare priuilegiū suum: ut ex̄ đ appel. si duobꝰ. ⁊. c. cū parati. Itē ⁊ si nō teneat̄ qs r̄ndere die illa: tn̄ pōt ad hoc citari: ut libellꝰ ei det̄: ut ff. đ adul. miles. §. sexagīnta. Itē qd si sub hac forma fiat citatio: mando tibi vt usq; ad diem dn̄icaꝫ h cōpareas: ut ex̄ đ dolo ⁊ ptu. cū dilecti?

Sō. v.

R̄ndeo si citat ut cōpareat die feriato: bn̄ tꝫ citatio. sed si citat ut r̄ndeat nō tꝫ: q̄ talis citatio nulla ē: ut. ff. de ferijs. l. i. ⁊ vbi citatio nulla est ⁊ hoc liquet q̄ ē nulla: nō tenet̄ uenire ad allegandū priuilegiū suū. sꝫ vbi dubiū ē an teneat: tenetur venire ut dixi. iij. q. ij. si epus. io.

m Nullus.

a Purgatōeꝫ. h q̄rit̄: an negāti sit indicēda purgatio. ⁊ ē dicēdū q̄ nō: nisi laboret infamia ut. vi. q. v. q̄ āt. hec qō dicta ē. s̄. ij. q. v. io.

tantū vt deo statuta solēnia pagāt. ceteris vero diebꝰ cōuenientibus psonis illa q̄ iusta sunt hn̄t licētiaꝫ iudicādi excepto crīmīali. Item ex cōci. apud ephesū hito pn̄te rege hērico

Solēnibꝰ diebꝰ ⁊ legitimoꝝ ieiunio ꝝ seclaria placita nō agāt

Placita seclaria dn̄icis diebus ul' alijs p̄cipuis festis seu etiā in his diebꝰ in qbꝰ legitima ieiunia celebrāt̄: sm̄ canonicā cōstitutionē minime fieri decreuimꝰ. Insup etiā sācta synodus decreuit: ut nulla iudiciaria ptās licentiā habeat sua aucte xp̄ianos ad placitū bānire i sup̄dictis diebꝰ. i. vij diebus an̄ natale dn̄i vsq; ad octauas epiphānie ⁊ a q̄nquagesima vsq; ad octauas pasce ⁊. vij. diebꝰ an̄ natiuitatē sācti ioānis baptiste: q̄tenus adeūdi eccl'am orōnibusq; vacādi liberius hēat̄ facultas. Itē hadrianus papa. De eodē.

Nullus eps vel infra positus die dn̄ico causas iudicare presumat.

Purgationē vero negāti cē pstandā stephanus scribit leoni epo thianēsi. Diaconus si de crimie cōuinci nō poterit: apud epm se ipm secreto purificet.

De crimie sibi illato diaconus tuꝰ verissime fatebat̄ se immunē: verūtn̄ si suspicio habetur: ⁊ accusatores idonei reperiūt: ⁊ testes quales sacri canones sanciūt: accito tecū certo epoꝝ numero ueniant accusatores: nocetur ⁊ ipe aldericus diaconus: et si negauerit vētiletur causa canonice. ⁊ si vel spōte cōfessus vel legitimis testibus fuerit approbatus: canonica feriat̄ sentētia. qui si nec sponte cōfitet̄ nec accusatores: et testes legitimi repti fuerint et mala fama crebrescēit: nō in publico examine sꝫ corā te ⁊ aliq̄ntis reuerēdissimis p̄sbyteris ⁊ diaconibꝰ tue eccl'e secreto iuramēto se purificet: ⁊ deinceps boni testionij eū ānūcia ⁊ cōpesce: ⁊ cōmone eccl'e tue filios: ne sacerdotē dei ulteriꝰ infamare p̄sumāt: timētes q̄ cham maledictꝰ ē: q patris verēda derisit. Itē nicolaꝰ salomoni cōstātiensi epo. Nō est spoliandus presbyter vel diaconus: nisi sponte cōfessus uel legitime cōuictus fuerit.

Presbyter aūt diaconus: quē asseris criminia nolle publice cōfiteri: sꝫ uelle cū sacrameto defendere se: ⁊ si tn̄ notū sit epo scelus ipiꝰ esse ppetratū: non pōt p aliquā penitentiā sacerdotali ul' diaconali officio potiri. Sꝫ mirādū ē: si ipe cōfessus nō fuerit: q̄uo notū pōt esse epo scelꝰ ab ipo ppetratū: nisi accusatore forte idoneo p testes idoneos approbāte: vn̄ si examinante epo cām p̄sbyteri vel diaconi nisi fuerit p testiū approbatōnem p̄sbyter uel diaconꝰ forte cōuictꝰ: nō est scelus epo legitime manifestū: nisi sua sponte ipm cōfiteat̄. qđ nisi fecerit: iterinn nō videmꝰ suo debē p̄sbyterū ul' diaconū officio priuari. Sola g° spōtānea cōfessio ⁊ canonicꝰ nūerus ul' q̄litas testiū decernētibus ep̄is et accusatore qđ obiecerat cōprobāte clericuꝫ priuat pprio gradu.

ex̄ de coha. cle. si quispiā.

f Cham. ij. q. vij. sin̄a.

g Presbyt̄ aut diaconꝰ. sacro. hic cōsueuit q̄ri: si eps scit clicū ifamatū eē reū: an dēat eiꝰ purgatōeꝫ audir̄ vl' ēt cōpellē eū ad purgatōꝫ. ⁊ vr̄ q̄ sic: q̄ gnālit̄ edit̄ i canōe q̄ clicꝰ ifamatꝰ đ bꝫat se purgare. ij. q. v. p totū. Itē q̄ sacdos tenet̄ cōcedē eucharistiā ei quā scit i mōtali cōstitutū: ut. j. đ cō. di. ij. nō phibeat. Itē cū eps iur̄ suo vtat̄: siqd mali inō accidit: nō ē ei iputādū: ut. xxiij q. v. đ occidēdis. Itē nō pōt dicē q̄ eū eps cogat ad piuriū: sꝫ potiꝰ canō cogit ipm iurare ut. xxxiij. q. ij. q°s deꝰ. sꝫ cōtra ille q̄ r̄cipit alteriꝰ iuramētū ⁊ scit eū falsuꝫ iuratuꝝ vicit hōicidā: ut. xxij. q. v. ille. Itē q pmittit aliū falsū iurare. cū possꝫ phibere peccat: ut. xvij. q v. hꝰ vr̄. H. dixit q̄ eps secreto dꝫ ei cōsulē: ut potiꝰ cōfiteat̄ publice crimē: q̄ ut fiat piurꝰ. sꝫ si ad hoc nō pōt eū iducē: dicꝫ pplo: absit vt q̄cq̄ sinistri đ hꝰ clico suspicemur: ut. ix q. iij. absit. alij dicūt q̄ delegabit purgatōeꝫ. Tertij dicūt q̄ nō peccat audiēdo purgatōeꝫ: q̄ auctoritate cāonis fac̄ xxij. q. iiij. q pecat. h Pniaꝫ q̄ pnīa nō r̄stituit aliquē dignitati sꝫ grē tm̄: ut. j. đ pe. di. vi. q vult. nisi q̄nꝫ: ut. l. di. dn̄o scō. ⁊. c. q̄ tua. sꝫ p r̄stitutōem. i itegrum ul' dipensatōeꝫ.

b De crimine. numero. j. e. q. vij. felix.

c Accusatores. i. accusator.

d In publico. ij. q. v. p̄sbyt̄. xxiij. di. illđ cōtra. sꝫ ibi loq̄t̄ cū qs publice ē ifamatꝰ: h cū clanculo vl' a clero ē ifamatꝰ

e Ne sacerdotem. hic sacerdotem vocat diaconum: sic

i Sꝫ mirādū ē. ar q̄ nō ē sm̄ cōsciam iudicādū: ut. iij q. vij. iudicet. ⁊ p hoc decretū itelligo illđ. xxxij. di. nullꝰ. Intelligo .n. illud đ scia iuris nō facti: sꝫ al's vbū sciēdi large sumat̄: ut. xxij. q. v. hoc videt̄.

Quod vo. Ab aduersario nūq̄ ē extorquēda ꝯfessio cruciatib⁹: ut. ī. e. c. i. ⁊. ij. ſ3 a iudice licite extorq̄t ꝯfessio tormētis ⁊ q̄oib⁹. nā a iudice qñ3 torquet̃ testis qñq3 re⁹ qñ3 accusator. testis

Q. vi.

torquet̃ tā in ciuili q̄3 i crimīali vt si ē huus vł vilis persona vł si sit liber ⁊ sit crimīnosus ⁊ īfamis vł obscur⁹ vel ignot⁹. tales. n. ñ recipiūt ad testimoniū sine q̄ōib⁹: l3 sint clici: ut. iiij. q. iij. si res. ⁊. v. q. v. illi q. ⁊. q. vi. presbyteri. ⁊. ij. q. i. in p̄mis. ⁊ in auc. de testi. §. nos igit̃. ⁊ §. l3. ⁊. C. de fal. si qs decurio. torq̄tur ēt libera psona l3 nō sit vilis: dū tñ uacillet in testimonio: ut. ff. de q̄sti. ex libero ex̃ de pe. sup his. Itē re⁹ qñq3 torquet̃ l3 raro. s. cū ē suspect⁹ ⁊ ñ pōt al's res ꝓbari maxime si ē uilis psona. ⁊ hoc in ciuili cā: ut. xiiij. q. vi. si res aliena. siłr in criminali torquetur: ut. xxiij. q. v. c. i. actor vo in ciuili cā nūq̄3 torq̄t sed accusator in criminali cā qñq3 torquet̃: ut in crimine lese maiestatis cū crimen alit̃ nō pōt ꝓbari: ut C. ad. l. iul. ma. si qs. ibi. n. q̄licūq3 dignitate sit p̄di t⁹: nullo p̄uilegio pōt tueri siue sit accusator siue re⁹ vł testis: ut. vi. q. i. §. porro. ⁊. l. di. null⁹ oino. io.

l Si sacerdotib⁹ ⁊ auctorib⁹. p metū. dūmō talis sit met⁹: q cadit i cōstātē viru3: ut ex̃ q̄ò me. cā. ad audiētiā. Si q̄ris q̄lis met⁹ debeat cadē i ꝯstātē vir? dico q̄ q ꝯtinet metū mōtis vł cruciatū corporis: ut ex̃ q clerici uel uo. insinuāte. C. de trāsac. interpositas. ibi meli⁹ dr̃ l3 sit ar. ꝯ. xxxi. q. ij. lothari⁹. et s. di. vij. fuerūt. ff. de acq. here. l. vi. §. ult. ubi dicit̃ q̄ nō sit heres: q pp metū vboꝝ adiit hereditatē. ⁊ notā q̄ canon hec tria eq̄parat: vi3: metū: ⁊ fraudē: ut. iij. q. i. reintegranda. met⁹ tñ ꝓ rueretia a lege accipit̃. ⁊ hec excusat ff. qua. re. actio. nō det̃. l. i. §. q̄ onerāde.

Quod vo ꝯfessio cruciatib⁹ extorquēda ñ sit: alexander papa testat̃ scribens oibus orthodoxis.

Ministroꝝ confessio non sit extorta sed spontanea.

Si sacerdotib⁹ ⁊ auctoribus ecclie quedā scripture quoq⁰ mō p metū aut fraudē aut p vim extorte fuerint: vł ut se liberare possint quocunq3 ab eis ꝯscripte aut roborate fuerit ingenio: ad nullū eis p̄iudiciū u ł nocumentū ualē cēsem⁹: neq3 ullā eos infamiā uel calūniā aut suis sequestratione bonis vnq̄3 deo auctore ⁊ sāctis aplīs eorūq3 successorib⁹ sustinē p̄mittim⁹. ꝯfessio. n. in talib⁹ ñ ꝯpulsa s3 spōtanea fieri d3. Ois. n. cōfessio: que fit ex necessitate: fides ñ ē. Cōfessio ergo i talib⁹ ñ d3 extorqueri: s3 sponte ꝓfiteri. pessimū. n. ē de suspicione aut extorta cōfessione queq̄3 iudicare: cu3 magis sit īspector cordis dñs q̄3 opis. ñ pōt āt hūano ꝯdēnari examine: quē dñs suo reſuat indicō Si oia nāq3 in hoc seclo vidicata eēnt: locū diuina iudicia ñ hērent. Itē ē etia3 hoc platū ad sancta3 sedē: q̄ò pudeo dicē: ⁊ nō tm̄ sacerdotali s3 ēt oi xpiano nomi ē īimicū. i. q̄ nōnulli epos l' sacerdotes aut metu ꝯpellūt: aut vi extōquēt: aut fraude decipiūt aliq̄s ꝯfessionis sue i alterā p̄tē q̄3 debeant lr̃as scribere: aut ꝓ suaꝝ ñ req̄sitōne cāꝝ: aut q̄ò 8teri⁹ ē alieni erroris secte scripturas facē ⁊ ꝓpriis mānibus roborare: ⁊ corā pplīs recitare atq3 ꝯfiteri. alios dicūt carcēib⁹ ⁊ ergastulis retrudi ut saltē his territi īsidiis dñi sacerdotes suis fauēāt voluptatibus. Itē: ꝯfessio vo in talibus ñ ꝯpulsa s3 spōtanea fieri d3: ipo testāte q ait: Ex corde procedunt homicidia adulteria ⁊ cetera. que sunt ad hec ptinentia. Nec tantū attēdēda sūt q̄ fiāt: quātū q⁰ animo fiāt. Amplius. n. respicit de⁹ ad cogitatōnes ⁊ spōtaneas volūtates: q̄3 ad act⁹ q p simplicitatē aut necessitate fiūt. Itē nicola⁹ papa epis gallie.

Apostolica auctoritas penit⁹ illicita īrritā deducit iuramenta.

Auctoritatē venerabiliu3 p̄decessoꝝ nr̃oꝝ secuti et noiatim btīssimi pape ⁊ martyris alexādri a beato petro qnti ab oibus iuramētis ⁊ cui⁹cūq3 mōi obligatōibus: q̄bus illi sese coacti violētia ipioꝝ obligauerāt absoluim⁹: ⁊ ne illa seruēt̃: vetuim⁹ tā p̄fatum archiepm treuerēsem: q̄3 eius p̄positū: ⁊ oēs q tc̄ tpis capti se illis quoquo mō obligauerūt: neq3 vllā eos ꝓinde infamiā uł calūniā aut a suis bōis sequestratione vnq̄3 auctore deo ⁊ sāctis aplīs ⁊ nr̃is p̄decessorib⁹ sustinē p̄mittim⁹: sic p ꝓphetā dñs dicit: dissolue

m Preiudiciū. hñ fit p̄iudiciū ei quātum ad hoc q̄ ille cui p metum tradit̃ res: dñs fit rei. sed quātū ad hoc nō fit ei p̄iudiciū: qn detur ei actio q̄ò met⁹ cā ad repetēdū si tradidit: uł exceptio si nō tradidit: ut ff. e. metū. §. sed q̄ p̄tor ⁊. §. sed ex hoc edicto. si tñ p̄mo coact⁹ ꝓmisit: ⁊ p⁹ ea spōtanee tradidit: nō excusat coactio: ut. C. q̄ò me. cā. l. ij. ⁊ ex̃ q clerici vł vo. insinuāte ibi patiētia tpis ⁊c. ⁊ est si. ex̃ de eo q dux. ī matrimoniū significauit.

n Lr̃as. i. q̄b⁹ fatētur aliqua se debere.

o Requisitōe. i. ꝯfiteātur q̄ absoluerunt aliquos etia3 a debito in quo illi tenebāt̃.

p Erroris. i. q ꝯfitet̃ se tenē aliquā heresi3. sed nōne peccat mortalit̃ ill q ꝯfitet̃? R⁰ sic: nec excusat eu3 aliq̄ coactio: q̄a talis coactio nō ē absoluta: ⁊ coactio ꝯditionalis neminē excusat: ut. l. di. p̄sbyteros. ⁊ de cō. di. iiij. cos. poti⁹. n. d3 qs pati mortē: q̄3 malo cōsentire: ut. xxxij. q. v. ita ne. ⁊ occisores corporis nō sūt ꝯ iusticiam timēdi: ut. xi. q. iij. nō solū. ⁊. c. nolite. xxxi. q. ij. lothari⁹. So. h̄ nō excusant̃ tales a toto: s3 a tāto. met⁹. n. vł coactō ꝯditionalis non excusat peccatū: s3 attenuat: ut ex̃. q̄ò me. cā. sacris. Et nota h̄ q̄ ꝯ ea q̄ publice facta sūt admittit̃ ꝓbatio i ꝯtrium: sic. xxxi. q. ij. lothari⁹. ex̃ q̄ò me. cā. platū. q̄ò ē ꝯ regulā generalē. viij. q. i. licet.

q Que fiāt. poti⁹ respiciēda ē cā facti q̄3 ip3 factū: ut. xxxij q. viij. occidit. de pe. di. i. aut facta.

a Auctoritatē. absoluim⁹. Hic cōsueuit dubitari circa duo. s. an iuramētū p vim excōicatū obliget. Ite3 an papa possit dispēsare i illicito iuramēto q̄ nō obliget tale iuramētū: vr̃ h̄: q: dr̃ h̄ q̄ ñ d3 eē viclm iniq̄tatis. ut. xxij. q. iiij. int. ⁊ ex̃ de iureiurā. ve. ⁊ ex̃ de resti. spo. solicite. ⁊ ex̃

collıgatıōes ıpietat ⁊c̄. Quı etıa pfato frı nr̄o filijsq treuerēsis ecclie illiusq dfēsoribus hec in mādatis dam⁹: ut spūali sil' ⁊ materiali gladio tādiu malignos illos eorūq fautores isequāt: quousq cu ītegritate possessiōes l' q̄cūq res eccl'iastice hoc facto uel q°cūq pacto distracte seu direpte sūt reuocēt. Al fidelitatis ēt iuramto roman⁹ pōtifex nōnullos absoluit: cū aliquos a sua dignitate depōit. Un̄ gelasi⁹ papa anastasio ipatori

Pōtificaľ auctoritas a iuramto fidelitat' ĩnullos absoluit.

Alius itē roman⁹ pōtifex zacharias scz regē frācorū n̄ tā p suis inigtatib⁹ q̄z p eo q tāte ptāti erat iutil' a regno deposuit: ⁊ pipinū caroli impatoris prem i ei⁹ locū substituit: oēsq frācigenas a iuramto fidelitatis absoluit. qd ēt ex auc̄te frequēti agit scā eccl'a: cum milites absoluit a uiculo iuramti: qd factū ē his epis q aplica auc̄te a pōtificali gradu deponunt. Itez greg⁹. vij. romāe synodo psidēs dixit. Excōicatis uinclo fidelitatis n̄ tenemur obnoxij

Nos scōr pdecessor nr̄orū statuta tenētes: eos q excōicatis fidelitate aut sacro ⁊stricti sūt: aplica auc̄te a iuramto absoluim⁹: ⁊ ne sibi fidelitatē obfuēt oib⁹ mōis phibem⁹: quousq ipi ad satisfactionē veniant. Itē vrban⁹ ij. epo vapicēsi. Anteq̄ recōciliētur: fidelitatem excōicatis nullus seruare cogitur.

Iuratos milites hugōi comiti ne ipi q̄ diu excoicat⁹ ē fuiāt phibeto. q si sacra ptēderit: moneāt oportē deo magis fuire q̄ hoib⁹. fidelitatē enim quā xpiano pncipi iurarūt: deo eiusq sanctis aduersāti ⁊ eor pcepta calcāti nulla cohibent auc̄te psoluere.

Absq synodali vo audiētia sacdotē dānari in hispalensi ⁊cilio: cui isidorus intfuit: sic phibetur

Sine ⁊cilij examiatone presbyter vel diacon⁹ n̄ deijciat.

Extra actōe ⁊perim⁹ flagitanū cordubēsē psbyterū iiuste oli a pontifice suo deiectū ⁊ inocētē exilio ⁊dēnatū quē rurs⁹ ordini suo restitutū eē id dnuo aduers⁹ psūptiōez vr̄az dcreuim⁹ ut in x̄ scōr pa-

qd me.cā.platū. Itē q: icōueniēs esset: q: malefactor ex iprobitate sua ⁊sequat actionē: vt. ff. de fur. itaq fullo. ptērea si malefactor petit rē: pōt se re⁹ tueri exceptōe qd me. cā: cū illa exceptio p iurmētū nō sit sublata. ptērea nō obstāte tali iuramēto pōt petē rē si eā tradidit: cū illud nō iurauerit: ut ex̄ de iureiurā. debitores ⁊ ex̄ qd me. cā. ad audiētiā. Ergo cū pōt rez petē: multo forti⁹ pōt se tueri exceptōe: q: cui dam⁹ actōem multo forti⁹ exceptōem: ut. ff. de superfici. l. i. ex̄ de iureiu. quēadmodū. Et ecōtra pbaľ q obliget: q: lz fuerit coactus: tn̄ uoluit: q: coacta volūtas ē volūtas: ut. s̄. xv. q. i. merito. Itē q: nō vergit i interitū salutis eterne. est ergo obseruādū. ut ex̄ de iureiurā. si vo. nec pdest q ⁊pulsus fuit. xxij. q. v. q cōpulsus. ⁊. c. si ql' coact⁹. So. qdā dicūt: q si talis fuit met⁹ q cadit i ⁊stātē virū: q iuramētum ob talē metū factū nō obligat. ⁊ sm̄ eos exponit h hoc v̄bū absoluim⁹: id ē absolutos ondim⁹. alij dicūt q q̄liscūq sit met⁹: teneľ fuare iuramētū factū de reb⁹ pprijs. lz nullū iuramētū astringit ipm p reb⁹ ecclie nō repetēdis: q: istud ē illicitū: ⁊ hoc magis pbabile videtur ex quo licitū ē qd iurat et pōt adimplere: ut. xxij. q. iiij. si aliqd. Qui priorē sustinent: distinguūt int pmissoria iuramēta ⁊ assertoria. In pmissorijs iuramētis excusat met⁹. in assertorijs nō: q: potius debuit qs oīa mala pati: q̄ falsū asserere: ut. xxij. q. v. ita ne. dicas ergo q oē iuramētum obligat. Si tu obijcis mihi: q iste hz exceptōem qd me. cā. hoc bn̄ ⁊cedo: nō pōt tn̄ vti ea rōe iuramēti. si tn̄ fuerit vsus is ea: bn̄ dico q repellit agētem. Si ergo qs iurauit rē suā p metū alij dare: petet a iudice: ut cogat illū nō recipe: vl' q absoluat ipm a iuramēto ut ex̄ de iureiurā. ex administratōis. si ad hoc iduci nō pōt soluat ⁊ postea repetat. si aūt iurauerit nō repetē: tūc denūciet ecclie factū illi⁹. si aūt iurauit: q nō denūciet: illud iuramētū nō ē seruādū: ut ex̄. e. quēadmodū i fi. q: ex precepto ad hoc teneľ. ij. q. i. si peccauerit. io. tu breuiľ dicas: q iuramētū sup re illicita ipo iure nō ligat: siue qs faciat spōte siue coact⁹: ut si iuraui hoiez innocētē interficē. ⁊ hoc pbaľ. xxij. q. iiij. in malis. ⁊. c. i. ⁊. c. q dauid. iuramētū tamē sup re licita metu extortū ipso iure obligat: lz daľ exceptio vl' actio qd met⁹ cā ad rescīdēdū: ut. ff. qd me. cā p totū. et C. e. ti. l. i. ⁊. iij. nisi i casu: ut. ff. e. si mlr. §. si dos. Itē i mr̄imonio. ex̄ d spō. cū locū. Itē in voto ex̄ qd me. cā. platū. b.

vtrū aūt i iuramto papa possit dispēsare q̄riľ. hoc. c. vr̄ dicē: q sic p p̄dictas decretales: ut ex̄ d vo. ⁊ vo. re. magne. imo i oī iuramēto ē excepta auctoritas maioris: ut ex̄ de iureiurā. veniētes. ⁊ extra de rescript. ⁊stitutus. Itē ipator dispēsat i eo. ff. ad munici. ipatores. itē videľ q nō: q: iuramētū ē de iure nāli: ut. xxij. q. iiij si ad peccatū. sed i talib⁹ papa non pōt dispēsare: ut xxv. q. i. sūt qdaz. Itē ar. ad hoc ex̄ d sta. mo. cum ad monasteriuz. H. dic̄ q i nullo iuramēto licito pt papa dispēsare: nisi ad hoc solū q nō hēaľ ifamis q trāsgrediľ illd. ⁊ h n̄ absoluit lz absolutos dnūciat: qm̄

Q. vij.

itrauerūt de r̄b⁹ ecclie n̄ repetendis: ut dicit. tu dicas q i uolūtarijs iuramētis n̄ dispēsat: lz i coactis bn̄ si tn̄ absoluit aliquē tz absolutio. dico. n. q ⁊ ius nāle pōt dispēsar dū tn̄ nō ⁊ euāgeliū vl' ⁊ articulos fidei: tn̄ ⁊ aplm dispensat. xxxiiij. di. lector. lxxxij. di. psbyr. io. b Māli. ar. q iudex ecclia sticus bn̄ pōt idicē bello ⁊ i bello insēq hostes: ut. xxiij. q. viij. igiľ. ⁊. c. hortatu. ⁊. c. ut pdez. ⁊. lxiij. dist. hadrian⁹. it ē ar. q iudex eccliastic⁹ pōt pcipe iudici secľari ut pūiat maleficos: ut xxiij. q. iiij. siquos. ⁊. q. v. r̄ legētes. ⁊. q. viij. ut pdē: ar. ⁊. xiij. q. ul. his a qb⁹ c Ali⁹. q: d alio papa pcesserat fmo: q idē faceat. d Inutilis. nō itelligas iutil'. i. isufficiens. tūc. n. debuisset ei dare coadiutor: ut. vij. q. i. q̄uis ⁊. c. petisti. lz dissolut⁹ erat cū mulierib⁹ ⁊ effemiat⁹. e Deposuit. ergo papa deponit ipatorē: ut. xcvi. di. duo. ⁊. c. si ipator. nā ⁊ trāsferre pōt iperiū: ut ex̄ de elect. p venerabilē. ar. ⁊. xciij. di. cū ad ver. So. dr̄ deposuisse q deponētib⁹ ⁊sensit. f Iuramēto. supple rōne dignitatis pstito nō rōne psone. io. g Nos scōr. fidelitate. xi. q. iij. qm̄ mltos ⁊. lz ibi ē solutū. It ⁊. ar. xi. q. iij. iulian⁹. lz ibi ē solutū h Cōstricti sit. Sz qd dices si iuraui me soluturū alicui pecuniā vl' sub pēa pmisi: ⁊ ille postea excōicaľ: nūqd teneor ei soluē: vr̄ q n̄: q: q̄liscūq possum⁹ debem⁹ uexare malos: ut cessēt a malo: ut. xxiij. q. vi.

iā vo. τ utilꝭ csurieti τc. ut. v. q. v. ñ oīs. τ excōicatis ī nullo casu cōicabimꝰ: nisi ī his q̄ spectant ad corre ctōez coꝝ: ut. xi. q. iij. cū excōicato. itē q: itelligo: iu rasse sub hac ɔditōe: si res ī eodē statu pmanet: ut xxij. q. ij. ne qs ī fi. τ. ff. ꝺ sol. cū qs. itē ubi nulla ē pe titio: ibi nulla est mora: ut. ff. ꝺ vb. ob. si pupillꝰ. itez quia male meriti. publica egestate laborare debent ut. ff. depo. bona fides. ꝺ hoc āt ñ ē dubiū: qn debi tū possit peti ab excōicato: ut ex̄ ꝺ sen. excō. si uere. So.. pecunia illa nō reddaī ei sz ꝺ ponaī ī edē sacrā ueriꝰ credo: ꝙ lz ille non hēat ius petēdi tñ dz ei sol ue: sic ex̄ ꝺ iureiu. debitores. τ pba tur hoc ex̄ ꝺ sen. ex. si uere. vñ licz excōicatio tollat obligatōez qᵒ ad fidelitatez: nō tñ quo ad alios ɔctꝰ ut vr̄. io. pbabili ter dici pōt ꝙ ex cōicato ñ sit soluē dū: cū nemo dēat pticipare cū eo: ut. xi. q. iij. cū ex cōicato. nisi cū ca sibꝰ: ut. s̄. xi. q. iij qm̄ multos. nec obstat illa decre. si ve. q: illud fem̄ fuit de necessita te. b.

i Iuratos.

k Absq3. si agaī ɔclicum: de crimine c̄minalit̄ neccaria est pñtia epoꝝ ꝺm qȯ ī dit ĵ. c. siqs. τ. c. felix distiguiī tñ q: si a gaī ꝺ crimīe ad ꝺ positōez ordis: tc̄ hz locū. c. felix. τ c. siqs. si āt agaī ad depositōez bñ ficij: tc̄ solꝰ epus pōt cognoscē cū clī cis suis: ut. xviij. q. ij. siqs abbas. τ

xvi. q. vij. iuctū. τ ex̄ ꝺ iudi. at si clici. τ. xi. q. iij. siqs epīs dāna natꝰ. τ ex̄ ꝺ coha. cli. τ mu. c. sic. τ. c. ꝺ sacēdotibꝰ. It agaī ꝺ crimīe ī modū exceptōis: solꝰ pōt cognoscē: ex̄ ꝺ accu. sup his. lz sit ar. ɔ. xxiij. di. illud. tñ quocūq3 mō agaī ꝺ c̄mie: sēp accūsator pūiī ut calūniator ut ex̄ ꝺ accu. sup his. τ. c. cū dilcs

trū synodalē sñiaz nullꝰ vr̄m si ne ɔcilij examīe quēlibz p̄sby teꝝ l' diaconū deijciēdū putz nā mlti sūt q ī discussos ptāte tyrānica ñ auc̄te canōica dā nāt. τ sic nōnullos ī gr̄a fauo ris sublimāt: ita quosdā odio īuidiaq3 hūiliāt: τ leui opinio nis aura ɔdēnāt: quoꝝ crimē ñ approbāt. Eps. n. sacerdo tibꝰ ac ministris solꝰ honorē da re pōt: solꝰ auferre ñ pōt. si. n. hi q in hoc seculo a dñis suis honorē libertatis adepti sūt: in suitutis nexū ñ ruoluūī: ni si publice apud ptores ac p̄si des tribūali foro fuerit accu sati: q̄to magis hi q diuis al taribꝰ ɔsecrati honore ecclia stico decoranī: q pfecto nec vno dānāte nec vno iudicāte poterūt honoris sui puilegio exui. sz pñti synodali iudicio qȯ canō oīo ꝺ illis p̄cepit: oz diffiniri. Itē gre. ioāni epo panōmitāo. Cas clicoꝝ eps ñ nisi cū seniōibꝰ eccle audiat

Siqd de quocūq3 clico ad aures tuas puenc̄it: qȯ te iuste possit offēdē: facile ñ cre das: ne te p vidictā res accē dat icognita: sz pñtibꝰ ecclie tue seniorībꝰ diligēt ē pscrutā da veritas: τ tc̄ si q̄litas rei po poscēit canōica districtō cul pā feriat delinq̄ntis. Itē ex ɔci. agathēsi. i. A quot epis p̄sbyteri aut diacōi sūt audiēdi

Siqs tumidꝰ ul' ɔtūeliosus extitit: τ ī maiorē natu l' ali quē cāz hūerit: a tribꝰ vicinis epis si diaconꝰ ē q arguiī: si p̄ sbyter a. vi. si eps a. xij. sacer dotibꝰ audiaī. Vninc̄si epi di xerūt: ɔtūdi dz ɔtūacia: τ sup bia ī oībꝰ frāgi. Ce vo p p̄sōis ab his statuto nūero audianī. Itē ex ɔci. char. ii. De eodē

Felix eps seleucitanꝰ dixit. Etiā hec additō ꝺm statu ta veteꝝ ɔcilioꝝ: ut siqs eps qȯ ñ optamꝰ fieī reatū aliquē īcurrēit: τ si fuerit ei nimia ne cessitas: ñ posse plīmos ɔgre gāe epos: ne ī crīe māeat a. xij epis audiaī: τ. vi. p̄sbris τ a tri bꝰ diacōibꝰ cū pprio suo epo. Itē ex ɔci. char. iiij. De eodē

Si āt p̄sbri l' diacōi accusa ti fuerit: adiūcto sibi ex vi cis locis ppriꝰ eps legitio nu mero collegaꝝ quos ab eodē accusati petierit. i. vna secū ī p̄sbri noie. vi. in diaconi. iij. q ipoꝝ cās discutiāt: eaꝺ dierū τ dilatōe τ a cōione rmotōnū τ discussiōe cāꝝ int̄ accusato res τ eos q accusāī fōma suā ta. reliquoꝝ vo clicoꝝ cās ēt solꝰ eps loci agnoscat τ finiat solꝰ āt ad exclusionē alioꝝ epo rū ñ suoꝝ clicoꝝ dr̄: sñ quoꝝ pñtia eiꝰ sñia erit irrita. Vñ ī charta. ɔci. iiij. Absq3 pñtia clicoꝝ nulliꝰ cām eps audiat:

Eps nulliꝰ cāz audiat absq3 pñtia suoꝝ clicoꝝ alioqn irrita ēit sñia epi: nisi pñtia cle ricoꝝ firmeī. Itē ex ɔci. hi spa. ij. Nisi ī synodo canōice vocati sacdotes dānari ñ pñt

Eps sacerdotibꝰ ac ministris solꝰ honorē dare pōt: sz so lꝰ auferre ñ pōt. Si. n. hi q in hoc seclo a dñis suis honorē libtatꝭ adepti sūt: ī suitutꝭ iu gū ñ ruocāī: nisi publice apꝺ ptores ac p̄sides ībunali foro fuerit accusati: q̄to magis hi q diuis altaribꝰ ɔsecrati hono re ecclastico decorāt: pfecto q nec ab vno dānari nec vnō indicāte poterit honoris sui puilegio exui: sz pñti synoda li iudicio qd canō ꝺ illis p̄ce pit: oportet diffiniri.

Quod vltia vo qōe sic sta tutū ē ī ɔci. neocesariē si Presbyī q añ ordiatōez ɔfi teī cōpalꝭ lapsū pꝰca ñ offēat

i Extra. ɔcilij. gᵒ tres epi faciūt ɔciliū: q: tres epi examināt cām diaconi: ut. ĵ. e. siquis.

m Solꝰ īcorpalia. n. fa ciliꝰ ɔstruūī q̄ destruāī extra de translat. inter Hec ē una rō q̄re in p motōe nō reqrūī p̄les epi: sz ī remotōe sic. It q: sepiꝰ ordināī clici q̄ deponūī. vñ q̄ue essz to tiēs uocaī tot epos. It q: depositō frequēī fit cā odij: sz ordinatio cā dilectōis. solꝰ āt cōfert dignitates: si hoc hz ex ɔsuetudīe: ut ex̄ de his q fi. a pla. ca noscīī

n Siquid.

o Siquis. natu. quan tū ad ordines.

p Pro p̄sōis. i. put p sone sī ɔstituꝭe in sacris ordinibus.

q Ab his. i. ab epis.

r Felix. cū ppō. i. pt ppuz epm. ij. q. v. presbyter.

s Sz āt. hoc. c. ē pars illiꝰ. iiij. q. v. qiqs.

t A cāone. i. eedē dila tōes dāī accusatori q̄ τ reo: τ eq̄ excōicabiī ac cusator si nō uenerit sic reꝰ: ut. iiij. q. v. qsquis.

u Solꝰ. i. sine alijs epi scopis: nō tñ sine clicis suis: ut. ĵ. e. c. prio: io.

x Epūs. suoꝝ. suffic tñ maior ps si absē tes p̄beāt assensū: ut. C. ꝺ sen. τ int. om. iudi. cū sñia. ꝙ tñ clicisī iudices

y Ee ar. viq. iij. scitote Epūs. sacerdotibꝰ

Quod ultima vo. Hic q̄ritur si aliquis ɔfi tetur crimē quod fecit añ ordinatōez suā

Q. viij.

vl' ɔuincīī peccasse ante ordiatōez suā: an possit frui officō. Distiguas er go: q: aut ē tale crimē qȯ inducit depositōem aut ñ. si nō ioducit: acta

pnīa remanet ī ordine suo:ut.lxviij.di.sicut. Itē si inducit d̄positōez:tc̄ si ꝯfiteat̄ illō̄ ī pnīa n̄ abstīebit ab officio:ut.l. di.de his v̄o ī fi.silr̄ si ꝯfitet̄ illud ex̄ ius:ꝙ talis cōfessio ei nō p̄iudicat:ut.s̄.e.q.v.p̄t. lꝫ sit ar.ꝯ ex̄ de excel.pla.q̄ꝫ sit gue.si v̄o ꝯfitetur ī iure crimē suū ꝯmissū an̄ ordinatōem suā deponit̄ ab offō sacerdotali : retinebit tn̄ nomē p̄sbyte ꝛ oē inferi⁹ officiū :ut.j.e.c.i.ꝛ.c.siquis p̄resbyt̄ ꝛ cuꝫ spōte illud ꝯfitet̄. Si v̄o ꝯfiteat̄ illud tuc̄ore ꝑbationū:tūc siue an̄ siue p⁹ ordinatōem suā illud ꝯmisit deponit̄ irreparabilit̄ :ut.xxiij.di.c.ult.l.di.siquis sine examinatōe.ꝛ.c.siqs ep̄s Si ergo quis spōte ꝯfitet̄ crimē ꝯmissū post ordinatōem ad tp̄us dꝫ suspēdi ad agēdā pnīam. sed postea r̄stituit̄ et dispēsatōe: ut.j.e.c.ij. Si q̄ras q̄ crimina īducūt depositōem? dico ꝙ nō ē a canone exp̄ssū.videm⁹.n. ꝙ q̄dā n̄ inducūt nā cleric⁹ tumultū faciens ī synodo nō depōit̄ ut.v.q.iiij.ī loco. Itē q cantat duas missas sub vno canone:ut de ꝯ.di.ij.relatū. Itē si ep̄s citat⁹ nō venit ad synodum xviij.di.siquis aūt.ꝛ.c.decernim⁹.ꝛ tn̄ q̄dlibꝫ tale ē mortale.silr̄ ꝑ temerario iuramēto n̄ depōit̄ aliqs:ut ex̄ d̄ elec.sicut. r̄didit aūt qdā ꝑ regula:ꝙ oē crimē īduc̄ depositōeꝫ:nisi spālit̄ a canone excipiat̄.Alij dicunt:ꝙ nulluꝫ crimē inducit depositioneꝫ: nisi spālit̄ a canone excipiat̄ ꝛ hec opinio maiori equitati īnitit̄:quare tenēda est.io.

a Qui admisit.corporale.i.fornicatōem.
b
c Si ꝯfessus fuerit spōte n̄ metu ꝑbationū.
d Offerat.i.officiet.
e Studij.i.q: studiose ꝯfessus ē ul̄ q: utilis eccl̄e.cū tali.n.dispēsat̄:ut.l.di.studeat.
f Cetera.i.ceteros peccatores q nolūt spōte cōfiteri.vel dic̄ ꝑp̄rie alia peccata a fornicatōe:ꝛ sic ē ar. ꝙ min⁹ pūit̄ aliqs p̄p̄ fornicatōeꝫ q̄ꝫ p̄p̄ aliud crimē.hoc iō q: pauci sine illo crimīe īueniūt̄.ut.l.di.q: tua.ꝛ ad idē ē ar.lxxxij.di.p̄sbyt̄.lxxxi.di. siq clerici.ar.ꝯ.xxxiij.di.c.ult.
g Potestas.ꝯfitēdi crimē.sꝫ ꝛ si non vult ꝯfiteri relīqtur arbitrio suo:ut.xxiij.di.habuisse.
h A ministerio.diaconali sed n̄ subdiaconali.

Qui admisit corpale peccatū: ꝛ hic postea p̄sbyter ordiatus ē: si ꝯfessus fuēit: ꝙ an̄ ordinationē suā peccauēit n̄ quidē offerat. maēat aūt in alijs officijs,ꝑpter eius studij vtilitatē. cetera v̄o p̄cā cēsuerūt plurimi ēt ordiatiōe p̄uari. ꝙ si de his n̄ fuerit ꝯfessus nec ab aliq̄bus māifeste pōt ꝯuinci: huic ipi de se ptās est cōmittēda. Silr̄ ꝛ diacon⁹ si i eodē culpe gn̄e fuēit īuolut⁹ sese a ministerio cohibebit.

Itē ex ꝯci. hilerdēsi. Deseruiētes altario si carnis fragilitate dliq̄rit epi arbitrio subiaceāt.

Hi q altario dei deseruiūt: si subito ī flēda carnis fragilitate corruerit ꝛ deo respiciēte digne pēituerit: ita ut si mortificato corpe cordis ꝯtriti sacrificiū deo offerāt: maneāt in ptāte pōtificis vel veraciter afflictos nō diu suspēdē ul̄ desidiosos ꝑlixiori tp̄e ab eccl̄e corpe segregare: ita tn̄ vt sic officiorꝫ suorꝫ loca recipiāt: ne possint ad altiora ulteri⁹ ꝑmoueri. Q̄d si iterato uelut canes ad uomitū reuersi fuerit: n̄ solū dignitate officij careāt: sꝫ etiā scām cōronē nisi in exitu n̄ ꝑcipiant.

Itē ex cōcilio toletano.ix. Ex ministris ecclesie geniti in seruitutem deuocentur eiusdem.

Quūm multe sup īnocētiam ordinis clicorꝫ hactenus emanauerit sn̄ie p̄rm: ꝛ nulla ten⁹ ip̄orꝫ firmari correctō morū querit: usqꝫ adeo sn̄iam iudicātiū ꝑtraxere cōmissa culparꝫ: ut n̄ tm̄ inferret̄ ultio in actores scelerꝫ: verꝫ etiā in ꝑgeniē dānatorū. Ideoqꝫ qlibet ab ep̄o usqꝫ ad subdiaconē d̄inceps ul̄ ex āncille ul̄ ex ingenue detestādo ꝯnubio in honore ꝯstituti filios ꝑcreauerit: illi ex q̄bus gēiti ꝑbabūt̄: canōica cēsura dānent̄. ꝑles aūt aliena pollutiōe nata nō solū h̄ēditatē nunq̄ꝫ accipiet sꝫ etiā in s̄uitute ei⁹ eccl̄ie de c⁹ sacerdotis ul̄ mīstri ignominia nati sūt: iure p̄enni manebūt.

Itē ex ꝯci. martini pape. Qui ꝯfitetur se in ordinatione peccasse: n̄ sacrificet: ꝯuictus aūt deponatur.

Siqs p̄sbyter an̄ ordiatione peccauerit: n̄ offerat: sꝫ tm̄ ꝑ religione nomē p̄sbyteri portet. Si aūt nō ip̄e ꝯfessus fuerit: sꝫ ab alio publice ꝯuictus: nec hoc ip̄m h̄ēat: ut nomē p̄sbyteri portet. Silr̄ ꝛ de diaconib⁹ obseruādū est: ut si ip̄i ꝯfessi fuerint: ordinē subdiaconi accipiāt.

Itē nicolaus ad ꝯsulta bulgarorum. De manu sacerdotis q ab ecclesia tolerat̄: licite sacra sumunt.

i Hi q. hoc.c.ponit̄.s̄.di.l.hi qui.
k Corruerit.loqt̄ g⁹ d̄ eo: q p⁹ ordinatōeꝫ d̄liqt.lꝫ nōne magis deliqt ille q d̄liqt ī dignitate q̄ꝫ q ex̄ dignitatē deliqt: ut.xl.di.homo xp̄ian⁹.ꝛ.lxxv. q.i.nulli? R̄n̄deo sic: sꝫ iō magis punit̄ q: sciēs se ꝑmisit ordinari .l.di. ex penitētibus.
l In ptāte.si intelligas hoc.c.d̄ clico deposito: tc̄ ē h̄ ar. ꝙ ep̄s pōt restituere clicū d̄positū.si āt de suspēso: tc̄ pꝫ ꝙ r̄linquit̄ arbitrio ep̄i an velit suspenso reddē officiū suū Sꝫ cū iste clic⁹ ratione crimis non possit ꝑmoueri ad sublimiorē gradū.quō ergo pōt ipꝫ restituē fame cū ꝑ pnīaꝫ n̄ tollatur īfamia: ut.ij.q.i.§.nōndū? pōt dici: ꝙ ex quo papa dat ptāteꝫ dispēsandi: g⁹ ꝑ ꝯn̄s restituēdi fame.
m Iterato. ar. graui⁹ puniri iteratuꝫ delictū: ut .v. q.ij. ita nos ex̄ de coha.cler. cleros. ꝛ de h̄ēti. ad abolēdā.io.
n Uꝫ multe. Ul̄ ex āncilla. sꝫ q̄re punit̄ dn̄s ancille illius? R̄° ī fauorē eccl̄e. ul̄ iō: q: rōe crimis illa facta ē de suo foro.
o Ingenue.spālis ē iste cas⁹: ubi fili⁹ ꝯditōeꝫ mr̄is libē nō seqt̄ ꝯ id qd̄ ē.xxxij.q.iiij.liberti.
p Cōnubio.g⁹ pꝫ ꝙ loqt̄ de sacer dotibus legitie ducūt vxores. ill̄es enī g̃ui⁹ puniūt̄: ut.xxij.di.cos.ꝛ.xxviij.di.p̄sbyt̄.qcqd tn̄ h̄ dicat̄: cum eccl̄ia n̄ sit isto iure vsa: ꝑdit ius istō sicut ꝛ illud ꝙ possit exigere penam sacrilegij: ut xvij.q.iiij.qsqs.
q Hēditatē.s.paternā.nā mr̄i ēt succedit spuri⁹ fili⁹: ꝛ testm̄ mr̄is pōt dicē iofficiosū: ut.ff.de ioffic.test.si suspecti.§.i.io.hodie spurij oī bn̄ficio excludūt̄: ut.C.de natu.li.auc̄. lꝫ.b.
r Siqs.nomē.si q̄ris qd ei ualeat r̄tinē nomē p̄sbyteri.dico ꝙ ī oīb⁹ r̄tinet p̄uilegiū p̄sbyteri ī loco subscriptōis ꝛ alijs p̄t hoc solū ꝙ n̄ pt missā celebrar̄

b Sciscitātib⁹. ṡ. di.xxxiii. null⁹ ꝫ.io.sed ibi loquit̄ de crimie quod ē notoꝛiū p sniam. qđ falsum ē: ut ex̄ de coha. cle.v̄ra.c.se.ꝛ.c. vlt. ubi dr̄ ꝙ suffi cit si ē notoꝛiū rei euidētia. b. lꝫ nō/ne coipso: ꝙ qs cōpꝛehensus ē in adulterio: īfamis est: lꝫ nōdū sit dā natus: ut. ff. de ri tu nup. palā. Rn̄ deo talis īfamia nō sufficit ad hoc ut abstinendū sit a sacramentis su is: nisi infametur per sentētiam: ut dixi. xxxij. dist. §. uerum. requirit̄ eniꝫ ꝙ sit dep̄hē/sus ꝛ cōuictus: extra de iudi. cū nō ab homine. tn̄ bene concedo: ꝙ omnis sacerdos in moꝛtali existēs est suspēsus quo ad se: ut. i. q. i. sa/cerdotes. sed nō quo ad alios: nisi sit pꝛecisus uł nisi sit notoꝛius foꝛ/nicatoꝛ uel simo/niacus: ut. xxxij. di. §. uerum.
c ¶ In fide. i. p fi dem christi.
d ¶ Mundū. i. a/moꝛem ꝛ delecta tōeꝫ mūdanoꝝ.
e ¶ Sed accipiē/tis. i. recipit̄ ꝼm meritū recipien tis: lꝫ nō ꝼm me/ritum dantis: de cō. di. ij. uerū.
f ¶ Accusatur. si. viij. q. iiij. nōne. xxxv. q. vi. multo rū. ꝛ. xi. q. iij. co/rum. extra ut lite penden. laudabi le. io.

Quidaꝫ ab/bas. ꝙ mo nachi. De hac materia canones uarie loquunt̄ Dicat̄ ergo ꝙ si regimē populi cōmittit̄ mona/cho ab ep̄o cū abbatis licētia: tūc pōt celebrar̄ officiū. lviij. di. c. i. ꝫ. e. doctos moderamine. ꝛ c. ex auctoꝛitate. sed an ipso iure possit cōmitti uel tm̄ ex dispensatione de hoc dubitat̄. Dicūt quidā ꝙ hodie iure cōi sed oli ex dispensatione tm̄. lv. di. pꝛiscis. Alij di cūt: ꝙ nec hodie nisi ex dispēsatōe: ex̄ ꝺ capell. mo. in ecclesijs: ex̄ ꝺ sta. mona. c. ij. satis pōt ad/mitti: ꝙ ꝼm antiqua iu/ra monachi nō poterāt pꝛeesse parochialibus ecclesijs nisi ex necessi/tate: ut. lv. di. p̄scis. ho die uero p̄nt utilitate ēt suadēte: qꝛ magis ꝓba ti sūt utiles q̄ꝫ seculares ꝛ sic magis sunt utiles: ut. ꝫ. e. cū ꝓ utilitate. et xlvij. di. quātūlibet. et hoc si adsit ꝯsensus ep̄i ꝛ abbatis. sed si mona/steriū hꝫ ecclesiā aliquā pleno iure: sufficit ꝯsēs⁹ abbatis: ut. ꝫ. e. q. ij. vi/sis. De regularib⁹ nō ē Q. i. dubiū qui licite possint p̄fici ecclesijs: sed ī hoc ē dr̄ia ꝙ monachus se/cū dꝫ habere socios sui oꝛdinis. sed regularis n̄ tenet̄ nisi ꝯmode possit: ut ex̄ de sta. mo. ꝙ dei timoꝛē. io. ꝛ ita de iure cōi pōt p̄fici monachus ecclesie pochiali: si pōt hr̄e secū sociū sui oꝛdis ut ex̄ de sta. mo. c. ij. b.
h ¶ Placuit. hoc. c. loq tur ꝺ monasterijs nō hn̄tib⁹ populū.
i ¶ Singularit̄. i. non se culariter. nā singularit̄ i. solitarie uiuē nō dꝫ. ꝫ. e. si clericat⁹ in fi.
k ¶ Sepeliat. dicūt qui dā ꝙ nullus sacerdos si ue monachus siue alter pōt iniungē penitētias nisi ab ep̄o sit cōmissa ei cura animaruꝫ: ut. ꝫ. e.

Sciscitātibus nobis: si a sa cerdote qui fuerit comp̄/hensus in adulterio: siue de hoc sola fama respersus est: debebatis cōionem recipere necne? Respondemus: n̄ pōt aliqs q̄ꝫtumcūqꝫ pollutus sit sacramēta diuina polluere: q̄ purgatoꝛia cunctaruꝫ conta/gionum existunt. qualiscunqꝫ enim sacerdos sit: que sancta sunt coinquinari nō p̄nt. Iccir co ab eo quousqꝫ iudicio epi scopoꝝ repꝛobet̄: cōio p̄cipi/enda ē: qm̄ mali bona admini strando se tm̄modo ledunt. ꝛ cerea fax accensa sibi quidē detrimentū pꝛestat: alijs uero lumē in tenebꝛis administrat ꝛ vnde alijs cōmodū exhibꝫ: inde sibi dispendium pꝛebet. Sūite ergo ab oī sacerdote intrepidi xp̄i mysteria: qꝛ oīa in fide xp̄i purgātur. Fides ē enim q̄ hunc mundū vincit: et quia nō dantis meritū sꝫ acci pientis fit: dicente beato hie ronymo: ad credenduꝫ omni aīe baptismus est p̄fectus: ꝛ i omni sacerdote coꝛpus xp̄i ē p̄fectuꝫ. qui rursus sacre scri pture ꝯcoꝛdās ait: pꝛiusq̄ꝫ au dias ne iudicaueris quenq̄ꝫ. atqꝫ an̄ ꝓbationē accusatio/nis illate neminē a tua cōio/ne suspendas: s quia nō statim qui accusatur reus est: sꝫ qui ꝯuincitur criminosus.

Quidam ab/bas habe/bat parochi alē ecclesiā. instituit ibi mōchum ut officiū cele/bꝛaret pplo. possedit eā p. lx annos sine aliqua interpella/tione. tandē querela aduer/sus abbateꝫ mouet̄ a clericis baptismalis ecclesie: in cuius diocesi parochiana ecclesia illa cōsistebat. Hic pꝛimum querit̄: vtrū mōchis liceat offi cia populis celebꝛare p̄niam dare ꝛ baptiꝫare. Secūdo: si cōtigerit eos capellas hr̄e ep̄ali bn̄ficio: an ab eis sint in stituendi an ab ep̄is. Tertio an iura ecclesiaꝝ p̄scriptione tollātur. Quarto: si ecclesia aduersus ecclam pꝛescribat: an etiā monasteriū aduersus ecclesiam prescribete possit. Quinto si capellā in suo terri toꝛio edificatā iure territoꝛij sibi uēdicare valeat. Sexto si archip̄sbyteꝛ uel ep̄s sua au ctoꝛitate nō iudiciaria sentē/tia capellā illaꝫ irrepserit: an cadat a causa: ut ecclesia cui pꝛesidet: nō ultra habeat ius reposcendi: qđ suus pastoꝛ il licite vsurpauit. Septimo q̄ ritur: si laici capellā tenebāt: ut quibusdā moꝛis ē: ꝛ in ma/nibus abbatis eam refutaue rint ꝛ oꝛdinandā tradiderint an consensu ep̄i ꝛ clericoꝛum abbas possit eam tenere.

Quod monachi officia populis celebꝛare non possint: multis auctoꝛi tatibus ꝓbatur. quaꝝ pꝛima est illa sancte nicene synodi: qua dicitur. Monachoꝛum conuersatio ab omnibus de/bet esse discreta.

Placuit omnibus residen tibus in sancta nicena sy/nodo: ut monachoꝝ ꝯuersa/tio ꝛ vita ꝼm etymologiaꝫ no minis ab omnibus discrepet. monachus enim grece: latine singularis dicitur. Unde mo nachum per omnia singulari/ter agere opoꝛtꝫ. quāobꝛem firmiter ꝛ indissolubiliter om nes pꝛecipimus: ut aliqs mo/nachus penitentiā nemini tri buat: nisi inuicē ut iustum est. moꝛtuum nō sepeliat: nisi mo/nachum in monasterio secum

545

commorantem: uel si fortuitu quenq; aduenientiū fratrum ibi mori contigerit. **I**tē gregorius ioanni rauēnati archiepō. Monasterij districtionē ⁊ ecclesiasticū ministeriū quilibet simul tenere non potest.

NEmo pōt eccl'iasticis officijs deseruire: ⁊ in monastica regula ordinate persistere: ut ipse districtionē monasterij teneat: qui quotidie in ministerio eccl'iastico cogitur pmanere. **I**tē innocētius. Monachi qui ad clericatuȝ pmouētur: priori ꝑposito discedere non debent.

DE monachis qui diu morantes in monasterijs: si postea ad clericatus ordines peruenerint: statuimus non debere eos a priori ꝑposito discedē. **S**i ergo sicut innocētius diffiniuit: a suo ꝑposito eis discedere nō licet: ⁊ sicut gregorius testat in monastica regula deuote psistere ⁊ ecclesiasticis obsequijs simul ꝺ seruire nō possūt: patet ꝙ parochianis ecclijs monachi pficī nō possunt. **I**tem hieronymus ad ripariū ⁊ desideriū. Monachus non habet officium docentis sed plangētis.

MOnachus nō docentis sed plāgentis habet officiū: qui uel se uel mundum lugeat: ⁊ dñi pauidus pstoletur aduentū. **I**tem ad paulinū. In populari frequentia monachi esse non debent.

SI cupis eē ꝙ diceris monachus: id est solus: quid facis in vrbibus: que vtiq; ñ sunt soloꝝ habitacula: sȝ multoꝝ: ⁊ infra. Habeto simplicitatem columbe: ne cuiq; machineris dolos ⁊ serpētis astutiam: ne alioꝝ supplanteris insidijs. Non multū distat in vitio vel decipere posse uł decipi xpianum: quem senseris tibi aut sēper aut crebro de nūmis loquētem: excepta elemosyna que indifferenter oñibus patet: institorē potius habeto q; monachum. preter victum ⁊ vestimētum ⁊ manifestas necessitates nihil cuiq; tribuas: ne filiorum panes canes comedant. **I**dem ad ad heliodorū. Monachus pascitur: clerici pascunt.

ALia causa est mōchi: alia clerici. Clerici oues pascunt: ego pascor. Illi de altari viuūt: mihi securis quasi ad radicem infructuose arboris ponitur. Si munus ad altare non defero: mihi ante pꝛ̄sbyteꝝ sedere non licet. Illi si peccauero licȝ me tradere sathane in interitum carnis: ut spūs sit saluus in die domini. **I**dem ad rusticum. Non licet aliqd mōchis age

puenit. ⁊. c. ī cūctis. nisi ī casu necessitatis vbi ēt laicus pōt pniām dare. ĩ. de cō. di. iiij. sanctū: ꝺ pe. di. i. quē penitet vñ qui ab eis recipiūt penitētiā: nec quātū ad deū nec q̃tū ad ecclesiā sūt absoluti. Alij dicūt ꝙ quilibet sacerdos pōt hoc facē nā eo ipo ꝙ aliquis submittit se sue iurisditioni hȝ ptātē ipsiuȝ absoluēdi ⁊ ligādi cū sit sacerdos. ĩ. e. §. hoc idē. tñ certū ē: ꝙ nullus suuȝ sacerdotē pōt dimitteꝛ̄ sine cā. ĩ. de peni. di. vi. placuit. Hodie expeditū ē ꝙ nulla ē talis absolutio quā ꝯsequiꝛ̄ ab alio sacerdote: vt eꝛ̄ de pe. ⁊ re. oīs. Sed quid si parochianus alicuius deliquit ī alterius epātu vel territorio: videꝛ̄ ꝙ ꝯfitebiꝛ̄ sacerdoti parochie illius ī cuius territorio deliquit: qꝛ rōe criminis factus ē de foro suo. Itē alia rōne qꝛ ꝑ cōfessionē pena eterna ꝯmutaꝛ̄ ī penā tpalem: sȝ penā tpalē nūq; extraneus iudex pōt remittē. Dic ꝙ ꝓprius sacerdos ē iudex illius criminis quo ad vnā penā: ⁊ ille vbi deliquit quo ad aliam penā.

l Nisi monachū. ar. ꝙ ē licitū aliqd ī hominez sine ꝓfessionis: qđ nō ē licitū in aliuȝ. ij. q. vij. si hereticus. ⁊. xxviij. q. i. caue.

m Nemo. dist. lxxxix. singula. hoc. c. ē pars illius. xviij. q. ii. ꝑuenit. ⁊ nō loquiꝛ̄ ꝺ monachis sed de secularibus clericis q volebāt monasterijs preesse. ⁊ dicē ꝙ nō posset fieri. Si vis hoc caplm de monachis ītelligē: tūc dicas ꝙ cū monachus pficiꝛ̄ ecclie: nō teneꝛ̄ suare districtā regulā: ut pꝛ̄ius. s. in ieiunijs ⁊ orationibus ⁊ vigilijs.

n De monachis. discedē. quātū ad ea q̄ sūt de substātia monachatus: vt de hītu seruādo ⁊ ꝯtinētia: ⁊ de nō habēdo ꝓpria. In his. n. nō absoluiꝛ̄ lȝ trāseat ad eccl'iam secularē: sed ī ieiunio silētio ⁊ vigilijs absoluiꝛ̄: ut. s̃. c. ꝓximo. Distinguiꝛ̄ tñ: qꝛ si monachus trāsit ad epātū ex toto absoluitur a iurisdictōe abbatis. vt. xviij. q. i. c. vnico. si vō trāsferꝛ̄ ad eccl'iam secularē q nō ē subiecta abbati suo l' ī spiritualibus vł ī tpalibus ex toto eximiꝛ̄ a iurisditōe abbatis: vt. ĩ. e. in parochia. Si vō eccl'a subest abbati suo quo ad tpalia de tpalibus rñdebit abbati suo sed quo ad spiritualia eximitur ab obediētia abbatis: vt. ĩ. q. ij. visis. ⁊. c. sane. et eꝛ̄ de capell'. mo. ī ecclesijs. Si vero ecclia illa ex toto ē subiecta abbati quo ad oīa: tūc remanet obediēs abbati: nisi ī ieiunijs ⁊ alijs: ut dixi. vñ nō dȝ regeꝛ̄ eccl'iam illaȝ sm officiū monachale. nā ad quācūq; ecclesiā veneris illius ꝯsuetudinē seruabis. xij. di. illa. xli. di. qsqs. Sed nūqd ī cōmestione carniū eximiꝛ̄ a regula monachali? non videꝛ̄: qꝛ canō tātū īfirmitatis cāȝ excipit in monachis: ut. ĩ. de cō. di. v. carnē. tñ satis pōt dici ꝙ sic: ne alijs sit scādalū. ut. xli. di. qsqs.

o Monachus. s̃. vij. q. i. ꝑcepit. ⁊. c. hoc neq;

p Hȝ officiū. ñ hñs curā aīaꝝ.

q Lugeat. se vł mūdū. i. peccata sua vł alioꝝ: qui ī mūdo sūt lugeat

a Si cupis eē qđ diceris. ar. a nōis īterptatiōe. noīa. n. debēt eē ꝯsona rebus isti. de donat. §. ē ⁊ aliud. ⁊. ff. de tute. l. i. xxi. dist. cleros. ⁊. xij. q. i. clericus. xxiij. q. i. pudēda. in auc. ꝺ defē. ciui. coll'. iij. in prin.

b Soloꝝ. i. solitarioꝝ. ne sit ꝯ. ĩ. c. si clericatus. ⁊ ē ar. ꝙ monasteria nō sūt ꝯstruēda ī urbibus: vt. ĩ. de ꝯ. di. v. nūq;.

c Simplicitatē. Duplex ē simplicitas: ꝯtra dolositati. ⁊ illa ē bona. q̄dā ꝯtra discretōi: ⁊ hec est mala. xxxvi. di. in principio.

d Nō multū. i. ñ q̄nq; minus ē falli q; fallere: ut. xxix. q. ij. in ipsaꝝ. ē ergo vitiū falli. i. facile eē ad fallēdū. Intelligūt tñ quidā hoc ꝺ deceptōe fidei: ī ꝯtractibus aūt decipi nō ē peccatum. xxij. q. ij. innocēs.

e Que īdifferēꝛ̄. scriptū ē. n. oī petēti te ꝛ̄bue ēt excōicato. xi. q. iij. qm̄ multos. i. q. ij. quāpio. xxiij. q. iiij. ita plane. xiij. q. ij. nō estimemus. Sȝ ꝯ desudet elemosyna ī manu tua: donec inuenies iustū ⁊c. ⁊ ar. lxxxvi. di. nō satis. ĩ. e. c. ult. ⁊ ar. v. q. v. ñ oēs. ꝺ hoc

nõui.§.xlij.di.qeſcã⁹. f ¶ Inſtitorẽ.i.negociatorẽ
g ¶ Nec filiorꝝ.i.pauperꝝ
h ¶ Canes hiſtriones meretrices ⁊ leccatores.
i ¶ Alia.p aſcorꝝ.a ſacramẽtis ipſorꝝ. k ¶ Secũ
ris q᷑ ſuc-
ciſus ẽ mundo.ĩ.
c.placuit.
l ¶ Si munus.Sꝫ
vñ faciet mona-
ch⁹ elemoſynam
vl' oblatõem q ni
hil hꝫ.ppꝛiũꝫ nec
ei pter neceſſaria
lꝫ aliqd recipere
ar.hic:⁊ corpori
ſuo nõ dꝫ ſubtra
hẽ neceſſaria: de
cõ.di.v.ñ medi-
ocriter: qdaꝫ di-
cũt ꝙ noĩe mona
ſterij offeret. ar.
liiij.di.abbati. ⁊
hoc ſi hꝫ admini-
ſtratioñẽ. vl' dic
mun⁹.i.decimã.
m ¶ Si peccaue
ro. ergo ſecula-
ris platus poteſt
excõicare mona
chũ.⁊ eſt ar. ꝙ ſi
monaſterium ali
quod ẽ iuxta ter-
minos alicuius
archidiacõat⁹ ꝙ
archidiacon⁹ ĩ hꝫ
iuriſditõeꝫ ĩ ipm
monaſteriũꝫ. ad
idẽ facit.ĩ.c. p-
timo.xciij.diſt.a
ſubdiacono:⁊ ex̃
de offi.archidia.
c.vlt. eccleſia.n.
que ẽ infra terri-
toriũ alicui⁹ ſub
illius ẽ iuriſditõe
vt.ĩ.q.vij.omnes
ar.ꝯ xviij.q.ij.p-
uenit.⁊.c.dudũ.
⁊ ex̃ ꝺ capell.mo
na.dilectus.
n ¶ Eccleſia ha-
bet.p:eſ by-
terorꝝ.ſi ĩtelligas
de illis pſonis q

re ſine preſbyterorꝝ concilio.

Eccleſia habet ſenatum ce-
tum pſbyterorꝝ: ſine quo-
rum cõſilio nihil mõchis agẽ
licet. Roboam filius ſalomo
nis ideo pdidit regnũ: q᷑ au-
dire noluit preſbyteros ſuos
Senatũ quoqꝫ romani hẽbat
cuius ꝯſilio cuncta agebant.
Et nos hẽmus ſenatum nr̃m
cetum pſbyterorꝝ. Item eu
genius papa. Secundũ ety
mologiam nomis ſolitariã vi-
tam dicat monachus.

Placuit cõmuni nr̃o ꝯſilio
ut nullus monachorꝝ p lu
cro terreno de mõſterio exi-
re nefandiſſimo auſu preſu-
mat: neqꝫ pñiam dare neqꝫ fi-
lium de baptiſmo accipe: ne-
qꝫ baptizare neqꝫ infirmũ vi-
ſitare neqꝫ mortuum ſepelire
neqꝫ ad eccleſiam ſecularem
trãſire neqꝫ de qualibuſcũqꝫ
negocijs ſeſe implicare. Sit
clauſtro ſuo ꝯtentus: q᷑ ſicut
piſcis ſine aqua carꝫ vita: ita
ſine monaſterio monachus.
Sedeat itaqꝫ ſolitari⁹ ⁊ tace
at: q᷑ mũdo mortu⁹ ẽ: deo aũt vi
uit. Agnoſcat nomẽ ſuũ. Mo
nos.n. grece: latine eſt vnus:
achos grece: latine ẽ triſtis.
vñ dr̃ mõch⁹.i. vn⁹ triſtis. Se
dat g° triſtis ⁊ officiõ ſuo uacꝫ
Itẽ paſcal'.ij. victori bonoñ.
epo. Abſqꝫ epõrꝝ ꝯſẽſu epa-
lia iura monachi nõ vſurpẽt.

Peruẽit ad nos: vñ ualde
miramur. ꝙ qdã mõchi et
abbates in pochia vr̃a ꝯ ſcõ
rũ decreta epalia iura ⁊ offi-
cia ſibi arragãter vẽdicãt: vꝫ

ſunt plati monachorꝝ planũ eſt. o ¶ Senatũ
Sꝫ ſi caplm dr̃ ſenat⁹: ⁊ ſenat⁹ r̃ſtituit hominẽ fame
vt.ff. de poſtulã.l.i.§.de q̃.ergo ⁊ caplm.nam ⁊ cã-
pitulũ qñqꝫ diſpẽſat: vt ex̃ de ſi. ex inſinuatõe: ⁊ ar.
ex̃.ꝺ pbẽ.cũ ñ ignores. Jt ĩ hoc ꝯpat caplm ſenatui
nã ſic a ſnia ſenat⁹ ñ appellat: vt.ff. a q.ap. nõ li.l.i.
nec a capitulo: ut ex̃ de his q̃ ſi.a maio. par.c. cũ in
cũctis. vñ dico ꝙ caplꝫ eligẽdo idignũ diſpenſat cũ

ipo.niſi ſit tal' diſpẽſatio q̃ ꝓhibita ſit ei quẽadmodũ dico
¶ i epo.
b ¶ Neqꝫ filiũ.ñ ẽ licitũ ſibi facẽ ꝯmatres: ut.xviij.q.ij.pueñit
c ¶ Negocijs.niſi iubea
tur.ĩ.e.q uere.
d ¶ Mortuus.h vides:
ꝙ ĩgreſſus religionis e
qperat mõti nãli.vñ qd
iuris ẽ circa donatõem
vl' dotes pp nuptias: in
morte nãli: idẽ ẽ in hac
morte.i.ĩ ĩgreſſu religi
onis: vt.C.ꝺ epi.⁊ cle.l.
vlt.⁊ ſic donatio cã mor
tis firmat morte nãli: ſi
milit̃ ⁊ mõte ciuili: ut.C
ꝺ do.int̃ vir.⁊ vxo. res
vxoris.io.⁊ hoc teneas
p regula: ꝙ ĩ ſol' illis ca
ſib⁹ ciuil' mors eqperat
morti nãli: vbi hoc ĩ iur
cautũ iueniẽ.b.
e ¶ Peruenit.iura. er-
go abbates nõ de
bẽt exercẽ epalia iura
nec de cãis mr̃imoniali
b⁹ cognoſcẽ: vt ex̃ ꝺ ex
ceſ.pla.accedẽtib⁹. niſi
epalia iura pſcripſerit:
vt ex̃ ꝺ pſcrip. auditis.
f ¶ Uel aplice.ar.ꝯ.ex̃
de ꝯfir.vti.vl' inuti.por
recta.ſꝫ dic ꝙ nõ pñt cõ
firmari quo ad hoc qn
poſſint remoueri cum
opus fuerit.
g ¶ In calcedoñẽſi.ĩ.e.
q vere. h ¶ Et ſub ana
themaſis inſligendi.
i ¶ Interdicim⁹.publi
cas pnias.hoc enĩ
ad epos ptinet: vt.l.di.
in capite.
k ¶ Et miſſas.q̃s nec alij
debẽt ĩ monaſterijs pu
blice cantare pplo: niſi
fuerit iuitati: vt.xviij.q
ij.dudũ.⁊.c.luminoſo.
⁊ c.abbate.
l ¶ Ab epis.ſꝫ cũ h°.c.loq
r de ñ hñtib⁹ pplm: q̃re
r cipiũt oleũ vl' chriſma
cũ pplm ñ hẽant. R° ad

Placuit. h loqr̃ de monachis nõ ha
bẽtib⁹ populum.

pñiã dare: ⁊ r̃miſſionẽ pctõꝝ
recõciliationẽ penitẽtiũ deci
mas ⁊ eccl'ias: cũ abſqꝫ ꝓprij
epi lña ul' aplice ſedis auctẽ
hoc nallaten⁹ pſumẽ debeãt:
ſic in chalcedoñẽſi ꝯci. de h⁹
mõi ſcis prib⁹ ſtatutũ ẽ: ⁊ ſub
anathẽatis vincl'o mõchis oĩ
bus ꝓhibitũ. Mãdam⁹ itaqꝫ
dilectõi tue: vt eos ꝯpẽſcias: ⁊
ne talia deiceps pſumãt: oĩo
ꝓhibeas. Item calixt⁹ pa-
pa. De eodem.

Interdicim⁹ ẽt abbatib⁹
⁊ mõchis publicas pñias
dare ĩfirmos viſitare ⁊ vnctõ
nes facẽ ⁊ miſſas publicas cã
tare. Criſma ⁊ oleũ ꝯſecratõ
neſqꝫ altariũ ordiatões cl'ico
rũ ab epis accipiãt: in quorũ
pochijs manẽt. Itẽ alexã.ij
Mõchi int̃ clauſtra morãtes
cl'icorꝝ officia exteri⁹ ñ miſtrãt

Iuxta chalcedonenſis te
norem optimi ꝯcilij mona
chis q̃ſuis religioſis ad nor-
mã ſãcti bñdicti intra clauſtꝝ
morari pcipimus. Vicos ca-
ſtella ciuitates pagrare ꝓhi-
bemus: ⁊ a populorꝝ pdicatõ
ne oĩno ceſſare cẽſuimus: niſi
forte qs de ſue aĩe ſalute ſo
licitus: vt eorꝝ hitũ aſſumat:
eos intra clauſtꝝ ꝯſulẽ nolue
rit. Itẽ ex ꝯci. chalcedonẽ
ſi. Mõchi qui ſunt in ciuita
tibus: epo debẽt eẽ ſubiecti.

Qui vere pureqꝫ ſolitariã
eligũt vitã: digni ſũt ꝯuẽi
ẽti honore. Eos vo q p ſingu
las ciuitates ſeu poſſeſſiones
ĩ mõſterijs ſũt: placꝫ nob epo
eẽ ſubiectos ⁊ qeti opaꝫ dare

cantelã: ne aliquẽ ibi ñ babtizatũ ꝯtĩgat mori
m ¶ Oleum.infirmorum vel cathecuminorum.
n ¶ Iuxta.
a ¶ Qui uere ſolitariã.i.heremitã vitã. b ¶ Eos q lꝫ di-
gni ſint honore. c ¶ Eos vo.i.tñ. Ex adv'ſatõe iſta
videt: ꝙ hẽmite ñ ſubſũt epis qꝺ qdã ꝯcedũt: q᷑ ſtlo iſte
q̃ nõ hñt regẽ. Sꝫ nos ꝯ: vt.xciij.di.nulla rõe.xi.q.iij.ſi aũt

Hic ēt nota q̄ heremi/
ta pōt uocari ad p̄la/
turā: ut ex̄ ð elec. cū ad
monasteriū. qualē autē
uitā hr̄e debeāt nō re
peri: tñ priuilegiū cleri
cor̄ hñt: ut h̄ apparet.
Sed si queras quō he/
remita possit eligi ad p̄
laturā: cū de magis stri
cta ad min⁹ strictā uitā
nō ē licitū trāsire. xix. q
i. c. vno. Respōdeo uita
monachor̄ ē magis stri
cta quo ad hoc: q: renū
ciat ꝓprijs ⁊ ponit ho/
minē supra se. sed here/
mita ñ renūciat ꝓprijs
ut. xix. q. iij. §. ecōtra.

c ¶ Ieiunia. sed quid si
prius tenebaṫ aliqs ali
quos dies ieiunare: nū
quid nihilominus mo/
nachus factus tenetur
eos ieiunare: ar. q̄ non
xxxiij. q. v. noluit.

d ¶ Curā. xviij. q. ij. mo
nasteria. ⁊. c. abbates.
⁊. c. cognouimus.

e His ita. nicene. s̄. e.
c. i.

f Sapit⁹. missas. pu
blicas. sed nonne
hoc licite ꝓhibuit: ut. s̄.
c. interdiximus: sed dic
q̄ loquiṫ h̄ de monaste/
rio habēte populū.

g ¶ Suspēdi. i. abstine/
re. io.

h Admonē. ne pie. se
cus si sunt iniuste
xvij. q. iiij. quicūqꝫ. ff. de
reli. siquis. §. hec actio.
xij. q. ult. quia. ff. de cō/
di. insti. quidā. imo ad
epm̄ spectat exequi uo
lūtates defunctor̄: ut
ex̄ de testa. si heres.

i Onsideratio.

k Ubicunqꝫ. legiṫ. s̄.
xiij. q. ij. ubicūqꝫ.

l ¶ Improbitatē. immo
q: nō hñt populū.

m Uidā monachi.
epo. pōt ergo e/
piscopus monacho p̄ci
pere ⁊ iniungere ei ali
quā legatiōez: ut. s̄. c. q
ve. similiter abbas: ut. ī
c. monachi.

atqꝫ obseruare ieiunia et ora
tiones in locis qbus semel se
deo deuouerint p̄manentes:
⁊ neqꝫ cōicare eccl'asticas ne
qꝫ secl'ares aliquas attracta
re actiones relinquentes ꝓ/
pria monasteria: nisi forte iu/
beātur ꝓpter vrgētes neces/
sitates ab ipius ciuitatis epo
⁊ neminē seruor̄ suscipi ī mo/
nasteriū: ut sit cum eis mona/
chus: nisi cum dñi ꝓprij licen
tia. Pretereuntem uero hec
decreuimus extra cōionē eē:
ne nomen dñi blasphemeter.
Conuenit ergo ciuitatis epo
curā ⁊ solicitudinē necīariā
monasterijs exhibere. His
ita rñdetur: Auctoritas illa
nicene synodi ꝓhibet mona/
chos de monasterijs exire: et
p̄ capellas sepulturas mortu
orū celebrare: ꝯfluere uideli
cet more clericor̄ ad cuiusli/
bet exeqas celebrādas. Ce
terum si apud monasteriū ali
quis semetipm̄ tumulari vo/
luerit: nō est ꝓhibēdus. Unū
gregorius scribit ioanni epo
de urbe ueteri. Misse cele
brari mortui sepeliri in mona
sterio non ꝓhibentur.

Agapitus abbas monaste
rij sancti gregorij insinua/
uit nobis plurima se a vestra
sanctitate grauamina sustine
re: q̄ in eodē monasterio mis
sas ꝓhibeas celebrari: mor/
tuos etiā interdicas sepeliri.
a qua inhūmanitate vos hor
tamur suspendi: ⁊ sepeliri ibi
dē mortuos: missas celebrari
nulla ulterius habita ꝯtradi
ctione p̄mittas. Idem caro/
litano epo venerio. Nō sūt
cessāde pie volūtates defun
ctorum.

Admonere te volumus: ne
pie defunctor̄ volūtates
tua qō absit remissione cassē
tur. Item gelasius. Testa
toris arbitriū seruari oportꝫ.

Onsideratio ecclesiastice
vtilitatis hoc postulat: ex
iusta dispositione testatoris
seruandū arbitriū esse. Itē
ex ꝯcilio triburiēsi. De eodē

Ubicunqꝫ facultates rerū
⁊ oportunitas tp̄m suppe
tit ⁊c̄. sicut in eodem. c. supra
legitur in causa eor̄ q de dio
cesi ad diocesim transierunt.
Ecce his auctoritatibus pa/
tet: q̄ siquis apd̄ monasteriū
sepulturā sibi eligere volue/
rit: libere a monachis pōt se/
peliri. Unū liquido colligitur
ꝓhibitionē illam nicene syno
di ꝓpter improbitatez circu/
uagātiū esse factam. Unde
in chalcedonensi ꝯcilio legiṫ.
Monachi q sine licētia epi/
scopi vagātur: ad ꝓpria loca
redire cogantur.

Quidaz monachi nihil ha
bentes sibi iniunctū a ꝓ/
prio epo: interdum vero etiā
illi qui ab eo fuerāt excōica
ti: veniūt ad ciuitatē ꝯstanti/
nopolitanā: ⁊ in ea p̄turbatio
nes tranquillitati eccl'iastice
inferunt: ⁊ diuersorū domos
corrumpūt. Statuit igitur sā/
cta synodus hos primū com/
moneri: vt exeant a regia ci/
uitate: demū eos inuitos deij/
ci ac inde p̄ defensorē cōpel/
li: ut ad sua loca perueniant.
Itē pelagi⁹ papa paulino soli
tario. Mōchi circūuagātes
p̄ defēsores sunt cōpellendi.

Probinum samarie ⁊ mili
anum atqꝫ ꝓbinianum uel
alios psendo monachos ioā
ni defensori p̄cipimus: ut eos
debeat detinere: quatenus si
quā desiderant sue cōtentio/
nis rōnez cognoscere: ad nos
ut informētur debeāt exhibe
ri. Certe si sola abstinatione
ab ecclesiastico corpe sūt scissi
in reatina sicut petisti insula
ut exulent: p̄dicto defensori
duximus iniungendū. Itez
leo papa. Null⁹ mōch⁹ p̄ter
dñi sacdotes audeat p̄dicare

Dijcimus illud etiam: qō
nobis ꝓpter improbitatē

n ¶ Excōicati. er
go monachi pñt
excōicari ab epo
ut. xviij. q. ij. ab/
bates. ⁊ ab alijs
prelatis: ut. s̄. e.
alia.

o ¶ Inuitos. per
brachiū seculare
ē iobediēs corri/
gēdus: ut. s̄. di.
xvij. nō licuit. et
xi. q. i. petim⁹.

p ¶ Ut ad lo casu
a redeāt. uel ī exi
lium mittanṫ: ut
ī. c. primo.

q ¶ Ad loca. hoc
ē regulare: ut sēp
primo coganṫ re
dire ad monaste
riū suū: ut. xxvij.
q. i. nec aliqua in
fi. ⁊. c. īpudicos
⁊. c. p̄uenit. nisi se
pius delinquat:
uel primū mona
sterium sit nimis
dissolutuz: ut. xx
vij. q. i. siqua. ⁊.
c. sigs rapuerit.

a Probinū. de
tinere. nec
talis detētor īci/
dit in canonē: ex̄
de sentē. excō. ut
fame.

b ¶ Ad nos. nam
cū de fide dubi/
taṫ: romana ec/
clesia est cōsulen
da: ut. xxiij. q. v.
de liguri b⁹.

c ¶ Insula. nō pe
nam canonicam
esse exiliuz. l. di.
accedens. ⁊ dixi
iij. q. iiij. hi q epi/
scopos. io.

d Dijcim⁹. sa
cerdotes.
uel p̄ licētiā sacer
dotū. nec obstat
xxv. di. p̄lectis. v
bi dr̄ q̄ diaconus
pōt p̄dicare: sic
xcij. di. in sancta.
vl' ibi p̄dicare po
niṫ p̄ legere. sicr
laici p̄dicāt ⁊ mu
lieres de licentia

quorundã monachoꝝ religionis vestre verbis mandatis p vicarios vestros hoc spãliter statuẽtes: ut preter dñi sacerdotes nullus audeat p̃dicare siue mõachus siue laicus ille sit: qui cuiuscũqꝫ sciẽtie noĩe glorietur. Ecce in hoc.c. et vitiũ est expressũ: ꝛ generali ꝯstitutõne euacuatũ. Nõ uero pñiam dare ꝓhibent: inde ẽ ꝙ nulli sacerdotũ licet alterius parochianũ ligare ul' soluere. Monachi aũt ꝛ si in de dicatione sui p̃sbyteratus: sicut ꝛ ceteri sacerdotes baptizandi p̃dicandi pñiam dandi peccata remittẽdi bñficijs ecclesiasticis ꝑfruẽdi rite potestatẽ accipiunt: ut ampli⁹ ꝛ ꝑfectius agant ea q̃ sacerdotalis officij esse sanctoꝝ patrũ ꝯstitutionibus cõprobant: tamen executionẽ sue ptãtis non habẽt: nisi a populo fuerint electi ab ep̃o cum cõsensu abbatis ordinati. Ecclẽiasticas ꝟo atqꝫ seculares actõnes attractare ꝓhibentur: ut non p̃sumant sibi patrocinia causaruꝫ nisi ab ep̃o cõmoniti fuerint. nec secularibus causis occupẽtur: ut resideãt cognitores dirimendaꝝ litium. Unñ pelegius scribit antonine patricie ꝛ decie. Monachus defensor fieri non debet.

De presentiũ portitore: ꝙ defẽsor factus nõ ẽ: nulla vobis animi molestia sit: quia satis ualde amarissimũ habeo de isto ꝓposito ad aliud officiuꝫ homines deduci: in quo nullo modo que a monachis deo ꝓmissa sunt valeãt adimpleri. oĩmoda enim ẽ illius habitus ꝛ istius officij diuersitas illic enim quies oratio labor manũ. at hic causaꝝ cognitio ꝯuentiones actus publica litigia ꝛ quecũqꝫ vel ecclesiastica instituta uel supplicãtiũ necessitas poscit. faciat autẽ ꝛ deus: ut tales sint hi uel qui a nobis in isto habitu nutriũtur uel in manasterijs crescũt ut ꝓuecta etate ꝛ vita ꝓbata nõ ad litigioꝝ officia sꝫ ad sacerdotiuꝫ valeant ꝓmoueri. Gelasius tñ sicut in tractatu de ꝓmotionibus clericoꝝ inuenitur in capitulo illo: Monachus nouitius ꝛc̃. permittit illos ex dispẽsatione fieri defensores. Nõ vero sacerdotaliũ officioꝝ potestatem habeãt: testat̃ ambrosius dicẽs. Clericorum officia celebrare monachi presbyteri nõ ꝓhibentur.

Doctos aut ꝓbos monachos p̃sbyteri honore dedicatos p̃dicare baptizare penitentiaꝫ dare debita miseris relaxare decimaꝝ primitiarũ oblationẽ viuoꝝ ꝛ mortuoruꝫ portione iusta ꝑfrui debere moderata dispẽsatione cõmẽdamus: ut iuxta apostolum: de altario cui seruiũt viuentes p obsequiũ dominice plebis panem et vinũ ĩmaculata benedictione transformẽt in corpus ꝛ sanguinẽ dñi nostri iesu xp̃i. Item innocentius papa. Beneficijs ecclesiasticis monachus presbyter libere perfruatur.

Si monachus ad clericatũ ꝓmoueatur: beneficia p̃stẽtur ei pleniter ꝛ annone et decime donẽtur absqꝫ vlla dilatione ꝛ minoratione: ut q̃nto melius possit iuxta possibilitatẽ quando necessitas extiterit: ad opa ecclesiastica et ipam restaurãdam ecclesiam adiutoriũ faciat. Item gregorius. De eodem.

sacerdotis: vt.s̃.di.xxiij.mulier in fi. Sed nunquid subdiaconus põt predicare? ita: quia prelatõem et ꝛ curã aĩaꝝ habere põt: vt ex̃ de eta. ꝛ quali. preterea. predicat ergo rõne prelatõis: sed non ordinis: q: locuꝫ sacerdotis obtiet vt.xciij di. precipimus. Templarij aut ẽt hospitalarij ideo predicant: q: habent de hoc priuilegiũ. Sed qd si aliqui sunt falsi predicatores ꝛ aliqua lucrentur: nũquid restituẽt illi ecclesie? videt̃ ꝙ nõ: quia nõ refert quis vel qualiter predicet: sꝫ que predicet.xix dist. sm̃. ꝛ ap̃lus dicit in epistola ad philippẽses: siue per veritateꝫ siue per falsitateꝫ christus annũcietur: ĩ hoc gaudeo ꝛ gaudebo. Dic, ꝙ ap̃lus gaudebat de conuersis non de predicantibus. Ar. tamen ꝙ ecclesie acquiritur. ff. de inoff. testa. l. posthum⁹ §. siquis. vbi dicitur ꝙ si extrane⁹ expugnauit testamentũ: hoc ei nõ ꝓdest. sed legitimis. io.

e Ecce. parochianum. j. de penit. di. vi. placuit.

f De pñtium. defensor. i. iudex vel aduocatus vel ꝓcurator negocioꝝ seculariũ: sic. i. q. iij. saluator. ꝛ ex̃ ne cle. vel mo. sed nec. ñ põt ergo sine superioris licentia esse vel iudex vel aduocat⁹ vel arbiter: sed abbas põt hoc facẽ sine licẽtia alicuius. nã abbas monachos hꝫ in ptãte: ut. xij. q. ij. nõ dicatis. vñ ipse non est sub ptãte alicuius. ff. de adult. sic eueniet. ꝛ ꝙ possit abbas esse ꝓcurator: habes ex̃ de cen. sopite. ex̃ de trãsact. cõtigit. seculares ergo causas etiã iubẽtib⁹ ep̃is nõ pñt agẽ: ut hic. ꝛ ex̃ ne cle. vel mo. relatũ nisi miserabiliũ ꝑsonarũ: vt. lxxxvi. di. c. vlt. Iteꝫ nec syndic⁹ põt ꝯstitui ĩ ꝓpria ecclesia: vt ex̃ de syn. sicut. nec ꝓcurator: vt ĩ auc. de sanctis. ep̃is §. aliũ. si ali⁹ nõ sit eque idone⁹: tũc põt de lĩia abbatis: vt ex̃ de testi. insuper. ꝛ. j. c. monachi iudex tñ cõstituit̃ monachus a superiore: ut ex̃ de priuil. cum olim. Et nota ꝙ si quã causaꝫ mouẽt monachi: p̃sumitur semper ꝙ bono zelo cã moueant: vt extra d̃ no. op. nũ. cuꝫ ex iniuncto. io.

g Gelasius. defensores s̃. di. lxxvij. c. vlt. cõtra vile est illud cõtrarium: q: ibi defẽsor ponitur ꝓ hostiario: ꝛ ideo magister illud voluit soluẽ.

h Doctos.

i Si monach⁹. mino ratiõe. simile. i. q. iij. c. vlt. ꝛ est ar. ex quo quis est electus canonicus: statim habebit fructus prebende plene vt alij: ex̃ de preben. relatuꝫ. fallit hoc extra ut ec. bene. vt nostrum in in fi. ꝛ de insti. cum venisset in fi.

k Restaurandaꝫ. ar. ꝙ habẽs ecclesiam debet reparare eam: vt ex̃ de ec. edi. de his. ꝛ. c. vlt. hoc verum est si habet tertiam quam debetur fabrice: vt. x. q. i. decreuimus. ꝛ. q. iij. vnio. io.

552

Moderamine.pro prioꝝ.ar.ꝙ ð bonis eccliaꝝ possum⁹ lubuenire ꝯsanguineis: ut lxxxvi.di.nō satis.ſꝫ primos ħ appellat fideles
m Sibi vēdicēt.cū ergo ecclia possit uēdicarē decimas: ptꝫ ꝙ dñium decimaꝝ ē penes ecclesiam: lꝫ decima nōdū sit tradita ei. decime.n.sūt dei: ut.ī.e.reuertimini. vñ ēt quēlibet possessorē ecclia ꝯuenit sup decimis: ut.ī.e.decīe.hoc n.ē puilegiū eccle ꝙ re nōdū tradita facta est dña rei: ut eꝝ de ꝯsue.c.ij.in fi.C.de sa.sanc.ec. ut int diuinū.qdā tñ dicūt ꝙ ecclia ñ possit uēdicare decimam: nisi segregata sit: qꝛ q rē uēdicat specificare eā debꝫ ut eꝝ de ap. significantib⁹.ſꝫ hoc nihil ē: qꝛ incertā ptē possū uēdicarē: ut ff.de rei vē. q̄ de tota.ꝛ l.ex diuerso.ꝛ.l.ult.sed adhuc alia rōe videꝛ ꝙ ecclia nō pōt decimam uēdicare: qꝛ nisi decima sit segregata ab alijs bonis nō desinit esse prioris dñi.ff. de postli.l.ij.§.ult.sed illud ē qñ decima debeꝛ ex uoto: aliŏ qñ ex iuꝛ.dicas ergo ꝙ lꝫ decima nōdum sit segregata: ꝙ tñ ē ecclie. uel dicas ꝙ totuꝫ illud frumētū ē cōe: quia cuꝫ frumētū volūtate dñoꝝ cōmisceꝛ: fit cōe ꝛ qðlibet granū fit cōe: ut tūc daꝛ actio cōi diuidūdo ūt diuidaꝛ.sed si sine volūtate dñoꝝ ē ꝯmixtū: tūc nō fit cōe: sed uēdicare pōt uterqꝫ ptē suā ff.de rei uē.si frumētuꝫ. ꝛ insti.de re.di.§.si duorū.ſꝫ nec illud uidetur posse stare: qꝛ cū semen nō fuit cōe ergo nec frumētū. vl' dicaꝛ ꝙ decie petanꝛ p actōem ꝯfessoriā: qꝛ ius prestādi decimā ē seruit⁹ q̄dā. vl' uerī⁹ dicas: ꝙ petūꝛ ꝯdi

Moderamie aplice auctoritatis decernim⁹: ut monachi si presbyterij honore ð dicati sunt cū ligandi soluendiqꝫ potestate decimarū primitiarum oblationū donationum: que fiunt pro viuis et ꝓ defunctis portionē iuxta canonem ad suam ꝓximiorumqꝫ utilitatem merito pfectioris iusticie non minus q̄ꝫ ceteri sacerdotes laudabiliter sibi vendicent. I dem.

Clericorum officia monachi presbyteri libere administrent.

Ex auctoritate huius decreti quod apostolico moderamine ꝛ pietatis officio a nobis est cōstitutum: sacerdotibus monachis apostoloꝝ figuram tenentibus licet predicare baptizare cōmunionē dare pro peccatoribus orare penitētiaꝫ imponere atqꝫ peccata soluere. I tē ex decreto bonifacij pape.

Monachi presbyterij honore decorati potestatem habent ligandi ꝛ soluendi.

Sunt tamen nonnulli nullo dogmate fulti audacissime quidem zelo magis amaritudinis q̄ꝫ dilectionis inflammati asserentes monachos q mundo mortui sunt et deo viuūt: sacerdotalis officij potētia indignos neqꝫ penitētiam neqꝫ xpianitatem largiri neqꝫ absoluere posse per sacerdotalis officij diuinitus sibi iniūctam potestatem. sed omino labūtur. neqꝫ enim beatus benedictus monachoꝝ preceptor almificus huius rei aliquo modo fuit interdictor: ſꝫ eos secularium negociorum edixit expertes fore tantum modo: quod quidem apostolicis documentis et omnium sanctorum patrū institutis nō solum monachis sed etiā canonicis magnopere imperaꝛ. nemo enim militans deo implicat se negocijs secularib⁹. Tantoꝝ igitur patrum institutis exemplis: quibus periculosissimū est refragari: credim⁹ a sacerdotibus monachis ligandi soluendiqꝫ officium ðo operante digne administrari: si eos digne cōtigerit hoc ministerio sublimari. Decertantes igitur monastice ꝓfessionis presbyteros sacerdotalis potentie arcere officio omnimodo ꝑcipimus: ut ab huiuscemodi ausibus reprimantur in posterum: quia quāto qsqꝫ est celsior: tāto ꝛ illis erit potentior. H is omībus auctoritatibus perspicue monstratur: monachos posse penitentiam dare baptizare ꝛ cetera sacerdotalia officia licite administrare. Qð vero populi electione episcopoꝝ institutione ꝛ abbatis consensu potestatem suam exequi valeāt hieronymi gelasij et gregorij auctoritate probatur. Ait.n. hieronymus ad rusticum monachum.

Digne in monasterio viuens per populi electō nem ad clericatum poterit ꝓmoueri.

Sic viue in monasterio: ut clericus eē merearis. mul to tempore disce que postmodū doceas: ꝛ inter bonos semper sectare meliores. Qð si populus vel episcopus te in clerum elegerit: age ea que clerici sūt. I dem ad eundē

In ordine clericatus promoueri monachi possunt.

Si clericatus titillat desiderium: discas quod possis docere: ꝛ rationabilē deo offeras hostiam: ne sis miles prusqꝫ tiro: ne prius magister sis q̄ꝫ discipulus. Non est humilitatis mee neqꝫ mēsure iudicare de ceteris ꝛ de ministris ecclesiarum sinistꝛ quippiā dicere. habeāt illi ordinē suum ꝛ gradum. quem si tenueris: quomodo tibi in eo viuendū sit: editus ad nepotia

tōe ex canone vl' iudicis officio.

n Ex auctoritate.aploꝝ i.lxxij. discipuloꝝū .xxi.di.ī nouo epi.n.tenēt locuꝫ ipsoꝝ.lxviii.dist. quoꝝ uices.vl' ꝓpter quo ad ꝓprioꝝū renūciatōeꝫ

o Sunt nōnulli.bñdictus ar.ꝙ oīa q̄ nō ꝓhibuit bñdictus: sunt cōcessa monachis. sic.xxviij q.i.iam nūc.xxx. q.iij.illud.

a Canonicis.regularib⁹.immo ī oib⁹: ut videtur ar. lxxxviij. di.c. i.ꝛ etiā p totum. xi.q.i.te quidem xiiij.q.iiij.c.ij. et xv. q.ij.c.i. xxiij. q.ult.his a qbus eꝛ de postulā.clerici.eꝛ ne cle.vel mo.multa.

b Sic viue ī monasterio. mlto.i.usqꝫ ad ðcrepitam etatem: ut xxviij.di.nullus. vl' multo.i.p quīquēniū: ut in ꝓemio.ff.de scpa.l. i.§.qð dictū. Vl' triēniū.C.ð fidei cō.l.i. Vel p biēniū: ut insti.de literaꝝ ob. Ar.ħ ꝯ momentaneos magistros.lix.di. si officia. qꝛ ñ mediocriꝛ errat: qui min⁹ bonū pfert ꝛc.ꝛ.ī. de cō.di. v.nō mediocriꝛ. ꝛ ar.ꝙ poti⁹ seniores magistri sūt audiendi: ut .xx. di. de qb⁹. ar.ꝯ ff.de edi. edic.p cipiūt.

c Si clericatus titillat.i.ðlectat.

d Humilitatis. i.puitatis.

c Cõtuberniũ. ex ꝺ ſta.mo.monachi.ꝛ.xx.q.ult.c.ulti. f Cõtuberniũ.ar.ꝙ plus ualet vita cõis ꝗ̃ vita heremitica:vñ ab heremitica vita licite trãſitur ad monachatũ:ut dixi.ſ̃.c.q uere.ſ₃ a monachali ad hẽmiticã nõ põt niſi ꝺ abbatiſ licẽtia fiat rõe debilitatis:ut.xx.q iiij.monachũ. g Et abſq₃ doctore.ſi .xxxvij.di.relatũ. h Siqs petierit.al's uon poſſ₃:ut.lviij.di.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.j.c.monachi. i Uel ppli.ppli nõ ẽ eligẽ:ſ₃ teſtimoniũ dare electo:ut.xxiiij.di.c.ij.ſed epſ uł archidiacon⁹ uł archipreſbyter eligit ſcḋm ꝯſuetudinẽ₃ loci:ut ex̃ de offi.dele.ſup eo. k Monachos.nec ſaltu.i.ꝑtermiſſis ordinibus:ut.lij.di.ſolicitudo.uel.i.nõ ſeruatis interſtitijs:ut.lxxvi.di.in ſingulis.ſ₃ eſt contra.lxxvij.di.c.ult.ubi dicitur:ꝙ monachuſ omnes ordines ĩfra annũ põt r̃cipere.ſed illud eſt ex diſpẽſatõe.qḋ hic dicit ẽ ius cõmune. l Ad ẽpatus.ut ſi ſit preſbyt̃ poſt x.ãnos põt.ẽpſ fieri:ut.lxxvij.di.ſequẽq₃. m Superius.ſ̃ lxxvij.di.c.i.ij.et iij.io. n Vos autẽ₃.opera.ar.ꝙ ſi cleric⁹ ſcit operas aliquas:illas tenet̃ preſtar̃ eccleſie.extra de poſtu.c.ſi.ſed c⁹ expenſis ꝑſtabit eas? videt̃ ꝙ expenſis eccleſie:ut ar.xij.q.ij.charitatem.maxime ſi nõ habꝫ ꝓpriũ de quo hic loquit̃.ſecus tñ eſt in liberto qui preſtabit operas ꝓprijs ſumptib⁹ patrono ſuo:niſi pauper ſit ut de ope.li.ſuo.hic tñ nõ loquit̃ de talib⁹ operibus:ſ₃ tm̃ de poſtulatõe vel plati one recipiẽda.

num liber te docere poterit. Nũc monachi cunabula moreſq₃ diſcutimus: ꝛ eius monachi qui liberalibus ſtudijs eruditus in adoleſcẽtia iugũ xp̃i collo ſuo impoſuit. Primumq₃ tractandu₃ eſt: vtrum ſolus an cum alijs in monaſterio viuere debeat. Mihi placet vt habeas ſanctoꝝ cõtuberniũ: nec ipẽ te doceas ꝛ abſq₃ decore ingrediaris viã quã nũq₃ ingreſſus es. Itẽ gelaſius papa. In loco quẽ abbas iudicauerit: monach⁹ eligatur: ꝛ ab epiſcopo ſacerdos ordinetur.

Si quis monachus fuerit: qui uenerabilis vite merito ſacerdotio dignus videatur: ꝛ abbas ſub cuius imperio regi xp̃o militat: illum fieri preſbyterũ petierit: ab epiſcopo dꝫ eligi: ꝛ in loco quo iudicauerit ordinari: omnia q̃ ad ſacerdotij officium pertinent: uel populi uel epi electione ꝓuide ac iuſte acturus. Item ſyricius papa. Tempore maturitatis eccl'iaſticis monachi ꝓmoueant̃ ordibus

Monachos quoq₃: quos morum grauitas et vite ac fidei inſtitutio ſancta commẽdat: clericorum officijs aggregari ꝛ optamus ꝛ volum⁹ ita ut qui iuxta tricefimũ annum etatis ſunt digni: in mĩoribus ꝑ gradus ſingulos creſcentes tempore ꝓmoueantur ordinibus: et ſic ad diaconatus vel preſbyterij inſignia mature etatis conſecratione perueniant. nec ſaltu ad epiſcopatus culmen aſcendant: niſi in his eadem que in ſingulis dignitatibus ſuperius prefiximus fuerint tempora cuſtodita. Item auguſtin⁹ ad eudoxiũ. Eccleſiaſtica officia nec auida electione monachi ſuſcipiant: nec blandiẽte deſidia reſpuant.

Vos autem fratres hortamur in domino: ut propoſitum veſtrũ in domino cuſtodiatis: et uſq₃ ad finem vite perſeueretis: ac ſiqua opera veſtra mater eccleſia deſiderauerit: nec electione auida ſuſcipiatis: nec blandiente deſidia reſpuatis: ſed miti corde obtemperetis deo: cũ manſuetudine portantes eu₃ qui nos regit: qui dirigit mites in iudicio: qui docet manſuetos vias ſuas. nec ocium veſtru₃ neceſſitatibus eccleſie preponatis: cui parturienti ſi nulli boni miniſtrare uellent: quomodo naſceremini non inueniretis. Item pelagius papa bono epiſcopo ſauinati.

Gelaſius quendam ruffinũ monachum iubet ſacerdotẽ fieri: ꝛ in quadam baſilica ordinari.

In parochia tua baſilica ſancti laurẽtij. que in poſſeſſione filij et conſiliarij noſtri viri magnifici theodorij fundata eſt: officium preſbyterij deeſſe cognouimus. et quia prefat⁹ filius noſter nobis retulit ſe inueniſſe ruffinum quenda₃ monachũ olim ſibi in vita ꝛ in omnibus comprobatum: ꝛ hũc poſtulat ibi preſbyterum cõſecrari. quod ſubito fieri nos prorogata obſeruantia non acquieuimus. Ideoq₃ dilectio tua his acceptis ſabbato veniẽte faciat eũ diaconũ: ꝛ ſi de⁹ voluerit

Ite₃ ar. ꝙ ſi alicui de eccleſia iniungit̃ aliqua legatio: tenet̃ ea₃ recipere: ut.iij.q.i.nulli. o Suſcipiatis.ſi.viij.q.i.i ſcripturis. p Neceſſitatib⁹.ſ̃.vij.q.i.ſcias. q In parochia.i.poſſeſſione.i.que fuit ei⁹.ſi.xviij.q.ij.abbatem.cum.n.fundata eſt eccleſia nullã hꝫ ꝑtãte₃ ut.x.q.i.nouerint. r Quod ſubito.tẽpor̃ egemus ut aliqḋ maturius agamus.l.di.ponderet. ſ Prorogata.i.dilata t Eum diaconũ.ergo ſubdiaconus erat iſte q fuit electus ad regimẽ parochialis eccl'e.ſubdiaconus.n.ad hoc licite eligit̃:ut extra ꝺ eta.ꝛ quali.preterea.immo etiam ad ẽpatum.ut ex̃ c.ti.a multis. Itẽ aliud notabile ẽ hic: ꝙ ſi ꝑrõ n⁹ ꝑñtat ẽpo monachũ aliquẽ: ꝙ tenet̃ ẽpſ eu₃ inſtituere. ꝛ dicũt qda₃ ꝙ ꝛ tũc tenet̃ ẽpſ eũ recipere: cũ ſubeſt neceſſitas vel utilitas: ut.j.e.cũ ꝓ utilitate.ꝛ.lv.di.priſcis. ꝛ id qḋ legit̃ ex̃ de ſta.mo.monachi.intelligũt ꝙ nõ debẽt ꝑficĩ parochialib⁹ eccl'ijs niſi ſubſit neceſſitas vel utilitas.io. Sed certe idẽ eſt de quolibet alio clerico.b. u Mediana.cũ cantat̃ ſitientes. x Mediana.ſ̃ .lxxvij.di.in ſingulis cõtra.

⁊ vixerimus mediana hebdomada p̄sbyterum faciemus: q̄tenus superueniente pascali festiuitate sacra ministeria i memorata basilica a p̄sona competēti valeāt adipleri. Itē gregorius in registro. **Qui d̄ clerico monachus efficitur ꝓprio episcopo ōdināte: eps poterit eligi ⁊ consecrari.**

Si quem a clericatu in monasticaꝫ contigerit venire ꝯuersationē: si talis vite monachus fuerit: ut eps cui ante militauerat: eū dignum sacerdotio p̄uideat in loco quo indicauerit: eligi poterit ⁊ ordinari. Item ex ꝯcilio agathensi. **Sine testimonio abbatis ad clericatus officium monachi nō eligantur.**

Monachi uagātes ad officiū clericatus nisi eis testimoniū abbas suus dederit: nec in parochijs nec in ciuitatibus ordinētur. Si.n. necesse fuerit clericū de monachis ordinari: cū ꝯsensu ⁊ voluntate abbatis p̄sumat eps. Itē ex ꝯcilio hilerdensi. **Cū abbatis volūtate monachi ordinētur: quos ꝓ vtilitate eccl'e eps ordinare voluerit.**

Quos ꝓ vtilitate eccl'e aliquos monachoꝝ in clericatus officio eps ꝓbauerit ꝓmouēdos: cum abbatis volūtate debent ordinari. Ea vo que in iure monasterij de facultatibus offerūtur: in nullo diocesana lege ab epis cōtingātur. Item ex ꝯcilio terragonensi. **Sine abbatis imperio ad clericatus officium monachi non eligantur.**

Monachi a monasterio foras egrediētes: ne aliqd̄ ministeriū ecclesiasticū presumāt agere ꝓhibemus nisi forte cū abbatis imperio. similit̄ ut nullus eoꝝ id ē monachorū forensis negocij susceptor uel executor existat: nisi id qd̄ monasterij exposcit vtilitas: abbate nihilominus sibi imperante. Item aug. ad aurelianū. **Ad clericatus militiaꝫ non eligantur desertores monasteriorum.**

Legi epistolā benignitatis tue de donato ⁊ fratre ei⁹ et quid rñderem diu fluctuaui. sed tamē etiam atq; etiam cogitanti quid sit vtile saluti eoꝝ: quibus nutriēdis in xp̄o seruimus: nihil mihi aliud occurrere potuit: nisi ñ esse viā dādam seruis dñi: ut se facili⁹ putent eligi ad aliqd melius: si facti fuerint deteriores. etenim ip̄is facilior lapsus ⁊ ordini clericoꝝ fit indignissima iniuria si desertores monasterioꝝ ad militiā clericatus eligātur: cū ex his qui in monasterio p̄manent: non tñ nisi ꝓbatiores atq; meliores in clerū assumere soleamus: nisi forte sicut vulgares dicūt: mal⁹ chorau lia bonus symphoniacus ē. ita ip̄i vulgares de nobis iocabūtur dicentes: malus monachus bonus cl'icus ē. Nimis dolendū est si ad tā ruinosaꝫ sup̄biam monachos subegerimus: ⁊ tam graui cōtumelia clericos dignos putamus in quoꝝ numero sumus: cum aliqñ bonus etiā mōch⁹ vix bonū clericū faciat: si ad sit ei sufficiens ꝯtinentia: ⁊ tñ desit instructō necessaria aut p̄sone regl'aris itegritas. Sꝫ de istis credo q̄ arbitrata sit beatitudo tua: q̄ nr̄a voluntate vt suis potius conregionalibus vtiles essent: de monasterio recessissent. sꝫ falsuꝫ ē. sponte abierunt: spōte deseruerūt: nobis q̄ꝫtū potuim⁹

y Faciem⁹.ꝑ aliū.quē.n.papa in diaconū ordinat: āmō ñ pōt recedere ab ipso: ut.i.q.i.filiū.

a Si quē in monasticaꝫ.s̄.vij.q.i. hoc nequaq̄ꝫ ꝯ.sed ille ad p̄niaꝫ descēdit. hic meritū augere ꝓposuit. qd̄ vbi nō exprimit̄: ex varietate p̄sumit̄ administrationū relictaꝝ. ⁊ hoc bene distinguit̄: ex̄ de renū. post trāslatōem.

b Monachi. ad officium. officiādo ecclesiā: sꝫ priuatiꝫ possūt celebrare.

c Nec in ciuitatib⁹. nō est dubiū qn a clericatu trāseat ad monachaleꝫ vitā: q: districtior ē vita monachoꝝ q̄ꝫ clericoꝝ sed mirū ē qūo ad clericalē vitā p̄mittit̄ trāsiri a monachali vita: ut h̄ ⁊ ī p̄cedēti.c. ⁊.lviij.di.c.i. ⁊.ij. cum de magis districta vita ad min⁹ districtā vitā transire non licet: vt.xciij.di.legim⁹ in fi. Rñdeo ad p̄laturā iō trāsit ex dispēsatōe: ut prosit: ⁊ tūc votū nō frāgit: q: istud i melius ꝯmutat̄. melior ē.n. publica vtilitas q̄ꝫ priuata s̄.e. nos aūt. qui aūt sic trāsit. ut p̄sit peccat mōtalit̄. votū.n. frāgit.

d Cōsensu. hoc est.s̄.lviij.di.c.i. ⁊.ij.

e Quum ꝓ vtilitate vl' ꝓ necessitate.s̄.c. ꝓximo. ⁊.lv.di. priscis sed.s̄.e.c.i. i parochia i distincte loquit̄.

f Cū abbatis. videtur ergo q̄ ep̄us inuito abbate nō possit monachū p̄ficere ecclesie alicui vl' facē ip̄m clericū suū: ut hic. ⁊.s̄.c. ꝓximo ⁊.lviij.di.c.i. ⁊.ij. sed ꝯ.s̄.e. q vere. ⁊.ij.q.vij. cum pastoris.

g Diocesana. i. nec terciā nec quartaꝫ dabunt ep̄o. sed de hoc notatuꝫ ē.x.q.i. in sūma.

h Monachi. eccl'iasticum. officiādo ecclesiā: sed priuatiꝫ possunt celebrare.

i Vtilitas. ergo lꝫ aliqd bonū ⁊ vtile sit: non tñ ē agēdū: nisi eo mō quo fieri dꝫ: ut.xi.q.iij. quid ergo.xij.q.ij. quattuor. ⁊.ī. de cō.di.v. nō oportet. ⁊.ff. de re militari.l.iij.§. in bello.

k Abbate. pōt ergo monach⁹ eē ꝓcurator eccl'ie siue de licētia sui abbatis ⁊ etiā aliorū.s̄.c. q vere. ⁊ lxxxvi.di. p̄uenit ⁊ dixi.s̄.c. p̄senti um. v idet̄ ēt q̄ sine mādato: ut.C. de ꝓcu. exigendi sicut miles ꝓcurat cām sui numeri q als ñ pōt eē ꝓcurator: vt.ff.d̄ ꝓcu. filiusfa. sed hec rō nō hꝫ h̄ locū: q: monachus nec cauere pōt d̄ rato nec prestare cautōem iudicatū solui: ad que tenet̄ ꝓcurator q sine mādato interuenit: si tñ gessit utilit̄ ⁊ eccl'ia habet ratū: nō ꝓpt̄ hoc pōt irritari: qd̄ factū ē.C.d̄ ꝓcu.ñ eo min⁹.ar.ꝯ.xcvi.di. bñ i fi.

l Legi. d̄teriores. nam nemo ex d̄licto suo facit ꝯditōeꝫ suaꝫ melioreꝫ: sic.xij.di. nos ꝯsuetudinē.ff. d̄ dona. int̄ vi. ⁊ vx.l.iij.§.i. ⁊ ff. qd̄ vi aut clam seru⁹. sic ex̄ de simo. sicī fi. ⁊ ex̄ de sen.ex. si vere. sic ecōuerso: ex merito nō dꝫ qs ꝯsequi penā: ex̄ de sideiul. p̄uenit. ex̄ de dona. int̄ vi. ⁊ vx. ⁊ si necesse.

m Malus chorau la. q icipit cantū i choro: vl' qui choreas ducit.

n Bonū. i. p̄fcm̄ sunt tñ monachi meliores. i. p̄fectiores cl'icis: ⁊ sic nō obstat cōt̄ xlij.di. q̄ꝫtūlibet.

pro eoꝝ salute retinētibus.

His omibus auctibus monstrāt: ꝙ monachi qui sūt a populo electi: ⁊ ab ipis epis cū ꝯsensu sui abbatis sunt ordinati: legitime ptātem suā exequi valēt. Illud vo gregorij Nemo pōt obsequijs eccliasticis deseruire ⁊c̄. de illis intelligēdam ē: qui in numero cardinaliū vel epoꝝ ordinati monasterij sui dispensationē sibi reseruare ꝯtendūt. Vñ idem gregorius scribit martino epo rauennati. Pro abbatis uel monachi pmotione nullo mō exauctur mōsterio.

Ne p cuiuslibet monachi aut abbatis pmotiōe onꝰ fortasse aliqḋ monasteria sustineāt: studendu est nobis: vt si quispiā mōchoꝝ ex quocunqꝫ monasterio ad clericatus officiū uel sacrū ordinem accesserit: nō ibi aliquā vlteriꝰ habeat potestatē. Itē deꝫ maximiano syracusano epo. Qui ecclesijs quoquo modo militāt: abbates monasterioꝝ esse non possunt.

Presbyterós diaconos ceterosqꝫ cuiuslibet ordis: qui ecclesijs quoquo mō militant: abbates ꝑ monasteria esse nō ꝑmittas: sꝫ aut admissa clericatus militia monasticis nō pmoueātur ordinibus aut si abbatis loco ꝑmanere decreuerint: clericatꝰ nullatenus ꝑmittātur hēre militiā Satis enim incōgruum est: si cū vnum ex his p sui magnitudine diligēter quis ñ possit explere: ad vtrūqꝫ videatur idoneus. Hoc uel generaliter vel speciali priuilegio dictum pōt intelligi: sicut et de quodā mōasterio in registro gregorij legitur hoc modo. De quodā xenodochio cuiꝰ abbas ad epatum eligi prohibetur.

Hinc est etiam ꝙ xenodochiū seu monasteriuꝫ qḋ in eodem francoꝝ regno cōstitutū est: quia per ambitiones ⁊ ꝯtentiones quorundaꝫ nō canonice tractabāt: a peruersitate maloꝝ liberare cupiens ꝑcepit: ut sine regali puisione ⁊ monachoꝝ electione nullus ibi abbas aliq̄ vnqꝫ subreptione introduceret ꝑcepit etiam vt eiusdē monasterij abbas nunqꝫ ad epatuꝫ eligeretur: ne forte occasiōe epatus abbatia aliqd detrimēti pateretur. qḋ priuilegiū ita ē illius ecclesie: ut cōem legē regibus uel abbatibus oino dare nō possit. Non. n. qḋ vni sigillatim ꝯceditur: statim omnibus ꝯuenit. Superiori auctoritate non ꝓhibētur abbates sacerdotes fieri cum beatus bñdictus iubeat abbatem frībus egrediētibꝰ ⁊ regrediētibus bñdictioneꝫ dare. qḋ non nisi sacerdotū ē Lectōnē quoqꝫ euāgelij similiter abbati ad legendum tribuit: quā subsequenti orone legere sili sacerdotalis officij ē. sed tales sacerdotes ul' diaconos fieri ꝓhibet: qui in eccl'iastica militia cogātur iugiter ꝑmanere. Item illud hieronymi ad riparium ⁊ desideriū. Monachus ñ doctoris sed plangētis habet officiū. Et ad eliodoꝝ: Alia cā ē mōachi: alia clerici. Et ad rusticū: Sine ꝯcilio ꝑsbyteroꝝ mōachos nihil agere licet: nō ita generaliter intelligendū est: ut nulli monachorū liceat docendi officiū assumere: ne beatū gregoriū aut augustinū angloꝝ epm beatū quoqꝫ martinū inumeros ēt

o Instructio. sufficit monacho ꝙ tm̄ bonꝰ sit: lꝫ sit illiteratꝰ vel irregularis: q̄ duo nocēt clerico ꝓmouendo. lvi. di. c. i. ⁊. xxxvi. di. illiteratos.

p His aūt gregorij: ut. s̄. e. c. ij.

q Ne p cuiuslibet. sacruꝫ i. epatum.

r Accesserit. bñ dicit accesserit. ñ n. desinit eē prioris eccl'ie ꝑlatus nisi hēat corporalem possessioneꝫ ꝑe: ut. j. xxi. q. ij. si qs iam. ⁊ extra ḋ elec. cū in cūctis sed de hoc dicit̄ xcij. di. siq epi.

a Presbyteros abbates. sꝫ qūo poterāt clerici seculares eligi i abbates: cuꝫ hoc sit ꝓhibituꝫ: ut ex̄ de elec. cuꝫ cām. ⁊ melius. e. ti. cū in magistrū ⁊. e. ti. cū ad nr̄aꝫ Rndeo: nō eligūtur sed postulāt̄. sic. lxi. di. obius. sꝫ forte cū priꝰ erāt monachi fuerūt assumpti ad parochiales eccl'ias ⁊ postmodū cū electi essent i abbates uolebāt recipere ecclesias priores. ⁊ ex hoc videtur esse melior ꝯditio monachorum q̄ꝫ clericorū si monachi licite eligūt̄ ad secl'ares ꝑlaturas ⁊ clici ñ possunt eligi ad monachorum ꝑlaturas: ut. ij. q. vij. sicut. xxviij. q. i. oēs. Sꝫ quero rōnē illiꝰ diuersitatis: sꝫ dicas iḋ: q2 clericus ñ est peritus i regula monachali: eadē rōne nec monachus pōt eligi in episcopuꝫ si non est peritus in regula clericali: ut .s̄. e. sic viue. ⁊. c. sequenti. quod concedo. Sed quid si clericus sit peritus in regula monachali: nūquid tunc pōt eligi in abbateꝫ: cū rō ꝯstitutōis cesset i eo: ut. lxi. di. §. his oibus? dico ꝙ nō: quia licet sciat regulā nō tm̄ ꝓbatꝰ est in ea: ⁊ graue ē i expertos ⁊c̄. ut. xix. q. iij. monasterijs: quia nec ipse est ꝓbatus i habitu nec ipse ꝓbauit habituꝫ: in quo maxima vis ordi̇is cōsistit.

b Admissa. ergo deliquēti dat̄ electio: sic ex̄ de iure. pa. cam. ar. cōtra. ff. de peti. heredi. si rem ⁊ preciū.

c Ad utrūqꝫ. si. lxx. di. sanctorū. ⁊. C. de asses. l. ult. s̄. lxxxix. di. singula.

d Hoc nc est. nūq̄ꝫ. sed nōne potius ē ꝯ probrium q̄ꝫ priuilegiū ꝙ abbas in epm eligi ꝓhibetur. Rñdeo in hoc est priuilegiū ꝙ ecclesia nō cogit̄ dare abbateꝫ: si eligit̄ in epm.

e Detrimēti. solēt. n. abbates electi in epos dispergere res ecclesie sue cū se recessuros sperant: quia nō parcit populis regnū breue. ar. ff. de exerci. l. i. circa ꝑnci. de peni. di. iij. inter hec hircum.

f Sigillatim. ar. ꝙ priuilegiū ꝯcessum vni nō extēditur ad alios. s̄. c. di. ꝯ morem. vij. q. i. pestis. tm̄ ius vni ꝯcessum extēditur ad alios. s̄. di. v. ad eius uero. Itē qḋ primatibus ꝯcedit̄ videtur ꝯcessū ⁊ q subsūt eis ut. C. de aduoc. diuer. iu. l. restituēde. Item ꝑsonalia iura nō extēdūt ad alios: tñ q̄ñqꝫ ꝑnt cōcedi alijs: nā minor cedit alijs bñficiū restitutōis: ut. ff. e. l. ꝙ si minor i ꝑn. lꝫ sit ar. ꝯ: ut. ff. de admi. tu. l. ex pluribꝰ. ⁊ ff. de re. iu. l. i oibꝰ:

g Superiori auctoritate. s. presbyteros.

h Abbates. i. sacerdotes non prohibent̄ fieri abbates.

i ¶ Nisi sacerdotum: vt. xxv. di. pe. lectis.
k ¶ Lectores. hoc mechꝰ itelligūt illi q nouerīt regulā bñdci
l ¶ Fieri. supple abbates. m ¶ Testatꝰ. s. c. d monachis.
n ¶ Ex eo. sic aliud fac qs i eo ꝙ hō: ⁊ aliud i eo ꝙ peccator ut. xxiij. q. iiij. duo ista.
o ¶ Monachos. alia solutio.
a Generaliter. monachos. epis ⁊ monachis interdicit cura ⁊ tutela ut. lxxxviij. di. eps. ⁊. s. c. d pñtium. ⁊. c. monachi a moāsterio: nisi forte miserabiliū psonarū: ut. lxxxvi. di. c. ulti. Alij vo clici sponte pñt suscipere: ut. lxxxvi. di. puenit. Est ergo puilegium clerici: ꝙ nō tenetꝰ recipere tutelā alicuius cuz tñ uelit ⁊ possit succedē ab intestato qd ē ꝯ legē illā. insti. de le. pa. tu. et s. lxxxvi. di. puenit. vbi habes de hac mā.
b ¶ Nō deuagātes. ar. ꝙ scholares i scholis ñ debēt pcipe stipēdia: ut xij. q. ij. ꝯcesso.
c ¶ Non deuagātes. ar. cā cessante cessat puilegiū. lxxxiij. di. c. quisqs ex de cle. nō. re. q2 non nulli. ex de deci. suggestum. C. de resti. mili. l. ult. insti. de excu. tu. §. itē q2. reipublice. n. causa absens excusatꝰ a tutela: sed si ante fuit tutor similr refutat onꝰ tutele. ff de iudi. l. ij. §. elegāt in fi. ff. p socio actōe. §. itē vñ si aliqd priuilegium datū ē religiosis: cessante religione cessat priuilegiū: ut. xxv. q. ij. c. ult. ⁊ ex d v. sig. abbate i fi.
d ¶ Nouaꝝ collatōibꝰ. extraordinarijs vel super indictis: ut. j. l. pri. soluant tñ tributū: ut. C. d epis. ⁊ cle. de his. sz nouas collatōes nō pñt laici ab eis petē pꝑter aliquas necessitates. ut h dicitur. ⁊ ex de imu. ec. nō minꝰ: sed eps tpe necessitatis cū charitate aliqd moderate pōt ab eis petere: ut ex de cē. cū apls. Nō ergo tz lex

quos d monachica ꝯuersatione ad summū sacerdotij gradū scriptura testatꝰ esse pmotos: cogamur negare officiū docēdi hūisse: aut in die ꝯsecrationis sue asseramꝰ eos a priori pposito discessisse. qd ut inocentiꝰ testatꝰ: nulli facē lz: noluit ergo hieronymꝰ distiguē intꝰ psonā monachi ⁊ clici: oñdēs qd cuiqz ex pprio officio ꝯueniat. Aliud. n. ꝯueīt cuiqz ex eo ꝙ mōachꝰ ē: aliud ex eo ꝙ clericꝰ ē. Ex eo ꝙ mōachꝰ ē: sua ⁊ alioꝝ pctā deflēdi hz officiū. Ex eo ꝙ clicus ē, docēdi ⁊ pascēdi pplm. Monachos vo usqz ad tpus eusebij zozinij syricij mōchos simplr ñ clicos fuisse ecclīastica historia testatꝰ. Idē etiā hieronymus refert mōchos scythie ꝯueīsse in unū: ut sacerdotez sibi iuenirēt: qui eis missaruz solēnia celebraret. Itē leo augustꝰ. Oēs clici uel mōchi tutele imūitatē hrē debēt

Generalit sacimꝰ oēs viros reuerēdissimos epos nec nō psbyteros seu diaconos et subdiaconos ⁊ pcipue monachos: lz ñ sint clici: imunitatē ipo iure oīs hrē tutele siue testamētarie siue legitie siue datiue: ⁊ ñ solū tutele eē eos expertes: sz etiā cure ñ solū pupilloꝝ ⁊ adultoꝝ: sz ēt furiosi ⁊ muti ⁊ surdi ⁊ aliaꝝ psonaꝝ qbus tutores ul curatores a ueteribꝰ legibꝰ dātꝰ. eos tñ clericos ⁊ mōchos huiusmōi habē bñficiū sacimꝰ: q ad sacrosāctas ecclas uel mōsteria pmanēt: ñ dvagātes neqz circa misteria diuia desides: cū pp hocipm bñficiū eis idulgemꝰ ut alijs oībꝰ derelictis dei oipotētis inhereāt misterijs. ⁊ hoc ñ solū in veteri roma uel in hac regia ciuitate: sz in oi tra ubicūqz xpianoꝝ colitꝰ nomē obtinē sancimꝰ. Nouaꝝ etiā collatōnū ⁊ sordidoꝝ muneꝝ imunitatē accepeīt. Vñ ꝯstātinꝰ cūctis scribit clericis iuxꝰ sanctionē quā dudū meruisse phibemini: fūdos ⁊ mācipia vrā nullus nouis collationibus obligabit: sz vacatione gaudebitis. Itē impator honoriꝰ ⁊ theodosiꝰ. Placz rōnabilis ꝯcilij tenore ppēso districta moderatōe scribē a qbus spālitꝰ necessitatibꝰ eccle urbiū seculariū hēantꝰ imunes. Prima qppe illiꝰ usurpatiōis ꝯtūelia depellēda ē: ne pdia usibꝰ celestiū secretoꝝ dedicata sordidoꝝ mūeꝝ fece uexentꝰ. nihil extraordinariū abhic supinductiūue flagitetꝰ: nulla solicitudo trāslatiōis signetꝰ. postremo nihil pter canonicā illatōz pterqz si aduēticie necessitatꝰ sarcina repētina poposcēit: eiꝰ fūctōibꝰ ascribatꝰ. Siqs ꝯuenerit: pꝰ debite, ultiōis acrimoniā: q erga sacrilegos iure pmēda ē exilio pꝑpetue depoꝛtatonis mulctetꝰ. Hoc idez datꝰ itelligi de vbis bti siluestri: q obediam mioꝝ erga maiōes assignāt ait: Abbas hostiario: mōchꝰ abbati sit subditꝰ sup in tractatu ōdinādoꝝ. Oñdit gꝰ hiero. ꝙ simplicitꝰ mōchis nihil liceat agē sine ꝯsilio psbyteroꝝ. Nec officiū docēdi sibi assumē liceat sine auctre clicoꝝ: nisi forte diuia grā intꝰ ꝯmōiti: sic bts gre. refert in dialogo de btō bñdicto: q hoīes mōtis cassini ad fidē adduxit: ⁊ aram apollinis q erat ibi erecta subuertit: ⁊ de quodaz eqtio cui āgelꝰ i sōnis apparuit: ⁊ eū ad pdicādū misit. q cū de uitio lingue ꝯqreretꝰ: āgelꝰ flebothomo linguā eiꝰ tetigit: ⁊ totū illd uitiū curauit. Qd vo hiero. seipm talibus ꝯnūerat: tale ē

q dicit: ꝙ clerici tenentꝰ ad instructōem muroꝝ: ut C. de sacrosanc. ec. ad instructōem.
e ¶ Sordidorum. ut calcis coquēde: arene fodiēde.
f ¶ Mancipia uestra. silr vxores: ut. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ⁊ eoruz coloni: ut. lxxxix. di. indicatū. ⁊ eoꝝ familia: ut. xij. q. ij. ecclesiarum.
g ¶ Novis. x. q. iij. vnio. ⁊. c. q2 cognouimꝰ. ex d cē. cū apls.
i ¶ Placet. celestiū i. ecclīaꝝ. vl itelligē sm qd est ex d cen. c. i.
k ¶ Extraordinariū. i. ꝙ repētino casu supuenit ex ordinariū ⁊ supinductū: idē ē. C. d exactꝰ. tribu. l. si diuinū. li. x.
l ¶ Trāslatōis. i. ñ ē trāsferēda possessio ab eis lz nō soluāt tributū sic fit i alijs. x. q. ij. § qui rem.
m ¶ Necitatis. nec tūc p laicos sed p epm petetꝰ collatio a clicis. ut ex d imu. ec. ñ minꝰ
n ¶ Acrimoniā. i. penā q traditꝰ. ff. ad. l. iul. pecul. sacrilegij. ⁊. xvij. q. iiij. p totū.
o Hoc idē datꝰ. ꝙ mōachi laici erāt
p ¶ Ait. s. di. xciij a subdiacono.
q ¶ Cōnūerat. s. c. alia. lz ipe esset psbytꝰ cardinalis.
r ¶ Alibi. ait. s. xij q. ij. gloria.
a Cunctis. licētia gnāli.
b ¶ Licētia pprij nisi iuiretꝰ ab alio psbytero. tūc enī pōt sine līia epi: ut. vij. q. i. epi. et ix. q. ij. nullus primas. priuatim ēt pñt celebrare: ut ex d cli. pe. c. iij.
c ¶ Missas. publice.

d De his. hic incidenter q̄rit᷑: an monachi debeant dare decimas de agris ſuis. Pro regula ergo teneas: ꝙ q̄libet tenet᷑ dare decimā: niſi oſ̄dat ſe exēptū eē: ut extra ꝺ deci. a nobis. ⁊ ſm hodierna iura etiā ciſterciēſes ⁊ alij regulares tenet᷑ dare decimā de oib⁹ p̄dijs ſuis q̄ de nouo acq̄rūt ſiue ea manib⁹ ꝓ prijs colāt ſiue ñ ut ex̄ de deci. nuper. ſed ſm vetera iura ita tenebat᷑ ꝙ oibus religioſis conceſſuꝫ erat nō dare decimas de nutrimētis aialiū ſuorū. ⁊ de hortis et de noualib⁹ q̄ ꝓ prijs manibus et ſumptib⁹ excolebāt. monachiſ v̄o ciſterciēſis ordis ⁊ tēplarijs ⁊ hoſpitalarijs ꝯceſſū erat ñ dare decimas: nec ēt de alijs p̄dijs q̄ ꝓp̄is māib⁹ ⁊ ſūptib⁹ excolebāt: ut ex̄. e. ex pte. ⁊. c. ad audiētiā. De clicis ſecularib⁹ dicūt q̄dā ꝙ tenet᷑: ſiue ſint p̄dia eccleſie ſue ſiue propria. Alij fauorabilius dicebāt eos ñ teneri dare decias ꝺ p̄dijs eccľie ſue ſꝫ ꝺ ꝓprijs bñ tenet᷑ dare: ut. j. e. q̄ſti. ⁊. c. decias. ⁊ ex̄. e. nouū i fi. leproſi āt ñ ſ́t exē pti a ꝺcis niſi tm̄ mō in hortis ⁊ in aīalib⁹ ſuis: ut ex̄ ꝺ ec. edi. c. ij.

e Siq̄s. ſ́clic⁹. clic⁹ ḡ° dat decimā qꝺ uexꝫ ē de ꝓprijs p̄dijs:

f Inꝺ abſtrahē. rēs. n. trāſit cum onē ſuo: ut ex̄ de deci. cū ñ ſit i homine: ut. ff. de ꝯhē. ēpt. alienatio. ff. ꝺ dona. ad eū §. i. ⁊. ff. ꝺ reg. iu. nemo. ff. de diſtrac. pig. ſi creditor.

q̄le illꝺ apli ad philippēſes: q̄cūqꜫ impfecti ſum⁹ hoc ſentiamus: ſeipm impfectis ꝯnūerāſ. Hinc idē hiero. alibi ait: Natus in paupe domo ⁊ tugurio ruſticano. ⁊ infra: nos ſuffarcinati auro: ſe famelicū faſtidiētib⁹ mella: pauperē diuitib⁹ ꝯnūerās: ſup ubi agit᷑ ꝺ clicis q̄ ꝓpria relinq̄re nolūt. c. gl̄ia epi. Ecce ſufficiēt᷑ mōſtratū ē: ꝙ mōchis p̄ſbyterij honore ꝺcorat᷑ a ppl̄o electis ab epo iſtitutis eadē liceat: q̄ ⁊ alijs ſacerdotib⁹. ꝓbat᷑ hoc ēt ex ſiliſudie ꝯſecratiōis. ñ enim i ꝯſecratiōe eoꝝ aliꝺ dr̄: ⁊ aliꝺ in ꝯſecratōne alioꝝ. Vtriſqꜫ eni in cōe a dño bñdictioneꝫ infūdi epus obnixe depoſcit. Et dū ꝯſecrat cūct᷑ ſacerdotib⁹ ſigillati dic: ꝯſecrēt ⁊ ſanctificent dñe man⁹ iſte: ut q̄cq̄d ꝯſecrauerit ꝯſecratū ſit: ⁊ q̄cūqꜫ bñdixerit bñdicta ſint. Ecce cōis ē bñdictio: vñ igit᷑ diuortiū? Sicut g° in bñdictōne vtriqꜫ cōem nāciſcūt᷑ ptātē ita in iſtitutōe cōit᷑ aſſequunt᷑ ptātis executionē. ceteꝝ abſqꜫ epoꝝ licētia ñ ſolū mōchis ſꝫ oībus gn̄alit᷑ clericis ptātis executio interdicit᷑. Vñ clemēs. Sacerdotalia officia ſine pmiſſu epoꝝ ñ agāt p̄ſbrī.

Omnis fidelib⁹ ⁊ ſūmope oībus p̄ſbyteris ⁊ diacōibus ⁊ reliq̄s clicis attēdēduꝫ ē: ut nihil abſqꜫ epi ꝓprij licētia agāt. non vtiqꜫ miſſas ſine ei⁹ iuſſu q̄ſqꜫ p̄ſbroꝝ in ſua parochia agat. nō baptiꝫet nec q̄cq̄ abſqꜫ ei⁹ pmiſſu faciat.

De his v̄o q̄ int᷑ mōſterij clauſtra ꝯſiſtūt q̄bus ppl̄s ad regēdū ñ ꝯmittit᷑: q̄rit᷑ vtꝝ dare uel accipe decias ꝺbeāt. In q̄bus hec diſcretio ſuāda ē: ut de agris vineis q̄ ad ꝓpriū ſtipēdiū colūt: decias ſibi retineāt. Si. n. decime a ppl̄o filijs leui reddebant᷑ ꝓ miſtēio quo dño deſeruiebāt i tabernaculo offerēdo ſacrificio et holocauſta ꝓ ppl̄o: pꝫ ꝙ mōchi ꝺ ꝓprijs p̄dijs ñ magis q̄. alij ſacerdotes decias ſoluē cogūt᷑. ſꝫ dr̄: p̄dia mōchoꝝ ſiue p̄cio ſūt ēpta ſiue ꝓ ſalute aiaꝝ oblata: añqꜫ in ius eorū venirēt: baptiſmalib⁹ eccľijs ſiue q̄buſlibet alijs primitias ⁊ decias p̄ſoluebāt: ille auteꝫ eccleſie ſuo iure priuari non poſſūt. Vñ in magociēſi ꝯci. ſtatutū īuenit᷑. Qui res ſuas alicui delegauerit: decimationum pṽentū priori eccleſie auferre nō poterit.

Siq̄s laicus uel cľcus uel utriuſqꜫ ſexus p̄ſona ꝓprietatis ſue loca vel res alicubi dare delegauēit: deciationū pṽētū priori eccľe legitīe aſſignatū inde abſtrahē nullā habeat ptātē. qꝺ ſi facē tētauēit talis traditio irrita ꝓrſus ducat᷑: ⁊ ip̄e ad emēdationē eccleſiaſtica coerceat᷑ cenſura.

Item ex ꝯci. cabilonēſi. Antiquiores eccľe nec decimis nec ulla poſſeſſione priuētur.

Eccleſie antiq̄tus ꝯſtitute nec decis nec ulla poſſeſſione priuent᷑: ita vt nouis oratorijs tribuant᷑. Itē ex ꝯci. guarmatiē. Antiq̄ores eccľe ꝓpter nouas iuſticiā ñ p̄dāt.

Quicunqꜫ uoluerit in ſua ꝓprietate eccleſiam edificare: ⁊ cōſenſum ⁊ voluntatem epiſcopi habuerit in cuius parochia ē: licitum ſit. uerūtamen omnino ꝓuidēdū ē

g Irrita pactū illꝺ ñ obſtat: q̄r ab eccľia vľ alio poſſeſſore poſſit peti decia: ut ex̄. e. paſtoraľ. ff. ꝺ pac. iu᷑. ⁊ ſi poſſeſſor ptē fructuū ⁊ ille a q° cāꝫ hūit ēt ptē fructuū pcepit: uter ꝯ ꝯuenīēd⁹ ē: ut ex̄. c. ti. a nobis. ⁊. c. tua nobis. Sed nūquid pactū iſtud tenet q̄ꝫtum ad ꝯtrahentes? videt᷑ ꝙ ſic: ut. ff. de pac. epľa. §. pactū. ſed ꝯ ex̄ de pac. pleriqꜫ.

h Eccľie. ut nouis. q̄dā hoc ītelligūt i eo cāu cū prior eccľia enormit᷑ ledit᷑ al's ep̄s bñ aufert ꝺ iur᷑ vni⁹ et dat alij. ut. xij. q. ij. bō rei: ⁊ c. nulli epoꝝ. ⁊ ex̄ de excel. p̄la. ſic vnire. j. ꝺ ꝯ. di. i. c. ij. Hu. tñ ſcripſit ꝙ ep̄s non pōt auferre vni eccľie ⁊ dare alij iuito ſacerdote. nā qꝺ ſeľ ē ꝯſecratū alienari ñ pōt xij. q. ij. nulli. ⁊. q. ij. ſine exceptōe. Itē q̄r ſacerdos iſte nō cogit᷑ ꝺ ſuo facē beneficiū: ut. x. q. ij. precarie. Itē q̄r priuilegiū ſoli⁹ pape eſt vni auferre ⁊ alij dare: ut. ix. q. iij. ꝯqueſt⁹. ⁊. c. nunc v̄o. ⁊. c. ꝑ pricipalē. Itē q̄r nulli ꝯſulēdū ē cū alteri⁹ iactura. xi. q. iij. ſiq̄s v̄o. xiiij. q. v. deniqꜫ. ⁊ xxij. q. i. p̄mū. Itē ar. ē ꝓ ipſo. j. e. mľtis. ſed ꝯ eū ē ex̄ ꝺ ec. edi. ad audiētiam. meli⁹ ex̄. e. ti. tua. ubi nō obſtat ei iuramētū qꝺ fec̄ de reb⁹ eccľie nō alienādis. vñ hec nō vr̄ eē alienatio: ut ibi ꝑpēdit᷑. Itē auferēdo vni ⁊ dādo alij eccľe ſibi ſubiecte nō vr̄ alienare: ſic dādo ſorori ñ vr̄ alienar᷑ C. de fideicō. uoluntas ⁊ eſt ſi. C. de edi. priua. ſiquis poſt. ⁊. ff. de le. ij. vnum ex familia. ⁊. l. peto. §. fratre. ſi. extra de his que ſi. a. prela. ſine conſen. capit. cum apoſtolica. io.

i Qualicūqꜫ. ꝯſēſū. j. ꝺ ꝯ. di. i. nemo.

k Ad ātiq̄ores. arg. ꝙ ubi ꝯtendit᷑ ꝓ iur᷑ duaꝝ eccleſiaꝝ: ſemꝑ ſtanduꝫ ē ꝓ antiquiori: ut extra de religio. domi. c. i. Item arg. ꝙ ſemꝑ baptiſmalib⁹ eccleſijs ſoluēde ſūt decie ñ capelle

epõ: ut alie eccl'ie antiq̃ores ꝓpt nouã suã iustitiã aut deci mã ñ ꝑdãt: sꝫ semꝑ ad antiq̃ores eccl'as ꝑsoluant. Decias aũt baptismalibus ecclesijs ꝑ soluendas leo q̃rtus affirmat dicens. Baptismalibus ecclesijs decime dari debent.

De decimis iusto ordine ñ tm̃ nobis sꝫ ẽt maiorib' vi sũ ẽ plebib' tm̃ ubi sacrosãcta baptismata dant̃ debere dari Si gͦ nulli licꝫ deciationũ ꝓuẽtũ a ꝑori eccl'a cui assignat' fuerat abstrahẽ: si ius antiq̃oris eccl'e nouis tribuẽdũ ñ ẽ: si d'cie tm̃mõ baptismalib' eccle sijs dande sũt: pꝫ ꝙ mõchi ex ꝓprijs ꝑdijs decias dare cogunt̃. Sꝫ ⁊ illa auctoritas magociẽsis ꝯcilij de vẽditore ul' donatore loq̃t̃: diffiniẽs ꝙ ille q vẽdit aut donat ñ põt ꝓuentũ deciationũ illi eccl'e detrahẽ: cui legitie fuẽat assignat' mõachi aũt deciaſ ⁊ primitias ñ auc̃te vẽdẽtis ⁊ donãtis: sꝫ auc̃te eiusdẽ ꝯcilij ⁊ pascalis pape detinẽt: a qb' diffinitũ ẽ vt monachi de ꝓprijs ꝑdijs d'cias ñ ꝑsoluãt. sic.n. in magociẽsi ꝯci. statutũ ẽ. Nõ soluãt d' ꝓprijs abbates ⁊ epi decias

Questi sũt ꝑterea q̃dã fratres: ꝙ eẽnt aliq epi ⁊ abbates q decias ñ sinerẽt dare ad eccl'aꝫ: ubi illoꝝ colõi missã audiũt. ꝓinde d'creuit iste sacer ꝯuẽt': ut epi ⁊ abbates de agris ⁊ vineis q̃ ad suũ et frm̃ stipẽdiũ hñt: ad eccl'as suas deferri faciãt. familie v'o eoꝝ ibi dent decias suas: ubi eoꝝ infãtes baptizẽt: ⁊ ubi ꝑ totũ circulũ ãni missas audiũt. Ité pascal' q̃rt'. De ꝓprijs laboribus monachi ⁊ canonici decimas minime soluẽ cogant.

Decias a ꝑpl'o sacerdotibus ac leuitis eẽ redden das diuine legis sãxit auctoritas. ceteꝝ a mõchis siue clericis cõit viuẽtib' nulla rõ sinit: ut milites aut epi aut ꝑsone q̃libꝫ decias d' laborib' seu nutrimẽtis seu suis ꝓprijs extorq̃re debeãt. vñ beat' gre. sic ait: Cõi uita viuẽtib' iã de faciẽdis portõib' l' exhibẽda hospitalitate l' adiplẽda mĩa nob q̃d erit loq̃ndũ: cũ oẽ qd' supest in cãis pijs ac religios erogãdũ sit: dicẽte dño quod supest date elemosynã: ⁊ ecce oia mũda sũt vob. Quod ãt dr̃ ut antiq̃ores eccl'e ꝓpt nouas nec decis nec ulla possessiõe priuẽtur: ñ ita ĩtelligẽdũ ẽ: ut nullo mõ credat̃ licẽ epo aliquã ꝑtẽ possessionũ ul' deciationũ vni' eccl'ie alteri ꝓ tpe tribuẽ. sic.n. papa duos epat' in unũ põt dirigẽ: ita ⁊ un' ꝯsẽtiẽte ꝓprio epo ĩ duos põt diuidi: uel ẽt metropolitano uni to q̃libet eccl'a ab ei' iurisditione ap̃lica eximi põt auc̃te Unde greg'. papa scribit bññato epo. c. xxv. Duos epatus i vnũ auctoritate ap̃lica põt auctas

Et tpis q̃litas et vicinitas nos locoꝝ iuitat: ut cumanã atqꝫ misitanã vnire debeamus eccl'as: qm̃ nec lõge a se itineris interuallo seiũcte sũt nec peccatis faciẽtib' tanta multitudo ppl'i ẽ: vt sicut olim fuit duos hr̃e d'beãt sacerdotes. q2 igit̃ cumãi castri sacerdos cursũ hui' uite expleuit: utrasqꝫ nos eccl'as pñtis auctoritatis pagina vnisse tibi qꝫ cõmisisse cognoscas: utrarũqꝫ etiã eccl'iaꝝ scito te esse ꝓpriũ põtificẽ. Et iõ q̃cunqꝫ uel de eaꝝ pr̃imonio uel cleri ordinatõne ꝓmotioneue iux̃ canonũ statuta visa fuerit ordinare atqꝫ disponẽ: hẽbis ut ꝓprius reuera sacerdos li

ut.j.c.pri.⁊.c.questi.⁊.c.statuim'.⁊.c.in sacris.⁊ ex̃.c. tt. nũcios. s'm hoc epĩs ñ dꝫ hr̃e decimas baptismalis plebis i.ruralis eccl'ie: sed tm̃ ep̃alis plebis. de illis.n. loquit̃.c. xij.q.ij. nobis.⁊.c. vulterane.⁊.c. cõcesso.⁊.c. q̃ttuor. tñ dico ꝙ q̃libet ruralis ecclesia ẽt dꝫ suas decias i quattuor ꝑtes diuidẽ: ut vna sit baptismalis ecclesie: alia pauperꝝ: tertia fabrice: quarta capl'lanoꝝ: sꝫ hodie epi oĩa occupẽt. aliẽ notatur. s̃. x.q.i. nouerit. ⁊ ꝯ. io. ẽ

l De vero d' decis qm̃.b. De decimis.

m Si ergo. paschalis. sꝫ quomodo paschalis potuit dare hoc priuilegium monachis: cũ sit cõtra ꝑceptũ diuine legis ut.j.c. decime.⁊.c. reuertimini. ꝯ qd' non põt dispẽsari. xxv.q.i. sunt q dam.⁊.s̃.di.v.§.i.s̃.di. viij.q̃ ꝯ. sꝫ forte nõ ẽ absurdũ ꝙ priuilegiũ ꝯcedat̃ q̃uis sit ꝯ ius diuinũ. sꝫ si ꝯria ꝯstitutõe illud tolleret̃: nõ posset fieri. sed nũq̃d laico possꝫ dare tale ꝑuilegiũ? dic ꝙ sic. io.

n Questi sunt. coloni. partiarij q ꝑtes fructuũ ꝑcipiũt. tres.n. ꝓ ea portõe quã ipsi ꝑcipiũt tenent̃ dare decimas ⁊ dñi eoꝝ ꝓ ea quã ipsi ꝑcipiunt: ut ex̃.c.a nobis.⁊.c. tua nobis. imo ⁊ i pẽsionario. colono idẽ iuris ẽ siue ipẽ ꝓ pẽsiõe s'uat siue domio det certã pẽsionẽ: quia añqꝫ alia pẽsio det̃ res ẽ decimãda: ut extra.c. cũ hoies.

o Ad ecclesias. ꝓprijs sumptibus.

p Decimas. si predia sint i ipsoꝝ parochia. ul' loq̃t̃ de decimis ꝑsonalibus q dãde sũt ubi sacramẽta ꝑcipiũt: ut ex̃ e. ad ap̃lice.

a Decimas. a monachis. duplici rõe tũ q2 nõ hñt pplm: tum q2 ñ mĩstrãt eis spũalia

b Cõit̃ uiuentib'. ecce ꝙ aliud hñt priuilegiuꝫ clerici cõit viuẽtes qꝫ sepatim. ⁊ q2 idẽ hñt qd' monachi siil'r ĩ absolutõe petẽda hñt idẽ ꝑuilegiũ cũ canonicis: ut ex̃ de ui. ⁊ ho. cle. qm̃ in fi. ⁊ ex̃ q cle. uel uo. c.i. ⁊ ex̃ de sen. ex. monachi. ⁊.c. ex tenore in fi. ꝯ ex̃ de sen. excõ. cuꝫ nõ ab homine

c Milites. an milites possint habere decimas: dicet̃.j.q.vij.c.i.

d Et tpis. ⁊ vicinitas. ar. ꝙ ꝑꝑ remotionẽ vl' incõmoditatẽ multa fiunt licite q̃ alias nõ licerẽt ut. .c.q.vij. sig̃s vult. lxiij. di. cum lõge. xiij.q.ij. ubi cũqꝫ. ex̃ d' ec. edi. ad audiẽtiam. s̃. vij.q.i. tpis.

e Unire. sic papa põt vnire ep̃atus: sic epĩs ꝑres eccl'ias: ut ex̃ de exces. prela. sicut Si queras apud quã istaꝝ eccl'aꝝ resideat dignitas ep̃alis: uel an vtreqꝫ retineant dignitatẽ porem dico ꝙ varijs modis pñt vniri ecclesie: ul' hoc mõ ut vna subijciatur alteri: ⁊ s'm hoc dignitas ep̃alis erit ĩ vna tantuꝫ. vl' hoc mõ possũt vniri ut ex duabus dignitatib' vna fiat dignitas ⁊ sꝫ hoc ⁊ illi qui sunt canonici in vna: erũt canonici in altera: ⁊ tam isti qꝫ illi canonici intererunt electõi epi ⁊ alijs cõmunib' negocijs Et ĩ tali vnitione distinguẽdũ credo: ꝙ aut eccl'e simul vniũtur: aut vna eaꝝ vnit̃ reliq̃: q̃ duo sũt penit' diuersa. si vna vnit̃ alteri sꝫ hoc illius naturam ⁊

ↄſuetudinē ⁊ ꝓuilegiū aſſumit cui vnit̄ ⁊ peribūt iura illiꝰ eccl'ie: q̄ vnit̄: vt eṝ ꝺ ſta. mo. recolētes. circa fi. ſi aūt neutra alteri vnit̄: ſed ille ſil' vniūt̄. tūc dico ꝙ ↄſuetudines vel priuilegia q̄ meliora ſūt ⁊ humaniora detinet illō vnitū. nā cuȝ malū ⁊ bonū aſſociātur. malū recipit nāȝ boni. xxxij. q. i. nō ē culpādꝰ: et ar. C. de rei vxo. ac. i pri. ⁊. C. cōia ꝺ. le. iiij. circa fi. tertio mō poſſūt vniri eccl'ie ꝙ vtraq̄ remanet epalis ⁊ ſm hoc remanēt duo epatꝰ lȝ idē ſit eṗs vtriuſq̄ eccl'e: ⁊ ſm hoc ſi ꝓmo ſuberāt iſte eccl'e diuerſiſ metropolitanis ꝓpt̄ illā vnioneȝ neut̄ metropolitanus ꝑdit iuſ ſuū: ut eṝ de reli. do. c. qa. ⁊ eṗs iſte erit ſub duobꝰ metropolitanis. In primo caſu erit ſub illo: cui pape placuerit: vl' erit ſub metropolitano illiꝰ eccl'ie cui vnita ē altera. illiꝰ. n. nāȝ aſſūpſit: ⁊ ſic ipator qn̄q̄ vnit duas dignitates in vnū: ut i auc. col'. ij. ut iudices ſine quoq̄. §. illud.

f ¶ Expleuit. ergo ſi eſſȝ viuꝰ n̄ vniretur: ut. ĩ. e. ml'tis. ⁊ eṝ ꝺ ec. edi. ad audiētiā. imo poſtꝰ eo mortuo nō debēt vniri: ut eṝ ne ſe. va. c. i.

g ¶ Utrarūq̄. in vtraq̄ ergo erit ſedes epalis: ut xxi. q. i. relatō. vl' forte vbi ipe elegerit habitare in vna ⁊ alia erit ei ſubiecta.

h Felix. ut dioceſes. ſ. di. lxxx. epi. ⁊. c. illō.

i ¶ Nō habeāt. niſi in caſu: ut. ĩ. e. precipimus. xcix. di. nulli

k ¶ Propriū. niſi i duobꝰ caſibꝰ. ſ. e. ⁊ tpis. xxv. q. ij. ita nos lȝ ergo ciuitas ꝑ mille ānos ſine epō fuerit. dū tn̄ epalis limes poſſit ꝓbari. n̄ obſtat ꝑſcriptio. ĩ. q. iij. licet.

...berā ex nr̄e auctīs ↄſenſu atq̄ ꝑmiſſiōe lr̄iam. Ubi vo cōmodiꝰ atq̄ vtiliꝰ eē ꝑſpexeris habitato ita ſane: ut alteram eccl'am cui corpalit̄ pn̄s n̄ es: ſolicita ꝓuidētiq̄ cura diſponas: q̄tenꝰ illic diuia myſteria ſolēnit̄ dn̄o ꝑſtante ꝑagātur.

Idē ioāni epō. Duos epatꝰ i vnū redigē aplica vȝ auctas.

Poſtq̄ hoſtilis ſpietas diuerſaꝝ ciuitatū ita pctīs faciētibꝰ deſolat̄ eccl'as: ut repandi eas ſpes nullo mō pplō deficiēte remāſit: maiori ual de cura ↄſtrigimur: ne defunctis eaꝝ ſacerdotibꝰ r̄liquie plebis nullo paſtoris moderamine gubernāte ꝑ inuia fidei hoſtis callidi rapiāt: qō abſit: inſidijs. Quiꝰ gͦ rei ſolicitudine ſepe cōmoniti hoc nr̄o cedit cordi ↄſiliū: vt vicinis eas mādaremꝰ pōtificibꝰ gubernādas. Ióq̄ fr̄nitati tue curam gubernationēq̄ triuerēſiū eccleſie ꝓuidimꝰ ↄmittēdā: quā tue eccl'ie aggregari vniriq̄ neceſſe ē: q̄tenus vtrarūq̄ eccleſiaruȝ ſacerdos recte xp̄o adiuuāte poſſis exiſtē. q̄q̄ tibi de eiꝰ pr̄ionio ul' clici ordinatiōe ſeu ꝓmotiōe vigilanti ac canōica cura uiſa fuerit diſpone. qppe ut pōtifex ꝓpriꝰ liberā habeas ex pn̄ti nr̄a ꝑmiſſione licentiā.

Itē ex cōlio cartha. ij. Nō epm dioceſes hēant: q̄ nuq̄ habuerūt.

Felix eṗs ſeleucitanꝰ dixit. et ſi hoc placȝ ſctitati vr̄e inſinuo vt dioceſes que nūq̄ epos hūerūt n̄ habeāt: ⁊ illa dioceſis q̄ aliqn̄ hūit: hēat ꝓpriū. ſm hāc ꝓſecutionē ſactitatis vr̄e ē eſtiari qd fieri debeat. Ab vniuerſ dictū ē: placet.

Itē ex aphricāo ↄcilio iij. Niſi cū voluntate epi dioceſes: que ab eis retinētur nō recipiant ꝓprios epos.

Multis ↄcilijs hoc ſtatutū eſt a cetu ſacerdotali: ut plebes q̄ in dioceſibꝰ ab epīs retinēt̄: q̄ epos nuq̄ hūerūt: nō niſi cū volūtate eiꝰ epi a qͦ tenēt̄: ꝓprios accipiāt rectores.

Itē gre. ioāni epō lauſeo. Aplica auctas a iuriſdictōe archiepi epos valȝ eximē.

Frater nr̄ hadrianūs thebane ciuitatis eṗs ad romanā vrbē ueniēs lachrymabilit̄ ē ↄqueſtꝰ ꝺ qbuſdā ſe capitulis a fr̄nitate tua necnon ioāne ꝑme iuſtiniane urƀ antiſtite iiuſte ↄdēnatū. de neqſſimo āt dānādoq̄ eiꝰ iudicō al's ſumꝰ iuuāte dn̄o tractaturi. hadrianū vo epȝ repimꝰ ⁊ tuo ↄ ſacerdotales mores odio laboraſſe: ⁊ nullo iure pecūiarijs in cāis eū fr̄nitatis tue fuiſſe ↄdēnatū ſn̄ia. q͛ igit̄ ⁊ ab ātefato ioāne ꝑme iuſtiniane ūrbis epō ↄ ius canoneſq̄ depoſitꝰ: honoris ſui gradu carē n̄ potuit: i ſua eū reformari eccl'a atq̄ in ꝓprie dignitatis ordie decreuimꝰ reuocari. Et cū opōtuiſſȝ te ex eo dn̄ici corpis ↄmunione ꝓuari: ꝙ pꝰ admonitionē ſacte mēorie deceſſoris nr̄i ↄtēptā: ꝑ quaȝ eū eccl'amq̄ eiꝰ ꝺ tue iuriſditiōe ptātis exemit: rurſus i eis aliqd tibi iuriſditiōis ſua re ꝑſūpſeris: tn̄ nos hūanius ꝺcernētes cōmunioniſq̄ tibi ſacr̄m interi ↄſeruātes decreuimꝰ: ut fr̄nitas tua ab eo eccleſiaq̄ eiꝰ omnē antehabite ſue poteſtatē iuriſditōis abſtineat: ⁊ ſm ſcripta deceſſoris nr̄i: ſiqua cā ul' fidei ul' criminis uel pecuniaria aduerſus ꝑfatū hadrianū cōſacerdotē nr̄m potuēit euenire ꝑ eos q nr̄i ſūt uel fuerit i urbe regia reſpōſales: ſi mediocris ē qo

l Multis. rectores. i. epos. videt̄ ergo ꝙ papa nō poſſit inuito epō nouū facē epatū in dioceſi ſua: ut. ſ. e. ⁊ tēporis. H. dicit hūc eſſe tenorē hꝰ. c. ꝙ nullus ſacerdos pōt inſtitui fine uolūtate dioceſani epi.

m ¶ Ioāni epō. ſupple ⁊ ioanni pr̄iarche. quia archiepō lauſeo ſcribit ꝓ hadriano.

a Frater. necnō ioanne. ſub qͦ erat lauſeus metropolitanꝰ de cuius dioceſi fuit hadrianꝰ: ſed fuit exemptus.

b ¶ Eius. ſ. ioannis.

c ¶ Depoſitꝰ. etiā de facto: ſic. xxiiij. q. i. audiuimus.

d ¶ Aliquid. ar. ex eo qͥ qs eximit̄: videt̄ exēptꝰ vniuerſalit̄ etiā cuȝ ſuis eccleſijs i auc. ut ec. ro. c. an. gau. preſcript. in pri. col'. ij. q͛ bn̄ficia pn̄cipū llarge ſunt interpretāda: ut. ff. de ↄſti. prin. bn̄ficiū. eṝ de dona. cuȝ dilectꝰ. vij. q. ij. q manumittit̄. xxiiij. q. i. rogāꝰ ⁊ i auc. ut liberti de cetero. §. fiqs col'. vi. ĩ. e. q. ij. viſis. ar. ↄ eṝ ꝺ reli. do. ↄſtitutꝰ i fi. eṝ de do. paſtoralis. eṝ ꝺ priuile. ex ore in fi. ⁊. c. cuȝ capella. ff. de fū. iſtruc. l. queſitū. §. ult. qd iuris ſit de hoc in qōibus notaui diligēter.

e ¶ Noſtri ſunt. videt̄ ꝙ ꝑ legatū vel etiā delegatū qō fidei ſit tractāda: cū tn̄ ad petrū ſit referēda qō fidei. xxiiij. q. i. quotiēs. Sed dic ꝙ mediocres cās pn̄t epi tractare: ut eṝ de hē. ad abolēdaȝ: ſed magnas nō ut eṝ de hēti. cū xp̄s.

f ¶ Si mediocris. videt̄ ergo ꝙ delegatꝰ criminales cās poſſit audire ut. ij. q. vi. decreto. C. ꝺ

off.pcōsu.l.i.ar.ꝯ.ff.de off.pcō.solēt.ex̄ de offic.lega.ꝙ trāslatōez.lʒ dic ꝙ mediocres cās appellat cū tale ē crimē qđ nō inducit depositōem: ī quo pōt īteruenire ꝓcurator: ut.ff.an p aliū cāe app.ex.pos.l.i.⁊ vbi ñ ē op⁹ īscriptōe:ut ff.de accu.leuia.vel dic ꝙ cognoscē pōt legat⁹ de crimine epi sed ñ deponē.vl' dic ꝙ pōt ꝓnūciare aliquē deponēdū sed cū cōdēnare nō pōt sic.ij.q.vi.§.biduū.v.si quidē ī insulā.

g ¶ Uel huc.h argue legatū nō posse oīa q̄ delegans:qđ vex̄ ē:nisi ei spālit aliqđ fuerit pmissū:ut.xxv.q.ij.ī galliax

h ¶ Recipim⁹.ar.ꝙ si ne auctoritate pape epat⁹ nō fiūt.ar.vij.q.i.mutatōes.

i ¶ Debeas.ut tñ hēat ꝯsensus epi: q2 qcqđ excrescit spectat ad epm: ut ex̄ de deci.qm̄.io.

k ¶ Plures.ī vna.⁊ infra eosdē limites.

l ¶ Nō pñt.ita ꝙ habeāt eosdē limites. exquo.n. sūt baptismales: debēt hr̄e limites dsticros:ut xiij.q.i.c.i.vn⁹.n.tm̄ dʒ eē pnceps.vij.q.i.ī apibus.

m ¶ Plebs. vtrarunqȝ ar.ꝙ q rē meli⁹ nouerit siue sint dōestici siue extranei:poti⁹ debēt esse testes q̄ȝ alij: lʒ sint domestici vl' cōsanguinei: ex̄ q ma. ac.pos. vider ī fi.⁊ ex̄ de testi.veniēs in fi.C.de repu.ꝯsensu.

n ¶ Discernāt. vl' p arbitriū vel p ꝯpositōem superioris tm̄ auctoritas ē necessaria.ex̄ de trans ac.de cetero.⁊.c.statuim⁹.⁊ ex̄ de arbi. p tuas al's laic⁹ nō posset eē iudex ī spiritualib⁹:ut ex̄ de iudi.decernimus.et c.sequenti.⁊ ī ꝯstitutōe inno.ꝯtigit q̄ ē de arbi. ⁊ ē h ar.ꝙ spūalis cā laico pōt ꝯmitti.xxxij.di. §.verum.

o ¶ Judicio.i.iuramēto vel ēt sortib⁹ qb⁹ dei volūtas ostēdit.xxvi.q.ij. §.i.⁊.c.sors.ij.vl' dei iudicio.i.eccl'iastico.iij.q v.q2 suspecti.

cognoscat:uel huc ad aplicā sedē si ē ardua deducat: qtenus n̄re audiētie sñia decidat. Qđ si ꝯ hec q̄ statuim⁹ quolibet tpe q̄libet occasione uel surreptiōe venire tētaueris: sacra scias te cōione puatū. nec eaȝ te excepto vltio vite tue tpe:nisi cū ꝯcessa romani pōtificis decreuim⁹ iussiōe ꝑcipe.res aūt siue sacras siue alias mobiles īmobilesqȝ ei⁹ eccl'ie q̄s hacten⁹ dicēis retinē: q̄x noticiā nob oblatā pñtib⁹ ānectim⁹ lr̄is: sine aliq̄ ei frn̄itas tua dilatiōe restituat. de qb⁹ siq̄ inter vos q̄o vertit volum⁹ ut apud rn̄salē n̄rm in urbe regia ventilet. Si aūt necdū in diocesi alic⁹ epi illa loca assignata fuerīt: ex vigore aplice sedis ꝓpriū epm accipiāt. U ñ greg.iunior scribit bonifacio epo. Ubi multitudo fidelium excreuit: ibi epi sunt ordinandi.

P Recipim⁹: ūt iux̄ canonū statuta ubi multitudo excreuēit fideliū: ex uigore aplice sedis d̄beas ordiare epos pia tm̄ ꝯtēplatōe:ut ñ vilescat dignitas epatus. Sicut duo epat⁹ sup̄scripto mō ī vnū pñt redigi:⁊ vn⁹ in duos valʒ diuidi:sic eps ēt d̄ baptismalib⁹ ⁊ parochianis eccl'ijs facē pōt cū ꝯsēsu suox̄ clicox̄. qđ cum factū fuerit: illa ps ppl'i q̄ nouis eccl'ijs supponit: a iure pōris eccl'ie absoluit. hoc nisi fieri posset mltitudo eccl'ax̄ ad paucitatē redigēt. plures aūt baptismales eccl'as ī vna tmīnatiōe facē ñ pōt. U ñ in tol'. ꝯci.leg it. In vna terminatione plures baptismales eccl'ie eē non possunt.

P Lures baptismales eccl'e in vna terminatiōe eē ñ pñt sʒ vna tm̄mō cū capellis suis.

⁊ si ꝯtētio fuerit d̄ termiatiōe duax̄ matricū: plebes vtrarū q̄ȝ discernāt. Et si ñ ꝯuenerit lis dei iudicō discernat. I us g°eccl'ax̄ ita interp̄tandū ē:ut nisi epo disponēte alijs ecclesijs fuerit assignatuȝ: in nullo prior̄ redditūū diminutioneȝ patiant. U ñ anastasius eps. Cōione priuet: q decias uel oblatōes extra epi ꝯsciētiam tenere voluerit.

S Tatuim⁹: ut siqs oblatōes eccl'e uel decias q̄s pplius dʒ: tenē ꝯtēdēit: ul' ex baptismalē eccl'aȝ dare voluēit p̄ter ꝯsciaȝ epi uel ei⁹ cui h⁹cemōi officia cōmissa sūt: nec cū eorū voluerit agē ꝯsilio: bannuȝ n̄rm cōponat ⁊ cōione priuet. Q ū addit ex̄ ꝯsciam epi: ītelligēdū relinqt: ꝙ epo ꝯsētiēte alijs eccl'ijs dari pñt. I dem. Jux̄ dispōe epi decie ībuāt.

I N sacris canōib⁹ p̄fixū ē: ut decie iuxta epi dispositionē distribuant. qdā aūt laici q uel in ꝓprijs ul' in bñficijs suas hn̄t basilicas ꝯtēpta epi dispositōe ñ ad eccl'as ubi baptismū ⁊ p̄diccationē ⁊ man⁹ īpositionē ⁊ alia xp̄i sacra pcipiūt: decias suas dāt: sʒ ꝓpis basilicis l' alijs eccl'ijs ꝓ suo libitu ībuūt qđ oib⁹ mōis diuine legi ⁊ sacris canonib⁹ ꝯstat eē ꝯriū. vñ vr̄aȝ ptātē: ut eos cōrigatis expetim⁹. Cū āt rep̄hēdunt: q2 ꝯtēpta epi dispositione hoc faciūt: ītelligit ꝙ si epo disponēte hoc fecerit: irrep̄hēsibiles īueniant. I tēȝ symmach⁹ eps eccl'ie catholice vrb rome dixit. Anathēa sit: q p̄ter epi dispositionē decimas ⁊ oblatōes dispēsare voluerit.

I N canonib⁹ in gāgrēsi ecclesia aplica auc̄te cōditis de fructuū oblationib⁹ q

a S Tatuim⁹.oblatōes.ar.ꝙ excōicari pñt laici q nō dāt sacerdotib⁹ oblatōes:ut.j. de cō. di.i. oīs christian⁹.qđ.h.intelligit etiā de ḡtuitis oblatōib⁹: si clicus nō hʒ vñ sustētet.ar.xc.di.clic⁹.

b ¶ Baptismalē. decime ergo soluēde s̄t baptismalib⁹ ecclesijs. ar. s̄.e. de decimis ⁊.j.e.ī sacris. qđ vex̄ ē d̄ p̄diallb⁹ sʒ psonales debētur parochialib⁹ eccl'ijs:ut.s̄.e. q̄sti.⁊ dixi.s̄.e.qcū ꝙ. Itē patet h ꝙ eps pōt auferre decias vni eccl'e ⁊ dare alteri: ut dixi.s̄.e.eccl'ie.

c ¶ Bānū.lx.solidox̄: ut ī lōbarda ꝯtinet:⁊ sic semp ītelligit:vbi ñ determinat.⁊ ē hic ar.penā pecuniariā ab eccl'ia posse īfligi.xviij. di. qm̄.ex̄.de rap. in archiepatu.arg. xxiij.q.v.qđ ergo ar.ꝯ. ex̄ de pe. lʒ Itē arg. ꝙ iudex pt aliquē ꝯtumacē excōicare ⁊ aliter punire.qđ nō ē vex̄.e ut lite ñ ꝯtes.qm̄ ī fi.

d I N sacris.in bñficijs .i. feudo.⁊ ar. ē ius p̄ronat⁹ cum feudo trāsire: nisi fuerit exceptuȝ: ut ex̄ de iurepa. ex litteris. ar.j.c.q vij.nemini.

e I N canonib⁹. marie quē qs tenet defēdē ꝯ alios multo forti⁹ ꝯse.ff. si ser.uē. alti⁹ .xix. di. nulli fas .j.c. nulli epox̄. ex̄ de na.ex.lib. ven.c. vnico.

f ¶ A pricipib⁹. q b⁹ xp̄s eccl'iaȝ suam ꝯmisit.xxiij.q .v.pricipes.

g Cõfiscare.ſm leges veteres.bona dãnatoꝝ cõfiscabant.hodie ſec⁹.ut.C.de bo.dã.auc.bona.res aũt ecclie nõ pñt ↄfiſcari:ut.s.e.placet.ar.ↄ ex̄ de iurepa.ex diligẽti. h Potẽtũ.nota auctorita C.de legit.tut.l.ultima.nec obſtãt cõtraria hic ſignata.s.xij.q.iij.eps.⁊.q.ij.ſunt manifeſte.ubi dr̄ ꝙ alie ſũt res eccleſie:alie epi.⁊ hoc fateor.ſʒ dicũt eẽ ecclie q° ad ea q̃ dixi m Simili.quã pmiſim⁹ circa res eccleſiaſticas.

té maioris ĩ illicitis non excuſare.xij.q.ij.qcũqʒ.et c.de rebus.xi.q.iij.ſi dñs.⁊.j.e.q vij.decimas.xxv q.i.oẽ qd.xxxvi.q.ij.nullus.ar.ↄ lxiij.di.ſalonitane.xiiij.q.v.dixit
i Niſi cito.pmo tñ videt citãdus pnceps c⁹ aucte res eccliaſtica tenet:ut.xij.q.ij.de reb⁹.ſed illud ob ſcãdalũ pricipis.ſʒ nõ eſt ita.
k Chartaꝝ.i.librorꝝ:q: eps non dʒ ſeĩp libris inſiſtere:ut.lxxxvi.di.fratrem.
l Similit.eccle q: eps eſt in ipſa eccl'a:ut.vij.q.i.ſcire.Ex hoc cõſueuit dici:ꝙ res clicoꝝ eodẽ gaudẽt pulegio quo res eccle.xij q.ij.eccliarum.⁊ lxxxvij.di.ecl.vñ uidet ꝙ eque cõmittat ſacrilegiũ ĩ reb⁹ clicoꝝ:ſicut ĩ reb⁹ ecclie.dic ꝙ ſũt res eccleſie quo ad defẽſionẽ q: eccl'a dʒ eas defẽdẽ ſic ſuas.xij.q.ij.de laicis.et lxxxvij.di.eos.vl dicũt ecclie quo ad hoc:q: ſi dãnificat eccliaʒ eps:eccl'ia hʒ recurſũ ad res ſuas.xij.q iiij.qcũqʒ.vñ dico:ꝙ oẽs res clerici ſunt obligate ſue ecclie:ſic res mariti vxori:ut ex̄ de pignor.ex litteris.⁊.C.qui po.in pig.l.vlti.

in vſus paupm ↄferũt:ſcriptũ hẽtur:Siqs oblatiões eccle accipe ul'dare voluẽit pt̄ epi ↄſciam ul'ei⁹ cui⁹ huiuſcemõi ſũt officia cõmiſſa:nec cũ eius voluẽit agẽ ↄſilio:anathẽa ſit ⁊ iteꝝ in eodẽ ↄcilio gãgrẽſi: Siqs oblata dõ dedẽit ul' accepit pt̄ epm ul'ei⁹ ↄſiliũ q ab eo iſtitut⁹ ẽ ad diſpẽſãdã miaʒ paupib⁹:⁊ q dat et q accipit: anathẽa ſit:Valde g° iniquũ ⁊ ingẽs ſacrilegiũ ẽ:qcũqʒ ul' p remedio pctõꝝ ul' p ſalute aiaꝝ ſuaꝝ aut rege vnuſqſqʒ venẽabili eccle ↄtulit aut certe reliqrit:ab his a qb⁹ maxie ſuari ↄuenit xpianis ⁊ deũ timẽtib⁹ hoib⁹ ⁊ ſup oia a pricipib⁹ ⁊ primis regionũ:ĩ aliud trãſferri l'ↄuẽti.⁊.ĩ. Generalit vo qcũqʒ res eccle cõfiſcare aut cõpetẽ uel puadẽ piculoſa ſua ifeſtatiõe pſũpſerit:ſilr ⁊ hi q res eccle iuſſu ul' largitiõe pricipũ ul'quoꝛũdaʒ potẽtũ aut q̃dã iuaſiõe aut tyrãnica ptãte tenuerit:⁊ filijs ul'hẽdib⁹ ſuis:ut a qbuſdã iã factũ audiuim⁹:qi hẽditariaſ rliqrit:niſi cito res dei admoniti a põtifice agnita veritate rddiderit ppetuo anathẽate feriãt.iniquũ.n.eẽ cẽſem⁹:ut poti⁹ cuſtodes chartaꝝ qʒ defẽſores reꝝ creditaꝝ:ut pceptuʒ ẽ:iudicemur.⁊.ĩ. Ferro eni abſcidẽda ſũt vulnera:q fomta ñ ſentiũt.Silr ⁊ illi extorres debẽt fiẽi ab eccl'ia:q ſacerdotali admõitiõe ñ corrigũt:dicẽte dño:auferte malũ ex uob.Vniuerſa ſynod⁹ ſurgẽs acclamauit:ut ita fiat rogam⁹.Dictũ ẽ octies:exaudi xpe.ſymmacho pape uita ſit: dictũ ẽ duodecies. Idem.

Eadẽ plectunt pena q ecclie res ⁊ bona epoꝝ inuadunt.

Similiter ⁊ hoc ad oim eccleſiaꝝ notitiã vr̄a cetero rũqʒ exhortatiõe ⁊ iudicio cẽſem⁹ puenire:⁊ ab oib⁹ firmit teneri:q: res epoꝝ eẽ eccle ñ dubitant:ſi ĩ eoꝝ facultatib⁹ ſili fuẽit crudelitate craſſatũ puaſores reꝝ mẽoratarꝝ pdicta canonũ diſtrictiõe feriant vt q morib⁹ pprijs ac nulla cõſciẽtie caſtigatiõe corrigunt: ſaltẽ eccl'aſtice ⁊ canonice vindicte pfodiant aculeis. Itẽ ex libro capituloꝝ caroli ⁊ lodouici impatoꝝ. Res ecclie principũ aucte diſtribui ñ pñt

Quia iuxta ſanctoꝝ patꝝ traditionẽ nouim⁹ res eccleſie vota fidliũ eẽ pcia peccatoꝝ ⁊ pr̄imonia paupm:cui qʒ ñ ſolũ hita ↄſuare:verũ ẽt deo opitulãte ↄferre optam⁹ Vt ãt ab eccliaſticis officijs de diuidẽdis reb⁹ eccle ſuſpicionẽ dudũ ↄceptã pẽit⁹ amoueam⁹:ſtatimus ut neqʒ nr̄is neqʒ filioꝝ ⁊ deo diſpẽſante ſucceſſoꝝ nr̄oꝝ tpib⁹ ullã penit⁹ diuiſionẽ aut iacturã pati ant.Cũ g° pter ↄſciam epi uel ei⁹ cui h⁹mõi officia ↄmiſſa ſũt qlibʒ phibet oblatiões eccle diſtribuẽ:liqdo apparʒ:ꝙ cũ epi ↄſẽſu qbuſlibʒ eccl'ijs poſſint diſtribui.Huic interptatõni videt ↄire auctas illa toletani ↄcilij. Nihil d iure ſue dioceſis epi pſumãt auferre.

Conſtitutũ ẽ a pñti ↄcilio epos dioceſes ſuas ita regẽ:ut nihil ex eaꝝ iure preſumãt auferre.ſʒ iux̄ poꝝ auctẽtã de oblatiõib⁹ qʒ de tributiſ ac frugib⁹ tertiã ↄſeqnt.ꝙ ſi ãplius quippiã ab eis pſũptũ

a Alia iuxta.diuidẽdis.i.ſeparandiſ ab eccl'ia.cõſueuit tñ h° c.induci ad pbandũ:ꝙ res eccliaꝝ nõ pñt diuidi p prebẽdas:ut dixi.xij.q.i.c.vlt.
b Neqʒ filioꝝ.ar.aliqʒ ſucceſſori legẽ poſſe ĩdicere:ut.xij.q.ij.nõ liceat.lxiij.di.ego.ar.ↄ.ij.q.v.mãdaſtis.
c Conſtitutum eſt.auferre.niſi ĩ caſibus xij.q.ij.bone rei.⁊.x.q.ij.hoc ius.ex̄ de ec.edi.ad audientiam.
d Tertiã.alibi dr̄ ꝙ q̃rtã.xij.q.ij.cõceſſo.alibi ꝙ medietatẽ.x.q.i.antiquos.ſed loci cõſuetudo ẽ ſuãda:ut dic.t.s.ĩ ſequenti.§.⁊.x.q.iij.§.cathedraticũ.vel dic diuerſitas tpm ſoluit ↄriũ ij.q.i.ſi peccauerit.
e Qd ſi ãpli⁹.⁊ ſi fecerit qſi cõcuſſores ſũt in q̃druplum puniẽdi.ar.xviij.di.qm quidẽ.xxiij.q.i.militare.C.de aſſeſ.l.iij.
f Cõditorib⁹.i.pronis qui pñt mala alienata repetere:ut.ĩ.e.q.vij.filijs.imo quilibet d populo hic admittitur xij.q.ij.non liceat.Sʒ nũquid patronus laic⁹ poteſt criminaliter clericum accuſare de dilapidatione cum ſuam iniuriam proſequatur:ar ꝙ ſic.ĩ.q.vij.filijs.⁊ ar.xxiij.di.illud.Nam ipſorũ intereſt ut.ĩ.e.q.vij.quicũqʒ.ſimiliter videt ꝙ quilibet de populo: quia publice intereſt ne res eccleſie male tractẽtur:ut.ii.q.i.prohibentur in fi.ſed tamen ſec⁹ eſt ut notaui.ii.q.vii.in

ſicut ⁊ res tutoris pupillo.vñ q minor ẽ.xxv.an.non dʒ eẽ plat⁹:cũ res ipſi⁹ nõ poſſunt obligari ecclie:ut ſumma.⁊.c.preſumũt.⁊ eſt argu.ad hoc.xxviii.diſt.conſulendum.

g ℂ Propinquos. Ius.n.patronat⁹ trāſit ad filios:ut.ī.e.q.vij.filijs.etiā ꝗuis hēdes nō ſint.ar.ff.de iurepa.filij.ff de reli.ꝙ pr̄.ꝛ ad hēdes extraneos:ut.ī.q.vij.ſi plures.ff. de op.li.fabriles.ꝛ ar.ꝯ.ff.e.ſi opaꝝ.ꝛ.C.e.liberti.10.

l ℂ Ad hoc.ſi.C.de iudeis.nullus.

m ℂ Et iudicia.ſ.lxxxix.di.ad hoc.

n ℂ Uel quolibet.ergo nō ſolū de decimis ꝛ oblationib⁹ fiet q̄ttuor portōes:ſ3 etiā de pēſionib⁹ ꝛ aliiſ redditibuſ.xij.q.ij.quattuor.

h ℂ Poſſeſſiones.nō ꝑpetuo.hoc vbu3 ꝑpetuo ſpectat tm̄ ad clericos ſm ꝙ exponit.S.ī.e.§.illud. Sed hec ueritas ē ꝙ monaſtrijs et pijs lociſ pōt dari aliqd perpetuo:ut.ī.q.ij.viſiſ ꝛ.xij.q.i.ſiquos. ſi autē3 ſimplr̄ daī aliqd pſone ītelligo pſonalit̄ eſſe datū.ſ.x.q.ij.hoc ius ſi eccl'ie daī ītelligo donatōem eē ꝑpetuā:ut.ī eo.c.ult.eī ꝺ inſti.cū uenilſēt.nā cū res ītelligatur data uſq3 ad mortē3 hominis ꝛ eccl'ia nō poſſit mori.xij.q.ij.liberti: ſemꝑ intelligiī ꝑpetuo eſſe datu3 qꝺ eccl'ie daī Sed ſiqs dederit eccl'e tm̄ vſum rei nō ꝓprietatē:in hoc caſu vtiī eccl'a re illa uſq3 ad cētū ānos q3 hec etas lōgeui hōis ē.ff.de vſufruc.an vſufruct⁹. Sed nūqd ep̄us ſine canonicis tpalē donatōem facere pōt: dico ꝙ ſic.q3 tm̄ ꝑpetue ꝯceſſiones ſpectāt ad alienatōem: ut eī de his q̄ fi.a p̄.ſine cō.ca.tua.xij q.ij.bone rei.ſec⁹ ſit in cōceſſione eccleſiaꝝ q̄ l3 tpales ſint:tn̄ ſolus non concedeī niſi habuerit: ex conſuetudine:ut extra de his que fi.a p̄la.ea noſciī.ar.tn̄ ꝯ.xij.q.i.ep̄s.ubi nec fruct⁹ poteſt ep̄s dare ſine ꝯſcīa cleri ſui.

i ℂ Nulli.ſtatuta.ſi ergo ep̄us aliqd exigit a ſubdito ſuo:negaī pōt ei niſi oſtēdat hoc a canōe ei ꝯceſſū:ut.xviij q.ij.hoc tm̄.ꝛ.ix.q.iij. cōqueſtus.

k ℂ Neceſſitatib⁹.a pauperib⁹.n.nihil petet:ut i.q.ij.placuit.ſic diī lex ꝙ ſi patria tenuis ē potius ē iuuāda:ut.C.no. uecti.inſti.non poſ.l.i.

exititerit:ꝑ ꝯſiliū reſtauretur. Appellātib⁹ ipis ꝯditiōibus aut certe ꝓpinqs eoꝝ ſi iā illi a ſeculo deceſſerūt. Itē ſymmach⁹ papa. Poſſeſſiōes eccleſie derelictas nulli ſit alienandi licentia.

Poſſeſſiones q̄s vnuſqſq3 eccl'e ꝓprio dedit aut reliqt arbitrio: alienare qbuſlib3 titulis aut diſtractiōib⁹ l' ſub quocūq3 argumēto n̄ patimur niſi forte aut cl'icis bonorū ꝓ meritis aut mōſterijs religionis intuitu aut certe pegrinis ſi neceſſitas largiri ſuaſerit: ſic tn̄ ut hec ipa n̄ ꝑpetuo ſed tpaliter pfruāī. S3 illud toletani ꝯcilij ita intelligēdū ē: ut epi pter q̄rta3 vel tertiā: q̄ ſm locoꝝ diuerſitateſ eis debeī: nihil ꝯtingāt. Un̄ in cōcilio leonis pape ſtatutū ē. A clericis ꝛ pijs locis vltra ſtatuta patꝝ aliqd ep̄s non exigat.

Nulli epoꝝ liceat a ſubiecto ſacerdote uel alio q°cūq3 clerico ꝛ pijs locis datōnes vltra ſtatuta patꝝ exigē: aut ſuppoſita i āgarijs iferre ſ3 cū optim⁹ ſit pſpector ita ꝑſpiciat: ut vniuerſe ſibi oues cōmiſſe a ſe maxie alanī:atq3 in neceſſitatib⁹ inuenī:n̄ illicitis exactiōib⁹ opprimātur: q3 dn̄s paſcē ꝛ docē nos docuit ꝛ oib⁹ miſtrare:n̄ terrenis lucris ꝛ auaricijs delectari.

Item grego.leoni ep̄o carthaginē. De redditib⁹ eccl'e q̄rta ps cl'icis ē diſtribuenda.

Ad hoc locoꝝ grad⁹ rōnis ordo diſtixit ꝛ iudicia eē cōſtituit:ut nec ꝑpoſitis in opprimēdos ſe fruſtra valeāt occupare ſubiectos:nec ſubiectis iteꝝ ꝯ ſuos ꝑpoſitos effrenata ſit r̄ſultādi lic̄ia. Uolumus igiī:ut qcqd eccl'e tue ex redditu uel quolibet alio titulo fortaſſis acceſſerit q̄rtā exinde portionē ſine diminutiōe aliq̄ obeas ſegregare: atq3 eā ſm dn̄i timorē pſbr̄is diaconib⁹ ac clero: ut tibi viſū fuerit diſcrete diuidere.

Itē ex.vi.ſynodo: Ep̄s turpis lucri gr̄a nihil a mōachis vel clericis ſuis exigere d3.

Predicator eccl'e paulus diuin⁹ apl's ac ſi canonē ponēs epheſioꝝ pſbr̄is immo xp̄o ꝛ oi ſacrate mltitudini ac plenitudini ita fiducialiī ꝓhibuit: argētum aut auꝝ aut ueſtē nulli⁹ ꝯcupiui. oia oñdi uobis: qm̄ ſic laborātes o3 ſuſcipere īfirmos: beati⁹ exiſtimāſ dare q3 accipe. ꝓpī qꝺ ꝛ nos docti ab eo diffiniuim⁹ nullatenus ep̄m turpis lucri gr̄a excogitare: ad excuſādas excuſatiōes i peccatis expetē aurū vel argētū aut aliā ſpēm a pſbr̄is uel clericis ul' mōchis q ſub ipſo ſūt. ait.n.apl's: Nō debēt filij thezaurizare parētib⁹: ſ3 parētes filijs. Et apl's petr⁹: Paſcite q in uob ē gregē dei: n̄ coacte ſed ſpōte ſm deū: n̄ turpiſ lucri gr̄a neq3 ut dn̄antes i clero: ſ3 forma facti gregis. ꝛ cū apparuerit princeps aploꝝ ꝑcipietis immarceſſibilis gl'e coronā. Illud aūt qꝺ in fine capli ſymmachi pōiī: hec ipſa n̄ ꝑpetuo ſ3 tpaliter pfruanī: ad pſonales tm̄ poſſeſſiōes cl'icoꝝ videlic3 et paupm n̄ ad mōaſteriales referēdū ē. Quā xp̄o ſit graue apud deū decias ꝛ oblatiōes ac primitias ſacerdotib⁹ n̄ ſoluē: auc̄te hieronymi ꝛ auguſtini apparet. Ait nāq3 hieronymus ſup malachiam. Reus apud deū hētur: q ſacerdotibus decimas nō ſoluerit.

Reuertimini ad me: et ego reuertar ad vos diī dn̄s

o ℂ Uiſum. ergo ep̄s ꝓ arbitō ſuo pōt bona eccleſie diuidere.xij.q.ij vulterane.ī.e.q.vij.decimas.ꝯ.ſ3 ibi ſoluiī q poti⁹ cōcordat.

a ℂ Predicator. at ſexta ſynodus auctoritate petri ꝛ pauli q3 platus a ſubditis nō d3 exigere auꝝ vl' argētū: ſ3 poti⁹ eos erudiī na3 beatius ē dare q3 accipe. eī ꝺ cele.miſ.cu3 marthe.

b ℂ Diuin⁹. qn̄q3 poniī i mala ſignificatōe: ut.i.q.i. nunq3.

c ℂ Immo xp̄o. ſi iudex diī ꝯdēno te imo abſoluo te ultimo vbo ſtādū ē ꝺ pe.di.ij.n̄.n.

d ℂ Multitudini. arg.ꝙ vni ꝑcipiī ad oēs extēditur lxi.di.miramur. xxxviij.di.ignorātia.ꝛ.ſ.di.v.ad eius vero.

e ℂ Auru3. verba pauli.

f ℂ Exiſtimās. verba ſynodi: immo vba fuerunt dn̄i: ut eī de cele.mi. cū marthe.

g ℂ Ait.n. in ſcꝺa epl'a ad corithioſ

h ℂ Theſaurizare ſupficialis eſt iſta argumētatio: qa ꝛ filij theſaurizāt parētib⁹.q parētes ſuccedūt eis ſiqd hn̄t: ut.ſ.iij. q.iiij.hi qui.ꝛ.ī. xxxv.q.viij.hec ſalubriī.nō ē ſup/

ficialis: q2 nō ſuccedūt parētes filijs niſi ꝑ defectu.
l ℂ Parētibꝰ etiā ſpūalibꝰ. ⁊ reſperit apl's nām ⁊ vo
tū paretū ꝓut voto parētū hereditas filijs debeꝫ:
ſed filioꝝ hereditas ſola pietatis cā parētibꝰ debeꝫ
ut. ff. vnde li. ſcri
pto hēde. §. ulti.
⁊. ff. de inoff. teſ.
nā ⁊ſi. iuxta illud
Ordine turbato
ſuccediſ bulgare
nato. Item dicit
lex: oīa q̄ nr̄a ſūt
ex uoto filijs pa-
ramus. ff. de bo.
li. l. penul. ℟. i. et
hereditas paren
tuꝫ quaſi debita
obueīt nobis: ut
ff. ꝓ ſocio ⁊ quia
⁊ filij pene ad ꝓ
pria bona veniūt
ff. de ſucc. e. l. i. §.
penul. ⁊ dicit im
perator: cogitaꝫ
debēt parētes ꝙ
⁊ ipſi fuerunt filij
⁊ ea q̄ a ſuis parē
tibꝰ ſperabāt: ſu-
is filijs facere de
bēt: in auc. ut cuꝫ
de ap. cogno. §.
cōſiderare. colſ.
viij.
k ℂ Coacte. i. pro
lucro terreno.
l ℂ Illud aūt capl'i
ſ. poſſeſſiones.
a ℂ Reuertimini
Caſus. In
prima ꝑte ponit
hieronymꝰ vba ꝓ
phete uſq3 ad illō
vbū effuſiōis. In
ſa ꝑte exponit ea
ad litterā uſq3 ad
illud ſiqs doctus
Abinde myſtice ſi
ue moraliter.
b ℂ Reuertemur.
quaſi nō diſceſſimꝰ: īmo i hoc receſſiſtis: q2 ꝯfliriſtis
me hac tn̄ ꝯditōe ſi hō affligit. i. pōt affligē deū: ⁊ iō
dicit. c. q2 nature dei nihil nocē pōt. xi. q. iij. ſm ca-
tholicā. q2 īpaſſibilis eſt. xxij. q. iiij. icōmutabilis.
c ℂ In decimis. nota deū dici affligi cū eius ſubditi
affligūꝫ. ſi. ij. q. v. h3 hoc ꝓpriū. ⁊. iij. q. i. nulli in fi.
d ℂ In decimis. ſ. non ſolutis.
e ℂ Tota gēs. i. ex toto gēnliū viuēteſ vl' qlibꝫ ꝺ ꝑpl'o
f ℂ Supplātaſtis. ar. ꝯ. j. de cō. di. ij. panē. ſed itelli-
ge quātū i vobis ē. xi. q. iij. int verba. uel ita defrau
dant ſubtrahendo iſta pauperibus. g ℂ Annus.
explet⁹ nō tn̄ finis āni ſpectādꝰ ē: ut tūc decime ꝑſtēꝫ

exercituū. ⁊ dixiſtis in quo re
uertemur: ſi affligēt hō deuꝫ:
q2 vos cōfligitis me: ⁊ dixiſtiſ
in quo cōfligimꝰ te: in decīs in
primitijs: ⁊ iō i pēuria vos ma
ledicti eſtis: ⁊ me ꝯfligitis to
ta gēs. Nūc ſeq̄mur ordinē ꝓ
phete: q2 mihi nō reddidiſtis
decias ⁊ primitias: iccirco in
pēuria ⁊ fame maledicti eſtiſ
⁊ me vos ſupplātaſtis ſiue de
fraudaſtis. Ecce ānꝰ expletꝰ
ē: ⁊ nihil in meos theſauros ſ3
in vr̄a horrea portaſtis ⁊ ꝓ d-
cimis ⁊ primitijs q̄ parua erāt
vt a vob̄ darenꝫ: ubertatē poſ
ſeſſionuꝫ vr̄aꝝ ⁊ oēm frugum
abūdantiā ꝑdidiſtis. Vt aūt
ſciatis hoc me iraſcēte perfe
ctū: q2 fraudaſtiſ me ꝑte mea
hortor vos atq3 cōmoneo: ut
īferatis decias i horrea mea:
hoc ē in theſauros tēpli: ⁊ ha
beāt ſacerdotes ⁊ leuite qui
mihi miſtrant cibos. ⁊ ꝓbate
me ſi nō tātas pluuias effūde
ro: ut cataracte celi apte eſſe
credanꝫ ⁊ effūdā bn̄dictionē
meā vob̄ uſq3 ad abūdātiam
Verbū effuſiōis nomē largi-
tatis oñdit: ſ3 fieri poteſt ut
agros irrigātibꝰ pluuijs fit q-
dē fertilitas: vex aut locuſta
vēiet aut brucꝰ aut erugo aut
eruca: ⁊ labores hoīm vaſta-
būt: ꝓpterea adiūgit ⁊ dicit:
⁊ increpabo ꝓ uobis deuorā
tes locuſtaſ videlicꝫ ⁊ reliq̄ q̄

prediximꝰ: ⁊ nō corrūpēt fru-
ctū terre vr̄e. Siqñ fames et
pēuria ⁊ rex oīm. egeſtas op
primit mūdū: ſciamus hoc ex
ira dei deſcēdē: q ſe in paupi
bus ſi ñ accipiāt elemoſynam
ſe fraudari loquiꝫ: ⁊ ſuas po
ſeſſiōes poſſumꝰ decias ⁊ pri
mitias iterp̄tari. Siqs doctꝰ
⁊ eruditꝰ in lege dn̄i pōt alioſ
erudire: ñ debꝫ ſue aſſignare
prudētie īgenioq3 qđ poſſidꝫ
ſ3 gr̄as agat primū dn̄o: q cū-
cta largiꝫ: deīde ſacerdotibꝰ
eiꝰ ac miſtris a qbus doctꝰ eſt
ſi. n. ñ egerit gr̄as ſ3 ſciam vē
dicauerit ſibi in penuria ma-
lediceꝫ. ꝙ ſi intelligēſ largito
rē deum ⁊ agēs his gr̄as per
quos a deo eruditꝰ ē hūilia-
uēit ſe: ⁊ in horreū dei intule-
rit cibos: hoc ē ſcripture ali-
mēta i eccl'ijs ꝑpl'is miſtraue
rit: ſtati apienꝫ ſuꝑ eū catara
cte celi: ⁊ effūdeꝫ pluuia ſpiri
tualis ⁊ mādabit nubibꝰ ſuis
ut pluāt ſuꝑ eū imbrē ⁊ abun
dātia rerū oīm ꝑfrueꝫ. Itē
auguſtinus. Qđ decime ſa-
cerdotibus ſunt tradende.

Decie tributa ſūt egentiū
aīaꝝ. ꝙ ſi decimā dedēis
ñ ſolū abūdantiā fructuū re-
cipies: ſ3 etiā ſanitatē corpis
ꝯſeq̄ris. ñ igiꝫ dn̄s deꝰ ꝑmium
poſtulat: ſ3 honorē. deꝰ. n. nr̄
q dignatꝰ ē totū dare: decimā
a nob̄ dignatꝰ ē recipe ñ ſibi ſ3
ſtin. ſi gens. j. xxiij. q. iiij. ſiquos.
ſūt rei uēdicatio ītētabiꝫ ꝓ eis. C. de ſa. ſan. ec. ut inter.
q ℂ Interp̄tari. i. moralit̄ exponē. r ℂ A qbꝰ. ar. ꝙ diſ
cipuli debēt referre gr̄as mḡro ñ tm̄ vbiſ ſ3 ēt rebꝰ: ut xcix
di. ecce. ſ ℂ Vēdicauerit. i. ſibi aſſūpſerit. t ℂ Catara
cte. i. feneſtre. u ℂ Nubibꝰ. i. ꝑdicatoribꝰ. x ℂ Im
brē. gr̄e ⁊ ſcīe q̄ in eo augebiꝫ. de pe. di. ij. ſi ſermo. io.
a ℂ Decie tributa. i. debita aīabꝰ egētibus diuina gr̄a. vel
melꝰ dicas ꝙ dāꝫ egētibꝰ clīcis nō tn̄ iō: minꝰ dan
de ſūt ⁊ ſi diuites ſūt. nō. n. ītuitu ꝑſonaꝝ dāꝫ eccleſijs. Si
ergo decime ſūt tributa. ergo nō pn̄t p̄ſcribi: ut. j. q. iij. §.
porro. ⁊. C. de pſcrip. xxx. an. ꝯpetit. qđ falſū ē. ex. ꝺ pſcrip.

ueniēs. n. eſſꝫ ꝙ ſcriptō
vel aliqs negociator ſin
gulis diebꝰ deberet de
cimā ꝑtē lucri dare ec-
cleñe. ar. ad hoc quale.
quale ex̄ de pig. 'ex lr̄is
ibi ꝑꝑ poſſeſſionū minu
tias. ⁊ q2 talis ſolutio ī-
cōmoditatē hēret: ut. ff
fāilie her. plane. idē di
cēdū ē de caſeo ⁊ lacte.
io.
h ℂ Perdidiſtis. ar. ali-
quē debere puniri ī eo
ī quo delingt. xij. q. ij. g
⁊ humaniſ. ⁊ q negat qđ
dꝫ: negari ei dꝫ qđ ſibi
debeꝫ: ex̄ ꝺ vſuris. quia
fruſtra. C. ꝺ fideicō. li. l.
ſiqs ī ſuo. xcv. di. eſto.
i ℂ In horrea. ar. ꝙ iſti
ruſtici debēt deferre in
horrea decimas ad ipaſ
eccl'ias. ar. j. q. vij. deci
mas. C. de annonis. et
tribu. l. ꝓ locis. li. x. nō
ergo a cl'icis vel eorum
nūcijs ſunt colligēde in
agris.
k ℂ Ad abūdantiaꝫ. j. q2
vij. maiores.
l ℂ Verbū. hec ſūt vba
hieronymi.
m ℂ Oñdit. hic. C. de in
offi. te. l. ij. qñq3 etiā no
tat vitiū. xli. di. ſepe.
n ℂ Aut erugo. erugo. n.
ē roſ q cadit ſuꝑ teneraſ
ſpicas. ⁊ ꝑꝑ hoc ſole ue
niēte marceſcūt. Eruca
ē vermis q ibi naſciꝫ. ff.
loca. ex cōducto.
o ℂ Ex ira dei. hō. n. ꝑꝑ
peccata ſua affligiꝫ: ut
vij. q. i. ſciſcitaris. lvi. di
p ℂ Et ſuas. ſi ergo ſue

ꝺ q̄rta. Itē ſi ſ̄t tributa: ergo ꝯpellatio ī eis ñ admittit. C. ꝺ ꝯpē. l. iij. pꝺ̄ca ſi ſ̄t tributa ergo ſiqs appellat: ut eas ſ̄ tineat ñ audit: ut. ij. q. vi. quotiēs fiſcalis. ⁊ ē expſſū ex̄ ꝺ deci. tua ī fi. b ¶ Premiū. i. grīs vult bñficiū ſuū ꝯcedē ñ ꝓ pcio ſed tñ honorē vult hr̄e.

idigne. k ¶ Homicidioꝝ. ſ̄. xi. q. iij. pcipue. ſ̄. di. lxxxvi. paſce. l ¶ Premiū. ī. xxvij. q. ij. ſunt qui. a ¶ Plicis. neceſſarijs. i. ī victu ⁊ veſtitu: ut. x. q. ij. cps. io.

ar. ff. ma. ſi ſ̄ munerādi ⁊ ē ſimile. i. q. i. iudices. ubi dic̄ ꝙ nō ſunt dāda munera ſed ſūpt⁹ ⁊ fac̄ ad hoc qꝺ dixi. xxxij. q. ij. honorant. c ¶ De militia. licita. ergo ⁊ clerici ſi militent. xxiij. q. i. militare tenēt dare decimas. p ¶ Negocio dūmō licita ſit negociatio: ut ex̄. e. ex trāſmiſſa tñ vix aliq̄ negociatio ſine pctō pt expediri: ut ꝺ pe. di. v. q̄litas. dr̄ tñ licita q° ad laicos ī qb⁹ dā reb⁹: ut. lxxxviij. di. fornicari. Sꝫ nūgd ꝺ illicite acq̄ſitis dēat dare decias? nōui. xxiiij. q. v ī pn̄. Sꝫ nūgd de furto vl̄ latricinio dāde ſūt decime? dicunt qdā ꝙ ſic: ne apud eos ita ſ̄manēat. ar. ad hoc. xxij. q. i. ꝯſidera. alij negant ne eccleſia videat̄ approbar̄ delictū. ſꝫ dico ꝙ a fure ⁊ a raptore bñ petit̄ decima ñ rōe negociatōis ſue: cū illa ſit reprobata ſed q2 iuenit̄ i poſſeſſiōe q2 decia ſeq̄t̄ quēlibet poſſeſſorē ſiue iudeuꝫ ſiue excōicatū: ut ex̄ ꝺ deci. de iris. ex̄ ꝺ vſu. q̄rto ex̄ de ſē. ex. ſi ve. aliogn eſſꝫ pdo melioris ꝯditionil q̄ꝫ bōe fidei poſſeſſor. qꝺ eē nō dꝫ: ut. ff. de peti. her. ſi a dño. §. ult. Itē nūgd iudei p̄ſonales decias dabūt? vr̄ ꝙ ſic ut ex̄ ꝺ vſuris. q̄rto circa fi. qꝺ ꝯcedo. Itē ex oīb⁹ q̄ ex lucratiua cā hn̄t: dabūt̄ decie: ut de donatōe ⁊ legato: vl̄ ſi exneus īſtituit̄ i teſtō. aliud ē ſi aliqs ab iteſtato ſuccedit: q2 tali debita ē hēditas iure nāe. vñ poti⁹ debitū ē q̄ꝫ lucrū: ut. ff. vñ liberi ſcripto. §. ult. Idē dico ꝑ qualcūq̄ꝫ man⁹ ābulauerit: ꝙ glꝫ teāt̄ dare deciaꝫ ꝺ lucro ſuo. ſꝫ nūgd doctor ꝺ colleca ſ̄ aduocat⁹ ꝺ p̄r oi miō ſ̄ mercēnari⁹ ꝺ eo qꝺ mer̄ dabit ꝺcimā? ñ vr̄: cū illō ñ ſit lucꝝ ſꝫ ꝺbitū: credo tñ ꝙ ſic: q2 ſcptū ē: hōra dñꝫ deū tuū ꝺ tuiſ iuſtis laborib⁹ ut. i. q. i. ñ ē putāda. Itē q2 h̄ dr̄ ꝙ ꝺ oī artificio dāde ſ̄t ꝺcie ut ex̄. e. ñ eſt i ptāte e ¶ Tu ad decimā. i. tm̄ decia remanebit tibi. vl̄ ēmonib⁹ ſociaberis: q̄ ſ̄t decia ps āgeloꝝ. f ¶ Prohibet. ī. ꝺ pe. di. i. ſi agam⁹. ſ̄. lxxvi. di. ieiuniū. g ¶ Ex debito. ergo vr̄ ꝙ actio p̄ſonal̄ ꝯpetat ꝓ decis petēdis. h ¶ Alienas ergo añ ſepatōeꝫ ſ̄t ecclie: ut nō. ſ̄. e. q. moderamine. i ¶ Inuadūt. nō ꝙ idē ē iniuſte detinē qꝺ rape: ut h̄ ⁊ ex̄ ꝺ re. ſpo. ſepe. ⁊ idē ē auferre qꝺ nō dare. xlvij. di. ſic. et. xij. q. ij.

nob̄ ſine dubio ꝓfuturā. ſꝫ ſi tardi⁹ dare pctm̄ ē: q̄ꝫto magis pei⁹ ē ꝓ pctm̄ dediſſe. ꝺ militia ꝺ negocio ⁊ ꝺ artificio redde ꝺcias. Cū. n. decias dādo ⁊ terrena ⁊ celeſtia poſſis p̄mia ꝓmerēi: ꝓ auaricia duplici bñdictōe fraudar̄. hec ē. n. dei iuſtiſſima ꝯſuetudo: ut ſi tu illi ꝺciaꝫ ñ ꝺderis tu ad ꝺciaꝫ reuocēis. Dabis ipio militi: qꝺ ñ vis dare ſacerdoti. bñfacē ſēp de⁹ pat⁹ ē: ſꝫ hoīm malitia ꝓhibet. Decie eteni ex ꝺbito regrūt: ⁊ q eas dare noluerit res aliēas inadāt: ⁊ q̄nti pauꝑes i locis ſuis ubi iꝑe hitat: illo decias ñ dāte fame mōtui fuerit: tātoꝝ homicidioꝝ re⁹ añ eťni iudicis ťbunal apparebit: q2 rē a deo paupib⁹ ꝺlegatā ſuis vſib⁹ reſuauit. q g°ſibi aut p̄miū ꝯꝑare: aut pctōꝝ deſiderat idulgētiā ꝓmereri: rꝺdat ꝺcimā: ēt ꝺ nouē ptib⁹ ſtudat elemoſynā dare paupib⁹ Itē hiero. Seipm ꝯdēnat: q euāgelizātib⁹ necc̄ia ſubťhit.

Plicis uiris ⁊ euāgelizatorib⁹ xp̄i i necc̄ijs uſib⁹ nolle ťbuē: ſeipm ꝯdēnare ē. ¶ Qꝺ āt decie epoꝝ cōſēſu mōchis licite ťbuāť: bťs hiero. damaſo pape ſcribit dicēs Liberꝝ mōchis decias cl̄icis ꝯcedē.

Quoniā qcq̄d hn̄t cl̄ici pauꝑeꝝ ē: ⁊ dom⁹ illoꝝ oībus debēt eē cōes: ſuſceptiōi peregrinoꝝ ⁊ hoſpitū iuigilare debēt: maxie curādū ē illis: ut ꝺ decis ⁊ oblatiōib⁹ ꝫenobijs ⁊ xenodochijs q̄lem voluerit ⁊ potuerit ſuſtētationē ipēdāt. Liberꝝ ē. n. mōchis ⁊ ſp̄ualib⁹ viris deū colētib⁹ ⁊ tiñtib⁹ ꝺcias ⁊ oblatōes cūctaq̄ꝫ ſ̄ media ꝯcedē ⁊ ꝺ iure ſuo i dñiꝫ illoꝝ ⁊ uſū trāſferre: nec tā i paupib⁹ paupertatē q̄ꝫ ſ̄ligionē attendē. ꝙ āt btitudo tua q̄ſiuit: utꝝ uſus deciaꝝ ⁊ oblatōnū ſecularib⁹ ꝓuenire poſſit: nouit ur̄a ſcitas ſ̄ oīno ñ licē: ꝓteſtātib⁹ hoc diuis auc̄tib⁹ pr̄noꝝ canonū. q̄ꝫobrem ſi aliqñ fuerit ab his male detēta q̄ diuini iuris eē noſcūť: ⁊ in uſuꝫ trāſierit mōchoꝝ ⁊ ſuoꝝ dei epo tñ loci illi⁹ ꝓbēte ꝯſēſum: ꝯſtabūt eis omnia ꝑpetua firmitate ⁊ ſtabilitate ſubnixa. cl̄icos āt illos ꝯuēit eccl̄e ſtipēdijs ſuſtētari: qb⁹ ꝑntū ⁊ amicoꝝ nl̄l'a ſuffragāť ſtipēdia Qui āt bōis ꝑntū ⁊ opib⁹ ſuſtētari pñt: ſi qꝺ paupuꝫ ē acci

b ¶ Quoniā. qcq̄d. res eccleſie ſ̄t pauperū ut. xxiij. q. vij. ꝙ āt ſiſ̄r res cl̄icoꝝ ſūt paupeꝝ: ut. xxiij. q. viij. ꝯuenior. et dicūť eē paupeꝝ q2 tꝑe neceſſitatiſ ſ̄t eis cōicāde: ut xlvij. di. ſicut hi. c ¶ Oib⁹. nō q̄ eccleſia dicať ſufficiēs ad hoc ut qs debeat eē ꝯtētus vna. i. q̄ poſſit oēſ recipe: ut. xlij. di. qeſcam⁹. ⁊ ex̄ de pbē. de mōachis ar. ꝯ. x. q. ij. epus vbi dr̄ ꝙ erit ꝯtēt⁹ victu ⁊ veſtitu. d ¶ Cōcedē. cum ꝯſenſu epi. al's ſi ꝑlat⁹ pt auctem epi ꝯcedēt. p⁹ ei⁹ mōtē ſ̄ uocareť ex̄ ꝺ trāſact. de certo e ¶ Nō licē. hoc ē certū: ꝙ ius decimaꝝ laic⁹ poſſidē nō pōt: cū ſit ſp̄uale. ut ex̄ ꝺ p̄ſcri. cāꝫ. ex̄ ꝺ deci. ꝓhibem⁹. Sed nūgd ſ̄ruct⁹ deciaꝝ pñt ꝯcedi laicis? ſic ad tꝑus: ut ex̄ ne ꝑla. vicel' ſuas q̄relā. ⁊ uſq̄ꝫ ad finite ipoꝝ. ar. ex̄ de his q̄ fi. a p̄. cū aplica i fi. ar. ꝯ. x. q. i. hac. f ¶ Diuis. nō gnālē ſ̄monē nō gnālit̄ intelligēdū. lxxxviij. di. fornicari. lxxv. di. ſcire. lxxxv. di. lectio. xij. q. ij. ſine. xiiij. q. ij. ſuꝑ. ꝺ ꝯ. di. ij. reuera di. xcv. ecce. ar. xix. di. c. i. ꝯ. g ¶ Epo. ⁊ ſufficit auctas illi⁹ epi ad talē alienatōem: ut ex̄ de his q̄ fi. a p̄. cū aplica. ꝯ. xij. q. ij. ſine. nō. n. vr̄ ꝙ ſol⁹ eps poſſit ꝯcedē ſine capitulo: ſed hoc ſoluit̄ ex̄ de his q̄ fi. a p̄. cū aplica. h̄ ergo laic⁹ q capax nō ē fac̄ locū capaci. ar. C. de na. li. auc̄. lꝫ. ff. de iniuſto rup. teſ. l. pſt. ⁊ ꝙ nullus religioſus debeat recipe eccl̄iam ꝺ manu laici ē expſſū. ex̄ de p̄uile. cū ⁊ plātare. ⁊. ī. q. vij. ſiqs h ¶ Cōſenſū. ar. ꝙ ratihabitio epi retrotrahiť ⁊ ꝯfirmat illud qꝺ ꝑ ſe inualidū erat. ar. ex̄ ꝺ iurepa. cura paſtoral̄. ī. e. q. vij. decimas. ar. ꝯ ex̄ ꝺ elec. auditis. i ¶ Bonis. ſ̄. i. q. ij. cl̄icos. ⁊. c. paſtor eccl̄e. ⁊. c. ſacerdos. k ¶ Parētū. videť loq de illis clericis q eccl̄ie nō ſeruiūt. ſ̄. x. q. iij. cauēdū. ſ̄. xij. q. i. illi aūt. ī. xxi. q. i. quomodo.

piūt: sacrilegium ꝓfecto icurrūt ꝛ cōmittūt: ꝛ ꝑ abusionem taliū iudiciū sibi mādu cāt ꝛ bibūt. D e pdijs aūt q̄ a colonis eoꝝ colunt: sic diffinitū ē i magoc. ꝯci. Questi sit ꝑtea ꝛc.

D E capellis ꝟo q̄ ab eis possidēt ꝙ ꝑ eoꝝ istitutionē a sacerdotib⁹ sint gubnāde: ioānes papa ꝓbat scribēs isaac syracusano epo.

Presbri in mosterioꝝ ecclesijs per abbates instituātur.

U Isis lr̄is charitat̄ vr̄e: qb⁹ sat̄ ꝑpēdit q̄sto studio huic scē sedi r̄uerentiā exhibet̄: n̄ modice gauisi sum⁹. nc̄ itaq₃ sꝑ ea q̄ ꝯsuluistis ut charissimo fr̄i benigne discretum ꝯsiliū dam⁹. ꝺlegauit. n. nobis pia māsuetudo vr̄a: vtꝝ eccle ꝓ qete mōchoꝝ a scis catholicis epis eis r̄dite ꝑ sacerdotes ab eis ordiatos ꝛ inuestitos ꝺbeāt istitui. Addidit quoq₃ fr̄nitas tua litē ꝛ seditōnē int clicos mōchosq₃ ex hac cā nō modicā eē ortā. qꝺ istigatiōe ꝟsuti hostis nēo fieri ābigat: h₃. n. mille nocēdi modos. nec ignoram⁹ astutiā ei⁹. conat̄ nāq₃ a pncipio ruine sue vnitatē eccle rescidē: charitatē vulnerare: sctoꝝ opm dulcedinē iuidie velle ificē ꝛ: oīb⁹ modis būanū gen⁹ euētē ꝛ ꝑturbare

D E capell. Hec ē scꝺa qꝺ an i capell mōachoꝝ ꝑsbr̄i sint istituēdi ꝑ monachos. qꝺ ut meli⁹ pateat vidēdum qd iuris hn̄t religiosi i suis capell. Et nō ꝙ duob⁹ moīs fiūt capelle religiosoꝝ edificatōe ꝛ donatōe. si edificatōe hn̄t istitutōez tpaliū ꝛ eps spūaliū: ut. ꝫ c. sane. ꝛ. c. vl. si āt collatōe: aut collate sīt eis ab epo

Dā. ii.

aut a pr̄ono. si ab epo: aut sub certa forā aut cū oī iur̄ simplr̄. si sub cēta forā n̄ hēbunt ibi pl⁹ iur̄ q̄₃ forā ꝯtineat. si ꝟo cū oī iure tc̄ hn̄t ꝛ tpalē ꝛ spūalē istitutōez. ꝫ. e. vii. ꝛ sic itellr̄ illꝺ: c⁹ ē posꝭio e⁹ ē ꝛ istitutio. i hoc cāu logr̄ ex ꝺ cap. mo. i ecclīis. remāet tn̄ ius epale i ordiatōe iudicō altariū ꝯsecratōe ꝛ visitatōe. ar. ꝫ. q. iii. ꝑ singulas. Si āt ꝯcessit eps simplr̄ qd iuris sit hēt ex ꝺ do. pastoral. si ꝟo pr̄on⁹ cōcessit capellā domui r̄ligiose: n̄ pl⁹ iuris h₃ acceptor q̄₃ dator: ar. ꝫ. e. q. i. si qs laic⁹ ex. de dona. ii vi. ꝛ ux. nup ff. ꝺ re. iu. nēo pl⁹ nisi h⁰ fcm̄ sit de ꝯsēsu diocesani epi q⁰ cāu cedit i dn̄i u₃ religiosoꝝ ex ꝺ iurepa. ꝙ āt. ꝛ ex ꝺ dona. pastoral. q̄ āt dcā sīt itelligas ꝺ mōasteriis n̄ exēptis. In exēptis. n. ꝛ eoꝝ capell qꝺ pncipi pl₃ legis h₃ uigorē. Et nō ꝙ io. fa. dixit: ꝙ si ecclīa nōdū ē ꝯsecta tātā i ea h₃ pr̄on⁹ ptātē ꝙ p̄t epi lr̄iaꝫ pōt r̄ligioso loco ꝯcedē n̄ sol. i ius pr̄onat⁹ s₃ ēt ipsā ecclīaꝫ. ar. ꝫ. e. q. ult. nemi. s₃ hec opio corrigēda ē cū religios⁹ loc⁹ iā sit marie ꝑꝑ solēnitates q̄ ibi fiūt ab epo. ꝺ ꝯ. di. i. nēo. Et ꝙ r̄ligiosus sit hēs ex ꝺ rel. do. ad hec. vn̄ iā i epi ptāte ꝯsistit. cū lapis bn̄dict⁹ ibi iā sit posit⁹. ꝫ. e. q. vii. oēs. nā nec a laico p̄t aliqs istitui. ꝫ. e. q. ult. si pr̄es. mlto mi⁹ suppōi pōt loco r̄ligioso ꝑ laicū cū istitutio sit tpalis: suppositio ꝟo ꝑpetua. It ē ꝯ eū. x. q. i. nouerit. ubi dicit̄ ꝙ postq̄₃ deo dederit: ꝙ nihil h₃ iuris i re illa. io.

a U Isis. ꝺlegauit. i. isinuauit. vl̄ dic meli⁹. i. q̄siuit. b Pro qete. a curis tpalib⁹: ut. ꝫ. e. ꝺ pn̄tiū. c Cōstātes. ꝫ. ꝺ pe. di. ii. pncipiū. §. si ꝟo. ꝯ. ꝫ. xxvii.

dolet. n. satis ꝛ erubescit charitatē quā i celo nequit hēre hoīes ꝯstātes ex lutea matia tenē i tra. vn̄ oꝫ q̄₃tū fragilitati nr̄e ꝯcedit: ut oēs adit⁹ nocēdi ei⁹ ꝟsutie muniamus: ne mors igrediat̄ ꝑ portas nr̄as: ꝯsilio itaq₃ mltoꝝ fr̄m diligēt exq̄sito decreuim⁹: ut āmō ecclesie mōchis r̄dite ꝑ suos sacerdotes istituāt. Diuie. n. leges hn̄t ꝛ seclāres ut c⁹ ē possessio ei⁹ fiat istitutō. Et si in dādo qꝺ mai⁹ ē: facil fuit charitas: sit faciliō i ꝯcedēdo qꝺ min⁹ est sctā largitas. mai⁹. n. fuit possessionē dare: q̄₃ sit inuestiturā ꝯcedē. quō possessoris iura cognosceret: ꝛ suarū reꝝ sibi tbuta redderet: ubi qꝺ suū ē ꝑ alteꝝ dat: ꝛ cū voluerit auferet. Huiani moris ē illū verei: c⁹ iudicio ꝛ uolūtate nūc erigit nūc ꝺpmit. vn̄ fit ut i ꝑtē epi ad r̄uiēdū sacdos ꝓcliuior fiat: ꝛ sic eps qꝺ scē ꝛ religiose ꝺderat q̄dā simulata aucte ad se tbat. sic itaq₃ ꝑuat mercede quā ꝯsecut⁹ fuerat: tū q: ficta chāitate aufert qꝺ ꝺdeat: tū q: ꝑuoꝝ sacerdotū discordias ꝛ scissuras amātiū: ꝟb nimis fact⁹ credul⁹: et qꝺ p⁹ fucate moliebat̄ lucrari p⁹ ꝺtecta fraꝺ cōat q̄dā usurpatiōe ex toto auferre: quoꝝ

q. ii. §. ex his oīb⁹ ꝯ. s₃ dic ꝙ n̄ potuit hr̄e charitatē ꝑseuerātē. ar. ex ꝺ v. si. nā ꝛ ego. d Per portas. i. ꝑ sēs⁹ coporeos qb⁹ mediātib⁹ pctm̄ trāsit ad nos. e Tradite. pleō iur̄ idē itelligūt qdā ubi epus simplr̄ ꝯcedit. ar. ff. de fui. sicui ꝛ. ff. ꝺ usu ꝛ habi. si ita. s₃ ꝯ ex ꝺ do. pastoral. cū āt mōasterio ꝑuilegiato cū capell suis bitis ꝛ hn̄dis ꝯcedit eps ecclīaꝫ: ēt plenissimo iur̄ s̄m plerosq₃ ꝑueīt ad mōasteriū ēt quo ad correctōez excessuū. s₃ tn̄ abbas ille n̄ ꝺpōet aliquē nec suspēdet i ꝑpetuū: nisi hoc hēret ex ꝑuilegio. S₃ nūqd eps ita pōt eximē ecclesiā aliquā: ꝙ nihil remaneat i ea? dico ꝙ nō q: eps n̄ pōt aliū iudicē facē ordinariū i diocesi sua: nec ita plene posset eps r̄mittē ius epale ut i ri. q: sic poss₃ a se reijcē iurisdcōez epalē. nā q̄₃tūcūq₃ gnālit eps eximat aliquā ecclaꝫ sēꝑ r̄tinet correctōez visitatōez ꝓcuratōem ꝛ cathedraticū: ut ex ꝺ cēsi. cū venerabil. ꝛ ꝺ do. pastoralis nec ēt i ꝑiudiciū archidiaconi pōt eps aliq̄ iura remittē eccle: ut ex ꝺ excel. p̄la. c. ii. Si obijcis id qꝺ ē ex ꝺ rel. do. ꝯstitut⁹. vbi vr̄ ꝙ eps plene possit eximē aliquā ecclesiā. dicas ꝙ illa exēptio fuit ꝯfirmata a papa: sic pr̄onus q̄₃tūcūq₃ gnālit remittat ius pr̄onat⁹: tn̄ q̄dā iura retiet i libro. C. ꝺ bo. li. l. fi. f Per suos. ꝫ. q. ꝓri. c. iii. ꝫ. xviii. q. ii. cellulas. ꝫ. di. liiii. abbati. g Posꝭio. i. reꝫ possessa. ar. ff. ꝺ v. si. itē dū. h Institutō. i. ordiatō. nā cuiq₃ ē res sua ꝯmittēda. C ꝺ iudi. nēo. i Qꝺ mai⁹ ē. ar. cui ꝯcedit mai⁹ ꝛ mi⁹: ut. xij q. ii. ꝑcipi⁹ ꝛ ex ꝺ deci. ex ꝑte. It cui ꝓhibet mai⁹ ꝛ mi⁹: ut xiiii. q. v. pēale. ꝛ. xliiii. di. nlli. ꝛ. ꝫ. e. q. i. ꝛ tꝑis. ꝛ. c. p⁹ q̄₃. ff de adul. nec i ea. mai⁹. n. ē dare id ad qꝺ qs n̄ tēt q̄₃ ꝑmittē vti datis ad q̄ qlib₃ tēt. m Cōcedē. i. ꝑmittē ꝯcessa vti. n Moris. ar. ex eo ꝙ aliqd sol₃ fieri: ut. xxviii. di. ꝺ syracusane. o Iudicio. ꝫ. viii. q. ii. c. i. p Ad se trahat, ꝫ i. q. iii. q̄situ. ꝫ. xii. q. ii. sacroꝝ. sic. C. ꝺ dona. siqs argētū. §. ult. q Credulus. ar. ꝙ iputat̄ alicui ꝙ nimis ē credul⁹ ut. xi. q. iii. n̄ solū. lxxxvi. di. siqd ꝟo. ꝛ. xxiii. q. iiii. q̄₃magnū ar. ꝯ. xxii. q. iiii. inocēs. r Fraude. imo donator cauet d₃ donatori ꝺ dolo: ne res donata benigne fraudis ꝯsilio reuocet. ff. ꝺ edi. edic. l. ad res.

a S Ane. absq₃ epoꝝ. ꝫ. e. q. i. ꝑuenit. b Tpalib⁹. si q̄ras: i quo sacerdos teneat̄ r̄n̄dē monacibo

de tpalib⁹: dico ī h° ꝙ si eccł'ie monachoꝝ ñ fit cēsus īposi
tus: eū pñt monachi īponē: sed si ē īposit⁹ ab ātiquo: ipi eū
nō pñt augē: ut ex̄ de cē. ꝓhibem⁹. Itē nō solū monachis
sacerdos respondebit ī tempoꝛalib⁹ sꝫ ēt epō si eccłia illa
ab antiquo pꝛestitit cen
sum epo: ut. i. q. iij. pue/
nit. ⁊. xviij. q. ij. c. ult. et
penul. io. sꝫ certe ꝺcre.
dic ꝙ cēsus nou⁹ īponi ñ
pōt etiā auctoꝛitate epi
ut ex̄ de cē. significauit.
nisi fuerit ab initio īpo/
situs: ut habes ex̄. e. ti.
ecclesijs. xviij. q. ij. eleu
theri⁹. ⁊ ex̄ de cē. pꝛete
rea. ⁊ ēt postea si nunq̄
fuit īposit⁹ pōt īponi: ut
ex̄ de cē. cū uenerabilis
⁊ hoc cū eccłia eximit̄. b
c ¶ Sic cuiqꝫ. s̄. xij. q. ij.
cū deuotissimā.
d ¶ Statuēdū. regimi.
abbates. n. coꝛri/
gūt̄ ab epis: ut. j. xviij.
q. ij. abbates.
e ¶ Obsequia. sic. i. q. iij
quesitū. ⁊. xviij. q. ij. c.
ult. ⁊ penult. io.
f ¶ Ecce vrbanus.
g ¶ Sed illud. s̄. e. visis
h ¶ Edificāt. ⁊ ita pigui
us ius hñt mōachi ī ec
clesijs fūdatis ī solo suo
q̄ laici ī ecclesijs fuuda
tis ī suo.
i ¶ Tales de epo. s. q edi
ficat eccłias ī alienis di
ocesib⁹ ⁊ ī ꝓpꝛijs ꝑdijs
⁊ qꝛ ꝯtinuat̄ hec mā cū
ꝑcedēti: iō tractat̄ h̄ qō
gnta. Sed q̄re nō ita fe
cit magister ī thēate: qꝛ
forte ñ ita ꝯpetēt posset
pōni thema. Nō ergo ꝙ
si eps fūdat eccłiam in
suo ꝓpō loco ⁊ ī alteri⁹
diocesi: nō hꝫ ibi ptātē
nec q° ad tpalia nec quo
spūalia. si vō ī solo eccł'e
eīi ꝑest: ⁊ ī alteri⁹ dioce
si hꝫ ptātē ibi quo ad tē
poꝛalia: nō aūt quo ad
spūalia: sic ⁊ monachi:
lꝫ qdā hoc negēt: dicen
tes epm vł clicos ñ hr̄e
nisi ius patronat⁹ in ec
clesia quā fūdāt ī ꝑdio
ꝓpꝛie eccł'ie ⁊ in aliena
diocesi. Si ergo legat̄
hoc capłꝫ ꝺ eccłia fūda
ta ī ꝓpꝛio ꝑdio: vbū illō

aduertētes calliditates ⁊ ho
stis vsuri suasiōes monachis
deīceps oīno lr̄iaꝫ dam⁹ suaꝝ
eccłiaꝝ inuestitoꝛes fieri: ita
tñ ut iudicio synodi si ꝯ̄ sacer
dotiū agē ꝑsūpserit mulctent̄
⁊ felici mucrone epi sacerdo
tū piacula resecent. Hac au
ctoꝛitate mōchis ꝯcedit̄ inue
stitura suaꝝ eccłaꝝ. sꝫ videt̄ ꝯ̄
ire vrban⁹ papa. ij. dicēs. Ab
bates absqꝫ epi ꝯsilio in paro
chialibus ecclesijs pꝛesbyte
ros non oꝛdinent.

Sane qꝛ mōchoꝝ qdā epis
ius suū auferre ꝯtendūt:
statuim⁹: ne in prochialib⁹ ec
clesijs q̄s tenent absqꝫ epoꝝ
ꝯsilio ꝑsb̄ros collocent. sꝫ epi
parochie curā cū abbatis cō
sensu sacerdoti cōmittant. ut
eiusmōi sacerdotes de ppli q
dē cura epis rōnē reddāt. ab/
bati vō ꝓ reb⁹ tpalib⁹ ad mō
steriū ꝑtinētib⁹ debitā subie/
ctionē exhibeāt: ⁊ sic sua cui/
qꝫ iura seruent̄. Idē: In pa/
rochialib⁹ eccłijs ꝑsb̄ri ꝑ epos
īstituant̄: q̄ eis rñdeāt de aīa/
rū cura: ⁊ his que ad epm ꝑti
nēt. Itē ex ꝯci. apud fauē/
tiā hito. Quoꝛūcūqꝫ mōcho
rū eccł'e epoꝝ subdāt̄ regimi

Statuēdū nobis ē: q̄ tenus
eccł'e quoꝛūcūqꝫ mōchoꝝ
in singulis pochijs site epoꝛū:
ut decet: diuinit⁹ subdant re/
gimini: eisqꝫ debita obsequia
exhibeāt. Ecce urban⁹ pa/
pa ꝓhibet inuestiturā pochia/
liū eccłaꝝ ꝑ mōchos fieri: q̄s
ioānes papa eis ꝯcessit. Sed
illud ioānis pape ītelligēdū
ē de illis capellis: q̄ cū oī iure
suo ab epis mōchis ꝯcedunt̄.
Illud aūt vrbani intelligit̄ ꝺ
illis: q̄s abbates in ꝓpꝛijs ꝑ/
dijs edificāt in uillis uł in ca/
stellis suis. Tales ⁊ si ius ter
ritoꝛij habeāt: tñ ptātem gu/
bernādi pplm ⁊ spūalia ministrā
di ñ hñt. qđ etiā de epo intel/
ligēdū ē. Unde nicolaus papa
ait. Eps q in alterius dioce
si ecclesiā edificat: ei⁹ ꝯsecra
tionē sibi vēdicare nō valeat.

Siqs epoꝝ in aliene ciuita
tis territoꝛio ꝓ quacunqꝫ
suoꝝ oppoꝛtunitate eccłiam
edificare disponit: nō ꝑsumat
dedicationē facē q̄ illi⁹ est: in
cui⁹ territoꝛio eccła assurgit
edificatoꝛi uero epo hec grā
resuet̄: ut quos desiderat cle
ricos in re sua oꝛdiari ipos oꝛ
dinet is cui⁹ territoꝛiū ē: uł si
oꝛdinati iā sunt ipos hr̄e acqe
scat: ⁊ oīs eccł'e ipius gubna/
tio ad eū in cui⁹ ciuitatis terri
toꝛio eccła surrexit ꝑtinebit.
Item ex ꝯcilio toletano. iiij.
Basilice noui ꝯdite ad epm
ꝑtinēt: cui⁹ ꝯuent⁹ eē ꝯstiterit

Possessio territoꝛij ꝯuētū
ñ adimit. iōqꝫ noue basili/
ce q̄ ꝯdite fuerint ad eū ꝓcul
dubio ꝑtinebūt epm: cui⁹ con
uētus eē ꝯstiterit. Itē gre.
Edificatoꝛi epo in diocesi al
terius eccłam ꝯsecrare ñ licꝫ

Lator pñtium ioānes fr̄ et
coeps nr̄ indicauit nob: ꝙ
exuperāti⁹ eps ausu temera/
rio in diocesi ipsi⁹ oꝛatoꝛiū cō
struxit: idqꝫ sine ꝑcepti auc̄te
ꝯ̄ moꝛē ꝑsūpserit ꝺdicare: mis
sasqꝫ illic celebꝛare ñ metuit:
quā rē cū sūma celeritate ac
districtione ꝯuenit emēdare:
nec ulteri⁹ tale aliqd attētare
ꝑmittē. Qđ de iure oꝛdināndi
ñ possidēdi ītelligēdū ē. His
auc̄tibus facile ꝑpēdi pōt: ꝙ
siue abbates siue epi ī suis ca
stellis uł uillis eccłas edifica
uerit: nō iō epo in cui⁹ diocesi
fuerit ꝯuēt⁹ adimit̄: ⁊ iō sacer
dotes iux̄ illud urbani ⁊ nico.
ī eis ñ nisi ꝑ epos cū ꝯsensu tñ
electiōe edificātiū ōdiari pñt

nasterij: ea rōe ⁊
epis ⁊ clericis in
pꝛedijs eccł'e sue
⁊ hoc nō intelligi
tur ex̄ de iurepa.
significasti.
k ¶ Siqs epoꝛū.
In territo/
rio. i. diocesi. quā
doqꝫ accipit̄ pro
ipsa t̄ra ⁊ possessi
one. ⁊ ꝓpꝛietate
ut. s̄. ꝓximo. §. i.
⁊. j. q. iij. lꝫ. Quid
aūt sit territoꝛiū
hēs. ff. de vb. sig.
pupill⁹. §. territo
riū. Territoꝛium
n. ē vniuersitas a
groꝝ īfra fines ci
uitatū ꝯsistēs: ut
ibi dicit̄.
l ¶ Desiderat. et
dicit. h. ꝙ pꝛiuile
giū est epi: ut vñ
cunqꝫ velit pos/
sit clericū pñtare
ꝯ̄ illō. lxxi. di. hoꝛ
tamur. hoc tñ nō
dicit̄ hic.
m ¶ Clericos. ar.
ꝙ pl'es pōt pñta
re ꝑr on⁹ ad vnaꝫ
eccłiaꝫ. ar. lxiiii.
di. pꝛicipali.
n ¶ Oꝛdinet. i. in
stituat. si aūt sīt oꝛ
diati qđ iuris sit se
quit̄ ī lr̄a.
n ¶ Oꝛdiet. qꝛ suf
fic testioniū epi. ꝑ
sentātis. vij. q. i.
eps de loco. ⁊ sic
mōacho abbatis
s̄. e. q. i. mōachi.
si tñ sit ꝺ suo epa.
tu cui testimoniū
fert. io
o ¶ Possessio. i. ꝑ
dij ꝓpꝛietas
ar. ff. de ver. si. in
terdum.
p ¶ Couētū. i. po
pulū ł iurisdcōeꝫ
⁊ ita pplus facit
couētū.
q ¶ Pertinebunt
j. e. q. vij. oēs.

De eodem. Palea.

Admonemus atqꝫ pcipimꝰ ut decias oĩno dare ñ negligãt: quas ipe deꝰ dare ꝯstituit. Quia timenduꝫ ẽ: q deo suũ ðbitũ subtrahit: ne ei auferat nccĩa. Itẽ nico. papa

De eodem. Palea.

Recipimus ut et decie et pmitie seu q̃cũqꝫ oblationes viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ eccłijs dei fidelit̃ reddant̃ a laicis: ⁊ ut in dispositiõe epoꝝ sint ẜm canones distribuẽde. quas q tenuerit: a sctã cõione priuetur aut sepet̃. Itẽ leo papa

De eodem. Palea.

Nullus decias ad aliũ pti nẽtes accipiat. Itẽ amosius. Palea.

Nam q deo ñ vult reddere decias q̃s tenuit: ⁊ homini nõ studet reddẽ qð iniuste abstulit: ñ timet adhuc deũ: ⁊ ignorat q̃ sit vera pñia vera qꝫ ꝯfessio. Iste talis non põt bonã facere elemosynam.

Quod aũt pscriptione tpis oĩa iura tollãtur: ꝓbat̃ auc̃te chalcedonẽsis ꝯcilij ⁊ gelasij pape ⁊ toletani ꝯcilij. Prima hec est:

Rusticane parochie apð episcopos qui eas possidẽt. xxx. annis sine violẽtia ꝑmaneãt.

Per singulas eccłias ꝓuinciaꝝ pochias rusticanas ꝑmanere ĩmobiles apud eos q eas tenẽt epos decreuimus ⁊ maxie si eas sine violentia p xxx. ãnos gubernauerĩt. si vo intra. xxx. ãnos facta fuerit ð his dubitatio: liceat eis qui se dixerit lesos ꝓpterea mouere apud synoduꝫ ꝓuincie certamẽ. Item gelasius.

Triginta ãnis ab epis posse se ĩmobiles ꝑmaneãt dioceses

Presulũ nr̃oꝝ auctoritas emanauit: ut facłtates ecclesie epi ad regendũ habeãt ptãtem: ita tñ ut uiduaꝝ ⁊ pupilloꝝ atqꝫ paupeꝝ: necnõ et clericoꝝ stipẽdia distribuere debeãt. hoc eis etiã statuimꝰ dari qð hactenꝰ decretũ ẽ. reliquũ sibi epi vẽdicẽt: ut sicut antea diximus pegrinoꝝ atqꝫ captiuoꝝ largitores esse possint. Itẽ gelasius secũdus.

Illud etiã ãnecti placuit: ut si qð absit facłtates ecclesie necnõ dioceses ab aliqbus possident̃ epis iure sibi

a Lator pñtiũ.ĩ.ð ꝯ.di.i.precepta.§.vi.q.i.eps i diocesi. b Dedicare.sed nũquid fecit locũ religiosum dedicãdo eccłiam sine ꝯsensu ꝓprij epi? videt̃ ꝙ nõ.ar.insti.de rerũ di.§.sacre.de ꝯ.di.i.nemo.credo tñ ꝯtriuꝫ: ut.vij.q.i.eps i diocesi. c Emẽdare. nõ dicit qłit. Sꝫ nũquid destrui faci et eccłiam? ñ: ar.xvij.q.iiij.questi.xiiij.q.vi.ꝯperimꝰ.§.vij.q.i.eps i diocesi.ar.ꝯ.ex̃ de no.op.nũ.cuꝫ ex inuncto. dico ꝙ si denunciatio pcesserit destrui debet illud qð factũ est: alit nõ. d Quod ð iure. respicit.c.possessio. e Quod aũt p scriptõe: h depingit̃.iij.qõ: an oĩa iura pscriptõe tollãt. Ad euidẽtiam ergo videdũ est priꝰ de vsucapiõibꝰ: pꝰ de pscriptõe. Uidẽdũ ergo qd sit vsucapio: ⁊ qd in ea exigat̃: et q̃ res

Qo.iij.

possint vsucapi. Usucapio ẽ acqsitio dñij p ꝯtinuã possessionẽ tẽporis lege diffiniti. ar.ff.de vsucap.l.iij. Exigunt̃ autẽ i ea quinqꝫ: bona fides ab vtraqꝫ pte.ff.ꝓ empt.l.ij.§.si eã.C.de pscri.xxx.an.auc.hodie. Item iustus titulus ⁊ ꝯtinua possessio: ⁊ ꝙ res sit mobilis: ⁊ ꝙ nõ sit vitiosa. ⁊ qð dixi ab vtraqꝫ pte: veꝝ ẽ quo ad initiũ ꝯtractus: nõ quo ad tractuꝫ medij tẽporis.ĩ.e.§.põt. ẜm canones tñ exigit̃ bona fides ꝯtinua. Titulus aũt est iusta causa possidẽdi qð nr̃m nõ est: ubi exigit̃ titulꝰ: ut.C.ð vsuca.ꝓ empt.l.ul.⁊ ex̃ de pscrip.si diligẽti. qñqꝫ tamẽ vsucapio ꝓcedit sine titulo iusto errore interueniente.C.de vsucap.ꝓ do.l.i.ff.ꝓ empt.ꝙ vulgo.ff.pro legato.l.iiij.⁊ ult. Iuris tñ error nõ ꝓdest i vsucapiõibꝰ.ff.de iu.⁊ fac.igno.iuris.ff.de vsuca.nunqꝫ.ꝶ.i. Exigitur etiã ꝯtinua possessio. hoc planũ ẽ. ⁊ ꝙ res sit mobilis: q2 in ĩmobilibꝰ nõ hꝫ locũ vsucapio. Que aũt res vitiosa dicat̃: habes insti.de vsucap.§.i.⁊.ij.ff.de acq.re.do.bonefidei. Itẽ vsucapio nõ interrũpit̃ lit̃.ꝯt.ff.de rei uẽ.siqs post acceptũ.⁊.ff.ꝓ empt.l.ij.§.si rem alienã.ar.ꝯ.C.de ann.excepr. ut ꝑfectiꝰ.ĩ.e.§.tollũt̃. illi tñ quattuor casus sunt spãles. Sequitur de prescriptõe quid sit: ⁊ q̃ ad eã exigantur: ⁊ q̃ prescriptio currat ꝯtra eccłam: ⁊ qualit̃ interrũpatur: quis sit eiꝰ effectus. Prescriptio ẽ exceptio ex tpe substãtiã capiens: q̃ actõi psonali vel i rem opponit̃. Est aũt q̃dam longi tpis prescriptio ð q̃ nihil ad presens: cum cõtra eccłiaꝫ nõ currat que ꝯtra presentes spacio.x.annoꝝ.ꝯ absẽtes spacio.xx.annoꝝ cõpletur.C.de pscrip.x.vł.xx ann.l.ult. nec currit nisi cũ bona fide. Alia ẽ longissimi tẽporis.i.xxx.vł xl.an. in qua ẜm leges ñ exigitur bona fides vel titulus.C.de an.excep.l.i. ẜm canones hec non procedit nisi quis bonã fidem habuit. extra de prescript.vigilanti: et i ꝯsti.immo.quoniã omne ⁊.xxxiiij.q.ij.si vgo. nec etiã illa que est.xxx.an. currit cõtra ecclesiã: sꝫ tm̃.xl.ĩ.e.quas actiões. Itẽ ẜm canones titulus requiritur in longissima prescriptione: ut extra de prescrip.si diligenti io. quod .T. negat: nisi ratione prescriptionis. B.qñqꝫ tamẽ minus iustus titulus parit cãm pscribendi: ut ex̃ ð empt.⁊ ven.ꝑuẽit. ⁊ ex̃ ð iure pa.cura. Interrũpit̃ ãt naturalit̃ ⁊ ciuilit̃. si naturaliter interrũpitur. ꝓdest omnibus ius habẽtibus in re.ff.de vsucap.naturaliter. si ciuiliter: prodest interrũpenti tm̃ ⁊ eius heredi: ut.ff.ð diuersis.⁊ tẽ.presc. inter quattuor. Est aũt effectꝰ eiꝰ: ut acquirat̃ tm̃ exceptio ẜm io. nõ dñiuꝫ nisi vtile: ut.ĩ.e.quicũqꝫ.ẜm.b. ⁊ alios etiã directũ dñium acquirit̃: ut est expressum.C.de bo.mater.auc.nisi.⁊.ĩ.e.inter memoratos. ibi: fit eternũ dñium.
f Iura. hoc nõ est verum: q2 nec oĩa iura nec a quocunqꝫ pscribi pñt. ꝙ nõ oĩa habes .ĩ.e.lꝫ.⁊.C.de pscrip.xxx.an.ꝯpit. ꝙ ñ a quocũqꝫ ex̃ ð pscrip.cũ ex officij.⁊.c.cãm.io.
g Per singulas.xxx. hodie nõ stat̃ huic numero: extra de prescrip.de quarta.ĩ.e.quas actões. h Maxime.i.tm̃: sic.xi.q.iij.siqs eps.nã violẽtꝰ detẽtor ñ pscribit.
i Dubitatio.p lit̃.ꝯt.sic.n.res efficit̃ dubia: ar.ex̃ ð offi.dele relatũ.C.quibꝰ ad liber.ꝓcla.l.iij. vel p libellũ oblatũ pncipi secuta ꝯuentõe: ut.C.de pscrip.xxx.an.l.iij. vel per synodalẽ ꝓclamatõem.ex̃ de pscrip.scõꝝ. nec simplex denũciatio bẽt̃ p lit̃.ꝯtes. ut ex̃ ut lit̃.ñ ꝯtes.qm̃. dico ꝙ ex quo semel facta ẽ lit̃.ꝯtes.pꝰ ẜm canones ñ currit pscriptio: q2 presumit̃ possidẽs iam hr̃e malã fidẽ ⁊ de iure suo titubare

vendicēt qđ tricēnalis lex cō cludit: qꝛ ⁊ filioꝝ nr̄oꝝ pꝛinci pum ita manauit auctoꝛitas.

Itē ex ɔci. tol. iiij. Territorij possessio ɔuētū n̄ adimit.

Sicut diocesim alienā tricēnalis possessio tollit: ita territorij ɔuētū n̄ adimit. Item ex eod. Tricēnalis possessio intra vnā ꝓuinciā seruari dꝫ.

Quicūqꝫ eps alterius epi diocesim p. xxx. ānos sine aliq̄ interpellatiōe possedērit: q̄uis ſm ius legiſ ei⁹ n̄ videaꝛ eē diocesis: admittēda tn̄ n̄ ē ɔ eū actio reposcēdi. sed hoc intra vnā ꝓuinciā: ex̄ ꝯo nullo mō: ne dū diocesis defēdit ꝓuinciaꝝ termini ɔfundanꝛ.

Ecce his auctibus ꝓbaꝛ: ꝙ possessiōis ⁊ gubernatōis iura p̄scriptōne tollunꝛ. Sꝫ idē gelasius ɔtra testaꝛ scribens maximo ⁊ eusebio epis. Status parochiaꝝ nec p̄sūptiōe nec tp̄is p̄scriptōe mutari pōt.

Licet in regulis cōtineaꝛ antiqs parochias vnicuiqꝫ ecclie p̄stina dispositiōe deputatas nulla posse rōne cōuelli: ne p ɔsuetudinem pessimā exēpli mali temeritate crescēte vniuersal ɔfusio nascere- tur: tn̄ etiā decretis nostris añ non multū tp̄is destinatis oīa iussimus: q̄ taliter fuerant inuasa restitui. sꝫ qꝛ temeritas puadētiū legem sibi posse putat gn̄ari: si sceleri suo ptinaciā retētiōis adiūgat: ea q̄ inter frem ⁊ ep̄m nr̄m ɔstātiū canustane eccl̄e sacerdotē ⁊ internūcios directos ab anconitano pōtifice decreuim⁹: p vos impleri cupimus. tūc formam in ceteris cognitōnib⁹ q̄ sit sequēda p̄scripsim⁹. Nulla igiꝛ p̄sūptione statū parochiaꝝ: q ppetue etatis firmitate durauit: patimur mutari: q̄a neqꝫ negligētia pōtificis nec tp̄alis obiectio: q̄ p incuriā forte generaꝛ: neqꝫ ignauia faciēte ɔsensus adhibit⁹ nec subrepēte supplicatione p̄ceptō diuellē pōt semel diocesim constitutā: ex q̄ sēp ad regenerationē atqꝫ consignationeꝫ epi plebs deuota ɔuenit. Territoꝛium etiā n̄ facere diocesim olim nosciꝛ oꝛdinatuꝫ. Hoc multipliciter distinguiꝛ. Sūt quedā dioceses: q̄ certis limitibus disticte sūt. he nullo mō p̄scribi pn̄t. Alie ꝯo q̄ nō sunt certis limitib⁹ distincte:

C. de acq. pos. nemo. vn̄ nō p̄scribit ad mille ānos: ut extra de pꝛescrip. qm̄. sed leges que non curant de mala fide: di-

k Pcunt. xl. annos exigendos. io.

Resulū ad regēdū. ar. ff. ꝓ empt. q fūdū. §. si tutoꝛ.

l ¶ Decretū ē. ab eodē gelasio. xij. q. ij. q̄ttuoꝛ.

m Sicut diocesiꝫ. i. ecclesiam.

n ¶ Couētū. i. ius ep̄ale

o ¶ Non adimit. i. nō iō adimit.

a Quicūqꝫ. legis naturalis. nā d iure nāli nō sūt p̄scriptōes inducte. naꝫ iure nāli iniquū ē aliquē ditari cuꝫ aliena iactura: ut ex̄ de penis suaꝫ. ⁊. ff. de ɔdi. inde. nā hoc. sed iō inuēta ē p̄scriptio ne dominia reꝝ semp sint i icerto. ff. de vsucapi. l. i. vel dic ſm ius legis ciuilis ⁊ hoc ſm opinionē dicētiū p̄scriptōe dn̄ium nō acquiri: sed tm̄ exceptionē. sꝫ ɔ eos ē. j. e. q. clerici in fi. C. de bo. mate. auc. nisi. ⁊ res pꝛescriptione tp̄is mutāt dn̄ium ff. de vsucap. cum. §. vniuersitas.

b ¶ Prouintiam. i. diocesꝫ. qn̄qꝫ. n. ꝓuintia sumiꝛ ꝓ diocesi: ut. l. dist. studeat: qn̄qꝫ ⁊ ecōuerso: ut. ix. q. ij. epi quidaꝫ tn̄ in loco isto dixerunt: ꝙ intra aliam ꝓuinciaꝫ nō posset pꝛescribi: licet intra aliā diocesim posſit. qd aūt pꝛescribi possit in diocesi alteri⁹: varie a varijs est notatū. ⁊ celebꝛis fuit hec sn̄ia: ꝙ, quicquid est infra terminos alteri⁹ diocesis pꝛescribi pōt: dūmodo non sit in limite vel cōiūctum limiti: ut extra de parochijs sup eo. nō tamē quoad ep̄alem iurisdictōem sed tm̄ quo ad ꝓpꝛietatem: ut dicunt: ⁊ hoc dum cōstat de limitibus. sed si de limitibus nō constat: tunc quo ad ꝓpꝛietatem ⁊ quo ad episcopalia iura res alterius episcopi pꝛescribitur: ut. j. c. licet. extra de decimis cum sint homines. sed illis vehementer obstat: extra de pꝛescript. ad aures. ⁊. c. auditis. et c. cū ex officij. in q̄bus nō soluꝫ res sed iura episcopalia pꝛescribūtur. similiter hic distingui pōt inter iura parochialia ⁊ iura episcopalia: ut iura parochialia possint pꝛescribi siue dioceses sint limitate siue nō: ut ius decimaꝝ baptismata oblatōes ⁊ ꝓcuratōes dūmodo res ille nō sint cōiuncte limiti sed iura episcopalia nō: ut cōsecratio. imo ulteri⁹ procedi pōt: ꝙ similiter iura episcopalia q̄ consistunt in lege iurisdictōis episcopalis: pꝛescribi pn̄t ab alio ep̄o: qꝛ taliter pꝛescribiꝛ exemptio. nō tn̄ vnus itrabit terminos alteri⁹: sed infra terminos ꝓpꝛios vteꝛ iure suo nisi in casu: ut. j. c.

placuit. Sed tn̄ dicūt quidā ꝙ quodlibet ius episcopale pōt pꝛescribi dūmodo nō sit vitium limiti. Sed quantū ad ꝓpꝛietatē satis videꝛ: ꝙ siue sit in limite siue alias ꝙ res alterius pcescribi possit: ut extra d ꝓba. ex litteris. Si queras: quaꝛ limes nō possit p̄scribi: dico iō ne ɔfundātur termini ꝓuinciaꝝ: vel iō qꝛ limes cōis est: ut ꝓbaꝛ. ff. de acqui. re. dom. a deo. §. ult. ⁊. l. sequēti. sed si reꝫ q̄ mihi est cōis cuꝫ alio: ille possederit: ego p ipsū retineo possessionē ut. ff. queādmod serui. amitta. si ɔ munē. vel iō nō p̄scribiꝛ: qꝛ nō pꝛesumiꝛ: ꝙ aliquis cōi re vitiose vtatur: ut. ff. ꝓ socio merito. ⁊ sic pꝛesumiꝛ ꝙ quātocūqꝫ tp̄e alter possideat: nō tm̄ nōie suo sed nōie meo possederit. Sed certe hec rō non videꝛ sufficiēs: qꝛ eadem rōne nec fines pꝛedioꝛum possent pꝛescribi quod falsuꝫ ē: ut j. e. q. iiij. uolum⁹ ⁊ extra de p̄scri. q̄a. ⁊. C. fi. regū. l. vlt. alij dicūt ꝙ limes bn̄ pōt pꝛescribi: sed non manens limes. qꝛ q̄cito est pꝛescriptus desinit esse limes.

c ¶ Extra vero. quātū ad oīa episcopalia iura.

d Licet parochias. i. intra limitē vni⁹ diocesis.

¶ Dispositōe. i. terminatōe. s̄. xiij. q. i. c. i.

f ¶ Exēpli. s̄. di. xcvi. bn̄ qdē. s̄. i. q. i. pꝛicipat⁹.

g ¶ Inuasa. nā inuasoꝛes nō pꝛescribūt. C. de p̄scri. xxx. an. siqs emptōis. ⁊. xciij. di. illud.

h ¶ Putat. nam diuturnitas ⁊c. ex̄ de sim̄o. nō satis.

i ¶ Formā. ar. ꝙ certis p̄sonis mādatur ad alios extēdi: ⁊ quod in vno negocio statuiꝛ ad oīa similia extendi. s̄. ij. q. i. multi. xiiij. q. ij. super. xxij. q. vij. apl̄s ar. di. lxi. miramur. di. xxxviij. ignoꝛātia. extra de re iudi. in causis.

k ¶ Couenit. Pone ꝙ aliquis ep̄s possid. at eccl̄iaꝫ intra diocesim alteri⁹ epi remotā a limite: ⁊ fluuius erat limes: sed fluui⁹ paulatī accedit ad illā eccl̄iaꝫ ita ꝙ efficiꝛ vicina limiti: dic ꝙ iterrūpiꝛ pꝛescriptō

nāliter nec prescribit. vel dic q̄ nihilominꝰ ꝓcedit prescriptio: nec termini ep̄ales variant̄ ꝓpter hoc: ut. ff. ď ꝯhē. empt. rutilia polla. Quid dices ď eccl'a sita i limite: ⁊ in vtraq̄ꝫ diocesi hꝫ parochianos? dic q̄ erit cōis quo ad parochialia sicut ⁊ arbor i ꝯfinio posita: isti. de rer̄ di. §. i͞sula. in solidū aūt hēbūt ep̄alia. si discordāt i eccl'e dispositōe: supiorꝭ erit officiū i hac p̱te: ut altm̄i s ānis di spōat. ff. ď vsufr. quotiēs.

a O Ilectio. ut si de spacijs prediorꝫ nō limituꝫ. ī. q. iiij. c. ij. vel intellige de limitibus.
b I Ntemerata. s̄. vi. q. iiij. q̄ bñ. ī. xviij. q. ij. eleutheriꝰ.
c ⁋ Sacramētū. s. testiū p̱ quos ꝓbat p̄scriptōem sic. xxxi. q. ij. si uerū.

et de qbus certa diffinitio nō olim p̄cessit: p̄scriptōe tollunt̄

U ñ innocētius papa. Leui's possessio p̄scribi nō pōt.

I Nter mēorat os fr̄es nostros fulgētiū astiganū ⁊ honoriū cordubēsem ep̄os discussio agitata ē ꝓpter parochiā basilice cuiusdā: quā hoꝝ alter celanēsem alter reginēsē asseruit. ⁊ q2 int̄ vtrasq̄ꝫ p̱tes hactenꝰ limitis actio vētilata ē: cuiꝰ q̄uis si uetusta retētio: nulliꝰ tñ iuris p̄iudiciuꝫ affert. Ideoq̄ꝫ ne i dubiū ultra inter eos nr̄a deuocaret̄ s̄nia ꝓlatis canonibꝰ synodalia ď creta p̱lecta sūt: quoꝝ auctoritas p̄monet ita oportere inhiberi cupiditatē: ne qs terminos alienos usurpet. Ob hoc placuit int̄ alternas p̱tes inspectores viros mittēdos: ita ut diocesis possidētis si tñ basilicā veris signis limes ꝓuisus mōstrauerit: eccl'e cuiꝰ ē ius retētiōis: sit eternū dominiū. Qď si limes legitimus eandē basilicā ñ ꝯcludit: ⁊ tā lōgi t̄pis ꝓbat̄ obiecta p̄scriptio: appellatio p̄ñtis ep̄i nō ualebit. q2 illi tricēnalis obiectio silētiū iponit. hoc ēt ⁊ secl'ariū p2icipū edicta p̄cipiūt ⁊ p̄sulū romanoꝝ decreuit auctoritas. Si v̓o int̄ metas tricēnalis t̄pis ex̄ alienos terminos basilice iiusta retētio reperitur: repetētis ep̄i iuri sine mora restituet̄. I tē gelasiꝰ iusto ep̄o. Spacia q̄ diffinita fuerint: t̄pe p̄scribi non p̄ñt.

D Ilectio tūa studeat quesita, oīm fideliter rerū veritate: ut si de spacijs: de qbꝰ memorat̄ orta ꝯtētio: diffinitio dudū certa ꝓcesserit: intemerata seruet̄. aliogn si nihil vnq̄ꝫ ꝯstiterit terminatum: tūc de p̄scriptione t̄pm siqua p̱s ꝯfidit p̄beat sacr̄m: ut tñ q̄ hactenꝰ possedisse ꝓbabitur iusiurandum finatur offerre.

P otest etiam aliter distingui: Que quisq̄ꝫ sua aūc̄te usurpat: quia nullo titulo possidē incipit: p̄scribere nō pōt. et in hoc casu intelligēda ē illa auctoritas gelasij: tempalis obiectio que p̱ incuriā forte generatur nō pōt diuellere diocesim semel ꝯstitutā. intelligēdum ē: si nullo titulo sed sola usurpatione eā possidere cepit. Si v̓o iudicis auctoritate ⁊ priuilegioꝝ lōga ꝯsuetudine possidere cepit: tūc temporalis obiectio actori silentiū imponit. U nde gelasius papa ait. Debēt priuilegia xxx. annis possessa inmobiliter obseruari.

P Lacuit huic sancte magneq̄ꝫ synodo: ut res uel priuilegia que dei eccl'ijs ex lōga ꝯsuetudine p̱tinēt: etiaꝫ siue a diue recordationis imperatoribus siue ab alijs dei cultoribꝰ in scriptis donata: ⁊ ab eis p̱ ānos triginta possessa sūt: nequaq̄ꝫ a p̱tāte p̄suluꝫ eoꝝ quecunq̄ꝫ p̱sona secularis per potestatē subtrahat: aut p̱ argemēta quelibet auferat. sꝫ sint oīa in p̱tāte ac iussu p̄sulis ecclesie quecūq̄ꝫ intra. xxx. annoꝝ spacia ab ecclesijs possessa noscūt̄ fuisse. Quisq̄ꝫ gͦ cl'icoꝝ uel secl'ariū ꝯ̄p̄ñtē diffinitionē egēit: tāq̄ꝫ sacrilegus iudicet̄. ⁊ donec se correxerit ⁊ eccl'a ꝓp2ia p̄ ui-

l I Nter. discussio. i. qō dissentiendi.
m ⁋ Alt̄ celauēsē. q̄ eccl'ia erat subiecta sibi.
n ⁋ Nullū. ar. q̄ limitis manifestatio rē reuocatam reuocet ar. s̄. e. q. i. felix.
o ⁋ Sn̄ia. quā s̄np hoc sentimꝰ.
p ⁋ Mittēdos. vbi. n. agit̄ de finibꝰ agri: ocul'sunt ipsa loca ꝯsiderāda. ff. fi. regū. l. si irruptōe: ⁊ vtriusq̄ꝫ p̱tis testes audiūtur: ex̄ ď ꝓba. ex l̄ris.
q ⁋ Ita ut dioce sis. sic cōstrue. i. ut eternū dñium diocesis. s. de q̄ ē ꝯtrouersia possidētis eccl'ie cꝰ ē ius retentōis.
r ⁋ Ius retētōis. i. q̄ ē i possessiōe.
s ⁋ Qď si limes. pōt esse sensus. i. si limes ipsiꝰ possidētis eū nō ꝯcludit ⁊ tñ ipse habeat ecclesiā. vl' aliter si diocesis nō est limitata ⁊ eā prescribit habeat.
t ⁋ Appellatio. i. iterpellatio.
u ⁋ Presentis. i. petentis.
x ⁋ Extra alienos. i. illiꝰ ꝯ̄ quē ius prescribit̄. io.

d ⁋ Offerre. alteri parti. vl' dic q̄ illi parti que probauit prescriptōem si tamen potest probare titulum ⁊ bonam fideꝫ: permittendum est ei iurare q̄ bona fide possederit rem illam: ⁊ q̄ iusto titulo habuit eam. non tamen dico q̄ cogitur probare tituluꝫ: sed si probat cursum tēporis ⁊ allegat tituluꝫ: presumo ratione temporis ipsum habere titulum: ut. xij. di. illa. ff. de vsuris. cum de i rem verso nec obstat quod dicitur extra de prescrip. si diligenti. ⁊ ex̄ de proba. sꝫ vbi videt̄ dici: q̄ debeat ꝯstare de titulo. Intelligo. n. tūc qñ est presūptio ꝯ̄ eū: ut ibi fuit. ⁊ sic itelligo qď ē ex̄ ď deci. dudū. sed fatuus est q̱ allegat ti quē ꝓbare ñ pōt: sꝫ dicat p̄scrip si.
e P Lacuit. priuilegia ī. xxv. q. ij. c. i. ⁊. ij.
f ⁋ Priuilegia. i. charitas. ecclesie. xij. q. ij. sigs de clericis.
g ⁋ Consuetudine. ergo consuetudo dat priuilegium. ix. q. iij. ꝯquestꝰ.
h ⁋ Imperatoribꝰ. hic canō emēdat̄. q̱ logt̄ de q̄driēnij p̄scriptōe i rebus donatis ab impera tore.
i Triginta. ar q̄ p̄scriptio decēnij vl' vicēnij ñ hꝫ locū i eccl'ia: ut ip̄am rē priuati tali p̄scriptōe possit retinē. alij dicunt ꝯ̄. Sed nōne ꝯ̄riū ē. C. ď q̄dri. p̄scrip. l. bñ a zenone. nā ibi dr̄: q̄ si ip̱ator rē p̄uati ꝯferat alij: tutꝰ ē donatariꝰ. ⁊ h̄ dr̄ necessariā eē p̄scriptōeꝫ sꝫ vl' dic marie. vl' dic ⁊ ꝓ. i. C. de v̓bo. sig. l. penult. vel dic q̄ sic eccl'a noluit hoc recipere ꝯ̄ se: ut. xij. q. ij. q̄cūq̄ꝫ militū. ita nec ꝓ se. vel ibi loquit̄ cū dedit imp̱ator rē alienā tāq̄ꝫ alienā: hic cū tāq̄ꝫ suaꝫ uel hoc qď dicit de. xxx. annis refert̄ ad ꝓmū. s. ad alios.

⁊ nō ad īpatorē: ut ex̄ ꝺ len. ⁊ re iudi. cum inter in fi.
k ¶ Inter cetera. ṽba sunt gratiani. l ¶ Constituta. xp̄i .i. ecclesie alicuius. m ¶ Lex. i. p̄scriptio a lege introducta. lex. n. processu temporis non potest confirmari: q2 si est iusta statim ualet ⁊ cōfirmatur si ē iniusta nūq̄ȝ ualet. videt̄ tn̄ ꝙ ꝯ legē pōt p̄scribi spacio. xx. ann. ut ff. de origi. iu. l. ij. §. exactis.
n ¶ Itē si de reb9. auctoritate. nā iuste possidet q auctore pretore possidet. xiiij. q. v. dixit. ex̄ q fi. fint le. cū int̄. ff. ꝺ acq. pos. iuste. ar. ꝯ ꝺ pe. di. ij. siqs semel.
o ¶ Tricēnalis. imo p̄scriptio. x. diex̄ tūc sufficēt. nā pl9 facͥ snīa lȝ iiusta q̄ȝ aliqꝺ ꝑuilegiū: ut ex̄ de sen. ⁊ re iudi. cum inter in fi. io. sȝ nō logt̄ de tali snīa. sed de ꝯcordia q̄ diffinitio uocat̄. b
a Si sacdotes. triplex casus solȝ h̄ poī. Primȝ sic: ecce epi̾ alienauit res ecclīe i casu illicito: dr̄ h̄ ꝙ uiuente epo nulla p̄scriptio currit ꝯ eccliaȝ i r̄b9 illis: sed eo mortuo icipit currē: ⁊ h̄ȝ hoc expōe: diffinisse id ē. alienasse. ar. xij. q.

legia seu res restituerit: anathema sit. Idem epis dardanie. Reperti n̄ pn̄t q. xxx. annis quiete possidentur.

Inter cetera inq̄t: p9 quingētos ānos ꝯstituta xp̄i quosdā audio uelle subuertē cū. xxx. ānoꝝ lex hoīm n̄ possit abrūpi. Itē si de reb9 ecclesie ꝯtrouēsia mota ē ⁊ diffinitio subsecuta: ⁊ si iiusta sit tn̄ q2 n̄ sua sȝ diffinientis auc̄te possidē cepit: tricēnalis p̄scriptio petitoꝝ silētiū iponit: ita tn̄ ut supputatio p̄scriptōnis n̄ a tpe diffinitiōis: sȝ a decessu diffinientis exordiū sumat. Un̄ in toletano ꝯci. statutū ē. Que irrite disponentis n̄ poterit ptinere ad ꝯtēniū tpis.

Si sacerdotes ul' mistri diū gubnacula eccl'iaꝝ admistrare vident̄: ꝯ patrū sctissimas sanctiōes de reb9 eccl'e diffinisse aliq̄ dinoscunt̄: n̄ ex die quo talia scribēdo decreuerūt: sȝ ex quo talia morien do diffinita reliq̄rūt. supputatiōis ordo substabit. nusq̄ȝ. n. poterit ad tricēniū tpis ptinē uita irrite iudicātis: q2 statuſ ꝯctuū n̄ sūpsit originē ab iitio iniq̄tatis. Itē ea q̄ in bn̄ficijs possident̄: siue q̄ metu hostilitatis intueniēte diuti9 possessa fuerint: p̄scribi non pn̄t. Un̄ in agathēsi ꝯcilio diffinitum est. Que in beneficijs possidentur: p̄scribi non pn̄t.

Clerici q̄libȝ q̄ntacūq̄ȝ diuturnitate tpis de eccl'e re mūeratiōe aliq̄ possederit: in ius ꝓpriū p̄scriptōe tpis n̄ uocēt: dūmō pateat eccl'e rē fuisse: ne videāt̄ ēt epi tpe admistratōis ꝓlixe aut p̄carias cū ordinati sint facē n̄ debuisse: aut diu retētas facultates in ius sue ꝓprietatis posse transcribere. Item ex ꝯci. aurelianēsi. Que humanitatis intuitu aliqb9 p̄stant̄: p̄scribi n̄ pn̄t.

d ¶ Supputationis. i. reputatōis .i. icipiet nūerari. e ¶ Substabit f ¶ Cōtractuū. i. ꝯtract9 quē fecit eps n̄ hȝ iustū iitiū. h° iō dico: q2 p̄scriptio n̄ ē ꝯct9
g ¶ Ab origine. ar. initiū spectandū: ut. lxi. dist. miramur. i. q. i. principat9 ex̄ de ele. dudū. ff. ꝓ emp. q fundū.
h Clerici i ius ꝓpriū. Dic pȝ ⁊ i sequēti. c. ꝙ coloni ⁊ precario possidētes nullo tpe p̄scribunt: ut x. q. iij. q2 cognouim9. ex̄ ꝺ postu. p̄la. hōe. Ita nec aliqs q alieno nomine possidet: ut ex̄ ꝺ p̄scr. si diligēti. Itē nec vsufructuarius: ut isti. ꝑ quas ꝑ. no. ac. §. fructuari9. Itē nec creditor. ff. ꝺ vsuca. nō solū. §. q pignori. ⁊ h° iō q2 oēs isti alieno noīe possedēt. vn̄ illi tm̄ dicūt̄ possidere: quoꝝ noīe possidet̄: ut ex̄ de re. spo. cū ueisset. si q° usq̄ȝ ad cētū annos posses ꝓbat̄ iitiū possionis. i.

ij. eps q mācipia. ⁊ dic scribēdo decreuerūt. i. decreto scripture inīposito alieauerūt. Ul' ꝺm aliū casū expōe scripto decreuerūt. i. scripto trāsegerūt ⁊ in fraudē. cū. n. nō poterat dare nepotib9 suis: fingebat se hr̄e litē cū eis. Tertius casus ē: eps tulit diffinitiuā snīaȝ ꝯ aliquā eccl'iam sup aliq̄ possessione eccl'ie ⁊ ꝯ ins scriptū. dr̄ h̄ ꝙ ipo viuēte nō currit ꝯ eā p̄scriptio. sed cū ista snīa lata fuerit ꝯ leges scriptaſ ut h̄ innuit: ⁊ ita nulla actio vl' exceptio ex ea ꝯpetit: ut ar. ij. q. vi. §. diffinitiua. q̄lit̄ ēt iste poterit p̄scribē p9 mortē: dico ꝙ iste non: sed eius successor. ⁊ sic itelligit̄ ex̄ de iurepa. cura pastoralis. vel dic ꝙ iste bona fide possedit: q2 ignorauit illā snīaȝ nō tenere: ⁊ dic snīa q̄ nulla ē: dat alicui cāȝ prescribēdi: sic titul9 q nō ualet dat cām prescribendi: ut extra ꝺ emp. ꝑuenit. ff. ꝓ emp. ꝙ vulgo. ff. ꝓ lega. l. iij. ⁊. iiij. nec ꝯtradicit ex̄. de his q̄ fi. a p̄la. c. ij. q2 ibi sciēte capl'o alienatio fuit facta possessionū. vn̄ ibi possessor statim tut9 ē: sed h̄ capl'o ꝯtradicēte: videt̄ tn̄ ꝙ de illicite alienatis non possit currere prescriptio. C. de bo. ma. l. i. ⁊ i hoc ē deterioris ꝯditōis eccl'ia q̄ȝ minor siue filiusfa. q2 nō pri9 ꝯ eū p̄scribit̄ q̄ȝ sue ptātis esse icipiat. ut. C. de bo. que li. quecūq̄ȝ.
b ¶ Nō ex die. si. ex̄ ꝺ trāsac. de cetero. ex̄ de cē. ꝑterea. si. ꝺ xij. q. ij. siquos. fi. ff. de diuer. ⁊ tēp. p̄scr. cū hēs i fi.
c ¶ Moriēdo. iō q2 lȝ q̄libet possit mala alienata reuocare: ut. xij. q. ij. n̄ liceat. nō tn̄ ita de facili admitteret̄: cū epō ꝯtradiceret ⁊ ei litteras de rato denegaret. ar. C. de anna. excep. l. ij. §. ulti. ⁊. C. de bo. q̄ li. l. iij. extra de iudi. cām.

ꝙ tuo noīe possessū ē: n̄ obstat tibi aliq̄ p̄scptio: ut h̄ patet. ⁊. C. de pigno. act. nō creditores. ⁊. C. de prescrip. xxx. an. male. ⁊ hoc veꝝ est: nisi uelis dicere: ꝙ ꝓ lōga obliuione aliqs ꝑdet possessionē ꝑ id qꝺ est ff. de vsucap. furtū. uel si tm̄ tp̄s effluxit: ꝙ ignorat dn̄s vbi sit possessio illa sita: ut. ff. ꝺ acq. pos. si id qꝺ i pri. uel nisi illa ꝑsona q̄ possedit noīe alieno: alij postea tradat possessionē: ut. ff. de acq pos. possideri. §. ꝙ si s̄u9. alit̄ nūq̄ȝ p̄scribūt tales nisi forte dn̄o repetēti n̄ reddiderit possessionē: tūc pn̄t res tales p̄scribi: n̄ ab ipso cū malā fidē hēat. sed a suo successore. Nūc habes q̄ ꝑsone nō pn̄t p̄scribē. Sūt ēt q̄dā res ip̄scriptibiles: ut ꝯ iura libertatis n̄ p̄scribit̄: ut. j. e. pōt. Ită nec i tributis p̄scribit̄: ut j. e. §. porro. C. de p̄script. xxx. an. ꝯpit. Itē nec i m̄rimonio. xxxij. q. v. qꝺ deo. Itē nec decie a laico: ex̄ de p̄scrip. cām. Itē vr̄ ꝙ n̄ p̄scribit̄ in repetitōe reꝝ peculij: ut. C. ne de sta. defūcto. l. repetitio. Itē ⁊ i s̄uitutib9 q̄ ꝯtinuam cām nō hn̄t: ut. ff. ꝺ s̄ui. s̄uitutes. Itē i limitib9. ꝺ. e. lȝ. Itē i ꝓcuratōib9 rōe visitatōis. ex̄ ꝺ p̄scrip. cū ex officij. It ⁊ i obediētia: ut ex̄. e. cū n̄ liceat. i ¶ Nō nocēt. ar. ꝙ q̄ ꝺ liberalitate ab aliq° f: ā s̄t: ei p̄iudiciū n̄ faciūt. ꝺ. i. q. i. null9 eps. k ¶ Nō debuisse. si n. p̄scriberēt cl'ici retardarēt epi ad ꝯfirmāda beneficia: ut. C. de bo q̄ li. l. i.
l Si eps. excolēdas. ꝺ. e. q. i. possessiones.

Si episcopus humanitatis intuitu mācipiola vincolas uel terrulas clericis aut mo/nachis uel quibuslibet ꝑstite rit excolendas uel tpe tenen das: etiā si longa trāsisse āno rum spacia cōꝓbentur: nul/lum ecclesia ꝑiudiciū patiat. nec secularis legis ꝑscriptio que eccl'am aliquā impediat opponatur. Item ex ꝯcilio hispalensi cui interfuit isido/rus. **Temporis ꝑscriptio nō obijcitur: ubi hostilitas met⁹ interuenerit.**

Primaactiōe theodulphi malechitane ecclesie an/tistitis ad nos oblata ꝓcatio ē asserētis antiquā eiusdez vr/bis parochiā militaris quon/dā hostilitatis discrimie fuis/se decisam z ex parte aliqua ab ecclesijs astigane z eliber tane atq3 egabiēsis urbiū eē retentaz: ꝓ qua re placuit: ut omis parochia quaz antiqua ditione añ militarē hostilita/tē retinuisse eccl'am suā quis/quis cōꝓbaret: eius priuile gio restitueret. sicut enim per legem mūdialē his quos bar barica seueritas captiua ne/cessitate transuexit postlimi/nio reuertētibus reddit anti/qua possessio: non aliter z ec clesia receptura ē parochiā: quā añ tenuerit cuz reb⁹ suis siue ab alijs eccl'ijs possideat siue in cuiuslibet possessionē transfusa fuerit. nō. n. erit ob ijciēda ꝑscriptio tpis: ubi ne/cessitas intererit hostilitatis.

Itē ioānes papa paulino epō fungēti legatiōe in germaniā z pānoniā. **Epis ñ currit pre scriptio: ubi furō hostilitatis incumbit.**

Porro si de ānoꝝ nūero fō te qs causat: sciat q2 inter xpianos z eos q vni⁹ fidei sūt nūerus cert⁹ affixus ē. ceterū ubi paganoꝝ z icreduloꝝ fu/ror in cā est: quātalibet ꝑtere ant tpa: iuri ñ ꝑdicāt eccl'aꝝ: que corpalia nesciētes arma: solū deū z ꝓpugnatorē suum qñ ei placuerit: misereri patiē ter expectāt. Vñ si annoꝝ ꝓ lixitas in talib⁹ ipediat: deus ipe rephendēdus ē: q post q̄/dringētos z. xxx. annos filios isrl' de durissima ꝯuitute pha/ranis z fornace ferrea libera uit. s3 ipe ꝑ se redēptor nr̄ fuit q hūanū gen⁹ post annoꝝ mi/lia ō inferni claustris eripuit. Tollūt etiā ꝑscriptōne ille di oceses: q̄s ꝓprijs epis negli/gētibus alij ab heresi ad fidi integritatē reuocauerūt. Vñ i. ix. aphricāo ꝯci. legit. **Siq epi dioceses suas lucrari ne gligūt: p⁹ triēnio eis ꝯstabunt epis: quorū studio fidei sunt reconciliate.**

Placuit: ut quicunq3 negli gūt loca ad suā cathedrā ꝑtinētia in catholica vnitate lucrari: ꝯueniant a diligētib⁹ vicinis epis: ut id agē ñ morē tur. qō si infra sex mēses a die cōmonitōis ñ effecerint: q po tuerit eas lucrari ad ipm ꝑti/neāt. ita sane vt si ille ad quez

m ¶ Prima actōe. i. i tractatu ꝑme diei ipsi⁹ cōcilij ō. di. i. ius gētiū. z. xxxiij. q. i. c. i. n ¶ Postliminio. postliminiū ē ius amisse rei recuperande ab extraneo z i statū pristinū restaurāde. ff. ō cap. z p⁹li. reuer. l. postliminiū: datur autem s3 leges postliminium reuertentibus rescisso: ia. j. quadriēnium in/sti. de act. §. rur/sus. C. de i inte. resti. l. ult. si tñ nō potuerit agere i hoc quadriēnio ꝑ aliquos dies re stituitur ad eos ff. ex qui. ca. ma. sed z si per pretorez. §. si ferie. fm canones: cū non currat i hoc casu ꝑscriptō: ñ daī r scissoria. Hic ē g° vn⁹ cas⁹. s. hostili/tas in q° ñ currit ꝑscriptio: Alius dū viuit iniquus alienator: s. c. si sacerdotes. Terti⁹ cū vacat ecclesia ex̄ de prescrip. ō quarta: vel cū q̄si vacat ecclesia prelato. s. lapso i here/sim: extra de ꝑ scrip. c. i. Ali⁹ est i pupillari etate. C. q. ex. cau. i ite. resti. nō est ne. l. ult. Alius ē cū qs ē in ꝑtāte patris ut. C. de bo. que libe. quicūq3. Alius ē cū mulier ē i matrimonio quo ad dotē. C. ō iure do. in rebus: q2 ñ ꝑscribit ꝯ muliere in dote repetēda: nisi soluto matrimonio: ut ibi dicit. Septimus cū quid debetur ad diē: vel sub cōditōe. tūc. n. non currit prescriptio nisi a tpe diei vel extantis cōditionis: vt. C. de ꝑscript. xxx. an. cū notissimi. §. illō. Itē z tēpore excōicatōis nō currit prescriptio: extra ō cōces. ꝑben. z ec. nō ua. quia diuersitatē. Item et in illo tpe quo quis ipeditus est iusto impedimēto nō pōt ageī: ut ex̄ ō elec. ne ꝓ defectu. z ex̄ ō ap. ex rōe z. C. de iof. te. ꝯ maiores. z. ff. ex q. cau. ma. l. ꝙ qui

dam. z. l. non eni. o ¶ Reuerentibus. ō. iij. q. ij. reintegranda. ō. vij. q. i. pastoralis. C. de p⁹li. re. l. cū ab hostib⁹ p ¶ Receptura. Nam ius redit vt ꝑdē: cū stat⁹ reddit idē: ut ex̄ de elec. q2 diligētia. ff. si ser. ven. z si forte. ff. i. ff. de ser. rust. ꝑ. z attilamus. q ¶ Necessitas. ar. ꝙ nō ꝑiudicat patrono inuestitura tpe hostilitatis facta. xxxiiij. q. i. cū per bellicā. ō. vij. q. i. pontifices.

a ¶ Pro. i cā. secus si māsueti sunt iudei vl' saraceni. tales, bene ꝑscribēt: ar. xxiij. q. ulti. dispar. qdā tñ dicūt esse ecclesie priuilegiū: ꝙ ēt domiti nō pñt ꝑscribeī cū nec lege ecclesiastica regant: l3 possint rē priuati ꝑscribere: dummodo legibus romanis regantur.

b ¶ Arma. ar. clericos ñ debē moueī arma etiā ꝯ hostes. ar. xxiij. q. viij gcūq3. nā lachryme z orat ōēs sūt arma clericorum: ut. xxiij. q. viij. conuenior.

c ¶ Seruitute. ar. cōtra libertatem nō ꝑscribi. j e. §. pōt.

d ¶ Placuit. negligūt. ar. ꝙ delictū ꝑsone qō ē i omittēdo ñ dū dat in dānū eccl'e. Illō aūt qō cōsistit i faciēdo nō nocet ecclesie: ut. j. q. vi. si epm. ar. ꝯ. ō. c. l3 ō. di. lxxxvij. ecclesie. s3 ibi nocet delictū i omittēdo. ar. ꝯ. C. de acqui. pos. l. ult. ibi. n. nō nocz delictū etiam quod cōsiit in faciēdo:

e ¶ Coueniāt: auctoritate hui⁹ canonis: simile. lxv. di. c. ult.

f ¶ Sex mēses. deputatos ad admonitionem faciendam.

g ¶ Pertineāt. expleto triēnio: ut h in hac rubrica. z ex̄ de ꝑscrip. c. i. vñ illud tricēcēniū ē h intelligēdū: sicut ibi intelligēdi sunt isti sex mēses q dant ad admonitōem faciēdā dicit tñ. H. ꝙ ꝯueniāt statim: cū usq3 ad triēniū pōt eps su⁹ locū illū repetē: ut ex̄ de ꝑscrip. c. i. z ē speciale fauore fidei: ut per triēniū ꝯ eccl'iaz ꝑscribaī ius epale z etiā limes. z excusaī ꝑscribēs h auctoritate canonis: l3 hēat ꝯsciam rei aliene. ar. ff. de nora. et gnālit. z si rē ꝓ derelicto habitā mihi vēdas: l3 sciaz eaz in

572

pertinuisse videbant: ꝓbare potuerit: magis illius electã neglige͂tiam ab hereticis fuisse ut impu͂e ibi sint: ⁊ suã diligentiam fuisse ꝑuentã: ut eo mõ ei⁹ cura solicitior vitaret: cũ hoc iudices epi cognouerint sue cathedre loca restituant Potest etiã aliter intelligi ꝑscriptio illa lõgi tꝑis: qua gelasius negat statũ parochiarꝝ posse mutari. Longuȝ.n.tꝑs sicut ex legibus habet: decennium ⁊ vicenniũ intelligitur. Unius ergo longi tꝑis ꝑscriptio auctoritate gelasij ⁊ secularium legum ecclijs obijci nõ põt. Prescriptionuȝ alie sũt introducte odio petentis ⁊ fauore possidentis: alie tñ odio petẽtis: qui.n.bona fide ⁊ iusto titulo rẽ p̃ntis ꝑ decenniuȝ absẽtis v̄o ꝑ vicenniũ tenuerit: ꝑpetua exceptione tutus erit nõ soluȝ aduersus alios: sȝ etiã aduersus creditores: qbus res ip̃a obligata fuerat: etiã aduersus dñm veruȝ. Si v̄o aliq̊ casu a possessione ceciderit: etiam aduersus dñm verꝝ vtilit rẽ uẽdicare poterit si aũt nullo titulo bona tñ fide ꝑ tricenniũ rem alicui⁹ possederit: sibi gaudebit p̄sidio. Bona v̄o fides nõ ad tractũ medij tꝑis sȝ ad initiũ possessionis refertur. sufficit enim i initio cuiqȝ bõa fide possidere cepisse: etiam si medio tempore cõsciẽtiam rei aliene habuerit. Ne prescriptiões introducte sunt fauore possidẽtis ⁊ odio petẽtis: quia lex fauet his qui bona fide ⁊ iusto titulo vel bona fide tñ possidẽt: odit aũt ⁊ punit circa rẽ suam negligentes ⁊ desides. Qd̓ si mala fide rẽ alienã qs possidere cepit: post triginta annos aduersus omnẽ petẽtem exceptiõe tutus erit. Si vero aliquo casu a possessione ceciderit: actionẽ non habet: quia hec p̄scriptio nõ fauore male fidei possessoris: sed odio tñ rem suã prosequi negligentis introducta ẽ. Si aũt res ad creditorẽ suum ul' ad dñm peruenerit: detentionis commodum habebit. Si uero ad aliũ: creditor uel dominus aduersus eũ experiri poterit. nec sibi ꝓderit exceptio medij possessoris: q̄ nõ ab eo habuit causã possidendi. Qd̓ si violenter possessio ad eos ꝑuenerit: male fidei possessor indistincte possessionis cõmodũ recipiet. Nec ꝺ p̄scriptõib⁹ decẽnij l' vicẽnij tricẽnij intelligẽda sunt: si sine interruptione possessa ꝓbẽtur. Qd̓ si per naturalẽ detentõnẽ possessio interrupta fuerit: a die recuperate possessionis noui.xxx.anni in oĩbus p̄scriptionibus numerabuntur. si per litis ꝯtestationem: vt ducat cãm ad finẽ. sed impediť ꝑꝑ fortuitos casus. alias nõ ꝓdest a sensu ꝯtrario. C.de p̄scripti.xxx.an.l.ult.⁊ i auẽ.de liti.§.omne circa finẽ. Itẽ litis cõtestatio tũc tñ interrũpit: cũ fit coram iudice suo alias nõ: ut.C.ne de sta.defunc.l.penul. interrũpiť etiã p̄scriptio synodali ꝓclamatõe: vt ex̃ de prescrip.scõꝝ. Itẽ cũ exponiť secũda cautio: ut.C.de ꝑscrip.xxx.an.cũ notissimi.§.⁊ si qs. Itẽ cũ qs soluit vsuras.C.de p̄script.xxx.an.l.penul. Itẽ aliũ habes ĩ.e.q.is autẽ cui⁹ res.⁊ ex̃ de offi.or.pastoralis. Itẽ ⁊ aliũ habes ex̃ ut lit.nõ ꝯtes.qm̃ in fi. qñqȝ autẽ nõ

bonis tuis nõ fuisse: ipsam vsucapio.ff.ꝓ derelicto.l.v.ar.ff.de fun.dotali.l.i. Sed nũqd ecclia lesa ĩ hoc casu põt ꝑ petere in inte.resti.põt dici ꝙ sic: nisi fuerit negligẽtes clerici ⁊ ep̃s.ar.ff.de mino.verꝝ.§.itẽ queriť. vel si vult ipsũ negligẽtem cõueniat.xij.q.ij.monem⁹. ⁊ ꝯsequiť ab eo indẽnitatẽ.C.arbi.tu.quicqd alienauit n.q vsucapere ꝑmisit.ff de ṽ.ob.alienatõis.

h Potuerit.ĩ.xxx.annos alũia.

i Diligẽtiam.s.dñi.ff.ad se.ꝯs.tru.l.ij.§.simalter.⁊ ex̃ de app.oblate

k Potest.decẽniũ.C.de prescrip.x.vel.xx.an.l.vlt.io.

l Nõ põt.post hoc statim lege illũ.§.sed sola.cum.c.se.nemo.ad hoc postea reuersurus. dicitur.n.ꝙ dñs iacob⁹ in ꝑposuit istas leges: qd̓ etiã ꝯuinciť ex eo ꝙ ille ꝯcordãtie bis ponũť.

m Pñtis. pñs dr̃ q in eadẽ ꝓuincia est. absẽs q ĩ alia.C.de p̄script.x.vel.xx.an.l.vlt. tñ absẽs dr̃ qñqȝ q in iure nõ apparet.ff.de dam.ĩfect.l.iiij.§.abesse. pñs etiaȝ dr̃ qñqȝ q in hortis ẽ.ff de ꝓcur.pñs.

n Perpetua. hoc habes.C.de p̄scripti.xxx.an.si qs emptõis.

o Creditores.hoc si fuit ali⁹ a debitore aut ei⁹ herede. vel secundo viuente debitore.debitõ n.vl' ei⁹ hẽdes nõ pñt se defendere ꝯ creditorẽ nisi.xl.an.vt.C.si aduersus creditorẽ.l.i.⁊.C.ꝺ p̄scrip.xxx.an.cũ notissimi. Usucapio autem nũqȝ currit ꝯ creditorẽ q̄ cã dñij remota est a qõe pignoris.C.de pig.vsucapi.

p Utiliť.ar.ꝓ io.⁊ alijs q dicũt: ꝙ ꝑ p̄scriptõem acquiritur dñiũ. fm̃.M.directe põt vẽdicare: q̄ fm̃ eũ dñiũ acquiriť p̄scriptõe. vñ illud aduerbium vtiliť.nõ est ꝺ textu: vel si est de textu: expone vtiliter.i.ĩdubitãť vl' efficaciť

q Initio.hoc nõ tenet fm̃ canones: q̄ oportet ex oĩ pte prescriptõis hr̃e bonã fidẽ: vt ex̃ de p̄scrip.qm̃.

r Ne gligẽtes.vigilãtib⁹.n.⁊ non dormientib⁹ subueniũť iura: vt.ff.ex q.cã.ma.l.nõ.n.ff.de his q̃ ĩ frau.credi.l.pupill⁹.

s Cõmodũ.q̄ ab eo rẽ illam non poterit euocare q mala fidẽ eam possedit.

t Cõmodũ.nota ꝙ violẽto detẽtori vel malẽ fidei possessori res violẽter auferẽda nõ est: nisi ĩ cõtinenti.ar.iij.q.i.§.vlt.nec ei tũc diciť interrũpi p̄scriptõ ff.de vi ⁊ vi ar.qui possessionem.

u Possessionis.ar.aliqua ex quo cõiungũť valida esse: quoꝝ quodlibet ꝑ se sepatim validũ ẽ: vt fame testimoniũ vnius testis.ar.ꝯ.xxxiij di.quorũdã.

x Interrupta. Fit autẽ interruptio dupliciť.nãliť ⁊ ciuiliter. nãliter fit occupatione aque ⁊ alijs modis: vt.ff.de acqui.pos.q vniuersas.§.i.⁊.ij. Itẽ si longo tempore omittiť possessio.ff.de vsuc.furtũ. Itẽ ꝑ corporalem cõpulsionẽ.⁊ hoc nocet vel ꝓdest oib⁹.ff ꝺ vsuca.nãliter. ciuiliter fit libelli oblatõe: ⁊ hoc hȝ locũ in annalib⁹ actõib⁹ tñ que ĩterruptõe tali ꝑpetuanť.C.qñ libellus principi.l.ij. Itẽ fit per liť.ꝯt. que locũ hȝ ĩ ꝑpetuis actõib⁹ C.de p̄scrip.xxx.an.sicut in rem ⁊ hoc ꝓdest tñ ei qui facit: ⁊ obest illi tñ ꝯ quem fit vt.ff.de diuer.et tẽp.p̄scrip.inter q̃tuor. ei tamen tñ ꝓdest q eo animo cõtestať litem

nem ab ultimo die litigij.xl. computabuntur. ꝙ si ab eo q in causa pscribendi erat possessionē aliquis nāciscat: tēpus pcedens cum sue possessionis tempore cōtinuare poterit. Is autem cuius res pscribitur: si litē contestari nō poterit vel ꝓpter aduersarij absentiam uel infātiam uel furoris laborem: cum neminem tutorem uel curatorem habeat: uel quia in magna potestate constitutus est: intra constituta tempora presidem adeat: libellū ei porrigat: et hoc in querimoniam deducat. et sic temporis interruptionē faciat. Si autem presidem adire non poterit: saltem ad episcopum locorum vel defensorē ciuitatis eat: et suam manifestare volūtatem in scriptis d ꝓperet. Qd si preses vel episcopus uel defēsor abfuerit: liceat ei publice ꝓponē ubi domicilium habet possessor: sed cum tabulariorum subscriptione: uel si ciuitas tabularios non habet. cum trium testium subscriptōne. et hoc sufficiat ad omnem temporalem interruptionem siue triennij siue longi temporis siue.xxx uel.xl. annorū prescriptio sit.

Nec de prescriptionibus int priuatos. Ceterū aduersus loca religiosa nō nisi.xl. annorum pscriptō currit. Un̄ in auct. Quas actiones tricennalis prescriptio precludit: si loco religioso competunt: quadraginta annis clauduntur. et in nouellis: Neq₃ decennij uel vicennij et cetera. In canonibus uero ecclesia aduersus ecclesiam.xxx. annis: monasterium aduersus ecclesiam non nisi.xl. annis prescribere permittitur. Quod si priuatus primitias et decimas sine titulo siue cum titulo possederit: nulla temporis pscriptione tutus esse poterit. Que enim ab initio de iure sortiri effectum non possunt: tractu temporis non conualescunt. Unde si liber homo longo tempore ꝓ seruo detineatur: etiam si.xl. annorum curricula excesserint: sola temporis longingtate libertatis iura mime mutilabūtur. Ad hec: ecclesia: respublica: primitie: decimationes ciuilium fūctionū instar obtinent. Pro publice functiōes prescribi non possunt: Un̄ in.vij. li. Codicis ti. de.xxx. uel.xl. ānorum prescriptione imperator anastasius. Iubemus eos qui rem aliena per continuū ānorum.xl. curriculū sine aliqua interpellatōne legitima possederunt: de possessione quidē rei uel dominio nequaq₃ remoueri. functiones aūt seu ciuiles canonē uel aliquā aliam publicam collationem impositā eis depēdere cōpelli: nec huic parti cuiuscunq₃ tpis pscriptionē oppositā admitti. Sic etiā pdia siue sint priuati siue eccle: pnt pscribi. puēt⁹ primitiarum et decimationū pscriptōne tolli nō pōt: et si a romano pōtifice qlibet laic⁹ sup his rescriptū ipetrauerit. Rescripta.n. q contra ius scriptū ipetrata fuerit: nisi talia sint q illis qb⁹ data fuerit psint: et nulli obsint: nulli⁹ momēti eē cēsent.

interrūpitur pscriptio s₃ dōmitat vacāre.l. ecclia et i pupillari etate et i alijs casib⁹ quos dixi.s.e.q.i.

¶ Trigita. ergo nālis interruptio nō ualet tm̄ qntū lit. ꝯtes. q₃ litis ꝯtestatōe ꝑpetuat actio usq₃ ad.xl. an. ut.C. de pscri. xxx.an.l.vlt. S₃ i naturali iterruptione nō: ut hic. simulit dico ꝙ nec illa cōuentio q̄ fit ꝑ executorē ꝑpetuatur ad.xl.an. cū generaliter dicatur ꝙ oē ius et oīs actio tollit spacio.xxx.annorum. nisi ubi speciale aliqd repit: ut.C. de pscript.xxx.an. cū notissimi.

a ¶ Cōtinuare. l₃ reuera aliquo tēpore intermedio vacet possessio: ius tn̄ fingit eam cōiunctim ꝑuenire ad alium locū. ut.ff.ex q.ca.ma. cū miles. et est si.ff. de acqui. her. placet. et sic tēp⁹ pcedēs dicit ꝯtinuari tempori sequēti quo alter icipit possidere. s₃ ꝯ ē qd legit.ff. d acqui.pos.l.pom pon⁹.§. vlti. ubi dicitur: ꝙ vitiosa possessio nō cōtinuat nō vitiose. sed illud uerū est in lōga pscriptione: secus in lōgissima.

b ¶ Cōtestari.C. de anna.except. ut ꝑfecti⁹.

c ¶ Uel ꝑpt aduesarij. hoc bene tradit ex de offi. or. pastoralis.

d ¶ Uel quia. sic s.ij.q.i. ꝓhibent. C. de epis.audi. l.ultima.

e ¶ Domicilium. domicilium large dicitur qnq₃ habitatio.ff. de dam.infec.l.iiij.§.p tor.ar.ff. de liber.agno.l.i.in prin. et est si. extra de cleri.non resi.ex tue.

¶ Subscriptōe. ar. ꝙ istrō habēti subscriptōes triū testiū standū ē etiā si ꝑ tabellionē ꝯfectū nō sit.ar.C.q po. i pig.l.penul. Hodie aūt duo testes equipollēt tabellioni: ut ex de ꝓba. qm̄ ꝯ. de hac mā nota.xi.q.iij. cure.

g ¶ Quas. neq₃ decēnij.i.e.q.iiij. neq₃.

h ¶ Trigita ānis. hoc hodie n̄ t₃: ut ex d pscrip. d qrta.

i ¶ Permittit. i.e.q.iiij. possessiones.

m ¶ Etiā si.xl.C. d lō.tē. pscrip.l.ult.C. d pscrip. xxx. vl.xl.an. cōperit.

l ¶ Cōualescūt. sic.i.q.i. principat⁹.ar. ꝯ ex de ma.ꝯtract. ꝯ. int. ec.c. ult. et ex d ꝯv. ꝯiu. plac₃.

n ¶ Mutilabūt. nec ꝯfessio ei pīudicaret si cōfiteret se seruū: nisi i istrō hoc fecerit: ut.C. d agr. et cē.cū scim⁹.

k ¶ Priuat⁹. ut ex de pscrip.ca₃.

o ¶ Pro. fūctōes.i. pēsiōes agrorum.

p ¶ Iubem⁹. possederūt.C. d prescrip.xxx.ann. cōperit.

a ¶ Parti.C. d fū.patri.l.v t. ꝯ. s₃ ibi pūilegiū hūit ab ipator et pt̄ea ꝑ.xl.an. n̄ soluit. et n̄ tut⁹ ē ꝑ illa duo.s.e.v. ꝙ si a b eo.

b ¶ Sic et. deciationū. vl ꝙ laic⁹ possit decias pscribē: nā ius h₃ ꝑcipiēdi et petendi eas ex quo ei ꝯcedūt ab ep̄o: pu ta i feudū vl bn̄ficiū ad tēp⁹. Ad hoc dicūt qdā: ꝙ laic⁹ nllū ius h₃ i eis nec hr̄e pt.i.q.iij. ꝑuenit. et sm̄ istos planū ē. Alij dicūt: ꝙ cū sic ꝯcedūt laico ab ep̄o: laicus h₃ ius possidēdi. s₃ illd ius n̄ ē spūale: nec rōe illi⁹ iuris poss₃ pscribē. q₃ alieno noie possidet. si vō vell₃ iuertē possessionē ā in ciperet eē malefidei. et ita n̄ posset pscribē eas: q₃ l₃ laic⁹ sit: tn̄ sup decimis i foro ecclie ꝯueniret. S₃ nōne ius spūale ꝑcipiēdi hn̄t leprosi: ut ex d ecc. edi.c.ij. et templarij q sūt laici. Dic ꝙ nō s₃ tm̄ a pstatōe sūt liberi qd ex eo p₃: q₃ si pdiū d quo ipi n̄ pstāt decias: deuoluit ad eccl'a₃ vl ad puatū stati ecclia vtit iure suo: et soluet puat⁹ decimas.

c ¶ Etiā si a romano. q₃ q̄slib⁹ papa nō vult dispēsare.i.xxv q.i. si qdā.

d ¶ Ius scriptū.xxv.q.ij. rescripta.

Item. Decime deo mandate sacerdotibus et leuitis separate sunt: vt de sorte dñi viuant q in eius sorte ꝯnumerãtur. Nõ ergo cuiuscꝫ puilegio laicis ꝯcedi põt: ne diuinis mãdatis auctoritas humana p̄iudiciũ inferat. Unde impator valẽtinianus et theodosius. Uniuersas terras q̄ a colonis siue emphiteotecarijs dñici iuris reipublice uel templorum in qualibet ꝓuintia uendite uel ullo alio pacto alienate sunt: ab his qui pperam atqꝫ cõtra leges eas detinẽt: nulla lõgi tp̄is p̄scriptione officiente iubemus restitui: ita ut nec preciũ quidem iniquis cõperatoribus reposcere liceat. De p̄scriptionibus vo longi tp̄is in autẽticis inuenit colla. viij ꝯsti. vi. Quas actiões alias tricẽnalis decẽnalis vicennal p̄scriptio secludit. Si loco religioso ꝯpetũt. xl. annis claudũtur: vsucapione et quadriẽnij p̄scriptione suũ locũ habẽtibus: sꝫ sola p̄scriptione. xxx annorum: et deinceps. a qua tñ p̄scriptione priuilegia romãe eccl'e sũt exclusa: que nõ nisi centum annorum spacio p̄scribi põt. Unde ioannes. viij. scribit lodouico regi. Priuilegia romane eccl'e non nisi centũ annorum prescriptione tollũtur.

Nemo de annorum nũero resultãdi sumat fomẽtũ: qa sãcta romana: cui deo auctore seruimus eccl'a: priuilegia q̄ in firma petri stabilitatis petra suscepit: nullis tp̄ibus angustant: nullis regnorum ptitionibus p̄iudicãtur: sꝫ venerãde romane leges diuitus per ora principũ ꝓmulgate rerũ eius prescriptionẽ non nisi p centum an. admittunt.

Ostensũ est qñ ecclesia aduersus eccl'iam prescribere possit. Nũc uidendũ ẽ si monasteriũ aduersus eccl'am p̄scribere ualeat: qđ vrbanus. ij. ꝓhibuit dicẽs. Tricẽnio temporis aliquid p̄scribere monachi nõ valent.

Possessiones eccl'iarum et epor tricẽnales abbates uel monachos hẽre omnimodis ꝓhibemus. Sꝫ si tollitur eis tricẽnalis possessio. a beato gregorio ꝯceditur eis quadrigenalis p̄scriptio. Ait. petro subdiacono. Quadragĩta annorum p̄scriptio religiosis domibus ꝯcedatur.

Uolumus te accedẽte ad panormitanã ciuitatẽ questionẽ ipsam tali rõne discutẽ dñio rei apđ possessorẽ sicut hactenus possessũ ẽ videlicꝫ p manẽte: ut si mõasteriũ p̄fatũ sancti theodori fines đ qbus

e Itẽ. decie. laicis. j. e. q. vij. decias. et. c. pueuit. nisi iorte leprosi et huiusmõi cã paupertatis et suium elemosyne remittãt.

f Uniuersas. vel templorũ. i. ecclesiarum.

Longi tẽporis. nõ dicit lõgissimi. vñ bñ p̄scriberet: q a colonis emeret lõgissimo tp̄e: sꝫ fit ar. ꝯ. xcvi. di. bñ qdẽ. nam male fidei possessor ẽ: ex quo emit rẽ illã eccl'ie ꝯ legũ iterdicta: vt. C. de agricolis quẽadmodũ.

g Preciũ. s̃. xij. q. ij. qisqs: s̃. xij. q. ij. vultera ne. sed h fuit male fidei possessor.

h Quidẽ. hoc notat. s̃ x. q. ij. hoc ius in fi.

i De prescriptõib9. vsucapione. videt qꝛ res ecclesie ñ põt vsucapi nec res fisci. insti. de vsuca. §. res fisci. C. de vsuca. l. i. Itẽ res ecclesie cẽsẽtur iure reipublice. C. đ sacrosanc. ec. vt inter. ꝓterea cũ ecclesia restituatur iure minoris: melius ẽ intacta iura ei9 seruari: qꝫ post cãm vulneratã remediũ querere. C. in qui. ca. in inte. re. nõ est necel. l. vlt. quidã tñ dicũt ꝯ.

k Quadriẽnij. hoc nõ approbo: vt patet p cõtraria. s̃. xij. q. ij. qcũqꝫ militũ. s̃. e. q. i. i canonib9: vt dixi. s̃. e. placuit.

l Nemo. angustãt. in suis priuilegijs p̄iudicatur9. s̃. xl. di. c. i.

m Principuꝫ. s̃. xi. q. iij. imperatores.

n Per cẽtũ annos. similit. vsufruct9 ciuitati relict9 spacio. c. an. pdit ff. de vsufruc. an vsufruct9. Hec p̄scriptio cẽtũ annorum olꝫ locũ hẽbat i qualibet eccl'ia. C. de sacrosanc. ec. vt iter. sed hodie tñ i romana eccl'ia appropriata ẽ in auc. hec ꝯstitutio inouat ꝯstitutõem. ex. đ p̄scrip. cũ nobis. io.

o Ostẽsũ est. Hec qo. iiij. patet p ea q̄ dicta sunt de p̄scriptõe. dictũ est. n. qꝛ et monasteriũ ꝯ eccl'iam et ecclesia ꝯ monasteriũ. xxx. an. nõ p̄scribit. quo ad hoc eni nõ ad ipaira iudicãt: sed ẽm antiquos canones monasteriũ et eccl'ia ad ipaira iudicãt in p̄scriptõe ꝯ alios vel ab alijs: nã eccl'ia ꝯ eccl'iam vel ꝯ laicũ. xxx. an. p̄scribebat. et eadẽ p̄scriptione ab eis patiebat: vt. j. e. c. i. innuit.

p Possessiones. epor. res ergo epi gaudẽt eodẽ priuilegio quo et res eccl'ie. ar. s̃. e. q. i. filr. qđ nõ credo. res n. clerici vel epi p̄scribũt laici: vt ex. e. sanctorum. hoc ergo intelligo de rebus ecclesie que epi sunt.

q Abbates. i. eos eẽ prescriptõe triennij tutos. s. qꝛ possederũt rem alicuius ecclesie vel epi. xxx. an. h9. n. expeditũ ẽ. Itẽ i ecclesijs locũ ñ hꝫ p̄scriptio: nisi. xl. an. ex. đ p̄script. đ q̃rta. io.

a Uolum9. dominio id est possessione. sicut alias possessio ꝓ dñio ponit. s̃. e. q. ij. visis. ff. đ vb. sig. iterdũ. io.

b Possessuꝫ. sic patet qꝛ ille q est i possessione vsqꝫ ad finẽ cause manebit in possessione: ut. viij. q. iiij. nonne. s̃. ij. q. vi. quotiẽs ꝯ. sed ibi erat p̄sona suspecta. ar. ff. q satisda. co. si fideiussor. §. vlt. vñ tunc fruct9 sequestrari debẽt: vt. ff. de app. iperator. s̃. ij. q. vi. appellatione. al's res ante sñiam nõ est aufereda possessori: ut xi. q. i. qꝛ res.

c Fines. ꝓdior nõ parochiarum Illi. n. nõ prescribũt. s̃. q. iij. iter memoratos. et. s̃ e. q. iij. licet.

d Eccl'e. s̃. e. q. iiij. nẽo ꝯ. sꝫ h monachi possederũt tñ ius emphiteotecariũ et prescripserant ius quod clericis ꝯpetebat qꝛ erãt emphiteote romane ecclesie. vel dic qꝛ lꝫ ius romane eccl'ie ñ possit p se p̄scribi: p̄scribet tñ cũ vniuersitate. ar. ex de iure pa. ex l'ris. ff. de ꝯtrahẽ. empt. i modicis. vel lꝫ ꝯfirmet hec sñia quo ad ipsos litigãtes: nõ iõ p̄iudicabit romane eccl'ie cũ voluerit suũ ius ꝓseq ex de capel. mo. dilect9. ar. ex de sen. et re iudi. cũ sup controuer. et. c. suborta. vñ nõ est incõueniẽs: qꝛ ꝯ eccl'ias subiectas soli pape p̄scribat in reb9 aliquibus: qꝛ hoc nõ fit in p̄iudiciũ romane eccl'ie: qꝛ eodẽ iure teneẽ nũc illa romana eccl'ia quo prior tenebat. et si vere velim9 loq nec romana eccl'ia aliqđ p̄scribit nec aliqs ꝯ eã p̄scribit: qꝛ romãa eccl'ia cũ ꝯ aliã p̄scribit: nõ pl9 iuris ꝓpter hoc hꝫ qꝫ prius hũit:

q: ꝛ prius illa res fuit ei subiecta cũ ipsa ĩ omnib⁹ cau sis hẽat plenitudinẽ ptãtis: ut.ij.q.vi.decreto.

e ¶ Incõcussam. ecce ꝙ qui obijcit interruptões: eã ꝓbare dꝫ. sic q obijcit pscriptõem eam ꝓbare tenet ut.s.e.q.iij.inter ꝛ.c.dilectio. simi lit et q obijcit ma lam fidẽ eaꝫ ꝓba bit. ꝛ si vn⁹ obijcit pscriptõem ꝛ alt interruptõem: v triusqꝫ testes au diũt: ut ex̃ de pre scrip. illud. Sꝫ nũ quid ille q ꝓbat pscriptõem tene tur ꝓbare se cõti nue possedisse. io. hoc certe ẽ ĩpossi bile ꝓbare. sꝫ suf ficit probare ꝙ a pricipio possedit ꝛ in fine ꝛ qñqꝫ in medio. nã extrẽa tpa sunt qñqꝫ ɔsi derãda ĩ pscripti one: ut .C. ne de sta. defũc. si mat. ꝛ.C. de apo. pub li. quicunqꝫ. ar. ɔ̃ C. ð distrac. pig. ꝛ si. bar.

f ¶ Arbitris. si te hũerint suspectũ ar. xi. q. iij. pueit.

f ¶ Arbitris. i. in spectorib⁹ vl' mẽ Q.ö.v. sorib⁹ ut. ff. si mẽ. fal. m o. di. l. ij. ff. fi. regũ. si irrupti one. s.e.q.iij.int Ali⁹ ergo cogno scit h de pscripti one ꝛ ali⁹ de iter ruptõe. nã ꝛ ita ɔ tinẽtie cã diuidit ɔ̃ illõ ex̃ de seque stra. ad hoc. sꝫ h° fit hic: q: sub ea for̃a dñs papa delegauit cãm: sic.j. q.vi. placuit. ꝛ ex̃ de re iudi. de cetero.

g ¶ Necqꝫ. xl. sic. ex̃ de pscrip. de quarta. sed nõne ɔ̃ cistercienſiũ eccl'iam q̃ valde ẽ priuilegiata p scribit spacio. xxx. an. ut ex̃ de priuile. si de ter. So. in actõib⁹ vel exceptõib⁹ q̃ cõi iure ɔpetũt tenet qõ h dr̃: sed ĩ actõib⁹ vel exceptõib⁹ q̃ ɔ̃ ius ĩdulgẽtur citi⁹ pscribit: ut patet ex̃ de ɔsti. cũ accessissent in fi. ꝛ hec ẽ rõ. q: ñ videt̃ detioris ɔditõis eẽ si reuertũt̃ ad suũ pristinũ statũ: ut. xxxv. di. ab exordio. sic videt̃ ꝙ lꝫ ɔditio dotis p pactũ nõ possit fieri deterior: tñ si pmo fecit mulier pactũ ꝙ hodie redderet̃ ei dos deinde facit pactũ ꝙ usqꝫ ad ãnũ: ex quo mõ ɔditio dotis reuersa ẽ ad suã nãm. nõ dr̃ deterior facta: ut. ff. de pact. si vn⁹. §. ꝙ ĩ specie: ꝛ est sil'e. C. de testa. hac ɔsultissima. §. siqs aũt. vel dic ꝙ ibi nõ rõe pscriptõis pnidicat̃ eis: sed rõe ta citi ɔsensus. vel dic ꝙ lꝫ exceptio perpetua sit ꝛ actio tpalis: ut. ff. de ex cept. doli. pure. §. ulti. tñ facili⁹ pdit̃ exceptio qꝫ actio. nã actio non p dit̃ nisi usqꝫ ad. xl. ãnos sed exceptio vno actu p dit̃: ut extra de ɔsti. cũ accessissent. ꝛ ex̃ de pbẽ. ꝓ illoꝝ in fi. ꝛ.C. ð iure do. impe. l. ij. ꝛ. ff. de ꝓ cura. põpom⁹. §. rati.

certatio mota est: inconcussos .xl. annis possedisse repereris: nulla deinceps etiaꝫ siquid romane ecclesie cõpetere potuit patiaris sustinere calũniam: sed quietẽ eoꝝ incõcussam oibus modis ꝓcurare. sin vero auctores ecclesie nõ eos possedisse. xl. ãnis incõcusso iure monstrauerint sed aliquã intra tempora hec motã aliqñ fuisse questionem eorundẽ finium: electis arbitris tranquille ꝛ legaliter sopiatur. Item ex nouell' iustiniani. De eodem.

Necqꝫ decennij necqꝫ vicennij uel. xxx. an. pscriptio: sed sola. xl. an. curricula religiosis domibus opponãtur: ñ solum in ceteris rebus: sꝫ etiã in legatis ꝛ hereditatib⁹. Sicut ergo religiosis domibus ex lege non nisi quadragenaria est obijciẽda pscriptio: ita ꝛ auctoritate gregorij aduersus alias ecclesias pscribere possunt eodem spatio tpis.

Quod autez ea que ecclesijs debẽtur: auctores eiusdem sua auctoritate iudicibus ptermissis repetere ñ valeant: beatus gregorius testatur dicens.

Iudicio non manibus res ecclesie defendantur.

Consuetudo noua in hac ecclesia ꝛ valde' rephensibilis erupit: ut cum rectores eius patrimonij vrbana ul' rustica predia iuri illius competere posse suspicãt: fiscali more titulos imprimant: atqꝫ qõ competere pauperibus existimant: non iudicio sꝫ manibus defendant. Et quia cũ predicatores suos veritas nihil p contẽtionem agere precipiat etiam ipsum litigiose ɔtentionis malũ transcenditur: ꝛ res quelibet cũ estimatur ecclesie posse competere: per vim tenetur: ꝓinde psenti decreto ɔstituto: ut siquis ecclesiasticoꝝ vnqꝫ titulos ponẽ siue in rustico siue urbano predio sua spõte psumpserit: anathema sit. Et responderunt oẽs: anathema sit. Is aũt qui ecclesie preest: si hoc uel ipe fieri pceperit: uel sine sua preceptione factũ digna punire animaduersiõe neglexerit: anathema sit. Responderunt omnes anathema sit. Quod autez quisquis sua auctoritate qõ sibi deberi putat: usurpat: nec per iudicẽ reposcit: cadit a cã ex auctoritate milenitani ɔcilij habetur: in quo ita statutũ legitur. Cause sue detrimentum patiatur eps: qui ecclias suas ab alio detentas ꝓpria auctoritate querit adire.

Placuit: ut quicũqꝫ epi ecclesias ul' plebes quas ad

i Quod aũt. Hec ẽ qõ. v. q̃ hꝫ duos articulos. Pri m⁹ ẽ an plati eccl'ie auctoritate sua res eccl'ie repetẽ valeãt absqꝫ iudi ce: ꝛ quidẽ nõ: ut.j.c.i. Secũd⁹ ẽ: vtrũ cadãt a cã si sua auctoritate vsur pẽt q̃ ad se pertinere pu tãt: ꝛ quidẽ in cã ecclesi astica lꝫ vsurpẽt sua auctoritate nõ cadũt a cã ut.j.c. si epm. in cã ꝓpa sic.C. vnde vi: siqs ĩ tan tam. ꝛ.j.c. placuit. nisi ĩ casib⁹ nõ. C. qñ lꝫ vnicui qꝫ sine iudice vindi.

i Consuetudo. eccl'ia i. romana. ꝓhibet tñ ꝛ ĩ alijs.j.e.c. Et ita ẽ hic. ar. ꝙ si papa cũ ali quo cãm hꝫ nõ dꝫ ipe eẽ iudex ꝛ rẽ occupare: sed arbitros eligẽ. ar. ij. q. vij. nos. si. in auẽ. de mã. prin. coll'. iiij. §. ult. C. ut nemini liceat sine iu. l. vna. C. ut nemo priua. ut. C. ð his q po. noie. l. i. tñ si vult eẽ iudex in cã sue eccl'ie põt ut dixi. ij. q. vij. siquis.

k ¶ Titulos. i. vexilla vel alia signa. hoc n. soli pricipi ẽ pmissũ: ut. C. ut nemo pua. titul'. vl' sig. s. po. l. ij. ꝛ q signa iprimit reb⁹ ꝓpria auctoritate: si ẽ de plebe ð capitat̃: si nobilis ꝓscribitur. C. ut nemo pua. titu. l. ij.

l ¶ Sed manib⁹. j. xxiij. q. vij. ɔuenior. ꝛ.c. quicũqꝫ. s. xv. q. vi. auctoritate ɔ̃. s. lxiij. di. hadrian⁹. ɔ̃. j. xxiij. q. viij. occi cidit. So. ibi dr̃ de mãli ꝛ spũali gladio: sꝫ singula singulis referũt̃. h cũ nõ possidet sꝫ alij auferre conat̃. vel secus cuꝫ possessor nõ vult stare iuri.

m ¶ Defendant. i. petãt: ut di. viij. quo iure.

n ¶ Sponte. i. sua auctoritate. io.

o Quod aũt. Hic ẽ ɔ⁹ articul⁹ h⁹. q. ꝛ est qõ. vi. Dicas ergo ꝙ ĩ reb⁹ eccl'ie nõ hꝫ locũ ɔstitutio siqs in tãtã: q: delictum

prelati &c.ut.i.e.si epm.& prelatus pot facere meliore codi tõem ecclesie nõ deteriorem:ut extra de in inte.resti.req/ siuit.sicut nec inuasio tutoris uel uiolētia preiudicat pupil lo:ut.C.vnde vi meminerint.

in diocesi suffraganeie. & de exces. prelat.sicut vnire nisi hoc fieret de cõsensu omniũ epoz:ut.ix.q.iij.ar chieps.Itẽ per tale priuilegiũ nõ cõfirmatur nisi qd alias est legitimũ.nam solus papa id qd nullum est facit ratu; aucto ritate sua:si ex cer ta scientia hoc fa ciat.ar.infra.e.si epm.licet alias cõ firmari nõ dicat nisi ante firmum erat.

p Placuit.siue uolen tibus.ar.q illicu consensus nõ habetur p consensu.xcij.di.siqs eps extra de elec.osi⁹.xviij. q.ij.siqs abbas.C.d sal gauio hospitibus nõ p/ bendo.l.i.C.de rap.vir gi.l.vna.ar cõ.xxviij.di. diacoui.

q Detrimētum patian tur:quia deponit & sic n ag. t.xij.q.ij.monemus aliter expouit.S.i.e.q. §.ult.& punitur publica tõe bonoz.ar.C.vnde vi meminerint.& in expen sis.C.de admini.tu.nõ est ignotum.Sed cõtra ij.q.vij.lator.sed q ibi nõ punit raptor:ex mise ricordia factum est.sed adhuc est contra.xviij. q.ij.cleutherius.ibi ei; presbyter cuiusdam epi spoliauit monachos .p iure epi cõseruãdo.sed tamen non dicit ibi q mandauerit hoc epus: Sed uidetur q si epus occupet huiusmodi re; consensu canonicorum. q piudicet ecclesie.ar. C.de sacrosanc.ec.iube mus.xxv.q.ij.ita.s; hoc non cõcedo.ar.xij.q.ij. siqs abbas.

r Litteras cõfirmatio nis.que non ualent i re violenter possessa.C.vn de vi:auctoritate;.sicut nec priuilegiũ super re litigiosa:ut extra de te sti.causam.sic ex de cõfir.vti.examinata.

suam cathedram existimant p tinere:non ita repetierint:ut causas suas episcopis iudicã tibus agant:sed alio retinen/ te irruerint siue volētibus si/ ue nolentibus plebibus cau/ se siue detrimētum patiantur. & quicunq; hoc iam fecerint: &si nõdum inter episcopos ē finita cõtentio: sed adhuc in/ de contendunt:ille inde disce dat quem constat pter missis iudicibus ecclesiasticis irru/ isse:nec sibi quisq; blãdiatur si a primate:ut retineat litte/ ras impetrauerit.sed siue ha beat litteras siue nõ habeat: conueniat eum qui tenet:'et eius litteras accipiat: ut eu; appareat pacifice tenuisse ec clesiam ad se pertinētem. Si autem ille aliquam questionē rettulerit:per episcopos iu/ dices causa finiat: siue quos eis primas dederit siue quos ipi vicini cum consultu prima tis delegerint. Econtra gre/ gorius ioanni defensori eun/ ti in hispaniã scribit dicens.

Delictum persone in dãnuũ ecclesie conuerti non debet.

S I episcopum quod absit: talem culpam cõmisisse cõ stiterit:ut constet eum non ir/ rationabiliter esse depositũ: eadem eius depositio confir metur: & omnes res sue eccle

que ablate fuerunt restituan tur: quia delictum persone in dãnum ecclesie non est con uertēdum. Si autem vt dici/ tur quia comitiolus defũctus est: ab herede eius que iniu/ ste ab illo ablata sunt: sine ex cusatione reddãtur. Idem petro subdiacono.

In personam delinquentis nõ in facultates eius vltio p/ cedat.

Cognouimus: q siquis ex familia culpam fecerit ec clesie:non in ipa sed in eiusdē substantia vindicetur. de qua re pcipimus: ut quisquis cul/ pam fecerit: in ipo quidem ut dignum est: vindicetur. a com munione autem eius omnino abstineatur. Idem.

Res eoz qui ex clero labun tur: simul cum ipsis monaste/ rio traduntur.

De lapsis sacerdotib⁹ uel quolibet ex clero obser/ uare te volumus: ut in rebus eorum nulla cõtaminatione mi scearis: sed pauperrima regu laria monasteria require: que sm deũ viuere sciunt: & in eis/ dem monasterijs ad peniten/ tiam lapsos trade: & res lapso rum in eo loco pficiãt: in quo

a Si epm. de/ positio. lic; mala fuerit: & h⁹ ppter scandalu; sic.iij.q.vi.h⁹ gp pe.

b Delictum. sic xviij.q.ij.cleuthe rius cõtra.

c Persone.ĩfra xxv.q.ij. ita nos cõtra.sed ibi po/ tius puniti sũt de linquentes q; ec clesia: uel bñ pu/ nitur ecclesia nõ in honore sed in facultatib⁹ ob de lictum personaz s.e.q.iij.placuit.

d In dannu;. ecclesie .xxv.q.ij ita nos contra.s; ibi potius puniũ tur delinquētes q; ecclesia.Item contra.s.e.q.iij. placuit.s; delictũ qd cõsistit i omit tendo bene pre/ iudicat ecclesie; s; quod in faciendo nequaq; . alienat tamē dicitur qui usucapere pmit/

s Ut eum appareat.non autem auferat ei per vim.vl dic ut eum appareat primũ detentorem.

t Pacifice.id est iure & cetera.

u Retulerit.forte excipiēdo q nõ iuasit & ita refer.t que/ stionem de electione ante restitutõem. Sed si in modum exceptõis aliqd proponitur: quare idē iudex nõ cognoscit de exceptõe.vl si in modũ recõuentõis proponat ideo nõ intelligas de exceptõe uel de recõuentõe.sed hoc vult dicere: q facta restitutione pot agi de ppietate cora; iu/ dicibus electis: cu; suspectũ habēt primatũ.ar.xi.q.i.per uenit.est autem ar.ex eo quod dicitur litteras impetrauit q primas pot cõcedere priuilegiũ.ex de his que fi.a pre. quãto.similiter archieps:ut.xi.q.iij.per singulas.sed non

tit.ff.de verbo.sig.alienationes. Itē contra.s.liiij. di.si seru⁹.ibi dicitur pro vno seruo eps duos deb; recõpensare domino.sed intelligendum est illũ re/ stituere duos nõ de reb⁹ ecclesie sed de rebus pro/ prijs siquas habeat.

e Reddant.lic; ad eũ non peruenerit tenet ex ma leficio defũcti s; canones: extra d pig.c.iij.xij.q.ij. eps qui mãcipiũ.ar.xcvi.di. bene quide;.extra de rap. in litteris. sicut heres defuncti tenet cõdicti one furtiua.ff.de cõdi.furt.si p fure.§. cõdictio .ff. vi bo.rap.l.ij.§.ult.quia ibi nõ oritur ex maleficio: etiam si lis cum defuncto cont. nõ sit: imo presumit peruenisse ad eum ex quo in vniuersum succedit.ar. extra de vsuris tua.s; hoc ideo quia ibi defunct⁹ fu/

agere penitentiam tradūtur: quatenus ipsi ex rebus eorū subsidiū habeant: qui de correctione eorum solicitudinē gerunt. Si vero parētes habent: res eorum legitimis parentibus dentur: ita autē ut eorum stipendia qui in penitētiam dati fuerint: eos sufficiēter debeant pcurare. Siqui vero ex familia ecclesiastica sacerdotes vel leuite uel monachi vel clerici uel quilibet alij lapsi fuerint: dari eos in penitentiam volumus: sꝫ res eorum ecclesiastico iuri non subtrahi: ad usum tamen suū accipiant: vnde ad penitentiam subsistant: ne si nudentur: locis in quibus dati fuerint: sint onerosi. Item leo quartus carolo regi.

Inutilis sacerdos ecclesiaꝫ suam dignitate non priuat.

Si fortassis quod non credimus: apud vos inutiles iudicamur: ecclesia tamē cui permittente domino presumꝰ non inutilis: sed caput principiumqꝫ omnium merito simul ab omnibus vocatur. Item in magociensi concilio.

Possessiones monasterij pro peccato abbatis episcopo tollere non licet.

Episcopo non liceat possessionem monasterij tollere: q̄uis abbas peccauerit. sed subijciat eū potestati abbatis alterius monasterij. Item gelasius.

Illud statuendum censuimus ut quascumqꝫ munificentias clericis aut sibi seruientibus d̾ re ecclesie in usū aut de pprijs in pprietatem[a] precedentes dederint sacerdotes: ut subsequentes pontifices nullatenus auferre p̄sumant. siquid tamen culpe extiterit pro qualitate personarum vel regula precedentium canonum in persona habeatur non tamen in facultate districtum. Si ergo delictum persone in dannum ecclesie non potest conuerti: q2 pcurator conditionem ecclesie potest facere meliorem n̄ deteriorem: si peccato abbatis possessiones mōasterij auferre non licet: quomodo delictū episcopi vertetur in dānum ecclesie: ut inde detrimētum cause sue patiatur: sꝫ detrimentum cause pati non sic est accipiendum: ut ecclesia suo iure priuetur: sed potius quia clericis coram suo iudice stantibus episcopus tacebit: et p iniuria illata mulctabitur: si ppria habuerit.

it obligatus ex quasi cōtractu ppter indebitū solutum: et bene cōuenitur heres licet ad eū nihil peruenerit. sed obijcitur si p usuris repetēdis agitur actione ex quasi cōtractu: quid ad ecclesiaꝫ si agit̃ ex cōtractibꝰ rōne pacti. ergo heres n̄ est cōueniendus. Rn̄deo licet ex ɔtractu agatur: tn̄ uersatur ibi delictū. vnde heres pōt conueniri: ut ff. de act. et obl. l. ex contractu. fm legē aūt nō tenet̃ ex delicto defuncti: nisi lit. cōt. C. ne ex delict. defūc. l. i.

f Cognouimꝰ. non in ipsa. s. non propria sꝫ ecclesie. pōt. n. in ppria puniri. xxi q. ult. siquis clericus sed illam penaꝫ plus timeat.

g A cōmunióe. s. rerum eius. i. n̄ cōicemus facultates eius nobis sed locus in quo est acturus penitentiam deputetur: ut. j. e. de lapsis. uł cōmunione reruꝫ ecclesie sibi cōmisse. non eniꝫ propter hoc res sunt ecclesie auferende: lꝫ hoc quotidie fiat ab episcopis. et forte nō minus iniuste cuꝫ pena pecuniaria magis timeatur et ideo iuste uidetur posse fieri. ar. xxiij. q. iiij. ea vindicta. ex̃ ut lit. nō ɔtest. qm̄ in fi. et intelligūt quidā hoc tm̄ esse de libertis ecclesie pmotis: q oīa que acquirūt ipsi ecclesie acquirūt: ut extra de ser. nō ordi. c. iij. vn̄ ne ppter coꝝ delictum. dammificet̃ statuitur h ut puniant̃ in p̄sona et nō in rebus. res. n. eccłie nō pn̄t ɔfiscari: ut. s̄. e. q. i. in canonibus. et. §. nouarum.

h De lapsis subsidiū. ar. ad quē spectat onus &c. xij. q. ij. charitaté. xxvij. q. i. siqs rapuerit. s̄. l. di. siqs eps. s̄. xij. q. v. c. ult. ff. de re. iur. fm naturaꝫ est cōmoda eū sequi &c.

i Sed res coꝝ. videt̃ hic q si clericꝰ remoueatur ab ecclesia sua: q oīa sua ei reddātur: ut ex̃ d̾ cleri. ɔiu. q te. et ex̃ de renū. c. iij. et. xxvij. q. i. siquis rapuerit. sꝫ hoc nō cōcedo: sed dico q tm̄ vsufructus illoꝝ dꝫ habere tpe vite sue: et sic intellige quod h dicit̃.

k Si fortassis. nō inutilis. ppter hoc q prelatus inutilis est. q. d. inutilitas p̄lati nō dꝫ redūdare &c.

l Episcopo. subijciat cuꝫ coep̄is. vel fm. h. solus hoc faciat j. xviij. q. ij. siqs abbas. ar. ep̄m posse deponer̃ abbatē: sicut de monacho dicitur. s̄. lxxxi. di. ualet. et. s̄. i. q. v. c. i.

a Illud. in vsū. qn̄qꝫ tn̄ res eccłie dant̃ tur in pprietaté. xij. q. ij. bone. sed cū dant̃ itu itu officij nō: ut hic.

b Auferre. s̄. e. q. ult. inuentū. ɔ. s̄. di. lxxiij. gesta. ar. s̄. e. q. i. posses siones ɔ. sed dic nullatenus. i. usqꝫ ad tempꝰ prestitum.

c Pro qualitate. uide meliorem cōditionem clericorū percipientiū aliquid in ecclesia ppt̃ obsequium aliquod vel extrinsecā pbitatem q̄ꝫ canonicoꝝ: quia ob delictum nō amittūt illud sed habēt usqꝫ ad obitū suū: ar. hic. xij. q. ij. sepe uel dic auferre presumāt: non dico ei sed ecclesie: et sic facit ad ppositum. S. q delictum p̄ sone nō redūdat. &c.

d Si ergo. meliorem extra de in inte. resti. requisiuit. et hoc ueruꝫ est in acquisitis: secus in acquirēdis C. de acqui. pos. ex liberis. sed si ppria habet p̄latus agat̃ ɔ eum. C. arbi. tu. qcquid. et. xij. q. ij. monemus.

e Quod autem ecclesias. Hec est. vij. q. s. an abbas possit retinere ecclesiaꝫ quā accepit de manu laici interueniēte postmodū ɔsensu ep̄i. et dic q sic: ut. j. e. nullus. et. c. decimas. et extendit eam magister etiā ad d̾cimas et oēs res ecclesiasticas. Et i hūc modū eam tractat. Prio oñdit: q laici eccłas vł decias nec ēt epoꝝ auc̄te hr̃e vł possidē pn̄t: ergo nec alicui eas ɔferre possūt. si tn̄ post ɔsensus ep̄i interuenerat: tꝫ donatio. j. e. §. si ergo. et. c. decimas. ius etiā patronatꝰ etiā sine auctoritate ipsiꝰ ɔferr̃ pn̄t loco religioso: ex̃ de iurepatro. illud. et. c. consultationibꝰ

Ostēdit postea .S.qd iuris ī ecclesijs ab eis fūdatis laici si
bi ualeāt uēdicare. Dic ergo ꝙ q ecclesiā ꝯseqⁱt a laico: ipo
iure suspēsus ē. ar.j.e. decimas. ⁊.c. cōstitutōes. ⁊.c. siquis
deinceps. nisi anctoritate pape hēat laic⁹ īuestituras: sicut

equaliter sūt diuidēde. pares ergo erūt reddit⁹ om
niū q sunt ī eadē ecclīa quo ad pbēdā: ut ex̄ de cōsti.
cū oēs. ⁊ ex̄ de prebē. relatū. sed ꝫm aplm vnus non
dꝫ esurire ⁊ ali⁹ ebri⁹ esse: ⁊ quorū dā remissio alijs ñ

Qō.vii.

rex apulus: tūc pōt dar̄
cui vult pter auctorita-
tē epi. j.e. nemini.
f Laicor. s̄. lxiij. dist.
hadrian⁹. ꝯ. illō.c. abro
gatum est: ut di.e.§. ue
rum. io.
g Decimas q̄s. Uide
tur ergo ex hoc.c
⁊ ex̄ de deci. qm̄. ⁊ ex̄ ð
pscript. cāꝫ. ꝙ laici pec-
cēt si decias possideant
H. dicit: ꝙ eps bñ pōt
cōferre laico decimas:
sicut etiā posset pignori
supponere vel uendere
ut ex̄ de pig.c.i. sed ius
spūale nō pōt conferre
alij vo dicūt: ꝙ quocūq
mō accipiūt: peccant p
predicta.c. ⁊ ex̄ ð deci.
ad hoc. qꝛ etiā fructib⁹
eꝫ phibentur: ut. x.q.
i. hāc cōsuetudinē. Ego
credo: ꝙ spūalia nō pōt
habere laic⁹ iure feudi
ut ad heredes descen-
dant: ut ex̄ de deci. ad
hoc. qꝛ ius spūale qð re
sidet apud ecclesiā sine
tpali cōsistere nō pōt: si
cut corp⁹ sine aīa: ut. j.
q.iij. siquis. Itē quia in
utile essꝫ illud iu ⁊ eccl̄ie
ut dicit lex ð usufruc. ut
insti. de usufruc. §.ij. nec
obstat ex̄ de his q̄ fi. a p
la. cū aplica. qꝛ ibi poti
us factū q̄ ius tāgit.
h In horreū. ar. ꝙ nō
solū dare: sꝫ etiā domū
deferre decimas debēt
ar. s̄. q.i. reuertimini.
i Sub manu epi. j.e.q
nemini. ꝯ. sed ibi de iur̄
patro. agit: qð laic⁹ pōt
dare ⁊ ab eo recipi. s̄.
di. xxxij. preter. s̄. x.q.i.
decretū est.
k Honorabili⁹. s̄.e.q.
i. ad hoc. ꝯ. s̄. di. lxxiiij.
cōsuluit. s̄. i.q.i.c. ult. s̄
xij. q.ij. vulterane. ī illis

Quod aūt eccl̄as ð ma
nu laicorūꝫ nec abbati
nec alicui r̄cipe liceat:
oīm canonū testat̄ auctoritas
Gñaliter tam eccl̄e q̄ res ec
clesiaꝝ in ptāte epi cōsistunt.
Laici aūt nec sua nec eporūꝫ
aūcte decias uel eccl̄as possi
dere pñt. vñ epi siue bñficio
siue pcio eccl̄as uel decimas
laicis dederint: domū or̄onis
domū negociationis ⁊ spelun
cā latronū faciūt. vñ p⁹ euer
sionē cathedre a cetu fideliū
segregati eterno verbē a dño
flagellabūt̄. Unde gre. vij. ait

Decie a laicis ñ possideantur

Decimas q̄s in usū pietatꝭ
concessas eē canōica au-
ctoritas demonstrat: a laicis
possideri aplica aūcte phibe
mus: siue. n. ab epis ul' regib⁹
uel qbuslibꝫ psonis eas acce-
perit: nisi eccl̄e reddiderint:
sciāt se sacrilegij crimē ꝯmit-
tē ⁊ eterne dānatiōis piculūꝫ
incurrē. Oportet āt ꝯgruēti⁹
nos decias ⁊ pmitias q̄s iure
sacerdotū eē sancim⁹ ab omi
pplo accipe: q̄s fideles dño p
cipiēte offerūt: Iuxta illud va
ticinium malachie pphe: In
ferte oēm deciationē ī horreū
meū: ut sit cibus in domo mea
Has vo decias sub māu epi
fore cēsem⁹: ut ille q ceteris p
ē: oīb⁹ iuste distribuat: nec qc
q̄ psonis honorabilib⁹ exhi-
beat: vñ alij scrupuloso cōde
moueant̄: sꝫ sint oīa cōia: qꝛ in
honestū videt̄: ut alij sacerdo
tes habeāt: alij vo detrimētū
patiant̄: sꝫ sicut vna ē fides ca
tholica: ita necesse ē: ut ille q
puisor ē loci: q̄nis multe sint
eccl̄e: oīb⁹ tñ fidelit̄ distribuat

Unde vrba. ij. De eod. Palea

Congregato apud clare-
mōteñ. urbem multoꝝ co-
epoꝝ synodali ꝯuētu ppōsita
nob ē a qbusdaꝫ eoꝝ q̄stio de
ecclesijs ul' de eccl̄asticis pos
sessionib⁹ a clicis uel mōchis
usq in pñtiaꝝ incōsultis epis
acqsitis. Nos aūt vsi saniori
ꝯsilio eorūdē epoꝝ ꝯdescēdē
tes p tpe puidētesq eccl̄ia-
stice paci ul' qꝛ alit̄ absq ieui
tabili scādali piculo hui⁹mōi
qo ñ potuerit pcedē: aplica
aūcte decernim⁹: ut ea q̄ cle-
ricis ul' mōchis a qbuscūq p-
sōis put potuerit: ul' usq ho-
die fuerit acqsita rata penni-
ter ⁊ incōcussa pmaneāt. hoc
tñ tenore ne in postremū incō
sultis epis talia presumant.

Item gregorius. Palea.

Peruēit ad nos fama sini-
stra: ꝙ qdā epoꝝ ñ sacer-
dotib⁹ pprie dioccsis decias
atq xpianoꝝ oblatiōes cōfe
rāt: sꝫ poti⁹ laicalib⁹ psōis mi-
litū videlicet siue suitoꝝ uel
qð graui⁹ est etiā ꝯsāguineis.
vñ siqs āmō eps inuent⁹ fuēit
h⁹ pcepti diuini trāsgressor in
ter maxios hēticos ⁊ antichri
stos ñ minus habeat̄: ⁊ sic ni-
cena synod⁹ de simoniacis cē
suit: ⁊ q recipiūt ab eo laici ⁊
qui dat eps siue pcio siue bñ-
ficio eterni incēdij ignib⁹ de-
putēt̄. Item amb. in ꝫmone
q̄dragesime. Fidelit decias
dat: q oīm inoꝝ decias soluit

Quicūq recognouerit in
se: ꝙ fidelit ñ dederit de
cimas suas: mō emēdet: qð mi
nus fecit. qd ē fideliter dare
nisi ut nec pei⁹ nec minus ali-
qñ offerat ð grano aut ð vino

dꝫ esse tribulatio
ut. xxv. q.i.§. his
ita ī fi. sicut iiquū
ē iī socios: ꝙ vn⁹
cōsequat̄ plus q̄
alt: ut. ff. p soc.§.
ueꝝ. ⁊.§. si cū tres
vel dic: ꝙ nō ne-
gat̄ hic quin ꝫm
merita psonarūꝫ
posset diuidē res
sed ꝫm carnalem
affectū nō dꝫ eas
diuidere. io.
l Oib⁹. ar. p ca
pellis ut cōicent̄
eis decie: ut. lxx.
di. scōꝝ. s̄.e.q.i.
c. decimas. s̄. xij.
q.i. vidētes:
m Multe. quo
ad mēbra. qꝛ ipsa
eccl̄ia est vna: ut
vij. q.i. nouatia-
nus. ⁊. xxiiij. q.i.
loquit̄.
n Quicūq. qð
minus. sed
pōe: ꝙ aliqs diu
nō soluit decias
nec modo posset
soluere. nisi uēde
ret oīa q̄ hꝫ: nūqd
tenet̄ ea uēdē: sic
sed eccl̄ia debet
ei dimittere. vñ
viuat: cū hoc idē
essꝫ ei datura. res
n. eccl̄ie oīb⁹ sūt
cōicāde. ar. s̄.e.
q.i. quicqd. nec
n. ita auaro sī oīa
extorquēda: quia
habēda ē eius rō
ne egeat. ar. ff. ð
re iudi. int̄.§. ult.
Itē patet hic. ꝙ
sicut laic⁹ nō pōt
pscribē ī decimis
sic nec in quātita
te decimaꝝ: lꝫ sit
ar. ꝯ ex̄ de decis
ī aliqb⁹. vbi dicit̄
ꝙ decime q̄dā ex

oībus dicit̄: ꝙ ꝫm merita psonarum pōt res ecclesiasticas
diuidere: So. hoc. c. logt̄ de illis clericis quoꝝ prebēde ñ
sunt distincte. vel dic: ꝙ loquit̄ de decimis ⁊ oblatōib⁹ q̄

lōga cōsuetudine debēt̄. sed illud pōt ītelligi ꝫm de
cre. ex̄. c. ad aplice. ul' logt̄ ð decis psonalib⁹. sꝫ cer
te iste ⁊ ille sitr lege diuina debēt̄: ut. xxiij. q.v. dicat

ᵹ nota ꝙ lꝫ nõ currat ṗscriptio ĩ quãtitate decime: tñ currit ĩ quãtitate cathedratici: ut ex̃ de cẽ. olim. qð mirũ uidet̃: cũ cleric⁹ possit ṗscribere ĩ decimis ꝛ nõ ĩ cathedratico: cũ cathedraticũ nõ possit eṗs a se abdicare: ut ex̃ de dõa. pastoral.

iij. quesitũ. ꝛ iudiciũ iustũ emere possũ: ar. xiiij. q. v. nõ sane. C. de adul. Fui. io. Cõsueuit dici: ꝙ filium ĩ possessione possũ redimere: alias nõ: ut ex̃. e. cũ dilectus. b.

x ¶ Ne fiat. s. redẽptio decimaꝝ ꝛc. sicut dicit lex: ꝙ faber ñ põt dare pecuniã ꝓ spe cie: ut. C. ð fabri. l. i. lib. xi. ar. ꝯ. xiiij. q. vi. cõpe/ rim⁹. ubi pciũ recipit̃ ꝓ re spũali.

o ¶ De negocio. ð h⁹ dixi. s. e. reuer timini.

p ¶ Aut de ipa. s̃ lxxxvi. di. esau. ꝯ ꝛ. c. q uenatorib⁹ s̃. di. xxxiij. quo/ rũdã ꝯ. so. hic de saltuosa: q̃ qbus/ dã ẽ cõcessa de q̃ decimatõ dari ṗ cipit̃. ar. xxiij. q. i. nam si.

q Omnes. san ctificantur. i. ministerijs san/ ctis. i. sancte dei ecclesie. s. depu/ tatis ꝯferũtur: ut xij. q. ij. nulli. s̃. e. q. i. reuertimini.

r ¶ Admoneãtur. trina. n. admoni/ tio dꝫ ṗcedẽ vin/ dictã. ar. xij. q. ij. indigne. s̃. v. q. ij. pñti infra ꝓxi. q. iiij. de ṗsbyteroꝝ

s Decimas a/ braham: ut xxiij. q. v. dicat.

t ¶ Jacob. cum iret ĩ mesopota/ miaꝫ dixit: ꝙ ei si bñ succederet: de cias deo daret.

u Decimas. ex hoc. c. ꝛ illo i. q. i. null⁹. ꝛ. vij. q. i. sãcitũ: dicũt qdã: ꝙ nõ lꝫ mihi ius meũ spũale r̃ dimẽ ꝛ exponunt si. ne fiat ab eis: s. ut redimãt q꞉ si monia ẽ. ar. ex̃ de simo. mathe⁹. c. q꞉clam. alij dicũt ꝙ si iniuste uexor in iure spirituali qð ad me ptinet. vexatõem meam redimere possuꝫ at si timeo iniuste depoñi. ar. ex̃ de simo. vobis. i. q.

aut de fructibus arboꝝ aut ð pecorib⁹ aut de horto aut de negocio aut de ipa venatione sua. Itẽ ex ꝯcilio rothoma gensi. ¶ Excõicent̃ q decias sacẽdotib⁹ dare nolũt. Palea.

Omnes decime terre siue de frugibus siue ð pomis arboꝝ dñi sunt: ꝛ illi sanctifi/ cant̃. Boues ꝛ oues ꝛ capre q̃ sub virga pastoris transeũt: quicqd decime euenerit san/ ctificabit̃ dño ñ eligatur neqꝫ bonũ neqꝫ malũ nec alteꝝ cõ/ mutabit̃. Siqs mutauerit: et qð mutat ꝛ qð mutatuꝫ fuerit dño sanctificabit̃: ꝛ ñ redimet̃ sed q꞉ mõ multi inueniunt̃ de/ cimas dare nolẽtes: statuim⁹ ut ṗm dñi ṗceptũ admoneant̃ semel ꝛ secũdo ꝛ tertio. q si ñ emẽdauerint: anathẽatis vin culo feriãtur usqꝫ ad satisfa/ ctionẽ ꝛ emẽdationẽ ꝯgruam Item ex ꝯci. magociẽsi. Decime ñ sunt a pplo redimẽde

Decias deo ꝛ sacerdotib⁹ dei dãdas abrahã factis ꝛ iacob ꝓmissis isinuat: ꝛ oẽs sancti doctores cõmemorãt. ñ aũt sũt redimẽde a pplo: si ali ter dare eas noluerint. Itẽ ñ in eodẽ ꝯci. legit̃. Quia decime ñ reddunt̃: indictio fisci accessit.

Decimas quas ppl's dare nõ vult: nisi quolibet mu/ nere ab eo redimant̃: ab eṗis ꝓhibendũ est: ne fiat. Iteꝫ aug. Colũbas vendit: q ec/ clesiã indisciplinatis ꝯmittit.

Maiores nr̃i iõ copijs omĩ bus abũdabãt: q꞉ deo de cimas dabãt: ꝛ cesari censum reddebãt. mõ aũt q꞉ discessit deuotio dei: accessit indictio fisci. nolum⁹ partiri cũ deo de cimas: mõ aũt tollit̃ totũ. hoc tollit fiscus qð nõ accipit chri stus. Item origenes.

Et hoc diximus ṗm simpli/ cem intellectũ. iuxta mo/ ralem aũt talia dicem⁹: ꝛ pri/ mo quidẽ de tẽplo ð quo per ꝓphetã dixit deus: Domus mea dom⁹ orõnis vocabit̃. Er go ṗm corꝑalem circũcisioneꝫ carnis ꝛ ṗm corꝑalis legis fe stiuitates et sacrificia et alia corꝑalia ꝯseqnẽter ꝛ templũ dei estimabit̃: qð in lapidibus insensatis erat ꝯstructũ: ṗmũ quidẽ a salomone: deinde re paratum ab esdra: postea xpo p⁹ christi aduentũ a romanis destructũ. ꝛ illa dom⁹ ẽ dom⁹ orõnis: quia dstructa necesse ẽ: ut iudei quasi iã non hñtes domũ orõnis iã non habeant priuilegiũ speculationis dei: nec pñt ṗm legeꝫ deo seruire. Hoc ergo facto oia christus eiecit ĩ mysterio spũaliũ actuũ suoꝝ: ꝛ tunc qð fecit visibilit̃ egit: eijciens vendẽtes ꝛ emẽ tes de tẽplo: ꝛ mẽsas numula rioꝝ euertẽs cathedras ven dentiũ colũbas dissipauit ad correctionẽ ppli: ut nõ ꝓ mun danis festiuitates in noĩe dei celebrarẽt: nec ẽptionibus et vẽditionibus vacẽt in loco ñ ꝯpetenti: in quo ñ debẽt emẽ ꝛ vendere: sꝫ orõnibus tm̃ va care atqꝫ congregari quasi in domo orõnis. Nũc aũt arbi/ tror templũ dei ex lapidibus viuis ꝯstructum eẽ ecclesiam christi. sunt aũt multi in ea nõ sicut ꝯdecet spũaliter viuen/ tes. sꝫ ṗm carnẽ militãtes: q ꝛ domũ orõnis de lapidibus vi uis ꝯstructã faciunt esse spe/ luncã latronũ actibus suis: ñ ecclesia dei digni: sed spelun/ ca latronũ. Qui enim ꝯsidẽat in multis ecclesijs taliũ chri/ stianoꝝ peccata inueniet: ar bitrãtes questũ esse pietatẽ: ꝛ cum deberent de euãgelio

y Maiores abũdabãt s̃. e. q. i. decime.

z ¶ Cesari. s̃. xi. q. i. si tri butũ. ĩ. xxiij. q. viij. con/ uenior.

ꝛ ¶ Partiri. i. decimam ptẽ dare. ꝛ ita aliud est ptiri: ꝛ aliud ptẽ dare. ff. de usufruc. etiã ptis. ff. de v. si. l. noiẽ. §. portionis.

a Et hoc dixim⁹. Ca sus: põit origenes auctoritatẽ illã: itrauit iesus ĩ templũ eijciens vẽdẽtes ꝛc. duplicẽ eaꝫ exponẽs ad lr̃aꝫ usqꝫ ad locũ illũ: nũc aũt. deĩde moralit̃ usqꝫ ĩ fi. sic ergo ordina lr̃am: incipe ibi ꝛ primũ: ꝛ cum ueneris ad illũ locũ nũc aũt: re/ petas pricipiũ. ꝛ hoc di xim⁹ ṗm simplicẽ intelle ctũ. Juxta moraleꝫ aũt alia dicemus.

b ¶ A salomone. ĩ. ð cõs. di. i. c. i.

c ¶ Ab esdra. reuerso a captiuitate babylonica q꞉ nabuchodonosor de struxerat tẽplũ.

d ¶ A romanis. i. a tito ꝛ vespasiano. xxiij. q. v. §. ꝛ hinc. lxxvi. dist. ieiu/ nium.

e ¶ Destructa. ar. ꝙ ec/ clesia destructa ñ rema net loc⁹ priuilegiat⁹. ar. ad hoc ex̃ de v. si. abba/ te ĩ fi. s̃. e. q. i. gñaliter ar. ꝯ. xix. q. iij. q̃ sel. ff. ð ꝯtrahẽ. empt. edẽ. sꝫ di/ cim⁹ hoc uerũ esse cum superioris aucte ecclia destruit̃. ar. cõtra de ꝯ. di. i. placuit.

f ¶ Speculatiõis. i. co/ gnitõis. sicut oli dictũ ẽ Not⁹ ĩ iudea de⁹ ꝛc. nã mõ ubiqꝫ colitur.

g ¶ Secūdū legē.q°ad cerimonial'a:ut eẽ de ꝯſti.trāſlato
h ¶ Eiecit.i.oſtēdit officia turpia ⁊ imūda eſſe eijciēda.
i ¶ Feſtiuitates.ñ ideo rep̄hēdūt:quia ad feſtiuitates veniūt:ſed quia nō diuinis inſiſtūt:ſed turpibꝰ cantilenis:de cō.di.iij.c.ij.

k ¶ Pietatē.ſ.iij.q.v. accuſatores.

l ¶ Utilitas.cū videt:ꝙ nō pōt ꝓficere i eis dic quare fundo ſanguinē meū.vnde dic i ſanguine meo effuſo ꝓpt̄ peccata redimēda dum deſcendo per eos in corruptōem.i. ſi iterum corrūpit̄ eccleſia:nec enim dabis ſanctū tuū videre corrupti ōem mēbrorū.ſ.quātū ad membra: q: oēs corrūpūt ⁊ inficiunt peccatis vel icorruptōem.i.putrefactōem ſ.corporis:ut detinētur in morte ſicut ceteri.q.d.nulla ſi hoc ē: q: nulli annūciabor nullum lucrabor.

m ¶ Deſcēdo.p uarios gdus tormētorū.ſ.vulneratiōem v̄beratiōem et colaphizatōem.

n ¶ Per oſee.i. in libro xij. ꝓphetarū quorum primꝰ eſt oſee.nā hoc in michea.vij.c.dicit̄.

o ¶ Factꝰ.i. pauper. et inops paucos acquirētes ad modū iſtorū qui pauca colligūt.

p ¶ Si cognouiſſes.ſupple fleres vel cōuerſa eſſes ad fidē p predicatiōnē.⁊ eſt ibi defectꝰ locutōis.⁊ ē ar. ꝙ nec teſtes nec iſtrumēta viciātur ꝓpter defectū locutōis.ſ.i.q.iij. ſaluator. ⁊.ff. de here. inſti.l.i.in fine.

q ¶ Qui tradūt.nō ergo tm̄ ſimoniacis.⁊ ē ar.ꝙ ubi cōis ē cā non refert cuius nomē exprimatur C.de diuer.reſcrip.l.i. ar.lxi.di. miramur. auctoritas.n. premiſſa tm̄ d̄ ſimaniaco loquit̄: ſed hic extēdit eam etiā ad alios.io.

r ¶ Auaris.ſ.di.lxxxv. ſlorētinum.

viuere: ſm qd̄ viuē decet ſeruos dei: hoc ñ faciunt: ſȝ diuitias ⁊ multas poſſeſſiones acquirūt. nōne dices ſpelūcā latronū factam eſſe ſub illis eccleſiā: ut recte dicat chriſtus ad eos ꝓpter diſſipationē eccleſie ſue: q̄ vtilitas in ſanguine meo: dū deſcēdo in corruptionē: Item ipſe p oſee tali mō: ue mihi: q: factꝰ ſū: ſicut q colligit ſtipulā in meſſe ⁊ ſicut racemū in vindemia: cū ñ ſint botri ad mādūcādū ⁊ primogēita. ue aie mee: q: perijt timoratꝰ a terra: ⁊ q corrigat in hoibus oibus ñ eſt: Et cuȝ intellexeris ieſum dicentē talia ⁊ lugētē peccata nr̄a: aſpice ſil' ⁊ illud qd̄ i euāgelio ſcribit̄: cū vidiſſȝ hieruſalē ſtetit ⁊ fleuit ſup eā ⁊ dixit: q: ſi cognouiſſes ⁊ tu: ⁊ ſi rōnabiliter fleuit ſup hierlm: rōnabilius fleuit ſup eccl'am edificatam quidē: ut eēt domus orōnis: factā aūt ꝓpter turpia lucra ſpelūcā latronū. Et arbitror ꝯuēire verbū dei de vēditoribus colūbaꝝ eis q tradūt eccleſias auaris ⁊ tyrānis ⁊ indiſcipliatis ⁊ irreligioſis epis aut p̄ſbyr̄is: ꝓpter q̄ ⁊ cathedras tm̄ mō appellauit euāgeliſta euerſas eē ab ieſu: ⁊ vtinā audirēt hec eū dicentē: ad monitiōe ſcripture: q gloriāt d̄ cathedris moyſi in qbus ſedēt ⁊ vendūt cathedras colūbaꝝ: ⁊ tradūt eas talibꝰ ꝑpoſitis: ad quos recte dr̄ a dn̄o p hieremiā ꝓphetā: p̄ncipes ppl̄i mei ñ cognouerūt. filij.n. ſūt inſipiētes ⁊ ñ intelligētes ſapiētes ſunt: ut faciāt mala: bn̄ aūt facē neſciūt. Quum gͦ eccl'e ⁊ oblationes eaꝝ ñ ꝯſiſtāt niſi in ptāte epoꝝ: patȝ ꝑfecto: ꝙ ñ ſūt ab alio recipiēde q̄ȝ de manu coꝝ. U nō in aurelianēſi ꝯci. ſtatutum eſt.

Omnes baſilice ad eū ptinēt epm: in cꝰ territorio poſite ſūt

OMnes baſilice q̄ p diuerſa loca ꝯſtructe ſūt l' quotidie ꝯſtruunt̄: in epi ptāte ꝯſiſtūt: in cꝰ territorio poſite ſūt. Itē calixtus papa.

Archidiaconꝰ archipr̄ſbyter ꝑpoſitꝰ ul' decanꝰ nec officia nec bn̄ficia eccl'aſtica ſine ꝯſēſu epi tribuat

NUllus oīo archidiaconꝰ aut archipr̄ſbyter ſiue ꝑpoſitꝰ uel decanꝰ aiaꝝ curā uel ꝑbendas eccl'e ſine iudicio uel ꝯſenſu epi alicui tribuat: imo ſicut a ſactis cāonibꝰ ꝯſtitutū ē: aiaꝝ cura ⁊ pecūiaꝝ eccl'aſticaꝝ diſpēſatio i epi iudicio ⁊ ptāte maneant. Siqs vō ꝯ hoc facē: aut ptātē q̄ ad epm ptinet: ſibi vēdicare p̄ſūpſerit ab eccl'e limibꝰ arceat̄. Itē greg. vij. in gn̄ali ſynodo reſidēs dixit.

De manu laici epatus ul' abbatia ſuſcipi ñ debȝ.

SIqs deinceps epatū uel abbatiā de manu alicuius laice pſone ſuſcepit: nullatenus int̄ epos uel abbates habeatur: nec ulla ei ut epo ſeu abbati audiētia ꝯcedat̄. inſuper ⁊ grām beati petri ⁊ itroitū eccl'e interdicimꝰ. quouſq; locū quē ſub crimie tā inobediētie q̄ȝ ābitionis ex q̄ ſcelus idolatrie cepit reſipiſcēdo nō deſerit. ſil'r etiā d̄ inferioribꝰ eccl'aſticis dignitatibꝰ ꝯſtituimus. Item: Siqs impatorꝝ regū ducū marchionum comitū uel qlibȝ ſecularium poteſtatū aut pſonaꝝ inueſtiturā epatus ul' alicuiꝰ eccl'aſtice dignitatis dare p̄ſumpſerit: eiuſdē ſn̄ie vinculo ſe obſtrictū eſſe ſciat. Idem.

Excommunicationi ſubiaceat: nec inueſtiture ſumat fructū: qui de manu laici eccleſiam ſuſcipit.

a OMnes. poteſtate.ſ.di.lxi.obitū.ſ.x.q.i.c.xiij verē.ſ.e.q.j.c.i.⁊.ij.⁊.ſ.ix.q.iij.c.iij.ſ.e.q.i.q uere.ſ.x.q.iij.epus. niſi i aliquo ſpeciali priuilegio ab eius iuriſdictōe ſiunt exempte.eẽ de priuil'. cum ⁊ plātare.

b NUllꝰ. archipreſbyt̄.eẽ de offi.archi.cuȝ ſatis.ar.di.lxiij. ſi i plebibꝰ.ar.ꝯ xxv.di.c.i. iſtud c.multū facit contra archidiaconū ſed illi q dicūt ꝙ archidiaconꝰ vel alij prelati ex ſuo officio pn̄t dare ꝑbēdas ⁊c.: intelligunt hoc ſine licētia generali. q dicūt ꝯ p.hoc.c.itelligūt illud: ſi i plebibꝰ de ſpeciali licētia: qn̄ ſcilicet eps ſpālit̄ ei ꝯcedit: ut aliquem inſtituat.hoc eni delegari pōt eẽ de p̄bē.cū ſm.ni ſi hoc hēat ex generali ꝯſuetudie uel ſpeciali dum eſſet p̄ſcripta.ar. tñ p eis.eẽ d̄ ele. cū i cūctis. eẽ de offi.del.ſup.eo.ſȝ illud.c.ſi i plebibꝰ.itelligit̄ de cuſtodia: ut eẽ d̄ appel. bone.

c ¶ Epi vel capl'i cuȝ eccl'ia vacat. ar.eẽ de here.ad abolēdā: imo vniuerſitas bn̄ pōt ꝯferre curā aiaꝝ: ut ar.eẽ d̄ ꝯceſ.p̄. nulla.

d ¶ Itē gregorꝰ. hic mutat gratianꝰ māȝ.

e SIquis deinceps.ſ.diſ. lxiij.q: p ambitiones.

f ¶ Audiētia.d̄ excōicato nō datur audiētia: ſic.ſ.vi. q.i.§.uerꝝ.⁊.xxiij q.v.nō vos.ſ.di. xxxiij.i nomine.⁊

ī.xxiiij.q.iij.de illicita.io.hec glo.p hoc.c.ñ.pbaī.b
g ¶ Interdicim⁹.sꝫ ꝯ videt ex̄ de iurepa.ptereq.vbi
dr̄:ꝙ tales sūt excōicādi. Ad hoc qdā dicūt:ꝙ non
sūt suspēsi:sed sūt suspēdēdi.⁊ exponūt īterdicimus
ī.īterdicēdū dici

i Quite.cū dilect⁹.ex̄ de ꝯbē.empt.claub⁹.⁊.j.e.c.ꝯi fi.
Nonnā iuestitas.vl' femine.ar.ꝙ ad pñtatōem feie pt
k Sigs inuestiturā cōsequi:ut extra ꝺ iurepa.ex litteris.
Siquis.

m⁹.iu potes' dicē ꝙ sūt suspēsi a ca none. ⁊ sic suspen sus a suo prelato pōt absolui: cū ꝯ ditor canōis sibi nō reseruauerit absolutōem.ex̄ ꝺ se.ex.nup.si āt.ali quis sub tali cōdi tōe suspendit̄ do nec peniteat:tūc ꝙ̄ cito penitet: statim ē absolut⁹ ut.xvi.q.vi.nos sanctoꝝ.lxxxi.di. siquis ammō.Ꝺ tñ excipit duos casus: ī qb⁹ talis q̄ recipit ecclesiā a laico: nō est ipso iure priuat⁹.s.cū accedit postea ꝯ sensus epi: ut.s. e.q.qm̄.⁊ cū cle ricus pscripsit:ut ex̄ de iurepa.cu ra pastoralis.me li⁹ pōt dici:ꝙ tūc demū ē priuatus qñ recipit ecclaꝫ uolēs esse platus sed si recipit eam quasi ,ppietateꝫ aliquā non ut ibi sit platus:tūc nō ē suspēsus ipo iur̄ ⁊ sic loquit̄ illud c.cura pastoralis. hodie tñ nō vide tur:ꝙ talis possit absolui ab epo: q² intelligibil' fa ct⁹ ē:ut ex̄ ꝺ elec. quisquis.

h ¶ Inuestiturā. sed nūqd p īuesti turā fact⁹ ē quis pcss.ssor:ar.ꝙ ñ ex̄ ꝺ dona.p tuas ⁊ ex̄ de his q̄ fi.a ma.p.c.ex ore.et ex̄ de sen.⁊ re iu di.cū aliqb⁹.ar. ꝯ ex̄ de ꝯsue.c.i. ī fi.⁊ ex̄ ꝺ.suc.ab

Quoniam inuestituras cō tra sanctoꝝ patrum au ctoritatē a laicis in multis ptibus cognouimus fieri: ⁊ ex eo plurimas pturbationes in ecclesia: imo ruinā sancte re ligionis oriri. ex quibus chri stiane censure religio ꝯturba tur: decernimus: ut nullus cle ricoꝝ inuestituras epatus ul' abbatie vel ecclesie de manu impatoris uel regis ul' alicui⁹ laice psone viri uel femine su scipiat. qꝺ si psumpserit: reco gnoscat inuestituram illā apo stolica auctoritate irritam eē ⁊ se usqꝫ ad dignam satisfacti onem excōmunicationi subia cere. Item ex canone apo stoloꝝ. De eodem.

Siquis eps secularib⁹ po testatibus usus ecclam p ipsos obtineat: deponatur et segreget̄: omnesqꝫ qui illi cōi cant. Item ex cronica ana stasij. De eodem.

Sane thessalonicēses epi ob metum impatoris ana stasij timotheo cōstantinopo litano epo ꝯsenserūt: quē ꝯci lium chalcedonense anathe matizauerat. xl. vero epi illi rici ⁊ grecie couenientes in vnū per ,pfessionē in scriptis factam: ut a ,pprio metropoli tano discesserūt: ⁊ romā mit tētes romano epo cōicare in scriptis professi sunt. ⁊ paulo post: Cum dioscorus iunior manus impositōnem accepis set a rege: recesserunt multi tudines populorū dicentes: quia fm ꝙ cōtinent canones sanctorum apostoloꝝ non ē factus episcopus: ⁊ ideo non recipietur. principes enim in thronizauerant eam. Item pascalis papa.

Excōmunicetur qui per lai cos ecclesias obtinet.

Siquis clericus abbas ul' monachus p laicos eccle sias obtinuerit: fm sanctoruꝫ apſoꝝ canones ⁊ antiocheni ꝯcilij capitulum excōicatōni subiaceat. Idem. Qui p laicos ecclesias obtinet et q manus iponit: cōione priuet.

Constitutiones sanctoruꝫ canonū sequētes statuim⁹ ut qcūqꝫ clericoꝝ ab hac ho ra inuesti turā eccle uel eccle siastice dignitatis ꝺ manu lai ci accepit: ⁊ q ei manū iposu erit: gradus sui piculo subia ceat: ⁊ cōione priuet̄. Idē De eodem

Nullus laicoꝝ ecclas uel ecclaꝝ bona occupet uel disponat. qui vero secus ege rit: iux̄ beati alexādri caplm ab eccle limib⁹ arceat̄. Idē

Sicut dñi vestimētū scissū ñ est: sꝫ de eo sortiti sūt: ita nec eccla scindi dꝫ: q² in vni tate tota cōsistit. In prātem ergo ,ppij epi eccle reducāt̄ ⁊ ab ipo sicut in sacris canōi bus cautū ē ordinētur: aliogn ⁊ eccle ipse ⁊ clerici earundē diuinis destituantur officijs. Itē alexander papa.ij. Nullus clic⁹ p laicū eccliāꝫ obtieat

Per laicos nullo mō qlibet clicus aut psbyter obtieat ecclaꝫ. nec gratis nec precio ullus habitū monachi suscipi at spēꝫ aut ,pmissionē hñs: ut abbas fiat. null' psbyter duas hēat ecclas. Item in ꝯcilio chalcedonēsi. Singuli epi su os habeant iconomos.

Quoniā in qbusdā ecclijs ut rumore cōpim⁹: pt' ico nomos epi facultates eccle tractāt: placuit oēm ecclam hñtē epm hr̄e iconomū de cle ro ,pprio: qui dispenset res ecclesiasticas fm sñiam ,ppij epi: ita ut ecclesie dispēsatio pter testimoniū epi ñ sit: et ex

l Sane discesserūt.s. viij.q.iiij.nonne.ꝯ so.ibi īciderat ī hēsiꝫ iā dānatā.⁊ sic sñia canōis erat lata ī ipm: ut.xxiiij. q.i.acati⁹.Itē talis ꝯiu ratio ñ fuit viciosa: ⁊ sic ñ obstat.xi.q.i.sigs cle ricoꝝ

m ¶ Pricipes.ergo ca nonici pñt r̄cedē ab epo quē rex iuestiuit.sic.lxxix

n Sidi.sigs p pecuniā. Sigs cleric⁹.

o Sicut.scidi. diuidi tñ pōt eccla ut de vna fiāt due: sꝫ ñ ita diui di ut vna pmaneat.s.e. q.i.ples.Idē ē ī pbēda ut ex̄ ꝺ pbē.maiōib⁹.sili ī ,puicijs: ut.c.di.c.i.ff. de offi.ass.l.si eadē.

p ¶ Et eccle.sic ergo pp delictū vni⁹ hoīs subij cit̄ tota t̄ra īterdicto ut ex̄ ꝺ spō.nō ē vobis.

q Per laicos.spē.hoc c.ītelligit.h.nisi a liq̄ ,pmiss.o puenerit spē suā.al' ut dic pñt mona chi ꝯuenire ī aliquē ⁊ di cē ei: sumas hitū. volu m⁹.n.te eligē ī abbateꝫ cū fueris fact⁹ mōach⁹ ⁊ talit̄ pñt ꝯuenire ī ali quē.ar.lxi.di.c.bñ.naꝫ laic⁹ sic pōt postulari in epm: ut.lxi.di.osi⁹.lici te.n.pōt qs hr̄e spē ꝺ di gnitate.ut.lxi. di.qd ,p derit.lxxiiij.di. ꝯsuluit. viij.q.i.qepatū .lxxvij. di.c.ij.lix.dist.si officia. io.sꝫ hoc ñ credo: q² nec ephitus nō pōt esse ab bas: ut ex̄ de elec.cum cām.⁊ meli⁹ ex̄ de elec. offi.cu,ⁿ.c.cū ad nr̄aꝫ.b

r ¶ Duas.intitulatas ni si sint pauperes: ut ex̄ de eta.⁊ qual.eā te.⁊.x q.iii.vnio.

s Quoniaꝫ.in quibus daꝫ.rumore.ei ñ non credit̄: ut ex̄ de eo q cog.cōsang.sup eo.

hoc ne dispergantur ecclesie facultates: ꝛ sacerdotio maledictionis derogatio ꝓcuretur. ꝙ si hoc minime fecerit: diuinis constitutionibus subiacebit. Item ex cõcilio bispalẽsi: cui interfuit isidorus:

Laici non sunt ꝯstituendi iconomi.

In noua actiõe didicimus quosdam ex vestro collegio contra ecclesiasticos mores laicos habere in rebus diuinis cõstitutos iconomos. ꝓinde pariter tractãtes eligimus: ut vnusquisqꝫ vestrũ ẜm chalcedonẽsium patrum decreta ex ꝓprio clero iconomũ sibi ꝯstituat. Inde coꝝ enim est vicarium epi laicum esse: ꝛ viros ecclesiasticos iudicare In vno enim eodẽqꝫ officio ñ debet dispar esse ꝓfessio: qđ etiãꝫ in lege diuina ꝓhibetur dicente moyse: non arabis in boue simul ꝛ asino. i. homines diuerse ꝓfessionis in vno officio simul nõ sociabis. vnde oꝫ nos ꝛ diuinis libris ꝛ sanctoꝝ patrũ obedire preceptis ꝯstituentes: ut qui in administrationibus sociãtur põtificib⁹: nec ꝓfessione discrepẽt: nec habitu. nã coherere ꝛ coniũgi non possunt: quibus studia ꝛ vota sũt diuersa. Siqs aũt eps post hec ecclesiasticã rẽ: ut laicalem ꝓcurationem administrandã elegerit: aut si te stimonio iconomi gubernãdã non crediderit: veꝝ ut ꝯtemptoꝛ canonũ ꝛ fraudatoꝛ rerũ ecclesiasticaꝝ: non solũ a xpo ð rebus paupeꝝ iudicabitur reus: sed etiã in ꝯsilijs manebit obnoxius. Item in synodo symmachi pape.

Non hab; laicus aliquid statuendi in ecclesia facultatem

Non placuit laicũ statuendi in ecclesia habere aliquã potestatẽ: cui subsequendi manet necessitas: non autẽ auctoritas impandi. Item in concilio eodẽ eulalius eps syracusane ecclesie dixit.

Ecclesiasticas dignitates laici disponere nõ possunt.

Laicis quãuis religiosis nulla de ecclesiasticis dignitatibus aliquid disponẽdi legiẽ attributa facultas. Itẽ calixtus papa.

Laicus sacrilegus habetur: q dispositionẽ uel dñationem reꝝ ecclasticaꝝ usurpat.

Si quis principum vel aliorum laicoꝝ dispositionem dñationem reꝝ siue possessiones ecclasticaꝝ sibi vendicauerit: ut sacrilegus iudicetur Item gelasius papa senetiori epo. In ecclesia quaꝫ qs edificat: nihil sibi vendicet.

Deuotis amplectenda deuotio ẽ: qua se iuli⁹ nobis in re iuliana sui iuris fundasse ꝓhibeat ecclesiã: quam in honore sancti viti confessoris eius noĩe cupit cõsecrari: Hac igitur frater charissime si ad tuam diocesim ꝑtinere ñ ambigis: ex more ꝯuenit dedicari collata prius donatiõe

r Epm. sil'r ꝛ alie cõuentuales ecclesie habebũt iconomũ: ut. ix. q. i j. cũ scimus. ꝛ qñqꝫ parochiales eccl'e: ut extra ð offi. ordi. cũ uos. ꝛ regularit debet iconomus eligi ꝑ epm: ut. ix. q. iij. cũ scim⁹. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. oẽs. §. sed nihilominu⁹ nisi consuetudo sit: ꝙ capitulum eligat ex. de elect. cũ eccl'ia. dicit aũt iconom⁹: cui res eccl'ie gubernãde mãdant. C. de sa. sanc. ec. iubem⁹. vicedñs aũt dicit: qui administrat res epi: ut. lxxxix di. volumus. syndici appellant. q ab vniuersitate ad vniuersitatẽ cãruꝫ ꝯstituũtur. actoꝛ vo ad vnã cãm ꝛ ab vna persona põt constitui: ut. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. l. itẽ. §. ij. insti. de cura. §. ult. nec obstat: quod ẽ de mu. ꝛ ho. l. numerũ. §. defensores. vbi dicit: ꝙ syndicus ẽ: q ad certam cãm cõstituitur: quia ibi large sumit nomẽ syndici ꝓ quolibet defẽsore.

r De clero ꝓpꝛo. ar. ꝯ de iura. calũ. impatoꝝ ubi dicit: ꝙ iconom⁹ nõ erit vn⁹ de collegio: sed ibi ponit iconom⁹ pro ipso syndico.

u Testimoniũ. s. ii. q. penult. cũ pastoris.

x In noua actione. i. die.

y Iudicare. ita distin. lxxix. decẽter.

z In vno. xij. q. ij. cognouimus.

ꝛ Nec habitu. nũquid ergo albus monachus põt esse monachus iter nigros? videt ꝙ nõ: qa qlibet ꝯformabit se moribus coꝝ inter quos viuit: ut. xli. di. quisquis. nam ex diuersitate habitus scandalũ generatur: ut. xij. di. illa. xxxiij. q. v. ꝙ deo. ecõtra videtur: ꝙ non est ibi dispar ꝓfessio: cũ tñ monachalis ꝓfessio sit ibi: vna ꝓfessio dicit ut. xij. q. j. duo. ꝑterea videt ꝙ monachus possit fieri canonicus: ut. lxxiiij. di. quorũdã. ꝛ prelat⁹ maioꝛ in seculari eccl'ia: ut. lviij. di. c. ij. ꝛ etiã eps in seculari: ut. xviij. q. i. c. i. ꝛ sic videt ꝙ licite possit esse i eadẽ eccl'ia dispar habitus qñtũ ad coloꝛẽ uestiũ. qđ satis põt admitti. ꝛ. h. hoc ꝯcedit. tñ quãto magis pñt se tales cõformare alijs i exterioꝛi habitu hoc faciãt: ne scãdalum fiat. vñ monach⁹ factus canonicus vel eps nõ abijciet habitũ: sed retẽto habitu: desup ferat hitũ i quo magis cõueniat eis int quos est: ut extra de vi. ꝛ ho. cle. deus qui.

? Non placuit.

a Laicis. facultas. hoc verũ est de iure cõi ut. xcvi. di. bene qdẽ. secus si hẽat hoc ex speciali ꝑuilegio: ita tñ ut nõ duret illuđ ꝑuilegiũꝫ: ut. lxiij. di. i synodo.

b Si quis principũ. dñationẽ. j. xxiij. q. viij cõuenioꝛ. xij. q. ij. quicũqꝫ.

c Deuotis. nũc vide q̃le ius patroni habeant in ecclesijs est aũt ius patronatus quoddam ius: qđ nõ est mere spũale nec est mere tpale. spũale nõ est: qa cõpetit laico ꝛ transit ad heredes: ut. j e. cõsiderãdũ. tẽporale nõ est: qa vendi nõ põt: ut ex. de iurepa. de iure. nec põt dici ꝙ ꝑtim sit tẽporale partim spũale cum ipsum sit simplex nec recipit diuisionẽ: ut ex. e. ti. c. i. tñ bñ cõcedo: ꝙ sit ꝑtim tpale ꝛ ꝑtim spirituale: ꝛ tamẽ simplex ẽ: qa talis diuisio poti⁹ ad intellectum qñ ad actum referẽda ẽ ut dicit lex q̃ dic: ꝙ illud qđ dicit: ꝙ seruus dr cõis poti⁹ ad intellectũ qñ ad actuꝫ ẽ referẽdũ: ut. ff. ð stip. seruo. seruus cõis. dr tñ annexũ spũali ex. e. de iure. Efficit auteꝫ qs patronus trib⁹ de causis: dotatõe: ꝯstructõe: ꝛ fundatõe. vñ vs. Patronũ faciũt dos edificatio fundus. Dotatõe ꝛ ꝯstructõe: ut. j. e. filijs. fundatõe: ut xviij. q. ij. abbatẽ. Siqs aũt post ꝯsecratõem dat aliqd eccl'ie: ꝑ hoc ñ fit patronus. sed q ante ꝯsecratõem dat aliqd eccl'ie fit patronus. hoc iđ: quia ille

ꝑducit rē de nō esse ad esse. Itē alia rōe: qꝛ si post cō secratōem fieret aliquis patron⁹: iā videreť īponi seruit⁹ rei sacre: qđ esse nō debet: ut. ff. de serui. ser uitutes. §. ult. ⁊ qđ humani iuris esse desinit: seruitu tē non recipit. ff. cōi. ꝑdi. l. caueri Sūt aūt tria que ꝯsequiť patronū honorem onus ⁊ vtilitatē. honorē hʒ ī pñtādo: onus hʒ in defendēdo ecclīam neqȝ di lapidet caꝫ: ut. ĩ. e. filijs. vtilitateꝫ hʒ: qꝛ si vergit ad inopiā ꝓuidebit ei ecclesia: ut. ĩ. e. qcūqȝ. ⁊ lʒ oībus pauperib⁹ tenea tur ꝓuideř: tñ ei abundāti⁹ qȝ alij ut eř de testa. cū in officijs. Transfertur aūt ius pa tronatus quattu or modis in aliuꝫ Primo successio ne: ut: ĩ. e. cōside randū. Secundo donatōe: ut eř. e ex īsinuatōe. ⁊. c. ꝯsultatōib⁹. Ter tio ꝑmutatōe: ut ĩ. e. nemini. Tran sit etiā quarto cū vniuersitate: ut eř e. cū seculū. Ius aūt patronat⁹ nō descēdit ad here des ꝓ portōibus hereditarijs: sed quilibet eoꝝ est patron⁹ ī solidūꝫ ut eř. e. c. i. sic et alia iura q̄ incorporalia sūt ī solidū descēdūt ad quēlibet hēdū: ut. ff. đ ſuitutib⁹ vie. io.

d ¶ Collata. lʒ nōne anteqȝ fundareť: debuit dos as signari: ut de cō. di. i. nemo vtiqȝ. lʒ qđ obmissū fuit restaurādū ē: ut di. viij. que ꝯ mores.

e ¶ Processionis. i. ꝙ ꝓcedet cū ipso ad epm cū cle rici pñtāť. olʒ tñ nihil iuris habebāt patroni p̄ alijs ut. x. q. i. nouerint. Itē ⁊ si census aliqs impositus ē auctoritate epi illū pōt petere: ut eř. c. p̄terea. io.

f ¶ Rigēti⁹. q xpianis. ergo iude⁹ nō efficeř pron⁹ lʒ fūdaret aliquā ecc̄iaꝫ. s. ea. pie. ⁊. ĩ. c. qcūqȝ.

g ¶ Eclias. ꝑ ꝯgrua. ut ñ sit īfirm⁹ loc⁹: nec sint ibi p̄dones nec aliquo mō ꝑiculosus sit. nā ꝓpter has causas dʒ ecc̄ia trāsmutari ī aliū locū: ut. ĩ. e. si

h ¶ qs vult. ⁊ đ cō. di. i. trib⁹. ⁊. lxxiiij. di. quorūdā Ontra. noīati. ergo ex sola noīatiōne aliquis ꝯseqř ius: ut. lxxij. di. placuit. viij. q. ij. dilectissim. ij.

solēni: quā mīstris eccľe desti nasse p̄fati mūeris testať obla tor: scitur⁹ sine dubio p̄ter ꝓ cessiōis aditū: q oī christiano debeť: nihil ibidē se ꝓprij iu ris hituꝝ. I. dē. De eodem

Rigēti⁹ vo petitoria nob insinnatiōe suggessit: in re sua qđ sextilianū vocať basili cā se scōꝝ michaelꝭ archāgeli ⁊ martini ꝯfessoris ꝓ sua defē sione fūdasse: ⁊ iō fř charissi me si ad tuā ꝑtinet ꝑochiā: bñ dictiōem supmēorate basilice solēni deuotiōe ⁊ veneratiōe īpende. nihil tñ sibi fundator ex hac basilica nouerit vēdi cādū nisi ꝓcessiōis aditū: qui christianis oībus in cōi debeť Item clemens. De eodem

Eclīas ꝑ ꝯgrua ⁊ utilia fa cite loca: q̄s diuis ꝑcibus sacrari oꝫ: ⁊ ñ a quoqȝ grauāi Itē leo. iiij. carolo řgi Laici p̄sbřos de ecclesijs ñ eijciant

Ontra sctōꝝ p̄rm cēsuras videť existē: si seclaris uel laic⁹ p̄sbřos ab ecclijs in qb⁹ tp̄e ordiatiōis eorūdē noīati ulꝭ introducti fuerint: videreť expellē. Si vo fūdatores ec clesiaꝝ ad inopiā vergē cepe rint: ab eisdē ecclijs tꝑalis vi te suffragia ꝑcipiāt. Unđ in toletano ꝯcilio legiť. Funda tores ecclaꝝ si inopes cepint eē: ab eisdē alimēta accipiāt.

Uicūqȝ fideliū ꝓpria duo tiōe de facultatib⁹ suis ec clesie aliqd ꝯtulerint: si forte ipi aut filij eoꝝ redacti fuerit ad iopiā: ab eadē eccľa suffra giū vite ꝓ tꝑis usu ꝑcipiant. Si g° ecclesiasticas facultates ꝑtātē dispēsandi ñ hñt: multo min⁹ eccľas ipas qbuslibet ad regēdū ꝯmittē ľ alijs auferre ualēt. Hic aūt distinguēdū ē qd iuris fūdatores ecclaꝝ in eis hēant ulꝭ qd ñ. hñt ius ꝓui dēdi ⁊ ꝯsulēdi ⁊ sacerdotē in ueniēdi: sʒ nō hñt ius vēdēdi vel donādi tanqȝ ꝓprijs Un ñ in canonibus iuenit. Ndeo ei⁹ q ecclam ꝯstruxit: ⁊ ipi pro ea solicitudinē gerere debēt.

Filijs ulꝭ nepotib⁹ ac hone stiorib⁹ ꝓpinqs ei⁹: q ꝯstru xit ulꝭ dicauit ecclam: licitū sit hāc hře solertiam: ut si sacer dotē aliqd ex collatis reb⁹ đ fraudare ꝓuiderit: aut hone sta ꝯuētione ꝯpescāt: aut epo ulꝭ iudici corrigēda denūcient Qđ si talia eps agē tētet: me tropolitāo ei⁹ īsinuari ꝓcurēt Si āt metropolitan⁹ talia ge rat: regis hoc aurib⁹ intimare

q. vi. nominatōes. de hoc dixi. lxiij. di. quanto.

i ¶ Expellere. h hēs: ꝙ expelli videť q ñ admittiť ad digni tatē ad quā ē noīat⁹ vel elect⁹. nā idē ē auferre qđ nō dare ut dixi. s. e. q. i. decime. facit ad idē eř đ testi. ſpo. sepe. ff. de bo. auc. iudi. pos. qȝ uis. ubi dř nemo: deijciť nisi q possessionē hūit. ff de vi ⁊ vi ar. l. i. §. hoc in terdictū. ar ꝯ. ubi ei tñ q possedit datur hoc in terdictū.

k ¶ Uicūqȝ. aliqd. nō tñ ꝑꝑ quālibet reꝫ modicā datā añ ꝯsecra tōem efficiť qs přon⁹: nisi. tñ dederit: qđ suffi ciat ad necessaria mini stroꝝ ⁊ ad luminaria: ut de ꝯ. di. i. nemo.

l ¶ Ad inopiā. lʒ nōne ec clesie teneť paupib⁹ sub uenire: ut. s. e. q. i. qm̄ Rñdeo sic: sed istis abū dāti⁹ qȝ alijs: eř đ testa. cū i officijs. ⁊ meli⁹ ꝓui idebit ei q qñqȝ fuit di ues: ut. xli. di. nō cogāť Istud aūt intelligas qñ patron⁹ ī sūmā egesta tē duct⁹ ē. ⁊ qñ ecclesie supest. xxv. q. ij. §. ult. ad fi. ī eo. n. casu libert⁹ te neť alere suū patronū: ut. ff. de agno. li. l. siqs a liberis. §. parētes. et §. penult.

a ¶ Filijs. ꝓpiqs. ⁊ sic uideť: ꝙ ius patro nat⁹ nō transeat: nisi ad heredes sanguinis. tñ c. indistincte loqť đ quo libet herede. ĩ. e. ꝯside rādū. ⁊. c. si plures. Sʒ nūqd přē dānato đ crie amittit fili⁹ ius přo. vř ꝙ sic: ut. vi. q. i. §. veꝝ. ⁊. ff. đ iurepa. q ꝯ. ⁊. l. iiij. ar. ꝯ. dicūt qdā: ꝙ nō ꝓuať illo: nisi a solo papa: cū illud hēat auctē canonis. ar. eř. e. ti. c. i. ulꝭ dic: ꝙ cū vni uersitate laic⁹ iudex pōt aliquē priuare iurepa. sed ꝑ se non posset. ar. ad hoc. eř de iurepa. ex lřis.

b ¶ Denūciēt. er go přoni pñt accusare ulꝭ denūciare sacerdotē: ut. s. e. q. i. ꝯstitutū. imo qlibet q ē de sua plebe. ar. lxiij. di. plebs. ⁊ eř de testi. ex ꝑte ade. Idē credo posse facē přonū i ecc̄ia cō uētuali. ar. lxiij. di. reatina. ⁊ eř de iurepa. c. nobis. Sed in hoc ē dřia: qꝛ i ecc̄ia ꝯuētuali přon⁹ nō pñtat nec eligit: eř de iurepa. nobis. lʒ videť esse ꝯ. xviij. q. ij. abbatē:

c ¶ Regis. ut eū corrigat. cū ꝑ ecclīasticū iudicē cogi ñ pōt ut. xi. q. i. petim⁹. xvij. di. nec licuit. ulꝭ ēt cū iudex ecclīasti cus deses ē: ut eř đ foro ꝯpe. ex trāsmissa. alꝭ aūt nō ꝑt adiri iudex secularis: ut. xi. q. i. placuit ut qiqȝ.

d ¶ Qđ aut. h° ē dicē: ut aut ī nīro aut ī aliq° ꝓsit eccľe aut saltē ī nll'o noceat

e ¶ Hic. i. ꝑ annū abstinebit a sacramētis eccle: si laic⁹ est: si

clericus deponeṫ.xij.q.ij.aplicos.ꝛ.c.abbatibus.
f Decernimꝰ.idoneos.de eodē cōpatu:ut.lxxi.di.hoꝛtamur.
g Offerant.dixit.h.ꝙ i ecclesijs collegiatis hoc ius hñt patroni:ut repñtent ꝑlatos epis:ꝛ ut intersint electōi:ut.xviij.q.ij.abbates.ꝛ.s̃.e.q.v.siquis epoꝝ.ꝛ.lxiij.di.principali.sed ꝯ eum est extra e.c.nobis.
h Fūdatores.ꝛ sic vr̃: ꝙ auctē huius capli laicus possit instituere in spūalibꝰ ꝛ tpalibꝰ.vl̃ dic ꝙ ipse eps reuocabit factū suuʒ: ut ex̃ de elect. nosti.l.di.penitētes.Jt̃ si eps ꝑmū pñtatū spreuit:ꝛ scdʒ recepit:tēt pꝰ ꝓuidē:ut ex̃.e.ti.pastoral:lʒ alex.dederit epo electōeʒ utrū ꝑmū l'fm uellet ṙcipe ee.e.ti.cuʒ aūt.cū ergo eps puniaṫ ꝑ illud.c.pastoral: pʒ ꝙ hodie eps ñ hʒ electōeʒ
i Monasterium.i.ecclesiam.
k Adñio.i.dispositōe est ergo hic ar.ꝙ eps inuito patrono nō pōt de ecclesia facere monasteriū:ut.j.c.ꝓxi.q2 iam ꝺrogareṫ in hoc iuri p̃roni in electōe ꝛ in recipiendo ab ecclia.sic nec dñs rei pōt vsū rei īmutare ēt ī meliꝰ inuito vsufructuario.ff.de vsu et ha.l.ult.ar.tñ.ꝯ.x.q.i.c.i.j.e.c.nemini.
l Ne malus.ar.ꝙ non sufficit aliquē nō maluʒ esse.ut nō.viij.q.i.lʒ.et teneṫ eps pñtatū ṙcipe nisi aliqd obijciaṫ i ꝑsonam eiꝰ:ut.lxv.di.de ꝑsona.l.dist.postq̃.ꝛ extra.e.titu.pastoralis.Sed nunquid eps teṫ ꝓbare crimē qđ obijcit: vr̃ ꝙ sufficiat si dicat eligatis aliū:ut.xxviij.di.ꝑusq̃.ꝛ.xxxix.di.petrꝰ.qđ pōt admitti.lʒ pōt p̃ronꝰ cū supiore agē:ut eps crimē ꝓbet vl̃ eū admittat:ut.viij.q.iij.artaldus.ix.q.iij.nunc uero.
m Rationis.
n Considerādū.coheredes.etiā extranei:ut videṫ:ꝙ indistincte loqṫ.nā q̃dā iura p̃ronatus ad extraneos heredes trāseūt:ut.C.ꝺ iniꝰs vo.l.ij.Videṫ ergo:ꝙ si p̃ronꝰ ꝯferat eccl'e uel extraneo iuspatro:ꝙ ammō nō pōt ꝯuenire dilapidātes eccliam vel etiā petē alimēta.ar.ad hoc ex̃ de testi.c.ult.ꝓbabiliꝰ vr̃:ꝙ tali iuri qđ ē ad vtilitatē ꝛ fauorē inductū eccl'e:nō possit p̃ronꝰ renūciare.vñ lʒ filij abstineant ab hēditate:nō iō ꝑdiderūt iuspatro.ut.ff.de iurepa.filij.nec.n.generali renūciatōe remittiṫ dolꝰ:ut.ff.ꝺ libe.

non differant. Jpsis tñ heredibus in eis rebus non liceat q̃si ꝓprij iuris ptātē ꝑferre:nō rapinā ꝛ fraudem ingerere:ñ violentiam quācunq ꝑsumere:sed hoc solū in salutarem solicitudinē adhibere:qđ aut nullā opatio'noxam nocēs attingat:aut mulctā uel aliquā ptem salutaris mercedis assumat.Siqs vero ꝺinceps hec monita temerare ꝑsumpserit ꝛ male rapta cū cōfusione restituet:ꝛ excōicationis ānue sñiam sustinebit. Itē ex cōcilio toletano.iiij.

Fundatores ecclesiaꝝ ordinandos in eis episcopo offerant.

Decernimus:ut q̃diu fundatores eccliaꝝ in hac vita supstites fuerint:ꝓ eisdeʒ locis curā habeant solicitaʒ itaq rectores idoneos in eisdem basilicis idē ipsi epo offerant ordinādos.Qđ si spretis eisdem fundatoribus rectores ibidem ꝑsumpserit ordinare eps:ꝛ ordinationē suam irritam nouerit:ꝛ ad verecundiā sui alios in eoꝝ loco: quos ipsi fundatores condignos elegerit ordinari. Iteʒ ex romana synodo.

A dominio ꝯstructoris mōasteriū non est auferendum.

le.aurelius.Ego credo ꝙ tali iuri possit renunciari cū donari possit:ut ex̃.e.ex insinuatōe.
o Si plures.auferri.hic dr̃ ꝙ eps ꝑꝑ discordiam p̃ronoꝝ dʒ claudē eccliaʒ:ut ex̃.e.c.i.ꝛ.ij.alibi dr̃ ꝙ sua auctē ꝯfert si p̃roni ñ cōcordāt usq ad q̃tuor mēses vl̃ usq ad sex:ut ex̃.e.ti.si vo:ꝛ ex̃ de offi.ordi.cū vos.ex̃ ꝺ eta.ꝛ qua.eam te Distinguas ergo q2 aut discordia est int̃ epm ꝛ p̃ronuʒ aut int̃ ipos p̃ronos.si int̃ epʒ ꝛ patronū:tc̄ eps ponet iconomuʒ in ecclia quousq sit terminatū negociū:ut ex̃ ꝺ of.or.cuʒ vos.sed si inter patronos.est discordia.aut sup electione fcā ab eis.aut sup ipo iurepatro.si ī electōe dissentiunt: tunc si pōt fieri sine scādalo ꝑferat eps illū q maiori bꝰ iuuaṫ meritis: ut ex̃.eo.qm̃ in q busdā.lʒ si pares sunt:grām pōt facere cui vult: ut lxiij.di.si forte.et ex̃.e.cū aūt.si vo cōtentio ē de iur̃ patro.eps īstituat aliquē ī ecclia ꝛ ille postmoduʒ pñteṫ ab eo q euīcit iuspatro.ut ex̃ e.ti.si vo.ꝛ hoc faciat si ꝯcordes nō fuerint usq ad sex mēses a tpe vacatōis vl̃ usq ad quattuor a tpe mote ꝯtrouersie:ut ex̃ de eta.ꝛ qua.cā te.ꝛ ex̃ de iurepa.cū ꝑꝑ.si auteʒ eps hoc sine scandalo facere nō pōt: tūc claudet eccliam:ut hic dr̃.ꝛ ex̃.e.ti.c.i.ꝛ.ij.
p Cōi.ergo nō staṫ hic iudicio maioris ꝑtis:ut ex̃ e.qm̃.sic ex̃ de rescrip.c.pastoralis.sir̃ vr̃ ꝙ in delegatis a pricipe nō staṫ sñie maioris ꝑtis: ut.C.de app.ī off.rēdis iubemꝰ.sir̃ in discordia creditorū: ut.C.q bo.ce.pos.l.ult.sir̃ ī cā liberali: ut.C.de cōi fuo.ma.l.ij.§.hoc ualet.sir̃ in oī re cōi:ut.ff.cōi.di.sabinꝰ.ꝛ hodie ī electōe epi:ut ex̃ de elec.q2 ꝑꝑ.Sʒ q̃riṫ si duo sūt patroni:et vnꝰ reliqt ꝑles filios:ꝛ alṫ vnicū:an iste vnꝰ par ius hēat cū illis pluribꝰ? ꝛ vr̃ ꝙ sic:cū ex pluritate successoꝝ nō debeat variari

Monasteriū vel oratoriuʒ canonice ꝯstructum a dominio ꝯstructoris eo inuito ñ auferatur.liceatq illi ꝑsbytero cui voluerit ꝓ sacro officō illius diocesis cum ꝯsensu epi ne malus existat: cōmendare Item gregorius papa.

Rationis ordo non patiṫ: ut monasteriū ꝯtra voluntatē fundatoꝝ ab eoꝝ dispositione ad arbitriū suuʒ quis ꝺbeat vēdicare. Prouidētia tñ ꝛ admonitione epi a fūdatoribus ecclesie honorari debent. Unde gregorius.

Eporum ꝓuidentia a fundatoribus ecclesie honorētur.

Considerandū est: quatenus si fm ꝓuidentiam ꝛ admonitōnem episcopi ipi coheredes eas voluerint tenere: ꝛ honorare faciat. Si autem hoc contradixerit: in epi potestate maneat: vtrum eas consistere permittat: aut reliquias iñ auferre velit. Item ex concilio triburiensi.

Reliquie auferant eccliaꝝ: si plures hēdes ꝺ eis ꝯtēderit.

Si plures hēdes ꝯtenderint de cōi ecclia auferri iubeat eps reliquias sacras: ꝛ eccl'am claudi: donec cōi cōsensu ꝛ ꝯsilio epi statuant ibi presbyterum: et vnde viuat.

ligatio.ff.de vb.ob.l.ij.vñ oẽs illi debẽt reputari ꝓ vno cũ i loco vnius succedãt:ut.ff.de ꝯdi.⁊ de.cui fundus.queadmodũ si plures sunt mõ canonici i ecclesia ꝙ pri⁹ fuerũt:non plus iuris hñt mõ multi ꝙ prius habuerunt pauci. Sed ꝯ glibet istoꝝ ẽ p̃ron⁹ i solidũ: ergo isti p̃res plus hñt iuris ꝙ ille vnus et hoc ꝓbatur.ff.đ bo.li.si libertus. Itẽ s̃m hoc ñ pl⁹ iuris haberet cui cõcessa esset ptãs eligẽdi ꝙ prius ꝑ se habuit: qđ falsum vr̃: ut ex̃ de elec.ne pro defectu.⁊.ff.de assig.li.l.i.i fi. Dic ꝙ s̃t oẽs equalit̃ p̃roni:ut ex̃.e.c.i.fort hoc uerũ ẽ cuꝫ hẽditas ẽ diuisa.

q Laici.

r Inuẽtũ ẽ. qđ graui⁹.non est ergo qs ꝓ qlibet culpa deppnẽdus: ut.lxviij.di.c.i.item ar.ꝙ nullus dꝫ priuari suo bñficio sine culpa sua: ut.lvi.di.satis ꝑuersũ. ⁊ extra de ꝯsti.cognoscẽtes,ar.cõtra extra de cle.egro.c.ult.ſꝫ illud ꝑꝑ scãdalũ ꝓ quo multa omittũtur ut di.l.ut ꝯstitueret ex̃ de no.op.nũ.cũ ex iuncto.

s Corã epo. ergo sol⁹ epus põt cognoscẽ de crĩe ubi agit̃ de priuatõe bñficij siue ad aliã penã dũmõ ñ agat̃ ad depositõeꝫ ordinis: ut notaui.xv.q.vij.i sũma.ſꝫ aũt non remoueat̃ aliqs ab administratõe nisi pro graui culpa: tñ regulares p̃lati ꝓ leui culpa remouẽt̃:ut ex̃ đ simo.ꝑ tuas.in fi.⁊.s̃.e.q.i.c.ul. o Sicut ergo

Ut ergo ex his auctoritatib⁹ colligitur de manu laicoꝝ ecclesie recipiẽde non sunt:nisi cum ꝯsensu epoꝝ. Iuxta illud magociẽsis ꝯcilij. Noliceat laicis presbyteros de ecclesia eijcere.

Laici p̃sbr̃os de ecclia nõ eijciãt:neq̃ in eis ꝯstituãt sine ꝯsensu suoꝝ epoꝝ. Itẽ ex concilio gabilonensi. Absq̃ epoꝝ ꝯsensu laici presbyteros de ecclijs ñ eijciant.

Inuentũ est: ꝙ multi arbitrij sui temeritate: ⁊ qđ ẽ grauius ducti cupiditate p̃sbr̃is qbuslibet absq̃ ꝯsensu suorũ epoꝝ ecclas dãt vel auferũt vñ oꝫ: ut canonica regula seruata null⁹ absq̃ ꝯsensu epi sui cuilibet p̃sbr̃o ecclaꝫ det: quã si iuste adeptus fuerit: hãc ñ nisi graui culpa corã epo cãonica seueritate amittat. Sic ergo auctẽ hieronymi decias male possessas a laicis epo cõsẽtiẽte ſꝫ mõchis de manu laicoꝝ recipe: ⁊ eas ꝑpetua stabilitate tenere: sic ⁊ ecclas a laicis male detentas cũ ꝯsensu epoꝝ ſꝫ monachis ad ordinãdũ accipe: ⁊ eis in ꝑpetuuꝫ ꝓuidẽ. Unũ vrbanus.ij. Sine volunte eporum decimas uel ecclesias a laicis monachi non suscipiant.

Decimas ⁊ ecclas a laicis monachi ñ suscipiãt absq̃ ꝯsensu epoꝝ ⁊ volũtate. Qđ si aliter p̃sumptum fuerit: canonice vltioni subiaceant. Item ex decreto silvestri pape. Nulli liceat in suum ius monasterium cõuertere: alij tñ ad ordinãdũ tradẽ illđ valẽt

Nemini regũ aut cuiq̃ hominum in ꝓprium ius liceat monasterium tradere nisi ad aliud monasteriũ:uel commutare nisi cum alio monasterio:uel quocũq̃ cõmercio vẽdere. Qđ si factum fuerit: ñ ualebit: sed ipm monasterium in pristinũ reformetur statum. Item ex concilio magociẽsi. Publice penitentie subijciantur q circũueniendo aliquos tondere presumunt.

Constituit sane sacer iste ꝯuentus: ut epi siue abbates qui non in fructu aiarum sed in auariciã ⁊ turpe lucrũ inhiantes quoslibꝫ homines circũueniendo totũderunt: ⁊ res eorum tali ꝑsuasione subripuerunt: penitentie canonice utpote turpis lucri sectatores subiaceant. Hi uero q illecti comã deposuerunt: in eo qđ ceperant perseuerare cogantur: res vero eoꝝ heredibus reddant̃. Itẽ ex eođ. Epi ⁊ fratrum ꝯsilio monasterium ad meliorandũ alij supponere nullus ꝓhibeat.

Siquis vult monasterium suũ ad meliorandũ in aliũ locũ ponere: fiat ꝯsilio epi et fratrm suoꝝ: ⁊ dimittat p̃sbyterum in priori loco ad ministeria ecclesie. Item ex cõcilio toletano. Sine voluntate fratrum aliquẽ de suis ꝓpinquis abbas sibi substituere non valet.

Congregatio debꝫ sibi eligere abbatem: post abbatis sui mortẽ vel eo viuente si ipse discesserit uel peccauerit. Eps enim non debet abbatẽ uiolẽter retinere in loco suo ipse aũt non potest aliquẽ ordinare de suis ꝓpinquis uel amicis sine voluntate fratrũ

p Hieronymi: ut.s̃.e.q.i.c.ult.

q Decimas.

Nemini.qdã sic ponũt casũ: nulli ſꝫ dare iuspr̃onat⁹ priuate ꝑsone uel etiã ꝯmutare cũ ꝓuata ꝑsona: ſꝫ dari põt monasterio.vl ꝯmutari cũ monasterio.uendi aũt nulli põt.ꝓ istoꝝ cãu fac̃ qđ legit̃ ex̃.e.ti.de iure.ſꝫ eis obstat ex̃ c.ex isinuatõe i pri. sed põt dici ꝙ ibi vn⁹ alij cessit administratõem solidam,nõ.n.dedit iuspatronat⁹: cũ prius fuisset patron⁹. H.aũt itelligit de ipsa ecclia ꝙ nullus põt dare eccliaꝫ p̃uato ut inde faciat habitaculũ: ut.xix.q.iij.q sci. De ꝑmutatõe ecclie planũ est: qr nõ põt ecclesia ꝑmutari: nisi cũ alia eccla ut ex̃ de rerũ ꝑmut.ad qões. Satis credo: ꝙ siue sit eccla siue iuspr̃onatus: bene põt cõcedi monasterio: dũ tñ hẽat cõsensus epi: ut ex̃.e.cõsultatõib⁹ in fi.⁊.c.nullus. sir ⁊ eccle seculari ut ex̃ de rest.spo.cũ venisset.io. Ego credo: ꝙ iuspatronat⁹ possit ꝯcedi sine episcopo: ut ex̃. c.illud.b.

r In ꝓpriũ.i.p̃uatũ.

s Monasterium.i.ecclesiam.

t Constituit.hoc.c.legit̃.xx.q.iij.constituit.

u Siqs.ad meliorandum.hec ẽ vna de trib⁹ causis: ꝑꝑ q̃s trãsferunt̃ ecclesie de loco ad locũ: ut de cõ.dist.i.trib⁹.s̃.e.q.i.⁊ ipis.et ẽ ꝯ regulã illam.xix.q.iij.que semel.⁊ ꝑdit por ecclesia priuilegiũ suuꝫ ut.s̃.e.⁊ hoc dixim⁹.

x Congregatio.s̃.xviij.q.ij.abbas.⁊.c abbatem.

y Retinere.si vult propter humilitatem renũciare: ut.xviij.q.ij.abbas.

z Propinquis.s̃.dist.

⁊ lxxxix.decenter.io.
Quidam.presbyter

Q Uod aūt a voto. Hic querit an liceat alicui discedē a voto. ⁊ in hac qōe magister distinguit: ꝙ aliud est votū cōceptū corde ore simplr ꝓnūciare: ⁊ aliud ē obligatōe aliqua se obnoxiū facē. sed tñ quocunqꝫ mō isto rū modoꝝ qs voueat: ñ lꝫ ei recedē quo ad deū sed quo ad eccl'iam licꝫ a primo voto ei recedē sed nō a scdo. Sed mirꝫ videt̄ cum hoc sit pecca tū quo ad deū: quare ec clesia illud tolerat cum hoc sit laqueuꝫ inijcere talib⁹ ⁊ decipere aīas eoꝝ: qd̄ nō est faciēduꝫ ut. xxvij. q. i. de viduis. cū dñs ipse noluit facē dr̄iaꝫ iter iuramētum ⁊ simplicē loq̄laꝫ: ut. xxij. q. v. iuramēti. Pōt me li⁹ distingui iter delibe ratōem ⁊ uolūtatē ⁊ vo tū. siqs recedit a delibe ratōe: nō peccat morta lit̄. siqs aūt recedit a ꝓ posito: q firme fixera i aīo suo peccat: sꝫ veni aliter fm quosdā: ut ex̄ ve vo. ⁊ vo. redēpt. litte

Q̄ō. i.

rarurā. fm. h. vo peccat talis mortalit̄ ac si v̄bis vouisset: ut. j. e. q bona sed a voto: qd̄ v̄bis exp̄ mit̄ siue cū solēnitate si ue sine ea: nō lꝫ recedeꝛ̄ sine mortali peccato fm oēs: ut ex̄ q cler. vel vo. rursus. lꝫ alex. videatur dicere: ꝙ post votū sim plex possit ꝯtrahi matri moniū: ut ex̄ qui cleri. vl' vo. veniēs. sed illud itel ligas de ꝯpatiua pmissi one. io.

a S Unt quedā. debe mus. ut ad fidē ser uandā ⁊ generaliter ad oīa illa sine quib⁹ homo saluari nō pōt: de qbus habet̄ de pe. dist. ij. cha ritas.

b ℂ Quedaꝫ etiā. ut cōti nētia: ut. xxxij. q. i. inte gritas.

c ℂ Promittim⁹. arg. ꝙ ex nuda ꝓmissione quis tenet̄: ut. xij. q. ij. gcūqꝫ suffragio. xxvij. q. i. c. ij.

d ℂ Necessario. ꝓnisi tale sit illud qd̄ pēdeat ꝺ ali eno arbitrio: ut si vnus ꝯiugat⁹ ꝓmittat ꝯtinētiā: non tenet: ut. xxvij. q. iii. tu. Itē votū aliquod abstinētie nō pōt facē vxor sine viro. xxxiij. q. v. manifestū. nec monach⁹ sine abbate xx. q. iiij. monacho. Itē nec fili⁹ ipubes sine volūta te p̄ris. xx. q. ij. c. i ⁊. ij. nec seru⁹ sine voluntate dñi: ut liiij. di. ex antiqs

ℂ Cōstringūtur nisi forti⁹ vinculū supueniat. xxvij. di. si vir.

H Ananias. de hoc habes xij. q. i. dilectissi mis.

g ℂ Temetipsuꝫ. ar. ꝙ maior ē alie natio psone q̄ꝫ rei sic. xij. q. i. preci pimus.

h Q Ui bona a gunt. s. ma trimoniū.

i ℂ Si meliora. i. ꝯtinētiā.

k ℂ Deliberāt. fir mit̄ ꝓponendo. ⁊ tūc fm. h. peccāt mortalit̄. fm ali os venialit̄.

l ℂ Ceciderūt. im ꝓprie. s. ab eo qd̄ nō habent ut ibi. cadēt a later̄ tuo mille ⁊c̄.

m Si ergo. pro nūciat. ergo obli gat̄ qs ex solo ꝓ posito cordis: qd̄ h. ꝯcedit.

n G Onsaldus. i hoc. c. ter minat̄ p̄ma qō: et intitulatur sa: an possit qs repeteꝛ̄ bñficiū cui renū ciauit: ⁊ dicēduꝫ: ꝙ sic: q2 nō renū ciauit ꝓut debu it: ⁊ i passiōe cor poris renūciauit ar. xxij. q. ij. ne qs

o ℂ Aduocati. ar. ē h ꝙ illicita renū

Q̄ō. ij.

ciatio ñ p̄iudicat alicui: ut. vi. q. iij. ōniqꝫ. ⁊. ff: ꝺ offi. p̄si. legat⁹. ⁊. C. ꝺ defen. ciui. l. ult. ar. ꝯ. ex̄ de renū.

Q Uidā p̄sbyter infirmitate gra uat⁹ se fieri uel le monachū di xit. eccl'e ⁊ bñ ficio in māu ad uocati renūciauit. postq̄ꝫ ꝯua luit: mox se factuꝫ monachū negauit: ⁊ eccl'am ⁊ bñficium reposcit: Hic p̄mū queritur: utꝫ reus uoto teneat̄: an lice at ei a suo ꝓposito cordis di scedē. Secundo: an eccl'a ⁊ bñficiū ei reddēda sūt: q ꝑus libera voluntate refutauit. Tertio: si ꝯtigisset eū se ⁊ sua mōsterio tradidisse: an licētia abbatis liceat ei ad ꝓpria re dire. Quarto: si sine licētia abbatis retro abierit: an sua sibi ab abbate reddēda sint.

Q Uod aūt a voto disce dere nō liceat: multis auctoritatibus ꝓbat̄. Ait. n. ꝓpheta: vouete ⁊ r̄ddite vo ta dño deo vr̄o. Item aug.

Que deo vouēt necio reddāt

S Unt quedā q̄ etiā ñ vouē tes debem⁹. quedā etiā q̄ nisi uouerim⁹ ñ d̄bem⁹: sꝫ post q̄ꝫ ea deo ꝓmittim⁹: necessa rio reddē ꝯstrīgimur. Item hieronimus. De eode

U Ouētibus ñ solū nubere sꝫ etiā uelle dānabile ē. Itē gregorius in registro.

Dignus ē supplicio: q seipm deo subtrahit a voto resiliēs

A Nanias deo pecūias vo uerat q̄s post vict⁹ p̄suasi one diaboli subtraxit. sꝫ qua morte mulctat⁹ est scis. Si g° ille mortis p̄iculo dign⁹ fuit: q eos quos d̄derat nūmos deo abstulit: ꝯsidera quāto p̄ic'lo in diuio iudicio dign⁹ eris: q ñ nūmos: sꝫ temetipm deo oipo tēti cui te sub monachali hitu deuoueras subtraxisti Itē super ezechielem. Ante oc

ocvlos cadunt: qui bona que conc p̄iunt agere recusant.

Q Ui bona agūt: si meliora agē deliberāt: ⁊ post deli berata ñ faciūt: lꝫ in bonis ꝑo ribus p̄seuerēt: in ꝯspectu tñ dei ceciderūt ex deliberatōe Itē: Sūt q cūcta relinquere ⁊ dei seruitio se subdē ⁊ fre no castitatis se restringē deli berāt: sꝫ cū p⁹ castitatē alios cecidisse ꝯspiciūt: se retrahē do meritū ꝑdūt. Si ergo p⁹ votū q̄sqꝫ necessario cogit̄ sol uē qd̄ vouit si vouētib⁹ ñ solū nubē sꝫ etiā velle dānabile ē: pꝫ ꝙ sacerdos iste ad execu tionē sui voti cogēd⁹ ē: ⁊ ñ so lū nō fieri: sꝫ ēt velle mōchuꝫ ñ fieri sibi dānabile ē. Qd̄ v̄o int vouētes iste ꝯputādus sit: pꝫ ex verbis augustini dicētis Dixi cōfitebor ⁊c̄. Magna pietas dei ē: ut ad solā ꝓmissi onē peccata dimittat. Nōdū eni ꝓnūciat ore: ⁊ tñ deus iaꝫ audit in corde. Votū. n. pro ope reputat̄. Sicut ergo ꝓ pheta inter vouētes reputat̄ q2 dixit ego ꝯfitebor: sic ⁊ iste inter eosdem ꝯputādus ē: q2 dixit fiā mōchus. His ita rn̄ det̄: Aliud ē ꝓpositū ꝯcipere in corde ⁊ etiā ore enūciare. Aliud ē subsequēti obligatō ne se reū voti facere Quia ergo iste ꝓpositūꝫ sui cordis ore simpliciter enūciauit: nō aūt mōsterio aut abbati se tra didit: nec ꝓmissionē scripsit: nequaq̄ꝫ re⁹ voti habet̄. Unde alexan. ij.

Non cogitur ali quis in monasterio manē: nisi ꝓfessionē fecerit in manu ab batis.

Q Onsald⁹ p̄sbyter quō dam infirmitate ac fer uore passionis p̄slus se monachū fieri ꝓmisit: non tñ mōsterio aut abbati se tradi

ꝙ ĩ dubijs.de hoc dixi.vi.q.iij.deniq̃.ſed ſi renũciaſſet ĩ manu ꝑlati ſui:teneret renũciatio.niſi tũc tpis nõ fuiſſet cõpoſ ſui:ut ex̃ de ſuc.ab inte.c.iij.ſed cui iſtoꝝ incũbit ꝓbatio uel illi q̃ dicit:ꝙ fuerat cõpos uel illi q̃ dicit:ꝙ ñ erat cõpos:ar. ꝙ illi.q̃ dič:ꝙ cõpos erat:ut.iij.q ix.indicas.Item qꝛ nõ ẽ ꝑſumẽdũ de ſpõtanea r̃nũciatõe.ut ex̃ d̕ renũ.ſup hoc.ff.de ꝓbat.cũ de inde bito.ar.ↄ̄.extra de ſuc.ab inte.cũ dilectꝰ.C.de codicit.l.nec codicillis.Rñdeo ei:qui dicit incũbit ꝓbatio:ut.ff.de ꝓba.ei qui dicit.⁊ ꝓbar̃ ſtulticia ꝑ uerba ꝓferentis ut ex̃ de ſuc.ab inteſ.c.cũ dilectus i ꝑte decĩſa.ſi.n.ſtulta v̾ba dixit:ꝑ ſumo:ꝙ nõ erat ſui cõpos:ut dcã decre.cũ dilectꝰ ⁊.xciij.di.legimꝰ in pꝛi.io.Sed an ſufficiat ꝓbare renũciatõem:vl̕ teneat̃ ꝓbare ſpontaneũ q̃rit̃.videt̃ ꝙ ad duo teneat̃ ſ.ad renũciatõez ⁊ ſpõtaneũ.ar.ꝑ dictoꝝ iuriũ ĩ q̃bꝰ inuit̃.b.

q ¶ Anni.alibi datur biẽniũ:ut.xix q.iij.monaſterijs alibi triẽniũ:ut.j e.ſiqs incognitꝰ ſed põt breuit̃ dici:ꝙ ideo diuerſa tp̃a ſtatuunt̃:ad oñdendũ ꝙ ſunt arbitraria.vl̕ dic ꝙ cleric̃ ignotꝰ ⁊ laicꝰ notꝰ ꝑ biẽniũ ꝓbabũt̃:ſed cleric̃ notꝰ ꝑ annũ ſi tñ clericus notꝰ ꝑ annũ ſtatim uoluerit ↄuerti:admittit̃:ut ex̃.de regula.ad aplicã

r ¶ Beneficia.nũqd cleric̃ q̃ fuit ĩ ꝓbatõe ꝑ annum pꝰ annũ dꝫ repetẽ bñficia ſua:cũ cleric̃ ñ niſi ꝑ treſ eptimanas poſſit abeſſe ab eccleſia:ut.vij.q.i.ſiqs

dit:nec ꝑmiſſionẽ ſcripſit:ſed bñficiũ eccl̕ie in manu aduocati refutauit.aut poſtq̃ ↄualuit:mox ſe mõchum negauit fieri quapropt̃ qꝛ ⁊ beati bñdicti regula ⁊ ꝑcipue p̃ris p̃decessoris nr̃i ſancti gregorij pape canonica inſtitutio interdicit monachũ añ vnius anni ꝓbationẽ effici:iudicamus ⁊ auc̃te aplica ꝑcipimus.ut p̃fatus p̃ſbyter bñficia ⁊ altaria recipiat:hẽat:⁊ q̃ete r̃tineat

Item aug.ad bonifaciũ comitem. Uxor poſt ꝓpoſitũ cõtinentie ducta dimitti ñ debꝫ.

Nos nouimꝰ:nos teſtes ſumus:ꝙ oẽs actꝰ publicos q̃bus occupatꝰ eras relinq̃re cupiebas ⁊ te in ociũ ſanctuꝫ ↄferre:atq̃ in ea vita viuẽ in q̃ ſerui dei monachi viuebant Cũ ergo te eẽ in hoc ꝓpoſito gauderemus:nauigaſti.i.vxorẽ duxiſti.Si ↄiugẽ ñ haberes:dicerẽ tibi qd̕ ⁊ tubanis diximꝰ:ut in caſtitate ↄtinẽter viueres.ſꝫ ut te ad iſtã uitã exhorter:ↄiunx ẽ ĩpedimẽto:ſine cuiꝰ ↄſenſu ↄtinẽter viuẽ nõ lꝫ.qꝛ ⁊ſi tu eã poſt illa uerba tabanẽſia ducẽ ñ debueras:illa tñ nihil eoꝝ ſciẽs innocenter tibi ⁊ ſimplr̃ nupſit. Ecce iſte corde concepit ſe monachũ fieri ⁊ ore ꝓnũciauit ſe uelle in ociũ ſanctũ cõferre:ñ tñ poſtea coactus eſt ſuſcipe qd̕ corde ↄcepit ⁊ ore ꝓnunciauit. Auctoritas illa alexãdri ſecuta ẽ inſtitutionẽ beati gregorij et beati bñdicti:q̃ ꝓbãdis annũ indulget:ſꝫ tñ notis. Incognitis vero trienniũ ↄcedit. Itẽ ex decreto bonifacij. Ante ꝓbationem triennij nullus in monaſterio ſuſcipiatur.

Siquis ix cognitus monaſteriũ ingredi voluerit:añ trienniũ monachi hitus ñ p̃ſtet:⁊ ſi infra tres annos aut ſuus aut liber aut colonus q̃rat̃ a dño ſuo:reddat̃ ei cũ oibus q̃ attulit:fide tñ accepta de ĩpunitate.ſi aũt infra triẽniũ nõ fuerit req̃ſitus:poſtea queri nõ põt:niſi ſit tam lõge ꝙ inueniri non poſſit.

Quod aũt queritur:an poſt traditõnẽ ſit ei fas cũ lñia abbatis ad p̃pria redire:facile mõſtrat̃ nõ poſſe fieri. Ipm̃.n.redire criminoſũ eſt:q̃ aũt manifeſta facinori deſinit obuiare cũ põt:ↄſẽtit.hic aũt ñ ſolũ ñ obuiat ſꝫ etiã ꝑmittẽdo fautor exiſtit ñ ergo licet abbati dare licẽtiam alicui retro abeũdi:nec illi utiq̃ lꝫ retrorſũ abire:q̃a ex quo ſemel ſe abbati ſubiecit:abſq̃ eiuſ ꝑmiſſione nihil agere poteſt.

Si aũt ſine licentia abbatis de monaſterio diſceſſerit:querit̃ vtruꝫ ſua ſint ei reddẽda:an nõ.Sꝫ res ⁊ poſſeſſiones eccl̕e traditas quolibꝫ modo alienare nec abbati nec alicui licet.

Unde ſymmachus papa:Poſſeſſiones quas unuſq̃ſq̃ ⁊c̃.

Honore priuetur:q̃ de iure ecclẽſie aliq̃d alienauerit.

Quicũq̃ epoꝝ p̃ſbr̃oꝝ diaconoꝝ oblitꝰ dei ⁊ decreti huiꝰ ĩmemor ĩ ↄſtitutũ ↄmittens p̃diũ eccl̕e magnũ uel exiguũ uel q̃cq̃ de iure eccleſie alienare tẽtauerit:⁊ donator ⁊ aliẽator ⁊ vẽditor honoris

ĩ clero.vl̕ uſq̃ ad.vi.meſes:ut ex̃ d̕ cle.nõ re.ex tue.ſed dic ut nõui.xxvij.q.ij.deſponſatã.io.ſed de hoc quid iuris ſit ĩ ſ q̃bus notaui.b.

Nos nouimꝰ.nauigaſti.ſicut nauigãs ſubijcit ſe uarijs ꝑiculis.nec ꝓprio motu regit̃ ſed uẽtis:ſic habens vxorem.

t ¶ Sciẽs.ergo ſi ſciuiſſet:ꝙ uotũ ſimplex fecerat peccaſſꝫ ipſa mortaliter.qd̕ uerũ eſt:ſicut ⁊ alter q̃ ĩpediuiſſet votũ illiꝰ:ut.xxij.q.ij.hoc ſãctũ.⁊ eſt ſi.ex̃ de eo qui dux.ĩ ma.ꝑpoſitũ.

u ¶ Siqs.hitus.ergo tp̃e ꝓbatõis erit ĩ habitu priori:ut.liij.di.legẽ.⁊.liuj.di.multos ⁊ ex̃ qui cle.uel uo.ſuper

Quo.iii.

eo.ꝓbabilꝰ tñ uidetur ꝙ ĩ hitu monachali debeat eſſe:cũ nõ alit̃ poſſit experiri aſperitatem ordinis:niſi induat habitũ.⁊ qd̕ dicit hic non p̃ſtat̃:itellige cũ effectu ⁊ ut eũ ñ poſſit reijcere

x ¶ Aut liber.ꝑ iſtud.c.uidet̃ ſoluta.qd̕ ſi uxoratus ſe ⁊ ſua tradidit religioni ſine licentia vxoris:⁊ poſtea repetit̃ ab vxore:an poſtea ſint ei res ſue reſtituende.hic

Quo.iiii.

dr̃ ꝙ ſic.uel itelligit̃ de tali liberto:q̃ ẽ aſtrictus alicui curie.

y ¶ Infra triẽniũ.ſed cũ iſte ſeruus fecerit furtũ ſui corporis:quõ rẽ furtiuã uſucapit triennio:cũ nec ſpacio lõgi tpis poſſit ſuus fugitiuus p̃ſcribi:ut.C.d̕ ſer.fu.l.i. Rñdeo ĩ hoc ẽ fauor eccleſie.poſſꝫ tñ dici:ꝙ eccleſia dꝫ recõpẽſare dñnũ dño.xiiij.q.vi.cõperimꝰ.cõſimilis fauor eſt infra.e.q.iiij.queſti.

ꝫ ¶ Longe ex hoc videt̃ ꝙ tñ currat iſtud triẽniũ a tp̃e ſciẽtie.alij dñt ꝙ currit a tp̃e ꝓbatõis ut dixi.liiij.di.ſi ſeruꝰ.

Quod aũt.Hic q̃rit̃ an monacho recedẽti reddẽda ſunt q̃ ſua fuerũt:⁊ dicẽdũ ẽ ꝙ nõ.xix.q.iij.quia ingredientibꝰ.⁊ ſ̃ ꝓxi.q.vi.de lapſis.⁊ ĩ auc.de monachis.§.ſi v̾o relinquẽs.ſi tñ timet̃ de eius ſeuicia poſſunt

monachi ꝑmittē ut ſua tollāt:ut.ĩ.c.q.iiij.§.ulti.
b Q Uicūq₃.in cōſtitu ū.ı.ↄ̄ hoc ↄſtitutū.vl' penit̄ ꝓpꝛie incidit.ı.ĩ penam.ſed ſi ſtatī reſtitueret eccl'ie penaꝫ effugeret ex̄ de re.ec.nō alie.ſiqs p̄ſbyteroꝝ:⁊.xij.q.ij.nō liceat.

c Uel exiguū.ergo ꝓ alienatōe rei modice ō ponit̄ aliquis:⁊ ſic ē ar.ↄ̄.xij.q.ij.terrulas.⁊ ex̄ de donat.c.iij.ſed ītelligas hoc tale exiguum.qđ tñ vtile ē eccleſie.Jt in huiuſmodi alienatōi hꝰ valde attēdenda eſt lex municipalis.ex̄ de donat.c.iij.⁊.ff.quod vi aut clam.l.ꝓhibere.§.nō tantum.

d Honoꝛis.ecce pēa alienantis.xij.q.ij.qſqs

e S Unt qui opes.perpetuo.q.d.non iudicio diſcretōis:quia illud eſſet perpetuū.nam niſi ſit perpetuū nullum dicit̄ de pe.di.i.diuoꝛtium.⁊.ff.de regu.iur.quicqd.⁊.xxiiij.q.i.paratus.eſt ⁊ hic ar.ꝙ ſi aliquis emittat votum ꝓ pꝛio īpulſu animi:ꝙ teneatur illud obſeruare ſed ſi aliquis ꝓpter alioꝝ impulſuꝫ uel clamorem aliquod emiſit:tūc ſecus eſt:ut.xxij.q.iiij.vnuſquiſq₃.nam electio ad alloꝝ īpulſum nō valet:ut.viij.q.i.licet.filii nec libertas.ff.qui ⁊ a qbus ma.liber.nō fi.l.ſi pꝛiuatus.

ſui amiſſione mulcteť. Iteꝫ gregoꝛius anthemio ſubdiacono. Palea.

R Atio nulla ꝑmittit:ut ꝓpꝛijs cuiuſq₃ uſibus applicetur:quo ꝓ ↄmuni vtilitate datū eſſe cognoſcitur. Itē ambꝛoſius in libꝛo de pñia.

Qui reuocandū putat:ꝙ eccleſie ↄtulit:ſacrilegij crimen incurrit.

S Unt q opes ſuas tumultuario mētis īpulſu non iudicio ꝑpetuo ubi eccl'e ↄtulerit poſtea reuocādas putaueꝛūt qbus nec pꝛima merces grata eſt:nec ſecūda:q꞉ nec pꝛima iudiciū habuit:⁊ ſecunda habuit ſacrilegiū.Sūt quos pēitꝫ opes ſuas diuiſiſſe pauperibus:ſic eos qui penitentiā agunt hoc ſolū timere oꝫ:ne ipſius penitētie agant penitentiā. Item gregorius ſabino ſubdiacono.

Qui ſacris locis derelicta retinere ↄtenderit:ſacrilegium cōmittit.

S Acrilegium ⁊ ↄtra legem eſt:ſiquis qđ venerabilibꝰ locis relinquitur:praue volūtatis ſtudijs tētauerit ſuis cōpendijs retinere. Item lucius eps omnibus epiſcopis.

Sacrilegi indicantur qui eccleſie facultates alienant.

O Omnes eccleſie raptoꝛeſ atq₃ ſuaꝝ facultatum alienatoꝛes a liminibus einſdē matris eccleſie anathēatiꝫamus apoſtolica auctoritate pellimuſ:dānamꝰ:atq₃ ſacrilegos eſſe indicamus:⁊ nō ſolū eos ſed etiā omnes conſentiētes eis:quia non ſolū qui faciunt rei iudicātur:ſed etiā qui facietibus cōſentiunt.par enim pena ⁊ agentes ⁊ ↄſentiētes compꝛehēdit. Item nicolaus omnibus epis.

Excōmunicetur qui confinia eccleſie frangere tentauerit

S Icut antiquitus a ſanctis patribus ſtatutū eſt:ſtatuimus:ut maioꝛ eccleſia per circuitum.xl.paſſus habeat:capelle ꝟo vel minoꝛes eccleſie xxx.qui aūt cōfinium eoꝛum confringere tētauerit:aut ꝑſonaꝫ hominis vel bona eius inde ſubtraxerit:niſi publicꝰ latꝛo erit quouſq₃ emendet:⁊ qđ rapuerit reddat:excōiceť Item ex ↄcilio triburienſi.

Soluat altario qđ pꝛo emunitate emendatur eccleſie.

ſi in re eccl'ie ſit ſacrilegiū:tūc poſt trinā admonitionem excōicādus eſt.ut.ĩ.c.quiſquis.Jteꝫ imponit̄ pena pecuniaria qñq₃ maioꝛ qñq₃ minoꝛ:ut.ĩ.c.quiſquis.⁊.c.ſiquis ↄtumax.ſm leges durioꝛ pena iponit̄ ꝓ ſacrilegio.ff.ad.l.iul'.pecul'.ſacrilegij.ſꝫ ſi queras:cui danda ſit pena q̄ debet̄ ꝓ ſacrilegio?dicas ꝙ ſi perſōe fcā ē iniuria:i pi pſōe p̄ſtāda ē ut ex̄ ō ſē.ex.parochianos ſi rei facta eſt iniuria:tunc ipſi rei p̄ſtanda eſt.ĩ.c.ſiquiſ in atrio.⁊ ex̄ de fimo.ō hꝰ aūt

b O Mnes anathematiꝫamus.uidet̄ hic ꝙ omnes ſacrilegi ⁊ dilapidatoꝛes eccl'iaꝝ ſunt ipſo iure excōicati.xi.q.iij.canonica.ex̄ de ſē.ex.ↄquesti ar.ↄ̄.ĩ.c.quiſqs ⁊.c.ſe.ubi dicitur ꝙ ſunt excōicādi niſi reſipiſcāt.℞o violatoꝛes eccl'iarum ſunt ipſo iure excōicati:ſed nō alij.uel dic ꝙ ſi in conſecratōe vl' cū datur res eccleſie fert eps ſniam excōicatōis:ꝙ q cūq₃ violētiam fecerit in re tali ſit excōicatus:tunc dicerem ꝙ ſtatim eſt excōicatus ſacrilegus:non rōe ſacrilegij ſed rōe ſnie dudū late.xxiiij.q.i.c.i.⁊.ij.⁊ extra de ſen.ex.a nobis.

f Nec pꝛima.i.pꝛimuꝫ factum ex quo debuit mereri mercedem.
g Nec ſecunda.ſ.reuocatio.
h Agunt.i.penitent ꝙ dederunt.
i Penitentiā.quia penitēt ⁊ dolent ꝙ dederūt pauperibus.⁊ de illo doloꝛe ſiue penitentia agant pñiam.

a S Acrilegiū.q꞉ hic ſit mētio de ſacrilegio:qđ ſit ſacrilegiū videamꝰ.Sacrilegiū magiſtralit̄ varijs mōis deſcribit̄.vno mō ſic:Sacrilegiū ē ſacre rei violatio ſiue in ſe ſiue ī alio.⁊ hic appellat̄ ſacra res ſiue ſit res ipſa ſacra ſiue ipſa pſona eccl'iaſtica.Alio mō deſcribit̄ ſic:Sacrilegiū eſt publici iuris trāſgreſſio.qđ aūt ſit ius publicū habes.ā.i.di.ius publicū.largius tñ qñq₃ dicit̄ ↄmittere ſacrilegiuꝫ:q diſputat de iudicio pꝛīcipis:uel cū dies ſolēnis violatur uel cū legibꝰ ſiue canonibꝰ reuerētia non īpēdit̄.Cōmittit̄ aūt tribꝰ modis ſacrilegiū:uel cū ſacrū de ſacro:uel ſacrū de nō ſacro:uel nō ſacrū de ſacro auferť:ut.ĩ.e.quiſqſ.iponit̄ aūt ꝓ ſacrilegio qñq₃ ſpūalis pena:ut ſi cōmittat̄ ī pſo,na eccleſiaſtica:q꞉ talis ē excōicatus ipſo iure.ĩ.e.ſiqs.ſed

a Conſentiunt.cooperādo:ut extra ō ſē.ex.nup.ſꝫ pone ꝙ aliquis ꝑcuſſit clericuꝫ:⁊ ego ratū habeo:nū quid ſum excōicatus?videt̄ ꝙ ſic:q꞉ nō ſolū ī ↄtractibꝰ ſed ī maleficijs ratihabitio mādato ↄꝑat̄:ut ex̄ de re.ſpo.cū ad ſedē i ſi.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.ſed et ſi cū quis.nam nō ſolū de cōſilio:ſed etiā de volūtate aliquis teneť.i.q.iiij.q꞉ p̄ſulatus.imo q pōt reſiſter̄ ⁊ nō reſiſtit excōicatꝰ eſt:ut ex̄ de ſen.ex.quāte.℞.ſi nomine meo qs ꝑcutiat aliū ibi ratihabitio mādato cōꝑat̄ al's nō:ut.ff.de ne.geſt:ſꝫ pupilli.§.itē querit̄

d S Jc paſſꝰ.paſſꝰ ut ait iſidoꝛꝰ ē menſura quiq₃ pedū.pes eſt ſpaciū.xv.digitoꝝ.iſtud tñ nō teneꝫ in capellis que ſunt infra ambitū caſtelloꝝ:ubi ꝓpt̄ loci anguſtiā ñ pt iſtō obſeruari:ut.ĩ.e.qſqſ⁊.c.qſti

e Niſi publicꝰ.⁊ nocturnus depopulatoꝛ agroꝛuꝫ

hi soli eripiūtur fm ius canonicū: lȝ leges plures p̱sonas excipiāt: ut extra de imu. ecc. inter. leges. n. excipiūt homicidas adulteros raptores virginum sed fm canones raptores virginū tuti sunt in ecclia ut. xxxvi. q. i. d̄ raptorib⁹.

f Si qs ī atrio altario. hic habes q̄ pecūia restituitur illi loco in cuius ignominiam data est xxvii. q. i. si qs rapuerit. ⁊ ex̄ d̄ simo. de hoc. ⁊ inno. dicit q̄ cū pena duplici rddetur: ut extra de simo. audiuimus. ⁊ ī auc. de sanctis. episc. §. sed neq̄z. ⁊ ff. d̄ calū. l. ⁊ generaliter. §. illud. ar. cōtra de simo. veniens. sed illud ē dispensatio.

g Miror. aries .i. impetus diabolice suggestionis ad similitudinē arietis instrumēti vn̄ frangitur murus.

h Intēdit. i. exaudit.

i In bouē. i. in bouinam mētem ut. xxiij. q. iiij. nabugodonosor.

k Oblatio. hoc est in detestatōēȝ criminis ipsi⁹: q̄ nō solū ipse sed etiam familia eius p̱hibetur a sacramentis: sic. xc. di. oblatōes. ⁊. xij. q. ij. d̄ uiro. ⁊ extra de spon. nō ē vobis. io.

l Reum. uel ad mortē. Sed nunquid poterit postea accusari iste de illo crimine: si ñ pōt. ergo crimina remanebunt īpunita: qd̄ esse nō debet: ut extra de sen. exc.

Si quis in atrio eccl'ie pugnam cōmittit: aut homicidiū fecerit: quicqnid p̱ emunitate violata emendandū ē: altario soluat̄ cuiuscunq̄z fuit illa ecclesia. Item augustinus ad bonifacium.

Non liceat aliqd de ecclia rape[re]

Miror quō tam subito fidei murum aries ruperit inimici. noui enim qua religione semp̱ sis veneratus ecclesiam. quo instigante facinore hominē ȝ de ecclesia rapuisti: tuus si de tuo amico forte presumeret fugitiuus: posset p̱culdubio intercessoris causa veniam p̱mereri. ergo si amicus intenditur: cur deus offenditur? sed ⁊ si de potestate presumitur: nabugodonosor regem intende: qui causa superbie in bouem est ex homine commutatus: Atq̄z regno suo p̱fugus recedens non tm̄ regnum prius recepit quā cōuersus deum predicauit. non ut confundam te hec scribo: sȝ ut filium charissimum moneo. ecclesie ergo illesum reuoca: quē irreligiosissime rapuisti. oblatio vero dom⁹ tue a clericis ne suscipiatur interdixi: cōmunionemq̄z tibi iterdico: donec pacta pro ausib⁹ uel errore a me diffinita tibimet penitentia tempore ordinato p̱ hoc facto corde contrito ⁊ humiliato dignum offeras sacrificium deo. Itē ex li. capitulorum.

Fugientem ad ecclesiam nemo audeat abstrahere.

Reum ad ecclesiam fugientem nemo abstrahere audeat: neq̄z inde donare ad penam uel ad mortem: ut honor ecclesiarum conseruetur sed rectores pacem eius ⁊ vitam et membra obtinere studeant: tamen legitime componat qd̄ inique fecit. Itē gelasius victori constantino martino felicissimo sereno et thimotheo episcopis.

Ab ecclesie arceatur ingressu qui aliquē de ecclesia violenter rapuerit.

Frater ⁊ coepiscopus noster epiphanius sua nobis relatione suggessit benenatū ⁊ maurum beneuentane municipes ciuitatis in contumeliam religionis acerba nimis et plectibili contumacia p̱silisse: qui confugiētem ad ecclesie septa curialem suum illic nec quidem tutum aut d̄ iniuria sua securum esse dimiserunt: ausi irreptione temerarie mentis admittere: quod nec potestatibus quidem uel principibus vnq̄z licuit perpetrare: ut hominem in sanctuarijs constitutum captata sacerdotis absentia reluctantem reclamātemq̄z violenter abstraherent. quos q̄z tum sua nobis suggestiōe patefecit: merito indignos esse sacra cōmunione iudicauit: ⁊ si reuera tanti facinoris constat admissum: nostra etiā auctoritas in hac parte ɔsentit nec enim iure ad supplicandū debet admitti: qui admittere sacrilegiū non dubitauit. nullus enim inter limina tāte venerationi deputata vtrūq̄z sibi licere existimet p̱ sue voluntatis arbitrio: ut ⁊ humanitatem sibi vendicet ⁊ furorem. ⁊ id̄o fratres charissimi supradictos si manifesta reos facit conquestio: ab omnibus parochiarum vestrarum ecclesijs nr̄e preceptiōis auc̄te p̱hibete: ut nō solū hi qui in iniuriā sacrorum locorum p̱siluisse

ut fame: ⁊ sic priuilegiū ecclesie erit multis occasio delinquendi. propter hoc dicunt quidam: q̄ a quolibet pōt accusari postea preterq̄z ab illo qui p̱misit ipunitatem. sed q sic rn̄det initur cōtra priuilegium ecclesiarum quod est in iustuȝ vel hereticum: ut xvij. di. omnes. ad quid enim impetraret ecclia ei vitā: si p̱ eodem crimine postea decapitaretur? dicas ergo q̄ hoc est priuilegiū eccl'ie: q̄ talis ammodo nec vitaȝ nec mēbruȝ perdat: sed q̄ al's pecunialiter satis faciet vel si hoc non pōt seruiat ei ppetuo quaȝ lesit: ut. xxxvi. q. i. de raptoribus.

m Frater. nec enim. extra. de vsur. q[uonia]m frustra.

n Ab oib⁹. ar. q̄ sacrilegus in nulla ecclia tutus erit: cū in ecclesia d̄ liquat: ut. j. c. p̱ri. qd̄ q dam cōcedūt. vnde si aliquis furtū uel sacrilegium fecerit in ecclesia illum nō debet tueri ecclesia cū in ecclesiā deliquerit: ut. j. c. p̱ri. tamē decre. extra de imu. ec. inter. tantū duas personas excipit.

o Auctoritate. sed qd̄ operat̄ h̄ auctoritas vel cōfirmatio pape: cum illud per se facere potuerint? Rn̄deo cōfirmatio tria operat̄: prestat eniȝ ipso facto maiorē auctoritatem: ut. xi. dis. quis nesciat. item si quid ē inualidum supplet ei⁹ defectum confirmatio: ut extra de transac. c. i. It̄ q̄ sine ei⁹ licētia nō pōt r̄tractari illud qd̄ ipe ɔfirmauit: ex̄ de confir. vti. uel inuti. c. ij. io.

probātur: merito ꝯsequanť ꝓ facti sui qualitate vindictam veꝝ etiā ceteri a tali p̄sumpti one vltiōis istius timore reuo cenť. Idem epiphanio epo

Ecclesiaꝝ non est dignus in gressu: qui eas violat.

Ad epos cūctos direximus iussionē: ut eos q eccl'ias violasse phibenť: accessu earum iudicent esse indignos. Item pius papa. Qui eccle siā dei uastat: ꝛ ei⁹ sacerdotes insequit: sacrilegus iudicať.

Sicut q eccl'az dei d̄uastat ꝛ eius p̄dia ꝛ donaria spo liat ꝛ inuadit: fit sacrileg⁹: sic ille q ei⁹ sacerdotes insequiť sacrilegus iudicať. ñ g° grauius peccatū ē fornicatio: q̄ȝ sa crilegiū. ꝛ sicut maius pecca tū est qđ in deo ꝯmittiť: q̄ȝ qđ in homine: sic grauius ē sacri legium agē q̄ȝ fornicari Itē eginus papa. Palea.

Siqs ecclesiā igne ꝯbusse rit. xv. annis p̄iteat: ꝛ eā sedule restituat: ꝛ p̄ciū paupi bus restituat. Itē vrban⁹.

Qua p̄ea feriat q eccl'e usib⁹ d̄dicata p̄dia uexare tētauerit

Attendendū ē oībus: ne p̄ dia usibus secretoꝝ cele stiū dedicata a quibuſdā irru entibus vexenť. qđ siqs fece rit: post debite ultionis acri moniā: q̄ erga sacrilegos iure ꝓmēda ē: p̄petua dāneť infa mia: ꝛ carceri tradať: aut exi lio p̄petue dānatiōis seruet. Itē clemēs. Inde filiis pba tur: q ornamenta subripit eccl'e

Si forte quispiā p̄sbyter si ue diacon⁹ sacrarij sindo nē uel velū subtractū vēdide rit: inde scharioťis filiis estia bit. q ꝓpter cupiditatē fece rit hoc op⁹: nouerit se supra dicti iude penā suscepturum. Itez ex penitēciali theodori

De eodem. Palea.

Decima eccl'astica furata uel rapta reddať in qua druplū: populi vo duplum. Siqs aliqd de ministerio san cte ecclesie furatus fuerit: se ptē annis peniteat: tres in pa ne ꝛ aqua. Itē ex p̄niali ro mano. De eodem. Palea.

Siqs cleric⁹ furtū fecerit capitale. i. q̄drupedē uel domū fregerit: aut quālibet rē melioris p̄sidij uel p̄cij fura tus fuerit septē ānis p̄iteat: laicus quinq̄ȝ. Siqs aūt de mi norib⁹ semel aut bis furtū fe cerit: reddat ꝓximo suo: ꝛ vno āno peniteat in pane ꝛ aqua. ꝛ si reddere ñ potuerit: tribus ānis peniteat. Itē anaclet⁹

Sacrilegium facit qui pecu niam ecclesie rapit.

Qui rapit pecuniaȝ ꝓximi sui: iniqtatē opať. q āt pe cuniā aut res eccl'e abstulerit: sacrilegiū facit. Item ex cō cilio hilerdēsi. Segregetur ab ecclesia clericus: q seruū vel discipulum suū ad eā con fugientem verberare p̄sumit

Nullus cl'icoꝝ suū ul' disci pulū suū fugiētē ad eccle siā extrahē audeat: ul' flagel lare p̄sumat. qđ si fecerit: dōec digne peniteat: a loco cui ho norē nō dederit: segregeť. siq vo clerici in mutuā cedē ꝓru perit: ꝓut dignitas officioꝝ i tali excessu ꝯtumeliā ꝓtule rit: a pōtifice districtius vin dicēť. Itē ex ꝯci. triburiēsi Qui d̄ atrio ul' porticib⁹ eccle sie fugiētē abstraxerit: excōicet

Siquis ꝯtumax uel sup̄b⁹ timorē dei uel reuerētiaȝ sanctarum ecclesiaꝝ non ha buerit: ꝛ fugiētem seruum su um vel quem ipse persecutus fuerit: de atrio ecclesie ul' de porticib⁹ eccl'e quolibȝ modo

p Ad episcopos.

q Sicut q eccl'iam: sic gui⁹ ē. h̄ videť q̄ maius ē peccatū sacrilegiū q̄ȝ adulteriū: ꝛ sic ē ꝯ. xxxij. q. vij. qđ i oībus ſȝ ibi solutū ē. Itē nōne homicidiū maius sacri legio ē? sic: sed itelligas qđ h̄ dr̄ i eadē specie fa cti. nā homicidiū qđ fit i cl'ico maius ē q̄ȝ illud qđ fit i laico: q̄ vnū ē sa crilegiū aliud ñ. silr̄ qđ fit i scīmoniali ē mai⁹ q̄ȝ illđ qđ fit i alia muliere

r Maius. sic. xxij. q. i. omne.

a Attēdēdū ē. post d̄ bite. hec v̄ba sūpta sunt a lege que ē. xvi. q i. §. nouarū.

b Et carceri. ergo ec clesia hȝ carcerē: ꝛ infli git penā relegatōis: ut ij. q. i. i p̄mis. Itē hēs h̄ q̄ diuerse pene infligūť alicui ꝓ eodē delicto: ut. xxi. q. v. c. iij. ꝛ. xvi. q i. statuim⁹. ꝯ illud qđ ē ex̄ de iudi. at si clerici. ꝛ ex̄. ut liť. nō ꝯte. qm̄ fre queť i fi. ꝛ q̄ lex dicit q̄ vnū delictū nō dȝ varijs estimatōibus coerceri ff. de pe. sanctio.

c Si forte. subtractū. tm̄ epus cū tali pōt dispēsare. s̄. di. l. siqs p̄s byter.

d Penā. s. eternā.

e Qui rapit. sacrile giū. alibi dr̄ q̄ facť hōicidiū: ut. xij. q. ij. qui xp̄i. ꝛ. c. q abstulerit.

f Nullus. ul' flagella re. p̄nt tm̄ mgr̄i et parētes ꝛ epi modera te castigar̄: ut. xxiij. q. v c. i. i fi. silr̄ vir vxorē: ut nō. vij. q. i. sicut alterius ꝛ plat⁹ subditū: ut. xxiij. q. iiij. forte. sed dn̄s hȝ i seruo plenissimā coerci onē: vsufructuari⁹ modi cā: ut. ff. de vsufruc. loc. l. ſȝ sicuti i fi. pr̄ on⁹ aūt i libertū hȝ leuē coercio nē: ut. ff. de iniur. p̄to. §. p̄terea. Sed nōne mgr̄ uel epus itra eccl'iaȝ pt̄ v̄berare clericū: cū eps iudicet itra eccl'iam: ut ij. q. ij. p̄ceptū. ꝛ i iudi cijs epoꝝ interueniūt v̄bera: ut. xxiij. q. v. c. i. in fi. ſȝ dic q̄ cā odij nō dȝ eū expellere de eccl'ia: q̄ si mgr̄ nō p̄cutiat discipulū ex odio: nō incidit in canonem ut extra de sen. ex. super eo.

g In mutuā. ho die tales mitten de sunt ad curiaȝ nisi sint ipuberes uel regulares: ut ex̄. e. ti. sup eo. ul' loquiť de cōiť vi uētib⁹: qui cū nō modū excedunt: iudicio meo p̄nt absolui ab ep̄o: ut ex̄ de vi. ꝛ ho. cl. qm̄. ꝛ extra q cle ri. uel vo. c. i. ꝛ ex̄ de sen. exc. ex te nore in fi. uel hoc iō q̄ cōio māȝ di scordie gnāre so let: ut. ff. de lega. ij. cū pať. §. dulcis simis. vn̄ abūdan ti⁹ ē illis ꝓuiden dū q̄ ubi p̄iculuȝ mai⁹ ē: magis cō sulēdū ē: ut. ff. de car. edic. l. i. §. ſȝ ꝛ siquis.

h Dignitas. q̄a s̄m dignitatē pu niť aliqs: ut. xlv. di. cū beat⁹.

i Siqs ꝯtumax ꝯponat. s̄. e. siqs i atrio. dr̄ q̄ eccl'e dabit. ſȝ dic q̄ satis dr̄ dari ec cl'ie: cū dať p̄lato eccl'ie. alie pene statuūť i. j. c. q̄sqs ſȝ dic q̄ pene sūt arbitrarie: vl' sȝ ꝯ suetudinē locoꝝ loquūť. vl' dic et meli⁹ q̄ siqs vio lat emunitatē nul lū dānū faciēdo: soluet solidos nō gentos: ſȝ si dānū aliqđ fecerit sol uet triplū ꝓ emu nitate ꝛ dānū no mies: ut. j. e. quis quis in fi.

k Adherētib⁹. eodē gaudēt p̄ui legio cū sacris: ut ff. d̄ rei ven. q̄ re ligiosis. ꝛ est silr̄. xliiij. di. §. i. io.

l Quisqs.ad quos.i.qbus cõpetit querela.⁊ loqͭ de ipsis iudicibus:⁊ dicit ꝙ iudicib⁹ isti⁹ querele tantu𝔷 sit soluendum.xxx.ꝓ emunitate violata. nã aliã penã prestabit iniuriã passo.i.c.;primo.

m Uel domos.i.clericoꝝ.nam alie dom⁹ ñ debẽt esse infra ambitũ eccłie:ut.xij.q.ij nulla.

n Arma.ergo si clericus arma ferens ỽberet:non incidet ĩ canone𝔷 verberãs.ex̃ de sen.ex.cũ non ab homine.⁊.c.ut fame.xvi.q.i.generalit̃.hoc tñ nõ ẽ uerũ:nisi post trinã admonitõem reuerti noluerint ad clerũ:ut ex̃ de sen.ex.si uero aliquis.q: nec clericus põt beneficio illi⁹ canonis:sigs suadẽte.fmiciat̃ ut ex̃ de sen.ex.contingit.hoc tñ itelligo qñ ex cã leuitatis induit arma uel abiicit habitũ clericalẽ:ut tũc nõ stati ꝑdat priuilegiũ:aliud est si penit⁹ apostatet:ut si fiat miles:vel si vxorem ducat:tunc dico eũ ipso facto perdere priuilegiu𝔷 ut.lxxxiiij.di.qsquis.

o Ecclesiasticis ut sunt cõuersi et penitẽtes tẽplarij ⁊ hospitalarij qui gaudẽt priuilegio clericali:ut .xxvij.q.i.ut lex xi.q.i.aliud.et ex̃ de sen.ex.parochianos.⁊.xij.q. i.duo sunt.

p Sacrũ.lex tñ dic:ꝙ ĩ hͦ cãu ñ cõmittit sacrilegiũ s𝔷 tñ furtu𝔷 ut.ff. ad.l.iul.pe.l.diuus.s𝔷 illõ nõ e𝔷

adherẽtibus ꝑ vim abstraxerit.ꝓ emunitate nõgentos solidos epo componat:⁊ ipe publica penitẽtia epi iusto iudicio mulctet̃. Sacrilegiũ ergo est quotiens quis sacrum violat:uel auferẽdo sacrũ de sacro:uel sacrũ de non sacro uel nõ sacrum de sacro. Dicit̃ etiã sacrilegiũ cõmittere:qui violentas ⁊ impias manus in clericũ iniecerit.porro ipsum sacrilegiũ duplicẽ cõtinet penã:pecuniariã videlicet ⁊ excõicationis.pecuniaria eis ꝑsoluẽda ẽ:ad quos querimonia sacrilegij pertinet. Unde ioannes papa.viij.scribit omnibus episcopis.

De multiplici genere sacrilegij ⁊ pena eiusdem.

Quisquis inuentus fuerit reus sacrilegij:epis uel abbatib⁹siue ꝑsonis:ad quos querimonia sacrilegij iuste ꝑtinuerit.xxx.libras examiati argẽti purissimi cõponat. Sacrilegiũ cõmittitur siquis infregerit eccłiam uel.xxx.ecclesiasticos passus q in circuitu ecclesie sũt:uł domos que infra ꝑdictos passus fuerint: aliqd inde diripiendo uel auferẽdo:seu q iniuriã vel oblationẽ reꝝ itulerit clericis arma nõ ferentibus uel mõchis siue deo deuotis oibusq𝔷 ecclesiasticis ꝑsonis. capelle q̃ sũt infra ambitũ muroꝝ castelloꝝ:nõ ponũt in.hac.xxx passuũ obseruatione. Similiter sacrilegiũ committit̃ auferendo sacrũ de sacro:uel nõ sacrũ de sacro:siue sacru𝔷 de non sacro. Idem. Siquis domũ dei violauerit:⁊ aliqua sine licentia illius cui cõmissa esse dinoscit̃:inde abstulerit: uel ecclasticis ꝑsonis iniuriã fecerit:donec in cõuẽtu admonit⁹ legitime satisfaciat:sciat se cõione priuatum.si ỽo post secundã ⁊ tertiam cõuentionẽ coram epo satisfacere detractauerit:sacrilegij ꝑiculo ab oĩbus obnoxius teneat̃:ita ut ſm aplm nemini fideliũ misceat̃. Idem. Hi qui monasteria ⁊ loca deo dedicata et eccłas infringunt:⁊ deposita uel alia quelibet exinde abstrahũt dãnũ nonies cõponant:⁊ emunitatẽ tripliciter: ⁊ uelut sacrilegi cãonice sñie subiugant̃. Itẽ alexãder.ij.

Nisi canonice iudicatũ epm cõprehẽdes laicus excõicet.

Siquis dinceps prioꝝ aut cuiuscunq𝔷 dignitatis uel cuiuscũq𝔷 ordinis laicoꝝ epm cõprehenderit:ꝑcusserit:aut aliqua vi a ꝓpria sede expulerit:nisi forte iudicatũ canonice:auctores et cooꝑatores tãti sceleris anathematizent̃ ⁊ bona eoꝝ eccłe ipius iuri ꝑpetuo tradant̃. Si ỽo in ꝑsbyteꝝ uel in quẽcũq𝔷 inferiorũ graduũ clericũ hec eadẽ presumpserit:canonice penitentie atq𝔷 dispositioni subiacebit.si cõtumax fuerit:excõicet̃. Item nicolaus papa tadoni archiepo mediolanensi.

Flagellatores clericoꝝ:post tertiam admonitionẽ si nõ resipuerint:excõmunicentur.

De ꝑsbyteroꝝ flagellatoribus ⁊ occisorib⁹ ꝑdonib⁹ sc𝔷:q seculari brachio mĩme coercent̃:iuxͣ p̃ceptũ dñi placet:ut fraterno amore cõueniãtur secũdo ⁊ tertio.q si te nõ audierint:cõueniẽte eccła eos sacra cõione priuari:atq𝔷 si in sua obstinatõne ꝑmanẽtes sacerdotalia monita forte cõtempserint:ab eccłie cõpage sub anathematis interdictõne resecare licentiam tribuimus:

q Ni g nonies.quid est ergo quod dicit̃ insti.de act.§.oẽs ubi dicit̃ ꝙ nulla pena d𝔷 excedere penã quadrupli:s𝔷 ĩdeo nõ d𝔷 iudex excedẽ penã q̃drupli:nisi ubi in iure inuenit̃:ꝙ possit excedẽ:q: qñq𝔷 extẽditur ad decuplũ:ut.xij.q.ij.cu𝔷 deuotissimam.uel solue ut ibi.

r Tripliciter.:ecce triplex pena:q̃ punit̃ sacrilegus.iudici dabit.xxx. libras.itẽ dãnũ nouies ⁊ emunitatẽ tripliciter s𝔷r corporalẽ penã sustinebit:ut.s̃.c.attendendum.io.

a Si quis.priorũ.i. nobilium.

b Iudicatũ.i.depositũ.qd tñ uerũ ẽ si icorrigibilis est:ut ex̃ de iudi. cũ nõ ab homine.xi.q. i.petim⁹.⁊.xxvij.q.i.si homo.qdã tñ ex hoc loco dixerũt:ꝙ sigs iniecerit manus violẽtas in clericũ excõicatũ:ꝙ nõ esset excõicat⁹:ꝑ id qd legit̃.xxiij.q.v.excõicatorũ.qd nõ credo.

c Tradant̃.ecce pena illoꝝ q iniiciũt man⁹ in epm:sic.xxvij.q.i.siquis rapuerit.aliã penã adiicit inno.extra de penis in quibusdam.

d Atq𝔷 depositõi.arg. ꝙ ecclia põt deponere laicũ:ut.xi.q.i.null⁹ epś ⁊.xxxij.q.v.p̃ceptũ.io.

e De ꝑsbyteroꝝ.q seculari.ergo secularis iudex ĩ his enormib⁹ criminib⁹ ꝑmo h𝔷 coertionẽ:⁊ deinde ecclesiasticus iudex:ut.xxiij.q. v.sunt quedã.io.qd falsum est:ut ex̃ de iudi.cũ nõ ab homĩe .b.itẽ h ꝑ𝔷 ꝙ secularis potestas et ecclesiastica sibi debẽt mutuũ prestare auxiliu𝔷 ut.xcvi.di.cũ ad uerũ.⁊ xxiij.di.eos q.⁊ di.xvij. nõ licuit.

f Premissa.ar.ꝙ excõmunicat⁹ primo debeat satisfacẽ q𝔷 absoluat̃:ut hic.⁊.xi.q.iij.excellẽtissimus ĩ fi.⁊.xxiij.q.viij. sigs mẽbroꝝ.⁊.c.pessimã.ex̃ de iurepa.t̃latũ ar.cõ ex̃ d sẽ.ex.ꝑ tuas

502

So. aut excōicat̃ qs p ꝯtumacia aut p delicto si p ꝯtumacia: tūc p̄stita cautōe absoluet̃. si p delicto ⁊ illud ē euidēs nisi p̄ꝰ absoluet̃ q̄ꝫ satisfecerit. sic distinguit̃ ex̃ de v̄. sig. ex pte. io. certe semp excōicat̃ qs p cō tumacia: sed illa q̄nq̄ꝫ p uenit ex delicto: ut inuit il'a decre. ex pte. nisi ipso iure incidat ī canonē: ut. xvij. q. iiij. siquis suadēte. b.

g Qui subdiaconuz. presbyterꝝ. qd de hac pena fieri debeat. habes extra de penis c. ij.

h Qui occiderit. publicā. sed quid spectat ad īperatorē impo nere alicui publicā penitentiā? dic q̄ impator instruit qd iudex ecclesiasticꝰ facturus sit: sicut ecōuerso. ut. v. q. ult. de lato:i.

i Siquis. hoc noīe siquis: etiā femine ꝯtinētur: ut. ff. de v̄. sig. l. i. femina. n. bñ īcidit in canonē hūc: ut ex̃ d̄ sen. ex. mulieres.

k ¶ Qd̄ in clericū. etiaz psalmista qui clericꝰ dicitur. xxi. dis. cleros. et etiā in alias ecclesiasticas p̄sonas: ut nota. s̄. e. quisquis.

l ¶ Uiolētas. ab hac regula multi casus excipiuntur: ut īpuberes ⁊ q iocosa leuitate se pcutiunt: ⁊ cū magister discipulū pcutit: ut ex̃. e. c. i. q: nō sunt huiꝰ manus violēte. itē cū claustrales pcutiūt se cum di. ex̃. e. cū illoꝝ. itē cū hostiariꝰ rōe officij sui aliquē verberat: vel cū aliquis officialis arcet aliquem a turba: uel cū aliquis defendēdo se pcutit clericū uel cū inuenit clicum cū vxore sua matre sorore filia. hos casꝰ hēs ex̃ e. si uero. Itē mulieres ⁊ debiles p̄sone excipiuntur: ut ex̃. e. c. mulieres. Itē ipsi prelati licite pcutiūt clericos suos: vl̃ alij clerici de mādato ipsoꝝ: ut ex̃ c. ex tenore. Itez quādiu habes inimicitias: ut ex̃ ē. de cetero. Itē excipiunt̃ illi qui leuē iniuriā fecerūt clerico: ut ex̃ c. pueniit.

quos etiam resipiscentes tandē digna satisfactione p̄missa in gremio sancte matris eccl'e reuocari noueris posse. Itē ex concilio maguntinensi capitulo. xxiiij. Palea.

Qui p̄sbyterꝝ occiderit. xx annoꝝ pena s̄m canones imponat̃. si aūt negauerit: si liber ē: cū septuaginta duobus iuret. si aūt seruus: sup. xij. uomeres feruētes se expurget. ꝯuictꝰ vsq̄ꝫ noxa ad vltimū vite tēpꝰ militie cingulo careat ⁊ absq̄ꝫ spe coniugij maneat. Itē ex ꝯci. triburiēsi. Palea

Et p̄sbyteri non vadāt: nisi stola aut orario induti: ⁊ si in itinere spoliātur: aut vulnerātur: uel occidūtur nō stola vestiti. simplici emēdatione absoluant̃. si aūt cum stola: tripl ici. Item ex eodem capitulo. v. Palea

Omnes presbri interfecti compositione epi: ad cuiꝰ parochiam pertinent: soluantur. ita videlicet: ut medietatem renaldi epi eius ⁊ vtilitati ecclesie cui p̄fuerit tribuat̃ ⁊ alteram medietatem in elemosynā eius iuste dispēsiatur: quia nullus nobis eius heres pximior videtur: q̄ꝫ ille q ip̄m dn̄o sociauit. Item ex libro v. capitulorum.

Pro graduum varietate mulctentur: qui clericos occidūt

Qui subdiaconū occidērit ccc. sol'. cōponat. q diaconuz. cccc. qui p̄sbyterꝝ. dc. qui episcopū. dcccc. qui mōachū cccc. Item ex eodē lib. vi.

Qui occiderit clericū aut monachū arma relinquat ⁊ deo in mōasterio seruiat cū ctis diebus vite sue nūq̄ꝫ ad seculā reuersurus: ⁊. vij. ānis publicam penitentiam agat. Item innocētius papa. ij.

Qui clericum pcusserit excōmunicetur: ⁊ non nisi a romano pontifice absoluatur.

Siquis suadente diabolo huius sacrilegij vitiuz vel crimen incurrerit: q̄ in clericum uel monachum violētas manus iniecerit: anathematis vinculo subiaceat: ⁊ nullꝰ epoꝝum illum p̄sumat absoluere: nisi mortis vrgente periculo: donec apostolico ꝯspectui presentetur: ⁊ eius mandatū suscipiat. Qui aūt de ecclesia vi aliquez exemerit. uel in ip̄a ecclesia loco vel cultui sacerdotibus ⁊ ministris aliqd iniurie importauerit: ad istar publici crimis ⁊ lese maiestatis accusabit̃: ⁊ ꝯuictꝰ siue cō fessus capitali s̄n̄ie a rectoribus puincie ferietur: sicut in primo libro codicis legitur titulo de epis et clericis lege. Siquis in hoc genꝰ sacrilegij pruperit: ⁊ in digestis ad legem iuliam repetundarū lege vltima. Committunt etiā sacrilegium qui cōtra diuine legis sanctitatem aut nesciēdo cōmittunt: aut negligēdo violant ⁊ offendūt: aut qui de p̄ncipali iudicio disputāt: dubitantes an is dignus sit: quem princeps elegerit: uel q intra puinciam in qua puinciales ⁊ ciues habentur: officiū gerende ac suscipiende administrationis desiderant. Cod̄. li. ix. titu. de crimine sacrilegij: Similiter de iudicio sūmi pontificis alicui disputare non licet. Unde nicolaus papa omnibus episcopis.

Nemini est p̄missum de eo qd̄ papa statuit iudicare uel eius sententiam retractare.

Nemini ē de sedis apostolice iudicio iudicare aut illius sentētiam retractare p̄missum: videlicet pp̄ter romane ecclesie primatū christi munere in beato petro apostolo diuinitus collatum. Sacrilegij quoq̄ꝫ reatuz incurrit: qui iudeis publica officia ꝯmittit. Unde in toletano cōci. iiij. legit̃

Sacrilegiū faciunt: q iudeis publica officia ꝯmittūt.

Constituit sanctū ꝯcilliū

m ¶ Manus. idē si pedes vl̃ si spuat vel pfūdat eū aqua. aliud dico si rūpat vestimenta sua: sed idē credo ⁊ tūc: q: violētia fit p̄sone: ⁊ q: que r̃ligiosis ⁊c̃: ff. de rei vendi. l. q̄ religiosis.

n ¶ Subiaceat. iste canon est late s̄n̄ie ⁊ ille extra d̄. fallarijs ad falsariorū. ex̃ d̄ loca. ex r̃scripto. ⁊ vbicūq̄ꝫ quis ipso facto incidit ī lniaz. ut. xxiiij. q. i. c. i. ⁊. ij. io.

o Qui aūt. repetūdarū. magister errauit in nomie huius tituli. s̄ȝ illud inuenitur. ff. ad. l. iul'. pecul'. sacrilegi.

p ¶ Nesciēdo. q̄a iuris ignorantia diuini uel naturalis nō excusat.

q ¶ Dignus. quē princeps iudicat dignū ⁊ nos iudicabimus: simile. xciiij. di. c. i. ff. de re iudi. quidam C. d̄ aduo. diuer. iudi. restituende in fi. ar. ꝯ q: possum appellare a iudice quez ipse ex certa sciētia d̄dit ex̃ de r. iu. ȝ p̄mu. cū clim. ex̃ d̄ appe. nouit. ex̃ d̄

ſen.ēt re.iudi.cū
cauſa.
r Qui intra ꝓui
ciaȝ.pretoꝛ tamē
eligēdus eſt. vbi
lareȝ fouet:ut.C.
de offic.pretoꝛis
tres. ſimiliter de
fenſoꝛ de ipſa ci/
uitate eligēdus ē
in auct.ꝺ ꝺfen.ci
ui.§.i.ꝛ ultimo.ꝛ
prelatus potius
ꝺ gremio ꝓprio
ꝙ alieno: ut .lxi.
di.nullus.ꝛ ſacer
dos de ꝓpria di
oceſi.lxxi.di. hoꝛ
tamur.
ſ Nemini. re /
tractare. ſȝ
ipſemet vel eius
ſucceſſoꝛ pōt. eā
rꝫuocare: ut.xxxv
q.ix. ſententiā.
t Conſtituit.q
ex iudeis.i.
de familia ipſoꝝ
uel loquitur ꝺ iu
deis de nouo ad
ad fidem ꝯuerſis
u Officia.ſ.di.
liiij.nulla officia.
x Cedib⁹.no.ꝙ
eccleſia iudicat ꝺ
bis q foꝛiſ ſunt:ꝯ
id quod eſt .ij.q.
i.multi.hoc in pe
na tempoꝛali ſiue
in pecuniaria. ſi/
militer in ſpūali
ſed indirecte: ut
extra de vſur. p⁹
miſerabilem .ꝛ ē
ſi.xxviij.q.i.ſepe.
a Metuentes.
tarditatis
i.retentōis.
b De pn̄ti.i. in
pn̄ti.dn̄s ille po/
terat' ꝑ alium iu/
rare: ut hic patet
ꝛ.c.di.optatum.
ꝛ ſcias ꝙ ꝓcura/
toꝛ debet iurare
in animaȝ dn̄i: ut
lxiij. di. tibi dn̄o
ſacto. ſed ſyndici
ſiue iconomi in
ꝓpriam animam
ut eē de iura. ca/

ut iudei aut hi qui ex iudeis
ſūt: officia publica nullaten⁹
appetant: qꝛ ſub hac occaſio/
ne chꝛiſtianis iniuriā faciunt
Ideoqꝫ iudices ꝓuinciaruȝ
cum ſacerdotibus eoꝝ ſubre
ptiones fraudulēter relictas
ſuſpendant: ꝛ officia publica
eos agere nō ꝑmittant. Siqs
autem hoc ꝑmiſerit: uelut in
ſacrilegum excōicatio ꝓfera
tur: ꝛ his qui ſubrepſerint pu
blicis cedibus deputentur.
Uerum ne reuerētia religio/
nis dn̄os ſuo iure fraudarēt:
ſi famuli ad eccleſie ſepta cō
fugientes inde nequaqꝫ ab/
ſtrahantur: ſacris canonibus
eſt inſtitutū: ut preſtito a dn̄o
ſacramento impunitatis etiā
ei reddātur inuiti. Unde ge
laſius papa ſcribit bonifacio
epo. Poſt preſtitam ſecuri/
tatem ſeruꝰ reſtituatur domi/
nis: q ad eccleſiā ꝯfugiunt.
Metuentes dn̄os famuli:
ſi ad eccleſie ſepta ꝯfuge
rint: itercesſiones debēt que
rere nō latebꝛas: ne hec ipſa
ꝑſumptio tarditatis temerita
tē augeat renitēdi. fili⁹ eteni
noſter vir ſpectabilis petrus
queritur ſeruū ſuū in eccleſia
ſancti clemētis diutius cōmo
rari: cui dn̄ deputaſſet ſacr̄a
ꝑſtari: aſſerit illū egredi nulla
rōne voluiſſe. ꝛ ideo directuſ
ſupdict⁹ hō de pn̄ti cū eo quē
elegeris eē mittēdū: cū de im
punitate eius ſacr̄a ꝓbuerit:
eū ſtatim facias ad dn̄m ſuuȝ
modis oībus remeare: aut ſi
in hac ꝑtinacia foꝛte extitēit
poſt ſacr̄m ſibi ꝑſtitum redda
tur inuitus. Idē ioanni epo
viēnenſi. Securitate rece/
pta ad ſocinia reddēda fugi
tiui ab eccl'a redire cogātur.
Uxoꝛ felicis ꝛ filie ei⁹ ro/
mā: quia ſic opoꝛtuit per/
uenerūt. Siquidem hunc ipm
primū ſe ad barboꝛoꝝ baſili/
cā ꝯferentem ſeqꝫ bonas cau
ſas hr̄e iactanteȝ egredi ſub
hac ꝯditione ꝑcepimus: ut ſi

actus ſuos fidelit̄ ꝛ rōnabilit̄
allegaret: nihil circa eū pꝛoꝛ/
ſus aſpeꝝ fieri durūqꝫ pate/
remur. aliogn ſi ꝯ fidē ꝛ utili/
tatē dn̄icam veniſſe ꝓbat: ipe
ſibimet iputaret: atqꝫ dn̄i oꝛ/
dinationi ꝯgrue ſubiaceat. q
ſupueniēte filio nr̄o viro ſpe
ctabili oꝛthaſio: ſic ē ad ſingu
la queqꝫ cōuict⁹: ut os apire
n̄ poſſet: ꝛ vera eē q̄ huic obij
cerent: voce ꝓpꝛia fateretur
iōqꝫ tenet̄ in cuſtodia mācipa
tus: Idem ſyracuſano ꝛ cō
ſtantio ꝛ laurentio epiſcopis
Eripiat̄ in libertatē ſuus: cui
chꝛiſtiano inde ſignaculū cir
cūciſiōis impſſit: aliogn ab ec
cleſia ſuo dn̄o reddat̄ inuit⁹.
Iudas q iudaice ꝓfeſſio
nis extitit mācipiū ſui iu/
ris quē an̄ paucos ānos ſe aſ
ſerit compaſſe: nūc ad eccl'aȝ
venefranā ꝯfugiſſe ſuggeſſit
ſicut petitoꝛi tenoꝛ ānex⁹ oſ̄/
dit: eo ꝙ dicat ſibi ab infātia
chꝛiſtiano: nuꝑ a ꝑfato dn̄o ſi
gnaculū circūciſiōis infixū .q̈
ꝓpter vr̄a diligēter int̄ vtrū/
qꝫ ſolicita cura reꝝ fidelit̄ ex
aminet veritatē: qten⁹ nec re
ligio temerata videat̄: nec ſer
uus hac obiectione mentitus
cōpetētis iura dn̄i declinare
ꝯtendat. Item ex ꝯci. tole/
tano. xij. De atrio eccl'ie qd̄
xxx. paſſib⁹ claudit: niſi prius
data ſecuritate fugiēs nō ab
ſtrahatur.
Diffiniuit ſanctū ꝯciliū: ut
null⁹ audeat ꝯfugiētes ad
eccl'am vel reſidētes in̄ vi ab
ſtrahē: aut qd̄cūqꝫ nocibilita
tis uel dāni ſeu ſpolij reſidēti
b⁹ in loco ſancto inferre: ſȝ eē
poti⁹ his ipis q eccl'ias petūt
ꝑ oia licitū in. xxx. paſſus ab
eccl'e ianuis ꝓgredi. i qbus
xxx. paſſib⁹ vni⁹cuiuſqꝫ eccl'e
in toto circuito reuerētia de/
fendat̄. ſic tn̄ vt hi qui ad eaȝ
ꝯfugiunt: in extraneiſ ut lōge
ſepatis ab eccl'a domib⁹ nullo
modo abſcedāt: ſȝ in hoc. xxx
paſſuum numero abſqꝫ domo

lū.i pertractandis.
c Sacramēta. hoc in/
tellige cum nō ē tāta ſe
uicia dn̄i: qn ſuo ſacra/
mēto poſſit credi: ut di
xi. xxij .q.i. de benedi
cto.io.
d Uxoꝛ.ad barbaro
rum: pꝛopꝛiuȝ eſt
nomen: ſicut carbonen
ſium.
e Sibimet. ꝙ non ꝑe
tijt cautōem de impuni
tate.
f Imputaret.no.arg.
ꝙ imputet ſibi qui ꝺ iu/
re ſuo cōfiſus noluit vti
beneficio canonis.vnꝺ
ſiquis de iure ſuo confi
ſus incōtiuenti litē con
teſtetur non petitis iu/
dicijs: bene pꝛeiudicat
ſibi: licet quidaȝ hoc ne
gēt: quia lex dicit ꝙ lit̄.
cōteſ̄.contra hoc indul
tum habita pꝛo nihilo
habenda eſt: ut.iij.q.iij.
offeratur. Item habes
hic ꝙ aliquis pōt renū
ciare. pꝛiuilegio qd̄ ad
honoꝛeȝ celeſtem indu
ductum eſt contra illud
extra de foro cōpe. ſi di
ligenti. ſimile huic dicit
lex: imputet ſibi qui pꝛo
nouo beneficio vet⁹ eli
git grauamen. C. de iu/
redeli.l.ult.§. penult.
g Iudas. ante pau/
cos.ſ.di.liiij.con
tra mancipia nulli. ꝛ.c.
fraternitateȝ. contra. ſȝ
aliud eſt dicere ſe velle
fieri chꝛiſtianuȝ: ſm qd̄
illud.c. loquitur: aliud
eſt dicere ſe eſſe chꝛiſti/
anū ꝛ mentiri: ut ſic poſ̄
ſit recedere a domino
ſuo: ſm quod loquitur
hic.
a Diffiniuit. defēdat̄
ſed gs ꝓuidebit

istis interim in expēsis? s. ecclesia: ut. C. de his qui ad ec. cōfu. l. pñti in fi. sic custos carceris ꝑuidebit captiuis: ut. C. de epi. audi. iudices.
b ¶ Pricipis .i. iudicis ecclesiastici: uel pricipalis persone .s. actoris.
c ¶ ID cōstituim⁹. uel domo. que dom⁹ erat infra. xl. passus: ut xli. di. cps vilez. ⁊ de ꝯ. di. iij. cps. idem tamen priuilegiū habet si ē ex istos passus. io.
d ¶ Cōsignare. i. tradē.
e ¶ Ut ei. cū eo.
f ¶ Criminosus. i. obnoxius.
g ¶ Cōuiuio. i. ꝯsortio.
h ¶ Intentōe. i. plus debito requirit.
i ¶ Occupari. auctoritate ꝓpria: ut uidet: ar. ex̄ de emu. eccl. inter. licet sit ar. cōtra. s. c. c. priori mo i fi. ⁊. C. de his q ad eccle. ꝯfu. l. iij. io.

rum extranearum receptaculo ꝑgredientes aditum obtinebunt. qualiter ad requisite nature vsū debitis exeant locis: ⁊ nullo teneant euētu necessitudinis: qui dominicis se defendēdos cōmiserint claustris. Siquis autem hoc decretum violare tentauerit: et ecclesiastice excōmunicationi subiaceat. ⁊ seueritatis regie feriatur sētētia. p isos autem qui ad ecclesiam confugium fecerint: si iuxta priscorum canonum instituta hi qui eos repetunt sacramēta reddiderint: ⁊ sacerdos ipius ecclesie ab ecclesie foribus non abstraxerit: aut fuga talium si euenerit: sacerdoti querēda est: aut damnoꝝ sententia ſm electōnem principis huiusmodi sacerdotibus irroganda ē Item ex concilio aurelianēsi

Ante securitatem acceptam de atrio ecclesie fugitiuus ñ cogatur exire.

ID constituimus obseruādū: quod ecclesiastici canones decreuerūt ⁊ lex romana constituit: ut ab ecclesie atrijs vel domo episcopi eos abstrahere omnino nō liceat: sed nec alteri consignare: nisi ad euangelia datis sacramentis de morte et debilitate ⁊ oi penaꝝ genere sint securi ita: ut ei cui reus fuerit criminosus de satisffactione ꝯueniat: qui si sacramēta sua cōuictus fuerit violasse: reus piurij ñ solum a communione ecclesie uel omnium clericoꝝ: verum etiam catholicoꝝ cōuiuio separetur. q si is cui reus ē: voluerit sibi intentōne faciente cōponi: ⁊ ipe reus actus timore de ecclesia discesserit: ab ecclesie clericis non querat. Seruus etiam qui ad ecclesiam confugerit ꝑ qualibꝫ culpa: si a dño pro admissa culpa sacramentū susceperit: statim ad seruitiū dñi sui redire cogat. ⁊ postq̄ꝫ dato sacramento dño suo fuerit ꝯsignat⁹: si aliquid pene ꝑ eadem culpa q̄ excusat ꝓbatus fuerit ꝑtulisse: ⁊ ꝑ ꝯtemptu ecclie ⁊ p̄uaricatione fidei a cōione ⁊ cōuiuio catholicoꝝ extraneus hēatur. Si vero seruus ꝑ sua culpa ab ecclesia defensatus sacrā dñi clericis exigētibus de ipunitate percepit: exire nolēte: a dño liceat occupari Occasiōe nāqꝫ religionis seruus dñm suum ꝯtēnere ⁊ eius ministeriū destituere nō debꝫ Uñ in gangrensi ꝯcilio legit.

Religiois occasiōe dñm suū nō audeat ꝯtemnere seruus.

SIquis seruū alienūm occasione religionis docet dñm suum ꝯtemnere ⁊ eius ministeriū destituere: ac non potius docuerit eum dño suo bona fide ⁊ cum omni honorificentia deseruire: anathēa sit Item ex ꝯcilio martini pape

Compluribꝰ durissime: q sub religionis docet seruum dominū suū contemnere.

SIqs seruūm alienūm causa religionis doceat ꝯtemnere dñm suum et recedere a seruitio eius: durissime in omnibus arguatur. Itē ex ꝯcilio carthaginensi caplo. xxxi.

Primati insinuet necessitas: q res eccle distrahere cōpellit

NUll⁹ res eccle distrahat. ꝙ si redditus ñ hꝫ: ⁊ aliqñ nimia necessitas cogit: hāc insinuādā ēē primati ipius ꝓuincie cēsemus: ut cū statuto numero epoꝝ: vtꝝ faciendū sit: arbitretur. ⁊ si tāta vrget necessitas ecclesie: ut nō possit añ primatē ꝯsulere: saltē vicinos conuocet epos: curās ad ꝯciliūꝫ referre oēm eccle necessitatē. qd si ñ fecerit: reus deo et sancto ꝯcilio venditor honore amisso teneat. Itē ex concilio agathensi.

Sine licentia epi quicqd abbas vendiderit: in irritum deducatur

k ¶ SIquis.
l ¶ SIquis.
m ¶ NUllus. ꝙ si reddit⁹. i. mobilia bona q̄ sufficiūt ad solūēdū debitū.
n ¶ Ut cū statuto illud hodie nō requiritur: quia hodie sufficit cōsensus epi ⁊ capituli xij. q. ij. sine exceptōe. ⁊ ex̄ de his que fi. a pre. quāto. ⁊. c. cum apostolica.
o ¶ Nō possit. ar. est hic ꝙ si ꝓpter periculū more ñ possunt absentes uocari ad electionem: ꝙ eis absentibus ⁊ nō vocatis potest fieri electio: ut. xcvi. di. c. i. v. elalius. et xxvi. q. vi. aurelius. io.

a In uenditōi bus.epi qui dā dicūt id qđ h dr̄.⁊.xij.q.ij. ab/ batib⁹. hodie nō tenere ꝑ id qđ est ī.ꝓrima.q.ij.nul la. vbi dr̄ ꝙ tota dispositio mona/ sterij ad abbatē ꝑtinet.sed eis ob uiat:qđ ē cr̄ đ re/ bus ecclie ñ alie. c.i. hoc scias ꝙ nullū ꝑdiū pōt a lienari incōsulto epō loci:ī cui⁹ dī ocesi sitū ē ꝑdiū ut.C.de ꝑdi.mi. l.si ꝑdiū.⁊ cr̄ de fo.ꝯpe.sane.

b Manumitti. q? g manumittit mācipiū ecclesie duo dabit ecclie p̄o illo:ut.xij.q. ij.epš qui.sed cū abbas nihil habe at:ergo nil pōt dare:ut.liiij.dist. abbati.io.

c Etiā ꝯsentien te.nō dicit bene: q? bñ pōt aucto/ ritate epi abbas alij dare ecclam ꝫ iō reprobatur donatio facta ab abbate cū ꝯsensu epi ī sequēti.c.q? ipsi epo dedit:et epus ipse nō po/ tuit ꝯfirmare do natōem sibi factā q? nemo pōt pre stare auctoritatē rei ꝓpe:ut cr̄ de insti.cū ad nr̄am ut.ff.de auctor. tu.l.i.

d Uesti sunt. vēdicar̄.tñ hec eccla erit sub alio monasterio: de cui⁹ reb⁹ ꝯstru cta ē:ut.xij.q.ij. apostolicos.

e Reuertar̄.ar. ꝙ donatio ꝓ pte ē valida ꝓ pte nō ut.xij.q.ij.siquos

In venditionibus: quas abbates facere p̄sumūt: hec forma seruet̄: ut quicqd sine episcopi licentia venditū fuerit: ad potestatem episco/ pi reuocetur. mancipia vero monachis donata ab abbate manumitti non licet. iniustum enim putamus: ut monachis quotidianū opus rurale faci entibus serui eorū libertatis ocio potiantur. Etiam si epi/ scopo cōsentiente monasterij possessio ab abbate data fue rit: nullius momenti erit dona tio: nisi forte in ecclesie fabri cam exigendam donatio pro/ cesserit. quo casu, tantū ei do nare licet: quantum ecclesie parietes cōcludunt. Unde gregorius scribit.

Nullo titulo res monasterij valent ab eius iure segregari

Questi sunt nobis predicti monasterij mōachi: abba tem suum intra squilitanū ca/ strum terrā que in.dc.pedes extēditur sub pretextu fabri/ cande eccle fraternitati tue donationis titulo concessisse Ideo volumus quātum pa/ rietes possūt edificate eccle sie circūdare: iuri ecclesie vē dicare. quicquid vero extra parietes eiusdem ecclesie eē potuerit: in iure monasterij si ne difficultate aliqua r̄uerta/ tur: quia nec mūdanarum le/ gum nec sacrorū canonum sta tuta permittunt: res monaste rij ab eiusdem iure quolibꝫ ti tulo segregari. ea ꝓpter do/ nationem eiusdem terre que contra rationem facta ē: sine aliq̄ dilatiōe restitue. Palea

Hanc ergo scripturaꝝ nostra rum paginā omni futuro in tē pore ab omnibus epis firmaꝫ statuimus illibatamqꝫ seruari ut ⁊ sue ecclesie iuuante dño tantūmō sint iure contenti: et monasteria ecclesiasticis con ditiōibus seu angarijs qbusli bet obsequijs seclarib⁹ nullo mō subiaceāt: canōicis nullis iuribus deseruiāt: ſꝫ remotis vexatiōibus diuinū opus cuꝫ sūma deuotōne ꝑficiāt. Sed notādū est: ꝙ aliud ē in suos vel ꝓpinquoꝝ vsus res eccle ꝯuertere: quā ꝑniciosam cu/ piditatē sacri canones ubiqꝫ ꝓhibent ⁊ dānabilem ondūt: aliud est qđ ex dispensatione charitatis hūane infirmitati ꝯsulit: ut quondā illi sua red/ dant̄: qui in sacro ꝓposito ma nere ꝯtemnit. qđ non taꝫ iure fori q̄ꝫ iure poli nōnullos san ctoꝝ fecisse legim⁹. beat⁹.n. ioānes euāgelista duobus iu uēibus: quos penituerat oīa sua ꝑ xp̄o reliquisse ⁊ paupi/ bus erogasse: auꝝ ⁊ gemmas reddidit: ut cūcta que vendi derāt: sibi redimerēt. Sꝫ ob/ ijcitur: beatus ioānes ñ obla/ ta reddidit: que paupibus iā erogata fuerant: sed alia re/ cōpensauit: que in pauperuꝫ uel ecclarū facultatib⁹ nūnq̄ꝫ cōputata fuerant. similiter si abbas uel epš aliqua habue/ rit: que in ecclasticis faculta tibus nondū sunt ānumerata: exemplo beati ioānis det illa recedēti: oblata vo ecclesie retineat. Seqtur ergo aliud exemplū: quo eadē que obla ta sunt: laudabiliter reddēda mōstrētur. Augustin⁹ in ser/ mone de vita clericorum.

Nō debet ecclesia suscipe q̄ filio exheredato sibi offerūt.

Quicunqꝫ vult exhereda/ to filio heredē facere ec clesiā: querat alteꝝ qui susci/ piat non augustinū: imo deo ꝓ picio neminē inuēiet. Quā laudabile factū sancti aurelij carthaginēsis epi. Quidā.n. cū filios nō haberet nec spe raret: res suas oēs retēto si/ bi vsufructu donauit ecclesie nati sūt ei filij: nec opiati. red didit epš ea que donauerat. in potestate habet epus non reddē: ſꝫ iure fori ñ iure poli.

Sꝫ nonne ista ecclia habebit viā qua ibitur ad ipsam: nā qui hꝫ haustū iter dꝫ hr̄e: ut.ff. đ ser. rusti.pre.itē sic.§. qui hꝫ haustū.℞.sic habebit: ſꝫ monachi nō cogēt̄ gra/ tis eam dare: sed cogēt̄ viā vēdere iusto ꝑcio: ut ff. de r̄li.sigs sepu lchꝝ

f Sed notandū.duob⁹. tito ⁊ eugenio.sed nōne beat⁹ ioannes renūcia/ uerat ꝓprijs? vtiqꝫ. er/ go quicquid habuit ac/ quisitū fuit pauperibus vel illi ecclie ad quaꝫ se transtulit: sed dic ꝙ ad huc nō ꝑuenerat ad ec/ clesiā illaꝫ. vel dic ꝙ de virgis fecit illud argētū quod dedit.

g Si abbas. sophisti/ ce ⁊ male respondet: q? q̄ꝫcito abbas hꝫ aliquid tā cito fit ecclie.

a Quicūqꝫ vero. red dere. simile .xiiij. q.vi.cōperimus.sed nō ne filius natus iure cōi potest reuocare legiti/ mam portionem suam: si pater omnia bona sua donauit: ut.C.de inoff. dona.si totas? nam si a/ liquis liberto suo dedit bona sua cum crederet se non habituruꝫ filios: nūquid filius postea na tus non solum partem: sed etiam totum reuo/ cabit: ut.C.de reuo. do na.si nūq̄ꝫ? ℞ ñ ideo verū est: ⁊ quod hic dicitur ī/ telligendum est ꝙ eccle sia non cogitur totum reddere: sed tm̄ legiti/ mam portionem: uel ca non corrigit legem.

b Non iure poli.i.qua dam naturali equitate.

c Ecce.vtilius.đ.v.q.v non omnis.

Quidam abbas ꝛc. ¶ Prima qõ. Certuꝫ ē ut q̃ꝺiu q eſt ī monaſterio ipſi acquirit. ſed quicquid acquirit factꝰ epus hoc acquirit ep̄ali eccl. ſi c: ut. j. e. c. i. ꝛ hoc forte obtinet cū eſt tranſlatus ꝑfecte ad eccleſiā ep̄alem: ut. j xxi. q. ij. ſiq̄s iam trāſlatus. ſed q̄d ſi tm̄ eſt ꝯfirmatꝰ adhuc tm̄ nō ē trāſlatus? videt̄ uelle littera illa ex eo quod dicitur abſoluit̄ et ꝙ acq̄rit eccleſie ep̄ali. ſed illa littera poſtq̄ ꝛc. videt̄ velle ꝙ priori. pōt dici cū. h. ꝙ nō prius acquirat ſe eccleſie q̄ ſit adeptꝰ corporalem poſſeſſionē: ut ſ. xcij. di. ſiq̄s ep̄s. ꝛ ext̄ de elec. cū in cūctis. ſic nec miles qui tranſit de vno numero ad aliū: nō prius dicit̄ eſſe de ſc̄do numero anteq̄ ꝑueniat ad eum: ut. ff. de mili. teſta. ex eo tp̄e. io.

a Statutuꝫ. abſoluit. ab obediētia quaꝫ fecit abbati. abſoluitur enim ab obediētia cum ſit factus de filio pater Item a monachali r̄gula in ieiunijs vigilijs et modo cātādi. ſilētio. n. non pōt ammodo vacare cū debeat habere tubam preconis: ut. xliij. di. ſit rector. item pōt ſibi facere cōmatres q̄ꝺ prius nō licuit exemplo gregorij: q̄ prius monachus factus eſt ꝛ poſtea cū eſſet diaconꝰ cardialis cōpater mauritij. imperatoris factus eſt. de hac materia plene inuenies. xvi. q. i. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ q. vij. in noua.

b ¶ Legitimꝰ. imo etiā monachus exiſtēs legitimꝰ heres eſt ꝛ in eo caſu in quo aliꝰ nō poſſet eſſe heres: ut. xix. q. ult. ſiqua mulier. C. de epi. ꝛ cle. deo nobis. Sꝫ obijcit̄: ſi hereditatē vendicat ergo pōt habere ꝓpriū: cū tamē remaneat monachꝰ quod eſſe non debet: ut extra de ſtat. mo. cū ad monaſteriuꝫ in fi. ſed dic ſibi. i. eccleſie ſue.

Ecce ꝙ aliq̄ñ oblata eccl'e ꝛ laudabilr̄ reddūtur. verūtn̄ ñ hoc exēplo recedēti ſua reddēda mōſtrant̄. aliud ē. n. in ꝓfeſſione ſue vite ꝑſiſtere: aliꝺ a ꝓpoſito ſui ordis diſcedē. ſi ſactus aurelius degēti in laicali bitu oblata reddidit: q̄a poſt oblationē filios accepit nō iō in apoſtaſiā eūtibus ſua reddēda ſūt: q̄bus vtilius neceſſaria ſubtrahent̄: ut coacti redirēt ad ordinē: a quo r̄ceſſerāt. ſꝫ ſicut inimicis ꝛ ꝑſecutoribus iubemur nc̄cia ſubminiſtrare: ſicut ab apl'o monemur tp̄s redimere: ut expeditius orōni vacemꝰ: ſic ne eccl'a ſcādalū patiat̄: ne diſcedēs in ꝺeteriora ꝑcipitet̄: ne in ꝑniciem monachoꝝ aut incēdiū monaſterij occaſione ſuoꝝ exardeſcat: laudabilius ſibi ſua: ñ dico reddūtur: ſꝫ auferri ſinuntur: q̄ ab illo iſta inferantur.

Quidam abbas ꝯſecratꝰ in ep̄m ꝑus mōaſterio multa contulit Poſtea in ep̄atu plura acquiſiuit. cui dū fratres ſucceſſorē q̄rerēt: ep̄s loci ſemet electōi volebat iſerē: ut ꝑ ip̄m abbas ī mōſteriuꝫ ordiaret̄. fr̄es renitunt̄. Querit̄ primo an mōaſteriū poſſit petē: que ab ep̄o acq̄ſita ſūt: an ep̄alis eccleſia poſſit ſibi vendicare: q̄ mōſterio fuerāt tradita. Secūdo an per ep̄m abbas ſit eligēdus ꝛ ordinādus: an tm̄mō a ꝓprijs fr̄ibus ſit inſtituēdus

Prima queſtio determinatur in ꝯcilio habito apud alteuꝫ: in quo ſic ſtatutū legitur. Qui de monacho ep̄s ordinat̄ q̄ꝺ āte cōſecrationē habuit: mōaſterio q̄ꝺ v̄o poſt ꝯſecrationē acq̄ſiuit: ꝓprie eccl'e derelinquat.

Statutū eſt: ꝛ rōnabiliter ſc̄m ſanctos pr̄es a ſynodo ꝯfirmatū eſt: ut mōchus quē electio cononica a iugo regule monaſtice ꝓfeſſionis abſoluit: ꝛ ſacra ordinatio de mōacho ep̄m fac̄: velut legitimus heres paternā ſibi hēditateꝫ poſtea iure vēdicādi ptātem habeat: ſed quicq̄d acq̄ſierat vel viſus fuerat hr̄e: monaſterio relinquat: ꝛ abbatis ſui: q̄ fuerat ſc̄m regulā ſancti bn̄dicti arbitrio. poſtq̄. n. ep̄s ordinatur ad altare ad q̄ꝺ ſanctificat̄ ꝛ intitulat̄: ſc̄m ſacros canones q̄ꝺ acq̄rē potēt: r̄ſtituat

Secundam v̄o queſtionē terminat auctoritas toletani ꝯcilij dicens. Abbates et alia officia per ep̄os debent inſtitui.

Hoc tm̄ ſibi in monaſterijs vendicēt ſacerdotes: q̄ꝺ ꝑcipiūt canones. i. monachos ad ꝯuerſationē ſanctam ꝑmouē abbates: aliaq̄ꝫ officia inſtituere: atq̄ꝫ extra regulā acta corrigere. ꝙ ſi aliq̄d in monachos canonibus interdictum ꝑſumſerit: aut vſurpare q̄cq̄ de monaſterij rebus tentauerint: nō deerit ab eis ſentētia excōicationis. Ā cōtra gre. ſcribit caſtorio ariminēſi ep̄o.

Cōgregatō mōſterij ñ ep̄s ſ aliq̄s extneoꝝ abbatē iſtituat

Abbas in monaſterio nō ꝑ ep̄m aut ꝑ aliquē extrane

c ¶ Reſtituat. ſed qualiter hoc ſtare pōt: cum enī aliquis factus eſt monachus: oīa que habebat dedit monaſterio: ut. xix. q. ult. nunc aūt. ergo ꝛ ius ſuccedēdi. q. n. dat oīa bona ſua: dat ꝛ ſpem future actionis: ut. C. de dona. l. iij. ergo viꝺ tur ꝙ prius ſuccedet monaſteriuꝫ. Sō. i. ſed dic ꝙ ius ſuccedendi nō cōpetit: niſi poſt mortē defuncti. vnde illud ius ñ dedit monaſterio: ſꝫ tm̄ ſolam ſpeꝫ. ſꝫ illa ſpes euaneſcere debet ex quo illa ꝑſona deſinit eſſe filius illius mōaſterij: ut inſti. ꝺ acqui. per arroga. §. mortuo. io.

d Secunda v̄o. Queſtio. ij. ñ eſt dubia: q̄a tm̄ monachi eligent ut. j. e. abbatem. ioānes.

e Hoc tm̄. ar. ꝙ non pōt ep̄us plus ab eccleſijs petere q̄ q̄ꝺ ex canonibus ſibi debere ꝓbat ut. ix. q. iij. cōque Sō. i. ſtus. ꝛ. x. q. iij. q̄a cognouimus.

f ¶ Inſtituere. i. cōfirmare. vl' dic ꝓprie ꝙ inſtituit cū ſint negligentes: ut. ix. q. iij. cū ſcimus. vl' tūc etiā pōt aliū inſtituere. cum monachi minꝰ idoneū volūt eligere. ut j. e. q. ſiq̄s abbas

g ¶ Corrigere. ergo coercio mōachoꝝ ad ep̄m ſpectat: ut. l. di. accedens. j. e. ſi q̄s abbas. ꝛ. c. abbates. ꝛ. c. cognouimꝰ. dicūt q̄daꝫ ꝙ ī minimis exceſſibus ab abba

te vel priore sunt puniēdi: sed in maiorībꝰ ab epo: ut eẋ de sen. excō. monachi. ⁊ xc. di. siqs monachus. ⁊ xij. q. i. nō dicatis. Sed meliꝰ dicat. q si ordine iuris. agit ꝯ monachū: q corā epo sit agēdū: ut. xi. q. i. de psona. secꝰ si non i forma iuris eẋ ꝺ ap. reprehensibi lis. io.

b Abbas. ordi/ net. i. eligat.

i Missa. publi/ ca ꝯuocato pplo nisi sit de volūta/ te fratrū. ut. ĵ. c. luminoso.

k Subijciatur. quo ad legē dio/ cesanā: ut. xvi. q. i. cuȝ ꝓ vtilitate: nisi in casu: ut. xij. q. ij. aplicos. eo ipso ergo q eps in aliquo loco ce lebrat: presumit ei locus subiectꝰ ar. vii. q. i. ponti fices. hoc tñ sciaſ q eps pōt subij/ cere vnā ecclesiā alij: ut eẋ ꝺ excess. prela. sicut. ⁊ etiā aliqua ecclia pōt se subijcere alij. hoc tñ nō preiudi cat epo eẋ de do nat. int dilectos.

l Abbatē. pub/ licas. quibꝰ populus nō iter est: nisi inuitet ab abbate: ut. ĵ. e. q. dudū. io.

m Abbatē. do minꝰ. ar. ē hic q electio ma xime prelati spe/ ctat ēt ad pronū. xvi. q. ij. siqs epoꝝ ⁊. q. vij. decerni/ mus. ⁊. lxiij. dist. pricipali. ⁊. ĵ. e. q ij. cleutherꝰ. sed nō est ita: ut eẋ ꝺ iurepa. nobis. et ĵ. c. primo. sed so lēnis electio pre sentāda est prici/ pi ul patrono: ut extra de elec. cū terra. ⁊ meliꝰ. c.

ij. sacrosācta. ⁊ eẋ. e. q sicut. ⁊. lxiij. di. reatina. ⁊. c. lectis.

n Quam sit. de cellulis. ar. q capelle parochiales habēt idē priuilegiū cū monasterijs. x. q. iij. int cetera. sed nō est ita: ut eẋ de preben. de monachis.

---

oꝝ ordinet: neqꝫ ab epo missa ibi celebretur: vt nulli eccle/ sie subijciatur. Idem casto/ rio epo. De eodem.

Abbatē cuilibet monaste/ rio nō aliū: sȝ quē dignum moribus atqꝫ actibꝰ monasti/ ce discipline communi ꝯsensu cōgregatio poposcerit: ordi/ nari volumꝰ. missas aūt publi cas p epos vel clericos in mo nasterijs omnino celebrari ꝓ hibemus. Itē pelagius pa pa mellito subdiacono. Ille debet abbas institui: quē sua ꝯgregatio ⁊ possessionis dñs ordinari poposcit.

Abbatem monasterio illuȝ volumꝰ ordinari: queȝ sibi de sua cōgregatione ⁊ mona choꝝ electio ⁊ possessiōis do minus: ⁊ qꝺ magis ē obseruā dum: ordo vite ac meritū po/ poscerit ordinari. Itē gre/ gorius omnibus episcopis. De libertate monachorum.

Quam sit necessariū mōa/ sterioꝝ quieti, pspicere ⁊c. ⁊ infra: interdicimꝰ igit in no/ mie dñi nri iesu christi ⁊ ex au ctoritate beati petri aplorum pncipis: cuius vice huic roma ne ecclesie psidemus: ut nullꝰ epoꝝ aut seculariū ultra psu/ mat de redditibꝰ vel chartis monasterioꝝ: uel cellulis uel villis que ad ea ptinēt: quo/ cūqꝫ modo seu qualibet occa sione minuere: uel dolos uel imissiones aliquas facere. et infra: defūcto vo abbate cu/ iuscūqꝫ ꝯgregationis ñ extra neus eligat: nisi de eadē con/ gregatiōe: quē sibi ꝓpria vo lūtate ꝯcors fratrū societas elegerit. q si aptam inter se p sonā inuenire nequerint: sol/ lerter sibi de alijs mōasterijs eligāt ordinandū. ⁊ infra: Pa riter aūt est custodiēdū: ut in uito abbate ad ordinandum alia mōasteria: aut ad ordies sacros vel clericatus officiū tolli exinde monachi non de beāt. ⁊ infra. Nullus mo nachorum sine testimonio et concessione abbatis in eccle/ sia aliqua teneat: uel ad ali/ quē honorē ꝓmoueat. Hāc ergo scriptoꝝ nostroꝝ pagi/ nam omnino futuro in tempo re ab oībus episcopis firmaȝ statuimus illibatāqꝫ seruari: vt ⁊ sue ecclesie iuuāte domi no tm̄modo iure sint contenti ⁊ mōasteria ecclesiasticis cō/ ditionibus seu angarijs uel q buslibȝ obsequijs secularibꝰ nullo modo subiaceāt: nullis canonicis iuribus deseruiant sed remotis vexationibus ac cunctis grauaminibus diuinuȝ opus cum sūma animi deuoti one pficiant. Idem casto/ rio episcopo ariminensi.

Missas publicas in cenobio episcopi nō celebrent: nec ali quod eis grauamen inferant

Luminoso abbate refe/ rente plurimis in mona/ sterijs multa a presulibus pre iudicia atqꝫ grauamina mo/ nachos pertulisse cognoui/ mus. oportet ergo: ut tue fra ternitatis prouisio de futura quiete eorum salubri dispo/ nat ordinatōne: quatenus cō uersantes in illis in dei serui/ tio gratia illis suffragāte mē/ te libera perseuerent. missas quoqꝫ publicas in cenobio fieri omnino prohibemus: ne in dei seruorum recessibus et eorum receptaculis ulla popularis prebeatur occasio

---

o Uel immissiones. i. exactōes.

p Nisi de eadeȝ. ꝺ. di. lxi. nullus inuitis. ⁊. ca. obitū. ⁊. c. uictor.

q Concors ⁊ canonica. ut. lxij. di. c. i. ⁊. ĵ. e. siqs abbas.

r De alijs. etiam here mitā: ut eẋ. de elect. cuȝ monasteriū. ar. ꝯ. ĵ. pro xima. q. ult. i. §. penlt.

s Ad ordinanduȝ. si tñ monachus sit necessari us: p superiorē cogatur ipsum dare: ut eẋ de iu repa. nullus. Sed quid si monachus sit factꝰ pa pa inuito abbate: dȝ ne redire? sic: ⁊ ipsemet cō pellet se redire: qa cum teneatur de alijs iustici am facere: multo fortiꝰ de seipso. ff. si seruitꝰ vē dicet. l. altius.

t Iuribꝰ. quātum ad legem diocesanam: ut xvi. q. i. cuȝ ꝓ vtilitate, ut nō. x. q. i. i sūma.

a Luminoso. hoc. c. lo quit de monaste/ rijs exemptis uel priui legiatis.

b Publicas. i qbus ē cōcursus populoꝝ: que fiunt in hora tertia. ĵ. ꝺ cō. di. i. ⁊ hic. sed publi cas. i. solennes bene cā tant.

c Recessibus. potiꝰ er go erunt monasteria in solitudine qꝫ i urbe. xvi. q. i. si cupis.

525

d ¶ Collocare.ut ibi ex/
erceat iudicia.
e ¶ Ordinatōem.ī.e.co
gnouim⁹ ꝯ.sed h̄ loquit̄
de exemptis.ibi nō:vel
si hic loquit̄ de nō exem
ptis:tūc dic ꝙ eṗs hoc
facere pōt:nisi abbas ne
gligēs sit ī ordinatōib⁹
i. dispositōib⁹: ut.ix.q.
iij.cū scimus.
f ¶ Abbate.s̄.x.q.iij.int̄
cetera.
g Ridem p̄cipimus
ut de monasterio
epus ibi fecerat bapti/
sterium.
h ¶ Altare.hoc ideo:qa
loc⁹ fontiū nō dꝫ pedi/
b⁹ ꝯculcari:ut.ī. de cō.
di.i.altaris. ⁊ hoc ꝯmo
di⁹ non pōt fieri q̄ꝫ si ibi
altare edificet̄.
i ¶ Post susceptas.sic ex̄
de appel.sup eo ī si.
k Bbas.pōt cū ꝑmis
sione.nō.n.pōt si/
ne licētia p̄lati suam de
serere ecclīam : ut ex̄ ꝺ
renūc.admonet. xvi.q.
ult.c.ult.lxxi.di.c.i.⁊.ij
⁊.xix.q.ij.due.io.
l Ecce in toletano cōci
lio.s̄.c.i.
m ¶ Beat⁹ gregori⁹.s̄.
e.abbatem.
n ¶ Sed sciendum.ma/
gister intelligit:ꝙ capi
tula supradicta ex cā da
ta sint.io.
o Ullam.alios ordi
nare.i.eligere.
p ¶ Auctoritas.humani
enim moris ē illū timer̄
cui⁹ iudicio nunc erigit̄
nūc deprimit̄.xvi.q.ij.
visis.nec superiores de
bēt inferiorib⁹ nimis fa
miliares eē.nā ex cōuer
satōe equali nascit̄ cōtē
ptus dignitatis.ff.ꝺ of
fi.p̄si.obseruādum.nec
etiā debēt subditi plus
esse subditi q̄ꝫ expediat
ij.q.vij.admonēdi.io.
q ¶ Tota.ergo eṗs nul/
lam hꝫ iurisdictōem in
monasterijs. ⁊ sic est cō
tra.xvij.q.ult.in venditi
onib⁹.xij.q.ij.abbatib⁹
sed istud vbū tota nō ex

ꝯuēt⁹: q̄r n̄ expedit aīab⁹ eoꝝ
nec audeat illic eṗs cathedrā
collocare uel quālibet ptātēꝫ
exercere impandi.nec aliquā
ordinationē q̄uis leuissimam
faciendi:nisi ab abbate fuēit
rogatus:q̄tenus monachi sē/
per maneāt in abbatum suoꝝ
potestate:ut remotis vexatio
nibus ac cūctis grauaminib⁹
diuinū op⁹ cū sūma deuotōne
animi perficiāt. Item gela/
sius papa. Baptisteriū in mo
nasterio nō ꝑmittitur fieri.

Ridem precepimus:ut de
monasterio sancti ādree:
qđ est sup mascalas baptiste
rium ꝓpter monachoꝝ mole
stias debuissꝫ auferri: atqꝫ in
eodē loco quo fontes sūt: al/
tare fūdari. cuius rei ꝑfectio
hactenus est ꝓtracta. admo/
nemus igit̄ fraternitatē tuaꝫ:
nullam iam moram post susce/
ptas lr̄as nostras inserere: sꝫ
repleto loco ipsoꝝ fontiū al/
tare illic sine aliqua dilatōne
fūdetur. q̄tenus ⁊ p̄dictis mo
nachis opus dei secure liceat
celebrare: ⁊ nō de negligētia
tua ꝯtra fraternitatē tuā no/
ster animus excitet̄. Item
ex cōcilio maguntino. Cum
permissione epi abbas locum
suum deserere potest.

Bbas ꝓ humiliatione et
cum ꝑmissione epi locum
suū pōt relinquere. tn̄ eligant
sibi fratres abbatē de ipsis si
habent: sin autē de extraneis
Ecce in toletano ꝯcilio dicit̄
ꝙ sacerdotes abbates ⁊ alia
officia instituere debēt. beat⁹
gregorius ⁊ pelagius ꝓhibēt
dicentes: abbatē a fratribus
sue cōgregationis eligenduꝫ
⁊ ordinādū. quō ergo hec tan
ta diuersitas ad ꝯcordiam re
uocabitur? Sed sciēduꝫ est
quosdā monachos eē indomi
te ceruicis ⁊ effrenate supbie
quos dū abbates ad religio/
nem cogere voluerint: in eoꝝ
deiectōne ꝯspirāt: ⁊ aliū mo/

ribus suis cōuenientē sibi pre
ficere cōtendūt. quales erāt
illi qui necē beati bn̄dicti con
spirasse legunt̄. ꝓ huiuscemo
di ꝯstitutum est: ut abbates ⁊
alia officia p sacerdotes insti
tuātur. Unde pelagius pa/
pa scribit opilioni defensori
dicēs. Non licꝫ mōchis ab
bates ꝓ suo arbitrio expelle
re aut alios ordinare.

Ullam potestatē de cete
ro: nullā licentiā mōachis
reliquim⁹ ꝓ arbitrio suo aut
abbates expellē: aut sibimet
alios ordiare: q̄r nulla aucto/
ritas remanebit abbati: si mo
nachoꝝ ptāti cepit subiacere
ut ꝺ cetero fideliter ⁊ studio
se vniuersa que uel ad diuini
cultus reuerētiam uel ad vti/
litatē eiusdem monasterij pti/
nent: abbatis solicitudo ad
quē potestas tota ptinere cō
uenit: ꝺbeat adimplē. Hinc
etiam ꝯstitutū ē: ut clerici sin/
guloꝝ monasterioꝝ sint in po
testate epoꝝ: nec alicui liceat
extra eoꝝ ꝯscientiam mona/
steria edificare. Unn̄ in chal
cedonensi concilio legitur.
Sine conscientia epi mona/
sterium nullus edificet.

Uidam monachoꝝ habi
tu utentes indifferēter p
ciuitates incedūt: necnō ⁊ ēt
monasteria ⁊ seipos p̄sumptō
ne ꝓpria cōmendāt. Placuit
igitur neminem aut edificare
aut cōstruere monasteria aut
oratorij domum sine ꝯscientia
ipius ciuitatis epi. Itē: Cle
rici in parochijs monasterijs
aut martyrijs ꝯstituti sub ptā
te sint eius: qui in ea ciuitate
est eṗs fm traditionē sancto/
rū patꝝ: neqꝫ p p̄sumptionem
recedant a suo epo. eos vero
q ausi fuerint rescindē huius/
modi institutōnē quocūqꝫ mō
uel si noluerint subiacē ꝓprio
epo: siquidē fuerint clerici fm
ꝑsonaꝝ ordinationē subiace/
ant ꝯdēnationibus canonuꝫ.

cludit epm sꝫ ipos
monachos. i. ita
ptinet ad abbatē
ꝙ non ad mona/
chos.

r Hinc etiam ꝯsti
tutū ē.i: pp causā
ītelligit eniꝫ gra/
tian⁹ oīa hec ca/
pitula ex cā fuisse
statuta.

s Uidā.ꝯmen
dant.sed ne
mo debet se ꝯmē
dare.xi.q.iij.siqs
uero. ar. ꝯ.ff. de
offi.ꝓcon. obser
uare.§.antequaꝫ
uero.

a ¶ Aut oratorij.
qb⁹ tpibus ī ora/
torijs sit missa au
diēda: habes.ī.ꝺ
cō.di.i.siqs etiā.
⁊ nō solū orator/
um sed nec etiam
hospitale pōt si/
ne licētia epi ꝯsti
tui: ut ex̄ de reli.
do.ad hoc. sed si
oratoriū nō est in
hospitali: tūc sim
plex hospitale po
test ꝯstrui sine li/
cētia epi: ut ex̄ ꝺ
ec.edi.si hospita
le.q̄ hodie est re/
mota. itē nec in o
ratorijs licitum ē
ponere cāpanas
ut extra de p̄uil.
patētib⁹.io.

b ¶ Uel mōachi.
loquitur fm ea tē
pora: cum mona
chi fuerunt laici.
xvi.q.i.gnāliter.
c ¶ Clerici.i.pre/
lati.

d Qui religiosis ɔprobetur.ne sit nimiuȝ iuuēis:ut.xxxiiij.di.quorūdā.⁊.c.fraternitatis.

e De mōachis nouum.nouū dicit̄ cuius facies īmutat̄.ff.de no.op.nū.l.i.§.opus nouū.si ergo totū mōasteriū ē destructū reqrit̄ ɔsensū epi i ɔstructōe:sed in repatōe non requirit̄ ut.xvi.q.ult.siqs vult:ex̄ de iudeis iudei.⁊.C.de op.publicis.l.ij.⁊.iij ar.

f Aut ꝓbante.ex post facto:qa ratihabitione potest ɔfirmare:ut xvi.q.i.c.ult.

g Cellulas.aūt ɔgregātiū.noua collegia nō pōt qs facē:nec etiā nouas regulas uel nouā vitā ex̄ de reli.do.ne nimia.ff.de collegijs illici.l.iij.

h Nullus.ambitōis.īfirmitatis enim cā pōt abbas pmittere monacho facere cellulaȝ specialē:ut.xxi.q.iiij c.ult.

i Siqs abbas.caut⁹.ergo uidet̄ ꝙ aliqs potest deponi ꝑpt̄ simplicitatē:ut h̄ ⁊.lxxiiij.di.epoꝝ sed dicas ꝙ h̄ vocat illū incautū q negligēs est.naȝ ꝑpter negligētiā deponit̄ aliqs:ut lxxxi.di.dictū.vl̄ dic ꝙ abbates ꝑpt̄ modicas cās pūt remoueri:ut extra ꝺ simo.per tuas.

si uero laici uel monachi fuerint:cōione priuent̄. Item clerici qui paupeꝝ dispositioni uel monasterioꝝ uel martyrioꝝ ꝑsunt:sub potestate singularum ciuitatū episcoporum ſm canonuȝ traditionem perdurēt:neqꝫ per suā temeritatem epi sui moderationeȝ declinent.qui aūt huiusmodi dispositionem quolibȝ modo subuertere ausi fuerint:⁊ episcopo suo n̄ obedierint:siquidem clerici fuerint:canonice dānationi subiaceant:si auteȝ monachi uel laici sunt:a communione suspendātur. Iteȝ ex concilio chartaginēsi.iiij.

Examinetur ab epo religiosis feminis preponendus.

Qui religiosis feminis preponēdus est:ab epis comprabetur.monasteriuȝ quoqꝫ absqꝫ episcopi pmissione nulli incipere aut fundare licet. Unde in agathensi ɔci.legit̄.

Sine permissione epi nullus monasteriū ꝑsumat incipere.

De monachis monasteriū nouū:nisi episcopo pmittente aut ꝓbante:nullus incipere aut fundare presumat. Item ex eodem.

Cellulas nouas aut ɔgregantium ecclesias monachorū absqꝫ episcopi noticia ꝓhibemus institui. Item ex concilio aurelianensi.

Absqꝫ episcopi uel abbatis uoluntate nullus monachoꝝ cellulam ɔstituere ꝑsumat.

Nullus monachus cōgregatione monasterij derelicta ambitiōis ⁊ varietatis impulsu cellulam cōstruere sine epi pmissione vel abbatis sui uoluntate presumat. Item Sunt alij qui ꝓ executōne diuersarū causaꝝ quoslibet ad mittunt:qui districtionē eorū soluant:⁊ quietem religionis pturbent. De quibus in cōcilio triburiensi legitur.

Abbas qui cautus in regimine non fuerit:a ꝓprio episcopo et a vicinis abbatib⁹ a suo arceatur honore.

Siquis abbas caut⁹ in regimine humilis castus misericors discretus sobriusqꝫ n̄ fuerit:ac diuina ꝑcepta verb̄ ⁊ exemplis nō ostenderit:ab epo in cuius territorio ɔsistit ⁊ a vicinis abbatibus ⁊ ceteris deum timentibus a suo arceatur honore:etiam si omnis congregatio vitijs suis ɔsentiens eū abbatem habere voluerit. Item ex concilio aurelianensi.

In epoꝝ potestate abbates consistunt.

Abbates ꝓ humilitate religionis in epoꝝ potestate cōsistant:⁊ siquid extra regulam fecerint:ab epis corrigātur:qui semel in anno in loco ubi eps elegerit accepta uocatione conueniant.monachi aūt abbatibus omni obedientia ⁊ deuotōne subiaceant.ꝙ siquis ꝑ contumaciā extiterit indeuotus:aut per loca aliq̄ uagari:aut peculiare aliquid habere ꝑsumpserit:omīa que acquisierit:ab abbatibus auferantur ſm regulā monasterio ꝓfutura. Ipsi autem qui fuerāt peruagati:ubi inuenti fuerint cum auxilio epi tanqꝫ fugaces sub custodia episcopi reuocētur:⁊ reū se ille abbas futurum esse cognoscat:qui in huiusmodi personis nō regulariter animaduerterit:uel qui monachū susceperit alienum. Item ex concilio arelatensi.

Monasteria uel monachorum disciplina ad eum ꝑtineant episcopū:in cuius sūt territorio constituta. Item pascalis papa.

Nullus ministret abbatibus episcopalia:qui alicui epoꝝ nolunt subesse.

Abbatibus:q neqꝫ sub episcopo neqꝫ sub metropolitano neqꝫ sub pmate neqꝫ sub

k Arceat̄.hic pȝ ꝙ eps sine numero epoꝝ abbatē pōt depōere a dignitate abbatie:sed nō pōt sol⁹ ab ordine deponer̄ ut.xvi.q.vij.inuentum.ut nō.xv.q.vij.in sūma:et hoc iō q̄ cā illa nō ē criminalis ex̄ de accu.super his.⁊ de simo.c.ꝑ tuas.

a Abbates.epoꝝ.ad epm.n.ꝑtinet oīs cura diocesis tā in monasterijs q̄ꝫ in alijs ecclesijs:ut.ix.q.iij.c.ij.⁊.xciij.di.nulla.io.

b Uocatōe.si necessitas magna fuerit.al̄ abbates nō debēt vocari ad synodū:ut.xviij.dist.eps.

c Aut peculiar̄.nisi ab abbate ei cōcessa sit administratio:ut ex̄ ꝺ sta.mo.monachi.

d Que acquisierit.ergo fugitiui ⁊ uagabūdi acquirunt eccl'ie sue qcquid acquirūt:ut hic.⁊ C.de epi.⁊ cle.deo nobis.§.hoc etiā.sic ſuus fugitiuus dn̄o acquirit ff.de acqui.pos.l.i.§.ꝑ seruū.Sed ponam⁹:ꝙ aliquis sepi⁹ deligt:ꝑꝑ qđ monasterium noluit ipm recipe:quero si id qđ postea acqrit:priori monasterio acqrat uel sequēti:videt̄ ꝙ sequēti q: cū ꝓ derelicto hitus est:nō dȝ priori acqrere sicut nec ſu⁹ hitus ꝓ derelicto:ut.ff.de sti.ſuo.ꝙ si seru⁹.⁊ ar.xvi.q.vi.de lapsis.C.de lati.lib.tol.l.sed ⁊ scimus.io.sed hāc qōnem plene nota in iter dn̄icales questiones.b.

e Suscepit.sine ɔsēsu abbatis:ut.xx.q.iiij.monachum.io.

f Monasteria.

g Abbatibus.ꝯ.xciij.di.nulla rōe.

b ¶ Epalia. ỻ abbas ſit exemptus: tñ primo dʒ petē iura epalia ab epo loci: niſi ipi malicioſe ꝺ neget ea.

a O Gnouimus: ut o miſſo. ar. ꝙ omiſſo epo nō pōt appellari ad metropolitanum: ut vi. q. iij. ſcitote. io.

b ¶ Animabꝰ. ar. cui maius cōmittit̄ ⁊ minꝰ. ut xij. q. i. pcipimꝰ.

c P Eruenit. ꝯmatres. ſed nō ne p baptiſmum ꝯtrahit̄ ꝯpaternitas? ſic: ut. xxx. q. i. oēs. ſed monachi pn̄t baptizare: ut. xvi. q. i. doctos ergo pn̄t eſſe ꝯpatres? ſꝫo. pn̄t fieri cōpatres baptizādo: ſed nō leuando: q2 i illo maior ꝯtrahit̄ familiaritas. io.

d D Iffinimꝰ. duplex in quo ſunt monachi ⁊ monache.

e ¶ Cognatis. nā q ſeculo vult ⁊ rebꝰ renūciare renūciabit ⁊ cognatis. xij. q. i. cui portio.

f ¶ Mōachi. imo nec clericꝰ nec laicus dʒ viſitare mōaſteriū monialiū: ut ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. monaſteria.

patriarcha ſūt: nullus ꝓrſus epoꝝ epalia quelibet adminiſtret. cū enim ſe nulli epo oīo ſubeſſe ꝓfiteātur: ꝯſequens ē: ut nullꝰ epoꝝ: que ſua ſunt eis tanꝗ extraneis largiat̄. Pro huiuſcemodi ergo ſtatutū ē: ut cauſe ⁊ vtilitates monaſterioꝝ p epos diſponant̄. Vnde gregorius ſcribit vitali defenſori ſardinie.

Vtilitates monaſterij a ꝓpo epo debent diſponi.

O Gnouimus: ꝙ mōſteria ſeruoꝝ dei uel feminaꝝ ꝓ ſuo quiſꝗ libitu ⁊ diuerſarū cauſaꝝ executione pturbet: qꝺ oīnō nō grate ſuſcipimus: tuāꝗ ex hoc expientiā cōmonemus: ut nequaꝗ hoc uſurpare denuo accepta nr̄a auctoritate pmittas: ſꝫ epo loci illius: ſub cuiꝰ moderamīe degunt: cure ſit cās vtilitateſꝗ diſponere. valde ē enim indeces: ut omiſſo eo aliꝰ qlibʒ ſe illoꝝ cāis admiſceat: ſed ille eoꝝ vitas cōpetenti regulari ꝗ debet moderamine diſponere: q. ꝓ ꝯmiſſis eoꝝ aiabus cōpellit̄ rōnem reddē. Pro huiuſmōi etiā ꝓhibet beatus gregoriꝰ mulieres paſſim ad monaſteriū accedere: ⁊ monachoꝝ cōmatres fieri: ſcribens valentino abbati.

Neꝗ ꝯmatres ſibi facē neꝗ ad feias accedē mōcho licet

P Eruenit ad nos ꝙ in monaſterio tuo paſſim mulieres aſcendāt: ⁊ qꝺ eſt grauiꝰ mōachos tuos ſibi cōmatres facere: ⁊ ex hoc incautā cum eis cōionē hr̄e. ne ergo hac occaſione hūani generis inimicꝰ ſua eos qꝺ abſit calliditate decipiat: iō huius te pcepti ſerie cōmonemus: ut neꝗ mulieres in mōſterio tuo deinceps qualibet occaſione pmittas aſcēdē: neꝗ mōchos tuos ſibi cōmatres facē. nā ſi hoc dnuo ad aures nr̄as quocūꝗ mō puenerit: ſic te ſeueriſſime noueris ultiōni ſubdēdū: ut emēdationis tue q̄lītate ceteri ſine dubio corrigant̄: Non ſolū aūt incauta fāiliaritas aliaꝝ mulieꝝ eis interdicit̄: veꝝ ēt a ſāctimonialiū habitatiōe ꝓhibet̄. Vn̄ in. viij. ſynodo legit̄. Cū ſcimonialibus mōchis habitare n̄ licet.

D Iffinimꝰ mīme duplex mōſteriū fieri: q2 ſcandalū id ⁊ offendiculū multis efficit̄. ſi ꝟo aliq cū cognatis abrenūciare ⁊ monaſticā vitā ſectari uoluerit: debēt quidē viroꝝ adire cenobiū: femie ꝟo mulieꝝ ingredi mōſteriū. In hoc. n. placat̄ deus. q̄ aūt hactenꝰ fuerūt dupla ꝺm regulā ſācti pr̄is baſilij ⁊ ꝺm pceptionē eiꝰ ita forment̄. Nō hitent in vno mōſterio mōchi ⁊ mōache. adulteriū. n. itercipit cohabitatō: ſi hēat aditū mōchꝰ ad mōachā: uel mōcha ad mōchū ſecreto ſingl'arit̄ ad collocutionē. Nō cubet mōchus i muliebri mōſterio: neꝗ ſinglarit̄ cū mōcha ꝯuinet̄. ⁊ qn̄ neceſſaria vite a pte virorū ad regulares deferunt̄: ex̄ portā hec ſuſcipiat abbatiſſa in mōſteriū femiaꝝ cū q̄daʒ uetula mōcha. porro ſi ꝯtigerit ⁊ aliquā ꝓpinquā ſuā vidē voluerit mōchꝰ: in pn̄tia abbatiſſe huic ꝯfabulet̄ p modica ⁊ cōpēdioſa ꝟba: ⁊ in breui ab ea diſcedat. Item in regiſtro gregorij. Mōchi ⁊ mōache in nullo ſimul cohabitēt loco.

I N nullo loco mōchos et mōchas pmittimꝰ in vnuʒ monaſteriū hitare: ſꝫ nec ea q̄ duplicia vocant̄. ⁊ ſiqd tale ē: religioſus eps mulieres qdē in ſuo loco manē ſtudeat: monachos aūt aliud mōſterium edificare cogat. ſi āt plurima ſint talia mōaſteria: ſepent̄ in alijs mōſterijs mōche ⁊ i alijs monachi. res aūt q̄s hn̄t cōes ꝺm iura eis ꝯpetētia diſtribuant̄. Itē ex ꝯci. agathenſi.

g ¶ Intercipit. i. itercipe ſolet: q a ex cohabitatōe p ſumit̄ acceſſus: ut xxvij. q. i. nec aliq̄ ⁊. lxxxi. di. clericꝰ ⁊. c. i oībꝰ. ⁊. xxxv q. vi. ab iſto. Et ē ar. ꝺ: ꝙ cuʒ petit̄ reſtitutio ꝯſāguinee: ꝙ nō ſolū cōmixtionis: immo nec cohabitatōis facienda eſt reſtitutio.

h ¶ Et i breui. hic manifeſte ppēdit̄ ꝙ pſumit̄ varijs mōis ꝯ aliqueʒ ⁊ ꝓ aliquo: ex cohabitatiōe ex loco: ex ſingularitate: ex ſocietate ex breuitate tpis. q̄ oīa iudex diſcretꝰ cōſiderabit: ut. xxiij q. viij. occidit. et lxxxi. di. in oībus j. de pe. di. i. aut facta. ex̄ de teſtibꝰ cū cām.

i I N nullo loco. in vnum fere eadē ꝟba ponūt̄ i auc. ꝺ ſactiſ. epi. §. ſiqs aūt ad mōaſticā vitā.

k ¶ Iura. forte ꝓ numero pſonarū cū. n. collegiū ſepat̄: ꝓ numero pſonaꝝ diuidūtur bona: ut. ff. ꝺ coll'. illi. l. i. in fi. vl' forte ꝺm qꝺ quilibet dedit mōaſterio. ar. xij. q. ij. c. i.

l In decia. ex ca. i. pter cō sciam abbatisse.
m Duarū. b p3 ꝙ si cleric⁹ accu/ setur q ꝯliquerit cū moniali vel cū alia: pōt se expur gare cū mulieri/ b⁹. ad quid enim uocarent iste: si nō possent esse testes cū. n. cleric⁹ rpel latur a dignitate obtinēda ppt te stimoniū mulierꝫ ut ex de testi. taꝫ lris. multo poti⁹ p eas expurgare potest se. vn̄ satis admitti pōt ꝙ si cleric⁹ nō pōt ha berre alios ꝯpur gatores clicos: ꝙ p honestos lai/ cos pōt se purga re: ut. ii. q. v. c. oi bus. i fi. lxxi. di. clerici: ꝛ sic. xij. q i. c. i. ꝛ i auc. ꝺ mo na. §. cogitādū.
n Ernitiosaꝫ. coiter. ideo coiter oia faciūt: ut sibi inuicē sint testes ꝛ honesta/ tis: ꝛ castitatis ut i auc. ꝺ mona. §. cogitādū.

Ut mōsterio mōchoꝝ lōgi⁹ cō struant mōasteria puellaꝝ.

Monasteria puellaꝝ lon/ gius a mōsterio mōchoꝝ aut ppter isidias diaboli aut ppt oblocutiōꝫ hoim collocēt. Item ex conci. hispalensi.

Puellaꝝ mōsteria mōachoꝝ psidio ꝛ ministerio regantur.

In decima actōne ꝯsensu cōi decreuimus: ut mōste ria uirginū in puīcia bethili ca mōchoꝝ admistratione ac psidio gubernent. tūc. n. salu/ bria christo dicatis ỽginibus pbamus: qn̄ eis pres spūales eligimus: quoꝝ n̄ solū guber/ naculis tueri: sꝫ etiā doctrinis edificari possint. ea tn̄ circa mōchos cautela suata: ut re/ moti ab eaꝝ fāiliaritate: nec usq ad uestibulū hēant acce dēdi familiare pmissū. sꝫ neq abbatē uel eū q pficit ex eam q pest: loq uirginib⁹ christi ali qd qꝺ ad institutionē uel ad/ ministrationē eaꝝ ptinet lice bit: nec cum ea sola q pest fre quēter eos loq oꝫ: sꝫ sub testi mōio duaꝝ uel triū soroꝝ: ita ut rara sit accessio: ꝛ breuis oīno locutio. Prohibent ēt sāctimoniales ppria recepta cula hre. Un̄ innocenti⁹. ij.

Sanctimonialib⁹ receptacu/ la seu domicilia priuata habe re non licet.

Perniciosā ꝛ detestabilem ꝯsuetudinē quarūdā mu/ lieꝝ: q lꝫ neq sm regulā bea/ ti bn̄dicti neq basilij aut au/ gustini viuant: scimoniales tn̄ vulgo cēseri desiderāt: abole ri decernim⁹. Cū. n. iux regu lā sācti bn̄dicti degētes in ce nobijs tā in eccl'ia q refecto/ rio atq dormitorio coiter esse debeāt: ppria sibi edificāt re ceptacl'a ꝛ priuata domicilia in qbus sub hospitalitatis ue lamie passim hospites minus religiosos ꝯ sacros et bonos mores suscipe nullaten⁹ eru/ bescunt: qꝛ q° ois q male agit odit lucē: ac p hoc ipe abscō/ dite in iniustoꝝ tabernaclo se opinant posse latē oculos iu/ dicis cūcta ꝯspiciētis: hoc tā inhonestū detestādumq flagi tiū: ne vlteri⁹ fiat: oimodo p/ hibem⁹: ꝛ sub pēa anathēatis interdicim⁹. simi mō phibem⁹: ne scimoniales simul cū cano nicis ꝛ mōchis in eccl'a in vno choro ꝯueniāt ad psallēdum. Item sunt alij quos epi pgra uantes salutē ipaꝝ aiaꝝ negli gūt: qbuslibꝫ occasionib⁹ bōa monasterioꝝ distrahē cupiūt tales erāt quidā clerici rauē/ natis eccl'e: q simulata religi/ one mōsterijs cupiebant pfici n̄ trāseūtes ad monasticū ha bitū neq renūciātes eccl'asti/ ce militie. De qbus grego. scribit ioāni rauēnati epo.

Monasteria clericoꝝ aut lai coꝝ habitacula fieri n̄ debēt

Peruēit ad me: ꝙ in eccle sijs frn̄itatis tue aliq loca ondū mōsterijs ꝯsecrata nūc habitacula clericoꝝ aut etiā laicoꝝ facta sūt: dūq hi q sūt in ecclesijs fingūt se religiose viuē: mōsterijs pponi cupiūt: ꝛ p eoꝝ vitas mōsteria ꝺstru/ unt. nēo. n. pōt eccl'asticis offi cijs ꝛc̄. ꝛ infra: Proinde frn̄i/ tas tua si hoc qnolibꝫ in loco factū est: emēdare festinet: qꝛ ego nullo mō patiar: ut sacra loca p clericoꝝ ābitu destru ant. Idem martiniano epo rauēne.

Qui in sacro sūt or dine constituti: in mōasterijs nullā habeant potestatem.

Pridum ad nos multorum relatione puenerat: mōa steria in reuēnatum partib⁹ cō stituta omnino clericoꝝ vroꝝ dn̄io pgrauari ita: ut occasiōe regiminis ea quidē quod dici graue ē velut i pprietate pos sideant. quibus nō modicum ꝯdolētes pdecessori vro litte ras misimus: ut hoc emēdare debuissꝫ. sed qm̄ vite ē termi/ no citi⁹ occupat⁹: ne hoc on⁹

o Tem sunt.
p Peruenit. fingunt. tales sunt cogēdi ut uel ueri clerici vel ue ri monachi sint: ut ex de regularib⁹: ut clerici.
q Prepon. de talib⁹ habuisti. xvi. q. ult. c. iij.
r Destruātur. i. ꝯuer/ tant i aliā formam: ut. j. cā prima. q. iij. §. qrit.
s Udū. fraternitati. sed nōne cū aliqd pcipit alicui: sufficit ꝙ p ceptū sit pdecessori: ad hoc ut successor teneat ꝛ ut in auc. ut nulli iudi. §. ꝛ hoc uero iubem⁹ coll'. ix. licet aliud sit in man dato: quia illud extīgui tur morte: ut ex de offi. dele. gratū: dicūt qdaꝫ ꝙ siue sit pceptum siue mādatum dūmō expres sis nominib⁹ scribat: sē/ per expirat morte q ut extra ꝺ offi. del'. qm̄ ab/ bas. alij dicūt aliud esse in precepto q in māda/ to.

502

t ¶ Hortādi.i.pdicādi.
u ¶ Inuitati.§.c.lumi-
noso.io.
x ¶ Sed nc.xvi.q.i.ne,p
cuiuslibet.
a ¶ Visitandi. quotiēs
cū vtilitas vel ne-
cessitas exigit.alˀs sēl tā
tū i āno ueniet epus:ut
nōui.x.q.i.decernimus
videt̄ tn̄ ꝙ hodie bis in
anno possit ex officio vi
sitare:ut ex̄ de cen.cum
uenerabilis in fi.
b ¶ Ut grauamē.i.ut n̄
exigat enormē ⁊ imode
ratā ,pcuratōez:ut.x.q.
iij.illud.sed ſm qd̄ taxa
tur ex̄ de cē.cū aplˀus.⁊
hoc intelligas cū epus
accedit ad eccliam pro
pter vtilitatēecclie.sed
si cā ,ppriij negocij acce
dit:nō tenet̄ ei monaste
riū ,puidere.x.q.i.pla-
cuit.xij.q.ij.charitatez
ex̄ de cē.cū venerabilˀ
ibi cū cā correctōis ⁊c.
c ¶ Non semel.
d ¶ Pro talibus .s.epis
cis nō subsunt monaste
ria quo ad legē diocesa
nam.io.
a ¶ Eleutheriꝰ.cōue-
nisse.ar.ꝙ pactio
pōt īteruenire in spūali
bꝰ:ut.x.q.iij.c.ult.⁊.c.
nec numerꝰ.⁊.i.q.iij.q̄
situ:ut nō.viij.q.iij.ī sū
ma.sed huic.c.obstat.i.
q.ij.c.i.⁊.q.i.statuimꝰ.

monasterijs remaneat:frater
nitati vr̄e nos eadē scripsisse
recolimꝰ.⁊ q2 ut cōperimꝰ in
huius rei hactenus correctō
ne cessatū est:hec audientes
ad vos iterū ꝑuidimus scripta
dirigē.hortamur ergo:ut om
ni mora omniqꝫ excusatione
submota ita mōasteria ipa ab
huiuscemōi studeatis graua-
mine releuare:q̄tenus nullā
deinceps in eis clerici ulˀ qui
in sacro ordine sunt cōstituti:
ob aliud nisi hortādi tm̄modo
causa accedēdi habeant licē-
tiam:aut si forte ad pagenda
sacra missarum fuerint inuita
ti mysteria.sed ne ,p cuiuslibꝫ
monachi aut abbatis ,pmotō
ne ⁊ cetera.⁊ infra:Nec illic
ulterius habeat potestatē ali
quā:ne mōsteria huius occa-
sionis velamīe ea que ,phibe-
mus simul cū canonicis ⁊ mo-
nachis in eccl̄a sustinere one
ra ꝯpellant̄.Hec itaqꝫ oīa
vigilanti cura emēdare iā se-
cundo cōmonita sāctitas vr̄a
nō differat:ne si post hec ne-
gligentes vos esse qd̄ nō cre
dimus senserimꝰ:aliter mona
sterioꝝ quieti ,pspicere ꝯpel
lamur.nā notum vobis sit:ꝙ
tante necessitati suoꝝ dei cō
gregationē subiacere nō pa-
tiemur. Idem. Gratia vi
sitandi ⁊ exhortandi monaste
rium eps adire potest.

Visitādi exhortādiqꝫ grā
ad monasteriū quotiens
placuerit ab antistite ciuitatꝫ
accedat̄:sꝫ sic charitatis offi-
ciū illic impleat eps:ut graua
men aliqd̄ monasteriū non in
currat. Item ex concilio au
relianensi. Frequenter epi
monasteria visitent:⁊ que cor
rigenda sunt corrigant.

Non semel sꝫ sepius in an-
no epi visitent mōasteria
monachoꝝ:⁊ si aliqd̄ corrigē-
dum fuerit:corrigatur. Pro
talibus qui animaꝝ curā non
hn̄tes bona tm̄ monasterioꝝ
in suos usus ꝯuertē cupiebāt
statutū ē:ut mōsteria cū suis
rebus penitꝰ sint libera a ptā-
te ⁊ dn̄io epoꝝ.ꝙ autē nullis
canonicis iuribus mōasteria
dicuntur esse subiecta:nō ita
intelligendum est:qn ipsi epi-
scopo aliquid nomine eulo-
gie uel in die dedicatiōis uel
in natali sanctorum quorum
nomine ipsum monasteriū de
dicatum ē:debeātur offerri.
Unde gelasius papa ait.
Non debet eps aliqd a mōa-
sterio exigē:pter ꝯditiōes q̄s
dedicationis tpe ꝯstituerit.

Eleuteriꝰ frater et coeps
nr̄ queritur:ꝙ mr̄ eiꝰ in ca
sa:que castellū dr̄:oratorium
ꝯstruxerit ac dedicauerit:et
in eodē loco monachos ꝯsti-
tuerit:ex qbus vnus ē presby
ter.hoc aūt tpe dedicationis
inter epm cardellū:cuius ipa
diocesis ē:⁊ matrem suā asse-
rit ꝯuenisse:ut quicqd dedi-
cationis uel natalis martyrꝫ
die:quoꝝ in eodē monasterio
reliquie sūt:p fideliū oblatio
intrauerit:medietatē quidez
habeat ipm mōasteriū:medie
tas aūt epo offeratur.ꝯ quaꝫ
ꝯuentionē marriū p̄sbyterum
siue sciente siue nesciēte epo
monachis ipsis uel p̄sbr̄o qui
ex eis ē vim dr̄ intulisse:⁊ fre
quenter molestias generare:
ita ut mēoratū p̄sbr̄m ,ppe ce
ciderit:⁊ missas eū facē nullo
mō pmittat dicens:ut q̄si pen
sionis noie aliqd statuere de
beat.Hec igit̄ oia diligenter
te examiare iubemꝰ:⁊ si apud
te euidenti rōne ꝯstiterit:q̄a
tpe quo dedicatū est ipm mo
nasteriū:ꝯditōnes supius po
site cōuenerint:suari eas ex
nr̄a auctē pcipimus:nec ali-
qd amplius exinde ab aliquo
exigat̄.sin v̄o inter eos nil ta
le ꝯstiterit:mediante te quid
ipi epo noie eulogie offerri de
beat:inter ipsos mōchos ⁊ p̄
sbyteꝝ volumꝰ diffiniri:saluo

⁊.q.iiij.ecclesia.
⁊.j.de cō.di.i.si-
quis basilicā.sed
dicas ꝙ hic non
uere dr̄ pactum:
q2 ⁊ sine pacto te
net̄ eccl̄a aliquid
dare epo ī signuꝫ
subiectōis:ut hic
dicit̄ ī fi.Itē ⁊ au
ctoritate epi pōt
aliqd ꝯstitui pr̄o-
no:ut ex̄ de iure
pa.,pterea.
b ¶ Pēsionis.ulˀ
id qd̄ conuenit in
pricipio.
c ¶ Eulogie.i.in
signuꝫ p̄dicatōis
quā fecit tpe ꝯse-
cratōis.
d ¶ Debeat.ꝯsiď
rata cōsuetudine
alioꝝ monasteri-
orū:ut ex̄ de cen.
sup eo.⁊.x.q.iij.
nec numerꝰ in fi.
ex hoc.c.patet ꝙ
monasteria n̄ sūt
penitꝰ exempta
a lege diocesana
tenent̄ eniꝫ ei ad
eulogia sicut h̄ di
citur.Itez tenēt
ad ,pcuratorez:q̄
debet̄ ratōe visi-
tatōis:ut ex̄ de p̄
scrip.cū ex officij
Itē si aliqd ex cō
suetudine debēt
ut.j.e.c.,pxi.

e Seruitiū.ꝛ tamē vix fuerunt.xxv. anni a tp̄e gregorij usq͡ʒ ad tēpus vrbani.
f Usq͡ʒ ad hoc tēpus.ergo cōsuetudo īducit. annuas p̄stacōes.nā ꝛ dat iurisdictōem ꝛ dat p̄uilegiū ut nō.ix.q.iij. cōquest⁹ in fi. ꝛ dat ius eligēdi:e᷑ de ꝯsue. cū dilect⁹ ī fi. Itē ꝛ īducit seruitutē.ff. ꝺ aqua plu.ar.l.i.§.ult.ꝛ ff. cōia p̄dioꝛum uēditoꝛ. Itē ꝛ cōsuetudo obligat sicut ius scriptuꝫ ut.xi.di.ecclīasticarū.ꝛ ꝙ ex tp̄e aliquid p̄sumit̄ debitū sunt ar.multa.ff.de vsur. q se misses.ꝛ.l.cū quidam.§.i. ꝛ.C. de fideicō.l.i. arg. ꝯ ista e᷑ de cōsu. c.i.ꝛ e᷑ ꝺ cen.scientes. ꝛ.c. puēit ꝛ.i.q.i.nullus.et x.q.iij. q꜡ cognouim⁹.ꝛ.ff.de op.li.operis.ꝛ.C.de pactis.l.certis.ꝛ e᷑ de cā pos. cuꝫ eccl̄ia. Iteꝫ q꜡ ex cursu tp̄is nulla orit̄ obligatio: cuꝫ nec tollat̄ tp̄e: ut ff.ꝺ act.ꝛ ob.obligationū. sed varij varijs modis dixerunt de hac materia. s꜡ omissis illis dico ꝙ nūquā ex cōsuetudine sola licet esset p̄scripta ius aliquod sit quesituꝫ nisi foꝛte sit tāta: cui⁹ memoꝛia nō esset:ut.ff. de aq̄ quot.hoc iure.§. duct⁹ aque: s꜡ solūmodo ꝯmodū ꝛ ius possessionis quesitū est ex cōsuetudine. possessoꝛ.n. nihil tenet̄ p̄obare de iure suo:sed aduersari⁹ ꝓbabit esse indebitū. vn̄ quādiu est qō: an talis p̄stacio sit debita:semp erit possessoꝛ i possessione:ut.xvi.q.iij.volum⁹.e᷑ ut lit. pen.a memoꝛia.ꝛ.ff.de aqua quot.l.penul.ꝛ hoc est uerū

tamen eo ut p̄sbyter gaudētius: qui etiam monachus ē: missas in monasterio suo sicut consueuit facere: a nullo ulterius debeat ꝓhiberi. Itē urbanus.ij.

Consueta seruitia episcopis monasteria exhibeant.

Seruitium quod mōasteria aut eoꝝ ecclesie a tēpoꝛe gregoꝛij.vii. usq͡ʒ ad hoc tempus fecerunt: et nos concedimus. Canonica ergo iura quibus monasteria subiecta non sunt: synodales exactiones intelligūtur. non enim cogendus est abbas: sicut in turonico concilio statuitur: ad synodum ire: nisi aliqua ratōnabilis causa existat. sunt enī quedam seruitutis officia aut angarie opeꝝ crebre receptōnes annue exactōnes mulctationes peccantiū: a q̄bus omnibus monasteria libera sunt

Quo clerici ad mōasteriū trāsire uolūt. uterq͡ʒ licentiam ab ep̄o suo petijt. vn⁹ relicta ecclesia ꝓpꝛia eo inuito: alter dimissa regulari canonica cenobio se contulit. Modo queritur: si ep̄s debeat permittere: ut relicta pꝛopꝛia ecclesia clericus monasterium ingrediatur? Secundo queritur: si ep̄s licētiam dare noluerit: an eo inuito possit mōasteriū adire? Tertio queritur: si cōtigerit ipsos regulares canonicos fuisse: utrum cōcedendus esset eis mōasterij ingressus.

Quod ep̄s licētiam clericis adeundi monasterium dare debeat in toletano concilio p̄cipitur: in quo statutum sic legitur.

Non debet negari ingressus clericis: qui monachoꝛum ꝓpositum appetunt.

Clerici qui monachoꝛum ꝓpositum appetunt: quia melioꝛē vitam sequi cupiunt: liberos eis ab ep̄is in mōasterijs largiri opoꝛtet ingressus.

Inuito uero ep̄o clericum eius a nullo eē suscipiendum: leo ep̄s testatur scribens rustico narbonensi episcopo.

Inuito episcopo eius clericum nemo suscipiat.

Alienum clericū inuito episcopo ipsius nemo suscipiat. Sed subaudiendum est: nisi ad ꝓpositum melioꝛis vite transire voluerit. tunc eniꝫ liberum est illi etiam ep̄o contradicente monasteriū ingredi. Unde urbanus papa in capitulo sancti rufini.

Qui monachoꝛum ꝓpositum appetit: etiam inuito ep̄o suscipiendus est.

Due sūt inquit leges: vna publica: alia p̄uata. Publica lex est que a sanctis patribus scriptis est ꝯfirmata: ut est lex canonum: que quidem ꝓpter transgressiones ē tradita: uerbi gr̄a. Decretū est in canonibus clericū non debere de suo ep̄atu ad aliuꝫ

cū allegat aliquā ꝯsuetudinis cām.ꝛ tūc.n.cā allegata ꝛ ꝯsuetudine lōgissima ꝓbata debitū p̄sumitur adeo ut nō admittat̄ ꝓbatio in ꝯriū.ꝛ s̄m hoc nullā ē dr̄ia int̄ ꝯsuetudinē p̄scriptā ꝛ p̄scriptōem. q̄dā tn̄ hāc assignāt dr̄iam int̄ p̄scriptā ꝯsuetudinē ꝛ p̄scriptōem: q꜡ ꝯ p̄scr ptōeꝫ non admittit̄ ꝓbatio: s꜡ cā p̄scriptōis appareat iniusta.ut e᷑ de p̄scriptionib⁹ de quarta. sed ꝯ cōsuetudinē p̄scriptam

No.i.

bn̄ s꜡ alleget̄ debitū p̄cessisse.ut.C.de agri.et cen.lib⁹.tun⁹ credo ꝑ scriptōem allegādaꝫ q̄ꝫ ꝯsuetudinē p̄scriptā: q̄a ad ꝓbādā ꝯsuetudineꝫ multa req̄rūt̄: ut dixi.s̄.di.viij.frustra. ꝛ hec v̄a sūt: ꝙ ꝯsuetudo semper tuet̄ possessoꝛē donec ꝓbet̄ ꝯriū: nisi vi v̄l clam uel p̄cario possederit tūc.n.ille q̄ dedit sua au

No.ii.

ctoꝛitate pōt negare.x. q.iij.q꜡ cognouim⁹.io. Quicq̄d dicat.ioā. ego credo: ꝙ ex ꝯsuetudine p̄scripta spatio.xl.ānoꝝ ꝛ bona fide ius ꝛ possessio acq̄rat̄: ut e᷑.ꝺ ꝯsue. c.ult. in fi.ꝛ.ff.ꝺ legib⁹ diuturna.b.

g Quo clerici.

h Quod ep̄s.dubitatio hacꝫ trium q̄ōnū ab eodem fōte ꝓcedit. vn̄ vna solutōe terminat̄. H. dic ꝙ cleric⁹ secularis inuito ep̄o possit trāsire ad monasteriū: ut.j̄.e.c.i.ꝛ.j̄. e.q.ij.due. sed nec mōachus nec regularis cāonicus pōt inuito abbate trāsire ad locū aliū: ut.j̄. e.q.ij.c.i.ꝛ.c. statuim⁹. s꜡ ei⁹ opinio corrigitur e᷑ de regularib⁹. ꝛ transe.ad re.licet. vbi habet̄ ꝙ q̄libet pōt trāsire ad artioꝛē religionē: petita tn̄ lnīa s꜡ nō obtēta. sed ad parē religionē nemo pōt transire: ut e᷑ de regulari.sane.io.

i Clerici.melioꝛē. hec cā ē sufficiēs: ꝙ ꝺ minoꝛi ad maio⁹ trāseūdū ē.xcuij.di.legi⁹ ī fi.s꜡ n̄ ad parē: e᷑ ꝺ reg.sāe. ꝛ tn̄ dic c.sic viue i mōasterio: ut clic⁹ cēmēat̄.xviij.q.i.sic viue.io.

a Alienū clericū. imo nec etiā laicū alienū: ut. lxxi. di. ꝑ Amat⁹. ſi ergo cleric⁹ huius epat⁹ eligit̃ ad aliquaʒ di/gnitatē ī alio epatu: ſine lnīa hui⁹ epi nō pōt eā recipere: lxxvi. di. c. ult. ⁊. lxiij. diſt. litteras. ⁊. lxxxv. diſt. c. archidia conuʒ. io.

b Due ſunt. priuata. Ut charitas de q̄ dicit̃: habe charitateʒ: ⁊ fac qđ vis: ut de pen. di. ij. radicata.

c Sine cōmēdaticijs. ſʒ quare ex edit̃ ɔmēda ticijs lr̄is: cum quilibet poſſit ɔmēdare rē etiaʒ vitioſam. nam q̄ cōmen dandi aīo dicunt̃ nemi/nem obligāt: ut. ff. de ɔ trahē. empt. ea que. ſed dicas: ꝙ ſiqs rē ɔmen/dat ī genere: nō obliga tur: ſed in ſpecie obliga tur. ff. de edil'. edic. ſciē dum. ſed nec in genere licitū ē ɔmēdare ex cer ta ſciētia rē vicioſam: ut ex̄ de ſeru. c. ymco. alio gn de dolo tenet̃: ut. ff. de dolo. venditor.

d Propter crimioſos ſʒ ꝑpter crimīnoſos fu erit conſtitutio data: tn̄ extēdit̃ ad non crimino ſos: q: nullus recipit̃ ſi ne ɔmēdaticijs lr̄is. ubi n. aliquid ſtatuit̃ propt̄ ipulſiuā cām: cā ceſſāte

Uo. iii

nō ideo ceſſat ɔſtitutio. ſed ubi aliquid ꝑpter fi nalem cām eſt ſtatutuʒ: ſʒ ibi ceſſet cā: nō ceſſat cōſtitutio. ſic diſtinguit̃ ff. de dona. l. ij. §. ult.

e In ſuo. s̄. vij. q. i. ſi/quis preſbyter.

f Siquis horū. marie. q: idē ē in alijs.

g Et ſi afflat⁹. ſʒ quali

trāſire ſine ɔmēdaticijs lr̄is ſui epi. qđ ꝑpt̄ crinoſos ɔſtitutū ē: ne videlʒ ifāes ab aliq°epo ſuſcipiāt̃ pſone. ſolebāt. n. offi cia ſua: cū n̄ poterāt i ſuo epa tu: i alieō celebrare. qđ iure ꝓ cept̄ ⁊ ſcriptis ɔteſtatū ē. lex ꝯo puata ē: q̄ iſtictu. ſ. ſ. i cor/de ſcribit̃: ſic̄ de qbuſdā dicit aplſ: q hn̄t legē dei ſcriptā in cordib⁹ ſuis. ⁊ alibi: cū gētes legē dei ſcriptā n̄ hēant: ſi nā/lit̄ q legꝭ ſūt faciūt: ipi ſibi ſūt lex. Siqs hoꝝ i eccl'a ſua ſub epo pplm retiet ⁊ ſcl'arit̃ viuit ⁊ ſi afflat⁹. ſ. ſ. in aliq°mōſtēio ul' regl'ari canōica ſaluare ſe uoluēit: q: lege puata ducit̃: nll'a rō exigit: ut lege publica ɔſtrigat̃. dignio ē. n. lex puata q̄ʒ publica. ſps' qdē di lex ē: ⁊ q ſpu dei agūt̃: lege dei ducūt̃. ⁊ qs ē q. ſ. ſ. poſſit r̄ſiſtē dignet̃ qſqs igit̃ hoc ſpu ducit̃: ēt epo ſuo ɔdicēte eat liber nr̄a auc̄/te. Juſto. n. lex n̄ ē poſita: ſed ubi ſpūs dei ibi libertas: et ſi ſpū di ducimi: n̄ eſtis ſub lege

Canonicos āt regl'ares ad mōſteriū trāſire ml'tis auc̄tibus ꝓhibetur Un̄ in ɔci. educēſi ɔgregato ſub gre. vij. legit̃. Reglares canonici mochi fieri n̄ debēt.

Null⁹ abbas ul' mōch⁹ cāo nicos regl'ares a ꝓpoſito ꝓfeſſiōis canōice r̄uocare et ad mōſticū hitū r̄hēdo ſuſcipe

ter pōt aliqs clericus inuito epo trāſire ad religionē: cum ei forte iurat⁹ ſit ⁊ obediēs ſu⁹ ſit: ⁊ crimē idolatrie ſit nolle obedir̃: ut. viij. q. i. ſciēdū. ⁊ video ꝙ peregrinari non pōt ſine lnīa epi: ut de ɔ. di. v. nō oportet. ⁊ ſepe bonū omittē dū eſt ꝑꝑ meritū obediētie: ut. xi. q. iij. qd ergo. cuʒ ēt obe diēdū ſit licet iniuſte aliqd ꝑcipiat̃: ut. xxiij. q. i. qd culpat̃. Itē cū cleric⁹ nō poſſit alienare res eccl'ie ſue: ergo multo poti⁹ ſeipſum nō pōt alienare: cū pſone digniores ſint r̄b⁹ ut. xij. q. i. ꝑcipim⁹. ⁊ maior ē alienatio pſone q̄ʒ rei: ut. xvij. q. i. c. iij. ſed dic ꝙ excuſat̃ a delicto iſtinctu ſpūs ſci ſic̄ alij: ut ex̄ de diuor. gaudem⁹. xiiij. q. v. dixit. h Dignior. tn̄ i trib⁹ caſib⁹ ꝑiudicat puata lex publice. nā mulier lʒ du cat̃ lege dei: nō pōt iuito viro ītrare religionē: nec ipubes iuito pr̄e: nec eps iuito papa. n̄ fallit regl'a intēlligētes. io

i Nullus. regularis. ſilr̄ cleric⁹ in qua eccl'ia ē ſe mel intitulat⁹: i ea pſeueret: ut. lxx. di. ſcorū. ⁊ lxxi. di. clico: ut. n. nit apl's: i ea uocatōe i q̄ qs voca t⁹ ē i ea pmācat: ut. xxi. q. i. c. i.

audeat: ut mōchi fiāt q̄ʒdiu or/dis ſui eccl'am ineēire querit: i q̄ canōice viuēdo đo ſuire et aiam ſuā ſaluare poſſint: ꝙ ſi temerario auſu id agē tētaue rit: anathēatis vicl'o obligēt̃ Item vrban⁹. ij. De eodē.

Mandam⁹ ⁊ vl'r interdicim⁹ ne qs canōic⁹ regularit̃ ꝓ feſſuſ: niſi qđ abſit: publice la pſus fuerit: mōch⁹ efficiat̃. ꝙ ſi decreto nr̄o ɔ̄ire pſumens agē tētauēit: ad ordinē canōi cū ꝑcipim⁹ ut redeat: ⁊ dein/ceps mēoriale cucullā ɔferat ⁊ vltim⁹ i choro māeat. Sub audiēdū ꝯo ē: niſi cū pr̄is ſui licētia religiōis ꝓpoſitū idue rit. Un̄ vrban⁹. ij. ſcribit ab bati ſancti rufini. P[illegible] ꝓfeſſione regulares c[illegible] mochi fieri poſſ[illegible]

Statuim⁹ ne ꝓfeſſiōis cāo nice qſpiā poſtq̄ʒ dei vice ſup caput ſibi hoieʒ ipoſuit: alic⁹ leuitatꝭ iſtictu l' diſtrictōris re ligiōis obtētu ex eođ clauſtro audeat ſn̄ pr̄is ⁊ toti⁹ ɔgrega tōis pmiſſiōe recedē. diſcedē tē ꝯo null⁹ abbatū l' epoꝝ: nul l⁹ mōchoꝝ ſine cōi lr̄aꝝ cauti one ſuſcipiat. Querit̃: ſi mō ſteria q̄ ſemel đdicata ſūt: poſ ſint trāſire in clicoꝝ ul' ſecl'a/riū hitacula. qđ i chalce. ɔci. oībus mōis ꝓhibet̃. ca. xxiiij. Que ſemel ſūt dedicata: mo/ſteria ſemꝑ mōſteria pſeuerēt

k Uel mōach⁹. ut priores q pl'ūt monaſterijs: ex̄ đ ſta. mo. mōachi.

l Sui eccleſiaʒ. ſi. ex̄ de vi. ⁊ hon. cleri. de⁹. ex̄ đ re li. do. inter quat/

m Quor. in ſi. Mandam⁹

n Lapſus. tunc enī poſſet: ut. xx. q. i. ſicut. io.

o Monach⁹. h° cōſueuit ītelligi: cum cā leuitatis trāſit ad aſperio/rē vitā tn̄ bn̄ cogi tur ibi ſtare: ut ex̄ de regula. lʒ. ſed māifeſte ob. ex̄ đ ſta. mo. cū nob. ſʒ hec ē remota vn̄ ſatis credo: ꝙ ſi nō petijt licentiā cogit̃ redire. nec obſtat. ex̄. c. ſane q: ibi dic̄ ꝑmittat̃ ⁊ ſic eſt diſpēſatio

p Memorialē. nō ꝙ ſit mōach⁹ ſed rōne prioris maleficij: ut. s̄. xc iij. di. ꝑcipim⁹. ſʒ marit⁹ q trāſiuit ad religionē r̄uo cat⁹ ab vxore ſua n̄ fert cucullā: ut xxxiij. q. v. ꝙ deo ⁊ ſic q̄n̄q̄ʒ pōt eſſe diſpar habitus ī eodem choro.

q Subaudiēdū ⁊c̄

r Statuim⁹. vl' diſtrictioris

ī. xx. q. iiij. ꝟgines. ex̄ de regularib⁹. c. i. ſʒ hec dictō leuitatiſ ſoluit ɔ̄riū. ⁊ ē ſilr̄. C. đ off. ma. mil. l. penl't.

ſ Queſit̃. incidētē qōneʒ ponit mgr̄: ⁊ illa duplicit̃ pōt intelli. vno mō ſic: an de monaſterio poſſit fieri ſecularis eccl'ia. uel ſic: an monaſterijs poſſint ꝑfici ſeculares clerici. Dicas ergo: ꝙ đ monaſterio nūq̄ʒ pōt fieri ſecularis eccl'ia: ut h̄ dr̄. niſi enormit̃ viuāt tūc pn̄t monachi remoueri: ⁊ inſtitui ſeculares cāo nici tn̄ cū auctoritate pape: ut ex̄ ne cle. vel mo. rela tū. ul' niſi ita ſit: ꝙ n̄ iueniāt̃ aliq de ordie illo ꝑ quos poſſit loc⁹ ordiari: ut ex̄ de reli. do. int̄. uel niſi ita ſit ꝙ alit̄ nō poſſit reformari loc⁹ ille q̄ʒ ꝑ cāonicos: ut ex̄ đ ſta. mo. cū nobis q̄ ē remota ecōtra vr̄: ꝙ eps licite poſſit de ſeculari eccl'ia facē regularē: ut ex̄ đ

ec.edi.ad audiētias.ut.xvi.q.vii. figs vult.
f Que sct.maneāt.sic nec hospitale pōt cōuerti ad aliū vsū:ut ex̄ ð reli.do.ad hoc.sed nec p/ mutari pñt mācipia eccl'e ex̄ de rerū pmu.mācipia dari tñ pñt priua to:ut.xij.q.ij.ec/ clesiasticis:sic do m⁹ ipatoris ñ pt ɔuerti ad alios v sus.C.de pala.et do.l.i.Sed ͥd si monasteriū ðstru itur:nūqd dōt lo c⁹ ille ul' edificia monasterij ad ali um vsū ɔuerti:sic pñt de lignis bñ ɔstr̄ ē dormitori ū ul' aliū honestū locū:vl' ēt pñt ea ī coquina sua cō/ burere:de cō.di. i.ligna:sʒ ad pua tos vsus nō pñt ɔuerti.loc⁹ autē remanet sacer lʒ dirutū sit edifici um.ff.de ɔhent. empt.ede sacra. ioannes.
u Quoniā.sur ripiūt.i.iua dūt.nā furtū ñ fit ī re īmobili.isti.ð vsuca.§.abolita
z Deponi.⁊ h° cū pena incipit a crie.sec⁹ si a ɔtūa cia:q2 tūc p̄mo es set suspēdēd⁹:ut lxxxi.di.dcm̄.io.
a Monasterijs bieniū.dic ut.ā.xvij.q.ij.qō sald⁹.⁊.c.siquis incognitus:
b Aut ñ sit.sile lxi.di.miramur.i fi.ff.nau.cau.sta. l.ultia.§.hoc aūt
c Miles.forte loqt ð militib⁹a/ pulie:q̄ tota ē pri moniū bti petri:ut.xciiij.di.ualde.⁊.x.q.iij.relatū. vl' ð ill'q facti fuerāt irregulares:sic.liij.di.legē.io.
d Quia igrediētib⁹.ɔuertēdi.dupl'r.n.pōt aliqs intrare religionē.pōt.n.itrare vel cā ,pbādi. vl' cā ɔuertēdi.⁊ ,ptestari dʒ q̄liter intret:ut ex̄ de re gularibus consulti sumus.⁊.c.postulasti.
e Testādi.q.n.in ptāte alteri⁹ ē:nō pōt testari isti. quib⁹ nō ē pmi'.fa.te.in prin.donare tñ pōt mortis causa de consensu patris.ff.de dona.filiusfa.et eiu/

Que sct sūt ðdicata mōste ria:ɔcilio epoꝝ maneant ppetuo mōstēia.⁊ res q̄ ad ea ptinent:mōsterijs resuari oʒ: nec posse ea vlt' fieri sclaria hitacula.q xo pmiserint hoc fieri:subiaceāt his ɔdēnatōi bus:q̄ p canōes ɔstitute sunt. Itē in syno.vij.c.xxiij. Qui loca sac̄ cōia diuersōia fecerit cl'icus dponat: laic⁹ excōicet

Quoniā a quibusdā uiris q̄ ad venerabiles dom⁹ sub ripiūt:tā vʒ epalia q̄ʒ mōstēia ⁊ facta sūt cōia diuēsoria. Si quidē voluerint hi q hec reti/ nēt reddē ea:ut f'm antiqtatē restaurēt:bñ ⁊ optie ē.aliogn si de sacro catalogo fuerint: hos depōi pcipim⁹. Si xo lai ci l' mōchi excōicari:quos ni miꝝ ɔstat ⁊ ɔdēnatos eē a pa tre ⁊ filio ⁊.s.s.⁊ deputabunt: ubi vermis eoꝝ non morie̅t: ⁊ ignis ñ extiguet:q2 ðo aduer sant:q dicit: Nolite facē do/ mū pr̄is mei domū negociatō nis Querit ð his q ad ɔuer sionē veniūt:quo tpe debeāt tonsorari. De his ita scribit gre.fortūato epo neapolitāo Anq̄ʒ bieniū i ɔuersiōe ɔple/ uerit:aliqs tōsorari nō debet

Monasterijs oībus f'rnitas vr̄a districti⁹ intdicat:ut eos quos ad ɔuersationē su/ susceperint: p̄usq̄ʒ bieniū i ɔuer siōe ɔpleuerit: nll'o mō audeat tōsorare:sed hoc spacio vita moresq̄ʒ eoꝝ solicite ɔprobēt ne qs eoꝝ aut ñ sit ɔtētus eo qð voluit: aut ratū ñ hēat qð elegit.nā dū graue sit ie xptos hoīm obsegis sociari:qs pos/ sit dicē q̄ʒto sit graui⁹ad ði ser uitiū iprobos applicāe:miles xo si ɔuēti voluēit:p̄usq̄ʒ nob renūtie̅t:null⁹eū sine ɔsēsu q̄ lib; p̄suāt rōe suscipe. Que rit:si igressis mōsteriū vlt' reli q̄t l'nia ðtestādi.hoc gre.,phi bʒ ita scribēs ianuario caroli tano epo. P⁹ mōsterij igressū nulli relinquitur l'nia testandi.

Quia igrediētib⁹ mōsteriū ɔuertēdi gr̄a ulteri⁹ nulla sit testādi licētia:sʒ ut res eo rū eiusdē mōsterij sint:apta le gis diffinitiōe decretū ē. Itē greg.papa cypriano diacono P⁹ mōsterij igressū eidē mōa sterio oīa sunt conferenda.

Perlatū ē ad nos petronil lā noie de ,puincia lucania ,pgēitā p exhortationē agnel li epi fuisse ɔuersā:resq̄ʒ suas oēs q̄s hr̄e potuit:lʒ sibi iure potuissent ɔpetē:tñ easdē mō sterio i qð igressa ē ēt spāliter dōatōis titulo ɔtulisse. Cō tra paul⁹ p̄m⁹ hēmita in testō colobiū suū athanasio alexā/ drino epo religt:tunicā xo be ato antonio. Sʒ aliud ē ð his q in mōsteriū ingressi se ⁊ sua tdiderūt: aliud ð his q solita riā vitā ducētes se nulli eccl'e tdiderūt.illi semel tdita nulli tdē pñt.isti nll'i oblata libē te stāi ualēt. Itē in auc.ɔsti.ix Si q̄ mulier aut vir mōsticā vitā elegēit ⁊ intuēit mōste riū liber' ñ extātib⁹:mōsterio qð igredie̅t res ei⁹ ɔpetē iu/

ain inter uiuos:ut.ff.e.si cū fili⁹.clericus tñ i ptāte cōstitu/ t⁹ pōt testari.C.de epi.⁊ cle.auc̄.psb̄ros.
f Eiusdem.cum nō habeat filios:ut.j.e.siqua.
g Decretū est.C.de epis ⁊ cle.auc̄.igressi.
h Perlatū ē.p exhor/ tatōeʒ.ñ tñ illectā ut.xx.q.iij.ɔstituit.
i Omnes.distingui̅t tñ an sana an ifirma det ut ex̄ de sepul.de his.
k Cōtra.hēmita.he/ remite hñt ,ppa qð valʒ ad ea que notaui.xvi.q i.qui uere.
l Siqua mulier.non extantib⁹.sed qd si habet ascēdētes:idē vr̄ q2 eq̄ succedūt ascēden tes lʒ ordie t'bato.ff.de inoff.te.nā ⁊ si.⁊ q2 ascē dēte ñ pōt qs exhēdare nisi ɔmisit cām igratitu dinis:ut in auc̄.ut cū de app.cog.coll'.viij.§.ij. ad idē.C.ð epi.⁊ c.auc̄. presbyteros in fi.sed a/ liud est hic ratione mo/ nachatus ⁊ fauore reli/ gionis.Itē adhuc huic obstat in auc̄.coll'.ix.ut nulli iudi.§.penult.vbi pater hʒ tertiā partem bonoꝝ filie q̄ detrudit̄ ī monasteriū.sʒ hoc iō ē quia ibi illo inuito fuit mōacha. Sʒ qd si p̄mo fecit testamētū:vr̄ ꝙ p i gressum monasterij rū/ pit q̄si p posthūi agnatō nē.eccl'a.n.ɔpat posthu mo:ut ex̄ de ,pba.in pre sentia:ī auc̄.de sanctis. epis.§.sed hoc p̄senti ad dimus sanctioni.ff.de i iusto rup.te.filio. Itē p capitis diminutōem rū pitur testamentum:in/ sti.quibus mo.rumpit. testamen.§.ij. Iteʒ iste diminuit̄ capite:q2 trā/ sit in alterius potestatē ecōt' vr̄ ꝙ teneat testm̄ quia pro mortuo habe tur.sed i morte cōfirmat̄ testamētū. Itē legatū nō pit p ca/ pitis diminutōem:ut.ff.de ca.dimi.l.legatū. Ad hoc dico ꝙ rūpit̄ testm̄:nisi pri⁹ reliquerit aliqd monasterio.si ergo istituit monasterium ante igress' in monasterij in vno de/ nario:postea non rumpitur testamētū. H.tamen ⁊ ioānes ɔrīū dicūt. Sed nunquid monasteriū ipso igresso adeptus ē possessionē reꝝ illius:vr̄ ꝙ sic:queādmodū adoptās adi pis̄cit̄ possessionē adoptati.ff.ð pca.si adoptauero qð ɔcedo

Sz qd si igrediēs monasteriū hūit vsufructū bonoꝝ nūqd monasteriū pōt uti fructib⁹ illo viuēte? videt̄ q̄ n̄: tū iō q: mōte extiguit̄ vsufruct⁹: tū q: vsufruct⁹ alij ꝯcedi n̄ pōt: nisi diceres q̄ ius vtendi remaneret apud istū ⁊ vtilitas apud monasteriū. sed ꝯ̄ si ali-quod esset ius penes eū in ipso ingressu factum esset monasterij. dico ergo vsufructū nō remanere apud illū. alij ꝯtra dicūt. ar. C. de vsufruc. l. ult.

m ℂ Diuidere. sed qualiter testat̄ uel disponit ista psona de rebus alienis ꝯ̄ illud insti. qb⁹ nō est pmissū facē te. i pri. sed dic q̄ hoc ex quadā benignitate pmittitur a iure: ne eccl̄ia videat̄ aliquē uelle circūuenire ꝓpter res suas. pterea video q̄ qn̄q3 aliquis disponit de reb⁹ alienis. ut mater que trāsit ad secundas nuptias testari pōt de reb⁹ prioꝝ filiorū ⁊ disponere iter ipos ut. C. d̄ scd̄is nuptijs femine. §. ult.

n ℂ Legitia. i. tertia vel medietas scd̄m numeꝝ filioꝝ. C. de inoffi. testa. auc̄. nouissima.

o ℂ Cōpetere. ne sit onerosus mōasterio. xvi. q. vi. de lapsis.

p ℂ Nūc aūt cessante. i. si cessauerit iudicium q: morte puēt⁹ est: ⁊ sic nō obstat. s̄. e. l. ꝓxima. q-dam tn̄ intellexerūt qđ hic dr̄: cū vere fact⁹ eēt monachus. ꝓximā legē intelligūt: cū adhuc est i ꝓbatōe. io.

q Non liceat. igratitudinis. ecce q̄ ingratitudo abolet̄ per igressum monasterij. sic̄ irregularitas: ut. lvi. di. c. i. cū. n. al̄ abbas sit pfect⁹ nō requirit̄ i eo oī moda r̄gl̄aritas: ut. xvi q. i. legi. monachat⁹. n. oēm maculā abstergit i auc̄. d̄ mona. i pri. ar. tn̄ ē q̄ n̄ tollat̄ irregl̄aritas. lv. di. p̄scis. i. q. vij. c. ij. io.

r Quo pueritie.

a Quod itra annos. aut ē adult⁹ q itrat monasterium: aut ipubes. si adult⁹ ⁊ spōte itrat: exire nō poterit ut. j. e. q. i. puelle. ⁊ q. ij. c. i. ⁊ ij. si iuitus itrat: exire pōt: ut. j. e. q. i. sicut. nisi pp aliquā culpā iuit⁹ intret ut. l. di. si ille. ⁊ xxi. q. ij. placuit. si ipubes intrat aut ab alio ponit̄ i monasterio: aut p se intrat. si ab alio ponit̄ in monasterio: ⁊ ipe non cōsentit: pōt egredi qn̄ uoluerit: ut j. e. q. puelle. ⁊ q iij. pn̄s. si uero cōsentit cuz ab alio ponit̄ in monasterio: tenet: licet ꝯsensus ille qui fit ante ānos discretōis non teneat: tn̄ exire nō pōt: p̄ usq3 ueniat ad legitimā etatē ad i̇star carnalis matrimonij: ut ex̄ de despō. ipu. de illis. ⁊ j. e. q. illud sed q̄3cito perue-nerit ad p̄fectam etatē: pōt egredi ut. j. e. q. iij. p̄lēs. ⁊ ex̄ de regular. cū scim⁹. l3 qdam dixerūt q̄ i ipubere sufficiat sola parentis oblatio ad hoc ut mona-

Mō. i.

chus sit. ar. eius qđ ē ex̄ de regul̄. c. ult. ⁊ j. e. c. i. et ij. sed ꝯ̄ eos est expresse ex̄ de regula. cū scim⁹. si. vo ipubes ꝓpa auctoritate intrat: pōt extrahi a patre uel tutore: ut. j. e. q. ij. puella. hoc tn̄ scias: q̄ s3 h. si doli capax ē ingressus monasteriū siue per se: siue p uolūtatem patris: dūmodo nō fuerit coact⁹: aīmodo nō pōt exire: l3 nō peruenerit ad ānos pubertatis: q: cum doli capaces se possint obligare diabolo: ut ex̄ de delic. pu. pueris multo forti⁹ deo. Itē cū in matrimonio carnali malicia suppleat etatē: ut ex̄ de despō. ipu. d̄ illis. ergo in spūali. gregori⁹ refert i dialogo de quodā puero

bem⁹. sed si psona liberos hn̄s anq̄3 de rebus suis inter eos disponat monasterium intret: liceat ei postea inter eos diuidere: legitima portione nulli diminuta triēte uel semisse. ⁊ quod eis non dederit: mōasterio competet. sed si omnez substantiā inter filios diuidere voluerit: sua persona filijs suis cōnumerata partem sibi retineat: que monasterio cōpetere debeat: sed si post ingressum moriatur: anteq̄3 inter eos diuidāt filij legitimaz portionem percipiāt: reliqua mōsterio cōpetente sba. ꝯsti. v. in coll̄. i. Nunc autem cum monachus factus esset: hoc ipso res suas omnes obtulisse videatur: si prius testatus non sit. exinde iudicio eius cessante lege disponitur: ut si liberos haberet in quos aut nihil aut minus legitima portōne quoquo donandi titulo contulerit: eatenus substantie mōasterio destinate detrahatur: ne quid contingat circa liberos iniquum. Item ex nouella.

Non lieat parentibus liberos uel liberis parentes ab hereditate sua repellere monachos factos: q̄3uis dū laici fuerant in cām ingratitudinis inciderunt. Item non liceat parētibus liberos suos ad solitariam vitam trāseuntes abstrahere de monasterio.

Quo pueritie annos agentes a parentibus monasterio traditi sūt vnus inuitus alter spontaneus cucullā induit. ad ānos pubertatis uenientes: inuitus ad seculares militiam redijt: spontaneus monasterium districtius petit. Nunc primum queritur: si in pueritie annis traditi cogantur religionis propositum tenere? Secundo: si preter volantatem parentum tonsuram uel religionis uestem qs in puericia accipiat: an possit sibi detrahi: an non? Tertio qui preter propriam voluntatem cucullam induerit: an cogatur eam retinere an non? Quarto si ab vno monasterio in aliud districtius liceat alicui transire.

Quod intra annos puericie traditi: cum adulti fuerint liberum habeant arbitrium manendi uel discedendi: probatur auctoritate. ix. synodi: in qua sic statutum est.

Virginitatis ꝓfessio quo tēpore firma esse incipit.

Firma autem tunc erit ꝓfessio virginitatis: ex quo adulta iam etas esse ceperit: ⁊ que solet apta nuptijs d̄putari ac perfecta. Si virginitatis professio tunc incipit eē firma: cum etas ceperit esse adulta: ⁊ religionis professio tum demum debet esse firma cum ad adultam etatem peruentum fuerit. sed hic de illa

nouēnij q nutricē suaȝ grauidauit alij dicunt ꝙ nēo obligatur uoto añ legitimaȝ etatē. nec ē simile de matrimonio carnali: q: ibi obligatur tm̄ hōi: ꝛ illō vinculū dissoluit saltē morte: sȝ vīculū spūale saltē3 morte nō dissoluitur. arg. xxij. q. vij. licite. sȝ hodie ꝑualet opinio. h. ut ex̄ de regula. postulasti. io. sed certe ꝑticula que hoc dicebat est subtracta. b.

b Firma. cepe rit. nō intelligas cū cepit attingē. xiiij. annū masculꝰ ꝟ feīa. xij annū. sed cuȝ iaȝ est in fi. xiiij. ānorū uel. xij.

c Addidistis. hec tria capitula intellīas ꝺ illis q post adultam etatē ꝯsensū accōmodauerit: sed. h. itelligit de doli capacibꝰ.

d Mater. uidetur ergo: ꝙ mat̄ possit r̄dē filiū suū ȝ r̄ligiōi: ut. j. e. quicūq; qꝺ nō videt: cū nō habeat ipsum in potestate: ut instit. de adopt. §. femine legas ergo uꝉ ꝑ ꝛ

e Infātie. i. puericie.

f Pubertatis. s. xxviij. di. ꝺ his ꝯ. sed loquitur de secularibus.

g Deuitamus. ex his capitulis sumūt qdam scismā erroris sui: et dicūt sufficere solam oblationem patris ad hoc ut quis monachus

professione agitur: que in annis puericie proprio arbitrio deo offertur: quam non cōfirmat parentum cōsensus. Ceterū que a parentibus deo offertur ꝓfessio. inuiolatā seruari oportet. Unde gregorius scribit ad augustinum anglorum episcopum.

Non licȝ de monasterio egredi: quē pater uel mater intra annos infātie fecerit ordiare

Addidistis adhuc: ꝙ si pater uel mater filium filiāue intra septa mōastenij in infantie annis sub regulari tradiderūt disciplina: utꝝ liceat eis postq; ad pubertatis ānos inoleuerit: egredi ꝛ matrimonio copulari. hoc omnino deuitamus: quia nefas ē: ut oblatis a parētibus deo filijs uolūtatis frena relaxent. Itē ex concilio toletano quarto.

Aut propria ꝓfessio aut paterna deuotio monachū facit

Monachū aut paterna deuotio aut ꝓpria ꝓfessio facit. quicquid hoꝝ fuerit alligatuȝ tenebit. ꝓinde his ad mūdum reuertendi intercludimus aditum: ꝛ omnes ad seculū interdicimus regressus. Item isidorus.

In monasterio ꝑpetuo maneant q a parētibus traditi sūt

Quicunq; a parētibus proprijs in monasterio fuerit delegatus: nouerit se ibi ꝑpetuo mansurū. nā anna samuel pueꝝ suum natū ꝛ ablactatuȝ deo pietate obtulit: qui et in ministēio templi quo a matre fuerat deputatus ꝑmansit: et ubi cōstitutus est deseruiuit. Itē ex registro greg.

Quia aūt in insulis dura ē congregatio monachorū etiā pueros in eisdē monasterijs ante. xviij. annoꝝ tempora suscipi ꝓhibemus: uꝉ si quidem sunt: tua eos ꝓuidentia auferat: ꝛ in vrbem romanaȝ transmittat. hec in palinaria alijsq; ꝓuincijs te per omnia uolumus custodire. Item ex concilio triburiensi.

Qui a ꝓgenitoribus mōasterio traditus est: de eo egredi non licet.

Quem ꝓgenitores ad monasteriū tradiderūt: et in ecclesia cepit canere ꝛ legere nec vxorē ducere nec monasteriū deserere poterit. sed si discesserit: reducat̄. si tonsurā dimiserit: rursus tondeatur. uxorē si usurpauerit: dimittere ꝯpellatur. Item ex penitentiali theodori. Palea.

Infans ꝓ infante pōt dari in monasterio: q̄uis alter uocatus sit: tm̄ melius ē uotū soluere. similiter ꝛ pecora equali precio si necesse ē: sūt rediméda. Ex his auctībus colligitur: ꝙ paterna ꝓfessio pueros tenet obligatos. nec licebit eis a ꝓposito discedere: qꝺ paterna deuotione in puerilibus annis susceperūt. Sȝ obijcit̄ illud leonis pape.

Nō licet puellis nuptias eligere: q̄ spontanea uoluntate virginitatis susceperunt ꝓpositum.

Puelle que nō parentū coacte imperio sȝ spontaneo iudicio virginitatis ꝓpositum atq; habitū susceperint: si postea nuptias elegerint ꝑuaricantur: etiā si nondū eis ꝯsecratio accesserit: cuius utiq; ñ fraudarētur munere: si in ꝓposito ꝑmanerent. ambigi ꝺo non pōt crimen magnū admitti: ubi ꝛ ꝓpositū deseritur: et ꝯsecratio violat̄. nam si huma na facta non pñt impune calcari: quid de his manebit qui corrupint federa diuini sacri: Cum ergo in principio huius capituli dicatur: puelle que ñ coacte impio parētum: datur intelligi: ꝙ si coacte habitum virginitatis sumpserint: sine ꝑuaricatione ipm deserē pñt sȝ puella hic nubilis intelligit

fiat ex̄ de regul. significatuȝ. sȝ eis obuiat. j. e. illud. ꝛ ex̄. e. cū scimꝰ. sȝ intelligas ista capitula qñ i adulta etate cōsenserūt: ꝛ sic iterpretatur ea celestinus ex̄. e. cum uirum.

h Monachum. deuotio. ꝛ filij spontanea ꝓfessio supple.

i Professio. per se.

k Quicūq;. ablactatum. sola oblatio non sufficisset: nisi ipse postea ratū habuisset. sȝ quare i baptismo cogit̄ seruare factū ꝑentuȝ et nō in uoto ꝯ. q: ibi recipit sacramētū. vñ illō cogit̄ fuare: ut. xlv. di. de iudeis. itē q: i baptismo pōt puer ꝑ aliū obligari: ut de cō. di. iiij. baptismi vicem

l Quez ꝓgenitores. cepit. ar. ꝙ preiudicat̄ alicui ꝑ factū sicut per dictū: ꝛ ꝙ nō refert an factis uel dictis declaret q s uolūtatē suaȝ ut extra de app. dilecti ꝛ. xxij. q. v. cauete. sic ex̄ ꝺ regul. vidua. ꝛ. xxvij. di. qꝺ interrogasti.

m Puelle. adulte sed ꝯm. h. doli capaces. celestinus tñ videt̄ intelligē hoc. c. ꝺ adultis: ex̄ de regul. cū vir

n Calcari. simile. xxvij q. i. c. ij.

cuius ut in seqnētibus demō strat: post duodecimū annum liber ē arbitriū: nec in electi one ꝓpositi cogit̄ seq parētū iperiū. Sꝫ ⁊ illud etiā itelligē dū est qḋ ē statutū in synodo habita ab eugenio papa.

Cōtra voluntatē ꝓpriam re/ trusi in monasteriis n̄ teneant

SIcut qui monasteria ele/ gerūt: a monasterijs egre/ di nō pmittunt: ita hi q inuiti si ne iuste offensionis causa sūt intromissi: nō nisi uolētes te/ neātur: qꝛ qḋ non petūt n̄ ob/ seruāt. Ideoq̃ tales ꝯside/ rādi sunt magis peccata ꝯmit tere q̄ꝫ plāgere: sicut in decre to sanctissimi leonis pape ma nifestissime ꝯtinet̄. li. vi. mar/ cellus papa. Palea

ILlud aūt statuendū eē cē semus: ut si in miori etate filij monasterio oblati fuerint uel sacrā tonsurā uel uelami/ na susceperint: dignū quideꝫ duximus: ut. xv. anno a platis moniti uerbis inquirātur: utꝝ in ip̄o habitu pmanere cupiāt an nō. Si vo pmanere ꝓfessi fuerint: ulterius penitēdi lo/ cū mīme āplecti pn̄t. Sin vo ad secularē habitū reuerti vo luerint: redeūdi licētia nullo mō deneget̄: qꝛ satis inutile ē ut coacta seruitia dn̄o pstent̄ **U**elamē aūt non licet imponē virginibus: nisi certis diebus

Un̄ gelasius papa oib͡us ep̄is

Non nisi certis diebus uela/ men imponantur virginibus.

DEuotis virginibus n̄ nisi aut i epiphanioꝝ die aut in albis pascalibus aut i apo/ stoloꝝ natalibus sacrū uela/ men minime imponat̄: nisi for/ san sicut de baptismo dictū ē graui languore correptis: ne hoc sine munē ð seculo exeāt implorātibus n̄ neget̄: viduas aūt velare pontificum nullus attentet. **T**empus quoq̃ cō secrationis eaꝝ similiter ob/ seruat̄. **U**n̄ gre. in registro.

An̄ quadragesimū etatis sue annū virgines nō ꝯsecrentur

IUuenculas fieri abbatis sas uehemētissime ꝓhibe m⁹. nullā igit̄ fraternitas tua: nisi sexagenariā virginē: cui⁹ vita atq̃ mores hoc exegerit uelare pmittat **I**tem ex cō cilio chartaginensi.

SAnctimoniales an̄ annum quadragesimū non velent̄ **I**tē ex ꝯcilio aphricano. iiij.

Ante. xxv. annum virgines n̄ consecrentur.

PLacuit ut ante. xxv. ānos nec diacōes ordinent̄ nec virgines ꝯsecrent̄: ⁊ ut lecto/ res popolū non salutent.

Item pius papa.

UIrgines nō velentur āte xxv. annos: nisi forte ne/ cessitate piclitantis pudicitie

a **S**Icut. offensionis. ꝓpter. n. delictū cogitur quis itra re monasterium: ut. xvi. q. vi. de lapsis. l. disti. si ille. ⁊ lxxxi. di. dictum. ⁊. c. siquis clericus. ⁊. xxxiij. q. ij. admonet̄ ⁊ si certum tempus ei nō prefigitur: nū quid ppetuo ibi ma nebit? videtur ꝙ sic: ut lxxxi. di. siquis. clericus ⁊ seruus q sine ꝯfinitōe temporis i uinculis po nit̄: ppetuo ibi esse vide tur: ut. C. de penis su⁹. ar. ꝯ. ij. q. i. in p̄mis.

b **I**Llud. xv. videtur ergo ꝙ hēat. xv. ānnū ꝓ deliberatione an velit manere an rece dere. nam ante nō potu it deliberare cū nec an̄ habuit discretōem. vid tur. n. ecclesia circūue/ nire homines: si aliquis cogeret̄ manere cuꝫ ea q nunq̄ꝫ deliberauit. nā etiam in illicitis datur alia dilatio m ensis: ut i. q. i. cōstat. decretalis tn̄ videt̄ eis dare tridu/ um: ut ex̄. e. ad nostraꝫ. uel saltem cōmunes in/ ducie deberēt eis dari ad loquēdū amicis ⁊ ꝯ ponendas sarcinulas: ut. ff. ex quib⁹ cāis ma. ab hostib⁹. §. penul. ecō tra videt̄ ꝙ nihil tempo ris habebit. nā cum ca/ non cōpat ꝯtractū quo quis obligat̄ homini ob ligatōi diuine: ut. xxvij. q. i. c. ij. sed in cōtractu humano nō licet etiam incōtinenti resīdere: ut C. de trans. q̄uis. ergo nec in hoc. Ad hoc dn̄t qdam: ꝙ si ante. xiiij. an nos fecit ꝓfessionē: sta/ tim cū per vnū diem fu erit post annos. xiiij. in monasterio est ei factuꝫ preiudiciū: secus si non fecit per id quod est ex̄ de regul̄. ad nr̄am. meli⁹ credo esse dicendū: ꝙ si ante annos pubertatis habuit discretionem tantam: ut p se uel p alios sciuisset ꝙ statim esset obligat⁹: ut tūc statim post annos. xiiij. sit obligat⁹ si nō cōtradicat. sed si nec p se nec p alios potuit scire aliqd de obligatione ista: tūc in. xv. anno sit ingrēdū ab ip̄o an velit stare an non ab alijs. n. nō est hoc inquirēdum: nisi ab illis qui p se non pn̄t hoc scire nec ab alijs hoc didicerūt. Itē nūquid pōt a/ liquis petere in integrū restitutōem q in. xv. an. intrauit re ligionem? ar. ꝙ sic: ex̄ de regul̄. ad nr̄am. Rō. nō quia nō est deceptus q christo se cōiūxit. ꝓterea quia in talib⁹ cēsetur maior. sil̄r in matrimonio: ex̄ de resti. spo. ex pte.

c **U**elamen. hic agit̄ quo tpe v̄gines sint velāde vel cōsecrāde. Est aūt quadruplex velū. s. uelū ꝓfessio/ nis ꝯsecratōis ordinatōis platōis. velū ꝓfessionis i ponit̄ tam virgīni q̄ꝫ vidue: dū tn̄ sit. xij. annoꝝ: ut. j. q. ij. puella. velū ꝯsecratōis est qḋ tm̄ v̄ginib⁹ impo nit̄ in. xxv. anno: j. e. placuit. ⁊. lxx vij. di. placuit. ve lum ordinatiōis qḋ solū impone batur diaconissis in. xl. anno: ut. j. e. sāctimonialis. velū platōis ē qḋ in. lx. anno datur abbatisse: ut. j. e. iuuēculas. et per hāc distinctōem multa sedāt̄ ꝯtra ria. io.

d **D**Euotis. epi phanioꝝ. honestū est: ꝙ in talib⁹ solēnitati/ bus tm̄ iponat̄. pōt tn̄ quolibet die dn̄ico impōi ex̄ de te. or. c. i.

e **I**n albis. i. in tota septima pas cali.

f **P**ontificuꝫ. sꝫ ipsa met ab alta/ ri recipiat: ut. xx vij. q. i. vidue q. uel recipiat a sa/ cerdote: ut. j. e. vidua. Quidā tn̄ ex h°. c. dicebāt ꝙ nec ep̄s nec p̄s byter pōt iponer̄ueluꝫ vidue. nec obstat ex̄ qḋ me. cā. platū. nā ibi n̄ dr̄ ꝙ velū iposu/ it: sꝫ ꝙ imponere simulauit. sil̄r non obstat ex̄ q cli. uel vo. ꝯsuluit. nā intelligūt illud ð ve lo. i. de ueste. qḋ ex hoc apparet qḋ dr̄ i eadē decre. ꝙ nō fuerit ꝓfessa: cū tn̄ p istud velū intelligat̄ qs ꝓ fiteri cū sit uelū ꝓfessionis. io.

g **I**Uuenculas. sexagenariā. ap̄ls. n. dicit: vidua nō eligatur minor. lx. annoꝝ. xxx. q. i. quomo/ do. pōt tn̄ hoc ītelligi ꝙ sit sexagenaria nō etate sed pfectōe cōtinētie. ij. q. vij. paul⁹. io aūt est v̄go: qꝛ a liter nō posset esse hortatrix uirginitatis: ut. xxvi. di. vna.

h **S**Anctimoniales. nō uelēt̄. uelo ordinatōis ut sit diaconissa nō ad ordinē sed ad quoddā misteri/

i Pum euãgeliũ ĩ matutinis lectõib⁹ nũciandi.io.
Placuit.nõ ſalutẽt.ſolẽniter dñs uobiſcũ.io.
k Vidua.vł miſtro.ar.ꝙ uotũ ſolẽne põt fieri co
ram priuata pſona.ſʒ ad quid facit mulier pro

ſi pater cõſenſit ꝙ mater nõ põt eũ ꝛuocare:niſi uelis dicẽ
ꝙ eq̃ ſit ĩ ptãte mr̃is ut pr̃is q̃tũ ad hũc caſũ: ut.ſ̃.q.i.c.i.
t Forte.ſupple ⁊ filij ↄſenſerũt poſt adultã etatẽ.
u Aut nolẽtibus.ſupple aut ſi uolẽtib⁹.⁊c̃.

feſſionem ſacer/
doti:potiuſ enim
debet facere ab/
batiſſe? ſʒ hoc iõ
fit q: feminis nõ
lʒ imponere uelũ
alicui:ut infra.e.
q.ii.ſtatuimus.
l Scriptis.non
ꝙ ſit neceſſaria
ſcriptura: ſed ut
ſcriptura ꝓpria
obuiet ei q cõtra
uenict:ut.ſ̃.i.q.
vij.ſaluberrimuʒ
m Aut ſigno.cũ
neſcit ſcribere.
n Aut ſubſcri/
ptõe. cuʒ ſcit ſcri
bere.
o Veſte.ſed ve
lum accipiet ab
altari:ut.xxvij.q
i.viduas.⁊.c.vi/
dueq̃.
p De his q̃ri
tur. ſi pa
ter uel tu
tor poſſit reuoca
re filiũ q ingreſſ⁹
eſt religionẽ.dic
ergo: aut pat eſt
pñs aut abſenſ. ſi
pñs poſtea ñ põt
cõtradicere . ar.
liiij.di ſi ſeru⁹.ſi ẽ
abſẽs uſq̃ ad an
nũ ⁊ diẽ euʒ reuo
care põt.ĩ.e.c.ij.
Qõ.ij.
ita tñ ut iſte ann⁹
includat infra le/
gitimã etatẽ.xij.
ł.xiiij.an.nec pec
cat pater reuocã
do filiũ nec filius
peccat obediẽdo
magiſ pr̃i q̃ deo
q a h⁹ facit aucto
ritate canonis.
q Si ĩ qualib;.
religionis.
hoc q̃tũ ad filiũ

virginalis: ⁊ non ſunt conſe/
crande: niſi in epiphania et in
ſabbato paſce ⁊ in apoſtoloꝝ
natalitijs niſi mortis cauſa vr
gẽte. Quãuis autem uidue
uelari ꝓhibeãtur: viduitatis
tamen ꝓfeſſio in ſcriptis ab
eis eſt facienda. ueſtis quoq̃
ꝓfeſſioni conueniens eſt eis
tradenda: qua vbiq̃ vtãtur.
Unde in toletano ↄcilio.x.
Profeſſionem viduitatis faci/
ant ⁊ habitũ ſumãt religionis
que caſtitatem ſeruare ꝓpo/
nunt.
Vidua que ſancte religio
nis ꝓpoſitum obtinẽ vo/
luerit: ſacerdoti uel miniſtro
ad quem aut ipa venerit: aut
quem ad ſe uenire contigerit
ſcriptis ꝓfeſſionem faciat a
ſe aut ſigno aut ſubſcriptõne
notatam ↄtinentem ſe religio
nis ꝓpoſitum uelle: ⁊ hoc per
enniter inuiolate ſeruare. tũc
accepta a ſacerdote uel mini
ſtro apta religionis ꝓfeſſio/
nis ueſte: ſeu in lectulo quie/
ſcens ſiue in quocũq̃ loco cõ
ſiſtens ↄſtãter utatur. nec di/
uerſi coloris aut diuerſe par/
tis eadem ſit notabilis ueſtis
ſed religioſa ⁊ non ſuſpecta.
De his uero qui preter
uoluntatem parentum
tonſuram uel religioſã
ueſtem ſuſceperint: ſic diffini
tur in decimo ↄci. toletano.
Tonſura uel ueſtis religioſa
in minori etate ſuſcepta a pa/
rentibus irrita fieri poteſt.
Si in q̃nalibʒ minori etate
uel religionis debitam ue
ſtem uel tonſuram in vtroq̃
ſexu filiis aut vnuſ aut ambo
parentes dederint: forte aut

nolentibus aut neſcientibus
ſe ſuſceptam: nõ mox viſam in
filijs abdicauerint: ſed uel co
ram ſe uel coram epõ palam/
q̃ in ↄuentu eoſdem filios ta
lia habere permiſerint: ad ſe
cularem reuerti habitũ filijs
ipſis quandoq̃ penitus nõ li/
cebit. ſed conuicti: ꝙ tonſurã
aut religioſam ueſtem aliquã
do habuerint: mox ad religio
nis cultum habitumq̃ reuo/
centur: ⁊ ſub ſtrenua diſtricti
one huiuſcemodi obſeruãtie
inſeruire cogantur. parenti/
bus ſane filios ſuoſ religioni
tradere non ãplius q̃ uſq̃ ad
xiiij. eoꝝ etatis annum licen/
tia poterit eſſe. poſtea vero
an cum voluntate parentum
an ſi ſue deuotionis ſit ſolita
rium uotũ: erit filijs licitũ re/
ligionis aſſumere cultũ. quiſ/
quis aũt uel oblatione tõſu/
re uel ſeclaris ueſtis aſſũpti/
one detectus fuerit attigiſſe
trãſgreſſionẽ: ⁊ excõicationiſ
cẽſurã accipiat: ⁊ religioni ſẽ
per inhereat. Item ex con
cilio triburiẽſi. Uſq̃ ad an/
nos. xij. pr̃ie uolũtatis puel/
la ſubiaceat arbitrio.
Puella ſi añ. xij. annos eta
tis ſpõte ſua ſacꝝ ſibi ue/
lamẽ aſſũpſerit: pñt ſtatim pa
rentes eius uel tutores ei⁹ id
factũ irritũ facẽ ſi uoluerint.
at ſi ãnũ ⁊ diẽ diſſimulãdo cõ/
ſẽſerint: ulteri⁹ nec ipi nec ipa
mutare potuerũt. ſi vo in for
tiori etate adoleſcentula uel
adoleſcẽs ſuire deo elegẽit:
ñ ẽ ptãs parẽtibus ꝓhibendi
Velamẽ aũt nulli ſcimonialiũ
alteri imponere licʒ. Unde
enticianus papa ait.

x Non mor.i. infra an
nũ ⁊ diẽ: ut.ĩ.c.ꝑri. uł
mor.i.q̃cito põt. ſic ex
poniẽ.ff. ad tertull.l.ij.
§.cõfeſti.uł mor.i.infra
mẽſẽ:ut.i.q.i.ↄſtat.uel
dic.i.q̃cito ſcit.xxxij.q.
ij.mulier.C.quo ⁊ qñ iu
dex ab eo. Itẽ aliquan/
do uſq̃ ad decẽ dies.ij.
q.vi.quotiens. Itẽ ali/
qñ extẽdiẽ uſq̃ ad tridu
um: ut.xxij.di.c.i.circa
pri.⁊.lxxix.di.null⁹. Itẽ
qñq̃ poniẽ ꝓ qñcũq̃: ut
ff.ſi cer.pe.l.i. nec mire
ris ſi hec dictio mor qñ
q̃ ampliaẽ: q: hec dictõ
diu qñq̃ reſtrigiẽ: ut.lx
iij.di.lectis.lxv.di.de ꝑ
ſona.
y Ad quartũ decimũ.⁊
ſic ſoluiẽ patria ptãs
poſt.xiiij. annũ q̃tũ ad
religionis ingreſſũ.io.

a Puella. nõdũ doli
capax ſm.h.
b At ſi annũ. niſi ita lõ
ge ſit monaſteriũ ut in/
fra hoc tempus nõ poſ/
ſit inueniri tunc maius
ſpaciũ habebit.ar.xvij.
q.ij.ſiquis incognitus.
h.tñ dicit: ꝙ hic factuʒ
narraẽ: ꝙ põt accidere
⁊ ſicut pater reuocat uo
tũ filie: ſic ⁊ iuramẽtum
reuocat.xxxij.q.ij.muli/
er. decretalis tñ dat an
nũ: ut extra de regul. ſi
quis. Sed a quo tẽpore
currit annus iſte? videẽ
ꝙ a tempore ſciẽtie: ut
ij.q.vi.§.biduum.uel a tẽ
pore admonitõis: ut ex̃
de cõcel.prebẽ. ⁊ ec.ñ
va. quia diuerſitatẽ.uel
nunquid erit cõtinuum
ita ꝙ cedat ignorãti.ff.
de his q no.iſa.genero
credo ꝙ incipiat a tem/
pore ſcientie. arg.xvij.
q.ij.ſiquis icognitus.

r Religionis. hoc quãrõ ad feminã.
ſ Aut vn⁹. cũ vnũ tm̃ hʒ. ſed nũ qd ſi vn⁹ parẽtũ ob
tulit alter põt eũ reuocare? ar. ꝙ ſic: q a ꝙ omnes tã
git ⁊c̃. C. de auc. pſt. l. ult. ⁊. lxvi. di. c. i. dici tñ põt: ꝙ

c Nec ipſa. uſq̃ quo peruenerit ad legitimã etateʒ: ut ex̃ de
deſpon. impu. de illis.
d In fortiori. i. poſt annos pubertatis.

e Statuimus. hac auctoritate predicta. s. c. si in qlibet.

f Oportet. plurimoꝝ. hoc iõ fit: qꝛ q̃ fiũt publice nõ de facili admittũt ɔtradictões postea: ut. viij. q. i. lꝫ. io.

g Maledicti. i. maledicẽdi.

h Quod autem. Certũ ẽ ꝙ q coact⁹ intrat religionẽ nõ obligat. s. e. q. i. c. sicut. dũmodo tlis sit coactio q̃ cadit i cõstantez virũ: ut ex̃ ꝙ me. cã. cuz dilectus. nec etiã cõditionalis coactõ obligat aliquẽ: ut ex̃ ꝙ me. ca. p latum. io.

i Propositum. publice vr̃ ꝙ mõachi et monache p delictis suis publicã faciãt pniam ut. xxvij. q. i. vgĩnib⁹. lꝫ potes ĩtelligẽ de publica q̃ fit in claustro: de q̃ agit̃. xxx. di. siquis presbyter. ⁊. xxviij. dist. presbyter.

k Militia. ut. xxiij. q. i. militare.

l Melioꝝ. solus ille ergo trãsgredit̃ votũ qui deserit maius bonũ ꝓpter minus uel par: sic xvij. q. i. qui bona. et ex̃ de vo. ⁊ võ. re. p totũ.

No. iii.

m Proclivus. qꝛ oĩs etas ab adolescẽtia ⁊c. xij. q. i. c. i.

n Semel. ꝓpter hoc v̂bum semel dicit. h. nõ esse decre. ex̃ de regul. ad nostram. vbi usq; ad triduũ dat̃ licẽtia creũdi. sed certe illud ideo fuit: qꝛ adhuc erat vicinus ann⁹ puericie: ⁊ ga nõ fuerat in ꝓbatõe: et qꝛ illect⁹ erat. ⁊ habes h ar. ꝙ sufficit aliquẽ semel ɔsensisse: ut. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊ ex̃ de despon. ipu. de illis ex̃ gma. ac. pos. insup. ff. d aqua plu. ar. in dic.

o Eos q semel. ergo q recipit simplicẽ tonsuram eam nõ deserit cũ talis dicat̃ clicus xxi. di. cleros. ⁊. liiij. di. ex antiqs. nũ quid ergo cleric⁹ vxorat⁹ feret tonsurã: ar. ꝙ sic. xxxij. di. sigd uero. ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. clericus. xij. q. i. qꝛ nã etiaz deposit⁹ eam feret: ut. lxxxi. di. dictuz. qd credo verũ esse si vult vti priuilegio clericali: alioquin secus ẽ. sec⁹ tñ vr̃ si clericus sumit viduaz in vxorẽ. lxxxiij. di. qsquis. hodie cleric⁹ vxorat⁹ ñ tenet̃ ferre tonsurã: ut ex̃ d cle. cõiu. io.

p Ad militiam. ut. xxiij. q. ulti. quicũq;.

q Seculares. i qb⁹ exercet̃ iudiciũ sanguinis: ut. xxiij. q. ult. his a qb⁹. vel i qbus turpia lucra exercẽt: ⁊ qd ipse in ꝓpria psona vult exercere. al' aũt licitũ ẽ epis ⁊ clicis hr̃e seculares pricipat⁹ dũ tñ exerceant p aliũ cãm sanguinis: ut. lxxviij. di. epus gubernatõe. ⁊. v. q. iij. quia. io.

a Presens. comite. ar. ꝙ statim desinit gs cẽ comes ɋcito fuerit fact⁹ clicus xxvij. q. ij. scripsit Itẽ habes hic ꝙ miles põt cẽ cli c⁹. nec obstat. li. di. sigs post acceptũ. quia logt̃ de illis qui facti sunt irregulares

b In locum ei⁹. i. in administratione ut fieret postea administrator loci illi⁹. nec fuit hoc peccatũ sic cõcipere i aĩo dũmõ nõ ducat̃ in pactum: ex̃ ut ec. bene. ut nr̃m in fi. lꝫ sit ar. ɔ. i. q. i. sigs eps. ⁊. c. g studet. ⁊ ex̃ de simo. tue. ⁊ i auc. de sanctis. epi s. §. generaliter. vl'

Nulla abbatissa vel scimonialis puellã virginẽ uel viduã uelare presumat.

Statuimus: ut si abbatissa aut qlibet scimonialis post hãc diffinitionẽ in tantã audaciã ꝓrupit: ut aut viduaz aut puellã virginẽ uelare p̃sumat iudicio canõico usq; ad satisfactionẽ subdat̃. Hac auctẽ p̃dicta ⁊ pr̃na ꝓfessione docetur astrĩgi qlibet in puerilib⁹ annis: ⁊ p̃ter voluntatẽ eoꝝ ꝓposito suscepto ꝓhibet̃ tenẽri nisi tonsurã uel religiosam uestẽ parẽtes mox visã abdicauerint. pueri xᵒ dũ offerunt̃: ñ nisi sub multoꝝ testimõio suscipiẽdi sunt. Vñ in. ix. synodo legit̃. Infantes oblati a parentibus sub plurimorũ testimonio suscipiantur.

Oportet infantes cũ volũtate ⁊ ɔsensu parẽtũ: imo ab ip̃is parẽtib⁹ oblatos sub testimonio plurimoꝝ suscipi: ut oĩs occasio maledicti gr̃a excludatur hoĩm pessimoꝝ.

Quod aũt qui iuitus ꝓpositũ religionis susceperit: ñ sit cogẽdus ad inuiti ꝓpositi obseruationez: testat̃ leo papa dicens.

Non põt deseri ꝓpositũ monachi sponte susceptum.

Propositũ monachi ꝓprio arbitrio ⁊ volũtate susceptũ deseri ñ põt absq; peccato. qd enim gs vouet deo dꝫ reddere. vñ qui relicta singularitatis ꝓfessione ad militiã uel ad nuptias deuolutus ẽ: publice pñie satisfactiõe purgãdus ẽ: qꝛ ⁊si innocẽs militia ẽ ⁊ honestũ põt esse cõiugiũ: electionẽ tñ melioꝝ õseruisse trãsgressio est. Itẽ ex cõci. toletão. vij. Qui religiosum habitũ spõte susceptũ deserẽ voluerit: ad ip̃m redire cogat̃

Procliuus aũt cursus ẽ ad voluptatẽ ⁊ imitatrix natura vitioꝝ. quãobrẽ qsqs viroꝝ uel ulieꝝ habitũ semel ĩduerit spõtanee religiosum: aut si vir deditus eccl̃e uel femina fuerit delegata puellaꝝ mõasterio: in vtroq; sexu p̃uaricator inuit⁹ reuerti cogat̃: ut vir detondeat̃ ⁊ puella ad mõsteriũ regrediat̃. si ãt quolibet p̃ocinio desertores permanẽ voluerit: sacerdotali sẽtẽtia a christianoꝝ cetu habeant̃ extorres: ut nec locus eis ullus sit cõionis. uidue quoq; sicut iã dudũ vniuersalis statuit synod⁹: ꝓfessionum uel habitus sui desertrices supiori sñia ɔdẽnent̃. Item ex ɔci. chalcedonẽsi. Semel in clero taxati uel mõsterijs deputati ad miliciã nõ redeant.

Eos qui semel in clero taxati fuerint siue in mõsterio deputati: decreuim⁹ neq; ad militiã neq; ad honores seculares venire. eos aũt g hoc ausi fuerint facẽ: ⁊ ñ eius rei penitere maluerit: ut ad hoc idẽ reuertant̃: qd ãte obtẽtu dei sibi ꝓposuerũt: ɔuẽit anathematizari. Cũ dr̃ ꝓpositũ monachi ꝓprio arbitrio ⁊ volũtate susceptũ: itelligit̃: ꝙ si ꝓpria volũtate susceptũ non fuerit: obseruari nõ cogitur. Vñ nicolaus papa scribit oĩbus epis in regno lodouici. Monasterialibus disciplinis nullus inuitus subijciatur.

Presens clicus noĩe lambertus: una cũ patre suo noĩe atto quondam videlicet comite nũc aũt clerico ad limina aploꝝ ꝓperãs adijt presentiã nr̃am: asserẽs qualiter idẽ pater ei⁹ in laicali adhuc ordine in predijs ꝓprijs edificasset duo mõsteria volũtatẽ

logř de successio
ne alteri⁹ cuiuscū
q̧ rei. ⁊ logř hoc
c. scdm quorūdā
prauā ꝯsuetudi-
nē: q monachos
non admittūt ad
successionē quod
esse non dꝫ: ut. ś.
cā. prima. q. vlt.
§. ultimo.
c ¶ Intř octanuꝫ.
i. in nono anno q
est medius inter
x. ⁊ viij.
d ¶ Patrē. ar. ꝙ
vni⁹ testimoniuꝫ
admittiř. lxxxvi.
di. tanta. sed for
te. hic alique pre
sumptōes ꝓcesse
rūt. uel dic ꝙ id
audiř qa postea
possit meli⁹ lique
re d̄ veritate. vñ
i fi. dř: si ita est ut
isti dicūt. ⁊ ſm h⁹
est ar. ꝙ post ap-
tas attestatiōes
admittunř alij te
stes sup eodē. c.
qñ aliqd diminu
te ꝓbatum est: ut
eř de ꝯsang. ⁊ af
fi. ex lr̄is. de hoc
dixi. iiij. q. iij. §. i.
⁊ ē fiñe. ij. q. v. mē
nā. Itē habes h̄
ꝙ testimoniū pa
tris audiř ꝓ filio
ad dirimēdū ma
trimoniū spūale:
extra qui ma. ac.
pos. uideř. Item
habes h̄ ꝙ timor
patris ipedit ma
trimoniū spiritu
ale: licet secus vi
deatur i mrĩmo
nio carnali: ut. ff.
de ritu nup. si pa
tre cogente. sed
intellige de leui
coactōe.
e ¶ Quia nūq̄. sꝫ
qualiř de hac ne
gatiua potuit iu-
ramentū presta-
re: cum negatiua
etiam ꝓbari non

gerens: ut post suū decessum
p̄sens filius ei⁹ lābertus in lo
cū eius succedēt: quem infra
tenerā etatē inter octanum ⁊
decimū annū ꝯstitutū mēora-
tus pater ꝓ ſpo arbitrio absq̧
regulari institutiōe ex omneꝫ
illius volūtatē cucullā induit
Igiř post quoddā ipius tp̄is
spatiū ut ipe dič: salomō epus
cū quibusdaꝫ alijs absq̧ pr̄is
oblatōne uel abbatis ꝑcepta
bñdictione eundē lambertuꝫ
monasticū habitū induē fecit
ut ferūt inuitū: ⁊ sub hac oc-
casione paterna seu materna
hēditate a fr̄ibus suis ꝑuatū
esse: atq̧ ꝯtra omnē ut dictū
ē voluntatē suā quasi regula
rē illū monachū ꝑmanē volūt
sup qua re diligēti cura inue-
stigātes etiā sub adiuratione
patrē ipsius: si uex dicēt iter
rogauim⁹. sꝫ idē pr̄ atto rñdit
se talē habuisse ⁊ hr̄e volun-
tatē: ut fili⁹ su⁹ verus mōch⁹
fieret: ⁊ in locū ei succederet
sub testificatiōe aūt iureiurā
do firmauit: ꝙ qñ primitus ei
cucullam induit: idē lābertus
semper restitit: ⁊ nūq̄ se fieri
monachū ꝯsensit. sꝫ demū ab
insequētibus mōastico habi-
tu violēter ē indutus: asserēs
ꝙ nunq̄ regulā aliqñ ꝓmisit.
neq̧ ego pr̄ eius pallio alta-
ris indutū illuꝫ obtuli: neq̧ a
quocūq̧ sacerdote uel abba
te ut mos poscit bñdictōne ꝑ
cepta: regule unq̄ se mōa. hū
subiectū futux ꝓmisit. super
his oībus ꝓtestatus ē p̄fatus
atto: q: si eo tp̄e tam dure ob
seruantie monasticam intelle
xissꝫ regulā: nunq̄ eūdē filiū
lābertū coegisset portare cu
cullā. quapropř cōsulte psal-
migraphi v̄ba recolētes qb⁹
volūtarie se deo satisfacē ꝓ-
nūciat: ⁊ volūtaria oris sui bñ
placita fieri in ꝯspectu dei ob
secrat: p̄ñtem ut dictū est cleri
cū noīe lambertū mīme debē
existimauim⁹ sub tali violētia

fieri monachū. qđ enim qs nō
eligit nec optat: ꝑfecto ñ dili
git. qđ aūt ñ diligit: facile cō-
tēnit. nullū ergo bonū nisi vo-
luntariū. Iccirco dñs ñ ferē
dā in uia virgā ꝑ quā violētia
ulli inferat̄ ꝑcepit. quapropř
ꝯsultius agiř: si pijs suasioni-
bus ꝯtemptū mūdi ⁊ amorem
dei p̄dicādo q̄ violentiā infe
rēdo ad celestē amorē illū ac
cēderitis. vñ oīm vr̄m chari-
tati hāc nostri apl̄atus māda-
re decreuimus epl̄am: monen
tes atq̧ p̄cipientes: q̄tenus si
ita vex est ut isti dicūt: nullus
ep̄s uel abbas seu mōchoruꝫ
reliquox ꝯuētus monasticis
illū regulis inuitū subiacere
ꝯpellat. neq̧ ullo mō fr̄es ei⁹
ꝑ hanc occasionē licentiā ha-
beāt paterna seu materna il-
lū hēditate priuare: sꝫ nisi q̧dū
diuina inspiratione cōpūctus
ꝓpria uolūtate regule se sub
dat: liceat eū a mūdanis ⁊ lai
calibus remotū uagationib⁹
uel negocijs: inter religiosos
⁊ eccl'asticos viros in canoni-
ca degere uita. nō enim puta
mus qđ absit canonicos reli-
giosos a sanctox monachox
ꝯsortio seiunctos: q: vnusq̧sq̧
ſm apl̄m ꝓpriam mercedē ac
cipiet ſm laborē suū. Si v̄o
ep̄i uel abbatis illecti ꝓmissi
sionibus aliqui tonsurā uel re
ligionis vestem susceprīt: ipsi
quidē in eo qđ ceperūt pma-
neāt: res v̄o eox heredibus
suis restituātur Unde in ma
gociensi ꝯcilio legitur.
Restituatur heredibus res
eox: qui ab ep̄is ul' abbatib⁹
decepti comas deposuerunt
Onstituit sane sacer iste
ꝯuentus: ut ep̄i siue abba
tes qui nō in fructu animaruꝫ
sed in auariciā ⁊ turpe lucrū
inhiantes: quoslibet homies
circūueniēdo tonderūt: ⁊ res
eox tali psuasione subripue-
runt: penitentie canonice ut-
pote turpis lucri sectatores

possit: ut extra đ ꝓbat.
qm̄. ⁊ extra de elec. bo-
ne memorie circa finē.
nam anceps est pluriuꝫ
quod fit de alieno facto
ut. ff. de in liť. iurā. vide
amus. v̄o: sic ꝓbari po
test: ꝙ qñcūq̧ uoluit il-
lum fieri monachū: ille
noluit. ⁊ hoc sufficit ad
ꝓbandam negatiuā: ut
extra de ꝓba. tertio.
f ¶ Nullum ergo bonū.
vite eterne' remunera-
toriū: ⁊ sic nō est' cōtra.
ĵ. xxiij. q. v. ad fidem. et
q. vi. c. i. cōtra. ĵ. xxiij. q.
i. paratus. ꝯ. s̄. xlv. di. ⁊
qui cōtra.
g ¶ Religiosos. i. regu-
lares canonicos: ⁊ ſm
hoc est cōsilium. vel dic
ꝙ ex quo semel apparu
it in ueste religionis dꝫ
semper religiose uiueř
i. nō penitus seculariř:
ſm qđ ītelligitur extra
de regula. cōsulti in fi.
dicuntur enim nō soluꝫ
monachi uel regulares
religiosi: sed etiam cle-
ci: ut. i. q. i. nullus. itaq̧
⁊ etiā laici: ut. xxviij. di.
siqua vidua. io.
h ¶ Onstituit. perseue
rare. nō ibi sed in
alio monasterio: ut eř đ
simo. ueniens. io.
i ¶ Cogātur. sed quare
hoc est: cum ecclesia nō
debeat fraudeꝫ facere
in suis cōtractibus: ut
extra de donat. ꝑ tuas.
⁊ cōtractus dolo init⁹
nullus est ipso iure: ut
xv. q. vi. c. i. ⁊. ff. de do-
lo eleganter: sed dic ꝙ
licet hic dolus dederit
causaꝫ cōtractui: ipe ta
men nō est deceptus. q
se christo ꝯiūxit. vel dic
ꝙ hic potius est imputā
dum fatuitati sue q̄ do
lo illius: ut eř qđ me. cā
cū dilectus. similiter ꝯ-
tractū matrimonij non
rescindit dolus. ⁊ est si-
mile eř de couer. cōiu.
ex pte. ⁊ c. veniēs in fi.
ubi propter deceptōeꝫ

non retractatur ingressus. ⁊ est mirum ꝙ in spiritualibus
contractus dolo initus tenet: sed cõtractus metu initus
non tenet: cum ſm leges penitus cõtrarium sit, nam ſm le
ges cõtractus dolo initus nullus est. sed cõtractus metu i
itus tenet licet rescinda
tur per actõem qð me.
ca.

a Quod uero. hec
qð determinatur
ẽ. xix. q. i. in summa.

b Uirgines. loqtur ð
uirginibus talib⁹
[illegible]
que habent vitam cano
nicorum: de quibus agi
tur. xij. q. vlt. c. ult. Sed
alie virgines debẽt pe
tita licentia recedeꝛ ad
strictõrez religionem ⁊
nõ cã leuitatis: ut extra
de regularibus. lʒ. ic.

c Monacho. uoue
rit. uel etiam si fe
cit uotũ prius ꝙ intret
monasteriũ. xxxiij. q. v.
noluit. ⁊ inteligas ð uo
to abstinentie, ꝑ qð alij
scandalisantur.

d Monachũ. mõaste
riũ. qð ñ ẽ stricti⁹
ꝉ sistricti⁹ ⁊ forte trãsinit
cã leuitatis: ut. xix. q. iij
statuimus.

e ¶ Itẽ clericis. scða. ps

f ¶ Uerberibus. mode
rate tñ. xlv. di. cũ beat⁹

g ¶ Remittat. ergo ab
bas põt dispensare i re
mittenda regula: ut hic
⁊ de cõ. di. v. carnẽ. Naʒ
⁊ dispẽsare põt circa or
dines: ut extra de eo q
fur. or. ac. cũ. h. lator. et
circa canonem late sen
tentie: ut extra de sent.
ex. cum illorum. io.

subiaceant. Si uero qui ille
cti comam deposuerunt: in eo
quod acceperunt perseuera
re cogantur. res uero eoꝝ he
redibus reddantur.

Quod uero ab vno mo
nasterio in aliud distri
ctius trãsire monachis
liberum sit: ex concilio tribu
riensi habetur: in quo sic sta
tutum est.

Non sunt prohibende virgi
nes sacre que causa religio
nis aliud monasterium adire
desiderant.

Uirgines sacre si ꝑ lucro
anime sue ꝑpter districti
orem vitam ad aliud monaste
riũ pergere disposuerint: ibi
demqȝ cõmanere decreuerint:
synodus concedit. si uero fu
ga discipline alium locũ que
sierit: redire cogant. Quod
aũt de virginibus sacris hoc
capitulo statuitur: de mona
chis etiam consequẽter intel
ligitur ⁊ de quolibet etiã cle
rico ¶ Sʒ obijcitur illud ba
silij: Vota monachi sine cõ
sensu abbatis sui irrita sunt.

Monacho ñ licet uota vo
uere sine ꝯsensu abbatis
sui: si autem vouerint: frangẽ
dũ erit. Item illud agathẽ
sis concilij.

Monachum nullus suscipiat
aut ordinet absqȝ abbatis sui
permissu.

Monachũ nisi abbatis sui
ꝑmissu aut uoluntate ad
alteꝝ monasterium cõmigran
tẽ nullus abbas suscipere aut
retinere ꝑsumat. sed ubicũqȝ
fuerit abbati suo auctoritate
canonum reuocetur. Item
clericis sine cõmendatitijs lit
teris epi sui licentia ñ pateat
euagãdi. In monachis quo
qȝ presentis sententie forma
seruetur: quos si uerborũ in

crepatio non emendauerit: ⁊
uerberibus statuimus coer
ceri. seruandũ quoqȝ de mõa
chis statuimus: ne eis ad soli
tariam cellulam liceat a con
gregatione discedere: nisi for
te ꝑbatis post emeritos labo
res aut ꝑpter infirmitatis ne
cessitatem asperior abbatis li
centia regula remittat. quod
ita demum fiet ut intra eadeʒ
monasterij septa manentes:
tamen sub abbatis potestate
seꝑatas habere cellulas per
mittãtur. abbati quoqȝ singu
las diuersas cellulas habere
aut plura monasteria non lice
at: nisi tñ ꝑpter incursum ho
stilitatis itra muros recepta
cula collocare. Uerum hoc
intelligendũ est de monachis
religiose uiuentibus quibus
uota specialis abstinentie: uꝉ
alicuius districtionis que ge
neralem ꝯsuetudinem suorũ
fratruʒ excedat: sine abbatis
ꝯsensu nouere nõ licet: ne su
per eos fratres scandalizent
causa etiã illorum statutum ẽ
hoc: qui regularem discipli
nam subterfugientes peregri
natõnis sue vota sibi assumũt
quod nec mõacho nec alicui
clerico licet: ne hac occasio
ne ad secularem conuersatio
nem redeat.

h Rchipresbyter cuiusdam ecclesie: i duabus
De iure cõi nullus põt hẽre pl'es eccl'as: nisi.
in. vi. casib⁹. s. qñ ecclesie tenues sũt: ut. x. q. iij. vnio
⁊ si vna pendet ex altera: ut extra de eta. ⁊ qua. cam
te. ⁊ si habet vnã
intitulatã ⁊ aliaʒ
ꝯmẽdatam: ut. j.
e. q plures eꝝ de
elec. dudum. ⁊ si
eps dispẽsat cuʒ
aliquo: ut. lxx. di.
scõrum. ⁊ ubi est
paucitas homi
num. s. extra ciui
tatem: ut. j. e. c. i.
in fi. Itẽ si eccl'ia
adheret ꝑbende
ut eꝝ de ꝑben: ex
tirpande.

i Clericus. nõ
cõnumeret.
i. nõ intituleꝛ: q a
nõ debet ꝯnume
rari iter clericos
eiusdẽ ecclesie: ni
si sit intitulatus.
nec habet uoceʒ
in electõe cũ alijs
licet ꝑcipiat fru
ctus illius eccle
sie: qr bene pt eps
vꝉ ecclesia ꝯcedẽ
alicui beneficiuʒ
alicuius ecclesie
nõ tñ est ibi cano
nicus: ut. xvi. q. i.
possessiones. qñ
qȝ etiã habet pre
bendã ⁊ nõ est ca
nonicus: ut eꝝ de
magistris: qr non
nulli. ⁊ lʒ talem ꝑ
bẽdam teneat cõ
poraliter: tamen
dicitur uacare ð
iure: ut eꝝ ð cõ
cel. ꝑben. ⁊ ec. nõ
ua. cũ nostris. et
c. litteras.

k Dñis.sibi con
trarijs al'.bñ põt
ut.ff.de ope.lib.
duorum.
l Necessitatem.
q.d.qd faciet er
go cleric⁹ si hẽat
pauperẽ eccl'am
s.o.querat victũ
artificio honesto
ut.xc.di. cleric⁹.
Sed nonne si ec
clesia paup est dz
vniri alij: ut.x.q.
iij.vnio:sic:nisi iste
sciẽs a p̃ncipio r̃
cipit pauperem.
vnde imputet si
bi:nisi quia forte
postea est depau
perata. Sed q̄ro
quã eccl'iaz dical'
pauperem:nũqd
illa que ualet .x.
marchas auri:ut
ij.q.vi.anteriorũ
dico illaz paupe
rem q̃ nõ põt ali
quẽ honeste ꝛ suf
ficienter ꝓcurare
Nõ.s.
ꝛ p̃terea non põt
hospites supueni
entes recipẽre:
ut ex̃ de prebẽ. õ
monachis.imo
deposito tm̃ reli
quit: qd̃ sufficiat
sibi ꝛ suis:ut.l.di.
studeat.sz cũ oẽs
hospites indistin
te teneamur reci
pere:ut.xlij.di.q
escam⁹:ꝛ domus
clericorũ osb⁹ dz
eẽ cõis:ut.xvi.q.
i.qm̃ qcqd. ergo
requirit̃ ꝙ sit di
tissima. nam diui
tie bone sũt dum
modo fiat ex eis
misericordia.xxx
di.hac scripsim⁹
expedit .n. epis
hr̃e diuites sabie
ctos.nã iperium
abũdat si habeat
subditos locuple
tes in auc.coll'.ij.
ut iudi. sine quo
q° suffragio.§.i.ꝛ

Archipresbyter cuiusdam ecclesie p̃posituram alteri⁹ accepit: nec priorem vult relinquere. secularium quoqꝫ negociorum procurator effici tur. claris ꝛ fulgidis uestibus se exornans: ab episcopo suo corrigitur. relicto officio suo ad secularem iudicem habet confugium. Primum queritur an clericus in duabus ecclesijs possit cõscribi? Secũdo si vnam voluerit relinquere: an liceat ei ad aliam transire? Tertio an ꝓcurationes secularium negociorum clericis liceat suscipere? Quarto an claris ꝛ fulgidis uestib⁹ eis ornari expediat? Quinto an ab episcopo correcti suum officium relinquere: ꝛ ad secularem iudicem confugere ualeant.

In duab⁹ ecclesijs aliquẽ connumerari non posse septima synodus perhibet dicens.

In duabus ecclesijs cleric⁹ conscribi nullo modo debet.

Clericus ab instãti tempore nõ cõnumeretur in duabus ecclesijs. negociationis enim hoc ẽ ꝛ turpis lucri proprium cõmodum ꝛ ab ecclesie consuetudine penitus alienũ Audiuimus enim ex ipsa dominica uoce: ꝙ nemo potest duobus dominis seruire: aut enim vnuz odio habebit: ꝛ alterum diliget: aut vnum sustinebit et alterum contemnet. vnusquisqꝫ enim s̃m apostolicam vocem in quo vocatus ẽ: in hoc debz manere: ꝛ in vna locari ecclesia. que enim propter turpe lucrum in ecclesia sticis rebus efficiũtur: aliena consistunt a deo. ad vite vero huius necessitatem studia sũt diuersa. Ex his ergo qui voluerit acquirat corpi opportuna. ait eni apostolus ad ea que mihi opus erant: ꝛ his q mecum sũt: ministrauerũt manus iste. ꝛ hoc quidem in hac urbe seruandum. ceterum in uillis que foris sunt propter inopiam hominum indulgeatur. Sed due ecclesie intelliguntur ecclesie duarum ciuitatum: in quibus nullus debz conscribi. Unde in chalcedonensi concilio statutum est

De eodem

Clericum in duarum ecclesijs ciuitatum conscribi nõ oportet. ¶ Sed ecõtra: nõnunqꝫ episcop⁹ ciuitatis vni⁹ efficitur archiepiscopus alterius ciuitatis: nec tamen priorem ecclesiam deserit. sz priore ecclesia quasi cõmendata relinquitur: secunda quasi titulata habetur. Unde leo. iiij. scribit.

In vna ecclesia titulatus alteram sibi cõmẽdatam potest habere.

Qui plures ecclesias retinet: vnam quidem titulatam aliam uero sub cõmendatione tenere debet. sic ꝛ illud agathensis concilij intelligendum est.

Duobus monasterijs vnus abbas preesse non potest.

Unum abbatem duobus monasterijs presidere interdicimus. Potest etiã vtriqꝫ tanqꝫ titulato preesse sz iure speciali non cõmuni. Unde gregorius.

Unus episcopus duabus preficitur ecclesijs.

Relatio cleri simul ꝛ populi terracinensis gẽtis nos ualde letificat: ob hoc ꝙ de tua fraternitate bona testat̃. ꝛ quia defuncto põtifice suo petro sibi cardinalem postulãt te cõstitui i sacerdotẽ eorũ cõsidẽcia nr̃ia cõplẽda eẽ p̃uidimus. tota ergo mentis inten

poti⁹ eligẽdi sũt diuites qꝫ pauperes. in auc. de defen.ci.§.qb⁹.ecõtra videt̃ suffice ꝙ tm̃ neces saria habeat: ꝛ illa neces sitas artat̃ ad victũ ꝛ ve stitũ:ut.xij.q.i.epš.sed hoc obtinuit s̃m illa tp̃a xli.di.epus uilẽ. hodie uero creuit decus eccle sie: ut de cõ.dist.i. vasa dico hec oĩa cõsideran da s̃m qualitatẽ p̃sone ꝛ situ eccl'e.aliqd.n. suf ficit vni quod nõ sufficit alij:ut.xli.di.nõ cogant ꝛ minus sufficit manẽti ex̃ vias cões qꝫ in vijs.ꝛ consuetudo ꝓuincie in hoc seruãda ẽ:ut.s̃. di. iiij.erit.ꝛ.xxix.di.scien dum.
m In uillis. põt autẽ aliquis ex̃ ciuitatẽ habẽ plures eccl'ias.ꝛ hoc iõ quia extra ciuitatẽ sunt pauci clerici.ꝛ ꝓpt pau citatẽ clericoꝝ multa ꝑ mittũt:ut.lv.di. priscis Itẽ ea rõe q̃ qui sũt ex̃ ciuitatẽ nõ ita cito inue niũt illos qbus sua arti ficiola uẽdant:nec ita cõ ueniẽti foro hñt oĩa sic illi q sũt i ciuitate.io.
n Sed due ecclesie ꝛc̃.
o Clericũ ꝛc̃.
p Qui plures.sub cõ mẽdatõe.ꝛ illius eccl'ie ñ ẽ p̃lat⁹ sed poti⁹ ꝓcurator:ut.lxi.di.obi tum.ꝛ.c. catinẽsis. et q cõmendauit põt reuo care qñ vult. nã cõmẽda re nihil aliud est qꝫ de ponere: ut .ff. depositi luci⁹.ff.de v.sig.cõmen dare.io.
q Unum abbatẽ.duo bus.s̃.ꝓxi. ca.q. ult.c.ult.io.

tione ita lucrum aīa℞ dn̄o nr̄o facere festinato: ut digna te merces añ ꝯspectū eius in die retributionis inueniat. quicquid ṽo de ꝑdicte rebus ecclesie uel eius pr̄imonio seu cleri ordinatione ꝓmotioneue in omibus generaliter ad eum ptinentibus solerter atq꜄ cāonice ordinare facereq꜄ ꝓuideris: liberā habebis quippe: ut sacerdos ꝓprius mōis omnibus facultatem.

Illud quoq꜄ fraternitatem tuā scire necesse est: qm̄ sic te ꝑdicte terracinensis ecclesie cardinalē eē ꝯstituimus sacerdotē: ut ꝛ fundēsis ecclesie pontifex esse n̄ desinas: nec curā gubernationēq꜄ eius ꝑtereas: q₂ ita fraternitati tue sepedicte terracinēsis eccl'e curā iniūgim⁹: ut fūdēſ eccl'e tibi iura p̄tātemue nullo mō subtrahamus. Nō. n. pōt vtriq꜄ ꝓsidē tanq꜄ titulate sed vni tanq꜄ cōmēdate: alteri ṽo tanq꜄ titulate ꝑesse valz

Si vero relicta sua ecclesia ad aliaz transire voluerit: nequaq꜄ sine dimissorijs litteris sui epi suscipiatur. Unde in. vij. synodo legitur.

Sine dimissorijs lr̄is in aliena ecclesia clericus nō ordineť.

Quoniam diuersa℞ eccl'arum clerici suas in qbus ordinati sunt ecclesias relinq̄ntes ad alios ꝯcurrūt ep̄os ꝛ ignorante ep̄o ꝓprio in alienis ꝯstituūť ecclesijs: ubi ꝯtingit eos sine sui examinatione ꝑmanere: ꝑcipimus ammodo: ut nullus clerico℞ omnino in quocunq꜄ gradu sit lr̄am habeat: sine dimissorijs litteris sui ep̄i in altera cōstitui ecclesia. qui ṽo hoc āmodo nō obseruauerit: ad opprobriū ei⁹ qui ordinauerit euz deponať tā ipse q̄z qui euz sine ratione suscepit. Item ex concilio hispalensi.

Ad aliam ecclesiam transire clerico nō licet: si ꝓprijs ministris sua fuerit destituta.

Placuit ut siqs cleric⁹ ministris eccl'e ꝓprie destituť ad aliā trāsitū fecerit: cōpellēte ad quē ꝯfugerit sacerdote: ad eccl'am quā prius incoluerat reuertať. qui ṽo eū suscepit nec stati sine vllo iussu exceptiōis ad ꝓpriā eccl'am remittendū elegerit: q̄zdiu eū restituat cōione se priuatum cognoscat. desertorē aūt clericū cigulo honoris atq꜄ ordinis sui exutū aliquo tp̄e mōasterio relegari conuenit: sicq꜄ postea in ministerio eccl'astici ordinis reuocari. Nā n̄ poterit i talib⁹ ꝓpagatiōis abolēi lr̄a: nisi fuerit in eis ꝑ correctōnē disciplie subsecuta correptio. Obijicitur aūt illud chalcedoñ. concilij.

r Relatio. cardinalem. i. ꝓprium ep̄m.

s Canonice. nūquid talis forma erit in lr̄is ꝓcuratorijs: ut sic scribať: ut quicqd canonice uel legitime per eū fuerit ordinatū: ratū habebo: certe nō. io. talis ꝓcuratio nō ualet: q₂ semꝑ diceret dn̄s illū nō esse legitimū actū. ꝛ vidi ꝑ dominū. h. talem ꝓcuratorem in cōcilio reprobari. h.

t Desinas. s̄. di. lxxxix c. i. cōtra. io. sed illud ē ius cōe: h° speciale. vij. q. i. petisti. h.

u Subtraham⁹. nisi illud apponereť statiz q̄z cito cōfirmasset eum in scdo ep̄atu uacaret primus. ex̄ de elec. cum in cunctis. ꝭ. c. q. ij. siquis iam trāslatus. secus tamē i alijs beneficijs est nā ibi in recipiēdo vnuz nō videť renūciare alij. ut ex̄ de testa. officij. nā ꝛ si uxor recepit sibi aliquod legatū a viro: nō ideo renūciat doti. C. ꝺ rei vx. act. l. vnica. §. sciendum. io.

x Qui vero. Hec q̄stio determinať lxxi. di. c. i. ij. ꝛ. iij. Sed qd si aliqs ep̄s receperit clericum alienū: de hoc varie pene

Nō. ij.

statuūtur. qdā canones dicūt vtrūq꜄ esse excōicandū: quousq꜄ clericus reuertať: ut. lxxi. di. clericos. sed dr̄ hic in. i. c. ꝙ uterq꜄ sit deponēd⁹. in scdo. c. dr̄ ꝙ est remouēdus ad tēpus ab officio vn̄ cū diuerse pene sint statute. iudex pōt infligere quā magis viderit expedire. extra ut lit. nō ꝯt. qm̄. §. si ṽo. io.

a Quoniam. dimissorijs. patet enim ꝙ non sufficit in tali translatōe tacitus consensus epi: ut. lxxi. di. c. i. sed solemnis actus sic. C. de eman. l. iij. Sed si ad ecclesiam eiusdem ep̄atus transiret sufficeret nudus ꝛ tacitus consensus quia dissoluit matrimonium carnale: ut. xxxiij. q. v. q vxorem. ꝛ est ratio quare a priori erit absolut⁹: quia nemo potest duobus dominis seruire: ut. s̄. c. q. i. c. i. sed si aliqs haberet prebendas in diuersis ep̄atibus ab utroq꜄ posset iudicari ꝛ ordinari. Et sic vnus ep̄us posset ordinare clericuz alteri⁹: qđ esse non debet: ꝛ ita sequereť īpossibilitas iuris

b Sui ep̄i. sufficit habere litteras solius ep̄i. ubi episcop⁹ notus est. sed in remotis ep̄is requiruntur quiq꜄ sigilla: ut extra de cleri. pere. c. i.

c Ad opprobrium. eadez pena statuitur: cum ep̄a instituit aliquem inuitis patronis. xvi. q. vij. decernimus.

d Placuit. exceptōis. i. excusatōis.

e Restituat. et sic potest peti restitutio clerico℞

f Cingulo. i. executione. nō eniz deponitur ut seqtur.

g Reuocari. ipso iure: sicut ille cui ad tempus interdictum est postulare. ff. de postula. imperatores.

h Propagationis. propagatur enim vicium per malum exēplum xi. q. iij. ꝑcipue.

i Licentia. id ē impunitas.

k Siqs iā trāslat⁹ trāslatū eū intelligo cū est confirmatus ꝛ adeptus possessionem: ut extra de elect. cum in cunctis. sed propter solam confirmationez nō perdit ius quod habuerit in priori ecclesia: nisi adept⁹ sit possessionem: ut xcij. di. siqui episcopi. ꝛ intellige qn̄ est trāslat⁹ de auctē ep̄i sui. ꝛ in eo casu pōt intelligi ex̄ de ꝯcess. ꝑ. ꝛ ec. nō va. lr̄as. ꝛ ex̄ ꝺ ꝑbē. ꝺ multa. alioqn si sine licētia ep̄i trāsit: n̄ ipso iure uacat prior eccl'a imo ꝑor ep̄s pōt eū repetere: ut. vij. q. i. non oportet. ꝛ. c. siqui uero. vel dic ꝙ uacat quantum ad ipsum. ioan. Ego credo ꝙ prior ecclesia cum possit repetere cum eo sit spoliata: ut extra de restitu. spolia. per totum. h. Item si aliquis recipit beneficium simplex in alia ecclesia non ideo perdit priorem ecclesiaz uel prebendā dūmodo non sumat illam pro titulo. possunt enim canonici dare simplex beneficium non canonico: ut extra ꝺ magistris quia nonnullis. ꝛ. xvi. q. i. possessiones.

Sed nūqd epi pñt. dispēsare circa pluralitatē stipē
diorū: cū dicatur ī illa ꝯstitutōe de multa. q̄ p̄ sede;
aplicam pōt dispēsari: ⁊ ꝓbo q̄ possint: q2 a canone
ꝑmittit eis dispēsatio. lxx. di. sanctorū. ⁊ sicut h; pa
pa potestatē cir
ca ep̄atus: sic epi
circa ecclesias: ex̄
de excel. p̄. sicut
vnire. Item q2 le
gislator sibi ñ ser
uauit spāliter di/
spensatōem cum
dixit ro. pōtificē
posse dispensare:
ergo alijs ꝑmisit
ut ex̄ de sen. exc.
nuper. nō. n. dici
tur in ꝯstitutione
solū papa; posse
dispēsare. l; aliḋ
ē dicē solu; papā
⁊ aliud papā. ex̄
de testa. reqsisti.
Nō. n. credēdū ē
papam uelle iura
aliorum diminue
re: ut. xcix. di. ec/
ce. ⁊. c. nullus. et
q̇cquid facit itel/
ligēdu; est sine p̄
iudicio alioꝝ fa/
cere: ut. ix. q. iij.
nūc uero. C. de e
man. nec au⁹. nec
inde nasci debet
iniuriarū occasio
vñ iura ꝓdierūt.
ut ex̄ de accu. q̄li
ter. ⁊. C. vñ vi: me
minerit. nec dici
tur ī ꝯstitutiōe q̄
roman⁹ pontifex
debet dispēsare:
sed q̄ pōt dispen
sare. S; per hoc
v̇bū pōt nō imponit̄ necessitas. ff. de offi. p̄. sepe. et
l. sequēti. ⁊ l; de romana sede dicat̄: non iō excludit̄
de alijs. ar. ij. q. vi. ad romanā. ⁊ nisi exp̄sse corriga
tur vet⁹ ius: manebit simul cū nouo: ut. C. de ap. p̄ci
pim⁹ in fi. ⁊ quotiēs noua actio vel nouū ius indul/
get̄ uet⁹ nō tollit̄: nisi hoc exp̄sse dicat̄. ff. de acti.
⁊ ob. l. quotiēs. ⁊. xxxv. q. iij. de icestis in fi. Et adde
rōnes quas dixi. lxx. di. sanctoꝝ. Ecōtra videt̄ q̄ nō
pñt: q2 etiā iure antiquo p̄uabat̄ ep̄s iure dandi: vel
ex gr̄a quadā poterat ille q̇ habuit plures ecclesias
eligē vnā quā uolebat: ex̄ d̄ p̄bē. q2. ⁊. c. referēte. It
cū hic papa tm̄ exp̄mat̄: ergo alij non pñt: ut. xcv.
di. illud. nam qḋ de vno dr̄ de alio negat̄. xxiij. q. iij.
forte. xxv. di. qualis. sic argumētat̄ innocēti⁹ ex̄ de
his q̄ fi. a p̄. ma. ⁊ q̄ ticio nubere iubet̄: oīb⁹ alijs nu
bere ꝓhibet̄. ff. de cō. ⁊ de. cū ita. ad hoc pōt dici q̄

Nihil cōe habeat cum eccl'ia priori: qui de vna in aliā trans latus est.

Siqs iā trāslatus ē ab vna eccl'a in aliā: nihil habeat cōmune cum priori: siue ab ecclesia constitutis martyribus siue in parochijs siue xenodochijs aut eoru; negocijs. eos vero qui ausi fuerint post ordinationē huius magne ⁊ vniuersalis synodi agere que ꝓhibita sūt: statuit sancta synodus cadere de ꝓprio gradu. Sed aliud est transferri atq; aliud ꝓpria temeritate transire. Illud apostolica auctoritate fieri licet: hoc uero omibus modis ꝓhibetur. Sicut autem duabus ecclesijs vnus p̄poni non debet: ita nec vna ecclesia īter plures diuidi valet. Unde in remensi concilio legitur.

Una ecclesia duobus sacerdotibus diuidi non potest.

Sicut in vnaquaq; eccl'ia vnus p̄sbyter debet eē: ita ipsa que sponsa uel vxor eius dicitur: nō potest diuidi inter plures presbyteros: sed vnu; tm̄modo habebit sacerdotē: qui eam caste ⁊ syncere regat vnde interdicimus ut nullus presumat ecclesiā inter duos uel plures diuidere: quia ecclesia christi vxor ⁊ spōsa debet esse: non scortum sicut calixtus papa testatur. Conductitijs quoq; p̄sbyteris ecclesia committi non debet. Unde innocentius secūdus.

Conductitijs presbyteris ecclesia non cōmittatur.

Precipimus etiam ne conductitijs presbyteris ecclesie cōmittantur: ⁊ vnaqueq; ecclesia cui facultas suppetit proprium habeat sacerdotem.

Quod autem clerici secularium negociorum ꝓcuratores esse nō ualeant: auctoritate carthaginēsis concilij primi probatur: in quo nicolaus papa episcopis tulistanis dixisse legit̄ Palea

Peruenit in sanctam synodum quia de eis: q̇ in clero ꝯnumerātur: quidā ꝓpter turpis lucri gratiam maioru; possessionū conductiones et seculares causas suscipiāt: et seipsos quidem a monasterijs sanctis per desidiam separēt ad domos aūt secularium cōcurrant: ⁊ substantiaꝝ eoru; gubernationes auaricie causa suscipiant. decreuit igitur sācta synod⁹ neminē deiceps

sol⁹ papa pōt dispēsare: q̄ aliqs sit intitulatus ī diuersis ec
clesijs diuersoꝝ epoꝝ. Nā ī hoc casu vr̄ sequi īpossibilitas
iuris: q2 vna rōe d; recip̄e ordines ab vno ⁊ ab alio: ⁊ stare
mādato vni⁹ ⁊ alteri⁹ cū tm̄ mādata illoꝝ pñt eē ꝯria: ⁊ ille
iurauit obedire virisq;
Itē q2 nemo d; ordina/
re clericū alteri⁹ dioce
sis uel recip̄e sine dimis
sorijs lr̄is: p̄ quas sit ab
solut⁹ a priori: ⁊ quia ne
mo pōt duob⁹ dñis ser
uire. hāc īpossibilitate;
iuris sol⁹ popa pōt īpa/
re uel facias vim in eo
qḋ dicit maiorib⁹: ut so
lus papa pōt dispēsare
de maiorib⁹: epi aūt de
minorib⁹. Itē in eo fac
vim: cū dicit: cū rō pos/
stulat. i. si talis ē casus q̄
ep̄us nō pōt dispēsare.
Itē nō dico eū statī; pri.
Qō. iij.
uatū p̄ori eccl'ia: nisi qñ
de licētia epi trāsit. hoc
n. nō pōt fieri sine dimis
sorijs lr̄is. s̄. e. qñ. Na;
si sine lnīa trāsit pōt re/
uocari a priore. vij. q. i.
nō o;. ⁊. c. si q̇ uero. uel
ad cautelā ep̄s ꝯmēdet
ei scd̄a; eccl'ia;. uel det
ei sub ꝯditiōe si poterit
obtinere dispēsatōem. ⁊
adde qḋ dixi. lxx. dist.
sanctorū.
l Siue sub eccl'ia. i. si/
ue prior eccl'a fuerit mo
nasteriū siue p̄ochia ⁊c.
nil se ītromittat ammō
d̄ negocijs p̄oris eccl'e. l.
m Sicut. non pōt. s̄.
xvi. q. i. ne pro cu
iuslibet: ex̄ de filijs p̄s. ꝓ
posuit. s̄. vij. q. i. illud.
S; plures pñt eē ī eadē eccl'a. sed tm̄ vn⁹ erit p̄lat⁹.
n Diuidē. ita q̄ vna maneat. Sed si ē eccl'a vel p̄bēda abū
dans d̄ ea bñ pōt ep̄s facē plēs p̄bēdas uel eccl'as: dum tm̄
eccl'e nō sint sub eadē limitatōe: ut. xvi. q. i. plēs: sicut d̄ vna
ꝓuincia fiūt plures: ut. x. di. lege ipatoꝝ. ⁊ ci. di. ꝑuenit. et
de duab⁹ ecclesijs fit vna: ut ex̄ de excel. p̄. sic vnire. ⁊ ecōt
de vna due: ut ex̄ de ec. edi. ad audiētiam. io.
o Precipim⁹. ꝯductitios. ꝯductitios appellat eos quib⁹
ꝓ certo p̄cio ꝯmittit̄ cura aiaꝝ. hoc. n. ē iniquū: ut ex̄
ne p̄la. qm̄. al' si p̄lat⁹ aliqs alicui⁹ eccl'e habeat secū sacer/
dotē sub annuo cēsu nō ē iniquū: ⁊ si p̄egre uadit ⁊ ꝓ certo
p̄cio iterū aliquē ꝯducit. pōt ergo qs ꝯducē op̄as sacerdo
tis alicui⁹ ēt usq; ad septēniū. ex̄ ne p̄. vices suas. querela;
sed nō regimē aiaꝝ: ut ex̄. e. ti. qm̄. vl' dic ꝯductitios presby
teros appellari vicarios: quia p̄ vicarios nō d; qs regere
ecclesiam: ut ex̄ de cle. nō re. quia nōnulli.

rationem clerici nō suscipiāt

Cyprianus presbrīs ⁊ diaconibus plebi furnēsi consistētibus salutē. Jam pridē ꝯcilio epoꝝ est statutū: ne qs de clericis ⁊ dei ministris tutorem ac curatorē testamēto suo nomianerit: qñ singuli diuino sacerdotio honorati ⁊ in clericoꝝ ministerio ꝯstituti ñ nisi altari et sacrificijs deseruire ⁊ precibus atq̃ orationibus vacare debeant. scriptū est enim: nemo militās deo implicat se negocijs secularibꝰ: ut possit placere ei cui se probauit. qd̄ epi ⁊ ātecessores nostri religiose ꝯsiderantes ⁊ salubriter ꝓuidentes cēsuerūt: ne quis decedēs ad tutelam uel curam clericū nominaret. ac siquis hoc fecisset: ñ offerretur ꝓ eo: nec sacrificiū pro dormitione eius celebraret. neq̃ enim ante altare dei meretur nominari in sacerdotū prece: qui ab altari sacerdotes ⁊ ministros volunt auocare. Item ex eodem.

Nō licet clericis mollitijs secularibus obligari.

Mollitijs ⁊ secularibus rebus laqueisq̃ obligari nō debent: qui diuinis rebus et spūalibus occupati sunt: nec ad terrenos ⁊ seculares actꝰ vacare. Item ex eodem.

Secularibus negocijs clerici non alligentur.

Hi qui ī ecclesia dñi ad ordinationē clericoꝝ ꝓmouētur: in nullo ab administratione diuina auocentur: nec molestijs ⁊ secularibus negocijs alligentur: nec ab altarijs ⁊ sacrificijs recedāt: sed die noctuq̃ celestibus rebus et spūalibus seruiant. Itē ut supra. De eodem.

Sacerdotiū religiose de⸗

eoꝝ: hoc est non epm siue clericum aut monachum ꝯducere possessiones aut misceri secularibus ꝓcurationibus: nisi forte qui legibꝰ ad minorū etatum tutelas siue ꝓcuratōnes inexcusabiles attrahant aut cui ipsius ciuitatis eps ecclesiasticarū rerum cōmiserit gubernacula: uel orphanorū aut viduaꝝ q̄ indefense sūt: aut earum ꝑsonaꝝ que maxime ecclesiastico indigent āminiculo ꝓpter timorē dei. Siquis vero trāsgressus fuerit hec statuta: correctioni ecclesiastice subiaceat. Item ex concilio carthaginensi primo nicolaus eps tulistanis dixit

Qui clero annexi sunt: secularium possessionum ꝓcuratores non fiant.

Credo placere suggestionem meā sanctitati vestre ⁊ displicere nobis: ut qui seruiunt deo: ⁊ annexi sunt clero accedant ad actiones seu ad administrationes uel ad ꝓcurationes domoꝝ secularium. Gratianus eps dixit: apostoloꝝ statuta sunt que dicūt: nemo militās deo implicat se negocijs secularibus. ꝓinde aut clerici sint sine actionibus domoꝝ: aut actores sine officio clericorū. vniuersi dixerunt: hoc obseruemus. Item ex concilio carthaginensi iiij.

Placuit: ut epi presbyteri ⁊ diaconi uel quicūq̃ clerici non sint ꝯductores aut ꝓcuratores: neq̃ ullo turpi uł inhonesto iudicio victū querant: q̄r respicere debēt scriptum esse: nemo militans deo implicat se negocijs secularibus. Item ex epl'a cypriani ad presbr̄os ⁊ diaconos ⁊ plebem furnensem.

Secularium negocioꝝ ꝓcu⸗

p Quod aūt. Hec qd̄ expedita ē. s̄. xv. q. ij. in sūma. dr̄ q enī quis exercere secularia negocia tribus mōis. vno mō si aliquid emat: ut carꝰ uēdat: ⁊ hoc non lꝫ de hꝰ tractat. lxxxviij. di. ꝑ totū. qñq̃ idē ē ꝙ exercere cās seculares ⁊ illud etiā nō licet clericis: nisi ꝓ certis ꝑsonis: ex̄ de postu. c. i. qñq̃ idē est ꝙ esse ꝓcurator rerū seculariū siue administrator: nec illud licꝫ clericis: ex̄ ne cle. uel mo. c. ij. ⁊ c. sed nec. qñq̃ idē est ꝙ ꝯducere possessiones a laicis: hꝰ nō ē interdictū eis quia hoc etiā lꝫ monachis: ut ex̄ de deci. dilecti.

q Credo. ad actōes. s. causarū.

r Seu administratōes s. reꝝ seculariū.

s Domorū. i. familias laicoꝝ: ut ꝓcurēt laicorū familiā in victu.

t Aut. nō intelligas ꝙ eis detur optio: sꝫ istud aut ponit cōminatiue. sic ponit. lxxxviij. di. ꝯsequēs. ⁊. xlv. di. disciplina. io.

u Placuit. conductores. fisci. s. ut ipsi prestent tributū ⁊ vectigal. ecclesia. n. nō debꝫ recipere possessiones grauatas tributis. immo si habet deseret eas: ut. x. q. ij. hoc ius. vel appellat hos ꝯductores q aliquid ꝯducūt ut alijs carius locent: ⁊ est simile C. locati milites.

x Inhonesto. quia honesto possunt: ut. xxi. di. clericꝰ victum.

y Cyprianus. tutorē. tutelā testamentariam nō recipiēt clerici sed legitimā. possunt si uolūt: sed nō cogūt recipere eam. de hoc notaui. xvi. q. i. generalit. ⁊. lxxxvi. di. ꝑuenit.

z Probauit. i. deuouit.

⁊ Pro dormitione. i. morte. nūquid ergo talis est excōicatꝰ? nō: sed iō fit: q̄r ī penitēs decedit. dicūt quidā tñ hoc

a Mollitijs. i. delicijs. esse dictū ad terrorē: ut ex̄ de rap. super eo.

b Hi qui. vnde tunc non pōt vocari in ius. ff. de in ius vo. l. i.

c Sed die. horis tñ interpollatis: sic sumitur. xxxvi. di. si qs vult. ff. de ꝯdi. ⁊ de. si qs ita. ubi dr̄ ꝙ si alicui legatū est: ut cū filijs habitet: non requirit ꝙ ī quolibet momēto sit cū eis.

d Sacerdotiū. i. cōstitutio de sacerdotibꝰ.

e Seruet. hec sūt ṽba ꝯstitutionis usq̃ ad locū obseruari.

f Quod vo: q nota ꝙ vsus vestium nō despicit: sed abusus. s. iactātia ⁊ uoluptas quia in victum ñ refert qs uel qd uel quātū comedat: dūmodo nō gulose sumat: ut xl. di. quisquis. ⁊ c. delicie. idē dico in ueste: ut. xli. di. parsimoniam ⁊ hic i. c. i. possūt ergo clerici. sm̄ ꝯsuetudinē regionis preciosis vestibus vti: ut conformēt se moribꝰ eoꝝ īter quos viuunt: ⁊ ne uilescat dignitas clericalis. ar. lxxxi. di. epi. sed rubris ⁊ viridibꝰ pānis nō utantur. oēs desup habebunt clausas uestes ex̄ de vi. ⁊ ho. cleri. clerici. purpurā ⁊ cēdatū possunt ferre. Naꝫ vestis dñi purpura fuit nec tenet illd̄ qd̄ legitur ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. statuimꝰ.

q: nō fuit p̄ vſum
vtentium appro
batū: ſicut nec il
lud grego. vij. ex̄
de appel. memi
nim⁹. greg. tñ di
cit: φ ſi cult⁹ pre
cioſaꝝ ueſtiū non
eſſet in culpa: ſer
mo dei non tam
manifeſte exp̄me
ret: φ diues idu
t⁹ purpura ⁊ byſ
ſo deſcendit ad i
feros.

Qō. iiij.

g O Mnis orna
tura. q̄ fit
cā voluptatis. al'
ſecus: ut. xli. diſt.
parſimoniā. ⁊. c.
delicie.

b ℭ Epithimio. i.
ſuſpenſioni vnius
ſeptimane: ut. j.
c. p̄xi. vel epithi
miū dr̄ icrepatō
vl' ē gen⁹ pene.

i ℭ Uel vnguen
tis. nō p̄p̄ egritu
dinem: ſed ut me
li⁹ redoleāt p̄p̄i
uoluptatē qd̄ nō
lʒ. xcij. di. cātātes
⁊ de cō. diſt. ij. p̄
uenit.

k ℭ Imaginarias.
in quibus imagi
namur ⁊ reſpici
mus cōditionem
noſtrā.

l ℭ Neceſſitateʒ.
i. cōmoditateʒ et
honeſtatē.

m ℭ In ſūmitate.
i. limbo.

cretum ⁊ neceſſarie factū ſer
uetur. a nobis ſimul cū cete
ris fratribus detur exemplū
ne quis ſacerdotes ⁊ miniſtros
dei altari eius ⁊ eccleſie va
cantes ad ſeculares moleſti
as deuocet. obſeruari de ce
tero poterit: ne qs ultra hoc
faciat circa p̄ſonam clericoꝝ
ſi qd̄ factum fuerit eſt vindi
catum.

Quod vero fulgidis et
claris ueſtibus eis or
nari nō liceat in. vij. ſy
nodo iubetur: in qua ſic ſta
tutum eſt. Corripiatur cleri
ci qui vnguentis ⁊ claris ue
ſtibus ⁊ fulgidis laiciniunt.

O Mnis iactātia ⁊ ornatu
ra corporalis a ſacrato or
dine aliena eſt. eos ergo epi
ſcopos ul' clericos: qui ſe ful
gidis ⁊ claris ueſtibus ornāt:
emēdari oportet. φ ſi in hoc
p̄manſerint: epithimio ↄtra
dant: ſimiliter ⁊ eos q̄ vnguē
tis vngūtur. qm̄ uero radice
amaritudinis exorta ↄtamina
tio facta eſt in eccleſia catho
lica chriſtianos calūniantium
hereticoꝝ: hi q̄ hanc recepe
rūt: nō ſolū imaginarias ſcri
pturas abominati ſūt: ſʒ etiā
omnē reuerentiam repulerūt
eos q̄ religioſe ac pie viuunt
offendētes. ac p̄ hoc complet
in eis quod ſcriptū eſt: Abo
minatio eſt peccatoris dei cul
tus. Igitur ſi inuenti fuerint
deridentes eos: qui vilibus ⁊
religioſis ueſtibus amicti ſūt
p̄ epithimiū corrigūtur. Pri
ſcis enim t̄pibus omnis ſacra
tus vir cū mediocri aut vili
ueſte ↄuerſabatur. omē quip
pe qd̄ non p̄pter neceſſitatē
ſuam: ſed p̄pter venuſtatem
accipitur: elationis habet ca
lūniā: queadmodum magnus
ait baſilius: ſʒ neqꝫ ex ſericis
texturis veſtem quis uaria
tam induebat: neqꝫ appone
bant variorū colorum orna
menta in ſummitate ueſtimē
torū. audierant. n. q: qui mol

libus ueſtiūtur in domib⁹ re
gum ſunt. Itē ex vij. ſynodo
Clerici ſiue in itinere ambu
lātes ſiue alibi degentes con
gruis ueſtibus libi vtantur.

Nullus eoꝝ q̄ ↄnumerant
in clero ueſtimentū inde
cēs habeat: ſiue i ciuitate de
gens ſiue in itinere ambulās:
⁊ ſtolis vtat̄ que ↄceſſe ſunt
clericis. Si vo qs tale qd fe
cerit: p̄ vnā hebdomadā ſuſpē
dat̄. Item zacharias papa.
Nō ſecularib⁹ ueſtibus ſʒ or
dini ſuo ↄueniētib⁹ cl'ici vtāt̄.

Epiſcopi p̄ſbyteri diaconi
ſecularibus indumētis nō
vtātur: niſi ut cōdecet tunica
ſacerdotali: ſʒ neqꝫ dū ambu
lauerit in ciuitate aut in uia
aut in plateis ſine op̄imento
p̄ſumat ābulare: preterq̄ ſi in
itinere longo t̄pe ābulauerit:
q: ſicut mulier orās in eccl'ijs
nō uelato capite deturpat ca
put ſuū iux̄ ap̄lſicam vocē ita
ſacerdos ſine op̄imēto detur
pat ſacerdotiū ſuū. qd̄ ſi teme
re p̄ſumpſerit contra ſtatuta
agere: cōione priuet̄: donec
q̄ ſtatuta ſunt: adimplere ma
turet. Item leo papa.
Extra domos ſine p̄prio or
natu ſacerdotes n̄ appareāt.

Sine ōnatu ſacerdotali ex̄
domos ſacerdotes appa
rere nullo mō ↄueīt: ne ut ali
qs ſeculariū iniurias patiat̄.
ↄrius deniqꝫ inuētus: aut de
finat: aut cāonice ſbiaceat di
ſcipline. Item innocen. ij.

Recipimus ut tam ep̄i q̄
clerici in ſtatu mētis in ha
bitu corpis deo et hoīb⁹ pla
cere ſtudeāt: ⁊ nec in ſup̄flui
tate ſciſſure aut colore veſtiū
nec tonſura intuentiū quorū
forma ⁊ exemplū eſſe debent
offendāt aſpectū: ſʒ poti⁹ qd̄
eoꝝ deceat ſāctitatē. φ ſi mo
niti ab eis emēdare noluerit:
eccl'aſticis careāt beneficijs.

Quum uero ep̄m relin
quere ⁊ ab officio ſuo
diſcedē atqꝫ ad ſecl'arē

n Nullus. in itinere:
niſi fuerit iuſta cā
timoris ex̄ de vi. ⁊ ho.
cle. clerici.

o ℭ Stolis. i. veſte tala
ri ſuppellicio ul' cappa.

p ℭ Per vnam. nota de
ſuſpēſione vni⁹ ſeptima
ne: ſic de cō. di. ij. ſiquiſ
p̄ ebrietatē. ⁊. v. q. ij. p̄
ſenti.

q Epiſcopi. ſacerdo
tali. id ē talari: ut
xxiij. di. nō liceat.

r ℭ Operimento. i. ſine
cappa uel pallio.

ſ Sine ornatu. ſecu
larium. ergo videt̄
φ qui uerberat tales: n̄
fit excōicatus. extra de
ſen. ex. i audientia. ſed
hoc nō eſt uerum: ut no
taui. xvij. q. iiij. quiſquiſ
ioannes.

t Recipim⁹.

u Uuʒ vero. Hec
queſtio deter
minatur. xi. q. i.
placuit. ⁊. c. quicunqꝫ.

Qō. v.

x S Jqs. iperialibus. ab iperatore ñ pōt peti cognitio publicoꝝ iudicioꝝ. ſed epale iudiciū pōt peti ab eo. xi. q. i. placuit. ⁊. c. gcūqꝫ.

y Uenia. idem ē in eo q excōicat⁹ celebrat. xi. q. iij. ſiquis eps. idez in eo qui trāſit ad aliaz ecclesiam. vij. q. i. ſiqs pſ/byter.

z S Jquis cuiuſlibet: pena. ar. penaz pecuniariā poſſe infligi ab eccleſia. xxiij. diſt. qꝫqꝫ. xviij. di. quoniā quidez. xvi. q. i. ſtatuim⁹. ⁊. q. vi cognouim⁹. xxiij. q. v. ꝺ ligurib⁹.

a Nec etatē. dūmodo ſit capax doli: ut de cō. di. iiij. eos. extra de delic. pu. c. i. b. io.

b S J forte. ſuſcepit. ad deſcēdēdū.

c S Jquis epoꝝ palatio. nullus. n. epus vel preſbyter ſine ꝯſciētia alioꝝ epoꝝ ibit ad īpatorē. xxiij. q. viij. ſiqs epus.

d S J epoꝝ. ago ego. ñ de facto ipſoꝝ qa ipſi peccāt: ſed ꝓ pena quā ego ſubſtineo ſicut iob egit gratias deo ꝓ ſua pena: non pro perſecutōe maloꝝ cū ſic dixit: ſit nomen dñi benedictum.

Q q Uidā eps. qꝺ iuramētū. Ad itelligētia ſequentiū videndum eſt: quid ſit iuraī: ⁊ quid iuramētū: q cā iſtitutōis iuramenti. Jurare eſt aliquid teſte ꝺo dicere. Juramētum eſt vox ipſius iurātis vel actus ipſe vel ipſum qꝺ iuraī. Cā iſtitutōis: vna eſt ꝓpter infirmitatem hominū de facili dubitantiū. cū. n. volum⁹ aliquibus pſuadere quod eis vtile eſt: ⁊ nō credūt ſimplici vbo: pmittitur

iudicem confugere nulli licet. Unde in agathenſi concilio legitur. De eodem

PLacuit: ut clericus ſi relicto officiō ꝓpter diſtrictionē ad ſecularē iudicē fortaſſe ꝯfugerit: ⁊ is ad quē recurrit ſolatiū ei defēſionis ipenderit: cū eo de eccl'e cōione pellaī. Itē ex ꝯci. antiocheno

Preſbyter uel diacon⁹ ab epo depoſitus impatorē ñ adeat.

S Jqs a ꝓprio epo depoſitus pſbyter uel diaconus aut etiā a ſynodo qlibet epuſ fuerit exauctoratus: moleſtiā impialibus auribus inferre ñ pſumat: ſz ad maioꝝ eporū ſynodū ſeſe cōuertat. ⁊ q̄ ſe putat habere iuſta in eoꝝ ꝯcilio alleget: atqꝫ ab his ꝺ ſe expectet: q̄ fuerit ꝺprompta ſñia. qꝛ ſi deficiens puſillanimitate hoc noluerit facē: ſz iportun⁹ fuerit impatori: huiuſmōi nullā veniā habet: neqꝫ locū illi⁹ aſſertionis ſue nec ſpem recipiēdi graduſ habeat in futuꝝ. Itē ex ꝯci. carthaginenſi. v.

Nō defēletur ab aliquo: qui epoꝝ iudicio dānatur.

S Jquis cuiuſlibet honoris clericus iudicio epoꝝ pro quocūqꝫ crimine fuerit dānatus: ñ liceat eū ſiue ab eccliis qbus pfuit: ſiue a quolibꝫ homine defēſari: interpoſita pena dāni pecunie atqꝫ honoris quo nec etatē nec ſexū excuſandum eſſe pcipimus. Itē ex concilio arelatenſi. iij.

Cōmunione priuetur: q eccleſiaſtice diſcipline regulā fugientem defenſare preſumit.

S J forte aliquis clericorū regulā diſcipline eccl'iaſtice ſubterfugiēs fuerit euagatuſ: quicūqꝫ eū ſuſcepit: ⁊ illū pōtifici ſuo ñ recōciliauerit: ſed magis defenſare pſumpſerit: eccleſie cōione priuetur. Item ex ꝯcilio martini pape

Spe recōciliatōnis careat: q ab epis cōdēnatus imperatorem adierit.

S Jqs eps pſbyter aut diacon⁹ excōicatus in ꝯcilio iniuſte ſe querit condemnatū ad maioꝝ epoꝝ ꝯciliū reuertatur: ut eoꝝ inquiſitionē ⁊ iudiciū expectās: ſiqs ſe iuſtas cās habere putat: illis exponat. ſi aūt ꝯtēpſerit: ⁊ importans ſe palatio aures pncipū iquietare voluerit: hic ad nullā veniā poterit puenire: neqꝫ ſpem future recōciliatiōis hēbit. Item gregorius conſtātino auguſto.

Eporum cauſe corā principibus examinari non debent.

S J epoꝝ cauſe mihi commiſſoꝝ apud piiſſimos dominos alioꝝ pcinio diſponūtur: infelix ego in iſta eccleſia qd facio? ſz ut epi mei me deſpiciant ⁊ ꝯtra me refugiū ad ſeculares iudices habeāt: oīpotenti deo grās ago: peccatis meis ꝺputo. hoc tñ ſuggero breuiter: qꝛ aliquantulum expecto: ⁊ ſi ad me venire diſtulerint: exercere in eos diſtrictionē canonicā nullo modo ceſſabo.

QUidam epiſcopus iurauit falſum: quod putabat uerū. quo cōperto archidiacon⁹ ei⁹ iurauit: ſe nūqꝫ preſtaturum ei obedientiam. Compellit archidiaconus ab epo ad exhibendam ſibi ꝯſuetā reuerentiam. accuſatur eps de duplici periurio: ⁊ de eo qꝛ falſum iurauit: et quia archidiaconum ad peierandū compulit.

nobis iurare: ut ī. e. non ē. ⁊. c. ita ergo. ⁊. c. ſi peccatū. alia cauſa ē ꝓpter idolatriā. ſicut. n. cōceſſum fuit: ut hoſtiaſ ꝺo imolarēt: ne eas offerent demonibus: ſic poſt⁹ permiſſū fuit: ut per deū iurarent: qꝫ p creaturas: ne īciderēt ī crimen idolatrie: ut. ī. e. cōſidera. Forma aūt iuramēti alia ſit ſolo ſermone: alia ſit interuētu alicui⁹ ſacre rei Jlla que ſolo ſermone ſit: ſm tria tpa triplex iuenit Aliter. n. iurabāt in ueteri lege: aliter in primitiua eccleſia: aliter hodie. Jn ueteri lege iurabaī: viuit dñs: viuit anima mea: hoc addat mihi dñs: ut. ī. e. ⁊ iurabūt. Jn primitiua ecclia iurabaī: teſtis ē mihi dñs: teſtis eſt mihi cōſcīa: hoc dico corā deo: ut ī. e. ſi peccatum. hodie iuraī per deū: ⁊ ſic me de⁹ adiuuet: ut. xxxv. q. vi. de parētela Pena piurii ē: ſicē de aliis mortalibus: ut. ī. e. q. c. ult. ⁊ ſit inteſtabilis: ut. ī. c. q. v. puuli. huic autem qōni ꝓpoſite breuis daī ſolutio: qꝛ iuramentū nō eſt preſtādum: niſi ī dubiis ⁊ neceſſariis: cū pigri ſint homines ad credendū. ut. ī. e. ita ⁊. c. ſi peccatū ē.

b Est est. iõ fit geminatio: ut referat ad os et ad cor: ut ex de iure iurã. et si christus et negatio duplex h nõ inducit affirmatõem: licet sit ar. ꝯ. ff. de v. sig. duob⁹ vbis.

c A malo. ab incredulitate. s. illius cui iurat: ut ex de elec. significasti.

Qõ. i.

d Item iacob⁹ nolite. sic remouet indiscretũ iuramẽtũ. vel vult dicere ꝙ nõ pro qualibet re sit iurandũ: q2 nõ pro vili: ut. ij. q. v. siqs

e Omne quod. Itẽ quattuor ponit hic cãus in quib⁹ põt iurari. sunt et alij quos habes. ij. q. v. in pri. et. xxviij. dist. de syracusane. et ex de iura. cal. c. i. ex de elec. significasti.

f Deficiat. supple et re⁹ sit infamat⁹. als deficiẽte accusatore nõ cogit se reus expurgare. nisi fuerit infamatus: ut v. q. ult. ꝙ aũt. 3 quidã voluerint dicere ꝯ. C. õ re. cre. i. bone. et hec sola excludit hic vulgarẽ ꝓbatiõnẽ: sed non excludit numerum cõpurgator.

g Taxatio. i. impositio iudicis. ẽ n. taxare mod⁹ iurandi: ex de pur. ca. cũ i iuuentute io.

Primũ queritur: an iuramẽtũ sit pstandũ uel nõ? Secũdo si sit piurus: q iurat falsum qđ putabat verũ? Tertõ si licuit archidiacono denegare epo ꝯsuetã obediẽtiã? Quarto si ꝯstiterit esse illicitũ qđ iurauit archidiacon⁹: an sit suandũ? Quinto si ꝯstiterit illud seruandũ esse: an eps sit reus piurij qui ꝯtra iuramentũ archidiaconũ suum ire ꝯpellit?

Quod iuramentũ pstandũ non sit: auctẽ canonice scripture ꝓbatur. ait. n. christus in euãgelio discipulis: sit smo vester ẽ ẽ: ñ ñ qđ aũt amplius ẽ: a malo est. Itẽ iacobus in epl'a ait: ante oĩa fr̃es mei nolite iurare oĩo utraqꝫ auctẽ iuramentũ ꝓhibemur pstare. Sꝫ aliud ẽ ad iuramẽtũ sponte accedẽ: aliđ uel ad asserendã innocentiã suã uel ad federa pacis ꝯseruãda uel ad psuadendũ auditoribus: qñ pigri sũt credere qđ eis utile ẽ: iuramẽtũ offerre. primũ ꝓhibet: secundũ cõcedit. nõ. n. iurare oĩo peccatũ est. Unde in toletano cõcilio octauo legitur. Iuramentũ p federe pacis ẽ ngẽdũ

Omne qđ in federa pacis ꝯuenit: tũc solidius subsistit: cũ iuramẽti hoc interpositio roborat. sꝫ et omne qđ amicoꝝ aĩos ꝯciliat: tũc fidelius durat: cũ eos sacri vincula ligant. omẽ. n. qđ testibus astipulat: verius ꝯstat: cũ id iurationis adiectio affirmat. ꝙ et si testis deficiat: innocẽtie fidẽ sola iurisiurãdi taxatio manifestat. Item augu. super epl'am ad galathas.

Iuratio non est ꝓhibenda nec tanqꝫ bonum appetenda

Non est ꝯtra preceptũ dei iuratio: q a malo nõ iurãtis ẽ sed increduli: a quo iurare cogit. Nã hinc intelligit ita dñm ꝓhibuisse a iureiurãdo: ut qꝫtum in ipso ẽ quisqꝫ ñ iuret. qđ multi faciunt in ore habẽtes iurationẽ tanqꝫ magnũ et suaue aliqd. Naꝫ vtiqꝫ apl's nouit pceptũ dñi: et tñ iurauit. Nõ enim audiẽdi sunt q has iuratões esse ñ putãt qd enim faciẽt de illa? quotidie morior p vestrã gl'am fratres quã habeo i christo iesu dño nr̃o. quã greca exẽplaria manifestissimã iurationẽ esse ostendũt. ꝓhibemur ergo iurare cupiditate aut dilectiõe iurãdi. Quis enim iuramentũ amplius sit: qꝫ ẽ ẽ: uel nõ nõ: et ideo a malo sit: non tñ a malo tuo: sꝫ infirmitatis aut incredulitatis eoꝝ qui ñ aliter mouẽtur ad fidẽ. Item aug. in epistola ad publicolam.

Peierare peccatũ ẽ ñ iurare

In nouo testamẽto dictũ ẽ ne oĩo iuremus. qđ mihi quidẽ ꝓpterea dictũ esse uidet: ñ q2 iurare peccatũ ẽ: sꝫ q2 piurare imane peccatuꝫ ẽ. a quo lõge nos esse noluit: q oĩo ne iurem⁹ ꝯmonuit. Idẽ

In necessarijs verũ iurare non est peccatum.

Ut noueritis verũ iurare ñ esse peccatũ: inuenim⁹ et apl'm paulũ iurasse: quotidie morior p vr̃am gloriã fratres quã habeo i christo iesu dño nr̃o. p gloriã vr̃am iuratio ẽ: ñ enim sic ait: p vestram gl'am morior: q̃si vestra gl'a me fecit mori: quõ si diceret p venenũ p gladiũ p bestiã p inimicum mortuus ẽ: intelligeret faciẽte inimico faciẽte gladio faciẽte veneno mortu⁹ ẽ. Idẽ de smone dñi. Nec tanqꝫ bonũ appetendũ nec tanqꝫ malũ iuramentũ est euitandũ.

Ita ergo pcepisse dñꝫ itelligit: ne iuraret: ne quisqꝫ sicut bonũ appetat iniurandũ: et assiduitate iurãdi ad piuriũ p ꝯsuetudinẽ delabatur quapropter q intelligit ñ in bonis sed in necessarijs iurationẽ habendam refrenat se

h Non ẽ. i ipso ẽ. i. e. si peccatum. xi. q. iij. antecessor. io.

i Audiẽdi sunt. immo eo ipso ꝙ nolunt iurare sunt habẽdi heretici: ex de hereticis ad abolendam. §. siqs. quidã enim nimis faciles sunt ad iurandũ. quidã metu diuini numinis usqꝫ ad supstitõem puenerũt: ut. ff. õ cõdi. insti. que sub ꝯditione. io.

k In nouo. sed quia piurare. ar. ꝙ qñqꝫ ꝓhibet aliqd nõ ꝓp se sed ꝓpter illud quod inde sequi põt. xi. q. iij. nolite. xxxij. di. ideo. in sti. vi. bo. rap. §. sed ne. dum talia. xli. di. qsquis xij. q. i. habebat. ij. q. vij presumũt. xxiiij. q. iij. deus vbi aliqd ꝓhibet pp suũ ꝯriũ: sic hic.

l Ut noueritis.

a Ita ergo. bonum. ar. ꝙ bonũ ꝓhibetur pp cõsequẽs malum ut. xxi. dist. deniqꝫ vitia enĩ vicina sũt vtutibus ut. xli. di. sepe.

b Cõsuetudinẽ: assiduitas enim facit aliqd eẽ peccatũ: qđ al's nõ esset ut. xxv. di. criminis appellatio.

c ¶ Nõ dixit. viz ergo d̃bemus facere ĩ vbis: ut viij. di. si ꝯsuctudinez. ff. de vb. ob. siqs stipulat⁹
d ¶ Uã nõ malũ. qd̃ vtiliter. ꝛ si ꝑpter vtilitatẽ alteri⁹ possum iurare: multo magis ꝑpt̃ meã: ut. xxij. q. v. si non licet.
e ¶ Et iurabũt. sed hic p̃ma rõ.
f ¶ Pro ꝓfessione. iurando. n. p dñm cõfitemur ipsum.
g ¶ Offendicula. i. ĩ idolatria p q̃ iurabãt.
h ¶ Mortuoꝝ. deoꝝ. io.
i ¶ Onsidera. sed p celũ. licz p creaturas nõ possum⁹ iurare: iuram⁹ tñ p euãgeliũ qd̃ est creatura: q2 ibi tantum respectus habeẽ ad deũ. Ideo aũt ꝓhibetur iurari p eas: ne p ꝯtemptũ carũ deiereẽ: ut. ĩ. e. §. sed obijciẽ. ꝛ ne vid̃at numẽ eẽ in eis.
k ¶ Meli⁹ ẽ. electiue ponit nõ ꝯpatiue: sic. xi. q. iij. nemo pitoꝝ.
l ¶ Lericũ iurantẽ. sine solẽnitate. tunc n. depositõem inducit. ar. xxvij. di. §. ult.
m ¶ Inter epulas. d̃ ꝯ. di. v. nullus.
n ¶ Siquis p capillũz: fm leges qui sic iurat: ultimo supplicio punit̃: ĩ auẽ. ut nõ luxurieẽ ꝯ nãm circa mediũ.
o ¶ Nõ manifestauerit. ꝙ aliqs cogiẽ accusare: ij. q. vij. qua ꝑpt̃. xxiiij. q. iij. tam sacerdos. i. q. i. qsqs. Sed ꝯ: nemo inuitus accusare cogitur C. ut nemo inuit⁹ agere uel accu. cõpellẽ. l. i. ꝛ surẽ nemo cogiẽ indicare uel accusare. ff. de p̃scr. vb. solẽt. sed põt dici: ꝙ iudicis officio cogi põt sed nõ iure actõis. illud tñ credo ꝙ denunciare cogiẽ aliqs fm cõez opinionẽ quã notaui. ij. q. i. si peccauerit.

quantũ põt: ut nõ ea vtaẽ: nisi necessitas cogat: videlicz cũ videt pigros eẽ hoĩes ad credẽdũ: qd̃ eis utile ẽ credẽ: nisi iuratiõe firmeẽ. Ad hoc utiꝙ ꝑtinet qd̃ sic dr̃: Sit aũt sermo vester ẽ est: nõ nõ. hoc bonũ ẽ ꝛ appetendũ: qd̃ aũt amplius ẽ a malo ẽ. i. si iurare cogeris: scias de nccitate vẽire infirmitatis eoꝝ qbus aliqd suades: q̃ infirmitas vtiꝙ malũ ẽ: vñ nos quotidie liberari p̃camur: cuz dicimus: Libera nos a malo. Itaqz ñ dixit: qd̃ aũt amplius ẽ: malũ ẽ. tu enim malũ non facis: qui bñ vteris iuratione. Item aug. in sermone dñi in monte. li. i.

Iurare non est peccatum.

Tu malũ nõ facis: q vteris bñ iuratione: q̃ ꝛsi ñ bona tñ necessaria ẽ: ut alteri p̃suadeas qd̃ utiliter p̃suades. sz a malo ẽ illius cui⁹ infirmitate iurare cogeris Itez hiero. sup hieremiã. Per deũ iurare p̃mittiẽ: ne p idola iuretur

Et iurabũt: viuit dñs in veritate ꝛ in iudicio ꝛ in iusticia: ꝛ bñdicẽt eũ gẽtes ip̃m ꝙ laudabũt. quõ g° euãgeliũ iurare nos ꝓhibet? sz hic iuramentũ p ꝓfessione dr̃ ꝛ ad cõdẽnatõnẽ idoloꝝ p q̃ iurabat israel. deniqz offendicula auferunẽ: ꝛ iuraẽ p dñm deũ. qd̃ꝙ dr̃: viuit dñs ĩ testamẽto ueteri iusiurãdũ ẽ ad ꝯdẽnationẽ mortuoꝝ deoꝝ p quos iurauit oĩs idolatra Itẽ hieronymus sup matheũ li. i.

Infirmis iurare conceditur

Onsidera ꝙ saluator ñ p deũ iurare ꝓhibuit: sz per celũ ꝛ terrã ꝛ p hierosolymaz ꝛ p caput tuũ. ꝛ hoc q̃si puuliẽ fuerat lege ꝯcessũ: ut quõ victimas deo imolabãt: ne eas imolarẽt idolis: sic ꝛ iurare p mitterẽt p deũ: ñ ꝙ recte hoc facerẽt: sz ꝙ melius ẽ deo id exhibẽ q̃z demonijs. Itẽ ex ꝯci. cartha. iiij. Excõicetur clericus p creaturas ꝑtinaciter iurans.

Lericũ p creaturas iurãtẽ acerrime eẽ obiurgandũ: si p̃stiterit in vitio excõicãdũ: inter epulas vo cantantẽ sup̃dicte s̃nie seueritate coercẽdũ decernim⁹ Itẽ pi⁹ pa. Clic⁹ deponaẽ laic⁹ anathẽatizeẽ p capillum uel caput dei iurans.

Siqs per capillũ dei uel caput iurauẽit uel alio mõ blasphemia ꝯtra deũ usus fuerit: si in ecclastico ordine ẽ: d̃ponaẽ. si laic⁹ anathematizeẽ. ꝛ siqs p creaturas iurauerit: acerrime castigeẽ: et iux̃ id qd̃ synodus diiudicauerit: p̃eiteat. siqs aũt talẽ hoĩem ñ mãifestauerit: ñ ẽ dubiũ: qn diuina ꝯdẽnatiõe coerceat. sz si ep̃s ista emẽdare neglexẽit acerrime corripiaẽ. Querit qs magis teneaẽ: an ille qui p deũ: an ille q sup sacra euãgelia iurat. huic q̃õni ioannes chryso. rñdit dicẽs. Nõ ẽ maius p euãgeliũ q̃z p deũ iurare

Si aliq̃ causa fuerit: modicũ videẽ facẽ q iurat per deũ: q aũt p euãgeliũ maius aliqd fecisse videẽ: qbus dicẽdũ ẽ: stulti: ꝑpter deũ scripture s̃cte sũt: ñ deus ꝑpter scripturas Itẽ hiero. Nõ solũ in altari uel reliquijs: sz etiaz cõi loquela piuriũ caueatur.

Abemus in lege dei scriptũ: ñ piurabis in nomine meo: nec pollues nomẽ d̃i tui inuanum. Iõ admonẽdi sũt oẽs: ut diligẽter caueãt piurium: nõ solũ in altari seu s̃cõꝝ reliquijs: sz etiaz in cõi loq̃la. Itẽ isidorus s̃niaꝝ li. ij. Nõ ꝓhibz de⁹ iurare sz peierare.

Non est ꝯtra dei p̃ceptuz iurare: sz dũ iurãdi usum facimus: piurij crimẽ incurrimus. Item aug. de verbis apostoli sermone. xxviij.

Iuratio non est peccatum.

Si peccatum esset iuratio: nec in veteri lege diceret:

p ¶ Si aliq̃. modicũ q̃tum ad vulgares.
q ¶ Maius. ĩ. e. q. v. q piurare. ꝯ. sed illud de iudicio eccl̃e: istud d̃ iudicio dei. uel dic ꝙ q iurat p deũ ñ solẽniẽ min⁹ peccat q̃z si solẽnit̃ p euãgeliũ. sz si utrũqz iuramẽtũ ẽ solemne: magis peccat q iurat p deũ.
r ¶ Propter scripturas. h̃ pz: ꝙ e que obligaẽ q iurat p deũ: sic q iurat p euãgeliũ. sz si p deũ iuraret ñ solẽniẽ: ꝛ p euãgeliũ solẽniẽ vł ecõuerso: magis est obligat⁹ q° ad ecclesiã solẽniter iurãs: sz q̃tũ ad deuz equaliẽ: eẽ qui cleri. vł vo. ruri⁹. Sz obijciẽ quãto s̃cti⁹ ẽ p qd̃ iuraẽ tãto magis ẽ penale piuriũ: ergo magis obligatoriũ: ut. ĩ. e. mouz. sz illd̃ ĩtelligo cuz iuraẽ illicite. ꝛ habeẽ r̃spect⁹ ad solã creaturã. h̃ pz ꝙ nõ ẽ licitũ iurare p creaturas: nisi ĩ iure exp̃mat ꝙ possit sic p euãgeliũ p altare per crucẽ. ĩ. c. hẽm⁹. ꝛ. q. v. q piurat. ꝛ ĩ. e. si aliq̃. ꝛ p salutẽ p̃ncipis: ut. i. q. vij. quoties. sz leges tñ vr̃ ꝙ possit iurari p creaturas: ut. ff. de iure iur. l. ij. §. ulti. ꝛ. l. q p salutẽ. sz p mẽbra dei ñ ẽ licitũ iuraẽ: ut ĩ auẽ. ut ñ luxurieẽ hoĩes ꝯ nãz. coll. vi. circa mediũ.
s ¶ Habemus.

z Non est.
u Sz peccatuz. pcip.?. q? ñ ē peccatū qd de⁹ vult fiue legeī:ut xxvi.di.deinde.ꝛ g peccat legi' au ctoritate nō pec/ cat:ut.xxiij.q.iiij g peccat.
x Ad me.fic dic canō: ꝙ aliqs dr mutari potius ꝙ̃ mutare .vij.q.i. mutatiōes .et.c. fcias.
a Quāuis reci piam⁹.nisi cū fcim⁹aliquem falsū iuratuꝝ.tūc n.ꝓhibemur reci pere iuramētum ut.j.e.q.v.g exi/ git.vellēimus ali quē cito posse la/ bi ī ꝑiuriū:ut ex? ꝺ coha.cle.cleri/ cos.Et ē h̄ ar.ꝙ eo ipso ē aliqd li/ citū qd ñ ē ꝓhibi tū: ut .xxvij.q.ij. lex diuine.xxvij. q.i.iā nūc. It ar. ꝙ añcedēs ē lici/ tū:nō tñ ꝯñs.fic xxiij.q.i.qd culpa tur ī fi.
b Mouet. bis. pl⁹.n.pec cat q ī duob⁹pec cat ꝙ̃ q in vno.xx uij.di.c.i.
c Sociat.ꝛ ita obligat iuramētū qd fit ꝑ falsos de os.ꝛ nō obstat.ff ꝺ iureiur.l.ñ erit §.penul.ubi dr ꝙ nō valet iuramē/ tū qd fit ꝑ falsos deos:q? ibi loqr̄ de hoib⁹ eiusdez fidei.
d Neqꝫ.h̃ rñdet tacite qōi: cū pa gani ñ habeāt fi/ dē:quo dicis eos frāgē fidē? Ad h° rñdet: ꝙ h̃ nō a git de fide ꝟtutū

non ꝑiurabis reddes dño iu/ ramēta tua. Non.n.peccatū nobis ꝑciperet. Itez ñ vobis dicim⁹nos ñ iurare.si enī hoc dicimus: mētimur. ꝙ̃tū ad me ꝑtinet ñ iuro: sed ꝙ̃tum mihi videt̃ magna necessitate com pulsus: cū uideo nisi faciā mi hi nō credi: ꝛ ei q mihi nō cre dit:nō expedire qd nō credit hac ꝑpensa rōne ꝛ ꝯsideratio ne librata cū magno timore dico corā deo: aut testis ē mi/ hi de⁹ aut scit christus: ꝙ sic ē in meo aīo. ꝛ ideo qd plus ē id ē qd amplius ē: ꝙ̃ ē est: ñ ñ sed hoc qd amplius ē: a malo ē nō iurantis sz nō credentis:

Ex ꝑmissis colligitur: ꝙ iura re nō est peccatum:ñ tñ tanꝙ̃ bonū ē appetendū: ne ꝯsuetu dine iurādi labat̃ in ꝑiurium. sed cū dicat̃ ꝓcedere a malo nō credētis: videt̃: ꝙ ꝛ si iura re peccatū nō sit: iuramentuz tñ recipe malū sit. sz noīe ma/ li nō malicia fit: sz peccati pe na intelligit̃. ex penali enim in firmitate incredulitas illa ꝓ/ cessit: qua ad iurandū cōpel/ limur. ipm aūt iurare sic̃ pec/ catū non est: ita iuramentum ab aliquo recipe malū nō est.

Vñ aug. scribit ad publicolā

Iuramentu accipe non pro/ hibetur.

Quanuis dictū sit: ne iure mus: nusꝙ̃ me ī scripturꝭ sanctis legisse memini: ne ab aliquo iuratione recipiamus

Sed q̃ritur an sit utendū fide ei⁹: q ꝑ demonia iurat. De his ita scribit augu. ad publi/ colam. Licet uti fide eius: q ut eā seruet ꝑ demōia iurat

Mouet te vtꝝ ei⁹ fide vtē dū sit: q ut eā ꝟuet per de monia iurauerit. ubi te volo prius ꝯsiderare: utꝝ si qspiaz ꝑ deos falsos iurauerit se fi/ dē seruatuꝝ: ꝛ eā ñ ꝟuauerit ñ tibi videt̃ bis peccasse? si.n. tali iuratione ꝓmissā ꝟuaret fidē: iō tñ peccasse iudicaret̃ quia ꝑ deos falsos iurauerit illud aūt nemo rep̄henderet quia fidez seruauit. nūc uero q? ꝛ iurauit per quos non de buit ꝛ ꝯtra pollicitam fecit fi dem: qd non debuit: bis utiqꝫ peccauit. ac ꝑ hoc q vtit̃ fide illius: quē ꝯstat iurasse ꝑ fal/ sos deos: ꝛ utitur ñ ad maluz sed ad bonū ꝛ licitū: non pec cato illius se sociat q per de/ monia iurauit: sz bono pacto eius quo fidez seruauit. neqꝫ enim hic eā fidē dico seruari qua fideles vocātur: q bapti zant̃ in christo. Illa.n. longe alia ē longeqꝫ discreta a fide hūanoꝝ placitoꝝ atqꝫ pacto rū. uerūtñ sine ulla dubitatio ne min⁹ malū ē ꝑ deos falsos iurare veraciꝰ: ꝙ̃ ꝑ deū uerū fallaciter. ꝙ̃to enī ꝑ qd iurat̃ magis sanctū est: tāto magis ē penale ꝑiurium. Alia q̄stio ē: vtrum non peccet q per fal sos deos sibi iurari facit: qa ille q ei iurat per falsos deos quos colit: cui qōni ꝑñt illa testimōia suffragari: q̄ ipe cō memorasti de laban ꝛ abima/ lech: si tñ abimalech ꝑ deos suos iurauit. sic̃ laban ꝑ deuz socoth. Sicut ēt cū in libro machabeoꝝ romāi legant̃ pa cē firmasse cū iudeis: itelligē di sūt iurasse ꝑ falsos deos: sicut ꝛ iudei iurauerūt ꝑ deū veꝝ: sic ēt ꝛ ꝺ iuramēto qd fit ꝑ creaturas: intelligēdū ē: ꝙ ipm qdem iurare ꝑ creaturas malū ē: q? a deo ꝓhibitū ē: sz ꝟuare qd iurat̃ bonū ē: ut euī tet̃ pctm̄ mēdacij ꝛ dolositatis Sz obijcit̃ ꝙ ioseph vir scūs ꝑ creaturas iurauit: dū dixit fratribus suis: ꝑ salutē pha/ raonis nō exibitis hinc. Sed sciēdū ē: ꝙ sācti ñ tā ꝑ creatu ras ꝙ̃ ꝑ creatorē creaturarū iurabāt: nec in creaturis aliꝺ ꝙ̃ creatorem ipsarum venera bātur. sicut ioseph qui ꝑ pha raonem iurādo hoc in eo ve/ neratus est: quod dei iudicō posit⁹ erat in infimis. vñ apls ait: Omnis ptās a dño deo ē

sz ꝺ alia fide. Multiꝑ̃r u.dr fides. qñqꝫ idē ē fi des ꝙ sacr̄m baptismi ut.xlv.di.de iudeis. It̃ dr fides castitas tori: ut xxvij.q.ij.ꝯiuges. It̃ dr fides securitas siue pa/ ctū: ut.xxiij.q.i.noli. It̃ dr fides ꝯscia ut ibi: oē qd nō ē ex fide peccatū ē: ut.xxvij.q.i.§.i. Itez dr fides habit⁹ mentis bñ ꝯstitute. Itez dicit̃ fi des credulitas ꝟm quā credim⁹ illud qd non vi dem⁹: ut ibi fides nō hz meritū ꝛc. de pe. di.iiij. §.in domo.
e Veracit̃. ꝙ̃ est si fal/ lacit̃ iuret ꝑ deos falsos ꝛ ita ꝑiuriū ꝯmittit qui neꝝ iuret ꝑ deos falsos
f Magis. hec dictō ma gis nō ꝯꝑatiue ponit̃ sz abnegatiue: q? falsi dei nō sunt sancti.
g Penale.i.maiori pe na dignum. ꝙ̃to.n. res ē sanctior vl' melior: tan to ē mai⁹ peccatū offen dē eaz ꝙ̃ aliā: ut.xvij.q. iiij.sicut qui.ꝛ.j.e.q.v. q periurat.
h Periuriū.i.temera riū iuramētū: ꝛ sic bñ ad aptat̃ rō sequēs.
i De laban. sed nōne ille peccat q ꝑ deos fal sos iurat: ergo ꝛ ille pec cat q recipit tale iura/ mentuz: ut.j.e.q.v. ille sz dic ꝙ lz ille peccet: tñ ꝑmittit̃ tale iuramētuz: cū aliter nō possit adhi/ beri fides dictis suis. ꝓ̃ terea si iuraret ꝑ deum uerū facili⁹ obuiaret ta li iuramēto: ꝛ tñ magis peccaret.
k Per salutē. ꝛ ī cano/ ne ꝑ salutez dñoꝝ iurat̃ ut.i.q.vij.quotiēs.
l In īfimis. al'. mēphis q erat caput regni pha/ raonis.
m Duplicit̃. ꝛ ita qñqꝫ duo mala rōe ꝯiūctiōis nō equiualēt alteri eoꝝ per se: sic extra de offi. iudi. del'.super.§.si vo.

a Predicādum. qualem. ad numerum annoꝝ hoc itellige non q̄ꝗtum ad asperitatē penitētie. naꝫ regulariter ꝓ quolibet mortali debetur septēnis penitentia: nisi dignitas delinquētis uel qualitas delicti aliud suadeat. xxxiij. q. ij. hoc ipsuꝫ. ⁊. lxxxij. di. presbyter. ⁊. xxvij. q. i. deuotā. vnde lꝫ septēnis penitentia imponatꝰ ꝓ periurio sicut ꝓ hōicidio uł adulterio: asperior tn̄ penitētia ipōnit̄ ꝓ adulterio uel homicidio: q̄ꝫ ꝓ periurio: ⁊ durior ꝓ homicidio q̄ꝫ ꝓ adulterio: ut. xxxiij. q. ij si quod. io.

b ⁋ Repellēdus. ar. aliquē cōpellēdū ad pn̄iaꝫ vi. q. i. illi qui.

c Quod aūt. Hic q̄ritur an sit piurus q iurat falsuꝫ quod putat verū. ad qđ notanduꝫ ē ꝙ quattuor mōis dicit̄ cōmitti piuriū. vno mō ut siqs falsum ignorant̄ iuret: ⁊ illđ nullo mō est peccatū: ut. ī. e. beatus. scđo mō dicit̄ piurium im̄ falsum iuramentum sciēter factū: ⁊ illud sēp est peccatuꝫ ⁊ mortale: ut. ī. e. homines. tertio mō dr̄ piuriū idiscretuꝫ iuramētū: ⁊ illud q̄n̄qꝫ ē peccatū mortale. ī. e. q. iiij. g sacramento. q̄n̄qꝫ veniale: ut. xxv. disti. §. ał's ca. quarto loco dr̄ ꝑiuriū trāgressio iuramēti: ⁊ illud q̄n̄qꝫ nullū peccatū est ut in illicitis: ut ī. e. q. iiij. in malis. q̄n̄qꝫ est mortale: ut. ī. e. q. iiij si quid.

Item christus pilato: Nō haberes in me potestatē: nisi eēt tibi data desuꝑ. deus aūt per creaturas iurare ꝓhibuit: ne uel more gentiliū aliquod numen deitatis creaturis inesse crederet̄: uł ne creaturas cōtemptibiles iudicādo per eas ꝓmissa ꝓ nihilo duceremus. Sꝫ queritur qđ grauius sit: an ꝑ creaturas an ꝑ creatorē iurare fallaciter? dupliciť. n. reus est: qui ꝑ creaturas iurat mēdaciter: q ⁊ ꝯtra ꝓhibitionē iurat: ꝑ quod sibi iurare nō licet: a quo peccato est imunis: qui nō nisi ꝑ creatorē iurat: ⁊ ꝓximū dolo capit: qđ facit etiam per creatorē mendaciter iurās. sed piuriū tanto magis penale ē: quāto sanctius illud ꝑ quod iurat̄: apparet. ꝙ ⁊si ꝑ creaturas mendaciter iurās dupliciter peccet: grauiori tn̄ se subijcit pene: qui ꝑ creatorē iurat mendaciter. Periurij aūt pena grauissima ē. quā siquis timēs ad ꝯfessionē venire noluerit a fideliū ꝯsortio ē abijciēdꝰ. Unde euticianus papa.

Fideliū ꝯsortio careat: q penitētiā piurij agere noluerit.

Predicandū est etiam: ut piurium fideles caueāt: ⁊ ab hoc summope abstineāt: scientes hoc grāde scelus esse ⁊ in lege ⁊ in prophetijs et in euāgelio ꝓhibitū. Audiuimꝰ aūt quosdā puipendere hoc scelꝰ: ⁊ leuē quodāmō piuris pn̄ie modū imponere. q etiaꝫ nosse debent talem de piurio pn̄iam imponi debere: q̄lem ⁊ de adulterio ⁊ de fornicatione ⁊ de homicidio spōte commisso ⁊ de ceteris criminalibus vitijs. Siquis vo ꝑpetrato piurio aut quolibet crimiali peccato timens pn̄iam longam ad ꝯfessionē venire noluerit: ab ecclesia repellēdus est siue a cc̄ione et ꝯsortio fideliū: ut nullꝰ cū eo ꝯmedat: neqꝫ bibat: neqꝫ in domo sua eum recipiat.

Quod autē piurium sit falsū iurare: facile probatur Ait enim aug. in libro psalmoꝝ suꝑ: dn̄i est terra. Peierat qui aliter facturus est q̄ꝫ promittit.

In dolo iurat q aliter facturus ē: q̄ꝫ ꝓmittit cū piuriū sit nequiter decipere credentē. Item hieronymus super hieremiam. li. ij. Quos hēat hēe comites iurandū

Animaduertēdum ē: ꝙ iusiurādū hos hēat comites veritatē: iudiciū: atqꝫ iusticiā si ista defuerit: nequaq̄ꝫ iuramentū erit: sꝫ piuriū. Item qui falsū iurat mētitur. mētiē do aūt iurare nihil aliud ē: q̄ꝫ peierare. cū ergo homines q loquūtur mendaciū: ꝑdendi sūt: iuxta illud psalmiste: perdes oēs qui loquūtur mendaciū: multo magis damnabiles sunt: q mentiēdo deierare cōuincunt̄: q nomē dei sui in vanū assumūt. Sed aliud ē falsū iurare: aliud iurare in dolo. non. n. oīs qui aliter facturus ē: q̄ꝫ promittit: in dolo iurat. Licet enim apl's aliter facturus esset: q̄ꝫ ꝓmitteret corinthijs in prima epl'a: cuꝫ ait veniā ad vos: non tn̄ in dolo iurauit: aut mēdaciter ꝓmisit Ille eni in dolo iurat aut mēdaciter ꝓmittit: in cuius mēte ē nō sic se facturꝫ: ut ꝓmittit. Ille aūt qui ꝓmittit falsū qđ putat esse verꝫ: nec in dolo iurat nec mēdaciter ꝓmittit. Un̄ augu. de verbis apl'i sermone. xxviij. De eo q iurat falsū: qđ putat verum.

Homines falsū iurant: uel cū fallūt vel cū falluntur. putat hō verꝫ esse: qđ falsum ē: ⁊ temere iurat: aut scit uel putat falsū esse: non tn̄ ꝓ vero iurat: ⁊ nihilominus cū scelere iurat. distāt aūt ista piuria: que duo cōmemoraui. fac

d In dolo. facturus ē. i. quia aliter ꝓpoponit facere.

Nota.

e ⁋ Nequit̄. s. hn̄e animū decipiendi. si. n. nō hēret animū secꝰ esset: ut. ī. e. neqs.

f Animaduertēdum. veritatem. i. ꝯsciam veritatis. ī. e. ne qs sed veritas rei nō sufficit: nisi adsit ꝯsciā: ut. ī. e. homines: sic ⁊ veritas ꝯscie sufficit: ut a furto excuset s. si credo dn̄m ꝑmissurū: ut. insti. de obl. que ex delicto nascūtur. §. placuit.

g ⁋ Judiciū. i. discretōem.

h ⁋ Atqꝫ iusticiā. i. ut iustū sit ⁊ licitum ꝙ iurat̄.

i Homines. h ostēdit tres modos piurij.

k ⁋ Putat. pmū.

l ⁋ Et temere. i. idiscrete.

m ⁋ Aut scit. qđ iurat. i. quod verū est.

n ⁋ Que duo. id ē sub secūdo ꝯprehēdit ⁊ tertiū.

o ⁋ Uelit. q ipm peccare nemo ꝑ se vult: ut. xv. q. ⁊. merito.

p ¶ Linguam. sic xv.q.vi.c.i.

q ¶ Is aūt.instituta.ex hoc dicto augustini se quitꝰ ꝙ q mētitꝰ nihil dicit:q2 nō dicit id qđ uox significauit:sicut h̄ dicit.aliud.n.cogitat mēte q̄3 ore.pferat. Itē id ñ dicꝰ qđ cogitat: quia vox illud nō significat:nec dicꝰ illđ qđ uox significat q2 illud nō ītēdit ergo nihil dicꝰ: ut ff. de reb9 du.l.ī ambiguis.

r ¶ Instituta. sēp ergo ī p2iuilegijs uel ī rescriptis īt p2etabūꝰ v̄ba ad id ad qđ ſtituta sūt:ut h̄. ꝛ.xxxvij di.relatū.ꝛ semp ad cōe3 intelligētiā ꝛc. ex̄ de spō. ex l̄ris. ꝛ.ff. đ le. ij.nō aliter.sed ꝯ plerū q3 dū pp2ietas v̄boꝝ attēditur v̄itatis sēsus amittiꝰ ex̄ đ ver. sig.ppterea. na3 potiꝰ mēs attēditur q̄3 v̄ba cōsiderāda sūt:ut.ī.e.q v.humane.ꝛ ꝯ verū intellectū fit ī terp2etatio:ex̄ de postula.p̄la. ad h° circa fi. ꝛ potius ꝯsiderādū est qd testato2 sēserit:q̄3 ip̄a uocis significatio:ut.ff.de fū: instructo.l.cū de lamonis.§.asina3 ꝛ hec v̄a sunt: nisi īterp2etatio a iurꝰ habeaꝰ: ut .xx.q. ij.puella.

ſ ¶ Furtū.xiiij.q. v.forte.

t ¶ Ad animū.ar. plꝰ ꝯsiderari animū uel opinionē q̄3 factū vel veritate3:ut ex̄ de bi

illū iurare: qui verū putat eē p quo iurat: uerū putat esse ꝛ tñ falsū est:nō ex animo iste piurat: fallitꝰ. hoc p vero h3: qđ falsū est:nō p re falsa sciēs iurationē interponit. Da aliū qđ scit falsū esse ꝛ dicit uerū3 esse: ꝛ iurat tanq̄3 veꝝ sit: qđ scit falsu3 eē. Videtis q̄3 ista detestāda sit belua ꝛ de rebꝰ hūanis exterminādaꝰ: qs enim fieri uelit oēs homines detestanꝰ talia. fac aliū: putat esse falsū: ꝛ iurat tāq̄3 veꝝ sit. forte ueꝝ est: uerbi gr̄a: ut intelligas: Pluit in illo loco: interrogas hominē: ꝛ dicit pluisse ꝛ ad negociū eius cōpetit: ut dicat pluit: s3 putat nō pluisse piurus est. Interest quēadmodū v̄bū pcedat ex animo. reā linguā ñ facit: nisi rea mēs Quia ergo mēs huius ñ erat rea: nesciebat enim falsū esse qđ iurauit eē verū: nec temere uel negligēter s3 cū magna diligētia videbaꝰ sibi dep̄hendisse ueꝝ: qđ iurauit falsum: piurij reus nequaq̄3 ē iudicādus. Item ꝙ dr̄ q falsu3 iurat mentiꝰ: nō vniuersalitꝰ hoc intelligi d3. nō enim ois q falsū dicit mentiꝰ: sic nec ois qui mētitur falsum dicit. Unde augustinus in enchiridion.

Non est mentiri dicere falsu3 quod putat uerum.

Is aūt qui mētitur: cōtra id qđ animo sentit loquitꝰ uolūtate fallēdi. et utiq3 v̄ba ppterea instituta sūt. nō ut p ea se inuicē hoies fallāt: s3 ut eis quisq3 in alterius noticia3 cogitatiōes suas pferat. uerbis ergo uti ad fallaciā nō ad qđ sunt instituta peccatū est. nec ideo ullū mendaciū putādū est nō esse peccatū: q2 possumus aliqñ alicui pdesse mētiendo: possumus enim ꝛ furādo. si paup est cui palā datur: sentit cōmodū: ꝛ diues cui clā tollitꝰ nō sentit incōmodū: nec ideo tale furtum quisq̄3 dixit peccatum nō esse. ꝛ infra: nemo mentiēs iudicādus ē qui dicit falsum qđ putat ueꝝ: q2 quātum in ip̄o ē non fallit ip̄e s3 fallitur. nō itaq3 mēdacij s3 aliqñ temeritatis arguendus est: qui falsa incautus credit: ac p ueris h3. potiꝰ q̄3 ecōtrario q̄3tum in ip̄o est: ille mētitꝰ: qui dicit tanq̄3 ueꝝ: qđ putat falsū. q̄3tu3 enim ad animū eiꝰ attinet. q2 nō qđ sentit hoc dicit: non ueꝝ dicit: q̄3uis veru3 iueniaꝰ esse qđ dicit. nec ullo mō liber ē a mendacio: q ore nesciens veꝝ loquitꝰ: sciēs āt volūtate mentitꝰ. ñ ꝯsideratis itaq3 rebus ip̄is: de qbus aliqd dr̄: sed sola intētione dicētis: melio2 est qui nesciēs falsum dicit: qm̄ id veꝝ putat: q̄3 qui mentiēdi animū sciens gerit: nesciens veꝝ esse qđ dicit Itē gelasius papa. Nō mētitur: q animū fallēdi non h3.

Beatus paulus apl's nō iō qđ absit fefellisse credendus ē aut sibi extitisse ꝯtrariꝰ qm̄ cum ad hispanos se pmisisset iturū: dispositione diuina maio2ibꝰ occupatꝰ ex causis implere nō potuit: qđ pmisit. q̄3tum enim ip̄ius volūtatꝭ interfuit: hoc pnunciauit qđ reuera uoluisset efficē. quantū enim ad diuini secreta cōsilij: que ut homo oia nō potuit licet spiritu dei plenus agnoscere: sup̄na p̄termisit disposi tione p̄uentus. Nec q2 beatꝰ petrus apl's p affectu diuine reuerētie ipsi dño respondit: Non lauabis mihi pedes in eternū fefellisse qđ absit aut in sua putabitꝰ minime ꝯstitisse sētētia: q2 mox eidē diuine uolūtati cesserit: ꝛ qđ se dixēat nō esse factuꝝ causis astrictꝰ hūane salutis passus ē volun tate pna faciēdu3. Ille ergo falsū iurādo mentitꝰ: q scit falsū esse: qđ iurat. Est enim mendaciū ut augu. ait falsa significatio vocis cū volūtate

ga. nup.iij.q.vij.§. tria i.q.i.siq a simoniacis.

u ¶ Intentōe. secꝰ est in furto: q2 licet aliqs credat inuito dño re3 eius tractare: tñ nō cōmittit furtū si dño placet: ut in sti.de obli.que ex delic. naſ.§.placuit.

x Beatꝰ.diuina: q2 oīa vincula hūana frangūꝰ.xix.q.ij.due sunt. ꝛ ƀm quā dispositōem est licitū qđ aꝉ est illicitum: ut.xiiij.q.v.dixit.ꝛ ē ar. hicꝰ ꝙ in oī uoto vꝉ sacramēto ītelligūꝰ huiusmōi generales ꝯditōes: si đ us uoluerit: si vixero: si potero: ut.ī.e. neqs. et xxvij.q.ij.§.cum ergo.ꝛ ff.q satis.da.co.l.ult. et etiā hec si marito placu erit .xxxiij .q.v. noluit. ar.ꝯ.xxxij.q.ult.c. ulti. ubi de hoc notaui.

y ¶ Maio2ibꝰ.ñ ꝙ ƀm canones excusaꝰ qs a iuramēto ppter maio2a negocia: ut ex̄ de iureiur. b2eui.ꝛ ex̄.e. querela3. secus ƀm leges: q2 difficultas p2estatōis ñ reddit stipulatōem inutilē: ut.ff.de v̄.ob.cōtinuus §.illud.

z ¶ Nō lauabis.nec petrus fuit sibi ꝯtrariꝰ nec dño. dñs eni3 uoluit ex hūilitate lauare pedes petri: sed petrꝰ ppter reuerētiā noluit hoc. s3 ī uerētia ꝛ hūilitas sibi ñ ꝯtrariāꝰ. Item sibi non fuit ꝯtrariꝰ: quia p2imo ppter reuerētiā noluit. scđo ppter obediētiam pmisit lauari: ꝛ obedientia non est contraria humilitati uel 2euerētie. simile superficialē cōtrarietatem habes.viij.q. i.in scripturis. cu3 suis cōco2dātijs.

ꝛ ¶ Ille.mēdacium.stricte sumitꝰ h̄ mēdaciū.largiꝰ sumitꝰ cū dr̄ falsitas ē ueritatis imutatio: ut in auc̄.de fide instru.et cau.in p2in.

fallēdi. ſ3 cū fallē ſemp ſit uo/
lūtatis: falli aūt uel infirmita
tis ul' temeritatis: grauiꝰ aūt
fit qð ex volūtate: ꝙ qð ex te
meritate uel infirmitate ꝓce/
dit. aliqñ ꝯtingit falli ul' nullū
uel minimū eē pctm̄: aliqñ ex
ip̄a rez naria ꝯſideratiōe mi/
nus eē fallē ꝙ falli. Ubi nō idē
aug. in enchiridiō. Falli in
his que ad fidē n ptinēt: aut
paruū aut nullū eſt peccatū.

In qbus rebꝰ nihil itereſt
ad capeſcēdū regnū dei:
utrū credant an nō: τ utrū ꝟa
putent an falſa: in his errare
τ aliud ꝓ alio putare: ñ ē arbi
trandū eē pctm̄: aut ſi ē: minimū
eē atq̄ leuiſſimū. Idē i eod.
In his q̄ ad fidē ptinēt: gra/
uius ē falli ꝙ alios decipere

In ip̄az ꝯſideratione rez
q̄ dicūt: tātū intēſt: q2 ſiue
qs fallat ſiue mētiat: ubicūq̄
falli ꝙ mētiri minꝰ ē malū ꝙtū
ptinet ad hoīs uolūtatē. tn̄ lō
ge tolerabiliꝰ ē in his: q̄ a reli
gione ſeiūcta ſūt mētiri: ꝙ in
his ſine quoz fide ul' noticia
deꝰ coli ñ pōt falli. Item qð
dr̄: pdes oēs q loquūt mēda/
ciū: ñ de oī mēdacio intelligē
dū ē. ſūt. n. q̄dā mēdacia: in q
bus τ ſi ſit aliq̄ culpa: nō tn̄ dā
nabilia ſūt: imo ñ tanq̄ mēda
cia hn̄da ſūt. Sūt τ alia men/
dacia q̄ ſūt grauioris culpe: ð
qbus intelligit̄: pdes oēs qui
lo. men. ut aūt appareat q̄ mē
dacia ſint vēialia τ q̄ dānabi/
lia: diſtinguēdū ē: quot ſint ge
nera mēdacij. De qbus au
guſti. ſcribit in li. de mēdacio

Quot ſint genera mendacij.

Primū ē capitale mēdaciū
τ lōge fugiēdū: qð fit i do
ctrina religiōis. ad qð mēda/
ciū nulla ꝯditiōe quis d3 ad/
duci. Secūdū: ut ſi aliquē le/
dat iniuſte: qð tale eſt ut nulli
ꝓſit τ obſit alicui. Tertiū: qð
ꝓdeſt alteri: ita ut obſit alteri
ꝙuis ñ ad imūdiciā obſit cor
poralē. Quartū ſola mētiēdi
fallēdiq̄ libidie: qð mēz men
daciū ē. Quintū qð fit placē
di cupiditate ð ſuaui eloquio
His oībus penitꝰ euitatis at
q̄ reiectis: ſequit̄ ſextū genꝰ
qð nulli obeſt τ ꝓdeſt alicui:
uelut ſi quiſpiā pecuniā alicꝰ
iniuſte tollēdā ſciēs: vbi ſit ne
ſcire ſe mentiat̄. Septimū ge
nus mēdacij ē: qð τ nlli obeſt:
τ ꝓdeſt alicui: uelut ſi nolens
hoiem ad mortē queſitū ꝓdē:
mentiat̄. Octauū genꝰ mēda
cij ē: qð τ nulli obeſt τ ad hoc
ꝓdeſt: ut ab imūdicia corpali
aliquē tueat̄. Nō ē igit̄ mētiē
dū in doctrina pietatis: q2 ma
gnū ſcelꝰ eſt τ primū genꝰ dete
ſtabilis mēdacij. Nō ē igit̄ mē
tiendū ſecūdo gn̄e: q2 nulli fa
ciēda iniuria. Nō ē mētiēdu3
tertio gn̄e: q2 nulli cū alteriuſ
iniuria ē ꝯſulēdū. Nō ē men/
tiēdū q̄rto gn̄e ꝓpt mēdacij li
bidinē: q̄ p ſeipſam vitioſa eſt
Nō ē mētiēdum qnto gn̄e: q2
nec ip̄a veritas placēdi cauſa
hoibus enūciāda ē: ꝙto minꝰ
mēdaciū: qð p ſeip̄m q2 mēda
ciū ē: utiq̄ turpe ē. Nō ē men
tiēdū ſexto gn̄e. neq̄. n. recte
teſtimonij ꝟitas ꝓ cuiuſcūq̄
tp̄ali cōmodo ac ſalute corrū
pit̄: ad ſempiternā ꝟo ſalute3
nullꝰ ducēdus ē opitulāte mē
dacio. Neq̄ ſeptimo gn̄e mē
tiendū ē. ñ. n. cuiuſq̄ cōmodi
tas aut ſalꝰ tp̄alis pficiēde fi
dei pferēda eſt: nec ſe qſq̄ in
recte factis nr̄is tā male mo/
ueri ſētiat: ut fiat etiā aīo de/
terior lōgeq̄ a pietate remo
tior. Nec octauo gn̄e mētien
dū ē: q2 τ in bōis caſtitas ani/
mi pudicitie corpis pfert̄: τ in
malis qð ip̄i facimꝰ: eo q̄ fie/
ri ſinimꝰ nobis dānabiliꝰ ē. In
his aūt octo generibus tāto

z Fallere. fallē aliquē i ꝯctu aliquo minꝰ peccatū ē: ꝙ fal
li ab aliquo circa articulos fidei i his q̄ ſpectāt ad fidē ñ mt'
a Intū differūt iter ſe fallere τ falli: ut. xxvi. q. i. ſi cupis.
In qbꝰ rebꝰ. ſicut hoc: an planete moueāt ꝯ firmamē
tū ul' cū ip̄o: an hō τ nō
hō eā dē ſpēm ſignificāt

b Aliud. nota diffiniti
onē erroris: ut. xxxviij.
di. ꝙuis. τ. c. ſedulo.

c In ip̄ſaz. q̄ dicunt
τ nō credūt ſicut i
cōtractibꝰ.

d Ubicūq̄. i. qualiter
cūq̄.

e Fallat̄. ſiue p neglige
tiam ſiue nō.

f Seiūcta ſūt. q. d. mi
nꝰ malū ē fallere i ꝯtra/
ctibꝰ ꝙ falli i fide: et ſic
non obſtat. xvi. q. i. ſi cu
pis.

g Primū ē. religiōis
ſicut ieſum nō eſſe
paſſū vel nō eſſe natum
de virgine. i. q. iiij. §. no
tādū.

h Cōditōe potiꝰ enī3
d3 oīa mala pati ꝙ tali
malo cōſentire. xxxij. q.
v. ita ne aliquē.

i Ut nulli ꝓſit. ut ē mē
daciū detractōis vl' fal
ſi teſtis i cā crimiali. ſi'e
dīc lex nō ē ferēdus qui
vult obeſſe τ nō ꝓdeſſe
ff. de rei uē. in fūdo.

k Tertium. ut obſit. ut
mēdaciū teſtis in cā pe
cuniaria.

l Immūdiciā. tūc eni
magis obeſſet.

m Mirū ē. quaſi dicat
mirz ē q̄ ita vult aliquis
mētiri: vbi nulla ꝟtit̄ vti
litas. q̄dā tamē h3 merz
mendaciū.

n Placēdi. qð faciunt
adulatōes ad hoc ut pla
ceant: ut. xlvi. di. ſūt nō
nulli. tn̄ adulatio q̄ñq̄
eſt uenale peccatu3: ut
xxv. di. §. alſ.

o His oībus. q. d. pce
dētia ſūt mortalia: ſ3 ſe/
quētia ſūt venialia.

p Iniuſte. ſecꝰ ſi iuſte:
ut ſi fieret auctoritate iu
dicis.

q Septimū. i hoc dr̄
ſeptimū a ſexto: q2 illud
ꝓdeſt ad piculū pſōe. ſ3
iſtud ad euitandū periculū danni.

r Et nulli. h dr̄ q̄ nulli obeſt: τ tn̄ obeſt ei q mentit̄
τ ſic ē ar. q̄ ip̄a pſona de qua fit ſermo ul' ad quā fit
ſmo: nō icludit̄ i gnāli ſmone. ſi'e. ff. cōia. p̄. quicqd
uēditor. ar. ꝯ. xx
vi. diſt. deinde. τ
ff. ð pig. paulus.
§. ulti. ubi dr̄ q̄ ſi
ſuus obligauerit
oīa bona dn̄i ſui:
ip̄ſe intelligit̄ ob
ligari.

s Ab imūdicia:
ut ſi uolēti ꝯhere
cū ſoluta: dicā eā
eſſe ꝯiugatā. τ ꝓ
deſt iſtud ei ad ꝯ/
ſeruādā pudiciti
am. Et nō q̄ hec
tria mēdacia i hꝰ
ꝯuēiūt q̄ p ea ali/
cui ꝓdeſt mētiēs
ſ3 nulli obeſt. S3
differūt i hoc: q̄
vnū ꝓdeſt ad eua
dēdū dānū rerū:
aliud ad euitādū
piculū vite. tertiu3
ad pudicitiā con
ſeruādā.

t Cū alterꝰ. ſic
xiiij. q. v. deniq̄.
xi. q. iij. ſiqs ꝟo. pi
culoſa ē. n. tal' cō
pēſatō. xiiij. di. q̄
ait. pōt tn̄ ſibi ali
qs ꝯſulē cū altiꝰ i
iuria: dū tn̄ ñ eo
ꝓpoſito faciat:
ut alij noceat: ſed
tm̄ ut ſibi ꝓſit: ut
ff. ð aqua plu. ar.
l. i. §. deniq̄: nec
tūc facit iiuriam
cu3 ſuo iure vtit̄:
ut ex̄ de elec. cu3
eccl'a. τ ex̄ ð app.
bone.

u Placēdi. adu
latiōis cā. τ ē ſi'e
xxxij. q. iiij. obijci
unt̄. xcij. di. can/
tātes.

x Ad ſempit̄nā.
S3 q̄lit̄ pōt aliqs
ad eternā ſalute3
duci p pctm̄? R̄o.
idircē: ut ſi mona
chꝰ dicat regulā
ſuā eē dulcē: τ p
tale mēdaciū lu/

creē aliquē xpo.ꝛ ē ſiſe.i.q.ij.ꝙpio.xlv.di. de iude/
is.ꝛ ſic patet ꝙ null⁹ dꝫ mētiri :ut ali⁹ periculū cor/
poꝛis uel rerū euitet.xiiij.di.ꝙ ait.ꝛ.j.e.faciat.
y ¶ Perficiēde.i.ſalutē alti⁹ nēo dꝫ ꝓferr̄ ꝓpe fidei.

c. Ixxxij.q.i.cū renūciatur.
Incauti.
f Non ita.

5 ¶ Factis.q.d.lꝫ nos dixim⁹ ꝙ.ne nemo dꝫ mentiri ꝓ uita alteri⁹:no lō aliqs ita crude lis vel impius fit ꝙ nō defēdat ta/ lem facto lꝫ v̄bo nō poſſit defēdē.
ꝛ ¶ Quia ꝛ in bo/ nis.i.int̄ bona.
ꝓ ¶ Pꝛefert̄.ut.x xxij.q.v.tolerabi lius.
a ¶ Dānabilius. electiue ponit̄.ꝛ ē ſenſus: malum qđ nos facim⁹.ſ. mēdaciū ē nobis dānabile.ſꝫ qđ ſi nim⁹ fieri homi/ cidiū nobis nō ē dānabile.
b ¶ Recedit.non videt̄ hoc uer̄ qꝛ min⁹ peccat .vii. genere mēdacij ꝙ .viij. qꝛ maius malū uitat̄ ꝑ ſepti mū mēdaciuꝫ: ꝙ

quiſqꝫ minus peccat: cū mētit̄ quāto magis a ꝑmo recedit. Quiſqs aūt eē aliqđ gen⁹ mē dacij qđ pctm̄ ñ ſit: ꝓputauerit decipiet ſemetipm turpit̄: cūꝫ honeſtū ſe ꝺceptoꝛē arbitret̄ alioꝝ. Itē aug. de v̄bis apli

Non licet alicui cauſa humi/ litatis mentiri.

Cum hūilitatis cā mētiris ſi non'eras peccatoꝛ ante/ ꝙ mētieris: mētiēdo efficeris qđ euitaras. veritas āt ipſa in te ñ ē: niſi te ita dixeris pecca toꝛē: ut etiā eē cognoſcas. ue ritas aūt ipſa ē: ut qđ ē dicas naꝫ quō ē hūilitas ubi regnat falſitas? Itē gre. De eodē

Incauti ſūt hūiles: q men dacio ſe illaqueāt. Itē aug. ſup ioannē. Nō lꝫ mēti ri: ut arrogantia euitetur.

Non ita caueat̄ arrogātia ut ueritas relinqt̄. Idē in enchiridion. Non omne mendacium eque peccatū ē.

Ubi aūt nō abſurde uide tur: omne quidē mēdaciū eē peccatū. ſꝫ multuꝫ intereſt quo aīo et ꝺ quibus reb⁹ qſqꝫ mentiat̄. Non.n.ita peccat q ꝯſulendi quō ille qui nocēdi volūtate mentit̄: nec tātū no/ cet qui viatoꝛē mentiendo in aduerſuꝫ iter mittit: qꝫtum is qui viā vite mendacio fallēte depꝛauat. Item aug. in li. ꝺ ꝯflictu vitioꝝ atqꝫ virtutum. Nō ē aliq⁹ mō gliꝫ decipiēd⁹.

Nec artificioſo mendacio nec ſimplici v̄bo oꝫ quēqꝫ decipe: qꝛ quolibet mētit̄ qs: occidit aīam. Itē aug. in .v. pſalmo. Pro tpali vita alic⁹ perfectus mentiri nō debet.

Ne quis arbitretur perfe/ ctum ꝛ ſpūalem hominem pro iſta tempoꝛali vita morte cuius ſua uel alterius nō oc/ ciditur anima debere mētiri.

g ¶ Ubi.reb⁹.magis enīꝫ eſt mētiri de deo ꝙ de homine.
h ¶ Qui ꝯſulēdi.rōe ꝯſi lij nēo peccat uł obligat̄ dūmō ñ ſit fraudulētū: ut.ff.de re.iuris ꝯſilij.ꝛ v̄bi al'ñ erat factur⁹ ille cui ꝯſulit̄: ut.ff.mādati. ſi remunerandi.§.ſi tibi mādauero.quñqꝫ tñ tene tur pl⁹ ꝯſulēs ꝙ faciēs: ut.lxxxvi.di.tāta.
i ¶ Nec artificioſo.ut ſi hoc mō dicat: iſte equ⁹ neſcit ſcādē arbo/ rē ītendēs ꝙ neſciat ire ſup pōtē: ꝛ ubicūqꝫ aliqſ obſcure uł āmbigue loqt̄: ut.ff.de iure fiſci.ita.
k ¶ Mentit̄.ut ledat ali/ quē.ſec⁹ ſi iocoſe mētia tur: ut.j.c.pxi.Quid er go dices ꝺ abꝛahā: ñne mētit⁹ ē cū aliud gerēt ī aīo: ut.j.e.§.abꝛahaꝫ? Itē qđ de paulo q dixit neſciui qꝛ pnceps eſſet: cū ſciret: ut.xxiij.q.i.pa rat⁹. Itē qđ ꝺ mēdacio

ꝑ.viij.ad hoc dico ꝙ receſſus iſte nō conſiderat̄ ſm oꝛdinē mēdacioꝝ quē hic enumerat: ſed poti⁹ ꝯſide rat̄ circa q̄litatē ꝑmi mēdaci. Nā ꝑmū mēdaciū cōſi ſtit ī religione qđ maximū eſt. vñ ē maximuꝫ pctm̄: ſic in hoc mētiri. quāto ergo magis recedet̄ a religi one tāto ē min⁹ pctm̄. vel dicas ꝙ tria ultima pctā nō differūt int̄ ſe niſi ſm qualitatē facti. ꝛ ita nō r̄pu tat iſta tria mendacia pꝛo diuerſis.io.
c ¶ Cum humilitatis. ſed nōne bonarū mētiū ē ibi recognoſcē culpā: ubi culpa nō ē: ut.ꝺ.di.v.ad ei⁹? Rō. in genere pōt qs dicere ſe eſſe peccatoꝛeꝫ: qꝛ nemo ſine crimine viuit: ut.xxv.di.§.criminis.et recognoſcēdo ī ſe culpā eē nō peccat: dūmō h⁹ cre dat ueruꝫ eſſe qđ dicit .xl.di.añ oīa.ꝛ.ij.q.vij. ꝙꝙ ſed ſpālit̄ dicēdo aliqđ pctm̄ de ſe cui⁹ ꝯtriū credit moꝛtalit̄ peccat. Sed obijcit̄ de ſacerdote: q oīa cri mina ſpālit̄ de ſe ꝯfitet̄. ſed dic ꝙ illud fac ī ꝑſona ec cleſie. nullū.n.viciū ē: qđ nō repiat̄ in aliquo mēbꝛo eccl'e. uł dic ut dicit aug⁹.ꝙ in vno pctō multa pctā pñt notari. cū.n.qs peccat moꝛtalit̄: ꝯmittit homici diū occidēdo aīaꝫ ſuā. ꝯmittit furtū: qꝛ ſe ſubtrahit deo. adulteriū: qꝛ recedit a deo ꝛ foꝛnicat̄ cū diabo lo. ꝑiuriū: qꝛ fidē ꝓmiſſā ī baptiſmo nō ſuat. ꝛ quod dicit ī oīb⁹ vitijs ī qb⁹ miſer hō peccare pōt ꝛc. ibi ꝯphēdūt̄ genera ſingl'oꝝ: ꝛ ñ ſingl'a geneꝝ. tres.n.ſt̄ in oī peccādi.ſ.ꝺlectatōe ꝯſēſu ope.j.ꝺ pe.di.ii.ſic.
d ¶ Falſitas.qꝛ duo ꝯtria nō pñt eē in vno ſubiecto:

iebu: q aliud ī aīo gerebat: ut.j.e.utilē. Ad hoc dicēdū ē: ꝙ abꝛahā myſtico ītellectu ueꝝ dixit oñs patrē ꝛ filiū ī fine re uerſuꝝ ad iudeos: cū oēs r̄uertēt̄ ad ipꝫ. Paul⁹ ꝑ illa v̄ba ꝓ dixit deſtructōeꝫ regni iudeoꝝ futurā ueniēte xpo. Item iebu nō fuit mentitus: ſed ironice locut⁹ eſt. uel dic ꝙ inſpi
l ¶ Ratōe diuina hoc dixerūt: ut ex̄ de diuoꝛ.gaudem⁹. Neqs arbitret̄.ñ occidit̄. uł q⁹ ꝙ ꝑfect⁹ hō mōtalit̄ pec cat mētiēdo ꝓ vita alti⁹. ꝛ ſic erit detioꝛis ꝯditōis ꝑfcūs ꝙ īꝑfcūs. Ad qđ notādū ꝙ triplex ē gen⁹ mēdacij. malignita tis qđ fit cā decipiēdi: ꝛ illđ oīb⁹ ē mōtale pctm̄. iocoſitatiſ ubi nēo ledit̄: ꝛ illud nulli ē moꝛtale pctm̄. benignitatis ſiue pietatis qđ fit ꝓ ſalute alic⁹: ꝛ de illo dr̄ ꝙ ē moꝛtale ꝑfcis ueniale īꝑfcis. Sꝫ q̄re ñ ē moꝛtale poti⁹ illđ pctm̄ qđ fit io co: ꝛ ꝑ qđ nulli ꝓſūt: ꝙ iſtud ꝑ qđ ꝓſūt alicui? Rō. ꝙ illud ñ fit ex aīo: ſꝫ iſtud ſic. ꝛ ꝑ illđ ītēdit decipe ꝑ iſtud nō. Et ītel ligas h̄ ꝑfcm̄ ſolū illū q ex toto renūciauit oīb⁹ pōpis ſecu li: q ſi decedēt: ſtatī ſaluaret̄. ſꝫ cū null⁹ dēat peccare venia lit ad h⁹ ut alt̄ libēt̄ a moꝛte: ut.ꝺ.c.ꝑmū. q̄lit̄ ergo rñdebit ille a q⁹ q̄rit̄ ab hoſte: ē tal'ī hac domo? ſi tacet: ꝑſūit eū eē ī domo. ſi āt fatet̄: re⁹ erit hōicidij? Rō: tacē pt: ꝛ lꝫ alt̄ ꝑſu/ mat malū ex taciturnitate. h⁹.n.ei nō īputat̄. abſit.n. ut ea q̄ bona ꝛ licita facim⁹ ꝛc. ut.xxiij.q.v.ꝺ occidēdis. uł ꝑ equi uocatōeꝫ caute deludat īterrogātē: dicēdo nō ē h̄: id ē non cōmedit h̄: ſicut abꝛahā fecit.j.e.q.q̄rit̄. hoſtē.n.caute poſ ſum⁹ deludē.xliij.di.ī mādatis. nō. obſtat.xi.q.iij.qſqſ me tu. ubi dr̄: ꝙ ueritatē occultar̄ idē ē ꝙ dicē falſū. ſꝫ illđ ueꝝ ē ī teſte. Jt ñ ob.xxv.q.ij.ꝑſcriptōe: qꝛ obtīet ēca iudicia.

m Nō nullā. q₂ fac̃ ut
cōsulat ꝓximo.
n Duplex .§.xi.q.iij.
antecessor.
o Furēs.ergo semper
subintelligit̃ hec ꝯditio
si res ī eodē statu māse/
rit:ut.ff.de sol.cū qs in
p₂i.ex̃ de iureiu. quēad
modū. Et ē h̃ ar. ꝙ per
nouū casū nouū dat̃ au
xiliū:ut ex̃ de offi. del.i
sinuante.ff.de interro.
act.de etate. Itē ar.est
h̃ ꝙ v̄ba gnālia nō extē
dūt̃ ad ea de qb⁹ nō est
dictū uel cogitatū:ut.§
e. beat⁹.xi.q.iij. añces/
sor.⁊.ff. de trāsac. cum
agliana ex̃ de deci.cum
multiplici. ⁊ ex̃ ð restit.
spo.audita.⁊c̃.
p Sciat hō. qð pōt.
ex hoc. caplo h̃ēs
ꝙ solū illð dicimur pos
se facē:qð iuste facē pos
sumus. qñq₃ hec dictio
posse sit̃ denotat potēti
am iuris vl̃ facti: ut ex̃
de rescrip.sciscitat⁹.qñ
q₃ potētiam facti tm̃:ut
viij.q.i.moyses.qñq₃ re
fert̃ ad honestatē ð pe.
di.ij.charitas.ff. ð ꝯdi.
insti.fili⁹.qñq₃ ad cōmo
ditatē.ff.de v̄bo.sig.ne
pos p₂oculo.
q Reliquū.i.solū sibi
est relictum.
r Omne.ut p₂estes̃.i.
ut ꝓhs.io.
s Quod ait.ut exit⁹.
ar.ꝙ ꝑ ꝯñtia ꝓbā
tur p̄cedētia: ut.xxxiiij.
q.i.c.i.⁊.i.q.i. ꝯstat .ff.
ð act.⁊ ob.obligationū
t Sigs ꝑ raptū. rapi/
nā ꝯmiserūt filij is/
rael.xiiij.q.v.dixit.Et ē
h̃ ar.ꝙ vno ꝓhibito ꝓ/
hibita sūt oīa similia:ut.§.
di.iiij.deniq₃ in si.⁊ ex̃
de ꝯsti.trāslato.
u Iniurie.tūc licuit ꝓ
p₂ia auc̃te ulcisci iiurias
ut.xxiij.q.iiij.ī lege.⁊.q
v.si audieris. hodie nō
l₃:ut.xxiij.q.iiij.int̃.⁊.q
v.de occidēdis.
x Insequit̃.cu₃ dic̃ mihi
vīdictā: ⁊ ego retribuā

sed qm̄ aliud est mētiri: aliud
est verū occultare: siquidem
aliud ē falsū dicere: aliud ue
rū tacere: ut sigs forte ñ uelit
ad istā visibilē mortē hominē₃
ꝓdere: parat⁹ esse deb₃ uerū
occultare: ñ falsū dicē: ut ne/
q₃ ꝓdat neq₃ mentiat̃: nec oc/
cidat aiam suā ꝓ corꝑe alte/
rius. Duo sūt genera mēdaci
orū: in quib⁹ nō est magna cul
pa: s₃ tñ non sūt sine culpa: cū
aut iocamur aut ꝓximo ꝯsulē
do mētimur. Illud aūt p₂imū
in iocādo iō non ē ꝑniciosum:
q₂ ñ fallit.nouit eñi ille cui dr̃
causa iocādi fuisse dictū. secū
dū aūt ideo min⁹ ē: q₂ retinet
nōnullā beniuolentiā. Illud
v̄o qð non habet duplex cor:
nec mendaciū quidē dicendū
ē: uerbi grā: tāq₃ si cui gladi⁹
cōmendet ⁊ ꝓmittat se reddi
tu₊: cū ille q ꝯmēdauerit po/
poscerit: si forte gladiū suum
repetat furēs: manifestū est ñ
esse reddendū: ne uel se occi
dat uel aliū: donec ei sanitas
restituat̃. hic iō nō h₃ duplex
cor: q₂ ille cui ꝯmēdat⁹ ē gla/
di⁹: cū ꝓmittebat se redditu/
rū poscenti: ñ cogitabat furē
tem posse repetē. manifestu₃
ē nō esse culpandū: aliqñ ve₊
tacē. falsū aūt dicē: ñ inuenit
sanctis ꝯcessū. Idē in libro
de mēdacio. Pro pctō alte
rius saluti ꝯsulē ñ debem⁹.
Sciat homo etia₃ ꝓ tꝑali
salute hoim qð pōt. cū aūt
ad hoc uentū fuerit: ut tali sa
luti: nisi peccādo ꝯsulē ñ pos/
sit: iā se existimet ñ hr̃e qd fa/
ciat: qm̄ id reliquū esse ꝓspe
xerit: qð recte faciet. Item
isido. in synonymis. De eodē
Omne gen⁹ mēdacij sūmo
opere fuge: nec casu nec
studio loquat̃ falsū: nec ut ꝑ/
stes mētiri studeas: nec q̄lib₃
fallacia vitā alicui⁹ defendas
caue mendaciu₃ in omnibus.
Item augustinus.
Sigs ad te ꝯfugerit: qui ð
mēdacio tuo possit a mōte

liberari: nō es mētiturus . os
enim qð mentit̃ occidit aiam.
cū ergo mētiēdo vita eterna
amittitur: nūq₃ ꝓ cuiusq₃ uita
tꝑali mētiendū ē. Itē aug. i
li. questionū genesis. c. xlv.
Nō deputātur mēdacia: cum
ea que nō sunt: ioco dicunt̃.
Quod ait fr̃ib⁹ suis ioseph
nesciebatis: q₂ ñ est in au
gurio hō qualis ego. De hoc
augurio etia₃ mādauit eis di/
cendū ꝑ hominē qd sibi uelit
queri solet aut q₂ ñ serio aut
ioco dictū ē: ut exit⁹ docuit: ñ
ē habendū mēdaciū. mēdacia
eñi a mēdacib⁹ serio agunt̃: ñ
ioco. Cū aūt que ñ sūt tanq₃
ioco dicūt: ñ deputent̃ mēda/
cia. Sed in veteri testō mul/
ta ꝑmittebant̃: quo₊ exēplis
hodie uti ñ l₃. Vñ grego.
Vete₊ exemplo mētiri ñ l₃.
Sigs ꝑ vetus testamentu₃
vult suū tueri mēdaciū: q₂
min⁹ illic qbusdā fortasse no/
cueīt: dicat necesse ē re₊ alie
na₊ raptū retributionē iniu/
rie: q̄ infirmis illic ꝯcessa sūt:
sibi nocē ñ posse. q̄ oīa cūctis
liquet quanta aniaduersione
veritas insequit̃. q̄ nobis iā si/
gnificatōis sue umbra postpo
sita in vera carne declarātur
Idē. Obstetrices de pieta/
te remunerate de mendacio
sunt punite.
Si quelibet culpa sequēti
solet pia oꝑatiōe purgari:
q̄nto magis hec facile abster
git̃: quā mater boni oꝑis pie/
tas ipa comitat̃. ñnulli v̄o ob/
stetricū fallacia conant̃ asserē
hoc mēdacij gen⁹ ñ esse pctm̄:
maxie q₂ ð illis mētiētib⁹ scri
ptu₃ est: ꝙ edificauit eis dñs
domū in q̄ magis recōpēsatio
ne cognoscit̃: qd mēdacij cul
pa mereat̃. Nā benignitas ea
rū merces q̄ eis in eterna po/
tuit vita r̃tribui ꝑmissa culpa
mēdacij in terrena ē recōpen
satione declinata . Abraham
quoq₃ loq̄ns ad pueros suos
ait: sedete hic cū asino . ego ⁊

⁊ cū dixit: sigs ꝑ/
cusserit te in vna
maxilla: p̄be ei ali
am.io.
a Si q̄libet.me
reat̃.i. ðme
reat̃.
b Merces. ar.
aliquē ꝯseq penā
⁊ p̄miū ex eode₃
facto: sicut miles
q mittit̃ cā igno/
minie liberat̃ a sa
cramēto. ⁊ ē cōt̃
id.ff.ð neg.ge. si
ue.⁊.xvi.q.i.legi
c Eterna. videl̃
ergo: ꝙ si aliqs ꝓ
speritatē h₃ ī hac
vita: ꝑ hoc aufer
tur ei spes eťne
vite: ut de pe. di.
iij.qd ergo turba
mur. Ite₃ ex isto
loco vr̃: ꝙ iste mu
lieres q̄ mentite
fuerūt ꝓ salute al
teri⁹: peccauert̃
mortalit̃: q₂ ꝓ ve
niali peccato nul
lus ꝑuat̃ eterna
salute. aug⁹. tñ di
cit eas venialiter
peccasse. s₃ ut pt₃
in glosa gregorij
suꝑ exoð. vñ sum
ptū ē illud.c. iste
mulieres bis fue
rūt mētite. P₂io
ꝓmiserūt phara
oni ꝙ oēs mascu
los īterficerent.
S₃ tūc hēbāt ī ꝓ
posito: ꝙ nō īter
ficerēt. illud pec
catū fuit veniale
q₂ fuit ꝓ uita illo
rū ꝯseruāda. ⁊ de
illo loquit̃ aug⁹.
Postea v̄o pueris
reseruatis cu₃ re
darguerēt a pha
raone sūt mētite
cū dicebāt hebre
orū mulieres ha
bere sciam obste
tricādi ⁊c̃. ⁊ tūc ñ
fuerūt mētite ꝓ
vita puerorū qa
illi⁹ iam seruati e
rāt: s₃ ꝓꝑ₂ia vita

ne interficerent:
hoc mēdaciū fuit
mortale ꝛ ꝓpter
hoc dānate fue/
rūt. quidā tamē
dicūt: ꝙ lꝫ ꝓpter
ueniale peccatū
nō dānet aliquis
tñ īpedire pōt a/
liquē ne saluetur
Sed hoc nō cre/
do cum ueniale
peccatū nō tollat
gratiā. nec eā im
pediat etiā si om
nia uenialia pec/
cata aliquis ꝯmi
sisset.
d Potuit. si ha/
buisset charitatē
e Rophetiza/
uit.
f Parabat. do
minus.
g Captiose .i.
caute.
h On enī uole
bat. Sed nungd
uolūtas abrahe
fuit ꝯtraria volū
tati dei? non: sed
ipa nolita fuerūt
ꝯtraria. Abrahā
enim, uolebat in
terficere ꝛ deus
hoc ipsum noluit
s. interficere. ꝛ sic
eadēꝫ uolūtas fu
it.
a Tilēꝫ. ar. ꝙ
dolus ꝯtra
hostē onus est: ut
xxiij. q. ij. dñs. et
xliij. di. in māda/
tis. ꝛ. ff. de cap. ꝛ
postli. re. nihil iñ
est. C. de ꝯmer. ꝛ
merc. l. ij. ꝛ. xiiij.
q. v. dixit. ꝛ de ꝯ.
di. ij. dixit dñs. si
cut. e conuerso q̄
dam dissimulare

puer illuc usqꝫ pertransibim⁹:
ꝛ cum adorauerimus reuer/
temur ad vos licet aliud se
facturꝫ deliberaret: tñ excu/
satur a mēdacio. vnde ambro
sius in libro de patriarchis.
Prophetauit qđ ignorabat.
ipse solus disponebat redire
imolato filio: sed dñs per os
eius locutus est: qđ parabat.
captiose aūt loquebatur cum
seruulis: ne cognito negocio
aut impediret eū aliquis: aut
gemitu obstreperet aut fletu.
Quandoqꝫ aliquid iubēdo si
gnificamus uelle fieri: qđ tñ
fieri nolumus: sed expimentū
obedientie q̄rim⁹. sicut abra
ham a deo tētatus legitur: cū
iussus est imolare filium: quē
domin⁹ nolebat ab eo occidi.
Unde in eodem libro idē am/
brosius. Non enim volebat
deus a pr̄e imolari filium: nec
impleri hoc munus volebat:
qui ouem ꝓ filio imolandam
obtulit: sed tētabat affectum
patris: si dei p̄cepta preferret
filio: ꝛ infra. Non iniicias in
quit manum in puerꝫ: neqꝫ fa/
cias illi quicq̄ꝫ. affectū tuū in/
quisiui: non factum exegi. tē/
taui mentem tuam: si etiam fi
lio dilectissimo non parceres
ꝓpter me. nō aufero qđ ipse
donaui: nec heredēꝫ inuideo
quem largitus sū non habēti.
Item hieronymus.
Simulatio utilis ē ꝛ ipā assu/
menda.
Utilem simulationē ꝛ in tē
pore assumēdā iehu regis
israel nos doceat exemplū: q
cum nō potuisset interficere
sacerdotes baal: nisi finxisset
se idolū velle colere dicens:
Congregate mihi oēs sacer
dotes baal: rex achab serui/
uit ei in paucis: ego seruiā si/
bi in multis. ꝛ dauid qñ muta
uit faciē suā corā abimelech:
ꝛ dimisit eum ꝛ abijt. nec mirꝫ
q̄uis iustos homines: tñ aliq̄
simulare ꝓ tempore ob suam

et aliorum salutem: cum ꝛ ipē
dñs noster nō habens pecca
tum nec carnē peccati: similatio
nē peccatricis carnis assum/
psit: ut ꝯdemnās in carne pec
catum: nos in se faceret iusti
ciam dei. Ecce que menda/
cia sint venialia: ꝛ que damna
bilia. Sed querit quare di/
cat aug. non esse mentienduꝫ
ꝓ temporali vita alicuius: cū
abrahum descēdēs in egyptū
rogauerit sarā ut sororem ei⁹
se esse mentiret dicens. noui
quidem ꝙ pulchra sis mulier
ꝛ ꝙ cum viderint te egyptij di
cturi sunt: uxor illius est. ꝛ in/
terficient me: seruabuntqꝫ te
dic ergo obsecro te: ꝙ soror
mea sis: ut bñ sit mihi ꝓpter
te. ꝛ uiuet anima mea ob gra/
tiam tui. sed abraham nō men
dacium dixit: sed verum tace
re uoluit. Unde idem aug.
ait in questionibus genesis.
Quomodo abraham excuset
a mendacio: quia sarā sororē
suam esse dixit.
Querit cur patriacha mē/
tiri uoluit: ut diceret sa/
ram sororē suam: ꝛ nō potius
deo cōmisit. qui si uellet eius
pudicitiā apud pharaonē ser
uare posset. sed veritatēꝫ vo/
luit celari: non mendaciū dici
soror enim dicitur q2 filia fra/
tris erat. ꝛ in hoc ostendit: ꝙ
nemo debet tētare deum suū
dū habet quid rōnabili consi/
lio faciat. fecit qđ potuit: qđ
nō potuit deo cōmisit: in queꝫ
sperauit. nec eum fides aut
spes fefellit. si aūt interroga
tus uxorē illam suā indicaret
duas res deo ꝯmitteret: ꝛ vi/
tam suā et vxoris pudicitiam.
Item opponitur ꝙ iacob mē
tiendo ꝛ sibi ꝓfuit: et alij no/
cuit: nec tamen rephenditur:
sed cōmendatur. sed iacob di
cendo se esse esau primogeni
tum nō est mentitus. non enim
dixit se esse primogenitum na
scendo: sꝫ ius primogeniture

possum⁹. ff. de noua. do
li in fi. ar. ꝯ. xxiij. q. s. no
li. dol⁹ vō uel simulatio
ad fallendū semp mal⁹
est: ut. xxvij. di. ꝙ inter/
rogasti. ꝛ. xij. q. i. certe.
C. de lati. li. tol. l. i. §. qui
pileati.
b Simulatoēm. ut fal
leret diabolū. dicit enī
auctoritas si diabolus
eum filium dei sciuisset:
nūquaꝫ eū a iudeis cru
cifigi passus fuisset.
c Querit. mentiri. ec
ce dicit augustin⁹
ipm mētitū: ꝛ tñ postea
dicit ipm non mentitū:
ꝛ hoc ē notādū circa re
scripta uel circa iudicia
an querēdo uel narran/
do uel diffiniēdo aliqd
dicatur: ut. iij. q. vi. hoc
quippe. ꝛ sic est hic ar.
ꝙ interrogās nō confi/
tet. ar. ꝯ. xxx. q. i. de eo.
d Sororē. hic pꝫ ꝙ nō
quilibet secūd⁹ gradus
fuit in lege ꝓhibit⁹ ext̄
de cōuer. infi. interro/
gatū. Itē pꝫ hic ꝙ licite
p equiuocatoēm possu/
mus hostē deludere: ut
j. c. §. primo.
e Faciat. nō obstat de
cō. di. i. omnis christia/
nus: ubi soluit. sic. xxiij
q. ult. si nulla.
f Tē opponit. sed imi
tando. ꝛ ita qñqꝫ aliqs
sumit pon⁹ appellatio/
nē ab accidētijs q̄ꝫ a natu
ra: ut. ff. de origi. iuris.
l. ij. in prin. ꝛ. i. q. i. cito.

g ¶ Preputiũ .i. circũci
lũs i ppr'tio ⁊ nõ in cor/
đ. cũ tñ dixit legislator
circũcidite uos ⁊ ãputa
te pputia cordis vr̃i.
h ¶ Reputabit̃ .i. gẽtilis
reputabit̃ circũcisus si
suat legẽ.
i ¶ Nõ nocuit. ⁊ sic iniu/
riã nõ fecit: q2 iure suo
usus ẽ: ut ex̃ de elec. cuꝫ
ecclesia.
k ¶ Nisi rea mẽs. ut. s̃. c.
homines.
l ¶ Audito. q2 uox p̃cõia
paucis innotescit: ut. C.
q̃uo ⁊ qñ iudex. auc̃. qui
semel. ⁊ qui tarde venit
ad iudiciũ p̃sumit̃ nõ au
diuisse vocẽ p̃conis. ut
.ff. de in ĩte. rest. diu⁹. ⁊
dictum tm̃ ligat eos ad
quos puenit: ut .lxxxii.
di. ppoſuisti ĩ fi. ff. đ de
cre. ab or. faciẽ. l. ult. tñ
hec nõ ẽ excusatio suffi/
ciẽs: dũmõ edictum sit
publice ppositũ: ut. xvi
di. q dicitis.
m ¶ Stragẽ. ⁊ hoc ei nõ
pficit si sciẽt ꝯ edictum
fecit: ut. ff. de re milita/
ri. l. iij. §. in bello.
n ¶ Laborãs. illud eniꝫ
potuit excusare: đ ꝯ. di.
v. discipulos.
o ¶ Quia q̃tũ. sic dr̃ ali
qd eẽ q̃tũ ad se nõ q̃tũ
ad alios: ut. xlix. di. c. ul
ti. ⁊ de cõ. di. iiij. q̃ris. ⁊
i. q. i. q quidã.
a Q Um ergo. obe/
diẽtia. Hec qõ đ
terminat̃. s̃. xv.
q. ult. c. ult. s̃. viij. q. iiij.
c. nonne.
b Q Uod autẽ illici/
ta. Juramẽtum
ser mõis dr̃ illi/
citũ: ex psona: ex re: ex
fine: ex cã: ex tẽpore: ex
mõ. Ex psona duplr̃: ul'
ex psona ei⁹ q iurat: uel
ex psona eius cui iurat̃.
nã si ĩpubes iurat: nõ tꝫ
iuramẽtũ: ut. ĩ. q. v. par
uuli. Jtẽ si clic⁹ laico iu
rat. ĩ. q. v. null⁹. Ex re ẽt
illicitũ ẽ iuramẽtum du
plicit̃: ut si res sit illicita
q̃ iurat̃: ut. ĩ. e. in malis.

illo vẽdente rite adeundo. sic
⁊ christus ioannẽ dixit eẽ he/
liã: nõ psona sꝫ imitatione vir
tutis. Erat ergo iacob' esau:
ñ nascẽdo ut diximꝰ: sꝫ empti
one primogeniture de ñ pmo
genito ĩ pmogenitũ trãseũdo
sicut ⁊ ip̃e esau pmogenita uẽ
dẽdo: de priogenito ñ pmoge
nit⁹ fieri meruit. sic ⁊ iudei cũ
essẽt filij abrahe carne: q2 nõ
fuerũt filij ei⁹ imitatiõe: ñ de/
putant̃ inter filios abrahe: sꝫ
dicũt̃ filij diaboli: cui⁹ filij sũt
ñ nascẽdo sꝫ imitãdo: vñ a dñõ
audire meruerũt: si filij abra/
he estis opera abrahe facite
nũc aũt q̃ritis me interficere
hoiem: q veritatẽ locut⁹ sũ uo
bis. hoc abrahã nõ fecit: uos
ex p̃re diabolo estis: ⁊ deside
ria p̃ris vr̃i facẽ vultis. Ecõ/
tra gẽtiles cũ s̃m originẽ car/
nis ab abrahã essẽt alieni: tñ
imitatione fidei ⁊ iusticie sue
cesserunt in filios abrahe. vñ
ab ap̃lo dr̃ eisdẽ. si aũt christi
ergo abrahe semẽ estis. hinc
idẽ ap̃ls scribẽs romanis ait:
o tu iudee si circundaris: nec
legẽ ei⁹ obserues: circũcisio
tua ppuciũ facta ẽ. quõ ⁊ p̃pu
ciũ si iusticias legis custodiet
ĩ circũcisionẽ reputabit̃. Pre
fert̃ ergo ut ex pmissis colligi
tur. imitatio opis origini car/
nis. veracit̃ ergo ñ mẽdaciter
iacob se dixit esau eẽ. nec mẽ
tiẽdo: sꝫ verꝫ dicẽdo sibi pfuit
alteri vo ñ nocuit: q2 bñdictõ
nẽ sibi debitam accepit: ñ alie
naꝫ surripuit. S ps vo iste đ
quo agitur: ⁊ si falsũ iurauit:
tñ q2 ut sup̃dictũ ẽ: reã linguã
ñ facit nisi rea mẽs: nequaq̃ꝫ
re⁹ piurij habet̃. pbat̃ hoc ẽt
exẽplo saulis: q cũ eẽt in ca/
stris pugnatur⁹ ꝯ philisteos ĩ
rauit se interfecturꝫ quicũqꝫ
aũ solis occasũ comedẽt. io/
natas aũt fili⁹ eius nõ audito
regis iuramẽto cũ pugnando
magnã hostiũ stragẽ dedisset
⁊ salutẽ fecisset in israel fame

laborãs uidit fauũ mell'; quẽ
r̃gia virga: quã gestabat ĩ ma
nib⁹ accepit ⁊ comedit. stati/
qꝫ oculi quos fere fames clau
serat: apti sũt: ⁊ facies ei⁹ ex/
hilerata ẽ. quo ꝯpto saul vo/
luit eũ dare neci: sꝫ p̃cibus et
pia ppl'i supplicatiõe placat⁹
mortis reuocauit sñiam: ne in
terficeret̃ ille p quẽ sal⁹ data
erat ĩ israel: ⁊ quo pugnãte đ
manib⁹ hostiũ ppl's ille libera
tus fuerat. Ecce saul falsum
iurauit: q2 qđ iurãdo se factu
rũ decreuit: p̃cibus ppl'i puo/
cat⁹ nõ fecit nec tñ piurij re⁹
arguit̃: q2 q̃ntũ in ip̃o fuit: qđ
iurauit ĩpleuit: dũ sñiam mor/
tis in filiũ dedit. quã non car/
nali affectu: sed populi suppli
catione reuocauit.

Q Um ergo: ut rõe ⁊ ex/
ẽplo monstratũ ẽ: ep̃us
reus piurij ñ eẽt: ꝯsue/
ta obedientia ab archidiaco
no sibi denegari non debuit.
Cũ etiã si criminosũ illũ esse
ꝯstaret: aũ diffinitiuã tm̃ sñiaꝫ
ut supra mõstratũ ẽ: nulli cle/
ricorꝫ suorꝫ ab eo licẽt disce/
dẽ. ꝯstat ergo illicitũ eẽ q ar
chidiacon⁹ iuramẽto firmauit
vñ merito q̃rit̃ an debeat ser/
uari uel non.

Q Uod aũt illicita iura/
mẽta seruari ñ debeãt:
in toletano ꝯci. viij. legitur in
quo sic statutum est.

Deli⁹ ẽ uota stulte pmissiõis
ñ implẽ: q̃ crimẽ cõmittere.

S J publicis sacrorꝫ gestis
qđ de⁹ auertat a q̃buslibet
illicita uel ñ bona extitissꝫ cõ
ditio allegata: q̃ aut iugulare
aiam p̃ris aut gerere ꝯpellẽt
stuprꝫ sacratissime ṽginis: nũ
quid ñ tolerabilius eẽt stulte
pmissiõis uota reijcẽ: q̃ꝫ per
inutiliũ pmissorꝫ custodiã ex/
horrẽdã criminũ iplẽ mẽsurã?

I tem ambro. de officijs. li. i.

Aliqñ n expedit pmissũ sol/
uere sacramentum.

C St etiã ꝯ officiũ nõnunq̃ꝫ

si res illa p quam
iurat̃ nõ sit sacra
ut. s̃. e. q. i. clicuꝫ
p creaturas. ⁊. s̃. q.
i. ꝯsidera. Ex fine
illicitũ est: ut si iu
ret̃ p electũ ⁊ aũ
electiõeꝫ: ut. viij.
q. iij. artald⁹. Ex
cã: ut si ad clamo
rẽ ppl'i iuret̃: ut. ĩ
e. vniusquisqꝫ. Ex
mõ ẽ illicitũ: ut si
temẽ iuret̃ vl' ĩdi
screte vl' pp neces
sitatẽ: ut. s̃. e. q. ij
⁊. c. ij. ⁊. ĩ. e. c. si a
liqd. Jtẽ iuramẽ
tũ ex tp̃e ẽ illicitũ
si iuret̃ in. xl. nisi
ut đ pace ꝯponẽ
da: ut. ĩ. q. v. de/

Q. iij.

creuit. qđ h' ꝯsu
ppẽdit̃. Quis: cui
qd: p qđ: ad quid
cur: quõ: qñ. br̃e
uit̃ ergo teneas
ĩ hac qõe q semp
iuramẽtũ ẽ s̃uan
dũ si ẽ licituꝫ lꝫ ẽt
illicituꝫ sit ex mõ
iurãdi: ut. ĩ. e. si a
liqd. ⁊ ex̃ đ iureiu
rã. debitores. io.

c S J publicis.
nõ tolerabi

Q. iiij.

lius. nec peccat
trãsgrediẽdo: ut
ĩ. e. ĩ malis. ⁊. c. i
ter. Sed tũc pec
cauit qñ iurauit.
ioannes.

d C St etiã cõ
tra officiũ.
i. pietatẽ.

e ¶ Quicqd. in h'
generali iuramẽ
to nõ ĩtelligit̃ iu/
rasse nisi qđ licite
facẽ potuit: ut ex̃
de iureiur. quita
uallis. ex̃ đ elec.
cãm. ff. đ op. li. si
liber. ⁊. ff. de rit.
nup. l. generali.
⁊. ff. de iure vo. si
generalis. io.

f Quod dauid temerariā. iuramentū teme rariū ꝛ incōsulto calore iracundie factū nō est ſuan dū: ut hic.ꝛ.ij.q. iij. preuaricator. ioannes.

g Iurauit. pec catis. i. que videt̄ peccata: cū alterū nō est pec catū. io.

h In malis. a liud ē ī ma le ꝓmissis: ꝛ aliud ī malis ꝓmissis. primū nō est ser uādū: ſcōm ſic: ut j. e. c. ꝓxi.

i Si aliqd. pe iorē. ſi. ext̄ d̄ iureiur. ſi uero.

k Peiorē. Itez aliud exēplū pōt poni q̄b̄ pōat: ut ſi iuraui me pec catuꝝ venialiter tale iuramētū nō debeo adīplere q: adijcerem pec catū peccato: ut j. e. diffinitio. ꝛ ſi temere aliqd iu rat̄ qd̄ ē licitū ad implēdū est. ſi tn̄ ꝓpter necessita tē nō possū adim plere: uenialiter pecco: vt. xxv. di. criminis in fi. ꝛ a licito iuramento ut dicūt qdaz pa pa nō pōt abſol uere: ut notatur xv. q. vi. auctori tatē. ſed ꝯ eos ē ext̄ de iureiur. ve niētes. io.

l Non ſolū. cō tagio. q̄tuz ad ꝑplexionē ani mi: ut. xiij. di. ner ui.

ꝓmissum ſoluere ſacrm̄: ut he rodes q iurauit: ꝙ quicquid petitura esset daret filie hero diadis. necem ioānis ꝑstauit: ne ꝓmissū negaret. Item in ſermone ſancti auguſtini epi de decollatione ſancti ioānis baptiſte qui ſic incipit: cū ſan ctum euangeliū legeretur.

Pietas fuit ꝙ dauid nabal ſi cut iurauerat: nō occiderit.

Quod dauid iuramentū ꝑ ſanguinis effuſionē n̄ im pleuit: maior pietas fuit. vi deo dauid piū hoīem ꝛ ſāctū in iurationē temerariā incidiſ ſe: ꝛ maluiſſe n̄ facere qd̄ iu rauerat q̄ȝ iurationē ſuā hoīs fuſo ſanguine adimplere.

Item: De eodem.

Iurauit dauid temere: ſȝ nō impleuit iurationē ma iori pietate ductus. ecce da uid ſāctus iuramēto quidem aſtrictus n̄ fudit ſanguinē ho minis. ſȝ eū falſū iuraſſe nega re qs poterit: de duobus pec catis minimū elegit: ſȝ minus fuit illud in cōparatione prio ris. Nā per ſeipm̄ appenſum magnum malū ē falſū iurare. Itē iſido. in ſynonymis. li. ij.

Turpia vota ſeruāda n̄ ſunt.

In malis ꝓmiſſis reſcide fidem. in turpi uoto muta decretū. qd̄ icaute uouiſti ne facias. impia ē ꝓmiſſio q̄ ſce lere adimplet̄. Item beda in homelia. xliij. Nō eſt ob ſeruandū iuramētū: quo ma lum incaute ꝓmittitur.

Si aliquid forte nos incau tius iurare ꝯtigerit: quod obſeruatū in priorem vergat exitū: libere illud ſalubriori ꝯſilio mutandū nouerim⁹: ac magis inſtāte neceſſitate pe ierandū nobis: q̄ȝ ꝑ vitādo ꝑ iurio ī aliud crimē grani⁹ eſſe diuertēdū. Deniq̄ȝ iurauit da uid ꝑ deū occidere nabal viꝝ ſtultū ꝛ impiūm: atq̄ȝ oīa que ad eū ꝑtinebant demoliri. ſȝ ad primā itercessionē abigail femine prudentis mox remiſit minas: reuocauit enſem in va ginā: neq̄ȝ aliqd culpe ſe ꝑ ta li ꝑiurio contraxiſſe doluit.

Item. De duobus malis mi nus eligi oportet.

Non ſolū in iurādo: ſed in oīne qd̄ agimus: hec ē mo deratio ſolicitius obſeruan da: ut ſi in talē forte lapſū uer ſuti hoſtis inciderim⁹ inſidijs ex quo ſine aliquo peccati cō tagio ſurgere nō poſſumus: illū poti⁹ euadēdi aditū peta mus: in quo minus ꝑiculi nos ꝑpeſſuros eē cernim⁹. Itez ambroſius de officijs.

Tolerabilius eſt iuramentuȝ n̄ implere: q̄ȝ qd̄ turpe ē facē.

Vnuſquiſq̄ȝ ſimplicem ſer monem ꝓferat. uas ſuuȝ in ſatiſfactōne poſſideat: nec fratrem circūſcriptione indu cat uerboꝝ. nihil ꝓmittat in honeſtum. aut ſi ꝓmiſerit: to lerabilius eſt ꝓmiſſū nō facē: q̄ȝ facere quod turpe ſit. ſepe pleriq̄ȝ ꝯſtringunt ſe iuriſiu randi ſacramento: ꝛ cū ipſi co gnouerint ꝓmittendū n̄ fuiſ ſe: ſacramēti tn̄ ꝯtemplatiōe faciūt: qd̄ ſpoponderūt. ſicut de herode ſup̄ ſcripſim⁹: q ſal tatrici ꝑmiū qd̄ turpiter ꝓmi ſit: crudeliter ſoluit. turpe eſt ꝙ regnū ꝑ ſaltatione ꝓmittit̄ crudele ē: ꝙ mors ꝓphete ꝑ iuriſiurādi religione dat̄. q̄ȝ to tolerabili⁹ tali fuiſſet ꝑiu riū ſacr̄o: ſi tn̄ ꝑiuriū dici poſ ſet: qd̄ ebri⁹ inter vina iuraue rat qd̄ ꝛ iurat⁹ inter ſaltātium choros ꝓmiſerat. infert̄ diſco ꝓphe caput: ꝛ hoc eſtiātū eſt fidei eē qd̄ amicitie fuit. ꝛ p⁹ pauca de iepte diſſerēs: miſa bilis inqt neceſſitas: q̄ ſoluit̄ parricidio. meli⁹ eſt n̄ vouere id qd̄ ſibi is cui ꝓmittit̄ nolit exolui. ꝛ p⁹ paululū: n̄ ſp̄ igit̄ ꝓmiſſa ſoluēda ſūt oīa: ēniq̄ȝ ipe dn̄s ſicut ſcriptura īdicat: frequēter ſuā mutat ſniam. Item ex eodē ꝯci. toletano:

m In quo min⁹. quoti ens. n. aliqd ſine captio ne fieri nō pōt: ſemper id quod minimū ē ſequi mur: ut. ff. d̄ regul. iur. quotiens. io.

a Vnuſqſq̄ȝ. ī honeſtū nō ſolū ergo iura mētū rei illicite nō ē ſer uandū: ſed ēt in honeſte īmo ſi recidit ad īhone ſtatē: q̄ñq̄ȝ nō eſt ſeruan dū lȝ poſſit ſeruari ſine ī teritu ſalutis eterne: ut ext̄ de iureiur. quemad modum.

b Quod ebri⁹. ergo ꝓ miſſio ebrij nō tenet: ut xv. q. i. ſane.

c Saltātium. ar. ꝙ id qd̄ ad clamorē populi ꝓ mittit̄: nō tenet: ſiīe. viij q. i. licet. ut ext̄ de elect. oſius. Itē alia rōne de buit tenere hoc iuramē tū: q: ob reuerētiam ho ſpitum videt̄ ꝓmiſiſſe ꝛ ea que ob reuerētiā ali cui ꝓmittūt̄: nō ligant: ut. ff. quarū rerū act̄. n̄ dat̄. l. i. §. que honoran de. ſic ergo taciturnitaſ que ſit ob reuerētiam a liquoꝝ non preiudicat: ut. ff. de furt̄. l. ult.

d Quod amicitie. vel amentie.

e De iepte. j. ꝓxima q. v. ſi nō licet. in ſi. ꝯtra ubi dicit̄ ꝙ uotuȝ illud fuit a ſpiritu ſancto: ſed dicas ꝙ uotū fuit iuſtū ſed talis ſolutio fuit in iuſta. hebrei tn̄ quidam reprehēdūt etiā ipſū iu ramētū. ꝛ dicūt quidaȝ ꝙ ſi equus uel aſinus ei obuiaſſet: nū quid illud obtuliſſet dn̄o? quaſi di cat non.

f Incōmutabilis .sētētiam .i. cōminatōem. ea que dn̄s dicit cōminādo uel cōmonēdo bene reuocat: sȝ ea que asserendo dicit nō reuocat. vn̄ macrobius dicit: ꝙ tripliciter ꝯtingit deos loqui.

g ¶ Cogitaui .i. videor cogitasse.

h Magne. reuocare. .i. nō adimplere. nec dicitur fallax. si ad rei veritatem reuertit̄: ut .xxxij. q. i. apud.

i Qui sacramēto. vno .ē. e. q. i. c. ult. ꝯ. vi. q. i. ꝗcūqȝ. ibi īponit̄ septēnis penitētia ꝓ ꝑiurio. Sed ibi loquit̄ cum quis trāsgredit̄ licitum iuramentum. hic loquit̄ cū quis temere iurat. sȝ nōne qui temere iurat rem illicitā: mortaliter peccat? ergo septennis penitentia debet ei īponi: ut .xxxiij. q. ij. hᵒ ipm̄ ꝗo. regulariter īponit̄. vij. annoꝝ penitētia. sed ex cā diminuit̄ uel augetur illō tēpus .xxvi. q. vij. tēpora. tn̄ hic non negat̄ quin per .vij. annos debeat penitere. Sed hoc solū dicit̄ ꝙ a cōione corporis christi vno anno sepatur.

k Non semper.

l Non est obseruandum.

Incōmutabilis deus quādo ꝗ sua mutat statuta.

Incōmutabilis deus idēqȝ semꝑ existens deiqȝ sūma natura sua sepe ī sacris litteris legitur mutasse ꝓmissa ꝛ ꝑ misericordia tempasse sententiā. vn̄ licȝ sit īpassibilis et incōmutabilis: crebro tn̄ eius ꝛ iuramēta legunt̄ ꝛ penitētia que sacris extāt mysterijs adopta. iurare nanqȝ dei ē a seipo ordinata nullatenus ꝯuellere. penitere vero eadem ordinata cuȝ voluerit īmutare. sic enim ꝑ hieremiam dicit: repēte loquar aduersum gentē et aduersus regnū: ut eradiceȝ ꝛ destruā ꝛ disperdam illud. si penitentiaȝ egerit gens illa a malo suo: agam et ego pn̄iam a malo qđ cogitaui ut facerē eis. Item augustinus.

Sapiētis est reuocare quod male loquitur.

Magne sapiētie ē reuocare hominē qđ male locut⁹ est. Item ex ꝯci. hilerdēsi.

Qua pena feriatur qui illicitum iuramentum facit.

Qui sacramēto se obligauerit ut litigās cū quolibet ad pacē nullo mō redeat: ꝓ periuro vno anno a cōione corꝑis ꝛ sanguinis dn̄i segregatus reatū suum elemosynis fletibus ꝛ quātis potuerit ieiunijs absoluat. Ad charitatem vero: que opit multitudinē peccatoꝝ: celeriter venire festinet. Item.

Non oīa ꝓmissa soluēda sūt

Non semꝑ ꝓmissa oīa soluēda sunt. deniqȝ ip̄e dn̄s frequēter suam mutat sn̄iam sicut scriptura indicat. Itē isidorus sn̄iaꝝ li. ij. De eod

Non est obseruandū sacramentū quo malū incaute ꝓmittit̄. ueluti si quispiā adultere ꝑpetuam fidem cū ea ꝑmanendi polliceat̄. tolerabilius enim est non implere sacramētum ꝙ̄ ꝑmanere in stupri flagitio. Item ex concilio tol. capitulo. viij.

Male iurans penitētiā agat

Necesse ē ut male iurās dignā agat pn̄iam: eo ꝙ nomen dn̄i cōtra ꝓceptum illius sūpsit in uanū: qꝛ ī exodo scriptū est: neqȝ .n. insontē habebit dn̄s eū qui sūpsit nomē dn̄i dei sui frustra. Item in leuitico. Non ꝑiurabis in nomine meo: nec pollues nomē dei tui ego dn̄s. malū tn̄ qđ facturus sese sacro deuouerat: oīo nō faciat: qꝛ stulta vota frangēda sunt. Item ex decreto sotheris pape capitulo. iij.

Iuramentū: quo malū incaute ꝓmittitur nō est seruandū.

Si aliqd forte incauti⁹ nos iurasse ꝯtigerit: qđ obseruatum in peiorē uergat exitū illud salubriori ꝯsilio mutandū nouerim⁹. ꝛ magis instāte necessitate ꝑiurandū nobis: ꝙ̄ ꝓ facto iuramēto in aliud crimen maius esse diuertēdū. Item ex ꝯci. libertano. c. i.

Temeritas emēdetur: cū incauta diffinitio soluitur.

Diffinitio incauta laudabiliter ē soluēda. nec est preuaricatio: sed temeritatis emēdatio. Item. Illicitū iuramētum non est seruandū.

Actōne quarta septime synodi ioānes apocrisarius orientaliū sediū dixit. Significat sermo patris nostri sophronij: ꝙ melius sit iuranteȝ ꝑiurare: ꝙ̄ suare sacrm̄ in fractiōe sacraꝝ imaginū. hoc autem dicimus: qꝛ sacro quidam se excusant. tharasius pr̄iarcha dixit: qꝛ pater sophronius nouerat bonitatē dei: ꝓpterea trāsgredi voluit iupiium iuramentū. Item tharasius pr̄iarcha dixit: herodes seruauit iuramentū ꝛ perijt. petrus uero negauit cū iuramēto: ꝛ cōuersus fleuit ꝛ saluatus ē. oē enim peccatū bonus deus indulget: siquis ex toto corde

m Necesse ē ut male. distinguit̄ tn̄ an solēniter iuret: an īcursu uerborum. tūc uenialiter peccaret: ut .xxv. di. §. alias.

n Si aliquid.

o Diffinitio .i. affirmatio.

p ¶ Soluēda. est .i. frāgēda est.

q ¶ Emēdatio. n̄ enim peccat frāgendo tale uotū sed in hoc peccat ꝙ temer̄ iurauit: ut .xxxiij. q. v. vna Sed nūquid tale iuramētum qđ temerarium ē .i. de re illicita factum inducit depositōnem uł infamat? ar. ꝙ sic. vi. q. i. ꝗcūqȝ sciēs. ꝛ. c. infames. ꝛ. ī. e. q. v. siquis cōuict⁹. et extra de iureiur. querelā. Sed ꝯᵃ̄ extra de iureiur. sicut. Ego nō credo tale iuramentum infamare uł īmpedire electionem factam uł faciendam. de hac materia nō. lxxxv dist. archidiaconū. io.

r Actione. ꝑiurar̄. quo ad similitudinem facti.

f ¶ Omne.nisi quando peccatur ĩ spiritum sanctuꝫ: ita ꝙ sit ĩpenitens. róe illiciti iuraméti aliqd pent pstabit alteri.x.libras auri: in auc.coll.v.scenicas non solũ ⁊c.

t ¶ Si quis preuentus.i.deceptus.
u ¶ Ut diffiniat.i.intendat.

c ¶ Potiꝰ.i.ꝙ potiꝰ debet fides ĩ bono seruari.
d ¶ In bona.i.in bono.

x ¶ Tribus siquidem.soluẽda sũt .i.irritãda.
y ¶ Jurat.sciẽt.
z ¶ Jurat.ignorãter.
⁊ ¶ Cõtradicẽtibꝰ .i.ãnuꝫ: ut.xx.q.ij.puella.

a ¶ Si ad pctm̃ uerũtamen Sed q̃ro qualit̃ possit qs fidẽ frã gere ĩ maleficijs socio. cuꝫ nec in istis possit ꝯtrahi societas: ut.ff.p soc.ꝙ aũt.⁊ in.l. sequẽti. nec aliq̃ obligatio ꝯtrahi tur ĩ turpibus: ut ff.de uer.ob.generaliter.immo magis peccat r̃dẽdo socio ptem q̃ retinẽdo sibi: q2 alij nõ possumus soluẽ qđ alij debet̃: ut eẽ đ iureiur.eá te. Sed dicas illud quod hic dr̃ referri ad erroneá alicuius opinionẽ: ut sigs credat se tenere ex tali iuramẽto si ñ satisfaciat erronee ꝯsciẽ mortaliter peccat: ut eẽ de simo.p tuas ⁊ ita peius appellat̃ quantum ad errãtis opinioné.⁊ ita qñq̃ ꝯsulit̃ alicui adimplere tale iuram̃tũ ad quod tñ nõ tenet̃.⁊ hoc iõ ut satisfaciat cõsciẽ ipsiꝰ: ⁊ sic intelligo illud qđ legit̃ eẽ de spõ.ꝯmissũ

b ¶ Cõqueritur. nõ põt ĩ iudicio ꝯq̃ri: q2 ex ĩprobitate néo ꝯseqr̃ actioné: ut.ff.de fur.itaq̃ fullo.nec iudiciũ cõidi.locũ hꝫ inter pdones: ut.ff.cõidi.l.cõi.diuidũdo.§.inter pdones.nec p socio.ff.p so.nec pmittẽdũ.immo sigs

peniteat. Sancta synodus dixit: sic docet sancta scriptura.
Item leontius eps̃ socie dixit: scriptũ est: iuramẽtum mẽdax ne diligatis: q̃ de cã iuramẽtũ nr̃m mẽdax dissolvat̃: q̃si nullam virtutẽ hñs. Item isido.

Non obseruẽtur iuramẽta: q̃ fiunt ꝯtra diuina mandata.

Si qs puẽtus fuerit: ut diffiniat agere aliqd eoꝝ q̃ ñ placẽt deo: pñiam agat. et qđ ꝯtra mandatũ dñi statutũ est: in irritũ reuocet̃. Item hieronimus in li. de natura rerum. Tribus siquidẽ mõis iuramenta ꝯtracta soluẽda sũt. primo cũ quis male iurat. secũdo cũ qs incaute iurat: ñ putãs hoc esse peccatũ. tertio si pueri uł puelle in domo parentũ se iuramento ꝯstrinxerint pr̃ibus postq̃ audierint ꝯdicẽtibus. Ecce ꝙ iuramẽta illicita laudabiliter soluunt̃: dãnabiliter obseruant̃. qđ tũc intelligẽdũ est: qñ iuramentũ illicitũ deseritur: ut ad bonũ redeat̃. ceterum si ꝓpterea deserit̃: ut in aliud malũ transeat̃: illicitum sacr̃m dãnabiliter seruat̃: sed dãnabilius cõtẽnit̃. Unde aug. de bono ꝯiugali.

Non ẽ appellãda fides: que ad peccatum faciendum admittitur.

Si ad peccatũ admittẽduꝫ fides adhibeat̃: mirũ si fides appellet̃. uerũtñ q̃liscunq̃ sit: si ⁊ ꝯtra ipam fit peius ẽ nisi cũ ꝓpterea deserit̃: ut ad fidẽ verã legitimãq̃ redeat̃. i. ut peccatũ emẽdet̃ volũtatis prauitate correcta: tanq̃ sigs cũ hominẽ solus expoliare ñ possit: inueniat sociũ iniq̃tatis ⁊ cũ eo paciscatur: ut simul id faciãt spoliũq̃ partiant̃. quo facinore cõmisso totũ solꝰ auferat. dolet quidẽ ille et fuatã sibi fidẽ nõ esse ꝯqueritur. nec in ipa sua querela cogitare dꝫ: potius in bona vita ipsi humane societati fidẽ fuisse seruãdã: ne preda iniqua ex homine fieret: si sentit q̃ inique sibi in peccati societate fuata nõ fuerit: ille quippe vtrobiq̃ pfidꝰ ac pfecto sceleratiõ iudicãdꝰ ẽ. Itẽ.

Si ꝓpterea fides nõ seruat̃: ut ad bonũ redeat̃: nõ ideo violari dicitur.

Mulier si fide ꝯiugali uiolata fidẽ fuet adultero: utiq̃ mala ẽ. sꝫ si nec adultẽo peior: porro si eã flagitij pẽiteat: ⁊ ad castitatẽ r̃diẽs ꝯiugalẽ: pacta ac placita adulteria rescidat: miror si eã fidei uiolatricẽ uł ipe adulter putabit. Ex his itaq̃ apparꝫ ꝙ si qsq̃ ut diximꝰ: illicitũ iuramẽtũ nõ fuauerit: ut in aliud malũ pniciosũ declinet: tãto grauiꝰ delinqt: q̃to dãnabiliꝰ accumulãtur pctã pctis. si aũt ꝓpterea deserit̃: ut ad bonũ redeat̃: nihil culpe p tali piurio ꝯtrahit̃ potiꝰ defleduꝫ ẽ: si in aliquo illiꝰ iuraméti occasiõe nos deligisse ꝯtigerit. vñ aug. scribit seuero mileuitano epõ ꝯsulẽti de quodã hubaldo: q a ꝯsanguineis cuiusdã pellicis coactus fuerat iurare se illã ductuꝝ in ꝯiugẽ: nec mr̃i sue uel fr̃ibus ulteriꝰ necessaria ministratuꝝ. rescribit ergo beatꝰ aug. ut diximus seuero mileuitão epõ ita dicẽs.

De quodã hubaldo q iurauit se ñ ministraturum necc̃ia mr̃i ⁊ fr̃ibus.

Inter cetera: ut rogaue

e ¶ Si sẽtit.i.itelligit.
f ¶ Quã inique.i.q̃ iniquũ nõ seruaret fidem in illicitis.
g ¶ Nõ fuerit. societas uel fides.
h ¶ Mulier. si nec adultero.ita ꝙ ꝯbat cũ adultero ĩtio.⁊ tunc peccatũ accumulat peccato.

i ¶ Inter cetera. matrimoniũ.vr̃ ex loco isto ꝙ coactio ꝯditõnał nõ impediat mr̃imonium: sicut nec ĩpedit a'ĩa sacramẽta. nec.n. impedit sacr̃m baptismi: ut xlv.di.de iudeis. nec sacramẽtũ ordinis: ut.lxxiij.di.ubi ista. Itẽ alia róe q2 hoc sacr̃m seruari põt sine interitu salutis eterne: ergo est seruãdũ: ut eẽ de iureiur. si võ. sed ꝯ matrimonia debẽt esse libera: ⁊ ibi animus dꝫ gaudẽ plena libertate: ut eẽ de spõ. reqsiuit: ⁊.c. cũ locũ. ad hoc dicũt qdã ꝙ talis ẽ cogẽdꝰ ducere mulierẽ quã coactꝰ despõsauit si tñ nullo mõ uoluerit: cessare dꝫ eccłia a coactõe. alij dicũt ꝙ oibus modis ẽ cogẽdꝰ ⁊ qđ dicitur ĩ illa decre. reqsiuit. ꝙ sit potiꝰ monẽda q̃ cogẽda: exponũt potius.i.priꝰ: sic exponit̃. xxiij.q.iiij. nõ inuenitur in fi. uel intelligũt qñ tales fuerũt psõe ꝙ uehemẽter psumebat̃: ꝙ deberet seq homicidiũ. sꝫ istis obuiat. eẽ de spon. veniẽs. io. ꝓbabilit̃ põt dici si placet: ꝙ ĩ q̃ttuor casibꝰ nõ tꝫ iuramentũ p coactõem extortũ ut ĩ uoto: ut eẽ ꝙ me.cã platuꝫ. ĩ traditõe rei ecclesiastice.xv.q.vi. auctoritatẽ.⁊ c. sequẽti.ĩ dote: ut.ff.qđ me.cã: si mulier.§.si dos.ĩ mr̃imonio: ut eẽ đ spõ. cũ locũ ⁊.c. reqsiuit. qđ aũt dr̃ hic matrimoniũ fit ⁊c. istud fit nõ ponit̃ pceptiue sed hortatiue: uel loqt̃ in eo casu quando post

coactōem ꝯmixt⁹ est ei carnaliter: ut ex̄ de spon. ueniens vel loquit̄ qn̄ leuis fuit coactio. illa. n. nō īpedit mr̄imoniū ff. de ritu nup. si patre cogente. b.

k Uinculū. ar. ꝓ opinione illoꝝ ꝗ dicūt ꝙ iuramētū ꝑ metum extortum nō tenet xxxi. q. ij. lothari⁹. ⁊. xv. q. vi. c. i. sed intelligas hoc ad hunc casum spectare quē hic ponit. de hac materia notaui. xv. q. vi. c. ij.

l Uel matricidij. videtur. n. necarī illū: cui nō prestat alimēta. xij. q. ij. qui abstulerit. ⁊. lxxxvi. di. nō satis. ff. de liber. ag. necare.

m Degrandinabit. i. grandine eterne pene flagellabit.

n Foueat. arg. ꝙ iuramētū ꝓ parte tꝫ ⁊ ꝓ pte nō: ut. xi. q. iiij. anccessor. ⁊. xij. q. ij. siquos. de seruis. xvij. q. iiij. q̄sti.

o Matrē. ad hoc. n. tenet: ut. xxx. di. c. i.

p Ad opprobriū. i. ad infamiā. nō. n. dicit ad peccatū q꜠ reuera peccauit qn̄ iurauit: q꜠ potius debuit oīa mala pati ꝙ̄ malo ꝯsentire. xxxij q. v. ita ne. ⁊ sic non obstant ꝯtraria. ī. de ꝯ. di. iiij. eos quos. ⁊. ī. c. q. v c. i. ⁊. iij. io.

q Sed cū. decepti. multiplex rō videt̄ suadere: quare nō debuerūt seruare tale iuramētū. tuꝫ quia erat ibi error ꝑsone: tum q꜠ dolus dedit cām iuramēto: tū q꜠ nō poterāt se obligare aliquo iuramēto ꝯ ꝑceptū dn̄i. ad hoc dicūt pleriq; ꝙ diuinit⁹ fuit eis inspiratū ꝙ deberent eis parcere. Sꝫ tn̄ iuramētū fuit illicitū: ut ex̄ de elec. venerabilē in fi. vl' dic ꝙ satis impleuerūt ꝑceptuꝫ dn̄i: q꜠ satis videtur fuisse iterfecti cū redigerint eos in seruitutē. nā seruit⁹ morti ꝯparat̄. ff. de reg. iur. seruitutē. nō obstat dolus illoꝝ: quia iste dolus fuit ꝓ vita cōseruanda. l citum est enim reum corrūpere aliquē ꝓ vita cōseruanda: ut. ij. q. iij. §. notandū in fi.

a Innocens. i. simplex ⁊ iustus. salamon tn̄ sumit hoc verbū innocēs ꝓ stulto vn̄ hoc sumptuꝫ ē ⁊ sic sācti viri idē v̄buꝫ retorquent qn̄q; ad ꝯtrarios intellect⁹: sed nō ne eque re⁹ ē ille qui de facili credit: sicut ille ꝗ mētit̄: ut. xi. q. iiij. nō solū. ⁊ nimia facilitas credendi vituperat̄. lxxxvi. di. si quid vo: sed illud intelligas d̄ iudice ꝗ in preiudiciū ꝑtis alteri⁹ nō debꝫ de facili credere secūduꝫ v̄ba alteri⁹ ꝑtis.

b Innocētez. i. talem qui nō noceat: nec nocere uelit.

c Ignorare. ꝑ ꝑ experientiā facti. Nam scriptuꝫ est: sciētia maloꝝ bonis obesse nō debet.

d Judicat. diceret aliqs: quō potest esse bon⁹ qui nō hꝫ discretōem ⁊ iudiciū ex quo decipit̄: cuꝫ apl's dicati: spiritualis̄ iudicat oīa ⁊ ipse a nemine iudicat̄ ideo dic̄ iudicat de oīb⁹ etiam de ignotis: in his. s. que spectant ad salutē: q꜠ siqs deciperet̄ in talib⁹: ibi nō esset min⁹ periculū falli: et fallere: ut. xvi. q. i. si cupis. Tūc eniꝫ de ignotis nō debemus aliqd p̄sumere: nec de bonis malū: nec de malis bonum: ut xlvi. di. sunt nonnulli in fi. vel dic iudicat. i. presumit bene d̄ quolibet.

ras a patre nr̄o ambrosio q̄siui: quid tibi charissime agendū sit d̄ hubaldo parochiano tuo: qui capt⁹ ⁊ timore necis impulsus sue ꝯcubine iuramē to firmauit ipam in cōiugē suscipere: ꝓpriamq; matrē cum fratribus de domo expellere nihilq; eis alimonie vnq̄ impēdere. q꜠ v̄o quam prius habuerat nō est peccatū in cōiugem suscipe: matrimoniū fit in deo firmū ⁊ stabile. porro iuramentū non ob hoc fuisse institutū inuenit̄: ut esset vinculū iniq̄tatis uel matricidij uel fratricidij seu cuiusq; crimis. nec credo sacrm̄ ad hoc debē fieri: ut iniusta iuratio suoꝝ bonoꝝ fit iniuste iurātib⁹ expoliatio ⁊ accipiēti eterna dānatio. ꝑiurij nāq; ꝑcutitur pena ⁊ velut homicida in extremo examine a iusto iudice degrādinabitur: ꝑ quē sacrosāctum euāgeliū ad iniustū ⁊ illicitum ⁊ deo minime amabile quasi testimoniū iuste ⁊ hūane petitionis adducit̄. foueat itaq; hubaldus matrē ⁊ fr̄es ⁊ lugeat si coactōne ⁊ timore iuramenti aliquid defuit mr̄i. qui v̄o eum iurare coegerūt qđ non debuit: reatu ꝑiurij implicitī teneātur. iniuria quippe iniuste irrogata eius ē infamia qui facit. nec enim ullo mō ad opprobrium coacte volūtatis trahitur: qđ illicita cōditio necessitatꝭ extorsit. Sed cū his omnibus illicita iuramēta non seruāda ꝓbentur: opponit̄ ꝙ iosue gabaonitas ꝯtra ꝑceptum dn̄i nō deleuerit: q꜠ seniores israel iuramēto cū eis pacem firmauerāt. sed notandū ē ꝙ seniores isr̄l ⁊ si scirent a dn̄o esse impatū: ut delerēt gentes tre ꝓmissionis: d̄cepti tamē a gabaonitis nesciebant eos esse incolas terre sibi ꝓmisse. uenerūt. n. ut historia refert attritis calciamētis ⁊ cum aridis panib⁹ dicētes: viri pacifici venimus de terra longinqua: calciamēta attrita in pedibus nr̄is. panis deficit in cistarrijs nostris audiuimus dn̄m esse nobiscū: ⁊ venimus ꝯponere pacē. qđ verbū placuit senioribus israel: ⁊ fecerunt pacem cum eis. post diem v̄o tertium cum filij israel appropinquarēt gabaonitis: occurrerūt eis q̄bus iurauerāt seniores israel. illi autem vidētes se esse deceptos voluerūt delere eos. sed pepcit eis iosue ꝓpter iuramētū senioꝝ israel. Unde ambro. in libro de officijs.

Quedam licet a deo ꝓhibeātur: tamē iuramento firmata non sunt seruanda.

Innocēs credit omni verbo. n̄ vitupanda facilitas sed laudanda bonitas. hoc ē innocentē esse ignorare quid noceat. ⁊ si circūscribit̄ ab aliquo: de omnibus tn̄ iudicat ꝗ fidem esse in omibus arbitratur. hac igitur mētis sue dote inclinatus iesus: ut crederet gabaonitis: testamētū dei posuit: pacē dedit: ꝯfirmauit societatē. sed ubi in terras eoꝝ est ventū: dephēsa fraude: ꝙ cum essēt finitimi aduenas se esse simulauerūt: circūscriptū se populus patꝝ indignari cepit. iesus tn̄ pacem quā dederat reuocandā nō censuit: ꝗ firmata erat sacramēti religione: ne dū alienam ꝑfidiā redargueret: suam fidem solueret: mulctauit eos meliori tamen obsequio ministerij. clementior enim sentētia sed diuturnior. Illicitū ergo iura

e ¶Qui.i.q2 ip̃e.

f ¶Fidẽ.i. v̄bo2ũ ueritatem.

g ¶Cõfirmauit. ar.ẽ hic ꝙ q iurat rẽ illicitã ꝓpa auctoritate nõ põt uenire ꝯ iuramẽtum illud: ut ex̃ ẟ elec. uenerabilez in fi. Nam illicitũ est renuere curaz pastoralem: et tñ iurãs tenet̃ illud seruare: ut. lxxxv di. archidiaconũ sic ex̃ qẟ me. ca. ad aures. sic ex̃ ẟ iureiur. debitores.

h ¶Clementior. ar. ꝙ si iudex faciat aliquid qẟ nõ multum differt a mãdato: ꝙ nõ dr̃ excessisse fines mãdati. Si eñi mandat̃ aliquib⁹ ut eligant pñt postulare: ut ex̃ ẟ elec. in causis. ꝛ de postul̃. prelato. post translationem in pñ. Et de hoc nõ plura ar. viij. q. i. licet. Itez habes hic ꝙ licite ꝯmutatur vna pena i aliam: ut. s̃. v. q. vi. quia iusta. et lxxxij. di. presbyt̃ ꝛ. xxxvi. q. i. ẟ raptorib⁹. io.

i ¶Jllicitũ. in pri ma parte. §. dicit magister ꝙ tunc sacramentum illi

mentum quod seruare ꝓhibetur: intelligendũ est qẟ scitur esse illicitũ dum iurat̃. si autẽ nescitur illicitũ esse: ip̃a ignorãtia excusat: si putet̃ illicitũ esse nõ ex ignorãtia iuris sed facti. Aliud est eniz si alicui⁹ copula creditur esse licita: q2 nescitur esse ꝯsanguinea: uel q2 credit̃ esse vidua. Aliud si ideo putat̃ licita: q2 cõsangnineaꝝ ꝯiunctio uel relictaruz copula nullo iure credat̃ esse ꝓhibita. hic enim ẽ ignorãtia iuris: que neminẽ excusat: nisi cui pmittitur ius ignorare. ibi ṽo ignorãtia facti qua q̃sqꝫ uere excusat̃. seniores aũt israel non ignorabant gentes terre ꝓmissiõis ex p̃cepto domini esse delendas: sed ignorabant gabaonitas esse incolas terre ꝓmissionis. ignorabant siquidẽ factum: sꝫ ñ ignorabant ius facti. atqꝫ ideo ꝛsi illicitũ esset: qẟ iurauerũt: tñ licite seruari debuit qẟ iuramento firmauerũt. Qẟ autẽ illicitum iuramẽtum seruari ꝓhibetur: nõ est generaliter intelligendũ: iuramentũ nanqꝫ: ut heronymus testatur super hieremiã debet habere tres comites: veritatẽ: iudiciũ: et iusticiã. ubi aũt ista defuerint nõ est iuramẽtum: sed piuriũ. Nõ datur intelligi illicitũ esse iuramentũ: cui aliqẟ istorum defuerit: nõ tñ cuicũqꝫ ꝯtigerit aliquod istoꝝ deesse ꝓhibetur seruari. aliqñ nanqꝫ iuramento deest iusticia: ueluti cũ quispiam post votũ castitatis ducit vxorẽ: iuramẽto firmãs nunq̃ꝫ ab ea discessurum qẟ q̃uis illicitũ sit: q2 iusticia sibi ꝓbatur deesse: tñ auctoritate augistini s̃nari p̃cipitur. hoc aũt siqs ꝯtendat p̃rogatina ꝯiugii nõ ꝓpter religionẽ iurisiurãdi seruari: animaduertat gabaonitas ob solã religionẽ ꝯtra dñi imperiũ reseruatos. Cum ergo omne domini preceptum iustum sit: patet ei iusticiã deesse: qẟ eius precepto ꝯtrariũ inuenit̃. iudicium quoqꝫ aliqñ iuramẽto constat deesse: ueluti cũ ꝓpria temeritate aliqs duct⁹ iurat se mãducaturũ ꝛ bibituꝝ. hoc q̃uis leuitate indiscreta illicitũ ꝓbetur: non tñ ideo violari iubetur. Juramentũ itaqꝫ multipliciter illicitũ intelligit̃. est enim illicitum aliquãdo ex eo quod iuratur aliq̃ndo ex mõ iurandi: aliqñ ex cã extra uenienti. Ex eo qẟ iuratur: tũc est illicitũ iuramẽtũ: qñ id qẟ iuratur: in sui natura vitiosũ ẽ uel vitã adimens: ut adulteriũ: homicidiũ ꝛ his similia: uł reparari ñ pmittens: ueluti cuz inimico ad pacẽ nõ redire: indigẽti misericorditer ñ subuenire. ista quia p̃spicuam in se habent iusticiaz: ꝛsi iuramẽto firmẽtur: tñ seruari ñ debent circa hec vtiqꝫ iuramẽta intelligenda sũt: que de illicitis iuramẽtis nõ obseruãdis supra statuta legũtur. Quisqs ergo se iuramẽto firmauerit aliqd factuꝝ: quo uel corp̃alis uel spũalis salus adimatur: uel sine quo vtraqꝫ sal⁹ reparari uel confirmari nõ possit: fidem ꝓmissam seruare ꝓhibet̃. quorum exempla p̃misse auctoritates subiiciũt: dũ eum q homicidiuz facere uel alimenta matri ꝛ frĩbus nõ subministrare: in adulterio p̃manere: uel ad pacẽ cum aduersario ñ redire iuramentũ p̃stando p̃miserit: salubriori cõsilio illicita uota obseruare nõ p̃mittunt̃. Est etiã id qẟ iurat̃ aliqñ vitiosũ nõ in natura sui: sꝫ ex cãis extrauenientib⁹: ueluti cũ aliqs post uotuz castitatis iurat alicui se habituꝝ eã in ꝯiugẽ ꝯiugẽ nãqꝫ hr̃e in seipo maluz non est: tñ huic ex uoto perniciosum est. hoc aũt iuramẽtũ etiã si illicitũ sit: ñ tamẽ seruari ꝓhibetur: sed de violatõne voti penitẽtia sibi iubet̃ idici.

citum non sit seruanduz cum iurans tp̃e quo iurat scit illud esse illicitũ: sed si ignorat illud esse illicitum: dũmodo non sit ibi ignorãtia iuris: ñ peccat. ꝛ hoc durat usqꝫ ad illũ locũ: quod autẽ illicitũ. Secundo ostendit ꝙ non est hoc generaliter verũ: quia si in aliquo iuramento deest aliquod istoꝝ triũ: uł iusticia: uel ueritas: uel iudiciũ: ꝙ illud nõ sit seruanduz. Tertio dicit ꝙ iuramẽtũ qñqꝫ est illicitum rõne rei de qua qs iurat: qñqꝫ ex cã superueniente: qñqꝫ ex modo iurandi. io.

k ¶Juris. s̃. i. q. iiij. in fine.

l ¶Nisi cui. ut militibus. mulierib⁹ rusticis ꝛ minoribus.

m ¶Seruari. hec nõ est ratio sufficiens.

n ¶Nũqꝫ. nõ bene dicit quia si ille qui vouit simpliciter postq̃ꝫ duxit vxorem: iurat ꝙ nõ dimittet eam: illud iuramẽtũ licitũ est. sꝫ si pri⁹ uouit q̃ꝫ ducat uxorez: tũc potius seruabit votũ q̃ꝫ iuramẽtũ sequens: ut ex̃ qui cleri. uł uo. rursus.

o ¶Ob solam. nõ ẽ veꝝ hoc. ioannes.

Quod aūt. istud nō bꝫ dubitatio nē: an piurus sit q aliū cogit piurare. nā ⁊ si ipse nō ꝓprie dicat piurus: tn̄ mortalit̄ peccat. q2 qd alter mādato nostro facit: nos reputamur fecisse: ut ex̄ de sen. ex. mulieres. vtruꝫ aūt iudex licite possit recipere iuramentū illius queꝫ scit uelle piurare? dic ut dixi. ō. xv. q. v. pr̄sbyteri.

b Qui ꝯpulsus. ⁊ miles. in atrocibus n. nō debet aliqs parere dn̄o: ut. xi. q. iij. nō sē per. ⁊. c. si dn̄s. ⁊. c. q resistit. ⁊. ff. de reg. iu. ad ea.

c Quia pl9 dominum. qd esse nō debet: ut. xi. q. iij. nolite.

d Si liber ē. alibi magis punit̄ seru9 q̄ꝫ liber: ut. xxiiij. q. i. q ꝯ. sed hic excusat̄ pp preceptū domini. io.

e Quadraginta dies: uel continue uel interpollatim.

f Septē annos. nō tn̄ in pane ⁊ aqua.

g Quadragesimas. vnā an̄ festū natalis: aliā an̄ pasca: tertiā an̄ festū sancti ioannis.

h Et legitimas. i. 2aꝫ ⁊ quartā ⁊ sextā feriā: ut de con. di. iij. ieiunia. et lxxxii. di. pr̄sbyt. io.

Qō. v.

i Qui piurat. ꝯsecrata. q2 quāto sāct9 est p qd iurat̄: tanto maius est piuriū: ut. ō. e. q. i. mouet. Nūquid ergo maius sacrilegiū cōmittūt q uerberāt clericuꝫ in maiorib9 ordinibus ꝯstitutū q̄ꝫ in minorib9? credo ꝙ sic: ut. xvij. q. iiij. siqs deinceps. et. c. qui subdiaconuꝫ. ⁊. c. q occiderit.

Ex mō iurandi: tunc est illicitū iuramentū: qn̄ incōsiderate icircūspecte aliqd iuratur quo nec corꝑalis nec spūalis salus adimat̄: ⁊ sine quo vtraq̄ꝫ salus repari ⁊ vita cōseruari ualet. ueluti dum aliquis a parētibus coactus ut clericatus tonsurā uel religionis vestem suscipiat se neutꝝ factutū iuramento firmauerit. hoc q̄ꝫuis aliqbus videat̄ reꝑhensibile: q2 opus charitatis iuramēto se non factuꝝ ꝓmisit: nulla tn̄ auctoritate ꝑiurari ꝓhibetur. q2 ⁊ si nūq̄ꝫ clericat9 tonsurā uel religionis vestem suscipiat: non tn̄ ideo min9 salutē ꝓmereri valet: cū nōnulli in laicali habitu sanctissimi ⁊ deo dilecti inueniātur. quo exēplo euidēter dat̄ intelligi quotiēs aliquis iurat se n̄ facturum aliquid: quo expeditior sibi via ꝑparetur ad beatitudineꝫ: dūmō sine eo valeat salutē inuenire: ꝙ iuramētuꝫ nō ꝓhibetur seruare. vn̄ cum nos iuram9 nō daturos aliqd alicui sine quo vtraq̄ꝫ sal9 ei9 pōt esse incolumis: ⁊ si aliqua ex eo sibi cōmoditas ꝑstaret̄: nulla tn̄ auctoritate iuramentum seruare ꝓhibemur: dummō sit nobis alia via necessitatibus eius subueniendi.

Quod aūt quinto loco queritur si licitū esset: qd archidiaconus iurauerat: an eps̄ esset re9 piurij qui ad peierandū archidiaconū cogebat: facile potest discerni. si enim ꝯsentiēs pari pena cū faciēte puniēdus est multo magis ille q cogit re9 admissi crimis ꝓbatur. Un̄ ꝑius papa ait. Qui peierare compellit: ⁊ qui cōpellit: piurus uterq̄ꝫ ꝓbatur.

Qui cōpulsus a dn̄o sciēs piurat: vtriq̄ꝫ sunt piuri ⁊ dn̄s ⁊ miles. dn̄s: q2 ꝑcepit. miles: q2 plus dn̄m q̄ꝫ animaꝫ suā dilexit. si liber. xl. dies in pane ⁊ aqua peniteat ⁊ septē sequetes annos. si seru9 eiusdē: tres quadragesimas ⁊ legitimas ferias peniteat. Itē

Pn̄ia eius qui i manu epi aut in cruce ꝯsecrata piurat.

Qui piurat se in manu epi aut i cruce ꝯsecrata: tres annos peniteat. si xp̄o in cruce incōsecrata: annū vnum peniteat. qui aūt coactus fuerit: ⁊ ignorās se piurauerit: ⁊ postea cognoscit: tres quadragesimas peniteat. Item ex penitentiali theodori.

Qua pena sit feriendus: qui necessitate coactus piurat.

Si quis coactus ꝓ vita redimēda uel ꝓ qualibet cā uel necessitate piurat: q2 plus corpus q̄ꝫ aiam dilexit: tres quadragesimas pēiteat. Alij xp̄o iudicant tres annos: vnū ex his in pane ⁊ aqua. Unde gelasius papa.

Qui deierat ⁊ alios deierare facit: q pena sit feriēdus.

Si quis se piurauerit: ⁊ alios sciēs in piuriū duxerit xl. dies peniteat in pane ⁊ aq ⁊ septem sequentes annos: ⁊ nunq̄ꝫ sit sine pn̄ia. ⁊ alij si cōscij fuerint: similiter peniteāt. Item augustinus in sermone de decollatione sancti ioānis

Homicidam vincit: qui sciēs ad piurium compellit.

Ille qui hominez ꝓuocat ad iurationeꝫ: ⁊ scit eum falsum iuratuꝝ eē: vincit homicidam. quia homicida corpus occisurus est: ille animā imo duas animas: ⁊ eius animam quē iurare ꝓuocauit: et suam. scis veꝝ esse qd dicis ⁊ falsū qd ille dicit: ⁊ iurare cōpellis. ecce iurauit: ecce piurat: tu qd inuenisti: immo ⁊ tu peristi: qui de illius morte saciari voluisti. Item in ꝑmone de periurijs.

Non peccat: qui iuramētum exigit ab eo: quem nescit falsum iurare.

k Et ignorans. esse peccatuꝫ qd iurauit. nā si fuisset ignorātia facti: nullū essꝫ peccatū: nisi ignorātia fuisset crassa: que neminem excusat. C. de resci. ven. quisqs.

l Si quis redimēda. lꝫ eniꝫ timore mortis iurauerit. tn̄ peccauit: ut. xxxij. q. vij ita ne. sed rōne coactōis mitigatur penitentia: ut ex̄ qd me. cā. sacris. nō ē ꝯ. xv. q. q. vi. c. i. ibi enim nō absoluit̄ a peccato: sꝫ a iuramēto. io.

m Alij. ergo illa que ē minor ē iponēda: ut. l. dis. c. eos uero.

n Siqs. sine penitentia. interiori: ut. vi. q. i. qcūq̄ꝫ. io.

o Ille. vincit. non intelligas ꝙ plus peccat piurus q̄ꝫ homicida: imo ille pl9 peccat: ut. xiij di. c. i. Sed dr̄ eū vincere: q2 maius damnū facit: q2 maius dānū est in amissione vni9 aīe q̄ꝫ mille corpoꝝ: ut. xxiiij. q. iij. si habes. io.

Qui exigit iurationē mul/tū interest: si nescit illū iu/ratur falsū an scit. si enim ne/scit: ꝛ iđo dicit iura mihi ut fi/des ei sit: nō est peccatum. tn̄ humana tētatio est. si aūt scit eū fecisse ꝛ cogit eum iurare: homicida ē. Ille enim se suo piurio interimit: sꝫ iste manuꝫ interficiētis ꝛ impressit ꝛ pres/sit. Itē ex ꝯci. magociēsi.

Usqꝫ ad extremū vite ñ cōi/cet: q alios ad piuria trahit.

Sigs ꝯuictus fuerit alios ad falsa testimonia uel piu/ria attraxisse ut quacūqꝫ cor/ruptōne solicitasse. ipe quidē usqꝫ ad exitū vite non cōicet. hi uo qui ei in piurio ꝯsensis/se pbantur: postea ab omi te/stimonio sunt remouēdi: ꝛ s̄m legē infamia notabunť. Itē qui audit aliquē falsū iurare: ꝛ tacet delinqt. vñ aug. ait in qōnibus leuitici .c.i. aīa que audiēit vocē iurātis falsū ꝛc̄.

Cui sit indicādū falsū: quod ab aliquo iuratur.

Hoc videť dicere peccare hoiem quo audiēte iurat aliquis falsū: ꝛ scit eū falsum iurare ꝛ tacet. tūc autē scit si ei⁹ rei de qua iurať: testis fuit aut vidēs aut ꝯscius fuerit. i. aliquomō cognouit aut ocu/lis suis ꝯspexit: aut ille ipse q iurat illi iudicauit. ita eni po/tuit esse ꝯscius. sꝫ inter timo/rē huius peccati ꝛ inter timo/rē hui⁹ pditionis hominū nō parua existit plerūqꝫ tētatio. possum⁹ eni paratū ad piuriū admonēdo uel phibēdo a taꝫ graui peccato reuocare. Sꝫ si nō audierit: ꝛ corā nobis de re quā nouimus falsū iurauerit: utꝝ pdendus sit: ita ut p/ditus etiā piculū mortis icur/rat: difficilima questio est. Sꝫ quia hic nō expressit cui hoc indicandū sit: utrum illi cui iu/ratur: an sacerdoti cupiam: q non solū eum psequi nō pt̄ ir/rogando suppliciū: sed etiam orare p illo pōt: videť mihi q se ab hoc peccati absoluat vi/culo: si videlicet talibus qui magis pdesse possunt q̄ꝫ ob/esse piuro: siue eū corrigēdo siue deū p eo placādo: si ꝛ ipe ꝯfessionis sibi adhibeat medi/cinā. Si ergo iste ut supradi/ctum ē: qui audit falsū iurare ꝛ tacet: dlinquit: multomagis ille reus ē: qui ad deierādum aliquē cōpellit. Queritur ď eo qui verboꝝ calliditate se circūuenire putat illū: cui iu/ramentū defert: an sit reus p/iurij: nisi seruauēit qđ iurasse creditur. De hoc ita scribit isido. sententiaꝝ libro. ij.

De eo qui calliditate verbo/rum iurat.

Quacunqꝫ arte verboꝝ qs iuret: deus tn̄ qui ꝯsciētie testis ē. ita hoc accipit: sicut ille cui iurať intelligit. dupli/citer aūt reus fit: q ꝛ nomen dei inuanū assumit: ꝛ pximū dolo capit. Item ex sermo/ne sancti augustini.

Periurus est: qui super lapi/dem falsum iurat.

Ecce dico charitati vestre ꝛ qui sup lapidē falsū iu/rat piurus ē. vñ hoc dico: qa multi etiā in hoc fallūtur: et putant: q: nihil est p qđ iurāt ñ se crimie teneri piurij. pros⁹ piurus es: q: p id quod sāctū nō putas falsū iuras. si tu illď sanctū nō putas: sanctū putat cui iuras: non enim qñ iuras: tibi aut lapidi: sꝫ pximo tuo iuras. homini iuras ante lapi/dē. sed nūquid nō ante deum ñ te audit lapis loquētē: sꝫ pu/nit de⁹ te fallentē. Sꝫ obijciť illud grego. in. xxvi. li. moraľ

p Qui exigit. humana. i. de humana infirmitate pcedit: ut. s̄. e. q. i. non est.

r Sq. Impressit. multiplicit cogēdo. io.

s Sigs. infamia. an iuramētū infamet uel ñ nota. vi. q. i. qcūqꝫ. sed coacti si iurassent nō infamarētur: ut. s̄. q. pri. inter est.

t Item q audit. falsuꝫ supple: nisi idicauerit portabit iniquitatē suam. io.

r Hoc videtur fuit. i. talem habuit inde noticiā q hui⁹ rei potuit esse testis. et quod sequitur ē expositio.

u Indicauit. videť ergo: q valeat testimoniū de auditu: ut h̄. ꝛ. xv. q. v. presbyter. et xxvi. q. vi. grece dūt. ꝛ. ij. q. i. multi. nā ꝛ testes itelligūť scire q̄ acta sunt a testatore si pores testes eis hoc dixerunt: ut C. de testi. cū āti/qtaś i fi. Ꝝ. i. ar. ꝯ iij. q. ix. testes. v q. ij. relatū ē. Ad hoc dicēs q hic loquiť in cā denū/ciatiōis: ubi mo/dica scīa aliquaꝫ fidē facit. ar. ex̄ ď spō. ꝑterea. imo ꝛ in iudicijs facit fidē testimonium de auditu: ut ex̄ de suc. ab intest. cū dilect⁹. ex̄ de testi. cuꝫ cām. io. sed testimonium ď auditu ē pprie cū aliqs audit aliqđ dici esse factū sed si audit ꝯhentes nō ē testimo/niū de auditu. et hoc innuit ex̄ ď testi. lꝫ. tn̄ hoc. c. ñ loquiť de vā de/nūciatōe: sed po i⁹ de indicatio/ne. s. cū qs indicat alij q aliqs vult peccare. ꝛ spectat hoc ad delicta ꝯmittēda. sed denūciatio spectat ad delicta cō/missa. ꝛ ad illa nō teneť: nisi q hn̄t magistratū sup aliquos: ꝛ illa denūciatio dr̄ euāgelica: ista dr̄ canonica. ꝛ hec pbať semp: illa vo nō. ꝛ sic pꝫ q crimina nōdū ꝯmissa possum⁹ denūciare: ut hic. ꝛ. xciij. di. diaconi. ibi vicinū pcipitio ꝛc̄. ex̄ de despō. ipu. c. penľr. ex̄ ď cogna. spi. tua. io.

x Iurauerit. i. iurare uoluerit.

y Mortis. de facto: q: de iure pꝑter vnius dictū nō posset iudicari: ꝛ ē sile de pe. di. i. c. pe/nulr.

z Prodesse. ut sunt sa/cerdotes: ut. xiiij. q. v. deniqꝫ. qui ergo dicit talib⁹ q pn̄t pdesse: nō dr̄ pde: ut. ij. q. i. si pec cauerit.

ꝛ Queriť. incidentem ponit hic qōem qualiť iuramēta sunt intelligē/da. ꝛ distinguiť aut vterqꝫ hꝫ rectū intellectuꝫ: aut uterqꝫ dolosuꝫ: aut alť tm̄ hꝫ rectuꝫ. si ab v/troqꝫ interponiť dolus tūc est intelligēdum s̄m cōem significatōeꝫ verboꝝ: ut ex̄ de spō. ex lit/teris. si a neutro interue/nit dol⁹ tūc interpretā/dū ē s̄m intellectū vtri/usqꝫ: si v̄ba possint vtriqꝫ itellectui adaptari. si ab altero tm̄: tūc intelligē/dū est s̄m euꝫ qui recte intelligit. sic videť disti/gui. j. e. §. ex his. i stipu/latōib⁹ ꝛ alijs ꝯtractib⁹ ꝯ stipulātē ꝛ uēdentem interpretādū ē: sꝫ i iudi/cijs p actor: ut. ff. de. v. ob. inter stipulātē. §. i. ff de ꝯhen. empt. labeo. ioannes.

a Quacūqꝫ. itelligit. i. intelligere debꝫ ꝛ ē sile. j. de con. di. iiij. nō illud.

b Ecce sup lapidem. forte coogtuꝫ ab aduersario: ut credanť esse euāgelia.

Apud dominũ uerba mea nõ ex ore sed corde procedunt.

Humane aures talia ṽba nostra iudicãt: qualia foris sonãt. diuina ṽo iudicia talia foris audiũt: qualia ex intimis ꝓferũtur. certe nouerit ille qui intentionẽ ⁊ volũtatẽ alterius varijs explicat verbis: q2 nõ debet aliqs uerba ꝯsiderare: sz volũtatẽ ⁊ intentionẽ: q2 nõ debet intẽtio uerbis deseruire: sz uerba intẽtioni. Si ergo diuia iudicia uerba nostra talia foris audiunt qualia ex intimis ꝓferunt: si intẽtio nõ debz deseruire verbis sed verba intẽtioni: pz ꝙ deus nõ accipit sic iuramentũ sicut ille cui iurat: sz potius sicut q iurat itelligit. cũ recipiẽti nõ ex intimis: sz ex his que ꝓferũtur foris verba nr̃a sonent. Item obijcit: q iurat sup lapidẽ putãs se iurare super sacrosancta euãgelia: pinde tenetur ac si sup euãgelia iurauerit. licet ille cui iurat: ideo sup lapidẽ illũ iurare fecerit: ne nõ seruãdo qꝺ ꝓmittit reatu piurij teneat. Itẽ obijcitur de ciuibus qui credũt se iurare obedituros cõsulibus suis in omĩbus que sibi impata fuerint pro honore sue ciuitatis. ne ṽo obedientiã recusantes reatu piurij illaqueent: supponit breue iuraturis: in quo aliud cõtinet q̃ꝫ se iuraturos arbitrẽt: videlicz ne padũ in nilũ ꝯuertãt: l' aliqd huiusmodi faciãt. si ergo ꝯtra hoc qꝺ se iurasse crediderant: ꝯsulibus suis obedientiã denegarẽt: nunqd ẜm intentionẽ recipiẽtis an potiꝰ ẜm intentionẽ iurãtis iuramẽtũ deus illud accipet? Itez si innocẽs de adulterio uł furto imperitus innocentiã suam vellet asserere: iuraret aũt se ab obiectis sic esse imunẽ: sicut in breui illo ꝯtinet: qꝺ manibꝰ suis se scripsisse arbitrat: ꝯtineatur autez in illo hũc reum esse obiectoꝝ: nunqd a dño piurus reputabit: aut nũqd poterit argui se iurasse adulterij aut furti reatũ incurrisse? nõ.

Hinc etiã ioannes chryso. ait

Inter iuramentũ ⁊ locutionem fidelium nulla debz esse differentia.

Iuramẽti huiusmodi cã ẽ q2 omĩs qui iurat ad hoc iurat ut qꝺ veꝝ ẽ loquat. Et ideo dñs inter iuramentũ ⁊ loquelã nr̃am nullã vult esse distãtiã: q2 sicut in iuram̃to nullã ꝯuenit esse pfidiã: ita quoqꝫ in uerbis nr̃is nullũ dz esse mendaciũ: q2 vtrũqꝫ ⁊ piuriuz ⁊ mendaciũ diuini iudicij pena dãnatur: dicẽte scriptura: os qꝺ mentit occidit aiam. qsquis ergo ueꝝ loqtur: iurat: quia scriptũ est: testis fidelis non mentitur. Idem.

Ante q̃ꝫ aliqs iuret: peierat: si contra ꝯsciam iurare parat.

Qui piurare paratus est: anteq̃ꝫ piuret iam piurus esse videtur: quia deus nõ ex opibus iudicat: sz ex cogitationibus ⁊ ex corde. Ex his omĩbus colligit ꝙ iuramẽta ẜm intentionẽ prestantis ñ recipiẽtis a deo iudicãtur. quõ ergo ẜm isidoꝝ quacunqꝫ arte uerboꝝ qs iuret: deus sic accipit: sicut ille cui iurat intelligit? Sed sicut aliud est callida arte verborũ iurare: aliud simpliciter intentionem suam iurando denũciare. sic aliud ẽ simplici intẽtione iuramentũ factum recipe: aliud in recipiẽdo calliditate uti: qa sicut quisqꝫ apud deũ non valet aliquẽ ledere: sic nec pter

a Humane. ṽbis. q ille ꝓtulit ⁊ vult ea alit̃ interpretari: ꝓut verba sonare vident. qꝺ semp nõ est faciẽdũ: cuz sepe bona verba mala intẽtõe ꝓferãt ⁊ ecõuerso: ut. v. q. v. nõ omnis. ⁊ c. nõ osculat: ut. xxij. q. i. paratꝰ.

b Uerba. ar. potiꝰ ẽ cõsiderãdũ mẽtẽ alicuius q̃ꝫ ipsa ṽba: ut. i. q. i. marchion. ⁊ de con. di. iiij. retulerũt. ex̃ de ṽb. sig. pterea. ⁊ c. intelligẽtia. ⁊. xxij. q. i. patus in pm. ⁊. ff. de iius uo. l. quãuis. sed hoc uerũ est cũ ꝯstat de itellectu al'. in dubijs a uerbis ñ est recedẽdũ. ff. ꝺ. le. iij. non alit̃. ff. de exercitoria. l. i. §. si is q nauẽ. ex̃ ꝺ spõ. ex lr̃is.

c Iuramẽti. ad hꝰ iurat. i. iurare dz.

d Distantiã. quãtum ad hoc quin mortaliter peccat q simplr̃ dicit falsum: sicut q sub iuramẽto dicit fallũ magis tñ peccat deierãdo q̃ꝫ mẽtiẽdo. solidius subsistit vbi iuramentũ interponit: ut. s̃. e. q. i. c. i. sz tñ plus operatur sacr̃m q̃ꝫ simplex ꝓmissio: ut ex̃ de iureiur. debitores. Itẽ hic ẽ ar. ꝙ ex nudo pacto orit actio: ut. xij. q. ij. qcũqꝫ suffragio. ⁊. q. v. quia ioannes. Io.

e Qui piurare. nõ ex operibꝰ. deꝰ potius ꝯsiderat animũ q̃ꝫ factũ: ut. xv. q. vi. c. i. ⁊ deus interrogat cor ⁊ nõ manũ. xiiij. q. v. siqd. sic xxxij. q. v. ppesito.

f Paruuli. iurare. nec testis esse põt: ut. iiij. q. iij. c. i. Et iõ hoc est q2 iuramento dz adesse iudiciũ. sed hec etas nescit qd agat: ut. C. ꝺ fal. mo. l. i. Itẽ q2 ipubes ñ põt peierare: ut. ff. ꝺ iureiur. l. q iurasse. vñ sacramẽtũ calũnie pstare nõ põt. posset tñ dici ꝙ si ẽ doli capax: q2 tũc calũniose petẽ põt: ut ex̃ de delic. pue. c. i. ⁊ si nouerit ueritatẽ: ꝙ bñ prestabit sacr̃m calũnie. ar. C. de iureiur. ꝓpt calũniã. l. ij. §. i. Sed de veritate dicenda uq põt iurare Nam ab ipuberibꝰ ⁊ timidis sumit initiũ qõnis: ut. ff. de questi. vniꝰ in pri. Itẽ ipubes ferula pcutit ꝓ ueritate dicẽda: ut. ff. ad syll'. l. i. §. ipubes. ⁊ lz cõfessio quã fecit: lz ꝯ eaz posset restitui: ut ff. de ꝯfes. l. certũ §. penul. qꝺ fallũ est nisi sit doli capax cũ hoc. c. cõtradicat. io. hoc aũt certũ ẽ: ꝙ si aliqs spõte r̃cepit iuramẽtũ minoris bñ ualet. ⁊ lz tale iuramẽtum: ff. de iureiur. l. q iurasse. Itẽ i casu pt qs ꝯuenirri rõe iuramẽti qꝺ pstitit dũ essz ipubes ut si pubes iurauit se pstatuꝝ opas ipse pubes factꝰ bene ꝯuenit ꝺ hꝰ iuramẽto: ut. ff. ꝺ li. ca. l. ult. i fi.

g Causa. sed nõ ne si agere vult piurus in ꝓpria cã audiret: q2 nulli ꝓhibet i ꝓpa cã ut. iiij. q. vi. oibꝰ sed agẽ non põt: nisi prestet sacr̃m Itẽ nonne iudex vel altera ps põt ei deferre sacr̃m ad hoc dicas ꝙ hec lex sũpta ẽ ꝺ lũbarda: ẜm quã nõ iurat de calũnia. patet ergo ꝙ loqt̃ hic ꝺ alio iuramẽto: ⁊ põt dici ꝙ loquit de iuramẽto purgatõnis id ẽ ut nec se nec alios possit expurgare. Ex hꝰ sequit: ꝙ si suspicio aliqua est ꝯ piurũ: statiz habet ꝓ cõuicto cum se expurgare ñ possit. ⁊ imputet sibi q2 i talẽ casũ incidit: q2 culpa sua illud sustinet: ut xv. q. i. sigs isaniens. ex quo enim

semel peierauit p̄sumit᷑: ꝙ semꝑ debeat ꝑierare: ut ij.q.vij.nõ põt. vñ ammodo nõ ē sacramēto suo cre/ dendũ: ut ex̄ de p̄sump. litteras. ea tñ iuramēta que oneris sũt poti⁹ ꝙ̄ȝ honoris bene p̄stabit: ut iuramē tũ calũnie. siſr domis suis iurabit ĩ cā feudi ꝯ.xlvij. di. quãtũ libet. ex̄ de re iudi. in cau sis.

b Pueri. puel la. idem est ĩ puero: ut. s̄.e.q iiij. tribus.

i Statim. filij iu ramētũ dȝ paī re uocare ꝙ̄ȝcito scit ut h dr̄: lȝ votum religionis nõ te/ neē stati reuocar̄ cũ scit: sȝ usqȝ ad annũ ⁊ dieȝ põt: ut. xx.q.ij. puella aliter tñ est. s̄. di stincuũ .s.xx.q.ij. in prin.

k Honestuȝ. h° ieiunus. siſr testimoniũ debȝ dicē ieiun⁹: ut ex̄ de testi. placuit. q̄ a ieiunis fieri d̄ beant: nota. d̄ cõ. di.i. sacr̄a. tamē qđ hic dr̄ magis est honestũ ꝙ̄ȝ iu/ stum. io.

a Decreuit. ut a. lxx. ĩ bis etiā dieb⁹ cause exerceri non de/ bent. xv.q.iiij.c. i. ⁊ ij. huic tamen c. ⁊ p̄cedēti obui at cõsuetudo p̄re scripta. io.

b Maiorib⁹. ut ĩ festo sancti mar ci.

eius intentionē valet quis ali cui subuenire. deus aũt dupli citatis ē aspernator: simplicē intentionē vtriusqȝ ꝯsiderat: ⁊ tam ex parte recipientis: ꝙ̄ȝ ex ꝑte p̄stantis uerboꝝ arteȝ aspernatur ⁊ odit. De etate vo iurantiũ queritur: q̄ etate quisqȝ ad iurandũ debeat co/ gi. de quo in primo libro capi tulariũ sic inuenit᷑ diffinitum.

Ante rationabiles annos ali qui non cogantur iurare.

Paruuli: qui sine etate rati onabili sunt nõ cogātur iu rare: ⁊ qui semel ꝑiuratus fu erit nec testis sit post hoc: nec ad sacramētum accedat: nec in sua causa nec alterius iura tor existat. Item ex conci/ lio elibertano.

Ante. xiiij. annos nullus iurare cogatur

Pueri ante annos. xiiij. nõ cogant᷑ iurare. puella quo qȝ si in puerili etate sita in do/ mo patris illo nesciēte iuramē to se ꝯstrinxerit: ⁊ pr̄ eius ut audierit: statim cõtradixerit: vota eius ⁊ iuramenta irrita erũt: ⁊ facilius emendabitur. Item cornelius papa.

De eodem: ⁊ ut a ieiunis iu/ ramenta prestentur.

Honestuȝ etiā videtur: ut qui in sanctis audet iura re: hoc ieiunus faciat cũ omi hõestate ⁊ timore dei: ut pue ri añ annos. xiiij. nõ cogantur iurare. Preterea sunt que/ dam tp̄a: quibus iurare ꝓhi/ bemur. Unde in cõci. apud sanctũ medardum habito.

Quibus tp̄ibus iurare ꝓhi/ bemur.

Decreuit sancta synodus: ut a. lxx. usqȝ in octauaȝ pasce: ⁊ ab aduentu dñi usqȝ in octauam epiphanie necnõ ⁊ in ieiunijs quatuor tempoꝝ ⁊ ĩ letanijs maiorib⁹ ⁊ in dieb⁹ dñicis ĩ dieb⁹ rogationũ nisi d̄ ꝯcõdia ⁊ pacificatiõe null⁹ su ꝑ sacra euāgelia iurare pre sumat. De forma vero fide litatis: ⁊ quid quis debeat do mino uel econuerso: sic inue/ nitur in ep̄la filiberti epi.

Hec in fidelitate domini obser uanda.

De forma fidelitatis aliqd scribere monitus: hec uo bis que sequũtur breuiter ex librorum auctoritate notaui. qui dño suo fidelitatem iurat ista sex semper in memoria de bet habere: incolume: tutum honestum: utile: facile: possi/ bile. Incolume videlicet: ne sit in damnum suo dño de cor/ pore suo. tutũ: ne sit ei in dam num de secreto suo uel de mu nitionibus ꝑ quas tutus esse potest. honestũ: ne sit ei in dã num de sua iusticia uel d̄ alijs causis: que ad honestatē eius pertinere videntur. utile: ne sit ei in dãnum de suis passio/ nibus. facile uel possibile: ne id bonum quod dñs suus fa/ cere leuiter poterat: faciat ei difficile: neue id quod possibi le erat: reddat ei impossibile ut fidelis hec documenta ca/ neat iustum. Sed quia nõ suf ficit abstinere a malo: nisi fiat id quod bonum est: restat ut in eisdem sex supradictis con silium ⁊ auxilium dño suo fide lis prestet: si beneficijs dign⁹ videri vult ⁊ saluus esse de fi delitate quam iurauit. domi/ nus quoqȝ fideli suo in his oi bus vicem reddere debet. qđ si non fecerit: merito censebi tur malefidus. sicut ille qui in eorum preuaricatione uel fa ciendo vel ꝯsentiendo depre hensus fuerit perfidus ⁊ per iurus. Augustinus.

c De forma. honestũ. sic ergo honestas ⁊ possibilitas ĩ oĩ iuramēto sũt ĩtelligenda: ut. s̄.e.q.iiij. vnusqsqȝ et ex̄ de iureiur. quēadmodũ. illud sacr̄m prestãt archiepi roma no põtifici: ut ex̄ de iureiur. ego. ⁊ subditi suis epis: ut. xxiij di. ꝙ̄ȝꝙ̄ȝ. ⁊ imparator pape lxiij. di. tibi dño. ⁊ lȝ ge neraliter iuret uasallus dño. s. ꝙ in oib⁹ causis iuuabit ipm ⁊ ꝯ quēlibȝ tñ ꝯ ꝓpriā patriam non iuuabit ipm: ut. ff. de re li. minime. nec ꝯ papaȝ: ut ex̄ de iureiur. venien tes. sed qđ si dñs vult fi liũ uasalli ĩpetere: uũ qđ iuuabit ipm ꝯ filiũ: vide tur ꝙ nõ: q: nec ꝯ filiuȝ excõicatũ iuuabit. xi.q. iij. qm̄ multos. ⁊ ar. ad hoc. ff. de reli. minime. ꝯtrariũ tñ dicit lex feu/ di. in titulo quemadmo dũ feu. ami. dr̄. n. ibi: ꝙ vasallus obligatus est fi lio suo tm̄ vinculo natu re: sed dño suo est obli/ gatus vinculo iuramen ti. Itē nõ tenet᷑ ipm iu/ uare si iniuste impetit a liũ. nec enim opem fert qui ad peccandũ nõ ad iuuat: ut. xiiij.q.vi. si res Itē nũquid uasall⁹ põt accusare dñm: nõ: ut hic põt colligi: nisi ꝓse quat᷑ suam iniuriā. alioquin si accusat ꝑdit ius feudi: si cut patron⁹ qui accusat libertũ: ꝑdit bonoꝝ pos sessionē: ut. ff. d̄ bo. pos. liber. l. qui cum maior. nec etiā testimoniũ põt ꝯ ipm ferre nec in crimi nali cā nec etiam ꝓ ipso ut ex̄ de offi. dele. cām que.

d De secreto. ille q ꝓ dit secreta alic⁹ capite: pũit᷑: ut. ff. d̄ re mili. oē. §. tertio. ⁊ C. d̄ ꝯmer. ⁊ mer. l. ij. ⁊ sic põt qs iu/ rare ne ꝓdat secreta al teri⁹ ar. tamē est ꝯ. xiij. di. nerui.

e Munitõib⁹. qui munitões cedit hostib⁹ uel litteras uel núciũ uľ aliquod signũ eis mittit: incidit in crimẽ lese maie. ut.ff.ad.l.iuľ. ma.l.i.ij. ⁊.iij.

f Ad honestatẽ. ut nec cũ vxore nec cũ filia cõmisceať: nec aliqd inhonesti faciat ĩ domo dñi ut de pe.di.v.cõsideret.

g Cõsiliũ. vide quõ interpretať hoc iuramentũ: ego iuro φ nullũ faciã tibi dãnuȝ.i.ego iuro: φ nec ego faciã: ⁊ ẽt φ alios faciẽtes ꝓhibebo. sic interpretať lex tale pactũ: ut si aliqs fecit pactũ φ siluã nõ cedẽt uel ureret: etiã custodire teneť ne ali⁹ urat uel cedat: ut.ff.locati. in lege. idẽ videť in oib⁹ negatiuis ꝓmissionib⁹: ut cũ dr̃ ꝓmitto φ nõ faciam: nõ solũ teneoꝛ nõ facere: sed etiã curare debeo ne fiat: ut.ff. de.v. sig.facere. et de uerb. ob.in illa stipulatõe.

h Dign⁹. ergo si cłic⁹ p̃stat patrocinium ꝯ ecclesiã suã uľ epm̃ suũ: p̃t priuari bñficio suo.xcvi di.si imperatoꝛ.⁊ ex̃ d̃ postu.c.si.io.

i Uicẽ. ⁊ sic eadẽ fide teneť qs subdito suo sicͭ subdit⁹ dño: ut.xcv.di. esto subiectus. ex̃ de iureiur.puenit.⁊.xxxij.q.vi.nihil iniqui⁹. ⁊ si non fecerit: ꝓuať illo iᷓ dño qd̃ hȝ in uasallo ⁊ trãsit feudũ ad superioꝛẽ: in libꝛ.s de feudis quẽadmodũ feudũ amit.

Si quis laicus iuramẽtum uiolãdo ꝓphanat: qd̃ regi ⁊ dño suo iurat: ⁊ postea peruerse ⁊ dolose ei⁹ regnũ tractauerit: ⁊ in moꝛtẽ ipsius aliquo machinamẽto insidiatur qꝛ sacrilegiũ pagit in chꝛistũ dñm manũ mittens anathema sit: nisi p̱ dignam pñie satisfactionẽ emẽdauerit: sicut ꝯstitutũ a sancta synodo ẽ.i.seculũ relinquat: arma deponat: in mõasteriũ eat: ⁊ pẽiteat oĩbus diebus vite sue. ueruntñ cõionem in exitu uite cũ eucharistia accipiat. ep̃s presbyter diaconus: si hoc crimẽ cõmiserit: degradeť. Et itaqȝ ex p̃missis apparet: mẽdaciuȝ nec in simplici s̃mone dȝ ꝓferri: nec iuramẽto firmari. mendaciũ aũt non solũ in verbis: sed etiã in simulatis opib⁹ eẽ ꝓbatur. Unͣ abꝛo. in sermone habito in dñica de abꝛahã

Mẽtitur qui ꝓfessionem suã operibus non ostendit.

Oauete fr̃es mendaciũ: qꝛ omẽs qui amãt mendaciũ filij sũt diaboli. nõ solũ in falsis verbis: sed etiã in simulatis opibus mendaciũ est. mendaciũ nãqȝ est se christianũ dicere: ⁊ opera christi nõ facẽ. mendaciũ est ep̃m sacerdoteȝ uel clericũ se ꝓfiteri: ⁊ ꝯtraria huic oꝛdini operari. Itẽ hieronymus.

Quotiens sermo malus de oꝛe nr̃o ꝓcedat

Quotiens vero loquimur aut nõ in oppoꝛtuno tempoꝛe aut non in oppoꝛtuno loco aut non ut conuenit audientibus: totiens sermo maluſ ꝓcedit de oꝛe nr̃o ad destructionem eoꝛũ qui audiunt. cõsideremus itaqȝ quid loq̃mur quia pꝛo omni ocioso verbo reddituri sumus rationem in die iudicij. Iuramentũ uero clericus laico p̃stare nõ debet. Unde in remensi concilio legitur.

Cuiqȝ laico clericus nihil iurare presumat.

Nullus ex ecclesiastico oꝛdine cuiq̃ȝ laico quicq̃ȝ supꝛa sacra euangelia iurare p̃sumat: sed simpliciter cũ veritate ⁊ puritate dicat: est est: ñ non. sed si est aliquid quod sibi obijciatur: ꝓut iudicauerint: qui eiusdem oꝛdinis sũt: aut coꝛrigatur aut expurgeť.

Episcopo similiter cleric⁹ iuramentũ pꝛestare nõ debet: nisi foꝛte is cui ecclesie ꝓcurationẽ committit. Unde vrbanus.ij.ait.

De eodẽ

Nullus episcop⁹ clericos suos: nisi foꝛte quibus ecclesiasticarũ rerum dispensatio commissa fuerit: sibi iurare compellat.

Quidam ep̃i cũ plebe sibi commissa in heresiȝ lapsi sunt. circũadiacentes catholicos minis ⁊ cruciatibus ad heresim cõpellere ceperũt. quo compto ap̃licus catholicis ep̃is circũadiacẽtiũ regionũ: qui ab imperatoꝛe ciuilẽ iurisditionem acceperant: impauit: ut catholicos ab hereticis defenderẽt ⁊ quibus modis possent eos ad fidei veritatẽ redire compellerẽt. ep̃i hec mãdata ap̃lica recipiẽtes ꝯuocatis militibus apte ⁊ per insidias cõtra hereticos pugnare ceperunt tãdem nõnullis eoꝝ neci traditis: a'ijs rebus suis uel ecclesiasticꝭ expoliatis alijs carcere ⁊ ergastulo reclusis ad vnitatem catholice fidei eos cu redierunt. Hic pꝛimum queriť: an militare peccatũ sit

k Oauete. opeᷓrib⁹. arg. φ factis mẽtimur sicut v̑bis: ⁊ factis negam⁹ christuȝ sicͭ v̑bis.xi.q.iij. estimãt. ⁊ factis appellam⁹. ex̃ de appel. dilecti. et factis p̃dicamus xliij.di.sit rectoꝛ

l Quotiẽs. audiẽtib⁹. foꝛte instruit rudes magister: qd̃ non esse debet. simile viij.q.i.opoꝛtet. ⁊.xliij. di.c.i.io.

m Nullus laico. hoc.c.ĩtelligas de iuramẽto expurgationis: qd̃ clericuſ nõ dȝ facere coram laico: sed tm̃ coꝛã ep̃o uľ ei⁹ d̃ legato: nisi hoc fiat auctoꝛitate pape: ut.ij.q.v.mẽnam.si.n. cleric⁹ peteret aliqd corã laico: bene teneref ibi pꝛestaꝛ iuramẽtũ calumnie. vel dic: quia sine licẽtia ep̃i nuᷓllum debet faceꝛ iuramẽtum laico imperatoꝛi tñ iurant ep̃i fidelitatem.

a Quidam episcopi.

b Q Uod militaṙ. Hic q̄ritur: an militaṙ seu bellare sit pctm̄: et dicēdū ꝙ nō: ut. ī. e. militaṙ ꝛ hoc ueꝝ ē: si a pꝛincipe indicaṙ bellū: ut. ī. e. q. ij. iustū. silr pꝛo defensione sua uľ patrie uľ legum paternaꝝ: ut. ī. e q. viij. si nulla. clerici aūt in sacris oꝛdinib⁹ ꝯstituti nō pn̄t moueṙ arma: ut. ī. e. q. viij. clerici. silr vr̄ ꝙ nec ī minoꝛib⁹ oꝛdib⁹ ꝯstituti pn̄t mouē arma: quia sub regula ecclesiastica debēt viuere: ut. xxxij. di. sig. ꝛ. xx. q. iij. eos qđ ꝯcedo si volūt gaudē priuilegio ecclesiastico. ar. ad hoc extra de cleric. coniu. io.

c ¶ Pꝛopulsādā. qui ṙpellere pn̄t

Nō. i.

iniuriaʒ: ꝛ qualiṫ possit ṙpelli: ꝛ an tm̄ psone iniuria uel ēt psone ꝛ reruʒ possit repelli videdū ē. Et gdē vr̄ ꝙ nō solū laici sed etiā clici pn̄t repellere iiurias ꝛ reꝝ ꝛ psone: ut eẋ de restit. spo. oliʒ. ꝛ eẋ ð sē. ex. si uero. ꝛ. c. ex tenoṙ. ꝛ. s̄. di. i. ius nāle. ꝛ. ff. de iust. ꝛ iure. ut viʒ. ecōtra vr̄: ꝙ clici nō pn̄t: ut eẋ de homi. suscepimus. xlvi. di. seditionarios. Ad h° dicūt gdā ꝙ nulli licet vim repellere repercutiēdo. Alij dicūt ꝙ lʒ laicis repcutē: clicis ṅ. ego credo ꝙ ꝛ clicis ꝛ laicis lʒ repcutere. distiguiṫ tm̄ qꝛ aut vis iferṫur psone: aut reb⁹. si psone tūc ē vis repellēda priusq̄ʒ sit illata: licʒ gdaʒ dixerunt ꝙ

Secundo: quod bellum sit iustū: ꝛ quomodo filij israel iusta bella gerebant. Tertio: an iniuria socioꝝ armis sit ꝓpulsanda. Quarto an vindicta sit inferenda. Quinto: an sit peccatum iudici uel ministro reos occidere. Sexto an mali sint cogēdi ad bonū. Septimo an heretici suis ꝛ ecclesie rebus sint expoliandi. ꝛ q possidet ab hereticis ablata: an dicatur possidē aliena. Octauo: an epis uel q̄bnslibʒ clericis sua liceat auctoꝛitate uel aplici siue impatoꝛis pꝛecepto arma mouere

Q Uod militare alienuʒ videatur ab euāgelica disciplia: hinc videtur posse ꝓbari: qꝛ omnis militia uel ob iniuriā ꝓpulsandā uel ꝓpter vindictā inferendā est instituta. iniuria aūt uel a pꝛopꝛia psona uel a socio repellitur. quod vtrūqꝫ euangelica lege ꝓhibetur. cū enim dicit siquis te pcusserit in vnā maxillam pbe ei ꝛ alterā. Et iterum: qui angariauerit te mille passus: uade cū eo duo milia. Itē cū apostolus dicat ad romanos: non vos defendētes charissimi: sed date locū ire: quia aliud ꝓhibemur: q̄ʒ ꝓpꝛie psone iniuriā repellere. Item cū petro gladio magistrum defendenti christus dixerit: ꝯuerte gladium tuū in vaginā: an putas quia nō possum rogare patrē meū ꝛ exhibebit mihi plus q̄ʒ duodecim legiones angeloꝛum. Deniqꝫ sic de beato andrea legitur: cuʒ fieret concursus populoꝝ: ut de manibus iniq iudicis eum eriperent: et ab iniuria moꝛtis illum defenderent: ipe econtra ēt exemplo ꝛ verbo patientiam docēs rogabat eos. ne suum martyriū impedirent. quid aliud monemur q̄ʒ sicut pꝛopꝛias ita ꝛ socioꝝ iniurias patienter tolerare: nec ad arma cōcurrere: sed eoꝛum exemplo ad similia pferenda animam pꝛeparare Item cum in ꝓuerbijs dicatur: mihi vindictaʒ: ego retribuam: dicit dominus Item cum in euāgelio dicatur: nolite iudicare ꝛ nō iudicabimini. Item cuʒ paterfamilias dicat seruis volentibus colligere ziʒaniā: sinite utraqꝫ crescere usqꝫ ad messem: ꝛ tūc dicā messoꝛibus colligite ziʒaniam: ꝛ alligate fasciculos ad cōburendum. Item cū rex ille qui nuptias fecerat filio suo: missis exercitibus suis angeloꝛum uidelicet dicatur perditurus homicidas pꝛophetaruʒ ꝛ apostoloꝛum: qui uocati ad nuptias uenire cōtempserunt credendo. Itē cum paulus apostolus dicat in epistola ad romanos: nolite iudicare inuicem. Item tu qs es qui iudicas alienum seruū: suo domino stat aut cadit. siue ergo uiuim⁹ siue moꝛimur: domini sumus. In hoc enim chꝛistus moꝛtuus est et resurrexit: ut ꝛ viuoꝝ ꝛ moꝛtuoꝛum dominetṙ. In his omibus quid aliud pꝛecipitur: q̄ʒ ut vindicta delinquentium diuino reseruetur examini. Cū ergo ut supꝛa dictum est: militia videatur instituta uel ob iniuriam ꝓpulsandam vel ꝓpter vindictam inferendam: utrūqꝫ autem lege euangelica ꝓhibeatur: apparet ꝙ militare peccatū est Hinc etiā gregoꝛius ait.

Bella carnalia belloꝝ spūalium figuram gerunt.

nullus vim repellē dʒ nisi illatā: imo isidiātē licitū ē occidē ꝛ eū q vult occidē: ut. ff. ad. l. aquil. l. iij. ꝛ. v. si tn̄ aliqs vim factā repellat: poti⁹ psumi dʒ ꝙ defēdēdi q̄ʒ ulciscēdi cā fecerit id: ut. ff. ad. l. aquiľ. si ex plagis. §. tabernari⁹. ꝛ hoc si pꝛim⁹ pcusso: volebat pcutere denuo: alioquin si nolebat denuo pcutē ꝛ alter repercusserit: potius ē vindicta q̄ʒ repulsio iniurie. ꝛ sic ītelligo qđ dṙ iniuriā icōtinēti posse repelli. ṙquiritur ergo ꝙ defendēdo repcutiat nō ulciscendo: ut ī. e. quid culpaṙ. ꝛ. ff. ad l. aquiľ. sciam. ꝛ cū moderamine se defendat: ut eẋ de resti. spo. olim cām in fi. sigs tn̄ moderamē excedit ꝛ nō ex ꝓposito ṅ teneṙ: ut. ff. ad l. aquiľ. si ex plagis. §. tabernari⁹. lʒ illa decret. olim cām. videaṫ ꝯdicē Itē icōtinēti debʒ viʒ repellere: ut. ff. de vi et vi ar. l. iij. §. cū igiṫ. Si aūt vis inferṫ reb⁹: ꝛ illatā ꝛ inferēdā licitū est repellere: sed poti⁹ illatam q̄ʒ inferēdā.

d ¶ Pꝛebe. illud intelligaṫ de coꝛdis ꝑparatione: ut. ī. e. parat⁹. vľ cuʒ agiṫ de fide.

e ¶ Duo milia. ubi est q̄stio fidei

f ¶ Defendētes. ex odio uel dic ex interuallo.

g ¶ Nō possum. ꝛ tamen noluit rogare: ut pꝛeberet exemplum humilitatis: alibi tamen dicit si fieri potest trāseat a me calix iste. xvi. di. habeo.

h ¶ Iudicare. iniuste: vľ loquitur de his qui nō habent iurisdcōem.

i ¶ Et ziʒaniam. xi. q. iij. nolite. io.

a Nisi bella. ab apl'is ergo nō tm̄ ex pre cepto vl' ↄstitutōe eccle sie legim⁹ libros iudeo rū. sed etiā ex precepto apl'i. Sed q̄ro ubi hoc p̄ cepit apl's: dic φ loquit̄ p̄sumēdo. qđ .n. vniuer salis ecc'ia tenet: credē dum ē hoc ab apl'is esse institutū. xi. di. ecclesia sticarum.
b Uindicātes. i. ō eniȝ iudicioꝝ vigor ī medio posit⁹ ē: ne q̄s sibi ultio nē sumē p̄sumat. C. ð iu deis nullus. io.
c Parat⁹. i. apto. ar. φ ñ semp p exteriora ↄprehēdūt̄ interiora: ut v. q. v. nō oīs. 7. c. nō ol culat̄.
d Prodesse. sic ergo p desse dicimur illi quē v beramus: ut. xlv. di. 7 q emendat. io.
e Si v̄ba. ar. φ nō de bem⁹ iherere v̄bis: sed poti⁹ mēti: ut dixi. xxij. q. v. hūane. xxvi. q. v. nec mir. v̄ba. n. ī rescriptis posita vl' ī lege ↄforma re debem⁹ eq̄tati: 7 licȝ v̄ba hoc nō patiāt̄. ex̄ ð rescrip. cāȝ. 7 ex̄ ð ↄsue. cū dilect⁹. 7. ff. ð in ius uo. l. q̄uis. 7. ff. q̄ pe. tu. l. ult. ar. ↄ. xix. di. in me moriā. 7. ff. q̄ 7 a qb⁹ ma. li. ,p̄sperit. ubi dr̄ suffic̄ ita scriptū esse: 7 si illud durū est.
f Quia nesciūt. ,p illis q̄ ex ignorātia hoc fece rūt rogauit: ut. i. q. i. §. cum ergo.
g Secūdū legē. iudex ƀm leges iudicabit 7 ñ ƀm motuȝ animi sui: ut ex̄ de ↄsti. c. i. 7. xi. q. iij. sūmopere. alioq̄n puni tur ut fallarius: ut. ff. ad l. cor. de fal. l. i. §. i.
h Et cōtra legem. lex n. dicit: φ liber hō non debet v̄berib⁹ cedi: ut C. de repuđ. cōsensu vl' mediū. nisi ī casu: ut nō. v. q. v. illi qui. 7 nota. xv q. vi. in sūma.
i Destruēdū. dixit eni

Nisi bella ista carnalia fi gurā sp̄ūalium belloꝝ ge rerēt: nūq̄ȝ ut opinor iudaica rum historiaꝝ libri discipulis christi qui uenit pacē docere legēdi in ecclesijs fuissent ab apl'is traditi. quō .n. bellorum eis ,p̄ficēt ista descriptio: qb⁹ dr̄ ab iesu: pacē meā do vobis pacē meā relinquo vobis. 7 q bus p apl'm iubet̄ 7 dr̄: nō vos metipos vindicātes: sȝ magis iiuriā p̄cipite: 7 magis fraudē patimini. vñ deniq̄ȝ sciēs apl's iā nobis ultra bella nō eē car naliter p̄agēda: sȝ aie certami na ↄtra sp̄ūales aduersarios desudāda: uelut magister mili tie p̄ceptū dat militib⁹ christi dicēs: Induite uos armatu ra dei: ut possitis stare aduer sus astutias diaboli. His ita rñdet̄: p̄cepta patiētie ñ tam ostētatiōe corpis q̄ȝ preparatio ne cordis sūt retinēda. Unde aug. ait in ƀmone de puero cē turionis. Precepta patiētie virtute animi nō ostentatione corporis seruanda sunt.

Paratus dȝ esse homo iu stus 7 pius patiēter eorū maliciā sustinē: quos fieri bo nos querit: ut poti⁹ numerus crescat bonoꝝ: ñ ut pari mali cia se q̄s numero addat malo rū. Deniq̄ȝ ista p̄cepta magis sunt ad preparationē cordis: q̄ȝ ad op⁹ qđ in apto fit: ut tenea tur ī secreto animi patiētia cū beniuolētia. In manifesto āt id fiat qđ eis videt̄ ,p̄desse: q bus bñ uelle debem⁹. Hinc li quido ōñdit̄: qđ ip̄e dñs iesus exemplū singulare patie: cū p cuteret̄ in facie: rñdit. si male locutus sū: exprobra me ð ma lo. si aūt bñ: q̄d me cedis? neq̄ q̄ȝ igit̄ p̄ceptū suū si uerba in tueamur ipleuit. neq̄ȝ. n. p̄buit pcutiēti alterā p̄tem: sȝ poti⁹ ,p̄hibuit ne facēt 7 iniuriā au geret: 7 tñ paratus aduenerat: nō solū pcuti in faciē: uerū ēt ,p his a q̄bus hoc patiebatur crucifixus occidi. ,p q̄bus ait in cruce pendēs: p̄r ignosce il lis: q̄ nesciūt q̄d faciūt. neq̄ȝ paulus apl's p̄ceptū dñi 7 ma gistri sui videt̄ iplesse: ubi ēt pcussus in faciē dixit principi sacerdotū: pcutiat te de⁹ pa ries dealbate. sedes me iudi care ƀm legē: 7 ↄ legeȝ iubes me pcuti. Et cū a circūstanti bus diceret̄: iniuriā facis pri cipi sacerdotum: irridēs eos āmonere voluit qđ dixerit: ut q̄ui saperēt etiā intelligerent iā destruendū esse in aduētuȝ christi parietē dealbatū: hoc ē hypocrisim sacerdotij iudeo rū. ait quippe: nesciui f̄res: q̄ princeps ē. scriptū ē enim: pri cipi populi tui nō maledices: cū ,pculdubio: q̄ in eodē pp'lo creuerat: atq̄ȝ in lege fuerat erudit⁹: illū principē sacerdo tuȝ nescire nō posset: nec eos q̄bus ita not⁹ fuerat: ullo mō falleret: qđ nesciret. sūt ergo ista p̄cepta patie semp in cor dis preparatione retinēda. ipsa quoq̄ȝ beniuolētia ne reddat̄ malū ,p malo semp in volūta te cōplenda. agenda sūt autē multa etiā cū inuitis quadam benigna asperitate plectēdis quoꝝ poti⁹ utilitati ↄsulēdū ē q̄ȝ volūtati. Nā in corripiē do filiū quēlibet aspere nūq̄ȝ ,p̄fecto p̄r̄nus amor amittitur fiat tñ qđ nolit: 7 doleat q̄ etiā inuitus dolere videt̄ sanādus. ac p hoc si terrena ista respu blica christiana p̄cepta custo diat: etiā ipsa bella sine beni uolētia ñ gerent̄: sȝ ut ad pie tatis iusticieq̄ȝ societatē victꝭ facili⁹ ↄsulat̄. Nā cui licentia iniq̄tatis eripit̄: utili⁹ vincitur q̄m nihil ē infelici⁹ felicitate peccantiū: q̄ penalis nutritur ipunitas: 7 mala volūtas ue lut interior hostis roborat̄. et paulo p⁹: Nā si christiana di sciplia oīa bella culparet: hoc poti⁹ ↄsiliū salutis petētib⁹ in euāgelio diceret̄: ut abijcerēt

nō esse pricipem q̄ nō erat apud cū duratur⁹ prin cipat⁹: ut ex̄ ð. v̄. sig. nā 7 ego. 7. j. de pe. di. i. diuor tium.
k Nescire. ar. φ non pōt q̄s se ex cusare pretextu ignorātie de re q̄ facta ē inter vici nos suos: vt ex̄ ð p̄sumpt. quosdā. 7. c. quanto. liiij. di. nulli. 7. xij. q. ij. qui 7 humanis similis p̄sumptio est. C. de in inte. resti. mi. ð tutela
l Quā uolūta ti. j. e. q. iiij. displi cet. s̄. xlv. di. 7 q emēdat.
m Qui etiā. vel quin etiā.
n Respublica. i. aliq̄s gerēs reȝ publicā. io.
o In euāgelio. ioannis.
p Cōcusseritis. ↄcutē ē aliq̄d pe tere ultra debi tū rōe alicui⁹ offi cij: ut. j. e. q̄d cul pat̄. dr̄ aūt cōcu tere q̄ p oppressi oneȝ 7 minas ex torquet pecuniā ut. ff. de cōcus. l. i. 7. ij. io.

a N Oli existia/
re. sanctus
dauid. si aliqs ex
istēs sāct⁹ pōt vti
armis i bello q̄r
ꝓhibet penitenti
b⁹ uti armis i bel
lo: ut. xxxiij. q. ij.
admonē: sꝫ ñdet
iō q2 penitentes
viuūt sub regula
ecclīastica: ut. xi.
q. i. aliō. l' iō q2 ar
ma pñt dat occa
sionem peccādi.
b ¶ Hosti. hosti
ergo ē fides ser/
uāda: ut h. 7. xxij
q. iiij. innocens.
ar. ꝯ. xxij. q. ij. uti
lem. qō uerū est:
si ipse nobis fuat
fidē. al' non tene/
mur ei seruare.
xcv. di. esto subie
ctus. ex ō iureiu.
ꝑuenit. xxviij. q.
i. si infidelis. ff. lo
cati quero. §. int̄
C. de trāsac. l. cū
ꝓponas in fi. ar.
ꝯ. xi. q. iij. inter v̇
ba in fi. 7. xxxiij.
q. v. ꝙ deo.
c ¶ Jaꝫ dēt. ar.
misericordiā esse
debitaꝫ. 7 ita est
ar. ꝙ dispensatio
pōt peti tāq̄ꝫ de/
bita: ut. l. di. dño
scō in fi. 7. lxxxvi.
di. nō satis in fi.
Jtē habes hic ꝙ
aliquis tenet ꝑce
re hosti suo: ut. ij.
q. v. q̄sto i fi. duꝫ
tñ nō timeat pe/
riculū incurrere
ex hoc: ut. ȷ̄. e. q.
iiij. est iiusta. io.
d Q Uid culpa
tur. quādo
q̄ꝫ certe. hec rō ñ
est sufficiēs. nam
siquis hominem
interficiat etiam
mortifere vulne
ratū: nihilomin⁹
tenet: ut. ff. ad. l.
aquil'. ita vulne/
rat⁹ in prin. 7 est

arma: seq̄ꝫ militie oīo subtra/
herēt. dictū est aūt eis nemi/
nē ꝯcusseritis: estote ꝯtēti sti
pēdijs uestris: qbus ꝓpriū sti
pendiū suffice̅ debere p̄cepit
militare itaq̄ꝫ ñ ꝓhibuit. I tē
eiusdē ad bonifaciū. Imbe
cill' armis nisi do placāe pñt

N Oli existiare neminē deo
placare posse q̄ armis bel
licis mistrat. Jn his erat scūs
dauid: cui dñs tā magnū ꝓhi/
buit testimoniū: i his etiā plu
rimi illius tpis iusti. i his erat
sāctus ille cēturio qui dño di
xit: nō sū dignus ut intres sub
tectū meū. hoc ergo p̄mū co/
gita qñ armaris ad pugnā: q2
v̇tus tua etiā ipa corpalis do
nū dei ē. si. n. cogitabis de do
no dei: ñ facies ꝯ dñm. Fides
eni qñ ꝓmittit etiā hosti seruā
da ē: ꝯ quē bellū gerit: q̄nto/
magis amico pro quo pugnat?
pacē hr̄e volūtatis est: belluꝫ
aūt dꝫ esse necessitatis: ut li/
beret de⁹ a necessitate: 7 cō/
seruet i pace. Nō pax querit
ut bellū exerceat: sꝫ bellū ge/
rit: ut pax acq̄rat. Esto ergo
bellādo pacific⁹: ut eos quos
expugnas: ad pacis vtilitatē
vincēdo ꝑducas. beati. n. pa/
cifici ait dñs: qñ filij dei uo/
cabunt. si aūt pax hūana tam
dulcis ē ꝓ tꝑali salute morta
liū: quāto dulcior ē pax diuia
ꝓ eterna salute āgeloꝝ. Jta
q̄ꝫ hostē pugnantē necessitas
deprimat ñ volūtas. Sic bel/
lāti 7 resistēti violētia reddit
ita victoris capto misericor/
dia iā debet: maxie in quo pa
cis ꝑturbatio ñ timet. I teꝫ
eiusdē ꝯ manicheos. Que
sīt i bello iure rep̄hendēda

Q Uid culpat: an q2 moriūt
qñq̄ꝫ morituri: ut dñentur
in pace victuri? hoc rep̄hēdis
se timidoꝝ ē ñ religiosoꝝ. no
cēdi cupiditas vlciscēdi cru/
delitas implacatus atq̄ꝫ ipla/
cabilis animus feritas rebel
lādi libido dñandi 7 siq̄ silia:

hec sūt que in bellis iure cul
pātur. que plerūq̄ꝫ: ut etiā iu
re puniātur: aduersus violen
tias resistentiuꝫ siue deo siue
aliquo legitimo imperio iubē
te gerēda ipsa bella suscipiū/
tur a bonis: cū in eo reꝝ hūa
narum ordine inueniūtur: ubi
eos uel iubere aliqd tale uel
in talibus obedire iuste ipse
ordo ꝯstringit. vñ neq̄ꝫ ioānes
ab armis iubet discedere mi/
lites: 7 christus. tributa cesa/
ri monet reddi: q2 ꝓpter bel/
la necessario militi stipendiuꝫ
p̄betur. ordo aūt ille naturalis
mortaliuꝫ paci accōmodatus
hoc poscit: ut suscipiēdi belli
auctoritas atq̄ꝫ ꝯsilium penes
principes sit. sed si hūana cu/
piditate bellū geritur: nō no/
cet sanctis: in quos nō habet
quisq̄ꝫ potestatem nisi desuꝑ
datam. Nō enim est potestas
nisi a deo siue iubēte siue sinē
te. ergo vir iustus si forte eēt
sub rege homine sacrilego mi
liter: recte potest illo iuben
te bellare: si vice pacis ordi/
nem seruās: quod sibi iubet:
uel non esse cōtra dei p̄ceptū
certū est: uel utꝝ sit certum ñ
est: ita ut fortasse reum faciat
regem iniquitas imperandi:
innocentem aūt militem ostē
dat ordo seruiendi. I tem
eiusdem in libro ō verbis dñi
tractatu. xviiij.
Militare non est peccatum.

M Jlitare non est delictum
sꝫ ꝓpter predam militare
peccatū est. nec rempublicaꝫ
gerere criminosum ē: sed idō
agere rēpublicaꝫ ut diuitias
augeas: uidetur esse dānabi/
le. ꝓpterea enim quadā ꝓui/
dentia militātibus sunt stipē
dia ꝯstituta: ne dū sūptus q̄ri
tur: p̄do crasset. I tem dñs
ipse dixit: reddite q̄ sūt dei dō
7 q̄ sūt cesaris cesari. Jgit qō
cesar ꝑcipit ferēdū ē: qō ipat
tolerādū ē: sꝫ fit intolerabile
dū p̄dā exactores accumulāt

similis rō. ȷ̄. xxiiij. q. iij.
si habes. ff. ad. l. rho. q
leuādc. §. si nauis. 7. ff.
ꝙ vi aut clam. si alius. §
est 7 alia.
e ¶ Dñent. victores.
f ¶ Siue deo. ȷ̄. e. q. ij.
dominus.
g ¶ Ordine. i. ptāte
h ¶ Tributa. ut. ȷ̄. e. q.
viij. tributū.
i ¶ Pricipes. ut. ȷ̄. e. q.
ij. iustū. null⁹ ergo bella
re pōt sine auctoritate
pricipis: ut hic. 7. C. ut
armo. usus. l. i. li. xi. sili'
priceps pōt indicē bel/
lum: ut. ȷ̄. e. q. viij. igit. 7
c. omni. 7. c. sequēti.
k Sinēte. ut. viij. q. i. au/
dacter.
¶ Sacrilego. xi. q. iij.
iulianus.
m ¶ Jniquitas. hic hēs
ꝙ lꝫ dñs peccet p̄cipiē
do: tñ subdit⁹ obedien/
do nō peccat: ut. c. dis.
ꝯ morē in prin. sic. xxxiij
q. v. manifestū. ex de iu
reiur. debitores. Jtem
habes hic ꝙ in dubijs
semꝑ est obediendum.
xix. di. in memoriā. ar.
ꝯ. l. di. siquis p̄postera
xi. q. iij. qd ergo. Jtem
est hic ar. ꝙ i dubijs hu
manior 7 tutior via est e
ligēda. ex de spon. iuue
nis. 7. xiiij. di. c. ult.
n M Jlitare. augeas.
iniuste. licituꝫ est
eni augē diuitias. xxx.
di. 7 hoc scripsimus.
o ¶ Precipit. lꝫ sit iniu/
stum: ut. c. di. cōtra mo
rem. in prin.

p Militie. cum ergo clerici milites dicãtur: ut .lxi. di. qd pder. t. ⁊ .i. q. iij. saluator. ⁊ .q. vij. qui in qualibet. similiter ⁊ patroni causarum dicũtur militare: ut .C. de aduo. diuer. iudi. aduocati. ergo si oẽs isti habẽt stipendia non debẽt recipere salaria .i. q. ij. sicut.

q Cõdemnatur. s3 qualiter punit̃ cõcussor? dic q̃ sm canonẽ pena quadrupli: ut .xviij. di. qm̃. sm leges uidetur q̃ ext ordinem punitur: cum non sit publicũ crimen: ff. de cõcus. l. ij. sed certe ⁊ sm leges pẽa quadrupli punit̃: ut .i. q. vij. sancim⁹.

r Apud.

a Summa. utilit̃. arg. q̃ si ep̃s precepit alicui ire romã p utilitate ecclesie: q̃ tenet̃ obedire: ut .vij. q. i. quia et si cleric⁹ se excusat ⁊ dicat: mittatis illũ qui dixi orme est. rñdet ei ep̃us sicut christus respondit petro. cum .n. dñs diceret petro: tu me sequẽ: rñdit petrus: dñe h̃ aũt qd: demõstrato ioãne. et dixit ei dñs: quid ad te: sic eũ uolo manere: tu me sequere. io.

b Quod aũt. bellũ q dicitur iniustũ. v. modis. ul' rõe psone: ut si fuerint psõe ecclesiastice. quibus nõ est licitũ fundere sanguinem: ut .j. e. q. viij. clerici. ⁊ c. his a quib⁹. rõe rei: ut si nõ est de repetẽdis rebus. uel pro defensione patrie: ut .j. e. c. i. ⁊ .j. e. q. viij. si nulla. uel ppter cãm: ut si propter uolũtatẽ ⁊ nõ ppt̃ necessitatẽ pugnat̃: ut .s̃. e. q. i. noli. Ex aĩo est iniustũ ut si aĩo ulciscendi fiat: ut .s̃. e. q. i. qd culpat. Itẽ ẽ iniustũ si ñ fit auctore principe: ut .j. e. c. i. ⁊ .s̃. e. q. i. qd culpatur. que alia adhuc requirant̃: habes .s̃. q. i. i glo illa: qui repellere. ioannes.

c Iustum est de rebus ablatis.

d Iure. tñ ⁊ si aliquid inique determinat. iudex iustum est. i. tãq̃ iustum seruari debet: ut .ff. de iusticia ⁊ iure. l. pen̄. ⁊ tenẽt sniẽ sue q̃ diu tolerãt: ut .iij. q. vij. §. ulti.

e Dominus noster. ex insidijs. sic ergo per insidias ⁊ per dolu3 possumus licite vincere hostes nostros: ut .xxij. q. ij. utilem. xliij. di. in mandatis. dum tamẽ fidem nõ rumpam⁹ hosti: ut .s̃. e. q. i. noli.

Quõ .ij.

li. Idem dicas d̃ de aduocato: q̃ si habet iustã causam licite põt decipere aduersariu3 suũ: ut arg. iij. q. iiij. c. i.

f Ulciscuntur. i. repellunt. ⁊ sic non obstat .xlvi. di. seditionarios

Item interrogauerũt ioannem milites dicentes: Quid faciemus ⁊ nos? Ait illis: neminẽ cõcutiatis: neq̃ calumniam faciatis: sed estote cõtẽti stipendijs vestris. sic autem cognoscere se debet oĩs homo: qui militat. nõ enim d̃ his tm̃ militantibus scriptura loquitur: qui armata militia detinẽtur: sed quisq̃s militie sue cingulo utitur: dignitatis sue miles ascribitur. atq̃ idõ hec sententia põt dici: uerbi grã. militibus ꝓrectorb⁹ cũctisq̃ rectoribus: quicũq̃ sibi stipẽdia publice decreta cõsequit̃ si amplius querit: tanq̃ calũniator ⁊ cõcussor ioannis sñia condẽnatur. Item eiusdem de diuersis ecclesie obseruationibus. Pacata sũt bella que geruntur: ut mali cõprehẽdantur: boniq̃ subleuẽtur.

Apud ueros dei cultores etiã ipsa bella pacata sũt: q̃ ñ cupiditate ul' crudelitate s3 pacis studio gerũt: ut mali coerceãtur: et bõi subleuent̃. Item gregorius vniuersis militibus neapolitanis.

Sũma laus est militie: reipublice utilitatibus obedientiã exhibere.

Summa militie laus inter alia bona merita hec est: obediẽtiam reipublice utilitatibus exhibere: quicqd sibi utiliter imperatũ fuerit obtemperare: sicut etiã nũc deuotionẽ uestram fecisse didicimus: qua epistolis nr̃is quibus magnificũ virum constãtinum tribunũ custodie ciuitatis d̃putauimus preesse paruit: ⁊ congruam militaris deuotionis obedientiã demonstrauit. vnde scriptis nos presentibus curauimus admonẽdos: uti predicto viro magnifico tribuno: sicut et fecistis omnem debeatis p serenissimorum dominorũ utilitate ul' conseruanda ciuitate obediẽtiam exhibere: quatenus quicqd a nobis hactenus bene gestum agnoscitur per presentem tẽporis vigilantiã ac solicitudinem augmentetis. Ex his omĩbus colligitur: q̃ militare peccatũ non est: ⁊ q̃ precepta patiẽtie in preparatione cordis non in ostẽtatione corporis seruanda sunt.

Quod autem queritur quod sit iustũ bellum: isidorus etymologiarum libro .xx. inquit.

Quod sit iustum bellum.

Iustum est bellum: quod ex edicto geritur de rebus repetendis aut ꝓpulsandorum hominum causa. Iudex dictus quia ius dictat populo siue quod iure disceptet iure autem disceptare est iuste iudicare: non enim est iudex si non est in eo iusticia. Item aug. in li. questionum.

Nihil ad iusticiam interest: siue aperte siue ex insidijs aliquis pugnet.

Dominus noster iubet ad iesum naue ut constituat sibi retrorsum insidias id est insidiantes bellatores ad insidiandum hostibus. hinc admonemur hoc non iniuste fieri ab his qui iustum bellũ gerunt: ut nihil iustus precipue cogitet in his reb⁹: nisi ut bellum suscipiat: cui bellare fas est. non enim fas est om̃ibus. Cum autem iustum bellũ susceperit: utrũ aperte pugnet an ex insidijs: nihil ad iusticiã interest. iusta aũt bella solent diffiniri: que ulciscũt̃ iniurias

g ¶ Ciuitas. iudex ergo q ñ fac iusticiã: pōt ɔueniri: ut h. ⁊. iij. q. vij. q fine. ⁊ i auc. ut dif fe. iudi. §. penul. ⁊ ult. coll. ix. ⁊. C. de ap. si appellatõe. ⁊. j. e. q. v. administratores. ex de offici. del. prudentiam. ⁊ ita iudex facit litem suam nõ solũ si p dolũ vel gratiã vel inimicitiã iudicet: etiã si alie sordes interueniãt: ut. ff. de iudi. l. si fili⁹. lȝ sit ar. ɔ. ij. q. vi. hoc ẽt placuit. ⁊ p h⁹ decretũ pili⁹ obtinuit ɔ nũcios regis anglie: q cũ ipse cōmonit⁹ recusaret de suis iusticiã facẽ fec litẽ

Q̃ō. iii.

suã. vñ nũcij ipsi ɔdẽnati sunt. est tñ ar. ɔ. C. de acti. ⁊ ob. auc. ⁊ imq. et C. ne vx. ꝓ ma. l. i. ⁊. ij. Sed quid si aliquis in bello ɔsecut⁹ ẽ totũ suũ interesse: nũquid adhuc de hoc ipm i iudicio poterit ɔuenire: vel an pt adhuc hr̃e bellũ ɔ ipm: vr̃ ꝙ sic: q penã sue cōtumacie pstitit. vñ adhuc agere pōt ad restitutõẽ rei ablate: ut. ff. de tabul. exhi. locũ. §. penult. Itẽ res ista nõ est ei soluta ꝓ debito: sȝ in bello ẽ facta sua: ut. j. e. q. v. dicat ⁊. q. vij. si de reb⁹ ⁊. ff. de acq. rerũ do. nãle. §. ult. It q ɔ ɔtumacẽ i infinitũ iurari pōt ut. ff. de rei uẽ. q restituẽ. ar. ɔ: qa bona fides nõ pa

sic gens et ciuitas pẽtẽda est: q uel vidicare neglexerit: qđ a suis improbe factũ ẽ: vel reddere qđ p iniurias ablatũ est. sȝ hoc genus belli sine dubio iustũ ẽ: qđ de⁹ impat: q nouit qđ cuiqȝ fieri debeat: in quo bello ductor exercitus vel ipe ppls non tã auctor belli q̃ȝ minister indicãdus ẽ. Cum g⁹ iustũ bellũ sit: qđ ex edicto gerit: uel quo iniurie vlciscunt: querit qũo a filijs israel iusta bella gerebãtur. De his ita scribit aug. i qōnibus numeri

Amorreis transitus filijs israel negabatur: atqȝ ideo iusta bella gerebant.

Notãdũ ẽ sane qñeadmodũ iusta bella gerebant a filijs israel ɔ amorreos. Innoxius. n. trãsitus negabatur qui iure humane societatis equissimo patere debebat.

Quod vero iniuria sociorũ armis ꝓpulsãda ñ sit: exẽplis ⁊ auctibus ꝓbat. dñs enim cũ ab herode quereret ad interficiendũ: ñ procinciũ sibi quesiuit armorũ cũ occulto instictu posset in eũ ɔuertisse manus iudeorũ: sȝ fugiẽs in egyptũ latuit ibi p septenniũ. sic etiã cum a iudeis lapidibus peteret: abscondit se ⁊ exiuit de tẽplo. Sic etiã cũ duceretur ad crucẽ: noluit cōmouere aduersus seniores iudeorũ turbã: que nup ei obuiã ꝓcesserat: ⁊ cũ palmis et laudibus eũ receperat. sic etiã interrogat⁹ a pilato: an rex esset: ait: regnũ meũ nõ ẽ de hoc mũdo: si enim esset de hoc mũdo ministri utiqȝ mei decertarẽt: ut ego nõ traderer iudeis: insinuãs illos ad regnũ hui⁹ mundi ptinere: q auxilio humanarũ viriũ nõ diuino psidio ab iminenti iniuria se tueri ɔtẽdũt. Item cũ discipulis suis ait: si vos psecuti fuerint in vnã ciuitatẽ: fugite in aliã: nõ arma armis: sed fugam psequẽtibus docuit opponi. Itẽ sicut legit in isaia. Egyptus a nabugodonosor deuastata ẽ: q filijs israel ɔ assyrios ⁊ chaldeos ꝓtectionis et defẽsionis auxiliũ ꝓmisit: vñ dictũ ẽ. baculus arũdine⁹ rex egypti. sup quẽ si aliqs inisus fuerit: ɔfriget: ⁊ pforabit manũ innitentis. ipi enim iudei captiui ducti sũt: q spem sue liberationis nõ in solo deo: sed in hoie posuerũt. sic etiam de primis credẽtibus legit: ꝙ rapinã bonorũ suorũ cum gladio suscipiebãt: nõ querentes sibi aliorũ procinia: sȝ gaudentes qm̃ digni inueniebant ꝓ noie iesu ɔtumeliã pati. sic et apls in prima epla suadȝ corinthijs ut iniuriã ⁊ fraudẽ patiẽter ferãt potius: q̃ȝ repetendo fres scãdalizẽt. sic ab idolaticis et a q̃libȝ esca censet abstinẽdũ potius: q̃ȝ cũ scãdalo frm edamus. sic ⁊ a sumptib⁹ abstinet ne aliqđ offẽdiculũ euãgelio christi pstaret. cũ ergo ille qui ab iniuria armis arcet: ñ min⁹ scãdalizet: q̃ȝ ille a quo ablata corã iudice reposcunt: patȝ ꝙ ad ꝓpulsandã iniuriã ñ sũt petẽda armorũ auxilia. Quod aũt petendũ nõ ẽ: illud iure pstari nõ debet. sȝ ecõtra: multa rite pstãtur: que tñ iure ñ petunt. bon⁹ enim ñ rite iniurie vindictã petit: q malum ꝓ malo redderet: quã tñ iudex recte infligeret: nec nisi bonũ ꝓ malo redderet. Vñ aug. i expositiõe psalmi. c. viij. ait.

Que sunt [illegible] retributionis.

Sex differẽtie sunt. reddẽ bona ꝓ malis: nõ reddere mala ꝓ malis. hec bonorũ sũt ⁊ pri⁹ melius. ñ reddere bona ꝓ bõis: ⁊ reddere mala ꝓ bonis. hec duo malorũ sũt: sȝ posterius deteri⁹. reddere bõa ꝓ bonis ⁊ ꝓ malis mala. hec duo mediocriũ sunt: prius ꝓpinquũ bonis: qđ christus nõ arguit sȝ plus oportere dicit:

nt ꝙ idem bis exigat: ut ff. de reg. iur. bõa fides.

h ¶ Notãdũ. trãsit⁹: lȝ n. trãsire p alienũ agrũ ius ñ sit: ut. s. di. i. c. i. tñ q necessari⁹ erat iste trãsit⁹: isti ꝓhiberi ñ debuerũt: ut. ff. de aqua plu. ar. i sũma. §. itẽ varis. Itẽ q via publica erat ⁊ nemo ꝓhibet via publica uti: ut. C. de fui. p̃e. agrũ. io.

i Quod vo. Hic q̃ritur: an iniuria sociorũ sit armis repellẽda. ⁊ dicẽdũ ꝙ sic. j. e. fortitudo. ⁊. c. nõ inferẽda. S. tñ primũ probat decẽ auctoritatib⁹ ⁊ exẽplis: ꝙ iniuria sociorũ nõ sit armis repellẽda: ⁊ sic ɔcludit i fi. ꝙ si iuria nõ ẽ repellẽda: armorũ auxilia ñ sũt appetẽda: ⁊ qđ nõ ẽ petẽdũ de iure pstari nõ dȝ. postea rñdet ⁊ dic: ꝙ mlta iure prestant: q̃ nõ iuste petũt. sicut iudex iuste vidicat iniuriã quã tñ bon⁹ vir iuste ñ postulat qđ ꝓbat per sequẽs. c. ⁊ duo exẽpla.

k ¶ Fugiẽs. ɔcedit hic dr̃ allegatio ẽ. Nã bñ licitũ ẽ cuilibet se defẽdere ẽt clico: ut nõ. s. q. i. i pri. ex de homi. iterfecisti. sȝ ꝓ reb⁹ defẽdẽdis dñt pliqȝ ꝙ ñ ẽ licitũ clico aliquẽ occidẽ ut ex de ho. suscepim⁹. vñ bñ dr̃ i illa decre. q siue se ⁊ sua: ñ dr̃ ibi se uel sua.

l ¶ Baculus. i. fragilis defensio.

m ¶ In hoie. qđ ñ lȝ. j. de cõ. di. i. oĩs xpian⁹.

n ¶ In hoie. i. i egyptijs ut legit i actib⁹ aplorũ.

o ¶ Digni. q digni erãt q patiẽter poterãt sustinere oĩa aduersa.

p ¶ Persuadet. ñ pcipit q licite pōt qs petẽ satisfactõem: ut. xiiij. q. i. quod debet.

q ¶ Nõ debȝ. hec regula falsa ẽ: quia multa licite pstant: q illicite petunt

viij.q.i.q eṗatū.xviij.di.
de eulogijs.ff.ð vari. ⁊
erroꝛ.cog.l.i.§.ē gdem.

r ¶ Rire. sic ergo iudex
ex officio suo dꝫ punire
crimē: lꝫ accusatoꝛ accu
sare ñ possit: qꝛ qñqꝫ sā⸗
ctitas ignoscēdi gloriā
derelinqt: ut.C. de epi.
⁊ cle. siqs i hoc. ꝶo.i. et
est sile ex̄ de app. ꝯstitu
tus in fi.io.

s Ex differētie. retri
butionum.

t ¶ Mediocriū. ħ medi
ocres appellat illos q ñ
sūt summe boni uel sum
me mali.io.

u ¶ Nō arguit. cū dicit i
euāgelio: si diligitis eos
q uos diligūt quā mer⸗
cedē habebitis? nonne
etiā ethnici hoc faciūt.

x ¶ Iniustoꝝ. qꝛ ultiōis
cā sepe aliqs petit a iu⸗
dice: ut aduersari⁹ puni
at iuste: iniuste facit licꝫ
nō fac̄ ꝯ legē.

y ¶ Ad iudicē.q.ij. sine
iudicis auctoritate vio
lētiā facit. punitur.xvi.
q.vi. placuit.

z ¶ Iustū.i. factum iudi
cis est iustum.

⁊ ¶ Iniusto.i. ei q h⁹ im
iuste petit.i. cā ultōis.

a Ariminian⁹. sed ne
gligētia.nā qlibꝫ
tenet̄ defēdē ius suū: ut
lxiij.di.c. añpenult. ⁊.ff.
de peti. here. illud.

b ¶ Consiliū .nec in hoc
peccasset paul⁹: lꝫ aliqs
tūc ibi fuisset occisus: ut
ī.e.q.v. de occidendis.
Sed qd si cleric⁹ ꝯq̄rat̄
de aliquo laico: ⁊ iudex
iubeat occidi eū: an te⸗
neat̄ cleric⁹ ð morte ei⁹
vr̄ ꝙ sic: ut.ī.e.q.v. vnū
solū. Sed nō ē hoc uerꝝ
Nā si clic⁹ ciuilr̄ agit vl'
agit ꝓ modico crimine
qꝺ nō inducit morteꝫ: si
iudex ipm morti tradi⸗
dit: hoc nō nocet clico:
ut.ff. de bo.li.q cuꝫ ma
ioꝛ.§.i. ⁊ ē expressū ex̄ ð
homici. postulasti. Iteꝫ
nūquid ē iputanda epo
mors alicuius: si uocat

quia et ethnici hoc faciunt.
posterius ꝓpinquū malis: cō
uenit tñ etiā bonis. vñ et lex
modū vltionis statuit: oculuꝫ
ꝓ oculo: que si dici pōt iniu⸗
storꝫ iusticia ē: nō qꝛ iniqua ē
ultio quā lex statuit: sꝫ qꝛ vi⸗
tiosa libido vlciscēdi: magisqꝫ
ad iudicē ptinet hoc inter ho
mies discernē q̄ꝫ bonū hoīem
sibi expetere. Hic eni maluꝫ
ꝓ malo redderet: iudex vero
nō: sꝫ delecratione iusticie iu
stū ꝓ iniusto: qꝺ est bonū pro
malo. qꝺ etiā deus iudex fac̄
Iteꝫ ab aliquo capto iniuste
sua exigunt̄: ꝓ vita tñ redimē
da iuste offerūtur. Itē vasa
sacra ab aliquo barbaro iniu
ste exigunt̄: ⁊ ꝓ redēptōne tñ
captiuoꝝ iuste p̄stantur. sic et
iniurie ꝓpulsatio licet iniuste
postulet̄: iure tñ p̄statur: q̄ꝫq̄ꝫ
⁊ ip̄a postulatio nō usqꝫquaqꝫ
iniusta ꝓbet̄: aliud enim ē iniu
riā ꝓpellere: ut sibi liceat uo
luptuose viuere: aliud ut alio
rū vtilitati libere possit uaca
re. sicqꝫ aliud ē suffragium ab
hoīe tanq̄ꝫ a ministro iusticie
postulare: ut mala volūtas ad
uersantiū eius misterio care⸗
at effectu: ⁊ bonoꝝ voluntas
eius suffragio sortiat̄ effectū.
aliud spem suā a deo in homi
nē transferre: ut aduersa que
inferunt̄ a deo ad vite corre⸗
ctionē: hūano pellant̄ auxilio
nulla p̄cedēte correctione: sic̄
israelite q per captiuitem sibi
iminentē egyptioꝝ suffragio
se putabant posse euadē sine
pñia p̄terite vite: nō reuocan
tes ad memoriā: da nobis au⸗
xiliū de tribulatione: qꝛ vana
salus hominis ⁊c̄. ⁊ item: hi in
curribus ⁊ in equis: nos aūt
in noīe dei nr̄i inuocabim⁹. pe
tere ergo uel p̄stare in tribula
tione subsidiū: ut uoluptuose
qs in crimine viuat: dānabile
ē. petere aūt uel p̄stare sola⸗
tiū: ut malis facultas delinq̄n
di adimat̄: ut eccl'ia pacē adi⸗
piscatur: ut aliqs multoꝝ uti⸗
litati seruet̄: utile ē ⁊ honestū
dissimulare uero ē grauissimū
hinc de paulo legit̄: ꝙ cū qui
dam iudeoꝝ iurassent se ñ co
mesturos panē: nisi eū interfi
cerēt: petijt milites a pretore
quoꝝ p̄sidio illesus suaretur
ab iniuria iudeoꝝ ñ sue uolu
luptati sed omniū vtilitati vi⸗
cturus. hinc in euāgelio mer⸗
cēnarius vocat̄: q videt lupū
venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fu
git. hinc etiā eccl'a auxiliū ab
impatore ad sui defēsionē pe
tere monet̄. Vñ aug. ad bo⸗
nifaciū ait. Ab imperatore
ecclesia auxiliū postulare dꝫ.

Maximianus eps uagiēsis
auxiliū petijt ab ipatore
christiano ꝯtra hostes eccl'ie
nō tam sui ulciscēdi cā q̄ꝫ tuē⸗
de eccl'e sibi credite. qꝺ si p̄⸗
termisisset: ñ eius fuisset lau
dāda patiētia: sed negligētia
merito culpāda. neqꝫ eni apl's
paulus uite sue trāsitorie sed
eccl'e dei ꝯsuluit: qñ ꝯtra illos
q eum occidere ꝯspirauerāt:
ꝯsiliū eoꝝ ut tribuno ꝓderet̄
effecit. vñ factum ē: ut eū ad
locū quo fuerat pducēdus:
deduceret miles armatus: ne
illoꝝ paterꝫ insidijs. Item
aug. ad emeritum.
Catholici aduersus hereti⸗
cos a potestatib⁹ ordiatis de
fensionem possunt postulare

Nostri aduersus illicitas
⁊ priuatas uestroꝝ violē
tias: qs ⁊ uos ibi q talia facitꝭ
doletis ⁊ gemitis: a ptātibus
ordinatis ultionē petūt: nō ꝙ
hos p̄sequāt̄: sꝫ qꝛ se defēdāt.
Item eiusdem ꝯ petilianum.
Quātum interest inter p̄secu
tionem catholicoꝝ ⁊ hereticoꝝ

Pro mēbris christi aduer
sus uos seuiūt ⁊ uobis re
sistūt: quicūqꝫ in eccl'a eo aio
sunt: quo tūc petrus fuit cum
ferrū ꝓ christi noīe strinxit. sꝫ
multū interest inter vr̄am p̄se
cutionē ⁊ istoꝝ. Vos similes

milites ad pug⸗
nā: vr̄ ꝙ sic: ut.xx
q.iij. eos q. Sꝫ h⁹
nō ē verꝝ.ī.e.q.v
de occidendis.

c ¶ Proderet̄. nō
tñ fuit hec vā pro
ditio: cū dixerat
talib⁹ q poterāt
ꝓdesse: ut.xxij.q
v. hoc vr̄.io.

a Nostri.i. ca⸗
tholici.

b ¶ Defēdant. im
mo etiā expugna
ri pñt heretici: ut
ex̄ ð hēti. ꝯgētis.
⁊.ī.q.v. si audie⸗
ris.io.

c Pro mēbris.
petrus fuit
Sed nōne petr⁹
peccauit vtendo
gladio: cū hoc ñ
fecit aucte supe⸗
rioris: ut.ī.e. il'e
⁊ clericis pmissū ē
tm̄ seipsos defen
dere: ut ex̄ de ho
mici. suscepim⁹ ⁊
c.ij. sed dic ꝙ ad
huc non fuit h⁹ ꝓ
hibitū clicis.

d ¶ Eccl'ia. nō eni
ē alicui obedien⸗
dū ꝯ ecclesiaꝫ.xx
iiij.q.i. hec est fi⸗
des.

e Ortitudo.
patriā. hoc
casu nō tenet̄ qui
patrem ꝓprium
interficit: ut.ff. ð
reli. minime.

f ¶ Latronibus.
quos licꝫ sine au
ctoritate iudicis
interficere: ut.ī.
e.q.v. cuꝫ homo
⁊.C. qñ liceat vni
cuiqꝫ se sine iudi.
l.i. ⁊.xvij.q.iiij. si
cut.

g Siqs fortitudiñe. eneruiat. hoc ĩtelligaƚ de famosis latronib⁹: q licite i furca suspendũť: ut ff. ď pñis. capitalium. §. famosos. Sed si nõ ẽ famosus latro tm̃ castigari iubeť. nec dʒ tũc vitã aut membrũ pdere: ut. C. de ser. fug. auť. ſʒ nouo iure. io.

h Non inferẽda. si põt, i. si ẽ i ptãte posit⁹ ⁊ ita exponunt qdã. alƚ nõ tenetur ut. ĩ. e. q. iiij. forte in fi. fi. n. quilibet teneť aliũ defendere. ergo si aliquis reciperet pecuniã ꝓ defensione alicuius. teneret eam restituẽ: qď nõ est uerum: ut. ff. qď me. ca. l. metũ. §. sed licet ⁊. ff. de donat. si pater. §. i. Cuilibet licitũ ẽ defendere aliũ si vult. ff. qď me. ca. sed ⁊ ptus. Sed istis obuiat. ĩ. e. c. ulť.

i Moyses. historiã habes de pe. di. ij. §. opponiť.

k Prosterneret ergo aliquis põt excedere moduʒ in defẽdẽdo. ar. eť de rest. spo. olĩ cãm in fi.

l Eripe. ꝑ vim si iniuste ducať: ut ĩ. e. q. v. reos. vel per supplicatõeʒ si iuste ducať: ut xiiij. q. vi. si res. ioannes.

m Qui põt. ẽ. ij. q. vij. neglig̃e. lxxxiij. di. error. io.

estis serno sacerdotis: quia seruiẽtes principibus vestris aduersus ecclesiã catholicaʒ id est aduersus corpus christi armamini. Isti aũt tales sunt qualis tũc petrus fuit: qui ꝓ christi corpore. i. pro ecclesia etiam corporaliter pugnauit. Itẽ ambrosius li. i. de officijs.

Iusticia plenus ẽ: qui patriã bello tuetur.

Fortitudo: que bello tueť a barbaris patriã uel domi defendit infirmos uel a latrõibus socios: plena iusticia est. Item hiero. sup sophoniam. Prodest latroni uel pirate: q mẽbra eius debilitat.

Siquis fortitudinẽ latronis uel pirate eneruat ⁊ infirmas reddit: ꝓdest illis sua infirmitas: ďbilitata enim mẽbra: quibus prius non bñ utebãtur: a malo opere cessabũt Item abro. li. i. de officijs.

Qui socij non repellit iniuriã similis est ei qui facit.

Non inferẽda sed depellenda iniuria lex virtutis est. qui enim non repellit a socio iniuriam si potest: tam est in uitio: q̃ʒ ille qui facit. vnde sanctus moyses hinc prius orsus est tentamenta imbecillis fortitudinis. Nam cũ vidissʒ hebreum ab egyptio iniuriaʒ accipientem defendit: ita ut egyptium ꝓsterneret: atqʒ in harena absconderet. salomõ quoqʒ ait: eripe eum qui ducitur ad mortem. Item anastasius ⁊ damasus.

Salomon impietati fauet: q eis obuiare cessat.

Qui potest obuiare ⁊ perturbare puersos ⁊ nõ facit: nihil ẽ aliud q̃ʒ fauere impietati eoꝝ. nec caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare. Item calixtus.

Qui diuina mandata cõtemnunt: seueris coerceanť vindictis.

Iustum est: ut qui diuina contemnunt mandata et inobediẽtes paternis existũt iussionibus: seuerioribus corrigantur vindictis. quatenus ceteri talia cõmittere timeãt ⁊ omnes gaudeant fraterna ꝯcordia: ⁊ cuncti sumant seueritatis atqʒ bonitatis exẽplum. Nam si quod absit ecclesiasticam sollicitudinem uigoremqʒ negligimus: pdit desidia disciplinã ⁊ animabus fideliũ ꝑfecto nocebiť. Iteʒ ex ꝯcilio carthaginensi. v.

Imperatores cum episcoporum ꝓuisione ecclesie defensionem aduersus diuitum potentiam debent suscipere.

Ab imperatoribus vniuersis iustum est auxilium postulandũ: ꝓpter afflictionem pauperum: quoꝝ molestijs sine intermissione fatigatur ecclesia: ut defensores eius aduersus potentias diuitum cũ episcopoꝝ prouisiõe delegẽtur. Ecce q nõnunq̃ʒ est obuiandum peruersis: ⁊ iniuria sociorum armis est ꝓpulsanda: ut ⁊ malis adempta facultas delinquendi ꝑsit: ⁊ bonis optata facultas libere ꝯsulẽdi eecclesie mĩstreť. hoc qui ñ facit: ꝯsentit. Unde aug. ait in psalmo. lxxxi.

Non sunt imunes a scelere: qui nõ liberant eos quos possunt a facto liberare.

Ostendit propheta nec illos imunes a scelere esse qui ꝑmiserunt christum principibus interficere: cum ꝓ multitudine timerenť: et possent illos a facto ⁊ se a cõsensu liberare. q desinit obuiare cũ potest: consentit.

Quod aũt vindicta inferenda non sit: multis modis ꝓbať. mali. n. tolerandi sunt nõ abijciendi: increpatione feriendi: ñ corporaliter expellẽdi. Uñ aug. ait in libro de uerbis domini.

n Iustũ est. ꝑdit. i. ď struit. io.

o Ab impatorib⁹. ist̃e itaqʒ iudicium pñt ẽpi ab impatore petere ut. xi. q. i. placuit. ⁊ si imperatores ƚ pñcipes nolũt defẽdẽ eccƚiam: pñt excõicari ab ẽpis: ut. ĩ e. q. v. admĩstratores.

p Ostẽdit ꝓpheta. dauid. cũ dixit. eripite egenũ ⁊ pauupereʒ. h est euidẽs ar. ꝯ illos q dicũt: q soci⁹ nõ teneť iuuare sociũ: nisi hẽat aliquã iurisdcõem. isti dicũt q populus bñ hʒ iurisdcõem: lʒ dicat lex q trãstulit ius suũ ĩ imperatorẽ. nam si ciuitas uƚ populus nõ haberet iurisdictõem: quare puniretur ꝓpter defectum iudicis: ut. ẽ. e. q. ij. c. domin⁹. io.

q Quod aũt vindicta. Uindicta qñqʒ infertur zelo ultõis: qñqʒ infertur amore correctiõis. prĩo mõ nõ ẽ inferẽda. et fm hoc loquũť capƚa q̃ dñt illatõem vindicte ꝓhibẽdam. scďo mõ licite ĩferť. Alij sic distinguunt criminũ: quedã sunt occulta: quedã manifesta. super occultis nõ est inferẽda vindicta: sed sup manifestis sic: nisi delinquẽs sociã hẽat multitudinẽ. tũc. n. ꝓpť scãdalũ tolerať: ut. ĩ. e. quidam ⁊. c. se. ⁊. c. nõ põt. item vindicta nõ est inferenda: nisi a iudice uel eius auctoritate. nec ipse dʒ eam infligere: nisi amore correctõis ⁊ ut innocens liberetur: ut. ĩ. e. ea vindicta.

Qo. iiij.

r T Olerādi sūt.ā.vij.
q.i.ſuggeſtū.
s ¶ Pro gradu.i. ꝓ di/
gnitate ⁊ officio cuiuſ/
cūq;.alit.n.debēt ꝑlati
corrigere delinquētes:
⁊ alio mō ſocij.ꝑlat⁹ cor
rigit increpādo uerbe/
rando:ut.ī.e.q.e.c. for
te.ſoci⁹ v̄o admonendo
⁊ reprobādo factū eius
ut.ī.e.q.e. ecce.ſile.ī.e
q.e. duo. ⁊.xxiiij.q.iij.
tam ſacerdotes ſubdit⁹
ad bonū exhortādo .ij.
b.vij.§.cū balaam.
t T U bonus. iudā .ā.
ij.q.vij.§.cū autem
⁊ ex de tēpo.ord.ad au
res.ex d offi.or.ſi ſacer.
dos.
u Q Uid ergo.⁊ pecu
lat⁹.q: peculatuſ
ↄmittit ī re ſacra vel re
ligioſa uel publica:ut.ff
ad.l.iul.pe.l.i.
x ¶ De republica. nota
rēpublicā appellari. vn̄
⁊ ius publicū dr̄ ↄſiſter
in ſacris ſacerdotibus
⁊ magiſtratib⁹ut.ā. di.
i.ius publicū. tn̄ ꝓprie
dr̄ res romane ciuitatiſ
reſpublica. ſed res alia
rū ciuitatū abuſiue: ut
ff.de v̄. ſig.bona. ⁊ ipſa
lex facit differētiā inter
diuinū publicū ⁊ priua
tum:ut.C. de ſacroſan.
ec.ut inter.io.
y E Cce propheta. iſa
ias.
z ¶ Tolerabim⁹.ut dicit
xi.q.iij.nolite.
⁊ ¶ Uaſa.i. ꝑcones vel
miniſtri.vn̄ paulus fuit
dictus uas. Et h eſt ar.
ꝙ ſicut auguſtin⁹ ſe cō/
mēdat: ſic ⁊ alij pn̄t ſe ↄ
mēdare: ut.ff. de off.ꝓ
cōſul.l.iiij.

Qn̄o mali ſint tolerādi: ⁊ qn̄o
ab eis recedēdum ſit.

T Olerandi ſunt quidē ma/
li ꝓ pace. nec corꝑaliter
ab eis recedatur: ſed ſpūali/
ter exire ē facere qđ pertinet
ad correctionē maloꝝ: q̄ntum
licꝫ ꝓ gradu cuiuſq; ſalua pa
ce. diſplicere eſt nō tāgere. n̄
enim ꝓphete q hoc dicebant
populū ſuum dimiſerūt: ſꝫ in/
ter eos habitabāt quos incre
pabāt. vnum templū cum eis
intrabāt. eadē ſacramēta ce/
lebrabant. hoc ergo exire: eſt
ore nō parcere. hoc eſt īmun/
dum nō tangere: uolūtati ma
le non conſentire. Idem.
Qđ mali ſint tolerādi a boniſ
T U bonus tolera malū. nā
⁊ chriſtus iudā cum ſciret
furem eſſe tolerauit: ⁊ ad pre
dicandū miſit: eiq; cū alijs eu
chariſtiā dedit Idem ſuper
ioannem. Pro pace eccleſie
mali ſunt tolerandi.
Q Uid ergo voluit dn̄s no/
ſter ieſus chriſtus fratreſ
chariſſimi admonere eccleſiā
ſuā: qn̄ vnum ꝑditū inter. xij.
habere voluit: niſi ut malos
toleremus: nec corpus chriſti
diuidam⁹? Ecce inter ſāctos
ē iudas: ecce fur eſt iudas: ⁊
ne ↄtendas: fur ⁊ ſacrilegus:
⁊ nō qualiſcunq; fur ſed loco
rū dn̄icoꝝ ſed ſacroꝝ. ſic cri/
mina diſcernūtur in fure: nec
qualiſcūq; furti ſꝫ ⁊ peculat⁹
peculatus.n. furtū dicitur de
republica. ⁊ non ſic iudicatur
furtū rei priuate: qn̄o publi/
ce: quāto uehemētius ē iudi/
candus ſacrilegus fur. nō vn
decūq; tollere: hoc ē ſacrile/
giū ↄmittere: ſed d eccl̄ia qui
aliqd furat: iude ꝓditori ↄpa
ratur. Idem. De eodem
E Cce inquiunt ut dicit pro
pheta: recedite exite iñ ⁊
īmundū ne tetigeritis. qn̄o er
go malos ꝓ pace tolerabim⁹
a qbus exire ⁊ recedere iube
mur: ne tāgamus īmundū noſ
iſtam receſſionē ſpiritualiter
ītelligim⁹: illi corꝑaliter. Nā
⁊ ego clamo cū ꝓpheta: equa
lia ſumus uaſa. utit nob deuſ
in diſpēſatione vr̄a. clamam⁹
nos ⁊ dicimus vobis: recedi/
te ⁊ exite inde: ⁊ īmundū non
tetigeritis: ſꝫ ↄtactu cordis n̄
corꝑis. qd enim ē tangē īmun
dum: niſi cōſentire peccatis?
quid eſt aūt exire inde: niſi fa
cere qđ ꝑtinet ad correctionē
maloꝝ: q̄ntum ꝓ vniuſcuiuſq;
gradu atq; ꝑſona ſalua pace
fieri pōt. ⁊ paulopoſt: g° fra/
tres mei quotquot hētis in/
ter uos: qui adhuc amore ſe/
culi ꝑgrauātur: auaros periu
ros adulteros inſpectatores
nugaꝝ ⁊ ↄſultatores mathe/
maticorū augurū aruſpicum
ebrioſos luxurioſos: qcqd it
vos maloꝝ eſſe noſtis: quātū
poteſtis improbate: ut corde
r̄cedatis: ⁊ redarguite: ut ex
eatis inde. ⁊ nolite ↄſentire:
ut īmundū ne tāgatis. Idē
in ſecūdo libro ↄ parmenianū
Pacific⁹ eſt q corrigit qđ pōt
uel excludit a ſe qđ non pōt.
Q Uiſquis uel quod pōt ar
guēdo corrigit: uel quod
corrigere nō pōt: ſaluo pacis
vinclo excludit: uel qđ ſaluo
pacis vinculo excludere non
pōt: equitate improbat: firmi
tate ſupportat: hic ē pacific⁹
⁊ ab iſto maledicto immunis. d
quo ſcriptura dicit: ue his q
dicunt ꝙ neq; eſt bonum: ⁊ ꝙ
bonū eſt neq;: oio liber ꝓrſus
ſecurus penitus eſt alienus.
qn̄o inquit parmenianus icor
ruptus poteris ꝑmanere: qui
corruptis ſociaris? Idem.
Quid ſit malis ſociari.
I Ta plane ſociatur malis:
ſi mali aliqd cum eis ↄmit
tit: aut cōmittentibus fauet. ſi
aūt neutrū facit: nullo mō ſo/
ciatur. porro ſi addat tertiū:
ut nō ſit in vindicando piger.
ſed uel corripiat iuſtus in mi/
ſericordia ⁊ arguat: uel etiā

ↄ ¶ In diſpēſatio
ne.i. ꝑdicatōe.
a Q Uiſqs. non
pōt uel ꝑꝑ
ſcādalū uel quia
crimē ē occultū.
b ¶ Parmenia/
nus. heretic⁹ ↄ
quē h loqt. videt
ergo ꝙ ſi eps ali/
quos malos tol/
lerat: cū hoc fa/
ciat auctoritate
cāonis: ꝙ poſtea
poſſit eos licite r̄
pellere uel ab ac
cuſatione uel ab
honoribuſ: quos
appetūt rōne cri
minis: nō obſtan
te eo ꝙ eis cōica
uit. tn̄ ſecus ē: ut
ex de accu. nulli.
Sed dic: ꝙ ſi tūc
tēporis potuerit
ꝓbare crimē qđ
eis obijcit ⁊ tacu
it nec ſubijcit cāꝫ
tacēdi.ſ. cām ſciſ
matis vel ſcādali
bn̄ ꝑiudicat eis
taciturnitas: ſec⁹
ſi n̄ potuit: ut. ij.q
vij. pleriq;.⁊.ī.e.
ꝓrimo.c.⁊.ī.e.q̄
magnū.io.
c I Ta.ꝑſonaꝫ.
ar ē hic: ꝙ
ſolis ꝑlatis dictuꝫ
ē hoc. Si pecca/
uerit: ut.ī.e.c. fō
re.⁊.q.v. de occi
dendis.io.

d ¶ Nec approbz ar. q̄ i maleficijs ratihabitio mandato cōpaṙ: ut .i. q. iiij. q̄ʒ. ⁊ ex̄ de rest. spo. cū ad sedē in fi. ⁊ .ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiens.

e Siquis aliena. sepe tñ aliquis corrūpitur ex societate mala ut. xxviij. q. i. sepe ⁊ sepe iustꝰ perit ꝓ impio: ut de ꝯ. di. i. in sancta.

f Malis. caute ut nō trahant uos ad consensum. vel caute scilicet si pōt fieri salua pace.

g Recedite.

h Quāmagnuz est. demonstrari. i. ꝓbari.

si eam pſonā gerit ⁊ ratio conseruāde pacis admittit: ⁊ corā oībus peccātes aggrauat: ut ceteri timeāt. remoueatur etiā uel ab aliquo gradu honoris uel ab ipa cōione sacrorū. Sʒ si hec oīa cū dilectōne corrigēdi ñ cū odio pſequēdi faciat: plenissimū officiū non solū castissime innocētie: sed etiā diligētissime seueritatis ipleuit. ubi aūt cetera ipediūtur: illa duo semp retēta incorruptū castumq̄ȝ custodiūt: ut nec faciat malū nec approbet factū. Idem in epl'a contra donatistas. Aliena peccata in eccl'a alienis non p̄iudicant.

Siqs a catholica ecclesia fuerit sepatus: q̄ntulibet laudabiliter se viuere existimet hoc solo scelē q̄ a christianitate seiūctus ē: ñ habebit vitā: sed dei ira manet sup eū quisqs aūt in hac sancta eccl'a bñ vixerit: nihil ei p̄iudicant aliena peccata: q̄ʒ in ea vnusquisq̄ȝ ꝓpriū onus portabit: sicut ait apl's. ergo cōio malorū nō maculat aliquē pticipatione sacroꝝ: sed cōsensio factoꝝ. nā si in malis factis non e s quisq̄ȝ ꝯsētiat: portat malus cām suā. nec p̄iudicat alteri: quē in ꝯsensione mali opis sociū nō hʒ criminis. Idem in s̄mone de verbis euāgelij. Nō te maculat malus: si ei nō ꝯsentis: sed ipm redarguis.

Malis semp corde disiungimini ad tps caute corpe copulamini. duobus mōis nō te maculat malus: si ei ñ ꝯsentias: ⁊ si redarguas: hoc ē nō cōicare: nō ꝯsentire. cōicatur quippe qñ facto eiꝰ ꝯsortium volūtatis uel approbationis adiūgit. neq̄ȝ ergo ꝯsentiētes sitis malis: ut approbetis: neq̄ȝ negligētes ut nō arguatis neq̄ȝ supbientes ut insultātes arguatis. Idem ex eodem Immundum tangere est peccatis consentire.

Recedite ⁊ exite inde ⁊ imūdū ne tetigeritis: sed ꝯtactu cordis ñ corpis. qd est. n. tangere imundū: nisi ꝯsentire peccatis: qd est exire inde: nisi facē qd ptinet ad correctionē illoꝝ: q̄ntuʒ ꝓ vniuscuiusq̄ȝ gradu atq̄ȝ psona salua pace fieri pōt: displicuit tibi: q̄ qsq̄ȝ peccauerit: ñ tetigisti imundū redarguisti: corripuisti: monuisti: adhibuisti ēt si res exigit cōgruā ⁊ que vnitatē ñ violat disciplinā: existi iñ. clamauit moyses ista: clamauit isaias: clamauit hieremias: clamauit ezechiel. videamus si dimiserunt ppl'm dei ⁊ se ad gentes alias trāstulerūt. q̄ȝ multa ⁊ q̄ȝ uehemēter hieremias increpauit in peccatores ⁊ scelera tos populi: inter eos tñ erat. vnū cū eis templū intrabat: ⁊ eadem sacra celebrabat: ⁊ in eadē sceleratoꝝ hoim cōgregatione viuebat. sʒ clamādo exibat inde. hoc ē exire inde hoc ē imundū ñ tangere: ⁊ voluntate nō ꝯsentire ⁊ ore ñ parcere. Idē in epl'a ad vincē. Nō maculāt innocētes facta nocentiū: q̄ ab eis fieri ñ pñt.

Quammagnū est crimē ab illoꝝ innocentiuʒ cōione separi. nā etiā facta nocentiū que innocētibus demōstrari uel ab innocētibus credi non pñt: ñ coinquināt quenq̄ȝ: si ꝓpter innocentes etiā cognita sustinent: nō eni ꝓpter malos boni sūt dserēdi: sʒ ꝓpter bonos mali tolerādi sūt. sicut tolerauerūt eos ꝓphete cōtra quos tāta dicebant: nec cōionem sacroꝝ illius ppli relinq̄bāt. sicut ipse dñs nocentē iudam usq̄ȝ ad ꝯdignū eius exitū tolerauit: ⁊ eū sacrā cenaʒ cū innocētibus cōicare pmisit. sicut tolerauerūt apl'i eos qui p inuidiā q̄ ipsius diaboli est vitium: christum annunciabant. Idem in libro de vnico baptismo.

i ¶ Non pñt. i. nō debēt nā bene debemꝰ d̄ quolibet credere: ut. xxij. q iiij. innocēs. xi. q. iij. in cūctis. ⁊ ita est hic arg. q̄ nō statim ꝓpter simplicē denūciatōem debet habere aliqs lesam ꝯsciam de eo q̄ sibi denūciatur: ut ex̄ de cl'ic. ex. m. illud. imo iputaṫ alicui q̄ nimis credulꝰ est: ut. xi. q. iij. nō solum lxxxvi. di. siqd. ar. ꝯ. ff. d̄ eo p quē factū erit. l. i. §. i. ⁊ .ff. qd cū fal. tu. l. ij. ex̄ de ꝯiu. s̄. ꝓposuit. extra de scdis nup. dñs ⁊ extra de elec. uenerabilem ultra mediū. ff. d̄ peti. here. itē ueniūt. §. a quo autem.

k ¶ Mali. ar. malū tolerari rōe cōueri boni: ut lxxxi. di. cū oībus. ⁊ xi. q. iij. nolite. ibi: sinite vtraq̄ȝ.

548

a Morte uocaf. ar. q nominatio sola nō sufficit. ij. q. i. multi. C. ď pba. ñ epīs. ar. ℥. xxxij q. iiij. dicat.
b Pellere. sine scandalo.
c Aditum. i. ptātem.
d Nō tibi. ar. quod de vno dr: de alio negaf: ut. xlv. di. disciplia. xxv. di. qualis.
e Accusaf. i. denūciaf. nā si accusat⁹ essʒ statim esset deponēd⁹: ut eē ď accu. sup bis.
f Coercē. admonēdo.
g Corripe. suspēdēdo.
h Excōica. ppter ɔtumaciam.
i Degrada. pp inobediētiaʒ. ali⁹ ordo tradif eē de iudi. cū nō ab homine. sed ibi logf cuʒ pena incipit a crie ꝛ cū di recte ē ɔuict⁹. ɓ penā infligit pp ɔtumaciā.
k Tres psonas. ꝛ ītrare. ſm canones h° ipso ē aligs fur q nō intrat p ostiū: ut hic. ꝛ de pe. di. i. si ppterea. ꝛ. c. sequēti. ſm. l. nō ē statiʒ fur: lʒ clā ītrauerit furā di cā: ut. ff. ď fur. vulgaris. §. q furti.
l Per ianuā. i. canonicam electōem.
m Latronē. i. tyrānū.
n Partē. p simoniā.
o Mercēnari⁹. qui cā lucri recipit dignitates ad hoc facit. viij. q. i. sūt in ecclesia.
p Cauēdus. arg. q aliqs nō dʒ recipe ordineʒ ab eo quem scit simoniacū: ut dixi. i. q. i. siquis a simoniacis.

Mali: quos ecclesia recipit: nec expellit a bonis: sunt tolerandi non iudicandi.

Norte ī pplo dei stat iuxta te auarus raptor inhians rebus alienis quē nosti talē ꝛ fidelis ē: uł potius fidelis uocaf. nō eū potes de eccła pellere: ñ habes aliquē aditū castigādo ꝛ corripiēdo illū corrigē. accessur⁹ ē tecū ad altare noli timē: vnusqsq3 onus suuʒ portabit. Itē quō ings ferrē quē noui malū: nōne melius ē ut ipm ferres: qʒ te foras efferres? Ecce quō ferres: attēde aplm dicentem: vnuqsq3 on⁹ suū portabit. liberʒ te ista sniā. ñ. n. cōicares cū illo auaritiā: sʒ cōicares christi mēsā. ꝛ qd tibi obesset: si cū illo cōicares christi mēsā: apłs dicit: q eni mādu cat ꝛ bibit īdigne: iudiciū sibi mādu cat ꝛ bibit: sibi ñ tibi. sane si iudex es: si iudicādi ptātē accepisti ecclastica regła: si apud te accusaf si ueris documētis testibusq3 ɔuincif: coerce: corripe: excōica: degrada. Est ꝛ alia distinctio tolerādoꝝ ꝛ cauendoꝝ: quā ex verbis augustini licet colligere dicentis.

Pastor est diligēdus: mercēnari⁹ tolerādus: latro cauēd⁹

Tres psonas dixit dñs: ꝛ ď bemusillas inuestigare in euāgelio: pastoris mercēnarij ꝛ furis. Pastorē dixit aiaʒ suā ponē p ouib⁹ suis: et itrare p ianuā. Furē dixit ꝛ latroneʒ ascēdere p aliā ptem. Mercēnariū dixit lupū uel ēt furē si videat fugē: qr ñ ē illi cura de ouib⁹: mercēnari⁹ ē aūt: et ñ pastor. Ille intrat p ianuaʒ q pastor ē. ille ascēdit p aliam ptem: q fur ē. ille vidēs eos q volūt tollere oues: timet ꝛ fugit: qr mercennari⁹ ē: nec illi ē cura de ouib⁹. mercēnari⁹. n. ē. si iuenerimus tres istas psonas: inuenit sāctitas vr̄a quos diligatis: quos toleretis: quos caueatis. diligēd⁹ ē pastor. tolerādus ē mercēnarius. cauēdus ē latro. Ecce q mali tolerādi sūt: nec corpali: sʒ spūali vīdicta sūt puniēdi. Vñ cū discipuli ñ recepti a samaritanis ignē celitus sup eos deducē voluerūt dicētes magistro vis dicam⁹: ut descēdat ignis de celo: ꝛ ɔsumat eos: audierūt: nescitis cuius spūs estis. Item, oīs q gladiū accepit gladio pibit. Hinc ēt hiero. ait.

Spūalis nunq3 carnalē persequitur: sed ecōuerso.

Qui ſm carnē natus ē psequebaf spūalem: nuq3 vo spūalis carnalem psequif: sed ignoscit ei quasi rustico fratri scit enim pficere posse p tps ꝛ siqñ egyptie filiū viderit irascentē: recordabif vni⁹ pris: qui boues creauit ꝛ culices: ꝛ in magna domo nō solū esse uasa aurea ꝛ argentea: sed lignea ꝛ fictilia voluit. Item aug. in libro de baptismo.

Boni a malis nunq3 in hac vita penitus possunt separi.

Quantus arrogātie timor ē: quanta hūilitatis ꝛ lenitatis obliuio: ꝛ arrogantie quāta iactatio: ut qs se posse facē credat: qō nec apłs concessit dñs: ut ʒiʒaniā a frumēto putet se posse discernere? Itē gre.

Dñs aūt ecclesia simul recipit bonos ꝛ malos.

Hec aūt vita q inter celū ꝛ infernū sita ē: sicut in medio subsistit: ita vtrariq3 ptiū cīues cōiter recipit: quos tñ sācta eccła ꝛ indiscrete suscipit: ꝛ postmodū in egressione discernet. si ergo boni estis ī hac vita: q3diu subsistitis eqnimiter tolerate malos. Naʒ quisq3 malos ñ tolerat: ipe sibi p intolerantiā testis est: q a bonus ñ est. abel enim eē renuit: quē caim malitia ñ exercet. Ex his oībus colligif q maloꝝ vindicta deo reseruāda est. nec sunt corpaliter

q Qui ſm carneʒ. ismael tāgit id qō legif in epła pauli ad galathas.
r Spiritualem isaac.
s Rustico. ar. rusticitati pcēdum: ut. ij. q. vij. scā.
t Egyptie. scilicet agar.
u Boues. i. bonos.
x Culices. i. malos.
y Domo. id est ecclesia.
ʒ Aurea. id ē bonos.
a Quāt⁹. dñs. cū dixit sinite vtraq3 crescē: ut. xi. q. iij. nolite
b Ut ʒiʒaniā. i. occultos peccatores. io.
c Hec aūt. q inter celū. hic vr̄ q īfern⁹ sit sub terra ꝛ ī eo loco ubi null⁹ splēdor solis puenire pōt ꝛ padisus in celo sit: tñ aug⁹ dicit se dubitare ubi anime defūctoꝝ qescāt. xiij. q. ij. tēpus. uel nō appellaf ɓ mediū rōne loci: sʒ iō dr̄ mediū: qr pti ɔforat se celo. s. ex eo q hʒ bonos: pti ifer no. s. ex eo q habet malos. ij. q. i. multi.
d Indiscrete. i. īdistincte.
e Sibi. i. ɔ̄se.
f Abel. n. hoc expositū ē. ď. vij. q. i. §. cū aūt.
g Ex his. p oculo. hoc. n. mō ñ lʒ: nisi auctoritate iudicis: ut. ī. e. cū in lege.

h¶ Diligite. hoc tenemur facē quā tuʒ eſt ī nobis: ut xi.q.iii.iter vba.

i¶ Ciba. dū tamē rōe cibi nō negligat iuſticiā: ut. v. q. v. nō oīs. Iteʒ ſi pōt laborare et ſe īmmiſceat ele/ moſynis redigendus eſt in ſeruitutem. C. de mēdi. vali. l. vna.

k¶ In filios. imitatōe nō ſanguīe uel intelligas de cōſenſu de locutione ꝛ opere.

l¶ In pedago/ gū. i. in magiſtrū ſicut. n. ꝑ mgr̄m aliqs coercet: ita ipſi ꝑ legē.

puniendi: ſed crebra admonitione ꝛ charitatis bñficio ad correctionē inuitādi ſunt. Vñ chriſtus in euāgelio ait: audiſtis qꝛ dictū eſt in lege: quemmodū vltioniſ lex ſtatuit: oculum ꝓ oculo dentē ꝓ dente. ego aūt hāc viciſſitudinē tol/ lens ꝛ ad māſuetudinē ꝛ charitatis pfectionē vos inuitās dico vobis: nolite reſiſtere in malo: ſʒ diligite inimicos ve/ ſtros. bñfacite his qui oderūt vos: vt ſitis filij pr̄is veſtri q ſolē ſuū oriri facit ſup bonos ꝛ maloſ: ꝛ pluit ſup iuſtos ꝛ iniuſtos. Hic paulus ait: ſi eſurierit inimicus tuus: ciba illū ſi ſitit: potū da illi. oīs aūt iniquus bonoꝝ ē inimicꝰ. oīs āt amicus huiꝰ ſeculi etiā inimi/ cus eſt dei. inimicus autē dei bonitatis ꝛ iuſticie ē inimicꝰ. ac ꝑ hoc amatorem iuſticie ꝛ bonitatis diligere ñ pōt. cum ergo inimicos diligē uel illis bñfacere cibū ꝛ potū ſubmi/ niſtrare iubemur: iniquoſ pſequi ꝛ puīre ꝓhibemur. In lege enim veteris teſtamēti corporalis pena ſtatuta ē. In lege vo euāgelij omni peccāti per pñiam ꝓmittit venia. Vñ illa a terrore incepit: dicens: Ego ſū dñs deus zelotes vi/ ſitans peccata patrū in filios uſqꝫ in tertiā ꝛ quartā generationē. Hec vo a lenitate māſuetudinis ꝛ miſericordie ita īquiēs: Beati paupes ſpiritu beati mites beati miſericōdeſ qm̄ ipſi miſericordiā ꝯſequentur. In illa dicebat: q fecerit hoc uel illud morte moriatur ī iſta dr̄: gaudeo ſup vno pec/ catore pñiam agēte: q̄ꝫ ſuper nonagintanonē iuſtis q nō indigent pñia. I tem: nō enim veni vocare iuſtos: ſʒ pecca/ tores ad pñiam. Et eſtore miſericordes: ſicut et pr̄ veſter miſericors ē. initiū quoqꝫ p̄dicationis ſaluatoris nr̄i ꝛ p̄co/ nis eiuſdem ad pñiam pecca/ tores inuitauit. ſic. n. vterqꝫ exorſus ē dicens: pñiam agite: appropinquabit. n. regnū ce/ loꝝ. ſic ꝛ in actibus apl̄oꝝ cū iudei cōpuncti de ſcelē mor/ tis chriſti dicerēt petro: qd faciemus viri fr̄es: legit̄ petruſ rñdiſſe: pñiam agite: ꝛ bapti/ zet̄ vnuſqꝗ vr̄m. ꝛ vt vniuer/ ſaliter dicat̄: in lege populus ille rudis ſeruili timore penarū cogebat̄. vñ ꝛ legē in pedagogū accepit. in euāgelio aūt ppl̄s gratie liber ꝛ adultus filiali amore ꝛ hereditatis certitudine ad cultū diuine ſer/ uitutis inuitat̄. vñ cum quidā legem quaſi coercentē p̄dicarent eſſe tenēdā ſimul cū gratia: ait apl̄s: non enim accepi/ ſtis ſpiritū ſeruitutis iterū in timore: ſʒ accepiſtis ſpiritum adoptionis filioꝝ: in quo clamamus abba pater. Hinc ēt gre. ait in expoſitione euāge/ lij: Simile factū eſt regnū celoꝝ homini regi: qui fecit nuptias filio ſuo.

In lege cuiqꝫ pmittebat odire inimicū ꝛ diligere amicū.

Q Vm in lege ſcriptū ſit: diliges amicū ꝛ odio habebis inimicū tuuʒ: accepta tūc licētia iuſtis fuēat ut dei ſuoſqꝫ aduerſarios quāta poſſēt virtute cōprimerent eoſqꝫ iure gladij ferirent: qđ in nouo ꝓculdubio teſtamēto ꝯpeſcit̄: cū ꝑ ſemetipm̄ veritas p̄dicat dicēs: Diligite inimicos vr̄oſ bñfacite his q oderunt vos. qd ergo ꝑ tauroſ: niſi veteris teſtamēti pr̄es ſignant̄: nā duʒ ex ꝑmiſſione legis accepant: q̄tenꝰ aduerſarios ſuos odij retributione ꝑcuterēt: ut ita dicā qd aliud q̄ꝫ tauri erāt: q inimicos ſuos corporee vtutꝭ cornu feriebāt: qd vo ꝑ altilia niſi pr̄es noui teſti figurā/ tur: qui dū gratiā interne pinguedis pcipiūt: eternis deſiderijs initētes: q̄ſi ꝯtēplationis pēna ſeſe ad ſūblimia ſublenāt.

m¶ Spiritū. i. ſeruilem
timorem.

n¶ Adoptōis. i. filialeʒ
timoreʒ. i. amorē. io. de
vtroqꝫ. ī. e. q. vi. §. ex hiſ

a Q Vm ī lege. ꝛ odio
ſed nōne odiū hr̄e
eſt mortale peccatū: ut
xxv. di. §. criminis: qua
re ergo hic dicit ꝙ hoc
permittebat̄ iuſtis: po
tes dicere iuſtis al. vel
dic ꝙ vlciſcebat̄ ſe ſi/
ne odio: ñ peccabat. q
aūt cū odio lʒ ꝯ legē nō
fecerit: tñ peccauit: ſic
dando libelluʒ repudij
peccauerūt: licet a lege
hoc eis ꝑmittebatur. ex̄
de diuor. gaudemꝰ.

b¶ Per altilia. de qbuſ
in euāgelio fit mētio. h.

His ita rũdetur: sunt quedaz q̃ salubri tm̃ admonitiõe sunt corripiẽda: ñ corpalib⁹ flagellis aiaduertẽda: sed eoꝝ vindicta diuio examini tm̃ ẽ reseruanda: qñ in deliquẽtes nidelicz disciplinã exercẽ ñ possumus: uel q: nõ sunt nr̃i iuris: uel q: illoꝝ crimina τ si nobis nota sũt: tñ mãifestis indicijs ꝓbari nõ pñt. De his que ñ sũt nr̃i iuris: ait apl's in prima ep'la ad corinthios: qd.n.mihi attinet de his qui foris sũt iudicare? de his dñs iudicabit. qđ aug. exponens ait.

Infideliũ colloquia τ conuiuia non sunt euitanda.

Infideles ñ possũ⁹ christo lucrari: si colloquiũ eorũ vitamus τ ꝯuiuiũ. vñ τ dñs cũ publicanis τ peccatorib⁹ manducauit τ bibit. In his v̄o q intus sũt.i. in fidelibus: putredo resecãda ẽ. Hinc etiã cũ ꝓpheta dicit: facit dñs iudiciũ oĩbus iniuriã patiẽtib⁹: exponẽdo addidit aug. ab his q nõ sunt sui iuris in quos neqꝫ disciplina exerceri. Item qñ multitudo ẽ in scelẽ nec salua pace eccl'e mala puniri pñt: tolerãdi sũt poti⁹: qꝫ violata pace eccl'e puniẽdi. Vñ augu. ait. Quedam mala puniẽda sunt: τ quedam toleranda.

Quidam cũ bonoꝝ maloꝝ qꝫ ꝯmixtionẽ in eccl'a demõstratã uel p̃dicatã esse perspexerint: τ patientie p̃cepta didicerint: q̃ nos firmissimos reddũt: ut etiã si uideat in ecclesia zizania: tñ ñ impediatur aut fides aut charitas nr̃a: τ qm̃ zizania in eccl'a esse cernimus: non iõ ipsi de eccl'a recedamus: dissoluẽdã putãt eccl'e disciplinã: quãdã puersissimã securitatẽ p̃positis tribuẽtes ut ad nos nõ ptineat: nisi dicẽ qd cauendũ sit: quidue faciẽdum sit: qđlibet aũt quisqꝫ faciat ñ curare. Nos v̄o ad sanã doctrinaz ptinere arbitramur vtrisqꝫ testimonijs vitam sententiãqꝫ moderari: ut τ canes in ecclesia ꝓpter pacẽ ecclesie toleremus: τ canib⁹ sanctũ ubi est pax eccl'e tuta non demus. Cũ v̄o p negligentiã p̃positoꝝ siue p aliquã excusabilẽ necessitatẽ siue p occultas surreptiones iuenimus in eccl'a malos: quos in eccl'astica disciplina corrigẽ aut coercẽ ñ possumus: tũc ne ascẽdat in cor nr̃m impia τ pniciosa p̃sũptio: q̃ estimem⁹ nos ab his eẽ sepandos: ut peccatis eorũ nõ coinquinemur: atqꝫ ita p⁹ nos trahere conemur: ueluti mũdos sanctosqꝫ discipulos ab vnitatis ꝯpage q̃si a malorũ ꝯiũctione segregãdos: ueniãt in mentẽ ille de scripturis silitudines τ diuina oracula uel certissima exẽpla: qbus demõstratũ est τ ꝓnũciatũ ẽ: malos in eccl'a bonis pmixtos usqꝫ i finẽ seculi tẽpusqꝫ iudicij futuri tolerãdos: nihilqꝫ bonis in vnitate ac pticipatione sacramentoꝝ q eoꝝ factis non ꝯsenserit obfuturos. cũ vero eis p quos eccl'a regit: adest pace salua potestas disciplie aduersus improbos aut nefarios exercẽde: tũc rursus neqꝫ secordia neqꝫ segnicia dormiam⁹: sꝫ aculeis p̃ceptorũ q̃ ad seueritatẽ coertionis ptinẽt excitãdi sumus: ut gressus nr̃os in via dñi ex vtrisqꝫ testimonijs illo duce atqꝫ adiutore dirigẽtes: nec patiẽtie nomine torpescam⁹: nec obtẽtu diligentie seuiamus. Item contra epistolam parmeniani

[illegible] puniẽda sunt ab ecclesie delicta manifesta.

Cum quisqꝫ frm̃ τ christianoꝝ intus in eccl'e societate ꝯstitutoꝝ in aliquo tali peccato fuerit dephẽsus: ut anathemate dignus habeat: fiat hoc ubi piculũ scismatis nullũ est. τ infra: qñ cuiusqꝫ crimẽ

c Nisi ita .s. auctoritatibus quib⁹ ꝓbauit malos esse tolerãdos.

d Nota sũt .s̃.xi.q.iij. eoꝝ.τ.xxxi.q.v. nullũ.

e Infideles.τ conuiuiũ.s̃.xi.q.iij. ad mensam.ar.ꝯ.xxviij.q.i.oĩs.τ.c. nullus.So. hic loquit de paganis: ibi spãlit de iudeis.

f Qui intus sunt. qñqꝫ etiã iudeos punit eccl'a ex ẽ iniuris post miserabilem.τ.xvij.q.iiij. constituit.

g Quidã. nisi dicere ñ ergo sufficit: q prelatus instruat qd sit faciendũ: nisi etiã puniat nõ faciẽtes: ut.j.e.q.v. nõ est innocẽtie. τ.xlvij.di.q ad nos. sic non sufficit dño ꝓhibere ne cũ seruo cõtrahat quin teneat ipse ẽ peculio: ut ff. de pecul'.l. siquis seruum.τ.ff. de ver.ob. seruus vetante.ar.tamẽ ꝯ ẽ.xliij.di. ephesijs.

h Nõ possum⁹. sine scãdalo vel q: est occultũ .vi.q.i. si omnia.

i Nec patiẽtie. qñqꝫ .n. remissio se mẽtit pietatẽ: ut.xli.di. sepe.

a Cum quisqꝫ. vbi periculum. cũ ergo periculuz scismatis timeat: mali non sunt excõicandi: ut.l.di. ut ꝯstitueret.j.e. ipsa pietas.τ.c. nõ pot. Sed ꝯtrariuz est xxiij.q.iij. ecce. sꝫ ibi cũ nõ timetur scãdalum. Itẽ ꝯ ex de reg. iu. qui scãdalizauerit. sꝫ hic loquit de veritate discipline que põt qñqꝫ deseri ꝓ scandalo: ibi de ueritate iudicij que semper preualet scandalo.

c Sicut. nõ est ab oratiõe.
Multiplex est cã
q̃re nõ debemus
cessare ab oratõe
maloꝝ uel eoꝝ
correctõe. nam q̃
dã sunt ita p̃desti
nata: ut p̃cib⁹ ob
tineant: ut. j. c. ꝓ
ximo. Itẽ q꞉ ne
scit̃ qs sit de nu/
mero p̃destinato
rũ ⁊ qs non. ⁊ de
nemine ẽ despe/
rãdũ q̃ diu est in
hac vita: ut ð pe.
di. vij. nemo: ⁊ qa
de⁹ sepe aliqd ꝓ
mittit qð postea
mutat si videt ho
mines negligen
tes: ut de pe. di.
.i. p̃dixerat: ⁊ tñ
quia si nõ ꝓfũt il/
li ꝓ quo orat̃: tñ
ꝓsunt orãti iuxta
illud: oratio mea
in sinu meo ↄuer
tetur. io.
d ¶ Negligẽda. ð
pe. di. vij. nemo.
e Obtineri. po
stulãdo nec
iõ voluit dñs su/
scitare quartum
mortuũ: q꞉ nõ fu
it ꝓ eo petitum:
ut. j. de pe. di. i.
§. ex his itaqꝫ. ꝟ.
christ⁹ quoqꝫ.
f Nabugodo/
nosor. acce
pit. ar. ꝙ deposi/
t⁹ põt restitui: ut
de pe. di. vi. c. i. i
fi. ⁊. xxxv. q. ix. sẽ
tẽtiã. ⁊. c. grego/
ri⁹. Itẽ est h̃ ar.
ad qõem illaꝫ: ꝙ
depositus restitu/
t⁹ p̃ferend⁹ sit su
bstituto: ut. viij. q

est notũ: ⁊ oĩbus execrabile
apparet: ut uel nullos ꝓrsus
uel nõ tales habeat defenso/
res ꝑ quos possit scisma ↄtin
gere: nõ dormiat seueritas di
scipline. Est etiã alia causa
qua correctio uerboꝝ uł uer
bex uidetur esse inutilis ł su
perflua. p̃destinati enim ad ui
tam sine correctione mutant̃:
sicut petr⁹ quẽ dñs respiciẽs
nemine corripiẽte cõmonuit ad
lachrymas. Prescitii ad mortẽ
inter flagella deteriores fiũt:
sicut pharao. bonis ergo sup
flua: dãnandis hec inueniũt̃
esse inutilia. His ita rñdetur
auctoritate greg. ⁊ augustini

Sicut ab oratione cessandũ
non est: sic nec a correctione.

Sicut nõ est ab oratiõe ces
sandũ ꝓ eis quos corrigi
nolum⁹: etiã si nullo hoĩm orã
te ꝓ petro dñs respexit eũ: ⁊
fecit eũ suum flere peccatuꝫ:
ita nõ ẽ negligẽda correctio:
q̃uis de⁹ quos uoluerit ñ cor
rectos faciat esse correctos.
tũc aũt ex correctione ꝓficit
homo: cũ miseretur deus atqꝫ
adiuuat. q facit quos uolue/
rit etiam sine correctione ꝓfi
cere. Idem in dialogo.

Soli p̃destinati saluãtur: qui
tamen postulando suo labore
meruerunt.

Obtineri nequaq̃ pñt: q̃
p̃destinata nõ fuerint. sed
ea que sancti uiri orando effi/
ciũt: ita p̃destinata sũt ut p̃ci/
bus obtineãtur. nã ip̃a quoqꝫ
pennis regni p̃destinatio ita ẽ
ab oĩpotenti deo disposita: ut
ad hoc electi ex labore pue/
niãt: quaten⁹ postulãdo mere
antur accipe: qð eis oĩpotens
deus añ secula disposuit do/
nare. Item augustinus.

Occulto dei iudicio mali ob
durant̃ flagellis: boni emẽdãt̃

Nabugodonosor peniten
tiã meruit fructuosã. non
ne post inumeras impietates
flagellatus penituit: ⁊ regnũ

quod perdiderat rursus ac/
cepit? Pharao aũt ipsis in fla
gellis durior ẽ effectus: ⁊ pe/
rijt. Hic mihi rõnem reddat:
qui diuinũ ↄsiliũ nimiũ alte sa
piẽti corde diiudicat: cur me
dicamentũ unius medici ↄfe
ctũ alij ad interitũ alij ualue/
rit ad salutẽ: nisi q꞉ christi bo
nus odor alijs ẽ odor uite in
uitam: alijs est odor mortis in
mortẽ. q̃tum ad naturã ambo
homines erãt. q̃tum ad digni
tatẽ ambo reges. q̃tũ ad cau
sam ambo captiuũ dei popu/
lũ possidebant. q̃tum ad pe/
nam ambo flagellis clemẽter
admoniti. qd ergo fines eoꝝ
fecit esse diuersos: nisi ꝙ un⁹
dei manũ sentiẽs in recordati
one ꝓprie iniq̃tatis ingemuit
alter libero ↄtra dei misericõ
dissimã ueritatẽ pugnauit ar
bitrio? Idem: Uasis ire nũ
q̃ deus redderet interitũ: si ñ
spontaneũ inueniret̃ homo ha/
bere peccatũ: q꞉ nec de⁹ pec/
canti homini iuste iferret irã:
si homo ex p̃destinatione dei
cecidisset in culpaꝫ. Idem:
p̃destinationẽ dei siue ad bo/
nũ siue ad malũ in oĩbus opa
ri ineptissime dr̃: ut ad utrũqꝫ
hoĩes quedã necessitas uide
atur ipellere. cũ in bonis no/
lũtas sit intelligẽda ñ est sine
grã: in malis aũt uoluntas in/
telligẽda est sine grã. Cũ ꝟo
aliquos a deo aut traditos ð
siderijs suis aut obduratos le
gimus aut relictos magis pec
catis suis: hoc ip̃os meruisse
ꝓfitemur: q꞉ talia eoꝝ crimi/
na p̃cesserũt: ut ip̃i sibi penam
debuerũt: qua eis etiã suppli
ciũ uerteret̃ in reatũ. atqꝫ ita
nec de iudicio dei querimur:
quo deserit meritos deseri: ⁊
misericordie eius grãs agim⁹
qua liberat nos meritos libe
rari. uires itaqꝫ obediẽtie nõ
ideo cuiq̃ subtraxit: q꞉ eũ nõ
p̃destinauit: sed iõ eũ nõ p̃de
stinauit: q꞉ recessurũ ab ip̃sa

vltia. c. vlt. ar. ↄ̃. vij. q. i.
eos qui lꝫ determinata
videt̃. ex̃ de si. ex insinua
tõe. io. de hoc qd iuris
sit: ĩ qõnib⁹ notaui. b.
g ¶ Rõem. ar. ꝙ de sin/
gulis nõ ẽ rõ reddẽda:
ut. j. e. q. de tyrijs. ⁊ de
pe. di. iiij. si ex bono. ar.
ↄ̃. lxviij. di. corep̃i. ⁊. xx
iiij. q. iij. si habes.
h ¶ Odor bonus. odor
christi est predicatio bo
norum.
i ¶ Nõ spontaneũ. ð hac
mã nõui. xv. q. i. §. i. ⁊. ij.
⁊. c. merito.
k ¶ Ex p̃destinatiõe. ar.
ꝙ nõ põt quis arguere
factũ cui⁹ auctor ip̃e fu
it. ut. xxviij. di. diaconi.
ex̃ de cleri. cõiu. diuer/
sis. io.
l ¶ Cũ uero. sic ergo bo
na q̃ facit hõ ꝑ deuꝫ fac̃
mala q̃ facit non facit ꝑ
deũ: q꞉ deus nõ est au/
ctor mali. Sꝫ ne crede
ret aliquis ꝙ de⁹ opet̃
etiã malũ: q꞉ legitur ꝙ
de⁹ tradidit romanos
ĩ desideria carnis: ⁊ ꝙ
obdurauit cor pharao/
nis: ⁊ ꝙ r̃liquit tyros ⁊
sydonios peccatis suis
⁊ iõ ostẽdit qualit̃ hoc ĩ
telligat̃.
m ¶ Aliquos. id est ro/
manos.
n ¶ Aut traditos. tradẽ
dr̃ hominẽ peccato: qñ
permittit ip̃m peccare:
uel q꞉ subtrahit ip̃si gra
tiam.
o ¶ Legim⁹. in epistola
ad romanos ⁊ ĩ exodo
⁊ in euãgelio mathei ð
tyrijs ⁊ sydonijs.
p ¶ Nos meritos. ex h⁰
ptꝫ ꝙ primã gratiã ne/
mo meret̃: ut. j. de cõs.
dist. iiij. gratia. ⁊. c. pla/
cuit ut quicũqꝫ.

652

q ¶ Fecit.s.bona.
r ¶ Fecit.s.mala.
s ¶ Dicit i epl'a.io.
t ¶ Ex nobis. q̄ʒtū ad p̄destinatōem.
u ¶ Stādi.sed nōne iaʒ dixit: ꝙ p̄destinatio nō ē cā: quare hō faciat bonum sed potius bonum quod facit est cā p̄destinatōis. Sed dicas h̄ p̄destinatōem appellari deū p̄destinātē. Nā nemo pōt venire ad me nisi ei fuerit datuʒ a patre meo: vel dic ꝙ p̄destinatio nō est cā efficiēs. ſʒ ē cā sine qua nō fit. Item si uere uolum⁹ loqui nō est cōcedēduʒ ꝙ futura bona sint cā p̄destinationis: q₂ ex hoc sequeretur ꝙ cā esset posterior suo causato. Itē q̄cquid de⁹ p̄destinauit ab eterno p̄destinauit. si ergo p̄destinatio est eterna ergo nō hn̄t cām sue generatōis. nō ergo futura sunt cā eius. Itē siquid esset cā generatōis ei⁹: ergo ei⁹ oppositū esset cā corruptōis ei⁹. sed i̅possibile ē eam corrūpi uel desinere esse: quia si corrūperet̄ uel desineręʒ esse. ergo post hoc istās nō esset: ergo si mō nō ē nūq̄ʒ fuit. Nam bn̄ sequitur si fuit p̄destinatū: ergo p̄destinatū est ⁊ semper erit p̄destinatū.
x ¶ Falli. hec argumētatio nō valet: de⁹ p̄uidit aliqd ⁊ aliter pōt euenire: ergo p̄uidētia dei est fallibilis.
a ¶ Quāuis. ad hui⁹. §. itelligētiā nota: ꝙ oēs tales locutōes sunt duplices si de⁹ p̄uidit aliquid necessario illud eueniet

obediētia esse p̄uidit. Predestinatio quoq̄ʒ dei semp̄ in bono ē: q̄ peccatū sola volūtate hōis ꝯmissū aut remittenduʒ nouit cuʒ laude misericordie aut plectēdū cum laude iustitie. In malis aūt opibus nostris sola p̄scientia dei intelligēda ē: q₂ sicut p̄sciuit ⁊ p̄destinauit q̄ ipse fecit: ⁊ ut faceremus dedit: ita p̄sciuit tm̄ nō etiā p̄destinauit que nec ipse fecit: nec ut facerem⁹ exegit. Hi aūt de quibus dr̄: ex nob exierūt: sed nō fuerūt ex nobis. si. n. fuissent ex nobis: mā sissent vtiq̄ʒ nobiscū. uolūtate exierūt: uolūtate ceciderūt ⁊ q₂ p̄sciti sunt casuri: nō sunt p̄destinati: essent aūt p̄destinati: si essent reuersuri et in sanctitate ac veritate mansuri. Ac p̄ hoc p̄destiatio dei multis est cā standi: nemini est cā labēdi. Nō ergo necessitatē fac̄ correctiōis uel obduratōnis diuina p̄destiatio seu p̄scīetia: cū boni p̄ gr̄am corrigantur: ⁊ libero arbitrio mali pereāt. Neq̄ʒ enim q₂ p̄destinatio seu p̄scientia dei falli n̄ pōt: necessario eueniūt q̄ predestinant̄ uel p̄sciūtur: sic nec necessario p̄destināt̄ur uel p̄sciūtur que futura sūt: sed q₂ bona absq̄ʒ ei⁹ gr̄a mala preter eius sciam euenire n̄ pn̄t. Quāuis ergo ꝯuenienter dicatur: si hec predestiata sunt ul' p̄scita: necessario eueniēt: nō tn̄ ideo absolute uer̄ ē: necessario eueniēt q̄ predestinata sūt uel prescita: q₂ hic necessitas refert̄ ad ver̄ euentū: ibi ad intuituʒ diuine p̄scientie. Vn̄ aug. due sunt inq̄t necessitates. simplex vna: ueluti necesse ē oēs homines eē mortales. altera ꝯditiōis: ut si aliquē ambulare q̄s scit: eū ambulare necesse ē. qd̄. n. quisq̄ʒ esse nouit: id esse a iter q̄ʒ non tū ē nequit. ſʒ hec minime secū illā simplicē trahit, hanc enim necessitatē nō p̄pria facit natura: ſʒ ꝯditiōis adiectio. nulla eni necessitas cogit incedē uolūtate gradientē q̄uis enʒ tūc cū gradiat̄ incedē necessariū sit. Eodē igit̄ mō si q̄d p̄uidētia pn̄s videt: id necesse ē esse: tā ⁊ si nullaʒ nature hēat necessitatē. at quidē ea futura q̄ ex libertate arbitrij p̄ueniūt: p̄scientia ꝯtuet̄. hec igit̄ ad intuitū relata diuinum necessaria fiūt p̄ dispensationē diuine notōnis: p̄ se vo ꝯsiderata absolutam nature sue libertatē n̄ deserūt. fient igit̄ p̄culdubio cūcta: q̄ futura de⁹ esse p̄noscit. ſʒ eor̄ quedā de libero p̄ficiscūt̄ arbitrio: que q̄uis eueniāt existēdo: tn̄ naturā p̄priā nō amittūt: q̄ priusq̄ʒ fierent etiā nō euenire potuissēt. His oibus mala nostra libero ascribūt̄ arbitrio: cū alibi diuine ascribant̄ indignationi. Vn̄ grego. Cū superna indignatio sese: ut ita dixerim medullit⁹ mouet: hāc opinio uel oppositio hūana n̄ remouet. nec se cuiuslibʒ utilit̄ depcatio obijcit: cuʒ semel deus aliqd ab intimis irascendo disponit. Hinc ē enim ꝙ moyses q̄ reatū totius plebis apud dn̄m suis p̄cibus tersit: dūq̄ʒ se obicē obtulit diuie ira cūdie: vi placauit ad petram orebꝰ ueniēs: ⁊ p̄missionis aq̄ exhibitōne diffidēs repromissionis terraʒ ingredi dn̄o irascente nō potuit. Itē aug. De tyrijs vo ⁊ sydonijs quid aliud possum⁹ dicere: q̄ʒ n̄ eē eis datū desup̄: ut crederēt: quos crediturōs fuisse ipa ueritas docet: si talia q̄lia apud nō credētes facta sūt virtutū signa vidissent. quare āt hoc cis negatū fuerit: dicāt si possunt q calūniātur: ⁊ ostendāt cur apō eos dn̄s mirabilia q̄bus p̄futura nō erāt fecerit: ⁊ apud eos q̄bus erāt p̄futura non fecerit. nos etenim si

q₂ si hec dictio necessario determinat totalē ꝯsequētiā locutio est va. ⁊ tūc talis ē sēs⁹: hec ꝯsequentia si de⁹ p̄uidit aliqd illud euenire ē necessariū. si autem hec dictio necessariū determinat ipm̄ ꝯsequēs est falsa. Silr̄ hec: ē duplex necessarium ē socratē ābulare cū ambulat: q₂ si itelligat̄ ꝯposita ⁊ de dicto va est: si de re ē falsa silr̄ hec ē duplex necessariuʒ ē hoc euenire qd̄ deus p̄uidit: d̄ dicto ē uera: de re est falsa. Illud. n. qd̄ deus p̄uidit: nō est necesse euenire. Et nota ꝙ tlis argumētatio nō valet: si de⁹ p̄uidit aliqd: necessario illud eueniet. ergo si deus p̄uidit aliqd: necessariū est illud euenire. q₂ mō hec dictio necessariū nō potest determinare ip̄am ꝯsequētiaʒ: sed tm̄ ꝯsequēs:
b ¶ Nequit. va ē si intelligat̄ de dicto.
c His oib⁹. ple bis historiā hēs. xlv. di. disciplina
d ¶ Oreb. historiaʒ hēs de pe. di. ij. §. opponit̄.

e ¶ Irascēte. ītel ligas tñ ꝙ ꝗ̄tum ad tpalē penā ꝑt ira dei esse ꝯmutabilis: sꝫ quātū ad eternā ñ. xxij. q. iiij. icōmutabilis.
f ¶ De tyrijs. ut crederēt pn̄te domino: sed postea crediderūt ad ꝑdicatōem aploꝝ.
g ¶ Si rōe. codē mō vr̄ dicēdū: ꝙ si papa aliqd facit qđ videt̄ iniustū: ubi nos rōes nō possumꝰ assignare ꝙ nihilominus illud iustū sit. xvij. q. iiij. §. q aūt.
h ¶ Prophetam. osee.
i ¶ Uias. i. actiones.
k ¶ Spinis. i. cō punctōibꝰ.
l ¶ Quadris. i. v̄tutibꝰ q̄ttuor: ul' doctrina q̄ttuor euāgelioꝝ.
a ¶ Ipsa pietas testimoniū. in hoc ē ꝙ ē mortuꝰ in vnitate ecclesie. sed qdā heretici uolebāt eū post mortē accusare de hēsi: ut. xxiiij. q. ij. sane. ꝓfert. sed nō erant recipiēdi etiam ī crimine heresis: cū ille bone opinionis fuit: ut. ij. q. i. in primis. hereticꝰ aūt bñ recipet̄ ꝯ̄ hereticuꝫ ut. ij. q. vij. hereticus. io.
b ¶ Perdiderūt. ij. q. vij. nō pōt.

ratione facti ꝓfunditatē iudicij eiꝰ penetrare ñ possumꝰ manifestissime tñ scimus ꝛ uerū esse qđ dixit: ꝛ iustū eē qđ fecit. ꝛ nō solū tyrios ꝛ sydonios: sꝫ etiā corozaꝫ ꝛ bethsaida potuisse ꝯuerti et fideles ex infidelibꝰ fieri: si hoc in eis noluisset dn̄s operari. neqꝫ enī ulli falsum videri pōt qđ veritas ait: Nemo pōt uenire ad me: nisi fuerit ei datū a patre meo: Item qui ꝑ ꝓphetam iudaice plebe promisit: Ecce ego sepiā vias tuas spinis et muniā eas lapidibꝰ quadris id ē adimā tibi facultatē peccandi: Idem ꝑ psalmistā de dānandis dixit: Fiant vie illoꝝ tenebre ꝛ lubricū: angelꝰ dn̄i ꝑsequēs eos. Sed in his oībus vitia nr̄a humane ascribūtur mētis arbitrio. qđ diuina clemētia in electis misericorditer uertit ad bonū: in dānandis iuste reliquit ad malū. Sic ergo ꝗ̄uis certissime sciamus neminē ultra terminuꝫ a deo sibi prefixū esse uictuꝝ: oībus tñ languētibus ñ incōgrue medemur. sic ꝗ̄uis nēo saluet̄ nisi ꝑdestinatus ad uitā: omni tñ delinquēti ē adhibēda correctio: nec maloꝝ ē negligēda disciplia. Unde idem aug. bonifacio ait.

Non semper in eos qui peccant vindicta est exercenda.

Ipsa pietas ueritas charitas nos nō ꝑmittat cōtra cecilianū eoꝝ hoīm accipere testimoniū: quos in ecclīa non uidemꝰ: cui dn̄s ꝓhibet testimoniū. quos enī diuina testimonia nō sequūtur: ꝓ̄dꝰ hūani testimonij ꝑdiderūt: Item molestus ē medicus furenti frenetico: ꝛ pater indisciplinato filio. ille ligādo: ille cedendo: sꝫ ambo diligēdo. si auteꝫ illos negligāt ꝛ ꝑire ꝑmittant ista potius falsa māsuetudo ē crudelitas. Item si potestatem quā ꝓpter religionem ac fidem regū tpe quo debuit diuino munē accepit ecclīa: hi q inueniūtur in vijs ꝛ sepibꝰ. i. in hēsibus ꝛ scismatibꝰ cogūt̄ intrare: nō q̄ cogunt̄ reꝓhendant: sꝫ quo cogunt̄ attendāt Cōniuiū dn̄i ē unitas corporis christi: nō solū in sacro altariꝰ sed in vinculo pacis. In eodem theodosius impator legē ḡnaliter in oēs hēticos ꝓmulgauit: ut quisqꝫ eorū eṗs uel clericus ubilibet eēt inuētus x. libris auri mulctaret̄. Iteꝫ si duo aliqui in una domo simul habitarēt: quā certissime sciremus ruiturā: nobisqꝫ id prenūciātibus nollēt credē atqꝫ in eadē manē ꝑsisterēt: si eos inde possemus eruere ul' inuitos qbus iminentē illā ruinaꝫ ꝑdemōstrauimus: ut ulterius redire sub eius ꝑiculū nō auderēt: puto nisi faceremꝰ non immerito crudeles iudicaremur. Porro si vnus illoꝝ nob dicēt: qñ intraueritis eruere nos: memetipm̄ ꝯtinuo crucia bo: alter aūt nec exire quidē inde nec erui uellet: sed neqꝫ necare se audereꝫ: qd eligeremus. utruꝝ ambos ruine opprimēdos relinquere: an uno saltē ꝑ nr̄am opam liberato alterū nō nr̄a culpa sed sua potiꝰ interire ꝑmittemꝰ. nemo est tā infelix q ñ quid fieri in talibꝰ rebꝰ oporteat: facilime iudicet. Itē post pauca: ꝙ si plurimi eēnt i domo ruitura ꝛ iñ unꝰ saltē liberari posset: atqꝫ id cū facē conaremur: alij semetipos ꝑcipitio necarēt: dolerēmꝰ de ceteris: ueꝝ d' uniꝰ saltē salute ꝯsolaremur: nō tñ ne seipos alij ꝑderēt: ꝑire uniuersos nullo liberato ꝑmittēmus. Quid igit̄ de ope mīe: qđ ꝓ uita eterna adipiscēda ꝛ pena eterna uitanda hoībꝰ debemus impendē: iudicādū est: si ꝓ salute ista non solum temporali sꝫ etiam breui ꝛ ad tēpꝰ exiguū liberāda sic nos

c ¶ Ptātē. quā ñ hēbat ecclia: cum ꝛ nouella adhuc esset.
d ¶ Ac fidē. eccl'e cōseruādam. s. postea qñ cepit dn̄ari ꝑncipibꝰ: ut. ī c. displicet ꝛ ñ inuenit̄.
e ¶ Intrare. i. redire ad ecclīam.
f ¶ Sed quo. q. d. nō est ꝯsiderādū qd fiat: sed q̄ de cā fiat: ut. ī. c. q. v. ď occidēdis. ꝛ. ff. de furt. veꝝ. fili' nō ē ꝯsiderādū qd faciat: sed quo aīo fiat: ut. xv. q. vi. c. i. in fi. q̄ si dicat cogāt̄ ire ad cōmodū ipsoꝝ. s. ad cōuiuiū de quo agit̄ ī euāgelio. lvi. di. sponsus. ꝫ. e. cū in lege.
g ¶ Legē quā hēs. C. ď hereti. arriani.
h ¶ Si duo. tres. n. ponit casꝰ. Primo sic: duo sunt in domo ruitura et ambos possumꝰ liberare. ad hoc tenemur. licꝫ sint inuiti. Scđo sic. duo sūt i domo vna ꝛ si vnuꝫ liberamus alt' vult se necare. Tertio sic: multi sūt ī domo vna ꝛ ñ nisi vnꝰ liberari pōt.
i ¶ Porro. secūdꝰ casꝰ.
k ¶ Nō nr̄a. lꝫ. n. aliqs se ipsuꝫ interimat pp nos: dūmō nos iuste mouebamur nō tenemur: ut ī. e. q. v. cum hō. ꝛ. ī. e. q. v. de occidēdis. xlvij. di. ꝙ ad nos.
l ¶ Liberato. i. nō minꝰ aliquē liberare teneris: lꝫ oēs alij se ꝑderēt.
m ¶ Cōpellit. ergo videtur ꝙ oībꝰ sit ꝑceptum: ut denūtiēt crimina delinquētiū. sed hoc intelligas tñ de ꝑlatis ul' de canonica denūciatōe.

n ¶ Nõ deberet. de iure cõi.
o ¶ Cõpensatõe. i. ut alij facili⁹ rideãt ad ecclesiã cũ uidẽt aliquos ruersos tolerari in suis ordinibus.
p ¶ Uulnus. dupliciter inserit ram⁹ arbori: ut de cõ. di. v. nũq̃. tũc dicũt duo vulnera isligi arbori. i. ecclie: qñ ille q fuit destitutus restituit̃ ⁊ alr̃ q substitut⁹ fuit remouetur. scd̃o mõ qñ null⁹ fuit substitutus ⁊ illud dr̃ leue vuln⁹.
q ¶ Detrahẽdum. sic. xl iiij. di. cõmessatiões. et di. l. ut ↄstitueret.
q ¶ De mẽdacij. i. d̃ mẽdacio timoris.
r ¶ Episcopi. s̃. dist. xij. nos cõsuetudinẽ ↄ.
s ¶ Utiliter. nõ itelliga ꝙ aug⁹ restituat h̃ epos depositos: ſʒ docet qđ fieri possit.
t ¶ Et sic. i. ꝑpt̃ res eoꝝ
u ¶ Nõ res eoꝝ: ut. j. q. vij. c. i. ⁊ ij.

subuenire hominibus rõ vera ⁊ benigna cõpellit: Itẽ si inquiũt donatiste oʒ ut ⁊ nos ex̃ ecclãm ⁊ aduersus ecclãm fuisse peniteat: ut salui esse possim⁹: quõ post istã pñiam apđ vos clerici vel etiã epi ꝑmanere mus: hoc ñ fieret: qm̃ reuera qđ fatendũ est fieri nõ debet: vbi pauci ipsa ↄpensatione sanarẽtur. sed si hoc dicãt ⁊ multo maxime humiliter doleant: q in tanta morte p̃cisionis iacẽt: ut isto quodã vulnere matris ecclie catholice reuiuiscant. Cũ enim p̃cisus ramus inseritur: fit aliud vuln⁹ in arbore: quo possit recipi ut viuat qui sine vita radicis peribat. sed cũ receptus recipiẽti coaluerit ⁊ vigor ↄseqtur ⁊ fructus. si aũt ñ coaluerit ille quidẽ arescet: sed vita arboris ꝑmanebit. ẽ enim ⁊ tale insserẽdi genus: ut nullo preciso ramo qui intus ẽ: ille q foris ẽ inseratur: nõ tñ nullo sed uel leuissimo vulnere arboris. Ita etiã ⁊ isti cũ ad radicẽ catholicam veniunt: nec eis: postq̃ȝ vix erroris sui penitet: honor clericatus aut ep̃atus auferẽ: siquidẽ fit aliqđ tanq̃ȝ in cortice arboris matris ↄtra integritatẽ seueritatis. uerũtamẽ qr neqȝ qui plãtat ẽ aliqđ neqȝ qui rigat: ad dei misericordiam p̃cibus fusis coalescẽte suoꝝ pace ramoꝝ charitas cooperit multitudinẽ peccatoꝝ ⁊ paulopost: veꝝ in huiusmõi causis ubi ꝑ graues dissensionũ scissuras nõ huius aut illi⁹ hominis ẽ picu!um: sed plurimoꝝ strages iacẽt: detrahendũ est aliqđ seueritati: ut maioribus malis sanãdis syncera charitas subueniat. Habeant ergo de p̃terito detestabili errore: sicut petr⁹ habuit d̃ mẽdacij timore amaꝝ dolorem: ⁊ ueniãt ad ecclãm christi uerã id est catholicã matrẽ: sunt in illa clerici: sunt epi vtiliter q ↄtra eam fuerunt hostiliter. ñ inuidemus imo amplectimur hortamur: optamus. ⁊ quos i vijs aut in sepibus iuenimus: intrare cogimus: ⁊ sic nõdum quibusdã ꝑsuademus: qr non res eoꝝ sed ipos querimus. Idem fausto. Medicinali seueritate mali cogantur ad bonum.

Quid faciet ecclesie medicina salutẽ oĩm materna charitate ↄquirẽs: tanq̃ȝ inter freneticos ⁊ litargicos estuãs nunqđ ↄtẽnere: nũqđ desistere uel debet uel põt: utrisqȝ si necesse ẽ: ut sit molesta: q̃ neutris est inimica: Nã ⁊ frenetici nolunt ligari ⁊ litargici nolũt excitari. ſʒ ꝑseuerat diligẽtia charitatis: freneticũ ligare: litargicũ stimulare ambos amare. ambo offẽdunt: ſʒ ãbo diligũt. ambo molestari q̃ȝdiu egri sũt indignant: ſʒ ambo sanati gratulantur. In eodem. Catholici esse nõ incipiunt: nisi heretici esse destiterint.

Neqȝ enim sacramẽta eoꝝ inimica sũt nobis: que in illis nobis sunt cõia: qr nõ hũana sũt sed diuina. prius error eorũ ẽ auferẽdus quẽ male inierũt: nõ sacra que similiter acceperũt: que ad penã suã portant ⁊ habẽt q̃ȝuis indigne: sed tñ habent. Ecce ꝙ crimina sũt puniẽda qñ salua pace ecclesie feriri possunt. in quo tñ discretio adhibẽda est. Aliquãdo enim delinquẽtium multitudo diu ꝑ patientiã ad penitentiaȝ est expectãda. Aliqñ in paucis ẽ punienda: ut eorũ exemplo ceteri terreant̃: ⁊ ad penitentiã ꝑuocentur. Hinc cũ discipuli celesti igne samaritanos uellent ↄsumere: prohibiti sũt: ⁊ samaritani ad penitentiã sũt expectati: ut christo predicante ↄuerterent̃ ad fidẽ. Unde ambrosius ait.

Non semper in eos: qui peccant: vindicta est exercenda.

a Quid faciet. medicia. i. correctio.
b ¶ Inter freneticos. i. ad moduʒ freneticoꝝ seuientes.
c ¶ Incipiunt. Egressus. n. malicie v̄tutis operatur ingressum. xxxij. q. i. cuʒ renũciat̃ hec tñ nõ est ↄcedẽda. si aliqs incipit esse bon⁹ non tñ ꝑfecte desinit esse malus d̃ pe. di. ij. forte. ⁊. c. si sermo.
d ¶ Cõia. j. d̃ pe. di. iiij. nõ i vobis nota. s̃. i. q. i. sacramẽta.

c Quod chri/
stus. disci/
pulos. iacobū et
ioannē quos p̄mi
sit ī ciuitate sama
ritanoꝝ: ut para
rent sibi hospitiū
f ¶ Ad correctio/
nē. ꝓsit vīdicta.
g ¶ Peccāt. ῑ. e.
ea vīdicta ꝯ: ubi
dr̄: ꝙ apl̄i odio ꝯ
siderauerūt vīdi
ctā. sed dic: ꝙ nō
peccabant in re
quā uolebāt: sed
ī mō uolēdi. xxiij.
q. ij. §. abraam. vl̄
dic ꝙ peccabāt:
sꝫ dicūt ñ peccas
se: q2 lex hoc per
mittebat. s. puni
re īimicos. ş. e. q
cū in lege.
h ¶ Et finee. histo
riā3 hēs. ij. q. vij.
itē cū balaam.
i ¶ Multimoda.
quā fecī illa pro/
lixa lectōe: libēt̄
suffertis: ubi nar
rat suas passiōes
⁊ r̄uelatōes suas
k ¶ Elimā. histori
am hēs. xlv. di. §
salomon. io.
l Inter q̄relas
ꝯquest⁹. au
dit̄ ergo ille q cō
querit̄ se iiuste ex
cōicatū. ⁊ hoc sꝫ
uetera iura: ut. xi
q. iij. si epūs. uel
dic ꝙ tunc audit̄
talis cū euidēter
ꝯstat de iiusta ex
cōicatōe: ut ex̄ ꝺ
app. solicitudinē
al̄ ñ audit̄: nisi cū
dicit ex. cōicatōe3
eē nullā: ut ex̄ de
sē. ex. p tuas. io.
m ¶ Prope. ergo
epūs ñ pōt excōi
care aliquē ꝓ iiu
ria sibi fcā: ut h ⁊
ῑ. e. q. v. ꝺ occidē
dis. nec. n. pōt eē
iudex ī cā sua: ut
iiij. q. iiij. c. i. sꝫ ꝯ
ῑ. e. guilisarius. ⁊

Quod christus discipulos
suos increpauit: q2 ignem
descēdere sup eos gestiebāt:
qui ipm nō recepant: ostendit̄
nobis non semp in eos q pec/
cant uindicandū: q2 nōnunq̄3
amplius ꝓdest clementia tibi
ad patientiā: q̄3 lapso ad cor/
rectionē. deniq3 samaritani ci
tius crediderūt: a quibus hoc
loco ignis arcet̄. nec discipu
li peccāt: qui legē sequuntur.
sciebāt enim ⁊ finee reputatū
ad iusticiā: ꝙ sacrilegos itere
merat: ⁊ ad p̄ces helie ignem
descēdisse de celo. Potest i
hac ꝓhibitione apl̄orū aliud
intelligi. apostoli nō zelo iusti
cie: sꝫ amaritudinis odio ob
iniuriā sue expulsionis vindi
candā samaritanos igne volu
erūt ꝯsumere. dn̄s antem uo/
lens eos iniuriā ꝓprie p̄sone
cū patiētia ⁊ gaudio tolera
re: iniuriā x̄o seruitutis diui/
ne nō inultam relinquere: ait:
nescitis cui⁹ sp̄ūs estis. Hic
etiā petrus qui cū alijs audie
rat: Beati eritis cū maledixe
rint uobis homines: ⁊ dixerit
omē malū aduersus vos. gau
dete ī illa die ⁊ exultate: qm̄
merces uestra copiosa ē in ce
lis. ꝯtumelias sibi illatas cu3
gaudio suscipiebat. peccata
x̄o que in deū cōmittebātur:
acerrime pūiebat. vñ ananiā
⁊ saphirā spiritui sancto men
tientes mortis sentētia p̄culit
sic etiā paulus dū a suo ꝯtem/
ptu pia admonitione ⁊ multi/
moda cōmendatōne sui corin
thios reuocaret: magnū illu3
elimam qui credituros a fide
retrahebat: cecitate p̄cussit:
ut ceteri p̄territi p̄dicatione3
eius nō impedirēt: sed in chri
stum credētes anime cecita/
tem effugerēt: ⁊ chorinthium
illū fornicatorem: q2 in deum
peccauerat: sathane ad vexā
dū tradidit. Hinc etiā greg.
scribit ianuario epō rephen/
dens eū: ꝙ ob iniuria3 ꝓprie
persone quendam excōmuni/
cauerat dicens.

Pro iniuria ꝓpria epō aliquē
excōmunicare non licet.

Inter querelas multipli/
ces isidorus vir clarissim⁹
a fr̄nitate tua frustra se excōi
catum anathematizatūq3 con
questus ē. qđ q̄3obrem factu3
fuerit: dū a clerico tuo: q pre
sens erat: voluissemus addi/
scere: ꝓ nulla alia causa: nisi
ꝓ eo ꝙ te iniuriauerat factū
innotuit. q̄ res nos vehemen
ter afflixit. Qđ si ita est: nil te
cogitare de celestibus osten
sis: sed terrenā te habere cō
uersationē significas: dum ꝓ
vindicta ꝓprie iniurie: quod
sacris regulis ꝓhibetur: ma/
ledictionē anathematis inne
xisti. vnde de cetero oīo esto
circūspectus atq3 solicitus: ⁊
talia cuiq̄3 ꝓ defensione pro/
prie iniurie inferre denuo nō
p̄sumas. nam si tale aliqd fe/
ceris: in te postea scias eē vin
dicādum Hinc idem in ome
lijs ait ostendens: ꝙ peccata
que in deū uel ꝓximum ꝯmit/
tūtur: a nobis punienda sunt:
eo vero quibus in nos delin/
quitur: patienter tolerāda uł
potius dissimulanda sunt.
Hinc idem in homelia.

Valde offendit: qui domini/
ca debita impune dimittit.

Si is qui p̄latus est debito
ri dn̄ico culpas impune di
mittit: ñ mediocriter ꝓfecto
offendit: q debita celestis re/
gis ⁊ dn̄i sua p̄sumptōne resol
uit. ea nanq3 que in nobis cō
mittuntur: facile possum⁹ di/
mittere. ea uero que in deum
cōmissa sunt: cū magna discre
tione nec tñ sine penitētia pos
sumus relaxare. Semel uero
culpa dimissa recidiuo dolo/
re iteꝝ ad animū reuocari nō
debet. Vñ gelasius gerūtio
ioāni germano ⁊ petro epis.

Iniuria cui semel remittitur
iterum reuocari non debet.

ij. q. vij. si qs erga. sꝫ di/
stiguas: ut ibi notat̄ per
id quod ē. lxiij. di. salo/
nitane. io.
a Si is. debitori. i. ei
q i deū deligt. ⁊ ē
sile ex̄ de sē. ex. ꝯligit.
b ¶ Offēdit. ut. ῑ. e. si ca
nā culpa ē qñq3 relarar̄
vīdictā: ut. xxviij. di. qa
sūt culpe.
c ¶ Possum⁹. imo iiuri/
am nob̄ factā tenemur
dimittē. C. ꝺ epi. et cle.
si quēuis ī h⁹. v. vlus si.
Iniuriā. i. rancorē. sꝫ iiu
riā. i. satisfactōe3 iiurie
ñ tenemur remittē: ut
xc. di. si qs ꝯtristat⁹ imo
bñ fac. p q seqt̄ iiuriā sibi
factā: ut. xlv. di. ⁊ q emē
dat. ⁊. ῑ. e. q. v. ꝺ occidē
dis. Nā reipublice iter
ē penas nō facile dimit
ti: ut. C. de penis si ope
ris. ⁊. ῑ. e. ē iniusta. xlv.
di. sꝫ illud sic ergo p pa
ctū possum⁹ remittē in
q̄3tū nr̄m p̄uatū cōmo/
dū tāgit: sꝫ ī q̄3tu3 tāgit
ꝯmodū alioꝝ nō possu/
m⁹: ut. ff. de pac. iurisgē
tiū. §. ult. ⁊ ē sile. lxiij. di.
salonitane. sic nec filius
pōt remittē id qđ debe
tur patri: nec tutor de/
bitū pupilli: ut. C. ꝺ pac.
pactū. ⁊. l. se. nec p̄ses ꝺ
bitū ciuitatis. C. de trās.
p̄ses. Sꝫ nūqd epūs pōt
remittē iniuriā illatā ec
clesie? vr̄ ꝙ sic: q2 iiuria
rū actio nō ē ī bonis no
stris añ lit̄ ꝯtes. ut. ff. de
iniurijs iniuriꝝ. vñ epūs
p̄ter ꝯsensū capl̄i pōt eā
remittē. ar. ex̄ de his q̄
fi. a p̄la. cu3 aplica. cum
n. epūs sit pater: ut. xcv.
di. esto. ⁊ pater possit r̄
mittē iniuriā factā filio
ut. ff. de iniur̄. sed si vn⁹
§. filiosa. ergo epūs pōt.
Sed nō credo ꝙ solus
epūs possit illā remittē
Nā epūs ꝓcurator dr̄ ec
clesiasticaꝝ reꝝ: ut. xij.
q. i. c. ult. vñ cū sit ꝓcu/
rator ꝯditōem eccl̄e nō
pt facē deteriorē: ut ex̄
de dona. c. ij.

d ¶ Sine penitētia īterio[r]i.s. cordis ꝯtritōe sine qua nulli dat̄ uenia:ut.xxiiij.q.ij.legat̄.ꝛ.j.e.ē iniusta.ꝛ.l.di.si qs dia conꝰ.habita ergo cordis ꝯtritōe pōt sacerdos ꝑtē vl' totius remittrē ſm q̄litatē ꝑsone loci tꝑis:ut.xxvi.q.vij.de his. ff.ď his quo.ifa.furti. k ¶ Afflicti.i.iniuriati. l ¶ Irremissibilis.i.si n̄ vult remittrē iniuriē.n̄.n.cogit̄ ad hoc:ut nōui.ē.c.px. m ¶ Perstat.i.ꝑsistat. n ¶ Sed obijcit̄ ꝯ illud ꝙ nullꝰ dz iniuriā suā ulcisci.

e Si illic.ubi hec acta sunt.ibi.n.ē cā agēda:ut.iij.q.vi.ibi.

f ¶ Supplicatōe.bn̄ dicit supplicatōe: q2 si nō ꝑ ꝓces sed ꝓpt̄ pecuniam remitteret̄ iniuria:infamis esset:nisi hº fieret auctoritate iudicis¹:ut ff.de his quo.ita.furti. §.pactus.

g ¶ Recidiuo.ar.ꝙ ex quo qs est absoluiꝰ vel pꝰq̄ȝ penituit:ꝙ amplꝰ de illo crimine accusari nō pōt:ut ex̄ de accu.ď his criminibꝰ.ꝛ.ij.q.i.ꝓhibēt̄.simil'r q iurauit se nō accusaturū aliquē nō potest euȝ accusare:ut ex̄ de accu.veniēs.licet possit denūciare crimē suū:ut extra ď iureiur.quēadmodū i fi.immo eo ip̄o ꝙ qs dicit se nolle accusare nō admittit̄ accusans:ut.ff.ď adult.si maritꝰ.§.si negauerit īmo tacite renūciat qs actōi sue ex̄ de his q̄ fi.a ma.ꝑ.c.ex ore in fi.et ex̄ de offi.del'.gratum.

Hoc aūt scias: ꝙ iniuria duobꝰ mōis tollit̄:vl' remissione ut h̄ vl' dissimulatōe.ꝛ ſm hoc si iniuria illata ē ꝑ metū anno vtili abolet̄: ut.ff.qď me.cā.si cū exceptōe.§.i.si alio mō inferat̄:tollitur ꝯtinuo āno insti.ď iniur̄: in fi.C.de iniur̄.si nō cōuicij.Si aūt nō ṙuocat̄ statim iniuria ad aīum: amplꝰ agi nō pōt.ut.ff de iniur̄.nō solū.§.i.et insti.de iniur̄.§.ult.

h ¶ Nō patit̄.ď hoc agit̄ j.de pe.di.iiij.diuina.ꝛ est h̄ ar.ꝙ post penitentiā nō pōt qs accusari.ď hº nota.xxiij.q.ij.ad monere.

i ¶ Trāsactū.iudicis auctoritate itelligas:q2 sine eiꝰ auctoritate nō pōt trāsigi ꝓ iniuria illata:ut

Si illic ubi hec acta sūt p̄sentibus vtrisq̄ȝ ꝯstiterit:ꝛ sati ſfecisse stephanū:ꝛ supplicatione suscepta eum q male tractatus ē ignauisse: semel i abolitione remissa punitio recidiuo dolore nō debet iterari diuine ſm imitationē clemētie:que dimissa peccata in ultionē redire nō patit̄.sin vero nihil uel de satisſfactione ꝓbabitur uel de remissione transactū dilectionis vr̄e sermone mōstretur: quatenꝰ siue nunc saltē poterit competens satisfactio ꝓuenire.Illud potiꝰ exerceat̄: ubi animaȝ sanare possit afflicti.siue irremissibilis ꝑstat acerbitas.nihilominus vidicet̄ ubi plectibilis orta est ꝑsumptio. Sed obijcit̄ illud ambrosij: ad ꝓces helie ignis descendit de celo:ut ꝓphete vindicaret̄ iniuria.qď tūc intelligitur factū: quādo achab rex israel post sterilitatem illam triū annoꝝ ꝛ sex mēsium:que facta ē:qn̄ precibus helie clausum ē celū annis tribus ꝛ mēsibus sex:misit duos quinquagenarios ad heliam qui dicerēt ei:hō dei rex israel uocat te.q ait:si homo dei sū descendat ignis de celo:et ꝯsumat uos.ꝛ statim ignis descēdit de celo ꝛ ꝯsumpsit eos quo facto n̄ cuius meriti apď deū esset uoluit ostēdere:sed ꝙ ille eēt uerus deus quē colebat:nō ille ad cuiꝰ culturam stupro proprij corpis iezabel nōnullos ꝓuocabat: euidentissimis indicijs mōstrare curauit.Iniuria ergo ꝓphete nō alia q̄ȝ iniuria dn̄i i ꝑius intelligit̄: que in paucis vidicata ē:ut ceteri terrerēt̄. Itē obijcitur illud siluestri.

Apostolicus anathēatizauit eos:q eum cepant. uel epoꝝ auquem q deinceps ceperit: excōmunicauit.

Bilisarius patricius noster mādauit me ad se uenire pacifice ꝓ quibusdā ecclesiasticis dispositiōibꝰ in palatiū principis:ꝛ ad primum ꝛ ad secūdū uelū retinuit oēm cleꝝ ꝛ populū q mecū veniebat: ꝛ nulliū ꝑmisit introire:nisi me solū ꝛ vigiliū diaconē nostrū.me ꝟo vi retēto ꝛ an̄ ꝑdictū patriciū deducto miserūt me in exilium:in quo sustētor mō pane tribulatōnis ꝛ aqua angustie.ego tn̄ nō dimisi nec dimitto ꝓpterea officiū meū: sed cum ep̄is quos ꝯgregare potui eos q talia erga me egerūt:anathematizaui:ꝛ vna cū illis ap̄lica auc̄te statui nulliū vnq̄ȝ taliter decipiendū: sicut ďceptus sū.ꝛ si aliqs deiceps ul'ū vnq̄ȝ epoꝝ taliter ďceperit:anathema maranatha fieret in ꝯspectu dei ꝛ sanctoꝝ āgeloꝝ. Idem vigilio:Habeto itaq̄ȝ cū his qui tibi ꝯsētiunt plene dānationis sniam sublatūq̄ȝ tibi nomē ꝛ munꝰ ministerij sacerdotalis agnosce sp̄ūs sancti iudicio ꝛ ap̄lica a nobis auc̄te dānatus. Sed ꝛ hic nō suā sed ecc̄lie iniuriā ultus ē. Quod aūt peccatū ppl'i paucis puniēdū sit:moyses exēplo docuit:q peccatū idolatrie in paucos cultores vituli vindicauit:morte paucoꝝ expians peccata multorū in ꝑsens terrēs in posterū disciplinā sanciēs. Sic et ipse christus peccata totius populi morte paucoꝝ puniuit: dum ꝓ fornicatione totius populi vna die.xxiij.milia perierūt sic ꝛ ꝓ peccato murmurationis uel tētationis nōnulli puniti sunt:ut eoꝝ exemplo ceteri ad pn̄iam cogerētur: sic ꝛ

o ¶ Achab.ꝯfundit historiā.n̄.n.achab misit illos qnquagenarios: sȝ rex ozias.nec etiā illud cōtigit tꝑe achab:sȝ illō ꝯtigit sub ozia.

p ¶ Quo sc̄o.soluit obiectōem.

a Bilisarius.mādauit.h̄ mādare ponit̄ ꝓ rogare:sic̄ alibi ponit̄ rogare pro mādare:ut.xi.q.iij.rogo.

b ¶ Uelū.i.camerā uel hostiū.

c ¶ Me ꝟo.vi ṙtēto.q hoc mō iclu[d]dit clericū:sȝ alio mō nō iniciat manꝰ in eū violētas ē excōicatꝰ:ut ex̄ de sen.ex.cū desidēs i ꝑte decisa.

d ¶ Anathematizaui.ē.e.c.iter q̄relas ꝯ.sed dicq̄ hec iniuria ꝯtigit eccl'iaȝ.lxiij.di.salonitane.ul' h̄ nō erat supior iudex pōt tn̄ iudex corporalē inſligē penam ꝓ offēsa sua ut.xlv.di.ꝛ qui emēdat.

e ¶ Maranatha.dr̄ maranatha ad uētꝰ dn̄i:usq̄ȝ ad aduētū dn̄i sit excōicatꝰ:supple nisi peniteat: sic.xxvij.q.i.ď viduis.

f ¶ Sacerdotal'.i.cl'icalis.ar.ꝙ alicui aufert̄ qď n̄ hȝ:ut.v.q.vi.qa iusta.xxvij.q.ij.§.ex his oibus.

g ¶ Sed ꝛ hic.

h Quod autē.dixit.ē.e.i illo.§.ecce ꝙ cria:ꝙ qn̄q̄ȝ delinquētes sūt

patiēter expectā
di. ⁊ illō mēbrum
executus ē: dixit
n. q2 crimē qn̄qꝫ ī
paucis ē vīdican
dū: ut ceteri ter
reant.
i ¶ Vituli. xlv. di.
disciplina.
k ¶ Una die. duꝫ
finees occidit he
breuꝫ coeuntem
cum madianita.
quā historiā hēs
ij. q. vij. §. itē cum
balaam.
l ¶ Murmuratio
nis. qn̄ iudei mur
murabāt ī deser
to ꝑpter carnes.
nolebāt .n. sibi ꝯ
stituere ducē ⁊ re
uerti ī egyptum
xc. di. alien⁹.
m ¶ Baal. hāc hi
storiā hēs .i. q. i.
cū scriptura.
n ¶ Quō uero pec
cata. istō spectat
ad illō. s̄. e. §. his
ita rn̄det sūt que
dam.
o S Iqs. q2 hꝫ n̄
est iudex.
p ¶ Immunis ē.
a peccato ꝑticipa
tōis nec īputat ei
si tacet cū nō pos
sit illud ꝓbare. ij.
q. vij. pleriqꝫ: licꝫ
aūt iudex sciat ali
quē criminosuꝫ:
nō iō statī pōt eū
a se abījcē: ut. vi.
q. ij. si tantū.
q ¶ Sine accusa
tore. excipiūt ca
sus positi. ij. q. i.
de manifesta.
a N On pōt. s̄.
di. l. ut ꝯsti
tueret.
b ¶ Multitudinē.
sic ergo rōe mul
titudinis non ex
ercet vindicta: ut
i. q. vij. quotiens
. s̄. c. ipsa pietas
⁊. ix. q. i. ordinati
ones. dicūt autē
hic multi plures

quotidie nōnullos punit de⁹: ut diuina ꝓuidētia ⁊ circa humana vigilare cognoscat: ⁊ n̄ nullos etiā ꝑ longa tp̄a ad penitentiā expectat: ut patiētiā sue benignitatis nobis on̄dat sic etiā helias culturam baal vīdicauit sacerdotes ⁊ ꝓphetas eius interficiendo morte auctoꝝ expiās peccata imitātium ppl'oꝝ. Quō uo peccata que publicis iudicijs deserūt puniēda nō sūt: illo exēplo ꝓbatur: quo christus q iudā solus furē nouerat: nō abiecisse sed patiēter tolerasse asserit. Unde ambrosi. sup primā ep'lam ad corinthios ait. Iudicis nō est sine accusatōe dānare

Si qs ꝑtātem n̄ habet quēꝫ scit reū abijcere uel ꝓbare n̄ ualet: īmunis ē. ⁊ iudicis nō est sine accusatore dānare sicut nec christ⁹ iudā abiecit. Similiter n̄ est ferēda snia qn̄ multitudo est in causa: uel qn̄ ille peccat: q sociā habet multitudinē. Unde aug. in li. ij. cōtra ep'lam ꝑmeniani.

Quō a multitudine peccat uel ab eo q multitudinē hꝫ sociā: ab ecclesia nō punit: ꝫ debet

Non pōt eē salubris a multis correctio: nisi cum ille corripit: q n̄ habet sociā multitudinē. cū uo idem morb⁹ plurimos occupauēit. nihil aliud bonis restat: qꝫ dolor ⁊ gemitus: ut ꝑ illud signū qd ezechieli sācto reuelat: ille si euadē ab eoꝝ uastatione mereātur. ⁊ ifra: Reuera cū ꝯtagio peccandi multitudinē inuaserit: diuine discipline seuera misericordia necessaria ē. Nā cōsilia sepationis ⁊ inania sūt ⁊ ꝑniciosa atqꝫ sacrilega: q2 ipia ⁊ supba sunt: ⁊ plus ꝑturbant infirmos bonos: qꝫ corrigant aiosos malos. ⁊ infra: Turba aūt iniquoꝝ cū facultas ē in populis ꝓmēdi sermonē gn̄ali obiurgatione feriēda est: ⁊ maxime si occasionē atqꝫ opportunitatē prebuerit: aliqd flagellū desuper dn̄i quo eos appareat ꝓ suis meritis uapulare. Precepta uo euāgelica de dilectiōe inimicoꝝ ⁊ misericordia impēdenda ꝑximis exhortationes quoqꝫ ap'li de cibādis uel potādis inimicis nō eatenus intelligēda sunt: ut peccādi relaxetur impunitas: sed ut dlinquēti correcto et nature ministret subsidiam donec ꝑ sententiā iudicis adempta spe correctiōis malorū tollat exercitiū. In hoc ergo iubemur diligere inimicos et misereri eoꝝ: ut de eoꝝ ꝑditione doleam⁹ eoꝝ salutē desideremus ⁊ ꝓ eoꝝ correctōne quotidie laborem⁹ ⁊ oremus: penitētib⁹ solatia impēdam⁹: alter alterius onera portantes nō ut ꝑtinaces et in malo ꝑsistentes impunitati donem⁹. Sicut enim erga penitentes non seueri sed misericordes eē monemur: iuxta illud: Noli esse nimis iustus: q2 ē nimis iustus qui perit in iusticia sua ⁊ iterum: Iudiciū sine misericordia erit ei: qui nō fecit misericordiam. ⁊ item illud apostoli in secunda ep'la ad corinthios: cui aliqd dōastis ⁊ ego Nam et ego siqd donaui: ꝓpter uos donaui: ac si ipē christus donaret: ut nō circūueniamur a sathana. nō enim ignoram⁹ cogitatiōes ei⁹: q quos nequit ꝯsentiēdo decipe: facit nimis asperos. sic inqꝫ penitētibus: ut dictum ē misericordes eē iubemur: sic impenitētibus et obstinatis in malo misericordiā impendē ꝓhibemur. Unde ambrosius in li. i. de officijs.

De nulla ⁊ iusta misericōdia

Est iniusta mia. deniqꝫ in lege scriptum est de quodam: nō misereberis illius. et in libro regum legitur: q2 saul contraxit offensam: quia misērat⁹ ē achab hostiū regē: quē

qꝫ. xl. ex̄ de cleri. excō.
mi. latores.
c ¶ Signū. s. thau.
d ¶ Sepatiōis .i. excōi
catōis.
e ¶ Misericordia. ex se
ueritate ꝓcedens.
f ¶ Infirmos. qui facile
scādalizantur.
g ¶ Cū facultas. i. cū nō
ꝯtēnitur eius ꝑdicatio.
nā si nō ꝓficit poti⁹ tacē
debet. xi. q. iij. qn̄.
h ¶ Generali. viij. q. i.
quid aūt.
i ¶ Precepta. posita in
superiori. §. ex his oīb⁹
k ¶ Noli esse. he auctori
tates sūt exposite. ij. q.
vij. §. his itaqꝫ rn̄detur.
l ¶ Donastis. loqtur ibi
ap'lus de corinthio qui
ad penitētiā redijt ⁊ pe
tijt ap'lus ut reciperent
ipsum ⁊ remisit ei offen
sam. ⁊ est simile. xxxv. q
ix. c. ueniam.
m E St iniusta. sic iu
sticia qn̄qꝫ dr̄ esse
falsa: ut. xlv. di. uera. nā
sepe vitia ōtutes se esse
mētiūtur. xli. di. sepe.
n ¶ In lege. i. in deute
ronomio: ubi scriptum
est de illo qui inuitat a
lios ad idolatriam nec
acquiescas ei: nec au
dias eū: nec miserearis
eius: sed statim occidas
eum: ut. j. e. q. v. si audi
eris.

o ¶ Diuina. ſiſe. ff. depoſiti ſi hominē.

p ¶ Et lachrymis. iudex enim nō dꝫ moueri ad lachrymas calamitoſorum: ut. ff. de offi. ꝑ. obſeruādum.

q ¶ Tradet. occaſionalr.

r ¶ Si gladiū. ſed quaꝛ̃ hic redarguit eccl̃ia iudices q gladiū reꝑmūt cū alˀ augꝰ petat reos ñ occidi: ut. ĩ. q. v. c. i. ⁊. c. de occidēdis. ſed dicas hic loqui de incorrigibilibꝰ. ibi de corrigibilibus. ſic. ĩ. e. q. v. ꝓdeſt.

ſ ¶ Periculo. ꝓp ĩ hoc vbū quidā h̃ dixerūt ꝙ ĩ criminali cā nō eſſꝫ minꝰ agēdū cū reo ꝗ̃ cū actore. qđ nō ꝯcedo: ut xxxv. q. ix. ueniā in fi.

t ¶ Cōionis. rex quibꝰ ſuſpēſus ē. nō intelligaſ hoc de ſnīa excōicatōis Nam ibi ꝓpt̃ periculuꝫ ñ ē differēda abſolutō. nam qn̄qꝫ fit abſolutio a iudice nō ſuo: ut ex̃ de ſen. ex. ſacro. ex̃ de app. qua frōte: niſi uelis ĩtelligere ĩ eo caſu: qn̄ ꝓpt̃ ꝯtumaciā detinet̃ aliqs diutius in excōicatōe. xi. q. iij. q iubente.

u ¶ Facilitas. uerū ē ꝙ de iure nō dat: ſꝫ de fcō ſepe dat. ⁊ ſic nō obſtat i. q. vij. exigunt.

x N E amiſſo iudicio. i. ordine iuris.

y ¶ Saccello. i. pauper tati. io.

a O Uo iſta. qꝛ homo ſic. lxxxvi. di. odio

b ¶ Officio correctōis.

c ¶ Nomis. i. h̃ꝫ ꝙ aliqs noiat̃ uel p̄latus uel pat̃ oſtēdit ꝑ exempla.

d ¶ Epiſcopo. ex hoc. c. ⁊ ex illo. s̃. e. ita ꝯſueuit dici ꝙ illud: ſi peccaue

ꝓhibuerat diuina ſnīa ſeruari. itaqꝫ ſi qs latronē filijs deꝑcātibus motꝰ ⁊ lachrimis ꝯiugis eiꝰ inflexuſ abſoluēdū putat: cui adhuc latrocinādi aſpirat affectus: nōne innocentes tradet exitio: qui liberat multoꝝ exitia cogitantē? certe ſi gladiuꝫ reprimit vincula diſſoluit: laxat exiliū. cur latrocinandi qua pōt clemētiori via nō eripit facultatē: qui volūtatē extorquere ñ potuit Deinde inter duos hoc ē accuſatorē ⁊ reum pari periculo de capite decertantes: alteꝝ ſi nō ꝓbaſſet: alteꝝ ſi eēt ab accuſatore ꝯuictus: ſi non id qđ iuſticie ē iudex exequatur: ſꝫ miſeret̃ alteriꝰ. aut dānabit ꝓbantē: aut dū accuſatori fauet: qđ ꝓbari nō poſſit adijciet innoxiū. ñ pōt igitur hec dici iuſta miſericordia: in ipſa eccl̃a: ubi maxime qs miſereri debet: teneri ꝗ̃ maxime debet forma iuſticie: ne qs a ꝯſortio cōionis uel criminatōnis abſtractus: breui lachrymula atqꝫ ad tp̄s parata ut̃ ēt vberioribus fletibus cōionē: quā plurimis debꝫ poſtulare tꝑibus: a facilitate ſacerdotis extorqueat. nōne etiā cuꝫ vni indulget idigno: ad ꝓlationis cōtagiū ꝓuocat vniuerſos? facilitas enim venie incētiuū tribuit deliquēdi. I tē auguſtinus in libro pſalmoꝝ.

Non debemus in mala cauſa pauperi miſereri.

N E amiſſo iudicio ſis pauperi in mala cā miſericorſ cuius ſi parcis ſaccello ꝑcutis cor: ⁊ tanto nequiorē reddis: quāto iuſtum ſibi fauē videt. I dem. Domini ē miſerendū: peccatori iraſcendū.

O Uo iſta nōia cū dicimus homo peccator: nō vtiqꝫ fruſtra dicunt̃. qꝛ peccator ē: corripe: qꝛ hō: miſerē: nec oīo liberabis hominē: niſi eū pſecutū fueris peccatorē. Huic officio nois īuigilet diſciplina: ſicut cuiqꝫ regenti apta et accōmodata ē: nō ſolū epō regenti plebē ſuā ſed etiā pauperi regenti domū ſuā: diuiti regenti familiā ſuā: marito regenti coniugē ſuā: patri regēti ꝓlem ſuā: iudici regēti prouinciā ſuaꝫ: regi regēti gentē ſuam. Et paulopoſt: ita nulli homini claudēda ē miſericordia: nulli peccatori impunitaſ relaxāda ē. Hinc itaqꝫ intelligendū ē: ꝙ nō ſit ꝯtēnenda elemoſina que quibuſqꝫ pauperibꝰ iure hūanitatis impendit̃: qn̄ quidē dn̄s ſubleuauit indigentiaꝫ pauperum: etiam his loculis quos ex opibꝰ implebat alioꝝ. ⁊ paulopoſt: nō ergo ſuſcipiamus peccatoreſ ꝓpter qđ ſūt peccatores: ſed tn̄ eos ipos qꝛ hoīes ſunt: humana ꝯſideratione tractemꝰ. pſequamur ĩ eis ꝓpriā iniquitatē: miſereamur cōem naturā. I tē illud euāgelij qđ obijciebat̃: q gladio uſus fuerit: gladio cadet: auguſt. exponit in ſecundo libro contra manicheos ita dicens.

Quis dicatur gladiū accipe

I Lle gladiū accipit: q nulla ſuꝑiori ac legitima poteſtate uel iubēte uel ꝯcedēte in ſanguinē alicuiꝰ armatur Porro illđ hieronymi: quo eccleſia negat̃ aliquē pſequi: nō ita intelligendū eſt: ut gn̄aliter eccleſia nullū pſequatur: ſed ꝙ nullū iniuſte pſequatur Nō enim oīs pſecutio culpabilis ē: ſed rōnabiliter hereticos pſequimur: ſicut ⁊ chriſtꝰ corꝑaliter pſecutus eſt eos: quos de tēplo expulit. I tē auguſt. ait vincētio donatiſte.

Poteſtatis officio utiliter inquieti corriguntur.

N Imiū ſunt inquieti: quos ꝑ ordinatas a deo poteſtates ſecl̃ares cohiberi atqꝫ corrigi mihi nō videt̃ inutile. nā de multoꝝ iaꝫ correctione

rit in te frat̃ tuus ad ſolos illos ſpectat q ex ptāte aliq̃ pn̄t punire. ſed certe h̃ nō loquit̃ de denūciatōe ſꝫ tm̄ de correctōe: ad quā etiam alij tenet̃: q enumerātur h̃. Nā ⁊ vicinꝰ tenet̃ corrigē vicinū ſuuꝫ: ut. ĩ. e. q. v. ñ putes. Itē qlibet tenet̃ aliū occulte corripē: ut. ex̃ de here. cū ex iniuncto circa finem.

e ¶ Familiā. C. đ emen. ꝓpīquoꝝ l. vna. ⁊. xxxiij. q. ij. placuit.

f ¶ Marito. s̃. vij q. i. ſic̃ alteriꝰ.

g ¶ Quibuſqꝫ. s̃. xlij. di. qeſcamꝰ. ioannes.

h I Lle gladiū accipit. iniuſte.

i ¶ Ptāte. naꝫ poteſtas gladij tm̄ a pncipe habet̃: ut. s̃. q. i. militare ⁊. q. ij. c. i.

k ¶ Porro. hieronymi. s̃. e. q ſecūdū carnem.

l N Imiuꝫ. non oīs. s̃. v. q. v. nō oīs.

m ¶ Tollitur.s. e
duo ɔtra.
n ¶ Cogi.s.xlv.
di.c.ij.ɔ ſo.ab in
itio nemo cogen
dus eſt ad bonũ.
ſed aliquis cogit
pſeuerarẽ i eo qd
incepit:ut.j.e.q.
v.ad fidẽ.nec ob
uiat qd dicit de
paulo:q ab initio
fuit coactus.naꝫ
hic arguitur a mi
nori.i.ex q° pau/
lus ab initio fuit
coact⁹ ergo alij
pñt ex post facto
cogi.
o ¶ Et mali. ut iſ/
mahel iſaac ⁊ ſaul
dauid.
p ¶ Boni malos.
ut helias quiqua
genarios.
q ¶ Et ,pphete.
ut moyſes egypti
acum:ut.s.e.q.
iij.nõ inferẽda.
r ¶ Nocẽdi.cã.q.
d.plus cãm iacti
qꝫ facti cõſidera
bimus:ut.j.e.q.
viij.occidit.

gaudemus. I tem post pau
ca: Si eniꝫ quiſqꝫ inimicũ ſuũ
piculoſis febrib⁹ freneticũ fa
ctũ currere videt in pcipiciũ.
nõne tũc potius malũ p malo
reddẽt: ſi ſic eũ ire pmitteret
qꝫ ſi corrigendũ curandũqꝫ li
garet: ⁊ tñ tũc ei moleſtiſſim⁹
⁊ aduerſiſſimus uideret: quã
do vtiliſſimus ⁊ miſericordiſ/
ſimus extitiſſet: ſꝫ plane ſalu
te repata tanto ei uberi⁹ gra
tias agẽt: qꝫto minus ſibi pe/
perciſſe ſenſiſſet. Et p⁹ pau/
ca: at quibuſdã iſta nõ pſunt
nunqd ideo negligẽda ẽ me/
dicina: q: nõnulloꝝ inſanabi/
lis eſt peſtilẽtia. I tem poſt
aliqua: Nõ oĩs q parcit ami/
cus ẽ: nec oĩs qui verberat
inimic⁹. Meliora ſũt vulnẽa
amici: qꝫ blanda oſcula inimi/
ci. meli⁹ eſt cũ ſeueritate dili/
gẽ: qꝫ cũ lenitate decipe. utili
us eſuriẽti panis tollit ſi d ci/
bo ſecurus iuſticiã negligat:
qꝫ eſurienti panis frãgit: ut in
iuſticie ſeductus acquieſcat.
I tẽ poſt pauca: putas nemi/
nẽ debere cogi ad iuſticiã: cũ
legaſ patrẽfãilias dixiſſe ſer
uis. quoſcũqꝫ inueneritis co
gite intrare: cũ legas ⁊ ipſum
pmo ſaulũ ⁊ poſtea paulũ ad
ueritatẽ cognoſcendã ⁊ tenẽ
dã magna violẽtia chriſti co/
gentis eſſe cõpulſũ. I tem
poſt pauca: ⁊ noueritis fureꝫ
aliqñ auertẽdis pecorib⁹ pa/
bulũ ſpargere: ⁊ aliqñ paſto/
rẽ flagello errãtia pecora re/
uocare. I tem: ſi ſemp eſſet
culpabile pſecutionẽ facere:
nõ ſcriptũ eſſet in ſãctis libriſ
detrahentẽ pximo ſue occul/
te hũc pſequebar. aliqñ ergo
et qui eam patitur: iuſtus eſt:
ſꝫ plane ſepe ⁊ mali perſecuti
ſũt bonos ⁊ bõi malos: illi no
cendo p iniuſticiã: iſti ɔſulen/
do p diſciplinã. illi immaniter
iſti tẽperãter. illi ſeuiẽtes cu/
piditate: iſti charitate. nã qui
trucidat ñ conſiderat quẽad/
modũ laniet: qui autem curat
ɔſiderat quẽadmodũ ſecet. il
le pſequit ſanitatẽ: iſte putre
dinẽ. occiderũt ipij pphetas:
occiderũt impios ⁊ pphete.
flagellauerũt iudei chriſtum:
iudeos flagellauit ⁊ chriſtus
traditi ſũt apli ab hoibus hu
mane ptãti: tradiderunt apo/
ſtoli hoies ptãti ſathane. In
his oĩbus quid attendit: niſi
qs eoꝝ p ueritate: qs p iniq
tate: qs nocẽdi cauſa: qs emẽ
dandi: ⁊ paulopoſt: ɔſtãtinus
imperator ɔſtituit: ut res cõui/
ctoꝝ ⁊ unitati puicaciter reſi
ſtentiũ fiſco vẽdicarent. ⁊ p⁹
pauca. certe nulli⁹ crimen ma/
culat neſcientẽ. I tem facta
nocentiũ q̃ innocẽtib⁹ demon
ſtrari uel ab innocẽtib⁹ credi
nõ pñt: ñ inquinãt queqꝫ: ſed
pter innocẽtiã ɔſortiũ etiã
cognita ſuſtinent. nõ.n. pter
malos boni ſũt deſerẽdi: ſed
pter bonos mali tolerãdi.
ſicut tolerauerunt pphete ɔ
quos tãta dicebant: nec cõio
nem ſacroꝝ illius ppli relinq̃
bant. I dẽ donato pſbytero

Heretici etiam ad ſalutẽ in/
uiti ſunt trahendi.

D Iſplicet tibi q traheris
ad ſalutẽ dei: cũ tñ mltos
nros ad pniciem traxeris. qd
enĩ volum⁹ niſi te cõphendi ⁊
pñtari ⁊ ſuari ne pereas. q
aũt in corpe leſus es ipe tibi
feciſti: q iumẽto tibi mox ad/
moto uti noluiſti: ⁊ te ad traꝫ
grauit colliſiſti. Nã utiqꝫ ali
us q adduct⁹ ẽ tecuꝫ collega
tu⁹ illeſus venit: q: talia ipe ſi
bi ñ fecit. ſꝫ neqꝫ hoc putas ti
bi fieri dbuiſſe: q neminẽ exi
ſtimas cogendũ ad bonũ. at/
tẽde qd dixerit apls: q epatũ
dſiderat: bonũ op⁹ deſiderat
⁊ tñ multi ut epatum ſuſcipiãt
tenent: inuiti pducunt: inclu/
dunt. patiunt inuiti mala que
nolũt donec eis adſit volũtaſ
ſuſcipiẽdi opis boni: quanto
magiſ vos ab errore pnicioſo

i ¶ Cõſtituit.C.de hẽti.
arriani.io.
t ¶ Certe.s.e.qꝫ magni
a D Iſplicet. ali⁹. ar.
optimũ: q ex quo
vnus ſecure põt uenire
ad iudiciũ: ergo ⁊ alter
ſic ex de elec. bene i fi.
ſimiliter dicit lex: ex q°
tutor ſuã pecuniã bene
collocauit: ergo ⁊ pecu
niam pupilli potuit bñ
collocaſſe.ff.de admin.
tu.tutor.§.i.ſimiliter ex
quo res tuas conſerua
ſti: ⁊ res etiã ɔmodataſ
ɔſeruare debuiſti.ff.cõ
mo.ſi ut certo.§.cõmo
datũ in fi.tñ hoc ar.fal/
lit. nam ⁊ lꝫ aduerſariuſ
me⁹ etiã qui uenire nõ
poterat uenit: nõ ideo
ſequit q ego tenebar
uenire: ut.ff.de arbi.l.ſi
cũ dies.§.penult.
b ¶ Inuiti. quid ergo ẽ
quod dicit. q nemo co
git creſcere inuitus: ut
lxxiiij.di.geſta.⁊.c.ubi
Sed ibi loquit cũ malo
zelo qs cogit. tñ hec eſt
ueritas: q ſi aliqs ſemp
eſſet nolens: non debe
ret cogi. de hoc nota.
viij.q.i.in ſcripturis.

in quo nobis inimici estis: tra
hendi estis ꝛ ꝑducēdi ad ve-
ritatē uel cognoscēdā uel eli
gendā: ñ solū ut honorē salu-
briter hēatis: ſʒ etiā ne negſſi
me pereatis. dicis dñm dediſ
se libeꝝ arbitriuʒ: iō ñ deberi
hoieʒ cogi ad bonū. quare gͦ
illi de qbus sup̃ diximꝰ cogunt
ad bonū: attēde ergo ꝛ ꝯside
ra ꝙ non iō uolūtas bona mi
sericorditer īpendit: ut mala
uolūtas homis diligat. Nam
qs nesciat nec dānari hoiem:
nisi merito male voluntatis.
nec liberari nisi bonā habue-
rit volūtatē. nō tñ ideo q dili
gūtur male sue uolūtati impu
ne ꝛ crudeliter ꝑmittēdi sūt:
ſʒ ubi ptās datur ꝛ a malo ꝓ-
hibēdi ꝛ ad bonū sūt cogēdi.
Nā si uolūtas mala semꝑ sue
ꝑmittēda ē libertati: q̃re israe
lite recusātes ꝛ murmurātes
tā duris flagellis a malo ꝓhi
beātur: ꝛ ad terrā ꝓmissiōis
cōpellebant: si uolūtas mala
sue ꝑmittēda ē libertati: q̃re
paulus ñ est ꝑmissus uti pessi-
ma uolūtate: qua ꝑsequebat
ecclām: ſʒ ꝓstratus ē ut ceca
ret: cecatꝰ est ut mutaret: mu
tatus ē ut mitteret: missus ē:
ut qualia fecerit in errore ta
lia ꝓ ueritate pateret: si uolū
tas mala semꝑ sue ꝑmittenda
ē libertati: quare monet pr̃ in
scripturis sanctis filiū duꝝ ñ
solū uerbis corriꝑe: sed etiaʒ
latera eiꝰ tūdere: ut ad bonā
disciplinā coactꝰ ac domitꝰ di
rigat. vñ ideʒ salomō dicit: tu
ꝑcutis eū virga: aiam aūt eiꝰ
liberas a morte. Si aūt mala
uolūtas semꝑ sue ꝑmittēda ē
libertati: quare corripiuntur
negligētes pastores ꝛ dr̃ eis
errantē ñ reuocastis: ꝑditū ñ
inquisistis: ꝛ vos oues christi
estis: characterē dñicum por
tatis ī sacro quod accepistis:
sed erratis ꝛ peritis: nō ideo
uobis displiceamus: q꞉ reuo-
camus errantes ꝛ querimus
perditos. melius. n. facimꝰ uo
luntatem dñi monētis ut vos
ad ouile eiꝰ redire cogamus:
q̃ꝫ ꝯsentiamꝰ uolūtati errātiū
ut ꝑire uos ꝑmittamꝰ. noli er
go iā dicere qḋ te assidue au
dio dixisse: sic uolo errare: sic
uolo perire. melius hoc oino
perire ñ ꝑmittimꝰ quantū pos
sumꝰ modo ꝙ te in puteū quo
morēis misisti: utiqꝫ libera uo
luntate fecisti. ſʒ q̃ꝫ crudeles
eēnt serui dei: si huic male uo
lūtati tue te ꝑmitterēt: et ñ te
ḋ illa morte liberarēt: qs eos
ñ merito culparet: qs impios
nō recte iudicaret: ꝛ tñ tu te
uolēs in aquā misisti: ut more
reris. illi te nolentē leuauerāt
de aqua: ne morereris. tu fe-
cisti ẜm volūtatē tuā sed in ꝑ-
niciē tuā: ꝛ illi ꝯtra voluntatē
tuā ſʒ ꝯtra mortē tuā. si ergo
salus illa corꝑalis sic custodi
enda ē: ut etiā in nolentibꝰ ab
eis q eos diligūt seruetur: q̃ꝫ
to magis illa sp̃ūalis in cuius
discretione mors eterna me-
tuit: q̃ꝫq̃ꝫ ꝛ in ista morte quaʒ
tibi tu ip̃e uoluisti inferre: nō
solum ad tp̃us sed etiā in eter
nū moreris: q꞉ ꝛsi nō ad salu-
tē nō ad ecclesie pacē non ad
christi corꝑis vnitatē non ad
sanctā ꝛ indiuiduā charitatē
sed ad mala aliq̃ cogereris:
nec sic tibi ipse mortē inferre
debuisti. cōsidera scripturas
diuinas: ꝛ discute quantū po
tes. ꝛ uide vtruʒ hoc fecerit
aliqs iustoꝝ aliq̃ñ atqꝫ fidliū
cū ab eis tāta mala ꝑpessi sūt
q eos ad interitū nō ad vitaʒ
quo ꝯpelleris adigebāt. ꝛ pꝰ
pauca: repetis sic audio: qḋ
in euāgelio scriptū ē: recessis
se a dño. lxx. discipulos ꝛ ar-
bitrio sue male atqꝫ ipie di-
cessionis fuisse ꝑmissos: cete
risqꝫ. xij. q remāserāt fuisse re
sponsuʒ: nunqd ꝛ uos vultis
abire: et nō attendis: q꞉ tunc
primū ecclesia nouello germi
ne pullulabat: nōdūqꝫ ꝯpleta

c ¶ Sed etiam latera. ſ. xlv. di. §. salomon.
d ¶ Negligentes. ut. lr xxvi. di. c. i. ꝛ. vlt.

e ¶ Quo morēis. bona illoꝝ qui se ipsos interimūt fisco applicātur: si ꝓpter ꝯsciaʒ ḋlicti hoc faciant: secus si ꝓpter impaciētiā alicuius doloris: ut. ff. de bo. eoꝝ qui āte sen. sibi mor. cō-sci. l. penult.
f ¶ Debuisti. ſ. c. .c. si nō licet. ꝛ. c. non ē nr̃m. ꝛ de cō. di. ij. prima.
g ¶ In vias. i. heresis ꝛ scismata.

fuerat illa ꝓphetia: ⁊ adora/
bunt eũ oẽs reges terre oẽs
gentes seruiẽt ei. qđ vtiqꝫ q̃/
to magis implet̃: tãto maiore
utit̃ eccl'a potestate: ut ñ soluz
inuitet: sed etiã cogat ad bo
nũ. hoc dñs significare vole/
bat: ꝙ q̃uis haberet magnaz
ptãtem: prius tñ elegit cõmen
dare humilitatẽ. hoc etiaz in
illa ꝯuiuij similitudine satis eui/
denter ostẽditur: ubi misit ad
inuitatos: ⁊ venire noluerũt.
Et ait seruo: exi cito in vias
⁊ plateas ⁊ vicos ciuitatis: ⁊
pauperes ac debiles cecos ⁊
claudos introduc' huc. et ait
dño seruus: factũ est ut impe
rasti ⁊ adhuc loc⁹ ẽ. ⁊ ait dñs
seruo: Exi in vias ⁊ sepes et
cõpelle intrare: ut impleatur
domus mea. vide nũc quẽad/
modũ de eis qui primo uene/
rãt: dictum est: introduc eos:
nũc dictum ẽ compelle. ita si/
gnificata sũt eccl'e primordia
adhuc crescẽtis ut eẽnt vires
etiã ꝯpellẽdi. I. dẽ sup ioan.

Heretici vtiliter patiũtur: q̃ catholici vtiliter inferunt.

Quando vult deũs cõcita
re ptãtem aduersus here
ticos aduẽsus scismaticos ad
uersus dissipatores eccl'e ad
uersus exufflatores christi:
aduersus blasphẽatores chri
sti: blasphemi ñ mirẽtur: quia
de⁹ ꝯcitat ut a sara uerberet̃
agar: cognoscat se agar: sup/
ponat ceruicẽ. que cũ humili
ata discedẽt a dña sua: occur
rit ei angelus ⁊ dixit: qđ tibi
ẽ agar: ãcilla sare cũ ꝯquesta
esset de dña: quid audiuit ab
angelo: reuertẽ ad dñam tuã
ad hoc ergo affligit̃: ut reuer
tat̃. atqꝫ vtinã reuertat̃: qꝛ ꝓ/
les ei⁹ sicut ꝓles iacob cũ fra
tribus hereditatẽ tenebit. mi
rant̃ aũt qꝛ cõmouent̃ ptãtes
christiane ꝯ dissipatores ec/
clesie detestãdos. si nõ cõmo
uerẽtur: quõ redderẽt rõnez
de imperio suo deo: intendat
charitas uestra quid dicã: qꝛ
hoc ptinet ad reges scꝫ chri/
stianos: ut tpibus suis paca/
tã velint matrẽ suã eccl'am ha
bere: vñ spũaliter nati sunt.
Et paulopost: nabugodono
sor rex decreuit dicẽs: quicũ
qꝫ dixerit blasphemiã in deũ
sidrac misac ⁊ abdenago: i in/
teritu erũt ⁊ domus eoꝝ in di
spersione. Ecce quõ rex alie
nigena seuit: ne blasphemet̃
deus israel: q potuit tres pue
ros de igne liberare: ⁊ nolũt
ut seuiãt reges christiani: qa
christus exufflat̃: a quo ñ tres
pueri: sꝫ totus orbis terraruz
cũ ipsis regib⁹ a gehennarum
igne liberant̃ ⁊ infra. Q uo
modo ergo isti reges nõ mo/
ueãtur: qui non tñ tres pue/
ros attendũt liberatos de flã
ma: sed seipos de flamma ge/
hẽne qñ vident christũ a quo
liberati sunt exufflari in chri
stianis: quando audiunt dici
christiano: dic te nõ esse chri
stianũ. talia facẽ uolũt: sꝫ talia
pati nolũt. Nã videte q̃lia fa/
ciũt: ⁊ q̃lia patiũt̃: occidũt ani
mas: affligũtur i corpe. sẽpiter
nas mortes faciunt: ⁊ tpales
se perpeti ꝯquerũtur. I. teꝫ
contra petilianum.

Ecclesia ratione etiam per/ sequitur hereticos.

Qui peccat non peccat le
gis auctoritate: sed con/
tra legis auctoritatem. quia
uero integritas que sit ratio
persequẽdi: vicissim te inter/
rogo: cuius sit uox in psalmo
dicentis: detrahentem secre/
to ꝓximo suo: hunc ꝑseque/
bar. quere itaqꝫ causam ⁊ mo
dum persecutionis: ⁊ noli tã/
ta imperitia malorũ generali/
ter persecutiones reprehen/
dere. non enim persequimur
uos: nisi quemadmoduz ueri
tas persequitur falsitatem.
I tem petilianus dixit: Si a/
postoli persecuti sunt aliquez
aut aliquem tradidit christus

a Q Uãdo vult ut a sara .i. ecclesia.
b Agar .i. cõuẽticula hereticoꝝ
c Hereditatez. ĩ. xxxij. q. ii j. dicat ꝯ. sed h̃ de celesti: ibi de hẽditate terrena.
d Pacataz. ad hoc enim ꝯstituti sũt principes: ut tueantur eccl'ias ut. ĩ. e. q. v. prĩcipes. ⁊ si noluerit tueri: pñt excõicari: ut. ĩ. e. q. v. admĩstratores.
e Matrẽ. s̃. xij. q. ij. q abstulerit. ⁊. xxxij. q. iiij. recurrat.

f Tẽporales. vides ergo: ꝙ heretici sunt occidẽdi: primo tñ sunt admonẽdi: ut. ĩ. e. nõ inuenitur in fi. ⁊. ĩ. q. v. si audieris. qualiter sit cogẽdus dixi. xxiiij. q. i. q̃ domus in fi.
a Q Ui peccat. legis. sile. xiiij. q. v. dixit ar. ꝯ. xxxiij. q. v. noluit.
b Detrahentem. q. d. mãifeste vos pessim⁹ ꝑsequi nõ latenter.

c ¶Si apostoli.i.an.
d ¶Tradidit.nos tradi
m⁹ hereticos p̃cipib⁹
e ¶Zelus.zelus hic pōt
poni in bona uel ī mala
significatōe. zelus.i.in
dignatio quā habui er/
ga eos ꝓ domo tua: et
quia dehonestabāt tem
plum tuū.i.q.iij. salua/
tor.ṽ. pensandū. ul' zel⁹
i.amor quē habui ad tē
plū: comedit me.i. fuit
mihi cā inuidie propter
quā occiderūt me.
f ¶Traditorē.i. trad en
tem.
g ¶Exemplis.mlta hēs
exempla: ubi xp̄us fuit
ꝑsecut⁹ aliquos: ut .s̃.
e.nimirū.⁊.c. displicet.
h ¶Ego aūt.talis ē sen/
sus huius lr̃e: heretici
obijciebant augustino:
ꝙ ecclesia eos ꝑseque/
retur cōtra p̃ceptū dñi
qui dicit nolite resistere
malo: aut si fieri pōt ⁊c̃.
eandē auctoritatē retor
quet aug⁹. in eos: q: ipi
ꝯ hoc faciebāt: cū ipi ce
dib⁹ ⁊ fustib⁹ resistebāt.
sed ad hoc ipi r̃ndebāt
q: hoc faciebāt sine offē
sione huius p̃cepti. dic̃
ergo aug⁹ ꝙ multo ma
gis ꝑ legitimas ptātes
possum⁹ eos repellere
de suis sedib⁹.
i ¶Dico.i. in uos idem
retorqueo.
k ¶Malo.i. ꝑ malum.
l ¶Quod audiuim⁹. ut
ipsi dicunt.

augustinus r̃ndit: possem qui
dē dicere ipm sathanā oībus
malis hoībus esse peiorē: cui
tn̄ tradidit apl's hoiem in inte
ritū carnis: ut spūs sit saluus
in die dñi nostri iesu christi.
Itē alios d̾ qbus dicit: quos
tradidit sathane: ut discāt nō
blasphemare: ⁊ dn̄s flagella/
tos expulit de tēplo iprobos
mercatores: ubi etiā ꝯnexum
ē testimoniū scripture dicētis
zelus dom⁹ tue comedit me.
Ecce inuenimus apl'm tradito
rē: cristuz ꝑsecutorē: quare ꝑ
uiolētissimas turbas ēt ultro
improbi estis ecclijs catholi/
cis: ubi poteritis aduertē: ꝙ
innumerabilib⁹ exēplis res ipa
indicat. sʒ dicitis uos loca ue
stra defēdere: ⁊ resistitis fusti
bus ⁊ cedib⁹ qbuscūqʒ poteri
tis. q̄re nō audistis ibi vocez
dñi dicētis: ego aūt dico uob̃
ñ resistē malo: aut si fieri pōt
ut aliqñ recte ꝑ vim corꝑalez
resistat̃ uiolentis: nec ideo p̄/
ceptū uioletur: qđ audiuim⁹
a dño: Ego aūt dico vobis ñ
resistere malo: cur ñ etiā hoc
fieri pōt: ut ꝑ ordinatas ⁊ le/
gitimas ptātes de sedibus: q̄
illicite usurpant̃ ul' ad iniuriā
dei retinēt̃: pius expellat im/
piū ⁊ iustus iniustū: neqʒ eniʒ
eo mō ꝑsecutionem passi sunt
pseudo ꝓphete ab helia: quō
ip̄e helias a rege nequissimo
aut qa flagellatus est dn̄s a
ꝑsecutoribus: passionib⁹ eius
ꝯpandi sunt: quos ip̄e de tem
plo flagellatos eiecit. restat
ergo ut nihil aliud requirēdū
esse fateamini: nisi utrū iuste
an impie feceritis. ñ miremini
si nō desunt mīstri deo ꝑ quos
flagellamini: q: ꝑsecutionem
patimini nō'a nobis: sed sicut
scriptū ē ab ip̄is factis vr̃is.
⁊ infra: De ꝑsecutione vr̃a q̄
rela sedabit̃: si cogitetis pri⁹
⁊ intelligatis ñ oēm ꝑsecutio
nē esse culpabilez. aliogn d̾o
nō laudabiliter diceret̃: ctra/

hentē secreto ꝓximo suo hūc
ꝑsequebar. Nā quotidie ui/
demus ⁊ filiū de patre tanq̄ʒ
de ꝑsecutore suo ꝯqueri: ⁊ cō
iugē de marito ⁊ seruū de do
mino ⁊ colonuʒ de possessore
⁊ reū de iudice ⁊ militē uel ꝓ
uincialē de duce uel rege: cū
illi plerūqʒ ordinatissima po/
testate hoīes sibi subditos ꝑ
terrores leniū penaꝝ a graui
oribus malis ꝓhibeāt atqʒ cō
pescant: plerunqʒ aūt a bona
uita ⁊ bonis factis minādo ⁊
seuiēdo deterreāt. sʒ cū a ma
lo ⁊ illicito ꝓhibeant: corre/
ctores ⁊ ꝯsultores sūt. cū aūt
a bono ⁊ licito: ꝑsecutores ⁊
oppressores sūt. sed culpant̃
etiā qui ꝓhibēt a malo: si mo
dū peccati mod⁹ correctiōis
excedat Idē i epl'a ad vin.

Ꝗ regibus terre ꝯtra inimi/
cos suos auxiliū petat eccl'a.

Non inuenit exemplum in
euāgelicis ⁊ in aplicis lit
teris aliquid petitū a regib⁹
terre ꝓ eccl'a cōtra inimicos
ecclesie. qs negat nō inueniri
sʒ nōdū implebat̃ illa ꝓphetia
⁊ nūc reges intelligite: erudi
mini q iudicatis terrā. adhuc
eni implebat̃ illud: qđ in eodē
psalmo paulo supius legitur.
Quare fremuerūt gētes ⁊ ppli
meditati sūt iania. astiterūt re
ges terre ⁊ p̄ncipes ꝯuenerūt
in vnū. uerūtn̄ si facta p̄terita
in ꝓpheticis libris figure fu
erūt futuroꝝ: in rege illo qui
appellabat̃ nabugodonosor:
vtrunqʒ tp̄s p̄figuratū ē: ⁊ qđ
sub aplis hūit: ⁊ qđ nūc hʒ ec
clesia. tp̄ib⁹ itaqʒ aploꝝ ⁊ mā
tyꝝ illud iplebat̃: qđ figuratū
ē qñ rex memorat⁹ pios et iu/
stos cogebat adorare simula
crū: ⁊ recusantes mittebat in
ignē. nūc illđ iplet̃ qđ paulop⁹
in eodē rege figuratū ē: cū cō
uersus ad adorādū deū uerū
decreuit in regno suo: ut qui/
cunqʒ blasphemaret deum si/
drac misac ⁊ abdenago: penis

m ¶Potestates.
vult ergo aug⁹
ꝙ q auctoritate
iudicis expellit a
liquē a possessiōe
sua: ꝙ iuste possi
deat: sic.ff. de ac
qui.pos. iuste .ff.
qđ me.cā.l.iij.
n ¶Eo mō.¹ q: he
lias iniuste ⁊ illi iu
ste.s̃.e.§.sed ob
ijcit̃.
o ¶A rege.scilicʒ
achab.
p ¶Sed sicut scri
ptum est in libro
sapientie.
q ¶Secreto.i.in
absentia.
r ¶Conqueri ꝺm
canones: ergo fi
li⁹ pōt ꝯqueri de
patre: ut notatur
s ij.q.vij. querit̃.
¶Modus.si eni
prelatus excedit
modū in corrigē
do deponi pōt:
ut.xlv.di.cū bea
tus. nō tn̄ proptē
hoc debet peterē
ueniā a subditis
quos correrit: ut
lxxxvi.di.c.quan
do.io.
t Non inueniē
hec sūt v̾ba
hereticorū.
u ¶Pro ecclesia.
paulus tn̄ in sua
ꝑsona petijt: ut.s̃
q.iij. maximian⁹
x ¶Nabuchodo/
nosor. s̃. dist.ix.
c.i.

y ¶ Patiebātur. tūc tēporis persequebāt impij xpianos: mō ecōuerso fit.
z ¶ Rumoribus. ar. ꝙ ꝓpt̄ rumores nō sit aliquis cogēdꝰ ad expurgatōem: ut. xi. q. iij. i. cūctis. ex̄ ď co q cogno. ꝯsang. vx. sue. sup eo.
& ¶ Sacrificia. C. de sacri. paganorū. l. i.
ꝯ ¶ Potiꝰ. i. priꝰ: ⁊ sic ponit̄ hec dictio potiꝰ. ex̄ de spon. requisiuit: ⁊ bn̄. n. puniūt̄ heretici si nō resipiscāt ut. s̄. e. quando vult. in fine.
a SI ecclia. dicebāt heretici: ꝙ ecclia potius deberet pati ꝑsecutōes q̄ȝ facere. qđ iprobat augꝰ exēplo sare q̄ significat ecclesiam q̄ ꝑsequebatur ancillā. Iteȝ ꝓbat auctoritate illa ꝑsequar inimicos ⁊ ꝯprehēdā illos ⁊c. scđo dicit quādaȝ ꝑsecutōeȝ iustā quādā iniustā.
b ¶ Meliꝰ. ꝓprie dr̄ ꝑseq q ad malū ꝑsequit̄: ut. j. e q. v. nō vos: ⁊ iō dicit meliꝰ. videt̄ tn̄ ex loco: ꝙ dn̄s nō possit facē iniu-

debitis subiaceret. priꝰ ergo tp̄s illius regis significabat p̄ora tp̄a regum infideliū: quos patiebātur christiani ꝓ impijs posterius vo tp̄s eiusdē regis significabat tp̄a regū fideliū quos patiūtur impij ꝓ christianis. sed plane in eis q sub noīe christi erāt seducti a ꝑuersis ne forte oues christi sint errantes ad gregē alie reuocande sint: ⁊ tēperata seueritas ⁊ magis ꝯsuetudo seruat̄ ut coercione exilioꝝ atq̄ȝ dānoꝝ admoneantur ꝯsiderare qđ ⁊ quare patiūtur: ⁊ discāt p̄ponere rumoribus ⁊ calūnijs hoīm scripturas quas legunt quis enim vr̄m n̄ laudat leges ab impatoribus datas aduersus sacrificia paganoꝝ: ⁊ certe lōge ibi pena seuerior ꝯstituta ē. illius quippe ipietatis capitale suppliciū ꝯstitutū ē. de nobis aūt corripiēdis atq̄ȝ coercēdis habita ratio ē: qua potius admonemini ab errore discedere: q̄ȝ ꝓ scelere puniremini. Item eiusdem ad bonifacium comitem.

Malos ecclesia iuste ꝑseq̄t.

SI eccl̄a vera ē: ipsa ē que ꝑsecutionē patit̄ n̄ que fecit. querat ab apl̄o quā ecclesiā significabat sara: qn̄ ꝑsecutionē faciebat ancille. liberā quippe matrē verā celestē hierusalē. i. verā dei eccl̄am in illā mulierē dicit esse figuratā: que affligebat ancillā.. si aūt melius discutiamꝰ: magis illa ꝑsequebat̄ sarā supbiendo q̄ȝ sara illā coercēdo. Illa enim dn̄e faciebat iniuriā: ista iponebat supbe disciplinā. Deinde quero si boni ⁊ sancti viri nemini faciūt ꝑsecutionē sed tm̄modo patiūtur: cuiꝰ putant in psalmo vocē esse ubi legit̄: ꝑsequar inimicos meos: ⁊ cōprehendā illos: ⁊ nō ꝯuertar donec deficiāt. ergo si veꝝ dicere uel agnoscere volumus ē ꝑsecutio iniusta quā faciūt ecclesie christi impij. Ista nā q̄ȝ beata ē que ꝑsecutionē patit̄ ꝓpter iusticiā. ꝓinde ista ꝑsequit̄ diligēdo: illa seuiēdo ista ut corrigat: illa ut euertat. ista ut reuocet ab errore: illa ut p̄cipitet in errorē. ꝙ āt dicunt qui ꝯtra suas impietates leges iustas institui nolūt n̄ petisse a regibus tre apl̄os talia: nō ꝯsiderāt aliud fuisse tunc tp̄is ⁊ oīa suis cōuenire tp̄ibus. qs enim tūc in christū crediderat impator: qs enim ꝓ pietate ꝯtra impietatē leges ferēdo seuiret: tunc enim adhuc illud ꝓpheticū implebat̄: quare fremuerūt gentes ⁊ populi meditati sunt inania astiterūt reges terre ⁊ principes ꝯuenerūt in vnū aduersus dn̄m ⁊ aduersus christuȝ eius: Modū enim agebat̄: qđ paulo post in eodē psalmo dr̄ Et nūc reges intelligite: erudimini q iudicatis terrā: seruite dn̄o in timore ⁊ exultate ei cuȝ tremore. quō ergo reges dn̄o seruiunt in timore: nisi ea q̄ ꝯtra dn̄i iussa fuerint: religiosa seueritate ꝓhibēdo atq̄ȝ plectēdo: aliter enim seruit q2 homo ē: aliter etiā q2 rex ē q2 homo ē: s̄uit viuēdo fideliter. q2 rex ē: s̄uat leges iusta p̄cipientes ⁊ ꝯtraria ꝓhibentes ⁊ ꝯuenienti vigore sanciēdo. I dē.

Exemplo christi mali cogendi sunt ad bonum.

QUis nos pōt ampliꝰ amare q̄ȝ christus: q aīam suā posuit ꝓ ouibus suis: Et cuȝ petrū ⁊ alios apl̄os verbo solo reuocasset: paulū ecclesie sue postea magnū edificatorē sȝ horrendū antea vastatorē: nō solū uoce cōpescuit: uerū etiā ptāte ꝓstrauit: atq̄ȝ infidelitatis tenebris seuiētē ad desiderandū lumen cordis ut surgēt prius cecitate corpis ꝑcussit. si pena illa nō esset: n̄ ab ea postmodū sanaret̄. ⁊ qn̄ apertis oculis nihil videbat: si

riaȝ seruo suo. ar. s̄. e. q peccat in si. Eque enim punit̄ dn̄s interficiēdo seruū suū sicut liberum hominē: ut. l. di. siqua femina: ⁊ sic dico ꝫm canones ꝙ filiꝰ pōt agē ꝯ patrē ⁊ ecōuerso: ut. ij. q. vij. querit̄. sic pōt dici: ꝙ seruꝰ pōt agē ꝯ dn̄m de iniuria sibi facta: si sine cā seuiat in ipm dn̄s l' si i moderate seuiat lȝ aliud sit ꝫm leges. C. de emē. seruoꝝ. l. vnica. nā ⁊ pat̄ agit ꝯ filiū ꝯtumacē: ut. C. de pa. po. l. iij.
c ¶ Faciūt. i. facē debēt
d ¶ Tēporibus. ꝯcorda tp̄a ⁊ ꝯcordabis scripturas: ut. ij. q. i. si peccauerit: ⁊ ex tp̄e loco ⁊ ꝑsona debemꝰ ꝯcordare canones: ut. xxix. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. sic. xxxv. q. iij. quod scripsi. ⁊ nō ꝙ aliud faciat qs in eo ꝙ rex ⁊ aliud in eo ꝙ homo sit. s̄. e. duo ista. sic ex̄ de elec. qđ sicut in fi. ff. quod quisq̄ȝ iuris. l. item. ff. qn̄ app. sit. l. i. ioannes.
e QUis nos pōt. ď pena. quasi dicat si n̄ p̄cessisset pena nō esset opus liberatōe.

f ℂ Cogentem. istud qđ de paulo dicit: sola d. ui na volũtate factũ fuit. Nã nullus cogit̃ recipe fidem sed receptã cogi tur retinere: ut. xlv. di. de iudeis. xxiij. q. i. in/ tegritas. b.

g Quid crudele. pro bat̃ exẽplo moysi ecclesiam nõ esse crude lẽ: si hereticos ad se ve/ nire cõpellat.

h ℂ In verbis. ar. ex aũ/ cedẽtib⁹ ꝓbari sequen tia: sic. š. xviij. di. ꝑuẽit xxxiiij. q. i. cũ ꝑ bellica3 xliij. di. sit rector. ff. de r. i. si seruus pluriũ in fi. τc.

i Uesitũ est. vtrum peccent.

k ℂ Aut tormẽta. de tali bus aũt an pñt ꝓmoue ri habes. li. di. in sũma

l ℂ Exercuerũt. execu tores.

m ℂ Protulẽ. i. iudices.

n ℂ Nihil. i. nõ h⁹ ꝙ pec cent: q2 reuera nõ pec/ cãt si amore iusticie faci unt: ut. j. e. q. v. si homi/ cidium.

o ℂ Uidices. i. iudices.

p ℂ Auctor. sic. xxvi. di. deinde simile. xiij. q. v. dixit.

q ℂ Aut disciplinã. qđ fa ceremus si eos dicere/ m⁹ peccare.

eos saluos haberet: ñ ad im/ positionẽ man⁹ ananie ut eoꝝ apiret̃ intuit⁹: tanq̃ squamas qbus clausus fuerat: inde ce cidisse scriptura narrar3. ubi ẽ qđ isti clamare ꝯsueuerunt. liber ẽ credere uel nõ credẽ cui vim christus intulit: que3 coegit. Ecce hñt paulũ aplm agnoscãt prius in eo cogẽte3 christũ τ postea docentẽ pri⁹ ferientẽ τ postea ꝯsolantem. mirꝫ ẽ enim quõ ille qui pena corpis ad euãgeliũ coactus intrauit: plus illis oĩbus q so lo verbo uocati sũt: in euãge lio laborauit: τ que3 maior ti/ mor ꝯpulit ad charitatẽ eius pfecta charitas foras mittit timorẽ. cur ergo nõ cogẽt ec clesia pditos filios ut r̃dirẽt?

Idem contra faustum.

Non crudelitate sed dilecti one moyses pplm flagellauit.

Quid crudele moyses mã dauit aut fecit: cũ cõmis/ sũ sibi pplm sancte 3elans vi/ uo τ vnico vero deo τ subdi/ tũ cupiẽs postea q̃ cognouit ad fabricandũ τ colendũ ido lum defluxisse: mentẽq3 ipudi cam ꝓstituisse demonibus: in paucos eoꝝ vindicãs gladio quos deus ipe quẽ offẽderãt alto τ secreto iudicio ferien/ dos voluisset mox feriri: τ in pñti salubriter terruit: τ disci plinã in posteꝝ sãxit. Nã eu3 nulla crudelitate s3 magna di lectione fecisse qđ fecit: qs ñ in uerbis agnoscat orãtis pro peccatis eoꝝ τ dicentis: si di/ mittis illis pctm̃ dimitte: sin ãt dele me đ libro vite. sic plane τ apl's ñ crudeliter s3 amica/ biliter tradidit hoĩem sathã/ ne in interitũ carnis: ut spũs eius saluus sit ĩ die dñi nostri iesu christi. tradidit τ alios ut discerent non blasphemare.

Item innocentius.

Nõ imputat̃ fidelibus: q ex officio: aut tormẽta exercẽt: aut capitalem sniam ferunt.

Quesitũ est etiã sup his q post baptismũ admĩstraue rũt: aut tormẽta sola exercue rũt: aut etiã capitalẽ ꝓtulere sniam. nihil de his legimus a maiorib⁹ diffinitũ. meminerãt enim a deo ptãtes has fuisse ꝯcessas: τ ꝑpter vindictã no xioꝝ gladiũ fuisse pmissum τ dei misterio eẽ datũ in huius modi vidices. quõ igit̃ repħẽ derẽt factu3: qđ auctore dño viderẽt eẽ ꝯcessũ? De his g° ut hacten⁹ seruatũ ẽ: sic hẽa/ mus: ne aut disciplinã auertẽ aut ꝯ auctem dñi uẽire vide/ amur. ipis aũt in reddẽda rõ ne gesta sua oĩa seruabuntur

Idem ad tolosanũ epm.

Immunis ẽ dictator a culpa cũ legũm auctoritas in impro bos exercetur.

Illud etiã sciscitari volui sti: an pces dictãtib⁹ libeꝝ ꝯcedat̃ vtiq3 post baptismi re generationẽ a pncipib⁹ poscẽ mortẽ alic⁹ uel sanguinẽ đ rea tu. quã rẽ principes nũq̃ sine cognitõne ꝯcedũt: s3 ad iudi ces cõmissa ipa uel crimia sẽ/ per r̃mittũt: ut cã ipa cognita vindicẽt. q cũ q̃tituri fuerit đ/ legata: aut absolutio aut dã/ natio ꝑ negocij q̃litate ꝓfert τ dũ legũ auctoritas in impro bos exercet: erit dictator im/ munis Itẽ gre. brunichilde regie frãcoꝝ. In correctiõe maloꝝ deus oĩpotens placat̃

Si quos igitur violẽtos si/ quos adulteros siquos fu res uel alijs prauis actib⁹ stu/ dere cognoscitis: deũ deorũ correctione placare festinate ut ꝑ uos flagellũ pfidaꝝ gen/ tiũ: qđ quantũ uidem⁹ ad mul taꝝ nationũ vindictã excitatũ ẽ: ñ inducat: ne si qđ ñ credim⁹ diuine vltionis iracũdia scele ratoꝝ fuerit actione cõmota: belli pestis iterimat: quos de linquẽtes ad rectitudinis viã dei pcepta ñ reuocãt. Ide3 genandio patricio τ exarcho africe.

r Illud etia3. dictãtibus. e r̃ ne cle. uel mo. sniam.

s ℂ Dictantib⁹. i. assessorib⁹. quoꝝ officiũ ꝯsistit in li bellis dictãdis: ut. ff. de offi. asses so. l. i. de hoc enĩ dubitabat̃: an as sessor esset reus q daret consilia de morte alicuius vl̃ loquitur de exe cutorib⁹ uel đ no tarijs.

t ℂ Poscere. i. đ morte postulata ꝯsiliũ dare.

u ℂ Sed ad iudi ces. hic habes: ꝙ gladij ptãs dele gat̃. qđ est ꝯ id. ff de off. ꝓcõsul. so lent. fm leges nõ põt iudex đlega re cãm criminalẽ nisi nõ possit ad/ esse: ut. ff. de offi. eius cui man. est iur̃. l. i. fm cano/ nes sec⁹ ut hic. τ ij. q. vij. sicut. pri ceps tñ passi3 po test delegare cã3 criminale3: ut. ff. đ testi. l. iij. §. idẽ diuus.

x Si quos fla/ gellũ. ar. ꝙ ꝑpter negligẽti am pastoris ul̃ ẽt ꝑpter peccata a liquoꝝ mittit de us flagella: ut. vij q. i. sciscitaris.

y S Icut excellē tiam. ordic. nec est cōsiderandum quis maior sit in loco uel ordine: sed quis sit iustior: ut. xl. di. nō loca. ⁊. c. multi in fi. ar. ꝯ. lx. dist. c. ult. ⁊ penult. io.

z ⁋ Largiora. sīc. xvi. q. i. reuertimini. io.

Ecclastice religionis inimici etiam bellis sunt coercendi.

S Icut excellentiā vr̄am ex hostilibꝰ bellis in hac vita dn̄s victoriarꝫ fec̄ luce fulgē: ita oꝫ etiā inimicis eccl'e eius oī viuacitate mentis ⁊ corꝑis obuiare: q̄tenus eiꝰ ex vtroqꝫ triūpho magis ac magis enitescat opinio: ⁊ cū forēsibus bellis aduersarijs catholice ecclesie ꝓ christiano ꝑp̄lo uehementer obsistitis: ⁊ eccl'astica ꝓlia sicut bellatores dn̄i fortit̄ dimicatis. Notū est. n. hētice religiōis viros si eis qd̄ absit suppetit nocēdi licētia: ꝯ catholicā fidē vehemēter insurgē: q̄tenꝰ hereseos sue venena ad tabefaciēda: si valuerīt christiani corꝑis mēbra transfūdāt. cognouimꝰ. n. eos ꝯ catholicā eccl'am dn̄o eis aduersāte colla subrigē: ⁊ fidē uelle christiani nois inclinare. sꝫ eminētia vr̄a conatꝰ eorꝫ ꝯprimat: ⁊ supbas eorūꝫ ceruices iugo rectitudis ꝓmat. ꝯciliūꝫ x̄po catholicorꝫ epōrū admoneri ꝑcipite: ut ꝓmatē nō ex ordine loci postpositis vite meritis faciat: qm̄ apud deū nō gradus elegātior sꝫ vite melioris actio cōprobat. ipse x̄po ꝓmas nō passim sicut moris ē ꝑ villas sꝫ in vna ciuitate inꝫ eorꝫ electionē resideat: q̄tenꝰ adepte dignitatis melioris īgenio resistēdi donatistis possibilitas disponat. ex cōcilio x̄po numidie siq desiderāt ad aplicam sedē uenire ꝑmitte: ⁊ si qlibet eorꝫ vie ꝯdicē voluerit ul' ꝑputauerint obuiate. magis igit̄ ꝑfecto excellētia vr̄a apud creatorē gl'a ꝑficit: si ꝑ eam dispersarꝫ eccl'arꝫ potuēit societas restaurari. cū eniꝫ largita munera ad nois sui gl'am ꝯspicit reuocari: tāto largiora tribuit: q̄to ꝑ ea religiōis sue dignitatē viderit ampliari. ꝑsolnētes p̄terea paterne charitatis affectū dn̄m petimus: quo brachium vestrūm ad comprimēdos hostes forte efficiat: ⁊ mentem eius fidei zelo uelut mucrone gladij vibrantis exacuat. Idem ad eundem.

Merito fidei bellorū paratur uictoria.

S I nō ex fidei merito ⁊ christiane religionis gr̄a tāta excellentie vestre bellicorūꝫ actuū ꝓsperitas eueniret: nō miranda fuerat: cum sciamus hec etiā antiquis bellorꝫ ducibus fuisse ꝯcessa: sed cū futuras deo largiēte victorias nō carnali ꝓuidētia: sꝫ magis oratiōibus ꝓuēitis: fit ut hoc in stuporē veniat: ꝙ gloria vestra nō terreno cōsilio sꝫ deo desuꝑ largiēte descēdat. ubi eniꝫ meritorꝫ uestrorꝫ loquax nō discurrit opinio: que bella nos frequēter appetere non desiderio fundēdi sanguinis: sed tantū dilatande cā reipublice in qua deū coli cōspicimus loqnitur: quatenus christi nomē per subditas gētes fidei ꝑdicatione circūquaqꝫ discurreret. Sicut enim exteriora vos virtutū opera eminentes in hac vita constituūt ita interna morum ornamēta ex corde mūdo ꝓcedentia in futuram vitam celestiū gaudiorum participatiōe glorificāt plurima enim ꝓ pascēdis ouibus beati petri apl'orꝫ principis utilitatibꝰ excellētiam uestrā prestitisse didicimus: ita ut nō parua loca pr̄imonij eiꝰ proprijs nudata cultorbꝰ largitis dacorūꝫ habitatoribus restaurasset: quecunqꝫ igitur illic christianissima mēte confertis: horum retributionē ꝑ spem in futuro iudicio sustinetis. Breuiter monstratū est ꝙ boī laudabiliter persequūtur malos: et dānabiliter mali persequuntur bonos. Illud autem apostoli: tu autem qs es qui iudicas alienum seruū de aliem cordis occultis

a S I non ex fidei. nō miranda. q. d. ī hꝰ est mirandum: ꝙ victoria solū oratōibus obtinetis.

b ⁋ Largitis. ibi positis

c ⁋ Sustinetis. i. expectatis. io.

d ¶ Si ea. differimꝰ. ṡ. e. is q. ṡ. xxviij. di. q̄ꝛ sunt culpe.
e ¶ Nōne achoꝛ. ṡ. i. q. iiij. §. itē peccato achoꝛ.
f ¶ Filiꝰ. i. nepos.
g ¶ Solus. negatiue ex ponit. i. utinā non perissent plures. ṡ. i. q. i. iudices. ar. tñ ꝯ q̄ꝛ potiꝰ debuit pcere nocēti nire innocētē ꝓpter nocentē: ut. xiiij. q. v. deniq̄. ⁊. ff. de penis absentem.
h ¶ Ad vindicta. idoneus. ar. ꝙ nullꝰ potest esse iudex nisi habeat charitatē ⁊ mãsuetudine.
i ¶ Uapulat. ṡ. v. q. v. ñ omnis.
k ¶ Paucis. quedā enī ignorātia ꝑ pte excusat ꝑ parte nō: ut. xxx. q. i. de his. ṡ. di. viij. cōsuetudo.
l ¶ Odisse. cū puer ñ potest odio haberi nō pōt ut ingratꝰ exheredari: ut. C. de inoff. testa. siqs in suo.
m ¶ Paratus. ṡ. e. q. i. paratus.

intelligendū ē. Qđ vidicta inferri possit monstratū ē. Nūc restat oñdere ꝙ debet inferri: ⁊ ꝙ magis diligunt illi qui puniūtur: q̄ꝫ qui ipuniti relinquūtur. qđ vtrunq̄ꝫ multoꝛum auctē ꝓbatur. Item. aug.

Ad irā deus ꝓuocatur: cū mala puniri differuntur.

Si ea de qbus vehemēter deus offēditur: inseq uel ulcisci differimꝰ: ad irascendū utiq̄ꝫ diuinitatis patiam ꝓuocamus. Nōne achoꝛ filiꝰ zare ṗterijt mādatū dñi ⁊ super omnē pplm israel ira eiꝰ incubuit: ⁊ ille erat vnus hō: atq̄ꝫ vtinā solus pisset in scelē suo. Idem aug. ď sermone dñi in monte li. i.

Vidicta q̄ ad correctionē valet: ñ est ꝓhibēda

Ad vindicta que valet ad coꝛrectionē nō ꝓhibetur: que etiā ad misericoꝛdiā ptinet. nec ipedit illud ꝓpositū: quo quisq̄ꝫ ꝑatus ē ab eo: quē coꝛrectū eē vult plura ꝑferre Sꝫ huic vindicte inferēde ñ ē idoneus: nisi q odiū quo flagrare solēt: q se vindicare desiderāt: dilectionis mãsuetudine supauerint. ñ enim metuendū ē ne odisse puulū filiuꝫ parētes videant: cū ab eis vapulat peccās ne peccet. ulterius ⁊ certe ꝑfectio dilectionis ipius dei pris imitāda nobis ꝓponit: cū insequētibus dr̄ diligite inimicos vr̄os: bñfacite his q oderūt vos: ⁊ oꝛate ꝓ his q vos ꝑsequūtur: et tñ de ipso dr̄ per ꝓphetā: quē eni diligit dñs coꝛripit. flagellat aūt omnē filiū quē recipit dicit etiā dñs: seruus q nescit uolūtatē dñi sui: ⁊ facit nō digna: plagis uapulabit paucis seruus aūt q scit volūtatē dñi sui: ⁊ facit nō digna: uapulabit plagis multis. ñ ergo nisi ipe vindicet: cui rerū oꝛdine ptās data ē: ⁊ ea volūtate vidicet: qua pater puulū filium flagellat: quē tñ ꝑ etatem nō pōt odisse. Hinc enim aptissimū exemplū dicitur: quo satꝫ apparet posse peccatū amoꝛe potiꝰ vindicari q̄ꝫ impunitum relinqui: ut illū quē vindicat nō pena miseꝝ sed coꝛrectiōe beatū esse uelit. ꝑatus tñ sit: si opꝰ fiat: equo aīo plura tolerare ab eo illicita: quē vult esse coꝛrectū siue ī eū habeat ptātem coercēdi siue nō habeat. magni autē ⁊ sancti viri q̄ꝫq̄ꝫ optime scirēt moꝛtē istaꝫ q̄ aīam dissolnit a coꝛpoꝛe foꝛmidandā nō esse: ꝫm tñ eoꝛuꝫ animū: q illā timerēt nōnulla peccata moꝛte punierūt: quo uiuētibus utilis metꝰ incuteret: ⁊ illis qui moꝛte puniebātur nō ipsa moꝛs noceret: sed peccatū quod augeri posset: si uiuerēt nō diminueretur. ñ temere illi iudicabant: quibꝰ tale iudiciū deus donauerat Inde ē: ꝙ helias moꝛte multos affecit ꝓpꝛia manu ⁊ igne diuinitus impetrato. quod et alij multi ⁊ magni uiri eodem spiritū ꝯsulendo rebus humanis nō temere fecerūt. ď quo helia cū exemplū dedissēt discipuli cōmemoꝛātes quid ab eo factū sit: ut etiam ipis daret potestatē petendi de celo ignē ad cōsumenduꝫ eos: qui sibi hospiciū nō ṗbuerant: reꝑhendit dñs in eis nō exēplum ꝓphete sancti: sꝫ ignoꝛātiam uindicandi: que adhuc erat in rudibus: aīaduertēs eos nō amare coꝛrectioneꝫ sꝫ odio desiderare uindictam. Itaq̄ꝫ postea q̄ꝫ docuit eos qd eēt diligē ꝓximū tanq̄ꝫ se ipm infuso etiā spiritu sancto quē decē diebus ꝯpletis post ascensionē suā desuꝑ ut ꝓmiserat misit: ñ ďfuerūt tales uindicteꝰ: q̄ꝫuis multo rariꝰ q̄ꝫ in ueteri testamēto. Ibi eni ex maioꝛi pte seruiētes timoꝛe ṗmebāt. Hic āt maxie dilectōne liberi nutriebāt. Nā ⁊ vbꝫ apl̄i petri ananias ⁊ uxor eiꝰ

n ¶ Timerent. ergo q̄ pena magis timet: illa est magis infligenda: siue sit pecuniaria siue coꝛpoꝛalis: ut. xvi. q. vi. cognouimus. ⁊. c. de lapsis. ⁊. ī. e. q. v ꝓdest. ⁊ expresse dicit ex ut lit. nō ꝯtes. qm̄ frequenter in fine.
o ¶ Diminueret. quosdā. n. deꝰ rapit de medio: ne malicia mutet intellectū eoꝛū: ut ī. de pe. di. iiij. §. uerū hoc.
p ¶ Sed odio. ṡ. e. q. c. ꝙ christus cōtra.
q ¶ Post ascēsioneꝫ. illud post potiꝰ includit diem ascensionis: q̄ꝫ excludit. nā alr̄ nō essēt. x. dies nisi dies ascēsionis cōputarētur. lxxvi. di. scire.

r Q Uisqs.vba
creſconij.
ſ Inimic⁹.ſ.lr
xxvi.diſ.odio.ſ.
e.q.duo iſta.
t D Ebet.homi
nē.ar.q cū
pecunia poſſum⁹
allicē aliquos ad
fidē:ut.j.e.q.vij.
q autē.7.ſ.xlv.
di.q ſyncera.ſub
tali.n.ꝯditōe poſ
ſum⁹ aliquā du/
cere i vxorem ut
fiat chriſtiana:
ut.xxviij.q.i.ca/
ue.7 poſſum⁹ ecſ
grauiorib⁹ pēſio
nib⁹ onerare ut
ꝯuertāt.j.e.q.vi
ia; vero.qđ ſatis
admitti pōt:7 ſic
in talib⁹ ſpūalib⁹
licite ſit pactio v
bi agit de cōuer
ſione alicuius ad
fidē.7 ſic non ob
ſtat.i.q.ij.q̄pio.
ioannes.
n Q Uod aūt
Nulli lic;
occidē ni
ſi habeat ptāte;
gladij.nec tūc l;
niſi cū hoc faciat
amore iuſticie:ut
ſ.q.prima ca vi
dicta.7.j.e.mileſ
Itē ſi ſpes eſt cō
rectōis:nō deb;
occidē.ſed ſi non
eſt ſpes correcti/
onis:pōt occidē
uel reddē eū inu
tilē ad malefacie
dū:ut.ſ.q.pria
eſt iniuſta.j.e.c.
lex d;. Si aūt pa
ratus ſit corrigi:
nec occidi debet
nec debilitari in
membris:ut hic.
7.j.e.c.i.ij.7.iij.
Et hec uera ſunt
q iudex ſol⁹ pōt
occidē: niſi ſint a
liqui nocturni de
popularores a/
groꝝ:uel ſint la/

ſicut in actibus aplōꝝ lagin⁹
exanimes ceciderūt:nec reſu/
ſcitati ſūt:ſed ſepulti ſunt.
Item auguſt.ꝯtra creſconiū
grāmaticum libro primo.
Que ueritati contraria ſunt
chriſtiani perſequi debent.
Q Uiſqs chriſtian⁹ iniquitā;
pſequit chriſti ē inimicuſ
veꝝ dicis ſi nō hoc in illo pſe/
quit:qđ chriſto ē inimicū.ne/
q; enim dn̄s in ſeruo:pr̄ in fi/
lio:maritus in ꝯiuge: cu; ſint
vtriq; chriſtiani:nō debēt pſe
qui vitia chriſtiane ꝯ̄ria veri
tati.an vo ſi nō pſequātur:nō
rei negligētie merito tenebūt
Item aug. ad macedonium.
Queadmodū homo d; diligē
primum ſicut ſemetipm.
D Ebet hō diligere ꝓximū
ſuū ſicut ſeipm: ut quem
potuerit hominē bn̄ficētie cō
ſolatiōe uel informatiōe do/
ctrine uel diſcipline coertiōe
adducat ad colendū deum.
Item aug. ad donatū preſby
terum. De eodem
M Ali ſūt ꝓhibēdi a malo 7
cogēdi ad bonū a x his
oībus colligit:q vindicta eſt
inferēda:ñ amore ipius vindi
cte:ſ; zelo iuſticie: ñ ut odiu;
exerceat:ſ; ut prauitas corri/
gat.ſ; cū vindicta aliqñ infe/
ratur dānis reꝝ: aliqñ flagel
lis:aliqñ etiā morte: queritur
an ſit peccatū iudici uel mini/
ſtro reos morti tradere.
Q Uod autē nulli liceat
aliquē occidē: illo pce
pto ꝓbatur: quo dn̄s i
lege homicidiū ꝓhibuit:dicēſ
ñ occides. Itē in euāgelio
oīs qui accepit gladium:gla/
dio pibit. Item aug. ad mar
cellianū comitē de donatiſtis
captis. Mali nō ſunt inter
ficiendi ſed flagellis emendandi.
C Ircūcelliones illos et cle
ricos ptis donati: quos ď
hipponēſi ciuitate ad iudiciū
ꝓ factis eoꝝ publice diſcipli
ne cā deduxerat:a tua nobi/

litate cōperi auditos:7 pluri
mos eoꝝ de homicidio:qđ in
reſtitutū pſbyteꝝ catholicu;
ꝯmiſerūt: 7 de cede innocētij
alteri⁹ catholici pſbyteri atq;
de oculo ei⁹ effoſſo 7 de digi/
to pciſo fuiſſe ꝯfeſſos. Unđ
mihi ſolicitudo maxia incuſſa
ē:ne forte ſublimitas tua cen
ſeat eos tāta legū ſeueritate
eē plectēdos:ut q̄lia fecerūt
talia patiātur. Ideoq; his
lr̄is obteſtor fidē tuā quā ha/
bes in chriſto p ipius dn̄i nr̄i
miſericordiā: ut hoc ñ facias
nec oio fieri permittas. q̄uis
enim ab illoꝝ interitu diſſimu
lare poſſem⁹: qr ñ accuſātibuſ
nr̄is ſ; illoꝝ notarijs ad quoſ
tuende publice pacis vigilā/
tia ptinebat pn̄tati videātur
examini:nolumus tn̄ paſſiōeſ
ſeruoꝝ dei q̄ſi in aliene ptis
ſupplicijs vindicari:nō q ſce
leſtis hoibus licētiā facinoꝝ
ꝓhibeam⁹ auferri:ſ; hoc ma/
gis ſufficere nolum⁹: ut viui
7 nulla pte corpis trūcati ul'
ab inquietudine inſana ad ſani
tatis ociū legū coerciōe diri
gant: uel a malignis opibus
al cui vtili opi deputent. vo/
cat quidē 7 iſta dānatio.ſ; qs
nō intelligit magis bn̄ficiū q̄;
ſuppliciū nūcupandū:ubi nec
ſeuiēdi relaxat audacia:nec
penitēdi ſalutaris medicina
ſubtrahit. Imple chriſtiane
iudex pij pr̄is officiū.ſic ſuccē
ſere inigtati memineris: ut ñ
in peccatoꝝ atrocitatib⁹ ex/
erceas ulciſcēdi libidinē:ſed
peccatoꝝ vulneri⁹ curādi ad
hibeas volūtatē. noli pdere
paternā diligentiā: quā in ipa
inqſitione ſeruaſti: qñ tanto/
rū ſcēleꝝ ꝯfeſſionē nō exten
dendo aculeo nō ſulcātibus
ungulis ñ urētibus flāmis: ſ;
virgaꝝ uerberib⁹ eruiſti. qui
modus coercionis 7 a magi/
ſtris artiū liberaliū 7 ab ipſis
parentibus adhibet:ut ſepe i
iudicijs ſol; ab epis adhiberi

trones ſit publicis ſtra
tis:quos qlibet pōt oc/
cidē:ut.C.qñ li.vnicuiq;
ſine iudi.ſeipſū vindi.l.
i.7.ſ.q.iij.fortitudo:vl'
niſi defēdēdo ſe occidat
aliquē.ex de homi.c.ij.
circa finē.j.e.cū hō.h.
a C Ircūcelliones.in
reſtitutū.ꝓprium
nomē.
b Cōfeſſos.corā laico
7 ſic ē ꝯ ex de iudi. at ſi
clerici i ſi. Sed iſti ꝓpt
hereſim ſunt facti de fo
ro ei⁹.
c Solicitudo. qr ipſe
cos accuſauerat:ſ; ñ ex
noīe:vñ timuit q eſſ; re
us mortis ipoꝝ: ut.j.e.
vnū in fi.
d Nō facias.arg.q in
criminib⁹ pōt iudex pe
nā tparc.ar.ꝯ.ij.q.iij.§.
notādū.
e Interitu.ar. q iudx
ſecularis pōt corrigere
clericos icorrigibiles:
ut.j.e.ſi audierit.ex de
ſē.ex ꝑpendim⁹.
f Sed illoꝝ. iudicū.
g Notarijs.i.officialiſ
i.q deferūt crimina iu/
dicib⁹: ut.iiij.q.iiij.§.
aliqñ.ſicut teſtes ſyno.
dales deferūt crimina
epis.xxxv.q.vi.eps.
h Seruoꝝ.i.quos pa
tiūt ſerui dei.
i Et nulla.ſ.q.pri.eſt
iniuſta ꝯ:ſed hic de corri
gibilib⁹:ibi nō.
k Dānatio.nota iudi/
ces poſſe remittē penā
ſic.xxij.q.iiij.innocēs.
l Succēſere.i.iraſci.
m Inquiſitōe:i.p inqui
ſitōem criminū
n Et a magiſtris.ma/
giſtri nō icidūt i canonē
verbērādo cl'icos cā diſci
pline.ex de ſen.ex.ſup
eo.dū tn̄ nō nimiū ſeui
ant in eos: ut.ff.ad.l.a
quil'.pceptoris.qb⁹ aūt
liceat alios caſtigare:
hēs.ſ.e.q.iiij.duo iſta
vij.q.i.ſicut.datur autē
iſta ptās patri i filio cle
rico quouſq; ſacrū ordi
nē recepit:ſ; tn̄ ordo nō

liberet a prīa ptāte: ut
liiij. di. si seruus. vn̄ ma
iorē ptātē hꝫ magister
in discipulo ꝙ̃ pater in
filio: cum magister ad
huc post ordinē hꝫ eū in
ptāte ꝑ illam decret. su
per eo.

o Ab epis. nō tn̄ mani
bus ꝓprijs hoc facere
pōt: ut. lxxxvi. di. nō lice
at. nec ꝑ laicū pōt hoc
facē: sed ꝑ clericū: ut eē
de sen. ex. vniuersitatis.
est ergo hic ar. ꝙ iudex
ecclesiastic⁹ virgis pōt
punire: ⁊ ꝙ clerici ṽgis
pn̄t puniri: ut. v. q. v. illi
qui. ⁊. xlv. di. cum bea
tus. io.

p Pena. hic dr̄: ꝙ ꝑꝑ
tria ꝑcendum sit
istis: tū q₂ vidēt ecc̄liā
lesam hr̄e ↄsciam: si ad
denūciatōem suā isti oc
cidāť: tū ꝓpter spē cor
rectōis: tū ꝓpter man
suetudinē ecc̄lie.

q Trāsactis. ar. ꝙ exe
cutio snīe siue in cā ciui
li uel criminali differen
da est. xi. q. iij. cū apud.
ar. ↄ. ij. q. i. sicut.

r Nū sclū est. ꝑ ope
ram. i. ꝑ querelas
nr̄as. ⁊ est hic ar. ꝙ si iu
dex suspēdit aliquē ad
querelam clici: ꝙ clic⁹
nō possit ꝓmoueri: ut. s̄
c. ꝓxi. ⁊ de pe. di. i. peri
culose. ⁊ eē de excel. ꝑl.
ex lr̄is. ar. ↄ. s̄. q. iij. ma
ximian⁹. ⁊. j. e. nō vos.
⁊. ff. de bo. liber. qui cū
maior. §. i. ⁊ ē expressū
extra de homi. postula
sti. ⁊. c. tua.

Noli ergo atrocius vindica
re qđ leuius inquirēdi ꝙ̃ pu
niēdi maior necessitas ē. Ad
hoc. n. ⁊ mitissimi homines fa
cinus admissū diligēter atq̃
instāter examinare debēt: ut
qbus parcāt inueniāt. I. dē
marcellino. Preter suppliciū
mortis rei sunt puniendi

Pena illoꝝ q̃uis de tātis
sceleribus cōfessoꝝ rogo
te ut p̄ter suppliciū mortis sit
⁊ ꝓpter ↄscientiā nr̄am ⁊ ꝓ
pter catholicā māsuetudinē
cōmendandā. ipe. n. fruct⁹ ad
vos ꝑuenit ↄfessionis illoꝝ:
q₂ inuenit catholica ecclesia:
ubi erga atrocissimos inimi
cos seruet: atq̃ exhibeat leni
tatē. In tanta qppe crudeli
tate: que p̄ter sanguinē vindi
cta ꝓcesserit: magna lenitas
apparebit. ꝙ ↄsi mō qbusdā
vr̄is illa atrocitate cōmot⁹ vi
detur indignū ⁊ quasi dissolu
tionis ⁊ negligētie sit: trans
actis tn̄ motibus aioꝝ q recē
tioribus factis solēt turbulē
tius excitari: egregie luculē
ta bonitas apparebit. I. dē
donato. Mali ꝓhibendi sūt
a malo ⁊ cogendi ad bonum:

Unum solū est: qđ in tua iu
sticia ꝑtimescim⁹: ne forte
qm̄ quicqd mali ↄtra christia
nā societatē ab hoibus ipijs
ingratisq̃ cōmittitur: ꝑfecto
graui⁹ est ⁊ atroci⁹ ꝙ̃ si in ali
os ↄmittať: tu quoq̃ ꝓ imani
tate facinoꝝ ac nō potius ꝓ
ↄsideratiōe lenitatis christia
ne cēseas coercendū: qđ te ꝑ
iesum christū ne facias obse
cramus. ⁊ paulo post: Ex oc
casione terribiliū iudicū ⁊ le
gū: ne eterni iudicij penas lu
ant: corrigi eos cupim⁹: nō ne
cari. nec disciplinā circa eos
negligi volum⁹ nec supplicijs
qbus digni sūt coerceri. sic er
go eorū peccata cōpesce: ut
sint quos peniteat peccasse. ⁊
paulo post: ꝓinde si occiden
dos in his viros putatis de

terrebitis nos: ne ꝑ operam no
strā iudiciū tale quidē ꝑueni
at: quo cōperto in nr̄am ꝑni
ciem licētiori audacia crassa
bunť necessitate nobis impa
cta: ut eis occidi ab eis eliga
mus poti⁹ ꝙ̃ eos occidēdos
vr̄is iudicijs inferam⁹. I. dē
Quies ecclesie principum se
ueritate iuuat.

Prodest seueritas vestra:
cuius misterio quies adiu
uať ⁊ nr̄a. ꝓdest intercessio nr̄a
cui⁹ misterio seueritas tēpera
tur ⁊ vr̄a. n̄ vobis displiceat
ꝙ rogamini a bōis: qa nec no
bis displicet: ꝙ timemi a mal
nā hoim iniqtatē ēt apl's pau
lus nō tm̄ iudicio futuro: ue
rū etiā de pn̄tibus vr̄is secu
laribus ptātibus terruit: asse
rēs etiā ipa ad dispēsationē
diuie ꝓuidētie ꝑtinere: oīs
inquit aīa ptātibus sublimio
ribus subdita sit ⁊c. hec ṽba
apl'i utilitatē vr̄e seueritatis
osn̄dunt. ꝓinde sicut dilectio
nē iussi sūt terrētibus debere
q timēt: ita dilectōnē iussi sūt
timētibus debē: q terrent. ni
hil cupiditate nocēdi fiat: sꝫ
oia ↄsulēdi charitate. et nihil
fiat imaniter: nihil inhumani
ter. ita formideť vltio cogni
tionis: ut nec intercessoris re
ligio ↄtēnať: q₂ ⁊ plectēdo et
ignoscēdo hoc solum bn̄ agiť:
ut uita hominū corrigať. ꝙ si
tāta ē ꝑuersitas ⁊ ipietas: ut
corrigēdis reis nec discipline
nec uenie remedia suffragēť:
ab oi tn̄ intētione atq̃ ↄscien
tia quā de⁹ cernit: siue seueri
tate siue lenitate n̄ nisi officiū
dilectionis impleať. Palea.

Hoc tn̄ itelligendū ē de illis
quos p̄sentia supplicia in me
lius cōmutant: nō de illis qui
obstinati sunt in malo: q si sē
per viuerēt: semꝑ peccarent:
quoꝝ pena hic incipit: ⁊ ine
ternū durabit. Item hiero
nymus in naum.
In presētiaꝝ nōnulli puniūť:

s Occidi. ar. est
hic pro. h. qui di
cit: ꝙ cleric⁹ de
beat poti⁹ ꝑmit
tere se occidi: ꝙ̃
ꝙ ipe occidat: ut
dixi. s̄. e. q. i. i pri
cipio.

a Prodest. et
nostra. mu
tuū. n. prestant si
bi auxilium. j. e.
pricipes.

b Corrigať. q. d
siue per uerba si
ue per pecuniam
siue alio modo n̄
refert: sic. s̄. e. q.
iiij. ca vidicta. io.

c Quid ergo. puniret. h' de penitētib⁹ tm̄ ut.j.d pe.di.iij.§ auctoritas. nam quorūdā pena incipit hic ⁊ durat ī infinitū3:ut.j.de pe.dist.iij. ignis succensus ē. sicut econuerso qñqʒ finūerat aliquos tpalit: ut eos puniat eternaliter: ut.xxij.q.ij.si quelibet.

d Falsum ē.q.d ex quo falsū dixerūt in vno: dicūt ergo ⁊ ī aliis. ⁊ ē hic ar. ꝙ istrumētū vel testm̄ si ē in vno falsum ergo ⁊ i oib⁹:ut.s̄.di.ix.si ad sacras.

e Non pueniri. tūc sñia iudicis ꝑ ueniret: siqs hic plene punit⁹ essʒ in futuro non puniret.

f Judicis.i.xpi

g In peccatorem. nō punituʒ sufficienter.

h Exercende.ī futuro.

i Jsraelitis .i. deo israelitarū.

k Leuis.ecce ꝙ leuē dicit culpaʒ maledicē deo:cū magis sit maledicere deo ꝙ̄ prīncipi:sic.C. siqs iperat.maledix.l. vna.

l Reos.j.q.viij si vobis.

m Defēdat.omnes fugiētes ad ecclīam tenet defendē: ut.xvij.q. iiij.reū. ⁊ hoc verū est:siue rei sint siue nō:nisi i casibus. cx̄ de imu.

ne in eternum flagellentur.

Quid ergo ait cōtra dñm cogitatis? ipse ē qui creauit mundū: ⁊ ꝯsūmationē ei⁹ faciet. ꝙ si nobis videt crudelis ⁊ rigidus ⁊ cruētus: ꝙ in diluuio genus deleuit hūanum: sup sodomā ⁊ gomorraʒ ignem ⁊ sulphur pluit: egyptios submersit in fluctib⁹: israelitaꝝ cadauera ꝓstrauit in eremo. scitote eū ideo ad presens reddidisse supplicia: ne in eternū puniret. Certe aut uera sūt que ꝓphete loquūt aut falsa. Si vera sunt: qd de seueritate eius uident dicē? ipi dixerūt nō iudicabit deus bis in idipm in tribulatione. Si aūt falsa sūt: ⁊ falsū ē hoc qd dr̄: nō ꝯsurget duplex tribulatio: falsa ē ergo ⁊ crudelitas que in lege scripta ē. qd si uex est ⁊ negare ñ poterūt dicēte ꝓpheta: non iudicabit deus bis in idipm in tribulatōne: ergo qui puniti sūt: postea nō pūnietur. si aūt postea punient: scriptura mentit: quod nefas ē dicere. receperūt ergo ⁊ qui in diluuio perierūt ⁊ sodomite ⁊ egyptij ⁊ israelite in solitudine mala sua in vita sua. Querat ergo hic aliquis si fidelis q dephensus fuerit i adulterio decollet: qd de eo postea fiat? aut enim puniet: ⁊ falsū est hoc qd dicitur: nō iudicabit de⁹ bis in idipm in tribulatione. aut nō punietur: ⁊ optandū est adulteris: ut in ꝑsentiaꝝ breui ⁊ cita pena cruciatus frustrētur eternos. ad quod rñdebimus: deū ut oim rex ita suppliciorꝝ quoqʒ scire mensurā ⁊ nō pueniri sentētia iudicis nec illi in peccatorē exercēde dehinc pene auferri ptātem: ⁊ magnū peccatū magnis diuturnisqʒ lui cruciatibus. siqs aūt punitus fit ut ille in lege qui israhelitis maledixerat: ⁊ qui in sabbato ligna collegerat: tales postea non puniri: quia culpa leuis presenti supplicio cōpensata fit. Item gregorius.

Qui rei sunt sanguinis: ab ecclesia defendi debent.

Reos sanguinis defendat ecclesia: ne effusione sanguinis particeps fiat. Hinc apparet: ꝙ mali flagellis sunt coercēdi: nō membroꝝ trūcatione uł tempali morte plectē di. Sed obijcitur illud quod dñs ait ad moysen: maleficos non patieris uiuere. Item. Qui coierit cū iumento: morte moriat. Adulterij etiam uł blasphemie crimine notat⁹ immisericorditer lapidari iubet. Item moyses qui legē acceperat cultores idoli mōte puniuit. Samuel etiā agag pinguissimū regem in frustra ꝯcidit. Finees quoqʒ iudeū cuʒ madianita coeuntem gladio transfixit: qd est ei reputatuʒ ad iusticiam. similiter nōnulli in ueteri testamēto inueniunt malos trucidasse: nec tamen trāsgressores legis sed defensores appellant. Prohibetur ergo illo pcepto qsqʒ sua auctoritate i necē alicuius armari: nō legis imperio reos morti tradere. q enim publica potestate fūctus ipsius legis imperio malos pimit: nec illius precepti trāsgressor nec a celesti patria alienus habetur. Unde aug. ad publicolam.

Ex officio nō est peccatū hominem occidere.

De occidēdis hominibus ne ab eis quisqʒ occidat: nō mihi placet ꝯsilium: nisi forte sit miles aut publice fūctione teneat: ut nō ꝑ se hoc faciat sʒ ꝑ alijs uł ꝑ ciuitate ubi etiā ipse ē: accepta legitima ptāte si ei⁹ ꝯgruit ꝑsone. q ꝟo repellūtur aliquo terrore: ne mala faciant: etiam ipsis fortasse aliquid prestat. hinc aūt dictum est: ne resistam⁹ malo: ne nos vidicta delectʒ: q alieo

ec: inter. Sed illos qui nō fugerit ad ecclesiaʒ qñqʒ iuuabit qñqʒ non si.n.spes ē correctiōis: dʒ eos iuuare: ut.s̄.q. ꝑxi.ē iniusta. Item si iniuste sint cōdēnati aliq oib⁹ mōis iuuabit eos si aūt iuste: tūc tpate ⁊ ñ iportune iuuabit eos: sʒ tm̄ intercedēdo ꝓ eis: ne ex indiscreta defensione incidat ecclīa imalam opinionē: ut.xxiij.q ult.hi qui.⁊.s̄.q.iiij. nō inferēda. Et lʒ teneat aliquos defendē: non tm̄ tenet bellū ꝓ eis mouē ut.C.de epis.audi.addictos supplicio.io.

n Ergo illo. non occides.

o De occidēdis. miles.sub ptāte aliqua ꝯstitut⁹: ut.j.e.miles.nisi hoc fiat in iusto bello: ut.j.e. si homicidiū ⁊ i casibus positis i summa.

p Pro se. sic ergo offi ciat⁹ ñ pōt esse aduocatus i ꝓpria cā: ⁊ ita officiū suū ē ei damnosum. Silc.x.q.iij. hoc ius. sicut nec in cā sua pōt qs esse iudex: ut.s̄.q.iiij.inter. vel dic ꝓ se.i. ꝓ priuato odio: io. qd primo dixit falsū est: cū nō iueniat hoc ꝓhibitū nec littera ista ꝯtradicit. b.

q Persone. hoc dicit ꝓpter epos q habēt iurisdictōem secularē. sed nō pñt ꝯsidere causis sāguinis: ut.xv.q.iiij.c.i. ⁊.j.e.q.viij.bis a quib⁹ ⁊.c.sepe.

r Unde q.d. cū qs ex officio suo. occidit aliqué: nō est ei imputādū si ex officio tali sequanṫ homicidia: ita cōtinuāṫ sequētia exempla. vľ sic ꝯtinua: si aliqs repellendo malos. occidat aliqué: hoc nō est ei imputandum.

s Reus est. nisi equus ille fuerat calcitros⁹ vľ bos fuerat cornupeta. Nā si talis nocuerit: bn̄ teneṫ dn̄s: ut. ff. si quadru. pau. fe. l. i. §. i. ⁊. ii. ⁊ generaliṫ si habuerit tale animal: quod ꝯsueuit nocē: ut ursū leonez uľ aprū siue ligatū siue nō. ⁊ si occisus fuerit liber hō p̄stabit. cc. solˀ. sed si aliter nocuerit cōdēnabiṫ ſm arbitriū iudicis. sed in ceteris rebus ꝯdēnaṫ pena dupli ut. ff. de edi. e. hi eniz. et l. sequēti.

t Paulus. ar. ꝙ nō imputaṫ clerico: q ad defēsionē sui iuris uocat milites: ⁊ aliqs ibi occidaṫ. sic. s̄. e. q. iij. maximian⁹

u Boni. ar. q: si aliqs dat operaz licite rei: ꝙ nō est ei imputādū si aliqd male inde sequaṫ: ut. l. di. sepe. ⁊. c. q: te. ⁊ di. vi. testm̄. nā de⁹ est inspector cordis ⁊ non operis: ut. xv. q. vi. c. i. Itē est hic ar. ꝙ nō oīs q occasionem dāni dat: dānū dedisse videṫ. et hoc habes in brocardiˀ xxxi. q. ii. ꝺ neptis. ⁊ di. l. sepe. ff. ad. l. aqui. qui occiderit. §. penult.

malo animum pascit: non ut correctionē hominū negligamus. Vn̄ nec reus est mortis aliene: qui cū sue possessionis murorꝫ ambitū circūduxit: aliquis ex ipsorꝫ usu pcussus interijt. neqꝫ enim reus est christianus: si bos eius aliquē feriendo vel equus calcē iaciēdo aliquē occidat: aut ideo n̄ deberent christianorꝫ boues habere cornua: aut equus vngulas: aut dentes canes: aut vero qm̄ paulus aplus satis egit: ut in tribuni noticiā perferret insidias sibi esse a quibusdaz pditis preparatas: ⁊ ob hoc ductores accepit armatos: si in illo scelerati homīes incidissent: paulus in effusiōe sanguis eorꝫ suū crimē agnosceret. absit ut ea que ꝓpter bonū ac licitū facimus aut habemus: si aliqd p hoc preter nostrā volūtatē cuiqꝫ mali acciderit: nobis imputeṫ. alioqn nec ferramēta domestica aut agrestia sunt habēda: ne quis ex eis uľ se uľ alterꝫ interimat nec arbores plantāde ne qs ex eis se inde suspendat. nec fenestra faciēda: ne p hanc se quisqꝫ pcipitet. ⁊ qd plura cōmemorare: cū ea cōmemorando finire nō possū: quid est in usu hominū bonū aut licitum vn̄ nō possit pnicies irrogari? seipm autē pimere nulla legis auctē alicui pmittiṫ. Unde aug. libro. i. de ciuitate dei.

Qui deo auctore bella gesserunt, precepta non occidēdi nequaqꝫ transgressi sunt.

Si non licet priuata ptāte alicui hominē occidere innocentē: cuius occidēdi licētiam lex nulla ꝯcedit: pfecto etiā qui seipm occidit: homicida ē: ⁊ tāto nocētior cū se occiderit: qꝫto innocētior in ea cā fuit: qua se occidēdū putauit. Naz si iude factū merito detestamur: eūqꝫ veritas iudicat cum laqueo se suspendit: scelerate illius traditiōis auxisse potius qꝫ expiasse ꝯmissū: qm̄ de dei misericordia desperādo exiciabiliter penitēs nullū sibi salubris penitentie locū rꝉliquit: qꝫto magis a sua cede se abstinere dꝫ: qui tali supplicio qd in se puniat non habet. Iudas enim cū se occidit sceleratissimū hominem occidit: ⁊ tn̄ non solum christi uerꝫ sue mortis re⁹ finiuit hāc vitam: qa licet ꝓpter scelus alio tn̄ suo scelere mortuus ē cur aūt qui nihil mali fecit: sibi malefaciat: ⁊ seipm interficiēdo hominē interficiat innocentē: ne aliū patiatur nocentē: atqꝫ in se ppetret peccatū ꝓpriū: ne in eo ppetreṫ alienum. Item in sanctis canonicisqꝫ libris nobis nusqꝫ diuinitus pceptū pmissiue repiri pōt: ut uel ipius adipiscende imortalitatis uel ipsi⁹ mali cauendi curādiue causa nobis metipsis necē inferam⁹. Nam ⁊ phibitos nos esse intelligēdum ē: ubi lex ait nō occides: p̄sertim q: nō addidit ꝓximū tuū. sicut falsū testimoniū cuz uetaret: falsū inquit testimoniū non dices aduersus ꝓximū tuū: nec ideo tn̄ si aduersus seipm quisqꝫ falsū testimoniū dixerit: ab hoc se putauerit crimine alienū: qm̄ regulā diligendi ꝓximū a semetipso accepit: qm̄quidem scriptū ē: diliges ꝓximū tuū sicut teipm porro si falsi testimonij nō minus reus ē: qui de seipo falsū fatetur: qꝫ si aduersus ꝓximū hoc faceret: cuz in eo pcepto quo falsū testimoniū ꝓhibeṫ: aduersus ꝓximū ꝓhibeatur: possitqꝫ n̄ recte intelligētib⁹ videri nō esse ꝓhibitū ut aduersus seipm quisqꝫ falsus testis existat: qꝫto magis intelligendū est: nō licere homini seipm occidere: cuz in eo quod scriptū est: non occides: nihil deinde addito: nec ipse vtiqꝫ

x Possit. arg. ꝙ nō semp ꝓhibeṫ bonū ꝓpter malum qđ sequi potest. ar. ꝯ. xxij. q. i. in nouo ꝯ. xxi. di. deniqꝫ cōtra. io.

a Si n̄ licet. tāto. i. magis peccat bon⁹ aliquis se occidēdo qꝫ mal⁹: q: malus credit se mereri per hoc.

b Cauēdi. i. qa cauere volumus ne aliquis nos ledat.

c Semetipso. vn̄ quilibet pmo sibi faciat elemosynā: deinde ꝓximo: de pe. di. iij. sane cauēdū. vnđ possū mihi ꝯsuleṙ cū dāno alteri⁹: ut. ff. ad. l. aqui. si quis fumo. ar. ꝯ xxij. q. ij. primum ⁊. xi. q. iij. siquis uero.

d ¶ Except⁹. ar.
ꝙ ꝑsona ad quã
loquimur: ñ ītel-
ligitur excepta ī
generali sermõe
ut. ff. de pignor.
paulus. §. ult. ar.
eo ipso ꝙ qd nõ
excipitur: intelli-
gitur includi: ut
s̄. lv. di. ñ euãge-
lica. ⁊ ext̄ de iur.
pa. ex litteris. Itē
est h̄ ar. ꝙ id qđ
de vno dicitur: đ
omnib⁹ alijs ītel
ligendum est: ut
ij. q. i. multi. ⁊ s̄.
di. iiij. deniq;. et
di. v. ad ei⁹. Itẽ
ar. ꝙ uerbũ īdif-
finite ꝓlatum ge
neraliter intelli-
gẽdũ est: ut. xxxi.
q. i. quod si dor-
mierit.

e Tu dixisti. iste
dixit iudam
martyrẽ esse: cũ
pnia fit vindicta:
puniens in se qđ
se cõmisisse dolet
ut. j. de pe. di. iij
penitētia. vñ lici
tũ est cuilibet ꝓ
peccatis suis se
occidere.

f ¶ Talibus. sunt
verba augustini.
dic talibus. i. ma
lis.

g ¶ Martyrũ. s̄.
i. q. i. vid. j. xxxiiij
q. iij. ꝙ aũt.

a Non est. abs
q; eo. dicũt
qdã ꝙ ubi fides
eccl̄ie ⁊ castitas
corporis īpugna
tur: lȝ alicui se oc
cidere. ut h̄ innuit
cũ tñ aug⁹ dicat:
quod ad qđcũq;
malũ qs cogat: ñ
pōt se occidē: ut
s̄. q. iiij. displ cet
meli⁹ pt legi hec
dictio absq; iclu
siue. q. d. nec in
istis ī quib⁹ ma-
gis videt lȝ alicui

cui precipitur intelligatur ex
cept⁹. Itē ñ occides nec te
nec alterū. neq;. n. q se occidit
aliud q̄ hominē occidit. q̄sdã
uero exceptiones eadeȝ ipsa
diuina facit auctoritas. Sed
his exceptis: quos deus occi
di iubet: siue data lege ad p-
sonam ꝓ tpe expressa iussiōe
siue ipe qui occidit misteriū
debet iubēti sicut adminiculũ
gladi⁹ utenti: ⁊ ideo nequaq̄
ↄtra hoc p̄ceptum fecerunt:
qđ dictum ē: non occides: qui
deo auctore bella gesserunt:
aut pſonam gerētes publice
potestatis fm ius legis: hoc ē
iustissime rōnis imperiũ scele
ratos morte punierũt: ⁊ abra
ham non solũ non ē culpatus
crudelitatis crimie: uerū etiã
laudatus ē nomie pietatis: ꝙ
voluit filiũ nequaq̄ scelera-
te: sed obediēter occidere. ⁊
merito querit: utrum ꝓ iussu
dei habendũ sit: ꝙ iepte filiã
que occurrit patri occidit: cũ
id nouisset, imolatuꝝ: quod ei
victori redeunti de ꝑlio primi
tus occurrisȝ. nec sanson ali-
ter excusatur: ꝙ seipm̄ cũ ho
stibus ruina domus oppressit
nisi qz spũs latenter hoc iusse
rat: qui p illum miracula faci-
ebat. His igit exceptis: quos
uel lex iusta generaliter uel
ipe fons iusticie deus spāliter
iubet occidi: quisqs hominẽ
uel seipm̄ uel quẽlibȝ occide-
rit: homicidij crimine innecti
tur. Item hoc dicimus: hoc
asserimus: hoc modis omib⁹
approbamus: neminē sponta
neam mortē sib īferre debē:
uelut fugiēdo molestias tpa-
les: ne incidat in ppetuas: ne
minem ꝓpter peccata aliena:
ne hoc ipso incipiat habere
grauissimũ ꝓprium: neminem
ꝓpter sua peccata p̄terita: q̄
magis in hac vita opus est: ut
possint penitēdo sanari: nemi
nem uelut desiderio melioris
uite: que post mortē speratur

quia reum sue mortis melior
post mortem vita nõ suscipit.
Item contra petilianum.

Nemini licȝ sibi man⁹ inijcere

Tu dixisti: laqueo traditor
perijt: laqueũ talib⁹ dere-
liquit. hoc ad nos oio ñ ptinȝ
neq; enim ueneramur nomine
martyꝝ eos: qui sibi collum li
gauerunt. Item hierony. in
iona ꝓpheta. De eodē

Non est nr̄m mortem arri-
pere: sed illatam ab alijs
libenter accipe. vnde ⁊ in pſe
cutionibus ñ licet mihi ꝓpria
pire manu absq; eo ubi casti-
tas piclitat: sed pcutienti col
la submittere. Item ex ↄci
lio bracharensi.

Nulla fiat oratio ꝓ his: qui
seipsos interficiunt.

Placuit ut hi qui sibi ipsis
uolũtarie: aut p ferrũ aut
per venenũ aut p precipitiũ
aut p stipendiũ quolibet mõ
inferunt mortē: nulla ꝓrsus ꝓ
illis in oblatione cõmemora-
tio fiat: neq; cũ psalmis ad se
pulturã eoꝝ cadauera dedu
cãtur. multi enim sibi hoc per
ignorãtiam usurpãt. similiter
⁊ de his placuit fieri: qui pro
suis sceleribus moriunt: impe
nitētes subaudiatur. Idem
in eodē li. p̄mo. Non ē reus
homicidij miles: qui potesta-
ti obediēs hominem occidit.

Miles cum obediens po-
testati sub qua legitie cõ
stitutus est: hominem occidit
nulla ciuitatis sue lege reus
est homicidij: imo nisi fecerit
reus ē imperij deserti atq; cõ
tēpti. qđ si sua sponte atq; au
ctoritate fecisset: in crimē ef
fusi humani sanguinis incidis
set. Itaq; vñ punitur si fece
rit iniussus: inde punieт si nõ
fecerit iussus. Idem in que
stionibus exodi.

Homicida est: qui sponte oc
cidit: quos iudex iubȝ occidi

Hom minister iudicis occi
dit euȝ quem iudex iussit

se occidere. sic ponitur
ibi pulchre sũt gene tē
absq; eo ꝙ intrīsec⁹ la-
tet. sic ponit hec dictio
absq; inclusiue. xxxv. q.
iij. ꝓgeniē. ⁊. ff. de pig.
act. l. i. xiij. q. ij. ebron.

b ¶ Submittē. i. non re
sistere.

c Placuit. volũtarie
. sec⁹ si p furorē: tũc
nõ imputaret: ut. xv. q.
i. si qs īsaniens. ⁊. c. illa

d ¶ Cõmemoratio. sed
nõne cuȝ illi cõicauim⁹
viuo: ergo illi mõtuo ↄ-
municabim⁹: ut. xiiij. q.
ij. sane. sȝ illud ītelligas
de cõione sacramētorũ
que dat in fine. Sȝ hec
solutio nõ est sufficiens
Nam siquis mortu⁹ est
sine sacramētis illis ⁊ si
ne penitētia si tñ fuit ho
nesta cã mortis hũ ad-
mitit ad oratões eccle
sie: ſi. ex̄ de sepul. ex pte

e ¶ Ad sepulturã: vr̄ er-
go: ꝙ tales sepelientur
ut h̄. ⁊. j. e. q. viij. qcũq;
sed hoc nõ est uerũ: ⁊ in
telligas illud de canina
sepultura. Naȝ ⁊ ↄtrito
q̄nq; denegat ecclīasti-
ca sepultura: ut extra đ
torneamētis. c. i. ⁊ ex̄ đ
rap. sup eo.

f ¶ Pro scelerib⁹. sicut
fures ⁊ latrones: ut ex̄
de fur. fures: nisi fuerit
ↄtriti: ut. xiij. q. ij. c. ult.

g Miles. īperij. ar.
ꝙ rõe mandati
excusat aliqs etiã si ꝯ ↄ
sciam faciat: ut. s̄. e. q. i
qd culpat in fi. ex̄ đ off.
iudi. ordi. pastoralis. §.
qz vero.

h Hom minister. spõ-
te ar. ꝙ nõ excusa
tur vxor q̄ reddit debi-
tũ illi quē scit ↄsanguine
um suũ de mandato ec-
clesie. Sed distinguitur
ex̄ de sen. ex. inquisitiõi
⁊ de resti. spo. lr̄as.

i Lex eterna. si spōtane⁹. sil'e .xiiij .q.v. dixit ad hoc facit.xxij.q ij.c.abraham.

k Officia.vīdicte.i.vidicta ex officio.

l Quō iudex. i extraordinarijs ubi nō est statuta pena criminis.

m Lex.i. ubi ē statuta pena criminis ad vtrūq3.ex̄ ō off.ꝛ potes.iudi.del.de causis ꝯsus si.

n Non ē criminis.s̄. xlv.dist.ꝛ q emendat.

o Non frustra.s̄. di. iiij.facte sunt.

p Modos. ad qd fiāt ut.s̄.q.iiij.q peccat.

q Causas.nam sine cā nemo puniēdus est.xvi q.ult.inuētum.

r Ratōes.nā ſm leges iudicādū ē.iij.q.vij.iudicet.

s Utilitates.nam hoc solum bn̄ agitur:ut vita hominū corrigatur:ut.s̄ e.ꝑdest.io.

a Quum hō. latro.fur ē nocturnū l3 occidere.sed diurnū non:nisi telo se defendat:ut ex̄ de homi.si ꝑfodiens Si aūt fur nocturn⁹ poterat ꝯꝑrehēdi sine lesione:tenet ille qeū occidit:ut.ff.de sic. furem. Itē latronē insidiantez in itinerib⁹ l3 cuilib3 occidē:ut.C.qñ li.vni.sine iudi.vi.l.i.ꝛ.ij.

b Poti⁹.j.ꝑri.q.ult. qui alioꝝ.

c Poti⁹. sic magis punit ꝯsulēs q̄3 faciēs:ut.j ꝑri.q.ult. q alioꝝ .ꝛ.lxxxvi.di.tāta. Iugrēdu3 ē qs pmo cām mali prebuerit:ut.C.ad.l.iul.de ui pu.siqs. ꝛ.ff. si q̄drupes paupi.fe.dist.l.i.§. cū arietes.

d Suppliciū. s3 certe illud nullo iure iuenit,q fideiussor possit occidi si nō exhibet illū ꝑ quo fideiussit:l3 fideiussit ꝑ reo criminis. S3 si fideiussor reū criminis ñ ex

occidi:ꝑfecto si id sponte facit homicida ē:etiā si eū occidat quē scit a iudice debuisse occidi. Idem. Sicut iure laudat̄ obediētia:ita reꝑhenditur q sibi ñ ꝯcessa vsurpat.

Lex eterna ita medio quōdā loco posuit aliq̄: ut in eis usurpādis merito reꝑhendat̄ audacia:in exequēdis iure laudet̄ obediētia. abraha3 si spōtaneus in occidēdo filio motus fuiss3:execrabilis haberet̄:at iubēti deo obsecundās famulat⁹ ē. Idē in q̄ōnibus sup matheū. Bono aio officia vidicte possūt impleri

Officia vidicte pn̄t implere boni bono aio:quō iudex ꝛ quō lex. Idem ad macedonium. Non est iniquus sed humanus:q crimen ꝑseq̄tur:ut hominē liberet.

Non est iniqtatis:s3 poti⁹ hūanitatis societate deuictus:q ꝑpterea criminis ē ꝑsecutor:ut sit hoīs liberator Idem. Quare sint instituta regia ptās ꝛ legalia tormēta.

Non frustra sunt instituta ptātes r̄gis ꝛ cognitoris ius: vngule carnificis: arma militis:disciplina dn̄antis:seueritas etiā boni pr̄is. habēt oīa ista modos suos cās ratōnes utilitates. hec cū timent̄: ꝛ bōi q̄eti int̄ malos viuunt ꝛ mali coercēt̄. Itē. Nonnūq3 poti⁹ peccat:qui cām mortis ꝑbet:q̄3 ille qui occidit.

Quum homo ab hoīe occidit̄:multū distat vtrū fiat nocēdi cupiditate uel iniuste aliqd auferēdi:sicut fit ab inimico sicut a latrone.an ulciscēdi uel obediēdi ordīe: sicut a iudice sic a carnifice: uel euādēdi uel subueniēdi necessitate:sicut interimit̄ latro a viatore hostis a milite. ꝛ aliqñ q cā mortis fuit: potius ī culpa est:q̄3 ille qui occidit:uelut si quispiā decipiat fideiussorē3 suū:atq3 ille ꝑ isto legitimum suppliciū luat: nec tñ oīs qui cā mortis aliene ē:reus ē: uelut si stupꝝ quispiā petit:sese q3 si ñ impetrauerit interimat qd si fili⁹ timēs pr̄is pia uerbera p̄cipitio pereat: qd si alius hoīe liberato uel ne alius liberet̄:sibi ipī mortē inferat: nunqd ꝑpter istas alienaru3 mortiū cās aut sceleri ꝯsentiēdū est: aut vindicta peccati: que nō fit nocēdi s3 corrigēdi studio: aut etiā paterna uerbera tollēda: aut opa misericordie cohibēda sunt: hec cū accidūt debemus eis hūanum dolorē ꝛ nō ꝑpter illa ne accidāt recte factoꝝ reprimam⁹ volūtatem. Item isidorus. Quod sacerdotes efficē docendo noñ ualent: discipline terrore potestas extorqueat

Principes seculi nōnūnq3 intra eccl'am ptātis adepte culmina tenēt:ut ꝑ eandē potestatē disciplinā eccl'astica3 muniāt. Ceteꝝ intra eccliam ptātes necessarie non essent: nisi ut qđ ñ p̄ualēt sacerdotes efficere ꝑ doctrine sermone3: ptās hoc imperet ꝑ discipline terrorē. Sepe ꝑ regnū terrenū celeste regnum ꝑficit:ut q intra eccl'am positi ꝯtra fide3 ꝛ disciplinā agunt: rigore p̄ncipū ꝯterātur. ipamq3 disciplinā quā vtilitas eccl'e exercere nō p̄ualet: ceruicib⁹ supborū ptās principalis īponat: et ut venerationē mereat̄ ꝟtutē ptātis īpartiat̄. Cognoscant p̄ncipes seculi deo se debere eē reddituros rōnē ꝑpter ecclesiā quā christo tuendā suscipiūt. Nā siue augeat̄ pax ꝛ disciplina eccl'e ꝑ fideles p̄ncipes: siue soluat̄: ille ab eis rōnē exigit q eoꝝ ptāti suam eccl'am tradidit. Itē leo pa. Et regia potestas ꝛ sacerdotalis defēdat auctoritas que ad diuinā ꝯfessionē ꝑtinent.

Res oēs aliter tute esse ñ pn̄t:nisi que ad diuinā cōfessionē ꝑtinent: ꝛ regia ꝛ sacerdotal' defēdat auctoritas

bibet:pecunialit̄ punit̄. S3 si dolo eū nō exhibet punit̄ arbitrio iudicis:ut.ff. ō exhi. reis.l.siqs reum ꝛ.C. ad turpill'.l. ij.poti⁹ ergo respicit̄ h factū vel ꝯsuetudo alicui⁹ loci q̄3 ius.

e Princeps. Hec quattuor capl'a ad h⁹ inducūtur:ut p̄ncipes eccl'ias defendāt ꝛ reos nō ꝑmittāt viuere.

f Intra eccl'ias laici hn̄t iurisdictiōem multipl'r ītra eccl'a3. qñq3 ī ꝑsonis ipīs: cu3 sint īcorrigibiles ut.xxxij.di.eos q ꝛ.j.e.de liguribus Itē qñq3 ꝑꝑ ābitiōe3 alicui⁹:ut.lxxix.di:siq̄s pecūia Itē cū fidē volūt subuertē:ut.dis. viij.quo iure.ꝛ.s̄ e.c.i.ꝛ.xvij. dist. nec licuit. Itē cū falsari⁹ ē cleric⁹: ex̄ de cri. fal. ad falsarioꝝ. Ite3 et cū scisma faciunt cl'ici ꝛ cū ꝯtēnunt excōicatōem:ut j.e.de liguribus Itē ꝛ ubicūq3 ecclesiastica ptās ō ficit:ut hic. Itē ꝛ cū tributū petūt ab eccl'ia: ut.j.e. q.viij. ꝯuenior.

g Nō p̄ualēt.s̄. dist.xcvi. duo.s̄. di.x.xi.quoniam s̄.q.i. istud

h Res oēs.cō fessionē .i. ad eccl'as xp̄m ꝯfitentes.

i Incestuosi. in prīstinis. d. lxxxij. dist. plurimos. io.

k Regū. vi. oppressos. hic videt̄ ꝙ ad iudiciū seculare spectet defendē̄ oppressos ⁊ viduas ⁊ pupillos: ut. j. e. administratores ⁊. d. c. q. iij. ab imperatorib⁹. ⁊. C. qñ imparor iter pupil'. ⁊. ui. l. vnica. sed ꝯ. j. xxiiij. q. ult. figs de potentibus. lxxxvij. di. desolatis. ⁊. c. i. ⁊. ij. ⁊. xij. q. i. oīs etas.

l ¶ In loco isto. i ecclesia. io.

m Si apud. cōditōi. nō ꝙ glibet dz facer̄ q̄ sue ꝯditōi ꝯueniunt: ut. xciij. di. legim⁹. ⁊. vij. q. i. si qs eps. ⁊ ē b ar. ꝯ clericos qbus displicet cōditio sua q comā uolūt nutrire. ex̄ de vi. ⁊ bo. cle. clicus.

n ¶ Qui ꝯdictor. ā. xvij. q. ult. figs seruū.

o ¶ Qūo. ar. ā. ij. q. vij. nō pōt.

Item ex ꝯcilio turonensi. iij.

Sacerdotalis admōitio quos corrigere non valet: secularis potentia corrigit.

Incestuosi parricide homicide mlti apd nos reperiūtur. sed aliq ex illis sacerdotū nolūt admonitionib⁹ aurē accōmodare uolētes ipstinis ꝑdurare criminibus: quos oportet ꝑ secularis potentie disciplinā a tam praua ꝯsuetudine coerceri: qui ꝑ salutifera sacerdotū monita noluer̄t reuerti. Item hiero. super hieremiā. Malos cōprimere ⁊ bonos subleuare: regum officium est.

Regum officiū est ꝓprium facē iudiciū atq̄ iusticiā: ⁊ liberare de manu calūniantium vi oppressos: ⁊ ꝑegrinis pupillisq̄ ⁊ viduis: q faciliu̇s opprimūtur a potētib⁹: ꝑbere auxiliū. ⁊ ut curā eis ꝑceptorū dei maiorē inijceret: intulit Nolite ꝯtristari: ut ñ solū eripiatis: sꝫ ne patiamini quidez ut ur̄a cōniuētia eueniat eos ab alijs ꝯtristari: ⁊ sanguinez innocentē nō effūdatis in loco isto. homicidas. n. ⁊ sacrilegos ⁊c̄. ⁊ post pauca: si ingt hoc feceritis: o reges iuda tenebitis pristinā ꝑtātem. Ipis aūt principib⁹ ⁊ ꝑtātibus fidē ⁊ reuerentiā seruari oꝫ: quaꝫ qui ñ exhibuerit: apud deū ꝑmia inuenire ñ poterit. Vñ idem hiero. Eterna merce de fraudatur: qui fidem ⁊ reuerentiā potestatibus seruare contēnit.

Si apud carnales dños in minimis fideles fuerit: incipiēt eis apud deū ꝑmia maiora cōmitti. ornat aūt doctrinā dñi: qui ea q̄ cōditioni sue apta sūt facit: ut e diuerso cōfundit eā: q nō est subiect⁹ in oibus ⁊ cui ꝯditio sua displicet: q ꝯdictor atq̄ fraudator in nullo fidē bonā ondit. quō enim pōt fidelis eē in substātia dei: qui carnali dño fidem exhibere nō potuit. Itē ambro. in li. primo de ꝑriarchis.

Militaris disciplina regia omnia seruat.

Dicat aligs cum ipē vicerit: quō dixit abrahaꝫ ad regeꝫ sodomoꝝ: nihil sumam abs te. cū preda vtiq̄ in potestate victoris fuerit: decꝫ militarē disciplinā: ut regi seruētur omīa. sane his qui secum fuissēt in adiumentū fortasse sociati: ꝑtem emolumēti tribuendam asserit tanq̄ mercedē laboris. Ideoq̄ qm̄ sibi mercedē ab homine nō quesiuit: a deo accepit: sic̄ legim⁹ scriptum: quia post hec verba factum est verbū dñi ad abrahā in visu dicens: noli timē abraham ego ꝓtegā te: ⁊ merces tua erit magna valde. Preterea sicut principibus ⁊ potestatibus fidē ⁊ reuerētiam exhibere cogimur: ita secularium dignitatū administratoribus defendēdaꝝ ecc̄larum necessitas incūbit. quod si facere cōtempserint: a cōmunione sūt repellēdi. Unde ioannes octauus.

Querimonias ecclesiaꝝ: qui in dignitatibus agūt: attētius debent audire.

Administratores plane seculariū dignitatuꝫ: qui ad ecclesiaꝝ tuitionē pupillorū ac viduarū ꝓtectionem rapatiūq̄ refrenationeꝫ constituti esse ꝓculdubio debēt: quotiens ab epis ⁊ ecclesiasticis viris cōuenti fuerint: eoꝝ querimonias attētius audiant: ⁊ ꝟm qd̄ necessitas expetierit absq̄ negligētia examinent: ⁊ diligēti studio corrigant. ꝙ si dei timorē pre oculis nō habentes negligere post secundam ⁊ tertiā admonitionē inuenti fuerit: omni se nouerint cōione usq̄ ad condignam satisfactionem priuatos. Itē hieronymus super iohel.

a Dicat. sodomoꝝ. cū reuerteret̄ de cede quattuor regū.

b ¶ Oia hec lr̄a videt̄ sibi cōtradicere in eo: ꝙ dicit: ꝙ h regis sūt oīa ⁊ iam dixit: ꝙ oīa sūt victoris. ⁊ ēt i geñ. dr̄: Nō excipiā ex oib⁹ que tua sunt. Ad hoc dicas ꝙ abrahā nō suberat isti regi: nec de regno suo erat. ⁊ ideo preda erat in sua potestate. Alioquin si nō fuisset sua: nō potuisset inde dedisse decimas melchisedech. Sꝫ si sub aliq° militet: ꝑda tota dñi est: sꝫ ipē tenet̄ equaliter diuidere ꝟm ꝑsonaꝝ qualitates: ut. ā di. i. ius militare. sic̄ decime dantur ep̄o: ut eas diuidat. xij. q. ij. ꝯcesso. qd̄ ergo dicitur ꝙ d' iure gētiū nostra fiūt que capim⁹ i bello: ut. ff. de aqui. re. do. naturale. § ult. Et uex est ꝙ capientis est: sed tñ tenet̄ dño dare: ut diuidat ꝟm merita hominū. io.

c Administratōes. ꝑuatos. videt̄ ergo ꝙ ipso iure sit excōicat⁹ princeps: qui nō facit iusticiā clerico.

a Non solũ ministri. silr.xv.q.i.nec.io.

b Fortitudines.i.demones ⁊ita ẽ bonuꝫ ꝙ demones sũt:ut.ĩ.c.§.ult. sic bonũ ẽ ꝙ heretici sũt:ut.ĩ.xx.q.ultima c.ult.

c Non ẽ crudelis.

d Ui malos.vasa interfectõis.i.potestatem.

e Minister. ⁊ tales q mittũť ad puniẽdũ malos dicũť abesse cã reipublice:ut.ff.ex quib⁹ causis maio.q mittunť.§.quesitum.

f Omicidas.ħ hẽs: ꝙ homicide ⁊ sacrilegi ⁊ venefici capite puniunť.de homicidis patet:ut de pe.di.i.siquis cũ telo. de veneficis similiť pꝫ.ut.ff.ad.l.cor.de sic.l.iij. de pena.sacrilegoꝝ hẽs.xvij.q.iiij p totũ.⁊.ff.ad.l.iul.pe.sacrilegij.

g Si audieris.hec verba sumpta sunt de deutronomio usqꝫ ad illuꝫ locũ c⁹ pcepti.

h Necabis.tu qcunqꝫ sis.⁊ sic qñqꝫ ille q nõ ẽ iudex põt punire maleficos:ut.ĩ.e.q.ult. legi

i Omnes q.si ergo aliqui heretici sunt in vna ciuitate:tota ciuitas põt exuri.⁊ sic ecclia uel ciuitas punιť ꝓ delicto ꝑsonaruꝫ:ut.xxv.q.ij.ita nos.⁊.C.de sacrosa.ec.iubem⁹ nullã.ar.ꝯ.xvi.q.vi.si epm.qd iuris sit de hoc notať in illo hostiensi cardo.ar.delictũ ꝑsõe ⁊c̃. Item habes hic ꝙ heretici occidi pñr:ut ĩ.q.iiij.qñ.

k Nũc.i.usqꝫ ĩ futurũ: sic.xi.q.iij.nolite.

Nõ solũ homines: sꝫ ꝯtrarie fortitudines sũt ultrices ire dei.

Non solũ homĩes ministri sunt ⁊ ultores ire dei his qui malum opantur:vñ non sine causa gladiũ portant: sed etiam contrarie fortitudines que appellanť furor ⁊ ira dei. Idem super isaiam.

Qui crudeles iugulat:nõ est talis: qualis patientib⁹ uidet.

Non ẽ crudelis q crudeles iugulat:sed crudelis patientibus esse videtur. Nam latro suspẽsus patibulo crudelem iudicẽ putat. Idem super ezechielem li. quarto.

Minister ẽ dei: qui malos ꝑcutit in eo ꝙ mali sunt.

Qui malos ꝑcutit in eo ꝙ mali sunt: ⁊ habet uasa interfectionis ut occidat pessimos:minister ẽ dei. Idẽ sup eplam ad galathas li.ij.

Non scelus admittit iudex q homines vincit.

Iudex nõ est auctor sceleris homines vinciendo. Idem super hieremiam.

Non sanguinẽ effundit: q homicidas ⁊ sacrilegos punit.

Homicidas sacrilegos et uenenarios punire nõ est effusio sanguinis: sed legũ ministeriũ. Item cyprianus.

Principes ꝓpriis ꝑcere ñ debẽt.

Si audieris in vna ex ciuitatibus quas dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi inhabitare illic dicẽtes:eamus ⁊ seruiam⁹ dijs alienis:quos deos nõ nouisti interficiens necabis oẽs:qui u nt in ciuitate cede gladij: ⁊ incẽdes ciuitatẽ igni: ⁊ erit sine habitaculo in eternum nõ reedificabiť: etiã nũc ut auertatur deus ab indignatiõe ire sue: ⁊ dabit misericordiã tibi: ⁊ miserebitur tui:et multiplicabit te. si audieris vocẽ dñi dei tui ⁊ obseruaueris precepta eius. cuius precepti ⁊ vigoris memor mathatias interfecit eum: qui ad arã sacrificaturus accesserat. Qđ si añ aduentũ christi circa deũ colendum ⁊ idola spernẽda hec ꝑcepta seruata sunt: q̃to magis post aduẽtum christi seruanda sunt: qñ ille ueniẽs nõ tñ uerbis nos hortatus sit: sꝫ etiam factis. Item august. contra petilianum.

Tribulationũ flagellis aliqñ perfidia castigatur.

Ad fidẽ nullus ẽ cogẽdus: ut dicitis: sed ꝑ seueritatem imo ⁊ ꝑ misericordiaꝫ dei tribulationũ flagellis solet ꝑfidia castigari. nũquid qr mores optimi libertate voluntatis eligũtur: ideo mores pessimi non legis integritate puniuntur: sed tñ ultrix male viuẽdi disciplina ꝑpostera est: nisi cura ꝑcedens bñ viuendi doctrinam ꝑtendat. sic igiť que aduersus uos leges ꝯstitute sunt: nõ eis bñfacere cogimini: sed malefacere ꝓhibemini. Nã benefacere nemo põt nisi elegerit: nisi amauerit: qđ est in libera voluntate. cũ aliquid aduersos uos leges cõstituũt: admoneri nos credite ut cogitetis quare ista patiamini. si ꝓpter iusticiã reuera illi ꝑsecutores vestri sũt: beati aũt uos qui ꝑsecutionẽ passi estis ꝓpter iusticiã: qr possidebitis regnum celoꝝ. si aũt ꝓpter iniquitatẽ scismatis uestri illi quidẽ correctores vr̃i sunt: vos autẽ sicut ceteri diuersoꝝ sceleꝝ rei: qui penas legibus pendẽt: ꝑfecto infelices ⁊ in hoc et in futuro seculo. Idem.

Iniuria sacramentoꝝ christi a regibus est vindicanda.

Si ꝓpterea ꝑsecutor ñ fuit nabugodonosor rex: quia scelus in sanctũ danielẽ commissum vindicauit iustissime: quõ vindicandũ est a regib⁹ ꝙ christi sacra exufflanť: si ꝓphete mẽbra qr in periculum missa sunt: sic vindicari in eos

l Cuius.hec sũt ṽba cypriani.

m Mathatias. ut legitur in libro machabeorũ.io.

n Ad fideꝫ.cogendus. sic xlv.di.de iudeis

o Integritate. i.securitate.

p Prepostera. i.inordinata.

q Nisi cura.i.nisi delinquẽs primo instruatur ad bonũ. uel nisi cõripiẽs ꝑbeat pri⁹ exemplum bone vite.

r Cogimini.qui n.ex timore bene facit:reputať nõ facẽ:ut ex̃ đ reg.iuř.q ex timoř: ⁊ q cogiť mutať locũ:non mutat locũ:sed mũtať:ut vij.q.i.mutatões nec ꝑmiũ aliqđ đ bem⁹ ꝯseq ex h° ꝙ facim⁹ inuiti: ut.xiij.q.ij.q̃ p̃ posterũ. Uñ si aligs cogiť adire hereditatẽ quaꝫ ex cã fideicõmiš si rogat⁹ ẽ restituere:nullũ ꝯmodũ ꝯseqť ex tali aditione. nec põt uti bñficio legis fal. ff.ad tre. cogi.§. metiamus.

s Nisi elegerit. põt.n.aligs malefacẽ ꝓpter volũtatẽ coactã: ut xv.q.i.merito. sꝫ nõ põt bñfacere ꝓpter volũtateꝫ coactã: ut hic dicitur.

t Si ꝓpterea.

u Si uos. dif/funditur. lꝫ ecclesia sit ubiq3 diffusa: tñ eadem insolidus ubiq3 ē j. ꝑtima. q. i. loq tur.

x Uel pecunie. Et ita puniri pñt hĕtici ab eccl'a in reb⁹ ī honore uł exilio: ut. s̃. q. iiij qñ. ⁊. c. nō inuenit̃ j. e. de ligurib⁹ ⁊ in fi. j. q. vij. c. i. sꝫ ꝯ eccl'ia nō dꝫ in delictis recipere penā pecuniariā ut ex̃ de pe. licet. Rñdet̃: ꝙ eccl'ia pōt infligē penā pecuniariā: quā/do magis illa ti/met̃. uel dic: ꝙ tē pōt infligere cuꝫ hoc nō inuenitur expressum.

a Non putes. Neū nō cedis q alios pñt corri gere. hĕs. s̃. q. ii ij. duo ista. ⁊. s̃. e c. i.

b Uicinū. ar. ē h. ꝑ. h. q dicit: ꝙ illud preceptum si peccauerit: ad oēs spectet. Sed tu ītelligas istud de illis: q aliquā hñt ptātē sup ali/os. uel intelligit̃ ꝺ canonica denū ciatōe ad quā qli bet teneẗ: ut dixi. xxij. q. v. hec vide tur. uł dic ut dixi s̃. e. duo ista. io.

c Ui vitijs. Orape. simile xxij. q. ij. ne quis ioannes.

d Non ē inno cētie. i. bōi uiri.

e Nemini. sił'e. xxi. q. ult. ꝺ fora.

f Experimēto. simile. ij. q. vij. q̃ propter.

meruerūt? Item. Diligen tissimi rectores sunt: q malos ut a malo fugiant: persequuntur.

Si vos ꝯtra eccl'am christi altaria erexisse ⁊ a christi ana vnitate: q̄ toto orbe diffū dit̃: sacrilego scismate sepa/tos eē a corpe christi: qꝺ ē ec clesia: toto orbe diffusa reba ptizādo ⁊ blasphemādo: ⁊ q̄3/tum potestis aduersarios ex pugnando sancta ⁊ canonica scriptura ꝯuicit: vos ipij atq3 sacrilegi estis: illi aūt q vos ꝑ tāto scelere tā leuiter dānoꝝ admonitionib⁹ uel locoꝝ uel honoꝝ uel pecunie priuatiōe deterrēdos coercēdosq3 de/cernūt: ut cogitātes q̄re ista patiamini: sacrilegiū vr̃m co/gnitum fugiatis: ⁊ ab eterna dānatiōe liberemini. diligētis simi rectores ⁊ pijssimi ꝯsulto res deputant̃. Idē sup epi/stolā ioānis. Nō amat seruū uel filium: cū non corrigitur.

Non putes te tunc amare seruū tuū: qñ eū nō cedis aut tūc amare filiū tuū: qñ ei ñ das disciplinā: aut tūc ama re vicinū tuū: qñ eū nō corri/gis. nō ē ista charitas: sꝫ lan/guor. ferueat charitas ad e/mēdandū ⁊ ad corrigendū. si sūt boni mores: delectent̃. si aūt sūt mali: emēdent̃. Idē ad lotharū. Nō ē misericors q vitia nutriēdo parcit.

Qui vitijs nutriēdis pcit ⁊ fauet: ne ꝯtristet peccan tiū volūtatē: ñ tā ē misericors q̄3 qui nō vult cultꝝ rape pue ro: ne audiat plorantē: ⁊ nō ti met: ne vulneratū doleat uel extinctū. Idē in li. de ciui/tate dei. Innocentie officiū ē nulli nocere: ⁊ peccātē pūire.

Non ē innocētie parcēdo sinere: ut in malū grauius icidat̃. pertinꝫ ergo ad inocē tis officiū non solū nemini ma lū inferre: uerꝝ etiā cohibere a peccato uel pūire peccatū: ut aut ipe qui prius odio ha/bebatur corrigatur expimen/to: aut alij terreant̃ exemplo. Item aug. sup epl'am ad ro/manos. Enormia flagitia p seculi iudices compiquntur.

Sunt quedā enormia flagi tia: q̄ potius p mundi iudi ces q̄3 per antistites ⁊ recto/res eccl'aꝝ vindicant̃. sicut ē cū quis interficit pontificem apostolicū epm p̄sbyterꝝ siue diaconū. huiusmōi reos r̃ges ⁊ pricipes mūdi dānant. ergo non sine causa gladiū portāt: qui talia scelēa diiudicāt. sūt enim maxime cōstituti ꝑpter homicidas raptores ut etiam illos dānent: ⁊ alios suo timo re cōpescant. Item cyprianus in nono genere abusiōis. Furta ⁊ crimina a rege sunt cohibenda.

Rex debet furta cohibere adulteria punire: impios de terra ꝑdere: paricidas et piuros ñ sinere viuere: filios suos non sinere impie agere. Item aug. ꝺ libero arbitrio li. i. Non peccat qui ex offi cio nocētem interficit.

Si homicidiū est hominēꝫ occidere: pōt tñ aliqñ occi dē sine peccato. Naꝫ ⁊ miles hostem ⁊ iudex uel mister ei⁹ nocentē: ⁊ cui forte inuito at q3 iprudenti telū manu fuge/rit: ñ mihi vident̃ peccare: cū hominē occidūt. sed nec etiā homicide isti appellari solēt. Idē in q̄onibus leuitici. Cū homo iuste occidit̃: lex eū oc cidit nō tu. Itē pelagi⁹ pa. Non qui ad bonū: sed qui ad malum cogit: persequitur.

Non vos hominū vanilo/quia retardēt dicētiū: q a psecutionē eccl'a faciat: dum uel ea que ꝯmittūtur repmiī uel aiaꝝ salutē reqrit: errant huiusmodi rumoris fabulato res. ñ psequitur: nisi q ad ma lum cogit. qui ꝟo malū uel fa ctū iam punit: uel ꝓhibet ne fiat: nō psequit̃ iste: sꝫ diligit.

g Sunt q̄dā. pōtifice. penā taliū hĕs. s̃. xvij. q. iiij. q subdiaconū j. xxv. q. ult. c. ult.

h Rex adulteria. ꝯ. j. xxxij. q. ij. int̃ hec.

i Paricidas. penā pa ricidarum hĕs. ff. ad. l. pōp. de paricid. l. pen̄.

k Et piuros. qꝺ hic dr̃ ꝙ piur⁹ punit̃ pena ca/pitis: intelligas ꝺ teste q fecit falsū testimoniū in cā criminali. talis. n. mortē meret̃. ff. de sicc. l. i. §. i. al'. n. si in ꝯtracti bus qs piurus est: nota tur infamia. C. ꝺ trāsac. siqs maior. al' solū deuꝫ hꝫ ultorē: ut. C. ꝺ re. cre dito. l. ij. uel si piur⁹ est p pricipē fustib⁹ castiga tur. ff. de iureiur. si duo §. ult. Aliā penaꝫ habes vi. q. i. quicūq3.

l Si homicidiū. naꝫ ⁊ miles. tres cas⁹ po nit hic. Alij duo sūt cum facit defēdēdo se uł alij subueniendo: ut. s̃. e. cū homo.

m Inuito. fortuit⁹. n. casus nō iputat̃: ut ex̃ ꝺ homi. lator. dū tñ nō p cesserit culpa. l. di. sepe

n Imprudēti. nō vr̃ ꝙ imprudētia excusat eū: q̄r imperitia culpe ānu/merat̃: ut. ff. ꝺ reg. iur̃. imperitia. sed dic ipru/denti. i. ignorāti.

o Lex eū occidit. sic. x xxiij. q. ij. quos de⁹. io.

p Non uos. uanilo/quia uane uoces populi nō sunt audiēde ex̃ de elec. osius. C. ꝺ pe nis. l. decurionū.

q Ad malū. qñq3 psecutio largius sumit̃: ut s̃. e. q. iiij. si ecclesia.

Nā ſint illi putāt: nemo nec
rep̄hēdēd⁹ ē a malo: nec r̄tra
hēdus a malo ad bonū ē: būa
nas ⁊ diuias leges neceſſe ē
euacuari: q̄ a malis penā ⁊ bo
nis p̄mia iuſticia ſuadēte ↄſti
tuūt. malū aūt ſciſma eſſe ⁊ p̄
exteras etiā ptātes huiuſmo
di opprimi debere hoīes ⁊ ca
nonice ſcripture auctoritas ⁊
paternaꝝ regulaꝝ nos ꝟitas
docet: quiſqs ergo ab apl'icis
diuiſus ē ſedib⁹: i ſciſmate eū
eſſe ñ dubiū ē: ⁊ ↄtra vniuer-
ſalē eccl'am altare conat̄ exi-
gē. ſʒ qd de talibus inſertus i
chalcedonēſi ſynodo canō cō
ſtituat: gl'a vr̄a cōſideret: ubi
p⁹ alia ſic dicit: q a cōione ſe
ip̄m ſuſpēdit: ⁊ collectā facit
⁊ altare ↄſtituit: ⁊ noluēit vo
canti ep̄o ↄſentire ⁊ noluerit
eidē acqeſcē neqꝫ obedire et
prius ⁊ ſecūdo vocāti: hunc
aio dānari: nec unqꝫ uel orō-
nē mereri: nec r̄cipe eū poſſe
honorē. ſi. n. p̄māſerit turbas
faciēs ⁊ ſeditiōes eccl'e p̄ ex-
terā ptātem tanqꝫ ſeditioſuʒ
cōprimi. Et beatus aug. ꝺ ta-
libus dicit: multa etiā cū inui
tis benigna quadā aſperitate
plectēdis agēda ſūt: quoruʒ
poti⁹ utilitati ↄſulendū eſt qꝫ
nolūtati. Nā in corripiēdo fi
liū qꝫuis aſpere nūqꝫ patern⁹
amor amittit̄: fit tn̄ qđ nollet
ut doleat: q etiaʒ inuit⁹ uidet̄
dolē ſanādus. Ecce videtis
qnēadmodū tāti teſtimōio pa
tris nō p̄ſequat̄ coercēdo ta-
lia: ſʒ diligat emēdando tales
ſemp̄ eccl'a: facite ergo etiam
uos: ꝙ ſciētes intētionē chri-
ſtianitatis vr̄e frequēter hor
tamur: ⁊ date opam ut talia
fieri ultra nō liceat: ſʒ etiā qđ
vobis facillimū eē ñ dubito:
hi q talia p̄ſūpſerūt: ad piiſſi-
mū principē ſub digna cuſto-
dia dirigāt̄. recolē enim debʒ
celſitudo vr̄a qd p̄ vos deus
fecerit tp̄e illo: quo hiſtriā et
venetias tyrāno totila poſſi-
dente: frācis etiā cuncta va- ↄ
ſtātibus: nō aū tn̄ mediolanē-
ſem ep̄m fieri p̄miſiſtis: niſi ad
clemētiſſimū principē exinde
rettuliſſetis: ⁊ qd fieri ꝺbuiſ-
ſet: eius iteꝝ ſcriptis r̄cogno
uiſſetis: ⁊ intra ubiqꝫ feruen
tes hoſtes rauēnā tn̄ ⁊ is qui
ordinabat̄ ⁊ is qui ordinādus
erat: p̄uidētia culminis vr̄i ꝺ
ducti ſūt.. Idē narſe patri-
tio. Sciſmaticos ⁊ hēticos
ſeculi poteſtates coerceant.

De liguribus atqꝫ veneti-
cis ⁊ hiſtrijs ep̄is: qd dicā
quos idonea ē excellētia vr̄a
⁊ rōne ⁊ ptāte reprimē: et di-
mittitis eos in ↄtēptū aplica-
rū ſediū ꝺ ſua ruſticitate glo-
riari: cuʒ ſiqd eos de iudicio
vniuerſalis ſynodi: qđ ↄſtāti-
nopolim p̄ primā nup̄ elapſaʒ
indictionē actū ēſt: forte mo-
uebat ad ſedeʒ aplicam: quō
ſemp̄ factū ē: electis aliqbus
de ſuis: q dare ⁊ accipe rōnē
pūt: dirigere debuerūt: ⁊ non
clauſis ocl'is corp⁹ chriſti dei
nr̄i: hoc ē ſanctā eccl'am lace
rare. Nolite ergo dubitare
huiuſcemōi hoīes p̄ncipali ul'
iudiciali auctē ↄprimere: qa
regule patrū hoc ſpāliter cō-
ſtituerūt: ut ſiq eccl'aſtici offi
cij p̄ſona cui ſubiectuſ ē reſti
terit: uel ſeorſū collegēit: aut
a'iud altare erexerit: ſeu ſciſ
ma fecerit: iſte excōicet̄ atqꝫ
dānet̄. Qđ ſi forte ⁊ hoc ↄtē-
pſerit. ⁊ p̄māſerit diuiſiōes et
ciſma faciēdo: p̄ ptātes publi
cas opprimat̄. Ecce de quo
animus vr̄ forte timid⁹ ē: ne p̄
ſequi vidaris. de patꝝ nobis
auctē hec breuiter dirigēda
curaui: cū mille alia exēpla ⁊
ↄſtitutiones ſūt: qbus euidē-
ter agnoſcit̄: ut faciētes ſciſſu
ras in ſancta eccl'a: ñ ſolū exi-
lijs: ſʒ ēt p̄ſcriptione reꝝ ⁊ du
ra cuſtodia p̄ publicas ptāteſ
debeāt coerceri. Idem.
Ab eccl'e vnitate diuiſi ſecu-
laribus ptātibus coerceant̄.

r Exteras. ſic. j. c. de li
guribus. ⁊ diri. ꝺ. e. prin
cipes.
ſ In ſciſmate. ergo ſciſ
ma ē nō habere caput
romanā eccl'aʒ: ut. xxiiij
q. i. hec ē. ⁊. c. qm̄ vet⁹.
ioannes.
t Secūdo. hic dicit̄ ꝙ
bis debeat admoneri
excōicād⁹ maxime hēti
cus. alibi dr̄ ꝙ ſel': ut. j.
ꝓx. cā. q. i. q̄ dom⁹. ali-
bi ꝙ ſepiſſime. i. q. vij. ↄ
uenientib⁹. qn̄qꝫ dr̄ ꝺ tri
na admonitiōe: ut. ꝺ. e.
adminiſtratores. j. ꝓx.
cā. q. iij. de excōicatōis
qd iuris ſit: diri ſuper il
lo. c. q̄ domus.
u Oratōeʒ. i. ſupplica
tōem: q2 ſine ſpe uenie
deponit̄: ut ſtatī ſubiun
git. xxi. di. in tantū. vel
iō dicit q2 ſciſmatico ſi-
ue intruſo nulla dat̄ au
diētia: ut. xxiij. di. i noīe
x Recipe. xi. q. iij. ſiqs
ep̄s in ↄcilio.
y Inuitis. ꝺ. xlv. di. et
q emēdat.
z Nō p̄ſequat̄. eccleſia
nec etiā uos p̄ſequēs q
auctoritate eccl'ie eos
coerceris.
⁊ Pricipē. ergo eccle
ſiaſtica p̄ſona licite pōt
petere: ut mali detineā
tur ⁊ ducāt̄ ad iudiciū:
ut. ꝺ. e. vnuʒ ſolū. ⁊. j. e.
relegentes.

Ordinabatur
j. xxiij. q. i. pudē
da.
a De liguribus
ruſticitate
i. ſup̄bia. alibi po
nitur p̄ ſimplici-
tate: ut. ij. q. vij.
ſancta. ⁊ ſic ē ar.
ꝙ qn̄qꝫ nō ſit p̄cē
dū ruſticitati.
b Electis. ſʒ qli
tēr potuit hec cā
p̄ ꝓcuratorē agi:
cū iſti de crimie
cōuenirētur: ſed
dic: ꝙ lʒ fuerit ꝺ
crimine actū: nō
tn̄ criminalr̄. vn̄
potuit ꝓcurator
īteruenire: ut ex
de accu. ueniens
⁊. c. ſup̄ his. ⁊. iij.
q. vi. hoc qppe.
c Per poteſta-
tes. ꝺ. e. c. princi
pes.

d Quali nos. pene. nota
q dicit pene: & tñ
lóge plures erãt
q nescirét q̃s qui
scirent: dũ tamé
ad modicã quãti
taté deberet re/
ferri: ut. iij. q. vij.
q fine. ff. de. v̊. si.
hec adiectio.
e Nomia. sic. xv
q. ult. sigs presby
ter. 10.
f Elegentes.
bona. nota
q ex malo ꝓuéit
bonũ: ut. xiij. di.
nerui in fi. sicut d̊
facto iudeoꝝ qui
crucifixerũt deũ
Itez est hic ar. q
malũ punit̃ q̃uis
exinde ꝓuenerit
bonũ: ut sigs pu
erũ castrauerit:
lȝ euz melioré fe/
cerit: tñ punitur
ff. ad. l. acq. si ser
uus seruũ. §. et si
puerũ. silr lȝ quis
cõ fecerit ꝓhibitã
lȝ bene fecerit: tñ
punit̃. ff. d̊ re mi.
l. iij. §. i bello. ar.
cõ. ff. ad. l. aquil. si
seruus seruũ. §. si
obliuam.

Quali nos de ecclesie v̄re
studijs iudicio gratule/
mur. nõ solũ v̄ram sed multo/
rũ ac pene oĩm credimus hr̃e
noticiã. Et iccirco nũc d̊ his
q̃ nobis pñtibus ibi fieri stu/
pemus. fiducialit̃ apud gl̃am
v̄ram diximꝰ ꝯquirẽdũ. Thra
cius siquidẽ atq̃ maximilianꝰ
noĩa tm̃ epoꝝ hñtes: & eccl̃a/
sticã ibi vnitaté ꝑturbare di/
cunt̃: & oĩes eccl̃asticas res
suis vsibꝰ applicare: in tantũ
ut ꝯ vnũ eoꝝ. i. maximilianũz
usq̃ ad nos ꝑ tã longũ iter ne
cessitate cõpellẽte quidã ĩfa
tigabiliter veniẽtes p̃ces of/
ferrẽt: ob quã cãm petꝝ p̄sby
teꝝ sedis nr̃e: sȝ etiã ꝓiectũz
notariũ ad eadẽ loca duximꝰ
destinãdos: ut ea q̃ canõicis
statutis a p̃dictis pseudo ep̃is
cõperint ꝯmissa uel digna de
beãt ibi ultione ꝯpescere: uel
eosdẽ ad nos usq̃ ꝑducere. &
iõ salutãres p̄rno affectu gl̃az
v̄raz petimꝰ: ut p̄fatis: q a nr̃a
sede directi sũt: in oĩbus p̄be
atis auxiliũ: nec putetis ali/
cuius eẽ peccati, si huiusmõi
hoĩes cõprimunt̃. hoc. n. & di/
uine & hũane leges statuerũt
ut ab eccl̃e vnitate diuisi & eiꝰ
pacẽ iniq̃ssime ꝑturbantes: a
secularibꝰ etiã ꝑtãtibus ꝯpri
mãtur. nec qcq̃ maiꝰ ẽ: vñ do
sacrificiũ possitis offerre: q̃ si
id ordietis: ut hi q in suã & ali
orũ ꝑniciẽ debacchant̃: cõpe
tẽti debeãt vigore compesci.

Item pelagius papa.

Iniquitas prauoꝝ q̃uis bo/
nis ꝓficiat: tñ puniendã est.

Elegẽtes l̄ras excellẽtie
v̄re de iniuria quidẽ: quã
nobis iniquoꝝ hoĩm p̄sũptio
ingessit: ualde doluimꝰ. Sed
qꝛ scimus occulto dei iudicio
aĩam v̄ram: & si ꝑ alioꝝ iniq̄ta
tẽ ac supbiã a ꝯtamiatiõe scis
matis custoditã: egimꝰ oĩpotẽ
ti deo gr̃as: q ẽt de malꝭ homi
nũ actibꝰ bona opari ꝯsueuit
nec enim sine illius ꝓuidẽtia
factũ esse credẽdũ ẽ: ut insen
sati & ꝑuersissimi homĩes usq̃
ad hoc ꝓsilirẽt: ut suã diuisio
nẽ catholicã eẽ credẽtes ec/
clesiã a sua vos pollutione ꝓ
biberẽt. sic eñi ꝑ misericordiã
dei etiã nesciẽtibus illis hoc
factũ est: ut a scismaticoꝝ cõ
munione eruti catholice: quã
diligitis: seruari uos ꝯtigisset
eccl̃e. q̃uis igitur uestra per
illoꝝ scelus facta sit vtilitas:
nolite tñ impunitam p̄sumptõ
nem iniquoꝝ hominũ grassa/
ri ꝑmittere. si enim hoc q̃d in
uestrã gloriam p̄sumpserũt: ñ
fuerit vindicta cõpressum: q
in oĩbus minoribus nõ ualeãt
puniri: ambigi ultra nõ debet
exercete igitur in talibus de
bitã auctoritatẽ: & ne eis am/
plius talia cõmittẽdi spes cre
scat: uestris coercionibus re/
primãtur. ad hoc siquidez dei
nutu etiam cõtra uos talia p̄/
sumpserũt: ut talia uobis cor
rigentibus ab eoꝝ scelẽ alios
possetis deo ꝓpiciante muni a
re. quales aũt sunt qui eccle/
siam fugiunt: ex frasij vos sce/
lera que ãplius occulta dens
esse noluit: euidẽter informãt
qui in homicidio quidem nec
hominis necessitudinem nec
charitatẽ fratris nec sacerdo
tij reuerẽtiam cogitauit. ince
stuoso autem adulterio ipi vi
dicte abstulit modum: quia si
adulterium punias: nõ rema/
net in quo vindicetur incestꝰ.
si incestuoso ingeras penam.
inultum crimẽ adulterij rema
nebit. Ecce de quo collegio
sunt: qui quãtum ad superbiã
suam iniuriã uobis ĩferre mo
liti sunt: & quantum ad ꝓuidẽ
tiam dei impolutos uos eccle
sie seruauerũt. auferte tales
ab ista prouincia utimini ob/
lata uobis a deo apprimendi
perfidos occasiõe: quod tũc
plenius fieri poterit: si aucto
res sceleꝝ ad clemẽtissimũ ꝑn
cipẽ dirigant̃: & maxime eccl̃e

g Abstulit. hoc iõ dic̃
qꝛ pena mortis punitur
siue ꝓ vno siue ꝓ altero
al̃ aũt idẽ delictuz p̄ot
uarijs penis puniri: ut
xvij. q. iiij. attendenduz
& xvij. q. i. statuimꝰ. hic
ꝯsueuit distingui: cũ qs
accusat̃ de diuersis cri
minibꝰ: aut illa crimina
descẽdũt ex eodẽ facto
aut ex diuersis. Et hec
distinctio notat̃. C. d̊ ac
cusa. q de crimine. si ãt
diuersis actõibus uelit
qs agere: distĩguit̃: aut
ille actões sũt ambe pe
nales: aut ambe rei p̄se
cutorie: aut vna penalis
& altera rei p̄secutoria:
ut notatur. ff. nau. cau.
sta. l. iij.
h Si adulteriũ. h̃ vid̊
tur: q ſm canones & ad
ulteriũ & incestꝰ morte
puniat̃. ſm. l. hodie ad/
ulteriũ nõ punit̃ morte:
ut. C. d̊ adult. auc̃. sȝ ho
die. 10.

i Omniū. certamine. .j. e. q. viij. omni.
k Excōicatoꝝ. intē/ tōem. s. occidētiū uel sm intentōem ipo/ nētis penaꝝ: ut. xxvi. q. vij. tempora.
l Disciplina. nō ad cau telam ⁊ ex abundanti a liquid fieri: ne disciplina matris ecclesie deserat ut. l. di. presbyteros. xxx iiij. q. ij. in lectū. ⁊. xv. q. i. siquis insaniens. que enim dubitatōis cā ex a būdāti apponūt: nūq̄ cōe nō ledūt: ut. ff. de regu. iur. que dubitatōis. et l. nō solēt. Itē ē hic arg. ꝙ in dubijs in deterio/ rem ptē interpretamur ꝯ regulā illā. ex. de reg. iur. estote.
m Duplicitatis. i. mor talitatis.
n Flagitio. i. qđ alias esset flagitiū.
o Uis enī nostrum. Et hoc. c. dicunt quidā: ꝙ qui pcutit cle/ ricū excōicatū nō icidit in canonē. ⁊ ꝙ nō est pri uandus aliquis igressu ecclesie p eū qui ē extra ecclesiā. qđ nō admitto ⁊ loquit hic de tali pec/ cato: q penit icorrigibi lis ē. xi. q. i. petim.

aquilegēsis inuasor: qui et in scisinate maledict nec hono/ rē epi poterit retinē. nec meri tū. Item nicolaus exercitui francoꝝ. In certamine: quod ꝯtra infideles gerit: qsqs mo rit: celeste regnū meretur.

Omniū vrm nosse volum charitatē. qm̄ quisqs: qđ nō optātes dicim: in hoc bel li certamie fideliter mortuus fuerit. regna illi celestia mini me negabūtur. Item vrba nus secūdus gotifredo luca no epo. Non sunt homicide qui aduersus excōicatos zelo matris ecclesie armātur.

Excōicatorū infectorib ꝓut in ordine eccle roma ne didicisti sm intentionē mo dū cōgrue satisfactionis iniū ge. nō. n. eos homicidas arbi tramur: quos aduersus excō municatos zelo catholice ma tris eccle ardentes aliquos eoꝝ trucidasse ꝯtigerit. ne tñ eiusdē eccle mris disciplina deserat: eo tenore sm quē di ximus pñiam eis indicito cō/ gruentē: q̄ na diuine simplici/ tatis oculos aduersus se cō/ placare valeāt: si forte qd du plicitatis ꝓ hūana fragilita/ te in eodē flagitio incurrerit Item aug. ad bonifa. Par. eccle mesticia ꝯsolat pditoꝝ

Quis enim nrm uelit ali/ quē inimicoꝝ suoꝝ nō so lū pire: ve ꝝ etiā aliq d pdere sz si domus dauid al ter n̄ me/ ruerit hr̄e pacē: nisi absolō fi lius ei in bello: qđ gerebat ꝯ patrē: fuisset extinctus: q̄uis magna cura mādauerit suis: ut eū q̄tum po ssent viuū sal/ uūqꝫ seruarēt: ⁊ essz cui peni tenti paternus affectus igno sceret: q d ei restiterit nisi pdi tū flere: ⁊ sui regni pace acq/ sita suā mesticiā cōsolari. Si ergo viri sancti ⁊ publice po/ testātes bella gerētes n̄ fuer ūt trāsgressores illius māda ti: non occides: q̄uis quosqꝫ flagitiosos digna morte pime rent: si miles sue ptāti obedi/ ens nō ē reus homicidij: si ei impio quēlibet flagitiosū inf/ fecerit: si homicidas ⁊ vene/ narios punire nō ē effusio san guis: sz legū ministeriū: si pax eccle mesticiā ꝯsolat pditoꝝ: si illi q zelo catholice mris ac censi excōicatos interficiūt: homicide nō iudicant: patz ꝙ malos nō solū flagellari: sz et interfici licet. Sz querit si cō tingat aliquos malos puniri ab his qui non hn̄t legitimam ptātem: an sint rei effusi sagui nis p quos hi puniunt. Ue bis ita scribit ambrosius. Aliquādo puniutur peccata p pplos iussu diuio excitatos

p Remittunt peccata p dei uerbū: cuius leuites iter pres ⁊ quidē executor est: re mittunt p officiū sacerdotis sacrūqꝫ ministeriū. puniuntur quoqꝫ peccata p homines si/ cut p iudices: q ptāte ad tps utūtur. puniunt peccata etiā p populos: sicut legim q: se/ pe ab alienigenis dei iussu ex citatis ꝓpter diuine maiesta tis offensā subact est ppls iu deoꝝ. Hinc notandū est: ꝙ aliqñ pūit deus peccata per nesciētes: aliqñ p scientes. p nesciē tes peccata pūit: sicut p senac herib: ⁊ p nabugodo/ nosor regē ⁊ p antiochū ⁊ pn/ cipes romanoꝝ: ⁊ p nōnullos reges gētiliū populū israhe/ liticū delinquentē aliqñ affli/ xit: aliqñ captiuauit. vñ ipse dñs ait p ꝓphetam: virga fu/ roris assur: ipe aūt nō cogno/ uit. assur erat virga furoris dñi: q: p eū innumeras gētes diuina iusticia flagellare di/ sposuit. ipse uo nō cognouit q: in supbiam elatus victoriā quā assecutus fuerat: nō diui ne potētie: sz suis viribus at/ tribuit. vñ ꝯtra eius supbiaꝫ dñs loquit dicens: nunqd glo riabitur serra ꝯtra eū q secat

p Remittūtur peccata. p uerbū. i. per or/ ationem uel p pdi catōem eccle. s. per predicatōeꝫ euāgelij sic. xv. q i. nec is. ⁊. d. e. nō solum.
q Hinc notādū est. p senacherib regē assirioꝝ qui maximā ptem fi/ lioꝝ israhel ca ptiuauit: qui cuꝫ uenisset ad obsi/ dendū hierusalē: ab angelo exter/ minatore nocte est fugat occisis ab eodē angelo. clxxxuij. milib d exercitu suo.
r Et p nabucho donosor. q cepit hierusalē: ⁊ tribū iudā: ⁊ tribuꝫ be niamin ī babylo/ nicā captiuitateꝫ duxit.
f Et p pncipes. s. uespasianū ⁊ ti/ tum: qui. xlij. āno post passionē dñi hierusalē destrux erūt.

t ¶ Assur.senacherib.

u ¶ Nō nisi tpalē. arg. q͛ sufficit aliquē bonū facē ad hoc ut remunerād⁹ sit: ꝛ si illō mala intētōe faciat. Nam ꝛ q p̄dandi aīo gerit negocia alicui⁹: h̄ȝ actionē negocioꝝ gestoꝝ: ut.ff.de neg.ge.si pupilli.§.sȝ ꝛ siquis negocia Itēȝ est h̄ ar. q͛ q ignorās adimpleuit uolūtatem alicuius: dicit̄ obtēperasse sue uoluntati.ar.ꝯ.ff. d̄ cōdi.ꝛ d̄.l.ij.ubi dr̄ nō.n.videt̄ obtēperasse qui fatali casu obtēperat. Sed illud obstet cū ꝯditio apponitur: q̄ est in ptāte alicui⁹. Secus si nō est in ptāte: ut ibi dicitur. Item est hic ar. q͛ ex eodē facto ꝯsequit̄ qs p̄miū ꝛ penā: ut.xxij.q.ij.si quelibet:

in ea? aut nūquid exaltabitur securis ꝯtra eū q cedit in ea? qbus similitudinibus satis ꝑspicue oñditur: q͛ sicut serra ꝛ securis nec secare nec cedē ligna possūt: nisi ab alio regātur: ac ideo cōtra regentē se supbire non debēt: sic illi per quos deus ꝑunit absqȝ nutu diuine dispositionis nihil agē ualent: ac ideo ꝯtra regentēȝ se supbire eis n̄ licet. tales in eo q͛ puniūt: deo seruire dicūtur. in eo aūt q͛ ignorantes se esse mistros ire dei impia vanitate supbiunt: mercedem sue seruitutis a deo nō nisi tpalēȝ inueniūt: penā vero sue superbie nō effugiūt. vñ cum dñs diceret ad ꝓphetā de nabugodonosor: qd dabo ei ꝓ labore quo seruiuit mihi apud tyrum: statim subiūxit: da: hoc ē datā sibi ꝓuincia egyptum ꝛ ethiopiā. Cū aūt i corde suo supbiēs postea diceret: nōne hec est babylon quā ego ꝯdidi in robore regni mei ꝛc̄. statim mutauit deus rōnabilem mētē eius: ꝛ induit eū ferina bestialitate: ut ab hominibus fugiēs cū bestijs viueret. per āthiochū quoqȝ cū idolatriāȝ iudaice plebis dñs puniret: ꝛ pacē quam ex lege dei abiecta ꝛ ex sacris nationū assumptis querebant: illis in ꝑnicïē verteret: quia dei dispositionē ignorās sue facultati deuastationē illi⁹ plebis attribuit: imprecat̄ in eū ꝓpheta dicēs: Effunde iram tuaȝ in gentes que te nō nouerūt: ꝛ in regna que nō inuocauerūt nomē tuū: ne forte dicāt in gentib⁹: ubi est deus eoꝝ. similiter cū per romāos peccatū mortis christi deus punire decreuissȝ: urbis excidiū ꝛ iudaice plebis miseram captiuitatē suis uiribus ascribere ceperūt. vnde contra eos ꝓpheta imprecat̄ dicens: leua manus tuas in superbias eoꝝ: qui te oderunt

et q multa maligne opati monumēta sue victorie posuerūt in medio atrio tuo: Per scientes peccata puniūt: sicut de⁹ ꝑ filios israel uoluit peccata punire amorreoꝝ ꝛ chananeorū ꝛ aliaꝝ gentiū: quaꝝ terrā israeliticis possidendā dedit: quibus etiā p̄cepit: ut nemini eoꝝ parcerēt: sed oēs morti traderēt. qd ꝓpter peccata eoꝝ illis ꝯtigissȝ: ex uerbis dñi apparet: q cū diceret ad abrahaȝ: semini tuo dabo terrā hanc: ueluti quereret: quare nō modo eā das mihi: audiuit nōdum enim sūt peccata amorreoꝝ ꝯsūmata. que tūc intelligūtur fuisse ꝯsūmata: cū populus ille de egyptiaca seruitute liberatus terraȝ eoꝝ sicut abrahe ꝓmissū fuerat: in h̄ditatē accepit. Qui ergo sic diuino iussu ad puniendū peccata populi excitātur: sicut ppl's ille iudaicus ē excitatus ad occupandā terrā ꝓmissionis ꝛ ad delendas gētes peccatrices: sine culpa noxius sanguis effundit̄: et q̄ ab eis male possident̄: in ius ꝛ dominiū rite transeūt bonorū. Quum v͛o occulto istinctu aliqui mouent̄ ad ꝑsequendū malos: sicut senacherib: ꝛ ceteri qui pplm̄ deliquentē ꝑsecuti sunt: licet occulto instinctu opante illoꝝ meritis incitētur ad ꝑsequendū: tñ quia praua intētione nō peccata d̄linquentiū punire: sȝ illoꝝ bona rape vel sue ditioni subijcere querūt: nō sunt immunes a crimine. De quibus etiaȝ notandū ē: q͛ aliqñ excitātur ad puniendū peccata bonoꝝ ut t.idē ꝑ bonos correctos ipi quoqȝ puniātur: sicut in libro iudicū legit̄ d̄ iabin rege chananeoꝝ ꝛ d̄ madianitis: q͛ ꝓpter idolatriā populi suscitauit eos deus: ut israel affligerent: ꝛ terrā eoꝝ occuparent Cum aūt ppl's dei sub māib⁹

x ¶ Da.i.datam. ꝓnuntia.filis expositio ē.ff.d̄ testa.heredes palam.§ siquid.

y ¶ Per antiochū.q tpe machabeoꝝ hierusalēȝ cepit: ꝛ tēplū polluit.

ȝ ¶ Posuerūt.q: uexilla et scuta ꝛ arma sua posuerāt in templo i signuȝ victorie.

ꝛ ¶ Bonoꝝ.i. in signum eorū: qui sunt futuri boni.

a Quod autẽ. Hic nihil est dubitationis: q2 ad bonũ nõ susceptũ nemo cogẽdus ẽ.ĩ.q.v.ad fidẽ. sed ad bonũ qđ suscepit cogend9 est:ut.xlv.di. disciplina. magister tñ aliter soluit.ĩ.c.§.ult.

b Scismatici.ĩ.e.q.iiij.qs nos.

c ¶ Seduxerũt. mitius hic agitur cũ circũuẽto q̃3 cũ coacto:cũ tñ alias subuenitur coacto ĩ uoto:ut er qđ me.cã.gla/tum:sed nõ subuenitur ibi circũuẽto: ut.xx.q.iij.cõsuluit.

eoꝝ diutius afflictus pecca/tũ suũ recognoscẽt: ꝛ ꝑ pniam sibi deũ placaret: dei ꝑcepto ꝛ barach comitat9 delborã ꝓ/phetissã uxorẽ lapidoth iabin regem chananeoꝝ ꝛ sisarã du cẽ exercitus sui cõtriuit: ꝛ ie/deon zebee ꝛ salmana reges madianitaꝝ ꝛ oreb ꝛ zeb du/ces eoꝝ morti tradidit. apparet ergo q̃ aliqñ ꝑ legitimam ptãtem gerẽtes aliqñ ꝑ ppl'os diuino iussu excicatos mali ꝓ peccatis suis nõ solũ flagellã/tur: sed etiã rite ꝑdũtur. Nec est ꝯtrariũ illud augustini: qđ ad marcellinũ ꝓ circũcellio/nibus supplicans rogabat: ut uerberib9 eos coerceret: non morte ꝑderet. Quis.n. suppli/cando spatiũ uite eis reserua ri poscit: non tñ legũ seuerita tẽ: qua tales morte plectunt: nõ obseruandã docuit.

Qõ.vi.

Quod aũt q̃rit: an mali sint cogendi ad bonuʒ: facile apparet. antiquus nã/q3 populus ille metu penaruʒ ad obs'uationẽ legis cogebat In euãgelio quoq3 dñs ait di scipulis suis: nolite timẽ eos q corpus occidũt: aiam aũt ñ possũt occidẽ: ſʒ poti9 eũ time te.i. ei in timore seruite: q potest aiam ꝛ corpus ꝑdere ĩ gehennã. Paulus quoq3 cũ ec/clesiã dei ꝑsequeret: in itine/re cecatus ad deũ ꝯuerti coactus ẽ. vñ se abortiuo silem te stat9 ẽ dicẽs: nouissime ãt oĩm tanq̃3 abortiuo uisus est mihi

Hinc aug. scribit ad bonifa.

Eccl'ia malos debet cogẽ ad bonum: sicut christus paulum coegit.

Scismatici dicũt: cui vi christus intulit: quẽ coegit: ecce hñt paulũ aplm. agnoscãt in eo prius cogentẽ christum: postea docentẽ. prius feriẽtẽ postea ꝯsolantẽ. mirũ est autẽ qũo ille q pẽa corꝑis ad euã geliũ coactus itrauit: plus oĩbus illis laborauit: q solo uerbo uocati sunt in euãgelio: ꝛ d quẽ maior timor compulit ad charitatẽ: eius ꝑfecta chari/tas mittit foras timoreʒ. Cur ergo nõ cogẽt eccl'a ꝑditos fi lios ut redirẽt: si ꝑditi filij coegerũt alios ut perirẽt: Quis ꝛ illos quos nõ coegerũt: sed tñmodo seduxerũt: si ꝑ terribiles et salubres leges ĩ eius gremio reuocent: blãdius pia mater ãplectit: ꝛ đ illis multo ãpli9 q̃3 đ ill' quos nũq̃3 ꝑdiderat gratulat. an nõ hoc ꝑtinet ad diligentiã pastoralẽ etiam illas oues: q̃ nõ violẽter ere/pte: ſʒ blande leniterq3 sedu/cte a grege aberrauerãt: ꝛ ab alienis possideri cepant: inuẽtas ad ouile dñicum si resistere ei voluerint: flagelloꝝ ter/roribus uel etiã dolorib9 reuocare. Item a christo coactũ paulum oñdimus: imitat itaq3 eccl'a in istis cogẽdis dñm suũ q prius ut nemineʒ cogẽt: ex/pectauit: ut de fide regũ atq3 gentiliũ ꝑdictio ꝓphetica cõ plẽtur. etiã hinc absurde ñ in telligit illa apl'ca sentẽtia ubi beatus paulus dixit: paratus sũ ulcisci oẽm inobedientiaʒ: cũ cõpleta fuerit prior vestra obediẽtia. Vñ ꝛ ipse dñs ad magnã cenã suã prius ꝯuiuas adduci iubet: et postea cogi. Nã cũ ei serui rñdissent: dñe factũ est qđ iussisti: et adhuc locus ẽ: exite inquit in vias ꝛ sepes ꝛ quoscũq3 inueneritis cogite intrare. In illis ergo: q primo leniter adducti sunt: cõpleta ẽ prior obedientia. in istis aũt q cogunt: inobedientia coercet. Itẽ si ꝑ ptãtem quã ꝑ religionẽ ac fidẽ reguʒ tpe quo đbuit diuio munẽ accepit eccl'a: hi q inueniũtur in uijs ꝛ sepib9. i. in heresibus ꝛ scismatibus cogunt intrare: ñ q2 cogunt reꝑhendãt: ſʒ quo cogunt attendãt. Itẽ ad donatistas.

Varijs modis errãtes compellunt a deo.

¶ Prophetica2 q2 nõdum erat ĩ/pleta ꝓphetia: ꝛ nũc reges terre intelligite ꝛc̃. ut ĩ.q.iiij.nõ inue/nitur.

c ¶ Cõpleta. pri/mo .n. salubriter admonendi sunt bõi: ut sic cetera multitudo frãgatur: ut.xliij.di.cõ messatiões.l. di. ut ꝯstitueret.io.

f Quod errauerat. vba sunt pphete allo quētis malos: p q pbat aug⁹ malos esse cogēdos

g ¶ Hoc uobis. vba augustini.

b Uides. bonū: ut. ã. q. x. ad fidē.

i ¶ Et volens. sic ex nolente fit uolēs: ut. lxxiiij. dis. psuluit. z. ã. q. iiij displicet.

k ¶ Opinio. sic ergo iurisperit⁹ dz mutar̃ opinionē suam: si expedit mutari: ut. xij. q. i. certe. z. ff. de iurepatro. diui. It et h⁹ loco dicūt qdā augustinum nūqȝ fuisse hereticū: sed poti⁹ pbatur hic contrarium.

l ¶ Credar̃. nūqȝ credir̃ fuisse malum: qd factuȝ est bonū: ut. l. di. ferruȝ. z. ff. de edi. edic. qd ita.

m Iam uero. si hoc. c. intelligo de hēti. ɔriū ē ex̃ d hereticis sicut: ubi phibet̃ ne aliqs eos teneat i terris suis uel i domo uel aliquē ɔtractum cū eis faciat. sed dic q loquir̃ d eo q alias ē icorrigibilis: uel loquir̃ d iudeis put diri ã. q. iiij. c. ult. io.

Quod errauērat igr dñs ñ reuocastis: z qd perierat ñ reqsistis. hoc uobis ip̃e de⁹ p nos facit: ip̃e obsecrādo ip̃e minādo siue corripiendo siue dānis siue laboribus: siue per suas occultas admōitiōes ul' uisitationes siue p ptātū tpaliū leges. Itē i epl'a ad vin.

Non est ɔsiderandū qd quisqȝ cogitur: sed qño cogitur.

Uides ut opinor z ñ eē ɔsiderādū qd quisqȝ cogitur sed quale sit illud quo cogir̃: utz bonū an malū. ñ q quisqȝ bonus possit esse inuitus: sed timēdo qd ñ vult pati: uel relinquit impediētē animositatē uel ignoratā ɔpellir̃ cognoscē ueritatē: ut timēs uel respuat falsū de quo ɔtēdebat: ul' querat uez qd nesciebat: z nolēs iā teneat: qd nolebat. Itez mea primitus snia erat: neminē ad christi veritatē esse cogendū: uerbo etiā agēdū: disputatōne repugnandū rōne vincēdū: ne fictos catholicos haberem: quos aptos hereticos nouerā. sed hec opi. mea nō ɔtradicentiū uerbis tm̃: sz demōstrantiū supabar̃ exemplis. Nā primo opponebatur mihi ciuitas mea: que cū tota esset in ptes donati: ad vnitatē catholicā legum impialiū timore ɔuersa ē: quā nūc videmus ita aiositatis vr̃e pniciē dtestari: ut in ea nunqȝ fuisse credar̃. Item z alie multe q mihi noiatim cōmemorabant̃ ut in ip̄is rebus agnoscerē ēt in hac cā recte intelligi posse qd scriptū est: da sapiēti occasionē: z sapiētior erit. Item gregorius maximo ep̄o.

Onere pensionis rusticus ad dñm ɔuerti cogatur.

Iam v̄o si rusticus tāte pfidie z obstinationis fuerit inuētus: ut ad dñm deū minime uenire ɔsentiat: tāto pēsionis onere grauādus est: ut ipsa exactiōis sue pena compellatur ad rectitudinē festinare. Ex his oibus colligir̃ q mali sunt cogēdi ad bonū. Sz obijcir̃ illud: q nemo ē cogēdus ad id ad qd inutiliter cogir̃. Ad bonā aūt quisqȝ inutiliter cogir̃: cū deus aspernet̃ coacta fuitia. vnde aplūs cū ad elemosynas corinthios hortaret̃: ait: vnusqsqȝ det p ut destinauit in corde suo: nō ex tristicia aut ex necessitate hilarē enim datorē diligit de⁹ vñ datur intelligi: q q inuitus dat ppter presentē pudorez: z rem z meritū pdit. Itē cū redderet cām quare a sūptibus abstineret: ait: si ex necessitate euangelizauero nō erit mihi gloria. Item si inuitus euāgelizauero dispēsatio mihi credita ē. si autē volēs hoc ago: mercedē hēbo apud deū. Item cū galathis scribēt legalia nō esse tenēda: ait: si spiritu ducimini ñ estis sub lege. Ex quo apparet eum qui sub lege est. i. q timore pene non amore iusticie seruit: nō duci spiritu sancto. si aūt spiritu nō ducir̃: deo placere minime valet. Item nō accepistis spiritū seruitutis itez in timore: sed accepistis spiritū adoptōnis filioz in quo clamam⁹ abba pater. Ex quibus verbis datur itelligi: q si in ueteri testamento timore pene homies cogebant̃ ad bonū: tñ in nouo testamēto sola libertate z delectatione iusticie sunt inuitādi ad fidem. vnde illi dicūtur serui z filij ancille pertinētes ad ismael. isti dicūtur liberi z filij libere ptinentes ad isaac. Item ioannes in epl'a sua: timor nō est in charitate: sed pfecta charitas foras mittit timorem. qui autem cogir̃: timore illo ducitur: q non ē in charitate. q manus cōprimit non animū mutat: quo pena timetur: non bonū diligitur. porro sine dilectione boni nullus

n Ex his oibus. serui tia. ã. xv. q. i. nō est.

o ¶ Inuitus. sed qualir̃ pōt qs inuitus dare: cū nec ignorās nec inuit⁹ qs donet: ut. C. d dona. nec ignorās: sed facias vim z differētiā iter dare z donare: ut donum dicar̃ qd aliqs ex̃ libertatē dat z ex certa sciētia. vñ eps nō dicir̃ donare pbendas sz dare.

p ¶ Pudorē. qñqȝ etiaz si aliquis tacet ppt uerecūdiam: nō sibi preiudicat: ut. ff. de furt. l. penult.

q ¶ Ex necessitate. i. pcepto: uel loquir̃ de necessitate uite.

r ¶ Dispēsatio. aliis dispēso mihi nō pficio.

s ¶ Consuetudo. sicē. n. seta inducit filū: sic iste timor iusticiā: ut. j. de pe. di. ij. siqs tantam. io.

n Nunc aūt. Nō so
lum heretici sed
oēs hostes pñt
spoliari reb⁹ suis: dum
mō bellū sit iustū ⁊ ille q
rē abstulit iure fact⁹ est
dñs illi⁹ rei. s̄. e. q. v. di
cat. ⁊. s̄. di. i. ius nāle. ⁊
ff. de acq. rer̄ do. nāle.
§. ult. hereticis aūt lici
tū ē auferri ea q̄ habēt:
ut. s̄. di. viij. quo iure. ⁊
j. e. c. i. ⁊. s̄. e. q. v. res.
meli⁹ tñ ē q̄ auctorita
te iudicis fiat: ut. s̄. e. q
iij. ser iūt. Si ergo ɔdē
nat⁹ ē heretic⁹ de here
si: ɔfiscāt bona ei⁹: ut ex̄
de here. vergētis. si cle
ric⁹ tūc res ei⁹ sūt eccl'e
applicāde: ⁊ ex̄. e. ad ab
olēdā. ⁊ hec uera sūt ēt
si aliqs hētic⁹ hȝ filios ł
agnatos: ut ex̄. e. v̄gētis
in fi. Et sic corrigit lex q̄
dic̄ bona hereticoꝝ ad
filios uel ad agnatos d̄
uolui: ut. C. de hē. auc̄. d̄
nestorianis. lȝ aūt bona
sint ablata hereticis: si
tñ fuerīt reuersi ad fidē
priora bona eis ex mīa
restituūtur ⁊ etiā epat⁹
ut. s̄. e. q. iiij. ipa pietas
⁊. j. e. c. iij. sic ē melioris
ɔditōis ille q reuertitur
ab heresi: q̄ꝫ q reuertit
ab hostib⁹. nā si desertō
spōte ad suos: lȝ indul
geat ei vita: tñ in insulā
deportatur: ut. ff. de re
mili. nō omnes. §. qui d̄
sertorem.

u Quicūqꝫ. diuino.
i. iure canonico
quo eis sūt oīa
auferēda: ut. s̄. e. q. v. si
uos. Non obstat. s̄. di.
viij. quo iure.

Q̄ō. vij.

deo placere uel in numero bo
noꝝ ɔnumerari poterit. vñ cū
ꝓpheta dicēt: aīalia tua ha
bitabāt in hereditate: oñdēs
q̄ñ ad ipam habitationē ꝑtine
niant: subdit in dulcedine tua
quā tu preꝑasti pauꝑi: dulce
dinē uocans suauitatȝ boni
operis: qua bonum fit non ti
more pene sȝ delectatione iu
sticie. Cū ergo sine hac dul
cedine aīalia in hereditate ñ
habitent: patet q̄ nemo nisi
inutiliter ad bonū cogit̄. q̄cū
qꝫ enim ad bonū cogit̄: solo ti
more ñ amore ducit̄: nō ergo
sūt mali cogendi ad bonum.

H is ita rñdetur: si bonum ad
qd̄ mali cogūt̄: semp inuiti to
lerarēt: ⁊ nunq̄ꝫ voluntarij ser
uirent: inutiliter cogerentur
ad illud. sed q̄ humane natu
re est: ⁊ ea que in dissuetudi
nē ducūtur: abhorrere: ⁊ con
sueta uel magna custodia di
ligere: flagellis tribulationū
mali sunt cohibēdi a malo ⁊ ꝓ
uocandi ad bonū: ut dū timo
re pene malū in dissuetudinē
ducit̄: abhorreat̄: bonū v̄o ex
ɔsuetudine dulcescat. vñ au
gusti. in psalmo. cxxvij. Cum
ꝑ timorē gehēne ɔtinet se ho
mo a peccato: fit ɔsuetudo iu
sticie: ⁊ incipit qd̄ durum erat
amari: ⁊ incipit excludi timor
a charitate: et succedit timor
castus de quo hic dr̄: quo ti
memus: ne tardet: ne disce
dat: ne eo caream⁹. Ille uti
lis: sed non permanet in eter
nū ut iste.

N Unc aūt querit̄: an he
retici suis ⁊ eccl'e reb⁹
sint expoliādi: ⁊ q pos
sident hereticis ablata: an di
cātur possidere aliena. De
his ita scribit aug. ad vincen
tium.

Res terrena non nisi diuino
uel humano iure tenetur.

Q Uicunqꝫ uos ex occasio
ne hui⁹ legis impialis ñ di
lectione corrigēdi sȝ odio ini
micandi ꝑsequit̄: displicet no
bis: ⁊ q̄ꝫuis res quecūqꝫ ter
rena ñ recte a quoqꝫ posside
ri possit: nisi uel iure diuino
quo cūcta iustoꝝ sūt: uel iure
hūano qd̄ in ptāte ē regū ter
re. Idōqꝫ falso res appellatis
ur̄as: quas nec iuste posside
tis: ⁊ ꝫm legē terrenoꝝ regū
amittere iussi estis: frustraqꝫ
dicitis nos in eis cōgregādis
laboramus: cū scriptū legatis
labores impiorū iusti edunt.
Sȝ tñ quisqs ex occasione le
gis hui⁹ quā reges terre chri
sto seruiētes ad emendādam
impietatē v̄raȝ ꝓmulgauerūt
res ꝓpas v̄ras cupide appe
tit: displicȝ nobis. Quisqs de
niqꝫ res ipas pauꝑeꝝ uel ba
silicas cōgregationū: q̄s sub
noīe eccl'e tenebatis: que oīo
nō debent̄: nisi ei ecclesie que
uera ē christi eccl'ia nō ꝑ iusti
ciā: sed ꝑ auariciā tenȝ: displi
cet nobis. Quisqs ꝓ aliquo
flagitio uel facinore deiectū
a vobis ita suscipit: sicut susci
piūtur q excepto errore quo
a nobis seꝑamini: sine crīie
apud vos vixerūt: displicȝ no
bis. Sȝ nec facile ista mōstra
tis. nōnullos toleram⁹: quos
corrigere uel punire ñ possu
mus. neqꝫ ꝓpter paleā relinq
mus areā dñi: neqꝫ ꝓpter pi
sces malos rūpimus retia dñi
neqꝫ ꝓpter hedos in fine se
gregādos deserimus gregem
dñi: neqꝫ ꝓpter uasa facta in
ɔtumeliā migramus de domo
dñi. Idē ɔtra petilianum.

Catholici ñ iō aliēa possidēt
q̄ ab hereticis ablata tenēt.

S I de rebus uel locis ec
clesiasticis q̄ ñ tenetis: q̄
rimini: pñt ⁊ iudei iustos se di
cere ⁊ iniqtatē nobis obijcē:
q̄ locū in quo impij regnaue
rūt: mō christiani possident.
Quid ergo indignū: si ea q̄ te
nebāt heretici ꝫm parē volū
tatem dñi catholici tenēt: ad
oēs iniquos ⁊ impios illa vox

x Deiectū. arg.
q̄ si heretic⁹ tulit
sniam sup matri
monio: q̄ ualet:
ut. s̄. e. q. i. quisqs
ar. ɔ. ex̄. e. frater
nitatis.

y Toleram⁹. j.
xxiij. q. i. pudēda

a S I de rebus
h⁹ nomē res
hic stricte sumit̄
nā ꝫm uerā signi
ficatōem oīa ɔp
hēdit ⁊ corpora
lia ⁊ icorporalia
ut. ff. de. v. si. rei
appellatō. ⁊. l. rei
appellatōe. io.

b Et ipios. per
hoc dicūt quidā
q̄ iudeis ⁊ sarra
cenis licite possu
mus sua auferre
⁊ intelligūt id qd̄
dicit̄. j. q. viij. c.
dispar: de psonis
iudeorū no de re
bus. Sed secus
credo: quia iudei
soluūt tributum:
⁊ de uolūtate no
stra tenēt ea que
habent.

c Imperio. sic
xiij. q. v. dixit.

d Quod autē. cōcupiscam⁹.ī.e.q.iiij.ipa pietas in fi.
e Calūniādi.nō est calūniandum ius.ī.de cō.dist. ij.liquiduȝ.ff.ad exhi.l.penult.
f Cōtraria.ar. ꝙ ꝯtraria dicens nō est audiēdus: ut ex̄ de app.soli citudinē.⁊.lxxiiij di.gesta.C.ō mu ne.patri.ꝓfessio tua.ar.ꝯ ex̄ de iu dic.examinata ⁊ dixi.xiiij.q.i.in fi.
g Habebāt.nō intelligas iur̄ do minij: q₂ habere est idē quod esse dominū rei.quā doqꝫ idē ē: quod possidere:ut.ff.ō v.sig.habere.
h Sed etiā no stra.i.ad cōseruā dum nobis data

dn̄i valet:auferet a nobis re gnū dei: ⁊ dabit gēti facienti iusticiā. Nn frustra scriptū ē: labores iniustoꝝ pij edent. q̄ ꝓpter magis mirari debetis: ꝙ adhuc tenetis aliqd:.q̄ꝫ ꝙ aliqd amisistis. Item. Si iq iā ꝑcisi possidere cepistis:qa uobis ablata nobis dn̄s deus dedit:nō iō ꝯcupiscim⁹ aliena q₂ illius impio cuius sūt oīa: facta sūt nr̄a ⁊ iuste nr̄a sunt. vno.n.vtebamini ad ꝑcisionē nos ad vnitatē. Aliogn ⁊ pri mo pplo dei possēt illi obijcē aliene rei ꝯcupiscentiā: q di uina ptāte ab eoꝝ facie:q ea terra male utebāt expulsi sūt ⁊ ipi iudei a qbus ablatū ē re gnū ꝫm uerba dn̄i: ⁊ datū ē gē ti faciēti iusticiam:pn̄t obijcē aliene rei ꝯcupiam: q₂ christi eccl'a possidet:ubi ꝑsecutores christi prius regnabāt. Idē

Res ecclesiastice ab hereticis iniuste possidentur.

Quod aūt nobis obijciūt: ꝙ res eoꝝ ꝯcupiscam⁹ et auferamus:utinā catholici fi ant: ⁊ nō solū ñ dicūt sua: ſȝ ēt nr̄a in pace ⁊ charitate nobis cū possideāt.usqꝫ adeo autē calūniandi cupiditate cecant ut nō attendāt: q̄ꝫ sint inter se ꝯtraria q̄ loquūtur. Ipsi cer te dicunt ⁊ inuidiosissime sibi cōqueri vident: ꝙ eos in nr̄a cōione uiolēto legū impio co artamus.hoc itaqꝫ nullo mo do facerem⁹:si res eoꝝ possi dere uellem⁹.qs enim auarus querit cōpossessorē: qs dn̄an di cupiditate inflāmat⁹ ul' fau sta dn̄ationis elatus desidēat hr̄e ꝯsortē: ipsosqꝫ certe attē dant quondā suos mō etiā so cios nr̄os ⁊ fraterna nobis di lectiōe ꝯiūctos:quēadmodū sua teneāt nō solū q̄ habebāt sed etiā nostra q̄ nō habebāt. que tn̄ si paupeꝝ cōpares su mus:etiā nr̄a sūt ⁊ illoꝝ. si āt priuatim que nobis sufficiant possidemus:non sunt illa nr̄a

sed paupeꝝ:quoꝝ ꝓcuratio nem quodāmō gerimus:non ꝓprietatē nobis usurpatione dānabili uēdicamus. Quicqd igit̄ noīe eccliaꝝ ꝑtes donati possidebāt:christiani imꝑato res legib⁹ religiosis cuȝ ipsis ecclesijs ad catholicā trāsfer re iusserūt. Cū ergo nobiscū sunt plebes earundē ecclīaꝝ: nobiscū sunt pauꝑes:q de eis dem possessiunculis alebant̄ ipi potius foris positi desināt ꝯcupiscere aliena. ſȝ intrent vnitatis societatē:ut ꝑiter gu bernemus: non illa tantum q̄ dicūt sua: veꝝ etiā que di cunt ⁊ nr̄a.scriptū est enī: oia uestra:vos aūt christi.christ⁹ aūt dei. Idem i epistola ad vincentium.

Qui a corpore christi precidi tur:spiritum iusticie tenere ñ potest.

Quēadmodum membrū si ꝑcidatur ab hominis viui corpore.non pōt tenere spiri tum vite:sic homo si ꝑciditur de christi iusti corpore:nullo modo potest tenere spirituȝ iusticie:etiam si figuram mē bri teneat quā sumpsit in cor pore. In huius ꝟo cōpagem corpis veniāt:⁊ labores suos non dn̄andi cupiditate: ſȝ bn̄ viuendi pietate possideant. nos aūt volūtatē nostram: ut iam dictū est ab hui⁹ cupidita tis sordib⁹ quolibet inimico rum iudicante purgamus:q̄n eos ipos quoꝝ labores dicū tur:ut nobiscū ⁊ illis ⁊ nr̄is in societate catholica vtantur: q̄ntum valemus inquirimus sed hoc ē inquiūt: qđ nos mo uet:si iniusti sum⁹:quare nos queritis: qbus rn̄demus:que rimus uos iiustos:ne ꝑmane atis iniusti.querimus ꝑditos: ut de inuētis gaudē possim⁹: dicētes mortuus erat frater ⁊ reuixit:perierat ⁊ inuentus est.quare ergo me inquit non baptizas:ut me abluas a pec

i Procuratorem.ꝑlati sūt ꝓcuratores nō dn̄i reꝝ ecclīasticarū:ut hic ⁊.xij.q.i.c.ulti.qn̄qꝫ di cūt dn̄i.xvi.q.i.⁊ tēpo ris.qn̄qꝫ defēsores.xvi. q.i.in canonib⁹.tn̄ licet ꝑlatus dicatur ꝓcura tor magis hȝ liberaȝ ad ministratōeȝ q̄ꝫ simplex ꝓcurator.vn̄ aliquātuȝ dare pōt:si hoc hȝ ꝯsuē tudo regionis:ut ex̄ de donat.c.ij.ar.ꝯ.ī.e.q. viij.ꝯuenior.
k Dei.s.patris.
a Quēadmodū.nos aūt.in fi.c.ideȝ re petit.⁊ sic est arg.ꝙ ad uocat⁹ idē ius sepi⁹ pōt allegare.ar.ꝯ.C.de ap pel.ampliorē.ex eo ꝙ dicit inimico est.ar.ad qđem sabbatinā:ꝙ si ali quis submisit se arbitrio inimici:licet tulerit du ram sniam: ꝙ illa tenet dūmodo nō ꝑcipiat ali quid iniustū:ut ex̄ de iu reiur.quintauallis.Sȝ si aliqd durū ꝑcipiat:il lud est reducēdū ad ar bitriū boni viri:ut.ff.ꝓ socio.si societatē.

69a

b ℭ Desertoris. hꝰ ꝯperā
tur desertori redeūtes
ab heresi. ⁊ tñ cū deser/
tore strictiꝰ agit̄ ꝙ cum
heretico: ut dixi ī sūma
dr̄ autē desertor q diu
uagatꝰ reducitur. ff. de
re mili. l. iij. §. ij.

De epis uero. cle
d ricis. d̄ hac mā
a uarijs tracta/
tū ē uarie: quidā dicūt
ꝙ cl'ici pñt uti armis ꝓ
defēsione tantū uel cly/
peo lorica: sed nō armis
īpugnatōis. Alij dicūt:
ꝙ oīa arma pñt accipe
ad defēdēdū se: dum tñ
illud īcōtinēti fiat ⁊ pro
se tm̄ nō ꝓ alijs ⁊ in ne/
cessitate ineuitabili: ut
ex̄ de homi. c. ij. ī. e. cō/
uenior. ⁊ dixi. s̄. e. q. i. ī
pri. sed si alias pñt eua/
dere nō sumēt arma: ut
ex̄ de homi. suscepimꝰ.
Alij dicūt ꝙ auctoritate
pape pñt aliter nō. S.
dixit ꝙ pñt nō ī ꝓpria
ꝑsona sed ꝑ alios hortā
do ad pugnā: ut. ī. c. ut
pridē. ⁊ etiā pñt milites
aliquos dare pricipi ꝓ
feudo: ut. ī. e. §. ecce. qd
aūt iuris sit: si cl'ici defē
dēdo se occidāt aliquē:
habes notatū. l. di. de
his clericis.
d ℭ Hactenꝰ. ex hoc vr̄:
ꝙ tūc cessauerit obser/
uātia legis: qr̄ priꝰ licu
it repellere iniurias nō
solū ꝓ se sed ꝓ socio: ut
s̄. e. q. iij. nō inferenda
hodie aūt tm̄ licitū est
defendere ⁊ tm̄ seipsū
ut ex̄ de homi. c. ij. ⁊ ex̄
de cleri. ꝑcus. c. penult.
io. nō credo peccare eū
q aliquē patientem iniu/
rias defēdit: etiā
si homicidium fa
ciat: ut. s̄. e. q. iij.
nō inferēda. licz
forte irregularis
efficiatur. qr̄ non
fuit ibi īeuitabi/
lis necessitas: ut
di. l. qr̄ te obnoxi
um. b.
e Nimiū. ⁊c.
f Cum a iude/
is. ꝓhibuit.
ex hoc vr̄ ꝙ nō lz
alicui defendere
dñm suū uł sociū
sed tm̄ seipsū: ut
ex̄ de homi. c. ij.
suscepimꝰ. ex̄ de
cleri. ꝑcus. c. pe/
nul. sed ꝯ hoc est
s̄. e. q. iij. c. forti/
tudo. ⁊. c. ꝓ mē/
bris. ⁊. c. ult. ⁊. s̄
vi. q. i. infames.
Nam seruus po/
tiꝰ iuuabit dñz ꝙ̄
seipsum: ut. ff. ad
syll. l. i. §. serui.

catis: rñdeo qr̄ nō facio iniu/
riam characteri impatoris: cū
errorē corrigo d̄sertoris. qua
re inquit apud te uel pñiam
nō ago: imo nisi egeris saluus
esse ñ poteris. quō. n. gaude
bis te eē correctū: nisi doleas
te fuisse ꝑuersū. qd ergo inq/
unt: apud nos cū ad vos trāsi
mus: accipimꝰ: rñdeo: ñ equi/
dem accipitis baptismū: q vo
bis extra compagē corporis
christi inesse potuit: ꝓdesse ñ
potuit: sz accipitis vnitatē spi
ritus in vinculo pacis: sine q̄
nemo poterit videre deum: ⁊
charitatē: q̄ sic scriptū ē: opit
multitudinē peccatoꝝ. si aūt
ꝯsideremus qd scriptū ē in li/
bro sapie: iusti vo tulerūt spo
lia impioꝝ. Item qd̄ legitur
in ꝓuerbijs: thezaurizant au
tē iustis diuitie impioꝝ. tūc ui
debimus nō esse querēdū qui
habeāt res hereticoꝝ: sz qui
sint in societate iustoꝝ. Itē
post aliqua: si corpꝰ christi tol
lit spolia impioꝝ ⁊ si corpi chri
sti thesaurizent diuitie impio/
rū: nō debent impij foras re/
manere ut calūnient: sz intra/
re potiꝰ ut iustificent. Item
post aliqua: in christi ergo cō
pagem corpis veniāt: ⁊ labo/
res suos ñ dñandi cupiditate
sed bñ utendi pietate posside
ant. nos aūt voluntatē nr̄am:
ut iā dictū est: ab huiꝰ cupidi/
tatis sordibus quolibz inimi/
co iudicante purgauimus: qñ
eos ipos quoꝝ labores dicū
tur: ut nobiscū ⁊ illis ⁊ nr̄is in
societate catholica vtantur:
quantū ualemꝰ ingrimꝰ. His
igit̄ auctibus ligdo monstrat̄:
ꝙ ea q̄ ab hereticis male pos
sidētur: a catholicis iuste au/
ferūtur: nec ideo aliena possi
dere dicuntur.

De epis vo uel qbusli/
bet clericis: ꝙ nec sua
auctoritate romani pontificis
arma arripe ualeāt: facile ꝓ/
batur. cū enim petrus q primꝰ
aplorꝝ a dño fuerat electus
materialē gladium exercerz:
ut magrm a iudeoꝝ iniuria de/
fēsaret: audiuit: ꝯuerte gladi
um tuū in vaginā. oīs. n. q gla
diuz accepit: gladio pibit: ac
si apte ei diceret: hactenꝰ tibi
tuisqꝫ ꝑdecessoribꝰ inimicos
dei gladio corpali licuit ꝑseq
deinceps in exemplū patiētie
gladiū tuū. i. tibi hactenꝰ con
cessū in uaginā ꝯuerte: ⁊ spiri
tualē tm̄ gladiū qd̄ est verbū
dei in mactatiōne veteris ui/
te exerce: oīs eni ꝑter illū uel
auctem eius: q legitima ptā/
te vtit̄: q ut ait apl's: ñ sine cā
gladiū portat: cui etiā oīs aīa
subdita esse dz: oīs enim inqꝫ
q preter auctem huiusmōi gla
dium acceperit: gladio pibit.
Item ambro. arma epi lachry
me sunt ⁊ orōnes. Itē illud
apli: nō vos metipos defēden
tes fratres charissimi: q̄uis
oībus gñaliter dicat̄: spāliter
tm̄ platis dictū intelligit̄. Vñ
ioānes papa āgelberge impa
trici excusās ioānem epm re/
moueri de militia dicit.

De eodem

Nimiū certe veret̄: ⁊ iure
formidat ꝯtra ꝓfessionez
sui ordinis secularē militiam
exercē. terrā defendere de ꝑ
lijs tractare d̄ armis: terrene
ptātis est. Item innocētius
papa.

De eodem.

Cum a iudeis inqt dñs ca/
peret̄ ⁊ petrus cuiusdā in/
obediētis aurē abscinderet:
ferire prohibuit. ⁊ forma oīm
sacerdotū quoꝝ prior erat: ēt
ꝓ seipo capi arma carnalia ꝓ
hibuit. Item ambrosius.

De eodem. Palea.

Non pila querūt ferrea ñ
arma christi milites. coa/
ctus repugnare nō noui: sz do
lor flet9 orōnes lachryme fue
rūt mihi arma aduersus mili/
tes. talia enim sūt munimēta
sacerdotis. Aliter nec debeo
nec possū resistē. fugere autē

q. viij.

g Quicūq3. in bello. hoc intelligas si ē ex ꝑte illoꝝ q violē tiā ferūt: aliogn sec⁹. ex̄ de cleri. ꝑcus.c. penul.
h Ludis.sec⁹ si ī alijs ludis:ut ex̄ de cleri. ꝑcus.c. pe.ex̄ de homic. lato2.
i Sepultura. si penituit sed ñ tñ ecclia d3 orare ꝑ ipso nec sumē ob latōes ei⁹:ut hic dicit.⁊ idē ē ꝰ ra p. ore q ī fine pe nitet:ut ex̄ ꝰ rap. sup eo.ecōtra est in torneamētis: q: illi nō habent sepulturā: l3 alia sacramēta recipi ant:ut ex̄ de tor neamētis.c.i.In tellige qꝺ h dicit de canina sepul tura:ut dixi.s̄.e. q.v.placu.t.io.
k Clerici. ar ma. armoꝝ appellatione in telligūt̄ et ligna ⁊ lapides.ff.ꝺ.v̄. sig.armorum ap pellatōe.
l Uolētes.sec⁹ si cā timoris faci ant. tunc .n. nec uelle uidet̄: ut ex̄ de reg.iuris.qui ex timore.
m Quicūq3 ex clero.licet sint ī minoribus ordinib⁹ ↄstituti: ut.xx.q.iij.eos q ar.tñ ↄ. ex̄ ꝺ uo. ⁊ uo.re.c.ij.
n Militaria. s3 qꝺ si hn̄t inimicos tuc dr̄:ꝙ possunt arma defensiōis accipe:faciant er go clerici sic mo yses:ut.xxxvi.di. c.ult.
o His ita.horta ri.hec uera sunt:ubi ec clesia sua ipugnat̄ uł pa tria: ut.s̄.q.iij. fortitu do.ff. de reli. minime. ioannes.

et relinquere ecclam ñ soleo. seruus christi ñ custodia tpali sed dñi ꝓuidentia pire ↄsue nit. Hinc etiā de his qui in bello aut rixa moriunt̄ in ↄci lio triburiensi sic statutū est. Pro clerico q in bello aut ri xa morit: orō uel oblatio non offeratur.

Quicūq3 clicus aut in bel lo aut in rixa aut gētiliū ludis mortuus fuerit: neq3 in oblatione neq3 in orōne ꝓ eo postulet̄: s3 in man⁹ incidat iu dicis. sepultura tñ non priuet̄ Item ex ↄci.toletano de cle ricis arma ferētibus. Gra du amisso tradant̄ in mōsterio clici volūtarie arma sumētes

Clerici q in quacūq3 factō ne arma volētes sūpserit: repti amisso ordis sui gradu i mōasterio penniter tradant̄. Itē ex ↄci.meldēsi. Proprij gradus amissione mulctētur militaria arma clici ferentes.

Quicūq3 ex clero vidētur eē: arma militaria ñ sumāt nec armati incedāt: s3 ꝓfessio nis vocabulū religiosis mori bus ⁊ religioso hitu ꝑbeant. qꝺ si ↄtēpserint: tanq3 sacroꝝ canonū ↄtēptores ⁊ ecclasti ce auctis ꝓphanatores ꝓprij gradus amissione mulctētur: q2 ñ pn̄t simul deo ⁊ seculo mi litare. His ita rñdet: sacer dotes ꝓpria manu arma arri pere nō debent: s3 alios ad ar ripiendū ad oppressoꝝ defē sionē atq3 ad inimicoꝝ dei op pugnationē eis licet hortari. Unō leo.iiij. scribit lodouico augusto. Pro sarracenis pa pe iubet ꝓpłm congregari: et eis ad littus maris occurrē.

Igitur cū sepe aduersa a sarracenoꝝ ꝑtibus pueni ant nuntia: quidā in romanuz portū sarracenos clā furtiue q3 uēturos esse dicebāt: ꝓ q° nr̄m congregari ꝑcipim⁹ ppłm maritimūq3 ad littus descēdē decreuimus: ⁊ egressi sumus romam. Item.

Ultor sui gradus papa deb3 esse ac ꝑcipuus adiutor.

Scire nos op3: ꝙ nunq3 ab aliqbus nr̄os homies sini m⁹ opprimi: s3 si necessitas ulla incurrēit: pn̄tialiter vindica mus: q2 nr̄i gregis in oibus ul tores esse debem⁹ ⁊ ꝑcipui ad iutores. Itē exercitui fran coꝝ. Celeste regnū a deo ↄsequitur: qui ꝓ christianorū defensione moritur.

Omni timore ac terrore deposito ↄ inimicos sancte fi dei ⁊ aduersarios oīm religi onū agē viriliter studete. no uit.n. oīpotens si qlib3 uroꝝ morieť: ꝙ ꝓ ueritate fidei et saluatione patrie ac defēsio ne christianoꝝ mortu⁹ ē. ⁊ iō ab eo pmiū celeste ↄsequitur Item aluinus. Contra lōgo bardos ꝑcibus hadriani pa pe carolus bellū suscepit.

Hortatu ⁊ ꝑcibus hadriāi romane urbis epi exhor tatus carol⁹ rex bellū ↄ lōgo bardos suscepit. qꝺ prius qui de3 ⁊ a pr̄e eius pipinō papa supplicāte cū magna difficul tate susceptū est. Itē alexā der oibus epis hispanie Iu deos ñ debem⁹ ꝑsequi s3 sar racenos.

Dispar nimiꝝ ē iudeoꝝ ⁊ sarracenoꝝ causa. i illos.n.q christianos ꝑsequunt̄ ⁊ ex ur bibus ⁊ ꝓprijs sedib⁹ pellunt iuste pugnat̄. Hi ubiq3 serui re parati sunt. Itē ioannes viij: demago duci glorioso. Qui crimina: que pōt emēda re non corrigit: ipse ↄmittit.

Preterea deuotionis tue studiū exhortamur: ut cō tra marinos latrūculos q sub pretextu tui nominis in chri sticolas debacchantur: tanto uehemētius accedaris: qnto illoꝝ prauitate famā tui nois obfuscatam fuisse cognoscis qm̄ licet credi possit: ꝙ te no lēte illis nauigātib⁹ insidient̄:

p Sit.nr̄m. ergo ci uitas romana est aplici ⁊ nō īꝑatoris. nā īꝑator cōcessit ei ciuita tē cū ducatu suo:ut.lxiij di.ego.xcvi.di. ↄstanti nus.sed īꝑator aduoca t⁹ est ibi:ut ex̄ de elect. uenerabilem.
q Et egressi. epi ergo pn̄t interesse bell. Nam ⁊ paulus interfuit:ut.s̄ e.q.iij.maximian⁹ ⁊ mo yses.xxxvi.di.c. ult. io.
a Scire. pn̄tialiter.i. sine mora.nec enī tm̄ debēt epi esse custo des chartarū: sed etia3 defensores ecclīarū: ut xvi.q.i.in canonibus.⁊ sic patet hic: ꝙ epi etiā uasallos suos tenēt de fendere defendēdo nō ulciscēdo iiurias: ut .xl vi.di.seditionarios.io.
b Omni timore.s̄.e. q.v.omniū.
c Patrie.s̄.e.q.iij.for titudo.
d Hortatu hadriani. s̄.di .lxiij. hadria nus.
e Dispar.ꝑsequūt̄.vi det ergo ꝙ si sar raceni nō ꝑsequūt̄ xp̄ia nos: ꝙ nō possum⁹ ipe tere eos. Nam etia3 ad mēsam coꝝ cōmedere possum⁹.xi.q.iij.ad mē sam.⁊ lex dicit ꝙ eis qe te degētib⁹ nullā debe m⁹ facē molestiā: ut.C. ꝺ sacrifi.paga. christia nis.io.
f Preterea.cōprimi. hec rō nō uidet̄ suf ficē: nisi esset iudex eoꝝ nā si iudex negligit facē iusticiā de suo subdito: ipe met pōt ↄueniri: ut dixi.s̄.e.q. ij.dn̄s. ⁊.s̄ e.q.iij.c.ult.⁊.q.v.non est.

g ¶ Cōmittit. simile. s. lxxxiij. di. error.
h L Egi. firomasten. i. zelum indignationis siue vindictā.
i ¶ Helie. cum petijt ut ignis descēderet de celo: qui duos quinquagenarios exussit.
k ¶ Simonis. q ultus est in duos magos retorquēdo in eos serpētes. quos magicis artibus sup eū miserūt.
l ¶ Seueritatē. xvij. q. i. ananias.
m ¶ Pauli. xlv. di. §. salomon.
n O Ccidit. homicidium factū notat ñ ius. talis, n. nō dicit homicida: ut. s. e. q. v. si homicidium.
o ¶ Et ad cām. oēs enim circūstantie sunt ingrende: ut ex de testi. cū cām sic. xv. q. vi. c. i. in fi. qa cā facti potius est inquirenda: q̄ ipsum factum ut ibi dr̄. ⁊. ff. de fur. vel rū. xxix. di. sciēdū.
p S I nulla in quadragesimali. vñ ⁊ machabei pugnauerunt in sabbato. nō obstat ex d treu. ⁊ pa. c. i. quia h loquitur de defensore ibi de pugnatore.
q ¶ Patrie. s. c. omni.
r ¶ Deum. s. xxij. q. ij. q̄ritur.

tñ q: a te ꝯprimi posse dicunt: nisi eos ꝯpescueris: innoxius nō habeberis. scriptū quippe ē: qui crimia que poterit emēdare nō corrigit: ipe cōmittit. Item biero. ad riparium.

Crimen punire ꝓ deo: nō est crudelitas: sed pietas.

L Egi firomasten finees auctoritatē helie ⁊ zelū simonis chananei petri seueritatē ananiā ⁊ saphirā trucidantē pauli ꝯstantiā q elimā magū uijs dñi resistentē eterna seueritate dānauit: nō est crudelitas crimina ꝓ deo punire sed pietas. Vñ in lege etiam dr̄: si frater tuus ⁊ amicus ⁊ vxor que in sinu tuo dormit: deprauare uoluerit veritatē: sit manus tua sup eos: ⁊ effūdes sāguinē impiorū. Item io. chrisosti. sup matheū omel. xvij.

Quedā in ueteri testamento licebant: q̄ in nouo ꝓhibent.

O Ccidit finees hominem ⁊ reputatū est illi ad iusticiam. abrahā vero nō solū homicida: sed etiā paricida: qđ certe grauius ē: effectus deo magis placuit. petrus vo geminū fecit homicidiū. fuit tñ opus spūale qđ factum ē. Nō solum igitur respiciamus ad opa: sed ad tps ⁊ ad cām ⁊ ad voluntatem. ꝑsonarū quoq differētiā ⁊ quātacūq alia ipsis opibus acciderūt: diligētissime inquiramus. Nō enim possumus ad veritatē aliter puenire. Itē nicolaus ad ꝯsulta bulgarorū.

Necessitate instāte in q̄dragesimalibus diebus bellum inire licet.

S I nulla urget necessitas: nō solū quadragesimali tēpore: sed etiā omni tpe est a ꝓlijs abstinendū. si aūt ineuitabilis urget impunitas: ñ quadragesimali tpe ꝓ defēsione tam sua q̄ patrie seu legū paternarū est bellorū ꝓculdubio preparationi parcendū: ne videlicet deum videat homo tēta- re: si habet qđ faciat: ⁊ sue ac illorū saluti ꝯsulere non ꝓcurat: ⁊ sancte religionis detrimenta non p̄caueat. Itē gregorius in dialogo.

Petrus ananiam ⁊ saphiram increpando morti tradidit.

P Etrus qui tabitā mortuā orādo suscitauit: ananiā ⁊ saphiram mentientes morti increpando tradidit. neq. n. orasse in eorū extinctione legitur: sed solūmodo culpam quam ppetrauerāt: increpasse. constat ergo q aliquando talia ex potestate exhibētur aliqñ ex postulatione dum et istis vitam increpādo abstulit: ⁊ illi reddidit orādo. Itē ueloci magistro.

Beatus gregorius quosdam hortatur: ut milites ꝯgregēt: ⁊ cōtra hostes arma viriliter parent.

I Vpridē glorie nostre notificauimus: q milites illuc erant parati venire: sed qm inimicos congregatos ⁊ huc discurrere epla vr̄a significauerat: hec eos hic cā retinuit nunc vo vtile ē visū: ut aliqnti illuc milites transmittātur: quos gloria tua admonere ⁊ hortari: ut parati sint ad laborē studeat: ⁊ occasione inuenta cū gloriosis filijs nr̄is mauricio ⁊ uitali loq̄re: ⁊ quecūq deo auctore ꝓ vtilitate reipublice psuaserit: facite. ⁊ si huc uel ad rauēne ptes nec dicendū arnulphū cognoueritis excurrē: nos a dorso eius ita sic viros fortes cōdecet laborate: q̄tenus opinio nr̄a ex laboris vr̄i q̄litate amplius in republica deo auxiliante ꝓficiat. Illud tñ p̄ oibus admonemus: ut familiā aloin ⁊ adhonaiz atq lugidifrusim q cū glorioso mgr̄o mauricio militū esse nouistis: sine aliq̄ mora ul' excusatiōe relaxet: q̄tenus uenientes illuc hoies p̄dicti viri sine aliq̄ ipedimēto cū eis obēt ābulare

P Etrus. ananiā. xvi. q. i. c. l. ⁊ s. e. q. iiij. ca vindicta. ⁊. xvij. q. i. ananias.
a V It p̄ridem. a dorso. ar. q dolus contra hostem licite pōt fieri: ut. s. ca. q. ij. dominus noster ⁊. xxij. q. ij. utiles.

Item eisdem mauricio ꝛ vitaliano: Suppliciter glorie vr̄e ꝑ filiū nr̄m vitalianū cū quo tractaueratis: ꝛ verbo ꝛ scripto mādauimus. vndecio aūt die mensis iunij arnulph⁹ hāc eplā quā uobis dixerim⁹ trāsmisit. ꝛ ideo relegētes eam videte si in fide suanēses quaꝫ reipublice ꝓmiserūt: ꝑstiterīt obsidesq̄ꝫ dignos ꝺ q̄bus possitis ꝯfidere ab eis accipite: insuꝑ denuo sacramentis eos astrīgite: reddētes eis qꝺ loco pignoris sustulistis sermonibus vr̄is eos sanātes. si aūt manifestissime cognoueritis eos cū arnulpho de sua subiectione locutos esse uel certe obsides ei dedisse: sicut nos arnulphi eplā: quā nobis dixerimus dubios reddidit: salubri ꝯsilio ꝑtractantes: ne in aliquo aīa vr̄a uel nr̄a de sacramētis grauet̄: q̄cq̄uid vtile reipublice iudicaueritis ꝑagite. sꝫ ita faciat glīa vr̄a ut neq̄ꝫ sit aliq̄d: vn̄ possimus ab aduersarijs repħēdi: neq̄ꝫ utilitas nr̄e reipublice: qꝺ dn̄s auertat: negligat̄. Preterea gloriosi filij estote soliciti: q2 q̄ꝫt uꝫ compi hostis multitudinē habet collectā ꝛ ī marchia dr̄ residere: ut si huc cursum deo sibi irato mittē uoluerit: uel loca ipius q̄ꝫtum nos dn̄s adiuuerit depdamini: aut certe scultas quos milites solicite requirāt: ne dolēs factum ad nos discurrat. In registro etiā legit̄: ꝙ beatus gregorius ciuibus tuscie: ut ꝯtra longobardos arma pararent mādauit: ꝛ militātibus stipendia decreuit. hoc ergo exemplo ꝛ p̄missis auc̄tibus claret ꝙ sacerdotes ꝛ si ꝓp̄a māu arma arripe nō debeant: tn̄ uel his q̄bus huiusmōi officia cō missa sunt ꝑsuadere uel q̄buslibet ut ea arripiāt sua auc̄te valeant impare. Sꝫ obijcit̄ illud nico. ad carolū imparorē

Episcopi non debent militaribus occupari negocijs.

Reprehensibile ualde ꝯstat eē: qꝺ subintulisti dicēdo maiorē ꝑteꝫ oīm epoꝝ die noctuq̄ꝫ cū oībus alijs fidelibus tuis ꝯtra piratas maritimos inuigilare: ꝛ ob id epi impediantur uenire: cū militū christi sit christo seruire: milites vo seculi seruiant seculo: ꝺm qꝺ scriptū est: nemo militās deo implicet se negocijs secularibus. ꝙ si seculi milites militie studēt: q̄d ad epos ꝛ milites christi: nisi ut vacent orōnib⁹.

Item gregorius.

In morte cuiuslibꝫ hominis epi se miscere formident.

Si in morte longobardoꝝ me miscere noluissem: hodie lōgobardoꝝ gens nec regē nec ducē haberet: sꝫ quia deū timeo in mortē cuiuslibꝫ homīs me miscere formido. Ecce ꝙ nicolaus papa ꝓhibet epos seculari milicia occupari. nec etiā cōtra maritimos piratas ꝑmittit eos ad pugnā accedē. quō ergo leo papa aduersus sarracēos urbem egredit̄: ꝛ ut eos ꝓcul a littore arceat pplm vndiq̄ꝫ cō uocat: ꝛ suoꝝ iniurias p̄senti aliter vindicat: atq̄ꝫ cū gregorio milites ad arma inuitat? Sꝫ notandū est quosdā epos leuitica tm̄ de portione eē cōtentos: q sicut in dei sorte tm̄ numerant̄: sic ipm deū solūmō in hereditatē accipiūt: dicentes dn̄s pars hēditatis mee. his nihil ē ꝯmune cū principibus seculi: q2 tp̄alia penitus abijciūt. ne eoꝝ occasione legibus imparoꝝ obnoxij teneant̄. talibus nulla occasio relinquitur occupatiōis secularis militie: q2 cū de decimis ꝛ primitijs viuūt: tanq̄ꝫ filij summi regis ī oī regno a terrenis exactionib⁹ liberi sūt: ita ut dicere valeāt: venit pꝛiceps h⁹ mūdi ꝛ in nobis nō hꝫ quicq̄ꝫ.

b Relaxas. a captiuitate.

c Suanenses. ꝑmo. n. iurauerāt reipublice.

d Denuo. ergo aliq̄s pōt bis iurare suꝑ eodē negocio: ut eẍ de testi. quotiēs. ꝛ. ff. de dam. infec. q bōa. §. penul. qꝺ cōcedo si subest cā suspitōis. Sed certe tm̄ semel iurauit: ꝛ qꝺ dic̄ ibi ī decre. duplici. i. duos habēs articulos ꝺ auditu ꝛ de credulitate h. Sꝫ siq̄s scꝫ est periurus: an nō nō ē recipiēdū testimoniū ei⁹: sed alia cautio est ab eo recipiēda: ut eẍ de p̄sum p. literas in fi. et quo n. semel ē piurus p̄sumit̄: ꝙ semper uelit peierare: ut ij. q. vij. nō pōt. ꝺ hoc notaui. xxij. q. v. ꝑuuli. Itē habes hic ꝙ pl⁹ credit̄ iuratorie cautioni q̄ꝫ pignoraticie. cū tn̄ regula dicat: ꝙ pl⁹ est cautōis ī re q̄ꝫ in ꝑsona. ff. de reg. iuris. pl⁹ cautionis. io.

e Obsides. ergo liber hō p̄t eē obses ꝓ pace seruāda nō ꝓ pecunia: ut eẍ de iure iur. et rescripto. arg. ad idē. ff. de testi. obsides. ff. de iur̄ fisci. diuus. q̄d ergo ē: qꝺ dr̄ liber hō n̄ pōt obligari: ut extra ꝺ pig. c. ij. C. que res pig. ob. pn̄t q filios? ad hoc dico ꝙ liber hō nō pōt obligari. nec habet̄ ī eo ius pignoris: sꝫ tm̄ ius retentōis. Nā video: ꝙ qn̄q̄ꝫ tenet̄ res aliqua ꝓ ea pecunia ꝓ qua nō est obligata: ut. C. ob cyro ꝑph. pec. l. vnica. qꝺ āt dr̄ in illa decre. et r̄scripto ītelligo ꝙ ꝓ necessitate eccl̄e ꝛ auctoritate pape factū fuit: alias clericꝰ non pōt renūciare bn̄ficio canonis illius si q̄s suadēte: ut eẍ de sē. ex. ꝯtigit. ea nāq̄ꝫ que ī nos cōmittūtur ꝯmittē possum⁹: sed que ī deuꝫ uel ecclesiā minime: ut ꝯ. c. q. iiij. si is qui.

f Dubios. q̄a scriptuꝫ hostis īducit suspitōem qꝺ ē ꝯ id. xi. q. iij. ī cunctis adeo ut ꝑo cogant̄ isti iurare.

g De. sacramētis. eoꝝ eo ꝙ timor ē ne labātur ī piuriū: ut eẍ de coha. cleri. ꝛ mu. clericos.

h Culpas. alias sculptas. i. exploratores.

a Reprehensibile. orationib⁹. S. ītellexit hoc. c. de epis q tm̄ leuitica portōe sūt cōtenti: ut. j. ꝓx. §. sed hec ē ueritas: ꝙ iō tm̄ redarguunt̄ isti epi: quia citati a papa noluerūt uenire: ꝛ excusabāt se ꝓpt mādatū regis sit poti⁹ obediendū q̄ꝫ metropolitani: ut. ꝯ. xviij. di. si epūs tn̄ pape poti⁹ obediant q̄ꝫ regi. Alij ītelligunt ꝺ epis n̄ hn̄tib⁹ regalia.

b Conuenior. oia. er
go oia sunt ipato
ris: ut. s. di. viij. quo iu
re. C. de qdri. pscrip. bñ
a zenone. sed hoc intel/
ligas q° ad iurisdictoez
c Refragatur. ex hu/
militate hoc dicit: alias
bene posset refragari.
uel dic nõ refragaturũ
sic ꝓ ipa eccl'ia. Sed q̃li
ter intelligit istud; mihi
videt: ꝙ nõ possit itelli/
gi de reb⁹ ꝓprijs ipius
ambrosij ꝓpt illud qd se
quit sũt pauperũ. Item
nec de reb⁹ eccl'e quia
illas nõ posset dare pp
hoc ꝙ seqt circa finẽ. s;
dic: ꝙ de ꝓprijs ãbrosij
intelligit. qd autẽ dicit
pauperũ sũt intelige p
c. xij. q. i. illi qui. Nam si
ꝓpria habeo: ⁊ d rebus
eccl'ie sustentor: debeo
mea pauperib⁹ erogar
xvi. q. i. qm̃ qcquid. xlvij
di. sicut hi.
d Diuina. diuina eni;
ab homine dari nõ pñt
viii. q. i. pleriq;. xxxiij. q
v. vna sola.
e Pro altarib⁹. vr̃ ꝙ p̃
lat⁹ mortẽ dbeat subire
nõ solũ ubi fides uel sa
l⁹ eccl'e ipugnat: s; etiã
ubi res eccl'e auferũtur
ar. ꝯ. vij. q. i. §. hoc obs
uãdũ. s. e. q. v. ñ ẽ nr̃m.
f Uẽdicat. i. defẽdat.
s. xi. q. iij. cũ apud.
g Busto. bustũ dr̃ cu;
res ẽ crusta: rog⁹ cum
cõburit: pira ẽ ꝯgeries
lignoꝝ ad cõburẽdũ.
h Morere. ar. ex eo ꝙ
pñceps p̃cipit aliquẽ e
ligi: ꝙ ẽ iusta cã timoris
Nã ⁊ timor vborũ excu
sat ut dixi. s. di. vij. fue
runt.
i Lachryme mee. s.
di. xxxvi. c. ult. s. vi. q. i.
§. porro.
k Nec debeo. ꝯsulẽdo
ex nimia pfectõe loqtur
⁊ ẽ ar. ꝓ opinione. h. s;
ñ d facto h posse; resistẽ
ipatori: nec d iure dbe
bat. q: timebat maius
malũ. ⁊ hoc ẽ qd: s. tan

Porro alij sũt: q nõ ꝯtenti de
decimis ⁊ primitijs p̃dia uil/
las ⁊ castella ⁊ ciuitates pos/
sidẽt. ex qbus cesari debẽt tri
buta: nisi impiali benignitate
imũitatẽ ab huiusmõi ꝓmeru
erit: qbus a dño dr̃: reddite q̃
sũt cesaris cesari: ⁊ q̃ sunt dei
deo. qbus idẽ apl'us. reddite
oĩbus debita: cui tributũ tri/
butum: cui uectigal uectigal
Unde ambro. Eccl'e impe/
ratoribus non sunt obnoxie.

Conuenior ip̃e a comitib⁹:
ut p me basilice fieret ma
tura traditio dicẽtibus impa
torẽ iure suo iussisse tradi de
bere: utpote i cui⁹ ptãte eẽnt
oĩa. rñdi si a me petẽt: qd meũ
ẽ. i. fundũ meũ argentũ meu;
⁊ huiusmõi meũ: me ñ refraga
tur: q̃q; oĩa que mea sũt: sint
paupeꝝ: veꝝ ea q̃ diuina sũt
impatorie ptãti nõ sũt subie/
cta. si p̃rimoniũ petit: iuadite
si corp⁹: occurrã. vultis in vi/
cula rape: vultis in mortẽ: uo
lũtas ẽ mihi. nõ ego me valla
bo circũfusione ppl'oꝝ: nec al
taria tenebo vitã obsecrãs: s;
ꝓ altaribus gratis imolabor
horrebã qppe aĩo cũ armatos
ad basilicã eccl'e occupandã
missos cognoscerẽ: ne dũ po/
pulus basilicã vendicat: aliq̃
strages fieret: q̃ in pniciẽ to/
tius veniret ciuitatis. orabã
ne tãte vrbis uel poti⁹ totius
italie busto supuiuerẽ: ⁊ ifra.
mandat: trade basilicã: hoc ẽ
dic aliqd uerbũ in deũ ⁊ more
re. nec solũ dic aduersus deũ
s; etiã fac aduersus deũ. man
dat: trade altaria dei. urge/
mur igit p̃ceptis regalib⁹: sed
ꝯfirmamur scripture smoni/
bus: q̃ rñdit tanq̃ vna ex insi
piẽtibus locuta es. ⁊ ifra: qd
ergo turbamini: uolẽs nunq̃
uos deserã: coact⁹ repugnare
nõ noui: dolere potero flere
potero gemẽ potero: aduers⁹
arma milites gothos quoq; la
chryme mee mea arma sũt. ta

lia enim sunt munimẽta sacer
dotis. alit nec debeo nec pos
sũ resistere. utinã essẽ secur⁹:
ꝙ eccl'a hereticis minime tra
deret. ad palatiu; impatoris
irem libẽter: si hoc cõgrueret
sacerdotis officio: ut in pala/
tio magis characterẽ q̃; in ec
clesia: s; in ꝯsistorio ñ sol; chri
stus reus eẽ sed iudex. causã
fidei agendã in eccl'a qs ab/
nuat: siqs ꝯfidit: huc veniat.
⁊ infra: allegat impatori lice/
re oia: ipius eẽ vniuersa. Rñ
deo noli grauare te impator
ut putes te in ea q̃ diuina sũt
impiale aliqd ius hr̃e. noli te
extollẽ: s; si vis diutius impa
re: esto deo subiect⁹: scriptu;
ẽ: que dei deo. q̃ cesaris cesa
ri. ad impatores palatia pti/
nent: ad sacerdotes ecclesie.
publicoꝝ tibi meniũ ius ꝯmis
sũ est: nõ sacroꝝ. Item dr̃ mi
hi mãdasse impatorẽ: debeo
⁊ ego vnã basilicã habẽ: Rñ/
deo nõ licet tibi illã habẽ. qd
tibi cũ adultera: adultera est
enim q̃ nõ est legitimo ꝯiugio
christi copulata. ⁊ infra: nabu
te sãctũ viꝝ possessorẽ vinee
sue scim⁹ interpellatũ petitio/
ne regia: ut vineã suã daret:
ubi rex succisis vitibus olus
uile sereret: eũq; rñdisse: ab/
sit: ut ego patꝝ meoꝝ trada;
hereditatẽ. regẽ ꝯtristatũ eẽ
ꝙ sibi esset alienũ ius relatio
ne iusta negatũ: s; muliebri cõ
silio deceptũ morte i agꝝ ue
nisse. sanctus. n. nabute uites
suas uel ꝓprio cruore defen/
dit. si ille vineã ñ tradidit suã:
nos trademus ecclam christi:
qd igit a me responsũ est ꝯtu
maciter: dixi enim ꝯuẽtus: ab
sit a me: ut tradã christi here/
ditatẽ. ñ tradidit nabute suã:
⁊ ego tradã christi hẽditatẽ.
s; hoc addidi: absit: ut tradã
hereditatẽ dionysij: q i exilio
in cã fidei defũctus ẽ: hẽdita
tẽ eustargij ꝯfessoris: hẽdita
tẽ mirocletis atq; hẽditatem

git ne busto ⁊c̃.
l Cõgrueret. et
hoc ñ l; ex̃ d app.
q̃ frõte. ⁊ p h° p;
ꝙ cl'ic⁹ citatus a
laico iudice nõ te
net uenire ad al/
legãdũ priuilegi
um nisi dubiũ sit
an sit cleric⁹.
m In eccl'ia. ij.
q. ij. c. ult.
n Christ⁹. hoc i
telligas i casu: in
quo loqtur lr̃a se
quẽs ubi. s. agit
cã fidei vl' spũal.
Nã alias clericus
in recõuẽtõe re/
cõueniuntur in foro
ciuili.
o In eccl'a. s. ij
q. ij. p̃ceptũ. ⁊. xx
iiij. q. i. quotiẽs.
p Impiale. ec/
clesia. n. nõ astrin
git legib⁹ mũda
nis: ut. xxxiij. q. ij
iter. nec põt ipa
tor cõdere aliqd
statutũ d reb⁹ ec
clesiasticis: ut. xc
vi. di. bñ qdẽ i fi.
nisi eccl'a h° petat
ut. xvij. di. hic ẽt
uel nisi aliqd sta/
tuatur i priuilegi
um eccl'e: ut. xvij
q. i. generaliter.
q Extollere. s.
e. q. v. regũ est.
r Impatorem.
hec ṽba q̃ seqũt
s Adultera. s. x
xi. q. ij. sicut i vna
t Hereditatẽ. ⁊
ita dr̃ hereditas
uiuẽtis. ar. ꝯ. ff. d
heredi. l'act. uẽ.
l. i. ⁊. ff. de re. iur.
l. hereditas.

u ¶ Quid eni.s.q ĩpator sit fili⁹ ecclesie:ut.xcvi.di. si ĩpator.
x ¶ Auxiliuʒ. mutuũ.n. sibi debẽt auxiliũ ĩpator et eccl'a:ut.ĩ.c.q.v pricipes .ꝛ.xcvi di.cũ ad uerũ.
y ¶ Custodiẽdũ.ꝛ ita plat⁹ nihil pt dare:nisi cũ quid utile ꝑspicit.ar. ff.de offi.ꝓcura. cesaris.l.i.§.i.xvij.q.iij.quicunqꝫ. ar.ↄ.eẍ ꝺ dona. c.iij.ꝛ.xij.q.ij.c. terrulas.io.

a ¶ Tributũ. de exteriorib⁹ i.nõ de rebus ecclesie. Nã ex quo semel datũ est ecclesie sancta scõꝝ erũt dño :ut.xij. q.ij.nulli.ꝛ.ĩ.c.c ↄuenior. Naꝫ qꝺ dr̃ de sarcina repentina. xvi.q.i. placuit:locũ habet cũ eps spõte uoluerit cũ ↄsilio clericoꝝ: alias ñ eẍ de imu.ec.nõ min⁹.ꝛ.c. aduersus ↄsules.
b ¶ Eccl'a.ẽ ergo ar.q epi subsunt regi:q: tributũ ẽ signũ subiectõis eẍ de cẽ.,ois aĩa: sed illud ĩ laicis.
c ¶ Tributũ .ĩ.xi q: magnum.ꝛ.c. si tributũ.
d ¶ Sꝫ staterẽ.c⁹ ĩ ore inuenit staterẽ gerulũ: didragmaris auri.

oĩm fideliũ retro epoꝝ. Rñdi ego: qꝺ sacerdotis ẽ: faciã qꝺ imperatoris ẽ: faciat imparõ prius ẽ ut aĩam mihi: ꝙ̃ fidem auferat. ꝛ infra: tributũ cesaris ẽ: nõ negat̃. eccl'a dei ẽ.cesari utiqꝫ nõ debẽt: q: ius cesaris eẽ nõ põt templũ dei.qꝺ cũ imparoris honorificẽtia dicti nemo põt negare. qd eni honorificẽtius ꝙ̃ ut impator eccl'e filius eẽ dicat̃.qꝺ.n. dr̃ sine peccato dr̃: ꝛ cuꝫ gr̃a dr̃. Jmpator.n.intra eccl'am est. bonus eni impator q̃rit auxiliũ ab eccl'a nõ refutat. ꝛ ifra si de me aliqd ↄpelleret̃ ꝛ posceret̃: aut fũdus aut domus aut auꝝ aut argentũ: id qꝺ iuris mei esset: libẽter offerreꝫ. tẽplo dñi nihil possum nec decerpe nec tradẽ: cũ illud custodiendũ nõ tradendũ acceperi. deinde ↄsulere ẽt me imperatoris saluti oꝫ: q: nec mihi expedir et tradere nec illi accipe. accipiãt vocẽ liberi sacerdotis: si vult sibi esse ↄsultum: recedat a christi iniuria. hec plena hũilitatis sunt: ꝛ ut arbitror plena affect⁹ ei⁹ quẽ imparori sacerdos oꝫ. Jtẽꝫ vrbanus papa. De suis exteriorib⁹ eccl'e soluãt tributa.

Tributũ in ore piscis piscãte petro inuẽtũ ẽ: q: de exterioribus suis: q̃ palã cũctis apparẽt eccl'a tributũ reddit nõ aũt totũ piscẽ iussus dare ẽ: sꝫ tm̃ staterẽ q in ore ei⁹ inuẽtus ẽ. q: ñ eccl'a dari impatori: ñ põtificalis apex: qui in ore capitis eccl'e ꝓminet: subijci põt regibus: qꝺ in ore piscis inuenit: ꝑ petro ꝛ dño dari iubet: q: de exteriorib⁹ ecclesie qꝺ ↄstitutũ antiqtus ẽ: ꝑ pace ꝛ gẽte qua nos tueri ꝛ defẽsare deberẽt: impatoribus ꝑsoluendũ est. Quãuis ẽt huiusmõi ñ videant̃ impialib⁹ exactiõibus subijciendi. Nã cũ tpe famis cũctoꝝ egyptioꝝ terrã sibi emẽt pharao atqꝫ sub eadẽ famẽ sue suiti cũctos subijceret: sacerdotib⁹ ita necessaria subministrauit: ut nec possessionibus nec libertate nudarẽt: dño ex tũc ꝓnũciante sacerdotes in oĩni gẽte liberos eẽ oporrẽ. Vñ ↄstãtinus ꝛ ↄstãs hanc imunitatẽ dederũt eccl'e dicentes. Jn q̃libet ciuitate in quolibꝫ oppido vel vico uel castello l' municipio: qcũqꝫ voto christiane religionis meritũ eximie singularisqꝫ ṽtutis oĩbus in tiuanerit: securitate ꝑpetua potiat̃. gaudere eũ ꝛ gloriari ex fide semꝑ volum⁹: scientes magis religionib⁹ ꝙ̃ officijs ꝛ labore corpis ꝛ sudore nr̃am rẽpublicã ↄtineri. Valẽtinianus quoqꝫ ꝛ ualẽs decreuert dicẽtes. Uniuersos quos cõstiterit custodes eccl'aꝝ eẽ et sanctoꝝ locorũ ac religiosis obsequijs deseruire: attẽtationis nullã molestiã sustinẽ decreuim⁹. Jmpator iustinian⁹ Sancim⁹ res ad uenerabiles eccl'as ul' xenones mõasteria uel pothotrochia uel bephotrophia ptinentes uel orphanotrophia ul' hierothoconia siquid ad tale aliquod cõsortiũ descẽdentes ex qualicunqꝫ curiali libertate siue inter viuos siue mortis causa siue in vltimis uolũtatibus habita lucratiuoꝝ inscriptiõibus liberas esse ꝛ imũes: lege secuꝫ q̃ sup huiusmõi inscriptionibus posita ẽ: in alijs quidẽ ꝑsonis suũ robur obtinẽte. in pte aũt eccl'astica ul' aliaꝝ domuũ: que his pijs ↄsortijs deputate sũt: suũ vigorẽ pietatꝭ intuitu mitigante. Hinc etiã in parisiensi ↄcilio legitur.

De agro eccl'astico ꝑsbyter non cogatur censũ ꝑsoluere.

Secundũ canonicã auc̃teꝫ ꝛ ↄstitutionẽ dñi impatorꝭ lodouici de eccl'astico agro ꝛ mãso ꝛ de mãcipijs: q̃ ipe suis capitulis ↄstituit: uel si q̃libꝫ

e ¶ De exteriorib⁹. qa cũ onẽ ad eũ ꝑuenit.C. ꝺ exact.tribu.li.diuina. li.x.ꝛ eẍ ꝺ deci. cũ non sit in homine.
f ¶ De clare.ergo nisi ꝺ fendãt ñ ẽ eisdẽ dandũ tributũ.ar.xcv.di.esto.
g ¶ Quãuis etiã. emerꝫ ꝛ ita nõ sũt oĩa ĩpatoris q: nemo põt rẽ suã emẽ ut.ff. de ↄhẽ empt. sue rei ꝛ qꝺ meũ ẽ amplius nõ põt esse meũ.ut.ff.ꝺ except.rei iudi. ꝛ an eadẽ.§.actões. eẍ de fide instru.inter.
h ¶ Scente.non dixit ut redderet tributũ.
i ¶ Securitate. nũc ibi bet tributũ: sꝫ hoc q̃tũ ad onera ꝑsonalia.
k ¶ Attẽtatõis.i.exactionis.
l ¶ Sancim⁹.C.ꝺ sacrosanc.ec.l.peregrini.
m ¶ Xenones. xenodochiũ ẽ loc⁹ venerabilis ubi pauperes ꝑegrini recipiũt̃. pochotrophium ẽ loc⁹ ubi pauperes pascũtur. bephotrophium ẽ loc⁹ ubi senes ꝛ valitudinarij ꝛ pp senectutẽ solã infirmi homines curãt: orphanotrophiũ ẽ loc⁹ uenerabilis. ĩ q̃ pueri parẽtib⁹ orbati pascũt̃. hierothoconiũ ẽ loc⁹: ĩ quo ĩfãtes pauperũ alũtur.
n ¶ Lucratiuoꝝ. qbus quarta pars eoꝝ q̃ a curialib⁹ relinquebãt̃: uẽdicabatur a fisco exceptis relictis curialibus ꝛ ↄiũctis. h⁹ hẽs.C. qñ ꝛ qb⁹ quarta ps.l.i.ꝛ.ij C.de ip ↄ.luc. inscrip.l. vna: q: fiebat impositio quattuor siliquaꝝ .C. si lib.ali.impiat̃.soci⁹ sine herede defecerit.l.vna li.x.io.

o Secūdū canonicā. māſo. s. xvj. q. i. q2 iuxta ɔ. s. di. viij c. i. ɔ. s. xij. q. ij. eccleſiaꝝ. ɔ. s. xi. q. i. ſi tributū. ɔ. Sʒ iſtud de pdijs: q̄ ſolū ꝓ aīaꝝ redēptōe donāt: illud de his q̄ titulo emptōis uel alio mō acquirūt eccl'e. uel iſtud ſpālit de pdijs collatis eccl'ie a pn̄cipe: illud generaliter d̄ alijs. Solutio v̄a colligit ex ꝓximo. c. ſequēti. ager appellat hic ubi ē ort⁹ eccleſie. ar. s. e. ɔuenio2. Ne i. agro nabute rex fuit olus. Māſus v̄o appellat: vñ percipit frumētū ꝛ vinū ad euchariſtiā ɔficiēdā: ut ex̄ de cen. c. ſācitū ē. vel māſū appellat dotē ipi⁹ eccl'ie. Nā dos talis dʒ eē: ut eccl'ia poſſit inde ſuſtētari de cō. di. i. nēo ſed māſus dr̄ ſm vulgare: vñ vn⁹ ruſtic⁹ cū ſua familia poſſit ſuſtētari ar. ꝙ eccl'ia de tāto pōt ſuſtētari de quāto vnus ruſtic⁹. ar. x. q. iij. vnio. Pʒ ergo: ꝙ de dote ſua nō pōt eccl'ia uel nō debet tributa dare: q2 nō debet dotē recipe niſi libera ſit. ꝛ ſic poſſit ītelligi. x. q. ij. hoc ius: q2 nō debet ei dare poſſeſſio onerosa. Itē nec de decimis nec de p2imitijs dabit decimā: q2 ī illis nūq̄ȝ potuit impato2 tributū hr̄e. de alijs v̄o pdijs tributarijs cū onē ſuo ad eccl'am deuolutis tm̄ eccleſia dare dʒ tributū: ꝛ exaudi ī eo caſu. xi. q. i. ſi tributū. hec oīa v̄a ſūt: maxime cuʒ ipato2 hoc idē ɔſtituat. Sed pōe ꝙ fūdata ē eccleſia ī pdio tributario: nūqd d̄ illo dabit tributū? R̄o. refert an ſit bōe fidei fundato2 an male. ꝛ ſi bōe fidei d̄ illis locis q̄ ſūt ex̄ atriū hēbit īpato2 tributū: nō aūt de loco ubi eſt eccl'ia. ſed p hoc ſit patron⁹. xvij. q. ult. queſti. Si v̄o fundato2 eſſet male fidei: tūc ē ad eſtimatōem cōpellēd⁹. xiiij. q. vi. ɔpimus. ꝛ ubi poſt denūciatōem fūdat eam: mala fide fundat ex̄ de no. o. nū. cū ex iniūcto. io.

ꝓ loco ſepulture aliqd largitus eccl'e fuerit: d̄ decimis ēt ꝛ oblatōnib⁹ fideliū null⁹ quē q̄ȝ pſbyteroꝝ aliquē cenſuʒ ꝑſoluē cogat. nec qſq̄ȝ cuiuſlibet o2dinis uel dignitatis exinde qcq̄ȝ ſubtrahat: aut redibitionē quācūq̄ȝ exigat tpalē qd̄ ſi fecerit cōione uſq̄ȝ ad ſatiſfactionē p2iuet: ꝛ rgia ptāte dare cogat. Item ex cōcilio guarmacieñ.

Sancitū ē vt vniciuiq̄ȝ eccleſie vn⁹ māſus iteger abſq̄ȝ ullo ſeruitio tribuat: ꝛ pſbyteri in eis ɔſtituti ñ de decimis neq̄ȝ de oblationib⁹ fideliū ñ de domib⁹ neq̄ȝ de atrijs uel de o2tis iux̄ eccl'am poſitꝫ neq̄ȝ de pſcripto manſo aliqd̄ ſuiciū faciāt pter eccl'aſticū: ꝛ ſi aliqd̄ ampli⁹ habuerit ind̄ maio2ib⁹ ſuis ſeruitiū ipēdāt Hinc dat intelligi: ꝙ de his q̄ impiali bñficio uel a qbuſlibʒ ꝓ bñficio ſepulture eccleſia poſſidet: nulli⁹ iuri niſi epi teneat aſtricta. De his v̄o q̄ a qbuſlibet emerit uel viuoruʒ donatiōib⁹ accepit: pn̄cipib⁹ ɔſueta dʒ obſequia: ut ānua eis pſoluat tributa: ꝛ ɔuocato exercitu cū eis p2oficiſcat ad caſtra. qd̄ tñ hoc ipm ñ ſine ɔſenſu romani pōtificis fieri dʒ. Vñ gelaſius papa elipidio epo. Abſq̄ȝ auct'e romani pontificis ad comitatuʒ epi pficiſci nō audeant.

Quo auſu q̄ temeritate reſcribis ad rauēnā te parare pficiſci: cū canōes euidēter pcipiāt: nullū oīno pōtificū niſi nobis añ viſis atq̄ȝ cōſultis ad comitatū debē ɔtēdē. quē

p Hinc dat. i. illis legib⁹ quas ſub. §. eccl'ia ɔp2ehēdit.
q Annua. nā trāſeūt res cū onere ſuo. xvi. q. i. ſiqs laicus

extra de decimis. cum nō ſit.

r Quo auſu. nullū oīo. hoc d̄ illis tantū epis ītelligit q leuitica po2tiōe ſunt ɔtenti. de ceteris nāq̄ȝ regalib⁹ ꝛ alijs poſſeſſionib⁹ ſuis ſenio2ib⁹ ſeruire tenet: ut ex̄ de cen. ſancitū ē hec. n. ē cōſuetudo q̄ ē optima legum int p2es. io. uel h̄ loquit: cum papa aliquē epm ad ſe uocat ſicut dixim⁹. s. e. repbēdēdū. cū. n. uocet ad maius tribunal obedire d̄bet. ff. de re iudi. ɔtumacia. ar. ɔt ex̄ de app. ſi duob⁹. uel intellige hoc in eo caſu in quo ꝛ ſequēs. c. cū. ſ. ɔtēpto iudice eccleſiaſtico pgit ad ſecularem xi. q. i. placuit. b.

s Si quis epus pterierit. niſi cū lr̄is ſuperio2iſ in auc. qūo opo2tet epos. §. ñ aliī uel pterierit ut ſit cū eo in expeditione uocat⁹ a papa. ſic. n. inducit magiſter hoc. c. ſed poti⁹ in eo caſu loquit cū relicto ꝛ ɔtempto eccleſiaſtico iudice pgit ad ipiale. qd̄ nō ē faciendū: ut s. xcvi. di. deniq̄ȝ s. xxi. q. v. ſiquis a ꝓpo. ꝛ. c. ſi epo rū. xi. q. i. ɔtinua ꝛ. c. placuit. io.

t Si nob. ad comitatū. hoc v̄bo ſignificat curia pn̄cipis cum oīb⁹ ſuis officijs iſtructa: ut. C. q̄n impato2 inter pupil. l. vna.

u Vocati. nam tūc accuſat eos ipe ipato2 ī auc. qūo oʒ. §. illud autē coll'. i.

x In exiliū ad tempus.

y Uel inſulas. in ppetuū. ff. de interdic. ꝛ re. l. relegatoꝝ. §. hec dr̄a. q̄nq̄ȝ tamē exiliū idifferēter ſumitur de pe. di. i. ante fine m.

admodū tibi putas licē: qd̄ ñ licʒ: niſi ꝙ hoc officio carere feſtinas: quo his exceſſib⁹ te oñdis idignū Itē ex ɔci. antiochēo. Abſq̄ȝ metropolitani ɔcilio uel ɔp2ouincialiū epo rū ad impato2ē epi nō pgant.

Siqs eps aut pſbyter uel ōis oio q ē ſub eccl'iaſtica regula ɔſtitutus pter ɔſiliū ul' lr̄as eoꝝ epoꝝ: q ſūt intra ꝓuinciā ꝛ maxie met2opolitani ad impato2ē pterierit: hūc abdicari ꝛ eijci ñ ſolū d̄ cōione debē: ſʒ ēt ꝓp2ia dignitate puari d̄creuim⁹ tāq̄ȝ moleſtū ꝛ īpo2tunū ipialib⁹ aurib⁹ ɔ eccleſiaſtica ɔſtituta. Repbēdunt ergo gallicani epi a nicolao: qm̄ aplica auct'e ɔtempta poti⁹ arma ſequi elegerāt: q̄ȝ aplico ɔſpectui ſeſe repñtarēt: q̄ȝq̄ȝ ꝓficiſcētes ad comitatum poſſint ītelligi: ñ ſecuti impato2ē ut armis ſibi auxilient: ſʒ ipm cū exercitu ſuo q̄otidianis oronib⁹ deo ɔmēdēt In q° caſu auctas illa ſardicenſis ɔcilij loq videt. In c⁹ viij. capitulo oſius eps dixiſſe legit. Quia ab impato2ibus religioſis vocati epi nō ſuerint ad comitatū ñ pficiſcātur.

Si vobis frēs chariſſimi placʒ decernite: ne epi ad comitatum accedāt: niſi fo2te hi q a religioſis impato2ibus ul' inuitati ul' vocati fuerit. ſʒ qm̄ ſepe ɔtigit. ut ad miām eccleſie ɔfugiāt: q iniuriā patiūtur: ꝛ q peccātes in exiliū ul' inſulas dānant: aut certe quā cūq̄ȝ ſniaʒ ſuſcipiūt. Idōq̄ȝ ſubueniēdū his ꝛ ſine dubitatiōe eis ē petēda p eccl'aʒ idulgeñ

5 Licet ergo. beati gregor. s. e. q. v. c. i. z. iiij. z. c. reos. ioannes.

a Sepe. ex hoc. c. colli. q alit dz iudicari delegās q̄ delegat⁹. sic ex̄ de accu. cum oporteat. ar. ꝯ xxv. q. ij. c. puatis

b Obnoxios. ex hoc dicūt qdam q eps in cā crimi li pōt ferre snīaz sub hac tn̄ ꝯditio ne: q imperator iu ret zc. q2 īperator dic obnoxios sup pliciis. sed tu ex audi hoc cū d cri mine ciuilit age batur. z hoc ē q dicit.

c Iure. i. pstan do sacramētum de calūnia.

d Cōsentiat. er go non est iudex anteq̄ ꝯsentiat. ar. ex̄ de app. sup eo in fi.

e Suppliciis. a principe de ipu nitate quo ad pe nā sanguinis. ar. xv. q. iiij. nullus eps. z appellabi tur hic ad forum delegātis.

f Promittitur. etiā a iure. nō. n. timebit supplici um ex quo iurat sed pone: q ipa tor pūiat eū post corporaliter: nō imputat epo. ar. s. e. q. v. c. vnum z. ff. de bo. li. qui cū maior. §. dein de. intelligē etiā hoc potes: qn̄ de mādat cognitōez z sibi reseruat sē tētiā: z tūc crimi nalit dū, tn̄ iuret zc. ar. ex̄ de offi. deleg. super que stionū.

Licet ergo prelatis ecclesie exēplo beati grego. ab imperatoribus uel qbuslibet ducib⁹ defensionē fidelibus postulare. licet etiā cuz beato leone quoslibet ad sui defensionez ꝯ aduersarios sancte fidei viriliter adhortari. atq̄ ad vim infideliū pcul arcendā quousq̄ excitari. effusionē vo sāguinis nulli epor sua uel imperatorū auctoritate impare licet. Unde in concilio toletano legitur ita.

Sacerdotes ubi nō ꝯsentiāt sibi fieri iudices: ubi iureiurando indulgentia pmittit.

Sepe principes ꝯtra quoslibet maiestatis obnoxios sacerdotibus negocia sua cōmittūt. q2 vero sacerdotes a christo ad ministeriuz salutis electi sunt: ubi ꝯsentiāt fieri regib⁹ iudices: ubi iureiurā do suppliciis idulgētia pmittitur: non ubi discrimis sentētia preparatur. siqs ergo sacerdotū ꝯtra hoc cōmune cōsultum discursor in alienis periculis extiterit: sit reus effusi sanguinis apud christū: z apd ecclesiam pdat pprium gradū. Item ex ꝯci. toletano. xi.

Non debent agitare iudiciū sanguinis: qui sacramēta domini tractant.

His a quib⁹ dn̄i sacra tractanda sūt: iudicium sanguinis agitare n̄ licet. z ideo magnope talibus excessibus phibēdū est: ne indiscrete psumptionis motib⁹ agitati: aut qd morte plectēdū ē sententia ppria iudicare psumāt aut per se inferant membror truncationes quibuslibet psonis: aut inferendas pcipiant. q si quisq̄ imemor hor pceptor: aut in ecclesie sue famulis aut in quibuslibet psonis tale aliqd fecerit: ꝯcessi ordinis honore priuet z loco: sub ppetuo quoq̄ dānationis teneatur ergastulo relegatus. cui tn̄ cōio exeunti ex hac vita non est neganda ppter dn̄i misericordiā: qui nō vult peccatoris morte: sed ut ꝯuertat z viuat. Ceteri etiā absq̄ iudiciali auctoritate membror truncationes z domor incendia facere phibētur. Unde in decretis euticiani pape.

Membra detruncāo domos incendens absq̄ iudiciali auctoritate excōmunicetur.

Siquis membror truncationes domor incendia fecerit siue facere iusserit: aut facienti ꝯsenserit: quousq̄ de his vnicuiq̄ legaliter z amicabiliter corā epo ciuitatis aliisq̄ ciuibus non emendauerit: tanq̄ ethnicus z publicanus ab omni christianor collegio separetur. De incendiariis quoq̄ innocentius secundus in vniuersali concilio generaliter ꝯstituit dicens.

Domos incendēs gratia uel odio alicuius excōicetur.

Pessimam quidē z depopulatricē z vrendā incendiarior maliciaz auctoritate dei z beator apostolor petri et pauli oio detestamur: z interdicimus. siqs ergo post huius nostre phibitionis pmulgationem malo studio siue p odio siue p vindicta ignem appo-

d Aut iferēdas. qd eni n̄ possū p me: nec p aliū. xlvi. di. c. ult. ff. d admi. rer ad ciui. p. l. ij. fallit tn̄ i casib⁹ spālibus.

e Precipiāt. vgis tn̄ pn̄t punire: ut. s. e. q. v. c. i. i fi. Et flagellis sed nō usq̄ ad sanguinis effusionē: ut ex̄ de rap. i archiepatu. sed qd si eps hz iurisdictōem d oib⁹: tūc deleget cām criminalē: lz sm leges nō posset delegare: nisi cū ꝯtigit ipsū abesse. ff. de off. eius cū mā. est iur. l. i. d n. nō pōt adesse. vn̄ licite delegat sm canones ut. s. e. q. iiij. illud.

f Exeūti. s. di. l. ex penitentibus.

g Ceteri. zc.

h Sigs. mēbror. iusserit. sic ex̄ de sen. ex. mulieres.

i Legalit. lz quō hoc cū sm legē liber corp⁹ extimatōem nō recipit ut. ff. de effu. l. ul. ff. si q. pau. fe. di. ex hac. l. Sz dic: q ad expēsas medicor z ad operas quas amittit: q2 inutilis ē fact⁹: n̄ aūt rōe cicatricū uel deformitatis: q2 liberū corp⁹ est. ff. d eff. l. ult. uel dic legaliter. i. sm cautōem d signatā: q2 penitet p annū z dā na restituit. ul legaliter i. sm. l. ro. de vi publica uel puata aget ꝯ eū. z ē differētia q2 priuata, puat tertia pte bonoruz: ut. ff. de vi publica. l. penult. publica deportationē inducit: ut insti. de pu. iudi. §. itē. vn̄ vsus: Uis puata reū deponit ab ordie rer: Sz deportat si uis armata pbat.

k Uel amicabilit. sic. s. v. q. i. pmates. ar. s. e. q. iiij. si illic.

l Pessimā. iterdicim⁹ ex hoc vr̄ q iste canon sit ca. late snīe vbi ꝯsuetudo hoc. hz z papa scit z tolerat: ut i thetonia. z sm hoc pōt intelligi. ex̄ de sent. ex. ex tua. sed n̄ credo q sit late snīe: nisi sic alias: q puat sacris sic p quolibz mortali de ꝯ. di. ij. si n̄ sūt tāta. z q dic iterdicim⁹. i. phibem⁹: z qlibet decedēs i mortali si ꝯstet d h⁹. si ēt n̄ sit excōicat⁹ phibet ex̄ de rap. sup. eo in ex̄. uagā. de damno da. siquis domū.

a His a qbus nōlz. oliz licuit. s. ij. q. vij. §. itē cū balaā. s. di. l. de his clericis z. li. di. aliquātos. s. e. q. v. vnū solum. b Excessib⁹. i. talit excedētib⁹. c Trūcatōes. nā q vulnerat occidisse dr̄: ut. ff. ad. l. cor. d sic. l. i. §. diu⁹

m ❡ Dãno. cãonica pena ĩcẽdiarioꝝ. ex ꝺ dãno da. ſiqs domũ. xij. q. ij. cũ deuotiſſima. ſ; alia ẽ pena legalis: ut ibi nõt

n ❡ Ulterius. ſimile. xi. q. iij. cum aliquis.

o ❡ Archieps. ſ; clericis exponere legẽ uel canonẽ de iterficiẽdo: ſed nõ cõſulere ꝓfeſſe: ut. ꝺ. q. v. relegẽtes. ⁊. ꝺ. v. q. vi. delatori: uel eps dabit ꝯſilium de pena canonica incẽdiarioꝝ que eſt extra ꝺ dam. da. c. ult.

p ❡ Reſtituat. ꝺ. liiij. di. ſi ſeruus abſente. ⁊ hoc de ꝓprio ſi h;: alias puniretur extraordinarie. Nam de rebꝰ eccl'e non deb;: ne delictũ ꝯtatur in dannũ eccleſie.

q ❡ Sane regibꝰ. ſi regibus ⁊ pricipibꝰ ñ negať facultas iuſticie faciende de incẽdiariis cõſultis archiepis: videť ꝙ pricipes ꝯſilio eoꝝ poſſint incendiarios ultio ſupplicio afficẽ: cũ incẽdiarij ſm legem. ſic debẽt puniri: ut. ff. de incẽdi. l. ult. ⁊. ff. de penis. l. capitaliũ. Scðm canones eſt ſciendũ: ꝙ iuxta legis tenorẽ incẽdiari i ſpontanei uarie plectũtur. uel eni; nouiſſimo infortunio notanť: uel ꝺportãtur: uł alio modo forte puniũť. uel dic ꝙ priceps nõ punit incendiarios ſecũdu; l. rigorem occidẽdo. nõ archiepi ⁊ epi ꝯſulunť. hoc ſecũdũ. l. cor. de ſic. ſiquiſ dolo. Ignobilis ſupponiť beſtijs bonis ꝓ ſcriptis. C. ꝺ incẽ. l. ultima ⁊ hoc qñ dolo fecit incẽdiũ: alias ſufficit dãna reſtituere: ut. ff. e. ti. l. quedes.

r Quicũq; ꝑcutit. in eo. ꝺ. e. q. v. q malos. ꝺ. e. q. iiij. duo iſta.

ſ ❡ Cauſa;. ꝺ. e. q. iiij. ea vindicta.

t ❡ Sacrilegũ. ergo ſacrilegi ſm canones ⁊ fures capite puniũť: ut. ꝺ. e. q. v. homicidas.

u ❡ Velut homicida. ut extra de homi. ſi aliquis. C. quãdo liceť vnicuiq;. l. i. ioannes.

x Si quattuor. quicũq;. hoc eſt ꝓpter incertitudinẽ: quia neſciť cuiꝰ ictu perijt. ſic. ff. de eiect. ⁊ effu. l. ij. §. ulti.

fuerit uel apponi fecerit: aut appoſitoribus ꝯſiliũ uel auxiliũ ſcienter tribuerit: excõicetur. Et ſi mortuus fuerit incẽdiarius: chriſtianoꝝ careat ſepultura: nec abſoluatur: niſi prius dãno cui intulit ſm facultatẽ ſuam reſarcito: ⁊ iuret ſe ulterius ignẽ nõ appoſituꝝ: penitentia aũt ei detur ut hieroſolymis aut in hiſpania in ſeruitio dei ꝑ annũ integrum permaneat. ſiquis autem archieps uel eps hoc relaxauerit: dãnum reſtituat: et per annũ ab officio epali abſtineat. ſane regibus ⁊ principibus faciende iuſticie facultatẽ ꝯſultis archiepis ⁊ epis nõ negamus. Item auguſtinus in libro de ciuitate dei.

Homicida eſt: qui publicam functionẽ non habens aliquẽ occidit uel debilitat.

Quicunq; ꝑcutit malos in eo ꝙ mali ſunt: ⁊ h; cãm interfectionis: miſter dei eſt. qui vero ſine aliqua publica adminiſtratione maleficũ furem ſacrilegũ adulteꝝ ⁊ ꝑiurum ⁊ quẽlibet criminoſum interfecerit: aut trucidauẽit uł mẽbris ꝺbilitauerit: uelut homicida iudicabiť: ⁊ tãto acriꝰ quãto nõ ſibi a deo ꝯceſſam poteſtatẽ abuſiue uſurpare ñ timuit. De his qui ſimul hominẽ vulnerant: queriť: ſi ille mortuus fuerit: quis eoꝝ homicidij reatu; incurrat. De his ita ſtatutũ eſt in concilio apud uermerias.

Si plures contra vnũ rixent qua pena quiſq; eoꝝ feriatur.

Si quatuor homines aut quinq; ſeu etiã plures cõtra hominẽ vnum rixati fuerint ⁊ ab his vulneratus mortuuſ fuerit: quicũq; eorũ plagam ei impoſuit: ſm ſtatuta canonum: ut homicida iudicetur. reliqui aũt qui eum impugnabãt volentes eũ interficere: ſimiliter peniteãt. qui nec eũ impugnabãt nec vulnerabãt nec conſilio nec auxilio cooperatores fuerunt: ſed tantũ affuerunt: extra noxam ſint:

Quidam epũs in hereſim lapſus aliquos ꝺ ſacerdotibꝰ ſuis officio priuauit ⁊ ſententia excõicationis notauit. pꝰ mortem accuſatus de hereſi damnatur: ⁊ ſequaces eius cũ omni familia ſua. Hic primum queritur: an lapſus in hereſi; poſſit aliquoſ officio priuare uel ſententia notare. Secundo: an poſt mortẽ aliquis poſſit excõicari. Tertio: an pro peccato alicuius tota familia ſit excõmunicanda.

Quod autem ab heretico aliquis deponi aut excõicari nõ poſſit: facile ꝓbatur. Oĩs enim hereticus aut iam dãnatã here/

⁊. l. ſe. ⁊. ff. ad. l. aq. ita vulneratus in fi. S; pone certũ eſſe: ꝙ de vulnere meo nõ eſt mortuꝰ: nũquid cẽſebor homicida ſm leges? certũ ẽ ꝙ nõ. ar. ff. ad. l. aqui. huic ſcripture. Nam vulnꝰ cuiuſcuiuſq; ꝯtẽplãdũ ẽ. ff. ad. l. cor. de ſic. l. ult. idem videť ſm canões ar. ex de cleri. ꝑcuſ. c. ij. ꝯtrium tñ credo. ar. l. di. ſi qs poſt. ſuffic. n. ꝙ ſumpſit arma: lic; nõ occiderit ipſe ſed alius: ut ex de cleri. ꝑcuſ. c. pñtiũ. ⁊. c. cõtinentia.

y ❡ Impugnabãt nec tñ ꝑcuſſerũt.

z ❡ Volẽtes. na; homicide tales ſunt de pe. di. i. periculoſe. Item pone ꝙ me rixante cũ aliquo fraẽ meus eũ interfecit ꝯtra volũtatẽ meã: an imputabiť mihi? nõ. ar. i. q. iiij. q; ꝑſulatus ex de cleri. ꝑcuſ. ꝑſentiũ.

⁊ ❡ Similiter. ar. de pe. di. i. ſi cui.

ꝯ ❡ Extra noxa;. ſi ei ſubuenire nõ poterant. ꝺ. c. q. iij. c. ult.

a Quidam epus. in hereſim lapſꝰ. ꝺ. xxiij. diſ. tractatũ eſt ꝺ hereticis. ſ; qm hereticoꝝ quidam ſunt manifeſti quidam occulti: ⁊ eccl'a excõicat quñq; hẽticos quñq; catholicos. iõ ꝺ huiuſmõi ſubdit tractatum.

Q. õ. i.

b Quod aũt In hac queſtiõe dicũt qdã: ꝙ ſi hẽticꝰ excõicat hẽticũ ualet. i. ca. quiſqs. Sed qualiter itelligať illud. c. dicit. §. q ſeca quiť illud. c. Alij cũ gratiano diſtiguũt: an veterem hereſim ⁊ iam dãnatã ſequiť: ⁊ tũc nõ ualet. an nouam ꝯfingat ⁊ tũc põt. ar. i. e. acatiꝰ. ⁊. i. e. §. ſi aũt in pri. q; adhuc tolerať ab eccl'ia: ſed tu dic idiſtin/

cte q̄ siue ueterẽ siue nouã.sequat̃ excõicatus est lʒ sit occultus:⁊ iõ aliũ[?] excõicare nõ põt. ex̃ de heret. ad abolendã. Alia tñ que agit tenet duʒ tolerat̃. ar. ã.iij.q.vij.§.tria.ſʒ ⁊ sñia excõicatõis quã tulit tolerãda ẽ:duʒ ipse ẽ occult⁹:lʒ sit nulla ar.p̃d.§.i. ex̃ de iurepa. consulta tõib⁹.

c Qui uero.hec distinctio hodie locũ ñ hʒ: q̄ oĩs hẽsis ẽ dãnata.et oĩs heretic⁹ est excõicat⁹:q̄ntum cũq̄ sit occultus ⁊ iõ nõ põt alios excõicare: vñ̃ si scirẽ p̃latũ meuʒ eẽ hereticũ:quia nouaʒ fingit nec tñ p̃dicaret si me excõicaret celebrarem ĩ occulto sed nõ ĩ apto: q̄a cũ nõ possem ꝓbare cũ esse hẽticũ: sic me excõicatũ deponeret Sʒ q̄d de alia sentẽtia:idẽ q̄ nulla ẽ sñia quã tulit:ſʒ tñ tolerabat̃ postea. ar.iij.q.vij. §.tria.eadẽ dic ⁊ d̃ scismatico maxime cũ scisma ñ possit eẽ sine hẽsi nisi forte in sũmo põtifice:ut si duo crearẽt ⁊ uterq̄ crederet ecclãm apud se eẽ.vij.q. i.factus.

d Acatius.necessarium. possʒ tñ ferri. ar. ex̃ d̃ p⁹bu. ad h°

e In heresiʒ. h̃ ẽ casus ĩ q° papa papã põt ligare ĩ quo papa in canonẽ late sñie incidit. nec huic obuiat regula illa:q̄ par parẽ soluẽ uel ligare nõ põt ex̃ de elec. innotuit:q̄ si papa heretic⁹ est:ĩ eo q̄ heretic⁹ est:est minor quolibet catholico.xij.q.i.scimus q̄ lex factũ notat etiã sine sñia.ff.de ritu nup.l.palã §.ult.⁊ ẽ h̃ ar.ad q̄õem de feudo:puta iurauit ep̃us q̄ nõ ĩfeudaret de nouo:videt̃ q̄ possit dare vet⁹.q̄ ꝯcedo in dubio cũ non constat quid intellexerit cuʒ iurauit.extra de feu.c.i.

f Maiores.coacta.i.congregata iuxta illud Tytire coge pec⁹.⁊ ĩnt̃ agẽdũ occursat̃ capio cornu ferit ille caueto.⁊ lex dic̃ fruct⁹ coactos.ff.so.ma.diuortio.§.si coactis vindemijs.

g Nõ sinerẽt.ã.vi.q.iiij.q̄d bene.⁊ xxv.q. ij.cum pie.C.de sũ.tri.nemo.

h Nauis.ã.xi.di.quis nesciat.

i Sed auctore.sufficit n.dãnare actorẽ. Nam dãnato arnoldo oẽs arnoldiste dãnati sũt.ex̃ d̃ hẽt.ad abolendã.

k Qui uel prauitatis. post mortem.

l Uel cõionis.ĩ vita.

m Nõ sinit.ut temẽ de fide disputẽt. Nã si correcti redire uellent:admitterẽt̃.ã.xx.q.vi.c. i.sed q̄ ita incidũt.ĩ heresiʒ iam dãnatã a quo absoluẽt̃ ab ep̃o u'l suo sup̃iori. ar.ã.xx.q.iiij. ipsa pietas.

n Acatius.ã.xix.di.anastasius.

o Scita.ĩ. statuta. vnde dicit.c.scitis obtemperat.iij.q.vij. iudicet.

p Lancee.ĩ.rõe. alias idem appellat stateraʒ xlv.di.oĩs.

a Audiuimus.q̄ excõicatus.⁊ ita excõicatus non potest excõicari.lʒ suspensus excõicatur.xi.q.iij.§.euidenter.nũquid excõicare põt: dico referri an sit suspensus ab officio uel iurisdcõe. Naʒ si ab officio tñ ea non poterit:que officij sunt: puta celebrare ⁊ similia: sed ea poterit que iurisdictõis sunt.: ut dare p̃bendaʒ ⁊ excõicare: q̄ hoc iurisdictõis ẽ.extra de elec.trãsmissam.⁊ d̃ cli.excõ.mi. si celebrat ecõtra esset si suspẽderetur a iurisdictõe ⁊ nõ ab officio:quia possent ea que essent officij ñ aũt que sũt iurisdictõis. Si aũt ab utroq̄:tũc neutrum ex̃ de cõces.p̃ben.quoniam.

b Non potuit.nõ est ꝯ.xi.q.iij.si ep̃us forte.ã.xi.q.iij.plerũq̄. Nã ibi de alio malo nõ heretico.uel ibi de occulto.ã xi.q.iij.excellẽtissim⁹.ã.xi.q.iij.siq̄s ꝯfugerit.ã.xvi.di.cõcubie.ã.xxiij.di.quorũdã.ã.xi.q.iij.si eps.ã.xi.q.iij.c.iij. ꝯ.ij.q.vi.§.item si plures.

c Absoluendo.ĩ.absolutos esse ostẽdendo.ĩ. nõ ligatos. similis expositio.est.C.de leg.here.l.ij.

sim sequitur: aut nouam ꝯfingit. qui uero heresim iam dãnatam sequitur: eius damnationis p̃ticipem se facit. vnde cũ acatius absq̄ synodali auctoritate ab apostolico se dãnatum quereret: contra eum gelasius scribit dicens.

Qui in iam damnatam heresim labitur: eius dãnatiõis se participem facit.

Acatius nõ est factus inuẽtor noui erroris sed veteris imitator: atq̄ ideo nõ erat necessariũ: ut aduersus eum noua sententia ꝓdiret: ſʒ antiqua tñmodo renouaret̃. factus sum itaq̄ executor veteris ꝯstituti non ꝓmulgator noui. quicunq̄ enim in heresim semel dãnatam labitur: eius dãnatiõe seip̃m inuoluit. Idẽ.

Non est retractandum: quod semel synodus statuit contra vnamquãq̄ heresim.

Maiores nostri diuina inspiratione cernẽtes necessario precauerũt: ut quod contra vnãquãq̄ heresim coacta semel synodus pro fidei cõmunione ⁊ veritate catholica atq̄ apostolica ꝓmulgasset: ñ sinerent nouis post hec retractionibus mutilari: ne prauis occasio preberet̃ que medicinaliter fuerant statuta pulsandi. sed auctore cuiuslibet insanie ac pariter errore damnato sufficere iudicauerunt: ut quisquis aliquã do huius erroris cõmunicatõ existeret: principali sententia dãnationis eius esset obstrictus. sic sabelliũ damnauit synodus. nec fuit necesse: ut ei⁹ sectatores postea dãnarẽtur sed ꝓ tenore cõstitutionis antique qui uel prauitatis illius uel cõmunionis extiterint participes: vniuersalis eccl'a duxit esse refutandos. sic arriũ enoniũ macedoniũ nestorium synodus semel gesta ꝯdẽnans ulterius ad noua ꝯcilia uenire non sinit. Item felix.

Non vltra eũ ꝓcedere oportet: q̄ in hẽsim dãnatã recidit

Acatius nõ fuit noui vel ꝓprij inuẽtor erroris: ut ĩ eũ noua scita ꝓdirent: sed alieno facinori suam cõmunioneʒ miscuit. itaq̄ necesse ẽ: ut in illam recideret iusta lãce sententiã: quã cũ suis successoribus per conniuẽtiam synodalem susceperat auctor erroris. Si ergo ep̃s ille in heresim iam damnatã lapsus ẽ: antiqua excõicatione dãnatus alios dãnare nõ poterit: excõicatus enim alios excõicare nõ valet. Unde alexãder secũdus scribit valẽiano ep̃o ⁊ martyri.

Excõmunicatus alium excõmunicare non potest.

Audiuimus q̄ hereticus rauennas dictus archiepiscopus nisus sit te excõicare: uerum quia excõicatus te

d Sin aut̃. heresis. hoc fuit de. c. j. e. ait celesti nus. sed hodie nihil est ut. s̃. §. i.
e Jam ꝓstratus. per heresim.
f Veris. i. catholicis. s. toleratis ab eccl'a siue sint boni siue sint mali. ar. xi. q. iij. iulianus.
g Non falsis. i. iam ꝑ sniam dãnatis vel malis de vite merito. ⁊ sophistice inducit oĩa in hoc. §. nam oĩa r̃feras ad vite meritum sicut. i. q. i. gratia.
h Postulet. i. postulare faciat.
i Impetret. i. ĩpetrar̃ nos faciat.
k Opus sit. dic verum quo ad deũ: sed quo ad ecclesiam nõ: cũ faciãt hoc etiã mali. iõ ñ facit ad rem qd̃ inducit.
l Petro. hoc dicit: ut notetur vnitas.
m Et pre omnibus. hoc dicit: ut notetur p̃latio.
n Claues. quid petro datũ fuerit cũ his clauibus: habemus. xx. di. §. i.
o Execrare. j. e. pudẽda.
p Nõ valet. ꝯficit tñ ⁊ extra ecclesiã si formaʒ obseruet: q2 hoc ordĩs est quẽ retinet recedẽs ab vnitate ecclesie. i. q. i. ꝙ quidã. s3 nõ põt excõicar̃ q2 hoc iurisdictionis ẽ quaʒ amittit qui recedit: ut. i. q. i. r̃missio
q Dicere. corde ore o pere de pe. di. i. nõ tibi dico.

excõicare non potuit: apostolica auctoritate te tuosq3 absoluẽdo mãdamus exinde nũq3 curare. Sin autem ex corde suo nouã heresim ꝯfixerit ex quo talia p̃dicare cepit: neminẽ dãnare potuit: quia nec põt deijcere quẽq3 iam ꝓstratus. ligandi nãq3 uel soluendi potestas ueris nõ falsis sacerdotibus a dño tradita ẽ. Apostolis enim dicturus quoꝝ remiseritis peccata ⁊c̃: premisit accipite spiritũ sanctũ: ut euidenter cũctis ostenderet eũ qui spiritũ sanctũ non habet: peccata nõ posse tenẽ ul' r̃mittere. Porro spiritũ sanctũ nemo nisi intra ecclesiã accipit: q2 ⁊ ipam vnitatem ꝑ gr̃am facit. Unde nõ nisi cõgregatis in vnũ dictum ẽ: accipite spiritum sanctũ: nec nisi sup ꝯgregatos in vnũ die pẽthecostes descendit sp̃us sanctus. sicut aũt extra eccl'am nõ accipit: ita extra eã nihil opatur. Cũ ergo sicut apl's ait: sp̃us scũs postulet: sp̃us scũs impetret: extra eccl'iam nec impetrare facit nec postulare. Vñ dñs dicturus: qd̃cunq3 petieris ⁊ cetera: p̃misit: si duo ex uobis ꝯsenserint sup terrã de omni re ⁊c̃. ⁊ iteꝝ ubi duo uel tres cõgregati fuerit in noie meo ibi ego sum in medio eoꝝ. nimiꝝ cunctis oñdens se nõ habitare in cordibus eoꝝ: q superbie singularitatẽ secuti a corpis christi cõpage semetipos abrumpũt. In qbus aũt christus nõ habitat: in eis spiritus sanctus mẽtiũ scissuras refugiens locũ ñ habet. cum ergo peccata dimittẽ uel tenere excõicare uel recõciliare opus sit sp̃us sancti ⁊ v̓tus christi: apparet: ꝙ hi qui extra eccl'am sũt: nec ligare possunt nec soluere: nec recõciliando eccl'astice cõioni reddẽ nec excõicando eius societate priuare: qua ipsi heresi uel cisMate polluti siue sentẽtia notati penitus carere ꝓbant. Unde cũ oibus discipulis parem ligandi atq3 soluẽdi potestatem dñs daret: petro ꝑ oibus ⁊ pre oĩbus claues regni celoꝝ se datuꝝ ꝓmisit dicens: tibi dabo claues regni celoꝝ. quicũq3 ergo ab vnitate eccl'e que ꝑ petrum intelligitur fuerit alienus: execrare põt ꝯsecrare nõ valet: excõicationis uel recõciliationis potestatẽ nõ habet. vñ apl'us cũ fornicatorẽ corinthium excõicandum scriberet ait: ego quidẽ absens corpe p̃sens ãt spiritu iã iudicaui: ut presens eũ qui sic opatus ẽ in noie domini nr̃i iesu christi cõgregatis uobis ⁊ meo spiritu cũ virtute dñi nostri iesu christi: tradere huius hominẽ sathane in interitũ carnis. in quo formã excõicationis oñdens docuit nõ nisi fidelẽ ⁊ a fideli notandum. In nomĩe nãq3 dñi atq3 eius virtute coopante nõ nisi fidelis aliquid opari val3: cũ nemo possit dicere dñs iesus nisi in spiritu sancto. Item cũ dñs ꝓhibebat agnũ comedi extra catholicaʒ eccl'am: q ꝓfessione fidei ab ea sũt alieni: ab eius ꝑticipatione quaʒ suo arbitrio reliquerũt: ñ repellũtur: sed abire ꝑmittunt. sicut illi qui audiẽtes: nisi mãducaueritis carnẽ filij homĩs ⁊ biberitis eius sanguinẽ ⁊c̃. dixerũt: durus est hic sermo: ⁊ quis põt eũ audire. atq3 ita abierũt retrorsũ: non repulsi sed abire ꝑmissi. Hinc etiam apl's cũ de excõicãdis ageret p̃misit: siqs frater ⁊c̃. De infidelibus aũt ita supposuit dicens: eos qui foris sunt: dñs iudicabit. de his aũt qui intus sũt: nobis iudiciũ cõmisit. Sicut aũt ex eo: ꝙ apl's ait frater: ⁊ ex his q̃ de infidelibus supposuit: apparuit nõ nisi fidelem excõicandũ. Itaq3 ex

r Nisi in spiritu i. nisi sit seruus eius i. nisi habeat spiritũ eius. oẽs eni3 sumus serui dei de cõ. di. ij. inuitat.
s Ita ex eo. supple appar3 a fidelibus iudicandũ uel excõicandu3 ⁊ ita persona cui sermo dirigitur nõ intelligit̃ excepta. ar. xxvi. dist. deinde. ⁊ nõ. xxij q. ij. primũ pro ⁊ contra.
t Uel potius. alia est ratio quare talis nõ possit soluẽ uel ligare.
u Maior. s̃. di. xxi. inferior.

a Manet.ergo equitate.ar. q sentētia iniuste lata nō tenet.sed ↄ.xi.q.iij.si eps forte.sed h dr de sniā:q qs ligatur quo ad deū nō quo ad eccl'iam sed ⁊ illa qnq₃ nō tenet ex̄ de sen.ex.p tuas.

h Petri.a cōtrario sēsu.ar.di.xcvi.si imperator.

i In iude.si duo.n.ↄtraria īter se ↄueniūt ⁊ eoꝝ ↄria inter se ↄueniūt:ut nota.xxxij.di.hospitiolum.

k Non turbat.petrū sine iuda.i.bonos im̄.i.eccl'a trium phās ubi nō erit luctus neq₃ clamō.xxxv.di.ea.

b Uel remissio. q₂ utrūq₃ vitiū ē ff.de penis.l.respiciendū.

c Nisi.i.nisi id qđ iuste fuerit.⁊c̄.

d Petrus.i.ei⁹ auctoritas ⁊c̄.

e Quodcūq₃. erit ligatū. ligari dr̄ i celo p approbatōem.s. qn̄ iuste ferī sniā de pe.di.i.§.nō sunt ⁊ quē penitet.s̄.dist.xx.§.i. ioannes.

f Facit eccl'a.l₃ nōne pri⁹ erat ligat⁹ apud deū: ut.i.q.i.ut euidēter.j.e.q.iij.si qs nō rēe.⁊ ita vr̄ q nulla ptās petro collata sit:uel ecclesie p hoc quod cūq₃. Nā ⁊ nulli⁹ ptātis uim exercet de pe.di.i.verbum.Sed tm̄ ondit ligatū esse uel solutū:ut.xv.q.i. nec is.dic q quo ad eccl'iam triūphātē nulli⁹ ptātis vim exercēt: sed tm̄ ostendit ligatū esse uel solutū.sed tm̄ h₃ aliā ptātē: qua ligat quo ad eccl'a₃ militātē.vn̄ cū ligat q̄uis iniuste.

g Reconciliat. ar. q sniā totius eccl'e pferēda est romane si i aliq° sibi ↄdicāt.ar.xcilij.di.legim⁹.S₃ ↄriū credo.ar.j.e.hec ē:nisi erraret romana eccl'a qđ nō,credo posse fieri:q₂ de⁹ nō pmitteret.ar.j.e a recta.⁊.c pudēda.

eo: q fidelibus tm̄ hoc scribitur:uel potius sicut ille q bn̄dicit maior est eo q bn̄dicitur ita q ex officio maledicit:maior ē eo cui maledicit.liquido ↄstat eū qui ab integritate catholice fidei recedit: maledicendi uel bn̄dicendi ptātem minime hr̄e catholicū nāq₃ ut pote se supiorem maledicē n̄ ualet in alienū a fide tanq₃ i sibi equalē sententiā dare non pōt. Hec aūt que de hereticis atq₃ scismaticis uel excōicatis dicta sūt: videlicet q ligandi uel soluendi ptātem n̄ habeant:multoꝝ auctoritatibus probatur. Sit enim leo papa. *Non soluitur uel ligatur :nisi qđ auctoritas beati petri soluerit uel ligauerit.*

Manet ergo petri priuilegiū:ubicūq₃ ex ipius equitate fertur iudiciū.nec nimia uel seueritas uel remissio ubi nihil erit ligatū uel solutū: nisi qđ beatus petrus aut ligauerit aut soluerit. Item augustinus sup ioannem.

In psona petri ligandi ⁊ soluēdi ecclesia ptātem accepit

Quodcūq₃ ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis si hoc petro tm̄ dictum est:nō hoc facit ecclesia.si aūt in ecclesia fit:utiq₃ que in terra ligantur: ⁊ in celo. ⁊ que soluūtur in terra:soluta sūt ⁊ in celo:q₂ cū excōicat eccl'a in terra:in celo ligatur excōicatus cū reconciliat eccl'a: ⁊ in celo soluitur recōciliatus. si ergo hoc in eccl'a fit:petrus qn̄ claues accepit:eccl'am sanctā significauit.si ergo i psona petri significati sunt in eccl'a boni: ⁊ in iude psona significati sunt mali in eccl'a. Item ambrosius super marcum.

Suis meritis firmus nonūq₃ turbatur alienis.

Non turbatur nauis q̄ petrū habet:turbat̄ illa que iudā habet. ⁊ si multa illic discipuloꝝ merita nauigabant: tm̄ adhuc ea₃ pditoris pfidia agitabat. In utraq₃ petrus: sed q suis meritis firmus est: turbat̄ alienis. Caueam⁹ igit̄ pfidum: caueamus pditorē: ne p vnū fluctuemus plurimi. Ergo nō turbat̄ hec nauis:in qua puidētia nauigat: abest pfidia:fides superat. quēadmodū eni turbari poterat cui perat is:in quo firmamētū ecclesie est? illic ergo turbatio ubi modica fides : ibi securitas ubi pfecta dilectō:deniq₃ ⁊ si alijs imperatur:ut laxent retia sua:soli tm̄ petro dr̄:duc in altū hoc est in pfundū disputationū.qd enim tam altū q₃ altitudinē diuitiaꝝ videre:id ē scire dei filiū ⁊ pfessionem diuine generatōis assumere quā licet mens nequeat hūane plene rationis inuestigatione cōprehendere:fidei tamē plenitudo cōplectitur. Idē

Solus petrus accepit mādatum:ut hamo piscem caper.

Est aliud aplicum piscādi gen⁹: quo genē solū petꝝ piscatori dn̄s iubet dicēs:mitte hamū: ⁊ eum piscem q primum ascenderit tolle. Item lucius papa omnibus epis.

Nulla perturbatio a tramite apostolice sedis firmabat: que omes hereses semp deliruxit.

A Recta ergo fide ⁊ aplico tramite pper ullam prturbatōnem nolite recedere: scientes qm̄ iuxta saluatoris sententiā:beati sunt q persecutōnem patiūtur,pper iusticiam Hec est aploꝝ vina traditio.hec uera charitas que pdicanda est ⁊ pcipue diligēda

l Que iudā.i.an̄ passionē ēt cū petro.i.malos cū bōis.ō q̄ itellr̄ ↄriū.i.q.iiij.§.ult.v.itē.

m Turbat̄.q̄ significat eccl'am militantē.

n Plurimi.s̄.i.q.iiij.§.ite₃ peccato achor.s̄.xlv.di.sed illud.j.ō cō.di.i.i scā.ff.ō edi.edic.plerūq₃.C.de pe.sancimus.

o Soli.ar. q qđ fidei ⁊c̄.j.e.quotiēs.

p Professione.cū dixit tu es xps fili⁹ dei viui

q Nequeāt.gnātōem hāc qs enarrabit.s̄.px.cā.q.iiij.ō tyrijs.qđ deīna ⁊ ipali ↄgrue itellr̄.

r Plenitudo.de con.di.ij.tribus.

s Est aliō.hamu₃.p hamū itellige iurisdictōem: q̄ petr⁹ pfuit alijs::q₂ hamo.i.ferro resecāt putride carnes.lxxxij.di.plurimos i fi.⁊ iō sol⁹ petr⁹ piscat h° generē piscādi.ipe.n. h₃ ptātē ligādi atq₃ soluēdi p alijs.p rete itellr̄ inquisitio sapiētie.

a Recta.nouitatib⁹ quero de q̄ eccl'ia itelligas qđ h dr̄: q nō possit errare.si ō ipo papa q eccl'a dr̄.s̄.e.qcunq₃.⁊.vij.q.i.scire debes l₃ certū ē:q papa errarē pōt.xix.di.anastasi⁹.xl.di.si papa. Rn̄deo ipsa ↄgregatio fideliū h dr̄ ecclesia: ut de cō.dis.i.eccl'a.⁊ talis eccl'a n̄ potest nō esse:ut.j.e.pudēda.Nā ipe dn̄s orat pro eccl'ia.xxi.di.§.i.vs.ego p te: ⁊ uolūtate labioꝝ suoꝝ nō fraudabitur.

J

b Nemo᷑.ↄfessio. tu es christus filiꝰ dei viui.
c A dño. dicẽte tu es petrus ⁊c̃.
d Quotiẽs fidei. sic. xvi. q. i. fratᷓ noster. xij. di. p̃ceptis. xx iij. q. ult. ↄuenio᷑. ⁊̃. di. lxxx. c. ij. ⁊̃. sed aliud est qõem de fide motã terminarᷓ qð nulli p̃ter q̃ᷓ ro. sedi pmittitᷓ sicut h̃ dᷓ. aliud ẽ ipam sine defensione uẽtilare: qð patriarche p̃mates facẽ p̃ñt: ut ibi ↄtinetᷓ ⁊ ut ibi aliᷓ accipitᷓ. ⁊ expone agitare in fide. i. fideliᷓ agitare.
e Nisi. ad petrũ. videtᷓ ↄ̃ exᷓ de here. ad abolendaz. §. ad hoc de ep̃ali. Nã ibi innuitᷓ: ꝙ illi sunt uitãdi tãq̃ᷓ h̃etici: quos ep̃i vitãdos dixerũt. sꝫ dic ꝙ illud intelligẽduz est: qñ tale qd dicũt qð certũ ẽ esse heresim hic uero ubi dubiũ ẽ exᷓ. e. c. cũ christus.
f Officij. dissimularᷓ. i. ẽ dissimulatio pia ut. xxij. q. ij. vtilem. ff. ð doli excep. l. ij. §. iij. ẽ p̃nitiosa: ut. xxij. q. v. caucte. discreta: ut. xxiij. q iiij. qdã cũ bono᷑: detestabilᷓ: ut h̃ ⁊ i. c. officij.
g Tacẽ. taciturnitas ẽ magnũ uitiũ ĩ papa: ut xl. di. si papa.
a Hec est fides. quaz ↄfessi sumꝰ nosᷓ tenere: ut in alia p̃te. c. q̃ nõ est hic.
b Quã ĩ catholica. ar. xciij. di. q cathedrã.
c Emẽdari. ⁊ lꝫ ita qs erret: si tñ p̃atus ẽ corrigi: nõ est hereticꝰ: ut. ĩ. e. aperte. alias dubius in fide ⁊c̃. exᷓ de hereti. c. i.
d Cõp̃robatᷓ. qð papa approbat: nõ licꝫ aliĩ reprobare. ar. l. di. si ille. xxij. di. om̃s. xxxv. q. ix. ueniã. ar. xix. di. si romanorum.
e Cõprobabit. ar. ↄ̃ᷓ theologosᷓ q negãt christũ aliq̃d esse s̃m ꝙ hõ ↄ̃ sñiam alex. exᷓ de here. cũ christꝰ. Itẽ ar. ꝙ p̃p solum dictũ censetᷓ quis hereticus.

f Insultatõe. s. p̃ualẽte. alias falsũ essꝫ: cũ quotidie ĩsultẽt. ⁊ ẽ sil̃e de cõ. di. iiij. c. ij. ẽ. cũ q̃ pugnẽt.
g Rogamꝰ. p̃mitꝰ. ĩ. ð cõ. di. i. basilicasᷓ. ⁊̃. xi. di. nolite. ⁊̃. xij. di. nouit. ⁊̃. ⁊̃. xxij. di. sacrosancta ⁊̃. xxi. di. q̃uis. ⁊̃ sed ibi dᷓ prima i. maio᷑. uel p̃ma q̃ hodie p̃ma ĩter alias numeratur xxij. di. renouantes.
h Trãslata. ut. ⁊̃ vij. q. i. mutatões
i Que oliꝫ. cum petrus ibi residebat.
k Sedi. ar. ꝙ in maiorib9 ↄceditᷓ fortiꝰ ĩ minoribꝰ locũ h̃re. xvi. q. ij c. i. ⁊̃. di. xxiij. ĩ nomine. Nã si uinco vincẽtẽ te: ergo ⁊ te ⁊c̃. ff. ð diuer. ⁊ tẽp. p̃. l. ulti. ⁊ ẽ hic ar. ꝙ si papa subijc̃ sibi aliquã ecclᷓam: ꝙ p̃ cõseq̃ẽs oẽs capellas illiꝰ subijcit sibi. ar. xvi. q. i. frater noster. qð nõ est uerũ: ut extra de priuilᷓ. cũ capella. ar. ⁊̃. ff. qui po. in pig. claudius felix. ⁊ ẽ h̃ ar. cõtra grecosᷓ qui pape nõ b̃ñ obediũt.
l Oportet. ĩ fið nam alias sic. xij. di. nouit. io.
m Cum beatissimꝰ. q alexandrinã. ⁊ est ar. ꝙ nõ debetis audire magistrũ: nisi q b̃ñ sciat cũ id p̃dicarᷓ debeatis ⁊ nõ ex p̃prio ingenio aliqua iuenire. xxxvij. di. relatũ. sic ⁊ cassius opinionem mḡri sui b̃ñ defẽdebat ut. ff. de arbi. q̃lẽ ⁊ dic alijs. i. ↄtrarijs. ⁊ ita nõ est ↄ̃ xij. di. nouit. Naz

ac fouenda atq̃ᷓ fiducialiter ab omnibus tenẽda. hec sancta ⁊ apostolica mater omniũ ecclesiaꝝ christi ecclesia: que per dei omnipotentis gratiaz a tramite apostolice traditionis nunq̃ᷓ errasse p̃batur: nec hereticis nouitatibus depravanda succubuit: sed ut in exordio normaz fidei christiane percepit ab auctoribus suis apostolorum christi principibus illibata fide tenus manet Item sixtus papa.

Fides romane ecclesie omnem heresim destruit nullã fouet.

Nemo sũ me sub illius nomine ecclesie presidere: cuius confessio a domino iesu christo glorificata est: cuiꝰ ⁊ fides nullam heresim fouet vnq̃ᷓ: sed quidem om̃es hereses destruit. intelligo autẽ mihi non licere aliter: q̃ᷓ ut omnes conatusᷓ meos ei cause in qua vniuersalis ecclesie salusᷓ infestatur impendam Item eusebius papa.

Nullis heresibus romana succubuit ecclesia.

In sede apostolica extra maculam semper ẽ catholica seruata religio. Item innocentius papa.

Ad romanam referatur ecclesiam: quotiens ratio fidei ventilatur.

Quotiens ratio fidei uentilatur: arbitror om̃es fratres ⁊ coepiscopos nostros ñ nisi ad petrum id est sui nominis ⁊ honoris auctoritatẽ referre debere: ueluti nunc retulit uestra dilectio: quod p̃ totum mũdum possit ecclesijs omnibus p̃desse. Item iulius papa.

Christiane religionis zelum romana ecclesia pre ceteris habuit.

Officij nostri consideratione non est nobis dissimulare non est tacere libertas: quibus maior cunctis christiane religionis zelus incũbit. Item hieronymus ad damasum.

Aliorũ ora non timet fides: quam romana commẽdat ecclesia.

Hec est fides papa beatissime: quam in catholica didicimus ecclesia: quãq̃ᷓ semper tenuimus: in qua si minus perite aut parum caute forte aliquid positum est: emendari cupimus a te: qui petri sedem ⁊ fidem tenes. si aũt hec nostra confessio apostolatus tui iudicio ↄprobatur: quicũq̃ᷓ me culpare uoluerit: se imperitum uel maliuolũ uel etiã non catholicum sed hereticũ cõprobabitur. Item sãcta romana ecclesia: que semper immaculata permansit: domino p̃uidente et beato apostolo petro opem ferente in futuro manebit sine ulla hereticorũ insultatione: atq̃ᷓ firma ⁊ immobilis omni tempore p̃sistet Item marcellus papa vniuersis episcopis per antiochenã constitutis.

Aliud q̃ᷓ romana ecclesia: nec consentire neq̃ᷓ velle permittitur.

Rogamus nos fratres dilectissimi ut non aliud doceatis neq̃ᷓ sentiatis: q̃ᷓ quod a beato petro ⁊ reliquis apostolis ⁊ patribus accepistis. ipse enim est caput totius ecclesie: cui ait dominus: tu es petrus ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiaz meã. eius enim sedes primitus apð vos fuit: que postea iubente domino romam trãslata est: cuius adminiculãte gratia diuina ho-

alias consuetudines habere possumus. nisi spāliter ꝓhiberet ro. ec. de aliqua. ioannes.

n B I petr⁹. Casus: tangit: ꝙ petrus ī passione domini abscidit auriculā malchi. ꝛ dn̄s eā restituit sibi. ꝑ hoc notatur: ꝙ male intelligēti auris spūalit ē per petrū abscindēda. ipse. n. hꝫ potestatē ligādi ꝛ soluēdi. notatur etiā: ꝙ si ꝯuertant tales: dn̄s r̄fūdet eis auditū

o Uolēs. quasi dicat ex ꝓposito nō casu.

p Nō debēt. qa auris exterior significat iteriorē aurē quā ipsi nō habebāt. ꝛ iō dic̄ nō habebāt ministerio.

q Et ipsos. qui christū crucifixerūt.

r Eo ꝙ. s̄. xix. di. si romanoꝝ. ī. de pe. dist. iij. adhuc instant.

s Cōdēnat. ī. ꝺ pe. di. i. v̄bum. s̄. xxi. di. inferior. ff de re. iudi. q ꝯdēnare pōt. hec aūt regula fallit ex̄ ꝺ sen. ex. tua. ꝛ ex̄ ꝺ off. dele. querēti ꝛ qn̄qꝫ pōt qs absoluē ꝛ nō ligare. C. ubi sena. vl̄ cla. l. quotiēs.

t Si ad diuinitatē. nō. n. passa ē cū nature dei nemo nocē possit. xi q. iij. secūdū.

u Et excidit. i. ꝺbet exscidi: ut. i. q. i. §. cū ergo.

x Prophetā. i. purū hominē.

y Cōfessione. et hoc cum dixit tu es christus filius dei viui.

dierna presidemus die. si xp̄o vestra antiochena que olim p̄ma erat romāe cessit sedi: nulla est que eius nō sit subiecta ditioni. nec ab eius dispositione nos deuiare oꝫ: ad quam cuncta maiora eccl'astica negocia diuina disponente gr̄a iussa sunt referri: ut ab ea regulariter disponantur: a qua sumpsere principia. I tē leo papa dioscoro episcopo alexandrino.

Alexādrine ecclesie a romana dissentire non licet.

Cum beatissimus petrus apostolus a domio acceperit principatum: ꝛ romana ecclesia in eius ꝑmaneat institutis: nefas est credere: ꝙ sanctus episcopus discipulus illius marcus: qui alexandrinā primus ecclesiam gubernauit alijs regulis ꝛ traditionibus sua decreta firmauerit: cū sine dubio de eodem fōte gratie vnus spirit⁹ ꝛ discipuli fuerint ꝛ magistri. nec aliud ordinatus tradere potuit: q̄ꝫ qꝺ ab ordinatore suscepit. I tē gregorius papa.

Professione sue fidei aurem errons romana abscindit ecclesia.

Si petrus volens percussit aurem: docuit: ꝙ aurez in specie habere nō debent: quam in monasterio non habebāt. sed bonus dominus et ipi refundit auditum s̄m prophetica dicta demonstrans et ipos si conuertantur posse sanari: qui in passiōe christi vulnerati sūt: eo ꝙ omne peccatum in ministerio fidei abluat. tollit ergo petrus aurem. q̄re petrus? quia ipe est qui accepit claues regni celorum. ille enim condemnat qui ꝛ absoluit: quoniam ligandi atqꝫ soluendi idem adeptus est potestatem. tollit autem aurē male audientis. tollit autēꝫ gladio spirituali aurem interiorē male intelligētis. caueamus: ne cui tollatur auricula: dum legitur passio domini. si autēꝫ ad diuinitatem eius referimus: sī firmitatē: corporee passionis exciditur auricula: et exciditur a petro qui nō passus est christum ꝓphetam extimari: sed dei filiꝫ docuit fideli ꝯfessione signari. I tem cyprianus papa.

Extra vnitatem sancte ecclesie spūm sanctum non accipit.

Loquitur dominus ad petruꝫ ego dico tibi: quia tu es petrus ꝛ super hanc petrā edificabo ecclesiā meam. sup vnum edificat ecclesiam ꝛ q̄ꝫuis aplis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat: et dicat: sicut misit me pat̄ ꝛ ego mitto uos: accipite spiritum sanctum: tamen ut vnitatem manifestarꝫ vnitatis eiusdem originem ab vno incipientem auctoritate sua disposuit; hoc utiqꝫ erant ceteri apostoli quod petrus fuit pari cōsortio prediti ꝛ honoris ꝛ potestatis. sed exordium ab vnitate ꝓficiscitur: ut ecclesia christi vna mōstretur quam vnam ecclesiā in cantico quoqꝫ canticoꝝ spūs sanctus ex ꝑsona christi dn̄i designauerat dicēs: vna ē columba mea ꝑfecta mea: ꝛ vna est mr̄is sue electa genitricis sue hāc eccl'e vnitatē btūs paul⁹ apl's docet: ꝛ sacr̄m vnitatis oñdit dicens: vnū corp⁹ ꝛ vn⁹ spūs ꝛ vna spes uocatiōis nostre. vnus dn̄s vna fides vnū baptisma vnus deus. quā vnitatē tenere firmiter ꝛ vēdicare debemus: maxime nos epi

a L Oquitur. ꝓbat eccl'am esse vnā: q: dn̄s ut eccl'e significaret vnitatē dixit sup vnū eā edificatur: dicēs: ego dico tibi ꝙ tu es petr⁹ ꝛc̄. s̄o ꝓbat illa auctoritate salomonis ī ꝑsona dn̄i loquētis: vna ē colūba mea. tertio auctoritate pauli dicētis: vnuꝫ est corpus vnus spirit⁹ vna fides ꝛc̄. postea cōparat eā soli arbori fonti. ultimo dicit: ꝙ siquis nō tenuerit hāc vnitatē fructū n̄ poteīt facer̄ sꝫ arescat sicut ramus p̄cisus ab arbore.

b Quia tu es. s̄. di. l. fidelior.

c Petrā. i. sup tue fiꝺi soliditatē.

d Sup vnū. q: ubi pluralitas ibi discordia de pe. di. ij. qn̄ adam.

e Pari. s̄. di. xxi. ī nouo. s̄. ij. q. vij. ꝯ puto verū esse: ꝙ pares fuerūt ī ordie ꝛ ꝺ dignitate ꝯsecratōis: sec⁹ ī administratōis plenitudine: q̄ satis differt ab alijs. qꝺ liquet ex illo. c. xxv. di. ꝑlectis. ꝛ di. lxxx. ī illis.

f Una est. ī. de cō. di. iiij. aliud. i. vnica est.

g Matris sue. s. eccl'e cuius mater ꝛ genitrix ꝛ pater genitor ē deus uel dic matris. s. eccl'ie triūphātis.

h Unū corpus. i. vna eccl'ia cōpositōe mēbrorum.

i Et vn⁹. i. vniti uoluntate: uel vn⁹. s. sanctus ē ī nobis quorū corp⁹ efficitur.

k Spes. i. vna res separata ad quā sum⁹ uocati

l Un⁹. i. vna essētia et vn⁹. i. ꝯsilijs uel denuo.

m Unum baptisma. a quocūqꝫ detur uel equaleng. i: q. i. qui hanc regulā: vel vn⁹. i. creator omniū.

n Presidem⁹. ꝛ ita in toto sūt ꝑtes ei⁹ sicut dicit. l. ff. de re. iur. ī toto ꝛ pars ꝯtinet.

o Epatū.i.ordinē epa
lem.
p In solidū.nō q sin/
gula iura a quolibet in
solidum tenēt:ut.ff.de
v.ob.l.ij. vñ idē ius resi
det apud quēlibet cum
reuera qlibet hʒ sepatū
⁊ spāle ius:ut.ff. quēad
modū serui.ami.aquā.
q Unitas.i.e.q.scisma
r Fruct⁹.ẽ.xxiij.q.vij.
quēadmodū.
s Per totū .ẽ.di.xri.
quis.ẽ.vij.q.i.nouatia
nus.io.

a Alienus.est. Cas⁹.
In pma pte dr q
nō pōt deū hre patrē:
q eccle nō tʒ vnitatem.
In ʒa pte pbat ecclaʒ
esse vnā auctate dñi di
cētis:si duo ex uobis ɔ
uenīūt ⁊c.
b Ubicūqʒ.ẽ.xx.di.c.
ult.ẽ.i.q.i.cū scriptura
c Nō multitudini.i.ꝺ
cō.di.v.nō mediocrit.
v.quapropt melior.⁊.i
e.q.c.odi.⁊ pieci. et in
auc.de referend.§.pro
eadem.
d Ex uobis.i.cōuenia
m⁹ inter nos.i.ɔuenia/
m⁹ nobis inuicē: q2 tur
pis ē ps toti suo nō con
gruens.viij.di.q ɔ.⁊ ē
ar.ab ordie vꝺoꝝ: quia
semp pmo noiato dabi
tur:ut.ff.de usufruct.l.
quotiēs.ff.de.l.ij. cum
pat.§.penult.ar.ɔ.C.ꝺ
testa.pposteri.ff.de sol.
nō enim ordo.
e Omnib⁹.casus.dic
hiero.q qdam di
cūt ita eē in eccla: q ēt
sūt ipa eccla:q vnica co
lūba q sine macula ⁊ ru
ga appellat.ꝺ q dictū i
telligit:dñe dilexi deco
rē dom⁹ tue ⁊c. quaʒ ec
cliam siqs ɔtēpserit nec
se correxerit sit tibi tāqʒ
etnic⁹ ⁊ publican⁹.
f Ut etiā ipi.⁊.ẽ.dist.
xri.quis idē.dr.i.ꝺ pe.
di.iiij.in domo.
g Supra petrā.petra
āt xps ꝺ ɔ.di.ij.reuera.
h Ruga.duplicitatis

qui in ecclesia dei psidemus:
ut epatum quoqʒ ipm vnū at/
qʒ indiuisū pbemus.nemo fra
ternitatē fallat:nemo fidei ve
ritatē pfida puaricatione cor
rūpat.epatus vnus ē:cui⁹ sin/
gularis in solidū ps tenetur.
⁊ eccla vna est:q in multitudi
nem latius incremēto fecūdi
tatis extendit. quō multi ra/
dij sunt:sed vnū lumē:⁊ rami
arboris mlti sūt:ʒ robor vnū
radice tenaci fundatū:⁊ quō
de fonte vno riui plurimi de/
fluūt:⁊ vniuersitas licʒ diffusa
videatur exūdātis copie lar/
gitate: vnitas tñ seruat inte/
gra in origine. auelle radiū so
lis a corpe:diuisionē vnitas ñ
capit. ab arbore frangē ramū
fructus germinare ñ poterit.
a fonte pscinde riuū:precisus
arescit: sic ⁊ eccla dñi luce p/
fusa p totū orbē radios suos
porrigit. vnuʒ tñ est: qꝺ ubiqʒ
diffundit.nec vnitas corporis
sepatur.ramos suos p vniuer
sum orbē copia ubertatis oñ/
dit. pfluentes largit riuos:ra
mos latius expādit. vnum tñ
caput ē:⁊ vna origo ⁊ vna ma
ter copiose fecūditatis: adul
terari non pōt sponsa christi:
incorrupta ē ⁊ pudica. vnā do
mū nouit. vnius cubiculi san/
ctitatē in casto pudore custo/
dit. Item.

Non hʒ deum prem vniuersa
lis eccle relinquens vnitatē.

Alienus est:pphanus est:
hostis est. habere nō pōt
deū prem: qui vniuersalis ec/
clesie non tenet vnitatē. Idē
dñs cum discipulis suis ait:ut
vnanimitatē suaderet ⁊ pacē.
dico inquit uobis: quia si duo
ex vobis ɔuenerint in terra:
de omni re quecūqʒ petieritis
in noie meo ɔtingent uobis a
patre meo qui ē in celis.ubi/
cunqʒ eñi fuerint duo aut tres
collecti in noie meo. ego cum
eis sum. oñdit nō multitudini
sed vnanimitati depcantium
plurimū tribui. si duo inqt
ex uobis cōuenerint in terra
⁊c. vnanimitatē prius posuit:
ɔcordiam pacis ante premisit
ut ɔueniat nobis fideliter et
firmiter docuit. quō autē pōt
ipe cum aliquo ɔuenire:q cū
corpe ipsius eccle ⁊ cum vni/
uersa fraternitate nō ɔuenit:
quō autem pñt duo uel tres i
noie christi colligi: quos con
stat a christo ⁊ eius euāgelio
separi. Item hieronymus.

Ligandi ⁊ soluendi nō habʒ
potestatem:q vnitatem eccle
catholice non tenet.

Omnibus ɔsideratis puto
me ñ temere dicere alios
ita esse in domo dei: ut etiam
ipi sint domus eadē dei: q dici
tur edificari sup petram que
vnica colūba appellatur: que
spōsa pulchra sine ruga ⁊ ma
cula ⁊ ortus cōclusus fons si/
gnatus ⁊ puteus aque viue ⁊
padisus cū fructu pomoꝝ. q
domus etiā claues accepit ac
ptātem soluendi ⁊ ligādi. hāc
domū siquis corrigentē corri/
pientēqʒ ɔtempserit:sit tibi in
quit:sicut etnic⁹ ⁊ publicāus
de hac domo dr: dñe dilexi de
corē domus tue ⁊ locū.h.g.t.
⁊ q habitare facit vnanimes
in domo: ⁊ letatus sū in his q
d.s.m.in do.d.ibimus: Et be
ati q habitāt in domo tua dñe
in.s.s.l.te. Item hiero.

Varia crimina varijs sūt pe
nis afficienda.

Non afferam⁹ stateras do
losas:ubi appēdamus qꝺ
uolumus p arbitrio nostro di
cētes: hoc graue ē: hoc lene
ē.sed afferamus diuinā state/
ram de scripturis sacris tan/
qʒ de thesauris dñicis: ⁊ in il/
la qd sit grauius appēdamus
tpe quo dñs priora delicta re
centibus penaꝝ exēplis ca/
uenda monstrauit. ⁊ idolū fa/
bricatum atqʒ adoratū est: et
pphecicus liber ira regis cō
tēptoris incensus: ⁊ scisma tē/

i Macula.mor
talis peccati.
k Signat⁹.hoc
etiā legit ꝺ btā v
gine:q2 spūal'sē/
s⁹ idignis absco/
dit ⁊ secretiora fi
dei ⁊c.xliij.di. in
mādatis.iō etiā
dicit signat⁹: qa
heretic⁹ inde nō
bibit. nā ē ppri⁹
fons cui ñ cōicat
alien⁹ ꝺ pe. di.i.
cū ergo.
l Pute⁹.pute⁹
dr ppt occulta
mysteria: q solis
sanctis p reuela/
tōem spūs sancti
apta sunt.io.
m Etnic⁹.ar.q
ɔtumax hētic⁹ ē
iudicādus.
n Non affera
m⁹. pōe ca
sum p illꝺ.xxxvij.
di.relatū. Nā sūt
qdā q subtilitate
sua ducūtur ⁊ uo
lūt aliť interpta/
ri diuīas scriptu
ras:qʒ debeāt: ⁊
ita errāt ⁊ in scis/
ma incidunt: qꝺ
peccatum qʒ gue
sit oñdit ex genē
pene: q2 grauius
fuit punitū:qʒ li/
bri exustio vl ido
latria
o Stateras .i.
suias iiquas. ar.
de ēp.⁊ vē.ut mē
sure.alias locum
hʒ pena.l.cor.de
fal.ff.ꝺ eror.cog.
annonā.ar.ff.de
dolo arbitrio .§.
de eo q sciēs.
p Et scisma.sed
vl ɔ.vij.q.i.omnīqʒ
q2 ibi dr q scisma
ñ fecerūt.supple
tñ qʒtū alij ꝺ qb⁹
ibi dr. vl sac viʒ i
eo:q dic tētatū:
nā aliꝺ tētať aliꝺ
facē sic dr ꝺ dño
⁊ cū gustassʒ nolu
it bibere.

q ¶ Scelerati⁹. Nam dicit. l. q̄ maiora delicta maioribus penis minora minorib⁹ sunt puniēda: ⁊ in delicto equali ꝓpinquas esse penas ī auc. ut fratrum filii coll'. ii. ⁊ videtur ſm hoc q̄ maius sit peccatum scisma q̄ȝ heresis sed ꝯ. ī. xxiij. q. v ij. q̄ in omnibus sed dic: q̄ omne scisma h̄ȝ heresiȝ annexā: maxime ex quo ꝑseuerāt vñ nō est differētia: nisi ad principiū: ut ar. ī. q. iij. inter scisma: ⁊ ita nō est ꝯ. uel dic: q̄ licȝ heresis sit maius crimen in sui natura q̄ȝ scisma: magis tamē peccauerunt scismatici q̄ȝ illi heretici: q̄ idolum adorauerunt. cū illi ꝓmptiores essēt ad hoc: q̄ in egypto ꝯsueuerūt videre idola adorari ab egyptiis. sȝ chore dathā ⁊ abiron nō peccauerunt ex aliqua ībecillitate ul' cōsuetudine: sed im̄ ex ꝯtumacia uel scienter. ⁊ ſȝ hūc intellectū scelera tius erit aduerbium. Nam quāto maior est ꝯtēpt⁹ tanto maius scelus ꝯmittit.

r ¶ Quia ex sola casus. probat multiplici auctoritate: q̄ salua ri nō possum⁹: nisi teneam⁹ eccl'ie vnitatē: ut. s̄. i. q. i. ex̄ catholicam. ⁊. c. siq̄s inquit. s̄ xcvi. di. c. ij.

s ¶ Quia dari. ī. q. e. scisma de pen. di. i. nōnulli. io.

a ¶ Aduocauit. heredes. i. aliquos instructos reliquisset in fide.

b ¶ Putauit. cyprianus.

c ¶ Tenerent. lucifer ⁊ satyrus. hoc autem non prodest: ut vij. q. i. deniq̄

d ¶ Art⁹. artus dicūt̄ epi q̄ viriliter sustinēt ecclesiam.

tatum: ⁊ idolatria gladio punita ē. exustio libri bellica cede ⁊ ꝑegrina captiuitate scisma hiatu terre sepultis auctoribus viuis et ceteris celesti igne consumptis. quis iam dubitauerit hoc esse sceleratius cōmissum: q̄d est grauius vindicatum? Item gregorius in moralibus.

Ex sola ecclesia sacrificium dominus accepit.

Quia ex sola ecclesia catholica ueritas conspicit̄ apud se esse locum dn̄s prohibet d̄ quo videatur. in petra moyses ponitur: ut dei facieȝ contēpletur: quia nisi quis fidei soliditatem tenuerit: diuinam ꝑsentiam non agnoscit: de qua soliditate dominus dicit super hāc petram edificabo ecclesiam meā. sola quippe est per quam sacrificiū dominus accipit libenter: sola q̄ ꝓ errantibus intercedat fiducialiter. vnde etiā de agni hostia dn̄s ꝑcepit dicens: In vna domo comedetis neq̄ efferetis de carnibus eius extra fores. in vna nanq̄ domo comeditur: quia in vna catholica ecclesia uera hostia redēptionis imolatur: d̄ cuius carnibus lex foras efferri diuina ꝓhibet: quia sāctum dare canibus uetat. sola est que intra se positos ualida charitatis compage custodit. vnde ⁊ aqua diluuij arcam quidē ad sublimiora sustulit: omnes autem quos extra arcam inuenit extinxit. Item ambro.

Non exhibet fidem christo: qui corpus eius discerpit.

Aduocauit ad se cyprianus episcopum satyrum: nec ullam putauit uerā nisi vere fidei gratiā. percunctatusq̄ ex eodem est: utrum nam de catholicis episcopis esset: hoc est si cum romana ecclesia cōueniret: ⁊ forte ad id locoruȝ in scismate regionis illius ecclesia erat. lucifer enī se a nostra cōmunione diuiserat: ⁊ q̄ȝ q̄ȝ ꝓ fide exulasset: ⁊ fidei sue reliquisset heredes: non putauit tamen fidem esse in scismate. Nam ⁊ si fidem erga deum tenerent: tamen erga dei ecclesiam non tenebant: cui⁹ patiebantur uelut quosdam artus diuidi ⁊ membra lacerari. etenim cum ꝓpter ecclesiā christus passus sit: et corpus christi sit ecclesia. nō uidetur ab his exhiberi fides christo a q̄bus euacuatur passio eius atq̄ distrahit̄. itaq̄ q̄ȝuis gratie fedus teneret: ⁊ metueret tanti nominis debitor nauigare: tam̄ eo transire maluit ubi tute posset exoluere. iudicabat enī diuine solutionis gratiā in affectu ac fide esse: quā quidem statim ut primum copia ecclesie liberior fuit: implere non distulit dei gratiam ⁊ accepit desideratam et seruauit acceptam. Item beda super ioannis ep̄lam.

Etiam corpore ab eo recedēdum est: qui fidem christi nō habet.

Omnis qui recedit et non permanet in doctrina christi: hic deum non habet. qui ꝑmanet in doctrina christi hic ⁊ filium ⁊ patrem habet. siq̄s uenerit ad uos: ⁊ hanc doctrinam non afferet: nolite eū recipere in domum: nec aue ei dixeritis. Qui enim illi dicit aue: communicat illius operibus malis. hec enim ioannes de scismaticis siue hereticis vitandis que uerbis docuit: ⁊ factis exhibuit. Narrat enī de illo auditor eius sāctissim⁹

e ¶ Passio. i. ecclesia ꝓ qua ipse passus est.

f ¶ Teneret. iure obligatōis. Nam quilibet prelatus est dn̄icus debitō xliij. di. dispēsatio.

g ¶ Solutōis. i. predicatōis: qua audita conuertebantur: ⁊ sic soluebant̄ a peccatis.

h ¶ In affectu. Nā affectus sine effectu nō soluit dn̄icū debitorem: lȝ contrariū fiat: ut hic et de pe. di. i. §. similiter. ⁊ illud. vi. di. c. i. ibi: nam ex desiderio ⁊c̄. ⁊ idem est in obligatōe qua q̄s tenetur homini: si paratus est soluere: ⁊ nō inuenit cui: nō imputabitur ei. C. de usuris accepta ff. de arbi. cellsus.

i ¶ Dei gratiam. i. libertatem ꝑdicandi.

k ¶ Et accepit. idem cyprianus postea.

l ¶ Omnis. ⁊ patrem. s̄. di. xlij. quiescamus.

m ¶ Nec aue. xi. q. iij. excōicatos.

n ¶ Cōmunicat. s̄. dist. lxiij. cū hadrianus.

o ¶ Ioannes euangelista.

p ¶ Exhibuit. naȝ cepit iesus facer̄ ⁊ docē. s̄. xxxvi. di. §. ecce. ar. ff. de re mili. officium.

q ¶ Ingressus. ⁊ ita etiā religiosi possunt intrare balnea: quod intelligo in necessitate. ar. de cō. di. iij. peruenit. Sed videt̄ excusari etiaȝ ī hoc casu. xi. q. iij. qm̄ mul'tos ⁊ ita nō debem⁹ lauari cū hominibus aliene secte: sicut ⁊ dicit canon d̄ muliere. lxxxi. di. nō oȝ C. de repu. l. ulti. §. ulti. sed nec orare cum eis. sed nūquid ī eccl'a interdicta possum⁹ orare? sic tacite tamen.

f ¶ Ingressus. tñ tpe ꝯstãtini ipatoris q erat fautor hereticoꝝ multi catholici epi missi sunt ĩ exiliũ: quoꝝ vnꝰ fuit lucifer. Sed mortuo ꝯstãtino r̃uocati fuerũt. ⁊ cũ lucifer rogaret̃: ut ꝑgeret alexandriã: ut ibi de statu eccl̃e iudicaret: misit diaconũ suũ ꝓ se: qui episcopum quẽdam ibi ordinauit. sed h̃ maiori ꝑti hominũ nõ placuit: qd̃ factũ eusebiꝰ reuocauit: ⁊ aliũ q oĩbus placuit istituit. lucifer autẽ dolẽs epm ordinatũ a suo diacono nõ esse r̃ceptũ: recessit cũ qbusdaꝫ epis alijs: nec uoluit aliorũ statuta s̃uare. Et cũ cyprianꝰ de quo h̃ agit̃ ĩ loco couersaret̃: ubi ꝑ luciferꝫ scisma erat seminatũ: tũc vocauit ad cũ quẽdã epm illiꝰ loci nomine satyꝫ igrẽs ab eo an esset de catholicis epis. cũ aũt dep̃hẽdissꝫ cũ nõ eẽ catholicũ: nec alios ibi catholicos inuenire: trãstulit se ad alias ꝑtes: ut cũ opportunitas a dño daret̃. ad easdẽ ꝑtes p̃dicaturus reuerteretur.

g ¶ Signatꝰ. ĩ eccl̃a dei: ut. s̃. e. omnibꝰ.

h ¶ Cibũ. de q̊ cibo ⁊ q̃ siti hẽmꝰ. s̃. viij. q. i. audacter.

i ¶ Uestimẽta. cũ fuit baptizatꝰ. ĩ. de cõ. di. iiij. post baptismũ uel fuit monachus.

a ¶ Quoniã vetꝰ. Casꝰ hieronymꝰ dicit ĩ eccl̃ia orĩetali hereses ⁊ scismata pullulare. qd̃ nõ ẽ ĩ eccl̃ia romana cꝰ fidẽ se ꝓfitet̃ tenẽ: ⁊ licꝫ loco sit remotꝰ: ñ tñ mẽte. Nã si qs ĩ ea nõ inuẽniat̃ ꝑibit: sicut illi q sunt ĩ uẽti ex̃ archã diluuij.

b ¶ Oriẽs. i. oriẽtalis ecclesia faciẽs oꝑa ueteris hominis. ul̃ dr̃ diabolꝰ uetꝰ oriẽs respectu xp̃i de quo legitur: uisitauit nos oriẽs ex alto.

c ¶ Indiscissaꝫ. s̃. xvi. q. vij. sicut deinde.

d ¶ Tunicã. i. eccl̃am ul̃ tunicaꝫ desuꝑ ꝯtextã. i. charitate q̃ sub vno cortice multa genera. ĩ. fideles ꝯtinet: ut. xliij. di. sit rector.

e ¶ Cõtritos. i. h̃eticos humiliatos eternaliter ꝯterẽdos ul̃ doctrinas coꝝ falsas cõtẽnẽdas. i. cõtemptibiles.

¶ Lacꝰ. lacꝰ dr̃: q̃ nõ hꝫ aquas ĩtelligẽtie.

vir ⁊ martyr fortissimus policarpus smyrneorum antistes quia tempore quodam cum apud ephesum balneas lauandi gratia fuisset ingressus: et uidisset ibi cherinthum exire continuo discessit non lotus dicens: fugiamus hinc: ne et balnee ipẽ nos corrumpãt: in quibus cherithus lauatur inimicus veritatis. Idem etiaꝫ policarpus martioni cum aliquando occurrisset dicẽti sibi: agnosce nos: rñdit agnosco primogenitum sathane. Item hieronymus.

Prophanus est extra ecclesiam beati petri agnũ comedere tentans.

Quoniam uetus oriens inter se populoꝝ furore collisus indiscissam domini tunicam ⁊ desuꝑ textam minutatim per frustra discerpit: ⁊ christi vineam vulpes exterminãt inter lacus contritos: qui nõ habent aquam ⁊ difficile ubi fõs signatus ⁊ ortus cõclusus sit: possit intelligi: ideo mihi cathedram petri ⁊ fidem ap̃lico ore laudatam censui ꝯsulendam. Inde nunc mee anime postulans cibũ: vnde oli̅ christi uestimẽta suscepi. neq3 vero uastitas tanti elementi liquentis ⁊ interiacẽs latitudo terraꝝ me a preciose margarite potuit inquisitione ꝓhibere. ubicunq3 fuerit corpus illic congregabũtur ⁊ aquile ꝓ flagito a sobole mala patrimonio apud nos solos icorrupta patꝝ omnino seruatur auctoritas. ibi cespite terra fecundo dominici seminis puritatem centeno fructu refert. hic obruta sulcis frumenta in lolium auenasq3 degenerant.

Nunc in occidẽte sol iusticie oritur. in orientem aũt lucifer ille qui ceciderat supra sidera posuit thronum suum. nos estis lux mundi: uos estis sal terre: uos uasa aurea ⁊ argẽtea. Hic testea uasa ⁊ ꝉga ferrea ⁊ eternum operiuntur incendiũ. q̃q3 igitur tui me terreat magnitudo: tamẽ inuitat humilitas: a sacerdote victima salutem a pastore p̃sidium ouis flagito. fatiscat inuidia romani culminis recedat ambitio. Cum successore piscatoris ⁊ discip̃lo christi loquor: ego nullum premium nisi christum sequens beatitudini tue id est cathedre beati petri cõmunionem ꝯsortior. super illã petram fundatam ecclesiam scio. quicunq3 extra hanc domum agnũ comederit: ꝓphanus est. si quis in arca noe nõ fuerit: peribit regnante diluuio. ⁊ quia ꝓ facinoribꝰ meis ad eam solitudinem cõmigraui: que syriam ꝯiuncto barbarie fine determinat: nõ possũ sanctum domini tot interiacẽtibꝰ spatijs a sanctimonia tua semper expetere. Idq3 collegas tuos egyptios martyres ⁊ confessores sequor: et sub onerarijs parua nauicula delitesco. nõ noui uitalem. milletum respuo: ignoro paulinum quicunq3 non tecum colligit: spargit. hoc est qui christi nõ est: antichristi est. Item ambrosius.

Hereticorum consortia a catholicis sunt fugienda.

Quę dignior domus apostolice predicationis ingressu: q̃3 sacta romana ecclesia: aut quis p̃ferẽdus magis omnibus uidetur: q̃3 christus est: qui pedes suis consuenit

k ¶ Margarite. i. sacra eccl̃e. ro. ul̃ fidei. xi. q. iij. nolite.

l ¶ Et agle. i. alie eccl̃e fideles q̃ alte uolãt ex̃ de renũ. lr̃as. s̃. ꝑx. q. iiij. cũ ĩ lege.

m ¶ Profligato i. dissipato. Sic̃ accipit̃ ꝓfligari. C. d̃ fideiũ. sancimꝰ. C. de off. rec. ꝓui. q ordinaria: ubi ꝓ ꝯsumẽ poĩt̃ ut hic.

n ¶ Primonio. i. fide uel patrum doctrina.

o ¶ Secũda. i. dogmata h̃eticoꝝ.

p ¶ Loliũ. i. hẽses

q ¶ Auenas. i. scismata.

r ¶ Degenerat. i. degenerãdo producũt. s̃. dist. lv. nasci d̃ adulterio

s ¶ Posuit. s. h̃eticos prelatos.

t ¶ Opiũt̃. i. cooperiũtur.

u ¶ Tui. o papa:

x ¶ Uictia. i. victimãdꝰ a te ⁊ pumẽdꝰ si peccauero.

y ¶ Fatiscat. i. cesset ul̃ deficiat.

z ¶ Inuidia. i. extollẽtia: vñ iuidia sepe nascit̃. vñ cũ duo tractarẽt de electõe: ⁊ vnꝰ allegaret nobilitatẽ alteriꝰ: aliꝰ ex aduerso rñdit: piscatori petro fabri filio successorẽ q̃riꝰ: ñ augusto nobilitatis fastũ. fastus litẽ parat: armat lis odiũ: capiũt hec tria mõtis iter.

⁊ ¶ Pro facinoribꝰ. purgandis ꝑ misericordiã dñi ĩ fidei eucharistiã

o ¶ Et sub onerarijs.i.magnis nauib⁹. nā q̄daȝ sunt
ç nerarie: quedā ephace.i.homines ferētes: ut.ff.d
exerci .l.i.§.i.ȝ si.ꝛ ab alio mutuatis.ꝛ.§.nauē.
p ¶ Antichristi.ꝛ q nō est mecū ꝯ me ē: ꝛ gcūq3 a fid
catholica discre
pat ei ꝯtrarius ē
C.de iudeis: celi
colaꝝ.ar.ff.de fi
deicō.ˡi.si ei.

k ¶ Puluis.i.doctrina hereticoꝝ.
l ¶ Ne fatiscētib⁹.i.fissum faciētib⁹.
m ¶ Siccitatib⁹.i.quia heretici facti sūt: ut.i.q.i. sicut eu
nuch⁹. n ¶ Humi.alta puellares tardat arena pedes.

a Q Ue dom⁹. Casus: due sunt eccl'e vna catholica q̄ nō patitur pollutos hītare i se cuȝ hēat christū hītatoreȝ quē nemo dȝ deserere: sicut nec petr⁹: imo ibi est p̄dicād⁹ ꝛ habitaculū eligēdum. Alia ē hereticoꝝ q̄ uera non ē. hec semꝑ vitanda est ne ariditate eius polluamur: deserēd⁹ ergo ē heretic⁹ post admonitōem.

b ¶ Ingressu. ꝑꝑ quā uel ad quam fit ingressus apl'i ca p̄dicatōe.

c ¶ Qui pedes.i. operatōes ꝑuas

d ¶ Uestigijs.i. operibus.

e ¶ In reliquuȝ. i.de cetero ꝛ ita exaudi.i.q.vij.q⁰ tiens.

f ¶ Bene dicit. a petro: ut de cō. di.ij. forte dicas Cū.n.xp̄s dixiſſȝ nisi qs manducauerit carnē meā: ꝛ bibērit sanguinē meū ꝛc̄. r̄ndeīt q dā: dur⁹ ē h̄ fmo ꝛ seꝑauerūt se ab eo: ut de cō. di.ii. prima quidē. petro dicente dn̄o: ad quē ibim⁹ v̄ba eine vite hēs.

g ¶ Hospitiū.ar.ꝯ illos q sepe mutāt hospitiū.

h ¶ In qua.s.eccl'a si.i.q: legēdū.i.eligendum ē ibi esse uel in q̄ eccl'ia eligendum ibi esse habitaculū. si xp̄s ibi sit. si affirmatiue intelligitur.i.q: reuera ibi xp̄s habitat. haud dubie.i.nō ꝛ uere non dubie sit: q: dubius in fide ē heretic⁹.ex̄ de here.c.i.

i ¶ Pedū.i.de affectib⁹ n̄ris.

laniare hospitibus: ꝛ quoscunq3 sua recepit domo pollutis non patiatur habitare uestigijs: sed maculosos si in ea receperit: licȝ vite prioris: in reliquum tamen mūdare dignatur, ꝑcessus. hic est igitur solus quem nemo debet deserē nemo mutare. cui benedicit: dn̄e ad quē ibimus: uerba vite eterne habes: ꝛ nos credimus: vidimus executorem celestium preceptorum: qui qm̄ non mutauit hospicium celestium: cōsortium habitationis emeruit. fides ergo in primis ecclesie querenda mandatur in qua si christus habitator sit: haud dubie sit legendum. si uero perfidus populus aut preceptor hēticus deformet habitaculum ecclesie: vitāda est hereticoꝝ cōmunio: fugiēda synagoga censetur. excutiendus pedum puluis: ne fatiscentibus perfidie sterilis siccitatib⁹ tanq3 humi aride arenose q3 mentis tue vestigium polluatur. Nam sicut corporeas infirmitates populi fidelis suscipere in se debet euangelij predicator: iuxta qd̄ scriptum ē: quis infirmatur ꝛ ego non infirmor: ita si qua est ecclesia que fidem respuat: nec apostolice predicationis fundamēta possidēat: ne quam labem perfidie possit aspergere deserēda est: quod apostolus quoq3 euidenter asseruit dicens: hereticum hominem post primam scȝ correptioneȝ denita. Item beda suꝑ mattheum

Nec peccatis solui nec celeste regnum ingredi ab vnitate diuisus ecclesie potest.

Q Uicunq3 ab vnitate fidei uel societatis petri apostoli quolibȝ modo semetipos segregauerint: tales nec vinculis peccatoruȝ absolui: nec ianuam possunt regni celestis ingredi. Item hieronymus in amos propheta.

Non suscipiuntur sacrificia eorum quorum fides reprobatur ꝛ vita.

O Di, et proieci festiuitates uestras ꝛ nō capiam odorem cetuū vestrorum. q: si obtuleritis mihi holocaustomata: ꝛ munera vestra non accipiam ꝛ uota pinguium uestrorum respuam. odit autem deus ꝛ non solum odit: sed proijcit festiuitates eorum: qui nō celebrant festiuitates dei: sed suas. ꝛ post pauca: odisse autem et non odorari et proijcere humana loquitur similitudine. ut nos affectum dei nostris sermōibus agnoscamus ꝛ si holocausta obtulerint: ut uideantur ieiunare dare elemosinas pudicitiam polliceri que holocausta sunt vera: nō ea suscipit dominus. Nam nō sacrificiorum magnitudinem: sed offerentium merita

o ¶ Infirmitates.s̄.ij.q vij.§.de his.s̄.di.xlv.r̄ cedite.s̄.di.lxxxvi.n̄ satis.s̄.xiiij.q.v.scriptū.

p ¶ Deuita.ꝛ ita ei non pādas ianiam fidei vr̄e. ar.xi.q.iij. nolite.xxiij. q.iiij.qdam nō, autem. quo ad correctōem.ar. i.q.vij.ꝯuenietibus.ibi quotidie intellige tam post primā q3 post fam ꝛ hoc de iam dānatis. qd tn̄ suꝑ hoc tenenduȝ sit: notaui.s̄.ꝑx.q.v.n̄ uos. Si aūt quis errat in fide nō statim ē heretic⁹: dūmodo ꝑatus sit corrigi: ut.s̄.c. hec ē. si aūt nō vult corrigi usq3 ad annū ammodo ē habēdus,ꝑ heretico: ut ex̄ de here.excōicam⁹

q Q Uicūq3. absolui. j.de pe.di.i.uerbum.

r ¶ Ingredi.cū iste claues habeat.s̄.xx.di.§. i.io.

O Di festiuitates.o/ ues nō tenētes vnitatē ecclesie.

t ¶ Respuā huiusq3 sūt v̄ba,ꝑphete.

u ¶ Sȝ suas.ar.ꝯ.scholares q uadūt ad ecclesiam: ut videāt dn̄as: q a ibi potius attendūt cāȝ suam q3 dei.

x ¶ Similitudinem. ꝛ ē figura antropospatos. Nam attribuit deo qd̄ est hominis.s.claudere nares. non enim de⁹ hȝ membra distincta sicut dicunt quidam heretici.j.q.iij.qdaȝ.v̄.antropomoforite.ꝛ est ar. hic q: si clericus agit cōtra laicum: debet loqui vulgariter.

y ¶ Holocausta.s̄.q.i.illi offerūt.

z ¶ Nō ea.ut remuneret eterno premio.s̄.xiiij.q.i.scriptū j.de pe.di.v.consideret.s̄.c.q.i.alicuius.j.de cō.di.v.nō mediocriter.s̄.xiiij.q.ult.c.ult.s̄.iij.q. vij.in grauibus.

ꝛ ¶ Unde ꝛ vidua. de qua habes de pe.di.v.c.i.

causasq; diiudicat. vnde ꝛ vidua que in corbonã duo minuta miserat: oibus a saluatore ꝑfertur: quia dñs non ea que afferũtur: sed voluntatem respicit offerentiũ. Item aug.

Ubi charitas non est: ibi fides vel iusticia locũ non hz.

Ubi sana fides non est: nõ põt esse iusticia: q2 iustus ex fide viuit. neq; scismatici aliqd sibi ex ista mercede ꝓmittant: q2 similiter ubi charitas non est: non põt esse iusticia. dilectio enim ꝓximi malũ non operatur. quã si heretici haberent: non dilaniarẽt corpus christi: qd est ecclesia catholica. Item innocẽ. papa

A fide recedens spiritus ꝑfectionem ammittit.

Heretici cum a fide catholica destiterint: ꝑfectionẽ spiritus: quam accepant: amiserunt. Item cyprianus magno filio salutem.

Sacrificij potestate penitus carent heretici.

Udicimus omes oio hereticos ꝛ scismaticos nil habere potestatis ꝛ iuris: ꝓpter qd nouatian9 nec debet nec põt excipi: quo minus ipe quoq; extra ecclesiam ꝯsistẽs ꝛ ꝯtra pacem ac dilectionem christi faciens inter aduersarios et antichristos cõputet. ꝛ paulopost: Ecclesia vna est que vna ꝛ itus esse ꝛ foris eẽ non põt. si enim apud nouatianũ est: apud corneliũ non fuit si vo apud corneliuz fuit: qui fabiano epo legitima ordinatiõe successit: ꝛ quem post sacẽdotij honorẽ martyrio quoq; dñs glorificauit: nouatianus in ecclesia nõ est: nec eps computari põt: ut q euangelica ꝛ aplica traditione ꝯtempta nemini succedens a seipo ortus est. habere nãq; aut tenere ecclesiam nullo mõ põt: qui ordinatus in ecclesia non est. ꝛ paulo post: Qd vo eundem quẽ ꝛ nos deum patrem eundẽ filium christum: eundẽ spiritum sanctũ nosce dicunt: nec adiuuare põt tales. ꝛ infra: inuenimus in tali facinore non solũ duces ꝛ auctores sed etiã participes penis destinari: nisi a cõione maloꝝ se sepauerint: ꝑcipiente dño per moysen ꝛ dicente: sepamini a tabernaculis hominũ istoruz durissimoꝝ: ꝛ nolite tangere de omnibus que sunt eoꝝ: ne simul pereatis in peccatis eorũ. ꝛ quod cõminatus ꝑ moysen dñs fuerat: ipleuit: ut qsq; qui se a chore dathã abirõ non sepasset: penas statim ꝓ impia cõione persoluẽt. quo exemplo oñditur et ꝓbatur obnoxios omnes culpe ꝛ pene futuros: qui se scismaticis contra ꝑpositos ꝛ sacerdotes irreligiosa temeritate miscuerint. sicut etiam per osee prophetaz spũs sanctus testatur ꝛ dicit: sacrificia eorum tanq; panis luctus: ꝛ omnes q manducant ea ꝯtaminabũtur: docens ꝛ ostendens oẽs omino cũ auctoribus suis supplicio coniũgi: qui fuerunt eorũ peccatis ꝯtaminati. que ergo apud eos merita eẽ circa deum possunt: quibus supplicia diuinitus irrogãtur? ꝛ infra: si aũt foris cũcti scismatici ꝛ heretici non habent spiritũ sanctum: ꝛ ideo apud nos eis manus imponitur: ut hic accipit: quod illic non est nec dari potest: manifestum est nec remissionem peccatorũ per eos dari posse quos constat spiritũ sanctum non habere. Item liberius papa.

a Duo minuta. Affectũ dãtis pẽsat cẽsura tonantis. ꝛñ illud: Juppiter ut centũ thaurorum sanguine fuso: Sic capitur minimi thuris amore deus. io.

a Ubi sana. ĩ. xxviij. q. i. §. ex his. ꝯ. di. xliij. in mãdatis. ꝯ sed dicit ibi deesse fidei nõ ꝙ sit fidelis: sed quo ad ꝑfectõem.

b Iust9. i. iusticia effic ut sit dign9 vita eterna Nã ubi xps nõ est fũdamẽtum ꝛc. ut. i. q. i. cum paulus. oẽs. n. virtutes patiũt detrimẽtum ab vno vicio: ut de pe. di. v c. i. in hoc casu. io.

c Heretici. ꝑfectõem i. sanctitatẽ: ut. i. q i. eos q uel iusticiã. i. q. i. dñs declarauit.

d Udicim9. põe casum ꝑ illa duo. vij q. i. factus ẽ nouatian9 Nã cũ corneli9 canonice esset electus in papã nouatian9 a scismaticis volebat eligi. ꝯ quẽ dic cyprian9 cũ nõ posse habere aliquã i ecclia ptãtez: cũ sit scismatic9: cuz ecclia vna sit: ꝛ apud duos esse nõ possit probat postea exẽplo chore dathan ꝛ abiron: ꝙ ñ solũ tñ scismatici sed etiam auctores eoꝝ puniũtur Ultimo dicit eos ĩ missione peccatoꝝ quã ñ habẽt dare nõ posse.

e Nil hẽre. ar. eẽ ꝯ scismaticis. c. i. xij. q. ij. alienatões. si tñ est occult9 tolerat qd fac: ut. ꝯ. nota. in pricipio: q2 omnis scismatic9 ẽ heretic9: nisi i sũmo põtifice: ut ibi dixi.

f Propter qd. ar. ab vniuersali ad singulares res. ix. q. iij. cũ scimus. qñq; ad infinita. i. q. iij. saluator. qñq; a ꝑmo ad ultimũ. xxviij. q. i. idolatria.

g Nõ fuit. si. n. iudicat res esse mea: ꝑ ꝯsequẽs iudicat nõ esse tua: ut. ff de ꝑcu. põpom9. §. ij. ꝛ ff. de excep. rei iudic. si inter. Itẽ ẽ h ar. ꝙ duo epi ñ pñt esse i vno epatu in solidum: ut queri solet. vij. q. i. non autem.

h A seipso ortus. ꝛ ideo in seipsũ cadere debet. et ita nemo põt seipsum eligere: ut. i. q. vi. sicut is. ext de iurepa. per vestras. nec pretor iõ dare tutores potest. ff. de tu. ꝛ cura. pretor. ar. contra. ff. de contrahẽ. empt. fistulas. §. i.

i Adiuuare. nã qui totaz. l. custodit: offendit autẽ in vno: factus est omnium reus: ut ĩ. de pen. di. ij. §. itez opponitur si enuz inquit. ꝯ. vij. q. i. deniq;.

k Sepauerint. ꝯ. i. q. i. sigs ingt.

l Supplicio equali. quia facto consenserunt: ut i. q. iij. in alioꝝ.

m Merita. i. vel lige eterna. Nam ꝛ temporalia pot sunt. xxij. q. ij. si q liber.

n Supplicia. nam in pena non potest esse premium. ar. xvi. q. i. legi. ꝛ. ff. ꝯ ne. ges. siue hereditaria: ꝛ. ff. ex quib9 cau sis ma. l. sciui. et ff. de interdic. et relega. l. relegatorum.

o Cuncti. ꝯ. xi. q. iij. nihil.

a Q Ui cõtra.C.que res vẽ.nõ poſ.l.ult.
b ¶ Priuati.hic habes ꝙ dicũt priuati illi q nõ ſunt prediti aliqua dignitate.
c ¶ Nobiles.ĩ.xxvi.q.v.idoloꝝ.ꝯ.ſ.xli.di.nõ cogãt ſ.xij.q.ij.ꝺ rebꝰ ſ.xxij.q.v.c.i.ſ.xij.q.ij.fraternitas.ff.de in ius uo.l.ult.
d ¶ Preſcriptionem.ſ.xxiij.q.v.de liguribꝰ.
e ¶ Ignobiles.forte dicũt q vile exercẽt officiũ.C.ꝺ inceſ.nup.humilẽ.ꝺ penis iſtiſ habemꝰ.C.ꝺ ſũtri.l.iij.C.de penis capitaliuꝫ.§.ult.de hmõi aũt pena nõ: qꝛ ſi eſt pecuniaria uľ ſpiritualis ſemꝑ maioꝛ ĩponit̃ nobili ꝙ̃ ignobili:ut.xl.di.hõ xpanus.et v.q.vi.preſbyteri.ar.ꝯ.i.q.i.ꝙ̃ꝙ̃ Nã ibi minoꝛ imponit̃ epo ꝙ̃ preſbytero.ſed hec ĩtellige ĩ diuerſis criminibꝰ.ſ.ĩ negligentia epi ⁊ ſimonia pꝛ̃ſbyteri.ſed corporaľ maioꝛ ĩponitur ignobili:ut inſti.ꝺ pu.iudi.§.itẽ.l.coꝛ.ſed ar.ꝯ.ff.ꝺ penis q̃dã:ubi dicit̃ ꝙ q̃dã delicta inferũt penã militibꝰ q̃ nõ paganis Sed non facias vim in eo:ꝙ dicit q̃dã:qꝛ qꝺ dr̃ ibi ſpeciale eſt:alias qꝺ dr̃ hic regulare ẽ.Quidã tñ dicũt:ꝙ ſemꝑ ignobiles grauioꝛi pena puniẽdi ſunt ſiue ſpirituali ſiue corporali ſiue pecuniaria.ar.xi.q.iij.ꝑcipue.vñ hoc qꝺ dr̃:ꝙ ignobiles debeãt verberari: intellige qñ nil habent.ff.de in ius uo.l.ult.xiiij.q.vi.ſi res aliena.ioannes.
f P Udẽda.Caſus:ꝯſuetudo erat ĩter mediolanẽſem ⁊ aquilegenſeꝫ archiepõs ut ſe cõſecrarẽt ad inuicẽ.Iſti cꝰ eſſent ĩ ſciſmate vnꝰ ꝯſecrauit aliuꝫ ⁊ nõ obſeruata cõſuetudine antiqua facta fuit cõſecratio:⁊ dicit qꝺ cũ in ſciſmate ſũt ⁊ nõ in eccľa: potiꝰ execrant ꝙ̃ conſecrant.
g ¶ Ut ita dicã.impꝛoprietatẽ locutõis notat.⁊ ẽ ibi ẽpheſis.xxij.q.i.nupt̃.ľ dauus ẽ ipſum ſcelus.
h ¶ Execratꝰ.qꝛ nõ ẽ ꝯſecratꝰ ſm ꝯſuetudinẽ
i ¶ Nomen.ſ.xij.q.i.clericus.

Proprio ſpollentes honore:q ꝯtra pacem eccleſie nituntur

Q Ui ꝯtra eccleſie pacẽ ſũt ſi dignitatẽ aut cigulũ militie hñt:nudẽtur eis. ſi auteꝫ priuati ſiqdẽ nobiles ſũt: ſuarũ ſubſtantiaꝝ ꝓſcriptionẽ patiant̃.ſi aũt ignobiles: nõ ſolũ in corꝑe verberẽtur: ſꝫ exilio ꝑpetuo caſtigẽtur. Itẽ pelagius papa.

Nec cõſecrat nec conſecrat in ſciſmate conſtitutus eps.

P Udenda ut ita dicã rapina in diuiſione eſt nõ ꝯſecratus ſꝫ execratus eps.ſi.n.ipm nomẽ ꝯſecrationis rõnabili ac viuaci intellectu diſcũtimus:is qui cũ vniuerſali detractat ꝯſecrari eccľa:ꝯſecratus dici uel eſſe nulla rõne poterit.ꝯſecrare.n.eſt ſimul ſacrare.ſꝫ ab eccľe viſceribꝰ diuiſus ⁊ ab apľicis ſedibꝰ ſeꝑatus execrat ip̃e potius ⁊ non ꝯſecrat. Iure ergo execratꝰ tm̃ ñ ꝯſecratꝰ poterit dici: quẽ ſimul ſacrare in vnitate ꝯiunctis mẽbris nõ agnoſcit eccľa Videamꝰ tñ vtꝝ uel ip̃aꝝ cõſuetudinẽ ꝑtiũ in ſua ordinatione ꝯſeruauerit.nempe hic mos antiquus fuit:ut qꝛ ꝓ lõgingtate uel difficultate itineris ab aplico onerosũ illis fuerat ordinari:ip̃e ſe inuicẽ mediolanẽſis ⁊ aqlegẽſis ordiare ep̃i debuiſſẽt:ita tñ ut in ea ciuitate in qua erat ordinandus ep̃s:alterius ciuitatis põtifex occurrere debuiſſet:ut ordinãdi electio a pñti ordinatore ex ꝯſẽſu vniuerſalis: cui ꝑficiẽdus erat eccľe meliꝰ ac facilius potuiſſꝫ agnoſci:⁊ in ſua q ad ep̃atũ ꝓuehẽdꝰ erat nec tñ ordinatori ſuo ſubdendus fuerat:ut ordiaret̃ eccľa eteni cuꝫ ſicut diximus ecclia vna ſit: cui in canticis canticorũ dr̃: vna ẽ colũba mea nullã aliã ꝯſtat.niſi q̃ in apľica radice ẽ fundata: a qbus ip̃am fidẽ vniuerſo orbe ꝓpagatã eẽ non põt dubitari.qꝺ ut nobis lꝫ notiſſimũ oĩo ſit: beati tñ auguſtini teſtimonio ꝯprobamꝰ audite qd in quodã oꝑe ſuo ꝑclariſſimꝰ doctoꝛ dicat eccľe. ait.n.ꝙ ſi nullo mõ recte dici põt ecclia in qua ſciſma ẽ:reſtat: ut qm̃ eccľa nulla eſſe nõ põt: ea ſit quã in ſedis apľice ꝑ ſucceſſiones ep̃oꝝ radice ꝯſtitutã hoĩm nulloꝝ malorũ malitia etiã ſi nota excludi nõ poſſit: ſed ꝓ tꝑis rõne tolerãda iudicet̃ ullo mõ ualeat extinguẽ. Idem. Unitati ñ cõicat ſciſmaticis ꝯſentiens.

S Ciſma ſiquidẽ ip̃m qꝺ grecũ nomẽ eſt ſciſſurã ſonat. ſed in vnitate ſciſſura eſſe nõ põt: ñ ergo vnitati cõicat qui ſciſmaticiſ cõicat.ptes ſibi fecerit ⁊ ab eo qꝺ vnũ ẽ: ut apli

k ¶ Cõſecratõis.ar.de pe.di.iij.pñia.
l ¶ Detractat.i.ꝯdicit uel cõtẽnit.
m ¶ Execratꝰ.hec ꝓpoſitio ex deformitatem ſignat:ſicut,⁊ dicit̃ depactus.ſ.turpiter pactus ff.de calum.l.⁊ gnãlit̃.
n ¶ Videamꝰ.interpoſitio ẽ hic uſq ad illud.ĩ.eteniꝫ ⁊c̃.
o ¶ Cõſuetudinẽ.ar.ĩ rebꝰ ꝑperã geſtis bonum eſſe ordinẽ ſolitũ obſeruari:ut.xxij.q.vij.non ſolũ.⁊.c.adulterij.ar.ꝓ ꝑticulari ꝯſuetudine.
p ¶ Difficultate.ſ.di.lxiij.cũ lõge.ſ.xciij.di.iuſta.io.
q ¶ Aplico.ar.ꝙ metropolitani ab aplico ſunt ordinãdi.ſed ꝯ.li.di.q ĩ aliquo.⁊.lxvi.di.c.i.ex̃ de tẽpo.ordi.ſi archiepiſcopꝰ ego dico ꝺ iure cõi a ſuiſ ſuffraganeiſ cũ debere ꝯſecrari.ſꝫ tñ papa ꝯriũ facit.io.
r ¶ Mediolañ.ſ.xi.q.i.iſtud.io.
ſ ¶ In qua..iad quã.
t ¶ Uniuerſaľ.i.vniuerſorum.
u ¶ Meliꝰ.ar.iudicẽ in eo loco debere iudicar̃ ubi rei ꝟitas magis poſſit ingri.xxiij.q.ij.ſiue ar.xxiij.q.iiij.ſi illic.
x ¶ Eteniꝫ.hoc ꝯtinuat̃ cuꝫ lr̃a q̃ precedit illud videamꝰ.io.
y ¶ In aplica.i.apľoꝛuꝫ ſ.apľis: ut ad ĩtellectuꝫ fiat relatio.ſiľe.ſ.dĩ.xxxiiij.fraternitatis.
z ¶ Notiſſimũ.⁊ ita qꝺ notiſſimũ ẽ:ãpliꝰ ꝓbari põt.nil eniꝫ ita ẽ ĩdubitatũ qñ ſolicitã recipiat dubitatõem ĩ auc̃.de tabellio.ĩ medio.⁊ ita ẽ ar.ꝙ inutilis ꝓbatio admittẽda ſit.ar.ꝯ ex̃ ꝺ ꝓbat.c.ij.⁊.iij.C.de ꝓba.ad ꝓbatõem.
⁊ ¶ Uel ꝑ ſucceſſiones.ſ.di.lxiij.quoꝝ vices.
ꝯ ¶ Malitia.ſ.di.xix.ita dñs.io.
a S Ciſma.loq̃t pelagiꝰ ꝯ quoſdã q dicebãt eſſe cõicãdũ qbuſdã hereticis ea rõe:qꝛ mali ſũt tolerãdi. qꝺ reꝓbat ibi nũcaũt ⁊c̃.q.d.illꝺ ꝺ occultis ĩtelligit̃:hꝺ ꝺ manifeſtis agit̃.ha rõ erat:qꝛ iã diu fuerãt ĩ iſto erroꝛe ⁊ forte fuerat eis ab ecclia cõicatũ:qꝺ repꝛobat pelagiꝰ ibi.nec eniꝫ

leui. tertia rō ē: q? ignorātia ul' simplicitate errabāt. qḋ re
probat: ubi dicit: sed nec illud. Ad ultimū ponit ꝯclusionē
suā ibi ad sūmā p quā patet: ꝙ alicui loqͥt q i eccl'a nr̄a erat
cū dicit nos qḋ absit vnū casū colligēdū credo ex illo ṽbo
circa finē. noli ergo. ⁊c.

maticí sūt illi q tm̄ p simplicitatē suā sepāt ab eccl'ia
ꝗ͡s sunt illi q ꝓpter subtilitatē aliquā errāt. falsa eniꝫ
subtilitas istos cōpellit ī quā nō cadūt volūtarij sed
inuiti: illos decipit ignorātia volūtaria.

inde iā uerbis loqͣr semet/ipos segregātes spiritū ñ hñt qbus oībus illud efficit: ut q? in vnitate vnū nō sunt: ut q? in pte eē voluerūt: ut q? spirituꝫ ñ hñt: corpis christi sacrificiū hr̄e nō pñt. Nō aūt nobis nūc illa questio ē: utꝝ tolerare malos: sꝫ vtꝝ debeamus scismaticis sociari. sꝫ etiā illi licet in sensu suo abūdantes inter materna tñ viscera positi quererēt ueritatē a nobis repellendi nō erāt: donec apud eos ratione duce⁹ rei veritas claruisset. sꝫ q? se ab vniuēsali eccl'a diuiserūt: sicut btūs aug. ait. oīs catholicus secur⁹ eā ptereꝫ detestat̃: cui eccl'am vniuersalē aplicis sedibus roboratam ñ cōicare cognoscit. Nec enim leuigat crimē eoꝝ: magis ṽo auget: ꝙ eos diu restitisse dixistis: ne aplicis sedib⁹ cōicantes ī sua cōione recipent. In hoc eni dū ⁊ illi culpādi sunt: q cōicare talib⁹ noluerūt: multo magis tñ illi execrādi sunt q ñ solū in sacerdotib⁹ cōionē aplicaꝝ sediū: veꝝ etiā in ipis laicis spreuerūt. Sed nec illud eis pdest: ꝙ eos in eisdē l̄ris uel ignorātia rōnis uel simplicitate intellectus sui a nr̄a se cōione suspēdisse phibetis. id ipm eni magis ē: ꝓpter quod scismatici sūt: q? ñ eos diuersa sentiēdi iudiciū: sꝫ quedā apḋ se delata sibi tñ incognita metuētes ⁊ ꝯ aplicam sedē temē credētes pessima diuisit opinio qḋ scisma spāliter eē beatus denūciat aug⁹ dicēs: De talib⁹ aduersus auctem tuarū eccl'aꝝ: que ab aplica sede epl'as accipe meruerūt: temē credēdo imanissimū scismatis crimē a se ꝓpulsare nō potuerint. Ad sūmā: aut illos eccl'am eē creditis: ⁊ cū due eccl'e eē ñ pñt: nos qḋ absit scismaticos iudicabitis: aut si uerā in aplicis sedibus esse cōstat eccl'aꝫ ⁊ illos ab vnitate diuisos cognoscite ⁊ cōionis questionē esse sublatā: quā ueraꝫ nisi in vnitate ꝯstat eē ñ posse. Noli ergo quasi nulla scismaticorū atqꝫ eccl'e differētia sit: uelle indifferēter vtrorūqꝫ sacrificijs sociari. ñ ē corpus christi: qḋ scismaticus ꝯficit: si ueritate duce dirigimur. nec. n. diuisū eē christū poterit qsqꝫ sine apli reprobatione ꝯfingere. vnā aūt ut sepe dictū est: q christi corpus ē: ꝯstat esse ecclesiā. q in duo uel in plura diuidi nō pōt. simul enim cū ab ea quisqꝫ recesserit: eccl'a eē desistit. Item nicolaus papa scribit michaeli augusto.

Ex quo eps fidem eccl'e docet: alium excōicare potest.

Hit celestinus papa orientalibus epis scribēs. siqs ab epo nestorio uel ab alijs q eū sequūtur: ex quo talia pdicare ceperūt: uel excōicatus uel exutus ē: seu antistitis seu clerici dignitate: in nr̄a hunc cōione durasse ⁊ durare ma-

b Esse nō pōt. idē ē ꝙ uestis dn̄i q vnitatē significabat: r̄māsit idiuisa ut. xvi. q. ult. sic apli.
c Inde. q loqͥns de h⁹ mōi dicit: hi sūt q segregāt seipos aīam ul' spm̄ nō hñtes: ut. ĩ. e. q. iij. ḋ illis q sūt.
d Nō pñt. quo ad effectū ul' q? nō ꝯficiūt ī forma eccl'e: ⁊ ita exaudi: ut. ĩ. e. in fi.
e Nō aūt. ℞. pme obiectōi.
f Sociari. qḋ nō ē faciēdū cū sint ex̄ eccl'iam.
g Detestat̃. excōicati nō peccāt vitādo cōionē fideliū: q? peccāt heretici: sed nō arguūt̃: q? cū sint scismatici catholicis ñ cōicāt: sed q? ab ītio faciētes scisma ab eccl'a se sepauerūt.
h Leuigat. ℞. ḟe rōi.
i Auger. ut ex̄. ḋ simo. nō satis. ĩ. xxxij. q. vij. flagitia. ꝯ. xvi. q. iij. licet.
k Diu eccl'e. i. i scismate pstitisse.
l Reciperēt. ⁊ ita p cōsequēs nec r̄cipet̃ ab eis.
m Dū ⁊ illi. i. catholici
n Multo magis illi heretici.
o Laicis. q? laicos et clericos catholicos vitabāt.
p Nec illud. ℞. tertie obiectōi. ordina litterā sed qdam pessima opio delata apud se sibi tñ incognita diuisit eos metuētes ḋ futuro iudicio de pena gehēne. solent eni heretici talia minari: nisi sibi credat̃. ul' ipēs uel opinio diuisit eos metuentes quedaꝫ dicta ab alijs hereticis ⁊ tamen incognita sibi.
q Ignorantia. ignorātia. n. iuris nō excusat ī articulis fidei: quos oēs scire tenentur. ar. xxxvij. di. c. ult. sed clerici exactius. viij. q. i. nō sufficere.
r Magis ē. ꝓpter qḋ scisma fuit ꝗ͡s ei⁹ ꝯrium. Alit̃. n. magis viderētur heretici q ex industria peccāt: ꝗ͡s q ex rusticitate ul' simplicitate. ul' pōt dici ꝓut l̄ra sonat: ꝙ magis scis-

s Aduersus. aliquē. s.
t Epl'as. de cōmēdatione fidei sue: ut di. xix. ī canonicis. ar. ꝙ ipi exēplo sicut origināli sit fides adhibēda. ar. xxv. q. ij. sancim⁹ ꝯ. ex ḋ fide istru. c. i.
u Ad sūmā. supple ad ultimū. li. i. dico ul' assumaꝫ i. assumptōem faciam.
x Utrorūqꝫ. catholicuꝫ ergo alloqͥtur: corp⁹ xp̄i qre ei non ꝓdest sed nocet. ul' loqͥt de clerico q pter formā eccl'e sacrificabat: ut. i. q. i. siqs inquit. ĩ. de cō. di. iiij. nō ī nobis. ꝯ. i. q. i. sicut io. fauēt. hoc itellexit ad l̄ram.
y Diuisū. i. qui reprobetur ab apostolo.
z Desistit. ipe q prius tpe erat ex istēdo bon⁹. ꝯ. e. oib⁹ ul' eccl'a desistat eē apud eū.
a Hit celestinus. siquis ul' catholic⁹ pdicare ex hoc distiguit. S. ut. ꝯ. e. §. si autē.
b Ceperūt. supple ⁊ sepauerunt se. ꝯ. c. ꝓx. ṽ. si ēt illi lꝫ. ⁊ illud forte intelligatur ḋ ill' q iam pdicare ceperūt. B. uero itelligit de iā dāpnato p snīaꝫ canonis ul' hoīs q nullo mō excōicari pōt: ut dixi. ꝯ. e. q. i. §. i. sed contradicit in fi.
c Nec iudicam⁹. s. talē q canonice erat deposit⁹.
d Remotū. ar. ĩ. c. ꝓx. quod de eodē loquitur ⁊ ē similis expositio. xix. di. nulli.
e Ad clerū. hec nō sūt ṽba. S. sed nicolai. hoc. c. et supius totū ē vnū. qḋ pꝫ p illud. ĩ. e. itellexisti.

f Aperte. q ita deiecti fuerūt.

g Titubabat. nō titubātē in fide esse hereticū sicut falsi assertorē dicit: ut. š. iij. q. iij. i testib⁹ ex de heret. dubius. nā ⁊ hereticoꝝ uocabulo cōtinet q leui etiā argumēto a fide deuiat. C. de heretic. omīs in fi: qnq̄ tn̄ titubatio exculat ⁊ repetitōez idu cit. l. fi. C. ꝺ cōdi. inde. io.

excōicare. ij. q. i. nemo. ex de offi. oꝛ. cū ecclarū: l3. M. dicere ꝯ. xvi. q. i. c. i. xi. q. iij. debent.

m Utraq̄. si ergo ꝯiūcta sūt: aut utrūq̄ retinēdu3 est aut neutrū. C. de iure delibērādi. qdā. ff. de admi. tu. cū q̄rit.

nifestū est. nec iudicamus eū esse remotū: qꝛ ñ poterat quē q̄ eius remouere sñia: q iam se pbuerat ipe remouendum.

Idē ad cleꝝ ꝯstātinopolita. Non hñtur excōicati: qui ab hereticis excōicantur.

Aperte ingt sedis nr̄e sanxit auctoritas nullum siue epm siue clericū siue pfessione aliqua christianū: q a nestorio uel eius sīlibus ex quo talia pdicare ceperūt: uel cōione uel loco suo deiecti sūt: uel eiectū uel excōicatu3 uideri. s3 hi oēs in nr̄a cōione hucusq̄ pdurāt: qꝛ neminē deijcere uel remouere poterat: q pdicās talia titubabat. itellexisti impatoꝛ ex supꝛa mēoꝛatis nō potuisse: ut ñ dicamus platu3 suū saltē quēlibet remouē: q fuerāt olim remoti: nec deijcē quenq̄ iam ante pꝛostrati.

Item nico. papa. Ad indicādum excōicati non recipiant.

Miramur q̄mo excōmunicati ad iudicādū recepti sunt: cū sm aplicos canones sine ꝯmēdaticijs lr̄is in cōione sola recipi phibeant. absurdū. n. est: ut cui ñ licet etiā cū minimis iux̄ sacras reglas cōicare: liceat etiā ei de suis pene maioꝛib⁹ iudicare. His auctibus pspicue mōstrat: q ex quo aliqs ꝯ fidē cepit aliqd docere: nec deijcē quēq̄ ualet nec dānare. Obijcit tn̄ illō aug. recedētes a fide nec baptisma nec baptizādi ptātem amittūt. Cū ergo sacerdotalē vnctionē utraq̄ ptās: videlicet baptizādi ⁊ excōicādi sequat a fide recedentes: aut utrāq̄ retinebūt: aut utraq̄ carebūt. s3 aliud ē ptās officij aliud executio. plerūq̄ officij ptās uel accipit ueluti a monachis in sacerdotali vnctiōe: uel accepta sine sui executione retinet: ueluti a suspēsis qbus administratio interdicit: ptās ñ aufert. a fide itaq̄ christi recedētibus potestas ñ adimitur: sicut redeūtibus nō reddit: ne non hōi s3 sacro iniuria fieri videat. vñ ab hereticis baptizati uel ordinati cū ad vnitatē catholice fidei redierint: si forte intuitu ecclīastice pacis in suis recipiētur oꝛdinibus: nō iterabitur sacrm qꝺ in foꝛma ecclesie pbabit ministratū: sed p impositionē manus pstabit virtus sacri: que extra ecclaz nulli docet esse collata. cum ergo utraq̄ ptās in hereticis remaneat: si hēticus catholicū uel aliū hereticū excōicauerit: ut i cōionē sue heresis illū deducat: qꝛ iniqua ē sñia pondere caret. q si in catholicū praue viuentē uel in hereticū flagitijs uel facinoꝛibus deditū: ut aīal ad recte viuēdi noꝛmā uterq̄ redeat: sentētiā dederit: an uterq̄ an hereticus tm̄ eius detineat sententia: merito querēdū videtur. pōt aūt dici catholicū sētentia heretici minime teneri nō enim pōt oꝛis gladio ferire: quē accusare nl'in quē testificare ñ valet. si enim quos diuina testimonia non consequūtur: qꝛ extra ecclām sunt: pōdus humani testimonij pdiderunt aduersus eos q in ecclesia eē vidēt: nec aduersus eosdē ecclastice anctis pōd⁹ hr̄e potuerūt: q ab ei⁹ fide discessisse pbati sūt: atq̄ iō ab eccla sunt ꝯdēnati. In hereticū aūt ptātem habere videt hereticus: sicut ⁊ diabol⁹ potestatem in malis tanq̄ in suo pecoꝛe. Unde scribit aug. vincentio danatiste ⁊ rogatiste.

b Miramur. ꝯmēdaticijs ⁊ est hic ar. q si aliqs est excōicat⁹ ⁊ si post dicē se absolutu3 nō esse ei credēdū sine lr̄is ut nō. i. q. vij. dici ex de offi. oꝛdi. ex parte.

i Etiā cū minimis. š. di. xliij. nobis. š. di. xxi. inferioꝛ. ar. l cui ōn3 min⁹ nec maius. ff. de huis expoꝛ. l. ult. ff. de senat. q indign⁹. Nam si pene cā phibet a maioꝛi ⁊ a mioꝛi. ff. int. ⁊ re. relegatoꝝ. §. penult. ⁊ de huis expoꝛ: cui pacto.

k His auctoꝛitatib⁹. hoc mō pcedit: m. §. i. ifert ex. c. pcedēbus q ex quo qs cepit talia pdicare q ñ pt quēq̄ excōicare. fo ponit obiectōe3 quādā ⁊ eā soluit distinguēdo inter ptātē ⁊ ptātis executōem. tertio ponit quādā incidētē qōem. ⁊ eā soluit p distinctōe3. ⁊ ad alterā ptem distinctōis inducit capla sequentia:

l Cū ergo. arg. q sacerdos pōt

n Potestas. ipse oꝛdo uel habilitas q̄da3 quā ex eo: q ē sacerdos h3 ꝺ ptāte ista. sil' distinxi. xvi. q. i. §. ecce.

o Uel accipit. puta si ne executōe.

p Uel accepta puta sine executōe l' accepta cū executōe.

q Manus. reconciliatoꝛie.

r Si heretic⁹. idē est si catholic⁹: qꝛ cōtinet errorem intolerabilē.

s Sñia. ex de sen. exc. per tuas.

t Quod. hic ponit icidentem qōem quā3 statim soluit.

u Gladio. sed nūquid hoc est ita simplicit uerū q si possum eū repellere a testimonio cōtra me: q possum ⁊ eum a ferēda sñia: ñ videt. Nā abijciendo ei crimē in modum exceptōis: repellam eū a testimonio ex de testa. sup eo. nihilomin⁹ tn̄ remanet pꝛelatus. vñ du3 toleratur poterit me iudicare. vi ij. q. iiij. ñne. ⁊ nisi i casu s. cum post cōfirmationem ⁊ ante ꝯsecratōem crimē i modū exceptionis obijcit. ex de accu. super his.

x Testimonia. est ar. ꝯ C. de here. l. qm̄. s3 illō nō valet: cu3 hodie sint oēs excōicati ex de here. excōicamus.

y Poterūt. š. ij. q. vij. si hereticus.

z In hereticū. š. dist. xxxvij. siqd ueri. xxiij. q. vi. c. i. cōtra.

Pro aliquo facinore ab hereticis excõicatus a catholicis non est recipiendus.

Quisquis ꝓ aliquo flagitõ uel facinore ꝑiectũ a nobis ita suscipit: sicut suscipiuntur ꝗ excepto errore qꝰ a nobis sepamini: sine crimĩe apđ uos vixerint: displicet nobis sed nec facile ista mõstratis: ⁊ si nõ mõstretis nõnullos toleramus: quos corrigẽ uel punire nõ possumus. neq; ꝓpter paleã relinquimus areã dñi: neq; ꝓpter pisces malos rumpimus retia dñi: neq; ꝓpter hedos in fine sepandos deserimus gregẽ dñi: neq; ꝓpter uasa facta in ꝯtumeliã migramꝰ de domo dñi. Idẽ ad eusebium. Quisquis ꝓpter disciplinam ab hẽticis excõicatur ñ est a catholicis recipiẽdus.

Subdiaconus quidẽ hispaniensis eccl'e noĩe primus: cuz ab accessu indisciplinato sanctimonialiũ ꝓhiberet̃: atq; ordinata ⁊ sana ꝑcepta ꝯtẽneret: a clericatu remotus ẽ. ego si placet dño istũ modũ seruo ut si quisq̃s apud eos propter disciplinã degradatus ẽ: ⁊ ad eccl'am catholicã transire uoluerit: in humiliatione pñĩe recipiatur: quo ⁊ ipi eũ forsitan cogerẽt: si apud eos manere noluisset. Sed istud augustini intelligit̃ dictũ: ñ ꝓpter sententiã cuius potestas nulla ẽ extra eccl'am: sz in detestatione criminũ que in hereticis sicut in catholicis eque sũt punienda. põt tñ illud augustini de potestate baptizandi intelligi non ligãdi aut soluendi al' cetera sacramenta ministrãdi baptisma nãq; siue ab heretico siue a laico ministratũ fuerit: dũmodo in vnitate catholice fidei accipiatur: non carebit effectu. Alia v̾o sacramẽta: ut sacri corꝑis ⁊ sãguinis dñi excõicationis uel reconciliatõnis si ab hẽtico uel catholico nõ sacerdote ministrẽtur: uel nullũ uel letalem habebũt effectum. vñ ⁊ ab oĩbus fidelibus nullatenus sũt recipiẽda. Hinc aug. scribit in primo li. de vnico baptismo

In extremo positus etiã ab heretico pñiam accipe valet

Siquẽ forte coegẽit extrema necessitas: ⁊ ubi catholicum ꝑ quem accipiat nõ inuenerit: ⁊ in animo pacẽ catholicam custodiẽs ꝑ aliquẽ extra vnitatem catholicã positũ acceperit qđ in ipsa erat catholica vnitate ꝑcepturus: si statim etiã de hac vita migrauerit: nõ eum nisi catholicum deputamus. si aũt fuerit a corꝑali morte liberatus: cũ se catholice ꝯgregationi etiam corꝑali ꝑsentia reddiderit: vñ nunq̃ corde discesserat: nõ solum nõ improbamus qđ fecit: sed etiaz securissime uerissimeq; laudamus. qm̃ pñtem deũ credidit corde suo ubi vnitatem seruabat: ⁊ sine sancti baptismatis sacr̃o: qđ ubicũq; inuenit non hoĩm sz dei eẽ cognouit: noluit ex hac vita migrare. siquis aũt cũ possit in ipsa accipe: aliqua mẽtis ꝑuersitate elegerit in scismate baptizari: etiã si postea venerit ad catholicã eccl'am: certuz ẽ illi prodesse sacramentum: quod alibi accipi potest. ꝓdesse nõ põt: ꝑuersus ⁊ iniquus ẽ: ⁊ tãto ꝑniciosus q̃to scientius.

Item iulius papa.

Per annũ peniteat: ꝗ de manu heretici nesciens ꝓhibitã cõmunionem accepit.

Siquis dederit aũt acceperit cõionem de manu he

a Quisquis. ſ. ꝓ. q. vij. c. i. cuius hec est pars.

b A vobis. j. de pe. di. i. v̾bũ ꝯ. sed qualit̃ ꝯrietas soluatur in sequenti. §. inuenitur.

c Ita suscipit. ar. sñiam heretici fidẽ facẽ eccl'e ⁊ vniꝰ iudicis sñia fidẽ facẽ alij. ut. ſ. ij. q. i. multi. ⁊. ff. đ crimĩe expil'. hr̃. res hereditarias. ar. ꝯ. ff. de iureiur. si duo patroni. sed tñ ꝗ signauit hoc ar. nõ itellexit. ar. ĩ his capl'is: q? ñ dr̃ h ꝙ excõicatos ab hereticis nos ꝓ excõicatis habeamꝰ q? ipsi nemĩnez possunt excõicare ex̃ de heret. vergẽtis. sed nõ recipimꝰ eodẽ mõ malos hereticos sicut bonos hereticos: q? nõ ad dignitates uł ordines forte. ⁊ si secꝰ fiat: qñq; fit ꝑꝑ scandalũ: ut dr̃ i. c. q̃sq̃s

d Subdiaconꝰ. recipiat̃. ad pñiaz ñ. n. dicit sub excõicatiõe uł depositõe.

e Quo. i. ad quã. sed illud nõ ꝓpter sñiaz eiꝰ s. excõicatõis. Nã ĩ causis ciuilibꝰ ⁊ criminalibꝰ sñia ex̃ eccl'am hz firmitatẽ. ar. xi. q. iij. iulianus. §. i.

f Sed illud augustini. ſ e. q. ꝓ. §. his auctoritatibꝰ in illo v̾bo recedentes. ſ. i. q. i. qđ q̃dam.

g Alia uero. large hic sumitur sacramentũ: ut. i. q. iij. c. ult.

h Sacerdote. nisi ĩ necessitate. tũc laicꝰ recõciliare põt de cõ. di. iiij sanctum.

i Habebũt. cũ extrẽa necessitate cogente sacramẽtũ baptismi a qꝰcũq; tradit̃ lz ab heretico: querit̃ q̃re eucharistie sacr̃m nõ sit ab heretico accipiẽdũ: cũ in alt̾utro fides. ⁊ cõtritio vicem suppleat sacramẽti de cõ. di. ij. ut q̃d paras. ⁊ dist. iiij. baptismi vicẽ. R/o. ꝑlenior fit remissio in baptismo: q̃ in sola cordis ꝯtritiõe: ita ꝙ nec purgatoriũ sentiat qui ĩ fine baptizant̃ de pe. di. vij. nullꝰ expectat: sufficit aũt ꝯtritio coꝝ. uel q? alia est in reliquis sacramẽtis ꝯsideratio q̃ in baptismo: ut. xxxij. di. §. uerũ: q? necessarior ẽ ⁊ ianua omniũ sacramẽtoꝝ. uel sufficit sic scriptũ esse uel q? in eucharistie sacramẽto solẽt heretici formam ecclesie ꝑuertet̃: ut ſ. e. c. scisma. ĩ baptismo uero non de cõ. di. iiij. siue hẽticꝰ. ba. uel iđ q? q̃cũq; accipit baptisma accipit christi corꝑꝰ. sed nõ ꝯuertit̃ de cõ. di. iiij. nulli est aliquatenus.

k Nullatenꝰ. j. e. c. ult.

l Siquẽ. extrema. ar. ex̃ de reg. iuris. qđ nõ ẽ licitũ. vñ ⁊ cito dz hoc facere. i. q. i. ꝯstat.

m Presentẽ. i. fidem dei pñtez cordi suo adhibuit.

n Baptismatis. j. de cõ. di. iiij. sãctum quõ. ſ. dis. xxxij. §. uerũ esse ſ. i. q. i. dñs declarauit.

o Peruersitate ſ. i. q. vij. conuenientibus.

p Prodesse. j. de cõ. di. iiij. tũc ualere.

q Iniquus est. ab initio non ex post facto.

r Siquis dedꝰrit. ar. h elicitur: ꝙ ignorantia iuris partiz excusat: sed non ex toto releuat q̃dẽ penã: sed non absorbet culpã. sic̃ inuenit̃. lxxxij. dis. plurimos. xxviij. di. pbr̃m. xiij. di. ꝯsuetudo. j. đ cõ. di. ij. scriptura. ⁊ xx. q. i. de his. ſ. lij. di. c. i. đ ꝯ. di. iiij. rettulerũt.

f Et nescit. q̃ ecclesia cõtradicit uel nescit de facto sed est ignorãtia crassa.

t Humanis. hec ergo sñia potior ẽ et ceteris pponẽda q̃ maiori nitit̃ pietati. ix. di. sana. ff. de pactis maiorem.

res casus addere: q̃ ubicũq; potest agi de crimine pp bõa alicuius: semp possit accusari: ut i crimie lese maiestatis heresis repetũdaꝝ et aliis. C. ad. l. iul. ma. l. ult. C. de heret. mãicheos. ff. de accus. l. ex iudicioꝝ. C. si reos t accu. l. ult. C. de apo. apostataꝝ ar. ex q̃ fi. sint leg. cãm. sed dic q̃ leges nõ pmittũt aliquẽ accusari p9 mortẽ: nisi pp bona tm̃: ut q̃ excõicet̃ uel alia pẽa afficiat̃ i filiis. vi. q. i. §. uerũ. vñ ↄsiderata. l. intentõe q̃ tm̃ ad bona agit: ptꝫ sm eã q̃ accusari ñ põt: ut excõicet̃: sed de

u Sine oblatione. s. xij. q. ij. de viro. et. xxxiij. q. ij. latorem.

a Cepit. rex. argu. q̃ filius regis rex uocari debeat: lꝫ regnũ non habeat et est ar. p comitibus theutonie et italie iam. n. dñs ẽ et sola administratio deest. ff. de li. et po. l. i suis.

b Nil fuisse. i. parum.

c Percipet rõnem q̃re liceat in necessitate ab heretico recipe baptisma et ñ corp9 xpi. hẽs. s. e. i nota. cũ extrẽa. Itẽ nõ q̃ in necessitate possũ socio ↄfiteri de pe. dist. i. quẽ penitet. Itẽ recõciliatõeꝫ petere de cõ. di. iiij sanctũ. Idẽ possꝫ dici de vnctõe olei Sꝫ de oibus q̃ spectãt ad officiũ sacerdotis: illud solũ licẽ laicis credo etiã in necessitate: de q̃bus expressũ iuenio.

Quod aũt sũmã isti9 q̃ōnis collige. j. e. c. ult. ex de sen. ex. a nobis. Sꝫ nõ q̃ p9 mortẽ nõ põt q̃s accusari: nisi i tribus. de heresi. j. e. c. ult. uel si hereticos istituit hẽdes ex de here. sicq̃s eps. ul si i notorio crimine decesserit. lxxxviij. di. neq;. s. pr. q. v. placuit. Alij vo volũt plu

retici: et nescit q̃ catholica ecclesia ↄtradicit: postea intelligens vnum annũ integꝝ peniteat. si aũt scit et neglexerit et postea penitẽtiã egerit: decẽ annos peniteat. alij indicant septẽ et quidã hũanius ut quinq; annos peniteat. Siquis p miserit hereticũ missam suam celebrare in eccl'a catholica: et nescit. xl. dies peniteat. si p reuerẽtia eius: annũ vnũ peniteat. si p dãnatõne ecclesie catholice et ↄsuetudis romanoꝝ: pijciatur ab eccl'a sicut hereticus: nisi habeat pñiam si habuerit decẽ annos peniteat. si recesserit ab eccl'a catholica in cõgregatione hereticoꝝ: et aliis psuaserit et postea pñiam egerit: duodecim annos peniteat: tres extra ecclesiam. vij. inter audientes et duos adhuc extra cõionem. De his ita in canone dicitur vt. xij. anno cõionem sine oblatione percipiant. Itẽ gregorius papa.

Potius est mortẽ arripe: q̃ de manu heretici cõmunionẽ accipere.

Cepit ermigildus rex iuuenis terrenũ regnũ despiciens sed forti ↄsiderio celeste querẽs in ciliciis iacẽ vinculatus: et ideo oipotẽti deo ad se ↄfirmandũ pces effũdere: tantoq; sublimius gloriã transeũtis mundi despicere: q̃to et religatus agnouerat nil fuisse q̃d poterat auferri. supueniẽte aũt festiuitatis pascalis die in tempeste noctis silentõ ad eum pfidus pater arrianũ epm misit: ut de eius manu sacrilege ↄsecrationis cõioneꝫ pciperet: atq; p hoc ad grãm patris redire mereret̃: sꝫ vir deo deditus arriano epo uenienti exprobrauit: ut debuit

eiusq; a se pfidiam dignis increpationibus repulit: q2 etsi exterius iacebat ligatus apd se tñ in magno mentis culmie stabat securus. ad se itaq; reuerso epo arriano pater infremuit: statimq; suos apparitores misit: qui constantissimum cõfessorẽ dei illic ubi iacebat occiderent.

Quod aũt post mortem nullus excõicari ualeat uel absolui: ex uerbis euangelij mõstratur: quibus dicitur: quodcunq; ligaueris sup terrã et c. sup terram inq̃t nõ sub terra ostendẽs: q̃ viuẽtes p varietate suoꝝ meritorũ soluere possumus et ligare de mortuis aũt sentẽtiam ferre non possumus. Unde leo papa scribens rustico narbonensi episcopo.

Non possunt ab ecclesia solui post mortẽ: qui in hac vita ab ea noluerunt absolui.

De cõione priuatis et ita defunctis hoꝝ causa iudicõ dei reseruãda est: in cui9 manibus fuit: ut taliũ obitus nõ usq; ad cõionis remediũ differretur. nos aũt quib9 viuẽtibus non cõicamus: mortuis cõicare nõ possumus. Item gelasi9 papa fausto magistro fugienti legationis officio apud constãtinop. olim.

Ecclesia uiuentes põt ligare uel soluere non mortuos.

Legatur ex quo est religio christiana uel certe detur exemplum in eccl'a dei a quibuslibꝫ põtificibus aut ab ipis aplis aut ab ipo deniq; saluatore ueniã: nisi se corrigẽtib9 fuisse concessam: audita eniꝫ isto celo nõ legitur oio nec dicitur. q̃d ex eoꝝ uoce depromitur. date veniã nobis: dum tñ nos in errore duremus. id

Q.ii.

quocũq; crimine ciuilit̃ agi posse ↄ defunctũ pp dãna illata resarcienda et hoc sm canonicã eq̃tatẽ. ar. xvi. q. vi. si epm ex de rap. c. penul. ex de usu. tua. lꝫ sm leges sec9 distinguit̃. pcedit. hoc mõ i hac q̃õe. primo p bat usq; ad. §. his q̃ non põt excõicari p9 mortẽ abinde ↄtrariũ.

e Sup terrã: nisi cum iam ẽ in aliqua arca mõtu9 nõ sup terrã. ar. ff. de reli. diui hoc falsũ ẽ. ex de sen. ex. a nobis.

f De cõiõe. supple dicimus.

g Quia iudicio. s. xi. q. iij. q̃cũq; i terra. s. xxiij. di. quorũdã.

h Manib9. j. de pe. di. iiij. si ex bono.

i Nõ cõicam9 nec cõicare debem9. et sic soluitur ↄ. j. de pe. di. i. multiplex. v. hi aũt: q2 dr̃ q̃ si ↄstat9 p indicia q̃ cõuerti uoluit: orãdũ ẽ p eo i eccl'a: ut. xxvi. q. vi. his q̃ ex de sen. ex. a nobis: q̃a ex quo p eũ non stabat cõicare ei debemus: et ita ẽ absoluẽdus p9 mortem: ex de sen. ex. a nob.

k Legat̃. ex quo. i. incepit esse.

l Exemplũ. s. di. xx. de quib9.

m Ueniã. ut. s. dist. l. absit et. c. siq̃s pposterã. s. di. iiij. deniq; ↄ. Sꝫ h ueniã. i. r̃missionẽ pcti: ibi ueniã. i. ipunitatẽ.

n ¶ Nisi se. penitētib⁹ tm̄ delicti veniā ídulgem⁹. C. de he/ re. manicheos: ut. j. ꝺ pe. di. i. nemine. ⁊ ꝺ cō. di. iiij. oīs q.
o ¶ Contingētib⁹. s̄. di. ix. ego solus. s̄. iiij. q. iij. sola.
p ¶ Fuisse. nā nō solū merita: sed ēt corpa nobis defecerūt xxxiij. di. fraternitatis.

.c. i. viij. q. i. sciendū. ar. xxiij. q. v. qui sitit.
d ¶ Scismaticos. de numero quoꝝ est riccard⁹.
e ¶ Ullo mō. s̄. e. q. i. scisma.
f ¶ Et pdonib⁹. de qb⁹ qd iuris sit: si aliena nō resti/ tuant qre ex̄ de rap. super eo.

q ¶ Mortuos. ut lazarū ex̄. de sen. ex. a nobis. ul' itellige de mortuis per peccatū de pe. di. i. §. h° idē pbatur.
r ¶ Faciēdi .s. peccata dimittere mortuū susci/ tare de pe. di. i. uerbuȝ de cō. di. iiij. nēo tollit.
s ¶ Et i celis. hoc intelli/ ge de va ligatōe. nam iam vere ligat⁹ nō ē qui quo ad deū absolut⁹ ē. ex̄ ꝺ sen. ex. a nobis. alit̄ ēt. M. ⁊. h. exponūt hāc auctoritatē: qdcunqȝ li/ gaueris sup terrā. i. int̄ viuos qtū ad ipm ligā/ tem. q. d. dū tu es super terrā: ligar̄ potes ⁊ mō tuū tm̄ quo ad ecclīam.
t ¶ Absoluēdū. s̄. di. lv. si euāgelica. argu. ff. de test. quesitū. ar. 9. ff. de spō. oratio. Sed istius broccardi. solutōeȝ hēs i tex. xxiij. q. ij. q° s de⁹

a Sane sic pone casū q istē. R. fuerat ex cōicat⁹ cū suis cōplici/ bus: sed postea absolu/ tus ab urbano i natali/ cijs beati petri: sȝ tm̄ qa nō satisfecerat ante mō tē post liniaȝ absolutōis de his q forte alijs ab/ stulerat episcopus ipe nolebat: ut p eo fierēt i ecclīa oblatōes. dic er/ go urban⁹: q licȝ possit ei⁹ intētio merito ꝯmē/ dari: uex̄ tm̄ nō ē de iur̄ qd fac. nā cū iste nec excōicat⁹ esset nec excōicatis cōicassȝ nō pōt ei istud negare: ⁊ ꝺm hoc dicit ⁊ sub q̄ spōsione nos eis. i. riccardo ⁊ suis indulsim⁹ absolutōem excōicatiōis q̄ tenebāt: alij aūt ponūt sic: q nō fuerat excōicat⁹: sed in ali quib⁹ offēderat: nec satisfecerat. ⁊ ꝺm hoc se fideles refert̄ ad id qd pcedit ⁊ fideles se ipostex̄ pollicēt. tūc dic abso/ lutōem nō sine sed peccatoꝝ. Sed nōne bn̄ faciebat epus q nolebat oblatōem ei⁹ recipe si i mortali decesserit lȝ nō sit excōicat⁹ nec excōicatis cōicasset? dico qm̄: nisi ubi cri/ men esset notoriū: alias nūqȝ. de hmōi obligatōib⁹ notaui xc. di. obligatōes.

b ¶ Pro zelo dei. ⁊ ita lȝ factū repro besī: intētio tm̄ ꝯmēdat. ar. de cō. di. iij. platū al' nō 9. sola vo lūtatis forma mouerat op⁹: ⁊ quicqd agāt hoīes ⁊c.

c ¶ Ex opposito. ex sēsu ꝯrio imo a ꝯrijs. ar. de pe. di. ix.

quoqȝ pariter ⁊ ōndant q no/ bis canones nitunt̄ opponē: qbus hoc canōībus qbus re/ gulis qua lectione quoue do cumēto siue a maioribus nr̄is siue ab aplis ipis quos potio res merito fuisse n̄ dubiū est: seu ab ipo saluatore dn̄o q iu/ dicaturus credit̄ viuos ⁊ mor tuos siue factū ē vnqȝ uel fa/ ciendū esse mandat̄. mortuos suscitasse christū legim⁹: in er rore mortuos absoluisse n̄ le gimus. ⁊ qui hoc tm̄ faciendi solus habuit ptāteȝ beato pe tro aplo' principaliter manda uit: qdcunqȝ solueris sup ter/ rā erit solutuȝ ⁊ in celis: ⁊ qd cūqȝ ligaueris sup terraȝ ⁊c. sup terrā inquit. Nā in ligati one defunctū nunqȝ dixit esse absoluendū. Item vrbanus iulimundo epo.

Nō oportȝ ab eoꝝ elemosinis post morte abstinē: qbus in ui ta cōicare non destitimus.

Sane qd sup ricardo filio borelli ur̄a fraternitas se egisse insinuit: p zelo dei ⁊ aīa rum salute ⁊ charitate lauda mus. sȝ non ē adeo timendū: nō adeo ē uobis ab eius ele/ mosinis abstinēdū. Inter ce/ teros quippe nr̄e fidei pr̄es beatus leo papa doctor egre gius: qbus viuis ingt n̄ cōica uim⁹: nec mortuis cōicare de bemus. Cōstat ergo: qbus ui uis: ut ex opposito loqmur: cōicamus: mortuis quoqȝ cōi care possumus. non plane in/ ter duo oppugnātia positi: in ter impios ⁊ scismaticos vide licet scismaticis ullo modo cō municare nō possumus aut li/ cet. peccatoribus vero ⁊ pre donib⁹ dispensatiue ppterea cōicamus: q: ⁊ ecclām hacte/ nus sustētauerūt ⁊ fideles se in postex̄ pollicētur. alioquin oportet nos de huius mundi partibus exire: sub qua etiaȝ sponsione nos eis nup in bea ti petri natalitijs absolutionē indulsimus. quia ergo predi/ ctus vir neqȝ excōicatus no/ minatiue neqȝ cōmunicās cū excōmunicatis ex noīe exijt: sed in domini sui fide atqȝ ser uitio permāsit: licet nobis di/ spensatiue. i. qȝdiu eos pati/ mur: eoꝝ elemosinis cōmuni/ care ⁊ defuncti animam chri/ stiane religionis oīnibus mo/ dis adiuuare. Itē gelasius papa vniuersis episcopis per dardaniā siue per illiricū con stitutis. De eodem.

Nec quisqȝ uobis omnino p suadeat acatio preuarica tionis sue crimen fuisse laxa tum: quia qui postqȝ in colle gium recidens prauitatis iu re meruit ab apostolica com

g ¶ Partib⁹. s̄. ij q. i. multi.
h ¶ Noīatie. per hoc dixit h mar. figēs hic pedeȝ: q siqs cōicaret ei q incidit i cano nē anteqȝ venū/ tiet̄: nō erit excōi cat⁹ sȝ ꝯfūdit̄ ext̄ de sen. ex. cū de/ sideres. nec mul tuȝ facit p eo: q dic̄ noīatiue. Nō n. r̄fert an pprio noīe an alijs iudi cijs excōicet̄ qs. ff. si cer. pe. certū
i ¶ Exijt. supple nec alijs erat i a/ liq° peccato pu/ blico: ⁊ tūc idem esset: ut. s̄. e. q. in pricipio.
k ¶ Nobis. dispē satiue. q̄nt̄ i quo fuit dispēsatū: cū hoc nō possit ei ꝺ negari? dic q iō dicit hoc qa oēs uie dn̄i misericō dia ⁊ ueritas. xx xiij. q. ij. admonē ul' iō dicit dispē/ satiue: q: nō ꝯpel lebant eos ad sa tisfactōem: ⁊ ita nō fuit cōpulsus pn̄r tn̄ hēdes ei⁹ ꝯpelli: ut extra ꝺ rap. i lr̄is.

l Nec quisqȝ. superstes. ar. q lȝ heres vsurarij sa/ tisfaciat de vsuris vsurario: tn̄ post mortē cōi/ cādum nō erit: si superstes absolutōem ⁊ penitētiaȝ nō q̄siuit. ar. j. xxvi. q. vi. q recedūt. ex̄ ꝺ sē. ex. a nob

m ¶ Inuenit. nā in eo loco quis ꝯuenitur i quo repe ritur. iij. q. vi. c. i. de pe. di. i. nūquid chai. C. vbi de curiali uel coartali. l. ult. dn̄i legū intelligūt si ibi hȝ forū rōe rei petite: uel rōe ꝯtractus uel criminis. lȝ p. dixerit: q ubicūqȝ re⁹ repitur: possit cōueniri: ut C. ubi de cri. agi. oportet. l. i. b.

n ¶ Atqȝ. supple nil aliud debetis facere.

o ¶ Noīe. i. errore ei⁹ ⁊c. quo errore obligati sūt di abolo. Nā nomē accipit̄ p obligatōe. s̄. e. aduoca/ uit. uel dic nō debetis pticipare cū aliquo coꝝ pr/

munione secludi: in hac eadē persistens damnatione defunctus est: absolutionē quam superstes non quesiuit omnino nec meruit: nec mortuus iam potest impetrare: siquidē ipis apostolis christi uoce delegatum est: que ligaueritis super terram ꝛ reliqua. Ceterum d̄ eo qui in diuino iudicio ē constitutus: nobis fas ñ est aliud decernere: preter id ī quo eū dies supremus inuenit. atq3 iō nisi eius nomine refutato ceterisq3 consortibus huius erroris cum nullo prorsus eorū participare debetis mense dominice puritatem: quam maiores nostri semper ab heretica magnopere seruauerunt pollutione discretam. Itē leo papa.

Incorrigibili dānatione sententia relaxari non potest.

Damnationis sententiam quicūq3 meretur accipere: si in suo sensu voluerit permanere: nullus relaxare poterit. His auctoritatibus ꝓbatur: ꝙ viuentes non mortuos soluere possumus uel ligare. verum hoc nō de omni crimine intelligendum est. sunt eni quedam crimina d̄ quibus ēt post mortem accusari possunt quilib3 uel damnari uelut heresis. Unde in prima actione quinte synodi legitur.

Heretici etiam post mortem sunt excomunicandi.

Sane profertur a quibusdam: qui dicunt oportere post mortem hereticos anathematizari ꝛ sequi in hoc doctrinam sanctorum patrū: qui nō solum viuentes hereticos condemnauerunt: sed etiam mortuos: sicut eos qui iniuste cōdemnati sunt: reuocauerūt post mortem: et in sacris dicticis scripserunt. quod factum est in ioanne ꝛ in flauiono religiose memorie episcopis constantinopolitanis. Item in actōne. v. augustinus ait: Et si forte isti libri ita designant traditorem suum: sicut dominus dsignauit iudam: legatur in eis nominatim et expresse: uel cecilianum uel eius ordinatores eorundem librorum fuisse traditores: et nisi eos anathematizauero ipse cum eis iudicer tradidisse. Que ñ recitata sunt: augustinus sancte memorie consuluit statui et teneri ab initio in ecclesia. impiū enim dogma iam inculpatum est ꝛ condemnatum: et eos qui tali dogmati obnoxij sūt: anathematizari voluit ecclesie traditio: licet etiā mortui essent. ideo sancte memorie augustinus dicit: si modo conuinceretur cecilianus de his: que inferuntur ei: etiam post mortem eius illum anathematizo. Item multi episcopi congregati sunt: ꝛ quedam de diuersis causis ad ecclesiasticum statum pertinentibus disponentes de ipis statuerūt defunctis: qui suas facultates hereticis reliquerūt ut etiam post mortem anathemati subijciantur. Sunt autē ꝛ augustini sancte mēorie epistole dicentes: ꝙ siqui in uita sua non recte sapuerunt: licet non condemnati fuissent adhuc uiuētes: tamen demōstrato peccato etiam isti post mortem anathemati subijciantur. Item: si uera sunt que ceciliano obiecta sunt: ꝛ nobis aliquando possunt mōstrari ip3 mortuū anathēatizaremus. Itē dicis mihi licē etiam de mortuis iudicare: q?

p Depositus sed refutare nomē ei^9 ꝛ cōplices.

q Damnatōis. relaxare. s̄. xi. q. iij. qui recte. s̄. c. legitur:

His auctoritatibus. nō mortuos. s3 etiā mortui essent. s3 videtur ꝙ iste post mortē nō possit excōicari: q? admonitio semꝑ debet p̄cedere vindictā. xij q. ij. indigne. ita ꝛ absens nō pōt excōicari. iij. q. ix absens. sed dic ī hoc casu speciale eē: uel dic ꝙ fuit admonitus a canone. xxiij. q. v. administratores S3 qd si aliquis uoluit eū defēdē admitteretur? sic. ff de ꝓcur. huum. § publice: ꝛ marie cū in cā criminali ꝑ inuito qs possit appellare. ff. d̄ app. nō tantū. s3 qūo admittetur: cū nō possit cauē de rato sed ratū videtur habē ex quo nō opponit obijcē ꝯtrarie volūtati de cō. dist. iiij. queris ꝛc̄.

a Sane. i. bene ꝛ sapienter Casus: ꝓbat quita synodus hereticos post mortē excōicari posse. Primo: multiplici auctoritate augustini. Secūdo auctoritate multorū epōrū: q hoc fecerūt. Tertio: auctoritate rationabili epi. Quarto: auctoritate ecclesie ꝯstantinopol. Quinto: auctoritate theophili. Sexto: ꝛ petit synod^9 auctoritatē augustini ꝛ eccl'e ꝯstātinopolitane. uel dic ꝙ in fine loquit de uera ecclesia romana.

b Sicut illos. s̄. xi. q. iij. qcūq3. s̄. e. q. de cōione.

c Post mortē. ꝯ. xxiij. di. quorūdā. ꝛ ex̄ q fi. sunt le. causas sed speciale est hic ꝛ in casibus quos nota. s̄. ī prin. qōnis. ꝛ ē ar. ꝙ si ī aliquo lapide uel colūna inueniatur scriptura fides est ei adhibenda. ar. iij. q. vij. postulatus. ar. ꝯ. C. de relig. monumētorum.

d Dicticis. dictice sūt tabule a dico dicis. vñ martialis: Clerico dicticē lateri ne depresseris unq3.

e Dicticis. dictice sūt colūne: ubi imagīes patrū suo cathalago ponūtur. io.

f Designāt. j. d̄ cō. di. ij. cū oē crimē:

g Uel cecilianū. s̄. xxiij. q. iiij. ipsa pietas.

h Eorūdem librorum sed quid si in scrinio alicuius inueniantur rōes uel instrumēta: per que patet eū usurariū fuisse nūquid pōt excōicari? videt ꝙ sic: nisi de vsuris satisfecerit: quod tamē nō est uerū ubi occultū fuit:

i Reliquerūt. ut ex̄ d̄ hereti. sigs eps: nec est ita in alijs illicitis collegijs. Na3 licet nō possit ligari illicito collegio: pōt tñ cuilibet de collegio. ff. de reb^9 dubi. cū senatus.

k Anathemati. arg. ꝙ cognito error̄ etiā post mortem excōmunicant heretici.

l ¶ Demōstrato.sed q̄lr̄
demonstrabit̄.istud? di
cūt qdā: qꝛ denūciatie
satis vr̄ hec rō suffice.tn̄
si denūciatie ꝓbaret̄ ꝯ
quē uiuētē aliqd: ⁊ nollꝫ
corrigi excōicaret̄. At
iste ē ī ꝯtumacia ī quā d̄
uenit ex culpa sua a q̄ nō
pōt exire: ⁊ iō nō pōt ex
cōicari.qdā tn̄ dicūt cū
qbꝰ ē.h.ꝙ n̄ ē aliqs ad
mittēdꝰ denūciatie:im
mo oportet ꝙ inscribat
se:⁊ ꝙ se obliget ad ta/
lionē .iiij.q.iiij.c.ij.sed
cui pene supponeret̄? di
co ꝙ ei cui supponeret̄
iste si viueret:sed nō cui
mō supponit̄:nec miruꝫ
cū ḡuius sit peccare in
mortuū q̄ꝫ ī viuū: ut.C.
d̄ sepul.vio. q sepulcra.
m ¶ Itē romanoꝝ.i.cō
stātinopol.
n ¶ In fide peccassꝫ.tm̄
se in ro.pō.sniam excōi
catōis ꝓtulit: ut dixi.x
xi.di.ī tantū: ul' nō pec
cauit ī fide:ut esset iuē/
tor heresis sed veteris
imitator:ul' articulus fi
dei non tenebat .s̄.xv.
di.c.i.xl.di.si papa ꝯ.sꝫ
h de ꝯstantinopol.
o ¶ Origenē. nō loqtur
hic de origene de q° ha
bemꝰ.j.e.q.iij.v̄. orige
narij.aliū.n. errorēꝫ ha
buit iste:qꝛ dixit omneꝫ
hominē esse saluandū p
illud.nil odisti eoꝝ que
fecisti.⁊ ita dicebat deū
adeo misericordē:ꝙ nō
iustū. p̄terea dixit xp̄m
passū ī aere ꝓ diabolis

Qō.iii.

saluādis.sed cū iste dā/
natꝰ fuerit: nōne ⁊ eius
scripta?utiqꝫ ex̄ de here
ti.fraternitatis quid est
ergo: ꝙ quedā opuscu/
la recipiūt̄? nō quia eiꝰ
sunt:sed qꝛ ecclia appro
bauit.oia eniꝫ nostra fa
cimꝰ qbꝰ auctoritatem
ipertimur: ut.C. de ue.
iure.enu.l.i.§.i.
p Quod aūt. Hic ī
titulat̄ qō.iij. in
qua quesitū fuit
an pro delicto dn̄i fam i

iudiciū nō tm̄ de viuis: sꝫ etiā
mortuis solet fieri. Itē rab
lamis sancte memorie ep̄s fa
ctus edissene ciuitatis: q ī sa/
cerdotibꝰ resplēduit theodo
rū mosothenū post mortem in
eccl'a anathematizauit. Iteꝫ
romanoꝝ ēt eccl'a an̄ paucos
annos dioscoꝝ qui fuit papa
eiusdē eccl'e: ēt post eiꝰ mortē
anathematizauit: cū nec in fi/
de peccassꝫ tm̄ :⁊ hoc oēs ho/
mines sciūt'q degūt h rome ⁊
maxie q in dignitatibꝰ existūt:
q ēt eidē dioscoro cōicatores
ꝑmāserūt usqꝫ ad mortē eius.
Itē si ad tp̄a theopholi san/
cte mēorie ul' supius aliqs re/
currēit: ēt origenē inuēiet pꝰ
mortē anathēatizatū. qd̄ etiā
in isto fecit ⁊ vr̄a sāctitas ⁊ in
lius religiosissimꝰ papa antiq/
oris rome Itē sācta synodꝰ
dixit: Sufficiūt q̄ dicta sūt et
ꝓlata eccl'asticā traditionem
demōstrare: ꝙ oꝫ hēticos ēt
pꝰ mortē anathēatizari. Itē
ī actōne quarta sācta synodꝰ
dixit: Augustini sācte mēorie
q inter ep̄os africanos splen
duit: diuerse ep̄l'e sūt r̄citate
significātes: qꝛ oꝫ hēticos ēt
post mortē anathēatizari.talē
aūt eccl'asticā traditōnē ⁊ alij
africani ep̄i reuerēdissimi ser
uauerūt: sꝫ ⁊ romana sancta
eccl'a quosdā ep̄os ēt pꝰ mor/
tē anathēatizauit: lꝫ ī vita sua
ꝓ fide n̄ eēnt accusati ⁊ vtrū
qꝫ apud nos hita gesta signi/
ficant.

Quod āt ꝓ peccato ali/
cuiꝰ tota familia excōi/
cāda sit: multoꝝ exēplis ꝓba
tur. ꝓ peccato nāqꝫ sodomita
rū ꝑuuli eoꝝ q bn̄ficio etatis
pr̄ua flagitia nesciebāt: cele/
sti igne sūt ꝯsūpti. Itē ꝓ pec
cato amalechitaꝝ n̄ solū ꝑuu
li eoꝝ sed ēt bruta aialia usqꝫ
ad mingentē ad parietē iussa
sūt a dn̄o deleri. Itē dathan
⁊ abirō auctores scismatis fu
erūt ꝯ moysen ⁊ aaron: nō tm̄
ipsi soli sed ois suba eoꝝ cum

ip̄is descēdit ad inferos. In
nouo ēt testō nōnūqꝫ peccatis
exigētibus grauis pestilētia
desenisse legit̄: q̄ ēt illos inuol
uit: q peccati ꝯsciam n̄ hēbāt
si ergo tā seuerissime ꝓ pec/
catis parentū ineniūt ꝑuuli
puniti: nulli dubiū ē qn ꝓ pec
catis eorundem snia excōica/
tionis pariter feriri valeant.
His ita r̄ndet̄: ꝓ peccatis pa
rētū ꝑuulos corꝑaliter flagel
lari ex uerbis euāgelij appa/
ret: ubi apli de ceco nato chri
stū interrogasse dicunt̄: Rabi
qs peccauit: hic aut parētes
eius: ut cecus nasceret̄? In
qbus etiā illud ꝯplet̄: qd̄ dn̄s
ait ad moysen: ego sū deus ze
lotes visitās peccata parētuꝫ
in filios usqꝫ in tertiā ⁊ q̄rtam
ꝓgeniē. spūaliter aūt pecca/
tis parentū ꝑuuli n̄ tenent̄: ex
quo ꝑ sacr̄m regn̄atiōis ab ori
ginali pctō fuerūt emundati.
vn̄ ꝑ ezechielē dn̄s ait: aia q̄
peccauerit: ip̄a moriet̄: filius
eni nō portabit iniqtatē pr̄is:
nec pr̄ iniqtatē filij. iusticia iu
sti suꝑ eū erit: ⁊ ip̄ietas impij
suꝑ eū ⁊c̄. quecūqꝫ ēt pecca/
ta parentes cōmiserūt: filius
ex quo ꝑsonaliter ab eis seꝑa
tus fuerit: ei nō imputant̄ ad
penaꝫ. vn̄ peccato ade iō oēs
posteri teneri dicūtur: qꝛ non
dū aliqs ex illo materialit̄ fu/
erat ꝓseminatus. quia v̄o apd̄
deū non sentētia sacerdotū: sꝫ
vita eoꝝ q̄rit̄: pꝫ ꝙ nō ē notā
dus snia qnē peccati macula
nō inficit. hinc paulus corin/
thijs scribens ait: siqs frater
noiat̄ fornicator aut auarꝰ aut
idolis fuiēs cū his nec cibuꝫ
sumē debetis. Ex qbus v̄bis
dat̄ itelligi: ꝙ nisi ꝑmum aliqs
noiatꝰ fuerit de crimie. i. ul' co
rā iudice accusatꝰ ul' ꝯuictus
ul' in iure ip̄e de se ꝯfessus fu
erit: ꝙ nec snia ē feriēdꝰ: nec
ab eiꝰ cōione abstinēdū. Nō
ergo ꝓ alicuius peccato tota
familia excōicanda ē. Vnde
aug. scribit ad auxiliū ep̄m.

lia esset excōican
da. Et tu ipse di/
stingue: qꝛ ē pēa
corporalis ⁊ ē pe
na spūalis. pena
corporalis sepe
punitur vnꝰ pro
alio: ut.i.q.i.siqs
cū militibꝰ. ⁊ de
cō.di.i.in sancta
i.q.iiij.in summa
Iteꝫ pena spūali
duplicit̄ aut iter
dicti aut excōica
tōis.pena inter/
dicti bene punit̄
vnꝰ ꝓ alio ex̄ de
spon.c. nō ē uob
simil'r alia pēa spi
rituali: ut.xc. di.
oblatōes.xvij.q.
iiij. miror ex̄ d̄ si.
pres.ꝑ totū.i.q.i
qcūqꝫ.sed pēa ex
cōicatōis nō: nisi
ut qdā dicūt enō
mitas delicti ali/
ud suadeat: ut.j.
e.si habes ex̄ de
sen. ex.inter ī fi.
Sed pēa eterna
nemo punit̄ pro
alio.xi.q.iij.illud
S.ꝓ utraqꝫ par/
te allegat.
q ¶ Pro peccato
s̄.i.q.iiij.itē pec/
cato achor.
r ¶ Ad mingētēꝫ.
i.usqꝫ ad canē uel
infirmū q ꝓpter
debilitatē adhe/
ret parieti ⁊ min
git.
s ¶ Non tenent̄.s̄
di. lvi. undecūqꝫ
⁊.c.nūq̄ꝫ.

Pro peccato patris non est filius anathematizandus.

Si habes de hac re sententiam certis rationibus uel scripturarum testimonijs exploratam: nos docere digneris: quomõ recte anathematizet filius p peccato patris. aut p mariti peccato vxor aut p domino seruus: aut quisq̃ in domo etiam nõdum natus: si eo tempore quo vniuersa domus est anathemate obligata nascatur: nec ei possit per lauacrum regenerationis in mortis periculo subueniri. hec.n. fuit corporalis pena: qua legimus quosdã contemptores dei cũ suis omnibus qui eiusdem impietatis pticipes fuerunt: pariter interfectos. tũc quippe ad terrorem viuentiũ mortalia corpora pimebãtur: q̃n q̃ etiam moritura. spiritualis autem pena qua fit quod scriptũ est: quecunq̃ ligaueris sup terram erunt ligata et in celo: animas obligat de quibus dictum est: ut aĩa patris ita et anima filij mea est. aĩa q̃ peccauerit ipsa morietur: audistis fortasse aliquos magni nominis sacerdotes cũ domo sua quẽpiam anathematizasse peccãtium. sed forte si eẽnt interrogati: repirentur idonei inde reddere rationem. ego aũt siquis a me quesierit utrum id recte fiat: qd ei respondeam non inuenio. nunq̃ hoc ausus sum de quorundam facere facinoribus vnanimit aduersus ecclesiã ppetratis: nisi grauissime cõmouerer. sz si tibi: q iuste id fiat dñs reuelauit: nequaq̃ iuuenilem etatem tuam et honoris eccl'astici rudimenta contemno. senex enim a iuuene et eps tot annorum a collega nec dũ anniculo paratus sum doceri: quomodo possim uel deo vel hominibus iustã reddere rationem: si animas innocẽtes pro scelere alieno: quod nõ ꝯtrahunt ex adam in quo omnes peccauerunt spũali supplicio puniamus. eteni classiciani filius et si traxit ex parẽte noxã primi hominis sacro fonte baptismatis expiandam: tñ quicquid postq̃ eum genuit peccati pater eius admisit: ubi ꝑticeps ipe non fuit: ad eũ non pertinere quis ambigit? quid dicam de cõiuge: quid de tot aĩabus vniuerse familie? vñ et si vna aĩa per istam seueritatẽ disciplie qua tota domus ista anathematizata ẽ: sine baptismate de corpe exeũdo perierit: inumerabiliũ mors corporum: si de ecclesia homines innocentes violenter abstrahã tur et interficiãtur: huic dãno ñ põt compari. si ergo de hac re põt reddere rõnem: utinã et nobis rescribendo pstes ut possimus et nos. si aũt non potes: quid tibi est incõsulta cõmotione animi facere: vñ si interrogatus fueris: responsionem rectam nõ uales inuenire? Hec aũt dixi etiã si filius noster classicianus aliqd admisit: qd tibi anathemate plectendũ iustissime videretur.

Et ergo ex hac aucte euidẽtissime mõstrat: illicite excõicatur quis p peccato alterius neq̃ aliqua rõne nituntur: q p peccato unius in totã familiam sñiam. ferunt excõicationis. Illicita autez excõicatio

a Si habes. anathematizetur. alias minori excõicatõe bñ vn' p alio punit. et sic nõ sunt ꝯria rc.di.oblatões.xvij.q.iiij.miror. ex̃ de spõ.ñ ẽ uob

b Aut p mariti. Nec etiã ciuiliter vxor p marito ꝯuenitur. C.ne vxor p marito: nisi in casu ubi res vxoris p marito intelligũtur obligate. C. de pmipilo. l.i.et.ij.

c Hec enim. antipophora est q posset dici: quia inuenio vnũ p alio punitũ.

d Pena. certe in hoc grauit excedũt. Nã istud specialiter eis cõcedit alijs etiam interdictis. ex̃ de spõ. nõ est uobis Sed pone q possit anathematizari sic familia pro peccato alicuius uel ciuitas tota: nũ qd erũt excõicati q nascũt quã primum sunt baptizati an nõ. p h' facit: q2 eadez familia ẽ .vij. q.i. de niq̃. ff. de iudic. pponebat. qdaz tñ dicũt: q q nascũtur nõ sunt excõicati.

e Ad terrorem ij.q.vij. q̃propt.

f Mortalia. et iõ nõ videt esse magnũ si id faciam: qd alias factur' essem: ut.s̃.px.q i.qd culpatur. ff. de cõdi.ob.cãm l.si pecũia.§.ult.

g Ut aĩa.s̃.i.q i.iudei.

h Audistis. alia antipophora.

i Nõis. ironice

k Idonei. ñ sufficit dicẽ: nisi rõ dic: i assignet .ij. q.vij. criminationes. ar. ꝯ de pe. di.iiij. si ex bono. ff. de. l. nõ omniũ. et.s̃. px.q.iiij. de tyrijs. ar. testes nõ esse recipiẽdus q dicũt se rẽ scir nisi q̃litatẽ et vñ nouerit declarẽt. nisi. n. oĩa ingrãt: ñ põt pueniri ad ueritatẽ: ut.xxiij.q.viij.occidit. et ar.s̃.xxij.q.iiij miror. ar. ꝯ ex̃ de sen. et re iudi. sicut.

l Cõmouerer. gen' ẽ loquẽdi: sicut et illud: nõ facerẽ ergo tale qd: nisi essem extra me ipsum. posset tamẽ phiberi familie ne domino cõicarẽt forte pp atrocitatẽ facinoris: ut ar. ex̃ de sen. ex. iter alia in fi. et.xvij.q.iiij.miror. et nota.xi.q.iij.qm̃ multos. Sed nũ qd hoc licebit et si grauissime ꝯmoueret? nõ. inquit ergo nõ quid fieri deberet: sed quid fieri posset. solẽt quippe homines retentiorib' factis turbulentius excitari: ut.xxiij q.v.c.ij.b.xi.q.iij.ira.

m Senex. reprehensibilis est enim eps: qui a perito subdito cõtẽnit edoceri. s̃.xxxvij. dis.c. ult. s̃.di.xxij. de cõstantino. Et nulla etas sera ẽ addiscendũ usq̃ ad .lxxviij. annũ. ff. de fideicõ. li. apud iuli. et sepe r uelatur minori rc. ut.xcv.di.esto.

n Expiandam.j. de cõ. di.iiij. si qcquid.

o Non pertinere. s̃.i. q.i. dñs declarauit. s̃. i.q.v.c.i.

p De cõiuge. s̃.xi.q. iij: qm̃ multos. C. de sacrosanc. ec. sancimus in fine.

q Innocẽtes. ar. maius peccatũ esse interficere paganum q̃ christianum bonum. argu. xxiij.q.v. si nõ licet. Sz hoc uerum ẽ in illato: ñ in cõmisso. i. maius peccatũ est si vna aĩa p peccatũ ĩfidelitatis pereat q̃ si inumerabiliũ martyr corpa trucidarẽtur et hoc vr lr̃a dicẽ si innocẽtes de eccl'a exhãt: si martyr corpa pereant non est dannum: sed dicitur sm vulgare hominũ dãnũ ibi esse.

r Mediolanensi. i. de illa ciuitate nato uel suffraganeus mediolanensis archiepiscopi.

f Omperimus priuauerit.ar.ↄ.ff.de re iudi.l.iiij.§.cō dennatus.

t Laurētius. is fuit archiepſ mediolañ. di.xvij.§.hic ēt ē.lxiij.di.ꝗto uel ipe magn⁹ fuit poſt laurētiū archiepſ.

loquif cum agif ad depoſitōem. uel dic ꝙ nō quod libet ſacrilegiū īducit depoſitōem.

d Et dū pcipites iudices nō erūt pcipites iudicēſ ad excōicādū: ut ex̄ de app. reprehēſibilis. iniqtas

u Sumit⁹.ar. ꝙ ſicut ſolo uerbo excōicaf qs ita ꝛ ſolo uerbo abſolui pōt.ar.v.q.i.qdā.ar.ↄ j.e.§.notādū. ex̄ de ſē. ex. cuꝫ deſideres.xi.q. iij.cū aliqs. Credo ꝙ ſolo uerbo poſſit abſolui: quia oīs res ꝑ quaſcūqꝫ cauſas ↄbif.ꝛc. ex̄ ð re. iur.c.i.ut nō tenuit hec ſnīa: q2 laurēti⁹ erat hereticꝰ.io.

x Qui negligūt. con ſuetudinē. inducitur ex cōſuetudine pſūptio: ut di.xliiij. multis j.e.de⁹.ff. de re mi. nō oīs.ff.ð uſu.ꝛ habi. plenū.§.ſed ſi.ff. de accuſ. ſicut.

y Maledicant. qð fit qñ nō credit eſſe uerū qð dicūt uel qñ paf maledicit filio.

z Sigs.nihil ledif.ē. xi.q.ult.cui eſt illa ts.ꝛ.c.q.ꝛ ſi ad tēpus.

ꝛ Qui int⁹.ē.ij.q.i.nemo.ↄ.xi.q.iij. illud dic ꝙ nō obeſt ꝗtū ad recipiēdū vnitatē ſanctoꝝ. ledif aūt quātū ad ꝑticipāda eccleſiaſtica miniſteria. ſnīa aūt paſtoris ſemꝑ timēda ē. nā q° ad deū nō pōt eccl'a ligare niſi cū emittit ↄſtitutionē aliquā: ut.ē.e.q.i.c. i.ꝛ.ij.

a Non ī ꝑpetuū.illuꝫ ſ.iuſtum.

b Illi.i.ad malū illiuſ ſ.iniuſti.

c Sacrilegij.itē tenef act. iniur.xi.q.iij.c.temerariū. ꝛ tenef ad oē intereſſe ꝛ ad maiorem penā ſi viſū fuerit expedire.ex̄ de ſen.ex.ſacro. Itē crimē ſacrilegij dignū eſt depoſitōe: ut.lxxxi.di.apl's: nec pōt ꝓmeueri ſ.l'is: ut ibi df.ꝗre ergo tm̄ pena ſuſpēſionis.xxx.dieꝝ īfligif ei ut.j.e.c.ꝓx. ſꝫ forte ibi

notatum non ledit: ſed excōicantem. Unde grego. ſcribit magno mediolañ. epo.

Illicite ſi aliquis excōicat: ſemetiōm non illum odēnat.

Ompimus ꝙ laurentius quondā frater ꝛ coepus noſter nullis te culpis exigentibus cōione priuauit. Jōqꝫ huius pcepti noſtri aucte munitus officiū tuum ſecurus ꝑage ꝛ cōionem ſine aliqua ſume fortitudine. Item hieronymus in leuitico.

Qui non corde ſꝫ ore maledicunt: labioꝝ imundiciam contrahunt.

Qui negligūt oris maledicti cōſuetudinē reſecare etiam ſi nō corde maledicant tñ imūdiciam labioꝝ ſm iſaie verbum ꝛ inquinamenta oris incurrunt. Item. Vita nō ſententia quenlibet ligat uel ſoluit.

Siquis ñ recto iudicio eorū qui pſunt eccleſie depellatur: ꝛ foras mittaf: ſi ipe antea ñ exijt: hoc ē ſi nō ita egit: ut mereref exire: nihil leditur in eo: ꝙ non recto iudicio ab hoībus uidetur expulſus. et ita fit: ut interdū ille q foras mittif intus ſit: ꝛ ille foris qui intus videf retineri. Item rabanus de eccl'aſticis pſſuris li.i. De eodem.

Non in ꝑpetuum dānamur cū iniuſte iudicamur dicēte pſalmiſta: nec dānabit illuꝫ cum iudicabif illi. multi ſacerdotū culpā zelo dei ſe pſeq ꝓfitentur: ſed dum pcipites qſi ad emendandū ruūt: ſed duꝫ indiſcrete hoc agif: ſacrilegij facinus icurrūt: ipi quoqꝫ multo magis ēterius cadūt. Itē ex conci. pariſienſi tꝑe lodonic⁹. Qua pena feriatur: q illicite aliquem excōicat.

De illicita excōicatiōe lex iuſtiniāi imꝑatoris catholici quā ꝓbat ꝛ ſeruat catholica eccleſia ↄſtitutiōe. cxxviij capitulo. ccc.li.i. decreuit: ut nemo preſbyter excōicet aliquē: anteqꝫ cauſa ꝓbetur ꝓpter quā eccleſiaſtici canōes hoc fieri iubent. Siquis autē aduerſus eā aliquē excōicauerit: ille quidem qui excōicatus eſt: maioris ſacerdotis auctoritate ad grām ſacre cōmunionis redeat. Is aūt qui legitime non excōicauerit: in tm̄ abſtieat a ſacra cōione tps quantū maiori ſacerdoti viſū fuerit: ut qð iiuſte fecerit: ipe iuſte patiatur. Et hinc ſanct⁹ gregorius ad ioānem epm iniuſte excōicantem inter cetera ſcribit dicēs: caſſatis prius atqꝫ in nihilū redactis pdicte ſententie tue decretis ex beati petri pricipis apl'oꝝ auctoritate decernimus. xxx. dieꝝ ſpacio a ſacra cōione priuatū ab oīpotenti deo tanti exceſſus veniam cū ſūma pñia ac lachrimis exorare. ꝙ ſi hāc ſententiā nr̄am te cognouerimus nō impleſſe remiſſius: non iā tm̄ iniuſticiā ſed ↄtumaciā fraternitatis tue cognoſcas iuuante deo ſeuerius puniēda: q2 nemo ꝓpere uel ppoſtere uel nō ↄmonitus neqꝫ ↄuictuſ eſt iudicādus. de ↄuētione āt huius imꝑatoris manifeſtorū criminū lex dicit: quicūqꝫ tribus auctoritatib⁹ iudicis cōuentus eſt: uel tribus edictis fuerit ad iudiceꝫ ꝓuocatus: aut vno ꝓ omnibus ꝑemptorio.i. qð cauſam extinguit fuerit uocatus: ꝛ pſentiam ſuam apud eū iudicem a quo ei denunciatū eſt: exhibere noluerit aduerſus eū quaſi cōtumacem iudicari poteſt. gnimi: o

n.oia pcipitat: v⁹ t⁹ aūt lenta ē ꝛ oīum ꝑcūctatrix. ð pe.di.iij.iter hec hircum.

e De illicita.c xxviij. hodie nō diſtinguif liber iſte ꝑ.c. ponitur aūt lex iſta in auc. de ſanc. epi. §.oīb⁹ coll'. ix.ij. q.i.nemo epſ.

f Maioris.ſ.qñ ſupior poſſit abſoluē ligatū ab inferiore nō.xi.q. iij.ſi epſ. q̄ auteꝫ pena punif iiuſte excōicās: hēs ex̄ de ſen.ex. ſacro.

g Qui legitime ēt ſi iuſta fuēit cā excōicatōiſ: ut ex̄ ð ſen.ex.ſacro.

h Uſuꝫ. hodie relīgf arbitrio iudicis uel epi. ſed tm̄ mēſis ad hoc pfigif: ut ex̄ ð ſē. ex.ſacro. vel dic ꝙ ſm arbitriū ſuperioris carebit cōione hominuꝫ ſed tñ ipſo iure ē priuat⁹ ingreſſu eccl'ie.

i Cōiōe. hodie tm̄ ab ingreſſu eccleſie: ut ex̄ ð ſen. ex.ſacro.

k Manifeſtorū ar. ꝙ ī manifeſtiſ criminib⁹ pcedet admonitio. ar.ij. q.v. ga ſuſpecti. ar.ↄ. ex̄ de iureiur. ad noſtrā.

l Lex. hec lex ñ inuenitur: niſi intelligaf de tenef l. que ē.C. quō et qñ iud. cōſentaneum.

m Auctoritatib⁹.i.citatōib⁹.

n Pereptorio

dico q̄ q̄libet iudex pōt p̄eptoriū mittē:ut ꝓbat̄ ex̄ de sen.ꝛ re iudi.cū bertbold⁹ in pri.ex̄ de offi.iudi. del.ex lr̄is.[Sꝫ oēs dicē ꝯsueuerit:q̄ tm̄ ordinari⁹ uł a pricipe delegat⁹ possit illud mittere:ut in auē.de lit.§.oēm in fi.C. lecture.ff.de.v.ob.cōtinu⁹[Sed ꝯcitatū nō p̄emptorie:videtur q̄ ꝛ q̄n iudex ea q.ꝛ hoc idē vr̄ ar.ꝯ.C.q̄no o℄ Per appellatōem.Nā ꝛ ꝯtumax nō auditur appellans qd si iudex ꝓferat sniam: nō teneat snia:ut.C.q̄no ꝛ q̄n iudex cessāte

de iudi.sancim⁹ ī fi.ex̄ de app.sic romana sitē p̄em ptoriū nō ē statiꝫ mittēdū:nisi co/ gat necessitas:ut ex̄ de dila.c.i.ff. de iudi.nōnunq̄ꝫ [Itē scias:q̄ licet lex dicat:q̄ iudex dꝫ mitter̄ adhuc vnū edictuꝫ post p̄emptoriū:ut.ff de iudi.ꝛ post:il lud tm̄ nō ē uerū nisi uelit iudex ḡ tiā facer̄ ei:ut ex̄ de offi.del.cōsu luit.[itē dicūt qui dā:q̄ p̄emptoriū debeat ꝯtinē tm̄ quātū si quodli/ bet triū edictoꝝ p se ꝓponeretur C.q̄uo ꝛ q̄n iudex ī auē.q semel.[Sꝫ ueri⁹ credo q̄ il/ lud sit ī iudicis ar bitrio:ut ex̄ de ap.cū sit romana [Ilꝫ iudex,trib⁹ edictis ꝛ vno per ēptorio debeat citare:si tm̄ ps nō uenerit ad p̄maꝫ citatōeꝫ punitur ī sūptib⁹ litis.C. de iudi.sācimus [Itē si iudex ter ci tet:ꝛ n̄ apponat hoc aduerbiū p/ emptorie tm̄ itel/ ligit̄ citat⁹ p̄em/ ptorie:ut.C.q̄uo ꝛ q̄n iudex tres d̄ nūciatōes.[Itē si re⁹ ad p̄maꝫ ci tatiōem dicat se nolle uenire nō ē denuo citādus: q̄ ꝛ iō ter citatur ut presumat̄ eius ꝯtumatia.cū er/ go certū sit eum nolle uenire:ꝛ in/ certis non incer tis locus est con

retractari per appellationeꝫ negocia p̄nt: quotiens in ꝯtu macem fuerit iudicatuꝫ.Sed ꝛ hanc sententiā de tribus au ctoritatibus ꝯuentis ex euan gelica auctoritate celestinus ad nestoriū dicens: ꝛ ephesi/ na synodus de eodem decer/ nens ꝛ beatus gregorius ad ioannē scribēs ꝯprobauit. de p̄emptorio scripto africanum ꝯcilium demōstrat de cresco/ nio: ut si ꝯuentus resipiscere detractauerit suo contemptu etiam sua contumacia facien/ te auctoritate iudiciaria iam ꝓtinus excludatur. Itē bea tus gregorius de sentētia iu/ diciaria in ꝯtumacem scribēs ad maximum p̄sumptorē salo/ nitanum ep̄m dixit: hortamur ut ad nos venire om̄i postpo/ sita excusatiōe festines: qua/ tenus seruata iusticia hec q̄/ bus accusaris ꝛ cognoscē ꝛ fi nire s̄m canōica instituta chri sto reuelante possimus. Ita aūt fac: ut ad ueniendum am/ plius iam moras nō ingeras. nec magis ipsa te absentia ob noxium his que dicūtur assi/ gnet: ꝛ nos in te hec res non solum ꝓpter p̄dicta crimina q̄ purgare subterfugis: sꝫ etiaꝫ ꝓpter inobedientie culpā du rius.s.ut in ꝯtumacē cogat ex ꝯsilio ferre iudicium. Item origenes sup leuiticum.

Dira non sententia ab eccl'a aliquē eijcit nisi ad eā reducit

Dum aliquis exijt a verita te a timore dī a fide a cha ritate: exijt de castris ecclie: etiam si p epi vocē minime abij/ ciatur. sicut econtrario aliqs non recto iudicio foras mitti tur: sed si ante non exierit.i. si nō egerit: ut mereret̄ exire nihil leditur. Interdū enim q foras mittitur intus est: ꝛ qui foris est intus uidet̄ retineri.

Item aug. Et qui apro sa/ crilegio ꝛ q puersa vita fide/ libus non sociant: ad ecclesiā non pertinere ꝓbantur.

De illis q ab eccl'a sunt se/ gregati: nō dicit ea q̄ sunt sp̄us non p̄cipiētes: ne ad sci entie p̄ceptionē referatur: sꝫ dictū est spiritū n̄ h̄ntes. hoc utiqꝫ nō diceret̄: nisi de segre gatis ab ecclesia q dicti sunt spiritū n̄ h̄ntes. Sed nec ille dicēdus est esse in ecclesia: ꝛ ad istam societatē sp̄us perti/ nere: qui ouibus christi ficto corde miscetur. sanctus.n.spi ritus discipline effugiet fictū neqꝫ enim solū ad eccliam nō p̄tinent: q separationis apto sa/ crilegio manifesti sūt sꝫ etiaꝫ illi q in eius vnitate corpalit̄ mixti p pessimā vitā sep̄antur Item ex quinta synodo.

A deo sep̄amus: quos ipios demonstramus.

Certū ē: q̄ q impius demō stratus ē: oio sep̄atus est a deo: sicut etiā ille q anathe/ matizatus ē: tanq̄ꝫ impius se/ p̄atus ē. Nihil.n.aliud signi/ ficat anathēa: nisi a deo sepa tionē Illicita ergo excōica tio: ut ex p̄missis apparet: non ledit eū q notat̄: sꝫ illuꝫ a quo notat̄. ac p hoc q inocētes sūt ex alterius crimine cōdēnari nō p̄nt: sicut ab iprudētib⁹ fa/ milie potentū ꝓ pctis dn̄oꝝ ꝯsueuerūt notari. Sꝫ adhuc obijcit̄ illud: qd̄ n̄ solū innocē tes: sꝫ nec etiam crimiosi snia maledictiōis sint feriēdi. Ait eni christ⁹ in euāgelio: Ora/ te p p̄sequētibus ꝛ calūniāti bus vos: bn̄facite his q uos oderunt. Item apl's: bn̄dici/ te p̄sequentibus uos: benedi cite ꝛ nolite maledicere. Itē Maledici regnū dei n̄ possi debunt. Item hieronymus in epistola ad titum.

uł.ij.q.vi.itē sūt quorū. sed ē ar.ꝯ.iij.q.ix.reue rā.ex̄ de sen.ex.p.tuas.

p℄ Si euāgelica.nā pa terfamilias bis misit s/ uos suos: tertio filium ad inuitatos: uel loquit̄ de euāgelica denūcia/ tione.

q℄ Iudiciū. pōt intelli gi de infamato: q se no/ luit expurgare: vn̄ ꝓpt̄ hoc erat deponendus: ut.xxx.di.c.ult.in fi.uel intelligas istud de snia ex.ꝛ nō de diffinitiua: q̄ꝛ illa nō fertur nisi lit. ꝯte. qualiter aūt ī crimi nib⁹ ferēda sit.nōni.iij. q.ix.in sūma.io.

r De illis.nō dicit iu das apl's.

s℄ Ad scie.hoc vult di/ cēre q̄ heretici ꝛ hypo crite ab ecclia sunt se/ gregati: nec spiritū san ctū habēt licꝫ habeant dona spirit⁹ sci.i.sciam ꝛ fortitudinē.

t℄ In eccl'a.ī.de cō.di. iiij.ē vnitas ꝯ.sꝫ ibi ec/ clesie nomē largi⁹ sumit̄ ut ꝯprehēdat bonos et malos.ad hoc facit.xi. q.iij.audi ꝛ meli⁹.c.no lite.

u Certū ē.anathema/ tizat⁹.s.iuste. Naꝫ quo ad deū eque sepat̄ quis a deo p peccatum sicut p excōicatōem.

x℄ Sepatōem.s.iij.q. iiij.engeltrudam.

y℄ In ep'la vide.

a S I igit michael. dia bolo. cū ɔtēdebāt de corpore moysi.
b ¶ Blasphemie. cui nō aliud dixit: ꝙ hoc impe ret tibi de⁹. Sed vnde hoc habuit apostolus: ignoratur.
c ¶ Populo. illi q̄ serua ret legem dei.
d ¶ Altero. i. gebal.
e ¶ Helicl. in ꝓrimo. c. uocat eundem monteȝ g:bal.
f ¶ Maledicant non ser uantibus.
g O Um ergo. ꝑpcsi ti. i. varijs modis seruat lex. qdam seruāt eam amore iusticieȝ qui dā. timore pene.
h ¶ Ad saluteȝ sicut pau lus. ā. ꝓx. q. iiij. qs nos tū quādiu seruilis timō est in homine nō saluat: ut. ā. ꝓx. q. vi. §. ex his.
i ¶ Maloꝝ. idē dr̄ ī deu tronomio.
k ¶ Sed q prime. s. frat: no, odio uel peccato ade ioannes.

Ab oī maledicto fideles im munes esse oportet.

SI igitur michael nō fuit au sus diabolo ꝛ certe male dictionis dignissimo iudiciuȝ iferre blasphemie. quāto ma gis nos ab omi maledicto pu ri esse debemus merebat dia bolus maledictū: sed ꝑ os ar changeli blasphemia exire nō debuit. Relege veteres libros ꝛ uide ꝛ que tribus in monte garisim cōstitute sūt: ut bn̄di cerent populo: ꝛ que in mōte altero ut maledicerēt ruben: q maculauerat thorū parētis ꝛ zabulon nouissimus lie fili⁹ ꝛ ancillaꝝ liberi in monte be liel ponūtur: ut maledicāt his qui maledictione sunt digni. Idem in libro iudicum.

Quos significant illi: qui ad bn̄dictionem quine ad male dictionē d filiis isrl' electi sūt.

Om ergo in singulis qui buscꝫ fideliū talis sit ꝓpo siti varietas: hoc mihi designa ri videt in hoc loco: ꝙ dimidij illi q iuxta mōtem garasim in cedunt illū qui ad bn̄dictionē electus ē: istos figuraliter in dicent: q non metu pene sȝ bn̄ dictionū ꝛ repromissionū de siderio ueniunt ad saluteȝ. illi vo dimidij: q iuxta montē ge bal incedūt: in quo maledicti ones ꝓlate sunt istos alios in dicant: qui maloꝝ metu ꝛ sup plicioꝝ timore cōplentes que in lege scripta sunt ꝑueniunt ad salutem. Sed q ꝑ ꝑsecu toribus iussit orare primos pa rētes: ꝑ transgressione man dati mortis maledicto ꝑcussit Chaim quocꝫ: quia prime ꝑ uaricationi fratricidiū adiun xit: sententiā maledictōnis a dn̄o reportauit. Abrahe quo cꝫ dn̄s dixit: maledicā maledi centibus tibi: ꝛ benedicā be nedicētibus tibi. In euāge lio etiam cum esuriēs veniret ad ficum: non inueniens fru ctum in ea sua maledictione perpetua sterilitate ipam dā nauit. Item noe cum verē da sua a cham derisa cogno sceret: filiū eius chanaan ma ledicens dixit: maledict⁹ cha naan sit seruus fratrum suoꝝ Isaac cū benediceret iacob filio suo ait: qui maledixerit tibi sit ille maledictus: et qui benedixerit tibi benedictiōe repleatur. Item sicut in li bro numeroꝝ legitur: moyses ex precepto dei. xij. tribus fi lioꝝ israel in duas partes di uisit: ꝛ sex tribubus iussit: ut iuxta mōtem gebal inceden tes maledictionē transgredi entium legem uociferarent. Alijs precepit iuxta aliū mō tē incedentes benedictiones obseruantium exclamarent. In nouo etiam testamēto pe trus apostolus legitur simoni maledixisse cum ait: pecunia tua tecū sit in ꝑditione. pau lus quocꝫ qui dixerat: bn̄dici te ꝛ nolite maledicere: forni catorē corinthium iussit excō municari. Item in alia epi stola ait: siquis nō fuerit secu tus doctrinam dn̄i nostri iesu christi: sit anathema marana tham. Item galathis: si an gelus de celo veniens aliud uobis euangelizauerit: ana thema sit. Distinguendum est ergo inter maledictum quod ꝓhibetur: ꝛ maledictū quod a domino et sāctissimis viris rationabiliter ꝓfertur. Ma ledictum quod prohibetur ē illud quod procedit ex uoto vltionis ꝛ odio persequentis non ex amore iusticie. maledi ctum vero quod sancti male dicunt: est illud quod proce dit ex amore iusticie non ex li uore vindicte. Unde grego rius ait in moralibus libro ter tio.

Sancti viri non ex voto ultio nis: sed amore iusticie aliqua maledicunt.

l ¶ Chanaā ipi chā non maledixit: sȝ filio eius: ut ostē deret ꝙ ꝑmi mo tus nō essent pu niendi: sed ipsi se cūdi. uel ideo: qa magis terrēt pa rētes in penā fili orū ꝙ ī ꝓpria: ut ff. qd me. cau. isti quidē. §. ult.

m ¶ Si angelus. hoc expositū est. ā. xi. q. iij. si is qui preest.
n ¶ Distinguēdū est. Qui ex ꝑtina cia maledicit: pu nitur: ut ex̄ d cle. male. c. i. Qui ex temeritate uel le uitate: meret ve niam: ut. ij. q. iij. si quis iratus. §. i. ꝛ §. notādum. talis n. venialiter pec cat: ut. xxv. dis. §. alias in fi. Qui ex insania: miserati one dignus ē: ut C. sigs imp. male dix. l. vnica.

a Quum sancti uiri. ultiōis .š.xlv.di.c. uera iusticia .š.lxxxvi. di. odio.

b Subtile. ar. ꝙ subtilitas ē in canonib⁹ cōside randa. ar. ij.q.i. i primis. ar. ꝯ extra de app. dilecti. ⁊ isti de fideicō. hē di. §. lȝ q? . ubi dr ꝙ subtilitas pni tiosa est i legibus ⁊ simplicitas ē a mica ueritatis. io.

c Apostolice. exemplo. q tradit corinthiū sathane.

d Errātiū. in fi. de. io.

e Tam sacerdotes. fideles i. plati sic nō est hic ar. ꝙ istud si peccauerit ⁊c. spectȝ ad oēs.

f Seperēt. g⁹ sacerdotes hñt officiū excōicandi: ut .xij.q.i. nemo eps.

g Ut excōicatōis articulo gd⁹: q? sub periculo gd⁹ honoris sui excōicauerat eū. ul' ꝑm gdū honoris sui uocauerat ipm. Nā aliter uocādi sīt maiores aliī minores. ul' q? gdatim uocauerat ipm i ultimo ꝑemptorio.

h Resecāde sīt. ouil. xlv. di. sed illud.

i Tota. totū. dicit ⁊ ñ tm̃ alexandrinā eccl'iā intellexit: ut .i.q.i. manifestū. ul' dic totam: q? ei⁹ sequaces erāt ꝑ totum orbem.

k Corripiātur. epale. arg. ꝙ excōicatio spe

Quum sancti uiri maledictionis sniam ꝓferunt: nō in hanc ex uoto ultionis. sȝ ex iusticie examine prumpūt. itus subtile iudiciū respiciūt: ⁊ mala foris surgētia qua maledictione ferire debeant cognoscunt: ⁊ eo maledicto nō peccant in quo ab eterno iudice nō discordāt. Item scriptura sacra duobus modis maledictū memorat: aliud uidelicet qd approbat: aliud qd dānat. Aliter enim maledictū ꝓfert iudicio iusticie: ut in ipo pmo peccāte ꝓlatū est: cū audiuit maledicta terra i ope tuo ⁊c. ⁊ sicut abrahe dr: maledicam maledicētibus tibi. aliter uo ꝓfertur maledictū: qd nō iudicio iusticie: sȝ liuore uindicte perimit: a quo uoce pauli predicātis cessare admonemur: qui ait: bñdicite nolite maledicere. Item pelagius papa anglio epo.

Errantes ⁊ in errore mittentes excōmunicentur.

Apostolice auctis exemplo didicimus errantiū ⁊ in errorē mittētiū spūs tradendos esse sathane: ut blasphemare dediscant. Itē anaclet⁹ pa.

Delinquētes corrigātur a sacerdotibus: incorrigibiles inuenti excōicentur.

Tam sacerdotes q̄ȝ reliqui fideles omes sūmā debēt habere curā de his q pereūt quatenus eoꝝ redargutione corrigant a peccatis: aut si incorrigibiles apparuerit: ab ecclesia sepentur. Item gregorius papa.

Secunda uel tertia admonitione interposita excōicationis snīa pcedat.

De excōicationis articulo quē tñ interposita ꝯditione gradus iā ut ita dicā secūdo uel tertio: ex necessitate subiūcta ē: beatitudo vr̃a imerito querit: cū paulus aplus dicat: in promptu hñtes ulcisci oēm inobediētiā. Itē hiero.

Mali ab eccl'ia sūt eliminādi

Resecande sūt putride carnes ⁊ scabiosa ouis a caulis repellēda: ne tota domus massa corp⁹ ⁊ pecora ardeāt: corrūpant: putrescāt intereāt. Arrius in alexādria vna scintilla fuit: sed qm̄ non stati oppressus ē: ꝑ totū orbem eius flāma populata ē. Itē aug.

Pro diuersitate culpaꝝ subditi a ppositis corripiantur.

Corripiant itaqȝ a ppositis suis subditi correptionib⁹ d charitate veniētibus ꝓ culparū diuersitate diuersis uel minoribus ul' āplioribus: q? et ipsa que dānatō noiatur: quā facit epale iudiciū: qua pena in eccl'a nulla maior est: pōt si deus uoluerit in correptionē saluberrimā cedere atqȝ ꝓficere. neqȝ enim scimus qd cōtingat seqnti die: aut ante finem vite hui⁹ de aliquo tali d sperandū est: aut ꝯtradici do pōt: ne respiciat ⁊ det penitētiā: ⁊ accepto sacrificio spūs ꝯtribulati cordisqȝ ꝯtriti a reatu q̄suis iuste dānationis absoluat dānatū quē ipe ñ dānat: pastoris tñ necessitas hȝ ne ꝑ plures seperāt dira ꝯtagia: separe ab ouibus sanis morbidā ab illo cui nihil ē impossibile ipa forsitan sepatione sanādā. nesciētes enim qs ꝑtineat ad pdestinatoꝝ numerū qs non ꝑtineat: sic affici debemus charitatis affectu: ut omnes uelimus saluos fieri. Item prosper.

Qui corrigi nolūt: excōicationis ferro debent abscindi.

Hec aut crimina quorūlibet si ipis criminosis cōfiteri nolētibus vndecunqȝ claruerint: quecūqȝ ñ fuerūt patientie leni medicamēto sanata ueluti igne quodā pie icrepationis vrenda sunt ⁊ curanda. ꝙ si nec sic quidē equanimiter sastinētis ac pie icrepātis medela ꝓcesserit in eis: q diu portati ⁊ salubriter obiurgati corrigi noluerunt: tanq̄ȝ

cret tm̃ ad officiū epale. Nā mucro epi dr .xvi.q ij. visis. de hac mā dixi ij.q.i. nemo eps.

l Maior. si excōicatio ē maria: ergo nō dȝ isti gi ꝓ leuib⁹ criminibus ut .š.e.q.i. nō afferam⁹ in fi. ⁊ .xi.q.iij. nēo epo rū. ⁊ .c. epi.

m Desperādū ē. j. xxv ij.q.ij. ancillā. ⁊ de pe. di. vij. nemo.

n Dānatū. ab eccl'a.

o Nō dānat. i. ñ dispo nat dānare eternalit.

p Separe. q? talis dānatio medicinalis ē nō mortal': ut .ij.q.i. multi.

q Hec. nolētib⁹. ar. ē hic: q? i notorijs ñ requirit admonitio: ut ar. š.e. de illicita. Itē est hic ar. ꝙ lȝ qs neget crimē tñ dr notoriū. Itē ē hic ar. ꝙ ēt si i modū exceptōis ē aliqd crimē probatū: ꝙ ē facta fides. et pōt talis puniri: nisi corrigat ex hoc qd dic: vñ cūqȝ claruerit. Nā ⁊ iudiciū hēticoꝝ clarificat ecclam: ut .š.e.q.i. subdiacon⁹. Ad hoc pōt dici: q? in cā denūciatōis loquit: ubi q̄liscūqȝ snīa sufficit: ut dixi .xij.q. v. hoc uidet. ⁊ .ij.q.i. mlti ⁊ lȝ in cā denūtiatōis agat ad pnīaȝ: tñ si inclu erit postea penitere pt puniri. Alij itelligūt de crimine notorio.

r Unicūqȝ. ⁊ eodē mō dic lex q̄litercūqȝ cōstet tutori ꝙ sit tutor si simplicit dictū sit ei piculū spectat ad eū: ut .ff. d ad mi. tu. pat. §. ult. sic .xxi j q. v. hoc uidet.

s Patiētē. i. ꝙ pp denū tiatōeȝ noluerit corrigi si intelligas ꝓ ut alij intelligūt de notorio crīe tūc expones si non fuit dispensatum cū eis. Nā bene eps cū talibus potest dispēsare. ex de iudi. at si clerici.

putride corporis ptes debēt ferro excōicationis abscindi ne sicut caro morbis emortua si abcissa ñ fuerit: salutem reliq̄ue carnis putredis sine cōtagione corrumpit: ita isti qui emendare despiciūt: ⁊ in suo morbo psistunt: si moribus de prauatis in sanctoꝝ societate pmanserint: eos exēplo sue pditionis interficiant. I tem nicolaus papa lothario regi.

Excōicandus est qui duas simul vxores habere psūmit.

A n non districta u tione feriendus es: q in duabus uxoribus adulteriū lamech ⁊ flagitiū insistatus esse dignosceris: qđ dñs non nisi post. lxxvij. generationes suo salutifero aduētu deleuit: cū chaim fratricidium. vij. generatione aquis abolitū sit cathaclismi. i. diluuij. I tem ex cōcilio agathensi.

Falsi testes ⁊ homicide communione priuentur.

T aq̄ʒ censuimus homicidas ⁊ falsos testes a cōione ecclastica esse submonendos: nisi pñie satisfatione crimina admissa diluerint. I tē ex concilio toletano primo.

Excōicetur potens: qui pauperē religiosum spoliare presumit.

S]qs de potentibus clericum aut quēlibet pauperē aut religiosū expoliauerit: et mādauerit eum ad se venire eps ut audiatur: ⁊ ꝯtēpserit: inuicē mox scripta pcurrant p omnes epos puincie ⁊ quoscunq̄ʒ adire potuerint: ut excōicatus habeat ipse: donec obediat ⁊ reddat aliena. Ex decretis gre. pape. De eodē

Q uisquis p dolum manuʒ suā inijcit in christū. i. epm uel psbyteꝝ: quia sacrilegiuʒ graue cōmittit. ⁊ siquis ecclesiam dei uastat aut impugnat aut incendit: q2 ⁊ hoc grauissimum est sacrilegiū. placuit sācte synodo ut in primis omnia bona eius pscriptione publicentur: deinde in vno loco. i. in monasterio inclusus penite at omibus diebus vite sue. I tem calixtus papa.

Cōione priuetur. qui romipetas et peregrinos uel mercatores molestare presumit.

S]quis romipetas ⁊ pegrinos ⁊ apostoloruʒ limina ⁊ alioꝝ sanctoꝝ oratoria visitātes cape seu rebus q̄s ferunt spoliare ⁊ mercatores nouis theloneoꝝ ⁊ pedaticoꝝ exactionibus molestare tētauerit: donec satisfecerit: cōione careat christiana. I tem urbanus papa.

Excōicētur qui oratores ecclesiaꝝ bona eaꝝ psonas ubi seruiētes infestare psumant.

P]aternaꝝ traditionū cxēplis cōmoniti pastoralis officij debitum psoluētes ecclesias cū bonis suis tam psonis q̄ʒ possessionibus clericos, videlicet ac monachos eorūq̄ʒ ꝯuersos uel cōmissos oratores quoq̄ʒ cū suis nihilomin⁹ rebus quas ferūt tutos ⁊ sine molestia eē statuimus. Siq̄s aūt ꝯtra hoc facere p̄sumpserit: ⁊ postq̄ʒ facinus suū recognouerit: ⁊ infra dieꝝ spatiū xxx. cōpetenter nō emēdauerit: a liminibus ecclesie arceatur: ⁊ anathematis gladio feriatur. I tem nicolaus papa oībus epis. Qui oratoribus pauperibus nō arma ferētibus i malū obuiauerit: excōicent.

I lli qui pegrinos uel oratores cuiuscūq̄ʒ sacti siue clericos siue monachos uł feminas aut inermes paupes d̄predati fuerint: uel bona eorū rapuerint: uel in malū eis obuiauerint: anathematis vinculo feriātur: nisi digne emēdauerit. pax vo illa quā treugā dei dicimus fideliter obseruetur: sicut ab archiepis epis vniuscuiusq̄ʒ puincie ꝯstituta

¶ Putredinis. hoc intellige cū sine scandalo id fieri pōt: ut. s̄. pr. q. iiij. cū quisq̄ʒ.

u A n nō districta: ad ulteriū. Sed qualiter dr̄ ꝯmittere adulteriū cū vxore legitima Rñdeo q2 p adulteriuʒ reddit eam sibi illicitaʒ xxxij. q. i. ī cōiugio ī si.

x ¶ Post. lxxvij. ꝯ. ī. xxxi q. i. q̄ū o hoc ibi solutuʒ est ⁊ expositum.

y T aq̄ʒ. ⁊ falsos. s̄. xxij. q. v. siq̄s cōuictus. s̄. xxiij. q. v. lex dʒ

a S]quis pauperem videt̄ ergo q̄ cause oppressionis paupeꝝ spectāt ad ecclīaʒ: ut. lxxxvij. di. desolatis.

b ¶ Scripta. sic. xi. q. iij cure. ij. q. i. legū. h̄ videtur q̄ statim post citationē p2imā aliq̄s possit excōicari.

c S]qs romipetas, ⁊ peregrinos. sic ex de treu. ⁊ pa. innouam⁹ Solus. n. princeps pōt inducere noua vectigalia: ut ibi dr̄ ⁊. ff. de pu. ⁊ uec. l. uectigalia. ⁊ tal' qui inducit noua vectigalia uł deportatur ł capite punitur. Nam incidit in. l. iuł de vi. pu: ut. ff. ad. l. iuł. de vi. pu. l. ult. io.

d P]aternaruʒ. xxx. arg. q̄ sufficit si pemptoriū sit edictū. xxx dierum: ut. iiij. q v. c. i.

e ¶ Competēter. non intelligas, i. moderate: sic curiales exponunt sed cōpetēter. i. iuste. sic ponitur ex̄ de app. reprehensibilis. ff. d̄ iudi. si debitori. io.

f ¶ Feriat̄. ergo ñ duʒ erat promulgatuʒ. xvij. q. iiij. siq̄s suadēte ⁊c̄.

g I lli qui. archiepiscopis. ergo illi possunt inducē treugaʒ: ut ex̄ d̄ treu. ⁊ pa. c. i.

b Quia vo. he/
resim. uario mõ
dr̃ heretic⁹ Uno
mõ qcũqꝫ ẽ dubi
us i fide infidelis
est: ut ex̃ ꝺ here.
dubius. Secun/
do dr̃ hereticus
oĩs simoniacus.
ut.i.q.i. qsquis.
Tertio: oĩs preci
sus ab eccl'ia ꝫm
ꝙ excõicat⁹ dici
tur hereticus: ut
iiij.q.i.c.ij. Quar
to mõ: oĩs q ma/
le interpretatur
sacram scriptu/
rã: ut.ĩ.e. heresis
Quinto mõ. q no
uam opinionẽ in
uenit: ut.ĩ.e. he/
retic⁹. Sexto mõ
q vult auferre pri
uilegiũ romane
eccl'e: ut.xxij. di.
oẽs. Septimo: q
trãsgreditur p̃ce
pta sedis ap. ut
ŝ.xix.di.nulli.itẽ
qñqꝫ large dr̃ he
retic⁹ oĩs qui nõ
tenet articulos fi
dei. ꝛ ꝫm hoc iu/
dei ꝛ gẽtiles sunt
hẽtici. Et ꝫm hoc
nõ oĩs hereticus
est excõicatus.
Stricte sumitur
heretic⁹ oĩs q re
motus est ab ec/
clesia: qꝛ errat in
fide. ꝛ ꝫm hᵒ oĩs
heretic⁹ ẽ excõi/
cat⁹: ut ex̃ de he
re. ad abolẽdã.

c Inter hẽsim
ꝛ scisma. p̃t
dici: ꝙ hec sit dif
ferẽtia inter he/
resim ꝛ scisma: q̃
ẽ int̃ dispositõem
ꝛ habituꝫ. primo
n. dr̃ scisma: sꝫ cũ
post tẽpus ptina
cit adheserit sue
secte. dr̃ heresis
Ꝟ aliter dicas ꝙ
oĩs hẽtic⁹ sit scis
matic⁹: sed nõ cõ
uertit. ꝛ sic ẽ illa

est. qui aũt eã infregerit: ex/
cõicationi subdat. Quia vo
sermo de hereticis hẽtur: ui/
dẽdũ est qd intersit inter scis/
ma ꝛ heresim: ꝛ q sint heretici
ꝛ quot sint hereticorũ secte.
Differentiã aũt inter scisma ꝛ
heresim hiero. in epl'a ad ga/
lathas assignat dicẽs. Scis/
matici ꝛ hẽtici differre dicunt̃

Inter hẽsim et scisma hoc
esse arbitror: ꝙ heresis ꝑ
uersuꝫ dogma habeat. scisma
post epalem decessionẽ ab ec
clesia ꝑiter sepatur. qꝺ equi/
dẽ in principio aliqua ex ꝑte
intelligi põt diuersũ. Ceterũ
nullũ scisma ẽ: nisi sibi aliquaꝫ
hẽsim ꝯfingit: ut recte ab ec/
clesia recessisse videat̃. Uñ
aũt heresis dicatur: in eadẽꝫ
epl'a hiero. diffinit dicens.

Unde heresis dicatur:

Heresis grece ab electio/
ne dr̃. ꝙ. s. eã sibi vnusqs/
qꝫ eligat disciplinã quam pu/
tat eẽ meliorẽ. quicũqꝫ igitur
aliter scripturã intelligit q̃ꝫ sẽ
sus spũs sancti flagitat: a quo
scripta ẽ: licet ab eccl'a nõ re/
cesserit: tñ hereticus appella
ri põt: ꝛ de carnis opibus est
eligẽs q̃ peiora sũt. Qui vo
ꝓprie dicant̃ hẽtici aug. ostẽ/
dens ait.

Qui ꝓprie dicãtur heretici.

Hereticus ẽ qui alicuius
tꝑalis cõmodi ꝛ maxime
vane glorie principatusqꝫ sui
gr̃a falsas ac nouas opiniões
uel gignit ul' sequit̃. Ille aũt
qui huiusmõi hoĩbus credit:
imaginatiõe quadã veritatis
illusus est. Idem.

Nõ sunt hẽtici q in sua auda/
cia sꝫ aliena seducti sũt in errore

Dixit apl's: hẽticũ hoĩem
post primã ꝛ secũdã corre
ctiõnẽ deuita: qꝛ subuersus ẽ
huiusmõi ꝛ peccat in seipo dã
natus. Sed q sñiam suã q̃uis
falsã atqꝫ ꝑuersã nulla ꝑtina/
ci aĩositate defendũt: p̃sertim
quã ñ audacia sue p̃sũptionis

peperint: sꝫ a seductis atqꝫ in
errorẽ lapsis parẽtibus acce/
perũt: querũt aũt cauta solici
tudie veritatẽ corrigi pati cũ
inuenerint: nequaq̃ꝫ sũt inter
hẽricos deputãdi. Itẽ leo.

Magistri erroris existunt: q
veritatis disciplinã ꝯtẽnunt.

Quid aũt iniquius ẽ q̃ꝫ impia
sape ꝛ sapiẽtiorib⁹ docto/
ribusqꝫ nõ credere. sꝫ in hanc
insipientiã cadunt: qcunqꝫ ad
cognoscendã veritatẽ aliquo
impediũtur obscuro: nõ ad ꝓ
pheticas uoces non aplicas
lr̃as nõ euãgelicas auctorita
tes: sed ad semetipos recur/
rũt. Et iõ magistri erroris exi
stunt: qꝛ ueritatis discipuli nõ
fuerũt. Item augu. contra
manicheos.

Heretici sunt: q qꝺ praue sa
piunt: cõtumaciter defendũt

Qui in ecclesia christi mor
bidũ aliqd prauũqꝫ qd sa
piũt: si correcti ut sanũ rectũ/
qꝫ sapiãt resistũt ꝯtumaciter:
suaqꝫ pestifera ꝛ mortifera do
gmata emẽdare nolãt sꝫ defẽ
sare persistunt: heretici sunt.
Item urbanus papa.

Errante dãnabilior est: qui
eius defendit errorem.

Qui alioꝝ defendit erro/
rẽ: multo amplius dãna/
bilior est illis qui errant: quia
nõ solũ ille errat: sꝫ etiã alijs
offendicula erroris preparat et
ꝯfirmat. vnde qꝛ magister er/
roris est: non tñ hereticus: sꝫ
etiam heresiarcha dicendus
est. Item hieronymus.

Qui mendacio veritatem im/
mutant: patrũ terminos trans/
ferre probantur.

Transferunt principes iu/
de terminos quos posue/
runt patres eorum: qñ imutãt
mendacio veritatẽ: ꝛ aliud p̃/
dicant q̃ꝫ ab apostolis acce/
perũt. Idem ꝺ hereticis ma
nifestus est sensus: ꝙ sophis/
matibus suis ꝛ arte dialetica
sepe opprimãt ecclesiasticos.

dr̃a q̃ est iter speciem ꝛ
genus.

d Heresis. scripturaꝫ
ŝ.xxxvij.di.r̃latũ.

e Hereticus.

f Dixit aplus. post se
cũdã h dicit here/
ticos post ꝑaꝫ admoniti
onẽ vitãdos: ut.ŝ. ꝑri.
q.v.nõ uos. alibi sel'.ŝ.
e.q.i. qꝛ dñs i fine. ad
hoc põt dici: ꝙ hereti/
cum dãnatũ post vnicã
admonitõem vitabim⁹
in secretis fidei nr̃e: ne
eũ ꝑitiorẽ reddam⁹: ut
xliij.di.i mãdatis.xi.q.
iij.nolite. Sed quãtum
ad monitõem faciẽdaꝫ
possum⁹ ei cõicare qᵒti
ẽscũqꝫ visũ fuerit. sꝫ her̃
tico ñdũ dãnato possu
mus explicare secreta
fidei sepi⁹ ipsũ corrigẽ/
do.

g Pertinaci. sꝫ ergo
teneat aliqs ea q̃ sunt ꝯ
fidem: dummõ parat⁹
sit corrigi nõ est haben
dus heretic⁹: ut ŝ.e. scis
ma in pri. ꝛ.c. hec est.

h Quid aũt doctori/
b⁹.ŝ.xxxvij.di.re
latum.

i Ad semetipsos. qꝺ
eẽ nõ dꝫ. ex de ꝯsti. ne
innitaris.

k Qui in ecclesia.

l Qui alioꝝ defẽdit.
talis.n. hereticus
dr̃: ut ex̃.e. sicut.

m Dannabilior. nota
ꝙ plus punitur ꝯsulẽs
q̃ꝫ faciens: ut.ŝ.ꝑri.q.
v.cũ homo.

n Preparat. siqui sca
lam uel ferrũ uel aliud
auxiliũ p̃stãt furi: tenẽt
furti: ut.ff. de fur. si pi/
gnore.§.penult.

o Transferũt. q sacer
dotes. nota ꝯ testi
moniũ sacerdotis: et il/
lud qs vidit digne sacer
dotẽ penitẽtẽ: ut ꝺ pe.
di.i. mẽsurã. alias p̃su/
mitur pro eis: ut.xi.q.
iij. absit.

I dem: veteres scrutās histo rias inuenire non possum ali/ quos alios scidisse ecclam et de domo dñi populos seduxis se pter eos qui sacerdotes a deo positi fuerāt ꝛ pphete.i. speculatores. Isti ergo ver/ tūtur in laqueū tortuosum in omibus locis ponētes scanda lum. I tem leo papa.

Abijciantur: qui aduersario rum conueniunt prauitati.

I Llud sane plurimuz mihi displicere significo: ꝙ iu/ risdictiōis tue clericos quidā esse dicūtur: qui aduersario/ rum prauitati ꝛ uesanie vasis misericordie uasa misceātur. quibus inuestigādis ꝛ seueri tate cōgrua coercēdis debet diligētia tua vigilāter insiste/ re: ita ut his quibus ꝓdesse nō poterit correctio: non par cat abscisio. Oportet ꝛ enim nos euāgelici meminisse man dati: qđ ab ipa ueritate pcipit ut si nos oculus aut pes aut dextera scandalizauerit ma/ nus: a compage corpis aufe/ ratur: q2 melius sit his in secu lo carere mēbris q3 cum ipsis in eterna supplicia ire. Nam supfluo extra ecclam positis resistimus: si ab his qui intus sunt in eis quos decipiūt vul neramur. abijcienda prorsus pestifera hec a sacerdotali vi gore patiētia est: que sibimet peccatis alioꝝ parcēdo non parcit. I tem ex conci. car/ thaginensi quarto.

Et sodalitates ꝛ ꝯuiuia here ticoꝝ clerici vitare debent.

C Leric⁹ hereticoꝝ aut scis maticoꝝ tam ꝯuiuia q3 so/ dalitates euitet. eqliter eoꝝ ꝯuenticula nō ecclesia sed cō ciliabula appellāda sunt: cuz eis neq3 orandū est: neq3 psal lendū. I tem gelasius papa.

Canonū obseruatores cū he reticis nullū dñt inire certamē.

C Um quibus erat synodus ineūda catholici pōtifices fuerant vndiq3 iam depulsi: so li remanserant socij pfidorū: cū quibus nec iam licebat ha bere ꝯuentū dicente psal. nō sedi cum ꝯsilio vanitatis: ꝛ cū iniqua gerētibus nō introibo nec ecclastici moris est: cū his qui pollutā habent cōmunio/ nem pmixtamq3 cū pfidis mi/ scere ꝯsilium. Recte igitur p chalcedonensis synodi formā huiusmodi puaricatio repul/ sa est potius q3 ad ꝯsilium uo cata: ꝙ nec op⁹ erat post pri/ mam synodum: nec cū talibus habere licebat. I dem. Ca nonū magistris atq3 custodi/ bus nullū nobis fas est inire certamen cū hominibus com munionis aliene. I tem ex epla vrbani pape.

Non ꝯtradicit sed poti⁹ obe/ dit euangelio: qui malos ex/ cōmunicat.

N Otandum est: ꝙ quidam dicūt ꝯ euāgelicam para bolam nos facere: ubi de ziza nijs non eradicādis dñs pce/ pit. cuz aliquos excōicatione dignos excōicationi subijci/ mus. ꝛ aiunt etiā sanctum au gustinū hoc ꝯtradicere in illo loco ubi ait: quia nō est pcidē da vnitas: ferēdi sunt mali ñ abijciendi. Quibus hic pmuz rñdēdum est: si heretici ꝛ ma/ li homines excōicandi nō sūt quare ꝛ ipe augustinus cū sā ctis legatis romane ecclesie ꝛ cum sanctis epis suis pela/ gium ꝛ celestinū nouam here sim in sanctā dei ecclesiam in/ troducentes excōicauit ꝛ ab ecclesia dei sepauit: qre ipos donatistas cōtra quos ista et multa his similia loquūtur tā ipe q3 omnis eccla dei excōi/ catos habuit: ꝛ nisi prius pe/ nituissent ꝛ p manus impositi/ onē reconciliati essent: eis ne quaq3 cōicabat. Idē ipe do/ minus: hoc pabolice hic enar rat: a pte alibi excōicationez fieri iubet dicens: frater qui

---

I Llud sane. ocu'us i. familiaris alicu ius.

A Abijciēda. hoc intel ligas de penitus incor rigibilib⁹: ne sit cōt.3. pr.q.v. cū homo.

C Lericus. orandū est de cō. di.i. eps nullū ꝯtra.io.

C Um qbus. Casus: acacius constanti/ no. patriarcha excōica uit antiochenū ꝛ alexā/ drinū: q2 nō recipiebāt statuta q ipse fecerat. p pter hoc papa excōica/ uit eum: ꝛ de hoc ꝯque stus est acatius ꝙ sine synodo excōica/ uit eū. papa uero dixit: ꝙ synodus cōgregari nō de buit: tū q2 ñ erāt ibi catholici epi cū quibus poss3 haberi synodus: tum quia incidit ipse in heresim iā damnatam vnde nō fuit opus no/ uo cōsilio.

C Ertamen. er go cuz hereticis ñ est disputāduz: nec cū aliquo de fide est disputan dum er. de here/ tic. c.i. ur. C. de sūma tri. l. nemo sed ad hoc pt dis putari cū eis: ut cōicet nō ut i du biū reuocēt fidē3 nostrā. io.

N Otandū. 3. xxiij. q. iiij. recedite. ꝛ. c. ecce

x ¶ Disciplia. medicinalis aie ē excōicatio: ut.ij.q.i.multi.

y DEus pmittit sicut utile ē demones esse pp malos:ut.xxiij.q v.qui malos:sic.i q.iij.saluator.in prin. ꝛ.xxvi.q.v. nec mirum.

z ¶ Cognoscere. lxxxv.di.archidiaconum.

ꝛ ¶ Maledicēdi. xxvij.q.i.nec aliqua.

corripitur ab ecclesia ꝛ ñ obedit: sit tibi ethnicus ꝛ publicanus. vñ apparet liquido aliud esse excōicationē ꝛ aliud eradicationē. qui enim excōicat ut apls ait: ad hoc excōicat: ut spūs eius saluus fiat in die dñi. disciplina enim est excōicatio ꝛ nō eradicatio: nisi forte ex ꝯtemptu ꝛ supbia excōicati ꝑueniat. Vñ augu. in libro numeri.

Diuina maledictio meritum maledicti designat.

DEus qbus maledicit: meritū eius designat cui maledicitur: ꝛ sniam verā ꝓmit: utpote quē nō fallit neqȝ qualitas peccati neqȝ peccātis affectus. homo: q2 hoc ñ pōt scire: neqȝ enim ꝓpositū mētēqȝ alterius alius videre pōt aut cognoscere: iccirco etiā si iudicātis uel sniam ꝓmētis intuitu ꝓferat maledictū: non pōt esse maledicēdi cā: ubi ignoratur peccātis affectus: maxime cū humanū iudicium tunc sciat maledicta ꝓferre: cū forte ꝯuicijs aut iniurijs ꝓuocatur. qd viciū volens resecare apls: ne maledicta maledictis ꝛ conuicia ꝯuicijs ꝓuocemus mandatū necessariū ponit: ut bñdicamus: quo ꝯuiciandi uiciū resecet: nō quo iudicandi ueritas que hoies latet: ꝛ ꝓnunciādi auctoritas ꝑimatur. Secte vero hēticoꝝ quot sint ꝛ vñ nomina accepint: isidor⁹ viij. li. etymologiarum. c. v. determinat dicens.

Quot sunt secte hereticoꝝ.

QVidam aūt heretici q de eccl'a recesserunt ex nōie suoꝝ auctoꝝ nuncupant: quidam vo ex causis q̄s eligētes istituerūt. Symoniaci a simone dicti magice discipline perito: cui petrus in actib⁹ aplorū maledixit: ꝑ eo q ab aplis spūs sācti grām pecunia emē uoluisset. hi dicūt creaturā ñ a deo esse: sȝ a virtute quadā supne creature. Menādriani a menādro mago discipulo simonis nūcupati: q mūdum nō a deo creatū: sȝ ab angelis factū asseruit. Basilidiani a basilide appellat: q inter reliqs blasphemias passū iesū abnegauit. Nicolaite dicti a nicolao diacono eccl'e hierosolymoꝝ: q cū stephano ꝛ ceteris ꝯstitutus est a petro. q ꝓpter pulchritudinē reliquēs uxorē dixit. ut q uellet ea uteretur: uersa ē in stupꝝ talis ꝯsuetudo: ut inuicē ꝯiugia ꝯmutarēt quos ioānes in apocalipsi sua improbat dicēs: sȝ hoc habes q odisti facta nicolaitaꝝ que ꝛ ego odi. Gnostici ꝓpter excellentiā scientie se ita appellari voluerūt. aiam naturā dei esse dicūt: bonū ꝛ malum deū suis dogmatibus fingūt. Carpocratiani a carpocrate quodā vocantur: q dixit christū hoiem fuisse tm̄: ꝛ de utroqȝ sexu ꝓgenitū. Cherintiani a cherinto quodā nūcupati. hi inter cetera circūcisionē obseruāt. mille annos post resurrectionē in uoluptate carnis futuros ꝑdicant. vnde et grece ciliaste: latie miciliaste sūt appellati. Nazarei dicti q2 dñ christū q a vico nazare⁹ ē appellatus filiū dei lȝ ꝯfitēant: oia tm̄ ueteris legis custodiūt. Ophite a colubro nominati sunt. coluber.n. grece ophi dr̄. colūt.n. serpētē dicētes ipm in paradiso induxisse virtutis cognitionē. Valētiniani a valentiniano quodam platonico sectatore vocati: q eonas.i. scelera quedā in origine dei creatoris iduxit: christū quoqȝ de vgine nihil corporis assūpsisse: sȝ ꝑ eā quasi ꝑ fistulam transisse asseruit. Apellite quoꝝ auctō apelles princeps fuit: q creatorē āgelū nescio quē gloriosū supioris dei faciēs deū legis israel illū igneū affirmans: qui dixit

chriſtũ non in veritate deũ: ſʒ
hoiem in fãtaſia apparuiſſe.
Archõciati a ꝑncipib⁹ appel
lãtur: qꝛ vniuerſitatẽ quã de⁹
ꝯdidit: opa eẽ archangelorũ
defẽdũt. Adamiani vocant:
qꝛ ade imitent nuditatẽ. vñ ꝛ
nudi orãt ꝛ nudi int ſe mares
ꝛ femine ꝯueniũt. Caiani ꝓ
inde ſũt appellati: qm̃ cai ad⁄
orãt. Sechiani nomẽ accepe
rũt a filio ade: q uocatus eſt
ſech dicẽtes eũ eſſe chriſtum
Melchiſedechiani uocati ꝓ
eo ꝙ melchiſedech ſacerdo⁄
tẽ dñi ñ hoiem fuiſſe ſʒ ỽtutẽ
dei eſſe arbitrant. Angelici
uocati: qꝛ ãgelos colũt. Apo
ſtolici hoc ſibi nomẽ iõ ſũpſe⁄
rũt: ꝙ nihil poſſidẽtes ꝓpriũ:
nequaꝙ̃ recipiãt illos q aliq°
in hoc mũdo utunt. Cerdo⁄
niani a cerdone nũcupati: qui
duo aſſeruit ꝯria principia.
Martioniſte a martiõe ſtoico
philoſopho appellati: q cer⁄
donis dogma ſecut⁹ alteꝝ bo
nũ alteꝝ iuſtũ deũ aſſeruit. tã
ꝙ̃ duo ꝑncipia creatiõis ꝛ bo
nitatis. Artaterite ab obla
tione vocati. panẽ. n. ꝛ caſeũ
offerũt dicẽtes a primis hoi⁄
bus oblationẽ a fructib⁹ ter⁄
re ꝛ a fructib⁹ ouiũ fuiſſe ce⁄
lebratã. Aquarij appellati:
eo ꝙ aquã ſolã offerũt in cali
ce ſacri. Seueriani a ſeuero
exorti vinũ ñ bibũt. uetus te⁄
ſtamẽtũ ꝛ reſurrectionẽ ñ re
cipiũt. Taciani a taciano uo
cati: q encratici dicti: qꝛ carnẽ
abominant. Alogij vocãtur
tãꝙ̃ ſine ỽbo. logos. n. grece
latine verbũ dr̃. deũ. n. verbũ
ñ credũt: reſpuẽtes ioãnis e⁄
uangeliũ ꝛ apocalipſim. Ca
thaphrygijs nomẽ ꝓuicie phry
gia dedit: qꝛ ibi extiterũt. au
ctores eoꝝ mõtanus priſca ꝛ
maximilla fuerũt. hi aduẽtus
ſpũs ſacti ñ i aplõs ſʒ in ſe tra
ditũ aſſerũt. Catharoꝛ ꝓ mũ
dicia ita ſe noiauerũt. gliã⁄
tes. n. de ſuis meritis negant
penitẽtibus veniã pctõꝝ. ui⁄
duas ſi nupſerint: tanꝙ̃ adul⁄
teras dãnant. mũdiores ſe ce
teris ꝑdicant. q nomẽ ſuum ſi
cognoſcẽ uellẽt: mũdanos ſe
poti⁹ ꝙ̃ mũdos uocarẽt. Pau
liani a paulo ſamotano exorti
ſũt: q dixit ñ ſemꝑ fuiſſe chri⁄
ſtũ: ſʒ a maria ſũpſiſſe initium.
Hermogeniani ab hermoge⁄
ne quodã uocati: q materiã ñ
naturã introducẽs deo ñ nate
eã compauit: matrẽꝙ̃ elemẽto
rũ ideã aſſeruit: quos apls im
probat elemẽtis ſuiẽtes. Ma
nichei a quodã ꝑſa extiterũt:
q uocatus ẽ manes. hic duas
naturas ꝛ duas ſubas itrodu
xit. i. bonã ꝛ malam ꝛ aias ex
deo ꝙ̃ſi ex aliquo fõte mana⁄
re aſſeruit. Teſtũ vet⁹ reſpu
unt: nouũ ex ꝑte rcipiũt. An
tropomorphite dicti ꝓ eo ꝙ
ſimplicitate ruſtica deuʒ hr̃e
hũana mẽbra: q̃ in diuĩs libꝛis
ſcripta ſũt arbitrant. Antro⁄
pos. n. grece latĩe hõ iterꝑtat
ignorãtes vocẽ dñi q ait: ſps
ẽ deus: incorpore⁹ ẽ enim. nec
eni mẽbris diſtinguit: nec cor
poris mole cenſet. Heraclite
ab eraclio auctore exorti mo
nachos tm̃ recipiũt: ꝯiugia re
ſpuũt: regna celoꝝ paruulos
hr̃e ñ credũt. Nouaciani a
nouato rome urbis ꝑſbr̃o ex
orti: q aduerſus corneliũ ca⁄
thedrã ſacerdotalẽ conat⁹ in
uadẽ hẽſim inſtituit: uoluit a⁄
poſtatas ſuſcipe ꝛ rbaptizãs
baptizatos. Montani hereti⁄
ci dicti: qa in tꝑe ꝑſecutionis
in mõtibus latuerũt. q̃ occaſi⁄
one ſe a catholice ecclie cor⁄
pore diuiſerũt. Ebionite ab
ebione dicti ſiue a pauꝑtate.
chriſtũ enim ꝑ ꝓuectũ ſolũ vi
rũ iuſtũ putãt effectũ. vñ cõ⁄
petẽter ebionite ꝓ pauꝑtate
intelligẽtie appellati ſunt. hi
enim iudei ſũt: ꝛ ita tenẽt euã
geliũ: ut legẽ carnalit ſeruẽt.
aduerſus quos apls ad gala
thas ſcribens inuehit. Fo⁄
tiniani a fotinião gallogrecie
ſyrinie epo nũcupati: q ebio⁄

ii taꝝ heresim suscitans asse-
ruit christū ex maria p̄ ioseph
nuptiali coitu fuisse ꝯceptū.
Aeriani ab aerio quodā nun
cupati: sicut hi offerri sacrifi
ciū ꝓ defunctis spernūt. Ae
ciāi ab aecio sūt uocati. Idē
q̄ꝫ eunominiāi ab eunomio q̄
daꝫ dialectico aecij discipulo
ex cui⁹ noīe magis inotuerūt
dissimilē p̄ri asserētes filiuꝫ ⁊
filio spiritū sanctū. dicūt etiā
nullū imputari peccatū in fidē
manētiū. Origeniani ab ori-
gene auctore exorti sūt dicen
tes: q̄ n̄ possit videre fili⁹ pa-
trē nec sp̄us sāctus filiū. aīas
quoq̄ꝫ in mūdi principio pec-
casse dicūt: ⁊ ꝓ diuersitate pec
catoꝝ e celis usq̄ꝫ ad terram
diuersa corpa q̄si vincula me-
ruisse: eaq̄ꝫ cā factū ē esse mū
dū. Noetiani a quodā noe-
to vocati q̄ dicebāt christū eū
dē esse patrē ⁊ spiritū sanctū.
ipamq̄ꝫ trinitatē in officiorum
noībus n̄ p̄sonis accipiūt. Vn̄
⁊ p̄ripassiani vocant: q̄ patreꝫ
passū dicūt. Sabelliāi ab eo
dē noeto pullulasse dicūtur.
cuius discipulū p̄hibēt fuisse
sabelliū: ex cui⁹ noīe maxime
inotuerūt. vn̄ sabelliani uoca
ti sūt. hi vnā p̄sonā p̄ris ⁊ filij
⁊ sp̄us sancti astruūt. Arria
ni ab arrio alexandrino ep̄o
exorti sūt: q̄ coeternū p̄ri filiū
n̄ agnoscēs diuersas in trini-
tate subas asseruit: ꝯ illō qō
ait dn̄s: ego ⁊ p̄r vnū sumus.
Macedoniāi a macedōio ep̄o
dicti sūt negātes deū eē sp̄m
sāctū. Apollinariste ab apol
linare uocati sūt dicētes chri
stū corpus tm̄mō sine aīa assū
psisse. Antidicomarite appel
lati sūt: eo q̄ marie v̄ginitati
ꝯdicūt asserētes eā p⁹ christū
natū viro suo fuisse cōmixtā.
Metāgi noīati iō tale nomen
acceperūt: q̄r gangios grece
vas dr̄. Asserūt enim hc esse
in p̄re filiū tanq̄ꝫ vas minus
infra vas maius. Patriciani
a quodam patricio nūcupati
sunt: q̄ subām hūane carnis a
diabolo ꝯditā dicūt. Collici
ani a quodā collicio noīati: q̄
dicūt deū n̄ facere mala ꝯtra
illud qō scriptū ē: ego dn̄s cre
ans mala. Floriani a flora-
no: q̄ ecōtrario dicūt deū cre
asse mala ꝯ hoc qō scriptū est
fecit deus oīa bona. Dona
tiste a donato quodā afro nū
cupati sūt: q̄ de numidia ueni
ens totā pene africā sua p̄sua
sione decepit asserēs minorē
p̄re filiū ⁊ minorē filio spiritū
sanctū ⁊ rebaptizās catholi-
cos. Bonosiani a bonosio q̄
dam ep̄o exorti ꝓdunt: q̄ chri
stū dei filiū adoptiuū n̄ ꝓpriū
asseruit. Circūcelliones di-
cunt: eo q̄ agrestes sint: quos
scotopicos uocāt supdicte he
resis hn̄tes doctrinā. hi amo
re martyrij semetipos p̄imunt
ut violēter de hac vita disce-
dētes martyres noient. Pri
scillianiste a priscilliano uoca
ti: q̄ in hispania ex errore gno
sticoꝝ ⁊ manicheoꝝ p̄mixtuꝫ
dogma ꝯposuit. Luciferia-
ni a lucifero smyrne ep̄o orti.
q̄ ep̄os catholicos: q̄ instāti p
secutione p̄fidie arrianoꝝ cō
sentiētes erāt ⁊ postea corre
cti in cathedrā redire elegerīt
dānantes qō prius crediderīt
siue qō credidisse dissimlaue-
rūt. quos eccl'a catholica ma
terno recepit sinu tāq̄ꝫ petruꝫ
p⁹ fletū negatiōis. hāc illi ma
tris charitatē supbe accipiē-
tes: eos recipe nolētes ab ec
clesie cōione recesserūt: ⁊ cū
ipō lucifero auctōe suo: q̄ ma
ne oriebatur: cadere merue-
runt. Iouinianiste a iouini-
ano quodam monacho dicti:
qui nullas nuptaꝝ ⁊ virginuꝫ
esse distantias: nulliūq̄ꝫ asserē
tes inter abstinentes ⁊ simpli
citer epulantes esse discrimē.
Eluidiani ab eluidio nūcupa
ti uel noiati: q̄ dicūt post chri-
stum natum alios mariam fi-
lios de viro ioseph peperis-
se. Paterniani itaq̄ꝫ a p̄rno

quodā nuncupati: qui inferio-
ris corpis ptes a diabolo fa-
ctas opinant. Arabici nūcu-
pati: eo ꝙ in arabia exorti sūt
dicētes aiam cum corpe mori
atq̃ in nouissimo utrūq̃ resur
gē. Tertulianiste dicti a ter
tuliano presbytero africe pro
uincie ciuitatis carthaginen-
sis: q dicunt aiam imortalē eē
sꝫ corporeā pdicantes: ⁊ ani-
mas peccatoꝝ hoim post mor
tē in demones ꝯuerti putātes
Tesserescedecate dicti: ꝙ .xi-
iij. luna pasca cū iudeis obser
uare ꝯtēdūt. Nā tessera. iiij.
deca decē significat. Nicta
ges a somno nūcupati: ꝙ vigi
lias noctis respuant supstitio
nē esse dicētes iura temerari
diuina: qui noctē ad requiem
tribuit. Pelagiani a pelagio
monacho exorti. hi libeꝝ ar-
bitriū diuine grē anponūt di-
centes sufficere volūtateꝫ ad
iplenda iussa diuina. Nesto
riani a nestorio ꝯstantinopoli
tano epō nūcupati: q beatam
mariā virginē nō dei sed hoīs
tm̄ mō matrē asseruit: ut aliam
psonā carnis aliā faceret dei
tatis. nec vnū christū in verbo
dei ⁊ carne credidit: sed sepa
tum atq̃ seiunctū alteꝝ filiū
dei alteꝝ filiū hoīs pdicauit.
Euticiani dicti ab eutice ꝯstā
tinopolitāo abbate: q christuꝫ
post humanā assūptionem ne-
gauit existē de duabus natu-
ris: sed solā in eo diuinā asse-
rūt esse naturā. Acephalite
dicti. i. sine capite. nullus eni
eoꝝ repitur auctor ex quo or
ti sūt. hi triū chalcedonensiuꝫ
capituloꝝ ipugnatores. duaꝝ
in christo substātiaꝝ ꝓprieta-
tem negāt: ⁊ vnā in eius pso-
na naturā pdicāt. Theodosi
ani ⁊ gaionite appellati a the
odosio ⁊ gaiono: q tpibus iu-
stiniani principis in alexādria
ppli pꝰuersi electioneꝫ vna die
ordinati sūt epi. hi errores eu
ticij ⁊ dioscori sequētes chal-
cedonense cōciliū respuūt. ex
duabus vnā in christo naturā
asserunt. quā theodosiani cor
ruptā gaionite incorruptā cō
tendūt. Agnoite ⁊ tritonite a
theodosianis exorti sūt: ex q-
bus gnoite ab ignorātia dicti:
quia ad pꝰuersitatē a qua exorti
sunt id adijciūt: ꝙ christi diui-
nitas ignoret que sūt scripta
futura de die ⁊ hora nouissima
nec recordātes christi psonaꝫ
nesciā loqui in isaia dies iudi
cij in corde meo. Tritonite
vo nocati: ꝙ sicut tres perso
nal in trinitate ita quoq̃ tres
asserunt deos esse: ꝯtra illud
qd scriptū est: audi israel dn̄s
deus tuus vnus ē deus. Sūt
⁊ alie hereses sine auctore et
sine noibus. Ex qbus alie pu
tant eē trinū deū. Alie etiam
christi diuinitatē passibilē esse
dicūt. Alie christi natiuitatis
de patre in tpe initiū tpis dāt
Alie liberationē hoim apud
inferos factā christi descēsio-
ne nō credunt. Alie animam
imaginē dei negāt. Alie aias
ꝯuerti in demones ⁊ in quacū
q̃ aialia existimāt. Alie de mū
di statu dissentiūt. Alie innu
merabiles mūdos opinātur.
Alie aquā deo coeternā fa-
ciunt. Alie nudis pedibꝰ am-
bulāt. Alie cū hominibus non
māducāt. Hee sūt hereses ad
uersus catholicā fidē exorte
⁊ ab aplis ⁊ a sanctis prībus
uel cōcilijs dānate: q̄ dū in se
multis erroribus diuise inuicē
sibi dissentiūt: cōi tn̄ noie ad-
uersus eccl'am dei conspirant
Sꝫ ⁊ quicūq̃ aliter scripturā
sacrosanctā intelligit: q̄ sen-
sus spūs sancti flagitat: a quo
conscripta est: licet de eccl'ia
nō recesserit: tn̄ hereticus ap
pellari pōt. Item aug.

Quare diuina ꝓuidētia mul-
tos errare permittat.

Adeo diuina ꝓuidētia mul
tos diuersi erroris hereti-
cos esse pmittit: ut cū interro
gant nos ea q̄ nescimus: sic di
scutiamus pigritiā et diuinas

ſcripturas capiam⁹. ꝓpterea apl's ait: ut ꝓbati manifeſti fiant. Hi aūt a deo ꝓbati ſunt qui bene poſſunt docere.

SAncta romana eccleſia quādā baptiſmalē eccleſiam ſuis muniuit ꝑuilegijs decimationes ſue dioceſis ex integro ſibi attribuēs. Item quoddā monaſteriū ſimiliter muniuit priuilegijs ꝓprijs: decernēs ut ex ꝓprijs predijs nulli decimas ꝑſolueret. Accidit itaqȝ: ut intra dioceſim ꝑmunite baptiſmalis eccl'e ꝑfatum monaſteriū alia emptione alia donatione ꝑdia ſibi inueniret. Orit itaqȝ ꝯtentio inter monachos ⁊ clericos de decimis. Nūc primū queritur: an clerici baptiſmalis eccleſie auctoritate priuilegij decimas ſue dioceſis ex integro ſibi ualeāt vendicare. Secūdo: an ſubſeqn̄ti priuilegio monachoꝝ derogetur antiquoribus priuilegijs baptiſmalium eccleſiaꝝ.

a SAncta romana eccleſia. oritur. Primo inter epm̄ ⁊ clericos: Secūdo iter clericos ⁊ mōachoſ ⁊ hec eſt differētia iſtaꝝ qōnum. Oſtēdit ergo primo: ꝙ clerici nō poſſunt ſe defendere cōtra epm̄. ꝑ tale priuilegiū: ⁊ ad hoc inducūt omnia iſta .c. eo. ꝙ papa nō potuit dare tale priuilegiū. io.

Qō. i.

QVod vero auctoritate illius priuilegij decimas ſibi ex integro clerici vendicare nō valeant: hic ꝓbat̄: q: decime iuxta decreta ſanctoꝝ patꝝ quadriptito diuidunt̄. quaꝝ vna pars epiſcopis: ſecūda clericis: tertia fabricis reſtaurandis: quarta vero pauperibus eſt aſſignata. Decreta v̄o ſanctoꝝ canonū neminē magis q̄ȝ apoſtolicum ſeruare oportet. Unde gelaſius papa ait.

Conſtitutionē ſynodi: quam vniuerſalis eccleſie ꝓbauit aſſenſus: romanam ſedem ſeruare oportet.

COnfidimus ꝙ nullus iam ueraciter chriſtian⁹ ignoret vniuſcuiuſqȝ ſynodi ꝯſtitutū: qḋ vniuerſalis eccl'e ꝓbauit aſſenſus: nullā magis exequi ſedem ꝑ ceteris oportere q̄ȝ primam: que ⁊ vnāquamqȝ ſynodū ſua auctoritate firmauit: ⁊ ꝯtinuata moderatione cuſtodit. Item leo papa.

Qui negligēter paſcit dominicū gregem ſibi ꝯmendatum: cōuincitur ſummum non amare paſtorem.

DIuinis ꝑceptis ⁊ apl'icis monitis incitamur: ut pro omni eccleſiaꝝ ſtatu impigro vigilemus affectu. ac ſiqd vnq̄ȝ reprehenſioni inuenit̄ obnoxium: aut ab ignorantie impitia aut a ꝑſumptionis uſurpatione: reuocemus. Admonēte enim diuine uocis imperio quo beatiſſimus apl's petrus trina admonitione myſticis ſācrōnibus ībuit̄: ut chriſti oues q chriſtū diligit paſcat: ⁊ ipſius ſedis cui ꝑ abundantiā grē diuine ꝑſumus: ꝓ reuerētia coār̄tamur: ut ꝑiculū deſidie q̄ȝtuȝ poſſumus declinem⁹: ne ꝓfeſſio ſūmi apl'i qua ſe amatoreȝ dn̄i teſtatus ē: nō inueniat̄ in nobis: q: quotiēs qs negligēter paſcit dn̄icum gregē commendatū: totienſ ꝯuincit̄ ſummum n̄ amare paſtorē. Idē anatholio epo.

Non debēt ullo modo variari: que ad ꝑpetuam ordināt̄ur quietem.

QVe ad ꝑpetuam generaliter ordinata ſunt vtilitatē: nulla ꝯmutatione uariētur nec ad priuatū trahātur ꝯmodū: que ad bonū ſunt cōe ꝑfixa: ſȝ manētib⁹ terminis quoſ ꝯſtituerūt pr̄es: nemo iniuſte uſurpet alienū: ſȝ intra fines ꝓprios atqȝ legitīos ꝓut qſqȝ ualuerit: ī latitudīe ſe exerceat charitatis. Itē hila. pa.

b COnfidim⁹. oportere. hoc v̄bū oportet eſt verbū honeſtatis ſic ponit̄. xix. q. i. c. i. ſic̄ hec dictio debet qn̄qȝ honeſtateȝ deſignat: ut ex̄ de deſpō. impu. tua. qn̄qȝ ē verbū officij: ut xxv. di. vnū. qn̄qȝ ē v̄bū neceſſitatis: ut. iij. q. ix. nō oportet. hoc iō dico q: princeps legibus ſolutus eſt: ut ex̄ de elect. ſignificaſti: tn̄ honeſtuȝ eſt ut ꝑm leges viuat: ut ff. de lega. iij. l. ex ipſe cto. C. de teſta. ex ipſe cto. io.

c DIuinis. trina. terꝰ eniȝ ꝯfeſſus ē chriſtuȝ: ut oſtēdat ſe corde opere ⁊ ore. chriſtū diligere. io.

d QVe ad ꝑpetuā. ex hoc patet: ꝙ papa nō pōt ꝯ generalem eccl'e ſtatum diſpēſare. nec ꝯ articuloſ fidei. nā ⁊ ſi oēs aſſentiāt: ei non ualet ſtatutū: ſed oēſ heretici eſſent: ut. xv. di. ſicut. ⁊ ſic pōt intelligi. j. e. c. ſūt quidā. ⁊. c. ſequēti. ſed ꝯ ſtatutū eccl'ie: qḋ nō eſt ita generale ſicut de ꝯtinētia ſacerdotū bn̄ pōt diſpēſare.

e Nec ad ꝑuatū. cōis utilitas, priuate ꝑiudicat: ut: vij. q. i. ſcias. ⁊. vij. q. i. in ſcripturis.

f Nulli fas. sublimitas. crimē enim augetur p dignitatem: ut. xl. di. homo. ⁊. ff. de re militari. omne delictū. §. ij. ioannes.

g Violatores blasphemare. īmo eo ipso videt excōicat⁹ ⁊ hereticus: ut. xix. di. nulli. ⁊. ī. e. c. generali.

h Sunt qdā. apli. hic videtur q papa n̄ possit dispēsare ꝯ aplm uel dn̄m. q̄lr ergo martin⁹ dispēsauit cū bigamo ꝯ aplm: ut. xxxiiij. di. lector. Itē cū canon aplorꝫ dicat: presbyter si fornicat⁹ fuerit deponatur. lxxxij. di. presbyt. quō ergo gangrense cōciliū dispēsat i tali casu ut di. lxxxij. presbyt. Itē ꝯ dn̄m dispensauit q dixit vouete ⁊ reddite. et tn̄ absoluit a iuramento ⁊ a voto. xv. q. vi. iuratos ex̄ de vo. ⁊ vo. red. p totū. Sanꝫ pōt sustineri q papa ꝯ aplm dispēsat. non tn̄ in his que pertinēt ad articulos fidei. eodē mō dispēsat ī euāgelio interpretādo ipm: ex̄ de testi. lꝫ in fi. Itē nō est vera dispēsatio q̄ fit in voto peregrinatōis: q2 non dicit vouēs liberari ab illa obligatōe: sed poti⁹ dicitur in meli⁹ ꝯmutari: ut ex̄ de iureiur. puenit. sed circa votū ꝯtinētie forte nō posset dispensare q2 nō inueniret melius in qō posset ꝯmutari: ut ex̄ de sta. re. cū ad monasteriū in fi. io. quicqd dicat. io. qn̄qꝫ dispēsat papa ꝯ generalē statuꝫ eccle. sicut fec̄ in lat. cō. generali inocēti⁹: ut ex̄ de cōsang. ⁊ affi. nō debet. lꝫ ꝯ articulos fidei nō dispenset. b.

Nulli diuinas ꝯstitutiones ⁊ aplice sedis decreta temerare licet.

Nulli fas sit sine status sui periculo uel diuinas ꝯstitutiones uel aplice sedis decreta temerare: q2 nos qui potentissimi sacerdotis administramus officia: talis trāsgressionū culpa respiciet: si in causis dei desides fuerimus inuēti: quia meminimus qō timere debemus: qualiter cōminetur deus negligētie sacerdotum. si quidē maiori reatu delinqt q potiori honore fruit: ⁊ grauiora facit vitia peccatorum sublimitas peccātium. Itē damasus papa.

In spiritū sanctum blasphemant: qui sacros canones violant.

Violatores canonū uolūtarie grauiter a sctis patribus indicātur: ⁊ a sācto spiritu instictu cuius ac dono dictati sunt dānant. qm̄ blasphemare spiritū sanctū non incōgrue vidētur: qui ꝯ eosdē sacros canones nō necessitate cōpulsi: sed libēter ut p̄missūꝫ est aliquid aut pterue agūt: aut loq presumūt: aut facere uolētibus spōte ꝯsentiūt. talis enim p̄sumptio manifeste vnū genus ē blasphemantiuꝫ spiritū sanctū: q2 ut iam p̄libatum ē ꝯtra eum agit: cui⁹ nutu ⁊ grā sancti canones editi sūt. Item urbanus papa.

In quibus romano pontifici licet nouas condere leges.

Sunt quidā dicētes romano pōtifici semper licuisse nouas ꝯdere leges. qō ⁊ nos nō solū nō negamus: sed etiā ualde affirmamus. Sciēduꝫ xo summope est: ⁊ q2 inde nouas leges ꝯdere pōt: vn̄ euāgeliste aliqd ⁊ pphete nequaqꝫ dixerunt. Ubi xo aperte dn̄s uel eius apli ⁊ eos seqn̄tes sācti p̄res inaliter aliqd diffinierunt: ibi non nouā legē romanus pōtifex dare: sꝫ potius qō predicatum ē usqꝫ ad aiam ⁊ sanguinē ꝯfirmare debet. Si enim qō docuerīt apli ⁊ pphete destruere qō absit niteretur: nō sniam dare: sed magis errare cōuinceret. sed hoc pcul sit ab eis: qui semp dn̄i ecclam ꝯtra luporꝫ īsidias optime custodierunt. Item zosimus papa.

Apostolice sedis auctoritas contra sanctorꝫ statuta aliqd condere non valet.

Contra statuta patrꝫ cōdere aliquid uel mutare nec hui⁹ quidē sedis pōt auctoritas. apud nos enim in ꝯuulsis radicibus viuit antiqtas: cui decreta patrū sanxere reuerentiā. Itē marcellus papa

Stare nō valet: qō ꝯtra euangelicā uel aplicam doctrinam seu ꝯstitutionē factū fuerit.

Omne qō irreprehēsibile ē: catholica defendit ecclia ⁊ infra: Iniustū iudiciū ⁊ diffinitio iniusta regio metu uel iussu a iudicibus ordinata nō ualeat. Nequaqꝫ qō ꝯ euangelicā uel pphēticā uel aplicam doctrinā cōstitutionē ue eorꝫ siue sanctorꝫ patrū actuꝫ fuerit stabit: ⁊ qō ab infidelibus uel hereticis factū fuerit oio cassabit. Itē bonifacius papa. A statutis patrū non deuiare ⁊ fidei regulā custodire: prima salus est.

Prima salus est recte fidei regulā custodire. ⁊ a constitutis patrū nullatenus deuiare. Item pelagius papa childiperto regi.

Profitet pelagius papa thomū sui decessoris p oia suare

Satagendū est ut p auferendo suspicionis scādalo obsequiū ꝯfessionis nr̄e legibus religionis ministremus: i quibus nos etiā subditos esse sacre scripture pcipiunt. ueniens etenim ruffinus vir magnificus excellētie vr̄e legatus

i Contra statuta. s. ut dictum est de articulis fidei. s̄. c. pxi.

k Potest. supple de facili uel de iure.

l Omne iniustū. s̄. xi. q. iij. c. iniustum.

m Ab īfidelib⁹. ar. q id quod fit ab intruso nō valet: ut. xij. q. ij. alienatōes de con. di. i. hic ergo. ar. ꝯ. i. q. i. siquis a pseudo epis.

n Satagendūꝫ ē. subditos. ar. q papa subest imperatori. intellige q° ad hoc: q sua eccla dat tributa forte imperatori: ut ex̄ de cēs. ois aia. ⁊. xi. q. i. magnum. ⁊. c. tributū. xxiij. q. viij. tributū. nā alias oēs principes subsunt epis: ut ex̄ de maior. ⁊ obe. oēs pricipes. io.

cōfidenter a nobis ut decuit postulauit: quatenus nobis aut beate recordatiōis leonis pape thomū a nobis per oia cō-seruari significare debuissem⁹ aut ꝓprijs uerbis nostre ɔfes-sionē fidei destinare ꝛ primaꝫ quidē petitionis eius parteꝫ qa facilior fuit: mox ut dixit: impleuimus. nosqꝫ in omnibus ꝑsulis thomū ꝓ catholice fi-dei assertione ɔscriptū deo ꝓpitio custodire manus nostre ad vos ꝓfessione significam⁹ ut aūt nullius deiceps: quod absit suspicionis resideret oc-casio: illam etiā aliā ptem quā memoratus vir illustris admo-nuit facē maturaui. s. ꝓprijs uerbis ɔfessionē fidei quam tenemus exposui. Item hadrianus papa. Anathema apud deum fiat: qui censuraꝫ romanoꝝ pontificū violat.

Generali decreto cēsemus ꝛ ɔstituimus: ut execrādū anathema sit ꝛ uelut ꝑuaricator fidei catholice semꝑ apud deū reus existat: quicūqꝫ regum seu epoꝝ uel potentum deinceps romanoꝝ pontificū decretoꝝ censuram in quoqꝫ crediderit uel ꝑmiserit violādam. Item damasus papa stephano archiepō.

Non lꝫ alicui epo ɔ romanorū pontificū decreta aliquid agere.

Omnia decretalia cunctorū ꝑdecessoꝝ nr̄oꝝ ɔstituta: que de ecclasticis ordinibus ꝛ canonū sunt ꝓmulgata disciplis: ita ab oībus epis ac sacerdotibus generaliter custodiri debere mādamus: ut siqd in illa cōmiserint: ueniam sibi honoris deinceps nouerint denegari. Itē greg.

Non cōicꝫ sacris altaribus: qui nescit sacris obedire canonibus.

Hac consona sanctis patribus diffinitione sancimus: ut qui sacris obedire canonibus nescit: nec sacris mi-nistrare altaribus nec communionem capere sit dignus. Item ex concilio chalcedonensi.

Obseruāde sunt regule a sāctis pr̄ibus in synodo statute.

A Sanctis patribus in vnaquaqꝫ synodo usqꝫ nunc ꝓlatas regulas tenere statuimus. Itē gregorius ad mōtanum ꝛ thomam.

Voluntatem ꝛ statuta suorum decessoꝝ custodiant: qui suo seruari volunt.

Iusticie ac rationis ordo suadet: ut qui a successoribus sua mādata seruari desiderant: decessoris sui ꝓcul dubio voluntatem et statuta custodiant. Item leo papa quartus.

Contra statuta sanctorum ꝑ agit: qui ea nō seruat intacta.

Ideo permittēte domino pastores hominuꝫ summus effecti: ut quod patres nostri siue in sactis canonibus siue in mundanis affixere legibus excedere minime debeamus contra eoꝝ quippe saluberrima agimus īstituta si quod ipi diuino statuerunt consulto: intactum non cōseruamus. Si ergo primā sedem statuta cōciliorum pre omnibus obseruare oportet: ꝛ si ꝓ statu omnium ecclesiarum necesse est illam impigro vigilare affectu si ea que a romanis pontificibus decreta sunt ab omnibus obseruari conuenit: si illi qui nesciunt sacris obedire canonibus: altaribus ministrare n̄ debent: patet ꝙ contra statuta sanctorum canonum qbus status ecclesiaꝝ uel ɔfundantur uel perturbētur: priuilegia ab apostolico ɔcedi n̄ debent. His ita r n̄detur: Sacrosancta romana eccl̄ia ius ꝛ auctoritatē sacris canōibus impertit: sed nō eis alligat. habet eni ius cōdendi canōes:

o Generali decreto. sit. i. fiat. naꝫ hec v̄ba sit ꝛ fiat respiciūt qn̄qꝫ futuꝝ tēp⁹ ut. ff. ne qd in lo. pu. l. ij. §. deinde ioannes.

p Omnia. hoc. c. hic attribuit damaso: alias leoni: ut. xix. di. c. i. io.

q Hac cōsona. uel ex-horrēdū. uel loquitur de ignorātia iuris: ut. xxxviij. di. si in laicis ioannes.

r A Sanctis.

s Iusticie.

a Ideo pmittēte. hic Prima solutō magistri occupat primā columnaꝫ. sa sam. prima ia lis ē: qa dn̄s sicut soluit lēgē quā dederat: sic et papa pōt. secūda ē hec ꝙ canones ita itelligūt statuti ut semꝑ auctoritas romane sedis sit excepta.

b Alligatur: ut ex͂ de elec. significasti.

¶ Solis. de hoc nota s. xi. q. i. §. ex his.

utpote que caput est τ cardo
oim̄ ecclesiaꝝ: a cuius regula
nemini dissētire licet. Ita er/
go canōibus auc̄tem prestat:
ut seipām ñ subijciat eis: sꝫ sic
christus qui legē dedit: ipsam
legē carnaliter ipleuit: octa/
ua die circūcisus. xl. die in tē/
plo cū hostijs est pn̄tatus: ut
in seip̄o eā sanctificaret. po/
stea vo ut se dn̄m legis oñde
ret ꝯ legis lr̄am leprosū tāgē/
do mundauit. apl̄os quoqꝫ ꝯ
lr̄am sabbati p sata ptergradi
entes spicas uellētes τ ꝯfri/
cantes manibus suis ꝓbabili
exēplo dauid τ circūcisionis
τ templi excusauit dicēs: non
legistis qd fecerit abimelech
qn̄ uenit ad eū dauid: τ dedit
ei panes ꝓpositionis de qui/
bus ñ licebat edere nisi solis
sacerdotibus: τ comedit ipse
τ pueri eius. Item octaua
die sm̄ legē puer circūcidit: τ
nos in sabbato circūcidistis
hoiem. Item cū iuge holo/
caustū ex lege offerat: cū ma/
sculus. xl. femina vo. lxxx. die
ab ortu sue natiuitatis sm̄ le/
gis imꝑium cū hostijs in tem/
plū pn̄taretur: vn̄ sacerdotes
offerētes hostias in tēplo lit/
terā sabbati soluūt, τ sine cri/
mine sunt: nūc filius hois mul
to magis ualet soluē lr̄am le/
gis: q est etiam dn̄s sabbati.
Hinc etiā dr̄ d eo: erat iesus
docens im tēplo tanqꝫ ptātē
hn̄s. i. tanqꝫ dn̄s legis: addēs
mortalibus ea que deerāt ad
pfectionē vmbram figuraliū
in lucē spūalis intelligētie cō
mutās. non tanqꝫ scribe eoꝝ:
q lr̄a legis astricti ñ audebāt
aliqd addē uel ꝯmutare: sic τ
summe sedis pōtifices cano/
nib⁹ siue a se siue ab alijs sua
auctoritate ꝯditis reuerentiā
exhibēt: τ eis se humiliando
ipos custodiūt: ut alijs obser
uandos exhibeāt. si nunqꝫ vo
seu iubēdo seu diffiniēdo seu
decernendo seu aliter agēdo
se decretoꝝ dn̄os τ condito/
res esse oñdūt. In pmissis er
go capitulis alijs imponit ne/
cessitas obsequēdi: sūmis vo
pōtificibus oñditur inesse au
ctoritas obsuādi: ut a se tra/
dita obseruādo alijs nō ꝯtem
nēda demōstrent exēplo chri/
sti: qui sacr̄a q ecclesie seruā/
da mandauit: primo in seipso
suscepit: ut ea in seip̄o sancti/
ficaret. oꝫ ergo primā sedem
ut diximus obseruare ea que
decernēdo mandauit ñ neces
sitate obsequēdi sꝫ auc̄te imp
tiendi. lꝫ itaqꝫ sibi ꝯtra gene/
ralia decreta spālia priuilegia
indulgere: τ spāli bn̄ficio ꝯce
dere qd generali ꝓhibet de/
creto. quāqꝫ si decretoꝝ inten/
tionē diligēter aduertam⁹: ne
quaqꝫ ꝯtra sanctoꝝ canonum
auc̄tem aliquid ꝯcedere iue
niātur. sacri siquidē canones
ita aliqd ꝯstituūt: ut interp̄ta
tionis auctoritatē sācte roma
ne eccl̄e reseruent. ipi nāqꝫ so
li canones ualēt interp̄tari: q
ius ꝯdendi eos hn̄t. vn̄ in nō/
nullis capitulis ꝯcilioꝝ cū ali
quid obseruandū decernitur
statim subinfert: nisi auctori/
tas romane eccl̄e aliter impa
uerit. uel saluo tn̄ in oibus iu
re sancte romane eccl̄e τ sal/
ua tn̄ in oibus aplica auc̄te. q
cunqꝫ ergo de decimis uel q/
buslibet eccl̄asticis negocijs
sacris canonibus diffiniunt: in
telligēda sunt necessaria ser/
uā: nisi auctoritas romāe ec
clesie aliter fieri mandauerit
uel pmiserit. Cū ergo aliqua
priuilegia ab aplico aliqbus
ꝯcedunt: τ si ꝯ generalē legē
aliqd sonare videant: non tn̄
ꝯ ipam aliqd ꝯcedere intelli
gūtur: cū ipius legis auc̄te p/
uilegia singuloꝝ penes matrem
oim̄ eccl̄aꝝ reseruent. neqꝫ. n.
priuilegia aliqbus ꝯcederēt:
si pter generalē legē nulli ali/
quid spāle indulgeret. Priui
legia nāqꝫ dicūtur qsi priuata

d ¶ Intelligēda sunt. sic ex de iu/ reiur. veniētes.

e ¶ Ait.ſ.di.c.contra morem.
f ¶ Priuiſ.ſ.di.iij.priuilegium.
g ¶ Ob religionis.xij.q.ij.religioſam.
h ¶ Neceſſitatis.xxxv.q.iij.quedam lex.
i ¶ Obſequi.i.q.

naturā.ff.de pac.ſi vnꝰ.§.ꝙ i ſpē dotis.nō.n.dr̄ ob hec pſonale:ꝙ ſola iſerit pſona:ut.ff.de pac.iuris gentiū.§.pactoꝝ.ꝛ.l.tale pactū.Itē hec ē dr̄ia int̄ priuilegiū ꝛ ꝯfirmatōem:q: i ꝯfirmatōe nihil noui iuris datur:ut ex̄ de cōfir.

i. ſunt nōnulli.ſ.xxiij.di.cōis.io.

k Quod aūt uidēdū qs poſſit dare priuilegiū ꝛ qd̄ priuilegiū ꝑiudicet alij.dicūt plerīqꝫ ꝙ ſolꝰ papa pōt dare i ꝑiudiciū alteriuſ xij.q.ij.bone rei.ꝛ.ix.q.iij.ꝯq̄ſtus de cō.di.iij.ꝓnūciandū.c.di.contra morē.Cū eniꝫ priuilegiū dicat̄ q̄ſi lex priuata:ut ſ.di.iij.ꝑuilegiū ꝛ ſolus princeps canones ꝛ leges ꝛ iura cōdit:ergo ſolus ille ut dn̄t dat priuilegium.hoc tn̄ negari nō pōt:qn epi etiaꝫ dent priuilegia:ut ex̄ de his q̄ fi.a p̄.quanto.ex̄ d̄ ſen.ꝛ re iudi.cuꝫ inter vos.ſed nō pōt in ꝑiudiciū alioꝝ:ut dicūt qa ſolus pꝛīceps auferre pōt ius vni us ꝛ dare alteri:ut.ix.q.iij.nūc vo ꝛ.c.ꝑ pꝛīcipalē.ꝛ ex̄ de cōceſ.ꝑbē.nō va.q: diuerſitatem.ꝛ.C.de quadri.p̄.bene a zenone.Sed certe hoc nō eſt veꝝ.nā eps pōt dare ex̄ baptiſmalē eccleſiam decimas:ut.xvi.q.i.ſtatuimꝰ.Itē eps pōt detrahere vni eccl'e ꝛ dare alteri:ut ex̄ de excel.pl.ſic vnire ꝛ pōt in totū eximere aliquā eccl'am:ut ex̄ de cen.cū venerabilis.Itē auferre pōt eccl'e priuilegium eligēdi ex̄ de cōſue.cū dilectꝰ.pōt eximere eccleſiam a iure ꝓcuratōis:ut ex̄ de cē.ſopite.hoc āt priuilegiū ꝯferet eps cū cōſenſu capl'i ſui:ut ex̄ d̄ dona.paſtoralis.Datur aūt priuilegiū qn̄qꝫ pſone:qn̄qꝫ rei:ut.ix.q.iij.ꝯqueſtus.ſi priuilegiū dat̄ pſone:pſona nō trāſgredit̄:ut inſti de iur̄.naturali.gen.ꝛ ciui.§.plane.xxvi.q.i.§.hinc etiā.ꝛ.ff.de regu.iuris.priuilegia.vij.q.i.nō aūt.ꝛ.c.petiſti.ꝛ reale qd̄ loco ꝯceditur ꝛ ꝑpetuū eſt.xvi.q.i.hinc etiā.ꝛ.ff.de iur̄.īmu.l.ij.ex̄ de offi.del.qm̄ abbas.In dubio autem ſemꝑ ꝑſumit̄ priuilegiū potiꝰ pſon.le q̄ꝫ reale:ut ex̄ de inſti.cū veniſſent:q: res de facili ad ſuā reuerūt̄

legia:eo ꝙ priuatā legem ſingulis generēt.quā diſtinctionē gregorius inuēs ait:ſi hoc neqꝫ cōſuetudine gn̄ali neqꝫ priuilegio vendicas:reſtat te uſurpare qd̄ feciſti. Itē hieronymus in expoſitione ione priuilegia ſinguloꝝ nō pn̄t legem facere cōem.Qualꝫ ergo ut ex ꝑmiſſis colligit̄ ſacta romana eccleſia ſuis priuilegijs quoſlibet munire ꝛ ex̄ gn̄alia decreta quedaꝫ ſpāli bn̄ficio indulgē:ꝯſiderata tn̄ ratōnis equitate:ut que mr̄ iuſticie ē:in nullo ab ea diſſētire videat̄ ut ꝑuilegia videlicet q̄ ob religionis uel neceſſitatis ul' exhibiti obſequij gr̄a ꝯcedunt̄:neminē releuando ita dimitteꝫ faciant:ut multoꝝ detrimēta non circūſpiciendo in pauꝑtatis miſeriā nōnullos deijciāt. Illud vo apoſtoli ad memoriā reuocātes:qd̄ ad corinthios ſcribēs ait:ñ enim uolumꝰ ut alijs ſit remiſſio:nobis aūt tribulatio.cui ſacra lex principum ꝯcordās ait:reſcripta ꝯ ius edita ab oibus iudicibus precipimus r̄futari:niſi forte aliquid qd̄ non ledat alium ꝛ proſit petenti uel crimē ſupplicātibus indulgeat. Item cōſtitutio imꝑatoris ad ppl'um. Nec dānoſa fiſco nec iuri cōtraria poſtulari oportet. Clerici ergo huiꝰ baptiſmalis eccleſie ꝑuilegij auctoritate muniti ſue dioceſis decimas ſibi ex integro vendicare ualent:niſi forte ſūma neceſſitate epi cogātur ad quartā ſuam accipiendam:ꝛ illi ſuꝑabundare monſtrentur.

Quod aūt antiquioribus priuilegijs ſubſequentibus derogari nō poſſit auctoritate anacleti ꝓbatur qui ſcribens oibus epis ꝛ reliquis chriſti ſacerdotibꝰ ait.

Eccleſiaꝝ priuilegia cunctis tēporibus intemerata ſeruentur.

Priuilegia eccleſiaꝝ ꝛ ſacerdotū intemerata ꝛ inuiolata cunctis decreuimus manere temporibus:et leges eccleſie apoſtolica auctoritate firmamꝰ:ꝛ ꝑegrina ſubmouemus iudicia. Item leo papa martino auguſto.

Nec nouitate mutari nec perturbatione conuelli eccleſiaꝝ priuilegia debent.

cū dilecta.ſecꝰ eſt in priuil'.Itē i cōfirmatōe nihil ponit̄ ul' affirmat̄:ſed totū ꝯditionaliter intelligit̄.u ex̄ de cōceſ.ꝑl.q: diuerſitatē:ſed i priuilegijs oia vba ponūt̄ ꝛ certuꝫ ibi aſſeritur:ut ex̄ de.v.ſi.abbate.Nūc vidēdū ē qd̄ priuilegiū derogat alij.Dicūt quidā:ꝙ ſemꝑ ſcḋm derogat primo:etiaꝫ ſi nō faciat mētōem primi:ut ex̄ de rap.ex ꝑte.Et hº ea rōe

Qō.ij.

videt̄:q: cū priuilegiū ſit ius:ſed vnū ius derogat alij:lꝫ nō faciat mētionē primi:ut ex̄ d̄ cog.ſpi.c.ij. Sꝫ iſtis obſtat ex̄ de off.iudi.del.ex ꝑte.ubi priuilegiū ſcḋm ñ derogat primo:cū non faciat mentōem eiꝰ.Itē nec priuilegiū ꝑiudicat ꝯfirmationi:niſi faciat mentōem illiꝰ priuilegij:ut ex̄ de his que fi.a prela.c.cū vos.Item nec trāſlatio:ut ex̄ d̄ deci.ex multiplici.Itē nec priuilegiū ꝑiudicat cōſuetudini:niſi faciat mētionē eiꝰ:ut ex̄ d̄ ꝑben.relatū.Itē nec valet priuilegiū:niſi faciat mentōem ꝯſtitutōis facte a caplo:ut ex̄ d̄ reſcrip.ꝯſtitutꝰ.Nec valet:niſi faciat mētōeꝫ ſiue:ut ex̄ de fide iſtru.int̄ ultra mediū ꝛ ſic ꝓpter iura allegata ꝯcedi pōt:ꝙ illud ſit i priuilegijs qd̄ in reſcriptis:niſi vbi ſcḋm faciat mentōem primi qd̄ nō valeat:ſiue ābo priuilegia ſint gn̄ālia ſiue ābo ſpālia.ſꝫ ſi vnū ſit ſpāle aliud gn̄āle:ſpāle ſemꝑ ꝑiudicat:lꝫ nō faciat mētōem general'.ut ex̄ de reſcrip.c.i.ꝛ.c.paſtoralis.lꝫ ſit ar ꝯ.ī.e.i gallicaꝝ.q: in toto iure derogat̄ generi ꝑ ſpēm:ut.ff.de reg.iuris i toto. Sed certe aliud ē in reſcriptis q̄ꝫ i priuilegijs:q: ſcḋm reſcriptū ſpāle derogat prio generali.nā ꝑ gn̄āle reſcriptū non dat̄ iuriſdictio:ut pꝫ i illa decre.paſtoral'i ſi.ꝛ ex̄.e.ad hec ꝛ io de facili tollit̄.Sed ꝑ priuilegiū q̄ꝫtūcūqꝫ gn̄āle ſtatim ꝯſequit̄ ſuū ius plenū.Un̄ pōt dici ꝙ nūq̄ꝫ ſcḋm ſpāle priuilegiū derogat primo gn̄āli:niſi faciat ipſiꝰ mentōem.ex̄ de reſcrip.nōnulli.ꝛ de pſcrip.veniēs.ſed i ſtatutis q̄nqꝫ ātiquū ꝑiudicat nouo:ut.l.di.dn̄o ſancto.Itē i dubio potiuſ ꝑſumo nō reuocatū priꝰ q̄ꝫ reuocatū:ut.ff.de manu.teſt.ſi peculiū.ff.de dona.inter vi.ꝛ vx.cū hic ſtatus.§.ꝑuiam.nec obſtat.ff.de priui.credi.priuilegia.vbi dr̄ ꝙ priuilegia nō

extimanf ex ipe:sed ex cā:q2 ibi loqtur de ꝑuilegijs.q̄ credi tor vult hr̄e ⁊ ex eo:ꝙ pri⁹ mutuauit pecuniā.
cū illa decre.cū n̄ ignores indistincte loquaf. Jte dr̄ h:ꝙ pnceps posteriorē legatū dādo nō vr̄ ꝓhibu- isse legatū priorē:sicut ē in tutorib⁹: ut.C.ō tes.tu.l. ij.Silr nōtur.xij.q.1.nō aūt.sec⁹ in ꝓcuratorib⁹:ut ff.de ꝓcur.si quidam.§.ult.

l Priuilegia.tēporib⁹.Jstud pōt intelligi de gnālib⁹ sta tutis.nā in nulli⁹ ꝑsona obmittēdū ē ⁊c.lxi.dist.miramur.Jtē pōt intelligi ō priuilegijs datis a principe.naz ꝑuilegiū qd a deo uel a principe daf: decet eē māsur oīs malitie ac diminutōis ꝯriū in auc.col.vi.ꝯstitutio q̄ de dignitatib⁹ in fi. Si vo ꝑsona impetrās obuiat priuilegio īpetrato statim euanescit:ut ex̄ de ꝯsti.cū.m.ferrariensis.Jtē si nō ꝓtestaf priuilegiū suū expirat spacio.xl.annoꝝ:ut ex̄ de ꝑuil.accedētib⁹.Sed si n̄ ē op⁹ ꝓtestatōis:cū sit priuilegiū ad excipiendū ꝑpetuū est:ut ex̄ de doli exc.pure. Si uero est priuilegiū ad faciendum:uidetur ꝙ spacio x. annoꝝ extinguaf:ut ff.de nūdinis.l.i.

m Et peregrina.i.ferri cādētis uel iudicis n̄ sui.io.

n Priuilegia.j.de ꝯ. di.iij. celebritatē.

o In galliaꝝ..pluraliter dic̄:q2 tres sūt gallie braccata togata ⁊ comata.

p Palliū.ā.viij.q.iij. artaldus ꝯ.ubi dr̄:ꝙ arelatēsis sit suffraganeus narbonēsis..Sed forte duo sunt arelatēses:uel altera litteraꝝ est falsa uel corrupta.

q Episcopo. quē cōstituit ibi legatū.uel supposuit ei oēs epos britanie.

r Pretermitti. ergo legat⁹ incōsulto epo loci nō pōt iudicare clericos ipsi⁹:nisi ad ipsum appelletur:ut h̄.⁊.xi.q i.ꝑuenit. qd pōt admitti.nec obstat ex̄ de offi. lega.cū nō ignores.nā ille nō solū fuit legatus sed etiā metropolitan⁹ ⁊ iō nihil ꝓfuisset ei ius legatōis si hoc ius non habuisset.ꝯrium credo

Priuilegia ecclesiaꝝ ⁊ monasterioꝝ sanctoꝝ patrū auctoritate īstituta nulla possunt improbitate conuelli nulla nouitate mutari. ī quo ope auxiliante christo fideliṫ exequendo necesse ē huius sancte sedis pontifices ꝑseuerātem exhibere famulatū. dispēsatio enim nobis credita est: ⁊ ad nostrum reatuz tendit:si paternaꝝ regule sanctionum nobis ꝯsentiētibus uel negligētibus uiolenf. Item gregorius augustino angloꝝ epo

Priuilegio sue dignitatis aliquis ecclesiam exuere n̄ debet.

In galliaꝝ episcopis nullam tibi auctoritatem tribuimus: q2 ab antiquis ꝑdecessorū nostroꝝ temporibus palliū arelatensis epus accepit: quē nos priuare auctoritate ꝑcepta minime debemus si ergo contingat: ut fraternitas tua ad galliaꝝ ꝓuincias transeat. ⁊ aliquid ex auctoritate agendū fuerit: cum predicto arelatensi epo agatur: nec ꝑtermitti possit hoc quod antiqua patrū institutio inuenerit. Britanoꝝ vero omnes epos tue fraternitati cōmittimus: ut indocti doceantur infirmi ꝑsuasione roborentur. Idem felici episcopo.

Statuta apostolicoꝝ ꝑdecessoꝝ aplicus destruere n̄ debz

Si ea destruerē que antecessores nostri statuerunt non ꝯstructor sz euersor eē iuste cōprobarer: testante ueritatis voce q̄ ait: omne regnuz in seipo diuisum non stabit: et omnis scientia ⁊ lex aduersū se diuisa destruetur. Item leo papa. Metropolitanus dignitatis sibi tradite antiquitus ius intemeratum obtineat.

Sicut ꝓm sanctoꝝ patrū canones spiritu dei conditos ⁊ totius mūdi reuerentia ꝯsecratos metropolitanus singulaꝝ ꝓuinciaꝝ epos quibus ex delegatione nostra fraternitatis tue cura ꝓtenditur: ius traditū sibi antiquitus dignitatis intemeratuz habere decreuimus: ita ut a regulis ꝑstitis nulla aut negligentia aut presumptione discedant. Item hormisda papa.

Priuilegia metropolitanorū inconuulsa seruari oportet.

Seruatis priuilegijs metropolitanoꝝ vices nobis apostolice sedis ōlegamus: ut inspectis istis siue ea q̄ a nob sunt nuꝑ mandata seruētur: siue ea que de ecclasticis causis tue reuelationi cōtigerint nūciari: sub tua nobis insinuatione pandātur. erit hoc studij ac sollicitudinis tue: ut talem te in his que iniunguntur exhibeas: ut fidem integritatemq3 eius cuius curam suscipis imiteris. Itē gregorius bonifacio primo defensori.

Institutionis decreta apostolica nulla ꝑsumptione violent

Institutionis nr̄e decreta q̄ sunt priuilegijs ⁊ ordinatione disposita: ꝑpetua stabilitate ⁊ sine aliqua constituimus refragatione seruari: siue que scripto decreuimus siue que in nostra presentia vidētur eē disposita. nec a quoq3 pontificum in totum uel in ꝑtem ea qualibet occasione ꝯuelli decreuimus uel īmutari. nam nimis est aspeꝝ ⁊ precipue bonis sacerdotū moribus inimicū niti quēpiam quātacunq3 rationis excusatione que bene sūt ordinata rescindere: ⁊ exemplo docere ceteros sua quandoq3 posse con-

s Britanoꝝ.contra.ā.iij.q.vi.h2 quippe. Sz due sunt britanie. Anglia.n.maior britania dicitur.

t Si ea destruerē. diuisa. ar.ꝯ.testes sibi ꝯrios ⁊ ꝯ rescripta oīa sibimet ꝯria: ut.xxiij.q.vij. qd aūt.C.de fide instru.scripture.ii ij.q.iij.qui falso ex̄ de sen.⁊ re.iudi.cū olim:

u Sicut ꝓz.ex delegatiōe vr̄ ergo ꝙ legat⁹ habeat delegatā ⁊ nō ordinariam ptātem:ut h̄.⁊.c sequēti.qd n̄ credo cū filiis sit ꝓcōsuli.ff.e.meminisse.

x Seruatis. rescriptū. sic ē īterꝑtādū ut nulli faciat ꝑiudiciū ut.ix.q.iij.nūc vo lxxxv.di.archidi: in priuilegijs secus vr̄:ut ex̄ ō officio.ad audientiā:

y Inspectis.cū enī qs aliqd ex ꝑuilegio sibi uēdicat: inspiciēdū ē priuilegiū ei⁹.c.di.ꝯ morē. ex̄ de priuil. recepim⁹ ⁊ ꝓm ꝙ tenor priuilegij ꝯtinet iudicādū est: ut ex̄ de priuil. porro.

z Insinuatōe.ītelligas h°. ō his q̄ soli pape r̄seruātur: q̄ nō trāseūt ī gnāli mādato: ex̄.de offi.leg. ꝙ trāslatōem.

a Institutõis presentia, sic ergo sententia princi
pis facit ius: licet nõ redigatur in scriptis: ut
ex̃ de trãsact. c. i. C. de testa. omnium. ar. ꝯ. iij. q. vij.
postulat⁹. Item hic est ar. ꝙ princeps sine scripto
dat priuilegiũ: et
sine scripto dele
gat causam: ut in
aut. de liti. §. oẽꝫ
sed nõ ꝯmittit de
legatõeꝫ sine scri
pto. xcvij. di. no
bilissimus. C. de
manda. princi. l.
vna.

b Ratõis. ar. ꝯ
extra de off. del.
si q̃ñ. ⁊. c. ex pte.

c De ecclesia
sticis iura.
nec suũ honorem
debꝫ augẽ papa
ut minuat ius ec
clesie alterius: ut
xcix. di. eccle.

d Cum pie.

e Quod vero.
infringam.
qui enim debet
tueri alios cõtra
alios: multo ma
gis cõtra seipsuꝫ
ut ex̃ de natis ex
li. ué. c. vnico. ff. si
serui. uendi. altius.

f Imputatõ. cõcessa. arg. fines mãdati diligen
ter custodiendos. arg. contra. viij. q. i. licet itẽ
arg. ꝙ epũs. nil potest petere: nisi quod permissum
est a canone: ut. x. q. iij. q: cognouimus.

stituta dissoluere Idem do
minico carthaginensi epõ.

Priuilegia ecclesiarum apostolicas debet seruare illesa.

De eccl'asticis priuilegijs
quod vr̃a fraternitas scri
bit: hoc postposita dubitatio
ne teneat: quia sicut nr̃a defẽ
dim⁹ ita singulis quibusqꝫ ec
clesijs sua iura seruamus: nec
cuilibet gr̃a fauẽte ultra quã
meretur imptior: nec ulli hoc
quod sui iuris est ambitu sti
mulãte derogabo. fr̃es meos
per om̃ia honorare cupio: sic
qꝫ honore singulos subuehi:
dũmodo non sit: qd alteri iu
re ab altero possit opponi.
Item vigilo arelatensi epõ.

Quod rationabiliter diffinitũ est: in nullo debet violari.

Cum pie desideriũ volun
tatis ⁊ laudande diffinitõ
nis intentio sacerdotibus sit
semper studijs adiuuãda: cu
ra est sollicitudinis adhiben
da: ut ea que ꝓ quiete religi
ose ꝯuersationis sunt disposi
ta uel ordinata: nec dissimila
tio negligere nec quedam ua
leat presumptio perturbare:
sed sicut hoc quod ratio exi
gebat utiliter obtinuit diffi
niri: ita quod diffinitum est:
nisi forte ubi maior est aucto
ritas: non dꝫ uiolari. Idem

Sibi iniuriam facit: qui fratrum suorum iura perturbat.

Quod vero dicis nostris
temporibus debere serua
ri: que a meis quoqꝫ p̃decef
soribus tradita uel custodita
sunt: absit hoc a me: ut statu
ta maiorum cum sacerdotib⁹
meis in qualibet ecclesia in
fringam: quia mihi iniuriã fa
cio: si fratrum meorum iura p
turbo. Item iulius papa.

Nulla presumptione violentur que ab apostolicis ⁊ eorũ successoribus sunt instituta.

Imperator totius usur
pationi s excessu nullus
presumat que sibi non viden
tur esse concessa. ea que sunt
ab apostolis eorumqꝫ succes
soribus instituta: nulla ĩsidia
negligãtur: nulla dissensione
violentur: nulla cõcertatione
turbentur Item gregorius
papa.

Que rationabiliter ordinata sunt: nulla debent refragatione turbari.

Ecclesiastice moderatio
ni omnino est conueniens
ut que ordinata fuerit uel ra
tionabiliter decisa: nulla ĩ po
sterum debeant refragatõne
turbari. Idem in registro.

Que contra leges fiunt: pro infectis habentur.

Imperiali constitutum ẽ
sanctiõe aperte: ut ea que
contra leges fiunt: non soluꝫ
inutilia: sed etiam ꝓ infectis
habenda sint codi. li. i. ti. de p̃
cibus imperatori offerendis.
Imperator constantinus.

Nec damnosa fisco: nec iu
ri ꝯtraria postulari opor
tet. Imperatõ theodosius ⁊
valerius.

Rescripta ꝯtra ius elicita:
ab oĩbus iudicibus p̃cipiũ
m⁹ refutari: nisi forte sit aliqd

g Ecclesiastice. in posterum. s̃. vi. q. iiij. ꝙ bene.

h Imperiali. inutilia. s̃. di. x. vides. Sed cõtra. vij. q. i.
epũs in diocesi. ⁊. xiiij. q. vi. cõperimus.

i Nec dãnoso fisco.
ut si aliquis per p̃
uilegium velit se excu
sare ab eo quod est dã
nosum iuri cõmuni. Nã
dicit lex ꝙ, omnes ne
cessitatibus publicis d̃
bent obedire sine digni
tatis priuilegio: ut. C. l.
xi. de nauibus nõ excu
sandis. l. multi. nec pre
textu priuilegij publica
debet vacillare vtilitas
ut. C. li. xij. de priuilegi
is scholariũ. l. ij.

a Rescripta ꝯtra ius
nec enim ratione
rescripti iudex recedit
a iusticia: ut ex̃ de eta. ⁊
quali. preterea. vnde si
rescriptũ est penitus ꝯ
ius: reiciet illud: ut hic
dr̃ ⁊ auferendũ ẽ rescri
ptũ tale de manibus re
tinẽtis: ut. C. de sacrifi.
pagan. sicut. ⁊ mittẽda
est talis cartha princip i
ut ibi dicitur. Si autẽ
nõ est contra ius ex to
to: sed alias iniquũ: expectandum est s̃m mandatum prin
cipis: ut extra de rescript. si quando. ⁊ in auc. ut nulli iudi.
§. si uero. Iudex ergo semper sequitur ius cõmune licet re
scriptũ principis aliud iubeat: ut in auc. de iudi. coll. vi. §.
omnis aũt iudex. ⁊. j. c. omnes.

b Quod nō ledat. tale dꝫ eſſe quodlibet r̄ſcriptū ut nemi nē ledat. ē̄.e. de eccleſiaſticis. vn̄ non valet reſcriptū de re quā qs violēt̄ detinet: ut. xvi. q. vi. placuit. C. vn̄ vi. l. aucto/ ritatē: nec de re liti. ut ex̄ de cōfir. c. i. ⁊ ꝑ qꝺ trāſactio facta reſuſcitatur: ut. C. ꝺ trāſ act. cauſas. ex̄ de tranſ act. ex lr̄is. ⁊ ꝺ decimis ex multiplici. ul' per qꝺ aufertur libera electio aliquib⁹: ut. C. ꝺ duob⁹ reis de. l. ij. hoc tñ non videtur verū ꝑ id quod eſt ex̄ de cōce. p̄. ⁊ ec. n̄ va. qꝛ diuerſitatē: vel ꝑ quod reſtituit̄ aliquis ꝺ poſitus: ut. C. locati. l. ult. vel ꝑ quod recta re tractetur ſn̄ia: ut. C. de errore aduoc. l. vlt. et ꝑ quod p̄ſtatur emuni/ tas a tributis: ut. C. de vecti. gcqd. quod autē dr̄ hic: ītelligas ꝺ enor mi leſione: qꝛ modicam leſionē bn̄ pōt p̄ſtare reſcriptū p̄ncipis: ut ex̄ ꝺ. v̄. ſig. qd ꝑ nouale. ul' etiā ſi ex poſt facto inci piat enormiter ledē: ſta tim nō valet: ut ex̄ ꝺ de ci. ſuggeſtū. ꝙ cito eniꝫ priuilegiū r̄cidit ad ini quitatē: ſtatim nō valet ut. ff. de vulga. ſub. ex fa cto. ⁊. lxiij. di. §. uerum modicā aūt leſioneꝫ be ne pōt afferre: ut. xij. q. ij. bone rei. C. de preci. ipa. off. quotiēs. ff. locati habitatores. ff. ne quid in lo. pu. l. ij. §. ſiquis a p̄ncipe. ff. ne qd ī flu. pub. l. i. §. ſunt q putant quīcꝫ tñ magnam aufert leſionē: ut. xvi. q. i. ſtatuim⁹: ⁊ dixi ē̄.e. in ſūma in prin. ut. ff. de euict. lucius.

c Peteti. ut ſi aliq̄ q̄ nubit ɔſulari viro petit: ut ipa nihilo min⁹ ɔſularis dicat̄. iſtud ꝓdeſt peteti ſine leſione alterius ut. ff. de ſenat̄. l. ult. uel ſi aliqua petat: ut infra tēpus luct⁹ poſſit nubere: ut. ff. de his q no. infa. l. ſoler.

d Ul' crīmē. ī talib⁹ facile exaudit̄ aliqs. xxxv. q. ix. veniā

e Icenti. ſurreptōe. cum diſtinctiōe: ut ex̄ de reſcrip. ſuper litteris.

f Eſcripta. ānotatōes. ānotatio dr̄ ſcriptura quā ip̄ator ꝓprio animi motu fac̄ ꝺ aliq° negocio nemie rogāte.

g Pragmatica. dr̄ q̄ vētilata eſt corā p̄ncipe ⁊ de hoc fa cta ē ſcriptura.

h Cōditōe. ex̄ de reſcrip. c. ij.

i Eſcriptōe. i. exceptōe.

k Oppoſita. ab aduerſario

l In iuris. ɔſuetudinarij: qꝛ dixit aliqd̄ eē ɔſuetudinē ec cleſie cū nō eſſet ex̄ de p̄bē. venerabilis. nō. n. videt̄: ꝙ ī iu re ſcripto poſſet mētiri p̄ncipi: cū ipe oīa iura habeat ī pe ctore ſuo: ut. C. de teſta. oium.

m Siue ī facto: qꝛ dixit ſe appellaſſe uel ſpoliatū fuiſſe cū nō eſſet. io.

n Uniri. vetuerūt. tūc enim appellari pōt: lꝫ inhibita ſit appellatio: ut ex̄ de ap. ex p̄te.

quod nō ledat alium ⁊ proſit petenti: uel crimē ſupplican/ tibus indulgeat. Item pela gius papa ioanni comiti.

Reſcriptū meret effectū qꝺ cū iuris ⁊ legū rōne ɔcordat

Dicēti ſacras iuſſiones ſe hr̄e p̄ manibus rn̄demus ſcire illū oportere: qꝺ ipe cle mētiſſimus princeps gn̄alibuſ legibus ɔſtituit illa ſacra vni⁹ cuiuſcꝫ ſupplicātis deſiderio ɔceſſa p̄ualē ⁊ effectū manci/ pare: que cū iuriſ ⁊ legū rōne ɔcordāt. ea vo q̄ue ſurreptio ne uel falſis p̄cibus forſitā im petrātur. nullū ſupplicātibuſ ferre remediū. Reſcripta ſi ue ſint ānotationes ſiue prag matice ſāctiones: exp̄ſſam de bent in ſe hr̄e ɔditionē: ſi pre ces veritate nitūtur. mendax enim p̄cator debet carere im petratis ⁊ quibus ſcripta di/ rigūtur ſūt puniēdi: ſi precum mēdacia vetuerit argui. Vn̄ imp̄ator diocletianus et ma/ ximianus ⁊ ɔſtantinuſ li. i. co/ dice ti. ſi ɔtra ius uel uti. pu. Reſcriptione mēdaciorꝫ op/ poſita ſiue in iuris narratione mēdaciū rep̄iatur ſiue in facti ſiue in tacēdi fraude ꝓ teno/ re veritatis n̄ dep̄cantis affir/ matiōe datū iudicē cognoſcē debere: ⁊ ſm̄ hoc quod de cā ɔuenit ferre ſn̄iam. Itē im/ perator ɔſtātinus. Uniri iu bemus decē librarꝫ auri mul/ cta iudices: q uetuerūt p̄cum argui falſitatē. Itē imp̄ator theodoſius ⁊ ual. Et ſi legi bus ɔſentaneū ſacrꝫ oraculuꝫ mēdax p̄cator attulerit: care/ at penitus impetratis. ⁊ ſi ni/ mia mētientis inuenit̄ impro/ bitas: ēt ſeueritati ſubiaceat iudicātis. Itē imp̄ator ɔſtā tinus. Et ſi nō cognitio: ſed executio mādatur: de verita/ te precū inquiri oꝫ: ut ſi fraus interuenerit: de oī negocio co gnoſcat̄. Item imp̄ator ana ſtaſius. Omes cuiuſcūcꝫ ma ioris uel mioris admīſtratiōis uniuerſe reipublice iudices

o Et ſi legib⁹. cōſentaneū. ut ſi qs dixerit ſe ſpolia tū ⁊ p̄nceps iuſſit ī reſcripto ipm̄ reſtitui hoc conſo nat legib⁹: ⁊ tñ carebit cōmodo reſcripti. ɔtriū ē.ē̄. e. p̄ſcriptōe. ⁊ ex̄ de off. iudi. del'. intellerim⁹. Sed omiſſis multis ſolutōib⁹ diſtignaſ ut diſtinguit̄ ex̄ ꝺ reſcriptis ſup̄ lit/ teris. Nec vr̄ lo/ cū hr̄e illa decre/ ex parte ex̄ de re ſcript. qꝛ ſm̄ illaꝫ decre. ſup̄ lr̄is n̄ ē neceſſe ꝙ cōdi/ tio illa ſubintelli gatur.

p Mētiētis. q̄a ꝑ caſ' diu fatigauit aduerſariū ſuū.

q Seueritati. punit̄ ut falſariuſ ut. ff. de fal. ſiqs abraſerit.

r Cognoſcatur. nō ab ipo execu/ tore ſed ab eo q delegauit execu tōem. ⁊ ſic nō ob ſtat ex̄ ꝺ ſen. ⁊ re iudi de cetero. C ꝺ execu. rei iudi. ſi ut ꝓponis. uel hodie pōt diſtin gui illa ɔrietas ꝑ illā decre. ſup̄ lit teris ut quīcꝫ co/ gnoſcat quīcꝫ re/ mittat ad ſuperi/ orē. dicūt tñ q̄dā: ꝙ executor p̄t cognoſcē ſūmati ꝺ īcidētib⁹ qōib⁹: ut. ff. de re iudi. a diuo. §. ſi ſup̄ reb⁹ ⁊ talis cognitio n̄ fac̄ p̄iudiciū ī p̄ncipali iudicio: ut ff. ꝺ liberis agn. l. ſi qs a liberis. §. ſi uel parēs. ⁊ qꝺ dr̄ ꝺ ſē. ⁊ re iudi. ꝺ ceto ꝙ īcidētes qōnes debeāt referri ad ſup̄iorē: uerꝫ ē ut ibi plenarie examinet̄. vl' diſtingue an delege mera executio an mixta: ut di xi ē̄. ij. q. vi. §. ſūt quorꝫ. v̄. ab executore. ⁊ ſi deleget̄ mera executio: ut tūc qōes īcidētes remittāt̄ ad ſu periorē. ⁊ ſi mixta delegat̄: tūc pōt cognoſcē de qōi b⁹ īcidētib⁹. Sed pone ꝙ alicui ſit mādata nuda ex ecutio. nudam uoco executōeꝫ cū cā p̄ītib⁹ ꝑtib⁹ ē finita: ⁊ mādat̄ aliqb⁹ ut exequāt̄ ſn̄iam: nūqd ſi pars aduerſa corā illis obijcit exceptōeꝫ: audiet̄ exceptō videt̄ ꝙ nō: qꝛ tenet̄ executor exequi ſn̄iaꝫ: lꝫ ſciat eā īiuſtā: ut ex̄ ꝺ off. del'. paſtoral'. ex̄ ꝺ ma. ⁊ obe. oēs ex̄ de offi. iudi. del'. ſiqn̄. ff. de iudi. ſi p̄tor. ⁊. xxiij. q. i. qd culpat̄ ī fi. ar. ɔ̄. C. ſi ex falſis iſtru. iudi. ...ī. ex̄ ꝺ teſti. veniēs. Ad hoc dicas: ꝙ ſi euidēs ē ſn̄iam eſſe nullā ⁊ ꝑ inſtr̄a falſa latā: nō exequet̄ eā. al'. lꝫ ſit iniu ſta exeq̄t̄ eā. ff. ꝺ iudi. l. ſi p̄tor. nō obſtat. ff. de ɔfeſ. l. ult. ubi dr̄ ꝙ executor pōt abſoluere illū qui ɔfeſſuſ fuit corā eodē iudice ſe debere fideicōmiſſū: nō in/

relligitur.l.illa de executore: sed de iudice.

f Omnes.aduersa. licet si aliquid pro iure alligatur: de quo e euidens: quod non consonat iuri: remittitur illud ad superiorem: ut extra de fide istru.pastoralis

t Sancimus.ut auctentica. Tribus modis dicitur scriptura auctentica: uel quia adest sigillum episcopi: ut extra de fide istru. peruenit. Secundo dicitur auctentica: que est apud acta insinuata.C.de testa.publicati.et.C.de re iudi.gesta. Tertio dicitur auctentica: si habeat subscriptiones trium testium: ut.C. qui po.in pig.scripturas.et sine die uel sine indictione ut extra de fide istru: ster. Dies ideo editur quia uix aliter possit probari: nisi sciretur dies: ut extra de testi.ex tenore.C.de conhe.sti.optimam nisi.n. uelit quis probare falsitatem instrumenti non est exhibendus dies et consul: nec decem ma fabricandi sensu: ut.ff. quemadmodum testa.api.l.ij.§.ult. et.ff.de ede.l.i.§. editiones.uel tunc non fit edendus dies cum uult deliberare an uelit cedere uel contendere: licet cum uult agere. hec tamen est ueritas: quod in omnibus instrumentis edendus est dies: cum uult deliberare: ut extra de probat. quoniam contra extra de dila.preterea.C. de edendo. is apud quem.et.ff.de ede. l.i.§.rones: sed in propriis non: ut extra

admonemus: ut nullum rescriptum nullam pragmaticam sanctionem: nullam sacram annotationem: que generali iuri uel utilitati publice aduersa esse uideantur: in disceptatione cuiuslibet litigii patiantur proferri: sed generales sacras constitutiones modis omnibus non dubitent obseruandas. Codi.ti.de diuersis rescriptis. imperator diocletianus et maximianus. Sancimus: ut autentica ipsa atque originalia rescripta ex nostra etiam manu subscripta non exempla eorum insinuentur. Imperator constantinus rendit. Si qua beneficia personalia sine die et consule fuerit deprehensa: auctoritate careant. Imperator zeno. Uniuersa rescripta siue in personam precantium siue ad quemlibet iudicem manauerit: que uel annotatio uel pragmatica sanctio nominentur: sub ea conditione proferri precipimus si preces ueritate nituntur. nec aliquem fructum precator oraculi percipiat impetrati: licet in iudicio asseueret ueritatem: nisi questio fidei precum imperiali beneficio monstretur inserta. Nam et uir magnificus questor et uiri spectabiles magistri scriniorum: qui sine prefata adiectione qualecumque diuinum responsum dictauerint: et iudices qui susceperint reprehensionem subibunt: et qui illicite dictata scribere ausi fuerint: cuiuscumque scrinii memoriales seu pragmaticarii uel adiutores primicerii amissione cinguli ferientur. Item leo papa.

Priuilegia ecclesiarum nulla debent improbitate conuelli.

Priuilegia ecclesiarum sanctorum canonibus instituta et uenerabilis nicene synodi fixa decretis nulla possunt improbitate conuelli uel nouitate mutari. Item nicolaus papa uniuersali synodo presidens dixit.

Anathema sit qui mandata uel decreta romanorum pontificum seruare contempserit.

Si quis dogmata mandata interdicta sanctiones uel decreta pro catholica fide uel ecclesiastica disciplina pro correctione iminentium uel futurorum malorum a sedis apostolice presule salubriter promulgata contempserint: anathema sit. Item gelasius cresonio et ioanni emesalie episcopis inter cetera.

Statuta priorum successores seruare oportet.

Decessorum statuta sicut legitima et iusta successores custodire conuenit: ita debet et malefacta corrigere. Hinc etiam archadius et honorius.

Quecumque inquiunt a parentibus nostris diuersis sunt statuta temporibus: manere inuiolata atque incorrupta circa sacrosanctas ecclesias precipimus. nihil igitur a priuilegiis imutetur: et omnibus qui ecclesiis deseruiunt tuitio deferatur: quia temporibus etiam nostris addi potius reuerentiam cupimus: quam ex his que olim prestita sunt immutari. Idem: Non tam non aliquid presenti sanctione precipimus: quam illa que olim uidetur indulta firmamus. Priuilegia igitur que olim reuerentia ordinis et religionis obtinuit: mutilare sub pene etiam interminatione prohibemus: ita ut hi quoque qui ecclesie obtemperant: ipsius beneficiis perfruantur. Idem. Si ecclesie uenerabilis priuilegia cuiuscumque fuerit uel temeritate uiolata uel dissimulatione neglecta: commissum. xij. librarum auri: sicut etiam prius constitutum est: condenatione plectatur: ipaque priuilegia nihilominus plenissimum per omnia obtineant uigorem. Item pelagius armentario magistro militum inter cetera.

Non licet pontifici ab ecclesie iure discedere. quod documentorum auctoritate firmatur.

Postea quam ecclesie iura documentorum quoque intercedentium fuerint auctoritate firmata: nullatenus ab his discedendi liberam pontifex uel si uult permittatur habere licentiam. Si ergo monasteriorum priuilegia

de fide instru. contingit.ff.de ede.l.i.§.die.i accusatoribus enim non cogitur quis diem commissi criminis ponere: ut.ij.q.ulti. libellorum. Est tamen contrarium huic.C.de no.co.confir.in fi. sed istud intelligitur de legibus redactis in autenticum uolumen: Item in priuatis instrumentis non requiritur apponi dies et consul: ut.ff.de aqua plu.ar. l.ij.§.anpenult.et.l.pe.ff. de pig.

u Uniuersa.nisi quod.i.inquisitio ueritatis.

x Precum.i.quod illa conditio sit apposita si preces et c. hoc non tamen: ut extra de rescrip. ex parte.

y Priuilegia. que sunt de generali ecclesie statu: uel que sunt de articulis fidei.uel dic non possunt.i.non debent.

z Si quis fit.i.fiat.s.e.q.i.generali.

a Decessorum.custodire ut.s.xvi.q.ult..c.ult.et.xij.q.ij.si quis.et.c.nulli.

b Corrigere. extra de re.ec.ali.uel non.epi. extra de preca.c.ij.

c Quecumque deseruiunt: s.xvi.q.i.generaliter.

d Addi.extra de dona. cum dilectus.et.e. ti.c.i. et de co.di.i.uasa.

e Nouum.na statutum non dicitur nouum: licet de nouo percipiatur: dummodo quandoque fuerit statutum sic.xiiij.q.i.c.i. sic feudum non dicitur nouum: quod de nouo conceditur: dum tamen quandoque fuerit concessum: ut extra de feudis ex parte.nec donatio dicitur noua: licet de nouo adipiscatur quis rei donate possessionem: ut extra de dona.per tuas.

f Xij.librarum. durior pena statuitur contra illos qui uiolant priuilegia ecclesiarum xvi.q.i.nouarum in fi.ubi loquitur cum agitur criminaliter: hic cum ciuiliter.

g Obtineant.hoc habes: quod pena soluta contractus stat in sua firmitate.sic.xij.q.ij.epos qui mancipium.et.xxiij

di.q̃q̃ in fi.ff. d trãsac.
g fidẽ.C.de fideicõmiſ.
g fideicõmiſſaria. ar. ꝯ
ex̃ de pe.ſua.iniquũ .ii.
eſt:ꝙ ſimul hẽatur res ⁊
pena.ff. de excep.do.a
pud celſũ.§.labeo.So.
ſi ꝓteſtatus eſt ſe uelle
ꝯtractum remanere in
ſua firmitate:tunc po/
teſt vtrũq; peti alias nõ
uel diſtigue an pena ap
ponatur loco intereſſe
aut loco ꝯtumacie aut ĩ
fraudẽ vſuraꝝ. ſi loco ꝯ
tumacie:⁊ reꝰnolui ſ ol
uere debitũ cũ poſſet:⁊
rẽ ⁊ penaꝫ preſtabit: ut
ff.de colſ.l.ij.§.ſi cũ du/
obꝰ.⁊.ff.de tabu.exhi.
locũ.§.ꝯdẽnatio. ſi ẽ ap
poſita loco ĩtereſſe: tũc
põt agẽ q̃ti ſua ĩteſt:ut
ff.de act.empt. p̃dia. ſꝫ
ſi in fraudẽ vſuraꝝ tunc
ñ põt:ut ex̃ d ẽp.⁊ uẽ ad
noſtrã ĩ fi.ff.de ac.emp.
et vẽ.iuſ.§.ibidẽ.io.

b Poſtea. documẽto
rũ ſupple maxime
quia ſi inſtrumẽta nulla
eſſent ſup hoc facta: nõ
tñ poſſet retractari cõ/
tractꝰ.iõ enim fit inſtru
mentum nõ ꝙ vis ꝯtra
ctus pficiat per inſtru/
mẽtũ:ſꝫ ut facilꝰ poſſit
p illud ꝓbari: ut.C.d ꝓ
bat.cũ res.Idẽ eſt ĩ ele
ctõe:ut.lxiij.di. quanto
⁊ ſic eſt in matrimonio:
ut.xxx.q.v.noſtrates in
fine.

i Sic decet. amittat.
ar. ꝙ q vſurpat ſibi
ius alterꝰin eligẽdo:ꝙ
etiã ꝓpriũ ius electio/
nis debeat perdere:ut
xciij.di.c.ult. Item ar.
ꝙ pena extendiẽ q̃nq;
vltra delictum:ut ex̃ de
plus pe.c.i.

k Denunciamus. in
iuitum .ſ. lxxiiij.
di.ubi iſta.

uel quarũlibet eccleſiarũ au
ctoritate leonis gregorij gela
ſij ⁊ nõnullorum alioꝝ pontifi
cũ ſancte romane eccleſie in/
uiolata ſeruãtur: ſi eã que cõ
tra leges fuerint ꝓ infectis
habenda ſunt: ſi pontifex nõ
habeat liberam licentiam diſ
cedendi a documẽtis quibus
iura eccleſie firmãtur: patꝫ ꝙ
poſteriora priuilegia antiqui
oribus derogare non poſſũt:
nec eorum auctoritate eis ali
qua obijcietur exceptio: cum
etiaꝫ ſi contra illa ſpecialiter
fierent: ꝓ infectis eſſent ha/
benda His ita rñdetur: Sã
cta romana eccſa ſua auctori
tate congregata ualet diſiun
gere ⁊ diſiuncta congregare
rationis tñ equitate conſide
rata: vñ uel pietatis uel neceſ
ſitatis intuitu ſemel a ſe ꝯceſ/
ſa ualet uel in totũ uel in par/
tem cõmutare. ꝓ neceſſitate
nãq; corrigendoꝝ vitiorũ pri/
uilegia eccleſiaꝝ multaꝝ uel
ĩminuũtur uel penitus ĩmutã
tur ſiue pſonaliter ſiue gene/
raliter. pſonaliter iuxta illud
priuilegium omnino meretur
amittere: qui permiſſa ſibi ab
utitur poteſtate Item ſilue
rius papa virgilio ẽpo.

Quod habet amittat: qui qđ
non accepit uſurpat.

Sic decet fidem ſanctorũ
patrum in eccleſia ſeruari
catholica: ut qđ habuit amit/
tat: qui improbabili temerita
te qđ nõ accepit aſſumpſerit.
Item ſupplicius ioãni ẽpo ra
uennati poſt pauca: qbus ab
illicita eum ordinatione pro/
hibuit.

Priuilegium amittit: qui ſua
auctoritate non legitima utiẽ

Denunciamus autem: ꝙ ſi
poſt hoc aliquid tale pre
ſumpſeris: ⁊ aliquem ſeu ẽpm
uel preſbyteꝝ ſeu diaconũ in
uitum facere forte credidẽis
ordinationes tibi rauennatis
uel emilienſis ecclie noueris

auferendas. Itẽ leo papa.

Ius ordinandi amittunt: qui
immeritum conſecrant.

Si qui ẽpi talem conſecra/
uerint ſacerdotem: qualẽ
eſſe non licet: etiam ſi aliquo
modo dãnum proprij honoris
euaſerint: ordinationis ius ul
terius non habebunt. nec vn
q̃ eidem ſacramento intere/
runt: qđ neglecto diuino iudi
cio immerito p̃ſtiterunt. Ge
neraliter ueluti dum ciuitati
epiſcopalis dignitas ppetuo
ſubtrahitur: que ſuos epiſco
pos interimere ꝯſueuit. Vñ
gelaſius papa ſcribit.

Epiſcopalis dignitas ciuitã/
ti ſubtrahitur: que ſuos preſu
les interimit.

Ita nos ſyllanorũm cedeſ
geminata pontificũ horrẽ
di criminis atrocitate confu/
dit: ut diu cõſtitutio noſtre de
liberationis heſitaret: dum ⁊
ingerere quẽpiam paricidiali
bus exẽplis deteſtaremur an
tiſtitem: ⁊ eccleſiam utcunq;
deſtitutam non uſq; adeo iudi
caremus relinquendam. qua
propter iam uelut vſum ꝯſue
tudinemq; ſacrilegam decli/
nantes: nos eatenus religio/
ni duximus conſulendum: ut
parochie ueſtre ab extrinſe/
cus poſitis ſacerdotibus gu/
bernentur: que ibidem cõmo
rãtes ferro didicit necare pa
ſtores inaudito facinore. qđ
etiam in illis prouincijs nuſq̃
prorſus legitur accidiſſe: que
belloꝝ cõtinuis diuerſiſq; in/
curſionibus affligũtur: ut ali
qua ſit reperta ciuitas: que p̃
ſules miſtrande ſibi fidei chri
ſtiane ſine pſecutore proſter/
neret. Curandum eſt igitur:
ut funeſta pernicies ceſſatio/
ne ꝓpriorum ſanetur antiſti/
tum. atq; ita ſaltem furoris tã
ti materia ſubtrahatur: ſi in q̃
hec poſſit acerbitas ppetra/
ri conſiſtens ibidem perſona
defuerit. eoq; mõ uel illa ciui/

l Si qui epiſco
pi. hoc eſt le
ctum. ſ .i.q. ſi qui
ẽpi.

a Ita nos. vſũ
arg. ꝙ due
vices in crimini/
bꝰ inducũt ꝯſue/
tudinem: ut hic ⁊
C.de ẽpali audi.
l.iij.in fi. ſed in ci
uilibus negocijs
nec etiã tres vi/
ces ꝯſuetudineꝫ
inducũt: ut ex̃ de
cã poſ. cũ eccſia.
Itẽ eſt hic arg. ꝙ
magis puniẽ fa/
ctum iteratũ: ut
xxvij.q.i. pueniẽ.
⁊.ff. de re mili.l.
iij.§. ſi plures. et
ex̃ de here.ad ab
olendam.§.illos
autem.

b ¶ Epalib⁹. hic delictum ciuium quod ꝯsistit in faciendo redūdat in dannū ecclie. ⁊ sic est cōt. xvi. q vi. si epm: ubi dr: ꝙ delictū p̄lati nō redūdat in ecclesie dammuꝫ. sed pōt dici: ꝙ h̄ eccl'a nō dammificat̄ in reb⁹ lꝫ dānificetur in honore. de delicto qđ ꝯsistit in omittendo: nō est dubiuꝫ quin redūdet in dānū eccl'e: ut. xvi. q. iij. placuit.

c ¶ In vtroqꝫ. episcopo iterfecto.

d ¶ Exteri⁹. i. ad suggestionem extraneoꝝ.

e ¶ Uisitatōis. sic ergo epi vicini. supplēt defectuꝫ vicinoꝝ epoꝝ: ut vij. q. i. pōtifices ⁊. lxv. di. si forte.

f ¶ Hostilitatis. i vrnaꝫ: ut. xvi. q. i. tēporis.

g ¶ Possessiones. xvi. q. i. possessiones.

tas dium in quos deseuiat nō habebit: ab huiusmodi temeritate desistat: uel alijs imitandi contagia dira exemplū non p̄beat. egeat ergo episcopalibus subsidijs sibimet aliunde pensandis: que sacram in suo gremio collatam fuso crudeliter maculat sanguine dignitatem. que in utroqꝫ hac ē ultione plectenda: siue instinctu domestico seu furijs incitata hoc ꝯmittit exterius. p̄beat ergo dilectio ūr̄a in hoc statu posite ministeriū visitationis ecclesie: ⁊ aut conueniendo pariter aut vicissim: ꝓut qualitas rerum causaqꝫ poposcerit: diuina ministeria representet ingratis: ne cum deuitamus zizaniam: dominica videamur p̄terire sacramēta. Hostilitatis quoqꝫ ul' paupertatis necessitate episcopales sedes permutātur: uel due in vnam rediguntur: sicut supra in titulo de mutationib⁹ episcopoꝝ beatus gregorius fecisse legitur. non ergo p̄uilegia ecclesiarum sic inuiolata permanere censentur: ut quibusdam de causis interuenientibus apostolica auctoritate eis derogari non possit. alioquin multitudo ecclesiarum ad paucitatem redigeretur: cum innumere ecclesie in diocesibus alioꝝ frequenter condite inueniātur. seruētur ergo p̄uilegia ecclesiaꝝ cunctis inconcussa temporibus: ne uidelicet p̄ter eius auctoritatem a quo data sunt cōtra ea liceat ire alicui. Sꝫ obijcitur illud symmachi pape. Possessiones quas vn⁹quisqꝫ ecclesie suo reliquit arbitrio: ⁊ cetera que supra in titulo de alienatione rerum ecclesiasticarum leguntur ascripta. Unde datur intelligi ꝙ ea que de iure vniuscuiusqꝫ ecclesie uel necessitatis sicut peregrinis: ul' pietatis intuitu sicut religiosis domibus conferuntur: non perpetuo sꝫ tēporaliter ab eis quibus cōferentur sunt possidēda. q̄ꝗ illud symmachi ad necessitatis intuitum non ad pietatis ꝓspectum possit referri: uidelicet ut ea que peregrinis uel captiuis largiri necessitas sua sit: nō ea que religiosis domibus ob quietem religiose conuersationis concessa sunt: ꝓhibentur perpetuo possideri. uel potius de utrisqꝫ intelligēdum est: uidelicet ut sicut necessitatem patiētes cessante necessitate beneficijs renunciare coguntur: que eis miserationis inclusit intuitus: sic religiose viuentes: cum a religione cessauerint: p̄uilegijs exuunt.. r: que religiosa conuersatio meruit. Priuilegia ergo q̄ religiosis domibus concedūtur: uel in eo casu accipienda sunt in quo ita eis consulitur ꝙ nulli aliquid derogatur: uidelicet ut ex noualibus: quorum decimationes nulli assignate fuerant: p̄uilegioꝝ auctoritate decimas aliquib⁹ persoluere non cogantur. uel si propter instantem temporis necessitatem eis consuli non poterit: nisi alijs derogetur: ita p̄uilegioꝝ auctoritas uidetur eē̄ seruanda: ut eorū subueniatur inopie: nō ut suarum diuitiarum augmento et possessionum non modica extēsione porrecta baptismales seu parochiales ecclesie penitus destruātur.

h ¶ Cessauerint. ar. qđ si p̄uilegiū aliqđ datur ex cā uel rōe religionis uel rōe paupertatis uel alia de cā q̄cito cessat cā cessat ⁊ p̄uilegiū: ut ex̄ de v̄. sig. abbate in fi. ex̄ de deci. suggestū. xvi q. i. generaliter. ⁊ insti. đ aucto. tutoꝝ. §. ult. ⁊. ff de iudi. l. ij. §. legatis. ⁊ C. de testa. mili. l. ult. et insti. de pu. substi. §. qua rōe.

i ¶ Nulli. hoc nō est verꝫ q: si illud nouale fuit in alicuius territorio. ad illū tm̄ spectabit. sed si in nullius parechia fuerit epus pōt assignare cui uoluerit: ut ex̄ de deci. quoniam.

¶ Penitus. s̄. xij. q. ij. bone rei. io.

Quidam sacerdos sortilegus esse et diuinus conuincitur apud episcopū. correctus ab episcopo noluit cessare. excommunicatur. tandem agens in extremis recōciliatur a quodam sacerdote episcopo incō sulto. indicitur sibi penitētia sub quantitate temporis a canonibus prefixa. Hic primū queritur: qui sint sortilegi. Secūdo: an sit peccatum esse sortilegū. Tertio: a quibus genus diuinationis sumpsit exordium. Quarto: quot sint genera diuinationis. Quinto: an sortilegi uel diuini sint excōmunicandi: si cessare noluerint. Sexto: an excommunicatus ab episcopo possit reconciliari a presbytero illo inconsulto. Septimo: si morientibus est indicenda penitentia sub quantitate temporis.

Qui sint sortilegi: isidorus diffinit etymologiarum libro octauo ita dicens.

Qui sint sortilegi.

Sortilegi sunt: qui sub nomine ficte religionis per quasdam quas sanctorum seu apostolorum vocant sortes: diuinationis scientiam profitētur: aut quarūcunque scripturarum inspectione futura promittunt.

Quod autem sortes exquirere peccatum non sit: et exemplis et auctoritatibus probatur. Cū enim achor de anathemate furtim subripuisset: et ob eius peccatū populus cesus apud hayn hostibus terga dedisset: precepit dominus iosue: ut sortibus exquireret. quo peccante populus in manibus hostiū cadere meruerat. Iosue preceptum accipiēs misit sortes: primū super tribus: deinde super familias: deinde sup personas. et ita cecidit sors super achor. Saul quoque cū pugnasset contra philisteos: et iurasset se interfecturum quēcunque: qui ante solis occasum comederet de populo: sorte deprehendit ionatham filium suum mel comedisse: quod sceptro acceperat. quē cum morti tradere uellet: populo supplicānte reuocauit sententiam. Ionas quoque cum a facie domini fugeret: a nautis sorte deprehensus in mari deiectus et a ceto est absortus. De zacharia etiā legitur: quod sorte exijt: vt incēsum poneret. Matthias vero a beato petro sorte in apostolatum et iude successorem eligitur. Quod ergo tantorum exemplis probatur: patet malum non esse. Unde etiā augustinus ait in libro psalmorum.

Quid sit sors.

Sors non est aliquid mali: sed res in humana dubietate diuinam iudicans volūtatem. His ita respondetur. Antequam euangeliū clarescerет: multa permittebant: que tempore perfectioris disciplinae penitus sūt eliminata. Copula nāque sacerdotalis uel cō sanguineorum nec legali nec euāgelica uel apl'ica auctoritate prohibetur: eccl'astica tñ lege penitus interdicit. Sic et sortibus nihil mali inesse mō stratur: prohibetur tñ fidelibus ne sub specie diuinationis ad antiquos idolatrie cultus redirent. Unde quibusdā constellationes et futurorū signa custodientibus apostolus ait Dies obseruatis et menses et tpa et ānos. vñ timeo ne forte

a Quidam sacerdos.

Qō. i.

b Sortilegi sunt. profitētur. qui tales cōsulit pñia punit: v. an. ut. j. e. q. v. qui diuinatōes ipi aūt faciētes hmōi artes tñ pnia vni[9] anni vident puniēdi: ut ex. de sortil. c. ij. sed istud itellige eē dispēsatōem. fm. l. aūt ipe malefic[9] punit capite: ut. C. de male. l. nēo ioannes.

c Quod aūt sortes nō quod sortes quedam sūt licite quedam illicite. illicite sūt

Qō. ij.

q fiūt p magicas incātatōes: uel qui fiūt ad exercēdas vanitates aliquas: uel q fiūt ad inquirēda aliqua occulta: ut. j. e. hi q. v. c. illud. sed q fiunt necessitatis cā ñ sūt illicite: ut si ptētio esset de electōe aliquorū et esset paritas vtrique in oib[9] exēplo matthie pñt fieri sortes: ut. j. e. ñ exēplo. et. q. v. nō l3. cū. n. nō sup est humanū auxiliū: tūc possumus recurrē ad diuinū auxiliū: ut. xxij. q. ij. qñt. et i dubiis s3 leges ad sortes decurrit: ut ff. de iudi. sed cu3 ābo. C. cōia del. si duob[9]. et aug[9]. scripsit qbusdam cū ciuitas ess3 obsessa: et dubitaret cler[9] q deberent fugere q remanē quod sorte illud esset dirimēdum.

d Achor. historiā hēs. i. q. iiij. §. itē pcto achor.

e Hayn. ciuitatem.

f Saul quoque: hoc hēs. xxij. q. ij. itē opponit.

g Sors. mali. in sui natura nō est mala: tñ prohibet: q: pp assiduitatē labit ilis in idolatriā: sicut ē in iuramēto: ut xxij. q. i. et iurabūt ioannes.

sine causa laborauerim in uobis. Sic et astronomia seu et astrologia apud catholicos in dissuetudinē abijt: q2 dū propa curiositate his nimis erāt intenti: minus uacabāt que saluti aiarum erant accōmodata. Qd autē sortibus credi non oporteat: hieronymus testat scribens super ionam.

Exemplo ione uel matthie nō est sortibus indifferenter credendum

NOn statim debemus sub exemplo ione sortib9 credere: uel illud d actibus apostolorum huic testimonio copulare: ubi sorte matthias in apostolū eligitur. Item augustinus ad inquisitiones ianuarij.

Ad secularia negocia diuina oracula non sunt ꝯuertenda.

HJ qui de paganis euāgelicis sortes legunt: ꝯsi optandum est: ut id potius faciant: q̄ ad demonia consulēda ꝯcurrant: tamen ista mihi displicet consuetudo: ad negocia secularia et ad vite huius vanitatē diuina oracula uelle ꝯuertere. Item beda super actus apostolorum

Exemplo matthie non est indifferenter sortibus credendum.

NOn exemplo matthie uel q2 ionas propheta sorte d prehensus sit: indifferēter sortibus est credendum: cum priuilegia singulorum: ut hieronymus ait: communem legem omnino facere nō possint. Si qui tamen necessitate aliqua compulsi deum putant sortibus exemplo apostolorum consulendū esse: videāt hoc ipos apl'os non nisi collecto fratrum cetu et precibus ad deū fusis egisse. De diuinis vo scribit augustinus ita dicens.

Non iur obseruans: que a'diuinis pcipiūtur q̄uis ea ꝯtingant: que ab eis pnunciantur

INtelligi voluit dn̄s etiam illa que a diuinātibus nō sm̄ deum dicūtur: si acciderit que dicūtur: non sic accipienda sunt: ut fiant que precipiūtur ab eis aut colātur que coluntur ab eis. Idem in lib. prima de doctrina christiana.

Institutiones hominum que sunt supstitiose uel non.

ILlud quod est sm̄ institutiones hominū: partim superstitiosū est: partim non est supstitiosum. Supstitiosum ē quicquid institutū est ab hominibus ad facienda idola et colenda pertinens: uel ad colendam sicut deum creaturam partem ue ullam creature: uel ad ꝯsultationes et pacta quedam significationū cum demonibus placita atq3 federata: qualia sunt uolumina magicarum artiū: que quidam cōmemorare potius q̄ docere solēt poete. ex quo genere sūt sed quasi licentiori vanitate aruspicum et augurum libri. Ad hoc etiam genus ptinent oēs ligature atq3 remedia: que medicorum quoq3 disciplina condemnat: siue in precātationibus siue in quibusdam notis quas characteres vocant: siue in quibuscūq3 rebus suspēdendis atq3 ligandis uel etiā saltandis quodam modo non ad temperationem corporum sed ad quasdā significatōnes aut occultas aut manifestas que eminētiori nomine physicam uocant: ut quasi non supstitionē implicare sed nature prodesse uideantur: sicut sūt inaures in summo singularum aurium aut de strutionū ossibus ansule in digitis: aut cum dicitur tibi singultienti: ut dextra manu pollicem teneas. His adiungūtur milia inanissimarum obseruationū: si membrum aliqd salierit seiunctim ambulantib9 amicis lapis aut puer medius interuenerit. hic

a NOn statim. ione. q2 h9 fuit diuina inspiratōe factū: ut. xiiij. q. v. dixit.

b HJ qui poti. us. q2 permittit min9 malū ut euitet maius malū: ut. xxxiij. q. ij. si q̄ verius. et. xxij. q. i. ꝯsiderate et ē similis mod9 loquēdi. xi. q. i. iudices.

c NOn exēplo. cū priuilegia. xvi. q. i. hinc est. §. i. et. s̄. di. iij. priuilegia.

d INtelligi.

e ILlud. sed quasi licētiori. i. nō videt in tm̄ peccare.

f EEminētiori. i. pulchriori uel maiori.

sunt etiam illa: limen calcare cũ ante domũ suã transit: redire ad lectũ siquis se dũ calciat: sternutauerit: redire ad domũ si ꝓcidens offenderit: uel si uestis a soricibus rodit. Neqꝫ ab hoc genere supstitionis pniciose segregãdi sunt: q oli genetiliaci ꝓpt naturaliũ cõsiderationes diex: nunc autẽ anathematici vocãtur. nam ⁊ ipi qꝫuis veram stellaꝝ positõnẽ: cũ quisqꝫ nascitur ꝯsequũtur: ⁊ aliqñ peruestigãt: tamẽ qꝺ inde conatur uel actiones nostras uel actionuꝫ euentus ꝓducere: nimis errãt. hoc autem genus fornicatõnis aĩme salubriter diuina auctoritas ñ tacuit. neqꝫ ab ea sic deterruit aĩam: ut ꝓpterea talia negaret esse sectãda: qꝛ falsa dicũtur ⁊ a ꝓfessoribus eoꝝ: sed etiã si dixerint uobis inquit: ⁊ ita euenerit: ne credatis eis. nõ. n. qꝛ imago samuelis mortui sauli uera ꝓnunciauit: propterea talia sacrilegia quib⁹ illa imago pñtata est: min⁹ execranda sũt: aut qꝛ in actibus apostoloꝝ femĩa vẽtriloqua verum testimoniũ ꝑhibuit apostolis dñi: ideo paulus apls pepcit spiritui illi: ac ñ potius feminã illius demonij correctione atqꝫ exclusione mũdauerit. oẽs igitur artes huiusmõi uel nugatorie uel noxie supstitionis ex quadã pestifera societate hominũ ⁊ demonum: quasi pacta infidelis ⁊ dolose amicitie ꝯstituta: penitus sũt repudiande ⁊ fugiende christiano. Idem in libro de ciuitate dei.

Non est uita sed mors inquisitio uel curatio: que a diuinis uel magis expetitur.

Qui sine saluatore salutem uult habere: ⁊ sine vera sapientia extimat se prudenteꝫ fieri posse: nõ sanus sed eger nõ prudens sed stultus in egritudine assidua laborabit: ⁊ in cecitate noxia stult⁹ ⁊ demẽs ꝑmanebit. ac ꝓinde omnis inquisitio ⁊ omnis curatio: que a diuinis ⁊ magicis artib⁹ uel ab ipis demonijs in idoloꝝ cultura expetitur: mors poti⁹ dicẽda est qꝫ vita: ⁊ qui ea sectantur si se ñ correxerint: ad eternã ꝑditionẽ tendunt: psalmista dicente: Omnes dij gẽtium demonia sunt: qui ꝑ deceptos hoĩes alios decipere quotidie gestiũt: ut ꝑditionis sue eos faciãt ꝑticipes. Itaqꝫ hec vanitas magicaꝝ artiũ ex traditione maloꝝ angelorum in toto orbe terraꝝ plurimis seculis ualuit per quãdã scientiã futuroꝝ ⁊ infernorũ: ⁊ per inuẽtiones eorũ inuẽta sũt aruspicia ⁊ auguriationes ⁊ ipsa: que dicũtur oracula: ⁊ nigromantia. Idem ꝯfessionum libro quarto.

Christiana ⁊ vera pietas planetarios expellit ⁊ damnat.

Illos planetarios: quos mathematicos vocãt: plane ꝯsulere non desistebant: q quasi nullũ eis sacrificiũ ⁊ nulle preces ad aliquẽ spiritũ ob diuinationẽ dirigentur. quod tñ christiana ⁊ vera pietas ꝯsequẽter expellit ⁊ damnat. Item hieronymus.

Cultura ẽ idolatrie: auguria seruare: ⁊ stellaruꝫ requirere cursus.

Sed ⁊ illud adde: quoniaꝫ q fornicatur in corpus suũ peccat: nõ illud corpus solum quod templũ dei effectum ẽ: sed illud quod dr̃: quia omis ecclesia corp⁹ christi ẽ: ⁊ ĩ omneꝫ ecclãm videt delinquere qui corpus suũ cõmaculauẽit qꝛ per vnum membrũ macula in omne corpus diffunditur. Est ⁊ illud obprobriũ egypti: quod si neglexeris etiam post iordanis trãsitũ ⁊ post baptismi secundã circũcisionem uetuste cõsuetudinis instinctione suggeritur: obseruare augu-

Ventril. quia. q̃ habebat spiritũ phitonis in vẽtre: que multis diebus sequebat̃ pauluꝫ et alios ꝑdicatores: ⁊ clamabat: isti sunt serui dei qui annũciant vba salutis. vñ offensus paulus ad eum cõuersus est: et dixit spiritui: precipio tibi: ut ab ista recedas: ⁊ statim recessit.

Ui sine saluatore. angeloꝝ. ergo aliqua est scia a diabolo: ut. j. e. q. v. in pri. arg. ꝯ ẽ. xxxvij. di. §. hic etiam vbi dicitur: qꝫ a diuinis scripturis oĩs sciẽtia suũ ꝑsit initium.

Sed illud. tãgit illud: qꝫ legit in iosue: quia populus circũcisus fuit a tẽpore abrahe usqꝫ ad illud tempus: quo popul⁹ exiuit de egypto: sꝫ postea nõ fuerũt circũcisi. xl. annis: qbus fuerũt in deserto sed cũ trãsiuerũt iordanẽ denuo ꝑceptũ fuit: ut vn⁹ quisqꝫ circũcideret qꝺ factũ ẽ: ⁊ dixit dñs iosue: hodie abstuli a te opprobriũ egypti. io.

ria: requirere stellaꝝ cursus: ⁊ euentus ex his futuroꝝ ri/mari: ceterisq; huiusmodi su/perstitionibus implicari. ido/latrie nanq; mater ē egyptus ex qua certũ ē obprobria hu/iusmodi pullulare. que si trãsi to iordane susceperis: et his te laqueis rursus illigaueris: te cũ sine dubio obprobria egy/pti trahis. Nec aũt sacrile/gia nõ usq; adeo sunt detestã/da: ut si aliqd de area uel tor/culari demonibus fuerit imo/latum: quod reliquũ est: ideo credatur esse inmundum: aut si ipm quod oblatũ fuerit: a no/bis ignorãtibus sumi contige/rit: ideo credamus nos deli/quisse. Unde augustinus ad publicolam.

Non ideo reliqua sunt immũ/da: quia ab area uel torculari aliquid ad demonum sacrifi/cia tollitur.

Si ð area uel torculari tol/litur aliquid ad sacrificia demonioꝝ sciente christiano: ideo peccat: q2 permittit fie/ri: ubi ꝓhibendi potestas est. q si factum non comperit aut ꝓhibendi potestatē nõ habz: utitur mũdis reliquis fructi/bus: unde illa sublata sũt. Item ambrosius i prima epistola ad corinthios.

Immunis est a reatu q emit quod nescit idolis imolatum.

Licet aliquid pollutũ sit p accidentia. i. oblationem idoli: cum tñ nescit q emit: nul/lum patitur scrupulũ: et apud deum immunis est.

Qō.iii.c.iiii. Quibus autem genus diuinatõnis exordium sumpserit: uel quot sint genera eius: augustinus ex/ponit in libro de natura demo/num ita dicens.

De multiplici genere diuina/tionis.

IGitur genus diuinatio/nis a persis fertur esse al/latum. uarro aũt dixit diuina/tionũ quattuor eē genera: ter/ram: aquã: aerem: ⁊ ignē. hinc geomãtiam: hydromãtiam: py/romãtiam: aeromãtiam dictã autumãt. Diuini dicti sũt qua/si deo pleni. diuinitate eniz se esse plenos simulãt: ⁊ astutia quadã fraudulēta hominibus futura ꝯiectant. Duo antē genera diuinationis sunt: ars ⁊ furor. Incantatores aũt di/cti sunt: qui artē uerbis pera/gunt. Arioli uocati sũt ꝓptea q circa aras idoloꝝ nefarias preces emittunt: ⁊ funesta sa/crificia offerũt: hisq; celebri/tatibus demonũ accipiunt re/sponsa. Auruspices nũcupã/tur: qsi horaꝝ inspectatores. dies enim ⁊ horas in agendis negocijs opibusq; custodiũt: ⁊ quid per singula tēpora ob/seruare debeat homo: inten/dunt. Hi etiam exta pecudũ inspiciunt: ⁊ ex eis futura pre/dicunt. Augures sunt qui uo/latus auiũ et uoces intendũt aliaq; signa rerum uel obser/uationes improuisas homini/bus occurrentes ferũt. Idē sunt ⁊ auspices. nam ⁊ auspi/cia sunt que iter faciētes ob/seruant. dicta autem sunt au/spicia quasi auiũ spicia: ⁊ au/guria quasi auium garia id ē auium uoces ⁊ lingue. itē au/guriũ quasi auigerium: quod aues gerunt. Duo sunt au/tem genera auspicioꝝ: unum ad oculos. alterum ad aures pertinēs. ad oculos. s. uolat9 ad aures uox auium. Phyto/nisse a phytonio apolline di/cte: q is auctor fuerit diuinã/di. Astrologi dicti sunt: eo q in astris augurantur. Gene/thaliaci appellati sunt ꝓpter natalicioꝝ cõsiderationes dieꝝ. geneses enim hominum p. xij. celi signa describunt. si/deriũq; cursus nascētium mo/res actus ⁊ euentus ꝑdicere conãtur. id est quis qli signo fuerit nat9: aut quē effectum

hēat vite q̄ nascit̄: interp̄tātur
Hi sunt qui vulgo mathema
tici vocātur: cuius supstitiōis
genus ꝯstellationes latini uo
cant. i. notationes sideꝝ quō
se hēant: cū quisqꝫ nascit̄. Pri
mū aūt genus. i. stellaꝝ inter
p̄tes magi nūcupabant: sicut
de his legit̄ in euāgelio q̄ na-
tum christū annūciauerūt. po
stea hoc noīe soli mathemati
ci dicti sūt: cuius artis sciētia
usqꝫ ad christū fuit ꝯcessa: ut
christo edito nemo exinde na
tiuitatē alicuius d̄ celo inter
p̄tet̄. Horoscopi dicti: ꝙ ho-
ras natiuitatis hoīm speculē
tur dissili ꝛ diuerso fato. Sor
tilegi sunt: q̄ sub nomie ꝛc̄. ut
supra. Salitores uocati sunt:
q̄ dum eis mēbroꝝ quecunqꝫ
ꝑtes salierint: aliq̄d sibi exin
de ꝓspeꝝ seu triste significa-
ri p̄dicunt. Q ueritur aūt de
natura demonū: cuius nature
sint: an futura p̄scire valeant
uel quot modis futura preno
scant. de his ita scribit augu.
in eodem libro. Quot mōis
demones futura p̄noscunt.

S Ciendū est hanc esse na-
turā demonū: ut aerij cor
poris sensu terrenoꝝ corpoꝝ
sensū facile p̄cedant. celerita
te etiā ꝓpter aerij corꝑis su-
periorē mobilitatē: non soluꝫ
cursus quarūlibet reꝝ ut ho-
minū uel feraꝝ: veꝝ etiā uo-
lat⁹ auiū incōꝑab lit̄ vincāt.
q̄bus duabus rebus q̄ꝫtuꝫ ad
aereū corpus attinet prediti:
hoc est acumine sensus ꝛ cele
ritate motus multo añ cogita
ta p̄nunciant uel nūciat̄: que
hoīes ꝓ sensus terreni tardi
tate mirētur. accessit etiā de-
monibus ꝑ tam longū tēpus
quo eoꝝ vita ꝓtenditur: reꝝ
longe maior experiētia q̄ꝫ po
test hoībus ꝓpter breuitatē
uite ꝓuēire. ꝑ has efficacias
q̄s aerij corporis natura sor-
tita est: non solū multa futura
predicunt demones: ueꝝ etiā
multa faciunt: que q̄m hoīes
dicer̄ non possūt aut facere:
eos dignos q̄dā q̄b⁹ seruiāt ꝛ
quibus honores diuinos de-
feran̄ arbitrātur: instigante
maxime uitio curiositatis ꝓ-
pter amorē felicitatis false at
qꝫ terrene ꝛ excellētie tꝑalis.
Nūc igitur q̄m de diuinatiōe
demonū questio ē: primū sciē
dum ē illos ea plerūqꝫ prenū-
ciare: que ipi facturi sunt. ac-
cipiūt enim sepe potestatē et
morbos imittere ꝛ ip̄m aerem
uitiādo morbidū reddere: et
in ꝑuersis atqꝫ amatorib⁹ ter
renorū cōmodoꝝ malefacta
suadere: de quoꝝ morib⁹ cer
ti sunt: ꝙ sint eis talia suaden
tibus ꝯsensuri. suadēt eni mi-
ris ꝛ inuisibilibus modis per
illam subtilitatē corpora ho-
minū non sentientiū penetrā-
do: ꝛ se cogitationibus eoꝝ ꝑ
quedam imaginaria uasa mi-
scēdo siue vigilantiū siue dor
mientiū. aliq̄n autem nō que
ipi faciunt: sed q̄ naturalibus
signis futura p̄noscunt: que si
gna in hominū sensus venire
nō possunt: ante p̄dicunt. neqꝫ
eni q̄ preuidet medicus que
p̄uidere nescit hui⁹ artis igna
rus: ideo tamē diuinus habē
dus ē. quid aūt mirū si quēad
modū ille corporis hūani per
turbata uel mortificata tēpe-
rie seu bonas seu malas futu
ras p̄uidet ualitudines: sic d̄-
mones in aeris affectione si-
bi notas nobis ignotas futu-
ras p̄uidēt tēpestates. aliq̄n
etiam hominuꝫ dispositiones
non solū uoce ꝓlatas: ueꝝ ēt
cogitatione ꝯceptas: cum si-
gna quedā ex animo exprimū
tur in corpore tota facilitate
ꝑdiscunt: atqꝫ hinc etiam mul
ta futura prenunciant: alijs
videlicet mira qui ista disposi
ta non nouerunt. falluut ꝛ stu
dio fallendi ꝛ inuida uolun-
tate qua hominū errore letāt̄
Sꝫ ne apd̄ cultōes suos pōd⁹

a S Ciēdū ē. Hic aug⁹
ōn̄dit: q̄bus d̄ cau
sis demones sciūt futu-
ra p̄dicē: nō ꝙ ipsi sciāt
futura: sed q̄ hn̄t ꝓba-
biles ꝯiecturas. primo
illa rōe: q̄ de subtilior̄i
mā sūt creati. vn̄ subtili
us ꝯsiderāt q̄ꝫ hoīes. itē
q̄ ꝑ antiq̄tatē mlt̄a sciūt
q̄ nos ꝑꝑ breuitatē tꝑis
scire nō possum⁹. itē q̄a
ipsimet ꝯsueuerūt mor-
bos imittē: ꝛ illud ipsi p̄
dicunt q̄d aliq̄s sit habi
tur⁹ malū. itē sicut medi
cus videt aliq̄d ꝑ signa
sibi nota q̄ nos nō vide
m⁹: sic demones. itē ex
signis q̄ ꝓcedāt ex aīo
hoīs p̄uident quedā fu
tura. itē q̄ dicta ꝓphe-
tarū audierūt: ex quib⁹
futura p̄dicunt.

b ¶ Cogitatōib⁹.
ergo videt̄ ꝙ dia
bolus nouit cogi
tatōes hominū.
Sed ꝯtra sol⁹ de
us scit occulta cō
diū. xxxij. di. eru-
bescāt. sed ipse se
ipsum d̄ hoc cor-
rigit. j. c. ꝓximo.

auctoritatis amittãt: id agũt. ut interptibus suis signorũq3 suorꝝ ꝯiectorib⁹ culpa tribuatur: qñ ipi decepti fuerint uel mẽtiti. nõnũq3 vo ipsi maligni spũs ꝛ illusores hoĩm atq3 salutis eoꝝ inuasores solẽt pdicere ꝯfectũ culture sue ꝛ idoloꝝ ruinã: qtenus pscij videãtur: qd in singulis regnis aut locis vẽturꝝ: ꝛ qd aduersi sue factõni ꝯtingere possit: quod etiã illi qui gentiliũ historias legũt non ignorãt. qd ergo mirũ si iam iminente temploꝝ et simulacroꝝ euersione: quã ꝓphete dei sũmi tanto ante predixerũt: serapis demon alicui cultoꝝ suoꝝ hoc de ꝓximo ꝓdit: ut suã quasi diuinationem recedẽs uel fugiẽs ꝯmendaret. Quod aũt hoĩm dispositiones cogitatõne ꝯceptas p exteriora signa diabolus depbendat: nõ in firma rõne videtur approbatũ. Vñ idẽ aug. ait in li. ij. retractationũ.

Qd ex corporeis motibus intimas animi cogitationes diabolus depbendat: res occultissima est.

Quodam loco dixi demones aliqñ hoĩm dispositiones non solũ uoce ꝓlatas: uerũ etiã cogitatione ꝯceptas: cũ signa quedã ex aĩmo exprimũtur in corpe tota facilitate p discere: rẽ dixi occultissimã audaciori assertione q3 debui nã puenire ista ad noticiã demonũ p nõnulla etiã experimẽta cõpertũ est: sed vtꝝ quedã signa dẽtur ex corpe cogitantiũ illis sensibilia nos aũt latẽtia: an alia vi spũali ista cognoscant: aut difficillie põt ab hominibus: aut omnino non põt inueniri.

Quod aũt sortilegi ꝛ diuini si cessare noluerint excõicandi sunt rõne ꝛ auctoritate ꝓbat. ẽ. n. quoddã genus culture idolorũ ex demonũ ꝯsultationibus futura pdicere. sicut enim auarus q2 cultũ deo debitũ nũmo impendit: idoloꝝ cultor ab aplo noiatur: sic illi q futura: q̃ ex dei oraculo nõnũq3 reuelata inueniũtur: uel demonũ ꝯsultatione uel qbuslibet pstigijs inuenire laborãt. diuinitatis iura creaturis attribuũt. futura enim pscire solius dei est: q in sui ꝯtẽplatione etiã angelos illa pscire facit. Vñ isaias ait: priora ꝛ nouissima ãnũciate mibi: ꝛ dicã q dij estis. cultores vo idoloꝝ a fideliũ cõmunione sepandi sunt: vñ in epla ad corinthios apls ait: si qs frater noiatur fornicator aut auarus aut idolis seruiẽs cũ eiusmodi nec cibum sume. Hinc etiam in decreto gregorij iunioris legitur.

Anathema sit qui ariolos uel incantatores obseruat.

Si quis ariolos aruspices uel incãtatores obseruauerit: aut filaterijs eoꝝ usus fuerit: anathema sit. Item ex ꝯci. angritano caplo. xxxiiij.

Quinquennio peniteat: q diuinationes expetit.

Qui diuinationes expetũt ꝛ morem gẽtiliũ subsequũtur: uel in domos suas huiusmodi hoĩes introducũt exquirendi aliquid arte magica aut expiandi causa sub regula qnquẽnij iaceant fm gradus penitentie diffinitos. Item ex concilio martini pape.

Elementa colere: lune aut stellaꝝ cursus in suis opibus christianis seruare non licet.

Non liceat christianis tenere traditiones gentiliũ ꝛ obseruare ꝛ colere elementa: aut lune aut stellarum cursus aut inanem signoꝝ fallaciam ꝓ domo faciẽda uel propter segetes uel arbores plãtandas uel ꝯiugia socianda. Scriptum ẽ enim: omnia que facitis. aut in vbo aut in ope omnia in nomine dñi nři iesu

b Si quis. filaterijs. filateria dicuntur hic charte: in quibus ꝯtinentur incantatões.

c Qui diuinationes: in domos suas. secũdum legem isti cõcremãtur. Sed ille ĩ cuius domo hec fiũt: post publicatõem bonorum in exiliũ mittitur: ut. C. de malefi. nullus.

d Non liceat. ꝓpter segetes. nũqd ergo hic reprehenditur astronomia: nũquid p vẽtos ꝛ dispositiões lune licitũ est rusticis cõsiderare tẽpus seminãdi: et medicis tẽpora potionũ: ꝛ minutionũ3. certe hec nõ reprobãtur. S3 illi rprobãtur q credũt inesse necessitatẽ superioribus. vnde nõ ẽ dicendũ: q superiora sint cause rerum licet sint signa rerum.

christi facite: grãs agẽtes do
nec in collectiõibus herbarũ
que medicinales sũt: aliquas
obseruationes aut incãtatio/
nes liceat attẽdẽ: nisi tãtũ cũ
symbolo diuino aut orõne do
mica: ut tm̃ deus creator oĩm
7 dñs honoreẽ. Siqs aũt pa/
ganoꝝ ꝯsuetudinẽ sequẽs di/
uinos 7 sortilegos in domum
suã introduxerit: q̃si ut malũ
foras mittãt: aut maleficia in
ueniãt: uel lustrationes paga
noꝝ faciãt: qnqȝ annis pñiam
agant. mulieribus quoqȝ chri
stianis ñ liceat in suis lanefi/
cijs vanitatẽ obfuare: sȝ deuȝ
innocent adiutorẽ: qui eis sa
pientiam texendi donauerit.
Item ex ꝯci. laudicẽsi. c. xxx.

Sacris officijs deditι magi uł incantatores non fiant.

Non oportet sacris officijs
deditos uel clericos ma/
gos aut incãtatores existere
aut facẽ filateria: que aĩaruȝ
suaꝝ vincula ꝓbantur. Nos
autem qui talibus rebꝰ utunẽ
ꝓijci ab eccl'a iussimus. Itẽ
ex ꝯci. toletano. iiij. c. xxx.

Honore priuet epus uel pre sbyter qui magos uel aurũspi ces consulunt.

Sigs eps aut pr̃byter uł di
aconus uel q̃libet de ordi
nibus cłicoꝝ aurũspices aut
incantatores aut ariolos aut
certe augures uł sortilegos:
uel q ꝓfitẽtur artẽ magicam:
aut aliquos eoꝝ siſia exercen
tes ꝯsuluisse fuerit dep̃hẽsus
ab honore dignitatis sue su/
spẽsus monasterij curã excipi
at: ibiqȝ pñie ꝑpetue deditus
scelus admissũ sacrilegij sol/
uat. Itẽ ex cõci. agathensi
c. xxxviij.

De his qui augurijs 7 diuina tionibus student.

Aliquanti clerici siue laici
studẽt augurijs: 7 sub no/
mine ficte religionis per eas
quas sanctoꝝ patꝝ sortes uo
cant diuinationes sciẽtiã ꝓ/
fitenẽ: aut quarũqȝ scriptura/
rũ inspectõne futura ꝓmittũt
hic qcũqȝ clericus aut laicus
detectus fuerit uel ꝯsulẽ uel
docẽ: ab eccl'a habeatur ex/
traneus. Item leo. iiij. epis
britannie.

Sors nihil aliud q̃ȝ diuinatio 7 maleficium eẽ decernitur.

Sortes qbus cũcta uos ue
stis discriminatis ꝓuincijs
quas ptes dampnauerũt: nihil
aliud q̃ȝ diuinationes 7 male/
ficia eẽ decernimus. quãobrẽ
uolumus i llas omnino dãna/
ri: 7 inter christianos ultra no
lumus noiari: 7 ne exerceanẽ
anathematis interdicto ꝓhi/
bemus. Item greg. hadria
no notario.

Incantatores sortilegos ue lut christi inimicos insequi oȝ

Peruẽit ad nos: ꝙ quosdã
incantatores atqȝ sortile/
gos fueris insecutus: 7 oĩno
nobis solicitudinẽ zelũqȝ tuũ
gratũ fuisse cognoscas. studij
enim tui sit sollicite querere:
7 quoscũqȝ huiusmõi christi in
imicos inueneris: districta ul
tione corrigere. Item ex cõ
cilio aurelianensi.

Excõicetur clericus mõchus laicus diuinationes uel augu ria uel sortes secutus.

Siquis clericus mõachus
uel secularis diuinationes
uel auguria crediderit obser
uanda: uel sortes quas menti
untur eẽ sanctoꝝ quibuscũqȝ
putauerint intimãdas: cũ his
qui eis crediderint: ab ecclie
cõmunione pellãtur. Item
gregorius.

Contra sacrileges idolorum cultores custodia pastoralis inuigilet.

Contra idolorum cultores
uel aurũspices atqȝ sorti/
legos fraternitatẽ tuã uehe/
mẽtius pastorali hortamur in
uigilare custodia. ꝙ si emẽda
re se a talibus nolle reperis:
si serui sunt uerberibus uolu/

b Sortes. dis/
criminatis.
i. iudicatis uel di
iudicatis.

i Peruenit.

k Siquis cleri
cus.

l Cont̃. idolo
rũ veterũbꝰ
Cũ hic scribatur
epis: patet hꝰ cri
mẽ ecclesiasticuȝ
esse. Item patet
ꝙ eps pt aliquos
verberibus casti
gare: ut. xxiij. q. v
c. i. Iteȝ patet h̃
ꝙ eps põt in car
cere mitteẽ reos

his qui discendi
cã uenerunt: nõ
tamen didicerũt
Itẽ cõtrariũ est.
xxxvij. di. qui de
mensa. sed illi dis
cebant nõ ut seq̃
rentur ea: sed ut
alijs p ea possent
obuiare.

e Siquis epũs. cõsu/
luisse. nõ ꝓ solo cõ
silio debere puniri: siue
faciat artẽ siue nõ: sic ꝓ
sola vocatõe punit̃ qui
vocat clericũ ad iudici
um impatoris: ut. xi. q.
i. placuit.

f Suspẽsus. i. deposi/
tus: ut patet p sequẽtia

g Aliquãti uł docet̃
nã similis ẽ culpa
ꝓhibita discere 7 docẽ
ut. C. de male. culpa. et
multa sunt que meliꝰ est
nescire q̃ȝ scire. xxxviij.
di. quãuis. cõtrariũ est
C. de hereticis quicũqȝ
ultra mediuȝ ubi dr̃: ꝙ
ille q illicita docȝ: uł de
portatur uel punit̃ ulti/
mo supplicio. discipuli
vero puniũtur. x. libris
auri. sed ibi loquitur d

Item habes hic q alio mō punit nobilis q̄ ignobilis: ut. xxiiij. q. i. q cōtra. xij. q. ij. fraternitas. io.

m Episcopi eorum. vnam. i. vnaz nō plures. similis expositio. est. i. q. i. duces.

mus castigari. si vo liberi inclusione digni districtāq sunt in penā dirigendi. Item ex 9ci. carthaginēsi. c. xxxix.

Ab ecclesia seperetur augurijs & incātationibus deseruiēs.

Augurijs & incātatiōibus seruiētem similiter & iudaicis supstitiōibus uel ferijs inherentē a 9uentu ecclesie sepanduz p̄cipimus. Item ex cōcilio aquirensi capitulo. i.

Sortilegā & magicaz artē episcopi oibus mōis elimiare studeāt.

Episcopi eorumq ministri omibus modis elaborare studeant: ut pniciosam & a zabulo inuentā sortilegā & magicam artē ex parochijs suis penitus eradicēt. Etsi aliquē virum aut mulierē huiuscemodi sceleris sectatorē inuenirint: turpiter dehonestatum de parochijs suis deijciāt. ait enim apl's hereticū hoiem post primā & secūdam correctionē deuita: sciēs q: subuersus ē: qui eiusmodi ē. Subuersi sūt et a diabolo captiui tenētur: q relicto creatore suo diaboli suffragia querunt. & iō a tali peste debet mundari sancta ecclesia. Illud etiā n̄ est obmittēdū: q quedā scelerate mulieres: retro post sathanā cōuerse demonū illusionibus et fātasmatibus seducte credūt se & pfitētur cū diana nocturnis horis dea paganorū uel cū herodiade uel cum inumera multitudine mulierū equitare sup quasdam bestias & multarum terrarū spatia intempeste noctis silentio ptransire: eiusq iussionibus obedire uelut dn̄e: & certis noctibus ad eius seruitiuz euocari. Sed vtinā he sole in pfidia sua perissent & nō multos secū ad infidelitatis iteritū pertraxissēt. Nā & innumera multitudo hac falsa opiniōe decepta hec uera esse credunt: & credēdo a recta fide deuiant: & errore paganorum inuoluūtur: cum aliquid diuinitatis aut numinis extra vnum deum arbitrātur. Quapropter sacerdotes per ecclesias sibi cōmissas populo dei omni instantia p̄dicare debent: ut nouerint hec omnino falsa esse. Et non a diuino sed a maligno spiritu talia fātasmata mētibus fideliū irrogari arbitramur. siquidē ipse sathanas qui trāsfigurat se in angelum lucis: cū mētē cuiuscunq mulieris ceperit & hanc p infidelitatē sibi subiugauerit: illico trāsformat se i diuersarū species psonarū atq similitudines: & mētem quā captiuatā tenet: in somnis deludēs modo leta modo tristia modo cognitas modo incognitas psonas ostēdēs p queq deuia deducit. & cū solus spūs hoc patitur: infidelis hoc n̄ in animo sed in corpe euenire opiatur quis. n. in sōnis & nocturnis visionibus n̄ extra seipm educitur? & multa videt dormiendo que nunq vigilando viderat? quis vero taz stultus & hebes sit: qui hec omia que in solo spiritu fiunt: etiā in corpore accidere arbitretur? cuz & ezechiel propheta visiones domini in spiritu nō in corpore uidit & audiuit: sicut ipe statim inquit: fui in spiritu. & paulus non audet dicere se raptū in corpore. Omibus itaq publice annunciandū est: q qui talia credit & his similia: fidez perdit. Et qui rectam fidem non habet: hic non est eius: sed illius in quem credit id ē diaboli. nam d domino nostro scriptum est: omnia per ipsum facta sunt & cetera. Quisqs ergo credit posse fieri aliquā creaturam aut in melius aut in deterius imutari: aut transformari in aliam speciem uel in aliam similitudinem: nisi ab ipso creatore qui omnia fecit: et per quem omnia

n Sed i corpore. i. cō poreo. sensu pcipi &c.

facta sunt: ꝓculdubio infide
lis est ⁊ pagano deterior. Nõ
nulli inueniũtur: q interno li/
uore pmoti in pniciem suorum
inimicoꝝ altaria sacris uesti/
bus exuũt: aut ueste lugubri
accingũt: uel ꝯsueta luminari
oꝝ obsequia ecclesijs dei sub
trahunt: uel missam ꝓ requie
defunctoꝝ pmulgatã ꝓ viuis
celebrant hoibus: quoꝝ oim
maleficia nequissima toleta/
num ꝯciliũ condẽnat dicens:
Abijciatur sacerdos q huius
cemõi maleficiis operam dedit
Quicunqȝ sacerdotum uel
ministroꝝ deinceps causa
doloris cuiuslibet permotus:
aut altare uestib9 sacris exu/
ere presũpserit: aut qualibet
alia lugubri ueste accinxerit:
seu etiã ꝯsueta luminariorum
obsequia de templo dei sub/
traxerit: ⁊ extingui pceperit:
si eum antea uere penitudis
coram metropolitano satissfa/
ctio nõ purgauerit: sui digni/
tate se nouerit ⁊ honore pri/
uari: illis ꝓculdubio psonis
ab hac ultionũ sentẽtia sepa/
tis: que aut ꝯtaminationẽ san
ctoꝝ ordinũ uel subuersionez
sancte fidei metuẽtes aut ho
stilitatem uel obsidionẽ perfe
rentes seu etiã diuinoꝝ iudi/
cioꝝ sentẽtiam metuentes fe
cisse cõtigerit. in quoꝝ facto
plus humilitas qua deus pla
catur: q̃ȝ interni liuoris dolo/
sitas declarat. pleriqȝ etiã sa/
cerdotum sauciati inimicitie
dolo missam ꝓ requie dfũcto
rum pmulgatã: fallaci voto ꝓ
viuis student celebrare homi
nibus: ut his ꝓ quo ipm offer
tur sacrificiũ: mortis incurrat
periculũ. ꝓinde nostre elegit
vnanimitatis ꝯuẽtus: ut siqs
deinceps talia ppetrasse fue
rit detectus: a ꝓprij deponat
ordinis gradu: ⁊ tam ipe sacer
dos q̃ȝ etiam ille qui eum ad
talia pagenda incitasse ppen
ditur: exilij perpetui ergastu/
lo relegentur. Ex pmissis au/
ctoritatibus colligitur: q̃ ari
oli aruspices icãtatores ⁊ sor
tilegi atqȝ ceteri huius secta
tores ab ecclesia sũt eliminan
di: ⁊ nisi resipuerint: ppetuo
excõicandi. sed qd in vltimo
aquiensi capitulo: ea que fiũt
p incantatores nõ in corpore
sed in spiritu fieri dicũtur: au
gustinus in li. de ciuitate dei
idẽ videtur asserere ita dicẽs
Que magoꝝ prestigijs fiũt:
non uera sed fantastica esse ꝓ
bantur.
Nec mirũ de magoꝝ presti/
gijs quoꝝ in tantũ ꝓdie/
re maleficioꝝ artes: ut etiam
moysi in illis signis resistẽ uer
tẽtes vgas in dracones aquã
in sanguinẽ dicãtur. In gẽti/
lium etiã libris legitur: q̃ que
daȝ maga circe socios ulyxis
mutauerit i bestias. Legitur
etiã d sacrificio qd archades
dõ suo lieo imolabãt. ex quo
quicũqȝ sumerent: in bestiarũ
formas ꝯuerterẽtur. sed hec
oĩa magicis pstigijs poti9 fin/
gebant q̃ȝ reꝝ veritate cõple
rent. ut ergo ipi errores igno
rantibus manifesti fiãt: de eo
rũ ꝓprietate atqȝ inuẽtoribus
iuxta traditionẽ maioꝝ patrũ
dicere congruũ arbitramur.
magi sunt q vulgo malefici ob
facinoꝝ magnitudinẽ nuncu/
pantur. Hi sunt q pmissu dei
elemẽta concutiũt: turbãt mẽ
tes hoim minus ꝯfidentiũ in
deo: ac sine ullo veneni hau/
stu violẽtia tantũ carminis in
terimunt. Vñ lucanus: Mẽs
hausti nulla sanie polluta ve/
neni. Incantata perit. demo/
nibus enim accitis audẽt ven
tilare: ut quoscũqȝ suos peri/
mant malis artibus inimicos.
Hi etiã sanguine utũtur: ⁊ ui
ctimis sepe ꝯtingũt mortuoꝝ
corpa. Nigromãtici sũt: quo/
rum pcantationibus videntur
resuscitari mortui: diuinare ⁊
ad interrogata respondere.

o Quicũqȝ doloris. nisi forte id faciat quia ecclesia sua spolia tur: ut illud in signũ me roris faciat: sicut quidã ponũt spinas sup altare sicut etiã denudaẽ altarẽ in passione dñi in signũ tristicie.

p Satisfactio. ar. q̃ si aliquis satisfecerit d cri mine uel inde egerit pe nitẽtiã: ampli9 ñ possit accusari: licet sit publi/ cum crimẽ: ut nõ. xxxiij. q. iij. ammonere. io.

q Nec mirũ. ac si non attra ctus: quia ab an gelo fuit nũciata natiuitas eius.

nigron enim grece: latie mor/
tuus: mantio diuinatio nuncu
patur. ad quos suscitādos ca
daueri sanguis adijcit. Nam
amare sanguinē demones di/
cūtur. Ideoqȝ quotiēscunqȝ
nigromātia fit: cruor aque mi
scetur: ut colore sanguis faci
lius ꝓuocētur. Hydromātici
ab aqua dicti. est enim hydro
mātia in aquaꝝ īspectiōe um/
bras demonū euocare: ꝛ ima/
gineas ludificationes eorum
uidē: ibiqȝ ab eis aliqua audi
re: ubi adhibito sanguine etiā
inferos ꝓhibētur suscitare: ꝛ
infra. Ad hec oia supradicta
ꝑtinent ligature execrabiliuȝ
remedioꝝ: que ars ñ cōmen/
dat medicoꝝ: seu in ꝑcantatō
nibus seu in caracteribus su/
spendendis atqȝ ligādis. In
quibus oibus ars demonū est
ex quadā pestifera societate
hominū ꝛ angeloꝝ maloꝝ ex/
orta. vñ hec cūcta vitāda sūt
christiano ꝛ omni penitus ex
ecratione repudiāda atqȝ dā
nanda. Auguria aūt sūt auiū
hec aūt phryges ꝑmi īueneřt
Prestigiū vero mercurius dr̄
primus inuenisse. dictū est āt
ꝑstigiū: qꝛ ꝑstringat aciē ocu/
lorum. Aruspicine artem pri/
mus hetruscis tradidisse dici
tur quidā tages. hic exanimis
aruspicinam dictauit ꝛ postea
non apparuit. Nā dicitur fa/
bulose. arante quodā rustico
subito ex glebis exiluisse et
aruspicinam dictasse: qua die
mortuꝰ ē. quos libros romani
ex hetrusca lingua in ꝓpriam
mutauerūt. His ergo porten
tis ꝑ diaboloꝝ fallaciam illu/
ditur curiositas humana: qñ
id imprudēter appetunt scire
quod nulla ratione competit
eis inuestigare. hec potestas
imundis spiritibus ideo daī:
ut peruersos sibi aptent: hoc
est ꝑrauos homines seducant
illos. s. qui spernunt veritatē
ꝛ credūt mendacio iuxta pau
li sententiam: sanā doctrinam
nō ferunt: sed ad sua deside/
ria coaceruabunt sibi mgr̄os
prurientes auribus: ꝛ a veri/
tate quidem auditū auertēt:
ad fabulas aūt ꝯuertētur. one
rati peccatis ducentur varijs
desiderijs semꝑ discētes: nun
qȝ ad scientie veritatē ꝑueniē
tes. quēadmodū aūt iannes
ꝛ mambres restiterunt moysi:
ita ꝛ isti resistunt veritati. ho/
mines corrupti mēte reprobi
circa fidē: sed vltra ñ ꝓficiēt.
insipiētia eoꝝ manifesta erit
omibus: sicut ꝛ illoꝝ fuit. nec
ideo quisqȝ credere dȝ quosli
bet magicis artibus aliqd fa/
cere posse sine permissu dei:
qui oia que fiūt: aut iusto iudi
cio facit: aut ꝑmissu suo ita fi
eri sinit: qꝛ predicti magi legū
tur similia fecisse moysi: q vir
gam suā ꝓiecit: ꝛ ꝯuersa ē in
draconē. ꝓiecerūtqȝ singuli
uirgas suas: ꝛ ꝯuerse sunt in
dracones. sȝ deuorauit virga
aaron virgas eoꝝ. nō eni fue
runt creatores draconuȝ: nec
magi nec angeli mali qbus mi
nistris illa oꝑabantur. Insūt
enim rebus corporeis ꝑ omia
elemēta quedā occulte semi/
narie rōnes: qbus cū data fu/
erit opportunitas tꝑalis atqȝ
causalis ꝓrumpunt in spēs de
bitas suis modis ꝛ finibus. ꝛ
sic non dicūtur angeli qui ista
faciūt aialiū creatores: sicut
nec agricole segetū uel quo/
rūcunqȝ in terra gignentium
creatores dicēdi sūt: qꝛuis no
uerint prebere quasdā visibi/
les opportunitates et causas
ut illa nascātur. qđ aūt isti fa
ciūt uisibiliter: hoc illi inuisi/
biliter. deus vo solus vnus ē
creator: qui causas ipas et se
minarias rōnes rebus īseruit
ꝑterea quidam querendū pu
tāt: quō scriptura narrat phy
tonissam samuelē ꝓphetā su/
scitasse ad colloquiū saul im/
pijssimi regis. si phytonica di/

uinatio errori magice artis ꝺ
putanda sit: quibus ita rñde/
ri pōt: indignū omnino facin⁹
esse: si ſm verba historie com
modetur assensus. Q̄uo eniꝫ
poterat fieri: ut arte magica
attraheret̄ vir a natiuitate sā
ctus ⁊ operibus uite iustus:
ac si nō attractus ē concessit:
qꝺ vtrūq; de iusto credē ad/
uersū est. Nullū enim suffra/
giū habet iusticia si attractus
aut uolūtarius cōsensus ami
sit meritū spirituale: qꝺ posi/
tus in carne quesierat. quod
ualde absurdū est: q₂ qui hinc
iustus recedit pmanet iustus. (Permanet.ut.s.xxv di.qualis.)
porro hoc est p̄stigiū sathane
quo ut plurimos fallat: etiam
bonos habere in potestate se
cōfingit. quod apl's inter cete
ra oñdit dicens: ip̄e sathanas
transfigurat se in angelum lu
cis: ut enim errorē faceret in
quo glorificaret̄: in habitu vi
ri iusti ⁊ noīe se subornauit: ut
nihil pficere sp̄es quā predi/
cebant dei cultores mētiret̄:
qñ hinc exeuntes iustos fin/
xit in sua eē potestate. sꝫ hoc
quosdā fallit: qꝛ de morte sau
lis ⁊ filij eius nō sit mentitus:
quasi magnū sit diabolo ante
occasū mortem corpis p̄uide/
re cū signa quedā soleant ap/
parere morituris quippe a q/
bus dei ptectio amota videt̄
quāto magis a diabolo: queꝫ
angelica potestate sublimē p
phetica oracula fuisse testan
tur: ꝺ cuius magnitudie apl's
ait: An ignoratis altitudineꝫ
sathane? quid mirꝝ ergo: si imi
nentem ppe mortē potuit pre
uidere cū hoc sit vnde fallit:
⁊ se in dei potestate vult ado
rari. nā tanta hebitudine de/
mens effectus est saul: ut ad
phytonissā confugeret. depra
uatus enim causa peccati ad
hoc se ptulit qꝺ damnauerat
sed siquis ppter historiam ea
que uerbis expressa sunt: pu/
tet non p̄termittenda: ne ratō

historie inanis sit: recte facit
quidē: si tñ illud mīme ad ue/
ri rōnem rapiat: sed ad visum
⁊ ad intellectum saulis. neq;
enim reprobus factus bonuꝫ
intellectū poterat hr̄e. histo/
ricus enim mētē saulis ⁊ statū
samuelis describit: ⁊ ea q̄ di/
cta ⁊ visa sunt exprimēs: pter/
mittens si uera an falsa sint
qui ait: audiens in quo habi/
tu eēt excitatus: intellexit in
quit hunc samuelē eē. quid in
tellexerit: rettulit. ⁊ q₂ ñ bene
intellexit: ꝯtra scripturā aliū
adorauit q̄ꝫ deū: ⁊ putans sa/
muelē adorauit diabolum: ut
fructū fallacie sue haberet sa
thanas. Ad hoc enim nitit̄: ut
adoret̄ quasi deus. si enim sa/
muel illi uere apparuisset: nō
utiq; vir iustus permisisset se
adorari: q p̄dicauerat dñm so
lum eē adorādū: ⁊ quō homo
dei q cum abraam in refrige/
rio erat: diceret ad virꝝ pesti
lentie dignū ardore iehenne
cras mecū eris? his duob⁹ ti/
tulis subtilitatem fallacie sue (Titulus.i.argumentis.io.)
pdidit iprouidus sathanas:
q₂ ⁊ adorari se pmisit sub hitu
⁊ noīe samuelis ꝯ legē: ⁊ virū
peccatis pressū cū magna di/
stantia peccatorꝝ ⁊ iustorꝝ sit:
cū samuele iustissimo futuruꝫ
mētitus ē. verꝝ pōt dici: veruꝫ
pōt videri si ꝺ samuelis noīe
taceat: q₂ saul cū diabolo fu/
turus erat. ad eū enim trāsmi
grauit: quē adorauit. semp er
go diabolus sub uelamine la
tens pdit se: dū ea cōfingit q̄
hereāt psonis p quas fallere
nitit̄. Si aūt quilibet oppōit
⁊ dicit: quō uel qñ eueniūt ali
qua que illi diuini p̄dicūt fu/
tura: aut quō pñt egris p̄bere
medelā aut sanis imittē egri/
tudinē: si aliquid pprie virtu/
tis ac ptātis non habeat? hoc
a nobis recipiat rñsum: qꝛ iō
quisq; ñ debꝫ eis credere: q₂
aliqñ eueniūt que p̄dicūt: aut
sanare videtur lāguidos aut

a Quod aūt q ab episcopo. certū ē: ꝙ ligatuꝫ a maiori nō pōt minor absoluere: ut. xxi di. inferior. ⁊ ex̄ ð elec. innotuit nisi ī

Nō. vi.

articulo mortis: ex̄ de sen. ex. nō dubiū. magister tn̄ largi⁹ ꝓsequit̄ qōeꝫ: an pbr̄ possit recōciliare penitētes. dicas ergo: ꝙ ē recōciliatio q̄dā publica: q̄dā puata. publica sol⁹ ep̄s pt̄ recōciliare: ut. ĩ. e. c. i. ⁊. l. di. i capite illa ñ fit nisi in crimine qð totaꝫ urbē ꝯmouet: ut ĩ. e. c. ult. priuata aūt pōt sacerdos

ledere sanos: q: hoc permissu dei fit: ut ip̄i q̄ hoc audiūt uł vident ꝓbentur ⁊ appareant quali fide sint uel deuotione erga deū. sicut ĩ deutronomio legit̄ moyses ex uerbo dei populo dei p̄cepisse ita dicens: si surrexerit ĩ medio tui ꝓpheta aut q̄ somniū dicat se uidisse. ⁊ p̄dixerit signū atqꝫ portētum ⁊ euenerit qð locutus ē: ⁊ dixerit tibi eam⁹ et seq̄mur deos alienos quos ignoram⁹ ⁊ seruiamus eis: ñ audies v̄ba ꝓphete aut sōniatoris: q: tentat vos dn̄s de⁹ uester: ut palā fiat: vtꝝ diligatis eū an nō ⁊ in toto corde et in tota aīa vestra dn̄m deum vr̄m seq̄mini ip̄m timete: mādata eius custodite: ⁊ audite vocē illius. ipsi seruietis: ⁊ ipsi adhēbitis ⁊c̄. ubi sane intelligi uoluit etiaꝫ illa: q̄ a diuinātibus ñ s̄m deū dicūtur: si acciderint q̄ dicunt̄ nō sint sic accipiēda: ut fiant que p̄cipiunt̄ ab eis: aut colātur que colunt̄ ab eis: nec preter suā potestatē deus ostēdit eē ꝙ ꝯtingūt ista: sed q̄si querere cur ea ꝑmittat: causam tētatōnis exposuit ad cognoscendā vtiqꝫ eoꝝ dilectionē: vtꝝ eā habeant erga deū suū cognoscendum v̄o ab ip̄is potius q̄ꝫ ab illo qui scit om̄ia anteq̄ꝫ fiant.

Quod aūt ab ep̄o excōmunicatus eo incōsulto ab alio reconciliari nō possit: nisi forte ꝑ eius metropolitanū uel ꝑ summū pontificē: ratōne ⁊ auctoritate ꝓbatur. p̄sbr̄i nāqꝫ ptātem excōmunicādi uel recōciliandi ab ep̄is accipiūt: nō ep̄i a p̄sbr̄is. atqꝫ ideo excōicatos a sacerdotibus recōciliare pn̄t. excōmunicatos vero ab ep̄is sacerdotes recōciliare nō pn̄t. Recōciliatio nāqꝫ penitētiū ep̄ale officiū est: non sacerdotale. Unde in ꝯcilio carthaginen̄. ij. fortunatus ep̄s dixit

Penitentium reconciliatio crismatis ⁊ puellaꝝ cōsecratio a presbyteris non fiat.

Si iubet sanctitas vr̄a suggero. Naꝫ nemini p̄terito ꝯcilio statutū: ut crisma uł reconciliatio penitentiū necnō ⁊ puellaꝝ ꝯsecratio a p̄sbr̄is non fiat. Siquis aūt emerserit hoc faciēs: qd de eo statuendū sit. aureli⁹ ep̄s dixit: audiuit dignatio vr̄a suggestionem fratris ⁊ coep̄i nostri fortunati: qd ad hoc dicitis. ab vniuersis ep̄is dictū ē: crismatis ꝯfectio ⁊ puellaꝝ ꝯsecratio a presbr̄is non fiat. reconciliare queq̄ꝫ in publica missa presbr̄o non liceat. hoc oīb⁹ placet. Puellarum tn̄ ꝯsecratio ep̄o inconsulto per presbyterum fieri nō ualet. Unde in carthaginen̄. ꝯcilio. iij.

Permissione ep̄i virgines cōsecrare presbyter ualet.

Presbyter inconsulto ep̄o virgines non ꝯsecret. crisma vero nunq̄ꝫ ꝯficiat. Itē ex concilio agathensi.

Nec diaconis ministrare nec penitentem in ecclesia benedicere presbytero licet.

Ministrare diaconus aut consecrare altare presbyter non presumat. benedictionem quoqꝫ sup̄ plebem in ecclesia fundere aut penitentē ĩ ecclesia benedicere: presbr̄o penitus non licebit. Ecce ꝙ ab ep̄o excōmunicatus ꝑ sacerdotem reconciliari nō potest. Sed notandum est ꝙ reconciliatio: alia est publica: alia priuata. publica reconciliatio est: quando penitentes an̄ ecclesie ingressum publice repn̄tātur: ⁊ ꝑ impositionē manus episcopalis ecclesie publice recōciliantur. hec sacerdotibus videtur esse ꝓhibita vnde circa finē illius capituli non simpliciter prohibentur penitentes reconciliare: sed in publica missa. p̄uata v̄o re-

recōciliare: ut. ĩ. e. pbr̄i ⁊ tp̄e necessitatis q̄libet pōt aliuꝫ recōciliare ecclesie: ut de cō. di. iiij. sānctum. io.

b Metropolitanū. h⁹ tn̄ est veꝝ: cū est appellatū ad ip̄m: ut ex̄ de sē. ex. ꝑ tuas. Si tn̄ metropolitan⁹ absoluat: cum nō sit appellatū ad ip̄m dicūt q̄daꝫ ꝙ teꝫ absolutio: lꝫ absoluere nō debeat. sed hoc vix credo cū canon vocat eū peregrinū siue extraneuꝫ iudicē: ut. vi. q. iij. scitote ⁊. iij. q. vi. peregrina: nec hꝫ iurisdcōem nisi ĩ certis casib⁹: ut ex̄ de offi. or. pastoralis. io.

c Si iubꝫ. a pbr̄is. vidua tn̄ ab eis pōt recipere sacrū velamen ut. xx. q. i. vidua.

d Recōciliare. ē ergo hic ar. ꝙ cū pbr̄ ñ possit aliquē recōciliare eccl'e ꝙ multo forti⁹ nō possit aliqueꝫ eijcere publice ex̄ eccliaꝫ. sic vr̄ ꝙ ñ possit excōicar̄. Intelligūt aūt q̄dā qð hic dicit̄: ꝙ tūc sacerdos non possit publice: cū ep̄s indixerit pn̄iam alicui: secus si sacerdos indixerit penitētiā. Iteꝫ publice recōciliare pōt: ut dicunt ex mādato ep̄i. ĩ. e. aurelius. io.

e Presbyter incōsulto. vacat hic ar. a cōtrario sensu. uel locale fuit uel tp̄ale: sicut illud. xcv. di. ꝑuenit. hodie eni solis ep̄is illud ꝯpetit. lxviij. di q̄ꝫuis. io.

f Ministrare. i. ꝯficē corpus xp̄i. i. tradere nisi mādato sacerdotis: ut. i. q. i. ĩ eccl'a.

g Benedictionem. s.³ solēnem que fit per talia verba: sit nomen domini benedictum: et sic nō obstat. xcv. di. peruenit. io.

h Presbyteri.iussiõe. si intelligas.hoc ᵭ excõicato planũ est:uel itelligas de illo cui eps pniam iniũxerit.nã ab sente epo sine mandato ei⁹ põt recõciliare si necessitas fuerit:ut.j.e.c. ultimo.

i Aurel⁹.si.eps.illᵭ intelligas cũ qs ẽ excõicat⁹ ab epo:ul cũ eps indixit ei pniam. alias sec⁹ videtur:ut.j.e c.ult.⁊ de cõ.di.iiij.sã ctũ. Et est hic ar.ꝙ cum in sacramentis cõferendis absens citat: ꝙ multo potius absentes i electõe sunt vocandi de illa materia notaui.vij.q i factus.io.

k Siqs necessariũ.necessariũ ẽ ad salutẽ saltẽ q̃ tollit peccata venialia:ut de cõ. di.ij.cũ omne.nec alicui negat etiã si debeat suspẽdi in patibulo:ut.xiij.q.ij.q̃stum.

l In disperatione.sanitatis.

m Nõ accipiat.nõ tñ idem ẽ in illo q est absolutus ab excõicatõe,ille nõ recidit in excõicatio nem. talis enim si fuẽit absolutus:tenet adhᵛ se dem aplicã cũ oportunum fuerit: ut eꝛ de sẽ: excõ.de cetero.⁊ sic est hic ar.ꝙ re aliqua restituta in pristinũ gradum pora iura ei uel ꝯ ipsũ restituũtur: ut.j.e.q. ꝓ xi.c.i.eꝛ de elec. q: dilĩ gẽtia.ar.ꝯ de conse.di. iiij.queris.

n Impleat.qñqꝫ tamẽ indulgetur cõio corporis dñi añ finitũ temp⁹ pnie:ut.lxxxij.di. pl̃byt xij.q.ij.de viro.io.

o Qui recedunt.sine recõciliatoria solemni.s.e pali:nec fit ꝯ.j. c.pri.

p Penitẽtia.priuatã. nã solẽnẽ nõ faciũt clerici:ut.l.di.ꝯfirmãdũ.lxxxij.di.presbyt.nisi fue

conciliatio est qñ de occultis peccatis penitẽtes uel in extremis agẽtes ad grãm recõciliationis accedunt.hec recõciliatio potest fieri p sacerdotem. Unde Eucariscus papa ait.

Iussione epi de occultis peccatis presbyteri penitẽtẽ recõcilient.

Presbyteri ᵭ occultis peccatis iussione epi penitentes recõcilient: ⁊ sicut supra pmisimus infirmantes absoluãt ⁊ cõmunicent. Itẽ ex cõcilio carthaginensi.ij.

Si eps absẽs ẽ:p presbytm reconciliet in piculo ꝯstitutus.

Aurelius eps dixit: si quis q̃s in periculo fuerit cõstitutus:⁊ se recõciliari diuinis altaribus petierit:si epus absens fuerit: debet p̃sbyter utiqꝫ consulere epm ⁊ sic periclitantem eius pcepto recõciliare.quã rem debemus salubri ꝯsilio roborare.ab oibus episcopis dictũ est: placet quod sanctitas vestra nos necessario instruere dignata ẽ Itẽ ex concilio martini pape.

Qui metu mortis recõciliat: conualescens sine cõmunione penitentie impleat tempus.

Siquis de corpore exiens nouissimũ ⁊ necessariũ cõmunionis viaticum expetit: ñ ei denegetur.ꝙ si in desperatione ꝯstitus post acceptã cõmunionẽ iterꝫ sanus fuerit factus:tantũ in oratione particeps sit.sacrm vero nõ accipiat donec institutũ penitentie impleat tempus.q ergo in exitu mortis sunt ⁊ desiderãt accipere sacrm: cum ꝯsideratione ⁊ ꝓbatione epi accipe debent. Itẽ ex cõci.arausico.

Sine manus impositiõe recedentes de corpe recõcilient.

Qui recedunt de corpe penitentia accepta placuit sine reconciliatoria manus impositione eis cõicare ꝙ mori

entis sufficit reconciliationez ffm diffinitiones patrꝫ q huiusmodi cõmunionẽ viaticũ congrue nominauerũt.ꝙ si supuixerint: stent in ordine penitẽtium:ut ostẽsis necẽrijs penitẽtie fructibus legitimã cõmunionẽ cum recõciliatoria manus impositione recipiãt: clericis quoqꝫ desiderãtibus penitentiã non ẽ neganda.similiter subito obmute | cens ꝓut statutũ baptizari: aut penitentiam accipe põt: si uoluntatis pterite testimoniũ aliorꝫ uerbis habet: aut pñtis in suo nutu.amẽtibus etiã quecũqꝫ pietatis sunt: sunt reconcilianda uel ꝯferenda. Item ex concilio carthagineñ.iiij.

Aliorꝫ testimonio moriturus fidelis reconcilietur: si obmutuit uel in frenesim ꝯuersus ẽ

Siqui in infirmitate penitentiã petit: si casu duꝫ ad eum inuitatus sacerdos uẽit oppressus infirmitate obmutuerit: uel i frenesim ꝯuersus fuerit: dent testimoniũ qui eũ audierũt ⁊ accipiat penitẽtiã ⁊ si ꝯtinuo creditur moriturus recõcilietur p manus impositionẽ: ⁊ infundatur ori ei⁹ eucharistia: si supuixerit admoneatur a supradictis testibus petitioni sue satisfactũ: ⁊ subdatur statutis penitẽtie legibus q̃diu sacerdos qui penitentiã dederit ꝓbauerit. Itẽ penitentes qui in infirmitate viaticum eucharistie accipiũt non se credãt absolutos sine manus impositione si supuixerint. Item ex niceno ꝯcilio

Cura ⁊ probatione episcopi morientes reconcilientur.

De his vo qui recedũt ex corpore antique legis regula obseruabitur: ⁊ nunc ita ut si forte quis rcedat ex corpore: necessario vite sue non defraudetur viatico. ꝙ si desperatus aliqs recepta cõmunione supuixerit: sit inter eos

rit deposit⁹: ut ᵭ pe.dist.vi.sacerdos.

r Penitentiaꝫ. i.fructũ pnie.

s Amẽtib⁹.i.sig s fuerit amẽs a natiuitate: talis põt baptizari: ⁊ corp⁹ xpĩ in necessitate recipe.si vo nõ fuit amẽs a natiuitate: sed credit esse i mortali peccato nõ est ei dãdũ corp⁹ xpi: ut eꝛ de bap.⁊ eius effe.maiores.

t Siq.audierũt.nũ quid credit simplici vbo istorꝫ siue isti sint bone fame si ue nõ: Itẽ nungd soli testi i h⁹ casu crederet cũ pluralit ħ loquat: vr ꝙ p̃ es regrãtur ꝙ tñ vni soli credat: vr ex hoc ꝙ istud cedit i pñiudiciũ alicuius: ut j.de cõ.di.iiij.cũ itaqꝫ.⁊.c. placuit al.volũtas defũcti nõ põt ꝓbari p tale testimoniũ ꝙ dicẽ se audiuisse a defũcto: licet sup tali negocio ali⁹ verus testis habeat: eꝛ ᵭ suc. ab intesta.cũ dilectus.

u Pniam.i.absolutõem.formã absolutionis hẽs eꝛ de sẽ.ex.a nob

x Et infũdat. sꝫ qlit recipiet eucharistiã q ita infirmat.si enim ti cta in pane dat ei: hoc ꝓhibetur ut de cõ.di.ij.cũ omẽ.nec alio mõ vr dãda: q: punit infirm⁹ q euomit eucharistiã: ut ᵭ cõ.di.ij.sigs per ebrietatem.

y Debis recedūt h°ē: q̄ g absolui ōſiderat ſine mora etiam nō obſtante aliq̄ appellatōe eſt abſoluēdus: ut eẍ ð appel.q̄ frōte.

z His q.fide. tales eniȝ ñ ſunt recipiendi ſine recōciliatiōe ſolēni aut iuramēto: ut.i.q.vij.ꝯuenientibus.

a Si aliquis.ꝯfeſſus ſe uelle accipere penitentiam.

b Oblatiōem. hoc intelligēduȝ eſt de tali q deliquerat ⁊ nō ſatis fecerat. Si enim talis fuerat ercōicatus: ȝ apparuiſſ: ut ſigna penitētie nō tñ orādū eſt ꝓ eo.⁊ ȝ infirm⁹ pōt abſolui a quolibet ſacerdote: nō tñ mortu⁹: ut eẍ de ſen.ex.a nobis in fi. Sȝ a ſolo papa ſi incidit i canonē.late ſuie ⁊c.

qui ſola oratione cōicant. de oībus enim his qui a corpe recedūt: in tradendo eis communionē cura ⁊ probatio ſit epi.

Item leo epiſcopus.

Nō eſt negāda reconciliatio his: qui tempore neceſſitatis eam implorant.

His qui tpe neceſſitatis ⁊ in piculi vrgentis inſtātia pſidium penitētie ⁊ modū recōciliationis implorāt: nec ſatiſfactio interdicēda eſt: nec recōciliatio denegāda: q2 miſericordie dei nec menſuras poſſumus ponere: nec tpa diffinire: apud quē nullas patiť venie moras ꝯuerſio: dicente dei ſpiritu p ꝓphetam cū conuerſus ingemueris: tūc ſalu⁹ eris. ꝙ ſi ita aliqua egritudie agrauati ſunt: ut qd̓ paulo añ poſcebant: ſub pñti ſignificare ñ valeāt teſtimonio: eis fideliū ⁊ circūſtātiū teſtimoniū ꝓdeſſe debebit: ſimul tñ penitētie ⁊ recōciliationis bñficiū ꝯſequātur: ſuata tñ regula ſanctoꝝ canonū paternoꝝ circa eoꝝ perſonas qui a dñi fide diſcedendo peccauerūt.

Item ex concilio epañ.

Non reſpuať eius oblatio: qui feſtinans ad penitentiā ſacerdotem inuenire nō potuit.

Si aliqs fuerit mortuus q iā ſit cōfeſſus ⁊ teſtimoniū habet bonū ⁊ nō poterat venire ad ſacerdotem: ſi ꝑoccupauit enim mors in domo aut in via: faciant ꝓ eo oblationem ad altare parētes eius: ⁊ dēt redēptōnem ꝓ captiuis. ecce ꝙ epō ꝑcipiente penitētes de occultis peccatis ſiue in ꝑiculo cōſtituti p preſbīm poſſūt recōciliari. ſed ſi neceſſitate mortis peccator urgeť: ⁊ eps ita remotus ē: ꝙ preſbyter eū conſulere ñ poſſit: negabitur penitentia morienti ⁊ bñficiū recōciliationis nō pſtabiť penitenti: quē ꝯuerſum deus recipit ad veniā: iuxta illd̓: In quacunq; hora peccator conuerſus fuerit ⁊c. ⁊ item: conuertimini ad me ⁊ ego cōuertar ad vos. eccl'a ſibi recōciliare negliget: quē deus intus ſuſcitauit? eccleſia foris abſoluere contēnet? dānabit abſentia epi: quem gratia diuine pſentie illuſtrat? per lauacꝝ regeneratiōis morituris ſuccurritur etiam a laicis ſi pſbyteri deſunt. cur ergo beneficio recōciliatōnis per pſbyteruȝ ei ſubueniri non poterit: ſi contigerit epm deeſſe. Si ſm auguſtinū: qui agēs in extremis confitetur ſocio turpitudineȝ criminis: fit dignus venia ex deſiderio ſacerdotis: cur non ſimiliter fit dignus recōciliatione ex deſiderio epi: q ſacerdoti nō negat maculā ſui reatus. Item moriętibus pñiam negare pſbyteri non debent.

Unde iulius papa ait.

Reus eſt aiaꝝ pſbyter q penitentiam morientibus abnegat.

Si preſbyter pñiam morięntibus abnegauerit re⁹erit aiarum: quia dñs dicit: quacūq; die cōuerſus fuerit peccator ad pñiam: vita viuet: ⁊ nō morietur. vera.n. ꝯfeſſio in ultimo tpe eē poteſt: q2 dñs nō ſolum tpis ſed etiā cordis inſpector ē: ſicut latro vni⁹ momenti pñia meruit eē in paradiſo in hora vltime ꝯfeſſionis.

Item celeſtinus papa ait.

Penitentia morientibus non eſt deneganda.

Agnouimus penitentiam morięntibus denegari: nec illoꝝ deſiderijs ānui q obitus ſui tempore hoc anime ſue cupiūt remedio ſubuēiri. Horremus fateor tante impietatiſ aliquem inueniri: ut de dei bonitate deſperet: quaſi non poſſit ad ſe quouis tempore concurrenti ſuccurrere: ⁊ periclitātem ſub onere peccatorum hominē redimere. quo ſe

b Si preſbyter.i ultimo.tñ dicit aug⁹. ꝙ ſero penitētibus penitētiam dare poſſum⁹ ſecuritatē nō poſſum⁹. nō dico ꝙ ꝯdēnabiť: ſȝ nec dico ꝙ liberabitur: ut de pe.di.vij. nemo ⁊ §.ſequenti. Itē raptori nocet ſera pnīa: q2 negatur ei ſepultura: licet admittať ad pñiam erẽ de rap.ſup eo.

c Agnouim⁹. mēte ñ enim cōſideranda eſt mēſura tēporis: ſed doloris: ut de pe. di.i. mēſuram.

velle expediri desiderat: ⁊ li/
berari. quid hoc rogo aliud ē
q̃ȝ morienti mortē addere: ei⁹
qȝ aiam sua crudelitate ne ab
soluta possit eē occidere: cuȝ
dñs ad subueniēdum paratis/
simus inuitat ad pñiam sic ꝓ/
mittens peccatori: in quacūqȝ
hora ⁊c. ⁊ item: Nolo morteȝ
peccatoris: sed ut magis con/
uertat ⁊ viuat. Saluteȝ ergo
hominū adimit: quisquis mor
tis tpe penitētiā sibi denegat
⁊ desperet d misericordia dei
qui cū ad subueniēdum pos/
se morienti sufficere uel in mo
mēto non credit. pdidisset uti
qȝ latro in cruce premium ad
dexterā christi pendēs: si illū
vnius hore pñia non iuuisset.
cū esset in pena penituit: et ꝓ
vnius ꝯfessione sermonis ha
bitaculū paradisi eo ꝓmitten
te ꝓmeruit. vera ergo ad deū
ꝯuersio in vltimis positoꝝ mē
te potius estimāda est q̃ȝ tpe:
ꝓpheta hoc taliter asserēte:
cū ꝯuersus igemueris tūc sal
uus eris: cū ergo dñs sit cor/
dis inspector: quouis tpe nō
est deneganda pñia postulāti
cū ille se obliget iudici cui oc
culta omnia nouerit reuelari.
Cui aūt penitentia nō negat
nec recōciliatio sibi denegan
da ē. Inconsulto ergo epo pe
nitentē presbyter recōciliari
non debet: nisi vltima necessi
tas cogat. Unde in cartha.
concilio. iij. legitur.

Inconsulto epo penitentem presbyter recōciliare nisi vltima necessitas cogat: non debet.

Presbyter inconsulto epo
non recōciliet penitenteȝ
nisi absente epo vltima neces/
sitas cogat: cuiuscūqȝ penitē
tis publicum ⁊ vulgatissimum
crimē est qd vniuersam cōmo
uerit vrbem: ante absidam. i.
atriū eccl'e manus ei imponat

De tempore vero satis/
factionis: an sit impo/
nendū morituris: theo
dorus cātuariensis archieps
in penitētiali suo ita diffinit.

In periculo mortis positis penitentie quantitas nō est imponenda: sed innotescenda.

Ab infirmis in periclo mor
tis positis pura ē inquirē/
da confessio peccatoꝝ: nō ta
men illis imponenda est quan
titas penitētie sed innotescē/
da: ⁊ cū amicoꝝ orationibus
⁊ elemosynaꝝ studijs pōdus
penitentie subleuandū si for/
te migrauerint: ne obligati ⁊
cōmunione ⁊ ꝯsortio venie fi
ant alieni. a quo periculo si di
uinitus ereptus ꝯualuerit: pe
nitentie modū a sacerdote si/
bi impositum diligēter obser
uet: ⁊ ideo sm auctoritatē ca/
nonicam: ne illis ianua pieta/
tis clausa videatur: orationi/
bus ⁊ consolationibus eccle
siasticis sacra vnctione olei in
uncti sm statuta sanctorum pa
trum cōione viatici reficiant
Alijs vero ꝓ qualitate pec/
cati ⁊ ꝑsidentium arbitrio tē/
pora penitentie decernenda
sunt. Unde leo papa.

Presidentium arbitrio ꝑfigētur tempora penitudinis.

Tempora penitudinis ha/
bita moderatione ꝯstituē/
da sunt tuo iudicio: ꝓut con/
uersoꝝ animos ꝑspexeris eē
deuotos: pariter etiam habē
tes etatis senilis intuitū ⁊ pi
culoꝝ quoqȝ quorūcunqȝ aut
egritudinum respicientes ne
cessitates. In quibus siquis
ita grauiter vrgeatur: ut duȝ
adhuc penitet de salute eius
desperetur: oportet ei per sa/
cerdotalem solicitudinem cō
munionis gratia subueniri.
Item nicolaus papa.

Et qualitas criminum ⁊ contritio penitentium in satisfactione imponenda a sacerdo[te] [illegible]

De his vero qui ꝓ crimini
bus penitentiā egerunt: ⁊
ad cingulum militie ꝯuertunt

d Presbyter. publicū
hoc idō fit: ut nō tm̄
ꝓsit illi ad salutē: sȝ alijs
sit in exemplū: ut ð pe.
di. i. in actione i'n. ⁊ pa
tet hic: q tm̄ ꝓ notorio
crimine est iniūgēda so
lēnis pñia.
e Abscidam. altera ꝓ
ducta.

[illegible]
De tēpore. i hac
qōe q̃rit an pe/
nitētia sit morien
tib⁹ imponenda
⁊ dicēdū q non:
ut. j. e. c. i. sed tm̄ i
notescēda est eis
p hec v̄ba: ꝓpter
ea q̃ tu cōmisisti:
q̃ tu fecisti: taliter
debes penitere:
sed expectamus
quousqȝ euaseris
ut de pe. di. vi. q
vult. Secundum
mēbꝝ hui⁹ qōis
est: vtrū sacerdos
pro suo arbitrio
possit iniūgē pe/
nitētias? ⁊ dicen
duȝ q sic: ut. j. e.
tpa. ꝯsiderabit ta
mē quilibet sacer
dos circūstātias
oēs. s. ꝑsone tpis
loci ⁊ criminis q̃
litatē ⁊ causam:
ꝓut dr̄ de pen.
di. v. in pri. di. i. c
aut facta: q̃ p hec
v̄s⁹ habēt. Quis:
quid: vbi: quibus
auxilijs: cur: quō
quando.
b Ab infirmis
inquirenda
diligēt sacerdos
ingrat. circūstan
tias. ut de pe. dist.
v. in pri.
c Orationib⁹. nā
p orationem vnius
delet peccatum
alteri⁹: ut. xiij. q.
ij. ꝓ obeūtib⁹: et
c. anime.
d Tempora. iu
dicio. Ex h⁰
patet: q peniten
tie sunt oēs arbi
trie. vnd epūs pōt
diminuere penaȝ
quā iderit papa
ut. xxxiij. q. ij. la/
torē: sicut ꝓcura
tor ex ca pōt ma
dare ꝯtrā illi⁹ qd
mādauit dñs: ut
ff. mā. si bōiem.
e Senilis. nota
q hēt rō senectu
tis: ut. lxxxvi. di. fi
ta. ⁊ iuuentutis: ut
xxxiij. q. ij. in ado

lescētia.z.l.dist. penitētes. itē ei nobilitatis:ut.xla di.nō cogāt.i eē paupertatis. ext de sen.ex.c.ulti. itē inimicitiarū: ut ex.c.c.de cetero.ioannes.

f De his vero militie.qđ nō lz:ut di.li. si quis post acceptū .et xxxiij.q.ij. admonere.

g Presens.sic iudex pōt melius scire quāta fides adhibēda sit testib⁹:ut.ff.de testi.l.iij.io

h His qui.

i Penitentib⁹.

k Sacerdos absq3 psōarū.i.nō fauore psōe.s3 alr psōe q̄litates ɔsiderabit:ut di.xi.3.c.tpa.

l Omni autem.i.in omni āno tē porie ieiunij:ut.l.di.in capite.

m Remissionis i.ieiunij.

n Sepeliant.đ bent enī penitentes se exilioribus officiis applicare: ut de pe.di.ij. in prin.

o Dominico.s xxx.di.siqs tanq̄ lxxvi.di. veniaz.

constat eos contra sacras regulas agere. verum quia crimina non equalia sunt: perhibes quoq3 alios horū ꝓpter nimiam hebetudinē in desperatōnē cecidisse: alios adhuc paganos fugisse: tibi hoc cōmittimus decernendū: nimirū qui loca z tempora religionis illius z modū culpe necnon z penitentiam z gemitus hominum ad ɔfessionem venientiū presens positus inspicere uales. Item ex concilio laudicensi. De eodem.

His: qui diuersorum peccatorum lapsus currūt: z oratione z confessione z penitentia malorum suorum perfectam ɔuersationem demonstrāt: pro qualitate peccati penitentie tempus attribuendū est: propter misericordiā et bonitatē dei. qui ergo huiusmodi sunt: reuocandi z ad cōmunionem applicandi sunt. Item ex cōcilio carthaginensi.iij.

Episcopi arbitrio pro qualitate peccati penitentie tempora distribuantur.

Penitentibus ſm differentiam peccatorum epi arbitrio pn̄ie tēpora decernātur. Item ex conci.laudicēsi.iiij.

Sine personarum acceptione implorantibus penitentia detur.

Sacerdos penitentiam implorantibus absq3 psonarum acceptione penitentiā ſm legez iniungat. negligentiores vero penitentes tardius reconcilientur. omni autē tempore ieiunij manus penitētib⁹ a sacerdotibus imponātur. Diebus etiam remissionis penitētes genua flectant: z mortuos in ecclesiam afferant z sepeliant. die aūt dominico nō ieiunent. nā qui dominico die studiose ieiunat: non creditur eē catholicus. penitentes vero qui leges penitentie attente exequūtur: si casu in itinere uel in mari fuerint mortui: ubi eis subueniri non potest: memoria eorum z oblationibus z orationibus cōmēdetur. Unde in.viij.synodo legitur.

Tempus penitentie pro qualitate peccati impendatur.

Pro qualitate delicti: tempus pn̄ie impendat. Itē

Tempus z modus penitentie delinquentibus prudentium imponatur iudicio.

Hoc sit positum in iudicio eorum qui presunt: quāto tēpore uel quali modo penitere debeant: qui delinquūt: quia etas ad eruditionem multam haberi facit differētiam pene. Quo affectu penitentem suscipere z impenitentem abijcere debeamus: ex eadem synodo euidenter ostēditur cū dicitur.

Intimo charitatis affectu penitentem debemus suscipere.

Penitētem ex corde ita oz suscipi: sicut dominus ostendit cum dicit: quia conuocaui amicos meos z vicinos dicēs congratulamini mihi: quia inueni ouem meamquaz perdiderā. Item.

Penitētes legem dei diligā iniquitatem odio habeant.

Affectum illum in se recipiat penitens: quem gerebat ille qui dicebat: iniquitatem odio habui z abominat⁹ sum: ſm ea que scripta sunt in sexto psalmo atq3 in q̄3pluri mis alijs: uel ēa que apostolos dixit ad eos: qui scđm deum contristati sunt: quantum operatus est in nobis sollicitudinem sed excusationē sed indignationem sed emulationem sed vindictam: in omnibus exhibuistis uos cautos esse negocio: sed z ipis in quibus deliquit agens multa cōtraria sicut z zacheus fecit. Item.

p Penitētes.hic non erit.§.ut patet p sequētia.io.

q Unde in octaua.hic non erit unde.sed itē.

r Pro qualitate.

s Hoc sit quāto. Sed nūquid pōt sacerdos totū tempus remittere? nō:ut.xxiij.q.iiij.si is q prelatus.

t Quia etas. qm̄ etas nō excusat: ut.xxi.q.v. siquis cuiuslibet.io.

u Penitentem.

b Affectū hoc vult dicere: q tm̄ debem⁹ habere affectū in cauēdo z recipiēdo peccatores: sicut apl's habuit: cū excōicauit z postea recepit corinthiū: q publice tenebat nouercaz suam.

c Operatus.i.ipm.s. se ɔtristari scđm deum. operatur sollicitudinē de furtis peccatis.

d Multa ɔtraria.penitens.n.ɔ̄ria debet facere illis pro quibus penitet: q2 ɔtraria cōtrarijs curātur: ut de pe. di.ij. siqs semel.io.

750

c E Rga eum.

f A Ligāt. melius est ar. quia iudex potius fumbit mīaz q̄ rigorē. l. di. pōderet in fi. ꝛ lxxxvi. di. nō satis. xi. q. iij. nemo peritoꝝ. ex. de sorti. c. ij. qñq; tñ poti⁹ fuat rigor q̄ mīa. l. vbi nō est spes correctōis: ut. xxiij. q. iiij. ē iniusta.

g T Tenax. hec ē rō q̄re iudex pōt augere onus legis: s3 illud nō pōt diminuere: ut. ff. de re. iudi. si se nō. sic generalia v̄ba q̄ pːiceps ponit in suis pːiuilegijs: tu non debes stricte ꝛ tenacit̄ interpretari: ut ex̄ ō de ci. ad audiētiā. ꝛ. xvi. q. i. frater. ex̄ de dona. cū dilecti.

h N On lic3. ab hoc loco usq; in finē r̄petit quedā. c. que omiserat in. v. qōe. in quibus oībus reprehēdūt christiani: qui ad instar paganoꝝ dies obseruant ꝛ ānos: ꝛ alias friuolas superstitōes.

i T Domos. cū h° fit iō q: creditur aliquid salutis inde recipere.

Penitētes tāq; ethnici hēant.

E Rga eum qui peccata sua non punit: tales eē debemus sicut dñs precepit dicēs: sit tibi sicut ethnic⁹ ꝛ publicanus: ꝛ sicut apl's docuit dicēs subtrahite uos ab omi fratre ambulante inordinate: ꝛ ñ fm traditionē quam tradidimus vobis. Item ioānes chriso.

Melius est errare in misericordia remittenda q̄ in seueritate ulciscendi.

A Ligant aūt onera grauia ꝛ iportabilia ꝛc̄. tales sūt sacerdotes etiam nūc: q oēm iusticiā populo mandāt: ꝛ ipsi nec modicā seruant: videlicet nō ut faciendo sint: sed ut dicēdo appareāt iusti. tales sūt qui graue pōdus veniētibus ad pñiam imponūt: q: dicūt ꝛ nō faciūt: ꝛ sic dum pena presentis pñie fugit: cōtemnitur pena peccati futura. sicut eni si fascenti sup humeros adolescentis quē non pōt baiulare posueris: necesse hab3: ut aut fascē reijciat: aut sub pōdere cōfringatur: sic ꝛ homo cui graue pondus pñie imponis: aut pñiam reijciet: aut suscipiendis dū sufferre nō pōt: scādalizatus amplius peccat deinde ꝛ si erramus modicaz pñiam imponētes: nōne meli⁹ est ꝑpter misericordiā rōne3 reddere: q̄ ꝑpter crudelitatem: vbi eni paterfamilias largus est dispēsator famulus nō debet eē tenax. si deus benignus: ut qd sacerdos eius austerus vult apparere? Ite3 martinus papa. Kalendarū obseruationes agē non licet.

N On licet iniquas obseruationes agere kalendarū ꝛ ocijs vacare: neq; lauro aut viriditate arboꝝ cingere domos. Omis eni hec obseruatio paganoꝝ est. Z zañcharias papa.

Anathema sit: qui ritū paganoꝝ ꝛ kalendaꝝ obseruat.

S I quis kalendas ianuarij ritu paganoꝝ colē uel aliquid plus noui facere ꝑpter nonū annum aut mēsas cū lāpadibus uel epulis in domo preparare ꝛ p vicos et plateas cātatores ꝛ choros ducere p̄sūpserit: anathema sit. Ite3 augustinus.

Infirmitatibus hominū incātationes nihil remedij prestāt.

A Dmoneant fideles sacerdotes populos suos: ut nouerint magicas artes incātationesq; quibuslibet infirmitatib⁹ hominū nil remedij posse conferre: non aīalibus languētibus claudicātibusue uel etiā moribūdis quicq̄ mederi. sed hec eē laqueos ꝛ insidias antiqui hostis: quib⁹ ille pfidus genus humanum decipere nititur. ꝛ siqs hoc exercuerit: clericus degradet: laicus anathematizetur. Ite3 augustinus.

Dies egyptiaci ꝛ ianuarij kalende non sunt obseruande.

N On obseruetis dies qui dicūtur egyptiaci: aut kalendas ianuarij: in quibus cātilene quedā ꝛ cōmessatiōes ꝛ adinuicē dona donātur quasi in principio āni boni fati augurio: aut aliquot mēses aut tempora aut dies ꝛ annos aut lune solisq; cursum: quia qui ꝛ has ꝛ quascūq; diuinatiōes aut facta aut auguria obseruat aut attēdit aut consentit obseruantibus: inutiliter sine causa magis ad sui dānationē q̄ ad salutem tendit: siue per quosdā numeros litterarū et lune p pythagoricā nigromantiam egrotantiū vitam uel mortem uel ꝑspera uel aduersa futura inquirunt: siue qui attendunt sōnialia scripta ꝛ falsa danielis nomine intitulata: ꝛ sortes que dicunt sanctoru3 apostolorum ꝛ auguria auiū: aut aliqua p domo facienda aut ꝑpter coniugia copulāda

k S I quis. h̄ repetit mgr̄. c. q̄ tradidit obliuioni in. v. qōe.

l N On obseruetis. egyptiaci. egyptij fuerunt: ut qui aliqd opus die tali inchoaret: malum haberet exitum: tñ ex antiquitate ecclia signat hos dies in kalendarijs suis vbi r̄pbātur. xxxvij. di. legim⁹.

Q
Uidā. vo
tū caſtita
tis.tractato ꝺ̄ ne
gocijs ⁊ miniſte/
rijs eccleſiaſticis
adiūgit de ſacra
mētis. primo de
matrimonio:licȝ
alia ſint digniora
⁊ magis neceſſa/
ria. Et hoc iō qa
cū mr̄imoniū ma
gnū ſit in chriſto
⁊ eccleſia ſacramē
tum:⁊ tpe antiqꝰ
eſt ⁊ uſus cōius.
Antiquꝰ:qr ante
peccatū inſtitutū
eſt. Cōius. qr cuȝ
ſacramēta omnia
ſint ī eccleſia dei
hoc tñ apud gen
tes oēs eſt. ſācti
tas aūt eius non
eſt niſi in monte
ſancto eiꝰ .i. ubi
eccleſia edificata
eſt. ⁊ qr de matri
monio ſepe que/
ritur ī iudicio: iō
aſſignādo multi/
plicia eius īpedi
mēta tractaturꝰ
ꝺ̄ eo ꝯtinuat decē
cauſas. Ad eius
ergo euidētiam
ꝓlibādū eſt:quid
ſit matrimonium
⁊ vnde dicatur:⁊
ubi ⁊ qñ ⁊ quibꝰ
uerbis fuerit īſti
tutum: ⁊ que ſint
cauſe mr̄imonij:
uel q̄ ⁊ quot ſunt
eiꝰ bona:que vel
quot eiꝰ impedi
menta. Quid ſit
matrimoniū hēs
ī.c.q.ij.§.i.ubi ex
plicabimꝰ ſingu/
la poſita in deſcri
ptōe. Dicit autez
matrimoniū q̄ſi
matris muniū.i.
officiū. Sed q̄re
potius dr̄ a mr̄e
q̄ȝ a patre qui a/
ctor generatōis
ē ut diceret patri
moniū? R̄o. quia
plura onera mr̄i

aut in collectionibus herbaꝝ
carmina dicunt: aut pictacio/
las ꝓ quauis infirmitate ſcri
ptas ſup homines ⁊ aīalia po
nunt: preter ſymbolū ⁊ oratio
nē dominicā: aut magicis fal/
ſitatibus in grandinarijs ⁊ tē
peſtatibus credunt. qui autē
talibus credūt: aut ad eorum
domum euntes aut ſuis domi
bus introducūt ⁊ interrogāt
ſciant ſe fidē chriſtianā ⁊ ba/
ptiſmum preuaricaſſe ⁊ paga
num ⁊ apoſtatam.i.retro ab/
euntem ⁊ dei inimicū iram dei
grauiter in eternum incurriſ/
ſe: niſi eccleſiaſtica penitētia
emēdatus deo reconcilietur.
Dicit enim apl's ſiue mandu/
catis ſiue bibitis: ſiue aliquid
aliud facitis: in nomine domi
ni nr̄i ieſu chriſti facite: ī quo
viuimus mouemur et ſumus.
De temporꝫ quoq̄ȝ obſerua/
tionibus ſcribit auguſtinus in
enchiridion.i.manuali libro.

Graue peccatū eſt dies ob/
ſeruare menſes ⁊ annos.

Q
Uis exiſtimarȝ q̄ȝ magnū
peccatū ſit dies obſerua/
re ⁊ menſes ⁊ annos ⁊ tempo
ra: ſicut obſeruant qui certis
diebus ſiue menſibus ſiue an
nis volunt uel nolūt aliquid
inchoare: eo ꝙ ſm̄ vanas do/
ctrinas hominū fauſta uel in/
fauſta exiſtimēt tpa: niſi huiꝰ
mali magnitudinez ex timore
apoſtoli penſaremus qui tali
bus ait: timeo vos ne ſine cā
laborauerim in uobis. Item
ſuper epiſtolam ad galathas
Intelligat lector ad tantum
periculū anime pertinere ſup
ſtitioſas temporꝫ obſeruatio
nes: ut dicat apl's: timeo vos
ne forte ſine cauſa laboraue/
rim in uobis: quod quāuis tā
ta celebritate atq̄ȝ auctorita/
te per orbē terrarum in eccle
ſijs legatur: plena ſunt tamen
cōuenticula noſtra hominibus:
qui tpa rerum agendaꝝ a ma
thematicis accipiunt. Iā vo

ne aliquid inchoetur: aut edi
ficiorum aut huiuſmodi quo/
rūlibet operum diebus quos
egyptiacos vocant: ſepe et
nos monere non dubitant.
Item hieronymus.

Sine incantatōne herbas uel
petras licet habere.

D
Emonium ſuſtinētibus li
cet petras uel herbas ha
bere ſine incantatione.

Q
Uidam votuȝ
caſtitatis hn̄s
deſpōſauit ſibi
vxorē. illa prio
ri cōditioni re/
nuncians tran
ſtulit ſe ad alium et nupſit illi
ille cui prius deſponſata fue/
rat repetit eam. Hic primum
queritur: an cōiugium poſſit
eſſe inter vouentes. Secun/
do an liceat ſponſe a ſponſo
recedere ⁊ alij nubere.

Q
Uod vouentes matri
monia contrahere non
poſſunt: multis auctori
tatibus probatur. In conci/
lio nanq̄ȝ carthaginenſi.iij.c.
ī ij. ſtatutum inuenitur de vi/
duis que profeſſam continen
tiam preuaricate ſunt.

Excommunicentur vidue que
religioſo habitu abiecto nu
ptias etiam elegerint.

S
Icut hominum eſt caſtitatis
premium: ita maiori obſer
uantia ⁊ preceptione obſeruā
dum eſt: ut ſique vidue q̄uis
adhuc in minoribus ānis po/

monij ſubit ⁊ tolerat inu
lier. ē.n. in ꝯceptu gra/
uidatū in partu doloroſa
in lactādo laborioſa. fu/
it aūt inſtitutū ī paradi
ſo ⁊ añ peccatū cā ſobo
lis ꝓcreande: ut repara
ret lapſus angelorūȝ: et
fuit inſtitutū his vbis.
hoc nūc os ⁊c̄. Alij dn̄t
ꝙ alijs uerbis.ſ. his cre
ſcite ⁊ multiplicamini. ſȝ
credo ꝙ illis uerbis uſꝰ
eſt dn̄s tantū ut ꝑciperet
carnalē ꝯmixtionē: ſicut
patet ex eo ꝙ etiā poſt
diluuiū eiſdē uerbis uſꝰ
eſt dn̄s ad noe ⁊ filios
eiꝰ iā pridez procreatos.
fuit etiā matrimonium
ſcd̄o inſtitutū poſt pec/
catū ad remediū: ut vi/
taretur fornicatio. ut. x
xxij.q.ij.§. his ita. Cau/
ſe aūt matrimonij q̄daȝ
ſt ꝑ quas ꝯhit mr̄imo/
niū: ut ſpōſalia ⁊ ꝯſenſus

Q̄ō.i.

q̄dam ꝓpter quas. Et
ex his quedā ſunt prīci/
pales: ut vitatio fornica
tōis: ſuſceptio ſobolis.
alie ſecūdarie q̄ ſūt mul
te ut pulchritudo femie
diuitie amicorūȝ copia
pacis reformatio. bona
matrimonij ſunt tria. fi/
des ꝓles ſacramentuȝ
ī.c.q.ij. oē. Impedimē
ta matrimonij ſunt. xv.ſ.
votū: ordo: habitꝰ: diſꝑ
cultꝰ: error ꝑſone: error
ꝯditōis: cognatio: ligā/
tio: publice honeſtatis
iuſticia: enormitas deli
cti: īpoſſibilitas coeūdi
tēpus feriarū: īterdictū
eccl'e: coactio: etas: fu/
ror.io. Uerūtñ quedaȝ
ex his īpediūt ꝯhendū
ſed nō ꝯctū dirimūt: ut
ī. dicetur.

Q
uod vouētes. h
intitulat qō pri/
ma q̄ q̄rit an te/
neat mr̄imoniū a vouē/
te ꝯctū ⁊ ꝙ non teneat
probat uſq̄ȝ ad.§. his au
ctoritatibꝰ poſtea alle/
gat ī ꝯriū uſq̄ȝ ad.§.ult.

z hic ɔtrarietatez soluit satis bñ.s̃.xxviij.di.§.ult.qꝫ vz p̃ria c.intelligũtur de voto solẽni.alia de simplici.ar.ex̃ q cleri. uel vo.meminim⁹.j.e.c.i.ubi dr̃:z veste laicali sub testimo nio epi.H.dicit qꝫ nõ refert an votũ sit simplex an solẽne: q̃ vtrũqꝫ dirimit matri moniũ.Solẽnitates.n. ipse nõ sunt de substãtia voti.lꝫ hoc refert an sit votum simplex an solẽ ne:quia vtrũqꝫ dirimit matrimoniũ.Solẽnita tes eni ipse nõ sunt de substãtia voti.sed h° re fert an sit votũ de p̃sẽ ti cũ solẽnitate siue sine illa:ut voueo ɔtinẽtiam hoc impedit z dirimit. sic intelligũtur hec.c. p̃ ma usqꝫ ad.c.nuptiaruz an sit de futuro qđ ip̃o p̃ie dr̃ votũ.i.quedam p̃omissio de futuro vo to emittendo:ut si dico ego ꝓmitto qꝫ vouebo ɔtinẽtiã post annũ mo: tua vxore mea:uel p̃o mitto qꝫ intrabo religi onem uel cõsimile.hoc impedit.sed nõ dirimit ut.c.nuptiaꝝ.z.c.seq̃n tib⁹.Al' j dicũt qꝫ nullũ votũ dirimit:q̃ qua ra tione dirimeret votum solẽne z simplex cũ idem sit in substãtia.Solẽnitates.n.nõ sunt de substãtia sed ipsa ɔstitutio eccl'e dirimit:si post votũ solẽnit' factũ ɔhaĩ.Ego dico qꝫ nullũ votũ ẽ solẽne nisi cũ qs deuouet se r̃ligioni a licui:ul' alijs duob⁹ mõis in sequẽti.c..vñ si corã tota eccl'a diceret qs hec v̾ba:voueo ɔtinẽtia:si ɔ̃heret:teneret mr̃i monium.Que ẽ.n.rõ q̃re ɔstitutio eccl'e magis debeat spe ctare ad illa vota q̃ solẽnit fiũt q̃ʒ ad p̃uata dũmõ possit ec clesie ɔstare siue p̱ testes siue p̱ ɔfessionẽ ꝑp̃iã qꝫ votum fe cerit:q̃ʒcito.n.ɔstat eccl'e p̱ ɔfessionẽ uel per testes dr̃ noto riũ:z sic deberet eccl'ia dirimere mr̃imoniũ p⁹ illud votuz ɔctũ.io.tu breuit̃ dicas qꝫ ꝓfessio tacita uel expressa alic⁹ religionis ĩpedit ɔctũ z ɔ̃hẽdũ.ex̃ de regula.vidua:ut.xx vij.di.qꝫ interrogasti.z ex̃ de regula.ɔsulti.z.c.statuim⁹.z p̃cedẽti.c.q̃.c.expresse hoc dicũt:qꝫ cũ aliqs dic̃ deuoueo me huic religioni ibi ꝓfessio ɔtinẽtie tacita intelligit̃ et re ligionis expressa.Ordo sili' ĩpedit si est sacer.nã ibi intelli' tacita ɔtinẽtia facta cũ solẽnitate z ex ɔstitutõe eccl'e:z ita semp̱ ɔditio tacita ul' exp̃ssa ul' ɔstitutio eccl'e solẽnizat votũ sic mihi bar.brix.videt̃ dicẽdum ex̃ q cle.uel vo.c.rursus.

S Jẽ bonũ ẽ.ut sique vidue.lꝫ de illis specificet de oib⁹ intelligi dꝫ. ¶ In minorib⁹ ãnis i.xxv.anno.uel xij.uel.xiiij.z dicũt̃ minores annis multiplr̃:q̃ʒtũ ad discre tõem usqꝫ ad.vij.ut.C.de iure deliberandi' si infanti.Item quãtũ ad mr̃imoniũ usqꝫ ad.xij.ĩ femina ĩ viro usqꝫ ad.xiiij annũ.Itẽ q̃ʒtũ ad factõez testi usqꝫ ad.xiiij.annũ.ij.q.vi.§. diffinitiua.Itẽ q̃ʒtũ ad restitutõem usqꝫ ad.xxv.annũ.ff.de minorib⁹.l.i.h aũt vocat minores q sũt.j.xxv.an.nã aliter pat' posset eos reuocare si esset.j.xij.uel.xiiij.annũ:ut.xx.

site z ĩ matura etate a viro re licte se deuouerint deo:z ue ste laicali abiecta sub testimo nio epi z ecclesie in religioso habitu apparuerit:postea ue ro ad seculares trãsierint nu ptias:ẜm aplm̃ damnationem habebunt:q̃ fidem castitatis quã deo vouerunt irritam fa cere vise sunt.tales ergo p̱so ne a christianoꝝ cõione seque strẽtur:neqꝫ in cõione uel cõ uiuio cum christianis cõicent nã si adulterij cõiuges ree sũt si suis obnoxie viris non fue rint:quãto magis vidue que dei religiositatẽ mutauerunt crimine adulterij notabũtur: si deuotionem quã sponte nõ coacte deo obtulerũt:libidi nosa voluntate corruperint:z ad secundas nuptias transitũ fecerint:que z si violentia ir ruente ab aliquo oppresse fu erint:ac postea delectatione libidinis permanere in coniu gio raptori ul' violẽto viro cõ sẽserit:dãnatiõe supius dicta teneãt obnoxie de talibus ait apl's:Cũ.n.luxuriate fuerint nubẽ ĩ christo volũt hñtes dã natõnẽ:q̃ p̃imã fidẽ irritã fe cerũt. ¶ Itẽ ex ep̃la gre.missa bonifa.

De viduis z v̾gib⁹ q̃ a religionis ꝓposito discedũt

Viduas a ꝓposito disce dẽtes viduitatis:sup̱ qui bus nos cõsulere voluit dile ctio tua:frater carissime cre do te nosce a sancto paulo ẽe z a multis sanctis patribus ni si ɔuertãtur olim esse damna tas:quas nos apostolica au ctoritate damnandas z a com munione fideliũ z a liminibus ecclesie esse arcendas cense mus:usquequo obediãt epis suis:z ad bonum qđ ceperunt ĩuite aut volũtarie reuertant̃ De v̾ginib⁹ aũt ñ velatis si d̾ uiauerit a scẽ mẽorie p̃decesso re nr̃o papa innocẽ.talit̃ de

q.ij.c.i.z.ij.Sed q̃re ñ restituit̃ puella.j.xxv.annuz ut hitũ quẽ suscepit possit deponẽ si ẽ,ĩ alijs ɔctib⁹: Rñ° qꝫ nõ ẽ lesa q̃ ei nubit quẽ melio:ẽ põt ĩuenire: iuxta illud.Illi suz despõsata cui ãgeli fuiũt zc̃.z mi nor nõ r̃stituit̃ ni si cuz ledit̃.ff.de minorib⁹ rex.§. sciendum.

e ¶ Immatura.i: nõ matura.nam vidue añ annũ.xl nõ uelãtur:ut.xx q.i.scĩmonial'.ul' due dictões sũt ĩ etate matura to ro:iuxta illud.Jã matura toris ple nis adoleuẽat an nis virginitas.

f ¶ Sub testimo nio.nã ita solẽni zat̃ votũ ut dicũt qdã:cũ.s.accepit uestẽ ab epo ut h uel de manu p̃s byteroꝝ ul' mini stri.xx.q.i.vidua qꝫ credo dũ tamẽ emittat votũ.nã al' vestẽ tñ accipi ẽdo' ñ obligat̃ so lẽnit̃ lꝫ simplr̃:ex̃ q cle.uel vo.ɔsu luit:ubi etiã hẽs qꝫ solẽnizat̃ votũ ĩ manu abbatisse.Itẽ solẽnizat̃:si p̱ seipam recipit hitũ z ĩcipiat cũ alijs cãtare ĩ eccl'ia: j.e.vidua.Et nõ.qꝫ votũ ɔtinẽtie solẽnizat̃ trib⁹ mo dis tñ.Sacri ordis susceptõe.xxviij.di.diacõi.Se cũdo cũ accipit vestẽ sacraz a quocũqꝫ dũtñ p⁹ sum ptõem ĩcipiat cohabitare cũ alijs mõachis z moni alib⁹ in eccl'a.j.e.vidua..Tertio cũ ita dic̃ corã epo ul' abbate ul' abbatissa ul' corã testib⁹ duob⁹.ego d̾ uoueo me huic religioni.hoc.n.aliud ẽ z aliud cum dico:ego voueo ɔtinẽtiã.deuot⁹.n.religioni.ñ pos set ɔ̃hẽ ita qꝫ mr̃imoniũ teneret:nec mirꝝ cũ ẽt iam ɔctũ mr̃imoniũ religio dissoluit ex̃ de cõ.ɔiu.ex pu blico:at si uoto sec⁹.nõ.n.votũ dirimit.vñ si coram tota eccl'ia diceret voueo ɔtinẽtiã:p̱ hoc nõ solẽniza tur votũ:nisi velis dicẽ qꝫ tale votũ nõ dirimit.sed ɔstitutio sup̱ voto.nã si votũ dirimeret:q̃re potius vnũ q̃ʒ aliud:si hoc hẽret ex sui nã:z ita dirimeret vo tũ simplex.qđ aug⁹ non vult.j.e.nuptiaꝝ:dic ergo votũ nũq̃ʒ solẽnizari:nisi trib⁹ mõis p̃dictis:z ita ex audi qđ h dr̃ io.tu dicas:ut.s̃.dixi ĩ glo.illa h ĩtitu latur circa finẽ. g ¶ Habitu.ar.qꝫ ita tenet̃ voto q ita publice ĩ religionis habitu apparuerit:ac si pu blice hitũ suscepit ex̃ de regula.vidua.z.j.e.vidua.

h ¶ Apparuerint.ita qꝫ aliq̃ʒdiu in eccl'a inter alias steterit.s.p̱ triduũ.ex̃ de regul'.z trãsi.ad nr̃am.uel distigue qꝫ triplex est hit⁹.s.ꝓfessionis q votũ hꝫ an nexũ:z dirimit mr̃imoniũ de quo h logr̃.ɔuersionis q sili' votũ hꝫ annexũ de quo logr̃ ex̃ q cle.ul' vo.ɔsu

ĩnit eẽ de regu l.ſup codē.hit⁹ ,pbatõis: q nec ĩpe/ dit nec diri mit mr̃imoniū de quo loquit̃ eẽ ꝺ renū. c.ult.firme ergo teneas ꝙ nūq3 ſol⁹ hit⁹ ſolēnizat votū.eẽ de regul̕.poꝛꝛectū.⁊ eẽ q cle.uel vo.ꝯſuluit nec obſtat.xxvij.

cretū hēm⁹: De vo q̄ necdū ſacro velamie ſūt tecte: tñ i ꝓpoſito v̾giali ſēp ſe ſuſuauerint pmanē: lz velate ñ fuerit: tñ ſi nupſerit aliq̄nto tpe his agēda pñia ē: q2 ſpōſio eaꝝ a dño tenebat̃. ſi. n. inter hoies ſolēt bōa fide ꝯctus nulla rōne diſſolui: quãto magis illa pollicitatio quã cū deo pepigit ſolui ſine vidicta ñ poteit ⁊c̃. Si v̾gies nōdū uelate talit̃ pñia publica puniūt: ⁊ a cetu fidliū uſq3 ad ſatiſfactōez excludūt q̄to magis vidue q̄ pfectōꝛis etatis ⁊ maturioꝛis ſapie atq3 ꝯſilij exiſtūt: uiroꝛūq3 ꝯſoꝛtio multotiēs uſe ſūt: ⁊ hitū religiōis aſſūpſerūt ⁊ demū apoſtatauerit atq3 ad poꝛē uomitū ſūt ꝛuerſe: a nob̄ ⁊ ab oib⁹ fidelib⁹ ⁊ a liminibus ⁊ a cetu fideliū uſq3 ad ſatiſfactionē ſūt eliminãde ⁊ carcēib⁹ tradēde q̄liter iuꝝ aplm paulū tradentes huiuſmōi hoiez ſathane i īteritu carnis: ut ſpũs ei⁹ ſaluus ſit in die dñi: dic ꝺ talib⁹ nãq3 dñs p moyſen loqt̃ dicēs auferte malū de medio vr̃i. ꝺ qbus p ,pphām ait: letabit̃ iuſtus cū viderit vidictã impiorū: man⁹ ſuas lauabit in ſãguine pctōꝝ. ꝺ talib⁹ nãq3 ⁊ conſilibus atq3 eiſdē ꝯſentiētibus

dictū ē: q2 ñ ſolū q faciūt: ſz ēt q ꝯſentiūt faciētib⁹ rei iudicãdi ſūt. Itē ex decreto gelaſij pape ad ſiciliēſes epos miſſo.c.ix. Trãſire ñ pñt vidue ⁊ virgines poſt religionis ꝓpoſitum ad nuptias.

NEq3 viduas ad nuptias trãſire patimur: q̄ i religioſo ꝓpoſito diutna obſuatione pmãſert: ſiſi v̾gies nubē ꝓhibem⁹: q̄s annis pnrimis in mōſterijs etatē pegiſſe ꝯtigerit. Itē cyprianus ad pōponiū de v̾gitate. Ex quolibet ſēſu corpis mlier corrūpi pōt

NEc aliq̄ putz ſe poſſe hac excuſatione defēdi: ꝙ inſpici ⁊ ꝓbari poſſit: an v̾go ſit cū ēt man⁹ obſtetricū ⁊ oclus ſepe fallat̃. ⁊ ſi icoꝛrupta innēta fuerit v̾go ea pte q̄ mulier pōt eē: poterit tñ ex alia pte coꝛpis peccaſſe q̄ coꝛrūpi ꝑ tñ iſpici ñ pt certe ipē ꝯcubit⁹ ipē ꝯplex⁹ ipa ꝯfablatō ⁊ oſculatio ꝯiacētiū duoꝝ ipis ⁊ feda dōmitio q̄ntū dedecoꝛis ⁊ crimis ꝯfitent̃: ſi ſupueniens marit⁹ ſponſã ſuã iacētē cū altero uideat: nōne indignat̃ et fremit: ⁊ p zeli doloꝛē poꝛtat gladiū i mãu ſua: ⁊ chriſt⁹ dñs iudex nr̃ cū v̾ginē ſnã ſibi ꝺdicatã ⁊ ſcītitati ſue ꝺſtiatã iacē

i Nō coacte. tē n. ſec⁹ eēt. eẽ qꝺ me.cã platum.
k Poſtea.ar.ꝙ ñ excuſat uis pcedēs ſi poſtea ſeqtur ꝯſenſus: ut.xxxiiij.q.i.cū p bellicã: ut eẽ de eoq duxit i mr̃imoniũ ſignificauit.

l VIduas.ſimulauerūt. ar. ꝙ voti ſimulatio ſicut ipa ꝓfeſſio obligat queq3: ut.c. ꝓri.neq3.⁊ di.xxvij. ꝙ introgaſti.
m De vo.hanc lr̃am itelligit cardinal̕ ꝺ voto ſimplici: pp illud nō dū tecte: ⁊ illud ñ dū velate: ⁊ illud ab eo.q.nō ab eccleſia: ⁊ illud aliquãto tpe.i.trib⁹ an.xxvij.di.ſi vir ſz nos itelligim⁹ ꝺ voto ſolēni. ga publica pñia de q̄ ſubdit̃ nō impōit̃ ꝓ fractōe ſimplicis voti. ar.xxvij.di.ſi vir. Itē inutilit̃ argumētaret aug⁹ de illib⁹ v̾ginib⁹ ad viduas ſolēni voto obligatas. vñ intelligas illud tecte nō de velo ꝯſecratōis: ſed de uelo ꝓfeſſiōis qꝺ veluz ꝯſecratōis ñ dat̃ añ.xxv.an,xx.q.i. placuit.
n Velamine.eẽ de regl̕a.ut clerici.
o Aliquãto.x.an.j.e.deuota.iō ãt dixit aliq̄to: q2 arbitrariū ē h⁹ pñie tpſ: lz oꝛdiarie dixeri eē.x.an.
p Cōtract⁹.hic large ſumit̃ hec appellatio: ut etiã ꝯpꝛehēdat ꝯct⁹ ſtricti iuris: q2 i nullo dol⁹ interuenire dz.C.de pꝛeſcrip.xxx.uel.xl.an.ſi fraude.
q Quãto magis.j.e.q.c.he vo ꝯ in fi.So.ibi loqtur ꝺ v̾gine illa q̄ uelū ꝯſecratōis accepit: ſi puaricata ſit pl⁹ peccat q3 vidua. h̄ loqt̃ de ea q̄ nō accepit uelū ꝯſecratōis. vñ vr̃ min⁹ peccare q3 vidua: ga. a maioꝛi bono cadit.
r Cōſoꝛtio.ar.ꝺ pe.di.v.

ꝯſidēt i fi.ubi dr̃ timeat docta expimēto qꝺ ignoꝛauit v̾go
s Viſe ſunt.dicit hieronym⁹: libido in v̾ginib⁹ maioꝛē patit̃ famē.dū dulci⁹ eē putãt qꝺ neſciunt.
t Letabit̃.ñ ꝺ vidicta quã videt: ſz q2 nō ē in illa ⁊ q2 ñ ꝯmiſit ꝯſilia.

u Man⁹.ſ.l.i.ſ.pec.in pena.i. pp penã q3 vidz q2.cuz ſtult⁹ puniit̃ ſapiēs fit aſtutioꝛ: ut.xxiij.q.vi vides. ⁊ cui⁹ ducit̃ gs ad bñfaciēdū ⁊ viuēduz ꝺ pe.di.ij.cui⁹.vñ dr̃: felix quē faciunt aliēa pericula cautum.
a NEq3 viduas. ꝓpoſito.nō ꝙ uotū ſz diuerſos ſtat⁹ diuerſa ſoꝛtit̃ uocabula.pm⁹.n. ē cū gs i oꝛigie diſpōit aliqd boni,facē ⁊c̃ dr̃ deliberatio: ut. xvij.q.i.c q bona.⁊ hoc ꝯfingē veniale ē.q̄ñq3 ꝓcedit ⁊ ꝓponit idē ſe firmit̃ ſcū ꝑ ⁊ dr̃ ꝓpoſitū.xvij.q.i.c.i ⁊.q.ij.nos noui⁹ h⁹ fractio vēiale ē ſm quoſdã ſz gue ē.hec mr̃imoniū ꝯhēduz: ſz nō dirimunt iã ꝯctū ipediūt. Si vo accedat obligatō dr̃ votū: cui⁹ fractio moꝛtale pctm̄ ē.⁊ ipedit mr̃imoniū ꝯhēdū ⁊ dirimit iaz ꝯctum ſi ſolēne fuerit.
b Diuturna.maxime: nã ⁊ idē eēt ſi p momentum.ar.j.e.viduas.nec tōmin⁹ vēditio ⁊c̃.C.ꝺ ꝯhēda ēp.nō iccirco.ul̕ pōt h⁰ itelligi q̄ñ nō ex pſſe ſe religioni obligauerūt.quo cãu exigit̃: ꝑ per aliqꝺ tpſ fuerit i monaſterio cū alijs.qꝺ tpſ poti⁹ ē ad arbitriū bōi viri ꝛferēdū q3 alit̃ defiandū.ar.eẽ ꝺ dona.aplice.ff.ꝺ iure deli.l.i.ff.ꝺ ſol̕.ꝙ dicim⁹.ul̕ dic h⁰ triū dieꝝ eē eẽ ꝺ regl̕a.ad nr̃az: ſz qdã illꝺ itelligūt ꝺ illect̕
c NEc aliq̄.obſtetricū.ar.ꝯ illã ꝓbatōez: q̄ fit p obſtetrices ꝙ nō ſit valida.ſed ꝯ tñ adulteriū.j.e.c.bñ ꝛcipit: ⁊ ar.eẽ ꝺ ꝓba.ꝓpoſuiſti.⁊ dic̃ lex eã admittēdã dū tñ pite mr̃ēs ſint ff.ꝺ uē.iſpi.l.i.ar.ꝯ.C.q̄ñ tu.ul̕ cu.eē defi.indecoꝛã. ubi repbat̃ ꝓbatio p aſpectū coꝛpoꝛis.⁊.xxxij.q.i.ꝙ ãt.⁊.c.ſigs ꝯ.ibi.n.i v̾itate viri: h̄.ꝯſtat ꝺ v̾itate mulieris. Sz ibi ſoluit̃ ſi.n.due ul̕ tres nobiles ꝓbe mulieres dicerēt v̾ginē ñ eſſe cognitã a viro haꝝ teſtimonio ſtaret̃.
d Fallat̃.ar.ꝯ teſtimoniū viſ⁹: ſepi⁹ tñ nō fallit̃: ⁊ iō admittit̃ teſtimoniuz de viſu: nã iura adaptãt ⁊c̃.ff.de legib⁹.nã ad ea.
e Cōcubit⁹.h̄.n.ē vn⁹ loc⁹ que p exterioꝛa interioꝛ voluntas dnoſcit̃ p ꝯfabulatōem enim ⁊ amplex⁹ ⁊ hmōi depꝛehēdit̃ fuiſſe coꝛrupta ſi.xxxi.q.ij.c.i.ꝺ.di.l.ſiquis pp ceſtera xxxiiij.q.i.nō ſatis.di.l.ſigs diaco.⁊.xxxij.q.v.nec ſolo.

f Cōfitēť.q: ex eis p̄sumitur adulteriū.xxxij.q.i.dixit.C. de adulte.quāuis.

g Portat.de facto quia nō lz viro interficere adulterum ff.de adult.marito nisi post denūciatōem.

h Cū altero cernit.pp talē suspicionē poteris eam accusare:ut.xxxij.q.i.dixit dn̄s.

i Quod si penitētiaz.iter.i.sepe.ff.de e dēdo ueluti.§.hec vox iterū.

k Accepta p̄missa tn̄ pnia.

l Reuerse.ar.reiterati onē pcti aggrauare penaz:z peccata iterata g̅uius esse puniēda.ar.xv q.iiij.hi qui.

m Domo.arg.ex loco p̄sumi ꝯ aliquē.ar.xviij.q.ij.diffinim⁹.

n Tecto.tectū h̄ appellat quelibet locū priuatū.xxxv.q.vi.ab isto:

o Facile.nota q̄ si aliquis monach⁹ uel mōacha semel deliqt nō iō statī dz abijci.sed si secūdo peccat difficilius dz recōciliari.si tertio tūc detrudit̄ in alio mōasterio:ut.j.e.pnenit.sed si cleric⁹ aliqs peccauit: stati prima vice pōt expelli:ut.xlviij.di.quoniam multa.

p Plenā.i.pfectaz.ex hoc volūt qdā:q̄ sanctimonialis possit agē solēnem pniam:nec ipeditur ꝯsecratio.qd̄ ē cont̄ illud qd̄ de clerico dcm̄ est.ā.di.l.c.is vero.uel plenā.i.x.annoꝝ.j.e.d̄ uotam.

q Exameloyson.i.confessione facta sui.i.satisfactōe.s.pnia.pars.n.hic ponit̄ p toto:s̄m synodochen.ꝯfessio.n.est pars pnie z maxima de pe.di.i.quē penitet.

cum altero cernit: q̄ȝ indignatur ei z irascit̄: z quas penas in scelestis huiusmodi ꝯiunctionibus ꝯminatur: cuius ut gladium spūalem z venturuȝ iudicij diem vnusquisq̄ȝ fratꝝ possit euadere: omni ꝯsilio puidere z elaborare debemus

Item De eodem

Quod si penitentiā huius illiciti concubitus sui egerint.z a se īuicem recesserint: inspiciantur iterum virgines ab obstetricibus diligenter: z si virgines inuente fuerint accepta cōione ad ecclesiam admittantur: hac tn̄ intermi natione: ut si ad eosdē masculos postmodū reuerse fuerint aut si cū eisdem in vna domo z sub vno eodem tecto simul habitauerint grauiori cēsura eijciātur; nec in ecclesia postmodum facile recipiantur. si auteȝ de his aliqua corrupta fuerit z dephensa agat penitentiā plenam: que hoc crimē admisit: que non iā mariti sed christi adultera ē: z ideo estimato iusto tpe postea exame loyson sui.i.ꝯfessione uel penitētia facta ad eccl̄am redeat.q̄ si obstinate perseuerāt: nec ab inuicē se sepant: sciant se cū hac impudica obstinati one sua nunq̄ȝ nobiscū admitti in ecclesia posse: nec exemplū ceteris ad ruinā delictis suis facere incipiant.nec putent sibi vite aut salutis constare rationē: si epis et sacerdotibus obtemperare noluerit.

Item ex.vi.synodo.

Clericus deponat̄ laicus excōmunicetur qui cū sanctimonialibus mechatus fuerit.

Siquis eps p̄sbyter diaconus aut subdiaconus aut lector aut psalmista aut hostiarius cū muliere sanctificata deo mechatus fuerit: depōatur: q: sponsā christi corrupit. si vero laicus excōicet̄. Item ex concilio tol̄.iiij.c.viij.

Vidue z puelle que post religionis habituȝ nubunt a cōmunione suspendantur.

De viduis z puellis q̄ habitū religionis in domib⁹ pprijs tam a parentibus q̄ȝ p se mutauerūt: si postea cōtra instituta patꝝ uel p̄cepta canonū ꝯiugia crediderūt copulanda: tādiu vtreq̄ȝ habeātur a cōione suspēse: quousq̄ȝ qd̄ illicite ppetrauerūt emendēt q̄ si emendare neglexerint: a cōione oīm christianoꝝ z conuiuio ppetuo sint sequestrate. Item ex cōcilio martini pape. De eodem

Viduas aūt velare pontificū nullus attētet: prout statutū est in decretis gelasij pape.c.xlij. Quod nec auctoritas diuina nec canonum forma p̄stituit. q̄ si ppria fuerit voluntate ꝯtinentiā pfessa in eiusdē gel̄.cap.xxi.legit̄ eius intētio: p se reddat rationeȝ deo: q: sicut s̄m apl̄m si se continere n̄ poterat nullaten⁹ nubere vetabat̄: sic secū habita deliberatione pmissam fideȝ pudicitie deo debet custodire.nos aūt auctoritate patrū

a Siqs eps.depōat̄ ut.xxx.q.i.siqs sacerdos. b Excōicet̄.hoc de mā suetudine canonū.nā s̄m leges aliter.j.xxxvi.q.ij.siq non dicam.

c De viduis z puellis.i.v̄ginib⁹:alias videt̄ ꝯ.xx.q.i.illud:uel intellige d̄ doli capacib⁹.s̄m.h.ēt an̄.xij.an.

d Proprijs pōt ergo aliqua in domo ppria accipere vestem religiosam.ar.xxxiij.q.v.q̄ deo.j.c.mulieres.z.xx.

q.i.vidua.z ex̄ g cle.uel vo.insinuante.nec tn̄ monialis erit cū nulli monasterio se tradat.hoc ergo intelligo de pfessa:uel ut dixi ex solo habitu nō preiudicatur ei.ar.ex̄ de cle.uel vo.ꝯsuluit.si aūt habitū suscepit z deuouet se religioni i.i qua nō lz h̄re proprīū vr̄ qcqd habet deuolui succedentibus ab intestato.ar.ꝯ.C.d̄ epis.siquis pbr̄ dz tn̄ necessaria ab heredib⁹ suscipere. Alij autem bona taliū dicūt esse ipendenti.sȝ ꝯ quia nihil est se cū dum nām ipēdenti.ff.de iudi.sed z si.§.ult.ar.ff.c.nō quēadmodum. Alij dicunt ea esse in potestate epi.ar.C.d̄ episcopis nulli.ioā.ego credo q̄ bona talia sunt i potestate illius qui ē superior i illa religione: cū nō expressit monasterium.h.Itē nō s̄m h.q̄ nūq̄ȝ erit religiosa psōa quocūq̄ȝ mō uestem mutet uel pprijs renūciet ul̄ votū emittat: nisi alicui religioni se det.Sed nūquid talis q votū emittit pprijs abrenūciat manēs in domo sua: uel si uestē mutat facit se verberātes reos illi⁹ edicti.xvij.q.iiij.siqs suadente:nō:nisi spālit̄ habitū alicui⁹ monasterij cū pfessione tacita ul̄ expressa assumat lz se abbati nō supponat.ul̄ dic q̄ sūt monachi:lz nō sint sub aliquo abbate sicut prim⁹ monach⁹ nō fuit sub aliquo abbate. e Proprijs.i.q̄ fuerūt prope lz enī in sua domo fecerit professionē:erit solēne votū:ut ex̄ d̄ ꝯv.ꝯiu.ex pte.z ex̄ q cle.uel̄.vo.isinuāte.

f Perpetuo.usquequo emēdauerit: ut ex̄ de ꝯsti.

sustulti in hoc sancto concilio sancimus ꝛ libere indicamus si sponte velamē q̄uis nō con secratum sibi imposuerit ꝛ in ecclesia inter uelatas deo ob lationē obtulerit: uelit nolit sanctimonie habitū alterius habere debet: lꝫ sacramento ꝯfirmare uelit eo tenore et ra tione sibi velamē imposuisse: vt iterū posset deponē. I tē ex decretis innocē. pa. c. xx.

De his que votum virginita/tis habentes nubunt necdū sacro velamine tecte.

H E vero que nondū sacro uelamine sunt tecte: tamē in ꝑposito virginali semꝑ se ꝑ manere simulauerūt: licet ue/late non sūt: si forte nupserint his ad agendā aliquanto tꝑe pn̄iam sit liberū: q2 sponsio ea rū a deo tenebat. Nā si inter homines solet bone fidei cō/tract9 nulla rōne dissolui: quā to magis ista pollicitatio quā deo pepigit solui sine vidicta nō debet? Nam si ap̄s illas q̄ a ꝑposito viduitatis discesse runt dixit eas habere ꝯdēna tionē q2 primam fidē irritā fe/cerunt: quātomagis virgines que pactōnis sue fidē minime seruauerūt. I tem ex decre to eiusdem capitulo. xix.

Non sunt admittende ad peni tentiam virgines sacre: si pu/blice postea nupserint.

Q De christo spūaliter nū/bunt: si postea publice nu pserint: n̄ eas admittēdas eē ad pn̄iam nisi hi qbus se iūxe/rant: a mundo recesserint. Si enim de hominibus hec ratio custoditur: ut quecūqꝫ viuen te viro alteri nupserit adulte ra habeat: nec ei agēde pn̄ie licentia ꝯceditur: nisi vnus ꝺ eis fuerit defūctus: quanto magis de illa tenēda est: que ante se imortali sponso ꝯiun/xerat ꝛ postea ad hūanas nu ptias trāsmigrauit? I tē ex concilio triburiensi. c. vi.

Ab ecclesia eliminande ꝛ er/gastulis retrudende sunt mo nachorū uel monacharū impu dice persone.

I Mpudicas detestabiles qꝫ ꝑsonas monachorū atqꝫ monacharū: que abiecto ꝑpo sito sanctitatis illicita atqꝫ sa/crilega ꝯtagione se miscuerīt ꝛ in arbitriū ꝯscientie ꝑprie desperatione ꝑducte de illici tis cōplexibus libē filios ꝓ/creauerint a monasteriorū ce tu ecclesiarūqꝫ ꝯuētibus eli/minandas eē mādamus: qua/tenus retruse in suis ergastu lis tantū facinus lamētatione ꝯtinua deflētes purificatorio possint igne penitudinis deco qui: ut eis uelut ad mortē so/lius misericordie intuitu per cōmunionis gratiā possit sub/ueniri. I tem ex eodem.

Monachus ꝛ virgo deo ꝯse crata si nupserint: excōicent.

U Irginem que se deo cōse crauerit similiter ꝛ mona chū decernimus n̄ licere nup tialia iura ꝯtrahere. ꝙ si hec inuenti fuerint ꝑpetrātes: ex cōicentur. ꝯfitentibus aūt de cernimus ut habeat auctem eiusdē loci ep̄s m̄iam hūani/tatemqꝫ largiri. I tē ex eoꝺ

ex litteris in fine.

g H E uero tecte que nondū sunt cōsecrate. i Aliquanto. s̄. e. viduas. ꝯ so. utibi: uel meli9 hoc in dcō apostoli. dr̄ de viduis q̄ nō erāt ve late: sꝫ tm̄ profes/se ꝯtinētiam. que mi n9 peccāt q̄ꝫ v gines uelate ibi gregori9 de vtrisqꝫ uelatis.

a Q Ue xp̄o ad pn̄iam. ꝯt xxvi. q. vi. agno/uim9: q2 peccatō in quacūqꝫ hora ꝛc̄. sed exponit. h ad pn̄iaꝫ. i. ad fru ctū pn̄ie. i. ad eu charistiā: sꝫ eni h̄ peniteat nūqꝫ tñ viuēte adultero recipiet ad cōio nē ad instar secu laris adulteri. j. xxxij. q. vij. fidel.

b Nec ei agēde i. ꝯcipiēdi fruct9 pn̄ie. h.

c Licētia. aut il lis viuentib9 ca/ste viuere cepit j. e. deuotā. et. c. de filia.

d Nisi vn9. i. le/gitim9 quē reliq̄ rat in necessitate mortis. ꝑ. c. qꝺ ē xxxij. q. vij. fidel.

e Defunct9. q°. ad lr̄am ꝛ iste in/tellect9 euidēter ostēdit. j. eodē ꝺ filia. magister ali ter exponit. j. e. q. §. ultimo. sic re cessit quo ad eaꝫ q2 nō recipietur ad pn̄iam: nisi ꝑ2i us ab eo separet uel aliter. nisi v/nus. i. adult. sed ꝯm hāc expositio nē nulli existenti in aliquo pecca/to dāda ē pena ꝺ alio: ꝛ ita gratia est sibi ꝯri9. de pe. di. iij. §. ulti. Itē ꝯ ex de pe. ꝛ re. ꝙ qdam ex de sen. ex. cū nō ab hoie §. in articulo: tñ ductus fuit ad hoc. ꝑ. c. j. e. deuotā xv. q. ult. hi qui. uel dic ad pn̄iam fructuosam: q2 nō ualet ad vitā eternā pn̄ia de vno peccato cū qs re/manet in alio. magister intellexit. hoc. c. de excōica to: tñ bñ ē iniūgēda pn̄iā existētib9 in mortali: ꝛ etiam ad huc peccare uolētib9: ut ex de pe. ꝛ re. ꝙ quedam. de pe. di. iiij. siquis autem. ꝛ di. v. fallas.

g I Mpudicas. filios. qui erūt fur eccl̄e. xv. q. ult. cū mul te. sed qd si monialis susce pit sobolē ex clerico ul' monacho cui eccl̄ie ap plicabit? vtriqꝫ eni facta est iniuria. videt ꝙ mo/nasterio q2 seqtur part9 matris ꝯditoem. xxxij. q. iiij. liberi. dico ꝙ vtri qꝫ sit facta iniuria: maxi me si hoc in duplici mo nasterio ꝯtingeret. xviij q. ij. in nullo.

h C Etu. i. cōione fratꝝ uel monialiū: que si re/truderet in carcereꝫ: in suo monasterio tñ dica tur esse. ꝛ sic nō est ꝯ. j. e sigs rap. uel illud cū ꝓ/priū monasteriū redar/guit de nimia negligen tia.

i P Enitudis. i. pene in purgatorio. ꝛ ignis iste excedit omnē penaꝫ h9 vite de pe. di. si. c. ulti. i fi. ꝛ sunt duo ignes pur gatorij: vn9 in futuro: al ter in hoc seculo ut pe/nitētia.

k M Isericordie. sꝫ nō ne h°. ē de iure cōi? vtiqꝫ ar. di. l. peitētes. qꝺ tñ de iure cōi ꝛ de m̄ia fie ri dicit. ar. xxxiij. q. ij. ad monere.

l S Oli9. j. e. virginib9 ꝛ. c. sigs ꝯ. s̄. di. l. pen/tētes ꝯ. s̄. xxvi. q. vij. die bis ꝯ. Solutio om̄s vie dn̄i m̄ia ꝛ veritas.

m U Irginē ꝯfitenti/bus. s̄. l. di. c. iij: s̄. lxxxij. pbr̄. s̄. xv. q. ul/ti. sigs pbr̄. j. xxxv. q. viij c. ult. ꝛ. xxxiij. q. ult. ꝛ. xx xvi. q. ij. raptores.

n A Uctoritate. ꝛ ita pt ep̄s dispēsare i icestu q maior ē adulterio. sed ꝯ ex de iudic. at si clerici. Nā tm̄ ibi ꝑmittit dispē sare i adulterio ꝛ i minorib9 dn̄t qdā ꝙ i tali icestu q̄icidit i adulterio pōt: alias nō. sed contra. ff. de adult. vim passā §. ꝑscriptio. ubi dr̄ ꝙ si adulteriū ꝛ incestus surgunt ex eo dem facto: ꝑscriptio quiquēnij. pōt opponi adulterio ut p9 nō possit de eo agi sed de incestu agi pōt etiā post quiquē niū ꝯm nos planū est ꝙ dicim9 ꝙ ep̄s dispensare pōt ubi/cūqꝫ non prohibetur.

o Si ergo. q scič̃tes q: si ignorarēt filij essent legitimi q̃3 tum ad ignorātē: ut nō. xxxiij. q. ij. c. ij.

p Et nūq̃3. hoc. n. vnū crimē ē qđ īpedit ⁊ nō dirimit mrīmoniū. s. incest⁹. itē raptus: ut. xxxvi. q. ij. si aūt uxoricidiū3 xxxiij. q. ij. admonē. Itē sigs extraxeri. ul' leuauerit filiū suū ⁊c. xxx. q. i. de eo: ut sic posset separi ab vxore sua.

q Cōiugali. ar. q ꝺ cetero non pñt nubē q scīmonialib⁹ copulāt: ut h ꝺr i odiū3 cris. si: ñ contrahunt: tenet.

r Afficiāt. hoc fm canones fm leges ultōe gladij debent feriri: ut xxxvi. q. ij. sigs ñ dicā.

s Virginib⁹. incesta. nō. q dicit incesta sacrilega. Nā accedens ad monialē īcestū ɔmittit: q: spōsa dei ē q ē. pr̄ nr̄. xij. q. ij. q abstulit. ⁊ ī cest⁹ ɔmittit cū affini sic cū ɔsanguinea. xxxv. q. iij. de incestis. ⁊ adulteriū ɔmittit: q: spōsā3 alteri⁹ corrūpit. Itē sacrilegiū q: ē res sacra. S3 q̄ri solet: an iste accedēs ad mōialē ɔmittat tria pctā aut vnū. M. dicit q vnū solū: l3 sortiat diuersa noīa. Nos dicim⁹ nō esse dubiū quin tria pctā ɔmittat: quo ad accusatōem: nō aūt i seritate plura sūt quo ad actus accusatōis. arg. xxiij. q. v. releg. sed quo ad pniam vnū tm̄ s3 adulteriū hoc maiori pēa purgādū ē q̃3 si nō ess3 incestuosū: ut. xxxij. q. vij. §. sunt eni. ⁊ ita dic̄ lex. q sigs puniri d3 ꝓpt adulteriū: pl⁹ d3 puniri si illō incestuosū sit. ff. ꝺ q̄sti. si qs viduā. hoc ergo itellige sicut ex̄ de testi. sic̄ quia pnīa ibi ⁊ ꝓ adulterio ⁊ ꝓ piurio īponit.

t Peruenit. de monasterio ꝓbat ex hoc c. q l3 pluries monach⁹ ⁊ monacha exierūt de monasterio: pluries abbas ɔpellēd⁹ ē eū ul' eā recipe: ut. ſ. c. nec aliq. ⁊. xvi. q. i. qdā monachi.

Dum viuunt lamentis pnīe se afficiant: qui sāctimonialibus scienter copulantur.

Hi ergo qui sanctimonialibus sciētes in matrimonio ad iniuriā christi copulati sūt: iuxta censuram zeli christiani sepentur: ⁊ nunq̃3 eis ɔcedat coniugali vinculo religari: s3 in penitentie lamētis se vehementer dum viuūt afficiant. Item ex eodem.

A sacra cōione pellantur: qui sacris virginibus se sociant.

Virginibus sacris se quosdā temere sociare cognouimus: ⁊ post dicatum deo ꝓpositum incesta federa sacrilegaq3 miscere: quos ꝓtinus equū est a sacra cōmunione detrudi: ⁊ nisi p publicā ꝓbatamq3 penitentiā omnino nō recipi: sed tantū his viaticu3 de seculo transeuntibus si digne penituerint non negetur. Item greg. **In monasterio reuocetur ac recludat: qui a fornicatione recedē noluit.**

Peruenit ad nos: q quidā vir nequissimus diabolico instinctu de mōasterio suaserat exire quādā deo sacratā: atq3 a quodā viro vnde exierat sit reuocata: rursusq3 eam mulierem vir ille nequissimus iniqua suasione ꝺ monasterio eijciēs apud se retineat impudice. volumus aūt ut epatus tui aucte in monasterio reuocetur atq3 recludat. Itē ex concilio aurelianensi. c. iij.

Non ē viduis fas post susceptum velamē a sacro ꝓposito discedere.

Viduas: que spōtanea voluntate ab altari ɔuersationis sacre velamē suscipiūt decreuit sācta synodus in eodem ꝓposito pmanere. Non enim fas eē decernim⁹ postq̃3 se domino semel sub velo cōsecrauerint: itex eis concedi spiritui sancto mētiri. Item ex eodem.

Qui sacro velamine tectam in ɔiugiū ducit: anathema sit

Siquis sacro velamine cōsecratam in ɔiugiū duxēit: ⁊ post dicatum deo ꝓpositum incesta federa sacrilegaq3 miscuerit: ut in ɔstitutione gelasij pape. c. xx. legitur: ꝓtinus ē equū a sacra cōione detrudi: ⁊ nisi p publica3 ꝓbatamq3 pñiam omnino nō recipi. si penituerint: transeūtibus de seculo viaticū nō negetur. In chalcedonensi ɔcilio. c. xvij. hoc ppetrantes excōicentur ɔfitentib⁹ aūt auctoritate epi misericordia largiat. Ite3 in epl'a syricij pape. c. vij. velate ⁊ deo ɔsecrate si abiecto ꝓposito sanctitatis clāculo sacrilega ɔiugione se miscuerint ⁊ illicitis cōp lexibus publice ⁊ libere filios ꝓcreauerit: has nuptias ꝺtestabilesq3 psonas a monasterio x cetu ecclesiarūq3 ɔuentibus eliminandas eē indicatū est. quatenus detruse ergastulis tantū facin⁹ ɔtinua lamētatione defleant Vnō ⁊ verbo dnī ⁊ canonica auctoritate in hac sacra synodo pcipimus: ut omnino sepa rētur ⁊ iuramēto colligentur ut ulterius ñ sub vno cohabitent tecto. Item gregorius vitaliano sipontio epo.

Ad habitum redire cogatur ⁊ recludatur in monasterio q religiosam uestem abiecit.

Si custos religiosi habitus aut eē nosces eps filiā gloriose mēorie tuliani magistri militie te illic posito ꝓiectis religiosis uestibus nec ad secularē reuerti habitū nec ad nos licuisse puersam epistolā

u Viduas. ab altari. vgo ⁊ non vidua. iō velat ab epo ul' sacerdote q: vgo typū gerit eccl'e in hac desponsatōe q pura ⁊ vgo vni nupsit viro. i. xpo. ⁊ ī signū h⁹ rei velat a sacerdote: q: ab eo recipiunt ī ɔiugium: ī c⁹ psona dictum est annulo suo subarrauit me dñs. sed vidua ñ gerit in tali casu typū eccl'e. s3 virgo q sit integ mēte ⁊ corpore. Vñ nō sic ɔiūgit xpo ut repñtet ɔiunctōem eccl'e. ⁊ iō nō uelat a sacerdote: q: sacerdos ꝓhibet secundis nuptijs interesse ⁊ sup scđo nubentes fundē benedictōem. nō. n. q se cūdo nubit bñdicit. ar. de secū dis nup. c. i. s3 vidua q ꝓo nubit: q: p° hoi postea xpo ⁊ iō q̃si celebrāti scđas nuptias ei nō porrigit velū a sacerdote: sed ipa accipit de sup altare ɔriū vr̄ verū. xx. q. i. vidua. s3 ibi de ueste tm̄ loqtur. ul' ꝺ velo ꝓfessionis nō confessiōis ul' a pbr̄o pōt velari sed nō ab epo: ut. xx. q. i. deuotis i fi.

x Velamē. i. ꝓfessionē. nā velu3 ɔuersionis nihil aliud est q̃3 ipa ɔuersio. b.

y Permanere. tñ sola susceptio ueli nō solēnizat votū nisi seq̄t ꝓfessio: ut ex̄ ꝺ ɔv. ɔiu. ex pte.

z Itex. i. sic̄ fecē ī lapsu pmi parētis. dicas hoc ad:

uerbium respicē primā p̄uaricatōem.ī.de cō.dist.
iiij.queris.⁊ est sīle aduerbium.xcvi.di.cuȝ ad ver
a Nam ibi dicit rursus in infernum.
I gs.xx.legitur.qđ nō habemus.
b Chalcedon̄.
j.c.q.c.si q̄ virgo
xxxv.q.vi.ab isto
§.c.q̄ si.
c Et iuramēto.
nunqd erit idē d
oib⁹ clericis cuȝ
accipiūt de forni
catōe ul' ꝺ adulte
rio pniam:nō/ex
de cohabita.cle.
clericos aūt:uel
h loqtur cū pub/
lice ꝯbunt.b.
d S I custos.te
illic vbi hec
acta sunt.
e Epistolā.qa
fōte petebat a pa
pa ut liceret sibi
esse in seculo.
f Nimia.§.ij.q.
viij.sic.xviij.q.ij.
abbates.
g Desidia que i
plato casum idu/
cit depositōis:ut
lxxxi.di.dictum.
h Ad nos.ita di
cit lex q̄ ad prin
cipē deferēda est
vindicta nō cria
ut.C.de offi.pfe/
cti oriētis.l.iij.in
fine.
i Excusatōe in/
tellige friuola.
k Reuocare.et
est sīle.ij.q.i.sic ⁊
ex̄ de offi.del'.ex
pte.nā si uelit di
cere:q̄ intrusa fu
erit:audiet:ut ex̄
q̄ me.cā.platum
restituet.cū mōa
steriū ꝓ quo p̄lu
mit:si ipa sua au
ctoritate egressa
ē.sed qd si ꝯtrare
rit:idē dico.ar.
ex̄.de eo q duxit
in matri.c.signi/
ficauit.
l A sanctissime.
ar.ex̄ ꝺ offi.del.
super eo.

destinare.sed quia nimia desi
dia ac torpore depriméris: in
tuo dedecore res ad presens
illicita impune cōmissa ē.Nā
sicut p̄fati sumus: si solicitus
extitisses: prius ad nos ultio
mulieris grauissime q̄ȝ culpa
debuit puenire.q2 ergo tm̄ he
bes tm̄qȝ es negligens:ut ni/
si canonicā in te fueris coerti
onē expertus:in alijs districti
onē ⁊ disciplinā nescias custo
dire:qualiter debeas esse so/
licitus:cōgruo tibi si deo pla/
cuerit tpe demōstrabimus.p̄/
sentia igitur scripta suscipiēs
euigila ⁊ excitatus saltē exe
quere quod pressius usqȝ nūc
ignauia distulisti.instantie er/
go tue sic p̄dictā mulierē vna
cum sergio defensore nostro
cōprehendere: ⁊ statim n̄ solū
ad male ꝯtemptū habitum si/
ne excusatione aliqua reuo/
care:sed etiā in monasterium
ubi oio districte ualeat custo
diri: oportet eā detrudē: ⁊ ita
omnē circa illam solicitudinē
exhibere:ut q̄ȝ sit nefariū qđ
cōmisit: ex tua possit districtō
ne cognoscere. q̄ in re siquis
qđ non credimus clericoꝝ ul'
laicoꝝ aliquo tibi ingenio tē/
tauerit obsistendū: a sanctissi
me cōionis pticipatione eum
suspēdere nobisqȝ renūciare
festina:ut quantū sit execra/
bile qđ presūpserit: postq̄ȝ ꝯsi
deratione ꝓpria nō aduertit:
emēdatōnis qualitate cogno
scat. In his aūt omnibus ita
cautū stude te vigilātēqȝ ostē
dere:ut culpā tuam non gemi
nare neglectu: sed aliquātis/
per naleas solicitudine minu
ere. I tem sergio defēsori.

Districte custodie tradatur:
qui a religionis proposito ad
secularem habitum redijt.

S I homo esses: aut aliquā
discretiōem habuisses: ita
regularis debuisti discipline
custos existere: ut ea que illi/
cite cōmittunt: ante vindicta
corrigerentur: q̄ȝ ad nos eoꝝ
nuncius perueniret. sed dum
te facit nimia stulticia negli/
gentem: non solum de illis of
fendimur: sȝ etiam ad ulciscē/
dam desidiam tuam nihilomi/
nus ꝓuocamur. omni ergo di
latione omniqȝ excusatione
postposita filiam gloriose me
morie tuliani magistri militie:
que ꝓiectis quas sponte as/
sumpserat religiosis vestibus
indumentis se laicis deturpa
uit: vna cum fratre ⁊ coepisco
po nostro vitaliano festina cō
prehēdere: atqȝ ad religiosū
rursum habituȝ reuocare: ac
in mōasterium mittere: ubi di
stricte omnino valeat custodi
ri: nec eius custodiam aliqua
tenus reuelari pmittas: quo/
usqȝ denuo nostra scripta su/
sceperis. Nam si quolibȝ mo
do in hac re negligens uel lē/
tus extiteris: ita in te distri/
ctissime noueris vindicanduȝ
ut quod ex te nescis pēa pos
sis resecante cognoscere. qa
sicut diximus: si intellectum
hominis habuisses: que mo/
do facere preciperis: ante de
bueras etiam cum ultione a
te facta cognoscere. I tem
augustinus de conflictu vitio
rum ⁊ virtutum.

Non tribuitur licentia nubē/
di: qui continentiam seruare
decreuerunt.

N Ubendi licentia quibus/
dam tribuitur: illis videli/
cet q virginitatē vel castitatē
vidualē nequaq̄ȝ ꝓfessi sunt.
quibusdā aūt nō tribuit: illis

m Suspēdere.nā q alioꝝ defendit errorē: dānabil'ē ma/
gis q̄ȝ ille q facit.ar.xxiiij.q.iij.q alioꝝ. n Qualitate.hic
o elice expositōem illi⁹ qđ dr̄.xxxviij.di.qui ea.
S I hō esses.ar.q̄ hō nō ē q rōe caret: sic legitur de na
buchodonosor.xxiij.q.
iij.§.hinc vero.
p Festina.ar.q̄ si pla/
tus p spiritualē gladiuȝ
nō pōt obtinē p pucipeȝ
secularē obtineat.⁊ illđ
suppleat p mālem.xxiij
q.v.principes.
q Quousqȝ.diligenter
ergo attēdēdi sunt fines
mādati ⁊ custodiēdi sūt
vij.q.i.deniqȝ.ff.mā.di
ligētur.qd ergo si excōi
cauit ex delegatiōe iu/
dex nunqd pōt absoluē
vr̄ q̄ nō q2 funct⁹ ē offi
cio suo: ex̄ de offi.del'.in
lr̄is. Distingue q̄ si pa
pa delegauit ei liūaȝ ex
cōicatōis: si excōicet n̄
absoluet: nisi exprimat̄ i
lr̄is. si autē delegatur ei
aliq̄ cā etiā si ꝓpt̄ cōtu
maciā excōicet aliquaȝ
ptium bn̄ pōt absoluet̄
nisi cum infra certum tē
pus cā ꝯmissa ē decidē/
da ⁊ terminus ille ē cla
psus. sed qd si in ultimo
puncto termini sentētiā
tulit pōt cā postea exeq
sic ar. ex de ap. dilecti.
⁊.c.pastoralis.ex̄ ꝺ offi.
del'.q̄rēti: ubi differtur
executio.i.tp̄s in quo n̄
pōt ferri sn̄ia.nihil enim
facit: nisi qđ factum est
declarat.ff. de testa.he
redes palā: sed forte cō
trarium ē verum.
a N Ubēdi. decreue/
runt.firmiter pro
ponēdo ⁊ vouendo: ali/
as nō ex̄ de vo.⁊ vo.re/
litteraturam.
b Fornicatio.§.lxxxv
iij.di.fornicari.ar.ff.de
ꝯcubi.l.pe.h.

c Meliore ꝓposito.hoc.c.intelligūt quidā de voto solē ni.sed tu intelligas de simplici:ꝑut patebit.j.c.nuptiaꝝ ubi ponit hoc.c.Sed quō ergo isti sūt peiores adulteris:cū istis minor pnīa iponitur:ut.xxvij.di.si vir.&c.io qꝛ cadūt a maiori pmio uel qꝛ in dominū spālīꝰ peccāt.ar.xvij.q.iiij.sic

d Peiores.non videt verū qđ hic dr.s.frāgētem simplex votū peiorem esse adultero cum adulter septennij pena teneat:sed frāgens simplex votū triennij pena puniat:ut.xxvij.di.si vir. Quis iam dubitat scelerātiꝰ esse ꝯmissū qđ grauius ē vindicatū:ut.s̄.xxiiij.q.i.nō afferamus So.veꝝ ē gnālit.id esse maius peccatū qđ grāuiꝰ punit quo ad ecclīaꝫ:et iste magis peccat ꝙ adulter:⁊ maius est peccatū istaꝝ ꝙ illaꝝ.qm̄ iste spūale ꝯiugiū violāt:ille carnale.iste offēdunt deū.ille homiēs.⁊ q̄to maior ē ille cui infertur iniuria.tanto maiꝰ peccatū ꝯmittūt.sed iste ꝓpter bona coherētia minus puniunt ⁊ ꝓpter fauorē mrīmonij. Naꝫ qs cū ardet in uxorē ꝓpriā uelut adulteram:reatu adulter est.nā adulter ē i ꝓpria vxore vehementior amator ⁊ ardētior ut.xxxij.q.iiij.origo:tn̄ ꝓpter bona ꝯiugij minꝰ punit:ut.xxxij.q.ij.qcqd ⁊.q.vij.adulterij.uel ꝓpter ꝓnitatē vicij ꝙ grauiꝰ ē:ut mrīcidiū ꝙ vxoricidiū minꝰ punit:⁊ e ꝯ xxxiij.q.ij.admonere.⁊.c.latorē.uel ꝓpter scandalū minꝰ qꝛ minꝰ scādalizat:qꝛ nimia volūtas occidēdi uel adulterādi maius peccatū est quo ad deū ꝙ actualis fornicatio.tn̄ quo ad ecclīam minus punit:qꝛ minꝰ scandalum suscitat ꝙ adulteriū:qđ proximū molestat.Nam sepius maius peccatum minꝰ punitur propter minus scādalum.sic ⁊ factores voti qꝛ minꝰ scādalizāt ecclesiā ꝙ adulteri:minꝰ puniuntur ⁊ ꝓpter fauorē matrimonij punit minꝰ:⁊ magis peccat sic ergo peiores sunt adulteris quo ad culpā nō quo ad veniam uel penā.uel forte istud dicitur nō qꝛ magis delinquūt sed qꝛ a maiori bono cadūt.uel dr̄ esse hoc maiꝰ peccatum qđ in deum spālius cōmittit.ar.xvij.q.iiij.sicut.

e Si qua.

f Diaconissam.i.abbatissam

videlicet qui virgines vel cōtinentes eē decreuerunt. fornicatio aūt nulli impune concedit. Item in libro de bono coniugij.

Peiores sunt adulteris: qui continentie ꝓpositum violāt.

Meliore ꝓposito lapsas si nupserint feminas a castitate sanctiori que uouet deo adulteris eē peiores manifestum est. Item ex concilio chalcedonensi.

Monachus ⁊ virgo q̄ se deo dedicant: nuptijs iungi non possunt.

Si qūa virgo se dedicauerit deo similiter mōachus: non licet eis nuptijs iungi. si vero inuenti fuerint hoc facientes: maneant excōmunicati. statuimus vero posse eis fieri humanitatem: si ita ꝓbauerit episcopus loci. Item ex eodem.

Diaconissa: que post ordinationē nubit: anathema sit.

Diaconissam non debere ante ānos.xl.ordinari statuimus. ⁊ hoc cū diligenti ꝓbatione. Si vero ordinationem susceperit: ⁊ quantocunꝙ tempore obseruauerit ministerium ⁊ postea se nuptijs tradiderit iniuriā faciēs gratie dei: hoc anathema sit: ⁊ cū eo qui in nuptijs illius cōuenerit. Item ex synodo anchiritana.

Inter bigamos reputantur: qui virginitatem pollicitam preuaricantur.

Quotquot virginitatē pollicitam preuaricate sunt: ꝓfessione contenta inter bigamos.i.qui ad secundas nuptias transierunt haberi debebunt. Item ex concilio elibritano.

Virginibꝰ deo dedicatis nec in fine danda est cōmunio: si libidini seruierunt.

Virgines que se deo dedicauerint: si pactum perdiderint virginitatis atqꝫ eidem libidini seruierint: nō intelligentes quid admiserint: placuit nec in fine eis dandā eē cōmunionem. ꝙ si sibimet psuaserint: ꝙ infirmitate corporis lapse fuerint: ⁊ toto tēpore vite sue penitentiā egerint ⁊ a coitu se abstinuerint: placuit eas in fine cōmunionē accipe debere. Item ex concilio martini pape.

Cogatur ad penitentiam filia ...icti si deuota maritū ceperit.

De filia epi vel presbri uel diaconi si deuota fuerit et maritum duxerit: si eam pater uel mater in affectum

g Ante annos.xl.s̄.xx.q.i.iuuenculas.ꝯ.lxxvij.di.placuit.xxxi.q.i.quemodo.ꝯtra.So.exaudi sm̄ diuersā ꝯsuetudinem diuersarum ecclesiarum.C.de epis.⁊ cle.nulla.

h Ordinari.videt obuiare huic ambro.q p̄cessit hoc conciliū.ait eni sup illū locuꝫ apli in prima epistola ad timoth. mulieres simil' oportet esse pudicas.Occasione hoꝝ verboꝝ cathafrige dicunt diaconissā debē ordinari qđ est ꝯ auctoritatē.xv.q.iij.§.i.in textu.&c. ꝙ mulieres ñ recipiūt caracterē īpediente sexu ⁊ ꝯstitutione ecclesie.vñ nec officiū ordinū exercere pñt.xxiij.di.sacratas.nec ordinat hic:sꝫ fundebat sup eam forte aliqua benedictio:ex q̄ ꝯseqbat aliqđ officiū spāle:forte legēdi omelias vl' euāgeliū ad matutinas.qđ non licebat alijs.alij dicūt ꝙ si monialis ordinet bñ recipit caracterē:qꝛ ordinari facti est ⁊ pꝰ baptismū q libet pōt ordinari:ex̄ de p̄sby.nō bap.c.vlti.

i Quotquot.inter bigamos.ergo nec episcopꝰ cum talibus potest dispensare.extra de biga.nup.sed ꝯ.s̄.c.siqua virgo.

k Debēt.i.repellunt a ꝓmotione ⁊ accusatione.sicut bigami:nec femine iste virgines ꝯsecrabunt.⁊ est ar.ꝓpter silitudinē ⁊ effectū dici de nūero eoꝝ de quoꝝ nūero ipse nō ē:ut.xxvij.di.c.vlti.

l Virgines.

m De filia.ꝓ hoc.c.⁊ sequēs.ꝓbat.h.lecturā suam sup illo.c.s̄.e.que christo.qꝛ dicit ꝙ si monialis publice nubit:nūꝙ pōt accipe corpꝰ dñi:nisi i.fine vite sue:vel nisi prius defūctꝰ fuerit ille cui nupsit si vo fornicat:tūc pꝰ pniam pōt accipe corpꝰ dñi.⁊ hoc idē diuersū qꝛ magis ꝯtēnit solēniter ꝯhēdo ꝙ fornicādo.H.vo alr̄ itelligit illud:q xpo:ar.c.seqn.

o Receperit. et hoc volūt dicere qdā. ꝙ nec paṫ nec mṙ filio excōicato nec vir vxori excōicate teneṫ cōicare. ita de oībus superiorib⁹ psonis respectu īferioꝝ dicēdū videtur. ṡ. xi. q. iij. qm̄ multos. ꝯ. so. vxores viris ⁊ filij parētib⁹ subdi cti sūt. vñ ab illis coerceri ⁊ ſm iuſ debēt corripi: ne in cāʒ anathema tis incidāt. vñ illoꝝ cōsensus pari pena est plectē dus sec⁹ ecōtra: uel dicatur recepit. i. adeo dilexit ꝙ in errore foueat. ⁊ ſm hoc ñ est cōtra quoniā multos.

p Deuotā. xpīane. videṫ ergo ꝑ ꝯtrariū ꝙ possit accedē ad ꝯuiuiū nō xpiane mulieris: ⁊ ē arg. ꝙ excōicat⁹ pōt excōicato excōicare.

q Si qua mōachaꝝ. licentia. i. īpunitate. vñ ꝙ sequiṫ ē expositio. nec lʒ eni peccare. ar. ꝙ illicita appellatur licētia. ṡ. di. iiij. ꝺ niqꝫ. ṡ. xlv. di. qui syncera. ṡ. xxiiij. q. i. parat⁹. xxi. q ij. placuit.

r In aliud. ṡ. lxxxi. di. vʒ. ⁊. j. e. q ⁊ qa ꝯ. ṡ. c. impudicas. ꝯ. so. sepe ꝯtingit ꝙ monasteriū arguiṫ negligētie. ⁊ hoc innuit illud in pri. ꝑ antiquiorē ⁊c. Cū aūt monasteriū negligētie. ñ arguiṫ ī suū retrudi debet. in quo casu loquuntur illa. c. cum autē monasteriū de neglīgētia: ar. sec⁹ est.

receperit: a cōmunione habeantur alieni. pater Ꝟo in concilio causas se nouerit pstaturꝫ. mulier Ꝟo nō ante admittatur ad cōmunionem: nisi marito defuncto egerit penitentiam. si aūt viuente eo secesserit ⁊ penituerit uel petierit cōionem: in vltimo fine vite sue deficiens eam accipiat.

Item ex concilio tol. iiij.

Deuota nisi desierit peccare nō est in ecclesia recipienda.

Deuotam peccantem non recipiēdam eē in ecclesia cēsemus: nisi peccare desierit ⁊ si desinēs pñiam egerit aptā id est annos. x. peniteat: recipiat cōionem. prius autē ꝗ̄ in ecclesia recipiatur ad oratione ad nullius ꝯuiuiū christiane mulieris accedat. ꝙ si ad missa fuerit: ⁊ hec que eā receperit hēatur in absentia. cō ruptorē etiā par pena ꝯstringat. que aūt maritum accepit nō admittatur ad pñiam: nisi aut viuēte marito caste viuere ceperit: aut postq̄ʒ ipse discesserit. Item gregorius iohanni epo carolitano.

De monacha que ad lapsum adulterij deducitur.

Si qua monacharum uel ꝑ antiquiorē licentiam uel ꝑ impunitatis prauam ꝯsuetudinem ad lapsum adulterij deducta fuerit: aut ī stupri fuēit deducta uoraginē: hanc post competētis seueritatem vindicte in aliud districtius mōasterium virginū in penitentia uolumus redigi: ut illic oratō

a Si quis solicitauerit. ar. ꝙ volūtas peccandi ꝑ operis ꝑpetratōe punitur: ut. i. q. i. q studet. ⁊ . vi. q. i. §. uerum.

b Assisteriā. assisteriū apud grecos ē loc⁹ ī quo vn⁹ sacerdos. v. acoliti. v. mulieres q̄ assistere dicuntur manēt. io. uł dic assisteriā. i. reclusam ab assistendo: q? quotidie assistit orationi.

c Uel monacham. i. in monasterio viuētem.

d Religiosam. hoc apposuit. S. de suo: ut patet ī originali: vñ hoc scriptū ē ī auc. de sanctis. epis ī fi. tñ in nouella est illud vbū.

nibus atqꝫ ieiunijs uacet: ⁊ sic penitendo ꝓficiat: ⁊ metuendum ceteris artioris discipline prestet exemplum. Is autem qui cum huiusmodi feminis in aliqua fuerit iniquitate repertus. omi cōmunione priuetur: si laicus est. si Ꝟo clericus: a suo quoqꝫ remotus officio ꝓ suis continuo lugendis excessibus in monasteriū detrudatur. Itē iannario episcopo.

Post dignam penitētiam cōmunionē recipiant: qui in religiosas mulieres excedūt.

Nos autem: qui in mulieres que egresse sunt de monasterijs: excesserunt ⁊ nō dicuntur a cōmunione suspēdi: si fraternitas tua ꝺ tali facinore digne penitentes pñiderit: ad sacram cōmunionēʒ nolumus te reuocare. Itē ex nouellis iustiniani imperatoris.

De legibus imperatorum.

Si quis rapuerit uel solicitauerit uel corruperit assisteriam uel diaconissam uł monacham uel aliam mulierē religiosam uitam uel habitū habentem: bona ipsius et eorum qui huiusmodi sceleris cōmunione cōtaminati sunt a religioso loco uendicentur: in quo talis mulier habitabat ꝑ religiosos epos ⁊ hyconomos et presides ꝓuinciarum ⁊ officiales eorum. ipi autem capitali ꝑiculo subijciantur. mulier autem ubiqꝫ inuestigetur: ⁊ cuʒ suis rebus monasterio cauti

e In quo. ar. ꝙ illi qui ꝯmittunt enormia delicta ī eccła: ꝙ bona eoꝝ eccłe ꝑꝑ delicta ꝯfiscāṫ ut. xvi. q. iiij. siqs deinceps. ⁊. c. siqs. ꝯ. xxx. q i. siqs sacerdos. ſm. l. tñ bona dānatoꝝ tradenṫ heredib⁹: ut. C. de bo. dā. auc. bona.

f Cum suis. olim enim ipso ingressu oīa sua fcā sūt eccłe: ut. xix. q. ult. si qua mulier. uł suis. i. secūdo monasterio collatis uel post ingressū q̄sitis. uł suis. i. monasterij simile. xviij. q. i. c. i. xix. q. ult. platū. alias falsū dicēt: ⁊ q? oīa bona ei⁹ ipso ingressu facta sunt monasterij: ⁊ quicquid postea acquisiuit monasterio acq̄suit: ut. xix. q ult. q? perlatum.

g Cautiori: sic ergo ꝺlictuʒ psone redūdat in dānū eccłe. ⁊ sic est cōṫ xvi. q. i. si epm. nā cū res ei⁹ ꝯcedūṫ ꝭo monasterio ⁊ auferāṫ pmo. videtur delictū ei⁹ redūdaṫ ī dānū eccłe: sed ñ redūdat: q? prouidebit ei ut prius. sile eṫ de cle. cō. ꝙ te. nec dicas res dādas ꝭo monasterio nisi quantū ad vsū fructū. s. ut inde sustenteṫ ista dū vixerit: ut. xvi. q. vi. ꝺ lapsis post mortē vsufructu redeūte ad p̄mumʒ monasteriū. volūt autē qdā dicē cum reb⁹ suis postea acq̄sitis. ⁊ facit ꝓ eis in auc. de sanctis. epis. §. si monach⁹ ī fiti. Ubi dṙ ꝙ res quas ista acq̄siuit debēt applicari ꝭo monasterio. sʒ illud nō tʒ: uel exaudiṫ cū p̄mū monasteriū vidit monachū ita vagātē ⁊ noluit reuocare. nec est huic ꝯ. C. de epi. ⁊ cle. l. ult. §. hoc etiā in fi. ubi dṙ ꝙ res taliū debēt dari p̄mo monasterio. Nā illud locū hʒ cū ille moniales seculariṫ viuūt. cū aūt ille mōach⁹ trāsit ad aliō mōasteriū

uel ad aliam vite figurā res vēdicat pri⁹ monasteriū i auc. de sanctis. epis. §. si vero relinquūt.

h Legitima. q̄ sit legitima habes. C. de in offi. te. auc. nouissima. ⁊ ꝓbat. ar. huius q̄ etiā corrupta pōt ordinari diaconissa lz dici cōsueuit ꝯtrariū. Item olim huiusmodi diaconissa pro priū habebat. ar. hic: ⁊ C. de sacrosanc. eccl. generali.

i Mulieres. obtētu. ar. q̄ hi qui ludo uel fraude habitū religionis gerūt: ad ei⁹ obseruatōem cogūtur: ut xxvij. di. quod interrogasti. ar. ꝯ ex̄ de priuil. iuarum.

k Aut in domib⁹. ar. q̄ i ꝓpria domo pōt qs vti vestib⁹ monachalibus ⁊ facē votū: ut. j. xxxiij. q. v. q̄ deo. xx. q. i. viduas. ⁊. c. q. c. de viduis tñ ꝓpter hoc non solēnisat votū: ut ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ex pte.

l Monacho orariuz. orariū ponitur ꝓ quolibet ornamēto mulierū: ⁊ ponitur pars ꝓ toto. est eni proprie velum vel peplū: quo mulieres capud velāt. Inuenitur tñ ꝓ stola sacerdotis: ut. s. xxv. di. vnū orariū. ⁊. c. vidue q̄ ⁊c. ioannes.

m Vidue.

n Vidua. ⁊ oblatōes ar. p̄sumptōes haberi de aliquo facto ꝑ frequētatōem vel exercitiū eo⁊ que adherent ⁊ ꝯueniūt illi facto. ar. xx. q. i. quē ꝓgenitores ⁊. ff. ad mace. siqs p̄rez ar. ꝯ. C. de ꝓbat. ad ꝓbatōem futuris.

o Professa. maxime. Nā ⁊ si sacramento vellit cōfirmare se tali aīo ut liceat recedere non audit: ex̄ de regula. vidua. quid aūt sit ꝓfiteri bene colligitur. xx. q. i. c. vlt.

p Viduitatis. i secretario. loc⁹ forte ē

ori tradatur. si autem diaconissa fuerit legitimos habēs filios: pars legitia liberis ei⁹ prestetur. Item ex decreto eugenij pape.

Mulieres caste obseruēt religiosum habitum que religionis obtentu uelantur.

Mulieres obtentu religionis uelate aut in monasterio regulariter viuant: aut in domibus suis etiam susceptū habitum caste obseruent.

Item ex concilio aurel.

Monachus uxorē ducēs nūq̄ sacri gradus mereatur consortium.

Monacho orariū in monasterio uel zonas habere nō liceat: ⁊ si postea uxori fuerit sociatus: tante ꝑuaricationis reus nunq̄ ecclastici gradus sortiatur officiū. Item augusti. de bono viduitatis.

Ante ꝓfessam continentiam nubant vidue quibus volūt.

Vidue que se nō ꝯtinent: nubāt anteq̄ se ꝓfesse cōtinentiā deo voue: int. qō nisi reddant iure dānantur. Itē nicolaus carolo archiepō et eius suffraganeis.

Non ꝑmittitur vidua post ꝓfessionem ꝯtinentie uotū deserē

Vidua quidem que capiti sacꝝ uelamen imposuit: si inter ceteras velatas femīas in ecclesia orauerit: ⁊ oblationes cū illis obtulerit: si ꝓfessa est se in eodem habitu permanere spondēs nunq̄ religionis velamen deponere a religionis obseruantia discedere non p̄sumat. Item ex cōcilio aurelico.

Professio viduitatis corā episcopo facta post habitum susceptū nulli violare ꝑmittitur

Viduitatis seruande professionem coram epō in secretario habitam imposita coram epō ueste viduali dicim⁹ non esse violādam: ipam talis ꝓfessionis desertricem merito dānādam eē decreuimus. Item ex concilio toletano.

Modus ⁊ solēnitas faciēd ꝓfessiōis hoc ordine fuerit.

Omnes femine venientes ad sacram religionē pallio capita sua contegant: ⁊ cōscriptam roboratāq̄ ꝓfessionem faciant. post quā scripturam nō sinantur relabi ad preuaricatōnis audaciā. que vo ex his oibus fuerint reperte animū aut uestem in trāsgressionem dedisse: excōicationis sentētiam ferant: ⁊ rursus mutato habitu in mōasteriis donec diem ultimū claudant sub crīnis ardue penitentie permaneant religate. Item ex concilio arelatensi.

Filij perditōnis sunt: qui violant corpora feminaꝝ consecratarum.

Sciendum est omnibus: q̄ deo consecrataꝝ feminarum corpora per uotū ꝓprie sponsionis ⁊ verba sacerdotis deo consecrata templa eē scripturarum testimonijs cōprobantur: ⁊ ideo violatores earum sacrilegi ⁊ iuxta apostolum filij perditionis eē noscuntur. Item.

De eodem. Palea.

Vidue si priusq̄ continentiam ꝓfitētur: nubere elegerunt: illis nubant quos propria voluntate velint habere maritos. similiter hec conditio ⁊ de virginibus habetur: nec extra voluntatem parentum uel suam cogantur accipere maritum. Item gregorius arthemio subdiacono in epistola. xlij.

In monasterio recludantur

ubi monache accipiūt habitum.

q Omnes. ꝓfessionē in qua ꝓfiteantur se religiose viuere velle: ⁊ ꝓpositū religionis assumere velle: ⁊ in ea ꝑenniter ⁊ inuiolabiliter ꝑmanere: ut. s. xx. q. i. vidua.

r Postq̄. ar. q̄ scriptura facit votum solēne.

s Mutato. i. deposito seculari et assumpto religioso.

a Sciendū est ꝑ votum ꝓprie. ar. q̄ quis ꝑ aliū vouere non pōt: sicut nec penitētiam accipere ut d̄ pe. di. i. quē peniter. iurare tñ ꝑ alium pōt. le. ij. di. tibi dño: ⁊ matrimoniū ꝯtrahē ut. xxxij. q. ij. honorātur.

b Et v̄ba. i. benedictōem.

c Vidue.

d Et quia.

a Ut lex. In hoc. c. agit d̄ tribus īpedimētis matrimonij: ordinis: voto: ⁊ interdicto. ecclesie qō nō. ibi ꝯ ecclesiasticā regulam.

b Ecclesiasticis ergo oms qui. j. ponūt: sunt ecclesiastice ꝑsone. ergo ⁊ cōuersi qō verū est: ut. xij. q. i. duo.

c Regulares. ad differētiaz secularia de quib⁹ habes ex̄ d̄ deci. fraternitatē.

d Atq̄ cōuersi. ar. q̄ cōuersi qui professi non fuerit matrimoniuz contrahere non vetantur.

monachi uxoribus faciati.

Et quia aliquos monachorum usq; ad tantu; nefas prosiluisse cognouim⁹: ut uxores publice sortiantur: precipimus ut sub omni vigilantia requiras et inuentos habita coertione in monasterijs quibus monachi fuerant remitti facias. Item innocētius papa secundus.

Post professiam continentiaz quisquis vxorem duxerit: ab ea separetur.

Ut lex continentie et deo placens munditia in ecclesiasticis personis ⁊ sacris ordinibus dilatetur: precipim⁹: quatenus episcopi presbyteri diaconi subdiaconi regulares canonici monachi atq; cōuersi professi qui sacrum trāsgredientes propositum vxores sibi copulare presumpserint: separentur. huiusmodi nanq; copulationem quā contra ecclesiasticam regulā constat esse cōtractam: matrimonium non esse censemus. qui etiam ab inuicem separati sūt pro tantis excessibus condignam penitentiam agant. id ipsum quoq; de sanctimonialibus feminis si quod absit nubere attentauerint: obseruare decernimus. His omnibus auctoritatibus vouentes prohibentur contrahere matrimonia: et quidam coniuz si contraxerint: separari iubētur. Augustinus contra taliū separationes peccatum eē asserit ita dicens.

Coniugia vouentiū non sunt dissoluenda.

Nuptiarum bonum semper quidem bonum est. quod bonum semper in populo dei fuit: sed aliquando fuit legis obsequium nunc est infirmitatis remedium: in quibusdam vero humanitatis solatium. filiorum quippe procreationi operam dare: non canino more per usum promiscuum feminarum sed honesto ordine coniugali. nunc est in homine probādus affectus ⁊ ipsum tamē laudabilius trāscendit ⁊ vincit celestia cogitans animos christianus. Sz quoniam sicut ait dominus: ñ omnes capiunt verbum. hoc qui potest capere: capiat. q̄ se non continet: nubat. que ñ cepit: deliberet. que egressa ē: perseueret. nulla aduersario detur occasio: nulla christo subtrahatur oblatio. in cōiugali quippe vinculo si pudicitia non seruatur: dānatio nō

e Cōuersi. pfessi nūquid oēs ɔuersi eo ipso q̄ sunt ɔuersi intelligūtur uouisse ⁊ rnūciasse ꝓprijs? dicūt qdam q̄ sic. 10. Sed ego dico q̄ si trāsit ad ecc'iam regularem: tūc intelligitur uouisse ⁊ rnūciasse ꝓprijs si ad secularez nō cū nec alij clerici intelligantur uouisse: nisi sint i maiorib⁹ ordinibus nec renūciasse ꝓprijs in quocūq; ordine sint: nisi sic dicat: do me et mea huic ecclie nā renūciare videt tūc ꝓprijs. b Itē qd si aliquis cōtulit se ⁊ sua alicui seculari ecclesie: nūqd tal' pōt ɔhere uel hre ꝓpriū? dico q̄ pōt ɔhere: ⁊ fili⁹ postea nat⁹ pōt petere legitimā pōnonē: ut. xvij. q. iiij. c. ult. sz videatur seruus eccl'e fact⁹: sz nūqd talis pōt trāsire ad strictiorē vitā? dicūt qdā q̄ nō: cum se fecerit seruū illius ecclie: q̄ liberti nō possunt recedere de ecclesia sua: ut. xij. q. ij. liberti.

f Nō esse. hīc hēs q̄ mrimoniū nō ualet: si fiat ɔ regulā eccliasticaz. ar. ī. xxxv. q. iij. ɔ dicim⁹. ⁊ ar. ī. xxxiij. q. iiij ñ opōtz

g Nuptiarū. bonū i. ñ vouētib⁹. meli⁹ ē eni; nubere q̄ vri.

b Semp. q: ⁊ ante peccatū ⁊ p⁹ i paradiso. ⁊ ē. xxvi. di. deinde.

c Legis. sed aliqñ fuit legis obsequiū: qñ frat debebat suscitare semē fratris: ut. viij. q. i. oli. ⁊ h⁹ spāliter erat pceptū. gnāliter. n. pceptū erat ꝓpagatō sobolis. vnde maledictus erat qui nō reliquerat semen sup terrā. xxxij. q. iiij. §. his ita. ⁊ q. ij. pudor.

d Infirmitas. i. ɔ infirmitatē icōtinētie ɔcessū. ita tñ ⁊ oli; erat: sed nō erat legis obsequiū.

e In qbusdā. vñ i senib⁹ ē humanitatis solatiū. i. ɔ hūt ut eis suat i suis necessitatib⁹. Et est ar. hic: ex quo senes q iaz assurgē nō pñt: ɔhūt: ergo ⁊ spado ⁊ frigid⁹ pōt mrimoniū ɔhere. ar. xxxiij. q. v. q̄ deo. n i ⁊ posthumū instituit spado: ut. ff. de libe. ⁊ posthu. sed ē q̄situ. sed nō ē verz: q: nō pōt ɔhi mrimoniū: nisi ibi sint tria bona mrimonij: uel re uel spe. ī. c. q. ij. oē. de sene nō ē sile nemo. n. est adeo senex: quin aliqñ calere possit nā uel artificio. qd nō ē in frigido ul' i puero ul' spadone. ⁊ iō senex habilis ē ad ɔhēdū. sufficit. n. q̄ ples nō euitet. xxxij. q. ij. solēt sic. n. gnāre dr ex quo ñ euitat ꝓlē ⁊ apt⁹ est ad coeūdū. ul' dic humanam solatij ⁊c. i. ɔhūt cā ꝓlis q̄ pris solatium ē: ⁊ hoc vult lra sequēs filiorum ⁊c vel dic ut dixi. xxxij. q. vij. hi qui.

f Promiscuū. i. differētē ⁊ cōez. s. canino more. canes. n. idifferēt ⁊ i disticte ɔmiscēt.

g Affect⁹. s. ꝓlis ꝓcreande ad cultū dei. xxxij q. i. nō in sola.

h Et ipm. s. affectū.

i Celestia. nā celeste ē in carne viuē ⁊ opa carnis ñ facē. q: vginitas rplet padisum: ⁊ ibi neq; nubēt neq; nubēt sup q̄ auctate dicūt theologi: q̄ vita āgelica viuēt.

k Cogitās. i. pfert ɔtinētiā bono ɔiugali.

l Deliberet an sit vouendum.

m Subtrahat. i vouētibus imo filij accedite ad suitutem dei ⁊ pate vos ad tētatōez de pe. di. ij. si eni; ex de remi. nisi i prin.

n Nō solū. sz ēt. hīc eni; emergūt due opiniōes. h. dic q̄ ɔhē actus. s. ɔhēdi ñ ē mal⁹. ⁊ hoc ea rōe. q: ex eo seqt bonū s. mrimoniū. nō. n. vult dicē q̄ ex malo seqt bonū: ꝓ. eo fac ī. c. ⁊ si nō nubēdo: ⁊ illud ñ susceptio ⁊c. ⁊ illud ñ q: ɔiugiū sz volūtas frāgēdi votū tm ut dic: ē pctm: ut pz. ī. c. non qa ipe nuptie ⁊c. sz hec lra ei ɔdicit nō solū capessere. sed ipe expōit ñ solū volūtas frāgēdi votū i actū ꝓducta ē dānabilis: sz ēt nubē velle. i. volūtas frāgēdi votū ɔtēta suis finib⁹ ē dānabil'. sz ex dicto ei⁹ seqt: q̄ aliqs faciat sil' bñ ⁊ male q: ɔhēdo bñ fac. sz rcedēdo a voto male fac. ⁊ itelligit hoc c. ñ d voto solēni: pñti l' nudo q: sz cū ut ⁊q; dirimit mrimoniū: sz d ꝓpōito qd qs hz votū emittēdi ut dixi⁹. s. i pn. qst. nos dicim⁹ q̄ ip; uelle ɔhē ⁊ ɔhē ē pctm istis: ⁊ tñ mō seqt mrimoniū qd ē bonū. ⁊ itellr. c. d voto pñti simpl'ci. nec ē mirū si seqt ex bōis malū. ar. de cō. di. ij. sic iudas. ⁊. lxxxi.

di. si qui sunt pbri. sicut ex bono malũ. xi. q. iij. qd ergo. sic i passione christi opꝰ operãs fuit malũ. i. crucifixio iudeorum opꝰ aũt operatũ. i. passio fuit bona. actio. n. fuit mala: et passio bona: et sic malũ põt hr̃e bonũ effectũ. cõ nos ẽ illud et si nõ nubẽdo: sed dic. i. q̃uis. ipm nuptuz non sit peccatum.

o Propositi. i. uoti.

p Fraus. i. deceptio.

q Susceptio. i. suscẽptũ mr̃imonium: sed tñ pmã fidẽ irritã fecerũt. Itẽ nota q apl's hic locutꝰ ẽ de his q nouerũt p v̄ba de pñti: et augꝰ h̄ de talibꝰ locutꝰ est: et hoc pbat illa lr̃a si uiro suo viuo: et vbi dicit aut viuẽte marito nubit. nã si nubit: ergo christo vouet. et iõ intelligimꝰ hoc c. de voto pñti. h. cõ. et sm cum superficialiter inducit auctoritas illa apli: q poterãt cõhere. dicit. b. q votũ i sui natura õsideratũ nõ impedit circũscripta oi solẽnitate sed ecclia postꝰ uel post iuenit huiusmodi solẽnitates et õstituit ut ipedirent. nũ quid ergo monachi anteq̃ õsti tuerẽt poterãt cõhere. dic q tũc monachi non erãt: cũ monachus esse nõ possit quin aliqua solẽnitas obseruet. sed posito q fuerũt poterãt cõhere. io.

r Inferiori. i. õiugio.

s Superiori. i. õtinentia. duo sũt bona vnũ superiꝰ ut õtinẽtia: et bonũ inferiꝰ ut mr̃imoniũ

t Proinde. hic ponit augꝰ. qd eos iducebat ad dicẽdũ: ut nubentes post votũ simplex erant separandi. et durat vsq ad id q hoc dicũt: vbi põit suam primã improbationẽ. secundã autẽ ibi: cõ inde. tertiã ibi: fit ãt et c.

u Cũ enim. salua pace sua augꝰ nõ bene opponit istis. hic nõ est simile de carnali mr̃imonio et spũali. non. n. de spũali mr̃imonio ad carnale ẽ regressus. sed bñ de carnali ad spũale pgreditur: et ita dormitauit hic augꝰ. uel dicebãt forte illi oĩmo dam esse similitudinẽ inter hoc et illud.

timetur. sed in virginali et in-
viduali continentia excellen-
tia muneris amplioris experi-
tur: qua expetita et electa et
uoto debito oblato: iam non
solum capessere nuptias sed
etiam si non nubant: nubere
uelle damnabile est. Nam ut
hoc demonstraret apostolus
ait: non cum in delitijs dege-
rint: nubunt in christo: sed nu-
bere uolũt: habentes inquit
dãnationem: quoniam primam
fidem irritam fecerunt: et si nõ
nubendo tamen uolendo: nõ
quia ipse nuptie uel quia tali-
um damnãde iudicentur: sed
damnatur ꝓpositi fraus: dam-
natur uoti fracti fides: dãna-
tur non solum susceptio a bo-
no inferiori: sed ruina ex bo-
no superiori. postremo dãnan-
tur tales: non quia coniugalẽ
fidem posterius inierunt: sed
quia continentie fidem primã
irritam fecerũt. quod ut bre-
uiter insinuaret apostolus: no
luit dicere eas habere dãna-
tionem: que post amplioris ꝓ
positum sanctitatis nubunt: nõ
quia non dãnantur: sed ne in
eis ipse nuptie damnari puta-
rentur. sed cum dixisset nube
re volunt: ꝓtinus addidit dã-
nationem habentes. et dixit:
quare? quoniã priorem fidem
irritam fecerunt: ut uoluntas
que a ꝓposito cecidit appa-
reat eẽ damnanda: siue subse-
quantur nuptie siue desint. ꝓ
inde qui dicũt talium nuptias
non esse nuptias sed potius
adulteria: non mihi videntur
satis acute ac diligenter con
siderare qd dicãt. fallit quip-
pe eos similitudo veritatis:
quia enim christi coniugiũ di-
cuntur eligere: que christia-
na sanctitate nubunt. hinc ar-
gumentantur quidã dicentes
si viro suo viuo que alteri nu-
bit adultera est: sicut dominꝰ
ipse in euangelio diffiniuit. vi
uit autem christus cui mors
ultra nõ dominabitur: que er-
go coniugium eius elegit: si
homini nubat: adultera est. q
hoc dicunt: acute mouentur
quidem: sed parum attendũt
hanc argumentationem quan
ta rerum sequatur absurditas
cum enim laudabiliter etiam
viuente viro ex eius consen-
su, continẽtiam femina christo
foueat: iam sm istorum ratio-
nem nulla hoc facere debe-
bat. ne ipse christus quod con
sentire nefas est: adulterium
faciat: cui viuente viro nubit
deinde cum prime nuptie me
lioris sint meriti q̃ secũde: ab
sit ut sanctarum viduarum sit
iste sensus: ut christus eis vi-
deatur quasi secundus mari-
tus. ipsum enim habebãt etiã
antea: quãdo viris suis fide-
liter subdite seruiebant non
carnaliter sed spiritualiter: vi-
rum cui ecclesia ipsa cuius mẽ
bra sunt cõiunx est: que fidei
spei et charitatis integritate
nõ solum in virginibus sacris
sed etiam in coniugatis fide-
libus tota virgo est. vniuerse
quippe ecclesie cuius omnia
membra illa sũt: apostolus di
cit: optaui vos vni viro vir-
ginem castam exhiberi chri-
sto. nouit autem ille virginem
coniugem sine corruptione fe
tare: quem in ipsa etiam car-
ne potuit mater sine corrupti
one procreare. fit autem per
hanc minus consideratã opi-
nionem. qua putant lapsarum
a sancto proposito feminarũ
si nupserint non esse coniu-
gia: non paruum malum ut a

x Melioris sit. i. signũ melioris meriti. q2 secunde nuptie ĩdiciũ sũt incõtinẽtie: ut. xxxi. q. i. de his. et c hac rõe.

y Virgo. q2 sine macla et ruga peccati: ut. xxxij. q. iiij recurrat. xxi. di. q̃uis.

z Uxore s. h̄ habes q votuz simplex ñ dirimit nisi ex sua nã cadez rõe: nec solẽne cũ idẽ sint: q2 solẽnitates nõ sunt de substãtia et verum ẽ. sz õstitutio ecclie dirimit mr̃imonium. religio tñ dirimit mr̃imoniũ ex de õuer. cõiu. ex publico. Sed nũ qd simplr̃ vouens q cõhit tenetur õtinere mortua vxore? videt q nõ: q2 obligatio extiucta nõ reuiuiscit: ut de õ. di. iiij. queris. ff. de sol. q res. §. aream. Sed cõ dicimꝰ: q2 nõ tollit per mr̃imonium nisi voti executio ex de cõuer. õiu. quidã. naz noluit ille quãtũ in se fuit: ideo postea cõpellit cõtinere qd nõ fieret si omnino esset absolutꝰ a voto. si tamẽ cõtraxerit sz matrimoniũ: ut nõ. in illa decre. qdaz.

r ¶ Adulteria.i.adulteros.esse nō ꝯiuges:⁊ ē ēpha/sis:sicut illud:dauus est ipsum scelus.

s ¶ Sed plane.ad hic tractat ꝺ voto solēni ſm quosdā:sed veri⁹ p totum.c.de voto priuato agitur.

g ¶ Laqueū.i.simplr uouerūt imo pmittende sūt ꝯtrahere ut maius malū vitet͂ ex͂ qui cleri.uel vo.veniens.

h ¶ Ut ⁊ nr͂a.ar.ꝙ ex quo plat⁹ fnnct⁹ est officio admonendo increpādo ⁊ corripiēdo nō deberet ei iputari si ille non emēdet͂:ut.xlvij. dist.ꝙ ad nos.

maritis sepentur vxores quasi adultere sint non uxores:et cum uolunt illas sepatas reddere continentie:faciunt maritos earū adulteros ueros: cum suis uxoribus viuis alteras ducunt:quapropter nō possum dicere quidem a pposito meliori lapsas:si nupserint feminas adulteria eē non coniugia.sed plane nō dubitauerim dicere lapsus et ruinas a castitate sanctiore que vouē/tur deo adulterijs eē peiores si enim qꝺ nullo modo dubitādum est:ad offensionem christi pertinet:cum membrū eius fidem non seruat marito:quāto grauius offenditur ipe de⁹ cum illi ipsi nō seruatur fides in eo qꝺ exigit oblatum quod non exegerat offerēdum: cuz enim quisq̄ non reddat quod non imperio compulsus: sed consilio cōmonitus uonit:tanto magis fraudati uoti auget iniquitatem:quāto minus habuit vouendi necessitatem.

I tem pelagius.

De viduis:que primam fidē irritam fecerunt.

De viduis sub nulla benedictione uelandis supius late sufficiēterq̄ prediximus que si ppria uoluntate pfessam pristini coniugij castitatē mutabili mente calcauerint: periculi earum intererit:quali deum debeant satisffactione placare:quia iuxta apostoluz primā fidem irritam fecerūt. sicut enim si se forsitan contínere non poterant:ſm apostolum nubere nullatenus uetabantur:sic habita secū deliberatione pmissam deo pudicitie fidem debent custodire. nos autem nullum talibus laqueum debemus inijcere:sed solum adhortationes premij sempiterni penasq̄ pponere diuini iudicij:ut et nr͂a sit absoluta conscientia ⁊ illarum pro se ratione deo reddat intētio cauendum est quippe: quod de earum moribus actibusq̄ beatus paulus testatur dicēs quod plenius exponere preterimus:ne sexus instabilis nō tam deterreri q̄ admoneri uideatur. I tem theodorus.

De eodem.

Si quis uotum virginitatis habens ⁊c̄. Quod autez vouentes premissis auctoritatibus iubentur ab inuicē discedere:quorum uero cōiugia auctoritatib⁹ augustini ⁊ theodori soluenda nō sunt: in capitulo de ordinatione clericorum euidenter ostenditur. illud autem innocentij quo virgines sacre publice nubentes illo viuente cui se coniunxerant phibētur admitti ad penitentiam:non ita intelligendum est:ut aliquo tēpore excludantur a penitentia: que digne penitentiam agere uoluerint:sed phibentur admitti ad penitētiam que ab incesti copula discedere noluerit

t ¶ Grati⁹.s̄.xvij q.iiij.sicut qui.

a ¶ De viduis.videt͂ hoc.c.itelligēdū ꝺ voto solēni.arg.s̄.e.si qs sacro.,ubi fit mētio de ꝯstitutōnibus gelasij siue pelagij.⁊ hec est gelasij. secūdum hoc nō facit ad ppositū.S.intelligas ergo ꝺ voto simplici:⁊ ibi fac mentōem ꝺ alijs ꝯstitutiōib⁹ gelasij:nō de ista.

b ¶ Sub nulla.q: vidua nō ꝯsecrat͂ nec bn̄dicit͂.sed tm̄ v͛gines:ut.xx q.i.de votis.sed accipiūt velū de altari:ut.s̄.e.vidue.

c ¶ Castitatē.i.vidualē.s.post pristinū ꝯiugiū assūptā.fides.n.ſuā da ē priori ꝯiugio xxxiij.di.fraternitatis.⁊.C.ꝺ secūdis nup.l.iij.

d ¶ Periculi.i.propter periculū earū vitandū poterit deliberare.q̄si ⁊c̄.

e ¶ Uetabāt͂.ar.ꝙ peccatū timor͂ maioris lapsus fieri nō vetat͂.xxxij.q.iij.solet.xiij di.nerui.

f ¶ Laqueū.eos sepando uel eos pcise phibendo ne ꝯtrahāt.vouēs.n.simplr verbis tm̄ ꝯmonitorijs dissuadēdus ē a matrimonio nō p excōicatōez:ut ex͂ q cleri.uel vo.veniēs.⁊ de spon.requisiuit.ar.ꝯ.xxij.q.i.pdicādū.sed illud de peccato iā cōmisso. Itē ar.ex hoc.c.ꝙ nō p quolibet mortali excōicādus est aliquis anteq̄ ꝯmittat͂:q: p fractiōe huius voti anteq̄ frāgat͂ nō est excōicādus;q: nōdū obligat⁹ est nec post ppter bonū matrimonij.tn̄ qn̄q̄ indicitur pn̄ia volēti peccare:ut ex͂ de spon.de illis.

i ¶ Preterim⁹.⁊ iō aliq̄ ptermittūt͂ expōi:ne error icutiat͂:sic dic̄ beda de pe.di.iiij.reuertar.

a ¶ Si quis votū.sꝫ nūq̄d simplr vouens pōt ꝯtrahere cuz alia q̄ simplr vouit:non videt͂ ꝙ teneat matrimoniuz: cū neuter possit debitū exigere.pone eos uouisse ꝙ nūq̄ exigerent: dico ꝙ bn̄ tenet matrimoniū:q: vterq̄ potest reddē.sꝫ qūo cū reliqu⁹ n̄ exigat͂:vterq̄.n.si sciat alterū idigē:nec posse exigē r͂ liq⁹ dꝫ ꝯmiscere.⁊ vterq̄ reddē dicet͂ sed qd si qs uouit:ꝙ nūq̄ redderet si vxorē ꝯtigeret eū ducē:si post ducit nō tenetur votū tale seruare:q: pceptū est apostoli ꝺ debito reddēdo.sed qd si aliqs iurauit:ꝙ nūq̄ cognosceret aliquā mulierē:si postea duxit vxorē:bn̄ tꝫ matrimoniū.nūqd ergo peccat cognoscēdo cū iurauerat nō cognoscē:dicūt qdā ꝙ pma vice peccat:sed postea nō.⁊ idē dicūt ꝙ post votū simplex prima vice cognoscēs vxorē peccat:qa si semp peccaret cognoscendo:tale matrimonium illicitū esset.sed hoc nihil ē.sed dico ꝙ n̄ peccat cognoscēdo:lꝫ ꝯ iuramentū faciat:sed tūc peccat qn̄ fidez frangit deo.uel dic ꝙ talis permittat se cognosci ⁊ nō cognoscat:⁊ sic saluabit iuramētū cū poti⁹ videat͂ pati q̄ agere. Itē q̄ro:cū iuramētū sit ꝺ iure nālis:c ⁊ votū:q: sic dn̄s pcepit vouete ⁊ r͂ddite:ita pcepit r͂ddas dn̄o iuramēta tua:q͂re votū dissoluit mr͂imoniū ⁊ nō iuramētū: ad hoc dico ꝙ iuramētū nō est prestanduz nisi subsit necessitas:ut xxij.q.i.ita.vnde q tale iuramētū facit temerarie iurat.vn̄ forti⁹ est vinculū voti q̄ iuramēti:ſm nos tn̄ nō ē qꝺ:q: votū de sui natura,nō obligat sed ꝯstitutio circa votū emissa.

b ¶ Quod aūt.ostēdit.s̄.xxvij.di.§.ul.imo.

c Illud.s.e.q.c.que christo.
d Pōt.digne. tūc qs penitet deo:cum penitet de omni peccato de peni.dist.v.fratres.minus digne cum penitet de quibusdam de pe.di.iij.plur.
e De derelicta. ergo soluit hic secūdam ptē illius.c. q̄ christo: ⁊ male nō enī innuit a contrario sensu q̄ illū possȝ habere virū cui adultero fidē dedit viuēte viro: ex̄ de eo q duxit i matrimoniū:cū haberet.solue ergo secūdā ptē.put g.soluit primā ptem.
f In vtroq̧ casu.s. innocētij.
g Esset cōtrarius. innocentius.
h Deuoto .s.e.q.e.d uotam

ru.nup.l.i.eiusdē enim religionis debent esse.C.de.iudeis ne qs.xxvij.q.i.caue. Sed obijcitur de matrimonio qd̄ est apud ifideles:si alter nō vult sine cō tumelia creatoris hitare cū fideli:dissoluit mrimo mū ñ gº c̄ i diuidua pūcto.lȝ dic q̄ tē ler dissoluit ñ hō ut.xxviij.q.ij. qd̄ deº:q: tūc cōtumelia creatoris soluit ius mrimonij:ut ex̄ d̄ diuor. gaudemº.
f Efficiēs.j.xxx q.ij.sigs acillam.
g Matrimonium.coitus nisi cū sponsalia ptracta sunt sub pditōe. tūc enī p coitum recedit a pditōe:ut ex̄ de pdi.appo.d̄ illis
h Sed volūtas i.uoluntariº psensus uerbis tamē legitimis exp̄ssº. requiritur enī q̄ psensus sit voluntariº ⁊ nō coactº ex̄ de spon. cū locum.uerba enim requiruntur quātū ad ecclesiā:ut ex̄ de spō.tue.
i Sed voluntatis.vtriusq̧ inter uenietis quod fit qñ maritº ⁊ vxor se absoluerūt ab executōe reddēdi debiti cā cōtinētie.j.c.agatho sa.⁊ i auc.ut lice. ma.⁊ a me.§.si vo ex psensu.
k Uolūtate.hº. vult dicē q̄ ñ sufficit corpori recessisse: si mēte ñ recesserit: ut .ff. d̄ acqui.pos.l.iij. §.i amittēda.⁊.ff d̄ cap.⁊ post.re. nihil interest. et

a Sequitur. hic depingitur secūda qō:an.s. de spōsata vnico dimisso possit alibi nubere cui qōi ut faciliº explicet: subiungit.g.aliā icidentem.s. vtrū inter sponsū ⁊ spōsȝ sit coiugiū ⁊ allegat ad utrāq̧ ptem huiº incidētis:⁊ eam soluit dupliciter.j.e.§.iuxta.s.q̄ inter sponsum ⁊ spōsam est matrimoniū initiatū i.nō psumatū: uel inter spōsū ⁊ spōsā d̄r eē mr̄i mōiū ñ repn̄tatū:lȝ spe futurorum.sed his relictis certū est q̄ inter spōsuȝ ⁊ spōsam nō est mr̄imoniū ,ppriesūptis vocabulis.spōsus enīȝ a spōsalibº dicitur.sponsalia sunt cōuentio ⁊ repromissio futurarum nuptiarum ff.de spō.l.i.⁊ hāc qōeȝ tractat.g.usq̧ ad.§.sed pcedatur ibi de secūda qōe dicitur.
b Uiri. q: ñ pari seru nō pōt esse mr̄imoniuȝ. est enim mr̄imoniū due correlatōes ⁊ ita plura
c Cōmūctio aiarum.j.e. cū initiatur.

post propositum sacre religionis non potest deo per penitentiam reconciliari: que ad habitum sue professionis redire neglexerit. tūc enim ille cui se iunxerat ei defunctus erit: cum ab eius illicitis amplexibus hic penitus recesserit:ut iste sit sensus capituli: q̄ christo spiritualiter nubunt: si postea publice nupserint: nō eas admittendas esse ad penitentiam censemus: nisi hi q bus se iunxerant de mūdo recesserint: eis subaudiendum est: nubentibus. tunc enim viri de mundo recedunt tūc defunguntur: cum ab eorum concupiscentia i p̄e penitus se alienauerint: sicut mūdus ei dicitur mortuus: quem suis illecebris non astringit: ⁊ ille perhibetur mortuus esse mundo: q nihil in mundo pcupiscit. hoc autem sic intelligendum esse ex subsequenti exemplo idē innocentius ostendit dicens: quecunq̧ viro viuente alteri nupserit: adultera habeatur: nec ei agende penitentie locus concedatur: nisi vnus ex his fuerit defunctus. hoc de derelicta intelligendum est: que si viuente viro suo alteri nubit: adultera est: nec ad penitentiam admittitur: nisi uel primus reuertatur in puluerē de quo sumptus est: uel e c s̄ dus ab eius copula cessando ei moriatur: ut supra dictum ē quia ergo christus cui spiritualiter nubunt: iam nō moritur mors illi ultra non dominabitur: restat ut ille cui secundo nubūnt eis moriatur. in utroq̧ autem nisi sic intelligeret: eēt contrarius domino dicenti per ,pphetam: In quacunq̧ hora peccator pnersus fuerit ⁊ cetera. ⁊ cūctis interpretibus diuine legis interueniretur esse aduersus. ,pbatur illud idem auctoritate illius capituli: quo deuota: que maritum acceperit: ,phibetur ad penitentiam admitti: nisi uel uterq̧ continentiam ,pfessus fuerit: uel ille cui se iunxerat de hoc mundo decesserit.

Sequitur secunda questio: qua querit an puelle alteri desponsate possint renunciare priori condictioni: ⁊ transferre sua uota ad alium. Hic primum uidendum est: an coniugium sit inter eos. secundo: an possint ab inuicem discedere. eos autem coniuges eē ⁊ ex diffinitione coniugij et auctoritate multorum facile probatur. sunt enim nuptie siue matrimonium viri mulierisq̧ coniunctio indiuiduam vite consuetudinē retinens. Inter hos aūt fuit coniunctio: que indiuiduam vite consuetudinem exigebat fuit enim inter eos cōsensus qui est efficiens causa matrimonij: iuxta illud isidori: consensus facit matrimonium. Item ioannes chrisostomus super mattheum.

Matrimonium quidem nō facit coitus sed uolūtas ⁊ ideo nō soluit illud separatio corporis sed volūtatis. iō qui dimittit coniugem suam:

d Indiuiduā.quo ad propositū.perpetuo enīȝ debet cō trahi matrimoniū.xxxij.q.ij.solet.⁊ dicit lex: q̄ dotis cā ppetua est:quia eo voto datur:ut semper apud maritū fit. ff.de iure dotium.l.i.
e Retinēs.supple diuini ⁊ humani iuris cōicatio.ff.de ri

ff. de edil'.edic. qd sit fugitiuus.§.apud labeonem hoc autem scias:q̄ lȝ dn̄s aliquis nolit esse dominº rei alicuius:nō iō perdit dominiū.secº est i possessione:ut.ff.de acq.pos.l.sigs.vi.§.i.
a Efficiat.solus.vba.n.tm̄ necessaria sūt ad pro

et aliam non accipit adhuc ē maritus. Nam ꝛ si corpore separatus est: tamē adhuc voluntate coniunctus est. cū ergo aliam acceperit: tunc eam plene dimittit. Non ergo qui dimittit mechatur: sed qui alteram ducit. [I]tem nicolaus papa.

[S]Ufficiat solus scd'm leges consensus eorum: de quorum quarumqꝫ consensu ꝛ cōiunctōnibus agitur. qui solus si defuerit: cetera etiam cum ipso coitu celebrata frustrantur. [C]um ergo inter istos cōsensus intercesserit qui solus matrimoniū facit: patet hos coniuges fuisse. Sed queritur quis consensus facit matrimonium an cōsensus cohabitationis: an carnalis copule: an uterqꝫ. si cohabitatiōis consensus matrimoniū facit: tunc frater cum sorore matrimonium potest contrahere. si carnalis copule: inter mariaꝫ ꝛ ioseph non fuit coniugium. nouerat enim maria se virginem perseueraturam. vnde ait angelo: quo mō fiet istud qm̄ virum non cognosco. i. me nō cognituram proposui. Neqꝫ enim qua tunc virum nō cognoscebat: necesse erat inquiri: quomodo posset filium habere: sed quia nunqꝫ se cognituram ꝓposuerat. si ergo contra suum ꝓpositum postea cōsensit in carnalem copulā: rea facta est voti virginalis mente ꝛ si nō opere violati: quod de ea sentire nefas est. Sed sicut augustinus ait.

[B]Eata maria ꝓposuit se seruaturam votum virginitatis in corde: sed ipsum virginitatis votum non expressit ore: subiecit se diuine dispositioni: dum ꝓposuit se perseueraturam virginem: nisi deus aliter ei reuelaret. committens ergo virginitatem suam diuine dispositioni: cōsensit in carnalem copulam non illam appetendo: sed diuine inspirationi in utroqꝫ obediendo. postea uero cum filium genuit: quod corde cōceperat simul cum viro labijs expressit. ꝛ uterqꝫ in virginitate permansit. consensus ergo cohabitādi ꝛ indiuiduam vite consuetudinem retinendi interueniens eos coniuges fecit. Indiuidua uo uite cōsuetudo ē talem se in omnibus exhibere viro: qualis ipsa sibi est: et econuerso. ad indiuiduā vite itaqꝫ consuetudinem pertinꝫ absqꝫ legitimi consensu viri ꝛ orationi etiam aliquando nō posse uacare: nec continentiam ꝓfiteri. quia ergo iste cōsensus fuit iter eos: patꝫ eos coniuges fuisse. Joannes chrisostomus sup matthaeum.

[O]Mnis res per qualscūqꝫ causas nascitur: per easdem dissoluitur. matrimoniuꝫ enim non facit coitus. sed uoluntas: ꝛ ideo nō soluit illud separatio corporis: sed uolūtatis. ideo qui dimittit coniugem suam ꝛ aliam nō accipit: adhuc maritus est. Nam ꝛ si corpore iam sepatus est: tamē adhuc voluntate coniunctus est. cum ergo qui vnam dimittit aliam accipit: tunc plene eam dimittit. non ergo qui dimittit mechatur: sed qui alteram ducit. [I]tem auctoritate probantur coniuges.

[A]it enim ambrosius in libro de virginibus.

batōem ex̄ de spō. tue. ꝛ exponunt qdā s̄m leges. i. s̄m canones. vbi sunt isti cañ? imo pon⁹ videt̄ ꝯriuꝫ ꝑ canonē. j. xxxij. q. ij. c. ult. ꝛ pe. Sꝫ dic ꝙ illi cano. sunt. xxix. q. ij. si qs ex̄ de ꝯiu. ser. c. i. ex̄ de rap. cum causā. vel dic s̄m leges ꝓut sonat lr̄a. sꝫ hec dictio solus nō excludit ꝯsensus ꝑentum. imo tm̄ alias solēnitates q̄ fiunt circa mr̄imoniuꝫ q. d. solus eorum ꝯsensus est causa effectiua mr̄imonij: ꝛ iō nō sūt cōtrarie. l. ille. C. d̄ nup. nec filiū. ff. d̄ ritu nup. nuptie q̄ dicūt ꝙ in mr̄imonio r̄quiritur ꝯsensus parētuꝫ. sed dic ꝙ reqrit̄ ex honestate nō necessitate.

b [D]Um ergo. q⁹ mō: sꝫ hoc interrogaret: nō tñ dubitabat de v̄bis angeli. sed dubitauit quo modo illud posset fieri ut sint due ꝑtes quo ꝛ mō. de mō dubitauit nō de facto.

c [U]irgialis. sic ergo patet: ꝙ maria nō uouerat ꝯtinētiā: sed ꝓposuerat vouere et virginitaté cōseruare: nisi de⁹ alit̄ reuelaret: uel lex ꝓhiberet: uel parētes cogerēt. ꝛ inde ē ꝙ licite p̄t cōtrahere matrimoniū deo reuelante si uouerat etiā solēniter: qa votū fuit sub ꝯditiōe. imo quantūcūqꝫ absolutū sit votuꝫ: semper intelligit̄ excepta auctoritas maioris: ut ex̄ de iure iurā. venietes. similiter hoc subintelligitur: si res i eodem statu permanet. xxij. q. ij. neqs. ꝛ. ff. de solu. l. cū qs ꝛ hoc si tibi seruatur fides ex̄ de iureiur. ꝑuenit. ꝛ hoc si numerauit pecuniā: ut. C. de nu. pec. indubitati: ꝛ honeste et possibiles: ut ex̄ de iureiur. quēadmodū ꝛ alias posui. xxxij q. ult. c. vno.

d [O]Re. expressio enim oris in voto multū opat̄ ut ex̄ de vo. ꝛ vo. r̄fa. ruꝫ ar. j. e. duobus in fi. ar. de pe. di. i. magna ī p̄n. videt̄. tñ ꝙ quo ad deū non sit necessaria oris ꝯfessio. xxij. q. v. humane ꝛ. c. cauete. ꝛ. xiiij. q. v. si quid. Sed tamē secus est in voto tacito q̄ȝ expresso. nam dicit lex ꝙ si legaui tibi. x. si volueris: tale legatū nō transmittes ad heredes: nisi primo expresseris te voluisse. Secus uero est: si legauero tibi. x. pure: quia illud trāsmittes. ff de le. i. si ita legatum sit §. illi si volet. immo nec votū dicitur cōditionale vbi conditio subintelligit̄: ut. ff. de condi. ꝛ d̄ mō. conditiones que. ioannes.

e [C]ōsensit. j. e. priusqꝫ

f [A]ppetendo. ar. ꝙ aliquis cōsentit in aliqd non tamen vult illud fieri. viij. q. i. audacter. vl' dic sicut in. g. b. sic ergo patet.

g [C]onsensus. i. maritalis affectus.

a Cum initiat.i.incipit ⁊ existit. Ex hoc sumpsit.g. suam di.scilicet matrimoniū aliud initiatū aliud ↄsūmatū: sed tu dic: ꝙ hoc referẗ ad act⁹ q ↄsideraẗ circa mr̄imoniū Nā primo ↄsentit: postea cognoscit.uel initiaẗ quo ad signi ficatōem: ut dicem⁹ .j. c.quapropt̄: nō quo ad sui essētiā: cū mr̄imoniū sacratissima res sit: ⁊ q̄s cito est pfectū ⁊ ↄsūmatū quo ad sui essentiā: nec recipit sepatōem uł interstitia tēpoꝝ.

b Pactio.i.ↄsensus ꝺ presenti.

c Nō cū viri.ar.ↄ ex̄ ꝺ eo q duxit in mr̄imoniū significauit. Nā ibi dicitur ꝙ copula carnalis facit mr̄imoniū: lꝫ illud referas ad ↄsumptōem ff.de dona.inter virū ⁊ vx.cū hic.§.si mulier.ff. de ritu nup.l.iiij.

d Coniuges verius. ↄpatiu⁹ ꝑ positiuo.uel veri⁹.i.sancti⁹ ⁊ honesti⁹ q̄s a coitu: sicut int̄ mariā ⁊ ioseph.ar. xxxiij.q.v.qđ deo.

e Pria.dicit.h.ꝙ vna ē fides q̄ vir vxori ⁊ ecōuerso dꝫ mutuā fuitutē ⁊ etiā castitatē. Sm hoc expone pria fide.i.prio a fide despōsatōis. Alij dicūt: ꝙ due sunt fides Prima ē q̄ ei dꝫ castitatē. ar.xxviij.q.i. caue. Secūda q̄ mutuā fuitutē ei debet. sed hoc nō nisi post duos menses: ex̄ de ↄuer.ↄiu.ex publico.scđm priorē expositionē ex prima vtrūq dꝫ ut pdixi. vn̄ sm eos prim⁹ coit⁹ nō ē ↄtuit⁹.naꝫ stati post ↄsensum mutuum ꝺ p̄nti teneẗ reddē debitū petēti. hꝫ tn̄ ↄlt exceptōeꝫ usq ad duos mēses p pdictā decre.

Cum initiatur ↄiugiū coniugij nomen asciscitur. nā defloratio virginitatis non facit matrimoniū: sed pactio cōiugalis. deniq cū mulier ↄiungitur viro ↄingium est: nō cū viri admixtione cognoscitur. Item isidorus etymologiarū libro.ix.c.vij.

A prima fide desponsationis coniuges verius appellantur

Coniuges verius appellā tur a prima desponsatōnis fide: q̄uis adhuc ignoreẗ inter eos ↄiugalis concubitus Item ex concilio africano.

Quod conditio interposita non valeat ex concilio africano probatur. Item.

De eodem.

Quicunq sub cōditionis noie aliquam despōsauerit: ⁊ eam postea relinquere noluerit: dicimus ꝙ conditio frangatur: ⁊ desponsatio irrefragabiliter teneaẗ. Item augustinus de bono cōiugali.

De eodem

Coniunx vocatur a prima desponsationis fide: quaꝫ concubitu nō agnouerat: nec fuerat cogniturus: nec perierat nec mendax māserat coniugis appellatio: ubi nec fuerat nec futura erat carnalis ulla cōmixtio. ꝓpter quod fidele coniugiū ambo parētes christi vocari meruerunt: non solū illa mater: uerūetiaꝫ ille pater eius sicut et ↄiūx mr̄is eius utrūq mente non carne Item in eodem.

Triplex bonum coniugij fuit in parentibus christi.

Omne itaq nuptiaꝝ bonū impletū est in ipis parentibus christi: ꝓles fides sacramētum. prolem cognoscimus ipm dn̄m. fidem: q2 nullū adulterium. sacramētum: q2 nullū diuortium. solus ibi nuptialis ↄcubitus non fuit: q2 in carne peccati fieri non pōt sine pudenda ↄcupiscentia carnis: q̄ accidit ex peccato: sine quo uere concipi voluit qui futurus erat sine peccato Item i leuitico pcepit dn̄s moysi dicens: siqs sponsam alterius in agro oppresserit: morte moriatur: q2 uxorem alterius violauit. Item in legibus principum sponsa iubeẗ lugere mortem sponsi tanq̄ uiri sui Itē in canonibus inuenitur.

Frater sponsam fratris post eius mortem ducere non pōt.

Si quis desponsauerit sibi aliquā ⁊ pueniente mortis articulo eā cognoscere nō potuit: frater eius nō pōt eā ducere in uxorē. Item gregorius mauricio imperatori ob quendā comitē: qui nepos sui mortui desponsatā duxit uxorem. Qui desponsatā puellam ꝓximi sui acceperit in cōiugiū: anathema sit ipe ⁊ oēs ↄsentiētes ei: q2 sm legeꝫ dei mori decernitur. Naꝫ diuine

mutua fuitus quoꝝ vtrūq ē bonū mr̄imonij. Sine his aūt bonis mr̄imoniū ↄhi nō pōt. postea vo sine his esse nō pōt.

b Sacramētō.i.insepabilitas.ad tēpus eni nō pt ↄhi mr̄iuꝫ: ut.xxxij.q.ij.solet: sicut nec filiū adoptaẗ ad tēpus possū.ff ꝺ ad opt. siqs.io.

c Diuortiū imo insepabilis ↄiunctio animoꝝ.j.e.§ ecce ↄ: ibi dr̄ iter mariam ⁊ ioseph fuit diuortiū: sed ibi iprope fuit diuortiū.s.corpalis sepatio cā honestatis tm̄ facta. ꝓprie aūt diuortiū est sepatio: que cā delicti fit.

d Nō poterat. h colligitur ꝙ coitus nō pōt eē cū vxore sine peccato.ar.xxxiij.q.iiij vir cum propria ar.ↄ.xiij.di.nerui. ꝺ hoc dicem⁹ xxxiij.q.iiij.vir cū ꝓpria.

e Moriaẗ.xxx.iiij.q.ij. nō satis.

f Lugere.i.j.tēpus luct⁹ nō ↄhē ⁊ insignia luctus deferre. ⁊ ē multiplex cā q̄re ꝓhibeẗ ↄhere.j. tps luct⁹: ne fiat pturbatio sanguinis pp incertitudinē q2 nesciretur cui ptus illo tpe editus ascriberetur ar.ff. de his qui no.infa.liberoꝝ ⁊.C.de repud.cōsensu. Altera est maritalis reuerētia.ar.C.de sis nupt.l.ij. Tertia ē ne q̄ tā maligne suspitōis pstet fo viro.in auc.de testi.⁊ ea q̄ pariter §.ult.coll.iiij. Tps aūt luct⁹ ē.xij.mēsium.C.de sis nup.l.ij.hodie diminut⁹ est feminis luct⁹ iste.nō.n. cōpelliẗ tristē habitū deferre.C. de his q no.infa. decreto.io.

nisi dicatur aliud spāle de duob⁹ diebus uel vno.xxx.q.v. sponsus.j.e.institutū.hoc tn̄ est certū: ꝙ post primū coitū

a stati iure fuitutis petitur coit⁹ qn̄cūq placuerit.io. Coniunx vocatur.xxxiij.di.c.ult.

b Quod fidele.i.ex fide nō tn̄ vsu carnis ↄsistebat.

a Omne. Sandulfus dixit duo esse tm̄ bona mr̄imonij.s.fidē ⁊ ꝓlem sed ipm sacrm̄ nō esse bonū mr̄imonij nisi intrāsitiue itelligaẗ.i.bonū qđ est mr̄imoniū: q2 sacrm̄ mr̄imonij ut dicit nihil aliud ē: q̄s ipm mr̄imoniū. sed dic ꝙ sacrm̄ mr̄imonij dr̄ hic insepabilis ↄiūctio aīoꝝ: uel etiā

a Siqs.hoc.c.intelligiẗ de spōsa de p̄nti: aliẗ non faceret ad ꝓpositū: q2 spōsa de futuro nō ē vxor. qđ tn̄ sequiẗ qđ nō possit duci a fratre. obtineret̄ et in spōsa de futuro: dū tamē post.xij.annos facta sit

desposatio: alias
sec⁹. ex͂ ð despo.
ipu. l͂ras. ⁊. c. ac/
cessit. ⁊ hoc casu
est impedimētuꝫ
publice honesta/
tis iustit. a: n͂ affi/
nitatis: q: illa nō
ē nisi interueniat
carnalis copula.
xxxvij. q. ij. lex di
uine.

b Iā vxor. erat
i. carnalit͂ cogni/
ta: ⁊ sunt vba gre
gorij.

c Addit͂. legiti
mū. hoc. c.
ꝯtinuat͂ illi. xxxvi
q. ij. tria. ⁊. c. nul
lus.

d Viro. i. nō ꝯ/
sanguineo ꝑoris

a Si qs vxorē.
desponsaue
rit. vr͂ ergo ꝙ al/
terū ꝑ se sufficiat
ad hoc: ꝙ sit mr͂i
moniū: ⁊ ita ꝑ ar/
ras ꝓbāt͂ sponsa
lia. sed dicēdum
uel. i. etiā subar/
rauerit ꝑcedēte
desponsatōe. uel
dic ꝙ alterꝫ suffic͂
q: ⁊ si subarrat: lꝫ
nō ꝯsentiat: ꝑiu
mit͂ ꝓ spōsalibus
⁊ mr͂imonio do/
nec ꝓbat͂ ꝯtrium
ar. xxvij. di. ꝙ in/
terrogasti. ⁊. xxx
q. v. nostrates. et
c. femine: nec re/
fert an vbo ul͂ fa/
cto declaret qs
volūtatē. xliij. di.
c. i. fit aūt hec sub
arratio ꝑ imissio
nē annuli: lꝫ nō ꝯ
sentiat semꝑ: q: ē
signū amoris. dr͂
de hoc. xxx. q. v.
nostrates.

b Subarraue/
rit. ex͂ de ꝑscrip.
illud ꝯ.

c Ducē. i. carna
liter cognoscere.

a Si qs. alijs.
puta frigidi

legis est mos sponsas appel/
lare ꝯiuges. vnde in euāgelio
dr͂: accipe mariā ꝯiugem tuā.
⁊ illud in deutronomio: siquis
cuiuslibet hominis desponsa/
tā puellam in agro uel in quo
libet loco oppresserit uel ad
duxerit in domū suam: moriat͂
quia uxorem ꝓximi sui viola/
uit: nō que iam vxor erat: sꝫ q̄
a parētibus vxor fieri debe/
bat. ⁊ infra: sicut nulli christia
no licet de sua ꝯsanguinitate
uel quā cognatus suus habu
it i matrimoniū assumere: ita
et de consanguinitate vxoris
sue. Item hieronymus.

Uxore mortua licet viro aliā
ducere: sed non repudiatā
uel desponsatam

Additur aliud quartū ꝯiu
giū legitimum: dū mortua
fuerit vxor cuiuslibet: licꝫ illi
accipe aliam: sed nō repudia
tam nec desponsatā viro sꝫ li/
beram: similiter debet et mu/
lier. vñ ⁊ paulus ait: mulier q̄
sub viro ē: ligata est sub lege
viri quādiu viuit vir eius. vi/
ro igit͂ viuente vocatur adul
tera: si iūcta fuerit alij viro. si
aūt mortu⁹ fuerit vir eius: li/
berata est a lege viri: ita ut n͂
sit adultera si cōiuncta fuerit
cū altero viro. Item greg.

Post mortem alicuius nullus
de eius ꝯsanguinitate sponsā
accipiat

Si quis vxorē desponsaue
rit uel eā subarrauerit: quā
ꝙ postmodū ꝑueniente die
mortis eius nequiuerit eā du
cere in uxorē: tñ nulli de ꝯsan
guinitate eius licꝫ accipe eaꝫ
in coniugio. ꝙ si inuentū fue/
rit factū: sepetur oīo. Item
iulius papa. De eodem

Si quis desponsauerit uxo
rē uel subarrauerit: et siue
ꝑueniente die mortis siue ir/
ruētibus alijs causis minime
eam cognouerit: neqꝫ eius su
perstes frater neqꝫ ullus de
consanguinitate eius eandē

sibi tollat in vxorem ullo vnq̄ꝫ
tpe. His omnibus auctorita
tibus ꝓbantur isti eē ꝯiuges
Sed aug. testatur ꝯtra dicēs

Non est inter eos mr͂imoniū
quos non copulat commixtio
sexus

Non est dubium illā mulie
rem non pertinere ad ma
trimoniuꝫ: cum qua cōmixtio
sexus nō docet͂ fuisse. Iteꝫ
leo papa.

Illa mulier nō ꝑtinet ad ma
trimonium: cum qua n͂ celebra/
tur nuptiale ministeriū.

Cum societas nuptiarum
ita a principio sit instituta
ut preter cōmixtionem sexuū
non habeāt in se nuptie ꝯiun
ctionis christi ⁊ ecclesie sacra
mētum: non dubiū est illā mu/
lierem non ꝑtinere ad mr͂imo
nium: cū qua docetur n͂ fuisse
nuptiale ministeriū. Be/
nedictus seruus seruoruꝫ dei
N. salutem ⁊c̄. Palea.

Lex diuine constitutionis
apostolicam cathedrā to
tius posuit orbis terrarꝫ ma/
gistrā: ut quicquid ubiqꝫ lo/
corꝫ dubitatur: ab ea rō eius/
dem requiratur. Affatus est
aūt nos suis l͂ris eiusdem ca/
thedre assessorē ac ꝑcūctat⁹
est quidam vestras noīe ioan
nes ꝓ connubio filie sue sup
stitis: cuius soror defūcta cui
dam iuueni stephano nomine
simplicibus verbis fuerit de/
sponsata: ⁊ anteq̄ꝫ ad nuptias
ꝑuenerit morte ꝑuenta: vtruꝫ
scꝫ cum eodem iuuene possit
matrimoniū celebrari suꝑsti/
tis filie nec ne. nanqꝫ testatus
est huius rei rationem apud
vos haberi ambiguā: quā deo
docēte reddimus his verbis
certissimā: ꝓthoplaustus ille
radix ⁊ origo nostra detractā
sibi costam in mulierē videns
formatā ꝓphetico spiritu in/
ter alia ꝓtulit: ꝓpter hoc re/
liquet homo patrem ⁊ matrē
⁊ adherebit uxori sue: ⁊ erūt

tate uel ex maleficio. et
ita idē iuris est siue de/
sposatio interueniat de
solo facto siue de iure:
⁊ ita si qs desponsauit ꝯ
sanguineā suā ul͂ aliquā
aliam cū q̄ ipse ꝯhere n͂
possit: ⁊ sepet͂ ab ea: nul
lus de cosanguinitate
sua eā ducere pōt: ⁊ ita
monach⁹ poterit ipedi
re cōsanguineos suos:
lꝫ frigid⁹ nat⁹ sit. qđ cō
cedit. h. ⁊ hoc satis pōt
cōcedi. ꝙ siue sit mona
chus siue frigidus siue
deuot⁹ siue sect⁹: ꝙ spō
salia illi⁹ impediūt ma
trimoniū. ar. ex͂ de spō.
ad audiētiā. Nā ꝓpt͂ de
spōsatōem q̄ nulla ē no
tat͂ qs infamia. ff. ð his
q̄ no. infa. qđ ergo. §. ꝙ
aūt ꝑtor. ex͂ de biga. nu
per. ⁊ vn⁹ tñ casus exci/
pit͂ qñ infra septēniū fa
cta ē desposatio. ex͂ de
despō. ipu. accessit. Itē
i alio casu nō impediūt
spōsalia de facto seqūes
mr͂imoniū: ut ex͂ de eo
q duxit in mr͂imonium si
gnificauit. Sed q̄ est rō
q̄re spōsalia q̄ nulla sūt
impediūt mr͂imoniū: et
pōt dicere sufficere ita
scriptū esse. uel iō q: qñ
qꝫ ꝓbaret͂ monachus q
nō esset in rei veritate:
uel frigidus: ⁊ ita esset
ibi periculū. nec ē ꝯ ex͂
de spō. iuuenis. Naꝫ ibi
p⁹ septēniū tētauit ⁊c̄.

a Non ē dubium. ad
mr͂imoniū: qa hꝫ i
se sacr͂m ꝯiūctōis xpi et
eccl͂ie ⁊ aīe fidel͂ ad de/
um ꝑ charitatē. j. e. c. se
quēti ex͂ de bigamis de
bitum. qdā intelligunt
hoc. c. de arta: ⁊ expo/
nūt nō fuisse. i. esse n͂ po
tuisse propter artatōeꝫ.
ioannes.

a Cū ꝫ societas. si ma
trimoniū se hꝫ ad
instar societatis: pōt e
go mr͂imoniū ꝯhi ꝑ ab
sentes sicut ⁊ societas/
ff. ꝓ socio. l. iiij. ar. xxx.

q.v.nec illud: ⁊ ad instar societatis se habet ex̄ de spōsal'.p̄terea.⁊ est ar.q mr̄imoniū nō fuit institutū ꝑ illa v̄ba hoc nūc ⁊c̄.sed ꝑ illa q̄ societatez designāt.ꝓpter hoc relinquet homo pa.⁊ ma.⁊ adhe.⁊c̄.⁊ ita intelligit̄ illud.c.ex̄ de dona.inter vir.⁊ vx.significauit.ubi dr̄ q ea que lucrātur vir ⁊ vxoꝛ cōit̄ obueniūt eis.⁊ est ſi.ff.rez amo.l.i.ubi dicit̄ q vxoꝛ dn̄a est ⁊ socia rez ipsius viri.sed dn̄a dicitur q: nō pōt agi furti ſʒ furtū ꝯmittat.

b ¶ Sacramētum.duo sūt sacramēta vnū dei ⁊ aie:aliud christi ⁊ eccl'e dei ⁊ aie in spōsis:xp̄i ⁊ eccl'e inter virū ⁊ vxoꝛē ut.j.e.in oi.⁊ ex̄ ꝺ biga.debitum.

c ¶ Nuptiale.i.carnis ꝯmertium.

d ¶ Tez apl's. Palea q̄ hic solet esse ē ꝯ̄ria his dixim⁹.s̄.e.siqs despōsauerit.ſʒ loqtur cū pat̄ ꝓmiserat filiā illi:ſʒ ille nō despōsauerat eam.⁊ quod dr̄ despōsata.i.ꝓmissa simplicib⁹ verbis patris illa nō cōsentiente.⁊ hoc colligitur ex eo qꝺ dr̄ circa finē:decreuerat despōsare:ul'.j.sepṫēniū despōsauerat.

e ¶ Tez apl's.ab hoc loco usqȝ ad.§.ecce: allegat q neuter cōiugū sine cōsensu alterius pōt trāsire ad religionē. Ex inde usqȝ ad.§.cuz ergo maria: ꝓbat: q uterqȝ spōsoꝝ pōt.⁊ ex his cōcludit ibi: q inter spōsū et spōsam nō est ꝯiugiū

a ¶ Sunt qui dicūt.humana i auc̄.ꝺ nup.§.distrahūtur.

b ¶ Diuina.s̄.di.xci.diuina q̄ tūc demū locuz habet cum carnalis cōiūctio vna caro est.ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.ex publico.

c ¶ Latoꝛi.i.christo cui nullus resistere pōt.xi.q.iij.secūdū xi.q.ij.due.ioannes.

d ¶ Una.fictōe iuris vir ⁊ vxoꝛ vna caro sunt uel erūt duo in carne vna.i.in vno carnali oꝑe.uel.i.ad vnā carnē.i.ad vnam ꝓlem ꝓcreandam.Sic ⁊ fornicarij dicuntur vna caro:j.xxxij.q.iiij.in eo.

e ¶ In pollutōe.ar.q vno intrāte monasterium possit alter cōiugū in seculo remanere:dūmodo in castitate.nō enim videtur esse cā ꝓhibitōis nisi pollutio:cā ergo cessante cessabit ꝓhibitio.quod est verū si est senex:ut ex̄ de cōuer.ꝯiu.cum sis preditus.

duo in carne vna. quibus verbis innotuit non aliter virum et mulierem posse fieri vnam carnem: nisi carnali copula sibi coherean̄t. qui ergo nequaqȝ mixtus est extranee mulieri federe nuptiali: quo pacto ꝑ nuda spōsionis uerba pn̄t vna caro fieri: nullatenus valemus intueri. Ꝓpinquitas enim sāguinis uerbis dicitur: nō uerbis efficit̄. sed neqȝ osculum parit ꝓpinquitatem: qꝺ nullam facit sanguinis cōmixtionem. qm̄ vero ita ꝓrsus sese habet res ioannis istius: ut uelit secundā filiam nuptijs copulare: cui primam iam decreuerat despōsare: cēsura apostolici magistrat⁹ mādamus hec absqȝ ullius criminis vitio posse fieri: si utriusqȝ ꝑtis sederit volūtati. Nā cur ꝓhibeatur qꝺ ꝓhibendū nūqȝ sancta scriptura declarat? sed neqȝ mūdane leges cōnumeratis ꝑsonis: quibus inter se nuptias ꝯtrahūt: de huiusmodi aliquid dicunt. ne ergo abnegetis qꝺ negandū nulla ratione docetis. Item apl's p̄cepit: ut uxoꝛ reddat debitū viro et vir uxoꝛi: nisi forte ex ꝯsensu ad tempus ut expeditius vacent oꝛationi. vnde datur intelligi: q sine cōsensu alterius non licet alteri vacare orōni. Itē ꝓpositū melioris uite vir sumere nō potest sine consensu uxoꝛis: ⁊ econuerso. Unde gregoꝛius scribit tenticie patricio.

Causa religionis cōiugia solui non debent.

Sunt qui dicūt religionis gratia cōiugia debere dissolui. verū sciendum est: si hoc lex humana ꝯcessit: lex tn̄ diuina ꝓhibuit. ꝑ se enī veritas dicit: quos deus ꝯiunxit homo non separet. qui etiam ait non licet dimittere uxoꝛē excepta causa foꝛnicationis. qs ergo hui⁹ latoꝛi legis ꝯtradicat? scimus q: scriptū est: erūt duo in carne vna. si ergo vir ⁊ uxoꝛ vna caro sūt: ⁊ religionis causa dimittit vir uxoꝛem: uel mulier virū in hoc mundo remanentē: uel etiā foꝛtasse ad illicita vota migrantē: que est ista ꝯuersio i qua vna et eadē caro ex ꝑte transit ad ꝯtinentiā: ⁊ ex ꝑte manet in pollutione: si v̄o utrisqȝ ꝯueniat ꝯtinentē uitam ducē: hoc qs audeat accusare: cū certum ē q: oīpotens deus q minoꝛa ꝯcessit: maioꝛa nō ꝓhibuit? Duobus.n.modis sancti viri ēt a licitis abstinē solēt. aliqn̄ ut merita apud deū om̄ipotentē sibi augeāt: aliqn̄ ut ante acte uite culpas detegāt. Proinde

f ¶ Minoꝛa hec tenet in honoꝛibus: ut.s̄.xcv.di.illud.s̄.xxiiij.q.i.miramur.

g ¶ Maioꝛa.non in honoꝛibus: ut s̄.di.l.q sub ḡdu ⁊ est simile.xvi.q.ij.visis.b.

h ¶ Ante acte.⁊ n̄ ne h̄ casu augēt merita? sic.faciūt enim vtrūqȝ: sed in ipso nō delent culpas. Itē nōne cōiuges cōmiscē do augent merita sibi? sic: sed nō tm̄ nec ita expedite: licet quidaz dicāt: q cū ꝯmiscētur: ⁊ cā reddēdi debiti uel ꝓlis nō merent̄ p̄miū sed min⁹ supplicium: sed hoc iꝓbatur.j.xxxiij.q.v.si dicat.io.

a ¶ Multoꝝ.cō suetudinez ꝯ̄.xxxi.di.āte triennīū in pri.sed ibi loquit̄ post ꝓhibitōem: ⁊ dicit h.q pelagi⁹ fecit tm̄ vnā ꝯstitutionem sub disiūctione: ⁊ illaz retractauit gregoꝛius ut ibi nōui.h.dic̄ q duas fec̄.vnaz pure q̄ ibi repꝛobatur: aliā quā h̄ tangit nō repꝛobando.

b ¶ Licite an̄ sub diaconatum ducitis: quia nec tēpoꝛe aploꝝ i sub diaconatu licuit ꝯtrahere.lxxxiiij.di.cū in preterito.io.

c ¶ Prohibitū.⁊ male: q: nec poterat p̄cipere q abstinerēt ab vxoꝛib⁹: quas erāt legitime adepti. nec etiā q abstinerēt ab officio: q: sine culpa nō pōt qs priuari officio.⁊ ita fuit retractatū a gregoꝛio.xxxi di.c.i.Dicit tn̄.h.q bn̄: q: abstinere ab vxoꝛib⁹ fuit eis indictū si possent habere cōsensum vxoꝛuz. Itē dicit: q alias interdictū fuit eis ex cā ministeriū: ſʒ sine culpa. sicut ⁊ beneficiū interdicit̄ cōiugatis sine culpa: sed nō sine cā.ex̄ de cleri.cōiu.c.diuersis.

d ¶ Aut certe.ar.q id quod ꝑ se ⁊ simpliciter impa/

ri nō pōt. sed psuaderi ut ɔtinētia. xxxij. q. i. integri tas: subalternatiue ⁊ disiūctiue imperari pōt. xxxij. di. lectores. ar. ↄ. ff. de ɔdi. insti. q sub ɔditōe. §. sigs

e ¶ Notarij. ar. ↄ. xx. q. iij. cos.

f ¶ Suspēdit. tpe ɔhibitōis: et ita nō fuit astrict[9] voto ɔtinētie uel ex pꝛesse uel iuterp̄tatiue. vñ est ar. cū ⁊ vxorē ei[9] ɔtinētiā n̄ vouisse.

g ¶ Suspēdit. se cus ergo si se nō suspēdit. vñ mulier p̄sumit vouisse qd̄ cōcedo eo ipo ꝙ licētiā dat viro ɔmouēdi. lꝫ q̄re sepatur a viro fo lꝫ vouissꝫ: q2 vxoꝛ clerici dꝫ se conuertere alicui religioni: ut. s̄. xxviij. dist. q2 sunt. et sic p̄sumebat ⁊ dicebat de isto.

h ¶ Nō dꝫ. s̄. xxxij. di. seriatim. ↄ. i si. ubi dicit ꝙ nō pōt alij nubē p[9] moꝛtē pꝛimi. sed ibi incepta erat iam cōtinentia in subdiacano h̄ nō. Nō eni vouit nec expꝛesse nec tacite cū ei[9] maritus nō fuit ɔmot[9] ad oꝛdinē diaconalem. ⁊ i subdiaconali oꝛdine bene licebat accipere tpe hui[9] gregoꝛij uel adherē vxoꝛi nō postq̄ edidit illā ɔstitutōem. xxxi. di. añ triēniū

i ¶ Pꝛesertim. i. si sic iūcta est cū diacono: ꝙ ipa tūc fecerit votum: ꝙ post moꝛtē ei[9] cōtineret ppetuo: tūc. n. nō fuit matrimoniū cuꝫ fo. hoc. sm. h. cuius opinionē notaui xxxij. di. seriatim sed sm opinionē

cū boni ɔinges aut meritū augere desiderant: aut añ acte vite culpas delē: ut astringāt se ⁊ meliorē uitam appetant lꝫ sic enim multos nouimus cum suis coniugibus ⁊ pꝛius continentem vitā duxisse: ⁊ postmodum ad sancte ecclesie regimina migrasse. Si uero continentiam quam vir appetit: mulier non sequitur: aut quā mulier appetit vir recusat: diuidi coniugium nō potest. qa scriptum est: mulier potestatē sui coꝛpoꝛis nō habet: sed uir similiter ⁊ vir potestatem sui coꝛpoꝛis non habet: sed mulier. Idem leoni episcopo cathenensi.

Absq̄ uiri consensu monasterio mulier deputata ad eius consoꝛtium non pꝛohibentur redire.

Multoꝛum relatione comperimus hanc apud nos olim consuetudinem fuisse: ut subdiacones suis licite miscerentur coniugibus. quod ne denuo quisq̄ p̄sumeret: a seruo dei sedis nostre diacone ex auctoꝛitate nostri decessoris isto modo est pꝛohibitum: ut eodem tempoꝛe hi qui iam uxoꝛib[9] fuerant copulati vnū e duobus eligerent. i. aut certe ministrare nulla ratione p̄sumerent: aut a suis uxoꝛibus abstinerent. ⁊ quantum dicitur speciosius tunc subdiaconus pꝛo hac re ab administrationis se suspendit officio: et usq̄ in obitus sui tempoꝛa notarij quidem gessit officium: ⁊ a ministerio quod subdiaconū opoꝛtuerat exhibere: cessauit. post cuius obitum: quia relicta eius honoꝛata est marito sociata a tua fraternitate in monasterio cognouimus eē destinatam. Ideoq̄ si ut fertur eius se maritus ab administratione suspendit: antedicte mulieri non debet officere: ꝙ ad secunda coniugij nota migrauit: pꝛesertim si nō tali mente subdiacono iuncta ē ut a carnalibus uoluptatibus abstineret. si ergo ita se ueritatem quemadmodum edocti sumus habere cognoscis: pꝛedictam te mulierem de monasterio per omnia conuenit relaxare: ut ad suum maritum sine aliqua possit foꝛmidine remeare. Idem hadriano panoꝛmitano notario.

Ad uxoꝛem redire cogatur: qui sine eius consensu religiosam uestem suscepit.

Agathosa latrix pꝛesentium questa est virum suū contra uolūtatem suam in mōsterio urbici abbatis eē ɔuersum. quapꝛopter experientie tue pꝛecipimus: ut diligēti inquisitione discutiat: ne foꝛte eius uoluntate conuersus sit uel ipsa se mutare pꝛomiserit: ⁊ si hoc repererit. ⁊ illū in monasterio permanere pꝛouideat: et hanc sicut pꝛomisit mutare compellat. Si uero nihil hoꝛum est: nec quondam foꝛnicationis crimen pꝛopter qd̄ licet dimittere uxoꝛem pꝛedictam mulierem commisisse cognoueris: ne illius conuersio uxoꝛi relicte i seculo fieri possit perditionis occasio: uolumus ut maritum suum illi etiā si iam tonsuratus est reddere debeas oi excusatiōe cessāte q2 ⁊ si mūdana lex p̄cipit ɔuersionis grā ut2olibꝫ inito posse

n̄ram quā nota. s̄. e. q. i. c. i. falsū esse patet. Nam sm hoc ēt si expꝛesse uouisset nisi deuoueret se religioni nō solēnizat ut ibi dixi nec sepatur a viro fo. io. ⁊ quocūq̄ mō dedit licētiā siue intrādi religionē siue oꝛdinē suscipiēdi n̄ sepabit sm m̄rimoniū. dic ergo sm hoc: p̄sertim. i. maxime. nā p̄sumptōem idu ceret ↄ eam: nō tñ q suf ficēt ad sepatōem. h. Utrū aūt dando licētiam intelligat solēnit̄ vouē. nō. xxxij. di. seriati. ⁊. xxviij. di. si se cuiq̄.

a ¶ Agathosa cōuersus fit. lꝫ recipi nō debuerit: nisi ⁊ vxoꝛ cōuerteret. s̄. e. sūt q dicūt.

b ¶ Uel ipa. h̄ hēs ꝙ cōsensus vxoꝛis sufficit: lꝫ ipa expꝛessa nō voueat nec intret religionē: ad hoc ut marit[9] possit intrare r̄ligionē: ut. xxviij. q. v. q vxoꝛē. ⁊ expꝛessū v̄r ex. de cōuer. ɔiu. veniēs. ⁊. c. ɔstitut[9]. Nam dādo licētiā vouere intelligit̄. xxxij. di. seriatiꝫ xxviij. di. diaconi. ⁊. c. si qua vidua. sed expꝛesse ↄdicit ex. de ɔuer. ɔiu. c. i. qdā dicūt licētiā vxoris nō sufficē: nisi ⁊ ipsa intret religionē: ⁊ illud c. xxxiij. q. v. q vxoꝛē: intelligūt loq de cōcilio. ⁊ ꝙ dic̄ nihil hox: dicūt ꝙ hec dictio hox hic ↄ mōstrat hec duo membꝛa. s. crimē foꝛnicatōis ⁊ hoc ꝙ ipa se mutar̄ ɔmisit: ⁊ exponūt hic uel ꝓ et. Alij dicūt ꝙ sola licē i suff cit. ⁊ dādo licētiā intelligit̄ vouere: et cogit̄ intrare religionē nisi sit vetula: ut ex. c. cū sis p̄ditus. ⁊ intelligunt decre. pꝛimā] de ɔuer. ɔiu. de licentia extoꝛta ɔbabilit̄ pōt dici: ꝙ si mulier ignara iuris dedit licētiā nō itelligitur vouiss̄: sec[9] si ius sciuit. ioannes.

c Promisit. cōpellāda .n. ē: si se pmisit futurā mōachā. ar. xij. q. ij. qcūqꝫ suffraga. nͥ si maiꝰ pͥculū timeat. ex̄ q cle. uł vo. uenies. uł dic pmiserit se de uouēdo religioni.
d Dox .s. ꝙ nec illa mutare se pmisit nec cōsensit ⁊c. io.

suo. ar. vij. q. i. q̄ꝫ periculosū. ⁊ iō tūc dicit .h. ꝙ uterqꝫ intrare pōt reliquo inuito. Illud aūt apl̄i: aut maneat innupta: aut recōciliet: qđ dimittēte loquitur intelligitur añ sniam eccl'e. sed auc. ꝯdicit .h. ut. C. đ adult. auc. sed hodie:

solui coniugium: diuina tamē lex fieri non permittit. nā nisi fornicationis causa virū uxorē dimittere nulla ratione cōcedit. quia postqꝫ copulatione coniugij viri atqꝫ mulieris vnum corpus efficitur: nō potest ex parte conuerti ⁊ ex parte manere in seculo. Item ex. viij. synodo.

Sine consensu uxoris religionis propositum vir sumere nō potest.

Si quis ꝯiugatus vult conuerti ad monasterium: non est recipiēdus nisi prius a cōiuge castimoniam pfitente fuerit absolutus. Nam si illo viuente illa per incontinētiam alteri nupserit: proculdubio adultera erit: nec recipietur apud deum eius viri conuersio: cuius sequitur coniugalis federis prostitutio. tales igitur coniuges tunc sine culpa sequuntur christum derelicto seculo: si habeant ex pari uoluntate castitatis consensum. Itē ex synodo eugenij pape.

Sine conscientia episcopi viro ⁊ uxori causa religionis diuertere non licet.

Si vir ⁊ uxor diuertere p sola religiosa inter se consēserint vita: nullatenus sine episcopi ꝯscientia fiat: ut ab eo singulariter prouiso constituatur loco. nam uxore nolente aut altero eorum etiam pro tali re matrimoniū non soluitur. Item augusti. de adulterinis coniugijs.

Sine uxoris voluntate viro continere non licet.

Si tu abstines sine uxoris uoluntate: tribuis ei fornicandi licentiam: et peccatum illius tue imputabitur abstinentie. Item gregorius urbico abbati.

Vir non est suscipiendus in monasterium: nisi ⁊ uxor conuertatur.

Quia agatho lator presentium in monasterium dilectionis tue conuerti deside rat: hortamur ut cum omni eū dulcedine dilectioneqꝫ suscipias. quem tamen ita suscipiendum eē cognosce: si ⁊ uxor illius similiter conuerti uoluerit. Nam dum vnum vtrorumqꝫ corpus coniugij sit factum copulatione: incongruum est partem conuerti ⁊ partem in seculo remanere. Item nicolaus papa.

Continentie votum non licet suscipere: nisi eandem vitam vir eius elegerit.

Scripsit nobis theoberga regina: se regia dignitate

e Nec quondā. h petitorio agebat: ⁊ iō excipit de fornicatōe: alias primo restitueret ex̄ de resti. spo. ex ꝯquestiōe.
f Fornicatōis. publice ut ex̄ de diuor: signi ficasti. alias sine iudicio eccl'e dimissa restituere tūr: nisi ipsa se exspoliasset vagādo cū adultero uel veriꝰ dicas: ꝙ h referebat qō quō ipsa nō erat spoliata: q: dicebatur ꝙ eius voluntate intrasset religionem.
g Tōsuratꝰ. fm .h. pꝰ mortē vxoris tenet redire ad monasterium: nec obstat decre. illa ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. qdam lꝫ .n. ingressus uel votū nō teneat quātū ad se: tñ monachꝰ est: sicut extinctores spiritꝰ sancti lꝫ enim extinguere nō pñt quo ad se: tñ extinctores iudicantur. i. q. i. iudices. vr̄ tñ illa glo. sed nūqꝫ ꝯria huic. maledicit .h. cū itex approbata sit ī noua ꝯpilatōe illa decret. quidam .h.
h Debeas. sed nūqđ iste redditꝰ vxori poterit ab ea exigē debitum uel ei exigēti reddere. dic ꝙ exigēti tenet reddere. qđ enī suū erat .s. exigē: uouere poterat: sed nō alienū .s. nō reddere.: ut. xxxiij. q. v. vna sed ab alia exigē nō poterit. ar. ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. qdā ītrauit q: quātum in se fuit se voto astrixit. Sed nūqđ ea mortua poterit abbas istū repetere: uel iste poterit aliā ducē? ⁊ dicēdum: ꝙ abbas istū repetere nō poterit: q: votū nullū fuit ⁊ nō fuit monachus: nō tñ aliā ducere poterit: q: quātum in se fuit se uoto ligauit. si tñ duxerit de facto tenet et erit mr̄imoniū inter eos: ut ex̄. e. placet .h. tñ ꝯriū dixit. ⁊ dixit ꝙ nō esset decre. q̄ est ex̄. e. qdā. si aūt aliqs de licentia vxoris sue intrauit religionē: satis pōt dici ꝙ mortua vxore q̄ eū repetijt. cogit reuerti ad monasteriū: ⁊ si ꝯheret non teneret mr̄imonium: ut ex̄. e. ii. ex parte. io.
i Couersionis. añ iudiciū eccl'e neuter pōt intrare monasterium altero inuito nisi cū publice fornicata ē. tūc vir ea inuita pōt intrare monasteriū sed nō illa. sed facta sepatōe iudicio eccl'e fm .h. neuter tenet alteri ⁊ uterqꝫ cessit iuri

k Dimitter. ar. ꝙ alter ꝯiugum pōt intrare monasteriū altero ꝯsentiente: etiam postqꝫ sūt vna caro effecti ⁊ sic habes duas causas hic qbꝰ post carnalem copulā vir pōt separari ab vxore quātum ad reddēdū debitū ⁊ cohabitatōez. s. fornicatōez tñ pꝰ sepatōez factā ab ecclesia añ nō: ut j. xxxv. q. vi. multoꝝ. ⁊. xxxiij. q. ij. seculares. ⁊ votū ꝯuersionis tunc exigitur ut illa ꝯsentiat ⁊ sil'r ꝯuertam: ⁊ pfiteatur si est iuuenis. si vetula: saltim pfiteatur ppetuā cōtinētiam ex̄ de cōuer ꝯiu. cum sis pditus.
a Sigs pfitente. i. trāseunte ad religionez: si est iuuenis al's ille nō est recipiēdus ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. cū si pditꝰ.
b Uiri: ex̄ đ cōuer. ꝯiu. sane. ⁊. c ꝯiugatꝰ.

a Si vir. ⁊ consciētia. hoc generaliter optinet: ut semp auctoritate eccl'e fiat sepatio: ut. xxxv. q. vi. multoꝝ. ⁊. xix. q. ij. duo. ꝯ: ibi secꝰ in clerico. si tñ sine auctoritate epi illud fiat: ut generalit interpretatur ꝯsuetudo. uel in eo cāu exaudiꝰ cū volūt ꝯstruē monasteriū: in quo se ꝯuertant sine licētia epī. ar. đ con. di. i. nemo ioannes.
b Non soluit. nisi postea alter velit ratū habere ingressum alterius. xxxiij. q. v. mulierē.
a Si tu abstineas. licētiā. i. occasionē.
b Imputabit. adeo ꝙ fm ioannē fa. nō poterit dimittere eā pter talem fornicatōem qm̄ q occasionē dāni ⁊c. ⁊. di. l. studeat sepe: ⁊ ē ar. p eo ī auc. ut liceat matri ⁊ auie. §. q: uero plurimas in fi coll. viij. qđ nō credo. ex̄ de adult. significasti. lꝫ enī.

uet occasionē ille:ipsa non dȝ fidēbuare castitatis. ar.s̃.c.agathosa.⁊.xxxiij.q.v.ꝙ deo. nisi eā tradat alij adulterādā.ex̄ de eo q cogn.ↄsang.discretoēȝ. ff.so.ma.cū mulier.dic ergo hic tue abstinētie.i.ab stinēti tibi iputa/ bit peccatū qḋ ꝯ mittit ei debituȝ denegād ↄ.io.

c Quia agatho ↄiugij.s̃.di. x.sicut.s̃. ḋ epis. ⁊ cleri.deo nobis C.ḋ agri. ⁊ cē. cū simus.io.

a Scripsit. dig nitate.ar.ꝙ hoc solo ꝙ qs ef ficit̄ monach⁹: ḋ finit esse rex uel ī pator.ul̄ papa vl̄ epūs.arg.vij.q.i. ƀ nequaq̄ ⁊c̄.ar. ꝙ ius regni non trāsit ad monaste riū:sȝ ad successo res sanguinis tm̄ ubi ꝑ successionē def.sic de comita tu ⁊ ducatu.arg. sumit̄ ƀ sophistice Nā ista nō erat re gina:nisi q: vxor regis fuit: sicut ⁊ vxor ↄsulis dr̄ cō sularis.ff.ḋ sena. femine. ergo eo ipō ꝙ volebat ex ui copula marita li:ergo ⁊ dignita te regia.

b Posse.sed nō ne vir ei⁹ erat pu blic⁹ adulter cū galdrada:ut.ij.q: i.scel⁹.quare er/ go nō etiā potu/ it ab eo recedere:ut.s̃.c. agathosa etiā sine iudicio eccle:ut ex̄ de diuor.significasti: potes dicer̄ ꝙ ad huc nō sup̄durerat galdradā.uel iō nō potuit ab eo recedere:q: de hoc ipō erat qō. an esset vxor eius uel non.ioannes.

c Ecce probauit ꝙ alt̄ ↄiugū altero inuito n̄ pōt trāsire ad religionē.nūc pōit assūptōeȝ.s. ꝙ spōsus h⁹ pōt.⁊ ex eo īfert n̄ ex eo ē ↄiūx.j.§. ū ergo. io.

d Solitudinē.dicūt tm̄ qdā ꝙ vita hēmitica nō sol uit mr̄imoniū:q: heremita nō ē religiosa psona nisi spālit̄ se deuoueat alicui religioni siue ordini. Nam heremita hȝ ꝓpriū:ut.xix.q.iij.§.cō. vñ si ↄhit mr̄i moniū tȝ. Alij dicūt:ꝙ est ꝑsona religiosa:⁊ talis re ligio hȝ votū āneṙū.si tm̄ i ꝓpa domo uellet religio sam vitam ducere:talis religio nō dissoluit spōsalia

nī maritali copula velle exui: ⁊ sola vita priuata esse contē tam desiderare. cui nos scri/ psimus nō aliter hoc fieri pos se: nisi eandem vitam coniūx eius lotharius elegerit. nam licet sit scriptum: quos deus ↄiunxit homo non separet: de us tamen ⁊ non homo sepat: quando diuini amoris intuitu ex consensu utriusq̄ cōiugis matrimonia dissoluunt̄: aliter aūt fieri mutuam sepationem vestram ꝓhibemus. Ecce ꝙ coniugati sine licentia alteri/ us ↄtinentiam ꝓfiteri nō pos/ sunt. sponsi vero etiā incōsul/ tis quas sibi desponsauerunt exemplis ⁊ auctoritatibus ꝓ/ bantur cōtinentiam posse ser uare. Vt enim refert beatus hieronymus: Macharius ꝓ/ cipuus iter christi heremitas celebrato nuptiaꝝ cōuiuio cū uespere thalamum eēt ingres surus: ex urbe egrediēs trās marina petijt: ⁊ heremi solitu dinem sibi elegit. Item bea tus alexius epiphanij clarissi mi filius similiter ex nuptijs diuina gratia uocatus sponsā ↄseruit: ⁊ nudus christo famu lari cepit. Horum exēplo pa tet: ꝙ sponsi sponsarum nō ex quisito suarum consensu con tinentiam valent profiteri. ꝓ batur illud auctoritate euse/ bij pape dicentis.

Desponsata puella non ꝓhi betur monasterium eligere.

Desponsatam puellam nō licet parentibus alij viro tradere. licet tamen illi mona steriū sibi eligere. Itē gre/ gorius in registro.

Desponsata impune monaste rium potest eligere.

Decreta legalia desponsa tam si conuerti uoluerit: nullo modo censuerunt dam/ no mulctari. Cum ergo con/ iugatorum continentia nisi ex amborum consensu deo offer ri non valeat: cum vir sui cor/ poris potestatem nō habeat sed mulier: sponse autem mo/ nasterium possunt eligere: et sponsi non exquisito consensu spōsarum ꝓpositum melioris uite assumere valeant: patet ꝙ inter spōsum ⁊ sponsam cō iugiū nō est. Item cum secū dum augustinum illa mulier n̄ pertinet ad matrimonium: cū qua docetur non fuisse com/ mixtio sexus. Item secun/ dum leonem: illa non pertinȝ ad matrimoniū: cum qua do/ cet̄ nō fuisse nuptiale ministe rium: apparet ꝙ inter sponsū ⁊ sponsam coniugium non est. Item nicolaus papa precepit

ut ex̄ de cōuer.ↄiu.ex parte.io.

a Desponsatā.monasteriū.sed obijcit̄ spōsus ītrat religi onē:⁊ monachi nolūt eū recipe añ legitimā ꝓbatio/ nē cū nō debeat:ex̄ de regul.ad aplicā:nū qd ergo sponsa tādiu tenet̄ eū expecta re forte ꝑ ānū vel ꝑ triē niū s̄m ꝙ ē not⁹ ul̄ igno tus ⁊ ipā talis ē ꝙ cōti/ nere nō pōt: Ad hoc di co:ꝙ si sine licētia vxo/ ris trāsit ad religionem nō habebit tps ꝓbatio nis nisi duos menses.si aūt de ei⁹ volūtate trā sit:tenet̄ ↄtinē usq̄ quo sit elapsum tps ꝓbatio nis.⁊ qḋ dicit decre.ex̄ de ↄuer.cōiu. ex publi/ co ꝙ duo mēses tm̄ dat̄ assumēti habitū religio nis:intelligas de illo q sine volūtate vxoris trā sit.vel dīstingue in cleri co trāseūte ad r̄ligionē ut si de licētia epi trāse at:ꝙ possit petē tpe ꝓ/ batōis priora stipēdia sec⁹ si sine licētia qd iu/ ris sit de hoc ī qōib⁹ nō lex tm̄ dic:ꝙ si alter dat licētiā alteri: nō intell̄r dedisse:nisi s̄m qḋ ḋ iur̄ dȝ hr̄e.s.usq̄ ad duos mēses. Sed qd si n̄ vult eligē monasteriū:sed ī ꝓpria domo vult hituȝ samē uel ↄtinētiā vouē: dicim⁹ ꝙ nō pōt:ut ha bes ex̄ de ↄuer.cōiu.ex ꝑte ī fi.nec sponsus pōt ad ecclaȝ secularē ↄuer ti uel ordinē accipe:ut ex̄ de ↄuer.ↄiu.c.i.s̃.e. si vir. Et dicit.h.ꝙ spon sus cū dat licētiā spōse: ul̄ e cōuerso intrādi mo nasteriū mr̄imoniū nō soluit̄.sed cōpellēdus ē ⁊ ipē intra/ re ⁊ si ↄtraxerit:duos hȝ viros mulier:uel vir duas vxores Tu dic ꝙ siue ea uolēte siue inuita trāseat:nō cōpellit̄ ītra re monasteriū. Baȝ.dixit ꝙ nō soluit̄ nec intrare cōpellit̄:⁊ si ↄtraxerit hȝ duas vxores.tu dic:ꝙ nō ↄpellit̄ intrare: q: cū ei dat licētiā intelligit̄ dare auctoritate ⁊ iure illi⁹ cano nis ex publico de ↄuer.ↄiu.⁊ dissoluit̄ mr̄imoniū: ut dr̄ ex presse in auc.de sanctis.epis.§.spōsalib⁹ quoq̄ ubi dr̄ ꝙ vi/ culū illud rūpit̄.lȝ ad hoc rñderi possit ꝑ.c.s̃.c.scripsit.ut ȝ ibi dicit mr̄imoniū dissolui post carnalē copulā qḋ ē īpossi bile:nisi quo ad seruiturē.xxxij.q.vij.tm̄ valet.io.

a Decreta.pone ꝙ spōsus dicit sponse intra religionem ⁊ ego ↄtinebo:nūqd rūpitur mr̄imoniū: qdā dicunt ꝙ si ↄtinet nō rūpit̄:sed si ↄhit rūpit̄.vñ s̄m eos nō sola re/ ligio rūpit:sed religio cū copula. Item qd si iurauit vterq̄

ꝙ nõ intraret religionẽ: q̄rit utrũ intrare possit: ⁊ videt̃ ꝙ n̄. xxij. q. iiij. §. illicitũ. ar. ꝯ. xix. q. ij. due. ⁊ cũ religio soluit vinculũ m̃rimonij videt̃ ꝙ ⁊ vinculũ iuramẽti: ut ex̃ ꝺ spõ. cõmissum. ⁊ de iureiur̃. ꝑuenit. io:

b Dãno. res eñi quas alter alteri dedit: resti- tuent̃ ei: ut ex̃ de ꝯuer. ꝯiu. et publico: l; possit videri ꝙ ille ꝑ quẽ stat ꝙ m̃rimoniũ nõ ꝯsuma- tũ debeat puniri: ut. C. de spõ. l. ult. sed nõ ẽ ita si tñ osculũ interuenit: ñ põt spõsus nisi dimidiã ꝑtẽ rex̃ suax̃ datax̃ ab ipsa repetere: sed muli- er totũ repetit quod de- dit. C. de do. ante nup. si a spõso. io.

a Quod aũt. de hac mã habebis. xxxi ij. q. i. c. i. io.

b Nubere. i. carnalit̃ ꝯ misceri: ut. s̄. xxxiiij. ua- lentino:

c Scriptũ ẽ i lombar- da. ⁊ ita ẽ ar. ꝙ leges in- duci pñt in causis m̃ri- monialib⁹. nã ⁊ in accu- satõe inducũtur. ar. iij. q. ix. dignũ.

d Probare. ĩ. xxxiij. q i. sigs accepit. ꝯ ex̃ ꝺ de spõ. i pu. ꝯtinebat̃: ex̃ ꝺ claũꝺ. despõsa. sigs cleꝫ ex̃ de frigidis ⁊ male. c i. In his oib⁹ dr̃: ꝙ pro- batõi viri stãdũ ẽ ⁊ etiã sacramẽto viri: ut i. c. ꝯ- tinebat̃. sed hoc intelli- gitur cũ vir tacet ⁊ pro- batões nõ hꝫ: imo veri- or est solutio: ꝙ h⁹ locuꝫ hꝫ quotiẽs mulier q̄ vir- go est se incognitã vult ꝓbare ꝑ aspectũ corpo- ris. hec ꝓbatio ꝓfertur oib⁹ etiã iuramẽto uiri: ex̃ ꝺ ꝓba. ꝓposuisti. va- lidior eiꝫ ẽ ⁊ meli⁹ res i- gerit̃ aĩo oculata fide q̄ꝫ ꝑ aures insti. de q̄dib⁹ cog. §. hacten⁹. sed si fu- isset mulier. poti⁹ creꝺ- retur viro ⁊ sic loquũtur iura ꝯria. §. ecce. io.

e Institutis. xxxiiij. di. c. ult.

f Negatur. re uera nõ est diuortiũ ꝓprie sumpto vocabu- lo: q2 diuortiũ dicitur inter carnalit̃ ꝯmixtos repudiũ iter spõsos. ff. de ver. sig. iter stuprũ. §. diuortiũ.

g Unde apparet. totũ est allegatio.

de his qui ab aduersarijs ex- cecãtur ⁊ membris detruncã- tur: ut ob hanc infirmitatem coniugia talium non soluãtur.

De his autem qui causa frigi- ditatis uxoribus debitũ red- dere non possunt: statuit gre- gorius papa: ut uterqꝫ eorum septima manu ꝓpinquorũ ta- ctis sacrosanctis reliquijs iu- reiurando dicat: ꝙ nunq̄ꝫ per cõmixtionem carnis cõiuncti vna caro effecti fuissent. tunc mulier secundas nuptias po- terit contrahere. vir autem q frigide nature est: maneat si- ne spe coniugij. Unde idem scribit venerio carolitão epo ita dicens.

Si mulier probauerit: ꝙ a vi- ro suo nunq̄ꝫ cognita fuerit: se- paretur.

Quod autem interrogasti me ꝺ his qui matrimonio coniuncti sunt et nubere non possunt: si ille aliã uel illa ali- um possit accipere. de quibus ita scriptum est: Vir ⁊ mulier si se coniunxerint ⁊ postea di- xerit mulier de viro: ꝙ nõ pos- sit coire cum ea: si potest per verum iudicium ꝓbare: ꝙ ve- rum sit: accipiat alium. Ecce impossibilitas coeundi si post carnalem copulam inuẽta fue- rit in aliquo: non soluit coniu- gium. Si vero ante carnalem copulam deprehensa fuerit: liberum facit mulieri aliũ vi- rum accipere. vnde apparet illos non fuisse coniuges: alio- quin ñ liceret eis ab inuicem discedere excepta causa for- nicationis. ⁊ sic discedentes oportet manere innuptos aut sibi inuicẽ reconciliari. Itẽ si sponsa cõiunx esset: mortuo spõso remaneret vidua. si aũt vidua eẽt: vir eius ad sacros ordines conscendere nõ pos- let. maritus enim vidue eque sicut ⁊ bigamus sacerdos fie- ri ꝓhibetur. Ex huius auteꝫ copula nullus ꝓhibetur a sa- cris ordinibus. ut enim ait ge- lasius papa: nihil est quantuꝫ ad hunc articuluꝫ attinet: qꝺ ei obuiet de canonicis institu- tis: apparet ergo hos nõ fuis- se coniuges. Item si coniu- ges essent: discessio ab inui- cem esset diuortium. sed horũ separationem negat ambrosi- us esse diuortium: dicens de beata maria quaꝫ sibi ioseph desponsauerat ⁊ in suam du- xerat: ioseph nunq̄ꝫ cognouit eam. nam si vir iustus eam co- gnouisset: nunq̄ꝫ a se discede- re passus esset. nec dominus qui uxorem preceperat a vi- ro nõ recedere nisi causa for- nicationis commendans eam discipulo auctor diuortij fuis- set. Ecce cõmendatio marie ioanni ⁊ detractio ioseph ne- gatur fuisse diuortiũ: quia io- seph nõ cognouerat eã: vnde apparet eos nõ fuisse coniu- ges. si autẽ beata maria quaꝫ sibi ioseph desponsauit et in suam duxerat: coniunx nega- tur fuisse: multo minus ista q̄ simpliciter sponsa erat: con- iunx est appellanda. Item ex concilio aurel.

a Qui dormierit. quidã dixerũt hoc. c. intelligẽ- duꝫ ꝯm decre. ex̃ de diuor. siqua. ⁊ de spõ. re- quisiuit. sed ille decre. parũ faciũt. h. uero ⁊ ba. di- cũt potius esse stãdũ euãgelio. vñ intelligũt hoc. c. ꝙ exigere nõ põt sed reddere tene- tur. vñ sic intelli- gũt sequẽteꝫ lr̃aꝫ non liceat ꝓprie vxori reddere si- bi debitũ. i. ipse nõ põt petere de- bitũ ab ea. ⁊ ita i- telligũt p̄dictas decre. nam pec- cata suos debẽt tenere auctores C. de pe. scimus. ⁊ ẽ hodie expssuꝫ ex̃ de eo q cogn. cõsang. discretio- neꝫ: ⁊ maxime cũ affinitas spũalis maior sit q̄ꝫ car- nalis: ut. xxx. q. iij. ita dilige: sed ꝓpter spiritualẽ superuenientem nõ separatur. xxx q. i. ad limina. io- annes.

b In cõiugio. ĩ. xxxij. q. vij. qdam ĩ. xxxiij. q. ij. sigs ꝯ. sed ibi neutra fuit vxor.

a Quidaꝫ. do- tauit. i. do- natõem ꝓpt̃ nu- ptias dedit. nam ꝯm leges mulier dat dotem ⁊ vir donatõem. ex̃ de dona. inter viruꝫ nuper.

b Sed mech⁹. si fuit spõsa de p̄- sẽti. qꝺ magis vr̃ ex eo ꝙ dicit nõ potuit ei ꝯmisce- ri: q2 ad id spõsus iaꝫ deuenerat ut tẽtaret: sed ñ po- tuit aliquo impe- dimento impedi- tus. ul̃ si fuit spõsa de futuro cũ qua nõ ꝯmittit̃ me- chia. i. adulterium. dic mechus ⁊ mecha. i. fornica- rius ⁊ fornicaria: q2 fornicatio mechia dicit̃. ar. xx- xij. q. iiij. meretrices: ⁊ hoc est quod sequitur forni- cationis ⁊ cetera.

c Licita post mortẽ spõsi si erat spõsa de p̃nti. ecce

minus puniūť isti ꝙ adulteri ĩ superiori.c.sed hoc ñ
ↄtingit.ꝑpter ↄiugiū ut ĩtelligit.g.sed q꞉ peccaue/
runt min⁹ ob publice honestatis iusticiā:ꝙ si essꝫ iaꝫ
cognita ⁊ affinitas interuenisset.io.

d S Iquis spon
sam.i.de fu
turo.
e ¶ Pater.quare
ergo frater ꝑmit
titur vxorē habe
re in consimili ca
su:ut.s̄.in.c.ꝑce/
denti.R̷.q꞉ pater
ꝓximior est filio
ꝙ frater.naꝫ vna
ꝑsona ĩtelligitur
esse cū eo.vñ ma/
gis puniť.io.
f S I illa.apparꝫ
allegādo dicit.
g ¶ Cognouerit.
s̄.c.q dormierit.
h ¶ De spōsa.de
futuro.nā si fit de
ꝑsenti idem est ꝙ
in cognita.
a R Aptor.no/
luerit.ð fa/
cto supple si ĩtel
ligas de sponsa ð
ꝑñti.nā de iure ↄ
pelliť eam recipe
si ipsa non pecca
uit nec consensit.
sed ꝑ vim ē passa
ar.xxxij.q.v.ſue
ra.ff.de adulte.si
vxor.§.siquis pla
ne:nisi velit spon
sus religionē in/
trare.si aūt spōsa
ē de futuro:nō ē
cōpellēdus:q꞉ li
bera debent esse
mřimonia:ut ex̄
de spō.requisiuit.
nā ꝓpter modicā
cām pōt dimitti
spōsa de futuro.
ex̄ ð iureiuř.quē
admodū.

Sororē uxoris possidens neu
tram ualet habere.

QVi dormierit cum duab⁹
sororibus ⁊ vna ex illis ā
tea uxor fuerat: nec vnam ex
ipsis habeat:nec ipsi adulte/
ro unꝙ in coniugio copulen/
tur.id est nec ꝓprie uxori sibi
licet reddere debitum:quam
sibi reddidit illicitam sororeꝫ
eius cognoscendo:nec etiam
post mortē uxoris licꝫ ei adul
tere uel alicui copulare in cō
iugium.de sponsa vero econ
tra legitur in concilio tribu/
riensi.

De eo qui dormiuit cum spō
sa fratris sui.

QVidam desponsauit uxo
rem ⁊ dotauit eam:⁊ cum
ea coire non potuit:quā clan
culo frater ei⁹ corrupit ⁊ gra
uidam eam reddidit:decretū
est ut ꝙuis nupta eē non po/
tuit legitimo viro:desponsatā
tamen fratri frater habere ñ
possit: sed mechus ⁊ mecha
fornicationis quidē vindictā
sustineant. licita vero coniu/
gia eis non negentur. Iteꝫ
ex eodem.

Siquis sponsā filij sui oppres
serit:simul cum ea sine spe cō
iugij maneat.

SIquis spōsam filij sui op/
presserit:⁊ postea fili⁹ eius
eam duxerit:pater postmodū
non habeat uxorē nec mulier
uirum. filius qui patris faci/
nus ignorauit:aliam accipiat
Si illa quā vir sororis sue co/
gnouerit:ꝑpetuo copulari ꝓ
hibetur:hic vero qui sponsaꝫ
fratris sui corruperat peracta
penitentia matrimonium con
trahere permittitur:apparet
hanc non fuisse coniugē fra/
tris eius. Item mulier cau
sa fornicationis a viro suo di
missa aut ei reconciliabiť:aut
eo viuente innupta manebit.
De sponsa vo ecōtra inuenit
in primo li.capitularij: in quo
ita legitur.

Si sponsus raptam recipere
noluerit:liceat sibi alij nubē.

RAptor penitentia publica
mulctetur.raptam vero si
sponsus accipere noluerit:et
ipsa eidē crimini ↄsentiens ñ
fuerit:licentia nubendi alij ñ
negetur. Item ex concilio
tol.

De eodem

STatutum est a sacro con/
uentu ut siquis sponsam al
terius rapuerit:publica peni
tētia mulctetur ⁊ sine spe cō/
iugij maneat:et si ipsa eidem
crimini consentiens non fue/
rit:licentia nubēdi alij nō ne/
getur. ꝙ si post hec coniunge
re se presumpserint:uterꝙ us
ꝙ ad satisfactionem anathe/
matizeť. Apparet ergo hāc
non fuisse coniugem:cui vinē
te sponso alteri nubendi licē
tia nō negatur. Quomodo er
go ſm ambrosium et reliquos
patres spōsi coniuges appel/
lantur:⁊ ex his omnibus ar/
gumentis coniuges non esse
probantur. Sed sciendum est
ꝙ coniugium desponsatione
initiatur:cōmixtione perfici/
tur. vnde inter sponsū ⁊ spon
sam coniugium est sed initia/
tum:inter copulatos est con
iugium ratum. Unde ambro
sius.

In desponsatione coniugiuꝫ
initiatur.

CVm initiatur coniugium
coniugij nomen asciscit:
non cum puella viri admixti/
one cognoscitur. Ecce ꝙ in
desponsatione cōiugium ini/
tiatur:nō perficitur. Item
ambrosius in libro primo ð pa
triarchis.

b ¶ Cōsentiēs.tūc.n.nō posset nubere:nisi timeretur ĩcō
tinentia eius:ut ex̄ de eo qui cognouit cōsang.ex litteris ĩ
fi.xxxvi.q.ij.si aūt.ioannes.
c ¶ Nō fuerit.ante uel post.nō enĩꝫ refert qñ dolus ↄmitta
tur:ar.i.q.i.eos.ff.de
ca.ū.l.i.§.qui aūt.
d S Tatutū est.rapue
rit.i.violēter cor/
ruperit.si hoc ĩtelligas
ð spōsa de pñti.dic alij
i.spōso q est ali⁹ a rapto
re.si aūt legas de spōsa
de futuro:dicas alij.s.
a spōso ⁊ raptore.Nā cū
raptore nō dꝫ ↄhere in
odiū rapine.si ĩñ ↄhit
tꝫ mřimoniū.ar.ex̄ de
rap.accedēs.io.
e ¶ Cōsentiēs.ĩ.xxxvi.q
ij.si aūt.ↄ.sed hoc de ri
gore iuris.
f ¶ Se ꝑsumpserit.ĩ.xx
xiiij.q.ij.nō satis.xxxvi
q.ij.tria ↄ.sed ibi de ra
pta nōdū alteri despon
sata:hic uero de rapta
alteri despōsata.
g ¶ Usꝙ ad satisfactio/
nē.i.donec pñiam agāt
de rapina.io.
h ¶ Sed sciēdū ē.ponit
distinctiōem suā de mři
monio initiato:⁊ eaꝫ ꝓ
bat ꝑ.c.q̄ sane ĩtellecta
aliud sonant.
i C Um ĩitiať.quo ad
significatiōem.naꝫ
quo ad essentiā stati ple
nū est ⁊ ꝑfectum:q꞉ sim
plex est sicut ē ⁊ oē sacra
mētum.io.

Coniunctoꝝ cōmixtio matrimonium perficit.

In omni matrimonio coniunctio intelligitur spūalis: quam ꝯfirmat ⁊ pficit cōiunctoꝝ cōmixtio corporalis. Item hieronymus sup abdiā ꝓphetam.

Matrimoniū spōsali ꝯiūctione initiatꝰ: cōmixtione pficitꝰ.

Quapropter in filiabꝰ uestris fornicabunt: ⁊ spōse uestre adultere erunt. Notādum ē ꝙ in filiabus dicit fornicationē futuram: ⁊ in ꝯiugibus adulteria que spōsali cōiunctione initiātur ⁊ cōmixtione corpoꝝ pficiuntur. Itē ambrosius ad paternū.

Cum desponsata fuerit tradita ⁊ in usum deducta: rite coniunx appellatur.

Si quis despōsata sibi ⁊ tradita utatur: rite coniugiū uocatur. Quare aūt post nuptialia pacta nō statim tradātur: augustinus in lib. iiij. confessionū ostendit dicens.

Quare sponse post pactū nō statim tradantur.

Institutū est: ut sponse iā pacte nō statim tradātur: ne vilem hēat maritus datam quā suspirauerit spōsus dilatam. Iuxta hanc distinctionē intelligenda est illa auctoritas augustini: nō dubium est illam mulierem non pertinere ad matrimoniū cū qua docet non fuisse cōmixtio sexus: ad matrimoniū perfectū intelligendum est: tale uidelicet qđ habeat in se christi ⁊ ecclesie sacramētum. ita ⁊ illud leonis pape intelligendum est. Sed obijcitur illd augustini: inter mariā ⁊ ioseph fuit perfectū coniugium: sed perfectum intelligitur non ex officio: sꝫ his que comitantur officium coniugij: ex fide videlicꝫ prole et sacramento: que omnia inter christi parentes fuisse auctoritate augustini probātur. cūcta ergo que de non sepando coniugio indicta sunt: de pfecto intelligātur: quod sponsali coniunctione est initiatū: et officio corporalis cōmixtionis est ꝯsumatum. Illa vero in q̄bus separabile ꝯiugium ostēditur: similiter de initiato intelligūtur. qđ nondum officio sui perfectum ē. Potest ⁊ aliter distingui: sponse appellantur coniuges ꝯsuetudine scripture spe futuroꝝ nō effectu presentium. vnde ambrosius cum dixisset cum initiatur cōiugium: non addidit: tunc res uel effectus: sed tunc nomen coniugij ascilcitur: ostēdens tales ꝯiugij nomen habere ñ rem uel effectum. Item augustinus cum de parentibus domini loqueretur ait: coniuges fuerunt mēte non carne sicut ⁊ parētes. ex quo datur intelligi: ꝙ sicut ioseph pater dñi dictus est non effectu geniture sed officio ⁊ cura ꝓuidendi: sic ⁊ coniunx mater eiꝰ appellatur non ꝯiugij effectu sed subministratione necessariorum ⁊ indiuidue mentis affectu. Hinc augustinus ait: noli timere accipe mariam cōiugem tuā: coniugem nominauit quia futura erat uxor. hic ⁊ beda super leuiticuꝫ: siquis sponsam alterius uiolauerit ⁊ cetera: sponsam uxorem dixit non que tunc erat: sꝫ que futura erat uxor. hinc etiam hieronymus super mattheuꝫ in euangelio: cū esset desponsata ⁊ cetera.

Consuetudine scripture spōse coniuges et sponsi viri appellantur.

k In omni.

l Qua ꝓpter. pficiūtur. nō quo ad sui essentiā: sꝫ quo ad significatōem. nō tñ sequtur ꝙ aū nō fuerit pfectū: q꞉ pfectū ampliꝰ pōt perfici ar. xi. q. iij. antecessor. pficit aūt mr̄imoniū per coitū quo ad sui significatōem: q꞉ tūc utranqꝫ habet significatōem. s. ꝯiūctōeꝫ aīe fidelis ad deū ⁊ christi ad eccl'am er̄ de biga. c. debitum. Sed quare sepat matrimoniū cā religionis pꝰ ꝯiūctōeꝫ aīe fidelis ad deū: ⁊ nō post ꝯiūctionē christi ad eccl'iaꝫ. rō est q꞉ aīa separat a deo p peccatū. vñ nō ē mir̄ si post talē ꝯiūctōeꝫ matrimoniū separat. sꝫ illa ꝯiūctio christi ad ecclesiam designat p unionē q̄ uniti ē diuinitas carni humane ī utero ūgīali. vñ q꞉ hūana caro nūq̄ꝫ a deitate sepata ē: iō post talē ꝯiunctōeꝫ matrimoniū nūq̄ꝫ dissoluit ul' pōt dici ꝙ faciliꝰ ē ꝙ vna aīa sepet a deo q̄ꝫ tota eccl'a imo īpossibile ē ꝙ tota eccl'a sepet a deo q꞉ eccl'a nō pōt nulla eē xxiiij. q. i. pudēda. io.

m Siggs. tradita. ergo si nō sit tradita sibi ⁊ traducta ⁊ ea vtatur viꝫ facit: ut. C. đ rap. vir. l. vna. sed lex illa nō tenet: ut. ī. e. lex er̄ de rap. cū cām. io.

a Institutū ē. nō statim q꞉ nisi. ī. duos mēses er̄ de ꝯuer. ꝯiu. ex publico. silr̄ fideiussō nō debꝫ statī venire cū sacco paratꝰ. ff. de solu. quod dicimꝰ.

b Ne vilē. nā ḡtior est fructꝰ. quē spes ꝓducit ordit. Et nō ꝙ pp cauēdā vilitatē mr̄ta omittūt. xvi. q. i. ꝺcipimꝰ. ff. de offi. pñ. obseruandū xlv. di. de iudeis.

c Iuxta. de initiato ⁊ cōsumato.

d Nō ptinere. ex his uerbis gra. bonꝰ intellectꝰ haberi pōt: sed ꝙ ipe malū habuit patet ex illo loco cuncta ergo.

e Spōse. nec hec solutio mltū valet: q꞉ eadē rōe dici pōt: ꝙ ꝯmittat adulteriū spe futuroꝝ ñ re pn̄tiuꝫ q̄ cū spōsa alicuiꝰ fornicat. qđ ridiculū est dicere.

f Effectu. i. ꝓpt fidele ꝯiugiū: ut ꝰ. e. ꝯiunx.

g De parētibꝰ. ioseph. n. putatiuus pater dñi dictꝰ est: sicut ⁊ parētes. naꝫ maria carne fuit eiꝰ parens. vñ expone parētes. i. parēs plurale ꝓ singulari.

h Quia futura. ex hoc loco habuit tā gādulphus q̄ꝫ gratianꝰ cām sui erroris dicentes vex cōiugiū nō fuisse inter mariaꝫ ⁊ ioseph: qđ tñ falsū est: ut. ꝰ. e. ꝯiūx. ⁊ est h̄ ar. aliquē sumere appellatōem ab eo qđ erit: ut. xxiij. q. i. paratus.

a Genuit. i pma pte ɔmētaṫ hieronym⁹ sup illa au ctoritate genuit ioseph. i secūd ɔmētaṫ sup il la iūcta ē ꝛc. i ttia ɔmētaṫ sr illa ioseph filij dauid ꝛc
b ¶ Joseph nerba euāgeliste.

res annos spōsa inueniaṫ in domo spōsi: tn̄ nisi ɔstet ꝺ spō salib⁹ hoc ipso ꝙ secū repit: nō ꝑsumiṫ mr̄imoniū: ut. ff. de spōsa. quesitū. ꝛ ex̄ de resti. spo. ex parte.
k ¶ Sic ꝛ maria. similitudo ē ꝑ ɔriū: uel in eo qꝺ ꝛ isti ꝛ illi cohitāt spōsis sine carnali cōmixtione.

c ¶ Nuptiaruz. i. carnali ɔmixtionis: qꝛ carnalem copulā ei⁹ nō cognouit.
d ¶ Filij dauid qdā dicebant beatā virginē alios genuisse: eo ꝙ euāgeliū dicat peperit filiū suū primogenitū: et ioseph de alia muliercula plures habuisse: ut sic christi parētes ifamarent.
e Egressus. ecce. ꝺ. xiiij. di. c. i.
f ¶ Ad spōsos. tn̄ appellatōe generi spōs⁹ ɔtineṫ: ut iiij. q. iij. itē ne libertus.
g Priusqꝫ. hic pri⁹ nō nōt ordinē. ex̄ de v. signi. qꝺ dr̄. ar. xix q. ult. auc. nūc āt vn̄ nō sequitur ꝙ postea ɔuenerit. ꝛ etiā obstat huic ar. lex. Nā dic̄ lex ꝙ si fru⁹ nō fuerit euict⁹ priusqꝫ moreret uel mortu⁹ esset: nec inde sequitur ꝙ post euicaṫ: qꝛ hoc esset ipossibile. ff. de euict. si seruus.
h ¶ Seruabat. n̄ tn̄ ubicunqꝫ. imo alicubi ɔriū obtinebat: ꝑut statiz subdiṫ de generis loth.
i ¶ Habereṫ. ff. ꝺ ritu. nup. l. mulierē. vn̄ nisi post puberes annos spōsa iueniatur i domo spōsi: nō ꝑsumitur vxor: ut. ff. de ritu nup. l. iij. Jtē lz post pube

Genuit ioseph virū marie. Cum virū audieris: tibi n̄ subeat suspicio nuptiaꝝ: sꝫ recordare ɔsuetudinis scripturaꝝ: ꝙ sponsi viri ꝛ sponse uocenṫ uxores ꝛ infra. Non ab alio inuenta est nisi a ioseph q pene licentia maritali future uxoris oia nouerat. ꝛ ifra: ioseph filij dauid ꝛc. Jā ut sup diximus sponsas uxores appellari constat: qꝺ plenius liber aduersus heluidiū docet Idem super genesim lib. iiij.

De eodem.

Egressus itaqꝫ loth locutus est ad generos suos qui accepturi erāt filias suas in seqūētibus filie loth virgines fuisse dicūtur: ꝛ ipe ad sodomitas dixit: ecce due filie mee que non cognouerūt virū ꝛc. nunc aūt dicitur habuisse generos. sed quidā arbitrāṫ eas que viros habuerunt in sodomis perijsse: ꝛ que virgines erāt cum patre exijsse. sed hebraica veritas habet: egressus loth locutus est ad sponsos suos. qꝺ quidem magis ueꝝ esse videṫ ex hoc qꝺ sequitur: q accepturi erant filias suas. vnde datur intelligi ꝙ scriptura sponsos generos uocat. Item ioānes os aureum in eodem euāgelio.

Maria ɔiunx dicit more scripture: cū simpliciṫ spōsa eēt.

Priusqꝫ ɔuenirent: n̄ dixit priusqꝫ in sponsi adduceretur domū. hūc enim morem seruabat antiquitas: ut sponse in sponsoꝝ domibus haberenṫ. ut aūt generi loth apud soceꝝ leguntur habitare cuz sponsis nondū sibi copulatis lege coniugij: sic ꝛ maria habitabat cū sponso. ꝛ infra: neqꝫ enim eam uoluit de domo expellere sed dimittē. ꝛ infra noli timere accipe mariam cōiugem tuā. quo sermone sponsam similiter idicauit: sicut ēt eos q adhuc spōsi sunt: generos appellare scriptura consueuit. qd enim est accipe nisi domi ꝑfecto rtinē? Jā. n. illā mente dimiserat: ꝛ infra. sicut enim postea illā commēdauit christus ipi discipło: sic et nūc angelus copulat sponso nō in fedus solēne ɔiugij sed in cōsortium cōmunis habitaculi. Item in eodem omelia. ij.

Dn̄s non ɔmēdasset matrē discipulo: si eam ioseph cognouisset.

Si enim cognouisset eam ꝛ loco hūisset uxoris: qūo illam dn̄s quasi absqꝫ solatio et nihil penitus habētē discipło cōmendasset. iubens illi ut eā recipet in suaꝫ? Item origenes in eodem.

Maria uxor ioseph appellaṫ qꝛ sic ab eo putabaṫ futura.

Inuenta ē habens in ūtero a beato ioseph: qui licꝫ eā non ɔtingeret: future tn̄ ut putabaṫ uxoris oia nouerat. ꝛ infra: si tibi uxor noiatur ꝛ si in desponsatione uxor tibi eē dicitur: non tn̄ tibi uxor ē: sed dei vnigeniti mater ē eterna. ꝛ infra: dico ɔiugem ꝑpterea ut diabolo virginitatē eius occultem: ut legis instituta non destruā. Jn seqntibus demōstrabo: ꝙ nec ista tua ɔiūx ꝑm cōsuetudinē ɔiugij hēaṫ: nec iste qui etiā generaṫ tuus filius esse credatur. Itē gregō. in expositione euāgelij.

Ad nuptias ioseph non peruenit maria.

Sic quippe discipulū post resurrectionē suā dubitare ꝑmisit. tn̄ nec in dubitatiōe deseruit sicut ante natiuitatē suam habere mariā sponsum

l ¶ Sed dimittere. i. ad eam nō accedere.
m ¶ Retinere. ergo ꝛ accipe ꝛ retinere. ar. xij. q ij. siqua de reb⁹.
n ¶ Dimiserat. qꝛ suspicat⁹ de ea fuerat adulteriū. ij. q. i. si peccauerit
o ¶ Copulat. i. cōsiliat n̄ despōsat. sed qꝺ dicitꝙ iam mēte dimiserat eaꝫ ꝛ q̄si separati erāt: tn̄ p⁹ ei fuit ɔiūct⁹ ꝑ ɔsensum. mr̄imonialeꝫ ꝛ ɔsensit i carnalem copulā. ꝺ. c. q. §. i.
a Si eni vxoris. ar. ꝙ viuēte ioseph sepata ē virgo ab eo. ar. ꝺ. §. ecce: ꝛ hoc ɔ maducatorē: q dixit ꝙ ioseph mortu⁹ erat tpe dn̄ice passionis. hic. n. exprimitur cā q̄re dn̄s separauit eā a ioseph.
b Inuēta. dico cōiugem. i ꝑsona angeli q̄si loqṫ h origenes.
c ¶ Ut legis. qꝛ ꝑm. l. q̄ iam spōsa erat: lapidabaṫ ob fornicatōem. xxxiij. q. ij. nō satis. Sꝫ q̄ nōdū erat spōsa alicui⁹ ꝛ fornicabaṫ nō puniebaṫ mōte: nisi postea copulareṫ tanqꝫ ṽgo: ꝛ ita lapidareṫ beata ṽgo: qꝛ cū iā spōsum haberet g̃uida. apparebat: ꝛ ita ɔstabat uel aū uel post ꝺ spōsatōem eā fornicatā ꝑsumptiue: ꝛ iō fuit despōsata: sed ꝑm legē romanā sec⁹ est. nā siqua fuerit fornicata anqꝫ sit spōsa nō pōt accusari ꝺ adulterio. si vero postqꝫ fuerit spōsa pōt. ff. ꝺ adulti. si vxor. §. siquis, vero tamen dicunt qdam ꝙ etiā simplex fornicatio morte puniebaṫ in aromtis: qꝛ maior mundicia exigebaṫ i eis: qa de eis auctor mundi. i.

xp̄s erat nasciturus. Et nō ꝙ hic occultaī aliqd ꝓpter malitiā ei⁹ cui fit occul'atio. qñq₃ occultatur aliqd. ꝑpter rei excellētiā. xliij. di. ī mādatis. qñq₃ iō q₃ auditōes capaces nō sūt. viij. q. i. oportet.. ⁊ ibi multa habeo uobis dicē q̄ nō potestis portare mō.

d Hic quippe. discipulum ⁊c̄.

e Ex his. fere ꝑ totū istū. §. male dic̄. g. imo ꝑ totā hāc qōem. io.

f Sicut. h̄ ꝑ vnū fallū vult aliud ꝓbare. nam ꝙ adulto nō dimittanī peccata ꝑ fidē ante baptismū nemo catholic⁹ dicit: hoc etiā aug⁹ expresse negat de cō. di. iiij. non dubito: ⁊. c. baptismi. vex̄ ē ꝙ ñ dimittūtur oīno añ baptismū quo ad omnē penā: q₃ ñ quo ad tpalē. qð fit per baptismū de cō. di. iiij. sine pnia: nisi sūma esset cōtritio.

g Syrici⁹. ī. c. q. de ꝯiugali. ⁊ ita soluit qð nō obiecerat.

h A beatitudine. hñit qdē beatitudinē sed nō ꝑmanētē vel ꝯfirmatā₃ vñ d̄r nō habuisse ī celo xvi. q. ij. visis de pe. di. ij. pricipiū. xix. di. ꝓpt̄ totius.

i Sacerdotalē. s₃ hoc nō nisi post ꝯfirmatōem ut ex̄ d̄ accu. sup his. io.

k Acceperat. amittit ergo gs qð nō h₃. C. de admi. tu. pupilloꝝ. ar. ꝯ ff. de regulis iuris. non videī re exclusus q rem nō habuit.

l Querit̄ vtrū. h⁹ qōis nulla est vis. determinatur eni ꝑ id qð est ex̄ de spō. duoꝝ duob⁹ mōis ⁊. c. l₃ p̄ter solitū. Sed ī hoc dissentiūt doctores an spōsa de futuro cogaī stare cū sponso suo. qð videī: ut ex̄ de sponsal. ex litteris. ⁊ d̄ ꝯuer. ꝯiu. sanc. itē q₃ ꝑ quolibet mortali pc̄tō possum⁹ cogi ad pniam. xxij. q. i. c. ult. sed ꝯ ex̄ d̄ spōsal. requisiuit. ⁊ s̄ e. q. i. de viduis. dicunt qdā ꝙ cogi debēt a principio. si tñ ꝑseuerauerit ꝯtumax: nō est ampli⁹ cogenda. tu dicas semper esse cogēda₃ nisi euidētissima subsit cā. Sūt tñ casus. vij. in qb⁹ spōsa de futuro licite pōt recedē a spōso. Unus. s. alter vult intrare religionē: ⁊ illud etiā t₃ in spōsa d̄ p̄nti ex̄ de ꝯuer. ꝯiug. ex publico. Secūd⁹ casus est si alter recedit ad remotā regionē nec pōt inueniri ex̄ de spōsal. d̄ ill̄. Terti⁹ casus: si alter incurrit lep₂ā uel aliquā defo₂mitatē co₂po₂is: ex̄ de ꝯiu. lep₂osoꝝ lr̄as. ex̄ de iureiur̄. quēadmodū. Quart⁹: si superuenit affinitas. uel si fornicēt̄ spōtanee uel coactus ex̄ de iureiuran. quēadmodū. s̄. e. qdā despōsauit. Quit⁹ f₃ quosdā ē: si mutuo se absoluerit ex̄ de spōsal. p̄terea. Sext⁹ si ꝯtraxit cum alio ꝑ v̄ba d̄ p̄nti ex̄ de spōsal. duorū. c. i. ⁊. ij. s₃ ī h⁹ casu est peccatū. Septim⁹ si id qð minor fecit ñ vult seruare i adulta etate: ut ex̄ de despō. ipu. d̄ illis.

a Desponsatas. ꝯerui. i. auferri a raptore.

uoluit: qui tamen ad eius nūptias non peruenit. Nam ita factus est discipulus dubitās ⁊ palpans testis uere resurrectionis: sicut sponsus fuerat et matris custos integerrime virginitatis. Ex his omībus auctoritatibus apparet: sponsas coniuges appellari spe futuroꝝ non re presentium. quo modo ergo coniuges a prima fide desponsationis appellantur: si ista que asseritur spōsa: coniunx esse negatur? s₃ a prima fide desponsationis ꝯiūx dicitur appellari: non ꝙ in ipa desponsatione fiat ꝯiunx: sed quia ex fide quam ex despōsatione sibi inuicē debent: postea efficiuntur cōiuges: sicut per fidē dicuntur remitti peccata: nō ꝙ ante baptisma per fidem remittantur: s₃ quia fides est causa quare in baptismate a peccatis emūdamur: Illud autem ioannis chrisostomi: matrimonium non facit coitus: sed uoluntas: itē illud ambrosij: non defloratio virginitatis: sed pactio coniugalis matrimonium facit: ita intelligendum est: coitus sine uolūtate ꝯtrahendi matrimonium ⁊ defloratio virginitatis sine pactione coniugali matrimoniū non facit: sed precedens uoluntas ꝯtrahendi matrimoniū ⁊ coniugalis pactio facit: ut mulier in d̄floratōe sue uirginitatis uel in coitu dicatur nubere viro uel nuptias celebrare. Item syricius papa. Discessionem sponse a spōso nōcat ꝯiugalem sepationem: sed talis discessio dicit̄ violatio coniugij non iā existentis sed futuri: ut ex ipsa desponsatōne sepabatur: sic ⁊ diabolus dicit̄ cecidisse a beatitudine non solū quam tunc habebat: sed etiā ad quā habendam creatus erat. sic qui merito sue uite uel scientie in sacerdotem uel ep̄m eligitur: si interim electōnem suam cassari meruerit: dicitur amittē sacerdotalem uel ep̄alem vnctionem non quā iam accepat: s₃ ad quam accipiendā electus erat. nō ergo illa auctoritate sponsa coniunx potest ꝓbari. Sed ꝯcedatur ꝙ sponsa nō sit coniunx: tñ queritur utrū liceat ei renunciare priori conditioni. hoc autem ꝓhibetur auctoritate anchiritani ꝯcilij: in quo statutum ita legitur.

Puelle desponsate prioribus reddende sunt si eis rate fuerint.

Desponsatas puellas ⁊ p⁹ ab alijs raptas placuit erui: ⁊ reddi eis qbus ante fuerant desponsate: etiam si eis raptoribus vis illata constiterit. Item ioannes chrisostomus rostanno archiepō.

Comunione priuetur sponsa nisi raptorē deserere ⁊ ad spōsum suum redire uoluerit.

Atho presentium lator dū in nostro seruitio fideliter excubaret: quendam virū feminam sibi desponsatam conqueritur rapuisse: ⁊ ideo fraternitas tua nostra auctoritate suffulta suffraganeos suos ep̄os presentialiter conuocet ⁊ sic vnanimi sententia: si spōsam huic raptor non reddiderit: tam idem q̄₃ rapta si ad pristinum suum sponsum remeare noluerit: omni cōmunione priuentur. Sed aliud est priori conditioni renūciare ⁊ de nuptijs cum alio agere: aliud est rapi hoc est illicite constuprari. Unde isidorus etymologiarum libro. v. c. xxiiij. ait.

Quid sit raptus.

Raptus est illicitus coitus a corrūpendo dictus. Unde qui raptu potitur: stupro fruitur. Hec autem non ab alio rapta: sed alij desponsata monstratur. raptā vero talem dici prohibet gelasius papa dicens.

b ¶ Desposatę. ī. xxxiij. q. ij. nō satis. ꝯ ubi ꝑcipitur nō reddi priori uiro ꝯ. sed ibi ꝯsensit raptori: ⁊ h lotur de spōsa de pn̄ti. itē ꝯ. C. de sponsal'. l. i. ibi dr̄ ꝙ vm desposata pō. alij nubere: sed illud ē arrogatū. anō q: potius ꝯtrū inuenio: ut. C. de rap. virgi. sed illud nō tenet: ut eē de rap. cū causam.

c Atho. ꝯmea/re. si intelligas de spōsa de pn̄ti: planū ē. si ꝺ despōsa de futuro. dic ut ī sūma.

d Rapt⁹. hoc c. induc. g. ut ꝓbet illicitū esse coitū ī rapta. vn̄ g ꝯn̄s vult ꝓbare: ꝙ debeat a ẜo separi si eas raperet: cū illicite ei adiūgatur: ita tn̄ ꝙ ille qui ẜo rapuerit nō tractasset primo despōsalib⁹: ⁊ ad hoc īducit. c. sequēs.

e Ex illa. sed vbi sit lex illa. ignoro forte ī codice. theodosi

f Quod aūt ꝯfiterit. ꝺ. c. despōsatas.

g ¶ Hec autem de qua agit in themate.

Ibi raptus admittitur: ubi puella adducitur: de cui⁹ antenuptijs nihil probatur.

Ex illa preteritorum principum ibi raptum dixit eē cōmissum ubi puella de cuius antenuptijs nihil actum fuerat: uidebatur abducta. ꝺ autem in fine capituli subiūgitur: etiā si eis a raptoribus vis illata constiterit: ideo additum est: quia raptarum alie se rapiendas exponunt: alie uiolenter abducuntur. quolibet ergo modo rapiantur: priori reddende sunt. hec autem ut supra dictum est: non inter raptas sed inter alias desponsatas cōnumeratur: et ideo n̄ est huic auferēda ⁊ priori reddenda. Sequūtur alie auctoritates quibus ista ꝓhibetur nubere secundo: ⁊ iubetur redire ad priora uota. Ait eni cyricius papa himirio episcopo terraconensi.

Puellam alij desponsatam alter accipere non ualet.

De coniugali violatione requisisti: si puellam alteri desponsatam alter in matrimonium posset accipere. tale ergo connubium anathematizamus et modis omnibus ne fiat ꝓhibemus: quia illa benedictio quā nupture sacerdos imponit: apud fideles cuiusdam sacrilegij instar est: si ulla transgressione violetur. Sed auctoritate hac syricij illa ꝓhibetur ad secunda uota transire: que in propria domo est ducta ⁊ cum sponso suo est uelata ⁊ benedicta. talium discessiōe violatur benedictio: quam nupture sacerdos imponit. uerum hanc necdū spōsus in suam duxerat: nec cum ea benedictionem acceperat. Nō ergo hac auctoritate huiusmodi copula prohibetur. Item illud eusebij pape: desponsatam puellam non licet parentibus alij viro tradere similiter ⁊ ꝺ huiusmodi despōsata intelligitur: que videlicet cum spōso est uelata ⁊ benedicta. Item obijcitur illud gregorij: que ꝓpter frigiditatem a viro suo separata est: ⁊ alij nupta fuerit: si vir ei⁹ aliā cognouerit: illa est detrahenda secundo: ⁊ reddēda primo. Sed eodē modo soluitur: q: ista videlicet cum illo benedictionem acceperat. Augustinus de fide pactionis ⁊ consensus.

Siquis alicui consensus fidē fecerit: non licet illi aliam ducere. Palea.

Duobus modis dicitur fides pactionis ⁊ ꝯsensus. Si aliquis alicui mulieri fidē fecerit pactionis: non debet aliam ducere. si aliam duxerit penitentiam agat de fide mētita: maneat tamen cum illa quam duxit. non enim rescindi debet tantum sacramentū. si autem fecerit fidem cōsensus: non licet aliam ducere. si autem duxerit: dimittet eam: ⁊ adherebit uxori prime. Est autem fides pactionis quando aliquis ꝓmittit fidem alicui ꝙ eam ducet: si permiserit ei rem secum habere: uel etiā pro consensu. fides autem cōsensus est: quando ⁊ si non cōstringat manum: corde tamen et ore consentit ducere: ⁊ mutuo se concedunt vnus alij: ⁊ mutuo se suscipiunt.

h De ꝯiugali. ducta h⁹ male soluit. nam huiusmodi solēnitates nō faciunt ad essentiam matrimonij. xxx. q. v. nostrates.

i ¶ Illud gregorij. xxxiij q. i. c. i. ⁊c.

a Quidā infidelis. Superiori cā. ꝟ. notāt̄ cē q̄ ꝓhibēt mr̄imoniū ꝯhē: ⁊ ꝯctū iubēt dirimere: uerbi grā: votū: ordo r̄ligio: habit⁹: ligatio: ⁊ publice honestatis iusticia. In hac vo cā ponūt̄ q̄ īpediunt mr̄imoniū vbi grā: dispar cult⁹ uel dissimilitudo fidei ut int̄ fideles ⁊ infideles. Et prio tractat: an mr̄imonium sit inter infideles: ⁊ ondit etiā qd iuris sit, si alt̄ de duob⁹ ꝯiugib⁹ infidelib⁹ ad fidē ꝯuertat̄.

b Quod āt. infideles., hic intitulatur prima qō: ā: s. mr̄imoniū sit int̄ īfideles. ⁊ certū ē ꝙ sic: lʒ nō sit ratū. j. e. §. ⁊. c. i. g. tn̄ ad vtrāqꝫ ꝑtē allegat et bn̄ soluit. j. e. §. ex his. lʒ q? in hac qōe q̄dā. c. ponūt̄ ꝑtinētia ad ſaʒ qōeʒ q̄ est: an altero r̄manēte ī infidelitate possit conuersus ad fidē alij se copulare: de ea videam⁹. Notādū ergo: ꝙ cū vn⁹ ꝯiugū ad fidē ꝯuertit̄: si remanēs in infidelitate ē iude⁹: nullo mō fidelis dʒ cohabitare cū eo: ni

Qō. i.

si velit ad fidē ꝯuerti: et si nō vult ꝯuerti pōt aliam ducē. j. e. iudei. sʒ ꝯ ē hodie vex: ut ex̄ de diuor. quāto: si aūt est pagan⁹ ⁊ nō vult cohabitare: vel vult sed cū blasphemia xpi: uel ut eaʒ ꝑtrahat ad mortale peccatū: fidelis pōt cū alio ꝯhere. j. e. si infidelis. ⁊ hos tres casus in quib⁹ lʒ ei ꝯhere cū ſa. hēs ex̄ de diuor. quāto. ⁊. c. sequēti. si aūt vult īfidel̄ cohabitar̄ cū fideli et ī pace: ī electōe fidel̄ est: an velit ei cohabitar̄ vl̄ nō. Sed tn̄ cū altero nō pōt eo viuēte ꝯhē. j. q. c. iam nūc. ⁊. c. sic eniʒ.

c Ex fide. i. quod fit ex certa scia ꝯ fidē ē pctm de peni. di. iij. §. his auctoritatib⁹.

d Peccatuʒ. ut. xxvi. di. deinde.

Quidam vir infidelis in cōiugio positus ad fidem conuersus ē. uxor uero eius fidei odio christiane ab eo discessit. Ille quandam fidelē in uxorem accepit: qua mortua clericus efficitur: tandem uite et sciētie merito in epm eligitur.

Hic primum queritur: an coniugiū sit inter infideles. Secūdo queritur: an liceat huic aliam ducere priore viuente.

Tertio an sit reputādus bigamus: qui ante baptismum habuit vnā ⁊ post baptismū alteram.

Quod aūt inter infideles ꝯiugium nō sit: multis auctoritatibus ꝓbatur. Ait eni paulus: omne qđ non est ex fide: peccatum est. ꝯiunctio aūt infidelium non ē ex fide: ⁊ ideo peccatū est. nō ē ergo ꝯiugiū: q? nullū ꝯiugiū peccatū ē. Item augustinus non est vera pudicitia hominis infidelis cum cōiuge sua: ubi aūt uera pudicitia esse n̄ pōt: ibi nec verum coniugium est. Iteʒ ambrosius: iussit esdras dimitti uxores alienigenas ꝑ quas ibant ad deos alienos. Non est enim putandū matrimoniū quod extra dei decretum est factū: sed cū cognoscitur est emendandū. Item augustinus: non est ratū ꝯiugiū: quod sine deo ē. Ex his omnibus auctoritatibus ꝓbatur coniugium non esse inter infideles. Sed econtra alie inueniuntur auctoritates: quibus probatur coniugium eē inter infideles: quaꝝ prima ē illud euangelij quod christus ait: Erunt quinqꝫ in vna domo: duo in tres ⁊ tres diuidentur in duos. deinde cum ꝑsonas illas enumeraret: uxorē in virum esse diuidendam dixit: ⁊ econuerso. Item qui nō odit patrem aut matrem aut sororem aut uxorē ꝓpter me: non est me dignus. uxorem infidelem nō fidelem dixit odio habendam: item omnis qui reliquerit domū aut patrem aut matrem aut sororē uel uxoreʒ ꝓpter me: centuplū accipiet ⁊c. uxorem in hoc loco infidelem significat: que ꝓpter christum dimittitur dum poti⁹ ipa q̄ʒ christi fides deserit̄. Item apostolus: Siquis frater uxorem habet infidelē: ⁊ hec consenserit habitare cum illo nō dimittat illam. ⁊ siqua mulier habet maritū infidelem: ⁊ hic consensit habitare cum illa. n̄ dimittat virum suum. sanctificatus est enim vir infidelis ꝑ mulierem fidelem: ⁊ sanctificata ē mulier infidelis ꝑ virū fidelē. Iteʒ ad titū: hortare adolescentulas ut diligant viros suos. hoc tam de fidelibus q̄ʒ de infidelibus intelligendum est. Infidelibus nāqꝫ viris fideles mulieres propensius ꝓpter deum debent obsequi: ut sic viros suos christo lucrari ualeāt. Sic in passione beati clemētis de theodora ⁊ sisinnio legitur mirabiliter contigisse. Item innocentius papa rufo ⁊ eusebio epis macedonibus.

Bigami reputantur: qui ante baptismum habuerint vnā ⁊ post baptismum alteram.

Nunquid nō erūt admittendi in hereditatis con/

e Nō est uera. i. ad veritatem ducēs.

f Iussit. hoc. c. nō facit ad ꝓpositū: q? nō erat īter eos mr̄imoniū: nisi de solo facto. sed qđ dn̄s ꝓmibit eē fidelē cū vxore īfideli intelligit cū mr̄imoniū ꝓcesserat int̄ eos.

g Dimitti. a iudeis.

h Emēdādū. ar. ꝙ n̄ currit ꝑscꝑtō in mr̄imonio: qđ uex est hodie: ut ex̄ de cōsangu. ⁊ affi. nō debet.

i Ratū. i. insepa rabile.

k Quinqꝫ. i. pater: fili⁹: mater: filia: nurus uel gener.

l Et duo. i. duo seperabunt̄ a tribus: q ꝯuertūt̄ ad fidem.

m In tres. i. contra tres. ꝯri eni sūt qn̄ ꝯuertūtur ad fidem.

n In duos. id est tres ꝯuertunt̄ ad fidē: ⁊ sepera bunt̄ a duob⁹.

o Qui nō odit. i. q nō postponit amoreʒ patris amori dei.

p Centuplū. nō dic. c. vxores sed id qđ excedit cētuplū. s. vitā eter nam accipiet.

q Cōsenserit. si uero nollet habitare cū eo posset eā dimittere et aliaʒ ducē viuēte illa. j. e. q. ij. si ī fidelis.

r Nō dimittat. j. e. iudei. ꝯ. sʒ h̄ de gētili: ibi ð iudeo circa quē spe cialit̄ illud obseruat̄. hn̄t. n. iudei legē ⁊ ꝓphetas q bus muniti ⁊ parati sūt aīas simpliciū fallere. sed gētiles hoc n̄ habēt. hodie tamen hoc idē videt̄ de

vtrisq3: ex de diuor. quāto.
g Sanctificat⁹. frequēt n. vn⁹ scificat p alrex. 7 ē ar. ad ea q̄ frequēn⁹ accidūt iura adaptari. ar. j. e. iā nūc. 7. iij. q. v. accusatores uel testes. 7. xxviij. di. de syracusane.

t De theodora: vxor filium ij: quia ambo erāt infid les. sed postea il la cōuersa est ad fidē: 7 p eā postea vir ꝯuersus est.
a Unqd. hoc c. est de. ver bo ad vbū. xxvi. di. deinde. 7 ibi expoīt. io.
b Sigs. dimi/ serit. pp for nicatōem quam fecit.
c Post baptis/ mū. si dicas alte/ ri⁹ tm̄: planū est: q2 fidel nō ꝯpelli tur in aliquo cāu infidelē eā hr̄e: sed nō cōtrahe cū alia: nisi in tri/ b⁹ casib⁹ ex d di uor. gaudem⁹. §. si vterq3 fuerit fa ctus fidel: dic. h. q quocūq3 mō eā dimiserit siue q2 dedit libellū rpu dij siue alio mō semp cōpellit eā recipe post vtri usq3 baptismum. Nā dicit oē pec/ catū deletu3 esse in baptismo etiā exceptōe3 q̄ viro cōpetebat. l3 tu/ tius ē distinguer cū innocētio: ut si dicat q añ dedit ei libellū rpudij 7 mō vterq3 con/ uersus ē: cōpellit eā recipe. nec pt ei obijcē si cum a lio ꝯtraxerit: q̄si obiectu fornicati onis repellat. nā l3 in veritate for/ nicata sit: q2 tñ il/ la fornicatio lici/ ta ē fm eos: non

fortium: qui ex ea suscepti sūt que ante baptismu3 fuit uxor eruntq3 appellandi naturales quia non est matrimoniū legi timum ut nobis videtur: nisi illud quod post baptismū as/ sumitur: ipse dn̄s: cum interro garetur a iudeis: si liceret di/ mittere uxorē suam: atq3 ex/ poneret fieri non debere: ad/ didit: quos deus ꝯiunxit: ho mo non separet. ac ne de his putetur esse locutus qui post baptismum uxores sortiuntur hoc 7 a iudeis interrogatum esse 7 iudeis eē responsu3 me minerint: quero 7 solicitus q̄ ro: si una 7 eadem sit uxor ei⁹ qui antea cathecumin⁹ 7 po/ stea fidelis sit: filiosq3 ex ea cum eēt cathecuminus susce/ perit: 7 postea alios filios cū fidelis esset: utp sint fratres appellandi: an nō habeāt po/ stea defuncto patre cū cete/ ris hereditatis herciscunde ꝯsortium: quibus filiorū no/ mē regeneratio spiritualis di citur abstulisse. quod cu3 ita iudicare atq3 ꝯsentire absur/ dum est: que ratio est hoc ma lū defendi 7 uacua magis opi nione iactari q̄3 aliqua aucto ritate roborari: cum nō possit inter peccata deputari: quod lex precepit 7 deus ꝯiunxit.

Itē ex decreto euriciani pa.

In fidelis potestate sit post baptismum recipere quam an te dimiserat.

Siquis gentilis gentilem uxorem dimiserit ante ba/ ptismum: post baptismū in po/ testate eius erit eam habere uel non habere. Item.

Fidelis infidelem discedentem sequi non cogitur.

Simili modo si vnus ex cō iugatis baptizatus est: 7 al ter gentilis est: et qui seqni n̄ vult: sicut dicit aplus: infide lis si discedit: discedat. Itē augustinus de fide in operi/ bus.

Sine culpa relinquitur uxor: que cum fideli habitare no/ luerit.

Uxor legitia societate cō/ iuncta, sine ulla culpa reli quitur: si cum viro christiano permanere noluerit. nō attē/ ditur eo modo ea3 rectissime dimitti si viro suo dicat: n̄ ero uxor tua: nisi mihi de latroci/ nio diuitias cōgreges: aut ni si solita lenocinia quibus no/ stram domum trāsigebas etiā christianus exerceas: aut sigd aliud uel facinorosum uel fla/ gitiosum in viro nouerat: quo delectata uel libidinē exple/ bat: uel facilem victum habe bat: uel etiam ornatior ince/ debat. tunc enim ille: cui uxō hec dixit: si veraciter egerit penitentiam ab operib⁹ mor/ tuis quando ad baptismū ac/ cessit habetq3 in fundamento fidem: q̄ per dilectionem ope ratur: pculdubio plus tene/ bitur amore diuine gratie q̄3 carnis luxuria: 7 membrū qd eum scādalizabat: fortiter am putabit. Idem in smone do mini in monte. l. i.

Licite dimittitur uxor: que vi rum suū cogere querit ad ma lum.

Idolatria quam sequūtur infideles 7 quelibet noxia supstitio fornicatio est. domi/ nus autem permisit causa for nicationis vxore3 dimitti: sed quia permisit 7 non iussit: de/ dit apostolo locum monendi: ut qui voluerit non dimittat uxorem infidelem: cū quo sic fortassis possit fidelis fieri. Item si infidelitas fornicatō est: 7 idolatria infidelitas: et

pōt eū repellere. Si uero alias fornicata fuisset: 7 ppt illā fornicatōem eā dimisisse: non cōpellit eā recipe, hoc totu3 habes ex de diuor. gaudem⁹. §. ult. nec est ꝯ de cō. di. iiij ne pnia: 7 de pe. di. ult. null⁹. nō. n. dico p baptismū alte/ rius exceptōe3 sibi ꝯpe tētē auferri posse: 7 rō nem isti⁹ plene notaui. xxvi. di. deinde i fi. quia fornicatio nō tm̄ vxore3 sed utrū maculat. xxxij. q. i. in cōiugio.
d Simili modo.
e Uxor infidelis. h⁹ c. 7 sequēs itelligi tur de dispari cōiugio pter hoc q dicit: si cū uiro xpiano 7c. 7 ibi q̄ ad baptismū. 7 ptinent hic duo casus in quib⁹ licite dimittit vxor infi/ delis cū nō vult cohita re uel vult: sed ea ꝯditi/ one: ut vir cōmittat ali/ quod mortale peccatū de pari aūt cōiugio. h. nō intellerit: q2 si utq3 ꝯiugū ē fidelis: fidel fi/ delem nūq3 pōt dimit/ tere fm. h. nisi ob forni/ catōem carnalē uel spū alem. s. idolatrādo tm̄ alias nō. vn̄ si vxor ptra hat vir ad mortale pec catū: verberet eā et ca/ stiget si pōt 7 nō ꝯsētiat ei. Sed alij intelligunt hoc de pari ꝯiugio: qa fidelis fidelē bene pōt dimittere: si ꝯpellitur ab eo ad mortale pecca tū: nec forte resistē pōt sed expresse ꝯdicit ex d diuor. q̄siuit. Sed pone q dimisit: sed post peni tet nūgd itex illa tenet eū recipere? distigue p decre. ex de diuor. de illa.
f Societate. i. matri/ monio.
g Coniuncta. olim. i. in fidelitate.
h Relinquitur. a viro facto xpiano: 7 tūc lici/ te⁹ pōt alij copulari vir.
i Nō attēdit. ali⁹ cas⁹ est 7 ponit. interrogatiue q. d. nō solū i pmisso ca su licite dimittit vxor: sed nō attēdit. i. nonne attendit 7c.

k ¶ Eam.i.infidelem. l ¶ Trãsigebas.i.pascebas:
m ¶ Et membrum.i.vxorẽ.
n ¶ Amputabit.remouẽdo a se corporaliter.
a Idolatria.h°.c.fin.h.de dispari ↄgiuↄio ĩtelligit:si precedens.

b ¶ Itẽ.si auaricia ẽ idolatria est ↄ ipolatria infidelitas: ↄ ĩfidelitas est fornicatio ergo auaritia ẽ fornicatio.
c ¶ Uniuersalez.ar.ꝙ indefini.e dr̃ gnãlit̃ debere intelligi.ff.d̃ tute.g hz.§.ult.xxxi.q.i.qd̃ si dormierit.
d ¶ Utiqꝫ: q: ipa cogit eũ fornicari spũaliter.
e ¶ Sacrificare.idẽ est si cogat ad qd̃cũqꝫ mortale pctm: ↄ nõ ꝙ ꝓpt̃ fornicatõez corpalez scl' ↄmissam põt eã dimittẽ xxxij.q.i.dixit.sed ꝓpt̃ spũalez nõ nisi ꝑseueret j.c.xxi.
f ¶ Non solũ.coinqnat cũ alio a ↄiuge suo
g ¶ Simulacrũ.i.idolũ colit.
h ¶ Recedẽ.hoc.c.ĩtelligit.h. de duobus fidelib⁹: quoꝝ alter labit̃ ĩ hẽsim: int̃ quos cũ ratũ fuerit mr̃imoniũ: nec solnit̃ altero labẽte nec cõtrahere põt lz sec⁹ fit in casu ↄuerso.s.cũ alt̃ infidelium ↄuertit̃.tũc ĩ trib⁹ casib⁹ dissoluit̃ ↄ ↄ̃here põt: ut hoc totũ hẽs ex̃ de diuor. quãto. Item nũgd ẽ p̃ceptũ: qd̃ dic̃ recede ab illa? dic̃.h.ga ex quo ꝑseuerat p̃ceptũ est: si ẽ notoriũ. sed hoc quãtũ ad reddendũ debitũ.sed exigere põt: et sic ĩtelligit.xxxij.q.i.c.i. videt̃ tñ.h.ꝙ in hoc cãu ad min⁹ ↄsiliũ sit: ꝙ r̃cedat ab illa.ar.j.c.iã nũc Sed ibi ẽ ↄsiliũ qñ alt̃ ĩ fideliũ ↄuersus est: hic vero p̃ceptũ: ↄ põt eẽ ea rõ: q: maior ẽ hic ↄtumelia creatoris: ut ex̃ de diuor. quãto. ↄ qd̃ sit p̃ceptũ hẽs.ex̃ de iureiur. quẽadmodũ.
i ¶ Sin aũt.i.si n̄ reuocas eã a suo ꝓposito.
k ¶ Si infidelis.libertatẽ.nã dico ꝙ ipso iure soluit̃ vinculũ mr̃imonij: nõ ꝑ si.iam eccl'e. Sed ipso iure.s. in trib⁹ casib⁹ ĩ qb⁹ ↄ̃here põt.nã ↄtumelia creatoris soluit mr̃imoniũ.si tñ ĩfidelis vult r̃dire ad fidẽ p:ulsqꝫ cũ reliq ↄ traxit.cogit̃ recipe eã: ut ex̃ de diuor. gaudem⁹ ĩfi.

auaricia idolatria ẽ: non ẽ dubitandũ: ↄ auariciã fornicatõnẽ eẽ. qs ergo iã quãlibet illicitã ↄcupiam põt recte a fornicatiõis gñe separe: si auaricia fornicatio ẽ: ex quo intelligit̃: ꝙ ꝓpter illicitas ↄcupiscẽtias ñ tñ que ĩ stupris cũ alienis viris aut femis ↄmittunt̃: sed oĩo ꝓpter quaslibet que aĩam corpe male utentez a lege dei aberrare faciũt et ꝑniciose turpiterqꝫ corrumpi: possit sine crimie ↄ vir uxorez suã dimittẽ ↄ uxor viꝝ: q: exceptã dñs facit cãm fornicatõnis. quã fornicationẽ sicut supra ↄsideratũ ẽ: gñalem ↄ vniuersalẽ intelligẽ cogimur. cũ aũt ait: excepta cã fornicationis: ñ ait: cui⁹ ipsoꝝ viri aut femie. Nõ.n.fornicantẽ tãtũ uxorẽ dimittẽ ↄcedit̃: sz qsqs eã quoqꝫ uxorẽ dimittit: a q ĩpe cogitur fornicari: cã utiqꝫ fornicationis dimittit: uelut si aliquẽ cogat uxõ: sacrificare idolis: q talẽ dimittit cã fornicationis eã dimittit: ñ tñ illi⁹ sed etiã sue.illius q: fornicat̃ sue: ne fornicetur. Idem de adulterinis ↄiugijs.l.ij.

Que simulacrũ facit nec resipiscit: dimittatur a viro suo.

Non solũ mechatio ẽ illi⁹ que carnẽ suã coinquinat sz ẽt q simulacꝝ facit mechat̃ ꝙ si in his factis ꝑseuerat: et pñiam nõ agit: recede ab illa ↄ noli viuẽ cũ illa: sin aũt ↄ tu particeps peccati illius eris. Item amb. ad hilarium.

l ¶ Christũ.ar.ꝙ mod⁹ nõ fac̃ ↄdi tõez.nã dr̃ cũ põitur ista ↄditio ↄ p⁹ dic̃: ut xp̃m ↄc̃.si. ex̃ d̃ ↄdi. appo. c.ij.ↄ ex̃ ut eccle.ben.: ut nostrũ.
a Iam nũc.sic ↄtinua: hacten⁹ tractauimus d̃ parib⁹ ↄiugijs fideliũ.s.de qb⁹ dixit apl's ĩ epl'a ad corinthios: his qui mr̃imonio iuncti sũt: dico nõ ego sed dñs: vxorem a viro nõ recedẽ ↄ vir vxorẽ nõ dimittat.nã ceteris disparib⁹ ↄc̃.

A more cuiuslibet non est a fide recedendum.

Si infidelis discedit apl's discedit: discedat.ñ ẽ seruituti subiectus fr̃ aut soror ĩ hmõi.i. si infidelis noluerit eẽ cũ ↄiuge sua fideli: hic cognoscat fidelis suã libertatẽ: nec ita se subiectũ putet ꝑuituti: ut ipsã dimittat fidẽ: ne cõiugẽ amittat infidelẽ. hoc ↄ de infidelibus filijs ↄ filiab⁹ ↄ parẽtib⁹ hoc ↄ de fr̃ibus ↄ sororib⁹ intelligit̃ ꝓpter christũ eẽ dimittẽdos: cũ ponit̃ ↄditio ista: ut ꝓpter christũ dimittat: si eum secũ hr̃e desiderat. hoc ergo ↄ de domo ↄ agris ↄ de ceteris rebus: que iure pecuniario possidẽtur: intelligendũ ẽ Item aug. ad polentium.

Qd̃ etiã infideles sũt ↄiuges ↄ ꝙ fideli lz dimittẽ infidelẽ

Iam nũc illud uideam⁹ qd̃ ait apl's: ceteris aũt ego dico: ñ dñs ad imparia.s.ubi ñ ãbo christiãi fuerãt ↄiugia locutur⁹ qd̃ mihi visũ ẽ eũ monẽdo dixisse. q:.n. ↄiuꝝ fidel' relinqre ↄiugẽ licite põt infidelẽ: iõ hoc fieri ñ dñs: sz apl's ꝓhibet. qd̃.n: dñs ꝓhibet: fieri oĩo ñ licet. monz ergo apl's qd̃ possit eẽ mltoꝝ occasio lucrãdoꝝ: ut fideles ↄiuges in reliquẽdis ĩfidelib⁹ ꝑmissa licentia ñ utant̃. tibi aũt uidet̃ infideles quoqꝫ dimitti a fidelib⁹ ñ licẽ: q: hoc uetat aplus: cũ ego dicã licẽ: q: hoc ñ uetat dñs: nõ tñ dico expedire: q: hec ne fiãt monet apl's: qui

b ¶ Ceteris.i.disparib⁹ cõiugijs: q: pri⁹ de parib⁹ ait apl's.
c ¶ Dico.i. ↄsulo ↄ suadeo: ↄ ex dei tñ auctoritate nõ mea.
d ¶ Monẽdo.i.ñ p̃cipiendo.
e ¶ Prohibet.ponit̃ hic improprie i.sub forma ꝓhibitõis monet: ne fiat.
f ¶ Apl's.iõ.s.permissa a dño.i.nõ ꝓhibita.
g ¶ Uetat.i. dissuadet.
h ¶ Uetat.ar. aliquid eẽ hoc ipso licitũ qd̃ nõ est a dño vetitũ.ar.xxxi.q.i. qd̃ si dor. ff.de ꝓcura.mutus.
i ¶ Sanctificat⁹. i.ad fidẽ ↄuersus
k ¶ Alioquin.i. si alijs adhesierint viuẽtib⁹ relictis ↄ cohabitare volentib⁹: filij quos ex alijs genuerit nõ erũt legitimi. uel loqt̃ de filijs p⁹ natis q r̃manẽt ĩmũdi.i.ĩfideles: q: nõ ↄuertũt̃.
l ¶ Sancti.sunt.i.esse possunt.
m ¶ Preuenerãt.i.frequẽt accesserãt. n ¶ Prouenerãt.ar.ad ea q frequẽti⁹ accidũt iura adaptari
o ¶ Uinculũ tñ.sed ut eos lucretur.
p ¶ Officijs.i.operibus. q ¶ Serẽs.i.dirigẽs.
r ¶ Testant̃.ar.ꝙ ꝑ sequẽtia determinari pñt p̃cedẽtia: hoc generale habes.xliij.di.rector in fi.
¶ Cum sim.i.nullis beneficijs obnoxius.

reddit et rōnē: cur fieri ñ expediat q̃uis liceat. quō enim scis inqt mulier: si vir3 saluum facies: aut vñ scis vir si saluã facies mulierē: cū ⁊ supius dixisset: sctificatus ē vir infidel' in muliere fideli: ⁊ mlier infidelis sctificata ē in frē: hoc ē in christiāo. aliogn filij vr̄i immundi eēnt: nūc aūt sacti sūt. sic ad lucrãdos ꝯiuges ⁊ filios christo exēplis ēt q ꝓuenerãt: videt̄ hortat⁹. cur ergo ñ expediat ēt infideles ꝯiuges dimitti a fidelib⁹: cã euidēter expressa ē. Nō.n. ꝑpter vinculū cū talib⁹ pactū ꝯiugale ē ꝑuandū: s3 ut q̃rant̄ in christo recedi ab infidelib⁹ ꝯiugibus apl's uetat. multa.n. sūt faciēda ñ iubēte lege: s3 libera charitate: ⁊ ea sūt in nr̄is officijs gratiora: q cū licēt nob etiam ñ ipendē: tñ cã dilectiōis ipēdimus. Vñ ipe dñs ꝑo2 cū se tributū ñ debē soluē demonstrasset: soluit tñ ut ñ scãdalizaret eos: qbus ad eternã salutē gerēs morē ꝯsulebat. ia3 vō apl's quēadmodū ista ꝯmēdet: ei⁹ vba testant̄ ubi dicit: cū sim liber ex oībus: oīm me seruū feci: ut plures lucri facerē: cū paulo supius dixisset nūqd ñ habuim⁹ licentiã manducãdi ⁊ bibēdi: nunqd ñ habuim⁹ licentiã sororē mulierē circūducēdi: sic et ceteri apl'i ⁊ frater dñi ⁊ cephas: an ego solus ⁊ barnabas ñ habuim⁹ ꝑtãte3 hoc opandi: qs militat suis stipēdijs: an qs plãtat vineã: ⁊ de fructu ei⁹ ñ edit: qs pascit gregē: ⁊ de lacte ei⁹ nō comedit: ⁊ paulo p⁹: si alij inq̃ ꝑtãtis nr̄e iura ꝑticipant: nōne magis ⁊ nos: s3 ñ sumus usi hac ꝑtãte: s3 oīa toleram⁹: ne qđ impedimentū dem⁹ euãgelio christi. Item.

Ab infidelibus ꝯiugibus licet recedere: sed nō expedit

SIc.n. neq3 recedē ab uxoribus infidelib⁹ uel a maritis fideles viri uel femie ñ ꝓhibent̄ a dño: ut neq3 iubeant̄ nã si dimittere tales cōiuges iuberent̄: nullus locus eēt cōsilio monētis apl'i ne hoc fieret nullo enī mō qđ dñs iubet: seruus bonus ꝓhibet. Itē cum ergo cepisset gētibus euãgeliū ꝑdicare: ⁊ iuctos gentiles gētilibus cōperit cōiugibus: ex qbus si nō ambo crederēt s3 vnus aut vna: ⁊ infidelis cū fideli ꝯsentiret cohabitare: ñ ꝓhiberi a dño debuit fidel' infidelē dimittere nec iuberi ideo.s. nō ꝓhiberi: q2 iusticia ꝑmittit a fornicãte discedere ⁊ infidelis hominis fornicatō maior ē in corde. nec uera ei⁹ pudicitia cū ꝯiuge quidē dici potest: q2 omne qđ non ē ex fide peccatū est: q̃uis uerã habeat fidelis pudicitiã etiã cū infideli coniuge que nō hab3 veram. ideo aūt nec iuberi debuerūt fideles ab infidelibus separi: quia non ꝯtra iussionē domini gētiles fuerunt ambo cōiuncti. Quoniam ergo ab infideli fidelem discedere nō prohibet nec iubet dominus ideo ut ñ discedat apostolus

t Omniū.i. talē me exhibui. ut cōmodū omniū facerē ⁊ hoc feci ut plures ⁊c.

u Potestatē. sed ne diceret̄ cur ñō hoc faceret: qa ñ egēt: subditi q̃si dicat egen⁹ ne qđ īpedimētū ⁊c.

x S3 alij. i. ipocrite.

y Potestatis. i. ꝑtatiue ꝑncipe3 reb⁹ nostris.

z Nōne magis nos. q amplı⁹ diligim⁹ uos quã3 res uestras.

7 SEd oīa. i. famē. sit ⁊ silia.

9 Dem⁹. nã corinthij erãt auari ⁊ se retrahebãt a ꝑdicatōe: uł iō q2 si ipse acciperet mł'ti erãt pseudo apostoli q statı3 ꝑdicarēt ut acciperēt: ⁊ ita īpedirēt euãgeliū. sed cu3 iste nō acciperet nec illi auderent accipere: ⁊ ita ñ ꝑdicarēt.

a Hic enī. ī pria pte pōit usq3 ad. §. qñ ergo intellect⁹ augustini sup illa auctoritate apli: ego dico nō dñs ꝙ si vir fidelis h3 vxorem infidelē nō dimittat eam ⁊ ōñdit rōem q̃re dñs nō ꝓhibuerit. nec iussit. In sc'a pte usq3 ad tuñt ponunt̄ tres solutōes augustini ad totidē obiectōes pollētij. In tertia pte usq3 ad §. intelligitis ponit̄ expositio ⁊ intellect⁹ pollentij sup auctoritate ꝑdicta quã aug⁹. reprobat. Ultio ponit̄ epilogatō. quã aug⁹ fac̄ iferēs victoriosissimã ꝯclusionē. ⁊ construe sic: fideles viri sic nō ꝓhibēt̄ recedē ab īfidelib⁹ vxorib⁹: uł fideles femie sic ñ ꝓhibēt̄ recedē ab īfidelib⁹ maritis ut. i. sic neq3 iubemur recedē. ꝑm hoc ꝑmū neq3 abūdat: uł si vis ꝙ nō supabūdet: dic neq3 recedē. i. retinē ⁊c. i. sicut fideles viri ⁊ feīe nō ꝓhibēt̄ nō recedē: sic nec iubēt̄ nō recedē. qđ nec illud nec istud fit. hoc ꝯtinuat̄ ad ꝑmissam ptē. c.

b Nō ꝓhibēt̄. nō repit̄ h nō supra positu3 ꝙ faciat vnam affirmatōem: sed ꝓpter interpretatōem supra positã. pōt tñ legi vtrūq3: ⁊ erit idem sensus.

c Nã ꝑma rō. q̃re dñs ñ ꝑcepit dimitti tales. s ut aplo esset loc⁹ monēdi: ut nō fieret h⁰. s3 ñ dico esse vex: iō dixit: na3 si ⁊c.

d Seru⁹. nã apl's nullōmō facēt ꝯ dñm: sicut dicit ꝑto2 ꝙ ꝯ legē ñ tuebit̄ aliquē. ff. de publi. cū spōlus. §. si res. ñ reuocãt̄ a filio q a pr̄e gerūt̄. C. de resti. mili. que a patre.

e Itē cū ergo. rō q̃re ñ ꝓhibuit tłes dimitti. s ut nihil ꝓhibēt qđ iusticia exigit fieri. iustū.n. ē vxorē dimitti ob fōnicatōe3 ꝑsertim spūalem.

f Ei⁹. i. ꝟtutis. uel ducēs ad veritatē. xxxij. q. i. dixit.

g Pudicitiã. s. ꝓpria q. i. nuptiax. ꝯ. s3 ibi pudicitiã ꝯtinētiã nōiat: h vō ꝟtutē castitatē: q ēt īt nuptiax opa ñ amittit̄.

h Iō. ꝑa rō q̃re ñ ꝑcipit: s3 male dic̄ q2 ꝑa ñ ꝑcessit q°. ad istū articulū.

i Iussionē. ar. ꝙ si gētilis cū gētili ꝯhat ñ fac̄ ꝯ ꝑceptū dñi cū mr̄imoniū sit īt eos. vñ si ueniūt ad fidē ñ debēt separi.

k Om̄ ergo. rn̄sio augustini ad pollētiū dicēte3 ꝙ ex quo apl's ꝯsuluit: ⁊ nō dñs ei⁹ ꝯsiliū tãq3 humanū nō diuinū ꝯtenēdū ē. Rñdit ergo aug⁹. q̃uis, id qđ ꝯsuluit apl's ñ ꝑcipiat dñs nihilomin⁹ ꝯsiliū apl'i tãq3. a spū scō īfusum acceptãdū ē ⁊ ꝙ hēat a spū scō ꝓbat ꝑ duo silia. ⁊ nō ꝙ obiectōes pollētij ñ ponunt̄ h: sed colligūt̄ ex rn̄sionib⁹ augustini: sicut dic̄ lex ꝙ si ī instrumēto cautū est mihi pecuniã dari. ꝑsumitur stipulatōem esse interpositam. ut. C. de cō. stipul. l. i.

l Dicit. i. monet nō dñs dicit. i. p2ecipit. ita repetit̄ vbu3 in illa significatōe. nã si ī eadem falliū esset: q2 qcqd monet apl's monet dñs, put seqt̄: ⁊ expositio uaria h⁹ uerbi dico bñ ꝓbat̄ per intellectū illius auctoritatis: d virginib⁹ aūt preceptum dñi nō habeo ⁊c.

m ℭ Dixisset.ad ostēdēdū ꝙ hēbat.s.s. ⁊ eius ꝯsilio standū esset.

n ℭ Inseperabilia. pro maiori pte.nā q̄dā attribuūt patri q̄ nō filio: et eꝯ.h. Sed tu dic opa operātia.operata.n.opera nō sūt insepabilia.de cō.di.iij.c.ult.

o ℭ Ita sane.h rn̄dz aug⁹. ꝑe obiectōi pollētij dicētis:q̄re nō pl⁹ dixit ꝯsulēdo:bonū est dimittere vxorē infidelē:melī⁹ ē aūt cū ea manē: sic alibi ꝯsulēdo dixit: qui dat nuptui bn̄fecit qui nō dat meli⁹ fac̄. Et rn̄. ꝙ q̄dā licita sūt q°rū utrunq̧ expedit: ut dar̄ nuptui ⁊ alia quoꝝ vnū expedit aliud nō:ut dimittere nō dimitere cū primis recte ponūt̄ hec adiectiua bonū melius cū secūdis nō:q: vtrūq̧ nō est bonū:q: nō meritoriū. Et iō dicit apl's q dimittit bn̄ facit ⁊c̄.

p ℭ Justitiā.i.pp ip̄m nubē qꝺ est iustū.

q ℭ Expedit .j.xxxiij.q.v.q sitit ꝯ.⁊ expedit qdē ⁊ n̄expedit expedit cā fornicatōis vitāde. non expedit: qm̄ vxoꝛ⁹ti cum sit diuisi ⁊ cogitare eos opoꝛteat quō placere possint ⁊ ſuire vxoꝛibus diuinis obsequijs ⁊ oratōib⁹ intender̄ adeo expedite nō valēt: ut ex̄ de cle.ꝯin.qꝺ te. expedit ergo nubere q° ad foꝛnicatōem vitādā:sed nō expedit volēti tēder̄ ad regnū celoꝝ.⁊ sic sol uūtur. ꝯ.xxxiij.q.v. tūc sal.

dicit non dn̄s: habēs utiq̧ spiritum sanctū in quo dare posset utile ⁊ fidele ꝯsilium. vnꝺ cū dixisset ꝺ muliere cui⁹ vir mortu⁹ fuerat: beatioꝛ āt erit si sic permanserit ꝑm cōsilium meū: ne quis hoc consiliū tanq̄ humanum non diuinum cōtēnendum putaret: adiecit: puto āt ꝙ ⁊ ego spirituz habeam dei. ꝓinde intelligendū ē ēt ip̄a q̄ a domino non iubentur: sed a sācto eius famulo utiliter suadentur: eodem domino inspirante suaderi. absit enim: ut quisq̄ catholicus dixerit qꝺ suadet spiritus sanctus nō dominum suadere: cū ⁊ ipse dn̄s sit: ⁊ insepabilia sunt opa trinitatis. dicit enim apostolus: de virginibus aūt preceptuz dn̄i non habeo: ꝯsilium autem do: non ut consilium hoc alienum existimemus a dn̄o: cum continuo sequatur ⁊ dicat: tā q̄ misericoꝛdiam consecutus a domino ut fidelis essem. ꝑm ergo deum dat ꝯsilium fidele in eodem spiritu: de quo ait: puto autem ꝙ ⁊ spiritum dei habeam. verūtamen aliud est dn̄i iubentis imperium: aliud ꝓo serui ꝑm misericoꝛdiā charitatis: que illi a domino ē inspirata atq̧ donata: fidele cōsilium. aliud enim ibi facē nō liceret: hic autem licet ita sane: ut ip̄m licitum partim quidem expediat: partim vero n̄ expediat. expedit enim tunc: quando non solum ꝓpter iusticiam que coꝛam deo ē permittitur: sed etiaz hominibus nullum ex hoc impedimētum salutis infertur: uelut cū dat consilium non nubēdi apostolus virginibus: vnde preceptum domini se nō habere testatur: licet aliud facere.i.nubere ⁊ minus continentie bonū tenere in nuptijs ip̄m quoq̧ licitum etiam expedit: quoniam in uetita ⁊ illicita ruituram carnis infirmitatē sic excepit honestate nubēdi: ut neminem impediat ad salutem: quāuis magis expediret: magisq̧ honestum esset: si virgo consilium quo preceptum eaz non compellit arripiet. tūc autem non expedit id quod licitum est: quādo permittit̄ quidem: sed vsus ipsius potestatis alijs affert impedimētum salutis. sicut est: vnde iam diu loquimur: discessio coniugis fidelis ab infideli: quam nō ꝓhibet dominus precepto legis: quia coꝛam illo iniusta non est: sed ꝓhibet apostolus consilio charitatis: quia infidelibus affert impedimentuz salutis: non solum quia perniciosissime scandalizātur offensi: uerūetiam quia cum in alia coniugia ceciderint: viuentibus eis a quibus dimittuntur adulterinis nexibus colligati difficile resoluuntur. Ideo h ubi quod licet non expedit: n̄ potest dici si dimiserit infidelem bene facit: si non dimiserit melius facit: sicut dictum est: qui dat nuptui bene facit ⁊ qui non dat nuptui melius facit: quia illud non solum sed vtrūq̧ pariter licet. vnde ad nihil hoꝛum precepto domini quisq̄ compellitur: sed utrunq̧ expedit: aliud minus: aliud amplius. vnde ad id quod amplius expedit: cōsilio apostoli quicunq̧ potest capere prouocatur. hic autem ubi de dimittendo uel non dimittendo infidelis cum fideli coniugio queritur: vtrūq̧ quidem licitum est pariter per iusticiam que coꝛam domino est. ⁊ ideo nihil hoꝛum prohibet domin⁹ sed non utrunq̧ expedit propter infirmitatem hominum. Et ideo id quod nō expedit apostolus prohibet: dante domino locū sibi liberum ꝓhibēdi: q: neq̧ id quod monz apostolus: ꝓhibet dominus: neq̧ id quod ꝓhibet aplus iuber

r ℭ Preceptū .j.xxxij.q.i. integritas.

s ℭ Sed ꝓhibet. i.sub forma ꝓhibitōis dissuadet.

t ℭ Adulterinis. ar.ꝙ fidelis q dimittit vxorē īfidelem cohabitare volētē nō pōt aliam ducere in matrimoniū: nec illa aliū: q: remanet matrimoniuz: ut j.q.ij.§.ꝙ vero.c siquis.

u ℭ Nō pōt.h elicె secūdā obiectionē pollētij.

x ℭ Parit. alterū qdē ꝓpter idolatrie foꝛnicatōem alterū ꝓpter lucrādi actōem.

a ¶ Nisi ita.i. nisi
dñs daret aplo
liberũ locũ ꝓhibē
di.i. dissuadēdi
apls dissuadē nō
deberet: si ɔtruꝫ
dñs ꝓhibuissꝫ vł
ꝑcepisset. qđ non
fecit.
b ¶ Iussionem: si
dñs ꝓhibuisset.
c ¶ Proinde. hic
incipit assignare
similitudines et
dissimilitudies.
d ¶ Cōsiliũ .š. xx
vij. q.i. nuptiaꝝ.
e ¶ Dimittit. sicut q
dat nuptui bene
facit: sed q ñ dat
meli⁹ facit: quia
vtrũqꝫ licitũ est:
sed nō expediēs.
f ¶ Expones. ego
s. super euāgelio
matthei.
g ¶ Ab aplo. s. di
ctum.
h ¶ Prohibētur.
i. dissuadētur.
i ¶ Nō expediāt.
š. xxiij. q.i. quod
ꝑcipitur.
k ¶ Si aũt. hic rñ
det tertie obiecti
oni pollētij. dicē
tis: cũ hoc ũbum
dico ꝑceptiue po
natur in eplã ad
galath. s: dico vo
bis q2 si circũci
damini ⁊c̃. q̃re ñ
sit ꝑceptiue: cuꝫ
dicit ego dico ñ
dñs? uel cōcesso
etiã ꝙ admoniti
ue ponat̃ ibi ũbũ
dico vobis: qa si
circũdamini ⁊c̃.
nullũ incōueniēs
inde sequit̃. non
enī indignũ est si
q̃ iubet dñs: mo
net aplus.

dñs. quod nisi ita eēt: neqꝫ cō
tra ꝓhibitionem dñi apostol⁹
aliquid moneret: neqꝫ contra
iussionem eius aliquid ꝓhibe
ret. ꝓinde in his duabus cau
sis una de nubēdo uel de non
nubēdo: altera de infideli cō
iuge dimittenda uel nō dimit
tenda aliqđ simile inuenit̃ in
uerbis apli ⁊ aliqđ dissimile.
simile quideꝫ est illud: qđ tibi
dicit: ꝑceptum dñi non habeo
ɔsilium aũt do. ⁊ hic dicit ego
dico non dñs. quale ē.n. ꝑce
ptum dñi non habeo: tale est
non dicit dñs. ⁊ quale ē: ɔsiliũ
aũt do: tale ē ⁊ ego dico. Il
lud aũt dissimile ē: q2 de nubē
do uel de nō nubēdo dici pōt
hoc bene fieri pōt: illud autē
melius: qm̃ utrunqꝫ expedit:
vnũ minus aliud magis. at ue
ro de ɔiuge infideli dimitten
da uel nō dimitēda: qm̃ vnuꝫ
hoꝝ non expedit aliud expe
dit: dici non oportet: q dimit
tit bene facit: ⁊ q non dimittit
melius facit: sꝫ dici oportet ñ
dimittat: q2 scilicet ñ expedit
sic ergo possumus dicere me
lius esse infidelē ɔiugem nō
dimittere: q̃uis liceat ⁊ dimit
tere: queadmodũ recte dici
mus: melius eē quod licet et
expedit: q̃ id qđ licet ⁊ nō ex
pedit. His de causis factũ ē:
ut ego exponēs dñi sermonē
quē in monte ꝓlixum habuit:
ubi ueniũ est ad questionē de
ɔiugibus dimittendis uel nō
dimittēdis adhibuerim consi
liũ ab apostolo dictum nō pre
ceptũ dñi: ubi ait: ceteris aũt
ego dico non dñs: monēs eos
qui habent ɔiuges infideles
ut ɔsentientes habitare secũ
nō dimitterent. qđ utiqꝫ ideo
monendũ nō iubendũ fuit: qa
non tanto pondere ꝓhibētur
homines facē licita: q̃uis nō
expediant: quāto pondere ꝓ
hibenda sunt illicita. si auteꝫ
alicubi apostolus etiam illa q̃
iubēda sũt monere dignatur:

hoc fecit parcendo infirmita
ti: non ꝑiudicādo iussioni. vñ
sic dicit: non ut ɔfundam uos
hec scribo: sꝫ ut carissimos fi
lios moneo: qđ habet questi
onis: ubi ait ego dico nō dñs
item ubi ait ecce ego paulus
dico uobis: q2 non circũcida
mini christus uobis nihil ꝓde
rit: nũquid etiam hic dixit: ec
ce ego dico non dñs? nō sunt
itaqꝫ similia ista: q2 etiam illa
que iubet dñs: non ē indignũ
uel ɔtrarium si eadem monet
apls. monemus.n. eos: quos
caros habemus: ut faciāt dñi
ꝑcepta uł iussa. cũ vero dicit
ego dico non dñs: satis osten
dit dñm non ꝓhibere qđ ipse
ꝓhibebat. ꝓhibuissꝫ aũt dñs
si esset illicitum ergo scđm ea
que supra diximus multumqꝫ
versauimus licitum erat per
iusticiam: sed nō licitum erat
faciendum propter liberā be
niuolentiam. Tu uero cui pla
cet ita non licere quod nō ue
tat dominus sed apostolus:
queadmoduꝫ non licet quod
uetat dominus cum expone
re uoluisses: quid sibi uelit
quod ait: ego dico non domi
nus: cum alloqueretur fide
les: quibus essent coniuges
infideles dixisti: quia domi
nus iussit: ne cōiugia sibimet
diuerse religionis copularēt:
⁊ ipsum adhibuisti testimoniũ
domini dicentis: non accipies
uxorem filio tuo de filiabus
alienigenarum: ne traducat
eum post deos suos: ut pere
at anima eius. addidisti etiaꝫ
uerba apostoli: ubi ait: Mu
lier alligata est uiro q̃diu uir
eius uiuit. ꝙ si mortuus fue
rit uir eius liberata est: et cui
vult nubat tm̃ in domino. quod
ita exposuisti: ut intelligeres id
est christiano. deinde secutus
es ⁊ addidisti: hoc ē ergo do
mini preceptum tam in veteri
testamento q̃ in nouo: et hoc
iubet dñs: hoc docet aplus:

l ¶ Nō ꝑiudicādo. sicut
dicit lex: ꝙ uoluntarie
tutele munera priuile
gijs nō ꝑiudicāt. C. đ ex
cu. tu. uolũtaria.
m ¶ Ubi ait. rō ad 2iã.
n ¶ Nũqđ ar. ff. de vsuf.
si stipulat⁹. nã ibi dr̃: ꝙ
si stipulat⁹ sum a te rem
mihi dari vacuãqꝫ pos
sessionē tradi. fruct⁹ ve
niũt in stipulatōe: si aũt
rem tantũ mihi dari: nō
ueniũt in stipulatōe. ar.
ɔ. ff. ꝓ socio: sed ⁊ si adij
ciatur. itē est hic ar. ꝙ ñ
est argumētādũ de cōsi
milib⁹ illis inter q̃ dissi
militudo attēdit̃. ff. de
rei uēdi. si nauis. ⁊. ff. đ
ɔdi. inde. plane: ⁊ ita i
tellige. ff. e. ti. si re⁹. ⁊ h⁹
bene dicit̃. ff. de iniusto.
ru. testa. l. iij.
o ¶ Dixit. simile. ff. đ iu.
o. iu. si familia.
p ¶ Illicitũ. ar. oē illici
tũ esse ꝓhibitũ: saltē ibi
declina a malo ⁊ fac bo
nũ. dicit ibi expositor: a
malo oi ⁊ exaudi hoc đ
mortali. venialia.n. non
sũt ꝓhibita. ar. xiij. dist.
nerui. xiiij. q.i. ꝙ preci
pitur.
q ¶ Supradixim⁹. sup
ple ꝙ dñs non ꝓhibuit
id quod aplus ⁊c̃.
r ¶ Beniuolētiã. aug⁹ di
ctũ apli intelligit de cō
silio ego dico nō dñs: i
tellectũ suũ ⁊ rōnē suaꝫ
posuit in prin. q̃re dñs
nō debuit ꝑcipere: ut ñ
discederet vir fidelis ab
infideli. Pollētius qui
de precepto intelligit:
aliã rōem ponit dicens
ꝙ iō ꝑcipit aplus ⁊ non
dñs infidelē nō dimitti
q2 dñs videret̃ ɔtri⁹ cuꝫ
ꝑceperit in ve. te. ne qs
alienigenã duceret. cō
cludit ergo aug⁹ ex hoc
qđ dicit pollēti⁹ aplm

in precipiendo fuisse etiã ꝯtrarium dño. Ad quod respon/dit pet. ꝙ in diuersis casib⁹ loquũtur aplus ⁊ dñs: ⁊ idõ nõ ē ꝯtrari⁹ ei. Infert ex hac rñsiõe aug⁹ ergo nec dñs erat ei cõtrarius: si idem pciperet quod aplus: si de iã cõiuncto lo quatur in matrimonio. qd ergo rñdes polléti: quare pcipiat aplus ⁊ nõ assi/gnat cãm.

f Addidisti. ad hoc idē ꝓbãdum: ⁊ addidisti cõcludendo.

t Docet. R. ⁊ oñdit cõclusionē nõ ꝓuenire: q2 in alio ⁊ in alio casu loquitur aplus ⁊ dñs.

u Hoc esse. õ ꝯiũctis.

x Talē. i. nõ sue religionis.

y Ambo pone exẽpluʒ ut meli⁹ appareat quod dicit. C. de trãsac. ut rñsum.

z Cur fidelem. iterat qõem: ut pollẽti⁹ aliter rñdeat cũ prima ei⁹ rñsio nulla fuit.

⁊ Loco. i. locũ nõ hʒ. nõ est verũ quasi dicẽt nisi velis dicere: ꝙ apl's nõ dixit hoc auctate. s. s.

a Intelligũne. vñ phi lo. sẽtisne inqt hec atq3 aĩo illabũtur tuo.

b Diligẽti⁹. ar. ꝙ aduersari⁹ tenetur aperire q̄ dicit suo aduersario: ut ar. v. q. ij. relatũ. xi. q. iij cor. Sʒ hoc. c. nihil facit q2 dicit boe. in quarto libro topicoꝝ: ꝙ disputatio dialecticoꝝ ē ad alterutrũ: causidicoꝝ siue rethoꝝ ad tertiũ. vñ in dialetica disputatõe est necesse: ꝙ q obijcit exponat obiectões ipi rñdẽti. in rethorica nõ sufficit ꝙ faciat ipsi iudici fidē si obijciat. xxx. q. v. iudicãtẽ. Dicim⁹ ꝙ de mãdato iudicis dʒ ei rñdere si põt: aliter nõ tenetur. C. de nõ nu. pe. generalit. ff. de ꝓbat. quinquaginta.

c Ecce ponit thema ut aptius dicat.

d Dimittat. hec lr̃a. s. nõ extorta ē. põt tñ ita intelligi: iubet fideli dñs an nõ iubet ut dimittat

ut non nisi eiusdem religionis ⁊ fidei coniugia maneant copulata: quare contra domini iussum contra doctrinam sanctam contra preceptum noui ⁊ ueteris testamenti iubet apostolus: ut diuerse fidei maneant cõiugia copulata: quia paulus inquit predicator gentium ⁊ apostolus: iam in coniugio positos non solum monet: sed etiaʒ iubet: ut si alter ex coniugibus credidisset alterum non credentem secum habitare tamen consentientē non dimitteret. His uerbis tuis aliud eē hoc: aliud illud satis quidem euidenter ostẽdis: illud enim de his coniugijs agitur: que non sunt primitus copulata: ne nubat femina nisi sue religionis viro: uel ne vir talem accipiat uxorem. id enim ut dicis iubet dominus: docet apostolus: utrũq3 precipit testamentum. hoc autem diuersum quis abnuat Ibi agitur nõ de coniungendis sed de coniunctis: ambo quippe vnius eiusdemq3 infidelitatis fuerunt quando cõiuncti sunt: sed euangeliũ cũ uenisset: alter sine altera uel altera sine altero credidit. Si ergo aliud hoc est quod sine scrupulo ullius dubitationis apparet: cur virum fidelem cum infideli coniuge permanere non licet: nonne etiã dominus sicut apostolus iubʒ nisi forte loco isto uacat illud quod tam fideliter apostolus ait: An vultis experimentum accipere eius qui in me loquitur christus? ⁊ dominus utiq3 ē christus. itelligisne quid dicãt an in hoc explanando aliquanto diligentius imorabor attẽde ut rem ipsam explanandam tanq3 in cõspectu declarandam planiore sermone ponamus. ecce ꝯiuges duo vni⁹ infidelitatis fuerunt quando iuncti sunt: nulla de eis questio est que pertineat ad illaʒ domini iussioneʒ doctrinamq3 apostolicam ⁊ preceptum ueteris ⁊ noui testamẽti: quo ꝓhibetur fidelis cũ infideli cõiugium copulare. iam sunt cõiuges ⁊ ambo adhuc sunt infideles adhuc tales sũt quales fuerunt anteq3 coniungerentur: qualesq3 cõiuncti sũt. uenitq3 euangelij predicator: credidit eorũ aut vn⁹ aut vna sed ita ut infidelis cum fideli habitare consentiat. iubet fideli dominus ut infidelem dimittat: an non iubet? si dixeris iubet: reclamat apostol⁹: ego dico nõ dominus. si dixeris nõ iubet: causam requiro: neq3 illam mihi responsurus es quã tuis litteris indidisti: quia dominus videlicʒ prohibet fideles infidelibus iungi. hic enĩ nullo modo ē ista causa: quia de iam iunctis loquimur: non de cõiungendis. Si ergo tuã causam non inuenisti: cur non uetat dominus quod prohibet apostolus? Cernis iam ut estimo non esse ipsam causam quam putaueris esse. Con/tra inuenitur in concilio tol. iiij.

Nisi ad fidem iudeus acces/serit: separetur ab uxore fideli.

Iudei qui christianas mulieres in coniugio habẽt: admoneantur ab episcopo ciuitatis illius: ut si cum eis permanere cupiunt: christiani efficiantur. ꝙ si admoniti fuerint ⁊ noluerit: separentur: q2 non potest infidelis in eius permanere coniunctione: que iã in christianam translata est fi/

uel nõ dimittat. assumit aug⁹ tñ alterã ptē disiũctiue hãc: si dixeris nõ iubet ut nõ dimittat; ex ista ꝓcedit si dixeris iubet ⁊c. Secũdũ aũt ꝙ in lr̃a est nõ ut fidelem nõ dimittat ⁊c. plana ē lr̃a: ⁊ bene ꝯgruunt q̄ sequũtur. naʒ si dicat iubet ut nõ dimittat: apl's est ꝯtri⁹ dico ego dñs. si autem dicat nõ iubet ut nõ dimittat assignat aliã cãm.

e Reclãat. nec reclamat apl'us ꝯtrium suadẽdo. nec reclamat per hãc lr̃aʒ: nõ dñs: ⁊ hoc cũ nõ ē ibi nõ sed credo lr̃aʒ falsam esse sine nõ M.

f Requiro q̄re nõ iubet dñs ut nõ dimittat. io.

a Iudei. qd̃ h dr̃. corrigitur ex de diuor. q̄to uel qd̃ dr̃ hic separãdos esse: intelligas i illis casibus qñ in cõtumeliaʒ creatoris vult habitare cuʒ eo: uel ut trahat eũ ad aliqd̃ mortale peccatum. ⁊ sm hoc idē iuris ē i iudeo ⁊ gẽtili. uel loqtur i eo casu qñ primo fuerũt xpiani: ⁊ postea alter factus ē iude⁹: ut tũc teneatur recedere ab ipso si noluerit ꝯuerti: ut. s̃. c. nõ solũ. uel dic ꝙ aliud ē si vir cõuertitur ad fidē ⁊ aliud si mulier. nã si mulier ꝯuertitur ipsa dʒ recedē a viro ne vir eã reuocet ad priorē errorē. Sec⁹ ē si vir conuertitur q2 facilius põt viri reuocare mulieres q̃ ecõuerso. Sed qualiter põt eccl'a filios illoꝝ quorum

alter est cōuersus cogē ad baptiſmū.R.et quo alter parēs eoꝝ ꝯuersus est.iam ē fact⁹ de foro eccl'e: ergo ⁊ filij ei⁹ ꝑ ꝯñs:ut.xv.q.ult.cū multe. Sed meli⁹ credo ꝙ itelligat qñ iude⁹ exiſtēs iude⁹ cōtraxit cū xpiana.b.

f Sepe eos.i.neophitos. ſmē antiquū retinēt p⁹ baptiſmū.ar.ꝯ.xxvij.q.ij ſcpſit.

g Hebreis.iſti ergo nomē antiquū retinēt p⁹ baptiſmū.ar.ꝯ.xxvij.q.ij ſcpſit.

h Publicis.ar.ꝙ eccl'ia iudicat de his q̄ foris ſūt. quod uerū est quātū ad corꝑales penas.cū.n.peccāt pñt vberari uel alio mō corꝑalit̄ mulctari de ꝑcepto epi uel p̄cipis. ar .xvij.q.iiij.ꝯſtituit.⁊ ex̄ de rap. in archiepātu: ⁊ alia ēt pena pñt puniri:ut ex̄ ď vſuris.p⁹ miſerabilem. Sed quātuȝ ad ſpūalez penā eccl'a non iudicat de illis:q̄ nō pōt eos excōicare:q̄ q in eccl'ia nō est ab eccl'a ſeꝑari ñ pōt: ut .xi.q.iij. omnis xpianus.

b Christianam. j.xxxij.q.iiij. libe ri ꝯ. ħ de ꝯditōe religionis:ubi de ꝯditōe futuris.

c Uerum.infidelitatis.iudei ꝟo difficiliores ſunt ad ꝯuertēdum ⁊ peritiores ad ſubuertēdū q̄ȝ gentiles:q̄ legē hñt ⁊ ꝓphetas. ⁊ ideo hec rō potius hȝ locū in eis q̄ȝ ī gētilibus.

d Iudeorꝫ.q. daȝ.intelliguñt hoc.c. ꝙ iudeis auferēdi ſūt puuli eoꝝ ⁊ baptizandi :ſed adulti nequaq̄ȝ.ſed certe ſicut nec adulti:ita nec paruuli ad fidē vi trahendi ſūt.imo ſm h°. in breui null⁹ eſſꝫ iude⁹: quō ergo relige iſrahel ſalue fierēt poſtea. Ideo itelligo h°. de filijs iam xpianis quos fōte parētes circūciderēt volebāt:de con. di.iiij.plerīq̄ȝ. et hec lr̄a hoc idem innuit ibi dicē ſeparari.⁊ ita ꝑ baptiſmū ſoluit̄ ius patrie poteſtatiſ nec tñ priuabunt̄ iſti patna ſucceſſione.ex̄ de iudeis iudei.

e Proficiāt.iuxta illud auge nobis fidē ď pe. di. ij.dū ſācta. ergo iā iſti baptizati erāt cū ꝓficeř debeāt in ḡdib⁹ dignitatis:ut de pe. di.ij.dū ſancta.

dem. filij autem qui ex talib⁹ nati ſunt. fidem atq̄ȝ conditionem matris ſequantur. ſimiliter illi qui ꝓcreati ſunt de infidelibus mulieribus ⁊ fidelibus viris: chriſtianam ſequātur religionem: non iudaicam ſuperſtitionem. Uerum hoc ideo ſtatutum eſt:ne dū fidelis ſalutē querit infidelis: potius ipſe cum ea infidelitatis perditionem inueniat. Unde in eodem concilio tam de filijs iudeoꝝ q̄ȝ de ceteris ad fidem uenientibus ſtatutum ē: ut infidelium ꝯſortia euitētur.

A parentum ſeparentur cōſortio fideles:ne in eoꝝ inuoluātur erroribus.

Iudeorū filios uel filias: ne parētū ultra iuoluātur erroribus:ab eoꝝ cōſortio ſeparari decernimus: deputandos aut monaſterijs aut chriſtianis mulieribus ac viris deum timētibus:ut ſub eoꝝ conuerſatione cultū fidei diſcāt: atq̄ȝ in melius inſtituti tam in moribus q̄ȝ in fide ꝓficiant. Item.

Iudeis ad fidem venientibus cū infideli nulla ſit cōmunio.

Sepe maloꝝ conſortia etiā bonos corrumpunt: quāto magis eos qui ad vitia proni ſunt. nulla igitur ultra cōmunio ſit hebreis ad fidem chriſtianam tranſlatis: cum his q adhuc in ueteri ritu conſiſtūt ne forte eorum participatione ſubuertantur. Quicūq̄ȝ ergo ex his qui baptizati ſunt: ammodo infideliuȝ conſortia non vitauerint: ⁊ hi chriſtianis donētur: ⁊ illi publicis cedibus deputentur. Item ex vij ſynodo.

Cum iudeis nec manducandum nec bibēdum nec ab eis medicamentum accipiendum eſt.

Nullus eorum qui in ſacro ſunt ordine aut laicus azima eorum manducet: aut cuȝ eis habitet: aut aliquem eoꝝ in infirmitatibus ſuis uocet: aut medicinam ab eis percipiat: aut cum eis in balneo lauet. ſi uero quiſq̄ȝ hoc fecerit ſi clericus ē deponatur: ſi laicus excōmunicetur. Item ex concilio agathenſi.

Clerici ſiue laici vitēt iudeorum conuiuia: nec ad ſua conſortia recipiantur.

Omnes deinceps clerici ſiue laici iudeorum conuiuia vitent: nec eos ad conuiuium quiſq̄ȝ accipiat: quia cū apud chriſtianos cōmunibus cibis non utantur: indignum atq̄ȝ ſacrilegum eſt eorum cibos a chriſtianis ſumi: cuȝ ea que apoſtolo permittente noſ ſumimus: ab illis iudicentur immunda: ac ſic inferiores incipient eſſe chriſtiani q̄ȝ iudei ſi nos que ab illis apponūtur utamur: illi vero a nobis oblata contemnant. Ex his ita q̄ȝ euidenter colligitur coniugium eſſe inter infideles. Illud vero apoſtoli: omē quod non eſt ex fide peccatum eſt: non ita intelligendum eſt: ut quicquid ab infidelibus fit: credatur eſſe peccatum. ſed omne quod contra conſcientiam fit edificat ad gehennā. vnde ambroſius: peccatum ē quod aliter fit q̄ȝ probatum ē Item auguſtinus ſuper eundem locum: omne quod aliter fit q̄ȝ probatum eſt: peccatum eſt: non tamen omne quod fit cum fide bonum ē. Ignorantia enim que eſt ex culpa

i Null⁹.eoꝝ q. niſi ſit miſſus ad ꝑdicandū eis: ex̄ de iudeis q̄ȝ ſit laudabile.

k Percipiat.emeř tñ pōt ab eis aliq̄s: ⁊ poſt preparet.ar.C. de iuď. nemo.

a Omnes.iudeoruꝫ. ſili ⁊ gētiliū:cū et ipſi hodie etiā cibos deſcernāt.lȝ eni nō ꝯtineātur ṽbis edicti:ut.xi.q. iij.ad meſam: ꝯtinēt tñ ſnīa:ut.ff.de peti.here. itē veniūt.§. ait ſenat⁹: ut.ij.q.i.multi.⁊.ff.ſi. q̄drupes pau.fe.di.l. penul. Sed q̄re loquimur cū eis: cū nec comedam⁹ cū eis: ſed de h°. r̄d dit̄ rō: q̄ maior familiaritas ē in cibo ſūmendo q̄ȝ ī colloquio: ⁊ faciliuſ q̄s decipit̄ iter epulas ut.xxij.q.iiij.unuſq̄ſq̄ȝ.

b Inferiores:ut.ij.q. vij.in ſancta.

c Cōſciam.ꝑcepti uel ꝓhibitōis.nā ſi plus cōmedā q̄ȝ debeā: q̄ȝuis ꝯ ꝯſciam nō pecco mortaliter.xxv.di.§.criminis Et dicūt q̄dā ꝯ ꝯſciam nō erroneā. ar.xiij.di. nerui.ar.op.ff.de liberali cā igit̄.§.i. lȝ eſt expreſſum ex̄ de ſimo.per tuas.

d Cū fide.i.ꝯſcīa.

e Ex fide.i.sicut fides exigit.
f Reputatur q° ad vitā eternā de pe.di.iij.sigs āt ñ bñs.
g Absq3.i.absq3 fide que est a deo.
h Uirt⁹.s̃.di.xxvi.deinde.ℨ.s̃.q.i.sicut vir.s̃.di.xlv.va iusticia.s̃.xxiiij.q.i.vbi sana.

q dñs sibi copularet eccl'a3 ex gētib⁹.ij.q.vij.§.his ita. Sed pone q aliqs heretic⁹ nūq3 fuit baptisat⁹ voluit baptizari ⁊ nō habuit aquā: ꝯstat ei oīa pc̃a dimissa esse etiā originale: nū qd pōt ꝯhere mr̃imonium cū christiana

i Itē cū dr̃.nō quātū s̃.i.q.i.qđ qdā de con.di.iiij.q̃uis.s̃.di.xxxij.§.verū.j.xxxij.q.i.cū renūciat̃.ar.xxiiij.q.i.ubi sana.j.de pe.di.v.ꝯsideret.j.de pe.di.vij.oz.j.đ pe.di.ij.§.qđ aūt di.iij.ille rex.

k Uere.i.ō videt̃ dicē vex.nā ubi deest fides uel charitas: nullaten⁹ est virt⁹: ꝑut theolog⁹ accipit ṽtutem: q ergo dr̃ hic virtutib⁹.s.polliticis intellige que sine charitate habent̃ a multis. strenui eni act⁹ hōinū in eis erāt.ar.xxiiij.q.iiij.si ñ fidel'.nā ⁊ ṽt⁹ ꝑ fortitudine ponit̃.ff.de aleatorib⁹ qb⁹. alie vero virtutes ut ṕdictū est nō erāt in eis: quia si haberēt vnā: haberent omnes.xxiiij.q.i.ubi sana de pe.di.v.c.i.

a Nuc: tradere.j.ꝑximo.c.ℨ.So.ibi de pactiōe in futuro: h̃ dicit q nō l3 accipe ⁊ illi se miscere:

b Alienā. hec clausula omnē alienā nō suppoñit ꝑ heretica uł gētili ff.de ver.sig.doli clausula.nā ibi dr̃: q clausula generalis sequēs nō refert̃ ad ea de quibus spāliter ē ꝑmissū. nō est obiiciēdū de moyse qui duxit ethyopissam: quia illud factū fuit ī figura

nocet. Hinc etiam apostolus ait: beatus qui non iudicat se metipm in eo quod probat: id est q non facit dānabilem semetipsum: aliter faciēdo q̃3 ꝑbet esse faciendum. uel omne quod non est ex fide dicit̃ eē peccatum: quia quicquid ea fide nō fit: ut ad eternam ualeat salutē: inutile reputatur apud dominū. vnde augustinus ait: omnis vita infideliu3 peccatū est: nec ualet eē bonum quod fit absq3 deo. ubi deest eni agnitio eterne ⁊ incommutabilis veritatis: falsa virtus ē etiam in optimis moribus. Item cum dicitur: non est uera pudicitia hominis infidelis cum coniuge sua: negatur pudicitia esse uera quātum ad effectum ⁊ ad premiu3 uidelicet eterne salutis. sicut enim apud hereticos sacramenta negantur esse uera: nō quantum ad formam sed quātum ad virtutē: sic ⁊ virtutes negantur esse uere apud infideles: non qn uere in eis sint iuxta illud hieronymi: uirtutibus romani ꝓmeruerūt imperium: sed quia affectu carent eterne salutis. Item illud ambrosij. Non est putandum matrimonium quod extra dei decretum factum est: sed cu3 cognoscitur est emendādum non ostenditur coniugiū non esse inter infideles. nullo eni3 domini precepto gentiles ꝓhibentur coniungi gentilibus nec ergo eorum cōiugium extra id est contra dei decretū fit. illa itaq3 auctoritate iubētur separi ab inuicem qui contra dei uel ecclesie decretum copulati sunt: utpote infideles cum infidelibus uel consanguinei cum consanguineis uel affines cum affinibus. hi omnes si sibi inuice3 copulati fuerint: separādi sunt. Hinc etiā idem ambrosius in libro de patriarchis.

Fideles infidelibus nō sunt coniugio copulandi.

Caue christiane gētili aut iudeo filiam tuam tradere. caue inquit gentilem uel iudeam atq3 alienigena3: hoc ē omnem hereticam et alienā a fide tua accipere tibi uxorē prima coniugij fides castitatis gratia est. si christiana sit: non est satis: nisi ambo initiati sitis sacramento baptismi simul ad oratiōem nocte uobis surgēdum est ⁊ cōiunctis precibus obsecrandus est deus.

Item ex concilio agathensi.

Cum hereticis catholici non misceant coniugia.

Non oportet cum hominibus hereticis miscere connubia: uel ⁊ filios ⁊ filias dare: sed potius accipere: si tamen se profitentur christianos eē futuros ⁊ catholicos.

Item ex concilio urbanensi.

Christiana communione careat: qui iudaice prauitati coniugali se vinculo sociat:

Siquis iudaice prauitati coniugali societate iungitur: siue christiana iudeo: siue iudea christiāo mulier carnali consortio misceatur: quicūq3 eorum tantum nefas admisisse cognoscitur: a christiano cetu atq3 cōuiuio ⁊ a cōione ecclesie ꝓtin⁹ segreget̃. Itē illud augustini: non est ratum coniugium quod sine deo est non negat coniugium esse inter infideles. Coniugium eni aliud est legitimum ⁊ non ratum: aliud ratum ⁊ non legitimum: aliud legitimum ⁊ ratū. Legitimum coniugium est qđ legali institutiōe uel ꝓuincie

dicit.h.q nō. qa ianua oīu3 sacramentoꝝ ē baptism⁹.xxxij.di.§.verū.sit.nec ordinē possit recipe. forte si supuixit: ⁊ se nō baptizauit vr̃ ꝯtēnere: ⁊ sic hēt̃ q̃si nō fuerit christianus.io.

c Prima q̄ est it̃ spōsos ⁊ spōsas.

d Gratia ē.j.xxx.q.v.femine.

e Si xpiana.i.cathezi3.ta.⁊ ita ē ar. q cathecumin⁹ nō est fidel' de hoc dicā.j.xxx.q.i.in pri.

f Non oportz. hēticis. hētic⁹ nō pōt ꝯher̃ cū christiana. dic̄ tñ.h. q si ꝯtrahit tenet mr̃imoniū sicut cū excōicato. de cōditōib⁹ q̄ apponūt̃ in matrimonio nō.xxxij.q.ij.soler.

g Sigs dato.h̃ nō ponit exemplū bonū. na3 in veritate p datiōnē libelli: nō dissoluebat̃ mr̃imoniū: immo vera erat fornicatio: ex̃ de diuor. gaudemus.

b Tradit.j.xxx. q.v.aliter.
i Non legitimū.s.n.pbatum fuerat aliquod impedimentum in tali mr̄imonio filij ñ erūt legitimi: ut ex̄ de clan. dispo. cū inhibitio.

a Quod vo. q̄ intitulatur secunda q̄ō de q.s̄.dirum⁹ i p̄ria q̄ōe.
b Sigs v̄gine3 ad̄e esset ⁊ ñ corruptā. sed de facto q̄situ̅ est de v̄gine: forte iō q̄ videbat̄ q̄ matrimoniū solueret̄ inter v̄ginē ⁊ eum q accedebat ad baptismū: sic cu3 alter sposo⁊ tran

Q̄ō.ii.

sit ad religione3 monasterij. sed ñ ē ita: q̄ cū trāsit ad r̄ligionē fidei bñ pōt qs vti matrimonio: sec⁹ cū trāsitur ad mōasterium.
c Viuēte. ⁊ conuersa cū viro uel nō quersa: secum tñ cohabitare nolēte. sequēs āt. c. intelligit̄ de nolēte cohabitare.
d Cōiugia. pōt tñ ad religionem trāsire etiā inuita ea: cū mr̄imoniū nō sit ratum.
e Si infidelis. pp̄ter deu3 i pp̄ter fidē dei.
f Soluit. ecclia tñ d3 sentētiare. sed qd si illa vxor nō vult venir̄ ad cā3: cū nō sit d̄ foro eccl'e: si pōt cōstare eccl'ie q̄ nō vult cohabitare: sētētiet hāc glo. non approbo: qa

moribus contrahitur. hoc inter infideles ratū non est: qa non est firmū: ⁊ ideo uiolabile ɔiugium eo⁊. dato enim libello repudij lic3 eis recedē ab inuicē ⁊ alijs copulari: lege fori nō lege poli: quam nō sequuntur. Inter fideles vo ratum ɔiugiū est: q̄ ɔiugia semel initiata et completa inter eos ulterius solui nō possunt ho⁊ quedā sunt legitima: uelut cū uxor a parētibus traditur: a sponso dotatur: ⁊ a sacerdote bñdicitur. hec talia ɔiugia legitima ⁊ rata appellantur. Illo⁊ vo coniugia q contēptis omnibus illis solēnitatibus solo affectu aliquā sibi in coniugē copulant: hui⁹cemodi ɔiugium nō legitimū sed ratum tantūmodo eē creditur.

Quod uero uxore uiuēte alteram ducere non possit: qui infidelem dimisit: testatur scriptura dicēs alioquin si discediti s ab inuicem ⁊ nolētes cohabitare dimittitis: ⁊ alijs uos copulaueritis: adulteri eritis: ⁊ filij uestri qui postea nascētur: erūt īmundi. i. spurij. Item ex cōcilio meldensi. c.i.

Non pōt quis post baptismū alterā ducere uiuente ea: q̄ ante baptismū sibi fuerit virgo copulata.

Siquis habuerit uxorem uirginē ante baptismū: uiuente illa post baptismum alterā habere non pōt. crimina enim in baptismo soluūtur nō coniugia. Gregorius aūt testatur econtra dicens.

Licet fideli aliam ducē uxorem: quā christiane fidei odio infidelis dimisit.

Si infidelis discedit odio christiane fidei: discedat. non enim est frater aut soror fidelis subiectus seruituti in huiusmodi. nō est enim dimissio peccatum pp̄ter deum: si alijs se copulauerit. Contumelia quippe creatōis soluit ius matrimonij circa eū qui relinquitur. Infidelis aūt discedens ⁊ in deū peccat ⁊ in matrimoniū: nec est ei fides seruanda cōiugij: quia pp̄terea discedit: ne audiret christum deū esse christiano⁊ cōiugiorum. Hic distinguendum est aliud eē dimittere nolentē cohabitare: atq3 aliud discedentem ñ sequi. nolētem enim cohabitare licet quidē dimittere: sed non ea viuente alia superinducere. descendentē uero sequi nō oportet: ⁊ ea uiuēte aliam ducere licet. uerum hoc nō nisi de his intelligendum est: q in infidelitate copulati sunt. Cete⁊ si ad fidē uterq3 ɔuersus est: uel si uterq3 fidelis matrimonio iūctus est: ⁊ pcedente tempore alter eo⁊ a fide discesserit: ⁊ odio fidei christiane cōiugem dereliquerit: derelictus discedentem nō comitabitur: nō tamē illa uiuente alteram ducē poterit: quia ratū ɔiugium fuerat inter eos: quod nullo modo solui potest.

Utrum uero bigamus sit reputādus: qui añ baptismum habuerit unā ⁊ post baptismū alteram: auctoritate hierony. patet. Ait enim super epistola3 pauli ad thymotheum.

Non est bigamus: qui añ baptismum habuerit unā: ⁊ post baptismum alteram.

Oportet episcopum unius esse uxoris uirum: uerum hc post baptismum. cete⁊ si ante baptismū habuit unam: ⁊ post baptismū habuerit alteram: non est reputādus bigamus: cui prorsus inouato per baptismum omnia uetera sūt dimissa. Augustinus vo cōtra testatur: et innocentius. Ait enim augustinus sup epistolam pauli ad titum.

sine iudicio eccl'e dissoluitur mr̄imonium.
g Ius. i. vinculū. l3 tūc demū solu3 cū ɔ̄hit relict⁹. ar. ex̄ de diuor. gaudem⁹ in fi. imo etiā pri⁹ credo solutū: sed si alter reuertit̄ ad fidē anteq̄3 alter duxerit vxorē: r̄stituit̄ vinculu3 mr̄imonij q̄si iur̄ postliminij: ut ibi dē pp̄editur.
h Relinquit̄. nihilominus ⁊ circa relinquēte3 vñ ⁊ relinquēs ɔ̄het sine peccato si ɔuersus ɔ̄hat ñ.n. pōt mr̄imoniū claudicare cū sint due relatōes. vñ si vna ē vxor et reliqu⁹ est vir: iō aūt nō tractauit h̄ de relinquēte: q̄ ex̄ eccl'am est: ⁊ nihil ad nos de ea iudicare. est tñ ar. q̄ claudicet hic. ex̄ de eo q cog. c.i. ar. ff. man. pōt. sed ut dixi quo ad essentiā ñ pōt claudicare: sed quo ad effectū bñ: q̄ q̄ñq3 tenetur vn⁹ alij. sed nō ecōuerso. vel dic quātū ad fidelem soluit̄: ut hic d̄r q̄ adhuc pōt debitū petere ab altero. sed infidelis nō pōt: q̄ fidelis nō est subiect⁹ seruituti

Q̄ō.iij.

illi⁹: ⁊ cū alia sit fuit⁹ q̄ tenet̄ vir vxori q̄3 illa q̄ vxor viro: bñ pōt vna fuit⁹ esse sublata ⁊ ñ alia sic. ff. de ser. ru. p̄. si domus. ⁊ ex̄ de ɔuer. ɔiu. quidam.
i Et i mr̄imoniū. i. ifractione primi matrimonij: non dicas in fm matrimoniū: si illud ɔ̄hat postq̄3 ɔuersus cu3 alia ɔtraxit: ut p̄misi. ar. tñ q̄ peccet ɔ̄hēdo fm. ex̄ de testi. sicut.
k Hic distinguēdū est atq3 hec distinctio ē canonica ⁊ bona. ⁊ pbat̄ ex̄ de diuor. quanto.
a Utrū. Hic intitulat̄ q̄ō. iij. in qua quid iuris sit diram⁹. xxvi. di. vn⁹ nec valet q̄ō hic d̄r a hieronymo.

b Acuti⁹ uero censuerūt.š.di.lv.nullus.
c Quidā mulieri nobili. Imparia cōiugia trib⁹ mōis dicūtur. Uno mō qn̄ ɔ̄hit fidelis cū infideli qb⁹ in superiori causa audiuimus. Alio mō quando vnus liber et alius seruus: de qb⁹ in hac cā videbim⁹. Tertio mō qn̄ vnus maior ⁊ alt̄ minor de qb⁹ in sequenti tractat̄. hic de errore psone cōditōis q̄litatis ⁊ fortune tractat̄.

Quod aūt. hic ŏ pigit̄ prima qō: an .s. mr̄imoniū ɔ̄hat̄ eos it quos interuenit error psone impediat mr̄imoniū ɔ̄hēduz ⁊ dirimat iam ɔ̄ctuz. g. allegat ꝓ ⁊ ɔ̄ distiguencio quatuor errores fortune: q̄litatis: psone: et ɔditōis. duo ultimi dirimūt mr̄imonium nō ex sui nā sed ex cōstitutōe eccl'e. nā silr̄ ⁊ papa posset ɔstituere ꝙ error q̄litatis impediret. ⁊ quod null⁹ error ipedirz ⁊ ꝙ esset mr̄imoniū ubi essz error psone: sicut ⁊ tenz pign⁹: lz ibi sit error. ff. de pig. act. l. i. vn̄ ex nā nō habet error psone ꝙ imped. at. ar. tn̄ ē ɔ̄. j. ŏ iacob ⁊ lia: qr nōdū ecclesia ɔstituerat: ⁊ tunc ipediebat. ⁊ est etiā. ar. ɔ̄: qr error impedit emptōem: ut ff. de ɔ̄h. ēp. qd tamē. Et nō ꝙ sm̄. h. ⁊. l. nūq̄ʒ erratur in persona: nisi pri⁹ habita noticia aliq̄ de eo cui⁹ nomine alius se repn̄tet. vn̄ si aliqs offert se sub noīe regis frācie alicui puelle: si ipsa unq̄ʒ audiuit de rege frācie: nec aliquā noticiā habet de eo p famā uel alio mō ⁊ putat hūc esse regē frācie: nō errat in persona sed in forma uel q̄litate uel noīe. sed si aliqua cōsentit i aliquē visum uel nō visū: tn̄ alio mō sibi cognitū. s. fama uel alio mō: si postea p errorē accipiat aliū. etiā si ab eo fuerit cognita reddet̄ primo: si tn̄ ille i eā ɔsenserit p nūcium uel alio mō. Si uero nullo mō fuerit sibi cognitus: q̄ʒuis p errorē accipiat aliū: nūq̄ʒ reddet̄ primo: qr inter eam ⁊ pmū nō fuit mr̄imoniū. nā in penit⁹ incognitū nec amorē nec ɔsensum dirigere possum⁹. vn̄ aug⁹. Non visos diligē possum⁹ q nobis p famā uel alio mō cogniti sūt: icognitos aūt diligē neqm⁹. Sʒ certe lʒ h⁹ possit ɔcedi. ꝙ nō sit restituēda priori: nō tn̄ dico ꝙ debeat stare cuz ho cum ibi sit error. Nam errare ē aliud ꝓ alio putare ut .xxij. q. ij. dist. quāuis. Item eadem rōne q emit auricalchū ꝓ auro: ɔsentit i aurū qŏ falsū est: ut. ff. de ɔ̄hē. emp. alioquin. ⁊. l. qui tn̄. nā lʒ nō circa illū cuius nullā noticiam habuit: errat tn̄ circa p̄ntez h. tn̄ ⁊ laurē. dn̄t ꝙ sit mr̄imoniuz cū ista. sed hoc n̄ credo cū ibi sit error: ergo ibi non est cōsensus: qr nihil ē tā ɔ̄riū ɔsensui q̄ʒ error: ut. ff. de iudic. l. ij.

Non debet fieri eps: qui ante baptismum habuerit vnam ⁊ post baptismum alteram.

Acutius vo intelligūt: qui nec eum ordinandū cēsuerunt: qui ante baptismum habuerit vnam: ⁊ post baptismū alterā. In baptismate enim crimina abolentur: non federatio cōiugij dissoluitur. sicut illa que cathecumina uitiata est: inter dei virgines consecrari non potest: sic qui an̄ baptismum habuit vnā ⁊ post baptismum alteram: nō nisi bigamus est reputādus. amisit. n. quiddam non ad vite meritū: sed ad signaculi sacramentū. Item innocentius rufo ⁊ eusebio epis macedōnie multis argumentis ꝓbat talem bigamum reputari. quia ergo iste cuius cāusa in presēti agitur: ante baptismum habuit vnam ⁊ post baptismum alteram: bigamus iudicatur: ⁊ licet vite merito ⁊ industria sciētie polleat tamen in episcopum ordinari non potest.

Quidam mulieri nobili nunciatum est: ꝙ a filio cuiusdā nobilis petebatur in coniugē. prebuit illa assensū. alius vo quidam ignobilis atq̄ʒ seruilis conditionis nomine illius seipsum obtulit: atq̄ʒ eā in cōiugem accepit. ille qui prius sibi placuerat tandem venit: eamq̄ʒ sibi in ɔiugē petit. illa se delusam conqueritur: ⁊ ad prioris copulā aspirat. Hic primum queritur: an sit coniugium inter eos. Secundo: si prius putabat hunc esse liberum: ⁊ postea deprehendit illum esse seruū: an liceat ei statim ab illo discedere.

Quod autem coniugiū sit inter eos: probatur hoc modo. Coniugiuz siue matrimonium ē viri ⁊ mulieris coniunctio indiuiduam vite consuetudinez retinens. Item consensus utriusq̄ʒ matrimoniū facit. quia ergo isti coniuncti sunt: ut indiuiduaz uite consuetudinē conseruarent: quia uterq̄ʒ consensit in alterum: cōiuges sunt appellandi. His ita respondetur Consensus est duoꝝ uel plurium sensus in idem. qui autē errat non sentit: non ergo cōsentit: id est simul cum alijs sētit. hec aūt errauit: non ergo consensit. non itaq̄ʒ coniunx ē appellanda: quia non fuit ibi consensus utriusq̄ʒ: sine quo nullum matrimonium esse potest. sicut enim ille qui ordinatur ab eo: quem putat episcopum eē: ⁊ adhuc est laicus errat: nec uocatur ordiatus: immo ab episcopo adhuc est ordinandus. sic ista errans nulli est copulata coniugio: immo

e Itē ɔ̄sēsus: ut. xxij. q. ij. sufficiat intelligit̄ autē cōsentire nisi expsse dissētiat: ut. ff. so. ma. l. ij. §. volūtatē: ⁊ ex̄ ŏ his q̄ fi. a p̄. c. ij.

f Errauit qr aliud pro alio putauit. hoc est errar̄ xxij. q. ij. in quib⁹ uel ꝓ uero, falsuʒ putare .xxxviij. di. quāuis.

g Cōsēsit. nihil est nā ɔ̄riū ɔsēsui q̄ʒ error: ut. ff. de ɔ̄hen. empt. alioqn. ff. de iur. o. iudi. l. ij.

h Ordinādus. ut. lviij. dist. presbyteri.

i Aliā. q. d. non nā nec ille error vēditōem impedit: lʒ error ser⁹ impediat. ff. de ɔ̄hen. empt. alioquin. §. i. tn̄ dicit. l. ꝙ soluit̄ emptio p actōem ex empto. ff. de act. empti. ex empto. §. siqs uirginem.

k Persone. persōa ē sm̄. b. rōnabilis creature indiuidua essentia.

adhuc ē copulāda. Ad hec Non omnis erroꝛ consensum euacuat. qui.n.accipit in uxorem quaꝫ putat virginem: uel qui accipit meretricem quam putat esse castā: uterqꝫ errat: quia ille corruptā estimat uirginem: ⁊ iste meretricē reputat castam: nunquid ergo dicendi sunt non consentisse in eas: aut dabitur utrisqꝫ facultas dimittendi vtrāqꝫ ⁊ ducēdi aliam? Uerum est ꝙ nō omnis erroꝛ consensum excludit Sed erroꝛ alius est persone: alius fortune: alius conditionis: alius qualitatis. Erroꝛ ꝑsone est: quando hic putatur esse virgilius ⁊ ipse est plato. Erroꝛ fortūe qn̄ hic putatur esse diues qui pauper est: uel econuerso. Erroꝛ cōditionis quando putatur eē liber qui seruus est. Erroꝛ qualitatis ē quando putatur eē bonus q malus ē. Erroꝛ fortune ⁊ qualitatis coniugij consensum nō excludit. Erroꝛ vō persone ⁊ conditionis coniugij consensum non admittit. Siquis.n. pacisceretur se vēditurꝝ agꝝ marcello: ⁊ postea veniret paulus dicens se esse marcellum ⁊ emeret agrum ab illo: nunquid cum paulo conuenit iste de precio: aut dicēdus ē agꝝ sibi vendidisse? Item siquis ꝓmitteret se venditurū mihi agrum: ⁊ ꝓ auro offerret mihi auricalchum: ⁊ ita me deciperet: nunquid dicerer cōsensisse in auricalchuꝫ: nunquid uolui emē auricalchuꝫ? Nec ergo aliquando in illum consensi: quia consensus non ē nisi voluntatis. Sicut ergo hic erroꝛ materie excludit cōsensum: sic ⁊ in coniugio erroꝛ ꝑsone. non enim ꝯsensit in hūc: sed in eum quem hunc putabat eē. Sed obijcitur: iacob non consenserat in liam: sed in rachel. vij. siquidem annis pro rachel seruierat. Cum ergo eo ignorante lia esset sibi supposita: non fuit coniugiuꝫ inter eos: si erroꝛ persone cōsēsum excludit: quia ut dictū est: non in eam consenserat: sed in rachel. His ita respondetur: Consensus alius est p̄cedens: alius subsequens. p̄cedit consensus: quando ante carnalem copulam in indiuiduam uite consuetudinem uterqꝫ consentit. subsequitur quando post concubinalem siue fornicarium coitum cōsentiunt in idem. Jacob ergo et liam non fecit coniuges precedens consensus: sed subsequens. nec tamē ex primo cōcubitu fornicari iudicantur: cum ille maritali affectu eam cognouerit: ⁊ illa uxorio affectu sibi debitum persoluerit: putans lege primogenitarum ⁊ paternis imperijs se sibi iure copulatam. Quod autem erroꝛ persone nonnullos excuset: auctoritate illa probatur: q̄ soroꝛ uxoris utroqꝫ inscio sorore videlicet ⁊ marito in lectum eius iuisset: et a viro sue sororis cognita perhibetur. que cum sine spe coniugij perpetuo manere censeatur: ille tamen qui cognouit eam per ignorantiam excusatur. Aliter etiam hoc probatur: diabolus non nunqꝫ se in angelum lucis transformat: nec est periculosus erroꝛ si tunc creditur esse bonus: cuꝫ se bonum simulat. si ergo tunc ab aliquo simplici quereret: an sue beatitudinis uellet eē particeps: ⁊ ille responderet

l Putatꝰ. dicit. R. q2 in hac lr̄a nō dꝫ esse ipē: ⁊ hec vox hic nō est ꝓnomē: sed aduerbiū ut sit sensus: erroꝛ ꝑsone est qn̄ putatꝰ esse virgili9 in hoc loco. ⁊ ibi est plato. nā īpossibile est: ut putes virgiliū esse platonē. de dicto patet. de re silr̄ patꝫ q2 īpossibile ē ꝙ qs putet de virgilio ꝙ sit plato: nec ecōuerso. qꝺ verū est ſm opinionē illoꝝ q ꝯcedūt ꝙ istū esse ṽgiliū ē platonē esse virgiliū. alij vō cōcedūt: ꝙ iste putat illū esse platoneꝫ nō tn̄ putat virgiliū esse platonem ⁊ hoc ꝑ accidens qꝺ innuit ꝓpriū nomē inter quos ē. h. hāc opinionē secut9 est hic. g. ſm hoc planū est qꝺ dicit ꝙ pigui intellectu errātis putetꝰ de aliquo ꝙ sit ali9 hēs. xx vi. q. v. nec miruꝫ ubi dicit aug9. ꝙ hūc puto esse hominē demōstrato demone. ff. ꝺ excep. rei iudi. ⁊ an eandem. ar. ff. de fur. si is q. §. si tu mihi. ⁊ de iniurꝰ. cū q. §. si iniuriaꝫ ubi dicit iurispe/rit9: ꝙ hūc puto luciū demōstrato seio. Sꝫ q̄ro circa quā ꝑsonā dicis hūc erroꝛem fore? dico ꝙ circa p̄ntem. qn̄. s. ꝯ̄hit cū vno ⁊ credit se ꝯ̄hē cū alio vn̄ dico ꝙ circa absētē ꝑsonā nō errat: nā dico ꝙ si p̄mo iā ille ꝯsēsit ī istā: ⁊ ista mō ꝯsentit in illū: est mr̄imoniū. sꝫ q̄ritꝰ si ille ē mortu9 in quē ꝯsensit: ⁊ ali9 p̄ntatꝰ sibi: an talꝰ erroꝛ īpediat. matrimoniū: sic. q2 lꝫ ille n̄ sit ī reꝝ nā: nō min9 tn̄ ē ibi erroꝛ ꝑsone. It̄ si aliqs hꝫ tres filios: ⁊ aliq̄ ꝯsentiat ī maioꝛē filiū postea p̄ntetꝰ minoꝛ. n̄ tꝫ mr̄imoniū cū eo.

m Uenditurū. i. vēditū se traditurꝝ.

n Emeret. i. q̄si a se ēptum ꝑ traditōeꝫ acciperet iō āt sic exponūt doctores: q2 si duob9 vēderet: ⁊ ꝑo traderet: secūdus esset potioꝛ: ut. C. ꝺ rei uē. quotiēs. ff. de rei uen. si a ticio. Sed. g. intellerit lr̄am istā sic: qn̄ s. ꝑo nō esset uēditur9 si eū cognosceret. vn̄ cum erraret ī ꝑsona ī ꝑo offerebat p̄ciū: n̄ ꝯ̄hebat cū ea. ff. de furtis siqs vrori. §. cū ticio. ff. de ꝯ̄hē. empt. cū ꝑuo. nec errās dn̄ium trāsfert. ff. ꝺ acqui. re. do. si ꝓcurꝰ. ⁊ sic plana ē lr̄a ⁊ lex si a ticio ⁊ illa lex quotiēs intellr̄ cū sciētꝰ cū duob9 ꝯtraxit. doctores tn̄ exponūt ut dixi emeret. i. ēptuꝫ acciperet: ⁊ h°ꝑꝑ illud qꝺ seqtꝰ nūqd cū paulo ⁊c̄.

o Auricalchū. voluit dicē marcell9: ꝙ essꝫ emptio ⁊ vēditio: q2 in corpus ꝯsensum fuit: lꝫ fuerit erratū in mā. i. ī substātialiū q̄litate. sꝫ vlpianus cū correrit dicens nō esse vēditōeꝫ. ubi erratū ē ī mā. ff. de ꝯ̄hen. empt. ī vēditōib9. pign9 tn̄ tꝫ: siqs obligat es ꝓ auro: ut. ff. ꝺ pig. ac. l. i.

p Putabat. siqs autē errat ī ꝓprio noīe dū tn̄ certū sit de quo ꝯsētiat hoc n̄ sufficit. C. ꝺ testa. si ī noīe. sec9 autē in appellatiuo. ff. ꝺ heredi. insti. nō iō min9. ff. de le. i. l. iiij.

q Subsequēs. ī. xxx. q. v. §. sed obijcitꝰ.

r Primogenitaꝝ. consuetudo erat maioꝛē p̄mo nuptui tradere.

s Inscio. ī. xxxiiij. q. i. ⁊ ij. in lectū.

t Trāsformat. ā. xxvi. q. v. epi.

u ¶ Cōsortiū. hoc uerū est: ꝙ iste nō peccat cū ita ſpālit̄ ꝛ in ge .ere dicit ſe uelle ꝑticipē ſue beatitudinis. ſec⁹ ſi ad ſpe cialia deſcēderet. nō tñ ob hoc excuſat̄ ſaul: q adorabat de monē: quē credebat eſſe ſamuelē. xxvi. q. v. nec mirū. hoc iō ꝛ. q. itercessit culpa ſua uł ibi idolatria adorauit
x ¶ Reſcindere. ut. C. ꝺ reſcin. vend. quiſqs niſi eſſet decept⁹ vltra dimi diā iuſti ꝑcij: ut extra ꝺ emp. ꝛ ven. cū dilecti. vel niſi hr̄et peſtiferas herbas: ut. C. de edil. edic. ſi ꝑdiū. vł niſi de diſſet dolus cām ꝯtra ctui: ut. ff. de dolo cle gauter.
a S Ecūda. Hic q̄ri tur: an ſeruili cō ditione reperta libera poſſit recedē. et qdem ſic pōt. ſi ignora uit eū eſſe ſuū qñ ꝯtra xit cū eo: ut. j. e. ſiqs in genu⁹. ꝛ nota ſm. h. ꝙ nō ois erroꝛ ꝯditionis īpedit matrimoniū: ſed tm̄ erroꝛ ſuilis ꝯditiōis nec etiā ſemꝑ tal erroꝛ īpedit. vñ ſi libera vult ꝯtrahē cū ſuo ꝛ ꝯtrahit cū libero ñ dirimit ma trimoniū: ſꝫ ibi ſit erroꝛ ꝯditiōis: q2 nō intelligi tur talis decepta q̄ cuꝫ melioꝛi ꝯhit q3 crede bat. ſilr̄ dicit ꝙ ſi ſuus credit ꝯtrahē cū libera ꝛ ꝯtrahit cū ancilla: nō dirimit matrimoniū: q2 ꝯſentit ī hoīe3 ſue ꝯditi onis: ꝛ q2 neuter pt ali quid alij ob.icē: ꝛ ita ꝓ pter errorē ſui nūq3 di rimit̄ mr̄imoniū. ſꝫ cer te pari rōne vr̄: ꝙ ſi ali q̄ credit ꝯhere cū vno ꝛ ꝯhit cū alio q ē ditioꝛ ꝛ melioꝛ: qꝺ mr̄imoniū teneat: q2 nō vr̄ decep ta. Alij aūt dicūt: ꝙ ſiue erret ī melioꝛi vł ī dete rioꝛi ꝯditione: ſemꝑ di rimit̄ mr̄imoniū. Tertij

Q. ij.

dicūt ꝙ ſi inueniat er roꝛ ī diſpari ꝯditiōe di rimit̄ mr̄imoniū: ſꝫ ſi in pari nō dirimit̄. vñ ſi li bera vult ꝯhere cū libe ro ꝛ ꝯhit cum ſuo: vł ſi

ſe in eius ꝯſortium uelle trāſi re: nunquid dicēdus eſt con ſenſiſſe in cōſortiū diaboli ce dānationis: an non potius in participationē eterne clari tatis. Item ſiquis hereticoꝝ noīe auguſtini uel ambroſij uł hieronymi alicui catholicorū ſeipm̄ offerret: atq3 ad ſui fidei eum imitationem ꝓuocaret: ſi ille ꝑberet aſſenſum: in cuius fidei ſententiā diceretur con ſenſiſſe: non in heretcoꝝ ſe ctam ſed in integritatē catho lice fidei: quā3 ille hereticus ſe mētiebatur habere. q2 er go hec ꝑſona decepta erroꝛe non in hūc ſed in eum quē iſte ſe mētiebatur eſſe ꝯſenſit: pa tet ꝙ eius coniunx nō fuerit. Erroꝛ foꝛtune ꝛ qualitatis ñ excludit conſenſū: veluti ſiqs ꝯſentiret in ꝑlaturā alicuius eccleſie: quā putaret eſſe di uitem: ꝛ illa eſſet minus copi oſa: quāuis hic deciperet̄ er roꝛe foꝛtune: non tñ poſſet re nunciare ꝑlature accepte. ſi militer qui nubit pauperi pu tans illū eē diuitē: non poteſt renūciari prioꝛi conditioni q̄3 uis errauerit. Erroꝛ qualita tis nō excludit ſimiliter ꝯſen ſum: utpote ſiqs emerit agrū uel vineā quam putabat eſſe uberrimam: q̄3uis iſte erraret qualitate reꝝ rem minus fer tilem emēdo: non pōt tñ ven ditōnem reſcindere. ſimiliter qui ducit in uxoreꝫ meretricē uel coꝛruptam quā putat eſſe caſtam uel virginē: nō pōt eā dimittere ꝛ aliam ducere.

S Ecunda queſtio eſt ꝓ poſita de conditione: an liceat mulieri dimit tere eū quem putabat liberū ſi poſtea illū inuenerit ſeruū. Qꝺ vero mulieri nō liceat a ſuo diſcedere: multis ratio nibus videtur poſſe pꝛobari. In chriſto. n. ieſu nec iudeus nec grecus nec ſeruus nec li ber: ergo nec in ꝯiugio chri ſtianoꝝ. eadeꝫ enim lege in fi de chriſti uterq3 regit̄. indiffe rēter enim ab apl'o dicit̄ omni bus: q uult nubere: nubat in dn̄o: ꝛ iterū mulier nubat cui vult: in dn̄o tm̄: nō ꝑcipitur ut ingenua nubat ingenuo ancil la ſeruo: ſed quelibꝫ eaꝝ cui vult nubat in domino. Item iulius papa. c. iiij.

Licet ſeruo mr̄imonia ꝯhere

O Omnibus nobis vnus eſt pater in celis: ꝛ vnuſquiſ q3 diues ꝛ pauper ſeruus ꝛ li ber equaliter ꝓ ſe ꝛ ꝓ anima bus eoꝝ rationem reddituri ſunt. quapꝛopter oēs cuiuſ cunq3 conditionis ſint: vnā le gem q̄tum ꝑtinet ad deū ha bere nō dubitamus. ſi autem oēs vnam legē habent: ergo ſicut ingenuus dimitti nō pōt ſic nec ſeruus ſemel coniugio copulatus ulterius dimitti po terit. Item zacharias pa.

Ancillam in mr̄imonio ſuſce ptam viro dimittere nō licet

S Iquis liber ancillā in ma trimoniū acceperit: nō ha bet licentiā dimittere eam: ſi ꝯſenſu amboꝝ cōiuncti ſunt: excepta cauſa foꝛnicationis. Sed vna lex deinceps erit ꝑ omnia viro ꝛ femine. Item iulius papa.

Inter patronū ꝛ libertā con ſtat eſſe mr̄imoniū legitimū

S Iquis ancillam ſuam in li bertatē donauerit: ꝛ in ma trimoniū ſociauerit: dubita batur apud quoſdā vtꝝ hui⁹ modi nuptie legitime eē vide antur: an non. Nos itaq3 uetu ſtam ambiguitatē decidentes talia ꝯnubia legitima eē cen ſemus. Si eni ex affectu fiūt

ſuus vult ꝯtrahē cū ſua ꝛ ꝯhit cū libera: nō tꝫ mr̄i moniū: ſꝫ ſi liber vult ꝯhere cū ſua ꝛ ꝯhat cū libera vł ſi ancilla vult ꝯhere cū libero ꝛ ꝯhit cū ſuo: tꝫ ma trimoniū: q2 vtrobiq3 ē paritas. ꝛ hec opinio bona mihi videt̄. h. du bitari aūt cōſue uit: ſi libera ꝯhit ꝑ errorē cū h oīe aſcripticie ꝯditi onis: an teneat mr̄imoniū. h. dic ꝙ teneat: lex tñ ꝯ dicit ī auc. ꝺ nup. §. aſcripticio. ꝛ. C ꝺ ſenatuſcō. clau. l. vna.
b ¶ Nec ſeruus a ſacris eni eccl'iaſticis nō ē amouē dus: ut ex ꝺ ꝯiu. ſuoꝝ dignū: vel ab illis q ſūt iuris naturał: ut a voto in auc. de mona chis. §. h aūt. vbi iuſtinian⁹ inducit hec eadem vba apl'i ad ꝓbandū ꝙ ſuus poſſit eē monach⁹: ſꝫ q̄tū ad ius ciuile ſu⁹ nō hr̄ ꝓ hoīe: ut ff. de re. iur. q̄tū ad ius.
c O Mnib⁹. red dituri ſunt. ar. ꝙ ſu⁹ nō tene tur obedire dn̄o in atrocib⁹. xi. q. iij. nō ſemꝑ.
d ¶ Legē. ñ quo ad ꝓmotionē. ir regularis eni ef ficit̄ q cuꝫ ſua ꝯ hit. xxxiiij. di. ſiq viduā. ſꝫ ſequunt̄ vnā legē habito reſpectu ad ius nāle. nā de iure nāli qlibet cū qli bet poſſet ꝯhere ita ſuus cū libe ra: niſi obſtaret ꝯſtitutio eccl'ie.
e ¶ Ingenu⁹. ar. a toto in q̄titate ab vlibus ad ſin gularem.
f S Iqs in ma trimonium

pōr ergo mr̄imoniū eſſe inter ſeruū ꝛ liberā; quod eſt cōtra legē. C. de inceſt. nupt. l. ij. ſed abꝛogata ē quo ad hoc ubi ſciēter cōtrahitur.

g ¶ Sed vna. quātū ad hoc.

h ¶ Si qs. dubitabat̄. p. l. il lam foꝛte. C. de īceſt. nup. humilē ubi dr̄ ꝙ nō pōt eſſe matrimoniū inter clarū viruʒ ꝛ abiectā mulierē. ꝛ inter ſenatorē ꝛ libertā.

i ¶ Et legibus. et ita ſi leges cōtra dicerēt: ꝛ illis legibus canō n̄ obuiet: nō tenet matrimoniū. Naʒ ꝙ leges habeāt locū in mr̄imonio lʒ. h. ꝯdicat. ē ar. xxxv. q. v. ad ſedē ꝫ. xvij. q. ij. ꝙ aūt xxvij. q. ij. lex diuine. vn̄ dicunt q̄dam ꝙ cū lex dicat nō eſſe matrimoniū cū ancilla ut. C. de inceſti. nup. l. iij. ꝛ canon non excipiat niſi cū ſcienter ducit ꝙ ubi etiam cum libera ꝯhit ſuus credēs ſe ꝯhere cū ſerua nō tenet matrimoniū.

a ¶ Si qs igenuus. faciat. ſʒ pōe ꝙ liber ignoranter ꝯrit cum ſerua: poſtea dominus manumittit eam: ꝛ ipſe cognoſcit eam poſt eius manumiſſionē: poſt cōperit eaʒ fuiſſe ancillā tpe ꝯtracti mr̄imonij: q̄rit̄ an poſſit eaʒ dimittē. et dicimus ꝙ ſic. qꝛ cōſenſus ille nullus fuit. ſed ſi dn̄s ei⁹ tūc tpis ſciebat ꝯhi mr̄imonium: ꝛ tacuit tūc tʒ matrimoniū: qꝛ eo ipſo intelligit̄ ei dediſſe libertatē: ut in auc̄. de nup. §. ſi vo ab initio. ꝛ in auc̄. ut liberti. de cetero. §. ſi qs. Sed pone ꝙ libera ꝯtraxit cū eo quā credebat liberā ſʒ poſtea cōgta ꝯditōe ſeruitutis nihilomin⁹ vult ſtare ſecum

omēs nuptie: nihil impiū ꝛ legibus ꝯtrariū in tali copulatione fieri pōt: quare p̄dictas nuptias inhibēdas exiſtimauerimus. His ita rn̄det̄: Nō negat̄ ingenua poſſe nubē ſeruo: ſʒ dicit̄: ꝙ ſi neſcit̄ eē ſuilis cōditionis: libē pōt dimitti: cū ſuitus eius fuerit depꝛehenſa. Illud autē aplī ꝛ iulij pape intelligendū eſt de his: quoꝝ ꝯditio utriꝗ nota ē. h⁹ aūt ꝯditio mulieri incognita erat: nō ergo p̄miſſis auc̄t ib⁹ cogit̄ manere cū illo: ſʒ liberū illi ſe oñditur: uel manere uel diſcedere. Unde in concilio apud vermeriā cui interfuit rex pipinus ſtatutū eſt. c. vi.

De eo qui ancillam duxit in uxoꝛē quam putat eſſe liberā

Si quis ingenuus hō uxorē ancillā alterius acceperit: ꝛ exiſtimat ꝙ ingenua ſit: ſi ipſa femina fuerit poſtea in ſeruitute detecta: ſi eā a ſeruitute redimere pōt: faciat. ſi n̄ pōt: ſi uoluerit aliā accipiat. ſi aūt ancillā eā ſcierat ꝛ collaudauerat ꝓut legitimā eaʒ habeat. ſimiliter ꝛ mulier ingenua de ſeruo alterius facē debet. Item ex eodē. c. viii.

Nō licet mulieri dimittē quē ſciens ſeruū accepit in virum

Si femina ingenua acceperit ſeruū: ſciēſ ꝙ ſeruus eſſet: habeat eū: qꝛ oēs vnū patrē habemus in celis: vna lex erit viro ꝛ feīe. Item greg.

Seruitutis occaſione dimitti non ualet: que poſt ꝯtrouerſiam ſtatus ſe in libertate aſſeruerit.

Quidius rei cauſa cū matre ſua huc cōpulſa anno pꝛeterito pꝛeſentiū venit latrix fraternitas tua cautius nouit qꝛ. ſ. maritus ſuus ueſter clericus ob hoc ꝙ ō ſeruili fuerat ꝯditione pulſata: a ſuo noſcit̄ eam remouiſſe ꝯſoꝛtio: uoſꝗ hic poſitos aſſerunt ꝓmiſiſſe: ut ſi ꝓbare ſe liberam adiuuāte domino ualuiſſet: ſuo eam uos ꝯiugio refoꝛmaretis. fraternitas igitur veſtra cognoſcat: ꝙ reuelāte deo libertatis auctoꝛe appꝛobata ſit libera: nullaꝗ in ea macula ſeruilis inuenta eſt. His ergo cognitis ſine moꝛa aliqua ſuo eā volumus marito reſtitui: nec ulterius idem vir eius argumēta ſibi occaſionis exquirat quibus eā poſſit abijcere. naʒ ſi a uobis quod nō credimus minime fuerit adimpletū: eāꝗ recipē foꝛte diſtulerit: nos illud cognoſcatis cum diſtricta vindicta coꝛrigere. Cuʒ dicitur ſciens illum ſeruū: datur intelligi: ꝙ ſi neſciret illū ſeruū eſſe non cogitur manere cū eo. quia hec ergo ꝛ perſone ꝛ conditionis dolum paſſa eſt: nō cogitur adherere ei cuius fraude decepta ē. ſi uero liberum acceperit: ꝛ ille ut cauſam pꝛeſtet diſcidij ſe alicuius ſeruū fecerit: nec uxorem dimittere: nec illa ob vinculum coniugij in ſeruitutem redigi poterit. Unde in triburienſi concilio.

Occaſione ꝯditionis doloſe mutate vir nō diſcedat ab ea quā libertatis tpe acceperit.

ſʒ ille recuſat, dicunt q̄dā hoc mr̄imoniū eſſe ex vna pte ꝛ n̄ ex altera: ut ex̄. de eo q̄ duxit in mr̄imoniū. c. i. Sʒ dico ꝙ q̄tū ad neutꝝ ē matrimoniū. vn̄ neuter cogit̄ ſtare cū altero q̄tū ad vinculū mr̄imonij. ſʒ rōne fidei pꝛomiſſe hū tenet̄ ei. itē pt dici cū maioꝛ ꝯhit cū minoꝛi ꝙ q̄tū ad neutrū ē mr̄imoniū: ꝛ q̄tū ad vinculum matrimonij. cū pōt maioꝛ recedere a minoꝛe: ſicut minoꝛ a maioꝛe: ſʒ n̄ eſt ita quantū ad fidē ꝓmiſſam.

b ¶ Faciat. conſiliū eſt

c ¶ Nō pōt. i. ſi nō voluerit: ut ſit quaſi expoſitio lr̄a ſequens. ſʒ nec dn̄s cogit̄ eā vēdere. ar. i. q. i. eos.

d ¶ Scierat. n̄ vr̄ celat⁹ q̄ ſciuit. nec debuit certioꝛari q̄ nō ignorauit: ut. ff. ō act. emp. vel vē. l. i.

e ¶ Habeat. dicit tn̄ lex ꝙ ſi filia ſenatoꝛia ꝯhat cū liberto n̄ tenet. ff. ō ſenat. filiā. ſʒ illō ſm leges. ꝛ nō tʒ qꝛ mr̄imonia iure poli regunt̄. ij. q. iij. §. hinc.

f ¶ Si femina.

g ¶ Quius. remouiſſe. nunq̄d g° ſine iudicio eccleſie poteſt liber dimittē ancillam quam credebat liberā: vr̄ hic ꝙ ſic. xxxii. q. ij. ancillā. Nā retinēdo eā ſibi facit p̄iudicium: ut ex̄. de p̄iu. ſuo. ꝓpoſuit. ſecus tn̄ videt̄: ut. xxxiij. q. ij. ſeculares. nā ꝛ ſi cā ſeꝑationis ſit manifeſta: tn̄ ſine iudicio eccleſie nō dʒ dimitti: ut ex̄. ō diuoꝛ. poꝛꝛo. nā pēdente accuſatione alter alteri tenet̄ reddē debitū: ut ex̄ ut lit̄. pen. laudabilē ꝛ hoc pōt admitti. vn̄ ſi petita fuiſſet hic reſtitutio: audiri debuiſſet. et pendēte cā nō negabit ei alimēta: ut. ff. de agno. liber. ſi neget. ſpōte tn̄ nō dʒ ei cōmiſceri: ne fiat ei p̄iudiciū: ſʒ ad mandatū eccl'ie pōt: ar. ff. de ap. cū cā.

h ¶ Pꝛobare. ſʒ q̄re ꝓbat iſta ſe liberā cuʒ actoꝛi ſemp incūbat ꝓbatio: ut. vi. q. vlti. actoꝛ. maxime cū ipſa fuerit i poſſeſſione libertatis: ſʒ dic ꝙ ſponte aſſūpſit hoc vn⁹. vn̄ mos ei gerend⁹ erat: ut. ff. de ꝓba. circa.

R Elatum est ad sanctam synodum: quod quidam ingenuus ingenuam accepit uxorem: et post filiorum procreationem occasione diuortij cuiusdam seruum se fecit. vtrum necessario mulierem tenere debeat. et si tenuerit: utrum illa quoque secundum secularem legem seruituti subijci debeat: quesitum est. Iudicatum est uxorem minime debere dimitti: nõ tamen ob christi legem mulierem in seruitutem redigi: dum ille nõ ex consensu coniugis se seruum fecerit: quem liberum ipsa maritum acceperat. Q ueritur etiam si seruus vnius alterius ancillam acceperit: an sit coniugium inter eos. D e his ita statutum est in concilio gabillonensi.

Legitima seruorum coniugia sua auctoritate domini nõ dirimant.

D Ictum ẽ nobis: quod quidã legitima seruorum coniugia potestatiua quadam presumptione dirimant: non attẽdentes illud euangelij: quos deus coniunxit: homo non separet. vnde nobis visum ẽ ut coniugia seruorum non dirimantur: etiam si diuersos dominos habeant: sed in vno cõiugio permanentes dominis seruiant suis. et hoc in illis obseruandum est: ubi legalis cõiunctio fuit: et per uoluntatem dominorum.

Q Vidam populorum frequentiã impeditus filium suum de baptismate suscepit: dum crederet se alienum suscipere. uxor autem eius dum callide uellet suscipere proprium: suscepit alienum quem vir adoptauit sibi in filium. et ex uxore sibi filia nascit: quam filio suo adoptiuo spũali uxoris: dũ uterque esset in cunabulis: tradidit. post triẽniũ uxor moritur: et compater eius relictam cõpatris uxoris sue uir clam sibi desponsauit. aliquãtulũ temporis effluxit: et alius publice eam duxit in uxorem. Q ueritur primũ: an uxori sue debitum reddere ualeat: qui proprium filium de sacro baptismate suscepit. S ecundo an sponsalia contrahantur inter infantes. T ertio: an spirituales uel adoptiui filij naturalibus copulari ualeant. Q uarto an uxorem cõpatris uxoris sue alicui ducẽ liceat. Q uinto: an clãdestina despõsatio manifeste preiudicet.

Q Vod autem proprium filium in spiritualem sibi transferẽs uxori sue

i Approbata .i. a iudice ,pnũciata. et nõ quod si iudex ,pnũciaret eã liberã et ingenuã talis sñia oibus pıudicat. ff. de sta. ho. ingenuũ. si aũt prenũciaret nõ esse seruã petẽtis: illi soli nocet. sñia. ff. de libera. cã. l. dıuı.

k Marito. ar. quod qui in initio litis restitutõem nõ petijt: postea petere nõ possit. ž. iij. q. vi. §. exceptio. sed hoc verũ ẽ cum ĩ modũ exceptõis obijcit restitutio: sed si directe in modũ actõis posset usque ad sñiam: ut extra de cã pos. pastoralis.

l R Elatũ. diuortij sed vñ haberet iste occasionẽ diuortij: ,pter hoc: certe per legem que dicit: quod seruitus superueniens dirimit matrimonium. ff. de diuor. l. i. et in auc. de nup. §. si uero. sed qualiter potuit iste se vendere: cũ ex hoc sequat: quod idẽ sit qui vẽdit et quod vẽdit: quod est contra illud. ff. de rer. pmu. l. a. maxime cũ quinque exigant ut vẽditio liberi hõis teneat. s. ut patiat se venũ dari ad p̃ciũ participãdũ: et ut ĩ veritate participet et ut nõ sit ignarus sue cõditõis: et ut emptor ignoret eius cõditiõem: et ut sit maior. xx. ãnis. ff. quibus ad liber. ,pcla. l. i. et. ij. item querit utrũ iste qui se uẽdit: possit repeti ab vxore que ius hz in eo: et in cuius obprobriũ redũdat huius facti. ar. quod sic. ff. de liberali cã. l. i. ij. et. iij. quod cõcedit. h. maxime cũ ipa fuerit absens: nec poterat ,pclamasse. argu. ff. man. si p̃cedente. §. lucius. et hoc cõcedo cũ vir nõ habeat copiã sui corporis: sed mulier. et ẽ ar. ad hoc. xxxiij. q. v. quod deo.

m Secũdũ seculare. nõ romanã. nã secundum eam ob seruilẽ cõditõem viri nõ mutat cõditio vxoris: sed secundum legẽ lombardã secundum quã nõ illa vxor uel filij redigũt in seruiturẽ sed secundum cũ filijs: ut in lõbarda de his qui se iseruit. alterius sub. lege penul. et ult. In his. n. legibus dicitur quod vxor quã tũc habebat uel filij nõ redigũtur in seruiturẽ: sed secundum cũ filijs. sed si illa defuncta alia ei nubat libera: et ipsa et filij eius redigunt in seruiturẽ. uel facit hic mentõem de senatuscõ. claudiano secundum quod si libera ibat ĩ amplexus serui sua efficiebat: sed sublatũ est hoc. C. de senatuscõ. clau. l. i.

n Dimitti. ar. quod licet aliquid deueniat ad id a quo incipere nõ potuit: nõ tñ ,pter hoc irritat. ž. di. lv. p̃cepta. ĩ. ,p xi. q. i. ad limina:

o D Ictũ ẽ. habeant. sed quid si dñi sint ĩ diuersis ,puincijs: credo alterũ cõpellẽdũ: ut vẽdat reliquo. uel si neuter emere vult redimat eccla. nõ. n. debent vxores a viris separi: ut. xxiij. q. ij. quos deus cõiunxit. et. C. cõia vtriu. iudic. possessionũ. et ar. ff. de edil. edic. plerique. nã peccarẽt dñi eos separando: et ita saltim indirecte sunt cõpellẽdi declarare eos si nõ est qui emat. et potius sequit vxor virũ quam econuerso xiij. q. ij. vnaquequae. uel distingue: an ancilla nubat uolẽte dño uel nõ ut dixi. xiij. q. ij. vnaquequae.

p Legal cõiũctõ .i. legitima .i. cõis cõsensus.

q Uolũtatem. maxime quia etiam eis inuitis põt cõtrahi matrimoniũ: ut extra c. c. i. io.

a Q Uidã populorum.

a Q Uod aũt hic depingit prima Qo. i. quod: an s. qui suscepit ,pprıũ filiũ de sacro fõte. possit postea cõmisceri carnalit sue vxori: cui per tale factum cõpater factus est. et quidam quod sic: licet canones varie loquãtur de eo. In primo et secundo. c. dicitur quod debeat ab ea separi. In quinque eni caplis sequẽtibus dicitur contrariũ: quod nõ dz ab ea separi sed contrarietas hec solui ex de cog. spũali si vir uel mulier: ubi dicit alex. quod siue vir siue mulier ex malicia siue ex ignorãtia suscepit filiũ suũ de

debitum reddere non valeat ratione ⁊ auctoritate ꝓbatur. Nulla enim auctoritate permittitur: ut quis cōmatri sue carnaliter copuletur. hic autem uxorem suam sibi commatrem effecit: non ergo illi ulterius carnaliter copulari poterit. Hinc deus dedit sancte romane ecclesie episcop⁹ scribit gordiano hispalensis ecclesie episcopo ⁊ fratri charissimo.

Separentur viri ab uxoribus: qui aliquo casu natos ꝓprios coram episcopo tenent.

PEruenit ad nos diaconus sanctitatis uestre epistolam deferens: ꝙ quidam viri ⁊ mulieres preterito sabbato pascali die pro magno populorum incursu nescientes proprios filios suscepissent ex lauachro sacro. Cupis scire ergo pro tali ratione accidenti utrum debeant viri ac mulieres ad proprium usum redire an nō. Nos uero messi in hac re inquisiuimus priorū dicta. Inuenimus in archiuis apostolice sedis iam talia cōtigisse in ecclesijs isaurie ephesiorum simulq̧ hierosolymorum aliarūq̧ ecclesiarum. episcopis etiam earum ciuitatū ab hac apostolica sede uolentibus scire: utrum viri ac mulieres redirent ad proprium torum: beate memorie sancti patres iulius innocentius ⁊ celestinus cum episcopoꝝ plurimorum ⁊ sacerdotum consensu in apostolorū principis ecclesia ꝓhibētes talia perscripserunt ⁊ confirmauerunt: ut nullo modo se in cōiugium reciperēt mulieres ac viri: quicunq̧ aliqua ratione scripserint natos proprios: sed seperent se: ne suadente diabolo tale vitium inolescat. Scitis quia quomodo sunt septē dona spiritus sancti: ita sunt septem dona baptismi: a primo ergo pabulo sacrati salis ⁊ ingressu eccl'e usq̧ ad ꝯfirmatōnē ꝑ chrisma: hoc est a primo usq̧ ad septem: nullus christianus suam commatrem in cōiugium suscipere debet. et q presumpserit: tamdiu vinculo anathematis religetur: dōec penitentiam digne egerit.

Item ex cōcilio apud vermeriam. c.iiij.

Ab uxore separetur: qui filiastrum suum coram episcopo tenuit.

SI quis filiastrum uel filiastram suam ante episcopū

sacro fōte: ñ iō a viro sepanda est: nisi ad seruandā ꝯtinētiā possit induci. idē dr̄. ĩ. c. de eo. capitula ergo q̄ dicūt ꝙ tales sint sepandi: nō tenent: quia sūt ꝯ euangeliū qd̄ dicit ob solaꝫ cām fornicatōis fieri sepatōem. uel qd̄ dr̄ in eis ꝙ debeat separi: intelligas tādiu quousq̧ penituerint vl' dic ꝙ debent separari sub ea cōditōe: si possūt induci ad ꝯtinētiaꝫ ut ex̄ de cog. spūali. c. ij.

b ¶ Permittitur hic male dicit. innuit eñi ꝙ ñ possit ꝯhere: nisi īueniat̄ ꝯcessū: sed ꝯ riū est verū. ĩ. c. q iiij. qui spūale. ex̄ d' spōsal̄. cū apud

c ¶ PEruēit. ex lauachro. dicūt qdā ꝙ si suscipio filiū iudei de sacro fonte inter me ⁊ ipsū nō ꝯhitur ꝯpaternitas: q̄ nihil ad ꝯstitutōem eccl'e sit de his q foris sunt. vñ si iudea postea ꝯuertat̄ ad fidē possū cū ea ꝯher̄ q̄ non reuiuiscit qd̄ nihil fuit. dñt tamē ꝙ si ita essꝫ ꝫm legē mosaycā ꝙ ꝯhere t̄ int̄ eos ꝯpaternitas: per circūcisionē ꝯheret̄. sicut nūc per baptisma ꝯhitur int̄ susceptū autē ⁊ suscipiētē ī his q̄ ꝑcedūt baptismū ꝯhit̄ vinculū cōpaternitatis: ⁊ lꝫ adhuc nō sit in fide uel in veritate añ baptismū: ut xxviij. q. i. caue. destinatōe tamē q̄dā fidelis reputat̄. h. tñ ⁊. R. dicūt ꝙ inter me ⁊ iudeā c⁹ filiū de sacro fonte suscipio ꝯhit̄ ꝯpaternitas vñ nō possum cū illa ad fidē ꝯuersa ꝯtrahere. itē dic h. ꝙ bñ ꝯhitur ꝯpaternitas int̄ me ⁊ patrē suscepti de sacro fonte lꝫ heretic⁹ si aliqñ fuit baptizatus.

d ¶ Usū. loquit̄ de ꝯiūctis añ cōpaternitatē. ⁊ nō d' ꝯiūctis post: prout qdā mētiuntur.

e ¶ In archiuis. ab archa dictū ē archiuū: ubi. s. reponūt̄ libri: ⁊ ꝑ tales libros fit fides: ut ex̄ d' ꝓscript. ad audientiam.

f ¶ Memorie hic incipit rñdere

g ¶ Dona. primū. salis collatio: ut. ĩ. d' cō. di. iiij. ex hinc. Scdm: auriū ⁊ nariū linitio cū sputo. Tertiū ē in pectore et in frōte facta signatio: ut in. e. di. postea signat̄. Quartū: ē olei sancti unctio: ut. e. di. deinde a sacerdote. Quintū: baptismi ablutio: ut. e. di. uenit. Sextū in uertice chrismatis punctio: ut. e. di. postq̄. Septimū eiusdem ī frōte facta signatio: ut e. di. presbyteri.

h ¶ Pabulo. hic uidet̄: ꝙ ex oibus que ꝑcedūt baptismū cōtrahat̄ cōpaternitas: ut. ĩ. e. q. iiii. c. siqs vnus. ⁊. ĩ. d' cō. di. iiii. in cathecismo. nā et christiana dr̄ postq̄ cathezizata ē: ut. xxviii. q. i. caue. Sꝫ cōt̄ clemēs dixit: ꝙ ea que ꝑcedūt baptismū vix impediūt mr̄imoniū contrahendū ⁊ nō dirimūt cōtractum: ut ex̄ de cog. spi. cōtracto. Item baptismus ē ianua omnium sacramentoꝝ: ut. xxxii. di. §. verꝫ. Cū ergo ianua ñ sit aꝑta: nullū sacramentū pōt ingredi. itē ꝓpter cathecismum nō fit aliquis aptus ꝯhere mr̄imoniū: ut. xxviij. q. i. caue. itē si decederet sine baptismo: nō ꝓdesset ei cathecism⁹: q̄n ꝑpetuo essꝫ dānat⁹: ut. ĩ. d' cō. di. iiij. firmissime. ⁊. c. nulla. ergo pꝫ ꝙ adhuc ē mēbꝝ diaboli: nō ergo pōt eē fili⁹ spūalis h. dic̄ ꝙ ī quolibet istoꝝ ꝯhit̄ ꝯpatnitas: ⁊ dic̄ ꝙ añ baptismū nōdū ē hō spualis ē tñ fili⁹ spualis ⁊ dr̄ spualis ad drīam carnalis l' adoptiui filij si hoc vis dicē: tunc dicas ꝙ ī illa decretali ꝯ cto fili⁹ ille nō erat fili⁹ viri: sꝫ tm̄ mulieris. ⁊ sic plana ē. l' dic ꝙ lꝫ ꝯhat̄ ꝯpatnitas: ñ tñ tal' ꝯpr̄nitas sufficiēs ē ad dirimēdū. Alij dñt: ꝙ tm̄ ī baptismo ⁊ ī ꝯf. r̄atōe ꝯhit̄ ꝯpr̄nitas. sꝫ q̄ro qd̄ denū ꝯhat̄ ꝑ ista que ꝑcedunt baptismū: ut sine spe dānatus sit etiam īfans q moritur añ baptismū: ut. ĩ. de cō. di. iiij. firmissime ⁊. c. nulla. dicūt qdā ꝙ ꝓsunt ad minorē penam. sed hoc ñ videtur: q̄ leuissima ē pena puuloꝝ: ut. ĩ. de cō. di. iiij. c. regenerāte. ergo vr̄ ꝙ nō possit esse leuior. Alij dicūt ꝙ hec bona ꝓsunt viuētib⁹ sed nō morientib⁹. fortiores. n. sunt ad resistēdū diabolo: ut de cō. di. iiij. postea. ⁊. c. ex hinc. sꝫ h⁹ seqt̄: ꝙ oēs puuli equalē penā patiēt̄ qd̄ vix est credibile. si q̄ras an hec dona sint sacr̄m uel nō: dico ꝙ non: q̄ oē sacr̄m ꝯfert salutē: ut. s̄. i. q. i. multi. sꝫ si appelles sacr̄m. i. signū future gr̄e: tūc ꝯcedo eē sacr̄m.

i SI quis filiastrum.

tenuerit ad ꝯfirmationē: sepe
ret ab uxore sua: ꝛ nunqꝫ aliā
accipiat: similiter et mulier.
C contra vero scribit nicola⁹
salamonitano epo dicens.

Non sepetur a viro: qui filia
strum de sacro fonte leuauit.

NOsse desideras: utrū mu
lier que viri filium ex alia
femina genitū de sacro fonte
leuauerit: postmodū possit cū
eodeꝫ viro copulari. quos iō
cōiungi posse decernimus: qꝛ
ſm canones sacros nisi ambo
rum ꝯsensu nullius religionis
obtentu debet cōiunx dimit
tere coniugē. pertinet aūt ad
ingens uxoris exitiū: que ha
bens odio virū uel infirmita
tem eius nō ꝯsiderans quasi
causa pietatis opatur impie
tatem: maxime cūꝫ apostolus
ꝑcipiat: Nolite inquiēs frau
dare inuicē nisi ex ꝯsensu ad
tēpus: ut uacetis orōni: ꝛ ite
rum reuertimini in idipm: ne
tētet vos sathanas ꝓpter in
continētiam vrām. ergo si nō
ex cōsensu utriusqꝫ ꝯiugis fa
ctum esse ꝓbatur: nō fraudē
tur inuicē: sed reuertantur in
idipm: ꝑsertim cū dicat aplus
uxor sui corpis ꝑtātem nō ha
bet: sed vir. ꝛ vir. p. s. c. nō ha
bet: sed mulier. Item ex cō
cilio gabillonensi. c. iiij.

Non sepetur a viro: sed peni
tentiā agat: que filium suū co
ram epo fraudulēter tenuit.

DIctū est nobis quasdam
feminas desidiose quasdā
uero fraudulenter: ut a viris
suis sepentur: ꝓprios filios
coram epis ad confirmanduꝫ
tenuisse. vnde nos dignū du
ximus: ut siqua mulier filium
suū desidia aut fraude aliqua
coram epo tenuerit ad confir
mandum ꝓpter fallaciam suā
aut ꝓpter fraudem: q̄ꝫdiu vi
uet penitentiam agat: a viro
non tamen sepetur. Item ex
ꝯcilio magociensi. c. x. in clau
stro sancti albini habito.

Sepentur et graui penitētia
plectantur: qui filiolam suam
uel spūalem matrem ducūt in
uxorem.

DE eo quod interrogastis
si aliquis filiolam suaꝫ in
uxorem duxerit: ꝛ de eo q cū
matre spirituali concubuit: et
de eo qui filium suuꝫ baptiza
uit: ꝛ uxor eius eum de fonte
susceperit hac causa: ut disci
dium cōiugii fieret: si postea
in tali copulatione possint ꝑ
manere. De talibus sic respō
dendum est: si filiolam aut cō
matrem suam aliquis in cōiu
gium duxerit: sepandos esse
indicamus ꝛ graui penitentia
plectendos. si autē coniuges
legitimi vnus aut ambo ex in
dustria fecerint: ut filiū suum
de fonte susciperēt: si innupti
permanere voluerint: bonum
ē. sin autem grauis penitētia
insidiatori iniungatur ꝛ simul
maneant. ꝛ si preuaricator cō
iugii supuixerit: acerrima pe
nitentia mulctetur: ꝛ sine spe
coniugij maneat. Item nico
laus papa rodulpho biturien
si episcopo.

Non sepentur ab uxoribus
qui filiastros suos coram epo
tenent.

DE his qui filiastros suos
ad ꝯfirmationē corā epis
tenent: id est qui filios uxo
ris sue de viro priori dū chris
mantur ab episcopis super se
sustinent: si inscientia sicut as
seris fiat: licet sit peccatum:
non tamen usqꝫ ad sepationē
coniugii puniendum est. luge
ant tamen ꝛ digna penitentia
hoc diluentes domino dicāt:
delicta ignorantie nostre ne

k NOsse. ex alia. idem ꝛ si etiā ex illa.
l Copulari. i. carnalit̄ cōmisceri. s̄. dist. xxxi. alit̄
ar. ꝙ nūqꝫ ē malū faciēdū ꝓpter bonū qđ inde sequit̄. sic. s̄
i. q. i. nō est putāda. s̄. xiiij. q. v. forte. ī. xxxij. q. iiij. sic nō sūt
ī. xxxiij. q. v. si dicat.
m Fraudare. i. subtra
here debitū ꝙ inuicem
debetis uobis nisi ex ꝯ
sensu qđ forte facietis
ut expeditius vacetis
orationi.
n Fraudētur. ille tñ q
leuat filiū suuꝫ de sacro
fonte ꝑdit ius exigendi
sicut ille q fornicat̄ cum
altera. sed nūquid si tal'
petit debitū dꝫ vxor ei
reddere? dicit. h. ꝙ sic
lꝫ ille peccet petēdo. et
est ar. ꝓ ipso. xxxiij. q. v.
manifestū. ex̄ de iureiu
rā. debitores. Idem di
cit de illis qui uouerūt
ad tēpus sed si ꝑpetuo
vouissēt sec⁹ esset: ut. xx
xiii. q. v. ꝙ deo. tu dicas
ꝙ statim ipso facto ꝑdi
tum est ius exigendi. lꝫ
ꝑ sniam ecclesie n̄ sit ei
ablatū ius: ꝛ cū nō ha
beat alter ius petendi
nec reliquus dare tene
tur vel soluere: quia ubi
nulla est petitio: nulla ē
mora: ut. ff. de v̄b. ob. si
pupillus. sed nōne vr̄ ꝯ
riuꝫ. xxxij. q. i. dixit. ubi
dr̄ ꝙ dn̄s solam cāꝫ for
nicatōis excepit: quare
vxor possit negare de
bitū viro. uel ecōuerso
sed illud sane intelligas
ꝙ ob solam fornicatōis
cām pōt eam expellere
de domo sua ꝛ ab omni
cura dimitter̄ dū tamē
illud intelligas ꝓut nō
xxviij. q. i. idolatria. Sꝫ
ꝑles sunt cause ꝓpt̄ q̄s
nō cogit̄ reddē debitū
uiro. sed in illis casibus
nō pōt eā a se abiicere
lꝫ possit ei debitū dene
gare. iteꝫ si vterqꝫ leua
uit filiū suū de sacrofō
te: neuter hꝫ ius petēdi
ꝛ lꝫ neutri subueniatur
petitōis iure: utriqꝫ tñ subuenitur iure replicatōis
sic ex̄ de diuor. significasti. ꝛ bonum simile. ex̄. de ex
cep. cū ecclesiastice. sed qd si ꝓmiserūt ꝑpetuaꝫ cō
tinētiā: ꝛ alter postmodū fornicat̄. nūqd poterit tūc
reliquus petere
debitū? videt̄ ꝙ
possit etiā si ābo
fornicati essent: ꝛ
etiā si iurauit nō
repeter̄ eam: ut
ex̄ de iureiuran.
tua. ar. ꝯ. xxxiij.
q. v. ꝙ deo. s̄ō.
ꝙ nō pōt petere
sed ecclia coget
reliquū reddere
debitū: ut ex̄ de
diuor. ex lr̄is.

a DIctum est. fallatiā. ar.
ꝙ dolus nemini
debet patrocina
ri: ut. xv. q. vi. c. i.
ꝛ. xx. q. iij. ꝯstitu
it. ff. de dolo nec
ex dolo.
b Penitentiaꝫ.
interioreꝫ ꝛ sem
per dolcat se fe
cisse hoc sic. l. di.
clerico.
c DE cospe. sic
xxvij. q. i. hi
qui.
d DE his q fili
astros suos
et cetera.

e Ad limina. innotuit .i. notificauit.
f Cogente. .i. dē esset absq3 necessitate. sed tūc ei pnīa iponenda esset. ⁊ urgētissima necessitas excusat. de cō. di .i. sicut. nō tn̄ pater filiū i necessitate ɔfirmabit. qa illud epale est.
g Dicēte. .s. di. xxvi. deinde.
h Necessitas. sic .ī. de cō. di .i. sicut. ī. xxxiiij. q .i. c .i.
i Vixerit. n̄ ergo qd̄ prius legitime factū ē .ppt̄ superueniētem cāz infringi dz. etiaz quiuis res deuenerit ad eū statū a quo incipe non potuit: ut .s. dist. lv. precepta.
k Auctoritates. s. quos de⁹ ɔiunxit. hō nō sepet: ⁊ ubi dr̄ vxorē non esse dimittēdam nisi causa fornicatōis.
l Omnes. hec tria .c. non inducit .g. nisi ut ostēdat quot modis dicatur filia spūalis.

m Vt ipsi. nec notat oīmodā similitudinē. nisi quo ad ipsacerdotē q suscipit in pniam. fili⁹ cui eius bn̄ pōt ducere quā pr̄ recepit ad pniam. nō tn̄ quā imersit in baptismo. iō enim attēdūr̄ in baptismo: q̄ nō attēdunr̄ in pnia. si enim te suscipio ad pniam. ñ iō parētes tui mihi cōpatres sunt. ⁊ p baptismū plena sit remissio nō autem p .pniam. Si ergo laic⁹ audiat in necessitate peccata alicuius mulieris: nō pōt postea cū ea ɔhere. ar. h. si tn̄ contrahat: forte tenet mr̄imoniū. vr̄ eni tn̄ hoc sacerdoti .phiberi. cū ei⁹ tn̄ sit officiū audir̄ peccata ɔfitentiū. Sz nūqd sacerdos oriētalis audit et peccata vxoris sue: ñ q: nec ipsa ei libē ɔfitet̄ si cōmisit adulteriū. Sz obiicio. tu dicas hic q in baptizādo ɔh. ī ɔpatnitas. sz monachi ex officio quoqz debēt baptizare: ⁊ tn̄ nō poss t fieri ɔpatres: ut .xviii. q .ij. puenit. Ro. possunt esse ɔpatres baptizādo ⁊ nō leuando.
n Penitentie .i. interiori: q: ɔtinua delictorum memoria multum opatur. de pe. di .iij. iudas.
o Singula. derelinquat. Sed nā .pscribitur qui rebus suis rōe delicti. xxvij. q .i. siqs rapuerit vi. q .i. §. verum. ⁊ ita est preceptum:

memineris. Item ioannes papa anselmo lemosine ecclesie episcopo.

Non separetur ab uxore: qui necessitatis causa filium suuz baptizauit.

Ad limina beati petri apostolorū principis hic presens homo nomie stephanus orationis causa veniens nostro presulatui suggerēdo innotuit: q filiū suum in extremo uite sue positum necdū baptismatis unda lotum absentia scilicet sacerdotum nimia necessitate cogente baptizauit. eūqz ipse .ppriis manibus retinendo suscepit: atqz .p h⁹ rei negocio noticie tue paterfacto reuerētia tua quasi rectitudinis zelo flagrās prefatum hominē a sua cōiuge iudicauit esse sepandum. quod fieri nullatenus debet: dicente scriptura a dn̄o iunctam esse viro uxorem: ⁊ quos deus cō iunxit: homo non sepet. vnde ⁊ dn̄s in euangelio non dimittere posse uxorē suā nisi causa fornicationis aptissime iubet: ⁊ nos tante auctoritatis precipua freti iussione dicim⁹ dimittendū esse ⁊ inculpabile iudicandum quod necessitas intulit. Nam hoc baptizandi opus laicis fidelib⁹ iuxta canonicā auctoritatem si necesse fuerit facere libere ɔceditur. vnde si supradictus genitor filium suū corpore morientem aspiciens: ne animam perpetua morte pereuntē dimitteret: sacri vnda baptismatis lauit: ut eū ō potestate auctoris mortis ⁊ tenebrarū eriperet: ⁊ in regnum christi iam regnaturū sine dubitatione trāsmitteret: benefecisse laudat̄: ⁊ iccirco sue uxori sibi iam legitime socia: e īpune q̄diu uixerit iudicam⁹ manē ɔiunctū: nec ob hoc contra prefatas auctoritates diuinas aliquatenus separe debere. Filia dicitur spiritualis non solum eius qui accipit: sed etiā eius qui trine mersionis uocabulo eam sacro baptismate tingit. dicitur etiā spiritualis filia sacerdotis: que ei peccata sua confitetur. harum omniū flagitiosa coniunctio est ⁊ eadē pena plectenda. Unde symmachus papa ait.

Par penitentia ei indicitur: q spiritualem filiam ⁊ penitētialem suam violare monstratur

Omnes quos in penitētia suscipimus: ita nr̄i sūt spirituales filij: ut ⁊ ipsi quos vl̄ nobis suscipientibus uel sub trine mersiōis uocabulo mergētibus vnda sacri baptismatis regn̄auit. Siluester quoqz docens admonet vnūquēqz sacerdotum: ut nullus causa fornicationis ad suam penitentialē accedat: quia scriptum est: omnes quos in penitentia accipimus: ita filij nostri sunt: ut in baptismate suscepti. quapropter hoc scelus siquis perpetrauerit: non solum dignitatis honorem amittat: verum etiam usqz ad exitum iugi penitentie se subdat. Item celestinus De eodem

Siquis sacerdos cum filia spirituali fornicatus fuerit: sciat se graue adulterium commisisse. Iccirco femina si laica est: omnia derelinquat: ⁊ res suas pauperibus tradat ⁊ cōuersa in monasterio deo usqz ad mortem seruiat. Sacerdos autem qui malum exemplum dedit hominibus: ab omni officio deponatur: ⁊ peregrinando .xii. annis peniteat. postea vero ad monasteri

p Conuersa. hoc similiter preceptiue: non tñ erit monacha quia illud volūtatis est. sed tenebit ibi rōe delicti. xx. q. i. sicut. lȝ quidā ista velint intelligere de cōcilio.

q Peregrinando. ⁊ ita sacerdos pōt agere publicā; penitētiam. de pe. di. vi. sacerdos. quod concedo deposito sine spe restitutōis. l. q publicā ⁊ solēne; agere possit: ut dixi l. di. ꝯfirmandū: licȝ alij dicūt ꝯtra.

r Non debet. i. ꝯscia nō est ergo gs deponēdus nisi ꝑ publico crimine quod in noticiam populi deuenerit.

s Xij. magis enī; peccat sacerdos cognoscē do filiā spūalem q̄ vxorem alteri⁹: q: pro hac īponitur pniā. xij. annorum ꝑ illa. x. ut. lxxxij. di. presbyter.

g Spōsalia. Hec ē s̄a qō. utrū. s. int infantes ꝯtrahi

C. ij.

possint spōsalia. ⁊ q̄dez nō. ī. e. c. i. cū enī; infantia durat usq; ad septennū. C. de iure deliber. ⁊ si infanti: ⁊ etas illa nescit quid uideat: ut. C. de fal. mo. l. i. ⁊ cum infantes adhuc cōsentire nō possint: spōsalia nō ꝯhūt: que sine ꝯsensu ꝯhi ñ pñt. ex̄ ꝺ despō. ipu. accessit. ff. ꝺ spō. i spōsalib⁹: nisi ꝓximi sint septēnio: ita q sint capaces intelligētie. Ad mr̄imoniū aūt ꝯhendū tria exiguntr̄: cōsensus: ⁊ q sit pubes: ⁊ ad coeundū potēs. ar. xxxiij. q. i. c. i. nā nō pōt videri nupta q̄ viꝝ pati non pōt. ff. qñ dies le. cedit. l. ult. si tñ ⁊ ante etatē illā coire pñt: teneret mr̄imoniū. ar. p̄dicte. l. ⁊ ex̄ de despon. impu. puberes. ⁊. c. de illis.

b Vbi. hoc. c. ⁊ de mr̄imonio ⁊ de spōsalib⁹ intelligi pōt s̄m qō de spōsalib⁹: dic ꝯiugiū. i. ꝓmissio futuri cōniugij. ī. e. q. v. nostrates.

c Nihil. lȝ pone q parētes iurauerūt: q filios ⁊ filias dēt nuptui ad inuicē: nūqd potuerunt se obligare ad alienū factū cū alienū factum possit nemo ꝓmittere. Itē nūqd sunt periuri si filij ñ ꝯhūt: Rō. ī matrimonio spāle est qō alienū factū pōt ꝓmitti: nec sunt rei piurij: lȝ filij nō ꝯhant: dūmō parētes dent operam quā pñt: ut. ī. xxxi. q. iij. siqui parentes. uel pōt dici q intelligūt ꝓmisisse q darēt operā ut fieret: ut. ff. de ver. ob. quotiēs. ⁊ in. l. illa inter stipulāte;. Itē h. c est spāle q alteri possim⁹ pacisci: ut ex̄ q cle. uel uo. veniens. Itē si parētes apponūt penā ꝯtractu spōsaliū: peti nō pōt pena: q: matrimonia non pñt astringi vinculo pene ut. ff. ꝺ ver. ob. ticia. Dubitari ꝯsueuit. ecce aliq ꝯtraxerūt spōsalia de futuro volūt se mutuo cōsensu absoluere: q̄rit an possint. h. dicit q nō. ⁊ est ar. xxxi. q. ult. c. vnico. Alij dicunt q etiā si iurauerūt: possunt se absoluē: ut ex ꝺ spō. preterea. lȝ. h. dic̄. alexādꝛū ibi mgr̄aliť peti⁹ q̄ papaliť r̄ndisse.

d Cōsentiāt. ar. q sequēs ratihabitio ꝯfirmat pri⁹ factu;

um uadat: ibiq; cunctis dieb⁹ vite sue deo seruiat. Item.

De eodem.

Non debet episcopus aut presbyter commisceri cu; mulieribus: que ei sua fuerit cōfesse peccata. si forte quod absit hoc contigerit: sic peniteat: quomodo de filia spirituali: episcopus. xv. annos: p̄sbyter. xij. ⁊ deponātur: tamē si in conscientia populi deuenerit. His itaq; auctoritatibus apparet: q sine ꝓpriū sine tantūmodo viri filium mulier de sacro fonte susceperit non ideo a viro suo est separanda. quod de viro suo similiter oportet intelligi.

Sponsalia ante septennium contrahi nō possunt. solo enim consensu contrahuntur. qui interuenire non pōt: nisi ab alterutra parte id intelligatur: qō inter eos agitur. ꝓbātur ergo spōsalia non posse contrahi inter pueros: quoꝝ etatis infirmitas consensum non admittit. Testatur hoc idem nicolaus papa dicens.

Ante tempus ꝯsentiendi ꝯiugium contrahi non potest.

Vbi nō est ꝯsensus utriusq;: non est cōiugium. ergo qui pueris dāt puellas in cunabilis ⁊ econuerso: nihil faciunt: nisi uterq; pueroꝝ post q̄ uenerit ad tempus discretionis consentiat: nec est ꝯiugium nisi sit ꝯsensus utriusq;: etiam si pater ⁊ mater hoc uoluerint ⁊ fecerint.

Quod autē spirituales uel adoptiui filij naturalibus copulari non

inualidū. ex̄ de iurepa. cura pastoral. xvi. q. i. qm̄ gc q̄d. sed esto q aliq añ. vij. annū ꝯhant sponsalia: post septēniū nō ꝯdicūt nec etiā expresse ꝯsentiūt: nūqd sunt spōsalia ꝯfirmata: uel pone q aliq añ puberes ānes ꝯrerūt spōsalia p⁹ pubertatē nō ꝯdicūt: nec etiā expresse ꝯsētiunt: nūqd sunt sponsalia ꝯfirmata ꝑ tale; tacitur ꝯsensum: vr̄ q ad huc inquirēdum sit ab eis: an perdurēt i priori ꝯsēsu. xx. q. i. illud. et. xxviij. di. de his. eꝯ vr̄ sufficē q ñ ꝯdicāt: ut ex ꝺ de spō. impu. ꝺ illis. ⁊. c. lr̄as. ⁊. c. accessit. dico q si sibitāt: ⁊ ñ ꝯdicūt p⁹ etatē legitimā mr̄imoniū ē ꝯfirmatū: ut. ff. ꝺ rit. nup. minorē. sec⁹ si seorsu; habitāt ex̄ ꝺ despō. ipu. attestatōes.

C. iij.

Quod aūt. Ad intelligētiā hui⁹ qōis nō q triplex ē cognatio carnalis. de q̄ agit. ī. xxxv. cā. legal' ⁊ spūalis. de q̄bus h̄ agit cognatio spūalis ꝯhit ꝑ dona baptismi s̄m qō dixi. s̄. e. q. i. c. i ⁊ tal' cognatio diuidit in pr̄nitatē ⁊ filiatōem ⁊ fraternitatē ⁊ sororitatē. sed nō ꝓcedit ulteri⁹. s. ad nepotes: q: aliqs sit pr̄ ⁊ fili⁹: uel frat̄ uel soror spūalis lȝ nullus sit nepos spūalis. Spūalis itaq; filia ñ pōt copulari filio carnali cū illi sint int̄ se spūales fratres ut h̄ in. c. i. Legalis cognatio est q̄ fit ꝑ arrogatōem ul' ꝑ adoptōem. Dicimur aūt arrogare illū q sui iuris ē. ⁊ ꝑ arrogatōem trāsit ī nr̄ām ptātē. adoptare dicimur illū. q ē in alteri⁹ ptāte. ⁊ nō trāsit in nr̄am ptātē. ⁊ fit arrogatio auctē pricipis: adoptatio aūt ꝑ quēlibet mgr̄atū: ut insti. de adopt. §. ij. ⁊. iij. Filij aūt nāles nō pñt copulari filijs adoptiuis: ut. ī. c. i. lȝ de filijs spūalib⁹ nō ē ꝓhibitū qn possint copulari filijs adoptiuis. sed hoc scias q inter collaterales ut int̄ fratrē nālem ⁊ sororē adoptiuā nō impeditur mr̄imoniū: nisi q̄diu durat adoptio: ut ex̄ ꝺ cogna. legali. siqua. lȝ int̄ ascēdētes ⁊ descēdētes ꝑpetuo īpedit̄ matrimonium: lȝ soluat̄ adoptio: ut. ff. de ritu. nupt. qn etiā. idē pōt dici q fili⁹ q adoptat̄ nō dico arrogatus possit copulari filie nāli: cū adoptat⁹ nō trāseat in ptātē adoptātis: ut insti. de adopt. §. ij. Itē pōt dici: q fili⁹ illegitim⁹ pōt copulari filie adoptiue: q: illegitim⁹ nō est in ptāte pr̄is: ut insti. ꝺ nup. §. ult. lȝ illegitimus ñ possit copulari filie spūali. alij dicūt q nec arrogat⁹ nec adoptatus pōt copulari

nālib⁹:q: lꝫ adoptatus nō trāſeat in ptātē adoptā tis:acq̄rūt tn̄ ei quedā iura ex adoptōe:q̄ diſſoluūt ꝑ emācipatōem:ut.C.de adop.l.penul.§.penult.

b Ita.vn̄ inter eos.hoc ultra filiū nō ꝓtēdit.ne/pos.n.me⁹ ⁊ frat cū filia me a ſpūali bn̄ ꝯhūt ar.inſti.de nupt. §.ei⁹ v̄o mulierūꝰ ⁊ q: nuſq̄ꝫ ꝓhibēt

c Q̄ñq̄dēꝫ..hec nō ē bona rō:q̄a leges nō ꝑmittūt ⁊c̄.q̄ñq̄ꝫ.n. leges ꝓhibēt mr̄imoni um nec tn̄ cano/nes:ut int tutorē ⁊ pupillā. ⁊ inter ſenatorē ⁊ libertā ff.de ſpō.tutor.⁊ leges ꝓhibēt ac colitos nō tamē canones.xv.q.iij §.cū aūt.

d Pitacium.a petendo.et dr̄ charta ꝯtinēs petitōem alicu⁹

c Sororis.arg. ꝙ in p̄mo uel i ſo gradu dn̄s papa etiā ſi uelit n̄ poſ/ſit diſpēſare. q: a nāli iure habuit i itium: ⁊ in veteri te. fuit ꝓhibituꝫ ne q̄s ſororem in vxorē accipet:q: licꝫ de ſola ſorore dixit:tn̄ ſub appl̄latōe ſororis cō/tinet neptis. ar. xxij.q.ij. q̄rit cur patriarcha ō ttio gradu n̄ fuit ꝓhi bitū: q: in eo diſ pēſauit gregori⁹

poſſint: Nicola⁹ papa reſpon dens ad conſulta bulgarorū teſtatur ita dicens.

Qui de ſacro fōte ſuſcipitur filius ē eius a quo ſuſcipitur

Ita diligere debet homo eum qui ſuſcipit ipſum de ſacro fonte ſicut patrem. Itē eſt inter fratres ⁊ filios ſpūa les gratuita ⁊ ſancta ꝯmunio que dicēda non eſt ꝯſanguini tas:ſed habenda ſpūalis ꝓxi mitas. vn̄ inter eos arbitror n̄ poſſe fieri q̄dlibet legale con iugium : quando quidem nec inter eos qui natura et eos q adoptione filij ſunt neneran/de romane leges matrimonia contrahi permittunt. Item ſi inter eos non contrahitur ma trimoniū: quos adoptio iun/git: quanto potius a carnali oportet inter ſe contubernio ceſſare illos quos per celeſte ſacramētum regeneratio ſan cti ſpiritus vincit. lōge inquit ergo congruētius filius p̄ris mei uel frater meus appellat is:quem diuina gratia potius q̄ꝫ humana volūtas: ut filius patris mei uel frater meus eſ ſet:elegit: prudentiuſq̄ꝫ ab al terna corporis cōmixtione ſe cernimur. Item zacharias eps̄ ſeruus ſeruoꝝ dei reuerē diſſimo ⁊ ſacratiſſimo theodo ro ep̄o eccleſie ticinenſis.

Filia ſpiritualis carnali filio nullō modo nubere poteſt.

Pitacium quod nobis tua uenerāda fraternitas ob tulit: ſuſcepimus:p quod nos ſciſcitari uoluiſti: ſi liceat filio cuius pater alterius filiam ex ſacro bapt[i]ſmate ſuſcepit: ſu/ſceptam.i. ſpiritualem ei⁹ pa/tris filiam quod dici crudele

eſt in matrimonio ſuſcipe. q̄d apud te enormiter aſſeruiſti contigiſſe. Sed bene tua ſan cta fraternitas compertū ha/bet : quod dominus precepit moyſi dicens: turpitudinē pa/tris tui uel matris uel ſororis non reuelabis. turpitudo eni tua eſt. cum ergo a propria cō ſāguinitate iubemur abſtine re:mlto magis a ſpirituali no ſtri patris filia omni excuſati one aut argumento ſepoſito ſub nimia diſtrictione nos ca/uere conuenit:ne in iram diui ne examinationis incidat: ſi/quis tali facinore mixtus mi/nime reſtrinxerit frena luxu/rie. vnde etiam omnes cauen di ſunt a tali ſceleris cōmixti one:ne in perpetuum pereāt ſed hūc qui auctor huius per nicioſe temeritatis anime ſue ſalutē deſpiciens impio ſe mi ſcuit matrimonio : per omnia tua fraternitas ſtudeat ſepa/rare: ⁊ penitentie digne ſub/mittere : quatenus ab eterna erutam damnatione animam eius lucreris. Item zacha/rias ⁊ deuſdedit.

Filio ſuo quam de ſacro fon/te ſuſceperit nullus tradere audeat.

Non oportet filiā ſuā quā de ſacro fonte ſuſceperit: aliquando filio ſuo in matri/monium tradere: quia in diui na ſententia germani eſſe in/ueniuntur. ſiquis tali facino/re commixtus minime reſtrin xerit frena luxurie: ab eccle/ſia catholica abominabitur. ſed ſi cōuerſus fuerit poſt ſe/parationem. vij. annis penitē tiam gerat. conſcijs ſimul cū auctore ſit iſta conditio id eſt ſimul cum cooperatoribus et conſentientibus peniteat.

ut.xxxv.q.iij.q̄dam. Alij intelligūt ꝙ fuerit ꝓhibitio facta tm̄ de p̄mo gradu:q: in ſo gradu:ut dicūt ꝯiūgunt.ſed in leuitico expreſſe inuenit ꝓhibit⁹ ſecūd⁹ gradus i ꝯſangui/nitate ⁊ affinitate primi generis.ubi dr̄ turpitudinē ſoro ris tui ⁊ filie eius nō re uelabis : filiā filie ei⁹ n̄ ſumes:q: vna caro ſūt. turpitudinē filie tue uel neptis ex filia nō reue/labis.lꝫ obuiat:ut ex̄ de diuor.gaudem⁹.ubi dr̄ ꝙ ſi pagani ꝯtraxerūt i ſo gradu poſt ꝯuerſio/nes nō ſunt ſepandi.ſed dic ꝙ in leuitico ꝓhibe tur ſecūdus gradus in deſcēdentib⁹ nō in col lateralib⁹.vn̄ in ſo col/laterali bene pōt papa diſpēſare.vr̄ tn̄ ꝙ ſit ꝓ hibitū.xxij.q.ij.querit. ſed ibi eſt ar.ꝯ: q̄a ipſe duxerat eā.ſed adhuc obſtat.ex̄ de re.ſpo.lit/teras.ubi dr̄ ꝙ papa n̄ pōt diſpēſare i ſo gra/du.ſed dic ꝙ nō pōt ita de facili.

f Multo magis.i.mul to ſancti⁹: q: religioſio res ſūt copule mētiū q̄ꝫ cōpoꝝ.ar.xxvij.q.ij.ꝯiu ges.xxxiij.q.v.ꝙ deo.⁊ ē ar. ꝙ pr̄ ſpūalis ē ma/gis diligēd⁹ q̄ꝫ carnalis ij.q.vij.q̄lis ſnīa.ſed ſu/periori.c.dr̄ ꝙ eque.lꝫ illud nō remouet q̄n pl⁹ cui ergo potior teneor ſubuenire in neceſſitate carnali in bn̄ficioꝝ tpa/liū exhibitōe.nā de car nali ē dictū: honora pa trē.in exhibitōe aūt re/uerētie plus deferēdū ē ſpūali.nō credo.nec.c cōtradicit.

g Non oportet. in di uina.i.eccliaſtica ꝯſtitutōe.ar.iij.q.v.q̄a.

79

b Alij.preter istū per quē cōpaternitas est cōtracta vel fraternitas spūalis.
i Unde urban⁹ istum p̄cessit pascalis. ar.i.q.iij.saluator ⁊ ex̄ de spō.duo.licʒ.preter solitū.quod est uerū de primo sed sequens.c.attribuit pascali.ij. qui⁹ secū dum cronicaʒ successit urbano.
k Super his quibus femina.j.de cons. di.iiij.mulier.contra.sʒ hoc in necessitate intelligitur.
l Post susceptū.si intelligim⁹.c.hoc.p ut alexander innuit ex̄ de cog.spūali.c.i.ut.s. derogetur ei p̄ precedēs legas lr̄aʒ ꝓut iacet: vl' si vis potes addē in lr̄a nō possunt cōiungi supple filiis spiritualib⁹:et sic nō est correctū.⁊ male itellexit alexander h°.c.nā dicit.c.urbani esse posterius:⁊ ita deroga re alij.c.pascalis: cū tñ urbanus pascalem precesserit.sed dici pōt: q̄ lr̄a est mendosa ubi dic̄ pascalis secūdus.nam debet dici ibi pascalis primus.nam prim⁹ pascalis p̄cessit urbanū s̄m vñ nihil est in lr̄a supplēdū.⁊ est hoc abrogatuʒ ⁊ intelligitur ꝓut sonat ⁊ huic iuri antiquo initur illa ꝯsuetudo ex̄ de cog.spūali sup̄ eo.
m Emācipatos.nā filius emācipatus bñ potest copulari filio adoptiuo.ff. de ritu.nuptia. per adop.l. emācipato .s. adoptiuus copulari potest.
n Illud.filiam.s. cōmatris posse ducere in vxorē.
o Diffinimus.imo postea diffinuit: ⁊ ita i re dubia certa fertur sn̄ia ubi de iure dubitat̄:
p Filiā:h̄ vides q̄ pat spūalis pōt copulari sorori filie spūalis:similiter ⁊ filie pōt:q̄ talis cognatio non extēditur.similiter dico:q̄ pater pōt sumere filiā spūalem filij carnalis.licet enim cognatio spūalis descendat d̄ p̄re ad filios:nō tamē de filio ad patrē.
q Fortuito.idem si ex ꝓposito.
R Elictā.hec est quarta qō:an qs possit accipe ī vxo/

Filij vero siue filie que ante compaternitatem siue post nati fuerint: licite coniungi possunt. Unde vrbanus scribit vitali presbytero brixiensi dicens.

Filij uel filie ante uel post cōpaternitatem genite legitime coniungi possunt.

Super his quibus consuluit nos tua dilectio: hoc videtur nobis ex sententia respondendum: ut ⁊ baptismus sit si instante necessitate femina puerum in nomine trinitatis baptizauerit: ⁊ quod spiritualium parentum filij uel filie ante uel post compaternitatem genite possūt legitime coniungi: preter illam personam qua compatres sunt effecti. Pascalis vero secundus post compaternitatē genitos copulari ꝓhibens scribit rhegino episcopo.

Qui ex compatre uel commatre p⁹ susceptos filios de fonte nati fuerint: coniungi non possunt.

Post susceptum vero de fōte filium uel filiam spiritualem qui ex compatre uel cōmatre nati fuerint: matrimonio coniungi non possunt: qa leges seculi non emācipatos adoptiuis prohibent copulari. Idem ex libro digestorū titulo de ritu nuptiarum perpenditur: in quo ita legitur.

Palea.

Per adoptionem q̄sita fraternitas eo usq₃ impedit nuptias: donec manet adoptio. Ideoq₃ eam quam pater meus adoptauit ⁊ emancipauit: potero uxorem ducere: ⁊ si me emancipato illam in potestate retinuerit: poterim⁹ iungi matrimonio. Itaq₃ uolenti generum adoptare suadetur: ut filiam emācipet. Similiter suadetur ei: ut qui uelit nurum adoptare: emancipet filium. Siquis vero aliquo fortuito casu filiā sue commatris uxorem acceperit non cogitur eam dimittere. Unde in triburiensi concilio legitur.

Non cogitur quis dimittere filiam sue commatris: quam duxit in coniugium.

Illud etiam nec canonica institutiōe diffinimus: nec interdictione aliqua refutamus: sed propter eos qui diuerse de eo sentiunt hoc loco aliquid commemoramus. Siquis sue spiritualis commatris filiam fortuito et ita contingente rerum casu in coniugium duxerit: consilio maturiori seruato habeat atq₃ honeste legitimo coniugio operam det.

Relictam vero compr̄is uxoris sue nullus in coniugium ducere potest. Unde nicolaus papa scribit constātiensi episcopo salomoni.

Duas cōmatres alicui habere non licet.

Sciscitatur a nobis sanctitas uestra: si aliquis homo duas commatres habere ualeat vnam post alteram. in quo meminisse debet scriptū

rē relictā cōpatris sue vxoris: ⁊ lʒ sub hac forma ṽ boꝝ qō ꝓponat̄ hic dūtaxat: tñ vr̄ h̄ pōi.q. an.s.aliqs diuersis tpib⁹ possit ꝯhere cū duab⁹ ꝯmatricib⁹ ī trib⁹ p̄mis capl'is ⁊ in ult. dr̄ q̄ nō: i medijs q̄ sic. g. hoc mō soluit qōem hāc.j.e.§. notādū: q̄ si vxor mea suscipit berte filiū de fōte: si post carnalit̄ vxorē meā cognosco: tūc berta efficit̄ mihi cōmater: et nūq̄ eā ducē potero: ut.c.i.⁊ ult. si vxorē nō cognouero: tūc berta ñ efficit̄ mihi ꝯmr̄. et mortua vxore mea potero eam ducē: et ita hēbo duas ꝯmatres diuersis tpib⁹ ut capitulis medijs.lʒ hec solutio indigna ē relatu.⁊ iō nō legam⁹ capl'a m eā. cācellata ergo ea opinōe ⁊.§.⁊.10.g distinxerūt int̄ directā ⁊ indirectā cōpaternitatē cū nō sit auctētica dico referr̄: an ꝯpr̄nitas ul' ꝯmr̄nitas p̄cedat carnalē copulā. an seq̄t̄. si p̄cedat: licite. pt h̄r̄e duas cōmatres.

No.iiij.
q̄ p̄ vnionē cāna seq̄tē ñ ꝯtrahit̄ ad vnionē spūs p̄cedētē: ut.j.c. p⁹ vxoris. si aut seq̄t̄ aut alt̄ ꝯiugū vl' uterq₃ suscepit filiū alteri⁹: aut fili⁹ coꝝ cōis suscipit̄ ab alio: aut fil.⁹ alteri⁹ coiuʒ tm̄ suscipit̄. In p̄mo ⁊ s̄o casu non pōt qs h̄r̄e duas cōmatres. in tertio pōt: q̄ lʒ efficiat̄ aliqs ꝯpat̄ vxoris mee: ñ tñ est mihi cōpat̄ nisi fili⁹ ei⁹ sit ⁊ me⁹ q leuat̄ d̄ sacro fōte vñ breuit̄ teneas: q̄ si cōpaternitas sequat̄ carnalē copulā: i nullo casu pōt aliquis h̄r̄e duas cōmatres vel aliqua duos cōpatres: nisi in hoc solo casu: qñ filius tm̄ alteri⁹ suscipit̄ de sacro fonte.

esse erunt duo in carne vna. Itaqȝ cum constat: quia vir ⁊ mulier una caro per connubium efficiuntur: restat nimirum virum compatrem constitui illi mulieri: cuius m̃rimonio assumpta uxor cõmater esse videbatur. Et iccirco liquet virum illi femine non posse coniungi in copulam: que commater eius erat: cum qua idẽ fuerat vna caro effectus. Itẽ ex concilio chalcedonensi.

Octo annis peniteat: q duabus cõmiscetur cõmatribus.

Si pater et filius aut duo fratres cum vna muliere: aut si cum matre ⁊ filia aut cũ duabus sororibus aut cũ duabus cõmatribus aliquis concubuerit: ƀm antiquam ⁊ humaniorem diffinitionem .viij. annis peniteat. Item innocentius exuperio tol. epo.

Nullus duabus cõmatribus commisceatur.

Si quis vnus ex coniugio filium aut filiam alterius de sacro fõte susceperit: aut ad chrisma tenuerit: uel christianitatis mysterium dederit ambo ⁊ vir ⁊ uxor compatres existunt parentibus infantis quia vir ⁊ mulier caro vna effecti sunt. E contrario inuenitur in concilio triburiẽsi. c. xlviii.

Uxorem cõpatris ducere potest: cum ipsa commater non affuerat.

Qui spiritualem habet cõpatrem: cuius filiũ de lauachro sacri fõtis accepit: et ei⁹ uxor cõmater non ẽ: liceat ei defũcto compatre suo eius viduam ducere in uxorem: si nullam habet ꝯsanguinitatis ꝓpinquitatem. quid enim: nũquid nõ possunt ꝯiungi quos nulla ꝓpinqtatis carnalis uel nulla generatio secernit spũalis? Itẽ ex ẽpl'a pascalis pape. ij. ad rheginum episcopũ.

De eodem.

Post uxoris obitũ cũ commatre uxoris viri superstitis cõiugio copulari nulla videť auctoritas uel ratio ꝓhibere neqȝ enim cognationi carnis cognatõ spũs compatur: neqȝ ꝑ vnionẽ carnis ad vnionẽ spiritus ptransit. Notandũ ṽo est: ꝙ aliud ẽ ꝯmatrẽ alicuius cognoscẽ: atqȝ aliud derelictã ab aliquo cõmatrẽ alicui⁹ fieri: auctoritas illa nicolai pape ⁊ chalcedonẽsis synodi illum ꝓhibet cõmatris sue uxoris m̃rimonio copulari: qui uxori sue debitum reddidit: postq̃ȝ illius cõmater extitit. Illa ṽo auctoritas triburienſ ꝯcilij illos ꝑmittit m̃rimonio copulari: cuius uxori postq̃ȝ a uiro suo derelinquiť: illius ꝯmater efficiť: nec post cõpaternitatem a viro suo cognoscitur. Queritur aũt: an uxor cũ marito in baptisinate simul debeat suscipe puer̃. De his ita

b Scitať. ꝑ ꝯnubiũ. i. per carnalẽ copulaȝ: ut. xxviij. q. ij. agathosa.
c Si pater. viij. septẽnis pñia indicitur pro quolibet mortali: ut. xxxiij. q. ij. h⁰ ipm: nisi aliud suadeat criminis enormitas: uel dignitas ꝑsone: ut xxxiij. q. ij. §. hoc autem.
d Sigs ex ꝯiugio. i. ex cõiugibus.
e Christianitatis immergendo s̃. i. q. i. ꝙ qdam. Alij exponũt dederit christianitatis mysteriũ. i. tenuerit ad cathecismũ: ut de con. di. iiij. ĩ cathecismo.
f Cõpatres. expresse hic colligitur: cũ alter cõiugũ suscipit filium alicui⁹: stati ãbo ꝯiuges efficiunť cõpatres illi⁹. ergo nihil r̃fert: an post carnaliť cõmiscerẽť uel non ꝓut uoluit diceř g. ⁊. io. ĩ. c. §. notãdum.
g Caro. ergo ꝑ sponsam de pñti nõ acquiriť ꝯpaternitas: cuȝ canon hoc ponat ꝓ rõe q: sunt vna caro effecti. Itẽ si hec est cã quare ꝯtrahatur cõpaternitas quia vna caro est effectus cũ ea: ergo ꝑ coituȝ fornicariũ ꝯtrahitur ꝯpaternitas q: qui adhẽt meretrici vnũ corp⁹ efficitur cum ea: ut. xxxij. q. iiij. in eo. naȝ ⁊ affinitas acquiritur per coitũ fornicariũ: ut. xxxv. q. iij. de incestis. ⁊. c. nõ eam. eť de eo q cog. cõsang. discretionem. quidam tamẽ refugiũt dicẽ: ꝙ ꝑ fornicariũ coitum ꝯtrahatur cõpaternitas. cuȝ cõpaternitas sit vinculum spirituale.
h Qui spũalem. sic incipe ꝯstructõem: liceat ei q spũalem habet ⁊c. sed obijciť si vxor mea leuauit filiũ alicuius de sacro fonte: mihi acquiriť cõpaternitas per eam: ut. s̃. ꝓxi. c. queritur. si quẽ habet ex alio viro: mihi per eam non acquiriť cõpaternit: s. ad hoc rñdet cardinalis ꝙ cõiuges sibi cõmunicant actiones sed nõ passiones quod eni un⁹ cõiugũ agit. reliquus itelligitur agere: cũ sit vna caro sed per hoc nõ assignatur rõ diuersitatis qua queriť quare actões cõicant ⁊ nõ passiones. dicas ergo: ꝙ cuȝ ego nullomodo sim pater huius pueri nec carnalis nec adoptiuus nec spiritualis: non possum dici cõpať suus: ꝙ nõ sim pater spiritualis patet: quia filia mea licite copulatur ei Iteȝ filius meus et ille puer nõ sunt fratres spirituales ergo ego non suȝ pater spiritualis ipsius. io:
i Item qui spirituales duo hec. c. in eodem casu loquũtur. sed in prio cãu diciť: ꝙ aliqua põt habere duos ꝯpatres: quoꝝ secũdus suscipit filiũ primi de alia vxoř in ƀo dicitur: ꝙ quis potes habere duas cõmatres qñ secũda suscipit prime filiũ de alio viro
k Post neqȝ. crederet aliquis: ꝙ cognatio spiritualis acquireretur marito per vxorẽ suã sicut ⁊ cognatio carnalis: ꝙ sicut omnes cõsagumei uxoris ea mediante efficiuntur viro affines: ita compatres ⁊ cõmatres vxoris effi cerẽtur marito per eaȝ cõpatres ⁊ cõmatres. hoc negat hic.
l Cognatio. i. spiritualis.
m Cõparatur. i. assimilatur in hoc ꝙ per vxorem acquiritur. ⁊ h⁰ melius exprimit statim neqȝ enim ⁊c.
n Per vnionẽ. ƀm hoc reprobať intellect⁹ gratiani. vtrũ qs post cognoscat uel nõ: ut. ĩ. §. se.
o Ad vnionem precedentẽ matrimonium siue carnalem copulam. aliter bene pertrãsiretur: nisi cum filius alteri⁹ tantum suscipitur.
p Notandũ. cõmatrẽ. vxorẽ suã iam factã cõmatrẽ alicui⁹ i. postq̃ȝ ẽ effecta cõmater alicui⁹ fcie. quo casu nõ põt ducere aliam feminam vxore mortua ƀm. g.
q Triburiensis. melius diceret pascalis: tamen idem est casus.

scribit vrbanus.ij.uitali epi/scopo brixiensi.

Uxor simul cum viro filium alicuius in baptismate non sit suscipiens.

Quod autem uxor cū ma/rito in baptismate simul ñ debeat suscipere puerum: nulla auctoritate reperitur ꝓhibi/tum. Sed ut puritas spūalis paternitatis ab omi labe ⁊ infamia conseruetur imunis: dignum eē decernimus: ut utri/qꝫ insimul ad hoc spirare minime presumāt. quia vero piacu/lare flagitiū cōmisit: qui dua/bus cōmatribus uelut duab⁹ sororibus nupsit: magna iuxta modū culpe penitētia sibi debet iniungi. Illud vero tribu/riensis concilij: qui spūalē habet compatrem ⁊c̄. ante hanc ꝓhibitionem dictū intelligit. uel uxor cōmater accipiatur: non ex eodem filio cum viro: sed ex alio.

Quod autem clandestina coniugia fieri nō debeant: euaristus papa testat scribens epis aphrice

Clandestina coniugia fieri ñ debent:

Aliter legitimum nō sit cō/iugium: nisi ab his qui sup ipsam feminam dominationez habere videntur ⁊ a quibus custoditur: uxor petatur: et a parentibus ⁊ ꝓpinquioribus spōsetur ⁊ legibus dotetur: ⁊ suo tēpore sacerdotaliter ut mos est cū precibus ⁊ oblationibus a sacerdote bñdicatur ⁊ a paranymphis ut cōsuetu/do docet custodita ⁊ consoci/ata a ꝓximis congruo tempore petita legibus dotetur: ac solēniter accipiatur: ⁊ biduo uel triduo orationibus uacēt ⁊ castitatem custodiant. Itē ita pacta legitima scitote eē connubia: aliter vero presumpta non ꝯiugia: sed adulteria uł ꝯtubernia uł stupra aut fornicationes potius q̄ legitima ꝯiugia esse nō dubitatur: nisi voluntas ꝓpria suffragauerit ⁊ uota succurrerint legitima.

Item ex decreto ormisde pape. c. vi.

Nuptias occultas celebrare non licet.

Nullus fidelis cuiuscūqꝫ cōditionis sit: occulte nuptias faciat: sed benedictiōe

r Quod aūt. reperiť. j. de cō. di. iiij. nō plures. ꝯ. tñ leo papa quē ꝯstat ipsi⁹ ꝑdecessorem fuisse: statuit nō debere ad suscipiendū puerū de baptismo plures accedere quā dicit hic nulla auctē inuenitur ꝓhibitū. sed licet hec sancitū fuerat: nō dū tñ in man⁹ legētium venerat. uel forte vir ⁊ vxor nō reputant plures: cuz vna caro ꝓbent.

s Et infamia. de facto crederēt. n. stulti aliquā ꝓximitatē inter eos cōtrahi: si simul suscipent sed etiā superfluū esset ut vterqꝫ susciperet: cuz ex susceptōe alterius vterqꝫ cōpater efficiť. ꝺ ꝯsuetudine est tñ in quibusdā locis: ꝙ vterqꝫ simul suscipit.

t Ante hanc. ꝑcedētē in banū: que ꝯria ē quo ad fidem.

u Uel vxor. meli⁹ dixisset vel vir cōpater efficiatur nō ex eodem filio cū vxore: sed ex alio sed variat serū: q꞉ pōit in femīo genere eundē casū quē posuit ī masculīo in. c. q spūalē: ubi eadē ꝑmittiť hr̄e duos cōpatres.

a Quod aūt. Hic ꝺ ꝑingitur. v. qō q erat in themate in quinto loco q̄situz an clandestina despōsatio manifeste ꝑiudicet ⁊ quidē ꝑiudicaret: si ꝯstaret de ea ex̄ de clā. ꝺ spō. ꝙ nobis. sed q꞉ ecclīe nō ꝯstat de ea: ei preiudicat manifesta ꝓbatio ergo deficit hoc casu nō ius: sed ꝓbatio: q꞉ ecclesia de occultis nō iudicat. xxxij. di. erubescāt. sed hec qō facilis erat: ⁊ iō noluit eam ponere: sed ponit aliam. s. vtrū clandestina matrimonia debeāt fieri. ⁊ quidā ꝙ nō: si tñ fiāt tenent. ⁊ sunt clandestina q̄ sine pñtia testium ⁊ traductōe ⁊ alijs solēnitatib⁹ ꝯhātur. sed cū huiusmōi solēni/tates nō sunt de substātia matrimonij: sed sufficiat solus ꝯsensus: quare ꝓhibeť ꝯtrahi: Rō. duplici rōe: ne sub specie matrimonij fiat fornicatio: vel ne matrimonialiter cōiūcti sepeneť. sepe enī mr̄imonio occulte ꝯtracto alť mutaret ꝓ/positū ⁊ dimitteť reliquū ꝓbatōib⁹ destitutū: ut. j. e. §. his

b Aliter petať. ne appetentie estimeť auctor si ipsa ⁊c̄. xxxij. q. ij. c. honorātur.

c Precib⁹. ex̄ de clan. despon. cū inhibitio.

d Cōtubernia. hic canō ꝑsumit ī deteriorē ꝑtē. nā vbi periculū vertiť: in tutiorē ꝑtem interpretandū est: ut ex̄ de homicidio ad audiētiā. ⁊. ꝺ. di. v. ad ei⁹. qñqꝫ tñ ꝑsumit canon ꝓ mr̄imonio: ut. xxxiij. q. i. siqs acceperit. Sz nō ne ī matrimonio suffic̄ ꝓbari: ꝙ aliqs eā recepit. eo ꝑtextu ut eā ꝑpetuo hēret: lꝫ aliud nō fit dictū: ut. xxxij. q. ij. solet. ⁊ in libere mulieris ꝯditōe poti⁹ presumitur matrimoniū q̄ cōcubinat⁹: ut. ff. de ritu nup. ī liberā cū qs nō ꝓte/statur se uelle habere aliquā cōcubinam: dūmodo hōesta sit mulier habebit eā ut le/gitimā: ut. ff. de ꝯcubinis in ꝯcubinatu. So. canon ꝯsiderat periculū aīe: ⁊ iō poti⁹ iu/dicat esse fornicatōem q̄ mr̄imo/niū. lex tñ strictu⁹ ꝯsidēat ꝯ mr̄imoniū q̄ canon. nā si aliqs iurauit ꝙ uellet aliquā perpetuo retinere secum: nisi dicat ꝙ velit eā retinē in vxorē legitimam nō erit mr̄imonium: in auc̄. quib⁹ modis na effi. le. §. penul. j. e. siqs diuinis. secus fꝫ canones: ut. xxxij q. ij. solet. in hoc aūt concordo leges canonib⁹: ꝙ inter impares ꝑsonas nō ꝑsumo esse mr̄imonium nisi dotalia instr̄a interuemāt. C. ꝺ nup. imperialis. §. imo. Itē illud ꝯsidero circa pares ⁊ impares: an maritalis affectō ꝑcesserit cōparatis ꝑsonis ⁊ vite ꝯiūctōe ꝯsiderata ut. ff. de dona. donatōes. Itē ⁊ famā loci ꝯsidero: ut ex̄ de presump. illō. Itē ꝙ simul receperit sacr̄a: ut xxviij. q. i. caue. Itē ꝙ dos requiratur in oī mr̄imonio: ut hic dr̄ potes intelligere in sublimiorib⁹ ꝑsonis. nam ibi ⁊ dos ⁊ alie solēnitates requirūť. i mediocrib⁹ aūt ꝑsonis fm leges nō sufficiunt testes nisi adsit scriptura. in infimis sufficiūt testes: ut in auc̄. quib⁹ mod. na. ef. le. §. hoc ergo coll̄. vi.

e Legitima. nō ꝑiudicareť alij mr̄imonio ꝑ eorū ꝯfessionē. ex̄ de eo q cogno. cōsang. sup eo.

f Nullus. causam huius prohibitiōis habes. j. e. §. his ita.

g Nostrates. annulo. annulus significat mutuū amorē ⁊ fidē cōiugalē eē seruādā: ut. j. e. feiez

h Inuitatis. ar. ꝙ testes in matrimonio erunt rogati sicut in diuortio: ut. ff. de diuort. nullum quod non credo.

accepta a sacerdote publice nubat in dño. Item nicola⁹ ad consulta bulgaroꝝ.

Nuptie publice celebrari debent.

Nostrates tã mares q̃ femine non ligaturã aureã vel argenteã uel ex quolibet metallo compositã: qñ nuptialia federa ꝯtrahunt: in capitibus deferũt: sed post sponsalia federa que futuraꝝ sũt nuptiarum ꝓmissio: federa quoq̧ consensu eoꝝ qui hoc contrahunt ⁊ hoꝝ in quoꝝ potestate sunt celebrãtur: ⁊ postq̃ arris sponsã sibi sponsus ꝑ digitum fidei annulo insignitã despõderit: dotẽq̧ utriq̧ placitam spõsus eius scripto pactum hoc ꝯtinente corã inuitatis ab utraq̧ ꝑte tradidẽit: aut mox aut apto tꝑe ne videlicet ante tempus lege diffinitum tale qd facere ꝓsumant: ambo ad nuptialia federa ꝑducuntur: ⁊ primum in ecclesiam dñi cum oblatõnibus: q̃s offerre debent deo ꝑ sacerdotis manum statuũtur: sicq̧ demum benedictionẽ et uelamẽ celeste suscipiunt. Item sunt preter hec alia: q̃ ad memoriã non occurrũt: pacta ꝯiugioꝝ solẽnia. peccatũ aũt eẽ si hec cũcta in nuptiali federe nõ interueniant: non dicim⁹. Itẽ leo papa.

In contrahendo ꝯiugia ista sunt obseruanda.

Qualis debeat uxor esse: que habenda est ſm legẽ virgo casta ⁊ despõsata in virginitate ⁊ dotata legitime ⁊ a parentibus tradita sponso ⁊ a paranymphis accipiẽda: ⁊ ita ſm legem ⁊ euangeliũ publicis nuptijs in cõiugium liquide sumenda et oĩbus diebus vite sue: nisi ex consensu ⁊ cã vacãdi deo nunq̃ propter hominem est separanda: ⁊ si fornicata fuerit dimittenda: sed illa viuente altera non ducenda: quia adulteri regnum dei non possidebũt: ⁊ penitentia illius per scripturã recipienda. Item ex concilio chartaginensi. iiij.

Quomodo sponsus ⁊ sponsa ad bñdictionem accedant.

Sponsus ⁊ sponsa cum benedicendi sunt a sacerdote: a parentibus uel paranymphis offerantur in ecclesia sacerdoti: qui cũ acceperint benedictionem: eadem nocte ꝓ reuerentia benedictionis in virginitate ꝑmaneant. Item ex concilio arelatensi. c. vi.

Sine publicis nuptiis nullus ducat uxorem:

Nullum sine dote fiat coniugium. iuxta possibilitatem fiat dos: nec sine publicis nuptijs quisq̃ nubere uł uxorem ducere presumat. His omnibus auctoritatibus occulte nuptie prohibentur: atq̧ ideo cum contra auctoritatem fiunt nuptie pro infectis haberi debent. Sed queritur quid sibi uelint ille solennitates uelaminis ⁊ annuli que in coniugijs obseruantur. De his ita scribit isidorus in secũdo libro de officijs. c. xvi.

Quare femine uelantur: dum maritantur.

Femine dum maritantur: ideo uelantur: ut se nouerint semper maritis suis subditas esse ⁊ humiles. Item ꝙ nubentes post benedictionẽ vitta inuicẽ quasi vno vinculo copulant̃: videlicꝫ iõ fit: ne cõpagẽ cõiugalis vnitatis

i Xpe. s. cũ erat in adulta etate: ⁊ nõ in quadragesima ducet eam. lꝫ in. xl. ꝯhere possit. ex̃ de matri. cõtracto ꝯ int̃. ec. ex lr̃is in ꝑte decisa. io.

k Offerre. ſm ꝯsuetudinem regionis.

l Celeste. qa qõdã celeste uł spũale significauit. j. e. femine.

m Cũcta. i. hec singula.

n Nõ interueniant. huiusmõi. n. solẽnitates nõ exigũtur necessario nã si omittant̃ leuia uel modica ñ nocẽt: ut. ff. õ ventre. inspi. l. i. in fi. Dos ergo potest omitti: q: licꝫ dos sine matrimonio esse nõ possit: matrimoniũ tñ sine dote esse põt: ut j. e. siqs diuinis. sed ꝯ. iij. q. iiij. cõsanguineoꝝ: sed illud intelligit̃ in eodẽ casu cũ illo c. aliter. s. õ occulte ꝯhentib⁹. vnõ cũ ꝓsumant̃ adulteri repellunt̃. h. tañ. dicit peccatũ esse si huiusmodi omittant̃ solẽnitates. si adhiberi possunt.

o Qualis legẽ ꝓmotiõis.

p Desponsata. hoc ẽ ꝯtra illos q dicũt: ꝙ si alquã fornicariã desloraui: ⁊ eã postmodũ ducã in uxorẽ: ñ repellor a ꝓmotione quasi corruptã duxerim. ar. xxviij. di. q: sũt. xxxiij. di. curandũ. lxxvij. di. quicũq̧. xxiiij. di. ꝑcipim⁹. ar. ꝯ xxxiiij. diſ. valẽtino. sed certe ⁊ hoc casu in virginitate videt̃ ista despõsata. oĩa. n. que ꝑcesserũt: legitimant̃ ꝑ seq̃ns matrimoniũ. ex̃ q fi. sint le. tanta.

q Per scripturã. j. de pe. di. i. quẽ penitꝫ ꝯ. sꝫ ibi ꝓhibet̃ absens ꝑ scripturã ꝯfiteri. uel ꝙ pñiam accipe debeat. h aũt ꝑmittit̃ mulieri simplici dũ presẽs fit in scripto peccata offerre.

r Sponsus. ꝓ reuerẽtia. ergo non erit peccatũ si aliter fiat.

s Nullum. iuxta. i. ſm facultatẽ ⁊ viri nobilitatem: ut. ff. de iure do. quero. ff. de reli. siqs sepulchrũ. §. ult.

t Dos. ex hoc dicunt qdam: ꝙ semꝑ aliquid dandum est in dotem: etiã si nimia paupertas cogat: saltẽ dabis vnuꝫ denariũ. quod nõ cõcedo. ⁊ hoc ẽ ꝯsiliũ.

a Femine subditas. j. xxxiij. q. v. cũ caput. ⁊. c. mulierem.

dissrumpat. At vo ꝙ eadē vitta candido purpureoq; colore ꝑmiſcetur: candor quippe ē ad mundiciā vite: purpura ad ſanguinis poſteritatē adhibetur: ut hoc ſigno ⁊ ꝯtinētia et lex continēdi ab utriſq; ad tēpus admoneat: ⁊ pꝰ hoc reddendū debitū nō negeẗ. Itez ꝙ in primis nuptijs ānulus a ſponſo ſponſe daẗ: fit nimiruz uel ꝓpter mutue dilectionis ſignuz: uel ꝓpter id magis ut eodē pignore eoꝝ corda iungaẗ. Vñ ⁊ quarto ānulus digito iſeriẗ ideo: qꝛ in eo vena quedā ut fertur ſanguinis ad cor uſq; ꝑueniat. Item ambroſius in libro de pr̃iarchis.

Nuptie dicuntur ab obnubendo: eo ꝙ caput ſuū obnubere ſoleant.

Nec illud ocioſū: quod cū vēiret rebecca vidit iſaac deambulantē: ⁊ cū interrogaſſet qs eſſet: cognito ꝙ ipē eſſet cui duceret uxor: deſcēdit ⁊ caput obnubere ſuuz cepit: docens verecūdiā in nuptijs preire debē. Iñ enim ⁊ nuptie dicte: ꝙ pudoris gr̃a ſe puelle obnuberēt. Sed obijcitur ꝓmiſſis: multa ſūt q̄ ꝓhibētur que ſi fiant ex poſtfacto ꝯualeſcūt. ꝓhibētur uouētes matrimonia ꝯtrahē: que tñ ſi cō/traxerint inuiolata ꝑmanere oportet. Sic ⁊ clādeſtina ꝯiugia ꝯtra leges quidē fiunt: tñ ꝯtracta diſſolui non poſſūt: qꝛ ex legitimo uoto ſubſequēte corroborātur. Vñ euariſtus cū dixiſſet: aliter ꝓſūpta non ſūt ꝯiugia ſed adulteria: addidit niſi uolūtas ꝓpria ſuffragauerit: ⁊ uota ſuccurrerint legitima. Hinc etiam in nouellis.

Si quis diuinis tactis ſcripturis iurauit mulieri legitimā ſe eam uxorē habiturum vel ſi in oratorio tale ſacramētum dederit: ſit illa legitima uxor: quāuis nulla dos nulla ſcriptura alia interpoſita ſit.

His ita rñdetur: ꝯiugia q̄ claz ꝯtrahūtur nō negātur eſſe cōiugia: nec iubentur diſſolui: ſi utriuſq; ꝯfeſſione ꝓbari poterūt. verūtñ ꝓhibētur: qꝛ mutata uoluntate alterius eoꝝ: alterius ꝯfeſſione fides iudici fieri non pōt. vñ publice cū alterius uota in alteraz ꝑtem ſe tranſtulerint: ꝓ priori ꝯiugio qđ iudici icertū eſt: ſnīa ferri non poterit. Incerta enim ut ſixtus papa ſcribit epīs ꝑ hiſpaniam ꝯſtitutis: nemo pontificū iudicare ꝓſumat: ⁊ q̄uiſ uera ſint: non tñ credēda: niſi que certis iudicijs cōprobantur: niſi que manifeſto iudicio

b Annulꝰ. dič ꝙ ꝑ tradītōem ānuli l' dōatōez ꝓſumiẗ ꝑ mr̃imo. ar. ex̃ de ꝓſumpt. illud. ⁊ hoc etiā videẗ ꝑ oratōes gregorij. q̄ dicūtur in bñdictōibꝰ. ubi dicit. benedic dñe has arras. ⁊ ar. xxvij. q. ij. ſiqs vxorē. Alij dicūt ſpōſalia tm̃ ꝓſumi: niſi deẗ a ſacerdote ar. ꝺ. e. nr̃ates: uł niſi ſit de cōſuetudine loci: ꝙ annulus detur in matrimonio: ⁊ ē ſimile qđ dič lex i arra: ꝙ nō facit emptōem. ſed eſt eiꝰ ſignū inſti. de empti. ⁊ ven. in prin.

c Nec illud. vxor erat ergo iā vxor ⁊ deſpōſata. ar. xxxij. q. ij. §. cū ergo. ⁊ eſt ar. ꝙ mr̃imoniū pōt ꝯtrahi inter abſentes q nūq̄ ſe viderūt. quod ueruz eſt ſi fama uł aliquo alio modo ſe nouerūt. ⁊ in ignotoſ ex toto ꝯſentire ñ poſſumus. ſed in eos q nō ſūt penitꝰ ignoti poſſumus ꝯſentire: ut. lxiiij. di. c. i. ⁊. ij. di. lxv. c. ij. ⁊. iij. ꝙ inter abſentes mr̃imoniū ꝯtrahatur. eſt ar. ex̃ qui cle. uel vo. veniens. ff. ꝺ ritu nup. mulierem. ff. ꝺ ſponſalibꝰ. ſufficit. ⁊ dič lex ꝙ oēs ꝯtractus qui cōſenſu ꝯtrahūtur iter abſentes celebraẗ. ff. de ꝯtrahē. empt. l. i. §. ē autem. dū tñ hoc agatur. nō enim dico ꝙ ſolꝰ cōſenſus faciat mr̃imoniū niſi hoc ſit actū inter cōſentiētes. ar. xxvij. q. ij. ſufficiat. ⁊ dicit lex ꝙ inſpiciendū ſit qd agatur ff. de ac. ⁊ ob. obligationū. ar. ꝯ: ex̃ de ſpō. duo duobꝰ ibi corde ⁊ ore ⁊ ſi nō ſtringit ⁊c̃. Sed dic ꝙ ore dicētur ꝯſentire. cū ꝓcuratores eoꝝ noīe cōſentiūt. Sed qd dices: ſi aliquis ꝯſenſuz ſuuz exprimat alicui femine ꝑ lr̃as: ⁊ ante receptas ab illa iſte peniteat. h. dicit nō eſſe matrimoniū: licet illa ꝯſentiat qꝛ requiriẗ ꝙ duret volūtas prioris. nam requiriẗ ibi mutuus ꝯſenſus. ſecꝰ tñ ē in alijs mādatis. nam lꝫ reuoceẗ mādatū altero ignorāte: tñ ꝯtractꝰ tenet: ut. ff. mā. ſi mādaſſē. ar. tñ ē ꝯ. ff. ꝺ diuor. ſi penituit. Item ſecus eſt in electiōe: ut ex̃ de elec. cum inter.

d Sꝫ obijciẗ. i nouellꝭ i auč. qbꝰ mo. na. effi. le. §. pe. col. vi

e Habituꝝ. ſed nūqd ꝑ hec uerba futuri tꝑis: iuro ꝙ habebo te ꝓ legitima vxore: ꝯhitur mr̃imoniū? nō vr̃ cū hec verba hic poſita futuri tꝑis ſint: ut ex̃ de cōdi. app. c. ult. ⁊ ex̃ de ſpō. de illis. lex illa tñ dicit ꝙ ſic. ⁊ eſt uerū quia hoc verbū habeo reſpectū hꝫ ad pñs tps. aliud eſſet ſi diceret iuro ꝙ ducā te in vxorē ⁊c̃. ⁊ ꝙ illa v̈ba ad pñs tps referāẗ. ꝓbaẗ ex̃ de matri. ꝯcto ꝯ iterdic. ec. ex lr̃is

f Uel habiturū. i. habitam me retentuꝝ. b.

g Cōfeſſione. ecce apte dicit. g. ꝙ ꝯfeſſioni ⁊ ſacro ꝯiūctoꝝ occulte debeat credē eccleſia cū aliter ꝓbari non pōt eos cōtraxiſſe. quod itelligo cuz ꝯfiteẗ pro matrimonio tūc eoꝝ ꝯfeſſioni ſtaẗ, niſi ꝓiudiceẗ primo uel ſecundo mr̃imonio: ut ex̃ de eo q cogn. ꝯſang. ſuꝑ eo. tūc nō ſeꝑatur ſcđm mr̃imoniū ob hꝰ. lꝫ videaẗ ꝯ ex̃ de rap. cū cauſaz. nā ibi dr̃ credēdum eſſe ꝯfeſſioni mulieris: q̄ erat i monaſterio. ſꝫ dicas ꝙ illud uel ibi poniẗ ꝓ et. ⁊ ẛm hꝰ. idē eſt in mr̃imonio carnali ⁊ ſpūali. arg. ꝯ ex̃ de regul. ⁊ trāſ. ad re. vidua. cur. n. inferior erit lex diuina: ut. xij. q. ij. cū deuotiſſimā. uel dic aliud eē i mr̃imonio ſpūali. cū aūt agiẗ ad mr̃imoniū diſſoluendū qꝛ dicūt nullū eſſe ꝓpẗ ꝯſanguinitatē uel aliud impedimētū nō creditur eoꝝ ꝯfeſſioni etiā cuz ſacr̃o. niſi aliud adminiculū iteruenerit. xxxv. q. vi. ſi duo. ꝯ. xxxiij. q. i. requiſiti. ſi aūt agiẗ ad ſeꝑatōez mutue ẛuitutis crederet tūc ꝯfeſſioni alteriꝰ. ex̃ de diuor. ex lr̃is. vñ in matrimonio nō ſemꝑ crediẗ aliquibꝰ ꝯtra ſe. Itē pone ꝙ ſtabā ꝯ matrimoniū: dicebā me habere aliā vxorez nō ꝓbaui me hr̃e: nūqd iſta defuncta poſſum ſtatim ꝯhere? vr̃ ꝙ nō: qꝛ fui ꝯfeſſus ꝯ me. uel pone ꝙ dicebā aliquā eſſe vxorē meā nō ꝓbaui: nūqd poſſum cū alia ꝯhere? videẗ ꝙ nō eadē rōe qꝛ cuilibet creditur ꝯ ſe. xiiij. q. ij. §. i. ſed dic ꝙ pōt. ar. ff. de acqui. poſ. nālit. §. ult. ex̃ de cā poſ. ⁊ ꝓpe. paſtoralis. nam ibi hēs: ꝙ ſi egi rei ven. poſſū agere interdicto vti poſ. lꝫ ſint ꝯria. nā ꝑ primū ꝯtēdo nō me poſſidere: ꝑ ẛm dico me poſſidē. bñ. n. pōt quis agēdo ꝓponē ꝯria uel excipiēdo: ⁊ talis eſt caſus expreſſus ex̃ de

despō.ipu.attestatões.sꝫ non afferēdo :ut nōui .xiij.
.q.i.in fi.talibus tamen,q sic iurāt:ñ debet dari lñia
cōtrahēdi cū per sniam sepantur sed sue sūt ɔsciē re
linquendi:ut eẽ de iureiur.mulieri.b.

b Cōfessione.x
xiij.q.i.sigs ɔ.sed
ibi de carnali cō
mixtione hic de
sponsalib⁹ agit.

i Credēda.arg.
ex his auctorita/
tib⁹ ⁊ sequētibus
c.ꝙ iudex nō ſm
ɔsciam:sed ſm al
legata dꝫ iudica
re.j.de cō.di.v.
c.ult.š.xv.q.v.pſ
byter.š.ij.q.i.de
us oipotēs.š.iij:
q.vij.iudicet .xi.
q.iij.eoꝝ.⁊.c.q̃s/
uis.⁊.c.graue.⁊
c.sūmopē.ar .xi.
q.iij.tunc vera.⁊
c.plerūqꝫ ɔ ar.x
xiiij.q.iij.de⁹ q ɔ

k Quousqꝫ.i.et
naliter:q̃si dicēt
nūq̃ꝫ iudicemus
⁊ ponit ip̄prie
sicut ibi donec po
nam inimicos ⁊c̃
ibi sede a dextris
meis ⁊c̃.donec
ponam.i.sede e/
ternaliter.

a Nullꝫ.š.ij.
q.i.de⁹ oi/
potēs.š.di.lxxxvi
sigd.š.xi.q.iij.co
rū.⁊.c.in cūctis.

b Iudicātem
cūcta.vide
tur ergo ꝙ a teste
possit inquirere:
an talis sit ut pos
sit testari:ut.ij.q.
vij.q̄rēdū.nō tñ i
oīb⁹ erit ita curi
osus q̄ q̄dā licet
sciam⁹ dissimula
re debem⁹:ut.ff.
de nouat.doli in
fi.

ɔuincuntur: nisi que iudicia/
rio ordine publicātur. Hinc
etiam victor papa scribit the
ophylo epo. Incerta cha
rissime nullatenus iudicemus
quousqꝫ veniat dominus qui
latentia ꝑducat in lucem: ⁊ il
luminabit abscōdita tenebra/
rum: ⁊ manifestabit ɔsilia cor
dium. Quis enim uera sint:nō
tamen credēda sunt: nisi que
manifestis indicijs cōproban
tur:nisi que manifesto iudicō
cōuincūtur :nisi que iudicia/
rio ordine publicant. Item
euaristus papa omnibus epi
scopis.

Ante iustam probationē nul/
lus est iudicandus aut dam/
nandus.

Nullum ante veram iustā/
qꝫ probationem iudicare
aut dammare debemus : teste
apostolo qui ait: tu quis es q
iudicas alienum seruum? suo
domino stat aut cadit. mala
itaqꝫ audita nullum moueant
aut passim dicta absqꝫ certa ꝑ
batōne quisq̃ꝫ vnq̃ꝫ credat: sꝫ
ante audita diligenter inqui/
rat: nec precipitando quicq̃ꝫ
aliquid agat. Item eleuthe
rius papa.

Non sunt aliqua iudicanda
priusq̃ꝫ certis demōstrētur iu
dicijs.

Iudicantem oportet cun/
cta rimari: ⁊ ordinem rerū
plena inquisitione discutere:
interrogādi respōdendi obij
ciendiqꝫ prebita pacientia ab
eo: ut ibi actio ambarum par/
tiū illuminata sit pleniter. nec
litigantibus iudex prius ue/
lit sua sententia obuiare: nisi
quando iam pactis omnibus
nihil habeāt in questione qō
proponant: ⁊ tandiu actio vē/
tiletur: quousqꝫ ad rei verita/
tem perueniatur. frequenter
interrogari oportet: ne aliqd
pretermissum forte maneat:
quod annecti cōueniat. Ex
premissis manifeste colligitur
ꝙ pro incertis a certis rece/
dendum non est: nec in re du
bia certa danda est sententia
Cum autem fides dubie rei
nisi testium approbatione uel
legitima confessione iudici fi
eri nō valet: testes autem au
ctoritate calixti pape de alijs
causis uel negocijs testimo/
nium dicere non ualeant: nisi
de his que sub eorum presen/
tia facta noscuntur : apparet
clandestina coniugia ideo eē
prohibita: quia cum alter eo/
rum coniugalem affectum se
ad alterum habuisse negare
uoluerit: legitimis probatio/
nibus conuinci non poterit. q
bus deficientibus iudicis sen
tentia rite absolutus reatum
adulterij uterqꝫ incurrit: dūꝫ
utroqꝫ eorum viuente alijs se
copulauerint.

tibus pōt facere interrogatiões:ut hic:⁊ eẽ de do.⁊ ɔtu.
ꝑut.⁊..ff.de mt.act.si fine.⁊ eẽ de ɔcess.pbē.⁊ ec.nō na.p⁹
clectionē.similiter aduocati.pñt iterrogare:ut.ff.d adult.
si postulauerit.§.qōni.causaꝝ.ij.merita ptiū assertōne pā
dūt:ut eẽ de in inte.re.
tum ex lr̄is.C.si per viꝫ
uel alio mō.l.ij.sꝫ in hoc
differt interrogatio iu
dicis ab interrogatiōe
ptis:q: si partes adinui
ceꝫ interrogāt: oꝫ ꝙ ps
interrogās prius pōat
aliqd:ne calūniose vide
atur interrogare. sed a
liud ē cū iudex introgat

f Illuminata.nam fru
ctus diuin⁹ est sepi⁹ iu
sticiā recenseri:ut. xxxv
q.ix.graue.

g Remaneat. ergo ēt
post apertas attestatio
nes pōt fieri interroga
tio:q: ubicūqꝫ equitas
mouet iudicē pōt inter
rogare:ut.ff.de iterro.
act. ubicunqꝫ. Sed an
oīa ptermissa possit iu/
dex supplere: dubitari
ɔsueuit.⁊ certū est ꝙ d
fectum aduocatoꝝ pōt
iudex suppler̄ circa ius
ut.C. que desūt aduoc.
l.vnica.⁊ eẽ de postula.
p.bone me.ubi dič nos
ꝑ ipso curauim⁹ allega
re.sed vr̄ ꝙ etiā de fcō
possit supplere: ut eẽ d
ɔsuet.cū dilecti. ⁊ d ap
pellat.ɔstitutis in fi.ff.
de pet.here.l.ult. nam
si aduersarius nō ē pñs
pōt iudex supplere eius
absentiā:ut.C. de app.
l.ult.⁊.C.de tē.ap.l.ij.§
ult. Et iudex ɔtra nāꝫ a
ctōis pōt ferre sniāꝫ:ut
ff.de redibi.bouē.§. ali
quādo.⁊ eẽ de cōcess.p.
nō va.ex parte. Ad hoc
dico: ꝙ iudex non pōt
supplere de facto:nisi a
liqd in pñtia sui actum
est:ut ꝙ aliquē citauēit
uel ꝙ instr̄m quoddam
coram ipso lectū sit.uel ꝙ tpa appellatōis lapsa sint:ut. C.d
tēpo.ap.l.ij.§.ult.similr dico:ꝙ in his q̄ spectāt ad substātiā
electōis.pōt iudex supplere:ut.xlvij.di.de petro.Si tñ al
tera pars negaret statur uerbo iudicis:nisi quaten⁹ ꝑba/
uerit legitimis documētis:ut eẽ de ꝑbat.qm̄ ɔ.b.

c Et ordinē.⁊ circūstantias oēs eẽ de testi.cū.cau
sam.ē simile.C.de iudi.iudices:⁊ auč.iubem⁹.ij.q.i
in primis.⁊.xxiij.q.viij.occidit finees.

d Plena. i.petitorio:sꝫ in possessorio sufficit sūma
tim tāgere negociū.ff.ad.exhibē.l.iij.§.sciendū. de
re.iudi.a diuo ⁊ eẽ ut lit.nō ɔte.qm̄ frequēter.in fi.

e Interrogādi.hic vides ꝙ ps a pte ⁊ iudex a par

h Ex pmissis.a certis tene certū ⁊ dimitte incertū: ut de
pe.di.vi.§.ult.Nam in incertis locus ē ɔiecturis:ut eẽ de

homici.ad audiētiā.ꝛ.ff.de ver.ob.l.ꝯtinuus.§.i.ff.de ritu nup.l.adoptiuus.§.seruiles.io.

Uxorē. cōstuprauit. in hac cā addit.g.duo alia ipedimēta mr̃imonij.s.enormitatē criminis: de q̄ tractat in prima q̄ōe:ꝛ coactōez de q̄ tractat in secūda.adiūgit etiā i tertia q̄ōe de fide ipōsaliū nō frangēda:ut aūt hec ꝛc̃. Et nota ꝙ lꝫ enormitas delicti ipediat mr̃imoniū ꝯhēdū:nō impedit tn̄ nisi in his casibus s.cū qs cōmittit incestū ut.xxxij.q.vij. siqs viduam: ꝛ cum qs interficit vxorē.xxxiij.q.ij.admonere.ꝛ in alijs casib⁹ nō nis.xxxij.q.vij.hi q.de alijs ñ repit exp̄ssū ꝙ ipediāt nisi qs velit dicere de solēnī penitente de quocūqꝫ crimine qd ipediat:ut.xxxiij.q.ij.d his qd nō admitto illud tn̄ ē verū ꝙ nullum crimē dirimit iā ꝯtctuꝫ: nisi i duob⁹ casib⁹ sequētib⁹ ubi ñ tm̄ crimē q̄stū ꝯstitutio eccl'e dirimit.

b Adulterio. Hic d̄ ꝯiugiꝰ p̄ma qd an possit aliqs i vxorē ducē quā polluit p adulteriuꝫ:ꝛ vr̄ ꝙ sic: ut.j.e.deniqꝫ:nisi in trib⁹ casib⁹: puta si viuēte marito dederit ei fideꝫ ꝙ si marit⁹ p̄moreretur ducēt:ul'si alt i mortem mariti cū eā:eiu machinat⁹ ē:ut.j.e.relatū.ꝛ ex̄ de eo q dux.i ma.quaꝫ pol.p adul.significasti. ꝛ i tꝰio q̄ñ publice eam duxit:ex̄.eo.cū heret.i nocēti⁹ iñ tm̄ duos cas⁹ excipit.ex̄.e.ti.veniēs. ꝛ pōt dici ꝙ tn̄⁹ ꝯtinet sub p̄mis: q̄ꝛ q publice ꝯhit cū aliq̄ fidē dat ei ꝙ eā vellet ꝑpetuo hr̄e.mgr̄ tn̄ allegat ad utrāqꝫ ꝑtē:et p⁹ distingunt ꝛ male.j.e.§.hec ultima auctās. Ultimo ponit verā solutōēꝫ i.§.h subaudiēdū.h vult distinguē iter publicū adulteriū:ut tūc ñ poss.t ducē eā:ꝛ p̄uatū l'occultū ut tūc possit.ſꝫ h⁹ ñ ꝓbauit.hodie aūt siqs vxore viuēte alij fidē dederit.l'cū ea ꝯtrerit d fc̄ō:si nec añ nec p⁹ cognouerit eā p⁹ mortē vxoris ꝯhē pōt cū ea:ut ex̄ d eo q dux.i mr̃i.c.ult.b

c Nullus hec v̄ba lati⁹ patēt q̄ꝫ eoꝝ sn̄ia.restringūt eniꝫ ad duos casus uel ad tres tm̄.ar.ff.q petant tu.reddendū.ff.qd vi aut clam fili⁹.§.notauim⁹.io.

d Deniqꝫ.fieri nisi aliquis illoꝝ casuum interueniat quos dixi in sūma.

e Placito.i.mortali affectu.

Uxorē cuiusdā alius cōstuprauit eo mortuo adulter adulteram sibi in uxorem accepit. filiam ex ea susceptam cuidam in ꝯiugem se datuꝝ iurauit. illa assensum ñ prebuit. deinde pater alij eam tradidit. a primo reposcitur. Queritur: an possit duci in ꝯiugium: q̄ prius est polluta p adulterium. Secūdo: an filia inuita sit tradēda alicui. Tertio: an post patris sponsionē illa possit nubere alij.

Adulterio pollutā ꝓhibetur duci in ꝯiugium: auctoritate leonis pape qua dicitur.

Adulterio polluta non ducatur ab eodem in mr̃imonio.

Nullus ducat in matrimoniū quā prius polluit adulterio. Sed augustinus ecōtra testatur scribens ad ualeriū de nuptijs ꝛ ꝯcupiscētia.

Licꝫ alicui ducere mr̃imonio quā prius polluit adulterio:

Deniqꝫ mortuo eo cuꝫ quo fuit verꝫ connubiuꝫ: fieri potest coniugiū: cum qua precessit adulterium. Item in libro de bono coniugali.

Posse sane fieri licitas nuptias ex ꝑsonis illicite coniunctis honesto placito subseq̄nte manifestum est. Nec ultima auctoritas augustini d cōcubinis loquitur: perhibens concubinas posse transire ad honestum placitum nuptiarū prima auctoritas augustini loquitur de repudiata: quā duꝫ viuente viro suo quicūqꝫ duxit in ꝯiugiū: cōmittit adulteriū c⁹ adulteriū aliquā hꝫ veniā dum eius copula creditur esse licita. Illud vero leonis pape de illa intelligendum est que a viro suo non erat repudiata: cuius viuebat vir reddens ei coniugale debitum. Unde in concilio apud alphesum habito presente conrado rege statutum est. c. vi.

Nullus ducat in ꝯiugiū: quā polluit per adulterium.

Illud vero cōmuni decreto sm̄ canonum instituta diffinimus ꝛ p̄iudicamus: ut siquis cum uxore alterius eo viuēte fornicatus fuerit: moriente marito synodali iudicō aditus ei claudatur illicitus: nec ulterius ei ꝯiūgatur matrimonio quam prius polluit adulterio. Nolum⁹ enim nec christiane religioni conuenit: ut ullus ducat in ꝯiugiū quaꝫ prius polluit adulterio. Hic subaudiendū est: nisi prius ꝑacta penitētia: ꝛ si nihil in mor

f Nec ultīa. cre diū ignorātia iuris ul' fc̄i crassa:

g Licita. ꝛ tūc pōt eā retinē primo viro mortuo ꝛ hoc falsū est.

h Illud.ꝛ p̄ius dicamus.i. ꝑ alijs iudicam⁹.

i Claudat.ar.ꝙ si iuraui d ceteo nō cognoscē ꝯcubinā meā:si postea cū ea ꝯhā et cognoscā:nō sū ꝑiurus: q̄ꝛ ꝑ iuramētū illicit⁹ aditus tm̄ mihi claudit: q̄ꝛ nō itelleri nisi de illicita.ar.xxij q.v.hūane.ꝛ nōui etiā plura.ar.xi. q.iij.quod p̄decessor.

k Cōueīt. in duob⁹ casib⁹ tm̄: ul' ꝯuenit .i. non est honestū.

l Hic subaudiēdū.i. in hoc loco in.c.i.h⁹ q̄ōis.

m Peracta q̄stum ad p̄mū.c. ꝛ ad finē ꝓximi superioris.c.ꝛ ꝙ dicit pacta supple uel icepta.ar. ex̄ de eo q cog. con sang.veniēs.

n Prīa h° q̄stū ad illō.c. deniqꝫ.

o Uiuēte. i his duob⁹ casib⁹ ēt si mortuo viro eam accipit: est ab ea auctē aplica sepādus:q̄ꝛ hec ꝓhibitio ꝑpetua est: ex̄ d eo q dux.significauit nob.ꝛ ex̄.e.cū haberet.

a Relatū.violasse qd si nō violauit.ſꝫ dedit fidē ꝙ remanebat cū ea:dic.h ꝙ re nō vacāte ñ debuit ꝓmissionē recipe l'dare.vñ ñ pōt cū ea manerē ar.ij.q.i.i p̄mis ibi ad malachitanā. Alij dīit ꝯ ꝙ canones ñ videt loq nisi d adulterijs.opio.h. corrigit ex̄.e.c.ult. b Uiuēte.ꝛ ita ei viuēte viro fidem dedit.vñ nō dꝫ cū ea remanere.arg.ij.q.i.in p̄mis ibi ad malachitanam.

c¶ Dediſſe. multo fortꝰ ſi eã duxit viro viuẽte ſeꝑã diſũt. ex̃ de eo q duxit. c. ex lr̃a. ꝛ. c. cũ haberet.
d¶ Et anathematizamꝰ. i. ſeꝑamꝰ. ſic exponit̃. ij. q. i i p̃mis. ibi ad malachitanã: ut. xxvij. q. ij. ƀ ꝯiugali.

i¶ Perpetuo. niſi ſit iuuenis: ut. xxxiij. q. ij. i adoleſcẽtia. ꝛ c. antiq. ꝛ. c. interfectores. xxxvi. q. vi. ſi duo.
a S Jqua. alias ẽ. §. reſpicit. h. §. p̃cedẽtẽ. hic ſubaudiẽdũ ubi tria dixit. ꝛ ad ea tria introducit capitula.

e S Jgs. i ꝓrio factũ ꝛ̃citat maior tñ ẽ ꝯeũ ƀ ſũptio ob hoc.
f¶ Seruabit̃. ĩ. ꝓxima. q. vij. hi qui ꝯ. ȝ illud ex rigore iſtud ex miſericordie diſpẽſatione. uł ibi de ꝯcto hic de ꝯhẽdo matrimonio: uel hic ƀ ſimplici: ibi ỏo de inceſtuoſo adulterio.
g¶ Regula ꝯhendi. ſ. mr̃imonium ut ꝯhat̃ cũ illa et qƀ dicit ſi expedit: hoc iƀ dicit ſi timeat̃ lapſus iuuenilis incõtinẽtie: ut. xxxiij. q. ij. in adoleſcẽtia.
h¶ Occidiſſe. hꝰ ipſo ut ꝯiũgerẽt̃ aliud ſi caſu: quia forte inimici ſunt uel ex alia cã: tũc ducẽ poterit vxorẽ eiꝰ. ex̃ ƀ ꝯuer. infide. laudabilẽ §. ad hoc ubi etiã arguit̃: ꝙ ſi añ baptiſmũ machinatus ſit: pꝰ baptiſmũ cũ vxore defuncti nõ ꝯhat. ꝛ ita huiuſmõi peccata nõ delẽt̃ i baptiſmo. Et nõ. ꝙ dicit occidiſſe. vñ niſi machinatꝰ fuerit cũ effectu nõ ĩpedit̃: puta ſi voluerit dare venenũ: ꝛ nõ dederit. Sed nec ĩpedit̃ ꝗ mortẽ viri ratã hȝ. dũ tñ nõ p̃cepit: lȝ alias in maleficijs retrotrahit̃ ratihabitio. ff de vi ꝛ vi ar. idẽȝ §. cũ ꝓcur̃. xxvij. q. i. c. i.

tẽ viri machinatus fuerit: uel ſi viuente viro fidem adultere non dedit ſe ſumpturũ eam ſibi in ꝯiugem: ſi uiro eius ſuperuiuerer. Unde in concilio triburienſi legitur.

Poſt mortem viri non poteſt adulteram in coniugium ducere.

Relatam eſt auribus ſanctorum ſacerdotum: quẽdam alterius uxorẽ ſtupro violaſſe: ꝛ inſuper mecche viuẽte viro ſuo iuramentum dediſſe: ut poſt legitimi mariti mortem: ſi ſuperuixiſſet duceret eam in uxorem: quod ꝛ factũ eſt. tale ergo connubium prohibemus ꝛ anathematizamꝰ. Item in eodem.

Poſt peractam penitentiam poterit viduam in coniugem ducere: quam viro viuente ꝑ adulterium polluit.

Si quis viuente maritõ cõiugẽ illius adulteraſſe accuſatur: ꝛ eo in proximo defũcto eandem ſumpſiſſe dignoſcitur: omnimodis publice penitentie ſubijciat̃. de quo etiã poſt penitentiam prefatam ſi expedierit ſeruabitur regula niſi forte idem vir aut mulier virum qui mortuus fuerat occidiſſe notetur: aut ꝓpinquitas uel alia quelibȝ actio criminalis impediat. quod ſi probatum fuerit: ſine ulla ſpe cõiugij maneant perpetuo cum penitentia. Item ex concilio elibertano apud vermerias.

Palea.

Si qua mulier in mortẽ mariti ſuicum alijs conſiliata ſit: ꝛ ipſe vir aliquem illorum ſe defendendo occidit: ꝛ ſi ꝓbare poteſt ille uir eam ream eſſe cõſilij: poteſt ut nobis uidetur ipſam uxorem dimittere. ipſa autem inſidiatrix penitentie ſubiecta abſq; ſpe coniugij maneat. Item ex concilio elibertano.

Poſt penitentiam reconcilietur ad communionem vidua: q mecchum ſuum in virum accepit.

Si q̃ fuerit vidua mecchata: ꝛ poſtea eundem habuerit maritum: poſt quinquennij tempus acta legitima penitentia placuit eam ad communionẽ reconciliari. Sed obijcitur: dauid cũ berſabee adulterium commiſit: ꝛ mortẽ urie machinatus eſt: ꝛ tamen eandẽȝ berſabee poſtea duxit in uxorem. Sed in ueteri taſtamento multa permittebantur ꝓpter infirmitatẽ: que in euãgelij ꝑfectione eliminata ſũt: ſicut permittebatur quibuſlibet dare libellum repudii: ne per odium funderet̃ ſanguis innoxius. quod poſtea in euãgelio dominus prohibuit: dicens uxorem a viro non eſſe dimittendam: niſi cauſa fornicationis. quedam permittebantur cauſa infirmitatis ꝛ ſacramenti futurorum: ſicut dominus ꝑmiſit filijs iſrahel offerre animalia ſibi in ſacrificium: que in egypto conſueuerant imolare demonibus: malens ea ſibi offerri q̃ȝ idolis: ꝛ ut eſſent illis ſacramenta futurorum. ſic ꝛ berſabee permiſſa eſt duci in uxorem ñ magis cauſa ſue infirmitatis q̃ȝ ſignificatione futurorum. ſed eſt alia ratio qua uxor defuncti huic nubere non poſſit. generaliter enim ꝓhibentur viri ꝛ mulieres frequenter matrimonia contrahere. vnde in connubio ſecundarum nuptiarum preſbyteri intereſſe nõ debent ſicut in neoceſarienſi concilio legitur.

b¶ Poſt quiquẽnij. ſed nonne ꝓ adulterio. vij. annis dȝ penitẽ: ſic. ſed ſũt arbitrarie p̃nie.
c S Ed obijcitur. dauid hanc hiſtoriaȝ habes. l. di. §. eccleſie.
d¶ In veteri. planiꝰ dixiſſet: ꝙ iƀ fuit mr̃imoniũ inter dauid ꝛ berſabee: q eccľa nõdũ ꝓhibuerat.
e¶ Permittebat̃. nota hãc ꝑmiſſionem cõpatiuaȝ eſſe. erat eñi vtrũq; malũ: ſed vnũ minꝰ. qƀ ꝑmiſit ne maius ꝯmitteret̃. ſ. homicidiũ. ſimile. ĩ. xxxiij. q. ij. ſi qƀ verius.
f¶ Malens. xxij. q. i. cõſidera.
g¶ Infirmitatis. q nõ fuit peccatũ dauid ſue improbitatis eſtus: ſed umbra myſterij. de pe di. iij. illud.
h¶ Significatõe: ut de pe. diſt. iij. illud. dauid n. interpretat̃ manu fortis. i. chriſtꝰ qui fortit̃ debellauit aereas ptãtes. vrias: lux mea deꝰ ꝛ ſignificat diaboluȝ. q trãſfert ſe in angelũ lucis: ꝛ etiã lucidꝰ creatꝰ fuit: quẽ etiã deꝰ ſuperauit. berſabee interp̃tat̃ puteus. vijꝰ. ꝛ ſignificat eccleſiã gẽtiluȝ q̃ auxit dona ſeptiformis gratie: ꝛ chriſto copulata eſt: ut. xxxij. q. ij. §. hiſ ita. i. cũ priꝰ adhereret vrie. i. diabolo per cultũ idolatrie.

Fides ⁊ ꝯuersatio pñiam breuiat eoꝝ q frequenter ducũt uxorem.

De his qui frequẽter uxores ducũt: ⁊ ꝺ his q sepi⁹ nubũt. tp̃s quidẽ pñie his manifestũ ꝯstitutũ est: sed ꝯuersatio ⁊ fides eoꝝ tp̃s abbreuiat. Presbyterum ṽo ꝯnubio secũdaꝝ nuptiaꝝ interesse ñ debere: maxime cũ p̃cipiat secũdis nuptijs pñiam tribuere quis erit presbyter: qui ꝓpter cõuiuiũ illis ꝯsentiat nuptijs.

Item ioannes chrisostimus.

Secundũ ueritatis rationez fornicari ꝯuincitur: qui secundam duxit uxorem.

Hac ratione ⁊ apli p̃ceperunt secũdas adire nuptias ꝓpter incontinentiã hoĩm. Nam secundã quidez accipe ſm p̃ceptum apli licitũ est: ſm aũt veritatis rationẽ vere fornicatio ẽ. sed cũ permittente deo publice ⁊ licenter ꝯmittitur: fit honesta fornicatio. ꝓpterea bñ dixit christus i euãgelio: quia moyses hoc ꝑmisit ⁊ non p̃cepit. aliud est enim p̃cipe, aliud permittere. qđ eni ꝑmittimus nolẽtes p̃cipimus: quia malas hominũ voluntates ad plenũ ꝓhibere nõ possumus. Itẽ hieronymus de virginibus.

Ut vitetur periculũ fornicatõnis: secũda matrimonia conceduntur.

Quomodo virginibus fornicationis periculo concedit nuptias ⁊ excusabile facit qđ per se nõ appetitur: ita codez fornicationis p̃iculo concedit viduis secũda mr̃imonia contrahere. Melius est enim licet alteꝝ ⁊ tertiũ vnum virũ nosse q̃ plurimos id ẽ tolerabilius est vni homini ꝓstitutã esse q̃ multis. Siquidẽ ⁊ illa in euãgelio samaritana sextũ maritũ habere se dicẽs arguitur a dño: q ñ sit vir eius. ubi eniz numerus maritoꝝ est: ibi vir q ꝓprie vnus ẽ esse desistit vna costa a principio in vnam uxorẽ uersa ẽ: ⁊ erũt inq̄t duo in carne vna nõ tres neq; quatuor: aliogn ñ duo sed plures primus lamech sanguinarius atq; homicida vnã carnem in duas diuisit uxores. fr̃icidium ⁊ bigamiã eadem cathaclismi pena deleuit. ꝺ altero septies ꝺ altero septuagesies septies vindicatũ est. quantum distat in numero tantũ ⁊ in crimine. q̃ sancta sit bigamia: hinc oñditur: q bigamus ad clerũ eligi non potest. Et idẽ apostolus ad thymotheum: vidua inquit eligatur nõ minus .lx. annoꝝ: q̄ fuerit vnius viri uxor. hinc cõmune preceptũ de his viduis que ecclesie pascũtur elemosynis iccirco etas prescribitur: ut ille tantum accipiant pauperum cibos que iam laborare non possunt.

a De his. q ducũt. plures simul: hodie .s. vnã: cras aliam viuente prima. de talib⁹ ſcis nuptijs itelligas hoc .c.

b Tempus .s. penitẽtie.

c Debere .i. debet poĩ: si prior uxor viuat. xi. q. iij. tesgaldus. ⁊ etiã intelligas interesse p ꝯsensũ uel etiã ut bene diceret.

d Hac rõe .i. sili rõne sicut moyses ꝑmisit dare libellũ repudij ut vitaret homicidium sic apls ꝑmisit secũdas nuptias ut vitaret fornicatio.

e Fornicatio. cum ea quã ꝑmisit moyses post repudiatã assumi.

f Licẽter. q̄ penã tẽpalem nõ patiebãt.

g Quia respicit h aliũ locum matthei. illud .s.: quos de⁹ ꝯiũxit hõ non sep̃et. quo audito dixerũt pharisei. quid ergo mãdauit moyses dare libellũ repudij ⁊ dimittẽ ⁊ dixit illis: qm̃ ad duriciam cordis vr̃i ꝑmisit vobis dimittere vxores vr̃as: q̃si dicẽt ñ p̃cepit cũ sit malũ. nõ. n. cum sit malũ sine vitio ẽ qđ ignoscit ñ p̃cipit. xiij. di. nẽui

h Precipim⁹ .i. ꝑmittimus sic ponit. lv. di. qui ꝑtem .l. di. dño scõ.

a Quomodo virginibus. casus. Hieronym⁹ in hoc .c. redarguit eos q sil' plẽs habent vxores. Primo exẽplo samaritane a dño r̃phẽse. Scđo: rõe institutionis ꝯiugij. Tertio: exemplo lamech inde g̃uiter puniti. Quarto: vtendo argumẽto a minori de lamech ñ vero bigamo ad veꝝ bigamũ. In fine rep̃hẽdit quosdã q dicebãt ĥa mr̃imonia ñ cẽ ꝯcessa iudeis nisi in ca'u.

b Per se. mr̃imoniũ. n. pp se ñ appetit: q̄ ñ ducit ad vitã sed tñ ẽ appetẽdũ cã vitãde fornicatõis ⁊ ꝓpter prolẽ.

c Dicẽs. imo dixit se nõ hr̃e viꝝ i euãgelio. s; hieronym⁹ respexit hoc nõ qđ i ore ꝓtulit mulier sed qđ in mẽte hũit. hñ. n. gerebat in corde se viꝝ hr̃e. vñ ⁊ dñs ſm opinionem ei⁹ dixit: vade voca viꝝ tuũ. q. d. quẽ putas tuũ. ⁊ illa q̃si ꝯsẽtiẽdo se sic sẽti r̄ dix̃: video q̄ ꝓpha es tu. ⁊ sic ẽ ar. q q dic aliđ q̃ vox significat. poti⁹ dic id qđ ĩtẽdit dicẽ q̃ id q vox significat qđ ẽ ꝯ illud. xxij. q. i. is aũt. ff. ꝺ reb⁹ du. ĩ ãbiguo

d Uir ei⁹. q̄ illũ ⁊ alios sil' habuit qđ nõ licebat iudeis: ut ex̃ de diuor. gaudem⁹. vbi ẽ ar. q siq̃ i plẽs ꝯsentire velit insil' nihil aget. ut si dicat ꝯsẽtio ĩ vos: nisi forte alĩ esset cõsanguine⁹: tũc forte teneret mr̃imoniũ cũ reliquo. s' dic ubi numer⁹ .s. ex quo aliqs bigam⁹ ẽ: ibi vir q ꝓp̃e vn⁹ ẽ .i. tp̃s esse desijt: ⁊ q̄ i eo deficit sacr̃m xp̃i ⁊ eccl'e

e Tres. arg. q minor numerus q̃nq; excludit maiorẽ q̃nq; minorẽ ut ex̃ ꝺ test. l; i si.

f Prim⁹. hec dictio p̃m⁹ ñ ꝯstruit cũ hac dictõe sãguinari⁹: quia lamech ñ fuit p̃mus hõicida sed chaĩ sed ꝯstruit cũ hac dictione diuisit.

g Atq; qđ idẽ ẽ.

h Cathaclismi. ꝺ. xxiiij. q. iij. arñ cõtra. sed h narratur res ꝓut gesta est. ibi mysterium. nam peccatũ lamech designat peccatũ humani generis: quod ꝺleuit salutifer aduẽtus xp̃i.

i Cathaclismi .i. diluuij a catha qđ est circũ ⁊ clisma qđ est ꝑs mundi quasi circũquaq; diffusus.

k De altero .i. ꝺ peccato alterius .chaim.

l Septies. quia vindicta sumpta de eo usq; ad lamech septimum ab adam sextũ a chaim: uel q̄ puniti⁹ in septez generatõib⁹ que in diluuio ꝑierũt.

m De altero. q̄ lamech. lxxvij. animab⁹ fuit punit⁹ q̄ ꝓcesserũt de lũbis ei⁹: uel dic septies id est perfecte.

n Septuagesies septies .i. ꝑfecti⁹: iux̃ illđ: o terq; quaterq; bti .i. ꝑfecti. videt ergo q magis peccauit lamech q̃ chaĩ: q̄ magis punitus est: ⁊ q pctm̃ lamech grauı⁹ fuit vindicatũ q̄ plã cõmisit duo .s. homicidiũ ⁊ adulteriũ. chaim fratricidiũ tantum.

o In numero pena .s. .i. maioritate.

p Quam sancta. ironice hoc dicit ⁊ loquit̃ de altera bigamia de vera .s.

q Eligat. nõ intelligas q debeat talis eligi in abbatissã. nã illa erit ṽgo: ut xx. q. i. iuuẽculas: s; ut pascatur ab ecclesia.

r Pauper. .xxxi.di.c.vidue & sequēti.
s Nō mer̄ accipe.ñ dicit ñ.accipiat:nec dicit ut nō detur:sed nō meref accipe q: non datur rōe mere/di.sed datur misericorditer rōe obsequij.

t Quāqꝫ.hoc recipit pncipiū .c. ubi cōceditur viduis fa mrīmonia ꝯbē.dicebāt enī gdā φ ille vidue tm̄ poterant ꝯbere q̄s mortuis maritis infidei b⁹ fides iam viduas inueniebat q̄.s.iam facte vidue ꝯuertebāt.

u In qbus.s.testimonijs.

x Erū.mgr̄.h⁰ c.intelligit ð ħis nuptijslicitis.sed ꝯpetēti⁹ itelli de illicitis.alir̄ erem plū de lamech ñ ꝯgruet.quare tā aspera ꝓponeret hiero.cū auctoritate apl̄i licita sit nō video.

a Periāt.obtrectatores g dicūt me damnare mr̄imonia.

b Trigamos.h l.ix.ne gs veniēs ꝯibi dr̄ φ tertiā ducē non lꝫ:ut in auc.qūo oꝫ ep̄os §.si autē: sed illa correcta sūt:& sic p hāc dictōeꝫ nuptie nō tm̄ prime sed etiā ulteriores nuptie desi/gnātur.& sic ē ar. ꝯ de.v̄.si. boues ff.de le.iij.fidei/cōmissa.§.sigs.x.

c Eus. casti/tate. ergo castitas ē int̄ ꝯiugatos q̄ sācta dr̄ xxx.dist.hoc scri/psimus pōt ergo coꝝ ꝯcubitus dic¹ castitas.ar.s̄.xxxi.di.nicena.

d Permittūtur.si ergo i veteri testō pmittuntur: qūo dr̄ apl's pmisisse? dic pmisit.i.pmissū esse.osidit redigēdo in scriptis:ppt̄.quosdā q dicebāt ad vxorem nō accedēdū causa incōtinentie.

e Quod si dormierit.v̄ba apl̄i.

Simulqꝫ considera: φ q̄ duos habuit viros: etiam si anus ē & decrepita & egens: ecclesie stipes non meretur accipere. Si aūt panis illi tollitur ele/mosyne: quanto magis qui de celo descendit: quem qui in/digne comedēit: reus erit violati corporis & sāguinis do/mini: q̄qꝫ hec testimonia que supra posui: in quibus viduis cōceditur: ut si uelint denuo nubant: quidam interpretan/tur super his viduis: quas a/missis maritis sic inuenerat fides christi. Uerum hoc euꝫ in exhortatione vidualis continentie non in condemnationem secundarum & deinceps nuptiarum putamus dixisse: quas multorū auctoritatibus constat licitas esse: ut ex uer/bis eiusdem daī intelligi. ait enim ad pamachium.

Nec due nec tres nec dein/ceps nuptie sunt condemnande.

Periant quēso aures ob/trectatores mei: & videāt me secūdas nuptias & tertias in domino concessisse. qui se/cundas & tertias nuptias nō damnaui: primum potui dam/nare matrimoniuꝫ. Idem: nō damno bigamos imo nec tri/gamos: et si dici potest octo/gamos. Idem: ego nunc vo/ce ꝓclamo libera non damnari in ecclesia bigamiam: immo nec trigamiā: & ita licere quinto & sexto & ultra: quomodo et secundo marito nubere.

Item augustinus li.ij. contra aduersariū legū & ꝓphetaꝝ.

f Diffiniēdum.est hic ar.φ nō lꝫ alicui diffinire ul' deter/minare uel excipe.qđ canō nō excipit uel diffinit ul' determinat.ar.xix.di.si romanoꝝ.s̄.xxvij.q.ij. lex diuine.xxiij. q.v.si ñ lꝫ.& .xvi.q.i.sunt nōnulli.&.ij.q.v. ꝯsuluisti.&.xxviij. q.i.idolatria.&.lv. dist. si euāgelica.& s̄.i.q.iij. saluator.&.s̄.xxij.q.v.h⁰. vr̄. sed ꝯ ar.ff. de testi. l.quesitū.ꝯ.de cō..di.ij. liquido. & intelligo ñ lꝫ iniuste & male ꝯ rōeꝫ.& ꝯ canonē.xxxiij.q.ij.quos deus.

Secunda cōiugia sicut & prima licita esse probantur.

Eus masculum & feminaꝫ propagandi generis cau/sa nuptiali castitate coniūxit: & secundas nuptias q̄ in vno quoqꝫ testamento permittuntur licitas eē mōstrauit. Itē super primam epistolā ad co/rinthios.

Quod si dormierit vir ei⁹ non dicit primus uel secūdus uel q̄rtus: nec nobis dif/finiendum est quod non diffi/nit apostolus. vnde nec ullas debeo damnare nuptias: nec eis verecundiam inferre nu/merositatis. Dominus auteꝫ septēuiram non dānauit: nec dicit in resurrectione nō pos/se esse: sed tātam: neqꝫ nubēt neqꝫ nubentur. vnde nec contra humane verecundie sensū audeo dicere: ut quotiēs no/luerint nubant: nec ex corde meo quotaslibet nuptias condemnare. quod dicitur vnini/re: hoc & omni vidue: beatior autem erit si sic ꝑmanserit.

Quod autem aliqua nō sit cogenda nubere ali/cui: ambrosius testatur super epistolam primā ad co/rithios: nubat uidua cui vult tantum in domino: id est quē sibi aptum putauerit illi nu/bat: quia inuite nuptie solent malos ꝓuentus habere. tan/tum autem in domino id est sine suspicōne turpitudinis nubat: & viro sue religionis nu/bat. Item iudicium urbani pape.

g Nō dānauit.cū que reref ab eo: cui deberꝫ cōiungi. & est arg. φ in rogando aliq̄ is po/nat:ut.ff.de v̄.ob.l.i.§. sigs ita.s̄.c.quō ibi di/cens &c.,lꝫ excipiēdo ñ: ut.ff.de excep.ñ videf ar.ꝯ.xxij.q.ij.querif:

h In resurrectiōe.saducei negātes resurrectionē futurā ꝯ opinionē pharisēoꝝ g eā cre/debāt.i.hoies futuros in eodē statu: dicebant s.φ debebāt cōmisceri sicut & nūc faciūt: & quē libet recepturū vxoreꝫ quā hic hūerat ut pha/riseos ꝯfūderēt: talem eis q̄stionē fecerūt. Ecce aliq̄ habuit hic octo viros: cui⁹ illorum erit vxor in iudicio. quaꝫ q̄stionē soluē nō potuerūt quā cuꝫ postea saducei

Mt. 22.

ꝓponerēt: iesus r̄ndit: erratis nescientes scrip/turas: q: i resurrectiōe neqꝫ nubēt.neqꝫ nubēf: sꝫ erūt sicut angeli dei.

i Ex corde meo.i.pter diuine scripture auctoritatē.glibet enī dꝫ ꝓbare qđ dicit ñ ex suo sen/su moueri.xxxvij. di.relatum.

Quod aūt.Hic q̄ritur: an aliq̄ sit cogenda nubē. & r̄ndendū ē φ nō: q: in matrimonio anim⁹ dꝫ gaudere plena libertate: ex̄ de spō. cū locū.imo etiā lꝫ culpa alicui⁹ ꝓcesserit metū: tm̄ ille metus excusat eū a matrimonio: ut ex̄.c.veniēs.si aūt gs desponsauit aliquā: bn̄ ē cogend⁹ ut ducat eā: ut ex̄ de spon. ex lr̄is.in casu tm̄ subalternatiōe cogif.s.ut vl' ducat eā vel intret religionē: ut ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.ex publico. ñ obstat qđ

legitur ex̄ de spon. requisiuit ubi dicitur potius est monenda q̄ꝫ cogenda: expone potius .i. prius. de hoc plene nota ut .xxvij. q. ij. §. si cōcedatur.

b Si uerū. coactus. hoc nō releuat cū si filia ꝯsensisset.

c ¶ Infantulā hoc sufficeret ut nihil actū videretur: si illa esset infantula .i. infra septenniū. sed hac de cā papa nō ꝓcedit: imo credo ꝙ ponat̄ infantula ꝓ puella.

d ¶ Temperamus. hoc idō dicit: quia ille raptor erat. ⁊ idō de iure eā habere nō poterat. ar. xxxvi. q. ij. placuit. hūc rigorem tēperat hic papa.

e ¶ Uoluerit. ar. qd̄ de iure factū nō est: per sequētem ꝯsensum posse legitimari ⁊ ꝯfirmari. ⁊ est ar. ꝙ ratihabitio retrotrahit̄ ⁊ confirmat qd̄ prius illegitime factum erat. ar. xvi. q. i. c. ult.

f ¶ Quod impediat. itē tionē iordanis: ut si probaret eos postea ꝯsensisse patrē. s. ⁊ filiā.

g ¶ Ab ipso. ar. ꝙ testes de domo ꝓdeuntes recipiūtur. sed hoc fit in matrimonio.

h ¶ Ab ipso. i. ex ꝑte ei⁹ debet. n. per testes probare exceptōem suaꝫ super coactōe: nō aūt staret eius sacramēto tm̄: nisi ei esset delatū ab aduersario.

i ¶ Iordane. ar. ei q coactōem est passus ꝓbationes cōpetere.

k ¶ Predicta. ⁊ etiā rainald⁹ licet ꝯfessus fuerit in iure eam suā esse vxorem nec ꝓbare potuit: nō. n. solui pōt mr̄imoniū ex vna ꝑte: ut ex̄ de despō. impu. attestationes.

Iuramento patris non cogitur puella nubere cui nūq̄ꝫ assensum adhibuit.

SI uerum esse ꝯstiterit qd̄ nobis legati iordanis principis rettulerūt. s. ꝙ ipse coactus ⁊ dolens filiam suam infantulam nolentē ⁊ flentem ⁊ ꝓ uiribus retinentē non assētienbus sed ualde dolētibus matre ⁊ parētela rainaldo rodelli filio desponsauerit: qm̄ canonū ⁊ legum auctoritas talia sponsalia: ut infra ostenditur: non approbat: ne ignorantibus leges ⁊ canones nimis dux quod dicimus videatur: ita sētentiā temperamus: ut si princeps cū filie matris ⁊ parētele assensu id quod ceptum est ꝑficere uoluerit: cōcedamus. sin aūt legatus noster utrasq̄ꝫ partes audiat: ⁊ si nihil fuerit ex parte supradicti rainaldi amplius quod impediat: ab ipso iordane sacramentum qd̄ ita constēt hec ut dicta sūt accipiat: ⁊ nos canonum ac legūꝫ scita sequentes deinceps non ꝓhibemus: qn alij viro si uoluerit p̄dicta filia eius tm̄ nubat i dn̄o. Itē sacratio regis aragonū Θ cōtra hormisda papa scribit eusebio epō. Palea.

TUa sanctitas requisiuit a nobis frater uenerāde de filio adulto: quem pater mr̄imoniū contrahere vult: si sine volūtate filij adulti facere pt ad quod dicim⁹: si aliquo mō non ꝯsentit filius fieri n̄ posse potest aūt de filio nōdū adulto voluntas cuius nondū discerni pōt: pater eū cui vult in matrimoniū tradere: ⁊ postq̄ꝫ filius ꝑuenerit ad ꝑfectā etatem: omnino obseruare ⁊ adimplere debet. hoc ab oibus orthodoxe fidei cultorib⁹ sancitum ⁊ a nobis tenendū mandamus. Idem ad eundem.

Quoꝝ vnum futuꝝ ē corpus vnus dꝫ esse ⁊ animus: atq̄ꝫ idō nulla ē inuita copulāda alicui

DE neptis me ꝯiugio, quā te cuidā militi datuꝝ necessitatis instāte articulo sub fidei pollicitatione firmasti: hoc equitate dictante decernimus: ut si illa virū illum, oino ut dr̄ retinuit: ⁊ in eadem uoluntatis auctoritate ꝑsistit: ut viro illi ꝓrsus se deneget nupturam: nequaq̄ꝫ eam inuitā ⁊ renitentem eiusdē viri cogas ꝯiugio sociari. quoꝝ eni vnū corp⁹ ē vn⁹ dꝫ eē aius: ne fōte ꝟgo cū fuerit alicui iuita copulata: ꝯ dn̄i apliq̄ꝫ p̄ceptū: aut reatum discidij aut crimē fornicationis incurrat. cuius videlicet peccati malū in eū redūdare constat: qui eā ꝯiunxit inuitam. qd̄ pari tenore de viro etiam est sciendū. Itē nicolaus radualdo portuensi ⁊ ioanni ficoliensi episcopis.

Nō licet deserere viro quam p̄missis dotibus ⁊ publica attestatione duxit uxorem.

LOtharius rex in cōmoni-

nos cō monuit de facto suo.

b ¶ Legē. tenet̄ ergo ꝓbare etiā solēnitates ꝯ regulam cōem qua dicit̄: semꝑ p̄sumit̄ oia solēniter acta ut insti. de fideiu. §. ult. ex̄ de sen. ⁊ re. iudi. sicut. sic cuꝫ aliqs dicit se emisse a pupillo ꝓbabit ꝙ tutore auctore emerit: ut. ff. de publici. qcūq̄ꝫ. §. ult. nam ex quo allegabat se primo dixisse gualdradaꝫ: qūo hoc ꝓbaret: nisi publice eam duxisset: cū clādestina mr̄imonia nō posset ꝓbar̄. credo ꝙ idō grauabatur: q2 infinite p̄sumptōes erant ꝯtra ipsuꝫ: quod fecisset.

c ¶ Perscrutemini. hic in notorio admittit̄ ꝓbatio in ꝯriū. ar. ex̄ de elec. bone.

d ¶ Filia teberga s. q̄ filia erat bosonis ⁊ ꝑuigna engeltrude: ut. iij. q. iiij. c. ult. ⁊ xi. q. iij. teugaldū.

e ¶ Reprehēsibilem. ar. ꝙ q turpitudinē suā allegat nō est audiend⁹. C. ꝺ reuo. do. cū ꝓfitearis. ⁊ C. ꝺ trāsac. trāsactionem. ex̄ ꝺ dona. iter. itē ē hic ar. ꝙ ꝓpter ꝑuitatē ꝑsone nō p̄sumit̄ met⁹ illat⁹. sic alias ꝓpt̄ publicuꝫ locum nō p̄sumit̄ qs metū passus i urbe: ut. ff. quod me. cā. nō est.

l DE neptis. necessitatis. q2 forte necessariū erat ei militis auxiliū. uel forte imuiit ei metū

m ¶ Persistit. qd̄ presumit̄ nisi qs alleget demutata volūtate ⁊ ꝓbet. ff. de iure fisci stati⁹ flor⁹. ⁊. ff. de ꝓbat. cū q.

n ¶ Discidij. i. c. dij

o ¶ Redūdare. nō regulā qui occasionem damni dat: damnum dedisse videtur: ut ex̄ de homicidio de cetero. xxvij. q. ij. si tu. xxiij. q. iiij. est iniusta.

a LOtharius rex i cōmonitorio. i. i eplā uel scriptura qua

f ¶ Timēdi. q2 potius oia mala debem⁹ tolerare q̄ꝫ malo ꝯsentire: ut. xxxiij. q. v. ita ne.

g ¶ Conuictio. vr̄ ergo ꝙ ꝯfessio quā facit qs i instro ꝑiudicet ei: ut ex̄ de p̄sumpt. illud. ex̄ de trāslat. q̄ꝫto ar. ꝯ. C. de ꝓbat. nō eplis. itē ar. ꝙ ꝯfessio ex ius facta ꝑeiudicet: ut de excel. pre. q̄ꝫ sit graue, sed dic ꝙ ꝑstitit in hac cōfessione.

h ¶ Per benedictōem. ar. ꝙ sigs publice aliquā duxerit: ⁊ dicat se pri⁹ duxisse aliā: teneat̄ ꝓbare ꝙ cū

oi solēnitate dotis ⁊ bn̄dictōe eam duxerit.

l Innocēs maxime.nā si ipsa fornicata fuisset.hoc tn̄ nō posset ei obijcere lotharius cū ⁊ ipse esset notorius adulter.ij.q.i.scelus.ex̄ d̄ diuor.significasti.uel dic cum.h.ꝙ hic parcit regis verecūdie:

k Appellauit. ar.ꝙ ter pōt appellari in eodem negocio.sic ex̄ d̄ appel.directe.ij q.vi.omnis opp̄ssus.ar.iij.q.vi.si quis in quacūqꝫ.sed pōt dici ꝙ pluries appellauit.i.pluries vocem appellatōis emisit:ut ex̄ d̄ testi.cū tu fili.

l Innotuit.nō. ꝙ ꝑ p̄cedētē ꝓtestatōem ꝓbat̄ sequēs metus:ut ex̄ qd̄ me.cā.platum.sed nō ꝑ sequentem:ut.C.e.l.metū.⁊ si n̄ fuiss; ꝓtestata nihilominus admitteret̄ ad ꝓbādū metū xv.q.vi.c.i.

m Violentiam ar.ꝙ cōfessio fcā metu vel vi nulli p̄iudicat.xxij.q.iiij.inter cetera.&.xv.q.vi.c.i.&.di.l.p̄sbyteros.i.q.i ꝯstat.xx.q.iij.pn̄s &.vij.q.i.oēs qui ar.xi.q.iij.q̄sqs.

n Renouetis. ar.ꝙ idē ē iudicium appellatiōis ⁊ cause p̄cipalis ar.ij.q.vi.ōis oppressus.ꝯ.ij.q.vi si eps.ar.ꝯ.vi.q.iiij.oīs.ꝯ.

q Quod aūt hic intitulat tertia qō:an.s. filij pꝰ spōsiones paternā pn̄t cum alijs ꝯhē.⁊ qdez si spōsalibꝰ ꝯsensissent filij:post septenniū nō s; alijs nubere.xxvij.q.ij.ꝑ totū:si tn̄ nupserit tꝫ mr̄imoniū.ex̄ de spō.duoꝝ duorꝰ.Si vero filij nō ꝯsenserit uel sūt infra septenniū:nō hn̄t necessario spōsalibꝰ stare.nec illa spōsalia tenent.xxx.q.ij.c.vnico.ꝯsului tn̄ filijs ut stent illis spōsalibꝰ ex de despō.ipu.tua:alias nō obligat filiū spōsio paterna.ff.de.v.ob.stipulatio ista.

torio ꝓfitetur: gualdradā se a p̄re accepisse ⁊ sororē postmodum admisisse huberti.ubi primum diligenti inuestigatione inquirite: ⁊ si eundem gloriosum regē predictam gualdradam premissis dotibus coram testibus sm̄ legem ⁊ ritū quo nuptie celebrari solent ꝑ omīa inueneritis accepisse: ⁊ publica manifestatione eadē gualdrada in mr̄imoniū ipsius admissa est:restat ut ꝑscrutemini: cur illa repudiata sit uel filia bosonis admissa est. Sꝫ quia idez gloriosus rex metu tebergā admisisse se dicit: metu huius hominis tantus rex non debuit contra diuinū preceptum in immane precipitium mergi. In hoc certe se magis reprehēsibilē ostendit: in quo amorem dei amori mūdi postposuit: cū nec etiam occisores corporis sint timendi ꝯtra iustitiam hominē impellētes.nihil itaqꝫ uobis aliud p̄cipimus manifestatōne sua eodē rege ꝯuicto: nisi ut sm̄ canonicam auctoritatē nostra uice freti causā illius diffiniatis. Si vero minime ꝓbatū fuerit gualdradam fuisse uxorem legitimam neqꝫ nuptijs more celebratis ꝑ bn̄dictionē.s.sacerdotis filio nr̄o lothario extitisse coniunctā: suggerite illi ut nō moleste ferat legitimā sibi: si ipsa innocēs apparuerit: recōciliari uxorē. Preterea nos scire uolo: q̄r prefata teberga apostolicā se.bis ⁊ ter appellauit ⁊ se a p̄fato glioso rege questa est iniuste fuisse deiectam ⁊ vi coactā falsum ꝯtra se cōposuisse piaculum.nam eo tēpore ad apostolicā sedem libellum appellationis sue misit: in quo quidem non adhuc confessam: sed ut ꝯtra se falsum diceret crimen cogi sese innotuit: insuper subiungens ꝙ si amplius compulsa fuero scitote non veritate sed timore mortis ⁊ euadendi studio: quia aliter non possum: quod uoluerit dicam. vnde vobis p̄cipimus: ut cum eadem teberga ad condictam synodum sicut statuimus aduenerit: causam eius diligenti examinatione tractetis: ⁊ si ei obijcitur: ꝙ illa se crimē aliquod admisisse confessa fuisset: ⁊ ecōtra illa violentiam se ꝑtulisse proclamauerit: uel si inimicos iudices illos sibi fuisse testata fuerit: tūc illud renouetis iudicium sm̄ equitatis normam ut iniusticie mole nō opprimatur. His auctoritatibus euidenter ostenditur: ꝙ nisi libera uoluntate nulla est copulanda alicui.

Quod autem post parētum sponsionē alijs nubere nō ualeant: auctoritate elibertani concilii monstratur: qua dicitur.

De parentibus qui fidē frangunt sponsaliorum.

Si qui parentes fidem fregerint sponsalioꝝ: triennij tempore a communione abstineant. Si uero idem sponsus uel sponsa in illo graui crimine non fuerint deprehēsi: excusati erunt parentes. Si uero in eodē fuerint vitio: ⁊ polluerint se ꝯsentiendo: superior sententia seruetur. Ecce ꝙ non licet parentibus sponsalia filiorum suorum frangere. uerum hoc de illis intelligendum est: que illorum consensu contrahuntur.

b Si qui parētes. ꝑ nuptus filiorum fidez p̄stantes.⁊ de cōsensu filiorum.

c Fregerit.nō copulā sicut iurauerūt de ꝯsēsu filiorum.

d Nō fuerint.q̄r copulari uelūt inter se.

e Deprehēsi.vr̄ hic ꝙ si ab eo se uellēt absoluer̄ nō posset.qd̄ ꝯcedit.h.sed obstat ex̄ de spō.p̄terea.h.dicit alexander ibi nō papalit̄ s; mgr̄aliter rn̄disse.tu potes resoluē plurale in singulare.ille.n.punit̄ ꝑ quem stat ꝙ nō ꝯsumat̄ matrimoniū:ut ex̄ de spō.du. duobus.

f Excusati.quo ad penā eccle:n̄ qꝰ ad reatum ex quo operā dederūt ne filij copularēt̄: d̄ pe.di.i.si.cui.⁊ uere excusati debent esse quo ad penā:ex quo factū eoꝝ ꝑ alios repn̄tat̄: q̄r si te

120.iij

neor aliqd facē ⁊ alt̄ id faciat etiā sine mādato meo hoc mihi ꝓdest:ut ff.de ver.ob.l.cū seruus nā si nubi das pecunias ut suū manumittā: ⁊ alius cū manumittat: hoc sufficit mihi:ut ibi.

g Cōsentiendo.dicūt aūt qdā ꝙ parētes pn̄t soluere spōsalia filiorū: sicut pn̄t etiaꝫ sacrm̄.j.xxij.q.v.pueri.qd̄ nego q̄r etas p̄fixa ē.j.quam nō pōt puer iurare.

h Ecce.imo ⁊ si sine eorū ꝯsensum ꝯhunt̄ dare debēt operam parētes ex̄ de despō.ipu.c.i.

Quidam vir. ostensum ē qñ ꝛ quis ducere possit eã quã per adulteriũ polluit. In hac cã vult ostēdere utrũ meretricē qs debeat ducē: ꝛ si ducta fuerit: an sit vxor appellāda. adiūgit etiã de duplici institutōe mr̃imonij: ꝛ de his q̄ abortum ꝓcurant: ut autem hec ꝛ alia ꝛc̃.

b ¶ Originarij .i. fuit: ut patebit in sequentibus tñ originarios nō dico seruos nec ascripticios ioannes.

a Quod aũt. Hic ꝯ pingit pma qō: an. s. qs ducere possit meretricē: ꝛ ē dicēdũ ꝙ sic: si spei habet de ei9 correctōe: ut. j. c. ult. ex̃ ꝯ eo q dux. ĩ ma. significasti. imo meret q eam ducit. ex̃ de spō. inter opa. sʒ si nō habet spes de ea: forte nō licite ducit: tʒ tñ mr̃imoniuʒ cũ ea. j. e. q. sigs vxorẽ. allegat tñ primo ꝙ duci ñ possit: qꝛ ex quo iam ducta dimittēda ē si fornicet: ut. j. e. c. i. ij. ꝛ. iij. ergo a maiori nō ē de nouo ducenda. hoc ar. habes. ex̃ de iureiu. quēadmodũ.

b Sicut. pr̃ on9. hoc ĩtelligo cũ ipsa non vult agē pniam: ut ex̃ ꝯ adulte. si vir. itē hoc ĩtellige cũ notoriũ est adulteriũ: nec iam ignorantiã suã obũbrare pōt. C de adulte. sine metu. et ar. ff. de adult. mariti. j. xxxiij. q. ij. ego: palea ē tũc. n. leno ꝓsumit. ꝛ de lenocinio accusat. j. e. crimē: non tñ tenet hoc casu dimittē eã: sʒ denũciare dʒ ei9 crimē ad penitentiã siue occultũ sit siue notoriũ ei9 crimen dum tñ ꝓbare possit. ꝛ nota ꝙ in oibus istis capitulis nō dr̃ ꝙ eaʒ debeat expellē uel debitũ denegare: sed sicut dixi denũciabit ecclesie crimen eius: ꝛ aget ad hoc ut illa peniteat uel agat si vult ad sepatōeʒ tori. Nunquid ergo ante sententiam ecclesie tenetur ei reddere debitum. h. dicit ꝙ sic: quia nũ ꝙ̃ factum ut dicit: sed sententia priuat aliquem iure petendi debitũ. ꝛ est ar. pro eo ex̃. ut lite pē. laudabilem. viij. q. iiij. nōn ꝛ. xv. q. ult. c. ult.

Quidam vir cũ non hēret uxorem: quandam meretricem sibi in coniugio copulauit: que erat sterilis. Neptis ingenui filia originarij: quam cum pater alij uellet tradē: huic au9 eã copulauit causa solius incontinentie. deinde hic penitentia ductus ex ancilla propria filios sibi querere cepit. postea de adulterio cōuictus ꝛ punitus quendam rogauit: ut vi uxorem opprimeret suã: ut sic eam dimittē posset. quo facto quandam infidelem sibi copulauit: ea tamen conditione ut ad christianam religionem transiret. Hic primum querit: an meretrix licite ducat in uxorem. Secundo: an ea que causa incontinētie ducitur: sit coniunx appellanda. Tertio cuius arbitriũ aliquã sequatur: an liberi aui: an originarij patris. Quarto: si uiuente uxore liceat alicui filios ex ãcilla querere. Quinto: si ea que vim patitur: pudiciciã amittere comprobetur. Sexto si adulter adulterã possit dimittere. Septimo: si viuente dimissa aliam possit accipere. Octauo: si infidelē sub premissa conditione licet alicui fidelium in coniugē ducere.

Quod autem meretrix in coniugē duci non debeat: multis auctoritatibus ꝛ rationibus probatur. Illa enim que adulterii rea conuincitur: nisi post peractã penitentiam in coniugii consortium retineri non debet. Unde ioannes chrisostimus ait super mattheum. c. ix.

Patronus turpitudinis est: q uxorem suam adulterã dimittere noluerit.

Sicut crudelis et iniquus est qui castam dimittit uxorem: sic fatuus est et iniustus qui retinet meretricem. Patronus enim turpitudinis est qui celat crimē uxoris. Itē hieronymus.

Causa fornicatiōis vir dimittat uxorem: nō tamen adulteram ducat.

Dixit dominus in euangelio: quicũqꝫ dimiserit uxorem: nisi ob fornicationem: et aliam duxerit: mechatur. ꝛ q dimissam duxerit: mechatur. Sola fornicatio est que uxoris vincit affectum. immo cuʒ illa vnam carnem in aliam diuiserit: ꝛ se fornicatōne a marito sepauerit: ñ debet teneri ne vir quoqꝫ sub maledicto

xxxiij. q. ij. seculares. xxxv. q. vi. multorũ. ꝛ satis hoc ꝓbabile videtur: quia nō debet facere preiudiciuʒ marito. si requisitus cognoscat talem vxorem ut postea non possit ipsam accusare: quia tũc potius cognoscitur ab vxore ꝙ̃ cognoscat vxorem. alij ꝯtrarium dicunt. ego cōsulo ꝙ nō reddat nisi ad mãdatum ecclesie: ne videatur approbare mores eius

Nō. i.

ut. ff. de adulte. si vxor in fi. hoc autem certuʒ est ꝙ expellere eaʒ nō debet, a se: etiam si notoriũ sit, eius crimen: ut ex̃ de diuor. porro: nisi publice moraret cum adultero. ut nisi cōuicta sit p sententiam uel ꝯfessa sit crimē: ut j. e. ꝯ benedicto ꝛ ex̃ de adulteri. intelleximus: et extra de diuort. significasti. quod autem in hoc. c. dicitur. videtur esse correctuʒ: ut C. de adult. auc. sed hodie. ubi dicitur ꝙ dãnataʒ de adulterio possumus resumere ꝛ. j. e. ꝙ autem. ꝛ c. se. sed illud cuʒ spes est de correctione eius.

c ¶ Qui celat. h° verbum vitiũ notat. aliud est celare. aliud nō iudicare. ff. de furi. g vas.

d Dixit. dimiserit. quod supple nō licet.

e ¶ Uincit. i. ligat ꝛ impedit affectum: ut vxor etiã si velit ꝯ iure non poss. i. exigere debitũ a viro. ideʒ est et de viro. uel vincit. i. superat ꝛ remouet affectũ q debet vxori. ꝛ sunt hec vba sũpta ex lege. C. de repudijs. l. i.

f ¶ Suſpicio.hic videt̃ excipi due cāe dimittēdi vxorem.in euāgelio tm̃ excipit̃ vna.ſed qđ hic dicit vel ſuſpicio ⁊c̃.nō eſt cā dimittēdi:ſed eſt mod⁹ ꝓbādi cāʒ dimittēdi:q꞉ ꝑ ſuſpicionē ꝓbat̃ fornicatio adeo ꝙ vxor dimittit̃ ꝓpter ſuſpicioneʒ: ut hic.⁊ i auc.ut liceat matri et aui.§.ult.vñ ꝓ eodē reputat̃ fornicatio ⁊ fornicationis ſuſpicio.naʒ ꝓbata ſuſpiciōe ꝓbata eſt fornicatio.qđ enim ſi tumeat uenter in cognite a viro:ñne certa erit fornicatōis ſuſpicio ij.q.i.ſi peccauerit.uel ſi vir aliquot annis ꝑmā ſit in expeditiōe ⁊ rediēs īueniat puer̄ anniculum ff.de his q ſūt ſui uel ali.iuris.filiū Gandulfus dixit hieronymū male excepiſſe h̄ duas cās dimiſſiōis ſed huic.c.obſtat ij.q.i.multi.⁊.q.ij.in ſcripturis.⁊ vi.q.i.oues in quibus dr̃:ꝙ omnis ſuſpicio poti⁹ eſt repellēda ꝗ̃ probāda.Sed diſtingue triplicē ſuſpicōem ꝓbabilem temerariā ⁊ violentā:ut dixi.ij.q.i.c.i.hic ergo de violēta ſuſpiciōe loquit̃.Sed q̄ro ſi ꝯ mulierē ꝓbata ſit violēta ſuſpicio:an ipſa admittatur ꝙ ꝓbat in ꝯriū.ar.ꝙ ſic.xxxv.q.iij.extraordinaria.ubi ꝯ violētiſſimā ꝓbatōem admittit̃ ꝓbatio īmo etiā ſimplex iuramētū.Ro.ꝙ bene admittit̃ ꝓbatio per teſtes.ſed nō ꝑ ſimplex iuramētum:ut.s̄.xxvij.q.i.nec aliqua.ar.xxij.q.v.hoc videt̃.

g ¶ Iubetur.hoc uerbū iubet̃ nō reſpicit quod p̄cedit:ſed quod ſequitur.

h In ꝯiugio.licita.donec vir egerit pn̄iam:⁊ ſic patet ꝙ ſi alter cōiugū adulterat̃ reliquus ꝑdit ius exigēdi.ſed ſm̄.h.delinquēs tenet̃ alteri r̄ddere debitū.nō.s̄.e.c.i.Sed obiicio tibi:mulier q̄ fornicat̃ ꝑdit ius petēdi debitū.ſiſi vir nō h̄ʒ ius petēdi debitū in tali muliere.delinquit ergo cognoſcēdo:ut h̄ dr̃.⁊.j.c.ꝓxi.ſi ergo mulier petat debitū a viro ⁊ vir excipit ꝯ eā:q꞉ ꝑdit debitū.ipſa pōt replicare ꝙ ⁊ ipſe ſimiliter ꝑdit debitū.vñ vr̃ ꝙ cū effectu poſſit mulier petere debitū.ſed nō eſt ita q꞉ ſi mulier triplicauit:vir pōt q̄druplicare:⁊ dicē ego ex tua culpa ꝑdidi.

faciat dicente ſcriptura:q tenet adulterā ſtultus ⁊ impius ē.ubicunqʒ igit̃ fornicatio eſt uel fornicationis ſuſpicio:libere uxor dimittitur.Et qa poterat accidere ut aliqs calūniam faceret innocēti:⁊ ob ſecundā copulam nuptialē ueteri copule crimē impingeret ſic priorē dimittere iubet̃ uxorem:ut prima viuente ſecūdā non habeat. Idem in epiſtola pauli ad corinthios.

Sola viri fornicatio vxorem maculat.

In ꝯiugio quis poſitus q̄cunqʒ peccata fecerit non ꝓpriā infuſcant ꝯiugē.ſʒ fornicatio uxorē coinqnat:ut iaʒ nō ſit viro ſuo licita ſed adultera. Item ioannes chriſo.

Qui uxorē ſuā dimittē adulteram noluerit:duob⁹ annis pēiteat:ſi ei dbitū reddidēit

Si qs uxorē ſuaʒ inuenerit adulteram:⁊ poſtea deinceps placuerit hr̄e eam in matrimonio:duobus annis peniteat:ideo q꞉ cū adultera mixtus ſit:q̄ adhuc crimine ſuo ñ eſt purgata:Aut abſtineat ſe a mr̄imonio eius:donec expleat̃ ſatiſfactio criminis pn̄ie ſue:ideo q꞉ poſt ſatiſfactionē penitētie ñ meret̃ uocari adultera.Similiter ſi virū ſuum uxor inuenerit adulter̄:non ad imparia iudicant̃. Subauditur niſi ab adulterio mulier recedere noluerit.quo caſu uxorē ſuā uir recipe p̄t nullū piculū illaturus. Unde pelagi⁹ papa melleo ſubdiacono.

Poſt penitētiā adulterij uxorem vir poteſt accipe.

De benedicto quoqʒ queʒ uxorē alienam indicaſti facinoroſo ſuſtuliſſe ſpiritu:⁊ in ſuū hactenus p̄ſumere detinere ꝯſortiū:ſi hoc rerū veritas habet:iubemus experientie tue:ut eū cū ipſa quoqʒ adultera diſtricte nō differas mactare:⁊ caluatos ab inuicem ſepare:⁊ illū quidem ad luciū defenſorē in apulie prouincie patrimoniū ſine dilatione migrare. Illam vero ſiquidem marit⁹ ſuus ſine dolo aliquo forte accipe uoluerit:tua ordinatione ſub cautela recipiat:nullum ei dūtaxat de cetero ſimile cōmittenti periculū illaturus.ſi vero omnino eam recipere noluerit:in aliū quēdam locum in quo ei non liceat male viuere:prouida eam diſpēſatione conſtitue. Itē ex penitentiali theodori.

Qui adultere debitum reddit.iij.annis peniteat.

i Si qs.hoc.c.intelligit.h.cū adulteriuʒ vxoris eſt notoriū vel ēt publicū ꝑ ſn̄iam.uel qa in iure ꝯfeſſa ē.⁊ ita ꝯdēnata:nec tñ deſiſtit adulterari.⁊ vir ei ꝯmiſcet̃ icorrigibili.rcē igit̃ itelligat̃ cū crimē ita manifeſtū eſt:ꝙ p̄textu ignorantie ⁊c̃.ut dixi.s̄.c.i.

k ¶ Adulterā.nec ab adulterio deſiſtentem.

l ¶ Abſtineat.i ſequenti c.ē et.ſed legas hic aut ꝓ et:⁊ erit vna pena vł ibi lege et ꝓ aut:⁊ erūt due pene ſubalternatione:ut aut peniteat duob⁹ ānis:aut nō exigat debitū ab eo:donec ꝑegerit penitētiam.

m ¶ Expleat̃.uel ſaltim inchoet̃.naʒ ſi voluerit eam ſibi reconciliare ēt ĩ.tp̄s penitētie ab ea p̄t exigere debitū:ut ex̄ d furtis ex lr̄is in fi.ex̄ de eo q cogn.cōſang.c.demens.

n ¶ Ad imparia.h° quo ad debitū nō exigēduʒ donec alter peniteat.ſi mulit̃ nō ad imparia iudicātur:quo ad debitū reddēdū:quo ad diuortiū quo ad accuſātōem ĩ.e.q.v.p̄cepit.⁊.c.chriſtiana.

o ¶ Subaudit̃.reſpicit hoc ꝙ dicitur in.c.ſicut ubi dixit q remiet.

a De benedicto.mactare.i.punire.

b ¶ Et caluatos.pānis abſciſſis.i.dehoneſtatos ⁊ tōſoratos ſicut moris eſt in qbuſdā locis:q꞉ ueſtes ⁊ capilli incidūt eis in ignomiā ant̄e ⁊ retro.

c ¶ Sub cautela.cū non dicat̃ hic q̄ cautio p̄ſtari debeat a viro:videt̃ ꝙ nuda ſufficiat:⁊ talis cautio firmiſſima dicat̃ ut.ĩ.de cō.di.iiij.primū ad idē.s̄.xvij.q.ij.ſiqs incognitus nomē enim cautōis ꝑ ſe poſitū nudā ꝓmiſſionē deſignat.C.d̄ vb.ſig.ſancim⁹.So.ſi mulier nihil allegat de ſuſpicione viri:dico ſufficere nudā ꝓmiſſionē.ſi aūt dicit eū ſuſpectū:oportet ut idonea cautio ei p̄ſtet̃.ſ.fideiuſſores vel pignora.ł ēt iuramētū ſi forte illud magis timet vir:ut.xvij.q.iiij.metuētes.Si v̄o tāta ſit ſeuitia viri:ut nulla cautio videat̃ ſufficē:tūc ñ ē reddēda.ſʒ alicui honeſte matrone cōmittēda:ut ex̄ d̄ re.ſpo.ex trāſmiſſa.ex̄.e.ti.lr̄as i fi.q꞉ ſatiſ

Si quis uxorem suā scit ad ulteram: ⁊ nō vult dimitte re eam sed in matrimonio ha bere: tribus annis peniteat: ⁊ q̄diu penitet: abstineat se ab illa. Itē augustinus ad pol lentium libro.ij.

Adulterio purgato p pñiam pōt fieri reconciliatio ꝯiugij.

Quod aūt tibi durū videt ut post adulteriū reconci lietur coniunx: si fides adsit nō erit durꝝ. Cur enim adhuc reputamus adulteros: quos credimus uel baptismate ab lutos uel penitentia esse sal uatos? Hec crimina in veteri lege nullis sacrificijs munda bant: que in lege noui te. sine mūdatione mundātur. Et iō tunc omnino ꝓhibitum est ab aliquo ꝯtaminatā accipe uxo rem: q̄uis dauid saulis filiam quā pater eiusdē mulieris ab eo sepatam dederat alteri: tā q̄ noui te. p̄figurator sine cū ctatione recepit. Nunc autē postea q̄ christus ait adulte re: nec ego te ꝯdēnabo: uade deinceps noli peccare: quis nō intelligat maritū debere igno scere: qđ videt ignouisse deū amboꝝ: nec iam se debē adul teram dicere: cuius penitētis crimen deletū est a deo. Itē de adulterinis ꝯiugijs.

De eodem

Non erit tur pis neq̄ difficilis etiā post patrata atq̄ purgata adulte ria reconciliatio ꝯiugij: ubi p claues regni celoꝝ non dubi tatur fieri remissio peccatoꝝ non ut post viri diuortiū adul tera reuocet: sed ut post chri sti consortiū adultera non no cetur. Item ambrosius.

Cū fornicationis vitiū exclu dit: castitatis virtus ascisciṫ.

Dum renūciatur impro bitati: statim asciscitur virtꝰ Egressus enim malicie virtu tis opatur ingressū: eodemq̄ studio quo crimē excluditur innocētia copulatur. Item gregorius. **Non habet fal lax apud deum: qui ad verita tem penitēdo reuertitur.**

Apud misericordē nanq̄ iu dicē nec ille fallax habe bit: q ad ueritatē reuertitur: etiā postq̄ mentitur: q2 oipo tens deus dū libenter nostrā penitentiā suscipit: ipe suo iu dicio hoc qđ errauimꝰ abscō dit. Quod si in adulterio p seuerare elegerit: patronus turpitudinis et lenocinij reus maritus habebiṫ: nisi eā adul terii reā facere uoluerit. vnđ in. ix. li. C. ti. de adulterijs et stupro: Impator seuerꝰ ⁊ an toninus. Crimē lenocinij cō trahunt q dephensā in adulte rio uxorē in matrimonio deti nuerūt: non qui suspectā ha buerunt adulteram. Hoc in

datio maliuolū ꝓpositū nō mutat ut isūt đ suspec. tu. §. ult.

d Jn aliū pena adulterij etiā sm leges cōmutata est in in trusionē monasterii. C. de adulterijs. auc. sed hodie.

e Recipere. nō. n. erit cōpellēdꝰ eā recipere cū alij adhe serit. ex de diuor. signi ficasti: ⁊ pōt monasteri uꝫ ingredi ea viuēte. ut xxvij. q. ij. agathosa.

f Sigs uxorē ⁊c̄.

a Quod aūt. si fides .i. credulitas. s. ut credantur peccata per pniam deleri. uel fides i. certitudo ⁊ spes cor rectōis ꝯtinētie eiꝰ.

b Mūdabanṫ. quo ad penaꝫ tpalem. imo sola venialia dimittebanṫ p cerimonialia. de pe. di. vi. c. i.

c Mundatiōe. legali: sed sola pniā.

d Fili ā. s. michol.

e Prefigurator. prefiguranit q mulier post pniam debeat viro re cōciliari.

f Penitētis. videṫ er go q nō possit mulier đ adulterio accusari post pniam: quod falsuꝫ ē. j. xxxiij. q. ij. admonere: sꝫ post baptismū nō ut vř q2 ibi plenior fit remis sio quo ad omnē penaꝫ etiā tpalem ar. de con. di. iiij. sine pnia. ar. ꝯ ex de diuor. gaudemꝰ. sed dic q lꝫ excipi possit de adulterio pꝰ baptismuꝫ nō tn̄ accusari: q2 exce ptio ē fauorabil: accu satio odiosa.

g Dum renūciatur. si enī p ianuaꝫ pec cati intrat diabolꝰ: stati christus recedit: de pe. di. ij. si. enim inquit ⁊ ar gue q infusionem gratie precedit remissio peccatoꝝ nālr̄ i. intellectu: sed tn̄ tpe simul sunt. sic ergo prius desinit quis esse vitiosus q̄ incipiat esse v̄tuosus. xxiij. q. iiij. qd faciet. bonꝰ enim ⁊ malꝰ simul aliqs esse non pōt. de pe. di. ij. §. si aūt. ar. ff. de here. insti. quot. §. sigs ita dixerit. Itē nec pt quis esse in medio statu: q2 ois q nō diligit odit: ut de pe. di. ij. gciūq̄ ab orig. in fi. Sed obijciṫ: nōne peccatū dimit titur penitēti? qđ si est ita: cū habenti peccatuꝫ dimittatur peccatum: ergo penitēs est peccator: ⁊ ita videṫ q v̄tus ⁊ vitiū sil sint. uel aliquo tpe intermedio sit qs sine alterutro quod stare nō pōt. lau. Ego dico q̄ōes tales duplices: isti infundiṫ gratia: isti dimittūṫ peccata. Est enim infusio ꝯpo sita ⁊ simplex: sicut hec est duplex: lupꝰ egrediṫ siluā. si eniꝫ intelligaṫ de cōposita egressiōe utraq̄ istaꝝ ē vera lupꝰ egrediṫ siluā. lupꝰ ingrediṫ. secꝰ si de simplici egressione. Similiṫ utraq̄ istarū est vera: isti infūdi tur gratia: isti remittiṫ peccatū. silr hic distinguēdū est hec res p̄scri bitur.

h Apud reuer titur. si ergo iuraui me ad di em certum solu turꝫ pecuniā: licꝫ post soluā nō de iero q2 iā ad v̄ita tē redeo. sic si sub pēa ꝓmisi aliqd nec solui: pena ꝯ missa ē. si tn̄ post soluo: liberō a pe na. ff. de arbit. l. ult. qn̄ pena ꝯmit taṫ ul qn̄ purgeṫ nota indistincte dn̄i mei. h. Itē ē hic ar. q aliquis pōt mutare ꝯfes sionē suā maxime incōtinēti: ut ex de testi. cog. pte rea: uel anteq̄ sit scripta. ex de cē oli. dūmō nō fiat calūniose: ut. ff. đ inter. act. de eta te. §. ult. ar. ꝯ exṫ de ꝯces. p. ⁊ eccle nō va. post electi onē. ⁊ ex ut ec. be ne. ut nostrū. ⁊. ii ij. q. iij. item qui falso

i Crimē. vxoreꝫ nē tn̄ penā adul terij sustiet q ma trimoniū suū ꝯtē nit ⁊ vxorē delin quere patiṫ. ꝯta minatōem tn̄ in dignaṫ: ut. ff. de adulterijs. l. i. §. le nocinij. crimē aūt lenocinij plibꝰ mōis ꝯmittiṫ. ꝯmit tir. n. lenocinium q q̄stuaria mancipia hꝫ: q2 nō ē hō minꝰ q̄ ꝓprio corpore questū facere: ut. ff. de ritu. nup. l. palā. §. lenocimū. Itē ē etiā leno: q sciēṫ ducit dānatā adulterā. uel q recōciliat sibi adulterā: ut. C de adult. l. castitati. l q sciēṫ tenet adulterā: ut h: ul q r̄cipit pecuniā ꝓ adulterio: ut. ff. đ adult. l. i. §. lēocinij

k Publico. accusatōeꝫ. sꝫ nō usq̄quaq̄ negaṫ muli ereꝫ posse viꝝ accusare. sꝫ dř nō equo mō cū viro ac cusatōeꝫ de adulterio posse ꝓponē. vn̄ rcē subdiṫ n̄ idē p̄uilegiū ⁊c̄. vir. n. iure mariti. s. sine inscriptōe si ne metu calūnie. j. lx. dies utiles mulierē de adulte rio accusat: ut. iiij. q. iiij. §. aliqn̄ qđ nō facit mulier:

mulieribus non obtinet. non enim eis permittitur maritos suos adulterij reos facē. unde in li. e. τ ti. e. Idem imperator. Publico iudicio nō habent mulieres adulterij accusationē: quamuis de mr̄imonio violato queri uelit: lex iulia declarat: que cuȝ masculis iure mariti accusādi facultatē detulisset: nō idem feminis priuilegiuȝ detulit. Si ergo ut ex his colligit auctoritatibus adulterā retineri nulli pmittitur multo minus in ꝯiugiū duci licebit: cuius pudicicie nulla spes habetur. debet enim inter coniuges seruari fides et sacramentū. que cum defuerint nō coniuges: sed adulteri appellantur. Unde augu. scribit contra iulianum li. i.

Veritas nuptiaꝝ non ꝯsistit in commixtione maris τ feīe.

Non enim ī sola ut deliras cōmixtione maris τ femīe nuptiaruȝ veritas ē: quamuis sine illa cōmixtione nuptie filios ꝓcreare nō possunt. Sed alia sunt ad nuptias ꝓprie ptinentia: quibus ab adulterijs nuptie discernuntur. s. sicuti ē tori cōiugalis fides τ cura ordinate filios ꝓcreandi: τ que maxima est differentia bonus usus mali: hoc est bonus usus cōcupiscentie carnis: quo bono adulteri male utuntur. Hec sunt bona quibus commendantur nuptie: τ ab illicito usu discernuntur. Contra uero ambrosius iprobare nuptias videtur dicens.

Prime uel secūde nuptie hac auctoritate probare videnī.

Nuptie terram replēt: virginitas paradisum. Sed hoc intuendum est duntaxat iuxta hebraicaȝ veritatem: qꝫ scriptura in primo τ. iij. τ. iiij. et. v. die τ. vi. expletis operibus singulorum dierum dixit: et vidit deus qꝫ bonum esset. In secundo die hoc omnino subtraxit nobis intelligentiā tribuens: non esse bonum duplicem numerum qui ab vnione diuidat: τ prefiguret federa nuptiarum. vnde τ in arca noe omnia animalia quecunqꝫ bina ingrediuntur immunda sunt. impar numerus ē mūdus: quamquam in duplici numero intelligatur et aliud sacramētum: quod nec in bestijs quidem τ immundis auibus bigamia comprobata sit. bina τ bina enim ingrediuntur immunda: τ septena que munda sūt: ut haberet noe post diluuiuȝ qȯ impari numero statim deo posset offerre. verum hoc ad exhortatōnem non ad necessitatem obseruande virginitatis refertur. Unde idem ambrosius ait.

Virginitas cōsilio suadetur: non ex imperio precipitur.

alias vir τ mulier ad paria iudicāt: ut. j. q. v. p̄cepit τ. c. christiana. τ. ȷ̄. c. q. c. siqs vxorē. ȝ post. lr. dicit nō pōt nisi iure cōi accusare nisi absens sit ꝓpter rē publicā: q: tūc admittit τ restituit ad illos. lr. dicit τ ē iste casus spāl' ī quo maiores restituunt τ ñ minores. ff. ex qui. ca. ma. si q̄ militi. ff. de adult. miles. §. qdē. τ. ff. de mino. auxiliū. ȝ qȯ h dr̄. nō vr̄ tenenḋ s̄m iura nr̄a. nam sic̄ marit⁹ vxorēȝ sic vxor maritum licite accusat τ inscribit ꝯ euȝ τ obligat se ad penaȝ talionis. τ h° qñ corā seculari iudice agit. sed si agit corā ecc'iastico ñ inscribit. ut ex̄ de ꝓcura. tue. τ lex idē vr̄ dicē i auc̄. ut li. ma. τ auie. § τ q: vo. τ. §. cās coll'. viij. miror tñ q̄re ius dicat: qꝫ corā secl'ari iudice sit inscribendū: cū hodie pēa secularis ꝯmutata sit ī ecclesiasticaȝ penā: ut. C. ḋ adult. aut̄. sed hodie. vñ etiā s̄m leges dico qꝫ vxor possit accusare virū: cū tm̄ eccl'astica sit pēa adulterij. sed dic qꝫ iō τ hodie tenet vir iscribē. q: igress⁹ ī mōasteriū morti equipat. vl' dic qꝫ ȝ ꝯmutata sit pena adulterij quantū ad mulierem: ñ tñ quantū ad viꝝ. sed esto qꝫ vir accusat mulierem τ succūbat ex q° vir obligauit se ad penā talionis τ ñ ꝓbat: ergo vir ꝯdēnabit sic̄ mulier ꝯdēnaret si essȝ ꝯuicta. ȝ mulier ꝯuicta detruderet ī monasteriū: ergo τ vir. τ sic aliqs cogit recedē ab vxore sua absqꝫ cā fornicatōis. ȝ hoc qcūqꝫ vult separi ab vxore: accusabit eā: ut cū succubuerit possit recedē. τ sic alia uia ē ꝯsecut⁹ qȯ ꝯsiderauit. qȯ ē ꝯ id. xxxiij. q. v. hec imago. ex̄ ḋ ꝓcur. tue. ꝶo. bñ ꝯcedo qꝫ eodē mō cōdēnat vir quo mulier. mulier. n. nō cogit itrare religionē: nisi viro placuerit. ul' intellige qȯ dic̄ decre. qꝫ ḋȝ iscribē: vex ē quantū ad hoc ut lucret donatōeȝ ꝓpter nuptias uel dotē.

l Nō idē. i. iure mariti: uel nō idē. i. nullū p̄uilegiū apud secularē iudicem.

m Priuilegiū. qdā dñi dicūt. qꝫ ēt vxor vir accusare pt ḋ adulterio. sed nō cū p̄uilegio: q: tenebit ad talionē. τ h° īnuit h. alij dñt qꝫ ñ pōt ut. io. τ itelligunt autēticas illas ꝑ q̄s dñt verēs leges esse abrogatas in auc̄. ut fratꝝ filij. §. ulti. coll'. ix. τ ī auc̄. ut li. ma. τ auie. §. quia vero. τ. §. causas. coll'. viij. In qb⁹ vr̄ qꝫ eq̄ vxor virū sic̄ vir vxorē pōt accusar̄ ꝑ illā l. C. ḋ repu. l. cōsensu: ut cū agit ad sepatōem tori: ut lucret donatiōem ꝑꝑ nuptias nō ut vir in corꝑe puniatur. τ ad h° tm̄ agit s̄m canones.

a Non enim. mali. i. prurit⁹ ꝯcupiscentie. Et nō qꝫ sunt q̄ttuor species usus. ē bon⁹ vs⁹ boni: ut itegritas q̄ deo vouet. ē et mal⁹ vsus boni cū qs ꝯtinet ꝑꝑ inanē gloriā. τ bon⁹ vsus mali: cū cōcupiscētia artat circa mr̄imoniū. ē τ mal⁹ vsus mali: cū qs vagatur ad meretrices.

b Nuptie. virginitas non iō hoc dicit: ut sole virgines habeant paradisum: sed quia facilius. ar. j. ꝓ ti. causa q. v. qui sitit vl' quia virginitas soror est angeloruȝ: ubi omnes erūt virgines uel ꝯtinentes neqꝫ nubent neqꝫ nubēt.

c Unde. s. ad ostendēdum qꝫ nō bonam habȝ significatōem: ȝ signuȝ diuisionis et reprobationis.

d Immūda. i. imunda vocauit moyses in lege. s. que nō ruminabant ut porci. τ q̄ non habebant vngulas fissas ut equi: et in natalibus que nō habebant squamas. et generaliter que lex comedi prohibuit.

e Mūd⁹. i. sub ipari. numero ingrediūt mūda ī arcam.

f Et aliud sacramētum ab illo. s. quod τc̄.

g Cōprobata. sensus est adeo reprobat bigamia. qꝫ nec etiā in bestijs immūdis inueniebat. cū quo bigamia cōtrahi posset si alter cōpaꝝ moreretur.

h Haberet. reddit rōem quare mūda sunt ingressa sub impari numero: ut ex illis posset aliqd offerre. vbi. n. paritas esset ibi nō poterat diuidere masculū a femina.

i Integritas.sola ē.hec dictō sola determinat hoc vbū suaderi.i.solūmō suaderi pōt nisi aliq fecissent sibi p̄iudiciū uel vouendo uel sumēdo sacꝝ ordinē. qñqꝫ etiā imperatur ꝯtinētia rōe delicti:ut in penitētib⁹ vxoricidis ⁊ incestuosis:ut diri.ꝯ.cā.p xi.q.i.in p̄ īn.

k ¶ Uoti.ar.ꝙ monachi uel canonici nō pñt inuiti cōpelli ad districtiorem vitā:q2 res est magis voti ꝗ̄ p̄cepti:⁊ magis libere volūtatis ꝗ̄ coactōis.ar.di.lxxiiij.c ij.⁊.xx.q.iij.p̄sens.

l ¶ Prim⁹.nō rōe tēporis sed ordinis liber primus ponit̄ inter.xij. ꝓphetas.

m ¶ Hordei.⁊.xv. argēteis ⁊ dimidio choro tritici.io.

n Non est.societ̄.societas.n.int̄ bonuꝫ ⁊ malū ꝯtrahi pōt:ut ex societate boni mal⁹ edificet̄:sicut emptio venenī ualet si tale sit qđ adiectiōe alteri⁹ materie usui esse pōt.ff.de ꝯtrahē. empt.ꝙ sepe.§.ueneni.

o ¶ Sectet̄.ar. ꝙ malū additū bono nō corrūpit sed poti⁹ sumit nāmar.ꝫ.e.q.ij.qcqđ. ⁊ ex̄ ꝯ ꝯie.eccle.qđ ī dubijs.

q Quod aūt.hicꝯ pingit̄ secunda qō:an sit illa cōiū ⁊ q̄ cā icōtinētie ducitur:⁊ qđ ē est nō ſm primā institutōem matrimonij factā cā ꝓlis tantuꝫ ⁊ gratia multiplicādi generis humani.sed ſm ſaꝫ institutōeꝫ factā post peccatū vitāde fornicatōis cā.⁊ utraqꝫ institutio facta est ī paradiso:pⁱmo ante peccatum:secūda post. attribuit̄ tñ ſa aplo nō quia ipsam fecit:sed q2 ipām ēe factā oñdit:⁊ ne ī posterū ab hēticis ī dubiū uocet̄ in scriptis redegit.sicut etiā hieronym⁹ secūdas nuptias ꝯcessit.ꝯ.xxxi.q.i.aperiant.

b ¶ Benedictio.⁊ fuit facta in paradiso.xxvi.di.deinde.et tūc fuit p̄ceptū:ut ibi dr̄.eodem mō p̄ceptū fuit cum dicebat̄ maledict⁹ q nō reliquerit semē sup terrā.hodie tñ ē ꝯsiliū nisi quo ad reddendū debitum.

c Uxor.si tñ cas.nō staret quo mi⁹ habeāt nō est cur

Integritas corporis expetēda a nobis ē:quā ego ꝑ ꝯsilio suadeo:non ꝓ impio p̄cipio. Sola ē enim virginitas que suaderi pōt:impari ñ pōt res magis uoti ꝗ̄ p̄cepti est. Cum ergo in meretrice ut dixim⁹ nulla spes fidei nulla sit certitudo pudicicie: patet ꝙ ñ est in ꝯiugiū ducenda. Sed obiicit̄: raab hiericontina ꝗ̄uis esset meretrix: tñ principi de tribu iuda ē copulata ꝯiugio:ꝯ qua christus postea nasci dignatus est. Osee quoqꝫ xii. ꝓphetaꝝ primus ex p̄cepto dñi choro hordei meretricē emit: quā sibi in ꝯiugio sociauit. Sꝫ aliud est meretricē ducere uel adulterā retinere quā tua ꝯsuetudine castitate ⁊ pudicicia exornes: atqꝫ aliud aliquā eaꝝ habere: quam nullo pacto a luxu carnis sue reuocare ualeas. hoc eñi penitus ꝓhibetur: illud laudabiliter factū legit̄. Unde hieronymus super osee li.i.

Non est peccatum meretricē ducere uxorem.

Non ē culpandus osee ꝓpheta: si meretricē quam duxit ad pudiciciā ꝯuertit: sꝫ potius laudādus ꝙ ex mala bonā fecit. nō enim q bonus pmanet polluit̄: si societ̄ malo sed qui malus est in bonū cōuertitur si boni exēpla sectetur. ex quo intelligimus non ꝓphetam perdidisse pudiciciam fornicarie copulatū: sed fornicariam sumpsisse pudiciciam quam ante ñ habebat.

Quod autē non sit uxor que sola causa incontinentie ducitur: hinc videt̄ ꝓbari posse: ꝙ ꝯiugiū ꝓpagationis nō explēde libidinis causa a deo istitutū ē. hec nanqꝫ fuit bñdictio in ꝯiugijs crescite ⁊ multiplicami. Unde ambro. sup lucam

Partus feminaꝝ ē eis sola cā nubendi

Pudor est feminis nuptiarū p̄mia non hr̄e: qbus hec sola causa ē nubendi. Idem: dū coniugij premiū ⁊ grā nuptiaꝝ partus sit feminaꝝ: non mediocris causa ē: ut virginitas marie falleret principem mūdi. q ergo in cā ꝓcreande sobolis: sꝫ explende libidinis sibi inuicem copulātur: ñ tam coniuges ꝗ̄ fornicarij vident̄ Hinc etiam hieronymus.

Non coniuges sed adulteri uocantur: qui non ſm p̄cepta christi coniunguntur.

Sicut non omnis cōgregatio hēticoꝝ christi ecclesia dici pōt nec caput eorum christus: sic nō omne mr̄imonium: quo nō viro suo ſm precepta christi uxor iungit̄: rite ꝯiugiū appellari pōt: sed magis adulteriū. His ita rñdetur: prima institutio cōiugij in paradiso facta ē: ut esset immaculatus torus ⁊ honorabiles nuptie: ex quibus sine ardore ꝯcupiscentie ꝯciperent sine dolore parerent. Secūda ꝓpter illicitū motū eliminādum extra paradisū facta est ut infirmitas ꝓna in ruinā turpitudinis honestate excipet̄

debeant pudere.

d ¶ Sola.i.precipua.

e ¶ Et gratia.vñ dicit lex: q2 magnū p̄miū.ē mlierib⁹ ꝯcipe ⁊ ꝯceptū tueri.ff. de edil.edic.q̄rit̄.§.si mlr.

f ¶ Pricipē mundi.i.mūdanoꝝ.i.

Cō.ij.

maloꝝ nec p hoc attribuitur ei sup homines aliquis pricipatus.sꝫ dr̄ priceps eoꝝ id ē primo peccās vl̄ maior peccans: uel ad derisionē dr̄ priceps taliū sicut dr̄ rex scbachorū: uel cardinalis rauēnas: ñ tñ simpliciter est rex ul̄ cardinalis qdaꝫ tñ heretici garriūt cū pricipē mundi: q2 fecē oīa infra lunareꝫ globū.io.

g ¶ Falleret. ex hoc aūt fuit decept⁹ diabol⁹. qui cū videret mariā habere filiū.credebat eaꝫ mulierem esse. alia rō reddit̄ .xxvij.q.ij inuenta. h patet ꝙ multa latēt diabolum ⁊ quotidie discit p tpoꝝ incrementa: ut.xxvi.q.iij. sciēdū.

a Sicut ñ omnis.i.omnis nō.sile est ibi nō erit impossibile apud deū omne vbum.

b ¶ Matrim oniū i.ꝯiūctio.

c ¶ Adulteriū .i. fornicaria ꝯiunctio.

d His ita.facta. solo cōsensu ut ⁊ nūc ⁊ istituit dñs mr̄imoniuꝫ ex eo ꝙ mulierē fecit dicens illi ꝙ vxor ade esset futura.

e ¶ Sine ardore.nisi.n.hō pecc:sset: ita ⁊ sine ardore ⁊ pruritu esset genitaliū ꝯiūctio.sicut ē alioꝝ mēbroꝝ veluti si applices digitū digito uel manū cuꝫ manu.uel si esset pruritus: nō tñ esset peccatū: sic nō esset peccatū manū scabiosam mittere ad ignē.

f ¶ Eliminãdum.i.coercendum.
g ¶ Facta est.i.ostẽsa.facta alias in paradiso etiã se cũdo facta.sed q̃ro ꝑ q̃ uerba uel qñ.
h ¶ Cõiugij.sed hodie sacerdos diacon⁹ magis puniẽ si ꝯbat q̃ si fornicet:ut di.xxviij presbyterũ.
i ¶ Unusq̄sq₃.q ꝑ votũ sibi non prejudicauit.
k ¶ Nolite.s.xxx q.i.nosse.
l ¶ Usu₃.i.carnalem vsum.
m ¶ Ueniale.i.dignum venia.i.ad mortẽ non iputabile.s.di.xiij.nerui.ĩ.c.q.iiij.in eo ꝯ.s.di.xxv.§.alias.ar.ꝯ.ĩ.xxxiij.q.iiij.vir.
n ¶ Qd.simplex ẽ relatio.
o ¶ Triptitum.i.bonũ nuptiale ẽ triplex.i.ꝯiũctorũ nuptijs bonũ ẽ triplex.
a Quicqd.exactõe.cã icõtinentie nõ causa libidinis.
b Ab adulterio ĩ.e.q.iiij.origo ꝯ ĩ.e.q.vij.adulterij.ꝯ.ĩ.e.q.iiij.liberoꝝ ꝯ.vt h°.c. ⁊ ei⁹ ꝯria melius intelligas:nõ ꝙ quattuor de causis cõmiscet quis uxori.cã ꝓlis.itẽ cã reddẽdi debitũ.his casib⁹ non peccat imo meretur.xiij.di.nerui ⁊.xxxiij.q.v.si dicat.itẽ cã incõtinẽtie:cũ.s.est preuẽtus a voluptate:tũc est veniale peccatũ:ut hic.⁊ xxxiij.q.iiij.vir cũ ꝓpria.qdã tamẽ dicũt h° casu nullũ esse peccatum ꝓpt auctoritate₃ apl'i:vnusq̄sq₃ hẽat suã ⁊c.cognoscit etiam vxor cã

ꝯiugij. Vñ apl's scribens ad corinthios ait:ꝓpter fornicationẽ vnusq̄sq₃ hẽat suã uxorẽ ⁊ vnaqueq₃ habeat viꝝ suum Et hac itaq₃ causa fit: ut ꝯiugati se sibi inuicẽ debent:nec se sibi negare possũt.vñ apl's: Nolite fraudare inuice₃:nisi forte ex ꝯsensu ⁊ ad tempus: ut expeditius uacetis orationi:⁊ iteꝝ reuertimini in id ip̃m ne forte tẽtet nos sathanas. hoc aũt dico ꝓpter incontinẽtiã vr̃am. Qui ergo ꝓpter incontinentiã in naturalẽ usum redire monent̃: p₃ ꝙ ñ ꝓpter filioꝝ ꝓcreationẽ tñ misceri iubent̃:non tñ ideo nuptie male iudicant̃.qd enim preter intentionẽ generãdi fit:non est nuptiaꝝ malum:s₃ est veniale ꝓpter nuptiaꝝ bonũ:qd ẽ tripartitũ:fides videlicet ꝓles ⁊ sacramẽtum. Unde augustinus de bono coniugali.

Immoderatus usus ꝯiugatorũ non ẽ nuptiaꝝ malu₃:sed ẽ veniale ꝓpter nuptiaꝝ bonũ

Quicquid inter se ꝯiugati ĩmodestũ inuerecundũ sordidũue gerunt:vitiũ est hoĩm nõ culpa nuptiaꝝ. Jam in ip̃a quoq₃ ĩmoderata exactiõe debiti carnalis:quã eis ñ ꝯm imperiũ p̃cepit:sed ꝯm ueniã cõcedit apl's:ut etiã preter cãm ꝓcreandi sibi misceantur:⁊ si eos praui mores ad talẽ ꝯcubitũ impellũt:nuptie tamẽ ab adulterio seu fornicatione defendunt. neq₃ illud ꝓpter nuptias admittit̃:sed ꝓpter nuptias ignoscit̃. debẽt ergo sibi ꝯiugati nõ solũ ip̃ius sexus sui ꝯmiscẽdi fidẽ liberoꝝ procreandoꝝ causa:q̃ prima ẽ humani generis in ista mortalitate societas:veꝝ etiã infirmitatis inuicẽ excipiẽde ad illicitos ꝯcubit⁹ euitãdos mutuã quodãmodo seruitutẽ:ut etiã si alteri eoꝝ ꝯtinẽtia ꝑpetua placeat:nisi ex alterius ꝯsensu fieri non possit. Non aute₃ dat̃ p̃ntia sancti sp̃ũs tp̃e quo ꝯiugales actus gerũtur Uñ hieronymus sup mattheum.

Nõ dat p̃ntia sancti sp̃ũs:tp̃e quo ꝯiugales act⁹ geruntur.

Connubia legitima carent quidẽ peccato:non tñ tp̃e illo quo ꝯiugales actus gerũtur:presentia sãcti sp̃ũs dabit̃ etiã si ꝓpheta uideatur esse: q officio generationis obsequitur.sed etiã alia plura sunt in quibus sufficit sibi sola vis humana:⁊ neq₃ res indiget neq₃ decet adesse p̃ntiam spiritus sancti. Sicut ergo talis ꝯcubitus non est fornicarius:sed ꝓpter bonũ ꝯiugij licitus: sic etiã ꝯiunctio illa:de qua queritur:nõ est fornicaria:sed ꝓpter bonũ ꝯiugij licita. Itẽ sicut augustinus ait in libro d̃ bono coniugali.

Concubine ad tp̃s adhibite:nec etiã si causa filiorũ concubant.iustum faciunt cõcubinatum suũ. Sic econtrario datur intelligi de his:qui ꝯiugali affectu sibi copulant̃: ꝙ etiã si nõ causa ꝓcreandorum sed explende libidinis cõueniunt:nõ ideo fornicarij s₃ coniuges appellãtur. ꝓbatur hoc idem auctẽ augustini in libro de bono coniugali.

Cõiuges sunt:q causa solius incontinentie sibimet inuice₃ copulantur.

Solet queri:cu₃ masculus ⁊ femina nec ille maritus nec illa uxor alterius:sibimet non filioꝝ ꝓcreandoꝝ causa sed incõtinentie solius ꝯcubitus causa copulãtur:ea fide media ut nec ille cũ altera id faciat:nec illa cũ altero:utrũ

explende voluptatis.s.cũ qs ꝑuenit voluptatẽ ul' cogitationẽ uel utẽdo calidis ut pluries ea₃ cognoscẽ poss.t.tunc ꝯm.h.peccat mortaliter.ut in ꝯrio.c.origo.mĩn⁹ tñ puniẽ ꝓpter bonũ matrimonij:ut.ĩ.q.vij.adulterij. alij dicunt ꝙ etiam in hoc casu tm̃ veniale peccatu₃ est. ar.h ⁊.ĩ.q.vij.adulterij.⁊ sic ubi repit̃ ꝙ mortaliter peccet:dic.i.ad modũ adulterij agit uel dr̃ ad exhortatõem ꝯtinentie uel intelligit̃ qñ ea₃ cognoscit ꝯ nãm.tũc ꝯm oẽs mortalit̃ peccat.et grauius cũ vxore q̃ cum alia.ĩ.q.vij.adulterij. ioannes.
c Connubia.presentia.adest tñ gratia sp̃ũs sancti quo ad alia sine qb⁹ gratia.s.s.hr̃i ñ põt:cũ etiã qs mereat̃ qñq₃ in tali actu.ĩ.xxxiij q.v.si dicar. Sed adest cũ qs cognoscit uxore₃ quo ad opatõem.s.quo ad miracula facienda ⁊ vim ꝓphetandi.manet enim in bonis gr̃a.s.s. q°ad q̃dã ⁊ recedit quo ad quedã:ut legitur de pe.di.ij.c.querẽdũ.⁊.c põt discursus.uel dic ñ dare p̃ntiã.s.s. quo ad oĩa:q2 est ibi qdã stupor ⁊ hõ totus carne⁹ efficiẽ:ul' iõ illi paruuli nõ dat̃:q2 est veniale peccatum. dicit tñ.p.manducator coitũ cõiugalẽ bene exerceri posse sine peccato.qd cõcedo qñq₃.ioannes.
d ¶ Sed ⁊ alia.ut sunt act⁹ indifferẽtes ut comedere mouẽ digitũ ⁊ huiusmodi.
e ¶ Sola.non excludit deũ qn adsit:sed virtutes quantũ ad opatõe₃:q2 illa hora totus carneus efficitur.
f Sicut ergo de qua in themate.
g Solet.sed incõtinẽtia.i.etiam ꝓpter incõtinẽtiã vitandã.
h ¶ Ea fide.dũ tñ hoc agant:ut matrimonium ꝯtrahant.

¶ Si uſq͛z.matrimoniū enim nō pōt ad tp̄s ꝯbi: ſicut nec lex nouit filiū tp̄alem:ut.ff.ð adopt.ſiqs.nec heres qs ad ꝯtp̄s iſtitui:inſti.de here.inſti.§.hēs qd ſi aliq͛ alias ꝯcturi credūt h⁹ licere ut ad tp̄s ꝯhāt:cū ius ignorēt ꝯhūt dic .h.tenere matrimoniū.

k ¶ Uitauerit.mōi vitā di notantur.ff.de viu.ꝛ ha.ſed neq͛z.ꝛ ſi forte.

l ¶ Nolint.i.velint non naſci.habes ergo h̄ ꝙ vitatio,plis uel,ppoſitū necādi filios īpedit matrimonium.ꝛ in.c.pri. Si aūt alia ꝯditio inhoneſta poneret̄ i mr̄imonio:ut ꝯtraho tecū ſi tu interfeceris patrē ul' ali qd iniquū feceris:an talis īpediat mr̄imonium dubitari conſueuit. De hoc notabis: ꝙ ꝯditio quedam eſt honeſta q̄dam inhoneſta ſiue impoſſibilis. Eſt aūt honeſta duplex:ꝛ eſt duplex inhoneſta.quedā enim ꝯditio eſt de nā mr̄imonij:quedā nō.ſi ergo cōditio honeſta q̄ nō ē de nā mr̄imonij apponat̄ mr̄imonio: tȝ mr̄imonium:ut ſi ita ꝯhat:ꝯtraho tecū ſi dederis mihi cētū:hec ꝯditio honeſta eſt:ꝛ nō eſt de nā matrimonij:ꝛ tȝ mr̄imonium cū illa ꝯditōe ꝛ ſine ea: ut ex̄ de cōdi.appo.de illis. Eſt alia honeſta cōditio:q̄ adheret nature matrimonij: ut cū xp̄ianus dicit iudee: ꝯho tecum: ſi volueris xp̄iana fieri.talis ꝯditio eſt de natura matrimonij: ꝛ ſi illa nō apponeretur nō teneret mr̄imoniū:ut.xxviij.q.i.nō oportet. Similit̄ inhoneſta duplex ē.ſi.n.apponitur inhoneſta ꝯditio q̄ ē ꝯ nām matrimonij:matrimoniū nō tenet:ut ſi hoc mō dicat̄:ꝯho tecū uſq͛z ad tres annos:uel ſi ꝯho tecū ſi,pcuraueris venena ſterilitatis.mr̄imonia.n.uel ſpōſalia ſic ꝯtracta nō tenent:ut hic.ꝛ.c.ſequēti. Eſt ꝛ alia inhoneſta ꝯditio q̄ nō eſt ꝯ nām matrimonij:ut ſi hoc mō dr̄:ꝯho tecū ſi furtū ul' homicidiū feceris.hec ꝯditio nō repugnat nature mr̄imonij ꝛ ꝯditio talis ſi apponat̄ frangēda eſt ꝛ tenet mr̄imonium ut ex̄ de ꝯdi.app.c.i.ſed ꝯ hāc diſtinctōem eſt qđ legitur. xxxviii.q.i.idolatria.ibi.n.videt̄ ꝙ oīs turpes cōditōes etiā ſaluāt mr̄imoniū.ſed qualiter hoc ſit intelligendū:ibi notauim⁹. Itē ꝯ eſt.x.q.i.c.i.ꝛ.ij.ubi tenet ꝯtract⁹ lȝ apponat̄ ꝯditio q̄ eſt ꝯ nām ꝯtract⁹.ſilr̄ obſtat.xxviij.di. diacōi ubi tȝ ordinatio.lȝ dicat ſe uelle hr̄e vxorē.ſilr̄ tȝ ꝯuerſio ſi ſub hac forma fiat:ut poſſit retinerī,ppriū:ut ex̄ g cle.uel vo.inſinuante. In ꝯtractib⁹ aūt īpoſſibiles ꝯditōes appoſite viciāt ꝯtractum: ut inſti.de inuti. ſtip.§.impoſſibilis.ff.de act.ꝛ ob.ñ ſolū. In ultimis volūtatib⁹,p nō adiectis habent̄: ut.C.de inſtit.et ſubſti.reprehendenda de condi. ap.in mr̄imonio plene habes ex̄ ð cōdi.ap.c.ult.

nuptie ſint uocande. ꝛ poteſt quidem fortaſſe non abſurde hoc appellari connubiū: ſi uſq͛z ad mortem alicuius eoꝝ id inter eos placuerit:ꝛ,plis generationē q̄uis non ea cauſa coniuncti ſunt:non tñ uitiauerint:ut uel nolint ſibi naſci filios:uel etiā ope aliquo malo agant ne naſcātur.ceterū ſi uel utrūq͛z vel vnum horum deſit:non inuenio quēadmodū has nuptias appellare poſſimus. etenim ſi aliquā ſibi ad tēpus adhibuerit: donec aliā dignam honoribus uel ſuis facultatibus inueniat quā in cōiugium ducat: animo ipſo adulter eſt:nec cum illa quā cupit inuenire:ſed cum iſta cum qua ſic cubat:ut cum ea ñ habeat maritale ꝯſortiū. ¶ I. dē de nuptijs ꝛ concupiſcentijs.

Fornicarij ſunt nō cōiuges q ſterilitatis venena,pcurant.

Aliquando eouſq͛z peruenit hec libidinoſa crudelitas uel libido crudelis: ut ēt ſterilitatis venena,pcuret:ꝛ ſi nihil ualuerit: ꝯceptos fetus intra viſcera aliquo modo extinguat aut fundat: uolēdo ſuā,plem prius interire q̄z vinere: aut ſi in utero viuebat occidi anteq͛z naſci. prorſus ſi ambo tales ſint: coniuges non ſunt:ꝛ ſi ab initio tales fuerunt:non ſibi per connubium:ſed per ſtuprum potius conuenerunt. ſi autem ambo non ſunt tales: audeo dicere:aut illa quodāmodo eſt mariti meretrix:aut ille adulter uxoris. ¶ De his qui aborſum procurāt: queritur: an iudicentur homicide uel non. ¶ Auguſtinus in libro queſtionum exodi ait.

Non eſt homicida qui aborſum,pcurat: anteq͛z anima corpori ſit infuſa.

Quod vero non formatū puerperiū moyſes uel lex noluit ad homicidiū pertinere:,pfecto nec hominē deputauit quod tale in utero gerit̄ Hic de anima ſolet queſtio agitari: utrū quicquid formatum non eſt:nec animatū quidē poſſit intelligi: ꝛ ideo homicidium non ſit:quia nec exanimatū dici poteſt:ſi animaȝ nō habebat. Item ſi illud informe puerperium iam quidē fuerat:ſȝ adhuc quodammodo informiter animatū. Quoniam magna queſtio ð anima eſt:non eſt precipitanda indiſcuſſa temeritate ſentētiat.iō lex noluit ad homicidiū pertinere: quia nōdum dici poteſt anima viua in eo corpore qđ

m ¶ Utrunq͛z.ſ.q volūt uſq͛z ad mōtem cōmanē: ꝛ q uolūt nō euitare,plem.

n ¶ Sed cū iſta. ſupple ē adulter

a ¶ Aliqñ ualuerit,pcuratō ſterilitatis.

b ¶ Interire.interit ergo qđ nondum eſt. ar.ff. de uſufru.quēadmodū oēs.§.i.

c ¶ Si ambo.i.ſi ab initio legitie ꝯxerūt:ſȝ ad hoc poſt deuenerūt.

d ¶ Coniuges.i. iura ꝯiugij nō obſeruant.

e ¶ Et ñ ab initio nō ꝙ nō ſunt ꝯiuges: q eo animo cōiuncti ſunt: ut,plis generatōeȝ impediant: ꝛ ꝙ ī vno opere vnus peccat alter non ꝛ ꝙ mr̄imonium aliqñ ex vna pte tm̄ tȝ.ar.ī.e.q.v. ,ppoſito. ꝛ ex̄ de eo q dux.in ma.c.i.ſed hec falſum eſt.

f ¶ Meretrix.i.digna pena q̄ aliqua mētrix digna ē

g ¶ Adult.i.dign⁹ pena:q̄ aliqs adulter ē dign⁹.

h ¶ Quod.agitāi.ab hēticis pſerti.ſ.utrū qcqd ꝛc

i ¶ Nec aiatum.ꝛ hoc qdē verū eſt: q2 anteq͛z lineamēta corporis habeat nō īfunditur aīa:ut ī.c.,pri.qdā tñ hētici dicūt aīam creari ex traduce i.ex placēti mā.i.ex aīa generātis ꝛ naſci cū corpor̄ ſicut ꝛ creat̄ corp⁹ ex corpore. Alij mētiūt̄ aīas creatas eſſe in pricipio mūdi ī cōparib⁹ ſtellis ꝛ infūdi corporib⁹:p⁹ reſolutōem vō redire ad ,pprias ſtellas:ſi bñ vixerit.fides nr̄a ē ꝙ quotidie de⁹ nouas creat animas:ꝛ infundit nouis corporib⁹: ꝛ infūdēdo creat:ꝛ creando infundit.

k ¶ Si aīam.ſilr̄ nō dr̄ deſeri charitas q̄ nūq͛z fuit:

sensu caret. Idem in li. questionum ueteris 7 noui testamenti. De eodem.

Moyses tradidit: siquis percusserit mulierem in utero habentem: 7 abortiuum fecerit: si formatum fuerit: det animam p anima. si autem informatum fuerit: mulctetꝰ pecunia: ut pbaret animam nō esse ante formam. itaqꝫ si iam formato corpori datur: non tamen in conceptu corporis nascitur cum semine anima deriuata. nam si cum semine 7 aia existit ex anima: et multe anime quotidie pereunt: cum semen ex fluxu quodāmodo nō pficit natiuitati. sꝫ si prius respiciamus: uidebimꝰ quid sequi debeamus. Contemplemur facturam ade. In adam enim exemplum est datum: ut ex eo intelligamus: quia iam formatum corpus accepit animam. Nam poterat deus animam limo terre admiscere et sic formare corpus: sed ratione infirmabatur: quia primuꝫ oportebat domum compaginari: et sic habitatorem induci: anima certe: quia spiritus est: in sicco habitare non pōt: ideo in sanguine fertur habitare. cum ergo lineamenta cōpacta nō fuerint: ubi erit anima? Item hyeronymus ad algasiam. De eodem.

Sicut semina paulatim formantur in utero: et tandiu non reputatur homicidiū: donec elementa confecta suas imagines membraqꝫ suscipiāt ita sensus ratione conceptus nisi in opera prupperit: adhuc in uentre retinetur: 7 cito perit ab hoste. Cum ergo qui aliquam sibi ad tempus adhibet: cum ea adulter esse dicitur: nec ab ea discedens nec filiam suam illi tradens peccat. Unde leo papa.

Profectus est honestatis fornicariam abijcere: et uxorem legitimam accipere.

Ancillam abijcere a toro: et uxorem certe ingenuitatis accipere: non duplicatō coniugij: sed profectus ē honestatis: culpanda sit sane talium negligentia: sed non penitus desperanda: ut crebris cohortatiōibus incitati quod necessarie petiuerunt: fideliter exequātur. nemo enim desperandus est: dū in hoc corpore constitutus est: quia nōnunqꝫ quod diffidentia etatis differtur: cōsilio maturiore pficitur. Idem.

Legitimo matrimōnio copulatur: que concubinam habenti traditur.

Non omis mulier uiro cōiuncta uxor est uiri: quia nec omnis filius est heres

ut.j.de pe.di.ij.in fi. 7 rei q̄ nō est priuilegiū dari n̄ pōt: ut ex̄ de ec.edi.ad audiētiā: 7 mr̄imoniū q̄ nō est accusari nō pōt: ut ex̄ de despō.ipu. ad dissoluēdū: 7 id qd̄ nō est rūpi nō pōt.ff.de iniusto rup.test. nam 7 si. Sed cōt id qd̄ nō est: pōt desinē esse: ut.ff. usufr.quēadmodum ea.l.ij.§.i.7 res q̄ nō est pōt hr̄e priuilegium ex̄ de psue.cū oli 7 mittit̄ in possessionē q̄ non est is q nō est natꝰ: ut ff.de inoffi.testa. posthumꝰ.7 edificio qd̄ nōdūꝫ ē pōt imponi futꝰ ut.ff.de ser.ur.p̄. si seruitꝰ.§.ult.tu dicas: p rei que nō est pōt iponi seruitꝰ nō q̄ stari sit seruitꝰ: sꝫ erit re existente i rerū nā.xxvj.q.ij.§. his oibꝰ. Idem pōt dici de priuilegio q: tūc vere cōpetit cū res extabit.b.

f Ad homicidiū dic ut.s̄.ij.q.v.p sulusti.

a Moyses. si quis p aia fitr dicit lex: q̄ si aliqs interficit aiatum.capite puniri dꝫ. si uero non aiatum: distigue q: si est nobilis: pte bonorū amissa r̄ligat̄. si ē ignobilis: damnat̄ in metallū.ff.de penis figs aliqd̄.§. q abortōis.

b Nascit̄. ut illi dicūt: q dicūt aiaꝫ nasci ex traduce. c Pereūt. qd̄ ē incōueniēs.

d Natiuitatis. forte vicio matricis.

e Rōe infirmabat̄.i.destituebat̄. vn̄ nō videbat̄ rōnabile quo ad opinionē hominū. f In sicco.i.i corpe rudi 7 iformi. 7 ē ar. p normānis 7 anglicis 7 polonis ut possint fortit̄ bibē: ne aia hitet in sicco.

g Habitare.s. q̄ ex eis vnū efficiat̄. l' p vegetatōeꝫ alias tā boni q̄ꝫ mali angeli hītāt i siccis corporibꝰ 7 in cadaueribꝰ 7 lapidibꝰ 7 aiabꝰ: in quibus ipsi d̄mones dant respōsium: ut.xxvi.q.v.nec mirū ut dr̄ de saule q adorauit diabolū.

h Sicut. p hoc.c.dicit bazi. peccata sola uoluntate pmissa sola volūtate debere deleri. nā oīs res 7c̄. ex̄ de re.iur.oīs. alij dicūt esse necessariā exteriorē pniaꝫ et quo uolūtas egressa ē suos fines. i Ita sensus.i.volūtas.

k Rōe.i.cogitatio vl' volūtas bona mēte pcepta cito perit 7c̄. uel intelligitur d̄ mala cogitatōe pcepta in rōe uel intentōe.i.in aia que perit.

l Ab hoste.id est a suggestione diaboli: quia suggestio eiꝰ nō hꝫ effectū circa hominē: cum nesciat mēteꝫ hominis: ut.xxvi.q.iij.sciēdum.

m Cum ergo. respicit finem.c.solet q̄ri 7c̄.

n Illi cū ei nō est carnaliter cōmixtꝰ nec ibi sumatur.ar.p ex̄ d̄ spō. ad audiētiam.

a Ancillam abiicē. cū ergo canon iubeat abiici illam que non ē vxor: nūqd sua auctē statim pōt ab ea recedere? R̄o. nō: ut.xxxv.q vi.multorū.7.xxxiij.q.ij. seculares.

b Uxorē.s.qui dimittit cōcubinam.

c Crebris. ut dimittatur cōcubina.

d Quod necessarie.s. pter necessitateꝫ carnalis infirmitatis.i. cā incōtinentie: uel q: pti nere forte non poterat uel ne plures alias cognosceret.

e Fideliter. sed cū honestate cōiugij.

f Nemo.de pe.di.vij. nemo.C. de fideicō. libe.deberi.j.e.q.iiij recurrat in fi.s̄.xxiiij.q.iij illud.7.c.corripiant.

g Etatis.j.xx.q.ij.antiqui.7.c.in adolescētia.s̄.l.di. pōderet.de co.s̄.xxx.q.iij.illud.

h Differtur. sicut penitentia quandoqꝫ differtur ad tempus donec deferuescat cū culpa luxurie.de pe. di.i.sunt q arbitrantur. 7 dum est in peccato non debet agere penitētiam.de pe.di.iij.in salicibus. Sed illud intelligitur tm̄ d̄ solēm penitentia. alias aperte contradicēt: de pe.di.v.falsas: q: peccator bene agit p crimine penitentiā: ut notaui xiiij.q.iij.in summa. 7 ex̄ de pe. 7 re.q̄ quidam.j.de pe.di. iij.nihil prodest.

i Non omnis.filiꝰ.j.e.q.iiij.dicat p. Sed h̄ filiꝰ s̄m generalem ibi s̄m spālem significatōem accipit̄.

k ¶ Patris.prẽ ẽ quẽ nuptie demõstrãt.ff.ð i ius vo.q2 sẽp
l ¶ Ingenuos.ar.ꝙ nõ sit legitimũ mrĩmoniũ inter pube
rem ⁊ ipuberẽ:nec inter seruos plenarie.
m ¶ Et inẽ coequales.i.inẽ adultos.eẽ ð despõ.ipu.ð illis
n ¶ Cõtinẽtie.in padiso
cũ fecit adam ⁊ euaʒ in
adulta etate ⁊ eos mrĩ-
monialiter cõiunxit.de
penit.di.ij.§.romanos
v.adã.uel ꝯstituit ꝙ nõ
omnis filꝰ sit heres ibi
eijce ancillã ⁊c.sed ꝯ.j.
e.q.iiij.recurrat.ubi dr̃
ꝙ nõ oĩs obfuit ⁊c.⁊ ita
filij iacob obtinuerunt
hereditatẽ cum alijs ge
nitis ex ancilla. Dicũt
qdam ꝙ postea iacob ꝯ
xit cuʒ ancilla:⁊ ita legi
timauit filios.sed ꝯ erẽ
q̃ fi.sunt le.tanta.qa eo
tempore suscepti sunt:
qñ mater esse vxor non
potuit:sed dic ꝙ sufficit
ꝙ credebaẽ ꝙ tũc possʒ
eẽ vxor:ut.j.e.q.iiij.ob
ijciuntur.
o ¶ Legitime.i.cõeʒso
lẽnitatem legalẽ haben
tes:eẽ de despõ.impu.
tue.
p ¶ Illð.ẽ.xxx.q.v.aliẽ.
a Honorãtur.ergo
ꝓ mrĩmonio ꝯhẽ
do põt exigi pecunia:
nec erit simonia:lʒ mrĩ
moniũ sit maximũ sacra
mentũ.nam talis datio
potiꝰ dr̃ honor q̃ꝫ pciũ
ut hic dr̃:sic.xvi.q.i.de
cime.⁊ est sile.ff.man.si
ẽmunerãdi.si q̃ras q̃re
in hoc sacramẽto potiꝰ
interueniat pecunia q̃ꝫ
in alijs:dicũt qdã ꝙ ꝑꝑ
onẽra mrĩmonij.sʒ cer-
te eadẽ rõe ꝓ ingressa
mõasterij põt recipi pe
cunia ꝓpter onera que
sustinet monasteriũ.sed
hec est rõ:q2 in hoc sa-
cramẽto ñ ꝯferẽ gratia
s.s.sicut fit in alijs:ut.i.
q.i.multi circa mediuʒ
⁊.c.sic.⁊ qcqd indiuisi-
bilis.tñ multa fuerunt
ꝓhibita in veteri.l.in qbꝰ ñ ꝯferebaẽ:nec adhuc hodie cõ-
ferẽ gratia sicut emptio sepulture:ut.xiij.q.ij.postq̃ꝫ.g.tñ
dicit ꝙ ꝓ mrĩmonio nõ posset dari pecunia.
b ¶ Muneribꝰ.datis a seruo abrahe eliezer pr̃i rebecche
q dicebatur batuel.

patris.nuptiaꝝ aũt federa in
ter ingenuos legitima sũt:⁊ inẽ
coequales ⁊ multo prius hoc
ipm dño ꝯstituẽte q̃ꝫ initiũ ro-
mani iuris extiterit.itaqꝫ alið
est uxor ⁊ aliud ꝯcubina:sicut
aliud ẽ ancilla ⁊ aliud libera.
ꝓpter qð etiam apl's ad mani
festandã haꝝ ꝑsonaꝝ discre-
tionẽ testimoniũ posuit ex ge
nesi:ubi dr̃ abrahe:eijce ancil
lã ⁊ filiũ eius.ñ enim erit hẽs
filius ãcille cũ isaac filio meo
igiẽ cuiuslibet loci clicus si fi
liã suã viro habenti ꝯcubinaʒ
in mrĩmoniũ dederit:ñ ita ac-
cipiẽdũ est:quasi eã ꝯiugato
dederit:nisi forte ⁊ illa mulier
⁊ ingenua facta ⁊ dotata legi
time ⁊ publicis nuptijs hone
stata videaẽ.paterno arbitrio
feie viris iuncte carẽt culpa:
si mulieres q̃ a viris habebãẽ
in mrĩmonio ñ fuerit:q2 aliud
ẽ uxor aliud ꝯcubina. Cum
ergo dr̃ paterno arbitrio feie
iũcte viris:daẽ intelligi:ꝙ pa
ternus cõsensus desideraẽ in
nuptijs:nec sine eo legitime
nuptie hẽantur. Juxta illud
euaristi pape:aliter ñ sit legi
timum ꝯiugium:nisi a parenti
bus tradatur. Item ambro
sius in libro de patriarchis.

Honorãtur parẽtes rebec
che muneribus:ꝯsulitur
puella ñ de spõsalibus.illa.n.
iudiciũ expectat parentũ.nõ
ẽ enim virginalis pudoris eli-
gere maritũ.sed iã despõsata
viro de ꝓfectionis die ꝯsulit
nec inmerito dilationẽ ñ attulit
Jure eteni ꝓperare debuit
ad maritũ.vñ illud euripidiõ
qð mirãtur pleriqꝫ:vñ transla
tũ sit:manifestũ est.ait.n.in ꝑ
sona mulieris:que cũ volebat
maritũ relinq̃re ⁊ ad alias pe
tebaẽ nuptias:sponsaliũ meo
rũ pater meus curã sibi subijt
hoc.n.non est meũ.ergo qð ⁊
ipi philosophi mirati sũt:fua
te virgines:⁊ nõ solũ v̇gines
sʒ etiã siqua mulier amisso ci-
to marito:⁊ adolescẽtula la-
queũ infirmitatis sue timens
incidẽ:si vult nubere nubat tã
tum in dño:ita ut electionem
mariti parẽtibus deferat:ne
appetẽtie estimeẽ auctõ:si ipa
de nuptijs suis electionẽ sibi
vendicet.expetita magis de-
bet videri a viro q̃ꝫ viꝝ ipa ex
petisse.verecundiaʒ ꝑmittat:
anteq̃ꝫ nubat:quo ipm ꝯiugiũ
plus cõmendet verecundia.
Item in libro numerorum.

Mulier si quippiã vouerit
⁊ se ꝯstrinxerit iuramẽto
q̃ẽ ẽ i domo pr̃is sui ⁊ in eta
te adhuc puellari:si cognoue
rit pater uotũ qð pollicita ẽ:
⁊ iuramẽtũ quo obligauit ani
mã suã ⁊ tacuerit:ñ rea erit:
sed quicqd pollicita ẽ ⁊ iura-
uit ope cõplebit.si aũt statim
ut audierit ꝯtradixit pater:⁊
uota ⁊ iuramẽta eiꝰ irrita erũt
nec obnoxia tenebiẽ spõsioni
eo ꝙ contradixit pater eius
Item augustinus.

Tertio hic queriẽ etiam de
uoto virgitatis. mulieres
enim etiã virgines in scriptu-
ra solent appellari:⁊ videtur
etiã apl's de patre loqui cum
dixit:seruet virginẽ suã ⁊ det
nuptui virginem suã. E cõtra

c ¶ Nõ de spõsalibus.innuit hec lr̃a:ꝙ ꝯsensus puel
le nõ est requirẽdus i spõsalibꝰ.qð iñ secꝰ ẽ:ut.xxx.
q.ij.c.vnico.ff.de spõ.spõsalia.imo.⁊ de spõsalibus
fuit ꝯsulta.ubi dr̃ vis ire cũ illo homine. dic ergo ñ
de spõsalibꝰ tm̃:
sʒ etiã ð ꝓfectiõe
hoc tene:ꝙ si nõ
ꝯdicit ꝯsentire i-
telligiẽ:ut hic pa
tet.nec põt ꝯdicẽ
nisi cũ pater indi
gnũ eligit.ff.de
spõ.sʒ q̃ patris.
d ¶ Pudoris.ar.
mrĩmoniũ posse
ꝯhi inter absen-
tes ꝑ ꝓcuratorẽ
ar.xxx.q.v.necil
lud.
e ¶ Desponsata.
ar.ꝙ parẽtibus
puelle dari põt
pecunia:ut ꝯsen
tiant mrĩmonio
interueniẽte pe-
cunia:q2 ibi ñ cõ
ferẽ gratia:
f ¶ Pater.cultus
enim verecũdie
⁊c.C.de nupt.in
copulatõe.
g ¶ Uirgines.cõ
siliũ est.ar.eẽ de
dispõ.ipu.tue.
b Mulier.i.im
pubes.ali
bi sumiẽ ꝓ v̇gie i
euãgelio:mulier
ecce filius tuus.
ff.de ver.sig.mu
lieres.⁊ de le.ij.
seruus.alibi pro
corrupta.ff.de ꝯ
hẽ.empt.aliogn
§.i.⁊ nõ ꝙ.h.dic:
ꝙ si ipubes emit
tit votũ vl' sacrm
⁊ est doli capax:
paẽ nũq̃ꝫ põt re-
uocare:q2 cũ pos
sit se obligare di
abolo:⁊ deo.eẽ
de delic.pu.pue
ris.⁊ legit sic.h.
hoc.c.mulier.s.
impubes nõ doli capax.
i ¶ In domo.idẽ est ñ extra domũ:q2 ẽ emãcipata:
dũ tñ minor sit.ar.de nup.vidue.
k ¶ Obligauit.i.fecit ad modũ obligãtiũ.Alij dicũt
ꝙ siue sit doli capax siue nõ:dũ tñ sit.j.annũ.xiiij. vl'

xij.in puella.pater semp reuocat.iuramētū ei⁹:ut h̄ 7.ā.xx.q.i.puella.alij tenēt mediā viā.nam doli capax añ legitimā etatē obligat̄ in oi voto: nisi i voto monachatōis.xx.q.i.aliud.7 tñ lʒ obliget pater pōt reuocare ex ɔcessione hui⁹ canonis.7 ita hoc itelligit̄ ō doli capace 7 vere obligato.de hac mā nō ui.xx.q.ij.i sūma

Q**d** E ītia.hic depīgit̄.iij.qō.an.s. puella ī mr̄imonio ɔhēdo dēat seq arbitriū p̄ris serui:an liberi aui: 7 q̄dē aui q̄a filius nō hʒ liberū arbitriū ad ea q̄ libere omo facere pōt sed nec aui nisi de honestate.

b ¶ Et ope. ergo rea erit si ñ ɔpleuerit:7 ita ɔhere pōt impubes.qō ɔcedo.ar.h⁹.c.ɔ xx.q.i.c.i.

m ¶ Statiʒ.ā.xx.q.aj.c.ij.ɔ.h.soluit:q̄ iō daẗ ibi maius spaciū: q̄a p tale iuramētuʒ eximit̄ a p̄ris potestate.hic autē loquit̄ de alio iuramēto siue voto q̄ lʒ adimpleat: adhuc tñ manet in patris potestate.7 iō ibi maius spaciū daẗ q̄ hic

Qō.iii.

hic.n.loquit̄ ō voto abstinētie.lex aūt dicit q̄ cū filius est in p̄tāte nō obligatur aliquo voto.ff. de polli cita.l.ij.sed dero gatū est ei.

n ¶ Pater. soluit̄ autē patria p̄tās adueniente adulta etate quo ad matrimoniū carnale siue sp̄uale: 7 quo ad iuramētū.xx.q.ij.puella xxij.q.iiij.trib⁹.

in concilio toletano.iiij.

Vidue 7 virgines ꝓpria uoluntate sibi maritos eligant.

Hoc sanctum confirmat cōcilium.ut vidue q̄bus placuerit: teneāt castitatem. q̄ si prius q̄ ɔfiteantur continentiam nubere eligerit: illis nubāt quos ꝓpria uoluntate uoluerint habē maritos. similis conditio. 7 de virginibus habeat nec extra voluntatē parentū uel suam cogātur maritos accipere. Siquis vo ꝓpositum castitatis vidue uel virginis i pedierit: a sancta cōmunione 7 a liminibus ecclesie habeat extraneus. His auctoritatibus premissis euidenter asseritur: q̄ q̄uis aliqui non filiorum ꝓcreandorum sed incontinentie causa ɔueniant: tamen coniuges appellantur.

De tertia uero questione pelagius diffinit scribens defensori potērio

Arbitrio liberi aui non originarii patris puellā nuptias se qui oportet.

Patrem puelle ecclesie nostre famulam: auum vero eius liberis ortum constat eē natalibus. et ideo aui magis electionē de coniunctione neptis q̄ patris eius: cuius nullo modo liber potest esse arbitrium: decernimus attendi. Quia ergo electiōe aui huic ista nupsisse probatur: hāc cō

star legitime sibi copulatam.

Quod autem ex ancilla ꝓpter uxoris sue sterilitatem filios querere alicui liceat: exemplo probatur abrahe: qui ꝓpter sterilitatē uxoris sue sare ingressus ē ad agar egyptiacam: ut ex ea filios acciperet. Item iacob cum ex rachele filios habere non posset: ex ancilla sua filios sibi suscitauit: nec solum ꝓpter sterilitatem: verū etiam propter fecunditatem cessantem legitur intrasse ad ancillam lie: 7 ex ea genuisse filios. Ex q̄bus omnibus colligitur ꝓpter sterilitatē uxoris sue ex ancilla siue ex qualibet alia licite filios queri: alioquin adulterij macula abraham 7 iacob notabuntur. Sʒ sicut post mortē sare abrahā chethuram duxit uxorē: ne secundum augustinum christiani putarent esse peccatū post mortem uxoris aliam ducere: sic videtur viuente uxore sua filios ex ancilla sua suscepisse: ne ab aliquibus hoc reputaretur in crimen. Illud autem augustini dicitur contra aduersarium legum 7 prophetarum libro.ij.

Quomodo abraham excusetur a crimine fornicationis.

Iste abrahe etiam usq̄ ad decrepitam etatem senectutis fornicationis obiecit

b Patrē.magis.sponsa.n.ē ab illis petēda q̄ p̄tātē habēt sup illā.xxx.q.v.c.i. Sʒ pat nō hʒ cū ipse sit in p̄tāte alteri⁹:ut.ff.de adulte. sic euenet.

Qō.iiii.

c ¶ Nepus.si hec cōcepta est patre in s̄uitute manēte: nō est in p̄tāte aui. ar.insti. q̄bus mo.ius.pa.po.sol.§.ult.naʒ per patrē acquirit̄ auo p̄tās i neptib⁹.sed si iste liber erat qñ eas suscepit: sed post nōdū fact⁹ est seruus.tūc.n.filij remanēt in p̄tāte aui sui:insti.qui.mo.ius.pa.§.ad monēdi.7 in hoc casu oportet intelligi qō h̄ dr̄ uel dic q̄ ubi au⁹ ē liber siue nepos sit in ei⁹ p̄tāte siue nō: requiri dʒ ei⁹ cōsensus: ubi pater su⁹ est. 7 hoc de honestate In p̄tāte aūt aui materni nullus ē:inst.de pa.po. in fi.hic ergo de auo p̄rno dicit̄. Sʒ nūquid originarius filiū habet in p̄tāte: nō cum ipse sit in potestate alterius.C.ō agricolis 7 cen.ne diuinus: 7 q̄ in p̄tāte alteri⁹ est: aliū in potestate hr̄e non pōt.ff. de adult.sic euenet.et sic potes de originario hic intelligere sicut.g.posuit in thēmate: uel itellige de ser

d ¶ Arbitriū.ar. q̄ nec seruus suo arbitrio possit ducere uxorē.qualiter enim in se arbitrium habebit 7 nō in sua sobole: ergo sicut p illud ex̄.ō ɔiu.ser. c.i.hodie liberū habet arbitriū ɔtrahendi matrimonium ita liberū habet filiā tradendi.qualiter enim in se habebit liberū arbitriū: 7 nō in sua sobole: lʒ hic nō habet liberum arbitriū: q̄ filia nō erat in p̄tāte eius: sed liberi aui.uel dic q̄ nec seruus hʒ liberū arbitriū ɔtrahendi sine uoluntate domini.si tamen contraxerit tenet.

o Hoc sanctū ꝑentū s̄m canones lʒ filie p̄r̄ volūtatē parētuʒ nubere.vñ nec ē necessaria p̄ris volūtas q̄tū ad h⁹ q̄ teneat mr̄imoniū: lʒ ñ adsit volūtas ei⁹ al̄.bñ dico regrēdū ei⁹ ɔsensū.marie si ē minor.vñ corrigit̄ illud: īsti.de nup.ī pn.nūq̄d ergo p̄r eā dotare tenet̄: sic ar.ff.de ritu nup.q̄ liberos.7 pomī h̄ uel ꝑ et.

p ¶ Parētū. bñdicit.qñ q̄.n. inuenim⁹ mulieres ɔ sua cōmoda laborare.C.de spō.si p̄r.hoc tñ ad honestatē referas ex̄ de despō.impu.tuc.

q ¶ Vidue.xx.q.ij.c.i.7.ij.ɔ: ʒ ibi ō minorib⁹. xiiij. an.agit̄.7 h̄ ō nubilib⁹.ō h⁹ hēt.xxxi.q.iij.i sūma.

Q**q** Uod aūt. Hec quarta questio nihil hʒ questiōnis q̄ non licet ex quacunq̄ cā viuēte uxore ex alia filios ꝓcreare.7 qō de abraham 7 de alijs dr̄ nō obuiat: q̄ auctē.s.s.excusati sūt: ex̄ de diuor. gaudem⁹: xiiij.

q.v.dixit.
f ¶ Filios.ismalē.⁊ alios filios.s.dan ⁊ neptalim.
g ¶ Checurā.q̄ fuit binomia.q̄ alio mō uocabatur agar ma trē ismaelis.ar.ꝯ.q꞉ eo tp̄e quo ille fuit ꝯcepi⁹ non potuit esse legitimus: ergo ex post facto nō potuit le-gitimari.ut ex̄ g fil. sint legi. tanta. ⁊.ff.de sta. ho.paulus.
h ¶ Iste astipulator.s. adiutor.xi. q.iii. antecessor.
i Sacramentū. q꞉ ē a viro sancto factū sanctū ꝓsumitur: ut.ix.q.ij. lu-gdunē.⁊.vij.q.i.oīs.
k ¶ Aduersus.s. tertuli-anus q ꝯdemnabat sas nuptias: q nec.l. nec ꝓ phetas recipiebat.et q̄ fuit ei⁹ heresis habes. xxiiij.q.iij.c.qdē.v.ter-tulianiste.
a ¶ Recurrat.n.hil bōi ut hic.alibi.n. bo num significat:ut ibi.ec ce ancilla dn̄i ⁊c̄.
b ¶ Quattuor.i. quattu or modi generandi ho-mines in fide.al'.n.duo tm̄ sunt genera hominū xij.q.i. duo.⁊ quo ad ꝯ ditōem.nam aut sūt ser ui aut liberi.ff. de statu ho.summa.
c ¶ Quattuor.i.istis q̄t-tuor modis generandi in fide.
d ¶ Tenuerunt .ī.c. di-cat ꝯ: sed hic illegitimi in figura successerūt.si-gnificaꝫ.n. ꝙ etiā si ille gitimi parentū vicia nō sequantur ꝑpetuam he reditatem habebūt .lvi di.nasci. ul' legitimi isti erāt:q꞉ fas erat illis fi-lios ex ancillis suscipeꝛ ī.c.q.vij.tantum ualet: imo poti⁹ dicebātur fi lie vxoris legitime: ut.l vi.di.ismael.
e ¶ Per malos.ar.ꝙ ac quirit eccl'e uel alij reli-gioso loco ꝑ hereticos ar.xvi.q.vi.si epm.
f ¶ Expulsus.non q꞉ s̄m carnē nat⁹ ē.sed q꞉ fra-trē ꝑseq̄baꝫ:ut.lvi.dist. ismael.nā q s̄m carnem erat: ꝑsequebaꝫ eū qui s̄m spiritū:ut.s̄.xxiij.q.iiij.q s̄m.
g ¶ Seducere.ismael.n.faciebat luteas imagines ⁊ cogebat eū eas adorare ꝯ illud adorabis deū ⁊c̄. xxij.q.i.ꝯsidera.

h ¶ Sacramētuꝫ sacramentū erat illud secūdum ꝙ semper carnalis spūalem ꝑseqꝫ.xx iij.q.iiij. q scōm.
i ¶ Pepit.patres ve.te.peperit ec clesia ꝑ dilectōēꝫ noui ꝑ sacra.s̄.xij q.ij.q abstulerit.
k ¶ Societate.mr̄ nostra est eccl'a q̄ nos in baptisma te regenerauit. nā in vna fide ad vnū p̄miū tendūt sed nunqd eadeꝫ est eccl'ia q̄ fuit in ve.te.pōt dici ꝙ nō.iuxta illō:uo-cabo plebē meaꝫ nō plebē meam. ⁊ alibi: ecce con uertimur ad gen tes.⁊ s̄m hoc di-catur:ꝙ illud re-latiuū q̄ qō prece dit q̄ peperit ⁊c̄. simplicē facit re-latōēꝫ. alij dicūt eandē esse ar. de ꝯ.di.iiij.sicut .vij q.i.deniqꝫ.ff. de iudi. proponeba tur.⁊.xvi.di. ha-beo.
l ¶ Ciuitatis. hie rusalē celestis.
m ¶ Animali. id est bestiali.
n ¶ Sed cū tales i.mali spirituales ⁊ sic ꝑ bonos bōi
o ¶ Uadūt.s. cuꝫ cathetizanꝫ ⁊ ba ptizantur.
p ¶ Quia nō p̄nt sicut pueri.
q ¶ In nouā.ī. d̄ co.di.iiij. sic hie-ronymus.
r ¶ Nascuntur.i. charitatē.⁊ fideꝫ habēt.

crimē. ꝓfecto q꞉ post mortem sare alterā duxit: ubi ⁊ si nullū intelligereꝫ rei abdite sacr̄m: ꝓpter hoc solū id facere de-buit abrahā: ne putarēt here-tici aduersus ꝓplin dei: qbus etiā tertulian⁹ astipulator as-sistit: post uxoris mortē crimē esse ducere uxorē. Sacramē tū huius rei ē: ꝙ ꝑ bonos ma li ⁊ boni erant in fide generā di: sic ⁊ per malos boni ⁊ mali erāt ad fidem accessuri. Unᵗ augustinus suꝑ ioannem.

Sicut bonoꝝ ministerio boni ⁊ mali: ita ministerio maloꝝ bo-ni ⁊ mali in fide generātur.

Recurrat nunc animus no ster ad abrahā isaac ⁊ ia-cob. In istis tribus inuenim⁹ parere liberas parere āncillas Inuenimus ibi ꝑtus liberaꝝ inuenimus etiā ibi ꝑtus ancil laꝝ. ancilla nihil boni signifi-cat: eiice ancillā inquit ⁊ filiū eius. Inuenimus rem miram in istis generatiōibus ancilla rū ⁊ liberaꝝ quattuor.s. gene-ra hoīum: in qbus compleꝫ fi-gura totius populi christiani: ut nō sit mirꝫ qō in tribus illis dictū est. ego sū deus abrahā deus isaac deus iacob. In oi bus enim christiāis fr̄es attē-dite: aut ꝑ malos nascunꝫ bo-ni: aut ꝑ bonos nascūtur mali aut ꝑ bonos boni: aut ꝑ ma-los mali. ampli⁹ istis quattuor generibus non pōt inueniri. Inuenis ibi bonos filios ia-cob natos ex āncillis: ⁊ bonos natos de liberis. nihil obfuit natiuitas de uteris ancillaꝝ: qn̄ in patre cognouerūt semē suū ⁊ consequenter regnū cū fratribus tenuerūt. quō ergo in filijs iacob non obfuit illis qui nati sūt de ancilla: quo mi nus tenerēt regnum ⁊ terram ꝓmissionis quaꝫ cū fratribus acceperunt. ⁊ non illis obfue runt natales ancillaꝝ: sꝫ pre-ualuit semen paternū. sic qui-cunqꝫ ꝑ malos baptizātur: tā-q̄ꝫ d̄ ancillis uidētur nati. sed quia ex semine uerbi dei nati sunt: qō figuratur in iacob: si-mul hereditatē cuꝫ fratribus possidebūt. Securus ergo sit qui cū semine bono nascit: ta-men ne imitetur ancillā. Si d̄ ancilla nasceris: ancillā malā suꝑbientem ne imiteris. Un-de enim filij iacob de ancillis nati possiderūt terram ꝓmis-sionis cū fratribus: ismael au tem de agar ancilla natus ex pulsus ē ab hereditate. vnde nisi quia ille suꝑbus erat: illi humiles: erexit ille ceruicē ⁊ uoluit seducere fratrē suū lu dens cū illo. magnū ibi sacra mentū: ludebant simul ismael ⁊ isaac. vidit illos sara luden tes. q̄ aūt pepit abel ⁊ enoch ⁊ noe ⁊ abraham: ipa peperit ⁊ moysen ⁊ ꝓphetas tempore posteriores ante domini aduē tum. ⁊ que istos: ipa ⁊ aposto los ⁊ martyres nostros ⁊ oēs bonos christianos. omnes. n. peperit q diuersis tꝑibus na-ti apparuerunt: sed societate vnius populi ꝯtinētur: ⁊ eius-dem ciuitatis ciues labores huius ꝑegrinationis experti sunt: ⁊ quidam eoꝝ nūc expe riūtur: ⁊ usqꝫ in finē ceteri ex perienꝫ. Item q̄ pepit chaim ⁊ cham ⁊ ismael ⁊ esau: eadeꝫ ipsa peperit ⁊ dathan ⁊ alios in eodē populo similes. ⁊ que istos: eadem ipsa ⁊ iudā pseu do apostolū ⁊ simonē magum ⁊ ceteros usqꝫ ad hec tēpora pseudo christianos in affecti-one animali ꝑtinaciter obdu-ratos: siue sint ꝑmixti in vni-tate: siue apta precisione dis-sentiāt. sed cum tales a spiri-

¶ Intus.q.d. mali sunt siue i eccl'a videantur boni siue mali: siue ab eccl'a tolerentur siue ab eccl'a separati sint.

¶ Area. area d'r p̄ns eccl'a: in qua mali p̄mixti sunt bōis. sicut i area palea ḡnis.h.

¶ Palea est. ergo siue intus siue extra qd palea ē ⁊c̄. sicut usura nō desinit esse usura lꝫ in sortē cōuertat. C. de vsur. l. ult.

¶ Macula. s̄. di. xxi. Quis. s̄ xxvij. q. ij. nuptiarum. §. i. et dic sine macula. i. sine mōrali peccato. xxiiij. q. i. oībus.

¶ Desperādum est. s̄. e. q. ij. ancillam. s̄. xxiiij. q. iij corripiantur.

a ¶ Is ita. peregrinatiōis i qua s. ipse abrahā fuit peregrinatus. nāꝫ vita hōis super terrā est peregrina in qua ipe dominus apparuit ut peregrinus. i. q. i. §. oppoīt. v. qd ut plane.

b ¶ In peculiarē i. ppriū. ar. ff. ad trebel. cogi. i. Bo ⁊ di. liiij. ex antiquis.

c ¶ Maledicta. i. ignominiosa ⁊ obscure fame apud homines habita est: ⁊ est male dictū opprobrij: ut hic. ⁊ est culpe: ut ij. q. vij paulus. ⁊ ē maledictuꝫ pene vn̄ maledictus hō q pepēdit i ligno de pe. di. ij. si vo v. tanq̄.

tualibus euāgelizantur: ⁊ sacramentis imbuūtur: tanq̄ p seipam rebeccha eos parit sicut esau. cū aūt per illos qui n̄ caste ānunciāt euangeliū: tales in eodē populo generant̄ non sara quidē p seipam parit sed p agar. Item boni spūales qn̄ euāgelizantur: ⁊ sacramētis uel baptismatibus carnalibus generātur. Lia quidem uel rachel iure cōiugali eos. s. p ancillarum uterū parit. Cum vo per spūales in euangelio generātur boni fideles qui uel uadunt in spūalem affectum pietatis uel eo tendē nō desistunt: uel ideo n̄ faciūt q2 non possunt. sicut ex utero sare isaac uel rebecche iacob in nouā uitam ⁊ nouū testamētum nascūtur. itaq siue intus uersari videātur: siue apte foris sint qd caro est: caro est. siue in area siue in sterilitate perseuerent: siue in occasione tētationis tanq̄ uēto ex tollāt: qd palea ē: palea ē. ⁊ semp ab illius ecclesie q̄ est sine macula ⁊ ruga vnitate diuisus ē: ēt qui cōgregationi sanctorum in carnali obduratōne miscet̄. d nullo tn̄ desperanduꝫ ē: siue q intus est talis appareat: siue qui foris manifestius aduerset. His ita rn̄detur: p uarietate temporum uaria inuenit̄ dispensatio cōditoris. pmissum erat abrahe: q in semine eius bn̄dicerētur oēs gentes. pmiserat se quoq daturuꝫ semini eius terrā pegrinationis sue cum ergo ceteris in idolatria relictis abrahā in filios eius ī peculiarē populū sibi dn̄s elegisset: rite multarum fecunditatem mulierum populi dei multiplicatio querebat̄: q2 in successione sanguinis erat successio fidei. vnde in lege dicebatur maledicta sterilis que nō relinquerit semē suum sup terram Hinc etiā sacerdotibus ꝯiugia decreta sunt: q2 in successione familie sue successio cōstabat esse officij. quia vero p incarnationem christi gratia fidei ubiq dilatata est: nec iā dicitur: dic domui iude ul' dic domui israhel: sed euntes docete omnes gentes ⁊ in omni gente quicunq timet deum ⁊ operatur iusticiam hic acceptus est illi. nec electio muneris queritur in successione generis: sed in perfectione uite ⁊ synceritate scientie: ⁊ virginitas fecunditati prefertur: ⁊ sacerdotibus continentie castitas imperatur. nec ergo abrahaꝫ aut iacob deliquit: qa preter uxorem filios ex ancilla quesiuit: nec illorum exemplo preter coniugale debituꝫ fecunditatem in aliqua licet alicui querere: cum illorū cōiugia nostrorum equātur uel preferantur virginitati: ⁊ immoderatus usus coniugij nostri temporis turpitudinē fere imitetur fornicationis illius temporis. Vnde ambrosius scribit in libro de patriarchis.

Abraham non est reus adulterij: qui uxore uiuente filios ex ancilla suscepit.

DIxit sara ad abrahā: ecce ꝯclusit me dn̄s ut n̄ pariam. Intra ergo ad ācillam meā ut filium facias ex ea: et ita factum est. sed ꝯsidera primum: q abrabam ante legem moysi ⁊ ante euāgeliū fuit. nōdum ergo interdictū adulteriū uidebat̄. pena criminis ex tempore legis ē: que crimē inhibuit. nec ante legē ulla ē rei dānatio: sed ex lege: nō ergo in legem cōmisit abrahā: sꝫ legem puenit. deus aūt in paradiso ꝯiugiū laudauerat. non adulteriū dānauerat. habes primā abrahe defensionē. secunda illa est: q n̄ ardore aliquo uage succensus libidinis nō petulantis forme captus de core ācille ꝯtubernio ꝯiugalē

d ¶ Cōstabat. s̄. di. lxxxij. plurimos. ⁊. s̄. di. xxxi tenere.

e ¶ Muneris. i. officij sacerdotalis.

f ¶ Querit̄. ar. q cessante cā cessabit effectus. lxi. di. his oībus.

g ¶ Imperat̄. post ordinem q votū ꝯtinētie hꝫ annexū. ar. di. xxvij. diaconus. s̄. di. lxxxiiij. cū in p̄terito. alioquin ꝯdicit ambrosius. s̄. e. q. i. integritas.

h ¶ Abrahā. ad hoc inducit. c. sequens. ⁊. c. obijciuntur.

i ¶ Illorum. ad hoc induc̄ c. nemo.

k ¶ Usus. ad hoc induc̄ c. origo.

l ¶ Fere. optime tēperat: q2 nemo imitat̄.

a DIxit sara. ante legem scriptaꝫ: non aūt naturalē.

b ¶ Interdictū. i aliquo precepto ul' interdictū p aliquā. l. sup hoc spāliter latā. erat tn̄ quodāmodo interdictū in paradiso: cū dn̄s ait: erūt duo in carne vna: ⁊ i. l. naturali: q2 cuicūq naturaliter insitum erat: qd tibi nō vis ⁊c̄.

Interdictū. expresse. sed tacite cū dixit dñs erunt duo in carne vna: ut. xxi. q. i. quomodo.

d Pena. bñ dixit pena ex tpe. naȝ culpa ante legē fuit in chaim ⁊ lamech. ⁊ nō ꝙ he oēs excusatiōes isufficiētes sūt sed illa est sola: ex. de di uor. gaudem⁹. ⁊ dic pena criminis temerate ē

simplicē fornicatōem eē canonicū crimen. i. per canones ⁊ nō per leges esse crimē.

q Tibi ius. ius dr̄ qđ ex indulgentia uel dispensatōe apli habet: ut vnusqsqȝ habeat ⁊c. ut. s̄. q. ij. §. his ita. sic dr̄ ius pro nat⁹ qđ ex gratia sua habet: ut. xvi. q. i. sigs epoꝝ. sic etiā ex necessitate bȝ fieri qđ ex dispēsatōe fit: ut l. di. dño sancto. ⁊. xxxv. q. iiij. consanguinitas.

e Ex tpe legis. scripte al'. nec lamech nec chaī puniri debuit: cū illi añ legem scriptā peccauerūt: sed nō erat adhuc pena statuta ꝯ coꝝ peccatum.

f In legem. q̄ enīȝ preueniūt ꝯstitutōem: non sunt postea irritāda: ut s̄. di. lxxxij. ꝓposuisti. j. e. obijciūt. ⁊ ex. đ ꝯsti. c. ult. C. de testi. iubemus xxxi. di. ante.

g Laudauerat. cū dixit crescite ⁊ multiplicamini.

h Dānauerat expresse ⁊ est ar. ꝙ lȝ vnū ꝯtrioꝝ cōmēdet: nō iđ reliquū vituperat. viij. q. i. sciendum

i Posthabuit. i. post posuit.

k Muneris. i. officij quo publice fuire hūano generi videbāt.

l Preteruit. i. diminuit ⁊ extenuauit nō autē extinxit: ut di. xxxv. sexto dic. ⁊ ar. ꝙ maluȝ factum excusatur p bonā intentōeȝ ⁊ obstetrices lȝ peccauerūt mētiēdo ꝓpter bonā intentōem remunerate sunt. xxij. q. ij. si quelibet. ⁊ ita in eodem facto qs meret et demeret: qđ est ꝯ illud ff. de neg. g. fine. ⁊. xvi. q. i. legi. arg. ꝙ excusat malū si bono zelo fit pp bonū: ar. xxx. q. i. ad limina.

posthabuit torum: sed studio querende posteritatis ⁊ propagande sobolis. adhuc post diluuiū raritas erat hūani generis. erat etiaȝ religionis: ne quis nō reddidisse uideretur debitum nature. deniqȝ ⁊ loth sancti filie hanc causam querende posteritatis habuerūt ne genus deficeret humanū: ⁊ ideo publici muneris gratia priuatam culpam pretexuit.

Idem in eodem.

Quod preter legitimam uxorez committitur: adulterij crimine damnatur.

Nemo sibi blādiatur de legibus hominum. oīe stuprum adulterinum est. nec viro licet quod mulieri non licet. eadē a uiro que ab uxore debetur castimonia. quicquid in ea que non sit legitima uxor cōmissum fuerit: adulterij crimine damnatur. In eodem: Nulli licet scire mulierē preter uxorem. ideoqȝ cōiugij datum est tibi ius: ne in laqueuȝ incidas ⁊ cum muliere aliena delinquas. tolerabilior ē si lateat culpa. q̄ȝ si culpe usurpetur auctoritas. Nec hoc solū est adulteriū cum aliena peccare coniuge: sed omne qđ ñ habet potestatem cōiugij. tamen locus iste docet grauius esse crimē: ubi celebrati coniugij iura temerātur ⁊ uxoris pudor soluit. ideoqȝ cū pretēderet abimelech: ꝙ uxorem alienam esse ignorauerit: quā sororem suā esse vir ipse dixit respōdit ei dñs: ⁊ ego cognoui: q̄a puro corde fecisti hoc. ⁊ peperci tibi ut peccares in me. ꝓpter hoc nō sum passus te tangere eam. cognouimus velut presulē custodemqȝ esse deum coniugij: qui nō patitur alienū torum pollui. ⁊ sigs fecit eū peccare in deum: cuius uiolat legem ⁊ gratiā soluat: ⁊ qui in deum peccat sacramēti celestis amittit consortium.

Item hiero. ꝯtra iouinianū.

Nihil est fedius: q̄ȝ uxorem amare quasi adulteram.

Origo quidem amoris honesta erat: sȝ magnitudo deformis. nihil auteȝ interest ex qua honesta causa quis insaniat. Unde ⁊ sextus pythagoricus ait in sētētijs: Adulter est inquit in suā uxorem ardentior amator. in aliena quippe uxore oīs amator turpis est in sua nimius. sapiens iudicio debet amare coniugem ñ affectu. non regnet in eo uoluptatis impetus: nec p̄ceps feratur ad coitum. nihil est fedius q̄ȝ uxorem amare quasi adulteram. certe qui dicunt se causa reipublice ⁊ generis humani uxoribus coniungi ⁊ filios ꝓcreare: imitentur saltem pecudes: ⁊ postq̄ȝ uenter uxoris intumuerit: nō perdāt filios: nec amatores se uxoribus p̄beant: sȝ maritos. Idē

r Tolerabilior i. maius peccatū est manifeste peccare q̄ȝ occulte: sic ē ꝯ. xij. q. i. certe ego. s̄. xi. q. iij p̄cipue. Sed dic ꝙ occulte peccās magis dr̄ peccare. i. periculosius q̄r neminē hȝ corrigentē. Itē malū est cadē a ꝓposito: sed peius simulare ꝓpositū. Itē manifeste peccās alio mō dicit magis peccare: q̄r tueri se vult rōnib⁹ ⁊ auctoritatib⁹: ut in hoc. c. uolebat. Itē q̄ȝtū ad hoc ꝙ plurib⁹ p̄bet exēplū peccādi: ut. xi. q. iij. p̄cipue. Iteȝ alia ꝯsideratōe q̄ clāȝ peccat plus peccat: q̄r videt sciēt peccare. sed qui palam peccat minus peccat: q̄r p̄sumit errat: ut. ff. de ritu nup. l. ult.

s Sed oē. qđ cōmittit in nō sua ꝯiuge: adulteriū ē

m Nemo. de legib⁹. q̄ dicūt: ꝙ adulteriū nō cōmittitur cū soluta sed cū nupta. ff. de adult. inter. vl' loquitur de legib⁹ q̄ ꝑmittunt cōcubinatū: ut. ff. de cōcu. l. i. uel loquitur de legibus q̄ ꝑmittūt fornicari militib⁹: ut. C. de dona. inter vi. ⁊ vx. l. ij.

n Stuprū. struprū cōmittitur in v̄gine vidua uel puero: uel etiā i soluta muliere q̄ nō hēt loco vxoris l' ꝯcubine: ut ff. de adult. stuprū: secus ꝑm canonē: ut. xxxvi. q. i. c. i.

o Adulteriū. cōiugatorum.

p Ab vxore. sic. j. q. vi. ꝑ totū. ⁊. ff. de adult. si vxor. hic nō

t Iste. in genesi. ubi dr̄ q̄lit abrahā dum esset i peregrinatōe rogauit sarā ut diceret se esse sororē suam, xxij. q. ij. querit.

u Abimelech. ñ ē huic ꝯ. xxij. q. ij q̄rit. ubi dr̄ ut pudicitiā ei⁹ suare possȝ apđ pharaonē ⁊ ibi dr̄ abimalech: q̄r vtqȝ i ipȝ peccauit: l' ipm vtqȝ timuit ab initio

x Quia puro. dolebat. n. eā vxorē hr̄e nec intēdebat alicui iniuriā facē: ⁊ iđ excusand⁹ erat.

y Celestis. i. ecclesie.

a Origo. s. spes ꝓlis. uel etiā vitatio fornicōis

que est nuptiarum cā:ut.s̄.q.ij.bis ita.
b ¶ Sz magnitudo.s.imoderata exactio pro nimio ardore libidinis.
c ¶ Honesta.nihil.n.est adeo licitū:vñ nō possit pernicies irrogari.

m ¶ Legi nāli.uel cōsuetudinarie:uel.i.dispositiōi.diuine.
n ¶ Nostro.ar.q̄ si p̄mo currebat fortior moneta ꝛ mō currit vilior de mādato pricipis:liberor̄ soluēdo viliorē.ar.ff. de ꝯbē.emp.īꝑatores.ar.ꝯ ex de cēsi.olim in fi.ff.si cer.pe. cū qd.ex de iureiurā. quāto.

xxiij.q.v. de occidēdis in fi.Item vsus rei nō cōdēnat:sed libido:ut xli.dist.qsqs.ꝛ sic videś q̄ qñq̄ peccatur in re honesta: ut.xiiij.di. q̄ ait.
d ¶ Adulter.s̄.e.q.ij.qcqd ꝯ so. h̄ adult talis dr̄ nō reatu criminis illi⁹ capitalis:sed similitudine adulterine libidinis. sicut .n. adulter ī adulterā ardet: ita iste ī ꝓpriam. ꝛ q̄ ñ peccet mortaliter:patet ī fi. nam ibi dissuadetur ad quod euitandū non tenet ꝛ hoc mō.ī.e. q. vij. adulterij. sic ergo ꝓpter similitudinē dr̄ adult nec est hoc mirū nam similitudine facti aliqd sepe dr̄ fieri .xi.q.iij. excellētissim⁹.xij q.ij. fraternitas.
e ¶ Amatō.vehemens amator dr̄ q tm̄ vxorem diligit:ut apud se dis ponat: q̄ si ipa eis set forte vxor alteri⁹ ñ min⁹ carnaliter se cū ea ꝯmisceret.
f ¶ Judicio. cum iudicio ꝛ discretione ꝯmisceri vxori sue debet.

Virginalis castitas non prefertur coniugio abrahe.

Quis ignorz sub altera dispensatōne dei: omnes retro sanctos fuisse eiusdē meriti cui⁹ nūc sunt christiani. quo modo aūt abraham placuit in ꝯiugio: sicut nūc virgines placēt in castitate. seruiuit ille legi ꝛ tpi suo: seruiamus et nos legi ꝛ tpi nostro: ī quos fines seculor̄ deuenerunt. Unde ambrosius.

Patriarche non concupiscentia explende libidinis. sed cā numerose ꝓlis plures habebant uxores.

Obijciūtur iacob quatuor uxores. qḋ qñ mos erat crimē ñ erat: sicut patriarche ꝯiugibus excipiētibus semen suū miscebant: nō ꝯcupiscētia ꝑficiende uoluptatis: sz ꝓuidentia ꝓpagāde successionis sic apl'i auditoribus admirātibus doctrinā suā ꝯdelectabātur: ñ auiditate ꝯsequēde laudis sz charitate seminā de ueritatis. Item aug. de bono ꝯiugali. Sanctius ē absq̄ liberis defungi: q̄ ex illicito concubitu stirpem querere.

Sicut satius est fame mori q̄ idolaticis uesci: ita satius est defungi sine liberis: q̄ ex illicito concubitu stirpem querere. vndecūq̄ aūt nascātur hoies: si parentū vicia nō sectentur ꝛ deū recte colant honesti ꝛ salui erunt. semē.n. hominis ex qualicunq̄ homine sit dei creatura ē: ꝛ eo male utentibus male erit nō ipm aliqñ malum erit. Item sermo ambrosij de sancto ioanne qui sic incipit: Diximus in superiori dominica.

Ex ancilla filij ñ sūt querēdi.

Dicat aliquis uxorē ñ habeo: ꝛ ideo ancillam mihi associaui. audi quid dicat scriptura ad abrahā: eiice ancillam ꝛ filiū eius. non enim erit heres filius ancille cum filio libere. si igit̄ ancille filius heres nō est: cur ergo queritur tale ꝯiugiū: de quo susceptus filius nec successionis possit esse heres nec sanguinis: nec habere potest hereditatis cōsortium: qui nō habet originis priuilegium: cur inq̄ queritur tale ꝯtuberniū: de quo nati filij non sunt testes matrimonij: sed adulterij: cur autē huiusmodi suscipiuntur adulterini qui patri sunt pudori non honori: dicit scriptura: adulterorum filij abominatio est deo ꝛ cetera. mulier igitur tua si talibus moribus predita est: ut mereatur consortium: mereatur ꝛ nomen uxoris. presta cōcubine tue libertatez ꝛ nomē uxoris: ne adulter sis potius verus q̄ maritus. Item augustinus ad claudium contra iulianum.l.v.

Adulteria non sunt faciēda etiā volūtate generādi filios

o ¶ Fines.i. seculariū ꝯsideriorum: uel etas ultima de qua habes .xxxv.q. iiij.c.vno.
a Obijciūt.mos.s.diuinus ꝛ a deo īspirat⁹.ex de diuor.gaudemus.ꝛ ponit h̄ qñ ꝓ ga
b ¶ Crimē.ar.q̄ ꝯsuetudo a crimine excusat aliquē. ar.s̄.di.iiij.denīq̄ ꝛ ex de tēp.or. sane. ar. ꝯ ex de simo. nō satis.i. q.iij.c.ult.
c ¶ Nō auiditate. si eniz auiditate ꝯsequēde laudis.tūc peccarent.xxij. q.ij.primū.
d Sicut fame.sz nōne ꝓpter necessitatez famis licitū ē cōmederē idolaticū: cū necessitas nō hz legē: ut.ī. de cō. di.i.sicut ꝛ ꝓpter necessitatē famis licitū est auferre aliena:ut de con. di.v.discipulos. ꝛ etiaz furari.ut ex de furt.sigs ꝛ homicidiū ꝯmittē: ut ex de homici.c.ij. ꝛ carnes comedere in q̄dragesima.ar. de cō. di.v. carnē:ex de obser.ie.ꝯ siliū.ꝯo.sic dūmō ñ fiat ad venerationem idoli: nulla necessitas tñ excusat a fornicatōe:ut.ff.de ritu nup.palā.§.non est ignoscēdum.
e ¶ Undecūq̄. q.d. ꝛ si q̄rāt ex illicito coitu.
f ¶ Et salui.ar.ꝯ ex ō fil. p̄s.per totum.
g Dicat qs. successionis.nisi in vncia C.de natur.libe.auē.licet.

g ¶ Affectu explēde libidinis.
h ¶ Pecudes.pecudes.n.post ꝯceptū nō coeūt:ut ī.e.q.vij.nō solū:nec mulier faciat copiā sui corpis a ꝯceptōe usq̄ ad purgatōem.ut.s̄.di.v.ad eius.et xxxiij.q.iiij.si causa.
i ¶ Perdant.perit eñi ꝯtus ex frequēti ꝯcussione.
k Quis ignoret.hoc.c.hēs de v̄bo ad v̄bū ō pe.di.ij.si enim.v̄s.memento.ꝛ.v̄s.paulus.
l ¶ Sub altera.i.sub ꝯiugali q̄ ē altera a castitate.alia lr̄a hz alta.nam ꝓfunda sunt iudicia eius.

h ¶ Nec sanguinis.i. honoris.fili⁹.n.seq̄t p̄uilegiū p̄ris in trib⁹:quo ad honores ꝛ dignitates ꝛ quo ad curialē ꝯditōem:ut.C.de decur.eos.et exemplo.ꝛ.l.nullus.ꝛ quo ad originē: ut.ff.ad municipa. l.i.m̄rem seq̄t quo ad ꝯditōem:ut.C.de rei vē.partū.
i ¶ Et nomē.ar.ad p̄sumptōem m̄rimonij clandestini ex appellatōe vxoris:q̄ eo ipso q̄ noiat̄ vxor ē habēda ꝓ vxor ꝛ ex de p̄sūpt.illud.C.de nupt.si vicinis. ar.ꝯ.C. de liber. cā.l.penult.ar.s̄.xcij.di.dñs.xxiij.q.i.parat⁹.ī.de cō.di. iiij.si eos.ff.de ꝓba.l.ult.§.ult.s̄.i.q.i.si qui a simoniacis.

xxvij.q.ij.inuēta.⁊ quod dicit:⁊ nemē:dic ⁊ pro.i.nam co ipso q̄ qs pmittit ancillā suā ɔ̄bere mr̄imoniū rapit i liber tatē.C.de latina lib.auc̄ ad hec.sed ⁊ cōcubina rapit in libertatē morte dn̄i:⁊ lib̄r ⁊ filij ei⁹ si dn̄s nihil d̄ eis disposuit.C.c oia de manu.l.penult.

k **S**Ic.adulteria.s̄.c.q.ij.§.sicut ergo.

l ¶ Pauperes.s̄.xiiij.q.v.forte.s̄.xxx.q.i.nosse s̄.xxij.q.ij.his auctoritatib⁹.s̄.i.q.i.non ē putanda.

m ¶ Mā̄mona.i.pecunia quā p iniqtatē.i.p sollicitudinē acq̄siuit.xiiij.q.v.§.sȝ hoc multiplr̄.

n ¶ Inigtatis.i.inequalitatis.equū.n.ē tibi necessaria r̄tinē:⁊ supflua paupib⁹ erogare.⁊ hec ē inigtas si ɔ̄ fiat.

o **M**Eretrices.cū dic̄ nō mechaberis.⁊ in deutronomio vbi dicit nō erit meretrix d̄ filiab⁹ isrhael.

p ¶ Quaꝝ.alibi mētrix ē q multoꝝ libidini paret:ut.s̄.di.xxxiiij.vidua.hoc etiā lex dic̄.ff.de ritu nup.palam.

q ¶ Locutōis.expsse.

r ¶ Prohibuit.ar.q̄ idē iuris ē in pte ⁊ in toto:ut.xiiij.q.v.penale.iteȝ ar.q̄ phibito minori id qd̄ maius ē intelligit phibitū.ar.xliiij.di.nulli clerico.silr ɔcesso maiori ɔcessū videt ⁊ minus xvi.q.ij.visis.

s ¶ A pte.pars:furtū illicita usurpatō rei aliene ē totū.oē nāqȝ furtū est illicita usurpatio rei aliene.⁊ nō ɔuertit.h.sed hec glo.non valet.sed expone ut dixi.xiiij.q.v penale.

t ¶ Omnis.licet nō phibuerit rapinā verbis legis:phibuit tn̄ sniā legis q magis attēdēda ē ex de v.sig.ppterea.s̄.i.q.i.marchion.

u ¶ Illicit⁹.h vr̄ surgere q̄dā inextricabilis ɔ̄rietas.naȝ in deutronomio licitū erat hr̄e ɔcubinā ⁊ dar ei p̄ciū sue pudicicie ⁊ eā dimittē:sed in decalogo s̄m iterpretatōes augustini phibita fuit oīs fornicatio:ut hic dicit.h.dicit q̄ nō sunt ɔ̄ria.nā aliud ē pmissio de q̄ i deutronomio:⁊ aliud p̄ceptū de quo i decalogo.sȝ hec solutio nulla vr̄:q2 circa idē nō pn̄t hr̄e locū pmissio ⁊ p̄ceptū siue phibitio.id dic̄ q̄ illud intelligit de ɔpatiua pmissione.simile.i.xxxiij.q.ij.si qd̄ verius.nam in veritate illud semp fuit peccatū.

SIc nō sunt facienda adulteria etiā volūtate filios generādi:quēadmodum nec furta faciēda ē̄t uolūtate pascē di paupes sanctos.qd̄ tn̄ faciendū ē:n̄ ppetrādo furta sed bn̄ utēdo mā̄mona iniqtatis. **E**cce q̄ nullo mō licet alicui viuēte uxore sua uel ex ā̄cilla uel ex alia q̄libet filios q̄rē:q etiā suscepti filioꝝ noie iudicant indigni.simplex.n.fornicatio in sacra scriptura prohibetur. **U**nde augustinus in questionibus deutronomij

Illicitus ɔcubitus ⁊ oīs non legitimus usus illoꝝ membrorū nomine mecchie intelligit.

MEretrices eē ⁊ ad meretrices accedē phib3 dn̄s quaꝝ publice venalis turpitudo ē. **I**n decalogo aūt mecchie noīe non videt hoc apte phibuisse:qm̄ mecchia n̄ nisi adulteriū intelligi sol3 **I**dē sup exodū **O**mnis mecchia etiā fornicatio dr̄ in scripturis:sȝ utꝝ oīs fornicatio mecchia dici possit in eisdē scripturis:non mihi interī occurrit locutionis exemplu3.sȝ si oīs fornicatio etiā mecchia dici n̄ pōt:ubi sit in decalogo phibita illa fornicatio quā faciūt q uxores n̄ habēt cū feminis q̄ viros nō habent:an inueniri possit ignoro.sȝ si furti nomie bn̄ itelligit oīs illicita usurpatio rei aliene:nō enim rapinā pmisit qui furtū phibuit:sed utiqȝ a parte totū intelligere uoluit quicqd illicite reꝝ pximi aufert.pfecto noie mecchie omnis illicitus ɔcubitus atqȝ illoꝝ membroꝝ nō legitimus usus phibitus debet intelligi. **I**tem hieronymus.

Extraordinaria volūtas ⁊ inuerecūda opa nuptiaꝝ luxuria ⁊ immundicia appellātur.

IN eo fornicator maioris criminis est:q2 tollit membra christi:⁊ facit ea membra meretricis.erūt quippe duo i carne vna.qui n̄ ē fidelis nec credit in christo:mēbra sua facit mēbra meretricis.Ecōtrario infidelis i fornicatiōe sua utꝝ uiolet uel edificet tēplū idolo nescio.p vicia quippe uel maxime demones colunt.hoc unu3 scio q̄ q post fidem christi fornicat:uiolat templū dei.scd̄m opus carnis imundicia nūcupat:⁊ eā comes luxuria sequit.qūo enim in veteri lege de nefandis criminibus q̄ in occulto fiunt.q noiare ēt turpissimū est:ne etiā dicētis os ⁊ aures audientiū polluerētur:gn̄aliter scriptura complexa ē dicēs:verecūdos uel uerētes facite filios israel ab oī imūdicia:sic in hoc loco ceteras exordinarias uoluptates ipsaꝝ quoqȝ opa nuptiaꝝ si nō verecūde ⁊ honeste quasi sub oculis dei fiant:⁊ ut tm̄ liberis seruiat:immundiciā ⁊ luxuriā noiauit. **I**tem grego.

Immoderatus usus mulieꝝ salomonē ad idolatriā traxit.

SAlomō quippe imoderato usu atqȝ assiduitate mulieꝝ ad hoc usqȝ pductus est:ut templū idolis fabricaret.⁊

a **I**n peccatū ex de diuor.gaudem⁹.In eo.fornicator.meli⁹ est viā veritatis non agnoscē ⁊c̄.de pe.di.iiij.si refugientes.

b ¶ Maioris.qa fidelis in hoc magis peccat:quia mēbra xpi fac mēbra diaboli:sȝ infidelis sua n̄ xpi mēbra facit membra meretricis.

c ¶ Erūt.i.ɔueniunt in vno carnali corpore:⁊ per hoc dicit.h.affinitate3 ɔ̄hi p illegitimū coitū:ut nō.xxx.q.iiij.si qs

d ¶ Ecōtrario.i.sed.uel.i.ɔuerso casu.

e ¶ Edificet.tn̄ p fornicatōem magis edificat diabolo tēplū q̄ violetur.

f ¶ Nescio.h⁹ nō diffinit:ponit tn̄ psuasionē suā:cū dicit p vicia ⁊c̄.uel dic nescio.i.nō diffinio cū sit manifestū q2 infidel n̄ violat tēplū dei cū ipe n̄ sit tēplū di:sȝ edificat templū diabolo.

g ¶ Opus.ordiē.i.enumerādi.sic n.ait apl's:manifesta sūt opa carnis:q sūt fornicatio ⁊ imūdicia luxuria ⁊c̄.de his xxv.di.§.crimis.v.de qbus.

h ¶ Immūdicia.q̄ attēdit s̄m oēm vsū illicitū membroꝝ.luxuria attēdit in cibo ⁊ potu:cū vtit delicatis ⁊ calidis ut aptior sit ad imūdiciā.xxxv.di.ecclesie.

i ¶ Etiā turpissimū.⁊ ita quedā omittēda sūt ppter turpitudinē:ut.i.q.iiij.§ itē peccato.⁊ ipator dic̄ d̄ ea q nubit.j.tps luct⁹:quomō ei dicā⁹ erubescim⁹ i auc̄.d̄ resti.⁊ ea q parit.§.vnū siquidē coll.iiij.

k ¶ Pollueretur.nā dicit impator:q̄ ppter ista crimina inducūt fames ⁊ pestilētie ⁊ terremot⁹ i auc̄.

qui prius templū cōstruxerat deo: assiduitate libidinis ꝛ ꝑfidie subtractus idolis tēpla cōstruere non timuit. Item hieronymus.

Liberoꝝ pcreatio in mrīmonio laudat: meretricia voluptas etiā in uxore dāmnatur.

Liberoꝝ ergo ut diximus in matrimonio ꝯcessa sunt opera: uoluptates aūt que de meretricū amplexibus capiū tur in uxorem sunt dāmnate. Quare aūt tales nō dicantur filij: uel quem suoꝝ parentuꝫ sequātur qui ex libero et ancilla nascūtur: isidorus ethy.

Qui sunt liberi ꝛ quam ꝯditionem sequātur parentum.

Liberi dicti sūt q ex libero mrīmonio orti sūt. Naꝫ ꝛ filij ex libero ꝛ ex ācilla seruilis sunt ꝯditionis. semꝑ eniꝫ qui nascitur deteriorem ꝑtem sumit. Naturales aūt filij dicuntur ingenuaꝝ ꝯcubinaruꝫ filij: quos sola natura genuit non honestas cōiugij. Hi vero qui nō sunt de legitimo cōiugio: matrem potius q̄ȝ patrē sequuntur.

Quod aūt pudicicia uiolenter eripi nō possit: multoꝝ auctoritatibus ꝓbatur. Est enim virtus animi: que violentiaꝫ non sentit: corpori nanqȝ uis infertur nō animo. vn̄ q̄ȝuis corpus violēter corrūpatur: si pudicicia mentis seruetur illesa: tn̄ castitas duplicatur. sicut beata lucia fertur dixisse pascasio: si inuitā me feceris uiolari: castitas mihi duplicabitur ad coronā. nā n̄ inquinatur corp⁹ nisi de ꝯsensu mētis nā ꝛ si i manū mea thura ponas ꝛ ꝑ manū meā sacrificiū facias: deus n̄ attēdit q ꝛ deridet de sensibus. n. ꝛ uoluptatibus indicat deus. Hinc ambro. scribit in li. v. de virginibus.

Melior e ꝟginitas mentis q̄ȝ carnis

Tolerabilius ē mē tem virginē q̄ȝ carnē hr̄e. utrūqȝ bonū si liceat: saltē nō homini casti: sȝ deo simus. virgo enim ꝓstitui pōt: adulterari nō pōt. vbicūqȝ virgo dei ē: templū dei ē. nec lupanaria infamāt castitatē: sȝ castitas ēt loci abolet infamiā. Item.

Mente incorrupta caro non corrumpitur.

Reuera non pōt caro ante corrumpi: nisi mens fuerit ante corrupta. Item augu. de ciuitate dei li. ij.

Aliena libido neminē polluit

Ita ne aliquē polluat aliē na libido metuit: nō pollu et: si aliena erit. si autem polluet: non erit aliena. Sed cuꝫ pudicicia sit virtus animi

ut nō luxurient ꝯ naturā. §. si enim. coll. vi.

l Imūdiciā. ar. opa nuptiarū q nō sunt cā liberorū mortalia esse: q̄ȝ luxuria ꝛ imūdicia nōiatur: ut. j. c. liberoꝝ. sed hoc dr̄ nō quo ad reatū mortalis vitij sed quo ad speciem facti. specieȝ n. ꝛ similitudinē luxurie ꝛ imūdicie ꝑtendūt ꝛ habent designare: ut nōt. s. c. origo

m Salomō. idolis. idolo. s. ascaroch syndonioꝝ: ꝛ idolo cathios moabitaꝝ ꝛ idolo molach amonitaꝝ p⁹ tn̄ egit pniaȝ ꝑm quosdā: ꝺ pe. di. ij. si. n. ꝟ. salomon.

n Liberorum dānate. cū vxōe ꝯmisse volu ptates puniende sunt: ꝛ ita ē ar. ꝓ h. q dicit vix mortalis peccare: cū accedit ad uxorē cā libidis. tu dic ꝯ. ꝛ dānate dicit i. puniēde ꝓpter veniale: ꝛ ē sile. ii ij. dist. deniqȝ. vi. di. testamēti.

o Liberi dci. q̄tuor sunt gnā filioꝝ nāles tm̄: ut ꝯcubinaꝝ. nāles et legitimi ut vxoris. Legitimi tm̄: ut adoptiui. Spurij: ut sacraꝝ ꝟginū ꝛ ꝯsanguineaꝝ. i. q. vij. tali

p Deteriorem. ꝑtē sumit. hoc verū ē ꝑm legē lōbardoꝝ ꝛ theutonicoꝝ. nā sȝ legē romanoꝝ sec⁹. C. de rei ven. partū. ff. de sta. ho. lex nature. ꝛ de. ꝟ. signi. etiā. ꝛ sufficit si ꝑ momentū fuit in libero vētre. ff. e. ti. ꝛ ꝑuoꝝ. §. ingenui. uel dic veri⁹ deteriorē. i. debiliorē: q̄ȝ femine⁹ sexus debilior est quo ad honores. tn̄ ꝛ circa insignia ꝓles patrē sequitur: ut diri. s. e. dicat.

q Deteriorē. s. xxviij. q. i. iudei ꝯ. s. xv. q. ult. cū mlre ꝯ. sȝ h° i ceteris gnālit sȝ fallit in illis duob⁹ casibus: iudeoꝝ filijs ꝛ clicoꝝ

r Matrē. ꝛ q̄ȝtū ad ꝯditōeȝ ꝛ quātū ad originē. ff. ad muni. l. i. ꝛ q impugnāt testamentum matris: ut ff. de inoffi. te. si suspecta. §. i.

q Quod aūt. Hic intitulatur. v. q. an. s. pudicicia ꝑ violentiam auferatur. ꝛ dic q duplex est pudicicia animi ꝛ corpis. Corporis pudicicia q integritas dr̄: hn̄ admittitur ꝑ violētiā. de q dr̄. j. e. ille. ꝛ. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. Pudicicia aūt animi cū ꝟt⁹ sit nō auferꝫ ꝑ vim: q̄ȝ aio nō infert vis: ut j. e. ita ne. ꝛ nō q hec eadē ꝟt⁹ ē i ꝟginib⁹ in ꝯiugatis ꝛ i viduis: sȝ i virginibus appellatur ꝟginitas: ꝛ in ꝯiugatis pudicicia. xxvij. q. i. nuptiaꝝ i ꝯtinētib⁹ castitas.

b Infert. absoluta q n̄ pōt aio iferri. sȝ ꝯditionalis pōt: ut. s. xxiij. q. vi. vides. uel dic nō pōt inferri aio vis: uerū est nō ꝯsentienti.

c Duplicat. ar. violenter corruptā nō amittē ꝟginū ꝑmiū: sȝ recipet duplicatū: n̄ tn̄, quo ad aureolā. ꝯsegt̄ ergo maius ꝑmiū sȝ nō tale: q̄ȝ n̄ coronatur nec fulgorē virginis habebit.

d Tolerabilius. i. sanctius.

e Si liceat. i. si pōt.

f Nō hōi. i. corpore.

g Sed deo i mente.

h Virgo ꝓstitui. corpore per vim.

i Adulterari. q̄ȝ adulteriū tm̄ dolo cōmittit ut. xxxiiij. q. ij. i lectū. et ff. de adult. l. pe.

k Nec lupanaria. hō n̄. sanctificat locū nō locus hominē: ut. xl. di. n̄ loca. ꝛ. c. multi. tn̄ ex loco qn̄qȝ ꝑsumit ꝯ aliquē ut. xviij. q. ij. diffinim⁹. ꝛ ēt ꝓ aliquo: ut. lvi. di. c. i. ipse ergo loc⁹ ꝑ se n̄ ē ifamis: nec ēt dn̄s lupanaris ē infamis: ut. ff ꝺ pe. he. ancillaꝝ. vitari tn̄ dȝ ꝑpis loc⁹: ut. lxxxi di. i oib⁹: ꝛ iudex ipm̄ vitare dȝ: ut. ff. de arbi. si cum dies §. arbi.

l Reuera. caro. i. ei⁹ corruptio ad reatum imputari n̄ dȝ uel ad dānatōem eternā: uel corruptōis n̄ dȝ rea effici ob est tn̄ q° ad aureolā: ꝛ q̄ȝ n̄ ꝯsecrabit int ꝟgines: ut. j. e. ille.

m Ita ne polluat. ꝛ polluet ꝑ ꝯsēsū. de pe. di. v. c. fi.

n Comitē. nā q hȝ vnā ꝟtutē hȝ oēs.

o Cōsētire. simile. xxxi. q. ij. lothari⁹. nō. n. ꝑtextu paupertatis ꝛc. ff. de ritu nup. palā. §. nō est ignoscēdū.

p In ptāte. nā dic lex q cura ul' diligētia ꝯseq possum⁹ ne qs nobis iniuriā uel dānum det: ut. ff. cōmodati ad eos. et ff. de admi. re. ad ci. ꝑti. l. ij. §. si eo. dicit lex q custodia parum pōt aduersus vim. ff. de act. emp. ꝛ ven. si ea res.

q ¶ Putauerit.ar.q᷑ non dʒ dici qs perpetrasse qđ nolens fecit vł passus fuit, nec debēt iputari q̄ p coactōem absolutam fuīt.ar.s̄.di.l.pbr̄os.xv.q.vi.c.i.ar.xxxi.q.ij.lotbari⁹

a Proposito.sanctificari.in futuro cum sua stola induetur.

quesitum., et similiter societas:ut.ff.ꝓ socio.et actione.§.diximus⁹.et sposalia:ex̄ de despō.ipu.de illis. et matrimoniū:ut ex̄ de eo q dux.in ma. quaʒ pol. per adult.c.i.et.s̄.q.ij.aliquādo.

b ¶ Aufert.et ita hʒ corpus virtutē.sed ꝯ.ī.c.đ pudicicia q̄r uirt⁹ tm̄ in aīo est.sed iđ dr̄ corpus hr̄e.q̄r futuꝝ est haber̄ post resurrectōem.

c ¶ Sanctitateʒ hec tm̄ que mēte corrupta est: post pniam pōt ordinari:q̄r quo ad legē ꝓmotōis ꝟgo ē.ī.e.finge.

d ¶ Pergat.nota q᷑ sola itineris arreptio fac̄ aliquam corruptā:sicut itineris arreptio habet̄ ꝓ appellatōe:ex̄ de appel.meminim⁹. sic qui pergit đ vna militia ad aliam:iure secū de militie cens̄et̄.ff.de bo.pos. ex testamēto militis.l.i

e ¶ Lucretia ꝓpinquo i.auūculo.

f ¶ Adultera.videtur q᷑ aug⁹ male induxit exēplū lucretie.nam in ueritate ſm canones adulterium cōmisit:siue directa siue indirecta fuerit volūtas:licet ſm leges nō comittat̄: nisi dolo: ut.ff.de adult.l.ult. sed augustinus inducit exēplū hoc quasi a minori. q.d.ex quo ea q̄ cōditionali fuit coacta:excusatur ſm.l.ab adulterio: multo magis ea q̄ absolute ſm canones.i.q.i. cōstat.l.di.pbr̄os.

g ¶ Un⁹ cōmisit. imo et ipsa nisi absolute fuerit coacta.ar.s̄.e.ita ne. sʒ hoc ideo dicit: q̄r nō tenet̄ hoc casu ad penam legis:q̄r sine dolo adulteriū nō ꝯmittit̄ .ff. de adult.l.penl̄t. alias potius debuit mori q̄ ꝯsētire.ī.e.§.cum ergo vides ergo q᷑ adulteriuʒ pōt esse ex pte vni⁹ tm̄. sil̄r simonia pōt esse ex pte vni⁹ tm̄: et nō alteri⁹ sicut in geizi et naaman ut.i.q.i.q studet.et.q.iij.

comitēq̄ʒ habeat fortitudinē potius q̄libet mala tolerare decernat q̄ malo ꝯsētire. nullus aūt magnanimus et pudicus in ptāte habet qd de sua carne fiat: sed tm̄ quid ānuat mente uel rēnuat. qs tandem sana.s.mēte putauerit se pdere pudiciciā: si forte in apprehensa uel oppressa carne sua exerceat̄ et expleat̄ libido nō sua. Idem. De eodem.

Proposito animi pmanente: p qđ etiā corpus sanctificari meruit: ipi corpori non aufert sanctitatē violētia libidinis aliene: quā ſuat pseuerantia sue ꝯtinētie. An uero si aliq̄ femina mente corrupta violatoq̄ʒ ꝓposito qđ deo uouerat pgat vicianda ad suum deceptorē: adhuc eaʒ pgentē sanctā uel corpe dicimus: ea sanctitate animi p quā corp⁹ sanctificat̄ amissa atq̄ʒ destructa: absit hic error. et hinc potius admoneamur: ita amitti corpis sanctitatē etiā intacto corpe. Idem. Lucretiam matronā nobilē ueterēq̄ʒ romanā pudicicie magnis efferunt laudib⁹. huius corpe cū violētis targnij regis fili⁹ libidinose potitus esset: illa scelus iprobissimi iuuēis marito collatino et ꝓpinquo bruto viris clarissimis et fortissimis indicauit: eosq̄ʒ ad vindictā cōstrixit. deinde fedi in se ꝯmissi sceleris egra atq̄ʒ ipatiēs se pemit. qd dicim⁹ adultera hec an casta dicēda est: qs in hac cōtrouersia iudex laborabit: egregie quidē ex hoc et veraciter declamans ait: mirabile dictu duo fuerūt et adulteriū vnus cōmisit. splēdidissime atq̄ʒ uerissime .ituens.n. in duorum corpoꝝ ꝯmixtionē vnius inquinatissimam cupiditatem

vnius castissimā uoluntatē: et non qđ ꝯiunctione corpoꝝ: sʒ qđ animoꝝ diuersitate agere tur attendēs: duo inquit fuerūt: et vnus adulteriū cōmisit. Idem. Non fidelibus christi tedio sit vr̄a vita: sed ludibrio sit hostibus, castitas vr̄a habens uerā magnāq̄ʒ ꝯsolationē si ꝯtinentiā retinetis nō ꝯsensisse peccatis eoꝝ. Idē in li.i.đ duabus aīabus: Nō nisi volūtate peccatur. Idē in li. de libero arbitrio.

De eodem.

De pudicicia quis dubitauit qn ea sit in animo ꝯstituta: qn̄ quidē virtus ē: vnde a violēto stupratore nec ipsa eripi pōt. Item hiero. super epl̄am ad romanos libro.i.

Non pōt fieri ut nisi quis mechetur prius in corde: q̄ mechari possit in corpe. Idem sup lucam li.ij. Finge siquis in aliq̄ psecutione aliquā virginē ꝓstitutā cognouerit: apđ euangeliū q̄r volūtate n̄ peccauit: virgo suscipit̄: in lege q̄ si corrupta repudiat̄. Idem in libro hebraicaꝝ questionū

Corpus mulieris n̄ vis maculat: sʒ uoluntas. Item aug. in libro de sancta virginitate. Sicut nemo impudice utit̄ corpore: nisi spiritu prius ꝯcepta negcia: ita nemo pudiciciā seruat i corpe: nisi spūi prius insita castitate. Idem victoriano. In corpore pudicicia violari non potest: si mens inuiolata seruetur.

Ad deū ingemiscētibus oīno suis aderit q suis adesse ꝯsueuit: et aut nihil in eaꝝ castissimis mēbris libidine hostili ppetrare pmittit: aut si pmittit cū eaꝝ anim⁹ nulla ꝯsensionis turpitudine ꝯmaculat̄ etiā carnē suā defēdūt a cri-

h De pudicicia qs. collige de mo ꝓbatōis oēm ꝟtuteʒ esse in aīo.

i ¶ Uirt⁹. est aūt vi⁹ habit⁹ mētis bn̄ ꝯstitute et c. ut de pe.dist.iij.ille rex iam⁹.ob hoc etiā ꝟtutes velamēta aīe dicūtur de pe.di.ij.c. sapiens.

k ¶ Eripi pōt. qd si culpa in hāc violētiā incidisset: puta denūciauit ei marit⁹ ut fugeret: ne vi hostiuʒ oppmeret̄ cur sione: illa aūt noluit: et sic oppssa ē q᷑ dimittit possit a viro: sic vr̄ quia qcquid ex culpa sua et c.xv.q.i.sigl insaniens.l. dist. studeat. p̄sumit. n.se rapine obtulisse .xxiij .q.iiij. displicet.ff.quod me.cā.si mulier. ar.ꝯ ex̄ de spon. veniēs.xxvij.q.ij desposatas .ff. đ reg.iuris. nulluʒ crimē.xv.q.vi.c. i.nec iputandū ē ei: q᷑ credula nō fuit.ff. q᷑ cū falso tutore.l.ij.l.di.si qs pposteraꝫ iteʒ et si peccauerit n̄ credēdo viro suo nō tn̄ q̄tū adulteriū meret̄.xv.q.i inebriauerūt qd iuris sit de hoc: i qōib⁹ plene nōui

l Ad deuʒ. permittit. sic nō pmisit abimelech s̄.,pxi .q.nemo.

m ¶ Defēdit .i. n̄ iputat̄ ad crimē corruptio carnis

n ¶ Non pōt.nō peccat.nā tūc hō peccat:cū mens p delectatōem subiugat̄.de pe.di.ii. iter hec sciēdū.7 ē ar.xxii.q.v.figs coact⁹ ꝯ.sed ibi de cōdi tionali coactōe.hic de absoluta.

a ¶ Sicut enim. Casus:sola volūtatis forma monetat op⁹.x.q ij.hoc ius.

b ¶ Volūtate.di recta uel indire/cta:ne sit cōt.ꝯ.di.l.sigl volūtate

c ¶ Debilitati.se mō ul' sectiōe uel nāli frigiditate. hoc dicit lr̄a:ga volūtaria ꝯtinentia ē bona nō ne/cessaria.xxxiij.q.v.q̄ sitit in fine.

d ¶ Si paulus: vas.i.ele/ct⁹ ad ṗdicādū. 7 dr̄ vas q꞉ pleni or fuit alijs:ut.x xiij.q.vi.c.i.

e ¶ Aculeos.id ē mot⁹ p꞉imos de gbus timebat ca dere i secūdos:et g surgūt i nob 7 sine nob:ꝺ pe:di. ij.int̄ hec sciēdū.

f ¶ Aliā.i.sensua/litatē siue concu piscētiā q̄ dr̄ lex: q꞉ ligat 7 ꝯbit ad peccatū.vñ dicit alibi:ago quod nolo.

g ¶ In lege.id ē i peccatū quia li gat hominē.

h ¶ In semet.i.ꝑ p꞉iā fragilitatē ꝯsiderans.

i ¶ Tu te.ar.qꝺ ñ lꝫ maiori nec mi/nori:ut.viij.q.i.si ergo.7.xi.q.i.ma

...mine.7 quicqd in ea nec ꝯmi/sit nec pmisit libido patientis solius erit culpa faciētis:oīs qꝫ illa uiolentia ñ ꝑ corrupti/onis turpitudine:sꝫ ꝑ passio/nis vulnere deputabit̄.tm̄ eni valet in mēte integritas casti tatis:ut illa inuiolata:nec in corpe possit pudicicia violari cuius mēbra potuerūt supari Itē isido. in synonimis li.ij.

Caro non peccat: si a conta gione fuerit munda.

Non pōt corpus corrumpi nisi prius corruptus fuerit animus.mūda nāqꝫ a ꝯtagio/ne aīa caro nō peccat. Itē augustinus honorato epō.

Nō corrūpitur pudicicia car nis:si mente seruatur.

Magis timeamus ne sensu iteriore corrupto pereat castitas fidei:qꝫ ne femine cō stuprent̄ violēter in carne.qa uiolētia non violat̄ pudicicia si mente seruat̄. qm̄ nec qs in carne uiolat̄:qñ uolūtas pati entis turpiter carne nō utit̄: sꝫ sine ꝯsēsiōe tolerat qꝺ ali⁹ opatur. Item ioannes chri sostimus super mattheum.

Nec peccatū nec iusticia ex opere sine volūtate pficitur.

Sicut eni peccatū opus si ne uolūtate nō facit:ita et iusticia ex ope ñ ꝯsūmatur:ni si 7 uolūtas affuerit. multi.n. corpe quidē castitati studēt adulteriū quidē volūtate cō/mittūt:cum dn̄s dicat:q vidit mulierē ad ꝯcupiscendā eam

gnū.7 qꝺ negat̄ in maiorib⁹ multo poti⁹ in minori bus.C.de reuo.dona.his sol'm fi.7 qꝺ maiorib⁹ di gnitatib⁹ nō est ꝯcessum:hoc sibi nō audiāt vēdica re minores:ut.C.de decur̄.l.ult.li.xi.

k ¶ Putas.ar.ꝙ paul⁹ fuit ṽgo cū sit cōparatio int̄ eum 7 eustochiū que virgo fuit.

l ¶ Suscitare.idē dicit lex:ꝙ ṽginitas restitui ñ pōt C.de rap.vir.in pn̄.sed nōne ex oculato pōt restituē visū:qre ergo nō ṽginitatē:qdā sic intelligunt.i.ꝙ de⁹ nō pōt facē gn fuerit corrupta:q꞉ factū nō pōt

nō esse factū:ut.ff.de cap.in bello.§.facte.sed s̄m hoc idē esset in ceco.s꞉o.qꝺ hic dr̄ nō refert̄ ad carnis corrupte re stauratōem:sed ṽginalis palme retributōem.7 dic nō pōt i.nō ꝯgruit ei⁹ potētie:ut aureola coronet corruptos.hoc enī esset ꝯ iusticiā:7 iō illud nō pōt:ut ar.ꝺ pe. di.ij.§.charitas.

m ¶ Male.ar.ff.de do lo.l.i.§.ij.nā ideo dixit ptor dolus malus:q꞉ ē bonus.

n ¶ Que oleū.i.pingue dinē bonoꝝ operā:uel i.pietatatē.xlv.di.dis/ciplina.

o ¶ Descēde.ṽba sūt isa ie predicētis ad litterā futuraꝫ babylonioꝝ ca ptiuitatē p dariū 7 cyrū regem medoꝝ 7 psarū: 7 exequit̄ s̄m hoc ꝑpheta ad litterā quasdā mi serias quas paupercu/le mulieres solent susti/nere.7 ṽba impatiua re soluēda sunt in verba fu turi tēporis.

p ¶ Descende.i.descen des.

q ¶ Sede.i.sedebis.qꝺ iō dixit ꝑpheta ꝑpter nimiā futuroꝝ certitu/dinē:7 ē ar:ꝙ verbū pn̄ tis tpis ponit̄ ꝑ verbo futuri.sic exponit̄ tradi tur.i.traditur⁹ est.ff.de pub.l.i.7 ē ar.ff.de.ṽ.si uerbis.sicut ecōtrario verbū futuri loco pn̄tis ut.ꝯ.xxi.di.i nouo.l.di. pōderet.7 exponitur a hiero.hec lr̄a moralit̄ circa fidelē aīam que ṗ uaricata ē p peccatū.et hoc duobus mōis:uel imitādo ad pn̄iaꝫ:7 tūc ꝑprie tenētur uerba.

r ¶ Descende.i.humilia te per penitentiam.

s ¶ Sede in terra.i.in ci nere 7 cilicio.

iam mecchatus est eam in cor de suo. ergo volūtas sine ope re peccat frequenter.illa er/go est gloriosa ꝯtinentia:non quā transgredi nō pōt neces/sitas debilitati corpis: sꝫ quā cōplectitur uolūtas sancti ꝑ/positi: Item hieronymus in epistola ad eustochium.

Virginitas carnis nō serua tur mente corrupta.

Si paulus apostolus vas electionis 7 prepatus in e uāgelio christi ob carnis acu/leos 7 incentiua vicioꝝ repri mit corpus suū:7 suitutī subij cit:ne alijs predicans ipse re/prob⁹ inueniat̄:7 tñ vidit aliā legē in suis mēbris repugnan tē legi mentis sue 7 captiuan tem se in lege peccati: si post nuditatē ieiunia fames carce res flagella supplicia i semet reuersus exclamat:infelix e/go homo:qs me liberabit de corpe mortis huius:tu te pu/tas secuꝝ esse debere:queso caue:ne qñ dicat de te deus: virgo israhel cecidit:7 non ē q suscitet eam. Audacter di/cam cum oīa possit deus susci tare:virginē non pōt post rui nā.ualet quidem liberare de pena:sed non valet coronare corruptam.timeamus illā ꝑ/phetiā ne in nobis etiam com pleatur:7 virgines bone de/ficient.obserua quid dicat:7 virgines bone:quia sūt 7 vir gines male. qui viderit īquit mulierem ad ꝯcupiscendā eā

t ¶ Virgo.i.sterilis.uel virgo pri⁹ filia babylonis.i.filia cō fusionis:q꞉ mēs tota facta ꝯfusa ē:ꝺ pe.di.iij.§.item ait.

u ¶ Chaldeorū.chaldei grece feroces intelligūt̄. valde.n. feroces sūt q ꝑprias uolūtates sequētes ñ mortibus suis parcē sciūt.7 ē chaldea regio:babylonia ciuitas ē i ea sita

x ¶ Thron⁹.i.dignitas regal' auferet̄ ei.ul' thron⁹.i.remu/neratio eterne vite. y ¶ Nō vocaberis mollis 7 delica ta.i.amnō ñ viues i delicijs.quo ad ṽtutes:supple nisi pe nitueris. z ¶ Mole farinā.ul' ꝑ paupertate ul' aliter.

a ¶ Accipe molam.timoris per ꝯtritōem.

b ¶ Mole farinā. examina peccata tua ⁊ malas cogitatōes
c ¶ Discooperi. i. ɔfiteri peccata tua.
d ¶ Denuda. p ɔfessionē. e ¶ Trāsi flumina. i. desere caduca ⁊ fluētia. supple ꝙ nisi hoc feceris reuelabit ⁊c̄.

iam mecchatus ē eā in corde suo. perit ergo etiā mēte virginitatis. isti sūt virgines male. virgines carne nō spiritu. virgines stulte que oleū n̄ habentes excludūtur a sponso. si aūt ⁊ ille q̄ virgines sūt: ob alias tn̄ culpas ꝟginitate corpoꝝ non soluātur: quid fiet illis que ꝓstituerūt mēbra christi ⁊ mutauerūt templū sancti spūs in lupanar? Illico audi ⁊ ꝓphetā dicētem: descende sede in terra virgo babylonis filia sede in terra: non est filie chaldeoꝝ thronus: n̄ uocaberis ultra mollis ⁊ delicata. accipe molā ⁊ mole farinam. discooperi uelamē tuū: denuda crura tua: trāsi flumina. reuelabitur ignominia tua: apparebunt opprobria: ⁊ post hoc thalamum filij dei post oscula fratruelis ⁊ spōsi illa de qua quondā sermo ꝓpheticus cōcinebat: astitit regina a dextris tuis in uestitu deaurato circūdata uarietate. nudabit ⁊ posteriora dorsi ei⁹ ponētur in facie ei⁹. sedebit ad aquas solitudinis ⁊ posito uase diuaricabit pedes suos omni trāseūti: ⁊ usq₃ ad uerticē polluetur. rectius enim fuerat hominū subisse ɔiugiū ⁊ ābulasse p plana: q̄₃ ad altiora tendētem in ꝓfundū inferni cadē. nō fiat obsecro ciuitas meretrix filia syon: ne post trinitatis hospitiū ibi demones saltent: ⁊ syrenes nidificēt ⁊ ericij. Item aug. de christiana

f ¶ Opprobria. i. die iudicij. de pe. di. i. §. n̄ ita expōit etiā mystice hec lr̄a: ita ꝙ ip̄ropet vitiuꝫ fideli aīe: ⁊ tūc resoluūtur ūba in p̄teritū tp̄s.
g ¶ Descēde. i. descēdisti ab altitudine ūtutum ad vitia.
h ¶ Sede in t̄ra. i. sedisti terrenis infecta.
i ¶ Uirgo. ut prius.
k ¶ Accipe molā. i. accepisti mundanaꝝ rerum circuitum.
l ¶ Mole. i. moluisti. i. dissipasti cogitatōes tuas eas affectui mancipando.
m ¶ Discooperi. i. discooperuisti hypocrasiꝫ tuam. mō. n. appares q̄lis prius extiteris: discooperuisti te virtutib⁹. nā virtutes uelamina sunt aīe. ꝺ pe. di. ij. sapiēs.
n ¶ Denuda crura tua. i. p ɔfessionē denudasti actōes tuas.
o ¶ Trāsi flumina. i. trāsisti p t̄palia eis ihęrēdo ⁊ iccirco reuelabit ⁊c̄.
p ¶ Hoc post thalamū. hec lr̄a vult: ꝙ p̄cedens moraliter intelligat. ⁊ ē sensus. i. postq̄₃ recessisti a spōso tuo ⁊ fratruele. i. xp̄o. Christ⁹ eniꝫ et eccl'a sūt fratrueles: qa de iacob christ⁹ ꝺ esau eccl'a. i. de gētib⁹ ꝓcessit. xxxv. q. vi. §. si uero. ⁊ hec sūt ūba hieronymi
q ¶ Regina. i. q̄libet scā ūgo ul' sancta eccl'a.
r ¶ Deaurato. charitate ⁊ castitate. de pe. di. ij. principiū.
s ¶ Nudabit. veste ūtutū uel bonoꝝ operū.
t ¶ Et posteriora. i. peccata que habuit quasi post dorsū relicta cum ante se debuerit ea habere.
u ¶ Ponēt. i. i futuro seculo. x ¶ Ad aq̄s. i. int̄ hęreticos.
y ¶ Et posito. i. deposito. z ¶ Uase. s. cordis.
a ¶ Diuaricabit. i. diuidet ⁊ cōmutet varios suos effect⁹.
b ¶ Trāseunti. i. demonibus: uel. i. cibus ops sua quia ibi omnia omnibus aperta erunt.

c ¶ Trāseūti. diabolo. trāsiēs dr̄ diabol⁹: q2 dicunt aīe ipsi diabolo: incurua te ut trāseam⁹ sup te: ⁊ ibi exināite usq₃ ad fūdamēta i ea: ꝺ pe. di. iij. i talib⁹
d ¶ Quā ad altiora. ar. ꝙ meli⁹ est nō incipe q̄₃ ab incepto desistere. meli⁹ est. n. n̄ vouere q̄₃ a voto cadere. xij. q. i. certe. xxvij. q. i. nuptiarum.

fide.

Corpe intacto castitas non nunq̄₃ amittitur.

Nec ex solo affectu ⁊ tactu sed aspectu quoq₃ appetitur ⁊ appetit ɔcupia feminaꝝ nec dicatis nos animos habere pudicos: si hēatis oculos impudicos: q2 impudicus oculus impudici cordis ē nūcius ⁊ cū se sibi inuicē etiā tacente lingua cōspectu mutuo corda nunciant impudica. ⁊ fm ɔcupiscentiā carnis alterutro delectant ardore etiā in intactis ab immunda violatione corporibus fugit castitas ipsa de moribus. Item gregorius.

Adulteriū perpetrat: cū innupta turpiter ɔcupiscitur.

Qui viderit mulierē ad cōcupiscendā eā: iā mecchatus est eā in corde suo. q2 cū i greco uocabulo adulter mecchus dr̄: cū nō aliena cōiunx: s₃ mulier videri ꝓhibet: apte ueritas oñdit: q2 etiā solo visu cū turpiter uel innupta cōcupiscit: adulteriū ꝑpetratur quod tn̄ plerūq₃ ex loco ul' ex ordine ɔcupiscentiū discernitur: q2 sicut hūc in sacro ordine studiosa ɔcupiscentia: sic illū adulterij inquinat culpa. In ꝑsonis tn̄ nō dissimilibus idē luxurie distinguit reatus Quānis aūt violēter oppresse pudiciciā non amiserint: in contaminatis tn̄ se non audeant exequare virginib⁹ Un̄ leo papa.

Qui opprimūtur: incontami.

e ¶ Ciuitas. i. aīa q̄ agit bn̄. de pe. di. iiij. in domo.
f ¶ Demones. id est praue cogitationes.
g ¶ Syrenes. i. ꝺlectatōes q̄ mergebant.
h ¶ Ericij. i. errores ul' solicitudines mūdane que pungunt. io.
i Nec solo. ipudicos. hoc ꝑpendit si sūt vagi. ut. s̄. dis. xxiij. his igit̄. vñ illud auerte oculos ⁊c̄
k ¶ Tacente. ar. ꝙ operib⁹ loquimur sicut ⁊ ūbis ut. xliij. di. sit rector. ⁊. xi. q. iij. existimāt. ex̄ ꝺ ap. dilecti. ex̄ de spō. cū apud. sic. ff. de l. iij. nutu.
a Qui viderit ad ɔcupiscēdā. hoc. s. aīo: ⁊ dat operā quam potest.
b ¶ Iam mecchatus est eā. h⁹. vex ē in ɔiugata. naꝫ cū soluta nō ɔmittit. s₃ nūqd impones istu tantam pniam ac si factū interuenisset: sic sed nō tā grauē.
c ¶ Adulteriū. id est fornicatio.
d ¶ Uel ordine. nō fm varietatē loci ul' ordinis aliquē pl⁹ minusue peccare. ar. di. xl. hō xpian⁹. xxxiij. q. vij. occidit. s̄. xvij. q. iiij. quisqs. ff. de penis aut facta. §. locus. xxv. q. i. nulli. s̄. xxxi. q. i. de his qui frequēter vxores. de pe. di. i. aut facta.
e Studiosa. nō vr̄ hoc vex: ꝙ tm̄ peccet clericus studiosa ɔcupiscētia. q̄₃tū laic⁹ ipso facto. vr̄ enim ꝙ

magis peccet cleric⁹ studiosa ɔcupiscẽtia. nã tantũ peccat qlibet studiosa volũtate ɔmittẽdi adulteriũ quãtũ ipso facto. ĩ. de pe. di. i. sicut. ⁊ ita uel equaliter peccat cleric⁹ vel magis ,pp ter gradũ altiorẽʒ
qʒ laic⁹. qd̕ ergo hic dr̃ referas ad eccle opinionem nõ ad veri essentiã. sic ergo ẽʒ canones ɔmittitur adulteriũ solo animo: sʒ̃r piuriuʒ ut. xxij. q. v. q piurare. idẽ in furto ⁊ alijs criminib⁹ ut de pe. di. i. si ,ppterea. xiiij. q. v. sigd. sed ẽm leges solo aĩo ñ ɔmittitur furtũ: ut. ff. de acq. pos. possidẽ §. si rẽ nec adulteriũ. ff. de adult. l. ult.
f ¶ Distinguit p ɔtemptum.
g ¶ Lle aũt. in cõtaminatis .s. mẽte ⁊ corpore. exẽplũ. xxvij. q. ij. §. cũ ergo ibi nouerat.
h ¶ Cõpare. ex toto ut uelint cõsecrari int̃ vgines. ar. di. xxvi. acuti⁹ s̃. e. q. c. finge. vl̃ ut habeãt aureolam. xxvij. q. i. nuptiarum.
i ¶ Uirginib⁹. C. de nup. ipezialis v. nã oĩs.
k ¶ Doleãt. q̃ fõte pp pcĩm precedẽs hoc eis accidit ar. xxij. q. ij. si qlibet: alias q̃re dolebũt cum nõ peccauerint.
l ¶ Uel corpe. s. p peccatũ originale qd̕ ẽ in eis ,ppt qd̕ pñt corrũpi.
m ¶ Um ergo. instinctu: ut cuʒ appetit ⁊ istigat aliquẽ ad coitũ.
n ¶ Ut aliene: ut cũ appetit ⁊ ɔsentit aliene libidini

natio virginibus se cõparare nõ audeant.

Ille aũt famule dei q̃ integritatem pudoris oppressione barbarica pdiderũt: laudabiliores erũt in humilitate ac uerecũdia: si se incõtaminatis nõ audeant cõparare virginibus. Quis enim oĩe peccatũ ex uolũtate nascat: ⁊ potuerit corruptõne carnis mẽs in uita ñ pollui: minus tñ hoc illis oberit: si quod poiuerũt animo nõ amittere sed doleãt uel corpe perdidisse. Cum ergo hec que uiolentiã passa est: pudiciciã amisisse ,pbari ñ potest: nullo mõ ɔuincitur fornicationis uel adulterij crimẽ incurrisse. ut enim ait augustinus in libro de bono ɔiugali: adulteriũ ɔmittitur: cũ uel ,ppriẽ libidinis instictu uel aliene ɔsensu cũ altero uel altera ɔtra pactũ ɔiugale concũbitur. atqʒ ita frangit fides: que in rebus corporeis ⁊ abiectis magnũ animi bonũ est: ⁊ ideo ei salutẽ quoqʒ corporalem qua etiam vita ista ɔtinetur: ⁊ certũ est debere postponi Item isido. sup exodũ

Mecchatur: qui aliam pter matrimonij fedus miscetur.

Non mecchabẽis id ẽ nec quisq̃ pter matrimonij federa alijs feminis admisceat ad explendaʒ libidinẽ. Nam adulteriũ facit: qui preter suã ad alterã accedit. Itẽ aug. de adulterinis coniugijs.

Qui viuẽte uxore sua alteraʒ cognoscit: adulteriũ ɔmittit

Pro christianũ neminem reluctari illum adulterum esse: qui uel diu languẽte uel diu absente uel continẽter viuere cupiẽte uxore sua alteri cõmixtus ẽ femine. Cum ergo nihil hor in ista deprehendatur fuisse: quia nec proprie libidinis instinctu nec aliene consensu nec viro suo languẽte uel absente uel continẽter viuere cupiẽte adhesit alij: sʒ uiolẽter aliena libidie oppressa vim pertulit: apparet q̃ nec adultera nec fornicaria dici potest. vnde nec aliqua occasione ualet dimitti. cum eni iudei quererent a christo: utrũ liceret homini uxorẽ suam dimittere quacũqʒ ex causa: respondit eis: nunquid legistis q̃ qui fecit eos ab initio masculũ ⁊ feminam creauit eos. quos ergo deus coniũxit: homo nõ separet. deinde sermonem suum ita conclusit: ut diceret neminẽ posse dimittere uxorem suam excepta causa fornicatõis. Hinc apostolus ait in epistola ad corinthios: his qui matrimonio coniũcti sunt precipio non ego sed dominus uxorem a viro non discedere. vnde datur intelligi: q̃ qualescunqʒ fuerint vir et uxor: ex quo cõiugali affectu sibi adheserint: ulterius ab inuicem discedere non valẽt. Unde ambrosius in exauerõ t. diei. iiij. scribit.

Qualiscunqʒ sit vir: ex quo semel placuit: non est dimittẽdus.

Horrendus et incultus est vir qui semel placuit: nunquid vir alius eligendus est? comparem suum equus diligit: ⁊ si mutetur alius trahere iugum nescit compar alteri⁹: ⁊ se non totum putat. tu coniugalem tuum repudias et sepe putas mutandum? muta: et si vno defecerit die superduc riualem: et statim incognita causa: quasi cognitam pudoris exequeris iniuriam. Itẽ augustinus.

de hoc nõ. s̃. e. q. ij. quicqd.
o ¶ Fides ɔiugalis quã alter cõiugũ alteri dʒ seruare. s. ne cũ altero vel cũ altera coeat. xxvij. q. ij. oẽ.
p ¶ Et abiectis. i. in quãtũcũqʒ vilib⁹ valet fides ɔiugalis.
q ¶ Corpalẽ. ar. ,p leprosis: ut ex ð ɔiu. lepro. qm̃ q̃ poti⁹ piculũ corporꝫ qʒ aĩe icurrẽdũ ẽ: ⁊ cũ alter euitari ñ põt. ar. xi. q. iij. nõ solũ. xxij. q. v. c i. §. cum ergo.
r ¶ Non mecchaberis. explẽdã. nec etiaʒ ob aliam causam.
s ¶ Qui pt̃ suã. ⁊ ita ille tm̃ ɔmittit adulteriũ: q hʒ vxorẽ vel q̃ ẽ ɔiugata qñqʒ tñ large sumit adulteriũ. s̃. e. q. iiij. nemo
t ¶ Uiro lãguẽte. ĩ. e. q vij. qd̕ ,pposuisti ɔso. illud a fallarijs dcm̃ istd̕ autẽticũ esse vr̃. vel illud de desposata tm̃: istud de cognita: ul̕ illd̕ reprobatũ ẽ: hoc diuina auctoritate firmatũ uel veri⁹ dic q̃ illud de arta loquit.
u ¶ Absente. xxxiiij. q. i. cũ p bellicã ɔ. sʒ ibi ð illo q nescit viuẽ. h de illo q certe scit viuere.
a ¶ Horrẽd⁹. semel. ar. q̃ sufficit semel ɔsẽtire: ut. s̃. di. iiij. i istis. ⁊ viij. q. ij. dilectissimi. et ar. ff. ð mu. ⁊ ho. ut gradati. §. i. ar. ɔ. s̃. xij. q. i. certe. ar. C. ð repu. he. l. ult. C. de nõ nu. pe. generalit̃. ff. de neg. g. põ pom⁹. arg. s̃. iij. q. iij. §. spacium. s̃. di. lxxij. placuit.
b ¶ Putat. arg. ff. ad. l. acq. ,p inde. ar. ff. ð edi. edic. cũ ei⁹ dẽ. l. plerũqʒ
c ¶ Muta. ironia est.
d ¶ Riualẽ. riuales ,ppe dicũt: q p eũdem riuũ aquã ducunt: ut. ff. de aq̃ quo. ⁊ esti. l. i. similit̃ hi exq̃sita similitudine riuales dicũtur: q cuʒ eadem muliere habẽt cõsuetudinem.
e ¶ Incognitam. an sit iusta uel nõ. i. nõ ,pbata causa ⁊c̃.

f Si vxorē.horribile.ar.ꝓ leprosis ꝙ nō debēt dimitti: ut ex̄ de ꝯiu.lepro.c.ij.vñ ⁊.b.dicit: ꝙ debet maritus seq mulier.ꝑ.h.est ar.xiij.q.ij.vnaqueqꝫ.⁊ ex̄.e.qm̄. quod aūt dr̄ ex̄.e.c.i.ꝙ nō cogit seq: pōt intelligi in eo casu: qñ reliquus hoc nō petit.

nā si peteret bñ teneret seq:ut ex̄.e.ti.qm̄.ul' dic ꝙ illud nō tenet qđ ibi dr̄:q2 ē ꝯ pceptū dñi.sꝫ pone ꝙ vir vult retiner apud se vxorē leprosam nungd pōt?videt ꝙ sic: q2 vxor tenet vir̄ seq:sꝫ nō ecōuerso:ut.xiij.q.ij vnaqueqꝫ.eꝯ videt ꝙ vicini nō tenet pati illam esse inter eos. q2 de iur deberet remoueri ab aliis:ut.s̄. di.vi: testamētū.⁊.xxiij.q.ij. hoc ipm ⁊.ex̄ đ ec.edi.c.ij.⁊ etiaꝫ de ꝯsuetudine:ut ex̄.e. qm̄.Ego credo ꝙ alter reliquū debeat talit̄ seq ut qñqꝫ veniat ad ipꝫ:et q̄cito soluerit debituꝫ recedat.ar.liiij.di.si seruus in fi.sed spōsa de futuro etiā ꝑpt alias deformitates nō tenet seq spōsū:ut ex̄ de iureiur. quēadmodū.

a Precepit. redūdat. naꝫ ubi par est rō: par debet esse iudiciuꝫ ff.ad.l. acq.illud. ⁊.j.q. ꝓx.nihil.

b ¶ Eadē.i.eiusdē generis.naꝫ in veritate due sunt seruitutes:ut ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.qdam.

c ¶ Pari.ar.de quibus par rō attēdit.simile dꝫ esse iudiciū.j.q.vij.apostolus.

d ¶ Cōditōe.quo ad debitū reddēdū ⁊ fidē seruādam .nō aūt in aliis: ut pōt ponere ꝑ exēpla ff.de his q no.infa. vxores.xxxiij.q.v.manifestum. et.c.noluit.et.c. hec imago .xxxiij.q.i. si qs accepit.nā ī voto abstinētie vir est maior.similiū in accusatōe ẜm leges:sed ẜm canones ñ ad imparia iudicāt̄:ut.s̄.e.q.i. siqs vxorē.⁊ vir pōt stati ꝯhere p⁹ mortē vxoris:sꝫ mulier ñ pōt statim post mortē viri ẜm.l.C.de secūdis nup.l.i.

e Preceptū dignitatis:ar.ꝙ si aliqs ꝯtēnit excōicatōeꝫ ꝙ iudex secularis vel dñs illi⁹ pōt eū priuare feudo suo.Itē ar.ꝙ si vnus epūs ꝑpter excōicatōeꝫ alicui auferret pbendā:sil' ⁊ alius epūs pōt ei auferre id qđ ab ipso hꝫ:ut.vij.q.i.siqs presbyt̄. ⁊.xi.q.iij.siqs a ꝓprio.Itē ar.ꝙ qcquid platus uel alius fecit tpe excōicatōis: ꝙ ñ ualet: ut.vij .q.i. fact⁹. ⁊.xxv .q.i. oē. ⁊ de cō. di.i. hic ergo.xij.q.ij. alienatōes.Iteꝫ est ar. hic ꝙ post q̄ qs penituit de crimine:ꝙ possit recipi in testeꝫ: sꝫ manifestū fuerit ei⁹ crimē:qđ verū est i ciuili:sec⁹ i criminali:ut.vij q.i.q crimen: qđ ⁊.c.illi q.⁊.iiij.q. i.c.i. ⁊.iij.q .iiij. beatus.h.tñ sub audit hic matie: hoc hodie est expressum ex̄ de testi.testimoniū.

f ¶ Quādiu.s̄.vi. q.i.illi.

g Quicqd cogitauerit. ar. ꝯ ex̄ đ diuor. c.i.C.de repu.l.i sed illud ñ tenet.

h Sed q̄rit̄.cōicātes.i. sic adulteriū ppetrātes:sic ⁊ mulieres.

i ¶ Nō ꝯueniant. ut possint accusari de adulterio sicut vxores.

k Christiana . sacerdotes ar.adulteros tm̄ ab eccl'a vindicādos.xxxiij.q.ij.scelares.j.xv.q.vi. multoꝝ.

l ¶ Detegatur. h manifeste habes ꝙ vxor pōt accusare vir̄ đ adulterio: sꝫ sec⁹ videatur ẜm.l. de hoc nō.s̄.e.q.i.§.hoc in mulierib⁹.

m ¶ Vindicte.q.d.nō deficit ius.sꝫ ꝓbatio:ut.ff.đ testa. tu.duo sunt ticij.

n ¶ Cōquiescit.quo ad ecclam.eccl'a.n. ñ iudicat đ occultis.xxxij.di.erubescāt. potius.n.opinionē sequimur q̄ veritatem.ar.iij.q.vij.§.tria.

Similiter de uxore intelligat̄.

Si uxorē quis habeat sterileꝫ siue corpe deformem siue debilem mēbris uel cecā uel claudā uel surdaꝫ uel siqd aliud siue morbis siue laboribus doloribusqꝫ confectam: ⁊ quicquid excepta fornicationis causa cogitari pōt vehementer horribile: ꝓ societate fideqꝫ sustineat. Item hieronymus ad oceanum de morte fabeole.

Non licet viro uxorem dimittere: nisi causa fornicationis

Precepit dñs uxorē nō debere dimitti excepta causa fornicatōnis. ⁊ si dimissa fuerit: manere inuptam. quicqd viris precipitur: hoc ꝯsequenter redundat ad feminas. neqꝫ enim adultera uxor dimittēda est: ⁊ uir mecchus retinendus est.

De eodem.

Item apud nos quod non licet feminis: eque nō licet viris: ⁊ eadem seruitus pari cōditione censetur. Itē ex cōcilio toletano. xij.

Cōmunione priuetur: qui ex causam fornicatōnis uxorem suam dimittit.

Preceptū dñi est: ut excepta cā fornicationis uxor a viro dimitti nō debeat: ⁊ iō quicūqꝫ extra culpā criminis supradicti uxorē suā quacūqꝫ occasione reliquerit: q2 quos deus ꝯiūxit: ille separe dispo suit: tādiu ab ecclesiastica cōmunione ꝑuatus ⁊ a cetu oīm christianoꝝ maneat alienus: q̄diu societatē relicte ꝯiugis ā plectat̄ synceriter ⁊ foueat. itaqꝫ qui iā admoniti a sacerdote semel ⁊ bis ⁊ ter ut coniūgātur ad sue ꝯiugis noluerit redire ꝯsortiū: ipi se suis meritis ⁊ a palatine dignitatis officio sepabunt: ⁊ insup generose dignitatis testimoniū q̄diu in culpa fuerint amissuri sunt q2 carnem suā discidij iugulo tradiderunt. Item nicola⁹ ad ꝯsulta bulgaroꝝ

De eođ

Quicquid mulier cōtra te cogitauerit: uel si te accusauerit: non est excepta causa fornicatōnis reiicienda ul' odio prorsus habenda. Sed queritur: cum sit par utriusqꝫ cōditio: cur cōmunicantes viri cum adulteris uxoribus nō conueniant: cum ecōtra uxores in consortio adulteroꝝ uirorum manere videantur. De his ita scribit innocētius papa.

In utroqꝫ sexu adulteriū pari ratione punitur.

Christiana religio adulteriū in utroqꝫ sexu pari ratione condemnat. sed viros suos mulieres non facile de adulterio accusant: ⁊ non habent latentia peccata vindictam. viri autē liberius uxores adulteras apud sacerdotes deferre consueuerunt. et ideo mulieribus prodito crimine earum cōmunio denegatur. virorum autem latēte cōmisso: non facile quisqꝫ ex suspicionibus abstinet. qui utiqꝫ submouebitur: si eius flagitium detegatur. cum ēnim par causa sit: interdum probatione cessante vindicte ratio cōquiescit.

Ecce q; ista dimitti non valet: cum a fornicatione innocens inueniatur. Sed ponatur q; ipsa sit adultera: queritur si adulter possit dimittere eam causa fornicationis. Non. n. videtur q; pari crimine infectus aliū de eodem punire possit. vnde cum iudei adulterā accusarent: equitatis sententiam a dño acceperunt: quicunq; vestrū sine peccato est: primus lapidē in illā mittat. hinc etiā in euangelio precipitur: Hypocrita primum eijce trabē de oculo tuo: ⁊ postea educes festucā de oculo fratris tui. Hinc etiam augustinus scribit in libro de sermone domini in monte.

Qui fornicatur: fornicationis cā uxorē suam dimittere nō pōt.

Nihil iniquius ē: q̄ causa fornicationis dimittē uxorem: si ⁊ ipē conuincitur fornicari. occurrit enim illud: in quo alterum iudicas: teipm condemnas. eadem enim agis que tu iudicas. quapropter quisquis fornicationis causa vult abijcere uxorem suam: prior debz esse a fornicatione purgatus ⁊ imunis. quod similiter etiaz de femina. Idem de uerbis domini tractatu. xlviij.

Qualem quisq; vult inuenire uxorē: talem se seruet eidem

Si ducturi estis uxōes: seruate uos uxoribus uestris quales vultis eas inuenire: tales ⁊ ipse inueniant uos. quis viuēs ē q nō castā uelit ducē uxorē? ⁊ si accepturꝰ ē uirginē qs ñ intactā desidēt? Intactā queris? intactus esto. purā q̄ris? purus esto. nō. n. illa pōt: ⁊ tu nō potes. Idem in epistola ad parentium comitē arrianum.

Iudicium de alio expetere non debet: qui de se iudicare contemnit.

Iniquum est: ut quisq; de alio iudicare uelit: ⁊ iudicari de se nolit. Idem de adulterinis coniugijs.

Viri grauiꝰ sunt puniendi de adulterio q̄ mulieres.

Indignantur mariti: si audiant adulteros viros pēdere similes adulteris feminis penas: cum tanto grauius eos punire oportuerit: quanto magis ad eos ptinet ⁊ virtute vincere ⁊ exemplo regere feminas. Idē de. x. chordis.

Sicut vir caput est mulieris:

Ecce. sed ponatur. Hec qd nihil hz qōis: quin alter possit reliquū repellere p exceptōez ut. j. e. c. i. ex̄ de diuor. significasti. denūciare tñ pōt vir adulter crimē vroris adulterē: ⁊ maxime s̄m opinionē h. aliter. n. nō posset ei consuli cū accusare non possit qd nō cōcedo: q; aliqs criminosus possit denūciare crimē alteriꝰ: nisi peniteat de crīe. Sunt aūt. vij. casus in quibꝰ maritus repellit ab accusatōe adulterij. Unꝰ est si ipse fuerit fornicatꝰ: ut hic. c. i. Secūdus si vxor vi fuerit oppressa: ut. s̄. e. q. v. ita ne. Tertius: si credebat maritū mortuū: ut. xxxiiij. q. ij. cū p bellicā. Quartus: si alt̄ sub specie mariti cognouit eaz: ut. xxxiij. q. ij. in lectum. Quitꝰ: si dedit ei occasionē fornicandi. ut ex̄ d eo q cog. cōsāg. vx. sue discretiōem. Sextus si maritꝰ post adulterium tolerauit eaz. ar. s̄. e. q. i. siqs vxorem. ⁊. c. sicut. ff. so. ma. cū mulier. Septimus. est si adulterata est añ baptisma: ut ex̄ d diuor. gaudemꝰ

b In illā. nā si aliqd peccatū hēbat mortale erat: q; cerimonialia delebāt venialia tm̄. de pe. di. vi. c i. vl. nam venialia. ff. de dolo. si duo.

c Nihil iniquiꝰ. i. iniquū ē iperbolice loqt̄ sic. j. q. vi. quid in oībꝰ. vij. q. i. omnis.

d Conuincit. sed q̄liter pōt maritꝰ cōuinci de adulterio q primo cepit vxorem suā accusare de adulterio. nā accusatori nūq; pōt par uel minꝰ crimē obijci. ut. iij. q. ult. negāda. ergo simpler adulterium nō pōt obijcē viro: nisi uelit ei obijcere adulteriū icestuosum: uel adulteriū cū aliq̄ coniugata. Re. o. si directe vult vnꝰ agē c̄ reliquū: tūc p̄ferēdꝰ est p̄mꝰ accusator uel actor. ff. de iudi. q prior. si aūt vxor vult agē in modū exceptōis: priꝰ audit ⁊ ꝓbata exceptōe repellit maritū: ut ex̄ de or. cog. cū dilectus. Sed ad huc obijcit ex quo vir ꝓpriā iniuriā psequit. nō pōt mulier eū repellere p aliquā exceptōem: ut. iiij. q. vi. oībꝰ nam ibi dr̄ q; in cā sua qlibet infamis admittit. Sz dicimꝰ hoc spāle esse ī adulterio ⁊ lenocinio. hec. n. exceptio adulterij uel lenocinij repellit agentē: ut ex̄ de diuor. significasti. ⁊ ex̄. de eo q cog. cōsang. vx. sue discretōez. ff. so. ma. cū mulier. C. d adulte. qm̄ aler. Sz huic cōdicit lex. ff. de adult. l. ij. §. si publico: ubi dicitur q; exceptio lenocinij uel adulterij nō repellit maritū. ad hoc solet dici: q; illa lex loquit: qñ post lit. cōte. obijcitur lenocinij crimē uel adulterij. ⁊ dicūt qdaz q; est spāle in adulterio q; pꝰ litis cōtes. nulla replicatio uel exceptio admittat: ⁊ ad solutōem suam cōfirmādā inducūt illud ff. de adult. si maritꝰ. §. prescriptōes. nā ibi dr̄: q; postq; nomē accusati fuit receptū inter reos nulle p̄scriptōes admittūt. h. tñ dicit: q; si ante lit. cōtes. nō credebat ad ulteriū accusatorē cōmisisse ⁊ postea sciuit: bene pōt excipē c̄ eū. sz tamē huic p̄dictꝰ. §. si publico c̄dicit. nā ibi dr̄ q; exceptio fuit admissa. sed intellige q; admissa fuit d facto.

e Purgatꝰ. i. imunis non. n. sufficit q; sit purgatꝰ. nā lz vxor peniteat de adulterio: si tñ viri adulteriū uelit accusare: repellit exceptiōe. nā cum post penitentiam vir possit eā accusare videt multo fortiꝰ q; eā possit exceptōe repellē. ar. j. xx. cā. q. ij. admonē. ar. ff. de reg. iuris inuitꝰ §. cui damꝰ. Sed qd sentis si vir eā sibi recōciliauit. ⁊ post vir adulterat? si. n. vxor velit eū accusare: poterit eā repellere exceptōe adulterij qd vxor cōmisit ⁊ ipse remisit recōsiliando eā: ⁊ etiā deus sibi remisit cū iam ipsa penituit. s̄. q. i. apud misericordē. Re. sic: q; quedā possumꝰ cōsequi excipiēdo q̄ nō possumꝰ cōseq agēdo: q; q crimē intēdit. vidēdū ē si ipse prius fuerit criminosus: ut. vi. q. i. q crimē. ar. c̄. xxiij. q. iiij. si illic. h. ego dico q; viro cōpetit exceptio: cū iaz sit ab eo remissa: ut. ff. de edil. edic. q̄rit. §. si vēditor.

f Si ducturi. itactā. iiquū. n. ē ut pudiciciaz vir ab vxore exigat quā ipē ñ exhibet. ar. ff. ad. l. iul. d adul. si vxor. §. iudex. s̄. di. xcv. esto subiectꝰ. itē frustra petit debitū q qd dz ñ ipēdit. qd. n. qsq; iuris. ⁊c̄. ar. di. ix. neq;. s̄. e. q. iij. nemo.

g Iniquū est iudicare iii ⁊ [illegible] in agelius.

b Indignat.pcedē.i.sustinē a pcdo'dis: ¶ Quiꝰ ar.maiorē cē reatū ex psona delinquētis.ar.xi.q.iij.pcipue.x.xv.q.i. k Non mechaberis.pcedere.qd dr h de nulli. viro respectu vxoris intelligēdū est de plato respectu clericoꝝ ⁊ d clico rspcu laicorū.ar.i.q.i.vilissimꝰ:ut viij.q.i.c.ult.⁊ d ingro rspectu discipłoꝝ quos pcedē dz.C.de pfec.et me.ingros.viij.q.i.qlił

Nunc autē. Hec n qd ñ hz qōez:q: non pōt dimissa vna alia ducē nisi cū matrimoniū rūpit:⁊ prior desinit esse vxor: uel cū spōsa ingredit monasterij:uel cū infidel' dimittit nolēs cohabitare viro.xxxv.q.vij.incestuosi.⁊.q.vi.si duo.'ex d cōuer.cōiu.ex publico.et ex de diuor.quāto.

b Interueniente diuortio. diuortiuz aūt nō ē vez nisi cuz fit aīo pstituēdi discessionē j.de pe.di.i.diuortiuz. diuortiū aūt dcm̄ ē a di

Qō.vij.

uersitate mētis:l' q: i diuersas ptes eunt q mrīmoniū distrahūt.ff.de repu.l.ij.nec fit diuortiū quo ad mrīmonij es sentiā.sz quo ad vsū carnis.⁊ dupl'r fit l' ppetuo j.,px.q.v.qd deo ul' ad tps.xxx.q.i.nosse.

¶ Repudiū.i.diuortiū nā repudiū pp̄e e st int spōsos.ff.de.v.sig.iter stuprū.§.diuortiū.

d Dicite manēte.ar. q nec sacro ordis careat depositꝰ:cū hec

sic adulterando grauius delinquit q̄z mulier.

Non mecchaberis.i.ñ ibis ad aliquā aliā pter uxorē tuā:m aūt exigis hoc ab uxore:⁊ ñ vis hoc reddē uxori. ⁊ cum debeas in ỽtute pcedē uxorē tuā:qm̄ castitas ỽtus est:⁊ tu sub vno ipetu libidis cadis:⁊ vis uxorē tuā uictricē eē et tu victꝰ iaces:⁊ cū tu caput uxoris sis:pcedit te ad deū cuius caput es.vis tuā domū capite deorsū pendē?caput.n.mulieris vir ē.ubi āt meliꝰ viuit mulier q̄z vir:capite deorsū pendet domꝰ.si caput ē vir:meliꝰ dz viuē q̄z mulier:⁊ pcedē in oībus bonis factis uxorē suā. His auctibꝰ mōstrat:q adulter adulterā dimittē nō ualet

Nunc autē querit:si ille q dimiserit uxorē suam cā fornicatōnis illa viuēte aliā ducē possit. Qd autez hoc fieri nō possit:testat aug. in li.de bono piugali dicens.

Vinculū coniugij fornicatione non potest dissolui.

Interueniēte diuortio nō aboleť pfederatō nuptialis:ita ut sibi piuges sint etiā sepati:cū illis etiā cōmittitur adulteriū:quibus etiā fuerit pꝰ suū rpudiū copulati. Idē de adulterinis piugijs li.ij.

Nulla ratione dissoluit coniugium:qd semel initū pbatur.

Dicite dimittit uxō ob cāz fornicationis:sz manet vinculū prioris:ppter qd fit reꝰ adulterij:qcūq̄z duxerit dimissā ob cām fornicatiōis. Sicut aūt manēte in se sacro regenerātiōis excōicat qsqs reꝰ ē criminis:ita q sepat a viro nūq̄z carebit sacro piugij:etiā si ñ recōciliet viro.carebit āt si mortuus fuerit vir eiꝰ.reus ỽo excōicatiōis iō nunq̄z carebit regenerationis sacro etiā si nō recōciliatus fuerit:q: nunq̄z morit deus:cui ē copulatus i baptismo. Idem sup epistolam pauli ad corinthios.

Sine uir ab uxore siue uxō a viro cā fornicationis discesserit:alteram habere phibetur

Apostolus dicit: his q sunt in piungio pcipio: ñ ego sz dn̄s: uxorē a viro suo ñ discedere. q si discesserit: manere inuptā aut rcōciliari viro suo pōt enim fieri:ut discedat ea cā qua dn̄s pmisit.'at si femie licet viz suū dimittere ppter fornicationis cām:qd rn̄debimus de hoc qd dicit posteriꝰ: ⁊ vir uxorē suam nō dimittat: q̄re nō addit excepta cā fornicatiōis:qd dn̄s pmittit:nisi q similē formaz vult intelligi:ut si dimiserit qd causa fornicationis pmittitur:maneat sine

idē.&.mors aūt oia delet:ī auc. d nup.§.deinceps coll.iiij.idē dicēdū de platura:sed baptismū nō delet morte uel aliqd aliud i quo pferť gr̄a ut ordo.vñ resuscitatꝰ nō ē denuo ordinādꝰ.⁊ ē rō.q: p baptismū copulat imōtale immortali.s.aīa deo:p mrīmoniū mortale mortali.s.corpus corpori.⁊ ita dissoluit morte sola.vñ dicit.baz.q mrīmoniū ñ soluit ingressu mōasterij:q: dr hic q sola morte soluit mrīmonij sacrm.io.qd iuris sit d hoc i qōibꝰ nōui.b.

f Apostolꝰ.in epła ad corinthios.

g Nō disceder. nisi ppter fornicatōem.

h Uiro.etiā sui to marie si nō sūt sepati iudicio ecclesie:imo etiā pꝰ sniaz usq̄z ad biēniū pōt cā sibi recōciliare inuitaz ut.C.d adulr.auc.sz hodie.Sz qd si postea mariꝰ ad ulteť postq̄z snīa ē lata p vxorē d adulterio:dnt oēs q maritus teneť eā recipe:ut ex d diuor.ex lr̄is.et ex de iure iuran.tua.⁊ ex d adulť.tua.qd vix credo eo q nulla fcā sit iniuria mulieri:ut j.e.quēadmodū

duo sibi eqparat canō.s.sacrm ordīs ⁊ sacr̄z baptismi:ut j.d cō.di.iiij.oñdiť.ar.p.l.di.accedēs. ¶ Nūq̄z.h hēs q vez sacr̄z baptismi nūq̄z i aliqꝰ aboleť:vñ vr̄ q aīa sel' baptizata nūq̄z debeat itez baptizari:⁊ si millies qs resuscitareť ad vitā. Sed qd de ordinibus qd de possessionibꝰ qd deniq̄z de vxore lazari?nūqd oia sūt ei restituēda? Itez nūqd aīa pbit originale peccatū cū denuo applicat carni de originali dic̄.h.nō esse illud in suscitato:q: morte extinguiť.sed dignitates ⁊ vxorem petere ñ pōt de iure: de equitate tm̄ si vacat ei ē subueniēdū.gandulfus dixit nō cē mortem ubi resuscitatio sit secutura:sz potiꝰ diuinā quandam vocatōem.ideoq̄z nec mrīmoniū dissoluiť nec cetera amit [illegible] nō de nāli morte:sed de miraculosa itelligiť.tu dic mrīmoniū morte dissolui: ut h. dr̄ cum sit q̄dā societas q̄ dissoluiť morte.ff.p socio cum duobꝰ.§.

ē.n.libeťatꝰ a mutua ỽuitute. nā cū illa mulier non possit iduci testis sup aliquo cū sit dānata d adulterio:ergo nec ad accusandū admittiť. nō.n.pōt dici q snā iniuriā pseq̄t cū oē ius siue ēt ỽuitutē quā hūit i viro pdiderit.⁊ pmissas decretales itelligo cū nō fuit snīa lata sup adulterio:sz tm̄ de diuortio.multū n.refert an iudex ita snīauerit pnūcio te adulterātā:an sic pnūcio viz eē sepandū a te sic.ij.q.iij.§.notādū.ul' ibi iudex ex efficio suo restituit viz mulieri al' incōueniēs essz q snīa a q̄ nō esset appellatū et q̄ trāsiuit in rē iudicatā ppi delictū supueniēs retractareť.hoc aūt bñ pcedo q ppi delictū supueniens restituit seruitꝰ prior.dūmō snīa ñ pcesserit sup adulterio:si tm̄ factū fuerit publicū:ut ex de diuor.significasti.io.priū dixi i qōibꝰ p decre.illā ex lr̄is.⁊ de

cre.significasti.nã illa decre.ex lr̃is exp̃sse põit hũc casum.b. i ❡Similẽ.ar.ꝙ ea q̃ pmittũť i ꝯctib⁹ intelligũť repetita i sequẽtib⁹:⁊ ꝙ p̃cedẽtia dtermi nãt sequẽtia:ut hic ⁊.ff.de.v̄.ob.titia.⁊.ff.de cõdi. ⁊ de auia.⁊.ff.de vino ⁊ tritico.l. ul.p sequẽtia silr p̃cedẽtia:ut.xxvij q.ij.egressus.⁊ p mediũ tã p̃cedẽs quã sequẽs:ex d̃ app.so r̃gris.Itẽ huic vr̃ ꝯriũ ex d̃ ap.q̃siuisti.⁊ ibi q̃re solutõem illi⁹ broccardi.

a ❡Domin⁹ cãz fornicatõis sꝫ q̃re dñs ꝯstitu it tm̃ ꝓpt hoc cri mẽ dimitti cũ ali a q̃dã sint maiora iõ q₂ cũ ipa i hoc nõ fuet fidẽ nõ ẽ ei fuãda:⁊ ita pu nit in quo delıqt i.q.iiij.§.itẽ pec cato.Itẽ q₂ forni catio etiã vxoris maculat corp⁹ vi ri:ut.s̃.e.q.i.i cõ iugio.itẽ ẽ h ar. ꝙ q vnã cãz exce pit:intelligiť oẽs alias iclusisse:ut ff.de euic.q liber tatis.

b ❡Sustineri.ar. ꝓ leprosis.⁊.s̃.e q.v.sigs vxorẽ.

c ❡Omnes cau satões.i.a ctões ł allegatio nes.io.

d ❡Nolo.i.nolo ꝙ excusatõeꝫ mu lieris alleges.

e ❡Matris.i.cã traditaꝫ a matre inuitam.

f ❡Patris.q₂ pa terna.s.uolũtate sit factum.

g ❡Propiquoꝝ i.ꝙ ꝓpiquoꝝ ca ũa ad eã venissꝫ

h Sodomita.vr̃ ergo ꝙ marit⁹ posset dimitti pp op⁹ sodomiticũ:ut.j.e.adulterij:ubi dr̃ ꝙ illud cri mẽ sit maius adulterio.Itẽ qd dices si ꝓpriã vxorẽ polluit ex̃ claustra pudoris:uł seipsũ polluit ꝓpriis manib⁹ nũqd ob hoc põt dimitti vr̃ ꝙ sic:q₂ nõ mecbie oĩs illicit⁹ ꝯcubit⁹ ⁊ illicitus mẽbroꝝ vsus

ꝯtinetur:ut.s̃.e.q.iiij.mẽtrices.⁊.c.se.qd lau. concedit. dix credo ꝙ ꝓpt aliqd istoꝝ vir possit dimitti:ut.xxxv.q.iij.ex ordinaria.Sed qd dices de volũtate fornicãdi cũ et ipsa sit fornicatio:ut.s̃.q.v.q viderit.nã corpore aliqua ẽ cor rupta anteq̃ veniat ad suũ corruptorẽ:ut.s̃.e. q.v.ꝓposito:non dico ꝙ ob hãc cãm posset di mitti:q₂ de occultis nõ iudicat eccl̃ia:ut.xxxij. di.erubescant.vi.q.i.si omnia.

i ❡Propter hec scele ra derelict⁹.ad hoc ꝙ dixit adulter ⁊ sodomi ta rettulit se.nõ.n.ꝓpt aliã cãm põt dimitti.vł dẽlict⁹ de facto:uł dic i.ꝓpt duplex gen⁹ for nicatõis.xxviij.q.i.ido latria.

k ❡Sarcinã.nã dic̃ lex ꝙ mr̃imoniũ multis ca lamitatib⁹ opprimitur C.de imponẽda lucrati uoꝝ descriptiõe.l.ulti. l.x.

l ❡Capere.v̄ginitatẽ.s. nã lꝫ mr̃imoniũ grauet hoc grauius est.

m ❡Eunuchoꝝ.i.trium geneꝝ eunuchoꝝ.nam q̃dã sũt eunuchi ꝓpter nãlem frigiditatẽ:alij ꝓ pter sectõem:alij volun tate.isti p̃ferũť.hoꝝ enĩ v̄ginitas vitam redolet angelicã:ut in exodo le gitur.

n ❡Carnis.p̃t carneꝫ vi uere angelicũ est:d̃ istis dictũ ẽ:beati q castra uerit se ⁊c̃.xxxij.q.v.q sitit:⁊ virginitas replet paradisum.s̃.e.q.i.nu ptie.

o ❡Retineť.lex carnis est reddere petenti de bitum hac lege nõ tene tur v̄ginitas.uel non.te neť lege carnis:sꝫ tm̃ d̃ dono spũs sancti.

p ❡Fidelis.fidelem. nam secus si infidẽ lem ꝓpter fornicatõeꝫ spũalẽ dimitteret nolẽ tem ⁊c̃.xxviij.q.ij.si infidelis.

q ❡Exierit.hec pena statuitur in detestationem illius cri minis:ut etiam post penitentiaꝫ nõ possit adulter cũ adul tera cõicari.i.corpore christi q̃diu prim⁹ vir viuat:nisi sit articulus mortis:ut de hoc notaui.s̃.xxvij q.i.deuotam. ⁊ que christo.

uxore:aut recõcilieť uxori:et post pauca:dñs aũt pmisit cã fornicationis uxorẽ dimittẽ: sed quia permisit non iussit.

Idẽ de sermone dñi in mõte.

Viri põt:ut vir dimittat uxorẽ cã fornicatiõis:quã exceptã dñs esse noluit. Iaꝫ vo si nec illi nubẽ ꝯcediť viuo viro suo a quo recessit:neq̃ huic alteraꝫ ducẽ viua uxore sua quã dimisit:mł'to min⁹ fas ẽ illicita cum q̃buslibet stupra ꝯmittẽ. Itẽ ex ꝯci.mileuitão

Ab uxore dimissus uł dimissa a viro ad pñiam redigant:nisi aut continenter viuere aut se reconciliare voluerint.

Placuit ut s̃m euangelicã ⁊ aplicam disciplinã neq̃ dimissus ab uxore neq̃ dimis sa a marito alteri ꝯiungať:sed ita maneant:aut sibimet recõ ciliẽtur.qd si ꝯtempserint:ad penitẽtiam redigãtur. Item augustinus de sermone domi ni in monte habito.

Mecchatur qui a viro dimis sam ducere presumit.

Dominus ad illud ꝯfirmã dum:ut nõ facile dimittať uxor:solã fornicationis cãm excepit:ceteras vero vniuer sas ⁊ inumerabiles molestias sique extiterint:iubet ꝓ fide coniugali ⁊ ꝓ castitate forti ter sustineri:⁊ mecchum dixit etiam virũ qui eam duxerit:q̃ soluta est a viro. Item hie ronymus ad damascũ presby terum.

Adultera ꝓbatur:que vinẽ te viro alteri nubit.

Omnes causationes apo stol⁹ ãputãs apertissime diffinivit viuẽte viro eẽ adul terã mulierem si alteri nupse rit.nolo mihi proferas rapto ris violentiam:matris presta tionem:patris auctoritatem: propinquoꝝ cateruam:seruo rum insidias parẽtum:damna rei familiaris.q̃diu viuit vir: licet adulter sit licet sodomi ta lꝫ flagitijs oib⁹ cooptus et ab uxore ꝓpter hec scelera d̃ relictus:maritus tamen est re putandus eius.s.cui alterum viꝝ accipere non licet.ñ hec apostolus ꝓpria auctoritate decernit:sed christo in se lo quente christi verba secutus est:qui ait in euangelio:q di mittit uxorẽ suam excepta cã fornicatõnis facit eã meccha ri:⁊ qui dimissam acceperit a dulter ẽ.vnde ⁊ apostoli gra uem cõiugij sarcinam intelli gentes:si ita est inquiunt non expedit homini uxorẽ accipe re.ad quod dominus:qui po test hoc capere capiat:statim q̃ sub exemplo triũ eunucho rum virginitatis infert beati tudinem que nulla lege car nis retinetur. Item ex con cilio elibertano.

Mulieri fideli:que viꝝ adul terũ dimittit:alij nubẽ ñ licet

Fidelis femina que adul terũ maritũ reliquerit fi delem:⁊ alterum duxit:probi beatur ne ducat.si autem du xerit:non prius accipiat com munionẽ q̃ is quẽ reliquerit de seculo exierit:nisi forte ne cessitas infirmitatis dare cõ pulẽit Itẽ ex ꝯci.mãtini pa.

Ad penitentiam est cogendus: qui multis nuptijs copulatur.

r Siquis.copulatus.eodē tpe.de talibꝰ enī loquit̄ hoc c.⁊.xxxi.q.i.de his.

s ❡ Cōprehēdat.i.abreuiat.xv.q.ult.hī q.lxxxij.di.p̄sbyter

t Quemadmodū nō recte.i.nō vere. ⁊ hoc de eo q neg͂ligit scire. ⁊ ita d̄ ignorātia iuris uel facti supina.

u ❡ Ignorātiū.nā ꝙ ꝑ ignorātiā peccꝫ qs:expſſū ē.xxiiij.q.i. siqs d̄ꝺerit. ar.ↄ̄.xv.q.i.illa cauenda sꝫ iō dico illa cauenda que ex volūtate ⁊c̄. qꝛ grauiora sunt. uł dic ignorātiū ius uel quantitatē uel qualitatē delicti sciētiū tñ factum.alias si nullo mō scirent ut infans uł furiosus: ñ peccāt:sic soluitur ↄ̄riū xv.q.i.aliquos.⁊.c.illa

x ❡ Minor.qꝛ facto diuortio ñ tenet̄ ei ad mutuā seruitutē: ⁊ iō nō videt̄ venire ↄ̄ fidē coniugalē.⁊ iō non facit alteri iniuriā.si.n.post adulteriū statiꝫ restituta essꝫ prior seruitꝰ:ergo tm̄ d̄ l ngt ut prius.

a Adulterij.ab icestu ⁊ sic videt̄ ꝙ quilibet incestꝰ sit maior adulterio:ut.ff. de adult̄. sed si adulteriū.§.i.

b ❡ Naturam.quo casu malo vinci q̄ꝫ vincē.s̄.xxij.q.ij.in ipsaꝝ.

c ❡ Ueniale.arg.ↄ̄.h.q dixit mortaliter peccar̄ cū ꝓpria vxore cū excedit̄ modꝰ:ut.s̄.e.q.iiij. origo.

d ❡ Execrabiliꝰ.ar.hic ꝙ plus peccat q iurat ꝑ deum mēdaciū:q̄ꝫ q iurat ꝑ creaturā mēdaciū ut.xxij.q.i.mouet.

e ❡ In vxore .s̄.e.q.ij. qcquid ↄ̄.ibi de naturali hic de extraordiaria ↄ̄mixtione agit̄.de qua dicit̄.xxxv.q.iij.extraordinaria.

Siqs multis fuerit nuptiis copulatus pñiam agat:cōuersatio aūt ⁊ fides penitētꝭ tempus cōprehendat. Itē aug̃.d̄ adulterinis ↄ̄iugijs li.i.

Qui ob fornicationem uxorē dimittit ⁊ aliam ducit: mechari ꝓbatur.

Quemadmodū non recte dici pōt :si nescit homo ñ peccat.sūt enim peccata ignorantiū q̄ꝫuis minora q̄ꝫ sciētiū ita etiam non recte dici pōt:si causa fornicationis dimiserit uxorē vir ⁊ aliam duxerit: nō mechatur. Est enim mecharō ⁊ eoꝝ q alias ducunt relictis ꝓpter fornicationē prioribꝰ: sed utiq̄ꝫ minor:q̄ꝫ eoꝝ qui nō ꝓpter fornicationē dimittūt. Sunt enim in fornicatōne gradus: ut sicut grauius peccat adulter q̄ꝫ fornicator:sic grauius delinquit qui nec sua dimissa aliam ducit:eo qui suaꝫ dimittens aliā cognoscit.grauius quoq̄ꝫ qui uxorē suā habens ad coniugē ꝓximi sui accedit:q̄ꝫ qui nō habēs uxorē: torū alterius uiolat:uel uxoratus ad solutā accedens.sꝫ hos omnes incestuosi transcēdunt:quos vincunt ↄ̄tra naturam delinquentes Unā aug. de adulterinis coniugijs.

Adulterij malum vincit fornicationē.vincitur aūt ab incestu. peius est enim cū cōmatre q̄ꝫ cum aliena uxore cōcumbere.sed omniū horum est pessimum quod ↄ̄tra naturaꝫ fit:ut si vir mēbro mulieris nō ad hoc concesso uoluerit uti usus eni naturalis si ultra modum ꝓlabitur:in uxore quidē ueniale peccatum est: in meretrice dānabile.sed istud qd̄ contra naturam est:execrabiliter fit in meretrice: sed execrabilius in uxore.tantū eniꝫ ualꝫ ordinatio creatoris ⁊ ordo creature:ut in rebus ad utēdum concessis etiam cū modus exceditur:longe tolerabilius fit q̄ꝫ in eis que concessa non sunt: uel unus uel rarꝰ excessus. Item ambrosius in libro de patriarchis.

Minus est s̄m naturā coire: q̄ꝫ contra naturā delinquere.

Affer ebat sanctus loth filiarum pudorem. nam etsi illa quoq̄ꝫ flagitiosa īpuritas erat:tamen minus erat secundum naturam coire q̄ꝫ aduersus naturam delinquere. preferebat domus sue verecundie hospitalem gratiam etiaꝫ apud barbaras gentes inuiolabilē. Item augustinus cōfessionum libro.iij.

Grauiora sunt flagitia : que cōtra naturam ꝓbantur:qualiber incesta macula.

Flagitia que sunt ↄ̄ naturā:ubiq̄ꝫ ⁊ semꝑ repudiāda atq̄ꝫ punienda sunt:qualia sodomitaꝝ fuerūt.q̄ si omnes gētes facerēt: eodē criminis reatu diuina lege tenerētur: q̄ non sic fecit hoies:ut se illo uterētur mō.violatur quippe ipsa societas que cū deo nobis esse debꝫ:cū eadē natura cuiꝰ ipse auctor ē:libidinis ꝑuersitate polluit̄. Itē cōtra iouinianū li.i. Turpior ⁊ flagitiosior ē usus ↄ̄tra naturam q̄ꝫ fornicationis uel adulterii

Usus naturalis ⁊ licitus ē sicut in ↄ̄iugio: ⁊ illicitꝰ sicut in adulterio.ↄ̄tra naturā vero semper illicitus: ⁊ ꝓcul dubio flagitiosior atq̄ꝫ turpior:quē sanctus apostolus ⁊ in masculis et in feminis arguebat.dānabiliores uolēs intelligi:q̄ꝫ si in usu naturali uel adulterādo uel fornicādo peccarent. Item isidorus.

f Asferebat.s̄:di.xiiij. ꝙ ait ↄ̄.xv.q.i. siqs i clero sed dic sanctus alias.vel quo ad zelū:quia volebat hospites illesos seruari.

g ❡ Apud barbaras.nā ⁊ hosti fides est seruāda:ut xxiij.q.i.noli. et hospes tenet̄ hospitē defendere vnde ⁊ lex dat actōem ↄ̄ eum .ff. nau.cau.l.i.ī pn. dicet̄ in die iudicij: hospes fui ⁊ non recepistis me ⁊c̄.

h Flagitiaꝰ. q̄ si oēs.ar. ꝙ rōne multitudis uel ↄ̄suetudinis nō excusat̄ quil a culpa. ar.s̄.e.q. iiij.obijciūt̄.ↄ̄. lꝫ intellige in his q̄ fiūt ↄ̄ nām. qñ gꝰ ꝓpter multitudinē excusat̄:habet̄ de pe. di.vi.c.i.i fi. ⁊.xliiij.di.comessatōes.

i ❡ Que cum deo de qua habes.j. de cō.di.ij.i xpo

k ❡ Peruersitate i.ordine ꝑuerso. grauius tñ puniunt leges hoc crimine q̄ꝫ canones ut ex̄ de excel.ꝑla.clerici.C.de adult. cū vir. ⁊ dicit iperator ꝙ tale crimen pestilentias ⁊ tēpestates inducit,ī auc. ut nō luxuriētur ↄ̄ nām.sed q puerum corrupit ad stuprū morte punit̄.j.de pe.di.i. q puero.

l Usus arguebat in ep̄la ad romanos.

m ❡ Dānabiliores.qd̄ verū ē:ut s̄.e.adulterij.

a Non ſolū.peccatū.i.peccati reat⁹: q: actuale peccatū trāſit actu:ſed remanet reatu: origi/ nale ecōuerſo:de cō.di.iiij.non ex quo.
b ¶ Adhuc.j.de.cō.di.ij.quotidie.
c ¶ Delectatur.s̄ di.xlviij.hinc.vl'. pōderoſus.
d ¶ Teneat..ut delecteť.naʒ tūc peccat mortaliť ar.di.xxxi.ualet nā ſi ad hoc tene at ut dolcat.nul/ lū tale remediuʒ ſicut continuata memoria.de pe. di.iij.iudas.
e ¶ Seruit⁹.ſ.iō ois ⁊c̄.
f ¶ A deo.ſ.de ſa lomone.s̄.c.q.ii ij.ſalomō.
g ¶ Septē vitia. ſ.ſupbia inuidia ira auaritia acci/ dia ſiue triſtitia gula luxuria:pro q̄ ponit̃ h̄ fornica tio.hec ſūt cardi nalia.alia ſūt q̄ſi ramuſculi de qb⁹ hēs.xxv.di.§.cri minis.
h ¶ Fornicatio.i ceſtuoſa ul'mari/ mū.ſ.cōe.ul'ma/ ximū q: hʒ ſub ſe multas ſpēs.xxv iij.q.i.idolatria.
i Quid i oib⁹. grau⁹ hoc dicit ad deteſta/ tōem criminis ⁊ ē ſilis modus lo/ quēdi.s̄.c.q.vi. nihil iniqui⁹.mul ta.n.crimina ſūt grauiora adulte/ rio:ut hōicidiuʒ: ut j..px.q.ij.ſi qd veri⁹.⁊ iceſt⁹.s̄. c.adulterij.et ſa/ crilegiū:ut.xvij. q.iiij.ſicut.⁊ fra/ ctio voti cōtinen tie:ut.xxvij.q.i. nuptiaꝝ.ſi gnāliť ubicūq; grauior pena iponit̃:ut.x xiiij.q.i.n̄ aufera m⁹.ſ dr̄ maximū q: maxima pena punit̃.i.morte.eť.de fur.c.i.⁊.ij.
k ¶ In penis.i.in ꝓhibitōib⁹ ſecū de tabule moyſi. In pri ma tabula ꝯtineť tria p̄cepta:nō hēbis deos alienos corā me uel nō facies tibi ſculptile:nō aſſumes nomē dei tui in uanū: memēto ſanctifi/ care diē ſabbati. In ſe/ cūda ꝯtinētur.vij.hono ra patrē ⁊ matrē:nō oc cides:nō mechaberis: nō furtū facies: nō loq̄/ ris ꝯ ꝓximū tuū falſum teſtimoniū: nō cōcupiſ ces rem ꝓximi tui ſiue domū uel agrū nec ſer/ uū nec ancillam nec vni ūerſa q̄ illius ſunt. ergo error fidei ꝓhibeť in ꝓ hibitiōe prime tabule. adulteriū in tertio man dato ſecū de tabule h° ē in ſecūda ꝓhibitōe.
l ¶ Primum.i.in prima tabula.

Omnis imunda pollutio for/ nicatio eſt:licet naria ſint pec cata fornicationis.

Non ſolū de ꝯmiſſa forni/ catōne peccatū regnat in hoie: ſʒ ſi adhuc delectať atq; animū teneat ꝓculdubio re/ gnat.fornicatio carnis adul/ teriū ē: fornicatio animi idolo rū ē ſeruitus. Eſt aūt ſpūalis fornicatō: de qua dn̄s ait:qui viderit mulierē ad ꝯcupiſcen dā eā:iā mechatus ē eā in cor de ſuo.oīs imunda pollutio fornicatio dr̄: q̄uis quiſq; di/ uerſa turpitudis uolūtate ꝓ/ ſtituať.ex delectatione.n.for nicādi varia gignūtur flagitia qbuſ regnū dei claudiť:ut ho mo a dō ſepetur. Inter cete ra ſeptē vitia vitiū fornicatio nis maximū ſcelus ē: q: p car/ nis imundiciā templū dei uio lať. Sūt aūt quedā que ſicut aīalia abſq; ulla diſcretōne in deſinēter libidini ſeruiūt: q̄s ego nec mutis pecudib⁹ com parauerim. Pecora.n.cū ꝯce perint:ultra nō indulgēt ma/ ribus copiā ſui. Itē ex epl'a clemētis. Adulteriū ſecun/ dum in penis obtinet locum.

Quid in oībus peccatis adulterio ē grau⁹? ſecū/ dū nāq; in penis obtinet locū quē quidē primū habent illi q aberrāt a deo etiā ſi ſobrie vi xerint. His auctibus euidē/ tiſſime monſtrať: q̄ qcunq; cā fornicationis uxorē ſuā dimi/ ſerit: aliā illa viuente ducē n̄ poterit: ⁊ ſi duxerit reus adul terij erit. His ita rn̄deť: he auc̄tes de his loquūtur: quo/ rū ꝯtinentiā carnalis infirmi tas non impedit.uel de his q p̄ſtantes cauſam diſcidij alio/ rū ꝯiunctione ſe reddiderint indignos. Vn̄ ambro.ſuper epiſtolā pauli ad corinthios.

Uxor a viro non diſcedat: niſi cauſa fornicatōnis.q̄ ſi diſceſſerit:aut maneat innu pta:aut reconcilieť viro ſuo. ⁊ vir ſimiliter nō dimittat uxo rē. Ideo n̄ ſubdit de viro qd de uxore p̄miſit: q: viro licʒ du cere aliā. Item gregorius iunior bonifacio epiſcopo.

Licet ducē aliā viro: cui ſua ob infirmitatem corpis debi/ tum reddere non ualet.

Quod ꝓpoſuiſti:ſi mulier infirmitate correpta non naluerit viro debitū reddere qd eius faciat ꝯiugalis: bonū eſſet ſi ſic ꝑmaneret: ut abſti/ nentie uacaret. ſed q: hoc ma gnoꝝ eſt: ille q n̄ poterit ſe cō tinere nubat magis. non tn̄ ei ſubſidij opem ſubtrabat: quā infirmitas p̄pedit: nō tn̄ a de teſtabili culpa excludiť. Sed illud ambroſij a falſatoribus dr̄ eſſe inſertū. Illud grego/ rij ſacris canonibus imo euā/ gelice ⁊ aplice doctrine peni/ tus inuenit aduerſū. quidam xp̄o ſn̄iam ambroſij ſeruare cu piētes: non de qualibet forni catione illud arbitrātur intel ligi: ut ob quālibet fornicatio nē vir licite dimittat uxorem: ⁊ viuente dimiſſa aliā ducat. de inceſtuoſa tm̄ fornicatōne intelligiť: cū uxor videlicʒ ali cui⁹ patri ⁊ filio fratri ⁊ auun culo viri ſui uel alicui ſimiliuʒ ſe ad ꝯſtuprandū publice tra diderit. hec aūt quia viro ſuo ſe illicitā reddidit i perpetuū dū p copulam ꝯſanguinitatis in primū uel ſecūdū uel tertiū gradū tranſiuit affinitas lici/ te dimittiť: ⁊ ea viuente ſup/ ducitur alia. Hic ſiquis ꝯten dat: non magis viro q̄ mulie ri licitum eſſe: ſi vir alicuius eodē modo fornicetur: ſciat virum ab ambroſio appellatū

a Quod ꝓpoſuiſti.in firmitate.i.arta. s̄.q.v.puto.
b ¶ Nubat.hoc anglicis cōceſſum eſt:ut dicit.g q: noui erāt in fide:ut j.c.§.q̄uis.ſʒ male: q: iſte nō fuit gregori⁹ ma gnus nec ſcribit augu ſtino angloꝝ epo: cui il la cōceſſio facta ē.xxxv. q.iij.q̄ ſcripſi.uel intel lige qd loquiť de ſpōſa. ⁊ fm hoc illud eſt ꝯſiliū nō enim opē ſubtrahat uel intellige de dote ei reſtituēda.ex̄ d̄ donat. inter viꝝ ⁊ vxo.c.i.⁊.ij. uel loquiť de arta.⁊ illō erit ꝯſiliū: nō ei opē ⁊c̄. ſed ꝯ hoc obijciť.ex̄ de fri.⁊ male.ꝯſultatōem. nam ibi dicit q̄ nō inue niť aliqs canon de arta ſed certe bn̄ inueniť ſed nō expreſſe.ul' intellige d̄ iuuene q ꝯtinē nō pōt cui ꝑmittiť ꝯhē cuʒ vna ꝑmiſſiua ꝯpatiōe ne ad p̄les accedat ſiľe.j.px. q.ij.ſig.vl' dic h° abro/ gatū eſſe:ut dicit.g.
c ¶ Opē.i.dotē reddet
d ¶ Culpa.ar.q̄ ꝓbato adulterio ſtatiʒ vir pōt dimittē vxorē ſuā ⁊ do/ teʒ lucrať.ex̄ de do.int viꝝ.⁊ vx.plerūq;.

e ¶ Aduersuz. nōne leo quart⁹ dicta gregorij minoris sine exceptōe mādauit tenēda: ut. xx. di. c. i. Sed illud in alijs i quibus bene dixit. ar. i. q. i. filiū.

f ¶ Publice. hic alludit. g. distinctōem alex. ex de diuor. si qua. ⁊. c. porro. q tn̄ abolita est. ex de eo q cog. cōsang. vx. sue discretionem. nec ponitur i noua cōpilatōe.

g Quedaz dormiuit. ī. xxxv. q. ij. siquis cū. s. xxvij. q. ij. qui dormierit.

h ¶ Illi vero. oīa ista. c. usq ad. §. quāuis exaudi p. c. hi vero. qd ē glo. omniū. q oīa inducūtur ad pbādū q incestuosi nō pñt mrimoniū ɔhē.

i Siqs. sororib⁹ quruz vna erat vxor sua: ⁊ sic non ē ɔ. ī. px. c. q. ij. siquis.

k ¶ Cū duob⁹. quorum vnus erat marit⁹. ⁊ sic nō est ɔ. ī. px. cā. q. ij. si quis cum.

l ¶ Cōsobrinā. i. filiā matertere: uel dic aut. p. i. filiam auūculi. s. i. q. i. ō benedicto.

m ¶ Priuignam. ppriā sed de hac pnuserat. ul' intellige priuignā auūculi de alio pgenitā ul' ō secūdis nuptijs: ut. xxx. q. ult. fraternitatis

n ¶ Eos. s. adulteros: ut ī. c. §. q̄uis. ul' viros uel vxores.

o Qui dormierit. s. xxvij. q. ij. qui dormierit.

p ¶ Neutrā. q: ipse debitū nō exiget ab ea: et ita nō hʒ eam: babetur tamē ab ea: q: ipsa petēte tenetur ei reddē debitū. ⁊ ita nō hʒ sed habet. nec distinguo an fuerit occultus incest⁹ an manifestus: ut ex de eo q cog. ɔsang. vx. sue discretōez. de hoc notaui xxvij. q. ij. q dormierit.

q ¶ In cōiugio. xxxij. q. ij. siqs cuz duab⁹ ɔ. sed ibi soluitur.

r ¶ Copulēt etiam alijs q: aliter nō esset qd.

nō sexu sed animi virtute. mulierē quoqz nominatā sentiat non sexu corpis sed mollitie mentis. sed q: nulla auctoritate pmittitur: ut uxore viuente alia supducatur: intelligit illō ambrosij in supradicto genere: nō tn̄ q viuēte dimissa aliā ducere possit: sed post mortē fornicarij uel fornicarie quorū uterqz ut supradictum ē a corruptōne luxurie mulier appellat. Ille qui a fornicatōne mūdus est vir uel mulier: alijs copulari possunt. adulteri autem si supuixerint: nullo modo alijs copulari poterunt.

¶ Sic et illud intelligitur qd in. c. cuiusdā ɔcilii legit.

Licitum ɔiugium nō negetur illi: cuius uxor cuz suo fratre dormierit.

Quedam cū fratre viri sui dormiuit: decretū ē ut adulteri nunq̄ ɔiugio copulentur. Illi vero cuius uxor stuprata est: licita ɔiugia non negentur. Sic ⁊ illud magociā. concilij intelligitur.

Disiungatur ⁊ nunq̄ cōiugio copuletur: qui in qualibʒ sub iectoꝝ admiserit.

Siquis uiduā uxorem duxit: ⁊ postea cum filiastra sua fornicatus fuerit: seu cuz duabus sororibus: aut siqua duobus fratribus: seu cū patre ⁊ filio: siquis relictā fris: siquis neptem aut nouercam aut nuꝝ aut cōsobrinā aut filiam auūculi aut eius relictā aut priuignam polluerit: eos disiungi: ⁊ ulterius nūq̄ in cōiugio copulari pcipim⁹. Itē

Sororem uxoris polluēs neutram habere valet.

Qui dormierit cū duabus sororib⁹: ⁊ vna ex illis antea uxor fuerit: neutrā ex ipsis habeat: nec ipi adulteri unq̄ in coniugio copulent. Item illud gregorij.

Causa adulterij uxorem relinquens continentiam seruet.

Hi vero qui uxores suas i adulterio deprehendunt: non licebit nec eū: nec eā aliā uxorem accipere uel aliū vir q̄diu ambo viuūt. si aūt adultera mortua fuerit: vir eius si vult nubat tantum in domino adultera vo nunq̄ etiā si mortuus fuerit vir eius. omnibus tn̄ dieb⁹ vite sue acerrime penitentie lamenta persoluat. Itē ex decreto zacharie p. a.

Neutram habeat: qui sororē uxoris polluit.

Concubuisti cū sorore uxoris tue: si fecisti: neutram habeas. ⁊ si illa que uxor tua fuerit conscia sceleris nō fuerit: si se continere nō vult: nubat in domino cui velit: tu autem ⁊ adultera sine spe coniugij pmaneatis: ⁊ q̄diu uixeritis iuxta preceptū sacerdotis penitentiam agite. Item ex concilio triburiensi.

Cū nouerca ul' filiastra ul' sorore sue uxoris dormiens ad ɔiugium puenire nō poterit.

Siquis cū nouerca sua dormierit: neuter ad ɔiugium potest peruenire. sed vir eius potest si vult aliam accipere si se continere nō potest. similiter qui cum filiastra sua uel cum sorore uxoris sue dormierit: obseruandum est Quanis illud quod in fine magociensis concilij ponitur: a nonnullis non legitime ɔiunctis: sed de fornicarijs dictum intelligatur: videlicet ut fornicarij discedant ab inuicem: et sine spe coniugij permaneant Illud vero gregorij ad bonifacium anglicis pro tempore permissū est: quibus ille bea

s Hi vero. in adulterio. s. incestuoso. nā q alij adulteri ɔhere possint habes. xxxi. q. i. c. ij.

t ¶ Deprehēdūt. ⁊ nolunt eas de cetero habere in coniugio.

u ¶ Uiuunt. per hoc determinant oīa hec. c. p⁹ mortem. n. adulterātis ls alij ɔhere: ante non.

x ¶ Adultera. s. px. q. i. siqs ɔ. s. e. q. apostolus ɔ ex. c. illo colligit q mortuo viro fornicatore adultera possit alij nubere. sʒ qualiter hoc soluet. s. determinatuz est. xxxi. q. i. siquis.

y ¶ Penitentie. i terioris. q dr ɔtinua memoria de pe. di. iij. iudas.

a Concubuisti habeas. haberis tn̄ ex ea: ut notaui. s. e. q dormierit.

b ¶ Conscia. tāq̄ lena: q a pcuret: ut adulteret. s. e. q. i. c. i.

c ¶ Si cōtinere. uel si manifestuz est uiri adulteriū ⁊ euz nō corrigit ⁊ est ar. ad qōem de medico: q cognouit vxorē pacientis ex dissolutōe viri uel dissimulatōe viri uel psuasione.

d ¶ Nubat p⁹ mōtem mariti ul' eo viuēte si erat tm̄ spōsa de futuro ex de iureiuran. quēadmodū.

e Siqs. sed vir post mortē vxoris. s. e. hi q.

f ¶ Sumitur. sed ɔ ī. px. q. ii. siqs cū duab⁹. sʒ h rigor ibi misericordia uel hic vna erit vxor: ibi nō.

g ¶ Quãuis magociẽsis.§.e.si qs viduã.
h ¶ Illud vero.qñqꝫ bon⁹ dormitauit homer⁹. Na gat gra.ꝓ solutõe illi⁹.c.§.e.ꝓposuisti.⁊ cũ ñ inueniat:sõniando attribuit.s.gregorio minori qđ egregi⁹ doctor ul' gregori⁹ maior scribit augustino. xxxv.q.iij.quedam lex.sed hic casus reprobat⁹ est.§.
i ¶ Inane. nõ est inane sed tolerabili⁹:ut qs infirmitate carnis ad vnã q̃ȝ ad plures diuertat:q: ibi ꝑmittit. ar.j.ꝓxi.cã.q.ij. si qđ verius dicit.
k ¶ Si vxorẽ.§.e q.v.si vxorẽ.
l H Is q nõ pñt arg.ꝙ si res ꝑuenit ad eũ statũ ⁊c.ar.ff.de iti.actuqꝫ priua .l.i. qđ eni recte actũ ẽ corripi ñ pt ⁊c.
m ¶ Aut mẽbris, hic idẽ repetitur
n ¶ Execti.đ istis castratis quidaꝫ sunt castrati qdã caste nati.i. frigidi:⁊ isti nõ possũt cõtrahere.j.ꝓx.q.i.si uero alij castrati.s.spadões hñ pñt. ar. xxvij.q.i. nuptiarũ .j.ꝓx.q.v.ꝙ deo.ff đ iur do.si sua.§. si spadoni.alij melius dicunt: q: nec isti pñt ꝯhẽ cum cognoscẽ vxoreꝫ nõ pñt.⁊ exigunt in m̃rimonio tria bona re uel spe. xxvij.q.ij. omne. uel dicas ꝙ si hꝫ virgã erectã siue resoluat sperma siue non:ꝙ sit ibi m̃rimoniũ . nam talis satisfacit muliericsicut mulier satisfaciat viro siue resoluat siue non:nec requiri

tus gregorius in quinta et in quarta generatõne coniugia contrahi permisit: alias auteꝫ inane esset: cũ augustinus dicat in sermone domini in monte: si uxorem quis habeat sterilem ⁊c. Item nicolaus ad carolum magocieñ. epm.

Ob infirmitatem uel damna corporis coniugia solui non licet.

SI qui matrimoniũ sani cõtraxerunt: aut vni ex duobus amentia aut furor aut aliqua infirmitas accesserit: ob hanc infirmitatem et causam coniugia talium solui nõ possunt. Similiter sciẽdum ẽ de his qui ab aduersarijs execantur: aut membris truncantur: aut a barbaris execti fuerint Item fabianus papa.

Furiosus ⁊ furiosa matrimonia contrahere non possunt.

NEqꝫ furiosus neqꝫ furiosa matrimonium cõtrahere possunt. sed si contractum fuerit: non separentur. Et ergo ex premissis colligitur: nõ licet huic dimissa uxore sua aliam ducere. manet enim inter eos quoddam vinculum coniugale: quod nec ipsa separatione soluitur. Unde augustinus ait in libro de bono coniugali.

Sterilem uxorem dimittere: ⁊ causa fecunditatis aliã ducere alicui non licet.

TAntum valet vinculum sociale: ut cum causa procreandi colligit: nec ipsa causa procreãdi dissoluatur. posset enim homo sterilem dimittere uxorem: ⁊ aliam ducere de qua filios haberet: ⁊ tamẽ nõ licet Item: ¶ Manet vinculum nuptiarum: ⁊ si proles cuius causa initum ẽ manifesta sterilitate non subsequatur: ita ut iam scientibus coniugibus non se filios habituros: separare se tamen uel ipsa causa filiorum atqꝫ alijs copulare nõ liceat. quod si fecerint: cum eis quibus se copulauerint: adulterium committunt. ipso autem manente coniugio plane uxoris uoluntate adhibere aliam vnde cõmunes filij nascantur vnius viri commixtione ac semine alteri⁹ uxoris aut iure aut potestate apud ãtiquos patres fas erat. utrum etiam nũc fas sit: temere nõ dixerim. Idẽ in eodem.

De eodem.

USqꝫadeo inter viuentes maneant inita iura nuptiarũ: ut potius inter se sint cõiuges etiam separati: q̃ȝ cum his quibus adheserũt. ⁊ paulo post: manet inter viuentes quoddam vinculum coniugale quod nec separatio nec cũ altero viro copulatio possit auferre: sicut apostata anima uelut de coniugio christi recedens etiam fide perdita sacramentum fidei non amittit: quod in lauachro regenerationis accepit. redderetur enim proculdubio redeunti si amisisset recedens. habet autem hoc qui recessit ad cumulum supplicij non ad meritum premij.

QUm itaqꝫ probatuꝫ sit: ꝙ hic uxorem suam dimittere ⁊ aliaꝫ ducere non potest. Queritur si liceat ei hac conditione peccare: ut infideleꝫ ad fidem adducat. quod non posse fieri augustinus affirmat in libro de adulterinis coniugijs ita dicens.

tur ꝙ semꝑ in matrimonio sit filiorum ꝓcreatio: q: sufficit ꝙ nõ euitẽt ꝓlem: ut.§.q.ij.solet.
o NEqꝫ furiosus neqꝫ furiosa. q: non possunt consentire. ar.xv.q.i. aliquos. pñt tñ si habeãt dilucida interualla: ut j ex de spõ. dilectus. ar. vij.q.i. quãuis. alias ñ ualet. xxvij.q.ij. sufficiat xvij.q.ij. gonsaldus.
p TAntũ. sociale.i.matrimoniũ qđ duos sociat. ⁊ ẽ ar. ꝙ cã cessãte nõ cessat ꝯstitutio: ut §.e.q.i.dixit.§.lxi.di.§ his oib⁹ ꝯso. hoc ⁊ illđ nõ tangũt se. naꝫ ibi cã appellat ꝓ q̃ excludenda aliqd ꝯstituit: ut ibi ff.de posthu.l.i.§. seruꝫ hic vo appellat ꝓ q̃ habẽda m̃rimoniũ ꝯhit.
q ¶ Posset. de facto.
r ¶ Aliam.§.di.lvi.si ma
s ¶ Alteri⁹.s.vxoris.
t ¶ Apud antiquos.§.e q.iiij.dixit.
u ¶ Temere. melius est pie dubitare q̃ȝ temere diffinire. dic temere ñ dixerim.i. nullo modo dicã: q: temerariũ esset dicere ⁊ sic sentire.
x USqꝫadeo. sacr̃m.i.characterẽ.
y ¶ Habet aũt. hoc.§.i.q.i. ꝙ quidam .§.xii.q.i.scimus.
a QUm itaqꝫ. Hec fuit octaua questio: an liceat ducere vxorẽ infidelẽ sub ea conditõe: ut ꝯuertat ⁊ certũ est ꝙ pure non põt ꝯhere cũ ea: ut. xxviij.q.i.caue.⁊.c.si oportet. sꝫ omittit magister qõem illam quaꝫ posuit superi⁹ in themate: q: iã determinata erat.§.xxviij q.i. nõ oportet. ⁊ ponit aliã q̃ similit determinata ẽ. xiiij. dt. ꝙ ait.

Qo. viij.

b N On solū qdam.cognoscēdo aliā dimissa sua:
c ❡ Alteram mechatur.
d ❡ Cōpensatōe.ar.ꝙ in illicitis cōpēsatio nō dꝫ admitti: ut.xxxiij.q.v.si dicat.i.q.i.nō est putāda.xxij.q.ij.primū.⁊ c.ne qs faciat.s̃.di.lv. si euangelica.xiiij.di.ꝙ uit.
e ❡ Quia ꝓmisit.h̃ colli ge ꝙ lꝫ interdū sub ꝯdi tōe ꝯhere:ut.s̃.xxviij.q i.nō oportet.
f ❡ Conditōe.et quo vr̃ ꝙ nūꝗ̄ subintelligūtur ꝯditōes in iuramento. qđ fallū est:ut notaui.s̃ xxvij.q.ij.§.i. qꝛ ⁊ gene rales intelligūť ⁊ si non spāles: ut si de⁹ voluērit si vixero si potero:lꝫ spe ciales nō intelligūť nisi exprimāť: ut si hoc fece ris:ut.C.de ꝯdi.ob tur. ca.si repetēdi.ff.de v̄b. ob.qcqd.nisi ubi lex ꝑsu mit tacite aliqd agi int ꝯhētes.tūc.n.illud pro expresso habeť: ut.ff. si cer.pe.cū qd.ff.de v̄b. ob.triticū.qñꝗ̄ lex ipa spāles ꝯditōes subintel ligit:ut in stipulatōe do tis subintelligiť hec.si nuptie fuerit secute: ut ff.de iure do.stipulatio nem:⁊ hoc si nō īmode ratū qd p̄cipiť:ut.ff. de op.liberisi libert⁹.ex̃ de iureiur.qntauallis.
g ❡ Cōditōe.nō ar.a ꝯ̃ rio sensu.subaudiūť ⁊ a lie cōditōes: ut dixi.xx vij.q.ij.§.i.

a Q Uidā.īpeditus Tractauit.g.s̃. de īpedimento mr̃imonij qđ ꝓcedit ex aīo:⁊ etiā de eo qđ ꝓce dit tā ex aīo ꝗ̄ ex corpe ꝯiūctim. nūc tractat in cā ista de eo qđ ꝓcedit tm̄ ex corpore. tractat etiā de qbusdā alijs im pedimētis:ut de frigi ditate ⁊ maleficio.c.i.⁊ iij.⁊ de enormitate deli cti:ut.i.q.ij. de his ⁊ se quētib⁹ ⁊ de tpe feriaꝝ ut.j.q.iiij.ꝑ totū.
b Agni.i.xp̄i. de quo dr̃ agnus dei.de cō.di. iiij.nemo.

Non debet aliquis a ꝯtinentie voto recedē: etiā si infidelis christianā se polliceať fieri

N On solū mecchandū non ē quod quidā faciūt: sed omnis q dimittit uxorem suā ⁊ ducit alterā ⁊ si ꝓpterea eam duxerit: ut christianā faciat: sꝫ ⁊ quisquis ñ alligatus uxo ri ꝯtinentiaꝫ deo vouit: nullo mō dꝫ ista cōpensatione pec care: ut ideo credat uxorē si bi esse ducendam: qꝛ ꝓmisit q̄ nuptias eius appetit futuraꝫ se esse christianā. qđ enim cui ꝗ̄ anteꝗ̄ uouisset licebat: cū se id nunꝗ̄ facturū uouerit ñ licebit. si tñ id vouerit qđ vo uendū sit: sicuti ē ꝑpetua vir ginitas: uel post experta con nubia solutis a vinculo cōiu gali vidualis castitas seu ex ꝯsensu uouētibus ⁊ carnalia debita sibi inuicē relaxātibus fidelibus castisꝗ̄ cōiugibus: ꝙ alteꝝ sine altera: uel alte rā sine altero vouere fas nō ē iugis ꝯtinentia. Hec ergo et si alia sint que rectissime uo uentur cū homines vouerint: nulla ꝯditione rūpenda sūt: q̄ sine ulla ꝯditione vouerunt.

Q Uidā vir maleficijs impeditus uxori sue debitū redde re nō poterat. alius interi clā culo eam corrupit. a viro suo sepata corruptori suo publice nubit. crimen qđ admiserat: corde tantū deo ꝯfitetur. red ditur huic facultas cognoscē di eam. repetit uxorē suam. q recepta ut expeditius oratio ni uacaret: et ad carnes agni purius accederet: ꝯtinentiaꝫ se seruatuꝝ ꝓmisit: uxor ve ro cōsensū nō adhibuit. Hic primū queritur: an ꝓpter im possibilitateꝫ coeundi a uiro suo aliqua sit sepanda. Se cūdo: an post sepationē ei nu bere ualeat: cū quo prius for nicata ē. Tertio: si sola ꝯfes sione cordis crimē possit dele ri. Quarto: si tpe orationis quis ualeat reddere coniugi debitū. Quinto: an vir sine ꝯsensu uxoris continentiā uo uere possit: uel si minis uel ter roribus licētiam ab ea extor quere ualeat.

Q Uod aūt ꝓpter impos sibilitatē reddendi de bituꝫ mulier a uiro suo separi non possit: auctoritate euāgelica ⁊ apostolica ꝓbať. sic enim christus ait in euāge lio: nulli licet dimittere uxorē suam nisi cā fornicationis: uel qua alter eoꝝ sicut augustin⁹ exponit fornicatus fuerit: uel ad quā alter alteꝝ ptrahere uoluerit. Idem apls: mulier quanto tpe uiuit vir eius: al ligata ē legi ipsius: nō legi si bi reddendi debitū: sed non transferendi se ad aliū. Itē: his q mr̃imonio iuncti sūt: pre cipio nō ego sed dn̄s uxorē a uiro suo nō discedere nisi cau sa fornicationis. Euangelica itaꝗ̄ ⁊ apostolica auctoritate ꝓhibeť mulier a viro suo di scedere: nisi ob causam illam cūctis notissimā. qua interue niente si discesserit: oportꝫ eā manere innuptā aut reconci liari uiro suo. vñ datur intelli gi ꝙ impossibilitas reddēdi debitū: non facit discidium.

is ita rñdetur: Coniugium cōfirmatur carnali officio: ut

c ❡ Confessione.i.contritōe.
d Q Uod aūt.hic depingiť prima qō:an.s.īpos sibilitas coeūdi sepet matrimoniū. Et nō ꝙ est triplex īpossibilitas. īpossibilitas ex aīo: ut in furioso.s̃.ꝓ xi.q.vij. neꝗ̄ furi osus. ex corpore ut in frigido ⁊ in maleficiato.j.e. c.i.ij.⁊.iij. ex vtro ꝗ̄: ut in puero: ut xxx.q.ij.ubi. Uel sic distiguas. alia ē nālis īpotētia: ut frigiditas. ali a accidētalis: ut maleficiū. ⁊ que cūꝗ̄ sit impoten tia: si mr̃imoniuꝫ p̄cessit illā: ita ꝙ effecti sūt vna ca ro ꝓpter nullam cām supuenientē pñt seperari: ut.s̃ ꝓxi.q.vij. hi qui mr̃imoniū: nisi ꝓ

Q.ō.i.

pter fornicatōeꝫ ut.s̃.ꝓxi.q.i.dix it. ubi vero īpedi mētū p̄cessit mr̃i moniū: refert v trū sit ꝑpetuū: qꝛ tūc separari pñt ar.j.e. si ꝑ sortia rias. si tpale neꝗ̄ ꝗ̄. Et nō ꝙ lꝫ iura emanauerint di uersa sup hoc .s. usꝗ̄ ad quod tps deberēt manere simul: ad hoc ut maleficiū videať ꝑpetuū: ut ex̃ de fri.⁊ ma.c.i.⁊.C. ď repu.in causis tñ ꝑ celestinū tps determinatū est triennū: ut.e.ti. laudabilē.⁊ ideꝫ dicit auč.ď nupt. §.ꝑ occasionem coll.iiij.hoc tñ ex audi: cū ante triē niū nō pōt ꝯstare de īpedimento nāli: ut colligitur ī predicta decre. laudabilē: ⁊ hoc dico tā ī frigido ꝗ̄ ī maleficiato:

et hoc trienniũ currit a tpe quo tẽtauerũt coire :ut colligit in aut.pdicta.Ubi aũt dubitat:an pcesserit maleficiũ:an secutũ sit:psumẽdũ ẽ:q secutũ sit post mrimoniũ.ar.C.de edi.edic.l.iij.ꝛ hoc fauore mri/monij .xxxv.q.v.

palea est.

e Et aplica. so/phistice inducit gratian⁹ oĩa ista: q̃ꝛ de ꝯsummato mrimonio intel/liguntur.

f Quasi.corpali

g Non legi.tñ

h Officio.,car/nis . xxvij. q.ij.§. ecce.

i Officio.i.car/nali cõmixtione.

k Quod autẽ. nubere.i.q nõ pñt sibi reddẽ .debitũ ꝓpt nãlẽ frigiditatẽ.

l Scriptũ ẽ.in primo libro capi tularij caroli.s.in lombarda.

m Probat.ar. q qñq mulieri ð fert ꝓbatio cũ ð cõmixtiõe carnis ꝯtrouersia est:ar. s.xxvij.q.i .nec a liqua. sed ꝯ.j.e. figs acceperit. sꝫ illud solutũ ẽ.xx vij.q.ij.q aũt.

n Per iustũ .s. ij.q.v.ꝯsuluisti .ꝯ sed hic appellat verũ iudiciũ non cãdentis ferri vl feruẽtis aque vl huiusmõi sꝫ legiti moꝝ testiũ.

o Iudiciũ. per aspectũ corporis:si virgo est. qꝛ aliud ẽ in corrupta ut.j.c.,px.ꝛ qd iuris sit notaui.s.xxvij.q.ij. q autẽ meli⁹.n.ppẽdit oculis aliqd.instit.de gradi. cog. q tñ inspiciũt debẽt esse ꝑite.ff.de vẽ. inspi.l.i. qꝛ vis⁹ sepe fallit.xxvij.q.i.nec aliqua.

a R Egfisti.ꝓ vxore ꝯsiliũ ẽ:ut ex.e.accepisti.

b Innupti.pceptũ ẽ quãtũ ad virũ: quãtũ ad illã ꝯsiliũ:ꝛ ita verbũ sel positũ tenet equoce.xxviij.di. pbrũꝫ.ꝛ ibi ouidi⁹:Demophõ vẽtis ꝛ võ uela ðdisti

c Naturalit.i.nãli frigiditate ipedierẽ.ꝛ ẽ ar.q fri giditas ẽ ꝑpetuũ ĩpedimẽtũ.ar.j.e.q.v. q sitit.s.ꝓ xi.q.v.sicut.lꝫ qdã dicãt.q nullũ impedimẽtũ est ꝑ petuũ.nullus.n.est ita frigid⁹ ut dicũt:qn ope me/dicoꝝ ei possit subueniri:qð nõ credo:cũ frigiditas q̃ est naturalis ꝓprietas ꝑ accidẽtia nõ ĩmutat. ex de cele mis.cũ marthe.§.quesiuisti.sꝫ quidã dicũt q nullũ malef ciũ ẽ ꝑpetuũ qn saltẽ ꝑ ipm actorẽ possit sanari.

supra ꝓbatum est. Postq̃ vo officio ꝯfirmatũ fuerit: nisi cã fornicationis ñ licet viro uxo rẽ dimittẽ uel uxori a viro di/scedere. verũ anteq̃ ꝯfirmet impossibilitas officij soluit vi culũ ꝯiugij. Uñ scribit gre. ioanni rauẽnati archiepo.

Licet mulieri alteri nubere: quã ob frigiditatẽ vir cogno scere non poterit.

Quod aũt interrogasti de his q mrimonio iuncti sũt ꝛ nubere nõ possũt: si ille aliã uel illa aliũ ducẽ possit de q/bus scriptũ est vir et mulier si se ꝯiũxerint: et dixerit postea mulier de viro q coire ñ pos/sit cuꝫ ea: si põt ꝓbare q ueꝝ sit ꝑ iustum iudiciuꝫ: accipiat aliũ. si aũt ille aliã acceperit: sepentur. Item ex epistola eiusdem.

Egfisti de his qui ob cau sam frigide nature dicunt se non posse inuicẽ opam car ni dantes cõmisceri. Iste vo si nõ põt ea uti ꝓ uxore: hẽat eam quasi sororẽ. qð si retina culũ ꝯiugale voluerint rescin dere: maneant utriq innupti Nã si huic nõ poterit ꝯcorda re naturaliter: quõ alteri ꝯue niet? si igitur vir aliã vult uxo rem accipe: manifesta patꝫ ra tio: quia suggerente diabolo odij fomite exosam eam ha/buit: ꝛ iccirco eã dimittẽ men dacij falsitate molit. qð si mu/lier causat ꝛ dicit: uolo eẽ ma ter ꝛ filios ꝓcreare: uterq eo rum septima manu ꝓpinquoꝝ tactis sacrosanctis reliquijs iureiurãdo dicat: ut nũq̃ per ꝯmixtionẽ carnis ꝯiuncti vna caro effecti fuissent: tũc vide tur mulierẽ secũdas nuptias ꝯtrahere posse. hũanum dico ꝓpter infirmitatẽ carnis eo/rũ. vir aũt qui frigide nature ẽ: maneat sine ꝯiuge. q si ille aliã copulã acceperit: tunc hi qui iurauerant: ꝑiurij crimine rei tenẽtur: ꝛ penitẽtia ꝑacta priora cogãtur recipe ꝯnubia

Hoc aũt seruari pcipitur: cuꝫ utq idꝫ fatet. Itẽ si vir asse ruit se reddidisse debitũ uxo ri: ꝛ illa diffitet cui potius fi/des adhibẽda sit: merito que ritur De his in ꝯcilio apud compendium habito ita statu tum est.

In ueritate viri ꝯstat: si muli er negat se cognitam ab eo.

Siquis accepit uxorẽ ꝛ ha buit eam aliquo tpe: ꝛ ipa femina dicit: q nunq̃ coisset cum ea: ꝛ ille vir dicit q sic fe cit: in ueritate viri consistit: qꝛ vir caput est mulieris Ecce q impossibilitas reddẽdi de/bitũ vinculũ soluit ꝯiugij. Sꝫ hoc de naturali ipossibilitate

d Patet. nõ ꝑ sequẽtia ꝓbat pcedẽtia.j.xxxiij.q.i.c.i.in fi.liiij.di.fraternitatem ꝛ.C.de adulte.figs.Itẽ h expostfacto patet re tro fuisse mrimoniũ: ut ex de fri.ꝛ male. frater nitas. ꝛ ẽ hoc notabile q eo, ipso q alia ul ali⁹ superducit: psumit hoc ex odio fieri: ꝛ ẽ ꝑsũptõ iuris ꝯ quã nõ audit ꝓ batio: imo statiꝫ ius ꝓ/nũciat esse puniẽdũ.ar. ad h⁹.j.e.q.ij.sectares.

e Iccirco .q.d. si vir petat diuortiũ: ut pat fiat nõ audiret: si ãt pe tat ut exoneret onerib⁹ mrimonij audiret. si mu lier petat: ut fiat mr au diret: nõ dico viꝝ quo ad hoc audiẽdũ si se fri/gidũ sciret cũ ꝯtt: ex ð eo q dur.in ma.c.i.

f Septima.hoc intelli ge cũ hec nõ erat vgo: qꝛ si esset vgo tũc suffi/ceret ueꝝ iudiciũ ꝑ ob/stetrices: ut.c.pcedenti cũ sacro tñ utriusq .j.x xxv.q.vi.ex ordinaria. Et nõ q sufficerẽt i cas h⁹h⁹.c.duo: si.ru.hrẽ ñ possent.itẽ eis solis cre deret si de h⁹ fama essꝫ ar.xxxv.q.vi.si duo.

g Fuissent. ꝛ q operã dederũt: alias nõ suffi/ceret: ut,i pn.c.notat.

h Humanũ. ea hũani tate q apls indulsit Fas nu ptias.xxxi.q.i. hac rõe

i Accepit. pone q mu lier dixit eũ ipotẽtẽ ad reddẽdũ debitũ nõ ꝓponẽdo cãꝫ ipotẽtie: ꝛ hoc ꝓbauit ꝛ lata ẽ snia.nũ qd si ꝯtt r sttuet postea priora ꝯnubia? ñ: qa totũ ius suũ vr i iudiciũ ðduxisse. dñ idẽ ẽẽt ac si ꝑ frigidita tẽ ꝛ maleficiũ separet.ar.ex ð cã pos.ꝛ ꝓpe.cũ sup electõe C.de an.ex.l.ult.sec⁹ tñ ẽ in actõe ꝑsonali.ff. de excep. rei iudi.ꝛ an eadẽ.§.actões.

k Qui iurauerãt.i.vir ꝛ vxor nõ ꝯsanguinei testes q secũ iurauerũt.illi.n.nõ iurauerunt sic eẽ veꝝ: sed credere sic esse verũ sicut illi.s.vir ꝛ vxor dice bãt.ar.xxxv.q.vi.de parẽtela.ꝛ ex de testib⁹ quotiẽs.

l Periurij.ꝛ ita vtq fuit ĩ culpa.al qð i fi.dr iniquũ esset.

m Priora.ꝛ h⁹ cũ vterq ꝯtt: alias exciꝑet ꝯ adulterãtẽ de adulterio.ex de diuor.significastis.vel hoc cũ innocẽs excipe nõ vult.ar.xxviij.q.i.idolatria.

a S Igs tpe.i.plus quã ꝑ duos mẽses: qꝛ eniꝫ statim non

ꝓclamauit virũ esse ĩpotẽtẽ: postea nõ credit̃ ei sed viro q ꝯrariũ dicit: ut ex̃ de fri. ⁊ ma. c. i. nã etiã ex tpe p̄sumit̃ ali quã nõ esse coactã: ut ex̃ de spõ. ad id. i. q. i. ꝯstat. Itez vel iõ poti⁹ credit̃ viro q̃ꝫ vxori: q2 vir aliqˢ inuenit̃ impotens ad coeũdũ: u!. l. di. quia tua. hãc credo esse cãm q̃re viro credit̃ ĩ hoc ca su. sed petr⁹ hispan⁹ ali as assignauit rões: quia vir stat ꝓ mr̃imonio qḋ fauorabile ẽ. Itẽ qa fu it sola cũ solo credit̃ co gnita ab ipso: ut. xxxij. q. i. dixit. xxvij. q. i. nec aliqua. iuxta illḋ ouidij A iuuene ⁊ cupido cre dat̃ reddita ṽgo: ⁊ hoc põt intelligi de illa que pri⁹ fuit corrupta. sed si fuit ṽgo qñ iũcta fuit, ei potius credet̃ ꝓbatiõi siue quã facit ꝑ aspectuꝫ corporis: ut. s̃. e. c. i. et ex̃ de ꝓbat. ꝓposuisti. tñ nisi mulieres essẽt pe ritissime poti⁹ esset cre dẽdũ viri sacramẽto: q2 res illa occulta ẽ ⁊ non ꝑuia visui: ⁊ ocul⁹ plerũ q̃ꝫ fallit̃: ut. xxvij. q. i. nec aliqua: ⁊ in talib⁹ sepe sacr̃o vni⁹ stat̃: ut dũ qḋ ẽ de sũptib⁹ fact̃: ut. C. ḋ iudi. sancim⁹. ij. q. i. in primis. uel dũ est qḋ ḋ dãno dato sacr̃o vnius credit̃. C. vñ vi. si qñ. hec aũt q̄ dixi vera sunt: qñ vn⁹ fatet̃: ⁊ alter negat sed si vterq̃ꝫ fateret̃ q̄ñ intercessit ꝯmixtio: tũc expectabit̃ ꝑ triẽniũ: si antea nõ põt ꝯstare: ut ex̃ de fri. ⁊ male. lauda bilẽ. sed qd si mulier sci ebat vir̃ esse frigidum ab initio: satis videt̃ q̄ tũc nõ possit petẽ sepati onẽ. ar. ex̃ de fri. ⁊ ma. c. i. ⁊ C. de spõ. l. ult. ubi dr̃ q̄ imputet sibi si sciet̃ ꝯiũcta sit turpi ꝑsone uel ĩpotẽti coire: ⁊ q2 sero accusat mores quos ducẽdo eã in mr̃imonio ꝯprobauit: ut. ff. de adult. si vxori i fi. de viro aũt poti⁹ vr̃ q̄ ille nõ possit recedẽ a muliẽ si ipa vult cohitare ei: cũ ip̃e sciuerit se frigidũ. ar. ex̃ de eo qui dux. in ma. c. i.

b Si ꝑ sortiarias atq̃ꝫ maleficas. s̃. xxiij. q. iiij. ḋ tyrijs.

c Abimelech. regẽ geraris: ut. s̃. xxxij. q. iiij. nemo.

d Separi. nisi ipsa vxor dicat̃ ꝓcurasse maleficiũ cuꝫ sua culpa ad hoc deuenerit: ut. l. di. si euãgelica. ff. qḋ me. cã. si mulier. xv. q. i. siqˢ insaniens.

e Cõcũbẽdi. cũ alijs nõ cũ priorib⁹. tũc. n. ñ esset ꝑpetuũ maleficiũ.

f Nequibũt. h̃ poti⁹ ignar⁹ dicẽd⁹ ẽ q̃ꝫ gnarus. nã dixit car. q̄ iste finis nõ tenet: q2 ut dixit nullũ maleficiũ est ꝑpetuum quin saltim ꝑ ipsum actorẽ tolli põt aliꝫ dñt ꝯ: ut. s̃. e. reqsisti. l' itellige p⁹ triẽniũ.

statutum ẽ. hec aũt maleficii impedimẽto ñ frigiditate natu rali debitũ ꝯiugale, ꝓhibẽte a viro suo sepata ẽ. vñ querit̃: si liceat ei etiã ĩ hoc casu a viro suo discedẽ: ⁊ alij se copłare.

De his ita scribit imar⁹ remẽ sis archiep̃s **De his q maleficijs impediti coire nõ possũt.**

Si ꝑ sortiarias atq̃ꝫ malefi cas artes occulto sꝫ nunq̃ꝫ iniusto dei iudicio ꝑmittẽte ⁊ diabolo p̄pante ꝯcubitus ñ seqt̃: hortãdi sũt qb⁹ ista eue niũt: ut corde ꝯtrito deo ⁊ spi ritu hũiliato sacerdoti de oi bus pctĩs suis purã ꝯfessionẽ faciant: ⁊ ꝓfusis lachrymis ⁊ largioribus elemosynis ⁊ or̃o nib⁹ atq̃ꝫ ieiunijs dño satisfa ciãt: ⁊ ꝑ exorcismos ac cetera eccłastice medicĩe munia mini stri eccłe tales q̃ꝫtũ dñs ãnue rit: q abimelech ac domũ eius abrahe or̃onib⁹ sanauit: sana re ꝓcurẽt. q̄ si forte sanare ñ potuerit: separi ualebũt. sꝫ p⁹ q̃ꝫ alias nuptias expetierit ill' i carne viuẽtibus qbus iũcte fuerãt priorib⁹ quos reliq̄ rãt: ẽt si possibilitas cõcũbẽdi eis reddita fuẽit: recõciliari nequibũt. Sed in hoc videt̃ ꝯrius ꝑmisso capitulo greg⁹. ibi. n. post possibilitatẽ reddi tã iubet̃ separi: ab eo cui secũ do nupserat: ⁊ redire ad ꝑmũ hec ãt viuẽte eo cui ꝑo copła ta fuẽat: p⁹ recõcilari ñ potit.

a Quod aũt ei cũ quo pri us fornicata fuẽat post sepationẽ nubẽ possit: supi⁹ ꝓbatũ ẽ. mortuus est. n. vir eius sibi: ex quo iudicõ ec clesie ab eo separata ab ei⁹ lege soluta ẽ. vñ iuxta aplm: nubat cui vult tm̃ ĩ dño. Sꝫ querit̃ si sine eccliastico iudicio nulla cã discidij rõnabilit̃ ꝓbata ab ea discesserit: an esset cogẽd⁹ redire ad eã. De hoc ita sta tutũ ẽ in ꝯci. cartha. cui inter fuit aug. c. xxx. **Nõ licet ali cui uxore dimittẽ: nisi cã disci dij primum ecclesie probetur**

Seculares qui ꝯiugale cõ sortiũ nlła grauiori culpa dimittũt: uel etiã si dimiserũt: ⁊ nullas cãs discidij ꝓbabili ter ꝓponẽtes propterea sua matrimonia dimittũt: ut aut il licita aut aliena ꝑ̃sumãt: si an teq̃ꝫ apud ep̃os cõprouincia les discidij cãs dixerint: ⁊ pri usq̃ꝫ in iudicio dãnent̃ uxores suas abiecerint: a cõione ec clesie ⁊ sancto ppli cetu: ꝓ eo q̄ fidem ⁊ ꝯiugia maculãt: ex cludant̃. Itẽ amb. sup. lucã **Lex diuina ꝓhibet vir̃ uxo rem dimittere: nisi causa cer ta fornicationis.**

Nõ qḋ in subditos nefas ẽ in comparẽ fas ẽ: dimittis ergo uxorẽ quasi iure sine cri mine: ⁊ putas hoc tibi licere:

a Quod qt. superi⁹. s̃. xxxi. q. i. in prin.

b Sed q̃rit̃ qa secũda qḋ nõ ha bebat dubitatio nẽ. iõ ponit aliaꝫ incidẽtẽ q̄ similit̃

Qõ. ij.

qõem nõ hꝫ: q2 sẽ per est restituẽda nisi ĩ trib⁹ casib⁹ si publice sit adul terata: uel nisi ti meat̃ de viri seui tia. j. e. siue. et ex̃ de diuor. signifi casti: uel nisi dicã tur ꝯsanguinei in ꝑ̃du indispẽsabili ⁊ incõtinẽti, ꝓbet̃ exceptio: ex̃ ḋ re spo. lr̃as. ⁊ tñ in eodẽ casu sit r̃sti tutio quo ad oia nisi quo ad carna le ꝯmerciũ: ut ibi dr̃ in fi. quartus cas⁹ põt ẽẽ qñ vx or ꝓp̃a volũtate recedit a viro: ut xxvij. q. ij. agatho sa: uel cũ vir de li cẽtia vroris rece dit ab ipsa ut ibi dem.

c Seculares ꝓ babilit̃. nõ q̃ re dicit ꝓbabilit̃ hoc. n. forte dicit q2 ꝓpt̃ fornicati onis suspicioneꝫ ꝓbatã eccłe lice bit ei vxorem di mittere: ut. s̃. xxx ij. q. i. c. dixit.

d Prouinciales distributiue. s. iste apud suũ ⁊ ille apud suũ. nõ. n. ꝓpt̃ tales causas ipi ꝓuinciales ꝯuocãt̃. l' meli⁹ hoc oli obtinuit: q2 cã ma trimonij tractabat̃ apud ep̃os ꝓuincie. xxxv. q. vi. multoꝝ. hodie ẽt archipꝛ̃ br̃ cãꝫ h⁹ tractare põt. ar. ex̃ ḋ ꝯsang. ⁊ aff. c. i. sꝫ certe ⁊ hodie ad ep̃alẽ iurisdi ctõem cognitio mr̃imonialis cause spectat. vñ nec abbates nec alij pñt de mr̃imonio cognoscẽ nisi ex ꝯcessione uel alia cã legitima id habeãt: ut ex̃ de ex cess. pre. accedẽtibus. ꝑ̃scribi. n. põt talis iurisdictio ut ex̃ de p̄scrip. auditis in fine.

e Nõ qḋ in subditos. s. renũciare ep̃atui. ex̃ de re nũ. nisi. vł' sic subditi nõ pñt delerẽ, prelatũ. xi. q. i. inolita: vł' sicut prelat⁹ nõ põt sine cã punire sub

ditos.l.xxxvi.di.siquid vero.

f ¶ In coparem.s.ut vir dimittat vxore sine causa vl' codenet preter ordinem iudiciariu.io.

g ¶ Sz phibet.s.xxvij.q.ii.sut.in auc. ut liceat ma. 7 auie.§. causas. lex.n. huana admittit diuortiu i alijs casib9 pter fornicatoem: ut C. de repudi. co/sensu.

h Historia. ut pmo. ex q° ergo mlieri pmo restituat res sue mlto poti9 vir est ei restituend9: 7 sic fac ad ppositu g tiani. Alij ponunt casu sic qrebatur an mulieri accu/sate d adulterio dade sut inducie Ro. q sic. sz hoc n vr posse stare: q2 i crimine adulte rij, nulli dat dila tio: ut. ff. de adul te. i crimine. sed pot dici q h° vex e cu agit crialit

i ¶ Familiare. et h°. intelligut qda de pparatorijs i ducijs: alij de re/stitutorijs.

k ¶ Hoc. s. restitu toem fieri.

l ¶ Oms leges. d hac ma loqntes.

a Sue: videt q hoc. c. fa ciat 3 ppositu3. gtiani: q intedit pbare q vxor d beat rstitui: at h n restituit viro. sz ei9 prati sbthit 7 osaguineis socia tur. Ro. i h°. facit quia ista spoliata erat qda liberta te q2 copulla fue rat 3 se ofiteri. x xxi. q. ij. lothari9 r in hoc fac ad p positu3: q2 ponit quada exceptoe3 qu n ds fieri resti tutio. s. cum timetur d seuitia viri.

b ¶ Reddita. h hes q q3 cito accusat mrimoniu fr uxor pete ut det libertati sue ne cogat aliqd ofiteri

q2 lex huana no phibet: sz p hibet lex diuina. qui hoibus obsequeris: deu uerere. audi legem dni: cui obsequutur et q leges fecerut: quos de9 iu xit ho non sepet. Item nico laus papa caroli impatori.

Absq3 cause cognitioe a viro suo dimissa ad oia restituatur

Historia eccl'astica ab eu/sebio cesariensi epo cofe cta de muliere quada: que d castitate a marito accusabat: ait: preceptu est ab impatore lege lata: ut primo pmitteret ei rem familiare libere diuti9 ordinare. tuc demu respode/ret obiectis. hoc omes leges tam eccl'astice q3 vulgares pu bliceq3 precipiut. si aut d mu lierib9 7 secularib9 viris hec ostituta sut: multo magis ec/clesiasticis hoibus 7 sacerdo tibus sut ocessa. Item nico laus papa. Nisi post restitu tione neq3 de ougij fede ne/q3 de adulterij crimie int viru 7 uxore iudiciu e agitandum.

Sine de ougij federe siue de adulterij crimine iudici tim agitadu sit: nulla ratio pa titur tebergam cum lothario posse inire certame: nisi prius ad tps fuerit reddita sue po/testati et osanguineis pprijs libere sociata. iteq3 etia loc9 puidendus est: in quo nulla uis multitudinis formidet: ne sit difficile testes pducere: vl' ceteras psonas: que ta a san ctis canonibus q3 a uenerandis romanis legibus in huius modi otrouersijs requirunt. In hoc capitulo q3uis uidea tur causa exposita: quare sua auctoritate n licet alicui uxo re dimittere: qua cessante ipa quoq3 phibitio cessare uidet

3 se. sz h° pot itelligi cu tata e seuitia viri: q nulla ei pot su ficie cautio: ut ex d re. spo. lras i fi. d h° noui. xxxij. q. i. d be nedicto.

c ¶ Et loc9. ar. q iudex e tenet de loco iudicij puide ptib9: ut in eo loco deat de ca cognosce. ubi ptes li be 7 secur ualeat oueni re. s. iij. q. ix. hortamur s. xxiiij. q. i. pudeda. ff. d reb9 du. ubi. s. ij. q. ij. c ult. qd si n fecerit licite appellat ex d ap. ex pte

tn quia ipsa sepatio pena est: 7 pena nulli est inferenda nisi p iudicem: gnaliter hoc intel/ligendu est: ut sine ob causa3 premissa sine nulla causa exi/stente no liceat alicui sua au/ctoritate uxore dimittere. qd etia de pena homicidij uel qli bet alia intelligedu est. Un nicolaus scribit radulpho bi turicensi archiepo.

Coiugia penitus interdicat his: q suas coniuges occidut

Interfectores suax con/iugu sine iudicio: cum no addis adulterax uel aliquid huiusmodi: qd aliud habendi sunt q3 homicide? ac per hoc ad penitetiam redigendi: qui bus penitus oingium denega tur: exceptis adolescentibus de quibus est beati leonis pa pe. xxv. regula decretaliu im mo indulgentia obseruada.

In hoc. c. videt nicolaus per mitte maritis ca adulterij uel alterius huiusmodi criminis uxores suas interficere: sed eccl'astica disciplia spuali gla dio n materiali criminosos fie ri iubet: illo videlicet gladio quo petrus iubet mactare et manducare: de quo etia chri/stus ait in euangelio: no ueni pacem mittere in terra. sz gla diu. Hinc idem nicolaus scri bit aluino archiepo.

Non licet alicui uxorem sua3 adulteram occidere.

Inter hec sactitas vestra addere studuit: ut si cui9 uxor adulteriu perpetrauerit utx marito illi9 liceat sm mun dana legem eam interficere. sed sancta dei ecclesia muda nis nunq3 ostringitur legibus gladiu n h3: nisi spuale: quo n occidit sz viuificat. Itē pius

d ¶ Fit difficile. sic. ff. q satisda. co. si fideiussor. §. i. q2 cu difficile est ali cui satisdare i vna ciui/tate: mittit i alia: ut ibi.

e ¶ Persoas. i. aduoca tos.

f ¶ In hoc capitulo. s. e. seculares.

g ¶ Exposita. ibi nulla g uiori culpa.

h ¶ Ul' qlibet. na leuem vir ponit: ut noui. vij. q

i Interfectores. i. sicut alteri9. Interfectores. adulte rax marie: q2 nec tunc l3: ut. j. c. pxi.

k ¶ Hmoi. h° dic io q2 s3 leges et causis plurib9 sepat mrimoniu.

l ¶ Adolescetib9. j. e. in adolescentia.

m ¶ Indulgetia. vr er/go q indulgetia n e rla 7 q nulla dispesatio sit ius. qd. m. 7. b. ocedit. ar. i. q. vij. exigut. 7. c. si qs oem. 7 noui. l. di. de his. alij vo dicut: q ois indulgetia e ius. sz tale q° superior vti pot: 7 in ferior n pot pete. ergo h° dicedo rettulit se ad ca3 ostitutois 7 origine na p indulgentia fuit h° statutu l3 mo sit ius.

n ¶ Mitte. i. ofederare cu vicijs hoies rmitter pace int hoies 7 vitia.

o ¶ Sz gladiu. i. discor/dia 7 sepatoe3 a malis. i. charitate q sepat vitia.

p ¶ Inter hec liceat. h° licet secudum lombar/dam sed non sm roma/nam. pater tamen eam potes occidere in ipso actu: sed non maritus: et pater vtruq3 interfi/ciat vno ictu. ff. ad. l. iul'. de adult. l. nec i eo. 7. l. se. ignosci tur tamen marito si vxore i adulterio depbesam occiderit

Penitentia eius: qui ꝓpriam absq; causa peremit uxorem.

Q Vicũq; ꝓpriã uxorẽ absq; lege ⁊ sine cã ⁊ certa ꝓbatione interfecerit: aliamq; duxerit uxorẽ: armis depositis publicã agat pñiam. ⁊ si cõtumax fuerit: ⁊ epo suo inobediens extiterit: anathẽatizet quousq; ꝯsẽtiat. eadẽ lex erit illi qui seniorẽ sui interfecẽit.

I tem stephanus quito astulpho. Penitentia astulphi: q uxorem suam interfecit.

A Dmonere te cũ lachrymis ⁊ multo gemitu cordis curamus fili astulphe. sz ñ filius ðbes dici: q tã crudeliter homicidiũ ꝑpetrasti. Nã occidisti uxorẽ tuaz ꝑtem corꝑis tui legitimo matrimonio tibi sociatam sine causa mortis nõ tibi resistentẽ non insidiantẽ quocũq; mõ vite tue. nõ inuenisti eã cũ alio viro nefariã rẽ facientẽ: sz cõcitatus a diabolo ⁊ impio furore inflãmatus latronũ more atroci⁹ eã gladio tuo crudelior oĩ bestia interemisti. ⁊ nunc post mortez eius addis iniquitatẽ suꝑ iniquitatem: filiorꝫ tuorꝫ improbe predo: qui matri nõ pepcisti: filios tuos orphanos fecisti. inducẽ suꝑ e m vis mortis cãm post mortẽ. per vnum hominẽ homicidam ⁊ reprobũ testem incusare uis mortuã. quoniaz nec euangeliũ nec ulla diuina humanaq; lex vnius testimonio etiã idoneo quẽpiam condemnat uel iustificat: quanto magis per istũ flagitiosissimũ ⁊ scelestum nec illa viua debuit ꝯdẽnari nec a te post ei⁹ mortẽ accusari. prius eñi causa criminis subtiliter erat inuestigãda: ⁊ tunc si ita fuisset inuenta: ꝭm legis tramitem debuit accipere ultionis vindictam. Nam si nex quod absit fuisset: sicut ille adulter mentitus ẽ: post septẽ annos pñia pacta dimittere eam ꝑ approbatam cãm poteras si uoluisses: occidere tñ eam nullatenus debuisti. nõ eñi vult deus mortẽ peccatoris: sed ut conuertatur ad penitentiã ⁊ viuat. n occirco placeat tibi ꝯsilium nostrũ: ⁊ hoc fac qð melius tibi leniusq; videri poterit. miserere aĩe tue: ut nõ sis tu tibimetipsi homicida. relinque quapropter te rogamus hoc malũ seclm: qð te traxit ad tã immanissimũ peccati facinus. ingredere monasteriũ. humiliare sub manu abbatis ⁊ multorꝫ fratrꝫ precibus adiutus obserua cũcta simplici animo que tibi fuerint imꝑata: si forte ignoscat infinita misericordia dei peccatis tuis: ⁊ refrigeret aĩam tuam priusq; crucieris ꝑpetuis flãmis. Hoc lenius ⁊ melius tibi esse certissime scias. Sin aũt publicã

quo ad pene mitigatõez. C. ad. l. iul. de adult. gracch⁹. Et nõ ꝙ lz lex antiqua ꝑmittat viro occidere adulterũ deprehẽsum cũ adultera i domo sua non tamẽ in domo soceri: ut ff. de adult. marito. nouo iure tñ ubicũq; fere põt occiderẽ eũ post tres denũciatõnes factas: ut i auc. ut liceat ma. ⁊ auie. §. penl. ⁊ ulti. coll. viij. nec illud n. corrigit ꝑ auc. que est coll. ix. ut nulli iudic. §. si qñ. q2 i alio casu loquitur. itẽ licz patri filr deẽ ꝭm. l. licẽtia occidendi: ut. ff. de adult. nec in ea si tñ interficiat nõ excusat a culpa uel a peccato: lz a pena ciuili excuset. in criminib⁹. n. dico spãlem ꝯcessionẽ canonis necessariaz quo ad culpe imunitatẽ. vñ cuz dicat: nõ occides. xxiij. q. v. si nõ lz. nec spãliter isti excipiant a canone. ergo occidẽdo peccant imo viro hoc iterdicit: ut. j. c. admonere. vñ nõ excusat auctẽ iuris ciuilis. sz ⁊ dotẽ amittit vir quã lucrifaceret alias. solus. n. iudex excipit a canone: ut occidat. xxiij. q. v. cuz homo. ⁊ c. si homicidium.

q ¶ Gladiũ. quo ad executõem. hoc iõ dico: q2 ĩꝑator hz illud a papa. ex de elec. venerabilẽ.

r ¶ Q Vicũq;. armis. j. de pe. di. v. falsas

s ¶ Agat. ar. quẽ posse ꝯpelli ad pñiam. sed hoc in publicis ⁊ enormib⁹ ar. xxij. q. i. c. ult.

t ¶ Seniorẽ. i. epm uel aliũ ꝑlatũ uel dñm suuz ar. iij. q. iiij. c. iiij. xxv. q. ij. ita nos.

a A Dmonerẽ. dici. ar. quẽ priuari nomine rõe criminis: iuxta illud. Si re priueris: nec nomẽ hr̃e mereris. ar. xiij. q. ij. postq;. ij. q. vij. §. qb⁹ ergo. ij. q. i. scelus. ⁊. C. de fer. a nullo. ar. ꝯ. de pe. di. iiij. si ex bono. nã filij dei dicũt q nõ erãt in ecclesia.

b ¶ Partẽ. si. ꝰ. xxxi. q. ij. ð neptis. ⁊. xxvij. q. ij. agathosa. ⁊ est ar. ꝙ q excepit alimẽta sibi vr̃ excipere vxori cũ ãbo sint vnũ corp⁹. ⁊ etiã filijs ⁊ seruitutib⁹. ar. l. di. studeat. ff. de vsu ⁊ ha. l. iij.

c ¶ Resistẽtẽ. supple maxime: q2 si etiã resisteret uel insidiaret: ñ iõ debẽt eã interficẽ.

d ¶ Nõ insidiãtẽ. ñ ẽ h argumẽtãdũ a ꝯrio sensu ꝓpt caplm. xxxij. q. v. quicqd.

e ¶ Predo. nõ ꝙ eos ꝑuare possit. lz. n. uxor ꝓpt adulteriũ inficiat: dos tñ ad ei⁹ filios deuoluit: i auc. ut liceat ma. ⁊ auie. §. si de adulterio: sed q2 eos solatio ⁊ ꝓtectiõe materna ꝑuare conaris. lz. n. regulari si lucrifaciat dotẽ ob adulteriũ vxoris. ex de dona. int vir ⁊ vx. c plerũq;. hoc aũt casu nõ lucrifacit cũ eã interficit: ẽt si pactũ fecit ð ea lucrãda prius. ff. so. ma. si ab hosti b⁹. §. i.

f ¶ Post mortez. cũ crimina extinguant morte. xxx iij. dis. quorũdã. C. si re⁹ vl accu. l. i. nisi rõe bonorꝫ qs agẽ velit. C. e. l. ult. C. si pẽ. ap. mors interue. l. ij. ff. ð rei vẽ vtiq;

g ¶ Vel iustificat vñ nõ tz. xi. q. i. q cũq;. creditur tñ vni tãq; recitatori ul tãq; socio: ut viij. q. iij. talia. lx xvi. di. tanta.

h ¶ Pñia. arg. ꝙ p⁹ pactã pñiaz ⁊ crimẽ purgatum põt qs accusari ð crimĩe illo: ut. xv q. v. ꝑsbr̃. ⁊. xxv. dist. c. ult. ⁊ ex de scisma. fraternitatis. nã ꝑferẽl me morãdi criminis labẽ ⁊c̃. di. lxi. in sacerdotib⁹. ⁊. i. q. vij. sigs omnez nã ꝑ pñiam nõ ð finit qs esse nocẽs ff. de edi. edic. qd sit fugitiu⁹ imo ẽt p⁹ baptisma põt de hoc accusari: ex de diuor. gaudem⁹ i fi. ar. ꝯ. xx iij. si illic. ⁊. xxxij. q. i. ꝙ aũt in fi. et c. ñ erit. ⁊. c. apð ⁊. l. dist. ferrum. ⁊ ex de accu. de his. ff. de edi. edic. ꝙ ita. de h°. dixi vi. q. i. q crimẽ. ⁊. c. illi q. sed nõne ꝑiudicat sibi maritus tacẽdo ꝑ septẽniũ cũ ultra quinquẽniũ nõ audiatur accusatio adulterij: ut. C. de adult. adult. sz illð obtinet q° ad penã legalẽ: ñ q° ad petẽdũ diuortiũ ex de ꝓcura. tue. nũqd ergo i infinitũ põt eã accusare? dicũt qdã ꝙ nõ ult. xx. ãnos: ut. C. de fal. q̃relã h. dic: ꝙ usq; ad millesimũ ⁊ qñcũq; claruerit crimina: ut. lxxxi. di. qcũq;. ⁊ dis. viij. q ꝯtẽpta. xxxij. q. iij. ecce. ⁊ ꝙ dic pñia pacta: sz ⁊ ante latã tñ sñiaz. ꝰ. ꝓ xx q. v. c. christiana

i ¶ Monasteriũ. ex hoc loco videt ꝙ quantũcũq; pñiam qs teneat finire: si intret

religionē ad illā nō tenet: q2 rligio soluit vinculū iuramēti:ut ex̄ de iureiur.puenit. Itē soluit votuз: ut ex̄ de vo. 7 vo.re.scripture. Itē soluit vinculuз obediētie.xix.q.ij.due.lз ergo a papa sit alicui iniūctū et est simile.j.de pe.di.v.fallas.

p ¶ Litigare.hoc id dicit:q2 apud seculare tribunal nō dз suā q̄rimoniā disceptādo ,pponere quisq̄з publice penitēs sed ecclasticū iudiciū dз adire:ut.s̄.xi.q.i.aliud. Supple ergo h̄:nisi in ,ppria cā 7 corā ecclasticis.

pñiam pmanens in domo tua uel in hoc mundo vis agē: qđ peius tibi 7 duri9 7 graui9 esse ñ dubites: ita ut agē debeas exhortamur: ut oībus diebus qb9 penitē debes: vinū 7 oēm sicerā ñ bibas: carnē nūq̄з ullo tpe comedas p̄terq̄з in pasca 7 in die natalis dñi: in pane 7 aqua 7 sale pñiam age. in ieiunijs 7 i vigilijs 7 or̄onibus 7 elemosynis oī tpe pseuera. armis nūq̄з cingē: nec in quolibet loco litigare p̄sumas. uxorē nunq̄з ducē, ɔcubinā nūq̄з habere nec adulteriū ɔmittē audeas. in balneo nunq̄з lauеris: in ɔuiuijs letantiū nūq̄з te misceas. in eccla segregatus ab alijs christianis p9 hostiū 7 postes hūiliter te repone. ingredientiū 7 egredientiū supplicitеr or̄onibus ɔmēda te. cōione corpis 7 sanguinis dñi cūctis diebus vite tue indignuз te existimes. In ultimo tñ exit9 vite tue die si merueris ,p viatico: si ṽr q tribuat: tantūmō venia[li]ter ut accipias tibi ɔcedimus. Sūt 7 alia multa q̄ tibi nimis duri9 7 satis acrius erāt iuxta magnū pondus pcti infelix adijciēda. sз si hec oīa q̄ tibi misericōditer dicta sūt: pfecto corde dño auxiliāte feceris 7 custodieris: ɔfidimus de imēsa dei clemētia remissionē habitux̄ te tuorū peccatox̄: 7 ẽm dictuз iusti boniq̄з pastoris resoluet te sācta eccla ab hoc vinculo peccati in terris: ut p ip̄ius grām qui eā suo sanguine acq̄siuit: solutus sis in celis. sinaūt alit feceris: 7 sácte mřis eccle tā salubrē admonitionē despexeris. ipse tibi sis iudex. 7 in laqueo diaboli quo irretitus teneris pmanebis: 7 sāguis tu9 sup caput tuū. nos alieni a cōsortio tuo ,p aliox̄ fideliū salute deo opitulāte oī solicitudine nitimur desudare: et dñi misericordiā attentius quotidie implorare. Item augu. de adulterinis cōiugijs: li.ij.

Potius uxore viuente aliam ducat quis: q̄з humanum sanguinem fundat.

Si qđ verius dr̄: nō licз homini christiano adulterā ɔiugem occidē: sз tñ dimittē: qs enim ē tam demens q dicat ei fac qđ ñ licet: ut liceat tibi qđ nō licet: cū enim utrūq̄з ẽm legē christi illicitū sit: siue adulterā occidere siue alterā ducere ea viuēte: ab utroq̄з est abstinendū ñ illicitū ,p illicito faciendū. si eni facturus ē qđ ñ licet: iā faciat adulteriū 7 ñ faciat homicidium: ut viuēte uxore sua alterā ducat: 7 non hūanū sanguinē fundat: quod si est utrūq̄з nefariū. nō debet altex̄ p'alteruз ppetrare: sed utrūq̄з vitare. In premissis auctoritatibus quiq̄з ,phibentur adulteras ɔiuges suas occidere: sed pmittitur post. vij. annox̄ pñiam illas eis dimittere. si aūt illas interfecerint iubent sine spe ɔiugij ppetuo manere: nisi forte p lapsū iuuenilis incōtinētie ad mr̄imonia ɔtrahenda eis misericordia ipendat. Clericis aūt ɔcedit si uxores eox̄ peccauerit sine mortis acerbitate habere eas in custodia et ad ieiu[nia]

in pniam: ut eat romaз: uel aliqd huiusmōi faciat et intret religionem: nō dr̄ transgressio. Ille enim dr̄ trāsgredi qui deserit mai9 pro minori: ut.xx.q.iij.,ppositū.7.xvij.q.i.q bona.ar. ad idē.j.de pe.di.i.§.his auctoritatib9.7 hoc.h. ɔcedit. alij dicūt q teneť adimplere qđ promisit 7 qđ iniunctum est ei in pnia: nisi abbas dispēset secū xviij.q.ij.c.nullā

k ¶ Si forte. si nō poniť dubitatiue imo nō est asserti onis.i. eque penit9. sile đ pe.di. i. q̄зobrem.

l ¶ Et graui9. visū enim fuit maioris pene ɔuersari inter homines et hominū carē suffragijs: q̄з procul ab hominib9 solatiū hominū nō sētire. C. đ apost. hi qui.

m ¶ Siceraз p sicerā itellige oēз potuз q inebriat ut.xxxv.di. in palea vinolentū.

n ¶ Carnē. sз nūqd oua: cū ouum sit caro liqda vel lac: cū lac non sit nisi sanguis colore mutato? dici9 q nō: 7 hoc vult lr̄a illa q̄ sequitur in pane 7 aqua. sed tñ pōt intelligi q hoc debeat facē in certis dieb9 vel legitīs ferijs. sз nūqd đ lardo vteť: nūqd nōie carnis ē ,phibitū? vr̄ q nō. ar. lxxij. di. p̄sbyť. ibi .n. sagimen pmittiť qñ oua pmitiūť

o ¶ Nūq̄з cingē. nisi ɔsilio epi ,p iusticia defendēda:

q ¶ Nūq̄з ducē. si tñ duxerit: tenet mr̄imoniuз. ar. s̄.c. qcūq̄з. alij dicūt ɔ: ut notaui.j.c.§.đ penitētib9.

r ¶ Nūq̄з laueris. nisi đ necessitate: đ cō. di. iij. peruenit.

s ¶ Existimes. g° vr̄ q magis peccat q vxorem inficit q̄з q matrē: q2 maior pnia ipōiť h vxoricide q̄з matricide in illo.c. latoreз qđ ē.j.e.q. 7 sic maius ē crimē. ar.xxiiij.q.i. non afferam9. qđ ɔcedit.h. nā dič q magis peccat q seipm inficit q̄з aliuз xxiij.q.v. si nō lз. vñ magis peccat q p̄tē corporis inficit q̄з q matreз. ,pbat hoc etiā p illā auctoritatē: ,ppť hoc relinquet hō patrē 7 matrē 7 adhēbit vxori sue: ex đ biga. debitū. Alij dñt q magis peccat q matrē interficit q̄з q vxoreз sed q2 hōies ,pniores sūt ad inficiēdū vxorē iō magis ob hoc puniūtur: ut sic retrahāť a tali facinore. vñ nō valet hec argumētatio. graui9 puniūť ergo g̃ui9 peccāť. 7 ē sile in fornicatōe notoria. lз .n. multa crimina sint g̃uiora: tñ q2 forti9 delinquūt in h° crie q̄з i alijs: iō durior pēa i eo statuiť. ar.xxxij. dist. §. verum.

t ¶ Venialiť. ar. q eccla pōt corp9 7 sanguinem dñi qbusdā ēt in f[ine] ,phibere. ar.xxvij.q.i. impudicas. ar. di.l. penitentes ɔ. s̄.xxvi.q.vi. đ his ɔ. s̄.ij.q.iij. siqs epз aut p̄sbr in. s̄.xiij.q.ult. que sitū ē: nisi ẽm ɔcepta canonū. ad h° dič q q̄nq̄з illud qđ de iure cōi cōpetit. dr̄ cōcedi respectu misericordie 7 pietatis. ar. s̄.xi.q.iij. qm̄. ff. de vsufru. si extraneo. 7 in ceteris: c. hic signatis. nam vniuerse vie domini misericordia 7 veritas.

u ¶ Sanguis.i.pctm̄.vñ illō ſāguis ſāguinē tetigit.i.pctm xliij.di.ephesijs. x ¶ Alieni.ar.ꝙ nō ĩputaṫ ꝑlato ſubditoꝝ malicia ex q° per eū nō ſtat:q° min⁹ corrigāṫ. ar.vij.q.i.§.cum aūt.ſ̃.di.xliij.ephesijs.ſ̃.diſt.xlvij.c.ult. ſimi.ar.xi.q.i.ſic̄.v.ar.di.xc.ꝑcipim⁹. k ¶ Si fuiria i.fuiētes. l ¶ Non cibos ⁊ ē hoc ꝓpter enormitatē delicti:tñ ipſam excōicatā ñ dꝫ vitare.xi.q.iij.qm̄ multos quod forte falſum eſt.

a ¶ Si qđ veri⁹.nō licꝫ nā dicit lex ꝙ.vnū delictū ꝓpter aliud delictū nō minuit penā:ut ff.de pua.delic.l.ij.⁊ eſt ar.ꝙ in delictis cōpenſatio nō admittitur.ar.xiiij.di.c.i.

b ¶ Quod nō licet.ſ.occidere vxorē ſuam.

c ¶ Qđ non lꝫ.ſ.aliā ducere ea viuente.

d ¶ Adulteriū.ſic ergo permittitur min⁹ malū ut vitetur maius.ſ̃.xxvi q.ij.hi qui.ſ̃.xxij.q.i.c.ult.ſ̃.di.lxxxij.pſbyt.ſ̃.ꝓxi.q.vij.qđ ꝯ.ſo.grauı⁹ ē homicidiū q̄ꝫ adulteriuꝫ.ſed ibi exponas grau⁹.i.generalius.l.di.q: tua:uel turpi⁹ rōe inquinatōis.xxxij.q.i.i cōiugio.⁊ nō eſt ꝯſiliuꝫ uel ꝑceptū qđ h dr̄:ſꝫ ē cōparatiua ꝑmiſſio:q ñ excuſat a peccato.

e ¶ In ꝑmiſſis.ſic intelli ge.xxxi.q.i.hac rōe.

f ¶ Impendatur.ſ̃.e.in terfectōes.

g ¶ Placuit.licētiaꝫ.i.impunitatē.ſimile xlv.di.q ſyncera.

h ¶ Ptātem.nā ſi eaꝫ ēt male verberauerit:niſi per cauſas lege expſſaſ puniṫ in pecunia:q: dabit ei tertiaꝫ partē donatōis quaꝫ dedit ꝓpt nup.ut i auc̄.ut lic.ma.⁊ auie.§.ſiqs aūt.ſi autē nō dedit dona.ꝑꝑ nup.ꝓūiṫ in q̄rta ꝑte toti⁹ ſue ſubſtantie.ſi ei⁹ ſubſtantia nō excedit.ccc.aureos.ſi excedit dabit.c.aureos.C.de repu.l.ult. Itē nō ꝙ dico ipſimet debeant eis pniam iniūgere:ſed cōpellentur ut accipiant ab alijs.ſed nūqd laicus idē pōt de vxore ſua:dico ꝙ non q: nō inuenio expreſſū:caſtigare tñ pōt eā:ut nōui.ſ̃.viij.q.i.ſic̄ alteri⁹.Sed q̄re dic̄ ꝙ paupes c̄lici fuiāt ſibi.dic ꝙ rñdꝫ tacite obiectōi.q.d.⁊ ſi mulieres ligate nō pñt eis fuire:pauperes clerici q nō pñt alios fuiētes hr̄e ſ:uiant ſibi vice mutua.Itē ſm.h.nō poterūt illas recōciliare ſibi niſi nollēt ꝓmoueri.ar.xxxiiij.di.ſi cuius.alij aūt dicūt illū nō ĩpediri c⁹ vxor cognoſciṫ ab alio:ſi ipſe ñ ꝯſentiat ei⁹ adulterio.vñ bñ pñt eas recōciliare:etiā quo ad carnis cōmerciū:nec eis in aliquo ꝑiudicaṫ.qñ tñ intelligas ſm qđ dixi.ſ̃.xxxiiij.di.ſi c̄. i ¶ Ita.ut iuicē.ar.xij.q.i.dilectiſ

nia eas cogere: nō tñ uſq; ad necem affligere. Unde in tole. ꝯci.primo legiṫ.

Clerici ſi uxores eoꝝ peccauerit:ꝑter necē eas domi cuſtodiāt ⁊ ad ſalutaria cogāt ieiunia.

Placuit ut ſi quorumcumq; clericoꝝ uxores peccauerint:ne forte licentiā peccādi plus habeāt: accipiāt mariti eaꝝ hanc ptātem ꝑter necem cuſtodiēdi ⁊ ligandi in domo ſua ad ieiunia ſalutaria ñ mortifera eas cogētes:ita ut iuicē ſibi clerici paupes auxiliū ferant ſi ſeruitia ñ habeāt.cū uxoribus aūt ipſis que peccauerāt:nō cibos ſumāt:niſi forte ad timorē dñi acta pñia reuertanṫ. Nunc aūt queritur quare ſacris canonibus ſit inſtitutū:ut poſt ſeptē ānos penitētes in priſtinū ſtatū reuocenṫ. De his ita ſcribit iſidorus ad maſonē epm:

Quare ſit cōſtitutum poſt ſeptem annos in priſtinū ſtatuꝫ penitentes redire.

Hoc ipm ꝙ canonū cenſura:poſt ſeptē annos penitentie remanere in priſtinum ſtatū ꝑcepit ⁊c̄.ut in tractatu ordinandoꝝ de lapſis: ñ electione ꝓprij arbitrij ſācti patres:ſed potius ex ſententia diuini iudicij ſanxerūt. Nam legiṫ:ꝙ maria ſoror aaron ꝓphetiſſa:dū dtractiōis aduerſus moyſen icurriſſet delictū:illico ſtigmate lepre ꝑcuſſa ē.cūq; peteret moyſes:ut emūdareṫ:ꝑcepit eā dñs extra caſtra ſeptē diebus egredi:⁊ p⁹ emūdationē rurſus eam in caſtra admitti.maria ergo ſoror aaron caro intelligiṫ ſacerdotis:que dū ſupbie dedita ſordidiſſimis cogitationū maculatur contagijs ex̄ caſtra ſeptē diebus:hoc ē extra collegiū eccl'e ſeptē annis ꝓiciaṫ:ut poſt emūdationē vicioꝝ loci uel priſtine dignitatis recipiat meritū.⁊ p⁹ pauca: In fine aūt epl'e hoc adiiciendum putaui : ut quotiēſcūq; in geſtis conſilioꝝ diſcors ſnia inuenitur:illius ſnia magis teneaṫ cuius antiqor et potior extat auctoritas. Hoc aūt q̄ꝫq̄ꝫ de ſacerdotibus videaṫ ſpāliter dictū:gñaliter tñ de oibus penitētibus oportꝫ intelligi.ad imitationem nāq; illius dñice ſnie dauid de adulterio ⁊ homicidio rephenſus vni⁹ hebdomade ieiuniū in ſatiſfactione admiſſi ſceleris deo legiṫ obtuliſſe. Hinc etiā eccl'aſtica ꝯſuetudine ē uſurpatū:ut maioꝝ crimiāū pñia.vij.annorū ſpacio ꝯcludaṫ: niſi uel officij excellētia uel criminū magnitudo vulgarē ꝯſuetudinē excedens:veluti dū ꝯtra naturā humane ſocietatis parē

a ¶ Hoc ipm ꝑcepit.i.permiſit p⁹.vij.ānos ſ̃.di.lxxxij.pſbr̄ ꝯ ⁊ pnie ſūt arbitrarie:ut.xxvi.q.vij.tꝑa.⁊ in his minor pnia ē am plectāda.ff.đ arbi.dic̄ ꝓferre.§:ſi plures.⁊.l.non diſtinguemus in ꝑn.⁊ di.l.eos v̄o

b ¶ Naꝫ legiṫ licꝫ oli pctm murmuratōis nō mulctareṫ morte:hodie tñ repellit ut dic̄ h.a ꝓmotōe.ar.x.di.alienus:q: nec oia nec ſola ⁊c̄.ut nōui.liij.di:multos.Hic inſeritur vna rō q̄re ſeptēnis pnia imponaṫ.q: maria ⁊c̄:theologi aliṫ aſſignāt ut ſic̄ ꝑꝑ pctm ſeptiformiſ l.ſ.grām amiſit:ita ꝑ pniaꝫ ſeptē nc̄ eā recuperet.

c ¶ Cui⁹ antiqor ſi.ſ̃.l.di.dño.ſcō .i ſi.ubi đ h° dixi.

d ¶ Uſurpatū.i.vſu habitū.

e ¶ Ut maioꝝ.ſ̃.xxij.q.i.ꝑdicādū

f ¶ Excellētia:ut ſ̃.lxxxij.di.pſbr̄.⁊.xxvij.q.i.de uotā.ſ̃.xxiiij.q.i.ſcꝫ qs dederit.tamē oia iſta ſunt arbitrio ſacerdotis.xxvi.q.vij.tꝑa.vñ canones nō ponūt mēſurā pnie.ſꝫ oia hec arbitrio ſacerdotis reliquūṫ:ut.j.de pe.di.i.mēſuram.

g ¶ De penitentib⁹.h mouet mgr̄ quādā incidētē qōem:an p⁹ ſolēnē pniaꝫ poſſit ꝯhi mr̄imoniū:⁊ tres ſūt opi.de ſolēniṫ penitētib⁹.qdā dicūt:ꝙ null⁹ ſolēniter penitēs pōt ꝯhere:niſi ex diſpēſatiōe.j.e.antiquī.q: intelligiṫ uouiſſe.⁊ ſic intelligūt.c.j.e.đ hiſ penitēs.n.ſemꝑ viuit ſub regula eccl'aſtica:ut đ pe.di.v.ꝯtrā.h.v̄o dicit:ꝙ qlibꝫ penitēs pōt ꝯhē:niſi i trib⁹ caſib⁹:puta ul' uxoricidio:ul niſi iniūctū hoc ſit ei noīe pnie:ul' ꝓ raptu ſpōſe alteri⁹ ul' ꝓ iceſtu.adhuc tñ excipit adoleſcētes q ut dic̄ de inr̄ cōi ꝑ ñt ꝯhē.iō aūt in trib⁹ his caſib⁹ ꝓhibeṫ:q: in hiſ ꝯdēnaṫ

tibus uel liberis uel alijs ei⁹modi psonis ipudice adheremus uł relicto naturali usu ɔ̃ naturã more sodomitico fornicamur: uel usq̧ ad coitũ brutoꝝ aialium plabimur p̃missũ spaciũ trãscendẽ cogat. De penitẽtibus quoq̧ querit: an eis gñaliter post pñiam pactã ɔiugia ɔcedant. gñaliter eniʒ canonica auc̃te ꝓhibent penitentes ad secularẽ militiam redire uel matrimonia cõtrahere. Unde syricius papa.

Penitentes matrimonia contrahere prohibentur.

De his uo non incongrue dilectio tua sedẽ aplicam credidit ɔsulendã: q acta penitẽtia tanq̃ canes ⁊ sues ad vomitus p̃stinos ⁊ volutabra redeũtes ⁊ militie cingulũ et lubricas uoluptates et noua ɔiugia ⁊ inhibitos denuo appetiuere ɔcubitus: quoꝝ improfessã ɔtinẽtiã generati p⁹ absolutionẽ filij ꝓdiderũt. de quibus q̃ iam suffugiũ nõ habẽt penitẽdi: id duximus decernẽdũ: ut sola intra ecclãm fidelibus orone iũgant sacris mysterioꝝ celebritatib⁹ q̃uis nõ mereãtur intersint. a dñice aũt mense ɔuiuio segregẽtur ut hac saltẽ districtione correcti: ⁊ ipi in se sua errata castigent: ⁊ alijs exemplũ tribuãt quatenus ab obscenis cupiditatibus retrahant: qbus tñ qm̃ carnali fragilitate ceciderũt: viatico munere cũ ad dominũ ceperint ꝓficisci: p communionis grãm uolumus subueniri: quã formã ⁊ circa mulieres q̃ se post pñiam talibus pollutionibus deuinxerũt eẽ seruandã censemus. Sed q̃ timore soluẽdi ɔiugij nõnulli ad penitentiam accedẽ differunt: uel propter lapsum adolescentie quem formidant penitentie remedium suscipere negligũt: ideo auctoritate canonica permittitur eis: uł cõtracta matrimonia retinẽ uel alia ɔtrahere. Unde leo papa galerio episcopo tripolitano scribit.

Ex indulgentia cõiugia post penitentiã legitimã ñ negẽt.

Audiuimus a quibusdã q in uestris diocesibus ac finibus christianorum cetus leui occasione se subtrahũt penitentie iugo dicẽtes: quia si penitentiam agimus coniugij debemus relinquere copulã. in quo errant: et de veritatis calle discedunt: quia pro omnibus illicitis penitentiã vn⁹quisq̧ christi nominis cultor sustinere ac pagere sũmopere debet: dicẽte domino: Penitẽtiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. cõiugium uero legitimum nulli orthodoxorum penitentiã sustinenti soluere licet. ⁊ infra: sacris eos vos expedit eloquijs edocere: ut ab erroris eripiantur caligine: et licitis copulatiõibus iuncti de omnibus illicitis penitentiam agere procurarent. Item leo papa quartus.

Propter lapsum iuuenilis incontinentie non negentur penitentibus licita coniugia.

In adolescentia constitutus si urgente aut metu mortis aut captiuitatis periculo penitentiam gesserit: et postea timẽs lapsũ incontinẽtie iuuenilis copulam uxoris elegerit: ne crimẽ fornicatõis icurrẽt: rẽ videt fecisse uẽialẽ

mr̃ionij. Alij tñ ponũt sex cas⁹ in qb⁹ p⁹ solẽnẽ pniaʒ ñ lʒ ɔ̃hẽ. Un⁹ ẽ ꝓ icestu. ut. xxxij. q. vij. si qs viduam. Itẽ ꝓ hõicidio. ſ. e. interfectores. Itẽ ꝓ raptu spõse alteri⁹. xxvij. q. ij. statutũ: nec ɔ̃dic. xxxvi. q. ij. tria nã ibi illa nõ erat spõsa. Itẽ ꝓ ɔcubitu cũ moniali. xxvij. q. i. ut lex. Itẽ ꝓ hõicidio psbr̃i ut eẽ ð pe. ⁊ re. q psbr̃m. Itẽ ꝓ eo q dolose suscepit filiũ de sacro fõte xxx. q. i. de eo. et dicũt qdã q si isti ɔ̃hãt ñ tʒ mr̃imoniũ. ar. ſ. e. interfectores: si tales tñ sint q ñ pñt cõtinere: ð lniã epi pñt ɔ̃hẽ. ⁊ ɔsẽsu epi fac̃ mr̃imonium taliũ tenẽ: ut. j. e. c. ult. alij dñt mr̃imoniũ taliuʒ tenẽ: lʒ ꝓhibeant ɔ̃hi: nisi apponat̃ i ɔstitutõe q si ɔ̃xerint: sepent̃: qð credo veꝝ. ad h⁰ fac̃ eẽ de p̃hẽ. dilecto.

a De his. h⁰. c. põt intelligi de penitente solẽnit̃ ꝓ aliquo p̃dictoꝝ criminũ ⁊ tũc dic iprofessam. i. ɔtinẽtiam male ꝓfessã. i. nõ seruatã. ⁊ qð postea dicit nõ hñt suffugiũ penitendi: veꝝ ẽ q solennis pnia ñ iterat̃. l. di. põt: lʒ grãn⁹ inuat ɔ̃riũ. j. de pe. di. iij. §. ex p̃sona põt ẽt hoc. c. itelligi ð his q dotũ emiserũt: ⁊ p⁹ ɔ̃xerũt nec tenuit mr̃imoniũ: ⁊ tũc dic iprofessam. i. male ꝓfessã ⁊ dic q ñ hñt suffugiũ penitẽdi. i. ɔ̃ ꝓfessionẽ suã remẽdi: oĩa alia plana s̃t.

b Et militie. sʒ nũqd ita gñalit̃ veꝝ ẽ: q solẽnit̃ penitẽs ñ dẽat redir̃ ad cĩgulũ militie: dñt qdã h⁰ ẽẽ ɔ̃silij: ⁊ ita itelligũt ð pe. di. v. fallas. h⁰ alij itelligũt i eo cãu tm̃: cũ eis hoc iniũgit̃ i pnia: alij dñt istud tm̃ eẽ intelligẽdũ qñ egit pniam solẽnẽ ꝓ crimine i militia ɔmisso ⁊ hoc innuit illud. c. fallas. c Prodiderũt. si. lxxxij. di. ꝓposuisti. ſ. di. xxviij. priusq̃. C. de epis. audi. nemo.

d Jungant. de pe. di. v. si qui vero.

e Et circa muliẽs. ar: q solẽnis pnia iniũgit̃ feminis sic̃ ⁊ viris. ar. l. di. penitẽtes. j. e. q. antiq. ⁊. q. v. pniaʒ. ſ. xxvij. q. i. vgiuib⁹: ⁊. c. si qs sacro. j. e. c. i.

f Sed q̃. uel ɔ̃hẽ q̃tum ad hoc ut vtat̃ mr̃imonio iã ɔtracto nõ ẽ permissio: lʒ forte ita intellexerit gratian⁹. io.

g Audiuim⁹. si hoc. c itelligas de p̃uata pnia planũ ẽ. si ð publica tunc loq̃t̃ de mr̃imonio iam ɔtracto.

a In adolescẽtia ɔstitut⁹. hoc. c. dupłr põt intelligi. p̃mo ð eo soluto q egit solẽnẽ penitẽtiã ꝓ aliquo dictoꝝ criminũ p⁹ ɔ̃hit. ⁊ fʒ h⁰ facit gregori⁹ mẽtõem de hoc. ſ. e. interfectores. nec fit mẽtio ð hoc. j. e. antiq. sed de alia cõstitutõe leonis quã non habem⁹. cũ illud antiq de ɔiũcto in mr̃imonio itelligat̃ q tale qd ɔmisit pp qð egit solẽnẽ penitẽtiã ꝓ aliquo p̃dictorũ criminũ de q⁰ ibi dr̃ q dʒ vti vxore sua quousq̧ possit s̃uare ɔtinentiã: ł pt intelligi ð iã ɔiũcto. ⁊ s̃m hoc fit de hoc mẽtio. j. e. antiq. sʒ de q̃ fit mẽtio. ſ. e. iterfectores iteꝝ nescim⁹. Secũd⁹ cas⁹ repugnat illi lr̃e copłam vxoris elegerit sʒ expone ibi. i. exegerit carnale debitũ. possʒ tñ intelligi illud. c. ãtiq. et illð interfectoresq faceret ãbo mẽtõeʒ ð hoc in adolescẽtia. ita. s. q illð ãtiq itelligat̃ ð ɔiũgẽda ⁊ s̃m hoc lr̃a posita i. c. ãtiq ita dʒ expõi: ɔiugat⁹. i. ɔiũgẽd⁹. redeat ad pristinũ ɔiugiũ. i. ɔ̃hat ɔiugiũ. qð antea ɔ̃here potuissʒ iur̃ si nõ peccasset. sed nũc ex dispensatõe. io.

b ¶ In adolescētia.ar. ꝙ rōne etatis facili⁹ dispensatur.l. di.penitentes.xxxv.q.vi.si duo.

c ¶ Mortis. cū nolebat esse ībello .non intellige pro īfir/ mitate.ar.xxv.q.vij.c.i.

quā eps īponit.sed dic ꝙ papa licētiā dedit de hoc.Itē nūqd ille cui papa pniaꝫ īposuit. pōt in gredi monasterium.sic ar.s.c.admonere. ꝛ de pe. di.v.siqui.

anni ꝯputato primo ex quo penitens incipit a gere penitentiā.

e ¶ Penitentiā.ar.ꝯ.s. l.di.penitēs.ibi.n. dici tur:ꝙ solēnis pnīa non de facili iuuenib⁹ īpo/ nēda ē.nō est ꝯ qꝛ illud bene côcedo.

f ¶ Nō regulaꝫ.finis h⁹ c.facit ꝓ his q.dicūt ꝙ nec etiā iuuenis ꝯhere pōt.s.c.interfectores. h.uero lau. ꝛ.M. q dūt ꝙ iuuenis de iure cōi pōt ꝯher: exponūt lraꝫ nō regulā ꝯstituim⁹.i.n̄ dicim⁹ aliquid qđ erat ius cōe ante hoc:imo ꝯ ius cōe: qa de iure cōi nec adolescēs poterat ꝯhere ante hoc.

g ¶ Estimam⁹. ꝯstituen do.s.qd mō tolerabili⁹ est ꝗꝫ ei⁹ ꝯriū:ꝯstituen/ do tn̄ ius cōe.

h ¶ Latorē. oblatōes. nisi prius. ar.con cesso maiori ībiberi mi n⁹.ar.l.di.c.placuit.ar. xvij.q.iiij.miror. ꝛ ex. đ tornea.c.i.ar.ꝯ.xcv.di. illud.ꝛ q indign⁹ ē mio re et maiori.ff. de sena. q indign⁹ ꝛ cui īterdicit̄ pomeriū ciuitatis ꝛ ipa ciuitas .ff.de seruis ex/ por.cui.

i ¶ Arma. amittit ergo feudū cū dn̄m iuuare n̄ possit: ꝛ sibi hoc īputet qꝛ ex culpa sua hoc dā/ nū incurrit.xv.q.i.sane ar.xvij.q.iiij.vxor.ff.de reg.iur. ꝙ qs ex culpa ꝛ hoc ē vex nisi tale sit feudū in quo p aliū ser/ uire possit.tunc.n.serui at p substitutū:C.đ epi. ꝛ cle.quisquis. ꝛ.xciiij. di.ualde.

k ¶ Ad vesperā.j. đ cō. dn̄i.solent.

l ¶ Conuersionē. pōt er go eps cā cognita rela xar̄ de pnīa quāꝫ papa īposuit eadē rōe ꝛ clic⁹

d ¶ Pniam.i.nō expleant̄.vij.

si preter coniugē nullam om/ nino cognouerit.in quo tn̄ re gulam n̄ ꝯstituimus: sed qd sit tolerabilius estimam⁹. Itē nicolaus papa radulpho epo sancte eccl'e argētee retēsis.

Nec penitentia est imponen da ei: qui matrem occidit.

Latorē pn̄tiū matricidā eē cognouimus: cui pcipim⁹ ut sub pn̄ie iugo pmaneat: ita ut p annū integꝝ eccl'am n̄ in/ grediat̄: sed an̄ fores basilice stās orans ꝛ depcans deū pse ueret q̄liter tāto eripiat̄ piacu lo. ꝯpleto ꝯo anni circulo in/ troeūdi in eccl'am licentiā ha beat. tn̄ iter audiētes stet: sꝫ nondū cōicet. ꝯpletis aūt triū annoꝝ circulis sacre cōionis ei gr̄a ꝯcedat̄. oblationes ꝯo nō offerat: nisi prius alioꝝ se/ ptē annoꝝ curricula explean tur. his aūt oībus annis atqꝫ tpibus carnē n̄ māducet: nec vinū bibere p̄sumat: exceptis festis diebus atqꝫ dn̄icis et a pasca usqꝫ ad pēthecosten. et quocūqꝫ ire noluēit nullo ue hiculo deducat̄: sꝫ pedibus ꝓ ficiscat̄. arma nō sumat nisi cō tra paganos. Ieiunet aūt tri bus diebus p hebdomadā us qꝫ ad uesperā. a ꝓpria ac legi tima ꝯiuge non sepetur: ne in fornicationis uoraginē corru at. qđ ne fiat optamus. si aūt ante annoꝝ triū cursum finis uite illi⁹ appropinquerit: cor poris ꝛ sanguinis dn̄i nr̄i par/ ticeps fiat. sin aūt ut supra sta tuimus: efficiat̄. tn̄ si illius cō/ uersionē ꝛ lachrymaꝝ fonteꝫ ī oībus videritis floridis acti onibus ꝛ optimis opibus pol lulare: humanius circa eū so/ licitudo puigil appareat: mi/ tisqꝫ in oībus demonstretur. Item.

Non dignam ...

tibus pmittūtur licita ꝯiugia

Si quis cū duabus sorori/ bus fuerit fornicatus: aut cū his personis de qbus san/ cta scriptura ꝓhibet: si dignā egerit pn̄iam: ꝛ castitatis non ualuerit ꝯtinentiā sustinere: li ceat ei legitimam in coniugio uxorē accipe. similiter ꝛ muli/ er que tali fuerit scelē lapsa ut fornicationis n̄ pducat̄ ad chaos. Sꝫ hoc de laicis viris ac mulieribus solūmodo sta/ tuimus. Item.

Puniatur qui hec crimina ꝯmittit: et nō tn̄ legitimam dimittat uxorem

Si quis cū matre fornicat⁹ fuerit spūali: anathematis ut scitis pcutitur ictibus. simi liter aūt ꝛ illū pcutere ꝓmul/ gam⁹: qui cū ea quā de sacro fonte baptismatis susceperit aut cū illa quā ante epm tenu erit cū sacro chrismate fuerit vncta fornicatōnis ppetraue rit scelus legitimā tn̄ si habuit nō dimittat uxorē. Quos.n. deus cōiunxit: index sua au/ ctoritate sepāre n̄ debet. q̄ꝫꝙ isidorus hoc aliter intelligat dicens.

Non homo sepat: quos pena ꝯdemnat.

Quos deus ꝯiunxit homo non separet: queris quō. subaudi uolent̄ sine lege absqꝫ ratione quos deus ꝯiunxit homo nō sepat. non enim ho/ mo sepat: quos pena cōdem/ nat: quos reat⁹ accusat: quos maleficium coartat Uerum hoc ꝓ his dictū intelligitur: quos iudices seculi ꝓ suis sce leribus legum seueritate per cellūt: quos uel morte puniūt uel deportari iubent. Item ex concilio toletano. viij.

De eodem.

Antiqui ꝛ sāctissimi leonis pape est sententia: ut is q in etatis adolescētia positus

m ¶ Siqs pniaꝫ. hec est opi nio quorūdā q: q libet incest⁹ nisi ī adolescēte impe dit mr̄imoniū.xx xiij.q.ij.c. pen̄l. pōt tn̄ eps dare liīam incestuoso ut ꝯhat dispēsati ue.al's ꝯhēdo ni/ hil agit. veruntn̄ videat eps cū q° dispēset: qꝛ cū eo tn̄ dꝫ dispēsar̄ q ꝯtinē nō pōt. sed qlr̄ hoc cōstabit epo: p famā vici/ noꝝ: er̄ q cle. vel vo. significauit.

n ¶ Uxorē .s.xxx ij.q.ij.q dormie/ rit.ꝯ.s. ꝓx.q.vij ꝯcubuisti.ꝯ so. h ignorās ibi sciēs fuit. vl' h logr̄ de illis q̄rū neutra fuit vxor vl' spōsa h. sed hec so. re/ probat̄ p illud.j. xxxv.q.iij.si quis cuꝫ mr̄e: qꝛ illud de simplici forni catiōe intelligit̄ qđ patet.xxxiij. q.ij.§.de simplr̄ uel hic de dispen satōe eccl'e l' leni tate misicordie ibi de rigore.

o ¶ Siqs pcutit̄ nisi admo/ nit⁹ penitet.xi.q iij.certū.

p ¶ Silr̄.s.xxx.q i.oēs.ar.l.di.pō deret.

q ¶ Quos.n. gra tian⁹ non intelli/ gēs.c.sequēs. et decept⁹ ē. ar.illi us.c.xxxiiij. q.ij. siqs necessitate. ꝛ.C.de repu.l.i. subuertit. hoc.c. ꝛ.§.sequētē ac si esset alia cā prei

fornicatōem:ppt̄ quā qs ab vxore valeat separi:ut deportatio.

r ¶ Hoc aliter.nō est verū ꝙ aliter:sed hoc dicit ut inducat sequens.c.

s ¶ Quos deus. Absq3 rōe.p hoc.c.solue generale illud.xxxi.q.i.qd̄ si dormierit ꝛ.ij.q.v.ꝯsuluisti

t ¶ Nō eni homo sepat sed lex:simile.xxiij.q.v.si homicidiū:imo ꝛ p maleficiū corpus viri efficit̄ princi pis.ar.ff.d capi. dimi.per totū.

a ¶ Antiq. si itelligas hoc.c de mr̄imonio cōtracto:tunc ē hic ar.p illis q dicūt ꝙ solēnit̄ penitēs intelligit̄ vouere si intelligas d matrimonio ꝯhēdo tūc expone redeat ad pristinū ꝯiugiū.i.qd̄ ꝯtraxit p9 pniā3 a quo p

dū mortis formidat occasū:si puenerit ad pñie remediū3:si ꝯiugat9 forte fuerit incōtinēs ne postea adulterij lapsū icurrat:redeat ad ꝯiugiū pristinū quousq3 possit adipisci tēporis maturitate ꝯtinētie statū:qd̄ nos ut de viris ꝛ ita de feminis equo mō cēsem9.ñ quidē hoc gñaliter et canonice ē pceptū:s3 ꝯstat nobis p hūana fragilitate idultū ea dūtaxat rōne:ut si is qui pñie ñ est legib9 deditus:ātea ab hac uita discesserit:q3 ex ꝯsensu ad ꝯtinētiam vnus eo꜓ fuerit regress9:supstiti ñ liceat denuo transire ad uxoris amplexus. si aūt illius vita supstes extiterit:q ñ accepit absolutionē penitētis nubat:si se ꝯtinē nō pōt:ꝛ alteri9 cōsortio fruatur uxoris qd̄ in utroq3 sexu pari

suggestionē aliquo꜓ recesserat.Itē habes h̄:ꝙ qñ q3 dispēsat̄ in vno mr̄imonio ñ tñ i ho:sicut dispēsat̄ in vno ordine:ñ tñ in ho:ut.xij.di.nos ꝯsuetudinē3.

b ¶ Sñia.i.qō.sed vbi fit dixi.j.in adolescentia.

c ¶ Gnālit̄.i.nō ꝙ añ hoc esset ius cōe:put dixi i.c. in adolescentia. d ¶ Indultū.a leone papa.

e ¶ Un9.eo꜓ penitēs. f ¶ Supstiti.i.penitenti.

g ¶ Trāsire.ar.ꝙ sublato ipedimēto.id d3 fieri.qd̄ eo ipediebat̄:ne fieret. h ¶ Absolutōe3.i.pniā3:per quā h3 absolutōem.i.q2 nō peccauerit.

i ¶ Ita videlicet.i.in adolescentibus.

k ¶ Ordinatio.nō ꝙ ordinatio ista attēdit̄ circa hoc vtrū adolescētib9 dēat̄ indici pniā solēnis:ñ vtr꜓ debeāt ꝯhē:q2 de iure cōi pñt:ut.s̄.e.in adolescentia

a His breuit̄.aliquātulū.q2 formauit quasdam incidentes qōes:ꝛ soluit.

b Utrū.Quia mētōem fecerat grān9.de pñia.s̄.e.q.ij.admonē:iō h̄ tractat de ea:Uel ita cū mr̄imoniū sit pricipalit̄ sacr̄m laico꜓:l3 in minorib9 ordinibus licite ꝯhat̄:q2 tñ laicis solēnis pnia d3 imponi:ut.l.di.ꝯfirmādū:iō h̄ tractatū inserit de ea tractatui mr̄imonij cum ꝛ ipsa sit sacr̄m.nā in ve.te.incipit etiā ab adā:ut.j.c.serpēs.Uidēdū est ergo qd sit ipsa:ꝛ vñ dicat̄:ꝛ q̄ sit satisfactio:q̄ attēdāt̄ in ea:q̄ sint in ea necessaria:ꝛ de mō agendi in isto tractatu.ꝛ qd ipsa sit hēs.j.di.iij.pnia.dr̄.n.pnia a penitēdo.j.e.di.tres sūt aūt actōes.ꝛ.j.di.iij.in tantū.Quid sit satisfactio hēs.j.di.iij.satisfactō Attendūt̄ aūt in ea psona.s̄.xli.di.nō cogāt̄.Causa:ut.xxiij.q.v.excōicato꜓.Itē loc9 tps q̄litas ꝛ quantitas.j.e.di.v.ꝯsideret.Itē euent9:ut.xv.q.i.illa.In pnia tria sūt necessaria.s.cordis ꝯtritio:oris ꝯfessio:ꝛ opis satisfactio.j.di.iij.pfecta.Sed tñ cū facultas nō suppetit:sufficit cordis ꝯtritio.ar.xlv.di.due.Modus agēdi talis ē.In pma di.tractat̄:an sola cordis ꝯtritio deleat peccata:l'ꝯfessio p9 ꝯtritionem.Baz.dixit:ꝙ sola cordis ꝯtritio ñ deleat pcm̄.ubi copia sacerdotis hēat̄.ar.j.e.c.ult.ꝛ i hoc vr̄ grān9 declinare inducēdo.c.illud:l3 i pcedenti.§.dicat h° esse

Dō.ff.

lectoris arbitrio relinquendū.Sed qcqd dicat baz.dic ꝙ nec cōdis ꝯtritōe nec oris ꝯfessione pcta dimittūt̄:s3 tñ gr̄a dei.d ꝯ.di.iiij.nēo

Di.j.

tollit.sed ipa cordis cōtritio signū ē pcta eē dimissa:sic exterior satisfactio ē signū cordis ꝯtritōis.gr̄a.n.pcedit ꝯtritōem.ar.j.e.nō pōt qs ꝯtritio remissionē.vñ remissio ē attribuēda gr̄e q̄ est cā cause.Alij dicūt peccata p ꝯtritōe3 dimitti:quo ad culpā ñ q°ad penā:ut in glo.utiq3.Tertij dñt ꝯditionalē fieri r̄missionē p cordis cōtritōe3.In ha di.tractat:an charitas sel' hīta possit amitti.In t̄tia:an pnia reiterari possit.In q̄rta:an pcta sel' dimissa redeāt.In qnta.qs mod9 debeat obseruari in iponēda ea ꝛ accipiēda.In sexta:cui qs debeat ꝯfiteri.In septima an pnia tior̄ mortis accepta sit fructuosa.iō āt i.vij.di.hūc tractatū diuisit:q2 septenari9 numer9 pfect9 ē.ar.xxxij.q.i.nuptie.

mō a nobis manifestū ē eē decretū:ita videlic3 ut in his oibus sacerdotis expectet̄ ordinatio:|ut iuxta qd̄ etatē apta3 pspexerit penitentie absolutionis tribuat legem.

His breuit̄ decursis in qb9 extra negocij finē aliquantulū euagati sumus:ad ppofite cause tertiā q̄stionē ptractādā:q̄ queritur

Utrum sola cordis ꝯtritione ꝛ secreta satisfactione absq3 oris ꝯfessione quisq3 possit dō satisfacē:redeamus.

Sunt enim q dicūt quēlib3 criminis ueniā sine ꝯfessione eccl'e ꝛ sacerdotali iudicio posse promereri.Juxta illud ambrosij sup lucam. Petrus doluit et fleuit:q2 errauit ut hō.nō inuenio quid dixerit:

c ¶ Secreta.utiq3 sola cordis ꝯtritōe deletur pcm̄.j.e.pcm̄.ꝛ.j.e.magna:s3 pena debet̄:ut.l.di.sigs p postera.ꝛ hoc ve꜓ est si ꝯfessio ñ ꝯtēnat̄ cū adhiberi pōt:al' pmū pcm̄ imputatur.j.e.di.agite.immo ꝯtrit9 nō est si ꝯfiteri ꝯtēnit:ut.xxij.q.i.c.ult.de cō.di.iiij.non dubito.

d ¶ Sunt.Alij autē3 negāt.dicūt.n.ꝙ sic trib9 modis deū offēdim9:corde ore ꝛ ope:ita tb9 mōis ei satisfaciēdū est.j.di.iij.pfecta.vñ dicūt tria hec esse necessaria:cordis ꝯtritōe3:oris ꝯfessionē:ꝛ operis satisfactōem.Auctres aūt q̄ dicūt pcm̄ dimitti sola cordis ꝯtritōe.asserūt ipsi intelligēdas esse cū articul9 necessitatis excludit oris ꝯfessione3 s.cū aliqs ꝯterit̄ ꝛ morte puenit̄.l'aliquo alio iusto impedimēto hoc facē impedit̄.Alij dicūt int̄ quos est.p.māducator ꝯditionalē fieri r̄missionē p cōdis ꝯtritōe3.j.di.iij.sane cauēdū.h.dic̄ sola cordis ꝯtritōe pcm̄ dimitti adulto cuilibet.j.e.magna.Si vō ꝯterit̄ ꝛ ppōit ab alijs abstinē:ꝛ illud ꝯfiteri ꝛ de illo satisfacē hm iudiciū eccl'e:ꝛ si nūq3 seqt̄ oris ꝯfessio l'opis satisfactio:pcm̄ tñ iā dimissū nō redit:sed peccat mortalit̄:si pōt iuxta pceptū eccl'e ꝯfiteri ꝛ ope satisfacē ꝛ ñ satisfaciat.ar.j.d cō.di.iiij.nō dubito.Auctres q̄ dicūt sine ꝯfessione ꝛ opis satisfactōe pcm̄ nō dimitti:intelligūt̄ de interiori ꝯfessione:q̄ est recognitio peccati vel

ꝓpoſitũ ꝯfitendi.ul' gratia q̃ ſic hō diſponiſ:ut recognoſcat ⁊ velit ꝯfiteri ſi locꝰ ⁊ tp̄s affuerit:⁊ de interiori ſatiſfactōe q̃ ē interior dolor ⁊ amaritudo aīe: de q̃ hēs.i. di.iij. ſatiſfactio.⁊.j.e.§.his auctoritatibꝰ.H' aũt agiĩ de exteriori q: ip̄a neceſſaria eſt ſi adhiberi pōt.Sꝫ ad qd cũ iā pcīm ſit dimiſſũ ꝑ ꝯtritōeꝫ p̄ter ꝯfeſſionē: So.hec fit ad humilitatē ⁊ iuſticiā exercēdā.j. di.iij.ꝓductior: ⁊ ut ſatiſfaciat eccl'e quā leſit: ⁊ ut ipſe ⁊ alii reddātur cautiores.Si tñ ſubtiliĩ intueamur:grē dei non ꝯtritōi ē attribuēda remiſſio pctoꝝ: ut dixi in prin.⁊ nōui.j.e.§.dixi ꝯfitebor.Et ī p̄ma pte al legat grānꝰ uſq; ad.§. alii ecōtra.

e Etrꝰ. q: errauit. nā iō q: hō facile corruit.j di.iij.ille rex.

f Quid dixerit.⁊ forte ꝯfeſſus ē:ul' cui ꝯfiteret cũ oēs a fide rceſſiſſent ſ' forte tũc ñ erat facta ī ſtitutio ꝯfeſſionis q̃ mō eſt.aliā rōem aſſignat grātianꝰ.j.e.§.his auctībꝰ

ſcio ꝙ fleuit: lachrymas eiꝰ lego: ſatiſfactionē ñ lego. Itē ioannes chriſoſtimus.

Lachryme lauāt dlictũ: qd pudor ē ꝯfiteri. Itē ꝓpha.

Sacrificiũ dō ſpūs ꝯtribulatus cor ꝯtritũ ⁊ hũiliatũ deus ñ deſpicies. Itē Dixi ꝯfitebor aduerſũ me ī iuſticiā meā dño: ⁊ tu remiſiſti impietatē pcī mei. Qd aug. exponēs ait: Magna pietas dei ut ad ſolā ꝓmiſſionē peccata dimiſerit. nōdũ ꝓnũciat ore: ⁊ tñ deus iā audit in corde: qa ip̄m dicē quaſi quoddā ꝓnunciare ē. uotũ. n. p ope reputatur. Item cod. li. i. ti. de epis ⁊ cle. impator iuſtinianus.

Si quis nō dicā rape: ſꝫ attētare tñ mrīmonij iūgēdi cā ſacratiſſimas virgines auſus

a Satiſfactōem.exterioré al'.ꝯ.ā.l.di.ut ꝯſtitueretur.

b Nō lego.et ita intelligiĩ omiſſũ: qd nō inueniĩ expreſſa xxiiij.q.ij.legaĩ.ff.de.v.ob.gt quid.ar.ꝯ de cō.di.iiij.qñ a

i hieroſolymis.

Lachryme interiores.i.in quo hꝫ tantā erubeſcentiam ut ad lachrymas veniat occulte ēt ñ coꝝ ſacerdote.

k Qd.i.q:.j.e.quē pēitꝫ.q: ꝑs ē pnīe erubeſcētia: ut ibi.l' ad lrām. l Cōfiteri.i publico cũ ſit occultũ l' q: cũ pudore ⁊ verecūdia ꝯfiteĩ ꝑs qd ſemꝑ dꝫ fieri: q: ꝑs ē pnīe erubeſcētia:ut.j.e.quē penitet.

m Sacrificiũ ꝯtritũ.nō eſt cōtritũ: ſi ꝯfiteri ꝯtēnit.xxij.q i.c.ult.j.de cō.di.iiij.non dubito. n Nō deſpicies.i.acceptab.ſic ſacri ñ c. ſet canones.i. ꝓhibēr'.ij.q.v. ꝯſuluiſti. o Dixi ꝯfitebor.venia.n.ñ ꝯcediĩ niſi penitēti.xxiiij.q.ij.legaĩ.ſic iuramētũ nō ꝛmittiĩ niſi iuraĩ uolēti ff.de iure iurā.remittit.nec ei īputaĩ: lꝫ ꝯriũ acciderit.ff. de annu.leg.l.meuia.ar.xliij.di.epheſiis.

p Impietatē.hoc exponit grānꝰ.j.e.§.ſilr.

q Promiſſionē.i.volūtatē ꝯfitēdi.h. r Dimiſerit.remiſſio tñ peccatoꝝ p̄cedit cordis ꝯtritōem.nō.n.pōt gſq; vere ꝯteri niſi priꝰ hēat fidē.ꝑ dilectōem operātē: dicũtur ergo pcīa dimitti ꝑ ꝯtritōem hoc ē ꝑ id qd fac cordis ꝯtritōem.i.ꝑ charitatē: Et nō ꝙ hec oīa ſil' ſũt tpe iuſtificatio: ꝯtritio: dilectio: remiſſio.ſed q̃dā tñ ex his nālr̄ p̄cedũt.et priora ſunt nā.neceſſe.n.habeo intelligē ꝙ priꝰ ꝗs habeat grām q; ꝯteraĩ.p̄cedit ergo grā.ſeqĩ dilectio: qm̄ q grāiam hꝫ diligit.j.e.oīs.dilectōem ſeqĩ ꝯtritio. q.n. diligit ꝯteritur.ſeqtur remiſſio.q.n.ꝯteritur: ei remittitur.io.

ſ Ipſum.i.qd vult confiteri. t Pronũciare.ā.xvij.q ij.nos.votũ.n.ꝓ ope reputatur: ut hic.⁊.j.di.vi.in pn.⁊.ſ. q.v. qd deo.hoc tñ nō ē ſimpl'r vex.nā in qbuſdā caſibꝰ ēt in bono plꝰ ē ad factũ ꝑuenire: ut in baptiſmo.j.de cō.di.iiij.ſine pnīa.nā ibi plus valet baptiſmꝰ q; cordis cōtritio.Itē in eucbariſtia: q: ꝑ aſſumptōem eucbariſtie deleĩ venialia.qd nō fit ꝑ uolūtatē accipientis.j.e.di.ij.itē

fuerit capitali ferietur pena. De libro co.ti.de poſtulādo Impator leo ⁊ an.nicoſtrato prefecto.

Nemo uel ī foro magnitudis tue uel in ꝓuīciali iudicio uel apud quēq; iudicē accedat ad rogatoꝝ ꝯſortium: niſi ſacroſāctis catholice religionis fuerit ībutꝰ myſterijs. Sin āt taliũ aliqd quoqꝰ mō l' q̃dā machinatōe factũ ul' attētatũ fuerit: officiũ qdē ſublimitatis tue. c. librāꝝ auri iacturam ꝓ ꝯdēnatiōe ſuſtieat. Itē aug.

Quicũq; auſus fuerit ꝯ ꝓuidũ nr̄e ſerenitatis decretũ officiũ aduocatōis ꝑ ſurreptionē arripe: ⁊ ꝓhibitũ patrociniũ p̄ſtiterit: ab aduocationis officio remotꝰ ſtilũ ꝓſcriptionis atq; ꝑpetui exilij ſpāliter

raĩ. It ī ꝯfeſſiōe ipſi ſacerdoti faciēda: cũ erubeſcētia ipſa ī p̄ſētia ſacerdotis ꝑs ſit pnīe.j.e.quē penitet. It ī martyrio.ar.j. diſt.vij. nullus. dic ut notaĩ.j.ī glo.illa h'. tm̄: que ſtatim ſequitur.

u Pro ope. ubi deeſt tp̄s operā. dixita remunera tur ꝗs ꝓ ſola volūtate ſic ꝓ ope: et idē in ꝯtritiōe cũ deeſt tp̄s cōfitendi. et hoc.ſ. ut ſola volūtas ⁊ ꝯtritio ſufficiat ſine ꝯfeſſione oris intēdit ꝓbare ꝑ leges ſequētes: ſ qbꝰ oſtēdiĩ: ꝙ ſola volūtas ſuffic ad dānatōeꝫ.⁊ eſt ſilr ꝑ ꝯriũ.

x Reputaĩ.hoc tm̄ in bonis lꝫ.ar.ꝯ.j.e.di. ſicut et ubi facultas deeſt.j.e.§ ſilr.al' plus fac q opaĩ.fallit tñ hoc ī uoto ꝯfitēdi: q: ñ ita cito abſoluiĩ ſic abſolueret a ſacerdote.j.e.quē pēitꝫ in fi.ī uoto ꝟginitatis qꝰ ad aureolā.ar.xxxij.q.v.ſi paulꝰ.Itē in caſu.ſ.in cautiōe iudicio ſiſti.ex de eo q mit.ī poſ.c.i.Itē fallit ī mal': q: aliud ī via aliud ī iuio:ar.ꝯ.j.e.ſicut ⁊ in aliiſ opibꝰ q̃ volūtatē ꝓmeuēt ut ſũt martyriũ ⁊ p̄dicatio.Itē hoc ītelligaĩ ī p̄ñtibꝰ ñ in p̄teritis.ſi.n.uolo me bōa feciſſe: ñ tñ ꝑinde ē ac ſi feciſſē.Itē nec in futis.Nā ſi ꝓpono pꝰ ānũ me ituꝝ hieruſalē: ñ ꝑinde ē ac ſi mō irē.Itē ī hꝰ mũdo ñ in futo.ar. xiii.q.ii.in p̄ñti de cō.di.i.in p̄ñti.⁊ ē ar.ꝓ aduocatis.ñ.n.deniĩ p̄miũ l' ſalariũ aduocare uolēti nec ualēti: ut.ff. d var.⁊ extor.cog.l.i.§.penl't.ar.xlvii.di.qd ad nos ar.ꝯ p̄dicta ex d eo q mit.in poſ.cā rei ſer.c.i.ff.locati ex ꝯducto.§.itē ſi.di.lxxxvi.ñ ſatis.⁊ ē ſil'e huic: q: ſufficit ꝙ huꝰ bōa fide rōnes reddat: ⁊ ſi ñ ad plenũ.ff.de ꝯdi.⁊ demō.q̃uis.

a Sigs.ꝑ hāc.l.⁊ ſe.ꝓbat a ſili per ꝯriũ pcīa ſola volũtate ꝯtrita deleri: ⁊ votũ ꝓ ope ꝛputari.nā ſic in bono ꝛmuneraĩ ſola volūtas: ita ī malo dānaĩ ꝗs ꝓ ſola uolūtate ul' voto.⁊ ſic inducũtur he leges.

b Sꝫ attētare.attētatio ñ fit ſñ actu.j.e.ſigs tā maſculā.vñ he legeſ ⁊ ſe.ſt argumta ēt ꝓ ꝯria pte ⁊ opi.

a Nemo.catholice.ſil'e ē qd dic ꝯciliũ charta.ꝙ ſigs appellat ad iudicē ñ catholicũ dꝫ excōicari.ii.q.vi.catholicꝰ.Sꝫ q̃re hoc īſidlibꝰ ꝓhibeĩ: cũ ⁊ iudei ꝓ ſe poſtulare p̄ñt.ar.xvii.q.iiii.iudas.⁊ ex d iudeis iudei: ſꝫ ſo.ꝙ ñ ꝓhibeĩ alicui ꝑ ſe poſtulare

sed dicitur q infideles non possunt postulare ut gerant hoc officiũ q̃si ex officio publico:ut facultas ledendi christianos ⁊c̃.xvij.q.iiij.cõstituit: uł q: sunt infames infamia canonica:ut.xi.q.vi.oẽs.

b ¶ Officiũ.i.officialis. Sed q̃re ꝓ peccato iudicis punit̃ officiał q: ei noluit repugnare et resister̃ ar.C.de app.qm̃ ar.C.d̃ ma.scrineoꝝ.l.ult.ar.lxxiiij.dist. honoratus.

c ¶ Q Uicũq̃. ꝑtis.ff.d̃ int̃dictis ⁊ rele.ł le gatoꝝ.§.ad tp̃s ꝯ.nã ibi dr̃: q q religãt̃ nõ amittũt partẽ bonoꝝ sed hec.l.C.corrigit illã:uel hoc ẽ spãle.

d ¶ Exilij.i.ꝓpe nã exiliũ ꝓprie perpetuũ est.ar. de iudi. publi.l.ij.dr̃ tñ triplicit̃ exiliũ.ff.de interdic.⁊ rele. exiliũ

e ¶ Jqs.š.xi.q.i §.verũ.

f ¶ Uoluerũt. h°. casu alias sec⁹.j. e.cogitatõis. uł hoc cũ voluntas suis finib⁹ nõ est ꝯtenta procedẽs ad actũ exteriorẽ.hec.l.iuł.punit voluntatẽ. cornelia etiã ꝯsiderat eam.ff.ad.l.cor.l.diuus.

sustinebit. Sciturus etiã ꝓuinciaꝝ rectorib⁹: q: is sub cui⁹ admĩstratiõe aliqd huiusmõi fuerit attẽtatũ: ꝑtis bonoꝝ dimidie ꝓscriptionẽ ⁊ penam exilij ꝑ qnquenniũ sustinebit. Itẽ li.ix.ti. ad legẽ iuliã maiestatis. Siqs cum militibus cogitauerit:eadẽ enim seueritate uolũtatẽ sceleris qua effectũ puniri iura uoluerũt. Item ad legẽ corneliã de sicarijs. Siqs cũ telo ambulauerit hois necãdi cã: sicut is q hominẽ occiderit:uel cuius dolo malo factũ fuerit ꝯmissũ legis cornelie de sicarijs pena coerceat̃. Imꝑator ualerius ⁊ gratianus. Siqs necãdi infantis piaculũ aggressus fuerit: sciat se capitali supplicio esse puniẽdũ. Imꝑator gratian⁹ ⁊ ualerian⁹. Si forte mulier marito mortẽ parasse insidias uel quolibꝫ alio gñe uolũtatẽ occidẽdi hũisse inueniat̃: uł forte marit⁹ eo modo insequit̃ uxorẽ: in eadẽ q̃stione ab omni familia ñ solũ mariti sꝫ etiã uxoris: que tñ tũc tẽporis domi fuerit: q̃rendũ est sine cuiusq̃ defẽsione. Itẽ digestis ti. de iniurijs lege sꝫ ⁊ ẽ q̃ nis. Siqs tam masculũ q̃ feminã siue ingenuos siue libertinos ipudicos facẽ attẽtauerit: iniuriaꝝ tenebit̃. sꝫ et si serui pudicicia attẽtata sit: iniuria locũ hꝫ. attẽtira pudicicia dr̃: cũ id agit̃: ut ex pudico ipudicus fiat. Nõ solũ is iniuriaꝝ tenet̃: q fecit iniuriã hoc ẽ q ꝑcussit: uex ille quoq̃ tenet̃ q dolo fecit: uel ꝑcuteret: ut maxilla pugno ꝑcuteret. Item libro eodem apõ labeonẽ. Siquis pulsatus quidem nõ ẽ: uerũ manus aduersus eũ leuate sũt: ⁊ sepe territus quasi uapulaturus nõ tñ percussus: iniuriarum actõne tenetur. Contra libro eodẽ titu. de penis. Cogitationis penã nemo patiat̃. Item ti.

arũ. Sola expectatio.xiiij.q.iij.fornicatores. Sola cogitatio.vi.q.i.quisqs. Sola intentio:ut.š.siqs cũ telo. Sola aggressio:ut de pe.di.siqs necandi. Solus ausus:ut d̃ pe.di.i.siqs pulsat⁹. Sola solicitatio:ut de pe.di.i.solicitatores.

o ¶ Tenebitur. sed etiã tenet̃ serui corrupti.ff.de ser.cor.l.i.§.ulti.C.d̃ furtis.siqs seruo.

p ¶ Agitur.ergo actus exigit̃ ut volũtas puniatur:alias q̃liter ꝓbaret̃ de uolũtate.

q ¶ Procurauit.ar.ex̃ d̃ sen.ex.mulieres.

r ¶ Jqs pulsat⁹.vapulatur⁹ hic argui põt iłecutorez clici iñ canonẽ icidere licet ñ percusserit ar.š.e.quisquis.j.e. omnis.et.c.si propterea.⁊ c.sicui.sed q nõ incidit ar.j.e.§. hec autem verba.ar.contra extra de sen.excõ.nuper.⁊.c.cũ desideres in parte decisa. Sed quid de eo q manum mittit in veste clerici uel in rem ab eo detentam? videtur q incidat in canonem. ar.ij.q.vij.§.itẽ opponit̃ d̃ dauid:q ꝑcidit orã clamidis. Itẽ de ora q manum adhibens ad arcam ꝑcussus est.ar.xvij.q.iiij.siqs ꝯtumax.q: res eccłe coherens eius gaudet priuilegio:ut.e.q.quisqs.uł.auferendo.⁊.ff.de iniurijs.sed est questionis.

g ¶ Jqs cũ telo.telũ est generale nomen cuiuslibet rei q nocere põt.ar.insti.de pub.iudi.§.itẽ.l.cor.

h ¶ Ambulauerit.⁊ ita volũtas ꝓ facto reputat̃ in delictis:ut.š.di.li.siquis post acceptum. ex̃ de cle. pug. i duello.c.i.⁊.ij.⁊.ff.ad.l.cor.de sic.l.diuus.

i ¶ Pena.s.ultimo supplicio.ff.ad.l.cor. de sic.l.i.⁊ dicit̃ sica quasi seca a secãdo:⁊ est cultellus ferreus ĩde sicari⁹ q cultellũ huiusmõi portat ad inficiẽdũ

k ¶ J forte.familia.q̃ insidias ñ ꝓsẽsit: et iõ dñm periclitãtem nõ adiuuit:alias ultimo supplicio debet puniri.C.ad syłł.l.ult.uel exaudi hoc de seruis tunc tẽporis infirmis.ff.ad syłł.siqs ingraui.

l ¶ Domi.qñ hec admissa sunt.nã istos verisile ẽ scire factũ.š.xvi.di.q dicitis.ex̃ de ꝑsump.quãto.

m ¶ Defensione.s.exceptione.nõ.n. poterit excipi q: sit seru⁹ uel ancilla:ut.xij.q.ij.§.in patronos. Itẽ propter hanc causam licitũ est uiro dare libellũ repudij uxori.C.de repu.l.cõsensu.io.

n ¶ Jquis.attẽtauerit. Punit̃ q̃nq̃ sola attentatio ut hic.xxxvi.q.ij.siqs nõ dicã. Solus conat⁹:ut.xiij.q.iiij.qm̃ multi. Sola volũtas:ut.xxvij.q.i. nuptiarũ.

s ¶ Contra.ꝑdictis legib⁹ oñdit̃: q qs punit̃ ꝓ sola uoluntate:imõ probat ꝯriũ.s.q pro sola uolũtate nõ punitur quis

t ¶ Cogitationis.patiat̃.ab hoĩe:sꝫ a deo bñ.j.e.oĩs.cogitationẽ.n.si ad ꝯsensũ ꝑuenit mortalẽ ⁊ puniendã eẽ oĩno fatendũ ẽ. Si eñi in corde ꝯsentit̃ libidini:mors interuenit j.di.ij.sicut tribus:⁊ in palea.š.di.vi.testm̃.§.sꝫ pensandũ. Sunt etiã casus spãles ubi uolũtas punit̃.nã sola uolũtate incidit qs in heresim.ar.ex̃.de here. ad abolẽdã.nã eo ipso q quis credit hereticis icidit in excõicatiõez: ut ex̃ de hẽ. excõicamus.§.credẽtes.v.receptatores:et sic ñ sunt ꝯ.š. di.xix.nulli.et.c.anastasius.alĩs aũt hõ ñ punit maleficia nisi cognita:nisi inueneris spãlia.imo canõ ⁊ lex bñ punit uoluntatis peccatum.vnde et repellitur a promotione ponderosus.i.qui mente peccat nec ad actum procedit.š.xlix di.v.ponderosus.

u ¶ Solicitatores.extra ordinem et ita non tantum quantũ si effectus esset secutus.sed in hoc facit.l.ista pro gratiano quia sicut pro voluntate aliter punitur q̃ pro ipso facto: ita et cordis contritio aliter delet peccata q̃ exterior satisfactio:aliter ista.l. esset contra gratianum et male eam induceret.

a Qui puero.domū.ff.de adult.qui domum.
r Imperfecto.⁊ ita nō sic punit affect⁹ ut effect⁹:lʒ ar.sit ꝯ.j.e.§.pene.⁊.l.aut facta in fi.Sed in remuneratiōe sec⁹ ē.eq̄.n.remuneratꝰ affect⁹ ⁊ effect⁹.s̄.e.magna.⁊ ita aliud est in via aliud in inuio.
s̄.xxxi.q.ult.c.ult.

s Uulgaris.totū.ar. iniuriā factā clīco vł canonico redūdare in collegiū.ar.xij.q.ij.qui manumittit. Itē ar.ꝙ baptizat⁹reputat cui quāta libet pars aq̄ infundit ar.de cō. di.iiij.nec qc q̄ꝫ.ar.ꝯ de cō. di.iiij.c. f.v.toto corpore.ar.ꝓ prima pte:q2 si ingredi or partē fūdi uel pdij totius nāciscor possessionē.ff.de acq. pos.possideri.§.f.

a Toti⁹ furtū.stricta rōe ꝭm rigorē:sec⁹ de equitate:ut.e.ti.⁊.e.l.i ff.§.sʒ si d̄ naui.vł h° vbi totū tollere potuit.sec⁹ ubi totū auferre n̄ possʒ ut in p̄dicto.§.sed ꝯtra hāc solutiōem est.ff.de fur.l.i.vbi dr̄ ꝙ sola cogitatio furti faciēdi nō facit:sed ⁊ hic act⁹interuenit.sed illud ē ꝯ qd̄ h̄ sequitur de armario

b Sed verū est.lʒ totius rei furtū ꝯmiserit:tn̄ vex̄ est in tantū teneri i quātū ⁊c. Sepe.n.furtū ꝯmittitur nō tn̄ furti actio nascitur.ff.rerum amo.l.i.ar.C.de nox.l. i.sicut econuerso agēt furti qn̄qꝫ:lʒ furtū n̄ cōmittat.ff.de usur.seqr §.si rem pig.C.de fur.siquis seruo.

de extraordinarijs crimib⁹. Sollicitatores alienax nuptiarū itēqꝫ mr̄imoniox inpellatores:⁊si effectu scelēis potiri n̄ possūt ꝓpter uoluntatē pniciose libidinis extra ordinem puniunt. Qui puero stuprum abducto uel corrupto comite persuaserit:aut mulierez aut puellā interpellauēit:gue impudicicie gr̄a fecerit domum p̄buerit:preciūue quo is persuadeat dederit:pfecto flagitio punit capite:impfecto i insulā deportat: corrupti comites sūmo supplicio afficiūtur.

Item ti.de furtis. Uulgaris ē questio:an is q ex aceruo frumēti modiū sustulerit: totius rei furtū faciat: an ꝟo tantum eius qd̄ abstulit. Offidius totius acerui furē eē putat. Nā ⁊ qui aurē alicui⁹ tetigit:totū eūʒ tetigisse videt. ꝓinde ⁊ q doliū aperuit ⁊ exinde pax vini abstulit: totius furtū videt fecisse.sed vex ē eū intātū actione furti teneri quantū abstulerit. Nā ⁊ siqs armarium qd̄ tollē n̄ poterat: aperuit:⁊ oēs res q̄ in eo erāt ꝯtractauerit:atqꝫ ita discessérit:deinde reuersus unam ex his abstulerit:⁊ āteqꝫ se recéperit q°destinauēit dep̄hēsus

c Cōtractauerit.aio furādi:sec⁹ si aīo tētādi quā rē possʒ ruti⁹ ⁊ leui⁹ ferre.eo.n.casu nō fecit furtuʒ:nisi ei⁹ partis quā abstulit:ut.e.l.§.sed si de naui. d Destinauerit.i. q° destinauerit eo die cū furto manē.ff.d̄.fur.q°destiauēit
e Manifest⁹q° ad dep̄hēsionē:⁊ ita n̄ sunt hec duo ꝯria.
f Segetē.sed nūqd iudex eccłiastic⁹ iniūget ei pniaʒ qui oliuā meā uel segetē secuit tpe oportuno aīo tn̄ subripiēdi ⁊ discessit relicta segete:vr̄ ꝙ nō:q2 ꝯditōem meā meliorē fecit:cū mihi ipensas dedit.vn̄ locū n̄ hʒ acq.ff.ad.l.acq. si seru⁹ seruū.§.si oliuā.ego ei pniam iniūgerē.mala.n.volūtas nihilominu⁹ ē puniēda:lʒ ex ea bonū sit secutū.xxiij.q v.relegētes. g Et ꝯctat.⁊ postea i luce dep̄hēdat i factōe ł i itinē cū segete anq̄ꝫ pueniat ad locū destinatū.
h Nec manifest⁹.Sed quō pōt hoc esse:ꝙ primo ꝯpetat actio furti nō manifesti:cū lex dicat ꝙ q̄ꝫtūcūqꝫ rē ꝯtractē [illegible] actio furti.ff.de fur.l.qui in prin.[illegible]

prima ꝯctōe tm̄ agit: nec ex dep̄rehēsione alia orit actio furti:lʒ prima modificat:sic ⁊ p liberā psonā ꝓcuratorē.s.meū n̄ acqrit mihi actio.si tn̄ ipe ꝓhibetne aliqs edificet ⁊ edificat ꝯ dat actio mihi ex delicto edificātis: et ita modificat:ar. ff.qd̄ vi.aut clā.l. iij.dic nec g° māifest⁹q° ad primaʒ ꝯtractationē.tūc enī de stricto iur̄ furtū ꝯmisit:n̄ tn̄ actiōe furti tunc ꝯuēiri pt̄:nisi aīo furādi rē tunc cōtractauerit.

fuēit:einsdē rei ⁊ māifest⁹ ⁊ n̄ māifest⁹fur erit. Sʒ ⁊ siqs segetē an̄ lucē secat ⁊ ꝯctat:ei⁹ qd̄ secat ⁊ manifestus ē fur ⁊ nec manifest⁹erit. Itē li.ij. ti.qd̄ qsqꝫ iuris lege.i. Nec aūt uerba:statuit q iurisditioni pesł:cū effectu accipim⁹ nō uerboten⁹:⁊ iō si cū uellet statuere ꝓhibitus sit:nec effectū decretū habuit:cessat edictū Nā statuit uerbū rē pfectam significat ⁊ ꝯsūmatā iniuriam nō ceptā. Pene sicut in digestis ti.de penis legit: legū interp̄tatiōe molliēde sūt poti⁹ q̄ꝫ nimis exasperāde: atqꝫ iđo ꝓpriū casū n̄ excedūt. Sed q̄ d̄ raptu virginū uł aduocatis seu de crimie maiestatis uł de sicarijs dicta sūt:fauore religionis et fidei atqꝫ principali odio sicariox introducta sūt Iniuriax ꝟo ꝓ eax varietate multiplicit qs reus fieri pt̄ varietas itaqꝫ criminū uarietatē inducit penax. Itē n̄ in digestis ti.d̄ penis. Aut facta puniunt:ut furta cedesqꝫ: aut dicta ut ꝯuitia ⁊ infide aduocationes:aut scripta ut falsa charta ⁊ famosi libelli:aut ꝯsilia ut ꝯiuratiōes:aut ꝯscia ut latronū quosqꝫ alios suadendo monuisse:sceleris ē instar

i Nec aūt uerba statuit.ar.ꝙ rubrice sūt autētice Nā ex v̄bis rubrice argumētat hec l.⁊ loqt i casu cū iudex d̄cernit ius iniquū ꝯ aliqueʒ quo iur̄ potit ille uti ꝯ illū p⁹ d̄positā adminīstratiōʒ ⁊ hoc ꝓpt̄ maliciaʒ ꝯstituētis.Nec enī lex egor ulla ē:q̄ꝫ necis artifices arte pire sua pōt ēt poni casus in lr̄is d̄ni pape: ex d̄ mutu.peti. prudētiā.C.d̄ iudeis die sabbati

k Accepim⁹.ar cū effectu v̄ba eē accipiēda.ar.s̄. xvij.q.iiij.siquis suadēte.ar.n̄ obeē alicui malū nisi ad finē pducat

ar.volūtatē siue conatū n̄ puniri nisi effectu.ar.j.e. §.cogitatio.⁊.s̄.e.cogitationis.
l Pene sicut.posita ꝯrietate legū d̄ uolūtate puniēda uel n̄ puniēda:subdit duas solutiōes: vnā.j.e.§. cogitatio.aliā hic qd̄ r̄gulare ē ꝓ sola uolūtate quē nō pūiri nisi in spālib⁹ casib⁹.Dic ergo pene voluntatē puniētes:in qbus casib⁹ inueniunt determinate alique leges. m Sūt molliēde.i.tolerāde:⁊ n̄ ad alios casus extēdēde:⁊ hoc ē qd̄ dicitur infra.
n Atqꝫ iō n̄ excedūt.sīlia sūt ad legē istā ex d̄ ꝓba. ex lr̄is.l.di.eos.ff.de re.iudi.int pares.§.i.⁊ iteruʒ ubi lex mētionē facit d̄ pena :⁊ dubitat an d̄ maiori an de miori cogitauerit:p̄sumēdū ē ꝙ d̄ minori.ff. de penis si preses. o Exasperāde.nisi ex cā pp multitudinē:ut.ff.de penis.l.aut facta.§.ult.⁊ ꝓpt rōnem psonarū:ut.ff.d̄ pēis.l.capitaliū.§.ulti.
p Sicariox.⁊ deo pene volūtatis in cie statu

Sed hec q̃tuoꝛ genera ↄ̃ſide rãda ſũt ſeptem modis: cauſa ꝑſona loco tp̃e qualitate quã titate euẽtu. Cauſa: ut i uerberibus q̃ impunita ſũt a magiſtro illata uel a parẽte: q̃m emẽdationis aĩo ñ iniurie gr̃a uident̃ adhiberi. puniunt̃ cuꝫ qs ꝑ irã ab extraneo pulſat̃. Perſõa dupliciť ſpectat̃: eiuſ q fecerit: ⁊ eius q paſſus eſt. aliter enpuniunt̃ ex eiſdẽ facinoꝛibꝰ ſerui q̃ꝫ liberi: et aliť q in dñm parentẽue auſus ẽ: q̃ꝫ qui in extraneũ et in magiſtratũ q̃ꝫ qui in pꝛiuatũ. in huiuſmodi cõſideratione etatis quoq̃ꝫ rõ habeat̃. Locꝰ facit: ut idẽ uel furtũ uel ſacrilegiũ ſit ⁊ capite luendũ uel minoꝛe ſupplicio. Tp̃s diſcernit emãſoꝛẽ a furtiuo, ⁊ effractoꝛẽ uel furẽ diurnũ a nocturno. Qualitate factũ uel atrocĩꝰ uel leuius ẽ: ut furta mãifeſta a nõ manifeſtis diſcerni ſolẽt: rixa a craſſaturis expilationes a furtis petulãtia ⁊ violentia: q̃ de re maximus apud grecos oꝛatõ demoſthenes ſic ait: Qñtitaſ diſcernit furẽ ab abigeo Nã qui ſuem vnũ ſurripuerit fur coercebit̃. q gregẽ: ut abigeus. Euẽtus ſpectat̃: ut a dementiſſimo quoq̃ꝫ facta: q̃ꝫ q̃ꝫ lex ñ minus eũ q occidẽdi hominis cã cũ telo fuerit inuentus: q̃ꝫ eũ q occiderit puniat. Et ideo apud grecos ⁊c̃. exilio vlũtario foꝛtuiti caſus luebãtur: ut apud p̃cipuũ poetarũ ſcriptũ ẽ. Cogitatio ñ meret penã lege ciuili: cum ſuis terminis ↄ̃tẽta ẽ: diſcernũtur tñ a maleficijs ea que de iure effectũ deſiderãt. In his eni nõ niſi animi iudiciũ ↄ̃ſiderat̃ Unde in digeſtis ti. de repudijs Diuoꝛtiũ ñ eſt uerũ: niſi qð animo ꝑpetuã cõſtituendi diſceſſionẽ fit. Itaq̃ꝫ q̄cquid caloꝛe iracũdie fit uel dr̃: non aliter ratũ ẽ: q̃ꝫ ſi ꝑſeuerantia apparuerit iudiciũ animi fuiſſe. Ideoq̃ꝫ ꝑ eũ caloꝛẽ miſſo repudio ſi in bꝛeui reuerſa eſt uxoꝛ: ñ diuertiſſe videt̃. Hic etiã in canonibus. Siqs iratus crimẽ alicui obiecerit ⁊c̃.

Ex ↄ̃ſilio autẽ uelut ex facto aliquẽ teneri auguſtinus pꝛobat ita dicens.

Nõ ſolũ qui manibꝰ occidũt: ſed etiã quoꝝ ↄ̃ſilio ⁊ fraude alij occidunt̃ homicide ꝓbãt̃

Periculoſe decipiũtur qui eſtimãt eos tantũ homicidas eſſe: qui manibus hoiem occidũt: ⁊ nõ potiꝰ eos ꝑ quorũ conſiliũ ⁊ fraudẽ ⁊ exhoꝛtationẽ homines extinguunt̃ Nam iudei nequaq̃ꝫ pꝛopꝛijs

ꝓpꝛiũ caſũ nõ excedũt. q Iniuriaꝝ. q̃re in crimie iniuriaꝝ nõ ita aſſignat̃ certa pena: ſic in p̄fatis criminibus ſuppõit: qꝛ ꝓ uarietate iniuriaꝝ eſt multiplex varietas penaꝝ: ut oñdit ⁊ ꝓbat̃ in lege ſequẽ.

r Aut facta. Caſus. i hac. l. pꝛio põit q̃tuoꝛ genera puniẽdorũ. Po diĉ illa q̃tuoꝛ genera eẽ ↄ̃ſideranda. vij. mõis: ad hoc ut puniãt̃ qñq̃ꝫ magiſ qñq̃ꝫ minꝰ qñq̃ꝫ nullo mõ ⁊ de oibus exemplificat.

s Ut cõuicia. ꝓ ↄ̃uicio depõitur clicus. ꝯ. xi. q. i. ſi qs ſacerdotũ. Et qd ſit ↄ̃uiciũ hẽs ff. de iniur. apud labeonẽ. §. i.

t Infide. i. ñ fide. i. ſine fide: ut cũ aduocatꝰ p̄uaricat̃. ꝯ. ij. q. iij. §. pꝛeuaricatoꝛ.

u Latronũ. uelut cũ qs ſciẽs recipit eos. qui ita puniũt̃: ut ibi latrones. ff. ð recepratoꝛibꝰ. l. peſſimum

x Quoſq̃ꝫ. hoc ſ. punitur.

y Sꝫ hec q̃tuoꝛ facta dicta ſcripta conſilia.

a Impunita. ꝯ. xxiij. q. iiij. ca vindicta. ff. ad. l. acqui. ſed ⁊ ſi in fi.

b Uel parẽte. C. de emẽ. liberorũ. l. vna. ꝯ. xxiij. q. iiij. duo iſta nomina.

c Per irã. uel ludũ notiũ. ff. ð fur. furti. c. ulti.

d Eius. aliť. n. puniť nobiľ q̃ꝫ ignobiľ: ſeruꝰ q̃ꝫ liber vt. xxiiij. q. i. q ↄ̃ pacẽ. ff. de penis. l. capitaliũ. §. ult.

e Parẽtẽue. nã taľ inſuit̃ ſacco coꝛio cũ gallo gallinacio ⁊ ſerpẽte ⁊c̃. ff. ad. l. põpe. de par. pena. C. ð his q parẽtes uel liberos occi. l. vnica. multo foꝛtiꝰ q ↄ̃ p̄rem ſpũalẽ. ar. vi. q. i. ĩfameſ. xxx. q. iij. pitaciũ

f Et in magiſtratũ. C. de iniur. atrocẽ. nã in his eſt ius publicũ. ar. ꝯ. di. i. ius publicũ. ⁊ q p̄poſito manus intulit: capite plectẽdꝰ ẽ. ff. ð re mili. oẽ delictũ

g Etatis. ut. xv. q. i. illð. h Locuſq̃ꝫ. ĩ. de cõ. di. v. c. i. i Furtũ. ff. ad. l. iul. pe. diuus ↄ̃. ſed ibi ſubaudit̃ tm̃. k Uel ſacrilegiũ. ſ. tm̃. ibi. n. dr̃ ſi res p̄uati ð ſacro loco ſurripiat̃ occaſione furti ñ ſacrilegij eẽ.

l Emãſoꝛẽ. emãſõẽ ille q diu uagatꝰ ẽ ⁊ ad caſtra reuertit̃. ff. de re mili. l. iij. §. i. tp̃s diſcernit furẽ hũc a latrone q latẽter moꝛat̃ in aliquo loco cã maleficij exercẽdi: ⁊ cito reuertit̃ ad caſtra.

m Effractoꝛẽ. effractores dñť q frãgũt carcerẽ uľ aliud ut euadãt uľ ut inde aliq̄d ſurripiãt. ſꝫ aliť ſũt puniẽdi nocturni aliť diurni: ut. ff. ð effrac. ⁊ expila. l. i. ⁊. ij.

n Diuꝛnũ. diſtiguit̃: n. fur nocturnꝰ a diurno: qꝛ nocturni atrocioꝛes ſũt, ⁊ acerbiꝰ puniunt̃: ut ex̃ de homici. ſiqs ꝑfodiẽs. ff. ad. l. acq. itaq̃ꝫ.

o Manifeſta. hec pẽa q̃drupli illa dupli puniť ſolꝫ. p Diſcerni. ꝯ. xiiij. q. v. penale.

q Rixa. rixa ẽ inter altercãteſ: ⁊ ꝓpe int̃ duoſ

r A craſſaturis. q̃ fiũt a latronibꝰ ĩ nemoꝛe: et dr̃ a craſſoꝛ craſſaris qð eſt ſeuire.

s Expilatões. expilare ẽ res iacentis hẽditatiſ ſubtrahẽ. ff. ð cri. expi. here. ſi hẽditate. nec eſt hꝰ furtũ: qꝛ ñ tractat reſ ĩuito dño: qꝛ ñdũ aliqs dñs ẽ: ut. ff. de furtiſ rei hẽditate. ff. de effractoribus ⁊ expi. l. i. ⁊. ij.

t Petulãtia. i. laſciuia aliť eni puniť qð fit ꝑ laſciuiã: ⁊ aliť qð fit ꝑ uiolẽtiã: ex̃. ð ſen. ex. lap eo

u Ab abigeo. ff. ð abigeis. l. i.

x Unũ. et ita, numerꝰ diſcernit eos: ut. ff. de abigeis oues.

y Puniat. hic non ſpectatur euentus.

5 Uolũtario. i. ꝓpꝛio motu iudicis. ſ. ſm̃ uolũtatẽ iudicis duraturo: ñ eni erit tp̃s ðterminatũ i exilio. Uel uolũtario i. ꝓꝑ motu ⁊ uolũtate rei q̃ꝫtũ ad locũ i qͦ erat i exilio eligẽð

a Foꝛtuiti. ar. ↄ̃ hãc eandẽ. l. et. ff. ð offi. p̄ſi. diuus. Sed hoc apð grecos cũ ñ erat tãtꝰ furoꝛ q̄ excuſaret: alſ ſatis ipſo furoꝛe puniť. b Cogitatio. ecce ſuppõit aliã ſolutionẽ melioꝛẽ p̄dicte ↄ̃rietatis legũ. ſ. q̄ volũtas ñ puniť ab hoie cũ ſuis finibꝰ ẽ ↄ̃tẽta: et hͦ. caſu intelligũt̃ auctores q̄ dicũt volũtatẽ ñ puniri. ſ. ab hoie. ⁊ ſubaudit̃ hic: uľ ſic ſ' cogitatio ⁊c̃. c Non meret̃. quo ad hoiem alſ ſecus. ar. xlix. di. hinc v̄o ponderoſus. d Diſcernunt̃ tñ a maleficijs. q. d. lꝫ in maleficijs magis attẽdat̃ uolũtas q̃ꝫ animꝰ i. ꝑſeuerãtia: ſecꝰ ẽ in illis q ſoꝛtiunt̃ effectũ de iure: in qbꝰ magis aĩmꝰ. i. ꝑſeuerãtia attẽdit̃. ⁊ ad hoc inducit oĩa uſq̃ꝫ ad. §. alij eↄ̃. ñ. n. in ↄ̃tractibꝰ ↄ̃ſiderat̃ ſola volũtas ⁊ animi

destinatio.ar.ↄ̃.ff.de fide instru.ↄtract⁹ vnde ⁊ resoluitur emptio re ītegra ⁊ perfide est ad si nō eēt ↄsensu vtriusq̧ ꝑtis celebrata.C.qñ licet ab emptōe dis.l.i. ⁊ lic3 millesies velit ↄ̃bere.⁊ etiā hoc declarare nō tenebit ↄtract⁹.

d ¶ Illis.š.xxiij.q.iij.c.ult.⁊ alia ratio ibi assignat̄.
e ¶ Tertia.ĵ.de con.di.i.nocte.
f ¶ Hora sexta.ar.ad testes ↄtradicentes sibi in tpe ↄcordandos:ut ex̄ de testi.cum tu fili.ar.ↄ̃.iij.q.ix.nihilominus.S3 hic nulla est ↄtrarietas:q2 sup diuersis testificāt̄. vnus sup crucifixiōe facta līguis hora tertia:alius sup crucifixiōe in cruce facta a militibus hora.vi.

manibus christum occiderūt: sicut scriptum est:nobis nō licet interficere quenq̧.sed tñ illis mors dñi imputatur:quia ipsi lingua eū interfecerūt dicentes: Crucifige crucifige eum. vnde vnus euāgelista dixit dñm esse crucifixum hora tertia:alius hora sexta: quia iudei crucifixerunt eum hora tertia lingua:milites hora sexta māibus. Qui ergo hominē tradidit:ille interficit eum dño dicente:maius peccatum h3 qui me tradidit tibi. vñ ps. Filij hominū dentes eoꝝ arma gla. ⁊ sa. ⁊.l. e. acut⁹. Subijciant ergo se pnie: quoꝝ consilio sanguis fundit̄:si ueniam ꝓmereri uolūt. Item ex epistola clemētis. Interfectores fratrum detractores eoꝝ eosq̧ odientes homicide hñt.

Homicidioꝝ tria genera dicebat esse beat⁹ petrus ⁊ penam eoꝝ parilem fore dicebat. sicut enim homicidas interfectores fratrū: ita detractores quoq̧ eoꝝ eosq̧ odiētes homicidas esse manifestabat: et q occiderit et qui odit fratrē suū ⁊ q detrahit ei: pariter homicida esse demōstratur. Item hiero. in isaia.

In maleficijs voluntas pro opere reputatur.

Omnis iniqtas ⁊ oppressio ⁊ iniusticia iudiciū sanguinis est: ⁊ licet gladio ñ occidas: uoluntate tamē interficis. Item cyprianus:

De eodem.

Nunquid chaim cūm dño munus offerret: ꝑemerat fratrem: ⁊ tñ fratricidiū mēte ↄceptū deus ꝓuidus ante dānauit. ut illic cogitatio mala ⁊ ꝑniciosa ↄceptio deo ꝓuidēte ꝓspecta ē: ita ⁊ in dei suis apō quos cogitat̄ ⁊ martyriū mēte ↄcipitur: animus ad bonum deditus deo iudice coronatur. aliud ē martyrio animū deesse: aliud animo defuisse

e ¶ A maleficijs.in maleficijs voluntas expectatur non exitus.ff. ad l. cor.de sic. diu⁹.C. de excusa.tu. amplissimi.
f ¶ Desiderāt.ut sunt cōtract⁹:ut mr̄imoniū diuortiū emptio ⁊ vēditio ⁊ huiusmodi q̄ de iure sortiūt̄ effectū. Sed maleficia nō de iure sortiūtur effectum: immo tantum ex corde procedūt xv.q.vi.c.i.
g ¶ Iudiciū.i.perseuerātia effectus deliberatio.sed in maleficijs nō ↄsiderat̄ perseuerātia l' iudiciū animi. sed suffic̄ si affuit voluntas: ⁊ si in cōtinenti peniteat.ff. đ fur.si ea.xxij.q.v.g piurare in prin.
h ¶ Diuortiū.nō alit̄ ratū est.ar. non dici qd factum si nō perseuerauerit:ex̄ de v.sig.nā ⁊ ego ff.de no.o.nū.si op⁹.ff. ad.l.cor. de fal.'q fallaʒ xxxij.q.i. apud.'ar.ↄ̃.ff. de edil.edic.qd sit fugitiu⁹.§. cels⁹ q° q̧ scribit
i ¶ Calorem.excusat hoc casu calor feminam licet grauissime peccet ita etiam q̧ si minor esset nō restitueretur.ff.de mino.si ex causa.§.si mulier.et ita excusat ira.ar.ij.q.iij.siquis iratus.⁊ qñq̧ rescindit ↄtractum.ff.đ publi. licitatio qñq̧ minuit delictū.C. de adult.gracch⁹. Similit̄ ira siue fruniculum.i.parua ira facit donatōem perire:nisi inuicē amor sit recōciliatus.ff.de donat.inter vir ⁊ vx.cū hic status.§.si post diuortiū.
k ¶ Si quis.š.ij.q.iij.siquis iratus:
l ¶ Ex ↄsilio.q.d.nō tm̄ et volūtate tenet̄ qs.s3 et ↄsilio.cōsiliū aūt plus ē q̧ volūtas q2 i eo procedit̄ ad actum.

g ¶ Maius.š.xxiiij.q.iij. q alioꝝ.
h ¶ Unde psalmista.miserere mei deus.
i ¶ Hominū. parauerūt laqueū pedibus meis:
k ¶ Dentes .i.cōrosiōes ⁊ ↄuicia.
l ¶ Et sagitte. q̧tum ad consilia.
m ¶ Gladi⁹.quātum ad uerba:
n ¶ Acutus.dum clamarēt crucifige crucifige etiā uoces ille incitatiue fecerūt mortem:ut gladius acutus.
o ¶ Se penitentie.⁊ irregulares fiūt.l.di.siqs viduā.⁊ ē ar.ↄ̃ clericos qui fures iudicādos potestatibus tradūt.xxiij.q.v.vnū solū est.dic ut ex̄.d e homi.tua.⁊.xxxiij.q.iij.maximian⁹. Sed nūquid dices irregularē clericū q.homicidiū uoluit facere nec fecit: q2 ñ potuit? irregularis ē tanq̧ de homicidio l3 nō sit homicida ĵ.e.sicut.ubi tñ factū sequit̄ grauius est peccatum.

a ¶ Periculose. Casus: qui cōsiliū dat ad occidēdū homicida est. vnde iudei probantur fuisse homicide christi quia illū et si non manib⁹ tñ lingua occiderūt: ⁊ magis peccauerunt q̧ pilat⁹ uel milites: qui eū crucifixerūt.
b ¶ Consilium.ex̄ de homi.sicut dignū.š.di.l.siquis viduā
c ¶ Licet.hoc dicūt propter diem festū: lex enim precepit ne parceretur malefactorib⁹ et licebat eis interficē.xxiij.q.v.quid ergo presertī seducētes populū et a deo retrahētes: qualem istū esse dicebāt.sed propter diē festū nō licebat eis tūc interficere quēq̧ vel ñ licebat interficē quēq̧.i.hūc.propter qđ scriptū ē.tradet̄.n.gentib⁹ ad illudēdū et ↄspuendū et crucifigēdū ⁊c.et sic adimplet⁹ ē sermo iesu quo se predixit a gentib⁹ occidēdū. ipsi tñ ↄtra se hoc dicunt cū eum interfecerunt lingua ⁊ non manibus.

a ¶ Homicidioꝝ tria genera dicunt̄ esse precipua nā large homicidiū dr̄ quilibet illicit⁹ motus ad nocendū.ĵ.e.homicidium.
b ¶ Parilem.i.similē q̧tum ad deū. alias eni3 asperior penitentia imponitur interfectori.
c ¶ Et qui.š.lxxxvi.di.pasce.
d ¶ Detrahit.detractores dicūtur homicide:q2 q̧tum in eis ē ꝑuant aīam que melior ps hois est uita dū negant virtutes qbus aīa viuit eē in ea.nam detrahere ē bona que alicui sūt a deo collata negare uel inuertere:ut siqs dicat sapientē sapientiā ñ habere uel castū castitatē:uel ea q̄ bono zelo fiūt subuertendo asserat malo zelo uel spū fieri:sicut iudei christus dicebāt in belzebuch demonia eijcere.xxi.di.§.i.⁊ quidē hoc ē peccatū in spm̄ sanctuʒ. q2 quod ē spūs sancti maligno spūi attribuūt. vñ in euāgelio qui dixerit frī suo fatue:re⁹ erit iehēne.lv.di.si euāgelica.xxxij.q.v.qui videris.

e Pariter. non quia equaliter peccent sed q2 dignus est pena eterna uterqz.

f Omnis. oppressio. C. quod me. cau. si per impressionem.

g Iudicium. i. ita punitur et ē digna puniri: ut homicidium quia utrunqz sufficit ad damnatiōem.

a Nunqd. Casus: dicitur q deus inspicit uoluntatem anteq̄3 perducatur ad actum ta3 bonam ut eā coronet q̄3 malam ut eam damnet. de mala probat per chaim: de bona per eum qui vult pati martyrium: quia remuneratur: et si martyriū animum non sequatur.

b Chaim. x̄. iij. q. vij. in grauib9 hoc legitur in genesi.

c Damnauit. si damnauit ergo commissum fuit. nā deus nulli immeritam ingerit penam. xi. q. iij. illud. Sed expone damnauit. i. dānabile ostendit. i. eius victimas respuendo. uel dānabile presciuit.

p Si propterea. in corde. x̄. xxiiij. q. ult. c. ult.

q Tenetur. s. quo ad deū nō quo ad hominē. cu3 rē non ꝯtractauerit. ff. de acq. pos. possideri. §. si rem. q2 solo aio furtū nō ꝯmittit̄ sm. l. ut ibi dicitur.

martyrium. Qualē te inuenit dñs cum uocat: talem pariter et iudicat: qm̄ ipse testatur et dicit: et sciēt omnes eccl'e: quia ego sum scrutator renū et cordis. Item augustinus.

Homicida est: qui fratri suo mala persuadet.

Noli putare te nō eē homicidā: qn̄ fratri tuo mala ꝑsuades. si fratri tuo mala persuades occidis: et ut scias: q2 occidis audi psalmistam: Filij hominū dētes eoꝝ arma et sa. id est machera acuta. Idem

Occidit qui ad nocēdū mouet

Homicidiū lege vetitū putabat nō aliud esse nisi cōporis pemptio. Aperuit g° dñs omnē iniquū motū ad nocēdū fratri in homicidij genere deputari. Item aug. **Furti tenent: qui solo timore nō furantur.**

Si ꝓpterea nō facis furtu3 q2 times ne iudiceris: intus in corde fecisti: reus furti teneris et nil tulisti. Idē de libero arbitrio. **Nō iō minus delinquit: cui sola deest facultas**

Si cui etiā nō ꝯtingat facultas concūbendi cū ꝯiuge aliena: planū tñ sit eū aliquo mō cupere et si ptās det esse factuꝝ: nō minus reus ē: q̄3 si in ipso facto dephenderet. Itē

Sicut auctoritas testat̄: uolūtas remuneratur nō opus. uolūtas enim in cordis ꝯtritione: opus uero in oris ꝯfessione. luce clarius constat cordis contritione: nō oris ꝯfessiōe peccata dimitti. Item prosper.

Porro illi quoꝝ pctā humanam noticiā latēt nō ab ipsis ꝯfessa nec ab alijs publicata: si ea cōfiteri uel emēdare noluerint: deū quem habent testem: ipm habituri sūt et ultorē. et quid eis ꝓdest vitare humanum iudiciū: cū si in malo suo ꝑmāserint: sūt ituri in eternū deo retribuēte suppliciū: qui si sui ipsi iudices fiant: et ueluti sue iniquitatis ultores hic in se uolūtariam penam seuerissime animaduersionis exerceant: tēpalib9 pēis mutabūt eterna supplicia: et lachrymis ex uera

a Si cui. nō minus. x̄. xxxij. q. v. . sic enim di. q. i. §. uer. hoc. xv. q. vi. c. i. viij. q. i. sciendu3. xiiij. q. i. si qd. xxxij. q. v. qui viderit. ꝯ. j. di. ij. sicut tribus ꝯ. So. reuera magis reus ē si op9 adhibeat̄. s3 hoc quo ad sufficientiā eterni interit9 accipe. uel dic nō minus ē re9. i. nihilomin9 re9 ē q̄3uis ad factū nō ꝑueniat: nō qn pl9 peccet ut dixi: si opus seq̄tur. qd p3 ex eo: q2 ꝓhibitū est malā uoluntatē in op9 producē. sic ergo ꝯ prohibitionē illā faciens plus peccat. q2 ergo opus adijcit uolūtati iniquitatē adijcit iniquitati.

b Sicut. volūtas. non opus tm̄ facit vt opus sit remuneratoriu3: sed uolūtas. sic et alibi dicit s. q sufficit elemosyna cordis nō corporis. xlv di. due. qn̄qz tñ op9 ēt minus bonū in bonum ꝯuertitur diligentibus deū. j. e. di. nullus eoꝝ ar. extra de regu. iuris estote. Illud autem nota: q peccata q̄ sola voluntate ꝯtrahunt̄ sola voluntate dimittunt̄ sm baz. ar. ff. de pac. ab emptione. s3 ꝯtriu3 credo: si ad ꝯsensum voluntas ꝑuenit. ar. x̄. vi. di. testamentum.

c Contritione. j. e. §. nō ita.

d Contritione. illa. s. q̄ est virtus nō illa q̄ est passio. s. afflictio qua punit̄ qs interius ꝓ peccato. nec illa q̄ est actio q̄ se punit aliquis. h. Item prosper.

e Porro. Casus. inuitat ꝓsper quēlibet hoīem ad pniām q enī noluerit emendare delictū eterno supplicio dānabit̄: quia noluit subire tpale suppliciu3. meli9 est ergo q quis confiteat̄ peccatum occulte: vel etiā in iudicio cū potest inde ꝯuinci et pniām agere: ut sic cōmutet penā eternā in temporalem.

f Ultores. quasi sine confessione. et in hoc facit ad propositum: sed tamen hoc nō est verum: quia confiteri tenetur sacerdoti. sed hoc vult dicere: q deberet recognoscē peccata sua et inde se damnare et se redarguere et dicere tali pena sum dignus et sic sunt sui iudices

g Temporalibus. in sustinendo temporales penas euadunt eternas. x̄. xiij. q. vlti. c. vlti.

d Animo. ut in beato martino: sufficit enī affectus ar. j. e. importuna.

e Qualem. x̄. di. xxv. qualis.

f Vocat. xiij. q. ij. q̄3 prepostex.

g Testatur. ut in apocalipsi.

h Renum. i. delectationum.

i Cordis. i. cogitationū. Unde aug. super illū locū: scrutans corda et c. corda id est qd quisqz cogitat renes. i. qd quēcunqz delectat.

k Noli persuadere. x̄. di. xlv. sane. plus enim est ꝑsuadere q̄3 facere. ar. ff. de ser. cor. l. i. §. ꝑsuadere. qui enim ꝑsuadet corrūpit: nō qui cogit ut ibi.

l Machera. i. gladius alia translatio est.

m Homicidium. putabatur. male intelligentib9 nam ꝓhibitum erat et omne vnde malū orit̄: extra de consti. nam concupiscentiā.

n Aperuit. in euāgelio ubi dicit: qui dixerit fratri suo fatue: reus erit mortis. siquis dixerit fratri suo racha: reus erit concilio.

o Motum. post primū qui in potestate non est.

cordis ꝯtritiōe fluētib⁹ restri gēt eterni ignis īcēdia. ⁊ ifra Macilius deū sibi placabūt q non hūano ꝯuicti iudicio: sed ultro crimē agnoscūt: qui aut r ꝓprijs illud ꝯfessionibus ꝓdūt: aut nesciētibus alijs qua les occulti sūt: ipi in se uolūta rie excōicationis sniam ferūt ⁊ ab altari cui mīstrabāt ñ aio sed officio sepati uitā suā tan q̄ȝ mortuā plangūt: certi ꝙ re cōciliati sibi efficacis pñie fru ctibus a deo ñ solū amissa re- cipiant: sed etiā ciues supne ciuitatis effecti ad gaudia sē piterna ꝑueniant. Hocidē ꝓbatur aucte illa ꝓphetica. In quacunq3 hora peccator fuerit ꝯuersus et inge. ⁊c̄. nō enim dr̄ ore ꝯfessus fuerit: sȝ tm̄ ꝯuersus fuerit ⁊ ingemue rit: vita viuet ⁊ non morietur. Hic etiā idē ꝓpheta ait: Sci dite corda vr̄a ⁊ nō uestimēta ostēdēs ꝯtritionē cordis q̄ in eiusdē scissione intelligit: nō in ꝯfessione oris que ps ē ex- terioris satisfactiōis: quā sciś surā uestiū noīauit a pte to- tū intelligēs: peccata dimitti Hinc etiā ꝑ eundē ꝓphetam ait dñs: Couertimini ad me: ⁊ ego ꝯuertar ad vos. Con- uersio aūt dr̄ quasi cordis vn diq3 uersio. Si autē cor nr̄m vndiq3 a malo ad deū uertit: mox sue ꝯuersionis fructū me ret: ut deus ab ira sua ad mi- sericordiā ꝯuersus peccati ꝑ- stet indulgentiā: cui⁹ primo ꝑ- parabat vindictā. vñ datur in telligi: ꝙ etiā ore tacēte veni am ꝯsequi possum⁹. Hinc ēt leprosi illi qbus dñs precepit ut ostenderēt se sacerdotibus in itinere anteq̄ȝ ad sacerdo- tes uenirēt: mūdati sunt. Ex quo facto nimiꝝ dat intelligi ꝙ anteq̄ȝ sacerdotib⁹ ora nr̄a ostēdamus. i. peccata nr̄a cō fiteamur: a lepra peccati mū- damur. Hinc etiā lazarus vi uus de monumēto ꝓdijt: non prius de monumēto ē educt⁹ ⁊ postea a dño ē suscitatus: sȝ lapide remoto quo monumē- tū claudebat i sepulchro reui xit: ⁊ foras viuus ꝓdijt. Hic etiā ut dñs ostēderet: ꝙ nō sa cerdotali iudicio: sȝ largitate diuine grē peccator emūdat: leprosum tangēdo mūdauit: ⁊ postea ut sacerdoti sacrificiū ex lege offerret p̄cepit. lepro- sus enim tangit: cum respectu diuine pietatis mēs peccato- ris illustrata ꝯpungit. vñ post trinā negationem petrus dño eū respiciēte ꝓfudit amaras lachrymas: qbus culpā nega tioni sue diluit. lepros⁹ semet ipm sacerdoti repñtat: dū pec catū suū sacerdoti penitēs cō fitet. sacrificiū ex lege offert dū satisfactionē ex eccle iudi cio sibi impositā factis exeq- tur. sȝ anteq̄ȝ ad sacerdotē ꝑ- ueniat emūdat: dum ꝑ ꝯtritio nē cordis ante ꝯfessionē oris peccati venia indulget. Hic etiā medici negant suscitare

h Macilius. s̄. xi. q. iij. § euident: ibi allegat hoc pro capto. i Sed ultro. ar. l. di. presbyterum. ar. pro sponte ꝯfesso. k Nescientib⁹. j. e. §. filr. l Sniam. qd̄ fit cū i secreto interius ꝯpūgunt ⁊ ꝯfitent sacerdoti: ut. j. e. di. vide. beni gnū. ⁊. c. iudicet: nō tñ si bi imponendo vl' se ligā do f̄m ꝙ grā⁹ inducit c. sȝ ferūt voto ⁊ ꝓposi- to q° se dānent ad talē pniaȝ subeundā iudicio sacerdotis.

m Nō aīo. s. in ꝑpetuū s. ad tp̄s: ꝓpositū qppe ⁊c̄. l' nō aio tm̄ sȝ officio aucte. s. superioris l' nō aio tm̄ sed officio. i. iudi cio superioris ab officij executōe abstineāt: ut. j e. di. in actōe. h.

n Tanq̄ȝ. j. e. di. i actōe s̄. l. di. ⁊ purgabit. et. c: de his vero.

o Amissa. i. ꝑtermissa. dimissa ad tp̄s ꝓpositū qppe hñt pacta pnīa ad p̄stinū altaris officiū. vñ spōte recesserāt remea re. ut. l. di. dño scō. ⁊. c. et purgabit.

p Recipiāt. i. iudicen tur digni recipere. h:

q Hocidē. ab isto lo- cō iducit grā⁹ auctes euidentiores ad ꝓban dū suū ꝓpositū ⁊ suspen dit ꝯclusionem suā usq3 ad. §. item si: ⁊ ibi infert ꝯclusionem. ab eodē. §. suspēdit: iteꝝ ꝯclusionē suā usq3 ad. §. cū ergo: ⁊ ita ꝑuenit ad. §. alij eꝯ ⁊ h° videbis ꝑ. x. auctes quas ponit in ipsa lr̄a.

r A parte. oris ꝯfessio ē ꝑs exterioris satisfacti onis q̄ hoc totū dr̄. ⁊. j. e. quē penitet. vl' dic su peri⁹ infinitatuȝ efficit ꝑs inferioris infinitati cū. n. hec vera sit oīs hō est animal. vtroq3 t̄mio ifinitato rc̄e ꝯuertit: oē ñ animal ē ñ hō. ⁊ sic ñ scindeꝶ cor da ē ifēri⁹ ad scindē vestimēta. plani⁹ dixisset a toto ad ptē

s Conuertimini. sed nūquid standuȝ ē huic ordini: ut pma sit nostra ꝯuersio sequens diuideꝶ. ar. xliij. di. sit rector. ex de vi. ⁊ ho. cle. c. ulti. in fi. ar. ꝯtra. j. di. iiij. dicit dñs. ff. de sol'. nec enim. ⁊. preterea nemo mereꝶ primā gratiam: quo modo ergo hoc precipitur alicui conuertimini ⁊c̄. Solo tale ē illud: surge q dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illumina- bit te christus. uel respicit hic ordinem iustificatiōis: q2 cō tritio qua cōterimur causaliter precedit remissionem: ⁊ sic contritio que ex libero arbitrio procedit: meretur remissionem que tamen grē que oīa p̄cedit erit at tribuenda tanq̄ȝ cause. qdam tñ prius ponūt remis- sionē. uel ꝯuertimini. i. ostendite vos hūiles ad cō- uersionem: ⁊ ego cōuertar ad vos i. primam gratiā uobis infundam ar. j. di. v. falsas. uel dic ꝯuertimi ꝑ omissionē cul pe: ad qd̄ quili- bet teneꝶ nō per grām humanam quam nemo me- retur uel deme- reꝶ sicut uides in radio solis. si. n. aperio fenestraȝ ītrabit sol: si clau sero nō intrabit: tñ possum eū co- gere ꝙ ītret. vñ dictū est ꝺ hoīe ꝙ est spūs uadēs ⁊ non rediens ꝑ se. si tñ hēat gra- tiam potest me- reri vitā eternā. vnde nō valȝ hoc ar. iste ñ pōt me- reri qd̄ minus ē ergo nec qd̄ ma ius. Item nec h° iste est magis ma lus hodie q̄ȝ he- ri: ergo min⁹ ha- bil' ad suscipien- dam grām quā heri. instantia est i cefa. i. petro. S

t Couersio. ar. ꝙ non tm̄ valet verbum simplex q̄ȝtū ꝯpositū. ar. ꝯtra. ff. ad l. acq. si seruus. §. ingt.

u Sue ꝯuersio nis. ar. ꝯ. xi. q. iij qui iubente. sȝ hoc ꝺ fructu r̄missiōis

x Leprosi. s. decē. ꝺ qb⁹ legiꝶ i euāgelio luce. q de signāt petores. y Sacerdotib⁹. pmo g° ē deo ꝯfitēdū: postea sacerdoti. j. e. §. ex his oib⁹.

z Hic etiā lazar⁹. i. peccator ꝯsuetudine peccādi depssus. ar. j. di. ij. sic trib⁹. a Lapidē onē pc̄ti b In sepulchro. i. ī cōdis ꝯtritōe. c Mūdauit i euāgelio matthei. d Sacrificiū. i. satisfactōeȝ e Precepit. s̄. xciij. di. dñs. ⁊ ita ex p̄cepto teneꝶ qs ꝯfiteri. f Medici. i. sacdotes q medicinā aie p̄stāt sȝ ⁊ de⁹ dr̄ medic⁹. ut. j. di. iij. adhuc istāt. xxiij. q. iiij nabuchodonosor. ⁊. xi. q. iij. quomodo.

g Mortuo.i.ꝑ manēte ī pctīs.

h Auctoritas.ī li.iesu.filij syrach s.ecclīastico.

i Perit.i.nō est q̄ nō penitet talem: ut.ī.di.iij.iudas.⁊ ita perit h qd̄ nō est.ar.ff. d̄ ꝯsti.pecu. id qd̄. vel si est nō ē vtil' quo ad vitā. ar. ꝙ rescriptum ab excōicato īpetratū sit nullū ipo iure.ar.ꝯ.ī.de cō.di.ij.⁊ dixit.

k Velut. q enī peccat nullus ē: q2 peccatū ducit ad nō esse cuꝫ nihil sit: iuxta illud ⁊ sine ipso factū ē nihil: ⁊ est velut similitudinariū .sꝫ ad lr̄am pōt h intelligi: q2 pꝰ mortem nemo ualet ꝯfiteri: ut de illo diuite legit̄ in euangelio.

l Qui memorꝫ q̄stū ad gratie susceptōēꝫ dū est in peccato.

m Si ergo.q.d nullꝰ ad sui salutē

n Dānatōe.ex̄ de bap.⁊ eius ef fec.maiores.

o Patet. ecce ꝯclusio mgr̄i.

p Si anteq̄ habito ꝙ añ ꝯfessionē peccator resuscitat̄: ꝓbat ꝙ q̄n ꝯfitet̄ nō ē in peccato.si.n. post resurrectōem suā añq̄ ꝯfiteat̄ incipiat mori.i. peccato obligari: sequeret̄ ꝙ mortuus in peccato existēs ꝯfiteret̄. qd̄ tñ nō pōt esse añ resurrectōēꝫ nec pꝰ. a mortuo .n. ⁊c̄.perit cōfessio

aliquē: ut resuscitatꝰ ꝯfiteat̄ dum per ꝓphetam dicitur: nū quid medici resuscitabunt et confitebuntur tibi. Item.

A mortuo ut auctoritas dicit perit ꝯfessio uelut ab eo qui ñ est. vñ penitens ille q timore octaue resurrectiōis territus exclamauerat: Dñe ne in furore tuo arguas me: neq̄ in ira tua corripias me: postea supplicans aiebat: Saluū me fac ꝓpter misericordiā tuā: qm̄ nō ē in morte q memor sit tui: in inferno aūt nullus tibi ꝯfitebit̄. Si ergo nullꝰ ꝯfitebit̄ tibi: nisi r̄suscitatus: nemo aūt viuit eterne iehēne filius ⁊ ꝑpetua dānatione dignus: patet ꝙ anteq̄ quisq̄ ꝯfiteat̄ peccatū: a reatu sue p̄uaricatōnis quo eterna sibi debebātur supplicia: ꝑ gr̄am interne cōpunctionis absoluit̄. Itē

Si āteq̄ quisq̄ ꝯfiteat̄: a deo resuscitat̄: uel resuscitatus viuit dū ꝯfitet̄: uel post resurrectionē iteꝝ mortuus ē ⁊ ꝯfitetur. sꝫ sicut āteq̄ resuscitaret̄ mortuus ꝯfiteri ñ poterat: sic post resurrectionē mortuꝰ cū fuerit ꝯfiteri ñ valet. Restat ergo ut resuscitatꝰ viuat: duꝫ peccatū ꝯfitet̄. ergo sola contritio in qua fit resuscitatio: tollit peccatum: hꝫ itaq̄ resuscitatorē suū sibi p̄ntem seq̄ inhabitantē. vñ aug. ait in p̄s lxij. Resuscitatꝰ corꝑe viuit absente resuscitatore: nō aūt sic resuscitatus in aīa. cum.n. deus sit vita aīe: anima vero vita corꝑis: sicut corpus viuē non pōt absente anima: ita nō nisi deo p̄sente anima viuē ualet: habꝫ itaq̄ anima sibi deū p̄ntem per gratiā: que viuens peccatū suum cōfitetur: eāq̄ vitam que deus ē inhabitat quā inhabitādo viuere facit. Si aūt illam inhabitat: ergo templū spiritus sancti facta ē ergo illuminata est: ergo a tenebris peccatoꝝ expiata est:

ergo templū diaboli eē desijt: que ad lucē uenit: cuiꝰ respectus tenebras fugat. Nulla enim ut ait apostolus: conuētio christi ad belial: nulla participatio lucis ad tenebras: nulla cōmunicatio iusticie et iniquitatis: nullus consensus templo dei cū idolis. Iteꝫ ut christus ait. Omnis q odit malum in luce agit: qui auteꝫ in luce agit: sicut augustinus ait: in christo oꝑatur. qui aūt in christo operatur: eius filiꝰ ꝓbatur. Cuius enim opera quisq̄ facit: eius filius esse ꝑhibetur. vnde quibusdā dominus ait: Si filij abrahe estis: opera abrahe facite. Item uos ex patre diabolo estis: q2 oꝑa patris uestri facere vultis. nemo aūt filius dei ⁊ diaboli simul esse pōt. nemo eniꝫ ut ipse ait: duobus dñis simul seruire pōt. Item ut ioannes ait in epistola sua: qui natus est ex deo non peccat: ergo nō est filius diaboli. Solo enim peccato diaboli filij sumus: ergo de eius regno trāslati sumus in regnū claritatis filij dei: ⁊ sumus erepti de potestate tenebraꝝ: et facti sumus filij lucis. Qū ergo ante confessionē ut probatū est sumus resuscitati ꝑ gratiam ⁊ filij lucis facti: euidentissime apparet: ꝙ sola cordis contritione sine cōfessione oris peccatum remittitur. Itē ioannes. Omnis qui non diligit in morte manet. si ergo viuit: ⁊ diligit. si diligit: dilectio est in corde. dilectio autē in malo nō est. est enim ꝓprius fōs bonorum: in quo non cōmunicat alienus. ergo bonus ē iste factus per gratiam ante confessionē peccati: non itaq̄ malus est. bonus eni ⁊ malus aliquis simul esse nō potest. ꝙ si malus non est: membrū diaboli non esse ꝓbatur. nec ergo est dignus iehenna: que dia/

ꝯcludit ergo ꝙ viuens i.reatu peccati absolutus ꝯfitet̄: ⁊ ita ī ꝯfessione nō dimittit̄ pctm̄.

q Aīa.nō aīaꝫ alio mō suscitari q̄ corpꝰ.

r Si aūt v̄ba mgr̄i.

s Apl's.in epl'a secūda ad corinthios.

t Cōuētio.i.cōicatio.

u Belial. apostata int̄pretatur.

x Lucis .i. illuminatorū.⁊ ē ar. ꝙ ꝯ̄ria sese nō patiūtur. ar.xvi.q .vij.ī noua.ī.e.§.cū ergo.

y Dñs ait. in euangelio.io.

a Abrahe .s̄.xxij.q.ij. §.itē opponitur.

b Duobꝰ exigentibꝰ ꝯtraria.

c Duobꝰ.diuersis putat eo ꝙ sūt diuersi. al' secꝰ.ff.de oꝑ.liber.,duorum est.

d Ex deo: cooperāte ꝑ gratiā vl' baptismū.

e Peccat.ꝯiūcti ītelliges dū moratur in sanctitate ꝑcepta ⁊ regeneratōe dei. ꝙ sic debeat intelligi habetur .ī. dist.ij.§.item fin.⁊.c. si enim inquit.

f Diaboli.⁊, ita ex virtute vel peccato nomē amittimꝰ: sicut ⁊ lex dic̄ ꝙ adoptatꝰ a senatore in filium filius senatoris dicitur.ff. de senat. senatoris filiꝰ. ⁊ nupta clarissimo q̄diu nō nubit alij inferioris ordīs clarissima dicitur: ut.ff. de sena.femine.

g Solo.magnū auteꝫ peccatū est nō ager̄ penitētiam: ⁊ suo sibi ꝯplacere delicto.ī.di.e.sup tribus.

h Omnis viuit ꝑ grat i am.

i Alienus a charitate p̄cisus.s.ad mortē.ī. e.in actōe.ex̄ de regul'. et transe. ad re. licet in fine.

a N Alij ecōtrario testant̄.ab hoc loco usqȝ ad.§.his aucto/ritatib⁹:ꝓ alia parte allegat ꝙ.s.adulto peccatū nō dimittitur sine oris ͻfessione.qḋ tn̄ falsū ē.bn̄ tn̄ dicim⁹ ꝙ lȝ cordis cōtritōe dimittatur peccatū:ͻfessio tn̄ mū dat:⁊ satisfactio mū dat:⁊ sic magis ac minus innouat̄ hō.j.de cō.di.iiij.nō ex quo auctoritates h̄ inducte pax urgent si diligēter exponātur.

b ¶ Cōfessione.i.ea ͻtēta:ut pmā opinionē defendas:iuxta v̄bū illud dn̄icū:vade ⁊ amplius noli peccare.j.dist.iij.si apostolus.

c ¶ Per ꝓphetā ait.duplex ē dictio ⁊ cōfessio.s.interior ⁊ exterior.de interiori.s.q̄ fit deo:dr̄ ꝙ sine cōfessione nō dimittunt̄ peccata.vl' dic.i.ꝓpositū hēas dicendi ore.

d ¶ Iustificeris.i.a peccato mūderis:vl' bonis opib⁹ replearis.vel ut ͻsecutiuū nō ē.vl' ut iustus alijs videaris exemplo tui ꝓficiētib⁹.vl' intelligit̄ de exteriori:ut iustificeris quo ad alios nō quo ad deum apud quē iustificat⁹ es.ar.j.c.c.iudicet.

e N On pōt.ͻfess⁹ deo ut.j.e.sufficiat.cōfessio oris fit sacerdoti:cordis fit deo.j.e.operis proximo.xi.q.iij.estimant.

f ¶ Ecce.vā ē.g° sufficiēs.meli⁹ ergo ꝓbat auctas hec pmā opinionē q̄ȝ secundā.

g ¶ Plāgē.n̄ ē hec descriptio:qa hoc hūit iudas ex timore seruili:sed ē q̄lisc̄uqȝ assignatio.

h P Erfecta.hoc.c.hēs.j.di.iij.circa prin.

i ¶ Legit hoc intellige quātū ad sensualitatē:que semper rōi repugnat.vn̄ apl's caro ͻcupiscit aduers⁹ spiritū ⁊ ecōuerso.

k ¶ Tota.i.omnis ei⁹ gradus

l ¶ Humilitas.ne supbia efferat̄ ut pharise⁹.vl' approbat̄ corꝫ suā:g dicūt ꝙ r̄missio pponēda ē iustificatōi.sȝ hec dicta sūt de grā iustificāte:vl' grām.i.grē augmētū ut nō intelligas hoc de grā iustificāte:vl' nō pōt innotescer̄ grē acceptio.nam res tūc fieri dr̄ qn̄ innotescit.vel hec dictio purgat⁹ ponit̄ in vi nōis n̄ pticipij.oīa.n.hec sil' sūt tpe.

m ¶ Fructifera.nō ꝙ in pctō mortali tria attēdūt̄: ipudentia delectatio ⁊ ꝑpetratio.ͻ hec tria triplici remedio op⁹ ē.ͻ ipudētiā ͻfessio in qua ē verecūdia.j.e.quē penitet.d delectatōi opponit̄ amaritudo ͻtritōis.ꝑpetratiōi opponit̄ opis satisfactio.Sȝ nūqd de venialib⁹ tenet̄ qs ͻfiteri? vr̄ ꝙ nō:q' res pene ͻ nām ē ⁊c̄.ut.xxv.di.§.criminis.Dico ꝙ de venialib⁹ minorib⁹ tenet̄ qs ͻfiteri.de qb⁹ dic̄ auctoritas:vitasti grādia:caue ne obruaris arena.j.e.tres sunt

bolo ⁊ mēbris eius solūmodo d̄bet̄:sicut eterna beatitudo solūmodo mēbris christi paratur.n̄ ergo in ͻfessione peccatū remittit̄:qḋ iam remissū eē ꝓbat̄.fit itaqȝ ͻfessio ad ostēsionē pn̄ie n̄ ad impetrationē venie.⁊ sicut circūcisio data ē abrahe in signū iusticie n̄ in causā iustificationis:sic ͻfessio sacerdoti offert̄ in signum uenie accepte n̄ in cām remissionis accipiēde. A lij econtrario testāt̄:dicētes sine confessiōe oris ⁊ satisfactiōe operis neminē a pctō posse mundari:si tp̄s satisfaciēdi habuerit.vn̄ dn̄s p ꝓphetā ait:Dic tu iniqtates tuas:ut iustificeris. I tē amb.in li.de padiso

N On pōt quisqȝ a peccato iustificari:nisi peccatum ante fuerit ͻfessus. I dem in s̄mone q̄dragesime E cce nunc tp̄s acceptabile adest:i quo ͻfessio aīam a morte liberat.Confessio aperuit paradisū:ͻfessio spem saluādi tribuit.vn̄ scriptura dicit:dic tu iniquitates tuas:ut iustificeris.His uerbis ōn̄ditur:q' n̄ meret̄ iustificari q in vita sua pctā noluit ͻfiteri.Illa ergo ͻfessio nos liberat a morte:q̄ fit cū pn̄ia enitētia vera ē dolor cordis ⁊ amaritudo aīe ꝓ malis:que quisqȝ ͻmisit ul' ͻsensit.pn̄ia ē preterita mala plāgere:⁊ plāgenda iterꝫ non ͻmittē. I tē ioan.os aureū

P Erfecta pn̄ia cogit peccatorē oīa libēter sufferre.in corde enim ͻtritio:in ore confessio:i ope tota hūilitas:hec est fructifera pn̄ia. I dem.

N on pōt qs grām dei celestis accipe:nisi purgat⁹ fuerit ab oī sorde pctī p pn̄ie ͻfessionē p donum baptismi salutaris.

I tē aug. N ullus debite grauioris pene accipit veniā:nisi qualēcunqȝ ⁊si lōge minorē q̄ȝ debeat penā soluerit.ita eniȝ ipertit̄ a deo largitas mīe:ut n̄ relinquat̄ iusticia disciplīne. I dē vicētio. N eminē putes ab errore ad veritatē ⁊ a quocūqȝ seu magno seu paruo pec/

Sed ē gnālis ͻfessio et spālis.spāli idigēt mortalia vn̄ lauabo p singulas noctes lectū meū.i.ͻsciaȝ meam enūdabo discurrēs p singulas noctes.i.p singula mortalia d̄ singulis.s.ͻterēdo ⁊ satisfaciēdo sigillatim nō ͻfuse.in gnāli vo suffic̄ ͻfiteri vēialia:ut fit in missā cū dic̄ sacerdos:cōfiteor deo ⁊c̄.Illud nō credo ꝙ existēti i mortali peccato dimittūt̄ vēialia.

n N On pōt qs.j de cō.di.iiij.n̄ pt

o ¶ Purgat⁹.sorde.j.d cō.di.iiij.§.itē ābrosi⁹.⁊.c.sūt plures.

p ¶ Cōfessionem interiorē.i:cōdis dolorē ⁊ amaritudinē quo ad adultos.

q ¶ Baptismi.q° ad infātes.l' p baptismū pmo:s̄o p pn̄iaȝ q̄ ē s̄a tabula.j.e.q̄ȝobrem.

r N Ull⁹ veniam q̄tū ad ecclīam.

s ¶ Penā.n̄ vr̄ h° eē verꝫ:nec d̄ interiori pn̄ia nec de exteriori.nā si de interiori q̄ pcta d̄leuit:ergo charitas affuit:q' alit̄ nō delet̄ pcta nisi p charitatē.tāta ē ergo hec pena ex q° charitas ad ē:quāta esset maior q̄ excogitari possȝ:⁊ h̄ dic̄ q̄lecūqȝ.sed nec de exteriori:q' qn̄qȝ sine oī pena exteriori dimittit̄ pctm̄:iuxta illud:vade ⁊ āpl'⁹ noli peccare.j.di.iij.si p⁹.sȝ tn̄ exaudi hoc d̄ interiori.qḋ ergo dic̄ ⁊ si lōge minor:dic̄ q° ad acerbitatē.s.pene.naȝ pena interior ⁊ si tāta sit.nō tn̄ ita acerbe affligit:et ita n̄ ē ͻ.j.di.iij.ꝓductior.q' illud de exteriori:vl' illud d̄ pctō originali ut ibi dicā.itē ͻ.s̄.di.xlvij.oēs vbi ē v̄bū apli:sic̄ exhibuistis mēbra v̄ra ⁊c̄.h̄ āt dr̄ ꝙ n̄ sic̄:sed suffic̄ q̄litercūqȝ.So.nō attēdit̄ ibi paritas s̄m radices motuū:sed s̄m modū penitēdi.q.d si manib⁹ peccauim⁹:extēdam⁹ ad opa bona si lingua loq̄t̄ bonū.⁊ ita de alijs mēbris:ut in qb⁹ pl⁹ deū offēdim⁹:pl⁹ in illis peniteam⁹.vn̄ legit̄ ꝙ rane itere merūt religas pharaonis:hoc ē vaniloquia nō autē posset attēdi s̄m radices motuum.

t ¶ Largitas.q' i infinitū magis attēdit̄ bonitas q̄ȝ iiqtas l' vt⁹.cū.n.charitas crescit n̄ hȝ obicē:sȝ i infinitū crescē pt.vn̄ iustorꝫ s̄imita:q̄si lux splēdēs crescit i pfectū diē.sȝ iniqtas hȝ obicē.s.supiorē ptē rōis q̄ sēp s̄murmurat male agēti ⁊ ēt offēsio creatoris.

u ¶ Relinq̄t̄.ita ē misericors ꝙ ēt iust⁹.quia nullum.

peccatum preterit impunitum quasi.d. licet ita sit
misericors: nō tñ ita ē de eiꝰ mīa ↄfitēdū: ut euanes
camꝰ ꝑ spem: imo ꝑ mīa3 ⁊ iudiciū cātabo tibi dñe
triti g. iusticia ↄfidamꝰ ꝺ mīa. ↄfisi ꝺ mīa timeamꝰ
de iusticia: miseri
cors ē: q: quelib3
punit cū meritū
⁊ remunerat ulꝛ
meritū. iustꝰ: qa
nullū pcīm prete
rit impunitū.

x ¶ Nemmem. ma
gno. si de veniali
bꝰ hoc intelligat
ponit pnia ꝓ pe
nitudine. ar. j. de
ↄ. di. ij. iterat. ar.
j. c. tres.

y ¶ Trāsit. ut ma
gis iustificemini
j. ꝺ cō. di. iiij. oīs
q iā. s. xxiij. q. iiij
qd faciet. ⁊. q. viij
quēadmodū.

a ¶ Absite. alloqt
ↄtēnētes vl
negligētes ↄfite
ri ⁊ satisfacē ſm ꝓ
ceptū eccl'ie: ut i
telligat ꝺ exterio
ri iferēda ē aucto
ritas ⁊ qdā sequē
tes. l' hec auctas
intelliget de inte
riori pnia ⁊ satis
factōe sicut mgr
dicit. j.

b ¶ In corde. sup
ple ⁊ iō ñ indiget
sacerdotali iudi
cio: ⁊ sic bñ seqt:
g. sine cā sile ex ꝺ
sē. ex. a nobis.

c ¶ Claues. si. n. si
ne arbitrio sacer
dotis pnia agēt
frustra sacerdotibꝰ claues essent cōmisse.

d ¶ Euangeliū. est ergo ꝓceptū euāgelij pniā3 agite
⁊ salomō: Qui abscōdit scelera ul' pctā ñ videbit lu
mē in eternū. ⁊ iacobꝰ: Cōfitemi alterutꝛ ⁊c.

e ¶ Uerbū. i. inutilit. ff. si cer. pe. certi. §. qm igitur.

f ¶ Peccata. apposiopesis. i. defectus orōnis ꝑ in
dignatione uel alio simi. g ¶ Preter uxores. tres
eni tm̄ sūt statꝰ saluādoꝝ: ↄiugatoꝝ ↄtinētiū ⁊ virgi
nū. s. xiij. q. ij. in pñti. xiij. di. nerui.

h ¶ Conuenit. illud tāgit qꝺ legit in exodo. s. ꝙ cum
ietro socer moysi uenisset ad eū in desertū: ue
nerūt aaron ⁊ seniores oēs israel: ut ↄmederēt pa
nē cū eo. ietro pr̄ fuit ethyopisse uxoris moysi. ij. q.
vij. §. itē opponitur.

i ¶ In conspectu. quia statim penitent.

cato ad correptionē sine pñia
posse trāsire. Itē de pñia.
Absite pñiam q̄lis agitur in
eccl'a: ut oret ꝓ uobis ec
clesia. Nēo dicat sibi occulte
ago: apud deū ago: nouit deꝰ
q mihi ignoscit: q̄ i corde ago
Ergo sine cā dictū ē: q̄ solue
ris in terra: soluta erūt in ce
lo. g. sine cā claues date sunt
eccl'e dei. frustramꝰ euāgeliū
dei: frustramꝰ uerbū christi. ꝓ
mittimus nobis qꝺ ille negat
nōne nos ꝺcipimꝰ? Job dicit
Si erubui in ↄspectu populi
peccata mea ↄfiteri. atq3 iō si
nō potuistis uel noluistis hr̄e
pudiciciā cōiugalē seu ↄtinē
tiam: ⁊ deuiastis a ꝓposito nr̄
vinculo cōiugali uel deuotio
ne ↄtinētie: sit in nobis dolor
⁊ humilitas pñie. Apertiꝰ di
co: nemo dicat nō intellexi: q:
post uxores vr̄as illicito con
cubitu nos maculastis: si pter
uxores vr̄as cū aliqua cōcu
buistis: agite penitentiam ⁊c.
Item super exodum.
Conuenit inquit aarō ⁊ oēs
pr̄sbyteri de israhel mādu
care panē cū socero moysi in
cōspectu dei. oīa ergo q̄ faci
unt sancti in cōspectu dei fa
ciūt: peccatores aūt a cōspe
ctu fugiūt. Deniq3 scriptū est
ꝙ adam postq3 peccauit fugit

k ¶ Fugiūt. q: penitere ↄtēnunt: ut dicitur. j.
l ¶ Abscondi. i. frustra: q: si ascēdero in celū tu illic es. vnꝺ
sup illo uersu posuit magister anselmus hos uersus: Quo
fugis euchalade: qualcūq3 accesseris oras: Sub ioue sem
per eris: bñfac si viuere
queris. j. di. ij. §. ulti.

a conspectu dei: ⁊ interroga
tus respondit: audiui inqt uo
cem tuā ⁊ abscondi me q: nu
dus erā. Sed ⁊ chaim de fra
tricidio cōdēnatꝰ a deo: exijt
inquit a facie dei: ⁊ habitauit
in terra naim. Exijt ergo a fa
cie dei q indignus ē ↄspectu
eius. Sācti aūt mādūcāt ⁊ bi
bunt in cōspectu dei: ⁊ omnia
que agūt in cōspectu dei agūt
Ego amplius adhuc locu3 ꝓ
sentē discutiēs video: ꝙ q ple
niorē dei sciam accipiūt: ⁊ ple
nius diuinis imbuti sūt disci
plinis: isti etiā si malū faciunt
corā deo faciūt: ⁊ in cōspectu
eius faciūt. sicut ille q dixit: ti
bi soli peccaui: ⁊ malū coram
te feci ⁊c. Quid ergo plꝰ ha
bet? qui malū cora3 deo facit:
cōtinuo penitet ⁊ dicit pctm̄.
qui aūt discedit a cōspectu ꝺi
nescit cōuerti ⁊ peccatū pur
gare penitendo. hoc ergo in
terest malū coram deo facere
et a conspectu dei discessisse
peccantem. Item augusti
nus.
Sed ⁊ continuo q dixerat:
sicut adame faciam te: ⁊ si
cut seboim: que due urbes ex
vicinia sodomoru3 parilis ex
cidij traxere consortium con
uersum est inquit cor meu3 in
memetipo: cōturbata est aīa

m ¶ Nudus. ñ solū ami
ctu corpis sed etiā men
tis: q: etiā prius nudus
erat ueste. j. c. ꝺsi. ↄgno
uerūt. S3 erat nudꝰ hic
ꝺtutibꝰ. j. di. ij. §. roma
nos: nec tñ erubescebat
sicut ⁊ pueri q3diu ñ pec
cant non erubescūt ire
nudi. sed postq3 pruritū
senserint in mēbris illis
nāliter: stati erubescūt
ire nudi.

n ¶ Amplius. modus lo
quēdi est istius hiero. ut
viij. q. i. licet. Et ē ar. ꝓ
ueritate sepiꝰ examinā
da: ut. xxxv. q. ix. graue.

o ¶ Pleniorē. sensus ē:
peccat corā deo q tanq3
dei pñtiam erubescens
ↄtinuo penitet. Nō eni3
diuertit q in breue reuer
titur. ⁊ a ↄspectu dei di
scedit: q penitere ↄtem
nit. ar. s. e. di. diuortiū.

p ¶ In conspectu. s. xvij
q. i. qui bona.

q ¶ Soli. regū eni deli
cta solū deū habēt ulto
rē. Nā aliū ñ timēt. j. di.
iij. totā. hic tñ alia vide
tur expositio.

r ¶ Plus habet. q3 ille
q a ↄspectu dei fugit et
malū agit nō corā deo.

s ¶ Nescit. i. ↄtēnit. ar. x
xv. q. i. hac consona. redi
bit tñ si pdestinatus est:
j. di. ij. §. hoc itaq3. et. c.
quicunq3. v. firmum.

t ¶ Sed ⁊ continuo. seboim. sex fuerūt ciuitates quas de
struxit dominus iuxta iordanē: sodoma gomorra ado
ma seboim segor cleale que est bale. vnde effectus est lo
cus aspala qui dicitur mare mortuum. ⁊ aqua illa nec ē na
tabilis nec potabilis. ibi ferrum natat: ⁊ pluma mergitur
ibi sunt poma pulcherrima exterius: interius autem ple
na fauilla ⁊ cinere. his verbis describit luxuria. xxxv. dist.
luxuriosa.

u ¶ Ex vicinia. ff. de ↄhen. emp. ꝙ sepe. §. vlt. ar. ex vicinita
te trahi viciū. xliij. di. §. cū aūt. ar. ↄ. q: lupanaria non infa
mat castitatē. xxxij. q. v. tolerabiliꝰ: ⁊ ē ar. ad q̄stionē ꝺ duo
bꝰ fr̄ibꝰ domū cōem hñtibꝰ. vnꝰ h3 ꝑtē inferiorē: aliꝰ supio
rē: an vno peccāte tota domꝰ sit diruēda. hoc aūt. c. ñ m'
tū facit ad ꝓpositū: q: nec de interiori nec de exteriori pe
nitentia tractat.

a Serpẽs. Casus: q ñ vult i futuro puniri ꝓ pc̃o: agat hĩ pniãȝ ⁊ ꝯfiteať: qꝛ qͦd fecit eua saltẽȝ obtinuit. chaim aũt: qꝛ noluit reseruatũ est eiꝰ peccatũ eternaliť puniẽdũ.
b Venialis. sed quõ est venialis culpa cuẽ: q̃ totꝰ mũdꝰ ligatur? dic quo ad vitã eternã: nõ tp̃alem. veniale ergo est peccatũ qͦd seqtur ꝯfessio: ut hic veniale etiã dr̃ qͦd i veteri lege morte nõ puniebatur: sȝ ꝑ cerimonial' purgabatur: nec aliã penaȝ eis lex iponebat: ut. j. di. vi. c. i. ℣. nã venialia Itẽ dr̃ veniale qͦd cãm venie hȝ annexã: ut qͦd fit per ignorãtiã vľ ipotentiã qͦd est peccare in patrẽ ⁊ filiũ. vñ ap̃lus: veniam merui: qꝛ ignorãs feci. viij. di. ꝯsuetudo. Sed ei q peccat in spiritũ sanctũ qͦd fit per maliciã nõ remittiť. xxv di. qualis. viij. di. ꝯsuetudo.
c Nõ desperata. nõ. n. desperare debemꝰ: immo debemꝰ moli inter duas molas. s. spei et timoris. vñ dictũ est: noli pignorare superiorẽ molam nec inferiorẽ. Ille superiorem pignorat: q nõ timet. Ille inferiorẽ q ita timet ꝙ in desperatõe cadit.
d Confessa. fuit ergo eua ꝯfessa ⁊ etiam adaȝ similiter. j. e. di. sicut primi. ⁊ cõfessa est cum dixit mãducaui. diciť tñ i histori/is. p. manducatoris in illo. c. tũc fecerũt ꝙ eua nõ penituit imo peccatũ retorsit i serpẽtem ⁊ serpentis auctorem. Sed ideo dicit. p. manducator eam nõ fuisse cõfessam: q̃a nõ pure cõfessa est. dixit enĩ: serpens decepit me: cõfessa est tñ cũ dixit. ⁊ mãducaui.
e Medicabilis. s. confessio.
f Secuta est. cũ ei dixit deꝰ: multiplicabo erũnas tuas: ⁊ ꝯceptꝰ tuos paries in dolore ⁊c̃.
g Indignꝰ. ꝓpter vilitatẽ suaȝ: sicut de ea que ministrat in caupona dicit. l. ꝙ nõ põt accusari i de adulterio ꝓpter sui vilitatẽ. C. de adult. q̃ adulteriũ: et est sensus hꝰ lr̃e: sȝ hĩ punitꝰ fuerit: tũc eius pena tp̃alis nõ fuit: sed eterna: que hic incipit. ar. j. di. iij. §. auctoritas.
h Puniret. tp̃aliter certa pena q̃ iponiť ꝓ fratricidio.
i Prescriptõe. i. sine certa pena sibi p̃scripta ⁊ p̃fixa.
k Qͦd deo. ar. ꝙ sacrilegiũ ꝯmittit q pape mẽtiť. i pse enĩ obtinet vicẽ dei in terris. j. di. iij. inter hec hircũ. augetur hoc sacrilegiũ ex persona in quã cõmittitur.

mea: nõ faciam ẜm iracundiã furoris mei. Nonne ergo apparet: ꝙ ideo nobis peccãtibus indignatur dñs iesus: ut indignatõnis sue terrore nos ꝯuertat: Indignatõ ergo eiꝰ nõ ultionis executio: sed magis absolutionis op̃atio est.

Item amb. in li. de p̃adiso.

Serpens decepit me: ⁊ mãducaui. Venialis culpa: quaȝ sequiť ꝓfessio delictoꝝ. Ideo nõ desperata mulier q̃ ñ reticuit deo: sed magis confessa peccatũ est: quã medicabilis sententia secuta ẽ. bonũ ẽ ꝯdẽnari in peccato ⁊ flagellari in delicto: ut cum hoĩbus flagellemur. deniqȝ chaiȝ qui noluit crimẽ negare: idignus indicatus ẽ q puniret i peccato: sȝ remissus ẽ sine p̃scriptione pene fortasse ñ tam reꝰ maiori crimine paricidij ꝙ̃ sacrilegij. Illud. n. ꝯmisit in fr̃em qͦd deo credidit mẽtiendũ: dicens nescio: nũqd ego custos fr̃is mei sũ? Et ideo accusatori diabolo eiꝰ accusatio reseruata ẽ: ut cũ eo ⁊ eiꝰ angelis flagelleť: q cũ hoĩbus noluit flagellari. Nã pastor ille euãgelicus lapsam ouẽ uexisse legiť ñ abiecisse. Et salomõ ait Noli esse nimis iustus. debet enim iusticiã tẽperare moderatio. nã quẽadmodũ tibi curãdus p̃beať: quẽ fastidio habes? q ꝯtẽptui se ñ ꝯpassioni medico suo futurum puteť?

Idẽ. Libẽter ignosco: prompte indulgeo. misericordiam magis uolo ꝙ̃ sacrificiũ: qꝛ ꝑ sacrificiũ iustꝰ ꝯmẽdať: ꝑ misericordiã peccator redimiť. nõ ueni uocare iustos: sȝ peccatores ad pñiaȝ. In lege sacrificiũ: in euãgelio misericõdia ẽ. lex ꝑ moysen data est: ꝑ me gr̃a. Item leo ep̃s theodoro forolimiensi ep̃o.

Multiplex misericordia dei ita lapsibus hũanis subuenit: ut nõ solum ꝑ baptismi gr̃am: sed etiã ꝑ pñie medicinaȝ spes vite repareť eterne: ut q dona regñationis uiolasset: ꝓprio se iudicio ꝯdẽnantes ad remissionem criminum ꝑuenirẽt: sic diuine uolũtatis p̃sidijs ordinatis: ut indulgentiã dei nisi supplicationibꝰ sacerdotum nequeãt obtinere. Mediator. n. dei ⁊ hoĩum hõ dñs iesus christus hanc p̃positis ecclesie tradidit p̃tãtem: ut ꝯfitẽtibus pñie satisfactionẽ darẽt: ⁊ eadẽ salubri satisfactõe purgatos ad cõionem sacroꝝ ꝑ ianuã recõciliatiõis admitterẽt. ⁊ pꝰ pauca: Si ãt aliquis eoꝝ ꝓ quibus domio

l Pastor. sed qui cũ omnibꝰ flagellari vult recipiendus est et nõ abijciẽdus est nam pastor.
m Iustus. ⁊ alibi q multũ emungit elicit sanguinẽ ut. s. disti. iiij. deniqȝ.
n Libenť i ꝑsona xp̃i loquiť.
o Cõmẽdať. i. ꝯmẽdabiľ r̃ddiť.
p Iustos. i. q se putãt iustos ⁊ cõfiteri nolũt.
q Sed peccatores. i. pc̃ta sua recognoscẽtes.
r In lege. s. xij q. ij. gloria ep̃i.
s Per moysẽ. tã ꝙ̃ ꝑ ministrũ.
a Multiplex. i. multipliciť subueniẽs: al' nã simplex ẽ. Casus dr̃ i hͦ. c. ꝙ duo sũt remedia: que deꝰ adhibet peccatori: baptismꝰ ⁊ pnia quã qs dȝ accipe ab eccl̃a. hãc. n. p̃tãtẽ deꝰ p̃latis ꝯdit eccl̃e ut ꝯfitẽtibꝰ ꝯgruam satisfactõem iniũgãt. Si võ aliquis sine baptismo uel pnia ꝯcesserit: remissioneȝ quã i hac vita nõ habuit i alia non ꝯseqť. in fi. aũt vite recõciliatõem petẽtibꝰ ⁊ penitẽtibꝰ neutrũ est denegãdũ: dum tñ heretici sũt recipiantur cum scriptura ⁊ iuramento.
b Per baptismi gratiam. pueris. nam ꝙ baptismus dicitur prima tabula ad pueros refertur qui penitere nõ possunt. adultis enim nisi peniteant baptismus tabula non est.
c Proprio. non ꝙ ipimet sibiipsis iniungant penitentiam: quia si ita intelligatur, ꝓ nihilo essent sacerdotibus date claues ecclesie: ut. s. e. di. §. alij ꝯ. c. agite. sed ꝙ ꝓprio motu ꝯfiteať sacerdoti: ut. s. e. c non põt. ⁊. c. ecce võ. ⁊. c. porro. ⁊. c. facilius.
d Supplicatõibꝰ. si ꝯtẽnať oris ꝯfessio: alias secꝰ. j. de con. di. iiij. baptismi vicem. uel nisi inuisibili ad ministratione. j. e. c. ulti. in fine.
e Admitterẽt. aliť ꝓ nihilo eẽnt date claues eccl̃e sacerdotibꝰ: ut. s. e. di. §. alij econtra. c. agite.

f ¶ Coꝝ.s.impenitẽtiũ.ꝓ oibus.n.orat ecclesia:nesciens qs ad numerũ p̄destinatoꝝ ptineat:ut.ȝ.xxiij.q.iij.corripiant.xiij .q.ij.nõ estimem⁹.
g ¶ Nõ poterit.ȝ.xxv.dist.qualis ꝯ hic de mortali: ibi ꝺ veniali. sed nisi signa pñie ⁊c̃ ex̃ de sen.ex.a nobis.quod dic:ut notaui.xxvi.q.vi si aliquis.
h ¶ His aũt.ȝ.xxvi.q.vi.his q.
i ¶ Denegãda.ita ꝙ nec appellatõ valet.ex̃ de app. qua frõte.
k ¶ Uenie. scp̄tũ ẽ.n. spirit⁹.sancti gr̃a tarda nescit hr̃e molimina.
l ¶ Per indicia: ar.ff.ꝺ.l.iij. nutu ff.ꝺ noua.ꝺlegar̃
m ¶ Testimonia: ȝ.xxvi.q.vi.q recedũt.j.ꝺ cõ. di. iiij. egrotãtes.
n ¶ Fideliũ.mari me:q2 etiã infidelis testimoniũ ꝓ catholico dar̃ pt ȝ.ij.q.vi. si heretícus.
o ¶ Regula. ex̃ ꝺ here.sicut.ȝ.i.q. vij. quotiẽs. ⁊ .c. cõueniẽtib⁹.
p ¶ Emo. adhuc ꝓbat:ꝙ oris confessio ⁊ operis satisfactio necessaria ẽ cum solis sacerdotib⁹ sit tradita ptãs ligãdi ⁊ soluẽdi.xi.q.iij. absit.ostẽdit etiã ꝙ oĩ petenti dar̃ venia.

supplicam⁹: quocũqȝ interceptus obstaculo a munẽ indulgẽtie pñtis excesserit: ⁊ priusq̃ȝ ad ꝯstituta remedia perueniat: tp̄alem vitã hũana ꝯditione finierit: qꝺ manẽs in corpore ñ recepit: cõsequi carne exutus ñ poterit. Et p⁹ pauca: His aũt qui tp̄e necessitatis ⁊ periculi urgẽtis instãtia pñie p̄sidiũ ⁊ mox recõciliatõnis iplorãt: nec satisfactio interdicẽda ẽ: nec recõciliatio denegãda: q2 misericordie ꝺi nec mensurã possumus imponẽ: nec tp̄a diffinire: apud quẽ nullas patit̃ moras uenie conuersio: Et item: Ita ergo necessitati auxiliãdũ est: ut nec actio illis pñie nec ꝯmuniõis gr̃a deneget̃: si eã etiã amisso uocis officio p̄ indicia integri sensus querẽ cõprobent̃. Qꝺ si ita aliqua egritudine fuerit aggrauati: ut qꝺ paulo añ poscebant: sub pñti significare ñ ualeãt: testimonia eis fideliũ circũstantiũ ꝓdesse debebũt. Simul tñ ⁊ pñie ⁊ recõciliationis bñficium ꝯsequatur: seruata tñ regula canonũ paternoꝝ circa eoꝝ p̄sonas: qui in dñica fide discedendo peccauerint. Item ambrosius.

Nemo põt bene agere penitẽtiam: nisi qui sperauerit indulgentiã: sed negant his oportere cõmunionem reddi: qui preuaricatione lapsi sunt. de⁹ aũt nullum crimẽ excepit: qui peccata oĩa donauit. Item ambrosius. Uerbum dei dimittit peccata: sacerdos ẽ iudex. sacerdos quidẽ suũ officium exhibet: ⁊ nullius potestatis iura exercȝ. ⁊ paulo p⁹ Dñs par ius ⁊ soluẽdi eẽ uoluit ⁊ ligandi: qui utrũqȝ pari conditione p̄misit. ergo q soluendi ius nõ habet: nec ligandi habet. ⁊ infra: Certũ est ꝙ ecclesie utrũqȝ licet. heresis utrũqȝ ñ habet. ius enim hoc solis p̄missum ẽ sacerdotibus recte igitur eccl'a hoc uendicat: que veros habȝ sacerdotes. heresis vendicare ñ põt: que sacerdotes dei nõ habet. Item in eodem. Potest fieri: ut aliquis victus supplicijs sermone neget deũ: ⁊ corde adoret. Nunquid eadẽ ẽ causa eius qui spõte negat: ⁊ ei⁹ quẽ tormenta inclinauerũt ad sacrilegiũ? non. qm̃ indignũ ẽ: cũ apud homines ualeat certaminis gratia: ut apud deũ nõ ualere asseratur. Nã sepe in hoc athletaꝝ seculari certamine etiã victos: quoꝝ fuerunt certamina ꝓbata: hominũ vulgus cũ uictoribus coronare consueuit: maxime quos forte videẽt aut dolo aut fraude excussos victoria: ⁊ christ⁹ ip̄e athletas suos quos vide

ꝙ lȝ dicat vbũ: ñ tñ ꝓp̄t hoc exclu dit̃ spũs scũs: p̄ quẽ etiã dicũt̃ peccata dimitti.i.q.i.remissionẽ.nec pat̃: q2 inseparabilia sũt op̄a trinitatis.de cõ.di.iij.oẽs.xxviij.di. sic enim qñqȝ etiã eccl'e charitas dr̃ dimittẽ peccata: ut de cõ. di. iiij. eccl'ie charitas.
y ¶ Iudex.i.minister. ministerio.n.nõ auctoritate hȝ dimittere: de con. di.iiij.aliud.
z ¶ Officiũ .ȝ.xxiij.q.v. remittuntur.ȝ.xi.q.iij. quo.⁊.c. audi officiũ.i. orõem.i.q.i.remissionẽ
a ¶ Exhibet. imoderanda satisfactõe.j.c.mensuram.
b ¶ Potestatis.i. nulla sua ptãte.
c ¶ Pari.illa.s.si diligis me pasce ⁊c̃: ut ex̃ ꝺ ele. significasti.
d ¶ Nec ligãdi.ff.ꝺ reg. iuris nemo q ꝯdẽnare nõ põt: absoluẽ põt.ff.ꝺ re iudi.q ꝯdẽnare. hẽs tñ q̃tuor exceptõẽs.j. de cõ.di.iiij.sanctũ.ex̃ de sen.ex.tua.C. ubi se nato.quot.§.a deo.C.ꝺ offi.ꝓcõ.l.ij.
e ¶ Potest fieri. Casus: Primo dr̃: ꝙ lȝ aliquis bon⁹ inter supplicia neget deũ: tñ nõ min⁹ coronat̃ a deo: ⁊ hoc ꝓbat quadã similitudine. Secũdo dicit: ꝙ q recedit ab vnitate eccl'e: dicẽs claues eccl'e ñ hr̃e ius ligãdi uel soluendi: ip̄e veniã de suis peccatis nõ ꝯseqt̃. Tertio dr̃: ꝙ qñqȝ ptãs dat̃ diabolo ut iustũ affligat: ⁊ in eo plus ip̄se affligit̃. Quarto dr̃: ꝙ lȝ semel christ⁹ passus sit ꝓ nobis: quotidie tñ imolat̃ in eccl'a cũ corp⁹ ⁊ sanguinẽ ei⁹ sumim⁹. Quĩto dicitur ꝙ oĩ petenti ⁊ penitentiam agenti dimittitur peccatum

q ¶ Indulgẽtiã. q̃ obtineri nõ p õt: nisi supplicatõib⁹ sacerdotũ: ut ȝ.c.ꝓxi. r ¶ Sed negãt.heretici: ut nouatiani.j di.iij.§.itẽ ꝙ.⁊.c.adhuc instãt.xxiiij.q.iij.qdã.v̄.nouatiani. s ¶ Preuaricatõe.i.per p̄uaricatõem apostasie: uel põst primã penitẽtiã.
t ¶ Excepit.cũ dixit in q̃cũqȝ hora ꝯuers⁹ fuerit peccator ⁊c̃. u ¶ Peccata.ar.ꝯ.j.e.§.ꝙ aũt.sed ibi soluit̃: et intellige hoc de finali ĩpenitẽtia.
x ¶ Erbũ.i.fili⁹ dei q dr̃ vbũ: q2 sicut p̄ verbũ manifestat̃ volũtas alicuius: ita per filiũ volũtas patris. Uel vbum.i.p̄dicatio: q̃ qñqȝ est ar.xij.q.ij.is autẽ. Et nõ cã ꝯtritõis.et ita per ꝯsequentiã remissionis.

f ¶ Neget.⁊ ita peccat mortaliter: q2 nulla ꝯditõe dȝ ad hꝰ adduci: ut.xxij.q.ij.primũ.et.xi.q.iij.nolite.vñ in ep̄l'a ad ro.peccatũ fuit petro ore denegare cũ corde adoraret
g ¶ Adoret.i.credat ⁊ diligat ut prius: licet nõ hẽat charitatẽ.reputat tñ eũ dñm suum.
h ¶ Indignũ.ȝ.di.l.presbyteros. i ¶ Ualẽ. ñ tñ ualet qꝰ ad vitã eternã: nisi fiat cũ charitate.si.n.tradidero cõp⁹ meũ ita ut ardeã ⁊c̃.i.q.i.vide.l'loqt̃ h̄ de eo q postea penitet.ar.j.di.iij.septies. Et ita ẽ ar.h̄: ꝙ de⁹ remunerat op̄a mortificata p̄ pctm̃.j.di.ij.§. hoc itaqȝ.⁊.c. ñ ẽ tã iniust⁹.

rit grauibus paulisper cessisse suppliciis: sine venia patietur pmanere? Nūquid nō habebit remuneratione laboris qui etiam aliquos piecit: ⁊ infra: Dicis petro excusanti ne eius pedes lauares: nisi lauero tibi pedes nō habebis partem mecum. Qđ ergo isti cōsortium tecū possunt habere: qui claues regni celoꝝ nō suscipiunt: negantes ꝙ peccata dimittere debeāt: quod recte quidē fatentur de se. non eni habent petri hereditatē: qui petri sedem nō habent: quam impia diuisione discerpunt. ⁊ paulo post: Egritudo carnis peccatū repellit: luxuria aūt carnis culpam adolet. Illuditur ergo diabolus: ut seipm morsu suo vulneret: ⁊ contra se armet quē debilitandū eē putauit. ⁊ infra: quod nocet corpori suo iuuat spiritum. et paulo post: sicut semel ꝓ omibus imolatus est christus: ita quotienscūq peccata donantur: corpis eius sacramētum suminus: ut p sanguinē eius remissio peccatoꝝ detur. ergo euidentissime dñi predicatione mandatū est: etiam grauissimi criminis reis: si ex toto corde ⁊ manifesta ꝯfessiōe peccati penitentiā agant: sacramenti celestis gratiam ꝓfundendā. Idem. Quantuslibet ergo mortui fetor sit: aboletur omnis: ubi sacrū redoleuerit vnguētum: ⁊ surgit defunctus ⁊ solui iubent eius vincula. Qui adhuc in peccato ē: tollitur uelamē de facie eius: qđ veritatez gratie quā acceperat obumbrabat. Sed quia venie donatus ē: reuelare faciem aperire vultū iubetur. nō enim habet quod erubescat: cui peccatum dimissū est. In tanta enim gratia domini tātoq diuini muneris miraculo cum oporteret vniuersos letari: cōmouebantur impij ⁊ aduersus christū consilium cōgregabant: lazarū quoq interficere uolebant. nōne merito corūz successores uos esse cognoscitis: quoꝝ duricie heredes estis? Naz ⁊ uos indignamini. ⁊ contra ecclām congregatis concilium: quia videris mortuos in eccl'a reuiuiscere: ⁊ peccatoꝝ indulgentie resuscitari. Itaq qđ in nobis est: per inuidiam rursus vultis interficere resuscitatos. Sed iesus nō reuocat beneficia: immo liberalitatis cumulos āplificat: reuiuiscit solicite suscitatus: ⁊ celebrata resurrectionis gratia letus ad cenā venit. Item. His potestatis sine gratiaz negat que in remissione peccatoruz est: qui celestem eius potesta

k ¶ Vulgus.j.di.iij.ille rex.v.cū sancti.⁊ est.c.eiusdem.
l ¶ Patietur.q.d.nō.si postea penituerit. vel dic sine venia i.pene alleuiamēto.j.di.iij.pueri.per hoc datur intelligi ꝙ penitenti peccata dimittuntur.
m ¶ Pedes.i. affectus s. venialia.
n ¶ Quod recte.s.ꝙ claues nō habeant.
o ¶ Petri.i.innocentie ut.s.di.xl.nō nos prātem dimittēdi peccata
p ¶ Sedem.i.ecclīaz a qua sūt alieni p scisma.
q ¶ Impia.xxiij.di.qui cathedram.
r ¶ Debilitandū.p īfirmitatē uel aliud incommodū. Sepe.n.diabolus nitit ut hō patiatur egritudinē uel afflictionem: ut sic irascat ⁊ deū offēdat. sed sepe per talia recognoscit peccatum suū ⁊ cōpungit et armatur ꝯ diabolūz ut iob: ⁊ sic diabolus illuditur. fortior.n.r surgit post lapsū: ut.l.di. ferre
s ¶ Pro oibꝰ.j.de con.di.ij.semel.⁊.c.iterat.
t ¶ Corporis.h.ꝯuertit hāc lrām sic.i. quotiens sumimꝰ sacrū corpꝰ nobis peccata dimittunt. Sed tu dic: ut.j.e.glo.ult. qñcūq.n. interius ꝯterimur ore cordis cōpus christi sumimꝰ.j. đ cō.di.ij.qd sit sanguis i pri. Sed peccata adulto sine cōfessione ⁊ ꝯtritiōe ñ dimittūt,j.e.dis. tres. vñ cū dimittūt. cōpus christi sumimꝰ.
u ¶ Et manifesta. in hoc facit.c.ad ꝓpositū.
x ¶ Sacramētū.i.ecclesiastice vnitatis: ut.xxxij.q.iiij.nemo in fi. de qua quilibet vere penitēs efficit: ut.j.di.vi.q vult. uel sacramētū.i.corporis ⁊ sanguinis christi: qr ex quo qs vere penitet: digne pōt suscipere corpꝰ ⁊ sanguinē christi: ⁊ secūdum hoc est rectꝰ ordo in superiori lr̄a ⁊ sensus: sumimꝰ digne.i.possumꝰ sumere digne.
a ¶ Quantuslibet. Casus: Inuehit ambrosiꝰ ꝯ pdictos hereticos dicēs: ꝙ illi q dicūt aliquē iteꝝ penitere nō posse: uolunt eos q per ꝯtritiōem suscitati sunt: iteꝝ iterficere: sicut iudei uoluerūt interficere lazaꝝ a dño resuscitatū.
b ¶ Mortui. tāgit de lazaro ⁊ đ sorore martha: q̄ dixit dño pcipienti sibi: tolle lapidē: dñe iam fetet.
c ¶ Redoleuerit vnguētum.i. virtutes ⁊ bona opera vel xpi miraculū vel gratia. illud est de quo dicit euāgeliū: ꝙ fracto alabastro.i.christo lanceato ⁊ clauis ꝯfixo repleuit totā domū .i. vniuersalē ecclīam. de quo vnguēto dr̄ sicut vnguētū in capite ⁊c. in ꝓx. barbā i quaz descēdit: fuerūt apl'i. ⁊ ab eis descēdit in barbā aaron.i.epos ⁊ alios platos. vel vnguētuz.i.pnia fructifera. istud vnguentū ꝯficit tribꝰ modis.s.cōtritione cordis: cōfessione oris: ⁊ satisfactōe opis.
d ¶ In peccato. i.in pena peccati s.satisfactōe: non.n.lazarꝰ resuscitatus fuit in peccato. dic ergo i peccato ē quo ad ecclesiā lz de eo iaz ꝯtritꝰ sit.
e ¶ Velamē. qđ i pediebat euz ne videri possz. vñ isaias: opposuisti nubē: ne trāseat orō
f ¶ Erubescat.ar. p pniaz deleri infamiā.ar.ꝯ.ij.q.iij.§.hic.⁊ qr peccata scōꝝ ñ reuelabūt in die iudicij ar.j.e.§.ñ itaq.
g ¶ Cui peccatū. qđ ꝯfitet tribus mōis: oris ꝯfessione: cordis cōtritiōe: ⁊ operis satisfactōe.
h ¶ Lazaꝝ. iste fuit primus ꝓditor iferni. ⁊ iō diabolꝰ suggerebat iudeis ut ipsum interficerent.
i ¶ Volebāt. stulta volūtas erat: quasi ñ posset suscitare occisū q suscitauit defunctū
k ¶ Eorum.i.impiorum.s.iudeorum.
l ¶ Successores.i.imitatores: ut.i.q.i. cito turpē.
m ¶ Itaq.de cō.di.iiij.queris.
n ¶ Nō reuocat.s.xxij.q.ij.§.qñq.s.xvi.q.ij.visis.
o ¶ Amplificat. qr dimittit peccatū: ⁊ postseipsū cōfert: ut.l.di.penitētes. de cō.di.iiij.nemo.
p ¶ Ad cenā.ipe lazarꝰ.s.ubi ⁊ ipa martha mistrabat
q ¶ His prātis. adhuc ꝓsequit ambrosius de hereticis per pdictos iudeos designatis.
r ¶ Potestatis. Casus: loquitur hic ambrosius ꝯ iudeos q dicebāt xpm in belzebuch eijcere demonia qbꝰ dñs dixit: q peccat in patrē ⁊ filiū remittit ei: q

ꝺo peccat in ſpiritū ſcm̄. nō remittit ei neqȝ h̄ neqȝ in futuro. Iſti ergo iudei ſepabāt celeſtē xpi ptātē ab eccl'a: q eū in belzebuch eijcē demonia dicebant qb⁹ dn̄s loqués ut ꝓdixi: cōplexus ē oēs hereticoſ tam hereticos il lius tépoꝛis ꝙ fu turos.

s ℂ Poteſtatē. ſ. dimittēdi pecca ta ſoluendi et li gandi.

t ℂ Hereticos. ꝑ iudeos q ꝑ ſuſci tatōem lazari nō credebant.

u ℂ Negat dicēs vos i peccato ve ſtro moꝛiemini. ⁊ hoc ſi perſiſtāt in hereſi: qꝛ ꝯuerſiſ ꝓſto eſt indulgen tia. xxvi. q. vi. ſi ꝑ ſbyter.

x ℂ Omne pecca tū. i. magnū pec catū. uel iō hoc dicit: qꝛ q in hoc deliquit fact⁹ eſt omniū re⁹. ꝭ. diſ. v. fratres.

y ℂ Quid miruȝ'. xlvii. di. §. neceſſe ⁊ ibi: Conueniet nulli q ſecū diffi det ipſe. ff. ꝓ edi. edic. cū aūt. §. ex cipit. Et alibi: q ſi bi nō parcit: nibi uel tibi quō pcet alia lr̄a hȝ nr̄am i. a nobis accipe

z ℂ Penitētiam. nō ergo lȝ accipe pniam ab heren coꝛſiē nec eucha riſtiā: ut. xxiiij. q. i. c. ult. ſed baptiſ mū bene i neceſſi tate: ut. xxiiij. q. i. ſi quem.

a ℂ Arbitroꝛ. id ē cert⁹ ſum. nam quantuſlibet ſit fetoꝛ: abolctur per pniam: ut. ꝭ. c. quantuſlibet.

b ℂ Iudas. ꝭ. di. vi. qui vult in pꝛin.

c ℂ Geſſiſſet. ſed iuit ipſe ad diuiſos. ꝭ. di. iij. iudas.

d ℂ Emēdatōib⁹. ergo nō ſufficit ſola coꝛdis ꝯtritio ⁊ ita facit ad ꝓpoſitum gratiani.

e ℂ Et tegere. ꝭ. di. iij. ille rex.

f ℂ Nonnulli. ligarc. i. in ſe onus pnie ſuſcipiēdo: qꝺ pōt ⁊ debet qn̄qȝ ſacerdos. ꝭ. di. vi. c. i. vl' idiſcrete ſoluēdo. ar. l. di. ſi quis prepoſtera.

tem diabolico ſpiritu ſeparāt ab eccleſia dei: ut omniū tem poꝛum hereticos et ſciſmati cos compꝛehenderet: quibuſ indulgentiam negat: quia om ne peccatum circa ſingulos ē ac vniuerſos. et infra: Quid mirum ſi ſalutē negatis alijs: qui ueſtram recuſatis: licet ⁊ illi nihil a uobis differant: qui a uobis penitentiam petunt. arbitroꝛ enim ꝙ et iudas po tuiſſet tanta miſeratione do mini nō excludi a uenia: ſi pe nitentiam non ſolum apud iu deos: ſed apud chꝛiſtum geſ ſiſſet. ⁊ paulo poſt: Qui agit penitentiam: non ſolum dilue re peccatum lachꝛymis debȝ: ſed etiam emēdationibus o perire ⁊ tegere delicta ſupe rioꝛa: ut nō imputetur ei pec catum. Idem in eodem.

Nonnulli enim ideo poſcunt penitentiam: ut ſtatim ſibi cō munionem reddi uelint. hi nō tam ſoluere ſe cupiunt: ꝙ ſa cerdotem ligare. ſua enim cō ſcientia non tam ſe exuunt ꝙ ſacerdotem induere cupiunt cui pꝛeceptum eſt: nolite da re ſanctum canibus: neqȝ mi ſeritis margaritas āte poꝛcoſ hoc eſt immundis ſpiritibus ſacre cōmunionis non ſunt fa cile tribuenda conſoꝛtia.

Idem in eodem. Sunt qui arbitrantur hanc eſſe penitē tiam: ſi abſtineant a ſacramen tis celeſtibus. hi ſeuerioꝛes in ſe iudices ſunt: qui penam pꝛeſcribunt ſi remedium decli nant: quos ob penam conue niebat dolere: qꝛ celeſti frau darentur gratia. ⁊ paulo poſt Facilius autem inuenitur qui innocentiam ſeruauerit: ꝙ q congrue egerit penitentiam peccati: ubi acquirende am bitio dignitatis: ubi vini effu ſio: ubi ipſius copule coniuga lis uſus. renunciandum ſecu lo eſt: ⁊ ipſi ſomno minus in dulgendum eſt: ꝙ natura po ſtulet. interpellandum eſt ge mitibus: irrumpendum eſt ſu ſpirijs: ſequeſtrandum ē oꝛa tionibus. uiuendum ita: ut in tali vita huic moꝛiatur uſui. ſe metipſum homo abneget: et totus immutetur. ⁊ infra: Ne mo in peccatis poſitus arro gare ſibi debet auctoꝛitatem aut uſurpationem ſacramen toꝛum: quia ſcriptum eſt: pec caſti: quieſce. et paulo poſt: Dicimus ergo agendam pe nitentiam: ⁊ eo tempoꝛe quo culpa deferueſcat luxurie: et in peccati captiuitate poſitoſ reuerentioꝛes non uſurpato res eſſe debere. ⁊ infra: Nā ſi moyſi accedere pꝛopius ge ſtienti: ut cognitionem cele ſtis myſterij audiret: dicitur: ſolue calciamentum pedū tu oꝛum: quāto magis anime no ſtre pedes exuē vinculis coꝛ palib⁹ ⁊ nexu mūdi iſti⁹ greſſ⁹

g ℂ Nolite. ꝭ. xi. q. iij. nolite.

h ℂ Canibus. pꝛi⁹ iā. n. p⁹ pniāȝ canes n̄ ſūt. ⁊ itellige cani b⁹. i. manifeſtis. nā de occultis ſec⁹ de cō. di. ij. n̄, ꝓhibeat.

i ℂ Ante poꝛcos. i. peccato ſoꝛdidatos.

k ℂ Conſoꝛtia. quia ſum ma ⁊ ima ſociāt ⁊c: ut ꝺ con. di. ij. qd ſit ſāguis.

l ℂ Sunt q arbitrāt: ſi re mediū. i. pniam ꝑ quaȝ ꝯſequūtur remediū vel cōionē: de cō. di. ij. ſi qs intrat. ⁊. ꝭ. e. q ſanct⁹.

m ℂ Facili⁹. ꝭ. e. di. iij. §. hoc ꝺ charitate. ⁊. c. re periūtur.

n ℂ Cōgrue. ⁊ ita eſt ar. ꝙ facilius de nouo ali qd acqrit: ꝙ recuperet amiſſum: ut. ꝭ. di. iij. re periuntur: ⁊ dicit boeti us. Facili⁹ eſt ad ꝟtutē erigere nouos ꝙ reuo care veteres uel pꝛete ritos.

o ℂ Acquirende. in hac vita ſupple. ⁊ tūc ꝯgrue ſequit ubi ⁊c. ul' dic vbi. i. in pnīa debēt ceſſare que ſequūtur. vel ſic oꝛ dina lr̄am: renūciandū ē ſeculo: ubi acquiren dum eſt.

p ℂ Ambitio. q̄ repꝛoba tur. viij. q. i. i ſcripturis

q ℂ Effuſio. q̄ repꝛobat: ꝭ. xxxv. di. c. i.

r ℂ Coniugalis. q̄ qn̄qȝ min⁹ licitus eſt. xxxij. q. iiij. oꝛigo.

ſ ℂ Seculo. quo ad am bitōem dignitatis. xl. di. multi.

t ℂ Quā nā. ar. ꝯ illos q doꝛmiūt i ſcholis: ⁊ ita debem⁹ ꝓpꝛiā naturaȝ expugnar: licet ꝯria ſit medicina. ꝭ. de cō. di. v cōtraria.

u ℂ In tali quia maio ris eſt pene inter homi nes viuere ⁊c. C. de a poſt. hi qui ſanctam.

x ℂ Poſitus. moꝛtalibus qui cum veniali non pꝛohibetur: de con. di. ij. quotidie.

y ℂ Quieſce. i. abſtine a ſacramētis. ar. ꝯ ꝓmouendos: qui poſt baptiſmū peccauerunt. xxv. di. pꝛimū.

z ℂ Dicim⁹. hic agit ꝺ tpe agende pnie. q. d. ſi in iuuētute nō penituimus. ſaltem in ſenectute peniteamus.

a ℂ Deferueſcat. alias deſueſcat. ꝭ. di. iij. in ſalicib⁹.

b ℂ Reuerentioꝛes. id eſt pꝛopter reuerentiam abſtinere ab eucbariſtie perceptione.

c ¶ Mysterij.sed quare rub⁹ ardens nō ↄburebatᷣ ī monte oreb: rubus est vgo maria.ignis ardens in rubo nec ↄbu rens est spūs sanctus in beata maria: qui descēdēs in eam nō violauit eam.⁊ fm hoc qđ seqᷣ: solue calciamēta ⁊c̄.si i telligitᷣ calciamētū: qđ fit de mortuis aīalibus est prauus intellectus pharisеoꝝ dicētiū: si pe perit: ergo cū viro ↄcu buit.diciᷣ ergo moysi.i. cuilibet christiano. sol ue calciamēta ⁊c̄.i.exue talem intellectū. fallit i beata maria: q̄ vgo an̄ partū ⁊ post partū xp̄m peperit.

d ¶ Solue.i.opera mor tua de affectibus tuis: q: nullus digne ↄsisteᷣ uel deū videre pōt.nisi cūcta terrena ⁊ morta lia vicia deponat. Uel aliter: veteꝝ ↄsuetudo erat: ut si spōsus spōsaȝ repudiaret in signū re pudij discalciari iube batᷣ.de hoc dᷣ.viij.q.i. olim: ⁊ iō moyses discal ciari iubeᷣ: ne ad eccle siam q̄ in rubo significa tur: q̄si spōsus accedat calciatus.hoc enim ser uandū est christo: q ve rus est sponsus.de quo ioannes ait: cuius n̄ sū dign⁹ soluere corri.cal. ci⁹ ⁊c̄. de cō.di.iiij. per aquam.

e ¶ Pedes.i.affectōes vn̄ aug⁹ sup illū locum In laqueo illo: quē ab scondit cōprehēsus est pes eoꝝ.dᷣ pes anime amor.⁊ si ē ad bonū. dᷣ charitas.si ad malū di ciᷣ cupiditas.

debem⁹ eius absoluē. ⁊ infra: Nihil ē qđ tam sūmi doloris sit: q̄ȝ si vnusquisq̄ȝ posit⁹ sub captiuitate peccati: recordeᷣ vn̄ lapsus sit: atq̄ȝ vn̄ cecidēit ⁊ ꝙ ad corporea atq̄ȝ terrena ab illa speciosa ⁊ pulchra diui ne ↄditionis intentiōe deflu xerit. Item cyprianus ep̄s.

Uiror aūt quosdā sic obstina tos eē: ut dandā nō putent la psis pn̄iam: aut peniteᷣtib⁹ exi stimēt veniā denegandā: cum scriptū sit: Vn̄ cecideris: me mēto: ⁊ age pn̄iam: ⁊ p̄ora opa fac. qđ utiq̄ȝ ei dᷣ: quē cōstat cecidisse: ⁊ quē dn̄s hortaᷣ p opa rursus exurgē: q: scriptū est: elemosyna a morte liberat nō utiq̄ȝ ab illa morte liberat: quā semel christi sanguis exti xit: ⁊ a qua nos salutaris ba ptismi ⁊ redēptoris nr̄i gratia liberauit: sed ab ea que p de licta postmodum serpit. Itē hieronymus.

Importuna in euangelio mulier tandē meruit audi ri: ⁊ clauso cū seris hostio me dia licet nocte ab amico ami cus panes tres accepit: deus ipse q nullius intra se supari viribus pōt: publicani p̄cibus vincitur uel supatur. Niniue ciuitas: q̄ peccato perijt: fleti bus stetit. Quorsū ista tā lon go repetita principio: uideli cet: ut paruum magnus aspici as: ut diues pastor morbidam ouē nō ↄtemnas. Christus in paradisū de cruce etiā latro neȝ tulit: ⁊ ne quis aliqñ serā ↄuersionē putaret: fecit homi cidij penā martyriū. Christus inq̄ȝ ꝓdigum filiū reuertentē letus amplectitur: ⁊ nonagin tanouē pecudibus derelictis vna ouicula que remansit hu meris boni pastoris aduehiᷣ. ubi uero peccator intelligēs vulnus suū: tradet medico se curandū: ibi n̄ est virga neces saria: sed spiritus lenitatis.

Quod aūt omī peccāti aucto ritate ambrosij venia ꝓmittiᷣ falsū uidetur. Quibusdā aūt venia denegatur: aut ex ma gnitudine peccati aut ex gra du officij. vnde ioānes in epi stola sua: Est peccatū ad mor tem: quis orabit pro eo: alibi quoq̄ȝ legitur: Quis medebi tur incātatori vulnerato a ser pente: Item. Si sacerdos peccauerit: quis orabit ꝓ eo: Sed huiuscemodi interroga tiones non semper negationē inferunt: sȝ potius difficulta tem uel raritatem notant: ut ē illud euangelij: Quis putas est fidelis seruus ⁊ prudens: ⁊ cetera. Hinc etiā ambro.

c ¶ Hostio.i.intelligētia scripturaꝝ.
d ¶ Nocte.i.in ꝓfundo vicioꝝ positus.
e ¶ Panes.i.fidem sancte trinitatis.
f ¶ Precib⁹.illis.s.de⁹ ꝓpiti⁹ esto mihi peccatori.

g ¶ Uinciᷣ. q: re gnū celoꝝ viȝ pa tiᷣ.i.q.iij.saluatō

h ¶ Perijt.i.peri re meruit.sicis ex positio . xxiiij .q. iij. sigs nō rector

i ¶ Stetit.i. n̄ pe rijt.

k ¶ Martyriū.n̄ i rei veritate fuit martyriū: sed pp similitudinē facti uel iō dᷣ pena cō uersa ī martyriū q: p fidē ⁊ patien tiā quā tūc habu it: dign⁹ fuit eter no premio .s. ut i traret statim ad vitā: sicut illi qui etiā patiūᷣ mar tyriū: ut.j.de cō. disᷣ.iiij. baptismi vicē ↄ. ibi eni dᷣ ꝙ latro nō ꝓ no mine christi cru cifixus eᷣ: sed ꝓ meritis facinoꝝ suoꝝ. ⁊ pena nō facit martyrē: sed cā: ut dicit aug⁹: quare martyriuȝ nō fuit. quod et uerū est.eius er go pena martyri um dᷣ rōe eius p mij: qđ quasi mar tyr recepit cōfitē do. uel rōe ↄfessi onis quā in pati bulo hūit.sicē eniȝ martyr sic ⁊ latro intᷣ penas xp̄m ↄfiteri n̄ timuit.

f ¶ Absoluē.anteq̄ȝ ad sacra accedat.

g ¶ Lapsus sit. ho. idē dicᷣ boeti⁹. Infelicissimū gen⁹ ifortunij ē fuisse felicē.

h ¶ Un̄.i.a quo statu.l.di.qa.

i ¶ Miror.priora.l.di.domino sancto.

k ¶ Elemosyna.s.interior: ut.j.di.iij.§.sed vba.uel exterior liberat a morte.i.a peccato occasionaliter: q: citi⁹ illustraᷣ j.eo.medicina: q: sicut seta filū.ita timor seruilis charitatē ⁊c̄.j.di.iij.qui vult.

l ¶ Semel.hinc collige peccata n̄ redire.j.di.iiij.§.itē fm.

m ¶ Ab ea.i.a morte actualiū peccatoꝝ.

n ¶ Importuna. Casus: ꝓbat in hoc.c.ꝙ instanī bona fa ciēda sūt: sȝ qs fit ī mortali peccato: ut ipetret veniaȝ sicut chananea ⁊ sicut amic⁹ ab amico: q tres panes ipetra uit hec etiā meruit veni[am] ⁊ alijs exemplis vult.

l ¶ Lenitatis.ar.iudicē poti⁹ debere sequi miaȝ q̄ȝ rigorem.s̄.di.xlv.licet plerūq̄ȝ.s̄.ij.q.v. quanto.s̄. di.lxxxvi.odio.

m ¶ Qđ aūt ambrosij.s̄.c.nemo pōt.s̄.c.iportuna.

n ¶ Denegatur.i.videtur denegari.

o ¶ Est peccatū.aliᷣ ponit h mgr̄ istā autem q̄ȝ po natᷣ.j.c.§.pōt.⁊ exaudi auctoritatē istā de peccato i spiritū scm̄ ut exponit aug⁹.j.c.§.pōt.

p ¶ Alibi.in libro iesu filij syrach.

q ¶ Si sacerdos.in libro regum.

r ¶ Sed huiuscemodi.n̄ semp.s̄.xxxij.q.vij. q̄d i oib⁹ ff.cōmodati.l.ad eos.ff.loca.l.sed de dāno.

s ¶ Difficultatē.hoc referas ad delicti varietateȝ et [illegible]

r Deus qs. qꝛ imago. et etiã quilibet fidelis aĩa .j. di. ꝑti. illa aĩa. sz ꝛ hõ hz similitudinez dei. j. e. q. v. hec imago. triplex ẽ igit imago siue similitudo idẽtitatis: fm quã tm̃ fili⁹ dei ẽ imago patris imitationis fm quã dr ꝙ magna nauis est imago alicui⁹ domus: et discipulus mgr̃i: similitudis expꝛesse ut sigillũ in cera depigit.

u Rogasse. pꝛo pctis hierusalez. vñ i libꝛo machabeoꝝ legit: ꝙ iudas machabeus cũ debẽt pugnare cũ suis paucis ꝯ nichanoꝛẽ qui erat cũ mltis: ad ꝯfoꝛtatõez suoꝝ rettulit sõniũ: qd in pcedẽti nocte viderat i hũc modũ. viderat oniaz sacerdotẽ man⁹ ad celũ ꝓtẽdẽtẽ ꝛ oꝛãtẽ ꝓ populo iudeoꝝ: ꝛ postea apparuisse aliũ viꝝ etate ꝛ gloꝛia mirabilẽ circa illũ oniã, dixisse: h ẽ amatoꝛ ppl̃i isrl̃. h ẽ q multum oꝛat ꝓ pplo et ꝓ ciuitate sancta.

x Hieremiam. dei ꝓphetã. extẽdisse ãt hieremiã dexterã: ꝛ tdisse iude gladiũ aureũ dicẽtẽ: accipe sãctũ gladiũ munus missũ, a deo q° deiicies aduersarios ppl̃i mei israel. q̃ visiõe cõfoꝛtati q erãt cũ iuda: ĩpetũ fecerũt in hostes: ꝛ nichanoꝛẽ interfecerũt. ꝛ. xxx. milia de suis.

Deus quis similis erit tibi? ñ utiq3 nullus: qꝛ imago patris filius est. Similiter accipiendũ est: qs oꝛabit ꝓ eo: hoc est singularis uite aliqs dz oꝛare ꝓ eo: q peccauit in dño. Nã qũo ioannes diceret nõ oꝛandũ ꝓ delicto grauioꝛi: qui cũ legisset moysen rogasse ꝛ impetrasse: ubi erat ꝑuaricatio uolũtaria: qui sciret etiã hieremiã rogasse? Potest ergo fm aug. aliter intelligi illud ioannis: est peccatũ ad mortem ꝛc̃. ut nulla sit eius ꝛ supioꝛuz ꝯtrarietas. ait enim: ẽ peccatũ ad moꝛtẽ ꝛc̃. nõ ꝓ illo dico ut roget quis de quo peccato: qm̃ expꝛessũ non ẽ possunt multa ꝛ diuersa sentiri. Ego aũt dico hoc peccatũ esse fidem: que ꝑ dilectionẽ opatur deserere usq3 ad moꝛtẽ: hoc ẽ etiã blasphemia in spm̃ sãctũ: quã neq3 in hoc seculo neq3 in futuro dimittendã dñs in euãgelio asseruit. Siue aũt delectatõne peccati: siue desperatione venie usq3 ad moꝛtẽ qs in peccato ꝑseueret: iustũ est ut sine fine puniat: qui sine fine peccauerit. Unde greg. Voluissent iniqui si potuissẽt sine fine viuere: ut potuissent sine fine peccare. ostendunt: qꝛ in peccato semꝑ viuere cupiũt: qui nunq3 desinunt peccare dũ viuunt. ad magnã ergo iusticiam iudicãtis ꝑtinet: ut nunq3 careãt supplicio: qui in hac vita nunq3 uoluerũt carere peccato. Ex his nanq3 apparet: ꝙ sine ꝯfessione oꝛis ꝛ satisfactione opis peccatuz nõ remittitur. Nã si necesse ẽ ut iniquitates nr̃as dicamus: ut postea iustificemur: si nẽo põt iustificari a peccato nisi antea ꝯfessus fuerit peccatũ si ꝯfessio paradisũ aperit: ueniã acquirit: si illa solũ ꝯfessio utilis ẽ: que fit cũ penitentia: i quo notat aliud esse ꝯfessio aliud pñia siue iterioꝛ siue exterioꝛ accipiat: si ille q ꝓmittit ueniã occulte apud deũ ñ apũd ecclesiã pñiam agẽti frustrat euangelium ꝛ claues datas ecclesie: ꝓmittit etiaz qd deus negat delinquẽti: si nẽo põt ꝯsequi veniã: nisi quantulãcunq3 ꝛ si minoꝛẽ q3 debeat peccati soluerit penã: si sol' sacerdotib⁹ ligãdi soluẽdiq3 potestas a deo tradita ẽ: si null⁹ ueniã accipit: nisi eccl̃e supplicationibus ipam ipetrare ꝯtẽdat. Cõcludit ergo ꝙ nullus ante ꝯfessionẽ oꝛis ꝛ satisfactionẽ opis peccati abolz culpã

d Dimittẽdã. pctm̃ in spũm scm̃ dr generalit oẽ peccatũ moꝛtale: qꝛ q vnã ꝑsonã offendit: offẽdit ꝛ aliaz. spãli⁹ vero pctm̃ qd ex odio l ex malignitate ꝓcedit. nã spũs scũs ẽ amoꝛ ꝛ benignitas. fm alios pctm̃ in spũm scm̃ ẽ obstinatio mẽtis. s. i pcto obdurante ꝑtinacia quã ipnĩa cõmitat. Prouenit aũt huiusmõi obstinatio interdũ ex desperatõe: puta cum qs credit suoꝝ magnitudinẽ delictoꝝ diuinã mĩaz excessisse: et ob hoc de vicijs ascẽdat ad vicia: iuxta illud qd ait chaim: maioꝛ ẽ iniqtas mea: q3 ut veniã merear: ut. j. ꝓx. §. iterdũ ex ꝑscriptõe: puta cum qs securus delingt tãq3 de⁹ ꝓ tpali flagitio nõ sit eternũ suppliciũ datur⁹: in q° pcti genere refert hiero. se oꝛigenẽ dephẽdisse: q p⁹ moꝛtez anathematizat⁹ ẽ: ut. xxiiij. q. ij. c. ult. l putãs in articulo moꝛtis sufficere l sufficiẽt penitẽ ut latro d qb⁹ apl's: maledictus hõ q peccat i spe. Item in spũz scm̃ pctm̃ ẽ fm alios: fraterne gr̃e inuidia. puta si d gr̃a a deo fratri collata inuideas ne tibi ꝑferat. ar. s. viij. di. q ꝯtẽpta. It fz alios peccare i. s. s. ẽ blasphemia i ꝑsonã spũs scĩ: de talib⁹ hẽt d ꝯ. di. iiij. di vo hẽtici. It fz alios peccatũ in . s. s. ẽ final' ipnĩa pctm̃. s. s. qd durat usq3 ad mõtẽ: ut usq3 iclusiuũ sit. qd h põit: aug⁹ poti⁹ uelle vr. j. di. iij. int hec hircũ. Sz solet q̃ri utrũ finalis ipnĩa possit desinere esse. R̃. Iste tmin⁹ final' ipnĩa dnob⁹ mõis accipit. Inest. n. alicui ipnĩa final': qñ ñ hz ꝓpositũ penitẽdi. h° põt desinẽ eẽ qꝛ h° ꝓpositũ põt hr̃e i h° istãti: ꝛ cras ñ. It ẽ ẽt final' ipnĩa q̃dã q̃litas: q̃ inest alicui. ex eo ꝙ nũq3 penitebit. ista ñ põt desinere eẽ subiecto existẽte: q̃ si ponat oz dici: ꝙ nũq3 eã hũit.

a Potest. ꝓ illo. qꝛ ñ ꝯseqt: ꝙ i carne ñ ꝓmeruerit s. e. mltiplex. §. i. dico: ut ꝓ eo nõ roget qs p⁹ moꝛtẽ ꝛ ita exaudi ꝓ pcto in spũz scm̃: qd ẽ final' ipnĩa: ut h innuit aug⁹. q° casu exaudi. s. xiij. q. ij. ꝓ obeũtibus lz. h. illud itelligat de spãlib⁹ oꝛõib⁹: b Possũt ar. qd ñ ẽ diffinitũ posse diffiniri. xxij. q. v. hoc vr. ꝯ xxxi. q. i. ꝙ si doꝛmierit. ij. q. v. ꝯsuluisti. c Ad mõtẽ. vñ alibi aug⁹: tãta labes ẽ illi⁹ pcti: ut humilitatez pnĩe subire ñ possit. qd qdẽ ꝯmittit qsqs ex sola inuidia vnitatẽ eccl'iasticã i[illegible]gnat: ꝛ diabolo sciẽt attribuit opa spũs scĩ. vñ nec xp̃s i passione ꝓ talib⁹ oꝛauit: sz ꝓ eis q ignoꝛãt crucifigebãt eũ dicẽs: pater ignosce illis: qꝛ nesciũt qd faciũt.

e Voluissẽt. nũq3 assidue. n. peccãtiũ ñ misẽt de⁹: ut. s. xcij. di. diaconi. ꝛ venia ipenitẽti ꝛc̃. xxiiij. q. ij. legat. et io sẽper obnoxij pene ꝑsistãt: ut. j. di. vij. in fi.

f Ex his. itaq3 isert ex ꝑmissis auctoꝛitatib⁹ usq3 ad. §. deniq3. g Si nemo. s. e. di. si nemo. põt. h Paradisum. s. e. di. ecce nũc tps. i Frustrat. s. e. di. agite. k Cõleg. s. e. di. nẽo. l Si sol'. s. e. di. vbũ. m Ligãdi. i. iponẽdi satisfactõez l relaxandi. n Ptãs: nõ solis sacerdotib⁹ ptãtẽ ligãdi traditã. o Supplicationib⁹. s. e. di. multiplex.

Denique ut pspicue appareat neminē sine ↄfessione mundari: ab ipius hūani generis pncipio sumamus exordiū. Peccato trāsgressionis primi parentes corrupti a dño sūt requisiti de culpa: ut peccatum qđ trāsgrediēdo cōmiserāt: confitendo delerēt. Serpēs aūt de culpa requisitus nō est: q2 per ↄfessionē non reuocabat ad vitā. Chaim quoqꝫ cū prime pūaricationi fratricidium addidisset: similiter a dño de culpa requisitus ē: dum dr ei: ubi est abel frater tuus? sꝫ qꝫ supbus peccatū suū cōfiteri noluit: potius mēdaciter negādo deū fallere conatus est dicens: Nunquid custos fratris mei sū ego? indignus venia iudicatus est. vñ in desperationis pfundū mersus est: dū ait: maior ē iniquitas mea qꝫ ut veniā merear. uagus et pfugus exijt a facie dñi: significās eos: qui peccata sua cōfiteri dissimulant: respectu diuine miseratiōis indignos haberi. Reges quoqꝫ qui ignorātia ducti in abrahā deliquerant: non nisi eodē orante sanari meruerūt. In quo figuratur: ꝙ passiones morꝫ nō sanātur: nisi orationibus ecclie. Moysi quoqꝫ precepit dñs: ut lepra siue in cute siue in domo siue in ueste siue in crine appareret: sacerdoti ostenderetur: ⁊ iuxta eius arbitriū separata eius iudicio ↄtaminaret uel mūdaret. Saul quoqꝫ cū a spiritu maligno uexaret: nō poterat ad sane mētis officiū redire: nisi prius dauid psalteriū arripet: ⁊ corā eo psallēt ita ab eius uexatōe cessarꝫ diabolus. In quo mystice ostenditur: ꝙ quicūqꝫ diabolo propter peccata mācipat: ab eius dominio eripi non ualet: nisi dauid. i. eccl'a psalteriū accipiat: ⁊ corā eo psallat. i. spūalis grē eū participē faciat: et salubriter admonēdo ⁊ pie p eo orando ⁊ exēpla boni operis sibi pbendo diabolū ab inuisibili eius uexatione cōpescat. David quoqꝫ cū adulteriū cōmisisset ⁊ homicidiū: nō ante audiuit a ppheta: transtulit a te peccatū tuum dñs: anteqꝫ ipm peccatū ↄfiteret. prius enim pphete peccatuꝫ redarguenti ↄfessus est: ⁊ postea audiuit: trāstulit dñs pec. tuum a te. Achab quoqꝫ cum de innocētis sāguinis effusione sniam cōminantis dei audiret: induit seipm cilicio satisfaciens deo per pñiam. vñ dñs ad heliā ait: qm̄ achab reueritus est faciem meā: nō inducā malū in diebus eius. Niniuite cū audirēt: adhuc. xl. dies ⁊ niniue subuertetur: ex edicto regis ⁊ principū penitentiā egerunt dicētes: quis scit

p Denique. ab isto loco usqꝫ ad. c. qꝫobrē: pbat. xxij. auctoritatibus. s. pcta nō di mitti sine oris ↄfessiōe. auctes ve. te. inducē usqꝫ ad. §. i euāgelio ab illo. §. i euā. usqꝫ ad. §. ex his inducē auctes no. te. ⁊ post ex oībus ↄcludit i. §. ex his. ⁊ oēs ille auctoritates intelligūt cū qs ↄfiteri ↄtēnit.

q Serpēs. i. diabolus q serpente vtebat tanqꝫ organo. uł intellige ad litteram.

r Cōfessionē. ⁊ q2 in se ipso inuenit originē pcati.

s Nō reuocabat. q2 irremediabile fuit peccatum eius. ⁊ ipossibile est eū reuocare ad pniam ut. j. dist. ij. §. qđ aūt reprobi. v. ipossibile. hōis aūt peccatuꝫ fuit remediabile. ⁊ hoc duabus de causis: q2 totū genus humanū perierat de pcto ade: sed nō tota angelica nā peccato diaboli. Itē homo incitatorem habuit ad malū: qđ nō angelus: ⁊ iō per alium iste nō debuit iuuari: sicut ille nec per se potuit surgere: ⁊ iō peccatum diaboli fuit irremediabile: ⁊ nō peccatū hōis

t Reges. pharao rex egypti de quo habetur s. xxij. q. ij. §. ecce que ⁊ abimelech rex gerare: đ quo habet. xxij. q. iiij. nemo sibi blādiatur. et s. xxxiij. q. i. si per sortiarias.

u Passiōes. i. delicta xv. q. i. illa.

x Oratōibus. s. xxxiij. q. i. si per sortiarias.

y Precepit. i leuitico.

z Ut lepra. aliqua macula. Sūt aūt quattuor genera lepre: in cute: in capillis: in domo: in veste. In capillis lepra dicitur alopitia fluentibus sanie capillis: si in caluitio uel in alia pte capitis albus uel ruffus color inuētus fuerit: plaga lepre ē. In cute lepra cognoscitur: si i ea fuerit alba. i. pallida albedo uel pustule. Et huiusmodi lepra vestis erat macula alba vł ruffa. Similiter in domo dicebat lepra talis macula. ⁊ macula in pariete pallore vel rubore deformis: ⁊ oīa ista iudicabāt arbitrio sacerdotis. si eni in homine lepra nō erat pspicua: recludebat eū sacerdos in domo sua. vij. diebus. quibus expletis si nō creuerat lepra: iterꝫ recludebat eū alijs vij. diebus: ꝙ si nec tūc creuerat: mūdū eum iudicabat: q2 si scabies erat lauabat hō vestimēta sua ⁊ mūdus erat. Cum vero pspicua erat lepra: sepabat. i. iudicabat imūdus ad arbitriū sacerdotis. ⁊ habebat hō vestimēta sua dissuta. i. facilia ad induendū uel exuendū: ut sic cognosceretur: ⁊ caput rasum ut posset cognosci: osqꝫ veste ↄtectū ne fetorꝫ loquēdo diffūderet. ⁊ habitabat solus ex castra ita ut a mortuo nihil differre videret. Itē si lepra vestis erat pspicua ↄburebatur vestis. si dubia: recludebatur. vij. diebus. si creuerat macula adiudicabat lep si non creuerat abluebat vestis: et recludebatur alijs. vij. diebus: post quos si sacerdos inueniebat creuisse leprā: rūpebat eam. similiter hostiū domus leprose claudebat. vij. diebus: post quos si sacerdos inueniebat creuisse leprā: iubebat erui lapides leprosos ⁊ pijci ex ciuitatem: ⁊ domū radi per circuitum ⁊ puluerē rasure spargi ex ciuitatem in loco imūdo: ⁊ alios lapides substitui in domo ⁊ luto alio liniri domū. ꝙ si iterum redierit macula et perseuerās lepra est. ⁊ destruebatur domus ⁊ ligna ⁊ lapides et puluis extra ciuitatē pijciebātur in locuꝫ immūdum.

a In cute. nō hoc dicit de veste et de domo: q2 ei ad lrām possit lepra inesse. sed si domus uel vestis offerret ab aliquo in ministerium deputāda: antea sacerdoti offerebatur. ⁊ si aliqua inerat macula: qꝫ ad ministeriū ipediretur: sacerdotis iudicio relinqbat

b Sepata. quo ad officiū uel ministeriū.

c Cōtaminaret. domus vel vestis vel cutis. i. cōtaminata uel imunda iudicaretur.

d A propheta. i. nathan.

e Achab. j. e. di. iij. §. ecce achab.

f Innocentis. s. nabute.

g Et relinquat. s. nobis qui eū sequimur: vel post

ꝯminatiōẽm a ſe datam.
h ¶ Jnbeſtialē .ſ. xvij.q.iiij. miroꝛ
i ¶ Jn euāgelio. hic trāſfert ſe ad auctoꝛitates noui teſtamenti.
k ¶ Penitentie.ñ remiſſionis.nam venientibus ad illud requirebatur pnia: non autem in noſtro baptiſmate quod remiſſionis eſt: ut.j. ð cō.di.iiij. fine penitentia.
l ¶ Uel amicoꝝ hoc.n.de⁹ amat ut multi rogēt .j. e.ſleat.
m ¶ Ecus raboni i.magiſter.
n ¶ Moꝛtuos .ſ. filiū archiſinagogi filium vidue et lazaꝝ.

ſi ꝯuertat̃ ⁊ viuat et ignoſcat deus: ⁊ reliquat poſt ſe benedictionē: hac humilitate ⁊ ſatiſfactione īminentē ſubuerſionē euadere meruerūt. quoꝝ exemplis euidēter oſtendit: ꝙ nullus a ðo ꝯſequat̃ veniā: niſi primū ſatiſfecerit ſibi per pñiam. Nabuchodonoſoꝛ q° ꝙ ꝓpter ſupbiā ſuā a ratōnabili mente in beſtialē animum cōmutatuſ ē: atq; a regno ſuo ꝓfugus recedēs non ante regnum recepit: ꝙ̃ ꝯuerſus deū pdicauit. deniq; plebs iſraelitica ob culpā ſue tranſgreſſionis captiuitati tradita nō ante liberari meruit: ꝙ̃ ſua peccata ꝯfitens danielis ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ precibus veniā accepit. In euangelio quoq; uenientes ad ioannē: ut baptizarētur ab eo baptiſmo penitentie: primū ꝯfitebātur peccata ſua oſtendētes: ꝙ quiſq; debet peccata ſua dānando ꝯfiteri: ⁊ inouationē melioꝛis vite ꝓmittere: ſi regeneratiōis deſiderat grām accipe. Chriſtus quoq; alios legit̃ ſuſcitaſſe a moꝛtuis: alios a lepra mūdaſſe: alios illuminaſſe: alioꝝ membra paraliſi diſſoluta cōſolidaſſe: omniū tamen ſanitatem petitio ꝓprie uocis uel amicoꝝ legit̃ pceſſiſſe. Luca enim referēte didicimus: ꝙ ꝓ ſocru petri prius rogatus eſt ꝙ̃ eā ſanitati redderet. Leproſus vero ille: quē dñs deſcendēs de monte mundauit: prius clamauit ad eum: dñe ſi uis potes me mundare: quez poſtea tāgēdo mūdauit. Cecus quoq; dñ clamaret ad eū miſerere mei fili dauid: interrogauit eū ieſus: quid vis ut faciam tibi: ait raboni: ut videam lumē. Tres quoq; moꝛtuos audiuit: quos alioꝝ oꝛatiōibus reddidit vite. Quartum quoq; diſcipulo nūciante audiuit: ſed q: defuerūt viui: qui ꝓ eo pcarētur: reſuſcitari nō meruit. Quibus nimirum exēplis euidētiſſime dat̃ intelligi: ꝙ ille quē grauioꝛis culpe macula inficit: niſi confeſſione ꝓprij oꝛis uel eccleſie interceſſione ſuffragāte ſanari ñ poterit. Hinc penitēs ille qui prius tacēdo peccata flagellari meruēat: poſtea cōreptus dicebat: qm̄ tacui inueterauerūt oſſa mea: dū clamarē tota die. Hinc chriſtus ex pſona membroꝝ ait: nō abſoꝛbeat me ꝓfundū: neq; urgeat ſup me puteus os ſuum. Qð aug. exponit dicens: Puteus eſt hūane iniquitatis ꝓfunditas: in quā ſi cecideris: ñ claudet ſup te os ſuū: ſi tu nō clauſeris os tuū. Confitere ergo ⁊ dic: De ꝓfūdis clamaui ad te dñe: ⁊ euades. Claudet ſuper illum dñs: qui in ꝓfundo ꝯtemnit. a quo moꝛtuo uelut ab eo qui nō eſt: perit ꝯfeſſio. Hinc idem ꝓpheta ait: Introite poꝛtas eius in ꝯfeſſione: oſtendēs ad poꝛtas miſericoꝛdie nō niſi per ꝯfeſſionem peccati aliquē poſſe attingere. Hinc etiā beatus ioānes baptiſta ⁊ ſaluatoꝛ noſter exoꝛdium pdicatōnis ſue a pnia ſūpſerūt dicētes. pniam agite appꝛopinquabit.n. regnū celoꝝ: oſtendentes ad regna celoꝝ neminē poſſe attingẽ: niſi primū per pniam deo curauerit ſatiſfacere. Hinc etiam in actibus aplo̅ꝝ legitur: ꝙ credentes ueniebāt ad aplo̅s annūciātes actus ſuos. Ex his oībus facile monſtratur: ſine cōfeſſione nullū veniaz poſſe ꝓmereri. Hinc etiā leo papa ait. Sufficit penitēti confeſſio: que primū dño offertur deinde ſacerdoti: q pro delictis penitentiū precatoꝛ accedit. Item pnia que dilata eſt cū ſtudioſius petita fuerit: ñ negetur: ut eo modo ad īdulgentie medicinā aīa vulnerata perueniat. Item augu-

o ¶ Quarū. dñ hoc gratiam⁹ habuit: ignoꝛam⁹ niſi dicatur hoc de matheo intelligi: cui cum dñs diceret: ſequer̃ me ⁊c. domino: pater meuſ moꝛtuus eſt: uolo eū ſepelire. tunc dñs ait: dimitte moꝛtuos ſepelire moꝛtuos ſuos.
p ¶ Penitens. dauid.
q ¶ Tacui. peccata.
r ¶ Oſſa. virtutes qbus anima ſuſtētat̃: ut oſſib⁹ coꝛpus.
¶ Dum clamarē. iactādo me, de meritis meis
t ¶ Non clauder.i. non ꝯſtringet, te finaliter.
u ¶ Non clauſeris os.ñ confitendo.
x ¶ Jn ꝓfundo vicioꝝ. vnde peccatoꝛ cum venerit in pꝛofundum vicioꝝ: contemnet.
y ¶ Sufficit. non neger̃. ná quod diff. dentia etatis ⁊c. xxij.q.ii. ancillam. et j.e.di.vi. nemo.
z ¶ Uulnerata. delictis

a Non sufficit. quo ad famã exteriorem. sufficit enĩ quo ad deum. di. modo nõ cõtemnatur.
b Per pnie. ĩ. e. di. si peccatum dauid.
c Nouit sniam cõminatõis: ut. xxij. q. iiij. incõmutabilis: ⁊ in hoc similis est pretori quo ad interlocutoriaꝫ. ff. de re iudi. quod iussit.
d Aliud. s. xi. q. iij. aliud.
e Reposcẽ. s. xiiij. q. i quod debetur.
f Propria. ff. d mino. si iudex.
g Licet. hoc exposui s. xi. q. iij. aliud.
h Expediunt. ut debitum repetere: ut. s. xiiij q. i. qd debetur: sed nõ expedit cũ scãdalo. Itẽ tpalia accipere. i. q. i. iudices. In oĩbus cibis ĩ differenter uti. xi. q. iij. ad mẽsam. sed nõ expedit. xxviij. q. i. oẽs. Iteꝫ uxorẽ gentileꝫ derelinquere: xxviij. q. i. iam nunc. sed nec expedit: ut. e. q. i. sic enim.
a Qui sanctus. ĩ pasca. i. in transitu d uitijs ad ũtutes: qa pasca trãsitus interpretat: de ꝯ. di. iiij. per aquã.
b Peccator. et hoc uidet ꝙ ꝯstitutꝰ in mortali possit auctoritate sua a cõione sacramẽtoruꝫ abstinere: iuxta illud: ꝓbet se hõ: ⁊ sic de pane illo edat ⁊c. ⁊ iõ laudat mulier q̃ mẽstrua patit si ex reuerẽtia abstinet. s. v. di. ad eiꝰ. ⁊ ar. ĩ. de cõ. di. ij. quotidie. sed ꝯ. s. e. di. sũt q arbitrãtur ⁊. c. facilĩꝰ. ⁊. ĩ. e. ĩ actõe in ꝯtrarijs istis dicit: ꝙ nec auctoritate sua sed sacerdotis deꝫ abstinere a cõione altaris. So. abstinet qs peccati ꝯscius aliqñ ꝓpt reuerentiã. qd ꝯmẽdat. ut hic ⁊ in silibꝰ. aliqñ ꝓpter satisfactõem delicti putãs talẽ abstinẽtiã ꝓdesse etiã nõ iniuncta ei aliqua pnia a sacerdote. qd ĩhibet in ꝯtrijs. sed ⁊ ĩ illo casu ubi ob reuerẽtiã abstinet ꝓpter criminis ꝯsciam: distinguo: ut si scãdalũ orit ex eiꝰ abstinẽtia: cõpelli põt a prelato suo ad sumẽdũ eucharistiã vl penitẽdũ. ar. ĩ. d cõ. di. ij. siqs intrat. ⁊. c. seculares. si vero nõ est scãdalũ bene facit abstinẽdo. ĩ. de cõ. di. ij. quotidie. hodie tñ uidet tolli ista distinctio. ut ex̃ de pe. ⁊ re. omnis.
c Remordet. sm quod notaui. s. xvi. q. i. monachi.

stinus in sermone de penitentia.

Non sufficit mores in melius ꝯmutare: ⁊ a preteritis malis recedere: nisi etiam de his que facta sunt: satisfaciat dño per penitẽtie dolorẽ per humilitatis gemitũ ꝑ contriti cordis sacrificiũ cooꝑantibus elemosynis ⁊ ieiunijs. Item ambrosius. Nouit dñs mutare sniam: si tu noueris emẽdare delictũ. Item leo papa. Aliud quidẽ ẽ debita iusticie reposcere: aliud ꝓpria ꝑfectionis amore ꝯtẽnere. Illicitorum ueniã postulantẽ oportet etiã a multis licitis abstinere dicente apostolo: oĩa mihi licent: sed nõ omnia expediũt. vñ si penitẽs habeat causam: quã negligere forte ñ debeat melius expectet ecclasticum q̃ forense iudiciũ. Itẽ hieronymus in malachia.

Qui sanctus sacerdos est ⁊ comedit in pasca domini: accingat balteo castitatis ⁊ audiat cum aplls. Sint lũbi vestri ꝑcincti ⁊ lucerne ardentes in manibus vr̃is. Qui aũt peccator ẽ: ⁊ quem remordet ꝓpria ꝯsciẽtia: cilicio penitẽtie accingat: ⁊ plangat uł ꝓpria delicta uel populi: ⁊ ingrediat ecclesiã d qua ꝓpter peccatũ fuerat egressus: ⁊ cubet uel dormiat in sacco: ut ꝑteritas delicias ꝑ quas deuꝫ offẽderat: uite austeritate cõpẽset. Item in amos ꝓpha.

Si agimus pñiam: ipm quoq; sue penitebit sententie. Rursus iuxta eundẽ hieronymũ: Promittit ꝓspera: si penitentiã egerimus. ꝙ si negligẽtia dissoluamur: ⁊ illũ penitebit sponsionis: ꝓmissaq; mutabit. cuius rei exemplũ samariã ⁊ hierusalẽ habere possumus. quorũ alij de iminẽtibus supplicijs liberati sunt: alij q̃ patribus ꝓmissa fuerant: ꝑdiderũt. Idẽ sup danielem.

Quamobrẽ ꝯsilium meum placeat tibi: ⁊ pctã tua elemosynis redime: ⁊ iniquitates tuas in misericordijs pauperũ: si forte ignoscat deꝰ delictis tuis. Si predixit sententiam que mutari nõ põt: quõ hortatur ad elemosynas pauperum ⁊ misericordiam: ut dei sententia ꝑmutetur? qd facile soluitur exẽplo regis ezechie quẽ isaias dixit esse moriturũ: ⁊ niniuitarũ qbus dictũ fuerat adhuc. xl. dies sunt: et niniue subuertetur: ⁊ tñ ad ꝑces ezechie ⁊ niniue dei snia mutata ẽ. Rursus bona agenti se asserit polliceri indulgentiam: alioquin ⁊ in reuerentiã loquitur deus se mala minari super gentẽ: ⁊ si bona fecerit: minas in clementiã cõmutare. rursũ asserit polliceri: ⁊ si male fecerit: dicit suam mutare sniam ñ

d Ecclesiam. i. unitatẽ eccl'e ꝑ fidẽ ⁊ charitatẽ. nec n. intelligi põt de ingressu corporalis eccl'e. nemo nãq; ꝓ peccato aliqꝰ abstinẽdus ẽ ab ingressu eccl'e nisi sit excõicatꝰ uel interdictꝰ ex iusta cã. ĩ. e. q. iiij. uir cũ ꝓpria.
a Si agimꝰ. casus: dic hieronymꝰ: ꝙ sic deus ꝓpt pniaꝫ reuocat sniam etiã ꝯ ꝯtumaces latã ita ꝓpt penitẽdi negligẽtiã bona reuocat q̃ ꝓmisit ⁊ hoc ꝓbat exemplis hierusaleꝫ et samarie nabu. et ezechie.
b Rursus. vba gratiani.
c Eũdẽ. s. amos de quo locutꝰ fuerat hiero.
a Quaobrem. Illud tangit ꝙ nabuchodonosor uidit in sonno arborẽ in medio terre ꝑtĩgentẽ usq; ad celũ: ⁊ sub ea habitabant aĩalia bestie: ⁊ ĩ ramis uolucres: ⁊ ex eo uescebat oĩs caro. ⁊ ecce uigil ⁊ scũs de celo descẽdit ⁊ ait: succidite arborẽ ⁊ ramos et fructus eiꝰ. ⁊ fugiẽt ex ea bestie ⁊ uolucres: sꝫ germẽ eiꝰ in terrã sinite: ⁊ cũ feris sit pars eiꝰ ⁊ ab humano ꝯmutetur cor eiꝰ: ⁊. vij. tꝑa cõmutẽt sup eam Qd sõniũ daniel interpretatꝰ ẽ: et ait: tu es rex arbor ea q̃ inualuisti: ⁊ ꝑtãs tua ĩ terminis terre: ⁊ audiuisti ꝑuigilẽ altissimi sniam sup te: ⁊ ab hõibꝰ eijciẽt te: et cũ feris erit habitatio tua: fenũ ut bos comedes. vij. tꝑa. i. vij. anni mutabũt sup te: et relinquet tibi semẽ uel germẽ radicis: quia regnũ tuũ restituet tibi. q̃obrẽ audi ꝯsiliũ meũ. pcta tua elemosynis redime: forsan ignoscet tibi deꝰ. pꝰ ãnũ ãt deãbulabat rex in aula sua: ⁊ supbe loq̃bat dicẽs: nonne ẽ hec babylon quã ego edificaui in robore regni ⁊ in gloria decoris mei? adhuc erat sermo in ore eius: et ecce vox de celo dicens. tibi dicitur

nabucbodonosoꝛ. regnū tuū transit a te. ⁊ cū feris habitabis. vij. tempoꝛibus: donec scias ꝙ dominetur altissim⁹ vniuersis regnis hominum: ⁊ statim ex hominib⁹ abiect⁹ ē: ⁊ ut bos fenū comedit: ⁊ roꝛe celi caput ei⁹ infectū ē ⁊c̄. donec capilli ei⁹ in similitudinē aqlaruꝫ crescerent: ⁊ vngues ei⁹ quasi vngues auiū.

b Elemosynis. elemosyne nāq; a moꝛte liberant peccatoꝛē: q per delicta subruerat: ut. ī. e. di. medicina. ꝯ. e. di. c. miroꝛ.

c Redime. istō redime ponitur pꝛiuatiue: qꝛ ꝓpe nō est hic redemptio. si sᷓ. ff. comodati si ut certo. § ult. ff. de. l. ꝯmissoꝛ. l. i. ff. qȯ vi aut clam. si in rē. §. ij.

d Si foꝛte. ꝯ. di. lxxxvi. ñ satis dubitanter dixit q̄a deesse pōt cōtritio coꝛdis. ar. ꝯ. e. q. ij. admonet ⁊ nō ualēt elemosyne: nisi ex bono fonte ⁊c̄. ut. lxxvi. di. ñ satis l'iō sub dubietate, posuit: ne securitas negligētiā ⁊ negligētia offēsā pstarꝫ ut. ī. e. ꝑdixeāt. vł ponitur foꝛte assertiue: ut in euāgelio foꝛsitan ⁊ patrē meum ⁊c̄. ī. di. iiij. ne foꝛte. ff. de rei uen. item si. §. i.

in homines: sed in opa q̄ mutata sunt. Neq; enim de⁹ hominibus irascit: sꝫ vicijs. que cū in homine nō fuerint: neq̄ q̄ꝫ punit qȯ mutatū ē. dicamus quidē ⁊ aliter. Fecit itaq; nabuchodonosoꝛ rex iuxta danielis consiliū misericoꝛdias i paupes: ⁊ iccirco usq; ad mēsem. xij. in eo dilata ē snīa. Sꝫ qꝛ postea ambulās in aula babylonis gloꝛiat: ⁊ dicit: nonne hec ē babylō magna: quā edificaui in domo regis ⁊ in roboꝛe foꝛtitudinis mee et gloria nois mei? bonū misericoꝛdie ꝑdidit malo supbie. foꝛsitan ignoscet de⁹ delictis tuis. Cū beatus daniel pscius futuroꝝ de sentētia dei dubitꝫ: rem temerariā faciūt: q audacter peccātibus ueniam pollicentur. Et tñ sciendū ē: ꝙ nabuchodonosoꝛ regi bona opera facieti uenia repꝛomittitur

Idem.

Vide benignū dñm misericoꝛdiam cū seueritate miscentem ⁊ ipsius pene modum iusta ⁊ clemēti deliberatione pensantē: ⁊ ideo ñ in ꝑpetuū tradidit pene delinquētes: sꝫ quāto inquit tpe seruierūt cusarsaton: hoc ē. viij. annis. Di

e Nō pōt. i. ñ ꝯtigit h⁰ ſm eos. ꝯ quos h loquit.

f Moꝛtuoꝝ. ꝓpter peccatū qȯ ꝯmisit qñ supbiuit de victoꝛia quā habuit de inimicis eā sibi attribuēs

g Mutata est. nō ꝑ iudicij varietatē: sꝫ coꝝ mutationē q ꝯuersi ꝑ pñiam meruerūt liberari.

h Asserit dñs loquēs hieremie: et sunt uerba hieronymi super danielē.

i Alioquin. i. nisi pꝛestaret indulgētiā agenti bona cur inferret mala agenti mala? et hoc sequit equum est enī ut sicut male agentibus infert mala: sic bene agentibus parcat ⁊ ꝯferat bona.

k In reuerētiā. i. ꝯ equitatē reuerēdā: uel ad hoc ut oēs eidē reuereamur tm̄.

l Vicijs. ꝯ. di. lxxxvi. odio.

m Ad mēsem. xij. usq; ad annū pcta elemosynis r̄demit: p⁹ supbiuit

n Foꝛsitan. uerba danielis.

o Dubitet. i. ꝓpōat ſm foꝛmā dubietatis l' dic ut. ꝯ. ī pn.

p Audacter. ꝯ. viij. q. i. si ergo. xxxij. q. vi. si paul⁹. hoc aduerbiū detminat vbū l' ꝑticipiū. ar. ad hoc. xciij. di. diacōi

sce ⁊ hoc o tu auditoꝛ quisqs ille es: qui tibi cōscius es alicuius erroꝛis: ⁊ quāto tpe errasse te nosti: ⁊ quāto tpe deliquisti: tanto nihilominus tpe humilia teipm deo: ⁊ satisfacito ei in ꝯfessione pñie. nō expectes: ut humiliet te cusarsaton: ⁊ inuito necessitatis extoꝛqueat pñiam: sed ipe ꝑueni ipius toꝛtoꝛis duriciā: quia si teipm emēdaueris: si teipm coꝛrexeris pius ē dñs ⁊ misericoꝛs: qui vindictā temperet ab eo qui illā penitēdo pꝛeuenit. Sed illud cōsideremus: qꝛ donec seruierūt cusarsatō hi q r̄diti ꝑ d̄lictis suis fuerāt ⁊ nō clamauerūt ad dñm: nemo suscitatus est: qui saluare eos possit. cum vo clamauerūt ad dñm: tūc suscitauit dominus saluatoꝛem isrł: ⁊ saluauit eos.

Idem.

Ecclesia chꝛisti ē non hñs maculam neq; rugam aut aliquid istiusmodi. qui ergo peccatoꝛ est: aliqua soꝛde maculatus: de ecclesia chꝛisti nō potest appellari: nec chꝛisto subiectus dici. Possibile aūt est ut qño ecclesia chꝛisti que pꝛius rugam habuit ⁊ maculā ⁊ imundiciam: et postea resti

a Vide. o tu auditoꝛ

b Miscētēꝫ. ꝯ. di. xlv. disciplina.

c Cusarsaton. q̄ humiliatio eoꝝ interpꝛetat i libꝛo iudicū. h ē diabolus cui humiliande ⁊ affligēde tradūt aie. que chꝛisti hūilitate ꝯtēpta in superbia se extollūt cusarsaton fuit rex syrie ⁊ mesopotamie: cui seruiuit isrł. viij. ānis eo ꝙ ꝑuaricatus est i ꝑceptis dñi ſuiedo idolis moꝛtuo iosue: quem liberauit othoniel frat calephꝫ: in quo erat sps dñi postq; popul⁹ clamauit ad dñm. tradito cusarsaton in manus othonielis in pugna: qñ pugnauit ꝯ eū: ut legit i libꝛo iudicū.

d Tanto. i. saltē ⁊ non plus.

e Nihilomin⁹. ī. di. iij ꝑductioꝛ ꝯ: sed ibi de peccato pmi parētis im uel de pena iterioꝛi. h aūt de exterioꝛi.

f Penitēdo. ꝯ. e. di. §. ex his. vł. q̄rtū quoq;.

g Suscitauit. othonielem. i. filium senech fratrē caleph minoꝛēꝫ: cui caleph axam filiā suam dederat in vxoꝛē: ꝑ eo ꝙ ei dederat ciuitatēꝫ .i. cariatabe. i. ciuitatē lrāꝝ. Hic ergo othoniel q̄si saluatoꝛ filijs isrł ē missus: cū sup eos ē dux ꝯstitut⁹ a dño. Interꝑtat aūt othoniel tps mihi dei: hoc ē aliqs militie celestis angel⁹: q sibi tps a deo dispensatū accipiēs mittit in adiutoꝛiū eoꝝ: q hereditatē cupiunt salutis. b.

a Ecclesia. maculā. heresis vł moꝛtalis peccati. ꝯ. di. xxi ꝙuis. ꝯ. xxi. q. iiij. recurrat.

b Rugā. s. scismatis vł venialis peccati.

c De ecclia. ꝯ. xxiij. q. iij. foꝛte. ꝯ. ⁊. c. hec āt vita. ꝯ. So. ecclia qñq; large sumit: ut granū ⁊ palea ꝯplectat. ut ē in ꝯrijs. ꝯ. xxxij. q. iiij. recurrat. vel dic aliud esse de ecclesia qȯ hic negat de malis. aliud esse in ecclia qȯ in ꝯtrariis ꝓcedit. vel distingue. nā sūt quidā in ecclesia noie ⁊ re: ut boni catholici ut h. quidā nec noie nec re: ut ꝑcisi. ꝯ. xxiij. q. iiij. siqs a catholica. qdā noie tm̄ ut i ꝯriis: qdā re tm̄: ut. ī. ḋ ꝯse. di. iiij. nō dubito.

d Det maculā. vñ ꝓpheta: in peccatis dimisi matrē vestrā: ut. ī. xxxv. q i. c. ultimo.

e Sup trib⁹. v̄ba hec sunt amos ꝓphete ↄminantis eze/chieli regi damasci. q. x. trib⁹ grauiter afflixerat. q. d. si ezechiel semel ⁊ bis tm̄modo populū meū esset ꝑsecut⁹ forsitan parcerē illi. sed quia diu expectaui euȝ ad pniam ut conuersus reciperet sanitatē: ⁊ ecce ip̄e abusus est patiētia mea: tertio ⁊ quarto afflixit: cogor mutare sniāȝ: ut plagis corrigā deliquētes.
f Cōuertā. nō expectabo eū ut ↄuertat̄. sȝ plagis corripiā eū: l' lege ī trogatiē n̄ ↄuertā eū. i. n̄ nc ↄuertā eū ab īsania sua flagellādo ipsum.
g Iuxta v̄ba hiero.
h Tropologiā. i. moralitatē. de hoc q̄re. s. di. xxxvij. vino.
i Delicto. q̄si dicat q ī trib⁹ priorib⁹ peccat: si penitet ↄuertit ad eum vultū clemētie sue. si vo nō penitet: ↄuertit̄ ab eo vult⁹ clemētie sue.
k Scūda. tabula. ꝓcellar huius mundi: q: nauigam⁹ tēdentes ad patriā: ⁊ incurrimus naufragiū ex peccato p̄mi hominis: quo sum⁹ morti addicti. prima tabula ē baptismus ubi purgat̄ vet⁹ homo: ⁊ induit̄ nouus. xxvi. di. deinde. secūda tabula est pniā q̄ p⁹ baptismū r̄surgim⁹. p⁹ baptismū lapsi p pniam reuocari valēt: sed nō p baptismū h. ad lr̄am: p̄ma tabula est nauis. secunda tabula est scapha: qua in naufragio ꝑiculū vitat̄.
a Ne forsitan. festiuitat. i. scenophegie in q̄ iudei singulis ānis habitabant sub umbraculis ī memoria. xl. an. qb⁹ in deserto fuerunt sub tabernaculis. q. d.

sunta est: ita ⁊ peccator currat ad medicū: q: nō habēt opus sani medico: sȝ male hn̄tes: ut curentur vulnera ip̄oꝝ: ⁊ fiāt de ecclesia que ē corpus christi. Idem.

Super tribus sceleribus damasci ⁊ sup quattuor nō cōuertā eū. Iuxta tropologiaȝ hoc possumus dicere. Primū peccatū ē cogitasse: que mala sūt. Secundū: cogitationibus acquieuisse ꝑuersis. Tertiū: qd̄ mente decreueris: ope cōplenisse. Quartū: post peccatum n̄ agere penitētiam: ⁊ suo sibi complacere delicto.

Secūda post naufragiū tabula est, culpā simpliciter cōfiteri. Imitati estis errantē: imitamini ⁊ correctū. Errauimus iuuenes: emēdemur senes: iūgamus lachrymas ⁊ gemitus copulemus. Idem.

Quia diuinitatis natura ē clemens ⁊ pia: magisq̄ ad indulgentiaȝ q̄ȝ ad vindictam ꝓna: q: non vult mortē peccatoris: sȝ ut ↄuertat̄ ⁊ viuat. Si quis post lapsū peccatoꝝ ad verā pn̄iam se cōuertit: cito a misericorde iudice ueniā impetrabit. Idē in malachia.

Ne forsitan peccati imemores tardius reuertāt̄: adhuc inq̄t: Sedere uos faciaȝ in tabernaculis sicut in dieb⁹ festiuitatis: ut qd̄ facit baptisma: hoc faciat penitētia: ⁊ habitēt in tabernaculis saluatoris: hoc est in ecclesia saluatoris. Idem.

Predixerat hieremias. lxx annos desolationis tēpli: post quos rursum veniret populus in iudeam: ⁊ reedificaretur ibi templū ⁊ hierusalem que res n̄ facit danielē negligētem: sed magis ꝓuocat ad rogandū: ut qd̄ deus ꝓmisit p suam clementiā: impleat p eorum p̄ces: ne negligētia ⁊ supbia pariat offensā. Deniq̄ ēt in genesi legimus. c. ⁊. xx. annos penitentie cōstitutos ante diluuiū: quia tāto tp̄e hoc est. c. annis noluerunt agē penitentiā nequaq̄ȝ expectat: ut et. xx. alij. anni compleātur: sȝ infert ante qd̄ postea fuerat ↄminatus. Vn̄ ⁊ hieremie dr̄ ob duriciam cordis populi in deoꝝ: Ne ores p populo hoc q: nō exaudiā te. ⁊ ad samuelem: usq̄ȝquo luges sup saul: q: ego abieci eū. In cinē ergo ⁊ sacco postulat daniel ad impleri qd̄ ꝓmiserat deus: nō q̄ eēt incredulus futuroꝝ: sȝ ne securitas negligentiā ⁊ negligentia pariat offensā. Itē ambrosi⁹ in sermone dn̄i in dominica die in abraham

Opibus misericordie enim⁹ n̄ deū: sȝ nosmetip̄os redimim⁹.

Medicina misericordie tollit peccata magna: habemus plura subsidia q̄bus peccata nostra redimimus: pecuniam habes: redime peccatū tuū. nō uenalis est dn̄s: sed tu ip̄se uenalis es peccatis tuis.

q: si de⁹ videt homies negligētes mutat qd̄ pri⁹ ꝓmiserat.
f Legimus vbi dr̄. nō ꝑmanebit sp̄us me⁹ in hoīe ī eternū. q: caro ē. i. fragilis: erūt q̄ȝ dies ei⁹. c. xx. anni. q. d. spirit⁹ me⁹. i. indignatō mea ⁊ ira mea n̄ remanebit ī hoīe ī eternū. i. n̄ erit eterna: q̄si nō reseruabo hominē in eternis cruciatib⁹. sed ip̄sum ꝑ puniā tp̄aliter. s. diluuio. hoc dic̄ ꝓpt̄ illos q in diluuio saluati sunt et cōuersi ad deum.
g Ante. nunq̄d etiā iudex pōt h° facē p⁹ datas inducias. arg. q̄ sic ff. de re iudi. qd̄ iussit. Itē etiā dices ī sniā lata sub ↄditōe. ex̄ d̄ sen. ex. a nobis.
h Postea. ar. q̄ si tenerif mihi li. scribē ad certum t̄minū: ⁊ tātū iaȝ de tp̄e ē elapsū: q̄ ī r̄siduo scribē nō possis: statim possum agē ↄ te. arg. ā. ij. q. vi. appellatore. ff. d̄. v̄. ob. h° iurē. ar. ↄ ff. siq̄s caut. n̄ cū. §. i. ff. d̄. v̄. ob. nulla stipulatio. ↄ. ff.

ad lr̄am: sicut. n. oli vos de egypto liberaui ⁊ hītastis in tabernaculis: sic ⁊ nūc educā de iminēte captiuitate peccatoꝝ: si ad me reuerti volueritis. b Qd̄ fac̄ baptisma. nō tm̄ qd̄cūq̄ȝ: ut. j. de cō. di. iiij. sine pn̄ia. v n̄ semp ista duo q̄ȝuis intr̄dictū ꝑnāle ponat̄: excepta intelligūt̄: ex̄ de sp̄ō. nō ē uob. Itē h° facit pn̄ia qd̄ baptism⁹ quo ad vitā eternā. n̄ quo ad hoc ut petere possit q̄s iure suo dispēsatōem acta pn̄ia. ar. ex̄ de vo. c. i. in fi.
c Prediterat hieremias. i epl̄a quā direxerat ad transmigratōem babylonis dicēs: cū impleri ceperint lxx. anni. visitabo ⁊ reducā vos ad locū istum.
d Preces. ā. xxiij. q. iiij. obtineri.
e Deniq̄ȝ. alia rōe ꝓbat: q̄ ab orōne nō ē cessādū ȝ

e. insulā. ubi soluit̄ hec ↄrietas: pena. s. diluuij.
i Cominatus.
k Abieci. q̄stū ad ꝑsciam.
l Medicina. peccata. i. penas debitas ꝓ pctīs. nō in hoc. c. pcta dici penas peccatoꝝ: q̄ elemosynis redimūt̄ ⁊ relaxāt̄ ul' elemosyne redimunt peccata. i. ostēdunt esse dimissa. uel legit̄ de mīa v' elemosyne virtute que est spiritualis medicina aīe
m Redime. ā. xli. di. n̄ cegāt̄. ar. ā. di. lxxxij. p̄sbr̄.
n Venundatus. ā. xv. q. i. nō est.

o ¶ Elemosynis.ā.e.di.§.alij.c.miror.
a Medicamentū.elemosyna.
b ¶ Ipsa efficit vbi deest opportunitas alia faciēdi. c ¶ Date elemosynā.s.ordinate a uobis ipsis incipiētes: ut eā uos primum exbibeatis.j.di.iij.q vult.
d ¶ Mūda.i.mūda et sine pctō possidebitis alia.
a Deus. Casus: Deus indifferēt quēlibet peccatorē recipit: si peniteat: et sacerdotib⁹ liciam relaxandi de pena ↄcessit: maiora tñ pcta maiori pēa sūt puniēda.
b ¶ Diffinitōem.i.distinctōe ꝑsonarū.i.nullū vere penitētem a se excludit ut.xxviij.q ij.§.i.vl' diffinitionē.i.exceptōem peccatorū.
c ¶ Qui niā am'.i.rmissionē pctorū a se ꝑ miām cōferēdam.
d ¶ Oib⁹ ꝓmisit.de penitētibus.
e ¶ Et relaxādi.i.penā peccati dimittendi.
f ¶ Sine ulla.id ē nullū excipiēdo uel peccatorē vl' peccatū
g ¶ Exaggeret.i.si maiō fuit culpa maior sit dolor ꝺ culpa l'satisfactō pro culpa.
h ¶ Maiorib⁹.ā.xxiiij.q.i.nō affirmamus.
j Fleat.s.si manifestū fuerit crimē doleas manifeste et fleas ut ꝓ te oret mat eccl'a.
k ¶ Et culpā.i.penā culpe: siqua dign⁹ es post cordis ↄtritōes ꝑ lachrymas et oratione̅ ex toto deleas.
l ¶ Multi.hoc etiā faciunt epi: cū volūt suis nepotib⁹ bñfacere et merito: q2 ꝑsonam xpī gerunt.xxi.di.in nouo.
m Adam statim.ar.q sña lata stati executōi mādanda sit: ut notaui.ā.ij.q.i.sicut.

uenūdatus es: redime te operibus tuis: redime te pecunia tua. uilis ē pecunia: sed pciosa est misericordia. Elemosyna ingt a peccato liberat. crimina ergo elemosynis redimūtur. Itē ioānes os aureū.

Medicamentū fortius qđ maxime operatur in penitentia: hoc est: sicut in preceptis medicine. medicamentū quidem herbas multas accipit: vnam autem dominatissimam: sic et in penitentia dominatior ista herba et potentior est et vniuersū ipa efficit. Audi eni quid dicit scriptura diuina: date elemosynam et omnia munda sunt uobis. Itē ābrosius in libro de penitētia

Deus diffinitionem nō facit: q misericordiā suaꝫ oibus ꝓmisit: et relaxandi licentiaꝫ sacerdotibus suis sine ulla exceptione cōcessit. sed q culpam exaggerauerit: exaggeret penitentiam. Maiora enim crimina maioribus abluuntur fletibus. Idem.

Fleat ꝓ te mater ecclesia: et culpam tuam lachrymis lauet: videat te christus merētem: et dicat tibi: beati tristes quia gaudebitis: Amat ut ꝓ vno multi rogent. deniq3 in euāgelio motus vidue lachrymis: quia plurimi pro ea flebant: filium eius resuscitauit Idem.

Adam post culpam de⁹ statim de paradiso eiecit: nō distulit: sed stati sepauit a delicijs: ut ageret penitentiam. statim tunica vestiuit eū pellicea non serica. Item augu. ad felicianum.

Tres sunt autem actiones penitentie: quas mecū uestra eruditio recognoscit. Vna est que nouum hominez parturit. donec per baptisma salutare omnium preteritorū fiat ablutio peccatorū. omnis enim qui iam sue uolūtatis arbiter constitutus est: cum accedit ad sacramenta fideliū: nisi eum ueteris vite peniteat: nouam inchoare non pōt. Ab hac penitētia cum baptizantur soli paruuli immunes sunt. Nondum enim possunt uti libero arbitrio. quibus tamen ad ↄsecrationem remissionēq3 origialis peccati ꝓdest eorum fides: a quibus offerūtur. Altera vo penitētia est: cuius actio ꝑ totaꝫ vitam istā qua in carne degimus mortali ꝑpetua supplicatōnis humilitate subeunda est: q2 primo nemo vitam eternā icorruptibilem imortalemq3 desiderat: nisi eū vite huius tꝑalis corruptibilis mortalis peniteat. nō enim sic quisq3 in nouā vitā ꝑ sanctificationē baptismi nascit: ut quēadmodū ibi deponit omnia peccata pterita: ēt ita stati mortalitatē ipam carnis corruptionemq3 deponat Tertia ē actio penitētie: que ꝓ illis peccatis subeunda est que legis decalogus ↄtinet: et de quibus aplūs ait: Si eni nos iudicaremus a domino ñ utiq3 iudicaremur. et infra:

a Tres aut. Casus: Tres sūt modi agēdi pniam. Prim⁹ qñ adult⁹ uolēs baptizari agit pniam. Secūdus: quādo aliqs quotidie penitet de leuib⁹ peccatis. Terti⁹: qñ aliqs pniam agit de mortalibus q ꝓhibentur in decalago: Ab alio aūt.v.est.ii.penitētia tractat ꝺ homōnaꝫ ꝗgs ↄtēnit venialia ꝓpter ↄtēptū eorū cōstituit dign⁹ morte eterna et hoc ꝓbat quadā similitudine.
b ¶ Actōes.i.trib⁹ modis agit pnia.s.ante baptismū: ut.j.de cō.dist.iiij.agūt homines.post baptismū de mortalib⁹ peccatis: et quotidie de venialib⁹.j.di.iij.ꝺ quotidianis.
c ¶ Una ē q fit ab adult' cū baptizāt: uel ante.
d ¶ Parturit.ꝓprie ponit h° vbū.cū.n.hō iam ꝓponit et meditat q baptizari velit: agē pniam incipit.q pnia nouū hominē parturit.i. i nouū hominē.i.de eo vetusto pri⁹ culpe vetustatē habētem facit nouū hominem.i.gratie nouitateꝫ habētē de cō.di iiij.nō dubito.
e ¶ Ois.j.ꝺ ꝑ.di.iiij.omnis qui.
f ¶ Ad ↄsecratōeꝫ.i.scificatōeꝫ l'satisfactōem.
g ¶ Prodest.i.sacr̄ꝫ collatū i fide eorū.ul' ꝓdest q2 offerunt eum.
h ¶ Supplicatōis.q2 sēper debem⁹ supplicare ut ab eo liberemur.
i ¶ Desiderat: cū effectu
k ¶ Peccatis pro mortalibus.
l ¶ Si nos penitēdo affligēdo dānādo nos de peccato.
m ¶ Judicaremur.i.puniremur ad penā.
n ¶ Est eniꝫ pnia. mō redit ad ꝓm articulū.
o ¶ Que hūana.j. di.iij. §.si verba.et.c.de quotidianis.
p ¶ Collecta.ꝓm illud. Et que nō prosunt singula: multa iuuant. proinde ergo iudicādum est de plurib⁹ minutis: ut ꝺ vno graui delicto: cui minora coaceruata equant.ar.ff. qb⁹ ex cā ma.necnō.§.ꝗgs sepi⁹: ut.ff.de pac.si plres.§.cui nullum.ar.ꝯ.ff.de iurisdi.o.iudi.l.si idem.C.de iudic.sancimus.§.penultimo.

q ¶ Et opprimēt. illa multa venialia. i. cōtēpt⁹ eor̄ ⁊ vilipēsio quod qdē peccatū est mortale vel ipsum veniale pc̄m est mortale dū placet. al'. n. ipsa venialia ī purgatorio ↄsumenť. ⁊ salui erim⁹ q̄si per ignē. xxv. di. qualis.

r ¶ Ieiunia. s. leuia vel ꝓpter hec. i. leuia.

a Si peccatū. Casus: cū post pn̄iam dauid dn̄s trāstulit ab eo peccatū: querit q̄re postea ꝓ eo peccato multas penas sustulit. Rn̄detur: ꝙ licet peccatum sibi esset dimissū: tn̄ penā quā ꝓmeruit debeť nā ⁊ si per baptismū nobis dimittiť originale peccatū: tn̄ post baptismū ei⁹ peccati penam sustinemus.

b Si peccatū. hic dicit peccatū: inferi⁹ idē vocat delictū: ⁊ ita indifferenter vtiť his vocabulis gregori⁹. ꝙ ⁊ in cōi usu loquēdi fit. Aug⁹ tn̄ in qōib⁹ leuitici d'ram notat dicēs: declinare a bono, est delictū: ⁊ est peccatū facē malū. vn̄ apparet ꝙ peccatū mali est perpetratio. nam ⁊ opus est. j. di. iiij. iter hec hircū. delictū autē est boni desertio. qd est aliud delictū q̄ derelictum. uel delictū appellatur ꝓprie qd ignoranter fit: iuxta illud: delicta iuuentutis mee et ignorātias ⁊c̄. peccatū uero qd fit scienter.

c ¶ Punit. j. di. e. §. que cūq3. j. dis. e. itē sic. ⁊. c. oportet.

d ¶ Cū homine. i. p̱ hominē tanq̄ ministrū: ut per hostē. ar. xxiij. q. v. remittūť. xv. q. i. nec is uel cū ipso homine. i. cū homo punit se sufficienter.

e ¶ Laxať. j. e. di. §. alij econtra. et. c. nullus debite.

f ¶ Cruciatibus. j. e. di. §. non sunt. ⁊. c. quē penitet.

g ¶ Obimus. uel luim⁹. i. ꝓpť pc̄m ad mortē carnis icurrim⁹: et alias penalitates sustinemus.

h ¶ Obim⁹. i. necessitati mortis subiicimur.

i ¶ Siue per nos. cum penitentiā agimus.

k ¶ Seu per semetipsum in baptismo. j. de cōse. di. iiij. sine penitentia.

Est enim pn̄ia humilium ⁊ bonor̄ fideliū pena quotidiana in qua pectora ↄtūdimus dicētes: dimitte nobis d̄bita nostra ⁊c̄. neq3 ea dimitti nobis uolum⁹ q̄ dimissa in baptismo nō dubitamus: sed illa utiq3 q̄ humana fragilitate q̄uis pua tn̄ crebra surrepunt. q̄ si collecta cōtra nos fuerint: ita nos grauia hūt ⁊ opprimēt: sic vnū aliqd grande peccatū. Quid enim interest ad naufragium: utrum vno grādi fluctu nauis operiatur ⁊ obruať: an paulatim subrepens aqua in sentinā ⁊ p̱ negligentiū culpam derelicta atq3 ↄtēpta impleat nauē: atq3 submergať. Propter hec ieiunia elemosyne ⁊ oronēs inuigilāt: in qbus cum dicim⁹ dimitte nobis debita nostra sicut et nos ⁊c̄. manifestamus nos habere qd nobis dimittať: atq3 in his v̄bis humiliātes animas nostras quotidianā quodāmodo agē penitētiā nō cessam⁹. Item gre.

Si peccatū dauid dn̄s trāstulit tā detestabile: quid est qd post oia q̄ d̄ eodē pc̄to p̱ ꝓphetā a dn̄o ei dicta sunt: postmodū tāta tolerauit? Sz ⁊ ꝓculdubio dn̄s delictū sine ultione n̄ deserit. aut. n. ipse hō hoc ī se penitus punit: aut hoc de⁹ cū hoīe vindicās pcutit. Nequaq̄ igiť pc̄tō pcitur q2 nullaten⁹ sine vidicta laxať. Sicut. n. dauid audire p⁹ confessionē meruit: dn̄s trāstulit peccatū tuū: ⁊ tn̄ post multis cruciatib⁹ afflictus ac fugiēs reatū culpe quā ppetrauerat exoluit: sic nos salutis vnda a culpa p̄mi hoīs absoluimur: sed tn̄ reatū hui⁹ eiusdē culpe diluentes absoluti quoq3 adhuc carnalit̄ obim⁹: q2 delicta nr̄a siue per nos siue p̱ semetipm resecat etiā cu3 laxat. ab electis. n. suis iniqtatū maculas studet tp̄ali afflictiōe tergere: quas in perpetuū n̄ vult in eis videre. Item.

Sicut primi hoīes postea iuste viuēdo merito credūtur per dn̄i sanguinē ab extremo iudicio liberati: tn̄ nō in illa vita meruerūt ad paradisū r̄uocari: sic et caro peccati ēt si remissis peccatis hō ī ea iuste vixerit: n̄ ↄtinuo mereť eā mortē n̄ ppeti: quā ↄtraxit de ꝓpagine peccati. tale aliqd nobis insinuatū ē de p̄triarcha dauid in libro regū: ad quem ꝓpheta cum missus eēt: eiq3 ob pc̄m qd admiserat euentura mala cōminareť: ↄfessiōe peccati veniā meruit: rn̄dente ꝓpheta: ꝙ illud ei flagitiū facinus q3 dimissū sit: ⁊ tn̄ ↄsecuta sunt: que dn̄s ↄminat⁹ fuerat: ut sic hūiliareť a filio. quare ⁊ nūc d'r: si deus ꝓpter pc̄m illud fuerat cōminatus: ut sic hūiliareť a filio: cur dimisso pc̄to qd erat ei cōminat⁹ impleuit: nisi q2 rectissime si dictu3 fuerit: rn̄detur remissionē illā peccati factā: ne hō ad p̱cipiendā vitā impedireť eternam subsecutū v̄o illud cōminati

 Sicut primi. per primos homines ⁊ per dauid ostenditur: ꝙ licet per pn̄iam vel baptismū nobis dimittanť peccata. tn̄ postea mors ⁊ alie penalitates ꝓ originali peccato inflicte remanēt ad agonē ⁊ exercitiū.

b ¶ Reuocari. eodem mō quo primo fuerāt: cū nō subiacebāt morti ⁊ alijs penalitatibus sibi postea inflictis.

c ¶ Meruit. i. obtinuit. q. d. talis fuit cui data ē venia. si. viii. di. consuetudo.

d ¶ A filio. i. per filiū absolonem di. xlvij. §. necesse

e ¶ Et nunc diciť. i. obiiciť a qbusdā hereticis qui dicebāt peccata in ↄtritiōe quātū ad vitā eternam nō posse dimitti

f ¶ Nisi. q. d. sic q̄ritur nisi. i. sed q2 nec d'r sic dictu3 fuit. i. sic q̄situm rn̄sū. uel ē ibi sic ⁊ tūc ita: nisi. i. s3 qa nisi. s3 dic sic q̄ si: q2 rōnabilis ē qd ita rn̄deť ⁊c̄. ⁊ ꝙ nisi ponať ꝓ s3: inueniť. xxxviij. di. sedulo.

g ¶ Impedireť. nō ut tp̄alē penā euitet. ar. xxij. q. iij. si is.

h ¶ Humilitate. i. poniť ergo pn̄ia ꝓ peccato: ut humilitas exerceať ⁊ ne disciplina ecclesie deseratur xxiij. q. v. excōicatorum: ⁊ ut satisfiat eccl'e q̄ scādalizata ē. j. e. iudicet. Et ad cautelā. l. di. p̄sbyteros. xxiiij. q. ij. in lectū.

i Exerceret. j. di. iij. §. h⁹ d̄ charitate. c. ꝓductior.

k Ademit. ar. ꝙ l3 destruatur principale: remanet accessoriū. ar. ex de ↄuer. ↄiu. qdā. ex de spō. ad audiētiā. ff. de cōsti. pec. item. §. i. C. de predi. mi. et si is. ff. de minor. in cause. arg. contra. ff. de regulis iuris cum principalis. et. C. de. l'. et consti. non dubiū C. de usur. eos.

onis exemplũ: ut pietas hoīs etiã in illa hũilitate exercere tur atqꝫ ꝓbaret. ſic ꝛ mortem corpis ꝓpter peccatũ de⁹ hoĩ inflixit: ꝛ poſt peccatoꝝ remiſ ſionẽ ꝓpter exercendã iuſti/ ciam non ademit. Idem in omelia de pñia. Doloris mẽ ſura potius q̃ tpis in actione penitentie ꝯſiderãnda eſt.

In actione pñie ubi tale cõmiſſũ ẽ: ut is q ꝯmiſit ẽt a chriſti corpe ſepetur: non tã ꝯſideranda ẽ menſura tpis q̃ doloris. cor enim ꝯtritũ ꝛ hu/ miliatũ deus ñ deſpiciet. Ve rum qꝛ plerũqꝫ dolor alterius cordis occultus ẽ alteri: nec in alioꝝ noticiã niſi ꝑ uerba uel quecũqꝫ alia ſigna ꝓcedit cũ ſit corã illo cui dr̃: Gemi/ tus meus a te ñ eſt abſcondi/ tus: recte ꝯſtituũtur ab his: q eccleſijs p̄ſunt tpa penitẽtie: ut ſatiſfiat etiam eccleſie in q̃ remittũtur ipa peccata. extra eam quippe ñ remittunt̃. Er/ go cũ tanta eſt plaga peccati atqꝫ impetus morbi: ut medi/ camẽta corpis ꝛ ſãguinis dñi differẽda ſint auctoritate an/ tiſtitis debꝫ ſe quiſqꝫ ab alta rio remouere ad agendam pe nitentiam: ꝛ eadem auctorita te recõciliari. Idem in eod

Iudicet ſeipm homo uolũ tate dũ poteſt: ꝛ mores cõ uertat in melius: ne cũ iam nõ poterit preter uoluntatẽ a do mino iudicet̃: ꝛ cũ in ſe ꝓtule rit ſeueriſſime medicine ſꝫ tñ utiliſſime ſentẽtiã: veniat ad antiſtites ꝑ quos illi claues i eccleſia miniſtrant̃: tanq̃ bo/ nus iam incipiens eſſe filius maternoꝝ membroꝝ ordie cu ſtodito: a p̄poſitis ſacramẽto/ rũ accipiat ſatiſfactionis ſue modũ in offerendo ſacrificio ꝯtribulati cordis deuotus et ſupplex. Id tñ agat qđ nõ ſo lum ipi ꝓſit ad recipiendã ſa nitatem: ſed ceteris etiam ad exemplũ: ut ſi peccatũ eius ñ ſolũ in graui eius malo: ſꝫ etiã in tanto eius ſcãdalo alioꝝ ẽ atqꝫ hoc expedire utilitati ec cleſie videt̃ antiſtiti in noticia multoꝝ: uł corã totius plebis multitudine agere pñiam non recuſet nec reſiſtat: nec letali ꝛ mortifere plage ꝑ pudorem addat timorẽ. multi enim cor rigũtur ut petrus: multi tole/ rãtur ut iudas. Itẽ hiero.

Mortificatio vicioꝝ magis q̃ abſtinentia ciboꝝ peniten ti neceſſaria eſt.

Menſuram aũt tpis in agẽ da penitẽtia iccirco nõ ſa tis apte p̄figunt canones pro vnoquoqꝫ crimie: ut de ſingu lis dicant qualiter vnũquod/ qꝫ emendandũ ſit: ſed magis in arbitrio ſacerdotis intelli/ gentis relinquendũ ſtatuũt: qꝛ apud deũ nõ tã ualet mẽſu ra tpis q̃ doloris: nec abſtinẽ tia tm̃ ciboꝝ q̃ mõtificatio ui cioꝝ. ꝓpter qđ ipſa tpa peni/ tentie ꝓ fide ꝛ ꝯuerſatiõe pe nitentiũ abbreuianda p̄cipiũt ꝛ ꝓ negligẽtia ꝓtelanda eſti mant. tñ ꝓ quibuſdam culpis penitentie modi ſunt impoſiti Item ioannes chryſoſtomus

Quis aliquãdo videt cle/ ricum cito penitentiã agẽ tem: ꝛ ſi dep̄henſus hũiliaue/ rit ſe: nõ ideo dolꝫ qꝛ pecca/

a In actõe. Caſus: qñ peccatũ tãtum ẽ: q͛ dign⁹ eſt peccator priuari corpore xp̄i: dꝫ ſacerdos poti⁹ ꝯſiderare mẽſurã doloris q̃ tẽporis. Sed qꝛ dolor ẽ occult⁹: qñ ſtatuũt̃ tpa pene ab eo q vices ei⁹ gerit: cui ge/ mit⁹ nõ ẽ abſcon dit⁹. Et iõ gcũqꝫ ꝓ occulto crimi ne a cõione vult abſtinẽ: facit hoc ſacerdotis arbi/ trio ꝛ auctẽ.

b In actõe. i. in agẽda ſatiſfactõe ut. ĩ. đ con. di. iij. deus q.

c Ubi tale. ĩ. de cõ. di. ij. de peni tẽtibus.

d Mẽſura. ĩ. e. meſuram.

e Eſt alteri. ſ̃. x xiiij. q. iij. de⁹ q.

f Per v̄ba. ſ̃. x xij. q. ij. his autẽ ꝛ. q. v. humane. ff đ ſup. le. l. labeo §. i. ꝛ ex̃ de ſpon. cũ apud.

g Cõſtituũt̃. i. ꝯfigũtur.

h Ab his. ſ̃. xx vi. q. ult. tpa.

i Extra. ſ̃. xi. q. iij. illud plane.

k Medicamen ta. qꝛ ꝑ illa angẽt̃ v̄tutes ꝛ ꝯfirmãt̃ ꝛ ꝯſeruãtur.

l Auctẽ. ſ̃. e. di. ſunt q arbitrãt̃. ꝛ §. facilius.

m Iudicet. ca ſus: oſten/ dit qs ordo ſit ſ̃/ uãd⁹ i accipiẽda pñia. p̄mo. n. dꝫ qs ꝯteri: deĩde ſe dãnare ꝛ redar/ guere ꝛ ꝓponer̃ in corde cõfiteri ꝛ ſatiſfacẽ ad ar/ bitriũ eccłie: et poſtea veniet ad ſacerdotem: ꝛ ab eo accipiat pñiã ꝛ ſi crimen ẽ pu blicũ vñ ſcãdalũ ſit: publice r̃cipiat ꝛ agat pñiã.

n Seueriſſime. Sepe tulit lapſis ſuc⁹ amar⁹ opẽ

o Ad antiſtites. ſ̃. vi. q. iij. demqꝫ. ar. ſ̃. xviij. q. ij. abbas.

p Claues. q. vult pñiã accipẽ: veniat ad ſuũ ſacer dotẽ: q eũ ligare poterit. ꝛ abſoluẽ: nõ ad alienũ: ut ex̃ de pe. et re. oĩs utriuſqꝫ.

q Maternoꝝ. i. filioꝝ eccłe.

r Ordine. de quo ordine hẽs. ſ̃. e. q. ij. admonẽ. xij. q. ij. de viro uel ordine illo quẽ exp̄ſſi in caſu.

ſ A p̄poſitis. ſ. a ſacer/ dotib⁹ q p̄ponũt̃ ſacra/ mẽtis miniſtrandis.

t Ceteris. h° qñ crimẽ ẽ publicũ ꝓut ſequitur

u In tãto. i. multo.

x In noticia. de noto riis ꝛ enormib⁹ pc̃tis ĩ telligit̃ hoc. ar. ſ̃. xxvi. q. vi. c. ult.

y Mlti. ſ̃. ij. q. i. mlti.

a Menſurã. caſus. r̃d dit b̃ hiero. rõeꝫ q̃re ĩ vno quoqꝫ crimie nõ ẽ determinatũ tpus pñie. qꝛ apud deũ ñ tm̃ ualet mẽſura tpis q̃tuꝫ doloris: ꝛ iõ relĩqt̃ arbi trio ſacerdotis: ꝓut vi/ derit expedire: tp̄s ar/ tet uł ꝓroget. i qbuſdã tñ criminib⁹ m õi ꝛ tpa pñie determinata ſũt.

b Pro vnoquoqꝫ. pro genere c⁹libet crimis.

c In arbitrio. i. arbi/ trio ſacerdotis ẽ r̃lictũ ſtatuere tp̄s pñie. ar. ff. đ iure deli. l. i. ꝛ ſ̃. xxvi. q. h° ſit poſitũ. ꝛ. c. tpa.

d Sacerdotis. h°. tñ cũ pẽa ñ ẽ exp̄ſſa: qꝛ cũ pena eſt expreſſa illã dꝫ iponẽ. ar. ex̃ de offi. iu/ di. dele. de cãis. ĩ. di. v. fallas. ex cã tñ aggraua re põt ꝛ mitigare. ar. l. di. de his: qd ſi iniqꝫ ar bitrat⁹ ẽ ꝛ minorem pe nam iponat q̃ debeat ſi. n. ẽ ordinari⁹ eius iu dex ſiue ſacerdos: ꝛ diſ pẽſandi aĩo h° fac̃ ſuffic̃ illa: lꝫ modica ad delen dũ pc̃tꝫ. ſi ꝑ errorẽ ꝛ ab iſto penitẽte credebat̃ perit⁹: ſuffic̃ illa minor pñia ad pc̃tm delẽdum et oẽm penã alteri⁹ vi/ te: dũmõ penitẽs q eaꝫ recipit maiorẽ ſuſciper̃ parat⁹ eſſet ſi ſibi impo neret̃. ar. ĩ. e. di. ꝗ́ pe nitet. v̄. ſepe. ſi ãt eũ credebat ĩpitũ ĩ culpa ẽ: nec r̃leuabit̃ hac ſola pñia. Idẽ iuris ẽ: ſi ad aliũ iuit nõ ad ſuũ iudiceꝫ cũ ſu⁹ ſacerdos eſſet perit⁹. qꝛ eo caſu ĩ culpa fuit. ſi aũt ſu us ſacerdos nõ erat peritus: ꝛ iõ iuit ad aliũ: qꝛ hoc ſibi lꝫ

ī.di.v.placuit:⁊ ille male ē arbit.⁹:dic ut dixi in ordīario:
e Doloris.vñ ⁊ tātā ꝯtritōēꝫ possꝫ sacerdos ꝑpēdē in ho
mine:ꝙ nullā satisfactōēꝫ exteriorē ei imponeret.
f Abstinētia.ī de cō.di.v.ieiuniū.ꝯ.di.lxxxvi.qd ꝓdest.
g Cōuersatōē.ꝯ.xi.q.
iij.plerūqꝫ.
h Neglīgētia.ꝯ.l.di.ꝯ
his clīcis.ꝯ.xxvi.q.vij.
sacerdos.
i Culpis.ut ī fornicati
one sacerdotis cū filia
spūali.xxx.q.i.siquis sa
cerdos.ꝯ.lxxxij.di.pꝛ
byt.⁊ ī multis alijs.

a Q Uis aliqñ.⁊ deꝑ
hēsus ī aliq° pctō
b Humiliauerit.i.hūi
liat⁹ apparuerit.
c Gloriā.i.laudē ⁊ fa
mā q̄ ab hōīb⁹ laudaba
tur:q̄ꝛ credebat̄ esse bo
n⁹.⁊ ita hēs ex hoc.c.ꝙ
clerici sūt deteriores la
icis.sic ⁊ monachi defi
ciētes oīb⁹ sūt deterio
res.xlvij.di.quātūlibet
⁊.ꝯ.xxiiij.q.iij.trāsferūt
vñ etiā dr̄ a sanctuario
meo incipite:ut.ꝯ.l.di.
⁊ purgabit.⁊ h° ōstruit
ecclām vehemēt:ut.viij
q.i.qualis.
d H Js auctoritatibus
ꝯ ꝯcludit ꝙ nō sola cō
tritiōe cordis peccata
dimittunt.⁊ rñdit aucti
b⁹inductis ꝓ alia pte q̄
asserit veritateꝫ.s.pctā
sola contritōe cordis di
mitti posse:post in.§.eꝯ
defēdit sniam illā:ꝙ so
la ꝯtritōē delet̄.⁊ ita alt̄
nati īcedit nūc ꝓ hac p
te nūc ꝓ illa allegādo.
e Negatōis.vñ qdam
dnt:q̄ꝛ negādo ter pec
cauit:triplex amor expi
auit:⁊ trina ꝯfessio.vi.q
i.imitare.
f Totuꝫ vite.ē hic ar.
ꝙ ītrāti monasteriū nō
ē īponēda pnīa de pctō
añ cōmisso:q̄ꝛ nec astul
pho īpōit:si ītrat mona
steriū.ar.ꝯ.c.q.ij.admo
nē:⁊ h° ꝓpt ꝯtinuatōēꝫ
pnīe:⁊ exercitij q̄ in mo
nachis exigūt̄.ar.xvi.q
i.vos ex ꝯ.sē.ex.cū illoꝝ
⁊ arg.op.eē de uoto et
vo.re.scripture.

nit:sꝫ iō ꝯfundit̄ q̄ꝛ ꝑdidit glo
riā suā. H is auctīb⁹ asseri
tur:neminē sine pnīa ⁊ ꝯfessio
ne ꝓprie uocis a pctīs posse
mūdari.vñ pmisse auctēs qui
bus videbat̄ ꝓbari sola ꝯtriti
one cordis veniā ꝓstari aliter
interp̄tāde sūt:q̄ꝫ ab eis expo
nant̄. Negationē nanqꝫ petri
secuta ē satisfactō lachrymaꝝ
⁊ trina ꝯfessio dñice dilectio
nis:q̄ penit⁹ deleuit peccatuꝫ
trine negatiōis:Nō ergo ne
cessaria sibi erat certa satisfa
ctio peccati:cui⁹ totū vite tp̄s
obediētie ipendebat̄ sui ꝯdi
toris. Jmitabat̄.n.illō ꝓphe
ticū:declina a malo ⁊ fac bo
nū.⁊ illud isaie: Derelinquat
ipius uiā suā:⁊ vir iniqu⁹ cogi
tationē suā ⁊c̄.ampli⁹ hoꝝ ni
hil a peccatore exigit̄. Nō g°
illa aucte leonis pape satisfa
ctio pnīe negat̄ eē necessaria
cuilibet deliquēti:sꝫ ei tm̄ qui
beatū petꝝ imitat⁹ huic seclō
penit⁹ abrenunciat:⁊ cūctorū
vicioꝝ fomitē in se fūdit⁹ mō
tificat. I tē illud io.chryso.
L auāt lachryme delictum qō
pudor ē ꝯfiteri. Et illud aliō
qō scribit̄ in epl'a ad hebreos
N on tibi dico ut te ꝓdas ī pu
blicū:neqꝫ apud alios te accu
ses:sꝫ obedire te uolo ꝓphe
dicēti:reuela añ deū viā tuā.
Ergo tua ꝯfitere pctā apud
deū ueꝝ iudicē:cū orōne.de
licta tua,puīcia ñ ligua:sꝫ cō
sciētie tue mēoria:⁊ tūc demū
spera te miam posse cōsequi.
Si hūeris pctā ī mēte tua ꝯti
nue:malū nūqꝫ aduersus ꝓxi
mū tuū ī corde tenebis. Non
ita ītelligēdū ē:ut sine cōfes
sione oris peccata dicātur di
mitti ⁊ sine publica satisfactō
ne. Secreta nāqꝫ peccata se
creta cōfessione ⁊ occulta sa
tisfactōne purgant̄;nec est n.

cesse:ut que semel sacerdoti
cōfessi fuerimus:denuo confi
teamur:sꝫ ligua cordis ñ car
nis apud iudicē ueꝝ ea ingit̄
cōfiteri debemus. H inc etiā
ioānes chrysostimus ait: Nūc
aūt si recorderis pctoꝝ tuoꝝ
⁊ frequēter in cōspectu dei ꝓ
nūcies:⁊ ꝓ eis clementiā ei⁹
depceris:citius illa delebit.si
aūt nūc obliuiscaris peccato
rū tuoꝝ:tūc eoꝝ recordabe
ris nolens:cū in toto mundo
publicabunt̄:⁊ in cōspectu p̄
ferent̄ oīum tam amicoꝝ tuo
rū q̄ꝫ inimicoꝝ ⁊ sanctorū an
geloꝝ ⁊ celestiū v̄tutū.nō.n.
ad dauid solū dicebat:tu ī se
creto fecisti:ego cūctis māife
stabo:sꝫ ēt ad oēs nos hoc dr̄
Similiter ⁊ illud ꝓsperi ītel
ligit̄: Qui crimē suū ultro co
gnoscūt:⁊ aut illud ꝓprijs cō
fessionibus ꝓdūt:aut nescien
tibus alijs quales occulti sūt
⁊ cetera:alijs nesciētib⁹.i.oc
culta ꝯfessione istis peccatuꝫ
suū cōfitentibus nō publice il
lud manifestantibus. I tem
illud ꝓphete: Dixi cōfitebor
⁊ tu re.i.remissibilē iudicasti
īpietatem peccati mei. Jta il
lud augustini intelligit̄: Ma
gna pietas dei:ut ad solā pro
missionē peccata dimiserit.i.
remissibilia iudicauerit. Jdē
Votū pro opere reputat̄:cū
deest facultas.vnde uotū cō
fessionis reputat̄ pro ope uo
cis:cū deest facultas confes
sionis. Jtem: Volūtas remu
neratur nō opus. Jta intelli
gitur:volūtas facit opus re
munerabile:nō opus uolūta
tem. Jtē illud. Jn quacunqꝫ
hora peccator cōuersus fue
rit ⁊c̄. Cōuerti dr̄ q oīno uer
titur:cuius opus uox et cogi
tatio ita mortificationi desu
det peccati:sicut prius seruie

g Leonis.ꝯ.c.di.§.ex his oīb⁹.⁊.c.suffic̄.magnū
saltū fec̄ h grañ⁹:q̄ꝛ cū deberet īferre aucteꝫ ābro
sij.ꝯ petro ꝓpositā:illā.s.petr⁹.ꝯ.e.di.circa pn̄.in
fert aucteꝫ leonis quā īduxit.ꝯ..e.§.ex his oīb⁹ pro
alia parte.
b Sꝫ ei ñ dic̄ ve
rū:q̄ꝛ ñ negat̄ eē
necessaria penitē
ti exterior satisfa
ctio:si ibi adsit fa
cultas:sꝫ dic̄ suffi
cit ꝯfessio q̄ fit ꝯo
⁊ sacerdoti si ad
est facultas.
i Reatū.ñ v̄r ꝯ
grua hec solutio
ꝯriū magis īnuit̄
ī.e.di.§.ulti.h.
k N On tibi.nūc
pmo induc̄ hanc
aucteꝫ q̄ v̄r facer̄
pro alia parte ut
eam soluat.
l Ut te.i.tuum
pctm̄ secretū.
m Accuses te ꝯ
illo crimine.
n Reuela.ligua
cordis ⁊ ñ carnis
vñ subdit añ ⁊c̄.
o Uiā.i.pctm̄
p Cōfitē sacer
doti:l ī memoria
semꝑ hēs ea post
q̄ꝫ ꝯfess⁹ es sacer
doti:ī memoria
dico q° ad flēdā
nō quo ad agēdū
ul' delectādū.vñ
subdit apud ⁊c̄.
q Nō ligua.tm̄
l' ñ ligua fm̄ aliaꝫ
expositōēꝫ.s.ut ī
telligat̄ ꝯ iā ꝯfessꝯ
pctīs sacerdoti.
r Peccata.ea
s.cū dolore pnīe
cōmemorādo.
s Cōtinue.ꝯ.di.
lxxxi.ualer ꝯ.
t Nō ita secre
ta.ꝯ.ij.q.i.si pec
cauerit.ꝯ.xv.q.
iij.de crimine.
u Purgāt̄.du
plicē innuit solu
tōēꝫ.pmā.s.ꝯ oc
culto crimine qō
suffic̄ ꝯfiteri soli
deo ꝑ sacerdoteꝫ.

nec in publico necesse ē illud ↄfiteri. ⁊ hāc ponit ibi secreta ⁊c̄. Secunda: qđ itelligit̄ đ crimine iā ↄfesso sacerdoti q₂ illud oli deo ↄfiteri semꝑ debem⁹: nō uoce sed corde: ⁊ āc ponit ibi necesse est ⁊c̄.

r ¶ Denuo. i qb⁹ dā tū casib⁹ tenetur pluries illud idē ↄfiteri. s. ꝓpt impitiā sacerdotū: q₂ si sacerdos me⁹ impit⁹ ē: teneor ↄfessionē sibi factam alij discretiori ꝓpalare. j. di. vi. c. i. et. c. placuit. Itē ꝓ cōtēptu satisfactionis. ar. j. di. iij. si apl's. Itē ꝓ enormitate delicti: ut si sacerdos audito crimine remittat eū ad superiorē: ut itē ex crimie exposito pniā sibi iponat. ar. ex̄ de pen. ⁊ re. c. significauit. ar. š. e. q. ij. latorē. q̄rtū etiā assignam⁹ q tū nō ē expeditus: puta ꝓ diminutōe ↄfessionis ut cū qs plura h₃ mortalia: ⁊ vnu₃ ↄfiteret̄. ar. š. di. iij. sūt plures.

y ¶ Si r̄ corderis š. di. lxxxi. ualet ↄ. j. di. iij. §. finaute qs. ⁊. c. iudas.

a ¶ Dicebat. per nathan i libro regum.

b ¶ Ad oēs. arg. lxi. di. miramur. v's. ubi est.

c ¶ Silr̄. s. sine publica satisfactōe ⁊ publica ↄfessiōe

d ¶ Qui crimē. š e. di. facil'⁹.

e ¶ Remissibi'ē. n̄ bn̄ soluit. hoc. n. erat ⁊ añ l'b° dic̄ ꝑꝑ seq̄ntē satisfactōe₃. poterat. n. eē ꝙ ↄtēneret facere. et tūc nō remitteretur.

rat iniqtati. Ita ⁊ illud intelligitur: conuertimi ad me ⁊c̄. Item: Scindite corda vr̄a et nō uestimēta: eis dr̄ q nulla interiori satisfactōne p̄cedente sed sola exteriori se deū posse placare cōfidūt. Itē. Quē cta q̄ de leprosis mūdatis uel de lazaro suscitato iducūtur: ad cōtritōnē cordis nō ad ueniā remissionis referēda sunt. Obstinatio eni animi ⁊ cōfessiōis cōtemptus quedā mors ē ipietatis ⁊ lepra supbie: a q̄ qs reuiuiscit: dum sibi ꝑ gr̄am dolor delicti ⁊ uotū confessionis inspirat̄. Ad hunc ēt articulū ꝑtinent ea: que de uiuentibus uel in luce ambulantib⁹ uel dilectionē dei habētibus uel de hitaculis spūs sācti factis dicta sūt: ut hec oia qsq₃ dicatur assecutus ex cordis contritōne quam h₃ n̄ ex plenaria peccati remissiōe quam nōdū inuenit. Sicut eni in baptismo remittit̄ peccatū: ⁊ ita eius pena reseruat̄: sic ꝑ cōtritionē cordis qsq₃ a deo resuscitari dr̄: l₃ adhuc reatu pcti teneat̄. Non ergo p̄missis auctoritatib⁹ ul' argumētis sine cōfessione oris ⁊ satisfactōne opis aliqs ꝓbat̄ a pctō mūdari. Econtra auctas illa ioānis chrysostomi ⁊ ꝓsperi ↄ mentē auctoris extorta videt̄. n̄ eni₃ dr̄. n̄ dico tibi ut publice accuses: s₃ n̄ dico tibi ut apud alios te accuses. sic ⁊ ꝓsper n̄ ait oibus: s₃ simplr̄ alijs nescientibus. Vn̄ euidētissime dat̄ itelligi: ꝙ sine cōfessiōe oris peccata pn̄t deleri. Ea vo q̄ ad exhortationē pnie ⁊ cōfessionis dicta sūt: nō huic snie contraire vident̄. uel eni sunt uerba exhortatōnis uel iussionis sicut illud: Confitemini alterutrum peccata vr̄a ⁊ cetera.

uel siqua iubendo sunt dicta: nō ad oris confessionē: s₃ cordis: nō ad exteriorem satisfactionē: sed interiorē referenda sunt. Est eni pnia alia interior: alia exterior. Interior pnia est illa: de qua augustin⁹ ait: Omnis q sue uoluntatis arbiter cōstitutus ē: non pōt inchoare nouā vitam: nisi peniteat eū ueteris vite. Itē₃ đ eadē. Petrus in actib⁹ apostolorꝫ legit̄ dixisse. Penitētiam agite: ⁊ baptizet̄ vnusqsq₃ vr̄m. qđ de interiori pnia n̄ exteriori dictum accipit̄. De exteriori vo pnia ambrosius ait super epl'am ad romanos: Gr̄a dei in baptismate nō requirit gemitum uel planctum: non opus aliqđ: sed solū contritionem cordis ⁊ omnia gratis condonat. Quecunq₃ ergo de penitentia dicta sūt: iubendo dicta sunt: nō ad exteriorem sed interiorem referēda sunt: sine qua nullus unq₃ deo reconciliari poterit. Illud augustini quo quisq₃ negatur veniam posse consequi: nisi prius quantulācunq₃ peccati soluerit penā: nō huic sententie inuenit̄ aduersū. Nullus eni asserit̄ a pctō mūdari: nisi peccati passus fuerit penā. S₃ aliud ē peccatū sacerdoti cōfiteri: ⁊ ei⁹ arbitrio đ peccato satisfacē: atq₃ aliud deo cōfiteri ⁊ secreta satisfactiōe pctm̄ in seipo punire. Est eni pnia: ut ait aug. dolor cordis quo qsq₃ in se punit qđ deliqt de hac itaq₃ satisfactione idē ait in ps. l. exponēs: Qm̄ iniqtatem mea₃ ego cognosco: tu ne punias: quia ego punio. Ignosce q₂ ego cognosco: n̄ dissimulo. ⁊ infra: Sic deus misericordiā dat: ut fuet ueritatem: nō ut peccata eius sint

f ¶ Cuncta. š. e. §. hoc. idem.

g ¶ Remissionis. pene t̄palis: alias falsū diceret.

h ¶ Articulum. i. intellectum.

i ¶ Plenaria quātū ad penā temporalem.

k ¶ Reatu. pena. s. t̄pali debita pro reatu.

l ¶ Cōtra. hic incipit iterum defendere sn̄iam illam q̄ dicit in sola cordis cōtritōe peccata dimitti.

m ¶ Auctoritas. š. e. §. non tibi dico. ⁊. v̄. nunc autem.

n ¶ Prosperi. š. e. facilius.

o ¶ Extorta. i. extorte exposita.

p ¶ Exhortatōem. alias respōsionē ponit. j. uel siqua iubendo tertiā. j. e. §. hoc ergo.

q ¶ Cōfitemini. š. dist. xxv. §. criminis contra. S₃ hic min⁹ benedicit gratianus. qđ corrigit. j. e. §. ecōtra ea que.

r ¶ Omnis. š. e. ires aute sunt actōes.

s ¶ Penitentiam. gratia dei. j. de cō. dis. iiij. fine penitentia.

t ¶ Quecūq₃. allegando dicit.

u ¶ Augustini. š. e. di. §: alij. ⁊. c. nullus.

x ¶ Penam. saltim interiorem. s. cordis contritōem et dolorem.

y ¶ Punire. j. e. di. iij. §. hoc de charitate. c. penitētia est.

z ¶ Peccata. š. e. dist. si peccatum dauid. š. e. di. nullus debite.

a ¶ Orta est alias: ueritas de terra orta est. i. christus de maria. xxv q. x. fraternitatis:

b¶ Agnoscit.pctm suū
c¶ Publica.s̄.xxxij.q
iiij.nemo.s̄.ij.q.i.si pec
cauerit.
d¶ Publico.i.si tps cō
fessionis ꝛ satisfactiōis
habuit.
e¶ Cōtrario.h poit gti
anus verā solutōez.s.ꝙ
necessaria ē oris ꝯfessio
ubi facultas ē ꝯfitēdi.ꝛ
ꝙ pnīa ꝺbeat agi aucte
sacerdotis.ꝛ ad hͦ pbā
dū iduc fcm̄ dn̄i:qn̄ susci
tauit filiā archisinagogi
f¶ Leonis.s̄.e.di.§.alij
ꝛ.c.multiplex.
g¶ Quod nescit.ar.ff.ꝺ
acq.pos.l.possideri.§.
neratiꝰ.ff.de ꝯhē emp.
fundi.
h¶ Quomodo.s̄.e.di.
§.alij.c.agite.
a¶ Itē quomō.s̄.e.di.
§.alij.c.uerbū.
b¶ Prosperū.s̄.e.di.si
cut.et.c.facilius.
c¶ Non sunt hec.q̄ pro
pte ꝯria dicta sūt.s.ꝙ si
ne ꝯfessione oris pecca
ta grauia dimittant.
d¶ Archisinagogi.s.ieri
e¶ Suscitauit.ī.e.quē
penitet in fi.
f¶ Secreta.ar.eē secre
ta que fiunt sub psentia
v.hominum.
g¶ Qui domū.ad euidē
tiā eiꝰ qꝺ h dr̄.nō ꝙ ad
lr̄am ita erat i ve.tes.ꝙ
figs offerebat domum
suā ꝉ agrū ꝉ vineā ꝉ aliqd
aliud tabernaculo:ꝛ po
stea penitebat:si uole-
bat recupare addita qn
ta pte extimatōis totiꝰ
rei pciū persoluebat ta
bernaculo:ꝛ rē recupa
bat:ꝛ facienda erat hec
solutio ad siclū sanctua
rij:qꝺ maioris pōderis
erat q̄ vulgaris vel ru
sticoꝝ.postq̄ āt ꝯuenit
de pcio int sacerdotē ꝛ
eū q ꝺbebat redimē:re
tinebat emptor agrum
usq ad ānū iubileū:quē
tūc plene r̄stituebat.Il
le itaq q n̄ poterat r̄dimē
nisi siclo sāctuarij:signi

ipunita cui ignoscit.ignoscit
eni seipm puniēti.Mīa est ꝙ
hōi liberat:veritas ꝙ pctm pu
nit.Idem in ps.lxxxiiij.Ve-
ritas de terra orta ē.i.ꝯfessio
de hoie ut se accuset:ꝛ sic iu-
sticia ꝺ celo ꝓspexit:ut publi
canus ꝯfitēs redijt iustificatꝰ
Iusticia ꝓspexit:q̄si deus di
cat:parcamꝰ huic:q2 n̄ parcit
sibi.Ignoscamꝰ:q2 agnoscit:
De celo ergo iusticia ꝓspexit
i.a deo data ē iustificatio pe-
nitēti.Hec ergo secreta satis
factio leuiū siue occultoꝝ cri
minū deo offerēda ē.nec sine
pena relaxari ꝓbant:q̄ sic ex-
piari credunt.Ea vo q̄ de pu
blica satisfactione uel oris cō
fessione dicunt:in publicis et
manifestis criminibꝰ intelligē
da sunt.Peccata nāq nabu-
chodonosor q̄ ꝓpha misericō
dijs ꝛ elemosynis redimi sua-
sit:peccata quoq niniuitaꝝ q̄
publica satisfactione expiata
sūt:cūctis nota erāt.ꝛ publica
noxa:ut augu.testat:publico
eget remedio.Premissis ita
q auctibus ꝓ manifestis cri-
minibꝰ manifesta ꝓbat offerē-
da satisfactio et oris ꝯfessio.
Latētia vo pcta nō ꝓbant sa
cerdoti necessario ꝯfitēda et
eiꝰ arbitrio expiāda.Contra
rio ea q̄ in assertione huiꝰ snie
dicta sūt:ptim ueritate nitunt
ptim pondē carēt.Sine ꝯtri-
tione eteni cordis nullū pec-
catū posse dimitti:occulta vo
pcta secreta satisfactiōe:pu-
blica quoq māifesta pnīa ex-
piari debē firmissima quoq
ꝯstat rōne obnixū.Porro sine
ꝯfessione oris:si facultas ꝯfi
tēdi nō defuerit:aliqꝺ graue
delictū expiari aucti penitus
ꝓbat aduersū.Quō.n.sm au
ctoritatē leonis pape sine sup
plicationibꝰ sacerdotū indul
gētia negt obtineri.si sine oris
ꝯfessione a pcto possimꝰ emū
dari?Quis enim supplicabit
ꝓ peccato qꝺ nescit?Item
Quo sm aug.frustrat claues

ecclesie q sine arbitrio sacer-
dotꝫ pnīam agit:si sincoris cō
fessione criminis indulgētia im
petrat?Itē Quo sm amb.
ius ligādi ꝛ soluendi solis sa-
cerdotibꝰ a dn̄o creditū eē per
missū:si quisq suo arbitrio se
ipm peccādo ligat:ul secreta
pnīa sm ꝓspeꝝ in se sniam ꝓ-
fert excōicationis:atq pꝰ sa-
tisfactionē absq sacerdotali
iudicio seipm deo ul altari eiꝰ
recōciliat?¶ Non sūt hec p̄
missis auctibus ꝯsētanea:sed
multoꝝ exēplis ꝓbant aduer
sa.Filiā nanq archisinagogi
turbis eiectis dn̄s suscitauit:
n̄ tn̄ nisi pn̄tibꝰ pr̄e ꝛ mr̄e puel
le petro quoq iacobo ꝛ ioā-
ne uite reddita ē.In qͦ mora
liter istruimur:ut secreta pec
cata q̄ p mortē puelle intelli-
gunt:nō nisi supplicatōnibus
eccl̄e q̄ p pr̄em ꝛ mr̄em puelle
designant:ꝛ sacerdotū miste-
rio q p petꝝ ꝛ ioannē ꝛ cetos
intelligunt:a dn̄o existimēt di
mitti.Itē in leuitico.Qui
domū suā uel agꝝ dn̄o nouēit
uel ꝯsecrauerit:n̄ pōt eā redi
mere:nisi siclo sanctuarij:sa
cerdote quoq n̄ ipo supputā
te annoꝝ numeꝝ usq ad iubi
leuz.In quo silr̄ docemur:ꝙ
qcūq domū ꝯsciētie uel agrū
ꝯuersatiōis p pnīam dn̄o of-
ferre atq pcio bonoꝝ opm ꝺ
uana vite sue ꝯuersatione se-
ipm redimē noluēit:n̄ pōt hoc
facē nisi siclo sāctuarij.i.opi-
bus pnīe sacra scriptura prefi
xis.Vn̄ veniētibꝰ ad se turb
beatꝰ ioānes n̄ ait simplr̄:faci
te pnīam uel fructꝰ pnīe:sz ad
didit dignos:ut ꝓ q̄litate vul
neris peccatoꝝ q̄litas offera
tur bonoꝝ opeꝝ.Nō.n.par
dꝫ eē fructus boni opis eiꝰ:q
nihil uel paꝝ deliqt:atq eiꝰ q
grādia ꝯmisit.Ille taq nulliꝰ
criminis ꝯscius sibi usū in rebꝰ
licitis pbet.huic tanq multis
aggrauatū etiā a licitis tēpe-
rare oꝫ.In iubileo plena re-
missio pstabat.vn̄ p eū pfecta

ficat peccatorē
quō poterat r̄di
mere:nisi opibus
pnīe sac scriptu-
ra statutis:ꝛ alia
mysticāt in sequē
ti lr̄a.
h¶ Caz.s̄.xvij.q2
iiij.sunt.
i¶ Nisi siclo.siclꝰ
ꝯtinet.xx obolos
ar.i.q.i.iudices
vsus.Tres siliq̄s
obolus:obolos
tres dragma.sz
octo.vncia fert
dragmas.duoꝺ
na dat vncia li-
brā.Siclus habz
vij.dragmas obo
lo minꝰ vno.
k¶ Supputāte.
i.ꝯputāte a tpe.s.
redemptōis.cuz
qs redimebat sz
ꝙ annus iubileꝰ
vicinus ul remo
tus erat iuxta cō
putatōem sacer-
dotis magis vel
minus psoluebat
iuxta modū illuz
ut si ager r̄cipie-
bat sementē.xxx.
modiorum sacer
dos petere debe
ret.l.siclos.vl ad
debat quīta ps p̄
cij ut dixi.
l¶ Fructꝰ.i.pnīa
q2 nō tāta iponē
da est ei quanta
magis peccāti.
m¶ Licitis.s̄.xi.
q.i.aliud.s̄.c.§.
ex his cibꝰ.
n¶ Peccato.hic
colligitur ꝙ toto
tpe pnīe remittit
pctm.ar.ī.e.quē
penitet.sic ꝛ toto
tpe obstructū est
ꝛc.ff.de minor.l.
iij.§.i.qꝺ verū ē
quo ad penā:qͦ
ad culpā remitti
tur i pmo momē
to ꝯtritōis.
o¶ Plene.i.a pe
na peccati.

p ¶ Mūdatur.quo ad exteriorē penā.s.tēpalez:ut.s. e.di.si peccatū.ut.s.e.di.sicut primi.
q ¶ Tum ergo.ꝯfessione.vñ boeci⁹: Si opa medicātis expectas:oportet ut vuln⁹ detegas.
r ¶ Tem taciturnitas. hec argumētatio de taciturnitate nō iuuat gratianū.nā cū peccator cui iaʒ peccatū est dimissuʒ tacet ꝛ cōtēnit ꝯfiteri:hoc est iam aliud peccatū q̄ʒ primum.
s ¶ Ubi autē.s.xiij.q.ij.cuʒ humilitatis.
a Quē penituꝫ. Casus:hoc c.diuidit in quattuor ꝑtes. Prio dicit: ꝙ quilibet ꝑ seipsū dꝫ cōfiteri sacerdoti ꝛ nō ꝑ nūciū: ut ita maiori afficiat verecūdia q̄ partem pñie releuat. Secundo dicit: ꝙ q vult cōfiteri:discretū dꝫ eligere sacerdotē cui ꝯfiteat q sciat ligare ꝛ soluere. Tertio ꝙ q copiā sacerdotis nō hꝫ cōfiteat ꝓ primo ꝛ ex desiderio sacerdotis veniā cōsequet. Quarto dicit:ꝙ occl'tū peccatū sufficit cōfiteri occulte. publicū v̄o ē publice ꝯfitēdum.
b ¶ Omnino.i.ꝑfecte ꝯterat d̄ oibus.i.de oi pcto ꝛ ei⁹ varietate.s̄. di.v.ꝯsideret.et di.vi.q vult.
c ¶ Ostēdit.ꝑ exteriora.n.ꝑsumit de interioribus ut h̄ ꝛ.s.di.l.siqs diacon⁹.
d ¶ Per nūciū.ꝛ ita nō pōt hoc ꝑ aliuꝫ qd̄ ꝑ se pōt

peccati remissio figurat. Sacerdos ergo numeꝝ annoruꝫ usq ad iubileū supputat: cuꝫ ei⁹ arbitrio pñie tpa diffiniūt: qbus qsq plenā pcti remissio nē inueniat. Nō.n.sicut efici⁹ ait sup eundē locū: stati p⁹ diffinitā pniam quisq pcto plene mūdat. Qui ergo ex pmissis auctib⁹ colligit ꝙ tpa pñie arbitrio sacerdotis diffiniant euidētissime apparet sine cōfessione ꝓprie uocis pcta nō dimitti. qs.n.tpa pñie alicui ꝑfiget: nisi primuꝫ pcta sua sibi māifestare curauerit. Item.

Taciturnitas peccati ex supbia nascit cordis. ido.n. pctm suū qsq celare desiderat: ne iniqtas sua alijs māifesta fiat ne talis reputet apd̄ hoies foris: qlē se iam dudū exhibuit diuino cōspectui. qd̄ ex fonte supbie nasci nulli dubium est Spēs eteni supbie ē se uelle uideri iustū q peccator ē. atq hypocrita ꝯuincit: q ad imitationē primoꝝ parentū tergiuersatiōe uerboꝝ pcta sua leuigare ꝯtēdit: ul' sicut chaim pctm̄ suū reticēdo penit⁹ supprimē q̄rit. Ubi autē supbia regnat ul' hypocrisis: hūilitas locū hr̄e ñ pōt. sine hūilitate v̄o alicui veniā sperare nō lꝫ. nec ergo ubi ē taciturnitas cōfessionis: venia ē sperāda criminis. Probatur hoc idem auctoritate augustini q in li. de penitentia ait.

Quem penitet oino peniteat: ꝛ doloreꝫ lachrymis ondat: repñtet vitam suā deo ꝑ sacerdotes. pueīat iudiciū dei ꝑ ꝯfessionē. ꝑcepit.n. dñs mūdādis: ut onderent ora sacerdotib⁹: docēs corꝑali presentia ꝯfitēda eē pctā: nō per nūciū ñ ꝑ scriptū māifestāda. Dixit.n. ora mōstrate: et oēs

ff.de solut.inter artifices.ꝛ ex̄ de cle.nō re.q: nōnulli.
e ¶ Per scriptū.s.xxx.q.v.q̄lis ꝯ:sed ibi nō dr̄ ꝙ ita accipiat:sed ꝙ accepta i scripturis redigat ne det obliuiōi.
f ¶ Mun⁹.s.hircū.i.pniam designatā per hircū.

ñ vnus ꝓ oibus: ñ aliū statuatis nunciū: q ꝓ nobis offerat munus a moyse statutū: sed q ꝑ uos peccastis ꝑ uos erubescatis. Erubescētia enim ipa ꝑtem hꝫ remissionis. ex misericordia eni hoc ꝑcepit dñs: ut neminē peniteret in occulto. In hoc.n. q ꝑ seipm̄ dicit sacerdoti ꝛ erubescētia vincit: timore offēsi venia fit crimis. Fit eni veniale ꝑ ꝯfessionem qd̄ criminale erat opatiōe. ꝛ si nō statim purgat: fit tñ vitale qd̄ ꝯmiserat mortale. Multū eni satisfactōis obtulit: q erubescētie dñans nihil eoꝝ que ꝯmiserit: nūcio dei denegauit De⁹.n. q misericors ꝛ iust⁹ ē. sicut ꝯseruat misericordiā in insticia: ita ꝛ iusticiā in mīa. opus.n. ē mīe peccāti peccata dimittē: sꝫ oꝫ ut iustus misereat iuste. Oportet enim ut nō solū qd sꝫ i quo doleat ꝯsideret: si dign⁹ ē nō dico insticia: sed misericordia. Iusticia.n. sola dānat: sꝫ dignus ē mīa q spūali labore petit grāʒ. laborat enim mēs patiēdo erubescentiam: ꝛ qm̄ uerecūdia magna ē pena: q erubescit ꝓ christo: fit dignus mīa. Vñ apparet q: q̄ntū pluribus ꝯfitebit in spe venie turpitudinē criminis: tāto facili⁹ ꝯsequit grām remissionis. Ipi eni sacerdotes plus iā pñt ꝓficē plus cōfitētib⁹ parcē. qbus.n.remittūt: remittit dñs. lazarū enim de monumēto iā suscitatū obtulit dñs discipulis soluēdū: ꝛ ꝑ hoc ondens ꝑtātem soluēdi ꝯcessā sacerdoti. Dixit.n. qd̄cunq solueris sup terram: soluet ꝛ in celis. hoc ē ego deus ꝛ oēs celestis militie ordines ꝛ omēs sancti in glīa mea laudāt nobiscū ꝛ confirmant quos ligatis ꝛ soluitis. nō di-

g ¶ Ex mīa.i.mīam repromittēs.
h ¶ Hoc ꝑcepit mystice ubi dixit vade ꝛ ostēde te sacerdotibus.
i ¶ Timore.i.ꝓpt̄ timorem seruilem.
k ¶ Offensi.s. dei quem peccādo offēderat.
l ¶ Fit eni veniale.s.e. di.§.alij.ꝛ.c.serpēs. veniale.i.dignū venia. vl' fit.i.ostēdit per ꝯfessionē esse veniale.vel fit vitale s̄m aliā litterā.i.ad vitā nō impediēs.
m ¶ Purgat.purgari ñ videt ꝓpter penā exterioris satisfactiōis:que adhuc restat.s.e. dist.si peccatū dauid.j.e. di. ultima.§.ult.
n ¶ Vitale.i.ei⁹ pnia cōfert ꝛ impetrat vitam.
o ¶ Peccāti.s.discrete. ꝛ hoc est qd̄ sequit. sed oportet ꝛc̄.
p ¶ Miseratur.s. puniēdo peccatum.
q ¶ Quid.i.ꝓpter qd.s. ꝓpter qd̄ peccatū.
r ¶ Sed i quo.i.dolorē patiatur.s.in pena.
s ¶ Doleat penitēs.
t ¶ Cōsideret sacerdos
u ¶ Iusticia.si.n.sola iusticia respiciat null⁹ saluat uel cōsequit veniaꝫ criminis.
x ¶ Sed mīa.s.ut nō puniatur criminaliter
y ¶ Labore.nihil.n. cari⁹ emit q̄ʒ qd̄ ꝑcib⁹ impetrat: ut dicit seneca.ar. ad hoc.viij.q.ij.illud.
a ¶ Plurib⁹.ar.j.di.vi. placuit.ar.ꝯ.s.di.e.§. ex his.sub illo.§.nō ita.
b ¶ Facili⁹.q: tot sacerdotes obligat ad orandū ꝓ se.quot sacerdotib⁹ ꝯfitet: ut.j.e.q̄uis.
c ¶ Quib⁹.ar.ꝓ remissionibus que fiūt ad pōtes ꝛ ad talia.

d ¶ Super terrā.i.in ecclesia:q2 extra ecclīaʒ nulla solutio uel ligatio fieri pōt.s̄.i.q.i.remissionem.

e ¶ Et cōfirmāt eos iuste ligatos esse. f ¶ Quos ligatis iuste ⁊ misericordit̄.penis ꝓ peccatis impositis .⁊ eos iuste esse solutos.

g ¶ Solutis.iuste ⁊ misericorditer a penis.

h ¶ Iusticie.iusta pena ligandi.

i ¶ Aut misericordie.aliqd de pena relaxando uel aliquē cōioni sacramēto ꝓ recōciliando.

k ¶ Opa urā.s. q dimittatis per uos peccata.

l ¶ Sciētē.si in ei⁹ parochia nō ē discret⁹ sacerdos:ei⁹ q preest ꝯsensu talem adeat:ut.j.di.vi.placuit.et extra de pe.⁊ re.ois.

m ¶ Quē desiderāti.alias quem desiderat.

n ¶ Locus.ff.de exercito.l.i.in prin.

o ¶ Et si ille.j.de cō.di.iiij.in prin.

p ¶ Ex desiderio.j.e.q.v.quia deo.

q ¶ Et si nō tā cito.s̄.di.l.sigs diaconus.

r ¶ Solueret̄.q°.ad penā tēporalem.

s ¶ A sacerdote.de⁹ quē nō fallit pc̄ti q̄litas nec peccātis affect⁹:ut.xxiiij.q.iij.deus qui verā de penitēte ꝓmit sniaʒ Sed pſbyt̄ q mētē alteri⁹ nō pōt vidē.talia cōfitētis v̄ba iudicat q̄lia foris sonāt.vñ idignum absoluit frequēt̄;ut.xxiiij.q.iij.de⁹.⁊.xxij.q.v humane.aliogn ⁊ crum nō esset qd h dr̄ cū apd deū nullas patiat̄ vemr̄ moras peccatoris ꝯuersio.⁊.xxvi.q.vi.his qui tpe.s̄.di.multiplex.uel hoc ad tpalē penā referat̄.lʒ.n.peccatū dimittat̄ ne hō ab accipiēda vita eterna īpediat̄:ut.s̄.c.sicut pmi:nō tñ si pc̄to pcit̄ pc̄a remittit̄:q2 nullateu⁹ sine vindicta relaxat̄.sic patet in dauid:ut.s̄.c.di.sicut peccatū.

xit quos putat̄ ligare aut soluere:sʒ in quos exercueritis op⁹ iusticie aut mie.alia autē opa urā in peccatores nō cognosco. Quare q ꝯfiteri vult pc̄ta:ut ineniat grām: q̄rat sacerdotē sciētē ligare ⁊ soluē: ne cū negligēs circa se extiterit:negligat̄ ab illo:q eū misericordit̄ monet ⁊ petit: ne ambo in foueā cadāt: quā stult⁹ euitare noluit. Tāta itaqʒ uis ꝯfessionis ē:ut si deest sacerdos ꝯfiteat̄ ꝓxio. sepe.n.ꝯtigit:q penitēs ñ pōt uerecūdari corā sacerdote quē desiderāti nec locus nec tp̄s offert: ⁊ si ille cui ꝯfitebit̄ ptātem soluēdi ñ hēat:fit tñ dign⁹ uenia ex desiderio sacerdotis:q socio ꝯfiteet̄ turpitudinē crimis. mūdati.n.sūt leprosi dū ibant ōndere ora sacerdotib⁹:añqʒ ad eos puenirēt. vñ pʒ deum ad cor respicē: dū ex necessitate ꝓhibent̄ ad sacerdotes puenire. sepe qdē eos q̄runt. sʒ sani ⁊ leti dū q̄runt añqʒ ad eos puenirēt moriūt̄. Sʒ mīa di ē ubiqʒ:q ⁊ iust̄ nouit pcē: ⁊ si ñ tā cito sicut ⁊ si soluerēt a sacerdote. Qui g° oio cōfitet̄: ⁊ sacerdoti meliori qʒ pōt ꝯfiteat̄:si pctm̄ occultū ē:sufficiat referre in noticiā sacerdotis:ut grata sit oblatio muneris. Nā in resurrectione filie pncipis pauci interfuerūt q uiderēt.ñdū.n.sepulta erat nōdū extra portā ciuitatis delata:nōdū extra domū in noticiā portata. Intus resuscitauit:quaʒ intus inenit: relictis

t ¶ Suscitauit.qd significēt isti tres mortui habes.j.di.ij.sicut tribus.

u ¶ Sufficere.ad celeriorē et plenā pene tpalis absolutionē.ut.s̄.di.c.multiplex.⁊.c.sufficiat.et.c.fleat.et.j.di.v.ꝯsideret in fi..xiij.q.ij.tempus.

x ¶ Meritū.i.auctēʒ quā vocat meritū.q2 ō merito charitat̄ siue hʒ auctēʒ ligādi ⁊ soluēdi.ar.xl.di.c.i.

a ¶ Uāuis plenitudo.i.perfectio in fide.

b ¶ Quia nō omniū.hec negatio ⁊ sequēs eqpollēt affirmatōi.ff.de.v̄.si.duobus.

solis petro ⁊ ioāne et iacobo patre ⁊ mr̄e puelle:in qbus figuraliter ꝯtinētur sacerdotes eccl̄e.quos aūt extra inuenit aniaduertendū ē quō suscitauit. fiebat.n.turba post filium vidue. fleuit martha ⁊ maria ꝓ fr̄e supplicātes. flebat ⁊ turba que mariā fuerat ꝯsecuta lachrymis marie admōita. In qua docemur publice peccātibus nō ꝓprium sʒ eccl̄e sufficere meritum. Itē leo papa.

Sufficit illa confessio: que primum deo deinde sacerdoti offertur.

Uāuis plenitudo fidei uideat̄ eē laudabilis:q ꝓpt dei timorē apud oēs homies erubescē nō ueret̄:tñ q2 ñ oim huiusmōi sūt peccata:ut ea q p pniam poscūr ñ timeant publicare:rmoueat̄ iprobabilis ꝯsuetudo:ne multi a pnie remedijs arceant̄:dū aut erubescunt aut timent inimicis suis sua facta reserare: qbus pnt legū pcelli ꝯstitutione. Sufficit eni illa ꝯfessio:q primū do offert̄: tūc etiā sacerdoti q ꝓ delictis penitētiā pcator accedit. tūc.n. plures ad pniaʒ poterūt ꝓuocari:si ppli auribus ñ publicet̄ ꝯsciētia ꝯfitentis.

Quibus auctibus uel qbus ✠ libet rationū firmamētis utraqʒ snīa satisfactiōis ⁊ ꝯfessionis innitat̄:in mediū breuiter exposuimus. Cui aūt harū potius adherēdū sit:lectoris iudicio reseruat̄. utraqʒ.n.fautores hʒ sapientes ⁊ religiosos viros. Unde theodorus

c ¶ Improbabil' fm quam occulta pc̄ta i publico ꝯfitebāt̄ cōpulsi ad h° pp qd mlti pniaʒ decliabāt.

d ¶ Quib⁹ accusantib⁹.s.īimicis nō.n.p pniaʒ tollit̄ pena ciuil'.ar.xxiij.q.ij.admonere.

e ¶ Percelli.s.iā lie ꝓbatōes sūt q sufficiant cū huiusmōi ꝯfessiōe:⁊ ē huic sil'e.xxij.q.v.hoc videt̄.

f ¶ Suffic.s̄.d.e.§.ex oib⁹.⁊.c.sufficit.

g ¶ Quib⁹ auctoritatib⁹.ꝯfessionis.an.s.sit necessaria an nō.

h ¶ Breuit̄.īmo ꝓlixe:ul iō dicit breuit̄ respectu multar auctoritatū q ō hac mā loquūtur.

i ¶ Utraqʒ hoc ñ ꝓbabit gratian⁹ p sequēs.c.

a ¶ Uidā.tota eccl'a.ei iō ei adherēdū est:q2 a plurib⁹ ꝯprobat̄.ar.xix.di.in canonicis.

b ¶ Quod vtrūqʒ s.ꝯfiteri deo ⁊ sacerdoti.

c ¶ Perfectorū.q nō hñt nisi venialia.vñ ñ idigēt oris ꝯfessiōe spāli

d ¶ Perfector.s̄.c.di.§.his auctoritatibus.

e ¶ Docet.i.h° ē signū sacerdoti:q pc̄ta dimittātur ꝯfitēti p ꝯtritōeʒ.ar.s̄.c.di.§.qdē.⁊.c.ois q nō diligit.sicut cordis ꝯtritio ē signū peccatori:q gratia dei dimisit ei pc̄ta:q2 nemo ⁊c̄.ut de cō.di.iiij.nec.

f ¶ Administratōe.sola contritōe.

g ¶ Medicorum.i.sacerdotum.

Quia vo ꝺ pnīa. Hic ītitulaṫ .ij. ꝺi. ī q̄ illa qō tractaṫ an charitas semel hīta possit amitti q̄ ē certū ꝙ pōt ī via pegrīatōis ꝗ̄tūcūq̄ʒ sit pfecta: ut. ī. c. §. nō ē mirꝝ. qō ꝓbat auctlbꝰ ⁊ exē plis. ī patria autē ubi perfectissime iā hēṫ n̄ amittiṫ. ī. c. charitas. hanc qōēʒ tractat hic grāanꝰ occasione aliꝰ quā ħ ipse ī initio ꝓlibauit. sʒ ī .iij. ꝺi. eā ꝓseqṫ an .s. pnīa reitera ri possit. ꝓcedit ergo grāanꝰ ī hac ꝺi. hꝰ mō. pmo ꝓ bat: ꝙ pnīa non possit reiterari usq̄ʒ ad. §. iteʒ sine: ubi lateṫ īgrediṫ mām huius ꝺi. ⁊ ꝓbat charitateʒ semel hītā amitti nō posse: usq̄ʒ ad §. hec q̄ ꝺe chari tate: ubi īcipit au ctoritatibꝰ alle gatis rn̄deṫ asse rēs illa ꝺe chari tate pfecta esse ī telligēdas: ⁊ ide sūpta occasiōe q̄ dꝰ ī charitate eē ꝓbat. usq̄ʒ ad. §. n̄ ē mirꝝ ubi lateṫ ad uersā ptē assumit

Di. ij.

⁊ ꝙ charitas āit ti possit exēplis ⁊ auctoritatibꝰ os̄ dit usq̄ʒ ad. §. cui dēter: ubi os̄dit hoc verꝝ esse: nō solū ꝺe charitatis ope: sʒ etiā ꝺe ipa charitate et hoc usq̄ʒ ī fi. ꝺi. ꝓseqṫ.

b Ponētes absolutꝰ noīatiuꝰ est.

c Pnīa q ualeat ad vitam.

d Judicis. qui pnīaʒ iposuit.

e Eius. ꝺei uel sacerdotis.

f Merito .i. ꝑm iusticiā. ī. ꝺ. iiij. § eorꝝ.

g Nūq̄ʒ allegādo ꝺicit.

b Noli peccare. i. esse ī proposito peccandi. tn̄ aliter inducit allegando.

a Siquis semel notatus. i. ꝺeprehensus.

b Uicio uel alio quocūq̄ʒ.

c Primā. pmā vicij cāʒ ī se penitꝰ n̄ extirpat. q in idē postea recidit.

d Recōditaʒ. nō iō hꝰ ꝺiċ: ꝙ semp ita fit. sed ꝙ ita fuẽit ꝓsūptōe inuidia uel ꝯtētio iterata.

e Curari. ꝯ. xxvi. q. vij affectū. ex̄ ꝺe poni. q̄uis ī. ꝺe cō. ꝺi. v. legimꝰ.

f Teʒ sine charitate adulto. ī. ꝺe cō. ꝺi. iiij. q̄ūo. ⁊. c. solet. ī. c. ꝺi. §. fugerat. ⁊. §. romanos. ⁊. c. tolle.

g Aliqn̄. hoc allegādo ꝺiċ ut auctem inducat.

h Charitas: q̄ ꝺeseri pōt nūq̄ʒ ūa fuit.

i Que ꝺeseri pōt. id ē quam contingit ꝺeseri uel ꝺe facili.

k Nūq̄ʒ. i. ꝑseuerās finalꝛ ūa. i. ad vitā ꝺucēs i. ad etnā btitudinē.

l Radicata. i. pfecta:

m Securus: spei pseuerātia: non rei pn̄tia: q̄r q̄libet etiā imperfectus timere ꝺʒ ne charitatē amittat. xxxij. q. v. si paulus.

n Ualida. verba salomonis ī cāticis.

o Dilectio. i. charitas perfecta.

p Ceperit. i. cōtingit uel conuenit. intellige ꝺe facili.

q Occidit. i. remouet a ꝺelectatiōe. sic mors remouet ab omni actu terreno.

a Charitas. casus. in hoc. c. primo ꝯmēdat prosper charitateʒ ex eꝰ effectibus. et sūt verba prosperi usq̄ʒ ad illud. c. Itē beda. Secūdo ostendit: ꝙ q charitateʒ habet facile peccatis resistit bonis omnibus abundabit ⁊ mūdana contemnit: ꝺifficilia facile pficit: subdit

cātuariēsis archieps ait in penitentiali suo.

Quidā ꝺeo solūmodo confiteri ꝺebere peccata ꝺicunt: ut greci. quidā ūo sacerdotibus ꝯfitēda esse pcensent: ut tota fere sācta eccl'a. qō utrūq̄ʒ nō sine magno fructu intra sanctā fit eccl'am: ita ꝺūtaxat ut ꝺeo q remissor ē peccatorꝝ peccata nr̄a ꝯfiteamur. ⁊ hoc pfectorꝝ ē. ⁊ cū ꝺauid ꝺicamꝰ Delictū meū cognitū tibi feci: ⁊ iniusticiā meā n̄ abscōdi. Dixi ꝯfitebor adu*er*. me iniu sti. m. ꝺ. ⁊ tu re. impi. pec. mei. Sed tn̄ apli institutio nobis sequēda est: ut ꝯfiteamur alterutrꝝ peccata nr̄a: ⁊ oremꝰ pro inuicē: ut saluemur. Cōfessio itaq̄ʒ q̄ soli ꝺeo fit: qō ē iustorꝝ purgat peccata. Ea ūo q̄ sacerdoti fit: ꝺocʒ q̄liter ipa purgenṫ pcc̄a. Deus nāq̄ʒ salutis ⁊ sanctitatis auctor ⁊ largitor plerūq̄ʒ p̄bet hāc sue pnīe medicinā inuisibili admistratōne plerūq̄ʒ medicorꝝ opatione.

Quia vero ꝺ pnīa semel cepit haberi sermo: aliquātulū altius repetendū videṫ ꝺiuersorꝝ sn̄ias certʒ auctoritatibus munitas in mediū ꝓponētes. Alij ꝺicūt penitētiam semel tm̄ esse utilem. vnica ē enim: nec iterari pōt. si ūo reiteraṫ: p̄cedēs pnīa nō fuit. Et si ꝺe sn̄ia iudicis eius merito peccata uidenṫ esse remissa: apud tn̄ eius presētiam cui omnia futura p̄sentia sunt nunq̄ʒ habētur remissa: q̄r nō est seruata illa sn̄ia ueri sacerdotis. Uade et amplius noli peccare. Item: Ecce sanus factus es: iam ampliꝰ noli peccare: ne ꝺeterius aliquid tibi contingat. Item ex octaua synodo.

Siquis vicij causam non penitus extinguit: qui in illā postea recidit.

Siquis semel notatus fuerit inuidie uel contētionis vicio: et rursus in hoc ipm inciderit: sciat se primam causam ex quo inuidia uel cōtētio nascitur: in interioribus medullis habere reconditā. Oportet ergo eum p contraria atq̄ʒ aduersa curari. i. per humilitatis exercitiū. Exercitia vero humilitatis sunt: si se uilioribus officijs subdat: ⁊ ministerijs indignioribus tradat. Ita nāq̄ʒ arrogantie ⁊ humane glorie viciū euitari uel curari poterit: ut in cōsuetudie humilitatis affectus ultra iaʒ nō incidat in arrogantie ⁊ uane glorie ꝺelictū: sed in singulis huiusmōi vicijs cura simul adhibeatur. Itē: Sine charitate nulli adulto peccatū remittitur: non aūt habet charitatem q aliqn̄ peccaturus est crimialiter. Unde augustinus ad iulianū comitem.

Charitas q̄ ꝺeseri potest: nunq̄ʒ uera fuit. Idē super epistolā ioannis.

Radicata est charitas: securus esto: nihil mali ꝓcedere potest. Item gregorꝰ in moralibus.

Ualida ē: ut mors ꝺilectio uirtuti etenim mortis ꝺilectio comparatur: quia nimirū mentem quam semel ceperit: a ꝺelectatione mundi funditus occidit. Item ꝓsper in libro ꝺe contemplatiua vita.

Charitas est: ut mihi uidetur: recta uolūtas ⁊ ab oībus terrenis ac presentibus prorsus auersa iuncta ūo ꝺeo inseparabiliter ⁊ unita igni quodam spiritus sancti a quo ē et ad quē referṫ incensa: inquinamenti oīs extnea corruptionis

etiã qd sit deũ diligere: ⁊ qd sit peruertere ordinẽ dilectionis. Tertio ostẽdit ad qd corpꝰ vestrũ sit diligẽdũ. Quarto ostẽdit qlr̃ sit itelligẽdũ. diliges ꝓximuʒ tuum sicut teipsũ ⁊ q sunt q diligũt deũ plꝰ q̃ se.

ad sui siĩtudinẽ ubi dictũ est: dilige ꝓximũ tuũ sicut teipm: vl̃ i se. i. deo. s. ad eiꝰ siĩtudinẽ ubi dictuʒ est: s̃m aũt simile est huic. e ¶ Diligũt plus iusto.
d ¶ Diligẽda. q̃ aiam. ar. xxij. q. v. siquis coactꝰ.

b ¶ Charitas. i. ex charitate ꝓcedit recta volũtas: ⁊ est dictũ per cãm ut illud. xxxvi. q. ij. tria ut exponat̃ charitas ẽ. i. facit. alioquin ñ ẽ verũ cũ charitas sit habitus mẽtis q volũtas nõ est vl̃ motꝰ volũtatis. Sic̃ intelligit̃ illud augustini charitatẽ uoco motũ animi. dr̃ ergo charitas uolũtas uel motꝰ qꝛ ut ĩ. dr̃ est cã meritoꝝ bonoꝝ: sic̃ ⁊ iniqtas cuʒ sit habitudo mẽtis iniuste dr̃ peccatũ: qꝛ ex ea est ĩ. di. iij. ille rex.
c ¶ Recta. i. rcãʒ vitã dignã faciẽs volũtatẽ.
d ¶ Terrenis. secꝰ ẽ de charitate ĩpfecta: quaʒ hñs põt curare tpalia. ar. xij. q. i. habebat.
e ¶ Insepabilit̃. i. nõ de facili sepatur.
f ¶ Ingnamẽti. i. mõtal'.
g ¶ Uicio. i. mutabilitati in viciũ.
h ¶ Affectionũ. i. bonarũ volũtatum.
i ¶ Sũma. i. perfecta.
k ¶ Moꝝ. i. salutiferos faciẽs mores.
l ¶ Finis. i. ꝯsũmatio: vl̃ qꝛ pcepta finalit̃ docet ut habeantur.
m ¶ Uita. virtutuʒ. ĩ. e. di. ꝓinde.
n ¶ Pugnãtiũ cũ vicijs
o ¶ Cũ qua. i. in ea pseuerando.
p ¶ Peccare mortalit̃.
q ¶ Potuit. ecce verbũ in quo fac̃ ad ꝓpositũ gratiani.
r ¶ Operosa. i. effectiva bonoꝝ operũ.
s ¶ Tẽ hec ẽ charitas. germana. i. germanos ⁊ ꝯcordes faciẽs ⁊ isepabiliter adherẽs. Salomõ: dixi sapientia soror mea ẽ: ⁊ prudẽtiã vocaui amicã meã.

nescia nulli vicio mutabilitatis obnoxia: sup̃ oia q̃ carnaliter diligunt̃ excelsa affectionũ oim potẽtissima diuine ꝯtẽplatiõis auida in oibꝰ sp̃ inuicta: sũma actionũ bonaꝝ salꝰ moꝝ finis celestiũ p̃ceptorũ: mors criminũ: vita v̾tutũ: v̾tꝰ pugnantiũ: palma victoꝝ: aia sãctaꝝ mẽtiũ: cã meritoꝝ bonoꝝ: p̃miũ pfectoꝝ: sine qua nullꝰ deo placuit: cũ q̃ aliquis peccare ñ potuit nec poterit. fructuosa ĩ pẽitẽtibꝰ: leta in ꝓficiẽtibꝰ: glosa in pseuerãtibꝰ victoriosa in martyribꝰ: opsa ĩ oibꝰ oĩno fidelibꝰ. ex q̃ qcqd ẽ bõi opis viuet. Itẽ: Hec ẽ charitas vera germana pfecta: quã excellẽtiorẽ viã noiat apl's sãctꝰ. Sic̃. n. sine via nullus pueit qͦ tẽdit: ita sine charitate q̃ dicta ẽ via: ñ ãbulare pñt hoies: sʒ errare. Item. Ergo si charitatẽ deo exhibeas ⁊ ꝓxio ꝺ corde puro ⁊ ꝯsciẽtia bõa ⁊ fide nõ ficta: facile pc̃to resistimꝰ: bõis oibꝰ abundamꝰ: seculi blãdimẽta ꝯtẽnimꝰ: ⁊ oia q̃ difficilia sũt hũane fragilitati ul' aspa: ẽt cuʒ dilectiõe pficimꝰ: si tñ deũ pfecta charitate: q̃ nob̃ ab illo est: ex toto corde ⁊ ex tota aia ⁊ ex totis viribꝰ diligamus. Ex ea eni pte qs peccat: ex q̃ minus diligit deũ: qm̃ si ex toto corde diligamꝰ: nihil erit ĩ nobis vñ pc̃ti desiderijs s̃uiamꝰ. Et qd ẽ deũ diligẽ: nisi illi copl'ari: aio ꝯcipe fruẽde visiõis eiꝰ affectũ: pc̃ti odiũ: mũdi fastidiũ: diligẽ ẽt ꝓximũ quẽ in se

cẽsuit diligendũ. in ipo amore s̃uare legitimũ modũ: nec p̾uertẽ dilectiõis ordinẽ ꝯstitutũ: Illi pu̾ertũt nec modũ diligẽdi custodiũt: q aut mũduʒ q ꝯtẽnẽdꝰ ẽ diligũt: aut corpa sua minꝰ diligẽda plꝰ diligũt: aut ꝓxios ñ sicut seipos: aut deũ plus q̃ seipos forte ñ diligũt. Itẽ: Corpꝰ nr̃m: qꝛ ps nr̃i ẽ: ad hoc nob̃ diligẽdũ ẽ: ut saluti eiꝰ ac fragilitati natalit̃ ꝯsulamꝰ: ⁊ agamꝰ qtenꝰ spũi ordiate subiectũ ad eternam salutẽ accepta imortalitate ⁊ icorruptiõe peruẽiat. Item. Proxios aũt tũc diligimꝰ sicut nos: si ñ ꝓpt̃ aliq̃s utilitates nr̃as: ñ ꝓpter sperãda bñficia ul' accepta: ñ ꝓpter affinitates ul' ꝯsãguinitates: sed ꝓpt̃ hoc tm̃ q: nature nr̃e sũt pticipes diligamꝰ. Itẽ. Non illi tm̃ ꝓximi nr̃i credẽdi sunt: quos nob̃ gradꝰ sãguis iũgit: sʒ ꝓximi nr̃i credẽdi sũt oẽs hoies nature nr̃e sicut dixi pticipes. Itẽ. Proinde sicut nos ꝓximos nr̃os diligimꝰ: qñ ad mores bonos ⁊ eternã uitã ꝯsequendã: sicut nob̃ eorũ saluti ꝯsulimꝰ: qñ nos in eoꝝ pc̃tis ac piculis cogitamꝰ: ⁊ sic̃ nob̃ subuẽiri optaremꝰ: ita eis subueniamꝰ: aut si facultas ꝺfuerit: uolũtatẽ subueniẽdi tenemus: Quapropt̃ tota dilectio ꝓximi est: ut bonũ qꝺ tibi vis uelis ⁊ ꝓximo. Illi uero plꝰ q̃ se diligũt deũ: qui pro eius amore sue ad tempus saluti non parcunt: seipsos tribulationibus ac piculis tradũt:

e ¶ Itẽ corpꝰ. qa ps. alia ẽ pars q̃ hõ est interior: ut de cõ. di. iiij. ñ ex quo. nõ ergo corpus ẽ hõ qꝺ eluminẽ sesumãt. qꝛ nihil est id quod sui sit pars. ar. ff. de euic. si dictũ. §. ij. ⁊ peccãt qui ponũt corpꝰ genus aialis.
f ¶ Nãlit̃. ĩ. de ꝯ. di. v. ñ mediocrit̃
g ¶ Spiritui: ut ad eius exercẽde virtutis habeat̃: s̃. xliiij. di. ꝯuiuia
h ¶ Subiectũ. debemꝰ. n. adhibẽ iumẽto nr̃o saccũ paleã ⁊ flagelluʒ saccũ. i. opa pũie ⁊ alia bona opa. paleã. i. necessaria ad vite sustentatõem. flagellũ ut castigemꝰ si excesserit: ac si ea pateremur.
i ¶ Proxios utilitates. tũc. n. non ipos. sʒ nos met tantũ diligimus vñ tuliꝰ i libro de v̾a amicicia. Suis qppe incõmodis grauit̃ angi ñ ẽ amici sʒ seipm amãtis.
k ¶ Natur̃. s̃. di. lxxxvi. nõ satis.
l ¶ Participes. ergo iudei ⁊ saraceni ꝓximi nr̃i sũt ⁊ diligẽdi a nob̃ ut nos et verũ ẽ. veruntñ oia opa dilectõis ipẽdẽ debemꝰ s̃m vniꝰ cuiusq ꝯditõeʒ. lxxxvi. di. pasce.

t ¶ Excellẽtiorẽ alijs donis. u ¶ Uiã eũdi ad deum.
x ¶ Nominat in p̃ma epistola ad corinthios.
y ¶ Ergo. q̃ difficilia ad salutẽ aie ptinẽtia. z ¶ Ex q̃ minꝰ. i. ex q̃ dei dilectõeʒ postponit facilꝰ sic̃ pl'es ꝓniores sũt offẽdẽ deũ fornicãdo q̃ furãdo. ar. l. di. qꝛ tua in fi.
a ¶ Fastidiũ repete. ꝯcipere. b ¶ Quẽ in se. s. diligente. i.

m ¶ Proinde. ad eternam. hic aduerte quid sit ꝓximũ sicut teipsum diligere. s. salutẽ aie sue: et ea que ad salutẽ aie pertinent ei optare quam tibi optas. nõobstante ergo hoc p̃cepto possumus delinquentibus penas corporales optare et ꝓcurare. dũmõ hoc fiat. s̃m q: iura permittũt.
n ¶ Cogitamꝰ. s. aie et corporis: ut eos liberemꝰ.

o ℂ Uita.i.q̄ ē vita aīe sue q̄ ip̄e viuit.⁊.d̄.di.i.§.h⁹io
a ℂ Ueredū.super ioānnē.Legitur in ioāne.ꝙ io
annes baptista vidit spiritū quasi colūbā de
cendētē ⁊ manentē sup̱ iesum baptizatū.ꝙ descēdit
super eū: sig num
fuit:ne vox illa:h
est fili⁹ me⁹ dile/
ct⁹ ⁊c.putaretur
ad ioannē esse fa
ctā.sed ad eū si/
gnū fuit.io. ipsū
cognoscēdi.i.qd
dam de ipso qd
ante nesciebat.
s.an ptātē baptis
mi sibi soli reten
turus eēt.ꝙ aūt
māsit sup̱ eū: spe
ciale fuit signum
filii dei.s.quo ille
discerneret ab a
lijs.Querit ergo
hic beda qūo fu
it signū cognoscē
di filij dei.s.ꝙ spi
ritus mansit sup̱
eum ⁊c.cū mane
at ⁊ in alijs scīs.
sed rñdet ꝙ alio
mō manet i xpo:
q̄ sup̱ eū quo ad
oīa.in sanctis āt
nō quo ad oīa:q̄
ad tp̄us recedit
ab eis ꝑpt pec/
catū: vl̄ si quo ad
iusticiā manet in
eis: non tamen
quo ad op̱andū
puta ad ꝓpheti
zandū uel ad faci
endū miracula:
ut in helia et he/
liseo.
b ℂ Manet.nota
hic expositōēz il
li⁹ decreti.xxxij.
q.ij ꝯnubia:q̄ in
op̱e ꝯiugali adest
p̄ntia spūs sancti
quo ad meritum
ut.j.e.q.v.si di/
cat:ñ quo ad mi
raculū faciendū
ut.j.e.c.pōt.
e ℂ Charitas.ex
cidit.s.in hac vi
ta.In futuro .n.
fides ꝯuertetur
in sciētiā spes in
rē.charitas aūt

nudari facultatib⁹,ꝓprijs pa/
trie sue extorres fieri parēti/
bus ⁊ uxorib⁹ ac filijs renūci/
are parati sūt: ⁊ ut totū dicā
⁊ ip̄am mortē corp̱is ñ solū nō
refugiūt: s̄ etiā libēter exci/
piūt ambiētes a corp̱is sui ui
ta magis q̄ a dō vita vite sue
discedē. Itē beda sup̱ ioan.
Q Uerēdū ē iterea qūo spā
lis filij dī agnoscēdi signū
fuēit: qd sup̱ eū descēderit et
māserit spūs sāct⁹.Quid ma
gni ē filio dei: ꝙ in ip̄o manē
s.s.astruat⁹ nōndūq̄ ē ꝙ semp̱
in dño māserit.s.s. In sāctis
aūt hoīb⁹ q̄diu mortale cor/
pus gestauerūt: p̱tim maneat
in eternū: p̱tim reditur⁹ sece/
dat. Manet q̄ppe apud eos
ut bōis īsistāt actib⁹ uolūtariā
paup̱tatē diligāt: māsuetudi/
nē ꝯseq̄nt: ꝓ eterno desid̄io
lugeāt: esuriāt ⁊ sitiāt iusticiā
mīamq̄ mūdiciā cordis ⁊ trā
quillitatē pacis āplectant. s̄
ēt ꝓ obs̄uatiōe iusticie p̱secu
tionē pati ñ uereant. elemosy
nis orōnib⁹ ieiunijs ceterisq̄
fructibus spūs insistē deside
rēt. Recedit aūt ad tp̄s: ne sp̱
īfirmos curādi mortuos resu
scitādi demōes eijciēdi uel ēt
ꝓphetādi habeāt facultatē.
manē sp̱ ut possint hr̄e v̄tutes
ut mirabilit ip̄i viuāt. uēit ad
tp̄s ut ēt alijs p̱ miraculoꝝ si/
gna q̄les sint int⁹ effulgeant.
Item apl̄s. Charitas nūq̄
excidit. Item aug. sup̱ epi
stolā ioannis.
U Nctio inuisibilis spūs sā/
ctus ē: q̄ in quocūq̄ fuēit
tāq̄ radix illi erit. q̄ q̄uis ar/
dēte sole arescere nō pōt: nu
trit calore solis: non arescit.
Item greg. sup̱ ezechielem.
P Ennata aīalia minime re
uertunt: cū incedūt: quia
predicatores sancti sic a ter/
renis actibus ad spūalia trā/
seunt: ut ad ea q̄ reliquerant
ulteri⁹ nullatenus reflectant
Et paulo p⁹: Nemo mittens
manū suam in aratꝝ ⁊c. Ma
nū quippe in aratꝝ mittē q̄si
p̱ quēdā cōpunctōis uomerē
ad ꝓferēdos fruct⁹ terrā sui
corp̱is ap̱ire. s̄ retro p⁹ ara/
trū aspicit: q̄ post exordia bo
ni op̱is ad mala reuertit q̄ de
reliq̄t. qd q̄ electis dei mime
ꝯtigit: recte nūc p̱ ꝓphām dr̄
nō reuertebant cū incederēt
⁊ paulo p⁹: Unū ⁊ paul⁹: vnū
x̄o que retro sūt obliuiscens
ad anteriora me extēdens: se
quor ad palmā sup̱ne uocatō
nis. In anteriora eteni extē/
tus eoꝝ que retro sūt oblit⁹
fuerat: q̄ tp̱alia despiciēs q̄
sola sunt eterna requirebat.
Item in eadem omelia.v.
N On reuertebātur cū ince/
derent: q̄ electi q̄niq̄ sic
ad bona tendūt: ut ad mala p̱
petrāda nō redeāt. q.n.p̱se/
uerauerit usq̄ ad finē hic sal
uus erit. ⁊ sicut p̱ salomonem
dr̄. Iustoꝝ semita q̄si lux splē
dēs ꝓcedit: ⁊ crescit usq̄ ad
p̱fectū diem. In eoꝝ nanq̄
aīo bonū desideriū atq̄ intel
lectus lucis intime iā p̱s diei
est. Sed q̄ usq̄ ad finē uite
in virtute ꝓficiūt: ad p̱fectū
diē tūc ueniūt: q̄ñ ad celestia
regna p̱ducti in ea luce quā
desiderāt: iā min⁹ aliq̄d nō ha
bebūt. Itē in eadē omel.v.
N Otest discursus atq̄ mo/
bilitas spūs sic intelligi: i
sanctoꝝ quippe cordib⁹ iuxta
quasdā v̄tutes sp̱ maneāt iux
quasdā uero recessurus uēit
⁊ uenturus recedit. In fide
enim spe atq̄ charitate ⁊ alijs
bonis: sine q̄bus ad celestem
patriā non pōt p̱ueniri: sicuti
ē hūilitas castitas iusticia at/

augebit.vñ ꝓpheta viuit dñs: c⁹ ignis ī syon.i.in eccl̄ia mi
litāte: ⁊ caminꝰ in hierusalem.i.in ardentissima charitate.
d ℂ U j.di.iij.§.auctoritas.c.ignis.
Unctio.charitas est.i.vocatur.
c ℂ Ardente.i.a tribula
tōe feruente.
f ℂ Solis.i.laboris ⁊ tri
bulatōis. Iuxta illud: i
sole .i. in labore posuit
dñs tabernaculū suū.
tribulatio.n.s̄m aposto
lum patiētiā op̱atur. s̄
ꝙ tribulatio patientiā
nō tollit.hoc facit chari
tas.
g P Ennata. tāgit illd
ezechielis.s.ꝙ vi/
dit quatuor aīalia pen
nata.de q̄b⁹ h. dr̄ nō re
uertebant cū incederēt
sed vnū quodq̄ ante fa/
ciā suā gradiebatur.
h ℂ Per ꝓphetam. eze
chielem.
i ℂ Incederēt.⁊ ita san/
cti isti dici p̄nt hr̄e ferā
nām ⁊c.sicut aues q̄ vo
lant ⁊ nō reuolāt isti.d
re.di.§.pauonū.
k ℂ Unde.⁊ paul⁹ i epi
stola ad philippēses.
l ℂ Unū vero.q.d. nō ꝯ
prehēdi.vnū aūt de me
uobis assero: ꝙ ego ob
lit⁹ ea que ⁊c.
m ℂ Que retro.i.terre/
na que reliqui.
n ℂ Anteriora.i. añ nos
sūt eterna: post nos sūt
tp̱alia.
o ℂ Que sola.s.terrena.
p N On reuertebant.
redeāt. finaliter
saltem.
q ℂ Iam min⁹.i.insuffi/
ciēs.erit.n.tūc de⁹ oia
in omnibus.i.sufficien/
tia omniū.
r N Otest discursus.tā
git illd ezechielis
q̄ iuxta quattuor aīalia
q̄ vidit: erant quattuor
rote in q̄b⁹ erat spirit⁹
vite: ⁊ quocūq̄ ibat spi/
ritus: sequebātur rote
cū stabat stabāt ⁊ rote.
⁊ ita q̄ñq̄ stabant: q̄ñq̄
mouebāt rote. hoc my
sticat hic gregori⁹.
s ℂ Castitas. que sola cū
fiducia pōt deo animas

pñtare in auc. de lenonib⁹. §. sanctimus.

t ¶ Misericorditer. ne inde superbiat bō. vi. q. i. c. imitare

a ¶ R̃. c. sunt plurimi.

Dicta. i. non finalis.

b ¶ Ex pmissis īfert charitatē semel habitā nō amitti: ⁊ adijcit: ꝙ q charitatē semel habuit ĩ cetero nō peccabit. et ex hoc ꝯcludit falso: ꝙ penitētiā q postmodū est peccatur⁹ nō agit. ⁊ ad h° īducit argumēta usqꝫ ad. §. hec q̄ ĩ charitate

c ¶ Nō potit. ꝯiūctiꝫ intellige. nō. n. pōt simul charitatē hr̃e ⁊ peccarẽ.

d ¶ Ut ad grãꝫ. s. ṽtutē ipaꝫ quã dū qs hꝫ ñ peccat: nec peccare pōt: ut ꝯiūctim intelligatur.

a ¶ Quia radix omniū malorꝫ q° ad genã singulorꝫ: nō quo ad singula generꝫ. i. nō est malū alicui⁹ generis. s. ꝙ inde pcedere nō possit ⁊ ē sile. xxxv. di. añ oia.

b ¶ Non pñt. ĩ. xxxij. q. i cū renunciatur.

c ¶ Qui in ergo. ex falso falsū ꝯcludit.

a ¶ Charitas. aqua. q2 ad modū aque lauat ⁊ delet peccata.

b ¶ In eternuꝫ. i. in patria. in via aūt beat⁹ est q sitit iusticiã: ut. ĩ. c. q̄rendum.

c ¶ Mãcipat⁹. i. destinatus.

d ¶ Plumbe⁹. pōdere peccatorum.

e ¶ Tē fine. oia hec sūt ṽba augustini: ut dicūt qdã: usqꝫ ad. §. hec q̄ de charitate. alij dñt eē. §. ab illo loco reprobus.

f ¶ Men nō credit a destructōe ꝯsequētis īfert

g ¶ Fides. īformata charitate.

h ¶ Huic. ĩ. xxiiij. q. i. c. si petrus. ꝯ sed nec hic uel ibi excludūtur alie ṽtutes.

qꝫ mĩa: fecūda pfectorꝫ cōda ñ deserit. In pphetie ṽo virtute doctria fecūda miraclō rū exhibitōe electis aliqñ adē: aliqñ se subtrahit. et paulo p⁹: In his itaqꝫ ṽtutib⁹: sine qbus ad uitã mime puenit. s. s. in electorꝫ suorꝫ cordib⁹ pmanet. vñ recte stabil̃ dr̃. In his ṽo p quos sãctitatis ṽtus ondit: aliqñ misericorditer p̄sto ē: aliqñ misericordit̃ recedit.

Unde amb. sup eplãꝫ. ij. ad cori.

Dicta charitas ē q̄ deserit in aduersitate. Ex pmissis itaqꝫ apparꝫ: ꝙ charitas semel hĩta ulteri⁹ ñ amittit̃. Qui enim charitatē semel hūerit: crimīalit̃ ulteri⁹ peccare ñ poterit: ut ad grãm ñ ad naturã ipossibilitas referat̃. Qḋ aūt charitatē hñs peccare ñ possit: testat̃ au. in oml̃. viij. dicēs

Quia radix oium malorꝫ ē cupiditas: ⁊ radix oim bonorꝫ ē charitas: ⁊ simul ambe eē ñ pñt: nisi vna penit⁹ euulsa fuerit: alia plãtari nō pōt: sine cã conat̃ aliqs incidē ramos: si radicē ñ ꝯtēdit euellē. Qui ergo q crimīalit̃ peccat: charitatē nunqꝫ hūisse pbat̃: euidēter colligit̃ pniam nō agere q qñqꝫ criminaliter peccauit.

Unde augu.

Charitas ē aqua: de q̄ dñs ait in euãgelio: Qui biberit aquã quã ego dabo ei: nō sitiet in eternū. Reprobus aūt cū eternis sit mãcipat⁹ incendijs in eternū sitiet. quō habꝫ aquã viuam aūt qñō potabit aquã salientē in vitã eternaꝫ: q quasi plūbeus dimersus in ima penas luit dãnatiōis eter

i ¶ Hec est. j. de cō. di. ij. vt qd. k ¶ Credē. Crede deo: credasqꝫ deū. pl⁹ credo valere: si credas ī eū: qꝫ ꝙ ei ul' eū.

l ¶ Qua sola. ĩ. xxiiij. q. i. si petrus.

m ¶ Hec q̄ de charitate. pmissas auctoritates soluit ⁊ dicit intelligēdas esse de pfecta charitate. ⁊ inde sūpta occasione q̄dus in ṽtutib⁹ esse ostēdit usqꝫ ad. §. ecōtra: ⁊ nō ꝙ pfecta dr̃ charitas. quo ad sufficiētiã. ⁊ hec quelibet ⁊ quãta

libet sufficit ad vitã eternã habēdã. ar. j. di. pr̃. tal'. ⁊ est pfecta quo ad effectū: ut. s. faciat hominē paratū mori p christo. ĩ. c. charitas. j. e. siqs tantã: ⁊ dr̃ pfecta q° ad pseuerãtiã finalē: de q̄ agit̃. ĩ. e. vnctio ⁊. c. charitas.

ne? Item. Sine charitate qñō qs uerã cordis ꝯtritionē hr̃e poterit? qñō ergo dlictorū remissionē? q̄ si nō dimissa: qñō nō oia p2sus ad penã exigenda sūt? Item dominus. Amē amen dico uobis: q credit in me hꝫ uitã eternã: q ergo non hꝫ uitã eternã: in christū non credit. In christū ṽo credit q charitatē habet. In christū qppe credē est amãdo in ipm tendē. Hec ē fides: ut diffinit aplus: q̄ p dilectōnem opat̃. huic duntaxat remissio delictorꝫ pmittit̃. Qḋ si charitas a fide christianorꝫ seiūgi negt: cui. s. sola venia pmittit̃ qñō q charitatē nō hūerit: fideꝫ christianorꝫ hūit? id est in christū credidit. qñō ergo veniã delictorꝫ accepit? quã si ñ accepit: qñō ñ oia p2sus opa eternis sūt feriēda supplicijs Item dñs. Ego sum panis viuus q de celo descēdi: siqs mãducauerit ex hoc pa. vi. in eternū. q ergo ñ viuit in eternum: nō mãducabit panem viuum in eternū. Sed q nō mãducauerit: in eum ñ credidit. hoc ē. n. mãducare panē viuū qḋ credē in christū. i. amãdo tendē in christū. Cū ergo reprobus i eū nō credit? quē nō mãducauit: ⁊ ita fidē christianorꝫ: q̄ sola pcta relaxãtur nō hūit: qñō si viuit dñs cui oĩe iudiciū dedit pr̃: iudiciū ppetue dãnatiōis effugiet oium ñ solū actualiū sꝫ ēt origialium? Hec q̄ de charitate dicunt̃: ĩ pfecta itelligi pñt: q̄ sel' hita

n ¶ Sūt itaqꝫ gradus. oĩs ṽt⁹ intēdit̃ ⁊ remittitur ⁊ iō grad⁹ merito ī ea distinguūt̃. sꝫ q2 ṽt⁹ ē medium duorꝫ viciorꝫ: ut dicit arestoteles ⁊ orati⁹. ṽt⁹ ē mediū viciorꝫ duorꝫ vtriqꝫ redactum ut ī pūcto medio q ēint duo vicia ꝯria: vr̃ ꝙ sūma ṽt⁹ ibi ꝯstituta sit q ergo illud mediū suaret sūme ṽtuos⁹ hr̃i debe/ret. sed in oibus medium seruare ultra hominē est ideoqꝫ sūme virtuosus nemo dicēd⁹ est. Ex pmis/sis sequit̃ ꝙ ṽtus in ascēdēdo nō in infinitū ptendit̃ cū ultra mediū ītentio nō pgrediat̃: sed q2 etiaꝫ extremorꝫ viciorū nō sūt termini vr̃ ꝙ mediū eorꝫ nihil sit: puta pdigalitas ī infinitū ptēdi pōt: sic̃ et sibi ꝯria auaricia Quare vr̃ ꝙ int̃ ista duo nihil sit mediū determinatuꝫ. Preterea ex quo grad⁹ sūt in ṽtute: vr̃ ꝙ latitudineꝫ habeãt ⁊ ꝙ possint dcrescere: sed tñ vtrū ī isinitū possit decrescere ñ vr̃. itaꝫ

sic haberet̃: ꝙ ṽt⁹ alicuius ita pua esset ꝙ minor ea iueniri nō possit. pterea illud sciendū ē: ꝙ lꝫ ita sit de oib⁹ alijs ṽtutib⁹: ꝙ q̄libet int̃ duo vicia ꝯria sit cōstituta. h° tñ ī charitate q̄ sōr̃a ē aliaꝝ ṽtutū ñ hꝫ locū: q2 ei vnū solū viciū. s. odiū oppōit̃. vñ accidit ꝙ ī isinitū possit itēdi ī via. ī pr̃ia aūt puto ꝙ maiō charitas eē ñ possit: qꝫ sit supmi ordinis angelorū

o ¶ Inter ṽtutē. ip2ope dr̃ q̄d⁹ eē int̃ vnã ṽtutē ⁊ a/

liam cū in eadē linea intēsionis nō disponāt. sed sic iō dr̄ q꞉ vna virtus alia intēsior inuenit.

a ¶ Um sanctā. gregoriꝰ exponit verbū illud eze chielis. et veniebat vir ad portā q̄ respiciebat ad orientē: ꝛ ascē dit gradꝰ eius: ꝛ dū exponit itro ducit auctem da uid: deꝰ in gradi bus eiꝰ dignosce tur cuꝫ suscipiet eū. In prin. ergo c. ponitur expositio illius versus: deꝰ in gradibus eius ꝛc. Secūdo ꝓbat ꝙ in ꝟtuti bus gradꝰ inue niunt ꝑ auctorita tē iob: per singu los gradus ꝛc. et dauid. Et deam bulabūt de ꝟtu te in uirtutē ꝛc. ꝛ ꝑ illud auge nob fidē. Et ꝑ similitu dinē euāgelij de semēte p̄mo pro ducēte herbam: deinde spicaꝫ pꝰ frumētū. Semē ē cognitio q̄ her bam ꝓducit cuꝫ incipit opari. cuꝫ aūt ꝯsumat spicā facit. cum autem ꝑseuerat: frumē tū mittit i spicaꝫ ꝛ eadē similitudo aptat in persona petri. Tertio ꝛ ul timo illud ꝟbum ezechielis expo nit ꝛ venit vir ꝛc.

b ¶ Proficit. in tensione ꝟtutū.

c ¶ De bis pieta tis. ꝛ quāto largi ora ꝛc. ar. xxiij. q iiij. sicut excellen tiaꝫ. §. i. ꝛ dic lau dem sue pietatis i. laudat deuꝫ de sua pietate.

d ¶ Uirtus. et vi ciū. j. e. §. ecōtra rio. ꝛ. §. nō est mi rum.

e ¶ Et quidā. ut habetur in euāgelio matthei.

f ¶ Incredulitateꝫ. i. modicā credulitatē: q꞉ qui incipit cre dere parū credit. ar. de cō. di. ij. q꞉ passus. ꝛ. c. postea. ꝛ ita hec ꝑpositio in diminuit hic. nō priuat.

nūq̄ȝ amittit. Exordia vero charitat̄ enutriūt: ut crescāt ꝛ ꝯculcant ut deficiāt. nēo. n. repēte fit sūmꝰ: sꝫ i bōa ꝯuer satiōe q̄ sine charitate nulla ē a minimis q̄sq̄ȝ ichoat: ut ad ma gna ꝑueiat. Sūt itaq̄ȝ gradus n̄ solū int̄ ꝟtutē ꝛ virtutē: sed ꝛ in eadeꝫ ꝟtute. Unde greg. sup ezechielē scribit dicens.

Omnī sanctā ecclām dūs sin scipit: i gradibꝰ eiꝰ digno scit: q꞉ eiꝰ glīa ꝑ illiꝰ incremēta declarat. Quātū. n. sancta ec clesia ascēdēdo ꝓficit: tantū deꝰ hoibꝰ ex eiꝰ ꝟtute inote scit. De his quoq̄ȝ gradibꝰ btūs iob loqt̄ dicēs: Per sin gulos gradꝰ meos ꝓnūciabo illū. oipotētē q̄ppe dn̄m ꝑ sin gulos gradꝰ suos ꝓnūciat: q ꝑ incremēta ꝟtutuꝫ q̄ accipit ei sꝑ laudē sue pietat: s r̄ddit sigdē gradꝰ in cordis ascēsiōe n̄ eēnt: ps nō dicēt: ābulabūt de ꝟtute in ꝟtutē. Nec mirū fide ꝟtute in ꝟtutē gradꝰ sūt qn̄ ipa vnaq̄q̄ȝ ꝟtus q̄si qbus dā gradibꝰ augēt: ꝛ sic ꝑ icre mēta meritoꝝ ad sūma ꝑduci tur. Alia nāq̄ȝ sūt exordia vir tutis: aliud ꝟtutis ꝓuectus: aliō ꝑfectio. Si. n. ꝛ ipa fides ad ꝑfectionē suā non qbusdā gradibꝰ duceret: sācti aplī mi nime dixissēt: auge nob fideꝫ Et qdā uēit ad dn̄m q curari filiū suū uoluit: sꝫ reqsitus: an credēt: r̄ndit: Credo dn̄e: ad iuua icredulitatē meā. Pēsa te rogo qd̄ dr̄: si credebat: cur icredulitatē dicebat: si ꝟo in credulitateꝫ se hr̄e nouerat: q̄uo credebat: sꝫ q꞉ ꝑ occultā ispiratōeꝫ gr̄e meritoꝝ suoꝝ gradibꝰ fides crescit: vno eo dēq̄ȝ tpe is q n̄dū ꝑfecte cre diderat: sil̄ ꝛ credēbat ꝛ icredu lꝰ erat. hos nimiꝝ gradꝰ dn̄s sub messis noie d̄scribit dicēs Sic ē regnū dei: quēadmodū si iactet hō semē i trā ꝛ dormi at: ꝛ exurgat nocte ꝛ die: ꝛ se mē germiet ꝛ crescat: dum ne scit ille. ultro. n. terra fructifi cat p̄mū herbā: deiñ spicā. de īde plenū frum̄tū i spica. ꝛ cū ex se ꝓduxēit fructus: statiꝫ mittit ad falceꝫ: qm̄ adest tp̄s messis. Semē hō iactat in trā cū cōdi suo bonā itētionē īse rit. ꝛ pꝰq̄ȝ semē iactatū ē: dor mit: q꞉ iā i spe bōi opis q̄escit nocte ꝟo surgit ac die: q꞉ int̄ aduersa ꝛ ꝓsꝑa ꝓficit: ꝛ semē germiat ꝛ crescit: dū nescit ille q꞉ cum adhuc metiri icremēta sua n̄ vꝫ: sel̄ ꝯcepta ꝟtꝰ ad ꝓ uectū ducit: ꝛ ultro t̄ra fructi ficat: q꞉ ꝑueniēte se gr̄a mens hois spōtanea ad fructū boni opis surgit. Sꝫ hec eadē t̄ra p̄mū herbā: deiñ spicā: d̄inde plenū frum̄tū ꝓduc i spica. hē bā q̄ppe ꝓducē: ē ichoatiōis bōe adhuc teneritudinē hr̄e. Ad spicā ꝟo herba uēit cū se ꝟtꝰ aio ꝯcepta ad ꝓuectū bōi opis ꝓtbit. Plenū ꝟo frum̄tū i spica fructificat: qn̄ iā tantū ꝟtꝰ ꝓficit: ut eē robusti ꝛ ꝑfe cti opis possit: sꝫ cū ex se ꝓdu xerit fructꝰ: stati mittit falcē qm̄ adest tp̄s messis. Omipo tēs. n. deꝰ ꝓducto fructu fal cē mittit: ꝛ messē suā desecat: q꞉ cū vnūquēq̄ȝ ad ꝑfecta opa ꝓduxēit: eiꝰ tꝑalē vitā ꝑ emis sā sniam icidit: ut granū suum ad celestia hōrea ꝑducat. Cū igit̄ d̄sid̄eia bōa ꝯcipimꝰ semē i trā mittimꝰ. Cū ꝟo opari re cta icipimꝰ: herba sumꝰ. Cū āt ad ꝓuectū bōi opis cresci mꝰ: ad spicā ꝑueimꝰ. Cūq̄ȝ in eiusdē opatiōis ꝑfectiōe soli damur: iā plenū fructū i spica ꝓferimꝰ. Herba eteni petrꝰ fuēat: q passiōis tpe ꝑ amorē dn̄ꝫ seq̄ns hūc deū ꝯfiteri aū

g ¶ Describit. in euan gelio.

h ¶ Messis. hucusq̄ȝ fue rūt uerba euāgeliste.

i ¶ Inter aduersa. .aliō i aduersis ꝛ ꝓsperis. q꞉ in aduersitate crescit. q̄ e. vnctio.

k ¶ Herba. si herba fuit ergo charitatē habuit. sꝫ qn̄ negauit mortalit̄ peccauit: ergo charita tē nō habuit: ergo nec herba fuit: sꝫ hoc dꝫ re ferri ad tp̄s an̄ negatio nē: ꝛ ita distributiue tē pora ꝛc. vt. ij. q. i. si pec cauerit. vn̄ ꝟsus. Petro peccāte nō tūc fuit her ba sꝫ ante.

l ¶ Cōculcabat. cū chri stum negauit.

m ¶ Uir. ergo de eze chiele tractatū ē: ꝛ sunt adhuc verba grego. ab illo loco cū sanctam ꝛc. in ezechiele ē ita: ꝛ vēit vir sanctus ad portaꝫ q̄ respiciebat ad viā oriē talē ꝛ ascēdit ꝑ gradus eius. Expone vir. i. chri stus stat i porta: q꞉ ꝑ eū q̄ui ꝑ portā ad p̄rem in gredimur: ꝛ sine quo in ciuitatem intrare n̄ pos sumus. Item qui in por ta est: partim intus ē et partim extra: partim ui detur ꝛ partim abscon ditur: ita ꝛ christus per humanitatē est visibilis ꝑ diuinitatem inuisibi lis. uel vir. i. homo vēit ad portam. i. christuꝫ q dicitur hostium. ꝟ. i. q i. ordinationes.

n ¶ Ad portam. i. sacraꝫ scripturam uel fidem ꝑ quaruꝫ utrāq̄ȝ intratur ad patriam.

o ℂ Perducit.illa membra sua.s.fideles.
a Qui vult. Casus: figs hz volūtatē sustinendi oīa p xpo 7 tñ si inmineret ei periculū in rei veritate non sustine ret. revera iste habet charitatē sz modicā q postea augēt qñ cū effectu paratus est oīa sustinē quod pbat exemplo petri.
b ℂ Qui vult. q° daz mo tu. bono. s. affectōis nō effectionis: 7 sic nō ē ꝯ. s. di. i. votū.
c ℂ Mādata. i. ardua. 7 difficilia ut ponē aīam p xpo uel fratrib⁹.
d ℂ Nō pōt. s. impediente carnalitate.
e ℂ Poterit. i. facē man data dei.
f ℂ Charitatē. i. op⁹ vel signū charitatis maior.
g ℂ Petr⁹. vi. l. fidelior
h ℂ Dicebat. dñe aīam meā p te ponā. lz hoc fa cere nō posset.
i S igs' tantā. nascit. sic etiā gradus no tāt i ꝯversione pauli. nā pstratus fuit ut secaret 7c. ut. xviij. q. iij. displi cet.
k ℂ Ad pfectū. i. ad pfe ctōem a deo datā.
l ℂ Quid dicis tu qcūq habes talē pfectōem.
m ℂ Viuē. xps ē mihi vi uere. i. cā qre veli viuer ad h⁹. n. viuo: ut ipz ma gnificē. 7 ipm mori ē mi hi lucrū: q2 p morte ei⁹ liberor a miseria 7 tran seo ad felicitatē. ul' xps est mihi viuē. i. vita h et in futuro: hic p fidem 7 spem: in futuro p speciē 7 mori p xpo est mihi lu crū: q2 deponā corpus mortale. 7 resumam im mortale.
n S icut seta. sicut eni seta itroducit filū nec cū eo remanet: ita timor charitatez: cū ea tñ esse nō pōt. ar. xxiij. q vi. §. ex his. 7. j. di. vij. nullus. hoc de seruili. ē ali⁹ initialis: q ptim re spicit pmiū meriti ptiz penam supplicij. de tali dr q augēt charitas 7 minuit timor. j. c. pxi. usqdū fiat pfcā charitas

q foras mittit timorē cmnē. ar. xxiij. q. vi. scismatici
b ℂ Et econuerso. ar. q charitas crescere possit. non ergo añ pficit aut deficit. Tu dic q charitas cresc et decrescit quātū ad intēsionē al' nō.

ācille vocē timebat. Erat. n. iā viriditas in mēte: q2 crede bat oīum redēptorē: sz valde adhuc flexibilis pede ꝯculca bat timoris. Iā in spica surre xerat. qñ eū quē moriturꝯ ꝯfi teri timuerat: nūciante ange lo in galilea viuentē videbat sz ad plenū granū in spica per uenerat: qñ desup viuēte spū 7 suā mētē in illi⁹ amore robo rāte ita solidat⁹ ē: ut vires p sequētiū cesus despicēt: 7 re dēptorē suū libē int' flagella pdicaret. Null⁹ itaqz q ad p pesitū bonū adhuc in mentis teneritate eē ꝯspicit: dspiciat q2 frumtū dei ab herba icipit ut granū fiat. vir ergo venit ad portā: q2 dñs ac redēptor nr' mēbris suis intrātib⁹ pdūc ad se: 7 ascēdit p grad⁹ ei⁹: q2 nobis pficiētib⁹ eo ampli⁹ ex altabit: quo alt⁹ 7 incōprehē sibilis eē cognoscit. In virtu tū quippe nrāꝝ gradib⁹ ipse ascēdere dr: q2 tāto ipe nobis sublimior ondit: quāto nr' ani m⁹ a rebus infimis sepatur.
H inc etiā aug. ait in libro de gratia 7 libero arbitrio.
Q Ui vult facē dei mādata 7 ñ pōt: iā quidē hz bonā uolūtatē: sz adhuc puā 7 iua lidā. poterit aūt cū magnā ha buerit 7 robustā. Qñ. n. mar tyres illa magna fecerūt mā data: magna utiqz uolūtate. i. magna charitate fecerūt: d q ait dñs. maiorē charitatē ne mo hz 7c. Et paulo p⁹: Ipaꝝ charitatē apl's petrus nōdū hēbat: qñ timore ter dñm ne gauit: 7 tñ q̄uis pua 7 impfe cta: ñ derat ei charitas qñ di cēbat: dñe aīam meā pono p te. I dē sup eplam ioannis.
S Iquis tātā habuerit cha ritatē: ut patus etiā sit p fratribus mori pfecta ē in illo charitas: sz nun qd mox ut na

sc tur iā prorsus pfecta ē: ut p ficiat: nascit cuz: fuerit nata: nutrit. cū fuerit nutrita robo rat. cū fuerit roborata: pficit: cū ad pfectū venēit: qd dicis mihi viuere christus ē 7 mori lucrū. I n eadem.
N Ate nata ē i te charitas sz nōdū pfecta. noli despe rare: nutri eā ne forte suffoce tur. I n eadem.
S Icut seta introducit filū: ita timor introducit chari tatez. crescit charitas minuit timor 7 ecōuerso. I dem ad hiero.
C Haritas in quibusdā pfe cta: in quibusdā impfecta pfectissima aūt in hac vita ha beri nō pōt. I tem greg.
S I smo me⁹ inuenerit aliqz i cordib⁹ vrīs scitillā gratui ti amoris dei ipam nutrire ad hāc augendā vos aduocare studete. Et paulo p⁹: flate nutrite in uob: ut cū creuerit 7 flāmam dignissimā fecerit. omniū cupiditatū ligna cōsu mat. E cōtrario ēt gradus i virtute eē pbant: q2 7 ipi⁹ pec cati grad⁹ euident apparēt. si cut eni nemo repēte fit sūm⁹: ita nēo repēte fit turpis. H ic ēt aug. ait i smōe dñi i mōte.
S Icut trib⁹ gradib⁹ ad pec catū puenit: suggestiōe de lectatione ꝯsensiōe: ita ipins peccati tres sūt dñe: 7 in cor de 7 in facto 7 i ꝯsuetudie tā qz tres mortes: vna qsi i domo i. cū in corde ꝯsentit libidini. altera vo qsi iā plata ex por tā: cū in factū pcedit assēsio. tertia cū i ꝯsuetudis male t ā qz mole itena pmit aīm⁹: qsi in sepulcro iā putrēs. Que tria gña mortuoꝝ dñm resuscitasse qsqz legit euāgeliū agnoscit.
I tem gregorius.
S Ciendum quippe ē: q tri bus modis admittit pctm

c C Haritas. p fectius ma. i. q pfectior ñ pos sit hri vn̄ dic au ctoritas sup epi stolā ad ephese os: nemo tā pfe ct⁹ qui nō possit crescere.
d S I smo. i. p dicato mea
e ℂ Flate morta lia. pcta. ar. j. di. iij. int' hec hircū.
f E Cōtrario. i. p suū ꝯriū. s. pcīm et viciū qd ē vti est ꝯriū ar. xiij. q i. sciendū.
g ℂ Ita nēo. vñ iuuenalis. nemo repēte fit sūmus accipiet te paula ti glogia domi ri dicula sumūt.
h S Icut tribus ad peccatū. i. actū exteriorē.
i ℂ Suggestione. s. di. vi. testm̄ in fi. palea ē.
k ℂ Tanqz. mens mala: mors int⁹ mal⁹ act⁹. mors foris. vsus tuba puella puer lazarus ista: hanc no tāt vbo: hūc mo tu: lechrymādo suscitat illū xps: 7 imedico uascit eger hō: ad h⁹. s. e. dist. §. ex his. ubi tres queqz. 7 §. nō sūt. 7. c. quē penitet.
a S Ciendū. qp pe. tribus modis. aliter as signātur isti tres modi in lege: qa delinquitur a⁹ p posito ipem: ca su. ff. de pen. re spiciendum. §. d linquunt.

b ¶ Ignorātia.ā.xxxii.q.vii.queadmodū.xxiii.q.i.
ñquis dederit.viii.di.ɔsuetudo.xxii.q.iiii.nemo.
c ¶ Infirmitate.ā.xxv.di.§.criminis.ā.xv.q.i.§.i.
d ¶ Et grauius.hoc intelligas per accumulatōez: sicut magis peccat q ex ifirmitate et ex ignorantia q̄ ex ignorātia sola ⁊ sic non est ɔ̄ qd dicit auctas: q̄ grauius peccat qui peccat in filiū sc̄ q peccat in prēz atq ɔstat cū q pec cat p infirmitatē peccare p impotentiaz ⁊ ita peccat in patrez: cui attribuit potētia q aūt peccat per ignorātiā peccat in filiū: cui attribuit sapiētia. sed quod hic dr̄: non ē referendum ad peccata: q̄ ɔmittūt i patrē ⁊ filiū ⁊ spiritū sanctū. ⁊ sic dz intelligi: aliqs infirm⁹ est incōtinens: et lz sciat i fornicatōe esse mortale peccatū: tñ fornicat tanq̄ excuset: pp sue incōtinentie infirmitatē. talis pl⁹ peccat: quia ex certa scia q̄ q ex ignorātia: q.s. ignorat fornicatōez mortale peccatū esse. alleuiat n. ignorātiā etiā si nō oino. Itē ɔ̄riū est huic loco qd dicit ambro. grauiter peccas: q2 ɔmittis tibi īpunitatē. grauius q2 ɔtēnis. grauissime: q2 ignoras. sz illud dr̄ ad terrorem. uel dic grauissime. i. periculosissime: q2 pnia spālis nō agit de peccato qd ignorat. ⁊ ita hoc dic pp difficultatē penitēdi. ar. j. di. iii. iudas. ꝟ. magnū
e ¶ Inter hec. inquinat p mortale peccatū.
f ¶ Predicator. paul⁹ in pma epl'a ad corinthios.
g ¶ Tentatio nolētes. vñ ⁊ apl's. ago q̄ nolo: q2 pmi mot⁹ nō sūt in ptāte nr̄a: ut. ā. e. di. i. c. sup trib⁹.
h ¶ Humana. i. nisi de his sine qb⁹ vita ista esse non pōt. s. venialibus. xxv. di. qualis.
i ¶ Hec itaq̄. ex illo. c. ā. e. di. cū sanctā: infert ingr ⁊ redit ad ppositū pricipale: ⁊ pbat adhuc charitatē sēl'hitā amitti posse marie exēplo ade moysi ⁊ aarō

nam aut ignorantia aut infirmitate aut studio ppetrato. et grauius quidē infirmitate q̄ ignorātia: sed multo grauius studio q̄ infirmitate peccat. Idem. Inter hec sciendū ē aliud esse qd aimus de tētationib⁹ carnis patit. aliud ꝟo cū p sensū delectationis obligat. plerūq̄. n. cogitatōe pua pulsat: sz renitit. plerūq̄ autē puersū qd ɔcipit intra semetipm etiā iaz p desideriū uoluit ⁊ nimiꝝ mentē nequaq̄ cogitatio imūda ingnat cū pulsat: sz cū hanc sibi p delectationē subiugat. Hinc exeni pdicator egregius. Tentatio uos ñ apprehēdat: nisi hūana. humana quippe tētatio ē: q̄ plerūq̄ in turpi cogitatione tāgimur etiā nolētes: q2 ut nōnunq̄ illicita ad animū ueniūt. h⁹ utiq̄ ⁊ in nobismetipis ex hūanitatis corruptibilis pōdē habemus. Iā ꝟo demoniaca ē: ⁊ ñ hūana tētatio: cuz ad hoc qd corruptibilitas carnis suggerit p ɔsensū se aius astrigit Item hiero. sup tribus scelēribus damasci ⁊c̄. ut supra.

Non ē mirꝫ: si in ꝟtute gradu⁹ eē dnr: qñquidē ⁊ peccati grad⁹ ita euident mōstrāt Hec itaq̄ charitas q̄ in petro añ negationē herba fuit: ⁊ in singulis nascit āteq̄ roboret: ante sui pfectionē amittitur ⁊ reparatur. Unde aug. in li. de correctione ⁊ gratia.

Quicunq̄ ab illa originali dānatione ista diuine grē largitate discreti sūt: nō ē dubiū: qn pcuret eis euāgeliuz ⁊ cū audiūt ⁊ credūt: ⁊ in fide q̄ p dilectionē opat usq̄ in finē uite pseuerāt. ⁊ siqñ exorbitēt correcti emēdant: ⁊ qdā eoꝝ ⁊si ab hoibus ñ corripiāt in uiā quā reliquerāt: redeūt Item in eodem.

Firmū dei fūdamētū stat imobile hñs signaclm hoc scit dñs q sūt ei⁹. hoꝝ fides q̄ p dilectionē opat: pfecto aut oino ñ deficit: aut siq sūt quorū uita deficit repant: añq̄ uita finiat ista: ⁊ deleta iniqtate q̄ intcurrerat usq̄ ad finē pseuerātie deputāt. In eodē.

Nullus eoꝝ ex bono i malū cōmutatus finit hāc vitam. In eodem.

Talibus deū diligētib⁹ oia coopant i bonū: usq̄ adeo prorsus oia: ut ēt siq eoꝝ deuiāt ⁊ exorbitāt: ēt hoc ipm faciet eis pficē in bonū Item apostolus ad galathas.

Circūcisio nō ē aliqd neq̄ pputiū. sz fides q̄ opat p dilectionē: ⁊ hoc oli in nob q2 cur re atis bñ p opa fidei ⁊ ex dilectione Item ad hebreos

k ¶ Amitit. imo ⁊ q̄tūcūq̄ pfcā sit: i hac vita amitti pōt nisi essz p grāz ɔfirmata: ut fuit in beata virgine. xv. di. nūc
a Q autem. §. nomine autem.
Quicūq̄ originali. i. quā ab origine trahit: ⁊ cum qua nascitur.
b ¶ Procuretur. i. ad utilitatē eoꝝ legat et exponatur.
c ¶ Redeunt. operante gratia.
d Firmū. i. imobile est. licet possibile sit eum qui predestinatus est: nō fuisse predestinatum. uerba sunt apostoli in epl'a. ij. ad tymotheū.
e ¶ Fundamētum. i. predestinatio.
f ¶ Immobile. id est illi quos deus elegit ⁊ immobiliter in fide fūdauit: pseuerāt firmi. qui aūt piit ñ erat. finaliter de fundamēto. i. de predestinatis. j. di. iiii. si ex bono. ꝟ. qd aliud.
g ¶ Signaculū. i. h⁹ habes mēti impressū in signū amicis et inimicis amicis ut accedāt: inimici sut territi fugiāt. hoc s. scit ⁊c̄. etiaz dum sunt mali.
h ¶ Scit. i. amat ⁊ defēdit predestinatos suos. etiam dum mali sunt et postq̄ eos cōtinue munit: apparet hostibus ⁊ amicis: q̄ ipi sūt signacula dei. uel signaculuz i. discretionem inter predestinatos ⁊ non predestinatos: hoc. s. quod sequitur: scit ⁊c̄. habent enim predestinati dum sunt mali quendam characterem quo distinguuntur a damnandis. vnde ex tribu iuda. xij. milia signati.
i ¶ Quorum deficit. j. di. iiij. §. Uerum. c. si ex bono.
k ¶ Talibus deum diligentib⁹. s. in epistola ad romanos.
l ¶ Hoc ipm. i. deuiare.
m ¶ Proficere. in bonum occasionaliter: quia fortiores resurgūt. ar. di. xiij. nerui. lxiij. di. §. ueꝝ i fi. ⁊ di. l. ɔsiderādū. et. c. fidelior. vi. q. i. imitare l' deuiat. i. penā quā subeūt p deuiatiōe fac eis pficere: quia cū pena affligūt se recognoscētes. et humiliāt. i. hūiliores fiūt. j. di. pri. c. pōt fieri
n Circūcisio. aliqd q° ad salutē q2 nō recpit aliqs. q2 circūcis⁹ nec reijcit aliqs q2 pputiat⁹ qm̄ in dr̄a. sūt. nec h°. c. fac ad ppositū. sed sic pōt adaptari. siue qs circūcisus sit siue nō: poterit p pniam recupare charitatē quā amisit peccādo: l' ñ ē aliqd. i. ñ pfic ad salutē sine operibus.

a N On est tam.ī.e.di.§.opponitur.ṽſ.nō est iniuſtus. b ¶ Cõia.ſpūs ſancti.ecce opus.
c ¶ Et dilectõe.q̄ iformat actū ſiue actõem eē alacritas.
d ¶ Ad gloriā.ecce recta ⁊ pura intentio.
e ¶ Tripler. ꝙ ꝯmēdat in eis.ſ.opꝰ ⁊ alacritas ⁊ recta intentio.
f ¶ Olī.q.d.ñ nūc ita faē ad ꝓpoſitū. g ¶ Opa ti faciēdo ꝓficiēdo
h ¶ Pro qbꝰ.i.ꝓ quoꝝ ſimilibus.
i ¶ Benefaciet.eternaliter remunerādo vł ipa liter abūdantiꝰ:q̄ʒ ſi nō penituerit.ſicut.n.ꝑmia bona per ſequētia mala mortua irrita facta fuerūt:ita ipſa eadē ꝑ penitētiā ⁊ alia bona ſequētia reuiuiſcunt: uel quo ad vitā eternā vł ad ꝑpale ꝑmiū uel ad minꝰ ſupliciū ſubeundū.ī.e.di.iij.ṽ.nihil.ubi de hoc.
k R Omanos.q de opibus.q̄ tꝑe grē ſeruare uolebāt ꝓcepta legalia qđ nō licet. ex̄ de cõſti. tranſlato.
l T Olle.tenet q̄ charitas ⁊ odiū imediata ꝯ̈ria ſunt circa ſuū ſuſceptibile.ar.ꝯ̄.di.i. ois q nō diligit ⁊c̄.⁊ est ar.diabolū ante ruinā charitatē habuiſſe:q̄ ſi nō haberet charitatē odium teneret.⁊ expone odiū tenet.i.per peccatum deo fit odibilis.
m N Emo.ſuare,ar.ꝯ̄ ff.de op.lib.l.penult.
n A Dā vo.ṽba ſūt grāni uſq̄ʒ illud quomodo.
o ¶ In extaſi.ſ.ꝓphetie
p ¶ Intereat.i.facta erat ei reuelatio et data ſcia quā āgeli hñt:⁊ illi q ſunt in celeſti curia.
q ¶ Vaticinabat̄. dicēs hoc nunc os ex oſſibus meis ⁊c̄.vñ apl's:ſacr̄m magnū hoc est in xp̄o ⁊ eccl'ia.ex̄ ꝺ big. debitū
r ¶ Habebat.ſed nō ſtatim in ſui creatione.

N On ē tam iniuſtus deꝰ:ut obliuiſcat̄ opis veſtri ⁊c̄. opis quo oia ſua fecerāt cõmunia:⁊ hoc ex dilectione et hoc ad gloriam dei. Ecce triplex bonū.q.d.olī multa opa ti eſtis: ꝓ qbus ſi peniteatis de malis:bñfaciet uobis deꝰ. Romanos quoq̄ʒ ⁊ galathas dū apl's redargueret: merito fidei ꝓbat aſſecutos remiſſionē peccatoꝝ ⁊ ſanctificatiōeʒ in ſpū ſācto ⁊ iuſticiā hōe opationis: q̄ oia aut ſine charitate nūq̄ʒ uere fuerūt in eis:aut verā charitatē habuerūt a q̄ poſtea lapſi ſūt q ꝺ opibus legis gloriabant̄. Itē de quolibet adulto aug.ait. Tolle charitatē:odiū tenet Item oīs qui ñ diligit:odit. Item in euāgelio. Nemo pōt duobus dñis ſeruire.aut.n.vnum odio hēbit ⁊ alteꝝ diligꝫ: aut unū ſuſtinebit alterūq̄ʒ ꝯtemnet. Adā vo cū in virili etate a dño creatꝰ ſit:anq̄ʒ a diabolo tentaret̄:cū de latē eius uxor formaret̄:dū in extaſi raptus āgelice curie itereat:dū euigilās futura chriſti ⁊ eccl'e ſacrā uaticinabat̄: aut charitatē aut odiū hēbat: ſi autem odium habebat non fuit diabolꝰ auctor nr̄i peccati. Itē ſi ſine charitate a deo creatꝰ eſt:eius ſimilitudinē in creatione ſui nequaq̄ʒ accepit Itē ſi ſine charitate creatus ē:iuſtus ⁊ innocēs a deo factus ñ eſt. Creatura nanq̄ʒ rōnis capax ⁊ liberi arbitrij iuſticie ⁊ innocētie ſine charitate particeps eē nō pōt. Colligit̄ ergo ꝙ adam anteq̄ʒ peccaret charitatem habuit:ſine q̄ iuſtus ⁊ innocens eē ñ potuit. Unde auguſtinus in geneſi ad lr̄am.

QUomō renouari dicimur ſi ñ recipimꝰ qđ ꝑdidit primus hō:hoc plane recipimus q̄ iuſticiā ex qua in peccatuʒ lapſus ē. Et paulo poſt: Expoliātes ueterē hoiem induite nouū: q renouat̄ in cognitione fidei ſm imaginē eius qui creauit eū.hanc.n.imaginē in ſpiritu mētis impreſſaʒ ꝑdidit adam ꝑ peccatū. Et pꝰ pauca Stola prima illa,ipa iuſticia ē vñ lapſus eſt adaʒ. Idem in omelia.xi.

PRinceps vicioꝝ omnium: dū vidit adā ex limo terre ad imaginē dei factū pudicicia ornatū tꝑantia cõpoſitum charitate ſplendiduʒ: primos parētes illis donis ac tantis bōis expoliauit pit̄ ac ꝑemit. Nanq̄ʒ cū hōi abſtuliſſet pudiciciā ⁊ ꝯtinentiam:ſuo dñio eū ſubiugauit. Et paulo poſt Adam amiſſa tꝑantia:factus ē intꝑans.ꝑdita charitate malus inuētus ē. Item ambroſius ad ſabinum.

QUando adam ſolus erat non eſt ꝑuaricatus: quia mens eius adherebat deo.

Item ad eundem.

PRimus homo recens dei opus erat ꝯfabulator aſſiduus q ſanctoꝝ angeloꝝ cõplantatus erat virtutibus.

Idem in examerō.

ILla aia a deo compingit̄: q̄ habet in ſe virtutē grām renitentē ſplēdorēq̄ʒ pietatis illa aia bene picta ē:in q̄ eluc

s ¶ Teʒ ſi ſine charitate. Video gratianū nitentē aſſerere ꝙ adam habuit ex creatõe ṽtutes. Celebrior aūt eſt ſnia: ꝙ adā duplicē habuit ſtatū ante peccatū.in creatiōe ſola naturalia accepit:quibꝰ ꝓficere uel mereri non poterat. poſt creatõem addita ſūt ei gratuita.vñ dicit augꝰ: habuit adam vnde poſſet ſtare:ſed nō vnde poſſꝫ ꝓficere:⁊ hoc in primo ſtatu. dicit aūt augꝰ. et illud habuit primꝰ hō poſſe qđ uellet ſed nō habuit velle qđ poſſet:q̄ et ſi habuiſſet nō peccaſſet .habuit ergo poſſe quod uellet bonum .i. virtutes in ſecundo ſtatu qñ cecidit.vñ dicit̄ ſpoliatus gratuitis:⁊ vulneratꝰ etiam in naturalibꝰ.habuit ergo in ꝑmo ſtatu innocētiam ſicut puer. ſꝫ charitatē nō:vñ non erat bonus:⁊ ita habuit quo ſtare poſſꝫ:vñ ſꝫ ñ mereret̄ cū charitateʒ non haberet ſine qua nemo ꝓficit nec mouetur ad merēdū.ſed ī ſecūdo ſtatu habuit charitatē ſꝫ quā hec hic dcā intelligūtur.
t ¶ Accepit.ſꝫ nō ſtatim ī ſua creatõe.
a QUomodo. expoliātes hoc habet̄ i epl'a ad coloſſenſes.
b ¶ Veterē.i.habitū peccatoruꝫ ⁊ viciꝫ ⁊c̄. cū actibꝰ ſuis.i. ubi nec habitꝰ nec actus peccatoꝝ aliquādo adſit. hō eniꝫ vetus nihil aliud ē q̄ʒ vetꝰ vita que eſt in peccato,qđ ꝯtrariumꝰ ab adā
c ¶ Induite.i.habitū virtutis.
d ¶ Nouū hoiem i.rōnabilē mētē.
e ¶ Qui renouat̄ i.magis ⁊ magis creſcit ⁊ acquirit cognitõem dei.⁊ illa renouatio fit ſm imaginē eiꝰ.
f ¶ Eius i.imaginē eiꝰ in rōe q̄ eſt imago dei. vnde iſaias:nō creditis niſi intellexeritis in ſpiritu.
g ¶ Qui creauit eū.ſ.nouū hominē i agnitõeʒ ſui ad hoc ut ipſum deum agnoſceret.

b ¶ Stola. alludit euāgelice parabole de prodigo filio. xxxvij. di. §. hinc etiam.
a Priceps. pe mit necessitate moriendi astrinxit.
b ¶ Charitate. s. xvi. q. ij. visis ɔ.
c Quando. s. vij. q. i. illō ɔ. s. lxxxi. di. i oibus ɔ. ex de sta. mo. c. ij. ɔ. ex de offi. dele. prudentiā. ɔ. ar. p solitudine. xxxij. q. i. nuptie.
d Primus. cfabulator. i. p ɔtēplatōez de illo cogitādo.
e Illa aīa. hec vba sūt apli in epla ad hebreos.
f ¶ Elucet. p imitatōem.
g ¶ Imaginez. i. imitatōem.
h Sapiēs. hec sūt. s. vtutes
i ¶ Que nemo. s. xxxij. q. v. de pudicicia.
k ¶ Nudus a virtutibus
a Sed nec adā primus. alias prius est. i. in primo statu suo.
b Et cognouerunt.
c Opponitur. ɔ id. s. q charitas semel habita deleri non pōt.

cet diuine opationis effigies illa aīa bene picta ē: in qua ē splendor glorie ⁊ pr̄ne imago substātie: ƀm hāc imaginem q̄ refulget pictura p̄ciosa ē: ƀm hanc imaginē ante peccatum depictus fuit adā: sʒ ubi lapsꝰ ē deposuit. Idem de fuga seculi.

Similē dei esse: est habere iusticiā sapientiā ⁊ in virtute dei esse pfectū. Idem de vita beata.

Sapiens nūq̄ inanis ē: sʒ semp hn̄s in se amictū prudētie qui pōt dr̄e: iusticiā induebā uestiebā iudiciū. mentis nanq̄ hec sūt interna uelamina: que nemo alius pōt auferre: nisi cū aliquē culpa sua dispoliat. deniq̄ sic spoliatus adam nudus inuētus ē. Idē in li. de isaac ⁊ anima.

Sed nec adā primus homo nudus erat quē innocētia uestiebat. Idē in li. d̄ paradiso

Et cognouerūt q̄ nudi essent. ⁊ añ quidē nudi erāt sed nō sine virtutū tegumēto

Opponit̄ etiā illud qd̄ omnis clamat auctoritas. si sic pmansisset ut erat añ peccatū: esset trāslatus in gl'am quā habituri sūt sancti. sʒ nemo adultus sine charitate intrat: charitatē ergo habebat. Item opponitur d̄ moyse cuius fidē apl's in epl'a sua ad hebreos ɔmendans dignis p̄conijs eius merita p̄dicauit: dum se negauit esse filiū filie pharaonis: malens affligi cū fratribus q̄ p frui iocūditate tpalis palatij: dū fratri cōpatiens egyptiuz sabulo obruit: dū ueritus aio sitatē regis egyptū reliquit: dū diuino uallatꝰ auxilio regis furorē ɔtēpsit: atq̄ in virtute signoꝝ ppl'm de egypto eduxit. que oia qbus laudibꝰ sūt efferēda: si tūc charitas in eo ñ erat: cū non hēat aliqd viriditatis in se ramus boni opis nisi pcedat ex radice charitatis: quō aūt charitatem nō ha

bebat: cui dn̄s facie ad faciē loquebat̄: sicut hō solet loqui cū amico suo? quō charitatez non hēbat: qui p ppl'o supplicans dicebat: aut dimitte eis noxā hanc: aut me dele de libro tuo? an nō pximum diligebat qui p ppl'o se obijciens illū ab interitu liberauit? an nō diligebat deū: qui p eo in vituli cultores deseuiens ipsius vituli caput in puluerē cōminuit: atq̄ ut in secessū pijceretur: aqua mixtum israelitis bibendū dedit: nōnullos ex eiꝰ cultoribus gladio feriri p̄cipiens: ut ppl's cuius erat interitus maior futurus recōciliaretur deo? an nō charitatē habebat: de cuius spū dn̄s accepit: ⁊ sup. lxx. seniores israel p̄posuit? qui tn̄ ad aquā ɔtradictionis de dei potētia siue de eius benignitate dubitans cū cetera certa fide pmisisset pductureꝰ aquā de petra diffidenter excrepuit dicēs: Nūquid de petra hac potero uobis educere aquā? qd̄ nulli leue uideatur: cū i penā delicti eius sibi ⁊ aaron a dn̄o dictuʒ sit: Quia nō exaudistis uocē meā: ut glorificaretis me corā filijs isrl': nō introducetis populū hūc in terra quā dedi eis. an charitatē ñ hēbat aarō qñ fratri coadiutor datꝰ ē: ut eēt os eiꝰ ad ppl'm: ut p eū signa fierent in egypto? qui tn̄ in cultura vituli postea ɔsensū populi adhibuit. an charitatez nō habebat: qñ ex omni multitudie filioꝝ israel solus a dn̄o electus ē: ut pōtificatu ante eū fungeret̄? si charitatē nō habebat bonus nō erat. si aūt bonꝰ ñ erat: cur p̄ ceteris a dn̄o in pontificē electus est an charitatē nō hēbat: qñ pro ppl'o cum turibulo incēdio se obtulit: ⁊ irā dn̄i aduersum se postea puocauit. nunquid et dauid charitatē ñ habuit? sup quez spūs dn̄i a die vnctionis directus ē? an forte diceretur

d ¶ Dōis. i. nulla negat. nā clamare dicit̄ ex qͦ ñ ɔdicit. ar. ff. de vsufru. ac. l. i. §. ult. vl' oīs q̄ loqtur de hac materia sile i. q. ij. omnes leges.
e ¶ Filie pharaōis. s. termuth q̄ moysen d̄ fiscella sirpea: in qua mater illū exposuerat suscipiens eum nutriri fecit: ⁊ tandē eum adoptauit i filiū: ut in aplo inuenit̄.
f ¶ Reliquit. ⁊ fugiēs p desertū i terrā madian duxit filiam ietro: ex q̄ suscepit duos filios.
g ¶ De libro. s. vite presentis. uel dic ut. s. xlv. di. disciplina.
h ¶ Septuaginta. s. lx xiiij di. porro.
i ¶ Seniores. faciendo eos prudentes ⁊ pitos ad similitudinē moysi ñ aūt de spū aliqd eiꝰ subtrahēdo ut scirēt reger̄ populum cū moyses iā solus nō sufficeret.
k ¶ Uideat̄. s. hoc peccatum. xxiij. q. iiij. cum superna.
l ¶ Coadiutor. cū moyses esset aliquātuluz impedite lingue.
m ¶ Os eius loquendo pro moyse.
n ¶ Consensum. s. l. di. §. econtra.
o ¶ Electus. s. xcv. dist. esto.
p ¶ Opposuit. succenso chore cū familia sua. vij q. i. deniq̄.

q Prophetādi.nō est sufficiēs ꝓbatio: ꝙ charitatē iō habuerit. nam ⁊ saul ꝓphetauit: ut.§. i.q.i.ꝓphetauit.

r Precidit.§.ij.q.vij. §.de his.

s Nō bibit.§.di.xli.de lutie.

t Et vilior.i.humilior.

u Udica me. ẜm iusticia.ergo sciebat se charitatē habere: ⁊ bñ pōt ex reuelatōe: aliter nō crederē. vñ apls: nihil mihi ɔsci⁹ sum ⁊c̄.j. di. iiij.§.adhuc.v. nō enim.

x Dez.iudica me.bersabee.§. di.l.§. ecōtra.

y A ꝓpheta.s. nathan

a Ugerat populi.§ i.q.iiij.§.item dauid.

b Pena.§.xxiiij.q.i.ñ afferamus.

c Sniaz .i. opinionē q̄ asserit: ꝙ q peccatur⁹ ē nūq̄ꝫ habuit charitatez ut in pri.huius di.

d Renat⁹.hoc bñ soluit magister in fi.

e Sz generatio.i.de⁹ regenerans.

a Si enim. primo oppōit iouiniano du cēdo eū ad incōueniēs tandē ostensurus q̄liter verba ioannis sunt itelligēda ꝑ ɔpositiōem.h. Casus:p̄mo ostēdit hiero.ꝙ illa auctas ioānis oīs q nat⁹ est ex deo nō peccat:nō ita intelligēda est: ꝙ postq̄ꝫ aliquis recepit gratiā ⁊ habuit charitatē: peccare non possit.si.n.sic itelligeret ergo ɔ̄diceret sibi ioannes:qui baptizat⁹ dicebat baptizatis: si dixerim⁹ ꝙ peccatū nō habemus ipsi nos seducim⁹.

directus esse sup eū: ut extūc grām ꝓphetādi hrēt: ñ ut ex eo grām diuine dilectōnis acciperet? qd absurdū plane videtur de eo sentire: de quo dñs ait: īueni hominē ẜm cor meū. quō etiā charitatē nō hēbat: q quærēti aīam suā pepercit? q horam clamidis sue ꝑcidit? postea cor suū grauiter ꝑcussit? clamās quē ꝑsequeris rex isrl̄? canē mortuū ⁊ culicē vnū quō charitatē ñ hēbat: q mortem inimici sui tā grauissime tulit? quō charitatē nō habebat: q aquā ð cisterna betleē suoꝝ ꝑiculo sibi oblatā nō bibit: sed corā dñō libauit? quō charitatē nō habebat: q irris⁹ a michol filia saul: eo ꝙ ante arcā dñi cytharā ⁊ psalteriū ꝑcutiēs saltasset ait: ludā ⁊ vilior fiā in oculis meis? si charitatē nō hēbat qua ɔsciasse cutus imꝑcabat sibipi dicēs: Si reddidi retribuētibus.m.ma. deci.me.ab inimi.m.inanis? si charitatē nō hēbat: q temeritate iudicari rogabat dicens Iudica me deus ẜm iusti.m. ⁊ secundū innocentiā meā super me. Idem. Iudica me dñe: qm̄ ego in ino.m. ingressus sū? Et tñ post tot inumerabilia diuine ⁊ supne dilectionis indicia q̄ꝫ grauiter dereliquerat: nullus ignorat q bersabee adulteriū ⁊ urie homicidiū admisit. Cuius pniam si sine charitate dño obtulit: ueram cordis ɔtritōnē ñ habebat quō ergo sacrificiū cordis cōtriti ⁊ spūs humiliati dño promittē audebat dicens: Si uoluisses sacrificiū dedissē: utiq̄ꝫ holocaustis nō delectaberis. Sacrificiū deo spūs ɔtribu. ⁊c̄. Deniq̄ꝫ cuz false pñie nulla a ð ꝑmittatur remissio quō a ꝓpheta audire meruit dimissū est tibi peccatū tuum si uerā cordis ɔtritionē ñ habuit? Euidēter itaq̄ꝫ apparz eū tunc charitatē hūisse: ⁊ ex charitate sacrificium cordis

contriti ⁊ spūs cōtribulati domino obtulisse. alioqn temerarie postulassz: auerte fac ē tuā a pctis.m. ⁊c̄. que in eodē psalmo continētur: nisi odiuz mali ⁊ dilectio boni ad humilitatez pnie illum ꝓuocasset. De quo etiā sanctus amb.in libro de anima ⁊ isaac scribit dicens.

Ugerat sanctus dauid odia saul regis non relinquens terras: sz declinās cōtagia regis imitis ⁊ suꝑbi: qa mēs eius adherebat deo: cui sine charitate nullus adultus adherē pōt: ⁊ tamen q̄ꝫ grauiter in ppli dinumeratione postea deliq̄rit: ipsius delicti pena idicauit. Item ẜm hanc sētētiam q crimialiter deliquerit, uerā peccatoꝝ remissionē in baptismo ɔsecutus non est siue i annis infantie siue adultus ad baptismū accessit: qa dei amorē ñ habuit: sine quo nemo vnq̄ꝫ inuenit grām. atq̄ꝫ ita ẜm heresim iouiniani: si uere ex aqua ⁊ spū sancto qs renatus fuerit. ulterius crimialiter peccare non potest: uel si crimialiter peccat aqua tm̄ ñ spū ꝓbatur esse renatus. cui⁹ snie illud eple ioannis cōsentire videtur: Oīs q natus est ex deo peccatū non facit: qm̄ semen ipsius manet i eo: ⁊ nō potest peccare: qr ex ðo nat⁹ ē. In hoc eni māifesti sūt filij dei ⁊ filij diaboli. ⁊ i fine eple Omīs q natus est ex deo non peccat: sed generatō dei conseruat eum: ⁊ malignus nō tāget eum. verum hec auctoritas apostoli quantum illi snie faueat: atq̄ꝫ illa secta erroris quātum veritati sit aduersa: hiero. ostendit scribens contra iouinianum.

Si.n.inqt: omnis q natus ē ex deo non peccat: ⁊ a diabolo tentari non potest quomodo precepit ut caueant ne tententur: dicēs filioli custo/

intelligēda est ergo sic illa auctas q nat⁹ est ex deo i. qui recipit gratiam dei nō peccat.s. donec ꝑseuerat in ea. ẜo ꝓcedit circa ea verba ioannis ⁊ auctoritatē ioannis ⁊ pauli ꝓbantiuz ꝙ quilibet peccare pōt. Inducit etiam auctoritatē iacob. ⁊ ꝓba tēt ꝙ boni peccare possunt. ultimo ostendit illud idez exēplo dauid salomonis ⁊ iesu filij ic scpb: q peccauerūt mortaliter: licet p̄mo haberēt charitatez quod etiā i angelis ɔtingit.

b Peccatū saltim veniale. ⁊ alibi: cuz oīa feceritis: dicite qr inutiles serui sum⁹. et gregori⁹ ve iusto si remota misericordia a deo iudicetur. ar.§. di.i. quē penitet.

c ¶ Mēdacē.ipſe.n.dixit oēm hominē peccatorem cum dixit per prophetam: omnis homo mendax. ⁊ paulus in epiſtola ad romanos: eſt autē deꝰ verax omnis homo mendax.

d ¶ Et v̄bū eiꝰ.i. chriſtꝰ q veritas eſt: ut.ī.e.c.verū q dicūt.

e ¶ Baptizatꝰ. ſimilit̄ ⁊ de alijs apoſtolis dicēdū: ꝙ fuerūt baptizati.ar. de cō.diſt. iiij.c.qū.c. ſi eos

f ¶ Et diabolo.ſaltim ꝑ imitatōem nō ꝑ ſuggeſtionē ꝙ ipſe.ſ.ſit actor omnis pc̄ti mortalis: cū multa interiꝰ eo ignorante cōmittant̄ mortalia. vñ augꝰ. diabolus nō ē īmiſſor maloꝝ cogitationū.ſed incēſor xxvi.q.iiij.c. ult. uel dr̄ hoc habito reſpectu ad initiū ꝑmi pc̄ti qḋ eo ſuggerēte: factū ē ⁊ vñ oē peccatū ꝓpagatū ē. hoc niſi ſic exponeres: ꝯdiceret illō pſalmiſte. ab occultis meis ⁊c̄. ⁊ illud: icēſa igni ⁊ ſuffoſſa ⁊c̄.ī.e.⁊ v̄l.ꝙꝙ.

g ¶ Minime q in diuina pagina ꝯrietas vera nō inuenit̄.xxiij.q.v. qd ergo.xxviij.q i.ſi.n.ſ̄.e.di.i.ꝑiculoſe.

h ¶ Nō peccetis. dicēdo nō peccauimus.

i ¶ Mūdi etiā in fideliū: q2 eccl'ia bene orat ꝓ infidelibꝰ.ar.ſ̄.diſt. c.c.charitas ē.v̄. itē ꝓrios. ñ tñ ꝓ iam mortuis.xiij.q.ij.ñ eſtimemꝰ

k ¶ Cognouimus i.dilexīmꝰ.

dite nos a ſimulachris. ⁊ i ea dē rurſū ep'la: Si dixerimus q2 peccatum ñ hēmus: ipi nos ſeducimus ⁊ veritas in nobiſ nō eſt. ſi cōfiteamur pctā nr̄a fidelis ē deus ⁊ iuſtꝰ: ut remittat nobis pctā nr̄a ⁊ emundet nos ab oi inigtate. ſi aūt dixerimꝰ: q2 ñ peccauimꝰ: mēdacē facimꝰ eū ⁊ uerbū eiꝰ in nobiſ ñ eſt. Eſtimo ꝙ beatus ioannes baptizatꝰ ad baptizatos ſcripſerit: ⁊ ꝙ oīe pctm̄ ex diabolo ſit: ille peccatorē ſe cōfitet̄ ⁊ ſperat remiſſionē pꝰ baptiſma peccatoꝝ. ⁊ iouinianꝰ meus dicit: Ne tāgas me qm̄ mūdus ſū. qd igitur: ꝯria ſibi ap'lus loquit̄: mīme. in eodem qppe loco: cur hoc dixerit ſtatim edixit: filioli mei: hec ſcribo uobis ut ñ peccetis. ſed ſi qs peccauerit: aduocatū habemꝰ apud p̄rem ieſuz chriſtū iuſtū: ⁊ ipē ē ꝓ pctis nr̄is ꝓpitiatio: ñ ꝓ nr̄is aūt tm̄: ſed ēt ꝓ totius mūdi. ⁊ in hoc ſcimꝰ q2 cognouimus eū: ſi mādata eius obſuauerimuſ. q dicit ſe deū noſſe: ⁊ mādata eiꝰ ñ cuſtodit mēdax ē: ⁊ in eo v̄itas nō ē. q aūt ſeruat uerbū eius: uere in hoc ꝑfecta dei charitas ē. in hoc ſcimꝰ qm̄ in ipō ſumus. q dicit in ipō ſe manē dz: ſicut ipē ābulauit ⁊ ipē ābulare: ꝓpterea ſcribo uob̄ filioli mei: oīs q natꝰ ē ex deo ñ peccat: iō dico uob̄ ut ñ peccetis ⁊ tādiu ſciatis uos in gñatiōe dñi ꝑmanē: q̄diu peccauēitis imo q in gñatione dñi ꝑſeuerant peccare, ñ pñt. q̄.n. cōicatio ē lucis ad tenebras chriſti ad balial. qm̄ ſicut dies ⁊ nox miſceri nequeūt: ſic iuſticia ⁊ inigtas pctm̄ ⁊ bona opa chriſtus ⁊ antichriſtꝰ. ſi ſuſcepimꝰ chriſtum in hoſpicio pectoris nr̄i. ilico fugamus diabolū. ſi

peccauerimus: ⁊ ꝑ peccati ianuā ingreſſus fuerit diabolꝰ: ꝓtinus chriſtus recedit. vñ ⁊ dauid poſt peccatū: Redde mihi ait leticiā ſalutariſ tui. ſ. quā peccādo amiſerat. Qui dicit ſe deum noſſe ⁊ mādata eius ñ cuſtodit: mēdax ē: ⁊ in eo ueritas ñ eſt: chriſtus ueritas appellat̄ imo ē. Ego ſū inquit via uēitas ⁊ vita. fruſtra in eo nobis applaudimꝰ: cuiꝰ mādata nō facimus. Scienti bonū ⁊ ñ facienti illō: peccatuz ē illi. quō eni corpus ſine ſpū mortuū ē: ſic ⁊ fides ſine opibus mortua ē. nec grande putemꝰ vnū deū noſſe: cum ⁊ demones credant ⁊ ꝯtremiſcāt. Qui dicit ſe in ipō manē: debet: ſicut ⁊ ipē ābulauit: ⁊ ipſe ambulare. eligat aduerſariuſ e duobus qd vult. optionē damus: manet in chriſto: an non manet: ſi manet: ita ergo ābulet ut chriſtus. ſin autē temerariū ē ſimilitudinē v̄tutū domini polliceri. ñ manet in chriſto: q2 ñ ingredit̄ ut chriſtus. ille peccatū ñ fecit: nec inuētus ē dolus i ore eiꝰ: q cū malediceret̄ ñ maledixit: ⁊ tanq̄ agnus corā tondēte ſe ſic nō aperuit os ſuū: ad quē venit princeps mūdi huiꝰ et inuenit nihil in eo: q cū peccatū nō feciſſet: ꝓ nobis ipm̄ peccatū ſe fecit deus. i. penā peccati ꝑtulit. nos aūt iuxta ep'lam iacobi multa peccamꝰ omnes: ⁊ nemo mūdus a peccatis nec infans ſi vnius diei quidē fuerit uita eius. Quis.n. gloriabitur caſtū ſe hr̄e cor: aut qs ꝯfidet mūdū eſſe a peccatis: tenemurq3 rei ſilitudinē ꝑuaricationis ade. vñ ⁊ dauid: ecce ait in inigtatibus ꝯceptus ſū ⁊ i delictis pepit me mater mea. Et beatuſ iob: Si fuero

l ¶ Non peccetis. mortaliter. alias cōtrariū eſſet ei qḋ dixit. ſ̄. ſi dixerīmꝰ quia peccatum. ⁊c̄.

m ¶ Peccaueritis. hactenꝰ ſūt v̄ba io. q̄ ſequūt̄ ſūt v̄ba hier.

n ¶ Immo hic agit hiero. q̄lit̄ v̄ba ſiue dicta ioannis ſūt intelligēda ꝑ cōpoſitōem ſ. ut qs dñ moratur in ſanctitate ꝑcepta et in generatōe dei: ꝙ et peccet mortaliter eſt īpoſſibile.

o ¶ Nō poſſunt ꝯiūctim intellige. ſ. ꝑmanētes in charitate. xxxij.q.i. cum renūciatur. ſ̄.di.l. cōſideret.

p ¶ Januā. dic̄ augꝰ. ꝙ ille due ſūt porte. qbus intrat diabolꝰ. ſ. cupiditas et timor. eaſdē ecōtrario īrat deꝰ. iſti ſūt aperiēde: illi claudēde. ī.di.vij.c.ij.et.iij.

q ¶ Unde dauid. iſtud nō ꝯtinuat̄ ꝓximo: ſ3 ſuperiori ſi ſuſcepimꝰ ⁊c̄.

r ¶ Mēdax ſaltē opere. xi. q.iij. eſtimant. xxij.q.v. cauete.

ſ ¶ Uia. i. exemplo. via nō errans.

t ¶ Ueritas. i ꝓmiſſo veritas nō fallens.

u ¶ Uita. i premio. vita nō moriēs.

x ¶ Peccatū ē. magꝰ q̄ſi neſciret: nō iō tñ excuſaret̄. xxiij.q.iiij. ea vidicta.

a ¶ Sic ⁊ fides. ſ̄.i.q.i. fert̄.i.q.i. ſic urgeri.

b ¶ Noſce. ſ̄.xxiiij.q.iij. dixit dñs.

c ¶ Demones. cū credē bonū ſit opꝰ ⁊ collige ꝯ m'toꝝ opinionē diabolū bonū opari. vñ i ep'la ad corīthios: ubi alij diſcretio ſpūuz ubi dr̄ q2 ⁊ diabolus agit bona ſeductorie. ſ̄.i.di.pōt.

d ¶ Credāt fide. ſ3 q2 ñ diligūt fiō illa ñ meret̄.

e ¶ Sin autē. ſupple nō manet.

f ¶ Peccatū. i. hoſtiā ꝓ pcto. nā antiq pctā dicebāt ſacrificia ꝓ pctis v̄l pctm̄. i. xp̄m. habētē3 ſilitudinē carnis peccati. i. mortalē ⁊ ſimilem carni peccatrici: v̄l pctm̄

i. peccatorē putari in pena.
g ¶ Peccatū. alias pctm fecit se deꝰ. i. peccati penā ꝯtulit vn̄ illud peccata nostra ipse portauit.
h ¶ Eplam. in secūda epla ad corinthios.

i ¶ Nec infans. ꝫ. c. di. iij §. adhuc instant.
k ¶ Si fuero iustus. id ē si dixero me esse iustum i. sine peccato.
l ¶ Impia. ut. n. dic̄ scriptura ꝑfectꝰ ē vir q in lingua nō offendit.
m ¶ Et sine crimine. i. si dixero me sine crimine ⁊c̄.
n ¶ Tinxisti. i. tingi ꝑmisisti: permittēdo me hoc dicere: o tu deus.
o ¶ Uestimētū. i. corpꝰ qđ iō dr̄ vestimētuꝫ: qa vestit aīam. xxxv. di. sexto.
p ¶ Peccaueritis. n̄ excludēdo se: sed se eis cō numerat: ⁊ hoc ē qđ seq̄r: ſꝫ aduocatum habemus ⁊c̄.
q ¶ Omnes. s̄. di. xix. si romanoꝝ.
a ¶ Ut cribraret. i. ut diuersis penis affligeret ut essetis palea. i. mali: ſꝫ cribrati estis sicut triticū. i. purgati sicut in arca recedit palea ⁊ remanet triticuꝫ. vn̄ illud ut ꝯsecutiuū ē h. sic. xxxij. q. i. đ bn̄dicto. ⁊. c. sequēti.
b ¶ Deficeret. s. finalr̄. uel loqr̄ ad petrū i ꝑsōa eccl̄e: q̄ tota n̄ pōt deficere. vl̄ nō dr̄ petrꝰ r̄ci disse: qꝛ statim surrexit. ar. cr̄ đ v. si. nā et ego.
c ¶ Aliud. icōueniēs est: hoc ꝓbat statim.
d ¶ Pertinet. hoc dicebant heretici.
e ¶ Illuminati ꝑ baptismū ⁊ fidem.

iustꝰ: os meū ipia loq̄t: ⁊ si sine crīe prauꝰ īueniar: ⁊ si purificatus ī niue ⁊ lotꝰ mūdis manibꝰ satis me sorde tīxisti: ⁊ execratū ē vestimētū meū. uerūtn̄ ne penitꝰ desperemꝰ arbitrantes nos pctā baptismi n̄ posse saluari: statī hoc ipm temperat: si qs peccauēit aduocatū hēmꝰ apđ prē̄m iesū christū iustū: et ipe ē ꝓpiciatio ꝓ pctis nr̄is: n̄ āt ꝓ nr̄is tm̄: ſꝫ ēt ꝓ totiꝰ mūdi hͦ ad credētes pꝰ baptisma loquit. ⁊ aduocatū ꝓ đlictis eorū dn̄m pollicet: nec dic̄ si peccauēitis aduocatū hētis apđ prē̄m iesū christū: ⁊ ipe ē ꝓpiciatio ꝓ pctis vr̄is: ne eos diceres n̄ plena fide baptisma ꝯsecutos: ſꝫ aduocatū inq̄t habemꝰ apud prē̄m ⁊ ipe ē ꝓpiciatio ꝓ pctis nr̄is: n̄ solū ꝓ nr̄is aliorūq; pctis: ſꝫ ēt ꝓ totiꝰ mūdi. In toto aūt mundo ⁊ apli sūt oēsq; credētes. Ex qbꝰ liq̄do ꝯprobat pꝰ baptisma posse peccare. Frustra. n. aduocatū hēmꝰ apđ prē̄m iesū xp̄m si peccari n̄ pōt. petrꝰ apl's ad quē dictū fuerat: q lotus ē n̄ ē necesse ut iteꝝ lauet: ⁊ tu es petrꝰ ⁊ sup hāc petrā edi. ec. meā: ab āncilla ꝑterritꝰ negat. Et ipe dn̄s: simon ecce inq̄t sathanas postulauit uos: ut cribraret quasi triticū: ego autē rogaui ꝓ te ne deficeēt fides tua. Et infra: si n̄ peccamꝰ pꝰ baptisma: cur nob̄ poscimꝰ peccata dimitti: q ī baptismate iā

f ¶ Et gustauerūt. i. remissionē peccatorū quasi gustum suauē perceperunt in baptismo.
g ¶ Spūs sancti. i. diuersoꝝ bonoꝝ. spūs sancti de qbꝰ ex ponit. xix. q. i. ꝑuenit.   h ¶ Uerbū. i. euāgelicā doctrinā
i ¶ Uirtutes. i. imortalitatē ⁊ ipassibilitatē futurā iam spe gustauerūt.   k ¶ Et ꝓlapsi grauit̄ peccando.
l ¶ Renouari. ꝑ baptismū negauit iteratōem baptismi: sed nō negat pniam: qꝛ ipossibile ē etiā eos imotos ad pniam q semel hͦ acceperūt. rursus renouari. i. baptizari. renouari eniꝫ est nouū fieri. nouū aūt facere lauari est.
m ¶ Iteꝝ renouari. ad recuꝑandā iusticiā ⁊ eos dico si baptizent.   n ¶ Ad pniam. i. nōie pnīe. q. d. non pōt qs rebaptizari ut sic verā agat pniaꝫ. ⁊ si fecerit rursus crucifigit xp̄m: q̄ꝫtū ī ipso ē. baptismꝰ. n. xp̄i passionē significat. ꝫ. de cō. di. iiij. ꝓprie. ul' iō dicit rursus crucifigētes xp̄m: qꝛ sicut ipossibile ē q rursus crucifigat: ⁊ ita ipossibile ē q rursus baptizet ī penitētia vl' dic' ut ī glo. q̄ꝫtū ⁊c̄.

sūt dimissa? Aliud ē aūt si ad cathecuminos hec ōrō ꝑtinet. dimitte nob̄ debita nr̄a ⁊c̄. nō ꝯuēit fidlibꝰ ⁊ christiāis. paulus uas electiōis castigat corpus suū: ⁊ ī ꝓuitutē redigit: ne alijs ꝑdicās ipe reprobꝰ inueniat ad hebreos quoq; scribēs ait Impossibile ē. n. eos q semel sūt illūinari ⁊ gustauerūt donum celeste ⁊ ꝑticipes facti sūt. s. s. gustauerūt nihilominꝰ v̄bū dei bonū: v̄tutesq; seculi futuri ⁊ ꝓlapsi sunt renouari iteꝝ ad pniam: rursus crucifigētes sibimetipis filiū đi ⁊ ostētui hn̄tes. Certe eos q illūiati sunt ⁊ gustauerūt donū celeste: ⁊ ꝑticipes facti sūt. s. s. ⁊ gustauerūt bonū v̄bū dei negare non possumꝰ baptizatos: Si āt baptizati peccare n̄ pn̄t: quō nūc dic̄ apl's ⁊ ꝓlapsi sūt? ueꝝ nec mōtanꝰ ⁊ nouatianꝰ hic rideāt q ꝯtēdūt n̄ posse renouari per pniaꝫ eos q crucifixerūt sibimetipis filiū dei ⁊ ostētui hūerūt. ꝯseq̄nt hunc errorē soluit ⁊ ait: Cōfidimꝰ āt de nob̄ dilectissimi meliora ⁊ viciniora saluti. tn̄ ⁊ si ita loqmur: nō ita ē iniustꝰ dn̄s: ut obliuiscat opis vr̄i ⁊ dilectiōis quā ōndistis i noīe ipiꝰ: q ministrastis scis suis ⁊ nūc ministratis. ⁊ reuera grandis iniusticia dei eēt: si tm̄ peccata puniret ⁊ bōa opa n̄ susciperet. locutꝰ sū inq̄t aplus ita ut uos a pctis retraherē ⁊ desperatiōis metu facerē cautio

n ¶ Sibimet. id ē q̄ꝫtū ad seipsos: qꝛ mors xp̄i vnū baptisma ꝯsecrauit qđ sufficit ad oīa pcta delēda sicut ⁊ illa mors suffic̄ ad oīa pcta tollēda. q v̄o iterat baptismū q̄si illa mors vna ⁊ vnuꝫ ex ea n̄ sufficiat iterat baptisma et morteꝫ xp̄i q̄ꝫtū ī se ē. vel iterādā insinuat: ut ex ea iterata fiat remissio pcti qđ ē ipossibile. sicut. n. ipossibile est iteꝝ xp̄ꝫ crucifigi: ita ⁊ v̄o ꝑ baptismuꝫ aliquē mori peccatis.
p ¶ Rideāt. i. derideāt nos.
q ¶ Loqmur. dure. s. terrēdo ⁊ increpādo. q̄si non diximꝰ hoc putādo uos esse tales s. spinis plenos: sed timētes ne tales efficiamini terremꝰ vos v̄bis.
r ¶ Iniustꝰ. q. d. iō ꝯfido đ vobis qꝛ oli bona multa

oꝑati estis: ꝓ qbꝰ si penituerit͂ đ mal' bn̄faciet vob̄ deꝰ ⁊ hoc ē n̄ ē ⁊c̄. ut. s̄. e. di. §. hec itaq;. c. nō est.
s ¶ Ostēdistis. i. ex quo ꝑma bona fecistis oꝑa.
t ¶ Ipsiꝰ. i. ad honorē dei: ⁊ recte dixi opis qꝛ ministratis ⁊c̄. h.   u ¶ Ministratis. h ar. q de bonis loqr̄ pꝰ pctm exhibitis.   x ¶ Desꝑatōis. q. d. nolo vos desperare đ venia: sed ita locutꝰ sū ut metu desperatōis q plerūq; r̄trahit a pcto uos facerē cautiores.   y ¶ Ceterū. iusticie. qꝛ nō ē tā crudel' deꝰ. ⁊c̄. s̄. e. di. nō ē.   z ¶ Exhibetis. h ar. q loquimur de bonis exhibitis pꝰ pctm.

a ¶ Necessitas.ar.ꝙ spado nō meretur ꝯtinēdo nec
paup ꝑce viuēdo cū ex necessitate hoc faciāt.xxxiij.
q.v.tūc saluabit.ṡ.xxiij.q.iiij.nabuchodonosor.
b ¶ Nec corona.si de⁹ nos tm̄ cogeret ad ꝑtē vnaȝ:
tūc nil afferret ḡ
tia uel meritū.xx
xiij.q.vi.c.ult.ṽ
sus prin.
c ¶ Ad calcē.i.ꝑ
miū bonoꝝ ope
rū:uel ad vitam
eternā.uł calceȝ
i.finē.q₂ extrema
pars hōis ē calx.
d ¶ Incētiua.i.se
minaria.ar.xv.q
i.nō ē.q₂ de corđ
ꝓdeunt male co
gitatōes q̄s dia
bol⁹ ad ꝯsensū et
op⁹ ꝑducit:ut.ṡ.
e.inter hec scien
dū.ꝛ.c.sicut.
e ¶ Fenū.venia
lia.s.leuia ḡuia ḡ
uissima:ut.xxv.
di.§.criminis.
f ¶ Incēdiū.dele
ctatōis ꝯsens⁹ et
operis.
h ¶ Secura.ñ.n.
ē q̄s tā ꝑfect⁹ ꝙ
cadē nō possit:et
hoc etiā ońdit di
cēs sedet ꝛc̄.
h ¶ In occult.i.
i ambiguis.vñ ñ
facile ītelligitur
qd sit appetēduȝ
uel qd nō.
i ¶ Fili accedens
et de renū.nisi.
k ¶ Idē iacobus
i.eandē sniaȝ:nō
idē noīatiue.s.ꝙ
post baptismum
possit q̄s peccař
l ¶ Cōsidēat.vul
tum ñ rē sed um
brā solā vidēs.
m ¶ Re⁹ h⁹ expo
net.j.di.v.c.i.
n ¶ Sine.pcō sal
tim originali.
o ¶ Cōclusit.idē
oēs homines.
p ¶ De tētatōe.ñ
ꝙ ñ tētent.sed ne
tētatōi succūbāt
uł si succūbāt eos
liberat ꝛ ēleuat.

res. Ceteꝝ ꝯfido đ uob cha
rissimi meliora ꝛ viciniora sa
luti:neq₃ eni iusticie dei ē:ut
obliuiscať bonoꝝ opeꝝ ꝛ mi
sterij qđ ꝓpť nomē ei⁹ exhibui
stis ꝛ exhibetis in sāctos ꝛ tm̄
meminēit peccatoꝝ. Et pau
lo p⁹:Liberi arbitrij nos ꝯdi
dit de⁹:nec ad ṽtutē nec ad ui
cia necessitate trahimur. Ali
oquin ubi nccītas nec corona
ē:sic in bōis opib⁹ ꝑfectior est
de⁹.ñ ē eni uolētis neq₃ currē
tis:sȝ dei miserētis ꝛ adiuuā
tis:ut ꝑuenire ualeam⁹ ad cal
cē.sic in malľ atq₃ pctis semina
nr̄a sūt incētiua ꝛ ꝑfectio dia
boli. Cū vidēit nos sup fūda
mentū christi edificasse fenuȝ
ligna stipulā:tūc suppōit incē
diū.edificem⁹ auꝝ et argētuȝ
lapides ꝑciosos:et tētare nō
audebit queq₃:et i hoc ñ sit se
cura et certa possessio. Sedȝ
qppe leo in īsidijs et in occul
tis:ut intficiat inocentē:ꝛ ua
sa figuli ꝓbat fornax:homies
aūt iustos tētatio tribulatiōis
ꝛ in alio loco scribiť:fili acce
dēs ad ṡuitutē đi ꝑpara te ad
tētationē. Rursus idē iacob⁹
ait:Estote factores ṽbi:et ñ
auditores tm̄. Si q̄s ē auditor
uerbi et ñ factor:iste silis ē vi
ro q ꝯsiderat vultū natiuitatꝭ
sue in speculo. Cōsiderauit il
lud et recedēs stati oblit⁹ ē q̄
lis fuit.frustra monuit ut iun
gerēť opa fidei:si p⁹ baptisma
peccare ñ poterāt.q totā inqt
legē ṡuauēit et peccauerit in
vno:fact⁹ ē reus oim.q̄s vr̄m
sine pctō ē:ꝯclusit deus om̄ia
sub đlicto:ut oibus misereať.
petrus quoq₃ nouit inqt deuꝭ
pios de tētatiōe eripe.et đ fal
sis doctoribus. Hi sūt fōtes
sine aq̄:et nebule turbinibus
exagitate:qbus caligo tene
braꝝ ꝛṡuať. Supbia.n.uani

tatis loq̄ntes pelliciūt luxu
rie eos ī đsiderijs cārnis q pau
lulū effugerāt:ꝛ ad errorē re
uersi sūt.nōne tibi videť pixis
se ṡmo aplic⁹ nouā ipitie facti
onē:apiunt eni q̄si fōtes scie:
q₂ cū aquā ñ hn̄t:doctrinarū
ꝓmittūt ibrē:uelut nubes ꝓ
phetice ad q̄s ꝑuēiat ueritas
dei:ꝛ turbinib⁹ exagitanť de
monū atq₃ vicioꝝ:loquūť grā
dia:ꝛ tot⁹ ṡmo eoꝝ supbia est
Immūd⁹ ē āt apud dñm: ois
q exaltat cor suū:ut q paululū
ēfugerāt a pctis ad suū reuer
tāť errorē:ꝛ suadēt ī luxuria ci
boꝛuȝ carnisq₃ delicijs. Quis
eni ñ libēter audiat:māduce
m⁹ ꝛ bibam⁹ ꝛ in eternū regna
bimus:ꝛ sapiētes ꝛ prudētes
ꝑuos uocāt.eos ṽo q dulces
sūt in sermōib⁹ pl⁹ audiūt.ioā
nes apls:imo in ioāne saluatō
scribēs āgelo ecclesie ephesi
Scio inqt opa tua ꝛ laborē ꝛ
patiētiā tuā:ꝛ q̄ sustinuisti ꝑꝑ
nomē meū ꝛ ñ đfecisti.sȝ hēo
aduersū te pauca:ꝙ charita
tē tuā primā reliqsti mēor esto
vñ cecidēis ꝛ age pñiaȝ:ꝛ pri
ma opa tua fac. Sin aūt veio
tibi ꝛ mouebo cādelabrū tuū
đ loco suo:nisi pniam egeris.
Siłr ceteras eccłas:smyrnaȝ
ꝑgamū thiatirā sardis phila
delfiā laodiceā ad pniaȝ ꝓuo
cat:ꝛ nisi reuertanť ad opa ꝑ̄
stina minať.ꝛ i sardis paucos
hr̄e se dicit:q ñ coinquauerūt
uestimēta sua:ꝛ āmbulāti sūt cū
eo i albis:q₂ digni sūt.cui aūt
scribit:memto vñ cecidēis:et
ecce missur⁹ ē ex uob diabol⁹
i cārcerē:ut tētemi:et scio ubi
hitas ubi sedes ē sathane:et i
mēte habe q̄liť accepis et au
diēis ꝛ ṡua ꝛ pñiaȝ age ꝛ reliq̄
utiq₃ ei dic̄:q credidēit ꝛ ba
ptizat⁹ fuēit:ꝛ stās quōdā cor
ruit p delictū.paulisꝑ de veti

q ¶ Hi sunt falsi doctores.
r ¶ Fōtes nō lauātes.sed coinquātes.ṡ.ij.q.vij.secuti sūt.
s ¶ Et nebule demonū.ꝛ dicūtur nebule.q₂ alios obscurā
tes reddūt.xxxvij.di.§.ult.
t ¶ Supbia.i.superba
vanitate loquētes.
u ¶ Pelliciūt.i.alliciūt
ꝛ decipiūt.vñ ang⁹:sup
epłaȝ secūdā petri.pel
lices dicūť mētrices a
pollutōne.uł a pellis fō
mositate:q̄ icautos alli
ciūt.pelliciūt ergo hēti
ci aīas īstabiles varioꝝ
dogmatuȝ erroneis se
ctis q̄si ꝯstuprātes luxi
bus subdendo.
x ¶ Effugerāt.i.recesse
rāt a pctō p pniam.
y ¶ Pinxisse.i.distinxisse
uel denotasse uel descri
psisse.
z ¶ Factōem.i.nouā he
reticā inuentōem.
a ¶ Ad q̄s.i.q̄si ad eas.
b ¶ Et turbinib⁹.ṡ.ij.q
vij.secuti.
c ¶ Immūd⁹.inꝑposito
ē ꝛ dȝ subiūgi q̄si gran
dia.loquūť:iō eū q ꝛc̄.
d ¶ Paululū.cām red
dit quare dixit loquūť
grandia.
e ¶ Uocāt.illi q istoruȝ
doctrinā recipiūt.
f ¶ Angelo.i.ꝑlator
g ¶ Defecisti.finaliť ali
as ꝯ est quod sequiť:ꝙ
charitatem ꝛc̄.
h ¶ Sed habeo.i.corri
gendo dicens.
i ¶ Memor.ṡ.di.l.dño
sancto.
k ¶ Et pma.i.similia pri
mis.
l ¶ Uenio ad detrimen
tum tuum.
m ¶ Candelabrum.i.ca
thedram uel sedem uel
dignitatem.
n ¶ Coinquinauerūt.i.
q nō peccauerunt.
o ¶ Et ambulaturi.ēsu
me pauci sunt q ꝛc̄.
p ¶ Cui autem.suspen
ditur constructio usq₃ il
luc utiq₃.

q ¶ Et scio ubi.s.in peccatis.
r ¶ Quia solent.falsi doctores heretici.
s ¶ Contra eos.s.fallos doctores.
t ¶ Usq3 ad ioanne.quasi post ioanne no habet locu sed me tiunt. q2 illud veru e in cerimonialib9.

dissolubiles:me aut sic uolete indissolubiles.
h ¶ Coram deo.i.coparatione dni.h.
i ¶ Si ɔ̄ snos.s.moysen ꝛ aaron.de qb9 pmisit.h.
k ¶ Quanto.ɜ̄.viij.q.i.si ergo.

u ¶ Abrabam: ecce alia dispesatio oliz. alia nuc quasi lz altera dispensatio nuc ꝛ altera olim.tn quantum ad merita hominu bona uel mala: et quatu ad posse peccare post charitate idez fuit olim: qd nuc: ꝛ io exempla vet. tes.recte iduce possum.
x ¶ Cui bis. pma vice i gabao: qn sacrificiu obtulit ꝛ de9 obtulit ei donu scie: ut habet i li. regu.alia vice no legi revelat9 ei nisi spalit qn ɔposuit catica caticoruz xxxvi.di.§.ecce.
y ¶ Quia amator.ɜ̄.xxxii.q.iiij.salomon.
z ¶ Manassem. ɜ̄.i.q.vij figs omnem.
a ¶ Liber dieru.s.paralipomenon.in quo agit de ɔputatoe dieru ꝛ annoru regum israel.
b ¶ Ab egyptio.s.pharaone.cu.n. pharao uellz ire ɔ̄ rege medoru.primo aggressus est regez adremo. qui regnabat tuc in charamis. desce dit g° rex iosias iudee i occursu ei9 phibes ne trasitum faceret p iudeaz: ꝛ misit pharao ad eu dices: quid mihi ꝛ tibi rex iuda? no aduersu te venio: ad eufratem ppero.misit me de9 ad medos: sine me: ne de9 q mecu est iterficiat te no acqeuit iosias: sz cuz rege adremon copone bat acies suas: ut dimi caret aduersus pharaonem. ꝛ forsitan du trasiret a curru in curru qui sequebat eu mor regio occisus est a sagittariis in campis magedon.

testameto exempla distulera: q2 solet ubicuq3 ɔ̄ eos faciut dice: lex ꝛ pphe usq3 ad ioanne ppbetauerunt. Ceterx qs ignorat sub altera dispesatione dei oes retro sactos eiusde fuisse meriti: cui9 nuc christiai sut? Quo aut abraha placuit in ɔiugio: sic nuc Ʋgines placet in ppetua castitate. seruiuit ille legi ꝛ tpi suo: seruiamus ꝛ nos legi ꝛ tpi nostro: in quos fines seculoꝝ deuenerut David electus bm cor dni: q2 oes eius fecerat uolutates: ꝛ q in quoda psalmo dixerat. iudica me dne qm ego in ino.m. ingres. su: ꝛ in d. spans n infir. Proba me dne ꝛ te.m.ure. renes.m.et cor.m. Postea tetatus a diabolo ꝛ p9 peccata penites loquit. Miserere mei de9 se.m.m. t.magnu peccatu magna vult deleri mia. Salomo amabilis dno: ꝛ cui de9 bis fuerat reuelatus: q2 amator mulieꝝ fuerat a di amore discessit.manasse impijssimu regem post captiuitate babylonie in pristina dignitate liber dieru restitutu refert. ꝛ iosias vir sact9 i capo magedo ab egyptio rege ɔfodit. ioanes quoq3 fili9 iosedech sacerdos magn9 qq3 in typo pcesserit saluatoris: q nra peccata portauit et alienigena sibi ex getibus copulauit ecclam: tn bm lram p9 sacerdotiu sordidat9 inducit: ꝛ stat diabolus a dextris ei9: ꝛ cadida illi deinceps uestimeta reddunt. Supfluu e d moyse ꝛ aaron scribe: q ad aquaz ɔtradictiois offederut deu: ꝛ terra repromissionis n intrauerut. Cu beat9 iob angelos quoq3 ꝛ oem creatura peccare posse ɔmeoraret dices: qd eni: nunqd ho mudus e coraz deo: aut ab opib9 suis sine macula viuit? si ɔ̄ seruos suos no credit: ꝛ aduersus agelos suos paruu qd repperit: quato magis hitantes in domib9 luteis: de qbus eni ꝛ nos de eode luto sum9. Tetatio e vita hois sup terra. ꝛ cecidit lucifer: q mittebat ad vniuersas nationes. et ille q in padiso d litiaꝝ inter. xij. nutrit9 est lapides: vulneratus e a morte dni ꝛ ad iferna descedit. vn ꝛ saluator in euagelio: videba inquit sathana qsi fulgur de celo cadente. si altissima illa sublimitas cecidit: qs cadere no possit? si in celo ruine: quanto magis in terra? ꝛ tn cu cecide rit lucifer: imo post casu coluber antiqu9. Ʋtus ei9 in lubis eius: ꝛ ptas eius sup vmbilicu uetris ei9. obubrant in eo arbores magne: et dormit iuxta iucu ꝛ calamu ꝛ carice. ipe est rex oim q in aqs sut: ubi. s. uoluptas ꝛ luxuria ꝛ ppago ꝛ irrigatio nuptiaꝝ. ꝛ infra: Trasuim9 ad secuda ptitione: in q negat eos: q tota fide baptisma ɔsecuti sut: dein posse peccare: ꝛ docuim9 q ex pcepto dei ois creata sub vicio sit: n q vniuersi peccauerit: sed q peccare possint ꝛ sili ruina sta tin met9 sit. Videter itaq3 ex pmissis apparet: n nullos charitate hre: qua postea crimialiter delinquedo amittut. q si qs ɔtedat n de Ʋtute: sz d virtutis ope debe intelligi: deli

l ¶ De qb9.i.d numero quoru.
m ¶ Tetatio.i.du viuit ho tetat.
n ¶ Qui mittebat i.missur9 erat minores angelos si stetisset sic mo faciut ageli boi.h.
o ¶ Int. xij. iuxta illud: ois lapis p ciosus opimetuz tuu. j.e. pncipiuz ibi tn no het nisi de.ix.lapidibus.
p ¶ A morte dni.i. p morte dei q dia bolo mudi ptate a demit ul amore dei que amisit.
q ¶ Ad inferna.h dr q morte xpi. diabol9 e religatus in inferno: et erit ibi ligat9 usq3 ad tps atichristi et tuc soluet no a penis sed a vinculis: ut exerceat vires suas i malos
r ¶ Sublimitas.i lucifer.
s ¶ In lubis eius quo ad tetatoem viroru in quibus ut dr sedes luxurie est in lubis.
t ¶ Umbilicu .q° ad tetatoez feminaꝝ: in qru umbilico dr esse sedes luxurie. vn aug9. sup eu de locu: semen coitus viris fesse lu bis feminis in vmbilico p hibet. q diabol9 vtriq3 serui p luxuria dnat: ad viros loquens ɔuenie dixit: vt9 ei9 in lubis ꝛc. ppha etiam sub specie femine petulatia iudee increpas ait In die ort9 tui no est pcisus umbilic9 tuus.

c ¶ Rege.i.pharaone.
e ¶ Josedech.ɜ̄.di.l.io.
g ¶ Angelos.quo ad nam eoꝝ nisi essent ɔfirmati p gram. vn plato i thimeo: dij deoꝝ quoꝝ opifex prq3 ego. na qde
d ¶ Filius ezechielis.
f ¶ Diabolus.i.vxor sua
u ¶ Obubrantur: per ipsum.
x ¶ Arbores q magni videt: ut sunt hypocrite.
y ¶ Juxta iuncu.i.hypocritas: q merito designatur

ꝑ ista cũ exteri⁹ a
liqđ videãť iteri⁹
sũt vani ut illa: ꝑ
iũcuz.n.q est sine
nodo exteri⁹: ite
ri⁹ aũt substantia
caret.: hypocrite
designãť. ꝑ cala/
mũ exteri⁹ splen
dētē ꝛ fragilē. ſʒ i
teri⁹ vacuũ desi/
gnanť seculares
mũdane glorie ꝺ
diti ꝛ ei⁹ splēdori
q̃ cito trãseũt per
caricē crescētez i
locis plaustrib⁹:
ꝛ manũ tãgentis
vulnerãtē curiosi
tas tꝑalium desi
gnať: q̃ in affluen
tia nutriť et cresc̃
ꝛ animũ pũgit.

5 ¶ Que in agg st
: .in flutu rerũ la
bētiũ.

a ¶ Nuptiaꝝ.satu
rãde cã libidinis
ɔctaꝝ: secus si cã
ꝓlis.xxxiij.q.iiij.
vir cũ ꝓpria.

b ¶ Ex pcepto .i.
ſm pceptũ .i. au/
ctoritatē diuine
scripture: alij cor
rigũt hoc ꝛ dicũt
excepto deo.

c ¶ Stantiũ.i.stã
tes timeãt: ne .s.
sibi cadãt ruina.

d ¶ Sit.i.debeat
esse.

e ¶ Uidēt.ex ꝑli
re allegatis ɔclu
dit grãnus chari
tatē semel habitã
amitti posse. qđ ñ
solũ de opib⁹ cha
ritatis: sed ꝺ ipa
charitate verum
oñdit eē. adijciēs
hoc nõ solũ circa
ꝑdestinatos ſʒ ēt
circa ꝑscitos pos
se ɔtigē. ad quod
auctez iduč usq̃
ad illũ locũ. item
illud euãgelij vbi
i ɔriũ auctes idu
cit duas: videlicʒ
q̃ reprobi ñ hñt

beret qđ rñdeat de innocētia
ade: ꝺ iusticia moysi dauid et
ceteroꝝ: q plena fide ad bap
tisma accedentes: ſʒ postea ꝑ
lapsuri sũt: tñ celestia dona ꝺ
gustãt ꝛ. s. s. fiũt ꝑticipes: ut ñ
solũ añ hũanos: ueꝝ etiã ãte
dei oculos ex aq̃ tñ ꝛ spũ san
cto iueniãť renati. q si charita
tē dei ñ hñt: añ dei oculos aq̃
tñ regenerenť ñ spũ sctõ. opa
eni seu sacroꝝ ꝑticipatio nisi
ex charitate ꝓcedãt: apđ deũ
nec iusticiã nec inocētiã ꝑstãt
Si.n.inqt aplš: habuero oēm
fidē: ita ut mõtes transferã: ꝛ
si distribuero oēs facultates
meas in cibos paupeꝝ: ꝛ si tra
didero corpus meũ ita ut ar/
deã: charitatē āt ñ habeã: ni/
hil mihi ꝓest. Sed qꝛ de ꝑde
stinatis ad uitã a ñnullis ɔce
diť: q̃ charitatē amittant: ꝛ a/
missã recuꝑent. ꝺ reprobis ēt
dicendũ ē: an ipi charitatē ha
beãt: qua amissa postea dãnē/
tur. De his ita scribit aug.
in li. de correctione ꝛ grã.

Aplš sciēs nõnullos diligē
deũ. ꝛ in eo mõ usq̃ in finē
ñ ꝑseuerare mox addidit: his
q ſm ꝓpositũ uocati sũt sãcti
ꝛc̃. In eodez. An adhuc iste
nolēs corrigi poterit dicē: qđ
ego feci q̃ ñ accepi: quē con/
stat accepisse et sua culpa qđ
acceꝑat amisisse: possũz inqt:
possũ oĩno qñ me arguis dicē
q̃ ex bõa vita in malã mea uo
lũtate relapsus sũ. adhuc qđ
ego feci qđ nõ accepi: accepi
eni fidē: q̃ ꝑ dilectionez opať:
sed in illa usq̃ in finē ꝑseuerã
tiã ñ accepi. In eodē. In bo
no illos nolebam ꝓculdubio
manere: erãt utiq̃ in bono: ſʒ
in eo ñ ꝑmãserũt. In eodem.
Propter hui⁹ utilitatē secreti
credēdũ ē quosdã de filijs ꝑ/
ditionis ñ accepto dono ꝑse/
uerãdi usq̃ in finē in fide q̃ ꝑ
dilectionē opať: incipe viuē ꝛ
postea cadē: ꝛ cetera multa si
milia de reprobis. in euãgelio
etiã: q ꝑseuerauerit usq̃ in fi

nē ꝛ cetera. In eodē. Iterũ
hõ iste incipit ꝛc̃. Itē in eođ.
Mirandũ ē q̃re de⁹ qbusdaz
filijs ꝑditiõis det fidē opantē
ꝑ dilectionē: nec det in ea ꝑse
uerantiã. Item illud euãge
lij: Nõ q incipit: ſʒ q ꝑseuera
uerit usq̃ in finem: hic saluus
erit. Item gregorius.

Ulti bñ incipiũt: q in ma
lo vitã finiũt. Non autē
bñ icipit: q nũq̃ ex charitate
aliqđ opať. q̃ si ex charitate
aliqñ aliqđ agit: ꝛ charitatem
aliqñ i ipso necesse ē eē. Illđ
aũt gregorij q seduci qñq̃ nõ
reuersuri pñt ꝛc̃. nõ de oibus
gñaliť reprob: ſʒ id hypocrit
spãliter intelligēdũ est. qđ ex
vbis eius euidenť dať itelli
gi. Cũ.n. q̃stionē ꝓponeret:
cur misericors de⁹ ista fieri ꝑ
mittat: ut leuiathan seu nunc
ꝑ suggestiones callidas: siue
ꝑ dãnatũ illũ quē replet ho/
minē: uel sol' sibi radios.i. do/
ctos quosq̃ sapiētesq̃ subijci
at. uel auꝝ hoc ē viros sãcti/
tatis claritate fulgētes q̃si lu
tum sibi vicijs coingnãdo sub
sternat: mox in eiusdē questi/
onis solutione supponit dicēs

Octius ad hoc rñdemus:
qꝛ auꝝ qđ prauis ei⁹ suasi
onibus q̃si lutũ sterni ponit:
auꝝ ãte dei oculos nũq̃ fuit.
q enim seduci qñq̃ ñ reuersu
ri pñt: q̃si hitam sanctitatē añ
oculos hoim videnť amittere
ſʒ eã ante dei oculos nũq̃ ha
buerũt. Sepe hõ nãq̃ multis
occulte pc̃tis inuoluiť: ꝛ i vna
aliq̃ virtute magnus videť: q̃
ipa quoq̃ vtus inanescēs de/
ficit: qꝛ dũ inotescit hõibus ꝓ
culdubio laudať eiusq̃ fauor
inhiãter appetitur. vñ fit ut ꝛ
ipa vtus ante dei oculos vir/
tus non sit: dum abscõdit qđ
displicet ꝛ ꝓdit qđ placʒ. que
itaq̃ magna apud deũ eē pũt
qñ mala occulta sũt ꝛ bona pu
blica: plerũq̃ enim sicut dixi/
m⁹ latet suꝑbia ꝛ castitas ino
tescit. atq̃ iđ diu ostēsa circa

charitatē. ſʒ eãs ꝺ hypo
critis itelligēdas eē ꝓ
bat aucte gregorij.

f ¶ Prodest.ad regnum
celoꝝ obtinēdũ: ut di.
iij.§.penľ.ꝛ.c. sigs aũt.

g Aplus.mor i epľa
ad ro. ubi dr̃ sci/
m⁹ aũt q̃ diligētib⁹ deũ
oĩa cooꝑanť i bonũ his
q ſm ꝓpositũ vocati sť
sancti.s̃.e. talib⁹.

h ¶ Apľs addidit.i.post
q̃ dixerat scimus .q.d.
deũ ꝛc̃.

i ¶ Accepi. ꝑseuerãtiã i
charitate. ꝛ i bõis opib⁹

k ¶ Propť secreti.i. ꝑꝑ
secretã hãc dispēsatõez
dei q̃ vtilis est. alias.n.
est hic vtilitatem.

l ¶ Similia. dicit i eodē
idem aug⁹.

m ¶ In euãgelio. supple
sũt i augu. ista exēpla.

n ¶ Itē illud euãgelij. ñ
q icipit: qꝛ hec auctas
euãgelij ꝛ seq̃ns grego
rij videť innuere: q̃ r̃ pro
bi futuri charitatē ñ ha
beãt: eas ponit grãnus
ꝛ post ea soluit.

a Ulti. his dici ꝑt
Cepisti melius q̃
desinis. ultima ꝑmis ce
dunt dissimiles: hic vir
ꝛ ille puer.

b ¶ Illud aũt. q seduci
hec ē rota ꝑcurrēs grã
ni. vult.n. declarare capľʒ
gregorij. qđ statĩ sequiť
j.e.citi⁹ ad hoc.

c ¶ Ut leuiathan.q.d. si
ꝑ ꝓpriã suggestionem
siue ꝑ maluʒ hominē ex
dãnatũ quē diabol⁹ re
pleuit malicia ꝑ sugge/
stionis ministrũ.

d ¶ Replet. iusticia.

e ¶ Auꝝ ꝓ sapiētia põiť
aurũ. j.e. di. principiũ.
ꝛ ita aliť q̃ hic sumit.

a Octi⁹. casus: expo/
nit gregori⁹ i ca/
none isto illa vba iob su
per illo: erũt radij solis
ꝛ sternet sibi auꝝ quasi
lutũ. Primo ergo dicit
q̃ ꝑ aurum designãť hy
pocrite. q quasi deaura
ti sunt: cum in suꝑficie

videāť hr̄e v̄tutes: nec
habeāt. Secūdo dicit:
ꝙ huiuſmōi hypocriſis
detegiť ī hac vita. qñqꝫ
ante finem qñqꝫ in fine:
qñqꝫ nūq̄ꝫ. ⁊ cū detegiť
tūc aurū quaſi lutū ſter
niť. Ultimo diċ quā vti
litatē ꝯſequāť ꝑdeſtina
ti ſiue huiuſmodi hypo
crite faciāt bōa: ſiue pu
blice cadāt in pc̄m. nā
ꝑ bonā oꝑatōe; inuitāt
ꝑſeueraturos ad bonū
oꝑādū: ꝑ caſū r̄ddūt
bonos cautiores.
b ¶ Amittere. hec ꝺ hy
pocritis intelligēda ſūt
q videñ deaurati ⁊ fulgi
di et hr̄e v̄tutes in ſupfi
cie cū nec ſunt nec hn̄t
et q caret vna caret om
nib⁹. di. v. c. ſi.
c ¶ Innoteſcit. i. virtus
videtur.
d ¶ Appetiť ab alijs.
e ¶ Uirtus putatiua.
f ¶ Etiā an̄ hōies. i. in ꝯ
ſpectu hominū.
g ¶ Curauit. ꝯ. e. di. vſ.
ite. §. penult. ſm aug⁹.
h ¶ Per aliqꝺ. i. q̄ꝫtū ad
aliqd. i. ad bona oꝑa.
i ¶ Opereꝑciū. i. utile
credim⁹ ſi aperiamus
quō ꝺ iſtis diſponit ad
utilitatē alioꝝ. ⁊ hoc eſt
ſepe enim ⁊c̄.
k ¶ Ordinis. i. itellect⁹
tropologicus.
l ¶ Anguſta; arta. n. eſt
via q̄ ducit ad vitā. vnꝺ
virgili⁹. Facil⁹ deſceñſ
auerni. Sed r̄uocare g̃
dū ſuperaſqꝫ euadē ad
auras. Hoc op⁹ hic la
bor ē. pauci quos equ⁹
amauit Iuppiť: aut ar
dēs euerit ad ethēa vi⁹
m ¶ Exēplo. hi ſūt q ad
ſempiternā vitā ꝓrios
mēdacio ſuo opitulante
deducūt: ut. xxij. q. ij. p̄
mū. ex h° g° collige ex q°
ſenſu illud accipiať.
n ¶ Articulo. i. īpedimē
to.
o ¶ Lapſū. Felix quē fa
ciūt aliena ꝑicula cautū
ꝯ. xxvij. q. i. c. i. ĩ. de cō.
di. i. hi duo. ⁊ diċ ſene
ca: Ruīa p̄cedētiū ſolet

finē vite ꝑdiť: q2 cooꝑata ſuꝑ
bia uſqꝫ in finē incorrecta reti
neť. ali⁹ elemoſynis uacat pro
pria diſtribuit: ſ; tn̄ mltis iniu
ſticijs deſinit: uel forte linguā
ī detractōib⁹ exerceť. ⁊ fit ple
rūqꝫ ut is q miſericors fuerit:
iuxᷓ vite ſue terminū rapacita
tis ⁊ crudelitatis ſtimulis inarde
ſcat: qꝺ ualde iuſto iudicio a
giť: ut ꝑdat etiā an̄ hoīes: vnꝺ
hoībus placuit. q2 hoc vñ ꝺo
diſplicuit: corrigē nūq̄ꝫ cura
uit. ali⁹ patie ſtudet: ſ; inuidē
alijs ⁊ r̄uare maliciā in corde
nō cauet. fit qñqꝫ īpatiens: q2
diu latuit dolēs. hi itaqꝫ ⁊ per
aliqꝺ auꝝ ſunt: ⁊ ꝑ aliqꝺ lutū
ſūt: atqꝫ hoc auꝝ q̄ſi lutū ſter
niť: qñ occultis pc̄tis exigēti
b⁹ ēt v̄tus q̄ publice clarueāt
diſſipať. ſ; opeꝑciū credimus
ſi in his v̄tute; ſuꝑni ordinis
ſubtili⁹ ꝑpēdam⁹. ſepe. n. oīpo
tēs de⁹ occulta eoꝝ mala diu
tolerat: ⁊ oꝑa eoꝝ bona ele
ctoꝝ ſuoꝝ uſibus ꝓfutura di
ſpēſat. Nā n̄nulli mūdū neq̄
q̄ꝫ fūdit⁹ deſerētes n̄ ꝑſeuera
turi āguſtū iter arripiūt: ſ; ad
q̄rēdā anguſtā viā exēplo ſuo
eos q ꝑſeueraturi ſūt accen
dūt. vñ plerūqꝫ ꝯtigit: ut ipīn
hoc qꝺ bn̄ videť viuē: n̄ ſibi ſ;
poti⁹ ſolis electis viuāt: dū ex
ēplis ſuiſ ad bn̄ viuēdi ſtudia
ꝑſeueraťos alios n̄ ꝑſeueraťi
ꝓuocāt. Sepe. n. quoſdā vi
dem⁹ ad viā igredi ad locū ꝓ
poſitū feſtinare: quos alij ga
eūtes ꝯſpiciūt ſequūť: eūdē
qꝫ ꝑiter locū petūt. ſ; fit ple
rūqꝫ: ut irruēte aliquo īplica
tiōis articulo p⁹ ſe redeāt qui
p̄ibāt: ⁊ hi ad locū ꝑueniant q
ſeq̄banť. ita nimiꝝ ſūt illi q nō
ꝑſeuerāt: ⁊ viā ſāctitatis arri
piunt. Idcirco. n. v̄tutis iter
n̄ ꝑſeueraťi inchoāt: ut eis q
ꝑuēturi ſūt viā q̄ gradiūť oſtē
dāt. quoꝝ ēt caſus utilitate n̄
modica electoꝝ ꝓuectib⁹ ſer
uit: q2 ipoꝝ lapſū dū ꝯſpiciūt
de ſuo ſtatu ꝯtremiſcūt: ⁊ rui
na q̄ illos dāṅat iſtos hūiliat.

adiſcūt enim ī ſuꝑni adiutorij
ꝓtectiōe cōfidē: dū pleroſqꝫ
ꝯſpiciūt de ſuis v̄tutib⁹ ceci
diſſe. qñ g° vident bn̄ agē re
ꝓbi: q̄ſi planū iter electis ſe
quētib⁹ demōſtrāt. qñ vo in illa
pſū neqcie cornūt: electis p⁹
ſe ꝑgētib⁹ q̄ſi cauendā ſuꝑbie
foueā oñdūt. Quod vo re
probi negāť comedē panē q ꝺ
celo deſcēdit: uel bibē aqua;
viuā: n̄ ſic accipiēdum ē: ut a
charitate penit⁹ credanť aliēi
ſ; ut ī charitate radicē figere
n̄ intelligant. Aliud ē. n. bibē
uel mādūcare atqꝫ aliꝺ degu
ſtare. vñ in euangelio de xpo
legiť: ⁊ cū guſtaſſet noluit bi
bere. bibit ergo aquā viuā et
mādūcat panē q ꝺ celo deſcē
dit: q ī charitate radicē figit.
deguſtat q ea aliq̄ten⁹ cōicat:
a q̄ poſtea delinq̄ndo recedit
de qbus apl's dicit: Impoſſi
bile ē eos q ſel' illumiati ſūt: ⁊
guſtauerūt donū celeſte: ⁊ p⁹
hec oīa ꝓlapſi ſūt: rurſus re
nouari ad pn̄iam. hic ēt diabo
lus in veritate ſtetiſſe: n̄ in ea
creat⁹ eē negať. fuit eni in ve
ritate ꝯdit⁹: ſ; dū de ſe ſuꝑbi
endo p̄ſumpſit: alien⁹ ab ea fa
ctus ē. in veritate aūt quō eē
creat⁹ ꝓbeť: ſi ſine dilectione
ſui ꝯditoris creat⁹ eſſe ꝓbať:
aut quō bon⁹ a deo ꝯdit⁹ aſſe
riť: ſi nihil diuīe dilectiōis in
ſui creatiōe accepit: quō aūt
ſuꝑbie mot⁹ ſine vicio extitit:
ſi ꝯditorē ſuū nullaten⁹ dilexit
aut quō par ſiue excellentior
cetis creat⁹ dr̄: ſi n̄nullis eoꝝ
in amore dī ꝯditis: hic ab ei⁹
dilectiōe uacu⁹ fact⁹ ē: vñ aūt
hec dr̄ia inter bonos ⁊ maloſ
angelos ꝓceſſit: ſi ex creāte:
iniuſt⁹ uideť de⁹: q an̄ peccatū
īfert penā: uel q hoc punit qꝺ
creādo īfudit. ſi āt n̄ ex creā
te cū n̄ ex traduce: r̄ſtat ut ex
ꝓprie libertatis arbitrio viciū
ſuꝑbie ī āgelicā naturā ꝓceſ
ſerit. bona ergo ꝯdita ē q̄ ſuo
vicio a bono in malū cōmuta
ta ē: ſ; quō bōa eē potuit: ſi dī

eſſe doctrina ſe
quētiu;: ad h°. ꝯ.
c. ſi eni in fi.
p Quod vo. ſol
uit grān⁹ aucte;
inductā. ꝯ. c. dil.
cū ergo. c. chari
tas. ad hoc quod
charitas amitti n̄
poſſit. ⁊ hac occa
ſione diabolū in
charitate creatū
eſſe oſtēdit: ⁊ ꝺ lu
ciferi excellētia
multa ſubiūgit
q ¶ Negāť. ꝯ. e. §
cū ergo: ⁊ ego ſū
⁊. c. charitas.
r ¶ Uñ in euāge
lio matthei.
ſ ¶ Donū. i. doc
trinā euāgelicā.
t ¶ Ad pn̄ia;. p er
baptiſmū. h° ē ex
poſitū. ꝯ. e. ſi. n.
u ¶ In veritate.
ꝯ. xvi. q. ij. viſis ꝯ
x ¶ In veritate. i
ī charitate. ⁊ hoc
dicit allegādo.
y ¶ Differētia. ꝙ
alij ſunt boni et a
lij ſunt mali.
z ¶ Penā eťnā. ꝙ
nūq̄ꝫ fac. ar. ꝯ. xi.
q. iij. illud plane.
a ¶ Ex t̄duce. qa
angeli n̄ fuerunt
ex traduce. i. ex ꝑ
iacēti mā: ſiċ nec
aīa. ꝯ. xxxij. q. ij.
moyſes.
b ¶ Qꝺ creādo. n̄
n. dz punire. qꝺ
ipſe approbauit
ut. xxiij. q. iiij. na
buchodonoſō. ff.
ad. l. iul'. ꝺ adult.
ſi vxor in fi.
c ¶ Suo vicio. ſ;
vñ fuit p̄m⁹ mot⁹
āgeli ad malum:
dic ꝙ ex libero
arbitrio ſ; ī libēo
arbitrio n̄ fuit ma
lū: vñ g° ꝓuenit
malū: dicas ꝙ in
libēo arbitrio fu
it q̄dā libertas: ⁊
ex illa libtate ceci
dit ī malu;. hec ē
difficillima qō.

d ¶ Si'lis.cū ãge
l⁹ stati fuit p⁹cre
atõe; capax rõis
s; hõ non:donec
sit adultus.
e ¶ Moysen.i.ge
nesi circa pricipi
um.
f ¶ Nnc.vacuus.
ã.xvi.q.ii.visis ꝯ
vbi dicit ꝙ chari
tatẽ nequit hr̃e i
celo.sed forte dr̃
ñ habuisse: q2 nõ
pseuerauit:q2 nõ
dr̃ factu; nisi du
ret factũ: ut.ã.e.
di.i.§.cogitatio
ꝛ.l.diuortiũ.sed
forte nũꝗ; habuit
charitatẽ: ut dr̃ i
ꝯrio.vñ mgr̃ hoc
dicit allegãdo:ꝛ
ſm hoc oĩa ꝯria
intelligũt nõ de
charitate quã nõ
hũit:sed quã ha/
bitur⁹ esset si ste/
tisset.
a Principiu;.
Casus: In/
tẽdit gregorius
in hoc.c.multum
ꝯmẽdare lucifer
oñdẽdo ei⁹ per/
fectõem ꝛ excel/
lẽtiã quã in cha/
ritate habuit ꝛ i
alijs donis gtui/
tis uel nãlib⁹ añ
lapsũ.ꝛ hoc facit
Inducit aũt au/
ctoritates iob et
ezechielis.
b ¶ Principiũ.i.
precipuũ op⁹ in
ter prima opa dĩ.
ul' prim⁹ ꝛ digni/
or int' alios ange
los:quoꝝ miste/
rio parat':et pat;
via ad deum.
c ¶ Uiarũ.i.ope
rũ.sicut.n.in uia
ꝯtinet' uestigiũ iti
nerãtis: sic in q̃li
bet creata est via
qua qs ducit' ad
intelligẽdã potẽ
tiam dei.
d ¶ Beemoth.i.

lectiõe penit⁹ caruit: neq; eni
angel⁹ nob' sil's fact⁹ ẽ: quos
usq; ad certũ tp̃s etatis infir/
mitas grauat:ut neq; virt⁹ ne
q; viciũ ullũ locũ in uob' obti/
neat. accepit ergo dilectionẽ
in sui creatiõe sicut ꝛ ceti: de
qb⁹ dr̃ ãgelice v'tutes q̃ in dei
amore psiterũt: ñ ait q̃ diligẽ
ceperũt: s; q̃ in ei⁹ amore psti/
terũt q̃ ex creatiõe diligẽ ce/
perãt: ut pncipiũ diuĩe dilecti
onis oĩb⁹ credat' esse cõe. pse
uerãtia v'o eoꝝ tñmõ itelliga
tur: q in retributiõe hoc acci/
pere meruerũt: ut ꝯfirmati ul
teri⁹ cadẽ ñ possẽt: ꝛ hoc de se
certissime scirent. vñ hñ apud
moysen pri⁹ celũ: deiñ firmam̃
tũ factũ eẽ dr̃: q2 nimiꝝ ange/
lica nata pri⁹ eq̃lit' subtilis in
supiorib⁹ ẽ ꝯdita: postea i psi
stẽtib⁹ i amore sui ꝯditoris mi
rabilit' ẽ ꝯfirmata. Hinc etiã
greg. in moral' mlta d' pfectio
ne ãgelice creatiõis replicãs
charitate negat repletũ: non
ea penit⁹ uacuũ asserit. q̃ si pe
nit⁹ caruisset: nũꝗ; ea q̃ de ei⁹
excellẽtia dicũtur: ꝯuenientẽr
de eo intelligi possent.

Principiũ eni ingt beatus
greg. viaꝝ dĩ beemoth dr̃: q2
nimiꝝ cũ cũcta creãs ageret:
hũc primũ ꝯdidit: quẽ reliqs
ãgelis eminẽtiorẽ fecit. huius
primat⁹ eminẽtiã ꝯspicit ꝓpha
cũ dic̃: cedri ñ fuerũt altiores
illo in padiso dĩ. abietes ñ ad
eq̃uerũt sũmitatẽ ei⁹: platani
ñ fuerũt eq̃les frõdib⁹ ei⁹. õe
lignũ pciosũ padisi dei ñ ẽ assi
milatũ ei ꝛ pulchritudini eius
qñ speciosũ fecit eũ i multis
ꝯdẽsis frõdib⁹. qd nãq; acci/
pi in cedris ꝛ abietib⁹ ꝛ plata
nis põt: nisi illa v'tutũ celestiũ
ꝓcere celsitudis agmina i eter
ne leticie viriditate plãtata?
q̃ q̃uis excelsa ꝯdita sũt: huic
tñ ñ plata sũt nec eq̃ta. q spe/
cios⁹ fact⁹ ẽ in mltis ꝯdensisq;
frõdib⁹ dr̃: q2 platũ ceteris legi
onib⁹ tãta illũ spe pulchriore;
reddidit: q̃nta ei supposita an
gloꝝ mltitudo d'corauit. Ista
arbor i padiso dei tot q̃si ꝯdẽ
sas frondes hũit: quot sub se
positas supnoꝝ spũũ legiões
attẽdit. q ꝛ iccirco peccãs sñ
venia dãnat⁹ ẽ: q2 magn⁹ sine
ꝯpatiõe fuẽat creat⁹. hinc ei
rursũ p eundẽ ꝓpham dr̃. Tu
signaculũ silitudis plen⁹ sapia
ꝛ pfect⁹ decore i d'licijs padi/
si dei fuisti. mlta.n. d' ei⁹ magni
tudie locuturus p⁹ v'bo cũcta
ꝯplex⁹ ẽ. qd nãq; hõi ñ hũit q
signaculũ dei silitudis fuit? d'
sigillo qppe ãnuli tlis silitudo
imagialit' exp̃mit': q̃l' in sigillo
eodẽ essentialit' hr̃. ꝛ l; hõ ad
silitudinẽ dei creat⁹ sit: ãgelo
tñ q̃si aliqd mai⁹ tribuẽs: ñ eũ
ad silitudinẽ dei ꝯditũ: s; ipm
signaculũ silitudis dei dic̃: ut
quo subtilior ẽ nata: eo in illũ
pleni⁹ silitudo dñi credat' ex/
p̃ssa. hic ẽ ꝙ primat⁹ ei⁹ poten
tiã adhuc isinuãs idem ꝓpha
subiũgit. Oĩs lapis p̃ciosus
opimẽtũ tuũ: sardi⁹ topacius
iaspis chrysolitus onix beril/
lus carbũculus smaragdus ꝛ
saphirus. Nouẽ dixit genera
lapidũ: q2 nimiꝝ ordines an/
geloꝝ sunt nouẽ. nã cum p sa
cra eloquia angeli archange
li throni ꝛ dñatiões ꝛ v'tutes
principatus ꝛ ptãtes cherubi
ꝛ seraphin apta narratiõe me
morant': supnoꝝ ciuiũ quante
sint distinctiões oñdit'. qbus
tñ beemoth iste optus fuisse
describit': q2 eos q̃si ueste; ad
ornamẽtũ suũ habuit: quoru;
dũ claritatem trãscẽderet: ex
coꝝ cõpatione clarior fuit.
de cuius descriptione adhuc
subiũgit: auꝝ opus d'coris tui
ꝛ foramia tua in die q̃ ꝯditus
es prepata sũt. auꝝ opus ex/
titit decoris eius: q2 sapie cla
ritate cãduit: quã bñ creatus
accepit. foramina v'o iccirco
in lapidibus fiunt: ut vincula
ti auro in ornamenti composi
tione iungantur: ꝛ nequaq; a
se dissideãt quos int' fusũ auꝝ

diabol⁹. beemoth iter/
p̃tatur aĩal imundũ: qa
diabolus ꝓpter supbiã
a celesti beatitudine tã
q; imundũ animal alie/
nus factus est.
e ¶ Primũ.i.p̃cipuum.
non enim prius creauit
hũc q; alios. vñ in salo/
mone ꝯtra ibi: q viuit in
eternũ: creauit oĩa sil'.
f ¶ Quid.verba grego.
exponẽtis predictã au/
ctoritatẽ ezechielis.
g ¶ Habuit lucifer.
h ¶ Uenia. cũ enim pl⁹
ptãtis ꝛ pulchritudinis
ei cõmissũ fuerat: iõ ma
gis diligi p̃sumebat'. ar.
ã.ij.q.v.quãto.ꝛ.j.dis.
iii.§:ꝙ aũt.ꝛ.c.septies.
ideoq; tãto magis obse
qui tenebat': ꝛ plus pũi
ri debuit: cũ non fuerit
obsecutus: ar.C.de cõ/
duc.ꝛ ꝓcur. ꝯductores
in fi.li.xi.ꝛ grauiora fa/
cit delicta ꝛc̃.ut.xi.q.iij
p̃cipue.xl.dĩ.hõ christi/
anus.j.e.di.v.confide/
ret.ã.e.di.i.§.ex his ita
q;.ã.xxiii.q.iiii.qui pec
cat.
i ¶ Tu signaculum. dici
tur signaculu; propter
v'tutes expressas: quas
recepit a domino.
k ¶ Plenus.i.plenã' sci/
entiam habens ꝛ pfecti
onem decoris ꝛ chari/
tatis.
l ¶ Primo uerbo.hoc.s'
signaculum.
m ¶ Ut quo.i.quantu;.
subtilior est natura.i.di
uine nature capacior ra
tione ꝛ intellectu.
n ¶ Eo.i.in tantum.

o ¶ Similitudo dei .i: gr̃a ⁊ dilectio q̃ erat do similis in illũ.
p ¶ Propheta.s.ezechiel.
q ¶ Lapis.i.oĩs aliꝰ angelus.
r ¶ Preciosꝰ.i.pulcher decore v̄tutũ.fuit.
s ¶ Operimẽtum eiꝰ.i.inferior eo:sicut uestimẽtuꝫ est inferius ⁊ idignius se induẽte.uel ornabat eum sicut uestimentum ornat aliquẽ.
t ¶ Sardius. hos etiaꝫ lapides enumerat lex. ff.de pub.⁊ vecti.l. iter dũ.§.species. q̃lr̃ autẽ hi lapides veniãt in cõtributõem: dicit lex ad l.rhodi.l.ij.§.cũ i eodẽ
u ¶ Distinctões.s̃.di.lxxix.ad hec.
x ¶ Auro vnde dicit lex ꝙ si auro gẽma iungat̃: nõ cedit auro sed econuerso aurũ cedit gẽme ff.de au.⁊ ar.le.si nõ sũt §.perueniemus.
y ¶ Vicio.i. per vicium superbie nõ sũt repleta
z ¶ Superbie. nota per canonẽ istũ ius icepisse a ruina angeloꝝ.bonuꝫ eniꝫ ⁊ equũ fuit: ut propter superbiam lucifer puniretur.
a ¶ Charitatis.ar. ꝙ diabolus charitatem nõ habuit:ut.xvi.q.ij.visis sed cũ esset rõis capax innocentie pꝛiceps sine charitate esse nõ potuit. ar.s̃.e.di.§.itẽ sine charitate ꝙ ergo charitate repletus negat̃: ꝯparatõe stãtiuꝫ ⁊ cõfirmatorũ dicit̃.uel ad ꝑfectionem refertur.
b ¶ Lapides.i.ordines angeloꝝ.
c ¶ Quod illic.i ꝓphetais.ezechiele.h̃ in iob.
d ¶ Voce.i.voce dñi loquẽtis ipsi iob.
e ¶ Insinuat. iob vel ꝓpheta:

repletis foramibꝰligat.huius gº lapides in die ꝯditiõis sue foramia preꝑata sũt: q: videlicet capax charitatis ẽ cõditus. q̃ si repleri noluisset: ãgelis stãtibꝰ tanq̃ȝ positis i regio ornamẽto lapidibꝰ potuissꝫ inherẽ. Si. n. charitas auro se se penetrabilẽ ꝑbuisset: sãctis ãgelꝭ sociatꝰ in ornamẽto ut dixim9 regio lapis fixꝰ maneret. Duit ergo lapis iste foramia sꝫ supbie vicio charitatis auro ñ sũt repleta. nãq̃ȝ iccirco ligãtur auro ne cadãt. iccirco iste cecidit: q: ẽr ꝑforatꝰ manu artificis amoris vinculis ligari ꝯtẽpsit. Nũc ãt ceteri lapides q hic sil̃r fuerãt ꝑforati penetrãtes se iuicẽ charitate ligati sũt: atq̃ȝ hoc i munẽ isto cadẽte meruerũt: ut neq̃q̃ȝ iã de ornamẽto regio cadẽdo soluant̃. hꝰ ꝑncipatꝰ cellsitudinẽ adhuc idẽ ꝓpha intuẽs adiũgit: Tu cherub extẽtꝰ ⁊ ꝓtegẽs in mõte scõ dei ⁊ in medio lapidum ignotoꝝ ꝑfectꝰ ãbulasti. Cherub q̃ppe plẽitudo scie iterꝑtat̃. et iccirco iste cherub dr̃: q: trãscẽdisse cũctos scia non dubitat̃. q i medio ignitoꝝ lapidũ ꝑfectꝰ ãbulauit: q: inter angeloꝝ cõda charitatꝭ igne succẽsa clarꝰ gl̃a ꝯditõis extitit: quẽ hĩ extẽtũ ac ꝓtegẽtẽ dicit. omẽ.n. qđ extẽtũ ꝓtegimꝰ obũbramꝰ: q: ꝯꝑatione claritatis sue obũbrasse ceteroꝝ claritatẽ credit̃: ipe fuisse extẽtꝰ ⁊ ꝓtegẽs repit̃. reliquos eni q̃si obũbrãdo opuit: q eo magnitudinẽ excellẽtia maiore trãscẽdit. qđ gº illic specio sus in multis frõdibꝰ: qđ illic signaculum similitudinis: qđ illic cherub: quod illic protegens dicit: hoc h̃ uoce dñica beemoth iste viaꝝ dĩ ꝑncipiũ uocat̃. de quo iccirco tã mira in qbus fuit ⁊ q̃ amisit isinuat ut hõi oñdat: qd ipse si supbiat de elatiõis sue culpa passurus sit: si feriẽdo illi ꝑcẽ noluit quẽ creãdo in gl̃a tãte claritatis eleuauit. ꝯsiderꝫ ergo hõ elatꝰ qd in terra mereat̃: si angelis ꝑlatus in celo ꝓsternit. Charitas aũt q̃ i aduersitate d̃scrit̃: ficta.i. fictilis et fragilis eẽ ꝓhibet̃: sicut fides ex q̃ charitas ꝓcedit ficta.i. fragilis apud apl̃m esse negatur: sil̃r charitas q̃ in aduersitate deseri põt: dr̃ uera nunq̃ȝ fuisse. sicut enim hiero. ꝯ iouinianũ scribit: Omnis creatura sub vicio ẽ: nõ ꝙ oĩs peccauerit: sꝫ q: nulla ẽ q̃ peccare ñ possit. posse ãt peccare ut augusti. ait: ñ ẽ aliqd posse: imo aliqd ñ posse. vñ ille solꝰ uocatur oĩpotẽs: q hoc ñ põt: quia oĩa põt que posse ẽ aliqd posse. sicut ergo eiꝰ cõꝑatõne q mutabilitatẽ nescit: oĩs creatura viciosa dr̃: q: mutabilitatis ẽ capax: iuxta illud: nõ iustificabit̃ in con.t.o.viuens: ⁊ astra ñ sũt mũda in ꝯspectu eiꝰ: sic cõparatione eiꝰ creature q̃ mutationẽ nõ recipit: oĩs creatura q̃ ꝑmutat̃ nõ uera: sꝫ uana eẽ ꝓbat̃. vñ oĩs hõ mendax esse dr̃: ⁊ vanitati silis factus. hinc etiã ecclãstes: cuncta que sub sole sũt.i. q̃ tẽpoꝝ vicissitudinẽ recipiũt: ñ t̃m modo uanitas q̃ omni creature rõne mutabilitatis inest: sꝫ etiã uanitas uanitatũ varietate ꝑmutationis quã recipiunt esse dicunt̃. Sic ergo cõꝑatione diuine charitatis nulla v̄tus esse vera ꝓbatur: aut cõparatione eius q̃ nõ deserit: illa q̃ amittit̃ uera esse negat̃. sicut aũt oĩs creatura suo mõ bona ⁊ uera esse dr̃: sic ⁊ charitas que deserit̃: suo mõ bõa ⁊ uera esse mõstrat̃: aliogn a nullo desereret̃: si nullo mõ in eo esset. Quod eni nullo mõ uere ẽ: nullo mõ deseri potest quod si aliquo mõ uere deseritur: ⁊ aliquo modo id vere esse oportet.

Hec de charitate breuiter scripsimus ꝓpt̃ eos qui penitentiã negant

f ¶ Charitas. aũt soluit auctem apostoli allegataꝫ s̃.in pri.di. duobꝰ modis: q: primo dr̃ charitas q̃ deserit̃.
g ¶ Ficta.i. fragilis.⁊ non vera respectu permanẽtis: uel non vera respectu charitatis diuine. ad quod similia quedam inducit.in fine cõcludit verã charitatẽ deseri nõ posse.
h ¶ Posse aũt. ex quo enim resister̃ vicijs est verum posse: ergo nõ resistere est ñ posse sed nõ resistere ẽ peccar̃: ⁊ ita posse peccare est nõ posse resistere: et ita est ar. a ꝯriis ar.xxij.q.iiij. sic̃ satius ẽ. ⁊ .q.v. sicut enim.
i ¶ Et astra.i. angelus.
k ¶ Etiã ecclesiastes.i salomone.
a Hec d̃ charitate.cõtinuat se ipsũ gr̃anꝰ. in secũda.n. distinctione.hanc qõem quã h̃ tractat ꝑlibauit: sed hꝰ gr̃a aliã ꝑmisit: an.s. charitas semel habita amitti possit quã in ꝑcedenti di.tractauit.nũc aũt ad ꝓpositũ suũ reuertit̃: ⁊ dicit: hec q̃ ⁊c̃. Hic incipit.iij.di.in q̃ ea qđ tr actat̃: an pnia sit iteranda an nõ: ⁊ ꝙ sit iteranda multis auctoritatibꝰ ⁊ exẽplis. ꝓbat̃. dici-

Di.iij.

mꝰ gº ꝙ iteranda ẽ.i.iteꝝ puniẽdꝰ

est si de vno peccet.j.e.septies.ubi aūt dr̄ φ pnia ñ est iterāda:dicim⁹ φ de solēni ē intelligēda.q̄ cū sit sacr̄m nō dz iterari.ar.i.q.i.φ qdā s̄m ɔsuetudinez maxime quarū dā ecclaꝝ.et hoc sup eodē crimine. sup diuersis autē credit.S.solēnez iterari posse.ar.j e.di.q̄uis. hanc qōem sic tractat grān⁹. Pmo po/nit opinionē illo rū q dicūt φ pe/nitētia,nō ē iterē da:q₂ iā nō sequi tur mortale pec/catū.si.n.eā seqr̄ mortale pcr̄m:il la pnia ṽa nō fuit nec veniā obtinu it.⁊ ad hoc mul/tas aucres induc̄ usq₃ ad.§.sz ṽba et incipit ibi sol/uere p̄dictas au/ctōitates.postea ab illo.§.φ aūt.p bat auct̄ib⁹ et ex ēplis:φ pnia se/pe iterar̄.p⁹ inse rit q̄ sit ṽa ⁊ q̄ sit falsa pnia.q̄ oc/casione subiūgit an pnia sit danda an neganda ei:q vult agē pniaz d vno pcc̄o ⁊ rema nere in aliis.

reiterari posse: asserentes φ charitas semel uere hita nunq̄₃ amittitur.nā pnia semel ue re celebrata nulla sequēti cul pa maculat̄.si vero criminalis culpa illam aliqñ sequit̄:vera pnia nō fuit:nec veniā vnq̄₃ a dño impetrauit.qd̄,ex diffiniti one ipsius pnie ⁊ multoꝝ au/ctoritatibus ꝓbare ɔtendūt. ut enim ambrosius ait in quo dam sermone quadragesime

Penitētia ē ⁊ mala p̄terita plangere:⁊ plangēda ite/rum nō cōmittere. Idem in libro de vnica penitentia.

Reperiūtur q sepius agē/dam pniam putant q luxu riātur in christo. Nam si uere in xp̄o pniam agerent: iteran/dam postea nō putarent: q₂ si cut vnū baptisma ita et vnica pnia.verum p̄teriti semp nos debz penitere peccati :sz hoc delictoꝝ leuioꝝ.at ego facili us inueni:q recte s̄uauerit in nocentiā: q̄₃ qui congrue ege rit pniam. Item augustinus

Satisfactio pnie est peccato/rum causas excidere:nec ea/

b Uera penitē tia.hoc falsuz est q₂ si et charitate penituit vera fuit.⁊ saluaret̄:si tūc decedēt:dū sic penitebat.Auctoritates aūt q̄ i ɔ̄rio inducūt nō ad diuersa tp̄a sed ad idē sunt referēda ut.j.e.§.sed verba:ut.s.eo tp̄e quo penitet hēat ꝓ/positū non cōmittendi de cetero.

c Penitētia est.i.gr̄a q̄ uere penitēti infusa ē facit eum p̄terita plangē et eum munit ut caueat ne cōmittat que fleuit.quod hic traditur pot⁹ est effe ctus penitentie q̄₃ diffinitō.

d Nō cōmittere.i.nō ɔmittendi ꝓpositū hr̄e.

e Reperiūt̄.pniaz.solēnē vel qd̄ h dr̄ itelligas d pnia exteriori.i.satisfactōe.nā qdā putāt suffi cere ad deletiōem pcc̄i.si quotiēs peccant:pniam sibi iniūctam siue satisfactōez agāt:l₃ i volūtate pec cādi p̄sistāt.j.e.sāe cauēdū.⁊ h⁹ inuit ill̄c ibi iterādā

f Qui luxuriāt̄.i.fornicāt̄ spālit̄ separando se a xp̄o.

g Postea nō putarēt.i.nō p̄sumerēt illud agē.vñ oporteret eos deinceps penitere:⁊ s̄m hūc intelle ctū sic intelligēdū ē illud qd̄ sequit̄.sic ut vnū baptis/ma sufficit ad deletōem pcc̄i:sic et vna pnia.huic tñ intellectui repugnat.j.glo.hu.s.semper.j.c.

h Ita.s̄.di.l.§.pōt.⁊ alit̄.j.e.di.§.siue aūt.c.in sa

liceibus. i Unica.i.reiterabilis.

k Semp dz.s.semper ṽe penitere.sed de mortalib⁹ raro ɔtigit.vñ addit:at ego ⁊c̄.q.d.ita de facto ɔtingit sepe.s. φ qs hz pniam de minorib⁹ ⁊ ɔpunctōem:sed de maiori/b⁹ nō.uel meli⁹ φ innu it h:distinguo.s.ut pnia ꝓ leuiorib⁹ mortalib u tiū pcc̄is iniūcta possit iterari:q₂ nō iniungitur pnia solēnis:nisi ꝓ q̄uis simis.xxvi.q.vi.c.ult.

l Delictoꝝ.tamē mor talium.

m At ego.s̄.dist.i.§.a lii ecōtra.c.sunt qui ar bitrantur.

n Facili⁹.mirꝝ est q̄re. hoc dicat:cū multi iue/niant̄ in fine penitentes resplēduisse ⁊c̄.s̄.i.q.vij sigs oēz.⁊ pauci inueni ant̄ ante finē sine morta li.ar.s̄.l.di.q₂ tua.sz qd̄ dr̄ h itelligit̄ de integri tate carnis.s.ṽginitate. q.d.facili⁹ inuenio qui s̄uet ṽginitatē:q̄₃ q post corruptōez carnis s̄uet ɔtinētiā.nā tūc facilius cadet:ut.s̄.di.i.§.alii e cōtra.c.sūt q arbitrant̄ vñ ⁊ sacr̄o qñ ꝓ ⁊c̄.ut.⁊ xxv.q.vi.ab isto.ul̄ hoc pōt intelligi de pnia ꝑ/fectissima:q nō solū de/let pcc̄a:sed etiā peccā/di affectōem quā nō ha bere difficilimū ē.

rum suggestionibus aditū in/dulgere. Idem in libro de penitentia.

Penitentia est quedā dolē tis vindicta puniens in se quod dolet cōmisisse. ⁊ infra. Continue ē dolendū de pec/cato qd̄ declarat ipsa dictiōis virtus.penitere enim ē penaz tenere:ut semper puniat in se ulciscendo quod cōmisit pec/cando.pena enim ꝓprie dicit̄ lesio:que punit vindicans qd̄ quisq₃ cōmisit.ille penā tenet qui semp vindicat qd̄ cōmisis se dolet.Pnia itaq₃ est vindi/cta semp puniens in se quod dolet ɔmisisse. In eodem.

Si apostolus etiā peccata p baptisma dimissa ɔtinue plorat:nobis etiā sup funda/mentū aplo̅ꝝ positis quid p̄/ter plorare restat:quid nisi sē per dolere in vita:ubi eni dolor finitur:deficit ⁊ pnia.si au tem pnia finitur:qd relinquit de venia.Tādiu eni gaudeat ⁊ speret de gr̄a q̄₃diu sustētat̄ a pnia.dicit enim dñs:uade ⁊ amplius noli peccare:ñ dixit

o Cōgrue.nā peniten tē oz vitā mutare:qd̄ sūme difficile ē.q₂ dic̄ lex φ nō facilis est mutatio vite:sed cuz magno labore animi fit:ut in auc̄. de mon a.§.hinc aūt.ar.j.e.sane cauendum.

p Satisfactio.pnie.j.e.di.§.illōd aūt gregorii.ṽ.satisfactio.

q Causas.i.vicioꝝ radicem.nō enim sufficit ramos inci/dere:ut.s̄.di.ii.§.ex p̄missis.uel causas.i.opportunitates uel occasiones peccandi:ut.lxxxi.di.ualet.

r Penitētia.ē vīdicta.hec ē quedā assignatio illius pnie que dr̄ opis satisfactio:⁊ intelligit̄ de pfecta pnia:ut j.e.§.hac auc̄te. s Puniēs.in se.ar.expressū:φ quis ñ pōt ieiunare p aliū:lz ɔtrariū dixerit.h.s̄.lxxxij.dis.ɔsbr̄.lz qcqd sit de aliis vr̄ φ p filiū bñ possit qs ieiunare:q₂ eadē ꝑsona censet̄:ut.xxxv.q.iij.§.hac auc̄te.⁊ magis terrentur p̄res in filiis q̄₃ in seipsis.ff.φ me.ca.isti quidem.§.vlti.

t Uirtus.i.significatio ⁊ interp̄tatio.

u Tenere.alludit ethymologie uocabuli.vñ bernardus clareuallis dixit sup illū locū geñ.penitz me fecisse hoīem sup terrā.idē ē ac si diceret:pēa tenebit me ꝓ peccatis ho minū:tenebit inq̄₃ me cū venero super terram.

x Puniat.hitu ñ actu.ar.s̄.di.xxxi.si laic⁹.ar.ɔ̄.j.c.ꝓxi.

a Si apl's.s̄.xxxij.q.v.si paulus.

b Peccata.originalia.

c Dimissa.ſi dimiſſa: q̄re plorat: q2 ñ ē ſcā plena innouatō d ꝯ.di.iiij.c.ij.⁊ iō timet cadē.⁊ indignū ē eū ꝗ nōdū ſtabilē ⁊c̄.C.de teſta.mili.l.ult. d Plorat.ar.ꝯ.j.de cō.di.iiij.ſine pnīa.ar.ꝯ.s̄.di.i.tres ſūt aūt actōes. ſed illa nō ꝓhibet: ꝗn dolēdū ſit ſup pctīs iā dimiſſis: ſed ꝙ iā ꝓ illis ñ ē penitentia iniungenda.

e Super fundamētuȝ i.fidem.

f Finit.i.defic̄. qđ tūc fit: cū memoria pctī hr̄ ⁊ de pcto non doletur.

g Defic̄.i.inutil' ē: l' efficit inutilis.i.per ipſam pniam ad vitā ñ pducit ex qº.n.nō laborat: fructū nō d3 pcipē.xvi.q.i.generaliter.

h Pnīa. q̄ precēſſit.

i De venia.i.de vite mūdicia et ſpe eṫne beatitudinis quā cū venia aſſecutus fuerat.q.d.ita reꝰ ꝯſtituit per ꝯñs peccatū: ſic̄ erat priꝰ. ſic exponit grānꝰ.j.c.§.hac auctoritate.

k De venia.nō tñ itelligas: ꝙ pctā redeant p̄us dimiſſa.ſȝ q2 ita intrabit gehennā: ac ſi nullū pctīm eſſet dimiſſū.hoc ſm quoſdā.ſecꝰ ſm alios ꝗ dn̄t pctā iā dimiſſa redire: ut hec tradūt j.c.§.hac auctoritate.

l De grā.ſcē ꝓmiſſiōis

m Oriat̄.ſȝ ſi p̄cepit: ñ nc ſic p̄cepit īpoſſibile: q2 qđ nō erat i eiꝰ ptāte ar.s̄.di.ij.§.ecōtrario.⁊.c.ſciēdū.ſed expone volūtas in te nō oriat̄.i. in te orta ad effectū nō perducatur.

n Si ꝯtingit.s̄.xvij.q.iiij.ſunt qui opes.s̄.xv.q.viij.hi qui.j.e.di.§.ſine auctoritate,c.in ſalicibus.

o In eſtiuum.i.in omelia que ſic incipit.

ne pecces: ſed nec uoluntas peccādi in te oriat̄. Qđ qño ſeruabit̄: niſi dolor in penitentia ꝯtinue cuſtodiat̄ hinc ſemper doleat ⁊ de dolore gaudeat ⁊ de doloris pnīa ſi ꝯtingit ſemp doleat: ⁊ non ſit ſatis ꝙ doleat: ſed ex fide doleat: ⁊ ñ ſemp doluiſſe doleat. Itē grego.in eſtiuum tempus.

Penitentiā quippe agē digne nō poſſumus: niſi modum quoq3 eiuſdem pnīe cognoſcamꝰ. Pnīaȝ quippe agē eſt: ⁊ ꝑpetrata mala plangere ⁊ plangēda nō ꝑpetrare. nam ꝗ ſic alia deplorat: ut iterū alia cōmittat: adhuc pniam agere aut ignorat aut diſſimulat. qđ enim ꝓdeſt ſi peccata luxurie quis defleat ⁊ tñ adhuc auaricie eſtibus anhelat. Idez

Sunt qui dicūt pauci tp̄is penitentiā ꝯtra peccatū debere ſufficere: ut iterum liceat ad peccatū redire. recte hos paſtoris primi ſententia ꝑcutit: q ait: canis reuerſus ad ſuū uomitum: ⁊ ſus lota i uolutabro luti. magna eſt enim ꝯtra peccatum virtus pnīe: ſed et ſi qs in eadem pnīa ꝑſeueret. penitentiā veram agere eſt cōmiſſa plangere: ⁊ iterum plangēda declinare. Idem.

Productio reſt enim pena q̄ȝ culpa: ne parua putaretur culpa: ſi cum illa finiretur pcto. ſed innuit ibi: ꝙ ſi lōga fuerit culpa lōga pnīa d3 eē. l' nō.n. erit equū: ut ꝓ unꝰ hore fornicatiōe nō maior iniūgeret ei pnīa. ſed qđ h dr̄ retorqueṫ ad iteriorē pniam: q2 qñcūq3 r̄duco pctīm ad memoriā et pena. ac ꝑ hoc uel ad demōſtrationē debite miſerie uel ad emendationē labilis uite uel ad exercitationez neceſſarie penitētie tpaliter detinet hominem pena: quē iam ad damnatione eternam reū non retinet culpa. ira dei non ē ut hominis.i.ꝑturbatio ꝯcitati animi: ſed tranquilla iuſti ſupplicij conſtitutio. Item ioānes os aureum.

Perfecta penitentia cogit peccatorē omnia libenter ſufferre. ⁊ infra: In corde eiꝰ ꝯtritio: in ore eius confeſſio: in opere tota humilitas. hec eſt fructifera penitētia. Itē ſmaragdus.

Ille pnīaȝ digne agit: qui ſic preterita mala deplorat: ut futura iterū non cōmittat. nā qui plangit peccatum ⁊ iterū admittit peccatuȝ: quaſi quis lauet laterē crudū: quē ȝ quāto magis ablait: tanto magis lutum facit. Item aug.

Penitentes: ſi tamen eſtis penitētes ⁊ non eſtis irridentes: mutate vitā: reconciliamini deo: ⁊ nos cum catena paſcetis: qua in quis catena que ligaueris in terra erūt ligata in celo. audis ligaturam ⁊ deo putas facere impoſturā. pniam agis: genua figis. ⁊ rides: ⁊ ſubſanas patiam dei. ſi pniam agis penites. ſi nō peni

debeo ide doleṙ j.e.iudas.⁊ hº intellige d pena ſine de penalitate quā ſuſtinemꝰ ꝓ pcto pmi hōis q2 illa ē ꝓductior. ar.s̄.di.i.ſic̄ pmi

b Ad demōſtratōeȝ.i.ad cuſtodiam humilitatis: ut in paulo.xxiij.q.iiij.diſplicet.

c Miſerie.i quā venit ex pcto.s̄.di.v.ad eiꝰ vero uerſus finem.

d Emēdatōem i.ad purgatōem delicti: ut i paralytico.

e Exercitatōeȝ s̄.e.di.i.ſic̄ pmi.

f Neceſſarie ad vitā eternā.

g Detinet. pēa ad gloriā dei manifeſtādā: ut in ceco nato.s̄.di.i.ex his: ⁊ ad iudiciū fuṫe dānatōis: ut i herode.s̄.xxiij.q.iiij.nabuchodonoſor et ad cautelā ſui ⁊ alioꝝ: ut i paulo: ⁊ ut ſtudio ſiꝰ illa vita q̄rat̄: q̄ erit ab oibꝰ pctīs aliena: ⁊ ut ſit ſiđ li certādi mā ⁊ occaſio vincēdi ꝗ ñ vinceret ſi nō pugnaret.s̄.di.vi.§ ſed penſandū.

a Penitētiā plāgē.i.plāgēdo de p̄teritis malis dolē: uel ſatiſfactōe ſatiſfacē ſm p̄ceptū eccl'e. b Nō ꝑpetrare.i.i nullo mortali ꝑſeuerare: l' ꝓpoſitū ꝑpetrādi ñ hr̄e. c Cōmittat.i.ꝓpoſitū ꝯmittēdi hēat. d Diſſimulat.i.nō vere penitet. e Quid.n.ꝓdeſt.qº ad vitā eternā ut.j.e.di.ſi ples.nā al' bñ valet occaſionaliṫ.j.e.di.piū.j.e di.nihil. f Sunt qui.qui ait.j.e.ſepties.s̄.di.l.hi.qui. g Uirtus.i.effectus penitentie.

a Productior.s̄.di.xc.ſi qs monachꝰ.ar.ꝯ.s̄.e.diſ.vide benignū ꝯ ibi.n.innuit: ꝙ q̄ȝdiu vr̄ durare pctīm: durare d3 pnīa. ſed dic ꝙ nō dr̄ ibi: ꝙ pnīa nō d3 eē ꝓductior

h Ira dei.s̄.xi.q.iij.§.ſi gº iniuſte. i Perlbano. ecce qđ ſit ira hōis: et qđ ira dei.

k Perfecta pnīa.cogit.iniūcta a ſacerdote.

a Penitētes .cū catena.s̄.di.i.agite.ar.s̄.di.i.facilius. b Catena.i.i catena.i.cū mādato eccl'e.l.ſȝ qđ eccl'a nos ligauit.⁊ ē ſil'e.i.q.i.iudices

c Impoſturā.i.ei falſuȝ iponē.ꝙ.ſ.iniuſte ligaris ab ipſo.deꝰ.n.neminē iniuſte ligat.xi.q.iij.§.ſi ergo iniuſte. Impoſtor aūt dr̄ ꝗ falſū aliqđ alicui iponit.ff.d edil.edic.l.q̄ vicia.§.i. d Agis.actu vl' uoluntate.

e Irriſor.ſubſānare.i.naſo torto deridere.

f Incōſtātia.nō incōſtātiā reprobari.ſi.de ꝓcur.

tes: penitens non es. si ergo
penites: cur facis quod ma/
le fecisti. si fecisse peniteat: no
li peccare. si adhuc facis: cer
te non es penitens. Itē isi/
dorus de summo bono.

e Irrisor est nō penitens: q2
adhuc agit quod penitet
nec videtur deū poscere sub/
ditus: sed subsannare super/
bus. canis reuersus ad suum
vomitum est penitens ad pec
catum. multi enim lachrymas
indefinēter fundūt: ⁊ peccare
non desinunt. Quosdam acci
pere lachrymas ad penitenti
am cerno: ⁊ affectum peniten
tie non habere: quia incōstan
tia mentis non recordatione
peccati lachrymas fūdūt. nūc
vō reuiuiscente usu ea q̄ fle/
uerunt: iterando cōmittunt.
isaias de peccatoribus dicit:
Lauamini mundi estote. La/
uatur ⁊ mundus est: q ⁊ prete
rita plangit: ⁊ flenda iterū nō
admittit. lauatur ⁊ nō est mū/
dus q plangit que gessit: nec
serit: ⁊ post lachrymas ea que
fleuerat: repetit Item aug.
in libro soliloquiorum.

Inanis est pnia quam se/
quēs culpa coinquinat. vul
nus iteratū sanatur tardius.
frequēter peccans et lugens
vix veniā merebitur. nihil p/
sunt lamenta si replicātur pec
cata. nihil ualz veniā a malis
poscere: ⁊ mala denuo itera/
re. persiste ergo in cōfessione.
esto in penitentia. fortiter cō
firmatus vitam bonā: quā ac
cepisti tenere non desinas. p
positum bone vite cōserua in/
giter Itē greg. in pastorali.

Qui admissa plangūt: nec
tamē deserunt considera
re solicite sciant: q2 flendo in/
aniter se mundant: q viuendo
se nequiter inquinant: cū ic/
circo se lachrymis lauant: ut
mūdi ad sordes redeāt. Itē

Qui admissa plāgit: nec ta
men deserit: pene grauio
ri se subijcit: quia ipam quam
flendo impetrare potuit veni
am: contēnit. Item La/
uamini mundi estote. post la/
uachrum enim mūdus esse ne
gligit: quisqs post lachrymas
vite innocentiā non custodit.
lauantur ergo nec mūdi sunt:
qui cōmissa flere non desinūt.
sed rursus flendo committūt.
Item.

Baptizantur quippe a mor/
tuo: qui mūdant se fletib⁹
a peccato. sed post baptisma
mortuū tāgit: qui culpas post
lachrymas repetit Idem in
moralib⁹ Incassum quippe
bonū agitur. si āte vite termi/
num deserat̄. q2 ⁊ frustra uelo
citer currit: q priusq̄ȝ ad me/
tas uenerit: deficit. Sed ver
ba diffinitōis n̄ ad diuersa tpa
sed ad idem tp̄s referūtur: vi
delicet ut tpe quo deflet ma/
la q̄ cōmisit: n̄ cōmittat: qd ad/
huc eū flere oporteat. qd ex
seq̄ntibus vbis eiusdē auctis
datur intelligi: dū dr̄: nā si sic
alia deplorat: ut itez alia cō/
mittat: adhuc pniaz agere aut
ignorat aut dissimulat Hinc
augustinus in encihyridion.

Sane cauēdū est: ne quisq̄ȝ
existimet infāda illa crimi/
na: q̄lia qui agūt regnū dei nō
possidebūt: quotidie ppetran
da ⁊ elemosynis quotidie re/
dimēda. In meli⁹ ē qppe vita
mutāda: ⁊ p elemosynas d̄ pec
catis pteritis ē ppiciād⁹ deus
nō ad hoc emēdus quodāmō
ut ea sp liceat ipune cōmittē.
nemini. n. dedit laxamētū pec
candi: q̄uis miserādo deleat
iam facta peccata: si n̄ satisfa/
ctio cōgrua negligat̄ Idem

in cāe. ff. de off. psi. obseruare. ar. cō. ff. de col. bo. nō
nūq̄ȝ. g Usu. cū pueniāt a tentatōe. j. di. v. c. i.
h Ea. i. filia. i Isaias. adhuc ē d. c. isidori qd
sequit̄. k Lauamini. baptismo uel pnia.
l Mūd⁹. iteri⁹.
m Lauatur. ex/
terius.
n Lauat̄. i. illa
mūdicia n̄ ē ei ad
salutē: q2 ē momē
tanea nō perseue
rās. uel nō ē imū
d⁹ ex toto. sed ad
tp̄s t̄ in pte.
o Que fleuerat
s. xv. q. viij. hi q.
p Soliloquiorum. i.
psalmorum: q sūt ex
cellētiora de xpō
eloquia.
q Inanis. i. in
sufficiēs ad
vitā eternā obti/
nēdā: uel carens
fructu illi⁹ pnie:
quā n̄ seq̄t culpa
c⁹ fruct⁹ est vita
tio gehēne ⁊ ade
ptio glorie.
r Tardi⁹. ar. cō
Uulnus achilleo:
qd quōdā fecēat
hosti: Uulneris
auxiliū pelias ha
sta tulit.
s Frequēt̄. s. di.
xciij. diaconi sūt
cō: sed hoc aduer
biū dix soluit cōtri
etatem.
a Qui deserūt
peccare. vl̄
q2 redeūt ad illa
uel ad alia.
b Ad sordes. q̄
si hoc inde sequit̄
et ita tenet̄ cōse/
cutiue: ut. i. q. i. psi
byt in fi. b.
c Baptizāt̄. hec
vba q̄ h po/
nit gregori⁹: iue
niūt̄ in libro iesu
filij sirach: qui dr̄
ecclesiastic⁹.
d Baptizant̄. i.
absoluūtur ⁊ mū
dantur de cō. di.
iiij. nec queq̄ȝ.

e A mortuo. i. a cōtractu mōrtui. tangit qd fiebat in ve. te.
q̄ siqs tangebat ossa vel corp⁹ mortui hōis erat immūd⁹. vij
dieb⁹ postea aspgebat̄ aq̄ aspersiōis die tertio ⁊. vij. ⁊ sic mū
dabat̄ sicut h tāgit̄ ⁊ exponit̄ de cō. di. iiij. nec queq̄ȝ.
f Incassū. deseratur fi
nalit. ar. j. di. iiij. § filijs.
g Frustra. q̄si indecēs
est pus soluē ⁊c. ext̄ de
renun. lr̄as. ar. cō. C. de
his qb⁹ ut indig. l. fi. nā
⁊ testm̄ iperfectū nullū
ē insti. qb⁹ mo. test. isir.
§. i.
h Sed vba. h incipit sol
uere auctes q̄ videntur
dr̄e illā pniam nō fuisse
verā: quā sequit̄ mortal̄
culpa et respicit h pmo
illud. c. pniaz qppe agē
i Cōmittat. i. nō cōmit
tēdi ppositū hēat: q er/
go a malis sic mentē re
uocat: ut cōmissa plāgat
et plāgēda cōmittere nō
velit: nec satisfacē negli
gat vere penitet. licz po
stea forte casu vel infir
mitate peccet nō ex p/
posito.
k Cōmittat. opere nō
uolūtate.
l Enchyridion. i. il. ma
nuali. et dr̄ ab en qd est
in et chyros qd ē man⁹
i. liber manualis.
a Sane ppiciand⁹. i.
placandus.
b Emēd⁹. i. nō demus
ei elemosynas in pcīuz
ut maneam⁹ licite i pec
cato: alias dicit. c. elēo/
synis peccata tua redie
s. di. i. medicina. j. e. §.
adhuc instant. s. i. q. vij.
exigūt. remissio. n. pcti
nō dat licentiam delin/
quēdi. peccata etiā pu/
blica puniri interest. ex̄
de col. c. ij. sed tn̄ nō de
bem⁹ temere ad penas
psilere. ar. C. de penis
si operis.

c Qui vult.a seipso.s̄.xxiij.q.v.si nō l3.C.de servit.p̄ses. nec tenet aliqua actōe q ꝓpt̄ suas ꝯservādas aliēas merces ꝓijcit.ff.de p̄scrip.v.q servādarū in prin.

d ¶ Incipe.ut hēat cor ꝯtritū et dimittat ei a quo lesus ē.

a Nihil.j.de con.di.v.nihil.et.c.non mediocriter.s̄.di.lxxxvi.quid prodest.

b ¶ Nihil ꝓdest.ad vitā eternā: ꝓdest tn̄ ad minus suppliciū subeūdū.j.e.di.siqs aūt nō hn̄s.vn̄ ⁊ pnia n̄ ē denegāda super vno pc̄o:dū qs r̄manet ī alijs ex̄ de pe.⁊ re.ꝙ qdā3.Itē ad tpalia ꝯsequēda.xxij q.ij.si q̄libet.Itē ad citiorē gratie appositōe3.j.di.v.falsas.

Qui vult ordiate dare elemosynā: a seipo d3 incipe: ⁊ eā sibi primo dare. est enim elemosyna opus misericordie verissime: de q̄ dictū est: misere aīe tue placēs deo: ꝓpt̄ hoc renascimur: ut deo placeamus. Itē io. chrysostomus

De quotidianis breuibus leuibusq3 peccatis: sine q̄bus hec vita nō ducit̄: quotidiana orō fideliū satisfaciat. Eoꝝ ē enim dicē: pr̄ noster q̄ es ī celis: q iam taliter pr̄i regenerati sūt ex aqua ⁊ spū sācto. delet oīno hec orō minima quotidiana pc̄tā. delet ēt illa a q̄bus vita fideliū ⁊ scelerate gesta: s3 penitēdo ī melius cōmutata discedit. sic quē admodū dr̄ veraciter dimitte nobis debita nr̄a: qm̄ nō desūt q̄ dimittūtur. ita veraciter dicat̄: sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is.i.fiat quod dr̄: quia ⁊ ip̄a elemosyna est veniam penitētibus oīno ignoscere. Itē pius papa.

Nihil ꝓdest homini ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis opa facere: nisi mens ab iniqtate revocet̄. Ex psona huiuscemōi penitētis ēt illud smaragdi itelligit̄: Ille penitentiā digne agit ⁊c̄. Et illud augustini: Penitens ⁊c̄. ⁊ illō isidori: Irrisor ē ⁊ nō pe. ⁊ illud isaie: Lauami ⁊ mūdi estote. Itē ⁊ illud soliloquioru3: Inanis est pnia ⁊c̄. similiter ⁊ illud greg. Qui admissa plangunt et baptizātur a mortuo. Illud aūt ambrosij: Repiunt̄ ⁊c̄. n̄ s̄m generalē: sed s̄m specialē ꝯsuetudinē ecclesie de solēni pnia dictū intelligitur: que apud quosdā semel celebrata non iterat̄. Vn̄ augu. scribit ad macedoniānū.

Quāuis caute ⁊ salubriter ꝓuisū sit: ut locus illi⁹ humilime pnie semel in eccl̄a cōcedat̄: ne medicina vilis nimis utilis eēt egrotis: q̄ tāto magis salubris ē: quāto min⁹ ꝯtēptibilis fuerit. qs tn̄ audeat dicē deo: qre huic hōi qui post primā pniam rursus se laqueis iniqtatis astringit: adhuc iteꝝ parcis? Hac auctē ⁊ illud ambrosij determinat̄: ⁊ iteꝝ peccatori p primā pniam venia dari monstrat̄. alioqnin nequaq3 iteꝝ pceret deus: q necdū pepcisset. Satisfactio quoq3 pnie: ⁊ uade ampli⁹ noli peccare: eundē cū diffinitione intellectū hn̄t. Illud autē qd̄ in li. de pnia dr̄: de pfecta ē intelligendū. Sicut eni charitas alia ē incipiēs alia est ꝓficiēs alia ē pfecta: sic et pnia alia ē incipientiū alia ꝓficientiū alia pfectoꝝ. sicut aūt charitati l3 nondū pfecte in baptismo dat̄ venia peccatoꝝ: ut q̄uis postea grauit̄ aliqs sit peccaturus: tunc tn̄ intelligit̄ eē renatus n̄ aqua tm̄: sicut iouinian⁹ tradidit: s3 aqua ⁊ spū sicut hiero. ꝯtra eū scribit: sic ⁊ icipiētiū pnie venia n̄ negat̄ q̄ quadā rōne pfecta pōt dici q2 toto corde gemit et dolet: l3 ⁊ alia rōne pōt dici impfecta: q2 n̄ usq3 in finē duratura. Scd̄m primū modū pfectiōis intelligit̄ illud ioannis os aureum.

e ¶ Elemosyna. dicit̄ ab eli: ꝙ ē de⁹: ⁊ mois: ꝙ ē aq̄: q2 ita extiguit pc̄tm sicut aqua extiguit ignē di.xlv.tria.

f ¶ Dictū est in libro iesu filij syrach a salomōe

g ¶ Placeam⁹ deo. nō ergo se fallāt. q p largas elemosynas fructu3 vel pecunie se existant ipunitatē emē: q2 q diligit iniquitatē odit aīam suā: ⁊ q odit aīam suā nō ē ei deus misericors sed crudelis. si igit̄ vult ei dar̄ elemosynā per quā fit mūda: odiat eā secūdum seculū: ⁊ diligat eā s̄m deum. Hac elemosyna quā sibi hō primū debet mū[...]dant̄ interiora. ergo elemosyna pecunie quā qs facit manēs in mortali peccato: nō ꝓpe dr̄ elemosyna: q2 iordinate fit dū a se nō incipit: et dū sibi crudelis existit: nō placet deo.h.

a De quotidianis breuib⁹. rōne tp̄is vocat breuia. nā si durant trāseunt in mortalia.xxv.di.§.criminis.

b ¶ Quotidiana.s̄.e.di.i.tres sunt aūt actōes.

c ¶ Orō.j.e.di.q vult.

d ¶ Satisfaciat.j.de ꝯ.di.iij.aquā.

e ¶ Pater nr̄. q2 nō ipo nisi maior pnia ꝓ venialiq3 ut dicat pat̄ nr̄. vn̄ dicit.c.ꝙ sufficit pfecta ꝯtritio uel ꝯfessio cōdis s̄.di.i.c.ult.

f ¶ Talis⁊q3 sūt filij dei: ⁊ ita veraciter pōt dicē pater noster in q̄b⁹ non est mortale aliqd.

g ¶ Peccata delet. n̄ ꝙ pc̄ta mortalia pmo cōmissa ea oīa dimittat; sed q2 pniam ꝓ mortali iniūctā relevat. delet g° mortalia q°. ad penā n̄ q° ad essētiā. s3 venialia q° ad utrūq3. sic ⁊ aq̄ bn̄dicta. de cō.di.iij.aquā.i.sacrificiū

h ¶ Dimitte.C.de nup.imperialis versus prin.

i ¶ Quod dr̄.s.dimittim⁹.ar.de cō.di.ij.reuera in fi.s̄.dist.xxiiij.psalmista.et di.lxi.dominus.

c ¶ Ex psona huiuscemodi.ō quo loq̄t̄.c.nihil.

d ¶ Punitēt3.s.ō vno ⁊ n̄ de alio vl̄ aliud cōmittētis tūc uel postea.

a Quāuis.s̄.di.l.q̄uis

b ¶ Vilis.i.vilis si haberet̄ qd̄ ꝯtigeret ex iteratōe eiusdē.oē.n.rarū ⁊c̄.xciij.di.legim⁹

c ¶ Deo vl̄ pape.

d ¶ Hac aute.s.q̄uis.

e ¶ Et illud.s̄.e.reperiuntur.

f ¶ Determinat̄.s ꝙ de solenni itelligatur.

g ¶ Iterū: sic dictū ē.s̄.e.c.ꝓrio q̄uis in fi.

h ¶ Parceret.q2 si pri⁹ hō n̄ pepercisset: nō ei iteru3 parcē dicēt̄. ar.s̄ e.di.pnia ē q̄da3 dolētis.

i ¶ Satisfactio: maliter tenet̄.

k ¶ Intellectū.s. ut ad tp̄s ide3 referatur nō ad diuersa.

l ¶ In libro.s̄.e.di.§.i.penitētia est quedam.

m ¶ De perfecta pnia.i.pfectoꝝ: l̄ sufficiēs ad salutē l̄ duratā usq3 i fi.

n ¶ Proficiens.i.ad salutē sufficiens.

o ¶ Perfecta.q2 q̄d⁹ sūt i ea: ut.s̄.di.ij.cū scā3.⁊ precedēti.§.

p ¶ Perfecta.i.ad salutē sufficiens.

q ¶ Duratura.h dat intelligi ꝙ quedā dr̄ perfecta.i.usq3 ad finem duratura.

r ¶ Modū.ꝙ dr̄ perfecta.i.ad salutē sufficiēs:ut cū quis toto corde dolet et gemit.
s ¶ Perfectōis.q: dr̄ ꝑfcā.i.usqȝ ad finē duratura.
t ¶ Illud autem.s̄.c.si apostolus.

gauit ꝺ feneratore:ꝗ debitorib⁹ debita ineq̄lia dimiserat
a ¶ Tollit.tā.abstulit.quo ad culpā nō quo ad penā.j̄.e.illud.et.s̄.di.i.sicut ꝓximi:uel quo ad penā eternā nō quo ad tꝑalem.j̄.di.iiij.§.filijs.b.

u ¶ Reuocet. qꝺ ex leui cā fieri p̄t C.de li.ꝛ eorū li.l.ij.ar.xv.q.vij.c.i.dū tñ lege sit ɔprehensa.
x Quod autē inductis auctibus quas inducunt ꝗ pniam nō esse iterādā dicūt:et ꝙ pnia postqȝ peccat non obtinet veniā:incipit ꝓbare ꝑ multas auctoritate s et exēpla:ꝙ pniā sepi⁹ iterat.ꝛ ꝙ sepius per pniam r̄mittunt peccata.
a Septies vbū salomonis: qꝺ exponit hier.
b ¶ Septies.i.ꝓ vniuersitate pōit i.oibus modis ꝛ generib⁹ flagitiorū et tribulationum.
c ¶ Cadit.i. affligitur.
d ¶ Resurgit.i. n̄ parit sed ꝓficit l̄ resurgit.i. nouis oꝑib⁹ ꝓficit.
e ¶ Cadit si intelligas hoc ꝺ casu: ꝗ fit p⁹ peccatuȝ mortale. exaudi qꝺ dicit in die.s. vite suc.et tūc est casus a charitate si vero intelligas de casu ꝗ fit ꝑ veniale per qꝺ cadit a q̄dā innocētia nō a charitate:tunc exaudi de die nāli.

rei: Perfecta pnia ꝛc. Iuxta secundū modū ꝑfectiōis:illō aug.itelligit: Pnia ē vindicta semꝑ puniēs in se qꝺ dolet cōmisisse. Illud aūt si pnia finit nihil ꝺ venia relinqtur: dupliciter intelligi p̄ot. Si.n.iuxta quorundā sniam peccata dimissa redeūt:facile ē itelligē: nihil de venia r̄liquit: qm̄ pctā que prius erāt dimissa: iteꝝ replicātur. Sicut.n.ille ꝗ ex iusta ꝟuitute in libertatē manumittit:interim uere liber ē:q̄uis ob ingratitudinē ꝛ in ꝟuitutē postea reuocet: sic ꝛ penitēti pctā vere remittunt:q̄uis ob ingratitudinē venie eisdē postea sit iplicādus. si antē pctā dimissa nō redeūt:dr̄ nihil relinqui de venia: q: nihil relinquit sibi de vite mūdicia ꝛ spe eterne beatitudinis: quā cuȝ venia assecutus ē. sicut.n. argēto ꝑfecte purgato nihil sui decoris relinqtur: si seq̄nti erugine fedat: n̄ tñ prima sȝ seq̄nti erugine sordidat: sic expiato ꝑ pniam nihil de venia dr̄ relinq: cū tñ iam n̄ deletis sed adhuc expiādis coinquetur.

Quod aūt ꝑ pniam nō semel tantū sȝ sepissime pctā remittant: auc̄te m̄ltoꝝ ꝓbat. ait.n. hiero.ad rusticum de pnia.

Septies in die cadit iust⁹: ꝛ resurgit. sic cadit qm̄o iustus: si iustus qm̄o cadit? sȝ iusti uocabulū n̄ amittit ꝗ ꝑ penitētiā semꝑ resurgit. ꝛ n̄ solū septies sed etiā septuagesies septies delinquēti: si ɔuertat ad pniam pctā donantur: cui plus donat: plus diligit. Denique ꝑ pniam adulterij simul ꝛ homicidij veniam impetrauit: de cuius pnia in eodē libro hieronymus ait.

Tantā pniam peccatoris ostendit psalmus qnq̄gesimus: qn̄ ingressus ē dauid ad uxorē urie: ꝛ a nathā ꝓpheta correct⁹ r̄ndit dicēs peccaui: statiqȝ meruit audire: ꝛ dn̄s abstulit pctm̄ tuū a te. adulterio eni iūxerat hōicidiū: ꝛ tñ cōuersus ad lachrymas ait: Miserē mei deus.s.m.m.t. Magnū enim pctm̄ magna indigȝ misericordia. vnꝺ subiūgit ꝛ dicit: Multū laua me ab ini.m.ꝛ a.p.meo.m. Qm̄ iniq.m.e.cog.ꝛ.p.m.cō.m.est.s. Tibi soli peccaui. Rex.n.erat alium n̄ timebat: aliū n̄ hēbat super se. Et ɔtra te malū feci: ut iustificeris in ꝟmonib⁹ tuis ꝛ vincas cū iudicaris. ɔclusit eni deus oia sub pctō: ut omnibus miserea i tantūqȝ ꝓfecit: ut dudū peccator ꝛ penitens trāsierit in magistrū ait: Docebo iniquos vias tuas: ꝛ impij ad te ɔuertent. Confessio ꝛ pulchritudo corā eo: ut qui fuerit sua pctā ɔfessus dixerit: Corrupte sūt ꝛ cōputruerūt cicatrices mee: feditateȝ vulneꝝ in sanitatis decorem cōmutet. Item ambrosius in apologia dauid.

Tale rex tātus ac potens nec exiguo quidē momēto manē penes se delicti passus ē ɔsciam: sȝ ꝑmatura ɔfessione atqȝ imēso dolore red-

b ¶ Cōuersus.s̄.di.i.§.ecōtra.
c ¶ Indiget.mīa.i.magno effectu mīe.nā misericordia dei eque magna ē semper.
d ¶ Timebat rex.de fcō ar.di.lxxiij.nemo.
e ¶ Non timebat.h̄ hēs vnā expositōem huius auctis aliā hēs.s̄.di.i.ꝛ venit.vel dic ꝙ alium non timebat qui.s.iuste posset euȝ punire: cum ipse solus sine peccato sit.s̄.iij.q.vij.iudicet.
f ¶ Iustificeris.q: cōtinuo penituit.di.i.et venit
g ¶ Omnia.i.iudeos et gentiles.
h ¶ Cōc ūsit.i.ɔcludi ꝑmisit.
i ¶ Ut oīb⁹ quo ad sufficiētiā nō quo ad efficatiā.s̄.e.di.ij.citi⁹.
k ¶ Cicatrices.i. plage peccatoꝝ per baptismū ꝓut exponit.j̄.di.iiij.c.ult.uel ꝑ aliud remediuȝ sanate.
l ¶ Cōputruerunt. cum peccato iterū ɔsentitur dū ad actū ducit.
m ¶ In apologia. dauid. liber excusatorius de dauid.
a Tale rex tātus. Casus. In hoc.c. excusat multis mōis peccatū dauid: adulterij.s.ꝛ homicidij. Primo. q: diu noluit manē in peccato. Secūdo q: grauit in corde doluit. qꝺ idē pȝ: q: statī fuit ei dimissū pctȝ. Tertio: q: si qn̄qȝ sancti peccāt: credendū est hoc eis ɔtingere pon⁹ fragilitate nāe qȝ peccādi libidine. vnde fortius resurgunt adeo:ut nō videantur cecidisse. In secūda parte ponit dr̄am inter pctm̄ ꝛ iniqtatē. pctm̄ n. est opus iniqtatis. iniqtas ē q̄litas mētis. vn̄ ꝗ vult cauē a pctō: extirpet radicē ipsi⁹ pcti.s.iniqtateȝ.
b ¶ Nec exiguo. postqȝ redargut⁹ est a nathan.
c ¶ Cōsciam.ar.ꝙ nō dr̄ qs morderi peccati ɔscia: ex quo iam de eo penituit. vn̄ subire secure potuit sacramētū.viij.

f ¶ Uocabulum. generaliter dicit lex: ꝙ ꝗ possessionē vi adeptam in ipso ɔgressu recipit. in p̄n stinā cām uidetur potius reuerti qȝ vi possidere.ff.de vi.ꝛ vi.ar.ꝗ ꝑ possessionē ar.s̄.di.ij.§.hoc itaqȝ.et.c.firmū.
g ¶ Septuagesies.i.qn̄cūqȝ finitū ꝓ infinito ponit.j̄.e.ꝺ h°.xvi.q.ij.visis.v.habet enim.
h ¶ Cui pl⁹.hec fuit r̄nsio petri: cū dn̄s eū interro-

q.iij.ar.ta.l'dus.l3 ar.ↄ̃ ſt.ſ̃.xxv.di.p̃mũ|ſed nõ ꝙ ↄſcia du plicit accipit'.q̃nq3.n.dr̃ ↄſcia delicti:ut ibi|q̃nq3 dr̃ mors⁹ pcti:ut h.ꝛ fin qđ dic̃ orati⁹:Nil ↄſcire ſibi:nulla palleſcer̃ culpa. ¶Traſduxerit.i.deleuerit quo ad penã eternaz alſ tpalit̃ punit⁹ fuit.ſ̃.

di.i.ſicut p̃mi.

e ¶Sãcti q.p h° intẽdit ꝓbare ꝙ vtil' eſt pnia:l3 ſeq̃t' offẽſa q̃dã.ſ.h'ũana ſilitudine currẽtiũ i bra uio ul' agone.nã l3 i cur ſu labat':ſi poſtea viril't' inſtat lapſ⁹ p̃tit⁹ nulla ten⁹ eis iputat'.ſic ꝛ ſpi ritualis agoniſta dũ cur rit ad brauiũ vocatõis et'ne:l3 aliq̃n labat' i via ſi poſt reſurgit lapſ⁹ nõ obeſt ei:q et ſtimulo in citat⁹ pudõis ad ↄſũma tõe3 curſus ampli⁹ inar deſcit.l.di.fidelior.

f ¶Corruũt.ſ̃.xx.q.iij. ꝓclinior.j.e.int' hec hir cũ i auc.d̃ mo.§.hinc.

g ¶Cumulaſſe.i.incẽti uũ ad bene operandu3 augmentaſſe.

h ¶Currẽtiũ.i.bñ ope rãtium:uel intelligit' ad litteram.

i ¶Soluit'.ſ̃.e.diſ.i.§.a lij eↄ̃.et.c.venit.

k ¶Luctãtiũ.ut fiat ↄtẽ tio:ſ̃ illi poſtea obtinue runt.

l ¶Maiore.ſ̃.di.l.fide lior.

m ¶Cenſeri.i.dãnari.

n ¶Cõditõis humane.

o ¶Uirtutis.j.e.inter hec hircum.

p ¶Donat'.donari q̃de3 dr̃ ꝙ nullo iur' cogente ↄcedit'.ar.ſ̃.di.ij.null⁹ eox.ff.de regul'.iur.do nari.vnde cũ p̃mã gr̃a3 neo poſſit mereri:p3 ꝙ g̃tis ſit r̃miſſio pctox.

q ¶Donat'.donat' pctm̃ q̃n ita r̃mittit':ut ꝓ eo nl' la pẽa exigat':ut i baptiſ' mo delet cũ iterior ma cula abſtergit'.cũ ad pe nã et'nã minie reſeruat'.

r ¶Delet'.ſ̃.diſ.i.c.his poteſtatis.

ſ ¶Delet'.ſiq̃dẽ i baptiſ' mo delet' originale:ne obſit nõ ut ñ ſit.j.d̃ cõ. di.iiij.c.ij.et alludit' hic nã e ſãguinis.h'ũida .n.

didit pctm̃ ſuum dño. ꝛ ifra. Deniq3 dñm dolor iterni affe ct⁹ monuit:ut nathã dicẽt: qm̃ pẽituit te ꝛ dñs trãſtulit pctm̃ tuũ. Maturitaſ itaq3 venie ꝓ fũdã regis fuiſſe declarauit pniaz:q̃ tãti erroriſ offẽſã trãſ duxẽit. ꝛ ifra:Sãcti q ↄſũma re certam̃ piũ geſtiũt:ꝛ currẽ curſum ſalutis:ſicubi forte ut hoies corruũt: nature magis fragilitate q̃3 peccãdi libidine forti⁹ ꝛ acriores ad currendũ reſurgũt:pudoris ſtimulo ma iora reparãtes certamia: ut ñ ſolũ nullũ attuliſſe extimet' la pſus ipedim̃tũ:ſ3 et uelocitati incentiua cumulaſſe. Ergo ſi currẽtiũ ñ ſoluit' curſ⁹:cũ aliq forte ceciderĩt:ñ luctãtiũ ↄten tio:ſ3 ioffẽſa manẽt certamia: q̃n et pleriq3 p⁹ vnũ uel alteꝝ lapſũ gr̃a maiore vicerũt:q̃n to magis agonẽ pietatis igreſ ſi ñ debẽt vni⁹ ꝓlapſiõis offen ſa cẽſeri:cũ btũs ſit q ſe p̃t p⁹ lapſũ reparet:ꝛ ifra. Qđ pec cauit:ↄditõis ẽ. qđ ſupplica uit:correctiõis.lapſus cõis ſ3 ſpãlis ↄfeſſio.culpã itaq3 ici diſſe nat'e ẽ diluiſſe v̾tutis.et infra: Pctm̃ aut donat': aut d̃ let':aut regitur. donat' p gr̃am ꝛ delet' p crucis ſãguinẽ.regit' p charitatẽ. Silr ꝛ inigtas q̃ eſtimat' hitudo mẽtis iniuſte: l3 ioãnes in epl'a eũ q fecerit pctm̃ ꝛ inigtatẽ feciſſe dixẽit. pctm̃ ẽ inigtas:q2 in pctõ ipſo ẽ inigtas. tñ ut nobis uidet': pctm̃ ẽ op⁹ inigtatis:ꝛ inigtaſ opatrix culpe atq3 d̃licti. pus ẽ g°ut ipa inigtas deleat':exci dat' ꝛ radix ꝛ ſeminariũ pctõ rũ.ita quẽadmodũ intrans in aiam ſapiẽtis diſciplina ipru dentiã tollit: ꝛ ſcia ignorãtiã: ſic pfecta v̾tus inigtatẽ ꝛ re miſſio peccatoru3 delet omne peccatũ. Idem in eodẽ. Illud v̾o q̃3 admirabile ẽ: ꝙ angelo feriẽti plebẽ ſe ob tulit dauid dicẽs:Ego ſũ q peccaui:ego inique egi. iſti q oues ſunt qd fecerũt? Ecce rex iſte gd fecit. fiat manus tua ĩ me ꝛ in domũ p̃ris mei. quo facto ſtatĩ ſacrificio dign⁹ iudicat⁹ ẽ:q abſolutiõe extimabat' idi gnus.nec mirꝫ ſi tali ſua obla tiõe ꝓ ppl'o pcti ſui adept⁹ eſt ueniã:cũ moyſes offerẽdo ſe dño ꝓ plebis errore pctã dilu erit. Texit igit' pctã ſua: an ñ: ſiqs hoc neget:cũ ipe docue rit ꝓpha: ꝙ remittant' inigta tes:tegant' pctã:ñ inputent' a dño:delictũ meũ cognoſco et iniuſticiã meã ñ operui. Dixi ꝓnũciabo aduerſũ me iniuſti ciã meã dño:ꝛ tu remiſiſti im pietatẽ pcti mei. Si dixit ꝓnũ ciabo:ꝛ veniã meruit añq3 ꝓ nũciaret:q̃nto magis ubi d̃ ſe ꝓnũciauit dicẽs: Inigtatem m.ego cog.ꝛ.p.m.ↄ̃ me ẽ ſẽp. Remiſſũ ẽ ei õe pctm̃:l3 ſpãli ter de hoc nathan ꝓpha r̃ndit ꝛ dñs trãſſulit pctm̃ tuũ. ergo ꝛ remiſſionẽ meruit inigtatis ꝛ texit charitate atq3 operuit pctã ꝛ texit opib⁹ bonis. nec iputatũ ẽ ei pctm̃:q2 nõ fuit in eo dol⁹ malicie:ſ3 lapſus erro ris.deniq3 ñ fuit improbitatis eſtus:ſ3 ũbra myſterij: ꝛ tñ cõ feſſus ẽ delictũ ſuu3.agnouit inigtatẽ.vidit lauacrũ: ꝛ vi dit ꝛ credidit.dilexit multum ut nimia charitate tegẽ erro rẽ quẽuis poſſet. Ecce cui⁹ pnia hic ↄmẽdat':cui et venia ꝑ ꝓpham data mõſtrat':q̃3 gra uit' poſtea d̃i eliq̃rit: ppl'i mul titudo ꝓſtrata oñdit. Achab quoq3: ut hiero.ↄ̃ iouinianu3 ſcribit:rex ipijſſum⁹: ut ſniam dei ſubtifugẽt: ꝛ euerſio dom⁹ ei⁹ differret i poſteros ieiunio ipetuit ꝛ ſacco.de q° ad eũdẽ ruſticũ ſcribit idẽ hiero. dicẽs

Achab rex ipijſſum⁹ vinea3 nabute cruore poſſedit: ꝛ cũ iezabel nõ tã ↄiugio ſibi q̃3

nã3 hñt ablucẽdi:ſic io.in apo.ait d̃ martyrib⁹.lauerũt igr ſtolas ſuas ꝛc̃.Et apl's delet' chyrogr̃ph⁹ p mortẽ xp̃i q° diabolo tenebamur obnoxij.l.xvi.di.ſcir̃ d3 v̾.ire i apo.dauid d̃leta ſcripta charta remanet.ſilr

deleta culpa ori giali i baptiſmo remanet ipa inig tas.i.fomes pcti ad penã tm̃ non ad culpam.

t ¶Per ſãguinẽ. i.p paſſionẽ.i.p fidẽ quã qs h3 d̃ paſſione.

u ¶Tegit' p chari tatẽ.i.p bõa opa ſic.n.vnũ corp⁹ te git' p oppoſitõe3 alt'i⁹:ſic pctm̃ te git' p bõa opa cõ traria:ut.j.e.illõ v̾.atq3 opuit pctã ꝛ texit opib⁹ bo nis.vl' referas h° ad diuerſa pctã: ut pctm̃ qđ ẽ tm̃ i volũtate dicat' donari:originale at deleri:actu ale tegi.vñ p̃s. Bti quox re.ſunt inigui ꝛc̃.

x ¶Inigtas.ſup ple aut dõat' aut delet' aut tegit'.

y ¶Inigtate3.ſic oĩs q fac̃ pctm̃ et inigtatẽ fac̃ q2 pec catũ ẽ inigtas ꝛc̃

z ¶Inigtas.i.ex inigtate ꝓcedit peccatum.

a ¶Opatrix. cul pe.ſicut charitaſ bonox meritorũ ut.ſ̃.di.ij. chari tas.

b ¶Opatrix cl'pe inimit' ex hac ſe rie:q2 inigtas nõ ẽ pctm̃ ꝛ viceuer ſa.qđ aliqbus vr̃ abſurdũ:l3 ñ ẽ:ſi uocabuli acceptõ m'tiplir attendat' dr̃.n.pctm̃ large ꝛ ſtricte.q̃cq̃d.cui q̃3 a deo ñ eſt:lar ge pcti appellati one ↄtinet':ut pct3 originale ꝛ viciu

aĩ qđ dr̃ hĩtudo mẽtis iniuste: ſi.n. deꝰ oĩpotẽs dr̃: q2 oĩa pt̃ ⁊ fac̃ pt̃ pcta: rcẽ gcq̃d ab eo ñ ẽ: pctm dici põt cũ ẽt poſſe peccare ñ ſit aliq̃d poſſe: ut.ſ̃. di.ij.§ charitas. ſ̃r icte võ ⁊ ,ppe dr̃ pctz peccãl actio: et ita h accipit̃ ſm illud augꝰ. pctm ẽ dictũ l̃ fcm̃ l̃ cõcupitũ qđ fit ɔ̃ legẽ dei. ⁊ ſm h° iniq̃tas ñ ẽ pctm. ſi n. iniq̃tas ẽ hĩtudo mẽtis iniuſte ⁊ hĩtudo ẽ q̃litas ⁊ nulla q̃litas eſt actio: g° nec pctz vñ ⁊ h ãbro. ait: pctm ẽ opꝰ iniq̃tatis: quia ex iniq̃tate ut ex cã ,pcedit: ſic ẽɔ̃rio bõa merita ex charitate ,puenire dicũtur: ut.ſ̃. di.ij. charitas: ut mihi videt̃.h.

c Delet.ſ̃.xi.q.iii. eſtimãt.ſ̃.xxxii.q.i. cũ renũciatur.

d Tlõ vo. caſus: ad hoc pſiſtit ãbro. in excuſatõe dauid ⁊ ɔmẽdat eũ: quia mõñ ſe obtulit ,p plebe: ⁊ veniam adeptꝰ ẽ: ſic moyſes ipetuẽat veniã ,p pplo. p2eterea dauid pctm ſuuz ñ excuſauit: ſz humilit̃ ɔfeſſꝰ ẽ. p2eterea ñ fec̃ h° dolo ſz error. ñ peccandi libidine: ſz cã myſterij.

e Grex iſte.ſ̃.i.q.iiij.§. itẽ pcto.

f Moyſes.ſ̃.di.xlv. diſciplina.

g Meruit.i.obtinuit.

crudelitate ɔiũcta helie icrepatiõe co2ripit̃: ad eundẽ hec dicit dñs: occidiſti ⁊ poſſediſti: ⁊ itex in loco quo linxerũt canes ſãguinẽ nabute: ibi lingẽt ſanguinẽ tuũ: ⁊ iezabel canes comedẽt añ muros ieſrael. Qđ aũt cũ audiſſet achab ſcidit veſtimenta ſua: ⁊ poſuit ſaccũ ſup carnẽ ſuã: ⁊ ieiunauit ⁊ do2miuit in cilicio. ffactꝰ ẽ ſmo dñi ad heliam dicẽs: q2 reuerituꝰ ẽ achab faciẽ meã: ñ iducã malũ in diebꝰ eiꝰ. Vnũ ſcelus ⁊ achab ⁊ iezabel ɔmiſerũt: ſed tñ ɔuerſo achab ad pniam pena differt̃ i poſteros ⁊ iezabel in ſcelẽ pſeuerãs p̃ſenti ɔdẽnat̃ iudicio. Item io. chry. de repatione lapſi.

Talis mihi crede: talis eſt erga hoĩes pietas dei. nunq̃ ſpernit pniam: ſi ei ſyncẽ et ſimplr̃ offerat̃ etiã ſi ad ſũmuz q̃s pueniat maloꝝ: ⁊ inde tñ uelit reuerti ad virtutis viã: ſuſcipit: libẽter amplectit̃. facit oĩa q̃tenus ad p2iorẽ reuocet ſtatũ. ⁊ qđ ẽ adhuc pſtantius ⁊ eminẽtiꝰ: ẽt ſi nõ potuerit q̃s explere in pñti ſatiſfaciẽdi o2dinẽ: q̃ñtulacũq̃ tñ ⁊ q̃ſlibet breui tpe geſtã nõ reſpuit pniam. Suſcipit etiã ipam nec patit̃: q̃uis exigue ɔuerſionis pdere mercedẽ. Hoc.n. mihi idicat iſaias: ubi ð pplo iudeorũ t̃lia q̃dã dic̃: ,ppt pctm modice ɔtriſtaui eũ ⁊ pcuſſi euz ⁊ auerti faciẽ meã ab eo. ɔtriſtatꝰ eſt: ⁊ ãbulauit triſtis: ⁊ ſanaui eũ ⁊ ɔſolatꝰ ſũ eũ. Enidẽtiꝰ aũt nob̃ teſtioniũ dabit ẽt rex ille ipiꝰ qui cupiditatis ſue quidẽ pdaz uxo2is negtia q̃ſiuit ſz ɔturbatꝰ ipiꝰ ſceleris imanitate penituit: et cilicio circũdatus facinꝰ ſuum fleuit atq̃ ita erga ſe dñi miſerico2diaz ,puocauit: ut a cũctis eũ abſolueret peccatis. ſicut.n. ait deus ad heliã: vidiſti q̃ñ compunctus ẽ achab a facie mea: quia fleuit in conſpectu meo: nõ inducam mala in diebus eius. Item gregoriꝰ in omelia.x. ſuper ezechielem.

Hic achab rex iniquus a ,pphera rephenſus dum cõtra ſe diuinam ſententiã audiſſet ptimuit: ⁊ in magno mero2e dephenſus eſt: ita ut p2ophete ſuo dñs diceret: nonne vidiſti achab humiliatũ co2az me: q2 ergo humiliatꝰ eſt mei cauſa: nõ inducã mala in diebus eiꝰ. In quibus dñi verb pẽſandũ eſt: q̃ñ ei in electis ſuis mero2 amaritudinis placeat: q amittere timet deũ: ſi ſic ei ⁊ pnia in rep2obo placuit: qui timebat pdere p2eſens ſeculum: aut q̃ño gratia ſit ei ſpontanea afflictio ,p culpis in eis qui placẽt: ſi hoc ad tẽpus placuit ⁊ in illo qui diſplicebat. Niniuite quoq̃ quos dominus in euãgelio cõmendat: pniam egerunt in p̃dicatione ione: ⁊ ex miſericõdia domini indulgentiã cõſecuti ſubuerſionis interitum ſubterfugere meruerũt. Sz qualis pꝰ acceptã veniã achab vixerit:

rc: ut.xxiiij.q.iiij. Nabuchodonoſo2. p̃cepit eunucho: q eã p̃cipitarẽt ð turri: q2 direxate: nũ q̃d par erit zãber q intfec̃ dñm ſuũ .i. filiũ meũ zaran.

Talis mihi. ſpernit.xxvi.q.vi. agnouimꝰ.

f Cõdẽnat̃ cũ iehu

b Perueniat. maloꝝ pt̃ g° aliq̃s ẽẽ ſũme malꝰ ſz ñ r̃pẽte.ut.ſ̃. di.ij.§. c ɔ̃rio. ſz ẽte ſũme bonꝰ ñ pt̃ q̃s ẽẽ: nec ſũme malꝰ itẽñoẽ malicie l̃ bonicie qn aliꝰ poſſit ẽẽ melio2 l̃ detio2. nã dic̃ auctas: ſupbia eoꝝ q te oderũt aſcẽdit ſẽp. ſz vniṽſitate maloꝝ pt̃ q̃s ẽẽ malꝰ ut r̃feras hoc ad.vij. vicia p̃ncipalia. nã illa.vij. hñ pt̃ q̃s ɔmittẽ. l̃ dic illũ puenĩſſe ad ſũmũ maloꝝ: cꝰ ðſpabil̃ ẽ cõ2ectõ: ita ẽ deſpatꝰ: q putat plus deũ offẽdiſſe q̃ ſibi poſſit r̃mittẽ: ſic chaĩ.xc.di. neq̃.

i Suſcipit deꝰ eũ.

k Reſpuit. i. ſatiſfactõez.

l Parit̃. diligit .n. deꝰ bonũ qđ i peccãte plãtauit. ĩ e. pniã.

m Sanaui: p pniaz.

n Cõſolatꝰ poliſinteto. i. pluitas ɔiũctionũ.

o A cũctis ſz q̃ño abſoluit eũ ab oĩbꝰ pctis: cũ eiꝰ pnia vera ñ eſſet. ñ.n. penitebat: niſi ut euitaret mala tpalia. ut dic̃. c. ſeq̃ns. ſz dic q abſoluit eũ ,put ſeq̃t̃ h: ñ iducã mala i diebꝰ eiꝰ. vñ expõe pctis. i. penis. l̃ abſoluit eũ ab oĩbꝰ pctis. ſ. ab illo ,pcedẽtibꝰ: q2 cũ p falſos teſtes eũ ɔdẽnari fecẽit. piuria ſt iñ ſecuta. ar. ex ð teſt. ſic. ⁊ nõ q ẽ triplex pctorũ venia. pma ɔſiſtit i pene dilatõe. ſa i cl̃pe abolitõe: q̃ fit p pniaz. t̃tia i culpe ⁊ pene dimiſſiõe qđ fit p baptiſmũ ð cõ. di.iiij. ſine. de pnia hec ð ſa. di.ij. ſiq̃s.

h Et quãto. ar. uotũ ð pñti magꝰ obligat̃ q̃ votuz ð futõ. ar. ɔ̃. q cle. ul̃ vo. rurſꝰ: ubi dr̃: q ſimplex votũ ñ minꝰ obligat q̃ ſolẽne.

i De h°.i.ð pcto hõicidij ⁊ adulterij.

k Sz ubi.a.ſ̃.xxxi.q.i.§. ſz obijcit̃.

l Ecce deliq̃rit. i ppli numeratõe.

m Multitudo.i.q.iiij.§. itẽ pcto. v. itẽ dauid.

n Que in loco i. i eadẽ regione: ñ.n. ẽ vex i eodẽ loco ſingulariter.

a Achab.ſ̃.xxiij.q.viij. ɔuenio2.

b Que in loco

c Ieſrael. citas ẽ.

d Vnũ. ſ. ſile

e Iezabel. ⁊ ita medicamẽtũ fuit viri ad interitum

p Mala cõinata. alia.n. idurit i diebꝰ eiꝰ

a Sic achab. mei cã. timo2is. ⁊ ita vr̃ q ſolo timo2e ſine amo2e poſſit venia ɔſeq: ſm qđ ſonat̃ vr̃ illa actas: ſuite dño i timo2e. ⁊c. Sz ɔ̃ nõne talis eſt malus: ergo nihil boni meret̃. ar.ſ̃. l. di. ut ɔſtitueret ubi dr̃ q q aĩo recupandi hono2ẽ ſupbe agit pniaz ⁊c. Itẽ vã nõ ẽ pnia. q̃ nõ fit ex fide per dilectõem operãte: ut.ſ̃.e. ſi aplus. iam r̃ñſum eſt hoc in glo. ſed quomodo.

b Niniuite. ſz q̃lis. oñ̃o q̃lr̃ achab ⁊ niniuite verã egerunt pniam. oſtedit q̃liter poſtea peccauerũt mo2taliter.

c S Icut ait herodot9 historiograph9 quida:
d Subuersam a medis.
e N Aũ ṽba hieremie. f Regis.s.salmanasar.
g Assyriorũ.assyriorũ metropolis erat niniue.
h Traditio.sic constru
e.tdito hebreorũ cõfir/
mat naũ fuisse prophe/
tam ante ꝛc.
i Judicium.s.ꝙ capti
uarent a medis.
k Elocut9.s.naũ q de
niniue ꝓphetauit sic et
ionas. l Zelãs.i.ex
actor castitatis. q̃ si vio
lat imittit penam:ut sic
reuocet ad castitatẽ.vñ
sequit ꝛc. m Ulcis
cẽs ꝛc.ulciscẽs vox pro
phete dñi laudãtis ꝙ ð
assyriis ult9 ẽ iniuriã ppli
sui:q2 captiati sit a med/
a A Dhuc istãt. casus:
dicebãt qdã hẽtici
ꝙ de9 p9 baptismuz sel
dat veniã pcti.vñ siqs e
git pniam:ꝛ illã voluẽit
iterar: inutil erit. ꝛ erro
rẽ suũ ɔfirmabãt duab9
rõib9.pmo:q2 si de9 to/
tiẽs pcta dimittẽt:quo
tiẽs hõ peccat: videret
pcta diligẽ. Secũdo q2
ñ legit i euãgelio:ꝙ xps
bis illũinauit aliquẽ ce
cũ:l bis suscitauerit ali/
quẽ mortuũ.ex q° collr
ꝙ bis eidẽ hõi pcia nõ
dimittit. Jstũ g° errorẽ
h r probat oñdẽs: ꝙ q°
tiẽs hõ penitet totiens
dñs pcta dimittit. l qð
pmo loco iducũt hẽtici
dic ñ valẽ. in eo nãq3 ꝙ
de9 ẽ pat9 pcta destruẽ:
apparet eũ odire et nõ
diligẽ pcta. Jt l3 xps ñ
bis illuminauẽit aliquẽ
l bis nõ suscitauerit. tñ
qñq3 xps vno tpe mũda
uit leprosũ:alio tpe illu
minauit cecũ.ex q° seqt
ꝙ eidẽ hõi bis pcta di/
mittit.si.n. xps: q se dic
medicũ sepi9 ñ curaret
egrotũ:medico tpali q
sepi9 nouit egrotũ cu/
rare:minor esset.
b Perfidi. heretici.
c Sapiũt.i.ingrũt.
d Oporteat.illej dicit
pl9 sapẽ q̃3 o3 sape q di
uinũ ɔsiliũ nimis alte pgrit ꝛc.ut ex ð here.cũ ex in/
iũcto.ꝛ.xliij.di.sit rector. e Pnia.ð.di.xxiij.q
eps. f Sepe.ð.di.ei.§.s3 ṽba.c.sane.ꝛ.ð.xxiij.
q.iiij.ẽ iniusta. g Gra.i.per grã3. h Soluat
p mortale pctm.
ex h° collige ma/
la ñ eẽ creata:iux
illud:de9 creauit
oĩa pt, pcta:ut di
xi.ð.e.ille rex tan
tus.
i Q Uod aũt mł/
tos.l3 ꝓcessus au
gustini ñ videat
efficax:põt tñ le/
ge ɔfirmari. na3
dic lex. ꝙ id qð i
duab9 psonis rci
pit. h° ẽt in eadẽ
psona recipiẽdũ
est.ff.si cer. pe.l.
singlaria.ar.viij.
q.i.in scripturis
q2 ibi ex persona
isaie ꝛ hieremie
oñdit:qð vnaq̃q3
persona q̃ eligit
debeat facẽ hoc
tñ de vna ꝓbat:
q2 q pri9 leprosũ
mũdauit:p9 cecũ
illuminauit.
k Pcta.i.pẽas
peccatorũ.
l Sanatũ. ð ea
de3 infirmitate.
plene.n. curauit
de ea de q̃ cura/
uit:ut.j.e.st pĩes
s3 h pmo curauit
leprosum postea
cecum factu3 cu/
rauit.
m Qð vili9. ex.
ð.di.xxxviij.sedu
le.ð.xiiij.q.iij.si
habes.
n Dissimili9.nã
corp9 sola est essẽ
tia siue deo. aĩa
ṽo in plurib9 q2 i
essẽtia et rõnabi
litate.ar.ð.e. di.
ij.pricipiũ.
o Redemptã3.
sanguine christi.
p Opportunu3
id est vtilem.

textus libri regũ declarat. de
quo etiã scribit ambro:ꝙ ie/
zebel uxor eius cuius inflãma
bat arbitrio:cor eius ɔuertit:
ꝛ nimiis sacrilegiis execrabilẽ
fecit:ꝛ hũc pnie eius affectũ
reuocauit. D e niniuitis aũt
in pncipio ione scribit hiero.
S Jcut ait herodot9:niniue
a rege medorũ subuersa ẽ
regnãte apud hebreos iosia.
Vñ patet illã pdicante iona
ex pnia meruisse veniã:sed q2
postea ad vomitum rediit:ex
ira dei subuersam fuisse.
I tem in principio naum.
N Aum ꝓphetã ante aduẽ/
tum regis assyriorũ: q po/
polũ israel captiuũ in suas re
giones trãstulerat: fuisse he/
breorũ traditio ɔfirmat. siqui
dẽ in fine hui9 lectiõis pdicti
regis aduẽtũ inde ꝓpheta an
nũciare monstrat. S3 cũ habi
tatores niniue iona interitum
ciuitatis pdicãte:ne diuia ira
denũciatũ interitũ sustinerẽt
peccatorũ ꝛ impietatis pniam
egissẽt: accepta dei misericor
dia grauiorib9 se criminibus im
plicuerũt. qua de causa mẽo/
ratus ꝓpheta spu sancto ple
nus indiciũ dei annũciãs: ita
ẽ elocutus: deus zelãs ꝛ ulci/
scens dñs. I tem ꝙ frequẽ/
ter venia penitẽti pstet: testat
aug. in lib. de pnia scribens ɔ
quosdã hẽticos: qui peccanti
bus post baptismũ semel tan/
tum dicebant utilẽ esse pniam
ɔtra quos scribens dicit.
A Dhuc pfidi instant: qñ sa
piũt plus q̃3 oporteat: ñ so
brii sed excedẽtes mẽsuram.
dicũt.n. ꝛ si semel peccãtibus
p9 baptismũ ualeat pñia: nõ tñ
sepe peccãtib9 ꝓderit iterata
alioqn remissio ad pctm esset
incitatio: dicũt.n. qs nõ semp
peccaret: si redire semp pos/
set: dicunt enim deũ incitato/
rẽ mali si semp pẽitẽtibus sub
uenit: ꝛ etiã ei placere pecca
ta qbus presto ẽ grã semp. Er
rant aũt imo ɔstat ei multum
peccata displicẽ: q semp psto
est ea destruere. si eni ea ama
ret: nõ ita semp destrueret: s3
cõseruaret atq3 in sua mũera
foueret. semp destruit pecca
ta q̃ inuenit: ne soluat qð cre
auit: ne corrumpat qð amauit
Sumũt occasionẽ hypocrite
isti ex factis dñi. quẽ eni3 bis
illuminauit? quẽ leprosum bis
mũdauit? quẽ mortuum bis su
scitauit? nõ lazarũ quẽ dilexit
nõ filiũ vidue quẽ misert9 ma
tri sue reddidit. nõ filiũ dissi/
patorẽ legitur bis suscepisse:
nõ filiã abrahe bis a ðmonio
liberasse. Jn nulla psona ite/
rauit factũ: docens ut aiunt a
dño non sepe fieri remediu3.
Dixit multis: uade ꝛ amplius
noli peccare: ne qd tibi dete
rius ɔtingat: ꝓmittens penã
nõ amplius ueniã. Q uod au
tem multos cecos ꝛ in diuer/
so tpe illuminauerit: ꝛ multos
debiles ɔfortauerit: oñdit in
diuersis illis eadẽ se peccata
dimitti: ut que3 prius sanauit
leprosũ: alio tpe illuminet ce/
cũ. ideo enim tot sanauit clau
dos cecos ꝛ aridos: ne despe
ret de se peccator. Jdeo non
scribit aliquẽ nisi semel sana/
tũ: ut quisq3 timeat iugi pctõ.
Videmus adhuc quotidie in
eccła sepe febricitãtes sepe
lãguidos sepe passionib9 ca/
ptos sepe liberari: ut appare/
at totiẽs opus miserẽtis: quo
tiẽs ɔfessio fit penitẽtis. cũo
eni corp9 qð vili9 ẽ: ꝛ ab ipo dis
simili9 sepe sanaret: ꝛ aiam di/
gniorẽ ꝛ redẽptam ñ totiẽs li
berar3. medicũ se uocat ꝛ ñ sa
nis: s3 male hñtib9 opportunũ

Sed qualis hic esset medic⁹ qui malũ iteratum nesciret cu rare: Medicorum enim est in firm ũ centies curare. qui ce/ teris minor esset: si alijs possi bilia ignoraret. memor ẽ sui q pmisit: nolo mortẽ peccatori sȝ ut ↄuertat̃ ꝛ viuat. quem.n. peccatorẽ exclusit: q omĩbus pmisit indulgentiã: alijs quo qȝ pmissionibus declarat: qui me ↄfessus fuerit corã homini bus: ois quãtuscũqȝ ꝛ quotieſ peccator cuiuscũqȝ ordinis ꝛ si fuerit sacerdos: ↄfitebor et ego eũ. Nam quicũqȝ inuoca uerit nomẽ dñi. i. ẜm quod no minatur dñs. i. qui innocauẽit eũ ad se seruiendo ꝛ non ↄtra dicendo ut forsitan sepe fecit omnis. i. quicũqȝ sit ille pec/ cator saluus erit. omnẽ enim aiam iste pmissor saturauit bo nis: etiã sedentẽ in tenebris ꝛ umbra mortis nullã excipiens aiam. Hunc magistrũ intelle/ xit discipulus ille: q corithios p epl'as suas voluit corrigere ꝛ ut ip̃e testatur ter in lr̃is eoſ correxit. Oportebat enim: ut quotiẽs videbat eos cadere: totiẽs iuuaret eos resurgere Memor eni erat illius q dixe rat: quoꝝ remiseritis peccata remittũtur eis. Scimus aũt ꝛ primos prẽs ꝛ in oi tp̃e eccle/ siã dei semp. i. usqȝ septuagesi es septies: qd̓ est semp pecca ta dimittẽ. quaȝ ptãtem illi ab ecclesia auferre conantur. ǫȝ enim eccl'am sic credẽ: que cõ fitetur se peccare. negant eni veritatem seducti: q se absqȝ peccato audent iactare. In multis enim offẽdimus omes ne infãs vnius diei absqȝ pec cato sup terrã esse põt. Qua/ propter eliminãdus est ab ec clesia: q unqȝ penitẽtibus ne/ gat indulgentiam. Non enim inquirit quid apl's sẽserit: qui dixit: nihil mihi conscius sum sed nõ in hoc iustificatus sum sentiẽs etiã iustis peccata so/ lere ↄtingere. n̄ se ↄfirmabat absqȝ peccato: qui se ↄgnouit indissolubili vinculo charita/ tis iunctũ christo: nisi enim sci ret iustos sepe uenire ad ve/ niam: quõ dubitaret se pecca re: q sciebat se spiritũ dei hr̃e ꝛ intentione mũdissima ei fui re: Cur.n. dñs petri pedes la uasset: ꝛ eccl'am hoc idem do cuisset: nisi qm̃ quotidiana est offensio: oportet ut quotidia/ na sit remissio: Cur docuisset orãtes dicere: dimitte nobis debita nr̃a: nisi ip̃e misericors p̃seuerare: q nos ab hac pe/ titione n̄ vult deficere: Item augustinus ad macedonianũ.

In tantũ hominum iniqui tas aliquando pgreditur ut etiã post acceptam pn̄iam post altaris reconciliatõnẽ ul' similia uel grauiora cõmittãt: ꝛ tamen deus facit etiã super tales oriri solem suũ: nec mi/ nus tribuit qȝ antea tribuerat largissima munera vite ꝛ salu tis. ꝛ q̃uis eis in ecclesia loc⁹ humilissime penitẽtie non cõ cedatur: deus tamen sup eos patientie sue nõ obliuiscitur. Ex quoꝝ numero siquis nob dicat: dicite vtrũ mihi aliquid psit ad vitã futuram: si in ista vita illecebrosissime uolupta/ tis blãdimenta cõtempsero: si me penitẽdo uehementius qȝ prius excruciauero: si misera/ bilius ingemuero: si fleuero uberi⁹: si vixero meli⁹: si pau/ peres sustentauero largius: si charitatẽ que operit multitu dinem peccatorum flagrãue/ ro ardentius. quis vestrũ ita desipit: ut huic homini dicat nihil tibi ista i posteꝝ pderũt

q Centies. artis possibilitate. al' nũq d cẽties p eo dem salario si cẽties recidiuauerit. ul' aut totiẽs ↄst. tuẽda sũt salaria: quotiẽs fiũt curatões. nec.n. vnaȝ penã bis indulget. imo singulas indulgẽtias singl'e ↄueniũt pene: ut j.e. qppe. sufficit semel infirmũ cu rasse. ar. ff. d̓ sol'. q res. §. areã. ar. ↄ. ṡ. di. ij. q̄rendũ c. radit. nec vtiqȝ libẽat. q ñ plene libẽat: j.e. sũt plu res. ff. de intro. act. de etate. §. ni hil. ṡ. di. i. diuor/ tiũ cõtra:

r Exclusit. ṡ. xix di. si romanorum arg. ṡ. xxvij. q. i. idolatria.

s Cõfitebor. vo cãdo eum ad re gnũ: venite bene dicti. ꝛc̃.

t Fecit. quia cõ traditit ante.

u Omnẽ. per di lectõem ei adhe rentem.

x Sedẽtẽ. p̃us.

y In tenebris. peccatis.

z Nullã. ṡ. dist. xix. si romanoruȝ ṡ. e. di. §. alij. c. ne mo põt.

ꝛ Per epl'aȝ. s. primã.

ↄ Testat̃. i scd̓a epl'a ad corinth. ubi dixit: prediri n. ꝛ p̃dico: ut pñs bis ꝛ nũc absens

ꝝ Semp septe nari⁹. n. numer⁹ vniũersitatis ẽ.

a Seducti. ṡ. di. ij. §. itẽ oppo/ nit̃. ꝛ. c. si. u. inqt eo.n. ꝙ pctores nos esse nõ credi m⁹: deteri⁹ pecca uim⁹. ṡ. di. xlv. lȝ plerũqȝ vera iusti cia. ṡ. dist. xxv. §. nũc aũt. j. de cõ. d. iiij. firmissime

b Iactare cum sit scriptũ: si dixe rim⁹ q̄ peccatũ non habem⁹: nos ipsos seducimus. ṡ. di. ij. si enim.

c Esse põt. j. de cõ. di. iiij. a paruulo ↄ. nã ibi d̓r ꝙ pcto ↄ morit̃ baptizat⁹ ergo nõ ẽ in eo. sed dic esse nõ põt. i. ñ po test incipere eẽ. ar. de cõ. di. iiij. firmissime. ẽ tñ suꝑficiale. ar. qd̓ hic inducit infãs vnius diei ꝛc̃. cuȝ agat̃ tñ de actuali pc̃to.

d Cõsci⁹ sum. i. nulli⁹ mortalis peccati ↄsciaȝ habeo. ipse.n. dicebat: ago qd̓ nolo. ṡ. di. c. int̃ hec. ṡ. xi. q. iij. senti iter verba ↄ. So. hoc dicit in persona perfectoruȝ ibi de imperfectis. vel dic nõ in hoc iustificat⁹ sum. quia põt surripere veniale. i. nõ ex hoc: ut j.e. siqs aũt habẽs. j. di. vij. nullus expectet. vel dic: nihil mihi ↄsci⁹ sum quo ad mortale. non tñ in hoc ꝛc̃.

e Dubitaret. nõ tñ du bitauit. sed iõ hec dicit ne daret alijs dubitãdi occasionẽ. ṡ. di. i. quam obrem.

f Sciebat. ꝛ ita potest scire se aliqs hr̃e chari/ tatẽ. ṡ. i. q. i. teneamus j. di. iiij. si ex bono.

a In tantuȝ. orire in splẽdore. gr̃e sue.

b Eis. i. taliter peccã/ tibus.

c In eccl'a. ubi est tl'is consuetudo: ꝙ solẽnis pn̄ia nõ iteret̃.

d Humilime. i. solen/ nis pn̄ie. i. sue m̄ie. licȝ semel iã iniũcta fuerit.

e Que aũt. Adbuc re/ probat sn̄iam dicẽtium p⁹ baptismũ semel tãtũ pn̄iam esse utilẽ: siue di cat de p̃ma siue de ulti/ ma. sic.n. ꝛ ipsi heretici diuersi sunt inter se. qui dã.n. illoꝝ dicũt p⁹ ba ptismũ nullã eẽ pn̄iam utilẽ nisi primã. alij dñt nullã esse utilem nisi ulti mam: quaꝝ utraqȝ obui at aucti: q̄ sepissime ve/ nia petenti pmittit̃. Et tñ sumpta occasione ōñ dit auctoritatibus ada mantij ꝛ cipriani q sit vera penitẽtia q̄ falsa.

f ¶ Adamātius.i.origenes. erat ei enīm ⁊ h° nomē ꝓut in ecclesiastica historia reperitur.

g ¶ Super leuiticū.legiť in leuitico ꝙ aarō ꝓ peccatis populi offerēs mactauit hircū:⁊ partē posuit dn̄i sup altare. et ecce ignis egressus a dn̄o deuorauit holocaustū: ⁊ adipes q̄ erāt sup altare.arreptis aūt nadab ⁊ abiū filijs aarō turribulis suis posuerūt ignē ⁊ incēsū desup offerētes corā dn̄o ignez alienū:qđ eis pceptum nō erat:egressusq̄ ignis a dn̄o deuorauit eos et mortui sūt coram dn̄o. Iussitq̄ moyses patres eoꝝ et fratres mizabel ⁊ helzephā filijs ozibel patȓ ē aaron portare cadauera eoꝝ ex̄ castra et ɔgruo honore sepelire dixitq̄ moyses ad aarō et filios eius: ut tollerent partes suas de hostijs salutaribus et oblatis ꝓ peccato. quorū sanguis n̄ erat oblatus in tabernaculū ⁊ comederēt eas. ⁊ cū q̄rerēt hircū oblatū ꝓ peccatis pncipis inuētus ē exust⁹.cūq̄ sup hoc iratus moyses increpauit aaron ⁊ filios ei⁹:excusauit se aaron dicēs:mihi accidit qđ vides q̄si ex ꝑturbatōe animi factū ē hoc.locut⁹ est aūt moyses ad aaron ⁊ eleazar et ithamar filios ei⁹ q residui erāt: tollite sacrificiū qđ remāsit de oblatōe dei ⁊ comedetis illud absq̄ fermēto.s.extranee doctrine q̄ scā scōꝝ est:comedetis euz in loco scō.qđ datū ē tibi ⁊ filijs tuis de oblatiōib⁹ dn̄i:sic ē pceptū mihi. Itē super leuiticū:die.viij.erecti tabernaculi ceperūt offerre aaron ⁊ filij ei⁹. moyses .n.vij. dieb⁹ primis officiū sacerdotis cōpleuerat: ⁊ tūc cessauit. eodē die missus ē ignis celit⁹ q sacrificia ɔsūpsit:quiq̄ iugiť ē obseruat⁹ usq̄ ad trāsmigratōem babylonis:nec licebat aliū ignē apponē.eo die cū alijs bestijs quas accepat a pplo aaron:obtulit etiā hircū:đ quo h̄ hēť mētio:q tot⁹ erat sacerdotib⁹ deputat⁹:⁊ ab eis tm̄ in loco scō deputat⁹ ad comedēdū.ītulerūt ergo nadab ⁊ abiud ignē alienū. moyses tm̄ primis.vij.diebus igne terreno vsus fuit: s; dn̄s pcepit ei amouē iā terrenū:q̄r eo die appareret ignis celit⁹ miss⁹.

h ¶ Iñt hec hircū.q oblat⁹ fuerat ꝓ pctō pncipis:cū quereret moyses exustū rͤpit iratusq̄ ɔ̄ leazar et ithamā filios aaron q remāserūt ait:cur nō comedistis hostiā pro pctō i loco scō q̄ scā scōꝝ ē ⁊ data uobis .q.d. cur nō fecistis celebrē pniaz pcti cōmissi in loco scō.i.in eccl'a: ut portaretis multitudinē iniquitatū ⁊ rogaretis ꝓ ea i ɔspectu

uade saltē huius vite suauitate fruere: auertat deus tā inanem sacrilegāq̄ clementiam. Siue aūt quis dicat primā tantū pniam post baptismū utilez esse nō sequentē: siue ɔtēdat quis ultime tm̄ ueniā dari nō pcedenti:semp tū auctoritati aduersať: que sepissime veniā peītēti rͤpromittit ¶ Que āt sit uera pnia: cui venia nunq̄ negať: ⁊ que sit falsa: cui nunq̄ indulgētia ꝓmittiť: adamātius ⁊ elicius super leuiticum testātur. Adamantius.

Iter hec hircū qui oblatus fuerat ⁊c̄. Nō peccare solius dei ē:emēdare sapiētis. sed raro inuenias q se corrigat:rara ɔfessio peccati:rara penitētia.repugnat natura ⁊ uerecūdia:q̄r obnoxia ē culpe om̄is caro : ⁊ quisq̄ erubescit peccatū suū ɔfiteri: dum magis pn̄ia cogitat q̄ futura vult enim moyses peccati vacuā repire aiam. ⁊ ut exuuias erroris deponat : ⁊ culpe nuda sine pudore sui erroris discedat. sed ubi irrōnabilis impetus pūenit: ⁊ flāma celerrimi motus exurit animā: depascitur eius innocētiam. ppon derant enim futuris p̄sentia: ⁊ serijs iocūda: ⁊ leta tristib⁹: ⁊ ꝓperata tardioribus. uelox enim iniqtas: que ad nocēduz occasionē suggerit. lenta virtus ⁊ cūctatrix āte iudicat q̄ incipiat quid decoꝝ qd honestum. iniqtas omnia pcipitat Pigra ergo ⁊ verecūda pnia que pn̄tium pudore premitur. solis enim intēdit furtis: quorū spes sera: tardior fructus interim pcurrit impudentia: ⁊ spe pn̄tium pnia excludiť: et affectus eius exuriť ⁊ aboleť querit eam lex ⁊ non inuenit. cōbusta est enim in feruore ⁊ fumo iniquitatis. Inde enim irasciť ⁊ dicit deuorandā fuisse pniam. in sancta sanctoꝝ sacerdotes quasi segnes increpat. respondit aaron ꝓuidum debere esse sacerdotale iudicium: nec male sane ɔscientie facile esse credendū id muneris: ne fiat error deterior priore: uase enim fetido uel oleū uel vinum facile corrūpitur. Quomodo autē poterat: ubi ignis alienus erat peccatum exuri : ⁊ in conspectu domini

dn̄i p̄serti cū de sāguine illius n̄ sit illatū ī scā scōꝝ ⁊ cōedē debetis ea ī scūario sic pceptū ē mihi: rn̄dit aarō:oblata ē hodie victia ꝓ pctō ⁊ holocaustū corā dn̄o mihi āt accidit qđ vidēs:q̄si ex ꝑtbatōe ai fcz ē h°:quō potui ɔmedē corā dn̄o m̄te lugubri i fmocinijs.qđ cū audisset moyses : accepit satisfactōem.

i ¶ Iñt hec hircū casus: In hoc.c. mysticat adamantī⁹ ⁊ elici⁹ i sequēti.c.historiā illaz leuitici de hirco oblato. q̄r p moysen itellige xp̄m: p aarō ⁊ filios ei⁹ sacerdotes. per hircū pniam siue aiam: p ignē alienū vicia : p nō alienū vtutes l' grāz spus sci. Primo ergo ponit mām loquēdi de pnia s.vba leuitici. Secūdo oñdit: ꝙ raro penitet qs dignè: q̄r obstat verecundia ⁊ amor reꝝ pn̄tiū: ⁊ q̄r nā ꝓna ē ad malum sic ipe i⁹ peccādi supat i oēz. Tertō alludēdo historie dic:ꝙ pcta sacerdotes p pniaz debēt delere: q̄ tn̄ ficte penitētia nō ē imūgēda. Quarto dic: ꝙ q offert ignē alienū .i. vicia: exuriť ab eo. q aūt mūdari desiderat. offerat ignē spūs sancti.

k ¶ Iñt hec.i.dū hec deferūť ex castra sepeliēda.s. nadab ⁊ abiū quos pceperat moyses honorē ɔgruo sepeliri. l ¶ Hircū.i.peccatorē l' oblatōez pnie.

m ¶ Exustū.vicijs q̄r nō bn̄ penituit.i.nō uere.

n ¶ Fuerat.qn̄ pnia fuit iniūcta. o ¶ Fuerat.moyses exustū reperit:supple alij hn̄t hirc⁹. ⁊ tūc supple exust⁹ reperi⁹ ē a moyse. p ¶ Nō peccaŕ. ve exustio hirci suffocatōez pnie p aduenictē culpā significat nā nō peccare ⁊c̄. ⁊ sic ɔtinuaŕ. q ¶ Nā.i.vicium qđ ꝓ nā inoleuit:ut nā ipa.ī.c.scā.xij.q.i.c.i.

r ¶ Fuīa.oē futuꝝ despicit ⁊c̄.ut dixi.xlvij.di.oēs.

s ¶ Moyses.i.xp̄s.alludit eo id ꝙ cū moyses q̄reret hircū oblatū inuenit eū exustū.i.aiaz pctō suffocataz l' pn̄iaz annihilatā. t ¶ Nudā.i.denudatā p ɔfessionē alias mūdā. u ¶ Uacuā a peccato.

x ¶ Exuuias.i.idumēta. y ¶ Discedat đ hac vita:

z ¶ Impet⁹.viciox designat⁹ p ignē ipetuose missū

⁊ ¶ Innocētiā.s̄.di.l.podēt. ɔ ¶ Uelox ut pcte

sine discretōe agēs. a ¶ Suggerit.i.g cū discretōe vult agē. b ¶ Judicat.i.deliberat
c ¶ Pigra.cū piger ē bō ⁊ verecūd⁹ ad penitēdū.
d ¶ Pudore.q2 pudor ē ea aduertē. e ¶ Premit i.rpmit. f ¶ In tēdit.i. intēdē v3 uel intēdit quasi 9ferēs secū:ꝙ ea q̄ 9mittūt icerta sūt.⁊ ita spes illorū sera aut nulla ē.xlvij. di. oēs.
g ¶ Interiz.dum sic ē piger ⁊ dum cogitat de futis
h ¶ Impudētia. ad mala faciēda.
i ¶ Affect⁹.penitēdi.
k ¶ Exurit. sic hirc⁹ ab igne.
l ¶ Eam.s.pniam p hircū significatā:⁊ alludit ad factū moysi bar.
m ¶ Lex.i. minister legis.s.moyses l'q̄liber alius p̄lat⁹ in eo significat⁹ l'xp̄s:ut.j.e.di.int hec hircū.
n ¶ Irascit. alludit illi quod dixit moyses:cur n̄ comedistꝭ hostiā ⁊c̄
o ¶ Irascit.neglige̅tib⁹ p̄latis.
p ¶ Deuorādā.i. celebrādam.
q ¶ Pniam.i.hostiā ꝓ pc̄o.s.hircū:p quē pnia designatur.

e ¶ Peccatū exurī.i.ꝓ peccato delēdo pniam fieri.
f ¶ Pc̄m.s.hirc⁹. g ¶ In q̄b⁹.n.ē.i.ignis alien⁹ q alienat a deo. h ¶ Ignis.i.vindicta celit⁹ missa.
i ¶ Alienū.ē.i.q.i.sicut eunuchus.

cui omnia apta sunt: quasi dicat non cōplacet deo q iniusticiam corde inclusā tenet:⁊ se pniam agere p̄hibet. ignis alienus: libido: auaricia: ⁊ om̄is praua cupiditas: hic ignis exurit: nō mundat. In q̄bus.n. ē si offerant in conspectu dn̄i: ignis eos celestis absumit. sicut nadab ⁊ abiud cū his que ꝓ peccato fuerāt oblata. qui ergo vult mūdari: ignē alienū remoueat:⁊ illi igni se offerat q culpam exurit nō hominem hic ignis siccauit emeroisse ꝓfluentē sanguinē: hic siccauit culpā latronis. Ignis q 9sumens ē: sanat simpliciter ⁊ pure 9fitentes. Judas inquit: peccaui tradens sanguinē iustum: sed in pectore hūit ignē alienū quo inflāmante cucurrit ad laqueū. Indignus aūt remedio fuit: q2 non pura mēte penituit. Culpam ergo ei⁹ non auferunt sacerdotes: qui dolose se offert. nec in eo possūt epulari: quoꝝ cibus ē peccatoꝝ remissio. vnde verus sacerdos ait: meus cibus est ut faciam uoluntatē patris mei: id est ut peccatores 9uersi et penitentes saluentur. non est acceptum deo sacrificiuz: nisi verum ⁊ syncerū. Item eiusdem.

Inter hec hircum: qui offertur ⁊c̄. quia omne peccatum per pniam deletur. ⁊ q predictum peccatuz alterius doctrine ⁊ blasphemie cōmiserunt: saluari non sunt. causā mortis eoruz legislator exponit: Inter hec hircū qui oblatus fuerat ⁊c̄. Quia. s. non comederūt filij aaron quod de peccato erat in loco sancto. i. penitētiā commissi peccati in ecclesia p̄agi non fecerunt: q̄bus hoc preceptum est: quos christus in ecclesia sua vicarios constituit. ipse aūt oblationis sue sanguinē: que pro nostro sanguine oblata est: in sāctum id celum in cōspectu patris obtulit. debet autem comedi hoc sacrificium in loco sancto scilicet in ecclesia in ꝓpiciationem peccatorum. vnde addit: quemadmodum preceptum est mihi sic precipi. Moyses ergo gerit personā

k ¶ Nec in eo. q̄si dicēt: comedēdus erat hirc⁹ ille a sacerdotib⁹ intra sancta. Nō.n. oblatū est de sanguine eius intra sancta: si.n. holocaustuz esset: cremaret cū pelle et fumo: sicut fiebat de vitula ruffa tantū semel in anno. ⁊ est sensus ad pniam hominibus īponēdam. vult eniz vti ministerio sacerdotū: ut.s. peccata populi comedat. ipse enim per se abstulit peccata mūdi in sanguine suo. vn̄ apostolus: christus po.fu.bo. ⁊c̄. per ꝓprium sanguinem introiuit in sancta sanctorū ⁊c̄.
l Inter hec. casus: in principio. s. ostēdit efici⁹: ꝙ iccirco lator legis mortem exprimit eorum: q2 ignem alienuz acceperunt ut illud peccatum vitetur et illud designat heresim. Secūdo ostēdit quid significet illud qđ moyses p̄cepit aaron et filijs ei⁹ vt portōes oblatōis comederēt in sancta scōꝝ illud. s. q vult agē pniaz agere debet illā ad preceptū sacerdotū q sunt in eccl'a: et ꝙ oblatio corporis christi nō dz recipi nisi in ecclesia. Tertio ostēdit quid notat illud uerbū historie: moyses hircū exustum reperit. q2. s. sicut post mortē filiorū aaron: qui sumpserūt ignē alienum: non remansit hostia que significat. s. s. sed est 9sumpta: ita post mortē eorū q peccāt in. s. s. ⁊ decedūt in finali īpenitētia: nō relinquit hostia ꝓ peccato eoꝝ: q2 nullū eccl'e sacramētū eis ꝓdest.

r ¶ In scā scōruz i. in ecclesia.
s ¶ Sacerdotes.i.eleazar ⁊ ithamar filios aaron.
t ¶ Rn̄dit.h°. rn̄disse intelligit: cū dixit: mihi accidit qđ vides ⁊c̄. u ¶ Aaron.p̄lat⁹. x ¶ Prouiduz ī iniūgēda pnia. y ¶ Judiciū.xlviij.di.c.ult.
z ¶ Nec male. nolenti 9fiteri. ⁊ ¶ Facile. donec feruescat.ē.di.i.dicim⁹. 9 ¶ Muneris.pnia.s. muneris. tūc.n. meli⁹ ē q̄escē q̄3 exercē.j.e.ī talicib⁹
ꝝ ¶ Fiat error. per cōtēptum penitētie iniūcte.
a ¶ Uale. vn̄ orati⁹: Syncerū ē nisi vas qđcūq3 infūdit acescit ⁊c̄. Et dic̄ lex: ꝙ si cōmodasti mihi vas cōruptū scieter: ⁊ vinū acuit: teneris cōmodati: sec⁹ si ignorāter. sec⁹ ī locatore uł' uenditore: q2 ille tenet siue sciēt siue ignorāt locet uel uēdat vas corruptū ut. ff. cōmo. in reb⁹.§.ult.. ff. locati. sed ⁊ addes.§.i. ff. de act. empt. ⁊ vē. tenet.§. si uas. Itē nō idē ī suo locato qđ ī vase. ff. locati. si domū.§.i.⁊.l. cū in p̄fes.§. seruū. b ¶ Oleū pietatis. c ¶ Uel vinuz.s. districtōis. d ¶ Alien⁹ tāgit ꝙ nadab ⁊ abiud posuerūt ignē alienū.

m ¶ Quia oē. ita 9tinua: recte ꝓ pc̄o offert hirc⁹: p quem pnia designat: q2 omne peccatū ⁊c̄.
n ¶ Et q. s. nadab ⁊ abiud. hi significant hēticos: q alienum ignē. s. cupiditatis et praue doctrine in eccl'a accēdūt. ⁊ q scripturā sacram male interpretātur et praue: et sic in. s. s. peccāt cū aliter eam interpretantur q̄3. s. s. flagitet.
o ¶ Predictū. q2 supple doctrine hereticos.
p ¶ Peccatū.i.p predictū viciū designatū.
q ¶ Blasphemie. quia accipiendo ignem alienum blasphemabant: et faciebant contra doctrinam legis. et inde cōsumpti sunt.
r ¶ Non sunt. sed igne cōsumpti.
s ¶ Mortis. temporalis.

t ¶ Lator. exponit moyses fm mysticū intellectū auctis exponit dicēs ad aaron: ut habet in leuitico: hoc ē qd locut⁹ est dñs. Sacrificabor in his qui appropinquāt mihi: ꝛ ī cōspectu omnis populi glorificabor: q2 per eos datū est exēplu3 ceteris quomodo
timeāt: ut aug⁹. expōit
j. de cō. di. ij. ꝛ dixit: et
dic sanctificabor. i. san/
ctus apparebo etia3 in
his q̄ sacrificāt mihi ul/
ciscēdo delicta eoꝝ et ñ
pcēdo glorificabō. i. lau
dabō ꝛ māifestabō iust⁹
u ¶ In loco. h° vbū mysti
cat. x ¶ Vicarios. sa
cerdotes ꝛ simplices.
y ¶ Vicarios. s̄. i. q. i. sic
eunuchus.
z ¶ Ipse aūt. ita ꝯtinua:
aaron obtulit hircu3 ꝑ
peccato populi. ipe aūt
s. christus ꝛc̄.
ꝛ ¶ Sāguine. s. pcto fm
illud: libera me de san/
guinib⁹. i. pctis. ꝛ alibi
sanguinē sanguis tāgit
i. pctm peccato addit. s̄
e. q. ij. admonere. v. san
guis tu⁹. i. peccatū tuū
sup caput tuū.
ꝯ ¶ Sacrificiu3. corpis
christi.
a ¶ Vñ addit moyses.
b ¶ Ab itelligibili. q2 s.
s. intelligibilit ꝛ mystice
dr ignis ꝯsumēs.
c ¶ Volūtarie. i. ī volun
tario pcto usq3 in finem
durantib⁹. j. e. iudas.
d ¶ Peccātib⁹. s. nadab
ꝛ abiud.
e ¶ Nō relinqtur. cu3. n.
eos ignis celestis ꝯsūp
serit: ñ poterūt purgari p hostiā: cū ꝛ q̄dā crimina essent q̄ nullis sacrificijs mū dabāt: ut. xxxij. q. i. ꝙ aūt. q̄le forsan et istud erat. vl' pōt istud exponi d̄ q̄libet sic peccāte. i. ī pcto pseuerāte usq3 in fi. bar.
f ¶ Hostia fa. s. q2 semel tm̄ xp̄m oportuit pati. nec relinqt secūd⁹ baptism⁹: relinqtur aūt secūda pnia ꝛ tertia ꝛ sic deinceps. volūtarie. n. peccātib⁹. i. ī pcto usq3 ī fi. perseueranti b⁹: iā ñ relinquit hostia ꝑ pcto. i. nō iterū imolat xp̄s q est hostia ꝑ pctis. vl' sic. i. ñ relinquit loc⁹ hostie sic̄ i veteri lege dictū ē sepi⁹ hostiā ꝑ pcto imolari: ul' volūtarie peccātib⁹ nō relinquit hostia ꝑ pctis. i. nō ꝓdest xp̄s q ē hostia ꝑ pctis iā. s. in hoc seculo per qd ꝯstat nec in futuro.
g ¶ Perseuerare. s̄. e. di. i. §. pōt.
h Iudas. esau. de pcto forte pmogeniture vēdite. vij. q. i. ꝙ periculosū. i ¶ Magis connectiuū est.
k ¶ Neq3. vterq3. s. l ¶ Aperit. ar. ex sequētib⁹ ꝯprehēdi pcedētia. ar. l. di. siqs diacon⁹. ar. di. xviij. puenit. ar. s̄. xxii j. q. iiij. quid crudele. ar. j. xxxiiij. q. i. cū p bellicam.
m ¶ Ex h° peccato. mendacij: q2 p⁹ hōicidiū secutū ē men/

christi. exustum reperit: quia in spiritum sanctum peccauerat. ab intelligibili igne spūs sancti oblatio p penitētiam ablata est. uolūtarie peccātibus nō relinquitur hostia ꝑ pctō. Nam sicut uera pnia veniam ꝓmeret: ita simulata deū irritat: q2 spiritus sāctus disciplinę effugiet fictū. Hoc autem santi patres irremissibile peccatū ꝛ blasphemiā in spiritum sanctū dixerunt. ꝛ in scelerib⁹ usq3 ad finem vite pseuerare de potētia ꝛ misericordia dei ꝛ redēptoris diffidere. Itē ioannes os aureū in epistola ad hebreos.

Iudas penituit: sed male laqueo nanq3 se suspēdit. Penituit etiā esau. magis iste neq3 penituit. lachryme quippe nō erant penitentie: s3 animi violēti ꝛ indignatiōis iterne quod eius opibus apitur. Nō igitur negemus peccata nostra: neq3 nos impudentia duros efficiat. spōte nr̄a puniamus peccata: ne pēdam⁹ non spōte supplicia. Audiuit chaim a deo: ubi ē abel frater tu⁹ ꝛ dixit nescio: nunquid custos fratris mei sū ego? vides quo modo ex hoc peccato amplius operatus est. nonne et pater eius similiter? Audiēs. n. ꝛ ipe adam ubi es? dixit: audiui domine uocē ꝛ timui: quoniā nudus sum ꝛ abscondi me. Magnum est: ut quis peccata sua agnoscat: ꝛ memoriam eorum perseuerāter retineat nullum inuenitur delictorum tale remedium: sicut eorū continuata memoria. Item ambrosius in libro de penitentia.

In salicibus inquit in medio eius suspendimus organa nostra: quomodo cantabim⁹ canticum domini in terra aliena? si enim caro mēti repugnat: nec subdita est animi gubernaculo ꝛ mentis impio. Aliena est terra: que non domatur exercitio cultoris: fructus non potest charitatis penitentie ꝛ pacis afferre. meli⁹ est ergo tunc quiescere q3 exercere. non queras opera penitentie: ne in ipa penitentia fiat quod postea idulgeat penitentia. que si semel fuerit usurpata nec iure celebrata: nec fructum prioris obtinet: et aufert usum posterioris. Sane et cum caro repugnat:

daciū qd magis fuit. ar. s̄. di. i. §. alij ēꝯ. c. serpēs.
n ¶ Memoriā. s̄. di. i. §. his auctoritatibus. vs. item illud ioānis. ꝛ h° idē. s̄. di. lxxxi. valeat. ꝯ soluitur ibi mēoria. s. ad cōtritōe3 ñ ad delectatōe3. j. di. v. c. i.
o In salicibus
Casus: dic
dauid quē canta
bim⁹ canticū no/
uum in terra alie
na qd exponens
ambro. ait: terra
aliena caro est q̄
iperio mētis nō
subiacet. si ista ter
ra domari ñ pōt
nec accipē pnia3
nā si accepit ꝛ de
fecerit ipa erit in
utilis ꝛ aufert v/
sum posterioris.
h° est qd dicit.
p ¶ In salicib⁹. i.
a salicib⁹ p qd de
signāt mali.
q ¶ In medio ei⁹
q sūt in profūdo
vicioꝝ.
r ¶ Suspēdimus
i. subtraximus et
distulimus.
s ¶ Organa. i. ora
tōes nr̄as l' ꝯfes
siones q̄ inutiles
sūt: dū sumus in
pctis. pctm. n. cō
pat salici ꝓpter i
fructuositatē. i. q
i si fuerit. ꝛ orga
nū oratōi ꝓpter
dulcedinem. xlv.
di. cū beat⁹. xlvi
di. h°. aūt. nā quō
cātabim⁹. i. opa
fructuosa faciem⁹. t ¶ Cultores aie.
v ¶ Que si sel fuerit vsurpata. i. ñ rite recepta. s. p pctī d̄ sertōe3. x ¶ Aufert vsū posterioꝝ. q2 ñ solēt petētes ut eis iteꝝ iiūgat satisfactio ꝑ illis. l3 inutilē egerit pnia3 imo nec debēt. ar. j. e. § illd āt gregorij i fi. ꝛ. c. pen. y ¶ Posterioris. s. sui ipsi⁹: q2 postea ñ agit fm ꝯsuetudinē q̄rūdā ecclīaꝝ. j. e. q̄uis. h°. n. de solēni ibi itelligit. h. s3 ꝛ d̄ alia itelligi pt. nā loqt ambro. d̄ illo q adhuc delectat ī pcto: nec ꝓponit illud deserere. Iste meli⁹ faceret: si qescēt a ꝯfessione et faceret bona q̄ posset: ut de⁹ illustret cor ei⁹: ut. j. e. di. v. fallas. Si. n. superficialē tal' agat pnia3: potius ꝯuabit q3 iuuabit: ut. s̄. e. q admissa. s3 hūc itellectū ꝓcede. sic meli⁹ ē abstinē a satisfactōe pnie tibi iniūcte a sacerdote. s. tāq3 bū penitēti: q3 exercē ꝯfitēdo si q̄ras opa pnie tibi iniungi a sacerdote. s. tanq3 bū penitenti: uideas ne in ipsa penitentia simulata facias quod postea indiget penitentia: ut. xvij. q. iiij. sunt qui opes.

3 ¶ Incubāt. s. demones.
2 ¶ Exinanite. hoc est dictū in tēpli destructōez a syrijs. r dic exinanite. i. euacuate.
? ¶ Usq ad fūdamētū in ea. i. usqquo aliqđ edificium virtutū nō remaneat in ea r usq ad fūdamētuz r suntq vba demonū exhortātiū, se ad cōcupiscentias carnis.

a ¶ Nihil ualeat i. contigat ipsū emēdare detestādo r abominando r deo digne satisfaciēdo. nō. n. intelligitur hec emēdatio rei ablate recōpēsatio vl restitutio đlicti: sed detestatio delicti r satisfactio. uel si peccat in fratrē: ut p illuz dolorē r per illā pniaz ualeat emēdare deo. i. corrigē r delere

b ¶ Inter omia distulisses. Hic innuit iudaz morte preuenisse xpm. sed innuit ꝯ hiero. sup marcū cū iniquis deputat⁹ est dn̄s: cum iniqs veritas deputata iniquū reliquit. i. sinistruz. alteruz assumpsit s. dextrū. sic faciet in die iudicij. et filij crimine dissimile stipēdium sortiūtur. alt pcedit petrū i paradiso: alt pcedit iudā in inferno. r ita vr̄ q mors xpi mortē iude puenerit ꝗo. magis in hoc credēdū ē hiero. q leoni. vl forte mors iude secuta ē mortē latronis. puenit tn̄ mortē xpi. Christus. n. priusq latro ē mortu⁹. vn̄ nō fregerūt eius crura. ul etiā si mortē nō pcessit: pnenit. tn̄ vulnus christi lancea infixū. ex quo pcesserūt sacra nr̄e redēptōis: r ita mors christi pcessit. de hoc ex̄ đ bap. r ei⁹ effectu maiores. xxiij. di. q epus.

c ¶ His auctatib⁹. ab illo aūt. §. siue autē: ostēsū est: q̄ uera que falsa sit pnia. h latēt subintrat aliā qōez. s. an plurib⁹ irretit⁹ criminib⁹ posset de vno obtinerē veniā pmanēdo in alijs. r pmo pbat trib⁹ auctibus r vna rōe: vnū pctm sine alio remitti posse usq ad. § sed q. ibi allegat p parte aduersa: q̄si qōem terminando p auctem aug⁹. Tertio loco determinat auctoritates inductas p parte illa in. §. fidelis. Est ergo determinatio mgr̄i: q nullus pōt ꝯsequi veniā de vno: nec q⁹ ad culpā nec quo ad penā. nisi de oib⁹ satisfaciat. qđ sic ostēdit: q dolet de vno aut ex charitate aut non. si ex charitate ergo deū diligit. ergo q nouit deū diligere: r odit q̄ sibi ꝯria sūt. ergo quodlibet mortale odit quod falsum ē. si non ex charitate. ergo ille dolor est informis: cū n̄ sit charitate informat⁹. ergo nō est op⁹ alicuius virtutis. ergo nō ē vite meritori⁹: s3 indifferēs Forte dices p hāc inductōem nō haberi ppositum: qr nō querebat an retētis ceteris possit qs pmereri vitā eternā: s3 an retentis ceteris possit de vno veniā mereri rn̄dit imo idē est quia si qs dolendo nō ex charitate posset de vno veniam mereri: ergo cadez rōe de oib⁹. r ita aliqs est ul esse pōt sine merito mortis r sine merito vite etne: et ita nec bonus nec mal⁹ qđ nō est verū: sic ergo pbato. qđ pctm n̄ dimittit quo ad culpā: pbatū intelligit quo ad penā. nam rōne culpe r pena dat. bene tn̄ ꝯcedo: q tali petenti pnia nō est deneganda ex̄ de pe. et re. q qdam tn̄ donec peniteat đ oib⁹: inutilis ē quo ad vitam eternā. sed cū penitet de omnibus efficit utilis nec alia satisfactō ei imponetur ab ecclesia pro illo peccato.

d ¶ Idipsum. q. d. pctm sufficiēter punitū in hac vita n̄ punit i altera. ul n̄ bis i idipm h. s. p ministrū qr ecclia bis pro eodē peccato nō punit. vel potius hec auctas intelligit de his tm̄: q iut ipsa flagella ꝯmutāt in bonū r corrigunt r ad charitatē redeūt. pfecto tales iterū nō puniūt p his peccatis: sed n̄qd inde remansit: delebitur in purgatorio. j. e. §. hac auctoritate. v. intelligitur.

e ¶ Pluit. reliqt. auctem hāc expōit. S. j. e. §. illud.

f ¶ Corrigit. Trib⁹ modis qs se corrigit a vicijs r ea resecat s. cū. cessat ab actib⁹ eoꝝ. sed nō ꝯfitet. Secundo cū cessat ab actib⁹ eoꝝ et ea detestat: ita q cōfitet ea: sed nō ex charitate nec cū charitate: cū occultz mortale pctm alias: r đ his duob⁹ mōis intelligit qđ dicit gregori⁹. Tertio cū qs detestat peccata et errata oia et charitate r deuotōe r ea ꝯfitet r p eis satisfacit. de hoc. s̄. e. perfecta.

mens ad deum debet esse intenta: r si opera non sequūtur fides nō deseratur. et si carnis illecebre impugnant uel potestates aduersarie: maneat mēs deo dedita. tunc enim maxime urget: cum caro non cedit. r sunt qui uehementer incubāt misere anime querentes omne auferre psidiuz. vn̄ illud est exinanite usq ad fūdamētum in ea: quā miseratus dauid ait: filia babylonis misera. utiq babylonis filia est anima: que dei filia desijt eē: cui tn̄ medicum inuitat dicēs beatus q tenebit et allidet p. su. ad. p. hoc est: qui infirmas et lubricas cogitationes habet elidat ad christū: q omnes irrationabiles motus sui reuerentia r discretōne cōminuat

Item hieronymus super mattheum.

Nihil iude pfuit egisse penitētiam: p quā scelus corrigere non potuit. Si qn̄ frater sic in fratrem peccat: ut emendare ualeat qđ peccauit pōt ei diuinitus dimitti. si nāt pmaneāt opa: frustra uoce assumitur pnia. hoc est qđ de eo dr̄: r oratio eius fiat in peccatum: ut nō solū emendare nequiuerit pditionis nefas: sed pprij homicidij scelus addidit.

Item leo papa in sermone

Inter oia sceleratior omnibus o iuda et infelicior omnibus extitisti: quē n̄ pnia reuocauit ad deū: sed desperatio traxit ad laqueū. expectasses ꝯsūmationez criminis tui: r donec sanguis christi p peccatoribus funderet: informis leti suspendiū distulisses

His auctibus que sit uera q̄ sit falsa ostēditur pnia: et false nulla indulgētia dari pbatur in quo illoꝝ snia destruit: qua eum q pluribus irretitus fuerit: asserit vnius delicti penitentia eiusdem ueniam consequi a dn̄o siue alterius crimis pnia quod etiā multis auctoritatibus pbare conātur. quarū prima est illa naum pphete Nō iudicabit deus bis in id ipsum.

Sed quem sacerdos iudicat: deus iudicat cuius psonam in eccl'a gerit. q ergo a sacerdote semel p peccato punitur: si iterum p eodem peccato a dn̄o iudicabitur

Item grego. super ezechielem.

Pluit dn̄s sup vnam ciuitatem: et sup alterā nō pluit r eandem ciuitatem ex parte compluit et ex parte aridam

g ¶ Octonario.nõ q a beati imaculati usq ad dñm.cũ tribularer:ẽ vn⁹ psalm⁹:ꝛ hꝫ.xxij.distictões:ꝛ qlibet distictio ꝯtinet octo vsus.ꝛ ita ꝯtinet.xxij.octonarios.nã octo vsus faciũt vnũ octonariũ.ꝛ hoc est qð dicit i xviij.octonario. pronus sit ad plãgendum.

r ¶ Delectẽt.hec ẽ falsa pnia:ut.j.dł.v.fallas.

s ¶ Nos nũq.s.e.di.§.dauid.ꝛ.c.ille rex tantus.s.di.i.§.alij ecõtra.c.nõ põt qs.

h ¶ Prima.si fides dsit i.ꝯscia peccati alicui⁹ desit.i.nõ occurrit

i ¶ Pena.ꝛc.i.p patientiã ꝛ humilitatẽ q hẽt in ipa pnia int ipsa flagella ꝛ pctã q ad memoriã nõ occurrũt dimittunt hãc expositõem hẽs.j:e.§.illud.v.itẽ illud ambrosij.

k ¶ Itẽ opponit.nõ ampli⁹.põt ergo aliqs nõ penitẽs de mortali debitã p eo euadẽ dãnatõem.Sed quo sensu h⁹ dixerat hiero.sup eũdẽ locũ ostẽdit dicẽs.qrat hic aliqs ꝛc.ut.j.e.di.q d.poti⁹ hic oñdit: q q p tpale suppliciũ vł flagellũ nõ corrigũt poste a eternalit puniũt agẽs de deprehẽso in adulterio decollato.

l ¶ Puniret.si vere ꝯfiteret.ar.xiij.q.v.quid ergo.

m ¶ Si illa.vba mgri sũt qdã dicũt q sunt verba hieronymi.usq ad illð qð a rõe.Et loqt nõ sm generalẽ eccłe ꝯsuetudinẽ:sed pticularem alicui⁹ loci.sed q sint magistri:patet.j.e.§.auctoritas.circa finẽ.

n ¶ Si illa.i.pena q ei inflicta p pcto fuit.

o ¶ Imponit.quasi dispensandam.

p ¶ Sed q nõ prestet.s.xxiij.q.v.qd ergo.s.di.i.illa.s.di.e.irrisor.ꝛ.c.q admissa.s.e.di.pniaꝫ agite.s.e.di.c.penitentes.

q ¶ Sunt plures.Cas⁹: q penitet oĩno penitẽat:q: xps nullũ curauit quẽ omnino nõ liberaret:sicut apparet i exemplis in lrã positis in fine supponit q ñ vr vere penitere q penitẽdo nõ prũpit in lachrymas:cum p tpali dãno

religt.cũ ille q p ximũ odit: ꝛ ab alijs vicijs corrigit se: vna eadẽq ciuitas ex pte cõpluit ꝛ ex pte arida manet: q: sũt q cũ quedã vicia resecãt:i alijs grauiter pdurant. Itẽ ambrosius in.xviij.octonario.

Prima ꝯsolatio ẽ:q: ñ obliuiscit misereri deus.Secũda p punitionẽ: et ubi si fides desit:pnia uel pena satisfacit et releuat. Itẽ opponit de hiero.q sup naũ sẽtire videt:q si infidelis adulterãdo inficeret: d adulterio nõ ampli⁹ a deo puniret. Item si illa satisfactio ñ fuit: quã in adulterio viuẽs p homicidio obtulit:cũ adulterij eũ penituerit:utrinsq ei pnia iponẽda erit.qð a rõne alienũ ecclastica pbat ꝯsuetudie: q p eo dẽ pctõ nisi reiteratum fuerit nulli bis pniam iponit. Sed q ei q crimẽ sibi resuat d alio venia ñ pstet:ñ solũ pmissis p bat auctibus eficij adamantij grego.aug.smaragdi isidori: uerũ etiã alia auctte eiusdem aug.in li.de pnia.Ait enim.

Sunt plures quos peccasse pẽitet:sꝫ ñ oĩo resuãtes sibi qdã in qbus delectẽtur ñ aniaduertẽtes deũ simul mutũ ꝛ surdũ a demonio liberasse.p hoc docet nos nũq: nisi de oĩbus sanari.Si.n.uellet pctã ex pte resuari: hñti.vij.demonia potuit pficẽ.vi.expulsis.Expulit aũt.vij.ut oĩa crimia simul eijciẽda docẽt.legionẽ aũt ab alio eijciẽs nemĩ nẽ religt de oĩbus q liberatũ possidẽt: oñdens q si ẽt pctã sint mille: oportẽt d oĩbus penitẽ.Laudat⁹.n.ẽ dñs:q eiecto demonio locutus est mutus.Nunq aliquem sanauit quem omnino nõ liberauit.totum enim hoiem sanauit i sabbato:q: ꝛ corp⁹ ab infirmitate ꝛ aiam ab oĩ ꝯtagione liberauit:indicãs penitẽtes oportẽ simul dolẽ de oĩ crimie orto in aia ꝛ in corpe.scio eni deũ inimicuꝫ oĩ crimioso.Qũo ergo q crimẽ reseruat: de alio reciperet ueniã:sine amore dei cõsequeret veniã:sine quo nẽo unq inuenit grãm.hostis eni dei ẽ dũ offẽdit perseuerãter Quedã.n.impietas ifidelitatis ẽ ab illo q iustus ꝛ iusticia ẽ dimidiã sperare ueniã.Nã qũo sine vã pnia iueniret gratiã:Pnia enim vera ad baptismi puritatẽ ꝯfitentẽ conat ad ducere.recte eni penitẽs qcqd sordis post purificationeꝫ ꝯtraxit:oꝫ: ut abluat saltẽ lachrymis mẽtis.sꝫ satis durus ẽ:cui⁹ mẽtis dolorẽ oculi carnis nequeũt dclarare.sꝫ sciat culpabilit se dux:q deflet dãna tpis nł mortẽ amici ꝛ dolorẽ peccati ñ oñdit i lachrymis ñ est itaq ut qs excuset se nõ hñe fontẽ lachrymar:q nõnũq ostẽdit lachrymis dolorem amore tpaliũ.quẽ ergo penitꝫ oĩno pẽiteat ꝛc. Auctoritas illa naũ pphete:nõ indicabit deus bis ꝛc.nõ oñdit oĩa que tpaliter puniũtur nõ ulterius a deo puniẽda.Quis enim sodomitas egyptios israelitas in heremo sup eundẽ locũ dicat hieronymus a deo pũitos ne iter punirẽtur:nõ tñ de oĩbus gñaliter hoc intelligẽdũ ẽ.aliogn cuiq scleroso optãdum esset: ut celesti fulmine pcussus aut aquis submersus aut a serpẽtibus vulneratus p peccatis suis diuinitus iteriret:ut eternos cruciat⁹ breuis ꝛ momẽtanea pena terminaret.Illud etiã apostoli falsũ esset qð de pstratis in de

t ¶ Nisi de oĩbus sicut nec liberat pign⁹ lꝫ de pte d biti creditori,sit satisfactum .C.de distra.pigno.qdiu.ꝛ dicit lex q q aliqd facere tenet: faciẽdo p pte nõ liberatur ff.de.v.ob.i executiõe.§.penult.ꝛ snia nõ debet p parte tenere ꝛ p parte nõ.ff.fami.hercis.in hoc iudicio.ff.de edẽ.l.i.§.penult.ꝛ ar.ad qõeꝫ:an a pluri⁹ excõicat⁹ diuersis de causis possit ab vno absolui sine alijs.

u ¶ Sanari.ꝛ vni ñ diuersis d causꝫ ꝯfiteri.j.di.v.c.i circa fi.ar.ff.d arbi.iteꝫ si vnus.§.itẽ si plures.et.l.qd tñ.ꝛ.l.labeo.

x ¶ Potuit.s.sanare.

y ¶ Vij.ñ successiue sed simul.

z ¶ Simul eijciẽda.ff.de ser.pdi.p fundum.

ꝛ ¶ Mille.sꝫ nũqd p vnoquoq mortali pcto septẽnis pnia ẽ imponenda.arg.s.e.q.ij.hoc ipm.sm hoc ergo nõ sufficiet vita hõis ad explẽdã huiusmodi satisfactõem.Uo sine dubio cuilibet mõtali septẽnis pnia debetur sed tñ q: arbitrarie sũt huiusmõi pnie arbitrbit et artabit casiudex.j.tps ꝯgruũ penitendi.ar.xxvi.q.vij.tempora penitudinis.

p ¶ Nō oīno.ā.c. di.§.itēq .c. adhoc ꝯ.ſed nō tūc cec⁹ erat cum leproſus eſſet.iō ō hoc ñ poſſit ſanari.ā.di.ij.§.fi:

z ¶ Corpore.i.in aīa miſterijs corporis.nullū.n.in corpore ē tm̄. eſt tñ aliqḋ volūtatē tantum.

a ¶ Criminoſo.cū aūt ei q in vno deliquit fit inimic⁹ patet ꝙ talis ſit criminoſus.

b ¶ Puritatē. ut ſ.purificet ſic baptiſmus.

c ¶ Declarare.ſecus dicit lex ī iudice.C.ad.l. cor: de fal. ubi.ff. de offi pſi.obſeruaṫ ā.xxiij.q.iiij. ē in iuſta.

d ¶ Nōnūq̄.i.aliquādo.

e ¶ Amore. vñ iuuenalis: Ploraṫ lachrymis amiſſa pecunia veris et alibi: Minore tumultu plāgūṫ nōnūq̄ funera.

f ¶ Peniteat.ā. di.i.§.nō ſūt.ⁿ.c. quē peniter.

g ¶ Uctoritas. ſoluit auctoritates inductas ad pbandū:ꝙ qs agēdo pñiam de vno peccato ꝛ ñ de alio:cōſequaṫ veniā de vno ꝛ ñ de alio.

h ¶ Breuis.ā.c. di.§.ecce cuius. et.c.talis mihi.

i ¶ Cōmutāt i.bonū et charitatē ad veram penitētiam.

ſerto in epiſtola ad hebreos ſcribens ait: ppter incredulitatem ſuā nō intrauerūt terrā pmiſſionis:ubi pbaṫ: ꝙ ſicut merito ſue infidelitatis et requiē illā amiſerūt: ita ppter eandē infidelitatē uerā requiem eterne beatitudinis nullo mō intrauerūt. Intelligit ergo illud hieronymi de his tm̄. q inter ipa flagella pñiam egerūt quā ꝛſi breuē ꝛ momentaneā tñ nō reſpuit deus. ſicut ꝛ illud pphe: nō indicat de⁹ bis in idipm: de his tm̄ itelligi oꝫ. quos pñtia ſupplicia cōmutāt ſup quos non ꝯſurget duplex tribulatio. Qui aūt inṫ flagella duriores ꝛ deteriores fiūt ſicut pharao q flagellat⁹ a domino durior factus ē: pñtibus eterna ꝯnectūt: ut tpale ſuppliciū ſit eis eterne dānationis initium. Unde auguſ. in cantico deutronō.

Ignis ſuccēſus ē ꝛ cetera. Hec ē vindicta: hic incipiet ꝛ ardebit uſq ad extremā dānationē. Hoc ꝯtra illos notandū ē: q dicunt nō indicat de⁹ bis in idipm ad oīa ptinere flagella: qꝛ quidā hic flagellis indicanṫ uel emēdātur: alij ꝛ hic in eternū puniūṫ ſicut antiochus et herodes. Quod aūt ſup eundē locū de adultero fideli hiero. ſentire uideṫ: ex eiuſdē verbis falſuꝫ eē pbaṫ. Exēplo enim illi⁹ q iſraelitis maledixerat ꝛ qui ligna in ſabbato collegerat: oñdit paruā peccata ꝛ breuibuſ tpalibus ſupplicijs purgari. magna vo diuturnis ꝛ eterniſ ſupplicijs reſuari. Ait enim:

Querat hic aliqs: ſi fidelis deprehenſus in adulterio decolletur: quid de eo poſtea fiat. aut enim punieṫ: ꝛ falſuꝫ eſt hoc quod dr̄: nō iudicabit deus bis in idipm in tribulatōne. aut non punietur: ꝛ optādū eſt adulteris: ut impñitiarum breui pena puniāṫ: ut fruſtrenṫ cruciatus eternos. Ad quod rñdemus: deuꝫ ut oīum rex ita ſuppliciorꝫ quoq ſcire mēſuras: ꝛ nō pueniri ſententia iudicis. nec illi in peccatorē exercēde dehinc pene auferri poteſtatē. ꝛ magnum peccatuꝫ magnis diuturniſq lui cruciatibus. Siquis autē punitus ſit: ut ille in lege: qui maledixerat iſraelite: et q in ſabbato ligna collegerat: tales poſtea nō puniri: quia culpa leuis pñti ſupplicio cōpenſata ſit. Illud aūt gregorij. Pluit dominus ſup vnam ciuitatē ꝛc̄. non ad criminis veniam: ſed ad eius referendū eſt deteſtationē: ut ideo pars ciuitatis dicatur eē cōpluta: qꝛ crimen quod dilexerat deteſtari incipit: non ꝙ eius veniam cōſequatur. Criminis aūt deteſtatio pluuia uocatur: qꝛ ex fonte diuine gratie cordi noſtro inſtillaṫ: ut uel ſic quiſq ad ueraꝫ pñiam ueniat: aut eo minus a deo puniatur: quo ꝙ diuturniori ḋlectatiōe peccati maius ſibi ſuppliciū accumulaſſet. ſi vero ad indulgentiā criminis pluuia referatur euāgelice ſnīe cōtraire videntur. Si enim ppter fraternū odiū etiā que dimiſſa ſunt replicanṫ ad penā: multo magis que nō ſunt dimiſſa ad vindictā reſuari pbanṫ. Itē ſi ſm aug. arbiter ſue uolūtatis nō pōt inchoare nouā vitam: niſi peniteat eū veteris vite: quo ad nouitatis idulgētiā pueniet q odij uetuſtatē ñ depoſuit Ad deteſtationē ergo criminis ut dictum eſt: non ad eius indulgentiam pluuia illa pertinere probatur. Item illud ambroſij Et ſi fides deſit pena ſatiſfaciat: non de ea fide intelligitur: ḋ qua dr̄ fides ſine opibus mortua ē: ſed ḋ ea intelligitur de qua apl's ait.i. omne quod ñ eſt ex fide: peccatū ē.i. omne qḋ fit ꝯ ꝯſciaꝫ peccatū eſt. deeſt ergo fides cū nō ſubeſt ꝯſciētia peccati.

k ¶ In cantico moyſi.ſ. audite celi q̄ loquar: c⁹ cātici ē vſus ille. Ignis ſuccēſuſ ē in furore meo et ardebit uſq ad infernū nouiſſima.

l Quod aūt magna vero.ſ.q tpaliter. nō puniuntur ſufficiēter.

a Querat.ā.xxiij. q. v.qd ergo.

b ¶ De⁹ bis.i. non punit aliqueꝫ pro aliquo facto iterū p quo ſufficiēter eū ſemel puniuit

c ¶ Fruſtreṫ.i.euitēt.

d ¶ Menſuras.i.ſcire q bus et quātis flagellis quelibet peccata ſūt punienda.

e ¶ Dehinc.i. poſt hāc vitam.

f ¶ Lui.i.puniri.

g ¶ Culpa leuis.ꝛ tamē mortalis.ſ.oīs..n. culpa dr̄ leuis q̄ tpaliṫ puniṫ reſpectu illi⁹ q̄ eternaliter: ſicut quelibet pena tpalis dr̄ leuis r̄ſpectu eterne.ſ.e.di.vij.c.vlt.

h ¶ Cōpēſata. h aperte innuit hiero. grauia peccata de quib⁹ non agiṫ pñia inter flagella ꝛ hic puniri graui ſupplicio et in futuro puniēda eē naliter: leuia uero q̄ hic puniuntur ſufficiēter p leui pena ꝯpenſatōem vite eterne r̄cipere. qḋ in bonis fieri nō ambigim⁹: et in malis forte ita fit: ſed nō credo: qa iam r̄mitteret peccatū quo ad penā ꝯfitēdo ḋ vno et nō de alio qḋ negam⁹.ſ.in illo.§. his auctoritatibus.

i ¶ Itē ſi ſm. arbiter.ſ. de cō.di.iiij.oīs qui:

k Et ſi fides .ā.i.q.i. ſerṫ.xxviij.q.i.§.ex his.

Sed q̃ delicta oĩa nullus intelligit: ẽ aliqñ peccatũ in homine: cuius ñ hz ꝯſcientiã. vñ apl's ait: nihil mihi ꝯſcius ſũ. ſed non in hoc iuſtificatus ſũ. Cuius ergo peccati deeſt cõſcientia: illius pena: ſi patienter ferat: ſatiſfacit ⁊ releuat grauatum. Quod aũt in fine obijcit: ſi ſatiſfactio illa fuit veniã ĩpetrauit: ſi autem veniã ñ impetrauit ſatiſfactõ nõ fuit. ſi aũt ſactiſfactio nõ fuit: adhuc ſibi pena imponẽda ẽ: ñ ꝓcedit argumẽtatio. Satiſfactio nãqꝫ ẽ: dũ illius cã peccati excidit: ⁊ eius ſuggeſtionibus aditus nõ indulgeẗ: ſed eius fructus ñ ꝑcipit impeditus peccato qđ nõ deſeritur. Percipiet aũt cũ eius penitẽtia fuerit ſubſecuta: ſicut ad lauachꝝ ficte accedẽs regñationis ſacrm̃ accipit: non tñ in chriſto renaſcit. renaſceẗ aũt uirtute ſacri quod ꝑceꝑat cũ fictio illa de corde eius receſſerit ueraci pnia. Sicut etiaꝫ aug. ſcribit in libro de pnia.

Pium eſt credẽ ⁊ noſtra fides hoc expoſtulat: ut cũ gratia chriſti deſtruxerit mala priora in hoie: etiã remanneret bona. Et cuꝫ deſtruxerit qđ ſuũ nõ inuenit: amat et diligit bonũ qđ in peccãte plãtauit. Ex hoc ſenſu illud etiaꝫ hieronymi dictũ videtur: Si qñ uides inter mlťa mala opa facẽ peccatorẽ quẽqꝫ aliq̃ q̃ iuſta ſũt: ñ eſt tã iniuſtus de9 ut ꝓpter mala mlťa obliuiſcatur paucoꝝ bonoꝝ. Quanqꝫ memoria bonoꝝ ad p̃ſentẽ remunerationẽ poſſit referri: ſicut gregorius in omelia de diuite et lazaro ſcribit.

Cauendum nobis eſt: ut ſi forte aliqđ boni agim9 in p̃ſenti ſeculo remunerationẽ accipiamus: ne forte dicatur nobis: receperunt mercedem ſuã. Niſi eñi diues iſte aliqđ bonũ egiſſꝫ: vnde in pñti ſeculo remunerationẽ accepiſſet: nequaqꝫ abraham ei diceret: recepiſti bona in vita tua.

Item ioannes chryſoſtomus

Quid ergo turbamur? nẽo videns malignos ꝓſperitatem hr̃e turbetur: nõ ẽ hic retributio malignitatis neqꝫ virtutis. ac ſi aliqñ contingat ut aliqua ſit retributio uel malicie uel virtutis: nõ tñ ſm qđ dignũ eſt: ſed ſimpliciter uelutí quidã guſtus iudicij: ut qui reſurrectionẽ nõ credũt talibus doceãtur. qñ itaqꝫ uidemus malignũ diteſcere ñ ſubruamur: ⁊ qñ videmus bonos mala pati nõ turbemur. Illic corona illic ſupplicia. Eſt et alia rõ q̃ nõ põt uel malus in oĩbus malus eſſe: ſed hꝫ aliq̃ bona: neqꝫ bonus in oĩbus eẽ bonus: ſꝫ hꝫ aliqua peccata. qñ ergo ꝓſperitatem malus habet: malo capitis ſui ẽ. Cũ enim ꝓ illis paucis bonis retributionẽ hic accipit: illic iaꝫ plenius punietur. Poteſt ẽt referri memoria bonoꝝ ad minorem penã habendã: ut bõa que inter multa mala fiũt: nõ ꝓficiunt ad pñtis vite uel fu

l Quod aũt ſatiſfactio. s̃. e. di. ſatiſfactio.
m Obijcit h̃ patet illa fuiſſe v̓ba aug9. s̃. e. ſi illa ⁊c̃.
n Non ꝑcipit. ecce plane videẗ uelle ꝙ particularis confeſſio facta. ſ. de vno peccato aduenïẽte charitate ĩcipiat ⁊ viuẽ ⁊ valere ad vitaꝫ eternã. Et ꝙ ſic intelligat ꝑ exemplũ patꝫ qđ induẽ d̓ baptiſmo ſꝫ qđ d̓r de oĩb9 bonis q̃ fiũt ſine charitate ꝙ incipiant viuere. qđ tñ nõ credo. imo tñ illa bona q̃ fiũt cum charitate. Et ſi poſtea ſunt mortificata iterũ adueniente charitate reuiuiſcũt ſi nõ aduenerit charitas. idẽ ẽ qđ d̓ eis q̃ fiũt ſine charitate: q̃ nec illa nec iſta ualẽt: niſi ad bonũ tꝑale uel ad illuſtrãdũ: uľ ad ĩcõmodũ vitãdũ: uľ ad minorẽ penã ſubeũdaꝫ ad excuſandũ vero magiſtrũ dicim9. ꝙ intellexit eã ad hoc valẽ ꝙ ulterius ei ꝓ illo peccato nõ iniũgiẗ a ſacerdote ſatiſfactio alia: ut. s̃. §. itẽ opponiẗ. v̓ſ. ſi illa ſatiſfactõ. ſicut baptizat9 lꝫ ficte nõ rebaptizatur de con. di. iiij. ſolet. qđ tñ. R̷. negat. ſed melius diſtinguiẗ: bona oꝑa cũ charitate facta ⁊ poſtea mortificata ꝑ peccatuꝫ k reuiuiſcũt iterũ ꝑ charitatẽ ad vitã eternã conſequẽdã. ſic facta oliꝫ ſine charitate reuiuiſcũt ⁊ ualẽt tñ ad tꝑale premiũ uľ ad min9 ſupplicium ſubeundũ. ad idem ualent bona facta cum charitate: etiã poſtea ꝑ pc̃m mortificata: ſi bõnũ qꝫ ad charitatẽ redeat. ſm primũ mẽbrũ itelligũẗ ille due auctoritates. j. e. pñm. ⁊. c. ſi qñ ⁊c̃. Et intellige ꝙ in alio tꝑe fecerũt bona. ſ. cuꝫ erãt boni. ĩ alio tꝑe mala. ſ. cũ erant mali. vel ſi dicaẗ ꝙ eodẽ tꝑe intelligũẗ ille auctoritates iuxta ſm mẽbrũ ſm qđ duplicẽ intellectũ magiſter innuit: ſupponẽdo aliã ſolutõem ibi quãqꝫ ⁊c̃. ſm tertium mẽbrũ loquiẗ ezechiel dicẽs: ſi auerterit ⁊c̃. ⁊ grego. ĩ c. hoc nobis. ⁊ hoc maxime. j. iiij. di. §. finis. Huiuſmõi bona ergo ſine charitate facta. quã cõitatur mortalis culpa quã nõ delet ſequẽs pnia ad ſenſum tẽporalis cõmodi vel minoris pene proficiunt: non ad vite eterne fructũ ad que proficiunt facta cum charitate ⁊ mortificata per peccatum: ſi poſtea redit ad charitatem. hãc diſt. magiſter innuit. j. diſtin. iiij. §. finis. Alij dicunt ꝙ nũqꝫ reuiuiſcũt quo ad vitã eternaꝫ. ſic nec mala quo ad penam eternaꝫ. ſm quos ponit hic mgr̃ q̃tuor opiniones. Itẽ ĩ hac opinione ẽ ⁊. R̷. ⁊. g. ⁊. h.

o Pium eſt. remuneret p̃mio eterno. ⁊ ſm hoc eſt aliud ĩ bonis aliud ĩ malis q̃ nõ reuiuiſcunt uľ de tꝑali bono intelligiẗ: uľ d̓ minori pena in alia vita. Has tres opiniones ponit magiſter. l.

p Bonũ poſt illud bonũ. l.

q Quãqꝫ alia ſolutio.

r Cauẽdum. i. vitandũ.

a Quid ergo. Caſus. ſi videam9 malos ꝓſperari et bonos aduerſitatẽ pati nõ debemus turbari: q̃ nõ ẽ vera retributio bõi vľ mali. Nam ſepe punitur h̃ in eccľ ⁊ extolliẗ q̃ñ meruit. Sed ſic oſtẽditur ꝙ ĩ futuro erunt p̃mia ⁊ pene. qꝫ q̃dã nõ cõcedũt. ⁊ p̃terea ĩ bonis ſũt aliqua mala digna puniri ⁊ in malis aliq̃ bona digna r̃muneraři. Ultĩo dic̃ ꝙ cũ mal9 hic remuneraẗ malo capitis ſui fit quia ĩ futuro punietur nec pena eius mitigabitur.

b Malignos. nam ut dicit claudianus: tollũtur in altũ ut lapſu grauiore ruant.

c Qui reſurrectõem negãtes. ſ. retributõeꝫ eoꝝ que quiſqꝫ in corpore geſſit. l.

d Non turbemur. in alia vita.

e Bonꝰ.C.de veteri iure enu..l.i.§. his itaq̃ tollit generis.cū.n.forte simile cōmittimꝰ:.redire dicūt quādā
f Si qs aūt nō habens.culpāda.ā.i.q.i.teneamꝰ similitudine sicut flores redeūt in vere. Tertij dicūt pcta re
g Fortasse. nō est assertionis.ā.xiij.q.ij.té dire tm̄ ,ppter vnū istoꝝ quattuor criminū.s.,ppter odiū
pus.ā.xc.di.neq̃ ad chaꝝ.ā.i.q i.vide ꝯ.sed ibi de fraternū:ut in euāgelio:serue neq̃ ꝛc. Ité ,ppt crimē apo

his q arrogāter hoc faciūt: hic ō his q in faciendo zelū dei habēt et nō fm sciam diuinam.

h Sine qua.ā. dist.ij.§.opponit c.fugerat.

i Penitētia .vtilꝭ est quo ad penaꝫ eternā vitādam vel quo ad vitam eternā obtinēdā sed vtilis est quo ad penaꝫ tpalem q: ecclia iterū ei nō imponeret satisfactōem ꝑ illo peccato: nec ille tenet amplꝰ cōfiteri. si tn̄ digne penituerit omnium peccatoꝝ: dꝫ illud pctm ꝯfiteri eccle.s.pctm simulatiōis quo ō cipit ecclam. et nō ꝙ illud peccatū primū de quo satisfec sine charitate: nō remittit anteq̃ icipiat habere charitatem tūc.n.statim deletur.ā.e.§.illud āt vlus sine ꝛc.

k Quia vero hic incipit.iiij.distinc.i qua tractatur an peccata semel dimissa iterꝫ redeāt. Et qdam simplr dicunt ꝙ redeāt nō solum quo ad reatū sed etiā qͦ ad essentiaꝫ ꝛ penā. et in hoc vr̄ declinare ā.j.e.di.§.ult.sic ꝛ actio semel per

tur e preminin obtinendum: sꝫ ad tolerabilius extremi iudicij suppliciū subeundum: sicut de fide ꝛ ceteris que sine charitate hn̄tur. Aug. scribit in li. de penitentia dicens

Si quis aūt non hn̄s charitatē que ptinet ad vnitatē spūs ꝛ vinculū pacis: quo catholica eccl'a congregata cōnectit: in aliquo scismate ꝯstitutus ne chriſtū neget: patit tribulatōnes angustias famē nuditatē ꝑsecutiōe ꝑicula tormēta gladiū ꝛ flāmas bestias uel ipam crucem timore gehēne ꝛ ignis eterni: nullo modo ista culpāda sunt: imo vero ꝛ hec laudanda ē patientia. nō enim dicē poterimus: melius ei fuisse ut chriſtū negādo nihil eoꝝ pateret q̄ passus ē cōfitendo. sed estimandū est forꝫ tasse tolerabilius ei futuꝝ iudiciū: q̄ꝫ si chriſtū negando nihil eoꝝ pateretur. Vñ illud quod ait apl's: Si tradidero corpus meū ita ut ardeā: charitatem aūt non habuero: nihil mihi ,pdest: nihil ,pdesse intelligat ad regnū celoꝝ obtinendū: nō ad extremi iudicij tolerabilius suppliciū subeūdum. ꝛ infra: Hec ,ppter charitatem dicta sunt: sine qua in nobis esse nō potest vera penitentia: qm̄ est in bonis charitas dei que tolerat omnia.

Penitentia ergo ut ex premissis apparet: nulli i peccato ꝑseueranti utilis est. non tamē alicui deneganda est: q: senti et fructuꝫ eius: cum alterius criminis penitentiā egerit. sic itaq̃ penitentie diffinitō ꝛ certe auctoritates sibi ꝯsonantes negant eū agere pniam: q perseuerat in crimine utilem videlicet sibi ꝛ fructuosam.

Illud aūt ambrosij: penitētia semel usurpata nec vere celebrata ꝛ fructū prioris aufert ꝛ usum sequētis amittit ō solēni penitentia intelligitur que cum non vere celebrata fuerit: ꝛ fructum prioris id ē suiipius secuturam ꝑcedētis amittit: quia veniam quā impetrare potuit cōtēpsit: ꝛ usū sequentis aufert. Fm consuetudinem quarūdam eccl'aruꝫ apud quas penitētie solennitas nō iteratur. De hac eadem pnia illud etiam intelligitur: non est secūdus locus penitentie.

Quia vero multoꝝ auctoritatibus supra mōstratuꝫ est: pniam vere celebrari et peccata vere dimitti ei: qui aliqñ in crimē recasurus ē: querit an peccata dimissa redeāt. Huius questionis diuersoꝝ varia ē snīa: alijs asserētibus alijs ꝯtra negātibus peccata semel dimissa ulterius replicari ad penā ꝙ aūt peccata semel dimissa redeant: multoꝝ auctibus ꝑbat. Quaꝝ prima ē illa ꝑꝑ be

In memoriā redeat iniqtas patꝝ eius. Secūda illud euāgelij: Serue neq̃ omne debitum dimisi tibi. Deinde in libro psalmoꝝ augustinus ait.

Si iudas tenuissꝫ illud ad quod vocatus ē: nullo mō ad eum ne sua ꝑterita uel parentū iniqtes ꝑueniret. quia ergo nō tenuit adoptioneꝫ in

stasie: ut.i.e.qcū q̃. Itē ,ppt pniam pnie.ā.xvij q.iiij.sunt qui opes. Itē ,ppter ꝯtemptū pnie. ā di.iij.si apl's. Alij dicunt ꝙ nullo mō redeūt.ar. xxiij.q.iiij.si illic.l.di.minor: nec ita ē in malis: ut redeāt sicut i bonis.ar. de cō. di.iiij. queris.et hoc credo catholice dici. dicūt tn̄ redire q: remissionis beneficium sequēti culpa ,amittimus ob ingratitudinē.ā. di. ,pri.hac auctē.v.penit. nam ,pinde priuat quis gloria ,ppt sequēs delictuꝫ: ac si nulla peccata essent dimissa: ut.j. di.v fratres.pnia.n.duo fac penā tollit ꝛ gloriā acqrit.ut.ā.di.i.§. alij econtra.c.ecce. Auctes aūt q̄ vidēt dicē ꝙ redeant hoc sonāt ꝙ ita punitur

Di.iiij.

qs ꝑ sequētibꝰ ac si nū q̃ ei dimissa fuissent. ꝑcedit aūt grānꝰ in hunc modū. ꝑmo inducit auctoritates: ꝙ pcta dimissa r deāt usq̃ ad.§. hoꝝ Scḋo notat circa pctī dimissionē duas opiniones coꝝ q dicūt pcta redire. Tertio allegat pro aduersa pte ꝙ nō redeant. ꝛ sic determinat distinctōem lau.

l In memoriaꝫ. dimisi tibi qm̄ rogasti me: nōne gͦ oportuit ꝛ te misereri ꝯserui tui: sic et ego misertꝰ sum tui: ꝛ iratus dominꝰ tradidit eū tortoribꝰ quousq̃ redderet vniuersū debitū: sic ꝛ pr̄ celestis faciet uobis.i. repetet a vobis dimissa ꝛ i hͦ fac ad ,ppositū.l.

empta restituit.ff.si ex noxa.ca.aga.sed alio iure in si ꝑterea sicut bonū reuiuiscit ꝑ gratiā sequentē qd prꝰ mortificat per culpā: ita mala mortificata per gratiā reuiuiscūt ꝑ culpā iteratā.ā.di.,pri.c.pueri. ꝛ.c.si qn̄: alij dicūt ꝙ nō redeūt illa sed alia eiusdem

m Si iudas.ad eū l'sua.ꝯrꝰ sensus facit ad ꝑpositū.S.
n Parētū. ꝯmissa a se imitando parētes.
o Iniqtas.i.ꝯmissa ab eo imitādo eos.alias iniqtas patris non respicit filiū nisi ut dici sit sceleris patrum imitator.i.q.iiij.crimen.l.

p ¶ Sed iniquitatē.i.auariciam quā primi parētes ei⁹ egerunt vel originalia peccata. q ¶ Originalia.pcīm originale ita dr̄ reputari: q2 ita punitur ꝓ ſequētib⁹ ac ſi dimiſſū nō eſſet.ar.j.e.g recedit.⁊ ita de alijs dic. ſed q̄re dicit plr̄ originalia cū vnū ſolū ſit originale? pōit plurale ꝓ ſingulari.ar.ff. d̄ ori. iuris.l.ij.§.exactis deinde regib⁹.i.rege.vl ꝓpt̄ diuerſos effectus quos h₃ in hōib⁹ originale.quoſdā.n.fac̄ iuidos quoſdā luxurioſos quoſdam auaros ⁊c̄. Itē ſic ꝯcupiſcētia fac̄ puerum ꝯcupiſcibilē ⁊ adultū ꝯcupiſcētē: ſic ⁊ ſupbia facit pueꝝ ſupbilē ⁊ adultū ſupbientē. vl̄ pluralit̄ ponit ꝓpt̄ varias appellatōes q̄s h₃. dr̄.n. lex mēbroꝝ ſtimul⁹ carnis: angel⁹ ſathane: lāguor nāe: fomes pcti ⁊c̄.

r ¶ Dimiſſa ſūt. ſi penitet eū ſuſcepiſſe baptiſmū. vl̄ ita punietr̄ ſufficiēt̄ ac ſi nō eēt baptizat⁹.

s Conſtat dimiſſū.hic videt̄: q̄ pri⁹ dimittat de⁹ pcta q̄ dimittat hō pcīm. ſic ex hoc ſeqt̄ īpoſſibile.ſ. q̄ ſimul eſſ₃ iuſt⁹ ⁊ iniuſt⁹ bon⁹ ⁊ malus. S₃ dic q̄ tpe ſimul ſit ab hōie dimiſſio pcti ⁊ a deo remiſſio. p̄cedit tñ gr̄a vtrūq₃: q̄ qñ vult ⁊ ꝓut vult ī hōie opat̄. Expone ergo h̄ pri⁹ dimiſi.i.pri⁹ me dimiſſuꝝ obtuli quātū in me eſt: q2 bñfacē de⁹ parat⁹ ē. uel ad originale pcīm refert̄ hoc qđ ſine merito hōis a deo remittit̄ uel ad parabolā euāgelicā de ſuo cui dn̄s.x. milia talēta remiſit priuſq₃ ille cōſeruo ſuo quīquaginta.

familia dei: ſ₃ iniqtatem nequi/ſſi generis potius elegit: ⁊ redijt iniquitas p̄rm in ꝯſpectu dn̄i: ut in eo etiā ipa puniret̄. Itē rabanus tradidit eū tortoribus ⁊c̄. Conſiderādū ē q̄ dicit vniuerſū debitū: q2 ñ ſolū peccata q̄ poſt baptiſmū hō egerit: reputabūt̄ ei ad penā veꝝ etiā pctā originalia que ī baptiſmo dimiſſa ſūt. Item grego. ex dictis euangelicis.

Conſtat q2 ſi in nos qđ delinquit̄: ex corde nō dimittimus: ⁊ illud rurſus exigitur qđ nobis iam p pñiam dimiſſum fuiſſe gaudebam⁹. Itē aug. in omelia prima. Dicit dn̄s dimitte ⁊ dimittetur tibi. ſi ergo prius dimiſi: dimitte ul̄ poſtea. Nam ⁊ ſi nō dimiſeris reuocabo te: ⁊ qcquid dimiſeram etiam replicabo tibi. Itē Omni diuini bñficij oblit⁹ ſuas vult vindicare iniurias: nō ſolū de futuris peccatis veniā₃ nō merebit̄: ſed etia₃ p̄terita q̄ iam ſibi dimiſſa credebat: ad vindictā ei replicabunt̄. Itē beda ſup lucā: Reuertar in domū meā vnde exiui. timēd⁹ eſt iſte verſiculus nō exponēdus: ne culpa quā in nobis extinctā credebam⁹: p incuriam nos uacātes opprimat. Item Quēcūq₃ enim poſt baptiſma ſiue prauitas hētica ſiue mūdana cupiditas arripuerit: mox omniū ꝓſternet in ima vicioꝝ. Item augu. in li. queſtionum deutronō.

Peccatū quod ex adam cōtrahit̄ tpaliter r̄ddit̄: quia oēs ꝓpter hoc moriunt̄. nō aūt in eternū eis q fuerūt per gr̄am regñati ſi in ea uſq₃ in finē pmanſerint. Horꝝ vero q hanc ſententiā ſequūtur: alij dicūt q̄ peccata r̄ditura dimittunt̄ ſm iuſticiā ſ₃ nō ſm p̄ſcientia₃: ſicut noīa diſcipuloꝝ qui retro abierūt erant ſcripta in libro vite ꝓpter iuſticiā cui deſeruiebāt: nō ſm p̄ſcientiam q̄ in nūero ſaluādoꝝ eos nō habebat. Sic a latere dei nr̄i dicūtur mille caſuri: ⁊.x.milia a dextris eius: quos tñ diuina p̄ſcientia nunq₃ ſuis ānumerauerat. Hinc etiā dn̄s ait moyſi: Siquis peccauerit ante me delebo eū de libro vite: ut ſm iuſticiā iudicis ille peccando dicatur deleri: q ſm preſcientiā nunq₃ fuerat aſcriptus. Hinc augu. in ep̄la ad corin. Sed nō in plurib⁹ eoꝝ bñplacitū eſt dn̄o. ⁊ ſi in aliqbus cōmunia oibus ſunt oīa ſacramēta ſ₃ non cōis gr̄a: ita ⁊ nunc baptiſmus ē cōis: ſ₃ nō virtus baptiſmi. Uerum ex hoc de ficte accedētibus nihil de his q extra ecclām baptizantur intel/

t Dicit dn̄s. dimitte.i.habilē te eñde ad ſuſcipiēdā gr̄a₃

a Ut diuini.replicabūt. exponet ut.s.h⁹. ē ita dānabitur ac ſi nō eſſent dimiſſa.⁊ ita expone oēs has aucte͡s.j.d̄ cō. di.iiij.qūo.l. b ¶ Reuertar. hec ſunt v̄ba ſathane.

c ¶ Nō exponēd⁹.ē.xxvij.q.i.de viduis. d ¶ Uacātes a bonis opib⁹. e Uēcūq₃ oiu₃.⁊ pri⁹ dimiſſoꝝ.

f Peccatum. redditur.i.punitur.

a Horꝝ q dicūt pcta redire dimiſſa. duas ponit.M. opiniones: q̄ poti⁹ in v̄bis differūt q̄ ī ſenſu. qdā.n.dicūt pcta dimiſſa redire: dimiſſa inq₃ ſm iuſticiam nō ſm p̄ſciam. Alij dimiſſa pure ⁊ plene ſiue p baptiſmū ſiue p pñiam. Ut ergo iſta intelligantur ⁊ qualiter he opiniones conueniant: notandum eſt: q̄ predeſtinationis ſiue p̄ſciētie: q2 ex ſub nomine preſcientie includitur predeſtinatio: duplex eſt effect⁹.ſ.⁊ in tpe iuſtificare: ⁊ eternalit̄ gr̄a₃ tribuere. q⁹ ad p̄mū effectū opat̄ de⁹ qñcūq₃ ī hac vita pcta dimittit.⁊ hoc ē ſm iuſticiā pcta dimittē quo ad ſm qñ ſic pcta dimittit: ne finalit̄ ad pct₃ redire patiat̄ ut ad beatitudinē pducat ⁊ hoc ē ſm p̄ſciētiā pcta dimittere. q ergo finalit̄ ad pcīm reuertit̄: ñ ſm p̄ſciētiā ſ₃ ſm iuſticia₃ remiſſionē pctoꝝ ꝯſecut⁹ eſt et hoc eſt quod hic tangit. S.⁊.j.e.§.finis.⁊ ſic p₃ duas p̄dictas ſniās nō eſſe ꝯrias: q2 cui pcta dimittūt̄ ſ₃ iuſticiā: plene et pure ei dimittūt̄ j.e.§.ult.laur.

b ¶ Alij.hāc differētiā opinionū ñ ponit mgr̄ niſi ut tractet de p̄deſtinatōe: nō q̄ ſibi ī aliquo ꝯdicāt. h⁹ alij r̄ſpiciūt illud alij: qđ inuenitur j.e.§.finis.

c ¶ Juſticiā. pñtē q̄ eis ꝯfert̄ qb⁹ pcta dimittūt̄.h

d ¶ Preſcia₃ ab eterno.n.p̄ſciuit de⁹ talē dimiſſionē nō valē eis ad vitā eterna₃ nec uſq₃ ī finē durare.

e ¶ Mille caſuri. i.pauciōes q credūt ſe cū dn̄o iudicaturos.

f ¶ Et.x.milia.i.plures q crediderunt ſe ſeſſuros ad dextrā dei.i.ī eterna beatitudine.plēs.n. ſūt q credūt ſe ſaluandos q̄ q credūt ſe iudicaturos cū dn̄o. iō illi deſignāt̄ maiori numero iſti minori.

g ¶ Sed ñ in plibus plēs illoꝝ. non placuerunt domino etſi aliqui eoꝝ.

h ¶ Uerum.accedentibus.s̄.i.q.i.ſicut ficti.h.

a Sicut bono.caſus h⁹.c.colligi videt̄ ex illis duob⁹.j.de cō.di.iiij.c.ult.⁊.xxiiij.q.iij. quidam: ↄ.pelagiam. nā iſti: ut pelagiani dicebāt q̄ ſine gr̄a dei p liberꝝ arbitriū q̄s poſſit bonū opari.⁊ ſic obijciebāt auguſtino: dicis o auguſtine q̄ nō pōt q̄s cū ad adultā etate₃ puenerit: bñ opari ſine gr̄a diuina ſed illā nemo pōt hr̄e ul mereri: ergo deo nō appo

nēte grām et necessitate peccabūt. isti ergo nō per liberū arbitriū nō dꝫ eis tale pc̄m iputari. ad quaꝫ obiectōem ⁊ ꝯsimiles cū aug⁹ nō rn̄deret: sꝫ exclamaret: o altitudo diuitiaꝝ sapiētie ⁊ sciē dei q̄ꝫ icōphensibilia sūt iudicia dei ⁊ iuesti gabiles vie eius deridebāt eum. His ita pmissis diuidit̄ .c. in tres ptes. in pma parte ponit aug⁹. casū i quo ⁊ ipsi exclamare cōpellūtur ꝓpter rōis defectū. s. cur de⁹ bonos quos scit a bono recessuros et in malo morituros. nō p̄ri⁹ tollit d̄ medio q̄ꝫ iṁa licia imutet̄: et q̄re qbusdā pseuerātiā dat i bono qbusdā nō. cum apō eū nō sit iiq̄tas nec psonaruꝫ acceptio: ut ex ō iudi. nouit. in secūda distinguit int̄ filios dei nūcupatōe sola ⁊ veros filios. cui⁹ occasione expoīt illud io. ex nobis exierūt ⁊c̄. in tertia dicit ꝙ pseuerātiā i bono dat de⁹ solis pdestinatis. et h⁹ occasione interserit ꝙ qdaꝫ discipuli xp̄i sunt veri: qdā nūcupatiui tm̄. h

b ¶ Ex bono. i. ex bona volūtate. ł bonum refert̄ ad bonū etterni⁹. filr ⁊ malū ad interius i volūtate. et tūc subaudit̄ moriūt̄. h.

c ¶ Moriūt̄. h° ē dicē deficientes a bono moriūt̄.

d ¶ In ptāte. ut i petret. h.

e ¶ Heꝝ. imo pseuerātia i bono donū dei. ē. l.

ligitur: qui sacramenti quidē integritatē accipiūt: virtutem xp̄o eius minime assequuntur. Paruulis xp̄o uel adultis plena fide accedētibus oīa peccata remittuntur: ⁊ si aliqn̄ recessuri a bono in malū vitam sint finituri. Un̄ aug. in libro de correctione ⁊ gratia.

Si ex bono in malū ꝺficiētes bona uolūtate moriūt̄ rn̄deāt si possūt: cur illos de⁹ cū fideliter et pie viuerēt: nō tūc ꝺ vite huius rapuit periculis: ne malicia mutaret intellectū eoꝝ: ⁊ ne fictio decipet animas eoꝝ utrum hoc in potestate nō habuit: an eoꝝ mala futura nesciuit. Nempe nihil horuꝫ nisi puersissime atq̄ꝫ insanissime dr̄. Cur ergo non fecit: respondeāt qui nos irrident: qn̄ in talibus rebus exclamamus q̄ꝫ iscrutabilia sint iudicia eius: ⁊ inuestigabiles vie eius. nunqd enim hoc nō donat de⁹ qbus voluerit: aut vero scriptura illa mentit̄: que de morte imatura hominis iusti ait: raptus ē ne malicia mutaret intellectum eius: ⁊ ne fictio decipet animaꝫ eius. cur igit̄ hoc tam magnū bn̄ficium alijs dat deus: alijs non dat: apud quē nō est iniquitas neq̄ꝫ acceptio psonaꝝ: ⁊ in cui⁹ potestate ē q̄ꝫdiu quisq̄ꝫ i hac vita maneat que tētatio dicta ē sup terrā. Sicut ergo cogūt̄ fateri donū dei esse: ut finiat homo dei vitā istam anteq̄ꝫ ex bono mutet̄ in malū: cur autē id alijs donet̄ alijs n̄ donetur ignorat̄: id tm̄ donū dei esse in bono pseuerantiā sm̄ scripturas de qbus testimonia multa iam posui fateant̄ nobiscū: et cur alijs det̄ alijs n̄ detur sine murmure aduersus deū dignē tur ignorare nobiscū. nec nos

moueat ꝙ filijs suis qbusdaꝫ deus nō dat istam pseuerātiā Absit. n. ut ita sit: si de illis pdestinatis essēt ⁊ sm̄ ꝓpositūꝫ uocatis sanctis: q uere sūt filij pmissionis. Nā cum isti pie viuūt dicūtur filij dei: sed qa victuri sunt impie ⁊ in eadem impietate morituri: nō eos dicit filios di. pscietia. n. dei sūt filij dei qui nondū sunt nobis ⁊ sunt iā deo. de qbus ioānes euāgelista ait: quia iesus erat moriturus ꝑ gente ⁊ nō tm̄ ꝑ gente sed etiā ut filios dei dispersos cōgregaret in vnum. qui utiq̄ꝫ credēdo futuri erāt ꝑ euangelij predicationē: ⁊ tm̄ anteq̄ꝫ esset factū iam filij dei erant. in memoria enim patris sui incōcussa stabilitate ꝯscripti sunt. Et sūt rursus quidaꝫ qui filij dei ꝓpter susceptā uł tpaliter gratiam dicūtur a nobis nec sunt tm̄ filij dei. de quibus ait idem ioānes: ex nobis exierūt sꝫ non erant ex nobis ꝙ si fuissent ex nobis: mansissent utiq̄ꝫ nobiscū. n̄ ait ex nobis exierunt: sed q: non manserūt nobiscum iam nō sunt ex nobis. neq̄ꝫ ait ex nobis exierunt: sed non erant ex nobis. hoc est et quādo videbant̄ ex nobis nomine: nō erant ex nobis. ⁊ tāq̄ꝫ ei diceretur: vnde id ostēdis: ꝙ si fuissent ex nobis inquit: permāsissent utiq̄ꝫ nobiscū. filiorum dei vox est. Ioānes loquitur in filijs dei loco pcipuo constitutus. Cū ergo filij dei dicuntur: de his qui perseuerātiam non habuerunt ex nobis exierunt: sed nō erant ex nobis. ⁊ addunt: qm̄ si fuissent ex nobis: pmansissent utiq̄ꝫ nobiscū: qd aliud dicunt nisi: non erant filij dei: etiam qn̄ erāt in ꝓfessione ⁊ i nomie filioꝝ dei: non q: iusti

f ¶ Respōdeant. s. xxiij. q. iiij. de tyrijs. h.

g ¶ Hoc nō donat. i. donat. ar. ff. de. v. sig. duobus. donat. dico sm̄. hoc. s. mori uel rapi. et ē sensus huius lr̄e hoc donat qb⁹ voluerit aut scriptura mētit̄. sed hoc nefas est dicere: ut. xxiij. q. v. quid ergo. laur.

h ¶ Kapt⁹ est. xxiij. q. iij. ea vindicta. h.

i ¶ Dicta ē. a iob. s. di ij. § itē serui. ⁊. c. si enim inquit. v. qd eni. lau.

k ¶ Sicut ergo. suspēditur istō sicut usq̄ꝫ ad. v. illū cur alijs. lau.

l ¶ Posui. in alia pte. c. qō nō est hic. lau.

m ¶ Ignorare. ff. ō legi. nō omniū.

n ¶ Suis per presentēꝫ iusticiam.

o ¶ Ut ita sit. s. ꝙ nō dat i. subtrahat. l.

p ¶ Nam cū isti. qb⁹ de⁹ n̄ dat pseuerātiā uł pre destinatōem. l.

q ¶ Filij. dei. sm̄ psentē iusticiā.

r ¶ Filios dei. sm̄ pdestinatōem. lau.

s ¶ Nobis. sm̄ expositionē ⁊ opi. nostram.

t ¶ Ait ioannes. in euangelio. s. in verbis que sequūtur. lau.

u ¶ Dei pdestinatōem.

x ¶ In vnū. i. in vnitate fidei. lau.

y ¶ Futuri. i. filij dei per gratiā. l.

z ¶ In nobis. i. īter nos ioannes.

a ¶ De his. illis. s. q non de his. i. de istorum numero q ⁊c̄.

b ¶ Perseuerauerūt.i.
usq₃ in finē nō perseue/
rauerūt. vñ ouidi⁹: Sȝ
ultima semper expectā
da dies hōi ē: diciq₃ be
atus. Ante obitū nemo
supmaq₃ funera dȝ. Ar
gue pdesse. modicū ꝙ
desinit esse. Qđ ñ dura
bit cōmoda pua dabit:
Et nō aliquē nō debere
dici pmanētem vel pse
uerātē q usq₃ in finē non
perseuerauerit: lȝ lōgo
tpe i oib⁹ opib⁹ charita
tis extitat.b.¹

c ¶ Cōformes. puritate
vite mō ꝛ postea beati/
tudine.l.

d ¶ Filii dei.i. filij q est
imago patris usq₃qua/
q₃ eadē cū patre.

e ¶ Non ergo. sic ordīa
filijs suis nō p̄destinatis
deus perseuerantiā nō
dedit.l.

f ¶ Numero sm prescie
tiam.

g ¶ Apostolicā. q̄ dicit
qd habes qđ nō accepi
sti. ꝛ iacob⁹. Omne da/
tum optimū ꝛ omne do
nū pfectū, desursum est
vñ ỏsus. Ex ope celesti
sit: si qd habet honesti.
Et vēit a superis l' agas
bene uel meditis: Iteȝ
Quicqd habes meriti
pbentis gratia donet.
Nil deus in nobis pter
sua dona coronet.i.q.i.
q̄pio.

ciam simulauerūt: sed q: in ea
non pmanserūt: neq₃.n. ait: nā
si fuissēt ex nobis verā et non
fictam iusticiā tenuissēt utiq₃
nobiscuȝ: sȝ si fuissent inqt ex
nobis pmansissent utiq₃ nobi/
scū. in bono illos uolebat pro
culdubio pmanere. erāt itaq₃
in bono: sȝ q: in eo nō pmanse
rūt.i. non usq₃ in finē pseuera
uerūt: ñ erant inqt ex nobis.
ꝛ qñ erant nobiscū: hoc est: ñ
erant in nūero filioꝝ etiā qñ
erāt in fide filioꝝ: qm̄ qui ve
re sunt filij p̄sciti et p̄destina/
ti sunt ꝯformes imaginis filij
dei: ꝛ sm ppositū uocati sunt
sancti: ut electi essent. ñ enim
perit filius pmissionis: sȝ fili⁹
pditionis. fuerūt ergo isti ex
multitudine uocatoꝝ: ex ele/
ctoꝝ aūt paucitate ñ fuerūt.
nō ergo filijs suis p̄destinatis
deus pseuerantiā ñ dedit. ha
berēt.n. eam si in eoꝝ filioꝝ
numero eēnt. ꝛ qd haberēt ꝙ
nō accepissent sm aplicam ue
rāq₃ sniam: ac p hoc tales filij
filio christo dati essēt: queād/
modum ad p̄rem ipse dicit: ut
omne qđ dedisti mihi nō pere
at: sȝ habeat vitā eternam. hi
ergo christo intelligunt dari:
q ordinati sūt in vitam eternā
ipsi aūt illi sūt p̄destinati ꝛ sm
ppositū uocati sūt sācti: quo/
rū nullus perit: ac p hoc null⁹
eoꝝ ex bono in malū mutatus
finit hanc vitā: qm̄ sic ē ordīa
tus ꝛ iō christo datus: ut ñ pe
reat sed habeat vitā eternam
ꝛ rursus quos dicimus inimi/
cos eius uel puulos filioꝝ ini/
micoꝝ eius: quoscūq₃ eos sic
regeneraturus ē: ut in ea fide
que p dilectionē opatur hāc
vitā finiant: iam ꝛ anteq̄ hoc
fiat in illa p̄destinatione filij
ei⁹ sūt ꝛ dati sūt xp̄o filio ei⁹: ut
non pereant: sed habeāt vitā
eternā. Deniq₃ ipse saluator
ait: si māseritis in verbo meo
uere discipuli mei estis. nūqd
in his cōputādi sūt illi de qui
bus euāgelium sic loquit: ubi
dn̄s cū cōmendasset māducā
tem carnē suā ꝛ bibentē sāgui
nem suū ait euāgelista: hoc di
xit in synagoga docens in ca/
pharnaum. multi ergo ex di/
scipulis eius audiētes dixe/
rūt. durus ē hic sermo: qs pōt
eum audire. sciens aūt iesus
apud semetipm q: murmura/
bāt de hoc discipuli ei⁹ dixit
eis: hoc uos scandalizat: si er
go videbitis filiū hois ascen/
dentē ubi prius erat. spūs ꝟo
est qui viuificat caro aūt non
pdest quicq̄. ꝟba que ego lo
cut⁹ sū uobis: spūs ꝛ vita sūt.
sȝ sunt quidā ex uobis q non
credūt. sciebat.n. ab initio ie/
sus q essent credētes: ꝛ quis
esset eū traditurus: ꝛ dicebat
pptera dixi uobis q: nemo
uenit ad me nisi fuerit ei datū
a p̄re meo. Ex hoc multi disci
puloꝝ eius abierūt retro ꝛ iā
cū illo nō ambulabāt: nūquid
ꝛ ñ isti discipuli appellati sūt
loquēte euāgelio: et tñ ñ erāt
ueri discipuli: q: nō remāserūt
in ꝟbo eius sm id qđ ait: si mā
seritis i meo verbo: uere mei
discipuli eritis. q: ergo nō ha
buerūt pseuerantiā: sicut non
vere discipli christi: ita nec ve
re filij dei fuerūt: et qñ eē vid
bāt: ꝛ ita vocabant appellam⁹
hos g° ꝛ electos xp̄i disciplos
ꝛ dei filios: q: ꝛ appellādi sūt
quos regn̄atos ꝛ pie viuē cer
nimus. sed tūc vere sūt qđ ap
pellātur: si māserūt in eo ppt
qđ sic appellātur. Si aūt pse/
uerantiā nō hn̄t.i. in eo qđ ce
perūt esse nō manēt: nō vere
appellātur ppter qđ appellā
tur ꝛ nō sunt. apud deum eniȝ
hoc non sunt: cui notūȝ est qđ
futuri sunt.i. ex bonis mali.

Finis ergo huius auctis eo/
rum snie cōcordat: q peccata
dicunt remitti sm iusticiā et ñ
sm pn̄tiam. Alij ꝟo q̄uis fa/
teātur peccata redire: tñ seu
p baptismū seu p pniam asse/

h ¶ Tales. sm pn̄
tem. iusticiā.

i ¶ Dati essent. si
haberēt perseue
rantiam.

k ¶ Pereat. tpe.

l ¶ Hoc dixit. ver
ba euāgeliste us/
q₃ ibi nūqd ꝛc̄.

m ¶ Ubi prius e
rat. aposiopesis:
quasi tūc intelli/
geris q̄ dico: ut
d cō. di. ij. prima.

n ¶ Spūs ē. id ē
spiritualis intel/
lectus.

o ¶ Finis. ubi di
ctū est ꝙ appel/
lamus filios dei
ppt̄ pn̄tem iusti
ciam qui tñ ñ sūt
sm prescientiam.

p ¶ Alij ꝟo. hoc
alij respicit illud
quod posuit. s̄. e.
di. §. eorū in pri.
lau:

q ¶ Omnino.i. si
ne determinatio
ne aliqua. xxxi. q
i. ꝙ si dormierit.

r ¶ Proponat au
gustinus. s. h.

f ¶ Scribi. q̃d ꝑimẽbꝛẽ diuiſionẽ innuit. S. quã in oꝛdinatõe ꝓſeq̄t uſq; ad locũ illũ: ſic itaq; ponit vnũquodq; mẽbꝛũ diffinẽs et diffinitões ſuas auctoꝛitate confirmans. l.

a B Enedictus. q bñdixit. i. bñdicet. i. exaltabit nos oĩmodo in aĩa et coꝛpoꝛe. xxiij. di. q epus.

b ¶ Benedictõe. i. exaltatõe q̃ erit ſpũalis etiã ĩ coꝛpoꝛib᷒: qꝛ tũc ẽt habebũt ꝓpꝛietatẽ ſpũs: qꝛ erũt agilia ꝛ cibis nõ egẽtia. hãc auctẽ exponit. j. e. di. § ſic itaq;.

c ¶ Elegit p̃deſtinando. h. dicit ꝙ hoc gratis faciet ſigna tis.

d ¶ In ip̃o. i. per ip̃m. i. chriſtũ añ ↄſtitutõem eccle verbũ. h.

e ¶ In ↄſpectu. ñ hominuꝫ. i. intus vbi de᷒ videt nõ ex̃ vbi homines. xxij. q. v. hũane: ſ in ↄſpectu. i. in p̃ſenti vita.

f ¶ Predeſtiauit ad bona q̃ filij habituri ſũt.

g ¶ Per ieſũ. nõ meritis nr̃is ꝛc̃. ſed cooperante chꝛiſto.

h ¶ Chꝛiſtũ. i. ip̃m ſm ꝓpoſitũ volũtatiſ ſue in gloꝛie laudẽ ꝛ gr̃e ſue ĩ q̃ gloꝛificauit noſ ĩ dilecto filio ſuo ꝛc̃.

i S Imiliter. ab eterno. q° ad dei pꝛeſciẽtiam.

k ¶ Judicat᷒ ẽ. i. iudicari p̃ſcit᷒ ẽ.

a N Ouit. ſeducit. finalit.

b P Oꝛꝛo. ſcribendi. in libꝛo vite q° ad dei p̃ſciẽtiã ꝛ ſm iuſticiã.

runt omnino peccata remitti: ꝛ plena fide accedẽtes ad lauachꝛũ renaſci: nõ aqua tm̃ ſꝫ etiã ſpiritu ſancto. ꝛ ſi poſtea peccaturus ſit: demũ penitentem: ꝛ ſi aliqñ recaſurus ſit tm̃ tp̃e ſue pnie ita ꝑfecte expiatum affirmãt: ut ſi tunc moreret: ſalutẽ inueniret eternam quoꝝ ſine eiuſdem auc̃tis p̃ncipium ↄſentit. Cũ enim queſtionẽ ei᷒ ꝓponat quare p̃ſcitos ad moꝛtẽ ctꝫ fideliter ac pie viuerent: nõ tunc de uite huius periculis deus rapuit ne maliciã mutaret intellectũ eoꝝ et ne fictio decipet aĩas eoꝝ. cum de ĩmatura moꝛte p̃deſtinati ſcriptura dicat: raptus ẽ ne malicia mutaret intellectũ eius ꝛ ne fictio deciperet aĩam eius: euidẽter oñdit illos tales fuiſſe: qui ſi fatali neceſſitate hui᷒ vite ſubducti eſſent p̃iculis: ꝓfecto vitam ↄſecuti eſſent eternam ut ergo finis pꝛincipio ↄueniat: ꝛ ne ſibip̃i ↄtraire videant diffiniendũ quid ſit ſcribi in libꝛo uite: ꝛ de eo deleri ſm iuſticiã quid ſm p̃ſciẽtiam. Secundũ pꝛeſcientiã ſcribi ẽ ad vitam pꝛeoꝛdinari. quod ab eterno factum ẽ. Unde apl's in epiſtola ad ephesios.

B Enedictus deus ꝛ pr̃ dñi noſtri ieſu chꝛiſti: qui benedixit nos in omni bñdictione ſpũali in celeſtibus in chꝛiſto ieſu: ſicut elegit nos in ip̃o ante conſtitutionẽ mundi: ut eſſemus ſancti ꝛ ĩmaculati in cõſpectu eius in charitate qui p̃deſtinauit nos in adoptionẽ filioꝝ per ieſum chꝛiſtum. Similiter ſm pꝛeſciẽtiam deleri eſt ad moꝛtem non ad vitam p̃ſciri. quod ꝛ ipſum ab eterno factum eſt. vnde dominus in euãgelio: qui credit in me habet vitam eternam: qui aũt nõ credit iã iudicatus eſt. Hic etiam auguſtinus ait.

N Ouit deus qui ſunt eius. ex his nemo ſeducitur. nõ dum apparuit iudicium ſꝫ iaꝫ factum eſt. Poꝛꝛo ſm iuſticiam ſcribi ẽ deo auctoꝛe ea operari: quoꝝ merito ſit dign᷒ eterna ſalute. hunc duplicem modum ſcribendi in euangelio deus aſſignauit dicens diſcipulis ſuis. In domo pr̃is mei manſiones multe ſunt: ſi quo minus dixiſſem uobis qa uado parare vobis locum. et ſi abiero ꝛ pꝛepauero uobis locum: iterum venio ꝛ accipiam uos ad meip̃m: ut ubi ego ſum ꝛ uos ſitis. dicens: in domo patris mei mãſiones multe ſunt: ſi quo minus dixiſſem vobis: quia uado parare uobis locum: oſtendit eos quibus loquebatur ſcriptos in libꝛo uite p̃deſtinatione. ſubijciens: ſi abiero ꝛ pꝛepauero vobis locum ꝛ cetera: oſtendit eos adhuc eſſe ſcribẽdos operatione. Hinc etiam auguſtinus in eiuſdem loci explanatione ait.

I N domo. p. m. m. m. ſunt. domus dei templũ dei regnum celoꝝ ſunt hoĩes iuſti ĩ q̃bus ſunt multe differẽtie: et he ſunt mãſiones ip̃ius dom᷒. He aũt iam parate ſunt in p̃deſtinatione: ſicut apl's ait: q elegit vos ante mũdi ↄſtitutionẽ p̃deſtinãdo parando aũt in operatione. vnde quos p̃deſtinauit hos ꝛ uocauit. ſm hoc quod dr̃: fecit deus que futura ſunt. i. que facturus erat. ꝛ infra: ſi quo minus eſſe confirmat: qꝛ ſi non eſſet dixiſſet ibo et parabo. i. p̃deſtinabo: ſed qꝛ ibi ſunt nõ eſt opus aliqua parare: quia vo nondum

c ¶ Si quo min᷒. i. ſi aliquo mõ min᷒. i. nõ. q. d. ſi nõ eſſent ibi parate in p̃deſtinatõe dixiſſem vobis. i. nõ celaſſem vobis ĩmo dixiſſem: qꝛ nõ ſunt ibi: ꝛ vere parate ſũt ibi ĩ p̃deſtinatõe: qꝛ vado vobis parare locũ in p̃deſtinatõe. parate q̃dẽ erãt mãſiones in p̃deſtinatõe: ſꝫ tm̃ adhuc parãde ip̃oꝝ opatõe. vł ſub vna diſtinctiõe: ut ſit ꝓbatio ꝑ ip̃oſſibile hoc mõ: In domo pr̃is mei mãſiones plu. ſunt ꝛ merito multe parate vobiſ in p̃deſtinatõe: qꝛ ſi nõ eſſent parate vobis in p̃deſtinatõe: ego dicereꝫ vado parar̃ eas. i. vado eas vobis p̃deſtiare. h°. aũt eſt ip̃oſſibile: ut inciṗiat aliq̃d p̃deſtinare. Conſtat ergo mãſiones illas paratas. ꝛ hoc eſt ſi nõ eſſent ibi dixiſſem vobis: qꝛ vado parare i. p̃deſtinare. h.

d ¶ Quo min᷒. i. aliquo min᷒. i. ñ. q. d. ſi nõ eſſẽt ibi multe manſiones dixiſſem vobis qꝛ nõ ſunt ita: ſed qꝛ vado ꝛc̃. vł. i. ſi multe nõ eſſent ibi mãſiones. io.

e ¶ Quia. i. vere ſũt ibi: quia vado parare eas ĩ operatõe.

f ¶ Scriptos. nõ h arg. ↄ exceptiõem. S. in illo §. xxvij. q. ij. §. ecce. qꝛ h ex negatiõe ſeq̄t affirmatio. io.

g I N domo. iſti. xxiiij q. i. omnibus.

h ¶ Predeſtinauit. ab eterno.

i ¶ Et vocauit. ĩ. memoriã ꝑ gratie collatiõem interioꝛi vocatõe.

k ¶ Que facturus. i. q̃ ſe factuꝝ p̃oꝛdinauit. lau.

l ¶ Si q° min᷒. ↄfirmat eẽ mãſiones paratas. i. q̃ ſe factuꝝ p̃oꝛdinauit. ꝑ ar. a ↄrio ſenſu ſũptũ illi᷒ vbi ſi quo min᷒. ꝛ h° ẽ q̃d ſeq̄t: ꝛ ſi abiero. vñ eo ip̃o ꝙ abijt: mãſiões illas parauit ĩ opere. i. ip̃os ad p̃parãdũ excitauit. accẽdit. n. eos ad ↄſiderãdũ ſe ampli᷒. q̃ſto n. ampli᷒ res deſiderata ſubtrahit̃: tãto ãpli᷒

desideraţ. ⁊ eo ipso ꝙ se subtrahit aspectib⁹ eoꝝ meretur fides in eis argumētari. f. des. n. ē de re nō visa. ⁊ hoc abiens a nobis ad tps sed nō relinquēs q꞉ cū eis ē semꝑ. s. dil. ij. q̄rēdū. meritū. n. ita demum ē: ut ait aug⁹. si de ea re sit quā credē ad religionē ꝑtinet. nō. n. de oi re q̄ nō vr̄ qđ hic dr̄ accipiē dum est lau.

m Parat. loqr̄ h̄ ac si aliqs possit incipe ꝑdestinari qđ nō est verū.

n De visa re. ut h̄ ... in illud: fides nō h̄z meritū: vbi hūana rō ꝓbet experimentum. ar. j. de co. di. iiij. venit.

o Et inde ē. ipse de⁹. s.

p In ea. s. fide.

q Desideraţ. s. fides ⁊c. h.

r Hęc. fuit glā. h.

s Secōm iusticiā ⁊c.

t Hinc ꝓpħa. ad id respicit qđ dixit qđ sit deleri ſm p̄scientiā: non ad ꝓrimū. cū multi saluādi deleanţ ⁊ ſm iusticiā opanţ damnatione digna.

u Deleanţ. hec ṽbum respicit deletōez ſm ꝑscientiam.

a Sic itaqȝ. reuertitur h. ad māz h⁹ di. ⁊ q꞉ s. in illo. §. eoꝝ opiniones posuerat dicētiū ꝙ peccata recessuris a iusticia remittūţ ſm iusticiā nō ſm p̄sciētiā: hic ostendit qđ sit pcīm dimitti ſm iusticiā qđ ꝯueniens pōt dici fieri etiā ſm p̄sciētiam. Et inde sūpta occasione duas dić esse dei p̄ordinatōes ⁊ earū filr̄ duos esse effect⁹ qđ totū arguit ex diuersis verbis auctē apostoli. Subiūgit etiā q̄liter lege ꝯsequēdi se habeant iste p̄ordinatōes ⁊ earū effect⁹., ⁊ adiicit auctēm euāgelij: si fuissent ex nobis ⁊c. Etiam ſm hāc di. ē intelligēda ⁊ in quē modū obstaret demōstraţ. ⁊ h⁹ usqȝ ad §. hanc societatē. lau.

b Secūdum p̄sciaz p̄ntis iustificatōis. lau.

sunt in operatione addit: et si abiero ⁊ p̄parauero: abiens sed non relinquens parat: q꞉ subtrahit se ⁊ latz ut sit fides que non est de visa re: ⁊ inde est meritū fidei. Ex hac viuit iustus ⁊ mūdatur ei coꝛ: dum peregrinatur ⁊ in ea desideratur: qđ nondum habeţ hec est p̄paratio māsionis eius: q꞉ sic parat nos sibi ⁊ se nob: ut maneat in nobis ⁊ nos in eo. quātum quisqȝ erit particeps eiuſ plus uel minus ꝑ diuersitate meritoꝝ: ⁊ hec est multitudo mansionum. Item. Secundum iusticiam deletur: q꞉ gratia subtracta ea opari ꝑmittitur: quibus eternam dānationē meretur. Hinc ꝓpheta loquens ex ꝑsona christi ait: deleantur d libro viuentiū: hoc est subtrahaţ eis gratia: qua subtracta hic in ꝓfundo viciorū deinde in eternā dānationē p̄cipitantur ⁊ cū iustis non scribātur. i. nō apponatur eis gr̄a: qua fiant digni eterna salute. Sic itaqȝ peccata ſm p̄sciētiā remittūtur: cū ab eterno gratia p̄paratur: qua uocatus iustificeţ: iustificatus tandē eternaliter gloꝛificeţ. Secundum iusticiā vero peccata remittūtur: uel cum baptisma plena fide accipiţ uel pnia toto coꝛde celebraţ. que remissio ⁊ ipsa ſm p̄scientiā non inconuenienter fieri dr̄. It. n. ex p̄missa auctē apli datur intelligi: due sunt p̄ordinationes. Vna qua quisqȝ p̄ordinatur hic ad iusticiam ⁊ remissionem peccatoꝝ ꝑcipiendā. altera qua aliquis p̄destinatur ad vitam eternā in futuro obtinendā. haꝝ effectus sūt: presens iustificatio ⁊ futura glorificatio, que omnia in p̄missa auctoꝛitate ꝯuenienter distinguūtur. Prima enim p̄destinatio qua p̄ordinatur ad p̄ntem iusticiā designatur cū dicitur: sicut elegit nos i ipo ante mūdi ꝯstitutionez ⁊c. cuius effectus infra supponitur: in qua gratificauit nos in dilecto filio suo ⁊c. Secunda p̄ordinatio ibi ostenditur: qui p̄destinauit nos in adoptionem filiorum ⁊c. Eius effectus ꝑmittitur: dum dicitur: qui benedixit nos in omni benedictione ⁊ cetera. He due p̄ordinatōnes ⁊ eaꝝ effectus ita se habent: ut prima et eius effectus natura precedāt: lege cō sequendi inferātur. Si enim aliqs p̄ordinatus est ad vitam: ꝯsequenter infertur: ergo p̄destinatus est ad iusticiā ⁊ sic ꝯsequitur vitam eternā: ergo ꝯsecutus est iusticiā: sed non conuertitur. vnde multi sunt participes prime p̄ordinationis et eius effectus ad quos secunda uel eius effectus minime pertinere ꝓbatur. Iuxta hanc distinctionem intelligenda est auctoꝛitas illa ioannis: exierunt ex nobis: sȝ non erant ex nobis: nā si fuissent ex nobis: māsissent utiqȝ nobiscū. Ex nobis inquit exierunt. i. a nostra societate recesserunt: qua prime ordinationis ⁊ eius effectus nobiscuȝ participes erant: sed nō erāt ex nobis. i. secunde p̄ordinationis ⁊ eius effectus societatem nobiscum non inierūt. qđ ex eo videri potest: quia si fuissent ex nobis. i. si illius p̄ordinatōnis nobiscū participes essent: mansissent utiqȝ nobiscum. i. a societate ⁊ effectus eius p̄ordinationis quam nobiscū ꝯtraxerant: nō recessissent. si enim ad secundam p̄ordinationem utrūqȝ refertur.

c Vt eni. auctē. s. e. di. benedictus. lau.

d P̄ordinatōes. i. plures p̄destinatōes. pluralit dic̄ ꝓpt̄ duos effect⁹ p̄ordinationū: quoꝝ vnū iplet de⁹ h̄ ꝓpter iustificatōem. alterū in futuro dādo beatitudinē. vna ē. n. dei p̄ordinatio. i. de⁹ p̄ordinans de⁹ vn⁹ ⁊ p̄destinās vn⁹ ē. Sed ei⁹ duo sunt effect⁹. s. iusticia vel iustificatio i p̄nti ⁊ eterna beatitudo in futuro.

e Predestinatio prima. i. p̄m⁹ mod⁹ p̄destinatōis. lau.

f Gratificauit. i. gr̄tos fec̄. lau.

g In dilecto. i. ꝓpt̄ vel ꝑ q꞉ ꝓpt̄ dilectū filiū suuȝ nos diligit: et illos quos diligit fili⁹ ⁊ qb⁹ vult filius diuina dona largitur.

h Cōsequendi. i. ꝯsequētie hypotheticarū.

i Exierūt. q꞉ p̄t ē ꝙ nobiscuȝ fuissent q° ad p̄maȝ p̄ordinatōem. i. ꝙ essent p̄ordinati ad vitā eternā ⁊ tñ nō māsissent nobiscū itelligas ꝯtinue. vñ subiūgit: imo icepissēt esse nobiscū. h.

k Secūdē. qđ nō per hoc ꝙ dr̄ fuerūt ex nobis.

l Societate. s. effect⁹ prime.

m Ad secūdam nō primā.

n Vtrūqȝ. s. si fuissent ex nobis: ⁊ māsissēt vtiqȝ nobiscū ita. s. ut antecedēs referaţ ad ipsaȝ p̄ordinatōem ſm naturam et cōsequēs ad effectum.

o ¶ Nō ꝯuenienter. hoc forte iō dicit: q2 adhuc isti ñ habebant effectū secū de predestinatōis: sed hituri erāt. ⁊ iō nō ꝯueniēt subiūgeret māsissent cū adhuc isti ibi ñ manerēt. qđ innuit ex ui locutōis. h.

p H Anc. s. augustini. q̄ auctas. s̄. posita ē. s. si ex bono ⁊c. q̄si in eadē q̄litate in q̄ erant effecti appārebūt tūc in p̄ntia.

q ¶ Hanc societatē. ꝙ dānandi verā iusticiā habere possūt fm̄ prescīetiā ⁊ non solo nomine cēseri debeant: ostēdit auctoritate ⁊ rōib⁹ usq; ad illū locū qđ autē ibi diuersos modos hui⁹ vocabuli fili⁹ dei assignat: ⁊ q̄liter filij dei appellāt etiā q futuri sunt mali: ut ostendat tandē ex hoc qualiter peccata dimissa r̄deāt. ⁊ h° usq; ad. §. ꝙ autē ⁊ hic nō ꝙ h̄ vult infringere opinionē quā. s̄. e. posuit. §. eorū q̄ dic̄ damnandos solo nōie iustos esse ⁊ nō fm̄ p̄sciam.

r ¶ Auctoritatis. q̄ auctas posita ē s̄. e. si ex bono. l.

s ¶ Que in eadē. s̄. e. di. §. vex. h.

t ¶ Qualitate. ordo. ut essent filij ire. i. prescīētie p̄sentis malicie et peccati p̄ntis: essent tales dico ñ spe tm̄: sed añ dei oculos. i. ut nō solum viderēt tales sed etiā essent. h.

v ¶ Presentiū. q. d. in ea qualitate in qua erant futuri apparebūt tūc in presentia: ut. s̄. e. notaui.

non ꝯuenienter illud inferretur: mansissent: immo cepissent utiq; nobiscum esse. si vo ad primā: falsa eēt ꝓpositio: si fuissēt ex nobis ⁊c. ¶ Multi enim p̄ntis iusticie ⁊ sanctitatis participes fiunt: qui tamen in ea non p̄seuerant. vnō dñs ait in euangelio: Nō qui ceperit: sed qui p̄seuerauerit usq; in finem: hic saluus erit. Hanc societatē si quis solo nomine ⁊ ꝓfessione non aūt rei veritate a dānandis dicat cōtrahi: eiusdē auctoritatis testimonio ꝯuicitur. De his. n. qui prime nō secunde p̄ordinationis sunt participes ait: nec nos moueat: ꝙ quibusdā filijs suis deus nō dat istam p̄seuerantiam. Absit enim ut ita sit si de p̄destinatis essent ⁊ cetera: que in eadem auctoritate supra cōtinentur. Oues nāq; de q̄bus in euangelio dñs ait ⁊ alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: ⁊ filij de quibus ioannes ait: ut filios dei qui erant dispersi cōgregaret in vnum: ita prescientia erant oues ⁊ filij: ut qualitate p̄sentium non spe tantum sed etiā ante dei oculos essent filij ire ⁊ perditionis eterne. vñ apostolus non ait: uidebamur eē: sed eramus inquit ⁊ nos natura filij ire. nec ait reputabamini ab hominibus: s; fuistis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino. d̄ se quoq; scribens ad thimotheum non ait videbar sed fui persecutor et blasphemus ⁊ cōtumeliosus: nunc autem sum misericordiā consecutus. omnes quicunq; in christo renascūtur: ⁊ q eius sanguine a diabolo redimuntur: prius ex adam peccatores nascūtur: ⁊ diabolice seruitutis obnoxij. Sicut ergo

x ¶ De quib⁹. s. qui p̄ntem hñt iusticiā: sed sunt eā amissuri de quibus. s̄. prelibauit. §. eorum. lau.

y ¶ Ueraciter. ar. ff. de au. ⁊ ar. le. l. si ita. lau.

a Q Uod aūt duob⁹. i. fm̄ ꝙ sūt in patria iā ⁊ fm̄ ꝙ adhuc sunt in p̄nti vita. qđ trifarie diuiditur: sicut iā magister dicit. h.

isti q̄uis sint futuri filij dei: tamen prius sunt filij diaboli: sic hi de quibus sermo habetur: q̄uis recedendo a iusticia futuri sunt filij perditionis eterne: cum tamen pie et fideliter viuunt vere sunt filij dei ⁊ iusti ⁊ eterna beatitudine digni. Unde auctoritas non ait: cum viderentur pie et fideliter viuere: s; cum pie ⁊ fideliter viuerent: nec veraciter a bono in malum cōmutarentur: qui nunq̄ ueraciter boni fuerunt. dominus quoq; non ait per ezechielem: Si auerterit se iustus a iusticia sua quam videbatur habere: sed sua scilicet quam veraciter habet. Quod autem in eadem auctoritate sequitur: non erant in numero filiorum quando erant in ꝓfessione filiorum: ita intelligendum est. Filij dei duobus modis appellantur: dicuntur filij dei ꝑticipatione hereditatis eterne: sicut ioannes ait in euangelio: quotquot crediderunt in eum dedit eis potestatem filios dei fieri. apostolus ait in epistola ad romanos: Expectatio creature reuelationem filiorum dei expectat. et infra: ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptōnis in libertatem glorie filiorū dei: et infra: ipsi intra nos gemimus adoptōnem filiorum dei expectantes. Hinc etiam augustinus eadem uerba apostoli exponens ait: Modo tātum creatura: cum nondum filiorum forma perfecta. Hoc ergo modo non sunt filij nisi ꝑticipes eterne beatitudinis. In presenti enim dicuntur filij tribus modis. uel predestinatione tantū: sicut hi de quibus ioānes ait: ut filios dei q

b ¶ Expectatio. i. creatura expectās. s. hō.

c ¶ Reuelatōem filiorū dei. vl' hō fidei. i. fidelis ex q̄. s. apparet q̄lis est l' futur⁹ erit: vl' in q̄. s. hō dr̄ hic creatura q̄ hic vr̄ eē creatura tm̄: s; ī alia vita apparebit ꝙ ē fili⁹ dei. qđ in hac q̄dē vita plene nō apparet. h.

d ¶ Corruptōis. i. penalitatis a cā querendi victū ⁊ vestitū ⁊ alia q̄bus indiget nostra mortalitas. h.

e ¶ In libertatē. i. ī gloriosam libertatē quam habebūt filij dei. h.

f ¶ Intra nos. venies. s. maxima rōe.

g ¶ Adoptōem. p̄fectā s. ex oī pte: ut simus filij dei fm̄ aiā ⁊ fm̄ corp⁹ quātū ad gaudiū aie et stolā īmortalitatis ī corpore. h.

h ¶ Creatura. nulla prerogatiua sup alias creaturas predita.

a H Oc. sicut hi q mali sūt adhuc: sed futuri sūt boni q2 predestinati.

b ¶ Eterne. sic q boni sūt ⁊ finalr̄ bōi ꝑmāsuri. l.

c ¶ Uobiscum. i. adhuc modicū fidei hētis. l.

d ¶ Hi ergo. infert ex ꝓxime dictis p ar. a simili ⁊ reuertit̄ hic ad principalē māā h⁹. iiij. di.

e ¶ Nō fm̄ presciā. ⁊ tñ fm̄ presciam dimitti sic̄ dicit gra. s̄. e. §. sic itaq; v. q̄ remissio: sed h̄ alit̄ sumit nomē prescientie q̄ ibi.

f ¶ Qui aūt. ab hinc usq; ad. §. verū ꝓbat sñiam aliā. s. pcta

a Q dimissa nō redire.

Q Uid ē inigtatē. per hanc aūt nō ꝓbatur ꝓpositū sed per sequentem. optime. l.

aut. ergo a simili: cum mala per pniām mortificent si iterū quis in malū reciderit: riuiuiscūt. ⁊ ita pecca ta redeunt. sed hec argumentatio ut predixi in principio huius di. nō ꝓcedit: quia aliud est in via aliud in inuio. i. aliud ē in bono aliud est in malo: q₂ bona cōicant nō mala ar. de cō. di. iiij. q̄ ris. ar. ff. de ser. expor. seruus. et ꝓbat pmum usq; ad illū locuȝ. hec sicut. fm autez ꝓ bat usq; ad illud porro. exinde probat ꝙ eadē rō est in bonis ⁊ in mal quo ad hoc. tādē ꝯcludit in. §. sed in his. v̄. sic ergo bona. l.

b ¶ Filijs. nō pōt intelligi nisi de originali peccato. aliṫ. n. ꝯdiceret auctas illa: filius nō portabit ⁊c̄. i. q. iiij. iudei.

c ¶ Peccatū solū.

d ¶ Habem⁹. vñ pȝ ꝙ originale pcc̄m dimissuȝ non redit ⁊ ita pcc̄a dimissa nō redeunt.

e Q Ui recedit. sed nō in id qđ. s̄. xxiii. q. iiij. si illic. s̄. i. di. §. alij. ⁊ c. miror. s̄. di. i. tres sūt autem. h.

f ¶ Nō recidit. hic expōs. le dic̄ iste: ꝙ pcc̄a ñ redeant. sed si ꝯtriū tenē volueris: expones sic: ñ recidit oīno uꝉ eadē quātitate in q̄ pri⁹ est.

g ¶ Nec originali. ꝯdic̄ si sic exponatur.

h ¶ Qui tñ. s̄. c. ꝓxi. qui recedit. lau.

i ¶ Morte. i. simili pena eterna.

k ¶ Que ei. i. q̄lis mors eterna si. sic exponaṫ: nō ꝯdicit sibi.

l A Gnis ⁊c̄. pncipio. magister vocat pncipium vbi dixit: sed nō in id ⁊c̄ finē vero ubi dixit q tñ ea ⁊c̄. s̄. c. ꝓxi. q recedit sed illud ea facit simplicē ⁊ noialē relatōem.

m ¶ Quā penā. vex dixeret: si ꝓ eodē pcc̄o penam exciperet. l.

n ¶ Determināt. grān⁹ aliṫ itelligit i sequēti. §.

o ¶ Assertores. i. illi qui dicūt ꝙ pcc̄a dimissa ñ redeunt lau.

p ¶ Extitit. uel poti⁹. q₂ ita dānabiṫ qs ꝓ seqnti pcc̄o. sicut dānareṫ si prima pcc̄a ñ essēt dimissa s. eternaliter: sed nō tātum punietur. h.

q U Eruȝ. ut. n. dñs ab hoc loco usq; in fi. nitiṫ s̄. cōstare. ar. huiusmō i ꝙ bona priora ꝑ mala sequētia mortificata reuiuescūt si postea bona fi

dispersi erāt ⁊ cetera. uel predestinatione ⁊ spe eterne beatitudinis: sicut illi de quibus dñs ait: filioli mei adhuc modicū nobiscum sum. uel merito fidei ⁊ pñtis iusticie: ñ aūt p̄destinatione claritatis eterne: sicut hi de quibus dñs ait si aūt dereliquerint filij eius legē meam: ⁊ in iudicijs meis nō ambulauerint ⁊c̄. Hi ergo de quibus in presenti agitur: filij sunt merito fidei ⁊ pñtis iusticie: non sunt aūt filij adoptionis eterne. qui ergo peccata dimissa fatentur redire: fm iusticiam ⁊ non fm presciētiam ea dimitti necesse est: ut confiteantur: sicut saluandis peccata fm iusticiā ad eternā damnationē imputantur ñ fm p̄scientiam quia ⁊ illis a bono in malū deficientibus singula replicabūtur ad supplicium: ⁊ his usq; in finem in bono perseuerantibus nulla imputabūtur ad penam. Qui autē dicunt ꝙ peccata dimissa nō redeant: auctoritate gregorij ⁊ ꝓsperi sententiam suam confirmare conātur. ait enim gregorius in moralibus li. xxxv.

Q Uid est quod dr̄: qui reddis iniquitatē filijs ac nepotibus: peccatū. s. originale a patribus trahimus: et nisi ꝑ gratiaȝ baptismi soluamur: ēt parentum culpam portamus: quia vnum cū illis sumus. reddet iniquitateȝ patrū in filijs dum ꝓ culpa parentis ex originali peccato anima polluiṫ ꝓlis. Et rursus: non reddit iniquitatem patruȝ in filijs: q₂ cum ab originali culpa per baptismum liberamur: non iā parentum culpas: sed quas nos ipsi commisimus habemus.

I tem in responsionibus prosperi.

Q Ui recedit a christo ⁊ alienus a gratia finit hāc vitam: quid nisi in perditionem uadit: sed non in id quod remissum ē recidit: nec originali peccato dānabitur: qui tamē ea morte afficitur que ei propter dimissa debebatur. Huius auctoritatis principio ꝯtraire videtur. neq; eniȝ aliud est peccata dimissa redire uel originali peccato damnari: q̄ȝ penam peccato debitam post eiusdem remissioneȝ excipere. auctoritates xo sibi contrarias assertores hui⁹ sententie ita determināt: peccata dimissa redire dicuntur: q₂ quisquis post acceptam remissionē peccatoꝝ ad uomitū redierit: tāto grauius punieṫ quāto magis benignitate dei abusus singuloꝝ remissionis accepte ingrat⁹ extitit. Uerum illa sentētia fauorabilior videtur: quia pluribus roboratur auctibus ⁊ euidentiori ratione firmatur. ut enim dñs ait ꝑ ezechielem.

S I auerterit se iustus a iusticia sua: ⁊ fecerit iniquitatem fm omnes abominationes quas opari solet impius: nunquid viuet: oēs iusticie eius quas fecerat ñ recordabuntur. in peccato suo morietur: ⁊ non erūt in memoria iusticie eius q̄s fecerit. Item greg. in explanatione eiusdē loci.

H Oc nobis maxime ꝯsiderandū est: q₂ cū mala ꝯmittimus sine cā bona nr̄a trāsacta reuocamus: qm̄ in ꝑpetratione maloꝝ nulla debet esse fiducia p̄teritoꝝ bonorum. Idē. De ptuso quippe sacculo aliunde exit qđ aliunde mittiṫ. quia indiscrete mentes mercedē: que ex bono acqriṫ

r S I auerterit. nō recordabūṫ. ergo idē ac si nūq; habuissȝ aliquod bonū ꝑꝑ qđ fuit sibi dimissum. ⁊ ita idē est ac si nūq; fuissent pcc̄a sibi dimissa Et sic oīa pcc̄a taliṫ dimissa rdeūt ⁊ dicunṫ redire ꝑ ꝯñs pcc̄m: sic priora bona mortificata ꝑ pcc̄m dicūtur ꝑ pniām reuiuiscē. l. Et ita argumētaṫ grānus ex his auctīb⁹ a sili ꝑ ꝯtrium:

a H Oc nobis. reuocamus in defensionez a pēa quo ad vitaȝ eternam. l.

b ¶ Bonoꝝ gn ꝓ maṫ pūiaṫ: miti⁹ tñ puniēṫ uꝉ q° ad vitā etnā ꝯseqndaȝ ñ dȝ hr̄i fiducia. ꝯ h°. s̄. di. iii. §. itē illđ. lȝ q° ad minorē penā subeūdā possit haberi fiducia. h.

c D E ptuso. hoc cōtineṫ i ageo ꝓpheta. l.

d Si refugientes ⁊c. prioribus ecce verbum pro quo inducitur.c. e ¶ Meli⁹.i.min⁹ malū.l.
f ¶ Intermittētes.i.dimittētes q̄si ñ hoc tm̄ ꝯtēti: sed cū hoc habito ad ulteriora ꝓcedētes.h.
g ¶ Inchoatōis.

non redeant.vel si pro alia sñia intelligaṫ:sic accipiaṫ littera:quasi nō solum per auctoritatē illā si auerterit ⁊c.peccata redeant:sed et per hāc auctoritatē aliā.
p ¶ Eundē ꝓphetā.i.eiusdē ꝓphete q̄ p̄dixerat et ezechielem:ut.s̄.§.finis.

i.in quo xp̄s ichoat esse in nobis ꝑ fidez.s. q sermo ē de initio fidei q⁹ rudes cathetizātur: ut est symbolum et dñica orō x.q.i.placuit.h.
h ¶ Feramur.fm intelligentiā scripture ⁊ bonaꝝ operatōem.
i ¶ Iaciētes.fundamētū inq̄ nos dico iaci fu.pe.⁊ qd̄ pri⁹ dixit sermonē inchoatōis hic appellaṫ fundamētū:quia ad religionē christianā venientibus prius ꝓponiṫ et super hoc qd̄ ꝑfectōis est edificaṫ dic ergo nos dico iaci fū.pe.i.amorem quasi lapidem in fundamēto qd̄ est pnīa de peccatis:uel de hoc ꝙ qs priora bona mortificauit per peccatū.Iaciētes dico id est non sic oliz s.nō ita negligēt sicut oliz:ut sicut prius cedim⁹:sic iterū cadam⁹:uel nō rursus.i.ñ ampli⁹ nisi mō iaciam⁹:ut ampli⁹ iacere nō sit op⁹.h
k ¶ Dicens.et ad meritū.licz mgr̄ ad hoc istud allegat:nō tm̄ ꝑ ꝯriū est intelligendum:ut idem sit in malis. magister tamen ad hoc.s̄.tres posuit opiniones.

nō aspiciūt qūo ex malo opere ꝑdatur. Item petrus in epistola secunda.

Si refugientes coinquinationes mūdi in cognitione dñi nostri saluatoris iesu christi his rursus īplicati superātur:facta sūt eius posteriora deteriora prioribus.meli⁹.n. erat illis nō cognoscere viam iusticie.q̄ȝ post cognitionē retrorsū ꝯuerti ab eo qd̄ illis tradītū est sancto mādato. Paulus quoq̧ scribēs ad hebreos ait: Intermittētes sermonē inchoationis christi feramur ad eius ꝑfectionez nō rursus iacientes fundamētū pnīe ab opibus mortuis Dicēs opera mortua priora bona signat apls̄: que ꝑ sequēs pctm̄ erāt mortua: q̄ hi peccādo priora bona irrita fecerūt.hec sicut peccādo fiūt irrita:ita ꝑ penitentiā reuiuiscūt: ⁊ ad meritū eterne vite ⁊ btītudinis singla ꝓdesse incipiunt etiā illa que peccatis inueniūtur admixta Vñ aug. pium ē credere ⁊c. ⁊ hieronymus: nō est tā iniustus deus ⁊c. apostolus etiaz scribēs ad hebreos:cū fidem ⁊ dilectionē ⁊ bona opa eorū breuiter cōmemorasset: horū omniū mercedē quā amiserāt peccādo:p⁹ pniam a dño eos recepturos ostendit. Porro qui ꝑ ꝓphetam dixit. ¶ Si auerterit se iustus a iusticia sua ⁊c. Ipse ꝑ eundē ꝓphetā ꝓmisit dicens Si impi⁹ egerit pniam ab oibus peccatis suis q̄ opatus ē: ⁊ custodierit vniuersa p̄cepta mea ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iusticiā: vita viuet ⁊ ñ morietur. omniū iniqtatū eius quas opatus ē ñ recordabor in iusticia sua quā opatus est viuet. Filijs quoq̧ israel ꝑ assyrios captiuandis ueteris idolatrie peccatū dñs ꝑ osee iprobat: ⁊ pctm̄ qd̄ moyse supplicāte patribus fuerat dimissū:hoc in filijs reuixisse ostēdit dicens:ue eis q recesserṫ a me:qm̄ uastabūtur q̄ p̄uaricati sunt in me.ego tm̄ redemi eos: ⁊ ipsi locuti sūt ꝯ me mendacia: ⁊ nō clamauerūt ad me in corde suo:sȝ ululabāt in cubilib⁹ suis:sup triticū ⁊ vinuȝ ruminabāt ⁊ recesserūt a me: ⁊ ego erudiui eos et ꝯfortaui eos: ⁊ ꝯfortaui brachia eoꝝ: ⁊ in me cogitauerūt maliciaȝ. reuersi sūt ut eēnt absq̧ iugo facti sunt quasi arc⁹ dolosus: cadēt a gladio principes eoꝝ a furore lingue sue Antiqua peccata parentū filijs improperat s̄mo diuinus: ⁊ ꝓpterea principes eoꝝ in gladio casuros p̄dicit. sed ꝑ eundē ꝓphetam ꝯ se dñs facere ondit dicens:ne forte dicant in cordibus suis:omnē maliciā eoruȝ me recordatū:nūc circūdederūt eos adinuētiōes sue corā facie mea facte sunt. Item hieronymus Omnem ita puniātur ne cogitent:ꝙ ꝓ ueterib⁹ peccatis patrū puniā eos: q̄ ticia dei ferreṫ in preceps.

a ¶ Filijs.per quos oēs populū mystice intelligas colētem idola.
b ¶ Recesserūt.per idolatriā vel peccatū imane.xlv.di.disciplina.
c ¶ Uastabunṫ.ab hostibus et miseri erūt.
d ¶ Preuaricati.adorādo vitulū et trāsgrediēdo meū p̄ceptū de quo dixi non faciatis vobis deos alienos.
e ¶ Et redemi eos.ab egyptiaca seruitute.
f ¶ Mēdacia.dicētes hi sunt dij tui israel.
g ¶ Ululabant.luxurie vacātes.
h ¶ Ruminabāt.i.nō sic homines comederunt: sed quasi iumēta.
i ¶ Ruminabāt.i. abundantiam rex:quā habebāt sepius ad volupta tem.q.ad fauces reuocabāt:ut inde delectabili⁹ pascerēt nihil nisi cibos ⁊ luxurias querētes.
k ¶ Recesserūt dādo se diabolo.
l ¶ Erudiui.ꝑ moysen ⁊ alios fideles.
m ¶ Et ꝯfortaui.i. dedi eis fortitudinē bellādi in tpe iosue.
n ¶ Cogitauerūt.q̄ tāta eis feci.
o ¶ Maliciā.cū nō possent nocere cogitatiōe sola potētiā meā ad idola trāstulerūt.h.
p ¶ Reuersi.ad id qd̄ fuerūt anq̄ȝ ipsos reuocarē ꝑ abrahaȝ ⁊ moysen: ut absq̧ iugo legis ⁊ no

l ¶ Unde aug⁹:piū ē.s̄.di.iij.§.illū aūt.⁊.c.piū est.
m ¶ Hieronym⁹.nō ē.s̄. di.ij.§.hoc itaq̧.⁊.c.ñ ē.h
n ¶ Recepturos.ergo a sīli intelligaṫ ꝑ ꝯriū idē esse in malis ꝙ fm hoꝝ sniam reuiuiscēt.
o Porro.hoc porro copulatiue teneṫ non aduersatiue:et inducit sequēs.c.ad ꝓbandū ꝙ bona mortificata reuiuiscūt.S.allegat ꝓ alia snia.s.ꝙ peccata

q ¶ Dolosus de⁹ itēderat eos ꝯ aduersarios ipi vo ꝯ deū nituṫ ⁊ sagittas blasphemie ꝯ deū iniiciūt.
r ¶ Cadēt pricipes.gladio materiali uel spirituali.h.
s ¶ Eoꝝ.qui vitulos ausi sunt vocare deos.
a Antiq̄ pcta parētū.s.ꝙ nō puniat filios ꝓ pctis parentū sed poti⁹ ꝓ suis. ⁊ h⁹ icidēt inserit .S.⁊ interserit q̄dam ꝯ opinionē quā illaturus est.
b ¶ Hieronym⁹.sup p̄dictā lr̄am osee.s.ne forte ⁊c.

c ¶ Idem.sup eũdẽ locũ.l. d ¶ Tẽ gelasi⁹.redire.s̃.i.q iiij.iam itaq̃.s̃.xxiij.q.iiij.si illic.lau.
e ¶ Ed his auctib⁹ ⁊c̃.s̃.pr.ab i°.§.ãtiq̃ ⁊ ill'supiõib⁹ caplis qd ẽ q̃ rcedit q̃ videt dicẽ q pcta dimissa nõ redeãt.l.
f ¶ Qnia eo℞.⁊ sic nõ oñ dũt q pcta ñ redeãt.l.
g ¶ Si iudas.s̃.i pñ.hu ius di.
h ¶ Quid ẽ.s̃.e.di.q ãt.b
i ¶ Traxerũt.in ipsa ori gine carnis.
k ¶ Amaritudinem.i.cã amari peccati.
l ¶ Sic.ecce q̃lit ĩdurit supiores suces a filij.l.
m ¶ Ecce cõcept⁹.ar.q originale pc̃tz tenemur ꝯfiteri.qd ñ ẽ ve℞:quia tm̃ ꝯmissa tenemur ꝯfiteri at illd ñ ẽ ꝯmissũ:sz ꝯctũ.credo tñ ꝯtritõez exigi q.n.notabilit fiũt ⁊c̃.ut.ff.de iniur.l.itẽ apud labe.§.h° edictũ.l.
n ¶ In pnia.i hac di.
i ⁊ alijs duab⁹ se q̃ntib⁹ agit tã d illa pte pnie q̃ dr oris ꝯfessio ⁊ opis satisfactio q̃s d alijs.et iõ vidẽduz qñ oris ꝯfessio fuẽit ĩsti tuta:utrũ nccia sit vl' tm̃ volũtaria:q̃lit sit facienda ⁊ cui ⁊ qñ.dñt qdã ĩstitutã fuisse ĩ padiso statim p⁹ pc̃m dicẽte dño ad adã:adã ubi es:iõ.n q̃siuit ut ipso ꝯfitẽte peccatũ daret forma alijs ĩ posterũ cõfitẽdi:sz q2 in illa ĩtrogatõe dñi min⁹ exp̃sse videbat ad ꝯfitẽdũ monuisse:iõ p⁹ exq̃siuit a chaĩ fr̃icida exp̃ssi⁹ vbi ẽ abel fr̃ tu⁹:alij dñt q sub lege fuit p̃mo ĩstituta:qñ iosue pcepit achor crimẽ suũ ꝯfiteri ⁊ lapidat⁹ ẽ.xlv.di.sz ⁊ illud.Alij dñt:q ĩ no.te.a iacob dicẽte:ꝯfitemini altutrũ pc̃ta vr̃a ⁊c̃.sz meli⁹ dr̃ eã ĩstitutam fuisse a q̃dã vniuersal'eccl'e t̃ditõe poti⁹ q̃s ex no.l' ve.te.aucte.Et t̃ditõ ecclesie obligatoria ẽ.ut pceptũ.ar.xi.di.ĩ his reb⁹.g° nccia ẽ ꝯfessio ĩ mortalib⁹ apud nos:apud grecos ñ:q2 ñ emanauit ad illos t̃ditio sic nec ꝯficiũt ĩ azimis:sz ĩ fermẽtatis.s̃.di.i.c.si.Illud g° iacobi ꝯfitemini altutrũ pc̃ta vr̃a:fuit ꝯsilij p̃mo.aliogn ligaret ⁊ grecos nõ obstãte eo℞ ꝯsuetudine.Est aũt faciẽda talit ñ solũ d pc̃to sz d oib⁹ circũstãtijs.j.e.c.i.⁊ ẽ faciẽda sacerdoti si adest.l' p'prio ĩ nccitate.s̃.di.i.quẽ penitet.Est aũt faciẽda cũ qs peccat statim:q2 nec per momẽtũ ⁊c̃.ut.s̃.di.iij.ille rex.⁊ h° si ẽ manifestũ.si aũt est occultũ ⁊ ꝯterit:ñ credo eũz peccare si differt oris confessionez usq̃ ad tp̃s pnie deputatũ.Sed q̃ differt cũ h̃z copiã sacerdotis:nũqd ĩ quolibet instãti peccat mortalit̃.nõ q2 oẽs more ille circa vnũ ⁊ idẽ sũt.sz auget illd ex diuturnitate.ff.de furt.eũ q̃ ex de si mo.ñ sat'.⁊ peccaret mortalit̃.l.
o ¶ Onsideret.i loco.s̃.di.i.aut facta.
p ¶ Uarietate.a gẽtis ⁊ ei⁹ cũ q̃ agit.s̃.di.i.aut fcã q̃dã.n.res in clericis rep̃hẽsioni subiacet q̃ nõ ĩ laicis:ut.xxxi.di.c.i.puta nubere.
q ¶ Et q̃li.ex d homici.sic dignũ.

Di.v.

r ¶ Tẽtatiõe.An ab ea preuẽt⁹:an eã preueniendo:ut.j.sequitur.
s ¶ Oportet.iõ h⁹ mõi circũstãtias tenet cõfiteri:q2 p̃sumit augẽ pc̃tz l' minuere.si tñ eas subticuit p obliuionẽ:non dico eũ teneri:ut ite℞ ei ꝯfiteat circũstãtias:nisi tales circũstãtie essent q alterius generis pc̃m facerẽt:ut loc⁹ sacer fac sacrilegiũ:ut.s̃.di.i.aut facta.lau.
t ¶ Stat⁹.s̃.xi.q.iij.pcipue.ff.d re mili.l.ij.ex d cle.vena.c.ep̃m.ꝯ.ff ad.l.cor.de sic.l.penult.
u ¶ Mẽtricis.an s.fuit pulchra l' d formis:an soluta uel obnoxia viro l' voto.arg.xxvij.di.c.ult.lau.
x ¶ Et in mõ.q° ea abusus ẽ:utrũ ordinarie l' exordinarie.nã vtq̃ dãnabil' ẽ.xxxij.q.iiij.mẽtrices.xxxv.q.iij.exordinaria.
y ¶ Si i loco.s̃ xvij.q.iiij.q̃sqs.ff.de incẽ.q̃ edes.h.
z ¶ Dño℞.ar.s̃.xxij.q.v de forma.h.
⁊ ¶ Cõstituto quo ẽt a ꝯiugib⁹ ẽ abstinẽdũ.j.e.q.iiij.c.i.⁊.ij.⁊ fer p totũ.l
ꝯ ¶ Perseuerauerit.nã pseuerãtia auget dlictũ.xxiiij.q.i.scilma.ff.d furt.ĩficiãdo.§.infans.ẽ ꝯ mora ⁊ pseuerãtia excusat delictũ q̃nq̃s.xxxv.q.viij.c.i.ff.d penis diuturno.ff.de ritu nup.i ꝯuicia.l.

nunc.i.in pñti p malicijs suis quas inuenerũt circũdati sũt pena: ⁊ mala eo℞ sicut putãt non me pñt latẽ:sz potius ip̃e adinuẽtiones apte sunt corã mea facie:q̃ omia clare videt

Idem. Heretici nõ pñt ppter uetera pctã ꝯ deũ causari:cũ antiquis opibus addãt nouã impietatẽ:⁊ suis ligẽtur peccatis.⁊ cũ deum celare se putẽt:oculos eis vitare ñ pñt quia vultus dñi sup faciẽtes mala. Itẽ gelasius papa.

Diuina clementia dimissa pctã in ultõnẽ ulterius redire nõ patitur. Sed his auctõritatib⁹ docẽt filij ab origiali peccato expiati:nõ ideo puniendi q2 p̃res peccauerũt:sz ideo peccata p̃rm in eos redire q2 eo℞ culpã sequũtur.sic ⁊ bona que p peccato moriũt nõ pficiũt ad premiũ q2 facta sũt:sz q2 p pniam reuiuiscunt tale ẽ ⁊ illud augustini in libro psalmo℞. ¶ Si iudas tenẽt adoptionẽ ⁊c̃.sic etiã et illud greg.in moralibus intelligit: Quid est qd dr̃ reddis iniquitatem p̃rm ⁊c̃. Illis nãq̃ parentũ iniqtas reddit: q̃ ppria puniũtur:quia ĩ radice traxerũt amaritudinẽ peccati. Illis aũt ñ reddi dr̃:in q̃bus merito sue iniqtatis ñ reuiuiscũt pctã parẽtis. Sicut ergo bona q̃ pctõ moriunt p pniam reuiuiscũt ad premiũ:sic ⁊ mala q̃ p pniam delent reuiuiscunt ad suppliciũ.vñ ppheta ex psona penitẽtis deplorat dicẽs Putruerũt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee a fa.insi.mee.i.plage per baptismum sanate. ¶ Hinc etiã idem ppha quãuis fide ⁊ sacramẽto circũcisionis ab originali pctõ se mundatũ cognoscẽt: tñ adulterio ⁊ homicidio qd ꝯmiserat:illd reuixisse intelligẽs nõ sine cã inter cetera ip̃m ꝯfitet ⁊ dicit Ecce.n.ĩ iniqtatib⁹ ꝯce.⁊c̃.

In pnia aũt:q̃ peccatorem ꝯsiderare oportet augustinus in libro de penitentia docet dicens.

Consideret qualitatẽ criminis in loco in tp̃e in pseuerantia in uarietate psone:⁊ quali fecerit hoc tẽtatione ⁊ in ip̃ius vicij multiplici executione. Oportet.n.penitẽ fornicantẽ ꝯm excellentiã sui status aut officij aut ꝯm modum meretricis ⁊ in mõ sui opis et q̃liter suã turpitudinẽ pegit: si ĩ loco sacrato aut cui debuit excellentiam fidei:ut sunt dom⁹ dño℞ aut alio℞ multo℞ si in tp̃e oroni ꝯstituto: ut festiuitates sancto℞ ⁊ tp̃a ieiunij.ꝯsideret quantũ pseuerauerit:⁊ defleat q pseuerãter peccauit ⁊ quãta virtus fuẽit in pugnatione. ¶ Sunt q̃ ñ solũ ñ vincunt:sz ultro se peccato offerũt:nec expectãt tẽtationẽ:sed pueniũt uoluptatem.⁊ ptractent secũ q̃s multi

a ¶ Perseuerāt.ītatio.n.aggrauat.xxv.q.ij.ita nos
b ¶ Et quāta.i.resistētia.h. c ¶ Nō peccātis.ut si minorē aliquē se nō peccātē viderit. d ¶ Defleat.q: abstinē non potuit a pctō: quēadmodū ⁊ minor se abstinerit.

k ¶ Ideo.n.qīo peccasset sīj tāta bōa habuissȝ.⁊ ē ar.ꝙ ꝑfect⁹ i eodē genē delicti pl⁹ peccet ꝙ̄ inꝑfect⁹.h° tn̄ attēdēdū ē fm ꝯtēptū.xxxij.q.i.cū renūciat.s.di.ij.§.itē.sȝ h°.c.si.n.ingt.s.i.q.i.mlte sūt aūt opatōes.h.

e ¶ Dolēdū.cas⁹. instruit aug⁹ penitētē tā i interiori ꝙ̄ in exteriori.pnia.n.iniori dȝ dolē d̄ tb⁹.s.d̄ mal'ꝯmissis: ⁊ h° ōndit usqȝ illuc d̄fleat ⁊c.itē et de bonis omissis.s. v̄tutib⁹ q̄ ōndūt omisse:qm̄ q deliqt i vno ⁊c.⁊ hoc ab illo loco defleat: usqȝ ad illum aīaduertē. a quo loco usqȝ ad illuȝ i oib⁹:ostēdit ꝙ dolē dȝ d̄ malo exēplo qd̄ dedit ꝓximo peccando. ab illo aūt loco i oib⁹ ⁊c.usqȝ ad illū q g°. istruit penitētē i exteriori pnia q̄ ꝯsistit i faciēdo:ut scīm religōe ⁊ silia. ab illo loco q g°. ⁊c.usqȝ i finē. istruit in iteriori q̄ ꝯsistit i abstinēdo.l.

f ¶ Sȝ ꝙ sc.s.di.i.§.alij.eꝯ.c.si q arbitrāt.l.

g ¶ Breuissimū ē s.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.

h ¶ In vno.s.mōrali pctō fact⁹ est oīuȝ re⁹ pctoꝝ.

i ¶ Oīum.s.q° ad vitā etnā.ita.n.ꝓ illo dānabit: ac si eēt oib⁹ īuolutus sȝ ñ tm̄ pūiat:ut.i e.di.fres.l'q offēdit i vno.s.mortali pctō fact⁹ ē omniū reus v̄tutū.i. ex eo ꝙ ꝑ vnum pctm mortificat i se oēs v̄tutes.vl' q offēdit i vno.s. charitate fact⁹ ē oīum re⁹.i.īgt⁹ oīum bonoꝝ ac-

plici actione vicij delectabiliter peccauerint: oīs ista varietas ꝯfitēda est ⁊ deflēda: ut cū agnouērit ꝙ peccatū ē multum: cito inueniet deū ꝓpitiū in cognoscendo augmentum peccati ineniat se cui⁹ etatis fuerit: cui⁹ sapiētie ⁊ ordinis ⁊ statū oēm alterius ñ peccātis: immoretur in istis singulis ⁊ sentiat modū criminis purgās lachrymis omnē qualitatē vicij: defleat virtutē qua interi caruit. Dolendū est enim ⁊ dolore purgandū est non solū q: peccauit sȝ ꝙ se virtute priuauit. Nam licet speret se cōsecutuꝝ ueniā: dolere tn̄ pōt q: non ꝓmeruit vnde remunerari confidat. anxietur et doleat ꝙ modo effugiēs de preteritis penā: miser tn̄ nō inde expectet gloriā: cuius omne tēpus qm̄ breuissimū ē debuit decertasse ad ꝯseqndū pmiū Defleat etiam qm̄ offendens in vno factus ē omniū reus. Ingratus.n.extitit qui plenus v̄tutibus deū nō omnino timuit. In hoc.n.quisqȝ peccator fit culpabilior: q° ē deo acceptior. Ideo.n.adā plus peccauit: quia omi bono abūdauit. etiā alio modo offēdēs in vno reus ē omniū: q: omēs v̄tutes patiūtur detrimentuȝ ab vno vicio. nā siquis cadit in auariciā largitatē destruit ⁊ etiā castitatē minorauit. amore enim pecunie uel uiolaret castitatē uel saltē minus amaret. Si enim tanta ꝓpter deū adhuc castitas inest: ut nolit eandē ꝑdere: tn̄ saltē minori gaudio minori affectione tuetur eā: ubi videt inde ꝓcedere dānū pecūie. sicqȝ ⁊ in alijs q̄ ⁊si nō expellant: tn̄ ꝑceptione vni⁹ vicij uel satis uel paꝝ minuūtur: uel intētione deteriorātur. vn̄ omnis virtus cuicunqȝ crimini ē deflēda: et de oibus indulgētia petēda est. aīaduertere etiā oportet: et aīaduertendo deflere aīam ꝓximi: quā deo fornicator eripuit: uel ereptā in malo ꝯfirmauit: etiā ꝙ exemplū extitit mali i opatiōe sui cris: cui magis ꝓfuissȝ si alijs fuissȝ cā cōuersiōis. gemat itaqȝ alioꝝ vitā i sua corruptā l' icorruptā ñ ꝯseruatā: ⁊ cōmodū ꝓximi qd̄ dedisset exēplo boni. de tristitia doleat quā bonis peccando itulit: de leticia quā eis ñ adhibuit: ⁊ ñ solū cogitet qd ⁊ qliter fecerit: sed ꝙ̄ iniuste deū ut dixim⁹ peccādo offenderit. timeat illā veritatis sententiā: ñ potestis duob⁹ dn̄is ꝯuire. timeat ergo ne oīa bōa q̄ fecit dū i vno pctō ꝑseuerauerit: excōicatione mala ꝑdiderit: ut q seruiuit diabolo ꝑ crimen: deo q̄s obtulerit amiserit v̄tutes. Piū tn̄ est credē ut recepta dei grā q̄ in eo destruit oīa mala priora remuneret etiā bona: ut cū destruxērit qd̄ suū ñ inuenerit: amet ⁊ diligat bonū qd̄ etiā in peccāte plātauit ¶ In his oibus dolens aut relinquat seculū: aut saltē illa q̄ sine amixtione mali nō sunt aministrata: ut mercatura ⁊ militia ⁊ alia q̄ utētibus sūt nociua: ut admistrationes seclariū ptātum: nisi his utatur ex obediētie licentia. ponat se oīno in ptātem iudicis in iudicio sacerdotis nihil sibi reseruās sui: ut oia eo iubente patus sit facere ꝓ recipiēda vita aīe quecūqȝ facēt ꝓ euitāda corꝑis mōte. ⁊ hoc cū desiderio: q: vitā recupat infinitam ut deus. cum gaudio eni facere dȝ immortalis futurus: q̄ facēt ꝓ differēda

l ¶ Re⁹ ē oīuȝ. oīum q° ad vitā etnā.ita.n.dānabit ꝓ isto ac si esset oib⁹ iuolut⁹.has duas expositōes innuit h ⁊.s.c.di.ij.§.nō aūt bn̄.h.

m ¶ Detrimētū.i.defectū.l'hoc quo ad opa exteriora nō q° ad essētiā q: si hȝ vnā hȝ oēs.l.

n ¶ Que ⁊ si nō.q̄tū ad opa exteriora prioribus similia.

o ¶ Expellūt.reuera.

p ¶ Cuicūqȝ i.criminoso al' hȝ cuiuscūqȝ criminis. ⁊ ē sensus oīs v̄tus i.efficatia vl' effect⁹ cui⁹ cūqȝ criminis ē deflend⁹.q.d.oē crimē cū suo effectu est deflēdū.vn̄ ⁊ seqt ⁊ de oibus.q.sit expositio ꝑcedētis.h.

q ¶ Qd̄ exemplū.s.xxvi q.ij.sed ⁊ illud.h.

r ¶ Nō ꝯseruatā.i.ꝯfirmatā in malo ꝑ suū effectum.

s ¶ Peccādo.i.de pctō suo bonis tristicia ꝑuenisse.de q̄ dolēdū ē:ut ꝯtristāti ꝓfit ad vitā. vel nō est absurdū si ꝓpē d̄ tsticia doleat: q: ⁊ apl'i de passione dn̄i doluerūt: ⁊ nos d̄ penis martyrū ꝯtristamur.ff.de in cē.rui.nau.quo naufra. ff.de le.i.⁊ si ꝑius.ff.de bo.li.in seruitute.ff.ad sill'.sigs ingraui.§.sigdē ff.de.v.obl.l.anpenu.l.

t ¶ Piū.s.e.di.iij.§.illd̄ aūt.⁊.c.piū est.h.

u ¶ Ex obedientie.s.xxiij.q.v.miles.h.

x ¶ Reseruās.i.suorum peccatoꝝ.

y ¶ Ut de⁹ ē.vita eoruȝ infinita uel habet vitaȝ infinitam.

morte moriturus. Semꝑ dep̄cetur deū certus de venia: q oībus modis ⁊ sine om̄i tedio dubius rogaret ꝑtātem terrenā. abstineat a multis licitis: q in libertate arbitrij ꝯmisit illicita. semꝑ offerat deo mentē ⁊ cordis ꝯtritionē. deinde et qđ pōt de possessione. tūc qđ offerat deo: securus offerat. respexit.n. dn̄s ad abel et ad munera eius: sȝ prius dicit ad abel ꝙ ad munera eius. Sumens.n. mentē quā cognouit humilē ⁊ purā ⁊ remunerauit eius largitatis mūera. ad chaim vō nō respexit neqȝ ad eiꝰ munera. mentē n. eius quā viderat qm̄ ñ cognouit: eiꝰ mūera ñ recepit. In iudicio itaqȝ cordis ꝯsiderāda est elemosyna tribuētis: nec iā ꝯsiderandū ē quantū: sȝ qua mēte qua affectione dat qđ pōt. vidua eni duobus q̄ habuerat minutis larga plus oibus posuit. q ergo sua peccata redimē vult tp̄aliū oblatiōe: caueat. prius offerat mentē. Cautꝰ sit penitēs ne verecūdia ductus diuidat apđ se ꝯfessionē: ut diuersa velit diuersis sacerdotibꝰ mīstrare. q̄dam.n. vni celat: q̄ alijs manifestāda r̄seruat. qđ ē se laudare et ad hypocrisim tendē et semꝑ venia carē. ad quaȝ ꝑ frusta putat ꝑuenire. Caueat ꝑterea quē uera delectat pnia: nō priꝰ ad dn̄i corpus accedat ꝙ ꝯfortet illum ꝯsciētia bona. sed in hac sepatione tremendū iudiciū cogitet: ubi maius ⁊ terribilius impenitēs sepabit i ignē. doleat ꝙ nondū audeat sumere quē multū desiderat cibū salutarē. Isti sunt digni fructus penitētie aīam captiuā illaqueātes ⁊ in libertate seruantes. Cohibeat se ꝑterea a ludis a spectaculis seculi: qui ꝑfectam vult ꝯsequi grām remissionis. Nā dina si se cohibuisset ⁊ inter suos remāsisset: ab extraneo raptore corrupta ñ essȝ. Tāto itaqȝ magis sibi caueat se aīa que sepe vl' semel rapta ⁊ corrupta ē: timeat iaȝ docta expimēto qđ ignorauerit virgo: eligat quē imitetur: nō sequat̄ quē animus suꝰ dānat. se. n. iudicat: q pnie fructus non h̄ntē a se nō elongat laudat. n. ⁊ amat: quos digne fructificare nō ignorat. querat fructus dignos ⁊ si non dignos pnie. sūt enim fructꝰ digni virtutū fructus q nō sufficiūt penitētibus. Pnia. n. grauiores expostulat ut sic pacetur eccl'a: ut pctā dolore ⁊ gemitibus mortuis impetret vitam. Item leo papa.

Penitentes negociationis lucra abijciant.

Qualitas lucri negociātē aut accusat aut arguit: q2 ē ⁊ hōestus questus ⁊ turpis uerūtñ pēitēti utilius ē dispēdia pati ꝙ ꝑiculis negociationis astringi: q2 difficile ē inter emētis vendētisqȝ cōmerciū nō interuenire peccatum. Idem. Post pniam ad militiā secularem redire nō licet

Contrariū vō oino est ecclesiasticis regulis pꝰ penitētie actionē redire ad militiam secularē: cū apl's dicat nemo militans deo iplicat se secularibus negocijs. Vñ nō ē liber a laqueis diaboli: qui se militie mūdane uoluerit implicare. Itē ex niceno ꝯci.

Decēnio peniteāt: q pꝰ pniaȝ ad secularē militiā redeunt.

Si qui vō per grām dei uocati primo quidē ostenderūt fidem suā d̄posito militie cigulo. post hec aūt ad ꝓpriū

s ¶ Moriturꝰ: ut corpꝰ r̄ dimas ferꝝ patieris et ignē. arida nec sitiēs ora lauabis aqua. Fortiꝰ ut valeas quicꝙ telerare negabis: Ac p̄ciū pars hec corpore maius habet. xlvij. di. oēs. xxxviij. di. omnes. xij. q. i. precipimꝰ. l.

a ¶ Multis. xi. q. iij. aliud. h.

b ¶ Offerat. et quo mētem obtulit. h.

c ¶ Et munera. s̄. iij. q. vij. in grauibus. h.

d ¶ Nō cognouit. i. non approbauit: ut in euangelio: nescio vos. i. ñ approbo. h.

e ¶ Larga. alias largita

f ¶ Apud se. ar. ꝙ nō dȝ fieri diuisio cē. ar. j. đ ꝯ. di. ij. cōpimꝰ. C. đ iudi. nulli. j. e. fratres.

g ¶ Cōfessionē. nō ꝯfessionē peccatoꝝ non debet̄ diuidi ꝑ plres sacerdotes. nā q diuidit veniā nō ꝯsequit̄. ar. ff. de ser. ru. pre. fundū. ut. j. e. fratres.

h ¶ Corpꝰ: de cō. di. ij. quotidie. h.

i ¶ Bona. gᵒ a ꝯrio sensu si malā habuit ꝯsciaȝ separabit se a corpore christi ad hoc cōtinuat̄ quod sequitur.

k ¶ Judiciū. i. ultimū.

l ¶ Cogitet. q2 sic ꝓ delicus sepat̄ a corpe xp̄i i. dn̄i. in hac vita nisi recipiscat: ita ꝓ eisdē i futuro iudicio sepabit̄ in ignē eternū: cuȝ hedi seꝑabūt̄ ab agnis. i. pctores a iustis. xi. q. iij. nolite. h.

m ¶ Ubi. in quo iudicio

n ¶ Terribiliꝰ. ꝙ sit separatio a corpe xp̄i q̄ ē q̄si q̄dā dānatio: ut. j. đ cō. di. ij. quotidie.

o ¶ Terribiliꝰ. iudiciuȝ s. dānatio. h.

p ¶ Digni. i. prediti. h.

q ¶ Dina filia iacob. illud tāgit quod legit̄ in genesi. s. qđ cū iacob veniret in terrā sichimitarū. dina filia eiꝰ egressa ē ut videret mulieres illiꝰ regionis: quaȝ vidēs sichen filiꝰ regis illius t̄re adamauit: ⁊ rapuit: ⁊ vi oppressit eā. h.

r ¶ Experimēto. vñ ouidꝰ: q semel ē captꝰ fallaci piscis ab hamo, oībꝰ vnca cibis era subesse putat. l.

a ¶ Impetret. s̄. di. i. quā penitet in fi. h.

s ¶ Qualitas ⁊c. negociantē. s̄. di. lxxxviij. fōnicari

b ¶ Utiliꝰ. q2 ibo nestꝰ questꝰ argu it penitēte.

c ¶ Interuenire. nā ꝯbētibꝰ nā le ē sese inuicē decipere. ff. locati. itē si p̄cio. ⁊. ff. de mino. in cause. §. idē pomponiꝰ.

d ¶ Contrariū. ad militiaȝ hoc ē verū cū est ei iniūctū ⁊c. vel deligit in ipsa militia. s̄. di. li. si qs post. s̄. e. q. ij. latorē. s̄. xxvi. q. vij c. de his vero. nā cū hoc est ei iniūctū nōie pnie ne ad secl'aria negocia vnꝙ reuertat̄ tūc obseruare tenetur al' excōicat̄ j. e. de his. sed si ē ei iniūctū siue priuatā siue solēneȝ egerit pniam de cetero redire nō pōt ad secularia negocia: q2 q̄si ꝑsona eccl'iastica ē ut. s̄. di. i. c. aliud j. e. de his: nisi sit negociuȝ qđ sine pcto expediat̄. j. e. negociū.

e ¶ Siqui. casus si qui solēneȝ pniaȝ egerunt pꝰ ad militiā secularē sunt reuersi. x. annis peniteant. sed si de hac pnia tres ānos exegerint: cōioni eccl'e restitui debēt. et si penitētes vere extiterit: ep̄s poterit de pnia imposita relaxare. si aūt negligentes explere debēt, prius tp̄a ꝯstituta.

f ¶ Darēt ad vsu/
rā vl' ad negocia
tōem. h.
g ¶ Decē. xxvij. q
i. deuotā.
h ¶ Triēniū. i. pri
mū tps triēnii.
i ¶ Quo triennio
s. e. q. ij. latorem
de cō. di. iiij. eos
quos.
k ¶ Fuerit. ex ec/
clesiā existētes ꝛ
audiētes officiū
supple intrēt ec/
clesiā. vel pᵒ pmū
annū intrent ad
eccl'am ƺ usqꝫ ad
trienniū sūt inter
audiētes nō cōi/
cātes : ut. s. e. q:
ij. latorē. h.
l ¶ Attendat. hec
clausula nō ptinƺ
ad pcedētia: ƺ h
pōt legi clausula
superior post pri
mū. lau.
m ¶ Lapsū nō cu
rādo ꝙ lapsi sunt
lau.
n De his q̄ sus
cepta. s. di
stinct. l. c. ult. h.
o ¶ Separari. s.
xxvij. q. i. deuotā
h.
p Alsas. aucto
ritatem. i. n̄
ꝯsideratis circū/
stātijs. l'n̄ ibi cer
ta pena statuitur
si minor imponit
falsa est nisi ex cā
tēperet. i. q. vij. c
ij. lau.
q ¶ Nō possit dif
ficultas notat nō
īpossibilitas vl' q̄
litas. lau.
r ¶ Restituat. xii
ij. q. vi. si res.
s ¶ Pro defēden
da. s. xxiij. q. v. ex
cōicatoꝝ. h. s. q.
ij. latorem.
t ¶ Nō tn̄ despe/
ret. ƺ pdicta non
faciat. l.
a Egociū. nō
fuit ꝛc. alij

vomitum sunt reuersi: ut etiā
pecunias darēt ꝛ ambirēt rur
sus ad miliciā: isti decē annis
sūt inter penitētes post primū
trienniū quo fuerint inter au
dientes. ab oibus vo pcipue
illud obseruet: ut animᵒ eorƺ
ꝛ fructus pnie attendat. quis
ꝙ enim cū oī timore ꝛ lachry/
mis pseuerātibus ꝛ opibᵒ bo/
nis ꝯuersationē suam n̄ verb
solis: ƺ ope ꝛ virtute demon/
strant: cū tps statutum ab his
fuerit impletū ꝛ orōnibus iaƺ
cepint cōicare: licebit epo hu
manius etiā circa eos aliqd
cogitare. qui vero indifferen
ter habuerint lapsū ꝛ suffice/
re sibi ꝙ eccl'am introierit ar/
bitrātur: isti omni mō statuta
tpa complebunt. Item ex
concilio aurelianensi.

A cōione suspendant: q post
pniam ad secularia redeunt.

De his q suscepta pnia re/
ligionē sue pfessionis ob/
liti ad secularia relabunt: pla
cuit eos ꝛ a cōione suspendi
ꝛ ab oium catholicoꝝ ꝯuiuijs
separi. ꝙ si post interdictū cū
eis quisqꝫ psumpserit mandu
care: ꝛ ipe cōmunione priue/
tur. Item gregorius.

Que sit falsa penitentia.

Alsas pnias dicimus: q̄ n̄
sm auctem sanctoꝝ patrū
p qualitate criminū imponū/
tur. Ideoqꝫ miles ꝛ negocia
tor uel alicui officio deditus:
qd sine peccato exercēi n̄ pos
sit: si culpa grauiori irretitus
ad pniam venerit: uel qui bo
na alterius iniuste detinet: ul'
q odiū corde gerit: recogno/
scat se ueram pniam nō posse
pagere p quam ad eternā vi/
tam pnenire ualeat: nisi nego
ciū relinquat uel officiū dese
rat ul' odiū ex corde dimittat
bona quidem que iniuste ab
stulit restituat: arma deponat
ulteriusqꝫ non ferat: nisi con/
silio religiosoꝝ epoꝝ p defē/
dēda iusticia. ne tn̄ desperet

interim quicquid boni pote/
rit facē: hortamur: ut faciat:
ut omnipotēs deus cor illius
illustret ad pniam. Itē gre
gorius in omelia. xxiiij.

Post ꝯuersionem ad negoci/
um redire non licet: quod si
ne peccato agi non potest.

Egociū quod ante ꝯuer/
sionē sine peccato extitit
hoc etiā post ꝯuersionē culpa
repetere nō fuit. Sunt. n. ple
raqꝫ negocia que sine pecca/
tis exhiberi aut vix aut nulla
tenus possunt. q̄ ergo ad pec
catū implicant: ad hec neces/
se est ut post ꝯuersionē animᵒ
nō recurrat. Item innocen
tius papa. ij. De eodem.

Ratres nr̄os epos ꝛ pre/
sbyteros admonemus: ne
falsis penitētijs laicoꝝ aīas
decipientes in infernū ptra/
hi patiant. falsam autē pniam
esse constat: cū sprētis pluri/
bus de vno solo pnia agitur:
aut cū sic agitur de vno: ut n̄
discedatur ab alio. vnde scri
ptū est: q totam legē obserua
uerit, offendet aūt in vno: fa/
ctus ē omnium reus. s. quantū
ad vitā eternā. sicut. n. si pec/
catis oibus essƺ inolutus: ita
si in vno tm̄ maneat vite eter/
ne ianuā non intrabit. Falsa
est enim pnia cum penitēs ab
officio uel curiali negocio nō
recedit: qd sine peccatis agi
nullatenus pualet: aut si odiū
in corde gesserit: aut si offen/
so cuilibet nō satisfaciat: aut
si offendenti offensus n̄ indul
geat: aut si arma quis ꝯtra iu
sticiam ferat.

Qui autem debeat fie/
ri cōfessio uel qualem
illum oporteat esse qui
alioꝝ crimina iudicat: ex eo/
dem libro de penitentia doce
tur: cum dicitur.

Qui vult confiteri pecca/
ta sua: ut inueniat gratiaƺ
querat sacerdotem scientē li
gare ꝛ soluē: ne cū negligens

nō hn̄t, nō: et tūc recte
cōcordat cū duobᵒ pce
dētibᵒ capitulis: q2 pec
catū est si exerceat pre/
dictas negociatiōes. ƺ
si habet nō bonū est q̄a
nō est pcm̄ si excolat a
gros et vineas. aut co/
gnoscat vxorē suā cā p
lis. imo sicut sine pecca
to priᵒ hoc faciebat ita
nūc facere debet ꝛ po/
test. h.
b Fratres. s. e. di. iij
§. itē opponit si il/
la. h.
c ¶ Reᵒ. s. e. di. ꝯsidēt.
lxxxvi. di. pasce. ꝛ. c. q cle
mētiā. h. ar. ꝯ testes ꝛ i
strumēta. s. di. lxxxvi. c.
iij. ar. ꝯ. C. de trāsact. si
ex falsis.
d ¶ Nō intrabit. non tn̄
tū punietur. h.
e ¶ Peccatis. s. xxv. di.
qualis. h.
a Qui aūt. h intitu
lat. vi. di. ubi q̄ri
tur: cui sit ꝯfessi
o facienda ꝛ q̄liter qdeƺ
faciēda est sacerdoti si
fieri pōt ꝛ suo: si tn̄ fuerit
intra ecclīam: q sciat sol
uere ꝛ ligare, al'. n. ex iu
sta cā cuicūqꝫ ē faciēda
ꝛ etiā laico si urgeat ne
cessitas. j. e. c. i. ꝛ. c. pla/
cuit. s. di. i. quē penitet
Sitr cui ꝛ quali: q2 dis/
creto ꝛ a crimine mun/
dato. j. e. c. i. et ut dr̄. s.
e. di. i. quē penitet.
a Qui vult. a loco isto
usqꝫ ad vbū labo/
ret itaqꝫ ꝛc. habet. s. di.
i. quē penitet ꝛ ibi expo
situ est. lau.
b ¶ Querat. hoc pōt in
telligi q̄n ecclīa plures
sacerdotes hƺ. tūc. n. ad

Di. vi.

meliorē sacerdotem de
bes accedere. vel hᵒ q̄n
priᵒ ꝯfessus ē suo sacer/
doti postea uadit ad ali
um: si suᵒ ignoret sm̄ q̄li
tatē delicti ei pniam im
ponere. ar. j. e. placuit.
q2 q̄to pluribᵒ ꝯfitetur
tanto citiᵒ veniā ꝯseqt
s. di. i. quē penitet. ƺ g
alit itelligit. j. e. ꝙ at. i.

c ¶ Sepe.enim.j.de cõ.di.iiij.sanctum.s̃.xxvi.q.vi.si aliquis fuerit.h. d ¶ Ex desiderio.s̃.q.v.qđ deo.
e ¶ Si nõ tã cito.quantũ ad penã purgatorij.l.
f ¶ Operatõe.s.ut sit de sua vnitate: ⁊ i ea eã ꝯplectit̃.h.
g ¶ Operatõe.s.⁊ alijs bonis opib⁹.s̃.e.di.i.§.alij c.multiplex.xxvi.q.vii c.i.ar.xiij.q.ij.aie.h.
h ¶ Nõ eripiet̃.si ꝯtẽpsit eccl'ie suffragia.l.
i ¶ Unitas.q̃r ex̃ eccl'iaʒ nemo saluabit̃:ut.xxiiij.q.i.qcũq̃.lau.
k ¶ Ab vnitate. ẽt necessitate.xxxij.di.§.vex̃.l.
l ¶ Judas.s̃.e.di.§.alij eʒ.c.his peccatis.h.
m ¶ Isset.i.ire debuissʒ h.
n ¶ Diuisos.ab vnitate eccl'e.s.ad phariseos q diuisi interp̃retãt.h.
o ¶ Ante queʒ.iij.q.vij.iudicet qui sine.
p ¶ Judicãdus.peccãt g° dũ in crimine sũt sacerdotes iniũgẽdo penitẽtiã ⁊ verũ est:ut.s̃.iij.q.viij.§.itẽ in euãgelio.qd ergo si necessitate su⁹ parochian⁹ petat ab eo pniam:R̃o.cõterat̃:⁊ statim iniũgẽ poterit.xiij.di.in sũma.h.
q ¶ Dãnosũ.i.dãnabile
r ¶ Sine peccato.mortali.h.
s ¶ Semp remittebant̃ xij.q.ij.gloria.j.de cõ.di.iij.aquã.h.ar.q̃ veniale sine mortali remittat̃ qđ nõ credo.hic ergo venialia dicũt̃ q̃daʒ q̃ reuera mortalia fuerũt.sed tũc venialia dicebãt̃:q̃r cerimonijs remittebãt̃ quantũ ad penã euitandã:quo ad deum aũt ñ r̃mittebant̃.l.
t ¶ Criminale.hic criminale.dr̃ qđ' cerimonijs nõ remittebat̃:ut adulteriũ.ar.xxxij.q.i.q̃ ãt dicitur.lau.
u ¶ Quod timuerũt sacerdotes iudeox̃.
x ¶ Qđ illis.s.q̃ nõ dʒ alios iudicare.lau.
y ¶ Quisq̃.s.crimẽ iudicãdũ iudicare.
z ¶ Qui in hoc.q̃ iudicãdus iudicat.l.

circa se extiterit: negligat̃ ab illo qui eũ misericorditer monet: ⁊ petit ne ambo in foueã cadãt: quã stultus euitare noluit. ⁊ infra: Tãta itaq̃ vis cõfessiõis ẽ: ut si deest sacerdos ꝯfiteat̃ pximo. ⁊ infra Sepe enim ꝯtingit q̃ penitẽs ñ põt verecũdari coram sacerdote quẽ desiderãti nec locus nec tp̃s offert. ⁊ si ille cui ꝯfitebit̃: ptãteʒ soluẽdi ñ habeat: fit tñ dignus venia ex desiderio sacerdotis q socio ꝯfitet̃ turpitudinẽ criminis. mũdati.n.sunt leprosi dũ ibãt ondẽ se sacerdotibus: ⁊ anteq̃ ad eos puenirẽt. vñ patet deũ ad cor respicẽ: dum ex necessitate phibẽtur ad sacerdotes puenire. Sepe quidẽ eos querũt sʒ sani ⁊ leti dum querũt anq̃ peruniãt moriunt̃: sʒ dei mĩa ẽ ubiq̃ q iustis nouit pcere ⁊ si ñ tã cito sicut soluerent̃ a sacerdote. q ergo ꝯfitet̃ oĩno ꝯfiteat̃ ⁊ si sacerdoti meliori q̃ potest ꝯfiteat̃: ⁊ si peccatũ occultũ ẽ sufficiat referre in noticiã sacerdotis: ut grata sit oblatio muneris. ⁊ infra: Laboret ita q̃ penitens in eccl'a esse ⁊ ad eccl'e vnitatẽ tendẽ. nisi enim vnitas eccl'e succurrat: nisi qđ deest peccatori sua opatione cõpleat: de manibus inimici ñ eripiet̃ anima mortui. credendũ est.n.⁊ pietas fidei expostulat credẽ q̃ oẽs elemosyne totius eccl'e ⁊ orõnes et opa iusticie ⁊ misericordie succurrãt recognoscẽti mortẽ suã ad ꝯuersionẽ. Ideoq̃ nemo digne penitere põt quẽ nõ sustineat vnitas eccl'e. ideoq̃ non petat sacerdos p aliquã culpam ab vnitate eccl'e diuisos. Judas enim qui penitẽs iuit ad phariseos relinquẽs apostolos nihil inuenit auxilij nisi augmentũ desperatiõis. dixerunt enim: qd ad nos: tu uideris. si peccasti: tibi sit: nõ tibi succurrim⁹: ñ peccata tua charitatiue suscipimus: nõ cõportãda pmittim⁹: nec q̃liter deponas onus docem⁹. quid enim nobis ⁊ misericordie: q nec opa sequimur iusticie. Illuʒ ad fr̃es: isset ad illos q orauerant p socru petri febricitãte q chananeã improbã misericordie obtulerãt. Interrogassʒ petrũ p se effundentẽ lachrymas: nõ fugisset mariã ⁊ marthã: que vitã lazaro ipetrauerant: nõ turbã plorantẽ q̃ vnicũ filiũ acq̃sierat vidue. iuit ad diuisos ⁊ diuisus perijt. et ĩfra: Sacerdos itaq̃ cui oĩs offert̃ peccator: ante quẽ statuitur oĩs lãguor: in nullo eorũ sit iudicãdus: q̃ in alio iudicare ẽ pmptus. iudicãs enim aliũ q est iudicandus ꝯdẽnat seipm̃. cognoscat igit̃ se ⁊ purget in se qđ alios videt sibi offerre. caueat ut a se proijciat quicq̃d dãnosũ in alio reperit animaduertat quod dr̃: qui sine peccato ẽ prius in illã lapidẽ mittat. Ideo enim liberauit peccatricẽ: q̃r non erat qui iuste pijceret lapidẽ. quõ lapidaret qui se lapidãdũ cognoscẽt: nullus enim erat sine peccato. in quo intelligit̃ omnes fuisse reos. Nã venialia semper remittebãtur p cerimonias. siqđ ergo in eis peccatum erat: criminale erat. deteriores itaq̃ i hoc sacerdotes sũt se prius nõ edificãtes illis: q dñm obseruabãt insidijs. In hoc itaq̃ patentissimũ est crimẽ sacerdotũ ⁊ ultra modum detestabile: quia non prius se iudicant ⁊ alios alligãt. debʒ enim timere crimẽ quod timuerunt ⁊ detestabile esse iudicauerũt ⁊ senserũt hi: q adeo erant ceci: q̃ sũmam sapiẽtiã

⁊ ¶ Sciat.ar.q̃ iudex ignar⁹ iuris nõ dʒ eẽ nisi hẽat peritiã ⁊ experimẽta cãx̃ p ꝯsuetudinẽ in auc.de iudi.in prin.coll'.vi.ar.ex̃ de ꝯsue.ex lr̃is.l.
ꝯ ¶ Cognoscẽ.s̃.xxxviij.di.nulli.sacerdotũ.⁊.c.omnes.h.
a ¶ Inuestigator ar.q̃ spãlit̃ in penitẽte q̃rẽdũ est: an hoc uel illud ꝯmiserit.arg.xliij.di.sit rector.v.q̃ increpando.ff.đ questi.l.i.§.cm̃.ex̃ đ pe.⁊ re.oĩs.
b ¶ Erigere.s̃.e.di.v.ꝯsideret.h.
c ¶ Cõsolãdo.s.p ipso orando put sequitur.
d ¶ Doleat.i.dolorẽ p ipsius peccato ostendat.
e ¶ Perdat.p negligẽtiam .lxxxi.di.dictũ.l.
f ¶ Mor.i.statim ar.l.di.absit.vel mor.i.indifferẽt̃ qdã.n.nõ restituunt̃ ut dixi.l.di.miror.
g ¶ Recidenda.l.di.ut ꝯstitueret̃ ꝯ.sed hoc est qñ pc̃m suũ defẽdẽ velũt ex auct̃e:ut s̃.lxxxij.di.plurimos.vel hoc cuʒ nõ est scandalum multitudinẽ puniri.l.
h ¶ Restitui.nisi in enormib⁹:ut.l di.miror.
a Sacerdos ⁊c̃ recitet.põe q̃ sacerdoti ꝯfitet̃ aliq̃s aliquod crimẽ: et excõmunicat ep̃s oẽs h⁹ criminis ꝯscios: nisi veritatẽ reuelauerit: est inquestione an p̃sbyter ei reuelare teneatur. vr̃ hic q̃ nõ: ⁊ ar.ex̃.de off.or.si sacerdos.et ex̃ de adult.significasti.pterea h°.p bare nõ põt pres.

byter: igit dicet
nō dz.vi.q.ij.pla
cuit.§.ij.q.i.si pec
cauerit.z.q.vij.pt
rūq3.ptere a non
ne secretū fuit: er
go celari debuit
xxij.q.v.ð forma
Jtē iste ñ dz dici
sciēs.xv.q.v.pl'
byt.in p̄rmū fac ꝙ
hec pena maiō ē i
eccla: ergo magl
vitari dz z formi
dari.xi.q.iij.nihil
Jtē in excōicatio
ne nō ē tm̄ aie de
trimētū sed z cor
poris.xi.q.iij.ni
hil.So. dic ꝙ i se
creto epo dicer
pōt: utpote q pro
desse possit nō ob
esse.xxij.q.v.hoc
vr̄. vel dic ibi sci
uit ut bō ḃ ut de
us.

b ¶ Peregrinan
do.ut ita agat pu
blicā pniam z ēt
solēnē si nō habe
tur spes de eius
restitutiōe: ut.l.
di.illud.§.vi.q.ij
placuit p̄.sed illa
pena nō excludit
hāc.vel aliter ibi
dixit eps eū pec
catū cōmisisse in
genere nō descē
dendo ad spēs: s3
hic specificat.vel
ibi facta fuit con
fessio epo: ut so
cio uel hōi: nō ut
deo.§.xi.q.i.c.i.
lau.

c ¶ Placuit.zc.
cui se prius
xi.q.i.§. ecce ī b°

d ¶ Pri⁹.nō ꝙ p̄
us dz ꝯfiteri suo
sacerdoti.l3 alte
ri post modū ꝯfi
teatur.lau.

e ¶ Cōmisit.i.c⁹
pochian⁹ ē.ab a
lio.n.nō pōt liga
ri l' solui ex ð pe.
et re.ꝙaūt.

sperabāt capere suis insidijs
quod illis patuit. quod tunc
quisq3 uitauit: vitet sacerdos
qui in hoc errore illis iudeis
peior extitit. Caueat spiritu
alis iudex sicut non commisit
crimen nequicie: ita non care
at munere scientie. Oportet
ut sciat cognoscere quicqnid
dz iudicare. Judiciaria enim
potestas hoc postulat: ut qð
debet iudicare discernat. di
ligens igitur inquisitor subti
lis inuestigator sapienter z q̄
si astute interroget a peccato
re qð forsitan ignorat uel ue
recundia uelit occultare. Co
gnito itaq3 crimine: uarieta
tes eius non dubitet inuesti
gare z locum z tempus z cete
ra: que supra diximus in ex
ponenda eorum qualitate. q
bus cognitis adsit beniuolus
paratus erigere z secū onus
portare. habeat dulcedinem
in affectione: pietatem in al
terius crimine: discretionem
in varietate. adiuuet confitē
temporando elemosynas z ce
tera bona ꝓ eo faciēdo. sem
per enim iuuet leniendo con
solando spem ꝓmittendo: et
cum fuerit opus etiam incre
pando. Doleat loquendo: in
struat operādo: sit particeps
laboris qui particeps vult fi
eri gaudij. doceat pseueran
tiam: caueat ne corruat ne iu
ste perdat potestatem iudici
ariā: z si uere penitet uel si pe
nitentia possit ei acquirē gra
tiā: non tñ mox restituit in po
testatem primam. z si enim pe
trus post lapsū restitutus fue
rit z sepe lapsis sacerdotibus
rddita dignitatis sit potestas
non tamen necesse est: ut hoc
omnibus cōcedatur quasi ex
auctoritate. Jnuenitur enim
auctoritas z que concedit: et
quasi imperat: inuenitur alia
que minime concedit: sed ue
tat. que scripture ñ repugnāt
sed concordāt: si locus z tem

pus z modus pnie pacem ad
hibeant. Cum enim tot sint q
labūtur: ut pristinam dignita
tem ex auctoritate defendāt:
z quasi usum peccandi faciāt
sibi: recidenda est spes ista. si
uero locus est ubi illa nō con
currant: restitui possunt q pec
cant. itaq3 pontifex iustus at
q3 discretus non cogitur suos
sacerdotes semper abijcere:
nec mox restituere nisi statu
tum fuerit a romano pontifi
ce. Caueat sacerdos: ne pec
cata penitentium alijs manife
stet. quod si fecerit: deponat:
Unde gregorius.

Deponatur sacerdos q pec
cata penitentis publicare p̄
sumit.

SAcerdos ante oīa caueat
ne de his qui ei confitent
peccata sua alicui recitet: ꝙ
ea ꝯfessus est non ꝓpinquis
nō extraneis: neq3 qð absit ꝓ
aliquo scandalo. Nam si hoc
fecerit deponat: z oībus die
bus vite sue ignominiosus pe
regrinando pergat. Quod
aūt dicitur ut penitens eligat
sacerdotē scientem ligare et
soluere: videt esse ꝯtrariū ei
qð in canonibus iuenit: ut ne
mo uidelicet parochianū alte
rius iudicare p̄sumat. s3 aliud
ē fauore uel odio ꝓpriū sacer
dotē ꝯtēnere: qð sacris cano
nibus ꝓhibet. aliud cecū vi
tare: qð hac aucte quisq3 face
re monetur: ne si cecus ceco
ducatū prestet: ambo i foueā
cadant. Uñ urbanus pa.ij.

Cuilibet sacerdoti ꝯmissū ni
si ꝓ eius ignorātia alter sacer
dos ad pniam non suscipiat.

PLacuit ut deiceps nulli sa
cerdotum liceat quēlibet
ꝯmissū alteri sacerdoti ad pe
nitentiā suscipe sine ei⁹ ꝯsen
su: cui prius se cōmisit: nisi ꝓ
ignorantia illi⁹ cui penitēs pri
us ꝯfessus est. qui vero cōtra
hec statuta facere tētauerit:
gradus sui piculo subiacebit

f ¶ Pro ignorātia ergo
ꝓ ignorātia eius aucte
huius canonis poteris
ire ad alium sine licētia
hominis. s. illius presby
teri impiti: sufficit hoc a
iure cōcedi. ar. ff. de cō
di. isti que sub. §. ult. sed
nūqd credet ille extneus
sacerdos simplici vbo e
ius penitentis: q dic su
um sacerdotē impitum
sic q2 nō ē verisile ꝙ cū
mēdacio veniat ad pe
nitētiā. sed nūqd ē util
talis cōfessio quā qs ac
cipit a nō suo iudice cō
tra hāc ꝯstitutōem: na3
ordinat⁹ a nō suo epō r
cipit veritate3 ordinis.
vij.q.i.eps. sed dico eā
inutilē. ve ergo schola
rib⁹ q vadūt ad iclusos
ꝓ pniā: z nō vbi audiūt
diuina per annu3: quia
et ibi decimas psonales
debēt dare ex de deci.
nouū genus.h.

g ¶ Cōfessus.uel q2 non
vult pniam dare vl pro
alia iusta cā.lau.

Di.vij.
h Tempus vero. h
intitulat.vij.di.q̄
q̄rit usq3 ad q̄d
t̄ps peccator sit recipiē
dus ad pn̄iam: hoc est
an utilis sit pn̄ia q̄ iniun
git in mortis articulo.&
videtur aug⁹ in hoc du
bitare.nec vult ut vide
atur in hoc p̄cise, rn̄deꝛ
ar.j.e.siqs posit⁹. Et for
te iō dubitauit: q2 cōsi-
derauit q̄d de facto cō
tigit:q2 vir aliqs pōt di
gne penitere in mortis
articulo cōstitut⁹: dum
mūdū cōsiderat:dū re-
spicit filios & vxorē.j.e.
§.ult.uel dubitare se oñ
dit nō q2 dubitet: qd in
hoc casu tenēdū sit: sed
q2 in talibus vbis terre
re vult nos:ut in sanita
te agam⁹ pn̄iam. Pre-
cise ē rn̄dedum ad hāc
qōem p auctoritatē euā
gelij:q2 in quacūq3 ho-
ra peccator ingemuerit
&c.s.di.i.§.hoc idē.pro
cedit ergo hoc modo ḡ
tian⁹:pmo pbat vno.c.
q penitēti nūq3 ē pn̄ia
denegāda:postea addu
cit in ꝯrium duo.c.usq3
ad.§.hoc aūt. q̄ ꝯria ca
pitula per alias auctēs
aug⁹.soluit.

i Nemo maturiore.&
xxij.q.ij.ancillam:
cui⁹hec pars est lau.

k Siqs.accipit notifi
catā nō aūt iposi-
tam:q2 in tali articulo n̄
iponit:ut.xxvi.q.vi. p̄s-
byter.&.c.cognouimus
lau.

Tempus vo pn̄ie ē usq3 ad
ultimū articlm vite Vn̄
leo papa. De eodem.
Nemo desperandus est dū
in hoc corpe ꝯstitutus est
q2 nōnūq3 q̄d diffidentia eta
tis differtur: consilio maturio
re pficitur. Quanq3 de diffe
rentibus pn̄iam aug. scribat.
Si quis positus i ultima ne
cessitate sue egritudis uo
luerit accipe pn̄iam & accipit:
& mox reconciliabitur: & hinc
uadit. fateor uobis: & non illi
negamus q̄d petit: sed nō p̄su
mimus q bene hinc exit. si se-
curus hic exierit: ego nescio.
pn̄iam dare possumus: securi-
tatē aūt dare n̄ possumus. nū-
quid dico dānabitur? sed n̄ di
co liberabitur. vis ergo a du-
bio liberari? vis q̄d est incer-
tum euadē? age pn̄iam: dū sa-
nus es. si, sic agis. dico tibi q
securus es: q2 pn̄iam egisti eo
tpe quo peccare potuisti. Si
autē vis agere pn̄iam: qñ iam
peccare nō potes: peccata te
dimiserūt non tu illa. Idem
Qui egerit pn̄iam ueraciter:
& solutus fuerit a ligamento
quo erat astrictus et a christi
corpe sepatus: & bn̄ post peni
tentiā vixerit sicut ante pn̄iam
viuere debuit: post recōcilia-
tionē qn̄cunq3 defunctus fue
rit: ad deū uadit: ad requiem
uadit: regno dei nō priuabit:
a populo diaboli sepabitur.
Idem: Siquis aūt &c. & infra
Baptizatus ē ad horam secu-
rus hinc exit. fidelis bn̄ viuēs
secur⁹ hinc exit. agens pn̄iam
& recōciliatus cū sanus ē & po
stea bn̄ viuēs hinc secur⁹ exit
Agens pn̄iam ad ultimū & re
conciliatus est si securus hinc
exit: ego nō sū securus. vn̄ se-
curus sū: dico & securitatē do
vn̄ securus nō sū: pn̄iam dare
possū: securitatē dare n̄ possū
& post pauca ¶ Sed vn̄ scis
inquit ne forte deus dimittat
mihi? uex dicis. illō scio: hoc
nescio. Nā ideo do tibi pn̄iā3
q2 nescio. na3 si scirē nihil tibi
pdesse: nō tibi darē. Item.
Si scirē nō tibi pdesse: n̄ te ad
monerē nō te terrerē. due res
sunt: aut ignoscit tibi aut non
ignoscit. q̄d hoꝝ futuꝝ tibi sit
nescio. ergo tene certum & di
mitte incertū. Hoc aūt qua
re aug. dixerit: cyprian⁹ oñdit
dicēs Idcirco f̄res charissi
mi pn̄iam nō agētes nec in do
lore dlictoꝝ suoꝝ toto corde
mãifestā lamētatōis sue pfes
sionē testātes phibēdos oīno
cēsuim⁹ a spe cōionis & pacis:
si in infirmitate atq3 picl͞o ce
perūt depcari: q2 rogare illos
n̄ delicti pn̄ia s3 mortis urgen
tis admonitio cōpellit. nec di
gnus est in morte accipe sola
tiū: q se n̄ cogitauit moritūꝝ.
Item aug. in libro de pn̄ia.
Nullus expectet qñ pec-
care n̄ pōt. arbitrij. n. que-
rat libertatē ut delere possit
ꝯmissa nō necessitatē. q prins
itaq3 a pctis relinquit: q3 ipse
relinquat ea: non libere s3 q̄si
necessitate condēnat. licet. n.
latro ueniam meruisset in fine
de omni crimine: non tn̄ dedit
baptizatis peccandi & pseue
randi auctem. tūc. n. baptiza-
tus ē: qui tunc primū in cruce
christum ꝯfessus est. pn̄ia eni
si in extremo vite hiatu adue
nerit: sanat & liberat in abluti
one baptismi: ita q nec pur-
gatorium sentiūt q in fine ba-
ptizantur. s3 ipsi ditari bonis
sancte mr̄is eccl̄ie recepturi
sunt multiplex bonum in vera
beatitudine. illi aūt q cū po-
tuerūt: nūq3 ꝯuerti voluerūt
ꝯfitētes cū iā peccare neque
unt: nec sic facile acqrit q̄d uo
lūt. op3. n. ut pn̄ia fructific3: ut
uitā mortuo impetret. scriptū
ē sine charitate nemnē saluu3
eē. Nō itaq3 in solo timore vi
uit hō. quē ergo sero penitet.
oportet nō solū timere deū iu
dicē: sed iustū diligē. n̄ tm̄ pe-
nā timeat: s3 anxiet p glā. de-
bet enim dolere de crimine &

l ¶ Recōciliabit.
qa fort e erat ex
cōicat⁹ vl absolu
t⁹ p officiū sacer-
dotis a pn̄ia que
ei ipom debeat
lau.

m ¶ Dimiserunt.
.i.videt dimisisse
te.

n ¶ Nō tu illa.mo
re humano loqt.
semp.n.p̄sumitur
ꝯ istū q nō vere
peniteat: nisi cui
dēs signū appa-
reat.ar.lvij.dist.
siqs in egritudi-
ne.h.

o ¶ Qui egīt.ad
requiem.i.recta
via ita q nec pur
gatoriū sentiat p
illis peccatis pro
qb⁹ penituit.l.

p ¶ Siqs.hoc ha
bes.s.dist.iij.§.
ulti.i.c.siqs āt.h

q Baptizat⁹.ubi
pdesse.C.d.pba.
ad pbatōem.

r ¶ Nō tibi dare3
s.xcv.di.illud au
tem.h.

Quod aūt Omisit magr̄ .q. positā in themate tanq̄ nibil dubitatōis habētē q̄ quocunq̄ tpe exact⁹ semp tenetur debitū rddē xxvij.q.ij. si tu. ⁊ .pri.q.c.i. ⁊ pōit aliā satis affinem an liceat tpe orōnis vacare piugali operi in exigēdo. et super hoc nota diuersas opiniones. nā qdā inherentes istis ca. dicunt q̄ tpe orationis nō debet qs cognoscere vxorem suam alij vero itelligūt ea de cōsilio. tu mediā viā tene as. maior. n. medijs gratia reb⁹ inest. dic ergo q̄ qñq̄ est pceptuz non cognoscere eam. qñq̄ psiliuz pceptum est q̄ in his dieb⁹ nō cognoscat eā cā saturāde libidinis nā cum alias peccat venialiter fm nos. sic eā cognoscēdo ī his dieb⁹ peccat mortalr̄. Cōsiliū vero est: ubi vult cognoscere eā cā sobolis vel vitāde fornicatōis. hec autem oīa itelligas in exigente. Naz ut premisi semp exactus tenetur reddere. licet exigēs hoc tpe peccet. arg. j. e. q. v. noluit. dicunt tn̄ qdā q̄ si eis pstaret q̄ vxor petēt debitū cā libidinis explēde nō ei reddet.

de oīni predicta uarietate ei⁹ Quod q̄uis d̄ eius salute augustinus potuit dubitare: credo quidē illi q dixit: Quacūq̄ hora ingemuerit ⁊ puersus fuerit: vita viuet ⁊ nō morieṫ. dixit puersū ⁊ non tm̄ uersum viuere. versū quidem viuē puto q dolet de crimine. puersū qui dolet de omni ei⁹ quā exponimus uarietate. vertitur a peccato q iā vult dimittē peccatuz. puertiṫ q totus ⁊ oīno vertit: qui iam penas ñ timet: sed ad bonū dñi festinat tendere. que puersio si cōtigerit alicui etiā in fine desperandū nō est de eius remissione: sed qm̄ vix uel raro est tā iusta cōuersio: timēdum est de penitēte sero. Quē enim morbus urget ⁊ pena terret: ad verā vix venit satisfactionē: maxie cū filij quos illicite dilexit sunt pñtes uxor ⁊ mūdus ad se uocet. Multos solz serotina penitētia decipe: sz qm̄ deus sēp potens est: semp etiā in morte iuuare ualet qbus placz. Cūz itaq̄ opus sit nō hoīs sed dei fructiferā pniā inspirare etiā pōt qñcunq̄ vult sua misericordia: ⁊ r̄munerare ex misericordia quos pōt dāpnare ex iusticia. Sed qm̄ multa sūt que impediūt ⁊ languentē retrahūt: piculosūm ē ⁊ interitui vicinū ad mortē ptrahere pnie remediū. sz magnū est cui deus tūc inspirat. Siqs enim ē qui ueram pniam expectat: quā dei clemētia maiorez sentiens dei bōitatē sua nequitia: sz si etiā sic cōuersus fuerit vita viuet ⁊ nō morietur: nō pmittimus tñ q̄ euadet omnē penā. Nā prius purgādus ē igne purgationis: qui in aliud seculū distulit fructū puersionis. Hic etiā ignis zñ eternus non sit: miro tamen modo grauis est. Excellit eniz omnē penā quā unq̄ aliquis passus ē in hac vita. nunq̄ in carne tāta inuēta est pena: licz mirabilia martyres passi sint tormēta: ⁊ multi nequiter quanta sepe sustinuerūt supplicia. Studeat g° quisq̄ sic delicta corrigere: ut post mortē non oporteat penā tolerare. quedā enim peccata sunt que mortalia in pnia sua v. talia. non tñ statim sanātur. sepe enim ē q̄ moreretur: nisi medicaretur: non tñ statim sanaṫ languet victurus q prius erat moriturus. qui aūt impenitēs moritur: omnino moriṫ ⁊ eternaliter cruciaṫ. qui aūt impenitens finitur: si semp viueret semper peccaret. at dei est miserentis q̄ optat finē peccādi. ob hoc etiam sine fine torquebitur: quia nunq̄ virtute ditabitur: semp plenus iniquitate semp sine charitate torquebitur sine fine.

Quod aūt orationis tēpore coniugali opi alicui non licet uacare:

Beatus hieronymus in quodam sermōe scribit ita dicēs

Tempore quo uxori debitum redditur: a carnibus agni abstinere oportet.

Sciatis fratres charissimi: quoniam quicūq̄ uxori debitum reddit: uacare non potest orationi nec de carnibus agni comedere debet. Item Si panes ppositionis ab his qui uxores suas tetigerāt comedi non poterant: quāto magis ille panis qui de celo descendit non potest ab his qui cōiugalibus pauloante hesere coplexibus violari atq̄ cōtingi. non q̄ nuptias condemnemus: sz q̄ eo tempore quo carnes agni manducaturi sumus: uacare a carnalibus operibus debeamus. Itē augustinus.

A coniugali pcubitu sanctorum solennitatibus est abstinēdum

Quotiensciūq̄ ait dies natalis dñi aut relique festi

b Sciatis. descendit: qualiṫ descēdit habes de cō. di. ij. sicut est verus.

c Nō pōt pter reuerentiam sacramēti vl' intellige cū cā saturande libidinis cōmiscetur ei uel cōciliū est. alias cuz ex necessitate teneṫ reddere: ut. j. q. pri. c. i. q̄re puniret cū tm̄ p mortali abstinendū sit a corpe christi. j. d̄ cō. di. ij. quotidie.

d Cōplexib⁹: ⁊ cā libidinis explēde fm quosdam.

e Debeam⁹. quātum in nobis est. alr̄ tm̄ peccat in exigēdo: sed reliqu⁹ nō peccat reddēdo nam et si peccat q precipit: nō tm̄ peccat q obedit. xxiij. q. i. qd culpat:

a Quotiensciūq̄. festiuitates. de qbus Dñ. iiij. inuenio in his capitulis de cō. di. iij. c. i. h.

b ¶ Ab infideliū. Infideles eos vocat q peccāt mortaliter ar. xxiij. q. iiij. forte. vł q2 ñ seruāt fidē amicis suis ład dr̄ az
c ¶ Fidelis. xxxiiij. di. christiano.
Fratres. consilium est.

nt. i ttia ð eo q cā libidis explēde. huic i isto. c. pnīa ñ iponit̄ ꝛ dr̄ tñ ð eo ꝙ grui⁹ delinq̄t q̄ȝ in pmo casu.
e ¶ Intrare. vr̄ g° ꝙ mlto forti⁹ qs ꝓhibēd⁹ sit ab ingressu eccłe ꝓ mortali. cū b ipediat ꝓ veniali. ꝛ ita

nitates aduenerint: nō solum ab īfideliū ꝯcubinaꝝ ꝯsortio sed etiā a ꝓprijs uxoribus abstinere debemus. Item ambro. in ſmone de aduētu dn̄i.

Diebus ieiuniorum a ꝓprijs uxoribus abstinere oportet.

Fratres ñ solū debetis ab omni imundicia abstinē: ſȝ etiā ab uxoribus ꝓprijs studiosissime ꝯtineatis. nullus oio uxori sue ieiunioꝝ diebus cō iungatur. Item sup epłam primam ad corinthios.

Si causa ꝓcreandoꝝ filiorū ducitur uxor: nō multū tp̄s ꝯcessum videt̄ ad ip̄m usū q2 ꝛ dies festi ꝛ dies ꝓcessionis ꝛ ip̄a ratio ꝯceptus ꝛ partus iuxta legē cessare usū carnis his debere tp̄ibus demōstrant. Item aug. in li. questionum ve. ꝛ no. testa.

Uxoris usus certis diebus cessare iubetur.

Christiano cum uxore sua aliqñ ꝯuenire licet aliqñ nō licet. ꝓpter ꝓcessionis. n. dies ꝛ ieiunioꝝ aliqñ nō licet ꝯuenire: q2 a licitis etiam abstinēdum est ad tp̄s: ut facili⁹ ipetrari possit qð postulatur. vnde apł's ex ꝯsensu ait abstinendū est ad tp̄us: ut expeditius uacetis orationi. nā etiā ſm legem in ieiunio cedere ꝛ iurgari nō licet: postea Xo licet. Item io. chrisostomus

Non vere penitentiam agit qui ꝯtinentiam non seruat.

Qui in castigatōne victus se dicit agere pniam: frustra hoc sermone ꝓmittit: nisi egrediatur de cubili suo: ꝛ ieiunio ꝯtinentiā addat. Itē gregorius. Ab ingressu ecclesie temperare se debet vir cum ꝓpria uxore dormiens.

Vir cum ꝓpria uxore dormiens: nisi lotus aqua ecclesiā intrare nō debet: q̄uis diuerse hominū nationes de hac re diuersa sentiant atq3 alia custodire videant̄. romanoꝝ tñ semp ab antiquiorib⁹ usus fuit post admixtionē ꝓprie uxoris ꝛ lauachri purificationeȝ querē et ab ingressu eccłe paululum temꝑare. nec hoc dicētes culpandum putamus esse ꝯiugium: sed q2 ipsa licita admixtio ꝯiugis sine uoluptate carnis fieri non pōt: ideo a sacri loci ingressu est abstinēdū: quia uoluptas ip̄a sine culpa esse nullaten⁹ pōt. nō enim de adulterio uel fornicatione: sed de legitimo matrimonio susceptus erat q dicebat: Ecce. n. in iniquitati. ꝯce. sum ꝛc̄. Oportet ita legitimam carnis esse copulaȝ: ut causa ꝓlis sit non uoluptatis ꝛ carnis cōmixtio creandorū liberoꝝ sit gratia nō satisfactio viciorum. siquis vero sua

d Si cā ꝯcessū. et ita vr̄ ꝙ aliqð tp̄s sit ꝓhibitū i q° nō debeat uxorē suaȝ cognoscē cā sobolis ꝓcreāde: et ita nō est ꝯsiliū. ſȝ fac viȝ in eo qð dicit videt̄. nō. n. dixit nō ē. vł intelligas i casu i q° loqt̄. c. qñ. s. cognoscit eā cā sobolis q2 forte in eo casu ñ dȝ ad eā accedē: secus si cā incōtinētie.
e ¶ Processiōis. i. rogationū: ut. j. de cō. di. iij pronūciandum.
f ¶ Cōcepi⁹. ex q°. s. part⁹ icipit moueri. h° etiā ꝯsiliū ē ſm nos sic etiaȝ ð mēstruata di. v. ad ci⁹ vo: licet. h. ꝯdicit.
g ¶ Legē. di. v. §. i. io.
h ¶ Christiano. xxxiij. q i. sic enim.
i ¶ Non lȝ. i. nō expedit ꝛ ita licitū dupłr dr̄.
k ¶ A licit. pꝑ h°. ꝛ illud .j. e. nec vxorē dic oia hec ð ꝯsilio itelligēda.
l ¶ Ex ꝯsēsu. h° ñ ē i apło ſȝ ibi ē sens⁹ auctis apłi vñ ē ar. ꝙ poti⁹ sit sēsus auct. apłi attēdēd⁹ q̄ȝ ðba ex ð. v. sig. ꝓpterea
m ¶ Orōni. ſȝ dic autas ñ ðsinit orar̄ q bñfac. ſȝ glibet reddēdo debitū bñfac: g° orat. q̄re ergo cessabit: ut orōni vacet ꝛo. orare h stricte sumit̄ ꝑȝ ꝙ orō fieri dȝ i eccłia ł h°. ð erigēte aliud i r̄d dēte ex ð ꝯuer. ꝯiu gdā itē nōne quotidie ē orādū: vr̄ ergo iugis ꝯtinētia īdicēda ꝯiugatis. ſȝ nōie orōnis tp̄s deputatū ieiunijs gb⁹ nitit̄ ex o itellr̄: ut tp̄us q̄dragesimale ꝛ q̄tuor tp̄m ꝛ scōꝝ vigilie ex ð obser. ieiu. cōsiliū.
n ¶ Nā ꝛ ſm legē forēsem. i. romanā: ut. C. de fer. q̄dragita vel mosaycā ubi dr̄ ecce ad lites ꝛ ꝯtentōes ieiunatis ꝛ ꝑcutitis pugno ipietatis uel canonicā. xv. q. iiij. placita. 10.

a Qui i castigatōe. s. flagelloꝝ. b ¶ Uict⁹. i. ꝯuict⁹ et cōpūct⁹. uel meli⁹ victus genitiui casus q̄si i abstinētia ꝛ parcitate. s. ieiunādo ꝛ ieiunijs se castigādo.
c ¶ Nisi egrediat̄. quantū in se est uel si vxor cōsentiat.
d Vir cū ꝓpria vxore. casus: in pma pte loqt̄ ð eo q cā i cōtinētie ad vxorē accedit: ꝛ ñ ꝯsulit̄ ab igressu eccłe abstinē usq3 ad vespeꝝ. in ſa de eo q cā ꝓlis eam cognoscit iste tal' ñ vult ñ solū itrare eccłaȝ ſȝ et corp⁹ xp̄i accipe ꝑmit

q ē i mortali ñ dȝ eccłiā igredi: qð gdā admittūt: ut xxi. di. clēos i fi. ꝛ. xi. q. iij. null⁹ sacdotū. ꝛ ð pe. di. i q scūs sacerdosē qð ñ ē veꝝ nisi sit excōicat⁹. xi. q. iij excōicatos. ꝛ. c. cū excōicato: vel īrdict⁹ ex ð off. del. sane de illis ꝯstat. ł nisi sint cōtumaces. xi. q. iij q iubēte. ł penitētes. l. di. i capite ꝛ gdaȝ sacrilegi: ut. lxxxi. di. sig. v. q. ij. pñti. ꝛ. xij. q. ij. ð viro. al' glibȝ pōt ingredi: ut ð ꝯ. di. i. ep̄s nullū. i. q. i. q studet. vbi dr̄ ꝙ dn̄s admisit oēs pctores itrare eccłiaȝ pt̄ si moniacos. poti⁹ n. frequētabit ecclesiā q ē i mōrtali ut dn̄s eū ꝯuertat ꝑ vł a sacerdotis ut. s̄. de pe. di. v. fallas in fi.
f ¶ Us⁹. ar. ꝓ cōsuetudie ro. ec. ꝑ nāda. ꝛ veꝝ ē cuȝ hoc docet. xi. di. nolite.
g ¶ Uoluptate. ꝛ ita coit⁹ ñ pōt fieri sine pc̄o. h applaudit sibi. b. et sumit opi. ꝙ nūq̄ȝ op⁹ ꝯiugale sñ pc̄o pt̄ exerceri. vñ et q ðbitū r̄ddit peccat venialit̄: q2 semꝑ gdā ē ibi ꝓurit⁹ ꝛ voluptas i emissiōe ſpmatis: ꝛ iō xp̄s noluit nasci ex coitu: q2 ñ pōt sñ pc̄o ꝛc̄. xxvij. q. ij. oē ad finē. vr̄ g° ꝙ teneat̄ aliqs peccare q2 tenet̄ reddē debitū: ut. xxvij. q. ij. si tu. ꝛ. j. q. ꝓxi. c. i. nec pōt r̄ddē nisi peccet g° tenet̄ peccare. ſȝ h° ar. ñ valet. Instat. h. psbr̄ tenet̄ cātare missā nec pōt cātare nisi hēat liguā: g° tenet̄ hr̄e linguā. ꝛ ſm. h. peccat hō ex ncēitate i ꝓmis motib⁹: ꝛ ita erit qs ꝑplex⁹ ſm. h. iñ veīale qð surgit ex ꝓmis motib⁹ ꝛ mortale. nā ð ꝓmis motib⁹ dic apł's: ngo qð nolo. ꝛ surgūt i nob ꝛ sñ nob ð pe. di. ij. mt hec. p. mādūcatō dixit ꝯ ut nō. xiij. di. nerui. itē ex h° seq̄ret̄ ꝙ bñ facēt ꝛ male q2 r̄putat̄ ei ad scitatē si r̄ddit de

bitū:ut.j.e.q.pr.c.i. b Nō pōt.ō facili.ꝛ iō q2 dubiū ē:aq̄ afpgit. i Jnigratib⁹.i.voluptatib⁹ iigtas.n..ppē desigt crimē ō pe.di.iij.§.ꝙ āt.c.ille rer.ł dic iigratib⁹.i.originali pctō.siue fomite,vnō theologi colligūt

er h⁹ ꝙ pla sit ori/ ginalia hmōi ꝛ tc̄ dic iigratib⁹.i.cū inigratibus.

k Viciorꝫ.arg. di.xiij.nerui.

l Prohiberi.i. dissuaderi.

m Qui i igne.i. i ardore ꝯcupiscē tie.i.i āplexibus vxoris igneis.

n Nesc.i.nescē ꝯ sētit libidini vxoris sue sꝫ r̄ddit debi/ tū vxori exigēti.

o Sꝫ voluptas exercēō libidis.

p Qō defleāt.ē n.tc̄ coit⁹ mōtale pcc̄m fm.h.ut.x xxij.q.iiij.origo: sꝫ cā incōtinētie veniale:ut.di.xx v.§.al.ea.xxxij.q ij.qcqd.§.his ita īmo fm nos nec h° casu ē mortale sꝫ vēiale:ꝛ h° indi cat cum dicit qō defleat.

q Tūc āt.h°.re spic̄ pncipiū h⁹.c

r Hinc ēt.h agit ō illo īpedimēto qō dr̄ tp̄s feriarꝫ ō q° dn̄t qdā ꝙ i/ pedit ꝯhēdū ꝛ di rimit iā ꝯctū:ga ꝯhit ꝯ ꝯstitutōeꝫ eccle.j.c.ñ oꝫ.et ex̄ ō ma.ꝯtrac.ꝯ itdic.ec.vr̄ i āti q̄ alij meli⁹ dn̄t:ꝙ

ꝯiuge non cupidine uolupta/ tis captus: sꝫ solūmodo ,pcre andorꝫ liberorꝫ grā utitur:ip̄e ,pfecto siue de ingressu eccle sie seu de sumendo dn̄ici cor/ poris sāguinisqꝫ mysterio suo est iudicio relinquendus:q2 a nobis ,phiberi non debet ac/ cipere q i igne positus nescit ardere.cū enim nō amor,pcre ande sobolis:sed uoluptas do minat in ope cōmixtionis:ha/ bent ꝯiuges etiam de ꝯmixti one sua quod defleant.tūc au tem vir qui post admixtioneꝫ coniugis aqua lotus fuerit: etiā sacre cōionis ualꝫ myste/ rium accipe:cum ei fm pfini/ tam sn̄iam eccl̄am licuit intra/ re. Hinc etiam in diebus ab stinētie nuptie celebrari ,phi/ bēt. Vñ in laodicē.ꝯci.legit.

In diebus quadragesime nu ptias celebrare non licet.

Non oportet in quadrage sima aut nuptias uel que/ libꝫ natalicia celebrare. Itē ex ꝯci. martini pa. De codē

Non licet i quadragesima natales martyrꝫ celebra/ re:sed tm̄ in sabbato et dn̄ica p ꝯmemoratione eorꝫ oblatio nes offerre.sed nec natalicia nec nuptias liceat in quadra/ gesima celebrare. Item ex ꝯcilio hilerdensi. De eodem

Non oportet a septuagesi ma usqꝫ in octauam pasce et tribus hebdomadibus an/

lꝫ īpediat ñ tñ dirimit.ar.ex̄ ō ma.ꝯ.ꝯ it.ec.c.ult.in fi.ꝛ.c.pe.ꝛ ex̄ ō tēp.or.sane.vñ mr̄imoniū i q̄dragc sima ñ ,phibet ꝯhi:sꝫ ,phibēt nuptialia ꝯuiuia et nu ptiales solēnitates ꝛ solēnes r̄ductōes et carnis cō mixtio.pōt α° mr̄imoniū ꝯhi i q̄dragesima:sꝫ illa tñ ñ dꝫ duci;sic fm leges mlr̄ pōt tpe luct⁹ alij viro de ñ dꝫ duci:sꝫ ñ tñ r̄duci:ut.ff.ō his q no.ifa.solet.§.q̄ vi spōsari:sꝫ ñ tñ r̄duci:ut.ff.ō his q no.ifa.solet.§.q̄ vi rū.et h° ē expssū ex̄ ō ferijs.capellan⁹.ar.ad h°.ff.de ritu nup.sigs officiū.nā cū solo ꝯsensu ꝯhat: cur ñ ꝯ bēt h°.tpe.C.de trāsac.nō minorē.io.

a Non oꝫ.natalicia.ñ martyrꝫ sꝫ hominum uel ad litteram intelligas:

b Non lꝫ i q̄dragesima.h°.ō honestate dn̄t qdā.ff de ritu nup.semp i cōiūctōib⁹: esse abrogatū.nā hodie celebrāt tellige ꝙ nō debēt ibi celebrari:ut fiant ibi cōuiuia et iter sint histriones ꝛ mimi q turpia ꝛc̄.

c Natales.pōt dici h°. bene in q̄dragesima .vł in et huic intellectui cōso

te festiuitatem sancti ioannis baptiste: ꝛ ab aduentu domi/ ni usqꝫ post epiphaniam nu/ ptias celebrare. ꝙ si factum fuerit: separentur. Item ni colaus papa ad consulta bul garorum. De eodem.

Nec uxorē ducere:nec cō uiuia facere in quadrage simali tempore conuenire pos se ullo modo arbitror. Nec autē seruanda sunt si uxor cō sensū adhibere noluerit. Ce terum sine eius consensu nec causa oratōnis, continentiam seruari debet. Unde augu. in libro ō adulterinis cōiugijs

Nisi ex ꝯsensu communi ora/ tioni ꝯiuges uacare non pn̄t.

Apostolus nec ad tempus ut uacent oratiōi nisi ex cō sensu uoluit coniuges carnali inuicē fraudari debito. Hic etiam in secundo concilio are latensi legitur.

Nisi ex consensu cōmuni con iugatis penitentia nō detur.

Penitentiam coniugatis ñ nisi ex consensu dandam esse precipimus.

Quod autē sine consen su uxoris vir ꝯtinentiā uouere non possit: mul tis auctoritatibus probatur. Ait.n.aug. sup psalmū.c.xlvi

Non potest vir continentiā seruare:nisi uxōis teneat ꝯsēsū

Si dicat vir continere iam uolo:nolo autē uxor: non

nat qō sequit.sꝫ tm̄ i sab bato ꝛc̄.ꝛ.j.e. nec vxo/ rē.natales vocāt marty rū passionū dies:q2 in eis nascūt ad vitā ꝛ mo riūt mūdo.de cōsuetu/ dine ē in eccl̄a mediola nēsi:ꝙ in q̄dragesima ñ celebrant.de his nata/ lib⁹ habes.C.de ,pbat. neqꝫ natales. et v̄gilius me⁹ ē natal' iolla ꝛc̄.io.

a Non oꝫ.hebdoma das.sed nūqd iste tres hebdomade sr̄ im mediate añ festū sancti ioannis:subandi nō: sꝫ cū interuallo int̄ eas et fe stū.decre.ex̄ de fer. ca pellan⁹:pōit has duas opiniōes. approbat tñ ꝙ cū interuallo accipiē de sunt:et incipiūt a di eb⁹ rogationū.

b Sepēt. ad tp̄s ex̄ ō ma.ꝯtract. ꝯ int̄.ec.lr̄e nec ē ꝯ ex̄.e. ti.ex lr̄is i fi.q2 ibi logt de interdi cto eccl̄e nō de tpe feri ato.ł ibi ,phibet ppetu a sepatio hic pmittitur ad tempus.

a Apostol⁹ orōni pri uate vł priuato lo

Qō.v.

co qō facē ꝛ icipē velit sed solēni orōni misse et tpi ꝛ officio a canonib⁹ ꝛ vniuersali eccl̄e idicto vacare lꝫ et dꝫ et pōt: ut de cō. dist .ij. ois bō ā.c.q.ij.q°.s.ā.di.v.c.iij

b Nisi ex ꝯsensu.nisi,p succursu fresce ex̄ ō vo. ꝛ vo.redēp.et mlta .v.

in tāta. c Fraudari.sꝫ si i eccl'a velit vxor debitū exigē a viro nūqd dꝫ ei r̄ddē.g.dic̄.ꝙ sic.tu ꝯ.ar.ff.de solu.ꝙ di cim⁹.sed qd si a sacerdote tpe canōis petat debitū.idem dico ꝙ nō tenetur reddere tūc ar.xxix.di.c.ij.

d Penitentiam.publicā.s.et solēnem.scilicet per quam ius alterius leditur.

a Quod aūt sine ꝯsēsu.hec qō.v.negatiue soluit:q2 nō pōt ꝯtinētiā vouē sine ꝯsēsu vxoris expsso ł tacito ni si sit spōsa nōdū cognita ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.et publi/ co et i casu fornicatōis:ut.xxvij.q.ij.agathosa.

b Ait.n.super psalmo:laudate dn̄m qm̄ bonus est.

c Si dicat.fornicaria.xxvij.q.ij.si tu.

d Nō vult.xiiij.di.ꝙ ait.

e ¶ Pro sat.ſſactōe.qꝛ reddere debitū meritoꝛiū eſt.j.e.ſe cū dū.xxxij.q.ij.ꝯnubia.ꝯ ſed ibi ſoluitur.io.

f NOtificaſti.ſine abbate.idē ſi cū abbate.

g ¶ Minis.ar.ꝙ cōfeſſio ꝉ cōſenſus ab aliquo cōt ipſū extoꝛt⁹ ñ p̄iudicat illi.ar.xxxi.q.ij.lothari⁹ ⁊.xv.q.vi.auctem.

h ¶ Licētia.itē ar.a cōtrario ſenſu ꝙ ñ pōt exire de monaſterio q̄ cuꝫ vxoꝛis intrauit lnia.iteꝫ ar.ꝙ coacta lnia vel volūtas nulla ē:qꝛ h̄ fuit licētia ut in p̄n.dr̄.ſed qꝛ coacta iō h̄ nulla dr̄.ſꝫ vr̄ ꝯ.xv.q.i.merito.ubi dr̄ ꝙ coacta uolūtas ꝉ uolūtas ē.ſ₂o.ſec⁹ ē hic ⁊ i matrimonijs:ubi exigit volūtas directa vel ſpōtanea ex̄ de ſpō.cuꝫ locum ⁊ in habit⁹ aſſūptione ex̄ qd̄ me.cā.c.i.ſe cus eſt in iuramēto vbi nulla excuſat neceſſitas qꝛ ipſū neceſſitatis ſemper eſt.xxij.q.i.ita ergo

i ¶ Cū oi.ar.ꝙ pretermiſſis circūſtātijs alicui facto debitis nō intelligit illud eē factū.ſ.xxx.q.v.aliſ.di.xxiij.quoꝛūdā.ſ.xvij.q.ij.gonſald⁹ ar.ꝯ ex̄ de re.⁊ trāſ.ad aplicam ſedeꝫ:qꝛ tenet ibi monachatio omiſſa ꝓbatōe.

k ¶ Cū feſtinatōe.ſꝫ nūqd tenet vir iſte ꝯtinere poſt moꝛtem vxoꝛis:ſic nec exigē pōt.ad monaſteriū tñ nō cogit redire ex̄ de côuer.ꝯiu.qdā ex̄ e.ti.placet:ſed ꝯdic ex̄ e.ti.ex pte:ubi cōpellit redire ad monaſteriū.ſed dic ꝙ ibi vxoꝛ dederat licētiā:⁊ ipſe ſolēnit ꝓfeſſus erat ꝉ ibi v̄bum ꝯpellas nō extēdit niſi ab v̄bū dimittat qd̄ p⁹ ſe ḡi nec ob.ex̄.e.ti.ꝯſuluit:qꝛ ibi ñ fuit r̄uocat⁹ ab vxoꝛe ea viua.⁊ qꝛ iā i mōaſterio fuerat pl⁹ q̄ꝫ p annū:⁊ qꝛ p⁹ moꝛtē vxoꝛis fuit p aliquātulū ip̄s i monaſterio.vtrū aūt vir q̄ ſine licētia vxoꝛis intrauit monaſteriū:auctē ſua exire poſſit dubitari poſſet.⁊ vr̄ ex hoc.c.ꝙ poſſit.j.e.vna.

a MUlier.placuerit.in optōe ergo viri ponit ſi velit eaꝫ reuocare.ſicut in optiōne pꝛelati eſt an velit rem vacante ſede alienatā a capitulo repetere vel pꝛeciū retinere xij.q.ij.ſiq̄ de rebus.vtrū aūt vir teneat eā reuocare vꝉ pariter conuerti vel continentiam vouere dictū ē.xxvij.q.ij.a

poteſt. quod enim tu vis non vult illa.nunquid per ꝯtinentiam tuam debet illa fieri foꝛnicaria:ſi alij nupſerit te viuo adultera erit.nō vult deus tale dānum tali lucro cōpenſari redde debitum:⁊ ſi nō exigis redde.ꝓ ſatiſfactione perfecta deus tibi computabit: ſi ñ quod tibi debetur exigis:ſed reddis quod debetur uxoꝛi.

Item alexander papa ſecundus landulpho in coꝛſica.

Non debet extoꝛqueri mulieris conſenſus ad continentiā deo vouendam.

NOtificaſti te moꝛte tenus infirmatū ⁊ peccatoꝝ tuorū recoꝛdatione ⁊ terroꝛe ualde pauefactū anxie queſiſſe monachū fieri: et a tua uxoꝛe minis ⁊ terroꝛibus eā occidendi ad hoc licentiā extoꝛſiſſe: ⁊ ſic te monaſticā veſtem ſine abbate ⁊ monaſteriū petijſſe: poſtea vero cum ſanus fact⁹ eſſes:tue uxoꝛis reclamationibus eiuſq̄ꝫ ululatibus ⁊ plantibus tueq̄ꝫ familie diſperſionibus utpote penitens deuict⁹ domū remeaſſe:⁊ poſt multos dies quoꝛūdam ſapientum cōſilio ad iam dicte mulieris cubile redijſſe.nunc autē ſi tua uxoꝛe uti liceat:noſtrū requiris conſiliū.ſi ita deniq̄ꝫ eſt ut tuus nūcius narrat:non videtur nobis rationabiliter neq̄ꝫ iuſte factum:quoniā cum omni homini ad monaſticam tendenti vitam legaliter iuſte et ſancte ſit pagendum:tu cōtra leges minaciter ⁊ uiolenter a tua uxoꝛe partim terroꝛe moꝛtis partim tue infirmitatis doloꝛibus exinanitus uel exanimatus de via ſecutus nulla ut dicitur licentia accepta receſſiſti ⁊ monaſteriuꝫ petiſti.non enim violētia:ſꝫ ex pari volūtate ⁊ ꝯſenſu ſicut ſancti p̄res dicūt hoc fieri debꝫ: neq̄ꝫ vir monaſteriū eligere aut ꝓfeſſa ꝯtinentia habitum cū feſſinatione debet mutare. Itē ex.c.apud compendium.

Vir pōt abnuere uota ꝯtinētie:que ſine eius cōſenſu deo uxoꝛ obtulerit.

MUlier ſi ſine licētia mariti ſui uelū i capite miſerit ſi viro placuerit:recipiet eā iterū ad ꝯiugiū. Item aug.ad editiā. Non pōt vir ꝯtinētie uota reſcindē:q̄ ſine eius aſſēſu mulier deo promiſerit.

QUod deo pari ꝯſenſu noueratis pſeueranter uſq̄ꝫ in finem reddere debuiſtis.a quo ꝓpoſito ſi ille lapſus eſt: tu ſaltem inſtātiſſime pſeuera qd̄ te exhoꝛtarer:niſi quia tibi ad hoc ipē ꝯſenſerit.Nā ſi nūq̄ꝫ tenuiſſes eius aſſenſum numerus null⁹ te defendiſſet annoꝝ.⁊ poſt pauca: nō quia pariter ꝓabitis a cōmixtione carnali iō tuus maritus eē deſtiterat:īmo vero tanto ſāctius int uos ꝯiuges māebitis:q̄nto

gathoſa.nam ſi nolit eam reuocare epiſcop⁹ debet eam ſua auctoꝛitate extrahere.ar.ex̄ de cō côiu.c.i.nam bonus iudex debet talia coꝛrigere ex̄ de off.oꝛ.c.i.ff.de offi.pꝛe.pꝛeſes.

b ¶ Coniugium.ſed pone ꝙ mulier ſine licētia intret religionē inuito viro cōtradicēte:poſt vir ꝯſētit:ſꝫ ipſa ꝯdicit nūquid pōt ipſa exire:videtur ꝙ non:quia vltim⁹ ꝯſenſus ꝯfirmat pꝛecedentes.ff.de ſerui.ru.pꝛe.per funduꝫ.arg.cōtra.ff.cōia pꝛedi.receptum ubi dr̄ pꝛioꝛ ꝯſēſus dꝫ durare.qdam dicūt ꝙ exire pōt:ſed ꝯ e eſt ex̄ de eo q̄ dux.in ma.c.i.p qd̄ dico ꝙ exire ñ pōt.Sꝫ uſq̄ꝫ quo habebit marit⁹ licētiā reuocandi eā:dicūt q̄dam ꝙ infra ānū et diē.ar.xx.q.ij.puella.baꝫ.dicebat ꝙ infra triennū.xvij.q.ij.ſiq̄s incogniti⁹.alij dicūt:ꝙ tūc pōt reuocare cū pꝛimo copiā habuit p⁹ nō.ſ.i.q.i.cōſtat ego dico ꝙ quādocūq̄ꝫ pōt:ut.j.c.pxi.

c QUod deo.i finem.venientiſſi.

d ¶ Inſtātiſſime.ar.ꝙ fides ē ſuāda ei q̄ ꝯ fidē venit.xxij.q.iiij.innocēs.ar.ꝯ.xcv.di.eſto.ex̄ de iureiur.peruenit.

e ¶ Perſeuera.ſed quid ſi alter foꝛnicet poſtea:nūquid reliquus poteſt ipſum repetere.ar.hic ꝙ non ar.contra.extra de iureiurā.tua.dicunt quidam ꝙ auctoꝛitate epiſcopi reſtituetur ei: ut extra de diuoꝛ.ex litteris.

f ¶ Numer⁹.ar.ꝯ pꝛeſcriptōeꝫ.nō.n.p̄ſcriptōe tpis defendit:qd̄ ab initio de iure cōi non poteſt ſoꝛtiri effectum:ut di.xciij.illud autem.di.c.ꝯ moꝛem.ſ.i.q.i.nullus epūs.

sanctiora ac ɔcorditer placita seruabatis: Nihil ergo de tua veste nihil de auro uel argento ul' quacūq; pecunia rebus nullis terrenis tuis sine eius arbitrio facē debuisti. et infra: Est quidā p modulo psone hītus mōnalis a vidua li veste distinctus: q pōt fidelibus ɔingatis salua religionis cā uel obseruātia ɔuenire hūc te maritus si deponē voluerit: ne te velut viduā iactares illo viuēte: q2 puta nō fuerat in hac re usq; ad discensionis scandalū pducendus: magis inobediētie malo q̃ illius abstinētie bono. qd.n. absurdius ē q̃ mulierem de humili ueste supbire: cui te poti9 expediret obtēperare candidis moribus: q̃ in nigell' vestibus repugnare: q2 ꝛ si te indumentū monache delectabat ꝛ hoc gratius posset marito obseruato exoratoq; sumi: q̃ illo inconsulto contēptoq; psumi qd si oīno non sineret: qd tuo pposito operiret: absit ut hic displicēs deo q ɔinge tuo nō dū defuncto: n induceris sicut anna: sꝫ sicut susāna. Idem.

Continentie meritū habet: q incōtinentia uxoris debitum sibi reddere cogitur.

Secundū verba aplica etiā si vir cōtinē voluisset ꝛ tu noluisses: tibi debitū reddere cogeret: ꝛ illi de9 imputarꝫ ɔtinentiā: si nō sue sꝫ tue crederet infirmitati: ne in adulteriū caderes. quisqs igit ɔpatiens infirmitati uxoris reddit t: ñ exegit debitū. aut si pp p priā infirmitatē duxit uxorē plangēs potius q2 sine uxore esse nō potuit q̃ gaudens: q2 ɔduxit quisq; vēdit qd utile nouit: q2 ꝛ si maneret beatū nō faceret: quisqs emit qd nouit: q2 transit ꝛ de his nō psumit: ꝛ fecit ex eo misericordiam cum nō habētibus: secur9 expectat diem nouissimam. Itē ad armentariū ꝛ paulinā

Uota ɔtinētie sine uxoris cōsensu reddi non possunt.

Una sola cā eē pōt qua te ad id qd vouisti nō solū ñ hortaremur verū etiā phiberemus implē: si forte tua ɔiūx hoc tecū suscipe animi seu cānis infirmitate recusaret. Nā ꝛ voñēda talia nō sunt a ɔiugatis: nisi ex cōsensu ꝛ uoluntate cōi: ꝛ si pprope fuerit factū: magis est corrigēda temeritas q̃ psoluēda pmissio. neq;.n. deus exigit: siqs ex alieno aliqd vouerit: sꝫ poti9 vetat usurpare alienū. Item hiero. Absq; ceteris opib9 nec sola vginitas saluat: nec cetera absq; vgītate pficiūt.

Tunc saluabit mlier si illos genuerit filios q virgines pmansuri sūt: si qd ipsa pdidit acqrat in liberis: ꝛ damnū radicis ꝛ cariē flore compenset ꝛ pomis. Idem.

Hoc solū nūc dico: q quō absq; ceteris opibus virginitas sola nō saluat: sic oīa opa absq; vginitate puritate ɔtinētia castitate imperfecta sunt. Idem.

Qui sitit veniat ꝛ bibat. q pōt cape capiat. nō dicit velitis nolitis bibendū uobis ē atq; currendū: sed q voluerit qui potuerit currē atq; portare: ille vincit ille satiabit. ꝛ ideo plus amat virgines christus: q2 sponte tribuit qd sibi nō fuerat imperatū: maiorisq; grē est offerre quod nō debeas q̃ reddē qd exigeris. apli enim uxoris honore ɔtemplato: si talis ēst inquiūt vita hominis cum uxore non expedit

g Sanctiora. ab initio tñ cū ɔhūt: ɔriā debēt hrē volūtatē. s. de sobole suscipienda. xxvij. q. ij. oē itaq;.
h Hūc. ex hoc vr: q vxor nō possit facere elemosynā sine licētia viri. sed istud intelligas de reb9 dotalib9. nam dñium rerū dotaliū est penes mulierem de iure naturali de iure ciuili ē penes maritū. C. de rei vē. doce. Et d his intelligas h9. c. uel si uis intellige de pafrenalibus. cōsiliū est h° nā cui cōmisit cōpus honestū est ut res cōmittat. C. de pac. ɔuent. hac lege. ꝛ ex de dote post diuor. c. ult. sed q̄ro cū isti votū emiserit q̄re vestes mutare nō possunt. ad hoc dicas q vir duplicē hꝫ faïtutē in vxore: vnam quo ad debitum reddēdū: aliaꝫ q° ad ministeriū sibi exhibendū. vñ lꝫ vnaꝫ relaxauerit nō tñ aliā. ff. d ḱ. ru. pdi. si domus ꝛ ex d ɔuer. ɔiu. quidam.
i Magis. q. d. cū pduristi eū ad scādalū dissentionis: poti9 malum fecisti viro ñ obediēdo q̃ bonū feceris abstinēdo.
k Anna. i. vidua
l Susāna. i. vxorata.
m Secū dū vba. i. gb9 dr de bito rddēdo.
n Imputaret. ar. q p20 ɔpleto hētur qd p volēté agē nō stat ne fiat. ar. s. ɔpri. cā q. v. pposito.
o Quisqs. tāgit illa tria vba apli q hñt vxores sint tāq̃ nō hñtes. et q vēdūt sint tāq̃ nō vendētes: ꝛ q emūt sint tāq̃ nō emētes. h.
p Nō faceret. i. in nō faciendo elemosynam.
q Quia ɔnsit. i. ɔnsitoriū ē.
r Presūit. supbiēdo cū eis
s Secur9. hec clausula repetit cū qlibet pcedēti ab illo loco quisqs ꝛc.
t Una sola. corrigēda hic. s. xxij. q. iiij. diffinitio. ꝛ ē hic ar. q si alter sine licētia alterius intret religionē: q sua auctoritate pōt exire.
u Ex alieno. hoc verū est si cōaīo vouit: ut auferat illi cui9 est: alias licitū ē alicui rē alienā legare: ut insti. de. l. §. nō solū: lꝫ sec9 sit fm canonē: ut ex de testa. c. fili9.
a Tunc saluabit. expōnit hierony. illd apostoli ad tymotheum saluabit mulier p filiorū gnātōe: s. pmāserit in fide ꝛ dilectōe ꝛ scītate.
b Saluabit. i. merebitur saluari.
c Uirgines. i. integri in fide.
d Si q ipsa. i. virginitatē corporis. et est simplex relatio.
e Radicis. s. sui ipsi9.
f Cariē. i. corruptōem sue carnis.
g Cōpēset. quātum in ipsa est.
h Pomis. i. filijs q dicunt flos et poma sicut mater radix.
i Hoc solum virginitas. s. carnis.
k Uirginitate. s. mētis.
l Castitate. saltē in affectu seruata.
m Imperfecta. q° ad vitā eternā pmerēdaꝫ.
n Qui sitit. vba pōit hic euāgelij: et loqtur de siti ɔtinētie.
o Nolitis. ar. ad ea q̄ pfectōis sunt nemīnem esse cogēdū lꝫ psuadendum. nā talia cōsilij sunt ꝛ nō pcepti. ar. xi. q. iij: aliud. ꝛ. xxxij. q. i. itegritas.
p Imperatū. s. ɔpri. q. i. integritas q̄tū ad corporalē. sed de mētali pceptū est.
q Maioris. sic. xxvij.

q.i.iam nūc.nā nemo in necessitate liberalis existit.ff.de admi.le.rem legatā. r ¶Expedit.ē.xxxiij.q.i.si enim ꝯ sed verū ē ꝙ nō expedit ꝓpter onera mr̄imonij:ut.ē.ꝓxi. q.vij.omnes.sed expedit ꝓpter fornicatōem vitādā.

s ¶Noluerūt.i.noluerūt exercē id ad qḋ nati sūt .s.uti copula carnaliter ita ſm hoc ē ar.ꝓ cardinali ꝙ null⁹ ē nālit̄ frigid⁹.ē.e.q.i.requisisti.alia lr̄a hꝫ voluerūt esse qḋ nati sunt.i.virgines.

t ¶Celoꝝ.supple igr̄ recipiāt mercedē i regno celorum.

v ¶Si castrati.ar.qḋ de vno ꝯcedit̄ ⁊c̄:ut.ē.di.xlv.disciplina.xxiij.q.iiij.forte.alibi dr̄ quod ḋ vno negat̄ de alio cōcedit̄:ut.xxv.di.qualis.

x ¶Finis.q2 ꝑmissa.c.s.tūc saluabit̄.⁊.c.h° solū ⁊.c.q sunt equoce vtunt̄ hoc noīe ṽginitas qn̄qꝫ ꝓ ṽginitate mētꝭ qn̄qꝫ carnis:iō determinat ubi sic uel sic accipiatur.

y ¶Et due.s.tūc saluabitur ⁊ illa.s.hoc solū ibi absqꝫ ṽginitate.

z ¶De ṽginitatis.i.que est in mēte.

⁊ ¶Principiū .s.illi⁹ .c.qui sitit.

a ¶Ui uxorē.ꝯuertat̄ intrādo monasteriū si iuuenis ē.vel si senex ē:ꝯtiñeat i seculo ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.cū sis.⁊ h° dic̄.h.ꝙ eo ipso qḋ dat vxori licētiā:intellr̄ vouere et si nō exꝑmat cō pellēd⁹ ē ire ad religionē nō.ē.xxvij.q.ij.agathosa.⁊ suffic̄ tacita licētia.s.ꝑmittē ut h.⁊ ar.ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.ꝯsuluit.alij dicūt:ꝙ q dat licētiā nisi expresse voueat ꝯtiner̄ nō tenet̄ nec monasterium ingredi:imo eā reuocari pōt de monasterio ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.c.i.⁊ qḋ dic̄ h sibi ꝯuertat̄:dicūt nisi malit eā reuocare.sic̄.n.ſm istos expss⁹ ꝯsēsus exigit i ꝯcēdo ita i separando mr̄imonio.ar.ex̄ de re.iur.oīs res.alij.distinguūt:ꝙ si mulier sciuit ius q̄ dedit viro licētiā.tūc etiā itelligit̄ vouere:secus si ignorauit.

b ¶Manifestū est.vota q̄ scādalizāt viꝝ ut iacere i camisia vel ieiunare cū ipse prādēt. c ¶Nisi auctor.mulier g° ñ pōt facē votū abstinētie sine volūtate viri.Sed nunqd vir pōt abstinē sine vxoris ꝯsensu.sic̄.j.c.cū caput.hꝫ g°.ꝯiuges

nubē.quoꝝ dn̄s sn̄iam ꝓbās recte ait quidē sentitis qḋ ñ expediat hōi ad celoꝝ regna tēdenti accipe uxorē:ſꝫ difficilis res ē:⁊ ñ oēs capiūt verbū istud:uerū qbus datū est. alios hoim fac̄ eunuchos natā:alios vis hoim.mihi illi eunuchi placēt: quos castrauit uolūtas ñ necessitas.libenter eos in meo recipio sinu: q se ipos castrauerūt ꝓpt̄ regnum celoꝝ ⁊ ob meū cultū noluerūt eē qḋ nati sūt.simulqꝫ tractāda ē sn̄ia.q se ingt castraueīt ꝓpter regnū celoꝝ:si castrati mercedē hn̄t regni celoꝝ: ergo q se ñ castrauerūt:locū nō pn̄t accipe castratoꝝ. Finis hui⁹ auctis ⁊ due ꝓcedētes ḋ ṽginitatis affectu intelligunt̄: q ñ in nolūtate solū ſꝫ in necessitate ē. principiū ṽo de effectu intelligit̄:q nō in necessitate ante votū:ſꝫ in volūtate ē: nec exigit̄ nisi repromittatur. Item ex conci.remensi.

Non licet illi ducere uxorem qui suā velare permiserit.

Qui uxorē suā uelare ꝑmiserit: aliā ñ accipiat:sed similiter ꝯuertat̄. Item augu. in questionibus numeri.

Vota abstinētie q̄ mulier permittēte viro ꝓmiserit:illo ꝓhibente seruare non cogitur

Manifestū est ita legē uoluisse feminā sub viro eē: ut nulla ei⁹ nota q̄ abstinentie cā vouerit reddant̄ ab ea:nisi auctor vir fuerit permittēdo. Nā cū apud pctm̄ eiusdē viri

sint pares q̄stū ad votū ꝯtinētie:nō tm̄ q̄stū ad votū abstinētie.⁊ h° intelligo ḋ quolibet voto i quo ñ fit vxori ꝑiudiciū q° ad carnale debitū:sequis ex illo voto oriat̄ scādalū mulieri:ut i hoc sit dr̄a int̄ viꝝ ⁊ mulierē.sibi ⁊ de muliere dici pōt.ꝙ uouē possit dummō ꝑ illud votuꝫ mulieris nō fiat viro ꝑiudiciū.vl̄ si nō exoriat̄ scandalū viro:ut si vouet iacē in camisia cū eo l' singul' noctibus ire ad matutinas al's tenet̄ mulier illḋ adimplere ēt viro inuito:ut si vouit ꝙ daret denarium amor̄ dei l' aliqd tale.h° dic̄.h.canon tm̄ iste indistincte loqt̄.Iteꝫ vr̄ q mulier ista peccet:q2 magꝭ ē obediendum ē deo q̄ hōi.nā scriptū ē vouete ⁊ reddite ⁊c̄.xvij.q.i.in p̄n. sed dic ꝙ mulier ista ñ obedit viro ꝯ dn̄m:q2 dn̄s h° vult.j.c.noluit eo aūt ipo ꝙ hoc viro ꝯcedit̄ reuocare votuꝫ abstinētie ꝓhibet̄ de voto ꝯtinētie.immo nec viro ꝯcedit̄ reuocare votū abstinētie.imo peccat vir reuocādo:ſꝫ ꝑcipitur vxori:ut obediat sibi ex̄ de iureiu.debitōes.⁊.xxiij q.i.qd culpat̄ i h.

d ¶Permissa ꝯtinētia.

e ¶Mulieri.ē.xxxij.q.i.si quis vxorem.

ꝯtinere voluerit lex:si pri⁹ ꝑmiserit ⁊ postea ꝓhibuerit:et hoc tn̄ ñ dixit ut mulier qḋ uouerat faciat:q2 ꝑmissa iā pri⁹ a viro fuerat:viri dixit eē peccatū.q2 abnuit qḋ pri⁹ ꝯcesserat nō tn̄ mulieri ex hoc iussū dedit:ut qḋ prius vir ei ꝯcesserit:postea si ꝓhibuerit: ꝯtēnatur. Ex ꝑmissis apparet: ꝙ ꝯtinētie uota nec mulier sine ꝯsensu viri: nec vir sine cōsensu mulieris deo reddē pōt si aūt ꝯsensu alteri⁹ eoꝝ ab altero ꝓmissa fuerit: ⁊ si postmodū in irritū deducē voluerit q ꝑmisit ñ tn̄ ualet: q2 in debito ꝯiugij eque mulier hꝫ ptātem viri: sicut ⁊ vir mulieris. atqꝫ idō si qlibet eoꝝ alteꝝ a suo iure absoluerit: ad p̄teritā seruitutē ipm reuocare nō poterit. q2 ṽo in ceteris vir ē caput mulieris: ⁊ mulier corpus uiri:ita nota abstinētie uiro ꝑmittente mulier pōt ꝓmittere:ut tn̄ eodē ꝓhibente reꝓmissa ñ ualeat adimplē:⁊ h° ut diximꝰ ꝓpter ꝯditionē fuitutis: q2 ṽo in oībus dꝫ subesse. Vn̄ aug.in li.questionuꝫ genesis. Mulieres suis uiris debent subesse.

Est ordo naturalis in hōibus:ut seruiāt femine viris:⁊ filij parētibus: q2 in illis hec iusticia ē:ut maiori fuiat minor. Idē in q̄ōnibus ue. ⁊ no.testa.

Vir caput est mulieris

Hec imago dei ē in hōie ut unus factus sit dn̄s ex

f ¶Est ordo.illa natiuitate ⁊ ortu ꝓueniēs.nā femina de corpore viri ē.⁊ ē ⁊ alia rō q̄ in velamie corporis ei⁹ ꝑpēdit̄. g ¶Ut fuiāt.h° adeo verū ē ꝙ pr̄ en⁹ ꝯsentiendo liberte:ut ꝯbat:amittit in ea operas cū in officio viri debeat esse:ut.ff.de op.li.sic̄.

h ¶Maiori.maior dignitate fili⁹ fuiat minori pr̄i: q ñ ē i dignitate:similiter minor etate fuiat minori de ꝓcepto dn̄i:ut esau iacob.⁊ qḋ dic̄ h nulla iusticia ē: vex ē ſm ve.te.ſꝫ ſm nouū q maior ē sit sic̄ minister

rc.xciij.di.diacõi.ſʒ meliõ lr̃a ẽ ut mioꝛ fuiat maiõi

a Hec imago.i.in hoc dr̃ hr̃e ſimilitudinẽ dei.

b In hoie.q2 ſicͣ ꝓceſſerũt a deo oĩa: ſic ab adã ꝓceſſerũt oĩa.h accipit tm̃ hoc nomẽ ĩ maſculino genere aſ cõis generis eſt: ff.de.v.ſi.hõis.

c Ut vn⁹.id eſt imago dei dr̃ ipe hõ:q2 ſicͣ aqua ꝓfluxit ex latẽ dñi ſic eua ex latere ade. Itẽ i hoc hʒ imaginẽ q2 habʒ rõeʒ ꝛ intellectũ ſicut de⁹.

d Imaginẽ.i.ſimilitudinẽ ꝺ pe.di.ij.illa aĩa.

e Quia imago: ꝛ iõ ñ dʒ celari.

f Mulier.ñ tm̃ q̃libet:q2 ñ ꝟgieſ ꝺ ꝯſuetudine.ſed fac vim in eo: qꝺ diͨ gl'a.i. de⁹ nõ gloꝛiaꝛ p ipaʒ ſicͣ p viꝝ.nã p eã pꝛima ꝑuaricatio ẽ iducta.ĩ.e.mlier

g Satiꝯ.ꝛ pene ñ tñ ꝙ imoderate ꝟberet.C.ꝺ re pu.ꝯſenſu.ꝛ.ꝰ.e q.ij.placuit.

h Teſtimoniũ.i.accuſatõem.

i Lapidareꝛ.et ita vr̃ ꝙ i veti lege nũꝗ vir obligabaꝛ pena talionis.ſʒ tu dic cũ.h ꝙ dͦ locũ hẽbat tm̃ i accuſatõe adulterij i pmo co ita:puta cũ nõ inueniebat eã ꝟginẽ ꝟ dicebat ſe ñ i ueniſſe.ꝛ ipa ꝯtrũ ꝓbabat p aſpectũ liteaminis. i hͦ cãu ñ puniebaꝛ vir taliõis pẽa.ſʒ tm̃.c.ciclos auree oꝛũ dabat patri puelle.

quo ceteri oꝛiãtur: hñs imperiũ dei q̃ſi uicari⁹ eius: q2 vni⁹ dei hʒ uir imagineʒ. Ideoq3 mulier ad imaginẽ dei ñ eſt facta. ſic eteni dicit: ꝛ fecit deuſ hominẽ: ad imaginẽ dei fecit illũ. hinc etiã apl's: uir quideʒ ait nõ debet uelare caput: q2 imago ꝛ gl'a dei: mulier iõ uelet: q2 ñ eſt gl'a aut imago dei. Item in eodẽ Satis hinc apparet queadmodũ uiris feminas ſubditas ꝛ pene famulas lex eẽ uoluit uxores: dũ ꝯſtituit: ut diceret aduerſus uxorẽ vir teſtimoniũ: vñ lapidaretur illa: ſi hoc uerũ eẽ demonſtrareꝛ. ipe tñ nõ uiciſſim lapidaꝛ: ſi hoc falſũ eſſe ꝯſtiterit: ſʒ tm̃modo caſtigaꝛ ꝛ dãnificatur: eiq3 ppetuo iubetur adherere q̃ carẽ uoluerat In alijs aũt cauſis eũ q teſtimonio falſo cuiq3 nocuerit: qꝺ ſi ꝓbaretur ius ſit occidi: eadẽ plecti iubet pena: qua fuerat ſi uerꝝ eẽt: ipſe plectendus. Item hiero. ſup epiſtolã ad titum.

Cũm caput mulieris ſit uir caput aũt uiri chꝛiſt⁹: que cũq3 uxoꝛ nõ ſubijciꝛ uiꝛo hoc ẽ capiti ſuo einſdẽ crimis rea ẽ: cui⁹ ꝛ uir ſi ñ ſubiiciaꝛ capiti ſuo. uerbũ aũt dñi blaſphemaꝛ uel ꝯtẽniꝛ dei pꝛima ſnĩa ꝛ ꝓ nihilo duciꝛ. uel cũ chꝛiſti infamaꝛ euangeliũ dũ ꝯtra legem fidẽq3 nature ea q̃ chꝛiſtiana eſt ꝛ ex lege dei ſubiecta eſt: uiro imperare deſiderat: cũ etiam gẽtiles femine uiris ſuis ſeruiãt ꝯmuni lege nature. Item aug. in queſtionibus numeri. Arbitrium uiri mulierem ſequi oꝫ in oĩbus

Noluit itaq3 lex aliqd uouere deo aduerſus aĩam ſuam: ut nõ in aliq̃ rex licitarũ atq3 ꝯceſſarũ abſtinẽtia in einſdẽ uotis femie ualeat auctoꝛitas: ſʒ uirilis: ita ut ſi adhuc inupte conceſſerat pater uota ꝑſoluere: ſi anteq̃ ꝑſoluerit nupſerit: ꝛ uiro ei⁹ hoc cognitũ ñ placuerit: ñ ꝑſoluat ꝛ hoc omnino ſine peccato q2 deuſ mũdauit eã ſicut dicit. i. mũdam indicauit: neq3 hoc ꝯ deum putandũ eſt fieri cũ ipe deus hoc pꝛecepit hoc uoluerit. Item ambꝛoſius in libꝛo queſtionũ ue. ꝛ no. te.

Nulla eſt mulieris poteſtas ſed in oĩbus uiri dñio ſubiecta eſt.

Mulierẽ cõſtat ſubiectam dñio uiri eſſe: ꝛ nullã auctoꝛitatẽ hr̃e. nec docẽ poteſt nec teſtis eſſe nec fidem dare nec iudicare. Item in exameron in tractatu diei q̃rte.

Adam p euam deceptus ẽ nõ eua p adam: quẽ uocauit ad culpã mulier. iuſtũ ẽ: ut eũ in gubernatiõe aſſumat ne iterꝝ feminea facilitate labaꝛ Idẽ ſup pmã epl'am ad cori.

Mulier debʒ uelare caput q2 nõ eſt imago dei: ſʒ ut uiro oſtẽdatur ſubiecta: ꝛ q2 ꝑuaricatio p illam inchoata ẽ hoc ſignũ debet hr̃e in eccl'a ꝓpter reuerentiã ep̃alem. nõ hʒ caput libeꝝ: ſʒ uelamine tectum: nõ hẽat ptãtem loquẽdi quia ep̃s habet ꝑſonã chꝛiſti. quaſi ergo ãte iudicẽ chꝛiſtũ ita ante ep̃m ſit: q2 uicari⁹ dñi eſt ꝓpter peccatuʒ oꝛiginale ſubiecta debet uideri. Itẽ in libꝛo de paradiſo.

m Qui teſtimonio.i.accuſatõe calũnioſa.h⁹ iõ ita expõe nã teſtis nõ obligaꝛ ad talionẽ: ſʒ alio mõ puniꝛ a iudice ſi uarie rñdit: ut.C.de teſti.nullũ.h.tñ diͨ ꝙ ſic.iij.q.i.nihilo min⁹.maxime ſm veterẽ legẽ: de hͦ dictũ ẽ.ij.q.iij.i ſũma.

a Cum caput.criminis.ꝰ.ix.q.ij.c.i.ꝰ xxij.q.v.ꝺ foꝛma.ꝰ.di.xcv.eſto.ar.eãdẽ ꝯditõnẽ iferioꝝ ad media q̃ ẽ medioꝝ ad extrema.

b Blaſphemaꝛ.tractabat.n.hier. illud ꝟbũ apoſtoli ad titũ admone adoleſcẽtulas eẽ ſubditas viris ſuis: ut ñ blaſphemeꝛ ꝟbũ dei.i. euãgeliũ ꝟ ꝟbũ dei i padiſo q̃ten⁹ viris ſꝺdite eſſẽt.

c Dei.q2 dixit mulieres eẽ ſꝺditas viris cõuerſatio tua erit ad viꝝ ꝛ ipe dñabiꝛ tui ꝛc̃.

d Noluit cõceſſerat. ar. ꝙ abbas poſſit reuocare votũ monachi qꝺ ẽt emiſit añ mõachatũ.ar.xx.q.iiij.mõacho.pl⁹.n.ẽ monachus ſub abbate q̃ vxoꝛ ſꝺ viro: ut.xii.q.i.ñ dicatis.

e Cõtra deũ.ſicͣ.ꝰ.xxiij.q.v.dixit.ꝰ.xxij.q.i.pctʒ.ꝰ.xxiij.q.iiij.q pec cat.ꝰ.di.xxvi.deinde.

a Mulierẽ.auteʒ.virilia.n.officia mulierib⁹ ſũt adẽpta.iij.q.vij.§.tria.ff. ad vell'.l.ij.

b Nec docere in eccl'a maſculoſ.ꝰ.di.xxiii.mulieres: de cõ.di.iiij.mulier.

c Nec teſtis.in cã criminali/niſi in illis caſib⁹ i qb⁹ifames admittunꝛ nec i teſtõ inſti. ꝺ teſta. §.teſtes/nec cõtra clericos in cã crĩali: q2 non pot eſſ: qꝺ ipſi ſunt.ꝰ.ij q.vij.ipſi ap'i: ut nõ.xv.q.iij.de crimine.

d Nec fidẽ.obligaꝛ tñ ſi doloſe fideiubebat ut creditoꝛẽ ꝺcipiat: ut.ff. ad vell'.ſi decipiẽdi/iteʒ et ſi pꝛiuilegio uelleiani renunciauerit obligatur ꝛ tenetur.ff.ad uell'.l.ult.

k Demõſtrareꝛ.ñ p aſpectũ liteaminis.ſãguinolẽti ſʒ nec hodie cũ agit vir ad ſeparatõeʒ ſuſtinet taliõnẽ ſec⁹ ſi agaꝛ ad penã adulterij criminaliꝛ.ex. ꝺ ꝓcu. c.tue.iõ ãt ñ puniꝛ vir pẽa taliõnis: q2 iã alia via cõſeq̃rꝛ id qꝺ optauit.qꝺ eẽ ñ dʒ.ff. ꝓ ſocio.idẽq3.ff.ꝺ ꝯ.iſti.q̃ ſub ꝯditõe.§.ſiq̃s.

l Caſtigaꝛ.i.ꝟberaꝛ

e Nec iudicare.niſi in caſibus: ut dixi.xv.q.iij. de crimĩe

f Adam gubernatõe: p hͦ vr̃ ꝙ vir poti⁹ dʒ eẽ curatoꝛ vxoꝛis q̃ extrane⁹ qꝺ negat lex.C.q dari tu.po.l.ij.

g Mulier.ſed ut oſtendatur non ſolum ꝓpter hoc ſed etiam ꝛc̃.

b ¶ Propt reuerētiā.i. ꝓpt reuerētiā sacerdotū.ar.liiij.di. si seru⁹ sciente.et sicut āte iudicē dñi:ita ante vicariū ei⁹ sacerdotem sit subiecta viro: vl' ꝓpter reuerentiā sacerdotū ne sacerdotes in ei⁹ faciē intuētes inuitēt ad libidinē.
i ¶ Personā.i. qlibet sacerdos de pe.di.iij. int hec hircum.
k ¶ Originale.i. qd̓ originē habuit ab ipsa quo ad homines.
l Nec illud ociosū est i. sine causa ꝛ mysterio factum.
m ¶ Costa. nō de pede ne oino videret famula nec de capite ne videt̄ dña: ſʒ de costa: ut collateralis videret̄.
n ¶ Mitaꝝ. q° ad nūeꝝ vl' multaꝝ quo ad gen⁹
o ¶ Et disparīū. quo ad sexū vel disparīū q° ad speciem.
a Quidā vir ī captiuitatē duct⁹ est q: in pcedēti cā dixerat mrīmoniuʒ separi ꝓpt frigiditatē ꝛ ꝙ viro viuente sepata posset alij copulari ne idē videret̄ faciēdū ꝓpt hostilē calamitatēʒ uel captiuitatem ideo subdit causaʒ istā in q̄ ostēdit qd iuris sit siqs tenet̄ in captiuitate ꝛ vxor ei⁹ interim nubat alij ut aūt hoc ꝛc̄.
Et nō. ꝙ hic tractat̄ de illo impedimēto qd̓ dr̄ ligatio. ligatio ē cuʒ qs ligat̄ alteri vinculo mrīmonij ꝛ quodlibet ipedimentū mrīmonij dici pōt ligatio sumēdo large siue cōiter nō ꝓprie ar.xxvi.q.i.§.i.
b Utraqʒ qd̓. si mulier credit suum maritū mortuū ꝛ hʒ iustā cām credendi licite pōt ꝯhere. si autē dubitat de morte viri ꝛ ꝯtraxit lʒ nō debeat cō-
Q.i.
trahere: tenet̄ tñ reddē debitū petēti: sed ipa n̄

Nec illud ociosū est: ꝙ non de eadē terra in qua plasmatus est adam: sed de ipius ade costa facta sit mulier: ut sciremus vnā in viro ꝛ in muliere corpis esse naturā: vnuʒ fontē generis humani. Ideo nō duo a principio facti vir ꝛ mulier: nec duo viri: neqʒ due mulieres: ſʒ primū vir ꝛ deinde ex eo mulier. vnā enim naturam volens hominū ꝯstituere deus: ab vno principio creature hoc incipiēs multarū ꝛ disparīū naturarū eripuit facultatē. Euidentissime itaqʒ apparet ita viꝝ caput eē mulieris: ut nulla uota abstinētie uel religiose ꝯuersatiōis liceat sibi sine eius licētia deo offerre: etiā si viro pmittēte repromissa fuerit: nō licet ei votū ope complere: cū vir voluerit reuocare ꝓmissū: vota do ꝯtinētie ita alteri⁹ pmissu ab altero ualēt offerri: ꝙ post pmissionēʒ nō ualent in irritum deduci.

Quidam vir in captiuitatē ductus ē. postea uxō eius audiens illum mortuū nupsit alij. Demū ille de captiuitate rediens reperit uxorē suā. Illa posterioris amore capta aspernatur toꝝ prioris viri. Nunc primū queritur: an sit ista rea adulterij: que viuēte viro suo alteri nupsit. Secūdo: an redeūte primo sit cogēda recedē a scdo: ꝛ redire ad primum
Utraqʒ questio terminatur auctē leonis pape q scribens nicete aglegensi epo ait.

Qui alij nupserit putās virū suum mortuū esse: illo redeūte ad priorem redire cogitur.

Cum per bellicā cladem ꝛ pgrauissimos hostilitatis incursus ita quedā dicatis eē diuisa coniugia: ut abductis in captiuitate viris femine eorū remanserint destitute: que viros ꝓprios interemptos putarēt: aut ab iniqua dñatōne nūqʒ crederēt liberandos: et in alioꝝ ꝯiugia solicitudine cogēte transierūt: cūqʒ statu reruʒ auxiliante dño in meliora ꝯuerso nōnulli eoꝝ q putabātur perijsse remearūt: merito charitas tua videt̄ ambigere qd d̓ mulieribus que alijs sūt ꝯiuncte viris a nobis debeat ordinari. Sed q: nouim⁹ pceptum qd̓ a dño iungit̄ viro suo mulier: ꝛ iteꝝ agnouimus pceptū: ut quos deus ꝯiūxit homo non sepet: necesse ē ut legitimaꝝ federa nuptiaꝝ reintegranda credam⁹: ꝛ remotis his que hostilitas intulit: vnicuiqʒ id qd̓ legitime intulit reformet̄: omniqʒ studio ꝓcurādū est: ut recipiat vnusquisqʒ qd̓ ꝓprium est. nec tñ culpabilis iudicet̄: ꝛ tanqʒ alieni iuris psuasor habeat̄: q psonam ei⁹ mariti q iam n̄ esse extimabat̄ assūpsit. sic eniʒ multa: que ad eos q in captiuitatē ducti sūt ptinebant: in ius alienū trāsire potuerīt: ꝛ tñ plene iusticie est: ut eisdem reuersis ꝓpria reformētur. qd̓ si in mancipijs uel mansis aut etiā domib⁹ ac possessionibus recte seruat̄: quāto magis in ꝯiugioꝝ reintegratione faciendū est: ut si qd̓ clade bellica turbatū est: pacis remedio reformet̄. Et iō si viri post longā captiuitateʒ reuersi ita in dilectione suarū ꝯiugum pseuerant: ut eas cupiāt redire in suum ꝯsortium: omittendū ē ꝛ inculpabile iudicandū est qd̓ necessitas intulit: ꝛ restituendum qd̓ fides

pōt erigere: ut ex̄ de sis nup. dcmi⁹ nester. ꝛ ita in tali casu vir pōt eā remouere pp adulteriū cū non habuerit ꝓbabilē cāʒ mortis sue sed si audierit eū mortuū lʒ p falsū rumorē: ꝛ tūc nupserit: vir nō pōt eam de tali adulterio accusare nisi ipsa ꝓcurauerit illū rumorē. ut. ff de adult. miles. §. mulier. ſʒ pone ꝙ mlier credit eū viuē ꝛ est mortu⁹ et ꝯhit: nūqd est mrīmoniū ibi: sic ipsa tñ adulterij reatu tenet̄ lʒ ad ulteriū nō cōmittat. naʒ dic̄ lex ꝙ tenet̄ qs actione furti lʒ subtilitate iuris furtū nō ꝯmittat. C. d̓ fur. siqs seruo. minor tamen penitētia ei imponet̄.
a Cum p bellicā. crederēt hec rō friuola est ꝛ iō non curat ei respōdere.
b ¶ Solicitudine incōtinentie vel paupertatis.
c ¶ Hostilitas. sic s̄. xvi. q. iij. p̄ma.
d ¶ Qui psonā. s̄. ij. q. i. in p̄mis. nā similitudo attendit̄ int̄ illū q succedit inuasori. ꝛ istuʒ de q° hic loqtur.
e ¶ In cōiugioꝝ. ar. ꝙ eccl'ia clico dʒ restitui de captiuitate redeunti per quātūcūqʒ tp̄s detēt⁹ fuerit si ꝓbat iustū ipedimētū: cū eccl'a sit vxor clici. vij. q. i. sicut. et diri. vij. q. i. pastoral'.

f ¶ Perseuerāt. ⁊ ita dr̄ ꝙ ipsi nō cōpellātur ad eas redire si noluerit: sꝫ supplet h̄ qdā marie. alij itelligūt hoc de illis mulierib⁹: q̄ viros nō credebāt mortuos: et tn̄ ɔtraxerūt. qđ nōt in prin. capli.

C. de ince st. et inu. nup. q ɔ̄. sed lꝫ. b. ⁊ l. ita distiguūt: falsa tn̄ ē distinctio: sufficit. n. alteri⁹ ignorātia ut sint legitimi: ut ex̄ q fi. sint le. ex tenore. Absurdū. n. ē ut aliqs sit parti legitim⁹ ⁊ pti illegitim⁹. ar. ff. de liber. cā. l. ij. sꝫ si ambo parētes sciūt īpedimētuꝫ l affectāt ignorare: q2 ñ ɔ̄būt p̄missa denūciatione corā eccl'a: lꝫ p legitimo habitū fuerit: tn̄ filij nō sūt legitimi: ut ex̄ de clāde. despō. cū ibi. bitio.

g ¶ Perseuerāt. ə̄. xxxij. q. v. puto in prin. ɔ̄. sed illđ qn̄ marit⁹ vel vxor scit adhuc viuere. istud qn̄ certis indicijs putatur mortu⁹ eē de pe. di. vij. c. iij. xxx. q. v. incerta.

h ¶ Ostēdentes: ar. ꝙ ex ɔsequentia opis ex facto p̄nti p̄sumit circa pteritū. ut h̄. ⁊. xxxij. q. i. reqsisti. ⁊. ə̄. xxij. q. ij. qđ ait. ⁊. C. đ adult. ij. q. qñqꝫ p̄sumit ex p̄cedēti facto circa pn̄s: ut. ij. q. i. in p̄mis in fi. et q. vij. ñ pōt. qñqꝫ ex pn̄ti circa presens: ut di. l. di. fiqs diacon⁹. qñqꝫ ex eo qđ solet fieri p̄sumit et timet i futurꝫ: ut. iij. q. v. accusatores qñqꝫ p̄sumit ex pterito circa futurū. C. de cō. furti l. ult. qñqꝫ p̄sumit ex futo circa p̄teritū. ff. đ cō. ide. si nō sorte. §. si. x. aut stichū.

i ¶ Remissio. i. dimissio hoꝝ viroꝝ.

k ¶ Qđ ɔditio. qđ necessitas cogit ñ ē iputādū. xv. q. iiij. int cetera. vij q. i. pōtifices. j. đ cō. di. v. discipulus.

a Cum i captiuitate ɔmisisse. pctm̄ notat inuenisse in ɔ̄he

poscit. ⁊ infra: Sicut alique mulieres ita posterioꝝ virorū amore sūt capte: ut maluerit his cohere q̄ ad legitimū redire ɔsortiū: merito sūt notāde: ita ut eccl'iastica cōione priuentur: ꝙ de re excusabili ɔtaminationē criminis elegerūt: ostēdentes sibimet p suā incontinentiā placuisse qđ iusta remissio poterat expiare. redeāt ergo in suū statū uolūtaria reintegratione ɔiugia: neqꝫ ullo modo ad obprobriū male uolūtatis trahat qđ ɔditio necessitatis extorsit. q2 sicut he mlieres q̄ ad viros suos reuerti noluerit: impie sūt habende: ita ille q̄ in affectuꝫ ex deo initum redeūt merito laudande sunt. Item innocentius papa probo.

Probo viro uel uxore de captiuitate redeuntibus ppria reintegrantur coniugia.

Cum i captiuitate ursa mulier teneret: aliud ɔiugiuꝫ cū restituta fontanū cōmisisse cognouimus. sed fauore dn̄i reuersa ursa nos adijt: ⁊ nullo diffidente uxorē se esse memorati pdocuit. q̄ de re fili charissime merito illustris statuimus fide catholica suffragāte coniugium illud esse quod erat primitus fundatū diuina gratia: ɔuentūqꝫ secunde mulieris supstite priore nec diuōrio eiecta nullo pacto eē legitimum. Item hiero. ad amādum presbyterum.

Que primo viro relicto secūdo adheserit: nisi scđm relinquēs primo reconciliari ñ pōt

Non satis aniaduertē potuisquid sit qđ dicē uoluit epl'a uestra alio viro p vim acceptō ɔgregata videlicet multitudine nolentē rapuit: ⁊ vir postea ñ raptorē rapta dimisit Legat libros moysi ⁊ ineniat desponsatā viro: si in ciuitate fuerit oppressa ⁊ ñ clamauerit puniri quasi adulterā. vi autē oppressā in agro inoxiā esse ⁊ violentū legib⁹ subiacere. ergo ⁊ ista soror vr̄a q̄ ut dixit ui passa ē: ut adultero iūgeret: si vult corpus christi accipe ⁊ ñ adultera reputari: agat penitentiā: ita dūtaxat ut secundo viro q nō appellat vir sed adulter a tpe pnie nō copulet qđ si dnꝝ ei videt: ⁊ semel dilectū ñ pōt delinquere neqꝫ p̄ferre dn̄m uoluptati: audiat aplm̄ clamantē: nō potestis calicē dn̄i bibere ⁊ calicē demonioꝝ: nō potestis mēse dn̄i cōicare ⁊ mēse demonioꝝ. ⁊ in alio loco: q̄ ɔuētio lucis ad tenebras: qs ɔsensus christi ad belial: rem nouā loquor: imo non nouā: sꝫ veterē: q̄ ueteris te. aucte firmat: si reliq̄rit secundū virꝫ ⁊ recōciliari priori noluerit: nō pōt. scriptū est. n. in deutronomio: si accepit homo uxorē ⁊ habuerit eā ⁊ non inuenerit grām in ɔspectu ei⁹ ppter aliquā feditatē: scribat ei libellū repudij: ⁊ dabit ei ⁊ dimittat eā in domo sua. Cum qꝫ egressa adultera maritū duxerit: ⁊ ille quoqꝫ oderit eam dederitqꝫ libellum repudij et

b ¶ Perdocuit. sꝫ q̄lr̄ pbauit h⁹? dic. h. p testes nā i p̄iudiciū m̄rimonij nō credēt etiā ⁊ viro iurantib⁹: nisi fama essꝫ đ hoc: ut. xxxv. q. vi. si duo sꝫ nūqd credēt viro ⁊ secū de vxori iurātib⁹? dicūt qdā ꝙ sic lꝫ videat eē cā ipsi⁹ viri. qđ nō cōcedo. imo nec confessio ipsoꝝ nec fama suffic ex̄ de eo q cognouit cōsā. vxo. sue sup eo.

c ¶ Eiecta maxime: ut. xxxij. q. i. dixit i fi. ⁊. xxxij q. vij. licite. ⁊. c. ult. nisi ppt ipedimētū aliqđ factū est diuortiū.

a Non satis aniaduertere. h⁹ dicit deridēdo ipsū q malā epl'aꝫ ɔposuerat. l q2 v̄ba nō erant cōmoda sensui ad quē assumebāt insti. de donat. §. est et aliud.

b ¶ Uolui. epl'a tua. ul hec oro. l. alio ⁊c̄.

c ¶ Et virꝫ quem prius habebat.

d ¶ Dimisit. nolēdo ad eū redire.

e ¶ Legat. ⁊ qcūqꝫ đ isti facto dubitabat.

f ¶ Si in ciuitate. ar. ꝙ rōe loci p̄sumit ɔ̄ aliquē ⁊ ꝙ iputat alicui si ñ fecerit id quod ei pdesse possit: sic. C. đ iccst. nup. cū ancillis. ⁊ q2 p̄sumit ɔsētire cū pōt reclamar ff. de nor. si fu⁹ sciēte.

g ¶ Et non clamauerit.

do: si sciēter ɔtraxit. sed si ignorant ɔtraxisset q̄uis nō ē m̄rimoniū p̄m: tn̄ filij inde nati habēt p legitimis quo ad successionē. sic̄ ubi p cōsanguinitatē fit diuortiū. qđ verū ē ubi ignorāt ɔiuncti sūt. ar. et qui fi. sint le. cū inf. si aūt sciēter q° ad sciētē legitimi nō sunt. ar. xxxij. q. ij. solet. ar. C. so. ma. si ignorans. et

ar. aliquē tacite ɔsentire: ut. xxxvij. di. diacon.

h ¶ Puniri. ar. ubi testimoniū de auditu valet.

i ¶ In agro. nisi ⁊ coloni ibi essēt nec clamauit.

k ¶ Innoxiā. ə̄. xxij. q. v. finge ɔ̄. ə̄. xv. q. i. siqs irat⁹ ɔ̄. sꝫ ibi lex scilicet canonica vel pmotois.

¶ Ad belial. belial interpretat apostata.

T

m ¶ Rē non nouā.i.nō de nouo traditā bis q audierūt. et est ar. ꝙ ſi ep̄s iurauit ꝙ nō daret nouū feudū. et aliquod feudū de antiqs ad eū ꝑuenerit: bene pōt eū dare: ut ex̄ de donat. ꝑ tuas. et ex̄ de feudis. c. ij.

n ¶ Adultera. nō ꝯuicta de adulterio.

o ¶ Nō poterit. ar. et q° mulier ſeꝑata est a viro aucte eccl'e ñ pōt aucte ſua vir eā ſibi recōciliare. ꝙ nō ē verū: ut. C. ð adult. auc. ſed hodie.

p ¶ Recipere. ut cogatur a lege eam recipere imo ipſa lege prohibetur eā recipe. ſʒ mō tm̄ gr̄e nō ꝓhibet. ar. ȝ. xxxij. q. i. ꝙ aūt.

q ¶ Ne peccare. inducē do malū exemplū. xi. q. iij. ꝓcipue.

a Sigs. cū ſeq. ſi. ex̄ ð ꝯiu. lepro. peruenit ad nos. ſed ſm̄. h. et hoc. c. ⁊ illa decre. ē abrogata. et dic̄ adhēren dū decreto qð ē. ȝ. xiij. q. ij. vnaqueq̄. alij dicūt ꝙ illud decretū ē ꝯſiliū xiij. q. ij. vnaqueq̄. vnð ſi vir vult vagari nō tenet eū ſeq: ſic nec libert⁹ patronū cui opas dʒ. ff. ð op. li. ꝙ niſi. alit inſer' ñ poſſʒ eligē aliā ſepulturā qð falſū ē ex̄ de ſepl'. de vxore. tñ dicūt gdaʒ ꝙ tenet eum ſeq quo ad for. ff. ad munici. filij. §. i. ſed ēt ſi aliq ſciēt ꝯbit cū hiſtrione tenet eum ſeq vagabūdū. vl' dic ꝙ recedētē tenet ſequi ex honeſta cā. ff. ð his qui no. īfa. §. ignominioſe. xv. q. i. ſigs inſaniēs.

b Quod aūt leonis. ȝ. e. c. i. io.

a Si virgo. poſſidere nō dicit poſſediſſe nā p⁹ cōpletā p̄ſcriptionē nō ſcit ſe poſſidē alienū. ſʒ poſſediſſe. nec hʒ tūc ꝯſciaʒ rei aliene. vñ non tenet reſtituē. l. h. hoc ꝯſulat vbi ꝯſcia remordet. xxviij. q. i. §. i.

b ¶ Cū vo ſcierit. certū ē ꝙ i p̄ſcriptōe exigit ꝯtinue bona fides: ut ex̄ de p̄ſcript. qm̄ oē. ſed gd ſi poſtea ꝑcipiā ꝙ ille a quo emerā: nō fuit dñs: ſi ſtati reſtituā eā dño nō poſſuʒ agē ð euictōe: ut. ff. de euict. ſi rē. §. i. dicunt gdā ꝙ debeo ſbijcē ꝑſonā q a me petit rē illā ut a me euicat: ut. ff. ð ne. geſt. at g nā. §. cū me abſēte. ſed adhuc e: dē vr̄ i ſta re qō: q̄ ille q ſic a me ſubiect⁹ ē. cū nō habeat mandatū a dño: potui obijcē exceptōeʒ ꝓcuratoriā qð tñ nō feci ⁊ ſpōte ꝑmiſi a me rē euici. ergo nō potero agē de euictione: ut dic̄ illa. l. ſi rē. ⁊. l. ſi dictuʒ. ad. h° pōt dici ꝙ hmōi exceptōes q ſūt dilatorie iudicij pōt aliqs obmittere: ſed non illas q ſūt dilatorie iclutōis: ut. ff mā. ſi fideiuſſor. § qdā. itē qlit iurabit iſte de calumnia cū ſciat ſe mala fide poſſidere. pōt dici ꝙ ſb hac forma iurabit: iuro ꝙ veni ad litigādū cā mei iuris ꝯſeruādi: ut. ff. ð bo. lib. ſigs libertū. dñs me⁹ dicit ipm poſſe ꝯfiteri ꝙ res non ſit ſua q̄ pudori ſuo dʒ ꝑcere: ut. ff. mandati gnt⁹. qlit ergo iurabit ille q ſubmiſſus ē.

c ¶ Receſſerit. ar. ꝙ ēt p⁹ p̄ſcriptionē ex q° ſcit rē alienā ſe emiſſe: teneatur reddērē p̄s tiʒ eccl'a: cū oē id ꝙ irreꝓhēſibile ē defēdit eccl'a: ut xv. q. i oē qð. ar. di. liiij. gnāl'i ſi.

d In lectū. ex hoc. c. colligit ꝙ q cognoſcit ꝯiugatā ignorāt ñ ꝯmittit adulteriū. ar. ex̄ de ſen. excō. ſi vo aliqs nā ſi locaui militi tanq̄ pagano ignorās poſſum mercedē exigē. ñ n. diſciplinā ꝯtēnit: q militē ignorauit. ff. locati ſi ignorās.

e ¶ Per ſecuritatē. i. iuſiurādū. xxxv. q. iij. ex̄ ordinaria. teſtes. n. hr̄e nō pñt ð hmōi. et ſic patet ꝙ ꝑ iuramētū ꝓbat ignorātia: ut ex̄ de ſen. ex. ſi vero.

f ¶ Probauerit. ar. ꝙ allegās ignorātiā eā ꝓbabit. i. q. i. ſiqui a ſimoniacis. ix. q. i. ordinatōes. iij. q. ix. i dicas ex̄ de elec. innotuit.

dimiſerit ð domo ſua: aut certe mortu⁹ fuēit: ñ poterit eā ꝑ or marit⁹ rcipe uxorē: qm̄ polluta ē ⁊ abomiabil' facta ē corā dño: ne peccare facias trā quā dñs deus tu⁹ tibi tradidit poſſidēdā. Si aūt ieuitabili nccitate cogēte vir i aliā ꝓuiciā fugerit: ⁊ uxor ei⁹ eū ſeq noluēit: illo viuēte illa inupta ꝑmaneat. Unde in cōci. apud vermeriā. Que vir i captiuitate ductū ſeq noluēit: maneat inupta: q̄diu vir ei⁹ vixēit

Sigs necessitate ieuitabili cogēte i aliū ducatū ſeu ꝓuiciā fugēit: ⁊ ei⁹ uxō cū valʒ ⁊ pōt amore parētū ⁊ rex ſua rū eū ſeq noluerit: ipſa ōi tpe q̄diu uir ei⁹ quē īſecuta ñ fuerit viuit: ſp inupta ꝑmaneat. Quod aūt de ꝯiugatis aucte leonis pape dr̄: hoc ēt de vgi nibus intelligēdū ē: ut ſi p̄ter ꝯſciam viro nupſerit alieno: ñ teneant. Unde aug. in lib. de fide ⁊ opib⁹. No e adultera vgo: q neſciēs viro nupſit alieno.

Si virgo nupſit neſciens viro alieno: hoc ſi ſēꝑ neſciat nūq̄ ex hoc adultera erit. ſi aūt ſciat iā ex hoc adultera eē icipit: ex quo cuʒ alieno ſciēs cubauerit: ſicut i iure p̄dior tādiu qſq̄ boue fi dei poſſeſſor rectiſſime dr̄ q̄diu ſe poſſidē ignorat alienū cū vo ſcierit nec ab aliēa poſſeſſione receſſerit: tūc malefi dei ꝓhibet: tūc iuſte iiuſt⁹ uocabit. Sic ēt ignorātia excuſat eū: q neſciēs dormiuit cuʒ ſorore uxoris ſue. Unde in ꝯci. triburieñ. legit. Si lc cogat legitimā dimittē uxorē: q neſciens dormiuit cū ei⁹ ſorore.

In lectum mariti abſente uxore ſoror init uxoris: quā ille uxorē putās ſuā eſſe dormiuit cū ea. ſuꝑ hoc viſū ē ſi ipē ꝑ ſecuritatē verā hoc ꝓbauerit: ꝙ inſci⁹ fecerit hoc ſcelus: pniam quidē q ſibi indicta fuerit agat ⁊ legit mum ſuū ꝯiugiū hr̄e ꝑmittat. Illa vo vindicta digna affligat et in eternū ꝯiugio priuet. Itē hermes in li. paſtor. Dales.

Ego dixi paſtori: dñe ſigs mulierē fidelē in dño hūerit: ⁊ inuenerit hāc in adultio nūgd peccat vir ei⁹ ſi ꝯcūbit cū ea? Si aūt ſcit vir uxorē ðliquiſſe: ⁊ ñ egerit pniam mulier: ſʒ ꝑmanet in fornicatōne ſua: ⁊ coierit vir cū illa reus erit pcti eius ⁊ ꝑticeps fornicatiōis illi⁹. ⁊ dixit illi: gd aūt ſi ꝑmanet in vicio ſuo mulier? ⁊ dixit: dimittit illaʒ vir ⁊ ꝑ ſe maneat. Quid ſi mulier dimiſſa pniam egerit: ⁊ ad vir ſuuʒ uoluerit reuerti: ñ recipiet a viro ſuo? Et dixit: imo ſi ñ recipit eā vir ſuus peccat. ergo ñ dʒ dimiſſa uxore ſua aliā ducere. Hic act⁹ ſimil'ē in muliere ⁊ viro. De ſimplicit vo fornicātib⁹ uel cū duab⁹ ſororibus vel cū mr̄e ⁊ filia ul' cū pr̄e ⁊ filio idē accipiendū eſt: ut ignorātibus ꝯiugia ñ negētur: ſciētibus ꝑpetuo ꝓhibeātur. Unde in eodē ꝯci. legitur Matrimonia ñ ꝓhibeāt ꝯhere quor iceſtū ignorātia excuſat

Sigs cū duabus ſororibus fornicat⁹ fuerit: ⁊ ſororem

g ¶ Pniam.i.aliquā satisfactōēm ad maiorē cautelā ne disciplina eccle deserat̄.xxiij.q.v. excōicatoꝝ .ā.di.l.presbyteros.xv.q.i.sigs insaniēs.ij.q.v.cōsuluisti.ā.di.l.q2 te ꝯ.⁊ iō dic̄ scel⁹.vel dic̄ hoc ꝑꝑ spēz facti.nā adulterium sine dolo ñ ꝯmittit̄.ff.ð adult.l penult.

b ¶ De simplicii vero.

i ¶ Sigs cū duab⁹.ā.xxxij.q vij.sigs cuz ⁊c̄.

k ¶ Nō ignorauit sed q̄re pma punit̄: q2 forte post cognitā fornicatōēm sororis iterū fornicata ē cū illo/ vł q2 celauit crimen suū sorori cū sciret eā sic facturā:ut.j.,px.q.ij.ñ gs filr intelligas i sequētibus capl̄is.sed hec solutio reprobat̄.j ,px.q.ij.si hō.

l ¶ Sigs.hoc.sci erit.ut.ā.xxxiij.q.ij.sigs cum duab⁹ ꝯ.sed solue ut ibi.vł aliud ē ubi cū duabus sororib⁹ ut ibi: aliud vbi cū matre ⁊ filia ,ppt idētitatē ꝑsone.j.,px.q.iij.§.hac auctē ⁊ insup postea ꝑmiserit se cognosci ab illo.

m ¶ Quidā.de se filio.filio qdē ꝯfitēte ⁊ pn̄te i iudicio al̄ ñ ꝑiudicaret̄ filio ex̄ de adult.significasti.xv.q.v.presbyter.

n ¶ Lapsis.q2 pater cognouit eaz postea.

a ¶ Quidā vir mōtua vxore sua.

q Pertractatis fere oib⁹ īpedimētis mr̄imonij q̄si i extremis: quia

nescierit: uel se sororē ei⁹ quā antea stuprauerat ñ itellexit si digne penituerit: ⁊ se ꝯtinere ñ ualuerit p⁹ ānos septē cōiugia illis ñ negētur. si aūt nō ignorauerit: usqꝫ ad mortem a ꝯiugio abstineant. Item ex eodem. De eodem.

Siquis cū mr̄e ⁊ filia fornicatus fuerit ignorāte mr̄e de filia ⁊ filia de mr̄e: ille nūq̄ꝫ accipiat uxorē. ille vo si noluerint: accipiāt maritos: si āt hoc scierint ipe femine: absqꝫ maritis perpetuo maneant.

Item in eodem. De eodem

Quidā fornicat⁹ ē cū quadā muliere ⁊ postea filius nesciens factū pr̄is stuprauit eandē. qð cū pr̄ rē sciret: ð se filioqꝫ ꝯfessus ē. statuerūt melius eē: ut taliter lapsis cōdigna pnia legitima pmittant̄ cōiugia: q̄ꝫ forte deterius delinquant. fornicaria autem sine spe coniugij maneat.

Quidā vir mortua uxore sua aliā sibi in matrimonio copulauit: que uxori defuncte q̄rto gradu consanguinitatis viro autē.vi.linea cognationis adherebat. post trienniū vero liberis ex ea susceptis accusatur apud ecclesiā. iste pretendit ignorātiam. Hic primum queritur: si liceat aliquā ex ,ppria cognatione duci in uxorem. Secundo: si ex consanguinitate uxoris aliq̄ possit in coniugem duci. Tertio usqꝫ ad quem gradum quisqꝫ ðbeat abstinere siue a ,ppriis siue ab uxoris sue consanguineis. Quarto querit̄: quare usqꝫ ad.vi.gradū consanguinitas cōputatur: ita q̄ nec ultra ,pgreditur nec infra subsistit. Quinto: quomō grad⁹ cōsanguinitatis computandi sunt. Sexto: qui iureiurādo ,ppinquitatem firmare debeant. Septimo: an illi qui ð incestuosis nati sunt filij reputētur. Octauo: si ignorant̄ de cōsanguinitate uel affinitate aliqua in uxorē ducta est: an ex dispēsatiōe possit viro suo adherere. Nono: si cōtigerit ecclām decipi ⁊ causa consanguinitatis aliquam a viro suo separi: que post quadriēnium nuptiis hincinde celebratis deprehēditur nō fuisse cōsanguinea prioris: an secūda coniugia sint rescindēda ⁊ priora sint reintegrāda. Decimo: si relicta alicuius de propria cognatione ad secundas nuptias trāsierit: an ,ples ex eis suscepta possit ptingē ad consortiū alicuius de cognatione prioris viri.

Quod autē consanguineas nostras siue uxoris nostre in cōiugium nobis ducere liceat: exemplis ⁊ auctoritatibus ,pbat̄. Abraham nanqꝫ saray filiā fratris sui sororē videlicꝫ loth in uxorem duxit. Isaac rebeccam in uxorez accepit: que erat filia cōsobrini matris sue. Iacob duas sorores liam videlicet ⁊ rachel filias labā auūculi sui sibi matrimonio sociauit. In lege quoqꝫ p̄cepit dn̄s moysi: ut null⁹ ducēt uxorē nisi de ,ppria tribu ⁊ fāilia. Itē si aliq̄s

plura dicēda erāt de hoc ipedimēto annectit de cognatione carnali.i.ꝯsanguinitate ⁊ affinitate. In his.n. duob⁹ ꝯsistit carnalis cognatio, oñdit ergo usqꝫ ad quotū ḡdum ,phibeat̄ copula ꝯsanguineoꝝ vł affiniū: ⁊ q̄lit ḡd⁹ ꝯputet̄ i ꝯsanguinitate ⁊ affinitate: qb⁹ accusantibus talia mr̄imonia sūt dirimēda ut in auc̄.⁊c̄.

b ¶ Quod aūt cōsanguineas.hic depingit̄ qō.i.an.s liceat alicui ducē ꝯsanguineā suā. sup hoc dic̄ h.q̄ i linea t̄nsv̄sali extēdit̄ ,phibitio usqꝫ ad.vij. ḡdū.hodie usqꝫ ad.iiij. ex̄.e.ñ dꝫ: i linea vo descēdēte i īfinitū.insti.de nup.§.i.ubi dic̄ i īfinitū vñ h3 cū adā si hodie viuēt: ñ possꝫ ꝯhē cū aliq̄. alij vo ñ faciūt dr̄az int̄ lineā t̄nsuersalē ⁊ ascēdētē. ar.j.e.q.v. ad sedez v.illa quoqꝫ sibi ult̄ quos nec ꝯsāguinitas repit̄.procedit āt.G.h° mō i qōe ista. pmo ,pbat q̄ cōsanguinee duci pñt. ⁊ hoc usqꝫ ad.§. his ita. ho ,pbat ꝯriaz usqꝫ ad.§. hac itaqꝫ. ab illo loco usqꝫ ad finē qōis pōit diuersas solutiōes: q̄re i ve.te. ñ fuit ,phibitū ⁊ mō sit ,phibitū ꝯsāguineā ducē.

c ¶ Uxoris.h° pertinet ad ꝑaz qōem nō ad hāc

d ¶ Cōsobrini.meli⁹ dicēt patruel̄. q2 hauel ⁊ sara ð duob⁹ fratribus fuerūt nachor ⁊ zarā.

e ¶ Precepit.hec fuit vna cā q̄re copula ꝯsāguineoꝝ fuit permissa.s.ne ducerēt alienigenas.

D.ō.i.

f ¶ Peruenerit.al̄ nō tenet̄.lxxxij.di.,ppoiuisti et hoc patet iudeos canonib⁹ nō ligari.

g ¶ Preceptis.ā.xxxij.q.iiij.dixit.

h ¶ Aplicis.i.apl̄oꝝ: ut j.e.§.ult.i fi.ubi expōal̄ aplicoꝝ.i.aploꝝ.

i ¶ His ita.necessitatis: ut in principio.

k ¶ Cessante.ā.i.q.i.qð ,p necessitate. ⁊.q.ulti. qð ,p remedio.

l ¶ Per moysen. glo. sup leuitico. c. xxij. al'. xviij. p̄mo q̄dē pp hoīum raritatē tm̄ duas p̄sōas dn̄s excludit a cōiugio. s. ut nec fili⁹ matri nec filia pr̄i copularet̃. sub lege vo excepit fere. xij. matrē nouercam sororē nept̄ē amitā materteram vxorē patrui vxorē fr̄is sed hoc recipit determinatōem. viij. q. i. olim p̄nignā filiā p̄uigne sororē vxoris paucas tm̄ exclusit: ut multiplicarent̃ hoīes. sub tpe vero gr̄e plurime excludūt̃.

m ¶ Sororis. s3 noīe sororꝰ ſm ve. te. neptis intellr̄: ut. xxij. q. ij. q̄rit̃. qūo gᵒ abrahā duxit neptē suā3 ut in p̄dicto. c. colligit̃: dic abraha3 legē p̄uenit. ꝛ iō nō ꝯmisit i legē: ut. xxxij. q. iiij. dixit.

n ¶ Hinc aug⁹. i. ad ostēdendū ꝙ cā nccītatis p̄misse sunt cōsanguineorū copule ꝛc̃.

a O Um igi. religiōe ar. ꝙ ꝯsāguinitas ñ īpedit mr̄imoniū. sed ꝯstitūtio eccl'e. j. e. q. iij. ꝯiūctōes. ꝛ ex̃ de diuō. gaudem⁹. frigiditas. n sola ꝛ coactiō ꝛ error p̄sōe cū ñ fit ibi ꝯsēs⁹ matrimoniū īpediūt sine ꝯstitutōe eccl'e. itē pupillaris etas et mēbri abscisio.

b ¶ Honestissima. h̄ est ar. ꝙ affinitas ñ surgat ex coitu fornicario. na3 illa cōcordia nō ē honestissima. nā ifideles sunt ipe fornicarie. xxxiij. q. iiij. quotiēs. itē ē ex hᵒ c. ar. ꝙ si hodie vn⁹ solus hō ess3 cū sorore sua posset eā cognoscē licite et sobolē suscitare. nā rc̄o ad ā ruolar3. xxxv. di. ab exordio. ꝛ ess3 ēt r̄ligionis hᵒ facē. xxxij. q. iiij. dixit sara. itē ē ar. ex hᵒ c. ꝙ diuersitas tp̄is diuersitatē factoꝝ īduc̃. xxiij q. iiij. si eccl'a

absq3 liberis moreret̃: p̄cepit dn̄s ut fr̄ eius uxorē defuncti sibi copularet: ꝛ ex ea semen fratri suo suscitar3. Porro ad quoscūq3 lex ipa p̄uenerit: ei⁹ p̄ceptis ꝓbantur obnoxij: nisi q̄ uel euāgelicis mādatis uel apostolicis institutis euacuata monstrētur. nullo aūt euangelij p̄cepto uel aplico instituto ꝯsāguineoꝝ ꝯiūctiones ꝓhibite inueniūtur. vn̄ sicut ab initio ita ꝛ nūc licite ꝓbātur.

H is ita r̄ndet̃: Cōsanguineorū ꝯiūctiones alias cā necessitatis p̄misse alias cā iuste rōnis inueniūtur imperate. cum eni3 vn⁹ ab initio vir atq3 vna ex latere ei⁹ mulier a deo formaretur: necessario sorores fr̄ibus copulabātur. qđ aute3 cogente necessitate fit: cessāte necessitate pariter cessare oportet qđ urgebat. ergo tanto nūc dānabilius usurpat̃ cōsanguineoꝝ ꝯiūctio: q̄3to minus necessaria ꝓbat̃. vn̄ huius cemodi copula postea lege ꝓhibita inuenit̃ dn̄o dicēte per moysen: turpitudinem sororis tue non reuelabis. H inc augusti. ait in li. de ciuitate dei.

Quare ꝯsilium tm̄ sit: ne consanguineas ducamus uxores.

O Um igitur genus hūanu3 post primā copulā viri facti ex puluere ꝛ ꝯiugis ei⁹ ex latere mariū feminarūq3 ꝯmixtione opus hr̄et: ut gignēdo multiplicarent̃: nec essēt ulli hoīes nisi q ex illis duobus nati fuissent viri ꝯiuges suas sorores acceperūt. qđ ꝑfecto q̄3to ē antiquius ꝯpellēte necessitate: tanto postea factū ē dānabilius religione ꝓhibente. hita est enim illis rō certissima charitatis: ut homines q bus esset utilis atq3 honestissima ꝯcordia diuersaꝝ necessitudinū vinculis necterētur: nec vnus in vno multas hr̄et necessitudines: s3 singule spargerentur in singulos: ac sic ad socialem vitam diligētius plurime plurimos obtinerent.

¶ Pater quippe ꝛ socer duarū sunt necessitudinū noīa. dū ergo habet qs aliū p̄rem aliū socerꝝ: numerosius se charitas porrigit: utrūq3 aūt vnus scilicet adam esse cogebat̃ ꝛ filijs ꝛ filiabus suis: qn̄ fratres sororesq3 iūgebant̃ ꝯiugio: sicut eua uxor eius utriq3 sexui filioꝝ fuit ꝛ socrus ꝛ mater. que si due femīe fuissēt altera mater altera socrus: copiosius se dilectio socialis colligaret. Sed hoc vnde fieret tūc non erat: qn̄ nisi fratres ꝛ sorores ex illis duobus p̄mis nulli homines erāt. Fieri ergo debuit qđ potuit: ut existēte copia vn̄ ducerētur uxores que iam nō erant sorores: nō solū illud nō fieret ubi nulla necessitas esset: uerꝝ etia3 si fieret nefas esset. qđ hūano gn̄e crescēte etiā inter impios deoꝝ multorū falsorūq3 cultores sic obseruari cernimus: ut etsi p̄uersis legibus p̄mittant̃ fraterna cōiugia: melior tm̄ ꝯsuetudo ipa3 malit exhorrere licentiā: sicq3 aduerset̃ quasi licere nūq3 potuerit. Copulatio ergo maris ꝛ femine q̄3tum attinet ad genus hūanū: quoddā feminariū est charitatis. celestis xp̄o ciuitas opus h3 ut noxā gn̄ationis euadat. H ac itaq3 ꝯsuetudine q̄ ab ipo exordio hūane ꝓpagationis originē hūit: quā nulla lex ꝯ iubendo euacuarat: excusantur abraham isaac ꝛ iacob ꝛ ceteri q deꝓpria cognatione ducebāt uxores: q̄3uis etiā alia cā certissime rōnis qua id factū sit intelligi. Ceteris idolatria fedatis sola familia abrahe in cultu vnius dei remāsit. vn̄ abraham a chaldeis cū fratre suo aran in ignē quē adorare noluit ꝓiectus est: ut numen sue diuinitatis exurendo sentiret quē venerando colē ꝯtēpsit.

c ¶ Necessitudinū i. dilectionū.

d ¶ Necessitas. ut execrabilis hēat p⁹ ꝓhibitōem. l.

e ¶ Legib⁹. s3 leges. n. hoc p̄mittit. C. de nup. celebrādis. ꝛ. j. q. iij. q̄dā lex.

f ¶ Fraterna. i. inter duoꝝ fratru3 filios.

g ¶ Ciuitas. quia nō ē op⁹ ea q̄3tū ad ciuitatē celestem. s. triūphantem: ubi neq3 nubēt. neq3 nub ēt. xxxi. q. i. de⁹

h ¶ Euadat. i. liberet̃ ab originali peccato. c⁹ cā ꝯtrahit̃ ab ipa generatōe.

i H Ac itaq3. a chaldeis hi ignē ꝓ deo colebant q2 sicut dr̄ deus vbiq3 ita ignis in omni loco ꝛ in lapidib⁹ inuenitur iō deū dicebant ignē. vn̄ dixit ego sum q eduxi vos de terra chaldeorum: vnde abrahā cōpulsus ē cū fratre suo adorare ignē: et q2 noluit: in ignē ꝓiect⁹ ē: ut numē sue diuinitatis sentiret. sed q2 nō dubitauit ꝙ de⁹ nō erat ignis: iō de igne exiuit illes⁹ aran quia dubitauit dr̄ ꝙ sit cōbustus.

k ¶ Familia. hebera quo descēdit abrahā. vnde et hebrei dicti sūt ſm iosephu3: ſm augustinū dicūt̃ hebrei q̄si abrahei ab abraham.

l ¶ Filii di. filii di
dicti sūt q descē/
dunt de familia
seth: q2 non cole
bāt idola amore
vxorꝝ suaꝝ. Et idō
ↄcessū fuit eis ut
acciperēt vxores
de tribu sua filii
cham q colebāt
idola: dicti sūt fi
lii hominis.
m ¶ A christo. nō
tñ ex toto q2 oēs
ex eodē parente
descēdim⁹.
n ¶ In peccatis.
o iudei.
o ¶ Matrē vrām
i. synagogam.
p ¶ Et repudiatā
ē ar. h ꝙ sicē ꝑ au/
ctoritatē dñi sepa
tū fuit sacr̄m qđ
fuit int̄ xp̄m et sy
nagogam. ita ho
die aucte domini
posset mr̄imoniū
separari.
q ¶ Prophetā. s.
osee. vñ expone.
i. ꝑ aliā ꝓphetiā
eiusdē osee.

Ne ergo ex cōiunctione infi/
deliuȝ fideles ad idolotriam
ꝓlaberētur ⁊ ita deū offende
rent: sicut quōdā ante diluuiū
filij dei cōmixti filiabus homi
nū ipm ad iracūdiā ꝓuocaue
rant: rectissime cautum est: ut
patriarche viri sanctissimi nō
nisi de ꝓpria cognatione. i. de
familia fideliū sibi uxores ac
ciperent. Hinc etiā cum filij
israel intraturi terram ꝓmissi
onis a dño audirēt: ne filias ca
naneoꝝ sibi in uxores accipe
rent: nec suas eis nuptui tra/
derent: statim subiunxit dñs:
ne faciant uos recedē a deo
uestro ⁊ fornicari cū dijs alie
nis. Hinc etiam hesdras idu
meas atq; aliaꝝ mulieres na
tionum ꝑ quas filij israel ibāt
ad deos alienos ab eis sepa/
ri iussit. Est aūt alia causa q̄/
re cōsanguineoꝝ ↄiūctiones
in populo dei primū permisse
uel potius imperate fuerunt.
Deus enim sic ab initio salu/
tem hūani generis dispēsauit
ut primitiuā ecclām in illo po
pulo institueret: q sibi carnis
ↄsanguinitate erat ꝓpinquus
vñ de plebe iudaica primū a/
postolos elegit: quos quasi fū
damētū ecclesie instituit. quo
rū p̄dicatione d̄ eadem plebe
multi ad deuȝ ↄuersi in seipis
originē ecclesie p̄stiterūt. De
inde in cecitate sue ꝑfidie iu/
daica plebe relicta ad gētes
que tā fide q̄ȝ cognatione car
nis a christo erant aliene: p̄di
catio euāgelica translata est:
⁊ quasi cōsanguinee copulam
christus aspernatus d̄ aliena
cognatione sibi uxoreȝ elegit
adimplens illud qđ per ꝓphe
tā osee predixerat: In pecca
tis vestris dimisi matrē vrām
quasi adulterā ⁊ repudiatam
Et item ꝑ alium ꝓphām: Vo
cabo non plebē meaȝ plebem
meam. In huius rei ergo sa/
cramento consanguineoꝝ cō
iunctiones primum in populo
permisse sunt: nunc autem ꝓ/
hibite sūt. ⁊ q2 ñ i vna familia
tm̄: sed in omī multitudine gē
tium populus fideliū inuenit
nō de ꝓpria cognatione: sȝ de
qualibet alia cuicūq; uxorem
ducere ↄceditur. Illud aūt:
ꝙ p̄cepta legis seruāda dicū
tur: que nec euāgelicis nec a
postolicis institutis euacuata
ꝓbantur: veꝝ quidem ē. sȝ cū
omnia figuralia signa apl's ꝓ/
bet ad tp̄s esse data: itaq; idō
veniēte veritate affirmat illa
nō ultra eē ẜuanda. Hoc aūt
ut supra mōstratū est causa sa
cramenti a deo institutū esse
ꝓbet: ⁊ hoc cū ceteris figu/
ralibus euacuatuȝ certissime
constat: q̄ȝq̄ȝ sicut apl's quedā
ↄsulendo addidit que euāge
licis p̄ceptis non inueniebā
tur diffinita. nec tñ ideo tanq̄ȝ
temeraria uel suꝑflua ab alijs
aplis sunt repudiata: sic ⁊ ec/
clesia post aplica īstituta que
dam ↄsilia ꝑfectōnis addidit
utpote de ↄtinentia ministro/
rum de confectione mysterio
rum de celebratione officioꝝ
que nullatenus respuēda sūt
sed diligēti veneratione susci
piēda. Consanguineoꝝ ergo
ↄiūctiones q̄uis euangelicis
⁊ aplicis p̄ceptis non inueniā
tur ꝓhibite: sunt tñ fugiende
quia ecclesiasticis institutio/
nibus inueniunt̄ terminate.

Quia ergo a consangui
neorum ↄiunctionibus
sicut probatum est ab/
stinere oportet: videndum est
usq; ad quem gradū a consan
guineis ꝓprijs abstinere opō
tet: uel si ex cognatōne ꝓprie
uxoris aliquam duci in uxorē
liceat. De his ita scribit
gregorius papa in capitulo
meldensi.

Usq; ad. vij. generationē nul
lus de sua cognatione ducat
uxorem.

De affinitate consanguini
tatis per gradus cognati

r ¶ Illud aūt. h rñdȝ ta
cite obiectōi fcē i p̄mo
§. nā vr̄ esse p̄ceptū ꝙ
accederēt ad ꝑsonas ñ ꝓ
hibitas sicut ad fratris
vxorē. viij. q. i. olim.
s ¶ Cōsulēdo. sic de cōsi
lio nubēdi: ⁊ de ñ dimit
tēda infideli. xxviij. q. i.
sic enim.
a Quia ergo. Que
dicūt̄ in hac. q̄/
stione fere ꝑ to
tū sūt correcta ꝑ ↄstitu/
tōem nouā: q̄ incipit: ñ
dȝ eē̄ de cōsang. ⁊ affi.
nec ē op⁹ ea legi.
b ¶ De affinitate. septi/
mum. imo usq; ad deci
mū gradū defert̄ here/
ditas: ut. j. e. q. v. ad se/
dē. sed pōt dicē ꝙ mior
numer⁹ nō excludit ma
iorē. nō. n. q minora cō/
cessit ꝓhibuit maiora. x
xvij. q. ij. sūt q dicūt sic
xcv. dist. illud. l. di. sigs
diacon⁹. ff. de arbi. diē
§. si plures. ar. ↄ. xxxi. q
i. qūo. ff. de vul. ⁊ pupil.
sub ex facto. §. itē queri
tur. vl' dic ꝙ loq̄t h d̄ co
gnatis: q. de iure pretο
rio succedūt usq; ad se/
ptimū gradū: ut insti. d̄
succes. cog. §. ult.

Dō. ii. ⁊. iii.

c O Oniũctiones.cõ/ ſanguineoꝝ.
d D E ꝓpinquis ꝗ ad.
e N Ullũ in vtroq̃. lo quit.c.iſtud in pꝛi mo genere affinitatis.
f Unitatẽ. ergo tm̃ ꝑ carnis ꝯmixtionẽ ꝯtra/ hit affinitas .ĩ. e. ſanc. qđ.h.dicit.ſ; tñ ꝓhibet ꝯtrahere cũ aliqua con ſanguiea illi⁹ ꝓpter pu blice honeſtatis iuſticiã ut.xxvij.q.ij.ſiqs vxorẽ ſ; ꝯ.iiij.q.iij.§.itẽ i cri/ minali.ꝛ.§.itẽ lege.ſed ibi gener appellat ſpon ſus nõ ꝙ reuera ſit: ſed quo ad quoddã benefi cium.
a D E inceſtis.s̃.iij.q. iiij.ꝯſanguineoꝛũ ĩ.q.viij.c.vlti.
b ¶ Reſeruam⁹.ſ.ut re/ maneant inſimul.
c ¶ Cũ adulteriũ.i.foꝛ/ nicationem.xxxij.q.iiij. nemo.
d ¶ Funeſtũ.i. turpe et indecens.s̃.xxxiiij.diſ. pꝛeſbyteri.
e ¶ Cõſobꝛine.ꝯſobꝛini dicunt quaſi ꝯſoꝛorini: hi ſũt ꝓpꝛie duaꝝ ſoꝛo/ rũ filij. ſobꝛini vocant ꝯſobꝛinoꝝ filij.
f ¶ Aut p̃uigne ſue. pa/ trui. ꝛ ſm̃ hoc exaudi de p̃uigna ex ſecundis nuptijs.vel dic ſue.i.ꝓ pꝛie.
g ¶ Cõcubitu.ar.ꝙ affi nitas ꝯtrahit ꝑ coitum foꝛnicariũ ſicut ꝑ legiti mũ:ut.ĩ.e.nec.
h ¶ Quos omẽs.multi alij ſũt ꝗ nõ numerant hic.

onis placuit vſq̃ ad.vij.gene ratõem obſuare.nã ꝛ hẽditaſ reꝝ ꝑ legales iſtrumẽtoꝝ diſ/ finitões ſacita vſq̃ ad.vij.gra dũ ꝑtẽdit hẽdũ ſucceſſionẽ.ñ :n.eis ſuccederẽt:niſi eis ḋ ꝓ pagine ſucceſſiõis deberetur I tem calixtus papa.

Infamia notãtur:ꝗ cõſangui neas ducũt vxoꝛes.

O Oniũctões cõſanguineo/ rũ fieri ꝓhibẽt. q̃re? quia has diuie ſeculiq̃ ꝓhibẽt le/ ges. leges quoq̃ hoc diuine agẽtes ꝛ eos ꝗ ex eis ꝓdeũt: ñ ſolũ eijciũt: ſ; ẽt maledictos appellãt. leges ꝗ° ſeculi infa/ mes tales vocãt ꝛ ab hẽditate repellũt.nos ḣo ſequẽtes pa/ tres nr̃os ĩfamia eos notam⁹: ꝛ ĩfames eẽ cẽſem⁹:qꝛ ĩfamie maculis ſunt aſꝑſi .nec eos vi ros nec accuſatões eoꝝ q̃s le ges ſeculi reijciũt ſuſcipe de/ bem⁹. eos aũt ꝯſãguineos di/ cim⁹:quos diuine ꝛ impatoꝛu; ac rõnoꝝ atq̃ grecoꝝ leges ꝯſãguineos appellãt: ꝛ ĩ hẽdi tatẽ ſuſcipiũt nec repellẽ pñt I tẽ fabian⁹ papa.

Affines ĩ qñta generatiõe co pulari pñt:in q̃rta ſi fuerit ĩuẽ ti nõ ſeperẽtur.

D E ꝓpinqs ꝗ ad affinitatẽ ꝑ virũ ꝛ vxoꝛẽ veniũt: ḋfũ cta vxoꝛe vel viro ĩ. v. genera tione ꝯiũgãtur. ĩn.iiij. ſi ĩuenti fueri:nõ ſepent. In.iij. tñ ꝓ/ pingtate nõ l; vxoꝛẽ alteri⁹ac cipe p⁹ obitũ ei⁹. eq̃lit vir ꝯiũ gat ĩ mr̃imonio eis q̃ ſibi con ſanguinee ſũt ꝛ vxoꝛ ſue con ſãguineis p⁹ moꝛtẽ ſue vxoꝛis I dem.

Q Ui ꝓpinquã ſãguinis vx oꝛẽ ducũt ꝛ ſepant: nõ lice bit eis q̃; diu vtriq̃ viuũt: aĺs vxoꝛes ſibi ĩ ꝯiugio ſociare: ni ſi ignoꝛãtia excuſent. U ñ in cõ. apud vermeriam.

Non ꝓhibentur ducere vxo rem: qui ignoꝛanter inceſtum cõmittunt.

S I qs cũ mr̃e ꝛ filia foꝛnica t⁹fuerit ignoꝛãte mr̃e de fi lia ꝛ filia ḋ mr̃e: ille nũq̃ acci piat vxoꝛẽ. ille ḣo ſi voluerit: accipiãt maritos. Si aũt hec ſcierit ipe femine: abſq̃ mari/ tis ꝑpetuo maneãt: I tem ex eodem.

S I hõ foꝛnicac⁹fuerit cum muliere: ꝛ frat ei⁹neſciens eãdẽ duxẽit vxoꝛẽ: frat eo ꝙ fratri crimẽ celauerit. vii. ãnoſ pẽiteat ꝛ p⁹ pniam nubat. mu/ lier ãt vſq̃ ad moꝛtẽ peniteat ꝛ ſine ſpe ꝯiugij maneat. D e his ḣo ꝗ ignoꝛãter ꝯiũguntur cete auctes intelligẽde ſunt. U nde iulius papa.

Ex ꝓpingtate ſui ſãguis vel vxoꝛ vſq̃ in. vii. gradũ null⁹ ducat vxoꝛem.

N Ullũ i vtroq̃ ſexũ ꝑmitti/ m⁹ ex ꝓpingtate ſui ſãgui nis vel vxoꝛ vſq̃ ĩ. vii. gene/ ris gradũ vxoꝛẽ ducẽ vel ĩce/ ſti macula copulari. ꝑterea q° q̃ illḋ adiecim⁹ qm̃ ſicut nõ l; cuiq̃ chꝛiſtiano ḋ ſua cõſãgui nitate: ſic ẽt nec l; de ꝯſãguini tate vxoꝛ ſue ꝯiugẽ ducẽ ꝓ/ pter carnis vnitatẽ. I tẽ ex cõ. agathenſi. Inceſtuoſi nullo ſũt digni noĩe ꝯiugij.

D E inceſt ꝯiũctõib⁹ nihil ꝓꝛſus venie relingm⁹ vel reſuam⁹: niſi cũ adulteriũ ſe/ peratiõe ſanauerit. Inceſtuo ſos vero nullo cõiugij nomine deputandos: quos etiã ḋſigna re funeſtũ eſt. ¶ Hos enim eſſe cẽſem⁹: ſiqs relictã fratr quę pꝛius ſoꝛoꝛ extiterat car/ nali cõiunctione polluerit: ſi/ qs frater germanã vxoꝛẽ acce perit: ſiqs nouercam duxerit: ſiqs conſobꝛine ſobꝛineq̃ ſe ſociauerit: ſiqs relicte vel fi/ lie auunculi miſceatur aut pa/ trui filie aut priuigne ſue: aut ꝗ ex ꝓpꝛia cõſanguinitate ali quã: aut quã cõſanguine⁹ ha/ buerit vel concubitu pollue rit aut vxoꝛem duxerit: quos omnes ꝛ olim ꝛ nunc ſub ha c

i ¶ Et inẽ cathe/ cuminos.de hac materia dicunt quidã ſpãle eſſe ĩ inceſtuoſis qui nõ debeant ad/ mitti vſq̃ ad miſ ſam cathecumi/ noꝝ tm̃. nam di/ cunt eos ſuſpen ſos ipſo iure q̃; tum ad hoc ſicut ſimoniacus quili bet ſuſpenſus eſt quo ad diuina of ficia.ĩ.q.i.qui ſtu det.ꝛ.c. quibuſ/ dam.de ꝯſe. diſ. i.epõs nullũ abꝛo gatum eſt.nã di/ cũt ꝙ iudeus ſa racenus hereti/ cus nõ p̃ciſus hñ põt ſtare vſq̃ ad miſſã cathecumi noꝛũ. ar.de ꝯſe. di.iiij.iudei. nec ꝯtradicit.xi.q.iij cũ excõicato.ꝛ.i. q.i. nõ liceat. nã oĩa illa intelligũ tur de pꝛeciſis.i. noĩatim excõica tis. vel de illis ꝗ ſequunt hereſim iã damnatã.
k Et oꝛare. s̃. di. xxv.c.i.ꝯ.ĩ. ḋ cõſe.di. iiij. eos quos ꝯ.ſ; ibi gra uius delictum ꝛ ideo ꝛc̃.

l ¶ Cōstituta. dispensando. ⁊ ēar. ꝓ opinione. b. ꝙ s. dispensantio ē ius: ut nō. xxxiij. q. ij. in adolescē/tia. ⁊. c. interfec/tores.

m ¶ Cōstituta. i. antiquos cano/nes.

n ¶ Habebūt. añ incestuꝫ de iure cōi vel pꝰ. si ado lescentes sūt vel incōtinentes et dispensatione.

a ¶ De his. vsqꝫ ad missam. i. vsqꝫ ad sursum corda: vel vsqꝫ ad ꝯsecrationē cor/poris christi: quā tūc cathecumini de eccl'ia expellē tur: vel vsqꝫ ad euangeliū.

b ¶ Nec cibū. bꝰ. sit in detestatio/nē criminis: sicut al's aliquis tole/rat ab eccl'ia: nō tñ ei cōicatur in cibo: ut ꝺ vxore eiicitur. xxxiij. q. ij. placuit.

c ¶ Nature. respi cit istud verbum maculauerūt.

d ¶ Extraordi/naria. i. ci/tra vl' circa natu ralia ⁊ nō intra: qꝺ ñ attigit clau stra pudoris: sed in circuitu palpi tabat.

e ¶ Uel. i. etiam.

f ¶ Sepius. quia qua rōne non im pedit pma: eadeꝫ nec secunda nec aliqua: secus aūt esset forte si i nō naturali mēbro: tūc impediret. ꝓpter enormitatē criminis. xxxij. q vij. adulterij. et xxxiij. q. ij. §. hoc autem.

institutione incestos eē nō du/bitamꝰ: ⁊ inter cathecuminos vsqꝫ ad legitimā satisfactioneꝫ manē ⁊ orare pcipimus. qꝺ ita pñti tēpore ꝓhibemꝰ: ut ea q̄ hactenꝰ sūt cōstituta: nō dissol uamꝰ. Sane quibꝰ cōiūctio il licita interdicit: habebūt incū di melioris cōiugii libertatem. Itē ex eodē co. hilerdensi.

Incestuosi vsqꝫ ad satisfactio nē excōicentur.

De his q incesti pollutiōe se maculāt: placuit quonsqꝫ in ipso detestando ⁊ illicito carnis cōtubernio pseuerant vsqꝫ ad missā tm̄ cathecumino rū in ecclesia admittātur: cū q bus etiā nec cibū sumere nulli christianoꝝ sicut apostolꝰ ius/sit licebit. Itē grego. papa ad felicem messane ciuitatis epum.

Nullus ducat vxorē a cōsan/guineo cognitam.

Nec eā quā aliqs ex ꝓpa cōsanguinitate cōiugē ha buit vel aliqua illicita pollu/tione maculauit in cōiugiū du cere vlli christianoꝝ licebit: qꝛ incestuosus ē talis coitus ⁊ abominabilis deo ⁊ cūctis bo nis hominibus. Incestuosos vero nullo cōiugii noīe depu/tādos a sanctis pr̄ibus statu/tū esse legimꝰ. Nature vide licet ordine: si ꝺo extraordina rie nō sic. Itē enī vrbanꝰ pa/pa. ij. gratiano neapolitano episcopo.

Extraordinaria pollutio nisi in naturalibus nō impedit ma trimonium.

Extraordinaria pollutio ñ nisi in naturalibꝰ admissa vel sepius reiterata citra ma/ritalē affectum: si prebitis sa/cramentis ita esse constiterit: quemadmodum nobis tuis si/gnificatum est litteris: non vi/detur matrimonium impedire q̄uis ipsa sit criminosa ⁊ dāna bilis. Itē iulius papa.

Nullus ducat i ꝯiugē relicta consanguineoꝝ suaꝝ vsqꝫ in tertiā generationē.

Et hoc quoqꝫ statutum est vt relictam patris vxoris sue relictaꝫ fratris vxoris sue relictam filii vxoris sue nemo sibi in matrimonium sumat. re/lictam consanguineoꝝ vxoris sue vsqꝫ in tertiam ꝓgeniem nemo in vxorem sumat. in. iiij. aūt ⁊ in. v. si inuenti fuerit nō sepentur. Idem.

A cōsanguineis ꝓpriis vl' vx oris pariter cuiqꝫ est abstinen dum.

Qualiter vir ꝯiungatur cō sanguineis ꝓpriis: ⁊ con/sanguineis vxoris sue. Iteꝫ isidorꝰ ex cō. maciensi.

Sane cōsanguinitas q̄ in ꝓ prio viro seruāda ē: hec ni mirū in vxoris parētela de le/ge nuptiaꝝ custodienda ē: qꝛ constat eos duos fuisse in car ne vna. ideoqꝫ cōmunis illis vtraqꝫ parētela credēda ē: sicut scriptū ē: erūt duo i carne vna. Item augustinus.

Nurꝰ ñ ē aliť ꝺputāda q̄ filia.

Si vir ⁊ vxor nō iam duo sꝫ vna caro sūt: non aliter est nurus deputāda q̄ filia. Itē gregorius. Vsqꝫ ad septi/mam generationē ꝓgeniē suā vnūquēqꝫ seruare oportet.

Progeniē suā vnūquenqꝫ vsqꝫ ad. vii. decernimꝰ ob/seruare generationē: ⁊ q̄diu se agnoscant affinitate ꝓpin/quos: ad cōiugalē copulā ac/cedere denegamꝰ. qꝺ si fece/rint: sepent. Itē nicolaꝰ pa pa amalfitane ecclesie suffra/ganeis. De eodem

De cōsanguinitate sua vx orē nullus ducat vsqꝫ pꝰ generationem. vii. vel quous/qꝫ parentela cognosci poterit laicus vero vxoreꝫ simul ⁊ cō cubinam habens non commu nicet ecclesie. Item ex con cilio guarmaciensi.

g ¶ Maritalē. naꝫ si ma ritalis affectus intercessisset impediret. ar. eē ꝺ spon. iuuenis non pro/pter factū s; ꝓpter con sensū. xxvij. q. ij. sigs vxo rem.

h ¶ Sacramētis. polluē tis ⁊ pollute. non enim testificant. p se s; ꝓ eo q eam ducere vult. ⁊ mi rū est ꝙ ꝯtā violentam ꝓsūptionem ꝓbatio ad mittitur ⁊ iꝺ est ꝯ. xxxij. q. i. dixit: sed hoc fit in defectū ꝓbationū. C. ꝺ here. l. xlii. ⁊ obtinet for te hoc cū virgo erat et volebat ꝓbare p aspec tum corporis. xxvij. q. i nec aliqua. ⁊ qꝺ iurat ē ex abundanti ⁊ ad cau telā. ar. xxiiij. q. ij. in le ctū. itē auditur hic cri minosus testis turpitu dinem suā allegans. im mo nō ē testis: sꝫ inter rogatur de facto suo. iiij. q. iij. §. item serui.

i ¶ Impedire. talis pol lutio non dꝫ impedire eū qn possit ducere cō sanguineā illius: qꝛ nec fecit sanguinis ꝯmixtio nem nec carnis vnitatē. Sꝫ qd si aliqs reseraret illas seras: ⁊ nō pcessit ad ꝯsūmationē operis: nūqd talis ꝯmixtio car nis īpedit matrimoniū cū ꝯsanguinea illiꝰ: dic ꝙ nō: qꝛ nec est ibi san guinis ꝯmixtio nec car nis vnitas. ꝺ. c. nullū.

Quod si inter aliquos gene ratio recordet aut i memoria retinet: sibi invicē n̄ copulent

In copulatione fidelium g̃nationis numer nō diffinimus: sed statuimus ut nulli liceat christiano de ppria cōsanguinitate seu cognatione accipe uxorem: sed dū generatio recordat aut cognoscit aut in memoria retinet. Itē ex concilio lugdunēsi.

Ex ppinquitate sui sanguis usq ad. vij. gradum nullus ducat uxorem.

Nulli ex ppiquitate sui sāguinis usq ad. vij. gradū uxores ducant: neq sine bn̄dictione sacerdotis. q aūt nupturi erunt a sacerdote bn̄dicti nubē audeant: nec aliter p̄sumāt. Premissis auctibus gs q phibetur a cōiūctione csanguineaꝝ usq ad. vij. generationem. ¶ Sz obijcitur illud grego. ad augustinum anglorum episcopum.

Anglicis pmittit: ut in quarta uel qnta g̃natione copulēt

Quedam lex romana permittit: ut sive fratris sive sororis seu duoꝝ frm germanoꝝ seu duaꝝ soroꝝ filius et filia misceātur. sed experimēto didicimus ex tali cōiugio sobolem nō posse succrescē. vnde necesse ē vt in quarta uel quinta g̃natione fideles licēter sibi cōiungant. Sed idem humillim⁹ pater gregorius p⁹ multum tpis a felice messane sicilie presule requisitus utrū augustino scripserit: ut anglorum quarta generatione contracta mr̄imonia minime solverentur: inter cetera talē rōnē reddidit. Quod scripsi augustino angloꝝ gentis epo alūno videlicz ut recordaris tuo ipsi etiam angloꝝ genti q̄ nup ad fidē venerat: ne a bono quod cepat metuendo austeriora recederz: specialiter & non generaliter me certissime scripsisse cognoscas. vn̄ et mihi oīs romana ciuitas extitit testis. Nec ea intentōne hec ei scripsi mādata: ut post q̄ firma radice in fide fuerit solidati: si infra ppriam cōsāguinitatem inuenti fuerint nō separentur: aut infra affinitatis lineam. i. usq ad. vij. generatione iungātur: sed q adhuc illis neophitis existentib⁹ eis primum illicita consentire et eos verbis ac exēplis instruere oportet. nam iuxta aplm qui ait: lac dedi uobis potum nō escam: illis modo non posteris ut p̄fixum est temporibus tenēda indulsim⁹: ne bonum quod infirma radice plātatum erat erueret: sed aliq̄ntulum firmaretur: & usq ad p fectiōem custodiretur. Itē obijcitur illud gabiloneñ. cōcilij.

In. v. uel. vi. generatiōe nullus amplius copulet cōiugio.

Contradicimus ut in. iiij. uel in. v. sextaq generatione nullus ampli⁹ cōiugio copuletur. ubi aūt post interdictū factum fuerit inuentū: separetur. Hac auctē dū. vi. generatōne interdicit cōiugiū in. vij. permitti videtur. Sed gradus cognationis s̄m quosdam varie cōputant. Alij nāq patrem in primo gradu: filios in secundo ponūt. Alij primū gradum filios appellant negantes gradū cognationis inter patrem & filiū esse: cum vna caro phentur p̄r & filius. Auctoritates ergo que consanguinitatis cautela usq in vij. gradum phibent: patrem ponunt in primū gradū. Ille vo que ad. vi. gradū phibēt: primū gradum filios appellāt atq ita fit ut eedem persone s̄m hanc diuersitatē inueniantur in. vi. vel. vij. gradu. Itē illud fabiani quo affines in. v generatione copulari iubent videtur esse contrariū illi de-

creto iulij pape. ¶ Sicut nõ
licet ulli christiano de sua cõ/
sanguinitate uxorem ducẽ: sic
etiã nõ licet de ↄsanguinita/
te uxoris sue ↄiugẽ ducẽ ꝓpt
carnis vnitatẽ. Similiter etiaȝ
inuenitur ↄtrariũ illi. c. greg.
nec eã quã ex ꝓpria ↄsangui/
nitate ↄiugẽ habuit ꝛc. Sed
illud fabiani intelligendũ ẽ ꝺ
duab⁹ sororibus ul' ꝑsonis int
se affinitate ↄiũctis: ut sũt ux
ores duoꝝ frm̃. si ↄtigẽit vnã
eaꝝ alicui mr̃ionio copulari
post mortẽ eius. vir nõ poteĩt
affinẽ supstiteȝ in ↄiugẽ ducẽ
nisi in. v. gradu affinitatis iuc
niant. vñ qui nouercã alicui⁹
in uxorẽ duxerit: post mortem
eius uxorẽ puigni ducẽ ñ po/
terit. Hinc etiã idẽ iulianus
papa alibi ait. Relictã ↄsan/
guineoꝝ uxoris sue ñ ait ↄsã
guineã uxoris sue: sȝ relictam
ↄsanguineoꝝ usqȝ in quartaȝ
generationeȝ nullus ducat in
uxorẽ. Pascalis ꝯo papa. ii.
scribẽs regino epõ tertiũ ge/
nus affinitatis assignat: cuius
copula nõ ultra secundũ gra
dum inuenit ꝓhibita Ait eni

Duoꝝ consobrinorũ ↄiuges
vni eidẽqȝ nubere ñ possunt.

Duorũ duoꝝ ↄsobrinoꝝ cõ
iuges q̃uis diuersis tꝑib⁹
viro vni alteraȝ post alterius
obitum nubẽ ipa ꝑter auc̃tem
canonicã publice honestatis
iusticia ↄdicit: et nouit prudẽ
tia tua: q̄ ita ab uxoris sicut
a viri ↄsanguineis abstinẽdũ
est. Illud aũt gregorij ꝛ iulij
pape intelligit de ↄsãguinita/
te viri uel uxoris: ut post mor
tem alicui⁹ eoꝝ nulli ꝺ cogna
tione defũcti supstes mr̃imo/
nio copulet. ¶ Demõstratũ
est usqȝ ad quẽ graduȝ quisqȝ
a ꝓpria ↄsanguinitate uel co
gnatione sue uxoris abstine/
re debeat.

Modo querit quare us/
qȝ ad. vi. gradum ↄsan Q. ó. iii.
guinitatis ↄiũctio ꝓhibeatur
De his ita scribit isidorus e/
thymologiarum li. xi. c. vi.

Quare usqȝ ad sextum gradũ
consanguinitas obseruetur.

Consanguinitas dum sepe
paulatim ꝓpaginẽ ordini/
bus dirimẽs usqȝ ad ultimum
gradũ se subtraxerit ꝛ ꝓpin/
quitas esse desierit: tũc primũ
lex in mr̃imonij vinculũ eã re/
cipiet: ꝛ quodãmodo reuoca
bit fugienteȝ. Ideo aũt usqȝ
ad. vi. generationis gradũ cõ
sanguinitas statuta ẽ: ut sicut
vi. etatibus mũdi gñatio ꝛ ho
minis status finit: ita ꝓpinqui
tas generis tot gradibus ter
minetur.

De gradibus ꝯo ↄsan/ Q. ó. v.
guinitatis quõ cõputã
di sunt: btũs isido. sic loquit.

Quomodo dirimant gradus
consanguinitatis.

Series ↄsanguinitatis. vi.
gradibus hoc mõ dirimit:
filius ꝛ filia qḋ est frater ꝛ so
ror: sit ipe trũcus. illis seorsuȝ
seiũctis ex radice illius trũci
egrediũtur isti ramusculi: ne/
pos neptis primus: ꝓnepos
ꝓneptis secundus: abnepos
abneptis terti⁹: adnepos ad/
neptis quartus: trinepos tri/
neptis quintus: trinepotis fi
lius ꝛ trinepotis filia sextus.
Item alexander papa secun
dus neapolitanis clericis et
oĩbus epis atqȝ iudicib⁹ ꝑ ita
liã ↄstitutis scribit ꝺ huiusmo
di ita dicens.

Quomodo sunt computandi
gradus affinitatis.

Ad sedem aplicam plata ẽ
questio nouiter exorta de
gradibus ↄsãguinitatis: quã
quidã legũ ꝛ canonum imꝑiti
excitãtes eosdẽ ꝓpiquitatis
gradus ↄtra sacros canones
ꝛ eccl'asticum morẽ numerare
nitunt: nouo ꝛ inaudito erro/
re affirmãtes: q̄ germani fra
tres uel sorores iter se sint in
secũda generatione: filij coꝝ
ꝛ filie in quarta: nepotes uel
neptes coꝝ in. vi. taliqȝ modo
ꝓgeniẽ ↄputãtes in hui⁹mõi

vi. gradu eā terminātes: dicūt
deiceps viros ac mulieres in
ter se posse nuptialia iura cō
trahē. ⁊ ad huiusmodi ꝓpba
nū errorē ꝯfirmandū in argu
mēto assumūt seclares leges
q̄s iustinian⁹ imparor ꝓmulga
uit de successoribus ꝯsangui/
neoꝝ: qbus ꝯfisi ōndere mo/
liunt frēs in secūdo gradu eē
nūeratos filios eoꝝ in quar/
to: nepotes ⁊ neptes in vi. sic
seriē genealogie terminātes:
nūerationē sctoꝝ p̄rm ⁊ anti/
quā eccl'e ꝯputationē ad nos
vsqꝫ ꝑductā ꝑuersa quadā cal
liditate disturbare nituntur.
Nos v̄o deo ānuēte hāc q̄sti
onē discutē curauim⁹ in syno
do hita in lateranēsi ꝯsistorio
ꝯuocatis ad hoc opus ep̄is ⁊
clericis atqꝫ iudicib⁹ diuersa/
rū ꝓuinciaꝝ. Deniqꝫ diu vēti
latis legib⁹ ⁊ sacris canonib⁹
disticte inuenim⁹ ob aliā atqꝫ
aliā cām alterā legū fieri alte
ram canonū cōputationem.
¶ In legib⁹ siquidez ob nihil
aliud ip̄a graduū mētio facta
ē: nisi ut hēditas uel successio
ab vna ad alterā ꝑsonā inter
ꝯsanguineos deferat. In ca
nonib⁹ v̄o ob hoc ꝓgenies cō
putat: ut apte mōstret usqꝫ ad
quotā gn̄ationē a ꝯsanguine/
orū nuptijs sit abstinēdū. Ibi
ꝑscribit vt hēditas ꝓpinquis
mō legitimo cōferat. Hic v̄o
ut rite ⁊ canonice int fideles
nuptie celebrent. In legibus
distincte n̄ nūerant grad⁹ nisi
usqꝫ ad sextū. In canonibus
aūt vsqꝫ ad. vii. distinguit ge/
nerationē. Hac ergo de cau
sa q2 hēditates nequeūt ꝺfer
ri: nisi de vna ad alterā ꝑsonā
iccirco curauit secl'aris impa
tor in singulis ꝑsonis singulos
ꝓficere gradus. q2 v̄o nuptie
sine duabus n̄ valēt fieri ꝑso/
nis: iō sacri canones duas in
vno gradu ꝯstituere ꝑsonas:
vtrāqꝫ tn̄ cōputationē si artē/
te ac subtiliter ꝑfecta fuerit:
idem sensisse ⁊ eandem in eis
sn̄iam esse atqꝫ ad eūdem ter/
minū ꝯuenire manifestissimuz
erit. Iustinian⁹ nāqꝫ vsqꝫ ad
quē gradū ꝯsanguitas ipsa ꝑ
duret i suis legib⁹ n̄ diffiniuit.
Canones v̄o vltra septē nul/
lā numerāt gn̄ationē. Sexto
quippe gradu determiato in
ip̄is legib⁹ subintulit imꝑator
hacten⁹ ōndisse sufficiat quē/
admodū grad⁹ cognatiōis nu
merētur. nāqꝫ ex his palā est
intelligere quēadmodū ante
riores gradus nūerare debe
amus: gn̄ata qppe ꝑsona gra/
dū adijcit. Ecce in his v̄bis
apte ōndit tales gradus q̄les
isti cōputant n̄ tm̄ usqꝫ ad. vi.
veꝝ etiam vltra nūerare ꝺbe
re. Quippe cū vltra sextū vl/
teriores grad⁹ nūerādos eē
decernāt. vbi eniz vlteriores
noīat gradus: apte indicat n̄
sex tm̄mō eē gradus: sz sex fi/
nitis adhuc alios nūerandos
nec miꝝ cū in p̄cedentib⁹ ipse
firmauerit imꝑator decimū ēē
gradū: qꝺ dicēdo n̄ esse tm̄mō
sex: luce clarius ꝯfitet. hi er/
go euigilēt ⁊ aciē mētis si pn̄t
intendāt: quos hacten⁹ istius
modi ꝑculit errō. eniuero ubi
fm leges iter agnatos vel co
gnatos defert successus: con
sanguineos eē nō dubiū ē. ne
qꝫ eni sibi succederēt: nisi iter
se teste iustiniano i decio gra
du sibi attinerēt. Cōsāguinei
igit sibi sūt: q sic sibi succedūt
ꝙ si in decio gradu ꝯsangui/
nei sibi existūt: n̄ est termina/
ta ꝯsanguinitas: vt isti fatent
in. vi. tm̄mō gradu. Quid igit
dicerēt: cōputatis nāqꝫ gradi
bus sicut isti numerāt: aut fi/
nit ꝯsanguinitas in. vi. gradu
aut nō. Si autē finit fallaces
erunt leges qbus isti vtunt: q
in. x. gradu sibi succedere cō/
sanguineus iubēt. ꝙ si nō fini
tur ꝯsanguinitas in huiusmōi
vi. gradu falsidici erunt isti q
vltra illum. vi. graduz nolunt

cõputare ꝯſanguinitatẽ. Igi
tur aut leges erunt falſe: aut
iſti q ſic finiunt generationeꝫ
Sed vt veridice leges ⁊ ve-
races ſint canones: dicamꝰ id
qđ veritas habet. ſ. ꝙ nõ ter-
minaẗ cõſanguinitas in huiuſ
modi. vi. gradu: ſꝫ terminatur
in. vij. gradu ſm canões. utra
ꝗ enim cõputatio ſicut ſupꝰ
diximus vno fine ꝯcludiẗ. nã
ꝗ duo gradus legales vnum
canonicũ cõſtituũt. Fr̃es ita-
qꝫ qui ſm ſeculares leges di-
cunẗ in ſecũdo gradu: iux̃ ca-
nones nũeranẗ i pꝛimo gradu
filij fratꝝ qui illic nũerantur
in. iiij. hic cõputãtur in ſecun-
do. nepotes vero q in. vi. ibi:
iſtic nũeranẗ in. iii. Sic dein-
ceps q legibus inſcribunẗ in
viij. ⁊. x. in canonibꝰ diffiniunẗ
in. iiij. ⁊. v. atqꝫ hoc mõ de reli
quis ſentiendũ ẽ: ut q ſm ca-
nones dicunẗ in. vi. uľ. vij. ſm
leges accipiunẗ in. xij. uľ. xiiij
Hãc cõputationẽ intelligẽs
pꝛudẽtiſſimus papa gregoꝛiꝰ
dũ quereret in quota gñatio-
ne fideles ꝯiũgi debeãt: ipas
ſeculares leges in teſtimoniũ
adducens auguſtino angloꝛũ
epo ſic reſcripſit: Quedã ter
rena lex in romana republica
ꝑmittit: vt ſiue fratris ⁊ ſoꝛo-
ris ſeu duoꝝ frm̃ germanoꝛũ
vel duaꝝ ſoꝛoꝝ filius et filia
miſceãẗ. Sꝫ expimẽto didici-
mus ex tali ꝯiugio ſoboles ñ
poſſe ſuccreſcere. vñ neceſſe
ẽ vt iam in tertia vel in quarta
gñatione copulatio fidelium
licẽter ſibi ꝯiungi đbeat. Nã
a ſecũda quã ꝓdiximus omni
mõ đbet abſtinere. Ecce hic
apte mõſtratur filios et filias
fratrũ in ſecũda gñatione nu
merari. ⁊ ſi fratrum filij ⁊ filie
numerãtur in ſecũda: fieri nõ
poteſt vt ipi fratres nõ ſint in
pꝛima. ꝙ ſi fratres numeranẗ
in pꝛima: filij eoꝝ in ſecunda:
dubiũ non eſt quin eoꝝ nepo
tes ſint in. iij. ꝓnepotes i. iiij.

ſic et de reliquis vſqꝫ ad. vij.
Sed ſunt quidam qui ex his
greg. verbis qbus ait vt in. iij
uel in. iiij. generatione copu-
lentur fideles: occaſionẽ ac-
cipiũt illicita mr̃imonia ꝯtra-
hendi: dicẽtes ſe hoc iuſte fa
cere poſſe qđ tam pꝛudẽtiſſi-
mus doctoꝛ ſua ſententia diffi
niuit. Iſti itaqꝫ q ſe hoc vela
mine defẽdere nituntur: ad-
uertant in eiuſdẽ pr̃is ſenten
tijs nõ generaliter cunctis: ſꝫ
ſpãliter angloꝝ gẽti mãdaſſe
nam poſtmodũ a felice meſſa
ne ſicilie ꝓſule reqſitꝰ an hoc
qđ auguſtino mandauerat ge
neraliter cũcte eccleſie tenẽ-
dum eſſet: aptiſſime mõſtraẗ ñ
alijs hoc ꝗ illi gẽti mãdaſſe:
ne bonũ qđ ceperãt metuẽdo
auſterioꝛa deſererẽt. ſed illi
poſtqꝫ in fide eſſent firma ra-
dice ſolidati et vniuerſali ec-
cleſie cenſuit ſemꝑ eſſe tenen
dũ: vt nullã de ꝓpꝛia ꝯſangui
nitate vel affinitate infra. vij.
generationẽ aliquis ſibi au-
deat in ꝯiugio copulare. Ec
ce apte monſtratũ eſt ex ver
bis ipius legis ⁊ auc̃te pꝛudẽ
tiſſimi pape gregoꝛij: quid de
gradibus cõſanguinitatis nu-
merandis ſentire debeamus:
ꝗuis alia queꝗ ratõ mõ pari
ipſos reuincat aduerſarios.
Nã ſi vt ipi fatẽtur in illo. vi.
gradu cõſanguinitas finireẗ:
oẽs ꝑſonaꝝ ramuſculos qui
vltra illuꝫ gradum in pictura
arboꝛis continẽtur: velut ſuꝑ
fluos opoꝛꝫ detrũcari. Sed
quia oẽs qui in pictura pꝛedi
cte arboꝛis continenẗ: ex vna
parentela ꝯſiſtunt: nunꝗ ſine
diminutõne ꝯſanguinitatis a
ſe poterũt ſeꝑari: veluti nõ ſi-
ne dãno cuiuſqꝫ ꝑſone valẽt
a ꝓpꝛio coꝛꝑe manꝰ bꝛachia ⁊
pedes truncari. Illa quoqꝫ
ſacroꝝ ꝓceptio canonũ q iu-
bet a ꝓpꝛia abſtinẽ ꝯſangui-
nitate: qꝫdiu generatio recoꝛ
daẗ aut mẽoꝛia retinetur: nec

a pdicta parentele discrepat cōputatione. Nā si in .vii. gradib⁹ canonice ꝛ usualit̄ nūeretur: ultra quos nec ꝯsāguinitas inuenit̄: nec noīa graduū repiunt̄: nec successio pōt ampli⁹ ꝓrogari: nec mēoꝛiter ab aliquo gñatio recoꝛdari. Ne ꝟo in hac ꝯsāguinitatis ꝯputatione aliq̄ dehic āhiguitas naleat remanē: aliam quā quidā faciūt nūeratonē: i hac ēt alia disputatione duxim⁹ discutiendā. Sunt.n. quidam q ñ a fr̄ibus sꝫ a filijs eoꝝ.i. patruelib⁹ uel ꝯsobrinis genealogiā nūerare incipiāt: dicentes filios fr̄m in pꝛima gñatione cōputari debē: qꝛ fr̄es q̄si quidā truncus ex quo ceteri ramusculi oꝛiunt̄ existunt. sed nec ista graduū cōputatio si bñ itellecta fuerit: ab ea quā supius exposuim⁹ in snia poterit eē diuersa. Isti.n. q initiū nūerandi sumūt a filijs fratꝝ ñ ꝓgrediunt̄ ultra .vi. gñationē: sꝫ sicut toti⁹ mūdi sex etates existūt ꝛ hūane vite itidē sex: ita ꝛ in ꝯsanguinitate .vi. tm̄mō autumāt cōputādas eē gñationes: qbus finitis noue ꝯiūctionis dicūt posse fieri initiū: ut q̄si fugientē possint reuocare cōsanguinitatē. Hec itaq꜄ cōputatio q̄ incipit a fratrū filijs: ꝛ nūerat̄ usq꜄ ad .vi. tantūdē valet: q̄tū ea q̄ incipit a fr̄ibus: ꝛ ꝯputat̄ usq꜄ ad vii. nec ulla in sensu ꝯsistit diuersitas: q̄uis nūero graduū narietas videat̄. vltima enim gñatō si a fr̄ibus sumat initiū nūerandi .vij. iueniunt̄: si a filijs fr̄m repit̄ .vi. Taliter igit̄ determiati gradib⁹ ꝯsāgnitatis aplica auc̄te admonemus nos fr̄es ꝛ filij: ut oībus sic seriē genealogie cōputandā eē intimetis: quēadmodū sancti pr̄es numerandā eē sanxerūt ꝛ antiquus mos sācte vniuersalis eccl'e ꝑ longa tp̄a oli cō putasse mōstrat̄. nā siqs puersa ꝛ obstiata mēte a recto tramite aplice sedis deuiare noluerit: ꝛ alit̄ q̄ꝫ nos in nuptijs celebrādis gradus parētele nūcrare cōtenderit: pꝛimū ꝓ sua temēitate celesti pena plectet̄: postmodū ꝟo gladio ꝑpetui anathematis nouerit se iugulandū. Item gre. papa

Quare consanguinitas uxoris ad virum ptinere dicitur.

Pꝛo de affinitate quā dicitis parentelā eē que ad viꝝ ex pte uxoꝛis seu q̄ ex ꝑte viri ad uxoꝛē ptinet: manifestissima rō ē: qꝛ si ꝫm diuinā sniam ego ꝛ uxoꝛ mea sumus vna caro: pꝛofecto mihi et illi mea suaq꜄ parētela ꝓpinqtas vna efficit̄. quocirca ego ꝛ soroꝛ vxoꝛis mee in vno et p̄mo gradu erim⁹: filius ꝟo eius in secūdo gradu erit a me: neptis ꝟo tertio. Idq꜄ vtrinq꜄ in ceteris agendū ē successionibus. vxoꝛē ꝟo ꝓpinqui cuiuscūq꜄ gradus sit ita me oꝫ attēdere: quēadmodū ip̄ius quoq꜄ gradus aliq̄ femina ꝓpꝛie ꝓpinquitatis sit. qd̄ nimirum uxoꝛi mee de ꝓpinquitate sui viri in cūctis cognatiōis gradibus ꝯuenit obseruari. q ꝟo alioꝛsū sentiūt antichꝛisti sūt: a qbus tāto solicitius vos oꝫ canē: q̄to aptius dephēditis illos diuinis legib⁹ oppugnare. Item zacharias papa.

Qualiter parentele gradus computantur.

Parentele gradus talit̄ cōputam⁹: siquidē ego ꝛ frater meus vna gñatio sumus: pꝛimūq꜄ gradū efficimus nullo gradu distamus. rursus filius me⁹ fratrisq꜄ mei filius secūda gñatio sūt: ac gradū secundū faciunt nec a se aliquo gradu sepant̄. atq꜄ ad hūc modū cetere successiones. Poꝛro de affinitate quā dicitis parentelā: ut supꝛa. c. gregoꝛij. Item alex. papa secundus.

Equinocatio est cū soroꝛ uxoris cognata vocatur.

Quod aūt frater soroꝛ ne

vxoris tue cognati dicunt: eq
nocationis iure fit: ⁊ in neces
sitate vulgaris appellationis
potius q̃ vlla cā cognationis
vxor.n. fris frissa poti⁹ q̃ co-
gnata vocat. mariti fr̄ leuir dr̄
duoꝝ aūt frm̄ uxores vocant
ianitrices: q̄si eandē ianuā te
nentes: vel p̲ eandē ianuā in-
trātes. viri soror glos appella
tur. sororis aūt vir n̄ h̄z spāle
nomē: nec vxoris fr̄ Itē isi.

Noia graduū supioꝝ siue in-
terioꝝ siue ex latē venientiū

PRimo gradu supiori linea
ptinet pr̄ ⁊ mr̄: inferiori fi
li⁹ ⁊ filia: q̄bus nulle alie p̲so-
ne iūgunt Secūdo gradu cō
tinēt supiori linea auus auia:
inferiori nepos neptis: in trāf
uersa fr̄ ⁊ soror. q̄ p̲sone dupli
cant. auus.n. ⁊ auia tā ex pr̄e
q̃ ex mr̄e accipiūt. q̄ p̲sone se
quentibus quoq̃ gradib⁹ silr̄
p̱ suba eoꝝ in quo gradu cō
sistūt ipo ordine duplicantur.
Iste p̲sone in secūdo gradu
iō duplices appellant: q̃ duo
aui sūt ⁊ patern⁹ ⁊ maternus.
itē duo gn̄a nepotum sūt siue
ex filio siue ex filia p̱creati.
frater ⁊ soror ex trāsuerso ue
niūt. i. aut fr̄ pr̄is aut fr̄ mr̄is
q̄ aut patru⁹ aut auūcul⁹ noia
tur: q̃ ⁊ ipi hoc ordine dupli-
cant. Tertio gradu veniunt
supra p̱auus p̱auia: ⁊ infra p̱
nepos p̱neptis: ex obliquo
quoq̃ fr̄is sororisq̃ filius uel
filia patru⁹ amita. i. pr̄is fr̄ et
soror: auūculus matertera. i.
fr̄ mr̄is ⁊ soror. Quarto gra
du p̱ueniūt sup̄ abau⁹ abauia
infra abnepos abneptis. Ex
obliquo fr̄is sororisq̃ nepos
⁊ neptis: patruelis fr̄ soror pa
truelis. i. patrui fili⁹ ⁊ filia: cō
sobrin⁹ cōsobrina. i. auūculi ⁊
matertere fili⁹ ⁊ filia: amitin⁹
amitina. i. amite filius ⁊ filia.
itē cōsobrini q̄ ex duab⁹ soro-
ribus nascuntur. q̄bus accre
scit patruus magn⁹ amita ma
gna. i. aui paterni frater ⁊ so-
ror: auūculus magnus mater
tera magna. i. auie tam pr̄ne
q̃ materne fr̄ ⁊ soror. Quin
to gradu veniūt supra q̄uidē
attau⁹ attauia: infra adnepos
adneptis: ex obliquo fratris
⁊ sororis p̱nepos p̱neptis fra
tris patruelis sororis patrue
lis amitini amitine consobrini
cōsobrine fili⁹ uel filia: p̱pior
cōsobrinus: p̱pior cōsobrina
i. patrui magni auūculi magni
matertere magne amite ma-
gne fili⁹ vel filia: q̄bus accre
scūt p̱patruus ⁊ p̱amita. Hi
sūt p̱aui paterni frater ⁊ sorō
p̱auūculus. s. et p̱matertera
hi sunt p̱auie paterne mater
neq̃ fr̄ ⁊ soror p̱auiq̃ magni
materni. Hec spēs nec alijs
gradib⁹ q̃ scripta ē nec alijs
vocabulis declarari pōt Se
xto gradu veniūt sup̄ tritau⁹
tritauia: infra trinepos trine-
ptis: ex obliquo fr̄is ⁊ sororis
abnepos abneptis fr̄is patru
elis ⁊ sororis patruelis amiti-
ni amitine cōsobrini cōsobrīe
patrui magni amite magne a-
uunculi magni matertere ma-
gne nepos neptis p̱pioris cō
sobrini fili⁹ uel filia abpatru⁹
abamita. Hi sunt abaui pr̄ni
frater ⁊ soror abauūculus ab
matertera. hi sunt abauie pa-
terne materne frater ⁊ soror
abauiq̃ matni. Hi quoq̃ ex-
planari ampli⁹ non pn̄t q̃ ipse
auctor disseruit. Septio gra
du q̄ sibi sunt cognati recta li
nea supra infraq̃ p̱prijs noīb⁹
nō appellant: sed ex trāsuer-
sali linea cōtinētur fratris so
roris acnepos acneptis cōso
brini filij filieq̃ successionis.
Idcirco gradus sex cōstituti
sūt: q̃ vlteri⁹ per reꝝ naturaz
nec nomē inueniri nec ultra
successio pt̄ p̱pagari. In his
vi gradibus omniū p̱pinqui-
tatū oia noia continent: ultra
quos nec affinitas inueniri:
nec successio cōsanguinitatis
pōt amplius prorogari. De
gradibus cōsanguinitatis ul'
affinitatis quot sint: q̄uo com

putandi: quibus etiā appellētur noībus: aucte beati iſidori atq; grego. ⁊ alex. ſufficienter monſtratum eſt.

Nunc querit̄ qbus acuſātibus vel teſtificātibus cōſanguineoꝝ coniūctio dirimēda ſit. De his ita ſcribit fabianus papa.

Conſanguinei tñ: vel ſi ꝓgenies defecerit antiq̄ et veraces ꝓpinquitatem in ſynodo computent.

Conſanguineos extraneorū null⁹ accuſet vel cōſanguinitatē in ſynodo cōputet: ſ; ꝓpinqui ad quoꝝ noticiam ptinet. i. pr̄ ⁊ mr̄ ſoror ⁊ frater patru⁹ auūculus amita matertera ⁊ eoꝝ ꝓcreatio. Si autē ꝓgenies tota defecerit: ab antiquioribus ⁊ veraciorib⁹: qbus eadē ꝓpinqtas nota ſit: epus canonice ꝑquirat: ⁊ ſi inuenta fuerit ꝓpiqtas ſepent̄. Celeſtini pape decretū eccleſie florentine miſſū. Palea.

Videtur nobis ꝙ ſecūda quā ꝯ ꝓhibitionē eccleſie duxit: ñ ſit vxor etiā ſi primā ñ hr̄et deſponſatā: nā qđ ꝯ iter dictū ⁊ ordinē eccl'e factū eſt ratū ñ hr̄i tam hūane q̄; diuine legis ꝓclamat auctas. qr ea quā inordinate ſupduxit ꝓhibitione renitēte vxor ñ ē: eam cogend⁹ ē recipe: quā iurauit ⁊ deſpōſauit: ⁊ ex ea ꝓlem genuit: vt iuramēti religio ñ vilipendat̄: ⁊ fides ab inuicē ꝓmiſſa fuet̄: ⁊ ꝓles in cultu dei nutriat̄ ⁊ educet̄: ⁊ alij exinde occaſionē peccādi ⁊ alios decipiendi aſſumere ñ valeant. Qđ aūt parentes fratres et cognati vtriuſq; ſexus in teſtificationē filij ⁊ filie ad mr̄imoniū ꝯiungendū vel dirimēdū admittant̄: tam antiq̄ conſuetudine legibus approbata q̄; diuinis ⁊ humanis legibus approbat̄. In dirimendo aūt mr̄imonio iō maxime parēte ſ recipiunt̄: ſiue ſi defuerint parentes ꝓximiores admittunt̄: qm̄ vnuſquiſq; ſuam genealogiā cū teſtib⁹ ⁊ chartis cū excitatōne ⁊ recitatōne maiorum ſcire laborat. qr igit̄ alijs melius ſciūt: iō maxime admittunt̄. Silr̄ etiā recipiūtur ⁊ in teſtificationē matrimonij coniūgendi. q enī meli⁹ recipi debent q̄; illi q meli⁹ ſciūt ⁊ quorū ē intereſſe: ita vt ſi ñ interſint ⁊ ꝯſenſū ñ habuerint: ſm̄ leges nullū fiat matrimoniū. Qđ vo legit̄: pater ñ recipiatur in cā filij nec filius in cauſa patris: in crimialib⁹ cauſis ⁊ cōtractibus veꝝ ē: in matrimonio ꝯhendo et diſiūgendo ipſius cōiugij ꝓrogatiua: qr ⁊ fauorabilis res ē congrue recipiūtur. Item vrbanus papa ricario ianuenſi epo.

Qui iureiurando ꝓpinquitatem firmare debeant.

Notificamus tibi: vt poſtq̄; tres aut duo ex ꝓpinquioribus iā defuncte vxoris uł viue: eius q accuſat̄ hanc ꝓpinquitatē iureiurādo firmauerint: vel ſi tres aut duo ex antiquioribus ianuēſibus qbus hec ꝓpinqtas ſit nota q bone fame ⁊ veracis teſtimonij ſint remoto amore timore ꝓcio ⁊ oī malo ſtudio ſupdicto mō conſanguinitatē firmauerit: ſine oī mora cōiugia diſſoluant̄. ꝙ ſi ꝓping aut extnei verb tm̄ ꝓpinquitatē teſtant̄: ⁊ iuramēto ꝓbare noluerit vel nequiuerint: cōiugiū nullaten⁹ diſſoluat̄: ſ; competēs eis pnīa ꝓpt infamiā vel peccati maculam ſi forte in hoc cōtraxerint aliquā iniūgant̄. Item ex cōci. vrbani pape habito in apulia

a Nunc q̄ritur. accuſantib⁹. hec qđ. vi. expedit̄. i. c. c. i. ⁊ ij. et ex̄ q ma. ac. po. videt̄. ⁊ ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. tenor. Nā ꝯſanguinei ꝑferūtur extneis ea rōe quia melius poſſunt ſcire ſuā ꝯſanguinitatē cū chartis cū teſtibus cū recitatōe maiorū et alijs argumentis. hoc tñ qđ dr̄ de ꝯſāguineis in teſtimonijs admittēdis exaudi tm̄ cū; de ꝯſanguinitate agitur nā ſi ſup alio ageret̄: nō ſūt admittēdi niſi cū eo tēperamēto qđ dixi. iij. q. v. in pri. et hoc ꝓbat̄ ex̄ de teſti. ſup eo. itez lz ſoli ꝯſanguinei accuſar̄ poſſint mr̄imoniū: tñ q libet pōt denūciare: ut ex̄ de cog. ſpi. tua. et lz per denūciatōem nō agat̄ niſi ad pniam: ut ex̄ de acc̄. ſuper his: tñ qa i hoc caſu nō pn̄t penitē niſi ſepent̄ iudex ex officio ſuo eos ſepabit. ar. xxxiij. q. iij. ecce.

b Conſanguineos extraneoꝝ. ar. ꝙ peregrini aduene alienigene nō recipiant̄ in cā ꝯſanguinitatis ⁊ ꝙ ꝓpinqui ceteris ꝑſonis ꝓferāt̄ ſi ꝯdixerint: qđ ē verū: ut ex̄ qui mai. ac. poſ. videt̄.

c Nullus. niſi deficiente parētela: ut hic in fi.

d Accuſet. ip̄ꝓpe ſm̄ h. ar. C. de inoffi. teſt. parētib⁹. ubi ponit̄ accuſare ꝓ agere. ⁊ nō ꝙ cauſa mr̄imonialis nō ē criminalis nec ciuilis etiā ubi de crimine agitur in foro eccl'iaſtico lz mixta ex̄ de ꝓcur. tue.

e Vel ꝯſanguinitatez cōputet ⁊c̄. hoc r̄feras ad teſtē. ⁊ ē ar. ꝙ nō pōt idem accuſator eē et teſtis i cā mr̄imoniali. qđ verū ē: lz qdā ꝯſentiant dicētes hoc ſpāle eſſe i mr̄imonio: ut idē ſit accuſator et teſtis: ſicut eſt ſpāle ꝙ nō iurct̄ in eo de calū. cū ſit qō ſpūalis. ex̄ de iura. calū. lr̄as. et ꝙ ꝯſanguinei admittūtur et ꝙ nō oīno ibi obſeruatur ordo iudiciari⁹ ex̄ ut lit̄ nō ꝯte. ad hec de⁹. et ꝙ ualet teſtimoniū de auditu ⁊ ꝙ p⁹ publicatōem atteſtationū teſtes pn̄t induci ex̄ de teſt. ſeries.

f Proping. h ꝑferūt̄ ꝓping et i accuſatiōe adulterij. C. de adult. l. q̄uis et in interdicto de libero homine exhi. l. iij. §. penult. et i accuſatōe de effu. ⁊ eiect. ff. de effu. ⁊ eiect. ſi vo. §. cū āt

g Noticiā. arg. ꝙ nō ſit idone⁹ teſtis i hac cā q nō habuit noticiā ꝯſāguineoꝝ: quos ꝯputat ſi ſuo tpe fuerint.

h Defecerit. q: nō ſūt vł neſciūt uel ſūt ifames.

i Nō ſit. aū mortam qōem ex̄ de ꝯſang. ⁊ af. ex lr̄is

k Notificam⁹. ꝯſūcte. mō tua .n. erat vxor c⁹ ꝯſanguineam poſtea accepiſſe dicebat̄ vł affinē

l Bone fame. ar. ꝙ debēt eē bone fame teſtes i ꝓbāda ꝯſāguinitate: ut ex̄ de teſt. i lr̄is. ⁊ ex̄. e. ti. licz ſed qd ſi criminoſus ſeru⁹ vel iſamis ꝯtrarit: nū qd pn̄t admitti ibi homines ſilis cōditōis. vr̄ ꝙ ſic. ij. q. vij. ſi hēre⁹. C. de inoffi. te. i arenā dico ꝙ nō: ſic nec al' dico criminoſos teſtes ꝯ criminoſū admittēdos nec. n. hz ibi locū replicatio ex̄ de excep. a nobis.

m Eis. i. accuſatorib⁹. teſtes .n. nō pn̄t anteq̄; dixerint teſtimoniū. ar. C. de teſt. nullū. ē tñ ar. h ꝓ h. ꝙ idē poſſit eē accuſator ⁊ teſtis i huiuſmodi cā·

Hic confessioni relinquitur: quorum incestum nullus iureiurando affirmat

Si duo viri vel tres cõsanguinitatẽ iureiurando firmauerit: vel ipsi forte cõfessi fuerit: cõiugia dissoluant. Si vo neutrũ contigerit: epi eos p baptismũ p fidẽ christi per christi iudiciũ in vera obediẽtia obtestẽtur: quatenus palã faciant vtrũ se sicut ẽ fama recognoscãt esse cõsanguineos. si negauerint: sibipsis reliquẽdi sũt: ita tñ vt si aliud in consciẽtia habeant: se a liminibus eccle a corpe ꝛ sanguine dñi a fideliũ cõmuniõe nouerint segregatos atq infames effectos: donec ab incesti facinore desinãt. si se iudicio epoꝝ segregauerint: q iuuenes sunt matrimonia cõtrahere nõ phibeantur. Ecce qbus accusantibus vel testificãtibus ꝯsanguineoꝝ cõiũctiones sunt dirimẽde. Cuiusmodi vero iuramentum ab accusatore sit exigendum: ex romano ordine habetur. Est autem huiusmodi.

Iuramentum accusatoris

De parentela illa quam dicunt esse inter istum ꝛ istã eius coniugem: quicquid inde scis aut audisti a tuis vicinis aut a tuis ppinquis antiquioribus: tu per nullum ingenium nec ppter timorẽ nec propter amorem nec ppter pmium aut ppter consanguinitatẽ celabis epo tuo aut eius misso cui hoc requirere iusserit quãdocunq te ex hoc interrogauerit: sic deus te adiuuet ꝛ istorum sanctorum reliquie.

Iuramentum testium.

Illud sacramentũ quod iste iurauit de illa parentela que inter filiũ ꝛ eius cõiugem. N. computatur: ꝙ tu illud obseruabis inquantum scapis sic te deus adiuuet. Hoc iuramentum non est sepationis sed synodale institutũ ab euticiano papa. ii. ait enim.

Synodale iuramentum.

Episcopus in synodo residens post congruam allocutionem. vii. ex plebe eius parochie vel eo amplius put viderit expedire maturiores honestiores atq veraciores viros in medium debet aduocare: ꝛ illatis sanctoꝝ pignoribus vnunquẽq illorum tali sacramento constringere: vt ãmodo in ante quicquid nosti aut audisti aut postmodum inquisiturus es quod cõtra voluntatem dei ꝛ rectam christianitatem in ista parochia factum sit aut futurum erit: si in dieb⁹ tuis euenit tm̃ ad tuã cognitionem quocũq modo

n Cõtraxerit. sed forte non bono zelo diffamauerũt mrimoniũ: ut. C. de adult. q̃uis in fi.
a Si duo viri se. sicut ẽ fama: nã sine fama nõ sufficeret eoꝝ ꝯfessio: ut ex de eo q cog. ꝯsa super eo. lz. h. dicat sufficere si vtrq iuret septima manu. xxiij. q. i. regsisti. lz ꝯriũ ẽ ex de eo q cog. sup eo. ubi dr ꝙ rumor ꝛc. lz dici pōt ꝙ aliud ẽ ubi se ꝯsanguineos dicant ut h aliud ubi turpitudinez allegãt: ut ibi: q2 nec tũc familiares testes admittũt: ut ex de test. in lris. vl facias vim in eo qd dic rumor ꝛc. q2 aliud ẽ fama: Itẽ si adest psũptio violẽta cũ fama sufficit ut extra de testi. preterea.
b Aliminibus. segregatos ꝛc. lz dic segregatos quo ad sacra sic qlibet in mortali pcto existẽs. i. q. i. sacerdotes.
c Atq infames. ifamia canonica q delet p pniam vi. q. i. ifames.
d Donec. ar. ꝙ ifamia p pniam abolet.
e Nõ phibeant roe iuuenil etat ꝛ ipso iure si ignorant ꝯiũcti st. ar. xxxiij. q. ij. ifecto res. ꝛ. c. in adolescentia.
f Ecce. qb⁹ accusãtib⁹. s. put colligi pōt ex rubricis istis: q̃tuor pōit gnã sacroꝝ. pmo ponit sacrm accusatoris i pmo. c. d parẽtela. 2o pōit sacrm synodaliũ testiũ i. c. eps. 3° testiũ i. c. d parẽtela illa. q̃rto sacrm eoꝝ q se pãt i. c. ab isto. dicũt tñ qdã. s. deceptũ fuisse p ꝯsuetudinẽ italie: q ẽ ut accusator debeat iurare iuxta tenorẽ illi⁹. c. parẽtela. nã dicũt qdã ꝙ accusator iurare nõ dz: q2 nec etiã d calũnia i hmõi cã iurat ex d iura. calũ. lras. vñ vtrũq caplm d parẽtela intellr de sacro testiũ. lz de parẽtela pmũ loqt de sacro testiũ qd dr ee sepatõis: q2 p illud sepãt quoꝝ mrimoniũ accusatur. in illo autem. c. epus. fit mentio d iuramẽto testiũ synodaliũ: qd nõ dr sepatõis put dicit pcedẽs. c. q2 p tale iuramẽtũ nulli sepant. q2 p illud nõ se obligãt ad aliud testes illi synodales. nisi ut nũciẽt epo qd illicite ptractat i parochia. vñ exq° nũciauerit epo: si uoluerit ꝙ sepent: oz ꝙ iterũ pstent aliud sacrm d quo hẽs i c. d parẽtela. i quo plus ẽ q2 debẽt addẽ d credulitate. lz testes synodales nõ iurãt de auditu. nec ꝯdicit ex de testi. q° tiẽs: ubi dr ꝙ de scia d bẽt iurare. nã illud p h° itelligo. i illo aũt. c. ab isto ponit sacrm eoꝝ q sepãt ppt ꝯsãguinitatẽ.
g Ab accusatore. hoc falsũ ẽ sm quosdã imo a testib⁹.
a De parẽtela. audisti ãñ motã qõem ex de cõsang. et af. ex lris. iõ ãt h admittit testimoniũ d auditu: q2 difficile ẽ ꝙ aliqs sciat quousq ꝯsãguinitas ptẽdit. ff. d gdib⁹ cogna.. nõ facile circa pn. lz h° fit cõrectũ p illud ex de test. lz. ꝛ nõ ꝙ sm ꝙ granus iducit hoc. c. habes ꝙ accusator dz iurare de veritate dicẽda. lz ñ d calũnia et ẽ ar. ad idẽ ex de despõ. impu. attestatões. admittit aũt testimoniũ de auditu tm̃ ubi agit d ꝯsãguinitate. al p auditũ nõ pbaret mrimonium imo putaret clandestinum.
b Aut audisti. ar. testimoniũ d auditu eẽ recipiẽdũ: ut. iij. q. ix. §. d his. xiiij. q. ij. sup. ꝛ. c. q̃q. xxiiij. q. i. nõ satis. hodie nõ ut ex. e. licet.
c Regrẽ: sicẽ ex de tes. q testiũ. ꝛ h ẽ itellect⁹.
d Quicũq. dũ tñ ãñ testiũ publicatõem ex d testi. fratnitatis. ꝛ. c. series. vl dic ꝙ iudex ex officio suo ꝛ p⁹ aptas attẽstatões pōt requirere a testib⁹ ex de cõsang. et aff. c. i.
e Illud sacrm. sm itellectũ grani hoc iuramẽtũ ẽ testis pmissũ accusatoris. lz meli⁹ ẽ ut pmo exprimat forma sub q iurãt sequẽtes. h.
f Hoc nõ sepatõis. i. nõ fit sepatio ad istud int eos quoꝝ mrimoniũ accusat nisi iterũ pstetur sacrm sequẽtis. c. qd apte colligit ex d test. co. ptcrea.
a Episcopus. allocutionem. i. predicatiõem. x. q. i. placuit.

b ¶ Pignorib⁹.i.reliquijs qb⁹ obligat sicut per pignora.
c ¶ Amodo.ar.ꝙ sine accusatore ꝯ aliquez inducere testes pōt epūs et pronūciare ⁊ ꝙ idem possit esse iudex ⁊ accusator.simile.vi.q.ij.si tm̄.xi.q.iiij.precipue.⁊.s̄.e.q.c.i.⁊.ij.q v.presbyter. si.s̄.iiij. q. iiij.c.i.⁊.ij.ꝯ.

d ¶ Postmodum. ar.ꝙ in cā ꝯsanguinitatis testimoniū pōt ferre quis de his que recenter didicit.ar.ꝯ.s̄.e.in.c.trib⁹.⁊ ar. ex̄ de cōsang.⁊ affi.ex lr̄is. sed hic postmoduz non intelligitur post motam qōnem qð ꝓhibetur: sz de cetero. et sic per equiuocatōez solue. ad hoc ꝓxi.q. ꝙ autem.

e ¶ Synodalem. immo quelibet causa est synodalis indirecte: ut ex̄ ð iudi.nouit.

f A b hoc.illud.s.de parentela.

g ¶ Sepatiōis.i. ad qð fit sepatio testiū.

a D E parētela. diuerso.ergo nulli erat credēdum: ut.iiij .q.iij. item qui falso. vel loquitur hic de diuersitate testium q discordāt. tenēt n.testes ex vtroqꝫ laterē ꝓbare ꝯsanguinitatem ex̄ de cōsang.et affi. et lr̄is.et singulos gradus clare distinguere ⁊ proprijs noībus nominare personas oēs vel sufficienti circūlocutōe. ⁊ debēt vidisse ꝙ psone ꝯstitute in vno predictoruz graduū se p cōsanguineis habuerūt: ut ex̄ de testi.licet. Sed certe testes qui debent ꝓbare cōsanguinitatez debēt incipere a pricipio ⁊ sic descendere usqꝫ ad psonas illas de quib⁹ queritur. et incipiūt a duobus fratribus.⁊ pene ꝓbant illos fuisse fratres: sed de patre eorū nihil ꝓbant nec inde aliquid sciūt: et alios descendentes probant gradus nunquid hoc suff.cit: dico ꝙ sic: quia de stipite non inuenimus cautū sed tm̄ de lateribus: ut ex̄ de testi.series. ⁊ ipos fratres canō qnqꝫ ponit p stipite.s̄.e.q.v.c.i.

b ¶ Postmodū.ponam⁹ ergo ꝙ petrus ⁊ berta q sunt frater ⁊ soror ꝯhūt mr̄imoniū: et duo testes bene ꝓbāt petꝝ esse filiū ioannis: sed de berta nihil sciūt. item alij. duo probāt bertā esse filiā ioannis: sed de petro nihil sciūt sepabitur ne tale mr̄imoniū: dicūt omnes ꝙ nō q nec isti duo ꝓbāt ꝯsanguinitatē nec illi duo. nam aliud ꝓbāt isti: et aliud illi. sed q hoc dicūt ceci sunt q: si probaur aliquē eē filiū alterius illū esse patrē isti⁹ ꝓbaur: sed in casu isto ꝓbatuz est iudici ꝙ ioannes est pater petri: similr̄ est ei ꝓbatū ꝙ ioannes est pater berte: ergo ꝯstat iudici ꝙ idē ē pat̄ vtriusqꝫ: ergo ꝯsanguinitas ē ꝓbata. et forte primi melius dicunt.

peniat. si scis aut indicatum fuēit tibi synodalē cām eē ad ministerium epī pertinere. qð tu nec ꝑpter amorem nec ꝓpter timorē nec ꝑpter p̄cium nec ꝑpter parentelam ullatenus celes epo: aut eius misso cui hoc inquirē iusserit: qn̄cūqꝫ ex hoc te īterrogauerit: sic te deus adiuuet ⁊ ille sanctorū reliquie. I llud sacramētum qð iste iurauit de synodali causa: qð tu illud ex te ita obseruabis inquantum sapis aut audisti aut ab hac die in antea īngsiturus es: sic te deus adiuuet. A b hoc iuramēto illud sumptuz est principio paululum derīuato. Porro de iuramento sepationis innocētius papa.ii. scribit ottoni lucensi epo dicens.

Iuramētum illoꝝ qui cōsanguinitatem probant.

D E parentela illa vnð nos ꝯsulere uoluisti p qua ēt est ad nr̄am audientiā appellatum: alioꝝ fratꝝ scripta suscepim⁹: qui utiqꝫ causā ipam diuerso mō narrabant: ⁊ primo quidē tam in gradibus qꝫ in noībus psonaꝝ discordasse postmodū vo in altero eoruz cōputatores eiusdē parētele dicunt̄ ꝯuenisse. Ceterum in huiusmōi casibus sūmope cōsideranda ē qualitas psonaꝝ que aliqd ꝯ quoslibet astruē velit: que etiā iusiurādū p̄stare debent: ꝙ neqꝫ grā neqꝫ p̄cio uel timore uł odio alicui⁹ hoc dicunt ꝯtra eos de qbus agit̄: sed potius q: credāt ita ueꝝ esse: ⁊ ita se a suis ancessoribus audiuisse. in qbus oībus n̄ dz aliq̄ varietas uel cōtrarietas inueniri. Qui vero sepantur ab inuicē: huiusmōi iuramentum p̄stabunt.

Iuramentum sepationis.

A B isto die in antea tu per nullū ingeniuz te sociabis huic tue ꝯsāguinee nec in cōiugio nec in adulterio nec cū illa ad vnā mēsam mādu cabis ⁊ bibes aut sub vno tecto manebis: nisi in vna eccl'a aut in alio loco publico: ubi nll'a mala suspicio possit eē: ut ibi corā testib⁹ idoneis p certa necessitate pariter colloq̄mini: nec aliā ꝯiugem accipies nisi forte post actā pniam tibi licētia data fuerit ab epo tuo aut eius misso: sic te de⁹ adiuuet. O ccasiōe vo ꝯsanguinitatis uxorē suam dimittere ⁊ aliam ducē n̄ licet alicui: nisi cā primū ꝓbata fuēit n̄ alex. papa.ii. guillelmo ð mōstrolico.

Nisi corā eccl'a cōsanguinitate ꝓbata uxorē dimittē non lz.

M Vltoꝝ relatione cognouim⁹ te ꝑpriā nelle abijcē uxorē ⁊ adherē alteri p̄tendētem ꝯsanguinitatis occasionē vn̄ aplica auctē int̄dicēdo mādam⁹ tibi: ut hanc quā nūc habes uxorē: nullaten⁹ p̄sumas dimittē uel aliaz ducē: donec apud epoꝝ religiosoꝝ ꝯciliū cām iustā examiaueris. D ecepturus vo eam quā iniuste dimisit: hoc modo iurabit.

c ¶ Quia credūt. sufficit ꝙ iurent de credulitate. nec ē ꝯ ex̄ ð testi. quotiēs. illud.n. itelligo p hoc et ita p̄stāt isti duo sacramēta.

d ¶ Vel ꝯrietas. hic rn̄det qōi facte.io.

e A B isto die. sub vno.i.loco suspecto.nā q male agit ⁊c̄.xviij.q.ij. pmitiosā

f ¶ Licētia. cū sit senex. si.n. essz iuuenis. ð iure cōi posset ꝯhere sin quosdā: ut nōui. xxxiij.q.i.in adolescētia.

g ¶ De⁹ adiuuet sed cleric⁹ cū separat̄ a ꝯcubina sua nō dz iurare ut ex̄ de cohi. cl'. ⁊ mul.clericos.

h M Vltoꝝ abijceē. ꝓpa auctē qð n̄ lz.xxxij.q.i.c.i.et.ij.

i ¶ Conciliū. hoc olim uel exaudi distributiue. de h° nota.xxxiij.q.ij.c.i.

a A B isto. dimiseras auctoritate ꝑpria. vel per ecclesiam si fuit decepta.

b ¶ Qð aūt vm⁹. hec qð incidēter ꝓponitur.

c ¶ Omne.s̄.ij.q.iiij.§.i.⁊.c.placuit.

d ¶ Stabit nisi in casu. de cō. di.iiij. placuit. et.lxxvi di.tanta. et.viij.q.iij.talia.

Reconciliationis iuramentũ

AB isto die in antea istã cõ/
iugem. N. quã iniuste di/
miseras ita tenebis: sicut ma/
ritus suã ꝯiugem debet habe
re in dilectione ⁊ debita disci
plina: nec eam ꝑ nullũ malũ in
geniũ a te sepabis: nec ea vi/
uente aliã accipies: sic te de⁹
adiuuet. Quod aũt vni⁹ te
stimonio ꝯiugia apud quosdã
dirimuntur: nulla rõne ratum
habet. Cum. n. dñs dixit: om
ne uerbũ stabit in ore duorum
uel trium testiũ. Item: Cũ
i hilerdẽsi ꝯcilio dicatur: oĩs
ꝯtrouersia que de eccl'asticis
rebus fit: ſm diuinã legez sub
duobus uel tribus testib⁹ ter
minetur: dño dicẽte: nõ vnus
stet ꝯtra aliũ: sed in ore duoꝝ
uel triũ stet omne verbũ: itez
cũ alibi dicatur: Nullius ꝑso
ne q̃tũlibet exercitate testi/
monio aliquid credat: euidẽ/
tissime apparet: vnius asserti
one cõiugia nõ esse dirimẽda
QVod aũt querit: si illi
qui de incestuosis na/
scuntur filij reputẽtur:
Augustinus in libro questio/
num super leuiticum. c. lxxvij
determinat ita dicens.

Non appellãtur filij: qui de incestuosis nascuntur.

QVid est: quicũqꝫ dormie
rit cũ cognata sua sine fi/
lijs morietur: cũ filij ex huius
modi cõiunctionibus et ante
nati sunt ⁊ hodie nascantur:
an hoc intelligendũ est lege
dei constitutum: ut quicunqꝫ
ex eis nati fuerint: nõ deputẽ
tur filij ⁊ nullo parentibus iu
re succedant.

DE his vo qui ignoran/
ter cõiuncti sunt: in q°
gradu cõsanguinitatis
uel affinitatis ex dispẽsatõne
ecclesie relinquãtur: greg. in
registro diffiniuit dicens.

Nõ sepentur: q infra. vij. generatione ignorant copulant

DE gradibus vo cognatio
nũ qui infra. vij. generati
onem in mrĩmonio sunt inuẽti
si nesciẽter fecerit: ⁊ multa cur
ricula ãnoꝝ sũt reuoluta: ita
ut filios habeãt in. vi. q inuẽ/
ti sunt aut fortasse in. v. hui⁹/
modi nõ sepentur donec nos
ad hos dño ꝑmittente ore ad
os loquamur: hoc ãt dico ſm
indulgentiam nõ ſm imperiũ
qui vo de his duobus gradi
bus nouas ꝯtraxisse nuptias
vidẽtur. i. infra anni coronaz:
modis oibus sepent. De ce/
tero uero generalia ꝑ omnez
ꝓuinciã statuta ꝑcurrẽtia ta/
liter firmẽtur: ut nullus aude
at deinceps tale scelus ꝑpe/
trare: ⁊ q fecerint sine retra/
ctationis misericordia acrius
puniti ultionibus sepentur.
Si vo qui ꝓpinquas sangui
nis uxoris sue in mrĩmonio si
bi sociauerũt: sicut iam dudũ
uobis scripsimus: q in eodem
gradu inuenti sunt sepentur:
aut suspẽdat eoꝝ cã usqꝫdum
nos insimul dño auxiliãte cõ/
ueniam⁹. Idem De his q
mortua uxore secũdas ꝯhere
nuptias uoluerint: iuste ⁊ ho
neste ⁊ rõnabiliter ꝓspexim⁹
ab eoꝝ cõsanguineis usqꝫ ad
quartũ gradum genealogie

q QVod aũt. Si parẽtes nesciũt ipedimẽtum
nõ est dubiũ qn filij sint legitimi: ut ex̃ q fi.
sint legi. cũ inter. Si aũt vn⁹ sciuit ⁊ alter ne/
sciuit: dicũt quidã q̃ q̃tũ ad scientẽ nõ sũt legitimi
lꝫ quãtũ ad igno
rãtẽ sunt. ar. xxxij
q. ij. solet q̃ri. ⁊. C
solu. ma. si igno/
rãs. sed lꝫ. h. et. l.
ita dixerũt: tñ re
ꝓbat eoꝝ disti
ctio ex̃. e. ex teno
re: q2 incõueniẽs
esset q aliqs essꝫ
parti legitim⁹ et
partiꝫ illegitim⁹
sic nemo põt esse
parti liber ⁊ ꝑtiꝫ
ſuus. ff. de liber.
cã. cũ duoꝝ. sed
si ambo parẽtes
nesciũt ipedimẽtuꝫ
tales filij nõ sunt
legitimi: lꝫ eccl'ia
habuit illud pro
mrĩmonio: ut ex̃
de clãdes. desp͛o.
cũ inhibitio.
b QVid est. du
bitãdo dic
⁊ tamen soluit in
terrogãdo rñdit
sic. xxij. q. ij. q ait
c ¶ Sine filijs ..
legitimis. dicunt
n. nõ eẽ filij q nõ
Qõ. vij.
sũt boni. xij. q. ij. ñ
liceat. ar. xxxij. q.
iiij. dicat g° vbo
generali tm̃ legi
timi cõtinẽt ex̃ õ
iureiur. qñtauall'
ff. de op. libert. si
libert⁹.
d DE his vo.
hic depi
gitur. viij
q. q̃ q̃rit quo g̃du
possit dispensari
cũ ꝯsanguineis l'
affinib⁹. ⁊ qdẽ in
tertio ⁊ papa so/
lus. sed i p̃mo et
secũdo nõ põt ut
dñt: q2 i leuitico ꝓhibit⁹ fuit vtꝙ i ꝯsãgui. ⁊ affi. sꝫ
hoc falsũ ẽ: ut ex̃ de diuor. gaudem⁹: ut nõni. xxx. q.
iij. ꝑtatiũ. ⁊ sũt tria q̃ inducũt hãc dispensatõem ꝑ
les ⁊ tpᷤs. j. e. c. i. ff. de ritu nup. q i ꝓuicia ⁊ reforma
tio pacis: ut ex̃ de desp͛o. ipu. accessit i pte decisa: ⁊
ẽ hec indirecta dispensatio. In h°. n. casu tm̃ videt
dispensare qd̃ p⁹ spaciũ lõgũ nõ admittũt accusatorẽ nisi
accusat⁹ ipm spõte admittat: ut ex̃ q ma. ac. po. ꝑ tuas.
a DE g̃dib⁹. multa. ar. rõe diuturnitatis posse fieri qd̃
al' fieri nõ dꝫ. s̃. di. iiij. deniqꝫ. ⁊. xcv. di. ecce. i. q. i.
cito. s̃. xxiij. q. i. scilina
contra.
b ¶ Filios. nõ filioꝝ sus
Qõ. viij.
ceptõem ⁊ ãnoꝝ longa
curricula dispẽsatõem
iducẽ ne mrĩmoniũ se/
paret: hodie aũt lõgitu
do tpis ñ excusat: ut ex̃
de ꝯsang. ⁊ aff. ñ dꝫ. io.
c ¶ Aut fortasse. h° dubi
tãdo dic: q2 i q̃rto g̃du
nõ ẽ dispẽsandũ: nisi ex
magna cã. dñt ãt qdã q
dñs papa in hoc. c. dat
generalẽ formã oib⁹ p̃/
latis: q ubi inueniũt ali
quos in tali g̃du: et illa
tria p̃cedũt: non sepent
eos nec de cã cognos/
cãt. al'. sic.
d ¶ Ore ad os. ⁊ ita per
mittit i suspenso.
e ¶ Ore ad os. sꝫ sigs re
cent ꝯtxerat l' ꝯheret q
tũc sepent. ⁊ h° ẽ qd̃ dix
it. j. ãni coronam.
f ¶ Indulgẽtiã. sꝫ obij/
cio tibi aut papa dispẽ/
sauit aut nõ. si dispensa
uit ergo stati fit mrĩmo
niũ: q̃re ergo dicit ñ se
parent donec nobis lo
quat. si nõ dispensauit:
q̃uo ergo ꝑmisit eos eẽ
i incestu. itẽ q̃re ſm hoc
subiũgit: hoc aũt dico
ſ ꝫ idulgẽtiã. So. papa
stati nõ dispẽsauit i mrĩ
monio. sed dispẽsauit i
hoc q dꝫ differri cogni
tio cause uel etiã ꝓlatõ
sñie. ⁊ iõ medio tpe alt
alteri nõ debuit negar
debitũ: cũ adhuc nõ cõ
staret de ꝯsanguinitate
ut ex̃ ut li. pẽ. laudabilẽ
ul' dic q dispẽsauit sb ꝯ
ditõe si ꝯstaret de p̃mis
sis. vel expone ñ sepent
q̃tũ ad cohabitatõem:
ꝑ h° nõ dat eis licẽtiaꝫ cõmiscendi.
g ¶ Coronã. anni circulũ uel reuolutõem. nota noua matri
monia dici q nõ sunt annua. silr macipiũ dr̃ nouũ quod nõ
dũ seruiuit per annũ. ff. de publi. ⁊ vecti. interdũ. §. quoti/
ens. silr vinũ. ff. de vino ⁊ triti. lega vetus.
h DE his ad quartũ. si intelligas hoc de secũdo genere

.affinitatis:tūc nulla ē ibi dispēsatio. nec illud qd̄ seq̄r: hec nos:spectat ad illud gen⁹ affinitatis s₃ ad p̄mum.

a ¶ Prelibauim⁹.i.olim ɔcessimus q̄buſdam. ¶ Hec salubriter.affinitatis.ɔsanguinitatis signa vł vestigia.

b ¶ Matrimonio.i.vsqz ad.vij.gradum.

c ¶ Incestuosi. p̄mā ptē h⁹.c. intellige de exclusione sacrorū:secundā aūt de anathematē. et tūc dicit nō sumāt cibū spūalē.de hoc dictū est.ɔ.q.iij.de incestis.xij.q ij.indigne.

d ¶ Manēt. post admonitionem.

e ¶ Aut cathecuminos xi.q.iij.de mēsa.ɔ.So. expositio illa q̄ sequit̄.i. cū xp̄ianis ₇c.nō refert̄ ad totū id qd̄ p̄missū ē: s₃ ad aliā ptē int̄ xp̄ianos nō habent̄:vł n̄ de oib⁹ gentib⁹ hoc intelligēdū ē:s₃ de gentib⁹ cathecuminis.

f ¶ S₃ soli christiani.

g ¶ Maneat.q̄d iuris sit i hoc casu nōui.xxxiij.q ij.§.de penitentib⁹.

Unde q̄rit̄. Hic q̄rit̄ si snīa q̄ lata ē p̄ m̄rimonio vł ɔ illud postea possit retractari.₇ dicēdū q̄ sic: q̄ talis snīa nullo cursu tēporis trāsit̄ i rē iudi. ut ex̄ de sen.₇ re.iudi.ɔsanguinei.q̄dā volebāt distinguere q̄ si secunda m̄rimonia sūt ɔtracta n̄ pōt retractari snīa.s₃ si nō sūt ɔtracta pōt retractari p̄ illud qd̄ ē ex̄ de testi.sicut.xxxiij.q.i.si p̄ sortiarias.s₃ id qd̄ i illa decre.sicut dr̄:referendū ē ad facilitatē.i.n̄ ita de facili retractat̄ snīa qñ secunda m̄rimonia ɔtracta sunt.₇ illud qd̄ dico i m̄rimonio:dico i oib⁹ vbi p̄iculū aīe v̄tit̄ i baptismo ordine.illud tm̄ posset dubitari: vtrū snīa m̄rimonij ipso iure retractet̄ an p̄ in integ₹ restōnē.₇ videt̄ q̄ p̄ i integrū restōnē: ut ex̄ de in inte.resti.ex l̄ris. ɔ vr̄ q̄ ipso iure q₂ ibi snīa n̄ trāsit in rē iudi.ut dixi.s₃ l₃ mgr̄ spālit̄ p̄posuerit qōnē de m̄rimonio:tm̄ gnālit̄ p̄seq̄t:an q̄libet snīa possit retractari. Notandū g° q̄ varijs modis retractat̄ snīa. Qñqz retractat̄ si ē lata p̄ surreptionē:ut.ɔ.c.veniā.₇ ex̄ d̄ offi.vicarij tua. Itē si ē lata p̄ falsos testes vel p̄ falsa instr̄a: ut ex̄ de p̄ba.l₃.₇.C.de fal.q̄relā. Itē si ē lata p̄ fallas allegationes.ff.de iudi.si p̄tor. Itē si interuenit fals⁹ p̄curator: ut ex̄ de p̄cura.i nr̄a.₇.ff.d̄ iudi.l₃. Itē si ē lata a iudice n̄ suo: ut ex̄ de iudi.at si clerici.C.si a n̄ ɔpe. iudi.p̄ totū. Itē si p̄ in integrū restitutionē: ut ex̄ d̄ i ītē.re.r̄ ɔstuit. itē p̄ appellationē ₇ supplicationē:ut C.de p̄ci.imp.of. auc. q̄ supplicano. Itē retractatur si ē lata ab excōicato:ut ex̄ de sen.₇ re. iudi.ad p̄bandū. Itē retractat̄ p̄ iploratione tristis auxilij: ut si ɔ fuū fuerit lata snīa ille q̄ ō.ic. appellare nō pōt s₃ p̄mittit̄ ei iplorare triste auxiliū ut.ff. de ap. fui. Itē si fuerit lata ɔ ius scriptu₃:ut ij.q.vi.§.ē aūt qñ qz. Itē p̄pter corruptionē iudicis ut.ij.q.vi.§.venales. Sūt aūt tres modi retractandi snīas.qñqz retractat̄ snīa.i.nulla ōndit̄ esse.s.cū ē lata a iudice nō suo vel p̄ falsū p̄curatorē lata est qñqz retractatur iudicis officio: qñqz iure actionis.si iudicis officio:p̄ b̄nficium restitutionis i integrū tm̄ vsqz ad q̄driēniū pōt agi si āt iure actiōis .s.actiōis i factū tūc vsqz ad.xxx.annos audiet̄.io.

b ¶ Omnimodis.rōnabilit̄.ipali rescripto C.d̄ trāsact.cās.imo a limie iudiciorū expellent̄:q vołūt retractare snīas a q̄b⁹ nō ē appellatū.ut.C.snīa₃ rescin.n̄ pos.l.vlti.ff.ut lite pen.l.fi.nisi p̄p̄t publicā vtilitatē:ut.ff.de decre.ab or.fa.qd̄ semel: vł nisi re

Hec salubriter p̄caueda sancim⁹:ne q̄s fideliū p̄pinquā sanguinis sui:vsqz quo affinitatis lineamēta generis successione cognoscūtur: m̄rimonio sibi desideret copulare: sed sicut a maiorib⁹ nr̄is diffinitū ē ita modis oib⁹ obseruet̄: q̄m vsqz ad septenariū numerū parētele nulli vnq̄ copulā cōtrahere licētiā dam⁹:his videlic₃ q̄ ex p̄re ₇ m̄re cōsanguinitatis descēdūt parētela. q̄ etiā ₇ q̄ in.iiij.vel.v.gradu cōiūcti inuēti fuerit:sepent̄: q̄m scriptū est: Ois hō ad p̄ximā sanguinis sui nō accedat: ut reuelet turpitudinē ei⁹.₇ iterū: aīa q̄ fecerit quippiā ex istis :p̄ibit de medio populi sui. Sane q̄bus cōiūctio interdicit̄ illicita:habebūt ineūdi cōiugij melioris libertatē. Nisi in eodē crimine vsqz ad mortē alteri⁹ eorū cōtumaciter p̄seuerauerint. Item in aurelianēsi cō.

Nō ducāt vxorem: q̄ vsqz ad alteri⁹ i icestu, p̄seuerauerint.

Incestuosi dū in ipo detestādo atqz nefādo scelere manēt:nō inter fideles christianos sed inter gentiles aut cathecuminos habeantur .i.cū₃ christiāis nō sumāt cibum nec potū:s₃ soli faciā hoc.nō osculētur nec salutētur ab eis. ₇ si suis sacerdotib⁹ iobediētes extiterit: ₇ a tā nefario scelerē segregari atqz ad publicā penitētiā redire noluerit:int̄ eos habeātur q̄ spū imūdo p̄iclitātur:vel ēt int̄ eos d̄ q̄b⁹ p̄ se veritas ait: Si te nō audierit sit tibi sic ethnic⁹ ₇ publican⁹: et si alter eorū morte p̄uēt⁹ fuēit: alt̄ q̄diu viuit grauit̄ peniteat ₇ sine spe cōiugii maneat.

Hac auc̄te q̄ in.iiij. vel in .v. gradu cōsanguinitatis cōiuncti inuēti fuerit: ab ecclesia separari iubētur.

Unde q̄rit̄: si ecclesia fraude testiū aut ignorātia eorū decepta aliq°s sep̄auēit:q̄ p⁹ sep̄atōe₃ alia ɔiugia cōtraxerit:₇ si p⁹ea ɔp̄hēsa fuēit calliditas vel falsa opīo testiū: an priora ɔiugia sint reītegrāda qd̄ fieri n̄ posse argumētis et auc̄te p̄bat̄. ¶ Snīa nāqz nisi p̄ appellatōe₃ infra terminū lege cōstitutū releuata fuerit irreuocabile robur obtinebit. Hic etiā beatus augustinus scribit dicens.

Que rationabiliter decisa sūt mutari nō expedit.

Omnimodis ecclesiastice discipline vel moderatiōi cōueniēs ē: ut q̄ rōnabilit̄ ordinata fuerīt vel decisa: nulla in posterū debeāt refragatōe turbari. Itē stephan⁹ papa gnrus paulo epo placētino.

Que viliter decisa sūt: a suc-

ceſſoꝛibꝰ roboꝛentur.

Loci noſtri conſideratio nos admonet rationis auctoꝛitate que a predeceſſoꝛibus noſtris vtiliter deciſa fuerint roboꝛare: ⁊ que a temerariis preſũpta fuerint i ꝑmptu nihilominus vlciſci. Reũ ꝗppe ante conſpectum diuini iudicis ſe nouerit eſſe: qu initiũ vtiliter finita reſcindere ac roboꝛata quolibet auſu violare. Eccleſiaſtici quippe vigoꝛis oꝛdo cõfunditur: ſi aut temere illicita preſumantur: aut non conceſſa impune rẽtenẽ. ꝓinde ſi negligenter ea q̃ male vſurpãtur omittimꝰ: exceſſꝰ viã ꝓculdubio aliis aperimꝰ. Quia ergo ſnĩa hec rationabiliter data ẽ nec per appellationẽ infra certum terminũ releuata: apparet ꝙ neq̃q̃ pꝛioꝛa cõiugia ſũt reintegrãda. His ita rñdetur: Aliud eſt ſniam reſcindẽ ⁊ rõnabilitẽ deciſa turbare: atq; aliud q̃ per ſurreptionẽ obueniũt deꝓhẽſa coꝛrigere. ſuũ nãq; erroꝛez cuiq; coꝛrigẽ licet. atq; iõ q̃ a quolibꝫ illicite cõmittũtur ſiue a deceſſoꝛibꝰ admiſſa inueniũtur: in melius reuocari oꝫ. Poꝛro illicite vxoꝛ a viro ſuo ſepata eſt: ⁊ illo viuẽte alii copulata: cũ dñs ſoliꝰ foꝛnicatõnis cã a viro ſuo vxoꝛẽ ſepari iubeat. Sicut ergo ſi aliq̃ cuiꝰ vir putaretur defũctus: alicui copularetẽ: ⁊ q̃libet occaſione interueniente ab eius cõſoꝛtio diſcedẽt: ꝗuis iudicio eccleſie cogatẽ redire ad eũ quẽ reliquerat: tñ ſi poſt trienniũ virũ ꝗ moꝛtuus putabatur: redire cõtigerit: pꝛioꝛa cõiugia reintegrabũtur. ſic cũ depꝛehẽdũtur nõ fuiſſe cõſanguinei ꝗ cã conſanguinitatis ab inuicem ſepati ſunt pꝛioꝛis cõſoꝛtij federa ſunt reparanda.

Quod aũt qui illicite admittuntur vel admiſſa inueniunẽ: coꝛrigenda ſunt: vel ꝙ ſnĩa ẽt romane ſedis in melius cõmutari valeat: auc̃te hilarii pape ⁊ nicolai monſtratẽ. Ait nãq; hilarius epũs vrbis rome ſynodo reſidens.

Coꝛrigendum ẽ qđ illicite admittitur: aut a ꝑdeceſſoꝛibus admiſſum inueniatur.

Quod qs ꝯmiſit illicite aut a ꝑdeceſſoꝛibꝰ ſuis inuenerit admiſſũ: ſi ꝓpꝛiũ ꝑiculũ vult vitãe: dãnabit. nos. n. in nullo volumꝰ ſeueritatẽ vltionis exercẽ. ſꝫ ꝗ i cãis dei vł ꝯtũacia vel aliqͦ exceſſu deliq̃rit: aut ipe ꝗ ꝑperã facit abolẽ noluerit i ſe ꝗcq̃d i alio nõ reſecauerit inueniet. qđ ut deiceps poſſit tenaciꝰ cuſtodiri: ſi placet oẽs ſnĩas ſubſcriptõeſq; ꝓpaſ ꝯmodate: ut ſynodali iudicio aditus claudatur illicitus.

Item gregoꝛiꝰ.

Secũdũ ſue ꝯſuetudĩs tenoꝛẽ apoſtolica valet mutari ſnĩa.

Apłice ſedis ſnĩa tãta ſemꝑ ꝯſilii moderatõe ꝯcipitẽ: tãta patiẽtia ⁊ matuꝛitate dcogẽ tãtaq; dliberatõnis grauitate ꝓferẽ: ut nec ĩmutari neceſſariũ ducat: niſi foꝛte ſic ꝓlata ſit vt retractari poſſit vel ĩmutãi ſi ſecũdũ tenoꝛẽ ꝑmiſſe cõditõnis exiſtat. Itẽ inno. papa.

c Lſtituendo. ff. de mio. i cauſe. §. vlti. Loci nři. omittimꝰ. ſi. xxiij. q. iiij. ẽ iniuſta in fi.

d Quia gͦ. erroꝛẽ. nõ ꝙ ꝑtibꝰ ⁊ aduocatis lꝫ coꝛrigere erroꝛẽ ſuũ q̃ncũq; añ ſniam: ut ex̃ de cẽ. oli cir ca mediũ: ut. C. đ iur. ⁊ fa. igno. erroꝛ ſ teſtibꝰ in cõtinẽti lꝫ coꝛrigẽ: ut ex̃ de teſti. coꝛ pterea. Itẽ dñs põt i ꝯtinẽti erroꝛẽ ꝓcuratoꝛis coꝛrigẽ: ut ex̃ de offi. iudi. deł. cũ oli in fi. niſi errauerit i petẽdis iudicibꝰ ſuſpectis ut ex̃ de cã poſ. ⁊ ꝓpꝛie. cũ oli. de hoc. xxxij. q. i. ſup ⁊. c. apud miſeri coꝛdẽ. Itẽ iudex põt erroꝛẽ ſuum coꝛrigẽ in interlocutoꝛia ſnĩa: ut ff. de re iudi. qđ iuſſit. ſꝫ diffinitiuã ſniam nullus põt coꝛrigẽ ſiue ſit oꝛdinariꝰ ſiue delegatꝰ ſiue i ciuilibꝰ ſiue i criminalibꝰ cauſ: ut ex̃ de offi. dele. i literis. C. qũo ⁊ q̃ñ iudex ſi ut ꝓpoſ nis. ff. de penis diui frẽs. niſi ſit lata ꝯ oꝛdinẽ iuris. tũc põt retractari ab oꝛdinario tm̃: ut. C. de acti. l. iiij. ⁊ etiaꝫ a delegato. ut ex̃ de accu. q̃liẽ ⁊ q̃ñ ſꝫ lꝫ coꝛrigere nõ poſſit ſnĩaꝫ tñ põt eã moderari: ut ff. de offi. ꝑſi. illicita. §. vlti. ſił ſi deceptꝰ tulit ſententiã põt denegare actionẽ iudicati: ut. ff. đ iudi. ſi ꝑtoꝛ in ſiliẽ vba ſnĩe põt mutare dũ tñ ſenſus ibidẽ remaneat: ut. ff. de re iudi. actoꝝ. Itẽ ſupplẽ põt eadeꝫ die de fructibꝰ. ff. đ re iudi. paulꝰ. Itẽ inꝑpꝛetari põt ſnĩaꝫ ſuã: ſi eſt ꝑſes vł ꝓcuratoꝛ ceſaris: ut. ff. đ ap. ab exe cutoꝛe.

e Trienniũ. maxie. ar. xxxiij. q. v. qđ deo

f Reparãda. nõ rẽ iudicatã nõ ꝑiudicare Vitati in cã ſpũali. ſꝫ videẽ ꝯ. ex̃ de teſti. ſicut. q2 ibi dicit ꝙ nõ videẽ ſupeſſe aliqđ remediũ: niſi ꝙ teſti imponaẽ pnĩa de ꝑiurio: ſꝫ ibi ſupple. ſ. de facili. vł ibi reſpicit factũ nõ ius: ſi. notaẽ ex̃ de arbi. ꝑuenit.

a Quod qs. illicite. hoc. c. loqẽ de illicita alienatione reꝝ eccleſie: ut ex̃ đ reꝝ ꝑmu: c. ij. Secꝰ. n. ſi deliqrẽ ſẽ tentiãdo. C. ſnĩaꝫ reſcĩ. ñ poſ. l. i. ff. de re iudi. l. ſi iuder. ar. ꝯ factũ ꝓpꝛiũ aliquẽ poſſe venire. ar. xij. q. i. certe ego ſũ ⁊ ex̃ de elec. noſti.

b Illicite. ſic. l. v. di. penitẽtes. ar. ꝯ ex̃ de cõ. ꝯiu. diuerſis. ⁊ ex̃ de fi. ꝑſ. veniẽs. ⁊ ar. ff. đ rebꝰ eoꝝ ꝗ ſub tu. vel cu. l. q̃uis. ⁊ ex̃ đ ꝯceſ. ꝑ. cũ ſup

c Illicitꝰ. nõ ar. ad qđ nẽ dñicalẽ. iuraui ꝙ nũq̃ accederẽ ad foꝛnicariã meã: pꝰ volo cũ ea ꝯhere: poſſũ. ar. h ꝙ ſic. ⁊ xxxi. q. i. relatũ. ⁊. c. illđ ⁊ ar. ꝯ. ex̃ đ cã poſ. c. iij. ⁊. ff. de excep. rei iudi. l. ⁊ an eadẽ. §. actiões.

d Apłice. decoqtur. Hic patꝫ rõ: ꝙ in reſcriptis apłicis nihil dꝫ vicij reꝑiri nec aliqđ reꝑhenſibile: ut ex̃ đ reſcrip. cũ adeo. vñ vicioſa dicenẽ reſcripta: ſi ſit i eis falſũ latinũ: ut ex̃ de reſcrip. ad audiẽtiã ſꝫ i teſtamẽtis ⁊ ꝑuił. ſecus ẽ. C. đ teſta. erroꝛe. ⁊. ff. de manu. teſ. ꝗ habebat. ñ eni ẽ veriſiłe ꝙ cũ ille lr̃e i tot manibꝰ decoquanẽ: ꝙ ibi ſit aliquid reꝑhenſibile.

e Retractari poſſit. videẽ gͦ. ꝙ ſnĩa ꝑncipis poſſit retractari ſi eſſet iniuſte lata. ⁊ ſic ẽ ꝯ. C. đ ap. nec cãs. vbi dr̃ ſi ſnĩa ꝑncipiſ ſine cauſe cognitione fuerit lata: nõ põt retractari. nã etiã erroꝛ ꝑncipis facit ius: ut. ff. de ſup. le. l. iij. in fi. ſꝫ hic loqẽ de ea retractatiõe q̃ ſit ꝑ in integrũ reſtitutionẽ: ex̃ de in inte. reſti. cũ ex litteris.

f Cõditiõis. ſi ꝯceſſũ erat ad tꝑus. š. e. q. iij. qđ ſcripſi. vł illius: ſi ꝑces Vitate nitanẽ. ſnĩa aũt nõ eſt ſub conditione ferenda. ij. q. vi. biduũ. vnde hoc nõ intelligiẽ de ea: tenet tñ ſi feraẽ ex̃ de ſen. ex. a nobis ⁊c̃.

A predecessoribus dãnatos aliorum supplicationibus in pristinũ statũ apl'ica iformat eccl'a

Veniã nunc ad maximũ fotinum quasi ad quoddam thema. ⁊ qḋ mihi anxium ẽ ac difficillimũ: maiorum meorũ reuoluam sñias. Fuerat quoqꝫ ḋ illo quoquo pacto: ut ipi ẽt ꝯmemistis aliqd utiqꝫ grauius ꝯstitutũ: uerum qm̃ id qḋ p rumorẽ falsum ut asseritis surreptum huic sedi ⁊ elicitum per insidias demõstratur: q̃ res ad salutem redijt: ueniam tm̃ nobis hinc aduitentibus post ꝯdẽnationẽ more apl'ico subrogamus: tantisqꝫ vr̃is assertionibus nobisqꝫ taꝫ bonis tã charis nõ dare consensũ omĩbus duris rebus durius arbitramur. p uestra ergo approbatõne fr̃es charissimi ⁊ sñia ac postulatione ep̃m fotinum habetote. licitũ est.n.ita ꝯstituere ut depcamini: ⁊ nr̃am in melius ꝯuersã sñiam labore l' testimonio uestro cõporẽ nobis suscipite. eustachium vo a me sepissime comprobatum nolite expectare ut diaconij gradu expoliet. solicitos.n. uos p salute libenter audio ꝯtra etiam si faciendũ ẽ: libẽter non admitto. Cui manum porrigitis: uobiscum porrigo: cui porrigo: mecũ porrigite. Item nicolaus papa.

Sñiam romane sedis in melius commutari licet.

Sententiã romane sedis nõ negamus posse in melius cõmutari: cũ aut surreptum aliquid fuerit: aut ipa p cõsideratione etatũ uel tpm seu graniũ necessitatũ dispẽsatõne quedã ordinare decreuit: qm̃ ⁊ egregiũ paulum apl'm dispẽsatorie legimus quedã fecisse: q̃ postea reprobasse legit. qḋ tm̃ obseruandum ẽ: qñ illa romana videlicet eccl'a disertissima ꝯsideratione hoc fieri delegerit: nõ qñ ipa que bene sũt diffinita retractare noluerit. Item ex li. pontificali.

Cuiusqꝫ iudiciũ apostolice sedis auctas retractare ualet.

Raue non oꝫ videri prijssimis mẽtibus vr̃is cuiuscũqꝫ retractare iudiciũ: q̃ ueritas sepius exagitata magis splẽdescit in lucẽ: ⁊ pnicies reuocata in iudiciũ grauius ⁊ fine pnia ꝯdẽnat. Nã fructus diuinus est iusticiã sepius recẽseri. Item ex libro põtificali.

A pdecessoribus depositi a successoribus restituũt Pales

Regorius .iiij. theodosiũ quẽ eugenius ãncessor eius psbyterij honore priuauerat. eccl'e sengnine ꝯsecrauit ep̃m Leũtius dũ eẽt p̃sbyter depositus fuit: ⁊ postea in antiochia p̃triarcha fuit. Mysenũ ep̃m a felice papa dãnatum gelasius successor eius ⁊ cõioni reddidit: ⁊ eccl'e restituit sue. Sicut ergo sñia romane sedis in melius ꝯmutari valet sic cuiuslibet eccl'e sñia cum p surreptionez data cognoscit rõnabiliter reuocari põt. De ea aũt que ad scḋas nuptias trãsit: utrũ i eadẽ affinitate ꝯsãguineorum p orꝭ viri p̃maneat: an soboles ex

a Veniã.nũc ad maximũ. Forte binomius erat iste fotinus uel aliter veniã ad fotinũ nũc quasi ad maximum qḋdam thema: q̃ plures qões ex eo surgũt.

b Per rumorẽ.ar.ad qõem illã: qd si aliqs ppter falsum rumorẽ est electus qui credebat pitus: q postea cassat eius electio: sicut ⁊ cassatur institutio: ut.ff. de here.insti.si pat. sed legata nõ cassant rõne falsi rumoris: ut.ff.ḋ here.insti.l.ult. Itẽ hoc scias q ea q̃ per surreptionẽ obtinẽt etiã absẽte aduersario retractãtur ut ex̃ de sen.⁊ re iudic. cũ olim. nec aliqd valet q per litteras subreptitias actũ ẽ: ut ex̃ ḋ offi. vica.tua. imo ⁊ libertas q̃ nõ retractat lꝫ ppter iniustã cãm data sit: ut i sti.qbus ex causis ma.§. eadẽ.v.semel. tñ nulla ẽ si p surreptioẽm data fuerit: ut.ff. de fideicõ. li.tũ vero.§.subuẽtũ. et iudex q al' nõ põt reuocare sñiam diffinitiuaꝫ lꝫ iniustã: in hoc casu ipsemet eã reuocat.ff. de iudi.si p̃tor.

c Ut depcamini.arg. q nõ sit simonia pces p digna psona porrigẽ.et p digno deposito restituẽdo licite pñt preces offerri.ar.i.q.i.filiũ. et di.l.clerico. ⁊ di.liiij.si seruus.

d Cõpotẽ.i.officij potestatẽ habẽtẽ.

e Nolite.arg.q papa approbat ⁊c: ut.s̃.xxiiij q.i.hec ẽ fides.s̃.xvij.q iiij.§.q aũt. ⁊.xciij.di.si inimicus.

f Audio.arg.op.adiuuãdos reos criminis.s̃ di.xlv.lꝫ filia.C.ḋ aduo. diuer.iudi.restituendũ ⁊.ff.de albo scri.l.ult.

g Si faciẽdum. ar.q potius de mĩa qꝫ ḋ rigore iuris delinquẽtes debemus corrigere: et q piores debent esse prelati in absoluẽdo qꝫ in cõdẽnãdo: ut.s̃. di.xlv lꝫ plerũqꝫ.s̃.di.l.põderet.⁊.s̃.xxiij.q.iiij.duo.⁊.s̃.xxvi.q. vij.alligãt.ff.de ac.⁊ ob.arrianus ex̃ ḋ pba. ex l'ris ex̃ ḋ sor. ex tuarum. ꝯ di.lxxxvi.nõ satis.s̃.dist.ix.sana.⁊.s̃.i.q.vii.dispensatões.io.

h Sententiã ⁊ tẽporum.lv.di.priscis.⁊.s̃.i.q.vij.necessaria. et.c.quod pro in medio.

i Legimus.ut circũcisionẽ thymothei: quã fecerat fieri paulus ppter scandaluꝫ iudeorum q natus erat ex iudea et gẽtili postea mutauit hoc cũ dixit. dico q circũcidimini xp̃us nihil vobis pderit: ar. ḋ pe. di.ij.circũcisio.

k Nõ qñ. et hoc dicũt qdã papaꝫ rescindere ñ posse q scl't bñ diffinitũ est qn peccet. nã illud dr̃ posse qḋ de iure ⁊c.xxij.q.i.faciat.

a Raue.casus: Epi macedonie dolebãt si aliqñ papa retctabat sñias eorum vel cãrum cognitões: ⁊ ad hoc rñdet papa

b Quia veritas optima allegatõ ꝯ iudices qui nolunt audire aduocatos .s̃. xxx. q. ult.iudicantẽ. nõ .n. põt ad veritatẽ perueniri nisi respiciat ad cãm ⁊c.s̃ .xxiij.q .viij. occidit.

c Sepius. qñqꝫ tñ suff.ẽ sũmati r̃ cognoscẽ .C. ubi in rẽ actio.l.ij. et ff. ad exhi.l.iij.§. sciẽdum.

d In lucẽ.ar.q iudex põt sepius interrogare testes cũ dubie aliquid dixerit: ut.xxx.q. v.o.x. ult.iudicãtẽ ex̃ ḋ ept.⁊ vẽ.cũ cãm ⁊.ff.de iur̃o. act. vbicũqꝫ. nec.n.a lit ad vitatẽ puenit: nisi circũstantie oẽs diligẽt q̃ rãt: ut.xxiij.q.ul. occidit.

e Pernicies.i.perniciosum factũ:

f Grauius.i.cũ q̃uitate.

g Pnia.i.postea nõ penitebit: q̃ cũ deliberatõe faciet.

h Sẽ gsñia.ḋ ea h depigit.r.qõ: q̃ hꝫ duo mẽbra.vtrum ex scḋis nuptijs soboles suscepta possit ꝯsaguineis viri priorꝭ mr̃imonio copulari.⁊ vtrum affinitas deleat i supstite.⁊ i vtraqꝫ rñdet negatiue.j c.c.i.sed illud corrigit ex̃ de cõ.⁊ affi. nõ debet.

a Fraternita/tis. similiter.pma qo.

b Pertiueat.ad hoc.pbādū indu cit eīa illa que se quūtur i lra: ubi dicit anteq de⁹ rc.

c Defūcto.ij. q stio.

d Uel si sub al/tero.iij.qo.

e Ul'si suscepte iiij.qo.

f Trāsibūt.non quo ad essentias sz quo ad formas de qualitate in q litatem: iuxta qd dicit apl's pterijt figura h⁹ mūdi.

g Et visibilis. q: de maria car/nē assumpserat d cō.di.ij.r cuera.

h Affirmās.ad lraz.hāc ɔtinuat lra supradicta.ē u.ebū dñi.rc.

i Quo pōt.hec ē rñsio pme que/stionis.

k Porro.hec ē rñsio secunde q/stionis.

l Insupstite.i.i ter supstitē r con sanguineos de/functi.

m Nō delet.ē. iij.q.vij.§.tria ɔ sed vba canonuz legi pscribūt.i.p iudicāt.uel poti us nō delet reue ra sm leges ut ū sit.sed delet q tū ad illud benefici um.

n Nec alia copu la.rñsio tertie q/stionis.

o Propheta ait laudate dñm de celis rc.

secūdis nuptijs suscepta ɔsan guineis prioris viri copulari possit: merito querit De hijs ita scribit greg.papa venerio caralitano epo.

Affinitas in supstite ñ delet.

Fraternitatis vre studio/se sagacitati fr amāde qs debeo refero grates: qm que sisti q debuisti iucūdū me red didisti. Vn placite ad inqsita rñdeo: sedē aplicam ɔsulē de creuisti: si mulier copula nu/ptiali exneo viro ɔiuncta co/gnatōni ei⁹ptineat: si eo defū cto cognatio remaneat: ul'sub altero viro cognatiōis uoca/bula dissoluant: ul' si suscepte soboles possint legitie ad pri oris viri cognatōis trāsire co pulā. Est.n.verbū dñi ualidū forte r durabile et imutabile r pseuerabile ñ momētaneū ñ trāsitoriū. ait.n.p se ipa Vitas q deus ē et verbū dei ē: Celū r terra transibūt: uerba autē mea ñ transibūt. anq deus in carne apparēt inter hoīes eo inspirāte dixit adā: qobrē re/linquet hō prem suū r mrem: r adherebit uxori sue : r erūt duo in carne vna. Deinde cū veritas oriret de terra in ter/rā r visibilis in hūanitate ap/pareret: interrogatus ē si lici tū eēt homini uxorē relinqrē qd phibens vetuit: nisi forte fornicatio excludēt maritalē copulā: vñ ptulit statim in me diū eandē snīam quā añ lecta manēs cum pre verbū inspira uerat ade: ipe ɔfirmās qd ipe primus ptulit hō: quāobrem relinqt hō.p.s.r.m.r adhe.u. su.r.e.d.in.c.u. Si vna caro fuerit: quō pōt aliquis eoz p pinquus viri ptinere nisi pti/neat alteri: hoc minime posse fieri credendū ē. Porro vno defuncto in supstite affinitas nō delet: nec alia copula ɔiu/galis affinitatē copule prioris soluere ualet. sz neq ali⁹ɔiū/ctionis soboles placet ad affi

nitatis prioris viri cōsortium trāsire p eo q uerbū dñi ualidū est r forte. Et inquiēs di/xit pppheta: verbū dñi stabit i eternū. Et alius pppheta: qm ipe dixit r facta sūt: ipe māda uit r creata sunt: statuit ea in eternū r in.s.s.p.po.r nō pre/teribit. Nā post uerbū r pce/ptū effecit duos carnē vnā.i. masculū r feminā: q innume/rā multitudinē utriusq sexus ñ desistit vnū facē secū: sicut p se ueritas dixit: non rogo p his tm: sed etiā p his q uerbū eoz sūt credituri i me: ut vnū sint sicut tu pr in me r ego i te ut r ipsi vnū in nobis sint. Si quis ergo sacrilego r temera rio ausu in defūcto qrit ppin quitatē extinguē: uel sub alte ro affinitatis uocabulo dissi/pare: uel susceptā sobolem al teri⁹copule ppingrati prioris credit legitime sociari: hic ne gat dei verbū ualidū eē r for te. Et qui tā facile r tā velo/citer querit dissoluere hic nō credit uerbū dei in eternū p/manere. Cōfice terrā ex qua tuor locis magna intercapedi ne a se distātibus. ɔfecta r cō glutinata finge cuiuscunq fi gure uel inēstīatis corpus uo lueris: nūquid erit hūanū in/geniū qd ipsas quatuor ptes ab inuicē ualeat segregare r unaqueq p se possit agnosci? Sic a quatuor auis duo ɔfici unt in vnū: r de duob⁹ fit vna cōcreatio. hanc similitudinez de quatuor elemētis vñ ɔcre atus ē homo: colligere potes si eoz vnāquāq spēm que in multis diuisionibus partita ē p discretas inter se partes as signaueris. Fit idē i metallis hoc etiā i liquoribus pbatur in coloib⁹ pictor psequit ar/te colores admiscendo ex visi bilibus fucis corpa fingens.

Item inno.pa. Soboles ex secūdis nuptijs gēita ɔsāgui neis poris viri copulari ñ ōz.

p Qm ipse.i.sicut leue fuit ei dicē ita r facere.

q Carnē vnā.videt nō esse mixi: si dñs fecit vi/rū et mulierē carnē vnā cū multitudinē fideliuz fecerit vnū secū.s.p cha ritatē vel humane natu re assumptoem. de cō. vi.ij.in cb risto.

r Copule.i.secūde.nā cū sobole er pma posset ɔhere.vñ qnq pat r fi/lius hñt matrē et filiā.

s Permanē. durū ver bum ɔ innocentiū ex.e. nō debet.

t Duo.s.vir r vxor.

u Unū.i.in vnam car/nem.

x Et de duobus.s.vi/ro et vxore.

y Concreatio.i.vna p les.

§ Si cuius. hec duo capl'a nō tenent.
a Illā cuiusdā. Post. xiij. impedimēta mr̄imonij. tra
f ctat hic mgr̄ de raptu: q2 videbatur mr̄imoniū ipe
dir̄: et vtr̄ inter raptā ꝛ raptorē possit ē mr̄imoniū
b Uod aūt. de h°

vidua vl' vgine vl' puero. ff. de adult. in l̄ liberas. §. i.
ꝛ de vb. sig. in l̄ stuprū. et qn̄qꝫ etiā stuprū sumit̄ pro
adulterio. xxxij. q. iiij. nemo. xxviij. q. i. idolatria.
d ¶ Nō reuocāte. idē eēt si reuocaret: q2 nihilomin⁹

Si cuius patruus uel auū/culus uxoratus obierit: et illa vir̄ aliū postea duxerit: filios filiasue ex illo genuerit: cum his oībus modis cōmisceri ꝓhibemus: q2 vir et mulier vna caro sunt. Item ex romana synodo. De eodem.

Si qua mulier ad secūdas nuptias trāsierit: ꝛ ex eis sobolē genuerit: nullo mō potest ad ꝯsortiū cognatōnis viri prioris pertingere. Item iginus papa. De eodem.

Si qua mulier transierit ad scdas nuptias ꝛ ex eis ꝓlem habuerit: ipsa ꝓles n̄ pōt se copulare cognatiōi prioris viri usqꝫ ad quartā generatōnem. Unde innocentius papa. De eodem.

Si qua mulier ad secūdas trāsierit nuptias: ꝛ filios aut filias ad secundū maritū genuerit: debere eas nepotibus prioris mariti ꝯiungi sancta romana synodus 'prorsus inhibuit.

Illa cuiusdā ignorante pr̄e quidā muneribus illexit ꝛ ad ꝯuiuiū inuitauit. finito cōuiuio iuuenis virginē oppressit quo ꝯperto a parētibus iuueni tradit̄ puella: ac more nubentiū a iuuene dotatur ꝛ publice in uxorē ducit̄. Queritur primū: an ille raptū cōmiserit. Secūdo: an rapta raptori nubē possit patre assensum prestante.

Uod aūt ille raptū admiserit: multorꝫ auctoritate ꝓbatur. Ait. n. isidorus in. ij. li. ethymo. c. xxxiij.

Quid sit raptus.

Raptus quoqꝫ illicitus coitus a corrūpendo ē dictus vn̄ qui raptu potitur: stupro fruit̄. Un̄ gelasius papa.

Ubi raptus admittitur.

Ex illa pteritorꝫ principū ibi raptū dixit cōmissū eē ubi puella de cui⁹ āte nuptijs nihil actū fuerit: videat̄ abducta. Cum g° hec illicito coitu sit corrupta: cūqꝫ ita sit abducta. i. a domo pr̄is ducta: q̄ de ei⁹ nuptijs nihil ante actuꝫ fuerit: raptā appellādā negare nō pōt. Sed n̄ oīs illicitus coitus n̄ cuiuslibet illicita deflorati o rapt⁹ appellat̄. Aliud enī est fornicatio aliud stuprꝫ aliud adulteriū aliud incest⁹ aliud raptus. Fornicatio aūt licet videat̄ esse genus cuiuslibet illiciti coitus: q fit extra uxorē legitimā: tn̄ spāliter intelligit̄ in usu vidnarꝫ uel meretricum uel ꝯcubinarꝫ. Stuprum aūt ꝓprie virginū ē illicita defloratio: qn̄ videlicet n̄ pcedenti coniugali pactione utriusqꝫ volūtate virgo corrūpitur: patre iniuriā ad animū statim post cognitionē non reuocāte. Adulteriū vero ē alieni tori uiolatio. vnde adulterā

nullū ē dubiū: qn̄ raptū ꝯmisērit iste. distinguas tn̄ cū mgr̄o: q2 qn̄ q̄ rapt⁹ ꝯmittit̄ i re ipa qn̄qꝫ in vsu rei: ut. j. e. §. ultimo.
c Rapt⁹. s̄. xxvij. q. ij. raptus.
d ¶ A corrūpēdo ē dict⁹ ꝛ ita simplex dr̄ a ꝯposito: sic al' exponit lex simplex p ꝯpositū: ut. ff. ad l. acqui. si ru⁹. §. igt lex. nā ibi veteres omnes intellexerūt rupisse. i. corrupisse. io.
e ¶ Qui raptu. i. q2 ē illicit⁹ coit⁹ a corrūpēdo.
f Ex illa. s̄. xxvij. q. ij lex. C. de rap. vgi. raptores ꝯ. So. iustinian⁹ ibi correxit legē: de q̄ h̄ mētōem fac̄ gelasi⁹ g pcessit iustinianū. s3 tn̄ illud iustiniani corrigit̄. j. e. q. ij. sigs vginē. ꝛ ex̄ de rap. cū ca. ꝛ. c. sequēti. s3 q̄re n̄ ꝯmitto raptū i spōsa mea ut ꝯmitto i alia re mihi debita: ut si vēditā rē rapiā: sic meo do i ꝯstitutōem sigs i tantam: ut. ff. de acq. pos. si ex stipulatiōe ꝛ sil'r furtū ꝯmitto i ꝓpria re: ut ff. de furt̄. eū g. §. i. sed pōt eē rō q2 ꝑsūit̄ q̄re sua nēo viciose vtat̄: ut. ff. ꝓ socio merito. vl' forte rō ē q2 mr̄imoniū nūq̄ dissoluit̄. alij ꝯtract⁹ sic. vn̄ nūq̄ pōt aligs i hoc casu incidē i ꝯstitutōem illā placuit. xvi. q. vi. nec i illā sigs in tantā: et g a res ista nūq̄ pōt alienari a vero dn̄o: ꝛ q2 libēa ꝑsona nō possidet̄. ꝛ ita nō ē necesse ut expectet quousqꝫ i eum trāsferat̄ possessio spōse. itē q2 intell'r eā possidē q̄cito spōsalia intercesserūt. vn̄d nō vere dr̄ raptor cū sua possessione vtat̄. ff. de iniur̄. l. iniuriarꝫ. §. sigs.
a ¶ Um ergo adulteriū. xxxij. q. iiij. nemo. ꝯ.
b ¶ Cuiuslibet. s̄. xxxij. q. iiij. meretrices. ꝛ. q. vij. nō solū.
c ¶ Prope bene dic̄ ꝓpe. nā et alias stuprū dr̄ ꝯmitti in

eēt stuprū. si tn̄ n̄ reuocat cessat actio iniuriarū p⁹ annū insti. de iniurijs. §. ult.
e ¶ Abusus. l' vbi ē iusticia publice honestatis ibi est rapt⁹. xxxv. q. iij. nec eam.
f ¶ Hic morte. raptor talis vel raptus. s.
g ¶ Multat̄. antiquo iure nō antiquissimo.
b ¶ Cōfugerit. C. de his q ad ecclesiā ꝯf. l. ult. §. ult.
a De raptori/b⁹. vl' pena tū corpaliū a tali b⁹ liberat̄ hic auctoritate canonū nō aūt a pena pecuniaria quā sustinet. j. e. q. ij. denīqꝫ. sed ꝛ publica pn̄ia mulctat̄. xxvij. q. ij. raptor
b ¶ Ad seruiēdū si inops est. sec⁹ ē in debitore qui nō cogit̄ seruire creditori: ut. C. d̄ act. ꝛ ob. eb es. s3 usqꝫ ad qd̄ tps seruiet ei: sit in arbitrio boni viri: ex quo lege n̄ exprimit̄. ar. ff. d̄ iure deli. l. i. ex̄ de of. del. de causis vl' seruiet ei. p. v. annos ad instar illius q redēpt⁹ est ab hostib⁹. C. de cap. ꝛ p⁹ li. re. diuersarꝫ ꝛ l3 iste s̄uus nō sit: parū tn̄ differt: ut dicit
lex a suo: cū abir̄ n̄ liceat. cū vult. ff. d̄ li. ho. exhi. l. ij.
c ¶ Subiect⁹: in pciū pudicicie ei⁹. j. e. q. ij. tria.
d ¶ Redimēdi. ꝛ h̄ erit optio raptoris. ar. xxvij. q. ij multorū. ff. de cōtrahē. empt. si in emptōe. § penul. ff. de inr̄. do. plerūqꝫ.

e ¶ Patrez. videtur ꝙ in primo casu patrem nō ha beat lȝ magister aliter interpretet̃.
f ¶ Cōsēserit. i fornicatōe aľ nō reddit.
g ¶ Excusata. a pena. l. ut non puniat̃ a iudice etiā si sit nubilis, nā in nubilē etas excu sat. pat̃ tñ bñ pōt eā exheredare si vlt. C. ꝺ inoff. te. si filiā: nisi maior esset. xxv. annis. tūc. n. si pater di stulit eā copulaȓ si alicui adheserit ꝑmanebit cū illo etiā inuito patre nec exheredabit̃ ut in auč. ut cū ꝺ ap. cog. §. cās. v. si pater colľ. viij. sed si filia inuito patre adheserit alicui mr̃imonia lit̃ dūmō dignuȝ eligat: pat̃ tenet̃ eā dotare: ut. ff ꝺ ritu nup. qui libe ros.
a ¶ Ex hac. h aūt de quo agitur in themate.
b ¶ Renitēte. nā spōtanea fuit in abductōe inuita i corruptōe.
c ¶ Nō dȝ. allegā do dicit. vñ statiȝ subdit solutōem.
d ¶ Aliqñ. idē di cit lex in furto: ꝙ qñqȝ ɔmittit̃ i re qñqȝ in usu rei: ut ff. ꝺ furt. l. i. §. fur tū. ꝛ insti. de ob. q̄ ex delic. nas. §. furtum.
e ¶ Prohibente aut nesciēte. sic. ff de furt. g vas. §. vetare.
a Nunc q̄rit̃
n hec qō. ij dubia nō ē: q2 raptor bene ducē pōt raptā i vxorē pacta pnia ex de adult. c. i. ꝛ ij. ꝛ ex de rap. cū cāȝ. ꝛ. ꝉ. e. deniqȝ ꝛ expressum ē ex de rap. accedēs

rium dr̃ quasi ad alterius torꝫ accessio. Incestus ē ɔsangui neaꝝ uel affiniū abusus. vnꝺ incestuosi dicunt̃: q consangui neis ꝛ affinibus abutunt̃. ra ptus admittit̃ cū puella violē ter a domo pr̄is abducit̃: ut corrupta in uxorem habeat̃: si ue puelle solūmō siue paren tibus tm̃ siue utrisqȝ vis illata cōstiterit: hic morte mulctat̃. Sed si ad ecclesiā cum rapta cōfugerit: priuilegio ecclesie mortis impunitatē ꝓmeretur Unde in aureliañ. ɔci. legit̃.

Si raptor cū rapta ad eccle siā confugerit: qd fieri ꝺbeat

De raptoribus aūt id con stituēdū esse cēsemus: ut si ad eccľam raptor cū rapta confugerit: ꝛ feminā ipam vi olentiā ptulisse ɔstiterit: stati liberet̃ de ptāte raptoris: et raptor mortis uel penaꝝ ipu nitate ɔcessa aut ad seruien dū subiectus sit: aut redimēdi se liberā habeat facultatē. si vo que rapit̃ prēm hr̃e ɔstite rit ꝛ puella raptori consense rit: ptāti patris excusata red dat̃: ꝛ raptor pr̄i supioris ɔdi tionis satisfactiōe teneat̃ ob noxius. Ex hac aucte liq̄t ꝙ aliqñ vis infert̃ parētibus ꝛ nō puelle: cū dr̃ si puella ra ptori ɔsenserit. aliqñ utriqȝ ui olentiā pferunt̃: cuȝ pmittit̃ si raptor cum rapta ɔfugerit: et feminā ipam violentiā pertu lisse ɔstiterit. Puelle aūt non parentibus vis infertur: cum nolūtate patris puella uiolē ter abducitur: ut eius patia tur concubitū cuiꝰ copule nū q̄ȝ cōsensum adhibuit. hic au tem neqȝ parētibus neqȝ puel le vim intulisse videtur cū ne qȝ illis ꝓhibentibus neqȝ illa renitente violenter sit abdu cta. Aliud est enim ꝓmissioni

nisi sit spōsa alterius de presenti. tūc. n. illi reddēda est, sed si spōsa de futuro nō cogit̃ eā recipere: ut. xxvij. q. ij. raptō ꝛ. c. sequēti, scdm leges tñ nō pōt cū ea ɔhere. C. de rap. v. l. vna. §. si aūt, capitula ergo q̄ dicūt ꝙ rapta reddenda sit patri, uel q̄ dicūt ꝙ nō possunt ɔhere cū rapto re: intelligenda sunt: qñ rapta nō ɔsentit in ma trimoniū raptoris sȝ po tiꝰ in stuprū uľ intelligā tur qñ aliqs spōsaȝ alte riꝰ rapuit de pñti ad hꝰ ex de spō. duoꝝ. c. tuas dudū.

bus aliquam seducere: aliud sibi vim inferre. vnde quia neutri vis illata ꝓbat̃: raptor hoc iure dici nō debet. Sȝ ra pina dupliciter fieri dr̃. aliqñ enim res ipa rapit̃: aliqñ ipius rei usus tm̄mō violenter eripi tur. Res ipa tunc rapit̃: cū ui olēter dño eripitur: ut in ppe tuū teneat̃. aliqñ vero nō res ipa affectat̃: sed usus eiꝰ dño ꝓhibente violenter usurpat̃. Hic ergo raptū admisit: quia florem virginitatis puelle re nitenti violenter eripuit.

Nunc queritur: an pur gato vicio rapine: rap tor in uxorem possit ra ptam accipere: quoꝝ ɔiūctio aucte canonum sanctoꝝ peni tus ꝓhibetur. Legitur nāqȝ in ɔcilio chalcedoñ. xxvij. c.

Raptores puellaꝝ ꝛ ɔsentiē tes excōmunicentur.

Eos qui rapiunt puellas siue mulieres sub nomine simul cohabitandi cooperan tes aut conniuentes raptori bus decreuit sancta synodus ut siquidem clerici sunt: deci dant a proprio gradu. si uero laici: anathematizētur. Itē symmachus papa.

Ob immanitatē sceleris abij ciantur raptores viduarum ꝛ virginum.

Raptores igitur viduarūȝ uel virginum ob immani tatem tanti facinoris detesta mur: illos uehemētius perse quēdo: q sacras virgines uel uolentes uel inuitas in matri monio suo sociare, tētauerint quos ꝑ tam nefandissimi cri minis atrocitate a communio ne suspēdi precipimus. Itē C. libro. i. ti: de epi. ꝛ cleri. iu stinianus imperator.

De eodem.

b ¶ Eos qui rapiūt. hꝰ. c. ꝛ sequēs loqui tur de illis que cuȝ sint nobiles: raptoribus nō ɔsentiūt: vel de innubi libꝰ que semꝑ parētibꝰ sunt reddēde a raptori bus sepate: ut. s̄. e. q. i. c ult. ꝛ hoc exaudi cū cō sentiūt in illicitū coituȝ et nō in mr̃imoniū.

Q. ð. ij.

c ¶ Simul. tñ illud non ꝓponāt facere.
d ¶ Anathematizent̃. et hoc cū nolūt agere pe nitētiā publicā. s̄. xxvij q. ij. raptor. ꝛ. c. statutū
e Raptores. volētes vel inuitas. volun tas illiꝰ nō excusat. sic. x vi. q. vi. placuit. sic. xcij di. siqs epš q2 ille mo males velle nō habent xij. q. i. ñ dicatis. immo ipsum velle mulieri ab insidijs nequissimi ho stis. q rapinā meditat̃ i ducit̃. C. de rap. virg. l. vna circa fi. nā et q volē tē retinet: dūmō circū uētū nō sine dolo reti net. ff. de libe. ho. exhi. l. iij. §. siqs volentē. imo et agēt̃ hic ɔ raptorem inuitis raptis, et sic pat̃ iniuriarū agit inuito fi lio. ff. de iniur. l. i. §. usqȝ adeo.

a Sigs attentare. ar. ꝙ interdū conatꝰ sine effectu punit̄ ut. xix. di. anastasiꝰ. imo ⁊ attentare est ad actū pducē si ue pcedere: q2 est agere ut de pudico ⁊c. ut de pe. dist. i. si gs tā masculū. et ita nō est hic tm̄ conatꝰ. i maximis tñ cri minibꝰ punit̄ solꝰ cona tus. vi. q. i. §. verū in mi noribꝰ nō: q2 nō sū fur etiā si ad aliquē actū p cessi. ff. de furt. vulgaris §. qui furti. ⁊. l. si certe.
b De puellis: i chalce donēsi: s. e. q. eos qui.
c Dubꝰ. dicit. h. ⁊ bñ ꝙ hic nō d3 esse. §. l3 ar gumētat̄ gabilonēse cō ciliū ex vbis chalcedoñ. cōcilij. si. n. hoc nō esset de isto. c. quare ponēt grānus hic hoc. c. cum stati superiꝰ illud posuе rit. s. eos.
d Nullatenꝰ. huic est derogatū: ut. j. e. tria. ⁊ ex̄ de rap. accedēs. sed fm legē adeo interdici tur ꝙ si mulier cum ra ptore nubit: amittit do miniu3 rex raptoris in auc. de rapt. mulierū q̄ raptoribus nubūt circa finē coll. ix. sed credo et illā penā cessare: cū ⁊ in terdictio cesset p cano nes: nisi cū spōsa alteriꝰ de presenti rapit̄: ut. xx vij. q. ij. statutū.
a Sigs virginē. dispō sauerit. ar. ꝙ violē tia excusat̄ rōe iuris qđ gs h3 i re. ar. j. e. deniq3 xvi. q. vi. placuit. ɔ. s. xx vij. q. ij. lex illa. s. di. xcij figs eps ɔ. io.
b Nullus. aut regis: q2. libera debent esse mr̄imonia. ex̄ d spō. reqsiuit. ⁊. ff. de vb. ob. titia. et talis q p regem vxorē postulat: deporta ri d3. C. si nuptie ex re scrip. prin. l. i. Sed nō. ꝙ duo pmittit: ꝙ nec ra piat nec regis ⁊c. vñ ar guit̄: ꝙ ista delicta pa ria sunt: ergo pari pena sūt puniēda. xv. q. iij. sāc
c Remotus: nō casum in quo aucte pncipis ñ excusat̄ gs: ut. xxv. q. i. oē. s. xvi. q. i. in canoni

Si quis nō dicam rape: sed attētare tm̄mō matrimonij iungendi cā sacratissimas vir gines ausus fuerit: capitali pe na feriat̄. Item ex concilio cabillonensi.

De puellis raptis necdum despōsatis in chalcedoñ. ɔcilio statutū ē: eos q rapiūt puellas sub noie simul habi tandi coopantes ⁊ ɔniuētes raptoribus decreuit synodus sancta: ut siquidē clerici sunt decidant a pprio gradu: si vo laici excōicent̄. Quibus ver bis dat̄ intelligi: q̄liter huius auctores mali dānandi sunt: qñ participes ɔsilij ⁊ ɔuenien tes tāto anathemate feriunt̄: ut iuxta canonicā auctēm ad cōiugia legitima raptā sibi iu re uendicare nullatenus pñt. Item gregorius papa.

Excōicentur raptores vidue uel virginis cū sibi fauētibus

Si quis virginē vel viduā: nisi despōsauerit: rapuērit uel furatus fuerit in uxorē: cū sibi fauētibus anathema sit. Item ex concilio parisiensi.

Excōicetur: q uiduā uel filiā alterius extra volūtatē parē tum rapuit: aut regis benefi cio postulat.

Nullus aut viduā aut filiā alterius extra volūtatem parentū aut rape psumat aut regis bñficio extimet postu landā. qđ si fecerit: ab eccl'ie cōione remotus anathematis gladio feriat̄. His auctibus euidēter datur intelligi: ꝙ ra ptor in uxorē raptam ducē nō ualet. s3 raptor ⁊ rapta nomia sunt vicioꝝ nō psonaꝝ. vicia autem per pniam purgata fu erint: nomina eoꝝ abolentur Vñ in quadā omel. greg. ait. Apud omnipotentē quippe dñm non ille fallax habet̄: qui culpam mendacij p peni tentiam delet. Prohibetur ergo pmissis auctoritatibꝰ ra pta copl'ari raptori: anteq̄ vi ciu3 rapine aboleatur: donec ille raptor ⁊ illa rapta iure ap pellātur. Ceteꝝ cum illa pa trie potestati restituta fuerit ⁊ raptor sue rapine peniten tiam egerit: cū uoluntas parē tum vtriusq3 in vnum conue nerit: non phibentur ad inui cem copulari. Unde hiero nymus ait.

Quot sunt legitima coniugia ⁊ ꝙ volūtate patris rapta ra ptori nubere potest.

Tria legitima coniugia in scripturis legūtur. Primū legitimū est virgo casta in vir ginitate uiro data legitime: ⁊ reliqua que sequūtur in pre dictis. Secundum: virgo in ciuitate dephēsa a viro ⁊ illi per vim copulata: si noluerit pater eius. dotabit eā iste vir q̄tum iudicauerit pr̄: ⁊ dabit precium pudicicie eius. Ter tium: filia pdicta deprehensa si non fuerit uoluntas patris trahet eam a predicto uiro. ⁊ tradet eam alij: ⁊ dotabit ea3 ⁊ legitima erit ei. sed primum his duobus prefertur. Itē ambrosius in apologia dđ.

Cum uoluntate parentum ra ptas in coniugium habere p mittitur.

Deniq3 ⁊ puelle pater illiꝰ que vim concubitus nulli desponsata pertulit: quinqua ginta dragmas argenteas ac cipiet: ipsa autem in coniugio permanebit. Item ex conci lio meldensi.

Post penitentiam raptori uel rapte licita coniugia conce dantur.

Si aūt necdū eas quas ra puerant: cū uoluntate pa

bus. ⁊. s. xvi. q. vii. sigs deinceps. ⁊. s. di. xviij. si eps metropolitanꝰ. s3 ɔ. s. xij. q. ij. d hꝰ. ⁊. s. xij. q. ij. nob
d His auctibꝰ. ꝙ raptor. i. q̄diu tales sūt q istis no minibꝰ appellentur.
e Noia coꝝ. ar. l. di. ferrū. xxiij. q vi. vides.
f Apud. ut. xxx ij. q. i. apud.
a Tria legitia hꝰ. c. nititur veteris legis te stimonio: q2 i mo ralibꝰ vim obti net euāgelicā: et iō ei stādū ē. ad dit̄ istis quartu3 ut. xxvij. q. ij. ad ditur.
b In pdictis. in alia pte capli. et habes ea. xxx. q. v. aliter.
c Judicauerit. i. debuerit iudi care fm leges ta xationē moysce ut. j. px. c. demq3 ut tñ legitimū ñ excedat modum s. l. dragmas ar gēti. vl cū hic nō taceat̄ summa. de ferēda ē ad arbi triū boni viri: ut cōsideret̄ nobili tas rapte ⁊ psōa raptoris ⁊ alie cir cūstātie: sic ex̄ de dāno dato. c. ij.
d Tradet. qñ fi lia nō cōsentit in mr̄imoniū rapto ris. s3 i stupru.
e Deniq3. dispō sata. secus esset si despōsata esset alij: ut. xxvij q. ij. statutū.
f Dragmas. dra gma ut dicunt ē ciclus. quid autē sit ciclus. habes i. q. i. iudices.
a Si autē. eas quas. casꝰ: aliq in adolescen tia ɔstituti spon sas alioꝝ de fuso rapuerūt. vñ sta tuit concilium.

meldense: q̄ si ante ↄcilii tp̄s nōdum cū eis mr̄imo niū confirmarūt: ſepentur et raptorib⁹ publice pe/ nitētie ſuppoſitis rapte parētibus reſtituātur. acta aūt pnīa raptores poſſunt cū aliis mr̄imoniū ↄhere ita tñ q̄ ſi ↄtigat vxores eoꝝ de/ cedere: nō poſſūt iteruꝫ ↄhere: niſi ex diſpenſatione ep̄i .xxxiii. q. ii. §. de penitentibus

h. breuiſſime po nit caſum in hūc modū: raptor a/ cta pnīa pōt ↄhē cum rapta: et ea mortua nō ducat aliā ꝑpter enor/ mitatē criminis.

b ¶ In ↄiugiū. ſ. xxxiii. q. ii. nō ſa/ tis in fi. et ō furti c. i. ↄ. nō videtur q̄ raptores in le ge morte punie/ bant. ſed in illis ↄriis de adulte/ ro loqtur: et hic de fornicatore q nō rapit alterius ſponſam.

c ¶ Et vtriuſq;. ſ. raptoꝝ ⁊ raptaꝝ

d ¶ Cōiugio. non inter ſe: q: ut di/ cūt cū illa ↄhere nō pōt. p̄terea ſi nō intelligeret ō ſpōſa alterius ni hil eſſet qd̄ dicit̄ a gratiano.

e ¶ Publicā. rap tori impōit publi ca pnīa nō rapte q: nō ita ↄſtat an rapine ↄſenſerit: licet gratian⁹ ali ter ſentiat in ſe/ quēti.

f ¶ Niſi. ecce. ar. q̄ licet ſit diſpen ſatū cū aliquo in vno mr̄imonio: nō iō in ſequenti ut. xxxiii. q. ii. c. vl timē in dignita/ te: ut. xii. di. nos conſuetudinem ſi. dem in ordine: ut .xxxiiii. di. lector.

rentum ſub deſponſatōnis ul' dotali noīe in ↄiugium duxe/ runt: qm̄ hec ↄſtitutio oībus fuerit ꝑmulgata: ab eoꝝ con iunctōne ſepentur: ⁊ publice pnīe ſubigantur: ⁊ rapte pa/ rētibus legaliter reſtituātur. pacta vō pnīa publica: ſi etaſ incontinētiā exegerit: ex vtri uſq; ptibus placito ↄiugio ſo ciētur. nō in his ergo regulā ↄſtituimus: ſꝫ magis ut uerb leonis utamur: qd̄ ſit tolera/ bilius eſtimamus. ſed ſi vnus ex ↄiugatis obierit: et is qui pnīam publicam exegerit: ſu/ perſtes extiterit: iterare ↄiu gium nō p̄ſumat: niſi ep̄us ali/ quam ↄceſſerit indulgentiam ut grauiorē poſſit amouē of/ fenſam. Hac auctē melden ſis concilii non ꝑmittitur ra/ ptori rapta poſt pnīam copu/ lari: ſed ꝑmittitur utriq; poſt pnīam legitimo ↄiugio copu/ lari: ut rapta videlicet nō ra/ ptori ſꝫ alii poſt pnīam nubat. Similiter raptor poſt pnīam nō eam quā rapuit: ſed aliam ꝑmittitur habere vxorē. cum eni raptor ⁊ rapta pnīe ſubii/ ci p̄cipiūtur: ſi utriſq; copulā auctoritas illa ꝑmitteret: fru ſtra circa finē capituli diceret q̄ ſi vnus ex cōiugatis obie/ rit: et is qui publicam pnīam exegerit ſupſtes extiterit: ite rare ↄiugium non p̄ſumat. eo rū nanq; quolibet decedēte qui pnīam exegit: ſupſtes re/ manebit non ergo hac auctē raptor ꝓbatur in ↄiugium ra/ ptam poſſe accipe. potius in uenit in concilio apud aquiſ/ grani: q̄ nec etiā volūtate pa rentum adinuicem poſſūt co/ pulari. Sic enim in prefato concilio legitur.

Nec etiam cum volūtate pa/ rētis raptores raptas poſſīt habere coniuges.

Placuit: ut hi qui rapiunt feminas uel furantur aut ſeducunt: eas nullatenus ha beāt uxores: quāuis eis poſt modū conueniant: aut eas do tauerint uel nuptialiter cum conſenſu parētum ſuorum ac ceperint. Nec auctoritas ñ preiudicat auctoritati hiero. maxime cū illa teſtimonio di uine legis nitat̄. legitime igi/ tur poſt penitentiam pactam raptor poterit ſibi copulare quam rapuit: niſi pater puel/ le illam raptori detrahere vo luerit. Item. C. lib. v. ti. de nuptiis Unde quidem filiū familias inuitum ad ducendā uxorem cogi legum diſcipli/ na permittit. Igitur ſicut de ſideras obſeruatis iuris pre/ ceptis ſociare coniugio tuo quod uolueris nō impediris ita tamen ut in contrahendiſ nuptiis patris tui conſenſus accedat. Item in eodem. Et in coniunctione filiarū in ſacris poſitarum patris expe titur arbitrium. Item. ff. de ri. nuptiarum. Conſiſtere nō poſſunt nuptie: niſi ↄſentiant omnes. i. qui coeunt ⁊ quorū in poteſtate ſunt. Item in/ ſtitutionum libro primo de patria poteſtate. Iuſtas autem nuptias inter ſe ciues romani contrahunt: qui ſm̄ p̄ cepta legis coeunt: maſculi quidem puberes femine uiri potētes: ſiue patreſfamilias ſint ſiue filiifamilias: dum ta/ men filiifamilias conſenſū ha beant parētum quorum in po teſtate ſunt. Nā hoc fieri dē bere ul' ciuilis ⁊ naturalis or do perſuadet.

g ¶ Nac auctoritate. et rapta hoc nō dicitur in. c. p̄cedenti q̄ rapte imponatur pnīa publica.

a ¶ Placuit ut hi. derogatur huic. c. uel intelligitur de de ſponſatis aliis ꝑ vba de preſenti.

b ¶ Quāuis. ſ. xvi. q. vi. placuit. ⁊. ſ. di. xcii. ſigs ep̄s vacās.

c ¶ Nec auctoritas. au/ ctoritati. ſ. di. xx. §. i. et c. i. ↄ vbi dicit̄ q̄ in cau ſis decidēdis preferūt̄ ↄcilia auctoritatib⁹ ſan ctorū patrū. huic preiu dicat auctoritas hiero. ut. ſ. e. tria. ſed hoc iō: q: corroborat̄ auctē ve teris teſtamēti et etiam auctē meldēſis ↄcilii. ſ. e. ſi aūt. io.

De ecclesiarū ɔsecratōe ⁊ missarū. Explicitis varijs cāꝝ ɔflictib⁹ agitur de sacramentis: q̄ necessaria sunt ad salutē. ⁊ hoc ordine pmo de ecclīarū consecratōe. sc̄o de sacramēto eucharistie, tertio de solēnitatib⁹ quarto de sacro baptismi. quinto de ɔfirmatione et diuinis officijs ⁊ ieiunijs. ⁊ sic tractatus iste in. v. distinctōes est distinctus. Nota q in alijs tractatib⁹ magister interseruit suos. §. et solutōes. in hoc tractatu nō nisi duos ponit. §. vnū in pma aliū in quarta distinctōe. hoc iō qa de sacramētis sobrie ē loquendū: in quibus ēt vera loq periculosū est. In hac ergo di. ostēdit eccl'as esse ɔsecrandas et a quo ⁊ qualiter et c⁹ auctē: ⁊ q nō sit iteranda ɔsecratio nisi in casu et quo ordine misse sunt celebrande: et quot debeāt celebrari in die. tñ dr̄ a qbusdā q hoc .s. d ɔsecratōe nō i serie sed i titulo originalis capli reperitur et incipit. c. d missarū ⁊c.

De eccl'aꝝ ɔsecratione ⁊ missaꝝ celebratiōibus nō alibi q̄ i sacrat̄ dño locis absq̄ magna necessitate fieri debē liquet oībus: qbus sūt nota ne. ⁊ no. testa. pcepta.

Tabernaculū enim moysen dño pcipiente fecisse ⁊ sacrasse cū mēsa ⁊ altari eius ⁊ ereis vasis ⁊ vtēsilibus ad diuinū cultū explendū legimus ⁊ nō solū, diuinis pcibus ea sacrasse: sꝫ etiā sancti olei vnctione dño iubēte plinisse nouimus. Qualiter aūt hec facta sūt: ⁊ ñ alij ipsa sacra q̄ ipi sacerdotes sacra vnctione delibuti dñoq̄ cū vestibus sāctis sacrati ⁊ leuite tractabāt ferebant erigebāt ⁊ deponebant: in ipsis institutionib⁹: q̄ iubēte dño conscripte sunt p moysen in lege dñi: reperitur.

Qualiter ergo dauid regum pijssimus āplificauerit cultū dei ⁊ tēplū dñi edificare voluerit: sꝫ ppt multū sanguinē quē effudēat phibitus ē: ⁊ ipse collegerat expēsas. salomon quoq̄ filius eius: qd ipse facē optauerat: iubēte ⁊ auxiliāte dño pfecit: ⁊ templū cuꝫ altari ⁊ reliq̄ ad diuinū pagendū cultū ɔsecrauit. in libro regū legitur: Fecit ergo salomō in tpe illo festiuitateꝫ celebrē: ⁊ oīs israel cū eo multitudo magna ab introitu amachti usq̄ ad riuum egypti corā dño nr̄o deo. vij. diebus ⁊. vij. dieb⁹ in. xiiij. diebus: ⁊ in die. viij. dimisit populos. Iudei ergo loca in q̄bus sacrificabāt dño: diuinis hēbant supplicationibus ɔsecrata: nec in alijs q̄ deo dedicatis locis mūera deo offerebāt. Si .n. iudei q vmbre legis deseruiebant: hoc faciebant: multo magis nos qbus veritas patefacta et grā p iesum christū data ē: tēpla dño edificare: ⁊ ,put meli⁹ possumus ornare: eaq̄ diuinis pcibus ⁊ sāctis vnctiōib⁹ suis cū altarib⁹ ⁊ vasis vestibus quoq̄ ⁊ reliq̄s ad diuinū cultū explendū vtēsilibus deuote ⁊ solēniter sacrare: ⁊ nō in alijs q̄ in dño sacratis ab epis ⁊ ñ a corepis q sepe phibiti sunt: nisi ut pdictū est sūma exigente necessitate: missas celebrare: nec sacrificia dño offerre debemus ⁊ hec si summa necessitas agē cōpulerit: nō in domib⁹ offerri phibita sūt. Si aūt ut legit in ɔci. laodicēsi. c. xxvij. q hi q non ab epis ordinati sunt tā in ecclesijs q̄ in domib⁹ exorcizare ñ pñt: multo magis maioris gradus misteria: nisi ab eis q ad eos gradus sūt ɔsecrati: qbus fugi debēt: officia agi uel sacrificia offerri nō lꝫ. Qd autē ut paulo supius phibatū ē: oblatiōes in domibus offerri ñ debent: in eodē ɔci. c. lix. phibituꝫ habet ita: ñ oꝫ in domib⁹ oblationes celebrari ab epis vel presbyteris.

Item iginius papa. c. v.

Ecclesiarum ɔsecratio absq̄ missa fieri non debet.

Omnes basilice cū missa

Di. i.

b ¶ Delibuti. i. delinitī.

c ¶ Et leuite. nō subdiaconi: q: nō erat subdiaconatus sacer ordo. hodie aūt hñ ferunt sacra subdiaconi: q: sacer est hodie et̄ de eta. et qua. ordi. a multis.

d ¶ Reperitur. in leuitico. viij.

e ¶ Amplificauerit. instituēdo ibi. xxiiij. sacerdotes: ut quilibet vice sua poneret incensum dño

f ¶ Prohibit⁹ ē. sꝫ mirū est: qre hoc dictū ē: cuꝫ qlibet homicida tēpluꝫ possit cōstruere: cū etiā moyses q fuit homicida ut. xxiij. q. iij. nō inferenda ɔsecrauerit eccl'am: ut hꝫ dr̄ in pri. c. maxime. cū olim fuit licitū sacerdotib⁹ inficē: ut. ij. q. vij. §. itē cū balaā. ad hoc dicas: q lꝫ dauid fuerit i ve. te. fuit tñ pfigurator noui test. xxxij. q. i. c. qd auteꝫ iō in figura isti⁹ tpis dictū est ei: nō edificabis ⁊c. et est ar. a minori. si n. ,ppter homicidiū repulsus fuit a ɔstructiōe multo potius a ministerio. Est ergo hic ar. q cū homicida nō pōt dispēsari. l. di. sacerdotes cū. c. sequēti. et. c. miror qd nō est verū q: hic notori⁹ erat. Itē hoc mirꝫ ē q: cū dñs ei dixerit: nō edificabis ⁊c. nōdū dauid int̄fecerat. R̄o. oīa futura sunt deo pñtia. ij. q. i. de⁹ oīpotēs, vñ cū iam esset homicida in cōspectu dei: ñ licuit ei. q edificaret. uel dic q dr̄ effudisse: qa fuit occasio effundendi. dist. l. §. eccl'a. q: n. ex superbia numerauit pplm perierunt. xxiiij. milia hominū. i. q. iiij. §. itē peccato. v. iteꝫ dauid. vñ in recōpēsationē istituit. xxiiij. sacerdotes i templo. vel dic q reuera fuit homicida iuxta illd: saul pcussit mille: ⁊ dauid decē milia ⁊c. ij. q. vij. item obijcitur.

g ¶ Collegēat. ad fabricādū tēplū.

h ¶ In die. viij. r̄spectu secundi septenarij. i. i quintodecimo die.

i ¶ Si eni. si enim gētiles faciebāt h°: multo magis facē debem⁹ nos ⁊ sic ē ar. q possumus argumētari ab exēplis ifideliū. s. xi. q. iij. imperatores. s. xxiij. q. iiij. qñ. s. xij. q. i. dilectissimis. s. di. lxxxi. nō oꝫ. s. xxxv. q. i. c. i. s. xxiij. q. v. cū caput s. xij. q. ij. glā. s. di. xxi. submittit lxxxvi. di. nō sat r. q. i. hic ɔsuetudinem. ⁊ di xxxv. ab exordio.

k ¶ Et veritas. i. promissorum adimpletio.

l ¶ Gratia. i. pctorū remissio.

m ¶ A corepis. di. lxviij. corepi.

n ¶ Necessitate. qd hic dr̄ de necessitate: nō refert ad ,primū dictū corepis: sed ad pcedēs. s. sacratis locis ⁊ ē illa ncc̄itas cū aliqs ñ hꝫ eccl'aꝫ. i. e. ɔcedi⁹: ut i exercitu cū tabula tñ ɔsecta

o ¶ In domib⁹. i. e. vnicuiq̄.

p ¶ In ɔcilio. s. di. lxix. nō oꝫ.

q ¶ Ministeria. i. officia.

r ¶ Officiã.i.officiales psone:sicut clerici q sũt talis officij.sile di.lix.si officia.b.
a O Omnes.cũ missa.q̃lr eccľe sũt ɔsecrãde.s. cuz missa ostẽdit,et dñt gdã:q missa ẽ de substãtia ɔse/cratõis.b. ɔ itez dic.h.q si eps cõsecret et psbr cãtet missã: cõsecrata erit eccľa,alij ɔ ar.xxiij.di.quo/rundam.
b ¶ Possũt.ẽ.xvi q.ult.si pľes.z.q i.et tpis.ẽ.xxi.q ij.sic.z.c.pcipim⁹ ẽ.di.lxx.scõx ca. ẽ.x.q.iij.vnio.
a D E locox vo ɔ'secratiõe cui⁹ aucte eccľie sũt ɔsecrãde:ostẽdit grãnus.v. capitulis.
b ¶ Absq pcepto xij.q.ij.hõe rei.ɔ e.nemo.solo hec v.c.ñ tenet hodie s fuerũt localia ľ casualia.ľ eraudi d eccľa epali.lz ɔ dicat finis illius c.certũ.nã sic nõ põt mutari de loco ad locũ epus. vij.q.i.mutatõeľ similit nec fũdari epalis eccľa.
a P Recepta.z i vtraq̃ i canonib⁹ z pceptis synodalibus.
b ¶ Aucte.spãli ľ gnãli.
c ¶ Processiõis.i frequẽtatõis ad vota:nõ dic ɔsecrã.nã i seqnti vbo ɔsecrabis aduersaret:cũ seľ ɔsec/ta itex ɔsecrari ñ possit.nisi i casib⁹ notatis.j.ẽ.c.ecclesie vľ altaria.
d ¶ Adducta.i.d putata:ut ibi fie/ret diuinũ officiũ z ppľi freqntatio
e ¶ Quia deuot⁹ i.deo deputat⁹.
f ¶ Permanẽ.nisi destituat.j.c.ecclesie ex d no.op.nũ.cũ ex inuicto.
g ¶ Martyx.ar eccliã añ ɔsecratõem locũ deuotũ appellari.
b ¶ Relatio.i.scriptura nobis lata.
a B Asilicas.ptãtis.ẽ.di.lxxi.p totũ.ẽ.ix.q.ij.per totum. ẽ.xxi.q.ij.c.i.

debent semp' ɔsecrari z eccľe destructe. vbi aũt plures sũt: q̃ necesse sit: aut maioris magnitudinis q̃ ut ex rebus ad eas ptinẽtibus restaurari pñt epi,puidentia modus inueniatur: qualiter ɔsistere possint.

Itẽ gelasius papa. c.xxxiiij.

Absq pcepto sedis apostolice noua non dedicet eccľa.

De locox vo ɔsecratione q̃uis supius strictim fuerit ɔprehensũ: mihi quoq pa/tefactũ ẽ: q absq pcepto sedis aplice nõnulli factas ecclesias vel oratoria sacrare p sumant. Idem.

Sine auctoritate sũmi pontificis noua nõ dedicet eccľa.

PRecepta synodalia: q̃ ante paucos mẽses de sede nostra ad,puinciã sũt directa z antiqs canonibus ɔsentiũt: z ea q̃ minus,pbant esse addidimus. z in utraq pte constat sine sũmi principis aucte ecclesiã nouiter conditã nõ posse dedicari: teq ex hac basilica: q̃ taliter ad cultũ fuerat,pcessionis adducta: suspẽdisse missas,pbabiliter cõputam⁹. Sz q2 deuotus locus ñ debz a ministeriox grã diuina vacuus pmanere: fr̃ charissime eox martyx noie: quox relatio ɔtinet auctis nr̃e suscepta serie ɔsecrabis: ut ppľox frequẽtatio: quã illic auide ɔuenire: mãdasti seruatis regulis ecclasticis z canonibus integrum habeat firmata religione conuentum. Idem.

Non dedicentur basilice: que preter auctem sedis apostolice fuerint edificate.

BAsilicas nouiter institutas nõ petitis ex more pceptionibus dedicare nẽo audeat. nec ambiãt sibimet epi vendicare clericos aliene ptãtis.cũ enim decreta venerabiliũ sanctõnũ nos quoq magnope custodire nitamur: ac sine eorũ dispẽdio etiã illa: q̃,p alicuius vtilitatis cõpẽdio fortasse videant laxãda credam⁹: cũq nos ɔtra salutariũ reuerẽtiaz regularũ cupiamus temere nihil dicere: z cum sedes aplica supior his omĩbus fauẽte domino que patnis canonibus sũt pfixa pio deuotoq studeat tenere,pposito: satis indignũ est quenq pontificũz uel ordinũ subsequentiũ hãc obseruantiã refutare: quã beati petri sedem z sequi videat z docere. Satisq cõueniens fit: ut totum corpus ecclie in hac sibimet obseruatione cõcordet: quã illic vigere ɔspiciat: vbi dñs ecclesie toti⁹ posuit pricipatũ. Item ioanni episcopo sorano.

Publice pcessiones nõ fiant in oratorijs que pter auctem sedis aplice consecrantur.

CErtũ est quidem z nostris pceptiõibus cõstitutũ: ne qs in eccľa aut in oratorio qd sedis nr̃e nõ legitur pmissione dedicatũ:,pcessionem publicam putaret impẽdi: ne cõditores furtiuis subreptionibus ɔtra regularũ statuta,psilirent. Sed q2 megentia sp̃e ctabilis femina petitoria nobis oblatõne suggessit in possessiõibus,pprijs suox corpuscula cõdidisse: fr̃ charissime hũanitatis intuitu: q priora statuta nõ maculẽt: funerib⁹ z sepulchris tñ in ɔphẽsis petitorio locis misteria noueris,p solẽnitate pstãda: ut defunctox noie solũmõ diuina celebrent officia publica frequentatione z,pcessione cessante. Item nicolaus papa clero z plebi viennensis ecclesie.

b ¶ Cũ eniz ordo.
c ¶ Dispẽdio.nõ principis puilegiũ nulli debet piudicare: ut nõ.ix q.iij.nunc vero.
d ¶ Utilitatis.q̃si dicat ita fuam⁹ ea: q nec alicui⁹ vtilitate ea infirmam⁹: q2 etiã ea q̃ vtilitas suadet relaxari: ñ relaxam⁹ i piudiciũ canonũ
e ¶ Fortasse.fortasse dicit q2 q̃nq,p utilitate alic⁹ statutũ ifirmat.lo. di.pscis.l.di.ut ɔstituẽt
f ¶ Et docẽ.z h⁹ io addit q2 q̃dã segr ro.ec.q̃ nõ docet seqnda: z ea seq ñ cogimur.ẽ.d.xi.nolite. ar.,p ɔsuetudine ro.seruãda isti.d sat.tu.in si.
a C Ertũ ẽ.,pcessionẽ.i.freqntatõez ppľi ẽ.di.xxiij.psbri.ẽ.xvi. q.vij.frigẽtius.l.
b ¶ Corpuscula.ita eo ipo fec rligiosũ locũ.ff. d reli.l.ij.nã ubicũq sepeliat hõ volũtate dñi: loc⁹ rligios⁹ efficit.sec⁹ si ɔ dñi volũtatẽ:ut.e.l. §.si usufr. ¶ Corpuscula.si loc⁹ ille ñ ẽ ɔsecr⁹ qũo vult ut i ea diuina celebrẽt.si ãt vult ut ɔsecret: qũo pcipit: ut solũ mõ noie mortuox i eo celebrẽt.nisi forte i penã ɔstructõis scẽ absq lnia ro.se.l ñ petijt ut,p viuis ibi diuina fierẽt,z sic aliq̃ eccľa ẽ i q ñ cantat uisi,p mortuis: sic ex de pbẽ.significatũ.
d ¶ Maculẽt.i.ñ piudicet epo dcreta: q dñt q eccľa iuito epo ñ põt cõstrui ľ ɔsecri,z si ɔ factũ fuẽit nllũ puitiũ di dẽat celebrari.ẽ.c.precepta
e ¶ Pro solẽnitate.q̃si,p magno bñficio rputet.
f ¶ Ut defũctox.ar.q ɔpules misse,p defũctis fieri pñt.silr g⁹ dici posset,p viuis: ut dcõ.c.significatũ.

a Ecclesia. Casus: ex quo ecclesia nō pōt ꝯstrui sine auctoritate ro. pō. multo potius aliqua noua secta sine eius auctoritate nō pōt cōstrui.

a Nemo ecclīā cꝰ auctē eccl'e debeāt cōsecrari: ondit. ij c. i. q. ij. placuit.

b Ueniat. p se uł p aliu. ar. j. c. nullus presbyter in eccl'ia. arg. xxx. di. siqs er. j. c. siqs.

c Crucē. i auc. de monas. §. illud coll'. i. ⁊ orationes eps dicat in auc. de ec. ti. §. si qs aūt voluerit coll'. ix.

d Ad luminaria. i auc. nullꝰ fab. do. §. i. coll'. v.

e Custodū. i. sacerdotū et hospitū: ex̄ de prebē. de monachis. ⁊ erūt ad minꝰ duo clerici ex̄ de fil'. pres. ꝓposuit. et vij. q. i. illud

f Domū. quā cōplere dz. j. v. annos si ē oratoriū. si est ꝓthochiū vel xenodochiū infra annū in auc. de ec. ti. §. siqs edificatiōem coll'. ix. sed qd si eps ꝯsecrat eccl'az vel fūdat nō ei assignata dote: dic bar. ꝙ eps teneat eā dotare ex̄ de preben. c. eps. sed melius est ad hoc tm̄ fundatores teneri: ut. xvi. q. vij. pie mētis. et. c. si plures. ar. ff. de ritu nup. q liberos: et dic lex ꝙ heres fūdatoris tenet in auc. de ec. ti. §. si autem et. §. siqs edificatōez rerū. nā et successor epi ꝓuidebit clerico ordinato: ut ex̄ de prebē. cum secūdū. vbi tn̄ oēs deficerēt vel si nō essent soluendo: tūc dicerē actionē dandā in epm. ar. ff. si mē. fal. mo. di. l. iij. §. i. ff. de eo p quem fac. e. l. ult. §. plane.

g Cōsecrata. i. fūdata vł aq̄ bn̄dicta aspsa.

Sine nutu sedis apostolice ecclesia non debet institui.

Ecclesia. i. catholicoꝝ collectio quo sine aplice sedis instituet nutu: qm̄ iux̄ sacra decreta nec ipa dz absq̄ p̄ceptione pape basilica nouit cō stitui: que ipam catholicoꝝ intra semet āplecti caternā dignoscit. Itē ex ꝯci. aurelia.

Sine designatione epi noua non dedicetur ecclesia.

Nemo eccl'am edificet: anteq̄ eps ciuitatis veniat: ⁊ ibidē crucem figat: publice atriū designet. ⁊ ante p̄finiat q edificare vult: q̄ ad luminaria ⁊ ad custodiā ⁊ ad stipendia custodū sufficiūt. ⁊ ostensa donatione sic domū edificet. ⁊ postq̄ cōsecrata fuerit: atriū eiusdē ecclie sancta aq̄ ꝯspergat. Itē ex ꝯci. braca rensi.

Non ꝯsecratur eccl'a: que p questu cupiditatis edificat.

Siqs basilicā n̄ p deuotione fidei: sꝫ p questu cupiditatis edificet: ut quicqd d oblatōne ppl'i colligit: mediū cū clericis diuidat: eo ꝙ basilicā in terra sua ꝯdidit: hoc d cetero obseruari dz: ut nullus epoꝝ tā abominabili voto cōsentiat: nec basilicā: que nō p sanctoꝝ p̄rocinio sed magis sub tributaria ꝯditione ē condita: audeat ꝯsecrare. Itē felix eps oibus orthodoxis.

Sacrificia nō nisi sup altare ⁊ locis deo ꝯsecratis offerāt.

Sicut nō alij q̄ sacrati deo sacerdotes debent missas celebrare nec sacrificia sup altare offerre: sic n̄ in alijs q̄ in dño ꝯsecratis locis. i. in tabernaculis diuinis p̄cibus a pontificibus delibutis missas cantare aut sacrificia offerre licet: nisi sūma coegerit necessitas. Satius ē ergo missa n̄ cantare aut n̄ audire q̄ in his locis vbi fieri nō oꝫ: nisi p sūma necessitate ꝯtingat: qm̄ necessitas legē nō hꝫ. vn̄ scriptū ē: vide ne offeras holocausta tua in ōi loco quem videris: sꝫ in ōi loco quē elegerit dn̄s deus tuus. In domibꝰ tn̄ ab epis siue p̄sbyteris oblationes celebrari nullatenus licꝫ. Item ex concilio triburiensi.

Non nisi in locis sacris missarum celebrētur solennia.

Missaꝝ solēnia non ubiq̄ sed in locis ab epo consecratis: uel vbi ipe permiserit celebranda esse censemus. Item clemēs.

Precibus diuinis ꝯsecrentur ecclesie.

Ecclesias p congrua ⁊ vtilia facite loca: q̄ diuinis precibus ꝯsecrari oportet ⁊ n̄ a quoq̄ grauari. Idem.

Sacrificare ⁊ missas celebrare n̄ lꝫ: nisi i locis deo sacratis.

Hic ergo. i. in p̄nti vita positos oꝫ nos agnoscē volūtatem dei: vbi agendi ⁊ sacrificādi locus est: qm̄ in alijs locis sacrificari et missas celebrari nō licet: nisi in his quibꝰ eps iusserit aut ab epo regulariter ordinato tenēte videlicet ciuitatē ꝯsecrata fuerit aliter enim nō sunt hec agenda nec rite celebrāda. Itē siluester papa.

petat vel in pactū deducat: ut. xvi. q. vi. pie. et. c. decernimꝰ. ⁊. c. qcūq̄: in predijs tn̄ collatis pōt cōditōem apponere: ut auctē epi tributū aliquod uł cēsum aliquē debeat inde pcipe ex̄ de iurepat: preterea. sed i. dote nō vel in māso. ar. x. q. i. nouerit ex̄ de cen. sancitꝫ. al' si apposita ē conditio: quid iuris sit nō. x. q. i. c. ii. io.

a Sicut nō alii. repetit qd i c. huius di. dictū est in. v. capitulis subsequentibus. idē in auc. de ec. ti. §. siqs coll'. ix.

b Delibutis. i. consecratis.

c Necessitas. q: si necessitas vrgeat sub diuo aut sō tentorijs: nisi forte sit oratoriū in domo ut. i. e. di'. concedimus ⁊. c. vnicuiq̄.

d Non oportet. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. cū sententiam.

e Necessitas. i. nō ē subiecta humane cōstitutōni imo excusat qd ꝯ eam sit. j. di'. iiij. sanctum. ex̄ d re. gu. iur. qd non ē. sꝫ nulla necessitas excusat in diuina cōstitutione ꝓhibitum: ut. xxxij. q. v. ita ne.

f Oblatiōes. i. eucharistie.

g Lꝫ nisi necessitas cogat.

b Missarū.

a Ecclesias. loca. ff. de arbi. si cum dies. § si arbiter.

b Ecclesias. idē xvi. q. vij. ecclesias.

a Hic ergo et agendi. ꝫ. xiij. q. ij. tēmpus.

b Iusserit. ꝫ. xciij. di. nulla rōe.

c Regulariter. hꝫ colligit: ꝙ q̄ fiūt ab hēticis. ⁊ itrusis ⁊ n̄ rlarit ordinatis: n̄ hn̄t vigorē. xij. q. ij. alienatōes. vij. q. i. factꝰ. ꝫ. xv. q. i. oē qd. ꝫ. xxxij. q. v. precepit.

a Siqs basilicā. diuidat. ar. ꝙ patroni nō debēt accipere vel exigere exēnia vł hmōi ab eccl'ia. ꝫ. xviij. q. ij. eleutheriꝰ. ꝯ. ꝫ. x. q. i. hanc ꝯsuetudinē. ⁊. c. quia sacerdotes. ꝫ. i. q. iiij. ecclesia q̄ pactōe.

b Subtributoria. ar. ꝙ nō lꝫ dare eccl'e ꝯstructe vel construende etiā possessionē: ubi fūdata ē ea interueniēte pactōe: ut ius patronatꝰ habeat: q ipso iure ei debet. ⁊ si nō

d ¶ Ordinato tenēte videlicet.q̄ñ nō deposito l' suspēso vl' q renūciauerit ex̄ d or.ab.e.q re.c.regsiuit.
e Nullus presbyter.

Abijciant̄ sacerdotes: qui in locis nō sacratis missas celebrare presumunt.

Nullus p̄sbyter missas celebrare p̄sumat: nisi in ꝯsecratis ab epo locis: q sui ꝑticeps de ceto voluerit eē sacerdotij. Itē felix pa. oib⁹ orthodoxis

Singulis ānis dedicationum solēnitates celebrant̄. ꝛ ꝯsecrant̄ etiā eccl'a de cuius consecratione dubitatur.

Solēnitates dedicationū ecclaꝝ ꝛ sacerdotū ꝑ singl'os ānos sūt celebrāde. Idez in eodē.

Consecret̄ et eccl'a: d cui⁹ ꝯsecratione dubitatur.

De ecclaꝝ ꝯsecratiōibus quotiens dubitat̄: ut nec certa scriptura nec testes existant: a qbus ꝯsecratio sciat̄: absq̄ ulla dubitatiōe scitote eas eē ꝯsecrandas. nec talis trepidatio facit iterationez: qm̄ nō monstrat̄ eē iteratū: qd̄ nescitur esse factū. Itē gregorius papa de eodem.

De eodē: ꝛ q̄ꝑ octo dieb⁹ dedicationū solēnitas ē celebrāda

Solēnitates ecclaꝝ dedicationū ꝛ sacerdotū ꝑ singulos annos solēniter sūt celebrāde: ipō dño exemplū dāte: q ad festū dedicationis tēpli oibus id faciēdi dans formā cū reliquis populis eādez festiuitatē celebratur⁹ venit sicut scriptū est. Facta sūt encenia i hierosolymis ꝛ hyemps erat: ꝛ ambulabat iesus in tēplo in porticu salomōis. q̄ꝑ āt viij. diebus encenia sint celebranda: in libro regū ꝑfecta dedicatione templi repies. Itē ex ꝯci. meldensi. c. viij.

Consecrent̄ ecclesie: de quarum ꝯsecratione dubitatur.

Ecclesie vel altaria q̄ ambigua sunt de ꝯsecratiōe ꝯsecrent̄: ꝛ supflua altaria destruant̄. Itē iginus papa.

Qn̄ ecclesia est iteꝝ ꝯsecranda ꝛ salibus tm̄ exorcizanda.

Si motū fuerit altare: denuo ꝯsecret̄ eccl'a. si parietes mutant̄ ꝛ nō altare: salib⁹ tm̄ exorcizet̄. si homicidio ul' adulterio eccl'a violata fuerit diligētissime expurget̄: ꝛ denuo ꝯsecretur. Item ex niceno concilio.

Ecclesia semel deo ꝯsecrata qñ est iterum consecranda.

Ecclesijs semel deo consecratis nō debet iteꝝ consecratio adhiberi: nisi aut ab igne exuste aut sanguinis effusiōe aut cuiusq̄ semine pollute fuerint: quia sicut infans a qualicūq̄ sacerdote in nomine. p. ꝛ fi. et. s. s. baptizatus nō debet iterum baptizari: ita nec locus deo dedicatus iterum cōsecrandus est: nisi propter eas causas quas supius nominauimus: si tamen fidem sancte trinitatis tenuerint: q eum consecrauerint. Item ioannes papa de eodem.

De eodem.

a Solēnitates de anniuersaria solēnitate d dicatōis ecclaꝝ ꝛ epoꝝ.ij.c. ostēdit qd̄ tñ dr̄ h de epis: nō obseruat̄ hodie nisi a pa.
a De ecclaꝝ ꝯscripta.ar. qd̄ testib⁹ vl' scriptura ꝓbari non pōt: ꝓ infecto haberi debē.C. cōi di.si maior.ꝯ.C. fa.hercis.nō iō.C de rei vē. indicia ꝯ ēt si inueniāt̄ i libris eccl'e credēdum ē l' i lapide. ar.xxiiij.q.ij.sane in prin.
b ¶ Nec testes .l' testis vn⁹ sicut in baptismo.j. di.iiij. paruulos .sup n.hoc facto credē ret̄ vni testi: nisi i de ꝯteret̄ ꝯtētio et sufficit ibi testimoniū d auditu arg.xvij.q.v.hoc vl' ex̄ de test.co. ꝑuenit.ff. d aqua plu.ar.in sūma.§ itē labeo.
c ¶ Fac.ꝛ dic̄ eps si ꝯsecrata es nō recōsecro s; si nō ꝛc̄. d bap. ꝛ eius effect.c.ij.
d ¶ Iteratiuz.nō id qd̄ nō appar; dr̄ nō eē.ff. de cōtrahē. ēp. i lege.
e ¶ Facium.ar.ꝯ clandestina ꝯiugia.s. q̄ꝑ talit̄ ꝯhētes pūt cū alijs ꝯhē cū talia ꝯiugia sūt incerta: ut.xxx.q.v.§.is ita ꝛ.lxviij.di.p̄sbyteri.
a Solēnitates.exēplū.nā ei⁹ opatio nr̄a ē lectio: ut.s̄.ij.q.i.deus. b ¶ Fcā.ter fuit tēplū ꝯsec tū.pmo i septēbri: ut.s̄.e.c.i.secundo in martio sub dario.ar i.q.i.ꝓpheta.tertio sub iuda machabeo i decēbri.etiā dicit hic hyems erat. e ¶ Encenia.i.inouatōes.nā ēchiniare ē nouā rē i vsū ducē ꝛ est vulgare cāpanie iuxta romā.
a Ecclesie vl' altaria.his: vij.c. docet̄ qb⁹ casibus eccl'e sūt ꝯsecrāde. ꝛ assignāt qdā sex casus. vn⁹ qñ dubitatur de ꝯsecratōe: ut hic.c.i. itē qñ motū ē altare maius. itē ꝓpter homicidiū. itē qñ est exusta aut si parietes de nouo sūt fūditus repati. itē ꝓpter adulteriū: ut traditur. j.e.c. si motū.ꝛ.c. se.ꝛ.c. de fabrica: alij dicūt q̄ꝑ qñdiu mai⁹ altare ē imotū .i. q̄ꝑ nec tabula altaris vl' moueat̄ vl' enormit̄ frangat̄: l; etiā parietes ecclesie fūdit⁹ perirēt: nō tñ eccl'a sit recōsecranda: ut.j.e. de fabrica. Alij dicūt: qb⁹ ꝯcordat.h q̄ꝑ alia sit ꝯsecratio ecclesie: alia altaris. et si altare.i.tabula superiō mouet̄ vel enormiter ledat̄: ipm altare tm̄ cōsecret̄ ꝛ nō eccl'a: ut ex̄ de cō.ec.vl' alt.ad hec. Similit̄ si eccl'a destruit̄ et nō altare: tūc eccl'a r̄cōsecret̄ et nō altare. s; ꝑꝑ adulteriū vl' homicidiū nō ꝯsecrat̄ eccl'a: ut ex̄ d cō.ec.vel al. ꝓposuisti ex̄ d adult. significasti.
b ¶ Que ābigua.s̄. dist. lxviij.§. q̄ꝑ ergo.i. d q̄rū ꝯsecratōe ambigit̄.
c ¶ Supflua. in qb⁹ reliquie non sunt.
d Si motū. altare. id ē mēsa ꝑncipal' altaris. nā tabula ꝯsecrata d loco ad locū mouetur. nec tñ ꝯsecrat̄: ut.j.e. ꝯcedim⁹. qd̄ intelligo cū nō ē affixa tabula. itē h° itellige de altari ad c⁹ honorē eccl'ia est ꝯsecrata. ꝛ q̄ꝑ dic̄ si motū.i. mutatū: ita q̄ꝑ formā amisit ꝑ diminutōem vl' augmētū cū forma rei sit esse rei.ar.x.q.ij.hoc ius. Idē ē si est enormit̄ fracta tabula vl' t̄.s.mediētatē: tūc r̄cōsecrādū ē altare ex̄ d ꝯ.ec. vl' al.c. iij. Cōsecratio āt ipsi⁹ altaris ꝯserti itelli eē i ꝯiūctiōe mēse.s. lapidis supioris ꝛ structure iferioris.g°. si mēsa fuerit mota l' aliqs d iferiorib⁹ lapidib⁹ tāgēs ipaꝫ: execraret̄ altare. ꝛ ē r̄cōsecrādū. si āt fit aliqd̄ additamētū altario nō ob hoc execrat̄: s; sacrū trahit ad se nō sacrū.ar.ex̄.d cō.ec.l' al.c. iij. dū tñ nō imutet̄ multū ꝯiūctio mēse ꝛ structe iferioris
c Eccl'a.i. altare. fin.h. ꝛ sic exponit̄.i.q.iij. q̄sitū. nō. n. ut dic̄ ꝑpt altaris motōez r̄cōsecrāda est; eccl'a: ut ex̄ de cō. ec. ad hec. alia ē. n. cōsecratio eccl'e alia altaris. et hoc sine illa sepe fit. alij intelligūt prout l'ra sonat.

f ¶ Mutāt. ⁊ ñ fūdit⁹ ſꝫ.h.b.āt dicͨ ꝙ ēt fūdit⁹ altari amoto
g ¶ Cōſecret.i.mūdet ꝑ aſperſionē:ut ex̄ de cō.cc. vl̄ al.ꝑ
h posuiſti et de adul.ſignificaſti.

f ¶ Scim⁹.eē.i.obtinē vicē ꝯſecratōis.
g ¶ Ideo ſiqua.mō melius aperit queſtiones.
h ¶ Innouata.hoc intelligit.h.cū nō fit ſed ſucceſſiue parietes deſtructi ſūt ⁊ ſucceſſiue repati. tūc.n.

E Cleſijs.exuſte.ꝑ maiori pte.al'ſec⁹.ar.ff.de ꝯb.ēp. domū.ſ.cū ita cōburit: ꝙ deſtruat vl̄ decruſtat interi⁹ ⁊ exteri⁹ tūc ex-ecrat.ꝯſecratio.n.eccl'e maxime ꝯſiſtit i vnctiōe exteriori ⁊ iūctōe ⁊ diſ-poſitōe lapidum.
i ¶ Semie.ꝑ coitū emiſſū ꝑ adulteriū vl̄ ꝑ forni-catōeꝫ.nā ſi ꝑ ſōnū vl̄ ꝑ coitū cū vxore nō iō re-cōſecrabit eccl'ia ſm.h.
k ¶ Baptizari.ā.diſ.lxviij.ſic.ā.xxxij.q.vij.quē-admodū.j.di.v.dictū ē ā.i.q.i.hi q.⁊.j.di.iiij. ſigs apud .C.ne ſacer. bap .l.i.ſi tñ i fide ſācte trinitatis eccl'a ab eis ꝯ-ſecrāta ſit recōſecrāda eſt ſꝫ g tenēt ꝙ eccl'ia in forma eccl'e ꝯſecrāta ab hēticis nō ſit recōſecrāda: ſic exponūt ꝙ ſi ꝯſecrauerūt in illa forā q̄ ptēdat fidē ſācte trinitatis. Sequētia vō.c.intelligūt i eo caſu qñ arriani nō ꝯ-ſecrāt eccl'as i forma eccleſie.nā gdā coꝝ faciebāt ſacrā i forma eccl'ie ⁊ gdā ñ.qd̄ hēt i illo.§.i q.i.§.ſꝫ notādū.⁊.c.ſigſ ꝯfugerit ⁊.c. arrianos.
a E Cleſias. arrianorū q̄ ñ i forā eccl'e ꝯſecrāte erāt:ut.i.q.i.arrianos.⁊ ita ītellige.c. ſequentia.
b ¶ Precib⁹ ⁊ opib⁹.tāgit ꝯſuetudinē orientalis eccl'e:q̄ arriāos ſ chriſmatis vnctōe ſuſcipit:ut.j. di.iiij.ab antiq.ſec⁹ aūt occidētalis agē ꝯſueuit ut in predicto.c.

E Ccl'ias arrianoꝝ vbicūq; iueneritis catholicas: eal'dinis pcib⁹ ⁊ opib⁹ abſq; ulla mora ꝯſecrate: ſicut ⁊ nos fecim⁹: cū ꝓ cā theodorici regil' ꝯſtātinopoli fuiſſem⁹. Itē in dialogo grego. De eodem.

A Rrianoꝝ eccl'a in regiōe vrbis hui⁹ q̄ ſubura dr̄: cū clauſa uſq; ad bienniū ꝑmāſiſſꝫ placuit ut in fide catholica introductis illic bti ſebaſtiāi et ſcē agathe virgis ⁊ martyris reliquijs dedicari debuiſſet. qd̄ ⁊ factū ē. Itē agapit⁹ pa.

A Gapit⁹ papa vas catholicū: euāgelij tuba: pco iuſticie: ſacra altaris ſediſq; velamina ſacri legis antimi infecta fabul' ſuis catholicis pcib⁹ ꝯleuit. Itē iuli⁹ De eod.

D E fabrica vō cuiuſlibꝫ eccleſie ſi diruta fuerit iſtaurāda: ⁊ ſi in eo loco ꝯſecrationis ſolēnitas debeat iterari i quo ſāctuaria ñ fuerint: nihil iudicam⁹ officē: ſi ꝑ eā mime iactet aq̄ exorcizata: q̄ī in ꝯſecratione cuiuſlibet eccl'e in q̄ ipūs ſcti arra ñ ponit celebritatē ſcim⁹ tm̄ eē miſſaꝝ. Et iō ſiq̄ ſanctoꝝ baſilica a fūdamētis fuerit inouata ſine altaris motione: ſine aliqua dubitatione cū in ea fuerit miſſaꝝ ſolēnitas celebrata: toti⁹ ꝯſecratio ſāctificationis implebit. ſi vō ſāctuaria q̄ hēbat ablata ſūt: rurſus eoꝝ depoſitione ⁊ miſſaꝝ ſolēnitate reuerētiam ſanctificatōis accipiet. Itē ex decret. hormiſde pa. ca.x.

Abſq; epi ꝑmiſſu in eccl'a conſecrata non erigatur altare.

N Ullus pſbyter in eccl'a cōſecrata aliud altare exigat: niſi qd̄ ab epo loci fuerit ſāctificatū ul' ꝑmiſſū: ut ſit diſcretio iter ſacꝝ ⁊ ñ ſacꝝ. nec dedicationē fingat: niſi ſit. qd̄ ſi fecerit degradet': ſi clīcus ē. ſi vō laicus anathematizet. Itē ex ꝯcilio aphricano. c.i.

Euertantur altaria: que ſine ſanctoꝝ reliquijs exiguntur.

P Lacuit: ut altaria q̄ paſſiꝫ ꝑ agros et per villas tāq; mēorie martyꝝ ꝯſtituunt: in q̄bus nullū corp⁹ aut reliquie martyris condite ꝓbant: ab epis qui eiſdē locis pſunt ſi fieri pōt euertant. Si autē hoc ꝓpter tumultus pplares non ſinit: plebes admoneant: ne illa loca frequētent: ut q̄ recte ſapiūt nulla ibi ſupſtitione deuicti teneant: ⁊ iō nulla mēoria martyꝝ ꝓbabiliter accipiatur: niſi aut ubi corpus ⁊ reliquie certe ſunt: aut ubi origo alicui⁹ hitatiōis ul' poſſeſſiōs ul' paſſiōis fideliſſima origine tdit. nā que ꝑ ſōnia ⁊ ꝑ ianes q̄ſi reuelatiōes quorūlibꝫ hoīnū vbicūq; ꝯſtituūt altaria oīno reprobent. Item ex cōcilio aurelianenſi. c.iij.

Nō ē ꝯſecrāda eccl'a: in q̄ña

eccl'a intelligitur eadē ar.ff.de le. i.l.ꝙ in reꝝ nā.ff de iudic. ꝓponebat.ſec⁹ vero ſi ſimul parietes ſundit⁹ corruāt: quia tūc ꝯſecrāda eſt ſm eū: licꝫ altāre motū nō ſit: quia alia eſt ꝯſecratio eccl'e: alia altaris. h g° arguit ꝙ eadē ſit eccl'a p⁹ reparatōem cū nō recōſecret. ſꝫ ꝯdic ler.ff.d v.ob. inſti.§.ſacrā.q̄ diſtiguit int domū et naueꝫ: ⁊ vr̄ velle ꝙ eadē ſit nauis p⁹ refectōeꝫ: ſꝫ ñ eadē dom⁹. Sed pōt dici ꝙ aliud ſit in eccl'a q̄ i domo priuata: quia eccl'ia naui ꝯpat. xxiiij.q.i.nō ſbat. xl.diſ.añ oīa. ſꝫ ſi ſubtilit volum⁹ ꝓcedē nō ē eadem eccl'a.ſed vtilitas exiſt: ut eadē cenſeat: ne videlicet ſacrm ꝯſecratōis iteret.ar.ff.de ſ. ur.pdi.l.ſuitutes §.ſi ſublatū.
i ¶ Toti⁹.i.ꝑinde ē venerāda ac ſi tota ꝯſectōis ſolēnitas eſſet adhibita.
k ¶ Si vō.q.d.p dicto caſu nō debēt ꝯſecrari: ſꝫ i iſto

c ¶ Cōſecrate.nō erat ꝯſecrata in forma eccl'e. vl̄ qñ abſq; reliquijs eccleſias ꝯſecrabāt: et iō eccl'e ꝯſecrate nō erāt ſed recōſecrabātur: ut.j.c.arrianorū.
d A Rrianorū.j.di.iiij.ab antiqua.
e A Gapit⁹.iuſtitie.pconis.n.officiū ſuſcipit qſqs ad ſacerdotiū accedit: ut.ā.xliij.di.ſit rcōr. f ¶ Fabul'. fabul' dicͨ: q̄ī pter formā eccl'e. g ¶ Deleuit.i.purgauit
a D E fabrica.ſ.queſitū eſt. h ¶ Inſtaurāda.i.ꝯſecrāda.de ꝯſecrāda.n.q̄rebat. c ¶ Scūaria.i.reliquie ſanctoꝝ l' altaria. d ¶ Nō fuerit dimiſſa: q̄ī ide erāt ablate relige. e ¶ Officē.q̄ī ex q° ſel' ꝯſecta fuit: ſēp manſit.

ſic.ſ.cū mouet altare. l ¶ Ablata ſūt.moto altari
m ¶ Sāctificatōiſ.i.aſꝑſionis aq̄ tm̄ ⁊ miſſe celebratoe: cū altare nō fuerit motū: ſed relige ſūt ablate.
n N Ull⁹ pſbr̄.ubi altaria ſint erigēda: ⁊ q̄lia eē debeāt: ⁊ q̄s eccl'as liceat ꝯſecre: ⁊ i gb⁹ ſꝫ miſſa ſ celebrat: qb⁹ ex cauſ loca ſcōꝝ ſꝫ mutat.xi.c.oñdit
o ¶ Ab epo.ā.di.lxviij.q̄uis. p ¶ Figat.ut dedicatū dicat eē qd̄ ñ ē. l' religas dicat eē q̄ nō ſunt.
q ¶ Degdet.ar.eos eē deponēdos ab ordinib⁹: qui figūt l' dñt ſe hr̄e ordies cū ñ hñt et d cli.ñ ordi.mi.c.i.ā.l.di.et pēitēib⁹.ā.di.iij.ſolicitudo. ſic ⁊ punit q ſe gerit ꝓ milite: q non eſt miles.ff.ad.l.cor.d

a P fal.eos.§.qui se pro milite gessit.
Lacuit.passim. nõ i ecclesiis:sz passi3 p agros.
b ¶ Relige.ar.sine reliquiis eccl'a3 ñ eẽ ɔsecrãdá.ut
s̃.e.ð fabrica:ꝛ tñ suffic̃ corp⁹ dñi. c ¶ Tumult⁹.
ar.aliqd eẽ post/
ponẽdũ ꝓpt̃ tu/
multũ ꝛ scãdalu3
ut.l.di.ut ɔstitue
ret:ð bis ðo sic.ff
ð sic.l.penult.
d ¶ Probabilit.i
soléniter.
e ¶ Habitatõis:
q: hõ sanctificat
locũ.xl.di.multi
f ¶ Origine.ar.o
riginẽ rei ꝛ pricí
piũ spectãdũ.ut.s̃
xvi.q.iij.si sacer/
dotes.s̃.i.q.i.pñ
cipatus.
g E Ccl'a3.ɔsec̃
ri.añ eiecti
onem cadaueris
ipsi⁹ pagani.
h ¶ Celebrare.h⁹
ɔstitutõis rõ est:
quia infideles ab
eccl'a repellũt:ut
xxi.di.cleros.et
dist.xxv.plectis:
g° mortui:q: qui
h⁹ viuẽtib⁹ eccl'a
nõ cõicat: et mor
tuis cõicare ñ pt
ut.xxiiij.q.ij.c.i.
sz qd dices ð mu
liere p̃gnãte mõ
tua:qdã dicũt ꝙ
sepeliet̃ i eccl'ia:
q: fet⁹ ẽ ps vẽtris
j.di.iiij.siqd.ꝛ.ff.
ð vẽ.inspi.l.i.§.i.
ɔsueuit tñ apiri ꝛ
fet⁹ ext̃hi ꝛ ext̃ ci/
miteriũ sepeliri.
ad h° fac̃ ext̃ de
sepul.sacris.
i E Ccl'a3 i q̃ nõ
ɔsecrata.
k ¶ Sãctificare.
añ eiectiõem.
l ¶ Euulsis.auct̃e
epĩ l' pricipis tñ
ff.ð reli.ossa.ꝛ.j.
e.corpora.
m ¶ Et rasis.i.de
albatis: nã muta
ta forã iterimit
sbã rei.ff.ad ex/
hi.iut.§.sz ꝛ siqs.

paganus sepultus inuenitur.

E Cclesiã in q̃ paganus se/
pultus ẽ ñ liceat ɔsecrari
neq̃ missas in ea celebrare:sz
iactare foras ꝛ mũdari opor/
tet. Itẽ ex ɔci.agrippinẽsi.

De ecclesia in q̃ cadauera fi
deliũ vel infideliũ sepeliunt.

E Ccl'am i q̃ mortuoꝝ cada
uera infideliũ sepeliunt:
sctificare nõ lz. Sz si apta vi/
det̃ ad ɔsecrandũ ind̃ euulsis
corpib⁹ ꝛ rasis parietib⁹ ul' ti/
gnis ei⁹ loci reedificet̃.sed si
hec ɔsecrata añ fuerit:missas
i ea celebrare lz: tñ si fideles
fuerũt qui in ea sepulti sunt.
Item ex conci. martini pape

Sup monumẽta in cãpo ñ di/
stribuant sacra ministeria.

N On oz cl'icos ignaros et
p̃sũptores sup monumen/
ta in cãpũ misteria ul' altaria
portare aut distribuẽ sacra:sz
aut in eccl'a aut i basilica: ubi
martyꝝ reliquie sũt depositе
ubi ꝓ defũctis oblatiões of/
ferri solẽt:nec liceat christia/
nis prãdia ad ðfũctoꝝ sepul
cra deferre ꝛ sacrificare mor
tuis. Item ex ɔci.triburiẽsi

Quomodo in ecclesia cõbu/
sta missa possit celebrari.

C Oncedim⁹ ẽt:ut sicubi qð
peccatis nr̃is exigẽtib⁹ p
plurimũ factũ ẽ a romanis et
sclauis ab vngaris ꝛ a mal' chri
stianis: seu aliquo q̃licũq̃ mõ
eccl'e fuerit incẽse ꝛ cõbuste:
in capellis cũ tabula sacrata
missas iteꝝ celebrari p̃mitti/
m⁹:donec eccl'e ip̃e restaura/
ri queãt. In itinẽ x̃o positis
si eccl'a defuerit: sub diuo seu
in tẽtoriis: si tabula altaris cõ
secrata ceteraq̃ misteria ad
id officiũ ptinẽtia ibi affuerit.
missaꝝ solẽnia celebrari ɔce/
dim⁹. Itẽ ex ɔci.hyponnẽsi
c.vi.

Chrismate ñ vngũtur al
taria:nisi fuerint lapidea.

A Ltaria si ñ fuerit lapidea
chrismatis vnctiõe ñ ɔsecrẽt̃.
ad celebrãda aũt diuia officia
ordinẽ quẽ metropolitani te/
nẽt:cõprouinciales eoꝝ obs̃ua
re ðbebũt. Itẽ ex ɔci.aga.

Chrismatis vnctiõe ꝛ sacer/
dot' b̃ndictiõe sacrãt̃ altaria

A Ltaria placuit ñ solũ vn/
ctiõe chrismatis:sz etiã sa
cerdotali b̃ndictiõe sacrari.
Item ex ɔci.aurelianẽ.c.iij.

In priuatis oratoriis lz ora/
re:sed nõ missam celebrare.

U Nicuiq̃ fideliũ in domo
sua oratoriũ lic3 h̃re ꝛ ibi
orare:missas ãt ibi celebrare
nõ lz. Item ex.vi.synodo.

In p̃uatis oratoriis absq̃ cõ
sensu epi null⁹ ministrare p̃sũat

C Lericos q ministrant in ora
toriis q̃ intra domos sũt cũ
ɔsẽsu epi loci hoc facẽ p̃cipi/
m⁹. Siqs x̃o hoc ñ obs̃uaue/
rit:deponat̃. Itẽ ex conci.
agathẽsi.

Qui extra paro/
chias h̃nt oratoria:his dieb⁹
ad parochias redire cogant̃.

S I quis etiã extra parochi
as in quibus legitimus est
ordinariusq̃ ɔuentus orato/
riũ habere voluerit:reliqs fe
stiuitatibus:ut ibi missã audi/
at ꝓpter fatigationẽ familie
iusto ordine p̃mittimus. pasca
x̃o natali dñi epiphania ascẽ/
sione dñi pẽthecoste et natali
sancti ioannis baptiste: ꝛ siqui
maximi dies in festiuitatibus
habẽtur: nõ nisi in ciuitatibus
aut in parochiis audiãt. cleri
ci vero si in his festiuitatibus
quas sup̃diximus nisi iubẽte
aut permittente ep̃o ubi mis/
sas celebrare voluerint: a cõ
munione priuentur. Itẽ au
gustinus ignaro.

Quibus ex causis loca san/
ctorum mutanda sint.

n ¶ Reedificet̃.i.ipa rasura debet dealbari.
o ¶ Si fideles.ubi aũt discerni possũt fideles ab ifidelib⁹
p N neutri sũt exhumãdi ext̃ de sepul.sacris.
On oz.ignaros.i.ip̃itos. q ¶ Misteria.i.missam
celebrare sup sepulchꝝ
a C õcedim⁹. i capell'.
i.oratoriis ñ ɔsec̃/
tis:i talib⁹ ñ lz celebrar̃
sine p̃missu epi:ut.j.e.
vnicuiq̃ ꝛ.s̃.e.missaꝝ.
b ¶ Celebrari p̃mittim⁹
ad qd ẽ op⁹ p̃missiõe:q:
dr̃ i capell's:qm̃ forte ca
pelle ñ erãt oli eccl'e:cũ
antiq̃t⁹ dicerẽt capelle
tuguria capraꝝ pellib⁹
tecta: ul' hoc r̃feras ad
solẽnitates maximas.
c ¶ Sub diuo.i.sb aere
a A Ltaria.si sint lapi/
dea.legit̃ i exodo
ꝙ dñs p̃cepit fieri alta
re ð lignis cethi q̃ sunt
iputribilia: ꝛ salomõ fe
cit aureũ:sz illa fc̃a sũt
in figura.xij.q.ij.gl'a.ꝛ
dr̃ ð altari lateranẽ.ꝙ li
gneum sit.
b ¶ Nõ ɔsecret̃.q: xp̃s
petra dr̃.xxi.di.in noie
dñi.itẽ q: erexit iacob
lapidẽ in titulum.
c ¶ Metropol.s̃.xij.di.
d U de his.
Nicuiq̃.oratoriũ
ñ sacr̃.sacr̃ ãt sua auct̃e
facẽ ñ lz nisi auct̃e epi.s̃
e.di.nẽo.xviii.q.ij.qdã
e ¶ Nõ lz.nisi ꝓ sũma ne
cessitate:tñ cũ ɔsẽsu epi
ut.j.e.c.siqs etiã ꝛc̃.
f C Lericos q ministrãt
i.misteria in horis
diurnis l' nocturnis exẽcẽt
g S Iqs ẽt.ext̃.s̃.xij.q
i.scim⁹.s̃.xvi.q.i.
q̃cunq̃ ꝛ.q.v.siquis.
h ¶ Oratoriũ.hoc exau
di ð oratorio p̃uato:se/
c⁹ i oratoriis aliis que
ppl'o fac̃:ut ext̃ ð cc.edi.
ad audiẽtiã.nã i festiui
tatib⁹ celebrar̃ licitũ ẽ.
i ¶ Propt̃ fatigatõ3.l'.ar
ꝑ difficultatẽ loci itie/
ris aliqd tẽpari.qð al's
obtin3 g̃nalit̃ ext̃ ð cc.c.
ad audiã3.s̃.di.lxiiij.c.
i.s̃.di.lxiii.cũ longe.s̃.
di.xciii.in t̃scõꝝ.s̃.xiii.
q.ii.vbicũq̃.ꝛ j.c.ꝓxi.
trib⁹

k T Ribus.cũ difficultas,ut pro aeris īteperie:ut.lxxiiij. di.quorũdam maloꝝ:nã ꝓpter maliciã ppli trãsfert sedes.xv.q.ij.ita nos ꝓpter maliciã populi eps renũciat dignitati ex̃ de renũ.nisi.v.ꝓpt maliciã plebis quarta cã est:quare trãsfertur ecclesia.s.cã melioratõis ut.xvi.q.vij.c.añpenlt.

a C Orpora.sine ↄsilio. ff.d reli.ossa ĩ pñ.

b ❡ Principis.i.pape. xviij.q.ij.diffinimus:et hoc verum est.cũ corpus traditũ est iã ꝑpetue sepulture.C.de reli.l.ult. nisi necessitas imineat. tũc sufficit auctas presidis ꝓuicie.C.e.l.i. si ãt nõ est traditũ ꝑpetue sepulture bene põt transferri sine aucte alicuius ad aliud locũ.C.e.ti.si necdum.

c L Igna.d lignis ecclesie destructe ⁊ oĩbꝰ vtensilibꝰ eccle reuerẽter ↄtẽdis istis.vi. c.sequẽtibꝰ ostẽdit.

d ❡ Ad aliud.ex̃ de rerũ permu.mãcipia.ff.d rei vẽ.q̃ religiosis.

e ❡ Uel ad ꝓfectũ.non tñ indifferenter.sed vel in caplo ul dormitorio vel in alijs religiosis locis:nõ in cogna vl in vineis pastinãdis.

f ❡ In laicoꝝ.ar.q̃ sel ↄsecrata sũt nõ debeñ redire i vsus laicoꝝ.s̃.xix q.iij.q̃ semel.xvij.q.vlt. questi sũt.ar.s̃.di.liiij. ex antiquis si seruus.et c.freqũes.

g A Ltaris.

a N Emo.mortuũ laicũ.nã clerici mortui bene induñt vestibꝰ sacris.xiij.q.ij.nullus.

b ❡ In mensa dñi.i.ad mẽsam dñi ↄponẽdam ꝙ ad ipsũ spectat.arg. xxv.di.perlectis.et di. xciij.diaconi:ubi sacerdos post ↄsecratõẽ manus tergit.vl forte palla cui inuoluit calicẽ ⁊ abstergit.

c ❡ Negligent.ar.neglig ẽtiã ut factũ puniẽdã xxv.q.i.nulli fas.

T Ribus ex cãis loca sãctorũ trãsmutãda sũt.prima: cũ necessitas psecutoꝝ loca eoꝝ grauauerit.secũda: cum difficultas locoꝝ fuẽit.tertia cũ maloꝝ societate grauant. Item ex conci.magociensi.

Qd alicui corpa sactoꝝ de loco ad locũ trãsferre nõ licet

C Orpa sanctoꝝ de loco ad locũ nullus trãsferre psumat sine cõcilio principis vel epoꝝ sanctaqꝫ synodali licentia. Item iginus papa.

In usũ laicoꝝ non licet ↄuerti ligna ecclesie dedicata.

L Igna eccle dedicata non debẽt ad aliud opꝰ iũgi nisi ad aliam ecclãm:vel igni sũt cõburenda:uel ad ꝓfectũ in monasterio fribus: in laicorũ opa nõ debent admitti. Itẽ clemẽs papa iacobo hierosolymitano epo.

Vestimẽta sacra ⁊ vasa ꝓ uetustate ↄsũpta incẽdant:⁊ cineres i loca occulta ꝓijciãt.

A Ltaris palla cathedra cãdelabꝝ ⁊ velũ si fuerit uetustate ↄsũpta :incẽdio dent: qꝛ ñ licet ea q̃ in sacrario fuerint male tractari : sꝫ incẽdio vniuersa tradãt.cineres quoqꝫ eoꝝ in baptisterio inferantur:vbi nullus transituꝫ hẽat aut in pariete aut in fossis pauimẽtoꝝ iactent:ne introeuntiũ pedibꝰ coinquinent. Idem

Mortui non obuoluãtur vestimentis altaris.

N Emo ꝑ ignorantiã clicus mortuũ credat aduoluendũ:aut eiꝰ scapulas opire velit palla:q̃ fuẽit in altari: aut certe q̃ diacono data ẽ in mẽsa dñi.q hoc fecerit:vel leuit q̃si nihil ⁊ negligẽter habuẽit diaconꝰ triẽnio sexqꝫ mẽsibus a dñico erit remotꝰ altari graui ꝑcussus anathemate:eo ꝙ clericũ nõ admonuerit. psbyter decẽ annis ⁊ sex mẽsibus excõicatus sit: ꝓpterea ꝙ de dñicis sacris subiecta sibi nõ admonuerit misteria: ⁊ postea cũ grãdi humilitate mri recõciliet eccle. Pallas vo ⁊ uela q̃ in sanctuario sũt:si sordida fuerint ac misteria:diaconi cũ hũilibus mistris ĩtra sanctuariũ lauent nõ eijcientes foras a sacrario.et velamina dñice mẽse abluãt : ne forte puluis dñici corpis male decidat.syndonẽ vo ñ foris abluãt: ⁊ erit hoc nõ opanti peccatũ. Idcirco intra sacrariũ mistris preci pimꝰ cum diligẽtia custodire. Sꝫ peluis noua ↄparetur ⁊ ꝑter hoc nihil aliud tãgat.sed nec ipsa peluis velis apponat lauandis:nisi q̃ ad dñici altaris cultũ ꝑtinent.palle in alia peluí lauent:⁊ in alia vela ianuarũ. Cura sit etiã hostiarijs ex admonitiõe maioris:neqꝫ negligens aut ignarꝰ ad velũ ianue domus dñi manꝰ incognite tergat:sꝫ stati coercitus discat oĩs hõ: qꝛ velum atrij domus dñi est. Itẽ sixtus pa.

Sacra vasa nõ nisi a sacratis tractẽtur hominibus.

I N sanctã aplica sede statutũ ẽ:ut sacra vasa nõ ab alijs q̃ꝫ a sacratis dñoqꝫ dicatis hoibus ↄtractẽtur:ne pro talibus psũptionibꝰ dñs iratꝰ plagas imponat pplo suo: ⁊ hi etiã qui ñ peccauerũt pereãt ⁊ perit iustus sepissime ꝓ impio. Item stephanus epus familiari amico hilario.

Non nisi a sacris hominibus vestimẽta sacrata ferantur.

U Estimenta ecclesie:qbus dño mistratur ⁊ sacrata debent esse ⁊ hõesta.qbus alijs vsibus nõ debẽt frui:qꝫ ecclasticis ⁊ do dignis officijs.que nec ab alijs debẽt ↄtingi aut offerri: nisi a sacratis hoibus

d ❡ Anathemate.i.suspensione.nõ.n.debet anathematizari pro tali causa.

e ❡ Excõicatꝰ fit.i.a cõione remotꝰ. et ita habes h penã ñ admonẽtis plati.nã alibi tñ dr: ve si nõ sparserimus ⁊c̃.xliij: di.dispẽsatio.itẽ ꝑ hoc.c. videĩ reprobari ĩtellectꝰ quorũdã quẽ habes in illo.c.i.q. i.qcqd inuisibilis nã ibi ꝓpter negligẽtiã nõ excõmunicabiĩ psbr: nisi per quattuor menses.

f ❡ Et vela.i.ornamenta altaris vl vela cortine.huic hodie derogatũ est consuetudine generali.

g ❡ Non foris .i. ab alijs segregatum.et est secunda vestis sacerdotalis.

h ❡ Uela.i.cortine q̃ i ecclesijs extẽdũt festiuis diebꝰ et in q̃dragesima cã ↄsignationis vl significatõis.io.

i I N sancta .ñ ab alijs .s̃. distic . xxxiij .sacratas.et.c.nõ liceat.

k ❡ Quia pit.i.penaꝫ patitur ⁊ punitur corporalit et tẽporaliter nõ aũt spñaliter vel eternaliter ⁊ vno peccãte ⁊c̃.s̃.di. xlv: sed illud. de hac mã nõ.i.q.ij ij.in prin.et simi liter nota sub illo §.itẽpcto achor plebs israelitica.

l U Estimenta .

m Ad nuptiaꝝ.polluūtur.ar. ꝙ ex veste alicuiꝰ dñe vł aliꝰ nō dꝫ fieri casula vł aliqs ornatꝰ eccłe.
n Uasa.calices.supple debēt eē aurei vł argētei.
o Utebātur.sed nūqd ɔficiebant? vtiqȝ. nūc aūt qd ꝛ qui dē fieri nō debet sed si fiat:ut ī vase ligneo ł vitreo qs ɔficiat corpus christi nihilominꝰ est verū corpꝰ:qꝛ in ỽbo ɔsecrātis pficit ɔsecratio ñ in vase:ut.j.di.ij. int.v.si ita.
p Xvijꝰ.xixꝰ.ɔputatis lino ꝛ cle
q Succreuit. ar.platū nō posse pbēdas diminuē qd est veruꝫ sine cā ex̄ de excess.p. sicut.
r Placari.C.vñ vi memine.it.
a Et calix.ex auro.ɔ.s.x ii.q.ij.auꝝ.sed illud qñ pauperes morerēt fame:qᵒ casu vēdi possent C.de sacrosanct. ec.sancimꝰ.
b In ligneo.qꝛ lignū porosuꝫ ē.
c In vitreo.qa vitrū fragile ē et immineret periculū effusionis.
a Consulto.in serico cōporali.
b Sꝫ ī puro.ut inocēs ꝛ sine macula intelligat.
c Terreno.quia verā carnē mortalē ꝛ passibilē d corpore virginis assūpsit.xxiij.di. qui eps.
d Lino.q tūsionibus multis ad cādorē deducit. sic et xps pssuris multis puenit ad gloriā:ita ꝛ boni propter pssuras ad gloriā dñi veniunt.i.q.i.saluator.

ne vltio que baldasar regē pcussit:sup hoc trāsgredientes veniat.ꝛ cornuē eos faciat ad ima Itē ex ɔci.aurelianeñ.

Diuina ministeria nuptiarū non prestentur ornatibus.

Ad nuptiaꝝ ornatū diuina ministeria nō prestētur:ne dñi improboꝝ tactu vel pōpa secularis luxurie polluunt ad officiū sacri ministerij videāt indigna. Itē ex ɔci.triburiensi.c.ix. In ligneis vasculis dñici corporis ꝛ sanguinis sacramenta nō sūt celebranda.

Uasa in qbus sacrosancta ɔficiunt mysteria: calices ꝛ patene:de qbus bonifacius martyr ꝛ eps interrogatꝰ:si liceret ī vasculis ligneis sacra ɔficē rñdit:quondā sacerdotes ñ aureis:sꝫ ligneis calicibus utebant. Zepherinꝰ.xviꝰ romanꝰ epus patenis vitreis missas celebrare ɔstituit. deinde vrbanꝰ decimꝰ papa oia misteria sacra fecit argentea In hoc.n.sicut in reliqs cultibus magis ꝛ magis p incremēta tpm decꝰ succreuit eccłarum.nr̄is.n.diebꝰ: q serui patrisfamilias sumꝰ ne decꝰ mr̄is eccłe minuat:sꝫ magis cumulet ꝛ āplificet:statuimꝰ:ut deinceps nullus sacerdos sacꝝ mysteriū corpis ꝛ sanguinis dñi nr̄i iesu xpi in ligneis vasculis ullo mō ɔficē presumat:ne vñ placari dꝫ iñ irascat deꝰ Itē ex ɔci.remēsi.c.vi. Ex qua materia calix cū patena fieri debeat.

Et calix dñi cū patena si nō ex auro oino ex argēto fiat.siquis aūt tam paup ē:saltē uel stagneū calicē hēat De ere aūt aut ex auricalcho ñ fiat calix:qꝛ ob vini virtutē eruginē facit:parit ꝙ vomitū puocat:nullus aūt in ligneo aut vitreo calice psumat missā cantare. Item ex epła eusebij pa.ꝛ siluestri.

Non in serico panno sꝫ lineo sacrificiū ɔsecret altaris.

Consulto omniū statuimus ut sacrificiū altaris non in serico pāno aut in tīcto quisqȝ celebrare missā psumat:sed in puro lineo vel linteo ab epo ɔsecrato terreno.s.lino pcreato atqȝ ɔtexto: sicut corpus dñi nr̄i iesu christi in syndone linea mūda sepultū fuit Itē ex.vi.synodo. A qbus fuerit tradita missaꝝ celebratio

Iacobus frater dñi sm carnē cui primū credita ē hierosolymitana eccła:ꝛ basilius cesariēsis eps cuiꝰ claritas p totū orbē refulsit:ī scripturis addiderūt nobis misse celebrationē. Item thelesphorus papa.iiij.a petro.

Qua hora sint missaꝝ solēnia celebranda.

Nocte scā natiuitatis dñi saluatōis missas celebrēt psbyteri:ꝛ hymnū angelicū in illis solēniter decantēt:qm̄ et eadē nocte ab angelo pastoribꝰ ē nūciatꝰ:ꝛ subito facta ē cū āgelo multitudo militie celestis laudātiū deū ꝛ dicentiū Gła in excelsis deo: ꝛ in terra pax hōibus bōe volūtatis Reliqs ỽo tpibus missaꝝ celebrationes añ horā diei tertiā mime sūt celebrande:qꝛ in eadē hora ꝛ dñs crucifixus ē ꝛ sup apłos spūs scūs legitur descēdisse. Item ex ɔcilio carthaginensi.c.viij.

Non nisi a ieiunis hominibꝰ sacramēta celebrētur altaris

Sacra altaris nō nisi a ieiunis hoibus celebrent: excepto vno die āniuersario qᵒ cena dñi celebrat. Nam si aliquoꝝ p meridiano tpe defūctoꝝ siue epoꝝ siue ceteroꝝ ɔmēdatio faciēda ē solis orōnibus fiat:si illi qui faciant iā

a Iacobus.iō dr̄ frater quia valde assimulabatur ei: vł quia fuit filius sororis.
b Celebratōe.i.ordinem celebrāde misse.verba enim qbus corpus cōficitur ab ipso dño sunt tradita:ut.j.di.,px. qꝛ corpus ꝛ sanguis:sꝫ etiā post alij alia addiderunt ad decorē ꝛ solēnitatem:ut.xi.di.ecclesiasticarum.
a Nocte.de celebritate misse.vij.c.adiūgit,ostēdens quō a ieiunis cantāde ꝛ audiende sunt:ꝛ quot in die:et q̄ hora sūt celebrāde.
b Nocte.tres misse in die natalis dñi celebrātur.vna ante diem: q̄ significat tps ante legeꝫ qñ eramꝰ in tenebris.secūda cū diescit:ꝛ significat tps in lege qñ nondum plena agnitio dei habeat. ꝛ tertia in die: ꝛ significat tpus grē qñ iam plena cognitio habebat:vñ versus:Nocte prior:sub luce sequēs:ī luce secūda.
c Gloria ī excelsis do hec verba dicta sunt ab angelo:alia addidit hilariꝰ:ut.j.e.de hymnis
d Crucifixus.linguis nō manibus.s.de pen. di.i.periculose.
e Sacramenta.a ieiunis .ieiuni ergo dbēt ɔficer ut hic ꝛ signare in frōte.ut.di.v.ut ieiuni ꝛ sacrm calūnie pstare.xxij.q.v.honestuꝫ ꝛ testimoniū dicere erī de testi. placuit ꝛ ordines ɔferr ꝛ accipe.lxxv di.ꝙ a prībus.sꝫ qñ dicet qs ieiunꝰ? pōe ꝙ comedo hodie nec dormio per diē et per nocteꝫ nūqd incipiēte alio die sum ieiunꝰ? dicūt quidā ꝙ sic.ar.ex̄ de temp.ordi. lr̄as:alias sōnus dicēt soluere ieiuniū:sꝫ dico ieiuniū celebrata digestione.j.di.ij.tribus.
f Excepto.s.vij.q.i.nihil ē.ɔ.j.di.,pxi.liquido ɔ.j.di.v.vt epi ɔ.sꝫ derogatū ē huic.c.p illa ꝛ per cōtrariā consuetu

dinē.ā.di.iiij.§.leges.
a Solēt.ſi ante.ſȝ nō
ne licitū ē debito
ri ante tēpꝰ ſoluē pecu
niā.ꝑplꝰ.n.ſoluit q ante
tempus ſoluit: ut inſti.
de act.§.plus autē.ꝶo.
verū ē qñ dies adiectꝰ
ē fauore debitoris. alꝭ ſi
fauore creditoris ante
tēpus ſoluēdo nō liberaꝝ
ut.ff.de an.le.cū qui.
b In ieiuniis qđ a pa
tribꝰ.ā.di.lxxv. quod a
patribꝰ.ꝛ.c.ordinatio
nes pſbyterorū.
c Itē gelaſius.ā.diſt.
lxxv.ordinatōes.
d Itē pelagius.ā.di.
lxxv.dilectōis tue.
e Neceſſe ē.ñ poſſūt
niſi hoc niſi reſpicē
illud vbū priueꝝ.
f Niſi pīma.j.di.ij.tri
bꝰ gradibus ꝯ.ā.e.no
cte.ꝯ.in fi.ſȝ illud abro
gatū eſt.j.di.ij.tribꝰ vl'
illud de ſolēni miſſa.
g Epiſtola in qua hoc
c.cōtineꝝ.
h At hoc attēdēdū.
peculiares. pecu
liares dicūꝝ pͥuate ergo
oīs miſſa q priuata nō ē
publica dicēda eſt: ergͦ
publice et manifeſte fit
i In publico.i.ſolēni
ter.
k Sed et ſacerdotes.
nota ſacerdotes q per
urbem ſunt: ad ſolēnem
miſſam debere ꝯuenire
in maiori eccl'a. vl' poti
us is eſt ſenſus.c.ſ.ut in
ciuitate et per totū epa
tum hora tertia et ſacer
dos et populi cōueniāt
ad publicas miſſas q̄s
ſacerdotes eorum faci
unt.
a Sufficit.q2 xp̄s.g'
nō niſi ſemel dȝ ce
lebrari: ſed q2 quotidie
peccamus: iō quotidie
ꝓ nobis eucbariſtia im
molatur myſtice.j.diſt.
ij.vtrum.

pranſi inueniātur. Item ex
concilio gabilonenſi.
Ante miſſaꝝ ſolēnia circa ho
rā nonā decātata nulli come
dere licet.
Solent plures q ſe ieiuna
re putāt in quadrageſima
mox ut ſignū audierint ad ho
ram nonā comedē. qui nulla
tenus ieiunare credēdi ſūt: ſi
ante māducauerint q̄ꝫ veſper
tinū celebreꝝ officiū. Cōcur
rendū eſt.n.ad miſſas: ꝛ audi
tis miſſaꝝ ſolēnibus ꝛ veſper
tinis officiis ꝛ largitis elemo
ſynis ad cibū accedendū eſt.
Si ꝟo aliquis neceſſitate cō
ſtrictus fuerit: ut ad miſſā ve
nire ñ valeat: eſtimata veſpti
na hora cōpleta orōne ſua ie
iuniū ſoluat. In ieiuniis ēt
quatuor temporꝝ circa veſpti
nas horas: in ſabbato ꝟo ſan
cto circa noctis initiū miſſarū
ſolēnia ſūt celebranda. Unñ
leo epūs. Qđ a pſbyteris no
ſtris. Itē gelaſius. Ordi
nationes pſbyterorꝝ. Item
pelagiꝰ. Dilectionis tue ſcri
pta. Require in tractatu ordi
nandorꝝ. Prima quoq3 parte
diei miſſaꝝ ſolēnia non incon
grue celebrentur. Unde leo
pa. dioſcoro alexādrino epō.
Etiam prima parte diei miſ
ſas celebrari licet.
Neceſſe ē aūt ut quedā po
puli ps ſua deuotione pri
ueꝝ: ſi vnius tm̄ miſſe more ſer
uato ſacrificiū offerre nō pñt
niſi prima diei pte ꝯuenerint:
Studioſe ergo fraternitateȝ
tuā familiarit admonemus: ut
qđ noſtre ꝯſuetudini ex fōma
paterne traditiōis iſedit: tua
quoq3 cura ñ negligat: ut per
oīa nobis fide ꝛ actibꝰ ꝯgrua
mus: ꝓpter qđ remeanti filio
nr̄o poſſidonio pſbytero hāc
ad dilectionē tuā epl'am dedi
mus pferendā: q nr̄is ꝓceſſio
nibus atq3 actiōibus frequē
ter interfuit: et totiēs ad nos
miſſus qđ in oībus apl'ice ſe
dis auctas teneret agnouit.
Item au. Miſſe peculiares
nō ſunt in publico cantande.
At hoc attēdendū ut miſſe
peculiares: que ꝑ dies ſo
lēnes a ſacerdotibus fiūt: nō
ita in publico fiāt: ut ꝓpt eas
ppl's a publicis miſſaꝝ ſolēni
bus q hora tertia canonice fi
unt abſtrahaꝝ. Sed ſacerdo
tes q in circuitu urbis aut in
eadē urbe ſūt: ꝛ pplus in vnū
ad miſſaꝝ publicā celebratio
nē ꝯueniāt. Itē alexan.pa.
Quot miſſas in die ſacerdo
tibus celebrare licet.
Sufficit ſacerdoti vnā miſ
ſam in die vna celebrare:
q2 chriſtus ſemel paſſus eſt: ꝛ
totū mundū redemit. Nō mo
dica res ē vnā miſſam facē. ꝛ
valde felix ē: q vnā digne ce
lebrare pōt. quidā tñ ꝓ defun
ctis vnā faciūt: ꝛ alteram de
die ſi neceſſe fuerit. q vero ꝓ
pecuniis aut adulatiōibus ſe
culariū vna die pſumunt plu
res facē miſſas: non exiſtimo
euadere damnationē. Item
ex concilio toletano.iij.
Ex ſaluatoris ꝛ apl'orꝝ doce
mur exemplo hymnos cātare
De hymnis canendis ꝛ ſal
uatoris ꝛ apl'orꝝ habemus
exemplū. Nā ꝛ ipſe dñs hym
nū dixiſſe phibeꝝ mattheo euā
geliſta teſtāte: ꝛ hymno dicto
exierūt in montē oliuarū. Et
paulus apl's ad epheſios ſcri
bit dicens. Impleamini ſpū
ſancto loquētes vobiſipſis in
pſalmis ꝛ hymnis et canticis
ſpūalibus. Et q2 nōnulli hūa
no ſtudio in laudem dei atq3
apl'orꝝ ꝛ martyrꝝ triūphos cō
poſiti eē noſcūt: ſicut hi quos
beatiſſimi doctores hilarius
atq3 ambro. cōdiderūt: quos
tñ quidam ſpāliter reprobāt:
ꝓ eo q2 de ſcripturis ſancto
rum canonū vel apl'ica tradi
tione nō exiſtūt. Reſpuāt er
go illi hymnū ab hoībus com
poſitū: quē quotidie publico

b Et alterā.er
go etiā in neceſſi
tate non tres. ex
quo dixit alteraȝ
arg.xxxi.q.i quō
eē de cele.miſ.cō
ſuluiſti. ergo ad
huc remanet ie
iuniꝰ poſt pmam
cū poſſit iterū cā
tare aliam.ar.vij
q.i.nihil. qđ ergo
dices de vino vñ
presbyꝝ abluit di
gitos non debet
ſumere illud ſi ali
am vult cantare
eē de celeb.miſ.
et parte.
c De hymnis
canendis.
de hymnis dicē
dis in miſſa ut eē
tribꝰ.c.oſtendiꝝ.
caſus.in prima ꝑ
te ꝓbat auctori
tate dñi et dicto
apl'i pauli hym
nos eſſe canēdos
ſecūdo reprehen
dūtur qdam qui
quoſdā hymnos
nolebāt reciperē:
q2 nō ꝓceſſerūt
de ſcripturis ſa
crorꝝ canonuȝ: vl'
apl'ica traditiōe
hymnus et laus
dei cū cātico.
d Et hymno.i.
benedictōe data
poſt cibū: q hym
nus hic appellaꝝ
quem oēs clerici
facere debent.ut
ā.di.xliiij.c.ult.§
edēt pauperes et
ſaturabūꝝ ꝛc̄.
e Quē nato ſup
ple reſpuatur.
f Cōponuntur.
a ſanctis.
g Obſecratio
nes.i.orōes que
fiūt añ ꝛ iuxta cō
ſecratōem: vel q
fiūt adiurando ꝑ
natiuitateȝ tuam
libera nos domi
ne.

b ¶ Postulatões i.preces:ut ibi ut pacē ꝛ ꝯcordiam nobis dones te ro.au.nos.
i ¶ Gratiarū acti/ ones:ut cuȝ dici mus: benedica/ mꝰ dño.
k ¶ Sicut orões q̄ fiunt in ipsa ꝯse cratõe.
a Hi duo.quo rum nomē decimi ordinis ñ habemus.
b ¶ Decimꝰ.ñ ꝙ decimus cecidit: sed tot ꝗ sufficie/ bāt ad decimum ordinē ꝑficiēdū.
c ¶ A felicitate.si gnificauit statuȝ hominuȝ pertur bandū: cū possit et debeat timere casum suū: vidēs ruinam maioruȝ et firmorū ꝺ pe. di.i.c. pncipiū.
d ¶ Et parē.ꝺ pe: di.ij.§. ꝙ aūt pri cipiū inquit. ꝟsi. ois lapis.
e ¶ Sui generis q: homines loco ipsoꝝ restituunt: de quibus tot as sumēdi sunt quot remāserūt iuxta illud i fi.deutro. in cantico moysi statuit terminos populoruȝ iuxta numerū angelo/ rū dei sed hic vr̄ haberi: ꝙ tot as/ cēdent ad gloriā quot ceciderunt et nō plures.
f ¶ Si ex lapsu.ꝑ inobediētiā:ut.ȝ di.xxiij.quorun/ dam.
g ¶ Perturbatꝰ. more humano lo quitur. ar .xxiiij. q.i.odi.

priuatoq; officio i fine omniū psalmoꝝ dicimus: Gloria et honor pr̄i ꝛ fi. ꝛ.s.s.in secula seculoꝝ amē. Nā ꝛ ille hym/ nus quē nato in carne christo angeli cecinerunt: Glã in ex cellis deo ꝛ i terra pax homi/ nibus bone vo. ꝛ reliqua que sequūtur ibi: eccl'astici docto res cõposuerūt: ergo nec ipsi in ecclesijs canēdi sunt: quia in sacraꝝ scripturaꝝ libris ñ inueniunt. Cõponūtur misse siue preces uel orones seu cõ mēdationes seu manꝰ imposi/ tiones: ex quibus si nulla de/ cantent in eccl'a: uacant omia officia eccl'astica. admonȝ hoc fieri atq; hortat timotheum apl's dicens: obsecro igit pri mū fieri obsecratiões orones postulationes grãrum actio/ nes ꝓ oibus hominibus ꝓ re gibus: ꝓ omibus qui in subli mitate sūt. Sicut ergo oratio nes ita hymnos oēs in laudē dei compositos nullus nr̄m ul terius improbet. Leo nonꝰ

In nouo testamēto hi hymni ab angelis decantati inueni/ untur.

Hi duo solummō hymni ab angelis in nouo testa. in/ ueniūtur decātati Alla: Glã in excellis deo: quos ꝑiter in septuagesima intermittimus: q: peccato hois veteris a ꝯuen tu angelice iubilatiõis expul si in huius mise vite babylonē sup flumina eius sedemus et flemus: dū recordaremur illiꝰ syon in qua deū decet hymnꝰ. Quō nouē hebdomadibꝰ alle/ luia intermittimus: nō incon/ grue ꝑ.ix.hebdõadas.ix.or/ dines angeloꝝ accipimꝰ: quo rū xꝰ.ordo ꝑ supbiaȝ corruēs āgelicū numeꝝ minuit: ꝛ a fe licitate ꝑturbauit: ꝗ ꝯdolētes sue diminutioni ꝛ parē ruinaȝ sibi timētes a perfecta laude creatõis fuere ꝑpediti. Quo rū recuꝑationi ꝯsulēs omipo tens deus creator primū ho/ minē de limo terre formauit: qui sui generis multiplicatio/ ne dāna celestis patrie resar/ ciret: atq; āgeloꝝ gaudia sup pleret. q̄ spe āgelicus chorus nō modicū letatus ē. Nec mi rū si ex lapsu ipius hois fuēat ꝑturbatus: vñ nouē ordinū cõ centus in laude dei creatoris ꝑmansit impfectus: donec in christo resurgente resurrexit ꝓlapsus ille ꝓthoplaustꝰ: ibi augmēto sui collegij et spe me lioꝝ angelicus exercitus ga/ uisus in nouū all'a cõsurrexit totꝰ ꝛ in eo ꝑstat deuotꝰ. quē ꝛ nos ꝓ modulo nr̄o imitãtes a septuagesima: qñ lapsus ꝓ/ thoplausti in eccl'a recitat: al/ leluia.ix.hebdomadas inter/ mittimus.s.usq; in pasca: ubi christus resurgens a mortuis tristitiā nr̄am in gaudiū vertit et all'a nobis reddit. Item nicolaus papa rudulpho luru ticensi archiepō bituricensi.

In cena dñi gloria decantat.

Porro glia in excelsis deo ab epis in cena dñi intra missaꝝ solēnia more nr̄o dicē/ da est. pallio ꝟo aplico eadeȝ die vti est illis licitū: quibus ē ab apostolica sede ꝑmissum. Item macharius papa.

Cum baculo aut capite vela to ad celebrandū missaꝝ solē nia clericus nō ingrediatur.

Nullꝰ eps aut pſbyter seu diaconus ad missaꝝ solen nia celebrandū ꝑsumat cū ba/ culo introire aut velato capi te altario dī assistere: quoniā apostolus ꝓhibet viros vela to capite orare in eccl'a: ꝛ si te mere presūpserit: cõione pri/ uet. Cuȝ ꝟo ingressus fuerit episcopus aut pſbyter ad mis/ sarū solennia celebranda: nisi passio aliqua interuenerit: nul lo modo audeat: data oratio/ ne recedere: ut ab aliquo pre sbytero vel episcopo missa/ rū solēnia suppleat: sȝ ꝗ initiū põit suppleat usq; i finē. Sigi

b ¶ Lapsus.i.de limbo inferni.
a Porro gloria. ab e/ piscopis. q: chris ma ꝯficiūt: nō aūt a pſ/ byteris.
b ¶ Aplico.i.a solo apo stolico concesso.
c ¶ Eadem die.int mis/ saꝝ solennia vt.ȝ.di.c. pallium.
a Nullus eps. qua ꝺ notione fit dicen/ da missa et audienda: o stendit.xiij.c.
b ¶ Presumat.mitrā tñ et baculū debȝ habere eps cū ꝑdicat.ar.di.xlv disciplia: q: tūc allegat cām dei apud populū: vt dicto.c.disciplina.
c ¶ Cū baculo.ar. ꝙ nō dȝ ꝓmoueri in pſbyteꝝ qui sine baculo non põt sustentari in altari: vt di ximus.ȝ.lv.di.siquis in infirmitate.
d ¶ Aut velato.ȝ.xxxiij. q.v.mulier.ȝ.vij.q.i.il/ lud.ꝛ.c.nihil.
e ¶ Recedere. nisi in ca su cū videret puerū sine baptismo moriētē: duȝ etiā ad altare: cõsulo ut baptizet.ar.lxxxvi.dist. pasce.
f ¶ Siquis. de hac ma/ teria notaui.vij.q.i. ni/ hil.ꝛ.c.illud.

Audito missi

g Episcopus: q oculi. ꝫ. di. xciij. diaconi.
h Omnes quotidie: vl' oēs gnālr̄ ter ī anno: ut ī. c. di. ij. pacta. et. c. omnis homo ⁊c.
i Llbem⁹. ɔſcīa. ar. ꝙ nō ſemꝑ ɔſcīa ſuffic: ſed fama ē neceſſaria. ar. xij. q. ij. quatuor. qḋ verꝫ ē cū qs habitat tm̄ cū bonis vl' ēt cū malis qui parati ſūt imitari.
k Maliuolos. ꝫ. xi. q. iij. ſenti ꝯ. ſꝫ illud cū mali parati ſīt repbēdē nō imitari. xliij. di. ſcimus.
l Oc quoqꝫ. niſi duob⁹. pluralis. n. locutio duoꝝ numero eſt ɔtēta: ut. iiij. q. iij. §. itēꝫ ī criminali. ꝟ. ubi numer⁹: nūqd nccāriū ē ut ſit duo clici: aut nūqd duo laici: l' vn⁹ clic⁹ alt laic⁹ l' alt maſcul⁹ ⁊ alt femīa ſufficerēt: ſatis vr̄ ꝙ debēt eē duo clici. ar. ꝯ. q a ⁊ ppl's rūdet amē: ut. ꝫ. xxxviij. di. ſedulo. ſꝫ hoc reſpicit ɔſuetudinē alicuius loci.
m Ipſe tm̄⁹. adeo ihe ret qdā v̄bis iſti⁹. c. q dicūt ꝙ ipē nō celebraret niſi duos hēret. alij dicūt vnū ſufficē. ar. er̄ de fi. pſ. ꝑpoſuit. vij. q. i. illud. ⁊ er̄ de vi. ⁊ ho. cle. ut qſqꝫ: imo ⁊ incluſus miſſā ſol⁹ cātarē pōt. hoc intellig e vbi clici copia n̄ ſuffragat. al' ſec⁹: ut er̄ de. v. ſi. qſiuit: ⁊ eccl'e loquit p̄ibr̄ in plurali.
n Llobiſcū. h° dn̄s vobiſcū ſūptuꝫ ē ex ve. te. ſic. n. legit booꝫ ſalutaſſe meſſores ſuos: illḋ āt ⁊ cū ſpū tuo ſūptuꝫ ē ex epl'a pauli ad timotheū epiſ aūt cū pmo ſalutat pplm n̄ dic dn̄s vobiſcū ſꝫ pax vobis q̄ hec fuit pma vox xp̄i ad diſcipulos p⁹ reſurrectōeꝫ. g° ut ſe oſtēdat vicarium xp̄i iō dicit ſic. p⁹ vo dic dn̄s vobiſcū: ut ſic oſtē dat eē ꝺ numero alioꝝ ſacerdotū. h g° hēs dn̄s vobiſcū: alibi amē. xxxiiij. di. ſedulo. alibi de⁹ i adiutoriū. vij. q. i. §. cuꝫ ergo ſ alibi kyrieleiſon.

vero preſūpſerit p̄ter qḋ poſſumus agē: a ſacro corꝑe et ſanguine dn̄i nr̄i ieſu chriſti ſit ſuſpēſus. Itē anaclet⁹ ieſu chriſti ſeruus omnibus epis.

Quot teſtes ep̄s ſacrificans ſecum habere debeat.

Episcopus deo ſacrificās teſtes ſecū hēat: in ſolēnioribꝫ qppe diebuſ aut. vij. aut v. aut. iij. diaconos: q ocli ei⁹ dicunt: ⁊ ſubdiaconos atqꝫ reliquos miſtros ſecū hēat: qui ſacris induti veſtimētis in frōte ⁊ i tergo ⁊ p̄ſbyteri e regione dextra leuaqꝫ ɔtrito corde ⁊ hūiliatu ſpū ac ꝓno ſtēt vultu: cuſtodiētes eū a maliuoliſ hoībus ⁊ ɔſenſū p̄bētes ſacrificio. pacta āt ɔſecratiōe oēs cōicēt: q noluerint eccl'aſticis carē limib⁹. Itē luci⁹ papa oībus epis.

Ep̄i ſine religioſ teſtib⁹ dn̄i ſacra nō ɔficiant.

Hbemuſ aplica auctē: ut ſemꝑ teſtes vobiſcū ſacerdotes ⁊ leuitas hēatis: ⁊ licet ɔſcia ꝓpria ſufficere poſſit: tm̄ ꝓpter maliuolos iux̄ aplm teſtimoniū nos oꝫ hr̄e bonū ab hīs q foris ſūt. Igit duo p̄ſbyteri ⁊ tres diaconi in omī loco ep̄m n̄ deſerāt ꝓpter teſtimoniū eccl'aſticū. Item ſother papa.

Niſi duob⁹ p̄ntibus p̄ſbr̄ miſſā celebrare n̄ p̄ſumat

Hoc quoqꝫ ſtatutum ē: ut nullus p̄ſbyteroꝝ miſſarū ſolēnia celebrare p̄ſumat: niſi duobus p̄ntibus ſibiqꝫ rn̄dentib⁹ ⁊ ipē tertiuſ habeat: q̄ cū pluraliter ab eo dr̄ dn̄s vobiſcū: ⁊ illud in ſecretis orate ꝓ me: aptiſſime ɔuenit: ut ipſiuſ reſpōdeat ſalutationi. Itē ex canone apoſtoloꝝ.

Cōione priuent: q uſqꝫ ad finē miſſaꝝ ſolēnia nō audierit

Omnes fideleſ: q ɔueniūt in ſolēnitatibus ſacris ad ecclam: ⁊ ſcripturas apoſtolo

p̄r nr̄. xi. q. iij cum aliqs ī hēs ⁊ alibi nunc dimittis ⁊c. luce. vij. Itē alibi benedicam⁹ ⁊c. danielis. iij.
o Omnes fideles. nō p̄ſeuerāt. ex ɔſuetudine vl' ſuperſtitioſe. ⁊ eſt ſilē. nā inuanū currit qui nō perſeuerat uſqꝫ i finē: ut de pe. di. iij. incaſſū. ⁊ eſt ſimile. ꝫ. xi. q. iij. certum.

rum ⁊ euāgeliū audiāt. q aūt n̄ p̄ſeuerant in orone uſqꝫ duꝫ miſſa pagat: nec ſācta cōionē pcipiūt velut ingetudines eccleſie ɔmouētes ɔuenit cōione priuari. Item ex cōci. carthaginenſi. De eodem

Sacerdote verbū in eccl'a faciēte: q egreſſus de adiutorio fuerit: excōicetur.

Item ex concilio agathenſi.

Die dn̄ico miſſas ex integro ſeculares audire debent.

Miſſas die dn̄ico ſecularib⁹ totas audire ſpāli ordine pcipimus. ita ut an̄ bn̄dictionē ſacerdotis egredi populus non p̄ſumat. qḋ ſi fecerint: ab ep̄o publice ɔfundantur. Item ex ɔci. aurelian̄.

Populus aūt n̄ ante diſcedat q̄ miſſa ex integro celebret.

Cum ad celebrādas miſſaſ in dei noīe ɔuenit: popul⁹ nō ante diſcedat q̄ꝫ miſſe ſolēnitas cōpleat: ⁊ ubi ep̄us non fuerit bn̄dictōnē a ſacerdote accipiat. Itē ex ɔci. car. iiij.

Excōicet q p̄termiſſo eccl'e ɔuentu ad ſpectacula vadit.

Qui die ſolēni pretermiſſo eccl'e ɔuentu ad ſpectacula vadit: excōicet. Item ex conci. carthaginenſi. iiij.

Vſqꝫ ad miſſa cathecuminorū nullus eccl'a ingredi ꝓhibeat

Episcopus nullū ꝓhibeat ingredi in eccl'a ⁊ audire verbū dei ſiue gentilē ſiue iudeū ſiue hereticū: uſqꝫ ad miſſam cathecuminoruꝫ. Item anaſtaſius ep̄s omnibus ep̄is

Euangelia non ſedendo: ſed ſtando audire debemus.

Apoſtolica auctē mādam⁹ dū ſancta euāgelia in eccleſia legunt: ut ſacerdotes ⁊ ceteri oēs n̄ ſedētes: ſꝫ venerabiliter curui et in cōſpectu euangelij ſtātes dn̄ica verba intente audiāt: ⁊ fidelit ado

p Sacerdote. q egreſſus. q̄ſi min⁹ litteratū cōtēnens: ut. ꝫ. xxx viij. di. ſedulo.
q Miſſaſ pcipim⁹. hoc dico pceptū eē. vn̄ ꝯ pceptuꝫ faciūt q dieb⁹ dn̄icis n̄ audiunt: niſi aliq̄ neceſſitas cogat ſic ⁊ corp⁹ xp̄i accipit ter ī anno. ī di. ij. et ſi non frequentius.
r Cum ad celebrādas. bn̄dictōem. ꝫ. xxvi. q. vi. miniſtrare ꝯ. So. ibi ſolēnis bn̄dictio: q̄ ante miſſe ɔſūmatōeꝫ a ſclis pōtificib⁹ celebrat inhibet h aūt p⁹ ɔſecratiōnē cuilibꝫ ſacerdoti pplm bn̄dicē pmittit: ſed et p̄nte ep̄o nec bn̄dicē uelēte ſacerdoſ bn̄dicet: ſi celebrauit miſſā: ut nō. xcv. di. ecce.
ſ Qui die.
t Epūs ꝓhibeat. ꝫ. xxi. di. cleros in ſi. ꝯ ī. di. iiij. eos. ꝯ. xi q. iij. excōicatos ſꝫ dic ut ſolui. ꝫ. x xxv. q. iij. ꝺ his q iceſti. nā h ꝺ hēti co nō pciſo logt: ibi ꝺ eo q ſegr̄ hē ſim iā dānatā. h. dicit h° abrogatū eē l' logt ꝺ ill' ꝺ q° rū correctiōe eſt ſpes aliq̄: ut. ī. di. iiij. iudei. aliḋ ē ſi vēirēt cāſ blādi

v Apostolica. adorēt. i. venerentur.

t Omnis vacu⁹. bonis opib⁹. uel ad lrām. ⁊ ē ꝯsi liū in dieb⁹ ꝑuatis. s. sed dieb⁹ festiuis prece ptū: ⁊ ita vr̄ ꝙ ob latões sint ex de bito erigende et ad eas dādas pa rochiāi sūt cogē di. ar. xvi. q. i. sta/ tuim⁹. gr. ꝯ. xij. q i. duo. sed credo ꝙ si sacerdos pau per ē: pōt eis di/ uina officia subt̄ here: nisi dent ei oblatões: ut ext̄ de simo. cū sit. xij q. ij. charitatē.

y Et in collectis qs, faciebāt sācti patres ꝑ recipiē dis paupibus.

ꝫ Est ꝯfugiēdū orādo nō tēādo ⁊ ita nō ē ꝯ. xxij. q. ij. queritur.

⁊ Quādo. co/ gitet: Nam hoc genus men/ dacij esset. xxij. q. v. cauete.

a Inuenimus has. i. quot sūt canonice p̄fa tōes ostēdit.

b Nouē. addita ē ⁊ decima: ut di. lxx. scōꝝ canonū s. equū ⁊ salutare

c Unā. ⁊ te qui dē oī tempore.

d Die ascēsiōis q p⁹ resurrectōeꝫ suam.

e Tertiā. q ascē dēs sup oēs celos

f Quartaꝫ. q ꝑ incarnati vbi mi sterium.

g Quintā. q v/ nigenit⁹ tu⁹.

h Sextaꝫ. et te supplicit exorar̄.

i Septimā. qa cum vnigenito fi lio tuo et spiritu sancto.

k Octauā glā/ lute humani ge/ neris.

rent. Item gregorius. vij.

Ad missaꝝ solennia semꝑ ali quid est offerendum.

Omnis christian⁹ ꝓcuret ad missaꝝ solēnia aliquid deo offerre: ⁊ ducē ad memo/ riā qd̄ deus ꝑ moysen dixit: n̄ apparebis in ꝯspectu meo va cuus. In collectis sāctoꝝ pa trū liqdo apparet: ꝙ oēs chri stiani offerre aliqd ex usu san ctoꝝ patꝝ debent. ad ipm eni prius ē ꝯfugiendū: q nr̄e cura re possit aie passiones. veruꝫ hoīes ꝑpostero ordine an̄ sibi opeꝫ ab hoībus accersūt. ubi aūt hūana subsidia defecerīt tūc opinant̄ diuini postulandā fauoris grām. Item cypria nus papa rn̄dit. Quare sur sū corda in p̄fatiōe dicat.

Quando aūt stam⁹ ad orō nem frēs dilectissimi: inui gilare ⁊ incūbere ad p̄ces to/ to corde debemus. cogitatio carnalis hoīs ⁊ seclāris absce dat. nec quicq̄ tūc anim⁹ aliđ q̄ id solū cogitet: qd̄ precat̄. Jđ ⁊ sacerdos an̄ orōnē p̄fa/ tione p̄missa parat frm mētes dicēdo sursū corda: ut dū rn̄/ det plebs: habem⁹ ad dn̄m: ad moneat̄ nihil se aliud q̄ dn̄m cogitare debē. Claudat̄ ꝯtra aduersariū pect⁹ ⁊ soli deo pa teat. nec ad se hosteꝫ dei tpe orōnis venire patiat̄. Gela/ sius romane eccl̄e ⁊ aplice se dis eps̄ vniuersis germaniaꝝ atq̄ galliaꝝ epis. Que p̄fa/ tiones in missis sint cantande.

Inuenim⁹ has. ix. p̄fatio/ nes in sacro cathalogo tā tūmodo recipiēdas. i. vnaꝫ in albis pascalibus: aliam in die ascēsionis dn̄i: tertiā in die pē thecostes. iiij. ꝺ natali dn̄i. v. de apparitiōe dn̄i. vi. de aplīs vij. de sancta trinitate. viij. de cruce: ix. de ieiunio in q̄dra/ gesima tantūmodo dicendam Item ex concilio cabil̄.

In omnibus missarum solēni bus ꝑ defunctis oratio fiat.

Uisum p̄terea nobis ē: ut in oībus missaꝝ solēnibus ꝓ spiritib⁹ defūctoꝝ loco cō/ tenti in eccl̄a ad dn̄m dep̄cet̄. Sicut. n. nulla dies excipit̄: q̄ nō ꝓ vinētibus ⁊ ꝓ cuiuslibet necessitatib⁹ dn̄m dep̄cet̄: ita nimiꝝ nulla dies excipi debet q̄n ꝓ aiabus fideliū p̄ces dn̄o in missaꝝ solēnibus fundant̄. Antiqtus igit̄ hūc morē sācta tenet eccl̄a: ut ⁊ missaꝝ solen nibus ⁊ alijs p̄cibus dn̄o spūs quiescentiū cōmendant̄: dicē te beato aug: Nō sūt p̄mittē de supplicatiões ꝓ spiritib⁹ mortuoꝝ: quas faciēdas pro oībus in christiana ⁊ catholi/ ca societate laudam⁹. Defun ctoꝝ etiā tacitis noibus eoꝝ quos sub gn̄ali cōmemoratio ne suscepit eccl̄a: ut qbus ad ista desūt parētes ⁊ filij aut q cūq̄ cognati ul' amici ab vna eis exhibeat̄ pia matre cōmu ni. Item innocētius eps̄ ur bis romāe decētio engubino

Ante preces nō sunt a sacer dote nomina recitanda.

De noībus recitandis an/ teq̄ sacerdos precē faciat atq̄ eoꝝ oblatões: quorum noia recitanda sūt orōne sua cōmendet: q̄ supflūū sit: ⁊ ipe ꝑ tuā prudentiā recognoscas ut cui⁹ hostiā necdū deo offe/ ras eius ante nomē insinues: q̄uis illi incognitum nihil sit. Iteꝫ alexander vrbis rome eps̄ omnibus orthodoxis.

Panis ⁊ vinū ⁊ aqua in sacra mento sunt offerenda.

In sacroꝝ oblationib⁹ q̄ inter missaꝝ solennia dn̄o offerunt̄: panis vi/ nū ⁊ aqua ꝑmixtū in sacrificiū

k Nonam. quí corporali ieiunio vicia cōprimis.

m Uisū preterea. nō in omni missa memoriā ⁊ orōnē eē faciēdā ꝓ defunctis. istud ostēdit duob⁹ caplis.

n Loco cōpetēti. i. in secreta misse.

o Excipitur. excipitur sexta feria ante pasca. i qua s̄m ordinē romanū nō ꝯficit sed oblatio p̄/ cedētis diei cū vino su/ mit̄. ⁊ excipit̄ etiā sabba tū sequēs: q potius re fert̄ ad dn̄icā sequētem j. di. iij. sabbato.

p Defūctoꝝ. i. ꝓ spiri tib⁹ defunctoꝝ.

q Etiā tacitis nomini bus. in secreta:

r Sub generali. fit ꝓ oībus simul ⁊ ꝓdest cui libet: ac si spālit̄ ꝓ eo fi eret de cō. di. v. nō me/ diocriter.

s Eccl̄a. supple nō sūt p̄termittēde supplicati ones.

t Pia matre cōi. i. ec/ clesia tota.

u De noībus recitan dis. ꝓprio ꝯnume rare possum⁹ eoꝝ noia recitādo. sed in missa vl' orōne aliqua misse vl' in secreta spālit̄ noia eoꝝ exprimere nō debem⁹.

x Anteq̄ nec ante nec post.

y Insinues. q̄si nō āte sed post deꝫ isinuari deo

ꝫ Quāuis. nō ergo re citāt̄ iō ꝙ de⁹ addiscat sed ut supplicātiū deuo tio reddat̄ effect⁹. ar. xiij. q. ij. cū grauia. ⁊ c. nō estimem⁹. h. g°. noia ri possunt.

a In sacramētorū i hic intitulat̄. ij. di. in q̄ agit̄ de sacro eucharistie. ⁊ liꝫ baptism⁹ sit ianua oiuꝫ sacramētoꝝ et necessa/ rioꝝ. xxxij. di. §. vcꝝ. hoc tn̄ digni⁹ ē et iō tractat ꝑus de eo. et ꝓpter seri em opis apti⁹ ꝯtinuā dā cū. n. tractauit in prece dēti di. de celebratione

Di.ij.

misse: et tota vis misse ꝯ stet in ꝯsecratōe corpo ris xp̄i: merito ꝺ eo sbdit

Et tractat de hoc sacr̄o in hūc moduȝ. pͥmo agit̄ de forma sacrificādi. ƀo de reuerētia suscipiēdi ⁊ ſuandi hoc sacr̄m. t̄tio de triplici ꝯtinētia ei⁹. de forma sacrificandi agit usqȝ ad illud. c. nihil. de reuerētia suscipiēdi agit etiā usqȝ ad illud. c. sacrificiū. Et inde de his q̄ in sacrificio cōtinēt̄. Circa qđ ꝯsiderādū ē a quo ubi ⁊ qñ fuit hoc sacr̄m inuētū: ⁊ que forma ꝯficiēdi illud: ⁊ q̄ in eo sūt nccā ⁊ đ triplici ei⁹ ꝯtinētia: ⁊ p⁹ supponem⁹ quasdā opiniones de ꝯfusione ipsaruȝ rerū. Fuit aūt institutū a dn̄o. j. e. q꞉ corpus. et ī cena. j. e. liquido. ⁊ qñ p⁹ typicū pasca ꝯpleuiȝ cū comedit agnū cuȝ apostolis. j. e. accipite fōmā hēm⁹. in. e. j. e. accipite. Sūt aūt tria necessaria panis vinū ⁊ aqua. j. e. in sacr̄o. Cōtinēt̄ aūt tria in hoc sacr̄o for̄a visibilis panis ⁊ vini. veritas corporis ⁊ sanguis xp̄i: ⁊ vi⁹ spiritualis. i. virt⁹ vnitatis ⁊ charitatis. i. eterna ꝯiūctio ⁊ dilectio xp̄i ad ecclam. xxi. di. §. i. ibi rogaui ꝓ te petre ne deficiat ⁊c̄. Primū est sacr̄m tm̄: ⁊ nō res sacr̄i. ƀm ē sacr̄m ⁊ res sacr̄i. tertiū est res sacramēti tm̄. ⁊ nō sacr̄m. ⁊ hoc ē qđ dr̄ ex̄ de cele. miſ. cū marthe. Fit autem ꝯuersio reꝝ ƀm quosdā: q꞉ panis ꝯuertit̄ in corp⁹: ⁊ vinū in sanguinē. aqua in nihilū. sed significat regeneratōem tm̄ q̄ fit per aquā. ꝯ̄ istos est: q꞉ q̄ purā aquā sumit p⁹ nō cōficiet. vij. q. i. nihil. Sed ꝯ̄. j. e. relatū. sed nō fuit ibi pura aq̄. Alij dicāt ꝙ vinū ⁊ aq̄ ꝯuertūt̄ i sanguinē: lȝ philosophi dicāt ꝯ̄ ꝙ aq̄ ⁊ vinū nō ꝯmiscēt̄ ꝑ minima. i. nō ita ꝙ inseꝑabilia sint. Alij ēt dixerūt sed pessime ꝙ aq̄ ꝯuertebat̄ in aq̄ticos humores. Alij dicūt ꝙ corp⁹ xp̄i p⁹ ꝯsecratōem solū est sacr̄m ⁊ figura. j. e. ego berēgari⁹. ⁊ hec tradūt̄ ex̄ de cele. miſſ. cū marthe. ⁊. c. in q̄dā. Sed opinio verior ē ꝙ vinū et aq̄ nō ut duo: ſȝ ut vnū ꝯpactū trāsmutāt̄ ex̄ de cele. miſſ. cū marthe. §. veꝝ. De eo tm̄ qđ dr̄ ꝙ panis ꝯuertit̄ in corp⁹ xp̄i: varie sūt opiniones. Una asserit ꝙ illa substātia q̄ fuit pāis pͥmo postea ē caro ⁊ sanguis xp̄i. ar. j. e. panis ē in altari. ⁊. c. q꞉ corpus. Secūda opinio tenet: q꞉ sƀa pāis ⁊ vini ibi desinit eē ⁊ remanēt accidētia tm̄. s. sapor color pōd⁹ ⁊ sīlia: ⁊ sub illis accidētib⁹ incipit ibi eē corp⁹ xp̄i. Tertia tenet q꞉ remanet ibi sƀa pāis ⁊ vini: ⁊ i eodē loco ⁊ sƀ eadē spē ē corpus xp̄i ar. j. e. ego. quelibet tamē opinio fatet̄ ibi esse corp⁹ xp̄i.

b ¶ In sacramētorū. de forma sacrificādi. s. q̄ debēt offerri in sacramento eucharistie. vij. c. ostendit.

c ¶ Oblatōibus. i. in ipsis oblatis q̄ sunt sacramēta.

d ¶ Sed vtrūqȝ. hec rō nō ē sufficiēs: sed ē rō: q꞉ xp̄s h° sta tuit dicēs: hoc facite i meā ꝯmemoratōem. j. e. in xp̄o sel. Alia rō ē: q꞉ aq̄ significat redemptōeȝ. j. e. cuȝ oē: ⁊ ita tria sūt significātia ibi aq̄ vinū panis ⁊ tria sacr̄a. j. e. nō oȝ.

e ¶ Quia vtrūqȝ. i. vtriusqȝ significatū. j. e. i calice. s. sāguis in quē ꝯuertit̄ vinū ⁊ aq̄. j. di. e. panis. i altari noīe sāguis dr̄ qlibet humor hūani corporis. ƀ nō inenit̄ nisi large accipiat̄ nomē sanguis. vñ vinū i sāguine ꝯuertit̄: ⁊ aq̄ in alios hūores: ita ꝙ aq̄ dr̄ ꝓfluxisse. i. alij hūores đ latē xp̄i. ſȝ nūqd vᵃ aq̄ aut hūor aq̄ silis fluxit: si vᵃ aq̄: qñ fuit illa creata: nūqd i corpore aut i egressu a corpore: si hūor fuit sine

offerātur. nō. n. oportet in calice dn̄i aut vinū solū aut aqua sola offerri: ſȝ utrūqȝ ꝑmixtū: q꞉ vtrūqȝ ex latere eius in passione sua ꝓfluxisse legit̄. Itē cyprīa. papa cecilio fr̄i salutē

Vinū sine aqua uel econuerso in sacr̄is offerri non licet.

Sicut in sanctificādo calicem dn̄i offerri sola aqua non pōt: quō nec vinuȝ solum pōt. Nā si vinum tm̄ quis offerat: sanguis christi incipit esse sine christo. qñ. n. vtrunqȝ miscet̄ ⁊ adunatione ꝯfusa sibinuicē copulātur: tūc sacr̄m est spūale ⁊ celeste efficitur. Sic xp̄o calix dn̄i nō est aqua sola ⁊ vinū solū nisi vtrunqȝ misceatur. quō nec corp⁹ dn̄i potest esse sola farina: nisi vtrūqȝ adunatū fuerit ⁊ copulatū ⁊ panis vnius compage solidatū.

Idem.

aqua: qđ fuit ibi miraculū. ꝟ. ƀm. h. seꝑatim ⁊ cuȝ segregatōe fluxerūt. alij m̄ dicūt ut mel ⁊ baȝ. ꝙ vera aq̄ et ex̄ corp⁹ fuit illa creata: sic fuit cuȝ fluxit aq̄ de petra educta. j. e. reuera. Itē quota ꝑs dȝ eē aq̄ i calice: vr̄ ꝙ mediętas. ar. ff. de vsufruc. ēt ptis. ff. đ ꝯ̄hē. emp. l. domū. ſȝ h° reliquo arbitrio ꝓuidi sacerdotis. s. q̄ꝺdiu dicat̄: ꝙ vinuȝ sit vl̄ aqua.

a ¶ Sicut scipit. i. ē sine xp̄o q꞉ nō ꝯficit̄ maxime q̄ꝺtū ad salutē plebis. j. e. cū oē

b ¶ Sine xp̄o. i. si ne tali sacr̄o qđ đ ei⁹ latē ꝓfluxit. s. sanguis ⁊ aq̄: ut. s̄. c. i. ⁊. ij. ⁊. j. c. iij. vl̄ sine xp̄o. i. eccl̄a q̄. s. mysticū corp⁹ xp̄i ē. qđ ē dicē sāguis nō ꝓdest corpori xp̄i qđ ē eccl̄a. i. nob. s̄. di. ꝓxi. eccl̄a. nō. n. vinū dr̄ corp⁹ xp̄i vel sine saluatiōe xp̄i. i. christianoꝝ. ƀm hoc videret̄ ꝙ xp̄s dicat̄ xp̄ianⁿ ppl̄s: ad hoc fac̄ ex̄ de sacra. vnct. c. i. h° ostendit apostolus i epl̄a ad corith. sic oīa mēbra vnū sīt corp⁹: ita vn⁹ xp̄s sūt: ut. j. e. di. cū oē. h. vero q̄ ñ posse ꝯfici sine aq̄ dicit. exponit sāguis. i. vinū quod agit sanguinem.

c ¶ Confusa. i. permixta.

d ¶ Spūale. spūale dr̄ corp⁹: qđ nihil habuit qđ ei obstaret: sic xp̄s ianuis clausis itrauit ad discipl̄os: palpabilē tm̄ se exhibuit: qđ nō facēt spūs. vñ spirit⁹ carnē nec ossa hūit ⁊c̄. Ad c⁹ sīlitudinē corpora nr̄a agilia erūt: ut lȝ clausa essent i solidissimo corpor̄ ferreo l̄ marmoreo pñt tm̄ exire. l̄ iō spūale: q꞉ ibideȝ significat̄ nr̄a redēptio. j. e. cū oē. l̄ spūale: q꞉ ⁊ celeste efficit̄: et tc̄ rei spūal̄ ⁊ celestis. s. ꝯiūctōis eccl̄e ad xp̄ȝ efficit̄ sacr̄m. vinū. n. sanguinē: aq̄ vero plebē significat. hoꝝ aūt ꝯfusio salutis nr̄e ē sacr̄m i ꝯmixtiōe n. vini ⁊ aq̄ ꝯsig̃t plebis ꝑ xp̄m fc̄ā r̄dēptio. j. e. cū oē

e ¶ Calix. nō diuersitates circa istud sacr̄m it doctores. nā dn̄t qdā ꝙ ex vino sine aq̄ ñ pōt ꝯfici sāguis xp̄i. h. dic̄ ꝙ pōt lȝ nō debeat fieri. itē dn̄t aquā esse admiscēdā i calice đ honestate tm̄. verūtm̄ vbicūqȝ admisceat: ꝯficiet̄ sāguis. itē dicūt ꝙ de nectare vl̄ vino cocto ꝯficiet̄ qcqd ei admisceat. h. tm̄ dic̄ ꝙ nō qđ veri⁹ est. itē de aceto ꝯficit̄. si ex vino factū fuit. al̄ nō q꞉ ꝓpe eadē vsia ē. ff. de ꝯ̄hē. empt. i venditōibus: et in oīb⁹ his mixturis trāssubstātiat̄. itē nō ꝙ de agresta nō pōt ꝯfici sanguis. j. e. cū oē. ꝯ̄ de musto ex vuis ⁊ racēmis pōt ex nccītate: de alijs nō. s. de pomis et hmōi. sed qñ dicem⁹ ꝙ possit: qñ incipit esse vinū. sed qñ incipit eē: ꝯsulēdus ē vsus i hoc casu. Itē circa panē nō: ꝙ de alio pane nō pōt ꝯfici corp⁹ xp̄i: nisi de frumento: ut. j. e. in sacr̄o: et si alia farina admisceat̄ frumēto: illa nō trāssubstātiat̄. ⁊ in hoc nō est diuersitas: sed in alio ē: q꞉ dicit. h. ꝙ non possum⁹ ꝯficē nisi de frumēto l̄ de pane frumētato i eccl̄a occidētali: ⁊ si fiat nihil agit̄. Baȝ. ꝯ̄ ꝙ ꝯficiat̄ corp⁹ xp̄i. Itē nec ꝯfici pōt: si farina nō cū aq̄ sed cū

alio liquor admisceat. f ¶ Nec corp⁹.i.pāis sb. spē iacebit cōp⁹ xp̄i:q̄ ē trāssubstātiat⁹ i corp⁹ xp̄i.
g ¶ Potest.i.nō cōfici ex farina sola.s.ex solo pane multorū cōpage ꝯsolidato:nec aq̄ sola nisi ⁊c̄.

h ¶ Nisi vtrūq3.i. farina et aq̄.q̄d si ex melle vl' ex alio liquore fuerit faria aspersa. nū q̄d trāssubstātiat illc panis i corp⁹ xp̄i:non.

a ¶ Scriptura.fecisse.vide violentissimū argumētu3 ꝯ grecos. verisimile.n.ē:ꝙ dn̄s azimis vsus est ꝓpt ritū iudeorum: et nos azimis vti debem⁹ S.tūc i domibus eoꝝ nō erāt fermēta. visile tn̄ vr̄ ꝙ alicui doctoꝝ eoꝝ reuelatū fuerit: ꝙ ꝯficerēt in fermētatis. ar.ꝯ di.iii.nosse.

b ¶ Ignorāt. ar. ꝙ ignorātia iuris excusat. s̄. xxiiii. .q.i.siq̄s dederit s̄.di.viij.ꝯsuetudo.xxx.q.i.ō his s̄.di.lij.solicitudo.

c ¶ Uel simplr̄.s3 nōne exēplū dn̄i ita potuit eos instruere sic̄ et nos q̄re ergo excusabūt:s3 dic ꝙ nos docuerūt patrū sacre scripture ō ip̄o exēplo: quas forte ipsi n̄ hūert

d ¶ Ignosci. ar. p⁹ admonitōem n̄ eē pcēdū.xij.q.ij.indigne.

e ¶ Non o3.pret vinū querit an vinū et aq̄ i sanguinē tm̄ s̄z o.sic ex̄.e.cū marthe.§.verū. alij dicūt ꝙ nō:s3 vinū i sanguinē et aq̄ i aquā.i.vitale hūorē3 aq̄ticū.sic.n.i hūano corpore q̄ttuor hūores sūt ad instar q̄ttuor elemētoꝝ ex̄.e.in q̄dā.sic i corpor xp̄i vn̄ sic expōe hec tria s̄t tria ⁊ vnū s̄t tria:q̄ vinū i sanguinē ⁊ aqua in aquā et panis in corp⁹ ꝯuertitur.

f ¶ Unū.i.i vnū trāseūt.corp⁹ xp̄i: t n̄ hoc i aliud et illō i aliō:⁊ triū i aliud cōuertit:⁊ tn̄ ꝓ vno r̄putat:ut.ſ. eo cōperimus. g ¶ Hostia.et nihil ibi ꝯuertit.

b In sacro.tradidit.ar. ꝙ dn̄s miscuit aquā cū vino.s̄.e.scripta ⁊ nos miscē debem⁹:q̄ docti viri cautela. ⁊.lxxxi.di.legitur.

Scriptura dīc̄: ut quotiens cūq3 calicē in ꝯmēoratōe3 dn̄i ⁊ passiōis ei⁹ offerimus:id qō ꝯstat dn̄m fecisse faciam⁹. S3 vide fr̄ charissime: siq̄s ō ancessoribus n̄ris ul' ignorant ul' simplr̄ n̄ hoc ſuauēit: ⁊ tenuit qō nos dn̄s facē exēplo ⁊ magisterio docuit:pōt simplicitati eiusdē idulgētia dn̄i venia ꝯcedi:nob̄ vō n̄ pōt ignosci:q̄ nūc a dn̄o amoniti ⁊ instructi sum⁹:ut calicē dn̄i cū vino mixtū ſm ꝙ dn̄s obtulit: offeramus. Itē ex ꝯci. martini pa.

Preter vinū ⁊ aquā ⁊ panē in sacramēto nihil debet offerri

Non o3 aliud aliq̄d i sacro offerri p̄ter vinū ⁊ aquā ⁊ panē q̄ in typo xp̄i bn̄dicūt: q̄ dū in cruce xp̄s pendēt:et de corpe ei⁹ sāguis effluxit ⁊ aq̄ hec tria vnū sūt in christo iesu hec hostia ⁊ oblatio dei i odorem suauitatis. Itē ex ꝯcil. cartha.iiij.

De eodem.

In sacro corpis ⁊ sanguis dn̄i nihil ampli⁹ offerat: q̄3 qō ip̄e dn̄s tradidit:hoc ē panis ⁊ vinū aq̄ mixtū: nec āpli⁹ in sacrificijs offerat q̄3 ō vuis ⁊ frumētis. Itē ex.vi.syno.

Oblatōis sacrificio vuas nemo coniungat.

Udicim⁹: ꝙ in q̄busdā ecclesijs sacerdotes sacrificio oblationis ꝯiungāt vuas que ſm vsum in altari offerūtur: ⁊ sic simul vtraq3 pplo dispensent. Precipimus igit ut nullus sacerdos hoc ulterius faciat: sed in remissionē peccatoꝝ populo oblationē solā distribuat: ⁊ vuas seorsū benedictas populus qui petierit accipiat: ⁊ fructuū gr̄as agat Itē iuli⁹ papa ep̄is p egyptū.

De his qui in sacrificado varie errabant.

Cum omē crimē atq3 peccatū oblatis dō sacrificijs deleat:q̄d ō cetero ꝓ delictorū expiatiōe dn̄o dabit: q̄n in ip̄a sacrificij oblatione errat: Audiuimus.n. quosdā scismatica ambitiōe detētos ꝯ diuinos ordines ⁊ ap̄licas institutiōnes lac ꝓ vino in diuinis sacrificijs dedicare: alios quoq3 intinctā eucharistiā populis ꝓ cōplemēto cōionis porrigere: quosdā etiā expressu3 vinū in sacro dn̄ici calicis offerre: alios vō pānum lineu3 musto intinctū p totū annū reseruare: ⁊ in tpe sacrificij ptē3 ei⁹ aq̄ lauare: ⁊ sic offerre. qō q̄3 sit euangelice ⁊ ap̄lice doctrine ꝯtrariū ⁊ ꝯsuetudini ecclesiastice aduersū: n̄ difficile ab ip̄o fōte veritatis ꝓbabit: a quo ordiata ip̄a sacroꝝ mysteria ꝓcesserunt. Cū.n. mḡr veritatis veꝝ salutis n̄re sacrificiū suis cōmēdaret discipul': nulli lac s3 panē tm̄ ⁊ calicē sub hoc sacro cognoscim⁹ dedisse. Legit.n. in euangelica veritate: accepit iesus panem ⁊ calicē: ⁊ benedicēs dedit discipulis suis. Cesset ergo lac in sacrificando offerri. q̄ manifestū est ⁊ euidēs exēplū veritat' euāgelice illuxit ꝙ p̄t panē ⁊ vinū aliud offerri

i ¶ Et frumētis.i. pane frumēti:q̄ xp̄s fuit granū frumēti ō pe. dist.ii. dū sanctā.s3 sic̄ dr̄ ab eis q̄ expti sūt:loliū de frumēto nascit: ut dist. lvi. nasci. nūq̄d si de lolio fiat pāis ille:p v̄ba trans substātiat. nūq̄d si frumēto addat piper ꝯuertit i corp⁹ xp̄i:nō.sed reliquū tm̄.q̄re nō ita reliquū ꝯuertit si fermētū addat:q̄ ibi nihil ē azimi cui⁹ possit fieri cōsecratio:et iō nihil ꝯuertitur. ar.xxiiij.q.iij. resecandū.

k ¶ Udicim⁹.bn̄dicat bn̄dictōe vulgari nō illa spāli approp̄ata eucharistie.j.e. accipite ⁊ solet vua bn̄dici i festo sancti sixti.

a ¶ Cum oē crimē.q̄tuor errores extirpātur in canone isto.

b ¶ Deleat.i.cū ad hoc sacrificiū offerat:ut per ip̄sū pcī3 deleat.j.e.di. spēs et similitudo.

c ¶ Errat qō fit i calice.

d ¶ Expssū.i. degranatū botrū. nā ex vino expsso licēt h° fieret vl' expressū p⁹ ꝯsecratōe3 ut tūc vice sāguis sūat añ.n. licēt: ut.j.e.c. dr̄ sāguis.n. dn̄i p̄lo crucis ⁊ cetis instr̄is passionis ō cōpor ei⁹ p̄ss⁹ emanauit ex̄.e.cū marthe.vs̄.aliq̄b⁹. e ¶ Euāgelice.hec oīa p̄dicta r̄spic̄ ⁊ sic ultimū ꝓhibet.s.n n̄ ess3 illicitū h° int alia r̄ p̄hēsibilia n̄ ꝯnūerat.cū oīa sīl' i ꝓhibitōe veniūt sīl' ꝓhibita itelligūt. ar. s̄.vij.q.i.dēiq3.vō.addendo.ff.ō.v.ob.titia.⁊ ultio loco postea p se ꝓhibet:l' r̄fert tm̄ ad ultimū ⁊ sic expresse ultimu3 ꝓhibet.dn̄r tn̄ q̄dā ꝙ ultimū h̄ n̄ ꝓhibet. f ¶ Cū.n.magister.h̄ r̄spic̄ p̄mū errorē. g ¶ Illud vō.⁊ ita extirpat errorē ſm. h ¶ Intictā.ut.j.e.notat sup.c.p̄ib̄r.ꝯ ibi dicit:ꝙ ſuari o3 intīcta ad op⁹ ifirmoꝝ:qō n̄ r̄probo.l3 n̄ necesse sit ꝙ intigat.sed.h.dic̄.illud esse abrogatū.

i ¶ Et seorsum. sed nũquid verũ est ꝙ sepatim ꝯsecret corp⁹ xpi ⁊ sepatim sanguis: dicũt qdã ꝙ nõ fit trãssubstãtiatio nisi in ultĩa syllaba toti⁹ forme ꝓlata. alij vo dicũt: ut. h. cũ dicit hoc ẽ corp⁹ meũ: ꝙ trãssubstantiat̃ sub illa ꝓditõe. s. si statim subiũgat: h ẽ san guis me⁹: aliter nõ. Alij dicũt incertũ esse ĩ rerꝫ natura. vtrũ in cõtinẽti fit corp⁹ xpi. ff. de iudi. sed eiñ. §. ult. sed ego di co ꝙ si ꝑ copulatiuam duo dicũt: tũc in ꝓlatio ne hui⁹ vocis. hoc est. c. m. trãssubstãtiat̃ corp⁹: ⁊ in ꝓlatõe ꝯsequentis vocis siue locutõis trãs substantiat̃ sanguis. sed si ꝑ copulatiuã tm̃ vnuꝫ dicatur: tũc fiet tm̃ ĩ vl/ tima lr̃a trãssubstãtiatõ de hoc nõ. j. e. q₂ corp⁹.

k ¶ Proditorẽ. cũ dixit h me t̃det. sed cessat op positio de ꝓditõe: quia dñs nõ ꝓdidit eũ. Non ẽ. n. ꝓditio de futuro: sꝫ de pterito. Nã tradet fu turꝫ ẽ. si ergo ꝓpalauit nõ ꝓdidit. l' dicẽdum ꝙ hoc fec̃ ad instãtiã eius cũ etiã dixerit ei: tu di/ xisti. Alij dicũt ꝙ ĩ aure sancti ioannis dixit: q ĩ/ tingit ⁊c̃. l' dic ꝙ nõ pro didit. q₂ dixit talibus: q poterãt ꝓdesse ⁊ nõ ob esse. xxij. q. v. hoc videt̃

l ¶ De expresso. h ð ter/ tio errore. s. p⁹ ꝯsecrati one vl' expresso. i. nõ mi xto cũ aqua.

m ¶ Cõprimat̃. ar. ꝙ vi/ ni defecatio ñ ẽ necessa ria ad ꝯfectõem.

n ¶ Intelligi. nã legitur in apoca. aq̃ multe ppli multi. ité aq̃ dr̃ pnia. s. di. vi. testamẽtum: qñqꝫ dr̃ scriptura. xxxij. q. v. si paulus. qñqꝫ dr̃ aq̃ de precatio: ut saluum me fac ⁊c̃.

o ¶ Sine nob. i. nob ñ ꝓ fuisse ostẽdit̃. qð falsum fm baz. est. hoc. n. expo sitũ hẽs. ð. e. di. sic.

nõ licet. Illud vo qð ꝓ ꝯple mẽto cõionis intictã tradunt eucharistiã pplis: nec hoc ꝓ/ latũ ex euãgelio testioniũ re/ ceperũt: ubi aplis cõpus suũ ꝯmẽdauit ⁊ sãguinẽ. seorsũ. n. panis ⁊ seorsũ calicis ꝯmẽda tio mẽorat̃. Nã intinctũ panẽ alijs christũ ꝓbuisse ñ legim⁹: excepto illo tm̃ discipulo quẽ intĩcta buccella mgr̃i ꝓditorẽ oñderet: ñ q̃ sacr̃i hui⁹ institu tionẽ signaret. Nam ꝙ de ex presso botro. i. ð vuarꝫ granis ppl's cõicat̃: valde ẽ oĩno ꝯfu sum. sꝫ si necesse sit botr⁹ in ca lice ꝯprimat̃ ⁊ aq̃ misceat̃: qa calix dñicus iuxta canonũ p/ cepta vino ⁊ aq̃ pmixt⁹ dꝫ of/ ferri: q₂ videm⁹ in aq̃ ppl'm in/ telligi: in vino vo ostẽdi san/ guinẽ christi. Ergo cũ in cali/ ce vino ⁊ aq̃ miscet̃ christo po pul⁹ adunat̃ ⁊ credẽtiũ plebs ei in quẽ credit copulat̃ ⁊ iun git̃. q̃ copulatio aq̃ et vini sic miscet̃ in calice dñi: ut mixtio illa ñ possit separi. Nã si vinũ tm̃ qs offerat: sanguis christi incipit eẽ sine nobis. si vo aq̃ sit sola: plebs incipit esse sine christo. Ergo qñ botr⁹ solus offert̃: in quo vini efficiẽtia tm̃ ðsignat̃: salutis nr̃e sacr̃m ne gligit̃: qð aq̃ significat̃. nõ. n. põt calix dñi esse aq̃ sola: aut vinũ solũ: nisi vtrũqꝫ misceat̃. Et iõ q₂ iã plurima ⁊ mľtiplex maiorꝫ manauit snĩa: oĩs dein ceps talis error atqꝫ ꝑsũptio cessare dꝫ: ne ꝑuersorꝫ ⁊ inor/ dinata cõpago statũ veritatis eneruet: ⁊ ido nulli deinceps erit licituꝫ aliud in sacrificijs

p ¶ Qñ botr⁹. h vr̃ r̃spõdẽ q̃rte qõi ubi innuit̃: ꝙ sic ipsi q botrũ offerebãt solũ vinũ offerre vi debãt: ita q pannũ intinctũ lauabãt ipsam aquã offerebãt vñ ꝯ euãgelicã formã offerẽtes nõ ꝯficiebãt. qa autẽ si aq̃ saporẽ vini admittat ex pãno: nõ tñ ẽ vinũ q₂ aliqñ aliũ de nõ ex vino talẽ admittit saporẽ. iõqꝫ nõ ꝯsecrabit in sangui nem. et qð hec heresis sit: ẽ ar. xxiiij. q. iij. qdã. v. aquarij.

q ¶ Efficẽtia. i. vini mã. dicũt qdã ꝙ h incipit repro batio q̃rti erroris. qð nõ credo: sꝫ ẽ ꝓsecutio tertij: sed infert⁹ improbat̃ quart⁹ ibi ⁊ iõ.

a Nihil in sacrificijs. de suscipiẽdi r̃uerẽtia ⁊ cõ/ secrãdi ⁊ tractan di agit̃ usqꝫ ad il/ lud. c. sacerdotũ l. in. xxij. capitul.

b ¶ Maius. pret chãitatẽ q̃ cũ ñ sit in sacrificijs: pl⁹ ꝯfert q̃ꝫ corpus.

c ¶ Quã corpus. i. nullũ sacr̃m di/ gni⁹ est isto q̃ꝫtũ in seipso est. Qua tuor. n. modis v/ nũ sacr̃m digni⁹ ẽ alio. s. rõe effica cie: ut baptismus de pe. di. vij. nul/ lus. rõe sanctita/ tis: ut eucharisti a. i. q. i. multi. rõ ne significatõis: ut ꝯiugiũ ex̃ ð bi ga. debitũ. xxvi. di. acuti⁹. qdã ta mẽ remouerunt istum modũ. rõe ꝯferẽtis: ut cõfir matio. i. di. v. ma nus. rõne vtilita tis. i. q. i. introgo

d Pacẽ. apire. q̃. s. secrete agunt̃ in canone. vl' nõ debeo. i. ñ possũ. nã qdã sũt ibi q̃ nõ possꝫ hu man⁹ intellect⁹ a perire. i. q. i. mľti

e ¶ Prebuisse. s. di. i. epus deo. et nõ ꝙ ꝑ osculũ cõ sentit qs alij ut di xi. lxiij. di. cuꝫ ba/ drianus.

f ¶ Demõstrent. nõ tñ in missa de functorꝫ dat̃ pax q₂ iã nõ sũt ĩ per turbatõe h⁹ mun di: sꝫ qescũt ĩ dño nec inter mona/ chos: quia mũdo mortui sũt. ij. q. vij. placuit. xvi. q. i. placuit.

diuinis offerre: nisi iuxta anti quorꝫ snĩam ꝯciliorꝫ panẽ tm̃ ⁊ calicẽ vino ⁊ aq̃ pmixtũ. ð ce/ tero aliter q̃ꝫ pceptũ ẽ faciẽs tãdiu a sacrificãdo cessabit: q̃ꝫdiu legitĩa pnĩe satisfactio ne correct⁹ ad gradus sui offi ciũ redeat qð amisit. Item alexander papa. v. a petro.

Nulla oblatio corpori et san/ guini christi cõparari valet.

Nihil in sacrificijs maius eẽ põt q̃ꝫ corp⁹ ⁊ sanguis christi: nec ulla oblatõ hac po tior ẽ: sꝫ oẽs hec pcellit. q̃ pu/ ra ꝯsciẽtia dño offerẽda est: ⁊ pura mẽte sũmẽda atqꝫ ab om nib⁹ veneranda. ⁊ sicut potior ẽ ceteris: ita poti⁹ excoli ⁊ ve nerari dꝫ. Item innocẽtius pa. decẽtio eugubino salutẽ.

Ante ꝯfecta mysteria pacem non debemus offerre.

Pacẽ igit̃ asserĩs añ ꝯfecta mysteria quosdã ppl'is im ptiri: vl' sibi int̃ se sacerdotes tradẽ: cũ p⁹ oĩa: q̃ apire ñ de/ beo: pax sit necessario indicẽ da: p quã ꝯstet ppl'm ad oĩa q̃ mysterijs agũt̃ atqꝫ ĩ eccl'a ce lebrant̃ ꝓbuisse assẽsũ: ac fini ta eẽ pacis ꝯcludẽt̃ signacl'o demõstrent. Itẽ calixt⁹ pa.

Ecclesiasticis liminibus care at minister: qui post ꝯsecrati/ onem cõicere contemnit.

Peracta⁹ ꝯsecratiõe om̃es cõicent: q noluerit eccl'asticis carẽ limib⁹. sic. n. ẽt apl'i statu erũt: ⁊ scã romana tenꝫ eccl'a Item ex ꝯcilio toletano. xij.

Quisqꝫ sacerdos quotiẽs mis sam celebrat: totiens sacram communionem percipiat.

g Peracta. cõicẽt. q₂ corp⁹ ⁊ sanguinẽ ministrãt nã laici ter in anno tm̃. j. e. seculares. vel hoc est an tiquũ. nã hoc hodie videt̃ relictũ arbitrio cuiuslibꝫ j. e. quotidie. imo hodie semel in anno oẽs debent ex̃ de pe. et re. omnis.

b R Elatū.sacrificia innuit ex hoc.c.ꝙ vno die nō pn̄t ab eodē plura sacrificia celebrari in vno canone.sed tu dic hoc solū h̄ reprobari: nō totiens sumē quotiēs ↄficit.nō h̄ plurima dici de duob⁹:q꞉ plura nō ƺ.ſ. di.i.suffic̄ nisi in nati uitate.ſ.di.i.nocte insti.de iure pso.in fi.

i ¶ Qua se.ſ.xxv.q.ij.ita nos.ſ.xoij.q.iiij.frat.xij.q.ij.q ꝛ bn̄anis.

k ¶ Anno.ſ.di.lxiiij.episcopus.

l ¶ Totiēs.sic lex dic̄ in abolitiōe.ij.q.iij.preuaricator.ꝛ tot dn̄ūciatiōes debēt fieri quot opa edificā tur.ff.de op.no.nū.de pupillo.§.si plurimum.

m O Ompim⁹.portiōe.i.specie pāis:q̄ tm̄ sacrum corpus significat.

n ¶ A calice.i.a specie vini q signi ficat sacꝝ sanguinem.

o ¶ Aut integra.i.integre.sub vtraqꝫ.n.spē xp̄us integre sumit̄.et hoc intelligo de cōficiēte.nā infirm⁹ l'san⁹ i necītate sine vino cōp⁹ sumē pōt.

p ¶ Quia diuisio hoc ð spēb⁹ ip̄is intelligit.Impossibile.n.ē corpus xp̄i sine sanguine sumi ꝛ vice uersa sine.n.spēm pāis sine vini qs sūat vtrūqꝫ sumit.ꝛ dicāt h̄ duo sacr̄a ꝛ vnū ꝑpt vnū ↄtentū.reuera.n.sūt ibi plura sacr̄a.nā accidētia panis sūt tm̄ sacr̄m corporis xp̄i:ꝛ accidētia vini sunt tm̄ sacr̄m sanguinis xp̄i:q꞉ certe sub specie panis ē corp⁹ ꝛ sanguis xp̄i imo tot⁹ ē xp̄s.sicr̄ sub specie vini.nō tm̄ ibi ē duplex sumptio corporis l' sanguinis xp̄i:nec supfluit hec l' illa sumptio:sic̄ lꝫ comedā in vno prādio et ante potū et post:nō tm̄ dicor bis comedere.nec supflue sumit̄ sub vtraqꝫ specie.nā species panis ad carnē et spēs vini ad aīam refert̄.cū vinū sit sacr̄m sanguis in quo ē sedes aīe.Iōqꝫ sumit̄ sub vtraqꝫ specie ut significetur:ꝙ vtrūqꝫ xp̄us assumpsit carnē et aīaꝫ:ꝛ ꝙ tā aīe q̄ corpori participatio valeat.vn̄ si sub vna tm̄ specie sumeretur ad tuitōem alteri⁹ tantū valere significaret̄.hec tn̄ ꝑpositio nō ē ↄcedēda.vinuꝫ trāssubstātiat̄ in corpus nec iste panis trāssubstātiat̄ i sanguinē.sed potius pāis tantum trāssubstantiat̄ in carnē ꝛ vinū tm̄ in sanguinem.tn̄ vbicūqꝫ ē caro,ibi ē sāguis ꝫ caro ē ibi per trāssubstantiatōeꝫ ꝛ sanguis ꝑ ↄiunctōem:sicut aīa est ibi per vniōnē nō ꝑ trāssubstantiatōem.

R Elatū ē nobis quosdā de sacerdotib⁹ n̄ tot vicibus cōionis sancte gr̄am sumere: quot sacrificia i vno die vidētur offerre.sꝫ si in vno die plurima deo offerunt sacrificia: oībus se oblatiōibus a cōione suspendūt:ꝛ in sola tm̄ extrema sacrificij oblatiōe cōionis scē gr̄am sumūt:q̄si nō sit illis totiēs vero ꝛ singulari sacrificio ꝑticipandū:quotiens corpis dn̄i nr̄i iesu christi imolatō facta ↄstiterit. Nam ecce apostolus dicit.

N Onne q edūt hostias:ꝑticipes sūt altaris:certū est ꝙ hi q sacrificātes n̄ edunt: rei sūt dn̄ici sacr̄i.Quicūqꝫ ergo sacerdotū deinceps diuio altario sacrificiū oblatur⁹ accesserit ꝛ se a cōione suspēderit:ab ip̄a:q̄ se indecēter ꝑuabit gr̄a cōionis: anno vno repulsū se nouerit.Nā q̄le erit sacrificiū: cui nec ip̄a sacrificās ꝑticeps eē dignoscit̄:Ergo modis oībus tenendū est: ut quotiēscūqꝫ sacrificās corp⁹ ꝛ sanguinē dn̄i nr̄i iesu christi in altario imolat: totiēs ꝑceptionis corpis ꝛ sanguinis dn̄i nostri iesu christi ꝑticipeꝫ se prebeat. I tem gelasius papa maiorico ꝛ ioanni ep̄is. Corpus christi sine eius sanguine sacerdos n̄ dꝫ accipe.

C Omppimus aūt ꝙ quidam sumpta tm̄mō corpis sacri portione a calice sacrati cruoris abstineāt: q proculdubio: qm̄ nescio qua supstitione docētur astringi:aut integra sacramēta ꝑcipiant:aut ab integris arceātur: q꞉ diuisio vni⁹ eiusdēqꝫ mysterij sine grandi sacrilegio non pōt ꝑuenire.

I tem aug. Eucharistie cōmunionē q quotidie accipit: nec rephendit nec laudatur.

Q Uotidie eucharistie communionē accipe:nec laudo nec vitupo.oībus tn̄ diebus dn̄icis cōicandū hortor. si tn̄ mens in affectu peccādi ē:grauari magis dico eucharistie ꝑceptione q̄ purificari. ꝛ iō q̄uis qs peccato mordeatur:peccādi tn̄ de cetero non hēat volūtatē:ꝛ cōicatur⁹ satisfaciat lachrymis ꝛ orōnib⁹ ꝛ ↄfidēs de dn̄i miseratiōe accedat ad eucharistiā intrepidus ꝛ secur⁹:sꝫ hoc de illo dico:quē mortalia peccata non grauāt. Idē:si dixerit quispiā n̄ quotidie accipiendū eucharistiaꝫ:ali⁹ affirmat quotidie: faciat vnusq̄sqꝫ qð ſm fidem suā pie credit faciendū.neqꝫ enī litigauerūt int̄ se:aut q̄sqꝫ eoꝝ se alteri ꝑposuit zacheus ꝛ ille centurio:cū alter eoꝝ gaudēs in domo sua suscepit dn̄m:alter dixit:o dn̄e n̄ sū dignus:ut itres sub tectū meū: ambo saluatorē honorificātes q̄uis n̄ vno mō:ambo peccātis miseri:ambo misericordiā ↄsecuti.ad hoc valꝫ ꝙ māna ſm ꝑpriā volūtatē i ore cuiusqꝫ sapiebat. I tē ambrosius

q ¶ Un⁹.sic ꝛ pupillus necē hꝫ oīa noīa q̄ tutor fecerat rata hr̄e l' oīa respuē.ff.ð admi.tu.cū q̄rit̄.xij.q.ij.q꞉ cognouim⁹.ff.ð ꝑcur.i cause.

a Q Uotidie.nec vitupero.h⁹ dic̄ aug⁹ ignorās mētes sumētiū vtrū sint digne tāqꝫ qui mētē alteri⁹ vidē nō poterat.ij.q.v.ↄsuluisti.

b ¶ Mēs in affectu.sed qn̄ dicis ꝙ mens ē sine affectu peccādi:credo ꝙ qn̄ ꝑponit firmit̄ abstinē a quolibet mortali peccato.nisi sit ergo in tali ꝑposito nūqꝫ dꝫ accipere corpus xp̄i.

c ¶ Grauari.ſ.e.di.i sācta.xiij.q.ij.qbus.et.c.cum grauia.

d ¶ Purificari.ꝛ ita cū vni ē salutifeꝝ alij ē mortifeꝝ:ut.ff.ad.l'.acq.l.q̄ actōe.§.siqs.et̄ ð pscri.qm̄ oē.i.q.i.§.opponit̄ ṽ.ipsa.n.salus.

e ¶ Quotidie.nā facile nō sūt ista tribuēda:ut de pe.di.i.nōnulli.

f ¶ Scðm fidē.i.ↄsciam et̄ ð pscrip.qm̄ oē.

g ¶ Litigauerūt.i.fuerunt cōtrarij.

h ¶ Inter se.ar.ꝙ qn̄qꝫ ea q̄ i supficie videt̄ ↄtrariꝫ:hn̄t eundē effectū.sic.ſ.xxij.q.ij.beat⁹.ſ.viij.q.i.in scripturis.ſ.xiiij.q.i.qð debet̄.ſ.xxij.q.v.ꝑdest.ꝛ.q.i.nolite.ſ.xxxv.q.v.ad sedem.ar.diuersaꝝ sn̄iaꝝ neutrā improbari.viij.q.i.in scripturis.

a S I quotiens effūditur.i.significatur effundi.

b ¶ Sanguis.i.in cōmemoratōem effusionis ip̄i⁹ offert̄.ī c.iterat̄.i.quotiēscūqꝫ fit ↄmemoratio sanguinis xp̄i.

c ¶ Debeo.i.debeo semꝑ preparare me habilem ꝛ dignuꝫ ad accipiēdum:ut.ī.e.nō iste.

d Si nō sūt. excōicet.i.sit dign⁹ excōicari. sōē.n. mortale pctm dignū ē excōicatōe: ut. ā.vi.q.i.illi q. ā.xi.q.iii null⁹ sacerdotū.xxij.q.i.c.ult. vł excōicet i sacramētis als tm̄ p̄ ↄtumacia pōt q̄s excōicari.xi.q.iij.certum.

b Triforme ē corp⁹.i calicē.q: iūcta corporis dn̄i cū sanguine designat vniōnē corporis cū aīa. c Ambulās.i.desigt corp⁹ dn̄i i eo statu i q° fuit añ passionē. vł desigt ecclām adhuc militātē. d Si

e Et si ñ nisi forte.]tē idipsū ēt abstinet pctm ē.j.e.siqs intrat.
f Et natali.vel nisi rōe pnie iiūcte i ill' dieb⁹ a cōione cessar. teneat: ut xxxiij.q.ii.c.admonē. a lij dicūt tm̄ i pasca eē p̄ ceptū eē ð pe. ⁊ re.oīs
g Quibusdā.demōstrat.sic olim: mō sic ñ ē. sʒ monachi faciūt
h Recōcilientur. finita pnia: ut. ā.xxvi.q.vi.sigs ð corpore: vł ↄsuetudini q̄rūdā ecclāꝝ alludit. et s̄m p̄mū itellectū illð ē expssiuū vitat: sic illð io āmis.i. q̄si vnigeniti ⁊c.
i Siqs.⁊ ꝑ luxuria.i. supstitiōe sua credēs forte nō esse cōicādū.xx viij.q.i.idolatria. vł.i.ꝑ luxuriosa.vita sua fine q̄ pauci.di.l. quia tua.
k Proiiciēdū. cur arguit vñ ↄmēdari debēt q: ꝑ pctis suis abstinet a corpor xpi. sʒ ñ arguit q: tēpet se a mōtali pcto sʒ q: i delictꝭ luxuriādo i corrigibilis depħēdit ð pe.di.i.sūt q arbitrāt.
l Dōec pniā.j.e. hi q.
m Seclares.ñ credāt nisi ob hūilitatē vł delicti ↄsciāʒ abstineāt. sʒ baʒ.dixit sel'in āno p̄ ceptū eē cōicare q°. ad laicos. vł dic h° i clicis il lud i laicis. nā vita cleri coꝝ dʒ eē religiosior q̄ laicoꝝ. ā.di.iiij.denicꝫ.
n Ig cōicar.i.si dn̄t se clēs eē q ñ sūt digni cōicar. s.pp ↄsciāʒ criminū.
o Qð si nō cōicāt.i.si digni nō sūt
p Cōicāt.i.dignos se cōiōe fecerīt.i. si se clēs dn̄t: q sīt cōione digni.

Qui semꝑ peccat: celestis sacramēti medicinā sēꝑ accipiat

Si quotiēscūqꝫ effūdit sanguis xpi i remissionē pctōꝝ effūdit: debeo merito sꝑ accipē: q sꝑ pecco: debeo semꝑ accipe medicinā Itē bila. eps

Non abstineat a corpore dn̄i qui excōicari non meretur.

Si ñ sūt tāta pctā: ut excōicet q̄s: ñ se dʒ a medicina corpis ⁊ sanguinis dn̄i separe Itē fabian⁹ papa ait. Ter in anno quisqꝫ fidelium cōicet.

Et si ñ freq̄nti⁹ saltē in āno ter hoīes cōicēt: nisi forte q̄s maiorib⁹ q̄buslibʒ crimib⁹ ipediat: i pasca vʒ ⁊ pētecoste ⁊ natali dn̄i Itē sother papa ait. Etiā in cena dn̄i sacram cōionem debemus accipe.

A Quibusdā i cena dn̄i ꝑceptio eucharistie negligit: q̄ q̄m in eadē die ab oīb⁹ fidelib⁹ exceptis his qb⁹ ꝑ grauib⁹ crimib⁹ inhibitū ē ꝑcipiēda sit: ecclāstic⁹ usus demōstrat: cū ēt penitentes eadē die ad ꝑcipiēda corpis ⁊ sāguis dn̄ici sacrā recōcilient. Itē ex concilio martini pape.

Proiiciat ab ecclā: q a cōione sacri se ꝑ luxuria auertit.

Siqs intrat ecclāʒ dei: ⁊ sacras scriptas audit: ⁊ ꝑ luxuria sua auertit se a cōione sacri: ⁊ in obſuādis misterijs ðcliat ↄstitutā regulā disciplinē: istū talē ꝑijciēdū de ecclā catholica eē decernim⁹: dōec pniam agat ⁊ oñdat fructū penitētie sue: ut possit cōione ꝑcepta indulgētiam ꝑmereri. Item ex ↄcilio agathensi.

Nō hēant catholici: q his tribus tēpibus cōicare desinūt.

Seclares q in natali dn̄i pasca pēthecoste ñ cōicauerit catholici ñ credāt: nec int catholicos hēant. Itē ex cōcilio tolerano. Compleant q in ecclā cōicare ↄtēnūt.

Siq intrāt ecclāʒ dei ⁊ deꝑhēdunt: nūqꝫ cōicare admoneant: q si ñ cōicāt: ad pniam accedāt. si cōicāt ñ sēꝑ abstineāt. si ñ fecerint: abstineant Item ex ↄcilio elibertano

Ante sanctā cōionē a ꝓpria uxore quisqꝫ contineat.

Omnis hō añ sacram cōionē a ꝓpria uxōe abstinē dʒ trib⁹ aut q̄tuor aut octo diebus nec int catholicos ↄnūerabit q in istis videlʒ tpib⁹ pasca pētecoste ⁊ natali dn̄i ñ cōicauerit. Item sergius papa ait.

Quare tres ptes fiāt ex corpore christi.

Triforme ē cōp⁹ dn̄i: ꝑs oblate i calicē missa corp⁹ xpi qð iā resurrexēit mōstrat. ꝑs comesta: ābulās adhuc sup trā. ꝑs in altari usqꝫ ad misse finē remanēs: corp⁹ i sepulchro: q: usqꝫ ad finē seculi corpa scōꝝ i sepulchris erūt Itē ait clemēs papa. A quibus sūt contractanda sacramēta dn̄ica.

Trib⁹ gradib⁹ ↄmissa sunt sacrā diuioꝝ secretoꝝ.i. p̄sbytero diacono ⁊ ministro: q cū tiore ⁊ tremore clicoꝝ religās corpis dn̄i custodire fragmentoꝝ debēt Idē. Tāta in altario certe holocausta offerant: q̄ta pplo sufficē debeāt q si remāserint in crastinū nō reſuent: sʒ cū tiere ⁊ tremore clicoꝝ ⁊ diligētia ↄsumant.

nē. hodie ñ ſuāt: sʒ due ptes sicce cōedūt. p̄ma sicca ꝑ aīab⁹ scōꝝ ad laudē dei. alīa sicca ꝑ ill' q sūt in purgatorio. tīa cū sāguine ꝑ illis q sunt in pcto viuentes. H.
a Trib⁹ gdib⁹.i.ministris trium graduum.
b Cōmissa.i.tractanda.
c Sacra.i.corp⁹ ⁊ sāguis: q sūt sacrā vnitatis ecclesie: ut. j.e.quia pass⁹. cōp⁹.n.xpi ⁊ sacrm ē res sacmēti: ut. ā.e.in sūma. j.e. hoc ē qð dicimus.
d Reſuet. j.e. di.p̄sbr̄ eucharistiā ↄ. et de offi. ar p̄s. officiū ↄ. sʒ ibi iubet reſuari ad op⁹ morietiuʒ h ꝓhibet reſuari ad op⁹ ↄsecrātiū.
e Putēt simplices vł ipsi p̄sbr̄i.
f Miscē sed nec spēs ille alijs cib ꝑmiscēt. ñ.n. i stomachū descēdūt q̄re ꝑ secessū ñ emittūt. sʒ.n. ex ipsis aliqs ℩ficiat ñ tm̄ icōporat: nec i stōachū descēdit nec ꝑ secessū emittit. itdū.n. odor ℩creat hō: qui tm̄ nec i stōachū nec i secessū dirigit. dici pōt: q spēs bñ descēdūt i stomachū. nā aliter

q Abstineāt.i remoueāt. r Abstineāt.i. si alijs tēporib⁹ nō tm̄ ill' tpib⁹ absticāt. s. pasca pēthecostes natali dn̄i
s Abstineant.a cōione vel abstineant.i. excōicentur.
a Omnis hō abstinē. q̄tū i se ē: ut ñ exigat. exact⁹ tm̄ r dd̄ē dʒ quelibʒ tpe: ut.xxxiij.q.v.si dicat. ñ.n.ē p̄ceptū qð h ↄtiet ut nō.xxxiij.q.iiij.vir cū ꝓpa.si.xxiij.di.c.vlt.

qūo euomēt. j.e. siqs ꝑ ebetatē. vñ fōte ꝑ sudorē emittit ð cōpor. ctū ē q spēs q̄cito dētib⁹ terūt tācito i celū rapit corp⁹ xpi. g Per aq̄liculos.i.ꝑ occultos meat⁹. vł. Piguis aq̄liculus ꝑtēto se ꝫpe de extat. h Clico. aliene iurisdictōis. ⁊ sic non est ↄtra. j.e. non prohibeat.
i Qui scelerate. quod dilectus ironice dicit.

a Probet.i.examinet l'purget.i.purgatū se vel ꝓbatum reddat.viij.q.i.in scripturis.

Jmorē.s.dñi. b Docet.hec tria dȝ hr̄e: q̄ vult accipe corp⁹ xp̄i.timorē fidē ꝛ dilectoēm.

c Corp⁹.solet q̄ri q̄d dm̄ōstret ꝑ h°.ꝓnomē h°.aut pāis aut corpus xp̄i.pāis n̄:q: ille n̄ ē corp⁹ xp̄i.itē nec corp⁹: q: nō vr̄ ꝙ añ toti⁹ fore ꝓlatōēȝ fiat trās/substantiatio. ad h° dico ꝙ ꝑ hanc dcōēȝ h° nihil demonstrat. nā ipa mālit pomt ibi.sȝ b q̄ro q̄lit ꝑ dcōēȝ nihil significātē fiat trāssubstātiatō itē dñs vtebat̄ si/gnificatiue voce illa ꝛ nos vtimur mālit:g° n̄ facim⁹ ea q̄ ipe fec̄ qđ fieri dȝ.s.e.scripta b oȝ ꝙ mag' ope tur fides q̄ rō dif ferēdi: q: fides n̄ hȝ meritū.s.ð pc.di.iiij.in domo. Ad h° dico ꝙ ea vis data ē ips vb ꝙ ad eoꝝ ꝓlatio nē fiat trāssubstātiatio.j.e.accipi te.Jt iō sacerdos ea n̄ ꝓfert significatiue: q: n̄ possȝ ea vere ꝓferre. mētiret.n.si dicēt h° ē corp⁹ meum Jt q̄d sigs ꝓferrȝ vba hec p⁹ mōrtē xp̄i añ resurrecti onē ɔficēt ne: vr̄ ꝙ nō:q: cōp⁹ xp̄i tc̄ erat mōtuū ꝛ iāiatū:g° si trāssb stātiatio tc̄ fieret tc̄ trāsiret i cor/p⁹ mortuū ꝛ iaīatū ꝛ sic inutil' sueret.quō g° viuifi/caret l' ɔferret aliq̄d corp⁹ mortuuȝ. Rō.neo potuit añ r̄surrectōēȝ ɔficē corp⁹ xp̄i:nisi tps.sic g° data ē forā:ut tm̄ p⁹ r̄surrectōēȝ h° fiet ꝑ illō:hoc facite ꝛc̄ iō.n.n̄ cātat missa i illo t̄duo ꝛ itelligo ꝑ syuodochē ð h°.lxxv.di.c.ꝙ a pr̄ib⁹. d Apl's.b ꝓbat ꝙ cōicādo dilectōēȝ debem⁹ hr̄e. e Filio.s.christo.

f Puto q: tenemur hos dilige:q̄ nos diligūt.ar.ex ð festa.cū i officijs.imo nec hoc solū suffi.ē dilige dilīgētes se imo inimicos.xxiij.q.iij.sex sīt dr̄e.historiaȝ hēs i.q.i.figs.inquit. g Tradidit quo ad sufficiētiā n̄ quo ad efficiētiā.s.de pe.di.iiij.§.itaq̄ pc̄ta.

āt residua corpis dñi: q̄ i sacrario relicta sūt ɔsumūt: n̄ stati ad accipiēdos cōes cibos cōueniāt:ne putēt scē portiōi misceē cibū: q̄ ꝑ aq̄lictos digestus in secessū diffūdit.si igit mane dñica pōtio edit:usq̄ ad sextā ieiunēt mistri: q̄ eā ɔsūpserūt ꝛsi in tertia ul' q̄rta hora acceperit: ieiunēt usq̄ ad vespas sic secreta scificatiōe etna custodiēda sīt sacra. Precipim⁹ ēt:ne vnq̄ extero clico eccle siue laico de fragmētis oblatōnū xp̄i ad mēsā ponat̄. vn̄ scis tu: q̄ passiȝ sāctuarij pāes idignis ipēdis: vn̄ nosti si a mulierib⁹ mūdi sūt: Hic ꝛ dauid ab abimelech sacerdote introgat⁹:cū panē sibi ad comedēdū poscēt:cū se mūdū añ triduū ꝓfiteret̄: panes ꝓpositionis māducauit. Item isidorus.

Jnficiunt nō mundant scelerosi:qui cōicare nō desinunt.

Qui scelerate viuūt in ecclesia: ꝛ cōicare n̄ desinūt putātes se tali cōione mūdari: discāt nil ad emūdationē ꝓficē sibi dicēte ꝓpha. Quid ē qđ dilect⁹ meus fecit i domo mea scelera mlta: nūq̄d carnes scē auferēt a te malicias tuas: ꝛ apl's ꝓbet inq̄t se hō: ꝛ sic ð pane illo edat: ꝛ de calice bibat. Itē ex.viij.synodo basilius ep̄s dixit. Damnationē non salutē acquirunt: q̄ indigne sacris christi cōicant.

Timorē docȝ nos aplus dicēs: Qui māducat ꝛ bibit indigne: iudiciū sibi māducat ꝛ bibit. fidē vo edocȝ nos sermo dñi dicēs: hoc ē corp⁹ meū qđ ꝓ multis dat̄: hoc facite in meā cōmemoratiōnē. ꝛ apl's ð vnigēito dei filio: hūiliauit se metipm: fact⁹ obediēs usq̄ ad mortē mortē āt crucis. Cū.n. aia hȝ fidē: bis dict' ɔsiderat magnificētiā gl'e ipi⁹: ꝛ admirat̄ nimietatē hūilitat': qūo tātus ac talis obediēs fuit pr̄i usq̄ ad mortez ꝓ vita nr̄a. puto q: ꝓuocari possit usq̄ ad effectū ꝛ dilectōnē ipi⁹ et dei pr̄is q̄ vnico filio n̄ pepcit: sȝ ꝓ nobis oib⁹ tradidit illum. talē ergo fidē ꝛ affectū preparare dȝ i aio suo is q̄ panē et calicē dñi pepcit. Itē aug. in li. questi onū nūeri. Nō a quo sed añ quē offerat ɔsiderādum est.

Et dixit dñs ad moysen et ad eleazarū filiū aarō sacerdotē: tollite turibla aurea e medio exustoꝝ ꝛ ignē alienū hūc semiate ibi: q: scificauerūt turibula pc̄tōꝝ hoꝝ in aiab⁹ suis: ꝛ facies lamias ductiles. circūpōes altaria: q̄m oblata sūt añ dñm ꝛ scificata sūt: ꝛ facies i signū israel. Sȝ nōndū nouo mō dicta scificata pēa eoꝝ a q̄bus pc̄m hoc fuēat ꝑpetratū: q: ꝑ eos exēplū datū ē: qđ timerēt ceteri. Circūpositōes añt altari cur ex eis fieri voluit: addidit dicēs: q̄m oblata sīt añ dñm ꝛ sāctificata sīt i filijs isrl'. n̄ g° i eis r̄probari voluit: ꝙ a tlib⁹ oblata sīt: sȝ h° poti⁹ cogitari ꝛ attēdi añ quē oblata sūt.i.añ dñȝ

a Et dixit turibula alienū. ois ignis alie⁹ dicebat̄ ad sacrificādū: pr̄ illū q̄ celit⁹ viij. die. de celo erecti tabernaculi .miss⁹.est.i.q.i.sicut. b Seminate.i.dispgite huc ꝛ illuc: ut inueniat' turibula c Quia scificauerūt.i.pena eis illata ꝓ pc̄tis fuit exēplū alijs: ne sileȝ penā incurrāt: ꝛ ita scificauerūt ea q° ad exēplū h.i.penas pc̄toꝝ suoꝝ i exēplū alijs statuerunt sanctificatōis offerēdo tibula.vij.q.i.dēiq̄.S. d Jn.i.ɔtra. e Et scificata sūt.s.xiiij.q.v.scriptū ē.abominabiles dicūt̄ victime ipioꝝ nō q: bona sit ois creata ꝛ a deo dilecta q: scriptū est: nil odisti eorū q̄ fecisti: sed quantū ad offerētes. q: praua itentōe offerūt exemplo chaī: ꝙ aūt dr̄ munera ab offerēte placuerunt ꝛc̄. ꝛ in eo nō reprobantur munera: sed potius offerētiū merita ɔstituēdo eum vita dignū: munera ergo nō reprobat sed praua oꝑa offerētiū ꝛc.di.neq̄ ad chaim. f Jn signuȝ.ē.xvi.q.i.mulier.sed non est ɔtra nam et hic ꝛ ibi qui deliquerūt puniti sūt. sed turibula non peccauerunt: nec cum eis peccatum est: sicut cum pecude peccat mulier. seruatur ergo hic ut fiat in signū pene illate: ꝛ pec⁹ occidi iubet̄ ne cum eo alia peccet. preterea pecus nō posset duci in aliam formam sicut turibula immo et si subtiliter inspiclas: et turibula destruūtur cum formā amittant.ar.ff.ad exhi.ius.scribit.§.sed siquis x.q.ij.hoc ius.h.ibi uel cōflata. g Reprobari.s.tantum. h Qđ a tlib⁹.ar.ꝙ ꝑuilegiū ɔcessā ab apl'ico hētico valeat qđ sīn ē.s.xij.q.ij.alienatōes ē.xxxij.q.v.ꝑceptū.ē.vij q.i.fact⁹ ē.ar.ꝙ hētic⁹ ꝓlat⁹ acq̄rit eccl'e cui pēst.

a Si ꝑ negligētiā ð sāguie.i.ð sacro sāguis.n.xp̄i a corpor xp̄i separi n̄ valet.ergo nec stillare nec fluē pōt

ut plus in eis valēt nomē dñi: āte quē oblata sūt: q̄ꝫ pessimū meritū coꝝ a quibꝰ oblata sūt

Item ex decreto pape pij.

Pnia eius cuiꝰ negligētia de christi sanguie aliqd stillat

Si p negligentiā aliqd de sanguine stillauerit in terrā: lingua lābet: tabula radet: si ñ fuerit tabula: ut ñ ꝯculcet loc⁹ tñ radat ⁊ igne ꝯsūet: ⁊ cinis intra altare ꝯdat: ⁊ sacerdos .xl. dieb⁹ peniteat. Si sup altare stillauēit calix: sorbeat mīster stillā: ⁊ trib⁹ diebus peniteat. Si sup linteū altaris et ad aliō stilla puenerit .iiij. diebus peniteat. Si usq̄ ad tertiū .ix. dieb⁹ peniteat. Si usq̄ ad q̄rtū .xx. dieb⁹ peniteat: ⁊ lintea mina q̄ tetigerit stilla trib⁹ vicib⁹ mīster abluat calice supposito ⁊ aq̄ ablutiōis sumat: ⁊ iuxta altare recondat. Itē ex penitētiali bede p̄sbyteri.

Que pnia sit imponēda ei: q sacramentum euomit.

Siqs p ebrietatē uel voracitatē eucharistiā euomerit .xl. dieb⁹ peniteat si laic⁹ ē. Clici uel mōchi seu diaconi p̄sbyteri .lxx. dieb⁹ pēiteāt. Epi .xc. Si p infirmitatis cā euomerint .vij. diebus peniteant.

Item ex concilio remēsi. c. ij.

Sacerdotes ñ nisi per se diuina sacramenta ministrent.

Peruenit ad noticiā nr̄am ꝙ quidā p̄sbyteri in tm̄ puipendebāt diuia mysteria: ut laico vel feie sacꝝ corpus dñi tradāt ad deferēdū infirmis: ⁊ quibus ꝓhibet ne sacrariū ingrediat: nec ad altare appropiquēt: illis scā scōꝝ ꝯmittūt. Qd̄ q̄ꝫ sit horribile q̄ꝫq̄ꝫ d̄testabile oīm religiosoꝝ aīaduertit prudētia. Igit̄ interdicit p oia synod⁹ ne talis temeraria p̄sūptio vlteri⁹ fiat: sꝫ oīmō p̄sbr p semetip̄m infirmū cōicet. Qꝙ si aliter fecerit: gradus sui periclo subiacebit Itē cle. pa.

Qñ celebratur missa: p̄sbyteriū laicus ingredi ñ p̄sumat.

Sacerdotū aliorūq̄ꝫ clicorū ecclesijs suiētiū honores a laicoꝝ loco discrete apparē ꝯueniūt. Q̄ꝫobrē nulli laicoꝝ liceat i eō loco ubi sacerdotes ⁊ reliq clerici cōsistūt: qd̄ p̄sbyteriū nūcupat: qñ missa celebrat ꝯsistē: ut libere ac honōifice possit sacra officia exercē Itē ex cō. gerūdēsi.

Sic in metropolitana eccl'a: ita ubiq̄ꝫ missaꝝ solēnia celebrentur

Institutio missarū sicut in metropolitana eccl'a agit̄: ita in dei noie i oībus ꝓuincijs tā ipsi⁹ misse ordo psallēdi uel mīstrādi ꝯsuetudo seruet̄ Itē aug. in li. x. de ciui. dei.

Quid sit sacrificiū: quid sacramentum.

Sacrificiū visibile inuisibile ē sacrm̄. i. sacꝝ signum. Itē alibi. Sacrm̄ ē inuisibil' grē visibilis forma. Itē in li. ij. d̄ doc. chri.

Quid sit signū

Signū ē res p̄ter spēꝫ quā igerit sēsib⁹ aliō aliqd faciēs ex se in cognitōem venire. Itē gre. in omel. pascali ait.

Post consecrationem nō substātia sed species remanet.

b In terrā .i. i tabulā īre adherētē. ut patet p sequēs. Sꝫ nūqd sacro cadēte cecidit ibi corp⁹ ⁊ sanguis? dic ꝙ sic: et tādiu credes ibi eē corp⁹ ⁊ sanguinē: q̄ꝫdiu apparuerit ibi accidētia. Cū vero ꝓpt̄ rasurā ñ apparuerit dic ibi nō esse. Sed nunqd humor cadit i terrā? nō. Sꝫ obijcit̄ cū sola accidētia maneant ibi: sꝫ accidētia nō hñt pōdus: q2 solū corpus hꝫ pōd⁹: q̄lit̄ ergo dicūt̄ accidētia cadere cū nō hēant pōd⁹. Sed dic ꝙ ponderositas adhuc manet cū accidētib⁹ alijs: et tñ nihil ē ibi pōderosū. Itē s̄m. h. et haꝫ. accidētia reddunt locū humidū et rubeuꝫ ex̄ de cele. mis. cuꝫ marthe. §. preterea.

c Peniteat. hec pnia erit: ut tot dieb⁹ ieiūet ⁊ tot dieb⁹ abstineat a sacramētoꝝ cōione. ar. xlv. di. c. ij.

d Ad aliud .i. linteū. sꝫ p temeritatē sumētis.

e Sumat̄ .i. calice: ⁊ ita siqd s̄pe i calicē cadat ñ teneor accipere. h. ⁊. b.

a Siqs per ebrietatē eucharistiā .i. sacrꝫ eucharistie .i. corp⁹ xp̄i qd̄ ē spēs panis. j. e. nō est iste panis.

b Peniteat. h° ad cautelā positū ē. xxxiiij. q. ij. i lectū. Uel q2 nō debuit sumē cū esset infirm⁹ et ita fuit in culpa. ff. ad. l. aqḷ. idē iuris. §. mulionē. Uel q2 nō debuit statim cōedē cibuꝫ vulgarē ut. s̄. e. trib⁹. alias infirmitas excusat. ar. s̄. di. v. ad ei⁹. ⁊ dist. vi. testamentū. Filis pnia imponitur in alio casu. xxi. q. iiij. siqs corū.

c Peruenit. ⁊ quibus .s. feminis.

d Prohibet̄. s̄. dist. v. ad eius.

e Per semetipsū. vel p diaconum si necesse est: ut. xciij. di. presente vel prelatū catholicū. xxiiij. q. i. cepit.

f Sacerdotū. missa. ex quo p ꝯriū colligitur: ꝙ alio tempore posset ingredi p̄sbyteriū. xxxij. di. hospiciolū.

g Institutio. missarū ostēdit ꝙ missa nō debet celebrari aliter q̄ꝫ in metropolitana eccl'a. Solet queri h̄ quare instituta fuerunt sacramēta cū absq̄ꝫ eisdem de⁹ posset humano generi vitam eternam gratis donare. R̄o. tribus de causis. ꝓpter humilitatē eruditōeꝫ exercitatōeꝫ. ꝓpter humilitatē: ut dū homo ex dei p̄cepto se reb⁹ sensibilib⁹ seu inferiorib⁹ reuerent̄ subijcit: ex hac obediētia apud deū magis mereat̄. ij. q. vi. q se scit. Propter eruditionem: ut per id quod videtur foris in specie visibili: ad inuisibilē veritateꝫ: que intus est agnoscendam mēs erudiatur. j. e. ꝙ corpus. v̄. fide. Propter exercitatōem: quia cū homo ociosus esse nō debeat ꝓponit̄ ei utilis et salubris exercitatio i sacmētis ut vanā et noxiā declinet occupationē: iuxta illō sem per aliquid facito ⁊c̄. j. di. v. nūq̄ꝫ h. et alibi ociositas et voluptas ⁊c̄. ex̄ de renū. nisi cum pridem. §. verum.

a Sacrificiū .s. spēs panis ⁊ vini q̄ d̄r sacrificiū: q2 sacrificat̄.

b Inuisibile .i. signuꝫ inuisibile corp⁹ xp̄i: quod ē sacrm̄ eccle. i. q. i multi. ex rubrica apparet sic legēdā eē lr̄aꝫ: ut int̄ hec duo distiguatur.

c Sacrum .i. id qd̄ deo offert̄.

d Signum .i. signū rei inuisibilis l' signū rei sacre inuisibilis.

e Sacrm̄ ē. nō ē diffinitio gnāl'. nam corpus christi nobis inuisibile ē sacrm̄ eccl'e. et ita nō est visibilis forma. Pōt tñ dici ꝙ sit gnālis. q2 corp⁹ visibile ē his saltē qui cum eo sūt. ⁊ si ñ nob. Uel ordina lr̄aꝫ sic ita ꝙ ñ agat̄ d̄ diffinitōe: visibilis forma est sacrm̄ inuisibilis gratie.

a Signū ē .i. spēs pāis ⁊ vini ē aliqd qd̄ p̄t id qd̄ v̄r aliqd oñdit ⁊ inuit. sicut circul⁹ vinū venale

b Ex se .i. ex forma ⁊ ꝯpositōe sui. nā pāis fit ex g̃nis puris. sic intelligit̄ corpus xp̄i ex mēbris suis.

c ¶ Species. hoc ad panem. d ¶ Et similitudo. i. forma ad vinū. e ¶ Uocabula. i. vocabula vocātur illarū rerū: q̄ fuerūt anī. s. panis et vini cū iam nō sint. scriptura enim spēz panis panē spēm vini vinum et corpus dn̄i pa nē et sanguinem vinū et calicē cō sueuit appellare ꝓpter spēm panis et vini: ut ibi ꝓ'cet se bō et sic de pane ꝛc̄. ut. j. e. q2 passus. et ibi ego sū panis vi uus ꝛc̄. de pe. di. ii. §. cū igit̄. v'. itē dn̄s.

f ¶ Que anī. i. r̄ ti nēt: et ita vox ite ritu rei non amit tit significatōem lz res pereat. ꝛ h̄ ē ar. ꝯ eos qui di cūt substātiā pa nis et vini ibi eē p⁹ cōsecratiōez: q2 nō ꝯuertūt̄ in corp⁹ xp̄i: ut dn̄t sed ꝯ eos est. j. e. nos aūt. ꝛ. c. pa nis. sed exponūt q̄ antea fuerūt so la: sed mō nō sūt sola: q2 ibi iaz la tet corp⁹ xp̄i. alij dicunt ꝙ desinit esse ibi panis et vinū sed differūt nam qdam dicūt ipsa mutari ꝛ cō uerti in corp⁹ xp̄i alij in nihilū redi gi vl' i pmordialē māam resolui. istil utrisq3 obijcit̄ de forma sapore et colore ꝛ alijs ac cidētibus in quo subiecto sūt ꝛ eo rū qdā dicūt ꝙ i aere: alij esse sine subiecto miraculose naz cedit nā miraculo ex̄ de cele. mis. cū marthe. §. i.

g ¶ Misse. ei⁹ q̄ celebrat̄ i sabbato quattuor tēporū septembris.

h ¶ Sacerdos. ar. ꝙ aliqs anī greg. orōes fec̄ i miss a. alit̄. n. nō exponeret seipm̄ nec dicēt. q̄uis ꝛc̄.

a ¶ Uia corp⁹. necessariū. i. vtile ꝛ ꝯgruū al' neces sariū ineuitabilitatis de pe. di. ij. charitas. a lia cōmoditas. j. di. v. nec tales.

Species ꝛ silitudo illarū re rū vocabula sūt q̄ anī fue rūt. s. panis ꝛ vini. vn̄ in finez cuiusdā misse orat̄ ꝛ dr̄. Per ficiant in nobis q̄sumus dn̄e tua sacr̄a qd̄ ꝯtinēt: ut q̄ nunc spe gerimus rerū veritate ca piamus. Postulat quippe sa cerdos: ut corpus christi: qd̄ sub spe panis ꝛ vini nūc gerit̄ manifesta visiōe sicut reuera ē: qn̄q3 capiatur. de q̄ visione dn̄s in euāgelio s̄m ioannē ait q diligit me diligetur a patre meo: ꝛ ego diligā eum ꝛ mani festabo ei meipm̄. q̄uis nō im ꝓbabiliter quidaz exponunt hoc loco carnis et sanguinis veritatem ip̄am eorundē effi cientiam. i. peccatorū remissi onē. Item eusebius emisse nus.

Uisibiles creature in christi corpus ꝛ sanguinem inuisibiliter conuertuntur

Uia corpus assumptū ab laturus erat ab oculis et illaturus syderib⁹: necessariū erat: ut die cene sacr̄m nobis corpis ꝛ sanguis cōsecraret: ut coleret̄ iugiter p mysteriuz qd̄ semel offerebat in pciū: ut q2 quotidiana ꝛ idefessa cur rebat ꝓ oīm salute redēptio: ppetua eēt redēptionis obla tio: ꝛ pennis victima illa viue ret in mēoria: et semp p̄ns eēt in gr̄a vere vnica ꝛ pfecta ho stia fide estimāda n̄ specie: ne q3 exteriori cēsenda visu: sed interiori affectu. vnd̄ celestis ꝯfirmat auc̄tas: q2 caro mea vere est cibus: ꝛ sāguis meus vere est potus. Recedat er go oīe ifidelitatis ambiguū qm̄ quidē q auctor ē muneris ip̄e ē etiā testis veritatis. Nā inuisibilis sacerdos visibiles creaturas in subam corpis et sanguis sui verbo suo secreta ptāte ꝯuertit: ita dicens: acci pite ꝛ comedite hoc ē corpus meū: ꝛ sctificatione repetita accipite ꝛ bibite ait: hic ē san guis me⁹. ergo sicut ad nutū pcipiētis dn̄i repente ꝛ ex ni hilo substiterūt excelsa celo rū ꝓfunda fluctuū vasta ter rarū: ita pari ptāte in spūalib⁹ sacr̄is: vbi pcipit virt⁹ seruit effectus: q̄ta itaq3 ꝛ q̄3 cele brāda bn̄ficia vis diuine bn̄ dictionis opet̄: ꝛ qūo tibi no uum ꝛ impossibile eē non de beat: ꝙ in christi suba terre na ꝛ mortalia ꝯuertūt̄: teip̄m qui in christo es regn̄atus in terroga. dudū alienus a vita pegrinus a misericordia ꝛ a sa lutis via intrinsecus mortuus exulabas. subito initiat⁹ chri sti legibus ꝛ salutaribus my sterijs innouat⁹ in corp⁹ eccl'e nō videndo: sed credēdo trā siliisti: ꝛ de filio pditionis ado ptiuus dei filius fieri occulta puritate meruisti: in mensura visibili pmanēs maior factus es teip̄o inuisibilit̄ sine quāti tatis augmēto. cū idē atq3 ip̄e esses: multo alter fidei ꝓcessi bus extitisti: i exteriori nihil additū ē: ꝛ totum in interiori

b ¶ Sacr̄m. i. corp⁹ et sanguinē qd̄ ē sacr̄m et res sacr̄i. c ¶ Cōsecraret. supple ꝛ istruēt i posterū ab alijs ꝯsecrādū. d ¶ Ut coleret̄. i. ꝯsecret̄. e ¶ Per mysteriū. i. sub vela mine panis et vini. i. q. i. multi.

f ¶ In pciū. i. redēptio nē nr̄am. S.

g ¶ Et indefessa. i. nō re missa et indeficiēs.

h ¶ Currebat. i. festina bat redimē nos p passi onē iuxta illud: Exulta uit ut gigas ꝛc̄.

i ¶ Redēptio. facta per xp̄m in cruce.

k ¶ Redēptiōis. i. fides passionis: p quā rdēpti sumus. vl' predicatio sa crificij qd̄ erat nr̄a re demptio.

l ¶ Oblatio. i. corpus et sanguis.

m ¶ Et pennis: q2 p⁹ eā non erit alia ex̄ de cele: mis: cū marthe.

n ¶ Muneris. i. corporꝫ ꝛ sanguis l' sacrificij.

o ¶ Et sanctificatiōe. i. vbis significātib⁹ et im proprie dic̄ repetita. et dr̄ repeti ꝓpt h⁹. vbum accipite qd̄ repetit̄. nā nō repetit̄. imo est alia forma. nō tn̄ ꝙ qdā dn̄t ꝙ totū illud h⁹ est cor p⁹ meū ꝛc̄. h̄ ē sanguis me⁹ ꝛc̄. ē vna forma. sed tu dic ꝙ due sunt: et ꝙ ad ꝓlatōem isti⁹. hoc ē corpus ꝛc̄. trāssubstātia tur panis i corp⁹. Et ad ꝓlatōem isti⁹ h̄ est san guis vinū ꝯuertit̄ i san guinē. Sed obijcit̄ n̄ne ibi anī erat sāguis: ex q° erat ibi corp⁹: sic q2 vbi cūq3 corp⁹ et sanguis: sed nō fuit ibi sanguis p us p trāssubstātiatōem sed p mixtionē: ut diri s. c. cōperim⁹.

p ¶ Cōuertūt̄. bn̄ dic̄ cō uertūt̄ l' trāssubstātiant̄ ut alij trāseūt l' trāseāt. sed nō fiūt nec incipiūt. nihil. n. fit ul' icipit eē corp⁹ xp̄i: pōt tn̄ ꝯcedi: ꝙ de pane cōficiat̄ vel fiat corp⁹ xp̄i: sic de aq̄ fit chrystallus. sed securi⁹ n̄ ꝯcedit̄ h⁹. ꝛ vbicūq3 inuenit̄ panis l' de pane fit vl' ꝯficit̄ corp⁹ xp̄i sic intellr̄. i. trāsit i corp⁹ xp̄i: ut. j. e. panis. l' expone sic. i. sb specie panis l' latet l' icipit eē l' latere corp⁹ xp̄i. vbi anī ꝯse cratōez n̄ erat. si. n. panis corp⁹ xp̄i fieret: singul' diebus ei adderet̄ aliqd qd̄ p̄us nō erat. et sic semp augmētaret̄. itē q̄lit̄ vniret̄ diuinitati iste panis et ille. i ē si panis ē corp⁹

christi ergo aliqđ qđ nō est natū de virgine: et sic aliqđ in aiatū est corp⁹ xp̄i: ergo ē aiatū ꝛ iaiatū. ergo ñ solū đ virgine hūit originē. Nō intelligas ergo ꝙ aliqđ augmentū sumat ex tali ꝯuersione: nec eo mō quo cib⁹ ꝯuertiť ĩ carnē. ſʒ ē ibi corruptio.i.desinit ibi eē substātia pāis ꝛ vini nisi tñ gnātio. vñ nō pōt dici ꝙ sit ibi vera trāssubstātiatio ꝗtū ad hoc ut noua essentia ibi generetur.

ſtreť.j.e.hoc sacr̄m. imo ꝛ ꝑ illud digne sūptū efficimur vnū cū xp̄o etiā ĩ nā.j.e.in xp̄o pater.

c ¶ Nosmetipsos. ꝑticipatōe corporis sui fecit nos dignos beatitudine eterna q̄ fruiť ei⁹ humanitas.

q ¶ Adoptiu⁹. q: ꝗ filij ire fueram⁹ facti sumus filij dei. christ⁹ āt nullo mō fili⁹ dei adoptiuus dr̄: q: nō pōt dici đ filio dei: ꝙ ex nō filio factus sit filius eius.

r ¶ Meruisti.i. obtinuisti q̄si tanq̄ ex meritis ꝑ merita m̄iam a deo ḡtis ꝯsecut⁹ fuisti. sicut eniʒ agit aug⁹. m̄ie meritū nullū ē. si.n. merito confert: iusticia ē nō m̄ia. vl' meruisti .i. dign⁹ fuisti: ut illud: q: meruisti portare regē.i. digna fuisti inuenta.

s ¶ Lesa.i. corrupta labe pctōꝝ. vl' lesa.i. ledenda.s. pctō: q: pcta nos miseros faciūt. s.e. q. ridie.

t ¶ Immaculata. in pro valde.i. valde maclata putredine peccatorum

u ¶ Credita.s. tria ꝑmissa.t.b.

a Quia passus. In p̄ma ꝑte dr̄ nobis iō deū corp⁹ suū ĩ sacro ꝯmēdasse: q: illđ ꝓ nob̄ obtulit passioni: et nos fecit illud corp⁹ ꝛ dicit q̄liť. In sa ꝑte dic̄ ꝙ si hētici accipiūt corpus xp̄i: cū ꝯ se accipiunt cū iste panis significet vnitatē et ipi q̄rūt diuisionē. In t̄tia dr̄: ꝙ ꝗcūq̄ baptizat⁹ ꝑticeps efficitur corporis dn̄i. ꝛ si añ decedat q̄ de pane illo edat uel đ calice bibat.

mutatū ē. ac sic hō christi fili⁹ effect⁹ christusq̄ hois in mēte formatus ē sicut ergo sine sē su corꝑali ꝑterita vilitate đpo sita subito nouā idutus es dignitatē: ꝛ sicut hic qđ de⁹ lesa in te curauit: ifecta diluit: maculata detersit: ñ oculis ſʒ sensibus tuis sūt credita: ꝛ cū reuerendū altare cibis spūalib⁹ satiādus ascēdis: sacꝝ dei tui corpus ꝛ sanguinē fide respice honora mirare: mēte ꝯtinge: cordis manu suscipe: ꝛ maxime totū haustu interioris hominis assume. Item aug.

Quare in spē panis ꝛ vini sacramentū suū christus nobis ministrauit.

Quia passus ē dñs ꝓ nob̄: ꝯmēdauit nobis in isto sacramēto sanguinē suū ꝛ corp⁹ qđ etiā fecit nosmetipsos. nā ꝛ corpus ipius facti sum⁹: ꝛ per m̄iam eius qđ accepimus nos sum⁹. Recordamini ꝛ vos ꝙ non fuistis ꝛ creati estis: ꝛ ad areā dn̄icam cōportati estis laborib⁹ bouʒ.i. annūciātiū euāgeliū triturati estis: qñ cathecumini deferebami in horreo suabamini: noia vr̄a dedistis: cepistis moli ieiunijs exorcismis postea ad aquaʒ venistis ꝛ cōspersi estis ꝛ pāis dn̄icus facti estis. Ecce qđ accepistis. quō ergo vnū videtis eē qđ factū ē: sic vnū estote vos diligētes tenēdo vnā fidē vnā spem indiuiduā charitatē. hētici qñ hoc accipiūt: testimoniū ꝯ se accipiūt: q: illi q̄runt diuisionē: cū panis iste indicet vnitatē. sic ꝛ vinū in multis racemis fuit ꝛ mō vnū ē. vnū est in sua natiuitate calix p⁹ pressurā torcularis: ꝛ vos post illa ieiunia p⁹ labores p⁹ hūilitatē ꝛ ꝯtritionē in noie christi iam tanq̄ ad christi calicē venistis ꝛ ibi vos estis in mēsa: ꝛ in calice nobiscū vos estis. siml'.n. hoc sumim⁹ simul bibimus: q: simul viuimus. Itē in s̄mōe de infantibus ¶ Ita dñs nr̄ iesus christus nos significauit nos ad se ꝑtinē voluit. mysteriū pacis ꝛ vnitatis nr̄e in mēsa ꝯsecrauit. q accipit mysterium vnitatis: et ñ tenet vinclm pacis: ñ mysteriū accipit ꝓ se: ſʒ testimoniū ꝯ se. nulli ē aliq̄tenus dubitandū: vnūquenq̄ fideliū corpis ꝛ sanguis dn̄ici tūc eē ꝑticipē: qñ in baptismate mēbꝝ efficiť christi: nec alienari ab illius panis calicisq̄ ꝯsortio: etiā si añq̄ panē illū comedat calicēq̄ bibat đ hoc seculo migrauerit. in vnitate corpis christi cōstitutus sacri q̄ppe illi⁹ ꝑticipatione ac bñficio ñ priuabiť: qñ in se hoc qđ illud sacr̄m significat inueniť. Item in li. sententiaꝝ ꝓsperi

Dum hostia frāgitur: passio christi ad memoriam rediť.

Dum frāgitur hostia: dum sanguis de calice in ora fideliū fundiť: qd aliud q̄ dn̄ici corpis ĩ cruce ĩmolatio: eiusq̄ sanguis de latē effusio đsignatur? Item leo ep̄s ꝛ s̄acta synodus q̄ in vrbe romana ꝯuenit.

d ¶ Facti sum⁹. ꝑ fidē ꝛ charitateʒ ex de s̄u. tri. ꝛ fi. ca. dānam⁹.

e ¶ Per m̄iaʒ.i. remissionē peccatorum.

f ¶ In horreo.i.ĩ eccl'a.

g ¶ Dedistis. in scriptis: ut oli fiebāt voce: ut fit hodie.j. dist. iiij. baptizandi.

h ¶ Cepistis. ar. j. di. iiij. sine pnia sed hoc ĩ reuerētiā sacramēti.

i ¶ Et panis đ cōpore eccl'e quod per dn̄icū corp⁹ figuratur.

k ¶ Vnū. siue vnū panē ex pluribus granis: siue vnuʒ corp⁹ xp̄i ex plurib⁹ mēbris purissimis cuius figuratū ē eccl'a sacrosācta: que ex pluribus ꝑsonis adunatur.

l ¶ Vinū.i. potabile.

m ¶ Mysteriū vnitatis.i. corpus dn̄i: qđ est signuʒ vnitatis: ut.j.e.h⁹ sacramētum.

n ¶ Sʒ testioniū j. di. iiij. nulli est aliquatenus.

o ¶ Corporis.i. vnitatis eccl'e per corpus xp̄i significate.

p ¶ Significat. nam ipsi sūt etiā ipsa eccl'ia. s̄. xxiij.q.i. scisma. et c. omnibus.l.

b ¶ Qđ etiā fecit. h̄ simplex ē relatio. nā referť ad eccl'iaʒ ñ ad corp⁹ suū sumptū de v̄gine đ quo sermo ꝑcessit. ñ ergo fecit nos corp⁹ suū qđ natū ē de v̄gine: et sumiť in altari s̄b specie panis et vini: sed fec̄ nos corp⁹ suū spūale.s. eccl'ia fideliū: ut.j.e. ꝯmēdauit. ſʒ iō dicit spūale lʒ ꝯstet de corꝑalibus ꝑtibus.s. fidelib⁹: q: ꝑtes ei⁹ nō corporali sed spūali vinculo charitatis in ei⁹ cōpositōe vniūť: lʒ corpora seque

q Dum frangitur hostia, hoc totū referas ad species exteriores. et s̄m hoc dices ipsa accidentia frangi et dare sonitū. Sed nūqđ ante fractōem totū corp⁹ erat sub q̄libet ꝑte illius hostie: vel pars corporis ꝯmēsurabat se pti hostie. Sed nō fuit sub q̄libet ꝑte hostie: ergo seqť: ꝙ aliqd mō ē sacr̄m eucharistie qđ prius nō fuit: q: cū forma integra fuit

nulla pars ei⁹ poterat dici sacr̃m: q̃ sub nulla tunc erat corp⁹. Si dicis q̃ corp⁹ xp̃i ē in q̃libet pte ho stie: ex hoc sequit̃ q̃ idē corp⁹ sit q̃tūlibet magnū et quantūlibet paruū: et q̃ corp⁹ ipm̃ cōem formā hēat: ⁊ sit totū rotūdū ⁊ quadratū. Sm̃ q̃ est ipm̃ sacramētū. Sz his obiectōib⁹ r̃nde p similitudinem speculi qd̃ frāgit̃ ubi eadē forma r̃splēdet in paruo et in magno speculo.

a ¶ In q̃bus. reprehēdunt̃ q̃dā clerici q̃ nō credebāt verum corp⁹ ⁊ sāguinē sub illis spēb⁹ latere: cū nullus laicus sit q̃ ignoret hoc dn̄o dicente caro mea vere ē cib⁹. ĩ. e. cib⁹.

b ¶ Infantiū. i. ppl̃ariū q̃ īfantibus collatōe clericorū cōparātur di. iiij. deniq̃z. vn̄ querēdo dic̃: q̃ū clerici ignorāt: qd̃ laici sciūt. i. q. i. vilissimus.

c ¶ In carnē. spiritualē. i. in corp⁹ spūale a carne figuratū in eccl̃ia. iij. q. iiij. ēgeltrudā. s̃. e. q̃ passus

d ¶ Caro. i. hō habēs carnē nr̃am.

e ¶ Idē cibus. i. similis.

f ¶ Angl̃e. angeli l̃ fideles quorū iuuētus: ut angl̃e renouat̃: ut. xxiij. q. iiij. cū in lege. et xxiiij. q. i. quoniā vetus.

g ¶ Clare. i. sicut ille carnē nr̃ā sū psit: ita ⁊ nos sumam⁹ carnē illi⁹ i. c⁹ v̄ba sumim⁹ ĩ argumētū. hec s. caro mea vere est cib⁹ ⁊c̃. d̃ illo sumam⁹ exēpluz

nit: clero honoratis ⁊ plebi cōsistēti cōstātinopoli ita scribit.

De vnitate corpis ⁊ sanguinis christi nulli ambigere licet.

In q̃bus isti ignorantie tenebris in quo hacten⁹ desidie torpore iacuerūt: ut nec auditu discerēt: vel lectione cognoscerēt: qd̃ ĩ eccl̃a in oīm ore tā cōsonū ē: ut nec ab infātiū linguis veritas corpis ⁊ sāguinis christi inter cōionis sacramēta taceat: q̃ in illa mystica distributione spūalis alimonie hoc ipartit̃: hoc sumit̃: vt accipiētes virtutē celestis cibi in carnē ipius: q̃ caro nr̃a factus ē trāseam⁹. Idē: Est cibus refectionis ⁊ cibus sanguinis. sicut. n. caro dn̄i vere ē cibus: ita sanguis vere ē potus. Idē: Est corpus d̃ quo dictū ē: caro mea vere ē cib⁹: ⁊ sanguis me⁹ vere ē potus. Circa hoc corpus angl̃e sunt: q̃ alis circūuolant spūalibus. vn̄ ⁊ idē corpus christi edim⁹ vt vite eterne possimus eē pticipes. Idem: Cuius clare argūm̃tis vtimur: suis vtamur exēplis. Incarnationis quoq̃z exēplo astruamus mysterij veritatē. Quid hic q̃ris nature ordinē in christi corpe: cum pter naturā sit ipe christ⁹ partus ex virgine. Item ambro. in li. de cathetizādis rudibus

Non natura nascitur: sed a cōsecratione nobis cōficitur cō pus ⁊ sanguis domini.

Panis ⁊ calix non q̃libet sz certa cōsecratione mystic⁹ fit nobis: n̄ nascit̃: pide q̃ ita fit nobis: q̃uis sit panis ⁊ calix: alimentū ē resurrectionis n̄ sacr̃m religionis: n̄ q̃ bn̄dicim⁹ gr̃asq̃z agimus dn̄o in oī eius mūere n̄ tm̄ spūali verum ēt corpali. Idē in li. d̃ officijs

Quod ante benedictionem est panis ⁊ vinum: post benedictionem est corpus ⁊ sanguis.

Ante bn̄dictionē alia spēs noiatur: p⁹ bn̄dictionē corpus significat̃. Itē: in illo sacramēto christus ē. Itē q̃ mā ducauerit hoc corpus: fiet ei remissio peccatorū. Itē aug. in li. sententiarū psperi.

Sub specie panis ⁊ vini inuisibilē christi carnē ⁊ sanguinē honoramus.

Nos aūt in specie panis et vini quā videmus: res inuisibiles. i. carnē ⁊ sanguinē honoramus. nec sic̃ cōprehendimus has duas spēs: queādmodū an̄ cōsecrationē cōprehēdebam⁹: cū fidelit̃ fateamur an̄ cōsecrationē panē eē ⁊ vinum qd̃ natura formauit: p⁹ cōsecrationē vo carnē christi ⁊ sāguinē qd̃ benedictio cōsecrauit. Item

Confessio berengarij

Ego berēgari⁹ indignus eccl̃e sancti mauricij andegauensis ecclesie diacon⁹ cognoscens verā catholicam et apostolicā fidem anathematizo omnem heresim p̃cipue eā de qua hacten⁹ infamatus sū: q̃ astruere conat̃ panē ⁊ vinū q̃ in altari ponūtur: p⁹ cōsecrationē solūmō sacr̃m ⁊ nō verū corpus ⁊ sanguinē dn̄i nr̃i iesu christi eē: n̄ posse sensualiter nisi in solo sacrō māib⁹ sacerdotū tractari uel frāgi aut fideliū dētib⁹ atteri. Cōsentio aūt sancte romāe ec. ⁊ apl̃ice sedi: ⁊ ore ⁊ corde pfiteor de sacris dn̄ice mēse eandē fidē me tenē: quā dn̄s ⁊ venerabil' papa nicola⁹ ⁊ hec sācta synodus auc̃te euāgelica ⁊ apl̃ica tenendā tradidit: mihiq̃z firmauit. s. panē ⁊ vinū q̃ in altari ponunt̃ post cōsecrationem nō solū sacramētū: sz etiā verū corpus ⁊ sāguinē dn̄i nr̃i iesu

incarnatōis sue. ĩ. e. reuera.

a ¶ Panis. sed certa. i. diuina.

b ¶ Fit nobis. i. ad nostram vtilitatem.

c ¶ Nō nascit̃. i. nō ex natura sed miraculose cōficitur ex. e. cū marthe. ẟ. cedit.

d ¶ Ita fit. i. q̃ ita consecret nob̄ corp⁹ xp̃i.

e ¶ Resurrectōis. i. spūalis refectio aīe a pc̃to resurgētis de pe. di. i. § hoc idē resuscitat⁹.

f ¶ Bn̄dicim⁹. agim⁹. i. nō est sicut corpalis esca quā bn̄dicimus: ⁊ gr̃as deo agim⁹. qd̃ q̃dē facimus. ĩ oī munere ⁊c̃.

g ¶ Munere. quod agē debemus.

h ¶ Spūali. i. aliq̃d significante.

i ¶ Ante bn̄dictōem significat̃. ⁊ lz verba successiue pferāt̃: nō tn̄ successiue cōsec̃tio fit: sz in vno instanti corrūpit̃ panis. s. in vltimo īstāti platōis v̄borū. et lz panis sit corp⁹ cōpositū: mometanea ē tn̄ ei⁹ corruptio. s̃. c. q̃ corpus. v̄. ergo.

k ¶ Peccatorū. venialiū uel etiam mortalium si per fidem: ut. s̃. e. cū oē ⁊. s̃. e. spēs.

l ¶ Nos aūt. cōprehēdim⁹. i. itelligim⁹ vl' accipim⁹. nā ibi erat verus panis an̄ ⁊ verū vinū: mō sunt tm̄ accidentia: ut. s̃. e. di. spēs. ⁊. ĩ. di. panis in altari.

a ¶ Ego berlēgarius. oēm hoc facit ex abundāti: q̃ non tenet̃ se purgare nisi de hēsi d̃ q̃ erat infamat⁹. ar. ij. q. v. psb̃r si a plebe: licz sit ar. c̃. q̃ q̃ deliq̃t in vno fact⁹ est omniū re⁹. s̃. d̃ pe. di. v. c. ult. ⁊ errat in tota trinitate: qui errat in vna psona. ĩ. di. iiij. in synodo.

b ¶ Panē. i. spēs panis ⁊ vini eē sacr̃m tm̄.

c ¶ Christi esse. i. nō non cōtinere verū corp⁹ xp̃i et veruz sanguinē post cōsecratōem.

d Vel frangi.i.fractis aut tritis speciebꝰ sumi.
e Frāgi.i.ñ tm̄ pōdus et reliquas sacri qualitates sensibus corporeis ꝑcipi fateor: sed etiā sub illis spēbꝰ fractis et attritissimis ꝑtibꝰ totū ⁊ integrū xp̄i corpꝰ ēē ꝓfiteor: totū mā ducari totū sumi.j.e.q māducat.
f Dētibꝰ.nisi sane ītelligas v̄ba berlēgarii.in maiorē incides heresiȝ ꝙ̄ ipse habuit: ⁊ nō oīa referas ad spēs ip̄as.nā de xp̄i corpore ꝑtes nō facimꝰ:ut.j.e.q mandu cat.
g Homousion.i.eiusdem substātie.
h Lecto.hucusꝙ̄ v̄ba berlengarij fuerūt: mō sūt v̄ba notarij eiꝰ.
i Misit.ergo sicut excōicatōis ep̄la mitti dȝ ⁊c.xi.q.iij.cure:ita ⁊ absolutōis.ut.viij.q.ult.c.vnico:
k De reuerso.ad fidē.
l Cōuerso.ad deū.ar.de pe.di.i.agite.i.q.vij didici.
a Ore.sunt quidaȝ q nō credūt corpꝰ xp̄i ēē in altari: q2 īpossibile eis videtur qđ dr̄ et ꝑterea: q2 nō videtur spēs panis ⁊ vini.i p̄ma ergo parte ponit eorū dubitatōem: in s̄a ostēdit nō esse īpossibile et q̄re sub specie panis et vini corpꝰ et sāguis sint in altari.
b Sanguis.ē in altari vel creditur.
c Dixi.in illa parte.c.que non est hic.sed ē.c.reuera.
d Mutare.j.c.reuera
e Verba vite.i.tu ipe es vita.⁊ ita q digne te sumit sumit vitā eternā et ꝓpter hāc ꝯfessionez meruit petrus ꝯsortiuȝ celestis habitaculi.l.di.fidelior.
f Hoc dicerēt.s.durꝰ est hic s̄mo ⁊ qs pōt eū capere et ita scādalizari de fide recesserūt: q2 fides nō hȝ meritū: cui humana rō prebet experimentū.ar.de pe.di.iiij in domo. Tribꝰ ergo d̄ causis sumit corpꝰ xp̄i sub alia specie et nō sub sua visibilit̄ s.ut fides haberet meritū ut hic et ne esset horror carnis ⁊ sanguinis: ⁊ ne ridiculum fieret paganis.j.c.panis ⁊c. quarta etiā cā pōt notari ibi: ne igitur plures ⁊c. ite q2 nō habemꝰ in vsu carnē crudaȝ comedere.j.e.ꝙ fit in fi. Sed q̄re potius sumit sub istis spēbꝰ panis et vini ꝙ̄ sub alijs: q2 iste due spēs sūt magis amice humane natur̄ ꝑterea sicut corpꝰ principalit̄ his duobus cibis nutritur: ita aīa principaliter illo cibo.s.corpore xp̄i ⁊ sāguine pascitur.

christi esse: ⁊ sensualiter nō solum sacramētum sed in veritate manibus sacerdotū tractari frangi ⁊ fideliū dētibus atteri: iurans per sanctam ⁊ homousion trinitatem ⁊ ꝑ hec sacrosancta christi euangelia. eos qui ꝯtra hanc fidem venerint: cū dogmatibus ⁊ consecratoribus suis eterno anathemate dignos esse ꝓnūcio. ꝙ si egoipe aliq̄ñ contra hoc aliquid sentire aut predicare presūpsero: canonū seueritati subiaceam. Lecto ⁊ plecto sponte subscripsi hanc ꝯfessionem mee fidei de corpe ⁊ sanguine dn̄i nostri iesu christi a berlengario rome coram.c.xiiij ep̄is factam. Misit papa nicolaus per vrbes italie germanie gallie: ⁊ ad quecūꝙ̄ loca fama prauitatis eius ꝑuenire ante potuit: ut ecclesie q̄ prius doluerant de auerso atꝙ̄ ꝑuerso: postea gaudeant d̄ reuerso atꝙ̄ cōuerso. Item in libro de officijs.

Quare elementorum spēs reseruentur: cum vere sit corpꝰ christi ⁊ sanguis.

Ore dicas: quō vera caro: quō verus sanguis: q similitudinē non video carnis nō video sanguinis veritatē: primo omniū dixi tibi de s̄mone christi: qui opatur: ut possit mutare ⁊ conuertere genera ⁊ instituta nature. Deide ubi non tulerunt sermonē christi discipuli eius: sed audientes quia carnem suā daret ad mā ducandū et sanguinem suum ad bibendum: recedebant: solus tamen petrus dixit verba vite eterne habes: ⁊ ego a te quomodo recedam. ne igitur plures hoc dicerent et ne veluti quidam esset horror cruoris: sed maneret grā redemptionis: iō in similitudine quidem accipis sacramētum: sed vere nature gloriā virtutemꝙ̄ consequeris: ego sum inquit panis viuus qui d̄ celo descēdi. Item augu.in expositione psalmi quarti.

Nō carnaliter sed sp̄ūaliter christi corpus ⁊ sanguinē debemus accipere.

Prima quidem inquit heresis i discipulis christi ueluti a duricia eius sermōis facta est. Cum enim diceret nisi quis manducauerit carnem m.⁊.b.san.m.n.h.v.eternam. illi v̄o non intelligentes dixerunt adinuicem: durus est hic sermo: quis eum potest manducare: dicētes: durus ē hic sermo: sepauerūt se ab illo et remansit cum duobus discipulis. discedentibus illis instruxit eos qui remanserūt. Spiritus est inquit qui viuificat: caro nihil ꝓdest. verba que locutus sum ad vos spiritus ⁊ vita sunt. Intellexistis spiritualiter spūs ⁊ vita sūt: Intellexistis carnaliter etiaȝ sic illa spūs ⁊ vita sunt: sed tibi ñ sunt spūs ⁊ vita: qui spūaliter non intelligis. spūaliter intelligite que locutus sum. Non hoc corpus quod videtis mā ducaturi estis: ⁊ bibituri illuȝ sanguinē quem effusuri sunt: q me crucifigent. sacramentū

g Gra.i.gratis corpus datū.
h In similitudine.i.in spē panis et vini.
i Nature.i.corporis xp̄i.
a Prima.i.q.i ꝑfert cōt ibi dr̄ ꝙ simonia fuit p̄ma heresis in eccl̄a: sed dic prima.i.precipua.i.q.ult.patet.
b Inquit. Casꝰ cuȝ dn̄s faceret s̄monē p̄ñibꝰ apostolis et discipulis alijs inter alia dixit: nisi qs māducauerit carnem.m.et bi.sā.m.nō ha.vitam eternā: qdā discipuli ꝓpter duritiā s̄monis recesserūt: tūc istruxit dn̄s q̄lr̄ hoc esset intelligendum ⁊ maxime ꝑ id qđ dixit: cū viderit filiū hōis ascēdētē ⁊c. ipsi.n. intellexerūt ꝙ ꝑ ꝑtes et in eadē forma deberēt acciper corpꝰ xp̄i: et ꝑterea qđ ꝯsumerēt illud comededo. hoc nō esse faciēdū declarat.
c Eius.s.christi
d Spūs.i.spūalis intellectus.
e Qui viuificat.i.ꝓdest ad salutem.
f Caro.i.carnalis itellectus
g Et vita sūt.i.spūalē vitā ꝯferūt uel spūaliter itelligenti vita cōferuntur.
h Et vita.nō.n.carnaliter itelligēti sūt spūs ⁊ vita.
i Hoc corpus.i.nō in eadē specie vel grossitie vel representatōe: i q̄ me videtis et pati videbitis non

manducabitis carnem meā ⁊ sang.m.bi.sed ī sacr͂o ī.e.c.pri.et.c.omnia.
k ¶ Caro aūt.i.carnalis intellect⁹.carnalē intellectū vocat eoꝝ intelligētiā:q dicūt ł credūt corp⁹ xp̄i p ptes diuidi.vnde scribit ⁊ qūo ⁊c͂.
l ¶ Intellexerūt.s.discipuli recedētes.
m ¶ Hoc vos.verba xp̄i usq̄ ibi si ergo: vel suspēditur usq̄ illuc ubi erat.
n ¶ Sic.supple tc̄ intelligetꝰ:qd est h° qđ corp⁹ meū ī sacr͂m do.et tūc legit͂ sine interrogatōe.ł sic supple tūc intelligetꝰ qđ dictum ē. postea v͂ba sc͂t augustini interrogatiue dicētis:qd est hoc?qsi dicat qd sibi vult h° v͂bū dn̄i? ⁊ stati subiūgit solutōe; dicēs.hic ⁊c͂.
o ¶ Cū videritis interrogādo h° ī serit aug⁹.
p ¶ Corp⁹.in tali forma ⁊ p partes
q ¶ Quia gr̄a.i.corp⁹ suū gratia nobis datū.
r ¶ In quo.s.sub illa specie in qua resurrexit.
s ¶ Q;.i illa.s.forma ⁊ repn̄tatiōe in q̄ hūanis ⁊ corporeis sensib⁹ subiici valet.lȝ enī; vbiq̄ sit etiā in altari quolibet in vera forma quā; d̄ v̄gine sumpsit: nō tn̄ subiicit͂ corporeis sensibus.
t ¶ Ueritas.i.verū corp⁹ ī forma pāis ī altari quolibet ubi ꝯsecr͂: et h° ē ubiq̄.s.i q°libȝ altari vbi ꝯsec͂ł vitas.i.diuitas
u ¶ Non.h° corp⁹.i hac grossa s͂ba ⁊ n̄ ī tali forma.
x ¶ Inuisibilit͂.i.s̄b sp̄e i q̄ n̄ vr͂.i.sub sp̄e panis ⁊ vini.
y ¶ Nō ipsum.i sua sp̄e.s.ut in ea sensibus corporeis subiiciat͂.
a ¶ Quid ē.Casus.duob⁹ mōis māducat͂ xp̄s.vno

aliqđ vobis ꝯmēdaui: sp̄ualit͂ intellectū viuificat vos.caro aūt n̄ ꝓdest q̄c̄q̄. Sȝ qūo illi intellexerūt:sic rn̄derūt. Carnē qppe sic intellexerūt:sic͂ in cadauē vendit͂ aut in macello dilaniat͂. Sciēs aūt iesus ait: hoc vos scādalizat q2 dixi: do vobis carnē meā māducare ⁊ sāguinē meū bibē.si ergo videritis filiū hoīs ascēdentē ubi prius erat:qd ē hoc hic soluit qđ illos mouerat. hinc apuit vn̄ fuerāt scādalizati hic plāe sic intelligerēt. Illi aūt putabāt erogatuꝝ cōp⁹ suū.ille dixit se ascēsuꝝ in celū utiq̄ integꝝ:cū videritis filiū hoīs ascēdētē ubi erat pri⁹: certe uł tūc videbitis: q2 n̄ eo mō quo putatis erogat corp⁹ suū: uel tūc itelligetis: q2 gr̄a ei⁹ n̄ ꝯsumit͂ morsib⁹. Itē donec seculū finiat͂ sursū dn̄s ē: sȝ tn̄ etiā hic nobiscū ē veritas dn̄i. corpus.n.in q° resurrexit: in vno loco eē oportet: veritas autē eius vbiq̄ diffusa est. Item augu.in epistola ad hireneū.

Nō christi corpus qđ in cruce pependit: accipis? ⁊ quo non

Non hoc corp⁹ qđ videtis māducaturi estis ⁊ bibituri illū sāguinē: quē effusuri sūt illi:q me crucifigēt ip̄m quidē ⁊ n̄ ip̄m.ip̄m inuisibilit͂: ⁊ n̄ ip̄m visibilit͂.vn̄ ⁊ subdit͂:si necesse ē illđ celebrari visibilit͂: necesse ē illud inuisibilit͂ intelligi.
Itē aug.in s͂mōe d̄ verb̄ euāgelij. Quid sit corpus christi māducare ⁊ sanguinē eī bibē

Quid ē christū māducare: Nō hoc est solū in sacr͂o corpus eius accipe. Multi.n.indigne accipiūt de quibus ait apl̄s: q māducat ⁊ bibit calicē idigne: iudiciū sibi.m.⁊ bi. sȝ qūo māducādus ē christus qūo ipe dixit. qui.n.māducat car.m. ⁊ bi.sang.m.in me manet ⁊ ego in eo.si indigne accipit sacr͂m: acqrit tormētū magnū. Itē aug.in li.de remedio pnie. Credere in christū est manducare christum.

Ut qd paras dentē ⁊ vētrē crede ⁊ māducasti. credē eni in euȝ hoc est panē ⁊ vinū māducare. q credit in eū manducat eū. Itē aug.in li.snia rū ꝓsperi Sacr͂m ⁊ res sacramēti sacrificiū eccl͂e ꝯficiunt.

Hoc est qđ dicimus qđ modis oibus approbare ꝯtēdim⁹: sacrificiū eccl͂e duobus modis ꝯf.ci duob⁹ ꝯstare: visibili elemētoꝝ sp̄e: ⁊ inuisibili dn̄i nr̄i iesu christi carne ⁊ sanguie ⁊ sacr͂o ⁊ re sacr͂i.i.corpe christi:sicut christi ꝑsona ꝯstat ex deo ⁊ hoie: cū ipse christus ver⁹ sit deus ⁊ verus sit hō: q2 oīs res illaꝝ reꝝ naturā ⁊ veritatē in se ꝯtinet ex qbus ꝯficit͂. Cōficit͂ aūt sacrificiū ecclesie duob⁹: sacr͂o et re sacr͂i id ē corpe christi. Est igit͂ sacramētum ⁊ res sacr͂i corpus christi ¶ Item. Caro ei⁹ est quā forma panis optam in sacramēto accipim⁹: ⁊ sāguis e⁹ quem sub vini specie ⁊ sapore potam⁹. Caro videlicȝ carnis ⁊ sanguis ē sacr͂m sanguinis: carne ⁊ sāguie vtroq̄ inuisibili sp̄uali intelligibili signat͂ visibile dn̄i nr̄i iesu christi corp⁹

mō sacramētalit͂ qđ ꝯpetit bonis et malis.alio mō cū p fidē ⁊ dilectōe; coopantē accipit͂:hoc ē tm̄ bonoꝝ. qri autē solet h͂:utrū xp̄i corp⁹ sumat͂ cū diuinitate ⁊ aīa.h. dic͂ q̄ n̄ sumit͂ ibi diuinitas ł aīa.alij aūt ut.b.dn̄t q̄ sumēdo corp⁹ sumo deitatē ⁊ aīā;: qa tu q accipis carnē diuine substātie ei⁹ ī illo pticipas alimēto.ī.e. sicut verus est.
b ¶ Solū.i.corp⁹ xp̄i q̄s uis.n.sit ibi deitas ⁊ humanitas.i.aīa ⁊ caro:solam tn̄ ei⁹ carnē sct͂ ī cruce imolatā quotidie ī altari māducam⁹ siue bibim⁹ nō deitatē n̄ aīam In solā.n. carnē pāis ꝯuertit͂ ⁊ vinū ī sāguinē.
c ¶ Calicē. tot⁹ integer māducat͂ ⁊ sumit͂.ī.e.in uitat.nō tn̄ aīa ł deitas q2 illa nō ptinēt ad cibū ei potum.h.
d ¶ Ipse dixit. vn̄ cōcedit͂ ista.tot⁹ xp̄s fuit ī sepulchro.i.ꝑsōa illa hūana nā.s.s͂ȝ nāȝ hūanitat͂ nr̄e s͂m corp⁹. nō tn̄ hic ꝯced:t͂ ista:totum id qđ xp̄s erat:erat in sepulchro.⁊ ita s͂m.b. lȝ q̄s sumat totū xp̄m nō tn̄ ei⁹ aīam al͂ aīalitatē.
e ¶ Sāguinē. p fidem ⁊ charitatē. q̄si q̄ ē de vnitate eccl͂e quā caro ⁊ sāguis me⁹ significat.
f ¶ Manet.i.p dilectionē adheret: et ego per gr̄am inhabitantē in eo maneo de pe.di.i.§. h° idē.v.resuscitatus.

a ¶ Ut qd.ventrē. vnđ subaudit͂ tm̄.vł vbi nō pōt h͂ri copia corporis dn̄i: sed nō ꝓhibet sacramētalit͂ accipi corpus dn̄i; sed q̄ necessitate instāte ei nō obest si nō accipit.ex quo per eū nō stat. cū.n. nō accipit manducat sp̄ualiter sed nō sacramētaliter.ā c.,primo.

a ¶ Hoc ē.Casus: In p̄ma pte dr͂: q̄ sacr͂m eccl͂e cōstat ex duob⁹.ex visibili elemētorū specie ⁊ inuisibili corpore ⁊ sanguine xp̄i qđ ꝓbat per similitudinē inductā ex ꝑsona christi q̄ ex deo ⁊ homine ꝯstat. In s͂a pte dr͂: q̄ veram carnē et verū sanguinē accipim⁹ sub sp̄ē panis ⁊ vini. In tertia parte: q̄ celeste sacr͂m.qđ est in altari: improprie dr͂

corpus xpi ſicut baptiſm⁹ improprie dr̄ fides. In quarta dr̄ duobus mōis accipi corp⁹ chriſti.
b ¶ Duobus.i.duo ↄtinet̄.i.duo ſimul eſſe in ↄſecratōe fa cta: ſpecies viſibilis et corpus inuiſibile.

n ¶ Paſſio. ſub hac appellatōe accipe carnē xpi et ſanguinē. o ¶ Fides.i.fides vocat̄.cū.n.dr̄ ī fidē parētū puuli ſaluāt: itellr̄.i.ī baptiſmo ſuſcepto ī fidē parētū, ſilr̄ pueri dicūt̄ fideles ñ a fidei ꝟtute ſed a ſacr̄o fidei: ut.ī. di.iiij. nihil.

et palpabile plenum grā omnium virtutum ⁊ diuina maieſtate. ¶ Item: Sicut ergo celeſtis panis: qui chriſti caro eſt: ſuo modo vocatur corpus chriſti: cum reuera ſit ſacramentum corporis chriſti: illius videlicet quod viſibile quod palpabile mortale eſt: in cruce poſitum eſt: uocaturq; ipſaq; immolatio carnis que ſacerdotis manibus fit: chriſti paſſio mors crucifixio non rei veritate ſed ſignificāti myſterio: ſic ſacramentū fidei quod baptiſmus intelligitur fides eſt. Hieronymus in epiſtola ad epheſios.

Quotmodis caro chriſti intelligatur.

Dupliciter intelligitur caro chriſti ⁊ ſanguis uel ſpūalis illa atq; diuina d̄ qua ipſe ait: Caro.m.ve. eſt cibus ⁊ ſanguiſ.m.ve. eſt potus: Et niſi man.car.m.⁊ bi.ſan.m.nō h.vi.eternam: vel caro mea q̄ crucifixa eſt ⁊ ſanguis q̄ militis effuſus eſt lancea. Item auguſtinus in libro de trinitate ad corinthios.

De eodem.

Quia morte domini liberati ſumus huius rei memores in edendo ⁊ potando carnem ⁊ ſanguinem: que pro nobis oblata ſunt ſignificamus. Item in pſalmo. xx.

Quomodo chriſtus ſit immolatus ſemel: ⁊ quomodo quotidie immolatur.

Semel chriſtus mortuus eſt iuſtus ꝓ iniuſtis: ⁊ ſcimus ⁊ certum habemus ⁊ ſpe immobili retinemus: q̄ chriſtus reſurgens a mortuis iam nō moritur: mors illi ultra non dominabit̄. verba iſta apoſtoli ſūt. tamen ne obliuiſcamini quod ſemel factū eſt: in memoria noſtra ſit omni anno quotiēs paſca celebratur. nūquid totiēs chriſtus occiditur? nō: ſed anniuerſaria recordatio repreſētat quod olim factum eſt: ⁊ ſic nos facit moueri tanq̄ videamus preſentem dominū in cruce. Item in libro ſententiarum proſperi.

Semel imolatus ē in ſemetipſo chriſtus: ⁊ tamē quotidie immolatur in ſacramento quod ita intelligendum eſt: q̄ in manifeſtatione ſui corporiſ in diſtinctione ſuorum mēbrorum omniū verus deus ⁊ verus homo ſemel tātum in cruce pependit: offerens patri ſe ipſum hoſtiam viuam ⁊ paſſibilem mortalē viuorꝫ ac mortuorum redēptionis efficaceꝫ eorum ſcilicet quos altitudo

c ¶ Et re ſacr̄i.i. p⁹ ↄſecratōeꝫ ſacerdotis: q̄ ſacrificiū dr̄: duo ſunt ibi ſ.ſacr̄m ⁊ res ſacramēti q̄ ante ↄſecratōem ibi ñ erant.
d ¶ Et re ſacramēti. ſiue ſacrificiū hoc dicat̄ ipm ſacr̄m. ſ.ſpēs uiſibilis: ſiue corp⁹ xpi ſiue ipſa immolatio corporis xpi: ñ eſt verum ꝙ h̄ dic̄.ſ. ꝙ ↄſtat ex ſacr̄o ⁊ re ſacramēti: q̄ ex his nihil ↄficitur. ſed tenet̄ collectiue ꝓ ipſo ſacr̄o ⁊ re ſacramēti. et ē īpropria locutio.i.illa duo ſic ⁊ ꝓbatio ē valde īpropria q̄ ſequit̄: xpi perſona ꝑficit̄ ex deo ⁊ hoīe.i. xp̄s eſt ver⁹ de⁹ et hō. nō.n. ex deo et hoīe aliqd ↄſtituitur. vñ aug⁹. xp̄s ē vna perſona gemine ſbē: q̄ de⁹ et hō. nec de⁹ hui⁹ ꝑſone ꝑs dici pōt.
e ¶ Corpore. q̄ſi in ſe hꝫ diuinitatē et humanitatem: alterꝫ nāli: alterū ꝑ vnionē. nō.n. ex hoīe ⁊ dō aliqd cōſtituit̄: ſꝫ ſic̄ ad ↄſtitutōem alicuius totius exigūt̄ ad minus duo: ita et ad h° ut xp̄s ſit de⁹ et hō exigiī ut illa duo ſint ī eo.i.hūana et diuina nāa ⁊ hac ſimilitudine dr̄ ↄſtare ex illis ſilr̄ ex ſacr̄o et re ſacramēti nihil ↄſtituit̄. ſꝫ dr̄ ↄſtare ex illis ſacrificiū totalit̄ acceptū.ſ. ut q̄ſi collectiue accipiat̄. q̄ ad h° ut plenū ſit ſacrificiū: illa duo oportet adeſſe.

p ¶ Dupl̄r. intelligit̄.i. pōt intelligi ſm̄ illaꝫ formā ⁊ quātitatē quā hūit ī cruce: ſ ſm̄ quātitatē corporis glorificati. qđ ſpūale vr̄ qđ nulli ſēſui ſubiacet.ī.e.ī illo ſacramēto.
q ¶ Quia morte oblata nō in eadē forma.
r ¶ Semel. et ſcimus.xxij.q.v.hoc videt̄.
ſ ¶ Ne obliuiſcamini.ar. ꝑpt̄ memoriā mlt̄a fieri. ſ.e. diſti.⁊ dixit. claudit̄ hoc vaſe nr̄i pie victia paſce. Viua ſalutaris ſer̄ ī cruce: ſēꝑ in aris. Quos recreas ieſu tam ſacri corporis eſu. A vicijs múda ſacrati ſāguinis vnda. Sed credit̄ ieſus remanet integer eſus. Res occultat̄. q̄re? q̄a ſi videat̄. Forſitā horreres ⁊ mādu care timeres. vt ſine ſubiecto nubes ī aere pēdet Et cētrū t̄re ſuſtētas abyſſos ī mari: Sic vini color ſapor ⁊ pondus quoq; panis.

f ¶ Cōſtat.i.de⁹ ⁊ hō ex d̄ bere.cū xp̄s.
g ¶ Quā forma. ⁊ ita nō eſt panis. ar.ī.e. pāis. ar. ꝯ.ī.e. q māducat.
h ¶ Caro.i.ſpēs panis: ſub q̄ latet corp⁹ xpi ē ſacr̄m carnis xpi.
i ¶ Et ſanguis.i.ſpēs vini ſub q̄ latet ſanguis chriſti ē ſacramētum ſanguis chriſti.
k ¶ Inuiſibili. dupl̄r q̄dē māducat̄ xp̄s.ſ.ī ſacr̄o qđ boni et mali faciūt: ꝑ fidē cooꝑantē ⁊ ꝑ dilectōem qđ bonorꝫ ē dūtaxat. h̄ Et nō ꝙ ī ſacramētis duo ſūt res: xpi corp⁹ et vnitas eccl̄e ſm̄ qđ notāt̄ h̄ duo mōi māducādi ſacramētalis et ſpūalis.
l ¶ Viſibile.ſ. quoſdam.
m ¶ Celeſtis.i. celeſte ſacr̄m: qđ ꝟe repñtat xpi carnē dicit̄ corp⁹ xpi: ſꝫ improꝑe. vñ dr̄ ſuo mō: ſꝫ nō rei ꝟitate ſꝫ ſignificāti myſterio: ut ſit ſenſ⁹ vocat̄ chriſti corp⁹.i.ſignificat̄.

t ¶ Repñtat. q̄ tc̄ legit̄ paſſio dñi: ⁊ plenī⁹ oia q̄ ī ei⁹ paſſiōe acta ſt̄ ad memoriā r̄ducūt̄. forte dic̄ d̄ his q̄ fiūt ī paraſceue ⁊ d̄ ſalutatōe crucis ſ ꝑꝫ aliq̄ꝝ eccl̄arū ↄſuetudinē q̄ ſolēt paſſionē r̄pñtar̄ ⁊ r̄ſurrectōeꝫ
u ¶ Semel imolat⁹ ē ī ſemetipō.i.paſſ⁹.ī ꝑpa ꝑſōa ī forma humana.
x ¶ Immolat̄.i. ei⁹ imolatio r̄pñtat̄ ⁊ fit mēoria paſſiōis.
y ¶ Qđ.i. qđ ſcl̄
z ¶ Altitudo. xp̄s mortu⁹ ē ꝓ oib⁹ quo ad ſufficiētiā nō quo ad effectū. efficax.n. fuit quantū in redimēte, ſꝫ ꝑ eos ſtetit q̄ ſe idignos fecerūt. mortu⁹ ē q̄° ut h̄ dr̄ ꝓ ſol̄ ꝑdeſtiatis q° ad effectū: ſꝫ q° ad ſufficiētiam pro omnibus.
⁊ ¶ Preſciuit. in bona ſignificatōe.l.

a ¶ In xp̃o.oblata.i.corp⁹ xp̃i oblatũ ẽ i ara crucis. b ¶ Offerim⁹.quotidie offerrẽdo.
c ¶ Et vna ẽ.i.vnius paſſionis repreſentatio nõ multarũ:ſicut dicitur vna fides:
d ¶ Idipſũ.i.immutabile ⁊ ꝑpetuũ ẽ.di.c.qa corp⁹ ut ꝑpetua eſſ3 redemptõis oblatio:q2 huic aliõ ſacrificiũ ñ ſuccedit ut ſacrificijs lega lib⁹ qb⁹ ſacrificiũ no.te.ſucceſſit.q: d.iſtud nõ mutat q2 idẽ eſt qð fuit ⁊ iõ ipm̃ ſemꝑ id ipſum.b.
e ¶ Plenus.q2 i q̃libet parte ẽ totus.ĩ.e.ubi ꝑs ẽ:
f ¶ Unũ.i.vna fõma cõfectũ et tñ plura ſũt ſacrificia
g ¶ Ille.ut..ſ.e.quia.
h ¶ Hoſtiam.ſ.ſe ipſum.vñ verſus Rex cedet in cena turba cinct⁹ duodena. Se tenet i manib⁹:ſe cibat ipſe cibus.
i ¶ Conſumi.⁊ iõ ipſum ſemper id ipſum.b.
k ¶ Hoc.n.facite dicũt quidã:φ ꝑ hec uerba dñs apoſtolos ordinauit:hoc facite ⁊c.
a ¶ Liquido.ꝓpterea.nõ ergo oĩs chriſtiana ctio noſtra eſt lectio.ĩ.di.iiij.proprie.xiiij.q.v.dixit.
b ¶ Calũniandũ.ẽ.i.calũnia eſt im ponẽda.
c ¶ Seruat.nũqd qs pficeret praſ⁹ h.dic φ ñ:ſ3 fec⁹ dicat i alijs ſacramẽtis.B.võ dicit ꝯ ⁊ ego:lic3 fieri nõ debeat:q2 ut hic colligit nõ ẽ ieiuniũ de ſba.al ñ pfeciſſet dñs.

diuini conſilij redimendos iudicauit preſciuit predeſtinauit vocauit modis atq3 tẽporibus quibus id fieri congruebat. Item ambroſius in epiſtola ad hebreos.

Hoſtia que ſemel oblata eſt: ĩ recordatiõe ſue mortis quotidie offertur.

In chriſto ſemel oblata ẽ hoſtia ad ſalutem ſempiternam potens. quid ergo nos nonne per ſingulos dies offerimus: ſed ad recordationem mortis eius: et vna eſt hoſtia non multe: quomodo eſt vna non multe: quia ſemel oblat⁹ eſt chriſtus. hoc autem ſacrificium exemplum eſt illius: idipſum ſemper idipſum. proinde hoc idem eſt ſacrificium. Alioquin dicetur: quoniã in multis locis offert: multi ſunt chriſti nequaq3: ſed vnus vbiq3 chriſtus: et hic plenus exiſtens ⁊ illic plenus. ſicut enim quod vbiq3 offertur: vnum eſt corpus et non multa corpora: ita ⁊ vnum ſacrificium. Pontifex autem ille eſt qui hoſtiã obtulit nos mandantem. Itẽ ipſam offerimus etiam nunc q̃ tunc oblata eſt: conſumi non poteſt. quod nos facimus: in cõmemorationem fit eius qð factum eſt. hoc enim facite ait in meam cõmemorationem. Item auguſtinus in libro reſponſionum ad ianuarium.

Sacramentum corporis chriſti non niſi ieiuni debemus accipere.

Liquido apparet quando primo acceperunt diſcipuli corpus ⁊ ſanguinem domini nõ eos accepiſſe ieiunos. nũquid tamen propterea calumniandum ẽ vniuerſe eccleſie: φ a ieiunis ſemper accipitur. Ex hoc enim placuit ſpiritui ſancto: ut in honore tanti ſacramenti prius in os chriſtiani dominicum corpus intraret q̃3 ceteri cibi. Nam ideo per vniuerſum orbem mos iſte ſeruatur. Neq3 enim quia poſt cibos dominus dedit: ꝓpterea pranſi aut cenati fratres ad illud ſacramentum accipiendum conuenire debent: aut ſicut faciebãt quos apoſtolus redarguit ⁊ emendat: menſis ſuis iſta miſcere. Namq3 ſaluator quo vehementius commẽdaret myſterij illius altitudinem: vltimum hoc voluit infigere cordibus ⁊ memorie diſcipulorum: a quibus erat ad paſſionem digreſſurus: ⁊ ideo nõ precepit quo deinceps ordine ſumeretur: ut apoſtol' ꝑ quos eccleſias diſpoſiturus erat: ſeruaret hunc locum. Nã ſi hoc ille monuiſſet: ut poſt cibos alios ſemper reciperetur credo φ eum morẽ nemo mutaſſet. Cum vero ait apoſtolus de hoc ſacramento loq̃ns propter quod fratres cum veneritis ad manducandum inuicem expectate: ſiquis eſurit domi manducet: ut non ad iudicium cõueniatis: ſtatim ſubtexuit: que ad eiuſdem ſacramenti ordinem pertinent ſcilicet quomodo ieiuni ⁊ cetera. Cetera autem cũ venero ordinabo. Ubi datur intelligi: quia multum erat: ut epiſtola totum illis agendi ordinẽ inſinuaret: quod vniuerſa per orbem ſeruat eccleſia ab ipſo ordinatũ eſſe: quod nulla orarum diuerſitate variat. Itẽ ambroſius in libro de ſacramẽtis.

Ante ꝯſecrationẽ ẽ panis: ſ3 uerbis i eius corp⁹ mutat.

Panis eſt in altari vſitatus

d ¶ Nãq3 ſaluator.ñ reddit hic rõ quare poſt cenã xp̃s ſuũ corp⁹ dedit.ſ3 tñ q̃re p⁹ oĩa.i.ultimo loco. ſi ergo queris q̃re poſt cenã corp⁹ ſuũ ⁊ ſanguinẽ xp̃s dederit.R. iõ cenatus dñs cenatis diſcipulis corp⁹ ſuũ tradidit: ut in hoc ſacramẽto ꝯſũmatõem oĩum ſacramẽtoꝝ veteris teſtamẽti ⁊ agni paſcal' quẽ añ mãducauerat et ceteroꝝ mõſtraret.
e ¶ Infigẽ.na3 ⁊ pacta nouiſſima ⁊c.C.ð pact. pacta.ar.ꝯ.ẽ.de pe.di.ij.ꝑncipiũ.v.i.ut docet tulli⁹ i rethoricis validiora argumẽta i pn̄.⁊ i fi.eẽ ꝓponẽda.illud.n.ꝓcedit qð nouiſſime fit.ff ð acq.poſ.ſiqs ante cõdurit.
f ¶ Digreſſur⁹.qm̃ ipẽ dixit.vos oẽs fugietis et ego vadã imolari ꝓ uob
g ¶ Seruaret.ar.qð canõ ñ determiat:nos determinare poſſum⁹:ut.xxij.q v.h⁹ vr̃.xxiij.q.ij.quos de⁹.ff.de teſti q̃ſitũ.ar.ij.q.v.cõſuluiſti.
h ¶ Mutaſſ3.qð.n.dñs iubet:bon⁹ ſeru⁹ ñ mutat.xxviij.q.i.ſic.n.
i ¶ Ad manducãdũ corpus dñi.
k ¶ Mrũ.h⁹ mlũ reſpicit illud:cetera aũt.
l ¶ Inſinuaret.de his q̃ debeãt ordinari.
m ¶ Ordiatũ.ſi.xij.diſti.illa.
n ¶ Oraꝝ.i.regionũ.
a ¶ Panis i altari. In p̃ma ꝑte dicit:φ ad ꝓlatõem illi⁹ forme.h⁹ eſt corp⁹ meũ ⁊c.panis et vinũ tranſeũt i corp⁹ chriſti:et hoc ꝓpt̃ illoꝝ verborũ chriſti efficaciã:ille.n.q et nihilo creauit oĩa:ſatis põt h⁹ ſic ꝯmutare. In ſcd̃a ꝑte rñdet cuidã obiectõi q̃re ñ ſumit i eadẽ forma i q̃ xp̃s paſſus ẽ. In tertia põit vba illa ad q̃ fit trãſſubſtãtiatio:reliqua de ſolẽnitate eẽ occulte oñdẽs. In q̃rta ꝓbat nos i altari accipe veꝝ corp⁹ xp̃i.auctẽ eiuſdẽ.

b ¶ Sacramētorum.pluraliter dicit propter specierū pluralitatē vnū tñ est sacramētū:qꝛ vnꝰ sub vtraqꝫ spē ē christꝰ
c ¶ De pane.i.panis transit in carnem et corpus christi:et hoc per ꝯsecratōem.s̄.e.panis.
d ¶ Quibꝰ.q.d.attende cꝰ vba sit:et videbitis.
e ¶ Sacramētū.duz panis est:nullum est ibi sacramētuz:qꝛ nihil significat.sed cū incipit trāsire in corpꝰ christi:statiz spēs panis incipit significare corpus christi:et eē sacrm̄ cū aūt nil significaret tunc non erat sacrm̄.nō tñ panis vl' sacramentum vel corpus christi ꝯsecrat̄ precibus sed in sacrm̄ quod ē corpus christi panis fit trāssubstātiatio.
f ¶ Cōficitur.i.trāsire facit substātiā panis ꝛ vini in verū corpus.et in verū sanguinē.
g ¶ Quis s̄mo.i. qua vi ꝛ qua potētia hoc facit corpꝰ christi ra.s.q̄ creauit cuncta.
h ¶ Quo.i.qua ptāte facit:et ita querēdo soluit h.hoc tñ ē īpossibile ꝙ panis fit corpus christi sed talia uerba ad sanū intellectū sūt ītelligēda
i ¶ Que erāt.añqꝫ cōsecrarētur:sed esse desierūt.sic.n.sapor aque p̄mixte calici desinit esse: ita s̄ba panis desinit eē in ꝯsecratōe supueniēte
k ¶ Iā corpꝰ.i.corpus christi trāsit accedente christi forma:ita ut pꝰ ꝯsecratōem non sit iā ibi panis.sed ver̄ corpus.
l ¶ Similitudinē.i.tm̄ significat.
m ¶ Mortis.i.represen tatōis mort̄.siue passiōis
n ¶ Similitudinē.i.speciem sub q̄ latet corpus christi mortuū p̄ nobis ad similitudinē cꝰ et nos p̄ ipso mori debemꝰ saltē ī pctīs
o ¶ Sanguis.nō colore sed representatōe.
p ¶ Uniuersa.i.vinum et aquā.
q ¶ Non iste panis.q vadit.i.nō incorporatur:sicut ceteri cibi q in stomacho digerūt.vel nō descēdit in stomachū sicut ille cibus corporalis vel nō trāsit in sustētatiōem corporis sicut ille.est.n.cibꝰ aīe nō corporis. vñ subaudit sed ꝛc.h.species tñ bene vadūt in corpꝰ sed nūqd ibi est sacramētum?nō:qꝛ desinit ibi esse corpꝰ christi:ꝛ tam diu est ibi sacrm̄:q̄diu est corpꝰ christi:sed q̄diu hꝰ fit.i.usqꝫ ad quē locū p̄cedat pergulā nescio sed lz nō sit sacrm̄ cum est in corpore:si tñ euomerit: cum veneratōe ē fuā/dū:quia sacramētum fuit.

ante verba sacr̄or̄.ubi accessit ꝯsecratio:de pane fit caro christi.hoc igit̄ astruamꝰ:qūo aūt pōt qḋ panis ē eē corpus xp̄i.ꝯsecratio aūt qbus vbis ꝛ cuiꝰ s̄monibꝰ ē dñi iesu.Nā p reliq̄ oia q̄ in supioribꝰ a sacerdote dicunt̄:laus deo defert̄. orōne petit̄ p pplō p regibus p ceteris. Ubi aūt sacrificiū ꝯficit̄ iā ñ suis s̄monibꝰ sacerdos:sz utit̄ s̄monibꝰ xp̄i. ergo s̄mōe xp̄i hoc ꝯficit̄ sacrm̄. qs s̄mo xp̄i:hic quo facta sūt oia Iussit dñs ꝛ fc̄a sūt celū terra ꝛ mare. Uides ergo qūo operatoriꝰ sit s̄mo xp̄i:si ergo tāta vis ē in s̄mōe dñi iesu:ut inciperet eē qḋ ñ erat q̄to magis operatoriꝰ ē:ut sint q̄ erant et in aliud ꝯmutēt̄: ꝛ sic qḋ erat panis añ ꝯsecrationē: iā corpus xp̄i ē pꝰ ꝯsecratōnē qꝛ s̄mo xp̄i creaturā mutat: ꝛ sic ex pane fit corpꝰ xp̄i.ꝛ vinū cū aq̄ in calice mixtū fit sāguis ꝯsecratōne verbi celestis. Sz forte dic̄ spēm sanguis ñ video:sz hz similitudinē.sic.n.mortis silitudinē sūpsisti:ita.n.sanguis silitudinē bibis: ut nullus horror cruoris sit: ꝛ p̄ciū tñ redēptionis opet̄. Didicisti:qꝛ accipis corpꝰ xp̄i. vis scire qꝛ verb celestibꝰ cōsecrat̄:accipe q̄ sunt vba:dicit sacerdos:fac nobis ingt hāc oblationē ascriptam rōnabilē ꝛc̄. Ind̄ oia illa euāgeliste sūt usqꝫ ad id:accipite siue corpꝰ siue sāguinē. Inde vba sūt xp̄i: Accipite ꝛ bibite ex hoc oēs:hic ē sāguis meus vide singl'a. q p̄die qꝫ pateret̄ accepit ingt in scis manibꝰ panē. añqꝫ cōsecraret̄ panis est: vbi aūt verba xp̄i accesserūt: corpꝰ xp̄i ē. deinde audi dicentē: accipite ꝛ edite ex hoc oēs hoc ē.n.corpus meū. ꝛ añ verba xp̄i calix ē vini ꝛ aq̄ plenus vbi verba xp̄i opata fuer̄t:ibi sanguis efficit̄:q plebem redemit. ergo vide qꝫ potēs ē s̄mo xp̄i vniuersa ꝯuertē. Deiñ ip̄e xp̄s testificat̄:ꝙ corpꝰ suū ꝛ sāguinē suū accipiamꝰ ḋ cꝰ fide ꝛ testificatōe dubitare ñ d̄bemꝰ

Itē Non corpus sz aīe substantiā fulcit panis vite etne.

Non iste pāis ē q vadit in corpꝰ: sz panis vite eterne:q aīe nr̄e s̄bam fulcit. Iste pāis quotidianꝰ ē.accipe quotidie qḋ quotidie tibi p̄sit.sic viue:ut quotidie merearis accipe. Item augu. in epl'a ad hireneū. Etiam s̄m carnem christus est panis viuus.

Christus panis ē:de quo q mãducat viuit in eternū.ḋ quo ip̄emet dixit ꝛ panis quē ego dabo caro mea ē p̄ mundi vita ꝛc̄. determiat qūo sit panis: ñ solū s̄m vbū quo viuūt oia:sz s̄m carnē assūptā p̄ mūdi vita.humana.n.caro q̄ erat pc̄to mortua carni mūde vnita icorpata vnū cū illa effecta viuūt de spū eiꝰ:sicut vnū corpꝰ de suo spū.q vo ñ ē ḋ cōpe xp̄i:ñ viuit de spū xp̄i Item

Quō christꝰ visibilit in sacris spūal.ter mãducat̄ ꝛ bibit̄

Qui mãducãt ꝛ bibūt xp̄m

r ¶ Quotidie.s̄.e.di.quotidie.et c.si quotiēscūqꝫ.
s ¶ Accipet̄.si fit sacerdos.si laicꝰ tēpore ꝯstituto. uel potiꝰ mystice spūalem notat sūptōem.vnḋ glo. ibi accipe quotidie.i.quotidie te prepara habilez ad suscipiendū.
t ¶ Christus.s̄m carnem s̄m quā est panis hominum.
u ¶ Carni christi. spūali.i.eccl'e.
x ¶ Unita.per p̄ticipatōem in ecclesia.
a ¶ Qui manducat ī sacramento.i.ī specie panis.et vini.
b ¶ Ueritate.id est vera caro ꝛ sāguis christi inuisibiliter mãducat̄.
c ¶ Mãducatur. .i.nō mãducãdi sumitur.et ita intellige oēs tales p̄cessus.
d ¶ Mãducatur nec mirū qꝛ surrerit occisus.mã ducat̄: ergo amplius mori ñ pōt siue manducetur siue non.
e ¶ Pāis.s̄.e.di. ego berlengarius cōtra.
f ¶ Sic fit.i.sacrz p̄ ptes diuidit̄:sub qꝰ totū et integrū xp̄i cōpꝰ latet.
g ¶ Mãducent.quia in sacramēto.
h ¶ Partem.totū corpꝰ christi sub parte speciei.
i ¶ Suā.et sub illa totū christum.
k ¶ Per ptes.glorificatū quidē corpus aliqꝫ lesionem pꝰ resurrectōem pati nō pōt.vi.q.iij.s̄m.
¶ Integer.si credis.
lm ¶ Uidetur.qꝛ species panis.et vini videt̄.

n ¶ Panis ē.id ē spēs panis ⁊ spēs calicis.
o ¶ Renūciant.ostendunt et ꝓbant.
p ¶ Qđ autem.i.sed.
q ¶ Postulat.nōibus partiū appellatur corpus et sanguis xpi.s.ipe species q̄ p ptes diuiduntur vocā tur corpus ⁊ san guis christi:sed si gnificati mysteri o:ut.s̄.e.hoc est.
r ¶ Postulat.i.ꝙ fideles instruunt debere credere.
s ¶ Panis.i.sub specie pāis latet corpus christi.et sub specie vini sā guis per significatōem.nam rei veritate viruncꝫ sub vtrocꝫ latet.
t ¶ Sacramenta s̄.i.q.i.multi secu larium.

a ¶ Credere.q credit dili gēdo eum super oia.s.sperādo eū sibi dare in pre miū ponendo to tam spēm in eo:i corporat sibi xpꝫ p fidē ⁊ dilectio nem et spē de pe.di.ij.charitas.
b ¶ Renascit.pu ta p baptismū vł per eucharistiaꝫ cū digne sumit.
c ¶ In sacramen to.i.in sacramen tali manducatōe sed etiā in spiritu ali.nam sicut i ba ptismo induitur christus interduꝫ sacramēto tenus interduꝫ quo ad vite sanctificatio nē.primū bonoꝝ ⁊ maloꝝ est cōe: sm bonoꝝ ⁊ pro rū.sed hꝫ est pro priū bonoꝝ.sic a malis mā ducat xps sacramētalit tm̄:a bonis vo sac mētalit ⁊ spūalit.⁊ ab oib⁹ credētib⁹ spiritualiter.
d ¶ Ad altare.i.ad vitam eternam.
e ¶ Iustificatus.i.e.panem.
f ¶ Discernit vtrū.s.iuste possit percipe.iustus.n.ac cusator sui ipsi⁹ est.ar.xiiij.q.ij.in presenti.

vitam māducat ⁊ bibit. Illū māducare ē refici. illū bibē ē viuē.qđ in sacro visibilit sumi tur:in ipa veritate spūalit mā ducat ⁊ bibit.māducat christ⁹ viuit māducat⁹:q: resurrexit occisus.nec qn̄ māducam⁹ p tes đ illo facim⁹.⁊ q:in sacro sic fit:⁊ norūt fideles:qn̄o mā ducent carnē christi vnusquis cꝫ accipit ptem suā.vñ ipa gr̄a ptes vocātur:p ptes mandu cat ⁊ manet integer totus in corde tuo.totus erat apud pa trē qn̄ venit in virginē.imple uit illā nec recessit ab illo.qđ videt panis ē:⁊ calix qđ etiaꝫ oculi renūciāt.qđ āt fides po stulat instruēda:panis ē corp⁹ christi:calix sanguis.ista ideo dicunt sacra:q: in eis aliud di cit ⁊ aliud intelligit.qđ videt spēm habꝫ corpalem.qđ intel ligit:fructū habet spūalem.q accipit mysteriū vnitatis ⁊ nō tenet vinculū pacis:nō myste riū accipit,p se sed testimoniū ꝯtra se. Item sup ioanne.

Quomodo spiritualiter corp⁹ chri sti sit accipiendum.

Credere i iesū christū hoc est mādncare panē viuū. q credit māducat.inuisibiliter saginat:q: inuisibilit renascit ⁊ q mā.car.m.⁊.b.m.s.h.u.e. Participatione.n.filij qđ ē p vnitatē corpis christi ⁊ sāgui nis:hō māducās viuit:non sū mēs tm̄ in sacro qđ mali faciūt sꝫ uscꝫ ad sps pticipationē:ut in corpe dn̄i tanq̄ membrū ma neat ⁊ ei⁹ spu vegetet: qđ est dn̄i eius mādata fuat: ad alta re dei inuisibile quo nō acce dit iniustus ille puenit: qui ad hoc psens iustificat⁹ accedit inueniet illic vitam qui hic di scernit cām suā. Item in li. iiij.de trinitate.

Sps sanctus inuisibiliter cor p⁹ ⁊ sanguinē christi sacrificat

Corpus ⁊ sanguinē christi dicim⁹ illud qđ ex fructib⁹ terre acceptū ⁊ prece mystica ꝯsecratū recte sumim⁹ ad sa lutem spūalē:in mēoriā dn̄ice passiōis.qđ cū per man⁹ hoīs ad illā visibilē spēm pducat: n̄ sanctificat: ut sit tā magnū sa cramtū nisi opante inuisibiliter spu dei:cū p hec oia q̄ p corpa les motus in illo ope fiūt:de⁹ operat. Item.

Per benedictionē panis effi citur corpus christi.

Non ois panis:sꝫ accipiēs bn̄dictionē christi fit corpus. Item. Dupliciter corpus christi intelligitur

Commēdauit.n. christ⁹ in hoc sacro corp⁹ ⁊ sanguinem suū:qđ etiaꝫ fecit ⁊ nosipsos. Nā ⁊ nos corpus ipsius facti sum⁹. Item. Sacrificium altaris sacrm est vnitatis.

Hoc sacrm pietatis est si gnū vnitatis vinculū cha ritatis.q vult viuē accedat et credat.⁊ incorpet hūc cibū ⁊ potū societatem vult intelligi corpis ⁊ mēbroꝝ suoꝝ qđ est ecclesie in pdestinatis Iteꝫ

Spūaliter magis q̄ corpalit corpus christi debem⁹ accipe

Panē de altari spūalit man ducare ē innocentiā ad al tare portare. peccata ⁊ si sint quotidiana vel nō sint morti

a ¶ Corpus et sanguinē.i.trāsire in corpus ⁊ sanguinem christi:quod ex fructibus terre acceptū ⁊ pce mysti ca ꝯsecratum.i.sacramētum in corp⁹ xpi trāssubstātiatū.
b ¶ Sumimus.ad salutem.s.si digne sumam⁹.
c ¶ In memoriā. vnde sacerdos cum celebrat crucē hꝫ ante se: et laici aliam extra.
d ¶ Par man⁹.q: hō ad ministrat q̄dā oppor tunitates:ut fiat panis ⁊ vinū.ar.xxvi.q.v.nec mirum.
e ¶ Uisibilē.i.visibilem oblatōem ⁊ celebratio nem et multis ꝯfectā.
f ¶ Nō sanctificatur.i.n̄ trāssubstantiatur sacrm ut sit ⁊c.
g ¶ Spiritu dei.s̄.dixit ꝙ sermo xpi.i.ipe xpus ꝯficit hoc sacramentuꝫ sed q: indiuisa sunt opa trinitatis.nō est hic ꝯri um.nō.n.per vnū soluꝫ excludūtur oia alia:nec per hoc excludit vocat sermo.xxiij.q.i.sic eniꝫ v.absit.
h ¶ Non ois.bn̄dicti onē institutā a xpo q̄ ē accipite ⁊ comedite hoc ē corpus meū.
i ¶ Commendauit cor p⁹.s.corp⁹ suuꝫ qđ ē eccl'a:ut sit simplex re latio:ut.s̄.e.q: passus.
k ¶ Nos corpus spiritu ale.dum sumus in eccle sia merito ⁊ noīe.
l ¶ Hoc.pietatis ē.s̄.⁊ xiij.q.iiij.ipsa.⁊.s̄ ē.di.quia passus.
a ¶ Panē.mortifera.q. d.si nō potes om nino peccata vitare:or dina ita saltē ut non sint mortifera.nam sine ve nialibus hec vita nō du citur.de pe.dist.iij.de quotidianis.debet eni aduersario pcm̄ remit tere.i.rancorē:ꝫ satisfa ctionē nō cogit remittē xxiij.q.iiij.si illic.

b ¶ Panis est.q.d.nō latet sub horribili specie vel nociua sed sub specie panis que est amica nature.S.
c ¶ Quē nō fallis.xxiij.q.iij.deus q.⁊ omniū secretoꝝ co gnitor est.s̄.xxij.di.erubescant.
d ¶ Fallere ipsū.ar.ꝯ.xvi.q.i.reuertimini.di.lxxxi.os ꝯ.sꝫ fallere quis pōt quātū in se est:sed nō,ꝙ deo aliā opinionē

inducat ꝓpter alicuiꝰ fallaciã quã habet: qm̃ ĩmutabilis ẽ xxij.q.iiij.incõmutabilis.

e Qui discordat.nõ mãducat.i.non incorporatꝰ corpori eiꝰ qḋ est eccl'a mãducãdo.i.credẽdo: ꝫ quotidie sumat corpꝰ ḋ virgine natum.hoc.n.mali accipiunt:ut.j.e.c.i.ꝛ.s̃.e.di. qd ẽ:et.c.credere.

f At sacta.obesse.occasionaliter sancta malis obsũt.s. cũ sunt ꝑ abusũ sũpta ꝛ sanctorũ abusio.i.ꝓsumptio ꝛ demeritas q̃ quis ꝓsũpsit indigne sumere.

g Salutem.i. illud qḋ poterat esse cã salutis: ñ digne susciperet.

h Et mala.i.digna patiẽtia maloꝝ.i. aduersorũ uel mala peccata ꝓsunt occasionalit.ar. di.xiij.nerui.et di.l.fidelior.et de pe.di.ij.§.hec itaqꝫ in talibus.

i Accipit.i. patient sustineatur.afflictio.

a Non ꝓhibeat. ar. ꝙ nõ dꝫ iudex ꝑm ꝯsciam iudicare. ar.iij. q.vij.iudicet.arg.ꝙ dꝫ iudex admittere iuramtũ volẽtis se purgare ḋ crimine cuiꝰ ꝯscius est iudex.j.e. ꝓ dilectõe ꝯ sed illud de manifestis ex de tẽp.ord.ad aures ar.cõtra.

b Dispẽsator. in qͦ casu nõ videt dare qḋ scit vel credit ei nocẽ: tñ sit medicꝰ eiꝰ et saluti eius dꝫ ꝓuidere. facit quod suũ est: cũ eũ monet ne accedat.

c Pingues.i. diuites in peccatis.i. peccatores: ꝛ hoc si occulti sunt

d Sed exactorẽ.i. ipe sacerdos moneat exactorẽ: q ĩportunꝰ exigit corpus dñi.

e Timere.s. deuꝫ.i.ut timeat deũ: ut ꝓpẽ eius timorem desistat: ꝛ ne accipiat et quo. ĩdigne accipit. si tñ nõ vult desistere: det ei potiꝰ q̃ꝫ instituet. vel sic: ita ipse sacerdos moneat pingues terre timere exactorẽ.i. deũ qui hoc exegit ab eis: q reuera exactor ẽ inquirẽdo merita singulorum.i.q.iiij.§.cõtra ego sum deus zelotes.

f Sicut.erat sacramentaliter.

fera: añq̃ꝫ accedatis dimittite debitoribꝰ vr̃is. si dimittis dimittet tibi. securꝰ accede. panis ẽ ꝛ ñ venenũ. ſꝫ vide si dimittis ne mẽtiaris deo: quem nõ fallis. mentiri deo potes: fallẽ ipm non potes. Item.

Sacrm̃ ñ vnitatem christi corpus accipit: q ab eo discordat

Qui discordat a christo nõ mãducat carnẽ eiꝰ: nec bibit sanguinem: ꝛ si tante rei sacramẽtũ ad iudiciũ sue ꝑditionis quotidie accipit. Itẽ.

Sancta nocent malis ꝛ mala prosunt bonis.

At sãcta malis pñt obesse bonis sunt ad salutẽ: malis ad iudiciũ. vñ apl's: q mãducat ꝛ bibit indigne: iudiciũ sibi manducat ꝛ bibit: ñ qꝛ res illa mala ẽ ſꝫ qꝛ malꝰ male accipit qḋ bonũ ẽ. Nõ.n.mala erat buccella q̃ iude data ẽ a dño. salutẽ medicus dedit: ſꝫ qꝛ ille qui indignꝰ erat accepit: ꝛ ꝑniciẽ sui accepit. ꝛ mala ꝓsũt bonis sicut angelꝰ sathane paulo. ꝑ malũ.n. fit bonũ: cũ bñ accipit malũ. Idẽ.

Non ꝓhibeant mali de mẽsa dñi mãducare.

Non ꝓhibeat dispensator mãducare pingues terre ĩ mẽsa dñi: ſꝫ exactorẽ moneat timere. Idẽ.

Et q indigne accipit: corpꝰ christi accipit.

Sicut iudas cui buccellam tradidit christus: ñ malum accipiẽdo ſꝫ bonũ male accipiẽdo locũ ꝑbuit diabolo: sic indigne quisqꝫ sumẽs corpus christi ñ efficit: ut qꝛ malus ẽ: malũ sit: aut qꝛ nõ ad salutẽ accipit: nihil accipit. corpus.n. ꝛ sanguis dñi nihilominꝰ in illis erat: qbꝰ dicebat apl's: q mã.i. in.s.mã. ꝛ bi. Itẽ am. ḋ sacris.

Quibus exẽplis ꝓter naturã substãtia panis ꝛ vini in corpꝰ et sãguinẽ christi ꝯuerti ꝓbet

Reuera mirabile ẽ: ꝙ deus mãna plueret pr̃ibꝰ: ꝛ quotidiano celi pascebant alimẽto. vñ dictũ ẽ: panẽ angelorũ mãducauit hõ. ſꝫ tñ panẽ illuꝫ q mãducauerũt: oẽs in deserto mortui sũt. Ista aũt esca quã accipitis: iste panis viuus qui de celo descẽdit: vite eterne substãtiam mĩstrat. Et qcũqꝫ hũc panẽ mãducauerit: ñ morietur in eternũ ꝛ corpꝰ ẽ christi. Cõsidera ꝑstãtior vtꝝ nũc sit panis angeloꝝ: an caro christi. q̃ utiqꝫ corpꝰ ẽ vite. manna illud de celo: hoc sup celũ. illud celi: hoc dñi celoꝝ. illud corruptioni obnoxiũ: si in diẽ alteꝝ seruaret: hoc alienũ ab omni corruptiõe. qcũqꝫ religiose gustauerit: corruptionẽ sentire ñ poterit. Illis aq̃ de petra fluxit: tibi sanguis ex christo. Illos ad horã satiauit aq̃: te sanguis diluit in eternũ. Iudeus bibit et sitit: tu cũ biberis sitire ñ poteris. Illud in vmbra hoc in veritate. Si illḋ qḋ miraris vmbra ẽ: q̃tũ istud cuiꝰ vmbrã miraris: audi qꝛ vmbra est q̃ apud pr̃es facta ẽ. bibebãt inqt de spũali ꝯseq̃nte eos petra. petra aũt erat christus ſꝫ ñ in pluribꝰ eoꝝ ꝯplacitũ est deo. Nã ꝓstrati sunt in deserto. hec aũt facta sũt in figura nr̃i. cognouisti potiora. potior enim lux q̃ꝫ vmbra: ꝛ veritas q̃ꝫ

a Reuera.mirabile est. Casus: dicebãt qdã mirabile esse ꝙ ita panis ꝯuerteret in corpus xp̃i. dicit ambrosiꝰ ꝙ reuera mirabile ẽ. sed tñ ꝙ possit fieri ꝓbat exẽplis veteris et noui testamẽti. Ex veteri testamẽto ꝑ̃mo ponit exẽplũ de mãna: qḋ datum ẽ iudeis. exẽplũ noui testamẽti ponit de incarnatõe xp̃i. ꝓpter a qꝛ ipsemet dixit hoc est cor.m.ꝛc. Secũdo ḋ aqua saliente de petra. Tertio de ṽgis ĩ serpẽtes versis. Quarto de aperitõe maris. Quinto de iordane cõuerso. Sexto de amaritudine fluuij. Septimo de heliseo q ferꝝ natare fecit. Octauo de helia. Nono: qꝛ ipse dixit ꝛ facta sũt. ipe mãdauit et creata sũt

b Mãna. id ẽ a manu qḋ interpꝛ̃tatur qd ẽ hoc: nam cũ primo eã viderũt dixerũt mãu i.qd est hoc.

c Pascebãt. nõ solũ carnalit. verũ etiã spũalit. ñ nulli tñ aĩales dũtaxat pascebãt.

d Oẽs.i.imitatores eoꝝ q indigne sũpserũt.

e Mortui sunt. exceptis duobꝰ. s.caleph ꝛ iosue: ut.s̃.di.lxxvi. ieiuniũ. ꝛ ita ꝓpter duos nec plꝰ nec minꝰ: qꝛ ꝛ modicꝰ excessus nõ attẽdit.ff. ḋ.ṽ. ob. ꝯtinuꝰ.in prin.et paruũ interuallũ non obest.ff. de du.re.duos.§.duo.ṽ.modicũ. ꝛ modica res nõ inducit simoniã.ex de simo.et si qões.ar.ꝯ.ff. de.ṽ.si. l.iij.qꝛ ibi ꝓ vno miliari qḋ superest datur dies.

f Uite.i.vitã ꝑ quã eternaliter sustinemur.

g De celo.i.de aere insti.de rerũ diui.§.fere.

h Obnoxium. qꝛ scaturiebat ꝛ putrescebat: nisi qḋ in opus sabbati reseruabat.

i ¶ Corruptōe. quia nec sanctum tuū dabis videre corruptionem.

k ¶ Corruptōem: eterne dānationis.

l ¶ Diluit. i. remissionē peccatorū cōtulit tibi si i hūilitate pmāseris.

m ¶ In vmbra. i. figura fuit.

n ¶ Ing. in epl'a ad corinth.

o ¶ Petra. i. aqua q̄ fluxit de petra: q̄ ad lrām eos sequebat. alij dicūt q̄ reuera ipsa petra. alij dicunt q̄ sorori moysi mari a tulit secū ptem illius petre: et vbi cūq; erat op⁹ petra illa pcussa dabat aquas.

p ¶ Erat. i. significabat christū.

q ¶ Hec aūt fcā. hucusq; sunt v̄ba apl'i.

r ¶ Ut pbemus pluriū similiū inductōe ostendit nō esse impossibile deo panē i corpus suū et vinū in sanguinē suū cōuertere.

s ¶ Uirgam. tenebat moyses d̄ h° hēt. xvi. q. v. nec mirū in prin. et. v. hec potestas.

t ¶ Sanguis. hec fuit pma plaga egypti. ver⁹ sāguis erat sicut veri serpentes. qd ergo bibebāt hebrei.

u ¶ Sepauit i. xij diuisiones: ut q̄libet trib⁹ p suas turmas incedēt.

x ¶ Cōgelauit. dicūt qdā q̄ aq̄ superior stetit: sed inferior fluxit in mare.

y ¶ Retrorsū. ad fontem tanti nersa recurrat aqua

figura: corp⁹ creatoris: q̄ mānna de celo. forte dicas aliud video quō tu mihi asseris q̄ christi corp⁹ accipiā: et hoc adhuc nobis supest ut pbemus. quātis igit vtimur exēplis: ut pbemus hoc n̄ eē qd̄ natura formauit: s; qd̄ bn̄dictio cōsecrauit: maiorēq; eē vim bn̄dictionis q̄ nature: q: bn̄dictione et natura ip̄a mutat. virgā tenebat moyses et piecit eā et facta ē spens. rursus apprehēdit caudā serpētis et in virge naturā reuertit. Uides ergo pphetica gr̄a bis mutatā eē naturā et serpētis et virge. Currebāt egypti flumina puro meatu aquar: subito de fōtiū venis sanguis cepit erūpe n̄ erat potus in fluuijs. rursus ad pphete pces cruor cessauit fluminū: aquar natura remeauit. Circūclusus erat vndiq; ppl's hebreor: hinc egyptijs vallat⁹ inde mari clausus virgā leuauit moyses sepauit se aqua et in murorū spe cōgelauit: atq; int vndas via pedestris apparuit. iordāis retrorsū cōuersus cōtra naturā in sui fontis reuertit exordium. Nōne claret naturā et maritior fluctuū uel fluuialis cursus eē mutatā. Sitiebat ppl's patr. tetigit moyses petrā et aq̄ d̄ petra fluxit. nūqd n̄ pter naturā opata ē gr̄a: ut aquā uomeret petra: quā n̄ hēbat natā. Marath fluui⁹ amarissim⁹ erat: ut sitiēs ppl's bibē n̄ posset. Misit moyses lignū i aquā: et amaritudinē suā aquar natura d̄posuit: quā infusa subito gr̄a tēperauit. Sub helisco ppha vni de filijs pphar excussū ē ferrū de securi: et stati mersū ē. rogauit heliseū q amiserat ferrū: et illud sibi acgrēt. misit heliseus lignū in aquam et natauit ferrū. utiq; et hoc pter naturā factū cognouim⁹. grauior. n. ē ferri spēs q̄ aquarū liquor. Aduertim⁹ igit maiorē potētie eē gr̄am q̄ naturā. et adhuc tn̄ aū pphetice bn̄dictionis nūeram⁹ gratiā. q̄ si tātū ualuit hūana bn̄dictio: ut naturā cōuertēt: qd dicim⁹ de ip̄a cōsecratiōe diuia: ubi ip̄a verba dn̄i saluatoris opant. Nā sacrm̄ istud qd̄ accipis christi smone cōficit. Qd̄ si tm̄ ualuit smo helie: ut ignē de celo deponeret: n̄ ualebit christi smo ut spēs elemētor mutaret. De totius mūdi opibus legisti: q: ip̄e dixit et facta sūt: ip̄e mandauit et creata sunt. Sermo igit christi: q potuit ex nihilo facē qd̄ n̄ erat: nō pōt ea in id mutare: q̄ sūt qd̄ n̄ erāt. nō. n. min⁹ ē dare q̄ mutare nouas naturas reb⁹. S; qd argumētis utimur: suis utamur exemplis: et incarnatiōis astruamus mysterij ueritatē. nunqd natura usus p̄sensit: cum dn̄s iesus ex maria nasceret. Si ordinē querim⁹ uiro mixta femina generare cōsueuerat. Liquet igit q̄ pter nature ordinē virgo generauit: et hoc qd̄ cōficim⁹ corp⁹ ex virgine ē. quid hic q̄ris nature ordinē in christi corpe: cū pter naturā sit ip̄e dn̄s iesus part⁹ ex uirgine. uere utiq; caro christi: q̄ crucifixa est: q̄ sepulta ē uere ergo illi⁹ carnis sacrm̄ ē. ip̄e clamat dn̄s iesus: hoc ē corp⁹ meū. aū bn̄dictionē uerbor celestium alia spēs noiat: p⁹ cōsecratōnē corp⁹ signat. ip̄e dicit sanguinē suū aū cōsecrationē. aliud dicitur. post cōsecratōnē sanguis nuncupat. tu dicis amen: hoc est: uerū est: qd̄ sermo sonat: affectus sentiat. ¶ Itē au. in quodā smōe d̄ v̄bis euāgelij

z ¶ Exordium. hoc legit in libro iosue. i. desijt descēdere q̄ si gradu recepto reuertebatur in suum exordiū.

& ¶ Moyses. historiā hēs. xxiij. q. iiij. §. his oibus:

a ¶ Aquā. vomeret actualiter vel naturaliter.

b ¶ Gratia. diuina per lignū immissum.

c ¶ Temperauit. i. dulcorauit.

d ¶ Et ferrū. natauit. i. humanū genus de imo peccatorū leuauit.

e ¶ Et adhuc. tn̄. q. d. dictū est et pbatū q̄ maioris potētie est gr̄a q̄ nārerā. nihil adhuc tn̄ dixim⁹ de benedictōe diuina: sed tm̄ de pphetica. vel l; multa exempla introduxerim de pphetica benedictōe: tn̄ adhuc possū inducere alia de eadē: et addit de helia.

f ¶ Deponeret. qn̄ duo quinquagenarij cōbusti sunt. historiam habes: xxiij. q. iiij. q̄ christus.

g ¶ Min⁹. dicit inparō q̄ cū nobis p̄sentaneus est: ubi nulla est stipulatio interposita: itelligitam adhibitam multo fortius vbi inutilis fuit ab iitio per nos validā effici: ut. C. de rei vx. acti. circa pri.

h ¶ Quā mutare. i. min⁹ est mutare q̄ dare.

i ¶ Sed qd argumētis. i. ad qd subaudi cxteri⁹ quasi confirmamus: qd̄ dicimus exemplis que ipse in se exhibuit.

k ¶ Queris. i. hoc corp⁹ in quod trāsubstantiat panis prece mystica est natū d̄ virgine nec christus post in cena cū; discipulis corpus suū; cōfecit: cum semel in vtero virginali a tota trinitate pfectum esse nō defijt neq; desisse potuit meritis xpi exigētibus

l ¶ Alia species. i. alterius rei species id est aliud substantiatum.

m ¶ Amen.i.verū eſt.ut di.xxxviij.ſedulo.
n ¶ Sermo.ſ̃.di.xciij. diaconi ad hoc.n. ṽba ſūt inſtituta ut qd qs cogitat alijs ꝓferat.xxij.q.ij.is aūt.
o ¶ Affectus.i.fides.

a ¶ Iuitat.vita mādu caẗ.i.deꝰ viuēs.
b ¶ Viuificat.i.digna ꝑ ceptōe viuificat: ul' coo peratur ad viuificādū.
c ¶ Quia reſurrexit. nō eſt caſuale: ſed ꝓbatio ē a maiori.nā ex quo re/ ſurrexit ꝛc̃.
d ¶ Sacramēto.ſ̃.e.di: qui manducat.
e ¶ Queadmodū. q2 in ſacramento.
a ¶ Iteraẗ.quotidie ſu mimꝰ corpus xp̄i q2 quotidie egemus ut remittanẗ nobis pecca ta.l5.n.per baptiſmum ſublata ſunt: tñ propter fomitē originalis pecca ti quotidie recidiuamꝰ Item alia rōe: ut poſter⁊ noſtris notificemꝰ mor tem dñi et qualiter dile xerit nos:
b ¶ Quotidie .j. diſt.iij. ſabbato.
c ¶ Infirmitas.i.origo peccati.
d ¶ Labimur. ſaltez ve/ nialiter de pe.di.ij.ſi.n.
e ¶ Quotidie. ꝓterq3 in die ſancto veneris et in ſequenti ſabbato.j.diſ. iij.ſabbato.
f ¶ Immolaẗ.xp̄i imo/ latio facta ꝓ nobis i ſac mēto corporis ⁊ ſangui nis eiꝰ repreſentatur.
g ¶ Ut qui.due cauſe ƀ notanẗ hꝰ ſacramēti: de letio venialiū peccatoꝝ ⁊ memoria paſſiōis dñi
h ¶ Recidiua.i.recidi/ ua delicta.i.redeuntia per iteratōem.
i ¶ Iteraẗ.ob ꝯmemora tōem.ſ̃.e.di. cū omne.
k ¶ Inẗdū.i.iteri donec veniat dñs ad iudiciū.
l ¶ Repēdē. vñ ꝓpheta Quid retribuā dño pro oībꝰ q̄ retribuit mihi: calicē ꝛc̃.ex̃ de teſta. cū in officijs.
m ¶ Cū eſſemꝰ.i.quāuis

Quō per partes chriſtus mā ducaẗ: ⁊ integer permanet.

Inuitat dñs ſuos: ut pre/ par3 eis cibū ſeipm. quis audeat mādu care dñm ſuū? ⁊ tñ ait: qui manducat me: viuit ꝓpter me. qñ mādu caẗ: vita māducaẗ nec occidiẗ: ut man/ duceẗ: ſ3 mortuos viuificat. qñ manducaẗ reficit: ſ3 ñ defi cit. māducaẗ chriſtꝰ: viuit mā/ ducatus: q2 ſurrexit occiſus. nec qñ manducaẗ: ꝑtes d̃ illo facimꝰ. ⁊ ꝙ in ſacr̃o ſic fiẗ: no/ rūt fideles queadmodū man ducēt carnē chriſti: vnuſquiſ/ q3 ꝑtem ſuā accipit. ꝑ ꝑtes mā ducaẗ: ⁊ manet integer totus per partes māducaẗ in ſacr̃o: manet integer totus in celo: manet integer totus in corde tuo. Item paſcaſius papa de corꝑe ⁊ ſanguine chriſti.

Quotidianū ſacrificiū nō re integrationē paſſionis: ſ3 cō/ memorationē ſignificat.

Iteratur quotidie hec ob latio: licet chriſtus ſemel paſſus in carne: ꝑ vnā eādēq3 mortis paſſionē ſemel ſalua/ uerit mundū: ex q̄ morte ide3 reſurgēs ad vitā mors illi ulẗ non dñabiẗ. qui ꝓfecto ſapia dei p̄ris neceſſariu3 ꝓ multis cauſis hoc ꝓuidiẗ. primo qui/ dē: q2 quotidie peccamꝰ ſaltē in peccatis ſine qbus mortaẗ infirmitas viuere ñ pōt: q2 l3 oīa peccata ſint donata in ba ptiſmo: infirmitas tñ peccati adhuc in carne remanet. vñd̃ p̄s. Bñdic aīa mea dño: q2 ꝓ/ piciaẗ oībus iniqtatibus tuis q ſanat oēs infirmitates tuaſ Et idō: q2 quotidie labimur quotidie chriſtus ꝓ nobis my ſtice imolaẗ: ⁊ paſſio chriſti in myſterio tradiẗ ut q ſemel mo riendo mortem vicerat: quoti die recidiua delictoꝝ ꝑ hec ſacramēta corꝑis ⁊ ſanguinis peccata relaxet. vñ oramus: dimitte nobis debita nr̃a ꝛc̃. q2 ſi dixerimus: q2 peccatū nō habemꝰ: noſipſos ſeducimus ⁊ veri.i.n.non ē. Itē ¶ Ite ratur hoc myſteriū: et hoc ob cōmemorationē paſſiōis chri ſti ſicut ipe ait: hoc quotiēſcū q3 feceritis: in meā ꝯmemora tionē facite: quotiēſcunq3 er/ go hunc panē ſumitis ⁊ bibit⁊ hūc ſanguinē: mortē dñi annū ciabitis donec veniat: ñ vtiq3 ſic ē accipiendū: donec chriſti mors veniat: q2 iam vltra non moriẗ: ſed donec ipſe dñs ad iudiciū veniet. ¶ Interdu3 aūt ſemꝑ eſt mors chriſti ꝑ ſe culi vitā poſteris annūcianda ut diſcāt qua charitate dile/ xit ſuos: qui ꝓ eis mori digna tus ē: cui omnes vicē debemꝰ repēdē charitatis: q2 ad hoc nos prior dilexit cu3 eſſemus iehenne filij: ut diligeremꝰ eū iā a morte liberati. Itē au.

Non ſolū ſub figura: ſed etiā in veritate dñici corꝑis ⁊ ſan guinis ſacramētum celebreẗ.

Utrū ſub figura an ſub ve ritate hoc myſticū calicis ſacr̃m fiat: veritas ait: caro mea vere ē cibus: et ſanguis meꝰ vere ē potus. aliogn qūo magnū erit: pāis quē ego da/ bo: caro mea ē ꝓ mundi vita: niſi vera ſit caro: ſ3 q2 chriſtu3 fas vorari dētibus nō eſt: vo/ luit dñs hunc panē ⁊ vinu3 in myſterio vere carnē ſuā ⁊ ſan guinē ſuū ꝯſecratōne ſpūs ſā cti potētialiẗ creari: et quoti/ die ꝓ mundi vita myſtice imo lari: ut ſicut de virgine ꝑ ſpiri tum ſanctū vera caro ſine coi tu creaẗ: ita ꝑ eūdē ex ſubſtā tia panis ⁊ vini myſtice idem corpus chriſti ꝯſecreẗ. corpuſ chriſti ⁊ veritas et figura eſt

nō dixererit nos i eo ꝙ eſſemꝰ iehēne filij: dilexit tñ nos i eo ꝙ creata. vñ dr̃: nihil eoꝝ odiſti q̄ feciſti.
a ¶ Utrū ſub figura. Caſus: dicit p̄mo ꝙ chriſtū nō voramꝰ: ſed cū in myſterio ſumimꝰ ē tñ vita ⁊ veritas ⁊ figura. Secundo dicit: ꝙ eque ꝯficit ma lꝰ ut bonꝰ: q2 ꝯſe cratio nō ꝯſiſtit i merito ꝯſecrātiſ ſed i ṽbo creato/ ris. Tertio expo nit ṽba q̄ dicunẗ in ſecreto miſſe. Quarto dic̃ ꝙ ꝓ pter deriſionem paganoꝝ non ſu mimꝰ in vera for ma corpꝰ chriſti ⁊ ꝙ verbis xp̄i ſa cramēta ꝯficianẗ reliqua.n. ſunt d̃ ſolēnitate.
b ¶ Magnū.ſ.mi raculum.
c ¶ Vorari.ſ̃.e. di.ego berlenga riꝰ ꝯ. ſed ibi iper bolice locutꝰ ē et veritatē exceſſit.
d ¶ Dētibꝰ.i. i fi/ gura l' forma hu/ mana.
e ¶ In myſterio. i.in ſacramēto.
f ¶ Creari.i. verā carnē ⁊ ſāguine3 xp̄i trāſſubſtātiari
g ¶ Idē corpus. i. i ſacr̃o ſub quo latet corpꝰ xp̄i.
h ¶ Ueritas.i.cū panis ⁊ vinum ſa crificāẗ in corpuſ ⁊ ſāguinē dñi: ibi ē ⁊ veritas q̄ cor pus ē ⁊ figura q̄ ſpēs eſt. ⁊ ē res ſa cramēti figurans ſ. ⁊ ſacramētū ſā/ guinis ⁊ ſacramē tu3 vnitatis: ut.ſ̃ e. q2 paſſus. vñd̃ et alibi dicitur ſa cramentu3 ſacra mentorū: ut.ſ̃.e. tribus.

i ¶ Corp⁹ xpi.i.sub appellatōe ista corpus xpi spēs panis ꝛ vini ꝛ verū corp⁹ xpi ꝯtinet.s̃.e.hoc est.
k ¶ Jn virtute.s̃.e.di.corpus ꝛ sanguis.
l ¶ Jn mysterio.i.sacramēto ꝯficiendo.
m ¶ Jn merito.s. ut transsubstātia retur.
n ¶ Hāc.s.bam panis ꝛ vini:
o ¶ Et trāsit.i.trāsire facit.
p ¶ Sacerdos.i. ad ostēdēdū ꝙ ñ in merito sacer/dotis ꝛc̃.
q ¶ Jube.i.fac.
r ¶ Jngt.p ꝯfecti onē hoc continet in secreta.
s ¶ Perferri. id ē trāss ibstātiari:ꝟ p ferri.i.rursū effer ri.i.ꝯuerti i sāctū altare tuū.i. cor/pus tuū sup cho/ros angeloꝝ ex/altatū:sed ꝯ vr̃ ꝙ oratio hec sit sup flua:q₂ hec dr̄ p⁹ v̄ba quoꝝ v̄tute ꝯficit corp⁹ xpi ꝛ ita de eo qd̄ iam factū ē supflua est oratio.R̃eo.scri/ptura nō attēdit h⁹ angustias tpis sed sacerdos cū nō possit multa si mul,pferre:ita lo quit ac si tp̄s sta/ret:ꝛ esset adhuc faciēda q̄ in pnci/pio sermonis nō dū erāt facta:sic e nō.xxxv.di.sexto v̄sus.pn.:ꝛ v̄ba ñ ad tp̄s sue ,plati/onis:sed p ꝯcepti onē vł per ꝯtēpla tōem loquētis.s. referēda: ut si di cā man⁹ mea est clausa ꝛc̃.vel itel ligē ꝺ spūali cor/pore eccl'e:ut per h° sacr̄m associet triūphāti. vñ seq tur:ut quotquot ī si sūpserim⁹ cele sti gr̄a repleant.

veritas dum corpus christi et sanguis virtute spūs sancti in virtute ipius ex panis et vini substātia efficit. figura v̄o ē id qd̄ exterius sentit. Jterat aūt quotidie hec oblatio: licȝ christus semel passus sit: quia quotidie peccamus peccatis: sine q̄bus mortalis infirmitas viuere nō pōt. Et iō q₂ quoti die labimur: christus quoti/die mystice,p nobis īmolatur Jntra sanctā eccl'am catholi cā in mysterio corpis christi,ni hil a bono maius nihil a malo minus pficitur sacerdote: qa nō in merito ꝯsecrantis: sȝ in verbo efficitur creatoris ꝛ in virtute spūs sancti. si.n.in me rito essȝ sacerdotis: nequaꝗ̄ ad christū ptineret. nunc aūt sicut ipe est q baptizat: ita ipe est q p spiritū sanctū hāc suaȝ efficit carnē: ꝛ transit vinū in sanguinē. vñ ꝛ sacerdos iube ingt hoc pferri p man⁹ angeli tui sācti in sublime altare tuū in ꝯspectu diuine maiestatis tue. ut qd deferēda in lucem deposcit: nisi ut intelligat: ꝙ ista fiāt in sacerdotio: hāc igi tur oblationē bñdictā p quaȝ bñdicimur: ascriptā p quā oēs in celo ascribimur: ratā p quā visceribꝰ christi cēseamur: rō nabilē p quaȝ a bestiali sensu exuamur: acceptabilē ut qui nobisipsis displicemꝰ p hāc ac ceptabiles ei⁹ vnico filio sim⁹ nihil rōnabilius: ut q₂ nos iaȝ silitudinē mortis eius in ba/ptismo accepimus: silitudinē quoꝗ̄ ꝛ sanguis sumamus: ita ut ꝛ veritas nō desit in sacro: ꝛ ridiculū nullū fiat a paganis ꝙ cruorē occisi hois bibamus Si.n. discipuli patiēter ferre nequerint qd̄ dñs dixit: q non mā.m. carnem ꝛc̃. sȝ dixerūt dur⁹ ē hic s̄mo: qūo ergo fer/rent ista increduli? credendū ē ꝙ in verbis christi sacra ꝯfi ciātur. cuius.n. potentia cre/antur prius: eius vtiꝗ̄ verbo ad melius ,pcreant. reliq̄ oia que sacerdos dicit aut cler⁹ chori canit: nihil aliud ꝗ̄ lau/des ꝛ gr̄aꝝ actiones sūt aut certe obsecratiōes ꝛ fideliū petitiones. vñ ꝛ sacerdos di/cit prius euangelistaꝝ verba assumēs: qui pridie ꝗ̄ pateretur ꝛc̃. Jn hoc ergo creat il/lud corpus. ¶ Jtem grego. in omelia pascali. Jn sanguine agni christi sanguis: q nūc ve re sumitur: olim pfigurabat.

Quid sit sanguis agni ñ iā audiēdo sȝ bibendo didi/cistis. qui sanguis sup vtrūꝗ̄ postē ponit qñ non solum ore corpis: sȝ etiā ore cordis hau rit. Jtem. ¶ Hec salutaris victima illā nobis mortē vni/geniti p mysteriū reparat: qui licet resurgēs a mortuis iam ñ mo.m.il.ul.ñ do.tñ in seipo imortaliter ꝛ icorruptibiliter viuēs: iteꝝ i hoc mysterio mo rit: eius quoꝗ̄ ubiꝗ̄ corpus sumit: eius caro in populi sa/lutē patit. eius sanguis nō iā in man⁹ infideliū: sed fideliuȝ in ora ,pfundit. Hinc ergo pē semus q̄le sit hoc sacr̄m: qd̄ ,p absolutione nr̄a passionē vni geniti filij semp imitatur. qs enim fideliū hr̄e dubiū possit in ipa imolationis hora ad sa cerdotis vocē celos apiri: in illo iesu christi ministerio an/geloꝝ choros adesse: sūma ꝛ ima sociari: vnūꝗ̄ ex inuisibi lib⁹ atꝗ̄ visibilib⁹ fieri? Jdē Vno ingt eodēꝗ̄ tpe ac mo/mēto in celo rapit misterio an geloꝝ corpi christi sociādus: ꝛ añ oculos sacerdotis in al/tari videt. tāta ē eccl'e vnitas in christo: ut un⁹ ubiꝗ̄ sit pāis

t ¶ Deferenda.i.transsubstantianda.
u ¶ Jn lucē.i.in lucidum corpus christi.
x ¶ Sacerdotio.i.i ei⁹ ministerio:ꝟ sacr̄o.i.i v̄tute spūs sci.
y ¶ Oblatōem. postulat sacerdos fieri: uel supple in secre/tis.s.facere digneris.
ȝ ¶ Ascriptā:nō.n. aug⁹ his vtit verbis ut suis: assumit ea de secretis: ut exponat.
ꝛ ¶ Similitudineȝ.ut.j.di.iiij.de trina.
ꝯ ¶ Patiēter.scollige ꝯ quosdā: q maiores do/ctores rephēdūt: cum adhuc i sue nouitatis in credulitate teneant.
ꝝ ¶ Jn v̄bis.s̃.e.qa cor pus.s̃.e.panis. ꝛ.s̃.e. nō omnis.
ff ¶ Quā laudes.s̃.xi.di. ecclasticarū.j.di.iiij.nō est aliud.
ft ¶ Obsecratōes. ut nō s̃.di.i.de hymnis.
a Quid sit sanguis. calus: ꝛ corde et ore sumēduȝ est corpus christi: q₂ super vtrūꝗ̄ postē fuit posit⁹ sāguis Secūdo dicit: ꝙ ad vo cē sacerdotis i ipsa ho/ra immolatōis aperiū tur celi ꝛ adest chor⁹ an gelorū ꝛ vniūntur cele stia terrenis. Tertio dic ꝙ idē corpus ꝛ sanguis qui datus fuit discipuł ꝯficitur in altari.
b ¶ Postē.oris ꝛ cordis
c ¶ Victima.i. sacramē tū victime salutaris.
d ¶ Reparat.i.ad mēo/riam reducit ꝟ pñtat.
e ¶ Morit.i. ei⁹ mors r̄ representat ut.s̃.e. duȝ frangitur.
f ¶ Salutē patit.i. pas/sio representat: et mors facta ,p salute ppli.
g ¶ Jn man⁹.infideliū: ut in passione.
h ¶ Jmitat.i. repñtat.
i ¶ Ut in ipsa.subaudi ꝯ tingat.
k ¶ Ad sacerdotis vocē i.ad s̄monē xpi voce sa cerdotis enūciatū pāis ꝛ vini sōa i carnē xpi se/dētis ad dexterā pr̄is i cel' trāssbari misterio an geloꝝ: vñ s̄bdit sūma ꝛc̃

552

l ¶ Celos.i.per id quod verbo sacerdotis consecratur aditū ad celestia fieri vel panem vel vinū l id qđ super celos est transire.

m ¶ Choros angelorū. adesse.s. hominibus cōsecrantibꝰ vel digne vł indigne.

n ¶ Sūma.i.panē et vinum in corpus ꝛ sāguinē christi trāssubstātiari

o ¶ Unū q3.s. sacrificiū. s.celebratōem ꝛ imolatōem altaris fieri.

p ¶ Ex inuisibilibꝰ.i. ex ipsis sacramentis et rebus sacramētorū hoc ē qđ exponendo subdit: vno inquit.i.vno et eodē3 momēto panis trāsit in corpus christi ministerio angelorꝫ: et in altari videt per species quasi qđ est eiꝰ spēs.videt eo ipe ꝛc̄.

q ¶ Momēto.i.eo tempore quo christus est in quolibet altari: totꝰ in celo est verus deꝰ ꝛ hō in presentia angelorum facta cōmutatōe l verū corpꝰ et sanguinē.

r ¶ Panis. intrāsitiue.i vnū corpus xp̄i ubiq3 ē consecratū et sic de sanguine.

s ¶ Calix.i.sanguis qui ī calice cōtinet.

t ¶ Catholicꝰ.hinc colli ge sacerdotū nō catholicū corpus dn̄i cōficer nō posse.s̄.e.c. pri.ꝛ.x xiiij.q.i.scisma.

u ¶ Diuinitas vbi. que est verbū.i.christus qui sub his spēbꝰ latet cum ipse est qui mirabilia facit in oculis nr̄is.

x ¶ Replet.donis spiritualibus.

y ¶ Sed cū mysteriū.i. q3uis sit mysteriū vnum qđ ibi latet.i. christꝰ vł quāuis panis ꝛ vinū sit vnꝰ rei mysteriū quod ibi latet.i. xp̄s tn̄ corpꝰ et sanguis dr̄ ꝓpt pluralitatem specierū.

corporis christi ꝛ vnus sit calix sāguinis eiꝰ. Calix enim quē sacerdos catholicꝰ sacrificat nō alius nisi ip̄e quē dn̄s apostolis tradidit: q2 sicut diuinitas verbi dei vita ē: que totū implet mundū: ita licet in multis locis ꝛ innumerabilibus diebus illic ꝯsecret corpus: nō sunt tn̄ multa corpa christi: neq3 multi calices s3 vnū corpus christi ꝛ vnus sanguis cū illo qđ sumpsit in vtero virginis: ꝛ qđ dedit aplis. diuinitas enim uerbi replet illud qđ ubiq3 est ꝛ ꝯiungit ꝛ facit: ut sicut ipsa vox ē: ita ꝛ corpi christi ꝛ vnū eius corpus sit in veritate. vn̄ adminaduertendū est: q2 siue plus siue minus qs inde ꝑcipiat: oēs equaliter corpus christi integerrime sumūt: ꝛ generaliter oēs ꝛ spāliter vnusq3q3. Item. ¶ Mysteriū fidei dr̄ qđ credere debes ꝙ ibi saluſ nr̄a ꝯsistit. ꝓuidens.n.dn̄s nobis dedit hoc sacr̄m salutis: ut q2 nos quotidie peccamuſ ꝛ ille iam mori nō pōt: ꝑ istud sacr̄m peccatorꝫ remissionem ꝯseq̄mur. Quotidie.n.ip̄e comedit ꝛ bibit in veritate: s3 integer ꝛ viuus atq3 imaculatꝰ manet. ꝛ ideo magnū ꝛ pauendū ē mysteriū: q2 aliud videt ꝛ aliud intelligitur. s3 cum mysteriū sit vnū corpus ꝛ sāguis: dr̄ figurā panis ꝛ vini habz faciente dn̄o: q2 nō habemus in usu carnē crudam comedē et bibere sanguinē. Itē amb.

Post ꝯsecrationē l3 figura panis ꝛ vini remaneat: tn̄ nihil ē ibi nisi corpus ꝛ sāguis christi

OMnia q̄cunq3 voluit dn̄s fecit in celo ꝛ in terra: et q2 volut sic: factū ē ita: l3 figura pāis ꝛ vini videat: nihil tn̄ aliud q3 caro christi ꝛ sanguis post ꝯsecrationē credendū ē. vn̄ ipsa veritas ait ad discipulos. hec inquit: caro mea ē ꝓ mundi vita: ꝛ ut mirabilius loquar: nō alia plane q3 que nata est de maria: ꝛ passa in cruce: ꝛ resurrexit de sepulchro: hec inq3 ipsa est. Et iō christi caro ē que ꝓ mūdi vita adhuc hodie offert: ꝛ cū digne accipit: vitā utiq3 eternā in nobis opatur: panē quidē istū quem sumimꝰ in mysterio illū vtiq3 intelligo panē: q manu sancti spiritus formatus ē in vtero virginis ꝛ igne passionis ꝺcoctus in ara crucis. panis.n. angelorū factus ē cibus hominū. vn̄ ip̄e ait: ego sū panis vi. qui de ce.de. Et itē: panis quē e.d. c.m.est ꝓ.m.vita. ¶ Ex his nāq3 duabus sentētijs aperte dat itelligi: q2 panis iste ꝛ ille ñ duo. s3 vnus panis ꝛ vna caro ꝓculdubio vnū corpꝰ efficitur: illud vere illō sane quod sūptū est de virgine: qđ passū ē ꝛ sepultū: qđ resurrexit et in celū ascendit: ꝛ sedz ad dexterā dei patris ꝛ qđ ē venturum iudicare viuos ꝛ mortuos.

Itē au. ex s̄mōe de vbis dn̄i.

Quāuis quotidie māducatur christꝰ: integer tn̄ ꝑmanz viuꝰ

QUi māducat me: viuit ꝓpter me. non ergo fr̄es timeamꝰ māducare panē istū: ne finiamus illū: ꝛ postea qđ māducemus ñ inueniamꝰ. māducet christus viuit māducatus q2 surrexit occisus. nec qñ māducamꝰ ptes de illo facimus. ꝛ quidē in sacro sic fit: ꝛ norūt fideles qūeadmodū māducēt carnē christi. vnusq3q3 accipit ꝑtem suā. vn̄ ꝛ ip̄a gr̄a partes vocant. ꝑ partes māducat: et manet integer totus. ꝑ partes manducat in sacro: ꝛ manz integer totus in celo: manet integer totus in corde tuo. totꝰ enim erat apud pr̄em: qñ venit in virginē. impleuit illam: nec recessit ab illo. veniebat in carne: ut hoīes eū manducarēt: ꝛ manebat integer apō patrem: ut angelos pasceret. Item hiero. in leuitico.

Corpus ꝛ sanguinē christi s̄m se nulli edere licet.

5 ¶ Crudam.s̄.e. forte.

a OMnia que cūq3. casꝰ: In prima parte ꝓbat verum corpus et sanguinez latere s̄b illis speciebus in altari. In secunda ostēdit ꝙ ille idez panis qui āte consecratōem est cibus angelorū: factus est cibus hominū. Tertio dic̄ ꝙ idem corpꝰ qđ natum est de virgine quod pepēdit in cruce ꝛ positum est in sepulchro sit in altari.

b ¶ Caro.arg. ꝙ panis trāssubstātiatur in corpus christi.

c ¶ Pro mūdi. assumpta.

d ¶ Sētentijs .i. auctoritatibꝰ.

e ¶ Panis.i. caro christi: que dicitur pāis humanus.

a QUi manducat. pōe casum per.c.s̄.c. q māducat.

b ¶ Uiuit.s̄.e. sic̄ iudas.

e ¶ Finiamus .i. cōsumamꝰ.

d ¶ In sacro. q a sacr̄z per partes diuidit. sed non ipsum corpus.

e ¶ Queadmodū quia in sacramē to.

f DE hac.

g SIngulí.

a Ubi pars ē.dicūt qdā;ꝙ q̄libet pars hostie:ſʒ ipsa integre ꝯsecret ꝯuertitur in totū corp⁹:ñ pars in ptē,nā aliter nō video qualit̄ i fractōe sumeret totū corp⁹ sub pte prima.ſʒ ſm hoc videt̄ ꝙ vbi pars ē:ibi ē totū et ſʒ hoc videt̄ ꝙ pes et nasus sunt ꝯiūcti:qꝺ nō credo.ad hoc dicūt qdā:ꝙ si vbi designat locū:vera ē nā in quocūqꝫ loco ē vna pars cōporis dñi ē ⁊ alia et ita erit in corpore glorificato. si vero dicas ꝙ vbi.i.i quacūqꝫ cōporis pte est pes est ⁊ oculus falsa est.

b Corporis.i.sacramēti:sub quo latet corp⁹.Sed subiicio corp⁹ xpi nō est pūctabile nō.n.est i pūcto loci:ergo oportʒ ut repleat aliquātulū locū,assignetur quantū:si tm̄ locum replet corpus.ergo minorem locū replet pars cōporis p̄pterea meli⁹ videtur dicēdū:ꝙ cōp⁹ xpi nō circunscribit̄ loco:quia nō est tant⁹ loc⁹ qn in minori esse possit:ei ſm hoc nō sequitur ꝙ totū et pars sint in eodē loco.10.

c Et eadem rō nō tñ quo ad oīa ſʒ quo ad hoc qꝺ sequitur.

d Ampli⁹ q̄ꝫ go mor.i.vnam mensuram.

e Min⁹.q: recipiebat ab eo q abūdabat.

f Estimāda.nō est sic quātitas estimāda:ut sub minori quātitate min⁹ sit corp⁹ xpi:et sub maiori mai⁹ q: vbicūqꝫ pars siue dicas pars spēi totū corp⁹ est: siue pars corporis xpi.i.pes vel man⁹ totū corpus est,nō tñ dicēdū est ꝙ oīa mēbra mixta sunt: et ubi caput ibi mixti pes vel man⁹:sed vbi pars ibi totuʒ q: nō maiorē locū occupat totū q̄ pars et econuerso:cū sit quasi spūale quod est de omni corpore qꝺ resurrexit ad immortalitatē.h.

De hac quidē hostia: que christi cōmemoratione mirabiliter fit:edere licʒ.de illa ỽo quā christus in ara crucis obtulit:ſm se nulli edere licʒ. Item in sermōe dñice.v.post epiphaniam.

Corpus christi in singulis pōtionib⁹ singuli totū accipiunt.

Singuli aūt totū accipiunt christū dñm ⁊ i singulis portionibus totus ē:nec p singulos minuit̄:ſʒ integrū se in singulis prebet. Item hilarius papa. De eodem.

Ubi pars est corpis ē ⁊ totū.eadem rō est in corpore dñi: q̄ in māna: qꝺ in eius figura p̄cessit de quo dr̄:q plus collegerat ñ habuit amplius: neqꝫ q minus parauerat: hūit minus. Non.n.qnātitas visibilis i hoc estimāda mysterio ſʒ virtus sacr̄i spūalis Idē.

Corpus christi qꝺ sumit̄: ⁊ figura ē in spē ⁊ veritas in sbā.

Corpus christi qꝺ sumit̄ de altari:figura ē dū panis ⁊ vinū videt̄ extra: veritas aūt dū corpus ⁊ sanguis christi in ueritate interius creditur. Item ex symbolo ephesino.

Carnē viuificatricē et ipsius ỽbi,ppriā factā in altari accipimus.

Necessarie igit̄ ⁊ hoc adijcim⁹: incruentaʒ celebram⁹in ecclesijs sacrificij seruitutē: ⁊ sāctificamur participes corpis et p̄ciosi sāguis christi:ñ ut cōem carnē p̄cipiētes:nec uiri sanctificati ⁊ uerbo ꝯiuncti ſm dignitatis unitatē:ſʒ uere uiuificantē ⁊ ipi⁹ uerbi,ppriā factā. Itē aug.

Quō manna ⁊ aqua de petra fuit idem cū nr̄o cibo ⁊ potu.

Inquit apl's oēs eandem escā spūalē māducauerūt spūalē itaqꝫ eandē:nā corpalē aliā: q: illi māna māducauerūt nos aliud.⁊ oēs eundē potuʒ spūalē biberūt: aliud illi aliud nos:ſʒ spē uisibili: qꝺ tñ idē ē uirtute spūali. Item hilari⁹ de trinitate libro.viij.

Qꝺ ueritatem dñici corporis et sanguinis sumimus.

In christo pater ⁊ christus in nobis.unū in his eē nos faciūt. Si uere carnē corpis nr̄i christus assūpsit: ⁊ uere hō ille christus ē: nosqꝫ uere sub mysterio carnē corpis sui sumimus ⁊ p hoc unū erim⁹: q: pr̄ i eo ē ⁊ ille in nob: quō uolūtatis unitas asserit̄:cū naturalis p sacramētū,pprietas p̄fectū sacr̄m sit vnitatis:ñ est hūano seculi sensu de his reb⁹ loquēdū:neqꝫ p violentiā atqꝫ ipru,dentē p̄dicationē dictoꝝ celestiū sanitati aliene atqꝫ intelligētie ipie puersitas extorqnda ē,de nāli.n.xpi in nob veritate q̄ dicim⁹:nisi ab eo didicim⁹:stulte atqꝫ ipie dicem⁹.ipe eni ait:caro.m.vere est esca ⁊ san.m.vere est pot⁹:q edit.c.m.⁊ bi.sā.m.i me ma.⁊ e.i eo.ꝺ ỽitate carnis ⁊ sāguis ñ rlict⁹

a Corp⁹ xpi ⁊c.i.sacrificiū corpoꝝ xpi al' falsū ē qꝺ dic̄.

b Ueritas.ī.e.in christo in fi.⁊.ꝺ.e.di.vtrū.

c Ephesino.iij.s.vbi nestori⁹ dānatus fuit:ut.xv.dist.c.i.ij.⁊.iij

d Necessarie.incruētā.i.ñ i spē cruoris

e Sacrificij.i.sacrificium in quo deo seruimus. q.d.ſʒ nos seruientes deo offeram⁹ ei sacrificium nō i forma carnis neqꝫ sanguis in altari, tñ est ibi vera caro et sanguis christi.

f Ut nō cōem.i. quasi i cōi vsu habet̄ ad manducanduʒ:nec p̄cipiēs carnē alicui⁹ viri sanctificati.i.sancti.

g Et verbo.nō p vnione p̄sone:ut dicebāt quidam hēretici:ſʒ ſm h⁹ charitatis dignitatem ⁊ iusticie.

h Inqt oīs.tā nos q̄ꝫ patres ve.te.ſʒ dissilit: q: illa in figura nos in veritate.

i Qꝺ tñ idem.i. significat idē h⁹. qꝺ illud.illi.n biberunt aquam de petra que fuit signum sanguinis christi.

k Spūali.i. ſm spūalē intellectū idē māducauerūt isti spūalit̄: quod nos.nō ꝙ sub māna lateret corp⁹ xpi:ut i spēb⁹ sacrametalib⁹:ſʒ q: māna illud significabat.

a In christo pr̄.arriani dicebant tres esse substātias i trinitate.⁊ illꝺ qꝺ dr̄ i euangelio:Ego et pr̄ vnū sum⁹ dicebāt ñ itelligēdū eē ꝺ vnitate essentie:sed ꝺ vnione volūtatis:q̄si filius nō velit ꝯria pr̄i sic dr̄ nos sum⁹ vnū cū xpo s.vnitate volūtatis,ꝯ istos loqt̄ h hilari⁹ ⁊ dicit similitudineʒ istoꝝ fallā eē.⁊ dic̄ ꝙ alio mō dicimur nos vnū cū xpo:⁊ alio mō ipe xp̄s ē vnū cū patre:⁊ illā diuersitatē ostēdit per hūc ordinē ỽborū cū dicit:Ego sum i patre meo:uos i me et ego in vobis:ut ostendatur christum esse i patre ſm vnitatem substātie.nos vero sumus vnum cū christo per humanā carnem quā assumpsit:et ipse in nobis vnum est per ,ppriam carnem quā i sacramēto eius sumimus.hāc sniam hilarius obscuris ỽbis poit et ut ait hieronym⁹ inclytus eloquio gallicano coturno extollitur,longisqꝫ periodis inuoluitur et a locutione simplicium fratrū procul est.

b ❡ In nobis vnū.cū.n.pater ꝛ xp̄s vnū sūt.i.eiusdē sbe ꝛ nature vnitate:nos vnū cū christo p eiꝰ carnē quā accipimꝰ:et ipse nobiscū vnū sit p carnē nostrā quā assumpsit:pꝫ ꝙ mediāte christo vnū sumꝰ cum patre.

c ❡ In his esse.i.cū pr̄e ꝛ filio.p hoc.s.ꝙ pater est in xp̄o ꝛc̄.

d ❡ Hō.ex ō hē.cū xp̄s.

e ❡ Erimꝰ.i.sumꝰ.nam qn̄q; se hꝫ ad pn̄s:ut di.l.pōderet.xxi.di.in nouo.ꝛ.ff.de.v̄.sig.v̄bū.ꝛ hoͦ v̄bū sit qn̄q; se hꝫ ad futuꝝ.ff.ne qd in lo.pu.l.i.§.deinde.ecōuerso aūt ponit̄ pn̄s ꝓ futuro j.di.ꝓrima puenit.ibi dicit vult.i.volet.

f ❡ Asserit.ab ipsis hēticis arriano ꝛ eiꝰ sequacibꝰ:q tres substātias i trinitate asserūt.ut.xxiiij.q.iij.qdā.v̄.arriani.

g ❡ Naturalis.i.nālis ꝛ ꝓpria caro christi sūpta

h ❡ Per sacr̄m.i.p sanguinē quē in sacro sumimus fit ꝛc̄.

i ❡ Perfectū.pfectū dicit.q2 an̄ vnitas nature etiā erat int̄ nos ꝛ xp̄m p assumptā nr̄am carnē sed nō erat pfecta.nam p illā nos sumꝰ omni ei:sed nō ipe nobis:et sic per sacr̄m altaris pfcā vnitas ē int̄ nos et eū.

k ❡ Humano.q.d.auct̄e dn̄i volo ꝓbare qd intē do nō meo igenio:ꝙ illud seq̄t̄ cursū nature.

l ❡ Per violentiā.i.per hāc tātā puaricatōez:q̄ recte violētia dicit̄.

m ❡ Imprudētē.i.icircūspectā et iꝓuidaꝫ locutōem arrianoꝝ q̄ male interpretat̄ illud:ut in nobis vnū sint sicut tu pater i me.

n ❡ Sanitati.i.a sanitate l' legat̄ acquisitiue.s.puerse sana.

o ❡ Extorquēda.hoc vult dicē.diuersitas vl' puersitas iterpretatōis nō ē extorquēda a sanctitate dictoꝝ celestiū.i.a sanctis dictis celestibus.

p ❡ De nāli.i.qd dicimꝰ xp̄i nām̄ i nob̄ eē habemꝰ ab eo.

q ❡ Accepta a christo r ❡ Hausta.a nob̄ sūpta:sed vtrū veꝝ ē.si.n.ipse i nobis ē p carnē assūptā a se:eodē modo ꝛ nos i eo.ite si nos sumꝰ i eo p carnē cōicatā sil'r ꝛ ipe est in nobis.vn̄ dr̄ q2 ego viuo.s.nālit̄:q2 eiusdē sbe cū pr̄e ē:ꝛ n̄ ē i eo tāq; vas l' liquor i vase:ut mētiūt̄ qdā hētici:ut.xxiiij.q.ult.qdā.v̄.metangi. s ❡ Cur q̄dū.q̄dū dixit ego i pr̄e ꝛ uos i me et ego in vobis.si.n. volūtate tm̄ vnū essemꝰ:n̄ oporteret dixisse.nisi q2 ego et pat̄ et vos vnū sumꝰ.s.p voluntatē.nō fecisset q̄dus dicēdo sigillati vnū quēq; ordo.n.et distinctio nominū mult ū opat̄.et ē sil'e.ff.sigs caut.sed etsi.§.q̄sitū.xliij.di.sit rector et̄ de rescriptis cū dilecta:nā et si fuꝰ.cōis distinctis nōibꝰ dn̄oꝝ stipulet̄:ꝓ virilibꝰ portōibꝰ eis acq̄rit̄.si tacitis nōibꝰ:ꝓ ea tā tū pte q̄ q̄lq; dn̄s ē.ff.ō stipul.fuo.si cōis fuus ita stipuletur.

est ambigēdi locus.nunc.n.ꝛ ipius dn̄i ꝓfessione ꝛ fide nr̄a vere caro ē ꝛ vere sanguis est ꝛ hec accepta atq; hausta efficiūt:ut ꝛ nos in christo ꝛ christus in nobis sit.ergo et ipe in nobis p carnē. Qd autē in eo per sacr̄m cōmanicate carnis ꝛ sāguinis sumus:ipse testat̄ dicens:vos autē me videbitis:q2 ego viuo ꝛ vos viuetis:q2 ego in patre maneo:ꝛ vos in me ꝛ ego in vobis. Si volun tatis tm̄ intelligi vnitatē vellet:cur gradū quendā atq; ordinē cōsūmande vnitatis exposuit.nisi ut ipe in pr̄e p naturā diuinitatis:nos cōtra in eo p corpalem eius natiuitatem:ꝛ ille rursus in nobis p sacr̄orū inesse mysteriū crederet̄:ac si pfecta p mediatorē vnitas doceret̄:cū nobis in se manētibꝰ ipe maneret in pr̄e:ꝛ in patre manēs maneret in nobis:ꝛ ita ad vnitatē ꝓficiscēmur cū eo:q naturalit̄ fm natiuitatē inest nos quoq; i eo naturalit̄ inessemus ipso in nobis naturalit̄ pmanēte. Qd aūt naturaliter in nobis hec vnitas sit:ipe ita testatus ē:q edit carnem m.ꝛ bi.san.m.in me ma.ꝛ ego i eo.n̄.n.i eo erit nisi in quo ipe fuerit:eius tm̄ in se assumptā habens carnem:qui suā assūpserat ❡ Item. Sicut misit me pater viuens:ꝛ ego viuo ꝓpt̄ patrē.ꝛ qui mā.car.m.ꝛ ipe viuet ꝓpter me.quō per patreꝫ viuit:eodē modo nos p carnē eius viuemus. Hec ergo vite nr̄e causa ē:ꝙ in nobis manere deū p carnē christi habemus victuri per eū ea cōditione qua viuit ille p patrem. Si ergo nos naturalit̄ fm carnem per eū viuimus.i.naturā carnis sue adepti:quō nō naturaliter fm sp̄m in se patrem habeat:cum viuat ipe per patrē. ❡ Item. Hec aūt iccirco cōmemorata sunt a nobis:qa voluntas tm̄ inter patrē ꝛ filium vnitatem heretici mentiētes vnitatis nostre ad dn̄m utebantur exemplo:tanq; nob̄ ad filium ꝛ p filium ad patreꝫ obsequio tm̄ ꝛ voluntate religionis vnitie:nulla per sacramentum carnis vel sanguinis naturalis cōmunionis ꝓprietas indulgetur:cum ꝛ per honorem nobis datū filij ꝛ pmanentē in nob̄ carnalit̄:ꝛ nos in eo nobis corpaliter ꝛ inseparabilit̄ vnitatis mysteriū vere ꝛ naturalis vnitatis sit p̄dicandū.i.corpꝰ christi qd sumit̄ de altari:figura ē:dū panis ꝛ vinū ex̄ videt̄.veritas aūt dū corpus ꝛ sanguis christi in veritate interius credit̄. ❡ Item ambrosius in libro de sacramētis

t ❡ Per nām.sic̄ n.ipse ē vnū cum patre nā diuinitatis:ita vnū ē nob̄ cū hūanitatis nā

u ❡ Nos.c̄.i.ecōuerso.

x ❡ In eo.s.filio manserimus.

y ❡ Natiuitatē.et ita quoq; ipse in nobis:ut cōsūmatius et planiꝰ per id qd seq̄t̄:et sic i nuit̄ h christū eē i nob̄ p carnem i sacr̄o cōicataꝫ:et nos i eo p carneꝫ v̄gis assūptā.ꝛ innuit̄ cōtrariū ibi cum eo q:ubi dr̄ ꝙ ē i nob̄ p carneꝫ:ibi ꝙ āt ꝙ nos sumꝰ i eo p sacr̄m.altaris cōicati.sed vtrūq; pōt eē veꝝ cū hic insit eadeꝫ caro.s̄.e.oīa.

z ❡ Qui.s.filius p nāꝫ assūptā a christo i v̄gine l'a nobis in sacr̄o.

a ❡ Nālit̄.p nām diuinā inest.sic.n itelligi dꝫ pr̄ ē i filio ꝛ filiꝰ i pr̄e.i.ē eiusdē nat̄e l' sbe cū illo ꝛ ecōuerso

b ❡ Secūdū natiuitatē.i.diuinitatē q̄ ē natiuitas.

c ❡ In eo.s.filio. d ❡ Nō.n.hoͦ vult dicē ꝙ malꝰ n̄ fiat vnū cū deo p assūptōeꝫ corpor̄ xp̄i:hꝫ.eiꝰ.i.mali xp̄s hēat i se carnē assūptā. e ❡ Assūpserat.per icarnatōem i v̄gine. f ❡ Ne hoͦ ē ex pr̄e hꝫ viuere q ex eo natiuitatē habet homo uero nō habet natiuitatem a christo.sed ab hōie a qͦ gignit̄ ꝛ nascit̄.ꝛ iō n̄ ē ibi oīmoda similitudo.

g ❡ Per patrē.i.a patre fm diuinitatem.

h ❡ Quō.p patrē.i.sic̄ christꝰ ē vnū cū patre.

i ❡ In se.i.fm nām diuinam que spiritꝰ est.q.d.cū n̄ nō hꝫ nām cū patre:ut sit idem cum eo.

k ❡ Hec autem.s.superiora.

l ❡ Et p honorē.i.honorabile sacramētum.

Quare in sacrificio aqua vino misceatur.

In calice mittit̃ vinũ ꝛ aq̃. Sed dices quõ ergo melchisedech panẽ ꝛ vinum obtulit: qd sibi vult amixtio aque: bibebant aũt de ꝯsequẽti eos petra: petra aũt erat christus nõ imobilis petra: que populum sequebat̃. ꝛ tu bibe vt te christus sequat̃. vide mysteriũ moyses hoc ẽ ꝓpheta: virga hoc ẽ verbũ dĩ. sacerdos verbo dei tangit petrã et fluit aq̃ ꝛ bibit ppl̃s dei. redundat aq̃ in calice: salit sanguis in vitã eternã. Item. Accipite ꝛ illud: d̃ latere ei⁹ effluxit aq̃ ꝛ sanguis. aqua ut emũdaret sanguis ut redimẽt. quare de latere? q2 vñ culpa inde gr̃a. culpa ꝑ feminã: gr̃a ꝑ christũ. Item audi psalmũ: vide quã apertus sit celestib⁹ sacr̃is: dñs pascit me: et nihil mihi deerit ꝛc̃. virga tua ꝛ baculus tuus ꝛc̃. virga imperiũ: bacul⁹ passio ẽ eterna: deitas christi passio tꝑalis. illa creauit: hec redemit. parasti in ꝯspectu meo mensã: ꝛ poculũ tuũ inebriãs quã preclarũ ẽ. Item: quotiens cunq3 bibis: remissionẽ peccatoꝝ accipis et inebrians spu. Unde ꝛ apl̃s: nolite inebriari vino in quo ẽ luxuria: s3 implemini spiritu sancto. Item preclara ẽ ebrietas: q̃ oꝑatur sobrietatẽ mẽtis. Item: Fiat volũtas tua si. in ce. ꝛ in terra pa. n. quo. da. no. ho. sanguie christi pacificata sũt oĩa ul' in celo ꝛ in terra. sanctificatũ ẽ celũ: deiectus ẽ diabolus. ubi versat̃ homo: quẽ ille decepit. Dixi vobis: q̃ añ verba christi qd̃ offertur panis dicat̃. ubi christi verba deprõpta fuerit nõ iam panis: sed corpus dr̃. Quare ergo in dñica orone ait: panẽ nostrũ: panẽ dixit gp pe: s3 euphilion: hoc ẽ suꝑsubstantialẽ. Idẽ in libro. vij.

Verã christi carnẽ ꝛ verũ xpi sanguinẽ mãducam⁹ ꝛ bibim⁹.

Sicut ẽ verus dei fili⁹ dñs noster iesus christ⁹ ñ quẽadmodũ hoĩes ꝑ gr̃am sed q̃si fili⁹ ex substãtia patris: ita vera ẽ christi caro sicut ipe dixit quã accipim⁹ ꝛ verus sanguis ei⁹ potus. Itẽ ego sũ ingt panis viuus: q de celo descẽdi. sed caro nõ descẽdit de celo: quõ ergo descẽdit de celo panis viu⁹: q2 idẽ dñs ies⁹ ꝯsors ẽ diuinitatis ꝛ corꝑis: et tu q accipis carnẽ diuine ei⁹ substãtie in illo ꝑticipas alimẽto. Item in libro de mysterijs.

In sacrificio nõ corꝑalem: s3 spũalem escam accipimus.

In illo sacr̃o christus ẽ: q2 corpus ẽ christi. nõ ergo corꝑalis esca sed spũalis. vnd̃ ꝛ apl̃s de typo ei⁹ ait: q2 pr̃es nostri eandẽ escã spũalem mãducauerũt. Corpus. n. dei ẽ corpus spũale. corp⁹ christi cõpus diuini spiritus est. Idẽ in sermone de abel ꝛ chaim.

Carnem a christo susceptam ꝛ corpus trãsfiguratum in altari offerimus.

Si credis a christo carnem esse susceptam ꝛ offeras

a In calice mittit̃ mouet ambrosi⁹ qõem: quare melchisedech obtulit tm̃ panẽ ꝛ vinũ: ꝛ nos aquã appõim⁹: sed nõ soluit. Casus: In pma pte dic̃ q̃re aquã in sacrificijs offeram⁹. In secũda ꝯmẽdat sacrificiũ multiplici aucte.

b Et vinũ exp̃ssum aũt nõ est q̃ obtulerit aquã. ꝯsumim⁹ tñ q̃ et si nõ aquam vino miscuisset vinum tñ lymphatũ obtulit: q2 ꝓhibitũ erat sacerdotib⁹ in tẽplo ne purũ vinũ biberẽt: vñ apl̃s: Nolite inebriari vino ꝛc̃. sic̃ de xp̃o credẽdũ est: q2 magister ẽ abstinẽtie .i.q.ij. quãpio.

c Obtulit. ideo forte: q2 fatigatis nõ puꝝ vinũ: sed cũ aq̃ mixtũ solemus offerre.

d De cõsequẽti i. satisfacienti eis petra. l' sic̃ tradũt hebrei aqua de petra: quã moyses bis ꝑcussit saliẽs usq3quaq3 populũ ꝑ desertum ambulãtẽ secuta ẽ. et d̃ petra que est xp̃s salit aqua eterne vite: quã potam⁹ i d̃serto h⁹ vite ãbulãtes q2 deserit̃ a stabilitate h⁹ mũdi .j. di. v. ne tales: ibi nõ. n. manere.

e Propheta .i. sacerdos. xliij. di. sit rector.

f Uirga. ṽga i manu sacerdotis ẽ vbũ dei i ore sacerdotis. alit̃ expont̃. xlv. di. disciplina.

g Tangit. i. predicat christũ. uel tangit petrã. i. duriciam cordis.

h Salit. i. facit nos salire. i. transire.

i Accipite. alia rõ quare aq̃ misceat̃ i sacrificio.

k Ut emũdaret. j. di. iiij. ꝓprie in fi.

l Quia. vñ culpa. i. de latere culpa: et d̃ latere gratia: sed nõ de eodẽ latere. v̄bi gr̃a: d̃ latẽ adẽ fuit femina. vñ culpa exiuit. d̃ latẽ vo xp̃i sãguis ꝛ aq̃. vñ gr̃a. S.

m Hec redemit. i. passio et fides eius.

n Mensam. i. cõionem corporis tui.

o Inebriãs. i. dãs obliuiõem delectationũ: ut. s̃. di. xxxv luxuriosa.

p Pacificata sũt i t̃ra redẽpti sũt homies. pnceps. n. mũdi h⁹ eiect⁹ ẽ foras i cel' chor⁹ angeloꝝ q iã turbat⁹ fuerat ꝑ passionẽ ei⁹ ꝛ resurrectõem spe future reꝑatõnis in noua gaudia resurrerit: ut. s̃. c. disti. hi duo. nec ut origenes dogmatizauit: ꝑ redẽptione diaboli passus ẽ xp̃s nec ꝑ angelis sed ut ei⁹ lapsus in restitutione hominis esset reparat⁹ et iõ dicitur ꝓ angelis fieri dũ qd̃ inde cecidit ex hoib⁹ reddit̃. ꝛ iõ ẽt dicũt̃ pacificata: q̃ sunt in celo. q2 numeꝝ angeloꝝ diminutũ fide passionis sue christ⁹ replet. i. hoĩs: q pcc̃o d̃prauati erãt suo sãguine redemit. ꝛ ex his ruinã angeloꝝ resarcit deus. s̃. di. i. hi duo.

q Ut in celo. l'. ꝑ et. i. aĩe sanctoꝝ q̃ iã in celis sũt. ꝛ sancti q adhuc sũt in terra. ꝛ tunc pacificata. i. saluata l' pacificata i. hoĩes angelis recõciliati.

r Celũ. i. illi: q ascẽdũt celũ sãctificati s̃t. qbus supplet̃ ruina angeloꝝ i celis.

s Suꝑsubstãtialẽ: et in textu matthei est super substãtialem. i. suꝑ oẽm substãtiam.

a Sicut est uer⁹. ñ. n. imagine nec veritas obũbrabit̃. ff. de li. ꝛ posthu. filio.

b Et tu q accipis. i. cõp⁹ xp̃i accipis diuie substãtie vnitum.

c In illo sacr̃o. i. sub illa visibili spẽ. vl' i trãsitiẽ illo sacr̃m. s. sub illa spẽ. l' illa spẽs etiã suo mõ dicit̃ corpus.

d Corporalis. ñ ergo poss3 qs sustẽtari d̃ eucharistia. ar. ꝯ: q2 etiã de odore satiatur quis ꝛ ꝯfortatur.

e Spirituale. i. spiritum alens.

f Diuini spũs. idẽ repent. corp⁹ spũale dr̃: nõ q̃ sit spũs sed q2 agile et nullo tẽporaliũ egẽs inuenit̃. vl' distinguit̃

inter corpus xpi:qd est eccla:z corp⁹ xpi sũptũ de virgine
ut eccla dicaĩ corpus xpi spũale:q₂ fm q̄ ẽ de⁹: ei vniĩ cor
s S pus dr spũs dei:q₂ a spũ sancto est.

p ℭ Tãti.i.tante rei miraculose.s.corporis xpi.
q A Ccesserũt.Casus:cõmendat sacramentũ cor
poris christi:et nos ad ei⁹ sũptõez inuitat.
r ℭ Nemo.mãducat spũalit:sed multi sacramẽtalit

I credis.recte quo ad lrãm de chaim hoc intelligiĩ
sic.recte quidẽ obtulisti
sed recte nõ diuisisti: q₂
nõ simplici corde:vñ et
dr de frugib⁹ terre ob
tulisse: q₂ ei⁹ sacrificiũ
ɔtaminatum erat terre
na ɔtagione z operatio
ne.iudei quoq₃ recte of
ferrebãt:q₂ deo cerimo
nias offerebãt: sed ñ re
cte diuidebãt.q₂.n.t.in
tellectũ a ve.te.lra non
sequestrabãt.q igitur i
altari patri filiũ imolat
recte imolat.sed i eadẽ
psona duas naturas nõ
intelligit:nõ recte diui
dit.io.
b N Ec moyses.cõui
ua.isidor⁹ super le
uiticũ plane videĩ velle
q̄ dñs noster seipsũ as
sũpsit:p hoc qd dr assũ
psit deditq₃ discipulis suis
a ℭ Cõuiuiũ.Rex sedet i
cena turba cinct⁹ duo
dena.Se tenet in mani
bus:se cibat ipse cibus.
comedit ergo xps seipsũ
sed nõ quo ad effectum
q₂ nõ indigebat:sicut d
baptismo.ĩ.di.iiij.ppe
k ℭ Et q comedit.dice
ret qs:q̄re assũpsit cor
pus suũ q nõ indigebat
R₂o.ut daret aliis exem
plũ sumẽdi:sicut bapti
zat⁹ est:lz nõ indigeret
ut daret exemplũ bapti
zandi:ut.ĩ.di.iiij.per a
quam.
l A Ccipite et comedi
te.
m S Acerdotes.sacri
ficiũ.z ita genit of
ficiũ duoꝝ.ar.ɔ.xvi.q.
i.presbyteros.
n T Unc eis.cuz dixe
rũt iudei ei:qd fa
ciem⁹ et nos viri frẽs?
Ait tũc petrus: credite
ipsum esse deũ:quẽ cru
cifixistis.
o C Orporeũ illd mã
na.i.corp⁹ xpi: qd
significabaĩ p corporeũ
mãna.s.e.reuera.

transfiguratũ corpus in alta
ri:nec tñ distinguis naturam
uerbi z corpis christi dr tibi:
si recte offeras:recte aũt non
diuidas:peccasti. Item hie
ronymus ad eldibiam.

In cena christus fuit conui
ua z conuiuium.

N Ec moyses dedit vob pa
nem vex:s₃ dñs iesus ipse
ɔuiua et ɔuiuiũ ipe comedẽs
z qui comeditur. Item sup
mattheũ. In veritate sui cõ
poris z sãguinis christus suis
discipulis pñtauit: qd melchi
sedech sacramẽtaliter obtulit.

A Ccipite z comedite: hoc
ẽ corpus meũ,postq̄ typi
cũ pasca fuit cõpletũ: z agni
carnes cum aplis comederat
assũpsit panem : q ɔfortator ẽ
hominis: z ad vex pasce tran
sit sacrm:ut qño in pfiguratio
ne eius melchisedech panem
z vinũ offerens fecerat: ipse
quoq₃ in veritate sui corpis z
sanguinis repñtaret. Idem
in libro de membris domini.

Christus id est sacerdos z sa
crificium.

S Acerdos dei pris dr fili⁹
dei fm humanitatẽ: in qua
se p nobis acceptabile sacri
ficiũ deo obtulit:ut sit ipe sa
cerdos qui ẽ sacrificiũ Itẽ
aug.de vtilitate agẽde pnie.

Iudei credentes biberũt sã
guinẽ:quem in cruce fuderũt

T Unc eis petrus annũcia
uit eum colendũ quẽ cru
cifixerunt: ut eius sanguinez
biberẽt credẽtes:quem fude
runt seuientes. Idem in epi
stola ad hireneum.

Corpus quod ex virgine sum
ptum est: a fidelibus accipit.

C Orporeũ illud mãna nũc
est tanti res miraculi : ga
venit quod pfectum est : per
fectus autẽ panis de celo cor
pus est ex virgine Idem in
psalmo.xxxiij.omelia.ij.

Verum christi corpus verũ
q₃ eius sanguinẽ quotidie mã
ducamus z bibimus.

A Ccesserunt ad iesũ iudei
ut crucifigerẽt:nos acce
damus:ut corpus eius z san
guinẽ accipiamus.Itẽ:De
re magnus deus z magna mi
sericordia eius: q nobis dedit
mãducare corpus suũ: in quo
tanta ppessus ẽ: z sanguinem
suuz bibere.Item in psalmo
xxviij.ad iudeos: Iam et se
curi bibite sanguinẽ quẽ fudi
stis.Itez psalmo.lxxv.Ipm
sanguinẽ:quem p insaniam fu
derũt:per grãm biberũt: In
psalmo.xxvij. De carne ma
rie carnẽ accepit: z ipam car
nem ad mãducandũ ad salutẽ
dedit.nemo aũt illam carnem
mãducat:nisi prius adoraue
rit. Itẽ in psalmo.xxxiij.Da
uid ferebaĩ manib⁹ suis. Ma
nibus suis nemo portaĩ. quo
intelligaĩ in ipo dauid fm lit
teram nõ inuenimus: i christo
aũt inuenimus. ferebaĩ enim
christus manibus suis: qñ cõ
mẽdans ipm corpus suum ait:
hoc ẽ corpus meũ. ferebaĩ.n.
illud corpus in manibus suis.
Idem sup io. tractatu.xxxv.
Quousq₃ biberent sanguinẽ:
quẽ fuderunt: desperauerũt.
Idem in psalmo.liiij. Iudei
pascebant tanq̄ de pena dñi:
z nos de cruce dñi pascimur:
q₂ corpus ipsius mãducauim⁹
Habẽt ergo impij epulas su
as:habent z pij suas.beati q
esuriũt z sitiunt iusticiã Itẽ
ex concilio guarmaciensi.

Pro infirmantibus euchari
stiam presbyter semper habe
at paratam.

P Resbyter eucharistiã sem
per habeat paratã : ut qñ

lz nõ adorauerũt
adoram⁹ qdẽ hu
manitatẽ ei⁹ q̄dã
veneratõe maio
ri q̄ vniũsas: cre
aĩas illa tñ q̄ du
lia ẽ nõ latria.
s ℭ Adorauẽit.ar.
h:q̄ mus nõ pot
accipe corp⁹ xpi.
ar.ɔ.ĩ.e.q bene.
t ℭ Nõ inuenim⁹
q° ad mysteriũ.
u ℭ Ferebaĩ.allu
dit ad illud qd dr
in libro regũ: da
uid fingẽs se de
mẽtem manibus
ferebaĩ p lutũ ci
uitatis saulis re
gis timore.et q°
fõte postea dictũ
ẽ in legib⁹: q̄ cu
rator dãdus ẽ ei
q dicit se demẽtẽ
cã cognita:ne p
pt onera ciuilia
hoc fingat.
x P Resbyt. eu
charistiaz.lz
inunctam dare cã
necessitatis.b.li.
v.c.ut oĩs.s.c.
cũ oẽ.s₃ sãguinez
nõ pcipiĩ fuare.
q₂ op⁹ esset nimi
a cautela in eo
fuãdo.ergo ppt
cautelã nõ fuaĩ:
ne fũdaĩ.qñq₃ tñ
ppt aliud seruaĩ
ĩ.di.pri.sabbato
a Q Ui bñ cõe
derit .nec
dicendũ:q̄ mus
sumat corp⁹ dñi
statim.n. desinit
esse sacramentuz
et quo ab eo tan
giĩ.si tñ dicaĩ: q̄
sumat:nõ est ma
gnũ incõueniẽs:
cũ sceleratissimi
homines istud su
mant.sed.h.non
cõcedit q̄ ab eo
sumi possit.imo

statim desinit esse sacramētum, sed iterum nō posset cōsecrari: q2 nō est ibi iam panis: imo tm̄ species. sed nūquid desinit esse sacramentū: si trāsit sup illud corpus mus l' aranea: nō credo ꝙ desinat esse sacrm̄.

b ¶ Xxx. dies. sc. cus in vino .d̃.c. si per negligētiā

c ¶ Pro dilectione. ꝙ maledisc. culpa enī similis ē: maledicere ⁊ docer. C. de male. ⁊ mat. culpa. imo ⁊ huiusmodi pueri exheredandi sunt: si pter voluntatē parētū uel minimis vl' arenariis se sociāt: ut in aut. ut cū de ap. cog. §. causas. coll'. viij.

d ¶ Ut pudor. loquit de notorio ⁊ manifesto infami cui nō est ipartienda eucharistia domini. idē est dicēdū de quolibet existēte in mortali crimine notorio .xxiij. q. v. placuit.

e ¶ Infami. tres enī infames sūt ff. de bi q no. ifa. ait pto2.

f ¶ Scenicis.

g ¶ In altari. nō psumat pp solā epi reuerentiam: nisi licētia epi vl' necessitate urgēte. et h° vbi pficit epus: alias 2̃. xii. q. i. nihil.

h ¶ Pronūciādū. q̄ festiuitates sit celebrāde ⁊ qñ ostendit. ⁊ io inter sacramenta ẽerat d solēnitatib⁹ istis

quis infirmatus fuerit: statim eum cōicet: ne sine cōione moriat. Item ex cōci. aurelatē.

Penitentia eius: qui non bene sacrificium custodit

Qui bñ non custodierit sacrificiū: ⁊ mus vel aliud aliqđ animal illud comederit xl. diebus peniteat. Qui aūt pdiderit illud in eccl'a: aut ps eius ceciderit ⁊ nō inuēta fuerit, xxx. dies peniteat. Cyprianus eucaricio cōfratri salutem

Magis ⁊ histrionibus sacra non cōmittant mysteria.

Pro dilectione tua cōsulendum me existimasti frater charissime: quid mihi videat de histrione et mago illo: qui apud vos cōstitutus adhuc in artis sue dedecore pseuerat: ⁊ magister ⁊ doctor nō erudiendoꝝ sed pdendoꝝ pueroꝝ id qđ maledidicit: ceteris quoqȝ isinuat: an talibus sacra cōio cū ceteris christianis debeat dari: aut vobiscū debeat cōicare. puto nec maiestati diuine nec euāgelice discipline congruere: ut pudor ⁊ honor ecclesie tam turpi ⁊ infami cogitatōne fedetur Item ex cō ci. cartha. iiij.

Post cōuersionē nō est denegāda grā cōionis

Scenicis atqȝ histrionibus ceterisqȝ psonis huiusmōi uel apostaticis cōuersis ⁊ reuersis ad dñm grā vel recōciliatio non negetur Item ex cōcilio urbico

Presbyter in altari missam non celebret: in quo eadē die eps celebrauit.

In altari: in quo eps missam cantauit: presbyt eodem die aliam celebrare non presumat Item ex concilio lugdunensi.

q2 sacramentoꝝ loco habētur: q2 representāt passiones eorum martyrū: ppter quos fiunt.

i ¶ Usqȝ ad vesperā. hic habes qñ incipiat dies fm canones. s. a vespera: ut ex̄ de fer. c. i. ⁊. ij. ⁊. d̃. lxxv. di. ꝙ a patribus. aliud obtinet fm l. q2 fm leges incipit a media nocte: ut. ff. d fer. more: ut notatur de hoc sup illo. c. qđ a patribus. hodie quo ad iudiciū ptēdit dies usqȝ ad tenebras ⁊c. ex̄ de offi. dele. cōsuluit. Sed tñ nota: ꝙ inceptio ista nō habet locū quo ad oīa. Nam fm hoc sepe comedim⁹ carnes in die veneris. vñ dic: ꝙ quo ad solutiōes faciendas quo ad carnes comedēdas dies incipit a media nocte: ⁊ terminat in aliam mediam noctem ⁊ maxime: quia hoc dicit lex ⁊ hoc hȝ cōsuetudo: sȝ quo ad solutōes distinguāt quidam inter clericos ⁊ laicos: quod nō approbo. preterea nō. ꝙ dies qñ incipit a meridie ⁊ terminat in aliū. ⁊ hec forte cōputatio est magis vera cū contineat ortum ⁊ occasū signorum. Itē dies qñ qȝ cōputat de momēto ad momentū. ff. de mino. deniqȝ. §. minorem. sed q̄tum ad esum carniū cōputat dies a uespera usqȝ ad diluculū: ut infra. e. de esu.

Tempora feriādi in missa sūt laicis nunciāda

Pronunciandum est: ut sciant tpa feriandi per annū. i. omnē dñicam a uespa usqȝ ad vesperam: ne a iudaismo capiant. Feriandi x̄o per annū isti sunt dies: natale dñi: sancti stephani: sancti ioānis euangeliste: inocentū: sācti silvestri: octaua dñi: theophanie: purificatio sācte marie: sanctū pasca cū tota hebdomada: rogatōnes trib⁹ diebus: ascensio dñi: sancti dies penthecostes: sancti ioannis baptiste: xij. aploꝝ maxime sāctoꝝ petri ⁊ pauli: q mundū sua pdicatione illuminauerūt sancti laurentij: assumptio sancte marie: natiuitatis sancte Marie: ecclesie dedicatio sancti michaelis archangeli: dedicatio cuiuscūqȝ oratorij ⁊ omniū sanctoꝝ: ⁊ sancti martini: ⁊ ille festiuitates q̄s singuli episcopi in suis episcopatibus cum populo collaudauerint: que vicinis tātū circūmorantibus indicende sūt non generaliter omnibus. reliquas vero festiuitates per annum non sunt cogēdi ad feriandum nec phibendi. Indictum vero ieiunium quando fuerit denūciatum: ab omnibus obseruetur Item ex concilio toletano. iiij.

In sanctorum solēnitatibus omnis officijs ā falcationib⁹ vel cāthlēis ppli debet vacare

k ¶ Theophanie. i. epiphanie. i. apparitionis. theos enim deus phanos apparitio: qñ. s. stella apparuit: que duxit magos.

l ¶ Natiuitas. de festo cōceptionis nihil hic dr̄ q2 celebrandū nō est: sic̄ in multis regionib⁹ fit: ⁊ marie i anglia: ⁊ hec ē rō: q2 in peccatis cōcepta fuit: sic̄ ⁊ ceti sci excepta vnica psōa xp̄i: sic̄ d annūciatōe scē marie nihil dic̄ cū sit tamē celebre festum. h.

m ¶ Festiuitates. sȝ de qb⁹ festiuitatib⁹ h° itelligit: q2 sci aut sūt canonizati aut nō. h. itelligit d canonizatis: q2 dicit ꝙ epus cū suis clicis quātū ad suā diocesim pōt sanctū canonizare. qđ nō credo: sed exaudio de canonizatis: qui nō habent vigilias.

n ¶ Nō gnālit. ar. ꝙ particularia decreta episcopi possūt condere: et leges et canones constituere: ⁊ cōsuetudines inducere seruandas in parochijs suis in subditos suos cōsensu eorūdem sine pñtia pape uel eius legati: ut. xi. di. catholica. ⁊. xxxv. q. vi. ab isto

o I Kreligiosa.saltatōibꝰ.s̄.c.di.i.q die.
p Perstrepūt.hoc lꝫ sit mortale:nō inducit de/
q positōem:ut.v.q.iiij.in loco.
R Ogatōes.i.letanias.s̄.di.lxxvi.§.nō aūt ꝯ.vbi dr̄:ꝙ
d P Lacuit.ut oēs nō comedant.
e Sabbati.s.pascalis.
f Sacerdotali.s.finita hora nona.
g Cōione.s.percepta.i.nō debent comedere:nisi

inter pasca et pēthe. n̄ sit ieiunādum. sed de ieiu/nio qđ hic statuitur: nō p̄cipit. sed suadetur. nā in tēpore illo vnaqueq̄ ꝓuincia abūdabat i sen su suo: ut.lxxvij. di.vti/nam.⁊.xij.di.illa.

r Plebs. ⁊ ita ꝑui sūt de plebe.

s E Piscopꝰ.decē.ar. ꝙ eps dn̄icis die/bus in ep̄ali eccl'a' diui/nis officijs debeat iter esse:in qua sacerdotali more precipit̄ residē:ut vij.q.i.ꝑuenit ad nos:⁊ ꝙ nō cogēdus sit cū cle ricis suis apud eccl'iam suaꝫ cōiter habitare:ut dixi.xli.di.eps vilem.

t N Ulli.in uilla.tūc.n ad maiorē eccl'iaꝫ ꝯueniūt oēs:ut.s̄.c. di. siquis extra.

u S Acerdotibꝰ.i.ep̄is in cōsilio ꝯgregat̄.

x Pasce.ꝯ.s̄. dist.iiij. statuimꝰ.⁊.c. q̄dragesi/ma. So.h̄ de ieiunio ge nerali qđ oībus iniūgit̄ ibi de speciali quod cle ricis suadet̄. imo iō non est seruāda infra: q2 ser uatur post pasca a die pasce usq̄ ad ascēsionē vel penthecostē.

a N On liceat ieiuniū. q2 dn̄s surrexit de cena:et lauit pedes dis cipulorū: et iterū rediit ad cenā:volūt quidā ad similitudinē dn̄i etiā pe des alijs abluere ⁊ bis comedere. sed talis cō/suetudo reprobat̄.

b Exhonorare.arg.ꝙ nil r̄putat̄ ieiunasse qui vnū diē n̄ ieiunat.C. ad syll̄.l.ult.nil videt̄ eē fa/ctū ⁊c̄.vij.q.i.nihil.

c N On oportet. sed ꝑ totos exceptis di ebꝰ dn̄icis.ar.s̄.di.xxx siquis ꝑsoñ.ĩ.di.v. qua/dragesima.

I Kreligiosa ꝯsuetudo est quā vulgus ꝑ sanctoꝝ so/lēnitates agē ꝯsueuit. ppl'i qui debēt diuina officia attēdere saltationibus turpibus inuigi lant: cantica n̄ solū mala canē tes: sꝫ religiosoꝝ officijs per/strepūt. hoc etenim ut ab oībus ꝓuincijs depellat̄: sacerdotū ⁊ iudicū a cōsilio sancto cure ꝯmittit̄. Item ex ꝯci. aurel.

Ante ascensionē dn̄i tribꝰ die bus letanie celebrentur.

R Ogationes.i.letanias an̄ ascensionē dn̄i placuit ce/lebrari: ita ut p̄missū triduanū ieiuniū in dn̄ice ascēsionis so/lennitate soluat̄. ꝑ qđ triduuꝫ serui ⁊ ācille ab oꝑe relaxent̄ quo magis plebs vniuersa cō ueniat. quo triduo oēs absti/neāt: ⁊ etiā quadragesimalibꝰ cibis vtant̄ Itē ex ꝯci. eodē

Episcopus die dominico non desit ecclesie.

E Piscopus: si infirmitate n̄ fuerit ipeditus: eccl'e cui ꝓxi mus fuerit: die dn̄ico deesse n̄ debet. Item ex eodem.

Nos dies pasce ciuibꝰ in vil/la celebrare nō licet.

N Ulli ciuiū vnq̄ꝫ pasce na/talis dn̄i ⁊ quadragesime solē nitatē in villa licet celebrare: nisi quē infirmitas ꝓbabit̄ te/nuisse. Item ex eodem.

Ante solēnitatem pasce qua/dragesima est celebranda.

S Acerdotibus oībus decre tū est: ut an̄ pasce solēnita tē n̄ q̄nquagesima sꝫ.xl. teneat̄ Item ex ꝯci. martini pape.

Quinta feria vltie septimane q̄dragesime ieiuniū solui n̄ l꜄.

N On liceat q̄nta feria fr̄es nouissime septimane ieiu/niū soluere: ⁊ omnē exhonora re.xl. ⁊ syncere abstinētes to tam.xl. perexire. Item ex ꝯci. laodicensi. De eodem.

N On oportet in.xl. q̄nta fe ria vltime hebdomade ie iuniū dissolui et totā.xl. inho/norari: sed ꝑ totos dies ieiu/nare: ⁊ escis abstinētie ꝯueni entibus.i.aridioribꝰ vti Itē ex ꝯci. agathensi. Exceptis diebus dn̄icis in quadragesi/ma nō soluatur ieiunium.

P Lacuit: ut oēs ecclesie ex ceptis diebus dn̄icis in.xl etiā in die sabbati sacerdota/li orōne ⁊ discretionis cōione ieiunēt. Itē ex ꝯci. niceno.

Nec in die dominico nec in diebus penthecostes in orati one genua flectantur.

Q Voniā sūt in die dn̄ica q/dam ad orationem genua flectētes ⁊ in diebus penthe costes: ꝓpterea statutum ē a scā syno. qm̄ ꝯsona ⁊ ꝯueniēs ꝑ oēs eccl'as custodiēda cōsue tudo ē: ut stātes ad orōnē vo/ta dn̄o reddamꝰ. Item leo pa.iiij. Quo tpe ab esu car/nium sit abstinēdum.

D E esu carnium apud nos uetustissima ⁊ n̄ improbā/da traditio semꝑ ē tenēda: ut a cene termino q̄ fit in princi pio noctis.iiij. ferie q̄ lucescit in quarta feria: usq̄ ad dilu/culum q̄nte ferie: ⁊ simr a cena noctis sexte ferie q̄ lucescit in sexta feria: n̄ imperite ieiuna/tio est tenēda usq̄ ad sabbati lucē quantū de diei parte ali/quis ieiunare maluerit uel d/buerit: ꝓtendat̄. Itē greg. dilectissimis ciuibus rome.

Nec die sabbati feriādū nec die dn̄ico lauachꝫ ē ꝓhibēdū

P Eruenit ad me quosdam ꝑuersi sp̄us homies praua inter nos aliqua ⁊ sancte fi/dei aduersa seminasse: ita ut die sabbati aliqd operari ꝓhi berent. quos quid aliud nisi antichristi p̄dicatores dixeri/

prius celebratis missaꝝ officijs ⁊ uespertinis.s̄.e. di.i. solēt.h:

h Q Voniā.sūt s̄.di.lxxvi. §.nō aūt.

i Genua.s̄.di. lxxvi.§.nō aūt.

k Stātes.s̄.di. xxx.siqs presbyt̄. s̄.xxvi.q.vij.sa/cerdotes ꝯ.So. ibi dies remissio nis vocāt̄ dies ie iuniorum.

l D E esu.ferie. de q̄rta fe/ria est ꝯsiliū: d se/xta p̄ceptū.

m Sabbati di/ei.s.pascalis sup/ple ne forte ob in signē solēnitateꝫ videret̄ ieiuniuꝫ tūc soluēdum.

n Maluēit. sed nō tenet̄ ad hoc.

o Uel debuēit. cū tenetur ad hᵒ ex iniūcta pn̄ia: ⁊ ita est ar.ꝙ possu mꝰ carnes come dere ĩ die sabba/ti. nā ponit ĩ opti one nostra tādiu abstinere die sab bati: quādiu uo/luerimꝰ. Sed ꝯ.ĩ c.ij. sed illud est ꝯ silium et consue/tudo ita ĩt̄pretat̄ ex̄ de obser.ieiu. ꝯsilium.§.iteꝫ de illis.nec.n. sabba tum est legitima feria: ut.ĩ.c. ieiu/nia.ioannes.

p P Eruēit. qui ueniēs.s. an tichristus.

q ¶ In veneratōe vult.nō ꝑ nimia certitudine pōit
; h pn̄s ꝑ futuro.et nōui hoc.ā.xxiij.q.i. paratus.et
; i.di.iiii.qn̄ quis.
r ¶ Sabbatū.ā.di.xli.qsqs.z.ā.di.lxxxi.nō oportet
s ¶ Sabbato vo ieiunādum ā.xij.di.illa ꝯtra. So.hoc nō obti/net:uel dic ut ibi dixi.
t ¶ Nō celebrari. sacramētū corporis z sanguis dn̄i ā.di.i.visū ꝯ di.ii iterat ꝯ.sʒ hʒ hāc exceptōem illa.c intelligūtur.
u Ieiuniū qnte ā.di.lxxvi. otinā ꝯ. So. ꝓhibet hoc fieri i cōtēptū dei alias sē per ieiunare n̄ reprobarē:ut ibi.sʒ quare potius de his dieb⁹ q̄ȝ de aliis:cū ieiunare i ꝯtēptum diei c⁹/cunqȝ sit mortale pctm̄:dic ꝙ ideo q2 maioris veneratōis sūt:q2 in illis duob⁹ dieb⁹ fecit dn̄s quicqd insigne fecit fere lxxv. di.c. penul. fere dixi:qa die iouis celos ascē/dit.
x Ne qs. causa timoris.s.qa aliqs incutiat ti/morē alicui:nisi ieiunet tali die.
y ¶ In suspicionibus.s.hereseos.
a Ieiunia.z se tta.addita secūda feria.xi.q iii.de illis.ā.di. lxxxii.presbyter.
b ¶ Soluēda.ab his qui ad h° vo/to uel penitentia sūt astricti.vl' dic ꝙ hoc fuit in pri/mitiua ecclia ne/cessitatis:hodie uero ꝯsilij.h.z.S
c ¶ Saluatorē.ā. xi.q.iij.abijt.

mus qui veniēs diem sabbati atqȝ dn̄icuȝ ab omi faciet ope custodiri.q2.n.mori se z resurgere simulat:hri in veneratione vult diē dn̄icū.z q2 populū iudaizare cōpellit:ut exteriorē legis ritū reuocet: z sibi iudeoꝝ pfidiā subdat: coli vult sabbatū. Aliud quoqȝ ad me platū ē:nobis a pueris hominib⁹ esse p̄dicatū:ut dn̄ico die null⁹ debeat lauari. z quidē si pro luxuria z ꝑ uoluptate qs lauari appetit:hoc fieri nec reliquo quolibet die ꝯcedimus si āt p necessitatē corpis: hōc nec die dn̄ico prohibemus.

Item inocentius papa.

Ob reuerentiā sepulture dn̄ice sabbato ieiunare debem⁹.

Sabbato vo ieiunandū eē rō euidētissima demōstrat. Nam si diē dn̄icam ob venerabilem resurrectōnē dn̄i nostri iesu christi nō solū in pasca celebramus:veꝝ etiā p singulas hebdomadas ipius diei imaginē freq̄ntamus. ac sicut.vi. feria ꝑpter passionē dn̄i ieiunamus: sabbatū p̄termittē nō debem⁹:qm̄ intra tristiciā z leticiā tpis illius videt inclusū. nā vtiqȝ constat apl'os biduo isto z in merore fuisse z,ppter metū iudeoꝝ se occultasse.qd̄ utiqȝ n̄ dubiū ē in tantū eos ieiunasse biduo mēorato:ut traditō eccl'e habeat isto biduo sacr̄a penitus n̄ celebrari.que forma etiā p singulas tenēda est hebdomadas:ꝑpter id ꝙ cōmemoratio diei illius semp ē celebrāda. ꝙ si putāt semel atqȝ vna sabbato ieiunanduȝ ergo z dn̄ica z.vi.feria semel in pasca erit utiqȝ celebrāda.

Item melchiades papa.

Die dn̄ico z.v.feria nō est celebrandum ieiunium.

Ieiuniū dn̄ici diei z.v.feriē nemo celebrare dʒ: ut int ieiuniū christianoꝝ z gentiliū veraciter credentiū z hereticoꝝ vera z nō falsa discretio habeat. Item ex cōci.cesareo augustano. De eodem

Ne quis ieiunet die dn̄ica cā timoris aut psuasionis nec quadragesimaꝝ dieb⁹ ab ecclesijs fidles desint: nec habitēt in cubicl'oꝝ latibulis ac montiū q in suspicionibus pseuerāt. sʒ exemplū ac p̄ceptum custodiāt sacerdotū: z ad alienas villas agendoꝝ ꝯuentuū cā non ꝯueniāt. Ab vniuersis epis dictū est: anathema sit: q hoc cōmiserit Itē ex dictis sancti appollonij.

Quarta z sexta feria sūt seruanda ieiunia.

Ieiunia sane legitima id ē iiij.z.vi.feria nō sunt soluenda:nisi grādis aliq̄ necessitas fuerit: q2 quarta feria iudas traditionē dn̄i cogitauit. vi.feria crucifixus ē saluator videbit ergo q in his diebus sine necessitate soluerit statuta ieiunia:uel cū tradēte tradere saluatorē uel cū crucifigētibus crucifigere.die autē dn̄ica nihil aliud agendū ē:nisi deo vacandū.nulla opatio i illa die sācta agit: nisi tm̄ hymnis z psalmis z canticis spūalibus dies illa transigat Itē innocē.pa. Quinta feria ultime hebdōade q̄dragesime penitētes remissionē accipiāt

De penitētibus vo q siue ex grauiorib⁹ ꝯmissis siue ex leuioribus pniam gerūt: si nulla iteruenīat egritudo.v. feria ante pasca eis remittendū esse romane eccl'e ꝯsuetudo demōstrat. cetēꝝ de pōdere estimādo delictoꝝ sacerdotis ē indicare:ut attendat ad ꝯfessionē penitētis z ad flet⁹

d ¶ Uel cū crucifigentib⁹.ī.di.iiij.qui bis.
e ¶ Aliud.C de fer.l.iij.ꝯ.sed dic legē succūbere.i. vim in hoc nō habere.ex de fer.conquestus.
a De penitentib⁹.cōmissis mortalibus.grauiora eni appellat valde enormia.leuiora min⁹ enormia.alias ēēt ꝯ.xxvi.q.vi.c.ultimo.
b ¶ Egritudo. quo casu nullo tpe est denegāda cōio:ut notaī z legitur di.,pri.c.presbyter.Sʒ pone:ꝙ aliquis agat se ptēnem pniam:nūquid in istis.vij.annis in quo libet anno i cena dn̄i dʒ in eccl'a introduci vel si debet a quo vtrum tm̄ ab epo uel a suo presbytero.dicūt qdam: ꝙ p⁹ primā expulsionē usqȝ ad ultimā:quarū vtraqȝ dʒ tm̄ per epm̄ fieri p̄sbyter simplex pōt eū q° libet anno in cena dn̄i r̄cipere in eccl'a et post octauas de eccl'a expellē de hoc.l.dist.in capite. Itē q̄re hoc magis fit in die iouis q̄ȝ i alio die eiusdē septimane:ideo q2 eodem die idē dn̄s captus fuit et ligat⁹ fuit et eius ligatio absolutionē nr̄am operata ē.vel pōt dici ꝙ iō:q2 ipē eodē die pedes discipulorū lauit.vn̄ ideo eodem die fit:ut pedes.i. affect⁹ nostros lauet a peccatis:iuxta illud q̄ȝ spe/ciosi pedes euāgelizantium zc̄.de pe.di.i.pōt
c ¶ Remittēdū.i.absoluēdo recōciliando eu/charistiaȝ concedendo l.di.penitentes.
d ¶ Estimādo.ar.xxiij. q.viij.occidit.
e ¶ Attendat.xxvi.q.vij de his.

f Sane expone quod dixerat.
g Ante tps.i.ante quitam feriam q̄ ē añ pasca.
h Litteris.⁊ nõ p singulos.ã.de pe.dist.iij.§.i.⁊.c.aga
thola ã.di.xcvi.cũ ad verũ.j.di.,pxi.oi tpe.
i De anno.j.di.iij.
siquis de alio.
k Vetus.nõ vet⁹ dici
qd coronā anni nõ acce
dit;sic ⁊ nouũ dr̃ matri
moniũ qd nõ excedit an
nũ:ut.xxxv.q.viij.c.i.⁊
ar.ff.d pu.⁊ vecti.l.ult.
§.quotiés.et.ff.,de vino
triti.l.vetus.
l A sanctis.ã.xi.dis.c.
ecclesiasticarũ.
m Crucis.et q̄ri põt
q̄re festuȝ crucis
celebrem⁹i q̄ dñs fuit d
bõestat⁹:⁊.ñ festũ ,afine
in q̄ fuit bonorat⁹[ei di
cimus:|q laus exhibita
dño in|afina fuit mũda/
na de qua nõ est curan/
dũ[sed in cruce facta fu
it nr̃a redēptio.
n Calēdaꝶ.i qnta die
āte nonas ⁊ improprie
ponit b calēdaꝶ: q⁊ tm̃
prim⁹ dies ·d r̃ calende
o Aquā sale.q⁊ per a
quā ɔfessio:p saleȝ
amaritudo ⁊ morfio[vñ
hec est mixtura:vnd ge
min⁹ ꝓcedit partus:[di
uisio.s. delictorũ,⁊ ort⁹
virtutũ ⁊ bonoꝶ operũ
xxxiij.q.ij.cũ renũciatur
hec designata ē p mixti
onē iude:q̄ ɔfessio dr̃.et
thamar q̄ amaritudo di
cit.vnde pbares diuisio
zarā ort⁹gemin⁹ .s. pt⁹
ꝓuenit.h.
p Sanctificet.querit
q̃o aq̄ benedicta dica
tur pplm̃ sanctificare vl
mũdare:
q Sāctificabat.,tũc.n
sāguis vitule fuit remis
sio peccatoꝶ:ut.xij.q.ij
gloria.
r Mũdabat.'a veniali
b⁹.ã.di.l.i capite.j.di.
iiij.nequaq̄ꝫ. Nā sacrifi/
cijs venialia delent .ã.
di.ij.cũ oē d pe. di.iij.
de quotidianis[Nam si
qua tũc habebāt:mor/
talia erāt de pe. di.vi.c
i.circa mediũ.

atq̄ꝫ lachrymas corrigētis [sa/
ne siqs in egritudinē cecide/
rit:atq̄ꝫ usq̄ꝫ ad desperationē
deuenerit:ē ei añ tps pasce re
laxandum:ne de seculo absq̄ꝫ
cõione decedat. Item fabi
anus papa orientalibus epis
Singul' ānis vltie hebdoma
d e.xl.nouũ chrisma ɔficiat.
Litteris vr̃is inter cetera
insertũ inuenim⁹:quosdaȝ
religionis vr̃e epos a vr̃o nr̃o
q̄ꝫ ordine discrepare:⁊ nõ per
singl'os ānos in cena dñi chris
ma cõficere.[Errāt vo q talia
excogitāt:⁊ mente uesana po
tius q̄ꝫ recta sentiētes hoc fa
cere audēt.[sicut.n.ipius diei
solēnitas p singulos ,ānos est
celebranda:[ita ipsius sancti
chrismatis ɔfectio p singulos
ānos ē agēda[⁊ de anno in an
nũ renouāda.[⁊ fidelib⁹ē tra/
dendũ[q⁊ nouũ sacrm̃ ē:⁊ per
singulos annos in iā dicta die
innouandũ:[⁊ uetus in sanctis
ecclesijs est cremandũ.[Ista
a sanctis aplis ⁊ successorib⁹
eoꝶ accepimus:⁊ nobis tenē
da mādam⁹.Itē eusebi⁹pa.
Seruetur ab oibus festiuitas
inuentionis dñice crucis.
Crucis dñi nr̃i iesu christi:
q̄ nup nobis gubernacula
sancte ro.ec.tenētibus quito
nonas maij inuēta ē:in p̄dicto
calendaꝶ die inuētõis festũ
nobis solēniter celebrare mā
damus. Itē alex.papa.v.a
petro. Quare sit institutum:
ut aqua sale ɔspersa scificet.
Aquā sale ɔspersam in po
pulis bñdicim⁹:ut ea cun/
cti aspersi sanctificent[⁊ puri/
ficent. qd oibus sacerdotib⁹
faciendũ eē mādamus.[Nā si
cinis uitile aspsus pplm̃ sāctifi
cabat atq̄ꝫ mũdabat:[mlto ma
gis aqua ,sale aspsa diuinisq̄ꝫ
p̄cibus sacrata pplm̃ sanctifi/

f Per heliseũ.inde est q cũ aqua exorcizat:dic sa/
cerdos:deus q p heliseũ ꝓphetam salem in aquam
mitti iussisti.
t Et coinquinatos.venialib⁹ tantũ.

cat atq̄ꝫ mũdat[⁊ si sale asper/
so per heliseum ꝓphetā steri/
litas aque sanata ē:quāto ma
gis diuinis p̄cibus sacrat⁹ sal
sterilitatē reꝶ aufert hũanaꝶ
⁊ coinquinatos sāctificat ⁊ pur
gat:[⁊ cetera bona multiplicat
[⁊ insidias diaboli auertit:et a
fantasmatis uersutijs homies
defendit. Item pius papa
nonus a petro apostolo in pri
mo suaꝶ decretalium.
Non nisi in die dominico san/
ctum pasca celebretur.
Nosse vos volumus:q pa
sca dñi die dñico ānnis tē/
poribus sit celebrandũ. Istis
enim ,tpibus hermes doctor
fidei ⁊ scripture[effulsit[inter
nos.⁊ lȝ nos idē pasca p̄dicto
die celebraremus : q⁊ tñ inde
quidā dubitāt: ad corroborā/
das aias eoꝶ eidē herme an/
gelus dñi apparuit in habitu
pastoris: ⁊ p̄cepit ei : ut pasca
dñi die dñico ab omibus cele
braret.[vñ ⁊ nos aplica auc̄te
instituimus oēs eadē ꝫuare d
bere: q⁊ ⁊ nos eadē seruamus
nec debetis a capite quoquo
mõ discedē. Item victor pa.
Non nisi die dñico sanctũ pa/
sca celebretur.
Celebritatem sancti pasce
die dñica agi debē: ⁊ p̄de/
cessores nr̃i iam statuerũt : et
nos illud eadē die solenniter
celebrare mādam⁹:[q⁊ nõ de/
cet:ut mēbra a capite discre/
pent aut aliter gerant.a.xiiij.
vo luna p̄mi mēsis usq̄ꝫ ad.xxi
diē eiusdē mensis eadē cele/
bret festiuitas.[Eodeȝ quoq̄ꝫ
tpe baptisma celebrādũ est ca
tholicũ.sed tñ si necesse fuerit
aut mõtis p̄iculũ ingruerit:gē
tiles ad fidē veniētes quocũ/
q̄ꝫ loco uel momēto ubicunq̄ꝫ
euenerit siue in flumine siue in

u Nosse pasto
ris. vñ et li
ber illi⁹ i quo tra
didit plura docu
mēta eccle: liber
pastoꝶ ititulatur
x A capite.cum
hoc iubet.ar. in/
sti.de satisda.i fi.
a Celebritateȝ.
p̄decessores
[in legib⁹.n.secu/
larib⁹posteriões
trahũt ad se prio
res[qd i diuinis
nõ fit:sed potius
ecõvso.ar.l. di.
dño i fi. b .⁊ .b.
sec⁹ itelligit hoc
b Primi mēsis
i. aprilis q est pri
mus mēsis ꝫm he
breos: ut.lxxxvi.
di.§.primũ vo.
c Usq̄ꝫ ad .xxi.
diē.intelligas h⁹
de ,mēse lunari.:i
illa.n.lunatiõe sē
per ē pasca.
d Usq̄ꝫ ad. xxi.
diē.illud usq̄ꝫ hic
ponit iclusiue ⁊ i
cludit.xxi. dies.
⁊ hoc vult dicere
q pasca nõ dȝ eē
infra.xiiij.'diē lu/
nationis aprilis
nec post.xxij. diē
illi⁹[si.n.xiiij. di/
es lunatõis est i
die[dominico:ibi
est pasca iudeoꝶ
⁊ dominica seq̄n
ti ibi est nostrum
pasca hoc est .xxi
die.
e Alia est rõ.qa
infames efficiũt
ꝫm canones qui
cũq̄ꝫ nota infide/
litatis.i.mortalis
peccati aspergũ
tur: ut notat .vi.
q.i.oēs. et.c.illi
qui.[sed secus est
ꝫm legē et ita est
rõ alia.M.ponit

exemplum in appellatõe.ij. q.vi. nõ ita. Sed quid ad hãc lrãm dr exẽplo? Ego dico hũc esse sensũ: ꝙ ea q̄ in baptismo qs ꝓmisit ñ pñt mutari: lȝ legum statuta possunt immutari.

a P Asce.

b P Lacuit. dices vo hodie illud teneas de hoc qd hẽs. xviij di. qm̃. io.

c P Lacuit. ut postq̃. hoc c. ñ habet hodie locũ.

d ¶ Annũciẽt. hº nõ ubiq; obtinet

e O E obserua-tione.

f P Erlatũ ẽ. laudam⁹. hinc colligit: ꝙ lȝ intẽtio approbet: reprobatur tñ ipsũ factũ. vñ per hoc põt solui illa ꝯrietas de loth: qm̃ nũc dicit scripturā esse cũ sanctuȝ xxij. q. vij. offerebat. alias ꝑturbatum dicit. xiiij di. qd aitlitẽ ẽ ar. ꝙ i vno facto põt reprobari quod dã et aliud approbari. xxij. q. iij. int cetera. ar. ꝯ. ff. familie herciscũ. in hoc.

g ¶ Fregisse. s. di. §. verum ꝯtra ibi latria adorabant hic dulia.

h V Enerabiles et adorant s. ꝑx. c. ꝯ. lȝ aliud est adorare latria quod ibi ꝓhibet aliud dulia. qd h permittit.

mari siue in fontibus tm̃ christiane ꝓfessione crudelitatis clarificati baptizent. Ipsis ẽt qd in baptismo polliciti sunt summope est attẽdendũ: ne nõ infideles lȝ fideles inueniant ipsi vo qui infidelitatis nota aspergunt: infames efficiunt: ⁊ inter fideles mĩme reputentur. hec vo statuta nulla dbẽt improbitate ꝯuelli nulla nouitate mutari: qꝛ alia ẽ rõ causarũ seculariũ alia diuinarum.

Item ex conci. carthaginensi iiij. De eodem.

P Asce solẽnitas vna die et tpe celebrãda est. Item ex concilio carthaginensi. v.

Dies pasce ꝯcilij formatarũ subscriptione oibus intimet.

P Lacuit ut venerabil' dies pasce formatarũ subscriptione oibus intimet. dies vo cõsilij. xi. cal' nouẽbris. scribendũ est etiã ad singularũ quarũcunq; ꝓuinciarũ primates: ut qñcunq; apud se ꝯcilia cõgregant istum diẽ non impediant.

Item ex conci. bracarensi. ij.

Per orbem vniuersum cum in concilio omnia statuta fuerit futurum pasca annũcietur.

P Lacuit ut postq; oĩa in concilio sacerdotũ fuerint ordinata: illud oĩmodo seruet ut supuenturi ipius ãni pasca quo calendarũ die uel quota luna dbeat suscipi a metropolitão epo intimet. qd ceteri epi uel reliquus clerus breuiculo subnotãtes vnusquisq; in sua eccl'a adueniente natalis dñi die post euangelicã lectionez ꝑplo ãnũciẽt. Itẽ ex ꝯci. arelatẽ. qd ꝯfirmauit pa. siluester

Per vniuersũ orbem vno die ⁊ vno tpe pasca celebretur.

D E obseruatõne pasce dñi ꝯstatuim⁹: ut vno die ⁊ tpe ꝑ oẽm orbem obseruet: ⁊ iuxta ꝯsuetudinẽ lr̃e ad omnes diriguntur. Item grego. seruio epo massiliensi. De imaginibus sanctorũ non violandis.

P Erlatuȝ ad nos fuerat: ꝙ inconsiderato zelo succensus sãctorũ imagines sub hac quasi excusatione: ne adorari debuissẽt: ꝯfregeris. ⁊ quidẽ qꝛ eas adorari vetuisse oĩno laudamus: fregisse vo rephẽdim⁹. Dic frater a quo factũ esse sacerdote aliqñ auditũ ẽ qd fecisti? aliud ẽ enim picturã adorare: aliud ꝑ picture historiã qd sit adorãdũ addiscẽ. Nam qd legẽtibus scriptura hoc ⁊ idiotis p̄stet pictura cernẽtibus: qꝛ in ipsa ignorantes vident qd seq debeant: in ipa legunt qui lr̃as nesciunt. vñ ⁊ p̄cipue gentibus ꝓ lectione pictura ẽ. Itẽ ex. vi. synodo

Imagines sanctorũ memoria sunt ⁊ recordatio priorũ.

V Enerabiles imagiẽs christiani ñ deos appellãt. neq; seruiũt eis: ut diis neq; spẽ salutis ponunt in eis: neq; ab eis expectant futurũ iudiciũ: sed ad memoriã ⁊ recordationem primitiuorũ venerant eas ⁊ adorant: sed nõ seruiunt eis cultu diuino nec alicui creature. Item hadrianus papa tharasio patriarche.

Non in agni sed in hoĩs spe cie christus est figurandus.

S Extam sanctã synodũ recipio cũ omnibus canõibus suis in quibus dicitur: In quibus scripturis sanctarũ imaginũ agnus p̄cursoris digito onsus depingitur: qui in figuram gratie transit: verũ nobis per legẽ moysi demonstrãs agnuȝ iesum christũ dñm nostrũ. Antiquis ergo figuris ⁊ vmbris ⁊ ad veritatis p̄figurationem sancte eccl'e traditis vale dicentes: gratiã ⁊ veritatẽ p̄ferimus: ⁊ sic plenitudinẽ legis recipimus. verũ igit agnũ dñm nr̃m iesum christũ ꝭm imaginẽ humanã ammodo ⁊ in imaginibus ꝓ veteri agno depingi iubemus. Item augustinus in libro de trinitate.

i ¶ Cultu. s. latria: i qua tria erigũt charitas dilectõis et multitudo sacrificiorũ et veneratio In dulia vo vnũ solũ. s. veneratio. et in hoc sensu possum⁹ quãlibet reȝ sacrã adorare. i. reuerẽtiã exhibere. s. di. iij. sãcta.

a S Extã. s. dist. xvi. sextam.

b ¶ In qbus dicit. illud qbus nõ refertur ad aliquã dictõem ibi positaȝ sed in canone sexte synodi: cuius verba hadrianus inducit. alibi dicit vl' habet in quibusdam et ꝭm hoc hec lr̃a patet uel in quibus.

c ¶ Qui. i. sacrificiũ cui⁹ agni.

d ¶ In figurã. i. ꝑ gr̃e q̄ figurabat in ueteri testamẽto.

e ¶ Trãsit. i. trãsire debet quasi non debet depingi.

f ¶ Gratiã. i. gratiosã veritatẽ. s. xp̄m hominẽ.

g ¶ Pro veteri. hoc credo reprobari: qꝛ in cruce tm̃ agn⁹ dei depingebat. Nã alias hoĩe depicto agnũ depigi nõ obest in parte inferiori. sȝ cũ corrigat quo ad hoc ergo qũ recipit cũ oĩbus canonibus.

De fide trinitatis et vnitatis inuiolabiliter seruanda.

O Omnes quos potui legere: qui ante me scripserūt de trinitate: q deus est diuinorū librorū veterū ⁊ nouorū catholici tractātes hoc intenderunt sm scripturas docere: q pr ⁊ filius ⁊ spūs sanctus vnius ei⁹demqꝫ substantie inseparabili equalitate diuinā insinuāt vnitatē. Ideoqꝫ nō sūt tres dij sꝫ vn⁹ deus: qūuis pater filiū genuerit: ⁊ iō filius nō sit q pater est filiusqꝫ a pr̄e sit genitus: et iō pater nō sit q filius. spūsqꝫ sāctus nec pr̄ sit nec filius: sed tm̄modo pr̄is ⁊ filij spūs: ⁊ patri ⁊ filio etiā ip̄e coequalis ⁊ ad trinitatis ptinens vnitatē: non tn̄ eandē trinitatē natam de virgine maria ⁊ sub pōtio pilato crucifixam ⁊ sepultam tertia die resurrexisse ⁊ in celū ascēdisse: sꝫ tm̄mō filiū. nec eandē trinitatē descēdisse in spe colūbe sup iesum baptizatū: aut die penthecostes post ascensionē dn̄i sonitu facto de celo qsi ferret flatus vehemēs ⁊ linguis diuisis velut ignis: sꝫ tm̄mō spiritū sanctū. nec eandem trinitatē dixisse de celo: tu es filius me⁹ dilectus: siue cū baptizatus fuerit a ioāne: siue in mōte qn̄ cum illo erant tres discipuli: aut qn̄ sonuit vox de celo dicēs: clarificaui ⁊ iterū clarificabo: sed tm̄mō patris vocē fuisse ad filiū factā: qūuis pater ⁊ filius ⁊ spiritus sāctus sicut inseparabiles sunt: ita inseparabiliter operent. Idem super ioannem.

Sine sacramento visibili ⁊ fide inuisibili nemo saluatur.

N Ecessariū est visibile sacrm̄ aque ad ablutionem visibilis corporis: sicut necessaria ē doctrina inuisibilis fidei ad sanctificationē inuisibilis aie. Idem: Renascit homo ex aqua visibili sacro ⁊ spiritu inuisibili. s. intellectu: ut symbolū baptismi visibiliter accipiat: ⁊ spūalem intellectū ipsius symboli pcipiat: uel ex aqua visibili et spiritu sancto. Idem in li. de baptismate paruulorū. In baptismate pcupiscentia extinguitur: non ut nō sit: sed ut non obsit.

P Er baptismū christi id agitur: ut caro peccati euacuetur. nō aūt sic euacuatur: ut in carne pcupiscentia inata n̄ sit: sed ne obsit. nam si post baptismū ad etatē naturalē puenīūt: ibi habēt cū qua pugnēt eāqꝫ adiuuante dn̄o supent: si non grām in vacuū susceperint: nam nec adultis id pstat in baptismo: nisi forte miraculo dei ut lex peccati repugnās legi mentis penitus extinguat: ut nō sit: sed ut quicqd ab homie dictū factū cogitatū est: cum eidē pcupiscētie mēte subiecta fuiret: totū aboleatur et quasi factū non sit habeatur. Idem ad petrum diaconum. Qui ex viro ⁊ muliere pcipit cū originali peccato nascitur: nec sine baptismate saluatur.

F Irmissime tene ⁊ nullatenus dubites oēm hoiem: q p pcubitū viri ⁊ mulieris cōcipit: cū originali pcto nasci

b O Omnes. Casus. In prima pte dicit tres personas. patrē ⁊ filiū et spiritū sāctū vnius et eiusdē sbe. In secūda pte dicit: q lꝫ ille tres psone sint eadē essentia: qdam tn̄ singulariter attribuūt psonis: q trinitati nō attribuūtur. et sic aliqd attribuit patri qd nō filio et ecōuerso. ⁊ idē in spū sancto.

i Colūbe. vera quidē colūba fuit q nec prius nec postea cōparuit. sꝫ i suā mām rediit: sic legit de stella in qua descēdit spūs p significatōem. significabat plenitudinē bonorū spūs sancti q in christo erāt sup quē spirit⁹ descēdit. j. di. pri. per aquam.

k Ignis genitiui cas⁹ est: alias nō congrue diceretur ⁊c.

l N Ecessariū ē. Hic depingitur. iiij. di. i qua agitur de baptismo: q ē ianua omniū sacramētorū. vn̄ vidēdū est qd sit baptism⁹: q forma baptizandi qn̄ fuit baptisma institutū: quot sūt genera baptismi: qs effectus. Et quidē baptism⁹ ē exterior hominū ablutio cū certa forma uerborū. Est ēt character ipressus aie i ipsa aqua: ut. i. q. i. detrahe. Forma ē illa quā dn̄s tradidit discipulis ite baptizate. o. g. i no. pa. ⁊ fi. ⁊ s. sanc. j. e. proprie. itaqꝫ nec etiā omitti debet hoc pnomen ego er̄ de bap. sigs sane nec obstat. j. e. a quodā q ibi noīe christi intelligūt tres psone. Et institutū est sm quosdam cū dictū est nicodemo: nisi qs renat⁹ fuerit ⁊c. sm alios cū dixit discipulis. ite bap. ⁊c. ⁊ hoc post mortē. sm alios cū misit iudā cū ceteris. i. q. i. dedit. Ego credo: q tūc cū a ioanne ē baptizat⁹: ut. j. e. p aquā. Quot sunt genera baptismi: et qdē tria. fluminis et sanguinis ⁊ flaīs ut dicem⁹. j. e. baptismi Quis eius effectus: q cuꝫ digne qs baptizat: tam actuale qꝫ originale peccatū. sine pnia tollitur: ut. j. e. sine penitentia. al' enim est tm̄ sacramēti collo.

m Sacramētū, subaudi l' aliqd qd suppleat vicē ei⁹. hec autē sūt duo. s. martyriū ⁊ cordis ptritio. j. e. baptismi vicē. ⁊. c. cathecuminū: et ita aq̄ ē sacrm̄: q itrāsitiue legit hoc. sed ipse character. sic. xxxij. q. vij. licite: et ipsa etiā ablutio. ⁊ hec tria idē significāt. s. ablutōnem interius factā l' q fieri dꝫ. pter ficte accedēte. Sꝫ de aq̄ qn̄ dices q icipiat l' desinat eē sacrm̄: di. iiij. dicit icipit ⁊ desinit eē sacrm̄. s. i platōe ultīe syllabe ipsi⁹ forme: q tūc signat: nō aūt an̄ vl' p⁹ remanet tn̄ res sacra. Idē dr̄ i oleo bn̄dicto vl' chrismate: q tā diu ē sacrꝫ: qūdiu fit cū eo vnctio. n̄ n. an̄ vl' p⁹: remanet tn̄ res sac. alij tn̄ dicūt ptra: ut nō. i. q. i. detrahe. qd multū fac p opinione nr̄a. item si ali⁹ liquor admisceat illi aq̄: nūqd baptizat puer: sꝫ l. vl' q nō: q desinit esse aqua: q liquor nou⁹ efficit ff. de acqui. rerū do. adeo. §. volūtas. sꝫ hoc nō credo: qa quotidie mari nou⁹ liquor adiicit l' sputū vl' vrina ⁊ sic i mari n̄ fieret baptism⁹ sm canones sec⁹.

n Doctrina. i. fides que habet p doctrinā.

o Idē renascit de adultis. s. ⁊ sē satis ab hic intelligit. c.

p Intellectu. i. fide q intellectu pprehendit.

q Et symbolum j. e. ante. xx.

r Spiritu. s. h⁹ ptrā ad puulos: q nō hn̄t fidē.

s P Er baptismū. euacuat. nō q qdruplex ē pena originalis peccati. pcludit ianuā celestē. ppetuo dānat. cā est mortis tpalis. ipotētia resistēdi vicijs prima duo et ultimū tollit baptismus.

t Sꝫ ne obsit. imo etiā ut psit: q ubi maior pugna

maior corona.de pe.di.iij.ille rex, filii remanet actu sed inefficax: ut est in pacto de nō petēdo isti.de ex cept.§.ꝑterea.vel cum opponit̄ exceptio sīle.ar.ff. so.ma.viro itaq̄.ꝛ sic originale trāsit reatu:sed r̄ma net actu.

u ¶Miraculo.ut in beata maria ꝛ ioāne apl'o: quia neuter eoꝝ potu it peccare.itē na tiuitas marie in utero nō celebra tur: sed natiuitas ex vtero bene.

x ¶Totū.ar.ꝙ in baptismo omnis sequela et infami a abolet̄ ꝛ ꝙ gr̄a dī i baptismo n̄ r̄q rit gemitū vl' plā ctū: ut dist.e.fine pnia.

y ¶Factuȝ.ar.ex d.v.sig.nā ꝛ ego ar.ff.de edil'.edi. quod ita.

a ¶Firmissime.s.i.q.i.fir missime ex de be ret.c.iij.

b ¶Natura.i.a na tiuitate i vtero vl' nā.i.ꝯsuetudine nascendi non ex creatōe.

c ¶Filij.i.debito res ꝛ digni pena eterna.i.obnoxij

d ¶Ire.i.pene e terne.

e ¶Nisi p fidē vel sacr'm fidei ut in paruulis: ut.j.e. queris a me.

f ¶Igne.i.pena e t'na.xiiij.q.v.pe nale.

g ¶Puniēdos.j. e.regenerāte ꝯ. ubi dr̄: q꞉ habēt mitissimā penam sȝ dic igne sempit̄ no.i.pena: q꞉ s' ēp erūt in tenebris:

h ut.j.e.nulli

impietati subditū mortiq̄ sub iectuȝ: ꝛ ob hoc naturalit̄ ire nasci filiū: de qua dicit apl'us Eramus.n.natura filij ire sic̄ ꝛ ceteri.a qua ira nullus libe rabit̄: nisi p fidem mediatoris hois iesu christi. Firmissime tene nō solū hoīes rōne vten tes: veꝝ etiā pūulos: q siue in vteris matrū viuere incipiūt ꝛ ibi moriunt̄: siue iā de matri bus nati sine sacro baptismi: qd̄ dat̄ in noīe pr̄is ꝛ filij ꝛ.s.s de hoc seculo transeūt sempi terno igne puniendos: q꞉ et si peccatū ꝓprie actionis nullū hn̄t: originalis tn̄ peccati dam natione carnali ꝯceptione ex natiuitate traxerūt. Item io. chrysostomus. **De eodem.**

Non pōt quis gr̄aȝ vite ce lestis accipe: nisi purgat⁹ fuerit ab oīmi sorde peccati p pnie ꝯfessionē p donū baptis mi salutaris dn̄i et saluatoris nr̄i iesu christi: q est bn̄dictus in secula seculoꝝ. Itē gre. in moralib⁹. **Sicut nūc in ba ptismate ita olim in circūcisi one remittebant peccata.**

Quod aūt apud nos valet aq̄ baptismatis: hoc egit apud veteres vel p pūulis so la fides vel p maioribus vir tus sacrificij vel p his qui de abrahe stirpe ꝓdierūt myste riū circūcisionis. Itē aug. ad valerium ꝯtra iulianum. **Originale peccatū nūc in ba ptismate olim in circūcisione remittebatur.**

Ex quo instituta ē circūci sio in populo dei: qd̄ erat tunc signaculuȝ fidei iusticie dei: ad sanctificationē purga tionis valebat pūulis origina lis veterisq̄ pcti: sicut ꝛ baptis mus ex illo valere cepit ad in nouationē hois: ex quo cōsti tutus ē. Idem de libero ar bitrio libro iij. **Paruulis in baptismate offe rentium prodest fides.**

Illud ꝑscrutari hoies so lent: sacr'm baptismi chri sti qd ꝓsit pūulis: cum eo ac cepto plerūq̄ moriunt̄: priusq̄ ex se quicq̄ potuerint co gnoscē. qua in re satis pie re cteq̄ credit̄ ꝓdesse pūulo fi des eoꝝ: a qbus ꝯsecrandus offert̄: ꝛ hoc eccl'e ꝯmēdat au ctoritas: ut ex eo quisq̄ sen tiat: qd sibi ꝓsit fides sua: qn̄ i alioꝝ quoq̄ bn̄ficio q ꝓpriā nondū hn̄t potestatē cōmoda sit. Idē d baptismo pūuloꝝ **Per fidem ꝛ baptisma iustifi camur a peccatis.**

Filius dei carneȝ peccati suscepit: ꝛ penā sine culpa ut in carne peccati ꝛ culpa sol ueretur ꝛ pena. p fidem ergo ꝛ baptismū eius a peccato ho mo p iustificationē ꝛ a morte liberat̄ p resurrectionē. pūuli etiā baptizati inter credētes reputant̄ p sacramenti virtu tem ꝛ offerentiū responsionē. qui vo non sunt baptizati: int̄ nō credētes iudicant̄ ex euā gelio ioannis: nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spiritu sācto non potest introire in regnum dei. Item ambrosius in libro de sacramentis. **Per aquam baptismi de ter reno fit homo celestis.**

n ¶Ex quo.ad innouatōem.q꞉ tūc credim⁹ factū cū xp̄s tactu sue mūde carnis vim regeneratiuā ꝯtulit aq̄s teste ābrosio: ut.j.e.per aquā.ꝛ.c.ꝓprie.nō eni baptism⁹ ioan.fuit ꝓpe baptism⁹ sȝ baptismi as suefactio teste aug⁹.ut j.e.nō regenerabāt. vn̄ lȝ baptizati essent ab eo qdā: tn̄ cū iteꝝ baptiza ti fuerūt: nō fuit facta i iuria sacro: q꞉ ei⁹ baptis m⁹ sacr'm nō erat: ut.j. e.aliud. Quidā vo ꝓpt̄ sacr'm circūcisionis qd̄ ceperāt ꝛ fidē quā ple ne habebāt nō sūt reba ptizati.p. Alij dicūt ꝙ i stitut⁹ fuit baptism⁹ cuȝ dixit nicodemo. nisi qs renat⁹ fuerit ꝛc̄. Alij di cūt tūc cū dixit discipul' lie bap.om.gē.ꝛc̄.ut.j. e.ꝓprie.Sed ꝑualet: qd̄ pri⁹ dictū ē: tn̄ baptism⁹ adhuc plenū nō habuit effectū sed p⁹ mortē ei⁹ cepit plenū habere effe ctū: q꞉ adhuc nō erat ia nua celi apta. sȝ p⁹ mor tē ei⁹ fuit apta.j.e.ꝓpe r̄s.ad cui⁹.io.

o ¶Illud ꝑscrutari. fi des.i.sacramētuȝ baptismi collatū in fide eoꝝ.i. nomine trinitat' quā ipsi tenet̄ credere ꝛ cōfiteri.b.

p ¶Filius.nisi qs rena tus.i.ea regenera tōe.s.iterior q̄ renascū tur illi q renascūt̄ ex aq̄ et spū sācto ꝛc̄. subaudi t' nisi iusta ignorātia eos excuset ꝛc̄. ex de presb. nō bap.c.ij.

q ¶Ex aq̄. iā sāctificata p spiritū sanctū. nec ab hac sanctificatōe sepat̄ pater t' fili⁹: cū insepabi lia sint opa trinitatis.xx viij.q.i.sic enim.

h ¶Non potest.s.de pe.dist.ij.illa.s.de pe.dist.i. §.alij eꝯ.et.c.n̄ pōt.sȝ illd̄ de adultis. i ¶Nisi.j.e di.oēs q iā.s.xv.q.i.§.ut itaq̄. k ¶Cōfessionē quātū ad adultos. l ¶Baptismi.quo ad paruu los t' p alid̄ loco illius.j.e.baptismi vicem.

m ¶Quod apud nos aq̄.certe pl⁹ operat̄ hodie ba

r ¶Per aquā. daret formā.i.institutōem factā ei⁹ exēplo post enim dedit precepto.j.e.ꝓprie.

s ¶Baptizari.i.a pcto originali mūdari: ꝛ loqt̄ i ꝑsōa eccl'e gnāliter. Ipse.n.utpote scificat⁹ n̄ idigebat mūdari ab o riginali pcto: ꝛ ita excusat̄ sacerdos cū dic̄ ego re⁹ ꝛc̄.

t ¶Descēdit.j.e.aliud ꝯ.sed bis dr̄ descēdisse.pmo i specie

colūbe:ut ibi. fo inuisi/
bilit:ut h.et ita bis:sȝ p
aliud ꝛ aliud.ar.cx ꝺ te
sti.cū tu.sȝ solōeȝ ibi scri
ptā āplectaris:ne eua/
nescat rō quam h ponit
ambrosius.
u Descēdit .j.e.aliud
ꝯ.ibi dr:ꝙ colūba in a
quam descendit anteꝗ
christ⁹ venit ad baptis/
x N mū:sed ibi solut.
Unꝗ aqua.
y N On ratione.

z D Uo tpa.pasca.hoc
c.intelligas de ba
ptismo solēnt.nā quoli/
bet tpe ,ppt timorē pot
baptizari.ȝ.e.di.iij. ce/
a P lebritatem.
Rope potētia.i.ba
ptism⁹ potens ꝛ efficax
cx.e.maiores.§. caute.
b Cōdidit.i.r formauit
ꝛ innouauit.i. institutū
ē:ut ꝯdat q̄n ut celebre
tur tunc.s.
c Quia gcūqȝ.i.c⁹cūqȝ
ꝯditōis fu⁹ l liber masc/
cul⁹ l fēia adult⁹ vel pu
er.xxix.q.ij.in pri.
d In morte.i.ad silitu
dinē mortis ei⁹.ut sic sel'
mortu⁹ ē ille ꝛ sēp viuit
ꝛ ita nos sel' mōtui i pec
catis p baptismū sēp vi
uam⁹ i bono.l i morte e
ius dicimur baptizari:
q2 mors ē cā purificati
onis nr̄e ꝺ pe.di.ij.si.n.
e Consepulti.ꝛ silr mō
videmur fuisse mortui ꝛ
resurrexisse ex q° nouaȝ
formā assūpsim⁹ p mor/
tē ei⁹ i baptismo.
f Spu.i.spūali docrina
g Electū.sȝ vr ꝙ tactu
sui corpis.viȝ baptismo
ꝯtulit.ȝ.e.nūꝗ.sed dici
m⁹:ꝙ tc ptātē aq̄ ꝯtulit
sȝ i morte sua voluit illā
ptātē suum ꝯseq effectū
ut hic in fi.dicitur.
h Foraȝ.i.p silēz foraȝ
mysticā.ȝ.di.ij.q2 pass⁹
i Triduanā.j.e.postꝗ
ꝛ.c.ꝺ trina. k Qua
litas.i.similitudo facti.
l Legitimū.i.diē nālē
dic sabbatū ꝛ seq̄ntē no
ctem.

P Er aquā baptismi transit⁹
ē de terrenis ad celestia.
iō pasca trāsitus dr.hic transi
tus ē de peccato ad vitam de
culpa ad grām de inquinamēto
ad sanctificationem. q p hanc
aquā transit nō morit:sȝ exur/
git.nō oīs aqua sanat:sȝ illa q̄
hȝ gratiā christi. aliud est ele/
mentū aliud ꝯsecratio. Nō sa
nat aqua:nisi spūs sanctus de
scēdat: ꝛ aquā illā ꝯsecret:sic
legit: q2 cum christus formam
baptismatis daret: venit ad io
annē ꝛ ait illi ioānes: ego a te
debeo baptizari: ꝛ tu vēis ad
me:rn̄dit iesus: sic decet nos
implere oēm iusticiā. Vide q̄
sit oīs iusticia. christus ad ba/
ptismū descendit: non ut caro
mūdaret: q̄nā suscepit de nr̄a
ꝯditione.nō.n.ablutio pecca
ti christo necessaria fuit: qui
pctm non fecit: sȝ nobis erat
necessaria q peccato eramus
obnoxij.descēdit christus de
scendit ꝛ spūs sanctus. Qua
re antē prior descēdit christus
postea spirit⁹ sanctus: cū for/
ma ꝛ usus baptismi hoc hēat:
ut ante fons ꝯsecret: ꝛ tūc de
scendat baptizādus:christ⁹ an̄
descendit secutus ē spūs san
ctus: ut nunꝗ ipe sanctificati
onis mysterio egē videret: sȝ
ut sanctificaret ipe:sanctifica
ret ꝛ.s.s. Itē io. chrysosto.

Aqua baptismi non purgaret
peccata:nisi tactu dn̄ici corpo
ris esset sanctificata.

N Unꝗ aqua baptismi pur/
gare peccata credentiuȝ
posset:nisi tactu dn̄ici corpis
sanctificata fuisset. Itē syri
ci⁹ papa icomerio terraconēsi

Generale baptisma,non nisi
sabbato sancte pasce ꝛ pēthe
costes celebretur.

N On rōne auctis alicui⁹ sȝ
sola temeritate p̄sumit: ut
passim ꝛ libē in natiuitate chri
sti seu apparitione necnō apo
stolorum seu martyrum festiuitati/
bus innumere plebes baptizēt
cum sibi hoc priuilegiū apud
nos ꝛ apud ecclas oēs dn̄icuȝ
pasce defēdat spāliter cū scō
penthecoste. Itē leo papa
vniuersis epis per siciliā con/
stitutis.

De eodem.

D Uo tpa.i. pasca ꝛ penthe
costen ad baptizādū a ro
mano pōtifice legitime sunt p̄
fixa. vn̄ q2 manifestissime patȝ
baptizādis i eccla electis hec
duo tpa de qbus locuti sumus
eē legitia: dilectōeȝ vestrā mo
nem⁹:ut nullos alios dies huic
obseruantie misceatis. Idē

Quare in predictis tempori/
bus baptisma celebretur.

P Roprie in morte crucifixi
ꝛ in resurrectione ex mor
tuis potētia baptismi nouā cre
aturā cōdidit ex vetere: ut in
renascētib⁹ ꝛ mors christi ope
tur ꝛ vita: dicēte aplo an igno
ratis. q2 gcunqȝ baptizati su/
mus in christo iesu: in morte
ipsi⁹ sumus baptizati: Conse/
pulti.n.sumus cū illo p baptis
muȝ in morte: ut q̄nō surrexit
christus a mortuis per gratiā
patris: ita ꝛ nos in nouitate vi
te ambulem⁹. Si.n.cōplātati
facti sum⁹ silitudini mortis ei⁹
sil erimus ꝛ resurrectiōis ei⁹
ꝛc. q̄ latius magister gentium
ad cōmendandū sacrm baptis
matis disputauit: ut apparēt
ex hui⁹ doctrine spu regnan/
dis filijs hoīum ꝛ in dei filios
adoptādis illū diē ꝛ illud tps
electū: in quo p silitudinē for
mamqȝ mysterij ea q̄ gerunt in
mēbris: his q̄ in ipso sunt capi
te gesta ꝯgruere: dū in baptis
matis regula ꝛ mors intuenit
interfectiōe peccati: ꝛ sepul/
turā triduanā imitat trina di/
mersio: ꝛ ab aquis eleuatō re
surgētis instar ē de sepulchro
Ipa igitur opis qualitas do
cet celebrāde gn̄aliter gratie
diē legitimum eū esse: in quo
orta ē ꝛ virtus muneris ꝛ spēs
actionis. ad cui⁹ rei ꝯfirmatio
nē plurimū valet: ꝙ ipe dn̄s ie

m Et vt⁹.i.effi/
catia sacri.s. bap
tismi.hēbat qdeȝ
an̄ efficatiā sȝ nō
tātā: q2 n̄ erat ad
huc porta celi ap
ta.ꝗuis.n. viȝ re
gnāndi aqs tactu
sui corporis ꝯtu/
lerit:ut.ȝ.c.nūꝗ
nō tn̄ patebat ia/
nua āte passionē
q2 aptōem padisi
passio ei⁹ spālit o
perata ē:cū resur
rectōe cx.e. ma/
iores.
n Et spēs.i.sili/
tudo l repn̄tatio
i.id qꝺ rpn̄tat ab
actōe q̄ sit i baptis
mo.s.mors ꝛ tri/
duana sepultā et
resurrectio xpi.
o In qb⁹.ȝ.di.
lxi.miramur.
p Et formā gnā
lē.s.ꝙ nō fecerat
āte.ȝ.e.p aquā l
h dicto ibi facto
q De q°.i. de q̄
forma baptizādi.
r Instruē.tātuȝ
supple ꝛ non pōt
nisi ꝛc.
s Nisi ,ppe.i.ge/
neralit ad oēs.
t Pēthecostes.
sic resurrectio.lx
xv.di.ꝙ dic.
u Ad alios.s: a/
lijs dieb⁹ attribu
ant ꝛ i alijs dieb⁹
ꝯtingāt: qm̄ resur
rectō semper die
dn̄ico celebrat.
x Nō ex nr̄a.q.
d.nō ex nr̄o inge
nio:ut.ȝ.di.ij. in
christo.
y Et triū miliuȝ.
sed q̄nō possȝ eē:
ꝙ tot vna dic ba
ptizaret:forte qa
fundebat aquam
sup eos.al' nō vr:
ꝙ quelibet possȝ
imergē. Sed po
ne ꝙ nō sup eos
fundebat aquaȝ:
nisi in parteȝ cor/

poris:tot⁹ erit ne
baptizat⁹: dic.h.
ꝙ si fundat̃ super
caput l'sup mati/
mā partē corpo/
ris: semper cred̃
ret eū baptizari.
alias nō. Vel dic
eū baptizari: si aq̃
etiā cadat super
pedez.ar.j.e.nec
queꝗ: sic̃ sufficit
possidē partez ad
hoc: ut possideat
totū: dū tñ ei⁹ q/
dem animi sit: ut
totū intēdat possi
dere: ut.ff.d acq.
pos.possideri.§.i
sic de peni.dist.i.
vulgaris.
3 ¶ Petrus.s̃.e.
di.ij.tunc eis.
a Sigs.aliaz s̃
triā.et ita nō
oīs christi actio
nr̃a ēlectio.ar.s̃.
di.ij.liqdo q2 ex
eo non esset r̃miſ
sio pctorum: ut.j
e.di.non regene
rabātur.
b ¶ Ex volūtate.i.
ↄcupiscentia.
c ¶ Carnis.i.feie
q̃ de carne ade fa
cta ē. ꝓterea dr̃
femina caro q̃ re
gitur: vir spiritus
qui regit.
d ¶ Renascēdi.s.
pro nobis qūo et
circūcidi.
e ¶ Dicēs in epi/
stola ad corinthe
os.
f ¶ Finis.i.ↄsūma
tōis implet.n.in
se ꝛ i nobis quod
lex prediterat.
g ¶ Christ⁹ ē.tps
dsco valēs ad iu/
sticiā oī credenti
de pe.di.ij.si eni
h ¶ Cōdidit.id ē
nūciauit et insti/
tuit.

sus christus postꝗ̃ resurrexit
a mortuis discipulis suis: in q
bus oēs eccl'az ꝑsules doce/
bant: ꝛ formā ꝛ ptātem tradi/
dit baptizādi dicēs: eūtes do
cete oēs gen.b.e.in.n.p.ꝛ fi.
ꝛ.s.s.de quo utiqꝫ eos ꝛ ante
passionē potuisset instruere:
nisi ꝓprie voluisset intelligi re
generatiōis gratiā ex sua re/
surrectōne cepisse. Additur
sane huic obseruātie etiā pen
thecostes ex aduētu spūs san
cti sacra solēnitas: q̃ de pasca
lis festi pēdet articulo. ꝛ cum
ad alios dies alia festa perti/
neāt: hec semꝑ ad eū diē: qui
resurrectio dñi ē: isignis occur
rit porrigēs quodāmō auxiliā
tis gratie manū: ꝛ eos quos a
die pasce aut molestia infirmi
tatis aut longingtas itineris
aut nauigatiōis difficultas in
terclusit iuitat: ut qbuslibꝫ ne
cessitatib⁹ ipediti ↄsiderij sui
effectū dono spūs sancti ↄse/
quant̃. Hoc aūt nos n̄ ex nr̃a
ꝑsuasione defendē: sꝫ ex apl'i
ca auc̃te ꝓuare: satis idoneo
ꝓbam⁹ exēplo sequētes bea/
tum petꝝ apl'm: q in ipo die q°
oīm credētiū numeꝝ ꝓmissus
spūs sancti repleuit aduētus
triū milium ppl'm sua ꝑdicatio
ne ↄuersū lauachro baptisma
tis ↄsecrauit. qd scā scriptu/
ra: que apl'oꝝ actus ↄtinet fi
deli historia docet dicēs: his
auditis cōpuncti sunt corde ꝛ
dixerunt ad petꝝ ꝛ reliquos
apl'os: qd faciem⁹ viri fratres
petrus aūt ad illos inqt: agite
pniam ꝛ baptizet̃ vnusqsqꝫ ve
strū in noie dñi nostri iesu xp̄i
in remissionem oim pctoꝝ ve
stroꝝ: ꝛ accipietis donū spiri
tus sancti: Idem.

SI quis autē epiphanie fe/
stiuitatē: que in suo ordine
debito honore uenerēda est:
ob hoc existimat habē priuile
gium baptismatis: q2 hoc qui
dam putant: ꝙ in eadem die
dñs ad baptismum sancti ioan
nis accesserit: sciat illius ba/
ptismi aliam gratiā ꝛ aliā fuiſ/
se ratiōnē. nec ad eandē perti
nuisse virtutē qua ꝑ spiritum
sanctū renascunt̃: de qbus di
citur: q non ex sanguinib⁹ ne/
qꝫ ex volūtate carnis neqꝫ ex
voluntate viri: sꝫ ex deo nati
sunt. Dñs enim nullius indi/
gens remissione peccati nec
querēs remediū renascendi:
sic voluit baptizari: qūo volu
it circūcidi: hostiāqꝫ ꝓ emun/
datione offerri: ut qui factus
erat ex muliere: sicut apl's ait
fieret sub lege: quā n̄ venerat
soluere sꝫ adimplē: ꝛ implēdo
finire: sicut apl's ꝑdicat dicēs
finis autē legis christus ē ad
iusticiā omni credēti. Baptiſ
mi autē sui in se ↄdidit sacra/
mentū: q2 in oibus primatum
tenēs se docuit esse principiū
ꝛ tunc regñationis potentiaz
sanxit: qñ d latere ipius ꝓflu/
xerunt sanguis redēptionis ꝛ
aqua baptismatis. Item ex
concilio gerundensi.

In solēnitate pascali vel pē/
thecostes cathecumini bapti
zentur.

DE cathecūmis baptizan/
dis id decretū ē: ut in pa/
scali festiuitate vel penthecο
stes veniant ad baptizandum
ceteris solēnitatib⁹ infirmi tm̃
debēt baptizari Itē leo pa.

Necessitate cogēte quolibet
tempore baptizare licet.

HIS q necessitate mortis e/
gritudini s obsidionis ꝑsecuti
onis ꝛ naufragij urgent̃: omni
tpe debēt baptizari. Item
gela.pa.clero ꝛ plebi tarētio

Nisi necessitate cogēte inter
pasca penthecostē nullus ba
ptizare presumat.

VEnerabilis baptismi sa/
cramētū n̄ nisi i festiuitate pa
scali ꝛ pēthecostes tradē ꝑsu
mat eps. exceptis egritudine
laborātibus: qbus vrgēte mō
tis periculo talibus oportet:
ne in eternum pereant: reme/
dijs subueniri. Idem de eo
dem. De eodem.

i ¶ Potentiā.i.plenam
efficaciaz: q2 tunc ianua
celi fuit aperta ex̃.e.ma
iores.io.
k DE cathecuminis.
infirmi tm̃. Quid
si sacerdos cathecumi/
nos sanos a baptismo
repellat: ꝛ ipsi interim
ante ↄstitutū tempus si
ne baptismo decedant
nūquid imputabitur sa
cerdoti: nō videtur. ab
sit enim: ut ea que ꝓpt̃
bonū et licitū facimus
ꝛc̃.ut.xxiij.q.v.de occi/
dendis.
l ¶ Infirmi.vl' etiā par/
uuli.s̃.di.v.baptizari.
m HIs qui urgent̃.ff.
sigs cau.l.ij.s̃.xv
iij.di.placuit.ff.de diu.
et temp.pre.l.i.alijs ēt
modis i necessitate qs
astringitur.xviij.di.si e
piscopus.
n VEnerabilis baptiſ
mi. Cū preter ba/
ptismū salus nulla infā/
tibus ꝓmittatur: ut.j.e
di.nulla: nō videt̃ circa
eos obseruādū: quod i
istis.c.continetur: ut ꝑt̃
statuta tēpora pasce et
penthecostē baptizari
nō debeāt: ne preueniē
te morte qui regenera
ri possunt nō inueniant̃
ut di.v.c.ij. In ambigu
is aūt sequēdū est quod
tutius estimat̃: ut.s̃.di.
lxviij.presbyteri.h° etiā
ↄsuetudo eccl'e obꝓuat
in paruulis.secus in ad
ultis in quibus sil'e peri
culum non continet̃: qa
in eis cōuersio mentis
ad deum baptismi vicē
supplere non dubitatur
ut.j.e.baptismi vicem.

o B Aptizandi.

p C Onstat baptisma .i. baptismi myste/riū. vn̄ ad expositōem e ius sequit̄ eiusq; mysteriū

q ¶ Sacerdotib⁹. .i.e. lā ctū ꝯ. ubi dr̄: ꝙ auctoritas traditōis baptismi etiā ad laicos pertinet christianos. sed illud in necessitate verū est: ut h̄ subiūgit̄ et ibi in exēplo de penitēte et cathecumino declaratur.

r ¶ Mysteriū .s. de pe/ di. i. quē penitet.

s ¶ Absq; presbytero. i. licētia. s. dist. xciij. diaconos ita. ⁊ .c. diaconi ꝯ. dic ut ibi.

t ¶ Qđ ⁊ laicis. s. xxx. q. i. ad limina. i. q. i. quod quidam.

u M Ulier. s. xxxiij. q. v. mulierez. xxiij. di. mulier.

x ¶ Super qb⁹. s. xxx. q iij. sup quib⁹.

y I N necessitate. etiā laicos. s. i. q. i. neq;. et. c. siqs per ignorātiā. ⁊ .c. qđ qdā. s. xciij. di. diacones.

a Q Uicunq; . s. i. q. i. neq;. et. c. siquis p ignorātiam.

b R Oman⁹ .i.e. dist. quos a paganis ꝯ ibi nō in forma ecclie s. di. lxij. nulla rō. s. i. q. i. c. i. grat. ꝯ. ibi. n. dr̄ ꝙ nēo dare pōt qđ nō h̄z ut. .i.e. qūo. qūo q° ba/ ptismū paganus tradē dr̄. sed creditor dn̄ium rei sibi obligate p⁹ biē/ nium in aliū trāsfert qđ tn̄ nō h̄z insti. qb⁹ ali. lz ul' nō. §. i. ar. ꝯ. ff. đ acq. re. do. traditio. iur ergo aucte pmittēte pōt qs in aliū trāsferre qđ nō habuit: et hoc casuale illud vero regulare. i q. vij. daibertū.

c A Quodā. trinitatis .i.e. di. sanctū. ⁊ .c. si non sanctificat̄ ꝯ. .i.e. di. multi. et. c. si reuera ꝯ in synodo ꝯ. Sed h̄ ex

B Aptizandi sibi quispiā passim quocūq; tp̄e nullā credat inesse fiduciā p̄ter pascale festū ⁊ pēthecostē venerabile sacr̄m: excepto dūtaxat grauissimi lāguoris incursu: i quo verendū ē: ne morbi crescente piculo sine remedio salutari fōtassis egrotās exitio p̄uentus abscedat. I tē isi. đ officijs li. ij. c. xxiiij. Nēo nisi sacerdos baptizare p̄sumat.

C Onstat baptisma a solis sacerdotib⁹ eē tractandum eiusq; mysteriū. Nec ipis diaconibus explē ē licitum absq; ep̄o uel p̄sbytero: nisi his procul absentib⁹ ultima lāguoris necessitas cogat. qđ et laicis fidelibus plerūq; pmittitur. I tē gelasius papa. D iaconos quoq; tūc: ut supra in tractatu ordinandoꝝ: ubi de reuerētia diaconoꝝ erga sacerdotes agit̄. I tem ex concilio carthaginensi. v.

Nō p̄sumat mulier baptizare

M Ulier quāuis docta ⁊ scta viros in ꝯuētu docere ul' aliquos baptizare nō p̄sumat nisi necessitate cogēte. Unde vrbanus papa. ij. Sup qbus ꝯsuluit ⁊c̄. ut supra in tractatu ꝯiugij: ubi de cōp̄rib⁹ agitur. I tē aug. ad fortunatū.

Etiam laici necessitate cogēte baptizare possunt.

I N necessitate cū ep̄i aut p̄sbyteri aut qlibet ministrorū nō inueniunt̄: ⁊ urget piculū ei⁹ q petit: ne sine isto sacro hanc vitā finiat: etiā laicos solere dare sacr̄m qđ acceperūt solem⁹ audire. I tē ex đcret. martini pa. iij. De eodem.

Q Uicūq; presbyter in p̄uincia p̄pria uel i alia ul' ubicunq; inuētus fuerit: cōmēdatū sibi infirmū baptizare noluerit uel p intētōne itineris ul' de aliq̄ accusatione: ⁊ sic sine baptismo moritur: deponat̄. I tē isiodorus.

Non reiteretur baptismus: qđ a pagano ministratur.

R Omanus pōtifex n̄ hoīez iudicat q baptizat: sz sp̄m dei subministrare gr̄am baptismi: lz paganus sit q baptizat. I tem nicolaus ad ꝯsulta bulgarorum. c. iij. De eodem.

A Quodam iudeo nescitis utrū christiano an pagano multos in patria vr̄a baptizatos asseritis: ⁊ qd ide sit agēdū cōsulitis. Hi p̄fecto si in noīe sancte trinitatis uel tm̄ i noīe christi: sicut i actib⁹ apl'orū legit̄: baptizati sūt: vnū qppe idēq; ē: ut scūs ambrosius exponit. q2 n̄ illoꝝ sz eius est: rebaptizari n̄ debēt. I tē au. ꝯtra crescentiū grāmaticum.

Sicut p bonū ita p malū ministrū eq̄ baptisma ministratur.

S I inter bonos mistros: cū sit alius alio melior: nō est melior baptismus q p meliorē dat̄: qn̄ idē baptismus dat̄: nullo mō malus ē: q etiā p maluz dat̄: qn̄ idez baptismus dat̄. ⁊ iō p mistros dispares dei munus equale ē: q2 n̄ illoꝝ sz ei⁹ ē. I dem sup ioannem in pte i. tractatu. v. Non merita ministrorum: sed virtus christi in baptismate operatur.

B Aptism⁹ talis ē q̄lis ille ē in cuius ptāte dat̄: nō qual' ille ē p cui⁹ ministeriū datur. Item qd nouerat ioānes baptista: dn̄m nr̄m. qd n̄ nouerat ptātem dn̄ici baptismi in nullū hoiem a dn̄o transiturā: sed misteriū plane transituꝝ ptātem a dn̄o in neminē trāsiturā sz ministeriū in bonos ⁊ malos. Nō exhorreat colūba misteriū maloꝝ: sz respiciat dn̄i potestatē. qd igit̄ tibi facit minister malus: ubi bonus est dn̄s qd te impedit maliciosus p̄co ubi beniuolus ē iudex? Item neq; q plantat ē aliqd neq; q rigat: sz q incrementū dat de⁹ Itē ego dico ⁊ nos dicimus oēs: q2 iustos oportet esse oēs p quos baptizant̄. iustos opōtet eē tāti iudicis ministros si mistrare iuste voluerint. si aūt

pone trinitat' explicite. .i.e. di. agunt hoies. .i.e. di. postq;. nos ꝯ ⁊ q̄re poti⁹ baptizat̄ qs i noīe xp̄i q̄ i noīe trinitat' tu dic ꝙ in noīe trinitatis nō itelligitur: nisi trium p̄sonarū essentie vnitas: et in noīe xp̄i vnctus vngēs ⁊ a quo vngit̄. dixit ergo gandulphus ꝯcessum fuisse apostolis baptizare in nomie xp̄i p̄pter nomē xp̄i ampliandum hoc est abrogatū p ꝯria hic signata. .i.e. in synodo ⁊ .c. si nō sanctificatur. hoc nō credo. cum hoc nicolai posteri⁹ sit. dico ergo. ꝙ nō dz aliqs baptizari i noīe xp̄i: si tamen baptizat̄ valet baptismus. et hoc inuit hic illa littera: q2 nō illoꝝ. s. qui baptizant.

d S I int̄ bonos

e B Aptismus. potestatem cū dixit vidi spiritū descēdentem de celo sic columbā. ⁊ māsit sup eū ⁊ ego nesciebā. ⁊ hoc expōit aug⁹ ꝙ ioannes nesciebat eū. i. nesciebat ꝙ sibi ptātez illā retinuisset dominus. sed tm̄ ministeriū baptizandi tradidit dn̄s.

f ¶ Nō exhorreat. s. di. xxxij. §. verū s. i. q. i. neq; i homine.

g ¶ Colūba. i. ecclesia. xxiiij. q. i. loquitur.

h ¶ Ubi. xxvi. q. vij. alligant.

De baptismo

i ¶ Neq̄.ut.ā.di.mascēm. k ¶ Qui plātat. pdicā do ad fidē ɔuertēdo. l ¶ Qui incrementū.i.infu sionē grē ⁊ remissionē pctōꝝ.i.q.i.si fuerit.
m ¶ Itē ego.rñdet tacite obiectiōi.q.d.lꝫ mal⁹ mi nister ɔficiat vel baptizet:nihilomi n⁹ tñ debēt eē bo ni.
n ¶ Qui baptizat interi⁹ absoluēdo a pctis.nā illi⁹ est baptism⁹ nō bap tizātis .s̄.e.a quo dam.
o ¶ Ebriosū . dūꝫ tñ intelligat quid agat. ɔsuetudinē b notat hoc no mē ñ actum eī.e. maiores.V.id vo
p Quis bapti zat.aut tole rant.s̄.xxiij.q.vij c.i.
q Sig trinitatis .s̄.i.q.i.ne q̄ꝫ in hoīe.
r ¶ Cōfessione .s. inuocatione.
s ¶ Et si ɔsentiūt. hoc de adultis.
t ¶ Per man⁹ ipo sitionē.ɔfirmato riā : q̄ etiā in hoc casu ē cōciliatoria ē.j.e.di.ab anti q̄.⁊.i.q.i.§.ecce.
u ¶ Manus.sꝫ nūq̄d de furioso iu dicat fm illū sta tū mentis quē ha bebat cū in furo rē icidit. Nā si vo luntatem habuit baptizandi ⁊ in currit furorē:va lebit ei baptism⁹ i furorē collat⁹.aī nō eī.e.maiores. §.vlti. sec⁹ in pue ro: q̄r puer nō ha buit voluntatem vnq̄ꝫ:⁊ tñ saluabit .j.e.q̄ris.
x ¶ Cōicati.i.pun cti.
y ¶ Eucharistie.h̄. de adultis:q̄r par uulis nō dat cor pus christi : ut.j. c.in eccl'a.nisi for

noluerit eē iusti q in cathedra moysi sedēt:secūꝫ me fec̄ ma gister me⁹ de quo spūs ei⁹ dicit hic ē q baptizat. Itē nō tieo adulteꝝ ebriosū nō homicidā q̄r colūbā attēdo p quā mihi dr̄: hic ē q baptizat. Itē de tra ctatu. vi. De eodem

Om baptizat mal⁹ ex aliq̄ vel ignorātia ecclesie vl' to lerātia: aut. n. ignorāt mali aut tolerāt palee: quousq̄ꝫ i vltimo vētilet area: illđ qđ datū ē vnū ē: nec ipar ,ppt ipares ministros sꝫ par ⁊ eq̄le ,ppt hūc q bapti zat. Itē de de eccl'iasticꝫ regl'is

Nō reiterari baptisma: qđ ī no mine trinitatis ministratur.

Sig apud illos hēticos ba ptizati sūt: q sūt i sācte trini tatis ɔfessione baptizāt: ⁊ ve niūt ad catholicā fidē: recipiā tur q̄dē vt baptizati : ne sācte trinitatꝫ inuocatio vel ɔfessio annullet: sꝫ doceāt itegre ⁊ in struātur: q sācte trinitatꝫ mini steriū i eccl'a teneāt. ⁊ si ɔsen tiūt credē vel acq̄escūt ɔfite ri purgati fidei itegritate fir mētur ipositōe man⁹. si vo par uuli sūt ⁊ hebetes q doctrinā nō capiāt: rñdeāt ,p illis q eos offerūt iuxta morē baptizandi ⁊ sic p man⁹ ipositionē chrisma te cōicati cū eucharistie miste rijs admittātur. Itē ad oro sium in li.ij.

Quāuis vnū baptisma sit ⁊ hēticoꝝ eoꝝ.s. q in no. pa. ⁊. fi. ⁊. s.s. baptizāt ⁊ eccl'e catholice: tñ q foris ecclesiam baptizātur: ñ sumūt baptismū ad salutē: sꝫ ad pniciē habētes nimirū formā sacramēti virtu tē aūt ei⁹ abnegātes. Et ideo eos ecclesia nō rebaptizat : q̄r in noīe trinitatis baptizati sūt: ⁊ ipa est ,pfecto forma sacram ti. ideo cū reuersi fuerit : acci piūt virtutē spūs sancti: quā q

te vbi ɔsuetudo ē: q infundit p ora eoꝝ sanguis christi: non fm quosdam.
z Quāuis.ad salutē. hoc dr̄ d illis qui sciēt ab hēticis baptizent ⁊ eorū errores imitant. sꝫ i necessitate mor tis meli⁹ esset a talibus baptismū accipe: q̄ꝫ si ne pceptiōe talis sacri decedere: q̄r si euaserit man⁹ impositionē ⁊c̄. q̄ sequūt in catholica ec clesia recipiūt: ut.j.e.sā crū est in fi.c. puulis h̄. ñ nocet.i.q.iij.placuit.

foris ecclesiā baptizātur nōdū habēt. Item pelagius papa gaudētio epō.

Baptizētur q nō ī nomine dñi baptizati ,pbantur.

Sj reuera hi de hereticis q in locis tue dilectioni vici nis cōmorari dicūtur: solūmō se in nomine domini baptiza tos fuisse forsitan ɔfitētur: si ne cuiusq̄ꝫ dubitationis ambi guo eos ad catholicā fidē ve niētes sancte trinitatis nomie baptizabis. Si vero apud di lectionē tuā eoꝝ qui conuerti volunt: manifesta confessione claruerit: q in nomine trinita tis fuerit baptizati: sola recon ciliationis ipēsa grā catholice sociare fidei maturabis: ut ta li dispēsatōe suata nihil aliter q̄ꝫ qđ euāgelica iubet auctas temeritatis cuiusq̄ꝫ spū videa tur effectū. Itē aug⁹. de vni co baptismo libro. viij.

An approbet baptisma: qđ a nō baptizato prestatur.

Solet etiā queri vtꝝ appro bādum sit baptisma: qđ ab eo q non accepit accipit. si fōte hoc aliq̄ curiositate didicit quō dādū sit: ⁊ vtꝝ nihil intsit q°aīo accipiat ille cui dat : an cū simlatōe an sine sīlatione. si cū sīlatiōe vtꝝ fallēs sic i eccle sia vl' in ea q̄ putat eccl'a: an io cās sic i mimo. verūtñ si q̄s me forte in eo ɔcilio ɔstitutū: vbi taliū reꝝ qō vsaret: nō pcedē tib⁹ meritꝫ quoꝝ sniās seq̄ mal lē: vrgēt: vt dicerē q̄d ipe senti rē: si eo mō affect⁹ eēꝫ q° eram dū ea dictarē: neq̄q̄ꝫ dubitarē hre baptismū eos q vbicūq̄ꝫ ⁊ a quocūq̄ꝫ illđ vbis euāgelicꝫ ɔsecratū sine sui sīlatōe ⁊ cū a liq̄ fide accepissēt: q̄ꝫq̄ꝫ ad sa lutē spūalē eis nō ,pdessēt. s. si charitate caruissēt: q̄ catholi ce inserūt eccl'e. Si.n. habeaꝫ

? Sj reuera hi.ɔfitē tur. hic credit eis ,p se: q̄r nulli fit piudiciū
a Solet. qđ ab eo.s̄. e. di.romanus.
b ¶ Interfit.quo ad sa cramentū: ut.j.e.sicut.
c ¶ Fallēs.cū dolo.
d ¶ An iocans.iij.q̄stio.
e ¶ Nō pcedentibus .i. sup hoc dicentib⁹ pus bonis viris plenis me ritoꝝ.
f ¶ Nequaq̄ꝫ.soluit pmā q̄stionē.
g ¶ Simulatiōe.marie.
h ¶ Fidē . sꝫ quō possū hre talē fidē ⁊ nō chari tatē cū q hꝫ vnā virtutē hꝫ ⁊ oēs. de pe.d .v.c. vlti.ñ posset q̄dē: nisi mi raculose: sꝫ qđ mali etiā miraculose ,pphetizant .i.q.i.,pphcta.vñ caute dixit si eni habeā ⁊c̄.
i ¶ Mōtes transferā. in tellige dupliciē vl' ad lit terā sicut de beato bñ dicto: vl' mōtes.i.demo nes a patientib⁹.
k ¶ Sicut iā. soluit secū dam .
l ¶ Fallaciter. s̄.xxij.q. ij.nec artificiose.s̄.i.q.i sicut ficti .s̄. di. xxvij. qđ interrogasti. ⁊.c.di ctū.⁊c̄.a ioanne.
m ¶ Ubi. tertiaꝫ insolu tā dimittit.

n ¶Imploradū.hec q̄d alibi videt determinata ut.i.q.i.§.ecce. Nā etiā innuit⁹ qs baptizatur: ut xlv.di.de iudeis.ad h⁹ dico: q̄ si baptizās intēdit baptizare: qualēcūq̄ intentionē baptizat⁹ habeat: recipit sacramētū: s3 si nō intēdit baptizare: l3 vba pferat nō ē baptizatus: q: vba debent suire intentiōi: ut xxii.q.v.humane.ar.ad hoc.j.e.retulerūt. naz q ioco vel ludēdo dicūt talia vba: spondēs spōdeo: nō obligant sibi alios: ut.ff.de act.z ob.obligationū in fi.
o Ostendit.ipie. Nā iniuria fit sacramento: ex̄ de aposta. ex litterarū.
p ¶Orbis.i. eccl'ie que diffusa est p totū orbē.
q ¶Unitatē.i. illos qui baptizati sūt ab hereticis in unitate eccl'ie.i.i forma eccl'ie que ē: ego baptizo te in noie.p. et fi.z.s.s.ā.e.pp̄ic.
r ¶Itē sacramētū.i. potestas z ordo.ā.i.q.i.q̄ qdam sicut christus.
s ¶Nulli.iniuria videtur fieri sacramēto: si secundo baptizaret vel ordinaret: q: videt fieri q̄si iā nō fuisset baptizatus vel ordinat⁹: ut.i.q.i.sacramenta.tn̄ pnia bene iterat: l3 sit sacramentū de pe.di.iii.q̄ aūt p penitentiā.sil' unctio in qbusdā ecclesijs.ā. d pe. di.iij.q̄ aūt p pniam.
t ¶Discedit.q.d. si alter utro istoꝝ sacramētoꝝ malos carere dicis: dicas carere z reliquis.
u ¶Spūs.i. spūs disciplinans z instituens.
x ¶Cor eius.j.e.q̄uo.ꝯ
y ¶Sacrilegio.j.e.dis. nullus aūt.z.c. tūc valē
z In coicationib⁹.i.in cōuentibus.
¶Sacrilegio.i.sacrilegii dissensione.

fidē vt mōtes transferā: charitatē aūt nō habeā: nihil sū. sic iā pterit(, maioꝝ statut(nō dubites illos ēt hr̄e baptisma: q q̄q̄ fallacit id accipiāt: i eccl'a tn̄ accipiūt vl' vbi putat eē ecclesia: i quoꝝ societate id accipit. d qb⁹ dictū ē: ex nobis exierūt. Ubi āt neq3 societas vlla eē crederetur: s3 totā ludicre et inimice z iocularit ageret vt approbād⁹ eēt baptism⁹ q sic daret: diuinū iudiciū p alicui⁹ reuelatōis oraculū ꝯcordi oratione gemitib⁹ iplorādū eē cēsem⁹: ita sane ut p⁹ me dicturos snias siqd iā exploratū et cognitū afferrēt hūilit' explorarē. Idē in li.ij.

Nō reiterat baptisma: q̄d i fide sacre trinitat' ab hēretic' pstat.

Ostēdit illos ipie facē qui rebaptizāe conant: orbis vnitatē z nos recte facē: q di sacra iprobāe nec i ipo scisma te audem⁹. In q°.n. nobiscu3 sētiūt etiā nobiscū sūt. In eo eni a nobis recesserūt: i quo a nobis dissētiūt. Itē: sacrm baptismi ē: q̄d h3 ille q baptizat. Et sacrm dādi baptismū ē: q̄d h3 q ordiat. Sic.n. baptizatus si ab vnitate recesserit: sacrm baptismi nō amittit: sic z ordiat⁹ si ab vnitate rcesserit: sacrm dādi baptismi nō amittit. nulli eni sacro iiuria ē faciēda. si discedit a mal' vtrūq3 discedit. si pmāet i mal' vtrūq3 pmāet. Sicut g°acceptat baptism⁹ que3 nō potuit amittē: q ab vnitate discesserit: sic acceptād⁹ ē baptism⁹: quē dedit ille q sacrm dādi cū discedēt nō amiserat. Itē: Si ad baptismū fict⁹ accedit: dimissa sūt ei peccata an nō sūt ei dimissa? eligāt q̄d volūt. q̄dcūq3 elegerit: sufficit nobis. Si dimissa dixerint: quō spūs disciplie effugiet fictū: si in isto remissionē opat⁹ ē pctōrū? Si dixerit n̄ eē dimissa: q̄ro si p⁹ fictōnē suā corde ꝯpunctus z vo dolore fateat: an denuo baptizād⁹ iudicaret? q̄d si demētissimū ē dicē: fateat vo baptismo christi baptizari posse hoiem: z tn̄ cor ei⁹ i malicia vel sacrilegio pseuerās pctōꝝ abolitōem nō sinē fieri: atq3 intelligāt i cōicatōnib⁹ ab eccl'a sepat(posse hoies baptizari: vbi christi baptism⁹ eadē sacri celebratōe dat z sūit. q tn̄ tūc pficit ad remissionē pctōꝝ: cum qs recōciliat⁹ vnitati sacrilegio dissensiōis exuit: quo ei⁹ pctā tenebāt. z dimitti n̄ sinebātur. Idē i ep'la ad bonifa.

Valet ad salutē baptisma: z si nō ea fide puuli offerūtur.

Non illud te moueat: q̄ q̄dā n̄ ea fide ad baptismū pcipiēdū puulos ferūt: vt gr̄a spūali ad vitā regenerētur eternā: s3 hoc eos putāt remedio tpalē retinē vel recipe sanitatē. nō.n. pp̄terea illi n̄ regenerātur: q nō ab istis hac intētione offerūtur. Itē d vnico baptismo li.iiij.

Effusio sāguis iplet vicē baptismi

Baptismi vicē aliqn̄ iplere passionē d latrone illo: cui nō baptizato dictū est: hodie mecū eris i padiso: beatus cyprian⁹ nō leue documentū assūpsit. q̄d ēt atq3 ēt ꝯsiderās inuenio nō tm̄ passionē p noie christi id q̄d baptismo deerat posse supplē: s3 etiā fide3 ꝯfessionēq3 cordis. si forte ad celebrādū mysteriū baptismi in angustijs tpoꝝ succurri nō pōt. Neq3.n. latro ille p noie christi crucifixus ē: s3 p meritis facinoꝝ suoꝝ: neq3 q: credidit passus ē: sed dū pateret credidit. q̄tū itaq3 valeat etiā sine visibili sacro baptismi: q̄d ait ap'lus: corde credit ad iusticiā.o.a.c.f.ad.s.i illo latrone declaratū ē. s3 tūc iplet inuisibiliter: cū mysteriū baptismi nō ꝯtēpt⁹ religiōis sed articulus necessitatis excludit. Et sicut in illo latrone q̄d d sacro baptismi defuerat: compleuit

ρ Non illud.sanitatē.ex̄ d aposta.c.ij.
z ¶Intentione. error eni talis n̄ nocet puulis: ut. j.e. satis ostendimus: intelligunt eni offerri ab ipa ecclesia: ut .j.e: q̄ris a me.
a Baptismi.Casus: quidā p illā auctoritatem nisi qs fuerit renat⁹ zc. dicebāt: q̄ semp baptism⁹ aq̄ esset necessarius. quoꝝ opīonē reprobat aug. exēplo latronis: cui dictū ē: hodie mecū eris in paradiso.
b ¶Cyprian⁹ etiā in testamēto inducens. dicit, g° baptismi defectū supplere passionē: ut in illo latrone vel fidē conuersi vbi necessitas baptismū excludit, sicut eni puero sufficit aq̄ baptism⁹ sol⁹: q: etatis necessitas fidē excludit sil' adulto sola fides sufficit: cum necessitas excludit aq̄ baptismū.
c ¶Baptismo.baptismus ꝯsistit in trib⁹ i aq̄ i passione in cordis ꝯtritione.
d ¶S3 etiā fidē. j.e.cathecuminū ꝯ.s3 h d fide informata charitate: ibi de informi.i. q.i.vide.
e ¶Crucifixus ē: ā.e.de pe. di.i.i portuna.ꝯ. s3 dr̄ ibi martyr.i. ꝯfitens. martyr eni inpretat ꝯfitens. ad h⁹ l.dis. z purgabit. si tn̄ passus est p christo.

f ¶Credidit.s.de pe.di.ij.null⁹. g Apostol⁹. in ep̄la ad romanos. h ¶Corde.i.ex fide q̄ est in corde.i.mente credidit q̄sq̄s: q̄d ē ei ad remissionē peccato℞.i.p̱ fidē cordis iustificat̄ aliq̄s.i.de impio fit pius.

i ¶Necessitatis. poterit ne q̄s se ipsū ī necessitate baptizare?n̄:ex̄ d̄ bap.ꝛ ei⁹ ef.debi tū.ar.ī.e.sanctū: ibi nec aliq̄s ꝛc̄. Nihil.n.ꝓderit ei ut de penitēte q̄ sibi pc̄tā n̄ pōt cō fiteri nec seipsū recōciliare.item nūq̄d alio liquore ab aq̄?n̄:nunq̄d si p̱mixta sit aq̄ alij liquore:fit baptis mus?si aq̄ p̄ualet baptizat̄: al's nō: iiij.q.iiij.c.herma phroditus.
k ¶Credere. s. xv.q.i.§.ut itaq̄.
l ¶Rn̄dē.ī.e.aliō
m ¶Credit.i.sal uat̄:sic p̱ alterū.s. infans.
n ¶Alienū.q̄si et alieno op̱e causā sui peccati cōtra xit.s.c.ij.ꝛ.iij.
o ¶Fuit.s.ade.nā oīs res p̱ quascū q̄ causas ↄhit̄ ꝛc. ex̄ de re. iur.oīs res: de pe. dis.i. quē penitet.v.s; q p̱ nos.
p ¶Quia p̱ pieta tē.i.fidē ꝛ ↄfessio nē illi⁹.b.
q ¶Vocibus.i.si gnificantib⁹ mise rias p̄ntis vite: quā ingrediunt̄. sūt eni in signum future miserie et laboris.
r ¶Cōpleri.cū fa cultas adest.
s ¶Et illō ī.e.di. sicut in sacr̄is.Il lud.i.baptismum sine fide.
t ¶Et istō.i.fides sine baptismo:
u ¶Ex volūtate.

omnipotētis benignitas:quia nō superbia nō contemptu sed necessitate defuerat: sic in in fantibus q̄ baptizati moriunt̄ eadē gratia omnipotētis ex plere credēda est:q̄d nō ex im pia volūtate: sed ex etatis in digētia nec corde credere ad iusticiā p̄nt:nec ore ↄfiteri ad salutē.ideo cū ꝓ eis orat̄: vt impleat̄ erga eos celebratio sacramēti:valet vtiq̄ ad cele brationē eo℞:q̄ ipi rn̄dere nō p̄nt. Alienū q̄ppe opus est: cū credit per alte℞: sicut alienū op⁹ fuit: cū peccauit in alterū

Itē: Sicut aūt ī latrone: q̄ p̱ necessitatē corpaliter bapti smus defuit perfecta salus ē: q̄ per pietatē sp̄ualiter affuit. sic ꝛ cū ipsa p̄sto est: si p̱ neces sitatē desit: q̄d latroni nō defu it p̱ficit̄ salus: q̄d traditū tenet vniuersitas ecclesie cū p̱uuli i fantes baptizantur: q̄ corde nōdū p̄nt credere ad iusticiā ꝛ ore cōfiteri ad salutē: q̄d la tro potuit: q̄n etiā flendo ꝛ va giēdo cū eis mysteriū celebra tur:mysticis ipi vocib⁹ obstre p̄ūt: ꝛ nullus christiano℞ dixe rit eos ianiter baptizari. Itē Quib⁹ oīb⁹ rebus ondit̄ aliud eē sacr̄m baptismi: aliud ↄuer sionē cordis: sed salutē homis ex vtroq̄ cōpleri. nec si vnum eo℞ defuerit: iō putare debe mus consequēs eē: vt ꝛ alte℞ desit: q̄ ꝛ illud sine isto potest esse:ut in infāte: ꝛ istud sine il lo potuit eē:ut ī latrone cōplē te deo siue in illo siue ī isto: q̄d nō volūtate defuisset. cū eni ex volūtate alterū ho℞ defue rit:reatu hominē inuolui. ꝛ ba ptismus quidē pōt inesse vbi cōfessio cordis defuerit. Cō uersio aūt cordis pōt quidem inesse non p̱cepto baptismo: sed contempto non potest. ne

secus si ex ignorātia:ex̄ de p̄sby.nō bap.c.ꝟ.
x ¶Cōtemnit.ī.e.nō dubito.
y Si q̄cq̄d.sile.ff.d̄ euic.si p̄gnās.ꝛ.l.nocte. Nā ibi d̄r q̄ si vēdidi tibi ancillā p̄gnantē:ꝛ p̱tus euincat̄:n̄ teneor de euictiōe: q̄ n̄ intelli gor eū vēdidisse. ar.ff. de vsucap.si aliena in fi. ꝓ iuliano tn̄ facit.ff. de ven.inspi.l.i.§.i. vbi d̄r q̄ p̱tus ē p̱s viscerū.ar. ↄ.ff.de v.si.partū.

q̄ vllo modo dicenda est con uersio cordis ad dominum: cū dei sacramentum contemnitur

Idem contra iulianum.

Non baptizatur ī homine: q̄c quid in eo est.

Si quicquid est in homine quando baptizatur ꝛ san ctificatur: baptizari ꝛ sanctifi cari cum homine credendum est: dicturus es ꝛ ipsa ī illo ba ptizari ꝛ sanctificari: que in in testinis ꝛ vesica per digestio nem corporis digeruntur: di cturus es baptizari ꝛ sanctifi cari hominē matris vtero cō stitutum: si ad hoc sacramentū accipiendū necessitas cogat grauidam: ꝛ ideo baptizari iā qui nascitur nō debere. postre mo dicturus es baptizari fe bres ꝛ sanctificari: quando ba ptizantur egroti. Idem ad fortunatum.

Valet baptisma: etiam si per laicos ministretur.

Sanctum est baptisma per seipsum: quod datum est in no.p.ꝛ fi.ꝛ.s.s. ita ut in eodem sacramēto sit etiā auctoritas traditionis per dominum nr̄m ad apostolos. per illos aūt ad episcopos ꝛ alios sacerdotes etiam laicos christianos ab ea dem origine ꝛ stirpe veniētes Nam cum illa historia narrat̄ omnes qui audiunt ad lachry mas mouentur: cum in naui q̄ dam nullus fidelis esset pret̄ vnum penitentem: ꝛ naufragi um cepit imminere: erat ibi q̄ dam non immemor sue salutis ꝛ sacramenti vehementissim⁹ flagitator. nec erat aliquis q̄ dare posset. nisi penitens ille acceperat enim: sed pro pec cato de quo agebat peniten tiam: amiserat sanctitatē: sed non amiserat sacramentum. Nā si hoc amittunt peccātes

z ¶Qui nascit̄. tn̄ si mat̄ ē libera etiā t̄pe ↄcepti onis:ꝛ part⁹ est liber.ff. de sta.ho.l.v.
ꝛ ¶Debere.s. xxiiij. q. iij.si habes.
a ¶Sanctū ē.p̱ seipsū:n̄ merito ↄferentis.
b ¶Auctoritas .i. ꝓue niens ex aucte dn̄i qui tradidit formā baptizā di ap̄lis ꝛ p̱ eos alijs ēt laicis.Sz ↄ.s.e.di.ↄstat s.i.q.i. q̄ quidā. s; hec auc̄tas d̄r p̱missio vel li centia de p̱missione ec clesie. In artic̄lo neces sitatis p̄nt baptizare lai ci xp̄iani:ut d̄r.s.e.con stat.Sz.f.ꝛ.b.nō ꝓbant istā notulā: īmo laicum hereticū in necessitate a deo h̄re potestatē bap tizādi:ut dicunt.nec ec clesia facē posset: q̄n ipi etiā sine necessitate bap tizarent:tn̄ peccarēt.xx xij.di.§.verum.
c ¶Et sacr̄i.i.baptismi.
d ¶Aliq̄s. ut q̄ nec bap tismū nec formā noue rat. nā p̄mo erat ibi re currendū ad christianū ꝛ ita nō erat q̄ ita cōpe tenter posset dare: sicut ille q̄ acceperat: ꝛ hoc ē q̄d sequit̄ accep̱at.
e ¶Accep̱at .s. sacramē tum baptismi.
f ¶Omniam.ī.e. dis. sine p̄nia.ↄ. s; forsā penitēs iste ꝓ aliquo graui pec cato ↄpunct⁹ baptisma petierat: quo suscepto iterū in idē peccatū re lapsus est. vn̄ postea pu blice meruit suppōi pe nitentie.xxvi.q.vi.c.si.

g Recōciliaret.ā.de pe.di.i.quē pēitet.ā.di.xxi.iferiorē.ǭ.sꝫ quo adhuc ꝯsupior erat iste pꝰ baptismū: qꝛ iste nō indigebat recōciliatiōe: ille sic assignat ⁊ aliud ǭ.xxiiii.q.i.§.sꝫ istud. Nā ibi dr̄: ꝙ a laico ñ dꝫ recōciliationē accipe.sꝫ dic: ꝙ istud succūbit.

h Qui nō piū.i.q ñ crederet animū eoꝝ fuisse ita pium.

i Quisq̄z. ñ pōt qsq̄z dicere relinquēdū illū eē et nō baptizandū:q morte iminente petit baptizari.

k A penitēte.qs nō credit ꝯtingi:quē.i.aliquē baptizandū esse: oportet ut credat ⁊c̄.

l Nō credit.ar.ꝙ fama nō inducit ꝓbationem nec ꝑtē ꝓbatiōis nec exemplū:sꝫ.l.⁊c̄.C.de sen. ⁊ int.o.iudi.l.nēo.ar.qđ quis asserit ꝑ ius scriptū ꝓbaī dꝫ.xxiii.q.ii.legatur.

m Cathecuminū . in bonis ꝑꝫ hoc esse intelligendū de adulto nā ꝑuulꝰ bona opa hr̄e nō pōt.

n Uitā.ī.e.non dubito.ǭ.sꝫ hoc de eo q baptizari nō q̄rit vel ē i peccato aliquo ille si adultꝰ

a His de qbꝰ.sꝫ cuiꝰ.ā.i.q.i.sigs ꝑ ignorātra.

b Quolibꝫ mō.etiā cū barbarismis ⁊ soleocismis.ī.e.rettulerunt.

c Impositionē reconciliatio sic fiet : iponet ei manus ab epō ⁊ dicet: accipe spm̄ sanctū: sicut i actibus apl'oꝝ factum esse legit baptizatis a ioāne:cū ipi dicerent apl'is: neq̄z si spūs sanctus sit audiuimus: manus eis apl'i iponebāt dicētes: accipite.s.s.si nō fuerant chrismati chrismabant.

d Aliud ē.Casus: intendit ꝓbare augꝰ ꝙ q baptizat i forma ecclesie siue bonus sit siue malus:ꝙ baptismꝰ ꝯfertur.qđ et eo ꝓbat:quia baptizati a iuda nō sūt baptizati. ꝑterea qꝛ po

cum reconciliantur post penitentiam: quare non iterum baptizantur. Dedit ergo qđ acceperat. ⁊ ne periculose finirꝫ vitā: nō recōciliatus petijt ab eo ipso quem baptizauerat: vt eum reconciliaret. ⁊ factūꝫ ē. ⁊ sic naufragiūꝫ euaserūt. Cognitum habes quod fecerunt nemo extitit eorum: qui nō piū animum ita crederet: ut consilijs eorum in illo periculo dominum crederet affuisse. motꝰ enim animus religiosus ⁊ supplex ab homine exegit sacramentum: a deo impetrauit sanctitatem. Qđ si forte hoc qđ narraui de his qui naufragio imminente periclitabantur: nō vult aliqs credere: nō eni hoc diuinarum scripturarū auctoritas: sed in certo auctore fama cōmendat. nō repugnabo sed interrogabo si tale aliqd contingat: quid futuꝝ est. non potest enim quisq̄z dicere relinquendū esse illum q morte imminēte petit baptizari a penitente. quisqs non credat cōtigisse: oportet vt credat posse contingere. Item ad eundem.

Quāuis recte viuat cathecuminus: sine baptismo non potest saluari.

Cathecuminuꝫ q̄uis in bonis operibus defunctū vitam habere non credimus: excepto dūtaxat: nisi martyrij cōpleat sacramentum. baptizatꝰ confitetur fidem suā coram sacerdote: ⁊ interrogatus rn̄det hoc idē martyr corā persecutore fecit: qui ⁊ cōfitetur fidē ⁊ interrogatꝰ rn̄det. Et ille pꝰ confessioneꝫ aspergitur aqua hic vero aspgit sanguine vel cōtingitur igne. Ille manꝰ impositiōe pōtificis accepit spiritū sanctū: hic habitaculū spūs sancti efficit: dū nō est ipe qui loquit sed spūs sanctꝰ q in illo logt: Ille cōicat eucharistie i cōmemoratiōe mortis domini hic ipe cōmoritur christo. Ille cōfitetur se mūdi actibꝰ renūciare: hic ipis renūciat ⁊ vite. Illi peccata remittūt: isti extinguūtur. Itē leo papa.

Nō reiteret baptisma: cuius formā ꝯstat integre collatam.

Hi de quibꝰ scripsisti: q se baptizatos sciūt: sed cuius fidei fuerint q eos baptizarūt se nescire ꝓfitent: quolibꝫ mō formā baptismatis acceperūt rebaptizādi nō sunt: sed ꝑ impositionē manꝰ v̓tute spūs sancti: quā ab hēticis accipe non potuerūt: catholicis copulandi sūt. Itē augꝰ. sup ioāne.

Et ꝑ bonos ⁊ ꝑ malos eque baptizat christus.

Aliud est baptizare ꝑ ministeriū: aliđ baptizāe ꝑ ꝑtātē. Itē qͦ baptizabāt discipli eiꝰ: ⁊ ibi adhuc erat iudas int discipl'os eiꝰ. Siqͦs aūt baptizauit iudas nō sūt iteꝝ baptizati: ⁊ qͦs baptizauit ioan. sūt iterū baptizati. plane iteꝝ: sꝫ non iterato baptismo. quos .n. baptizauit ioānes: baptizauit ioannes: quos baptizauit iudas christus baptizauit. Itē ꝑ hāc eni ꝑtātē quā christꝰ solꝰ tenuit sibi: ⁊ in neminē mīstroꝝ trāsfudit: q̄uis ꝑ mīstros baptizare dignatꝰ sit: ꝑ hanc inq̄z stat vnitas ecclesie q̄ significat in colūba đ q̄ dictū ē: vna ē colūba mea: vna ē mr̄i sue electa. Si enim ut iā dixi fratres mei transferretur a domino potestas ad ministros: tot baptismata essent: quot ministri essent: ⁊ iam vnitas baptismi non staret. Intendite fratres: anq̄z veniret dn̄s nr̄ iesus christꝰ ad baptismū: descendit colūba in

restareꝫ baptismi apud se retinuit nō infudit in aliū ꝑ quā ꝑtātē vnitas ꝯstat ecclesie. nā vna ē colūba ⁊c̄.

e Per ministeriū qđ facit sacerdos.

f Item. ergo baptizabant. hic colligit baptismū añ passionē fuisse institutū: qꝛ nō ē ratio q̄re baptizati a iuda non sunt iterū baptizati. sicut a ioāne baptizati: nisi qꝛ ioānes nō baptizabat in forma quā dederat iesus discipulis: qđ faciebat iudas. vñ colligitur necessario ꝙ baptismus añ passionē fuit institutꝰ cū iudas post passioneꝫ neminē baptizauit: licet plenā efficaciā ñ hūit vsq̄z ad passionem: ⁊ qđ iesus ante passionē formā baptizādi dederat discipulis. Sꝫ supius.c.s.ꝓprie i morte apte dicit: ꝙ pꝰ resurrectionem dedit formā illā. Ad hᵒ dicendū: ꝙ ante passionē ⁊ post dedit formā baptizandi. sꝫ añ nō ita generalē forte: ut baptizarent tātū iudeos. vñ dictū est eis: in viā gentiū ne abieritis. vij.q.i. deniq̄z. pꝰ generalem forte ut baptizarēt oēs gentes. Si q̄ras i qua forma v̓borū baptizabat: dicendū ī hac.s. in noīe vēturi .s. ad ꝑdicationem ad passionē ⁊ mortē ad iudiciū. in tali forma baptizauit christum.

g Baptizauit.i. simpliciter lauit.

b ¶ Joannes baptism⁹ ille ioannis fuit q̄si ꝑcursori⁹ ⁊ ꝑparatorius veri baptismi ut eo q̄si quodā ꝑludio baptizari assuesceret. ideoq̄ nō erat remissionis opatiu⁹: ut. j.e.di. nō regenerabat. Sed nūq̄d baptizauit xp̄s quos baptizauit ioan. an nō erat ille baptismus a deo cū oē qd̓ bonū a deo ē ⁊ deū hz auctorē i.q.ij. q̄ꝑio. ꝙ āt baptism⁹ ioānis bon⁹ fuerit: null⁹ dubitat. sed n̄ dr̄ xp̄i: q2 nō erat sac̄mētū redēptiōis nr̄e: nec de⁹ ꝑ illū baptismū r̄missionē peccatorū opat⁹ ē. vl̓ q2 non fuit collat⁹ in forma xp̄i. vn̄ ⁊ ioannis dicitur.

i ¶ Baptizauit. n̄ solum iudas.

k ¶ Jtē ꝑ hāc potestatē. i. dignitatē quā tūc nulli ꝯdit. s. ut fieret remissio i baptismo collato i nōie misterij. sic fit i baptismo collato in no. p. ⁊. f. ⁊. s. s. Et diceret baptism⁹ illi⁹ ⁊ ab eo denomiarēt baptizati

l ¶ Anteq̄ .s.e. ꝑ aquā ꝯ. sz credendū ē colūbe spēs sine spū i aq̄ anq̄ xp̄s venisss descēdisse: qd̓ h̓ dr̄ p⁹ q̄ āt xp̄s descēdit s. s. sup eū putād⁹ ē i eū veniēs i illa colūba apparuisse. qd̓ ibi dr̄. hoc sic se hr̄e poteris scire: si qd̓ h̓ s̓bdit diligēt attēdis. s. cognouit ⁊c̄. colūba āt illa ꝑma: vt dr̄ rediit i ꝑmordialē siue ꝑiacētē mãz.

m ¶ In aquā. i. sup aquā.

n ¶ Cui. i. ioāni. o ¶ Et manētē: nā al̓ t māsit sup eū ⁊ alit̓ sr̓ nos ꝯ pe. di. ij. q̄rēdū ⁊. c. pōt discursus.

p ¶ Qui baptizat. i. pc̄ta dimittit. q ¶ Mūdi. ar. ꝙ apl̓i baptizati sūt: ut ꝯ pe. di. ij. si. n. circa p̄n. ⁊. j. e. qñ ab hierosolymis. r ¶ Propt̄ ṽbū. i. ꝑpt̄ me ip̄m q sū ṽbū patris. s. ¶ Fuerit iust⁹. sec⁹ ꝯ malo ut. s. i. q. i. si fuerit. t ¶ Nolunt. ut dr̄ baptism⁹ petri baptism⁹ pauli. u ¶ Incremētum. i. virtutes apponendo post peccatorꝝ remissionem.

aquā: cognouit ioānes quodam ꝑpriū ei cui hoc dictū ē: sup quē videris spiritū descēdentē ⁊ manentē sup eū: ip̄e ē q baptizat in spū scō. nouerat aūt: q2 ip̄e in spu sancto baptizabat: sed q2 tali ꝑprietate: ut potestas ab eo nō transiret in alterꝝ: q̄uis eo donāte ibi didicit. Jtē: Jā vos mūdi estis ꝑpter verbū qd̓ locutus sum vobis: q̄re nō ait: mūdi estis ꝑpter baptismū quo abluti estis sz ait, ꝑpter verbū: qd̓ locut⁹ sū nobis: nisi q2 etiā in aq̄ verbū mūdat. Jtē: Si fuerit iust⁹ mister ꝯputo eū cū paulo cum petro: cū istis ꝯputo iustos ministros. q2 ṽo iusti mistri gloriā suā n̄ querūt: mistri eni sunt: ꝑducib⁹ hr̄i nolūt: spem in se poni exhorrescunt. ergo cōputo cū paulo iustū mistrū. q̄d eniz dicit paulus? Ego plātaui: appollo rigauit: sz deus incremētū ꝯdit. Jtē in li. ꝯ baptismo

Nec baptisma nec baptizādi ptātem scismatici amittunt.

Nullus aūt negat hr̄e baptismū etiā apostatas: q̄bus utiq̄ redeūtib⁹ ⁊ ꝑ pn̄iaz ꝯuersis nō reddit: q2 amitti n̄ posse indicat. Sicut ⁊ illi q in sacrilegiū scismatis ab ecclie cōione discedūt: hn̄t utiq̄ baptismū: quē priusq̄ discederēt acceperūt. nā ⁊ si ipsi redeant nō eis iterꝝ dat. vn̄ ondit illud qd̓ acceperūt in vnitate positi n̄ potuisse amittē sepatos. ꝙ si haberi pōt foris: etiā dari cur n̄ pōt? Si dicis: nō recte foris dat: rn̄dem⁹: sic nō recte foris hr̄: sz tñ hr̄: sic n̄ recte foris dat ⁊ tñ dat. Sicut aūt per vnitatis recōciliatōnē incipit utiliter hr̄i: qd̓ extra vnitatez inutiliter habebat: sic ꝑ eandē reconciliationē incipit utile eē: qd̓ extra eā inutiliter datū est. Jtē: Heretici sac̄a et scripturas hn̄t ad spēm nō ad salutē. Jtē: Perfidus si in ꝑfidia ꝑmanserit: ꝑ baptismum nec extra ecclam remissionez accepit peccatorꝝ. aut si ꝑpt̄ vim sac̄i ad punctū tp̄is excipit: ⁊ intus ⁊ foris eā vim opatur: sicut vis nōis christi expulsionē demonum etiā foris operabatur. Item.

Mali non sua potestate: sed christi virtute baptisma ministrant.

Quomodo exaudit de⁹ homicidā depcantē uel sup aquā baptismi uel sup oleū ul̓ sup eucharistiā uel sup capita eorꝝ: quibus manus imponit. que tñ omnia ⁊ fiunt et valēt etiam ꝑ homicidas aut ꝑ eos qui fratres oderunt etiam in ipa intus eccl̓a: cum nemo dare possit qd̓ nō habet? quomō homicida dat spiritū sanctum ⁊ tñ intus etiam ip̄e baptizat? Deus ergo dat etiam in ipso baptismate spiritū sc̄tū: quaꝑpter sac̄m gr̄e dat deus ēt ꝑ malos. ip̄am ṽo gr̄am nō nisi ꝑ seip̄m uel ꝑ sanctos suos: ⁊ ideo remissionē peccatorꝝ uel ꝑ seip̄m facit uel ꝑ illius colūbe mēbra: q̄bus ait: sicui dimiseritis pc̄ta dimittent: ⁊ sicui retinueritis retēta erūt. Ma

a Nullus. s. i. q. i. ex catholicā. Casus: Primo lōq̄t de apostatis. i. hereticis. Secundo ꝯ scismaticis. Est g° casus: apostate etiaz ex ecclaz hn̄t baptismuz ⁊ ex illā ꝯferre pn̄t: sz nō scitatē hn̄t ex ecclaz nec eā ꝯferre pn̄t: nisi forte ad pūctū ꝑ vim sac̄i remissionē opat̄ baptism⁹

b ¶ Qd̓ si hr̄i. ar. ꝙ excōicat⁹ possit ꝯhē m̄rimoniū cū liceat ei hr̄e ⁊ uti contractio.

c ¶ Nō pōt. ar. ꝙ n̄ recte fit: fieri dr̄: ut. i. q. i. ꝙ q dā. ꝯ id qd̓ dr̄ nō posse fieri qd̓ de iur̄ nō fit: ut xxij. q. ij. faciat.

d ¶ Incipit. i. e. di. tunc valē. s. e. di. ostēditur.

e ¶ Si in perfidia h̓ tangit falsaz opinionē quorundā. j. c. ꝑxi.

f ¶ Excipit. remissionez peccatorꝝ.

g ¶ Et foris. ꝑ mistros malos ⁊ ꝑ quosdā excōicatos filios iudeorꝝ: ut i. q. i. ꝑphetauit.

h Quomō exaudiuit. hāc q̄ōem mouet aug⁹ ut p⁹ soluat. Cas⁹: nō ꝙ cyp̄an⁹ fuit i ea opinione: ꝙ verꝝ baptisma nō ꝯfert apud hereticos. illd̓ etiā lauachrū diaboli appellauit. xxxij di. §. verꝝ. c⁹ opinionem ⁊ errorē extirpat h̓ aug⁹ cām sui erroris assignās. In ꝑma g° ꝑte dic̄ aug⁹ malos sac̄a i eccl̓a ꝯferre ⁊ ex ecclaz: sed nō remissiones pc̄torꝝ. In s̄a fac̄ dr̄iam int̄ sac̄m ⁊ effectū sac̄i. qd̓ nō fac̄ cyprian⁹. ⁊ ideo errauit. In t̄tia dic̄: ꝙ sic boni cōferūt i eccl̓a sac̄i effectuz sic mali ex ecclam. dum tñ i nc̄cūate al̓ n̄. sz tñ sac̄m ꝯferūt. In q̄rta pōit quādam opinionē falsaz. s. ꝙ peccata dimittūt̄ ei q ficte accedit ad baptismū ad punctum hore postea redeunt.

i ¶ Aut ꝑ eos. s. de pe. di. i. homicidiorꝝ. k ¶ Nemo. s. di. lxii. nulla rō. s. xxviii. di. p̄sbyterꝝ. s. ij. q. vi. quotiēs post auditā. s. i. q. i. ventum est. l ¶ Sacramētū. h̓ exaudi. ut nō. s. i. q. i. remissionē. al̓ ꝯdiceret. j. e. c. v. cum in alijs.

m ¶ Per sanctos.imo p
seipsū nā q̄ȝ p ministrum
sed neq̄ȝ p sacrm: qđ bo
nus ministrat magis q̄ȝ
malus.nā semp suū effe
ctū bȝ oē sacrm:nisi sus/
cipiētis malitia īpediat
ut.s̄ .i.q.i. oīa.et.xv'.q.
ult.c.ult. sed forte dr p
sāctos dimittē pcta: q2
q̄ pdestinata sūt sāctorū
pcib⁹ obtinēt:ut.xxiij.q
iiij.obtineri.l' q2 ipsis p
dicātib⁹ aliq ɔpūgūt:⁊
sic etiā pcta dimittūt:⁊
dr hoc d bonis antono
mastice l' p sanctos bo/
nos.i.per id qđ boni vl'
sancti sūt.s.per charita
tē et ceteras vtutes. vl'
sol⁹ xps dat remissionē
pctoꝝ p auctēm:bonus
dat per ministrātis me
ritū:mal⁹ p ministeriū.
n ¶ Sanctos suos.i.me
diantib⁹ pcib⁹ scōꝝ.
o ¶ Culpā.et ille qui est
reuersus ad fidem.
p ¶ Sine q°. d pe .di.ij.
fugerat sanctus.⁊.s̄.di.
vij.nullus expectet.s̄.e
di.solet queri.
q ¶ Manus.i.q.i.cp qui
dam ɔtra.
r ¶ Sāctificatōem.i. re
missionē pctoꝝ. sic duo
b⁹ mōis dr mādiucare
s̄.di.ij.qd est christū.
s ¶ Atq̄ȝ illud.i. pceptio
sacramenti.
t ¶ Hoc autem.i.vite sā
ctificatio.
u ¶ Ab effectu ipsius sa
cramenti.
x ¶ Multitudinem.i.ad
multitudinē maloꝝ qui
dicunt palee: q2 vacui l'
q2 leuit cadūt tpe tēta/
tōis:l' q2 arsuri sūt igne
inextinguibili gnis re/
positis in area celesti.
y ¶ Nec dare de merito
vite nō per ministeriuȝ.
s̄.i.q.i.remissionem.
ȝ ¶ Ouem.s.ecclam.
⁊ ¶ Tradētis.baptismū
ɔ ¶ Malitia. baptismū.
ꝝ ¶ Non sepat.nō sepat
mal⁹ a se remouendo.s.
malitiā sui.
a ¶ Et cū illi.i.bono fideli

nus aūt impositio si n̄ adhibe
ret ab hēsi veniēti q̄ȝ q̄ȝ extra
oēm culpaȝ esse iudicaret: pp
charitatis tñ copulationē: q̄ ē
maximū donū spūs sci sine q°
n̄ valent ad salutē q̄cūq̄ȝ alia
sancta fuerint in hoie: manus
hēticis correctis imponit. In
duūt aūt hoies ipm christū ali
qñ usq̄ȝ ad sacri pceptionem:
aliqñ usq̄ȝ ad vite sanctificati
onē: atq̄ȝ illud primū ⁊ malis ⁊
bonis pōt eē cōe. hoc aūt pro
priū ē bonoꝝ ⁊ pioꝝ. Non ob
aliud visū ē quibusdā ēt egre
gijs viris antistitibus christi:
inter quos pcipue beat⁹ cypri
an⁹ eminebat: n̄ eē posse apđ
hēticos ul' scismaticos baptis
mū christi: nisi q2 n̄ distiguebāt
sacrm ab effectu uel usu sacri
⁊ q2 eius sacri effectū atq̄ȝ usū
in liberatione a peccatis ⁊ cō
dis rectitudine apud hēticos
n̄ iueniebāt: ipm quoq̄ȝ sacrm
illic eē n̄ putabant: sȝ ɔuerten
tibus oculos ad interioris pa
lee multitudinē: cū etiā hi qui
in ipa vnitate puersi sūt ⁊ pdi
te viuūt: appareāt ⁊ remissio
nem peccatoꝝ nec dare posse
nec hrē: q2 n̄ malignis sȝ bonis
filijs dictū ē: sicui dimiseritis
peccata dimittunt eis ⁊ reliq̄
hrē tñ ⁊ dare ⁊ accipe baptis/
mi sacrm satis eccle catholice
pastorib⁹ eluxit: ⁊ ouē que fo/
ris errabat: ⁊ dñicum chara/
cterē foris accipiebat: venien
tē ad christiane vnitatis salu/
tē ab errore corrigi: characte
rē tñ dñicum i ea cognosci po
tius q̄ȝ improbari: qñquidem
ipum characterē multi et lupi
⁊ lupis infigūt: q vident eē in/
tus. verūtñ ad illā ouē que ex
multis vna ē: nō ptinet. cū ma
lus tradit baptismū bono.i. i
vnitatis vinculo. veraci ɔuer
sione mutato iter bonū sacrm
qđ traditur: ⁊ bonū fidelē cui
tradit: tradētis malitia nō se/
parat. ⁊ cū illi veracit ad dñm
ɔuerso peccata dimittunt: ab
eis qbus ipse veraci ɔfessiōe

ɔiūgitur spūs sāctus ea dimit
tit: q oibus sanctis dat⁹ ē sibi
charitate coherētib⁹: siue se
nouerint corpaliter siue n̄ no/
uerint. silr cū alicui⁹ tenentur
pcta ab eis tenent: a qbus ille
cordis puitate disiūgit siue no
tis corpalit siue ignotis. oēs
mali spūaliter a bonis seiūcti
sunt. si āt etiā corpaliter apta
discessione sepent: peiores fi
unt. sȝ nihil interest ad baptismi
sanctitatē: quāto quisq̄ȝ peior
id habeat: ⁊ quāto peiori tra/
dat. pōt tñ tradere sepatus. si
cut potest habere sepatus. sȝ
q̄ȝ pniciosū est hrē: tam pnicio
sū est tradē. Ille aūt cui tradi
dit. pōt salubriter accipe: si ipe
nō sepatus accepit vrgēte mō
tis necessitate. Cur hētici fo
ris baptizare n̄ pñt: an q2 peio
res sūt eo ipo: cp foris sūt? Sȝ
nihil interest ad integritatē ba/
ptismi: quāto peior id tradat.
neq̄ȝ.n. interest tm̄ inter malū et
peiorē: quātū inter bonū ⁊ ma
lū: ⁊ tñ cū baptizat malus non
aliud dat: q̄ȝ ille q malus min⁹
ē. an forte nō ad hois meritū:
sȝ ad ipius baptismi sacrm pti
net: ut foris dari nō possit? Si
hoc ita eēt: nec hri foris possȝ
⁊ totiēs baptizari necesse eēt
quotiēs quisq̄ȝ recedēs ab ec
clesia rursus ad ecclam reme/
asset. ⁊ his q ficto cōde bapti
zant: aut pcta nullaten⁹ dimit/
tunt: q2 spūs disciplie effugiet
fictū: aut in ipso tpis pūcto p
vim sacri dimissa iteꝝ p fictio
nē repleant: ut illud veruȝ sit:
quot quot in christo baptizati
estis: christū induistis: ⁊ illud
spūs effugiet fictū discipline
id ē ut induat eū christū sancti
tas baptismi: ⁊ exuat eū chri/
stū pnicies fictionis. Nā redi
re dimissa pcta ubi frna chari
tas n̄ est: aptissime dñs in euā
gelio docet i illo sermo: a quo
dñs dimissū debitū petiuit: eo
cp ille ɔseruo suo debitū nollȝ
dimittere. Sic non impeditur
baptismi grā: quo minus oīa

b ¶ Dimittūt .s̄.i
q.i.ut euidēt cōt
eccla scōꝝ hic dr
remittē pcta cō/
uersis: q2 ei⁹ or oi
b⁹ eis illa relarāt
ul' qm̄ per chari/
tatis vnitatē: que
solum in ecclesia
habet: fit rmissio
pctoꝝ: ut.j.e. di.
ecclesie charitas
c ¶ Ab eis .i. ec/
clesia.q dr dimit
tere peccata.
d ¶ Siue ɔsimile
dicle.C. d pscri
pt.x.vel.xx. an.l.
ult.v.qd enim p
dest in ipsa puin
cia esse possessio/
nē cū ius vēdica/
tōis icorporale ē
e ¶ Sepat⁹.s̄.i.q
i.ut euidēter.
f ¶ Urgēte.xi. q.
iij.qđ pdecessor.
arg.s̄.xxiij.q.iiij.
ecce recedit.
g ¶ Baptismi.s̄.e
di.si int bonos.s̄
i.q.i.si fuerit.
h ¶ Nā redire.s̄.
xxiij.q.iiij. si illic.
s̄.de pe.di.iiij.c.
i.ij.iij.iiij.v. ⁊.vi.
i ¶ Nō ipedit.sȝ n̄
dic h°,ita sētiēdo.
sed eoꝝ opinio/
nes referendo.
k ¶ Hestern⁹ dies
i. pctm hesterna
die ɔmissum.
l ¶ Hora.sic sȝ le/
ges eodē tpe qs
absoluit: et stati
obligat. ssi.n. aio
nouādi mulier in
tercedit: liberabi
tur debito: ⁊ i eo
dē momēto obli/
gat q2 ipso iure ɔ
petit recissoria.ff
ad uell'.debitrix.
§.ult.
m ¶ Redeūtib⁹.
no.de pe. di.iiij.
in pn.q2 qdā dñt
cp redeūt: sic flo/
res in vere.h. ⁊c.

n Nunc valere. hec est vera snia. o Incipit. q2 tūc incipit eē i eo 7 efficatiā in eo hr̄e: 7 ibi ratihabitio retro trahit̄. 7 ē ar. ɔ. ff. d his qui no. infa. furti. §. qui iussu.

a Ab ātiq̄ didici9. hec recōciliationū dispitas fiebat, aut ppt̄ hēticoz disparitatē aut ecclaz variā ɔsuetudinē b Aut vnctōe. i. q. i. hi q baptismū. c Sola pfessione: q2 tm̄ iterrogāt si recte credāt q2 man9 eis erat iposita

p Ad salutem. i. tria ad baptismū significata nūc incipit hr̄e: remissionē pctoz et non ppt̄ baptismū. sz ppt̄ cordis ɔtritōez per charitatē vl̄ humilitatez mētis: quā habet dū hz cordis ɔtritōem.
q Baptism9. s. i terior. s. pctorum ablutio.
r Fictio. s. e. di. ondit̄. et. c. null9.
s Non i uob. i multis. i. in oīb9 sacramētis: sz nō i charitate sine q̄ nihil sūt oīa. s. e. q̄ū o.
t In symbolo. ɔ dic̄ qd. j. seqt̄: q2 i catholica eccla n̄ st̄ nobiscū. sz dic: q iō dn̄r eē i symbolo: q2 st̄ i maiori pte. nā si i toto symbolo eēnt: g° eēnt nobiscū i ecclesia: cūb° sit de symbolo credē i catholicā ecclam sic 7 alibi dr̄ q̄ste nē cū non teneat eccle vnitatē. xxiij. q. i. aduocauit.
u In cetis. ar. ɔ xxiiij. q. i. scisma. sed illud quo ad effectum.
x In corpe. st̄ viuētes. 7 iō n̄ ē desperādū d eis de pe. di. vij. c. i.
y Foris. vr̄ q eē ecclam ɔficiāt: et sic reprobat̄ quorūdā opinio q dicūt eē vnitatē ecclesie corp9 xpi ɔfici n̄ posse: ut. i. q. i. dn̄s declarauit. 7. c. nō nocet
z Sz rē. s. vnitatē eccle. io.

peccata dimittant̄: etiā si fraternū odium in eius cui peccata dimittunt̄: aio pseuerat. soluit̄. n. hestern9 dies 7 qcqd supest: soluit̄ etiā ipa hora momentoqz āte baptismū 7 in ipo baptismo. deinceps aūt continuo reus eē incipit: n̄ solū ɔsequētiū: sz etiā pteritoz dierū horaz momētoz redeūtibus oībus q̄ dimissa sunt. Idem

Quando pfīt baptismus ei q ficte accepit.

Nunc valere incipit ad salutē baptism9: cū illa fictio veraci ɔfessiōe recesserit: que corde i malicia vel sacrilegio pseuerāte peccatoz ablutionē nō sinebat fieri. Idem ad donatistas.

Non reiteratur sacra: q̄ extra ecclesiā ɔferūt.

Non in vobis mutamus in qbus nobiscū estis. in multis enim nobiscū estis. Nā 7 de talib9 dictū ē: q in multis erāt mecū. sz ea corrigimus in qbus n̄ estis: 7 ea vos hic accipe nolumus q̄ n̄ hētis illic ubi estis nobiscū. n. estis in baptismo in symbolo in ceteris dn̄icis sacramētis in spu aūt vnitatis 7 in vinculo pacis 7 in ipa denīqz catholica eccla nobiscū nō estis. Isti aūt cū qbus uel de qbus agimus n̄ sunt desperandi adhuc. n. in corpe sunt. sed nō querāt spiritū sanctum: nisi in corpe christi cuius hn̄t foris sacrm̄. sed rem ipam nō tenent intus cuius ē illud sacrm̄: 7 iō iudiciū sibi mādūcāt 7 bibunt Item gregorius querico epo 7 ceteris in hibernia epis.

Quō recipiantur ab ecclesia qui in noie trinitatis apud hereticos baptizantur.

Ab antiqua patrum institutōne didicimus: ut q apud heresim in trinitatis noie baptizantur: cum ad sanctā ecclesiam redeūt: aut vnctiōe chrismatis aut impositione manus aut sola pfessione fidei ad sinum matris eccle reuocētur. Vn̄ arrianos p impositionem manus occidens p vnctionez vo chrismatis sācti ad ingressum catholice eccle oriēs reformat. monoscelitas vo 7 alios ex sola cōfessione recipit q2 sanctum baptisma qd apud hēticos sunt consecuti: tūc in eis vires emundationis recipit: uel cuz illi per impositionē manus spiritū sanctū acceperint: uel isti ppter cōfessionez vere fidei sācte 7 vniuersalis ecclesie visceribus sunt vniti Item augustinus.

Extra ecclesiā baptismus accipi potest: sed non pdest.

Ecclesia paradiso comparata indicat nobis posse quidem baptismum eius homies etiam foris accipere: sed salutem beatitudinis extra eā neminem uel pcipere vel tenere Non enim in mesopotamia ul̄ egypto quo illa flumina puenerunt: est felicitas vite: que in paradiso commemorat̄. Sicut ergo baptismus eccle pōt esse extra ecclam: munus aūt beate vite non nisi intra ecclesiā inuenitur. Idem de vnico baptismo li. iij.

Baptismus 7 sacrilegium hereticoz non sunt sacramēta.

Nunc autem nō sicut heresis hereticorz 7 sic error iporum est. sicut etiam sacrilegium dissensionis est eoz: sic etiam baptisma: quod christi est debet dici iporum. Idem li. v.

De eodem.

Cum tm̄ valeat baptismus p hominē ɔtemptibilē: quātum per apostolum datus: ita nec illius sed christi eē cognoscitur. Itē: Inuenim9 dictum

sz si accidēt: suppleret̄. i. q. i. ecce. d errore istoz hēs. xvi. di. habeo.
d Monoscelitas. q dicūt vnā tm̄ volūtatē eē i xpo. s. hūanitatis n̄ diuinitatis: ut. xvi. di. hēo.
e Fidei diuersitas suscipiēdi hēticos nō iō ē q i se eccla oriētal̄ sentiat ɔria: sz q2 diuerso mō recipiebāt̄. arriani qui erāt i oriēte nō chrismabāt: iō oriēs redeūtes chrismabat. q erāt i occidēte. chrismabāt̄. Et iō ut ondēret eos de vnitate eccle p man9 iposītōem recipiebat ecclia oriētalis. vn̄ ē ar. q did se erāt arrianoz secte. vnde. s. e. di. i. c. ecclas ubi dr̄ q eccla ab eis ɔsecrata reconsecret̄. ab arrianis dat9 baptism9 nō iteretur: ut. s. i. q. i. arrianos. et ar. j. e. d arrianis. io.
f Ecclesia nobis. s. i. q. i. sic. g Sz salutē. s. i. q. i. eē ecclam.
h Que i paradiso q̄ it ptat̄ ort9 7 agit̄ ibi d illo: vbi fuit adā de terrestri. qn̄qz paradisus dr̄ empireū celū.
i Extra ecclam. xxiiij. q. i. alien9. c. q2 padisus
k Nunc autem.
l Cum tm̄. Casus: pbat h aug9 duplici rōe baptismū xpi eē nō ministri ɔferētis. Pria rō: q2 eodē mō valet baptism9 collatus per malum sicut per bonū. Secunda q2 licet apostoli dixerit euangeliū meū gloriam meā. nō tamē dixerunt baptismū meum.
m Esse cognoscit̄. naz oīa nr̄a facim9 7c. C. de vete. iur. enuc. l. i. §. sed neqz.

n ¶ Baptismū .iuenit tñ baptism⁹.io.g i forā sua baptizauit
o ¶ Gloria est q̄ tñ oib⁹ dat eq̄liter in baptismo. sed ex mō
suscepiatōis nostre minuit ul augetur: ut. j. e. nequaq̄. sed h
nō loqtur de illa gratia baptismi: que dat sine psonap̄ pce
ptōe dñō nō fict⁹ nō ac/
cedat.

p ¶ Doctior. nā nō om/
nes. ⁊c. C. de veteri. iu.
enu. l. i. §. sigs.

q Satis ostēdim⁹. vel
accipientis erro/
rem. dū tñ forma eccl'e
hoc faciat uel etiā si cor
rupte loquatur nō est re
baptizand⁹: qđ tñ aliter
institutū fuit. ne ad hoc
praui homies assuescāt
ẽ. e. di. nō illud. j. di. e.
sicut.

r ¶ De spiritu dū tñ itē
dat baptizare: ut. ẽ. e. so
let qñq̄. l3. n. arriani er
rēt circa psonas scedē/
tes filiū nō esse equales
patri: ut. xxiiij. q. iij. c. q
dam. vl. arriani: tñ arri/
ani baptizāt. j. e. de arri
anis.

s Est vnitas q̄ late
patet. sed ecclesie
vnitas q̄ est in fidei cha/
ritate. nō ita late patet
sed hec amplectit solos
bonos. ẽ. e. di. ij. q̄ paf
sus. sed ẽm vnitatē sacra
mentop̄ etiā malos ali/
os pplectit: ut. ẽ. e. q̄uo
vl. induant. et ex hanc
multi relinquentur.

t ¶ Mixtas. s. malos mi
xtos bonis. sunt. n. mali
mixti inter bonos: sicut
palee inter grana. et di
cūtur palee: q̄ cadūt le
uiter vero tentatōis de
pe. dis. v. c. i. et. xxiij. q.
vij. c. i.

u ¶ Exeūt. sic ⁊ mali ho
mines. s. mali nō exeūt
salté eternaliter: ut de
pe. di. ij. §. h⁹ itaq̄. c. q/
cūq̄. et. c. null⁹. io.

x Nō ē creatura. pol
luta tamē dici pōt
quātū i eis ē. xlix. di. c.
ult. io.

y Sue hereticus. ba

ab aplis ⁊ gloriam meā: Quis
utiq̄ a dño ⁊ ministeriū meum ⁊
prudētiā meā ⁊ euāgeliū meū
Quis utiq̄ a dño impitū atq̄
donatū: baptismū aūt nēo eo/
rū meū dixit oino. Nec enim
oim eq̄lis ē gr̄a: neq̄ ministrāt
oēs eq̄lit: neq̄ eq̄li prudentia
uel sciētia sunt oēs pditi. ⁊ in
euāgelizando ali⁹ alio melius
operatur. Et iō dici pōt ali⁹ alio
doctior ē in ipsa salutari do/
ctrina. Ali⁹ aūt alio magis mi
nusue baptizatus dici nō pōt:
siue ab iferiore siue a maiore
baptizet. Itē in li. iiij. De
eodem.

Satis ōndim⁹ ad
baptismū: qđ vbis euāgeli
cis psecrat: ñ ptinere cuiusq̄
dātis uel accipiētis errorē: si/
ue de prē siue de filio siue de
s. s. aliter sentiat q̄ celestis do
ctrina insinuat. Itē in li. de
baptismo. Nō bonis ⁊ malis
sacra ecclesie cōia sunt.

Est vnitas eccl'e: que late
patet in sacrop̄ videlicet
societate ⁊ cōione q̄ pplectit
cū granis etiā paleas: qñ eas
corpalit mixtas ita patit: ut ne
q̄ illas insti virēt: neq̄ ab illis
iuste vitent. sic sūt in ecclesia
hoies mali: ut in corpe hūano
hūores mali: q interdū exeūt
ex corpe. Itē de vnico ba/
ptismo li. vi.

Non transit ad aquā baptis/
mi malicia benedicentis.

Nō ē aq̄ pphana et adul/
tera sup quā nomē dei iuo
cat: etiā si a pphanis ⁊ adul/
teris inocet: q̄ nec ipa creata
nec ip3 nomē adultep̄ ē Itē
beda omel. xxxvi. Nō ē ba/
ptizandus q ab hereticis ba/
ptizatur.

te baptizo. hoc ideo fit in appellatōe singularitatis
in essentia vnitas patris et filij et. s. s. in personis tri

a nitas designetur.

Nos a pagāis. si. ita: sed in forma eccl'e nō fue
rūt baptizati. io.

Sue hereticus siue scismati
cus siue facinorosus quisq̄
in pfessiōe scē trinitatis bapti
zet: ñ valet ille q baptizat⁹ est
a bonis catholicis rebaptiza/
ri: ne pfessio uel inuocatio tan
ti nois videat annullari Itē
gre. ij. bonifacio epo.

Baptizati a paganis in nomi
ne baptizentur trinitatis.

Nos a paganis baptiza/
tos eē asseruisti: si ita hēt
ut denuo baptizes in noie tri/
nitatis mādamus. Itē cele
stinus pa. Sine exorcismis ⁊
exufflationib⁹ null⁹ baptizet.

Sue puuli siue iuuenes ad
regnationis veniūt sacrm:
nō fontē vite prius adeant q̄
exorcismis ⁊ exufflatiōib⁹ cle
ricop̄ spūs imund⁹ ab eis exi/
gat. Itē raban⁹ de institutio
ne clericop̄. Officiū baptizā
di cathecumini ñ puenlant.

Ante baptismi cathetizan
di d3 hoies puenire officiū
ut fidei primū cathecumin⁹ ac
cipiat rudimētū. Item: Ipse
christ⁹ prius ceci nati oclos lu
to ex sputo facto supliniuit: ⁊
sic ad aq̄s siloe misit: q̄ p⁹ d3
baptizādus fide incarnatiōis
christi istrui: ⁊ sic ad baptismū
iā credul⁹ admitti: ut sciat cui⁹
gr̄e in eo ē pticeps: ⁊ cui iam
debitor fiat deinceps. Ite3
ex concilio bracarensi. ij.

Quo tpe cathecumini ad ex/
orcizandum sunt deferendi.

Ante. xx. dies baptismi ad
purgationē exorcismi ca/
thecumini currāt. In quibus
xx. diebus oino symbolum qđ
ē credo in deū pa. o. spūaliter
doceantur. Item ex conci/
lio agathensi.

b Sue paruu/
li. de prece/
denti solēnitate
baptismi subiun/
git scilicet de ex/
orcismo et cathe
cismo.

c ¶ Abigatur. id
est proiiciatur. s.
proiiciendus de
signetur: et sic nō
est contra. j. e. ne
quaq̄. et si nō p/
fit ad vitam aliqd
quia propter hoc
non fiunt minus
indigni: q̄ maiora
adhuc i eis rema
net: prodest tamē
ut min⁹ possit eis
inimicus nocere
ut. j. c. dehinc. S.
quem effectū ha
bet exorcismus:
nū quid eijcit spi/
ritum immundu3
immo donec ba/
ptizetur est mem
brum diaboli: q̄a
non est medium:
ut. xxiiij. q. i. quo
niā. sed dic abijc
i. significat abigē
dū vl abijciendū
vel saltē cōpellit
eū ne tam tm̄ no/
ceat quantu3 no
cere potuit pri⁹:
ẽ. e. c. ij.

d Ante baptis
mum. filoe
fons ē: ⁊ iterprat
missus est: q̄ xps
in q⁹ baptizamur
missus ē. xxiij. di.
q eps. io.

e Ante. xx. ẽ. x.
q. i. placuit.

f ¶ Dies. in medi
ana hebdomada
cum cantatur si/
tientes. ẽ. di. liij.

ptizet. ẽ. i. q. i. h3. qui. c. dedit. ẽ. xix. di. ẽm. ẽ. e. di. a quodā
ẽ. i. q. i. sigs p ignō. cōtra. ẽ. c. di. hi d gb⁹ ẽ. So. ibi i forā
hic nō. et reiteratur quantum ad factum.

z ¶ Tāti nois. cur aūt ñ nominū: ut i noib⁹ pris ⁊ fi. ⁊ s. s. dr

principali. g ¶ Exorcismi. i. adiuratōes. exorci/
zare. i. adiurare.

h ¶ Spiritualiter. sufficit: q̄ sensum retineat. ff. de
legi. l. scire. leges. i. q. i. marchion.

i Symbolū. cō petētib⁹.i. intellectū discretionis habētib⁹ vł cupiētibus.cōpetētes quidem appellāt q libero arbitrio vtētes penitētiā ab eccl'ia accipiūt:ut digni fint accedē ad cathecismū deinde ad baptismi sacramentū:ut.xxxiiij. di.audite.

k Cathecismi.

l Baptizādos.

m Non liceat. Nduas tātū q? āte duas ꝛ āte tres ⁊c. cuꝫ alias duo ꝯtinent̄ i tribus.ff.de ar. diē §. si plures.

n Baptizādi.nomē suū dent i scriptis:hodie nō tꝫ hoc:et quod dicit abstinētia cōsiliū est. et ita nō est ꝯ̄ j.e.fine pnia.

o Et diu.j.xx.dies.s̄.e.ante.

p Examinatōe. q? infidelis non recipiet̄ fine examinatiōe.j.e.iudei.⁊.c.ne quod absit.

q Ostq̄.p abrenūciatio nem .s̄.di.xi.ecclesiasticarū.

r Se alienauerit.i.aliēari icepe rit:ut.s̄.e.siue puuli.

s Sicut nostis q̄ decepit.⁊ iō fuit restitutus. nā deceptus ⁊c: ff.ad vell.l.i.

t Creatura.nec diabol⁹ iquantū est creatura:sed i quantū est viciosus.xxiij.di.epus ordinandus est.

Quo tpe competētibus symbolum est predicandum.

Symbolū etiam placuit ab oibus ecclesijs vna die.i. an.viij.dies dn̄ice resurrectionis publice in eccl'a cōpetētib⁹ pdicare. Item nico.pa.

In vnaquaq; eccl'a baptizandi cathecizari possunt.

Cathecismi baptizandorū a sacerdotib⁹ vniuscuiusq; ecclesie possūt fieri: sicut i hac sancta romana eccl'ia cui deo auctore misteriū exhibemus:nr̄i famulatus soleniter fieri ꝓprobant̄. Item ex cōcilio laodicensi. De eodem

Baptizandos oꝫ fidei symbolū discere: ⁊.v.feria ultime septimane uel epō vel pꝛ̄sbytero reddē. Itē ex ꝯci. martini pape. De eodem.

Non liceat an̄ duas septimanas pasce: sꝫ ante tres ad baptismū suscipe aliquem oportet aūt in his diebus: qui baptizandi sūt: ut symbolū discant: ⁊ in.vi.feria nouissime septimane epō uel pꝛ̄sbytero reddant. Item ex concilio carthaginensi.iiij.

Ante q̄ baptizentur quilibet sunt examinandi.

Baptizandi nomē suū dent ⁊ diu sub abstinentia vini ⁊ carniū ac manus impositionis crebra examinatione baptismū pcipiant. Item vrbanus de institutione clericorum.

Baptizandi quare exorcizantur ⁊ exsufflentur.

Postq̄ se baptizādus p cōfessionē vere fidei in alterius cōmēdauerit dominiū: ⁊ p abrenūciationē prioris possessoris se alienauerit seruitio exufflat̄ ab eo potestas seua: ut p puꝝ sacerdotis misteriū spūi sancto cedat fugiēs maligꝰ spūs. Itē aug. de symbolo li.primo. De eodem.

Sicut nostis fratres charissimi puuli exufflant̄ ⁊ exorcizant̄:ut pellat̄ ab eis diaboli potestas inimica: q̄ decepit hominē:ut possideret homines.nō ergo creatura in infantibus exorcizat̄ aut exufflatur: sed ille sub quo sunt: q sub peccato nascunt̄. Item rabanus de institutione clericoꝝ. Quare signetur baptizandus in corde ⁊ fronte.

Postea signat̄ baptizand⁹ signaculo sancte crucis tā in corde q̄ in fronte:ut ab eo tpe apostata diabolus in uase suo pꝛistino sue interemptiōis cognoscēs signaculū: iam sibi deinceps illic sciat se eē alienū Idem in libro eodem.

Quare sup eū orōnes dicant

Dehinc iā dicunt̄ sup eum orōnes:ut fiat cathecuminus.tūc dat̄ baptizādo sal bn̄dictū in os:ut p sal typicū sapiētie sale ꝯdit⁹ fetore careat iniqtatis:ne a vermib⁹ peccatoꝝ ultra putrefiat: sed magis illesus fuet̄ ad maiorē gratiā pcipiendā. Itē beda sup librū regū. Quare sale initiantur cathecumini

Sal celestis sapie quo initiantur cathecumini:in cunctis opeꝝ nostroꝝ sacrificijs iubemur offerre Item rabanus de institutione clericoꝝ.

Quare iterum exorcizentur.

Dehinc iteꝝ exorcizat̄: ut diabolus suā nequiciā cognoscēs iustū sup se dei iudiciū timens recedat ab homie nec iā cōtendat eum arte sua subuertē:ne baptismum ꝯseq̄tur: sꝫ magis honorē deo creatori suo exhibens reddat op⁹ deo factori suo Item greg. in omelia.xxiij.

Sacerdotes exorcizando demonia depellunt

Sacerdotes cum p exorcismi grām manū credētibus imponūt: ⁊ habitare malignos spūs in eoꝝ mētes ꝯtradicūt: quid aliud faciūt: nisi q̄ demonia eijciūt? Item rabanus ð institutione clericoꝝ.

Quare de saliua nares ⁊ aures tanguntur

u Postea.signatur.i. post exufflatōeꝫ interemptionis.

x Interemptōis sue.i. signaculū sancte crucis per quod est interēpt⁹: ut dixit diabol⁹ de quodam iudeo:qui.s̄.se fecerat signū crucis:inue ni vas vacuū sed signatum.

y Alienū.i. alienandū sed iō dicit alienum: qa in proximo ⁊c.xxiij.q.i. paratus.

ꝫ Dehinc. typicuꝫ .i. figuratū.

⁊ Careat.i. q̄ per salē significatur.

ꝯ Sal celestis.offerre mystice cessat eniꝫ vetus obseruatio legis naturalis ex̄ de ꝯsti.trāslato.

a Dehinc . mediana hebdomada tribus diebus fiūt exorcismi.secūda iterū tribus ut ita nō resistet in vigilia pasce:nisi sola imersio.Fm hoc exorcismi variantur.

b Arte.i. dolo:sic exponitur.xxij.q.v.q̄cūq;

c Sacerdos.

d Postea.typicam .i. figuratiuam sapientie dei per digitū dei itellige dona .s.s. Est caro nostra lutū:patris sapientia sputū.Creditur humanū genus hoc medicamine sanū.

e Propter gloriã.i.gloriosum mun⁹ eucharistie ⁊ gloriosum op⁹ predicatõis.h. Pronaq; cũ spectẽt aialia cetera terrã: Os hõi sublime dedit: celũq; vidẽ Juss.t:et erectos ad sydera tollere vultus. Et nil turpitudinis dʒ infligi faciei.C.de penis si qs in metallũ.ar.ↄ e.r.d fal.ad audiẽtiã.gloriosius qppe ⁊ excellentissimũ in humano corpore hõis os deprehẽdit: p qd de⁹ glorificat et benedicit et pdicat. In signũ ergo tãti muneris et opis dignitate nõ tãgitur os cũ saliua.

anturab illis euãgelicis vbis.et hoc ẽ nã vls.ʒ.

c ¶ Si afferat.si.i.quãuis.

f ¶ Cypan⁹.cypano.n.⁊.lxxx.epis visũ ẽ baptismum xpi nõ posse eẽ apud hẽticos l scismaticos.q etiã baptisma hẽticorũ lauacrũ diaboli appellabãt.s.di.e.quõ.⁊ di.xxxij.§ verũ.

f ¶ Muneris.i.cõporis dñi ⁊ sanguis: qd ẽ munus excellẽtissimũ.

g ¶ Et opis.i.pdicationis.añ.n.q̃ qs baptizet nec ad corp⁹ dñi sumẽdũ nec ad pdicatõis officiũ gerẽdũ ẽ idoneus vñ nec dʒ qs añ baptismũ corp⁹ xpi sumẽ: nec pdicatõis officiũ gerẽ nec dʒ ei credi hoc vl illud.vñ in euãgelio ioannis. iesus nõ credebat se illis.s.infidelibus.

h ¶ Nõ tãgit os. ad ostẽdẽdũ: q nõ pri⁹ credendum ẽ hõi q̃ odor fame sue pcesserit. d cã vnctionis hẽt e.r. de sac vnct. cũ venisset.io.

i Deinde.i. postq̃ est baptizat⁹. vñ finis c.debuit eẽ pncipiũ. io.

k Venit.pmo.i. olim i baptismo xpi.

l ¶ Descendit. in specie columbe.

m ¶ Sed p fidẽ.ut legit de pe.di.ij. q̃rẽdũ: pennata aialia.io.

a Si nõ sanctificatur pone casũ p illa.c. j.c.di. rtulerũt.s.di.xxviij.sedulo.

Postea tangũtur ei nares ⁊ aures d saliua: ⁊ dicitur ei verbũ euangelicũ qd iesus dixit: qñ surdũ ⁊ mutum sanauit tangens cũ sputo linguam eius ⁊ mittens digitos in auriculã eius dixit: effeta: quod ẽ apire. hoc enim sacrm hic agitur: ut p saliuam typicam ⁊ sacerdotis tactum sapientia et virtus diuina salutem eiusdẽ cathecumini opetur: ut apiantur ei nares ad accipiendum odorem noticie dei: ut apiant ei aures ad audiendũ mandata dei: ut apiantur ei sensus in intimo corde ad respõdendũ. Item ambro. de sacramentis

Quare nares nõ ora baptizãdorum eps tangit.

Propter gloriã muneris ⁊ operis nõ os tangit epus sed nares ut bonũ odorẽ accipiat pietatis eterne. Itẽ rabanus de institutiõe clericorũ

Quare a sacerdote inungunt.

Deinde a sacerdote inungitur: ut sacrum baptisma cũ fide accepta custodiat. vngitur tunc illius pectus oleo sãctificato cũ inuocatione sãcte trinitatis: ut nulle rliquie latẽtis inimici in eo resideãt: sed i fide sãcte trinitatis mẽs eius ↄfortetur. vngitur ⁊ iter scapulas de eodẽ oleo: ut vndiq; muniatur: ⁊ ad bona opa facienda p dei grãm roboret. Idem: Consecratur fons: ut ad ipm baptisma cathecuminus accedat. Item ambro. in libro de sacramentis.

Quomodo fontem baptismi trinitatis presentia ↄsecrat.

Venit sacerdos ad fontem dicit precẽ: inuocat nomẽ pa. ⁊ fi. ⁊.s.s. utitur verbis celestibus. celestia sunt verba q̃ christi sũt. pñtia trinitatis adest: opat smo eternus: ubi descendit spũs sanctus. primo q̃si columba descẽdit: ut increduli vocarentur ad fidem. in principio signũ debuit esse in posterioribus pfectõ. apostolis enim spiritus sanctus dat⁹ est in igneis lingnis ppter incredulos. nobis aũt iã in plenitudine eccle: non p signa sʒ per fidem veritas ẽ colligenda. Item aug. de vnico baptismo libro.vi.

Verba erroris p imperitiam plata non impediũt aque sanctificationem.

Si non sanctificat aqua cũ aliqua erroris verba p imperitiã pcator effundit: multi non solũ mali sed boni etiam fratres in ipsa eccla non sanctificant aquaʒ. multorũ enim preces emendantur quotidie si doctoribus fuerint recitate ⁊ multa in eis repiuntur ↄtra fidem catholicã. nunqd si manifestet aliquos baptizatos: cũ ille preces dicte fuissẽt super aquã: iubent denuo baptizari: quid ita: quia plerunq; p cis vicium supat pcantis affe

g ¶ Regulã. n̄.n. deberẽt vba celestis dei restringi sub rgulis donati.xxxviij.di.indignũ. palea ẽ.q.d si vt⁹ vborũ excludit demoniũ: ita ⁊ pcũ viciũ.

h ¶ Multi perentesis ẽ.i. interpositio usq; nec tñ.

l ¶ Euacuat.arg. utilia nõ viciãt p inutilia.s. di.xxvij.turbat.s.xxiij q.iiij.qd ergo.C. de dona. sacim⁹ s.i.q.i.nõne sodomite.⁊.c.dñs declarauit.s.di.xxvij.siqd veri.ff. d aqua quo. ⁊ esti. l.i.§ itẽ q̃rit.s.di. xxiij.quorũ dã.s. di.ix. si ad sacras s.iij.q.ix.pura.

k ¶ Euacuat.ex h⁹ c.colligit: q non viciat forma baptismi siquid i ea apponat supfluũ qd admittãt qdã ut si dicat baptizo te i nõie.p.⁊.f.⁊.s.s.⁊ diaboli. vl arma viruq; cano. vl qd sequat baptizat⁹ ẽ.ar.ff. de.v.ob.q̃ extrinsec⁹ idẽ ẽ siqd premittat añ formã:

b ¶ Cõtra fidẽ.i. ↄ rcãʒ vborũ formã i eccla catholica ↄstitutã. vel cum dicit baptizo in nomine trinitatis et diaboli.

c ¶ Affect⁹.i.bonitas hominis supat viciũ locutõis.q.d. ñ sed potius verbum christi.

d ¶ Nã vtiq;. pbat q viciũ pcũ ppt affectũ bonũ nõ emendat in baptismo: sed vbũ xpi opat vtutẽ. nã hẽtic⁹ bonum affectũ nõ hʒ ⁊ q̃uis viciũ pcã afferat. ñ tñ mun⁹ baptism⁹ suũ effectũ hẽbit: q2 tñ valẽt illa certa vba euãgelij: ut quãtũcũq; ptes alie viciose sint: formã tñ a xpo institutã ñ pñt euacuare. imo poti⁹ q̃tũ spectat ad baptismũ oẽs euacu

ut si dicat: arma viruq; cano. E. ego baptizo te i nomine.p.⁊.f.⁊.s.s. Si vo aliqd interponat: ut si dicat baptizo te: et de⁹ est: in nõie.p.⁊ fi.⁊.s.s.⁊c. nõ ẽ baptizat⁹.ar.ff. de testa. hẽdes palã.§.ult. ubi distiguitur an interponat act⁹ extrane⁹.et circa hoc ẽ oẽ vbum extraneũ a forma. qd ñ ↄcedo.q.n. dicit baptizo te.in no.p.⁊ fi.⁊.s.s.et omniũ scõrũ: nõ dic baptizo te in no.p.⁊ fi.⁊.s.s.q2 sm hoc duo diceret: qd ẽ ipossibile et eadẽ rõe deberes dicẽ: cũ dr. non ego baptizo te in no.p.⁊.f.⁊.s.s. q essʒ baptizat⁹: q2 vba

baptizādi ꝓtulit qđ patet falsū eē. Sed pone: ꝙ mu tet ordinē baptizādi: an baptizabit: ut si dicat bapti zo te. in no. p. s. s. ⁊ fi. videt ꝙ sic eē de rescrip. causas ar. C. de testa. hpostens. nec. n. scripture obseruan/ dus ē ordo. ff. de

fal. mo. l. i. imo si bene inspexerin⁹ potius liberat a diabo lo q̃ obliget. Nā ignorās ꝑ aliū bene liberat. itē et eo ꝙ di cit certissima. est ar. ꝙ simplex cautio idonea cautio dr̄. tn̄ lex dicit ꝙ cū dr̄ idonea cautio: intelligēdum est pign⁹ uel

lo. nec. n. ꝯriū tn̄ dr̄ ar. C. de sen. ⁊ iterlo. l. ꝓlatā. di co. n. ordinē vbo rū eē de forma. si aūt mora iterpo nat nālis ⁊ ꝯpēdi osa: ut de respirā do l' tussiēdo l' ex ecrādo nō obest alias ꝯ. C. đ testa. cū antiqtas ⁊ de tpe ꝓhoc ⁊ đ actu q interponit: di/ stingue ꝑ. l. ff. de duob⁹ reis cōsti. duos reos. §. ult. et penult. et đ. v. ob. ꝯtinu⁹. Nam modicū interual lū non īpedit. qđ tn̄ magis intelle ctu q̃ locutōe ⁊c̄ ff. de sol. ratū. et hoc etiā intēdas circa formam eu charistie. pone. n ꝙ dicit formā pa nis: deinū post a liquātulū spaciū formā vini: nūqd trāssubstātiat ibi panis vel vinū? Rn̄deo ut ꝑmisi: tn̄ qđ n̄ ꝓcedert ſm eos: q dicunt eē duas. formas ut nōui. đ. di. qui passus.

l Prima cauti one. b ergo intercedit stipl'o: ⁊ obligant pueri et ꝓmissione pa trū. lz non intelli gant: qđ spāle est in baptismo. illud aūt est loco stipu latōis: credis in deū. tenet g° ob seruare fidē puer fact⁹ adult⁹. xlv. dist. de iudeis. ⁊ obligāt: licet nil intelligant. C. de

ctus: q2 illa cetera verba euā gelica sine quibus non potest baptismus ꝯsecrari tantū va/ lent: ut ꝑ illa sic euacuētur q̄/ cunq3 in prece viciosa ꝯtra re gulā fieri dicūtur: queādmo/ dum demoniū christi nomine excluditur. Nam utiq3 here/ ticus si afferat precē viciosā: nec bonū habeat charitatis af fectum quo possit illa supera ri impitia: ⁊ ideo similis est ei quicunq3 in ipa catholica ec/ clesia inuidus īmundus ul' ma liuolus est: quales arguit hic cyprianus. afferat etiam ut fi/ eri solet aliquam ꝑcem in qua loquatur ꝯtra regulam fidei: multi quippe irruūt in preces non solum ab imperitis loqua cibus: sed etiam ab hereticis compositas: ⁊ ꝑ ignorātie sim plicitatem non ea valentes di scernere, utūtur eis: arbitran tes ꝙ bone sunt: nec tn̄ in eis quod ꝑuersum est euacuat il/ la que recta ibi sunt: sz ab eis potius euacuatur. Itē aug. ad neophitos.

Quid significent mysteria que in fonte baptismatis celebrant.

Prima igitur ⁊ secunda ꝑ/ dicatione de his tm̄ locuti sumus: que verbis priusq̃ ad fontē sanctuz veniretis iuxta catholice eccl'e instituta tradi mus. ⁊ qd significaret vnctio que diuersis corꝑis nostri ꝑ ad hibita ꝑtibus diuersū intelle/ ctum designat: ꝓut dn̄s dona re dignatus ē: interꝑtati sum⁹ cū ostenderemus vos ꝑ olenz sanctificationis ad auditum plene fidei preꝑatos: ⁊ ad bo nū christi odorē vocatos ⁊ ex toto corde ad abrenunciādū diabolo esse ꝯmonitos. Nūc vo de interioribus iam myste rijs locuturi sumus: que i ipo fonte celebrata sūt. emissa. n. certissima cautōne: ꝙ vos ab renunciare omnibus pompis diaboli oībus operibus ei⁹ ⁊ omni fornicatōni diabolice spopondistis. descendistis in fontem sacrum: fontem redē/ ptiōis fontem sanctificatū vir tute dei celesti. Itē: In hoc ergo fōte anteq̃ vos toto cōꝑ pore tingeremus: interrogaui mus: credis in deū patrē om/ nipotētē? rn̄distis: credo. rur/ sus interrogauimus: credis ⁊ in iesum christum filiū eius: q natus est de spiritu sancto ex maria virgine? rn̄distis singu/ li: credo. Item interrogaui/ mus: credis ⁊ in spiritum san/ ctum? rn̄distis similiter: credo Hoc aūt facimus iuxta domi ni nostri iesu christi saluatoris imperiū: qui cum ad patrez in celum ascenderet discipulis suis. i. apostolis mandauit di cens: Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in no mine. p. ⁊ fi. ⁊. s. s. Item: Qđ autē interrogauimus: credis sanctam. eccl'am remissionem peccatoꝝ carnis resurrectio/ nem: non eo mō interrogaui/ mus: ut quō in deum creditur sic in eccl'am sanctā catholicā ꝓpterea sancta ⁊ catholica ē q2 recte credit in deū: non er go diximus: ut in eccl'am qua/ si in deum crederetis: sed in/ telligite nos dicere ⁊ dixisse: ut in eccl'a sācta catholica cō uersantes in deum credētis: credētis etiā resurrectionez carnis q̄ futura est. Itē isi. de officijs li. ij.

Alio pro fide ⁊ professione paruuli baptizentur.

Paruuli alio ꝓfitēte bapti zant: q2 adhuc loq ⁊ credē nesciunt: sicut etiā egri muti ⁊ surdi quoꝝ vice alius ꝓfitet: ut ꝓ eis rn̄deant dū baptizāt. Item ex conci cartha. iiij.

fideiussor: ut. ff. de fidei cō. liber. l. iiij. §. adijci.

m Ergo. vocabulū sel' positū pōt accipi ꝓprie et improprie. ar. di. xx viij. presbyterū.

n Quasi in deū. Crede deo: credasq̃ deū. plus credo valē: Si credas i eū: q̃ ꝙ ei uel eū.

o Paruuli. loqui. alit si pn̄t loqui. vnde aug⁹ in ep'la ad renatū epum: septennis etatis pueri et mētiri et veruz dicē cōfiteri et negare iam pn̄t. Et iō cū bapti/ zant iā symbolū reddāt et ipsi ꝓ se ad iterroga tōem rn̄deāt.

p Uel credere. arg. ꝙ hz puer fidē. sed nescit ea vti ex. e. maiores tol. a plerisq̃.

q Muti vel etiā furio si. pupillus. n. infans vl' infantie ꝓxim⁹ nō mul/ tū a furioso distat insti. de inuti. sti. §. pupillus dr̄ iaz tn̄ diti inter infan tē et furiosum. đ. e. quo modo:

r Uice. nā satis cōue niēs est: ut qui per aliuz obligat etiā liberet per aliū. j. e. queris. itē dić ꝙ ꝓ ignorāte fideiube re possū. ff. de fideius. fi deiubē. et ignorāti etiā actio acquirit. ff. si cer. pe. si a furioso.

s Egrotantes. sui. s. amici:
t Dixerit l' dici fecerit l' p sig l' dic sui. s. volūtatis
u Nihil. ē q̄ fidē. i. sacramētum fidei ꝓfessionem sed nō virtutem. sed si nō habent charitatē: quō ergo ibūt in patriā post mortē? h° eis datur a deo. alij dicūt: ꝙ habēt eā in habitu ex ꝺ bap. ⁊ ei⁹ effec. c. i. sed ⁊ per alios dicūtur credē. j. e. in eccl'ia:
x Habere. j. di. e. que ris. s̄. xv. q. i. §. ut itaq. s̄. di. ij. hoc est quod dicimus.
y Item ⁊ si nondum. i. q̄uis.
z Sacramētuz. baptis m⁹ dr̄ sacr̄m fidei: q2 i fide xpi ꝯsecrat ⁊ in fide eccl'e ꝯficit: uel q2 in nomine trinitatis ꝯfertur quā offerentes ⁊ oblati tenentur credere et cōfiteri. vl' q2 signum ē: ꝙ suscipiens fidē habeat: etiam si nō habeat aliq° impediente.
⁊ Fidelem. sunt q dnt ipsos fideles dici: qa fidem hn̄t habitu nō usu i. nō exercitio: et sic de alijs ṽtutib⁹. isti sic illud intelligūt fides illa que ⁊c. nō facit fidelē usu. i. exercitio. j. e. puuli: ⁊ sic de alijs.
ꝯ Nō rem ipam. sicut virtutem.
a Cum ꝓ puulis. respōdere. sic distiguit lex. ff. de admi. tu. l. i. §. ultimo.
b Itidē. i. tantū ⁊ hoc quo ad p̄sūptiōem. ar. ꝙ taciturnitas nō habetur ꝓ ꝯsēsu. s̄. di. lxxxvi. tanta. s̄. di. xxvij. diaconus. s̄. di. liiij. si seruus. sꝫ ꝯ. s̄. ij. q. vi. biduū.
c Postq̄. ꝺ forma baptizādi ⁊ mō tctat usq ad. c. venisti.
d Duplici. ēt ter mergit ⁊ q2 fit inuocatio trinitatis: et q2 christ⁹ tertia die resurrexit.

Aliorum testimonio egrotantes sunt baptizandi.

Egrotantes si p se respōdere ñ pn̄t: cū volūtas eorū testimoniū sui dixerit: baptizentur. similiter ⁊ de petentibus agendū ē. Item aug.

Sacr̄m fidei non tpa sꝫ fides puulum facit fidelem

Nihil ē aliud credere: q̄ fidem hr̄e: ⁊ pt hoc totum rñdetur credere puulis qui fidei nondū habet effectū: respōdetur habere fidez ꝓpter fidei sacr̄m ⁊ cōuertere se ad dn̄m ꝓpter ꝯuersatiōis sacr̄m q2 ⁊ ipsa rñsio ad celebritatē sacri ptinet. Item: Paruulū ⁊ si nondum fides illa que in credentiū volūtate ꝯsistit: iaꝫ tñ ipsius fidei sacr̄m fidelē facit: sicut credere rñdetur. ita etenim fideles vocant: ñ rem ipam mente ānuendo: sꝫ ipsius rei sacr̄m pcipiendo. Idem in libro de baptismo.

Alterius ꝓfessio nō valet ei qui per se respondere pōt.

Cum ꝓ paruulis alij respōdent: ut impleat erga eos celebratio sacri: ualet utiq ad eoꝝ ꝯsecrationē: q2 ipsi ꝓ se rñdere non pn̄t. at si ꝓ eo q rñdere pōt: alius rñdeat: non itidē valet. ex q̄ regula illud euāgelij dictū est: quod omnes cū legitur naturaliter monet: etatem habet: ipe ꝓ se loquatur. Item aug. in omel. iij.

Quare trina mersio in baptismate celebretur.

Postq̄ vos credere ꝓmisistis: tertio capita vestra i sacro fonte dimersimus. q ordo baptismatis duplici mysterij significatione celebrat: recte eni tertio mersi estis: q accepistis baptismū in noie iesu christi: qui etiam die tertia resurrexit a mortuis. Illa enim tertio repetita dimersio typū dn̄ice exprimit sepulture: per quam christo ꝯsepulti estis in baptismo: ⁊ cū christo surrexistis in fide: ut peccatis absoluti in sanctitate virtutū christū vnitatis imitando Item ex canonibus apostoloꝝ.

De his qui semel non tertio in baptismum merguntur

Si quis p̄sbyter aut eps nō trinā mersionem vnius mysterij celebret: sed semel mergat in baptismate: qd dari a q̄busdā iubet in morte dn̄i deponat. Nō enim dixit dn̄s nobis in morte mea baptizate: sꝫ euntes docete oēs gentes in no. p. ⁊ fi. ⁊. s. s. Itē greg. leandro epo.

De eodem.

De trina mersione baptismatis nil rñderi veri⁹ pōt q̄ quod ipi sensistis: q2 in vna fide nil officit sancte ecclesie ꝯsuetudo diuersa: nos aūt ꝙ tertio mergimus: tridnane sepulture sacra significamus: ⁊ dū tertio infans ab aqs educitur: resurrectio tridnani tpis exprimit. quod siqs forte etiā ꝓ sūme trinitatis veneratione estimet fieri: neq hoc aliquid obsistit baptizādo semel in aquis mergē: q2 dum trib⁹ subsistētijs vna substantia est reprehensibile esse nullaten⁹ potest infantē in baptismate uel ter ul' semel imergere: qm̄ etiā in tribus mersionibus psonarū, trinitas ⁊ in vna pōt diuinitatis singulariter designari. Itē hiero. sup epl'am ad philist. l bro. ij.

De eodem.

Eodem mō in patre ⁊ fi. et s. s. baptizamur ⁊ ter mergimur: ut trinitatis vnū appareat sacr̄m. Item: Licet ter baptizet ꝓpter mysteriū trinitatis: tñ vnū baptisma reputatur Itē pelagius papa gau-

e Consepulti. quantum ad vitia.
f Si quis presbyter. trinā mersionē. j. e. c. px. ꝯ. sꝫ aliud est semel imergi sub ista ṽborū forma baptiso te in morte dn̄i: qd hic interdicitur. aliud i nomine trinitatis vnica mersione qd ibi in ecclesia quibusdā pmittit.
g In morte. i. ad inuocatiōem mortis eius.
h De trina. cōsuetudo. s̄. di. xij. scit sancta. bro. li. viij. de forma. s̄. di. lxxvi. §. ult.
i In tribus. vr̄ ꝯrium huic. c. qd ambrosi⁹ dicit ꝺ cypriano i suo sēsu abūdat cyprianus: cū semel immergat pueros: q qd intelligebat studiose adimplebat bonis opib⁹ abūdando: licet ī hoc nesci⁹ deliqret. sed post corre ct⁹ a dn̄o abūdauit altiori sēsu ter illos imergendo So. forte ille tm̄ semel debere immergere dogmatizabat: uel ibi ñ erat ꝯsuetudo sed imergere. io.
k Eodē mō. i. in no. pa. ⁊. fi. ⁊. s. s.
l Et ter. i. ter immergit i baptismo: ⁊ ita tres mersiones sunt vnuꝫ sacr̄m: sic plures voces vnū nomē ar. ex de reg. iuris ois.

a Multi sunt qui nō ꝓhibet baptizari in nomine xp̄i: sed reprehēdit illos: q dicebāt ꝙ debent baptizari tm̄ vna imersione et tantū sub vna forma verborum in nomine christi.

c Hanc uocē baptizo te in nomine trium ꝑsonarū. In synodo.

d Hi vero bonosiani.ꝫ.xxiiij.q.iij.qdā.vſ.bonosiani.hi dicebāt xp̄m adoptiuū filiū dei nō ꝓprium.

b Trinitatis. explicite: nūquid ꝛ greci habēt eandē formā?sic: qa idē est effectꝰ. voces aūt nō eedē ut dic ar. vn̄ grecus huc veniens baptizaret in lingua sua: et latinꝰ in grecia i sua: q2 ap̄li varijs liguis loquebāt: ꝛ iuxta illud q preibāt et q sequebātur clamabāt osanna. ꝛ tm̄ forma realis est attēdēda ꝛ nō vocalis.i.e.rettulerūt.itē pone.ꝙ aliqs dicit baptizo te in noie genitoris et nati ꝛ sancti flamis: an baptizat?videtur ꝙ sic: q2 n̄ rfert vitꝫ ex eqpollentibus qs dixerit.ar.ff.de.v.ob.q̄ extriſecꝰ.et.l.si ſo vna ꝛ.ff.si cer peta.l.certū. qđ ꝯcedo. et sub noibꝰ synonymis bn̄ pōt fieri baptismꝰ. Sed sic nō baptizatur in noie paternitatis ꝛ filiatōis ꝛc̄. Itē si omittit hoc ꝓnomē ego. ꝛ dicit baptizo te ꝛc̄. bene baptizat: q2 subintelligit, pronomē. ar.C. de fi deicō.vbū volo. maxime qn̄ nec xp̄s apposuit ꝓnomē cū dixit ite baptizate ꝛc̄. non est ꝯcē de bap.c i.q2 ibi etiā v̄buꝫ omisit. sic aūt nō baptizat: mergo te in noie patris ꝛc̄. q2 nō est synonymū cū illo v̄bo baptizo nec per

dentio ep̄o **De his q in noīe christi semel tm̄ mergunt.**

Multi sūt: qui in noīe solū mō christi vna etiā mersione se asserūt baptizari. euāgelicū v̄o preceptum ipso deo ꝛ dn̄o saluatore nr̄o iesu christo dicēte uel tradēte nos admonet i noie trinitatis trina etiā mersione sanctū baptisma vnicuiqꝫ tribuere: dicēte dn̄o nr̄o iesu christo discipulis suis: Ite bap. o. gen. in no. p. ꝛ fi. ꝛ. s. s.

Itē zacharias pa. bonif. ep̄o

Innouatione trinitatis tertio in baptismate mergē debemꝰ

In synodo anglorꝫ decretū ꝛ firmissime ꝑceptū ꝛ diligēter demonstratū eē digno scit: ꝙ quicūqꝫ sine inuocatione trinitatis mersus fuisset: sacramentū regn̄ationis nō haberet. qđ oīno verum est: q2 si mersus in fonte baptismatis qs fuerit sine inuocatione trinitatis: ꝑfectus christianus n̄ est: nisi in no. pa. ꝛ fi. ꝛ. s. s. fuerit baptizatus. hoc quoqꝫ obſuare i ꝑdicta synodo sacerdotes volnerūt: ut q ulꝰ vnā de trinitate ꝑsonā in baptismo n̄ nominaret: illud baptisma eē uerū nō posset: qđ ꝓ certo verū est: q2 qui vnū ex sancta trinitate ꝯfessus nō fuerit nomen ꝑfectus christianus eē n̄ pōt. qui.n. cōfitet p̄rem ꝛ filium si ꝯfessus non fuerit. s. s. neqꝫ patrem habet neqꝫ filiū. ꝛ q confessus fuerit p̄rem ꝛ. s. s. ꝛ filiū non fuerit ꝯfessus: neqꝫ p̄rem habet neqꝫ. s. s. sed vacuus ē a diuina gr̄a. Item gregorius quirino ep̄o in hibernia.

Rebaptizentur qui in nomie trinitatis baptizati n̄ fuerint.

Hi vero heretici q in trinitatis noie non baptizātur: sic sūt bonosiani ꝛ cathaphrygę: q2 ꝛ illi christum dn̄m n̄ credunt: ꝛ isti sp̄m sanctum ꝑuerso sensu esse quendā paruum hoiem mōtanū credūt: quorū similes multi sūt. Alij cum ad sanctā ecclam veniunt baptizant: q2 baptisma non fuit: qđ in errore positi sancte trinitatis noie minime ꝑceperunt.

Item ex conci. toletano. iiij.

Semel i baptismate mergē lꝫ

Propter vitandū scismatis scandalū vel heretici dogmatis vsum: simplam tenemꝰ baptismatis mersionē. Item zacharias papa bōifacio ep̄o

De sacerdote qui p ignorantiam lingue latine non inuocatione trinitatis deliquit.

Rettulerūt nuncij tui: ꝙ fuit in eadem ꝓuincia sacerdos q latinam linguā penitus ignorabat: ꝛ dū baptizaret nesciens loqui latine: infringens linguam diceret: baptizo te in noie patria ꝛ filia ꝛ sp̄u sācta: ꝛ ꝑ hoc tua reuerenda sanctitas ꝯsiderauit eos rebaptizare. sꝫ sanctissime frater: si ille q baptizauit nō errorē introducens aut hēsim: sed ꝓ sola ignorantia romane locutionis infringēdo linguā: ut supra dixinus: hoc baptizās dixisset: n̄ possumus sentire: ut denuo baptizentur. Item ambrosi. de sacris tractatu. i.

Quare baptizati a sacerdote vngantur.

Uenisti ad fontē: ingressus es: ꝯsidera qd videris: qd locutus sis diligenter. repēte occurrit tibi leuita: occurrit tibi presbyter. vnctus es quasi athleta dei: ut ad baptismum cathecuminꝰ accedas. Itē rabanus in ep̄la ad ephe. li. ij.

Quare baptizatus a presbytero vngatur in cerebro.

Postqꝫ ascendit baptizatus de fonte: statim signatur a

e Et isti. ar tm̄ exprimitur eorꝫ error. xxiiij. q. iij. qdā. vſ. cathaphrygę q2 auctores eorꝫ dixerūt sp̄ūm sanctū in se descēdisse nō in ap̄los.

f Propt simplā. alludit ꝯsuetudini loci i. vniformē. ꝛ ita ē ar. ꝙ oēs debemꝰ baptizari i no. p a. ꝛ fi. ꝛ. s. s. ꝫ. e. ꝓprie.

g Rettulerūt. itroducēs. nā vniꝰ syllabe error nō nocet. ff. de manu. te. q habebat.

h Aut hēsim. maxime q2 et si errorē iduceret dūmō in forma eccl'ie baptizaret: teneret baptismꝰ: ut. ꝫ. e. satis.

i Uenisti. de his que i baptismi celebratōe fiūt dictū est: nūc d̄ his q̄ post lauachrū sequūtur. s. post baptismū baptizato fieri debeāt ꝛ. vi. c. adnectit. i postremo tm̄ habet q̄ circa ipꝫ facta sunt prius.

k Quid videris. i. qđ audieris nā sub visu oīs sensus ꝯtinet.

l Repēte. ostēdit que circa ipsum prius acta sūt usqꝫ ad. c. iudei.

m Unctꝰ. iputo n̄ oleo s. in cathecismo.

n Postqꝫ. i. e. di. v. nouissime. i. e. presbyteri nullꝰ ministrorū.

o Christianꝰ. ꝫ. viij. q. i. olim.

presbytero in cerebro cum sacro chrismate sequēte similiť orone: ut christi regni ꝑticeps fiat: ⁊ a christo christian⁹ possit vocari. Item ambrosius de sacramētis tractatu.ij.

Quid super baptizatum a sacerdote dicatur.

Mersisti: venisti ad sacerdotē. qd tibi dixit? de⁹ inquit tibi pater oipotens: q te regñauit ex aqua ⁊ spiritu sācto: ꝯcessitq̃ peccatoꝝ tuoꝝ veniā: ipe te inungat in vitam eternā. vide ubi inunctus es in vitam eternā inquit. Itē

Quare vnguentū sup caput baptizati ponatur.

Accepisti mysteriū: hoc est vnguentū sup caput. quare sup caput? q̃ sapientis sensus in capite eius sequiť spūale signaculū qđ audisti legi hodie: ꝙ post fontes supest quo ꝑfectio fiat: qñ ad inuocationē sacerdotis spūs sāctus infundiť. Item rabanus de institutiōe clericoꝝ. **Quare cādida vestis tradiť christianis.**

Post baptismū tradiť christianis vestis candida: q̃ significat inocentiā ⁊ puritatē christianā: quā p⁹ ablutas veteres maculas studio scē conuersationis imaculatā suare dꝫ ad repñtandā añ tribunal christi. cuncti ꝓ renati albis induunť vestib⁹ ad mysterium resurgētis eccľe. Itē: Vtunť baptizati albis vestib⁹: ut quorū prime natiuitatis faciē vetusti erroris pānus fuscauerat habitus secūde regñationis gľe ꝓferat indumētū. tegiť.n. post sacrā vnctionē caput ei⁹ mystico velamie ut intelligat se diademate regni ⁊ sacerdotali dignitate potiri. Itē ambro. de mysterijs. **De eodem**

Accepisti post baptismū uestimēta cādida: ut eēt indicium: ꝙ exueris voluptatem peccatoꝝ ⁊ indueris innocentie casta velamina Item ex ꝯci. agath. **Quot mēsib⁹ iudei inter cathecumios hēant**

Iudei quoꝝ ꝑfidia freq̄nter ad vomitū redit: si ad leges catholicas redire voluerint. viij. mēses int cathecuminos eccľe limē introeāt: ⁊ si pura fide venire noscunť: tūc demū baptismi grām mereanť ꝙ si casu aliq° ꝑiculū infirmitatis intra ꝑscriptū tp̄s incurrerint: ⁊ desperati fuerint, baptizenť. Item ex ꝯci. toľ. v. **De iudeis plerisq̃ frequēter ad iudaismum redeuntibus.**

Plerīq̃ ex iudeis q dudū ad christianā fidē ꝓmoti sť nūc blasphemātes christū nō solū iudaicos ritus ꝑpetrasse noscunť: sꝫ ēt abominādas circūcisiōes exercē. de qb⁹ ꝯsultu pijssimi ac religiosissimi dñi nři sisemādi regis hoc sanctū ꝺcreuit ꝯciliū: ut huiuscemōi trāsgressores pōtificali auctē correcti ad cultū christiane dignitatis reuocenť: ut quos ꝓpria volūtas ñ emēdat aniaduersio sacerdotalis coerceat Eos aūt quos circūcidūt: si filij eoꝝ sint: a ꝑentū ꝯsortio sepenť. si sui: ꝓ iniuria corpis sui libertati tradanť Itē rabanus de institutiōe clericoꝝ **Ante baptismū diabolo ⁊ ei⁹ opibus renunciare debemus**

Primū interrogeť pagan⁹ si abrenūciat diabolo ⁊ oībus dānosis ei⁹ opib⁹ atq̃ fallacijs cūctis: ut respuat primū errorē: ⁊ sic appropinquet ad veritatē: positq̃ iuxta apľum deponē veterē hoiem sm p̄sti nā ꝯuersationē: q corrūpiť sm desideria erroris abnegās impietatē ⁊ secularia desideria. Item augustinus de pnīa.

Non transis in nouam vitam:

p Mersisti. i. mersus fuisti.

q Ubi iunctus. i. ad qđ.

r Accepisti. in capite. i. aīa. s. de pe. dist. iij. Ille rex. et ita aīa hꝫ sedē in capite alias nō bene ꝯcordarēt.

f Hodie. s. in die penthecostes: q̃ lecta fuerat epľa ꝺ aduētu spūs sci in apľos.

t Sacerdotis. i. epi solus epus facit hāc inuocatōem. j. di. v. man⁹.

u Post baptismū. Casus: dř cuiusmodi vestis tradiť: q̃ alba et quare.

x Innocētiā. candor n. mūdiciā ꝺsignat. xxx. q. ult. femine.

y Ad mysterium. designādū. ꝑ hoc enim designatur futura resurrectio corpoꝝ gloriosa et animarum uel etiā nūc a peccatis.

z Ut intelligat. istud sacrm̄ ē regni ⁊ sacerdotij. quilibet. n. fidelis rex dꝫ esse ⁊ sacerdos. Rex q̃ se ⁊ alios ꝟtutib⁹ regere debet. Sacerdos q̃ cor ꝯtritū ⁊ humiliatū: qđ ē vera oblatio. i. se debet offerre deo.

⁊ Diademate. s. xij. q. i. duo sunt.

ꝯ Accepisti. indicium q̃lis vestis erit talia corda gerit. xli. dist. §. fi.

ꝝ Uelamina. forte de hoc velamine diť. xxiiij. q. i. qm̄ vetus.

a Iudei: de baptizādi examinatōe vľ pnīa agit usq̃ ad. c. non plures.

b Octo mēses. hoc. c. corrigiť ꝑ illud qđ sequitur. j. e. ne qđ absit.

c Cathecuminos. per hoc. c. intelligūť oīa illa c. q̄ dicunt: ꝙ infideles possūt eē usq̃ ad missaꝫ cathecuminoꝝ in eccľa nō ꝯdicit. xxi. di. cleros in fi. q̃ illud de infidelib⁹ q parati sūt reprehēdere. xliij. di. in mādatis et ita non dico ea abrogata: sm ꝙ qdā dñt. ⁊ ē rō quare hoc fiat: ut audientes ꝑdicatiōem in ecclesia facilius conuertāt vel loquitur de precisis.

d Et si pura. vř ergo: ꝙ usurari⁹ iude⁹ nō debeat baptizari. nisi usuras restituat. s. ꝺ pe. di. v. falsas.

e Plerīq̃. circūcisiones circūcidendo aliquos.

f Cōsortio. ⁊ viris religiosis alēdi tradāť: ut. xxviij. q. i. iudeoꝝ de paternis tñ bōis alēdi sunt. C. ꝺ al. liber. l. iij.

g Sepenť. ⁊ bonoꝝ ꝓscriptōe ⁊ ꝑpetuo exilio dānabūť: ut. C. ꝺ iudeis ⁊ ce. iudei. sꝫ hec si sue secte sūt mācipia. al'. n capite puniť. C. ne mā. christianū l. vna. C. ꝺ eunuc. l. i.

h Tradāť. s. di. liiij. c. nulla. ⁊. c. fraternitatē. sed ꝯ. s. xvij. q. ult. iudas.

i Primū. apľs ad ephesios scribentē.

k Corrūpiť. vetus hō de pe. di. i. tres sunt.

l Omnis. s. de peni. dist. i. tres sunt.

m Arbiter. si ē discret⁹. h.

n Ueterē. ꝙ hominē reddit vetustū: ⁊ qdē iterior necessaria ē i adiutorio exterior nō exigiť. j. e. sine

o Sūt pniaꝫ. i. penitudinē

p De priorib⁹. nū qd est pceptio vel suasio de hac pnīa agēda? sed cui hoc pciperet nū qd gentili iubere pōt? nō: sed dūtaxat monere xlvij. dist. § necesse.

q Nec qd absit.lõga.ubi ẽ longa.s̃.e.iudei.
r Aut die dñica.nõ obuiat:qd dictũ ẽ.s̃ ꝙ tñ bis in anno baptisem⁹ dꝫ celebrari. Illud.n. de solẽni itelligit.i.ꝙ ꝯsecrat tãta solẽnitate.s̃.e. venerabilis.

3 Suscipiãt.ꝛ ita lati⁹ se extẽdẽt charitas.xxxv.q.i.cũ igit
ꝛ Non plures.s̃.xxx.q.iiij.ꝙ autem vxor ꝯ so.ibi.

s Sane pnia.i. sine satisfactõe exteriori et afflictiõe q̃ solet exigi in pnia.naꝫ sine interiori i adultis vacuũ ẽ baptismi mysteriuꝫ ꝛ ita nõ ꝯdicit de pe.di.i.tres.s̃.e. ois q.s̃.pri.c.ꝯ sed istud gñalit i aliis: illud spãlit fiebat quõdã i iudeis nõ ꝑpt satisfactõem pcti:sed ꝑpt reuerẽtiã baptismi. iudei per operatõem circũcisionis ꝛ aliorũ legaliũ sacramẽtoꝝ nõ a deo appreciabãtur.

t In baptismate.hoc iõ dic:q2 i pnia ꝛ si dimittat pctm ꝑ ꝯtritõem remanet tñ tpalis satisfactio:in baptismo nõ.nã tanta est vis sacri:ꝙ nec ẽt tpalis satisfactio i baptismo remanet ꝓ pctis iõ ñ ẽ mirũ:si infamia q̃libet ibi dimittat:qd nõ est i pnia: ut de pnia di.ult.sigs.

u Gratis.s̃.de pe.di.vij.nullus expectet.

x In cathecismo.de materia ista dixi.xxx q.i.peruenit.

y Patrinus.ba. dixit. i bis tantũ ꝯbi ꝯpaternitatẽ sꝫ.h.dic i oib⁹ eã ꝯbi: q̃ baptismus ꝓcedũt.sꝫ tñ ꝯpatnitas i cathecismo ꝯcta: ñ ẽ tãti momẽti:ut matrimoniũ dissoluat:

quẽ non penitet veteris vite.

Omnis qui iã sue volũtatꝫ arbiter ꝯstitut⁹ ẽ: cũ accedit ad sacrm fideliũ: nisi enim peniteat veteris vite: nouã ñ põt inchoare. ab hac pnia cuꝫ baptizãt:soli puuli imunes sũt nõdũ.n. uti põt libero ãbitrio. Idem ad salectitanum.

Ante baptisma penitentiã agere non debemus.

Sunt hoies añ baptisma pniam de prioribus pctis: ita tñ ut etiam baptizent:sicut scriptũ est in actibus aploꝝ loquẽte petro ad iudeos ac dicente: agite pniam:ꝛ baptizet vnusquisqꝫ vrm in noie dñi nri iesu christi. Iteꝫ gregorius faustino defensori.

Quadraginta dies ꝑ abstinentia iudeis baptizãdis adiicit.

Nec qd absit lõga dilatio retro possit aios iudeoꝝ reuocare: cũ fre nro epo loci illius loqre:ut pnia ac abstinẽtia.xl.dieꝝ idicta aut die dñica:aut si celeberrima festiuitas occurrerit: eos oipotẽtis dei mĩa ꝓtegente baptizes. Itẽ ambro.sup eplam ad ro.

Pnia nõ ẽ necẽia baptizãdis.

Gratia dei pnia sunt dona ꝛ vocatio dei:q2 gra dei in baptismate ñ reqrit gemitũ non reqrit planctũ uel opus aliqd sed solã fidẽ ꝛ oia gratis ꝯdonat. Itẽ igin⁹ pa. Necessitate cogẽte i cathecismo ꝛ ꝯfirma ñ õ ic idẽ cõpater esse põt.

In cathecismo ꝛ in baptismo ꝛ in ꝯfirmatione vnus patrin⁹ fieri põt: si necessitas cogit.ñ ẽ tñ ꝯsuetudo romana sꝫ ꝑ singulos singuli suscipiãt. Item ex decret. leonis pape

Nõ plures:sed vnus puulum in baptismate suscipiat.

Non plures ad suscipiẽdũ de baptismo infantẽ accedãt:qꝫ vn⁹ siue vir siue mulier in ꝯfirmatõne quoqꝫ idipm faciat. Itẽ ex ꝯci.magociẽsi.

Qui ñ ẽ baptizatus nec ꝯfirmatus: aliũ in chrismate uel baptismate tenere nõ debet.

In baptismate vel in chrismate ñ põt aliũ suscipe in filiolũ ipe:q ñ baptizat⁹ ẽ ul ꝯfirmatus. Itẽ ex ꝯci. antisiodorẽsi

Abbati uel mocho comatres non licet habere

Non lꝫ abbati ul mõcho de baptismo suscipe filios nec cõmres hre. Itẽ ex li.caploꝝ.

Monachi sibi cõpres ꝯmatres ue ñ faciãt:nec osculẽtur feias. Itẽ ex fmone sci aug. p⁹ pasca dñi q sic incipit: Hodiernus dies.

Qui baptismo puulos suscipiũt: ꝑ eis apud deũ fideiussores existũt

Vos añ oia tã mulieres qꝫ viros q filios in baptismate suscepistis mõeo:ut vos cognoscatis fideiussores apud deũ extitisse ꝓ illis quos visi estis õ sacro fõte suscipe. Ideoqꝫ sp eos admonete:ut castitatẽ custodiãt:iusticiã diligãt charitatẽ teneãt: añ oia symboluꝫ ꝛ orõnẽ dñicã ꝛ vosipi tenete ꝛ illis quos accepistis õ sacro fõte ondite. Itẽ ex cõ.hilerdensi.

Ad baptizãdi officiũ ꝛ ad vestimẽta altaris lauãda sacerdos ꝑpria vasa ꝫ habere

Omnis psbr q fõtẽ lapideũ hre neqũit:vas ꝯueniẽs solũmõ ad baptizãdi officium hẽat: qd ex ecclam ñ deportet sit ad corporale lauãdũ ꝛ ad pallas altaris ꝑpria hẽant vasa in qb⁹ nihil aliud fiat Itẽ ex ꝯci.cartha.iiij.

Neqꝫ rebaptizatões neqꝫ reordinatiões fieri licet.

Non licet fieri rebaptizationes neqꝫ reordinationes uel trãslationes eporum. Itẽ ex epla aug. ad maximũ.

ꝯ In baptismate. suscipe.sꝫ qd si suscipiat: dñt ꝙ nõ ꝯbit ꝯpatnitas sec⁹ si baptizaret.

ꝑ Baptizatus.si alit tñ fit cũ baptizare possit ñ ipedit baptism⁹.sꝫ h⁰ iõ istitutũ ẽ:q2 pri in debẽt istruẽ filios suos i symbolo ꝛ in aliis.j.e. uos. h⁰ nõ facẽ põt:q pmo in eis instructi nõ fuerũt xlvij.di.§.necesse.

a Non lꝫ.nec cõmatres.s̃.xvi.q.i.placuit cõmuni.

b Monachi.s̃.xvi.q. i.doctos.xxx.q.i omnes ꝯ.sꝫ baptizando põt nõ leuando.

c Nec osculẽt.forte tãgit ꝯsuetudinẽ alicuius loci:ubi ꝯpatres osculabãt cõmatres.

d Vos fideiussores. ꝛ hec ẽ cã q̃re istitutũ fuit:ꝙ i baptismo ꝛ i cathecismo ꝛ ꝯfirmatõe:q non est christian⁹ nõ offerat puerũ: cũ.n. nobiscum nõ tenet articulos fidei:q̃lit põt esse obses pro puero ꝛ qualiter docebit in his que hic dicũtur.sed nõ videtur ꝙ sint fideiussores ꝓ puero:quia si queratur ab eis:erit iste bon⁹: nõ dicerẽt sic vel nõ.j.e.q̃ris.sꝫ sũt quasi fideiussores.ff. ad munici.l.ij.§. ult.ꝛ sufficit ꝙ puer nõ ꝯdicat.ff.so.ma .l.ij.§. ulti.Nã infãs furioso cõpat.xv. q.i.§.ult.ꝛ.c.illud pequc.et ita eo ipo tenẽt puuli:ꝙ nõ cõtra dicũt.j.c.queris. alias enim nõ tenentur fideiussores.ff.de fideiusso. omnis.

e Omnis.

f Non licet.de rebaptizatõe nõ facienda.xij.c.adiungit.

g ¶ Translatões.s.mutatões.vij.q.i.mutatões.In q̃.n.ecclesia qs ītitulat⁹ ēī ea ppetuo p̄seueret:ut di.lxx.scōꝝ.10.

a R Ebaptizare.imanissimū.et capite punitur.C. ne sanctum ba.reiteretur.l.i.

b ¶ Scelus ē.nā maius peccatuꝫ ē rebaptizare chriſtianū hominē ꝟl catholicū q̄ꝫ hereticū. ſiſe ar.ꝙ maius peccatuꝫ ē occidē xp̄ianū q̄ꝫ paganū.ſ̃.di.l. de his clicis ꝛ.xxiij.q.v.ſi nō lꝫ.ſed ꝯ videt̃:ꝙ q paganū occidit corp⁹ occidit: et vr̃ occaſionē dare pereundi aīam ei⁹. ſed cū occidit xp̄ianū aīam ei⁹ nō occidit:q2 forte bonus eſt.ſilr̃ et in p̄mo vr̃ eſſe equale peccatū:q2 ſilr̃ ī iuria ſacr̃o fit in iſto ſic̃ in illo.ſed forte q2 hereticus a deo r̃ceſſerat:videtur ꝙ magis eſſet rebaptizādus:ꝛ iō dic̃ minus pc̃m eſſe in iſto q̄ꝫ in illo.

c D E arrianis: rñderint.i.rñderit ſe ñ eſſe baptizatos in noie trinitatis.i.p.ꝛ fi.ꝛ.ſ.ſ. error.n.cuiuſdā ſiue dātis ſiue accipientis ad baptiſmū ptinē nō ꝓbatur.ſ̃.e.di.ſatis.

d ¶ Baptizēt idē dicerꝫ ubi nihil dicerēt de forma:cū dicerēt ſe baptizatos.ꝛ hoc iō: q2 qdaꝫ baptizati ſūt in forma:alij nō.ſed ſec⁹ dicerē de baptizato ī eccl̃ia. lꝫ nihil de forma diceret.

e P Aruulos. debeas ſ̃.di.lxviij. p̄ſbyteri quos.ꝛ.§.ꝙ ergo.

f ¶ Qui teſtificēt.eos baptizatos eſſe.

g ¶ Ratio. nam ī talib⁹ certius ē tenēdū ex̃ de ſpō. iuuenis de pe diſt. ult.c.antepenult.ꝛ ulti. ioannes.

h P Lacuit.teſtēt̃. credit ergo teſtīonio vni⁹ ī baptiſmo ꝛ ī ꝯſec̃tiōe eccl̃e:ſec⁹ ī ordie xcviij.diſt.aphros. ꝛ q̄ ſit rō d̃r.i.q.i.§.ecce cū honoris.ꝛ circa talia piculū vertit̃.xlij.di.quiecam⁹.Sed pōc:ꝙ qs ꝓbat ſe ordinatū quo ad ſpēꝫ facti.aliqs excipit ꝯ eū dicēdo eū nō fuiſſe baptizatū:nūquid crederet̃ tūc teſtimonio vni⁹ quo ad baptiſmū? dic̃ h.ꝙ ubi nō fit alij p̄iudiciū credit̃.al̃ nō.

R Ebaptizare hēticū hominē:q hec ſancte trinitatis ſigna ſuſcepit: que chriſtiana tradidit diſciplina: oīno peccatū ē.rebaptizare aūt catholicū imaniſſimū ſcelus ē. Itē ex concilio arelatenſi.i.

De arrianis qui baptizent̃ qñ ñ

D E arriāis qui ꝓpria lege ſua vtunt̃:placuit ſi ad ecclēſiā aliqui de hac hereſi venerint: interrogēt eos nr̃e fidei ſymbolū ſacerdotes:ꝛ ſi p̄uiderint eos in pr̃e ꝛ filio ꝛ.ſ.ſ. eſſe baptizatos: manus eis tm̄ imponāt:ut accipiāt ſpiritum ſanctū. q ſi interrogati ñ reſponderint:hāc trinitatē baptizentur. Item grego.iiij. bonifacio. Baptizentur de qbus ignorat̃ an ſint baptizati

P Aruulos q a parentibus ſubtracti ſūt:ꝛ an baptizati ſint an non ignorat̃: ut hos baptizare d̄beas ſm̄ patꝝ traditiones:ſi non fuerit q teſtificetur:rō poſcit. Item ex cōcilio cartha.v. De eodem.

P Lacuit de infātibus quotiens nō inueniunt̃ certiſſimi teſtes:q eos baptizatos ſine dubitatōne eē teſtent̃:neq̄ꝫ īpi ſunt p etatē idonei de traditis ſibi ſacr̃is rñdere: abſq̄ꝫ ullo ſcrupulo eos eē baptizādos:ne iſta trepidatio eos faciat ſacr̃oꝝ purgatione priuari. hic etiā legati mauroꝝ fratres nr̃i ꝯſuluerūt:q2 multos tales a barbaris redemerunt ſilr̃ ꝛ de eccleſijs quotiēs ſup eaꝝ ꝯſecratione heſitat̃ agendū eſt.i.ut ſine ulla trepidatō ne ꝯſecrēt̃. Itē leo papa leoni rauēnati epō. De eode.

O Om itaq̄ꝫ baptiſmi ſui nihil recordet̃: q regñatiōis eſt cupidus:nec alter atteſtarī d̄ eo poſſit: q ſciat ꝯſecratū nec ille qui ꝯſecratur: ſcimus quidem inexpiabile eſſe facinus quotiēs iuxta hereticoꝝ dogmata ꝯtra ſanctoꝝ patrū inſtituta cogit̃ aliqs lauachrū qd̄ regenerādis ſemel tributū eſt:bis ſubire:aplica reclamāte ſnia que nobis vnam predicat in trinitate deitatē: vnā in fide ꝯfeſſionē: vnum in baptiſmate ſacr̃m. Sed in hoc ſimile nihil formidat̃:qm̄ nō pōt in iterationis crimen venire: qd̄ oīno factum eē neſcit̃. atq̄ꝫ iō quotiēs pſona talis inciderit: ſolita primū examiatiōe diſcutite:ꝛ longo tpe: niſi forte ſupremus finis imineat: indagate:vtꝝ nemo penitus ſit: q teſtimōio ſuo iuuare poſſit ignorantiā neſcientis. ꝛ cū ꝯſtiterit hūc q baptiſmatis indiget ſacr̃o ſola inaniter ſuſpicione ꝓhiberi: accedat intrepidus ad ꝯſequendā gratiam cui⁹ ī ſe nullū ſcit eſſe veſtigiū: nec vereamur huic ſalutis ianuaꝫ aperire: quam nunq̄ꝫ ante docetur ingreſſus. Idem.

S I nulla extant indicia inter ꝓpinquos ꝛ familiares nulla inter clericos aut vicinos:qbus hi de quibus queritur baptizati fuiſſe doceant̃ agendum eſt:ut renaſcant̃:ne manifeſte pereāt. In quibus qd̄ non oñditur geſtū nulla ratio ſinit:ut iteratū videat̃. qui aūt pñt meminiſſe:ꝙ ad eccleſiam veniebant cū parētibus pñt recordari: an qd̄ eoꝝ parentibus dabat̃ acceperint. ſꝫ ſi hoc etiā ab ipa memoria alienū eſt:ꝯferendū eis videt̃: qd̄ collatū eē neſcitur:q2 ñ temeritas interuenit preſūptionis ubi eſt diligentia pietatis. Item aug. contra iulianum.

Non baptizatur cum mr̃e: qc quid in eius corpore eſt.

S I ad matris corpus id qd̄

vñ non poſſet de baptiſmo ſuo perhibere teſtimonium ſi ſub ea cōditōe ei relictū eſſꝫ legatū ſi eſſet baptizat⁹: q2 fieret p̄iudiciū hēdi.

i ¶ Per etatē.ar. aliquē poſſe teſtificari de his q̄ in infantia vidit.ar. di.xxxvij. relatuꝫ

k ¶ Maurorum. mauri iſti epi erāt q2 fr̃es eos vocat vl̃ dic ꝙ eſt vocatiui caſus illō fratres chariſſimi.

l O Mſ itaq̄ꝫ.nec ille.ſ.baptizet̃ ſubito et ſine examinatōe:ut.ī e.c.d̃r.lōgo autē tpe dꝫ inquiri:q2 periculoſū eſt baptizatū rebaptizare.vnd̄ ſeqt̃ ſcimus ꝛc̃.

m ¶ Qui teſtimonio.ar. vnius teſtimonio eſſe credēdum qñq̄ꝫ. ar. ſ̃.e.puulos.ꝛ dic h° caſu tm̄ credē dū eē chriſtiano ꝛ nō pagano vel iudeo teſtificāti ꝛ ē ar.ꝙ qſ poſſit teſtificari d̄ his q̄ vidit ī pupillari etate.arg.xxxvij. di.relatum.

n S I nulla. veniebant:ar. ex vno aliud eſſe p̄ſumendum. ar. ex ſignis p̄ſūptionē eſſe colligēdā xxvij.q.i.vidua q dē.ſ̃.xx. q.ij.c.i.

o ¶ Acceperint. ſacr̃m. ſed d̄ quo hic dic̃:nam ſi de ſacr̃o euchariſtie ſiue de pane benedicto ad p̄ſum

proēm suscepti baptismi inducit ꝑ hoc ꝙ talia recepe/ rūt et ita est ar. ꝙ vnum factū ꝓbatur per aliud xviij. di. ꝑuenit.

p ¶ Memoria. i. ꝑ auditū. ar. ff. de aqua plu. l. i. § de inde.

q Si ad mr̄is. põe casū. s. e. siq̄ mulier: quia forte dicebat iuli an⁹: ꝙ mulier p̃gnās ñ dʒ baptizari ꝓpt̄ iuris im possibilitatē: qa baptizaret puer ĩ utero: ⁊ ita postq̄ essʒ edit⁹ deberʒ baptizari ꝓpter illud nisi qs renat⁹ fuerit ⁊c. vr̄ tñ ꝙ bñdicebat q̄ si mat̄ manumittit̄ ⁊ pt⁹: isti. d̄ igēuis §. ij. ⁊ q̄ pt⁹ pars ē viscer. ff. de vē. ĩspi. l. i. sʒ ad p̄mū dic: ꝙ baptisma ē ꝑsonale bñficiū nec ꝑsonā egredi tur. sec⁹ in manu missione: iō dicit̄ pt⁹ pars viscerū dic ut. s̃. e. si qc qd ꝙ aūt ñ baptizet̄ puer ĩ vētre: sat̄ ōñdit rōe. j. e. q ĩ maternis: q̄ cuʒ nat⁹ nō sit regenerari nō pōt.

r ¶ Nūc vo. nō durit iuſ. ad merā redargutōis aug⁹: q̄ forte h⁹ ↄcedēt p̄ma facie iuſ. sed ad metā iopinabilis: q̄ forte iuſ. h̃ erat ↄ̃ cōem opi. h⁹ mō ↄcludit. s̃. e. ostenditur.

s Qui i maternis nō pñt fieri. xxxij. q. ij. mo yses. ⁊ ar. ↄ̃. ⁊ ꝓ. ff d̄ i ius vo. nā etsi.

t ¶ Qui scelerate s̃. e. di. ij. qui scelerate.

u ¶ Se tñ. s̃. e. di. ij. quotidie. io.

x Siq̄. qñ voluerit. s̃. di. v. baptizari. ⁊. c. cū

in ea concipitur pertinet: ita ut eius pars deputetur: nō baptizaret infans cui⁹ mater baptizata ē aliquo mortis vrgente periculo: cuʒ eum gestaret in vtero. nunc vo cum etiam ipse baptizetur: ñ utiq̄ ad maternū corpus cum esset in utero pertinebat. Item isidorus sententiarum li. i.

Nō non baptizatur cum matre: qui in eius vtero est.

Qui in maternis sunt uteris: ideo cum matre baptizari non possunt: quia qui natus adhuc ſm adam non ē: ſm christum regenerari non pōt. neq̄ enim dici in eum regeneratio potest: quem generatio non precessit. qui scelerate viuant in ecclesia: ⁊ cōmunicare non desinunt: putātes se tali cōione mundari: discant nihil ad emundationem proficere sibi. Item ex cōcilio martini pape. De eodem

Si qua mulier pregnās desideraūit gratiā baptismi ꝑcipere: quando voluerit habeat potestatem. Nam nihil participat in hoc mater infanti qui nascitur: ꝓpterea ꝙ vnicuiq̄ ꝓpria voluntas in confessione monstratur. Itē ex pniali theodori.

De his qui ignorāter bis baptizantur.

Qui bis ignoranter baptizati sunt: non indigent ꝓ eo penitere: nisi ꝙ ſm canōes ordinari non possunt: nisi aliq̄ magna necessitas cogat. qui autem nō ignari baptizati sūt: quasi iterū crucifixerūt christum: per septem annos peniteant quarta et sexta feria et tres quadragesimas. si pro vicio aliquo fecerint: similiter. si ꝓ mundicia putauerint: tribus annis similiter peniteant.

Item felix papa.

De his q ex industria bis baptizantur.

Hos quos episcopos presbyteros uel diaconos fuisse constiterit: ⁊ seu optantes forsitan seu coactos lauachri illius vnici claruēit fecisse iacturam: usq̄ ad exitus sui diē in penitentia si resipiscunt iacere conueniat: nec orationi necmodo fideliū: sed nec cathecuminorum quidem omnimodis interesse. quibus laica tantum cōmunio in morte reddenda est ¶ De clericis autem ⁊ monachis et puellis dei aut secularibus seruari precipimus ⁊ hunc tenorem: quem nicena synodus inter eos: qui lapsi sunt uel fuerint: seruandum esse constituit: ut. s. q nulla necessitate nullius rei timore atq̄ periculo se ut rebaptizarētur hereticis impie dederunt: si tamē eos ex corde peniteat: tribus annis inter audientes sint: septem vero sub iaceant inter penitentes. manibus sacerdotū duobus annis etiam oblationes modis omnibus non sinantur offerre sed tantūmodo popularibus in oratione socientur. nec confundantur deo colla submittere: qui eum nō timuerūt abnegare. pueris autem quibus qui adhuc impuberes sunt a pubertate vocabulum est: seu clericis seu laicis aut etiam similibus puellis: quibus ignorantia suffragatur etatis: aliq̄diu sub manus impositione detentis est reddenda cōmunio. nec eorū est expectanda penitentia: quos excepit ad coercionem censura. Item innocētius papa decētio epo

Presbyteris baptizatos chrismate tangere licet

a Quenira. b̃ro. l. iiij. grauidam baptisiui.

Qui bis ordinari. sʒ nūqd ē h⁹ ita ver̄ absolute. ꝙ ignorāt̄ rebaptizati ñ pñt ꝓmoueri. ita ꝙ⁹ erit ĩ ptāte cuiuslibʒ nihil ordies auferre: q̄ pōt me dormiētē rebaptizare: qa ꝙ⁹ dur̄ h⁹ vr̄ dic bazi. ꝙ h⁹ itellr̄ d̄ ignorātia iur̄ q̄ ñ excusat. ⁊ exponit illā lr̄am q̄ ↄ̃dicit: nō idigēt ꝓ eo penitē: supple ĩ tātū q̄tū al̄. h. dixit h⁹ dictū fuisse ĩ odiū rebaptizātiū olim: sed hodie bñ pñt ꝓmoueri: q̄ ignorātia facti oĩno excusat eos. uel intellige ita dure ꝓut lr̄a sonat ⁊ ei fit p̃ iudiciuʒ sine culpa sua. ar. i. q. v. c. i. sed ↄ̃. i. q. ij. placuit.

b ¶ Si ꝓ vicio. puta pro hēsi sic nouatiani et donatiste baptizatos rebaptizāt: ut. xxiiij. q. iij. qdā heretici.

c ¶ Silr̄. s. ut mūdiores ꝑ ipm lauachrū efficerētur: siue ut mūdi sit corꝑ̃

d ¶ Si ꝓ mūdicia cōporis forte nō erāt sani ex̄ de aposta. c. ij.

e Hos quos. Casus: ĩ p̄ma pte agit̄ de pena epi p̄sbri l̄ diaconi rebaptizati. In s̃a d̄ pena alio clicor l̄ monachor l̄ monialiū. In tertia de pena eorum qui nō sunt adulti.

f ¶ Seu coactos. ñ absolute. s. ꝑ attractōem. tūc n. ñ erat coactio iputāda: ut. i. q. i ↄstat. et di. l p̄sbros. sʒ h⁹ aliq̄ ↄditōe ꝓposita: ut puta si ñ patiaris rebaptizari statiʒ occideris: l̄ hmōi magis n. eligēda ē mors: q̄ cōsentire rebaptizari: ut. xxij. q. v. siqs coact⁹. xxiij q. v. ita ne.

g ¶ Iacturam. i. iniuriā patiēdo se rebaptizari.

h ¶ Cathecuminor. s̃. e di. i. epus nullum ↄ̃. sed ibi soluta est.

i ¶ Timore. mortis. ⁊ tūc minor pēa istigit̄. met⁹ n. oĩno ñ excusat sʒ attenuat peccatū ex̄ q̄ō me. ca. sacris.

k ¶ Inter audiētes.i.cathecuminos l laicos l' nō cōicantes
l ¶ Septē.p⁹ p̄mū triēniū q° fuerāt iī audiētes:ut d̄ pe di.
v.siq vero. m ¶ Int̄ peniteētes.nō solēnit.tales.n.eijci
untur ex̄ eccl'am:ut.l.di.incapite. n ¶ Etiā oblatōes.i.
nō offerāt ad altare: sic
xij.q.ij.de viro.
o ¶ Abnegare.negat.n
xp̄m q mortale pc̄m cō
mittit.xi.q.iij.existimāt
p ¶ Etatis.q̄stū ad h°spe
ctat.nō.n.coercēda ē e-
tas:q̄ qd agat nō videt
C.de fal.mo.l.i.§.impu
beres.
q ¶ Impositōe.nec re-
cōciliatoria.
r ¶ Nec eor̄.s.maior̄ et
adultor̄:quor̄ pnia pre
notata ē.q.d.ñ ē tal' pnia
iponēda pueris q̄lis ad
ultis:quos cēsura.i.cōsti
tutio excipit.i.r̄cipit ad
coertōem pniaꝫ eis ipo
nendo.ut p̄dictū ē in.c.
a Psbris.quo tp̄e dꝫ
chrisma cōfici.⁊ a q
b⁹ dꝫ accipi.viij.c.oñdit
b ¶ Oleo.i.chrismate c̄
xcv.di.c.i.sꝫ illud ad tp̄s
fuit p̄missū ℘ vitādo scā
dalo.fi.iiij.di.deniq̄ꝫ.
c Psbri.ungāt.h⁹ cōsti
tutōis cām ⁊ myste
riū inuenies.j.di.v.no-
d uissime.
Siqs pānū: quo ca
put pueri chrismati i frō
te circūcigit: ne recens
vnctio deleat l' defluat:
ul' q° vertex chrismate a
p̄sbro punct⁹ obuoluit.
e Siqs baptizat̄.i.ba
ptizatū vngere.
f ¶ Manifestat.s.facē id
℘p̄t qd i eū s̄nīa ℘ferat
xxiiij.q.iij.siqs nō recto
g Psbri.s̄.di.xcv.p̄s
byteri.v.libro bro
cardor̄ p̄sbros d̄ p̄sbris
h ¶ Ordinis.h° corrigit
j.c.primo.
h Omni tp̄e.i.p singu
los ānos.i.ī oī anno.et
ponit h totū ℘ p̄te:sic al'
pars ℘ toto:ut.xxxij.q.
iiij.mētrices.Nā p dies
ānos ⁊c.xxxiij.q.ij.h°ip̄s
⁊ q̄ñq̄ꝫ etiā v̄bū p̄ñs re-
fert ad p̄teritū vl' futur̄
ff.d̄.v̄.sig.v̄bū opōrtebat
ut dicit lex: q℘ hoc v̄bū de

Presbyteris seu extra ep̄m seu epo presente cū baptizant: chrismate baptizatos vngere liceat. sed quod ab epo fuerit cōsecratū: non tñ frontē ex eodem oleo signare: quod solis debet epis cum tradunt paraclytum. Item ex registro gregorij ad ianuariū ep̄m carolitanum.

Baptizatos in frontibus presbyteris vngere licet.

Presbyteri baptizatos infantes signare in frōtibus sacro chrismate non p̄sumant. sed p̄sbyteri baptizatos vngāt in pectore: ut epi postmodum cōfirment in fronte. Item ex concilio apud beluacum.

Chrismatis pannū sm̄ linire: ⁊ sup aliū baptizatū mittē licꝫ

Siquis voluerit chrismate pannū iter̄ linire: ⁊ sup aliū baptizatū mittere: ñ ē absurdū. Item ex cōci. lugdun̄.

De veteri chrismate baptismata consecrare non licet.

Siquis ex alio chrismate q̄ꝫ de illo nouo qd̄ ℘ epi largitione vel cōcessione acceperit baptizare: nisi p̄occupante morte tentauerit: ℘ temeritatis ausu ipse in se sue dānationis ℘tulisse s̄niam manifestat. Item ex cōci. apud valentiam.

Non nisi a ℘prijs epis presbyteri baptisma accipiant.

Presbyteri qui diocesanas regūt ecclesias nō a q̄buslibet epis: sed a suo nec p minorem clericū: sed per seipsos aut p illum qui eiusdem ordinis sit: ante pasce solēnitatem chrisma petant. Item ex cōcilio martini pape.

Conficere chrisma ⁊ per dioceses destinare: omni tempore episcopo licet.

Omni tempore licꝫ episcopo chrisma conficere: ⁊ p suas dioceses d̄stinare: ita ut ad accipiendū diaconus chrisma: aut subdiaconus ante diē pasce de singulis ecclesijs ad ep̄m destinet: presbyter v̄o p̄sente epo non signet infantes nisi forte ab epo fuerit illi preceptum. nec liceat presbytero prius epo introire in baptisterium sed cū epo: nisi forte aut absens fuerit aut egrotus. Item ex concilio aurasico.

Qui baptizandi recipit officium: sine chrismate proficisci non debet.

Nullus ministror̄ qui baptizandi recipit officiū: sine chrismate usq̄ꝫ debet ℘gredi. quia iter nos placuit semel in baptismate chrismari. de eo autem qui in baptismate quacūq̄ꝫ necessitate faciēte chrismatus non fuerit: in cōfirmatōne sacerdos cōmonebit. nam inter nos chrismatis ipsius ñ nisi vna benedictio est. nō preiudicantes cuiq̄ꝫ hoc dicimus sꝫ vt necessaria habeat chrismatio. Item capitulorum libro.v.c.lxxvi.

Anteq̄ꝫ chrisma infundatur: ad aspergendū aquam de fonte accipere licet.

In sabbato sancto pasce vel penthecostes. siqs velit aquam consecratam in domo sua ad aspersionē recipere: ante chrismatis infusioneꝫ percipiat. Item cyprianus papa.

Unde aspersionis sanctificatio exordium sumpserit.

Nec quenq̄ꝫ debet mouere: q℘ aspergi vel ℘fundi iubentur egri: cum gratiā dominicam cōsequūtur cum scriptura sacra per ezechielem ℘phetam loquat̄ ⁊ dicat: aspergam super vos aquaꝫ mundā

buit sumit̄ ℘ debet.ff.de libe.lega le.ult.in prin.
k ¶ Diacon⁹.s̄.℘primo.c.c̄.sꝫ illud d̄ p̄sbris sedi ep̄a
li ℘primis:istud d̄ his q octauo vl' decimo lapide di
stāt.intell'r.Ista distictio h̄ēt ex cōcilio meldēsi libro
iiij.d̄ p̄sbyteris.
l ¶ Nō signet.i.vtī
ce:q2 nec etiā ad
baptismū dꝫ acce
dē sine lnīa epi:ut
xcv.di.c.ult.nā d̄
vnctōe frōtis nō
vr̄ posse itelligi.
nō.n.ut dicūt p̄s-
byter pōt eā cōfer
re etiā cū lnīa epi
sed de lnīa pape
pōt.De q̄ vnctōe
hic loqt̄:nūqd de
illa:q̄ fit in fronte
q̄ solis sacerdoti
b⁹.s.successorib⁹
apostolor̄ cōcedit̄
nunqd sacr̄m qd̄
ep̄s cōferre pōt
posset presbyt̄ mi
nor cōferre d̄ lnīa
epi:nō vr̄:q2 ea q̄
ordini ep̄ali adhe
rēt:nō p̄ñt mino-
ri delegari:ut.xx
iij.di.quorūdā.sꝫ
de lnīa pape pōt
ar.di.xcv.c.i.Lo
quit̄ ergo h d̄ ea
q̄ fit in vertice.et
hoc ℘pter epi re
uerētiā.ar.s̄.dis.
ij.c.ult.vel hoc d̄
pueris illis quos
ip̄e ep̄s baptizauit
⁊ ita non ē c̄.s̄.c.
presbyteris.
a Null⁹.℘gre
di.ad bap-
tismum.
b ¶ Cōmonebit.
ut chrismet eū ēt
in vertice eodeꝫ
chrismate quo in
frōte epi: presby
teri nō perungūt
in vertice.
c ¶ Nō p̄iudican-
tes.dixi añ cōfir
matōem chrismā
dū baptizatū ñ p
h° p̄iudicam⁹:qn
si añ factū ñ fuerit
postea fieri dꝫ.q̄
si dicat.p hoc qd
diximus nō facim⁹

In sabbato. ⁊ mūdabimini ab omnibus im mundicijs vestris: ⁊ ab omnibus simulachris vestris mundabo vos: et dabo vobis cor nouum: ⁊ spiritum nouum dabo in vobis. Item in numeris. Qui tetigerit cadauer hominis: ⁊ propter hoc septē diebus fuerit immundus: aspergatur de hac aqua die tertia ⁊ septima: ⁊ sic mundabitur. Item si fide trinitatis mundatus non fuerit: in resurrectione apud sanctorum collegiū immundus erit. si die tertio aspersus non fuerit: septio non poterit emundari. ¶ Omnis qui tetigerit hūane anime morticiniū: ⁊ aspersus ex hac cōmixtione non fuerit: polluet tabernaculum domini: ⁊ peribit ex israel: quia qui aqua aspersus non est expiationis: immūdus erit: ⁊ manebit spurcitia eius super eum. Et iterum: Et locutus est dominus ad moysen dicens: Accipe leuitas de medio filiorum israel ⁊ purificabis eos: ⁊ ita facies eis purificationem eorum circūsperges eos aqua purificationis. Et iterum: Aqua aspersionis purificatio est. vnde apparet aspersionem quoq; aque instar salutaris lauachri obtinere: ⁊ quando hec in ecclesia fiunt: verissime scitur per accipientis ⁊ dantis fidem integra stare omnia ⁊ cōsummari ac perfici posse maiestate domini ⁊ fidei veritate. spiritus vero sanctus non dimensuratur: sed super credentes totus infundit. Nam si dies omnibus equaliter nascitur: ⁊ si sol super omnes pari et equali luce diffunditur: quanto magis christus sol ⁊ dies verus in ecclesia sua lumē vite eterne pari eq̄litate largitur. cuius equalitatis sacramentum videmus in exodo esse celebratum: cū de celo māna destueret: ⁊ futurorum pre figuratione alimentum panis celestis ⁊ cibum uel cultū christi venientis ostēderet. Illic enim sine discrimine vel sexus vel etatis gomor singuli equaliter colligebant. vnde apparebat christi indulgentiam et celestem gratiam postmodum secuturam equaliter omnibus diuidi sine sexus varietate sine annorum discrimine sine acceptione persone, super omnē dei populum spiritualis gratie dei munus infundi. plane eadem gratia spiritualis: que i baptismo equaliter a credētibus sumitur: in conuersatione atq; actu nostro postmodū vel minuitur vel augetur: ut i euangelio dominicum semen equaliter seminatur: sed pro varietate terre assumit: aliud in multiformem copiam vel trigesimi vel sexagesimi vel centesimi numeri fructum exuberanter cumulatur. Quod si aliquis in illo mouetur: q quidā ex his qui baptizantur: egri spiritibus immūdis adhuc teneantur: sciat diaboli nequiciam pertinacem usq; ad aquā salutarem valere: in baptismo vero oīs nequicie sue vires amittere. quod exemplū cernimus in pharaone: qui vi reluctatus ⁊ in sua perfidia demoratus tandiu resistere potuit ⁊ preualere: donec ad aquam veniret: quo cum venisset victus ē ⁊ extinctus. Mare illud sacramentum baptismi fuisse declarat beatus paulus dicens: Nolo enim vos ignorare fratres: quia patres vestri omnes sub nube fuerūt et oēs per mare transierūt:

p̄iudiciū qn̄ in alio tp̄e q̄ȝ in confirmatōe possit hec chrismatio fieri in vertice.

d ¶ Necessaria. chrismatio videlicet ut si i alio tp̄e n̄ fieret i v̄tice ei⁹ chrismatio: salti tūc nō p̄termittat̄: q₂ nc̄cia est.

e ¶ In sabbato. tāgit̄ cōsuetudo eccle.

f ¶ Ante chrismatis. postea nō lȝ: cū chrisma sit sacramētum.

g ¶ Nec queq̄ȝ. casus: In p̄ma p̄te dr̄ q si ita eger ē ille q baptizari dȝ q nō pōt imergi ne forte ledat̄: sufficit q asp̄gat̄ aq̄ ⁊ hoc usq; ad illō spūs vo scūs ⁊c. In s̄a p̄te dr̄ q n̄ refert: vtrū m̄tū aq̄ vl̄ paꝝ cadat sup̄ eū. ⁊ h⁹ p̄bat auct̄e ve. te. usq; ad illō: q si aliqs in illo. In t̄tia dr̄ q diabol⁹ in baptismo totā p̄tātē suā amittit. qđ p̄bat exēplo pharaonis: sȝ tn̄. h. nō ponit exēplū i baptismo: sȝ đ aq̄ h̄n dicta intelligit.

h ¶ Aquā. s. mundā q̄ fiebat ex aspersione cineris vitule ruffe: ut habet̄ ex libro nūerorū. đ. di. iij. aquā

i ¶ Cor nouū. i. v̄tutib⁹ innouatū.

k ¶ Sid. quā significat dies terti⁹.

l ¶ Collegiū. ubi erit p̄fecta reqes

m ¶ Septimo. i. septima etate q cescētium. null⁹. n. meret̄ nisi in corpore ⁊ h̄ oē meritū cōpat̄. xiij. q. ij tēpus.

n ¶ Ois. v̄ba leg̃ mosayce. h.

o ¶ Humane. i. ois ille dr̄ tāgē morticiniū q post lachrymas culpas repetit: de pe. di. iij. baptizat̄. morticiniū pōt dici a morte ⁊ cado vel cedo ⁊ sic diuersis mōis p̄nūciari.

p ¶ Polluet. ad lr̄am. i. pollut⁹ reputabit̄ ⁊ nō intrabit i tabernaculum cum alijs. lxxi. di. oportet.

q ¶ Tabernaculum. i. se ipsū q ē pars tabernaculi dei. i. eccle: ⁊ sic tabernaculū. i. eccla: ut. xxvi. q. ij. sed illud.

r ¶ Instar. istar fuit apđ eos. nā mō nō ē instar.

s ¶ Integra. ac si itegre esset aspersus.

t ¶ Nō dimēsurat̄. q̄si dicat: sic aq̄ nō ad mēsurā sup̄ singulos infūdit̄: ita spūs sanct⁹ sine p̄sonaꝝ acceptōe i baptismo oibꝫ fidelib⁹ tradit̄ vel demēsurat̄. i. non per p̄tes dat̄ al̄ dimēsurat̄.

u ¶ Equaliter. i. nō differūt propter sexū vl̄ ānorū diuersitatē. nō. n. huic plus cōfert̄ q₂ vir: illi min⁹ q₂ femina: ⁊ sic de alijs. qđ quidē esset acceptio p̄sonaꝝ. vn̄ sequitur hic: sine accept. ⁊c. ex̄ de iudi: nouit.

x ¶ Gratiā hic manifeste videt̄ q gr̄a p̄fert in baptismo ⁊ p̄uulis ⁊ adultis. sed potes hic appellare gr̄am remissionem peccatoꝝ. qđ iuris sit đ hoc habes ex̄ de bapt. ⁊ ei⁹ effectu maiores.

y ¶ Vl̄ minuit̄. ar. q charitas pōt minui: sed non est hoc verū: q₂ nō deficit charitas sed magis p̄ficit. sed dr̄ minui: qa vn⁹ hȝ maiorē charitatē q̄ȝ alter. xx. di. §. i.

z ¶ Ois neqcie. q. d. sciat. ⁊ si post baptismū vexet corp⁹: aīam tn̄ non pōt nocere. vel forte nō prorsus liberat̄ baptizatus: ut in fine dicit̄.

z ¶ Amittere .ẽ.c. fine. ⁊.c.exhic ꝯ. sꝫ ibi dr̃ ꝙ significet expellẽdus et vim amissurus. vel ꝙ amittat ut nõ hẽat tãtã quãtã prius sed ĩ baptismo ex toto eã amittat. quo ad aĩam extinguũt pc̃ta: ꝑ q̃ hominẽ possidebat. utꝫ liberat ĩ baptismo dẽoniacꝰ a vexatõe corporali: ñ satis elucet ĩ fine sic vr̃ dici. vl' ĩtelligat de liberatõe aĩe.

? ¶ Per pharaonẽ. q.s. ipse pharao dicebat: ꝙ dimitteret pplm̃: nec dimisit: donec fuit vẽtũ ad mare rubrũ.

a ¶ Quãdo recesserũt. nõ vr̃ ꝙ vacui recederẽt ex quo baptizari voluerũt: ut ex̃ de bap. debitũ: ĩmo sic: q2 clpa sua nõ ceperũt. Nã ĩputat eis qd̃ accidit culpa sua. xv.q.i.c. penulti. ff. lo. siqs domum.

b ¶ Si võ qs simile. ar. ex̃ de ap. reprehẽsibilis xxij.q.ij. his aũt. et licet baptiũmꝰ dimittat peccata: nõ tñ dat licẽtiam peccandi: ut.i.q.vij. exigunt.

c ¶ Ueris. Casus. In ꝑma pte usqꝫ illuc difficillimam ⁊c̃. rñdet augꝰ ꝑme qõi bonifacij q̃ ẽ illa: q̃re ab obligatione q̃ teneẽt: liberãt per hominẽ: ⁊ nõ pñt ꝑ hominẽ obligari. In secũda usqꝫ ad illud q hoc ñ credit: secũde qõi bonifacij rñdet: q̃re cñ baptizant pueri rñdẽt patrini: ad hãc qõem credis credo: et nõ tũc ad istaꝫ erit ne iste bonꝰ. In tertia pte dicit ꝙ q credit ut ipse soluit ꝓfecto est infidelis et deterior est q̃ꝫ sit iste puulus.

d ¶ Per alioꝝ.i. ꝓpter.

e ¶ Uolũtatem. malam

f ¶ Uinculo. ⁊ dicit lex q2 dolus tutoris nõ obest pupillo. ff. d̃ reg. iu. neqꝫ: nisi sit locupletior

⁊ oĩes in moyse baptizati sũt ⁊ in nube ⁊ in mari. ⁊ addidit dicens: Hec ãt oĩa in figura nostri fuerũt. Qd̃ hodie videlicet ꝑ exorcistas voce humana ⁊ potestate diuina flagelletur ⁊ vratur ⁊ torqueat̃ diabolus: ⁊ cũ exire se ⁊ homines dimittere sepe dicat: in eo tñ qd̃ dixerat fallax est: et id quod ꝑ pharaonem prius gestũ est: eodem modo obstinationis ⁊ fraudis exerceat: cũ tamẽ ad aquam salutarẽ atqꝫ baptismi sanctificationẽ venitur: scire debemus ⁊ confidere: ꝙ illic diabolus opprimitur: ⁊ homo dicatus deo diuina indulgentia liberatur. ¶ Item ioannes chriso. in eplã ad hebreos.

De his: qui usqꝫ ad exitum vite suscipere baptisma differũt

Quando qs ꝓpterea peccat: ut sanctũ baptisma in nouissima sua expiratione suscipiat: fortassis non adipiscit̃ ⁊ credite mihi: ñ terrens vos dico quod dicturus sum: multos noui qui hoc passi sunt: q spe baptismatis multa peccabant. circa diem autem mortis discesserunt vacui. deus eniꝫ ꝓpter hoc baptisma tribuit: ut soluat peccata: non ut addat. Si vero quis ad hoc utit̃ baptismate: ut ampliora delinquat: ipm̃ sit negligẽtie causa ¶ Item aug. ad bonifacium.

Paruulis baptizati: parẽtuꝫ non nocet perfidia.

Queris a me vtrum parentes baptizatis suis paruulis noceant: cum eos demoniorum sacrificijs sanare conantur: quomodo eis prosit cum baptizantur parentum fides: quorum eis non potest obesse pfidia. ubi respondeo: tantaꝫ illius sacramẽti hoc est baptismi salutaris esse virtutẽ in sãcta compage corporis christi: ut semel generatus per alioꝝ voluntatem: deinceps nõ possit vinculo aliene iniquitatis obstringi: cui nulla sua voluntate consentit. anima enim patris mea est inquit ⁊ anima filij. ⁊ iterum: anima que peccauerit: ipa morietur. non enim peccat ipsa cum parẽtes eius omnino nescienti vel quilibet alius adhibet sacrilegia demoniorum. Si vero ex adam traxit qd̃ sacramẽti illius gratia solueretur: quia nonduꝫ erat anima separatim viuens.i. altera anima de qua diceret̃: ⁊ anima patris mea est ⁊ aĩma filij. Iam itaqꝫ dicit: ꝙ cuꝫ homo in seipo ẽ ab eo qui genuit alter effectus: peccato alterius sine sua conscientia non tenet̃ obnoxius. quomodo itaqꝫ in paruulũ maiores peccant: offerentes eũ atqꝫ obligare conãtes demonũ sacrilegis vinculis? non est anima vtrorũqꝫ ꝯmunis: ut etiã culpã possint habere cõmunem. Non enim sic cõmunicatur culpa per alterius voluntatem: queãdmodum cõicatur gratia ꝑ spiritꝰ sancti vnitatem. ¶ Item. Regenerans spiritus sãctus in maioribꝰ offerẽtibus ⁊ paruulo renato oblatoqꝫ communis est. ¶ Idem. Per hãc societatem vnius eiusdẽqꝫ spiritus ꝓdest offerentiũ voluntas paruulo oblato. potest.n. ⁊ in hoc ⁊ in illo homine: etiaꝫ si se inuicem nesciant: vnꝰ spiritus esse: ꝑ quem sit utriusqꝫ grã ꝯmunis. non tamẽ potest spiritus hominis esse ⁊ illius ꝑ quem peccat alter: ut altero non peccante sit tamen culpa cõmunis. ac ꝑ hoc potest paruulus semel ex parentum carne generatus dei spiritu regenerari: ut ex illis obligatio contracta soluatur. nõ potest aũt dei semel spiritu regeneratus ex parentũ carne regenerari: ut obligatio que soluta est: iterꝫ ꝯtrahatur. et ideo semel ꝑceptam paruulus christi grãm nõ amittit: nisi ꝓpria

factꝰ: ut. ff. de dolo. sed ex dolo: vl' nisi tutor soluẽdo nõ sit: ut. ff. de admi. tu. l. ult. §. si tutor.

g ¶ Ingt scripta vl' ꝓpheta.

h ¶ Ex adam. ibi tacite rñdet qõi.

i ¶ Traxit.s. cãm peccati ⁊c̃.

k ¶ Iam dicit.i. fuit ex ꝑmissis illa scriptura.s. aĩa patris ⁊c̃.

l ¶ Sine sua.s. si ñ ꝯsentiat .vij.q.i. §. cũ aũt.

m ¶ Obnoxiꝰ. q̃si dicat post viiam aĩe in ꝓprio corpore nõ ꝯhit̃ peccatũ: nisi ex ꝓpã labe.

n ¶ Itaqꝫ inferiꝰ rñdet huic qõni: ibi verũtamẽ recte. ⁊ tunc dic sacrilegis q̃si nullo mõ q2 nõ est ⁊c̃.

o ¶ Queãdmodũ ar. aliud ĩ via: aliud in inuio. ar. xxviij.q.i. §. qd̃ autẽ ⁊ nõ. xxvi.q.v. nec mirꝫ sicut dic̃ lex ꝙ aliud est in obligatõe: aliud ĩ liberatõe. ff. d̃ act. ⁊ ob. arrianꝰ: cuꝫ hec cã liberalis sit. ar. ex̃. d̃ ꝓba. ex litteris.

p ¶ Cõtrahat̃. ar. ꝙ obligatõ semel extĩcta aplꝰ ñ renascit̃: ut. xxiij.q. iiij. si illic. ff. de solut. q res. §. arcaꝫ arg. ꝯ. xxvi.q.vij. ab infirmis. ⁊. ff. de ser. ur. p̃. seruitutes. ff. queãdmodũ ser. amit. si locus.

q ¶ Nisi. propria impietate. ⁊ ita liberari qs põt ẽt inuitꝰ vl' ignorãs sed nõ obligari:

ut.ff.de solu.solu tõi.ꝛ.l.soluẽ.ff. d̕ nego. gest.l. sol/ uẽdo ꝛ.ff.de do. si stichũ.§.ult.
r ¶ In ipsis. ꝛ ita in maleficiis vo/ lũtas spectatᷣ non exitus.ar.xxij.q. ij.homines.ff.ad l.cor.de sic.diu⁹.
s ¶ Nec illud taci te obiectõi rñdet
t ¶ Placet. ar.ꝯ i q.iiij.qꝛ pluiat⁹
u ¶ Parit ĩ sacra mẽtis:ut.xxij.q.ii ij. recurrat d̕ pe. di.i.sicut.
x ¶ Quid aliud.q nõ videtᷣ esse aliđ illud quod tũc fit q̃ꝫ rñdere ꝛ ꝑmit tere de moribus eorum futuris.
y ¶ Parẽtes.i.pa trini q patres spi rituales dicũtur ẽ.xxx.q.iij.pirati um.
z ¶ Occultũ ẽ.qd cogitet.

impietate. verũtamẽ recte di/ cuntur parẽtes vel quicunq̃ꝫ maiores filios seu quoslibꝫ ꝑ/ uulos baptizatos demoniorũ sacrilegiis obligare conãtes spũaliter homicide. Nã ĩ illis quidẽ interfectionẽ nõ faciũt sed q̃ꝫtum in ipsis ẽ interfecto res fiunt. recte ergo illis dici tur qñ ab hoc scelere ꝓhiben tur: Nolite occidere puulos vestros. dicit enim apl's: spiri tum sanctũ nolite extinguere nõ qꝛ ille extingui põt: sꝫ quã tũ in ipsis est extinctores eiusᷣ merito dicuntᷣ: qui sic agũt: ut extinctũ velint. nec illud mo/ ueat ꝛc̃. Et ĩfra. ¶ Celebrã tur enim ꝑ eos necessaria mi/ steria. offerũtur quidem puuli ad ꝑcipiendam spũalẽ grãm: nõ tam ab eis quoꝝ gestãtur in manibus: q̃ꝫuis ꝛ ab ipsis si etiã ipsi boni fideles sunt: q̃ꝫ ab vniuersa societate sancto/ rũ atq̃ꝫ fidelium. ab oĩbus nã/ q̃ꝫ offerri recte intelliguntᷣ: q/ bus placet qđ offertur: ꝛ quo rũ sancta atq̃ꝫ ĩdiuidua chari/ tate ad cõmunionẽ sancti spi/ ritus adiuuantᷣ. tota ergo hec ẽ sc̃ã mater eccl'a q̃ ĩ sc̃is suis ẽ fac̃: qꝛ tota oẽs tota singl'os pit Difficillimã sane questionẽ ti bi ꝓposuisse visus es in extre mo inq̃sitionis tue: ea videli/ cet intentione q̃ soles vehem ter cauere mendaciũ. Si ꝯsti/ tuã inquis ante te paruulũ: et interrogẽ vtꝝ cum ad etatem adultã venerit: futurus sic ca stus vel fur: vel nõ sit futurusᷣ sine dubio respõdebis nescio ꝛ vtꝝ in eadẽ pũula etate cõ/ stitutus cogitet aliqd vel bo/ ni vel mali: dices nescio. Si ita q̃ꝫ de moribus eius futuris ni hil audes certi ꝓmittere ꝛ de eius pñti cogitatione: qd est aliud ꝙ qñ ad baptismũ offe/ runtᷣ: ꝑ eis parẽtes respõdẽt tanq̃ꝫ fidei auctores: ꝛ dicunt illos facere qđ etas cogitare non põt: aut si põt occultũ est:

Interrogamus.n. eos a qui/ bus offeruntᷣ ꝛ dicim⁹: credit in deũ: de illa etate: q̃ utrũ sit deus ignorat. respondẽt: cre/ dit. ꝛ ad cetera que singula q̃ runtᷣ sic rñdent. Vñ miror pa/ rentes in istis rebus tam fidẽ ter ꝑ puulo rñdere: ut dicant eũ tanta bona facere: que ad horaꝫ q̃ baptizatᷣ baptizator in terrogat. tñ eadẽ hora si subij ciam: erit castus q baptizatur vel fur aut nõ erit: nescio vtꝝ audeat dicere aliq̃s aliqd bo rũ erit vel non erit: sicut mihi rñdet sine dubitatione: ꝙ cre/ dit in deũ aut ꝙ se conuertat ad dñm. Ecce facio q̃ꝫtũ pos/ sum: dñs adiuuet: ut quod po stulas possim. nẽpe sepe ita lo quimur. ut pasca appropiquã/ te crastinaꝫ vel ꝑdissenam uel pendissenã dñi passionẽ dica/ mus: cũ ille ante multos ãnos passus sit: nec oĩno nisi semel ipsa passio facta sit. nempe ipo die dñico dicimus: hodie dñs resurrexit: cũ ex quo resurre/ xit tot anni transierũt. cur ne/ mo tã ineptus ẽ: ut ita nos lo quẽtes arguat nos esse mẽti/ tos: nisi qꝛ istos dies s̃m illoꝝ qbus hec gesta sũt similitudi/ nẽ nũcupamus: ut dicatur ipa dies q̃ non ẽ ipsa reuolutione tpis sed similis eius: ꝛ dicatur illo die fieri ꝓpter sacr̃i cele/ brationẽ qđ non illo sed iã oli factum ẽ. in alio itaq̃ꝫ puulum ꝛc̃. ꝛ infra: Cum autẽ homo se parare cepit: ñ illud sacr̃m re/ petit sed intelligit: eiusq̃ꝫ veri tati consona volũtate coapta bitur. hoc q̃ꝫdiu non põt: vale bit sacr̃m ad ei⁹ tutelã aduer/ sus ꝯtrarias potestates. ꝛ tã/ tum valebit: vt si ante maioris etatis vsũ ex hac vita migra/ uerit: ꝑ ipsum sacr̃m ꝯmẽdata eccl'e charitate ab illa ꝯdẽna tiõe que ꝑ vnum hoiem intra/ uit in mundũ christiano adiu/ torio liberetᷣ. q hoc nõ credit ꝛ fieri non posse arbitratur:

ꝛ ¶ Uel ꝑdissenã.i.ꝑ se/ num.i.sextũ diem.
ꝯ ¶ Perẽdissenã.i.ꝑem pto die seno.i. post sex dies vno perempto.
a ¶ Dicatur.q.d.sicut di citur ꝙ hodie sit resur/ rectio dñi: eo ꝙ sacr̃m eius hodie celebratᷣ: sic drᷣ paruulus credere ꝓ pter sacramẽtum quod recipit.
b ¶ Itaq̃ꝫ paruulus. q̃si dicat. lꝫ ego rñdeam ꝙ credit in deũ. hoc dico eo ꝙ fidei suscipit sacra mẽtũ: non ꝙ reuera ad huc fidẽ habeat. Naꝫ in paruulo credere est fi/ dei sacr̃m suscipere: ut ẽ.c. nihil aliud.
c ¶ Obicẽ. qꝛ licet nõ ha beat fidem: tñ nõ habet infidelitatem.
d ¶ Cõtraire. si'c.ẽ.liiij. di. si seruus. sic. ff. ad ma ce.l.fili⁹. ff. de regul' iu/ ris.l.semper.

In eccl'ia.p alios.& ita sicut peccaue/runt p alios: ita credunt p alios: & ita oīs res p q̄s/cūq; cās ɔhit &c.

f ¶ Cogitetis.q.d.ñ dubitetis imo certi sitis: qꝫ habere nō possunt si sint expertes.

g ¶ Corporis.i.vnitatis eccl'ie quā illa significāt s.e.nō in vobis.

h NUlli. de efficatia baptismi repetit: ut sic finis alludat princi pio.

i ¶ Est. hec est pars illi⁹ s.e.di.ij.q passus.

k ¶ Comedat. i sacr'o.

l ¶ Corporis.i. eccl'ie significate p corp⁹ xp̄i.

m ¶ Sacramentū ē.i.significat.io.

n SI baptizata. id ē si christus baptizat⁹ est: q sine pc'o fm carnē nat⁹ est: multo magis q libet alius baptizari dꝫ q fm carnē in peccatis ɔceptus est.s.e. di.firmissime.

o ¶ Propt. hic assignat' vna rō quare christ⁹ baptizat⁹ fuit.s.e.nū q̄ alia.i.e.nō regenerabāt

p ¶ Mortis.i. peccati l' morti subiecta.

q ¶ Qui de baptizato. ar.filiū apostate baptizandū esse in uito patre duꝫ puerſē.ar.s.e.pleri q; i si.xxviij.q.i.iudeorum.

r ¶ Renasci.arg.ɔ.ff.de v.sig.Vbū reddendi.

s ¶ Qui ab eo. ex mūdo patre immūdus nascit'. sicut ex frumento puro nascit' impurū.s.cū palea.lxi.di.nasci.

t ¶ Innouat⁹.per gratiam baptismi.

ꝓfecto infidelis est etiā si habeat fidei sacr'm. longeq; melior est iste puulus: qui etiam ɔsi fidem nō habeat in cognitione: nō ei tñ obicem ɔtrarie cogitationis opponit. vnde sacramentū eius salubriter percipit. Item bonifacio cōtra pelagianorum heresim.

Aliorum fides in baptismate paruulos saluat.

IN eccl'ia saluatōis p alios puuli credūt: sicut ex alijs que i baptismo remittunt' peccata traxerūt. nec illud cogitetis eos vitam hr̄e nō posse: qui sunt expertes corpis & sā guinis christi: dicente ipso: nisi manducaueritis carnē meā & cetera. Idem.

Corpore & sanguine participat: qui per baptisma membrum eius efficitur.

NUlli ē aliquatenus ambigendū tūc vnūquēq; fidelem corpis sanguinisq; dñi participem fieri: qñ in baptismate membrū christi corpis efficit'. nec alienari ab illius pāis calicisq; ɔsortio: etiā si āteq; illū panē comedat & calicē bibat: de hoc seculo i vnitate corporis christi ɔstitutus abscedat sacramēti quippe illius participatione ac bñficio non priuatur: quin ipe hoc qd' ipm sacramētum est inuenit. Idem de baptismo paruulorum.

Quare sit baptizandus: q de baptizato nascitur.

SI baptizata est caro christi q̄ sine peccato erat ꝓpt' exemplū imitationis: q̄to magis baptizāda est caro mortis ꝓpter euitandū iudiciū dāna tionis. Sicut vo in tpe circūcisionis: q de circūciso nascebatur: fuit circūcidendus: sic nunc q de baptizato nascitur erit baptizandus. sacr'm enim baptismi sacramentū est regenerationis. quare sicut q non vixerit non pōt mori: ita q natus nō fuerit non pōt renasci ex quo ɔspicitur neminem in suo parēte potuisse r'nasci: cū nondū sit natus. & q̄uis parē ti post ɔuersionē ꝓpria peccata nō obsunt: tñ illis obsūt qui ab eo generant'. Parēti ꝓpter hoc ñ obsūt q: renatus ē. illis aūt qui de illo nati sūt: nisi eo dem mō renascant': q̄ a parēte ɔtracta sunt oberūt. q: etiam innouatus ē pater nō de nouitate: sed de reliquijs vetustatis carnaliter gignit. & filij ex reliqua parētū vetustate carne ꝓpagata peccati dānationē sacramēto regenerationis euadūt. Itē in enchiridion.

In baptismate omnia peccata moriuntur.

UT ostendēt apl's nos mortuos esse peccato: inquit: an ignoratis: qm̄ quicūq; baptizati sumus in iesu christo in morte ipius baptizati sumus. Si ergo hinc ostendimur mortui esse pc'o: q: in morte christi baptizati sum⁹: ꝓfecto puuli q in christo baptizant': peccato moriūtur: q: in morte ipius baptizant'. nullo enim excepto dictū ē: quicunq; baptizati sumus in.m.i.b.s. & ideo dictuꝫ est: ut ꝓbaret nos mortuos eē peccato. puuli aūt renascēdo moriunt' illi peccato qd' nascēdo ɔtraxerunt. & p hoc ptinet ad ipos quod sequit'. ɔsepulti enim sumus illi p baptismū in morte. baptizatis igit' in morte christi in qua nō solū maiores: verum etiā puuli baptizā tur ait: sic vos existimate mortuos quidē esse peccato viuē tes autem deo in christo iesu. Idē in eodem. Sicut nulli baptismus negatur: ita nemo est: q non peccato moriatur.

PAruulo recēter nato usq; ad decrepitū senem: sicut nullus ꝓhibendus a baptismo ita nullus est qui nō peccato moriatur in baptismo. sed puuli tm̄ origiali: maiores aūt omi bus etiā moriunt' peccatis: q̄

u ¶ Nō de nouitate. spūs: q: aīa ñ extat ex aīa: sic caro ex carne p traducem .xxxij.q.ij moyses.

x ¶ Vetustatis.s. de carne in q̄ remanet cā.i. peccatū quodlibet.

y ¶ Dānatōem. ɔtractā.s. in carne ꝓpagata ex reliqua vetustate parentū.io.

a UT ostēderꝫ. ꝓbat aucte apl'i pueros esse baptizandos. nā vniuersalit' dixit qcunq; baptizati sum⁹ &c.

b ¶ In iesu xp̄o.i in sacramēto christi vel fide christi in forma iniūcta vl' tradita in xp̄o s.e.ꝓprie.Vl'.ad cui⁹.l.

c ¶ Morte.i.ad similitudineꝫ eius mortis: q: sic ipe mortuus fuit: ita nos morimur a peccatis.

d ¶ Moriūt'. mōs ista ciuilis est.ar. C.de epis.& cleri. deo nobis. alibi habes de natura li: ut.ff.de le.ij.si/qs ita testamēto.

e PAruulo.ꝓhibēdū.s.x q.iij.nec numer⁹

f ¶ Moriat'.s.e. tūc valere.

g Non regenerabāt. q̄ñ fiebat remissio pctoꝝ.
h Baptismo.cui⁹ forma erat in noīe ven turi:ut dr̄ in q̄dā glosa aug⁹.sup ioannē:ꝙ baptism⁹ nō mūdaret ab originali: nisi alias esset circūcisus. dicebat tñ baptis m⁹ pnie:q̄ꝛ ioan nes pdicabat di cēs: agite pniaꝫ.
i Precursorio. habiles ad suscipi endū verum ba ptismū.
k Parabant.i. abluebāt exteri⁹
l Qui regenera tōem.i.remissio nē peccatoꝝ q̄ꝛ ñ indiguit.
m Sed huma nitas.s̄.e.p aquā
n Sꝫ hūanitas i.benignitas quā ꝓ nobis fecit.
o Regenerāte pctm.i.cā o riginalis pcti.
p Originalium nō ꝙ lꝫ baptism⁹ ad delēdū origi nale pctm fuit in stitutus. delet tñ etiā actualia. cuꝫ originali. vñ ē ar. ad purgatōem d̄ q̄.s̄.di.ij. ego be rengarius.
q Mitissimā.re spectu aliaꝝ pēa rū.⁊ erit hec pēa q̄ꝛ erūt i tenebris j.e.nulla: ⁊ care bunt visione dei: ex de bap.c.iij. sꝫ tñ dic aug⁹:ꝙ ma let sic eē q̄ꝫ nō eē ar.ↄ.s̄.e.firmissi me.⁊.j.de pe.di. vlt.c.ult.
a Quisqs.mō tis.de pe. di.i.si peccatū.
b Paruuli.fide les.s̄.e.ni hil.⁊.c.sequēs ↄ. sed h dr̄ de fide offerētiū:ibi d̄ si de oblatoꝝ:quo rum adhuc nulla pōt eē fides. et ꝙ dicit quodāmō soluit ↄtrarium ⁊

male viuendo addiderūt ori ginali. Idē in eodem.

In baptismo ioannis non est peccati remissio.

Non regnābant nel rena scebant: q baptizabantur baptismo ioānis: sꝫ quodā pre cursorio illi⁹ misterio q dicebat parate viā dño christo: in quo solo renasci poterant: q para bant. hui⁹.n.baptisma ē nō in aqua tm̄ ut fuit ioānis: veruꝫ etiā in.s.s. ut de illo regnaret si qs in christuꝫ crediderit: de illo christus regenerat: q rege neratione ñ cognouit. In aq̄ baptizari voluit nō ut ei⁹ ini qtas dilueret: sꝫ hūanitas cō mēdaret. itaqꝫ baptisma in eo nihil habuit: qđ ablueret: sic mors nihil inuenit qđ puniret Idem de baptismo puuloꝝ.

Nō solū originalia sꝫ actualia pcta remittunt in baptismate

Regenerāte aūt carne tm̄ modo ↄhit peccatū origia le. regnante aūt spu sancto nō solū originaliū: sed etiā volū tarioꝝ fit remissio peccatorū pinde recte pōt dici puulos sine baptismo decedētes mitis simā omniū futuros sustinē pe nā. fallit.n. ⁊ fallit: q eos i dā natione pdicat ñ futuros: di cente aplo: p vnius delictum omnes hoies in cōdēnatione ⁊ cetera. Idem in eodem.

Quicunqꝫ ex ↄcupiscētia na scitur: p baptismū regenerat.

Quisqs ex ↄcupiscētia cā nis ⁊ lege pecca i ⁊ mōtis carnalit generat: regnari spi ritualit hꝫ opus: ut ñ soluꝫ ad regnū dei pducat: sꝫ etiā a dā natione peccati liberet. sicut etiā p primū hoiem in peccato ⁊ morte nascunt: sic ēt p chri stū in iusticia ⁊ vita eterna in baptismo renascunt. Idē in eodem. Differentium fide o

paruulos facit fideles.

Paruuli fideles recte vo cant: q fidē p verba gestā tiū quodammō ↄfitent: ⁊ p eo rūdem verba diabolo ⁊ mūdo abrenūciant. ⁊ hoc fit in sacro diuine gratie: quā dedit deus eccl'e. puulus aūt qui baptiza tur: si ad annos rōnabiles ve niēs nō crediderit: nec ab illi citis abstinuēit: nihil ei pdest qđ puulus accepit. Idē au gu. in libro de meritis ⁊ de re missione peccatoꝝ. De eodē

Mater eccl'a os maternuꝫ puulis pbet: ut sacris my sterijs imbuant: q̄ꝛ nondū pnt corde pprio credē ad iusticiā nec ore pprio ↄfiteri ad salu tē. nec iō tñ eos quisqꝫ fideliū infideles dicere pōt: eo ꝙ a credēdo utiqꝫ nomē est: q̄uis hoc ñ ipsi sed alij p eis inter sacramēta respōderint. Si āt ppterea recte fidles vocant: qm̄ fidem p uerba gestantiuꝫ quodāmō pfitent: cur etiā ñ penitētes habeant: cū p eorū vba gestantiū diabolo ⁊ huic seculo renūciare mōstrantur. Idem. Charitas ecclesie peccata dimittit vel tenet.

Ecclesie charitas: q p spi ritū sanctū diffundit in cō dibus eoꝝ: q pticipes sui sūt: pcta dimittit: eoꝝ q non sunt: tenet. Itē ↄtra iulianū li.ij.

Solus christus pcta dimittit

Nemo tollit peccata mun di: nisi solus christus qui ē agnus tollens peccata mun di. tollit autem ⁊ dimittendo que facta sunt vbi ⁊ originale continetur: ⁊ adiuuādo ne fi ant: et perducendo ad vitam ubi fieri omnino non possunt. Idem de baptismo paruulo rum.

Preter baptismu christi pau lis nulla salus pmittitur.

c Nihil ei.quo ad vitā eternā de pe.di.iij.siqs aūt charita tem non habens.
d Mater.maternū eoꝝ.s.qui p eis respōdent.
e A credendo.i.quia credūt.
f Nomē ē.s. hoc nomē fidelis. credē.n.ē fidem habere.s̄.e.nihil.
g Etiā nō penitētes. nō ꝙ agāt pniam. cum nullā hēant discretōem sed hñt penitudinem.i. suscipiūt ea ⁊ faciūt ⁊ di cūt p vba gestātiū q̄lia penitētes.io.
h Eclesie.i.pcta di mittūt eis: q par ticipes sūt eccl'e p chari tatē eccl'e.i. qua subsistit ecclesia.
i Per spiritū sanctum i.q vnit per.s.s. fideles n.sūt in eccl'a: ⁊ ea i ipis vij.q.i.scire.eccl'e chari tas tenet peccata.i.ipa eccl'ia vl' eccl'e vnitas.i. eis q i vnitate nō sūt: te nēt pcta.i.nō dimittunt ut.s̄.ij.q.i. multi.s̄.xxx ij.q.vij. quēadmodū.s̄. d pe.di.iii. sane cauēdū
k Peccata. idē ē qđ a libi dr̄. sicut pcta remise ritis: remissa erūt: ⁊ cui retinueritis retēta erūt ⁊ alibi.s.s. aut p se ipsum remissionē facit aut per colūbe membra .s̄.e.c. qūo. sic itaqꝫ itelligim⁹ qđ hic dicitur.
l Tenet.i.nō dimittit pcta.xxiiij.q.i.qcūqꝫ.
m Nemo.solus.s̄.i.q ui.ut euidēter.
n Que facta sūt. ñ aūt dimittit futura: q̄ꝛ tra ctus futuri tpis ⁊c.ff.de vsur.l.i.§.i. nec de fu tura iniuria pacisci pos sum⁹.ff.de pact.si vnus §.pacta.
o Et adiuuādo. nō p cessū.hēs ꝙ pmo dimit tit peccata q̄ facta sunt secūdo ↄfert gratiā ne fiāt. tertio pducit ad illā vitā ubi oīno fieri ñ po terūt: q̄ꝛ tūc confirmati peccare nō poterunt.j. di.v.c.ij.ad finem.

o Nulla manēt.i.carēt visione dei. ⁊ hec ē pena ⁊ ignis afflictōis.de quo habes.ṡ.e.firmissime.
p Ad hoc.ut baptizati.ṡ.e.nihil.
q Quis autem.

nō imputabile.ṡ.ea.per baptismū.
g ¶ Perueniat.qđ erit in alia vita nō in ista.
h ¶ Uetustate.quadam.
i ¶ Reuiuiscat.ergo reuiuiscit qđ erat peremptū:sic ꝓpt culpā reuiuiscit actio:ut.xij q.ij.liberti.ṡ.e.q̄ris aīi mediū.

r Gratia.ut lex man/datoꝝ dei.
s ¶ Nō petita.i.nō merē ti.nā pmā grām qs me/reri nō pot.j.e.placuit ut gcūqꝫ.ar.ꝯ.viij.di.ꝯ suetudo:sed ibi merui.i.obtinui.
a Non ex quo.Casus Licet oē peccatū actuale ⁊ originale di/mittaf in baptismo:tñ o riginale nō ita dimittif ne sit sed remanet in ho mine debilitatū ⁊ sopi/tum. nisi post excitef et reuocef in ꝓpriū domi niū consentiēdo prauis motibꝰ ex eo surgētibꝰ Secūdo dic:ꝙ renouat hō in baptismo.⁊ ad h° iducit auctem apli:quā tūcūqꝫ crescat illa reno uatio:nūqꝫ tñ in hac vi/ta pfecta erit: cū adhuc peccatuꝫ sit in homine: qđ semp pugnat aduer/sus spiritū. Tertio pōit quādam drīaꝫ int̄ actua le ⁊ originale.io.
b ¶ Absumif.i.ꝯsumif. inde solet q̄ri qñ pcťm originale ꝯbif.⁊ dic ꝙ ī ipsa infusione aīe: qua tūc tres vires aīe prin/cipales debilitāf:đ hoc ṡ.e.queris.
c ¶ Cetera.s.ut fiat ple/na nouitas:et aīalis ꝯsu maf infirmitas:ut.j.se/quitur.
d ¶ Corruptō.q̄litas ma ior corruptio peccatum ergo ꝓpt equocatōem bis ꝓferaf corruptio.
e Hoc meminisse.pec/catoꝝ omniū. qđē om/nium actualium.
f ¶ Plenā.qꝛ q° ad oēm penā originalis peccati q° ad reatū mortis eter ne:⁊ relingf vtiqꝫ ad pu gnādū:dū fuerimꝰ ī via sed debilitatū ⁊ supera/tum.i.ad mortē eterna;

Nulla pter baptismū salus ꝓmittit infantibus: qꝛ in/fantes si p sacrm qđ ad hoc ē diuinitus institutum in credē tiū numeꝝ ñ transeunt in tene bris manent. Idē in eodem

Baptizati christo incorporan tur: ⁊ eius membra fiunt.

Ad hoc baptismus valet:ut baptizati christo incorpo/rētur ut membra eius habean tur ⁊ ꝯsepeliātur: ⁊ oblati per sacramentū charitatēqꝫ fide/liū recōcilienf deo:ut in eo vi ui salui liberati redēpti illumi nati fiant. Idem.

Quis autem nesciat credē esse infātibus baptizari:ñ credē aūt ñ baptizari. Idem in libro de libero arbitrio.

Grā non solū peccata dimit/tit:sed etiam legē implē facit.

Gratia que p christū datur non solū peccatoꝝ remissi onē facit:sꝫ etiā ut lex implea tur:ut natura liberef:nec pec catū dñetur. spūs etiā grē dat fidem:que etiā ñ petita a deo cōceditur: ut homini petenti ⁊ alia ꝯcedātur. Nā fides nō est liberi arbitrij tm̄:sed donū dei. Idem de baptismo par uulorum.

Uetus ifirmitas in baptismo nō penitus absumitur:sed vi/res amittit.

Non ex quo qsqꝫ baptizaf: omnis vetus infirmitas in eo absumif: sed renouatio in/cipit ad remissionē omniū pec catoꝝ: ⁊ intelligentiā ⁊ opati/onē spūaliuꝫ. cetera vo in spe sūt: donec fiant in re qđ erit in resurrectione. Nam in baptis mo q̄uis fiat plena remissio peccatoꝝ: nondū tñ plena est nouitas ⁊ pfecta mutatio: qa adhuc remanet corruptio: nō solū in corpe sed etiā in aīmo q est homo iterior:in quo si p/fecta esset nouitas: nō diceꝛ apls:ꝙ de die in diē renouat. Item Hoc meminisse debemꝰ oīm peccatoꝝ plenā pfectāqꝫ remissionēꝫ in baptismo fieri: hoiem vo non totū cōmutari ꝯtinuo:sed in bene ꝓficienti/bus de die in diē crescēte no/uitate cōmutari qđ vetustū ē ⁊ carnale ē: donec ita renoue tur:ꝙ aīalis infirmitas corpo ris ad firmitatē spūalē icorru ptamqꝫ pueniat. Hec aūt lex peccati de qua dicit apls: nō regnet peccatū in vr̄o morta/li corpe:nō sic pmaneat in mē bris eoꝝ qui renati sūt: tāqꝫ ñ sit eis plena remissio ubi ple/na fit omniū peccatoꝝ nr̄oꝝ remissio omnibus inimicis in/terfectis qbus sepabantur a deo:sꝫ manet in vetustate car nis tanqꝫ supatum ⁊ pemptū: si nō illicito ꝯsensu reuiuiscat ⁊ in regnū ꝓpriū reuocef: Ab hac āt vetustate carnis ⁊ pec cati qđ iam remissū est vita spi ritus vsqꝫ adeo discernif in cu ius nouitate baptizati renascū tur:ut tales etiā in pñti nō so/lū in pcťo:sed etiam nec in car ne esse dicanf cuius desideria non sequunf: sꝫ in spu: In ipsa vo carne corruptibili bñ vtif: q mēbra eius ad bñ opandum ꝯuertit:ñ ſm desideria carnis viuēs lege peccati: qđ licet iā remissū est:in vetustate tñ car nis manet. qua bñ vtuntur fi/deles ꝯiugati: q ex eo ꝙ sunt in christi nouitate: dñari sibi li bidinē nō patiunf: ex eo autē qđ adhuc trahūt ad vetusta/tem filios regenerādos mor/taliter generāt cum ꝓpagine peccati. qua renati obnoxij ñ tenenf: ⁊ q nascūtur renascen do soluūtur. Item. ¶ Si/cut dicta facta ⁊ cogitata ini/qua aīe ⁊ corpi pertinent: licꝫ

k ¶ Ab hac autēꝫ ordo lr̄e vita spi/ritꝰ in cuius noui tate baptizati re/nascūt a deo dis/cernūf ab hac ve tustate carnis et peccati ⁊c̄.
l ¶ Bene vtif.s.ve tustate carnis.ṡ. xxxij.q.i. nō eniꝫ in sola.
m ¶ Regeneran/dos.p baptismū.
n ¶ Mortaliter. i.cū mortali pcťo
o ¶ Propagine.i corruptōe carnis a pmis parētibꝰ traducta vł ꝓpa gata: ex qua ori/ginale peccatum innascif aīe.
p ¶ Sicut.hic no taf drīa int̄ actu/ale ⁊ origīale pec catū:qꝛ illa trāse/unt actu ⁊ rema/nēt reatu: donec per baptismū vel per pniam ex to/to deleanf.origi/nalia vero in ba/ptismo remanēt actu sed trāseunt reatu.remanēt.n q̄dā penalitates cū qbꝰ hō pugnat q̄si dicat: sic oīs praue cogitatōes ⁊ opatōes trāse/unt actu ⁊ manēt reatu. sic origina lis clpa reatu sol uif:actu vero ad agonē relinquif: đ pe.di.i. si pcťꝫ.
q ¶ Pertiet.q̄ꝫtū ad ea q̄ eiꝰ miste rio gerūtur.
r ¶ Soluif. ⁊ ita vr̄ ꝙ accidētale ē ei oē peccatum

a Q Uādo. diſ/
cipuloſ. ar.
ꝙ aliud eſt facē ꝑ
ſe ꝙ̃ ꝑ aliū: ut. ii. q
vij. accuſatio. ff. ꝺ
ſol. inter artificeſ
C. de cadu. tol. l.
vna. §. ſin aūt. ar.
ↄ̄ eẍ de ſé. ex. mu/
lieres. ff. ꝺ admi.
tu. ita aūt. §. geſ/
ſiſſe.

b ¶ Magis. hoc
magis correcti/
ue legas.

c ¶ Pedes lauet
i. affectū mentis
purget. q. d. licet
hō abſtinē poſſit
a mortalibus: tñ
puluere terrene
habitatōis inuol
uit. i. venialibus.
vñ pnia magis ꝙ̃
baptiſmus eſt ne
ceſſari⁹.

d S I eos. ↄten
dimus. nota
ꝙ ſi dubitatur de
baptiſmo viuētis
habet. p nō bapti
zato ⁊ baptizatur
ẜ. c. cū itaq; : vbi
aūt dubitat ꝺ ba
ptiſmo mortui: ꝑ
ſumēdū eſt eū eē
baptizatuȝ eẍ de
presby. nō bap. c.
ij. ⁊ ar. hic.

e ¶ Qui lot⁹. i. pur
gat⁹ mortalib⁹. ⁊

f ¶ Niſi ut pedes
i. ſordes venialiū
vl' tāgit ↄſuetudi
nē alicuius loci q̄
notat. i. q. i. emen
dari.

g N On dubito
anteponer
ẜ. c. cathecuminū
ↄ̄. ſed hꝭ loqt ꝺ eo
q hȝ deſideriū ba
ptizādi: ibi nō eẍ
e. maiores. §. fi.

h ¶ Cēturio. cōne
li⁹. ij. q. vij. ñ oēs.

i ¶ Capeſſēdū. i.
ↄ̄ſenſit accipe ba/
ptiſmū cū poſſit.

aūt ꝙ̃tum ad motus iam p̄teri
erunt ⁊ nō ſunt: eis tñ p̄teritis
reatus eoruȝ manet: niſi pctm
ꝑ remiſſionē ſoluat: ſic ñ p̄teri
ta ſed adhuc manēte lege cō/
cupiſcētie reatus ei ſoluit ⁊ ñ
erit: cū fiat in baptiſmo plena
remiſſio peccati. I dē in epi
ſtola ad ſilentianum.

Diſcipuli chriſti [illegible] baptiſ/
mate creduntur abluti.

Q Uando ab hieroſolymis
exijt ieſus cū diſcipul' ſuis
in terrā iudeam ⁊ ibi morabat
cū eis: baptizabat ñ ꝑ ſeipm ſȝ
ꝑ diſcipulos ſuos: quos intel
ligimus iā fuiſſe baptizatos: ſi
ne baptiſmo ioānis ſicut ñnul
li arbitrāt: ſiue qꝺ magis cre/
dibile eſt baptiſmo chriſti.

¶ Item. Reſpondit dñs pe
tro: q lotus eſt nō indiget niſi
ut pedes lauet: ſȝ eſt mundus
totus vñ intelligit: ꝙ iam fue
rat baptizatus I tem ad vin
centium ⁊ victorem.

Apoſtoli omnes chriſti baptiſ/
mate baptizati credunt.

S I eos de q̄bus ſcriptū nō
ē vtrum fuerit baptizati ſi
ue nō: ſine baptiſmo de hac vi
ta receſſiſſe ↄtēdimus: ipis ca
lūniamur apl'is: qui p̄ter apl'm
paulū qñq; baptizati fuerunt
ignoramus. ſed ipos eē bapti/
zatos ꝑ hoc nobis innoteſcē
potuit: qꝺ b'to petro apl'o dñs
ait: q lotus ē ñ indiget: niſi ut
pedes lauet. I dem i libro
de baptiſmate.

Cathecumin⁹ catholicus he/
retico baptizato prefertur.

N On dubito cathecuminū
catholicū diuina charita/
te flagrantē heretico baptiza
to anponere: ſed etiam in ipa
intus eccl'a cathecuminū ma/
lo baptizato anponimus. nec
iō tñ ſacro baptiſmi: quo iſte
nōdū ille iā imbutus ē: facim⁹
iniuriā. merito. n. centurio nō
dū baptizat⁹ ſimoni baptizato
anponit. Iſte enim etiā añ ba
ptiſmū ſpu ſancto accepto re/
pletus ē. Ille etiā poſt bapti/

mū inflatus ē immundo ſpiritu.
verūtñ ſi iam ſpu ſancto acce/
pto corneli⁹ baptizari noluiſſȝ
ↄtēptu tanti ſacri reus fieret
Sicut aūt bono cathecumio
baptiſmus deeſt ad regnū ce
loꝝ capeſſēdū: ſic malo bapti
zato vera cōfeſſio. q dixit: niſi
qs renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpu
ſancto: ipe etiā dixit: niſi abū/
dauerit iuſticia vr̄a pluſ ꝙ̃ ſcri
baꝝ ⁊ phari. nō intra. in regnū
ce. I tē in li. ſniaꝝ ꝓſperi.

Non tam ablutione corporis ꝙ̃
fide cordis baptiſmus ↄſtat.

V Erus baptiſmus ↄſtat nō
tam ablutione corpis ꝙ̃ fi
de cordis: ſicut apl'ica doctria
tradidit dicens: fide mūdans
corda eoꝝ. ⁊ alibi: ſaluos fac
baptiſma ñ carnis depoſitio ſo
diū: ſed etiā ↄſcie bone inter/
rogatio in deū. I dem in li.
de baptiſmo.

Sicut in veteri teſtamēto qui/
dam ſpūales: ita in nouo qdā
carnales inueniuntur.

S Icut in ſacris veteris te/
ſtamēti viuebāt quidā ſpi/
rituales ad nouū. ſ. teſtamētū
qꝺ tūc occultum erat occulte
penitētes: ſic ēt nūc in ſacris
noui teſtamēti: qꝺ iā reuelatū
ē: quidā viuūt aīales q ꝓfice/
re ſibi nolūt ad ꝑcipiēda que
ſunt ſpūs dei. ad qꝺ hortat ſer
mo apl'cus ⁊ ad vetus teſta/
mentū ꝑtinebūt. Si aūt ꝓfici
unt: ⁊ añq; accipiāt: ipo acceſ
ſu ⁊ ꝓfectu ad nouū ꝑtinent.
⁊ ſi prius ꝙ̃ ſpūales fiant: ex
hac vita rapiunt: cuſtoditi per
ſacri ſanctitatē in terra viuen
tiū computant. nec iuenio qd
verius inueniat in eo qꝺ ſcri/
ptum ē: Imꝑfectū meū vide/
rūt oculi tui ⁊ in libro tuo oēs
ſcribent. ¶ Item. Non in/
tereſt cum de ſacramēti inte/
gritate tractatur ⁊ ſanctitate
qd credat aut quali fide ibu/
tus ſit ille: qui accipit ſacram
tum. intereſt quidē plurimum
ſed ad ſalutis viā: ſed nihil in
tereſt ad ſacramēti queſtionē

k V Er⁹. alibi. ſ. i epl'a
petri. ⁊ ē hoc v'bū
auguſtini. quod ſequit ē
petri.

l ¶ Depoſitio. i. exteri/
or ablutio.

m ¶ Sed ↄſcie. nō n. ſuf
ficit baptizādo hr̄e bo/
nā ↄſciaȝ: niſi ad interro
gatōem eccl'e ſuā fidem
oſtēdat. lxxvi. di. nō ſolū
in prin. io.

n S Icut. ſicut in vete
ri fuerūt qdā boni
ita in nouo ſūt qdā mali
q ſi incipiūt bonū oꝑari
dimiſſis malis et velint
baptizari vl' ꝑfecti eē: ſi
aūt ante decedāt ꝙ̃ hoc
ↄſequāt: ſaluabūt. In ſe
cūda ꝑte dr̄: ꝙ q̄licūq;
fide qs accipiat baptiſ/
mū verū recipit ſacrm:
ſed nō eius ſalutē ſi ficte
accedat.

o ¶ In ſacramētis. p̄ma
pars intelligit de adul/
tis non baptizatis uſq;
ad illud nō intereſt ⁊c.

p ¶ Teſtamētū. i. ad gra
tiā q̄ data eſt in nouo te
ſtamento.

q ¶ Apoſtolic⁹. ſ. iude a/
poſtoli ibi: q̄ ſurſum ſūt
ſapite.

r ¶ Ad vet⁹. i. ad duriciā
veteris teſtamēti.

ſ ¶ Spirituales. per ba
ptiſmū cū nō ſtat ꝑ eum

t ¶ Per ſacramenti. i. q̄
ſolēt dari et cōferri i ſa
cramento.

u ¶ Interrogarēt. ſuper
articulis fidei ⁊ alijs ad
ſalutē aīe ꝑtinētibus.

r Opinionu3.q2 quot homines tot opiniões ar.ff.de arbi.nõ cogen dũ.§.principalit.ar.xij. q.i.c.i. quelibet p̄uĩcia in suo sensu rẽ.lxxvi. di. vtinam.

a Placuit.mortalé.i. moriendi ncẽitati subiectũ:fm ꝙ dic̃ factũ erat.n.ĩmortalis.i. potẽs ñ mori:ñ aũt ñ potẽs mori.⁊ ita fuit mortalis ⁊ imõr al'.Solet qri q̃re pctm originale impuret aĩe:cũ illud ỽhat tm ex carnis corruptiõe. So. dicũt qdã ꝙ iõ:q2 aĩa p̄ mi hõis ita corrũpit ipsam carné:vñ ⁊ mõ corruptio carnis corrũpit animas.

b Nature. vr ỽ. q2 dic̃ aug⁹: si adã nõ peccasꝫ senio defecisset. Sꝫ dic̃ senio defecisset.i. in senio.q.d. nõ peruenisset ad seniũ:q2 semꝑ fuisset in iuuentute.

c Placuit. Casus: Ex cõicant qdã heretici:q dicebãt puulos ñ esse baptiʒãdos:quia ni hil peccati contrarerũt ab adam: qđ in baptismo esset delẽdũ.naꝫ ꝙ male dicãt:p̄batur auctoritate apl̃i.

d Unde fit.i.ex hoc sequitur.

e Sed falsa.i. fine ef. fectu.

a Placuit.ĩ adiutori um.s̃.e.gratia.

b Quisqs.qdã volentes vitar̃ correctioné p̄cedétis.c.incidũt in aliud malũ.⁊ iõ reprehẽdũt hic.

c Placuit.gratiã.ad qd ergo valet libe rũ arbitriũ cũ p̄ illud nõ possit saluari.Nã p̄mam gratiã nõ põt qs p̄mereri:ut.xxi.j.q iij.nabu chodonosor.Sꝫ dic ꝙ p̄ liberũ arbitriũ hõ habi lem se põt reddere ut ei dñs gratiã infũdat.

Item.Manifestum é fieri posse:ut fide nõ integra integrũ ĩ quoqꝫ maneat sacr̃m baptismi. Item. Si posset fieri ut singuli diligẽter interrogẽtur:tot diuersitates opinionũ forsitan inuenirent:quot homines numerarent. aial.n. homo nõ ꝑcipit ea que sũt spiritus dei.Nunqd tñ non ideo sacr̃m integꝝ accipiũt:aut nũ quid iõ si ꝑfecerint ⁊ opinionũ carnaliũ vanitaté emũda uerint: denuo qđ acceperant repetendũ é. Accipit quisqꝫ fm fidem suã:sed quãtũ capit gubernante misericordia dei. Item ex concilio mileuitano cui interfuit aug. ⁊ anselmus romane ecclesie legatus con tra pelagianos.

Non nature necessitate sꝫ merito peĉi adã moriturus erat.

Placuit igit̃ oĩbus epĩs qui fuerũt in hac sancta synodo cõstituere hec que in p̄nti ꝯcilio diffinita sũt: ut quicũqꝫ adam p̄mũ hominé mortaleꝫ factũ ita ut siue peccaret siue nõ peccaret moreret̃ in corpe: hoc est de corpe exiret ñ peccati merito sꝫ necessitate nature:anathema sit. Item.

Paruuli nõ solũ penam sꝫ culpam a parentibus trahunt.

Placuit ut quicũqꝫ puulos recẽtes ab uteris matrum baptiʒandos negat: aut dicit ĩ remissioné peccatoꝝ eos baptiʒari:sed nihil ex adam trahere originalis peccati:qđ lauachro regñationis expietur vnde fit ꝯsequẽs:ut in eis forma baptismatis in remissioné peccatoꝝ non vera sꝫ falsa intelligat̃: anathema sit:qm ñ aliter intelligẽdũ est qđ ait apl's p̄ hoiem vnũ intrauit peccatũ in mundũ:⁊ p̄ peccatũ mors:⁊ ita in oẽs homies ptransijt:in quo oẽs peccauerũt:nisi quẽadmodũ eccl'a catholica ubiqꝫ diffusa semꝑ intellexit. ꝑpter hanc enim regulã fidei etiam paruuli:qui nihil peccatoꝝ in se metipsis adhuc ꝯmittere potuerũt:ideo in remissioné peccatoꝝ veraciter baptiʒant̃:ut in eis regñatione mundet̃:qđ generatione traxerũt. Item.

Gratia ⁊ peccata remittit: ⁊ ne reiterentur adiuuat.

Placuit ut quicũqꝫ dixerit gratiã dei:.q̃ iustificamur p̄ iesum christum dñm nostrũ: ad solã remissioné peccatorũ valere q̃ iam cõmissa sunt: ⁊ ñ etiã ad adiutoriũ ut nõ cõmit tant̃:anathema sit. Item.

Quid sit peccatũ gratia docꝫ vt vitetur facit.

Quisquis dixerit grãm dei p̄ iesum christum dñm nr̃m ꝑpt hoc tm̃ nos adiuuare ad nõ peccandũ:q2 p̄ ipam nobis reuelatur ⁊ apitur intelligentia mãdatoꝝ:ut sciamus:quid appetẽ:qd vitare debeamus non aũté p̄ illam nobis p̄stari: ut qđ faciendũ cognouerim⁹ ⁊ facere debeamus aut valeamus:anathema sit. Item.

Sine gratia diuina mandata impleri non possunt.

Placuit ut quicũqꝫ dixerit nobis ideo grãm iustifica tionis darĩ:ut qđ facere p̄ liberꝫ arbitriũ iubent̃: facilius possimus implere p̄ grãm:tanq̃ ⁊ si grã non daret̃.nõ quidé facile: sed tñ possimus etiam sine illa implẽ mãdata diuina: anathema sit. Item urban⁹ papa omnibus christianis.

Post baptismũ ꝯfirmationis sacramentum prestetur.

Omnes fideles per manus impositiones epõꝝ spiritũ sanctum post baptismũ accipere debent: ut pleni christiani inueniãtur. quia cũ spiritus sanctus infunditur: cor fidele ad prudentiã ⁊ constantiã dilatatur. Item melchiades papa.

Quid sit sp̄us sanct⁹ in baptismate: qd in ꝯfirmatione.

Spiritus sanctus qui super

Omnes.ex pleto tractatu de baptismate:subiũgit mgr̃ distinctõeꝫ istã.in qua tractat de cõfirmatõe q̃ in frõte fit.⁊ merito vltimo loco de hoc sacr̃o: q2 ultimuꝫ é inter alia sacr̃a ncẽitatis: preter vnctõeꝫ infirmorũ q̃ nõ ita ꝑprie dr̃ sacr̃m: marie fm opinioné coꝝ q dicũt eã iterari posse. Nã sacr̃a ñ iterãt̃: ut.s̃. ꝑri. di.oñdit. ꝑterea alia rõne: q2 hoc sacr̃m tãqꝫ digni us a solis epĩs ꝯfert̃: ut.j.e.c. manus.

s Omnes.hic fm quosdã incipit .v. di. sed ꝯpetẽti⁹ ut qdaꝫ dicunt incipit ab illo.c.ꝯuenit.j.e. Nã abinde agit đ officijs ⁊ ieiunijs

h Post baptismũ.vñ hostia p̄ri us lauabat̃ in litore ⁊ postea offerebat̃ in holocaustũ.

i Ut pleni.qa ñ ꝯtinerent peccarẽt mõtalit̃.h° đ adultis.nam puero sufficit baptismus.s̃. di.pri. q̃ ris.10.

k Spirit⁹.s.descẽdit ꝯferẽ. Ti.v. do vim regenerativã ags .s̃. dist. iiij.nũqꝫ.

l Ad innocẽtiã. vnđ ⁊ dat̃ puero vestis cãdida p⁹ baptismuꝫ:ut.s̃. di. ꝑri. accepisti ⁊.c.venit.

m ¶ Et istruit. h hēs ad quid valeat ꝯfirmatio.
n ¶ Nō pōt. in hac. ii. vita. vel meritū ꝯparamus vel
o culpam. xiiij. q. ij. tempus.
De his. sūmis. i. epis q sūmi dicuntur: q2 ultra eos nullus est ordo. nā metropolitani epi vocant xviij. dis. si eps. sȝ tñ papa hodie sū m⁹ pōtifex appellat. Et dic usq3 adeo ē accōmodatū: ꝙ non nisi maiorib⁹ ⁊c. ⁊ est hic ar. aliqđ dici maius rōe ipsi⁹ cōferētis. ar. ꝯ. š. dis. ij. nihil in sacrificio de quo ibi notatur.
p ¶ Perfici. i. rōi anū facere: ut. š. e. di. c. i. io.
q Man⁹. pactū xcv. di. c. ij So. ibi. vel hoc ñ inuenim⁹ de iure cōi factū esse: sec⁹ ex dispēsatōe.
r ¶ Tenent. alibi monachi dicunt tenere locū. xij. apostoloꝝ. xvi. q. i et auctē: alibi sacerdotes. xi. q. iij absit.
s ¶ Irritū. et de mādatōe pape q libet ꝯferre pōt qđ hȝ. vñ ordinatus ordinē quem hȝ ꝯferre posset ⁊ ꝯfirmat⁹ cōfirmatōeȝ. š. di. xc. nulla rō: alr nō: ut š. i. q. i. gratia. et

aquas baptisimi salutifero descendit lapsu in fonte plenitudinē tribuit ad innocentiā: in ꝯfirmatione augmētū prestat ad grām: ⁊ q2 in hoc mūdo tota etate victuris inter inuisibiles hostes ⁊ picula gradiēdū est: in baptisino regeneramur ad vitam: post baptisinum cōfirmamur ad pugnā. in baptismo abluimur: post baptisimum roboramur. ⁊ q3uis ꝯtinuo trāsituris sufficiāt regñatiōis bñficia: victuris tñ necessaria sūt ꝯfirmationis auxilia. regeneratio p se saluat: mox in pace baptisimi vel seculi recipiēdos ꝯfirmatio armat ⁊ instruit ad agones mūdi huius ⁊ pliare seruandos. qui aūt post baptismū cū acquisita innocētia immaculati puenerint ad mortē ꝯfirmātur morte: q2 iam ñ possunt peccare post mortem.

Idem hispaniarum epis.
Manus vo īpositōnis sacrm dignius est sacro baptismi.

De his vo sup quibus rogastis vos īformari. i. vtꝝ maius sit sacrm manus impositōnis epoꝝ aut baptismus: scitote vtrūq3 magnū esse sacrm ⁊ sicut vnum maioribus. i. summis pontificibus est accomodatum: qđ nisi a maioribus pfici non potest: ita ⁊ maiori veneratione venerādum est ⁊ tenendū. sed ita coniuncta sunt hec duo sacramēta: ut ab inuicem nisi morte pueniente nullatenus possunt segregari: et vnum sine altero pfici nō pōt.

Item eusebius papa.
Non ab alijs q3 ab episcopis manus impositionis sacramētum perfici potest.

Manus quoq3 impositōnis sacramentum magna veneratione tenendū est: quod ab alijs perfici nō potest: nisi a sūmis sacerdotibus. nec tēpore apostolorum ab alijs q3 ab ipsis apostolis legitur aut scitur peractum esse. nec ab alijs q3 qui eorum tenent locū vnq3 perfici potest aut fieri đbet. Nam si aliter presumptū fuerit: irritum habeatur ⁊ vacuum: nec inter ecclesiastica vnq3 reputabitur sacramenta

Item rabanus de institutione clericoꝝ libro. i. c. xxx.
Quare confirmationis sacramenta baptizato tradantur.

Nouissime a summo sacerdote per impositionē manus paraclytus traditur baptizato: ut roboretur per spiritum sanctum ad predicandū alijs id est donum quod in baptisinate consecutus est: per gratiam vite donatus eterne. signatur enim baptizatus cū chrismate in summitate capitis per sacerdotem. per pontificem vero in fronte: ut in priori vnctione significet sup ipm spiritus sancti descēsio ad habitationem deo consecrandā In secunda quoq3 ut eiusdē spiritus sācti septiformis gratia cum omni plenitudine sanctitatis ⁊ sciētie ⁊ virtutis venire in hominem declaretur.

Item ex concilio aurelianensi. c. iij.
Ad confirmationem non nisi ieiuni veniant.

Ut ieiuni ad confirmationem veniant perfecte etatis: ut moneantur confessionē facere prius: ut mundi donuȝ spiritus sancti valeant accipere: et quia nunq3 erit christianus: nisi in confirmatione episcopali fuerit chrismatus.

Item ex concilio meldensi. c. vi.
Episcopi vero non nisi ieiuni baptizatos confirment.

q. vij. daibertū. vñ nota ꝙ cū collo sacramēti ꝯpetit alicui rōe ordinis ⁊ officij etiā ꝓhibitus cōferre pōt: ut. ix. q. iij. ordinatōes. i. q. i. ꝙ gdā. vbi vero ex adminiculo ordinis ⁊ de mādatōe: ut ꝯfirmatio in frōte sacerdoti vel collo ordinis nō epis: ut. xcv. dis. puenit. lxix. di c. i. in eo casu ꝓhibit⁹ nihil agit: ut hic in. c. manus.
t Nouissime. ad pdicādū. ar. ꝯ. xvi. q. i. adijcim⁹ ex de hereti. ad abolēdā. sed pdicando pōt dando de se bonū exēplū alijs.
u ¶ Ad habitatōem. hic enim descēdit spiritus sanct⁹ sup apl'os qñ insufflauit dicēs: accipite spiritū sanctū pmo i eos postea descēdit de celo sup eos in igneis linguis š. di. iiij. ꝓpter ⁊c.
a Ut ieiuni. statutū ē supple.
b ¶ Perfecte. perfectā vocat forte. xij. annoruȝ qñ ꝓmoueri pōt ad minores ordīes. lxxvi. di. c. ij. l. xxv. annoꝝ. ff. đ minoribus. l. i.
c ¶ Christianus plenus quo ad oīa sacramenta. š. e. omnes.
d ¶ In ꝯfirmatōe. nūgd minorē habebit gloriaȝ paruulus nō ꝯfirmatus q3 ꝯfirmat⁹: videt ꝙ sic q2 in ꝯfirmatōe dat augmētū gratie. š. e. c. ij. quod ꝯcedendum est: si dicat ꝙ paruulo cōcedatur gratia in baptismo.

e Ut epi. supple statutum est.
f ¶ Periclitātib⁹. s̄. di. iiij. venerabilis.
g ¶ A ieiunis. hoc etiā in alijs sacramētis obsuādū ē. s̄. xxij. q. v. honestum. s̄ di. ij. liquido:
h Dictū ē. ampli⁹. s̄. di. ꝓxi. q bis ʒ. sʒ hoc cū nccītas eccle exigit: alias de iure n̄ possʒ ut ex̄ de apostatis. c. ij. vel l. hic habeāt vestem clericalē. s. clausam non tn̄ erūt clīci. s̄. lxxxi. di. dictum.
i De homine.
k Unqd. chrismata i. sacramēta q̄ cum vnctōe chrismatis p̄stantur.
l ¶ Nisi in cruce nō r̄mouet quin aliē possit sacrificari ꝛ valere ad remissionē peccatoꝝ. sʒ refert factū q̄ sic fit: qa in modū crucis fit solēnis baptism⁹ nō aliter. s̄. ꝓxi. di. sal.
m ¶ Sine crucis auctās illa docʒ nos facē signū crucis: egressus eius a patre: r̄gressus eius ad patrē: excursus ei⁹ usq̄ ad inferos: recurs⁹ usq̄ ad sedem dei.
n Omni die. energuminis. s̄. xxiij. di. exorcista. q. s. a dēmonib⁹ sūt obsessi. vł energuminis ab erge qd̄ est labor ꝛ mene qd̄ ē defect⁹ q. s. in defectu lune vel mentis patiūtur.
o Neophiti. quia nup baptizatos dissolute viuentes solebant demones energuminos i. arrepticios facē: ꝛ id̄ subiūgit a qb⁹ neophiti debeāt abstinere.

Ut epi non nisi ieiuni p impositionem manuū spiritū sanctum tradant: exceptis infirmis ꝛ morte periclitātibus Sicut aūt duobus tp̄ibus pasca videlicet ꝛ penthecoste a ieiunis celebrari debet baptismus: ita etiam traditionē spiritus sancti a ieiunis pontificibus ꝯuenit celebrari. Itē ex cōcilio terragonēsi. c. vi.

Secundo autē vel tertio nullus confirmetur.

Dictuʒ est nobis: ꝙ quidā d̄ plebe bis vel ter uel eo amplius epīs ignorantibus tn̄ ab eisdem epīs confirmētur. vn̄ visum est nobis eandē confirmationē sicut nec baptisma iterari minime debere: qr bis vel ter vel āplius baptizatos aut ꝯfirmatos: nō seculo sed soli deo sub habitu r̄gulari uł clericali religiosissime famulari decretum est. Item greg. secundus. De eodem.

De homine qui a pontifice cōfirmatus fuerit denuo: quia illa talis iteratio vel cōfirmatio est ꝓhibenda. Itē stephanus papa quintus.

Omnia sacramenta crucis signaculo perficiuntur.

Unquid non oia chrismata sacerdotal' mysterij crucis figura pficiuntur? nūquid baptismatis vnda: nisi cruce sanctificata peccata relaxet? vt cetera ꝑtereamus sine crucis signaculo quis sacerdotij gradus ascendit? Item ex concilio carthaginensi. iiij.

Energumini omnibus diebus exorcizantur.

Omni die exorciste energuminis manus imponant energumini vo pauimenta domorum dei intrant. quibus assidentibus in domo dei victus quotidianus p exorcistas opportuno tempore ministretur. Item ex eodem.

A quibus neophiti abstinere debent.

Neophiti aliquādiu a lautioribus epulis ꝛ spectaculis vel coniugibus abstineant. Item ex concilio agathensi. De ordine officiorum

Conuenit ordinē ecclesie equaliter ab oibus custodiri. vnde statuendū est sicut vbiq̄ fit: post antiphonas collationes ab epīs vel presbyteris dicātur. et hymni matutini vel vespertini diebus omnibus decantētur: ꝛ in ꝯclusione matutinarum vel vespertinarum missaꝝ post hymnos capitula d̄ psalmis dicātur: ꝛ plebs collecta oratione ad vesperā ab epo dimittatur cū benedictōne. Item ex concilio gerundensi. De eodem.

Idem semper placuit obseruari: ut omnibus dieb⁹ ꝛ post matutinas et vesperas oratio dn̄ica a sacerdote ꝓferatur. Item greg. vij. in generali synodo residens statuit De eodem.

In die resurrectōnis usq̄ in sabbato in albis: ꝛ i die penthecostes usq̄ in sabbatū eiusdem tres psalmos tantuʒ ad nocturnos tresq̄ lectiōes antiquo more canimus ꝛ legimus omnibus diebus alijs p totum annum si festum est. ix. lectiones dicimus. Alijs vero diebus. xij. psalmos ꝛ tres lectiones recitamus. In dominicis vo diebus. xviij. psalmos excepto die pasce ꝛ penthecostes: ꝛ. ix. lectiones celebram⁹. Illi autem q in quotidianis diebus tres tantūmodo psalmos et tres lectiones celebrare volunt: nō ex regula sanctorū patrum: sed ex fastidio comprobantur hoc facere. Nos autem ꝛ ordinē romanum inuestigantes et antiquū morem nostre ecclesie imitantes āntiquos p̄res statuim⁹ fieri: sicut supius ꝑnotauim⁹. Item omelia grego. pape.

De obseruatiōe q̄dragesime

p Conuenit. d̄ officiis diuinis ꝛ ieiunio tractare icipit: ꝛ ponit tria capitula.
q ¶ Equalit. s̄. xij di. c. ult.
r ¶ Collatiōes. i. collecte ꝛ sūt q̄dā capitula q̄ dicunt ab epīs.
s ¶ Collecta. i. ex pleta. nā tūc oia colligūt orōne dicta. vel collecta oratione vel orationis causa.
a In die. tres solet queri q̄re in dieb⁹ istis seruat ternarius iste tam in lectionibus q̄ in alijs. pōt dici: ꝙ h° fit qa per hoc notat triduana domini sepultura. vł hoc fit ꝓpt̄ honorem trinitatis. vel id̄: q eo tp̄e p precedēs ieiuniū sunt sancti homines emacerati ꝛ afflicti. vn̄ illis parcit̄ f eis tp̄ib⁹. ꝛ hec fit cā quare exple to hoc volumine nō cōpellant magistri legere decretales.
b ¶ Romanū. ar. ꝙ p duo extrema colligit̄ medium ꝛ reprobat̄. ar. s̄. xxxv. di. ab exordio. arg. ʒ. xxviij. di. quia sunt.

c Quadragesima infirmitas.q̄ legi ñ ſubiacet.s̄.
e.di.i.ſicut nō alij.di.iiij.quadrageſima.
d Dū.vi.dies.ſupple ⁊ ſex horas:de qbus ſex ho/
ris i vno q̄driēnio vnꝰ dies efficiť.vñ fit biſextꝰ.Nā
dies nālis.cōſtat
ex.xxiiij.horis hꝰ
idē dic lex.ꝙ ānꝰ
ꝑ tot dies voluiť
ff.de ſta.li.cū he/
res.§.ſi ſtichus.
vñ cū ieiunamus
q̄ſi decimā totiuſ
anni pro decima
ccc.lxv.dieꝝ ieiu
namus .xxxvi. di
es:remanent.v.
dies et ſex hore:
de iſtis.v.diebꝰ
ieiunamꝰ q̄ttuor
ſed alio reſpectu
ſ.ut ſacer nume/
rus ꝯpleať.rma/
net ergo vnꝰ dieſ
indecimatꝰ ⁊ ſex
horꝫ licite.⁊ ita ſt
xxx.hore indeci/
mate:ſʒ ꝓ decia
iſtaꝝ horaꝝ i ſab
bato maiore tar
diꝰ cenamꝰ.imo
alio reſpectu ieiu
namꝰ.⁊ illi.v.di/
es nō dř ꝙ deci/
meť.Et ita ē arg.
ꝙ ſi ruſticꝰ hʒ.xv
corbes vini: ñ dʒ
decimare niſi .x.
e Cāni.ar.ꝙ ſi ru
ſtico pꝰ deciať da
tas rmanēt.v.cō
bes,ꝙ d illis ñ dʒ
dare decimā.
f Tollanť.i.acci
piantur.
g Jubemur.s̄.
xvi.q.i.decimas
h Bonoꝝ.i.de
actōibꝰ ⁊ poſſeſſi
ombꝰ nr̄is: qr et
ille in bōis nr̄is
ꝯputanť.ff.de.v̄.
ſig.bonorū.
i Ieiunia.
k Nō dico.heb
domadas
eē ieiunādas: nō
ſumpto cibo.
l Duplicata. ſic
q̄n abſtinemꝰ du
obus diebꝰ ꝯtinue.qd fieri nūq̄ dʒ: ut ex de tēp.or.lr̄as.
romani vo diuerſo mō agē ceperūt:maxime a tp̄e q° teuto
nicis ꝯceſſū ē regnū nr̄e eccl̄e d q°. habeť.lxiij.di.hadrianꝰ
in fi.
m Sint.arg.ꝯ.xxxv.
di.ab exordio.
n Quotidiana.nō ꝙ a
liq̄d dř ꝯtinuū lʒ ibi ſit
aliqd īteruallū.nā dic ꝯ
tinua:⁊ tñ diebꝰ dñicis
nō ieiunamꝰ.vba.n.ci/
uili mō ſunt intelligēda
ff.de ſer.l.ſicui.
o Si pariť.q.d.ſi tātū
poſtea vna vice cōedas
q̄tū dʒ tibi ſuff.cē tribꝰ
vicibꝰ vľ pluribꝰ qd qui
dam faciūt.
p Obſtruať.i.repleať
poſtea per crapulā uſq̄
ad ſummum.
q Sint ⁊ quotidie.et
ita vř ꝙ nō dʒ per
totū diē abſtinere: niſi
forte ex cā:ut.lxxv.diſt.
qd a patribꝰ: qd faciūt
ſarraceni.
r Sʒ modico.ar.ꝯ.xx
xv.di.ab exordio.
s Contraria.ꝯ.vij.q.
ij.c.ult.⁊.xxvij.q.
ij.illud.
t Lugubrare.i.flere
peccatum: vel in nocte
vigilare.
u Meditatōis.cū ſua
dent ꝯria deo maxime
ſanis.
a Quinq̄.gule. nam
gula a padiſo ex/
pulit:quē abſtinētia re/
uocauit.s̄.di.xxxv.ſexto
b Preuenit.s̄.e.di.i.
ſolent.
c Lautiores.s̄.di.xli.
c.i.ij.⁊.iij.
d Expetit.s̄.di.l.d hiſ
vo.⁊ hoc cū fine cā facit
s̄.di.xli.c.iij.
e Qd deſiderat.nā ſa
tio more dñi piſce veſci
⁊c.xli.di.c.i.
f Nihil.n.ꝓdeſt.ad
vitā ecnā:ut d pe.
di.iij.§.opponiť.⁊.c.ſi/
qs aūt.ꝓdeſt.n.quo ad
tp̄alia.s̄.xxij.q.ij.ſi que
g libet.
Non mediocriter
errāt.nā īnt bonos ſēꝑ
ſectare meliores .xvi.q
i.ſi clericatꝰ:ſic viue.

Quadrageſima ſūma obſer
uatione eſt obſeruāda:ut
ieiuniū in ea ꝑter dies dñicos
q de abſtinentia ſubtracti ſūt:
niſi quē infirmitas impedierit
nullatenus ſoluať: qr ipſi dies
decime ſūt anni. A prima ergo
dñica q̄dragesime uſq̄ in pa/
ſca dñi ſex hebdomade cōpu
tantur: quaꝝ videlicet q̄dra/
ginta dies ⁊ duo ſūt. ex qbus
dum ſex dñici dies abſtinētie
ſubtrahunť:ñ plus in abſtinē/
tia q̄. xxxvi.dies rmanēt.uer
bi grā: Si ꝑ.ccc.lxv.dies an/
nus voluit: deide ꝑ.xxx.⁊.vi.
dies affligimur: quaſi anni do
decimas damꝰ.ſʒ ut ſacer nu/
merus.xl.dieꝝ adimpleatur:
quē ſaluator noſter ſacro ſuo
ieiunio ꝯſecrauerat: quatuor
dies prioris hebdōade ad ſup
plementum.xl.dieꝝ tollanť.i.
quarta feria: que caput ieiu/
nij ſubnotať: ⁊.v.feria ſequēs
vi.feria ⁊ ſabbatum:niſi iſtos
dies quattuor ſuꝑioribꝰ.xxx/
vi.adiūxerimus.xl.dies i ab/
ſtinentia non haberemus. iu/
bemur aūt ⁊ ab oīpotenti deo
omniū bonoꝝ noſtroꝝ deciaſ
dare. Item euſebius papa.

Ieiunia non ſoluātur ſegitia
abſq̄ neceſſitate ꝓbabili.

Ieiūnia in eccl̄a a ſacerdo
tibus ꝯſtituta ſine neceſſi
tate rōnabili non ſoluantur.
Item hieronymus.

Quotidiana ieiunia duplica/
tis vel triplicatis ſūt pferēda.

Non dico hebdomadas: ñ
dico ieiunia duplicata: ſʒ
ſaltē ſingulos dies abſq̄ cibo
rum luxuria tranſigamus.
Idem. De eodem.

Sint tibi quotidiana ieiu/
nia ⁊ refectio ſatietatē fu
giens.nihil enim ꝓdeſt tibi bi
duo uel triduo tranſmiſſo va
cuuʒ portare ventrem: ſi poſt
pariter obſtruatur. Idem.

De eodem.

Sint tibi ieiunia pura ꝯti/
nua moderataq̄.i. quoti/
die eſurire ⁊ quotidie prande
re apl̄us inquit noli adhuc a/
quā bibere ſed modico vtere
vino ꝓpter infirmitates tuas
curat.n. vulnera delinquētis
curatoſq̄ ſanctificat ieiuniuʒ
Item ambroſius in pſal.xx.

Medicine pcepta diuine ſūt
conditioni contraria.

Contraria diuine conditio
ni p̄cepta medicine ſunt: q̄
a ieiuno reuocant. lugubrare
nō ſinūt ab omni intētione me
ditationis abducūt: ita qui ſe
medicinis dederit ſeipm̄ ſibi
abnegat Item gregorius in
expoſitione beati iob.

Quot modis nos vicium gu/
le tentat.

Quinq̄ modis nos vicium
gule tētat. aliquādo nāq̄
indigentie tp̄a ꝑuenit: aliq̄n
tempora non preuenit: ſed ci/
bos lautiores querit. aliquā/
do que ſumēda ſunt ꝓcurari
ac curatius expetit. aliq̄n aūt
⁊ qualitas ciboꝝ ⁊ tēpus con
gruit: ſed in ipſa quātitate ſu/
mendi menſurā refectōnis ex
cedit. nōnunq̄ ⁊ abiectius eſt
qd deſiderat: ⁊ tñ in ipſo eſtu
immenſi deſiderij deteriꝰ pec/
cat. Item pius papa.

Abſq̄ puritate mentis ieiu/
nia ⁊ orationes non proſunt.

Nihil enim ꝓdeſt homini
ieiunare ⁊ orare ⁊ alia re
ligionis bona agere: niſi mēs
ab iniquitate ⁊ ab obtrectati
onibus lingua cohibeatur.
Item hieronymus.

Mediocre bonum non ē ma/
gno preferendum.

Non mediocriter errāt qui
bono magno preferūt me
diocre bonum. nō ne rōnabili

bo ʒ ...

h ¶ Qui magno. sine quo nō pōt haberi salus eterna.
i ¶ Immoderatā. ar. ꝙ idē facit plus ꝙ̄ min⁹ ex̄ de offi. cu sto. c. i. ar. ꝯ. ff. de ser. rust. pre. si arborem.
k ¶ Tristitie. i. melancolie: q̄ tristitiā inducit ⁊ ponit̄ sinthoma morbi ꝓ morbo.
l ¶ De⁹. nā hō flecti pōt vboꝝ multitudine. nā ꝑ iprobitatē qn̄q3 qs obtinet ꝺ pe. di. i. iportuna Iusta. n. opportūe ⁊ īportūe. xliij. di. sit rectō imo etiā qn̄q3 a deo obtinet̄. viij. q. i. audacter ⁊ ē ar. h̄ ꝯ testiū multitudinē: in auc. de referendarijs. §. ij.
m ¶ Cū igit̄. sed nū quid ē hoc ita verū? dn̄t qdā ꝙ sic: ⁊ ē in sacramentis spāle hoc ꝓpt̄. s. s. q non dat̄ ad mēsurā: ut. s̄. ꝓ. xi. di. nec queꝗ̄. sed oīa facit cōia. s̄. ꝓxi. di. que ris: uel hoc referas ad ipm celebrātē q2 tm̄ valet ei ut missā celebret ꝓ vno ⁊c. vel referas hec ad casū: in quo casu loqtur. s. ꝙ nō minus valet vna missa cu3 hilaritate mētis dicta ꝓ vno: ꝙ̄ si ꝓ quolibet diceret̄ cu3 anxietate.
n ¶ Ne feceritis. s. in delicijs ⁊ desiderijs: q̄si dicat superflua ꝓhibet nō necessaria. s̄. di. iij. peruenit.
o Ieiuniū. Casus: Tota vita nr̄a est qdā q̄dragesima. ꝑ quā si bn̄ ieiunauerim⁹: accepturi sumus mercedē. s. denariū. qꝺ ex eo designatur. q2 denari⁹ adiūct⁹ q̄dragenario fit qnquagenari⁹. vn̄ cū labore q̄dragesimā celebramus an̄ pasca: cum leticia, ꝺo p⁹ pasca. i. accepta mercede: qꝺ etiā ipse dn̄s significauit.
p ¶ XL. dieb⁹ s̄. lxxvi. di. §. n aūt ꝯ: vbi dr̄ ꝑ. l. dies fuūt: sed ibi. l. pro. lx. ponuntur.
a Discipulos. spicas ē ergo dr̄ia inter furtū ⁊ furiū. ar. ff. ꝺ off. pn̄. plebiscita. nō tn̄ qui furtū spice ɔmittat̄: sed

ter homo dignitatē amittit: q uel ieiuniū charitati aut vigilias pfert sensus integritati: ut ꝓpter innocētiam imoderatam atq3 indiscretam psalmorū uel officioꝝ decantatione3 aut amētie aut tristitie notam incurrat? nunqd verboꝝ multitudine flecti deus ut homo pōt? non enim verbis tm̄: sed corde orādus deus ē. quapropter melior est. v. psalmoꝝ decantatio cū cordis puritate ac serenitate ac spūali hilaritate: ꝙ̄ totius psalterij modulatio cum anxietate cordis atq3 tristitia. cū igitur ꝓ cūctis animabus psalmus uel missa dicitur: nihil min⁹ ꝙ̄ si ꝓ vno quolibet ipoꝝ diceretur accipitur. Audiant itaq3 q ea que necessaria sunt corpori subtrahunt illud quod ꝑ ꝓphetam dn̄s loquitur: Ego dn̄s odio habēs rapinā holocaustoꝝ. De rapina ꝺo holocaustu3 offert: qui temporaliū bonoꝝ siue ciborum nimia egestate uel māducandi uel somni penuria corpus suū immoderate affligit. videat itaq3 quid aplūs dicat carnis curā ne feceritis in cōcupiscentijs ⁊c. Item aug. super ioannem.

Non a cibis sed ab iniquitatibus abstinere est magnum ieiunium.

Ieiunium aūt magnū ⁊ generale est abstinere ab iniquitatibus: ⁊ ab illicitis voluptatibus seculi. qꝺ perfectum ieiunium in hoc seculo quasi quadragesimā abstinentie celebramus: cū bn̄ viuimus: cu3 ab iniquitatibus ⁊ ab illicitis voluptatibus abstinemus. s3 quia hec abstinentia sine mercede non erit: expectam⁹ illā beatam spem ⁊ reuelationem glorie magni dei et saluatoris nostri iesu christi. in illa spe cū fuerit de spe facta res: accepturi sumus mercedē denariū denarius ergo: qui accepit nomē a numero decem: redditur ⁊ ɔiūctus quadragenario fit quinquagenarius. Unde cū labore celebramus quadragesimā ante pasca: cum leticia ꝺo tanꝗ̄ accepta mercede qnquagesimā post pasca. nā huic tanꝗ̄ salutari labori bōi operis qui ꝑtinet ad quadragenariū numeꝝ additur quietis et felicitatis denarius: ut quinquagenarius fiat. Significauit ipse dn̄s hoc multo apertius: quando post resurrectionem. xl. diebus conuersatus ē in terra cum discipulis suis. q̄dragesimo autem die cū ascēdisset in celum: pactis. x. diebus misit mercedem spūs sancti. Item ex dictis apollonij

Raptorem uel furem nō facit necessitas: sed voluntas.

Discipulos cum per segetes transeundo euellerēt spicas ⁊ ederent: ipius christi vox innocentes vocat: q2 coacti fame hoc fecerunt. Itē hieronymus.

Non necessitas sed volūtas facit perseuerātiam.

Quicqd enim necessitate fit: cito soluitur. qꝺ voluntate arripitur: pseuerat. Itē ioannes os aureum.

Ciboꝝ temperantia salutem abundantia contrarium parit.

Nihil enim sic iocundū est sicut cibus bene digestus aut decoctus. Nihil salutem nihil sic sensuum acumē operatur: nihil sic egritudinē fugat: sicut moderata refectio. sufficientia quippe cum nutrimento ⁊ sospitatem simul procreat ⁊ voluptatem. abundantia ꝺo morbū facit ⁊ molestias

nō ɔmittit̄ q⁹ ad penā. ar. ex̄ ꝺ furtis. siqs in prin.
b ¶ Et ederēt. hoc licebat. sed nō falcem in messem alienā mittere. vi. q. iij. scriptum.
c ¶ Fame. necessitas famis excusat a furto: ut h̄ ⁊ ex̄ de furtis. c. siquis q2 necitas nō h3 legē: ut. s̄. di. i. sic ꝓpt̄ necitate3 famis dauid comedit panes ꝓpositōis. xxv. q. i. §. is itaq3. Nā ꝑ necitatē famis pōt pat̄ distrahē filiu3: ut C. de patrib⁹ que filios distra. l. ij. ⁊ ē rō: q2 ī necitate oīa debēt eē cōia ut. xlvij. dis. sic hi ⁊ maxime cibaria ut. ff. ad. l. rho. de iact. l. ij. §. cū ī eadem naui ī fi. Itē q2 ipse dn̄s ex ꝓcepto tenet̄ pascere esurientē. ut lxxxvi. dis. pasce. vn̄ talis fur iuste potuit credē dn̄3 hoc ꝑmissuꝝ: ⁊ sic nō deliquit: ut in stit. de obli. q̄ ex delic. nas. §. furtū ff. de furtis is q:
d Quicqd. q̄si nō est meritoriū. xxiij. q. vi. § ex his in prin. vel dic: ꝙ id qꝺ ꝓpt̄ necitate3 fit: cito soluit̄. i. solui cito d3. s. cessante necessitate. i. q. vij. qꝺ ꝓ rmedio. io.
e Nihil ē. cura uit gn̄anus aīas: nō vult curare corpora. s̄. ⁊ v q. i. nō est.
f ¶ Uoluptatē. i. hilaritatem.
g ¶ Qꝺ. n. morte3 ⁊c. ar. ex duobus ɔrijs eundē sequi effectū.

b Ne tales. labore. cum breuis hora psumat victuz longi tpis ex de cē. cuz apl'us. ad hoc inuitat monachos cū ipse monach⁹ fuerit: ñ alios. ar. xlij. di. nō cogāt.
i ¶ Deuorat. ñ hz in se cām auide deuorādi.
k ¶ Uino: vl' vno.
l ¶ Nidoribus. nidor ꝓprie dr̄ quidam odor carniū assatar.
m ¶ Remediant. i. remediū habēt
n ¶ Et obesa. i. rotunda.
o ¶ Manet. nihil n. ē qđ mutabilitatē nō sentiat: in auc. de non alie. aut pmu. nō igit coll'. ij. et quotidie recedūt de corpore nr̄o quedaz pticule: ⁊ alie statim succedūt. ff. de iudi. ꝓponebatur.
p ¶ Uiuē. aiaz. i. hoiez aiatū. ⁊ ita in pte ītelligit̄ totū. ar. ꝯ. ff. de euic. si dictum. §. in stipulatōe.
q ¶ Hypocratis. ut dic hypocras in amphorismis: repletōes in ultimo exn̄tes difficiles sunt.
r ¶ Quorum vita. ad hoc comedē debēt ut viuāt: ñ viuere ut comedāt
s ¶ Sagina. est. iuuenalis. Gemiat agat. Ista dies: stomachū ꝓperalaxare saginis.

ingerit ⁊ egritudines generat quid enim fames facit: hoc ēt plenitudo ciborum: magis autē ⁊ multo peiora. fames quippe in paucis diebus aufert hominem: ⁊ liberat eum de hac vita penali. excessus vero ciborum cōsumit ⁊ ꝯputrescere facit corpus humanū: ⁊ macerat egritudine diuturna: ⁊ tūc eū morte crudeli consumit. Item hieronymus.

Ciborum diuitie: si abūdauerint: ledunt.

Ne tales accipiam⁹ cibos: quos aut difficiliter digerere: aut comestos magno paratos ⁊ pditos labore doleamus. olerum ⁊ pomorum ac leguminum facilior apparatus est: et arte ipendijsq; cocorum non indiget: ⁊ sine cura sustētat humanum genus moderate sumptus: quia nec auide deuoratur: qđ irritamenta gule nō habet: ⁊ leuiore digestione decoquitur. nemo enim vino ⁊ duobus cibis hisq; vilib⁹ usq; ad instomachationē ventris oneratur. que diuersitate carniuz ⁊ saporis delectatione ꝯcipit̄: cum varijs nidoribus fumant patine ad usū sui explēda esurie quasi captiuos trahūt. vñ ⁊ morbi saturitate nimia ꝯcitātur: multiq; impatientia gule vomitu remediant̄: ⁊ qđ turpiter ingesserunt: turpius egerunt. hypocras in āphorismis opimis docet: crassa et obesa que crescendi mensura implenerint: nisi cito ablatione sanguinis minuātur: in paralysim ⁊ pessima morborum genera erūpere. ⁊ iccirco necessariā esse dēptionem: ut rursus habeāt in quo possint crescere. nō. n. manē in vno statu potuit corporum natura: sed aut semp crescere aut decrescere: nec posse viuere animā: nisi crescendi capax sit. vnde galien⁹ vir doctissimus interpres hypocratis: athletas quorum vita ⁊ ars sagina est: dicit in exhortatione medicine: nec viuere posse diu nec sanos esse: aiasq; ita nimio sanguine ⁊ adipibus q̄si luto inuolutas nihil tenue nihil celeste: sed semper de carnibus eruptare et ventris ingluuiem cogitare. Idem.

Multorum infirmitates ieiunia sanant.

Legimus quosdam morbo articulari ⁊ podagre humoribus laborātes ꝓscriptione bonorum ad simplicem mensam ⁊ paupes cibos redactos conualuisse. caruerant enim solicitudine dispensande domus ⁊ puellarum largitate: que ⁊ cō pus frangūt ⁊ animum. Irridet oratius appetitū ciboruz qui ꝯsumpti relinquūt pniam. Item gregorius. vij.

Diebus sabbatorum a carnibus abstinere debemus.

Quia dies sabbati apđ sāctos patres nostros in abstinentia celebris est habitus nos eorundem auctoritatem sequentes salubriter admonemus: ut quicunq; se christiane religionis participem esse desiderat ab esu carnium eadez die: nisi maiori festiuitate interueniēte uel infirmitate impediente abstineat. Item fructuosus episcopis.

Monachis carnes gustare nō licet.

Omnē cuiq; monacho nec gustandi nec sumendi ē cōcessa licentia: non q' creaturā dei indicemus indignam: sed q' carnis abstinentia utilis et apta monachis extimetur. seruato tamen moderamine pietatis erga egrotos. quod siqs monachus violauerit: ⁊ contra sanctionem regule vsumq; veterē vesci carnibus presumpserit: sex mensium spacio retrusioni ⁊ penitentie subiacebit. Item hieronymus ad rusticum monachum.

t Legim⁹ articulari. i. gutta artetica q̄ fit in iūcturis: ⁊ qñq; fit in pedib⁹: ⁊ dr̄ podagra: ⁊ in manib⁹ dr̄ chyrog̃ ⁊ in alijs mēbris simr̄ dicitur artetica.
u ¶ Proscriptōe. i. amissione: vl' q: ipsi se priuabant cibis ꝯsilio medicorum.
x ¶ Cōualuisse. ar. q' cōtraria ꝯrijs curāt̄ de pe. di. ij. c. i.
y ¶ Et puellarum. alias cupularum.
z ¶ Irridet. dicens sic: Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. Me pinguē ⁊ nitidum bene curata cute vise: Cū rider̄ nolēs epicuri de grege porcū.
⁊ Quia dies. admonem⁹. ⁊ ita ꝯsiliuz est: nisi ubi ꝯsuetudo est q' abstineāt. tūc. n. est p̄ceptū ex de ob. ieiu. ꝯsiliū. dic de illis: ut dixi. s̄ di. iij. de esu. ⁊. xij. di. illa.
a Omnē. de abstinentia ⁊ studio monachorum duob⁹. c. īterserit
b ¶ Monacho. moniales vinū ut venenū fugiant. xxxv. di. in palea vinolentum.
c ¶ Violauerit. ex h° colligit. h. q' monachus factus epūs nō dz carnes comedere. alij econtra cū absolut⁹ fit. ar. s̄. xviij. q. i. c. vno.

d N Unq̃ꝫ.s.horis ↄstitutis.ar.xxxvi.di.siqs vult.
e ¶ Ad uerbũ.i.iuxta verbũ.s.ut mẽs et intentio ad id qđ dicit dirigat nõ ad alia euagetur. vel ad verbũ.i.ñ trãscursu nõ trãsiliẽdo sed tractim singula dicẽdo.ar.ꝫ.e.ñ mediocriter.ar.primuꝫ ꝫ.di.ij.reuera.

p I N omnibus.de modestia clericorum ⁊ sobrietate.iiij.c.cõtinuat.
q ¶ Ut canonici regulares.nam canon nuncupatur regula di.iij.canon.

f ¶ Aliquid.ꝫ.di.i.quãdo autẽ.ꝫ.xlij.di.§.i.ↄtr̃ ibi ad modicũ.sed illud intelligit sine pietate respectu eoꝝ:per q̃ habet vita eterna.lxxxvi.di.ñ satis.
g ¶ Pulcherrimoꝝ.s.ad hoc faciẽdũ his versibus ostẽditur.
h ¶ Ciet.i.mouet.
i ¶ Scateberis.i.ebullitõib⁹.illud virgilij.ar.ↄ ꝫ.xxxvij.di.legim⁹.
k ¶ Uel gẽmis.gemme dicũt nodi virgarũ.vñ flores et frondes erumpunt.⁊ dicit lex ꝙ q̃daꝫ arbores dicũt gẽmales ut.ff.so.ma.diuõtio.surculus est nodus.trũcus ubi arbores inserũt.ar.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.
l ¶ Salomonis.dicẽtis vađ ad apẽ:⁊ disce quomodo operatrix sit:⁊ castũ opus faciat.
m ¶ Lectõe.et dicit lex ꝙ libert⁹ debet pstare opas dominis diuersis q̃ põt scribere vni:⁊ custodire domũ.alij.ff.de operis liber.duoꝝ.
n ¶ Omnis ocios⁹.queritur egist⁹:quare sit fact⁹ adulter. In ꝓmptu causa ẽ desidiosus erat ex̃ de renũ.nisi cũ pridẽ
o ¶ Non spernunt.peccant tamen et epitimio tradendi sunt.ꝫ.xxi.q.iiij.c.i.

De quotidianis operib⁹ monachorum.

N Unq̃ꝫ de manu uel oculis tuis liber psalterij discedat. dicat ad verbum oratio sine intermissione. vigilet sẽsus nec vagis cogitationibus patens corpus pariterq̃ꝫ animus tendat ad dñm. iram vince patientia. ama sciam scripturaꝝ ⁊ carnis vicia nõ amabis. nec vacet mens tua varijs perturbatõibus. que si pectori insederint:dñabuntur tui:⁊ te deducent ad delictũ maximum. facito aliquid opis:ut semp diabolus inueniat te occupatum Si apli habẽtes potestatẽ de euãgelio viuere:laborabant manibus suis. ne quenq̃ꝫ grauarent:⁊ alijs tribuebãt refrigeria quoꝝ ꝓ spũalibus debebãt metere carnalia:cur tu in usus tuos successura non prepares:uel fiscellã texe iunco uel cãnistrum lentis plecte viminibus. serat humus:areole equo limite diuidant. In quibus:cũ olerũ iactata fuerint semina uel plante p ordinẽ posite:aque ducãt irrigue. Hic pulcherrimoꝝ versuũ spectator assistas:Ecce supcilio cliuosi tramitis vndam. Elicit.illa cadẽs raucum p leuia murmur Saxa ciet:scatebrisq̃ꝫ arẽtia tempat arua. Inserantur fructuose arbores uel gẽmis uel surculis:ut paruo post tpe laboris tui dulcia poma decerpas. Apuꝫ fabricata aluearia ad quas te mittũt salomõis ꝓuerbia.mõasterioꝝ ordinẽ ac regiã disciplinã i paruis disce corpibus. Texantur ⁊ lina capiendis piscibus. scribantur ⁊ libri ut ⁊ manus opetur cibos ⁊ aĩa saturetur lectiõe. In desiderijs aũt est omnis ociosus Egyptioꝝ monasteria hunc morem tenent:ut nulluꝫ absq̃ꝫ ope ⁊ labore suscipiant:nõ tã ꝓpter victus necessaria q̃ꝫ ꝓpter aĩe salutem:ne vagentur pniciosis cogitationibus ⁊ ad instar fornicãtis israel omĩ trãseunti diuaricent pedes suos ⁊ in seq̃ntibus:quid ergo:peribunt omes qui in urbib⁹ habitant:Ecce illi fruũtur suis rebus:ministrant ecclesijs:adeunt balnea:vnguẽta nõ spernunt:⁊ in omnium flore versãtur. Ad quod etiã respondi:⁊ nunc breuiter respõdeo:me in presenti opusculo nõ de clericis disputare:sed monachũ instituere. Item in libro.v. capitulorum.

Absq̃ꝫ prelati sui licentia canonicis nihil agere licet.

I N omnibus igitur quãtũ humana fragilitas pmittit decernimus:ut canonici clerici canonice viuant:obseruantes diuine doctrinã scripture ⁊ documẽta sanctoꝝ patrũ:et nihil sine licentia epi sui uł magistri eoꝝ incõposite gerere psumant. In vno quoq̃ꝫ epatu simul manducẽt ⁊ dormiãt:ubi his facultas id faciendi suppetit. Qui de rebus ecclasticis stipendia accipiunt:in vno claustro maneant:et singulis diebus mane prima hora ad lectionẽ veniant:⁊ audiant qd eis impetur. ad mensam v̄o similiter lectionẽ audiãt:⁊ obedientiam ſm canones suis ministris faciant. Item ex cõcilio manetensi Presbyteri q simul ↄueniũt:ebrietatẽ ⁊ cõmessationes summope vitent.

N Ullus presbyteroꝝ quãdo ad ãniuersarium diem xxx.vel.vij.vel tertium alicuius defuncti:aut quacũq̃ꝫ vocatione ad collectam presbyteri conuenerint:se inebria

r ¶ Inconposite. maxime qm̃ et si bonũ agat penaꝫ meret.ff.de re.mili.l.iij.§.i bello
s ¶ In vno.i.epalisede.
t ¶ Et dormiant.ꝫ.di.xxxij.siq.ↄ.i q.ij.sacerdos.sꝫ hoc de regularibus:vel est derogatum.di.iiij.leges.
u ¶ Audiãt.q̃ cõuiuiũ eoꝝ nõ debet esse sine lectione.ꝫ.xliiij.dist.ꝓ reuerentia.
x ¶ Suis.alias essẽt acephali.xciij di.nulla.
y ¶ Ministris.i.p̃latis q̃ subditis ministrant.
z N Ull⁹.ad aniuersarium ꝫ.xiij.q.ij.q̃ alij.
⁊ ¶ Cogere.ar.ↄ anglicos:ut ex ꝺ vi.et ho.cleric.a crapula.
a ¶ Uel tornatricibus.que voluũtur ut torni.
b ¶ Nec laruas.ex ꝺ vi.⁊ ho.cle.quoniam.

re nullatenus preſumant. nec precati in amore ſanctorū uel aliciuis anime bibere uel alios ad bibendum cogere uel ſe aliena precatione ingurgitare: nec plāctus vel plauſus ⁊ riſus inconditos et fabulas inanes ibi referre aut cantare preſumant: ut turpia ioca: uel urſo: ul' tornatricibus ante ſe fieri patiātur. nec laruas demonum ante ſe fieri conſentiant: qr hº diabolicum eſt: ⁊ a ſacris canonibus ꝓhibitum.
Item ex concilio laodicenſi.

Clericus uel laicus ſine iuſſione epi non peregrinentur.

Non oportet miniſtros altaris uel quoſlibet clericos preter iuſſionē epi ad peregrinandum ꝓficiſci. laicum etiam ſine canonicis litteris. i formata ſimiliter non oportet alicubi ꝓficiſci. Item ex eodem.

Quibus ſpectaculis clericus intereſſe non debet.

Non oportet miniſtros altaris ul' quoſlibꝫ clericos ſpectaculis aliqbus: que aut in nuptijs aut ſcenis exhibentur: intereſſe: ſed anteq̄ȝ temelici ingrediantur: ſurgere eos de conuiuio ⁊ abire debere.
Item auguſtinus ad poſſidonium ⁊ qui cū eo ſunt fratres

Colorum fucis mulieres uti non debent.

Fucare figmentis quo uel rubicundior uel candidiō vel verecundior appareat: adulterina fallacia eſt: qua nō dubito etiam ipos maritos ſe nolle decipi. quibus ſolis permittēde ſunt femine ornari ſm̄ veniam: nō ſm̄ imperium. Nā verus ornatus maxime chriſtianorum ⁊ chriſtianarꝫ non tm̄ non eſt ullus fucus mendax: verum nec auri quidem ueſtiſ ꝙ pompa ſed mores boni ſunt execranda autem ſuperſtitio ligaturarum: in quibus etiam inaures virorꝫ in ſummis ex vna parte articulis ſuſpenſe deputantur: non ad placendū hominibus: ſed ad ſeruiendū demonibus adhibētur. Itē ex ſymbolo epheſini concilio ducētorum eporum: quod habitum eſt contra neſtorium.

Qd ſpiritus ſanctus procedit a patre ⁊ filio

De ſpiritu dicit dominus i euangelio: ille me clarificabit. Hoc rectiſſime ſentientes vnum chriſtum ⁊ filium nō velut alterius egentēȝ gloria ꝯfitemur a ſpiritu ſancto gloriam conſecutum: quia ſpiritꝰ eius nec melior nec ſuperior ipſo eſt. Sed quia humana opera faciens ad demonſtrationem ſue diuinitatis virtute ꝓprij ſpiritus utebat̄: ab ipſo clarificatus dicitur: eo ꝙ virtus ſua ul' quelibet diſciplina vnumquenq̄ȝ clarificat. Quis enim in ſua ſit ſubſtantia ſpiritus eius: ⁊ intelligatur in perſona ꝓprietas iuxta id quod ſpiritus eſt ⁊ non filius: attamen alienꝰ nō eſt ab illo. Nā ſpiritus appellatus ē veritas ⁊ veritas chriſtus eſt. Unde etiam ab iſto ſimiliter ſicut ex deo patre ꝓcedit. deniq̄ȝ hinc ipſe ſpiritus etiam per manꝰ ſanctorum apoſtolorum miracula glorioſa perficiens dominum glorificauit ieſum chriſtum poſtq̄ȝ aſcendit in celum. Nam creditur chriſtus natura deus exiſtere per ſuum ſpiritum virtutes efficiēs. Ideoq̄ȝ dicebat: de meo accipiet ⁊ annunciabit vobis. Item didimus in libro de ſpiritu ſancto contra errorem grecorum.

De eodem.

c Non oportet. iuſſionē. nec epm̄ pret̄ iuſſionē patriarche.
d Ad peregrinādū: ut. C. de epiſ. ſi q̄ p calūniā i fi.
e Lr̄is. hoc de cruce ſignatis q debēt ire ult̄ mare vl' penitētibꝰ. b.
f Litteris. i auc. de ſā. epi. §. inter dicimꝰ et̄ d̄ voto magne. nec etiaȝ ꝓuatꝰ aliqs princi pē adire pōt ſine auct̄e iudicis. C. de decur. ſiqs decurio li. x. ⁊ ꝙ dic̄ iuſſionē: intellige petitā ⁊ obtentā Nā epo ꝯdicente nec clericꝰ nec laicꝰ ire d̄bet. xi. q. iij. qd ergo: nec ad iudiciū alterius epi. iij. q. vi. n̄ lꝫ. de pe. di. vi. placuit. qd̄ eſt ꝯ ḡtia nū: q dixit per. l. ff. de iu. l. ij. et. ff. de iuriſ. om. iu. ſi cōuenerit ꝯrium qr leges nō dedignant̄ ſacros canones imitari: in auc. ut cleri. apd̄ ꝓp̄. c. male. n. de ſui epi iudicio p̄ſumit ⁊c̄. xi. q. i. placuit. ⁊ ꝯtūeliā facit iudici: q euꝫ omittit et ad aliū vadit. ff. d̄ recep. litigatores.
g Proficiſci. ſi aūt clericꝰ tādiu abſit ꝙ dubitet̄ an viuat an mōrtuus ſit: definit hr̄e liberam adminiſtrationem. inſti. de vſu. §. ꝙ aūt.
h Non oporꝫ ſpectaculiſ. ſ̄. di. xxxiiij. preſbyteri.
i Aut ſcenis. qd ſit ſcēa: labeo diffiniuit. ff. de his q no. infa. l. ij. §. ult.
k Temelici. a temelo qd̄ ē publicū: imo temelici dicūt̄ q miniſtrāt ludētibus. ff. de his q no. infa. athletas.
a Fucare. i. tingere. C. q̄ res vē. nō poſ. l. i. v̄ſus: Si viciū frōtis alienꝰ fucus mauret: Gloria frontis obit: cum color hoſpes abit.
b In qbꝰ. i. int̄ quas.
c Uiror. i. a uiris date. ſed vr̄ ꝙ nec in talibꝰ teneat donatio: qr dicit lex: ꝙ ſi vir dat vxōi margaritaſ extricatas: ſi ipa pforauēit tēt. l. aq. ff. ad l. acq. ſi ſuus. §. ſi maritꝰ. ſed illud exaudi cum noluit in eā trāſferri dominiū. al' ſi dat ei vnguēta vel pecuniā ad ea emēda: tenet donatio. ff d̄ do. inter vi. et vxo. ꝙ aūt. §. i. idē ē ſi dat ei ornamēta. ff. de au. ⁊ arg. le. argēto. l. argento. §. ornamēto.
d Contra neſtoriū. Caſus: dicebat neſtorius epus ꝯſtantiñ. et etiam greci dicūt ſpūm ſactū a ſolo patre ꝓcedere n̄ a filio: qd̄ volebāt arguere ex v̄bis dn̄i dicētis ſ. de ſpū ſancto: ille me clarificabit q a patre ꝓcedit. huiuſmodi error extirpat̄ hic. Nā ſynodꝰ interp̄tat̄ illa v̄ba chriſti: ille me clarificabit ⁊c̄ oſtēdēs ſpūm ꝓcedere a patre et a filio. In alijs etiā errauit neſtoriꝰ epus. xxiiij. q. iij. quidā v̄ſ. neſtorianı.
e De ſpiritu. cum oīa ſacra in v̄tute ſpiritꝰ ſancti perficiantur: nō rite ipſa ſacra miniſtrātur: ſi in ſpūs ſancti ꝓceſſione nō recte ſentit. de qua ſubdit duo c. ſ̄. di. ij. cū omne.
f Clarificabit. i. opa q̄ faciā in v̄tute eiꝰ manifeſtabūt me hoīb us.
g Sua. i. xpi. q̄ eſt eiuſ dē ſubſtātie cū eo.
h Proprietas. i. diſcretio quia perſonalit̄ ab eo eſt diſtinctus.
i Alienꝰ. i. aliud in eſſētia imo idem.
k Ueritatis. i. a veritate. i. a filio ꝓcedēs.
l Ex deo patre. miruꝫ eſt cū epheſinū ꝯcilium

fuit in grecia celebratum et de quattuor principalibus .fit vnum.ut.xv.di.canones:quo greci audent dicere.s.s.a solo patre procedere:cum hic dicitur ꝯtra.inducti tamē fūt ad hoc dicendum duabus de causis.s.qꝛ christus loquens de processione.s.s.soluꝫ patrem nominat dicēs qui a patre ꝓcedit.Itē etiam quia i symbolo fi dei apud eos edito simplicit ꝯtinetur qui a patre procedit nos addimus:filioq;.sed in fine symboli apud eos sub anathemate prohibetur ut nullus de fide trinitatis aliud docere vl' alit predicare q̃ ibi cōtinet audeat.vnde dicūt nos anathematizatos q ibi addim⁹ filioq;. Sꝫ xp̄s iō ita dixit: qꝛ patri voluit attribuere auctoritatem inspirandi.Item in anathemate ponit aliud pro ꝯtrario sed nō est cōtrariū sed ideꝫ: cū filius cum patre sit idē in substantia: ergo qđ a patre ꝓcedit & a filio: & sic nō addim⁹:sed poti⁹ declaram⁹.

m ¶ De meo.i.a me vl' a patre meo ꝓcedit.C.đ sūma tri.l. inter claras ioannes.

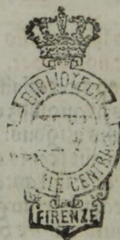
n Saluator.Loquit̄ h̄ didim⁹ contra grecos.q erroꝛi nestoriani adherentes dicunt .s.s. a filio nō procedere:ut colligit.j.e.vs.hoc ē enī et in ar. suū assumit auctoritatē dn̄i dicentis: non enim loquitur a seipso:sꝫ sicut audit loq̄t. Expōit p̄terea q̄lit sunt ista v̄ba circa trinitatē itelligenda.s. dicere: lo qui audire: qꝛ aliter q̄ accipiuntur ſm ꝯsuetudinem qua nobis loquimur.Tertio dicit ꝙ spūs sanctus non potest audire aliquid a filio quod ipse nesciat.

o ¶ Insepabilis.per hoc exaudi: ꝙ insepabilia sunt opera trinitatis;ut.xxviij.q.i.fideliū:ut intelligatur de insepabilitate voluntatis et operatōis.nam quod operatur pater et filius et spiritus sanctus.

p ¶ Volūtatem.qꝛ vult alias falsuꝫ esse quod gignit pater nō filius:comedit filius nō autē.s.s.ar.ꝯ.e.di.iij.c.ult. Dibi.n.videt esse distinguēdum inter opera operata et operantis:sꝫ male:nisi itelligas opa operata.i.act⁹ ipsios uel accidēs quod est in subiecto. Si intelligas opa operata ħꝫ ꝙ effect⁹ ē a sua cā nil opat̄ vna persona qđ tota trinitas nō causet:iuxta illud. actio displicuit passio grata fuit.

Saluator qui & veritas est ait:non enim loquitur a semetipso:hoc est non sine me & sine meo & patris arbitrio:qa inseperabilis est a mea et patris voluntate. & amplius: qa ex se non est:sed ex patre & a me est. hoc enim ipsum quod est & quod consistit & loquitur a patre & a me ille est. ego veritatem loquor & inspiro que loquitur:siquidem spiritus veritatis est. Dicere enim & loq in trinitate non ſm consuetudinem nostram: qua & nos sermocionamur & loquimur: accipiendum est: sed iuxta formā incorporalium naturarum siue naturalium: & maxime trinitatis que volūtatem suam ingerit in corda credentium: eorū cordibus inserit: qui eaꝫ digni sunt audire. Liquide ergo est dicere patrē & audire filium: vel econtra filium loquenteꝫ & audire patrem: einsdem nature esse patrem & filium. & in patre & in filio cōsensus est significatio spiritus sancti: qui est spiritus veritatis. et spiritus sapientie non potest audire filium loquentē que nescit: cum hoc ipsum sit quod ꝓfertur a filio id est procedens de us de deo spiritus veritatis procedens a veritate & consolator manans de consolatore deo. Deniq; ne quis illum a patris & filij voluntate & societate discerneret: scriptum est non enim a semetipso loquitur: sed sicut audit & loquitur cui simile est quod de seipso saluator ait: sicut audio & iudico. & alibi: non potest a se filius facere quicq;: nisi quod viderit patrem facientem.

Decretorum codex opera ac liberalitate viri integerrimi Ade de rotwyl: ex inclyta almania originē ducentis Venetijs diligētissime impressus emendatus per egregium ac generosum virum: dn̄m ghijsbertū de stontēburch i vtroq; iure doctissimum.

q ¶ Et amplius.alia expositio est.

r ¶ Quia ex se nō est.i.ñ ꝓcedit ex se.i.ex psona sua.

s ¶ Iuxta.sicut et ad iura corporalia restituit qs:nō aūt ad incorporalia.ff.de usu.seqt̄ §.si viā. et ita alit loquūt̄ leges de his q̄ de illis.

t ¶ Inserit.qꝛ h⁹. ligdū est hic esse ꝛc.

u ¶ Patrē.in euāgelio tū.expoit̄ pater dicit ul' loquit̄ de filio.i. gignit filiū pater.l' fili⁹ loquit̄ đ spiritu sancto.i. ispirat.s.s. fili⁹ audit patrē.i. gignitur ab eo.spūs audit a patre vel filio.i inspirat̄ ab eo. et hec expositio vsitatior est q̄ ea q̄ hic ponit̄.

x ¶ Eiusdē natur̄ Vario principalit̄ n.sic notat̄ personarū distinctio. īmo p̄ncipaliter nec ē ibi inuenire prius l' posterius & oīa q̄ i trinitate psonas distīguūt essentiā innuūt & essentialiter itelligūtur & accipiūt̄ vñ aug⁹. ñ ē deo aliud esse psonaꝫ & aliud esse substātiā:cū hoc nomē psona editum sit ad notandū distinctōem psonarū.

y ¶ Discerneret.dicēdo ꝙ nō ꝓcederet ab eo.

z ¶ A semetipso.legit̄ i euāgelio.io.cū venerit paclyt⁹ sp̄s v̄itatis:ille uos docebit oēꝫ veritatem .nō.n. loquitur a semetipso sed quecūq; audiet loquetur & que vē.sunt annū.vobis.

& ¶ Sic.i.itelligo & scio.dr̄.n.fili⁹ scia.& qcqd hꝫ:hꝫ a patre.et spūs sanctus a patre et filio.

ꝯ ¶ Facientē.Sepe solet fili⁹ similis esse patri.Iteꝫ & mgr̄ o discipls.xxiiij.q.i.cū beatissim⁹.io.

